

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN LEYLA VÜ MECNÛN MESNEVİSİ

(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Orhan BALCI

(Doktora Tezi)

Eskişehir, 2020

**LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN LEYLA VÜ MECNÛN
MESNEVİSİ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)**

Orhan BALCI

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

DOKTORA TEZİ

Eskişehir

2020

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Orhan BALCI tarafından hazırlanan Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) başlıklı bu çalışma 22/06/2020 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan .....

Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

Üye.....

Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat ÇAKIROĞLU

(Danışman)

Üye .....

Doç. Dr. Melike GÖKCAN

Üye .....

Dr. Öğr. Üyesi Sibel KOCAER

Üye .....

Dr. Öğr. Üyesi Halit BİLTEKİN

ONAY

...../...../2020

(İmza)

Prof. Dr. Mesut ERŞAN

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin/projenin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Orhan BALCI

İmza

ÖZET

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVİSİ [BAĞLAMLI DİZİN ve İŞLEVSEL SÖZLÜK]

BALCI, Orhan

Doktora – 2020

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat Çakıroğlu

Klâsik Türk edebiyatı, kökeni çok eskilere dayanan kesintisiz bir kültür geleneğinden beslenir. İslam merkezli Arap, Fars ve Türk edebiyatı bu gelenek çerçevesinde hem şekil hem de içerik olarak önemli ölçüde birbirlerini etkilemiştir. Bu sebepten dolayı geçmiş köklü ve çok uluslu bir yapıya sahip olan Klasik edebiyatın hakkıyla anlaşılabilmesi için atılması gereken önemli adımlardan biri, arka plandaki kültür geleneğini göz önüne alarak metinlere yaklaşımdır. TEBDİZ projesi bu minvalde edebi metinleri günümüz okuru için anlaşılır kılmayı ve bu doğrultuda söz konusu kültürel varlığı gözler önüne sermeyi amaçlayan bir projedir. Biz de çalışmamızda Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin sözlüğünü TEBDİZ (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) sistemi aracılığıyla hazırladık. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin sözlüğünün ortaya konmasıyla üç şey amaçlanmıştır: Birincisi Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin anlam dünyasını tüm incelikleriyle ortaya çıkarmak ve şairin ferdî üslûbunun ortaya konmasında onun sözvarlığının ne kadar önemli olduğunu göstermek. İkinci önemli amacı; Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinden hareketle ortaya konan bu söz varlığını eş zamanlı bir yöntemle anlamlandırmak ve bağlamlı dizin (concordance) temelinde işlevsel bir sözlük hâline getirmektir. Böylelikle tarihsel sözlük çalışmasına ufak da olsa bir katkı sağlanması hedeflenmektedir. Üçüncü olarak, bu çalışma ile Lârendeli Hamdî'nin standart dildeki malzeme ile deyimler, kalıplaşmış ifadeler, alıntılar gibi dilsel öğeleri nasıl işlediği ve bunları hangi bağlamlarda kullandığı ortaya konulmak suretiyle, şiir şerhi çalışmalarına da katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Lârendeli Hamdî 16. yüzyılda yaşamış bir Klâsik Türk şairidir. Şair yaşadığı devirde çok bilinmemektedir. Yaptığımız araştırmalarda; döneminde ve sonrasında yazılan tezkirelerde sadece Latifî'nin tezkiresinde kendisine aidiyeti şüpheli olan "Sâhiri" maddesinde kendisinden bahsedilmektedir. Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisi üzerine doktora düzeyinde iki çalışma yapılmıştır. Biz de Lârendeli Hamdî'nin sanat dünyasını ve ferdî üslubunu anlamak için ayrıntılı bir içerik ve şekil incelemesi yaptık. Her başlık altında şairin şiirinden örnekler sunduk. Mesnevisini kaleme alırken etkilendiği isimlerin eserleriyle Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kıyaslamaya tabi tutarak benzer ve farklı yönlerini ortaya koymaya çalıştık. Tezimizin ek kısmına ise işlevsel sözlük kısmını ekledik. Kullandığımız kaynakları dipnot ve kaynakça şeklinde belirttik. Böylelikle Lârendeli Hamdî'nin sanat dünyasını anlamak adına edebiyat dünyasına küçük bir katkı sağlamış olmayı umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Lârendeli Hamdî, Leylâ vü Mecnûn, Bağlamlı dizin, İşlevsel sözlük

ABSTRACT

THE LEYLÂ VÜ MECNÛN MATHNAWI OF LARENDELİ HAMDİ'S

CONCORDANCE AND FUNCTIONAL GLOSSORY

BALCI, ORHAN

Postgraduate – 2020

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Tuba Onat Çakıroğlu

Classical Turkish literature is nourished from an uninterrupted cultural tradition that dates back to ancient times. Islam-based Arabic, Persian and Turkish literature influenced each other significantly both in form and content. For this reason, one of the important steps that must be taken in order to understand the classical literature which has a deep-rooted and multinational structure, to approach the texts by considering the cultural tradition in the background. TEBDİZ project aims to make the literary texts understandable for today's reader and to reveal the cultural assets in question. In our study, we have prepared the dictionary of Lârendeli Hamdî's Leylâ and Mecnûn Masnavi through TEBDİZ (Contextual Directory and Functional Dictionary) system. With the introduction of the dictionary of Larendeli Hamdi's Layla and Majnun Mathnawi, three things were aimed: First of all, to reveal the world of meaning of Larendeli Hamdi's Layla and Majnun Mathnawi with all their subtleties and to show how important his vocabulary is in the elaboration of the individual style of the poet. The second important purpose; The aim of this study is to make a meaningful meaning of this vocabulary which is set out from the mathnawi of Larendeli Hamdi and to make it a functional dictionary based on contextual index. Thus, it is aimed to make a small contribution to the study of historical dictionary. Thirdly, this study aims to contribute to the study of poetry by revealing how Larendeli Hamdi handles linguistic elements such as idioms, stereotypes, quotations and quotations in standard language and in which contexts he uses them.

Larendeli Hamdi was a classical turkish poet who lived in 16th century. The poet is not well known in his time. In our researches, in the tezkires written in the period and after, only in the article of Sahiri which is suspected of belonging to him in Latifi's tezkire is mentioned. Layla and Majnun on the mathnawi two Postgraduate - level studies have been made. We made a detailed analysis of the content and form in order to understand the art world and individual style of Larendeli Hamdi. Under each title, we presented examples of poet's poems. While we were writing his mesnevi, we tried to compare the works of the names he was influenced with Layla and Majnun mathnawi and reveal similar and different aspects. In the appendix of our thesis, we added the functional dictionary section. The sources we use are stated in footnotes and bibliography. In this way, we hope to make a small contribution to the literary world in order to understand the art world of Larendeli Hamdi.

Keywords: Lârendeli Hamdî, Leylâ vü Mecnûn, Contextual directory, Functional dictionary.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	X
EKLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR.....	XII
ÖNSÖZ.....	XIII
GİRİŞ.....	1
1. Bağlamlı Dizin (Concordance) ve İşlevsel Sözlük.....	1
1.1. Sözlük Kullanımı.....	4
2. Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi.....	5
2.1. Arap Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn.....	6
2.2. Fars Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn.....	7
2.3. Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn.....	8

1. BÖLÜM

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

1.1. Lârendeli Hamdî'nin Yetiştirdiği Muhit Olarak Lârende/Karaman.....	11
1.1.2. Karaman'ın Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler.....	11
1.2. Lârendeli Hamdî'nin Hayatı ve Edebî Kişiliği.....	12

2. BÖLÜM

LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVISİNİN İNCELENMESİ

2.1. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi.....	18
2.1.1. Mesnevinin İsmi.....	18
2.1.2. Telif Sebebi.....	18
2.1.3. Yazıldığı Tarih.....	20
2.1.4. Eserin Kime Takdim Edildiği.....	20
2.1.5. Eserin Nüshası.....	21
2.1.6. Beyit Sayısı.....	21
2.2. Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin İncelenmesi.....	22
2.2.1. Dış Yapı İncelemesi.....	22
2.2.1.1. Mesnevide Kullanılan Nazım Şekilleri ve Mesnevinin Planı.....	22
2.2.1.2. Vezin.....	26
2.2.1.3. Kafiye.....	28
2.2.1.4. Dil ve Üslûp.....	38
2.2.1.4.1. Hikmetli Sözler (Kelâm-ı Kibarlar).....	40
2.2.1.4.2. Deyimler, Atasözleri, Ayetler, Hadisler, Dua, İstek ve İkillemeler.....	46
2.2.1.4.3. Yinelemeler – Söz Tekrarları.....	60
2.2.1.4.4. Aliterasyon ve Asonans.....	63
2.2.1.4.5. Edebî Sanatlar.....	72
2.2.1.4.6. Dil Özellikleri.....	97
2.2.1.4.7. Lârendeli Hamdî'nin Mesnevisinde Öne Çıkan Ünlemler, Edatlar ve Bağlaçlar.....	101

2.2.2. Leylâ vü Mecnûn'un İç Yapısı	108
2.2.2.1. Olay Örgüsü	108
2.2.2.2. Mesnevide Geçen Ara Hikâyeler	123
2.2.2.2.1. Merv Padişahı ile Vezir	124
2.2.2.2.2. Padişah ile Zâhit Hikâyesi	125
2.2.2.2.3. Zeyd ü Zeyneb Hikâyesi	125
2.2.2.3. Tahkiye Özellikleri	126
2.2.2.3.1. Bakış Açısı	126
2.2.2.3.2. Kişiler	129
2.2.2.3.3. Mekânlar	143
2.2.2.4. Motifler	146
2.2.2.4.1. Çocuğu Olmayan Padişah Motifi	147
2.2.2.4.2. Rüya Motifi	147
2.2.2.4.3. Dağ Motifi	151
2.2.2.4.4. Mağara Motifi	151
2.2.2.4.5. Yabanî Hayvanlarla Arkadaşlık Kurma ve Onlardan Yardım Alma Motifi	152
2.2.2.4.6. Kılık Değiştirme Motifi	152
2.2.2.4.7. Görmeden Âşık Olma Motifi	152
2.2.2.4.8. Yardımcı (Padişah) Motifi	153
2.2.2.4.9. Ölüm Motifi	153
2.2.2.4.10. Âşıkları Yan Yana Gömme ve Mezarlar Arasında Pencere Açma Motifi	154
2.2.2.4.11. Mesnevideki Olağanüstü Motifler	154
2.2.2.5. Sosyal ve Kültürel Unsurlar	158
2.2.2.5.1. Toplum Yapısı	158
2.2.2.5.2. Dua-Beddua	162
2.2.2.5.3. Doğum	166
2.2.2.5.4. Ölüm ve Yas Ritüeli	168
2.2.2.5.5. Rüya	175
2.2.2.5.6. Kız İsteme, Dünür Gönderme	180
2.2.2.5.7. Düğün Ritüeli	181
2.2.2.5.8. Ziyafet Verme Ritüeli	182
2.2.2.5.9. Yiyecek ve İçecekler	184
2.2.2.5.10. Eğlence ve Eğlence Unsurları	185
2.2.2.5.11. Savaş ve Savaş Meydanı	187
2.2.2.6. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nde Tasavvuf	188
2.2.2.6.1. Aşk	190
2.2.2.6.2. Âşık ve Mâşuk	203
2.2.2.6.3. Hâl	210
2.2.2.6.4. Tevhîd/ Vahdet-İ Vücûd	215
2.2.2.6.5. Mecâz ve Hakikat	224
2.2.2.6.6. Tasavvufi Unsurlar	228
2.2.3. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Konu ve Motifler Bakımından Nizâmî, Hâtîfi ve Edirneli Şâhidî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevileriyle Kıyaslanması	231

3. SONUÇ	279
4. KAYNAKÇA	284
5. EKLER	292
EK 1: Kelime Sayıları Raporu.....	292
EK 2: Kelime Grupları Sayıları Raporu	296
EK 3: Lârendeli Hamdî Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük].....	308

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Vezinler (Gazel ve Kaside).....	26
Tablo 2. Vezinler.....	27
Tablo 3. Kafiye ve Redifler.....	29
Tablo 4. Deyim, İkileme, Dua-İstek, Atasözü, Âyet, Hadis Kullanım Sıklığı.....	48
Tablo 5. İkilemeler.....	49
Tablo 6. Deyim.....	51
Tablo 7. Atasözü.....	58
Tablo 8. Dua-İstek İfadeleri.....	59
Tablo 9. Âyet.....	59
Tablo 10. Hadis.....	60
Tablo 11. Yinelemeler.....	61
Tablo 12. Ünlem, Edat ve Bağlaçlar Sıklık Tablosu.....	107
Tablo 13. Kelime Sayıları Raporu	292
Tablo 14. Kelime Grupları Sayıları Raporu	296

EKLER LİSTESİ

EK 1: Kelime Sayıları Raporu.....	292
EK 2: Kelime Grupları Sayıları Raporu.....	296
EK 3: Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük].....	308

KISALTMALAR

b	: beyit
bk.	: bakınız
C	: cilt
çev	: çeviren
g	: gazel
haz	: hazırlayan
k	: kaside
m	: mısra
M	: mesnevi
Meb	: Milli Eğitim Bakanlığı
s	: sayfa
ss	: sayfa sayısı
sad	: sadeleştiren
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEBDİZ	: Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü
trc	: tercüme
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb	: ve benzeri
vd	: ve diğerleri
yay	: Yayıncılık

ÖN SÖZ

İslâm milletlerinin edebiyatlarında önemli bir yer tutan ve ilk defa Farsça olarak Genceli Nizâmî tarafından mesnevi tarzında kaleme alınan Leylâ vü Mecnûn mesnevisi, Türk milletinin benimsediği bir hikâyeye olarak asırlar boyunca önemini muhafaza etmiştir. Hikâyenin Nevâî, Hamdullah Hamdî ve Fuzûlî gibi şairler tarafından yazılmasının da bunda büyük bir payı olduğu unutulmamalıdır.

Bilindiği kadarıyla bu hikâyeye ve kahramanlarına ait şiirler, özellikle Mecnun'a atf edilenler, sözlü kaynaktan gelirken daha sonraları yazıya geçirilmiştir. Gerçekte Mecnun'un şahsı olsun, hikâyenin kendisi olsun hep menkıbe ve rivayetler arasından gelir. Bunların en başta gelenlerinden biri Ebulferec el-İsfahanî'nin (öl. 356/968) rivâyetidir. O, *Kitâbü ' l-Egâni* adlı eserinde Mecnun ve Leylâ ile ilgili sözlü ve yazılı rivayetleri toplu bir şekilde vermiş, Mecnun hakkında yazılmış ve fakat kaybolmuş eserlerden de söz etmiştir (Yavuz, 2005). Ayrıca bunlardan nakillerde bulunmuştur. Bu açıdan bakılınca *Kitâbü ' l-Egâni ' nin* Leylâ vü Mecnun hikâyesi için değerli bir kaynak olduğu görülür. Bu eserin ikinci bir önemi de, daha sonra Arap edebiyatında yazılan ve aynı konuyu işleyen eserlere kaynaklık etmesidir. Bu kaynaklar daha sonra Fars ve Türk edebiyatına intikal edip birçok şair tarafından ekleme ve çıkarma yoluyla Leylâ vü Mecnûn mesnevisi asırlar boyunca işlene gelmiştir.

Günümüze değin klasik edebiyatı anlamlandırmak için birçok çalışma yapılmıştır. Sözlük, şerh, tahlil çalışmaları bunlara örnek gösterilebilir. Batı'da bu arayış ve anlayışla oluşturulan concordance tipi sözlükler, sözcüğün metin içinde kullanıldıkları yerde ne anlam ifade ettiklerini anlamak için, onu diğer kullanımlarla mukayese imkânı sunmaktadır. Klasik Türk şiiri metinlerinde de okuyucunun metinde geçen sözcüklerin hangi anlama geldiğini bilmemesi, önemli bir problem teşkil etmektedir. Üstelik, sözcüklerin hangi bağlamlarda kullanıldığının bilinmemesi de ayrı bir sorun olarak kendini göstermekte, yapılan göndermenin tam olarak anlaşılabilmesini güçleştirmektedir. Tezimizin konusu olan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları da bu sorunlara yönelik çözüm getirme arayışlarından biridir.

Çalışmamızın söz konusu amaçları şöyle özetlenebilir: Lârendelî Hamdî'nin anlam dünyasını okuyucuya sistematik bir şekilde sunmak, Edebi metinler üzerinde yapılacak üslup çalışmaları için Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi özelinde bir veri deposu sağlamak, Lârendelî Hamdî'nin mesnevisinin söz varlığını bütün yönleriyle ortaya çıkarmak, eserde yer alan kelimelerin metin içinde şairin de

tasarrufuyla kazandığı anlamları belirleyerek kelimelerin kişiye, döneme ve edebi muhite göre hangi değerleri alabileceği konusunda bilgi sağlamak, Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin temelini oluşturan kültürel unsurları belirlemek ve bunların şiirin anlam dünyasına katkılarını ortaya koymak, özelden Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn genelde ise klâsik şiirin hemen hemen her seviyeden okur tarafından layığıyla anlaşılmasını sağlayarak günümüz okurunun söz konusu metinlerle bağlarını kuvvetlendirmek ve böylece TEBDİZ projesinin amaçlarından biri olan kültürel devamlılığa katkı sağlamaktır.

Çalışmamın başlangıç aşamasında eser seşimi ve usul bahsinde önemli katkılar sağlayan Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksayok'a, teklif ve telkinleriyle bizlere yol gösteren Prof. Dr. Ahmet Kartal'a, Dr. Öğr. Üyesi Sibel Kocaer'e, öneri ve eleştirileriyle tezi şekillendiren tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat Çakıroğlu'na ve son olarak "TEBDİZ" projesinin teknik aşamasında yardımlarını esirgemeyen Esra Kılıç'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

1. Bağlamlı Dizin (Concordance) ve İşlevsel Sözlük

Her edebiyat kendi çağını yansıtır derler. Klâsik Türk şiirinin gelişimini takip edenlerin sosyal değişimlere paralel olarak toplumsal düşünce sistemindeki mevcut söz varlığının karşıladığı anlamlarda küçük ivmelerle değişime uğradığını ve bu değişimin dizelere de yansıdığını görebilir. Bu değişimi sağlıklı bir şekilde takip edebilmek için edebî metinlerin, içerisinde barındırdıkları söz varlığının incelenmeye ihtiyacı olduğu ortadadır. Söz varlığının yanı sıra atasözü ve deyimlerin de tarihî yolculuklarının incelenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz. Kalıplaşmaya uğramış atasözleri ve deyimlerin değişimden önceki ilk halleri de gösteriyor ki; hem biçimsel hem de anlamsal kalıplaşma evresi durağan bir süreç olmayıp hepsi için geçerli olmasa da bazıları için sonlanmamıştır.

Klâsik Türk şiirine anlam verme uğraşları üzerine bazı güncel bakış açılarının ürünü olan yöntemler, Klâsik Türk Edebiyatı geleneğinin metinlerinde kendisine yer bulmuş ve bu yeni yöntemler kullanılmaya devam edilmektedir. Batı edebiyatında değişik metinler üzerinde denendiğinde pozitif sonuçlara ulaşılması üzerine kullanım alanı genişleyen aynı, yeni tarz incelemeler "concordance" olarak adlandırılmış ve Türkiye’de daha önce yapılan inceleme ve araştırmalarda ise "bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük" diye ifade edilmiştir.

İlk olarak 19. yüzyılın sonlarında İncil metinleri üzerine yapılan çalışmalarda kullanılan bağlamlı dizin çalışmaları daha sonra edebî metinleri de kapsayacak şekilde artmaya başlamıştır. “Albert S. Cook’un 1911 yılında yayımladığı bağlamlı dizin, bir Anglosakson destanı olan Beowulf metnini esas almaktadır. Sheakespeare’in eserleri üzerine de benzer çalışmalar yapılmıştır. Horace Howard Furness, 1875 yılında, A. M. John Bartlett ise 1990 yılında Sheakespeare’in şiirlerinin bağlamlı dizinini yayımlamışlardır” (Şenödeyici, 2017: 283). Bu konuda yapılan çalışmaların sayısını artırmak mümkündür. “Eugene F. Shewmaker, 1996 sanatçının şiirlerinde ve oyunlarda geçen yabancı sözcükleri konu alan bir başka konkordans hazırlamıştır. Lane Cooper, 1911 yılında William Worthsworth’un ve 1916 yılında Horace’in eserlerinin bağlamlı dizinini yayımlamıştır. Batı’da 19. yy’dan itibaren edebi metinlere uygulanan konkordans yöntemi, 1987 yılında İran şairi Hafız’ın divanına tatbik edilmiştir” (Şenödeyici, 2017: 283). Türkiye’de ise “Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü” adını taşıyan projenin ilk örnekleri ve dolayısıyla

temelleri 2007 yılında Furkan Öztürk'ün hazırlamış olduğu *Bâkî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük]* ve yine 2011 yılında Özer Şenödeyici'nin hazırlamış olduğu *Nâ'îlî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük]* adlı bu iki doktora tezinin çalışmaları esnasında şekillenmiştir.

İşlevsel sözlük çalışmaları, temelde anlam-bağlam ilişkisine dayanmaktadır. Bağlam terimiyle sözü edilen dilbilimsel bağlam (context linguistic)'dir. Doğan Aksan, bağlam hakkında şunları söylemektedir: "...Bir göstergenin, birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bu bütüne bağlam (context) adını veriyoruz. Göstergenin bağlama göre değer kazanması, dilin bir dizge olduğunu da kanıtlar. Geleneksel dilbilgisinde, hatta dilbilimin eski dönemlerinde, kimi bilginlerce sözcükler, içi boş kutular olarak düşünülmüştür. Saussure'ün gösterge kuramı ve daha sonraki çalışmalarda dizge anlayışının genelleşmesiyle sözcüklerin dil içindeki yeri ve dolayısıyla bağlam kavramı önem kazanmıştır. Bağlamsal anlam (contextual meaning) terimi de kullanılmıştır" (Aksan, 2006a: 74). Bağlam ve anlam ilişkisi konusunda birçok dilbilimcinin farklı farklı görüşleri vardır.¹ Bütün bunların yanı sıra, anlamın dil öğeleri ile ilişkisi, şairin yeğlediği dil öğelerini farklı farklı bağlamlarda nasıl şiir diline dönüştürdüğü konusu modern edebiyat eleştirmen ve kuramcılarının temel sorunlarından biridir. Ayrıca sözü edilen bu konunun son zamanlarda yapılan çalışmalarda Osmanlı edebiyatı alanında da epey önem kazandığı görülmektedir. Tunca Kortantamer, dil ile şiir dili arasındaki ilişkiye şu şekilde değinmektedir: "Nasıl heykel taş veya bronzun, resim renk ve çizginin, müzik tonların biçimlendirilmesi, düzenlenmesi, bir bütün haline getirilmesiyle oluşuyorsa, şiir de dilden seçmeler yoluyla ortaya çıkarılır. Şiir örgüsünde kullanılan araçlar incelenen, araştırılabilen ve kanıtlanabilen dil öğeleridir. Şâir neyin peşinde koşarsa koşsun, neyi amaçlarsa amaçlasın, dilden oluşmuş bir yapı gerçekleştirir...şiirin varlığını dil öğelerinin ve onların taşıdığı anlam birimlerinin düzenlemeleriyle ortaya çıkan bir biçim belirler" (Kortantamer, 1993: 273). Tunca Kortantamer'in şiirdeki estetik işlevi, Doğan Aksan'ın ise dilbilimsel yönü incelemelerine karşın adı geçen yazarların temelde söyledikleri ortaktır.

---

¹ Bu tartışmalar için bk. Cemal Çakır, 'Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim', *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2004, C. 24, S. 3, s. 245-255; ayrıca dilsel bağlam için bk. F. R. Palmer, *Semantik [Yeni Bir Anlambilim Projesi]*, çev. Ramazan Ertürk, Kitâbiyât Yay., Ankara 2001, s. 111-120.

Bu çalışma ile Türk dilinde yazılmış olan eserlerdeki sözcüklerin, birlikte kullanıldığı kelimeler, hangi anlamlarda ve bağlamlarda kullanıldığı ortaya konulabilmektedir. Ayrıca, edebî eserlerdeki folklorik unsurlar tespit edilebilmekte, dilin tarihsel süreçte geçirdiği değişimler takip edilebilmektedir. Bunun yanında, sanatçıların üslupları hakkında, somut ve istatistikî verilere de ulaşmak mümkündür. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, tanıklı ve tarihsel bir Türkçe sözlüğün vücuda getirilmesi olacaktır. Yazarların/şairlerin üsluplarının ve söz varlıklarının mukayesesinin araştırma konusu olabilmesi, bahsi geçen çalışma kapsamında elde edilecek verilerle kolaylaşacaktır. Bunun yanında TEBDİZ Sisteminde edebiyatın söz varlığı hızlı ve kolay bir şekilde tespit edilebilmekte ve metinlerde kullanılan kelimelerin ek, şekil, tür, âyet, hadîs, kelâm-ı kibar, atasözü, deyim, argo ifade, kalıplaşmış ifade, dua ifadeleri, vezin gibi birçok detay bilgiler taranabilmektedir. Sistem sayesinde mensur metinler, divanlar ve mesneviler üzerine çalışma yapma imkânı elde edilmektedir.

Klâsik Türk şiirinde şair, şiir içine yerleştireceği her bir kelimeyi bir kuyumcu titizliğiyle seçer ve bu kelimelerin birden çok anlamda kullanılabilmesi, sanat oluşturabilmesi, vezne uyması gibi pek çok unsuru taşımasına dikkat ederdi. Bu nedenle kelimelerin belli sözlük anlamlarının dışında şairin zihninde çağrıştırdığı farklı anlamları veya bağlam içinde oluşturduğu anlamları mevcut olabilmektedir. Örneğin “gör-” fiili art arda gelen iki beyitte bağlam içinde farklı anlamlara gelmektedir:

Ki görse deng ü hayrân kıala Mânî 935²

Görindi kaçruñ ardından be-nâgâh 936

Gör- kelimesinin iki farklı anlamı bulunur: 1. Görmek, 2. Belirmek. Birinci beyitte bağlamdan hareketle kelimeye “şahit olmak” anlamı verilebilecekken diğer beyitte “ortaya çıkmak” anlamı verilebilmektedir. Dolayısıyla kelimelerin bağlam içinde kullanımlarının bilinmesiyle Klâsik Türk şiiri çok daha kolay anlaşılabilir olmaktadır. Ele aldığımız eserde şair, pek çok kelimeye böyle kullanımlara gitmiştir. Bu durum da eserin böyle bir sözlüğe ihtiyacı olduğunu bize göstermiştir.

---

² Tezimize konu olan Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'ndeki beyit numaraları Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud. (2004). *“Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendelî Hamdî'nin Eseri”*, (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul. adlı doktora tezindeki beyit numaraları esas alınarak numaralandırılmıştır.

Çalışmamızda metin içindeki kelimelerin anlamlandırmaları yapılırken çeşitli sözlüklerden, tezlerden, ansiklopedi ve kitaplardan yararlanılmıştır. Herhangi bir kaynağın yeterli olmadığı durumlarda, beyte ait müstakil anlamlandırmalar beyitteki kullanıma göre kendimizce anlamlandırılmıştır. Bu nedenle bazı kelimelerin anlamlarında az da olsa hata payının bulunabileceği göz ardı edilmemelidir.

1.1. Sözlük Kullanımı

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin bağlamlı dizin ve işlevsel sözlüğü şu biçimde oluşturulmuştur: Çalışmada, Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud'un 2004 yılında hazırladığı doktora tezi³ esas alınmıştır. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin elimizde mevcut bulunan tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi (Fatih / 3740) nolu kısımdan temin edilmiş ve bu nüshadan metin kontrol edilerek transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Metinler sisteme yüklenirken Arapça ve Farsça dize veya ibareler de Latin harflerine çevrilerek eklenmiş ve bunlar da anlamlandırılmıştır. Ayrıca eserdeki deyimler, atasözleri, ikilemeler, tamlamalar ve alıntılar da tespit edilmiş ve bunlar bir bütün halinde anlamlandırılmıştır. Örneğin bir tamlama olan sūz-ı kalb kelimesi sözlük içinde şöyle yer almaktadır:

sūz-ı kalb: *Tutuşmuş kalp, gönül.*

1. Çi âteş yağdı üstine çi bārān

Çü sūz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn,*
Mesnevi 67, Mısra 81). [sūz-ı kalb, -ile]

Burada kelime tamlama içinde bütün halde anlamlandırılmıştır. Tamlamanın anlamı yan tarafta verilmiş, geçtiği dize veya beyit de altta numaralandırılmıştır. Sistem bunu otomatik olarak yapmaktadır. Beyitin yanındaki parantez içindeki bölüm şunları ifade etmektedir: 'Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin Mesnevi nazım şeklinde yazılmış 67. bölümündeki 81. mısra.' Kelimelerin tamamının anlamları kök halleriyle verilmeye çalışılmıştır. Köşeli parantezde ise kelimenin beyit içinde ekli olarak kullanımı ve ekleri gösterilmektedir. Burada sūz-ı kalb kelimesi metin içinde sadece bir kere kullanıldığı için başka bir madde numarası olmamıştır. Aynı anlamda birden fazla kullanım bulunduğu sistem şöyle sıralamaktadır:

---

³ Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). "*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendeli Hamdî'nin Eseri*", (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.

süvār: *Ata binmiş, binici.*

1. Ki ruḥ be-nümüd der vey ravza-i cān
Süvār āmed be-taḥt-ı ın vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 3*). [*süvār,]*
2. Süvār oldukca ol şîr-i zamāna
Atı na'li od atar āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [*süvār,]*
3. Süvār olup aña oldı revāne
Nitekim mihr-i ḥink-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [*süvār,]*
4. ...

Gerçek anlamı ile değil de bağlam içerisinde kazandığı farklı bir anlam ile kullanılan kelimeler (yan, mecaz vb.) anlamlandırılırken önce kelimenin gerçek anlamı verilmiş, daha sonra araya “II” işareti konularak bağlam içindeki anlamı verilmiştir:

süleymān-ı 'atîk: *İlk Süleyman. II Hz. Süleyman.*

1. Güzer kılalı kaşrından anuñ bād
Süleymān-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [*süleymān-ı 'atîk, -i]*

Bu şekilde metin içindeki her bir sözcük ve sözcük grubu alfabetik olarak sıralanmıştır.

2. Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi

Arap coğrafyasında filizlenen ve kaynağı hakkında birden fazla rivayet olan Leylâ vü Mecnûn hikâyesi mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Leylâ vü Mecnûn, edebiyatımızda etkisini artırarak yüzyıllar boyunca işlene gelen aşk konulu hikâyelerin başında gelir. Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Yusuf u Züleyha, Süheyl ü Nevbahar, Vamık u Azra, Husrev ü Şirin gibi, Klâsik Türk edebiyatın çift kahramanlı aşk hikâyelerinden biri, farklı müelliflerce kırk iki defa kaleme alınan Yusuf u Züleyha hikâyesinden sonra otuz defa kaleme alınarak ikinci sırada yer alan ve başlangıcı Asurlulara kadar giden Leylâ vü Mecnûn hikâyesine “Asur kralı Asurbanipal'ın kütüphanesindeki çivi yazılı tuğla tabletlerinde rastlanmıştır. Arap coğrafyasında hicri 1. yüzyılda Âmirî kabilesinden Kays bin el-Mülevvah adlı bir şairin, amcasının kızı Leylâ binti Mahdî bin Sa'd için terennüm ettiği aşk şiirleri ile bu hikâye gelişmiştir. Bu şiirler günden güne yayılarak dilden dile yayılmaya başlamış ve çok kısa bir zaman dilimi içinde Arap coğrafyasında yaşayan hikâyeye

beslenerek son şeklini almıştır” (İpekten, 2015: 43). Leylâ vü Mecnûn hikâyesini öteki hikâyelerden ayıran başlıca özellikler, kahramanlarını birbirine kavuşturmadan ölüme götüren, ıstıraplarla dolu umutsuz bir aşkla tasvir edilmiş olmasıdır.

Mesnevinin kaynağı hakkında Gönül Alpay Tekin Arap coğrafyasını işaret etmektedir: “Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Arap, İran ve Türk edebiyatlarında en çok işlenen mesnevi konularından biridir. Bu konunun esas teşekkülü Arap edebiyatında gerçekleşmiş, daha sonra İslam fütuhâtı ile Arap dili ve kültürlerinin büyük önem kazanması sonucunda diğer İslam ülkelerinde de sevilen ve benimsenen bir hikâye olmuştur” (Tekin, 2018: 17).

Agâh Sırrı Levend ise hikâyenin edebiyatımızda bu kadar yer etmesinin sebebini şu sözlerle dile getirir: Leylâ vü Mecnûn’da olay hicretin I. yüzyılında (M. VII. yüzyıl) Arabistan’da geçer. Her iki kahramanın ailesi ve kabilesi Necd’de göçebe hayatı yaşarlar. Kays, Leylâ’ya olan aşkı yüzünden aklını yitirip çöllere düşer. Babası ile annesi evlatlarını bu hayattan kurtarmak için her çareye başvururlar. Nihayet umutları tükenince evlatlarına hasret kalarak dertleriyle ölürlür. Leylâ’nın babası, ailesinin adını kötüye çıkardığı için kızını Mecnûn’a vermemekte inat eder. Leylâ’yı başka bir gençle evlendirmek için harekete geçer. İki sevgilinin ıstırapı son dereceyi bulur. Bunlar her engele göğüs gererler; her cefaya katlanırlar. Hatta Mecnûn, her an maruz kaldığı belanın daha da artmasını diler. O kadar içine kapanır, o derece kendinden geçer ki sonunda yanına gelen sevdiğini bile tanıyamaz. O, artık aradığı Leylâ’yı bulmuş, asıl maksadına ermiştir. Nihayet Leylâ ayrılığın getirdiği sıkıntılarla hastalanıp ölür. Mecnûn da Leylâ’nın kabrini kucaklayarak orada can verir. Hiçbir hikâyeye bunun kadar saf ve dokunaklı değildir. Hikâyeye sonradan katılan masal öğeleri, hikâyenin aslındaki saflığı bozamamıştır. Böylece Kur’an’da kıssaların en güzeli diye tarif edilen Yusuf kıssası, bir yandan Yusuf’un eşine az rastlanır güzelliği, öte yandan Züleyha’nın kendini iftiralara kadar sürükleyen yenilmez ihtirasıyla nasıl ki şairleri kendine çekmişse, Mecnûn’u Leylâ’dan Mevlâ’ya götüren bu dokunaklı aşk hikâyesi de, gerçek aşkın, samimiyetin sembolü olarak dillere destan olmuştur (Levend, 1959: 1).

2.1. Arap Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin kaynağını Babil dönemine götürenler olduğu kadar bu konuda görüş bildirenlerin çoğunluk olarak ittifak ettiği kaynak 9. yüzyıldan itibaren Arap dünyasıdır (Yavuz, 2005: 1). “Leylâ vü Mecnûn hikâyesinin, ilk kaynağı olan Arap edebiyatında, sonradan Mecnûn lakabını alan Kays’ın, sevgilisi Leylâ için söylediği şiirlerle bu

şiiirleri açıklamak üzere yazılan yorumlardan ve bunlara eklenen söylentilerden meydana gelmiştir. Hikâyenin esası Mecnûn'un kişiliği etrafında toplanır ve olaylar Necd çöllerinde geçer" (Levend, 1959: 2).

Arap kaynaklarında, Kays'ın kişiliği hakkında türlü söylentiler vardır. Bazı kaynaklarda Kays yaşamış bir şair değildir. Ona atfedilen şiirler, Emevi ailesinden (bir söylentiye göre Mervan soyundan) şair tabiatlı bir gencidir. Amcasının kızını çok seven bu genç, zor durumda kalmamak ve kendini belli etmemek için Mecnûn hikâyesini uydurmuş, söylediği şiirleri Mecnûn'a atfetmiştir. Bazılarına göre ise Kays yaşamış ve H.70=M.689 yahut H.80=M.699 da ölmüş bir şairdir. Kays'ın babasının adı Mülevvah, Leylâ'nın babasının adı da Sa'd'dır. Her ikisi de Âmirî'lerdendir (Levend, 1959: 2).

Bilindiği kadarıyla bu hikâye ve kahramanlara ait şiirler, özellikle Mecnûn'a atfedilenler, sözlü kaynaktan gelirken daha sonraları yazıya geçirilmiştir. "Bu ilk verimler, İbn Davud el-İsfahanî'nin (öl. 255/870) Kitâbü'z-Zehrâ adlı eseri ile Müslüm b. Kuteybe'nin (öl. 176/890) Kitâbü'ş-Şi'r ve'ş-Şuarâ adlı eserleridir. Bunların hemen arkasından Ebûbekir el-Vâlibî gelmiştir. O, Mecnûn u Leylâ adlı eserini herkes tarafından bilinen, güvenilir râvîlerden aldığı bilgilere dayandırmıştır" (Yavuz, 2005: 28). Mecnûn'un hayatına yer vermesi ve şiirlerini ilk defa derlemesi, hikâyenin ortaya çıkmasında etkili olduğu gibi kendisinden sonra yazılacak eserlere de kaynaklık etmesi bakımından önem arz eder (Yavuz, 2005: 28). Mecnûn'un şiirleri sonradan başkaları tarafından da yine bu şekilde açıklamalarıyla birlikte toplanıp bir araya getirilmiştir. "İbnü'l-Müberred Cemâlü'd-din Yûsufü'bnü Hasani'l Makdîsiyyi'l-Hanbelî'nin (ölm. 909/1503) Nüzhetü'l-Müsâmir fî Ahbâri Mecnûn-ı Benî Âmir adı altında topladığı divan bunlardan birisidir. Şair İbrahim Sadık Fevzi tarafından toplanıp yayınlanan Dîvânü Mecnûn u Leylâ ise bunların elimize geçen son şeklidir" (Levend, 1959: 6). Bu hüznü dolu aşk ve ıstırap macerası Arap edebiyatından ziyade Acem ve Türk edebiyatlarında yankı bulmuştur.

2.2. Fars Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Leylâ vü Mecnûn mesnevisi ilk olarak Arap edebiyatında teşekkül etmesine rağmen asıl şöhretini Fars edebiyatında Nizâmî ile kazanmıştır. Leylâ vü Mecnûn efsanesi İran'da Deylemîlerin hükümler zamanında 10. yüzyılın sonlarında Kitâbü'l-Eganî ile yayılmış, Kays ile Leylâ'nın eserde yer bulan şiirleri toplumda büyük ilgi gördüğü gibi hikâye kahramanları da gerçek aşkın temsilcileri olarak edebiyata geçmiştir. Daha sonra Gaznelilerle Selçuklular zamanında yazılmış olan şiirlerde de, Leylâ vü Mecnûn'un bu efsaneleşmiş aşkı birer mazmun halinde yer

almaya başlamıştır. Arap edebiyatındaki dağılık halde bulunan bu kıssayı ilk defa planlı bir hikâyeye şekline koyan Genceli Nizâmî'dir (Levend, 1959: 11). Ahmet Kartal'a göre Fars dili ve edebiyatının oluşumunda ve gelişiminde etkili olan bu Türk asıllı şairin Türk edebiyatı tarihinde yer alması gerektir. Bugün sınırlı da olsa Celâleddîn-i Rûmî ve Sâib-i Tebrizî'ye yer verdiğimiz gibi Nizâmî-i Gencevî'ye de yer vermemiz, o insana karşı olduğuna inandığımız vefa borcumuzu eda etmemize bir vesile olacağı kanaatindeyim. Nitekim bu şair her ne kadar şiirlerinde Farsçayı kullansa da, Türk gibi düşünüyor, Türk gibi hissediyor ve Türk gibi algılıyordu. Ancak bu hislerini ifade ederken, devir icabı, dil olarak Farsçayı kullanıyordu. Ayrıca şiirlerinde Türkçe kelimelerin yanında "Türk" kavramının etrafında çeşitli kullanımlara da yer vermeyi ihmal etmiyordu (Kartal, 2017: 127).

Fars edebiyatında önemli Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinin şairleri ve eserlerin yazılış tarihleri sırasıyla şöyledir:

- 1- Genceli Nizâmî (1188)
- 2- Emîr Husrev (1299)
- 3- Câmî (1484/1485)
- 4- Mektebî (1489)
- 5- Hâtifi (1492'den önce)

2.3. Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Türklerin İslam dinine dahil olmalarıyla birlikte önceden var olan yüzeysel temaslarını daha da yoğunlaştırarak iletişim halinde oldukları Acem coğrafyasıyla başta dini öğretiler olmak üzere her alanda etkileşim içerisine girmişlerdir. Genelde sanat özelde ise edebiyatta bu etkileşim alanlarından birisidir. Leylâ vü Mecnûn hikâyesi bu etkileşimin ürünlerinden biri olup edebiyatımızda büyük kalemlerin elinde hayat bularak asırlarca okuna gelen eserlerden biri olmuştur. "Türk edebiyatında Leylâ vü Mecnûn hikâyesinden ilk defa Anadolu'da Gülşehrî'nin *Mantuku't-Tayr*'ında (yazılış tarihi 717/1317) ve Aşık Paşa'nın *Garîb-nâme*'sinde (yazılış tarihi 730/1330) çok kısa bir şekilde bahsedilmiştir. Fakat başlı başına bir mesnevi olarak ilk defa Edirneli Şâhidî tarafından 883/1478 tarihinde yazılmış; onu Hamdullah Hamdî (öl. 1503) ve diğerleri takip etmiştir. Orta Asya Türk edebiyatında ise ilk defa Ali Şîr Nevâî (öl. 1501) hamsesinin üçüncü mesnevisi olarak 1484 yılında Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kaleme almıştır" (Tekin, 2018: 18).

Türk dilinde Leylâ vü Mecnûn mesnevisi yazarlar arasında ismi tespit edilen şairler ve eserlerin yazılma tarihleri şöyledir:

- 1- Edirmeli Şâhidî (1477)
- 2- Ali Şîr Nevâî (1484)
- 3- Hamdullah Hamdî (1500)
- 4- Ahmed Rıdvân (1500?)
- 5- Bihişti Ahmet Sinan Çelebi (1506)
- 6- Kadîmî (16. yy.)
- 7- Hamidizade Celîlî (1514)
- 8- Ahmed Sevdâî (1514)
- 9- Fuzûlî-yi Bağdadî (1535)
- 10- Tebrizli Hakîrî (1524)
- 11- Lârendeli Hamdî (1542)
- 12- Celalzâde Sâlih (1554/1555)
- 13- Halife (1572'den önce)
- 14- Kul Atâyî (Azeri bir şair. 16. yy.)
- 15- Kafzade Fâ'izî (Eser tamamlanamamıştır. (Kesin olmamakla birlikte 1623/1624)
- 16- Mahmut Örfî (1772'den önce)
- 17- Andelîb (1711-1771 yılları arasında)
- 18- Nâkâm (19. yy.) (Levend, 1959: 13).

Bunların dışında kaynaklarda Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kaleme aldığı söylenen fakat eserleri henüz bulunamamış şairler şunlardır: “Ahmed Paşa (öl. 1495), Hayâtî, Necâtî (öl. 1508), Çâkerî Sinân, Hayâlî Abdülvehhâb (öl. 1523), Ârif Fethu'llah (öl.1561), Halîlî, Kireççizade Sinan Çelebi, Mahvî, Muhyî Çelebi, Zamîrî, Rıf'atî Abdülhay (öl.1669)” (Levend, 1957: 1-9).

A.S. Levend'in “*Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Yazan Şairler*” adlı makalesinde zikrettiği bu isimlerden bazılarını Kemal Yavuz “*Leylâ vü Mecnûn Hikâyesinin Edebiyattaki Yeri*” adlı makalesinde yer vermemiştir. İsmi zikredilemeyenler ise eserleri henüz bulunamamış şairler arasında gösterilen Ahmed Paşa, Hayâtî ve Necâtî; eserleri bulunanlar arasında da Kadîmî ve Nâkâm'dır. A.S. Levend, Kadîmî'nin eseri ile ilgili yaptığı tetkiklerde şunu ifade etmektedir: Kadîmî

ile Edirneli Şâhidî'nin eserleri birbirinin tamamıyla aynıdır. Kadîmî mahlasını kullanan şair, mahlas yerlerini değiştirmek ve bazı beyitleri çıkarmak suretiyle hikâyeyi olduğu gibi almış, başka hiçbir değişiklik yapmamıştır (Levend, 1959: 198). Kemal Yavuz'un bu şairi zikretmemesinin altında yatan sebep bu olabilir.

A.S. Levend, kendisinin de listeye dahil etmediği bir mesnevi olduğunu şöyle ifade etmektedir: Hamid Araslı'nın kendisine 18. yüzyıl Azerî şairlerinden Karacabağlı Andelib'in Bakü Üniversitesi kitaplığında bulunan 13 sayfalık Leylâ vü Mecnûn başlıklı küçük bir mesnevisinin fotokopisini göndermek lütfunda bulunduğunu, fakat bu mesnevinin Leylâ vü Mecnûn başlığını taşımakla birlikte, hikâye değil, şairin kendi "hasbihali" (Levend, 1959: 369) olduğunu belirtmektedir.

1. BÖLÜM

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

1.1. Lârendeli Hamdî'nin Yetiştirdiği Muhit Olarak Lârende/ Karaman⁴

Karaman, İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde yer alan bir yerleşim merkezidir. Kuruluş yeri ve yapısı itibariyle tipik bir İç Anadolu şehrinin bütün özelliklerini yansıtan, ilk çağlardan beri merkezî bir üs olma sıfatını koruyan Karaman, bugün de, Konya ve oradan da Ankara ve İstanbul'a kadar uzanan ana yol üzerinde bulunmaktadır. Bünyesinde pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış olan şehrin, eski dönemlerde, Bizinidi, Talaranza ve Laranda isimleriyle anıldığını görüyoruz. Laranda ismi Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Lârende şeklini almış, önceden Karaman'ın bütününe karşılıyan bu isim bugün, şehrin sadece bir semtini ifade eder olmuştur. Şehrin Karaman ismini Karamanoğulları'nın bu bölgeye yerleşip 1256M. de Lârende'yi kendilerine başkent yapmalarından sonra aldığı söylenir.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin 1308M. yılında sona ermesinden sonra Karamanoğulları, Konya ve çevresine tamamen egemen olurlar. Selçuklu başkentine sahip olduklarından, kendilerini bu devletin doğal mirasçısı ilan etmişlerdir. Bu yüzden Karamanoğulları ile Osmanlılar arasında, yaklaşık yüz elli yıl süren çeşitli savaşlar yaşanır. Fatih Sultan Mehmet 1476M. tarihinde bu beyliğe son verir ve topraklarını Osmanlı Devleti'ne dahil eder. Osmanlı topraklarına katılan Karaman ülkesi ayrı bir eyalet olarak yapılandırılır ve yedi Osmanlı şehzadesi değişik zamanlarda Konya'ya Karaman Beylerbeyi olarak atanır.

1.1.2. Karaman'ın Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler

Karaman, siyasi yönüyle olduğu kadar bağrından çıkan şahsiyetler bakımından da önemli bir ilimizdir. Bu şahsiyetler, Anadolu coğrafyasına çok değerli katkılarda bulunmuş, kalıcı eserler meydana getirmiş kıymetli fertlerdir.

Bu şahsiyetlerden öne çıkanlardan biri, Yunus Emre'dir. Bu Türkmen erenine, Anadolu'nun pek çok yeri gibi Karaman'da sahip çıkmış, onun kendisinden olmasını,

---

⁴ Bu başlık altında Karaman'la ilgili verilen bilgiler şu kaynaklardan özetlenmek suretiyle yazılmıştır; Gümüşçü, O. (2001). *XVI. Yüzyıl Lârende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, TTK Yay., Ankara. – Gülcan, D. A. (1975). *Karaman Mevlevihanesi, Mevlevilik ve Karamanlı Mevlevî Velileri*, Mader-i Mevlânâ Camii Koruma Derneği Yay., Karaman. – Aköz, A. (1987). “*Şer’iyye Sicillerine Göre XVI Yüzyıl Sonu ile XVII. Yüzyıl Başlarında Karaman*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üni, Sosyal Bilimler Ens., Konya. – Denктаş, N. (1992). “*Dünden Bugüne Karaman Tarihi*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üni. Sosyal Bilimler Ens., Kayseri.

toprağında yatmasını arzu etmiştir. Yunus Emre'nin değişik yerlerde bulunan kabirlerinden biri de burada bulunmaktadır.

Doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak bilinmeyen Mehmed Bey, Karaman Devleti'nin kurucusu Kerimüddîn Karaman'ın oğludur. Arapça ve Farsçanın kıskacında olan Türkçe, Mehmed Bey'in Konya'da 13 Mayıs 1277 tarihli, "bugünden sonra divânda, dergâhta ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmaya" şeklindeki fermanıyla resmî dil olarak kabul edilir. Fermanın yayınlandığı 13 Mayıs günü, 1960 yılından bu yana Türk Dil Bayramı olarak kutlanmaktadır.

Bunların haricinde Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda önemli rol oynayan Şeyh Edebali, Zenbilli Ali Efendi olarak bilinen Şeyhülislâm Ali Cemâlî Efendi (1445-1526), büyük Türk denizcisi Pîrî Reis (1470-1554) de Karaman'ın yetiştirdiği önemli şahsiyetlerdendir. Ayrıca Karaman, Mevlevîliğin merkezi olan Konya'ya yakınlığı münasebetiyle, Mevlevîliğin ikinci bir merkezi olmuştur.

Türkçenin ses bayrağını dalgalandıran şehirlerimizden biri olan Karaman, birçok şair de yetiştirmiştir. Karamanlı Nizâmî (öl. 1469-1473 arası) Karamanlı Aynî (15. yy.) ve 2014 yılında kaybettiğimiz günümüz edebiyat dünyasının önemli simalarından Bekir Sıtkı Erdoğan bunların belli başlılarındandır.

1.2. Lârendeli Hamdî'nin Hayatı ve Edebî Kişiliği

Lârendeli Hamdî'nin hayatı hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ali Nihad Tarlan bu konuda "Bu şairin tercüme-i haline dest-res olunamadı" (Tarlan, 1922: 119) demektedir. "Şimdilik söyleyebileceğimiz II. Selim'in şehzâdeliği döneminde, Karaman'da vali iken, şairin bu eserini yazabilecek edebî birikime sahip bir yaşta olduğudur" (Mohamed, 2004: 231). 16. yüzyılda her bakımdan önemli bir kültür merkezi olan Karaman'a/Lârende'ye nispetle anılan Lârendeli Hamdî, mesnevisiyle tanınan bir şairdir. Rıfat Kütük "Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi" adlı doktora tezinde şairin hayatı hakkındaki tek bilginin Latifî Tezkiresi'nde bulunan ve ihtiyatla yaklaşabileceğimiz bir kayıttan ibaret olduğunu, haricinde hiçbir kaynakta bilgi bulunmadığını ifade etmektedir (Kütük 2002: 76). Tezkire'nin Rıdvan Canım tarafından hazırlanan tenkitli metninin Sâhirî maddesinde Lârendeli Hamdî'ye ait olduğu iddia edilen bilgi şöyledir:

"Sahirî

Şehr-i İstanbuldan ümenâ kısmından şâ'ir ü müverrih ve mu'amma ve müverrih-i şâ'ir-i sahirdür. Ve bir lafzdan bir nice ma'na göstermeğe kadirdür. 'Abdullah Hâtifi'nün Leylî vü Mecnûn

ve *Kıssa-i Hüsrev ü Şîrîn*in libâs-ı elfâz-ı Derîden çıkarup 'ibârât-ı siyâb-ı terkîb-i Türki-birle ârâste kılmışdur. Hâlât-ı 'aşk ve hâssa-i mahabbet hakkında bu ebyât hûb vakî' olmışdur:

Mesnevi

Gel ey mestâne-i câm-ı mey-i 'ışk

Nedür bir dem semâ eyle ney-i 'ışk

Vücûd esbâbı pür-ğavğa vü ğamdur

Ferâğat menzili mülk-i mülk-i 'ademdür

Mezkûrun adı Hamdîdür. Ekser-i eş'arı Hamdî mahlası birle mestur u mezkûdur. Niteki bu şi'rinde zahirdür.

Şi'r velehû:

Hâlûme ey şeh-i 'âlem baka bak baka bak

Beni cevr odnatb yaka yak yaka yak

Mihnetinden felegün bir katı örs oldı yürek

Takunur ğussa çekici taka tak taka tak

Hamdî kuluna 'inâyet nazarın eyle şehâ

Zülfünü boynuna anun taka tak taka tak" (Canım, 2018: 266-267).

Edebiyat tarihimizin Latifî dışındaki kaynakları, asıl ismi Lârendeli Hamdî olan Sâhirî mahlaslı bir şairden bahsetmiyorlar. Esasen Lâtifi Tezkiresi'nin Rıdvan Canım tarafından tetkik edilen 69 nüshasının sadece ikisinde Sâhirî maddesi bulunuyor. Bu yazmalar Nuruosmaniye Kütüphanesi 3725 (v.90*) ve Süleymaniye Halet Efendi 342 (v.71*) numaralı yazmalardır. Canım, Nuruosmaniye Kütüphanesi 3725 numaralı nüshayı, Latifî'nin vefatından yaklaşık sekiz sene önce yazılması (1547), en fazla şairi ihtiva etmesi, Latifî'nin kendi biyografisinin yazma nüshalar içerisinde sadece bu nüshada bulunması ve birtakım tashihleri içermesi bakımından esas aldığı belirtmektedir. Şiirlerinde ekseriyetle Lârendeli Hamdî mahlasını kullanan bu şairin, tezkireye Sahirî olarak girmesi izah edilmesi güç bir bilgi olarak karşımızda duruyor. Tezkireye örnek olarak alınan beyitlerin Sahirî/Hamdî'nin hangi mesnevisinden seçildiği de açık olarak belirtilmemiştir. Emin olduğumuz husus, Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin metninde, tezkireye alınan örnek beyitlerin bulunmadığıdır. Eğer bu şair Lârendeli Hamdî ise verilen örnek beyitlerin Hüsrev ü Şîrîn'den alındığını, dolayısıyla Lârendeli Hamdî'nin bir de Hüsrev ü Şîrîn yazdığını düşüneceğiz (Kütük, 2002: 77). Bütün bunlar elimizdeki mevcut bilgilerle destekleyemediğimiz tahminler olmaktan öteye geçemiyor. Ali

Nihad Tarlan, şairlik kudretini yüksek bulduğu Lârendeli Hamdî'nin edebiyat tarihi kaynaklarında yer almamasını “vilâyet şairi” (Tarlan, 1922: 71) olmasına bağlamıştır.

Öyleyse Lârendeli Hamdî hakkında bilgileri elde edebileceğimiz yegâne vesika, Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin tek nüshasından ibarettir. Nüshanın zahriyeden önceki varağında bulunan “Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî” ibaresi, Hamdî'nin Lârendeli olduğuna dair sahip olduğumuz tek kayıttır. İncelediğimiz Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisine yönelik yapılan iki doktora tezinde, eldeki mevcut nüshanın Derviş Ali tarafından istinsah ve tezyin edilip II. Selim'e sunulduğu bilgisi yer almaktadır. Bu bilginin kaynağı olarak da Ali Nihad Tarlan'ın “*İslam Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi*” adlı doktora tezi gösterilmiştir.⁵ Bu bilginin çelişkisi şundan kaynaklanmaktadır: Yaptığımız incelemelerde II. Selim'in (öl. M.1574) şehzadeligi döneminde Derviş Ali isminde bir hattata rastlanmamıştır.⁶ “Bu isimle bilinen ilk hattat ölüm tarihi M.1673 olan, Şeyh Hamdullah üslubunu unutulmak üzere iken yeniden ihya eden, bu sebeple kendisine “şeyh-i sâni” veya “vâziu'l-aslı's-sanî” unvanları da verilen Derviş Ali'dir (Rado, 1984: 67). Gerek mesnevinin içinde II. Selim'e sunulduğunu gösteren beyitlerde gerekse de zahriyede ortada güzel bir tezhibin içinde bulunan Şehzade II. Selim'e ait olduğunu gösteren kayıt – *Be-resm-i hazîne-i Şehzâde-i a'zam Sultan Selim Hân bin Sultan Süleyman Hân meddallâhu zilluhümâ* – bu nüshanın II. Selim'e sunulduğu fikrini kuvvetlendirmekte olup, müstensihinin Derviş Ali olma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Mesnevinin sonunda kenarda yazılı olan – *Harrahu el-'abdü'l-müznib el-fakîr Derviş 'Ali el-hakîr* – ibaresini baz alarak bu nüshanın Derviş Ali'nin kaleminden çıktığını kabul etmemiz durumunda II. Selim'e sunulan nüshanın bu nüsha olmadığını kabul etmemiz gerekmektedir. Nüshanın zahriyeden önceki varağında bulunan “Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî” ibaresinde geçen, “Hamdî” adının “Hamidî” şeklinde yazılması ise çelişkilere bir yenisini ilave etmektedir.

---

⁵ Ayrıntılı bilgi için bk: Kütük, R. (2002). “*Lârendeli Hamdi: Leylâ ile Mecnun (İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ vü Mecnûn Mesnevileriyle Mukayesesi)*” (basılmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum. ss. 77. – Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). “*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendeli Hamdî'nin Eseri*”, (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul. ss. 232.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bk: Rado, Ş. (1984). *Türk Hattatları XV. Yüzyıldan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnek*, Tifdruk Yayınevi, İstanbul.

Latifi'nin tezkiresinde yer alan "Sahirî" maddesine yönelik yaptığımız incelemelerde de tarife kısmen uyan ve Lârendeli Hamdî'yle çağdaş olan bir başka şair bulunmaktadır. Bu isim hamse sahibi şair Celilî'nin (öl. 1570?) babası olan saray şairi ve müverrihi Mevlânâ Hamidî'dir (Atik, 2009, 6). Latifi'nin "Sahirî" maddesinde belirttiği İstanbul'da yaşamış şair ve müverrih⁷ tanımlarına Mevlânâ Hamidî'nin uyduğu fakat örnek olarak verilen şiirlerin, Mevlânâ Hamidî'nin incelediğimiz Türkçe şiirlerinde bulunmadığını belirtmek durumundayız. Bütün bunlar yukarıda Lârendeli Hamdî için ifade edilen elimizdeki mevcut bilgiler ile destekleyemediğimiz tahminler olmaktan öteye geçmemektedir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde kendisine yönelik bilgileri vermekte çok cömert davrandığını söyleyemeyiz. Mesneviden hareketle onun hakkında edinebildiğimiz bilgiler, "Hamdî" mahlasını kullandığı, eserin telif tarihi olan 949H./1542M.de hayatta olduğu, Nizâmî'nin Hamsesi'ne karşılık kendisinin de nazire yazmayı düşündüğü, Leylâ vü Mecnûn'un bu düşüncenin ilk eseri olduğunu, şairin aşağıdaki beyitte kendini şiir sahasında "nâ-kâm" olarak değerlendirmesinden çıkarabiliriz:

Ki iy şab'ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında nâ-kām (703)

Sebeb-i telif kısmında Lârendeli Hamdî, Nizâmî'nin yolunda bir hamse vücuda getirmek istediğini şu beyitlerde ifade etmiştir:

Pes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryāsına el (693)

Dağâyıkdan şu resmile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmî-yi diger ol (709)

Lârendeli Hamdî'nin hamse tertip etme fikrini gerçekleştirdiğine dair elimizde herhangi bir delil bulunmamaktadır. Latifi Tezkiresi'nde ki bilgilerin Lârendeli

---

⁷ Hamidî'nin; dibace, hasbihal-nâme, kasaid ve tevarih, gazeliyat ve mukatta'at oluşan ve Fatih için el yazısıyla yazdığı *Külliyat-ı Divan-ı Mevlânâ Hamidî*, yine el yazısıyla Fatih için yazdığı *Cam-ı Sühanguy* adlı fâlnâme, kısa manzum bir *Tevarih-i Âl-i Osman* adlı eserleri vardır. Hamidî, padişahın kütüphanesi için, divanında tarih düştüğü, *Dela'ilü'l-İcaz, Istilahat ve Müfredat-ı İbn-i Baytar* adlı eserleri istinsah etmiştir. Daha ayrıntılı bilgi için bk.:Ertaylan, İ. H. (1948). *Külliyat-ı Divan-ı Mevlânâ Hamidî*, İstanbul: İ. Ü. Edebiyat Fakültesi. – Ünver, İ. (1974). "Hâmidî'nin Türkçe Şiirleri", *Türkoloji Dergisi*, C.6, S.1, ss. 160-198.

Hamdî'yi karşıladığını kabullensek bile, elimizde Hüsrev ü Şîrîn yazdığına dair herhangi bir kanıt bulunmamaktadır.

Şairin mahlas olarak Hamdî'yi kullandığını mesnevisine yer yer serpiştirdiği gazellerin makta beyitlerinden ve yeri geldikçe kendinden “Hamdî” olarak bahsetmesinden hareketle açıkça anlıyoruz:

Sen ‘ināyet eyle Ḥamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā dārından itdükde beķāya intikāl (111)

Maḥşerde ol şeffî’i bu Ḥamdî şikestenüñ
Dūzeh içinde kılmayalar tā aña sitem (286)

Hicrinde sirişküm şu kadar aķdı ki Ḥamdî
Cūş eyleyüben ķulzüm ü ‘ummānı beğenmez (872)

Yazmanın ilk varağındaki “Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî” ibaresinde geçen “mevlânâ” kelimesi bize, Lârendeli Hamdî'nin sosyal mevki ve mesleği hakkında birtakım tahminler yapma imkanını da verir. Arapça asıllı bir kelime olan “Efendimiz, hazret” anlamlarında saygı bildiren ‘mevlânâ’ kelimesinin, eskiden sarıklı ilim adamlarının ve şeyhlerin lâkabı” (Akyüz, 1999: 422) olarak da kullanılmasından yola çıkarak Lârendeli Hamdî'nin, ulema sınıfından olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Hakkında bu derece sınırlı bilgilere sahip olduğumuz şair, eserinden anlayabildiğimiz kadarıyla iyi bir eğitim almıştır. Eserin sebep-i telif kısmında, Arapça ve Farsça'ya vakıf olduğunu dile getirmiştir:

Çü var iki dilüñ eyle hikāyet
Eḥādīs-i selefden kılm rivāyet (651)

Lârendeli Hamdî'nin, hem mevlevîliğin merkezi konumunda bulunan hem de dönemin önemli kültür muhitlerinden olan Konya ile bağlantısının bulunduğu dair şüphe yoktur. Şehzade II. Selim adına yazdığı kasidelerden birinde geçen

Hānķāh-ı rif’atüñde niçe biñ yıldur döner
Şūfî-i çarḫı Celālüñ türbesinde tıtdı dem (644)

beytinde zikrettiği Celâleddin Rûmî'ye bağlandığı hakkında ise eserinde herhangi bir bilgiye tesadüf edilmemiştir.

Kendisi de “Selimî mahlasıyla şiirler yazan II. Selim'in” (Şentürk ve Kartal, 2012: 312) Leylâ vü Mecnûn'u nasıl karşıladığı, Lârendeli Hamdî'nin bu eseriyle şehzadeyle yakınlaşıp yakınlaşmadığı, şairin bundan sonraki hayatı ve vefat ettiği tarihi net bir şekilde söyleyebilmek şimdilik ortaya çıkacak yeni bilgilerle mümkün gözükmemektedir.

2. BÖLÜM

LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVİSİNİN İNCELENMESİ

2.1. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi

2.1.1. Mesnevinin İsmi

Eser kütüphane kayıtlarına Hayret-nâme ismiyle kaydedilmiştir. Kayıtlarda bu şekilde yer almasının sebebi nüshanın 1^b sahifesindeki serlevha içinde yer alan ‘Kitâb-ı Hayret-nâme’ ibaresidir. Zahriyeden önceki varakta ise ‘Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî’ kaydıyla eser Leylî ve Mecnûn tercümesi olarak gösterilmiştir. Lârendeli Hamdî ise hatime bölümünde mesnevinin yazıldığı tarihi (949/1542M) ebced hesabıyla veren beyitte eserini “Tahayyürnâme-i Leylî vü Mecnûn” olarak adlandırır:

Pes añlaya k’olur târîḥ-i mevzûn

Teḥayyürnâme-i Leylî vü Mecnûn (5420)

2.1.2. Telif Sebebi

Lârendeli Hamdî, Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kaleme alma sebebini sebeb-i telif kısmında izah etmektedir. Sebeb-i telif kısmına güzel bir tecrid sanatı yaparak kaleme hitapla başlayan şair, iki dile sahip olduğunu ifade ettikten sonra, bir hikâye kaleme almak ve seleflerinin sözlerini aktarmak niyetinde olduğunu haber verir.

Lârendeli Hamdî, bu mesneviyi kaleme almadan önce Nizâmî'nin Leylâ vü Mecnûn'un mesnevisini uzun bir süre okuduğunu, bu hikâyeyi beğendiği için uykuyu gözüne haram kılarak bütün dikkatini bu mesnevi üzerinde yoğunlaştırdığını, eserini kaleme almak için bir işaret bulduğunu “sebeb-i telif” bölümünde izah eder:

Elâ iy ḥâme-i çâlâk-i taḥrîr

Nedür aḥvâl-i dehr it bize taḥrîr (650)

Çü var iki dilüñ eyle ḥikâyet

Eḥādîs-i selefden kııl rivâyet (651)

Pes itdüm fikr k’uram ben mu’allel

Nizâmî ḥamsesi deryâsına el (693)

Anuñla mûnis olup niçe günler

Ḥarâm itdüm gözüm ḥwâbı dünler (694)

Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbı düzmege buldum işâret (701)

Klâsik Türk edebiyatı sanatçıları arasında eserlerini kaleme alma gerekçeleri arasında üst sıralarda bulunan gaipten gelen ses imajı Lârendeli Hamdî'nin de öne sürdüğü sebep olarak karşımıza çıkar. Nizâmî'nin hamsesinde bulunan Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Lârendeli Hamdî'ye, bu efsaneyi yazmak için bir işaret gibi görünür. Hatifden işittiği ses Lârendeli Hamdî'yi, tabiatını kendine itaat etmesine rağmen şiir vadisinde arzusuna ulaşamamış biri olarak tanımladıktan sonra onu marifet fidanından bir serv-i revanı kelam bağına dikmeye, kalemin şeker tabiatı ile nazmın taze gülünden gül-be-şeker ortaya koymaya, füsün defterine kalem çekip şairlik mülküne bayrak dikmeye davet eder (Kütük, 2002: 81). Öyle ki hatifden gelen bu ses, şaire, şiir vadisinde özge bir Nizâmî olma doğrultusunu göstermekten başka Molla Câmi'nin methini, Nevâyî'nin aferinini kazanmayı da işaret eder:

Göñül olmuş iken bu fikre dem-sâz
İşitdüm sūy-ı hâtifden bir âvâz (702)

Çalemlerle noqtadan düz dâne-i cev
Tuyūr-ı hikmeti çek dâme cev cev (704)

Dağâyıktan şu resmile eser bul
Ki nazm içre Nizâmî-yi diger ol (709)

Çıkar şî'r içre bir vech-ile nâmı
K'ide taḥsîn sözüne Münlâ Câmî (710)

Kopar bâğ-ı süḥande bir nevâyı
K'ışitse âferîn ide Nevâyî (711)

Eserine başlama sebebi olarak görülen bu imaj ile ilgili olarak, hatiften işittiği sesin Lârendeli Hamdî'yi şiir vadisinde nâ-kâm yani henüz arzusuna kavuşamamış biri olarak tanımlaması, Leylâ vü Mecnûn'un bu yolda ilk eseri olduğunun kuvvetli işaretidir.

Lârendeli Hamdî, eserin hatime kısmında da bize mesneviyi kaleme alma gerekçesiyle ilgili çoğu genel birtakım bilgiler verir. Şair, eserini adını yaşatmak için

tertiple ettiğini, ancak mesnevinin yanlışlarla dolu olmasından dolayı utanç içinde bulunduğunu ifade ederek bu yanlışların incelikleri görebilenler tarafından düzeltilmesi ricasında bulunur.

2.1.3. Yazıldığı Tarih

Lârendeli Hamdî eserini yazdığı tarihi hatime kısmında şu beyitlerle bildirmektedir:

İşidenler dilerse kim bu nāme
Bile ne ‘aşrda irdi temāme (5417)

Nebīnūñ hicretinden tuta sāli
Ki tā ma‘lüm idine bu maḳāli (5418)

Çeke ebced ḫurūfını şümāre
Cümel üslūbı üzre aşikāre (5419)

Pes añlaya k’olur tārīḫ-i mevzūn
Teḫayyürnāme-i Leylī vü Mecnūn (5420)

Bu beytin ikinci mısraı ebced hesabıyla hesaplandığında 949 H./1542 M. tarihine denk gelmektedir.⁸

2.1.4. Eserin Kime Takdim Edildiği

Lârendeli Hamdî 1542’de Karaman’a Beylerbeyi olarak atanan Şehzade II. Selim’e eserini sunduğunu, mesnevinin giriş kısmında II. Selim için kaleme aldığı iki kasidenin ilkinde şu beyitlerle ifade etmektedir:

Bu bīkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibā dürr ki deldüm çüst ü çālāk (610)

Umaram k’ol emīr-i ‘ālem-ārāy
Şadef gūşında ol dürre vire cāy (611)

Irağ olur edebden fi’l-ḫaḳīḳa

⁸ Ebced hesabına göre: ت te = 30, ح ḥe = 8, ی ye = 10, ر re = 200, ن nun = 50, ل elif = 1, م mim = 40, ه he = 5, ل lam = 30, ی ye = 10, ل lam = 30, ی ye = 10, و vav = 6, م mim = 40, ج cim = 3, ن nun = 50, و vav = 6, ن nun = 50’dır. Bu rakamların toplamı 949h./1542m. yapar.

İletmek atreyi bar-i ‘amka (612)

Velikin bu vesle-yle murdum

Budur k’anla ol dergemde adum (613)

Ki ya’ni eylemekden cbls

Bulam terf-i na’-ı bat bsi (614)

midum var ki bu ugr-y icd

Oundda denile afern bd (615)

K’anu eviyle nazm oldu bu nme

Hem ire nm ile ititme (616)

De ol ehriyru dil-pesendi

erf adıyla bula ser-bülendi (617)

abl ide an suln- Ynn

Süleyman- zamn olı Selm n (618)

Ayrıca zahriyede ortada güzel bir tezhibin içinde nüshanın ehzade II. Selim’e ait olduğunu gösteren kayıt bulunmaktadır: “Be-resm-i hazne-i ehzde-i a’zam Sultan Selim Hn bin Sultan Süleyman Hn meddallhu zilluhm.”

2.1.5. Eserin Nshas

Lrendeli Hamd’nin 949/1542M. de bitirdiği 5441 beyit uzunluğundaki Leyl v Mecnn Mesnevisi günümüze tek nüsha (Süleymaniye Ktp. Fatih 3740) olarak ulaabilmitir. Eser kütüphane kaytlarna “Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn” adıyla geçmiştir. Nshann mikrofilmi, Mikrofilm Arşivi 345 numarada bulunmaktadır.

2.1.6. Beyit Sayısı

Eserin tespit edebildiğimiz yegne nüshası (Süleymaniye Ktp. Fatih 3740) 5441 beyittir. Bu beyit toplamına mesnevinin sonunda bulunan II. Selim’in Karaman’da Beylerbeyi olarak atandıktan sonra Karaman’a geldiği tarihi gösteren be beyitlik Farsça kaleme alınm tarih manzumesi dahil edilmiştir.

2.2. Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin İncelenmesi

2.2.1. Dış Yapı İncelemesi

2.2.1.1. Mesnevide Kullanılan Nazım Şekilleri ve Mesnevinin Planı

Lârendeli Hamdî Leylâ vü Mecnûn hikâyesini mesnevi nazım şekliyle ve bu nazım şeklinin hemen hemen bütün hususiyetlerine riayet ederek kaleme almıştır. Bunun yanı sıra şair eserini kaside ve gazel nazım şekilleriyle de süslemiştir. Kaside nazım şeklini geleneğe riayet ederek eserin giriş bölümüne, gazel nazım şeklini de hikâyenin akışı içerisinde konuya uygun düşen bölümlere serpiştirmiştir. Böylece şair mesnevisinde üç farklı nazım şekli kullanmıştır.

Bilindiği üzere Mesnevi geleneğinde genel planda üç bölüm bulunmaktadır.

A. Giriş Bölümü

B. Konunun İşlendiği Bölüm

C. Bitiş Bölümü (Kartal, 2007: 353).

Eseri bu bölümleri dikkate alarak şu şekilde inceleyebiliriz.

A. Giriş Bölümü: Mesnevinin geçen yüzyıllar içinde ekleme ve çıkarma yapılmasıyla çeşitli formlara büründüğü giriş bölümü kendi içindeki bölümlerini Ahmet Kartal şu şekilde ifade etmiştir. “Mesnevilerin “giriş bölümü”nde sırasıyla besmele, tahmid, tevhîd, münâcât, na't, mi'râc, mu'cizât, din ulularına övgü (Medh-i Çihâr-yâr-i Güzîn, Hz. Hamza ve Abbâs'a övgü, Hz. Hasan ve Hüseyin'e övgü), dört mezhep kurucusuna, 12 imama, diğer din büyüklerine, şairlere, padişaha, devlet büyüklerine övgü ve sebab-i te'lîf bulunur” (Kartal, 2007: 354). Lârendeli Hamdî giriş bölümüne mesnevi nazım şekliyle yazılmış 12 beyitlik bir besmele manzumesi ile başlar. Bu manzume mesnevinin vezni olan mefâîlün mefâîlün feûlün kalıbıyla yazılmıştır. Besmele manzumesini aynı vezin ve nazım şekliyle kaleme alınmış ilki 27, ikincisi 55 beyit tutarında olan iki tevhid takip etmektedir. Kaside nazım şekliyle ve fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün vezniyle yazılan üçüncü tevhid ise 19 beyit sürmektedir. Tevhidleri mefâîlün mefâîlün feûlün vezniyle ve mesnevi nazım şekliyle 79 beyitlik bir münacaat ve 67 beyitlik bir naat takip etmektedir. İkinci naat kaside nazım şekliyle ve mef'ûlü fâ'ilâtü mefâîlü fe'ûlün vezniyle kaleme alınmış 27 beyittir. Mesnevi nazım şekliyle ve mesnevinin vezni olan mefâîlün mefâîlün feûlün kalıbıyla kaleme alınan miraciyye 113 beyittir. Miraciyyenin akabinde dört halifeden Hz. Ebubekir'in 4 beyit, Hz. Ömer'in 5 beyit, Hz. Osman'ın 5 beyit ve Hz. Ali'nin 8 beyitle övüldüğü Medh-i Çehâr-yâr bölümü ve Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in övüldüğü 9 beyitlik bir manzume gelmektedir. Kanuni Sultan Süleyman'ı öven iki manzumedan

ilki mesnevinin vezni olan mefâîlün mefâîlün feûlün kalıbıyla ve mesnevi nazım şekliyle yazılmış olup 90 beyittir. İkincisi ise kaside nazım şekliyle ve fe'îlâtün (fâ'ilâtün) fe'îlâtün fe'îlâtün fe'ilün (fâ'lün) vezniyle yazılmış 15 beyitlik bir manzumedir. Şehzade II. Selim de ilki 83 beyit tutarında mesnevi nazım şekliyle, ikincisi kaside nazım şekli ve fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün vezniyle 31 beyit süren iki manzumeyle övüldükten sonra sebep-i telif kısmına geçmektedir. Giriş bölümünün tamamlayıcısı sebep-i telif bölümünde kalem-nâme ile başlayan manzume, hasbihâl tarzı ile devam etmekte; fahriye ve nasihat tarzları da araya girerek bölüm zenginleşmektedir. Bu kısım 81 beyit sürmektedir.

B. Konusunun İşlendiği Bölüm: Mesnevilerin asıl bölümü ve en uzun kısmı olan konunun işlendiği bölüm hakkında İsmail Ünver şunları dile getirir: “Mesnevilerde, ‘âgâz-ı kitâb, ‘âgâz-ı dâstân... gibi başlıklarla başlayan ‘konunun işlendiği bölüm’, Mesnevinin asıl kısmıdır (Ünver, 1986: 438). Klâsik edebiyatımızda mesnevilerin bu bölümde ele aldıkları konulara göre isimlendirme ve sınıflamaya tabi tutulduğunu görüyoruz. Mesnevinin asıl bölümünü oluşturan konunun işlendiği kısım mesnevilerin yazılış amacına yönelik bölümlerdir (Kartal, 2007: 2).

Lârendeli Hamdî mesnevisinde asıl konunun işlendiği bölüme herhangi bir başlıkla başlamaz. Elimizdeki nüshada asıl konuya, sebep-i telif kısmının bitiminde yer alan 731. nolu beyitle geçer. Hikâyenin asıl bölümünde hale münasip başlığı altında gazeller içermektedir.

Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini

Bulan bu dürr-i ḥâşuñ ma'denini (731)

İlk gazel Lârendeli Hamdî'nin dilinden Mecnûn'u övmek için kaleme alınmıştır. Beş beyit uzunluğunda ve veznin mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fe'ûlün kalıbıyla yazılan bu gazelin matla beyti şöyledir:

Mihr-i ruḥ anuñ meh-i tâbâni begenmez

Reftâr ḳaddi serv-i ḥırâmânı begenmez (868)

İkinci gazel Leylâ'nın aşkıyla babadan, anadan ve toplumdan uzaklaşıp zavallı bir halde dolaşırken Mecnûn'un dilinden dökülen beş beyitlik bir gazeldir. Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün vezniyle yazılan gazelin matla beyti şöyledir:

Çün iy Mevlâ beni ḳılduñ giriftâr-ı ḡam-ı dildâr

Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cānumı kırtar (1341)

Üçüncü gazeli ise Mecnûn, Necd Dağı'nda yabanî hayvanlar arasında terennüm eder. Nevfel, Mecnûn'un bu şiirine kulak misafiri olur ve hayran kalır. Beş beyit olan ve Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün vezniyle kaleme alınan gazelin matla beyti şöyledir:

Çünkü berķ urdı derūnumdan benüm envār-ı 'ışķ
Bāṭınında oldu her şeyüñ 'ayān āṣār-ı 'ışķ (2015)

Dördüncü gazel yine Mecnûn tarafından söylenir. Bir avcının elinden iki ceylanı kurtaran Mecnûn, akabinde bu gazeli okuyarak yoluna devam eder. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün vezniyle yazılan bu gazel, yedi beyitten meydana gelmektedir. Mesneviye serpiştirilmiş gazeller içinde en uzunudur. Gazelin matla beyti şöyledir:

Nîl-i eşķüm cūyın iy ğam hūn idersin 'ākıbet
Kānlara şokup beni mağbūn idersin 'ākıbet (2590)

Beşinci gazel Mecnûn tarafından "mersiye" başlığıyla babasının ölümü üzerine söylenir. Mecnûn babasının ölümünü işitir işitmez, babasının kabri başına gelerek gözyaşı döker ve dilinden beş beyitlik bir mersiye dökülür. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün vezniyle söylenen mersiye'nin matla beyti şöyledir:

Āh kim senden beni dūr itdi devvār el-firāk
Her nefes biñ kez fiĝan her lāḫza şad bār el-firāk (3300)

Son gazel yine Mecnûn tarafından Leylâ'yla buluşmaları sırasında söylenir. Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün kalıbıyla yazılan beş beyitlik gazeli diğerlerinden ayıran nokta, Lârendeli Hamdî mahlas olarak kendi ismi yerine Mecnûn ismini kullanmasıdır. Bu beyit şöyledir:

Cemālünden cüdādur ḫaste Mecnūn
Anuñçündür nigūn-baḫt u siyeh-rūz (4164)

Konunun işlendiği bölüme herhangi bir başlıkla başlanmamasına rağmen takip eden bölümler birbirlerinden tamamı döneme ve genel kaidelere uygun olarak Farsça başlıklarla ayrılmıştır. Bu başlıkların tümü gazeller de dahil olmak üzere 122'dir.

Bilindiği gibi ikinci bölüm, asıl konunun işlendiği bölümdür. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde masal öğeleri ve anlatım tekniğine rastlanılır. Şairin halk hikâyelerini ve hikâye anlatım tarzlarını şiirinde işlediğini görmek için metnin başlıklarını ve içeriğini takip etmek (şiirle mektup, metnin içinde yer alan başka hikâyeler, tanrısal anlatım yöntemi vd.) yeterli olacaktır. Halk hikâyesi ve masal öğeleri içinde bahsedilecek motifler de şunlar olabilir: Çocuğu olmayan padişah, yardımcı pir (Hızır), mucizevi meyve, çocuğun sürekli ağlaması ve sadece bir güzelin kucağında susması, kahramanın okula verilmesi ve iki, üç yılda bütün ilimleri öğrenmesi, rüyada görüp âşık olma, rüyada görülüp âşık olunan sevgilinin aranması, kaleye kapatılma, vahşi hayvanlarla dost olup onlardan yardım alma, kılık değiştirme, insan olmayan varlıklarla konuşma motifleri gibi. Bunlar halk anlatılarının malzemelerinden seçilmiş öğelerdir. Masalsı anlatım özelliklerinden olan mutlu sonla bitiş bu mesnevi için geçerli olmamıştır. Bilinen bütün Leylâ vü Mecnun mesnevileri gibi bu mesnevi de kahramanların her ikisinin de ölümü ile sonlandırılmıştır (Kınay, 2106: 2).

C. Bitiş Bölümü: Hatime bölümü de denilen bitiş bölümü, mesnevi hikâyesinin sona erdiği bölümdür. “Hâtîme”si olmayan mesnevilerde sadece son beyitte eserin sona erdiği dile getirilir. Şair ayrıca kendisi için dua istemiş ve eserinin hatalarla dolu olduğunu belirterek bunların düzeltilmesi ricasında bulunmuştur. Bitiş bölümü “*Der hâtîme-i kitâb*” başlığını taşır. 63 beyitten meydana gelen bu bölümle ilgili Ahmet Kartal’ın tasnifi şu şekildedir: “Allah’a “hamd ü senâ” ve “dua, sultana övgü ve saltanatının devamı için dua, şairin eseriyle ve şairliğiyle övünmesi, tanınmış mesnevi şâirleri ve eserlerini anma, şâirin eserine verdiği ad, hasetçilere, acemi ve dikkatsiz müstensihlerle metni doğru dürüst okuyamayan okuyuculara yergi, bunların esere vereceği zarardan Allah’a sığınma, mesnevinin beyit sayısı, mesnevinin yazılışıyla ilgili tarihler, şairin ismi, şair ve memleketi hakkında bilgi, okuyucudan hayır dua isteme, mesnevinin vezni, Hazret-i Peygamber’e “salât” ve “selâm” (Kartal, 2007: 354). Lârendeli Hamdî, eseriyle bir isim bırakmak istediğini söyledikten sonra, kendisine seslenerek kanaate razı olmanın ve nefsin dünyevi arzularından vazgeçmenin gerekliliğinden bahseder. Mesnevinin telif tarihini bir tarih beytiyle bildiren şair, eserinin hatalarla dolu olduğunu belirterek bilge kişilerden bu hataların düzeltilmesi ricasında bulunur. Arkasından zavallı halinden bahsederek Allah’tan günahlarının bağışlanmasını ve öldüğü zaman imanını kendisine yoldaş etmesini niyaz ederek eserini bitirir.

2.2.1.2. Vezin

Lârendeli Hamdî eserinde aruzun hezec bahrinin mefâilün mefâilün feûlün kalıbıyla kaleme almıştır.

Eserinde mesnevi nazım şekli dışında yer alan kaside ve gazellerde ise şu aruz kalıplarını kullanmıştır;

Tablo 1. Vezinler (Gazel ve Kaside)

Kaside			
Başlık	Bahir	Vezin	Beyit Aralığı
Kaşide Der Tevhîd-İ Bâri-yi Te'âle	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	95-113
Kaşide Der Şıfat-I Hâtemü'n-Nebiyün 'Aleyhi's-Selâm	Muzârî	mef'ûlü fâ'ilâtü mefâilü fâilün	260-286
Kaşide Der Şıfat-ı Pâdişâh-ı 'Âlem-penâh Hâzret-i Sultân Süleymân	Remel	fe'ilâtün (fâ'ilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)	521-535
Kaşide Der Na't-ı Şehzâde-i Cevân-baht Hâzret-i Sultân Selîm Tavvelallâhu 'ömrehü	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	619-649
Gazel			
Başlık	Bahir	Vezin	Beyit Aralığı
Ġazel Der Vaşf-ı Hâl	Hezec	mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	868-872
Ġazel Der Münâsib-i Hâl	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	1341-1345
Ġazel Der Şıfat-ı Hâl	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	2015-2019
Ġazel	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	2590-2596
Merşiyeye	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	3300-3304
Ġazel Goften-i Mecnûn Der Huzûr-ı Leylî	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün	4160-4164

Genel olarak bakarsak Lârendeli Hamdî eserinde altı farklı aruz kalıbı kullanmıştır.

1. Hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün kalıbı.
2. Remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün kalıbı.
3. Remel bahrinin fe'ilâtün (fâ'ilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün) kalıbı.
4. Hezec bahrinin mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün kalıbı.

5. Hezec bahrinin mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün kalıbı.

6. Muzârî bahrinin mef'ûlü fâ'ilâtü mefâîlü fâilün kalıbı.

Vezinler tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Mevlânâ Hamdî-i Lârendevî tarafından 16. yy.'da ele alınan **Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn** adlı eserde; 135 mesnevi, 6 gazel, 4 kaside ve 1 nazım bulunmaktadır.

Bu eserde toplamda **6** vezin kullanılmıştır. Söz konusu vezinlerden **Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün** vezini **%93.84** oran ile **137** kez kullanılmış en fazla vezindir.

Vezinler, hangi şiirlerde olduğu, kaç defa geçtiği ve tüm vezinler içindeki oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Vezinler

Vezin Adı	Kullanım Sayısı	Eserde Oranı	Geçtiği Yerler
Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün	137	93.84	G6, M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33, M34, M35, M36, M37, M38, M39, M40, M41, M42, M43, M44, M45, M46, M47, M48, M49, M50, M51, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M62, M63, M64, M65, M66, M67, M68, M69, M70, M71, M72, M73, M74, M75, M76, M77, M78, M79, M80, M81, M82, M83, M84, M85, M86, M87, M88, M89, M90, M91, M92, M93, M94, M95, M96, M97, M98, M99, M100, M101, M102, M103, M104, M105, M106, M107, M108, M109, M110, M111, M112, M113, M114, M115, M116, M117, M118, M119, M120, M121, M122, M123, M124, M125, M126, M127, M128, M129, M130, M131, M132, M133, M134, M135, N1
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	5	3.42	G3, G4, G5, K1, K4

Mef'ülü fâ'ilatü mefâ'ilü fâ'ilün	1	0.68	K2
Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	1	0.68	K3
Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	1	0.68	G2
Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün	1	0.68	G1

Genel olarak eserinde aruz veznini başarıyla kullandığı söylenebilir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde vezin gereği bazı kelimelerde ses türemesi olayı görülmektedir; zırh>zırh (2176, 2190, 2406), tılsım>tılsım (08, 201, 3809, 4082, 5257), Belgrad>Beligrad (477), ibrişim>ibirşim (3454), lahîd>lahd (398).

Bazı kelimelerde ise vezin gereği Türkçe, Farsça, Arapça kelimelerde bazı seslerin düştüğü görülür; götürüldi>götrildi (2163), hacel>hac (302, 1524, 1947), tayerân>tayrân (369, 1980), suhuf>suhf (08, 17, 290, 2488, 3674), 'adûdına>'adûdna (887), biri birine>biri birne (1682), sevdâsıyla>sevdâsile (1432),

2.2.1.3. Kafiye

Klâsik Türk şiirinde kafiye vezinle beraber şiirde uyumu tesis eden en önemli unsurların başında gelir. "Kafiye divan şiirinde ses; redif ise söz tekrarlarının mısra sonlarında simetrik olarak kullanılmasıdır (Macit, 1996: 83). Lârendeli Hamdî eserini vücuda getirirken kafiyeyi başarıyla kullanmış, hacimli olan eserinde ortaya çıkabilecek ritim monotonluğunu ortadan kaldırmak için başta tam kafiye ve zengin kafiye olmak üzere yarım kafiye, tunç kafiye, cinaslı kafiye ve redife fazlasıyla yer vermiştir. Türkçe kelime ve eklerle yapılan kafiyeler genellikle yarım ve tam kafiyeler olmakla beraber, Arapça ve Farsça kelimelerle yapılan kafiyeler tam ve zengin kafiyeler olma özelliğini taşırlar. Buna karşılık rediflerin çoğunluğu Türkçe eklerle, kelimelerle ya da kelime gruplarıyla meydana getirilmiştir. Rediflerin Lârendeli Hamdî'nin eserinde musiki

ahengine hizmet eden en önemli unsurlardan olduğu rahatlıkla gözlemlenebilmektedir (Kütük, 2002: 93).

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn'unda kullandığı kafiye ve redif çeşitleri ve örnekleri şöyledir;

Tablo 3. Kafiye ve Redifler

a- Kafiyeler	
1- Türkçe isimlerle yapılan kafiyeler:	
Anuñla münis olup niçe günler Haram itdüm gözüm h ^w abı dünler (694)	Vişalünden kenäre çıkmışam ben Kenâr-ı yârda âsüdesin sen (3517)
Bir oğlan k'ola bed-hû iy qarındaş Atası görmeye anuñ yüzün kâş (757)	Ol âşüfte bu yârânuñ sözinden Akıdup ebr-veş bârân gözinden (3950)
Çü buldı bûy-ı gül dest-i güzelden Nitekim deste-i gül vardı elden (1060)	Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden Bir iki beyt işideydüm özinden (4072)
Dizi üzre alup yirden başını Yeñiyle sildi gözünüñ yaşını (1421)	Oluram hizmetünde iy qarındaş Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş (4270)
Anası ol ciger-süzüñ sözinden Dür ü gevher revân itdi gözinden (1563)	
2- Türkçe fiillerle yapılan kafiyeler:	
Çün ol naqşı görüp ârâmı gitdi Ėam odı acısı cânına yitdi (963)	Şu resm-ile katı katı giderdi K'ayağı penbe-veş tağı diderdi (2576)
Maħabbetden naşihâtlar ki dirsın Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (1176)	Şabaħ olunca turmadı vü gitdi Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi (2651)
İl içre hâlümüz uş şuña yitdi	Qarâbatı ki bu hâli işitdi

K'ucuñdan 'ārımuz yillere gitdi (1273)	Yilüp her birisi ardınca gitdi (2784)
Çü bu efsāneyi ol pīr işitdi Şu deñlü ağladı kim 'aqlı gitdi (1403)	Niķāb altında şol duħter ki dirsın Gerek ħüsiyle başı göge irsın (3047)
Çün ol meh-peykerüñ vaşfın işitdi Ķarārı qalmayup ārāmī gitdi (1958)	Beli tā kim şadef gibi bükildi Dehānından hezāran dūr dökildi (3296)
Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi Nitekim seyl-i tund irdi vü yitdi (2131)	Atañ miskīn şikāyetlerle gitdi Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi (3775)
Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi Nitekim seyl-i tund irdi vü yitdi (2221)	Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı Gözinüñ nūrı dökülüp qarardı (4593)
Neyüñ bir vech-ile āvāzı çıķdı Ki güyā günbed-i gerdüni yıķdı (2372)	İremden bir hevā irdi vü yitdi İkinüñ de odın sākın itdi (4803)
Binā-yı 'ālemi ol ceng yıķdı Ki gök indi yire yir göge çıķdı (2384)	
3- Türkçe isim ve fiillerle yapılan kafiyele:	
Bugünden 'ömrümüñ bākīsini bil Geçürürven senüñle ay eger yıl (4269)	Benüm çekdigümüñ yüz biñde birin Çekemez biñ senüñ gibi bilürin (4282)
4- Türkçe ve Farsça kelimelerle yapılan kafiyele:	
Velikin bu vesīle-yle murādum Budur k'añ-ıla ol dergehde adum (613)	Aradı çoķ k'ire bulup murāda Eşer görmedi andan bir arada (3099)
Bu idi cedd ü cehdinden murādı Ki 'ālemden güm olmayadı adı (749)	Dilüñde kimüñ odından-durur dūd Kimüñ hicriyle yaķar cānuñı od (3592)

Anası çün bu resme gördi anı Naşihat eyledi açup zebanı (977)	Yağa pervāneyi çün şem'-i bī-dūd Sen anuñçün nedür germ eylemek od (3618)
Çatı rencide kıldı bu söz anı Didi mihmānına açup zebanı (1770)	Beni bu derdde koma giriftār Dile hācet Hudādan yine kırtar (4218)
Gelüp yine beni buldı burada İrişdüm vaşlı şevkinden murada (2047)	K'elā iy bülbül-i güyā zebānum Firāğ-ı hāsetüm-le haste cānum (4809)
Beni ya'nī ki irürdüñ murāda Ki atdan düşmişe döndüm arada (2341)	Anuñ-çun kıldan olmışdur zebānum Ki bārīk ola sözüm saña hānum (4818)
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār Eyit kim 'aybsuz 'ālemde kim var (2939)	
5- Türkçe ve Arapça kelimelerle yapılan kafiyeleer:	
Pes itdüm fikr k'uram ben mu'allel Nizāmī hamsesi deryāsına el (693)	Ne atayı añarsın ne anayı Bırakmışsın meger şerm ü hayāyı (3241)
Berī ola çü bir duhter hayādan Anuñ toğmaması yegdür anadan (1277)	Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi Kılābı bildi yimedi etümi (3418)
Yapışup halkasına Ka'benüñ el Tazarru' kıl Hudāya iy mu'allel (1891)	Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil Baña benden degildür bu belā bil (3786)
Çaçınma benden iy cān-ı peder gel Ki çıkmağa turur cān-ı mu'allel (3145)	Perinden zāğ aña düzmiş otağı Ki bula şems-i tābindan ferağı (3904)
6- Arapça kelimelerle yapılan kafiyeleer:	

Çeküben şaflar itdiler kıyāmı Resüle virdiler cümle selāmı (343)	Varup hem kendüden ilte selāmı 'Ayān ide aña hem bu kelamı (2283)
Sipeh-sālār-ı sulţān-ı ʔarīkat Vilāyet-gīr-i iqlīm-i haqīkat (410)	Ne deñlü var ise Leylīye maḥrem Ser-ā-ser ʔutdılar māh-ile matem (2301)
Dilinden lāmi' envār-ı haqīkat Yüce 'adli ile ʔaşr-ı şerī'at (551)	Dil ü cāndan olup Leylīye 'āşık Didi kim bu şanemdür baña lāyık (2522)
Haqīkat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr Zarūrīyem bu gün bu işde ma'zūr (1195)	Döşür 'aqluñı tut pend ü naşīhat Getürme bize ḥalk içre fazīhat (2912)
Ferāgat kıldı çün bildi haqīkat K'ana ʔār itmeyiserdür naşīhat (1308)	Didi benden kızum işit naşīhat Getürme saña vü bize fazīhat (2936)
Ne ḥāl-ise ol iki yār-ı şādık Sevişüp birbirine oldı 'āşık (1323)	Ki bu sözde yalan idüm haqīkat Beni 'avf it ki buldum gey hezīmet (3056)
Ne ḥoşdur kim iki yār-ı muvāfık Sevişüp birbirine ola 'āşık (1330)	Baña bu itdigüñ pend ü naşīhat Be-ğayet sevdigüñdendür haqīkat (3161)
Kici yaşlulara olmaya lāyık K'ola böyle ḥarābātī vü 'āşık (1444)	Sen idüñ baña üstād-ı ʔarīkat Dem-i ḥayretde gam-ḥ'ār-ı haqīkat (3266)
Senüñ her sözüñ iy şāhib-ʔarīkat Bañadur bilürem pend ü naşīhat (1470)	Şalınur bāğda ma'sūḫ ü 'āşık İñiler ʔağda Mecnün-ı şādık (3894)
Eger taḫdīr olur-ise muvāfık Olasın māhe ol ḥürşīd-i lāyık (1548)	Hezārān yeg-durur kelb-i muvāfık Bürāderden kim ol ola münāfık (3974)
Düşerse ʔab'ına vaz'ı muvāfık Pes ola köpeğüñ olmağa lāyık (1801)	Aña tekrār idüp benden selāmı Ayıt kim söylesin bir ʔaç kelamı (4145)

<p>ılardı dāimā pend ü naıat Ki iy ferzend nedür bu faıat (1863)</p>	<p>anı ‘ālemde bir vat-ı muvāfı Ki hālin ‘arz ide ma’ıka ‘āı (4237)</p>
<p>Ricā-vār olup ol pır-i arıat Aa yüz luf-ıla ıldı naıat (1888)</p>	<p>Var idi bir yigit ‘āı-abı‘at Cihānı hıe şaymışdı haıat (4240)</p>
<p>ü eh gū eyledi peykūn kelāmın İşitdi İbn-i Selāmu hem selamın (1968)</p>	<p>Selām andan görüp bu itirāmı Miyān-ı cāndan virdi selamı (4260)</p>
<p>Didi dilden ki bu söz dise adı Zihı Nevfel zihı üstād-ı hāzı (2098)</p>	<p>Ki bu i nevbete dūmez muvāfı Gelüp ön on gider ekser hālāyı (5131)</p>
<p>Haıat bu-durur ‘ıı ıre lāyı K’öinde yārınu cān vire ‘āı (2219)</p>	<p>Fenā deyrinde olan nālān u mecbūr Bea arında olur hāndān u mesrūr (5359)</p>
<p>7- Farsça kelimelerle yapılan kafiyeler:</p>	
<p>Nesım-i lufu-ıla verd hāndān Hevā-yı havfu-ile ebr giryān (25)</p>	<p>Ayaunda ben itdüm yüzümü best Kimūn urdu kemergāhına sen dest (3480)</p>
<p>Ru-ı gül ev-i bülbül birle hāndān Dil-i bülbül am-ı gülden perıān (672)</p>	<p>İgende kend’özüi ılma giryān Ki’anı dūmen görüp olmaya hāndān (3648)</p>
<p>Mıāl-i zülf-i ‘anber-bār-ı cānān Derūnı cem’ ü bırūnı perıān (769)</p>	<p>Ki būyı mı beni ılmı-durur mest Gücüm yitmez ki sunam sāgara dest (4158)</p>
<p>Bumı didi vü gözden oldu pinhān Sarāyına yöneldi āh hāndān (785)</p>	<p>Bu vech-ile ki ‘ālemden yudum dest Degül meyden anu būyındanum mest (4200)</p>
<p>Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde Tız inüp nākadān oldu piyāde (1092)</p>	<p>Baa bir sā‘at olsa kim olup mest olasam hālasına zülfüü dest (4206)</p>
<p>Yüzi pür-a teni pür-mū vü giryān</p>	<p>aupdur bı-arāz bu vahı-yi çend</p>

Gören şanur anı dīv-i beyaban (1219)	Melāmet kündesinden boynuma bend (4284)
Niçe k'ıçe şarābı kişi pinhān Koḥusundan mu'ayyendür ne derman (1306)	Didi ağlama ol bir lāḥza ḥandān Senüñle yiyelüm bir sofradan nān (4307)
Hemīşe gül gibi ol şād u ḥandān Çü gönca olmağıl maḥbūs-ı zindan (1537)	Çi ger ṭab'ı diledi k'ola ḥandān Velī 'āql emri üzre oldı giryān (4660)
Anı cām-ı maḥabbet eyledi mest Bu 'ışk ābı-yla yudı 'aḳldan dest (1681)	Pes istignā şarābından olup mest Firāḳ u hicr-i çirkinden yudı dest (4740)
Kıldardı tağda feryād u efgān Dili biryān idi vü çeşmi giryān (1986)	Oturdu ḥargeh öñinde çü derbān Nazargāhı ruḥ-ı cān-ı baḥş-ı cānān (4801)
Yine şubḥ-ı münīri oldı ḥandān Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendān (2109)	Aña yüz göstere çün verd-i ḥandān Ne bir oḳur hezār-efsün u destar (4811)
Meger ol vaḳt ol genc-i perīşān Özin bir küşede kılmışdı pinhan (2303)	O olup ḥink-i tekebbürden piyāde Muḳırr ol 'acziñe gel iy fütāde (5306)
Ne ser kim kesdi anı tīg-i bürrān Şabā gīsüların kıldı perīşān (2381)	
8- Arapça ve Farsça kelimelerle yapılan kafiyeler:	
Cihān içre cemāl-i dil-rübālar Yüzi nūrından alurlar ziyālar (1186)	Çü bir kaç gün ola anuñ-la mu'tād Seni yüz yıllıḳ olsañ eylemez yād (3027)
Yine vaḥşiler ile oldı mu'tād Yine oldı işi efgān u feryād (1833)	Çün ol şiri cebelde gördi şayyād K'ider āhūsı içün āh u feryād (3238)
Yine ol ḳāşıdı eyledi derḥāl	Elinden kimüñ içersin piyāle

Cenāb-ı ‘āşık-ı nālāna irsal (2318)	Lebüñden kime virürsin nevale (3475)
Pes ol esb-i şabā sīmāyı şayyād Alup gitdi evine hurrem ü şād (2567)	Dilüñ qalmaya dāyim böyle maḥzūn Ki bir ḥāl üzre tūrmaz devr-i gerdūn (4323)
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḥāl K’ideler āsitān-ı şāha irsal (2869)	
9- Cinaslı kafiyeleler:	
Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte vü māh Bir oğlu oldu yüzünden ḥacel māh (788)	Anuñ-çün şehrumüñ oldum ġarībi K’işidem senden eş’ār-ı ġarībi (4267)
Daḥı dirler dilüñi ‘işkdan kes Ne vech-ile kesilür ‘işkdan kes (1901)	Egerçi kāmētümdür aşda gec Dilüm toġru dur ammā egriden gec (4498)
Yine bir lāḥzada ‘aklı dirilür Şol ölmüş gibi kim yine dirilür (2709)	Olur ta’cīl-ile bātıl her işler Oñur anuñ işi kim şabr ile işler (4575)
Ki iy gerdūn nedür senden bu işler Baña kim cāna cevruñ nev nev işler (2881)	Dehāna almadın bāde ayaqdan Bu vardı elden ol düşdi ayaqdan (4872)
Nişānın şordı vü bildi yirini Sürüb ser ü çatına geldi yirini (4254)	
10- Yarım kafiyeleler:	
Ya me’külāt cinsinden midür bu Ḥudā ḥaḳkıyçun anı söyle toġru (1300)	Qıladı taġda nāle şeb ü rüz Yil irirürdi geh geh çeşmine toz (2983)
Meger kim ārzū-yı vaşl-ı Mecnūn Heves virdi be-ġāyet aña bir gün (1595)	Bilürsen ḥōd soñumda senden artuq Kimesnem qalmamışdur aü eger çok (3153)

11- Tam kafiyeler:	
Sebū-yı nengini taşā çalısar İşinde halk anuñ hayrān qalısar (751)	Dağı beter yetīm oldı vü bi-kes Zarūrī nāleye düzdi işin pes (3256)
Hudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem Qabāyil cem'ine gönderdi ādem (823)	Bulur kebkiyle de gülzār zīnet Velī çoqdur şehā bülbülde şöhet (3507)
Hevādan hātırı oldı müsevveş Ġam urdı cān-ı mehcūrına ateş (1960)	Çi ger pür nīşdür kejdümde neşter Velī kendü şoqarken ölür ekser (4223)
12- Zengin kafiyeler:	
Qudūmından şeref buldı felekler İdindi tāc na'leynin melekler (338)	Hāzerden düşmiş endāmına lerze Tırur şayyād hem-çün şīr-i şerze (2601)
Var iken fırsat elde olma hāmūş Düriş k'aduñ olınmaya ferāmūş (1003)	Didi bāb-ı sa'ādetdür bu nāme Ki taqmış aña 'anber halka hāme (3658)
Degüldür līk bunuñ gibi iş sehl Kişi ferzendine kıymağ olur cehl (1788)	Elā iy 'ışq işinden vālih ü deng Cefāsından habībün olma dil-teng (4902)
13- Tunç kafiyeler:	
Sehāvet birle meşhūr olmuş idi Cihān cūdından anuñ tolmış idi (1013)	Varup sizdügi yirleri aradı Qamu tağı vü şahrāyı țaradı (2296)
İdüp ol gār-ı dār-ı hüznin ābād Muķīm oldı cebelde nitekim bād (1389)	Beni yaqma bu resme ser zenişden Hācelven ben hōd ol itdügüm işden (3636)
Şunuñ-la kim dağı olmuşdı hāndān Gül-i ra'nāyi hacl iderdi her ān (1947)	Cihān içre benüm gibi gerek er Ki şabr ide bu derde iy birader (4281)

b- Redifler	
1- Takı halinde redif:	
Sözinden 'ilm-i hikmet bir eşerdür Dilinden fenn-i mantık bir haberdür (549)	Ki gördi bir cevāndur taze yaşlu Dili pür-derd ü gam-gīn bağı başlu (2311)
Bu sevdādan ki bozulmuş mizācuñ Kimüñ kand-ı lebindendür 'ilācuñ (1435)	Çomadum cehde taķşır şāhum Elümden gelmedi nedür günāhum (3614)
Ṭarīķ-i 'iřķ-bāziden habersüz Hevā-yı cān-güdāziden eşersüz (1773)	Ḥalāş eyle gicenüñ zulmetinden Şafā vir cāna şubḥuñ şoḥbetinden (4692)
2- Kelime halinde redif:	
Gehī bir kaçreden bir ādem eyler Ki geh giryān añı geh ḥurrem eyler (59)	Dil-i āşüftesi sevdāya düşdi K'evi koyup yine şahrāya düşdi (1831)
Geh olur bir gedāyı şāh eyler Gehī biñ şāhı ḥāk-ı rāh eyler (61)	Ezel 'ākıl idi dīvāne düşdi Meger kim gönli bir fettāne düşdi (1847)
Gözümü nūruñ-ıla rūşen eyle Dilümi şevķüñile gülşen eyle (138)	Dil u cānda anuñ 'iřķi düz olsun Ki bu ḥālātumuñ biri yüz olsun (1925)
Sa'ādet-le günü günden yeg olsun Ḥadengi düşmen içine ig olsun (518)	Begendi vü didi mu'tādum olsun Hem oğlum idi hem damādum olsun (1969)
Türāb iķbāl-i cūd-ıyla zer olsun Ağü yād-ıyla anuñ şekker olsun (604)	Bu vech-ile gider şahrā yüzinde Gemi gibi yem-i ḥadrā yüzinde (2577)
Özine baḥt-ı devlet yār olsun Uzun 'ömr-iyle ber-ḥürdār olsun (609)	Nefesden rūḥ-ı dehri rāḥat eyle Cihānı bŷy-ı demden cennet eyle (3855)
Çoyup şŷrīdeligi şabr eyle	Ki tā günden güne bī-çāre düşdi

Öziñe bir iki gün cebr eyle (1163)	Ƙarābātın koyup āvāre dūşdı (4420)
Begen birisini maǰbūlūñ olsun Alalum ‘aǰdūñe maǰşūlūñ olsun (1168)	Varup mihmānınuñ pāyına dūşdı Gile gūyā ki bir āyīne dūşdı (4752)
Sözūñe dāniş ehlin Ƙālib eyle Özüñi cāhil üzre ğālib eyle (1208)	Rūsūm-ı ‘ışǰ senden tāze olsun Cihān aduñ-la pūr-āvāze olsun (5409)
Ki bizden Ƙazretūñe Ƙizmet itmek Olur minnet degül kim minnet itmek (1742)	
3- Kelime grubu halinde redif:	
Firāka şabr iderdi kām u nā-kām Özine cebr iderdi kām u nā-kām (998)	Benüm ol yine maǰlūb olmam ister ‘Arab içinde ma’yūb olmam ister (2486)
Bugünden nām-zād olsunlar anlar Şoñ uci ber-murād olsunlar anlar (1975)	Mu’inüm yāverüm yārum sen idüñ Devā-baǰşum vefādārum sen idüñ (3265)
Zemīn ü āsumān oldı belürsüz Toz içinde cihān oldı belürsüz (2385)	Ƙamu derde devā perhīz-iledür Tene renc ü şafā perhīz-iledür (4582)

Genel olarak kafiye ve redif mevzusunda şunları ifade edebiliriz: Her ne kadar devir icabı Arapça ve Farsça kelime ve kelime grupları fazlasıyla tercih edilmişse de şairimiz kafiye ve redif konusunda Arapçayı geri plana atarak Türkçe ve Farsça kelimeleri birbirine yakın oranda kafiye ve redif olarak kullanmıştır.

2.2.1.4. Dil ve Üslûp

Lârendeli Hamdî'nin eserinde kullanmış olduğu dil döneminin özelliklerini yansıtır. Arapça ve Farsça kelime ve terkipleri bolca kullanan şairin dili tahkiyenin ve diyalogların hâkim olduğu beyitlerde zaman zaman oldukça sadeleştiği görülür. Buna karşılık kaside ve mesnevi nazım şekliyle kaleme alınan tevhid, münacat, naat ve methiyelerde, hikâyede tasvirlerin ağırlıkla yer aldığı bölümlerde dönemin genel yapısına uygun olarak Arapça ve Farsça kelimelerin ve tamlamaların Türkçe kelime ve tamlamalara nazaran çok daha fazla kullanıldığı dikkati çekmektedir.

Aşağıdaki beyitler mesnevinin sade bir Türkçeye söylenmiş beyitleri arasından seçilmiştir:

İşideceklerin cümle işitdi

Göreceklerini gördi işi bitdi (386)

Geh anuñ pāyına sürer yüzini

Gehī öper yüzini vü gözini (2012)

Severdüm iki gözümde seni çok

Esen kal kim beni görmezsin artuğ (3201)

Ben atasuzluğı bilmezdim iy cān

Gücümü gördüm ü öğrendüm el-ān (3262)

Bunı didi vü geçdi ol aradan

Gider fark itmeyüp tağı ovan (3324)

Kızıl gül gibi ruhsarı şararmış

Ağ incü gibi dişleri kararmış (3265)

Ḳanı sen Ḳandesin ya Ḳandeyüm ben

Ne şehsin sen niçesi bendeyüm ben (4166)

Lârendeli Hamdî'nin konuşma üslûbuna yaklaştığı bu mısralar anlatıma hareketlilik kazandırmakla beraber sıcaklık ve samimiyet de katar. Günlük hayattan renkleri içinde barındıran bu mısralar, hikâyenin akışı içinde kahramanların birbiriyle diyalog halinde bulunduğu bölümlere yerleştirilmiştir. Hikâye bir bütünlük içinde takip edildiğinde bu söyleyişlerin farklı sıcaklık ve samimiyet sesi hemen hissedilecektir.

Murâdı bu k'ideler adını yād

Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (1588)

Gelüñüz cehd idüp sizüñ-le bī-çün

Pey-ā-pey diyelüm Mecnün Mecnün (1589)

Kim artuğ diyebilürse anı hem

Bu işde tütalum ehl ü müselle (1590)

Ta'aşsubla dir ol hūbān-ı mevzūn

Bile Leylī ile Mecnūn Mecnūn (1591)

Sizūñ duhter k'olupdur adı Leylī

Bizüm Qaysuñ katıdur aña meyli (1748)

Baña dirler ki 'ışk işini terk it

Varup bāzāruñı 'aql ile berk it (1915)

2.2.1.4.1. Hikmetli Sözler (Kelâm-ı Kibarlar)

Eserde hikmetli söyleyişler oldukça yer tutmaktadır. Hikmet 'hükm' kökünden gelen bir kelimedir. Kelime anlamı olarak kötülükleri ortadan kaldırmak, iyilikleri elde etmek, ilim ve akılla hareket etmenin genel anlamıdır. Lârendeli Hamdî, hikmetli söyleyişleri ilim ve akılla hareket etme noktasında duruma uygun olarak hikâyenin akışı içinde bazen hâkim anlatıcı sıfatıyla kendi, bazen de herhangi bir kahramanın ağzından söyletmektedir. Bu hikmetli sözler Lârendeli Hamdî'nin ait olduğu kültürün, eşya ve olaylara bakış açısının idaresinde şekillenmesi açısından dikkate değer bir durumdur. Şair hikmete dayalı sözleri söylerken özellikle doğada bulunan unsurlardan ve toplumsal değerlerden yararlanır. Hükmünün gerekçesi olarak ortaya koyduğu bu unsurlar hemen herkesin dimağında kolayca şekillenebilecek imajlar ve benzetmelerle takdim edilirler. Bunlar eserde kimin dilinden dökülürse dökülsün konuşan ortak şuurdur. Mesnevi boyunca sıkça rastladığımız bu tarz söyleyişlerin bir kısmını örnek teşkil etmesi için burada gösteriyoruz;

Qafes maḥbes olur mı hīç bāde

Ya gizlenür mi şīşe içre bāde (1147)

Şarap kafes içinde tutulamayacağı gibi şişenin içinde olan şarap da gizlenemez.

Şişe içine ne konursa konsun gizlenemez kendini belli eder sözünden hareketle insan ne kadar içindeki duyguları gizlemeye çalışsa da hal ve hareketlerine ister istemez yansır.

Bir ev ki'od şu'lesinden rüşen olur

Anuñ gāmmazı dūd-ı revzen olur (1149)

Ev ateşin aleviyle aydınlanınca onu dışarıya haber veren gammaz ise pencereden çıkan duman olur.

Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānī

Teni za'fı virür andan nişānı (1150)

Kişi yaşadığı zorluğu gizlemeye çalışsa da bedeni yaşadıklarını takatten düşerek dışarıya yansıtır.

Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı ḥuşk

Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (1151)

Âşığın gönlünde olan gamı gizlemeye çalışması meselesi pamuğun içinde misk kokusu gizlemeye benzer.

Ne deñlü kim el irürmez güle kes

Leṭāfetde vü raġbetde durur pes (1282)

Gül dalında kendisine el uzanincaya kadar güzel durduğu için beğenilip itibar görür.

Bir elma k'ola ṭab'ı şekker-āşār

Çü şakḳ ola aña ḳalmaz ḥarīdār (1284)

Bir elma ikiye bölünüp tatlı olduğu anlaşıldığında pazarda alıcısı bulunmaz.

Şusuzlık virse bir naḥle zevāli

Yine şu ḥāşıl ider ol nihāli (1483)

Bir fidan susuzluktan dolayı kurusa bile yine su ile hayat bulup canlanır.

Nigāruñ ḥāletinden oldı āġāh

K'olur zīrā gönülden gönüle rāh (1665)

Yanında olmasa bile gönülden gönüle yol olduğu için âşık, sevdiğinin halinden her daim haberdardır.

Çü bir divārüñ üstine kona ḥār

Aña ḳaşd idebilmez düzd ü ṭarrār (1766)

Duvarın üstü dikenlerle doldurulursa o eve girmeye hırsız ve yankesici cesaret edemez.

Çerāğ elde t̄ururkendür Őeb-efrūz
Çün elden dūŐe olur lā-būd cihān-sūz (1769)

Kandil elde tutulurken geceyi aydınlatır. Őayet elden dūŐerse geceyi aydınlatmak yerine dūnyayı yakar.

Bilürsin kim ĥalellü olsa gevher
Olur ehli k̄atında ĥ^wār u ebter (1783)

Mücevherin kusuru ne kadar büyük olursa kıymet biçenlerin katında değeri o kadar dūŐük olur.

Kaçankim k̄almaya çēŐmūñ ziyāsı
Aña neyler řabībūñ tütüyāsı (2689)

Gözdeki aydınlık gidince hekimin göze çēktiđi sürme hastaya bir fayda sağlamaz.

Şuruduğdan gerü bir sebze iy cān
Çi āteŐ yağdı üstine çi bārān (2692)

Dalında sebze kuruduktan sonra üstüne yağan yağmur veya ateşin önemi kalmaz artık.

Ne vardur dehr-i fānīnūñ vefāsı
Ne ĥōd ‘ōmrūñ görilmiŐdür beķāsı (3219)

Bu ālemde ne fani dūnyanın vefası ne de ömrün ebediliđi görölmüŐtür.

Eyülük kıl yamanlığdan üşenme
Eyülük yatlulığdan k̄ala Şanma (3225)

Yaptığın iyilikten dolayı çēktiđin zahmetten üşenme. İyiliğin değeri kötölükten daha yücedir.

Yamanlığ olsa bir ŐaĥŐuñ murādı
Yine kendüyedür anuñ fesadı (3226)

Kişinin niyeti kötülük olursa o düşüncenin akıbeti döner kendisini bulur.

Cihānda kim görüpdür bir 'imāret
K'aña āh̄ir irişmemişdür āfet (3233)

Bu âlemde hiçbir eser yok ki inşa edildikten sonra ona bir felaket erişmemiş olsun.

Zamāne kim anuñ yoğdur vefāsı
Degüldür kimsenüñ hiç āşināsı (3804)

Zamanın kimseye vefası olmadığı gibi, kimse de onun yakını olamaz.

Cihānda ol durur dīvāne iy yār
Ki ola kendü kaydında giriftar (4504)

Ey dost bu âlemde kendi ihtiras zincirlerine dolanana divane denir.

Ki murğ uçmağıla çıkmaz semāya
Hümā şalmaz ser-i bed-bahta saye (4565)

Kuş havalanmakla yükselemeyeceği gibi tâlih kuşu da kötü bahtlı birini gölgelendirmez.

Olur ta'cīl ile bātıll her işler
Oñur anuñ işi kim şabr ile işler (4575)

Aceleyle başlanan her işin sonu âtıll veya geçersizdir. Asıl olan o süreci sabırla işlemektir.

Edā it cehd idüp var ise deynüñ
Ki rāhat bulasın açıla 'aynüñ (4598)

Eğer borcun var ise ödemek için çaba göster ki gönlün açılsın ve huzur bulasın.

Şeb ü ruzı niçedür gör ciger-süz
Ki 'ömr eksildicilerdür şeb u ruz (4606)

Ey bağıryanık şu akıp giden gece ve gündüzlerin tek görevi ömrü eksiltmekten başka bir şey değildir.

Eyülik zāyi' olmaz Haḫ katında
Şakın fevt itme anı fırsatında (4647)

Yaptığın iyilikler Hak katında asla zayi olmaz. Bu yüzden iyilikte bulunma fırsatı önüne geldiğinde sakın geri çevirme.

Ḳanı Hüsrev Ḳanı Dārā Ḳanı Cem
Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem (5112)

Hani Hüsrev hani Dârâ hani Cem, hepsi gelip geçtikleri bu dünyada yerlerini başkaları aldı.

İrürmez kimse çarḥuñ işine rāy
Gelen gider eger yoḥsul eger bāy (5115)

Kimse feleğin işine akıl sır erdiremez. Bu çemberden zengin olanda geçer fakir olan da geçer.

Gül ü sünbül ki evvel bitürür ḥāk
İder şoñra Ḳamusın ḥār u ḥāşāk (5120)

Toprak evvela gül ve sünbülleri bağıında bitirir, aynı toprak nihayetinde onları çerçöpe çevirir.

Ayrıca şairin, içeriğin de bir sonucu olarak, duygulu ifadeleri sıkça kullandığı ve bunda başarılı olduğu söylenebilir. Bu hisli telaffuzlar kahramanların hüznü portrelerinin kelimelere yansıdığı, inleyişlerin, ah çekişlerin gökyüzüne çıktığı bir atmosfere okuyucuyu dahil eder.

Didi kim Ḳande gitdüñ iy peder **āh**
Ki mülküñ Ḳalması oğluña **eyvah** (3259)

Dirīġā ḥasretā derdā ki **nāçār**
Seni ayırdı benden çarḥ-ı ġaddār (3267)

Ki dir derdā **dirīġa** āh Leylī
Helāk oldum ġamuñdan **vāh** Leylī (4055)

Ḥabersüz kendüzinüñ hāletinden

Hemîn dir **âh** Leylî hasretinden (4056)

Hisli telaffuzlar ve kahramanların hüznü portrelerinin yansıdığı beyitlere aşağıdakiler örnek olarak gösterilebilir:

Ġarîb ü haste düşdi ħāk üzre

Şu resme kim bisâṭ-ı pāk üzre (5218)

Ḳodı yüz cehd ile mânend-i bâliṣṭ

Ol üftâde başı altına bir ħiṣṭ (5219)

Degül kimse aña hem-râz-ı bālîn

Meger bir kûze-i köhne sifâlîn (5220)

Ne var kimse ki gel diye ṭabîbe

Kefen kaydın göre yâ ol ħarîbe (5221)

Ne yârı var k'aña kılup hidâyet

Ölürken ide telķîn-i ṣehadet (5222)

Ne kes k'andan vaṣiyyet eyleye gûṣ

Ne ħöd penbeyle ṣerbet itdüre nûṣ (5223)

Ne bulınur mezârın ḳazar üstâd

Ne tâbütın götürür âdemî-zâd (5224)

Yıkılmış ħāk üzre haste vü zâr

Degül ħiç kimse ħâlinden ħaberdâr(5225)

Gelüp ebr üstine mânend-i aħbâb

Lebine virdi ol bî-çârenüñ âb (5226)

Ġamından ebr inilerdi vü bārân

Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân (5227)

2.2.1.4.2. Deyimler, Atasözleri, Ayetler, Hadisler, Dua – İstek ve İkilemeler

Toplumların belli bir birikim ve tecrübesine dayanan deyim ve atasözleri kavramlarını Ö. Asım Aksoy şöyle izah eder: “Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştırıp ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş özsözler” (Aksoy, 1994: 34). E. Kemal Eyüboğlu da atasözü için şöyle bir tanımda bulunur: “Mesel veya atasözü bir fikri savunmada, bir olayı, bir davranışı yorumlamada, yermeye kullanılan etken bir dil aracıdır; ya tam ya da öznesi veya tümleci eksik bir önermedir” (Eyüboğlu, 1973: 20). Deyim içinse Ö. Asım Aksoy şöyle bir tanım yapar: “Bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce” (Aksoy, 1994: 54).

Her milletin atasözleri, kendi varlığının ve benliğinin aynasıdır. Atasözlerinde bir milletin düşünceleri, yaşayışları, inanışları, gelenekleri görülür. Atasözleri, ulusların zekâlarındaki keskinliği, hayallerindeki genişliği, duygularındaki inceliği belirten en değerli örneklerdir. Bu sözler derin felsefelerden başka güzel buluşlarla, nahif düşüncelerle, parlak nüktelerle, ince alaylarla, sert taşlamalarla ve derin acıların bıraktığı izlerle doludur. Böylece her atasözü kendi ulusunun damgasını taşır (Aksoy, 1994: 27).

Anadolu’daki edebî dilin oluşumunda etkili olan şairler Türkçe’nin imkânlarını kullanırlarken özellikle şiir dilinde yoğun bir şekilde deyim ve atasözlerinden yararlanmışlardır. “Millet dehasının uzun asırların birikimiyle ortaya çıkardığı ve Divan şairlerinin de türlü söz oyunları ile işleyerek eserlerinde malzeme olarak değerlendirdikleri atasözleri, deyimler, deyim dışı kimi tabirler, ikilemeler vs. söz kalıplarının zenginliği, dilin zenginliği ile de doğrudan ilişkilidir. Çünkü başta deyimler olmak üzere kalıplaşmış sözler veya söz kalıpları, lisanların ikinci dili, ikinci gözüdür; dilin fikre dönüştüğü saha, farklı iklimlere açılan imkânlar kapısıdır” (Köksal, 2003: 332). Sözü yeni manalara bürüyen deyimler, kelimelerin emaneten aldıkları anlamlarını en güzel mecaz, teşbih ve istiarelerle tezyin ederler. Bu manada deyimler bir ulusun kullandığı dilin ruhu, ifade kabiliyetinin can damarı sayılır.

Ahmet Tanyıldız, şiirde atasözü ve deyimlerin kullanılmasının amaçlarını şöyle sıralar:

- “Şiiri süsleyerek anlatımı güzelleştirmek. Bu hususu edebi sanatlardan irsal-i mesel/irad-ı mesel ile bağlantılamak mümkündür.
- Geniş bir muhatap kitlesine hitap etmek.

• Düşüncelerini daha net biçimde ortaya koymak için bir olay veya durumla kıyaslayarak ifade etmek” (Tanyıldız, 2007: 101).

Mesneviler, dili ve işlediği konuların genelliği açısından değerlendirildiğinde halka, Klâsik edebiyatımızın gazel ve kaside gibi türlerinden daha yakındır denilebilir. Lârendeli Hamdî eserinin hitap ettiği genel okur kitlesini göz önünde bulundurarak, Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde atasözü, deyim ve hikmetli sözlere fazlaca yer vermiştir. Bunun yanında bu ifadelerin güçlü ve derin anlam kabiliyetlerini de kullanarak eserin sanat yönünü artırmayı amaçlamış olması da muhtemeldir. XVI. yüzyıl Klâsik Türk şiirinde bazı atasözleri mesel oldukları vurgulanarak kullanılmıştır. Burada kullandıkları bu yapıların “mesel”, “darb-ı mesel” olduğunu özellikle vurgulamalarındaki temel amaç ifadelerine toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş yargılarla şiirine inandırıcılık kazandırmaktır. Çünkü atasözleri toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş genel ortak yargılardır. Şair hitap ettiği toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş kalıp yargıları şiirine alarak eserinde daha etkileyici ve inandırıcı bir anlam oluşturmaya çalışmaktadır (Aksoy 2007. 155).

Lârendeli Hamdî de eserde atasözü veya bir deyim örneği vereceği zaman çoğu beyitte “pend” ifadesini kullanarak okuyucuya bunun vurgusunu yapmıştır:

Dilümden pend-i ‘ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (1201)

“Zenci yüzü yıkamakla ağarmaz” (Eyüboğlu, 1973: 251).

Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz
Ki taqdirüñ işi tebdîre şığmaz (3787)

“Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz” (Eyüboğlu, 1973: 221).

Lârendeli Hamdî tekrarlarla beytin iç ahengini zenginleştirmekle kalmamış, tekrarları zaman zaman ifadenin etkisini artırmak için de temel bir araç olarak kullanmıştır. Bu tekrarlar Türkçe ve Farsça kelimelerden oluşmuşlardır. Eserde tekrarların yanı sıra hacimli olan eserini meydana getirirken atasözleri, deyimler, ayetler, hadisler, dua-istek ve ikilemelerden de istifade etmiştir. Mesnevide tespit ettiğimiz bu unsurlar aşağıda tablo halinde verilmiştir.

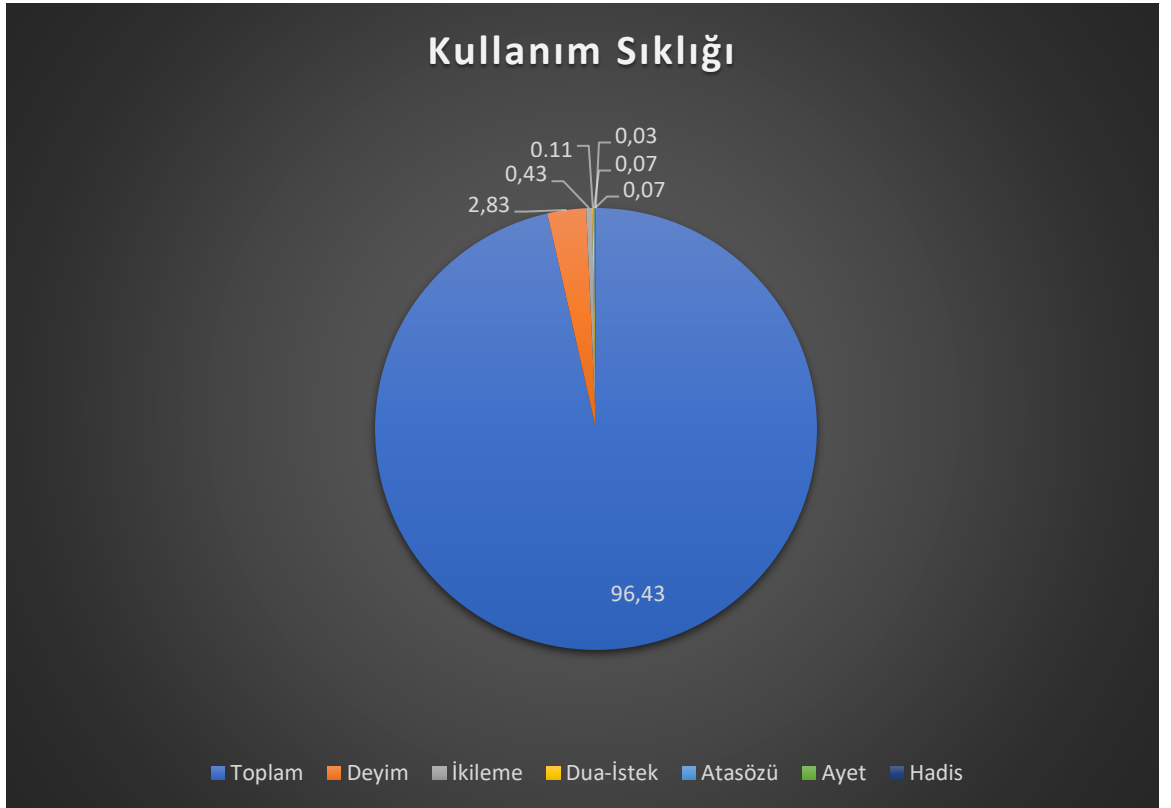
Eserde toplamda:

- 55454 Bağımsız Sözcük
- 8424 Madde Başı
- 376 Deyim
- 128 İkileme
- 10 Dua ve İstek İfadesi
- 6 Ayet
- 6 Atasözü
- 3 Hadis

bulunmaktadır.

Çalışmamızın bu kısmında Lârendeli Hamdî'nin dil ve üslup özellikleri üzerinde etkisi olan “ikilemeler”, edatlar ve bağlaçlar, deyimler ve atasözleri”, “ünlemler”, “dua ve beddua” ve “âyet ve hadisler” tespit edilerek çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Tablo 4. Deyim, İkileme, Dua-İstek, Atasözü, Âyet, Hadis Kullanım Sıklığı

Tablo 5. İkilemeler:

acı acı	1	M130/140
az az	1	M87/97, M116/126, M118/128
azın azın	1	M135/145
baħye baħye	1	M44/51
biñ biñ	1	M116/126
bir bir	1	M6/8, M17/23, M129/139
çāk çāk	1	M31/38
cev cev	1	M14/18
çi çi	1	M65/75, M65/75, M94/103, M111/121
dem dem	1	M46/53
döne döne	1	M111/121
dürlü dürlü	1	M68/78
eger eger	1	M110/120
gāh geh	1	M45/52, M134/144
geh geh	1	M3/3, M36/43, M81/91, M84/95, M87/96, M98/107, M119/129, M124/134
geh geh geh	1	M104/114
gehı gāh	1	M33/40, M52/60, M67/77, M75/85, M90/99
gehı geh	1	M3/3, M3/3, M30/37, M33/40, M48/55, M63/71, M134/144
ger ger	1	M80/90, M84/95
giryān giryān	1	M84/95
günden güne	1	M14/18, M19/25
güne güne	1	M24/30
hem hem	1	M12/14, M12/14, M47/54, M49/57, M63/71, M126/136
kat kat	1	M4/5, M13/16, M26/32
kıla kıla	1	M121/131
kimi kimi	1	M36/43, M58/66, M66/76
kimi kimi kimi	1	M18/24
kūze kūze	1	M129/139
maħzün maħzün	1	M92/101

ne ne	1	M30/37, M31/38, M32/39, M50/58, M57/65, M59/67, M68/78, M70/80, M70/80, M73/83, M73/83, M80/90, M81/91, M81/91, M83/94, M87/96, M87/96, M90/99, M94/103, M96/105, M108/118, M110/120, M112/122, M119/129, M129/139, M129/139, M132/142, M132/142
ne ne ne	1	M119/129
nev nev	1	M45/52
pāre pāre	1	M30/37, M76/86, M92/101, M98/107
rīze rīze	1	M90/99
ya ya	1	G2/36, M89/98, M91/100, M112/122
yağa yağa	1	M102/111
yane yane	1	M56/64, M66/74, M116/126
yir yir	1	M6/8, M14/18, M15/19, M15/19, M22/28, M31/38, M45/52, M52/60, M58/66, M78/88, M89/98, M91/100, M94/103, M97/106, M97/106, M117/127, M121/131, M126/136, M132/142
yüz yüze	1	M121/131

“Aralarında belli bir ses düzeni bulunan, biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan, aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yanyana gelmesi ile oluşturulan kelime grubu” (Değer, 2019: 269) olarak tanımlanan ikilemeler gerek ahenk unsuru olmaları gerekse anlamı tamamlayıcı nitelikleriyle divan şiirinde önemli dil unsurlarıdır. Klâsik Türk şiirinde ikilemeler şiir içerisinde buldukları konuma ve göreve göre çokluk, azlık, büyüklük, küçüklük vb. unsurları vurgulamak amacıyla kullanılabileceği gibi çeşitli bakımlardan silsile veya derecelendirmeyi de ifade edebilirler. Genel olarak ikilemelerin görevi anlamı pekiştirmek veya güçlendirmektir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde sadece bir Arapça ikileme (mahzun mahzun) bulunmaktadır. Bu yüzden ikilemeleri Türkçe ve Farsça ikilemeler olmak üzere iki başlık altında değerlendirmeyi uygun gördük.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Türkçe ikilemelerin sayısı 23'tür. Bu tür Türkçe ikilemeler mesnevîde toplam 88 defa kullanılmıştır. Buna göre Türkçe ikilemeli madde başlarının divandaki toplam madde başına oranı %0,29, Türkçe ikilemeli tüm kullanımların sözlükteki tüm kullanımlara oranı ise %0,17'dir. En sık kullanılan Türkçe ikileme ise 28 defa ile aynı kelimenin tekrarından oluşan “ne ne” dir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Farsça ikilemelerin sayısı ise 15'tir. Bu tür Farsça ikilemeler mesnevîde toplam 39 defa kullanılmıştır. Buna göre Farsça ikilemeli madde başlarının divandaki toplam madde başına oranı %0,14, Türkçe ikilemeli tüm kullanımların sözlükteki tüm kullanımlara oranı ise %0,8'dur. En sık kullanılan Farsça ikileme ise 8 defa ile aynı kelimenin tekrarından oluşan "geh geh" kalıbıdır.

Tablo 6. Deyim:

ad taş	1	M30/37
adı şın	1	M59/67
âh çek	1	M31/38, M38/45, M103/113, M111/121, M111/121
âh it	1	M18/24, M23/29
ağdan kararı fark it	1	M58/66
ârâm tut	1	M14/18, M31/38, M80/90, M114/124
ârâmı git	1	M18/24, M18/24, M47/54
atdan düşmüş dön	1	M57/65
âteş bırak	1	M101/110
âteş ur	1	G1/21, M17/22, M130/140
âvâre düş	1	M112/122
âvâz kıpar	1	M37/44
ayağına düş	1	M34/41, M42/49, M66/76
ayağına yüz sür	1	M17/23
ayak bas	1	K3/15, M4/5
ayağdan düş	1	M31/38, M124/134
bahtı açıl	1	M60/68
barmağına diş ur	1	M84/95
baş çek	1	M104/114
baş egme	1	M133/143, G1/21
baş it	1	M80/90, M114/124
baş kıldır	1	M18/24
baş kıdı	1	M6/8
başı devletli ol	1	M65/75
başı göge ir	1	M76/86

başına gel	1	M103/113
başına t̄ac it	1	M13/16
başından aş	1	M104/114
belā çek	1	M98/107, M124/134
berāt vir	1	M135/145
bıcaķ üstūhāne ir	1	M73/83
bil baĝla	1	M103/113
b̄jmār dūř	1	M80/90, M95/104, M116/126
bir cānibi t̄ut	1	M65/72, M66/74, M83/94
boynuma farz ol	1	M49/57
cān al	1	G4/73, M13/16, M53/61, M129/139
cān vir	1	M13/16, M14/18, M18/24, M20/26, M53/61, M53/61, M67/77, M103/113, M117/127, M121/131, M123/133, M128/138, M129/139, M132/142
cānı cıķ	1	M54/62, M78/88, M78/88, M94/103
cānı lebe gel	1	M34/41
cānı tesl̄im it	1	M128/138
cānı tesl̄im kıl	1	M133/143
cefā çek	1	M75/85, M126/136
çeşmi yaş yirine kan dök	1	M37/44
çeşmine h̄wābı ģarām it	1	M130/140
cihān başına teng ol	1	M22/28
cihāndan geç	1	M80/90
cihānı kabz it	1	M12/14, M101/110
cihānı terk it	1	M116/126, M119/129, M121/131, M128/138
cihānı t̄ut	1	M59/67, M133/143
cüdā dūř	1	M39/46, M39/46, M81/91, M127/137
dem t̄ut	1	K4/17
dem ur	1	M97/106, M130/140
derd ü miģnet tart	1	M3/3
dert çek	1	M54/62, M81/91, M92/101, M115/125

derd ü bela çek	1	M33/40, M129/139
dest çek	1	M97/106
dest ur	1	M15/19, M87/97
dest yu	1	M120/130
dil al	1	M18/24
dil uzat	1	M61/69, M66/74
dil vir	1	M49/57, M112/122
dilden çık	1	M66/74
dilinden düşme	1	M130/140
diline geleni söyle	1	M131/141
dilini tut	1	M109/119
diş ur	1	M23/29
djvâne düş	1	M43/50
düş gör	1	M18/24, M21/27
du'ā al	1	M60/68, M60/68, M93/102
ekdügin biç	1	M114/124
el aç	1	M43/50
el çek	1	M92/101, G3/56
el vir	1	M39/46, M51/59, M73/83, M73/83, M87/97, M90/99, M102/111, M123/133
elden düş	1	M103/113
elden git	1	M18/24, M22/28
elem çek	1	K2/7
eli ir	1	M12/14
elinden gel	1	M53/61, M99/108
eline düş	1	M59/67
emān vir	1	M58/66, M59/67, M66/74
eşigini öp	1	M12/14, M12/14
fedā ol	1	M46/53
feryād kıp	1	M132/142
fitne kıp	1	M102/111

ğam çek	1	M102/111, M134/144
ğam yi	1	M32/39, M78/88, M79/89, M87/97, M90/99, M92/101, M115/125
gice gündüz dimeyüp git	1	M51/59
giceden gündüzi fark it	1	M82/93
göñli sükünet bul	1	M61/69
göñline dağ ço	1	M21/27
göñlümi al	1	M87/97
göñlüñi al	1	M31/38
göñül kap	1	M20/26
göñül vir	1	M28/34, M96/105
göz dik	1	M73/83, M114/124
göz yum	1	M63/71, M66/74
gözden kan dök	1	M132/142
gözi yolda kal	1	M128/138
gözinde kal	1	M21/27
gözinden çık	1	M6/8
gözün aç	1	M31/38, M96/105
gözüne ħābı ħarām it	1	M14/18
güş tut	1	M46/53
ħaqqından gel	1	M67/77
ħātırından git	1	M31/38
havā yüzinde kal	1	M103/113
ħiçe say	1	M104/114, M114/124
ħoş tut	1	M35/42, M128/138
ħün dök	1	M53/61, M78/88
ħün iç	1	M117/127
inşāfa gel	1	M66/74
kan ağla	1	M59/67
kan dök	1	M55/63, M66/74

kan kusdur	1	M129/139
kanına gir	1	M84/95
kanını dök	1	M103/113
karalar giy	1	M116/126, M129/139, M130/140
kararı git	1	M21/27, M57/65, M120/130
kayd yi	1	M17/23, M24/30, M129/139
kazduğı çaha düş	1	M62/70
kelām aç	1	M96/105
kıla dön	1	M46/53, M102/111
kiyâmet kop	1	M58/66
kulağ ur	1	M81/91
mâtem tut	1	M52/60, M56/64, M83/94, M126/136
mecâli git	1	M58/66
miñnet çek	1	M108/118
murâd vir	1	M87/97
murâda ir	1	M49/57, M57/65, M59/67, M67/77, M133/143, M134/144
nām ur	1	M104/114
nāmı cihānı tut	1	M12/14, M45/52
nāmı kal	1	M69/79
naẓār sal	1	M18/24
na'ra ur	1	M42/49, M58/66, M104/114, M121/131
necât vir	1	M116/126
ögüt vir	1	M72/82, M78/88
özine kıy	1	M84/95
özini bul	1	M115/125
pāsūh vir	1	M27/33
pāyına düş	1	M12/14
pāyına yüz sür	1	M48/55
pend ü naşihat tut	1	M32/39, M79/89
rāh bul	1	M43/50, M67/77, M109/119, M135/145
rāh gözle	1	M47/54

rāh tūt	1	M22/28, M40/47, M70/80
recāsını kes	1	M81/91, M116/126
renc çek	1	M13/16, M14/18, M78/88
rızā vir	1	M66/76, M72/82, M73/83
şabr u qarārı қо	1	M78/88, M116/126
şabr u mecālī tūken	1	M128/138
saçlarını yol	1	M116/126
şaf çek	1	M6/8, M83/94
selām al	1	M6/8
selām vir	1	M6/8, M92/101, M104/114
sem' tūt	1	M133/143
ser çek	1	M58/66, M59/67
ser çevir	1	M127/137
ser kıldır	1	M12/14
ser vir	1	M87/97, M133/143
şeref bul	1	K2/7, M6/8
şeref vir	1	M125/135
serini tağıt	1	M66/76
şerm vir	1	M101/110
şevāba gir	1	M49/57
sevdāya düş	1	M43/50
şıklet vir	1	M15/19
söz aç	1	M40/47, M122/132, M128/138
söze gir	1	M34/41, M36/43, M42/49, M122/132
sözi şı	1	M40/47, M40/47, M51/59
sürür bul	1	M89/98
tarık tut	1	M66/76, M78/88
taşa çal	1	M22/28, M119/129
tedbjr bağla	1	M12/14
teni rāhat bul	1	M49/57
teselli vir	1	M60/68, M121/131, M124/134

tığ çek	1	M59/67
tokuz tolan	1	M65/75
tuз itmek haqqı	1	M87/97
ümjdi kesil	1	M112/122
uyğu al	1	M37/44
vaıan tut	1	M61/69, M100/109
vebali boynuıa ol	1	M103/113
vefa gör	1	M67/77
vücüdi yire geç	1	M13/16
yadına düş	1	M17/23
yadına gel	1	G2/36, M17/23, M117/127
yār ol	1	M96/105
yirden gögi fark it	1	M38/45
yire geç	1	M6/8, M59/67
yire geç	1	M6/8, M59/67
yol bul	1	M121/131
yol gözet	1	M128/138
yola gir	1	M78/88, M104/114, M110/120, M117/127, M120/130
yoldan çık	1	M87/97
yolu düş	1	M66/74
yol tut	1	M38/45, M68/78
yoluııda cān vir	1	M77/87
yüz çevir	1	M59/67, M81/91, M129/139
yüz göster	1	M6/8, M117/127, M118/128, M119/129
yüz sür	1	M5/6
yüz ur	1	M14/18, M45/52
yüzin düş	1	K2/7, M96/105
yüzin sür	1	M6/8, M14/18
yüzini çāk it	1	M18/24
zāhmet çek	1	M95/104
zebān aç	1	M19/25, M41/48, M94/103

zebân dik	1	M123/133
zebâne düş	1	M59/67
zebâni bağlan	1	M123/133
zebûn it	1	M78/88, M126/136
'ahd boz	1	M90/99
'aklı başına gel	1	M41/48
'aklı git	1	M24/30, M30/37, M31/38, M34/41, M48/55, M55/63, M74/84
'aklı koyup hevâya uyma	1	M134/144
'âlemde ad ço	1	M57/65
'ârî yile git	1	M26/32
'ibret al	1	M20/26
'ışka uy	1	M14/18, M112/122

Türkçede deyimler, gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime veya kelime grubu olarak tanımlanmaktadır (Değer, 2019: 267). Türkçede deyimler şekil olarak büyük oranda birleşik fiillerden meydana gelmektedir. Daha açık bir ifade ile deyimlerin büyük çoğunluğunun anlam genişlemesine uğramış birleşik fiiller olduğunu söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî'nin sözlüğünde madde başı olarak aldığımız 8424 kelime veya kelime grubunun 214 tanesi deyimlerden oluşmaktadır. Madde başı olan deyimlerin tüm madde başlarına oranı ise %2,83'dir. Lârendeli Hamdî'nin sözlüğünde bulunan tüm deyim kullanımlarının sayısı ise 376'dır. Bu sayının sözlükteki tüm kullanımların sayısı olan 55454'e oranı ise %0,68'dir. Deyimlerin mecazi yapısı göz önüne alındığında Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde sanatlı söyleyiş unsuru olarak deyimlere sık başvurduğunu söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde en sık kullanılan deyim 14 defa ile "cân vir-" deyimidir. "Ölmek, canlanmasına yol açmak, bir şeyi çok istemek" olmak üzere pek çok anlamda kullanılan bu deyim mesnevide çoğunlukla Mecnûn'un dilinden dökülmüştür.

Tablo 7. Atasözü

Güneş olmaz velî püşide gilden	1	M27/33
--------------------------------	---	--------

Her iş ta'cîl ile bâtıl olur	1	M116/126
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved	1	M24/30
K'olur gönülden gönüle rāh	1	M38/45
Şabr ile çoruk ħalvā olur	1	M116/126
Takdirüñ işi tedbire şıgmaz	1	M94/103

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde atasözleri bakımından zengin olduğunu söylemek mümkün değildir. Mesnevi üzerinde yaptığımız çalışmada atasözü niteliği gösteren altı ifadeye rastlanmıştır. Şair söz konusu ifadeleri kullanmadan önce “pend” diyerek atasözü kullanacağını haber vermiştir.

Beni bu 'ışk ışından pend yıgmaz

Ki takdirüñ işi tedbire şıgmaz (3787)

“Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz” (Eyüboğlu, 1973: 221).

Tablo 8. Dua - İstek İfadeleri

Elüm tüt	1	M135/145
Ĥalāş eyle	1	M118/128
Hidāyet kıl	1	M117/127
Müyesser kıl	1	G2/36
Rüzı kıl	1	M6/8
Şafā vir	1	M118/128
Şefā'at eyle	1	M6/8
Sen 'ināyet eyle Ĥamdı bendeñe	1	K1/4
Şıĥate ir	1	M6/8
'ināyet kıl	1	M4/5

Dinî literatürde “tanrıya yalvarma, yakarış için söylenen dinî metin” anlamına gelen dua; daha geniş anlamıyla “gerçekleşmesi istenen bir şeyi Allah'tan istemek, “yalvarış, yakarış, niyaz, dilek dileme, halini arz etme anlamlarında” (Gök, 2017: 233) kullanılmaktadır.

Mesnevîde Lârendeli Hamdî'nin dilinden dökülen dua ifadeleri bütünüyle giriş ve hatime kısmında yer alıp "Allah'a yalvarma" şeklinde kullandığı görülmektedir.

Tablo 9. Ayet

âyet-i "innâ fetahâ"	1	M12/14
ķab-ı ķavseyn	1	M5/6
kâf ü nûn	1	M2/2
naşrun min'allâh	1	M13/16
sırr-ı hâ-mîm	1	M5/6
"ve'n- necm"	1	M6/8

Âyetler; divan edebiyatının en önemli kaynaklarından biri olan Kuran-ı Kerim'in "surelerini oluşturan ilahi sözlerdir. Bir cümle olan âyet bulunduğu gibi, birkaç cümleden oluşan, birkaçı bir cümle oluşturan, hatta söz açısından cümle yapısına girmeyen âyetler de bulunmaktadır" (Akay, 1995: 44).

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinin çok sık olmamakla birlikte mesnevinin giriş kısmında Kuran-ı Kerim âyetlerinin veya âyetlerin bir kısmının doğrudan şiir içerisinde kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 10. Hadis

Fakrı meşakķat	1	K2/7
hem-râz-ı sırr-ı li- ma' Allâh	1	M5/6
Levlâke	1	K2/7

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Hz. Muhammed'in hadislerine gönderme yapılan üç ifade bulunmaktadır. Bu üç hadis mesnevi içerisinde birer defa kullanılmışlardır.

2.2.1.4.3. Yinelemeler – Söz Tekrarları

Klâsik Türk edebiyatında geniş hacimli konuları anlatmaya en uygun olan mesnevi nazım şeklinde yineleme ve söz tekrarlarına başvurulması sık rastlanan bir durumdur. Burada dikkat edilmesi gereken nokta bu tekrarların okuyucuda olumsuz bir izlenim bırakmamasıdır. Doğan Aksan'ın yinelemeler için sarf ettiği sözler tekrarların şiir için önemini ortaya koymaktadır. Şiir dilinde belli seslerdeki tekrarların yanı sıra bir takım ses öbeklerinin meydana getirdiği biçimbirimlerin, sözcük ve

sözcük öbeklerinin ve bazen bütün bir dize ya da dizelerin de tekrarlandığı görülür. Bilhassa sözcük ve öbeklerin, bütün bir dizenin tekrarlanması ses açısından bir etkileme sağlamakta, bir uyum, bir ritim oluşturmakta, tıpkı müzik yapıtlarında zaman zaman ana melodinin yinelenmesi ya da çeşitlemelerle hatırlatılmasında olduğu gibi, dinleyende uyanan ses imgesini pekiştirmektedir. Öte yandan bu yinelemelerle belirli bir kavram ya da önermenin dinleyen/okuyanın zihninde yer etmesi, pekiştirilmesi de sağlanmaktadır. (Aksan, 2006b: 218).

Mesneviler genel olarak diğer türlere nazaran oldukça hacimlidir ve bu hacimli eserlerde monotonluğu kırmak ve okuyucunun sıkılmasına engel olmak adına şairler çeşitli yollara başvururlar. Bunların başında bilindiği üzere mesnevi içinde gazel söylemek bulunur. Lârendeli Hamdî de eserinde 6 tane gazel söylemiş ve okuyucuya yeni heyecanlar vermeye, söyleyişine akıcılık katmaya çalışmıştır. Bu gazellerin haricinde de birbirini takip eden sıralı beyitlerde sık sık kelime tekrarlarıyla metnin akıcılığını artırmayı denemiş olduğunu görüyoruz. Bu yinelemelerden dikkat çekenleri şunlardır:

Tablo 11. Yinelemeler

Gehî - Geh	Kimi - Kime
Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak Şabâ geh ṭagıdur yaprak-be-yapraq 55	Kimini bay kılmış kimini yoḡsül Kimi merdūd olmuş kimisi maḡbül 80
Gehî ḡandân ider bâḡ-ı cihanı Gehî giryân ider zâḡ-ı zamanı 56	Kimifüñ mâlı deryâ gibi mevvâc Kimifî eylemiş bir pula muḡtâc 81
Gehî şiddetle ṭolar mîḡden küh Çiçekler bitürür gâh anda enbüh 57	Kimifüñ aṭlas-ı zîbâ libâsı Kimi bulmaz libâsiçün pelâsı 82
Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr Kılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr 58	Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış Kimini yire çalup ḡahr kılmış 83
Gehî bir ḡaṭreden bir âdem eyler Ki geh giryân añı geh ḡurrem eyler 59	Kimi ṭopraḡı ṭutsa ider altun Kimi avcına zer alsa olur ḡün 84
Gehî râḡat getürür câna geh renc Gehî iflâs virür ḡalkâ geh genç 60	Kime virmiş cemâl ü ḡüsn ü behcet Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü ḡikmet 85

<p>Geh olur bir gedāyı şāh eyler Gehī biñ şāhı hāk-ı rāh eyler 61</p>	<p>Kimin Leylī gibi mevzūn kılmış Kimin Mecnūn-veş meftūn kılmış 86 Kimin manzūr u kimin nāzır itmiş Kimin mü'min kimini kāfir itmiş 87 Kiminūñ işi dāyim zūhd ü t̄ā'at Kimiñūñ cürm ü 'iṣyān u şeķāvet 88</p>
hākıycün	Yā
<p>Anuñ ālī vü aşhābı hākıycün Ka mu etbā' ü aḥbābı hākıycün 162 Yoluñda cān viren teşne hākıycün Hüseyni katl iden deşne hākıycün 163 Nübüvvet şāhınuñ mühri hākıycün Risālet çarḥınuñ mihri hākıycün 164</p>	<p>Yā seyyīdü'l-ḥalāyık yā mefḥarū'l ümem Yā maẓharū'l-ḥalāyık yā dāfi'ü'z-ẓulem 260 Yā şāhibü'r-risālet yā ekremü'l-'Arab Yā ḥātemü'n-nübüvvet yā eşrefü'l-'Acem 261 Yā menba'ü'l-mürüvvet yā maḥzenü'l-vefā Yā şāfi'ü'l-fariķat fi'l-ḥaşrı bi'l-kerem 262</p>
Bu	'İşk
<p>Bu bāra idemezven ben ḥıyānet Ki şāḥ-ı gerdenümedür emanet 2955 Bu murḡı idemezsin dāmiña rām Bu işe bulduramazsın sen encam 2956 Bu gülşen cāyıdur bir 'andelībūñ Naşībidür bu gül bir bī-naşībūñ 2957 Bu kişver yiridür bir tācdāruñ Bu ḥuṭbe adınadır bir şehriyāruñ 2958 Bu beste kim olupdur şeķker-āmīz Ṭama' dendānın aña eyleme tīz 2959</p>	<p>Çünkü berķ urdı derūnumdan benüm envār-ı 'İşk Bāṭınında oldı her şeyüñ 'ayān āsar-ı 'İşk 2015 Hey meded dil mülki yıķıldı didüm dir çāre ne Böyle ta'līm itdi ġam bināsına mi'mār-ı 'İşk 2016 Almaya 'aynına bir çöpce cihān lezzātını Māsivādan el çeküp her kim ola bī-kār-ı 'İşk 2017 Düşeli mihrūñ hevāsına yakıldum yandum āh Böyle bilmezdim ne muḥriķ āteşimiş nār-ı 'İşk 2018 Derd-i Ḥamdīye ölümünden özge tīmār olmaya Zirā ol āşüfte-ḥāl olmuşdurur bī-mār-ı 'İşk 2019</p>
Mecnūn	Leylī
<p>Söze girmezdi bir yüzden zebānı Meger Mecnūn ola ya dāsitānı 1586 Gelüñüz cehd idüp sizüñle bī-çün Pey ā pey diyelüm Mecnūn Mecnūn 1589 Ta'aşşubla dir ol ḥübān-ı mevzūn</p>	<p>Ki dir derdā dirīġa āh Leylī Helāk oldum ġamuñdan vāh Leylī 4055 Ḥabersüz kendüzinüñ hāletinden Hemīn dir āh Leylī ḥasretinden 4056 Çü Leylī muṭṭalı' oldı bu ḥāle</p>

Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn 1591 Çü tenhâ kıala dir gözden döküp hûn Beni mecnûn kııldı 'ışk-ı Mecnûn 1593 Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn Heves virdi be-ğâyet aña bir gün 1595	Nihâl-i kıaddini nâl itdi nâle 4057 Ayıtısañ kim du'âlar kııldı Leylî Elüñ öpüp senâlar kııldı Leylî 4058
Ķanı	
Ķanı ol 'ahd ü kıavl ü yârlıklar Ķanı ol bendeñe dildârlıklar (3482) Ķanı ol döstluk yâ âşinâlık Nedür şimdi baña bu mübtelâlık (3483) Ķanı ol kıavl ol peymân ü sevgend Ķanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend (3484)	Şeker-dilden kıanı ol tatlu sözler Ķamer yüzden kıanı ol kıara gözler (5074) Ķanı ol nâz u şîve ol leţâfet Ķanı ol luţf-ı ihşân ol feşâhat (5075) Ķanı ol serv gibi şalınan kıad Ķanı ol gül gibi zîbâ vü ter-ħad (5076)

Bu beyitlerin haricinde eserde başka yinelemeler de bulunmaktadır. Örnek olarak daha uzun tekrarlananları vermekle yetiniyoruz.

Eser içinde farklı bölümlerde aynen tekrar eden beyit ve mısralar da bulunmaktadır:

Serîr-i kıulle-i Necdüñ emîri

Fenâ vâdîsinüñ şâhib-serîri (1506)

İden dūd-ı dilinden âsumânı

Gehî jengârı gâhî âsumânı (1508)

Ķodı cānı vü terk itdi cihanı

Götürdi perde-i 'ışk-ı nihanı (4707)

Serîr-i kıulle-i Necdüñ emîri

Fenâ vâdîsinüñ şâhib-serîri (3431)

İden dūd-ı dilinden âsumânı

Gehî jengârı gâhî âsumânı (3438)

Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı

Ķodı cānı vü terk itdi cihanı (4754)

2.2.1.4.4. Aliterasyon ve Asonans

İnsanoğlu tarih boyunca ismini ebediyete taşıyacak eserler vermeye gayret etmiştir. Bu çabalamalar içerisinde bünyesinde barındırdığı söz, ritm, ahenk ve melodiyle beraber şiirin ayrı bir yeri olsa gerek; Doğan Aksan bu konuda şu sözleri dile getirmektedir: “Ses yinelemelerinin şiir içinde kullanılması, sözleri ve metinleri hatırd tutabilme, kalıcılık olanağı sağlama ve oluşturduğu melodi nedeniyle insana zevk verme gibi özelliklerinden kaynaklanmaktadır” (Aksan, 2006b: 205). Aynı şekilde dizelerde kullanılan

aliterasyon ve asonans da bu görevi üstlenir. Lârendeli Hamdî de eserine bir ritim katmak, okuyucuya estetik zevk vermek amacıyla aliterasyon ve asonanslardan faydalanmıştır. Mesnevi içinde dikkati çeken aliterasyon ve asonans örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.2.1.4.4.1. Aliterasyon

Aliterasyon sözlükte “Şiir ve nesirde uyum sağlamak için söz başlarında ve ortalarında aynı ünsüzün veya aynı hecelerın tekrarlanması” (Türkçe Sözlük, 2005: 76) şeklinde ifade edilmektedir.

“B”

Gāh dilberler cemāli gibi māhı bedr idüb
Geh keman ebrūlaruñ kaşı gibi eylersin hilal (97)

Bugün bu hil‘at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa‘yüñ le buldı zīb-ı itmam (223)

İy ‘andelīb-i Ka‘be v’iy tūṭī-i Behişt
İy gülşen-i Medīne v’iy bülbul-i Harem (267)

Cezāyir-ber-cezāyir nakş gördi
Beyābān-der-beyābān raḥş sürdi (378)

Bu bāğa bir şecer dikdüm bahārī
Kim oldı mīve-i cān berg ü bārī (726)

“D”

Ḥudā kim bir durur bī-miṣl ü mānend
Ḥudāvendān aña dirlər Ḥudāvend (3)

Devr-i ‘adlünde vücūdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi ‘azm-i iḳlīm-i ‘adem (632)

Bu idi cedd ü cehdinden murādı
Ki ‘ālemden güm olmayaydı adı (749)

Ḥudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Ḥabāyil cem‘ine gönderdi ādem (823)

Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ḥayāl-i dilberini yād iderdi (1075)

“G”

Gehī rāḥat getürür cāna geh renc
Gehī iflās virür ḥalka geh genç (60)

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir ḥarābe gördi nāgāh (762)

Eline aluban geh seng ü geh çüb
Ḥıllardı gölgesiyle ceng ü āşüb (1350)

Lebinden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telḥ aña çün şerbet-i merg (1532)

Degül hergiz murādı gice gündüz
Gider bir cānibi tutdı yumup göz (2652)

“H”

Ḥarīm-i ḥürmetüñ şahrā-yı Baḥḥā
Yoluñ ferrāşıdur nefḥ-i Mesīḥā (226)

Yüzüñüñ māhıdur māhiyyet-i ḥüsn
Cemālüñ mazḥarı ḥāşşiyet-i ḥüsn (254)

Hem İskender-durur hem Ḥıẓr zātı
Ki var hem mülki hem āb-ı ḥayātı (465)

Bağışlasun cihān ḥalkına Allāh
Ki cānıdur cihān ḥalkınuñ ol māh (544)

Şan ol ḥargehler idi anda her gāh

Göyünmüş hürmenân-ı Leylî-yi mâh (1094)

“K”

Kimini bay kılmış kimini yoğsül

Kimi merdūd olmuş kimisi mağbūl (80)

Kimin ‘ākıl kimini kāmīl itmiş

Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (91)

‘Aceb Kādir durur kudretleri çok

‘Aceb Hākim durur hikmetleri çok (94)

Reh-i tahkīkde sābit kadem kıl

Ayak başdurma kim yola kerem kıl (117)

Kaçan kim ‘arızı verdine bağıdı

Vücūdı mülkini ‘ışk odı yağıdı (1111)

“L”

İy Kerīm-i kār-sāz u zü’l-Celāl ü bī-zevāl

V’iy ‘Ālīm-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü’l-Cemāl (95)

Meşelde her sümi bir beyze-i la’l

Hilāl olmuş şan ol la’l üstine na’l (312)

Cefāya kırup ol bī-rağm meyli

Sitemler eyledi Leylîye hayli (1237)

Çalışdılar şu deñlü kim cedelden

Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (2229)

Bi-ğamdillāh ki geldüm menzilüme

Selāmet birle vaşl oldum ilüme (2352)

“M”

Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdūd olmış kimisi maqbül (80)

Kime virmiş cemāl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemāl ü ‘ilm ü hikmet (85)

Kimin manzūr u kimin nāzır itmiş
Kimin mü’mın kimini kāfir itmiş (87)

Kimin ‘ākil kimini kāmıl itmiş
Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (91)

Ayıtdı kim Selīm-i ‘Āmiriyem
Ġamuñdan ölmedüm dağı diriyem (3695)

“N”

Bulut kuşnında şebnemden zemāne
Nihān itmiş-durur şad penbe dāne (51)

Gönül gencürıñuñ naqdine senden
İlāhī dūr olsun düyün-ı zen (129)

Özi naqdīne-i genc-i ma‘ānī
Sözi gencīne-i naqd-ı nihānī (205)

Bugün ne ‘ācīz u ne hōd zebūnsın
Cihānda naqş-bend-i kāf u nūnsın (652)

Sözi şandi lebinden şekkeristān
Şaçıñuñ sünbülinden yüzi büstān (1042)

“R”

Ser-i ‘arşa-durur na‘liñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem ser (251)

Olup ebr-i murādı kaşre-perver

Şadef dürcine ĩsar itdi gevher (787)

Görürler pür hünerdür ol şeker-ħand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (794)

Virüp hem şir-i rāhat aña devrān
Kıladı dāye-veş perverde her ān (799)

‘Arab şūhı perī-ruhsārlardur
‘Acem reşki melek-dīdārlardur (1192)

“S”

Seħāsı sofrası üstinde ‘ummān
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dān (595)

Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsarı gül u gīsūsı sünbül (1040)

Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her lāħza girye-sāzsın sen (1535)

Baña bir sā‘at olsa kim olup mest
Tolasam ħalkāsına zülfüñüñ dest (4206)

Kaşınıñ vesmesi gitdi ser-ā-ser
Cinān tāvūsı san kim kaldı bī-per (4978)

“T”

Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāhat (876)

Teninde anuñ hū şöleydi leṭāfet
K’irürdi pīrehen tārından āfet (1239)

Meger aldı ayagın dest-i ħayret
Ki gitdi ħāṭırından ‘ār u ħayret (1398)

Bir ādem şekline gir ağı terk it
Karış halka bu deşt ü rāđı terk it (1455)

Ki bizden hazretüne hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (1742)

“Y”

Kim nazar eyler aña kim lütfuñ iğmāz eyleye
Yāhu kim kaldurur anı itse qahruñ pāy-māl (108)

Yā seyyidü'l-ğalāyık yā mefharü'l-ümem
Yā mazharü'l-ğalāyık yā dāfi'ü'z-zulem (260)

Yemīn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuğ qapmaya kuğl yelkenin bād (590)

Ahāli-yi qarab cem' oldı yir yir
Mevālī-yi 'Arab şem' oldı yir yir (825)

Görür yatmış vüçüdü ğarqa-i ğāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (1412)

“Z”

İy Kerīm-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālīm-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (95)

Hezārān ğürmet ile peyk-i hazret
Özine zīver idüp bāl-ı 'izzet (300)

'Arab řāhı firāz-ı tāzī üzre
Ki ol tāzī řafādan bāzī üzre (332)

Zamānuñ řādlıđı ğamsuz olmaz
Sürürüñ āđiri mātemsüz olmaz (1140)

Görüp anı bu resme zār u mağzün

Yüzi üzre revān itdi gözi hūn (1515)

2.2.1.4.4.2. Asonans

Asonans sözlükte “Yarım kafiye, her dizenin sonunda gelen, aynı aksanı veren ünlünün ondan sonra veya önce gelen ünsüzü hiç dikkate almadan tekrarlama şeklinde uyak” (Türkçe Sözlük, 2005: 133) şeklinde ifade edilmektedir.

“A”

Gehī tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabā geh tağıdur yaprak-be-yaprak (55)

Ḳarañudan çıkarur āb-ı hayvān
Ḳacer ḳarnında besler la'l-ı raḫşān (73)

Yā seyyīdü'l-ḫalāyık yā mefḫarü'l-ümem
Yā mazḫarü'l-ḫalāyık yā dāfi'ü'z-zulem (260)

Getürdi ḫalka ol şāhib-'imāme
'Azāb-ı nārdan āzād-nāme (394)

Anuñ ḫaḳḳında aşlanum didi Ḳaḳ
Şecā'at anda ḫatm olmışdı muṭlāk (418)

“E”

Eyā ṭuğrā-keş-i mensūr-i evvel
K'ezel bürhānı sendendür müseccel (13)

Felek şem'-i cemālūñden münevver
Melek naḳş-ı kemālūñden muşavver (18)

Gehī bir ḳaṭreden bir ādem eyler
Ki geh giryān añı geh ḫurrem eyler (59)

Sen 'ināyet eyle Ḳamdī bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā dārından itdükde beḳāya intikāl (111)

Ezelden ‘āleme bu devre dek tā
Müsel sel şāhdur ‘an cedd ü ebā (446)

“T”

Çerāğ-efrüz-1 naṭ‘-1 ṭāk-1 hażrā
Ziyā-baḥş-1 bisāṭ-1 şahn-1 ğabrā (15)

Kerāmet baħrınıñ mellāhı ḥaḳķı
Feşāhat ḳuflınıñ miftāhı ḥaḳķı (166)

Çü divān-1 Hudā oldı ṭurağı
Cihātuñ farkına başdı ayağı (383)

Ḳılıcı şuyı şāh-1 kāinātuñ
Sebūsın şır hezār āb-1 ḥayātuñ (510)

Ne atayı añarsın ne anayı
Bıraḳmışsın meger şerm ü ḥayāyı (3241)

“İ”

Biḥamdi’l-Ḳādiri’l-Ferdi’l-‘Alīm
Ve bi’smillāhi Raḥmāni-r’Raḥīm (1)

Kimini bay ḳılmış kimini yoḳsül
Kimi merdūd olmuş kimisi maḳbül (80)

Kimin manzūr u kimin nāzır itmiş
Kimin mü’min kimini kāfir itmiş (87)

Kimin ‘āḳil kimini kāmil itmiş
Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (91)

Hudā ḥayr eyleyip hem āḥirini
Biḥişt içinde zeyn itsün yirini (520)

“U”

Ꞑoꞑu Őun‘uñla bulur turre-i ħūr
Olur luṭfuñla müŐgīn Őām-ı deycūr (29)

Senüñ luṭfuñla zāg dūd-i külĥen
Bulup durur Őererden çeŐm-i rūrŐen (31)

Ṭapuñ ser-ĥaylidür ꞑamūsı ĥayluñ
Murād özün durur āĥir ṭufeyluñ (238)

Budur olmaduđı gül-gūne gül-gūn
Ki ‘iŐmetden durur her lāĥza bīrūn (1280)

Eyitdi kim bu seg ol Őāhumuñdur
Yüzi ĥurŐīd u alnı māhumuñdur (2042)

“Ü”

Senüñ ĥükmüñle bergin bāğda gül
ṬađıtmıŐ kim bisāt idine bülbül (26)

Kiminüñ işi dāyim zühd ü ṭā‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘iŐyān u Őekāvet (88)

Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘iŐyān u ĥaṭā
Anuñçüñdür işüm her dem figān ü ibtihāl (110)

Çi ger cürmüm benüm kūh-ı girāndur
Senüñ deryā-yı ‘afvüñ bī-kerāñdür (180)

Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruĥsarı gül u gīsūsı sünbül (1040)

2.2.1.4.5. Edebî Sanatlar

Duygu ve düşünce ve hayallerin okuyucuda heyecan, hayranlık ve estetik zevk uyandıracak Şekilde sözle ifade edilmesine sanatına edebiyat denilmektedir (Kartal, 2017: 129). Edebîlik vasfı taşıyan ve belli bir ölçüde güzelliğe dayana eserler, dillere, kültür dairelerine ve devirlere göre farklı ölçü ve kaideler göz önünde tutularak

değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Özellikle edebiyatlar klasikleştikçe, yani zarifleştikçe eserlere uygulanan ölçü ve kaidelerde çok ince ayrıntılara inilmiş ve bu ayrıntılar sıkı bir kayıt altına alınmıştır. İşte edebî eserlerin lafız, şekil ve manalarıyla ilgili olan bu ölçü ve kaidelerin toplanması retorik de denilen belagati meydana getirmiştir (Diriöz, 2002: 255). Şiir incelemelerinde de eski metinlerin şerhinde edebî sanatların önemli bir yeri vardır. Klâsik Türk şiirinde şairin neyi söylediği kadar nasıl söylediği de önemli bir konudur. Şairler sözü güzel ve etkili söylemenin teori çerçevesini belâgat üzerine yazılan eserlerinden; yolunu yordamını ise örnek aldığı ustaların eserlerinden öğrenirlerdi. Eskiler sözü bir güzele benzetir, edebî sanatları da güzelin süsü olarak değerlendirirlerdi. Klâsik Türk şairleri sözü sanatlı söylemeye düşkün olduklarından bazen bir beyit içinde birkaç sanatı iç içe kullanmışlardır.

Lârendeli Hamdî'nin üslûbuna etki eden önemli ayrıntılardan biri de eserinde kullandığı edebi sanatlardır. Özellikle mübalağa, hüsn-i ta'lil ve tezat sanatlarının çok güzel kullanımları dikkati çekmektedir. Lârendeli Hamdî'nin eserinde kullanmış olduğu sanatlar hakkında fikir sahibi olmak için sanatlar alfabetik olarak dizilip kısaca ele alınmış, gerektiği yerde açıklamalar yapılmıştır.

2.2.1.4.5.1. Cinas: Anlam bakımından farklı, yazılış ve telaffuz bakımından ise aynı veya benzer olan kelimelerin bir ifade içinde kullanılmasına cinas ismi verilir (Coşkun, 2014: 252).

Eserde cinas sanatı oldukça fazlaca kullanılmış olup içlerinden birkaçı örnek olarak aşağıda verilmiştir.

a-Cinâs-ı Tam: Arap alfabesini esas alan eski belâgatçiler cinaslı kelimelerde dört çeşit uyumdan bahsederler. Bunlar; harflerin (seslerin) cinsi, harflerin sayısı, harflerin heyeti ve harflerin sıralanışdır. Dört bakımdan birbirine uyan kelimelerin oluşturduğu cinaslara cinâs-ı tam denir (Coşkun, 2014: 253).

Görüp cūdını anuñ Hâtem-i Tay

Çara yazulu tûmârın ider tay (592)

Beyitte “tay” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh

Bir oğlı oldı yüzünden hâcel mâh (788)

Beyitte “mâh” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Nevā-yı berbaṭ u çeng irdi çarḥa
Ki tā çarḥ ol şafadan girdi çarḥa (827)

Beyitte “çarḥ” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Daḥı dirler dilüñi ‘ışkdan kes
Ne vech ile kesilür ‘ışkdan kes (1901)

Beyitte “ışkdan kes” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Yine bir lâḥzada ‘aklı dirilür
Şol ölmüş gibi kim yine dirilür (2709)

Beyitte “dirilür” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Nedür bu şavma‘a ya kimdür ıssı
Ki olur bunda demir şovuḡ ya ıssı (3736)

Beyitte “ıssı” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

Didi cāyuñ neden oldı ḥarābe
Niçün kend’özüñi virdüñ ḥārābe (3744)

Beyitte “harabe” kelimesinin her ikisinde de harflerin çeşit, sayı ve ses bakımından aynı oldukları için cinâs-ı tam vardır.

b-Cinâs-ı Nâkıs: Dört bakımdan birbirine uyan kelimelerde herhangi bir bakımdan uyumun bozulduğu cinaslara cinâs-ı nâkıs denir (Coşkun, 2014: 253). Lârendeli Hamdî’nin eserinde kullanmış olduğu cinasların ekseriyeti cinâs-ı nâkıstır.

Çü dāye menzîl itdi māha mehdi   **mehd: beşik.**
Şanasın oldı ḥizmet-kār-ı Mehdi (796)

Mülükâne tamam idüp düğünü دكون

Dil-i haşma kodı dağ u döğünü (838) دكون

Yukarıdaki cinas, cinâs-ı muharrefdir. “Cinâsı muharref eski yazıya göre yazılışları aynı, hareketleri (ünlüleri) ayrı olan kelimelerle yapılan cinastır” (Saraç, 2011: 247).

Ki görmüştü harâbe içre *anı*

Dökerdi gözlerinden hâke *kanı* (895)

Söz konusu olan iki kelime sayı bakımından farklılık göstermektedir.

Ata olmayan âdem bir niçe *gâh*

Degildür mihr-i ferzendîden *âgâh* (1407)

Söz konusu olan iki kelime sayı bakımından farklılık göstermektedir.

Hezâr üştür hezâr ester hezâr *esb*

K'idemez tozların fehm-i şabâ *kesb* (2866)

Söz konusu olan iki kelimedede sayı bakımından farklılık göstermektedir.

Sivârum kim didüñ *kol bağıdur bu*

Degüldür kolbağı *kul bâğıdur bu* (2898)

Söz konusu olan iki kelime sesçe farklılık göstermektedir.

2.2.1.4.5.2. Hüsn-i Ta'lil: Heyecana bağlı bir sanattır. Bu sanatın esasını, bir olayın gerçek sebebini inkâr ederek, gerçek sebep yerine hayalî ve şairane bir sebebi geçirmek teşkil eder. Yani şair mevcut durumun gerçek sebebini inkâr edip, heyecanıyla uygun şairane bir sebep gösterirse bu sanatı yapmış olur (Kocakaplan, 1992: 41).

Eserde hüsn-i ta'lil sanatı genele yayılmıştır. Her bölümde güzel örnekleri verilmiştir. Bu örneklerden göze çarpanları aşağıda açıklamalarıyla birlikte verilmiştir.

Senüñ hükümüñle bergin bâğda gül

Tağıtımış kim bisâṭ idine bülbül (26)

Şair, burada gülün, yapraklarını -Allah'ın emriyle- bülbüle seccade olsun diye döktüğünü söyleyerek doğal bir olayı güzel bir sebebe bağlayarak sunuyor.

Atı na'linden almış mäh-ı nev-tāb
Göge anuñçün oldı halka-ı bāb (579)

II. Selim'in övüldüğü bu beyitte hilalin parlaklığını sultanın atının nalından aldığı söyleyerek, güzel bir hüsn-i ta'lil örneği vermiştir.

Elif anuñ gamından döndi mūya
Ki meyl eyleyibilmez hīç sūya (855)

Beyitte elif harfinin ince şeklini, Kays'ın okuldan ayrılmasına duyduğu üzüntüden aldığı söylenmiş, böylece güzel bir hüsn-i ta'lil yapılmıştır.

Kara gözleri cānuña belādur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün qaradur (987)

Mecnûn'un annesi oğlunun bahtının kara olmasını, Leylâ'nın o güzel kara gözlerinin oğlunun canına musallat olmasına bağlamaktadır.

Ḥasedden ol perīnüñ gül yañağı
Ḳomışdı lālenüñ bağrına dāğı (1029)

Şair burada lale çiçeğinin ortasında bulunan siyahlığın sebebi olarak lalenin, Leylâ'nın yanaklarının güzelliğini kıskanması sonucunda oluştuğunu söyleyerek bir hüsn-i ta'lil örneği sunmuştur.

Ḳoyup mähī şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur kebābı (1618)

Beyitte balığın akar suyu bırakıp meclislerin kebapı olmasının sebebi olarak havanın soğukluğu gösterilmiş teşhis sanatının yanı sıra güzel bir hüsn-i ta'lil örneğidir.

Çün ol serv oldı Mecnūnuñ gulāmi
Pes āzād ol zamāndan Ḳaldı namı (2832)

Klâsik edebiyatımızda servi en fazla zikredilen ağaçtır. "Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilen olarak kullanılır. "Serv-i âzād" ise çok uzayan düz bir servi çeşididir" (Devellioğlu, 1988: 1131). Beyitte Mecnûn tarafından bahçıvanın elinden kurtarılan

servinin “âzâd” ismini bu hadiseden sonra aldığı söylenerek bir hüsn-i ta’lil örneği verilmiştir.

Çemende āb ayasın çelmeden çok
Hābāb itdi kefin yir yir kabarcık (3872)

Beyitte su kişileştirilmiştir. Suyun üzerindeki kabarcıkların nedeni olarak, suyun baharın gelmesinden duyduğu sevinçle ellerini birbirine vurarak alkış tutması, böylece ellerinin su toplaması gösterilmiştir.

Güler gül kimse işitmez şadāsın
Bu hāle arturur bülbül nevasın (3933)

Beyitte bülbülün sesini, inlemesini, feryat ve figanını artırmasının sebebi olarak gülün gülmesini kimsenin duymayışı gösterilmiştir.

2.2.1.4.5.3. İrād-ı Mesel: Yazılı ve sözlü anlatımda özellikle şiirde, ifade edilen düşünceyi ispat etmek, pekiştirmek ya da daha etkili kılmak amacıyla halk arasında meşhur bir sözü ya da vecizeyi söyleme, kullanma sanatıdır. Bu sanat bilhassa karşıdakini ikna etmek amacıyla yapılır (Macit, 2015: 78).

Dilümden pend-i ‘ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağ-ıla rīş-i esved (1201)

“Zenci yüzü yıkamakla ağarmaz” (Eyüboğlu, 1973: 251).

Bir şeyin aslı sonradan uğraşarak değiştirilemez. Ne kadar uğraşılırsa uğraşılırsın her şey özüne benzer.

Güneş olmaz velī pūşīde gilden
Açılır gonca-i nev-reste yilden (1304)

“Güneş balçıkla sıvanmaz” (Eyüboğlu, 1973: 115).

Ortada olan gerçekler, herkesin bildiği şeyler, hiçbir zaman inkâr edilemez, değiştirilemez ve üstü örtülemez. Öğreti: Gerçekler değiştirilemez.

Nigāruñ hāletinden oldı āgāh
K’olur zīrā gönülünden gönüle rāh (1665)

“Gönülden gönüle yol vardır” (Eyüboğlu, 1973: 107).

İki seven arasında olan kuvvetli bağ veya duygusal yakınlık. Yan yana olmasalar bile acı ve sevinçleri ortak olan âşıklar.

Beni bu 'ışık işinden pend yığmaz
Ki takdirüñ işi tedbire şıgmaz (3787)

“Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz” (Eyüboğlu, 1973: 221).

Bir kişi ne kadar önlem alırsa alsın yine de kaderini değiştiremez, değiştirmesi mümkün değildir. Allah'ın, kişinin alınına yazdığı ne ise mutlak olacaktır. Kişi bunu yaşadıkça görecektir, olumlu veya olumsuz olaylarla karşılaşacaktır.

Çoruk dirler olur şabr ile halvâ
Taħammül kıl ki vaşla iresin tâ (4574)

“Sabırla koruk helva olur” (Eyüboğlu, 1973: 200).

Sabırla iş gören ve her işinde sabrı düstur edinen kişi, hiç olmayacak gibi görünen durumlarda bile başarıya ulaşır. Sabreden işin sonunda güzel sonuç alacağına inanılır. Nitekim sabredilirse ekşi koruk helva gibi tatlılaşır, önce pekmez, sonra da helvaya dönüşür.

Olur ta'cıl ile bātil her işler
Oñur anuñ işi kim şabrile işler (4575)

“Acele işe şeytan karışır” (Eyüboğlu, 1973: 1).

Düşünüp taşınmadan aceleyle yapılan işten iyi bir sonuç alınamayacağını anlatan bir söz. Bu tür işlerde acelecilik ve dikkatsizlik söz konusudur, zamanın az, yapılacak işin çok olduğu durumlarda bireyler aceleci davranır. İşin sonunda yapılması gerekenler gerektiği gibi yerine getirilmez.

2.2.1.4.5.4. İktibas: Bir düşünceyi kuvvetlendirmek için âyet ve hadislerden alıntı yapmaya denir. Bahsi geçen âyet ve hadislerin bütünü alınabileceği gibi uzun âyetlerden kısa parçalar da alınabilir. Esere ilave edilen âyet ve hadisler Arapça metinleriyle ya da anlamlarıyla iktibas edilebilir (Ayyıldız ve Birgören, 2017: 365).

Âyet ve hadislerin geçtiği beyitlerin geneli eserin giriş kısmında yer almaktadır. Ağırlıklı olarak Hz. Muhammed ve Sultan Süleyman'ın övüldüğü beyitlerde geçmektedirler.

a- Ayet İktibasları

Sebeb kılup cihāna kāf ü nūnı

Yaradan bu sipihr-i bī-sütünü (16)

Kāf u nūn (kūn), kevn (olma) kökünden türeme, emir (kūn: ol) çekimindeki iki harfin (kef ve nun harfinin) ayrı ayrı okunuşudur. “Allah’ın yaratmadaki gücünü ve süratini anlatmak üzere âyetlerde yer alan “kūn” emrini telmihen kelimeyi oluşturan harflerin ismen okunmasıyla elde edilen dinî-tasavvufî terim. Kūn ifadesi Kur’anıkerim’de **Bakara, 2/117; Âl-i İmrân, 3/47, En’âm, 6/73; Nahl, 16/40; Meryem, 19/35; Yâsîn, 36/82; Mü’min, 40/68**’de olmak üzere yedi yerde geçer” (İslamoğlu, 2017: 12).

Eyā hürşîd-i çarḥ-ı kab-ı kavseyn

Çerāğ-ı mürselîn ü şem’-i kevineyn (193)

Necm, 53/9: “Öyle ki, iki yay aralığı, hatta daha az bir mesafe kaldı” (İslamoğlu, 2017: 72).

Naat kısmında yer alan bu beyitte Necm suresinde yer alan, Hz. Peygambere Cebrail adlı vahiy meleğinin görünmesi ve yakın durmasının anlatıldığı ayet alıntılanmıştır.

Şu ḥākım ortaya almış iki mīm

Dile keşf olur andan sırr-ı “ḥā-mīm” (213)

Duhan, 44/1: “Ha mim, Apaçık olan Kitab’a andolsun ki, biz onu mübarek bir gecede indirdik” (İslamoğlu, 2017: 175)

Ha-mim ile başlayan toplamda 7 süre vardır. Bunlar: Mü’min, Fussilet, Şura, Zuhruf, Duhan, Casiye ve Ahkaf sureleridir. Elmalılı Hamdi Yazır’ın bu harflerin “Ha (hayat), Mim (ilim – Hakikat-i Muhammedî) anlamlarını karşıladığını ifade eder.

Şafağdan şuhf-ı çarḥa kâtib-i şeb

Meger “ve’n-necm” yazmışdı müretteb (290)

Ve’n-necm ifadesi Kur’anıkerim’de iki yerde geçer: **Necm, 53/1;** “Vahyin necm necm inişi şahit olsun” (İslamoğlu, 2017: 72) ve **Rahman, 55/6;** “Gövdeli ve gövdesiz bitkiler O’nun emrine boyun eğmekte” (İslamoğlu, 2017: 130).

Ḥudādan rāyetine hem-çü tuğrā

Yazılmış āyet-i “innā fetaḥnā” (454)

Feth, 48/1; “Elbet sana, tartışmasız bir fethin önünü açan Biziz.” (İslamoğlu, 2017: 842)

Sultan Süleyman’ın övüldüğü bölümde yer alan bu beyitte Sultan’ın çıktığı savaşlarda galip gelmesi için Fetih suresinin ilk ayeti alıntılanmıştır.

Ḳılıcını ḥamāil kılsa ol māh

Melekler çağrışur “naşrun min’allāh” (562)

Saff, 61/13; “Ve kendisiyle sevineceğiniz bir şey daha var: Allah’tan bir yardım ve görünen bir zafer. Artık mü’minlere müjde ver!” (İslamoğlu, 2017: 746).

Şehzade II. Selim’in övüldüğü bölümde yer alan bu beyitte sultanın gaza ve cihat anlayışıyla çıktığı her seferde Allah’ın yardımını daima yanında olacağını Saff suresinden alıntı yaparak belirtmiştir.

İdüp borcın edā kırtıldı ğamdan

Ḳamuya borcdur ölmek mu’ayyen (4596)

Bu beyitte, herkesin ölümü tadacağı, Kur’anıkerim’de üç yerde geçen (**Âl-i İmrân, 3/185, Ankebût, 29/57, Enbiyâ, 21/35**), “Her nefis ölümü tadacaktır” (İslamoğlu, 2017: 741) ifadesine manevî iktibas yapılmıştır.

b- Hadis İktibasları

Eyā hem-rāzı sırr-ı li-ma’ Allāh

K’ayağuş ḥākidür cān-ı her āğāh (195)

“li-ma’ Allāh” ifadesi; “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne bir mukarreb melek; ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir, meâlindeki hadisten alınmadır. Bu, tasavvuf erbabının ağzında dilden dile dolaşan bir sözdür” (Yılmaz, 1992: 115).

Levlāke didi şānuña Ḥallāk-ı zü’l-minen

Sen olmasañ cihānı yaratmazdı lā-cerem (278)

“Sen olmasaydın felekleri (evreni) yaratmazdım.”

“Hadis bilginleri, bu sözü sahih olmayan hadisler arasında gösterirler” (Yılmaz, 1992: 113).

Zīb-i cihāna aldanuban olmaduş ferāḥ

Fakrı meşakkatinden anuñ çekmedüñ elem (282)

“Yoksulluk benim övüncümdür, ben onunla övünürüm” (Yılmaz, 1992: 49) meâlindeki söze telmih vardır.

2.2.1.4.5.5. İntak: Konuşma yeteneği olmayan insan dışı canlı veya cansız varlıkları konuşurmaya intak denir. Yalnız başına kullanılabildiği gibi genellikle teşhis sanatı ile birlikte kullanılır (Saraç, 2011: 121).

Ki ya'nî dir saña cāndan muṭî'em

Ṭutarum şer'iñi gerçi şeni'em (352)

Beyitte mi'rac gecesi üçüncü feleğe ulaşan Hz. Peygamber'e Zühre, elinden çengini bırakarak bu şekilde hitap eder.

2.2.1.4.5.6. İstiare (Ödünçleme): Teşbih bir anlam aktarımı sanatıdır, istiare ise hem anlam hem de ad aktarımı sanatıdır. Bir kavramın herhangi bir bakımdan benzediği başka bir kavramla isimlendirilmesine istiare (ödünçleme) denir. Kelime anlamı olarak ödünç almak anlamına gelen istiare, başka bir kavram için ödünç alınır ve geçici olarak kullanılır (Coşkun, 2014: 65).

Neyise niçe ṭūṭi-yi şeker-h^wār

Kamusu bir kafesdeydi giriftār (844)

Beyitte Mecnûn'la birlikte mektebe devam eden güzeller şeker yiyen papağana, mektep ise kafese benzetilmiştir.

Şikenceden o serv itmezdi efğān

Velîkin hicrden olmuşdı giryān (1233)

Beyitte Leylâ, uzun boyu münasebetiyle bir serviye benzetilmiş, açık istiare yapılmıştır.

Selîm anı çü gördi böyle 'uryān

Kefensüz gūrlar içinde giryān (3702)

Beyitte Mecnûn hareketsiz yatması sebebiyle dayısı tarafından bir ölüye benzetilmiş, kapalı istiare yapılmıştır.

Terennümler kılarıdı 'āşikāne

Ṭabībinden ‘ilāc umardı cāne (3326)

Beyitte Leylâ, kendisine âşık olan Mecnûn nazarında hekime benzetilmiştir. Klâsik edebiyatımızda sevgili, âşık için hekim konumundadır. Aşktan dolayı açılmış yaralarına ancak sevgili ilaç olabilir.

Çü dehr irürdi devri bu zevāle

Yitişdi bād-ı şarşar bir nihale (4946)

Beyitte ölüm, sarsıcı ve şiddetli bir rüzgâra, Leylâ ise taze bir fidana benzetilmiştir.

Meger bezmişdüñ iy meh yüzümüzden

Ki gün gibi tolandıñ gözümüzden (5071)

Beyitte Leylâ, yüzünün parlaklığından ve yuvarlaklığından dolayı aya benzetilmiştir.

İdüp maḥlûṭ ‘anberle gül-ābı

Yudılar eşk ile ol āfitābı (5080)

Beyitte Leylâ, güneşe benzetilmiştir. Klâsik Türk edebiyatında sevgilinin benzetildiği unsurlardan biri de güneştir. Güneş galaksimizin merkezinde ve her şey onun etrafında dönmektedir. Âşık da sevgiliyi daima yaşamının merkezine almaktadır. Sürekli onun etrafında dönmektedir.

2.2.1.4.5.7. İştikak (Türeme): Kelime anlamı türeme olan iştikak edebiyatta ise, bir kök ile o kökten türeyen ya da aslî anlamları aynı köke bağlı bulunan veya harflere ait şekil benzerliğinden dolayı aynı kökten türemiş gibi görünen sözlerin bir beyitte toplanmasından meydana gelen sanatın adıdır (Macit, 2015: 80).

İştikak sanatı eserde fazla kullanılmamakla birlikte mevcut olanların bir kısmı örnek olarak aşağıda verilerek, iştikak sanatına örnek teşkil eden kelimeler sözlük anlamlarıyla birlikte verilmiştir.

Nedür ‘**âşık**lık **u ma‘şūk** kimdür

Benüm göñlüme uran oğ kimdür (1298)

‘**âşık**: “birine, bir şeye tutkun” (Devellioğlu, 1988: 60).

ma'sûk: "sevilen, sevilmiş (erkek). , erkek adı." (Devellioğlu, 1988: 817)

'Aceb çetr idi zîbâ vü *mûnakkaş*

Muşanna' her yiri her *nakş* dil-keş (1731)

mûnakkaş: "(nakş'dan) nakşedilmiş, nakışlı, resimli, işlemeli, renkli dokuma" (Devellioğlu, 1988: 984).

nakş: "resim, duvarlara yapılan yağlı veya sulu boya resim, süslenme sanatı" (Devellioğlu, 1988: 1070).

Girift ola çü dām-ı faķra *şayyād*

Elinden ide mi hîç *şayd*ın āzād (2563)

şayyād: "avcı" (Devellioğlu, 1988: 1220).

şayd: "av, avlama, avlanma" (Devellioğlu, 1988: 1219).

Benem *maḥkûm* u sen *ḥākim* yoluña

Niçe düşerse te'dîb it kuluña (2758)

maḥkûm: "kendisine hükmolunan, birinin hükmü altında bulunan, mahkemece hüküm giymiş" (Devellioğlu, 1988: 797).

ḥakîm: "âlim, bilgin, herşeyi bilen; tabiatı inceleyen; felsefeci" (Devellioğlu, 1988: 423).

Şu resme *vahş* virmiş aña ḥayret

Ki ṭab'ına sirişt olmışdı *vahşet* (3352)

vahş: "yabani, ürkek, insandan kaçan (hayvan)" (Devellioğlu, 1988: 1480).

vahşet: "vahşilik, yabanilik; ıssızlık, tenhalık; korku, ürküntü" (Devellioğlu, 1988: 1480).

*Kemālâtı*yla ol ḥōd *kāmil* idi

Degül divāne ehl ü 'ākıl idi (4387)

kemâl: "olgunluk, yetkinlik; mükemmellik, bilgi, fazilet" (Devellioğlu, 1988: 720).

kāmil: "bütün, tam, noksansız; kemâle ermiş, olgun, görgülü; âlim, bilgili (kimse)" (Devellioğlu, 1988: 696).

2.2.1.4.5.8. Leff ü Neşr: Şiirde birden fazla kavramı söyledikten sonra, bunlarla ilgili özellikleri belirtmeye, ya da bu kavramlarla karşılaştırmak üzere yeni kavramlar söylemeye leff ü neşr sanatı denir. Leff ü neşrin sözlük manası “toplamak ve sonra dağıtmak” demektir. Bu sanatta benzetme amacı yoktur. Daha önce söylenen kavramların etkilerini güçlendirmek için onlarla ilgili kavramları denk düşürerek belirtmek amacıyla yapılır (Kocakaplan, 1992: 91).

Hem İskender durur hem Hızır zātı
Ki var hem mülki hem āb-1 hayātı (465)

Beyitte İskender, Hızır ve ab-1 hayat kelimeleri arasında leff ü neşr sanatı vardır.

2.2.1.4.5.9. Mecaz-ı Mürsel: Aralarından benzetme ilişkisi bulunmaksızın bir sözün kendi anlamı dışında kullanılmasına mecaz-ı mürsel denir. Mecazda kelime ile o kelimenin gösterdiği anlam arasındaki ilişki hakikatin dışındadır (Ayyıldız ve Birgören, 2017: 341).

Kılıçlar yürüdü vü kopdı gavgā
Pür oldı küşteden püşteyle şahrā (2374)

Beyitte kılıçların yürümesi ifadesiyle Nevfel ve Leylâ'nın kabilesinin orduları kastedilmiştir.

2.2.1.4.5.10. Mübalâğa: Bir niteliği, durumun veya fiilin gerçekleşmesi zor hatta imkânsız olan derecesine çıkarılarak, daha açık bir ifadeyle abartılarak söylenmesidir. Diğer bir ifade ile bir durumu -olumlu veya olumsuz- nitelemede aşırılığa kaçmaktır. Fakat bu bazen hakikatin ifadesi de olabilir (Saraç, 2011: 219).

Felek bir küşesidür kişverinüñ
Cihān-efgendesidür leşkerinüñ (449)

Ülkesinin ve ordusunun büyüklüğünü ifade etmek için felekle kıyaslanıp mübalağa yoluna gidilmiştir.

Güneş bir tügme kadri cāmesinden
Cihān bir nokta cūdı hāmesinden (558)

Güneş şehzadenin elbisesindeki bir düğmeye benzetilmiş. Şairliği ve kalemi karşısında ise dünyanın bir noktadan ibaret kaldığını belirterek mübalağa yapılmıştır.

Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaçırına bir bâb (563)

Şehzadenin yayından fırlayan bir okun dokuz kat feleğin bağrında kapılar açtığını belirtmiştir.

Atınuñ şavletine döymeyüp hâk
Yakasın eylemiş vādileruñ çāk (581)

Vadiler şehzadenin atının heybetli ihtişamından dolayı bağrılarını parçaladığını belirtiyor.

Şu deñlü var idi māl anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kārûn (738)

Karun'un hazinesi, Mecnûn'un babasının hazinesinin zekâtı kadar bile olmadığını belirtiyor.

Țutardı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmege yol (1014)

Leylâ'nın babasının maiyeti ve ordusunun büyüklüğünü ifade için kuşların bile geçmek için yol bulamamasıyla belirtiyor.

'Acüz-ı dehre ol gammâz-ı mühmel
Şan Âdemden dahı gelmişdi evvel (1224)

Leylâ'nın Kays'a olan aşkını babasına haber veren fitnecinin yaşı üzerinden bir mübalağa yapılmıştır.

Şu resme eyleyin pinhân özümi
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümi (2324)

Beyitte Mecnûn, Leylâ'nın saklanmasını istemesi üzerine, Azrail'in bile bulamayacağı şekilde saklandığını belirterek mübalağa yapmıştır.

Felek lertzân olurdu na'rasından

Yıkılurdu cihān bir Һamlesinden (2226)

Beyitte Nevfel'in narasıyla gökyüzünün titrediğini, bir hamlesiyle de yeryüzünün yarıldığını belirtmiştir.

Medīne birle Bağdāduñ arası

Pür oldı ceşşile kūh u ovası (2358)

Nevfel'in ordusunun büyüklüğünü ifade etmek için şair, Medine ve Bağdat şehirleri arasındaki bütün dağ ve ovaları kapladığını belirterek mübalağa yapmıştır.

Binā-yı 'ālemi ol ceng yıkdı

Ki gök indi yire yir göge çıkdı (2384)

Nevfel'in ordusu ve Leylâ'nın kabilesinin arasında vuku bulan savaş yeryüzünde bir yıkıma neden olduğunu ve bundan dolayı yerle göğün birbirine girdiğini belirtmiştir.

Kişi bir şayda ursa deştde tır

Yanına varmadan bīşer o naħçır (4021)

Beyitte Leylâ'nın bahçesinin tasviri yapılırken, çöldeki sıcaklığı ifade edebilmek adına avlanan hayvanların daha vurulma esnasında piştiğini belirtmiştir.

2.2.1.4.5.11. Rücû (Düzelme): Sanatkârane niyetlerle bir fikir, tanım veya kanaati düzeltmeye Batı retoriğinde düzeltme (correctio) adı verilir. Belâgatte de ifade edilen bir fikirden nükte veya bir fikri vurgulamak için vazgeçmeye rücu adı verilir (Coşkun, 2014: 210).

Ferīdün-ı dü-vüm Behrām-ı şānī

Haṭā didüm ğalaṭdur bu me'ānī (467)

Beyitte şair, Sultan Süleyman'ı benzettiği kişilerden daha sonra üstün tutmak suretiyle çark etmiştir

2.2.1.4.5.12. Tariz: Üzüntü, öfke ve intikam gibi duyguların tesiriyle kullanılan bir sanattır. Kullanılan sözde alaylı bir hava sezilir. Tenkit, alay, doğruyu gösterme maksatları ile ortaya söylenilmiş bir sözdür. Söze konu olanın tepkisinden korunma veya tenkitte ölçülü olma, kibarlığı elden bırakmama yahut karşıdakini kırmama gibi amaçlara hizmet eder (Kocakaplan, 1992: 128).

Eserde bu sanat Mecnûn'un sözünü tutmayan Nevfel'e ettiği sitemlerin geçtiği beyitlerde kullanılmıştır.

Beni kılduñ meger maşşuda bâliğ
Ki geçdüñ oturursun şöyle fâriğ (2124)

Hezârân âferin serverlik itdün
Alıvirdün nigârı erlik itdün (2331)

Beyitlerde Mecnûn, Nevfel'e Leylâ'yı alma sözünü yerine getiremediği için tarizde bulunmaktadır. Aslında beyitte söylenilenin aksine Nevfel Leylâ'nın kabilesiyle girdiği savaşı kaybetmiş ve geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Şecâ'atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipâhuñ (2332)

Beyitte Mecnûn, sözünü tutmadığı gerekçesiyle Nevfel'e sitemler etmekte, kaybettiği ilk savaşı kazanmış gibi kahramanlar gibi övmektedir.

Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden
Ki munşifdür kilâbuñ hazretüñden (3419)

“Hikâyet-i Melik-i Merve Bâ-Vezir” bölümünden alınan bu beyitte Vezir, Melik'e tarizde bulunmaktadır.

2.2.1.4.5.13. Tarsi: Aynı cümle yapısına sahip iki ifadede geçen kelimelerin tamamını veya bir kısmını ses benzerliği (kafiye) ve yapı (vezin) bakımından birbirine uygun düşürmeye tarsi denir (Coşkun, 2014: 240).

Kerâmet baħrınıñ mellâhı haħķı
Feşâhat kuflınıñ miftâhı haħķı (166)

Melâhat göklerine mâh idi ol
'Adâlet kişverine şâh idi ol (407)

Ķalem çek defter-i sâhirlige sen
'Alem dik kişver-i şa'irlige sen (708)

Ahâli-yi ıarab cem' oldı yir yir

Mevālī-yi ‘Arab şem‘ oldu yir yir (825)

Harīk-i ḥasret ü ḥayrān-ı ‘ışkum

Ġarīk-ı firqat ü giryān-ı ‘ışkum (3467)

2.2.1.4.5.14. Tecahül-i Arif: Tecahül-i ârif, Şiir veya düz yazı bir metinde bilinen bir hususun bir nükteye bağlı olarak bilinmiyormuşçasına ifade edilmesidir. Yani şair ifade ettiği olayı ya da durumu bilmezlikten gelmektedir. “Tecahül-i ârif umumiyetle istifham yoluyla yapılır. Belâgat ilminde konu edinilen istifhamda sorulan soruya cevap almak söz konusu değildir. İstifham adı altında ayrı bir sanat belâgat kitaplarında bulunmamaktadır. Bu kavram Ta’lim-i Edebiyat ile kendisini edebiyatımıza sanat olarak takdim etmiştir. Bununla birlikte bu eserde de istifhamı müstakil ve farklı bir sanat kabul etmek yerine Tecahül-i ârife dahil bir üslup hususiyeti olarak değerlendirmek daha doğrudur” (Saraç, 2011: 227).

Ki nedür ‘ışk iy bānū-yı devrān

Uş adın senden işidürven el-ān (1297)

Leylâ, annesinin suçlamaları karşısında aşk kelimesini ilk defa kendisinden duyduğunu ifade etmektedir.

Nedür ‘âşıklık u ma‘şūk kimdür

Benüm gönlüme uran oğ kimdür (1298)

Beyitte Leylâ, âşık ve maşuk kelimelerinin kendisi için bir anlam ifade etmediğini, kendisinin gönlüne ateş düşmediğini belirtmektedir.

Kūy adı mı durur bir şehrde ‘ışk

Çiçek midür ya bāğ-ı dehrde ‘ışk (1299)

Leylâ, annesinin suçlamaları karşısında yukarıdaki üç beyitte de inkâr yolunu seçer; bağırını yakan aşk ve âşıklığın ne olduğunu bilmediğini söyler.

2.2.1.4.5.15. İstifham (Taaccüp): Bir şeyi öğrenmek ve cevap almak adına muhataba soru sormak sanat olarak kabul edilmez. Ancak ifadeyi güzelleştirmek, söze nezaket ve içtenlik katmak, bir fikrin muhatap tarafından düşünülmesini ve kabul edilmesini sağlamak gibi gerekçelerle soru sormak bir sanattır. Bu sanatın ismine istifham veya taaccüp denmektedir (Coşkun, 2014: 195). “Tecahül-i ârif umumiyetle istifham yoluyla yapılır. Belâgat ilminde konu edinilen istifhamda sorulan soruya cevap almak söz konusu değildir. İstifham adı altında ayrı bir sanat belâgat kitaplarında bulunmamaktadır. Bu kavram

Ta'lim-i Edebiyat ile kendisini edebiyatımıza sanat olarak takdim etmiştir. Bununla birlikte bu eserde de istifhamı müstakil ve farklı bir sanat kabul etmek yerine Tecahül-i ârife dahil bir üslûp hususiyeti olarak değerlendirmek daha doğrudur” (Saraç, 2011: 277).

Didi sulţāna k'iy mīr-i avī cehd
Bizümle böyle mi itmişdüñüz ‘ahd (2120)

Mecnûn, sözünü yerine getirmeyen Nevfel’e böyle bir soru yöneltir. Aslında Mecnûn, Nevfel’in kendine verdiği sözü pekâlâ hatırlamaktadır.

Girift ola çü dām-ı fara şayyād
Elinden ide mi hīç şaydın āzād (2563)

Mecnûn’un yakaladığı ceylan yavrularını serbest bırakmasını istediği avcı, Mecnûn’a bu şekilde cevap verir. Söylenmek istenen, avcının yakaladığı ceylanı asla salmayacağıdır.

Çün olduñ ğayrile sen yār u hem-dem
Beni öldürmesün mi ğuşsa vü ğam (3518)

Mecnûni Leylâ’nın İbn-i Selâm’la evlendiğini haber alır. Bundan dolayı Leylâ’ya sitem dolu bir mektup kaleme alır. Leylâ’ya kendisinden başka biriyle olmasının ölümüne sebep olacağını bu şekilde bir soru ile bildirir.

2.2.1.4.5.16. Tecrid: Söz söyleyenin yani şairin kendisini mahlasından ayırması, insan dışındaki bir canlıya herhangi bir eşyaya, nesneye insanmışçasına hitap etmesi ile bir başka insan veya bir başka varlık yerine koyarak gönlüne, kendisine söz söylemesine denir (Saraç, 2011: 192).

Elā iy hāme-i çālāk-ı tarīr
Nedür avāl-i dehr it bize tarīr (650)

Kalem muhatap alınmıştır.

Göñül ma‘müresin amdī şarāb itmekde cevr ile
Cihāna gelmemişdür bir dai anuñ gibi mi‘mār (1345)

Gel iy ğüyende-i bezm-i feşāat
Ki sensin bülbül-i bāğ-ı belagat (1703)

Derd-i Ḥamdīye ölümden özge tīmār olmaya
Zirā ol āşüfte-ḥāl olmuş durur bī-mār-ı ‘ışk (2019)

Gel iy şekker-furūş-ı Mısr-ı ‘irfān
Ki pürdür şekker-i nazmuñla devran (2539)

Seni kim bir nefes yād itmeyem ben
Göñül olur baña cānile düşmen (4178)

Beyitlerde şair gönlünü başka insan veya bir başka varlık yerine koyarak hitap etmektedir.

2.2.1.4.5.17. Tekrîr: Bir ibarede kelimelerin aynı manada tekrarıdır. Asıl maksat ifadeyi pekiştirmektir. Şairi etkileyen varlığın bir noktası daha çok dikkati çeker ve heyecan verir. Heyecan çeşitli aralıklarla o nokta üzerinde döner durur. İşte bu etkileyici noktaya tekrar tekrar dönüşler, tekrar sanatının oluşturur (Kocakaplan, 1992: 144).

Aşağıda seçilen beyitlerdeki tekrarlanan kelimeler vurgulanmıştır.

Ne açmış gonce-i ra’nāların bād
Ne virmişler şabāya bāğda dād (721)

Bu sūz u tef *kimüñ* dağından *irdi*
Ya *bu* ḥōş-bü *kimüñ* bāğından *irdi* (914)

Ne yārı var idi *kim* ḥalin diyeydi
Ne bir hem-derdi *kim* kaydın yiyeydi (1248)

Ne şabrı *var ki* göñli kıla ārām
Ne ‘aklı *var ki* fikr ide ser-encām (1249)

Begendi vü didi mu’tādum *olsun*
Hem oğlum idi *hem* damādum *olsun* (1969)

Siyeh-kārum siyeh-kārum siyeh-kār
Karalanmış-durur nāme çü tūmār (5427)

2.2.1.4.5.18. Telmih (Gönderme): Bir söz içerisinde tarihi bir hadiseye, efsaneye, veya bir ayete, hadise, meşhur bir darb-ı mesele, bir inanışa işaret etmektir. Telmih edilen şey uzun uzadıya açıklanmaz, sadece kahramanın veya olayın adı ya da geçtiği yer söylenir. İktibas ve îrâd-ı mesel ile aralarındaki fark şudur: Îrâd-ı meselde atasözü az çok bir değişikliklerle alınır, iktibasta ise ayet ve hadisin bizzat ibaresinden alıntı yapılır. Telmihte ise bunlara yer verilmez sadece işaret edilir (Saraç, 2011: 282). Hatîb el-Kazvînî'nin Telhîsu'l-miftâh adıyla meşhur eserinde de “telmih”, Bir kısya veya şiiire -onu zikretmeden- işaret edilmesi” şeklinde açıklanmaktadır. Görüldüğü gibi “telmih” te asıl olan husus, “ünlü bir olayın, kıssanın, atasözünün, âyetin vs. zikredilmeden hatırlatılmasıdır.” Eğer zikrederek verilirse müphemiyet ortadan kalkar ve açıkça belirtilmiş olur. Dolayısıyla bu durumda, “telmih” sanatı yapılmamış olur. Fakat olayın açıkça belirtilmesi, “telmih” sanatı olarak kabul edilecek olursa, yapılan “telmîh’in zayıf olduğunun kabul edilmesi gerekir (Kartal, 2017: 139).

Halîli yakmayan âteş haşiyçün

Çehâr erkân ü cihât-ı şeş haşiyçün (158)

İbrâhim: “Nebîlerin büyüklerindedir. Ahvâl ü evsâfı Kur’ân’da mezkûrdur. Oğlu İsmail’i kendi eliyle -Allah’ın emriyle- kurban etmek üzereyken Allah tarafından fıdye olarak bir koç kesmesi emredildiğinden İsmail’in kurtulduğu hakkındaki menkıbe meşhurdur. Kâbe’yi bünyâd etmiştir” (Onay, 2013: 221).

Beyitte Hz. İbrâhim’in Nemrut tarafından ateşe atılması ve ateşin Allah’ın emriyle Hz. İbrahim için bir esenlik olması ve gül bahçesine dönmesi olayına telmih vardır.

‘Ale’t-tertîb Kur’âmı idüp cem‘

Cihâna nûr virdi nitekim şem‘ (412)

Beyitte İslam’ın üçüncü halifesi olan Hz. Osman’ın kutsal kitabımızı çoğalttırıp önemli merkezlere göndermesi olayına işaret edilmiştir.

Çodı çarhi dönişden kudretullâh

Namâzın kıla tâ vahtıyla ol şâh (420)

Peygamberimiz bir gün başını Hz. Ali’nin kucağına koyup uyumuştur. O uyurken güneş batmış ve Ali’nin ikinci namazı geçmişti. Peygamberimiz uyanınca dua

etti ve güneş battığı noktadan geri döndü. Ali namazını bitirince tekrar battı. Beyitte bu mucizeye telmih vardır.

Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî

İder pūşīde şem‘-i āfitābı (503)

Kanuni Sultan Süleyman: “Asıl adı Süleyman olup Osmanlı Devleti’nin onuncu hükümdarıdır. Babası Yavuz Sultan Selim’in altı kızından başka tek oğlu olup, annesi Hafsa Sultan’dır 26 yaşında tahta geçmiştir” (Şentük ve Kartal, 2012: 331). “Osmanlı Devleti’nin en geniş sınırlarına ulaştığı, en kuvvetli ve şaşaalı devrini yaşadığı Sultan Süleyman döneminde Osmanlı ilminin de hayli ilerleme gösterdiği görülmektedir” (Şentürk ve Kartal, 2012: 308).

Sultan Süleyman için kullanılan zıll-ı Cenâbî ifadesiyle “السلطان ظل الله في الارض”,

Yani “Sultan, yeryüzünde Allah’ın gölgesidir.” (Yılmaz, 1992: 146) hadisine telmih yapılmıştır.

Senüñ gibi ne gördi hüzni Ya‘kûb

Ne hōd bu resme miñnet çekdi Eyyûb (4320)

Eyyûb: “Peygamberdir; çok zengin idi. On oğlu var idi. Bütün malını kaybetti. Oğulları öldü. Sonra pek şiddetli bir illete tutuldu. Kurtlar vücudunu yemeye başladı. Asla şikâyet etmeyip Tanrı’ya sürekli şükretti. Çünkü Allah bu felâketlere onu tecrübe için düçâr etmişti. Allah’ın emriyle ayağını yere vurunca iki su çıktı; birisiyle yıkandı, diğëerinden içti. Bu suretle şifâ buldu. Allah yeniden mal ve evlâd da verdi. Tevrat’ın bir kısmı bundan bahistir. Bütün dinlerde, şark edebiyatında sabır ve tahammül timsalidir” (Onay, 2013: 171).

Ya‘kûb: “Benî İsrâil peygamberlerindedir. Oniki oğlu vardır. Bunlardan Râhil adlı çok sevdiği karısından doğan Yûsuf çok güzeldi. Babası onu çok severdi. Diğëer kardeşleri onu çekemiyordu. Bir gün av bahanesiyle kıra götürülen Hz. Yûsuf’un kardeşleriyle birlikte dönmemesiyle Hz. Ya‘kûb’un çilesi de başlamış oldu” (Onay, 2013: 434).

Eyyûb ve Ya‘kûb peygamberler edebiyatımızda hüznün, sıkıntı ve sabır denilince akla gelen ilk şahsiyetlerdir. Hz. Eyyûb Allah’tan gelen bütün çilelere sabretmiş, bu çileleri bir imtihan olarak değerlendirmiş ve sabrı neticesinde Allah’tan yardım görmüştür. Hz. Ya‘kûb ise oğlu Yûsuf’un ardından kulübesine çekilip yıllarca ağlamış ve sonunda gözlerini kaybetmiştir. Beyitte Selim-i Âmirî’nin Mecnûn’la konuşurken aşk yüzünden çektiği sıkıntılar ve içinde bulunduğu durumu edebiyatımızda isimleri hüznün, keder ve sıkıntıyla özdeşleşmiş Hz. Eyyûb ve Hz. Ya‘kûb ile kıyaslamıştır.

2.2.1.4.5.19. Tenasüb: Tenâsüb sanatı mûraat-ı nazîr, tevîk, telfik, cem'iyet gibi isimlerle de anılmıştır. Aralarında anlam bakımından alaka bulunan iki ve daha fazla kelimeyi bir arada bulundurmaya tenâsüb denir. Aralarında anlam bakımından -tezadın dışında- bir ilişki söz konusu olmalıdır (Ayyıldız ve Birgören, 2017: 351).

Örnek olarak verilen beyitlerde birbirleriyle ilgileri bulunan kelimeler vurgulanarak anlam bütünlüğü gözler önüne serilmiştir.

Zebânından ne kim iderse *takrîr*

Buyurduğun yazardı *kilk-i takdîr* (771)

Elüñe girdi çün bir *gevher-i pâk*

Ki hayrândur anı *delmekde hakkâk* (1004)

Şehûñ bezminde nûş eyledi *bâde*

Geçürdi vaktini *zevķ* ü *şafâda* (2104)

Velîkin ne *devâtum* var ne *hâmem*

Ne *kâğıd* k'aña *inşâ* ola *namem* (3452)

Ṭutup pes *hâmeyi* Mecnûn-ı ma'yüb

Hõş *inşâ* itdi bir *mektüb*-ı mergüb (3455)

2.2.1.4.5.20. Teşbih: Aralarında bir veya birden fazla özellikte benzerlik bulunan iki kavramdan birinin üstün veya daha meşhur olana benzetilmesidir. Teşbih, gerek İslâm belâgatinde gerekse Batı retoriğinde daima aktarmaların (mecazların) içinde ve yanında yer almıştır. Çünkü teşbih, bir yarı mecaz veya yarı aktarım sanatıdır. Mecazın en önemli öğelerinden biri olan istiareler, teşbihin kısaltılmış şekilleridir (Coşkun, 2014: 43). Doğan Aksan'ın sözü "Benzetmeleri bir bakıma, aktarmaların ilk evresi sayabiliriz" (Aksan, 2000: 187) sözü mecaz-teşbih ilişkisini doğru bir şekilde dile getirmektedir.

Baña vir rişte-i tesbîhden kayd

K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (127)

İnsan nefsi, hırsları yüzünden köpeğe benzetilmiştir.

İrişe çün bahar-ı rûz-ı mahşer

Zeminden sebze gibi kaldıram ser (190)

Kıyamet günü insanların dirilip yattıkları yerden baş kaldırmalarını, bitkilerin boy vermesine benzetmiştir.

Eli Hatem eli gibiydi der-bār

Kefi feyyāz hem-çün naḥl-i pūr-bār (734)

Cömertlikte Mecnûn'un babası Arapların ünlü emiri Hatem-i Tâî'ye benzetilmiştir.

Behişt-i nāzdan bir serv-i ḳaddi

Nihāl-i şīveden bir verd-i ḥaddi (1028)

Leylâ'nın yanağı kırmızılığından dolayı güle, boyunun uzunluğu münasebetiyle de serviye benzetilmiştir.

Ṭutup pes ol ṭarīḳi pīr-i mazlūm

Gönildi şöyle kim vīrāneye būm (3102)

Mecnûn'un babası zavallı, aciz ve yardıma muhtaç bir ihtiyara, Mecnûn'un yaşadığı mağara da bir viraneye benzetilmiştir.

Beli tā kim şadef gibi bükildi

Dehānından hezāran dūr dökildi (3296)

Mecnûn'un ağzından dökülen sözler inciye, babasının ölümünden dolayı iki büküm olan beli ise inci kabuğuna benzetilmiştir.

Virür bülbül nihāl-i gülde temdīḥ

San oḳur Sidrede Cibrīl tesbīḥ (3888)

Beyitte bülbül Sidre'de tesbih getiren Cebrail'e benzetilmiş, bir teşbih-i mufassal yapılmıştır.

Şacı Mekke örtüsü Hindūstānī

Koḥusu 'ūd u 'anber kārvanı (4434)

Zeyd ve Zeyneb kıssasındaki Zeyneb'in saçı Mekke'ye renk bakımından ise Hindistan'a benzetilmiştir.

Bir āh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti
Gider şahrāda çün deryāda keşti (4880)

Beyitte Mecnûn'un çölde feryat figan ederek yürümesini, gemilerin denizde suları yarararak ilerlemesi gibi göstermiştir.

Gider dūş üzre ol tābūt-ı hāmūş
Nitekim merdümān-ı mest-i bī-hūş (5087)

Beyitte Leylâ'nın tabutu sessiz bir sandığa, onu taşıyanlar ise aklını kaybederek sersemlemiş insanlara benzetilmiştir.

2.2.1.4.5.21. Teşhis: İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insana has özellikler ile mücerret duygu ve düşünceleri verme sanatıdır. Bu sanat yapılırken mecaz, teşbih, istiare ve mübalâğa gibi diğer sanatlardan da yararlanır (Macit, 2015: 70).

Okıyup ol şehüñ na'tını bī-kađh
'Uṭārid saçdı başına dürr-i medḥ (350)

Beyitte göğe yükselişi esnasında kâtip ve yazarların piri sayılan Merkür'ün Hz. Muhammed'in başına övgü incileri saçtığını belirterek kişileştirme yapmıştır.

Añup 'adlini 'ahd itdi şurāḥi
Ki içmeye meyüñ kanını daḥı (591)

Şehzade Selim'in adaletini sürahiye zikrettirerek teşhis sanatı yapılmıştır.

Gözinden kühl-ı deycürı yuyup şeb
Göge kâfūr saçmış-idi kevkeb (886)

Gecenin Mecnûn'un gözünden sürmeyi temizlediğini, yıldızların ise gökyüzüne kâfur saçtığını belirtmiştir.

Yüzüne bakmasun her lâḥza sūzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (1286)

Beyitte iğneye görme özelliği verilerek teşhis sanatı yapılmıştır.

Suyı mir'āt idinüp verd-i ḥamrā

Özinüñ şeklini eyler temāşā (3939)

Beyitte kırmızı güle görme özelliği verilerek suya bakarak kendisini izlediği belirtilmiştir.

Çemen soñında ‘ādetdür ki her bār
Eler zerden varağ ğirbāl-i eşcār (4938)

Leylâ'nın hastalandığının anlatıldığı bu bölümde ağaçların ellerinde elek olduğunu belirterek tabiattaki kanun gereği solanları elekten geçirerek ayırdığını gözler önüne sermiş.

2.2.1.4.5.22. Tevriye: Yakın ve uzak anlamı bulunan bir kelimenin zihne hemen gelen yakın anlamını söyleyip uzak anlamını kastetmeye tevriye denir. İhamdan farkı, ihamda bütün anlamlar uygun düşerken, tevriyede kastedilen, uzak anlamdır (Ayyıldız ve Birgören, 2017: 355).

Çü var iki dilüñ eyle hikāyet
Ehādīs-i selefden kıl rivāyet (651)

İlk mısrada geçen “iki dil” ifadesinin yakın anlamı kamış kalemin çatal ucudur. Bu ifadenin uzak ve asıl söylenmek istenen anlamı ise şairin iki lisana sahip olmasıdır.

2.2.1.4.5.23. Tezat: Anlam bakımından aralarında zıtlık/karşıtlık bulunan kelimeleri bir araya getirmektir. Burada ifade edilen zıtlık, siyah beyaz gibi bir zıtlığın yanı sıra anlamak ve anlamamak gibi olumlu-olumsuz fiilleri, baba oğul gibi nispet bulunduran ve birinin anlaşılması diğerine bağlı olan kelimeler arasındaki ilgiyi, hatta farklı renklerin (yeşil, mavi gibi) birbirlerine karşı durumlarını da içine alır (Saraç, 2011: 163).

Aşağıda tezat sanatına örnek teşkil eden kelimeler koyu olarak verilmiştir.

Tapuñdur Hālīk-ı ten bā'is-i cān
Olur hükümüñle **var yok** cümle yek-sān (36)

Dileseñ **luğ**idersin dileseñ **kağ**
Beraberdür řatuñda **şerbet** ü **zehr** (38)

Dün ü **ğün** meyden olmaz idi hālī

Yoğ idi gönlinüñ kılca melâli (878)

Zamānuñ *şādıgı ğamsuz* olmaz

Sürürüñ āhiri *mātemsüz* olmaz (1140)

‘Acebdür hāleti devr-i zamānuñ

Ki degmez *vaşh hicrānına* anuñ (1697)

Sebebsüz gāh *handān* gāh *giryān*

Atası kıaldı anuñ işinden hayrān (1875)

Gice gündüz budur ‘ālemde kārı

Dağı yokdur hişābı vü şumārı (2031)

2.2.1.4.6. Dil Özellikleri

On altıncı yüzyılın ilk yarısında yazılan Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi dil bakımından Klâsik Osmanlı Türkçesinin başlangıcını verir. Mesnevinin başından itibaren dil açısından incelemeye başlarsak, görünüşte bir hayli yabancı kelimeye yer verildiğine şahit oluruz. Ele alınan beyitlerde yer yer bir mısraın Farsça tamlamalardan meydana gelmesi, yazıldığı devir icabı Osmanlı Türkçesinin yabancı kelime ve terkiplere oldukça açıldığı bir durum, eserimizde de hakimdir. Ancak konu ilerledikçe asıl konunun işlendiği bölümde bu vaziyet, aşk hikâyesi olması münasebetiyle de daha anlaşılır bir hal alır. Dilin iç ve dış tarihi seyrini ilgilendiren bu durumun yanında, Türkçe nazarından bakacak olursak, eserin Eski Anadolu Türkçesi içinde yer aldığını görürüz. Ancak yine de Eski Anadolu Türkçesindeki açık ve anlaşılır durum metnimizde görülmez. Bu, daha ziyade Arapça ve Farsçadan dilimize giren kelimelerin fazla oluşundan kaynaklanır. Özellikle şair Farsça kelime ve tamlamalara daha çok yer vermiştir. Bir gelenek icabı olarak başlıklar da Farsça verilmiştir.

Ali Nihad Tarlan da Lârendeli Hamdî’nin eserini “İslam Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi” adlı doktora tezinde değerlendirirken şöyle söylemektedir: “Hamdî-i Lârendevî’nin lisânı oldukça pürüzlüdür. Buna rağmen şayân-ı hayret bir kudret-i şi’riyesi vardır. Hayâli vâsî’dir. Eseri çok yüklüdür. Hemen hemen eslafındaki bütün vakayı’i almıştır. Bunlar arasında bir irtibât-i mantikî gözetmez. İlave ettiği hususiyetlerle eseri biraz avâmî “masal” tarzına yaklaştırmıştır. Nizâmî’den çok tercüme vardır. Fakat bunları mâhirâne yapmıştır. Tasvir kısınları çok güzeldir. Umumiyet itibarıyla Lârendeli Hamdî’nin eseri tercüme ile telif arasında kalmıştır ki şâir

kendi şahsiyetiyle -fazla tercümesine rağmen- ikinci şıkka daha ziyade meyletmiştir” (Levend, 1959: 163). Ali Nihad Tarlan’ın eserin masal tarzına yakın olduğunu, metnin içinden hareketle örnekleyebiliriz: Şairin halk hikâyelerini ve hikâye anlatım tarzlarını şiirinde işlediğini görmek için metnin başlıklarını ve içeriğini takip etmek (şiirle mektup, metnin içinde yer alan başka hikâyeler, tanrısal anlatım yöntemi vd.) yeterli olacaktır. Halk hikâyesi ve masal öğeleri içinde bahsedilecek motifler de şunlar olabilir: Çocuğu olmayan padişah, yardımcı pir (Hızır), mucizevi meyve, çocuğun sürekli ağlaması ve sadece bir güzelin kucağındaiken susması, kahramanın okula verilmesi ve iki, üç yılda bütün ilimleri öğrenmesi, rüyada görüp âşık olma, rüyada görülüp âşık olunan sevgilinin aranması, kaleye kapatılma, vahşi hayvanlarla dost olup onlardan yardım alma, kılık değiştirme, insan olmayan varlıklarla konuşma motifleri gibi. Bunlar halk anlatılarının malzemelerinden seçilmiş öğelerdir.

Mesnevîde kelime tasarrufları ve göze çarpan belli başlı ek kullanımları aşağıda örnekleriyle birlikte verilmiştir.

Mesnevîde teklik ikinci şahıs emir eki olarak -gıl ve -gil kullanılmıştır; komağıl (113), virgil (170, 2553), olmağıl (1537), kılmağıl (3075, 4228), işitgil (1169), eylegil (3843), olğıl (1545, 2462, 3142), tutğıl (2424, 3177) gibi.

Teklik üçüncü şahıs emir eki ise -sun, -sün şeklindedir; alsun (299, 1007), gelsün (299, 1800, 2434), gitsün (602, 2605), eylesün (399, 559, 603) gibi...

Gelecek zaman eki ise eserde -ısar, iser şeklindedir, kalısar (751, 3087), geliser (2598, 5012), idiser (782, 4659), çalısar (751), bulısar (3228, 4523), olısar (750, 752, 783, 906, 2961, 4165), iriser (819), uşlanmayısar (3193), yazılısar (820), viriser (1484), bitiriser (882) gibi.

Mesnevîde teklik birinci şahıs eki -van, -ven, -ın, -in ve -n şeklindedir; umarven (258), işidürven (1297), atañven (1462), dilerven (1469, 1472, 1920, 4512, 4723, 5000), bilmezven (1557, 3167, 3168, 4827), següñven (1814), ölürven (1902, 1904), 'ışğdanven (1910), dilemezven (1919, 4296), bilürven (2447, 4144, 5012), kılarven (2464), eylerven (2484), baqarven (4169), düşürven (4518), qorqarven (2688,

3525), iderven (2827, 3144), niderven (2942), dikerven (4502), degülven (1169, 2944, 2961, 3172), benven (3163, 4059, 4295), 'aşıqven (3170), çekerven (3481, 3607), bükerven (2465), düzerven (3599), isterven (2476, 2791), hacelven (3636), kazırven (3720), utanmazven (4188), segbānlaruñdanven (4190), itmen (1180), yanmayayın (1489), eyleyin (2324), kaldurayın (2797), göstereyin (2798) gibi.

Çokluk birinci şahıs eki ise -vuz, vüz şeklindedir; kılavuz (2427), idevüz (2544), gidevüz (4865), olavuz (2720, 3811).

Mesnevîde -uban, üben gerundiumu (Gülsevin, 2017) kullanılmıştır; aldanuben (282), çeküben (343), eyleyüben (872), içüben (1942), oluben (1352, 2633, 2636, 3987), varuben (1523, 4047), virüben (2368), tutuben (1723, 4203), buluben (2271), yatuben (1424), virmeyüben (2421), ürküben (2518), bilüben (2761), çıkuben (2742), diyüben (2742), gidüben (3421, 5204), sürüben (3394), aluben (1350, 4211), inmeyüben (4213), idüben (5401).

Eserde günümüzde varlığını ağızlarda sürdüren -ıcak, -icek gerundium eki (Gülsevin, 2011: 109) kullanılmıştır; gidicek (131, 1822), bilicek (907), göricek (960, 1240, 1806, 2685, 3243, 4156), idicek (1211), gelicek (3699), bükicek (1428), ölicek (2346, 3087, 3155, 5436), eyleyicek (2418), yanıncağ (5190) gibi.

Eserde akkuzatif ekinin -n'li şekli kullanılmıştır. Bu ek Batı Türkçesinde son zamanlara kadar kullanılmış, özellikle Eski Anadolu Türkçesinde geniş surette kullanılmıştır (Gülsevin, 2017: 129). Āhın (arturub, 1255), vişālũñ (umup, 1549), kendin (kahr kılma, 1790), kelāmın (güş eyledi, 1968), selamın (işitdi, 1968), țarĩkın (tutup, 2706), çevresin (tolanur, 5239).

Metinde bildirme üçüncü teklik şahıs -durur şeklindedir; bir durur (03), bulup durur (31), itmiş durur (51), Kādir durur (94), Hākim durur (94), 'ālem durur (216), nūruñ durur (225), özün durur (238), 'āciz durur (241), Ser-i 'arşa durur (251), bī-ħadd durur (259), yok durur (270, 1183, 1281, 1802, 2463, 2474, 3717, 4157, 5414) kılmiş durur (320), ol durur (440, 855, 1440, 1866, 4504), efgem durur (444), efser durur (444),

şahrānuñ durur (1080), gibi durur (1151), Leylī durur (1170), çeşmüm durur (1200), zinde durur (1400), var durur (1485, 1774, 3631, 5128), kızum durur (1772), virmiş durur (1798, 3212), yeg durur (2049, 3242, 4143), bu durur (2219), tāze durur (2558), eğlence durur (3136), içinde durur (3174), ʔālīb durur (3624), kim durur (3745, 5148), itmek durur (3776), iki yüzlü durur (3838), dem durur (3840), 'āşık durur (3934, 4144), nihāyetsüz durur (4372), ʔayvāndan durur (4395), 'ibret durur (4779), güç durur (4830),

Mesnevide, kelime başında ve ilk hecede bulunan birçok “i” sesi günümüzde yerini “e” sesine bırakmıştır; gice>gece (130, 177, 268, 5150, 5325, 5385), vir>ver (119, 127, 143, 4692, 5211, 5434), ir>er (90, 373, 1434, 3170, 4002), it>et (296, 1524, 3190, 4033), yidi>yedi (305, 359, 447, 4736, 5126, 5301), yir>yer (74, 83, 336, 5242, 5285, 5433), işik>eşik (245, 442, 457, 482, 531, 1467, 1506, 2073, 3437), di>de (779, 1172, 2057, 4053), yidek>yedek (737), yi>ye (905, 2060), yil>yel (602, 1273, 1304, 2340, 5053, 5183), biter (aslı Farsça bed-ter, sıfat) > beter (2915), tīz (Aslı Farsça, sıfat) >tez (820, 1092, 1156, 4299, 4751, 5218), nire>nere (875, 3117, 3645) gibi.

Metinde, bugün “d” sesiyle telaffuz edilen bazı kelimeler “ʔ”, “t” sesiyle telaffuz edilen bazı kelimeler de “d” sesiyledir; ʔur>dur (246, 1826, 2919), ʔođru>doğru (144, 301, 437, 4499, 4524, 5412), ʔokız>dokuz (303, 447, 563, 635, 2695), ʔol>dol (28, 34, 141, 4936, 5105, 5364), ʔokın>dokın (686, 1098, 1235, 1638), ʔađ>dağ (1361, 1365, 1394, 3918, 4194, 5168), ʔađıt>dağıt (26, 2194, 4090, 4247, 4932, 5173), depe>tepe (940, 2411, 3155), ʔuy>duy (1355, 2534, 2849, 3828, 4374, 5158), ʔonat>donat (1220, 4121), ʔaşra>dışarı (377, 1245, 4124, 4773, 5103, 5295), dürlü>türlü (112, 307, 922, 4383, 4578, 5334), ʔokı>doku (686, 1108, 1235, 1638), ʔađıt>dağıt (2194, 4090, 4247, 4932), ʔolu>dolu (28, 34, 1979, 4009, 5105, 5364), ʔul>dul (2719), ʔuʔak>dudak (869, 3008, 3040, 4026), ditre>titre (452, 3079), ʔayı>dayı (3681), ʔoy>doy (2130, 3727), ʔolan>dolan (1887, 2695, 3253, 4098, 5071, 5239), ʔođ>doç (54, 758, 1277, 2500, 4186,

4682), ola>dola (3906, 4206, 4790), arı>darı (4608), ar>dar (2269, 3824), dahil>tahıl (5129) gibi.

Metinde k-h değişimine kelime başında ve içinde tesadüf edilir; yoğsul>yoksul (5115), kangı>hangi (637), koğula>kokla (1059, 1526, 1625), uyğı>uyku (663, 816, 1063, 4447, 4948, 5361), ağşam>akşam (1126, 2230), kanı>hani (1619, 2121, 3482, 3483, 3484, 5112, 5299), koğı>korku (452, 2225, 2291, 4091, 4526, 4776) gibi.

2.2.1.4.7. Lârendeli Hamdî'nin Mesnevisinde Öne Çıkan Ünlemler, Edatlar ve Bağlaçlar

a- Ünlem: Bir heyecanın etkisiyle ağzımızdan çıkararak duygularımızı istekli bir biçimde ifade etmeye yarayan kelimeler olarak tanımlanmaktadır (Ediskun, 2017, 322). Klâsik Türk şiirinde ünlem sıkça kullanılmakta, nidâ sanatı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ünlemler, tek başlarına bir anlam ifade etmeyebilirler. Onlar, beyitlerde beraber kullandıkları kelimelere bağlı olarak anlam kazanan veya çağrıştıran seslerdir. Bu yönüyle bazı ünlemler uzakta olan bir kimseye hitabı, bazı ünlemler de bir şikâyeti, sitemi, şaşkınlığı veya sevinci dile getirirken kullanılabilir. Bu nedenle şairin kullandığı ünlemlerin ve bu ünlemlerin sıklık oranlarının tespit edilmesi şairin psikolojik hüviyetine dair deliller oluşturabilir. Lârendeli Hamdî de mesnevisinde ünlemlere, nida sanatına yer vermekte, “âh, elâ, ey, eyâ, hayf, hey, yâ” gibi ünlemleri kullanmaktadır.

Mesnevide kullanılan ünlemler genelde iki âşığın birbirine ettiği sitemlerde sarf edilmektedir. Çok nadirde olsa evlatlarının vefasızlığı karşısında Mecnûn'un anne ve babasının dillerinden de dökülmektedir.

Düşeli mihrüñ hevâsına yakıldum yandum **âh**

Böyle bilmezdim ne muhriğ âteş-imiş nâr-ı 'ışk (2018)

Elâ iy terk iden mihr ü vefâyı

Özinden yâd kılan âşinâyı (3472)

Elâ ey 'özr-gîr-i cürm-kârân

Ricâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vâran (114)

Açılmadan **eyā** gül nīşe şalduñ
V'**eyā** gönca dehen ne hāmūş oldun (5073)

Çü Mecnūn vāķıf oldı bu ħisāba
Didi **ħayf** u dirīġ ol āfitāba (3062)

Hey meded dil mülki yıķıldı didüm dir çāre ne
Böyle ta'lim itdi ġam bināsına mi'mār-ı 'ıŝķ (2016)

Be-ħaķķ-ı nāle-i 'uŝŝāķ-ı nā-ŝād
Beni bu varţadan **yā Rab** ķıl āzād (5212)

Şair tercihine baġlı olarak “ey” yerine “yā” da kullanabilmektedir. “ey” manasını taşıyan “yā” 5212 nolu beyitteki örnekte görüldüğü gibi “Rab” kelimesi ile birleşerek “yā Rab” olarak kalıplaşmıştır. “ey Rab” yerine “yā Rab” kullanımının yaygınlaşmasının sebebi de aruza uygunluk olmalıdır. Aynı zamanda “ey” ince sıra “yā” ise kalın sıra ünlü ile oluştuğundan “yā Rab” ile “ey Rab” aynı manaları taşıyalar da “yā Rab” kullanımını daha çok tercih edilmiştir.

b- Edat: Baġımlı kelime: Baġlaç, takı, ünlem Arapça'da “yardımcı kelime” anlamında olan ve Türkçe'de tek başına mânâsı olmayıp ancak anlamlı kelimelere, takımlara, kelime öbeklerine ulandıkları ya da bir cümleye dahil oldukları zaman çeşitli anlam ilgileri kuran ve böylece kendi anlamları sezilen kelimelerdir (Ediskun, 2017: 284). Beyitlerin anlam baġlantılarını sağlamada edatların rolü önemlidir. Lârendeli Hamdî, gerek anlam baġlantılarını sağlamak için gerekse kelimeleri farklı şekillerde bir araya getirme amacına baġlı olarak edatlara sık sık başvurmuştur.

Bu edatların başında benzetmeyi mümkün kılan “gibi” edatı gelmektedir. Bu edat, klâsik şiirin en çok kullanılan edatlarından birisidir.

Delü gibi il içinde o ġüm-rāh
Başına söylenür yürürdi her ġāh (1349)

Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser
Mesīhā gibi dehri rūħ-perver (3867)

Aynı zamanda “-vâr” Farsça son ektir, gibi manasını taşımaktadır. Şairlerin tercihine, aruz kullanımlarına baġlı olarak “-vâr” başvuru edatlardandır:

Açılmışdı ruḥ-ı Leylī **gibi** gül
Kılarıdı nāle **Mecnūn-vār** bülbül (668)

Farsça'da “-vâr” a benzer bir şekilde kullanılan “-veş” Türkçe'deki gibi'ye karşılık gelen bir başka edattır. “-veş” de Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde sıklıkla kullandığı edatlardan biridir:

Kimin Leylī **gibi** mevzūn kılmış
Kimin **Mecnūn-veş** meftūn kılmış (86)

Aynı zamanda Arapça “*misāl*” ve “*mānend*” kelimesi farklı kelimelerle birlikte kullanılarak “*gibi*” anlamı kazanmıştır.

Libāsuñdur **mişāl-i Hızr-ı ḥadrā**
Elüñde var ‘aşā **mānend-i Mūsā** (2838)

“*ile*”, kelimeler arası ilgi kurmayı sağlayan birliktelik, araç, durum, neden anlam ayrıntıları veren bir edattır.

Keremden ḥāṭırum āyīnesin sen
İdiver şayḳal-ı ‘ışḳ **ile** rüşen (140)

Otur ādemler **ile ādemī-vār**
Unutma ādemīlik resmin iy yār (1453)

“*e karşı*”, yönelme hâl eki ile kalıplaşmış bir edattır.

Kılar bülbül güle **karşu** terennüm
Gül ider aña ṭanz ile tebessüm (673)

“*için*”, amaç-sonuç veya neden-sonuç ilgisi kurmada kullanılmış bir edattır. “için” edatı sevgiliye ulaşma gayesiyle yazılan şiirlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber **içün** ceybümi çāk (1499)
Yir idi her zamān Mecnūn **içün** ğam
Ki ğamdan idi naḥl-i ḳāmeti ḥam (3085)

“değil”, edatı cümleye "olumsuzluk" anlam ilgisini katar.

Degildür kimseye bākī zamāne

Murādınca olivir iy yegâne (3649)

Lârendeli Hamdî'nin başvurduğu *“aceb mi”* kalıbı onay bildiren yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Şairin kendi söylediklerine bir delil arama ve onaylanma ihtiyacına binaen bu yapının kullanıldığı görülmektedir (Gök, 2017: 127). Lârendeli Hamdî'nin kullandığı bu ifade *“şaşılır mı (şaşılmaz!)”* manasını taşıyarak ortaya çıkan durumun normal olduğunu vurgulamaktadır:

‘Aceb mi kütübi olursa cihānuñ

Ki ‘amm-zādesidür Muştāfānuñ (415)

c- Bağlaç: Yalnız başına anlamı olmayan, fakat cümleleri ya da eş-görevli kelimeleri ya da kelime öbeklerini hem biçimce, hem de anlamca birbirine bağlayan kelimelerdir. Bağlama edatı, rabıt edatı, edât-ı rabt, râbit: ve, veya, ile, fakat, çünkü gibi (Ediskun, 2017: 302).

Klâsik Türk şiirinde pek çok söz grubunda bağlaçlar kullanılmaktadır. Bu bağlaçların başında şunlar gelmektedir:

“u,ü,vü” bağlacı, *u, ü, vü*; aynı cinsten kelime, kelime grupları ve cümleleri bağlayan bağlaçlardan biridir. Türkiye Türkçesinde kullanılan *“ve”* ile aynı görevdedir.

Rūm **u** Tatar **u** ‘Arab Çīn **ü** Habeş Türk **ü** ‘Acem

Sāye-i hükümüñdedür āsūde şimdi her ümem (639)

Ġamı şādīye dönüp hoş dil oldı

Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (2060)

Şarāb **u** nuql **u** halvā **vü** güliçe

Ki tā Mecnūn bulardan yiye içe (3710)

“ne...ne...” bağlacı,

Lârendeli Hamdî, *“ne... ne...”* bağlacını olumsuz mana ifade eden aynı cinsten iki kelimeyi, kelime grubunu veya cümleyi bağlamakta kullanmaktadır. Aynı zamanda

“ne... ne...” bağlacının Lârendeli Hamdî tarafından vurguyu pekiştirmekte de kullanıldığı görülmüştür:

Bu mücrim de **ne** taqvā var **ne** t̄ā‘at

Tehī **vü** müflis umarven şefā‘at (255)

Ne ben Mecnūnam **u ne** Leylī cānān

İkimüz bir ten **ü** bir cānuz el-ān (3191)

Dem-ā-dem ağlar oldı āşikārā

Ne şabr **u ne** taḥammül **ne** müdara (4708)

“**hem...hem...**” **bağlacı**, Aynı cinsten kelimeleri veya benzer kelime gruplarını birbirine bağlarken kullanılan bir bağlaçtır:

Hem İskender-durur **hem** Hızr zātı

Ki var **hem** mülki **hem** āb-ı ḥayātı (465)

Begendi **vü** didi mu‘tādum olsun

Hem oğlum idi **hem** damādum olsun (1969)

“**ki**” **bağlacı**, Sadece “ki” biçimi vardır. Kendinden önceki ve sonraki kelimelerden ayrı yazılır. Türkçe değil, Farsça bir bağlaçtır ve Türkçe cümle yapısına aykırı olarak kullanılır. “ki” ile başlayan bir ara cümle asıl cümlenin içinde kısa çizgiler arasında verilebilir:

Eyitdiler **ki** bu serv-i ḳabā-pūş

Rızā virdügiçündür böyle ḥāmūş (2918)

Ruḥuñ verdine **ki** oldur pür-leṭāfet

Saḳın k’irmeye bād-ı ḡamdan āfet (3529)

“**ya...yâ(hut)**” **bağlacı**, Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde iki durumun da varlığını ifade için kullanılan “ya... ya...” bağlacı vezne göre “a” hecesi uzun veya kısa kullanılabilir. Bağlacın “ya... yahut...” şekli de görülebilmektedir:

Çün iy Mevlā beni ḳılduñ giriftār-ı ḡam-ı dildār

Ya vaşlını müyesser ḳıl **ya** alup cānumı ḳurtar (1341)

Yazuğdur dökme anın iy sitem-kār
Ya Őat baña **yağūd** āzād ıl var (2614)

Saña ol vaqt irer alkuñ vefāsı
K’ola senden **yā** avfı **yā** recāsı (4451)

“gāh... geh, geh... gāh, geh... gehī” bağlactı, farklı varyantları olan, iki veya daha fazla durumu kıyaslarken sıklıkla kullanılan bağlaçlardandır. Aynı zamanda ahenk sağlama işlevine de sahiptir.

Gehī andān ider bāğ-ı cihānı
Gehī giryān ider zāğ-ı zamanı (56)

İden dūd-ı dilinden āsumānı
Gehī jengārı **gāhī** āsumānı (1513)

Yola girdi idüp aṭ‘-ı menāzil
Yolu **geh** seng ü **geh** āk oldu **geh** gil (4252)

ıkar **geh** bāma **geh** argāh öñine
Eli büra‘ velīkin mah öñine (4711)

“ile” bağlactı,

Metinde sıklıkla kullanılmıştır. Benzer türdeki kelime veya kelime gruplarını birbirine bağlarken kullanılan bir bağlaçtır:

udretüñden ‘arız u addinde meh-peykerlerüñ
Ateş **ile** āb bulmuş imtizāc u i’tidāl (96)

Pes ol ‘ummān-ı Őev u kulzüm-ı nūr
K’öñünde bir idi nezdīk **ile** dūr (776)

“de, da” bağlactı, Cümleye “eşitlik, gibilik, açıklama, neden-sonuç, abartma, pekiştirme, birliktelik, küçümseme, sitem, Şaşma, uyarı, inatlaşma” gibi çok çeşitli anlamlar katar, bazen de mukayese unsuru olarak Lârendeli Hamdī tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir.

i ger Nevfel durur mīr-i mu‘azzam

Degülüz biz **de** iñen kimseden kem (2145)

İrürürlerse bir āfet saña ger

Beni **de** öldiyesirler muḳarrer (2289)

Ḳatuñdan gitmezem tā kim diriyüm

Ki bu hayvānlaruñ ben **de** biriyüm (4276)

Ünlem, edat ve bağlaçlar; bir mana ifade etmekten ziyade kurgulanan mananın kuvvetini arttırmaya yarayan yardımcı unsurlar olarak kullanılmıştır. Lârendeli Hamdî genellikle ünlemleri sitem etme, işaret etme, seslenme ve manayı kuvvetlendirme gibi maksatlarla kullanmaktadır. Buna ek olarak kullanılan bağlaçlar, kalıp ifade olarak adlandırabileceğimiz söz gruplarının oluşturulmasına imkân tanımıştır. Bu kalıp ifadeler kimi zaman da edatlar vasıtasıyla meydana getirilmiştir. Örneğin “*ışk ile*” gibi kalıp söylem, “*ile*” edatının bir söz öbeği oluşturacak şekilde diğer kelimelerle kaynaşması ve deyime yakın bir anlam taşıması neticesinde oluşmuştur. Aynı zamanda şair tercihine bağlı olarak gibi edatının “*-veş, -vâr, -misal - mânend*” gibi yabancı formları da kullanılmaktadır. Bunun yanında “*mi*” soru edatı ile kalıp hale gelen “*aceb mi*” ifadesi onaylanma isteğinin neticesinde meydana gelmiştir (Gök, 2017: 133).

Tablo 12. Ünlem, Edat ve Bağlaçlar Sıklık Tablosu

Ünlemler	Sıklık	Edatlar	Sıklık	Bağlaçlar	Sıklık
Âh	54	Değil	59	Hem... hem...	10
Elâ	15	İçin	42	Yâ	12
Eyâ	12	İle	87	Ya... ya(hut)...	1
Var	12	Mi	35	De-da	51
Yeter	11	Gibi	174	İle	49
Bak	6	Çün	53	Ne... ne...	40
Hayf	5	Ey	333	u/ü/vü	969
Hey	3	Kadar	6	ki	1095
		Ki	127	Çü	57
				Çün	69
				Değil	48
				İse	16
				Meğer	82
				Geh...geh	50
				Gâh...geh	

				Geh...gâh Geh...gehî Geh...geh...geh formları	
--	--	--	--	--	--

Hazırladığımız Lârendeli Hamdî'nin "Leylâ vü Mecnûn" mesnevisi sözlüğünde yer alan ünlemler madde başı sayısının 8 olduğu ve sözlükteki toplam ünlemler madde başı sayısına oranının %0,01 olduğu görülmektedir. Mesnevideki ünlemler tüm kullanımların sayısının ise 118 olduğu ve mesnevideki tüm kullanımlara oranının ise %0,20 olduğu tespit edilmiştir. Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde en sık kullanılan ünlem sözcüğü "âh" kelimesidir. Yakınma, acı duyma ifadesi olarak kullanılan "âh" kelimesi Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde 54 yerde kullanılmıştır.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde toplam 9 farklı edat içerisindeki söyleyiş farklılıklarıyla birlikte 916 farklı yerde kullanılmıştır. Madde başında kullanılan edatların toplam madde başı sayısına göre oranı %0,02, edatlı tüm kullanımların divandaki tüm kullanımlara oranı ise %1,87'tür.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde bağlaçların edatlara oranla hem sayı hem de kullanım açısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Mesnevide tespit edilen 14 bağlaç 2549 defa kullanılmıştır. Bu bağlamda bağlaçlı madde başının toplam madde başına oranı % 0,02, bağlaçlı tüm kullanımların divandaki tüm kullanımlara oranı ise % 4,02'dir.

Mesnevide en sık kullanılan bağlaç, cümleler arasında ilgiyi sağlama görevi üstlenen Farsça kökenli "ki(m)" bağlacıdır. Mesnevide 1095 defa kullanılan bu bağlacın mesnevide oldukça sık kullanıldığını söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde en sık kullanılan ikinci bağlaç "u, ü, vü" bağlacıdır. Kelime ve cümleleri bağlama görevi üstlenen ve günümüz Türkçesinde "ve" anlamında olan bu bağlaç; mesnevide 969 defa bağlama görevinde kullanılmıştır.

2.2.2. Leylâ vü Mecnûn'un İç Yapısı

2.2.2.1. Olay Örgüsü

Hikâyenin özetini verdiğimiz bu bölümde kullanılan başlıklar mesneviden alınmıştır.

1. "Tahayyürnâme-i Leylî vü Mecnûn"

Eserine besmele manzumesi ile başlayan Lârendeli Hamdî klâsik mesnevi formuna riayet ederek tertip ettiği tevhid (üç tane), münacaat (bir tane), naat (iki tane)

ve miraciyye bölümlerinden sonra dört halife, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i öven manzumeler söyler. Kanuni Sultan Süleyman ve Şehzade II. Selim'in övüldüğü manzumeleri, eseri kaleme alma sebebi takip eder. Eserde, konunun işlendiği esas bölüme herhangi bir başlıkla başlanmaz. Hikâyeye sebep-i telif kısmının sonunda bulunan bir beyitle girizgâh yapar:

Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini

Bulan bu dürr-i ḥāşuñ ma'denini (731)

Arap diyarında soylu bir kabile olan Âmiri'lerin zengin ve cömert şahı, soyunu devam ettirecek bir oğlu olmadığı için üzüntü içindedir. Sürekli olarak Allah'tan kendisine bir erkek evlat nasip etmesi için adaklar adamakta ve dualar etmektedir. Bu Şah, günün birinde yolu üzerindeki harabede bir Abdal rastlar. Bu Abdal hep secde halinde ve sürekli dua etmektedir. Şah bu halini görünce Abdalın ayağına kapanır. Abdal, Şah'ı görür görmez derdini anlar. Ona bir ayva vererek yemesini, bunun sayesinde bir erkek evlada sahip olacağını, fakat bu çocuğun aşk yüzünden kendini kaybedeceğini, aşk sarhoşu olarak şöhret bulacağını söyler. Ayrıca Abdal, çocuğun çevresini idrak edeceği yaşa gelince kendisinden bahsetmesini de Şah'tan ister. Bu ayvayı yiyen Şah'ın, aylar sonra bir oğlu dünyaya gelir. Bu güzel çocuğun adını Kays koyup bir bakıcıya verirler.

Bu bölümde Şahın çocuk sahibi olması için kendisine sunulan ayva motifiyle eseri halk edebiyatına yakınlaştırıp adeta bir masal havası katmıştır.

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh

Geçerken bir ḥarābe gördi nāgāh (762)

Nedür gördükde şāhuñ bildi ḥāli

Derūnında murādı vü ḥayāli (777)

Eline şundı bir ayvāyı fi'l-ḥāl

Giderdi şāhdan āy vāyı fi'l-ḥāl (778)

Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte vü māh

Bir oğlu oldu yüzünden ḥacel māh (788)

Görürler pür hünerdür ol şeker-ḥand

Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (794)

Bir yaşına erişen Kays sürekli ağlamakta, sadece dilberlerin kucağına verildiğinde sükût bulmaktadır. Bu duruma şahit olan feraset sahibi kimseler, ona aşk ve âşıklıktan bir musibet ereceğini anlarlar.

2. Babasının Mecnûn'u Sünnet Ettirmesi ve Okula Göndermesi

Üç yaşına gelen Kays, annesinin isteği üzerine büyük bir şölen eşliğinde sünnet ettirilir. Dört yaşına basınca ilim tahsil etmesi için okula verilen Kays, iki, üç yıl gibi kısa bir zamanda bütün ilimleri tahsil etmekle kalmaz, kendisi bunları öğretecek seviyeye ulaşır. Zamanın bilgilerini bilen hikmet sahibi olarak okuldan ayrılır. Bu ayrılığa en fazla okulda ki ders arkadaşları olan kızlar üzülür.

Çü gitdi h^wâceden ol serv-i dil-cû

Sebak eţfâle görindi siyeh-rû (854)

Bu bölümde diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinden ayrılan eserde kızların okuldan ayrılan Kays için üzölmeleri Kays'a hayran olduklarını gösterir.

3. Babasının Mecnûn'u Çağırıp Sırrı Açıklaması

On yaşına gelen Kays, günden güne güzelleşen bir oğul olarak babasına gurur verir. Bir akşam harabede karşılaştığı Abdal ve söyledikleri aklına gelir. Şah, Kays'a Abdal ile olan bütün macerasını bir bir anlatır. Babasının anlattıklarını dinleyen Kays, o anda tuhaflaşır, vücudunu hararet basar. Gece boyunca zihni babasının anlattıklarıyla meşgul bir şekilde uykuya dalar. Rüyasında iki peri ona, kasrın tavanına işlenmiş, Leylâ isimli bir güzelin resmini gösterirler. Kays, resmi görür görmez ona hayran olur.

Kays bu bölümde diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinin aksine Leylâ ile tanışma faslını okulda değil rüyada yaşar.

4. Leylâ'nın Babasının Ululuğu ve Leylâ'nın Güzelliğinin Tarifi

Arap diyarında zenginliği ve cömertliğiyle tanınmış bir şah daha vardır. Bu şahın kızı olan Leylâ, rüyasında güzel bir delikanlının kendisine bir deste gül verdiğini görür ve hemen ona âşık olur. Uyanınca adını ve kimlerden olduğunu bilmediği bu yiğidin hasretiyle ağlar.

Kays, rüyasında görüp âşık olduğu Leylâ isimli güzeli bulmak için sarayın önündeki deveye binerek yollara düşer. Nihayet sora sora Leylâ'nın kabilesinin konakladığı yere gelir. Çadırın kapısına çıkan Leylâ'yı görür görmez rüyasındaki güzelin o olduğunu anlar. Leylâ da Mecnûn'u görünce hemen tanır. İki âşık korkularından dolayı sadece bakışmayla yetinmek zorunda kalırlar.

Mesnevinin diğer bir baş kahramanı olan Leylâ'nın Kays gibi doğumuna yer verilmez. Leylâ da Kays'a rüyasında âşık olarak diğer mesnevilerden ayrılır.

5. Mecnûn'un Babasının Oğlunun Halini Öğrenmesi ve Ona Öğüt Vermesi

Leylâ'ya olan aşkı günden güne gittikçe artan Kays'ın hali artık dilden dile dolaşmaktadır. Söylentiler babasının kulağına gelince derhal onu çağırır ve Leylâ'dan vazgeçmesi için nasihatlerde bulunur. Ona Leylâ'nın kendisini aynı derecede sevmeyişi, üstelik asalet ve soy bakımından da kendileriyle bir olmadığını söyler. Ayrıca kabilelerinden istediği herhangi bir güzel dilberle evlenmesini öğütler. Kays, aşkın iradi bir his olmadığını, bu yüzden nasihatlerin kendisine fayda etmeyeceği cevabını verir. Babası oğlunun iyiden iyiye aşkın tutsağı olduğunu anlar ve öğüt vermekten vazgeçip kadere boyun eğer.

6. Anne ve Babasının Leylâ'nın Aşk Halinden Haberdar Olması

Leylâ'nın kabilesinden yaşlı ve çirkin bir cadı, iki genç arasındaki aşktan haberdar olarak durumu kızın babasına anlatır. Bu duruma öfkelenen Leylâ'nın babası; kızını döver ve onu saray içindeki bir odaya hapseder. Leylâ'nın annesi sürekli kızına nasihatlerde bulunur. Kabile içinde dolaşan söylentilerin kendileri için gurur kırıcı şeyler olduğunu belirterek Leylâ'nın ağızından laf almaya çalışır. Lakin Leylâ, annesine aşk denilen duyguyu bilmediğini, günahsız olduğunu söyler. Annesi kızının dilinden dökülen sözlere inanarak Leylâ'nın haline üzüldükten sonra onu serbest bırakır ve ara sıra çıkıp gezmesine müsaade eder.

Lârendeli Hamdî bu bölümden sonra Leylâ ile Kays'ın birbirlerini okulda âşık olma faslını 'bir başka rivayet' olarak anlatır (Kütük, 2002: 140).

Çi ger bu resme dindi bu hikâyet

Velîkin bir dahı vardır rivâyet (1311)

Kays, Leylâ'nın hasretiyle durmadan ağlayıp feryat etmekte, yalın ayak bir şekilde dışarılarda gezmektedir. En sonunda kabilesi ona "Mecnûn" lakabını takar.

Ṭarīk-ı ‘aḳldan çün geldi bīrūn
Ḳābile ṭaḳdılar adını Mecnūn (1359)

Giderek ailesinden ve toplumdan uzaklaşan Mecnūn yaşadığı bölgede Necd adlı yüksek bir dağda bulunan mağarayı kendine mesken edinir. Vahşi hayvanlardan başka kimsenin bulunmadığı bu mağarada Mecnūn, vahşi hayvanları kendine dost edinerek hayatını devam ettirir.

Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde ṭutdı cāyı (1390)

Mecnūn'un halini bir tanıdıktan duyan babası oğlunu dağda aramaya gider ve onu mağarada bulur. Ona nasihat eder, kendisiyle beraber eve gelip çeki düzen verdiği takdirde Leylâ'yı alacağını vadeder. Babasının söyledikleriyle beraber ümitlenen Mecnūn, babasıyla birlikte eve döner. Babası saçlarını kestirip yıkar, annesi de güzel yemekler yedirir ve yeni elbiseler giydirir.

7. Leylâ'nın Mecnūn'un Kabilesine Gitmesi

Mecnūn'un eve geri döndüğünü işiten Leylâ, bir kış günü, Mecnūn'u görebilmek ümidiyle, avlanmayı bahane ederek arkadaşlarıyla çöllere çıkar. Mecnūn'un kabilesine yakın bir yerde konaklayan Leylâ ve arkadaşlarını Mecnūn'un kabilesi çok güzel bir şekilde ağırlar. İçkinin tesiriyle Leylâ'nın arkadaşları kendilerinden geçip uyurlar. İçlerinde sadece Leylâ uyumaz ve sürekli Mecnūn'u düşünüp gözyaşı döker. Bunu sezen Mecnūn, sevgilisinin durumundan "hal diliyle" haberdar olur ve yollara düşer. Leylâ'nın çadırına ulaşınca feryat etmeye başlar. Mecnūn'un sesinden tanıyan Leylâ da dışarı çıkar, iki sevgili gün ortasından gece yarısına kadar sohbet ederler. Güneş batınca Mecnūn, Leylâ'ya veda ederek oradan uzaklaşır.

8. Mecnūn'un Babasının Leylâ'yı İstemeye Gitmesi

Kabilesi Mecnūn'un durumuna üzülmektedir. Babasına "Mecnūn'a yardım etmenin en güzel yolunun kendisine Leylâ'yı istemek" olduğunu ifade ederler. Baba da bu teklifi uygun görür. Leylâ'nın kabilesi gelen misafirleri çok güzel bir şekilde ağırlar. Fakat bütün bunlar uğursuz bir vakitte cereyan ettiği için iki sevgili birbirine kavuşamaz. Mecnūn'un babası Leylâ'yı oğluna ister. Ancak Leylâ'nın babası yapılan bu tekliften hoşlanmaz. Kays'ın aklını kaçırmış olduğunu söyleyerek yapılan teklifi

reddeder. Mecnûn'un babası oğlunun deli olmadığını, sadece aşk sarhoşluğu içinde bulunduğunu söyler. Oğlunun deli olmadığını ispat için çağırılmasını ve imtihana tabi tutulmasını ister. Mecnûn çadıra çağırılır ve meclise gelip oturur. O anda oradan geçmekte olan Leylâ'nın köpeğini görür. Mecnûn, köpeğin yanına giderek onu kucaklar, ayaklarına yüzüne sürer. Bununla da kalmaz köpekle konuşur. Sonra yanmakta olan mumu, tekmeleyip söndürür. Mecliste bulunanlar Mecnûn'un bu tavırlarına gülerler. Babası utanç içinde evine dönmek zorunda kalır. Mecnûn da yeniden Necd Dağı'nın yolunu tutar.

9. Mecnûn'un Babasının İnzivaya Çekilen Pir'i Bulması

O devirde aşk yolunda üstat bir Pir vardır. Oğluna şifa arayan Mecnûn'un babası da bu Pir'den oğlunun ağlamaması ve yakasını yırtmaması için yardım talebinde bulunur. Pir, babaya, Mecnûn'un gözüne sevgilisinin ayağının değdiği topraktan sürme diye gözüne sürmesini ve elbisesine sevgilisinin köpeklerinden birinin boynundan bir tutam kılı koparıp oğlunun yakasına dikmesini söyler. Baba bütün söylenenlerin hepsini yapar. Gerçekten Mecnûn artık ağlamaz; ama bedenini parçalamaya başlar. Elini yakasından çeker; fakat bu sefer de eteğini yırtar.

10. Babasının Mecnûn'u Kâbe'ye Götürmesi

Bu tedbiri fayda etmeyen baba, kabilenin de onayıyla oğlunu Kâbe'ye götürür. Beraber Kâbe'yi tavaf ederler. Babası Mecnûn'a aşk derdinden kurtulması için dua etmesini ister. Ancak Mecnûn burada, Allah'a aşk derdinden kurtulmak için değil, aşkını arttırması, kendisini aşk derdinden ayırmaması için dua eder. Oğlunun duasını duyan baba, artık ondan iyiden iyiye ümidini kesmek zorunda kalır.

Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile

Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (1883)

Füzûn olsun anuñ her gün cemâli

Yücelsün hem benüm 'ışkum nihâli (1914)

Derûnından çıkup oğıl hevâsı

Nijâd u neslden gitdi ricası (1930)

11. İbn-i Selâm'ın Leylâ'yı İstemesi

Arapların ileri gelenlerinden İbn-i Selâm, güzelliğinin namını işittiği Leylâ'ya görmeden tutulmuştur. Bir elçi göndererek Leylâ'ya talip olur. Leylâ'nın babası bu teklifi kabul eder; fakat kızının yaşça küçük olduğundan dolayı İbn-i Selâm'dan bir süre daha beklemesini ister.

12. Nevfel'in Kıssası ve Mecnûn'la Tanışması

O civarın tanınan emîrlerinden olan Nevfel, bir gün av için yanındakileriyle Necd Dağı'na gittiği esnada, bir mağaranın önünden geçerken vahşi hayvanlar arasında Mecnûn'u görür. Etrafındakiler Mecnûn'un, Leylâ isimli bir kıza âşık olduğunu ve adının Kays iken Mecnûn olduğunu söyleyerek macerasını anlatırlar. Nevfel, macerasını öğrendiği Mecnûn'u muradına kavuşturmak için yemin eder. Söylenenlere inanan Mecnûn sevinir, yola çıkıp saraya gider ve Nevfel'in misafiri olur. Yeni elbiseler giyerek Nevfe'in meclisinde bulunur. Leylâ için yazdığı kasideleri okur.

Nevfel, Mecnûn'la sohbet etmekten hoşlanmakta, söylediği gazelleri büyük bir hayranlıkla dinlemektedir. Böyle üç ay sarayda kalır. Bir gün Mecnûn, sözünü tutmadığı için Nevfel'e sitemler eder ve sözünü hatırlatır. Nevfel bunu duyunca gayrete gelir ve ordusunu hazırlayarak yola çıkar. Elçiyle gönderdiği bir mektup ile babasından kızı Leylâ'yı ister. Leylâ'nın babası Nevfel'in cesaretine sinirlenir ve iki ordu kanlı bir savaşa tutuşurlar. Nevfel'in ordusu Mecnûn için savaşırken, o, Leylâ'nın kabilesinin galip gelmesi için dua eder. Nevfel tam kazanacakken Leylâ'nın kabilesine yardıma gelen takviye birlikler savaşın seyrini değiştirir. Nevfel barış istemek zorunda kalır.

Leylâ vü Mecnûn aşkı şöhret kazanınca, Leylâ'nın yakınları, babasına giderek kabilelerinin yaşananlardan dolayı rezil olduğunu bunun bir çaresine bakmasını gerektiğini söylerler. İşittiklerinden dolayı öfkelenen Leylâ'nın babası, Mecnûn'u öldürmeye karar verir. Bunu işiten Leylâ endişe ederek bir haberciyle Mecnûn'u uyardıma karar verir, bir süre Mecnûn'un gizlenmesini ister. Mecnûn, Leylâ yolunda ölmesinin kendisi için bahtiyarlık olacağını fakat Leylâ öyle istediği için Azrail'in bile bulamayacağı bir şekilde gizleneceğini söyler.

Artık sabrı kalmayan Mecnûn, Nevfel'in yanına gelir; verdiği sözü tutmadığını söyleyerek ona çıkarır. Bunun üzerine Nevfel bütün kabilelerden asker toplayarak

tekrar savaşmak için büyük bir orduyla yola çıkar. Kanlı bir mücadeleden sonra Leylâ'nın kabilesi yenilir. Nevfel, kızı verdikleri takdirde onları bağışlayacağını söyler. Leylâ'nın babası, Nevfel'e, kızını gerekirse öldürmesini ama Mecnûn gibi bir meczuba vermemesi için yalvarır. Nevfel de Leylâ'nın babasına hak verir. Zaten o da verdiği sözden cayamadığı için böyle bir işe girişmiştir. Bu konuşmadan sonra Nevfel yurdunun, Mecnûn da kederli bir şekilde Necd Dağı'nın yolunu tutar.

Lârendeli Hamdî, Leylâ'yı görür görmez âşık olup savaşı kazandıktan sonra kendisine alabilmek için Mecnûn 'u öldürmek isteyen Nevfel'in, zehirli kadehi yanlışlıkla içip ölmesini ve Leylâ'nın babasının gelip kızını geri almasını da bir başka rivayet olarak anlatır.

13. Mecnûn'un Sahranın Yolunu Tutması ve Ceylanları Avcıdan Satın Alması

Mecnûn, Necd Dağı'na dönerken avcının tuzacağına yakalanmış iki ahı yavrusuna rastlar. Mecnûn onları kurtarmak için atını; bir diğer ahıyı da silah takımını vererek avcuların elinden kurtarır. Geceyi dinlenmeden geçiren Mecnûn, ertesi günü su kenarında rastladığı bir servinin dibinde oturur. Servinin dallarından birinde gördüğü kargayla konuşup, ona içini döker. Karga onu hâl diliyle anlar.

14. Mecnûn'un Yaşlı Kadınlı Konuşması

Ertesi gün Leylâ'nın bulunduğu yere doğru yola çıkan Mecnûn, yolu üzerinde boynuna ip takılı bir adamı sürükleyerek dilenmekte olan bir kadına rastlar. Böyle yapmalarının sebebini sorar. Kadın, fakir olmalarından dolayı böyle dilenerek toplanan parayı paylaştıklarını söyler. Mecnûn, bu adamın yerine kendisini aldığı takdirde toplanan bütün paranın kendisinde kalabileceğini söyleyince, kadın ipi Mecnûn'un boynuna bağlar. Bu şekilde geze geze nihayet Leylâ'nın çadırına kadar gelirler. Dilenci kılığına giren Mecnûn'u sesinden tanıyan Leylâ, sadaka vermek bahanesiyle dışarı çıkar. İki âşık bir süre konuştuktan sonra Mecnûn yeniden Necd Dağı'nın yolunu tutar.

15. Mecnûn'un Bir Kez de Kör Dilenci Kılığında Leylâ'nın Mahallesine Gitmesi

Kılık değiştirerek Leyla'yı görebileceğini anlayan Mecnûn, bu kez de kör dilenci kılığında bürünür ve bir kez daha Leylâ ile görüşme fırsatı bulur. Böylece

Mecnûn, türlü kılıklara bürünerek Leylâ'yla görüşmeyi başarır. Lakin bunu duyan Leylâ'nın akrabaları, iki âşığın görüşmesine engel olurlar.

Bir kış günü kar üstünde yalın ayakla dolaşan Mecnûn'un yolu bir bahçeye düşer. Bahçede bir servi ağacını kesmekte olan bir bahçıvan görür. Kolundaki mücevheri vererek serviyi kesilmekten kurtarır.

16. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la Evlenmesi

Olanı biteni uzaktan izleyen İbn-i Selâm, Nevfel'in Leylâ'yı Mecnûn'a vermeyişini büyük bir sevinçle karşılar. Leylâ'yı yeniden istetir. Babası Leylâ'yı İbn-i Selâm'a verir. Gerdek gecesi odaya giren İbn-i Selâm, Leylâ'nın yanaklarından öpmek, saçını okşamak ister. Leylâ sinirlenir ve eşini tersler. Durumdan haberdar olan Leylâ'nın annesi, kızına nasihatler verir; ailesinin ve kabilesinin adını utanç içinde bırakmamasını ister. Tekrar içeri giren eşini bu sefer tokatlar; ona uzak durmasını, eğer ısrar ederse kendini hançerle öldüreceğini söyler. İbn-i Selâm, yalvarmanın işe yaramayacağını görünce Leylâ'yı uzaktan seyretmekle yetinmek zorunda kalır.

17. Mecnûn'un Leylâ'nın Evlendiğinden Haberdar Olması

Bütün bunlardan habersiz, Necd Dağı'nda yalnız ve çileli günler geçiren Mecnûn, kötü bir rüya görür. Rüyasında elinde bir kandille bağa giren Mecnûn'un elinden kandili bir sülün kapar ve havalanır. Havalanan sülün tam bir dala konacakken kandili düşürür. Uykudan uyanan Mecnûn rüyanın tesiriyle endişe içinde kalır. Mecnûn, gördüğü rüyayı yorumlayabilecek birisini bekler ve bu üzüntü ile dolaşırken, uzaktan deveye binmiş bir kadının gelmekte olduğunu görür. Bu kadın Mecnûn'un kabilesinden, yaşlı, yalancı, hasis, sivri dilli biridir. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğini haber vererek Mecnûn'a boşu boşuna üzülmemesini, kendi kızını ona verebileceğini söyler. Bunları işiten Mecnûn, üzüntüsünden başına taşlar vurur ve kadının teklifini reddeder. Mecnûn'un halini gören kadın söylediklerinden pişman olur. Ona Leylâ'nın evleneli bir yıl olmasına rağmen kocasına hiç meyletmediğini, evliliğin anne baba zoruyla gerçekleştiğini söyler. Bunları duyunca biraz teselli bulan Mecnûn sevdiğine sitem dolu bir mektup yazarak yaşlı kadınla birlikte gönderir.

18. Mecnûn'un Babasıyla Görüşmesi ve Babasının Ölümü

Mecnûn'un babası, yaşlılıktan beli iki büklüm olunca ölümünün yakın olduğunu hissedip oğlunun yanına Necd Dağı'na gider. Babası kendini tanıtıncaya

kadar Mecnûn onu tanımaz. İhtiyar ve üzgün baba, ölümünün yaklaştığını, son günlerinde evladının yanında olmasını istediğini söylesse de Mecnûn, akılla kendisine çare bulunamayacağını, aşk şarabının sarhoşu olduğunu ifade eder. Baba ile oğul arasında bu konuşmalar devam ederken Mecnûn'un kolundan aniden kan gelmeye başlar. Babası ne olduğunu idrak edemez ve telaşlanır. Mecnûn, babasına telaşlanmaya gerek olmadığını, birinin Leylâ'dan kan almasından dolayı kendisinden de aynı şekilde kan geldiğini, aşkın her ikisini bir ettiğini söyler. Bu konuşmayla beraber ümidi kalmayan baba evladıyla vedalaşarak evin yolunu tutar. Birkaç gün içinde de hasta yatağında hayata gözlerini yumar. Babasının öldüğü haberini bir gün Necd Dağı 'nda dolaşırken bir avcıdan alır. Avcı, Mecnûn 'u babasının mezarına kadar götürür. Mecnûn babasının mezarın başında ağıtlar yakar ve ondan af diler.

Mecnûn, Leylâ'nın diyarına gitmek için yola düştüğü bir gün, yolu üzerinde, kendisinin ve Leylâ'nın resimlerinin yan yana çizilmiş olduğu bir yere varır. Leylâ'nın resmini tırnaklarıyla kazır, kendi resmine ise dokunmaz. Olanı biteni seyreden halk, Mecnûn 'a bunun sebebini sorarlar. Mecnûn, kendisine ten, sevgilisine ise can olmanın yakıştığı cevabını verdikten yoluna devam eder.

19. Vezir ile Merv Şahı'nın Hikâyesi

Lârendeli Hamdî, vahşî hayvanların Mecnûn'a gösterdikleri yakınlığı ve sadakati duruma uygun bir hikâye anlatarak açıklamaya çalışır.

İşitdüm bir hikâyetde ki evvel

Var idi Mervde bir şâh-ı efđal (3369)

Eski dönemlerde Merv şehrinde cezalandırmak istediği suçluları vahşî köpeklere atarak parçalatan bir padişah varmış. Padişahın bilge nediminin en büyük korkusu, günün birinde padişahının kendisini bu köpeklere attırmasıymış. Bilge nedim, o günün geleceğini hissederek köpekleri besler ve yakınlık kurar. Gerçekten bir gün padişah, haksız yere nedimin köpeklere atılarak öldürülmesini ister. Ancak köpekler kendilerini besleyen nedime dokunmazlar. Ertesi gün yaptığından pişman olan padişah, yanındakilere nedimin ahvalini sorar. Yanında bulunanlar nedimin ölmediğini, köpeklerin ona dokunmadığını söylerler. Padişah, nedimi çağırır ve köpeklerin kendisine neden saldırmadığını sorar. Nedim köpeklere yaptığı iyiliklere, köpeklerinde aynı şekilde karşılık verdiğini ama padişahın yaptığı hizmetlerin karşılığı

olarak kendisini ölümle cezalandırdığını ifade eder. Padişaha nasihatler eder. Gaflet uykusundan uyanmasını sağlayıp, yanlış uygulamalardan vazgeçirtir.

20. Mecnûn'un Leylâ'ya Mektup Yazması

Leylâ'nın başkasıyla evlendiğini haber alan Mecnûn, kendisine bir mektup yazmak ister. Ancak yanında ne kalem ne de kâğıt bulur. Ertesi gün rastladığı bir arkadaşından kalem ve kâğıt alıp Leylâ'ya sitem dolu bir mektup yazar. Mektubu alan Leylâ çok sevinir. Ancak içindekileri okuyunca çok üzülür. Cevap olarak bir mektup da kendisi kaleme alır. Evliliğinin anne ve baba zoruyla olduğunu, kendisine olan sevgisinin asla bitmeyeceğini yazar. Ayrıca vefat eden babası için taziyelerini iletir.

21. Selîm-i Âmirî'nin Mecnûn'u Ziyareti ve Padişah ile Zahit Hikâyesi

Mecnûn'un kendisine giyecek ve yiyecek gönderen zenginliği ve yiğitliğiyle nam salmış Selim-i Âmirî isimli bir dayısı vardır. Mecnûn, dayısının getirdiği yemeklerden yemeyip hayvanlara vermesi üzerine dayısı duruma uygun olan “Padişah ile Zâhit” hikâyesini anlatır.

Eski zamanlarda bir padişah varmış. Bir gün gezerken harap bir mabed görür ve yanındakilere içinde kimin yaşadığını sorar. Etrafındakiler de burada çok meşhur bir zahidin yaşadığını söylerler. Padişah hayretler içerisinde “Böyle bir adam bu harap yerde nasıl yaşar?” diye sorar. “İnsanlardan uzak durur, uyumaz, yemez, dünya ile alakasını kesmiştir, böyle sabredip oturur” diye cevap verirler. Padişah, mabeyincisini göndererek zahidi çağırır. Mabeyinci, zahidin yanına gelince “Ey dünyadan ilgisini kesip bu viranede ömür tüketen, bir kimsen yok, ne yiyip ne içiyorsun? diye sorar. Zahit “ceylanlardan arta kalan otlardan yerim” der. Mabeyinci, zahidin bu viranede ot yiyerek yaşadığını öğrenince gurura kapılır ve ona: “Eğer sen de benim gibi padişaha hizmet etseydin, ot yemekten kurtulurdun” deyince zahit “Bu yanlıştır, bence bu ot bal şerbetinden daha lezzetlidir, eğer sen bu ota rağbet etsen padişaha hizmetkarlık etmezsin” cevabını verir. Konuşmaları dinleyen padişah atından inip zahidin ayağına kapanarak kendisinden af diler ve hayır duasını alır.

22. Selîm-i Âmirî'nin Mecnûn'u Bir Kez Daha Ziyaret Etmesi ve Yanında Mecnûn'u Görmesi İçin Annesini Getirmesi

Selim-i Âmirî bir gün annesinin durumunu merak eden Mecnûn'un haline üzülüp yanında annesiyle beraber Mecnûn'un bulunduğu yere gelir. Anne, oğlunun perişan halini görüp üzülür. Artık ölümünün yaklaştığını, bu sefil yaşamdan

vazgeçmesi gerektiğini söyler. Mecnûn, bu şekilde davranmasının elinde olmadığı karşılığını verir; annesinden binlerce kez özür diler ve oradan uzaklaşır. Eve hayli üzgün ve kederli dönen anne, çok geçmeden hastalanır ve hayata gözlerini yumar. Dayısından ölüm haberini alan Mecnûn, annesinin mezarına gider. Mezarın başında kendini yerden yere çalar, ağıtlar okur ve ondan af diler. Mecnûn'un bu feryadına kabilesi de katılır.

23. Leylâ'nın Mecnûn'u Görmenin Yolunu Bulması

Leylâ, günlerini sevdiğini görebilmek ümidiyle geçirmekte; fakat İbn-i Selâm'ın korkusundan dışarı adım atamamaktadır. Bir gece dışarıya çıkma fırsatı bulan Leylâ, rastladığı Pir'e para ve kulağındaki küpeleri çıkarıp vererek Mecnûn'u getirmesini rica eder. Pir, nihayet Mecnûn'u bulur, Leylâ'nın mesajını iletir, gönderdiği elbiseleri giydirir. Önceden kararlaştırılan yere gelirler. Leylâ süslenerek Mecnûn'un yanına gider bir ağaç arkasında bekler ve yüzünü göstermez. Mecnûn, Leylâ'yı görmeden ona beyitler okur. Bu sırada durumu haber alan ve ortaya çıkan Rakip (belirtilmemekle beraber, Leylâ'nın kocası İbn-i Selâm'dır), Mecnûn'u öldürmek için kılıçla hamle yapsa da eli havada kaskatı kesilir. Öteki eline de aynı şey olunca, Mecnûn'un ermiş olduğunu anlar ve Mecnûn'dan affını diler. Mecnûn dua eder ve Rakip'in elleri düzelir.

Diledi k'ura bir tîğ ol arada

Eli inmeyüben kaldı havada (4213)

Kılıcı bir eline dahı aldı

Hem ol dahı havâ yüzinde kaldı (4214)

Çün ol ğāfil bu resme düşdi elden

İki bile eli kaldı 'amelden (4215)

Du'ādan çünki tîğ-ı kahr yidi

Ayağına düşüp Mecnûna didi (4216)

Beni bu derdde koma giriftār

Dile hācet Ĥudādan yine kırtar (4218)

Du'ā kılup bu sözden şöñra ol abdāl

Anı ol derdden kırtardı derhāl (4224)

24. Selâm-ı Bağdadî'nin Mecnûn'u Görmeye Gelmesi

Bağdat şehrinde Selâm isimli, aşk ve âşıklığa aşına bir genç yaşamaktadır. Mecnûn'un hikâyesinden ve şiirlerinden haberdar olan bu delikanlı, çölleri geçerek onu ziyaret etmek için Necd Dağı'na gelir. Mecnûn'a kendini tanıtır ve yanında kalabilmek için Mecnûn'dan müsaade ister. Mecnûn, henüz çok genç ve toy olduğunu, yanında açlık ve sefalet bulacağını, sıkıntıların onu çabuk yıldıracağını söyler. Yol yakinken geri dönmesini tavsiye eder. Selâm'ın bütün sıkıntılara göğüs gerebileceğini vadetmesi üzerine Mecnûn yanında kalmasına izin verir. Fakat Selâm, yemekten, içmekten, uyumaktan vazgeçmez; Mecnûn'un bütün bunlardan uzak olmasını da anlamaz ve ona akıl vermeye kalkar. Mecnûn da onu azarlar. Selâm, beraberinde getirdiği nevaleler tükenene kadar Mecnûn'un yanında kalır ve Mecnûn'un dilinden dökülen şiirleri ezberler. Mecnûn'un şiirlerini Bağdat halkına okur. Mecnûn'un şiirleri Bağdat'ta dilden dile dolaşır. Böylece Mecnûn'un şiirleri Selâm sayesinde Bağdat'ta bilinir hale gelir ve Bağdatlılar Mecnûn'un şiirleriyle şeref bulurlar.

Lârendeli Hamdî, Selâm vak'asından sonra Mecnûn'un kişiliği hakkında konuşur: Mecnûn, namazdan, ibadetten, oruçtan ve diğer dini vecibelerden gafil olmayan, saygılı ve akıllı bir kimsedir. Kendisinde velilik alametleri belirlemekte, sayısız kerametler ortaya koymaktadır. Söylediği benzeri olmayan gazeller, aklını kaçırmış biri tarafından söylenemeyeceğinin izlerini taşırlar. Bununla birlikte Hak'tan da gafil değildir. Aşkı tefekkür ederken kendini o derece kaybeder ki, bedenine yüz ok sapsalar dahi hissetmez. Sözlerini anlayamadıkları için cahil kimseler ona "Mecnûn" derler. Halbuki Mecnûn, dünyanın nimet olarak görünen bütün sıkıntılarından el çekmeyi başarmış birisidir.

25. Zeyneb ve Zeyd'in Hikâyesi

Mecnûn bu şekilde Necd Dağı'nda otuz yıl geçirir. O zamanda Zeyd adlı, temiz yaratılışlı, aşk acısına aşına, yiğit ve fakir bir genç vardır. Bu genç, amcasının kızı Zeyneb'e tutkundur. Zeyneb de onu gizlice sevmektedir. Ancak amcası, kızını Zeyd'e değil zengin birine vermeyi tercih eder. Umudu kesilen Zeyd deli gibi çöllere düşer, yemekten, uykudan kesilir. Leylâ, komşusu olan Zeyd'in durumunu bilmekte ve zaman zaman onu çağırarak beraber dertleşmektedir. Zeyd, Leylâ vü Mecnûn arasındaki haberleşmeyi de sağlamaktadır. Mecnûn'un benzersiz gazeller okuduğu bir gün Zeyd, içinde bulunduğu divanelikten dolayı onu ayıplar. Bu denli güzel şiirler söyleyen

birinin, bu şekilde yaşamaması gerektiğini ifade eder. Mecnûn, kendisini ayıplayan ve haddini aşan Zeyd'i azarlar. Zeyd hatasını anlar ve susar. Mecnûn, sevgilisiyle arasındaki haberleşmeyi sağladığı için Zeyd'le münasebetini kesmeye cesaret edemez. Kendisinden sadece Leylâ'dan haber getirip götürmesini ister.

Zeyd karakteri hikâye içinde iki önemli fonksiyona sahiptir. İlk olarak Leylâ vü Mecnûn arasında haberleşme görevini sağlarken diğer bir taraftan Mecnûn'un aşkının yüceliğini okuyucuya göstermek için aşk ve sebat konusunda Mecnûn'la kıyaslanır. Bu idealize edilmiş kahramanın üstün vasıfları, eser boyunca pek çok kez kıyaslama yolu ile de açıklanmaya çalışılmıştır. Mesnevide Mecnûn başta Zeyd olmak üzere İbn-i Selâm ile âşıklık, tahammül gücü ve sadakat bakımından kıyaslanır. Mecnûn'un üstünlüğü her defasında vurgulanır.

26. İbn-i Selâm'ın Hastalanması ve Ölmesi

Leylâ'dan yüz bulamayan İbn-i Selâm daha fazla dayanamayarak hastalanır ve çok geçmeden de vefat eder. Arap adetlerine göre kocası öldüğü için iki yıl matem tutmaya başlar. Leylâ kocasının ölümünü bahane ederek Mecnûn için ağlayıp feryat eder ve yüzünü iki yıl kimseye göstermez.

Zeyd, İbn-i Selâm'ın ölümünü Mecnûn'a haber verir:

Varup efğan-gehinde itdi nāgāh

Dil-i Mecnūnı bu hāletden āgāh (4651)

Mecnûn sevinmekle beraber, Leylâ'nın önünde can verdiği için İbn-i Selâm'ı kıskanır.

Mecnûn'un hasretine dayanamayan Leylâ, Zeyd aracılığıyla Mecnûn'u çağırır. Mecnûn, Zeyd'le birlikte yola çıkar. Vahşi hayvanlar sevgililerin etrafını çevirerek yanlarına kimseyi yaklaştırmazlar. Olanı biteni görenler hayrete düşerler. İki sevgili bir süre felekten şikâyet ederler ve aralarında konuşurlar. Mecnûn, bu dünyada Leylâ'dan ayrılmanın vaktinin geldiğini hisseder. Leylâ'nın yanından ayrılır ve çöllerin yolunu tutar.

27. Leylâ'nın Hastalanması ve Ölmesi

Bir sonbahar gecesinde Leylâ, rüyasında Mecnûn'un öldüğünü görür ve endişe içinde kalkar ve bu rüyanın tesiriyle hastalanıp yatağa düşer. Çağrılan hekimin uyguladığı tedavi bile Leylâ'y iyileştirmez. Hastalığı günden güne gittikçe artan Leylâ,

annesinden kendisine çektirdiklerinden dolayı helallik ister; öldüğü zaman Mecnûn'un ayağının değdiği topraktan gözüne sürme çekilmesini, aşk şehidi olduğu için, vücudunun gözyaşıyla yıkanıp kanlı kefene sarılmasını vasiyet eder. Vasiyetini bitirir bitirmez gözlerini yumarak hayata veda eder.

Buni didi vü gözlerin ter itdi

Ki kaçd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi (5047)

Kızını kaybeden annesi ağlayıp karalar giyer, saçını başını yolarak yas tutar. Leylâ, kalabalık ve hüznü dolu bir törenle defnedilir.

28. Mecnûn'un Leylâ'nın Ölümünden Haberdar Olması Leylâ'nın Hasretiyle Ölmesi

Leylâ'nın annesi, kızının son vasiyetini yerine getirmek için Mecnûn'a Leylâ'nın ölüm haberini verir ve beraber ağlamayı ve yas tutmayı teklif eder. Mecnûn, Leylâ'nın öldüğüne inanmak istemez. Kendini kaybeder, düşüp bayılır. Akli başına gelince Allah'tan ölüm diler. Peşinde vahşi hayvanlar olduğu halde Leylâ'nın kabri başına gider. Leylâ'nın kabrini kucaklar ve öylece can verir. Vahşi hayvanlar Leylâ'nın kabri üzerinde can veren Mecnûn'un etrafını sararlar ve oraya kimseyi yaklaştırmazlar. Halk, çevresini vahşi hayvanların sardığı bu âşığın cesedini görmeye gelir ve bu olaya hayran kalır. Fakat hiç kimse vahşi hayvanların korkusundan onun yanına yaklaşmaya cesaret edemez. Sonunda Mecnûn 'un bedeni çürür ve ondan kemikten başka bir şey kalmaz. Ancak vefalı hayvanlar Mecnûn 'un kemiklerine bile dokunmazlar. Aradan bir yıl geçtikten sonra çevresindeki hayvanların bir kısmı Mecnûn 'un peşi sıra ölür, bir kısmı da yeniden Necd Dağı'na geri döner.

29. Akrabalarının Mecnûn'un Ölümünden Haberdar Olması

Bu hikâye her yerde anılmaya başlanır. Bu şekilde Mecnûn'un öldüğünü duyan yakınları gelir ve Mecnûn'un kemiklerini bulurlar. Aralarındaki feraset sahibi kimseler, iki âşığın hayatta birbirlerine kavuşamadıklarını söyleyerek Mecnûn'u, Leylâ'nın yanına gömmeyi kararlaştırırlar. Mecnûn'un mezarından, Leylâ'nın mezarına doğru bir pencere açarlar. Bu iki kabrin etrafına son derece güzel bir türbe yaparlar. Türbeyi herkes gelip görür ve hayran olur. Adını "Ziyaret-gah-ı Ervah-ı Muhibbin" koyarlar.

Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn

Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn (5291)

30. Zeyd'in Rüyada Leylâ vü Mecnûn'u Birlikte Görmesi

Leylâ vü Mecnûn öldükten sonra Zeyd, sürekli kabirlerini ziyaret eder. Zeyd, iki âşîğın ölümlerinden sonraki hallerini merak etmektedir. Bu düşünce ile yattığı bir gece rüyasında, bir meleğin kendisini cennette bir gül bahçesine götürdüğünü görür. Bu bahçede ellerinde kadehler olduğu halde oturmakta ve dünyada yaşadıklarından bahsetmekte olan bir çift görür. Zeyd, bunlara hizmet eden ihtiyara bu çiftin kim olduğunu sorar. İhtiyar da bunların isimlerinin Leylâ vü Mecnûn olduğunu, dünyada çektikleri sıkıntı ve eziyetlerden dolayı bu mertebeye kavuştuklarını söyler. Zeyd gördüğü rüyayı herkese anlatır. Halk, Zeyd'in rüyasıyla iki âşîğın ölümlerinden sonraki durumlarından haberdar olur.

2.2.2.2. Mesnevide Geçen Ara Hikâyeler

Edebiyatta hacimli eserlerde monotonluğu kırmak ve okuyucuyu hikâyeden koparmamak için ana olayın akışına yardımcı ara hikâyeler yerleştirilir. “Diğer geleneksel tahkiye türlerinde (masal, halk hikâyeleri, meddah hikâyeleri vb.) olduğu gibi mesnevilerin de ortaya çıktıkları dönemde toplumun anlatı ihtiyacını karşıladıkları kabul gören bir görüştür” (Kekeç, 2017: 187). Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi, tek bir ana olaya sahip bir aşk mesnevisidir. Tek bir konu üzerinden yazılan binlerce beytin, okurun dikkatinin dağılmasına, sıkılmasına sebep olabileceği düşüncesiyle şair zaman zaman bu ana olay etrafında gelişen farklı olaylardan veya duruma uygun kısa hikâyelerden bahsederek okuyucunun dikkatinin diri kalmasına ve eserin sanat gücünün artmasına gayret etmiştir.

Lârendeli Hamdî eserinde Nizâmî'deki gibi vaka zincirine çerçeve vaka özelliği taşıyan üç hikâye yerleştirmiştir.

Bu hikâyelerin Nizâmî'den tercüme yoluyla alındığını belirtebiliriz. Çünkü hikâyelerin olaylar arasında zikredilişi ve içeriği Nizâmî'deki gibi aynıdır. Ancak Nizâmî'nin eserinde mevcut olan “Keklik ile Karınca” hikâyesi Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde bulunmaz. Mecnûn hayvanlarla arkadaşlık kurduktan sonra hayvanların ona nasıl hizmet ettiklerini ve sevgi duyduklarını ifade ettikten sonra aynı anlamı taşıyan (3370-3423) beyitler arasında “Merv Padişahı ile Vezir” hikâyesi, (3734-3756) beyitler arasında “Padişah ile Zâhit” hikâyesi, son kısımlarda ise (4408-4457) beyitler arasında “Zeyd ile Zeynep” hikâyesi anlatılmaktadır.

2.2.2.2.1. Merv Padişahı ile Vezir

Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un hayvanlarla arkadaşlık kurduktan sonra hayvanların ona nasıl hizmet ettiklerini ve sevgi duyduklarını ifade ederek, (3370-3423) beyitleri arasında "Merv Padişahı ile Vezir" hikâyesini zikreder. Bu hikâye mesnevide Mecnûn'un dilinden anlatılır. Lârendeli Hamdî bu bölümde Merv şehrinin hükümdarının yırtıcı ve son derece vahşi köpekleri olduğundan ve kime sinirlense bu köpeklerin önüne atıp parçalatmasından bahseder. Hayvanların Mecnûn'a gösterdikleri dostluğu ve sadakati bu hikâye ile izah etmeye çalışır. Lârendeli Hamdî, duruma uygun olan bu hikâyeyi Nizâmî'den almıştır:

Geçmiş dönemlerde Merv'de bir padişahın zincirlere bağlı son derece azgın ve yırtıcı köpekleri varmış. Cezalandırmak istediği kimseleri azgın köpeklerle atarak parçalatmış. Padişahın nedimlerinden hünerli ve akil bir genç varmış. Bu nedimin en büyük korkusu, günün birinde kıymet bilmez padişah tarafından bu yırtıcı köpeklerle atılmasıymış. Akıllı nedim tedbir alayım düşüncesiyle her gün bu yırtıcı köpeklerle yakınlık kurar ve onları besler. Böylece köpekleri kendisine alıştıırıp onlarla dost olmuş. Gerçekten günün birinde padişah, yoktan yere nedimin köpeklerle atılarak öldürülmesini emreder. Ancak köpekler yakınlık kurdukları ve kendilerini besleyen bu gence dokunmazlar. Padişah ertesi gün yaptığına pişman olunca köpeklerin onu nasıl parçaladığını sormuş. Yanındakiler, gencin keramet gösterdiğini, köpeklerin ona dokunmadıklarını söylerler. Genci hemen yanına çağırıp özür dileyip hayatta kalmasının sebebini sorar. Genç, köpekleri beslemesi ve yaptığı iyiliklere karşılık olarak, köpeklerin de iyilikle karşılık verdiğini ama şahın yaptığı hizmetlerin karşılığı olarak kendisini ölümle cezalandırdığını söyler. Padişaha nasihatler verir. Hatasını anlayan padişah gaflet uykusundan uyanır ve yanlış uygulamalardan vazgeçer.

Lârendeli Hamdî, bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da tercüme etmiştir: "Bu hikâyeden maksadım şudur:" Mecnûn'un çöldeki hayvanları gece gündüz beslemesi ve böylelikle o vahşi hayvanların kendisi ile arkadaş olmalarından ötürü halkın kendisini ayıplaması ve korku duyması dolayısıyladır. Lârendeli Hamdî'nin, yapılan her iyiliğin bir gün beklenmedik bir anda karşılığının alınabileceğini bu hikâyeyle izah etmesi güzeldir. Nitekim hikâyede Mecnûn ile Leylâ buluştuklarında onları halkın bakışlarından ve müdahalesinden bu vahşi hayvanlar korumuştur.

2.2.2.2.2. Padişah ile Zâhit Hikâyesi

Lârendeli Hamdî ‘Padişah ile Zâhit Hikâyesi’ni Nizâmî’nin eserinden almıştır. Mecnûn’un dayısıyla görüştüktan sonra onun getirdiği yemeklerden yemeyip hayvanlara vermesi üzerine Mecnûn’un nasıl kanaatkâr birisi olduğunu göstermek için (3734-3756) beyitleri arasında Padişah ile Zâhit hikâyesini zikretmektedir.

Geçmiş dönemlerde cihanda eşi benzeri olmayan bir padişah varmış. Bir gün gezerken harap bir mabed görür ve yanındakilere içinde kimin yaşadığını sorar. Etrafındakiler de burada çok meşhur bir zahidin yaşadığını söylerler. Padişah hayretler içerisinde “Böyle bir adam bu harap yerde ne için oturur; ne yer, ne içer, nerede yatar?” diye sorar. “İnsanlardan uzak durur, uyumaz, yemez, dünya ile alakasını kesmiştir, böyle sabredip oturur” diye cevap verirler. Padişah, mabeyincisini göndererek zahidi çağırır. Mabeyinci, zahidin yanına gelince “Ey dünyadan ilgisini kesip bu viranede ömür tüketen, bir kimsen yok, ne yiyip içiyorsun?” diye sorar. Zahit “ceylanlardan arta kalan otlardan yerim” der. Mabeyinci, zahidin bu viranede ot yiyerek yaşadığını öğrenince gurura kapılır ve ona: “Eğer sen de benim gibi padişaha hizmet etseydin, ot yemekten kurtulurdun” deyince zahit “Bu yanlıştır, bence bu ot bal şerbetinden daha lezzetlidir, eğer sen bu ota rağbet etsen padişaha hizmetkarlık etmezsin” cevabını verir. Konuşmaları dinleyen padişah atından inip zahidin ayağına kapanarak kendisinden af diler ve hayır duasını alır.

Lârendeli Hamdî, bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da tercüme etmiştir: “Bu kıssadan maksadım, kanaat hasletini belirtmektir.”

Bu hikâyedeki zahit ile Mecnûn, karakter olarak benzeşmektedir. Mecnûn, hikâyenin ilerleyen bölümlerinde vuslatı değil vahdeti arzulayan bir karaktere bürünüp dervişliğe adım attığı yavaş yavaş okuyucuya hissettirilir.

2.2.2.2.3. Zeyd ü Zeyneb Hikâyesi

Hikâyenin sonunda (4408-4457) beyitler arasındaki Zeyd ile Zeynep hikâyesi, Nizâmî’deki gibidir. Sevdiğine kavuşamayan ve aşk acısına aşına olan Zeyd, Leylâ’nın yakın arkadaşı olup iki sevgili arasında arabuluculuk görevini üstlenmektedir. “Zeyd ü Zeyneb kıssası Şair-i İlhakî’nin” (Levend, 1959: 11) Nizâmî’ye yaptığı eklemelerdendir. Lârendeli Hamdî, kıssayı İlhakî’nin işleyişine sadık kalarak almıştır:

Temiz yaratılışlı, hüner sahibi, fakir bir genç olan Zeyd, amcasının kızı Zeynep'i sevmektedir. Zeyneb de onu sevmektedir. Zeyd'in fakirlikten başka bir ayıbı yoktur. Ancak vasisi olan amcası, Zeyd'in istediği şahsî parasını da kızını da vermez. Ondan kurtulmak için Zeyneb'i Zeyd'e değil de varlıklı birine verir. Bu acı, Zeyd'i, Mecnûn gibi bela zincirine tutsak eder ve Zeyd yemekten uykudan kesilerek deli gibi çöllere düşer. Sonra Leylâ vü Mecnûn'un arasındaki mektuplaşmada aracılık yapar.

Lârendeli Hamdî'nin hikâyeden asıl kastı Zeyd gibi tabiat olarak Mecnûn'a denk görünen karakterlerin bile aşkta onunla boy ölçüşemeyeceğini gözler önüne sermek, Mecnûn'un aşkının farklılığını ve kutsiyetini vurgulamaktır. Zeyd de Selâm-ı Bağdâdî gibi Mecnûn'un tam aksine yemekten içmekten sakınmayan, aşkla bütün bunların bir arada yürüyebileceğini zanneden bir karakter olarak çizilir.

Eserde yer alan, olay içinde olay anlatma esasına dayalı ve kendine ait farklı kişi, yer ve zaman ögelerine sahip bu üç küçük hikâyeye, eserin sanat değerini yükseltmesinin yanında mesnevi türü ile ilgili süregelen mesnevi-roman ilişkisi⁹ açısından da dikkat çekici bir durumdur. Lârendeli Hamdî, modern/postmodern romanlarda da kullanılan bu teknik ile eserine estetik katmıştır. Bununla beraber eserin okuyucu gözünde inandırıcılığını artırmış ve onu hikâyeye sıkı sıkıya bağlamıştır.

2.2.2.3. Tahkiye Özellikleri

2.2.2.3.1. Bakış Açısı

Sanat izahın yanı sıra, biraz da “perspektif” meselesidir. Eşya, sanatçının bulunduğu konuma ve ruh dünyasına göre anlam ve işlev kazanır. Ne var ki, “eşya” doğal varlığıyla bir malzemedan ileriye geçemez. Ona biçim ve ruh veren “perspektif” hadisesidir: Sanatçının “eşya” karşısındaki konumu eşyaya bakış tarzı, nihayet eşyayı yorumlayış ve sunuş biçimi, sanat olayını doğurur. Sanat bu anlamda, “özne” (sanatçı) ile “nesne” arasındaki ilişkinin (uzaklık ve yakınlığın, hatta iletişimin) estetik bir duyarlılıkla sunulması demektir (Tekin, 2001: 46). Plastik sanatlarda kullanılan perspektif kavramının anlatma esasına bağlı metinlerdeki karşılığı bakış açısıdır. Bakış açısı, anlatma esasına bağlı metinlerde vak'a zincirinin ve bu zincirin meydana gelmesinde kullanılan mekân, zaman, şahıs kadrosu gibi unsurların kim tarafından

⁹Mesnevi-roman ilişkisine dair ayrıntılı bilgi için bk.: Kekeç, İ. (2017). “Tür Edebiyatında Mesnevi ve Roman İlişkisine Dair Görüşler Üzerine Bir Değerlendirme”, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi Gelenek ve Postmodernizm Özel Sayısı*, s. 186-194. – Aktaş, Ş. (1983). *Roman Olarak Hüsn ü Aşk, Edebiyat ve Edebi Metinler Üzerine Yazılar*, Kurgan Edebiyat Yayınları, ss. 368-38, Ankara. – Kahraman, M. (2011). *Leylâ vü Mecnûn Romanı*, Akçağ Yay., Ankara.

görüldüğü, idrak edildiği ve kim tarafından, kime nakledilmekte olduğu sorularına verilen cevaptan başka bir şey değildir (Aktaş, 1998: 84).

Anlatıma dayalı eserlerde anlatıcının vazgeçilmezliği doğal olarak, anlatıcının konumunu irdelemeyi, anlatıma esas olan kişi veya kişilerin bakış açılarının tespitini gerektirir (Boynukara, 1997: 109). Yazarın, eserini meydana getirirken nasıl bir anlatıcı kullanacağı, kimin bakış açısına başvuracağı ve bu tespitlerindeki tutarlılığı eserin bütünlüğünü temin eden önemli faktörlerdendir.

Lârendeli Hamdî eserini hâkim bakış açısı (Tanrısal Anlatım Yöntemi) ile kaleme almıştır. Hâkim bakış açısında anlatıcı eserde her şeye hâkim bir konumdadır. Anlatıcının açısı, zaman ve mekân tanımaksızın her şeyi görmeye müsaittir. Her şeyi bilir ve görür, istediği bilgiyi istediği kadar verir, kimi zaman olayları bütün ayrıntılarıyla anlatır, kimi zaman da özetlemeyi tercih eder. Olayları yorumlama hakkına sahiptir. Bu bakımdan hâkim bakış açısı yönteminin, yazar ile okuyucunun ortak değerlere sahip buldukları toplumlarda geçerli olduğu söylenebilir. Çünkü, böyle bir anlatım yönteminin kullanılabilmesi için yazarın ileri sürdüğü görüş ve düşüncelerin okuyanlarca benimseneceğine ve kabul göreceğine güvenmesi gerekir (Aytür, 1997: 92).

Şimdi bütün bu söylediklerimizin ışığında Lârendeli Hamdî'nin eserinde kullanmış olduğu hâkim bakış açısı tekniğini gözden geçirelim.

Kaynağını Arap edebiyatında bulan Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Türk edebiyatında birçok kez kaleme alınmıştır. Konunun ilâhî ve mecâzî aşkı terennüm etmede sağladığı geniş olanaklar, şöhretinin yerellikten sıyrılıp aşk üzerine söylenen hemen hemen her söze sirayet etmesine sebep olmuştur. Mustafa Miyasoğlu'nun ifadesiyle bu hikâyeye, bir bakıma aşkı yeniden tanımlamamızı daha doğrusu aşk anlayışımızı şekillendirmiştir (Miyasoğlu, 1998: 124).

Hâkim bakış açısı tekniğiyle yazılan ve 5441 beyit olan eser, gerçekten de mekân, zaman ve şahıs kadrosu itibariyle oldukça hacimli bir mesnevidir. Okuyucu, asıl kahramanlar dışında pek çok karakter tanımakta, birçok farklı mekânda gezinmekte, insanların doğduğu ve öldüğü geniş bir zaman diliminin kronolojik seyrine şahit olmaktadır.

Hâkim bakış açısıyla kaleme alınan eserlerde yazarın vücut verdiği itibarî bir varlık hikâyeyi anlatma işini üzerine alır. Onun vak'a ve vak'a kahramanları ile her

nevi ilgisi şüphesiz yazar tarafından belirlenir. Bu ayrıntıyı göz önünde bulundurarak “hâkim bakış açısı”ndan hareketle yazılmış eserlerdeki anlatıcıya “yazar-anlatıcı” ismini verebiliriz (Aktaş, 1983: 96). Aşağıdaki beyitler hikâye giriş beyitleridir:

Bilen bu gencün aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥāşuñ ma’denini (731)
Ki ya’nî ‘arz iden bu dāstānı
Şu resm ile rivāyet kıldı anı (732)

Daha ilk beyitlerde, yazarın mesnevisinde naklettiği şeyleri “o” zamiriyle karşılayabileceğimiz bir ravîden işittiğini ve bu işittiklerini itibarî bir anlatıcı tayin ederek bize aktardığına şahit olmaktayız. Ancak anlatıcı yeri geldikçe hikâyeyi işittiği ravîden söz açmayı, onu değişik isimler altında hatırlamayı ihmal etmez: İden bu defterün şeklini taşvîr (1009), Şu resme eyledi rāvî rivayet (1210), Uran bu kışşanuñ aşlına bünyād (1503), Olan gam nüshası levhine naḳḳāş / Şu resme eyledi bu kışşayı fāş (3311), Şu resme itdi bizi rāvî ḥaberdār (4239), Olan bu kışşanuñ aşlına rāvî (5315).

Anlatıcı, kahramanların sadece geçmiş yaşantıları hakkında bilgilere sahip değildir; o, Leylâ vü Mecnûn’un rüyalarına bile vakıf birisi olup bütün ayrıntılarıyla anlatabilecek durumdadır. Hatta, rüyanın görülmesi anında, rüya ikliminde yaşadıklarını muhakeme eden Mecnûn’un zihninden geçen şu sözler (Kütük, 2002: 152) bile anlatıcının bilgisi dahilindedir:

Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu ḥālüm
Düşüm midür ‘aceb yoḥsa ḥayālüm (962)

Anlatıcı vak’ayı aktarırken zaman zaman araya girmekten, öğütler vermekten kaçınmaz. Hikmet ifadelerini bir tebliğ anlayışıyla aktarır. Örneğin Mecnûn’un babasının ölmesi sahnesi, anlatıcıya, dünyanın fani olduğu, kalıcı olan ise ahiretin olduğu üzerine konuşmak için kaçırılmaz bir fırsat yaratmıştır. Okuyucu, 3210. beyitten 3234. beyte kadar, anlatıcıyı kürsüden dinliyormuş hissine kapılır. Bir başka mesaj verme sahnesi ise İbn-i Selâm’ın hastalandığı kısımdır. Tabiplerin verdiği diyete uymayan İbn-i Selâm tekrar hastalanır. Anlatıcı burada hemen devreye girer ve perhizin yararlarından bahsetmeye başlar:

Ḳamu derde devā perhîz-iledür

Tene renc ü şafâ perhîz-iledür (4582)

Hem anuñ-la bulur rāhat sebātı

Marazdan merde ol virür necatı (4583)

Bu perhîz iy birāder renc üzre

Şu resmedür ki al'a genc üzre (4584)

Bu tavır, modern anlatı türlerinde, fiktif yapıyı zedeleyici bir tavır olarak değerlendirilmektedir. Ancak klâsik aşk mesnevilerinde geleneğin, zamanın ve sanat anlayışının gereği olarak, didaktik endişelerle yazıldığını gözden uzak tutulmamalıdır.

Lârendeli Hamdî eserinde tek bir bakış açısı uygulamasının sağlayacağı monotonluğu kırmak için diyaloglardan, mektuplardan ve iç monologlardan da istifade etmiştir. Bu bölümlerde hâkim bakış açısı yerini, kahraman anlatıcının bakış açısına bırakır. Yani anlatıcı, itibarî metinde yer verdiği kahramanlardan birini kendine sözcü seçer. Bu durumda anlatıcı, söz konusu kahramanın müşahede kabiliyeti, tecrübesi ve bilgi seviyesi ile sınırlıdır (Aktaş, 1983: 100).

2.2.2.3.2. Kişiler

Mesnevinin aksiyonunu sağlayan baş karakterler kadar geri planda kalan karakterlerin esere önemli katkı sağladığı göz ardı edilemeyen bir gerçektir. “İtibarî eserde nakledilen hikâyenin zuhuru için gerekli insan ve insan hüviyeti verilmiş diğer varlıklar ve kavramlar, şahıs kadrosunu oluştururlar. Hangi şart altında olursa olsun, şahıs kadrosunu oluşturan bireyler itibarî âlemden ve bu âlem içinde yer alan diğer unsurlardan ayrı düşünülemez” (Aktaş, 1998: 148).

Anlatma esasına bağlı edebî metinlerde şahıs kadrosunun tahlil ve tasnifi farklı şekillerde yapılabilmektedir. Biz çift kahramanlı olan ve bünyesinde hasım veya karşıt kişiler barındıran mesnevimizin tahlili için uygun olduğunu düşündüğümüz Roland Bourneur ve Real Quellet'in ve bunlara bağlı olarak Şerif Aktaş'ın yapmış oldukları tasnifi esas aldık. Bu tasnif şu başlıkları ihtiva eder:

- 1- “Asıl kahramanlar veya Birinci Derecedeki Kahramanlar
- 2- Hasım veya Karşı güç (Antagoniste)
- 3- Arzu Edilen ve Korku Duyulan
- 4- Yönlendirici (destinateur)
- 5- Alıcı

6- Yardımcı Kahraman (Adjuvant)

7- Dekoratif Unsur Durumundaki Kahramanlar” (Aktaş, 1998: 153).

Lârendeli Hamdî'nin eserinde mesneviye ismini veren kahramanlar, yani Leylâ vü Mecnûn asıl kahramanlar konumundadır. Diğer bütün kahramanlar vakanın zuhuruna hizmet ederler. Bunlar iki âşık arasındaki duygusal yakınlaşmaya önyak veya engel olmaya çalışan kişiler olarak olaya dahil olurlar. Mesnevide şahıslar fizikî özellikleri kalıplaşmış ifadelerle yapılır. Vakanın zuhuruna hizmet eden asıl kahramanlar dışında kalan yardımcı kahramanlar, genellikle ayrıntılı olarak tasvir edilmezler.

2.2.2.3.2.1. Asıl Kahraman veya Birinci Derecedeki Kahraman

Klâsik Türk edebiyatında ele alınan aşk konulu mesnevilerde aksiyonu dolayısıyla hareketliliği sağlayan bir veya birden fazla kahraman bulunur. “Her çatışma oyunu idare eden biri tarafından tahrik edilir. Bu, Souriau'nun tematik güç olarak adlandırdığı vakaya ilk dramatik hamleyi veren şahıstır” (Aktaş, 1998: 153). Bu asıl kahraman, yapıyı oluşturan bütün unsurların merkezinde olmakla birlikte, okuyucunun en fazla ilgi duyduğu, merak ettiği, sevinç ve kederlerini paylaştığı, ahlâkî ve felsefî tutumunu benimseyip veya reddettiği, yerine göre empati kurduğu bir karakterdir (Tekin, 2001: 84).

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde tematik güç Mecnûn'dur. Aksiyon bütün hareketini ondan alır. Şair hikâyenin diğer unsurlarını Mecnûn'u merkeze alarak yerleştirir.

a- Kays (Mecnûn): Vakanın etrafında teşekkül ettiği en önemli figür olarak karşımıza çıkan kahraman hakkında Mehmet Kaplan, Mecnûn'u, iyileşmek veya kavuşmak istemeyen bir ruh hastası olarak tanımlar. Bu ruhsal bozukluğun temelinde bize göre Fuzûlî'nin bir beytinde ifade ettiği gibi: İhtimâl-i hecr teşvişine değmez zevk-i vasl / Vasl kim var anda hicrân ihtimâli n'eylerim. (Ayrılık ihtimali içeren bir kavuşmaya kavuşma bile demem ve ben onun istemem; istediğim kavuşma peşi sıra ayrılık gelmeyendir ve o kavuşma bu dünyada olmaz). Belki de Mecnûn ayrılık ihtimali bulunduğu için kavuşmayı bu dünyada değil diğer tarafa bırakmıştır. Nitekim Zeyd'in hikâyenin sonlarına doğru rüyasında gördüğü manzara bu düşünceyi teyit etmektedir. Kaplan'a göre Mecnûn'dan ziyade Leylâ, içinde bulunduğu durumun farkında olan ve onu aşmak için çeşitli çareler arayan âşık bir genç kız tipi olarak gerçeğe daha yakındır. Üstelik Mecnûn, bir erkekte bulunması gereken bir erkeğe yaraşan irade gücüne de sahip değildir. Mutluluğu değil, ıstırabı sever (Kaplan, 1985: 144). Derin bir yok olma ve manevî intihar arzusu ile

doludur. Bu intihar arzusu Leylâ'nın vefatıyla beraber doruğa çıkar ve gerçeğe dönüşür. Bu ölümle beraber görülüyor ki Mecnûn, bütün mücadeleyi gücünü Leylâ'dan aldığı apaçık ortadadır. Tıpkı Nev'î'nin Ferhâd için sarfettiği beyitteki gibi:

"Ferhâd'a öz vücûdu dağlarca hâil idi

Yoksa değildi âciz ol Bîsütûn elinden"

Ferhâd için en büyük engel, dağlar değil, kendi öz benliği idi. Yoksa o Bî-sütun dağının karşısında çaresiz değildi (Sefercioğlu, 2020).

Nev'î'ye göre dağın büyüklüğü Ferhâd için mesele değildi. Ferhâd'a engel olan nefsiydi. Ferhâd'ın bütün çabası Şîrîn'e kavuşmak içindi. O da tıpkı Leylâ'nın ölüm haberini alınca ölmek isteyen Mecnûn gibi Şîrîn'in ölüm haberini alır almaz dağı delmeyi bırakarak kendini taşlara vura vura intihar etti. Bu bağlamda iki karakterin uyuştugu görülmektedir.

Leylâ'nın ölümüyle beraber yaşama dair hiçbir beklentisi kalmayan Mecnûn'un tıpkı Ferhâd gibi kabirde de olsa Leylâ'ya kavuşma derdinde olduğu ortadadır. Kaplan, ölüm arzusu ve bu ruh hastalığının temelinde yatan nedenlerinden biri olarak "insanlara duyduğu nefret duygusu olduğuna inanır" (Kaplan, 1985: 158).

Biröl Emil de aşağı yukarı Kaplan'la aynı görüştedir. Bütün bunlara Mecnûn'da geniş bir şahsiyet araştırmasına imkân verecek bir sürü özellik bulunduğunu da ekler (Emil, 2004: 473). "Mecnûn'da modern psikolojinin şahsiyet tasnifinde içe dönük tipin özelliklerini görür. Aile ve çevresine isyanın temelinde hürriyet ile zaruret arasındaki çatışmanın ve sosyolojik bir zıtlığın (şehir ve çöl) var olduğuna inanır. Mecnûn'un ilâhî aşkla ilişkilendirilmesini aileden, toplumdan, insanlardan kaçan ferdin, tabiata veya Tanrı'ya sığınmasıyla" (Emil, 2004: 475-476) açıklar. Makalesinin devamında, Mecnûn'u eskilerin gözünde deliliğin değil, gerçeklik ve ötesinin, akli reddetmenin ve akıl karşısında ruhu, gönlü, aşkı yüceltmenin temsili konumundadır. Hatta gelenek onu tipin efsanevî pîri yapmıştır. O kadar ki, bir çeşit velâyet payesi vererek 'Hazret' bile yapılmıştır (Emil, 2004: 513).

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde portresini çizdiği Mecnûn ise hadiselerin etrafında geliştiğini gördüğümüz birinci derecedeki kahraman durumundadır. Mesnevinin şahıs kadrosundaki diğer bireyler onunla ilgisi bağintısında yer alırlar. Doğumuyla birlikte kendisine verilen isim Kays'tır. Ancak, ona, aşk sarhoşluğundan dolayı sergilediği davranışlar sebebiyle "Mecnûn" lakabı verilmiştir.

Ṭarîk-ı ‘aıklan çün geldi birün
Ḳābile taḳdılar adını Mecnûn (1359)

Mesnevîde bu beyitten sonra Kays ismi kullanılmaz, Kays daima Mecnûn ismiyle zikredilir. Kays’ın bu yeni ismi daha doğrusu maskesi için İsviçreli psikiyatr Carl Gustav Jung “persona” sözcüğünü kullanmaktadır. İnsanoğlunun uygarlaşma süreci, insan ve toplum arasında, onun nasıl görünmesi gerektiği konusunda ve birçok insanın arkasına gizlenerek yaşadığı maskenin oluşması konusunda bir uzlaşma getirir. Jung, bu maske için, bir zamanlar eski çağ askerlerinin oynadıkları rolü belirtmek için giydikleri maskenin adı olan “persona” sözcüğünü kullanmayı uygun görmüştür (Fordham, 1997: 58). Kays, babası tarafından sağlam bir kaleye hapsedilen Leylâ’yı bir daha göremeyeceğini öğrenince “dünya başına karanlık” olur. Duygusal ısı, Kays’da ölçüsünü aştığı için akıl devre dışı kalır. Böylece adı Mecnûn’a çıkar.

Kays, artık mecnûn (deli) olmuştur. Mecnûn, Kays’ın “personası” yani maskesidir. Kays, iç benliğini diğer insanların düşüncelerinden korumak için delilik maskesine sığınır. Böylece Mecnûn içsel bir dönüşüm yaşamaya başlar. Kendisine seçtiği persona olan delilik ile Kays’ın özdeşleşmesi, onun içsel dönüşümü gerçekleştirmesinde yardımcı olacak ve Mecnûn’u ilahî aşka ulaştıracaktır. Mecnûn personası bir iç ışık olarak düşünülebilir. Bu iç ışık, nihai hakikate giden kahramana yol gösterir (Schimmel, 2004: 22).

Persona, geçici olmasına rağmen Kays bu kimlik ile ölür. Mecnûn kimliğini, iki devreye ayırmamız gerekir. Mecnûn’un ayrılış aşamasındaki personası beşerî aşktır ve geçicidir. Erginleşme ve dönüş safhasında ise mecnûn[luk] artık Kays’ın asıl kimliği olur ve kalıcıdır. İlk evre içerisinde “*mecnûn*” kelimesinin ilk harfi küçük harfle, ikinci evrede büyük harfle yazmamız gerekir.

Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde Mecnûn, ideal bir insan ve Müslüman prototipiyle okuyucuya takdim edilir. O her bakımından olgunlaşmış, ancak toplumdaki nâdanlar tarafından anlaşılammış birisidir. Yıllarca evlat hasretiyle yaşayan zengin ve soylu bir adamın, bir Abdaldan aldığı ayva vesilesiyle dünyaya gelen Mecnûn’u bu olağanüstü vaka son anına kadar bir alın yazısı gibi peşinden sürükleyecektir. Buna bağlı olarak ne çocukluğu ne okul hayatı ne âşık olması ne de hayatının son anı başkalarına benzeyecektir. Bu farklılık adının “destan” olarak yayılmasına, şöhret bulmasına sebep olacaktır. Mecnûn’un acıklı sonu daha baştan

bellidir. Anlatıcı henüz efsaneyi anlatmaya başladığı sırada devreye girerek kendi (750-752), sonra da ayvayı sunan Abdal'ın ağzından (782-783) bu durumu haber verir.

Mecnûn'un fizikî portresi, klâsik edebiyatta yer alan güzellik anlayışı mazmunlar ve istiarelerle çizilmiştir. Yüzü güneşe kaşları ayın hilal şekline benzer (789). Boyu güzellik bahçesinin fidanı gibidir (790). Dudağı şirin, ağzı gonca gibi küçük ve kırmızıdır (791). Gözleri ise doğuştan sürmelidir (792).

Mecnûn, psikolojik bir derinlik taşıyan, ideal bir karakter olduğu için daima en iyidir. Anlatıcı vakaları yorumlarken araya girerek Mecnûn'un hareketlerinin gerçek anlamını izah etmeye çalışır. Şairin eserinde bu seçkin kahramanın yanlış anlaşılmasına tahammülü yoktur.

Mecnûn, ortaya koyduğu her davranışıyla topluma ve geleneklerine muhalif bir kişilik arzeder. Karmaşık yapısı onu düz karakter olmaktan çıkarır ve yuvarlak bir karakter haline getirir. Ailesinin servetini aşkın ıstırapıyla değişmesi, medenî bir yaşamı terk edip çöllere gitmesi ve orada yabanî hayvanlarla yaşamayı seçmesi, Kâbe'de Allah'a aşk ve aşka bağlı sıkıntılarını artırması için dua etmesi, nihayet Leylâ öldükten sonra alakasını çoktan kestiği bu dünyadan göçüp gitmesi onun karmaşık karakterinin dışı yansıması olarak kabul edilebilir.

Anlatıcı mesnevîde işlemiş olduğu aşkın mahiyetini 41 beyitle izah etmeye çalışır (4365-4406). Bu bölümde Mecnûn, oruç tutup namaz kılan, saygılı, akıllı ve keramet sahibi, gizli sırlara vakıf biri olarak tanıtılır. Aşkın elinde yaşadığı cezbe haline rağmen Allah'tan da gafil bulunmadığı vurgulanır. Bütün bunlar Mecnûn'un "mecâzî aşktan" "ilâhî aşka" yükselen bir "Allah dostu" olduğunu izah ve ifade içindir. Kendisini öldürmek isterken eli havada kaskatı kesilen İbn-i Selâm'ın iyileşmesi için dua etmesi ve İbn-i Selâm'ın kolunun düzelmesi Allah dostu olduğunun belirtileridir. Yabanî hayvanlarla konuşup anlaşması, onlara hükmetmesi, bu hayvanların öldükten sonra cesedini yemeyişi yine Mecnûn'un kerametleri cümlesinden sayılmalıdır. Zeyd'in rüyası ise bu yolculuğun hangi menzilde ve ne şekilde sonuçlanacağını göstermekle görevlidir. Aşk, kendisine sadık olan bu kahramanı gerçek hayatta yüksek bir mevkiye ulaştırmıştır.

Modern psikolojide "ruh hastası" veya "içe dönük tip" olarak değerlendirilen bu tip, tasavvufî bir bakışla birdenbire mutlak güzellik ve hakikati arama çabası içerisinde olan bir ideal kahraman haline gelir. Mecnûn gerçekten de eserde belli bir

düşüncenin bir idealin temsilcisi haline gelir. Bu düşünce mecâzî aşktan ilâhî aşka ulaşmaktır.

Bu idealize edilmiş kahramanın üstün vasıfları, eser boyunca pek çok kez kıyaslama yolu ile de açıklanmaya çalışılmıştır. “İlâhi! Her kişi merd-i aşk olmaz / ve değme yirde derd-i aşk bulunmaz (Kara,2004: 7). Celâleddîn-i Rûmî'nin deyiimiyle herkes aşka kabiliyetli ve bu yolda sözünün eri olamaz. Bu ifadeden hareketle Mecnûn, Zeyd ve Selâm-ı Bağdadî olmak üzere Nevfel ve İbn-i Selâm ile âşıklık, tahammül gücü ve sadakat bakımından kıyaslanır ve Mecnûn'un üstünlüğü her defasında vurgulanır.

2.2.2.3.2.2. Hasım veya Karşıt Güç

Vakanın ilerleyebilmesi için kahramanın karşısına ilerleyişini engelleyen insan veya insan dışı varlıklar çıkarılır. Çatışmanın olabilmesi, aksiyonun ilerlemesi ve sonuçlanabilmesi açısından, tematik güç kahramanın hareketini engelleyen, kısıtlayan ve düşman denilen bir kahraman veya kahramanların ortaya çıkması gerekli görülür (Bourneur ve Quellet, 1989: 153).

a- Leylâ'nın Babası: Gelenek, Leylâ'nın babasının şahsında temsil edilir. Bu temsil belirlenmiş sınırları aşmasına fırsat vermez. Bu bakımdan karakter olarak düz bir yapıya sahiptir. Kays'ın babasında olduğu gibi ismi belirtilmez. Kızını dövüp hapsedişi ve Kays'a vermeyişi, bunda ısrarla ve inatla ayak diremesi hikâyenin seyrini belirler. Bu inadı Kays'ı divane ettiği gibi kızına da tarifî imkânsız acılar yaşatmıştır. O bir baba olmasına rağmen mesnevide geleneklere sıkı sıkıya bağlı görüntüsüyle kendini hissettirir.

Muhamed Veled, Leylâ'nın babasının kızını Mecnûn'a vermeyiş sebebini bir Arap adeti olarak görüyor. “Aralarında mu'âşaka vuku bulan kimseleri yekdigere tezvic eylemek inde'l-arab 'âr-ı azîm ve akbah-ı me'ayib olmakla her ne kadar Mecnûn'un pederi maiyeti ricalinden ve akrabasından birkaç kimse alarak Leylâ'nın pederine müracaatla istedi ise de Leylâ'nın pederi sözünü tamamlamaya fırsat vermeden yemin ederek ‘Vallahi ben falan kimse kızını bir âşık mecnuna vermiştir’ dedirtmem diyerek reddetmiştir” (Güler, 1999: 3). Bu düşüncüyü yansıtan beyitler bulunabilirse de bize göre asıl sebep, Mecnûn'un aile reisliği sorumluluğunu taşıyamayacak durumda olmasıdır.

b- İbn-i Selâm: Hünerli ve soylu bir Arap beyi olarak tasvir edilir. Güzelliğinin methini duyduğu Leylâ'ya görmeden tutulur. Bir süre sonra evlendiği Leylâ, yüzüne karşı Mecnûn'a olan aşkını haykırır ve yüzüne tokat atar. Çaresiz kalan İbn-i Selâm, Leylâ'yı uzaktan seyretmekle yetinir. Fakat bu ayrılığın sonunda dermansız bir

hastalığa yakalanır ve çok geçmeden bu dünyadan göç eder. Hikâyenin başlangıcında düz bir tip olan İbn-i Selâm, Leylâ'yı sevmesine rağmen zorla sahip olmayıp sadece uzaktan seyretmekle yetinmeyi kabul etmesi onun düz bir karakter kişiliğinden sıyrılıp yuvarlak bir karaktere bürünmesine sebep olur.

Eserde rakip olarak da anılır. Leylâ vü Mecnûn birbirleriyle sohbet ederken aniden ortaya çıkar ve Mecnûn'u öldürmeye yeltenir. Ancak Mecnûn'un gösterdiği keramet neticesinde iki eli de havada kaskatı kesilir. Mecnûn'dan af dileyen İbn-i Selâm iyileşmesi için dua etmesini ister. Mecnûn'un duasıyla sağlığına tekrardan kavuşur (4210-4224).

2.2.2.3.2.3. Arzu Edilen ve Korku Duyulan

Mesnevide Mecnûn'un karşısına sevgili olarak çıkarılan Leylâ vakanın başlarında kavuşmak için arzu duyulan birisi iken hikâyenin sonlarına doğru Mecnûn'un aşkta kemale ermesiyle arzu hissi, bir araya gelme endişesinden dolayı yerini korkuya bırakır. Leylâ arzu edilen olması dolayısıyla arzu edilen ve korku duyulan başlığı altında yer verilmiştir.

a- Leylâ: Eserde arzu edilen, sahip olunmak istenen obje varlık konumundadır. Hem Mecnûn hem de İbn-i Selâm için vuslatın adıdır. Leylâ aşkı uğruna geleneğe, ailesine, kabilesine ve sonradan kocasına isyan edecek; bütün engellemelere rağmen sevgilisine ulaşmak için türlü yollar deneyecek kadar istençli bir kahramandır. Bu yönüyle yuvarlak bir karakterdir.

Eserde Leylâ'yla ilk olarak Kays'ın rüyasında tanışırız. Kays'a rüyasında iki peri, çok güzel bir kız resmi gösterirler. Periler, Leylâ'yı vasfederken klâsik edebiyatın kalıplaşmış güzellik sergisine götürürler. Gül yanaklı, siyah saçlı, yasemin yüzlü, gözleri sürmeli ve boyu ise mevzundur (950-52). Bu tasvirde anlatıcı, okuyucuya Leylâ'nın sadece dış görünüşüyle mükemmel biri olmadığını bunun yanında edep, fazilet, utangaçlık gibi erdemlere de sahip olduğunu bildirir.

Leylâ, gelenek ve aile baskısını Mecnûn'a oranla daha fazla üzerinde hisseder. Hürriyeti alabildiğine kısıtlanmış bir halde yaşamaktadır. Acısını haykırmak için ne uygun bir ortam ne dertleşebileceği bir sırdaşı bulunmaktadır. Ölen eşinin ardından adet gereği iki yıl boyunca kimseyle görüşmeyerek yas tutmak da ona düşmüştür. Çaresizlik içinde acısını mumla paylaşır (4678).

Leylâ, yaşadığı toplumun geleneklerine istemese de uymak mecburiyetindedir. Buna mukabil Mecnûn'a olan aşkıdan hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Evli olduğu halde görüşmeyi sürdüren Leylâ, bu görüşmelerde iffetini kirletmez. Onun günahı sevdiğiyle görüşmesi ve yazdığı mektuplardan ibarettir. Leylâ, içinde yetiştiği muhitte bir genç kızdan beklenmeyen bir tavırla hem annesine hem de kocasına Mecnûn'a olan aşkı söylemekten çekinmez.

Eserde Mecnûn'la temsil edilen aşk anlayışından mecâzî aşka yakın olması bakımından ayrılır. Bu ona gerçekçi bir kimlik kazandırır. Sevgilisinden aile ve geleneğin baskısından dolayı ayrı düşmüş ve bu çaresizlik ve hasret, Mecnûn'a beslediği aşkı daha da arttırmıştır. Bu büyük aşk yüzünden rüyasında bile olsa sevdiğinin öldüğünü görmek hastalanmasına ve en sonunda ölmesine sebep olmuştur.

Mehmet Kaplan da Leylâ'yı içinde bulunduğu durum ve ruh hali itibarıyla Mecnûn'dan daha gerçekçi bir tip olarak değerlendirir (Kaplan, 1985: 155). Arap efsanelerinde Leyla'nın rolü, Mecnûn'un rolüne nazaran daha zayıftır. (Turgut, 2014: 7). Bir başka deyişle Lârendeli Hamdî'nin anlatımında baştan sona Leylâ'nın kişiliği Mecnûn'a göre daha vakarlı ve mücadeleci olarak yansıtılmıştır. Leylâ'nın derdi, kendi deyimiyle Mecnûn'ununkinden kat kat fazladır; ancak asla yaşamında kendini kaybetmemekte, ümitsiz olmamaktadır. Leyla'nın samimi aşkı ile baskıcı toplumun gelenek ve kuralları arasında yatışmaz bir kavga vardır (Alizâde, 1941: 85). Şüphesiz Leyla'nın durumu, her ne kadar Mecnûn'a olan aşkı bütün belirtileriyle gündün aydın ortada olsa da, Mecnun gibi ortalığa dökmeyip aşk sırrını görünüşte yabancılardan gizlediği, bu nedenle Lârendeli Hamdî'nin deyimiyle gönlünde sakladığı sırrı yalnızca ölüm döşeginde annesine açmakta oluşuyla mazurdur.

V. Holbrook'un Leylâ'yı sadece biçim olarak algılattığı şu görüşü eksiktir: Leylâ Mecnûn'un Tanrı eğretilmesiydi; sonunda Mecnûn sevdiği göstergeyi onun gösterilenine ulaşmak için geride bırakmıştı: Kız Tanrı'nın insan kılığına girmiş haliydi ve Mecnûn Leylâ'yı biçimsel bir kılıf diye reddetmişti (Yılmaz ve Gezer, 2018: 12). Gerçekten de o, biçim yahut cisimdir. Ancak hikâye boyunca o da Mecnûn kadar hatta ondan daha gerçek planda (Araslı 1958: 36) kendisini var etme ve tamamlama çabasını taşıyan bir cisimdir. Bu aşk uğrunda, Mecnûn'dan daha önce canı veren de o olur.

Lârendeli Hamdî'nin eserinde kahramanlar aşklarını saf ve temiz yaşamakla türlü nitelikler kazanırlar. Leylâ vü Mecnûn'un öleceklerini önceden hissetmeleri (4724) veya istedikleri zaman can vermeleri bu meziyetler cümlesinden sayılabilir. Bu aynı zamanda bu saf ve temiz aşka ilâhî bir suret kazandırmak gayretinin belirtisi olduğu da söylenebilir (Kütük, 2002: 163).

Son olarak Lârendeli Hamdî tıpkı takip ettiği Nizâmî gibi Arap kaynaklarının anlatımının aksine hikâyenin karakterleri arasında Leyla'ya öncelik vermiştir. Nizâmî gibi işe Arap kaynaklarında "Mecnûn ve Leylâ" olarak geçen ismi "Leyla ve Mecnûn" diye değiştirerek başlamıştır.

2.2.2.3.2.4. Yönlendirici

Aksiyon veya çatışma bir yönlendiricinin müdahalesi veya tesiri sayesinde meydana gelebilir ve çözümlenebilir. Hikâyede yönlendirici bir nevi hakem kimliği ile karşımıza çıkar.

a- Pîr I: Düz bir karakterdir. Mecnûn'un dünyaya gelmesi, Şah'ın şanssızlığına kerametle müdahalesi vasıtasıyla olur. Bu Pîr, evlat hasretiyle yanan Kays'ın babasının, yolu üzerindeki viranede rastladığı bilge kişidir. Beli yaşlılıktan bükülmüş ve her tavırla bir Hak yolcusu olduğu açıktır. Halk arasında hacet ve dileklerin yerine gelmesi hususunda bir rehber ve aracı olmuştur. Kays'ın babası evlat sahibi olma arzusuyla kendisinden yardım diler. Pîr de ona bir ayva verir, ayvayı yedikten kısa bir zaman sonra bir erkek çocuk sahibi olacağını müjdeler. Bu müjde aslında Kays'ın hazin sonunu da bildiren bir müjdedir. Pîr, babaya Mecnûn'un ilerde kendini aşk derdiyle kaybedeceğini ve halk arasında isminin şöhret bulacağını söyler.

b- Nevfel: Eserde zenginliğin ve yiğitliğin temsilcisi olarak tanıtılır. Leylâ'nın kabilesi ile girdiği ikinci savaşı kazanmasına rağmen, fikir değiştirip Leylâ'yı Mecnûn'a vermekten vazgeçmesi vakanın gidişatına etki eder. Mecnûn, onunla aşk derdiyle gazeller söylediği günlerden birinde Necd Dağı'nda tanışır. Etrafındakilerden Mecnûn'un macerasını öğrenen Nevfel, onu sevgilisine kavuşturmaya yemin eder. İlkini kaybedip ikincisini kazandığı savaşlara girişir. Savaş esnasında Mecnûn'un düşman ordusunun lehine dua etmesi Nevfel'e Mecnûn'un deli olduğunu düşündürür. Nihayet bu düşünce ettiği yeminden vazgeçmesine sebep olur.

Nevfel aynı zamanda Mecnûn'un fitratını ortaya koymak ve aşkının büyüklüğüne dikkat çekmek için kullanılmış bir karakterdir. Nevfel'in sağladığı rahat

ve lüks olanaklar içinde dahi Mecnûn'un Leylâ'dan vazgeçmemesi hep bu fitratın tezahürüdür.

2.2.2.3.2.5. Alıcı

Mesnevide gelişen olaylardan her zaman asıl kahraman veya arzu duyulan karakterler fazla etkilenmez. Bu durum eserleri klâsik kalıplar dışarısına çıkararak giriftliğini artırır. Hadiselerin sonucundan her zaman, asıl kahraman kazançlı çıkmaz veya kaygı duymaz. Rastlantı da olsa bu sonuç başkalarının işine yarar, sebep olan arzulanen veya endişe duyulan nesneden başkaları da müteessir olur (Aktaş, 1998: 154).

Yönlendirici başlığı altında Nevfel'i, hasım veya karşı güç başlığı altında incelediğimiz İbn-i Selâm'ı hikâyedeki fonksiyonları itibariyle bu başlık altında ele almak da mümkündür. Nevfel alıcı başlığı altına, Lârendeli Hamdî'nin bir başka rivayet olarak anlattığı Mecnûn'u zehirleme sahnesiyle girer. Leylâ'nın güzelliğine âşık olan Nevfel, kendisine alabilmek için Mecnûn'u zehirleme yoluna gider. Ancak karışan kadehlerden zehirli olan kendisine düşer. İbn-i Selâm ise Leylâ'yla evlenmesine rağmen sürekli onu kaybetme endişesi içinde yaşar. Mecnûn'u öldürmek isterken elinin havada kaskatı kesilmesi İbn-i Selâm'ı yaptığı işten zararlı çıkan şahıs kategorisine dahil eder.

Mesnevide gelişen olaylardan en fazla müteessir olan şahıslar Mecnûn'un anne ve babasıdır. Onlar bin bir türlü zorlukla sahip oldukları evlatlarının başına gelen her tâlihsiz olayda yürekleri dağlanan trajik ve çaresiz tiplerdir.

a- Mecnûn'un Babası: Eserde düz karakterli kahramanlardandır. Mesnevide ismi anılmaz. Cömertliği ve zenginliği ile şöhret bulmuş mert bir kimsedir. Bütün bunlarla birlikte bir evlat sahibi olamamıştır. Nihayet bir Pîr'in yardımıyla kavuştuğu evladının Leylâ'ya duyduğu derin bağlılıktan kaynaklanan rahatsızlığını giderebilmek için hikâye boyunca çırpınır durur. Nasihatle yola getiremediği evladını, Kabe'ye götürmesi de fayda sağlamayınca derin bir üzüntü içinde hayata gözlerini yumar.

Mecnûn'un babası hikâyenin seyrine etki eden geçişlerde önemli roller oynar. Mecnûn'un dünyaya gelmesi, aşk derdine düşmesi ve Leylâ'nın istenmesi gibi olay örgüsünde önemli olan geçişler hep onun etrafında gelişir. Elindeki imkanlara rağmen pasif bir kişiliktir.

b- Mecnûn'un Annesi: Hikâyede ne zaman ortaya çıksa oğlunu anne şefkatiyle bağrına basar, ona nasihat verir, ancak her seferinde çaresizlik içinde evinin yolunu tutar. Bu düz karakterli kişilik, evladının çocukluk dönemi hariç hiçbir zaman gün yüzü görmeyen eserin en trajik kahramanlarından biridir.

2.2.2.3.2.6. Yardımcı Kahraman

Hikâyede çatışma ve aksiyonu idare eden baş kahramana, arzu duyulan nesneye, yönlendirici konumunda bulunan kişilere ve çatışmayı ortaya çıkaran veya sevk eden yönlendiriciye yardım eden kahramanlar yardımcı kahraman pozisyonundadır.

a- Leylâ'nın Annesi: Hikâyedeki her yaşlı kişinin yaptığı gibi o da sürekli âşıklara öğüt vermek için sahneye çıkar. Leylâ'nın annesi, kız ile baba, kız ile damat, kız ile hayat arasında arabuluculuk görevi görür. Ancak her defasında kızının Mecnûn'a duyduğu aşkın metin duvarına çarparak geri döner Leylâ'nın annesi bu iki âşğın ebeveynlerinden hikâyede en son ayrılan kişi olması bakımından önemlidir. Leylâ'nın vasiyetini yerine getirmek ve bu acı haberi Mecnûn'a ulaştırmak görevi bu bahtsız kadına kalır.

b- Pîr II: Evladını düştüğü dertten kurtarmak için çareler arayan baba, bu Pîr'in yanına giderek yardım talebinde bulunur. Ancak Mecnûn için yazdığı reçete, aşk hastalığı karşısında çaresiz kalır.

c- Acûze: Leylâ'yı görebilmek için çareler arayan Mecnûn, yolu üzerinde karşılaştığı bu dilenci kadından yardım ister. Bu kadın yanında boynuna bir ip bağlayarak gezdirdiği bir adamla dilenmektedir. Mecnûn, kendisi bu adamın yerine alması halinde ücret talep etmeyeceğini söyleyerek kadını ikna eder. Bu şekilde girdiği dilenci kılığı sayesinde sevdiğiyle görüşmeyi başarır.

ç- Selim-i Amirî: Hikâyede ölen babanın yerini alması niyetiyle dahil edildiği anlaşılan Mecnûn'un dayısı konumundadır. Bu dayı cömert bir kimsedir. Mecnûn'la yakından ilgilenir; yiyecek, giyecek getirir, annesiyle görüşmesini sağlar. Annesinin ölüm haberini de Mecnûn'a götüren kişidir.

d- Zeyd: Zeyd ü Zeyneb hikâyesinin erkek kahramanı, aşk derdine aşına, temiz yürekli bir gençtir. Fakirliğinden dolayı sevdiği kız başkasıyla evlendirilir. Bundan dolayı Mecnûn gibi ailesinden, kabilesinden uzaklaşır. Zeyd, aynı zamanda Leylâ ile komşudur. Leylâ, onun halinden aşk derdine düştüğünü sezer, onunla dertleşir.

Hikâyede Leylâ vü Mecnûn arasındaki mektup alışverişini sağlayan kişilerdendir. Mecnûn'a İbn-i Selâm'ın öldüğünü haber veren de Zeyd'dir.

Zeyd de Selâm-ı Bağdâdî gibi Mecnûn'un tam aksine yemekten içmekten sakınmayan, aşkla bütün bunların bir arada yürüyebileceğini zanneden bir karakter olarak çizilir.

İki âşığın ölümlerinden sonraki durumları hakkında yine Zeyd'den haber alırız. Zeyd sık sık onların mezarlarını ziyaret etmekte ve bu davranışıyla halkın takdirini kazanmaktadır. Bir gün rüyasında iki âşığın cennet bahçelerinden birinde mutlu bir şekilde yaşadıklarını görür. Uyandığı zaman rüyasında gördüklerini halka anlatır.

e- Selâm-ı Bağdâdî: Mecnûn gibi aşk derdine müptela ve şiirden de hoşlanan birsidir. Necd Dağı'na gelince Mecnûn'un yanında kalmak istediğini söylese de kısa zamanda zorluklardan yılar ve oradan ayrılır.

Hikâyedeki görevi, tabiat olarak Mecnûn'a denk görünen karakterlerin bile aşkta onun gibi davranamayacağını gözler önüne sermek, Mecnûn'un aşkının farklılığını ve kutsiyetini vurgulamaktır.

2.2.2.3.2.7. Dekoratif Unsur Konumundaki Kahramanlar

Hikâyenin bütün bölümlerinde yer alabilmekle birlikte sayıları ve konuları hakkında genellikle bilgi verilmeyen karakterlerdir. “Anlatma esasına bağlı edebî eserlerde, dikkate sunulmak istenen vaka veya vaka parçasına ait tablonun gözler önünde daha iyi tecessümüne hizmet eden şahıslar da vardır. Bunların vaka içinde yüklendikleri herhangi bir fonksiyon yoktur. Eserde psikolojik durumlarından da söz edilmez” (Aktaş, 1998: 155).

a- Dadı: Kays'ın doğduktan sonra bakılması için verildiği karakterdir.

b- Peri-ruh: Dadısına ve annesine sıcaklık göstermeyen ve sürekli ağlayan Kays, sadece bu güzelin yanında susmaktadır. Bu güzelin yanında olduğu zaman yemeği ve uykuyu bile hatırlamamaktadır.

Dilemez ol perî-ruhdan cüdâlık

Anası birle kılmaz âşinâlık

Ruḥ-ı zîbâsına karşı anuñ şād

Berî uyḥudan u yimekten âzād

Degül öz dâyesine bir nefes rām

Buçuğ dem bir şanemsüz ıtutmaz ārām (815-817)

Kays'ın bu hallerini gören feraset sahibi kimseler büyüdüğünde aşk yüzünden başına felaket geleceğini, adının destanlara yazılacağını anlarlar:

Muğarrer bildi her řāhib-ferāset

K'iriser 'ışğdan āña felāket

Olup tīz günde rüsvā-yı zamāna

Yazılısar adı her dāstāne (819-820)

Bu karakter, Mecnûn'un güzele ve güzelliğe olan tutkusunu vurgulamak için kullanılmıştır.

c- Halâyık: Mecnûn'un sünnetine gelen insanlar. Bunlar hem Mecnûn'un kendi kabilesi hem de Kûfe'den Bağdad'a kadar geniş bir coğrafyadan gelen davetlilerdir.

ç- Mecnûn'un Okul Arkadaşları: Mecnûn'un dört yaşına geldiği zaman verildiği okulda beraber ders gördüğü arkadaşlarıdır.

d- Hâce: Mecnûn'un verildiği okulda öğrencileri okutan kişidir. Hakkında hiçbir ayrıntı verilmez.

e- Halk: Duyan, işiten, eleştiren, üzülen, ağlayan insan topluluğudur. Bu topluluk düğünlerde, ölümlerde ve ihtiyaç duyulan her anda ortaya çıkar.

f- Amiriler: Kays'ın akrabalarının da içinde bulunduğu babasının reis olduğu kabile.

g- Kadın I: Leylâ'nın ailesinin yanında barınan, yaşlı, yüzü kara, beli bükülmüş bir kadındır. Anlatıcının kallaş (1216) olarak zikrettiği bu kadın, Leylâ'nın babasına kızının Mecnûn'la olan alakasını bildiren kişidir.

h- Çocuklar: Şaşkın, çıplak ve yalın ayak bir şekilde inleyerek dolaşan Mecnûn'un taşıyan küçük çocuklardır.

ı- Leylâ'nın Arkadaşları: Leylâ'nın yakınlarında ona akran ve sırdaş olan güzellerdir. Bu güzellere hikâyede sadece Leylâ'nın düğününde ve cenazesinde rastlarız.

i- Nevfel'in Yanındakiler: Nevfel'in, Necd Dağı'nda inlerken gördüğü Mecnûn'un durumunu haber aldığı kişilerdir.

j- Kâsid: Nevfel ile Leylâ'nın babasının arasındaki mektuplaşmayı sağlayan habercidir. Bir diğer kâsid ise Leylâ'nın Mecnûn'a öldürüleceğini haber vermesi için mektubunu gönderdiği kişidir. Son kâsid ise İbn-i Selâm'ın Leylâ'yı babasından istemek için gönderdiği habercidir.

k- Sayyad: Mecnûn'un ceylan yavrularını kurtarmak için sırasıyla atını ve silah takımını bıraktığı avcılardır.

l- Bâğbân: Mecnûn'un elindeki mücevheri vererek serviyi kesmesini engellediği bahçıvan.

m- Meşşata: Leylâ'yı İbn-i Selâm'la olan düğünü için süsleyen kadın.

n- Kadın II: Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğini Mecnûn'a haber veren kişidir. Bu kadın Mecnûn'a kendi kızıyla evlenmesini de teklif eder. Mecnûn'un feryadı karşısında merhamete gelen bu kadın özür diler ve gerçeği anlatır.

o- Fassad: Leylâ'dan kan alan kişi olmasına rağmen biz onu Mecnûn'un kolundan kan akmasıyla tanırız. Bu olay Leylâ vü Mecnûn arasındaki ikiliğin ortadan kalktığını gösterir. Aşk bunları iki bedeni olan bir can haline getirmiştir.

Fassad sahnesi, hikâyenin tasavvufi boyutunu güçlendirmekle vazifelidir.

ö- Merv Şahı: Merv şahı ile vezirinin hikâyesinin anlatıldığı bölümde geçen merhametsiz bir kişidir.

p- Merv Şahının Veziri: Şahın aksine kâmil, güvenilir, sadık biridir.

r- Padişah: Mesnevide, Mecnûn'un Selim-i Amirî'ye kanaat hakkında söylediklerini teyit için anlatılan "Zâhid ile Padişah" hikâyesinde geçer.

s- Zâhid: "Zâhid ile Padişah" hikâyesinde geçer. Bu adam cihana benzeri gelmemiş, yemekten ve uykudan azâde yaşayan bir ermiş olarak takdim edilir.

ş- Hâcip: "Zâhid ile Padişah" hikâyesinde padişahın Zâhid'in yanına gönderdiği kişidir. Bu kişi Zâhid'i aşığılamaya çalışır.

t- Zeyneb: "Zeyd ü Zeyneb" hikâyesinin kadın kahramanı. Zeyd'in amcasının kızıdır. Leylâ gibi vefalı ve iffetli bir kadındır. Bununla birlikte hikâye içinde bedeninden ziyade ismiyle var olan bir karakterdir.

u- Tabip: Hastalanan Leylâ'yı tedavi etmesi için çağrılan doktordur. Muayene ettiği Leylâ'da iyileşme belirtileri görmez.

Lârendeli Hamdî'nin eserinde bazı hayvanların ve bitkilerin de Mecnûn'un tabiatını ortaya koyan, ona yardım eden, yalnızlığını paylaşan önemli işlevleri bulunmaktadır. Bunlar arasında kaplan, aslan, ceylan, tilki, kurt, karga, tavşan, koyun, keçi, kuş, yılan, ankebut vs. gibi birbirleriyle anlaşması mümkün olmayan, çoğu vahşi hayvanlardır. Bunlar, Mecnûn'un yanında birbirleriyle dostane geçinirler ve Mecnûn'a hizmet edip onu korurlar.

2.2.2.3.3. Mekânlar

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde tecrit esasına bağlı bir mekân anlayışı hâkimdir. Mekânlar, anlatıcının bakış açısından süzölmüş tasvir edilirken gerçeklik endişesinden uzak kalabilmiştir. Mekânların isimlendirilmesinde de bir tutarlılık görülmez. Mecnûn'un ailesiyle yaşadığı yer, bazen ev, bazen çadır olarak zikredilir bazen de saray olarak tanıtılır. Aynı zamanda Leylâ'nın evi kimi zaman çadır kimi zaman da saray olarak vasıflandırılır. Mekânların hikâye içerisinde şekillenmesinde hiç şüphesiz müellifin içinde yaşadığı toplumun ve bağlı olduğu edebî geleneğin etkisi yüksektir. Şairimiz, kaynağını çöl kültüründen alan bir edebiyatın temsilcisi olması dolayısıyla Doğu menşeli kültüre ait mekân özelliklerini eserlerinde barındırdığını söylemek yanlış olmaz. Lârendeli Hamdî Anadolu coğrafyasında yaşamasına rağmen hikâyenin aslına sadık kalarak mekânı çöl olarak almıştır. Tanpınar, Leylâ vü Mecnûn hikâyesinde çöl'ün ne kadar hâkim bir iklim olduğunu şu tespit ve teşbih ile ortaya koyar "Leylâ vü Mecnûn, suyu sızdırdığı için serinleten o çok ince hamurlu testilere benzer. Her taraftan çöl sızar" (Tanpınar, 1977: 139).

Hikâye Arap yarımadasında cereyan etmektedir:

Ki var idi 'Arab mülkinde bir mîr

Sehâ vü luţf kânı vü cihân-gîr (733)

Ancak, geniş bir coğrafyayı kapsayan Arap yarımadasında, vakaya bir mevki tayin etme işi, okuyucuya bırakılmıştır. Mekânlar ya sadece isim olarak anılırlar ya da Leylâ'nın çadırının ve Necd Dağı'nın anlatıldığı kısımlarda görüldüğü gibi ayrıntılı tasvirlerle verilirler. "Zaman zaman mekânla, hadiselerin mahiyeti ve karakterlerin şahsiyeti arasında bir paralellik kurulmaya da çalışılır. Örneğin, Necd Dağı'yla Mecnûn arasında tesis edilmeye çalışılan ilgi böyledir" (Kütük, 2002: 184). Mecnûn aşk derdiyle vatanından ayrı kalmış,

yalnızlığı tercih etmiş, farklı, benzerine az rastlanır biridir. Necd Dağı da kimsenin mekânı olamayacak kadar vahşî, yalnız ama asil bir yerdir. Hatta başındaki dumanlar onun Mecnûn gibi aşk derdine müptela olduğunun delili olarak gösterilir. Sonuç olarak Mecnûn gibi sıradışı birine ancak Necd Dağı gibi bir mekân sığınak olabilir.

Mesnevinin geniş bir mekân kadrosuna sahip olduğunu söyleyemeyiz. Tespit ettiğimiz mekânlar şunlardır:

2.2.2.3.3.1. Leylâ'nın Evi

Bütün güzelliğini ve kudretini Leylâ'nın orada bulunmasından almaktadır. Mecnûn'un evinde olduğu gibi Leylâ'nın evi de muhtelif yerlerde ve muhtelif isimlerle anılır

2.2.2.3.3.2. Kays'ın Evi (Sarayı)

Eserde bazı mekânlar ayrıntılı tasvir edilirken, bazı mekânların sadece adı anılır. Kays'ın evi de ayrıntılı tasvir edilmeyen mekânlardan biridir. Hikâyede yeri geldikçe saray, gam kulübesi gibi isimlerle de anılır.

2.2.2.3.3.3. Leylâ'nın Kapatıldığı Kale

Kızının Kays'la olan alakasını duyan babanın Leylâ'yı saray içinde kapattığı yerdir.

2.2.2.3.3.4. Necd Dağı

Leylâ'ya duyduğu aşk yüzünden etrafındaki insanlardan uzaklaşan, toplumun ayıplamasından, çocukların tacizinden kaçmak isteyen, yaşadığı yer kendisine dar gelen Mecnûn, civarda bulunan bu yüce dağa sığınır. Civarında insan yaşamayan bu dağ Necd ismini taşır ve yabanî hayvanların yatağı olarak bilinir. Kays'ın Mecnûn olmasıyla beraber hikâyenin ana mekânı haline gelir. Mecnûn bu mülkün biricik sultanı haline gelir (1361-1385).

Mecnûn, Leylâ'yı görmek, Nevfel'in davetine icabet ve babasının nasihatleriyle bir süre eve gelmek gibi vesilelerle buradan ayrılrsa da çok geçmeden yeniden bu dağa geri döner. Mecnûn'un insanlardan uzak kalabildiği yegâne mekân burası olduğu için âşığın huzur bulunduğu ender yerlerden birisidir.

2.2.2.3.3.5. Kâbe

Mecnûn'un derdine deva arayan babası, yakınlarının tavsiyesi üzerine onu Kâbe'ye götürür. Baba oğlunu Kâbe'ye götürdüğü zaman ona, burada edilen duaların

kabul edileceğini, Hak'tan aşk derdinden kurtulmasını istemesini söyler. Ancak Mecnûn bu kutsal mekânda aşkının ziyadeleşmesi için dua eder.

2.2.2.3.3.6. Nevfel'in Diyarı

Mecnûn'u Leylâ'yı alma vaadiyle ikna eden Nevfel, onu kendi diyarına getirir (2101). Üç ay kalınan bu yerle ilgili ayrıntılı bilgi verilmez.

2.2.2.3.3.7. Merv

Horasan'da bir şehrin ismidir. Mesnevîde anlatıcının Mecnûn'un hayvanlarla yakınlığı izah etmeye çalıştığı bölüme ilave ettiği duruma uygun hikâyede geçer. (3368)

2.2.2.3.3.8. Leylâ vü Mecnûn'un Türbeleri

Leylâ'dan sonra ölen Mecnûn, Leylâ'nın kabrine penceresi olan bir mezara gömülür. Daha sonra bu iki mezar üzerine çok güzel, görkemli bir türbe yaparlar. Bu türbenin adını "Ziyâret-gâh-ı Ervâh-ı Muhibbin" koyarlar (5290).

2.2.2.3.3.9. Leylâ'nın Obası

Kays, Leylâ'nın kabilesinin her tarafa yayılmış devasa çadırlarını zamanın hızlı kanat vuran kargasının tersine dönmüş, uğursuz yuvasına benzetir (1094-1096).

2.2.2.3.3.10. Ceng Meydânı

Nevfel'in ordusuyla Leylâ'nın kabilesi arasında vuku bulan iki savaşın geçtiği meydan (2164).

2.2.2.3.3.11. Sahra

Nevfel'in yanından ayrılan Mecnûn, Necd Dağı'na giderken bu sahradan geçer. Bu sahra güzel olmasıyla birlikte, ceylanlara kurulan tuzaklarla doludur (2547).

2.2.2.3.3.12. Havuz

Mecnûn'un altında oturduğu ağacın dibinden akan su, Kevser Havuzu'nu andıran bir görüntüsü vardır. Mecnûn ağaç dallarının aksederek güzel bir görüntü oluşturduğu bu havuzda yıkanır. Havuzun içinde birçok balık da bulunmaktadır (2661-2669).

2.2.2.3.3.13. Bağ

Soğuk bir kış günü dolaşmaya çıkan Mecnûn'un yolu bu bağa düşer (2815).

2.2.2.3.3.14. Nişan-gâh

Pir'in, Mecnûn'u sevgilisiyle buluşturmak için tarif ettiği menzildir (4107-4108).

2.2.2.4. Motifler

Motif kelimesi güzel sanatların bütün kollarını ilgilendiren bir kavram olarak karşımıza çıkar. Motif kelimesini birçok sözlük hemen hemen benzer tanımlarla açıklamaya çalışır. Meydan Larousse, “sık sık tekrarlanan çizgisel süs ve güzel sanatlarla bir biçimin, bir grubun ve özellikle bir manzaranın konusu” (Meydan Larousse, 1992: 960) olarak tanımlar. Sanat Terimleri Sözlüğü ise, “genel olarak güzel sanatların her kolunda kompozisyon esasını teşkil eden öge, tezyinatta süs teşkil edip bizi çeken biçim” (Turani, 2000: 97) tanımlamaktadır. Türkçe Sözlük ise, “yan yana gelerek bir bezeme işini oluşturan ve kendi başlarına birer birlik olan öğelerden her biri” (Türkçe Sözlük, 1998: 1578) olarak tanımlar.

Edebiyat Terimleri Sözlüğü kavramı diğerlerinden farklı olarak sahne ve edebiyat sanatlarına bağlı bir unsur olarak da ele alır ve şu şekilde tanımlar; “edebiyat ve sahne eserlerinde, içinde ya da yanındakilerden biçim, yapı ve anlam gibi özelliklerinden biriyle, bir başkalık gösteren, renk, çizgi, ses, söz ve benzeri bağımsız bir kavram ya da varlık” (Akalin, 1996: 106). Edebiyat dünyasında altı ciltlik çalışmasıyla, motif çalışmalarına yön veren Stith Thomson'un tanımı ise şu şekildedir; “gelenekte kalma gücüne sahip olan, masalın en küçük unsurudur. Bu güce sahip olabilmesi için onun müstesna ve dikkati çekebilen hususiyetleri olması gerekir” (Thomson, 1999: 75).

Bu tanımlardan yola çıkarsak, motifin, güzel sanatlarda kullanılan süsleyici öğelerden her biri olduğu kanısına varılabilir. Bunlardan sadece Edebiyat Terimleri Sözlüğü ve Stith Thomson'un motif tanımları, bizim Leylâ vü Mecnûn eserinde ve diğer araştırmacıların özellikle halk hikâyelerinde tasnif ve tespit ettiği motif kavramını izah eder. Her ne kadar Thomson tanımını sadece masal türüyle sınırlandırmışsa da mesnevi edebiyatımızla, halk hikâyeleri ve masallarımızın ortak noktaları, kavramın mesnevi edebiyatımızda da bu anlamıyla kullanabilmesini sağlar. Aynı kültür havuzunda yoğrulan eserlerin birbirlerinin özelliklerinden etkilenmeleri doğaldır. Sonuç itibarıyla motif kavramı için, anlatma esasına bağlı edebi eserlerde kullanıldıkları yerlerde aşağı yukarı aynı şeyi karşılamayı, göstermeyi ve anlatmayı hedefleyen, okuyucu ve dinleyiciyi hazırlayan, özel şifreleridir.

Lârendeli Hamdî, eserinde klâsik mesnevilerde kullanılan motiflerin yanında masal ve destanlarımızda kullanılan motiflerden de yararlanmıştır. Dede Korkut

Hikâyelerinde görülen bu motifler, hikâyelere masal ve destan havası katan olağanüstü motiflerin kaynağı, destan devirlerine kadar uzanmaktadır. Bu destan devirlerinde insanlar, kendilerini ve toplumu etkileyen bazı olayları, kişileri, varlıkları olağanüstü güçlere bağlayarak açıklamışlardır. Böylece tanrılardan, tanrıçalardan ve doğaüstü varlıklardan oluşan, mitoloji adı verilen olağanüstü bir dünyada yaşamaya başlamışlardır. Özellikle Eski Yunan Mitolojisi, bu konuda çok zengin bir varlıkla karşımıza çıkar. “Dede Korkut Hikâyelerinden Basat’ın Tepegöz’ü Öldürmesi’nde bulunan bazı motiflerin benzerine Yunan Mitolojisinde rastlamaktayız. Bazı olağanüstü motiflerde de Şamanizmin ve İslam’ın etkisi görülüyor. Örneğin adak adayarak, adak başında durarak dileğinin gerçekleşeceğini ummak, düşte bazı olayların önceden haber verilmesi gibi bazı motifler Şamanizme özgüdür. Bazen bu motiflerin İslam inancıyla karışık kaynaştığı görülür; Bir ağzı dualının sayesinde dileğinin gerçekleşmesi gibi. Ayrıca bütünüyle İslam’ın etkisini yansıtan motifler de vardır. Deli Dumrul’un Azrail ile mücadelesinde ve Basat’ın “kelime-i şehâdet” getirerek duvarın yarılması motifinde olduğu gibi” (Derdiyok, 1993: 3). Bu motifler kullanıldığı yerlerde ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

Eserdeki olağanüstü motifler tek başlık altında olay örgüsüne bağlı kalınarak verilmiştir. Eserdeki belli başlı motifler şunlardır:

2.2.2.4.1. Çocuğu Olmayan Padişah Motifi

Klâsik Türk edebiyatında “Mihir ü Mâh” (Külekçi, 1999: 106), “Mihir ü Müşteri” (Külekçi, 1999: 94), “Şem ü Pervâne” (Külekçi, 1999: 81) gibi mesnevilerle, “Dede Korkut’ta Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesinde” (Ergin, 1964: 4) ve “Bey Böyrek Hikâyesi” (Alptekin, 1997: 102) gibi halk edebiyatı ürünlerinde rastladığımız bu yaygın motife, Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi’nde de rastlarız. Arap kabilelerinden biri olan Âmirî’lerin asil ve soylu emiri, soyunu devam ettirecek bir oğlu olmadığı için üzüntü içerisindeydi. Allah’a kedisine bir oğul bahşetmesi için sürekli adaklar adar, dualar eder, ibadetle meşgul olur. (733-748)

Bu motif aslında “stereotype (basmakalıp tip, klişe) motifler zincirinin bir parçasıdır. Kahramanın mucizevî doğuşu için hazırlayıcı bir fonksiyonu vardır. Zira hemen peşinde olağanüstü bir varlığın (Hızır veya derviş kıyafetindeki başka birinin) yardımı, mucizevî bir meyvenin yenmesi, kahramanların doğumu ve ad konulması gibi motifler gelir” (Türkmen, 1998: 178). Bunlar hikâyede olayların mantıklı sıralaması için zaruri bir ihtiyaçtır.

2.2.2.4.2. Rüya Motifi

Türk kültüründe rüya motifinin izleri çok eskilere kadar gider. “Çeşitli efsane ve destanlarda rüya motifine sık sık rastlanmaktadır. İslâm toplumunda da *Farabi*, *İbn-i Haldun* gibi

âlimler rüyalar hakkında çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır” (Günay, 2015: 27). Rüya motifi edebiyatımızda özellikle de halk edebiyatında sıkça karşımıza çıkan bir motiftir. Ekseriyetle halk hikâyelerinde kullanılan bu motif bazı âşıkların hayat hikâyelerinde de yer aldığı görülmektedir.

Lârendeli Hamdî, diğer Leylâ vü Mecnûn’daki kahramanların okulda tanışma sahnesini eserine diğer bir rivayet olarak alarak rüya motifiyle âşıkların tanışma sorununu ortadan kaldırmıştır. Ayrıca eserin ilerleyen bölümlerinde kahramanların gördükleri diğer rüyalar olaylara yön veren önemli detaylar olarak karşımıza çıkarlar. Türk destanlarında da rüya motifi iki ayrı özellikte işlenir. “Oğuz ve Uygur destanlarında görüldüğü gibi, destanın bütününe etkileyecek ve destan kahramanının hareket alanını çizecek bir anlayışı sergiler. Bir diğeri ise mücadele üzerine kurulan destanda, kazanılacak başarıları ya da yaşanacak felaketlerin vaktinden önce hissetmesini sağlar. Her iki şekilde de bir bakıma toplumun geleceği sergilenir ve kadercilik anlayışı işlenir” (Yardımcı, 2018: 6).

Rüya Motifinin Aşamaları

Türk Âşık Edebiyatı’na özgü olan kompleks rüya motifinin planını Umay Günay şu şekilde belirlemektedir:

“I. Hazırlık Devresi

- a. Çocukluk ve gençlik çağının şartları
- b. Karşılaşılan maddi veya manevi sıkıntı
- c. Bir sıkıntı veya bir dilekle uykuya dalış. Aday umumiyetle kutsal sayılan mevkilerde veya ıssız ve uzak, kişinin korku ve yalnızlık duyduğu bir yerde uyuyakalır” (Günay, 2015: 28).

Mesnevide Mecnûn, babasının Pir ile olan macerasını dinledikten sonra o gece uykuya dalma halinin bir sıkıntı veya tuhafılık şeklinde olması buradaki maddelerle uyuşmaktadır.

“II. Rüya

- a. Kutsal kişilerle kutsal sayılan bir yerde karşılaşma
- b. Pir elinden bade içme
- c. Sevgili veya sevgilinin resmi ile karşılaşma
- d. Aday’ın kutsal kişiler tarafından eğitilmesi, bilmesi gereken bütün bilgileri öğrenmesi
- e. Aday’a mahlâs ve dilinin çözülmesi için ruhsat verilmesi” (Günay, 2015: 28).

Mecnûn'un rüyasında iki peri elinde Leylâ'nın resmini görüp âşık olması, sevgili veya sevgilinin resmi ile karşılaşma maddesiyle uyuşmaktadır.

“III. Uyanış

Adayların uykudan uyanmaları da üç ayrı şekilde olabilir:

- Kahraman kendi kendine uyanır, ilk fırsatta eline geçen bir saz ile başından geçenleri anlatır.
- Kahraman bir süre (3, 6, 7, 20, 40 gün) baygın kalır ve ağzından burnundan kanlı köpükler gelir. Ehl-i dil bir kişinin sazının tellerine dokunmasıyla kendine gelir
- Kendi kendine uyanır ama bakışları, hali, tavrı bir acayıptir. Dünya ile ilgisi kalmamış gibidir” (Günay, 1984: 156).

Mecnûn'un Leylâ'nın resmini görüp uyandıktan sonra ki ilerleyen safhalarda dünya ile ilgisi kalmayıp giderek tuhaflaşması son maddeyle uyumludur.

Umay Günay, İlhan Başgöz'ün “*Türk Halk Hikâyelerinde Rüya Motifi ve Şamanlığa Giriş*” (Başgöz, 1967: 1) adlı incelemesinden özetleyerek verdiği yazısında rüya motifi ile ilgili şu görüşleri aktarmaktadır:

“Örneklerin pek çoğunda rüya kutsal mevkilerde uyurken görülmektedir. Mezar ve pınarlar rüyaların en çok görüldüğü müşterek mevkilerdir.

Rüyada kutsal bir kişi veya kişiler bazan bir genç kızın elinden kahramana aşk badesi sunarlar. Hızır İlyas, üçler, kırklar, üç derviş, bir pîr, sadece bir yaşlı adam veya yaşlı bir kadın rüyalarda yer alan kutsal kişilerdir.

Kutsal kişilerin çeşitlilik göstermelerine rağmen rüyadaki rolleri hep aynıdır.

Kahramana çok güzel bir kızı tanıttıktan sonra adını ve memleketini söylerler.

Şiirlerinde kullanacağı bir mahlâs verirler.

Kahraman kutsal kişinin elinden badeyi içtikten sonra vücudunu bir ateş sarar. Düşer bayılır, ağzından kanlı köpük gelir. Bu halde 3-6 gün kalır.

Herkes kahramanın deli olduğunu düşünürken yaşlı bir kadın veya erkek sazın teline dokunur.

Saz sesiyle kahraman gözlerini açar. Sazı eline alır, kendine verilen mahlâsla irticalen şiirler söylemeye başlar. Böylece hem badeli hem de Hak âşığı olurlar” (Günay, 1986: 13).

“IV. Bade Türleri

Badeli âşıklar daha çok şehir ve cemiyet hayatına uzak kalanlar arasında görülür. Bunlara göre bade *Er dolusu* ve *Pîr dolusu* olmak üzere iki türdür:

a. Er Dolusu

Er dolusu için âşıklar kahraman, yiğit ve gözüpük kişi olurlar. Sevdiği için ölümle göğüs göğse gelir. Maceraları kahramanlıklarla doludur. Köroğlu, Dadaloğlu böyle er dolusu içmiş âşıklardandır.

b. Pîr Dolusu

Pir dolusu için âşıklarsa cefalar çeker, sevdalara düşer, sevgilisinin arkasından yanar tutuşur. Bunlar kahraman değildir, vefakâr ve fedakâr âşıklardır. Ercişli Emrah, Âşık Kerem, Âşık Sümmanî, Âşık Şenlik bunlardandır (Günay, 1986: 14).

Mesnevimizin kahramanı olan Mecnûn'da cefalar çeken, sevdalara düşen vefalı ve sadık bir karakter olarak "Pir Dolusu" maddesiyle uyuşmaktadır.

Umay Günay'ın Türk Âşık Edebiyatı'na has olan kompleks rüya motifinin planı daha geniş olmakla birlikte sadece mesnevimizi ilgilendiren maddeler alınmıştır.

Mesnevide kahramanların birbirlerine âşık olmaları gördükleri rüya sonucu gerçekleşir. Akabinde kötü bir rüya gören Mecnûn, uyandığında yaşlı bir kadından Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiği haberini alır. Rüyasında Mecnûn'un öldüğünü gören Leylâ, gördüğü rüyanın tesiriyle hastalanıp yatağa düşer. Çok geçmeden de ölür. Zeyd, Leylâ vü Mecnûn'un öldükten sonra ki akıbetlerinden gördüğü rüya sayesinde haberdar olur. Rüyasında âşıkları cennet bahçelerinde birinde yan yana görür ve dünyadaki hayatları üzerine sohbet ettiklerine şahit olur.

a. Rüyada Görüp Âşık Olma Motifi: Rüyada âşık olma motifi, hem halk hem de Klâsik Türk edebiyatı eserlerinde bolca rastladığımız bir motiftir. Halk hikâyelerimizden "Tahir ile Zühre" (Türkmen, 1998: 184), "Kırmanşah Hikâyesi" (Alptekin, 1997: 375) ve "Mahir ile Mahitaban Hikâyesi" (Gökalp, 1985: 16) vs. hikâyelerle, mesnevi edebiyatımızdan "Cemşid ü Hurşid" (Akalin, 1975: 16), "Süheyl ü nev-bahâr" (Dilçin, 1991: 84) vs. bu motifi işleyen hikâyelerdendir. Lârendeli Hamdî'de eserinde motif, rüyasında Mecnûn'a üstat bir nakkaş tarafından yapılan Leylâ'nın resminin gösterilmesi, Leylâ'nın ise rüyasında Mecnûn'un elinden bir deste gül alması şeklindedir. Anlatıcı hikâyenin kahramanlarını bu şekilde birbiriyle tanıştırır ve âşık olmalarını bu maceraya bağlar. Lârendeli Hamdî okul sahnesini bir başka rivayet olarak aktarır. Kays ile Leylâ'nın okulda birbirlerini görüp âşık olmaları, rüyada görmek veya rüyada resminin gösterilmesi motiflerine karşın daha mantıklı ve gerçek hayata daha uygun bir motiftir. Lârendeli Hamdî'nin kullanmış olduğu motif eseri halk edebiyatına yakınlaştırıp adeta bir masal havası katmıştır.

2.2.2.4.3. Dağ Motifi

Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nde adı geçen mekânlar arasında önem sırasında ilk başta yer alan Necd Dağı, kahramanın aşkta olgunlaşma sürecini geçirdiği yer olarak karşımıza çıkar. Dağ motifi masallarda sık görülen bir motiftir (Köksal, 1984: 184). “Klâsik edebiyatında ise dağ denilince genellikle akla ilk Kaf Dağı gelir. Efsaneye göre Ye'cûc ve Me'cûc, Anka, cinler, şeytanlar bu dağın arkasındadır” (Pala, 2018: 127).

Bu motif Lârendeli Hamdî'nin eserinde Necd Dağı'yla temsil edilir. Bu seng-i mihnetten yaratılmış, vahşi bir dağdır (1362). Mecnûn bu dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini yurt edinir.

Ailesinden ve kabilesinden uzaklaşan Mecnûn, sadece burada huzur bulabilmektedir. Kendisini eve götürmek isteyen annesine cevap olarak, zaten beden kafesinde hapsedilmiş canını bir de ev kafesine kapatmamasını ister. Eve dönmesi halinde acı yüzlü, acı sözlü insanlarla bir arada yaşayarak çok geçmeden öleceğini, bu yüzden insanlarla beraber yaşamaktansa, yabanî hayvanlarla yaşamamanın kendisinin için daha uygun olduğunu ifade eder.

Necd Dağı, Mecnûn'un ruhuna en uygun mekân olarak tezahür eder. Orada kendini bütün endişe ve bağlayıcılıklardan kurtulmuş, sadece Leylâ'ya bağlı hisseder.

2.2.2.4.4. Mağara Motifi

Evinden ve toplumdan uzaklaşan Mecnûn, Necd isimli, korkutucu, yabanî hayvanların bulunduğu ve insanların yaşamadığı bir dağın zirvesindeki yüce bir mağarayı kendine yurt edinir.

Mağara motifi başta Türk mitolojisinde olmak üzere Arap ve Fars mitolojisinde de önemli bir yere sahip olduğunu biliyoruz. Peygamberlik gelmeden önce Hz. Muhammed'in toplumdan uzaklaşarak kendisine sığındığı ve ilk vahyin geldiği Hirâ Dağı'ndaki mağara gibi mesnevide de mağara motifiyle, ferdin toplumdan uzaklaşması ve kendisiyle baş başa kalması vurgulanır. Ayrıca dağ motifi saklanmak gizlenmek anlamındadır. “Türk destanlarının ilki diyebileceğimiz Alp Er Tunga destanında da mağara bir sığınak olarak yer alır. Destanda Alp Er Tunga, İran'ı dört kere istila etmişse de tutunamamış ve sonunda bir mağaraya sığınıp tek başına orada yaşamaya başlamıştır” (Yardımcı, 2018: 8). Mecnûn sürekli dışlandığı, ayıplandığı ve anlaşılmadığı bir çevreden uzaklaşma ihtiyacı duymuştur. Ancak Mecnûn'un yaşamak için seçtiği bu çevreye Selâm ve Zeyd

gibi kişilerin fazla dayanamadıkları görülür. Mecnûn ise birçok olumsuz şartlar barındıran bu yerde dayanma gücünü ise içinde barındırdığı aşktan almaktadır.

2.2.2.4.5. Yabanî Hayvanlarla Arkadaşlık Kurma ve Onlardan Yardım Alma Motifi

Leylâ'nın hasretiyle deliye dönen Mecnûn, insanlardan uzaklaşmayı da adet edinin Necd Dağı'na sığınır. Kimsenin yaşamadığı bu dağda yabanî hayvanlarla arkadaş olur. Bu vahşî hayvanlar yalnızca insanlarla değil, kendi araların da bir arada yaşaması imkânsız olan hayvanlardır: aslan ceylan, kurtla kuzu Mecnûn'un yanında uyum içinde yaşarlar. Hadiselerin akışı içerisinde bu vahşî hayvanların Mecnûn'un etrafından hiç ayrılmadıkları ve Mecnûn'u sürekli koruyup kolladıklarına şahit oluruz. Mecnûn eser boyunca farklı zamanlarda iki kere ceylanları avcılarının elinden kurtarır. Mecnûn'un bu şekilde yabanî hayvanlarla kurmuş olduğu yakınlık, kendisine ermiş bir veli tipi çehresi izafe etme çabasıyla ilgilidir. "Doğumu, eğitimi ve aşkı benzerlerine göre farklı ve olağanüstü olan bir kahraman eşya ve hâdiselerle diyalogunun da farklı olması icap eder. Bu motifle temiz ve saf bir aşkın insana bahşettiği bazı üstünlüklere atıfta bulunulmuştur. Hz. Süleyman ve Hz. Muhammed'in mucizelerinden biri de hayvanlarla konuşmalarıdır" (Levend, 1984: 137).

2.2.2.4.6. Kılık Değiştirme Motifi

Edebî eserlerde kılık değiştirme motifi kahramanların sevdiğine kavuşmak veya gerçekleştirmek istedikleri hedefe ulaşmak için başvurdukları yollardan biridir. Bu motif "Süheyl ü Nev-bahâr, Işk-nâme, Hurşid-nâme, Hüsrev ü Şirîn" (Ünver, 1986: 415) gibi birçok aşk ve macera mesnevisinde karşılaştığımız bir motiftir. Sevgiliyle görüşüp, hasret gidermek isteyen âşık için en kolay yol, başka bir kılığa bürünmektir. Lârendeli Hamdî'nin eserinde de Mecnûn, sevdiğini görmek ve onunla konuşabilmek için birkaç defa başka kılıklara bürünür. İlkinde bir dilenci kılığına girer, daha sonra kör kılığına bürünür (2787). İşin farkına varan Leylâ'nın kabilesi, Mecnûn'u engelleyerek Leylâ ile görüşmesine engel olur. Kılık değiştirmenin artık fayda vermeyeceğini anlayan Mecnûn başka yollar dener.

2.2.2.4.7. Görmeden Âşık Olma Motifi

İbn-i Selâm, güzelliğinin şöhretini işittiği Leylâ'ya görmeden âşık olur (1958). "Şeyhoğlu Mustafa'nın Hurşid-nâme adlı mesnevisi bu motifin kullanıldığı mesnevilerdendir; hikâyenin asıl kahramanları olan Feraşâd ile Hurşid birbirlerini görmeden, anlatılanlardan hareketle âşık olurlar. Yine Boğa Han, Hurşid'e Siyah'tan duyduklarıyla âşık olur" (Avcı, 2009: 105).

2.2.2.4.8. Yardımcı (Padişah) Motifi

Halk hikâyelerinden “Tahir ile Zühre ve Kurbanî Hikâyesi’nde” (Türkmen 1998: 189) gördüğümüz bu motif, mesnevide Nevfel ile verilir. Nevfel, zengin, yiğit, cömert bir kişidir. Çıktığı bir av esnasında rastladığı ve macerasını etrafındakilerden öğrendiği Mecnûn’dan çok etkilenir. Onu sevdiğine kavuşturabilmek için ant içer. Ancak savaşı kazanmasına rağmen Mecnûn’un tutarsız davranışlarından dolayı Leylâ’yı kendisine vermekten vazgeçer.

2.2.2.4.9. Ölüm Motifi

Ölüm, insanın doğmasıyla birlikte yaşam kadar önem taşıyan bir gerçektir. İnsanın kendisini etkili ve güzel bir şekilde ifadesi olan sanatın ve özellikle şiirin bu olguya uzak kalması elbette düşünülemez. Klâsik Türk edebiyatında ölüm unsuru hemen hemen bütün şairlerimiz tarafından işlenmiştir. Şairin dünyaya ve hayata bakışı ölüm düşüncesini şekillendirmiştir. İslam medeniyeti çerçevesinde eser veren Klâsik Türk şiirinde ölüm, genellikle muhasebe düşüncesiyle ele alınıp işlenmiştir. Yani şair, eserinde değindiği ölümü sorgulamaz. Ölüm hayat karşısında tek gerçektir ve şairin kaleminde ve kalbinde kabullenildiğinde huzur, reddedildiğinde ise hezeyan getirir. Tıpkı Sezai Karakoç’un dizelerinden Leylâ vü Mecnûn’un ölümü üzerine dökülen dizeler gibi...

“Anlatacaktım ölümlerini bir sonbahar eşliğinde

Bir kış güneşliğinde

Fakat baktım bu ölüm değil diriliştir

Tabiatı aşan bir bildiriştir” (Karakoç, 2010: 93).

Klâsik edebiyat içinde “ölüm” kavramı genellikle mersiyelere konu olmuştur. Mersiyelerde dünyanın geçiciliği, zamanın vefasızlığı, feleğin dönekliği, ölenin kaybindan duyulan acı, tutulan yas, ölene ait övgüler ve nihayet ölene rahmet, geride kalanlara sabır ve afiyet temennileri gibi bölümler yer alır (İsen, 1997: 23). Özellikle tasavvufî şiirlerde, insanların gaflete düşmemeleri için bir muhasebe unsuru olarak ölüm düşüncesinin sıkça vurgulandığı görülür. “Klâsik mesnevileri ele aldığımızda ölüm motifi genel olarak remel, muzari, hezec, müctes, hafif, münserih, serî ve karib bahirlerinde söylenmiştir. Fars şiirinde en çok kaside tarzında yazılan mersiyelerde kıta, terciibend ve terkihibend şekilleri de kullanılmıştır. Mersiyede az rastlanan gazel türündeki şiirler Hümâm-ı Tebrîzî ve Hâfız-ı Şîrâzî’nin divanlarında bulunmaktadır” (Yazıcı, 2004: 218). Ele aldığı muhteviyat bakımından daha farklı bir yapıya sahip olan gazellere baktığımızda ise şairlerin ölümü, mersiyelerde olduğu gibi matem havasında değil, sevgili uğruna yaşamına

son verme isteğini, halk inanç ve âdetlerini şiire yansıttığı alanlar olarak kullandığı görülmektedir.

Eserimizde mevcut olan mersiye gazel formatında kaleme alınmış olup sevgili için değil kahramanın babasının ölümü üzerine mezarının başında Mecnûn'un dilinden dökülmüştür. Motif bunun dışında eserde İbn-i Selam, Mecnûn'un annesi ve son olarak Leylâ'nın ölümü üzerine Mecnûn'un mezarı başında ölümü dilemesiyle işlenmiştir.

2.2.2.4.10. Âşıkları Yan Yana Gömme ve Mezarlar Arasında Pencere Açma Motifi

Halk hikâyelerimizden “Arzu ile Kamber” ve “Tahir ile Zühre'de” (Alptekin, 1997: 313) aynı mezara gömülme şekliyle karşılaştığımız bu motif, mesnevide Leylâ vü Mecnûn'un yan yana mezarlara gömülmesi ve iki mezar arasında bir pencere açılması şeklindedir. Motif bu haliyle diğerlerinden farklı ve orijinal olma vasfını içinde barındırır. Leylâ'nın öldüğünü haber alan Mecnûn, sevgilisinin mezarına kapanır ve bir süre sonra kendisi de can verir. Civardaki yabanî hayvanlardan dolayı Mecnûn'un cesedine yaklaşamayan yakınları, bir yıl bir ay sonra hayvanların dağılmasıyla cesede ulaşabilirler. Birbirlerine kavuşmadan ölen iki âşığı yan yana gömmeye ve iki mezar arasında bir pencere açmaya karar verirler. Burada dikkati çeken ayrıntı geleneğe bağlılıktan dolayı Arzu ile Kamber ve Tahir ile Zühre hikâyelerinde olduğu gibi aynı mezara gömülmelerine müsaade edilmez, iki âşığa yine hasrete sabretmek düşer (5268)

2.2.2.4.11. Mesnevideki Olağanüstü Motifler

2.2.2.4.11.1. Yardımcı Pîr (Hızır) Motifi

Anlatma esasına bağlı anlatı türlerinde kahramanların destekçisi, uğradığı felaketten kurtaran veya manevi önderlik eden yardımcı karakterler bulunabilmektedir. Orta Asya bozkırlarında Türklerde topluma manevi önderlik yapan, toplumu kanalize eden, devrini aydınlatan, verdiği öğütleri ve öğütlü sözleriyle öldükten sonra dahi dilden dile dolaşan kişiler vardır. Ak sakallı ifadesi ile de belirlenen bu kişiler bilge tiplerdir. “Dede Korkut hem maddi hem manevi alanlardaki yiğitlikleriyle alperen tipinin Türk kültüründeki ilk temsilcisi ve örneğidir. Dede Korkut akıl, maneviyat, ululuk yönleriyle maddi gücün manevi güç ile bütünleştiği bir simge değerdir. Türk halk kültürünün önemli bir ögesi olan Hızır motifi, destanlarımızda destan kahramanına yol gösterip yardım eder. Hızır inancı halen halk arasında Hızır efsaneleri olarak anlatılıp varlığını ve yaygınlığını korumaktadır” (Yardımcı, 2018: 10).

Mesnevîde bu motifle ilk olarak Kays'ın babasına ayvayı veren Pîr'le karşılaşırız. Bu Pîr'in verdiği ayva sayesinde dünyaya gelen Kays, Leylâ'ya duyduğu aşk yüzünden kendini kaybedince yine bir Pîr'den yardım istenir. Mecnûn'un babası, oğlunun bundan sonra gözyaşı dökmemesi ve yakasını yırtmaması için yardım diler. Pîr, babaya, oğlunun göz yaşını dökmemesi ve yakasını yırtmaması için oğlunun gözüne sevgilinin ayak bastığı topraktan sürmesini ve elbisesine sevgilinin köpeklerinden birinin boynundan koparacağı bir tutam kılı boynuna dikmesini söyler. Baba bütün söylenenleri yapar. Gerçekten Mecnûn bu yapılanlardan sonra artık gözyaşı dökmez, ama bedenini parçalamaya başlar. Elini yakasından çeker, fakat bu sefer eteğini yırtmaya başlar. Sonuç olarak Mecnûn aşktan değil aşkın çılgınlığıyla sergilemiş olduğu bazı davranışları terk etmiştir.

2.2.2.4.11.2. Mucizevî Meyve Motifi

Evlat hasretiyle yanıp tutuşan Amirîler'in reisi, yolu üzerindeki bir viranede bir Abdal'a rastlar. Bu Abdal, Allah dostu, ömrünü ibadetle geçiren, toplumun teveccüh gösterdiği bir zattır. Şahın sıkıntısını konuşmaya gerek kalmadan görür görmez anlar. Kendisine bir ayva vererek yemesini, böylece kısa bir süre içerisinde bir erkek çocuğa sahip olacağını söyler (762-781).

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Kays'ın doğmasına sebep olarak gösterilen mucizevî meyve motifi, genellikle halk hikâyelerinde rastlanılan bir motiftir. Halk hikâyelerinde elma veya nar şeklinde olan bu motif, Lârendeli Hamdî'nin eserinde ayvadır. "Bilindiği gibi halk hikâyelerinde elma, narla birlikte zürriyeti temsil etmektedir" (Spies, 1941: 23). Lârendeli Hamdî'deki ayva motifi, halk hikâyelerinden "Kerem ile Aslı hikâyesinde, bir dervişin, şahın ve Ermeni keşişin kısır karılarına, asıl meyve yerine, elma ve ayva fidanı vermesi, kadınların bu fidanları bahçeye dikerek zamanı gelince meyvelerini yiyip hamile kalmaları şeklindedir" (Spies, 1941: 24).

Lârendeli Hamdî'de Pîr doğrudan ayva verir. Bu mucizevî meyve motifi, olağanüstü durumla dünyaya gelecek olan çocuğun farklılığına, sıra dışı tavırlarına işaret eder. Bir nevi Lârendeli Hamdî, okuyucuyu sonradan karşılaşacağı bir kısım olaylara hazırlar. Bu meyve motifiyle dünyaya gelen çocuğun üstün kişiliğini vurgulama arzusu da hissedilir. Doğumu böyle sıra dışı gerçekleşen birinin, ölümünün de farklı ve olağan dışı bir şekilde cereyan edeceği hissettirilir. Gerçekten de Mecnûn'un ölümü, halkı şaşkınlığa düşürecek bir şekilde gerçekleşir.

2.2.2.4.11.3. Keramet Motifi

Eserde ilk keramet, Mecnûn'un babasının viranede karşılaştığı Abdal tarafından gösterilir. Verdiği ayva, şaha bir erkek çocuk vesilesi olur.

Mecnûn'un yabanî hayvanlarla bir arada yaşaması, hayvanların dilinden anlayıp hükmetmesi de keramet olarak değerlendirilebilir. Ki bu yabanî hayvanlar, Leylâ'nın mezarı üzerinde vefat eden Mecnûn'un bedenine ilişmez, onun başında uzun süre nöbet tutup kimseyi yakınına yaklaştırmazlar.

Diğer bir keramet sahnesi de Mecnûn'la Leylâ'nın buluşması epizoduna bağlıdır. İbn-i Selâm, bu buluşmadan haberdar olunca Mecnûn'u öldürmek için kılıçla saldırır. Ancak saldırı esnasında eli havada kaskatı kesilir. Aynı şey diğer eline de olunca Mecnûn'dan af dileyerek düzelmesi için dua etmesini ister. Mecnûn'un düzelmesi için dua etmesi üzerine İbn-i Selâm'ın elleri düzelir. Bu motif Dede Korkut'un gösterdiği Kerâmet (Kolun yukarıda asılı kalması) motifiyle benzerlik göstermektedir. Dede Korkut, hikâyelerde de gördüğümüz gibi töreleri çok iyi bilen, her konuda bilgili, yol gösterici, ozan yanı olan, ihtiyar, bilge bir kişidir. Belki bu özelliklerinden dolayı halk ona beşer üstü nitelikler atfetmiştir. "Kam Büre Bey-oğlu Bamsı Beyrek" hikâyesinde Dede Korkut'un bir kerametiyle karşılaşıyoruz: Baniçiçek'i Bamsı Beyrek'e istemeye giden Dede Korkut'u kızın kardeşi Deli Karçar atla kovalar. Yakaladığında, kolunu yukarı kaldırıp kılıç vurmak ister. Bunu gören Dede Korkut, 'İsm-i 'âzam' duasını okur ve 'Çalarsan elin kurusun' der. Deli Karçar'ın eli havada asılı kalır. Bunun üzerine Deli Karçar aman diler. Günahlarına tövbe edip, kızkardeşini Beyrek'e vermeğe razı olur. O zaman Dede Korkut, tekrar dua eder ve Deli Karçar'ın eli eski durumuna döner. Bu olaydan da anlaşılacağı üzere Dede Korkut, Tanrı'ya yakın, ermiş bir kişi özelliği göstermektedir" (Derdiyok, 1993: 6).

Son olarak sahip olduğu bütün serveti aşkı için elinin tersiyle itip çöllere düşmesi ve divaneliğine rağmen dinî yükümlülüklerini yerine getiren bir kişi olarak takdim edilen Mecnûn'un böyle bir keramet göstermesi, okuyucu şaşırtmaz.

2.2.2.4.11.4. İnsan Dışı Varlıklarla Konuşma Motifi

Lârendeli Hamdî'nin eserinde zaman zaman kullandığı motiflerden biridir. Mesnevi edebiyatımızın özellikle aşk hikâyelerini ele alan eserlerinde sıkça rastladığımız bu motifle, kahramanların zor zamanlarında, hayvanlara veya başka varlıklara içlerini döktükleri, içinde buldukları hali anlattıkları, bazen onlarla bütünleşmeye bazen de kendilerini onlardan daha zor durumda göstermeye çalıştıkları görülür. Bu motif kahramanların iç dünyalarını bizlere yansıtan en önemli motiflerden biridir (Ünver, 1986: 456).

Lârendeli Hamdî'nin eserinde bu tarz konuşmalar tek taraflı olarak cereyan eder. Yani kahramanların, konuştukları, seslendikleri hayvanlardan ve nesnelere karşılık aldıkları görülmez. Mecnûn da seslendiği hayvanlar ve nesnelere karşılık almaz ancak dillerini bildiği, onları anladığı okuyucuya sezdirilmeye çalışılır. Bu çaba, Mecnûn'un dünyaya gelme şekliyle ilgili olarak gelişen ve mesnevi boyunca sürekli vurgulanan hususî tabiatıyla ilgilidir. Bu hususî tabiat, temiz ve saf aşkla girdiği terkitten hayvanların eşya ve hâdiselerin dilinden anlayan bir kişilik vücuda getirmiştir.

Mesnevide bu motif ilk olarak cansız bir varlık olan çadırın kapısıyla Mecnûn'un konuşması sahnesidir. Bu sahne, Mecnûn'un bir kış günü, Leylâ'nın kendine özleminden hâl diliyle haberdar olması, herkes uyuduktan sonra Leylâ'nın çadırına gelmesi ve çadıra kapı vazifesi gören örtüsüyle konuşması sahnesidir. Çadırın kapısına seslenir ve sitemler eder.

İkinci sahne Leylâ'nın babasından istenmesi sahnesidir. Leylâ'nın babası, aklının başında olmadığını bildiği Mecnûn'a kızını vermek istemez. Mecnûn'un babası evladının çağrılarak imtihana tabi tutulmasını böylelikle aklının başında olup olmadığını ondan sonra karar verilmesini ister. Çadırın içine giren Mecnûn, o sırada Leylâ'nın köpeklerinden birini görür ve onu kucaklayıp konuşmaya başlar. Sonra da meclisi aydınlatan muma yönelir, ona hitap eder. Leylâ'nın babası bu olayı Mecnûn'un divaneliğine dayanak olarak gösterir. Kızını vermek istememesinde ne denli haklı olduğunu vurgular.

Bu motifin işlendiği üçüncü sahneye Mecnûn'un aşk derdinden kurtulması için babası tarafından Kâbe'ye götürüldüğü sahnede rastlarız. Mecnûn, Kâbe'nin halkasına yapışır ve halkaya hitap eder. "Kâbe'nin siyah örtüsüyle bahtı, etrafındaki halkalarıyla da aşk esiri olması arasında bir ilgi kurar. Bu eskiden kölelerin kulaklarına küpe takılması geleneğiyle alâkalıdır" (Pala, 2018. 207).

Motif dördüncü olarak kullanıldığı diğer bir sahne Nevfel'den ayrılıp çölün yolunu tutan Mecnûn'un, yolda rastladığı bir avcının elinden iki ceylanı, atını karşılık vererek kurtardığı sahnede geçer. Mecnûn, ceylanlarla konuşur, sonra onları özgürlüklerine salar. Yoluna devam ederken başka bir avcının yakaladığı ceylanı boğazlamak üzere olduğunu görür. Bu avcıdan da silah takımını vererek ceylanı kurtarır. Ceylanla konuşur, dertleşir ve Leylâ'nın diyarına doğru gitmesi halinde, ona kendisinden bahsetmesini ister. Ceylanları kurtardıktan sonra dinlenmek için bir su

başında konaklar. Bir ağacın altında gördüğü kargayla konuşur. Kargaya niçin bu rengi aldığını sorar. Bahtı ve karganın siyahlığı arasında ilgi kurar. En sonunda kargadan Leylâ'ya durumundan bahsetmesini ister. Mecnûn'un içler acınası halini anlayan karga, hâl diliyle ahlar çekmeye başlar.

Kış mevsiminin şiddetli günlerinden birinde Mecnûn, bahçıvanın bir servi ağacını kesmek üzere olduğunu görür. Bahçıvanın serviyi kesmesini engellemek için kolundaki bilekliği vererek serviyi kurtarır. Ağacın dibinde bir süre oturduktan sonra ağlar, inler ve içini serviye döker.

Kocasının ölümüyle Arap adetleri gereği iki yıl boyunca yas tutan ve kimseyle konuşmayan Leylâ, geceyi muma şikâyet eder, bir türlü sabah olmayışından yakınır.

2.2.2.5. Sosyal ve Kültürel Unsurlar

Klâsik Türk şiirinin sürekli eleştirildiği unsurlardan biri de “gündelik hayattan kopuk olduğu” suçlamasıdır. Halbuki mesneviler, bu çerçevede insana ve hayata dayalı betimlemelerin sıkça kullanıldığı nazım türleridir. Mesneviler, Klâsik Türk şiirinde olaya dayalı metinlerin ifade gücünü yansıtmaları bakımından ayrı bir önem arz etmektedirler. Bu bölümde öncelikle Klâsik Türk şiirinin esasında gerçek hayattan uzak durmadığını, kendisine yöneltilen ithamların aksine dönemin toplumsal fotoğraflarını yansıtmaları açısından en önemli kaynaklardan biri olduğunu göstermeye çalıştık.

2.2.2.5.1. Toplum Yapısı

Leylâ vü Mecnûn mesnevisi kabile geleneğinin sürdürüldüğü sosyal zemine dayanmaktadır. Kabileyi yönetme görevi, bilindiği üzere kabile beyine aittir.

Hikâyenin başında, toplum yapısının kabile olduğu açıkça belirtilir. Eserde Mecnûn'un babası tasvir edilirken, onun sosyal statüsü ve yaşadığı cemiyet içinde bağlı bulunduğu topluluk rolü temayüz ettirilmiştir (Mohamed, 2004: 264). Kabilenin bireyleri bezdiren katı bedevî gelenekleri de yansımaktadır.

Ḳabāyilden ‘Arab içinde ol ḥān

Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sān (735)

Leylâ'nın, babasının isteği üzerine kaleye hapsedilmesinin perde arkasında da aynı toplum yapısının yansımaları vardır. Annesi, Leylâ'ya, kabile içinde kız çocuğunun

yerini hatırlatarak, yapılan dedikoduların önünü kesmek için nasıl hareket etmesi gerektiğini anlatır.

Böylece kadının o dönemde toplum içindeki yerini bir kadının ağzından öğrenmiş oluruz. Kız çocuğu annesinin fikrine göre asla aşka ve âşıklığa yanaşmamalı bunlar bir kız evladı için uygun şeyler değil. Bin kişi sevse dahi kendisini, kız evladı bir kişiye bile gönül vermemelidir:

İştüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ haste kılmış bir cüvânı (1270)

Revā mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yād u bilişler (1272)

Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelādur
Saña ma'şūka olmağ ne revādur (1275)

Kız evladı bu işlerden uzak durmadığı takdirde hem kendi adını hem de kabilesinin adını kötüye çıkarır. Böyle ar ve edep yoksunu bir kız olacağına hiç doğmaması daha evlâdır:

Şu duğter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından ol dūr (1276)

Berī ola çü bir duğter hayādan
Anuñ çoğmaması yegdür anadan (1277)

Ayrıca daha önceki bölümlerde de erkek evlat için bu durumlar sıralanmıştır. Şayet oğul, atalarını utandıracak veya başını öne eğdirecek durumlar içinde bırakıyorsa onun da doğmaması daha evlâdır:

Bir oğlan k'ola bed-ḥū iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (757)

Yaḥūd bir tıfl kim olmaya hoş ḥū
Yeg oldur kim anadan çoğmaya o (758)

Çü ferzend ola bed-h^wāh u hevā-senc

Belâdur ataya vü anaya renc (759)

Ger oğluñ olsa vü dūrise bī-bāk

Neseble nāmuñı eyler senūñ hāk (760)

Kız çocuğunun hislerini dışarıya vuramaması, bunun toplum içinde bir namus meselesi olarak algılanması ve erkek çocuğun aşkını kolaylıkla belli ve ifade edebilmesi mesnevîde üzerinde önemle durulan bir mevzudur. Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinin başında Mecnûn'un aşk konusundaki özgürlüğüne karşılık, Leylâ'nın aşkını korkudan dolayı inkâr etmesi ve açıkça ifade edemeyişi anlatılmıştır. Leylâ'nın aşkı uğrunda döktüğü gözyaşlarını saklamak için sabaha kadar ağlaması dolayısıyla ıslanan elbiseleri terlemesine, feryadını ise akrep sokmasına bağlar. Gözyaşı ve feryadın bundan dolayı olduğunu söyler.

Gice h̄alvet bulup ārāmgāhın

Oturup ağlar u arturur āhın (1256)

Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber

Şabāh olunca kılar cāmesin ter (1256)

Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb

'Arağdan her kabam ışlandı bu şeb (1257)

Fiğāna başlasa hicr ile her şeb

Çıgırur kim tenümi şokdı 'akreb (1262)

İdüp her lāhza bir dürlü bahāne

Döker yaş yirine kan ol yegāne (1263)

Leylâ, Mecnûn gibi kınanma testisini taşa çalıp aşkını haykırmak ister fakat bunu yaşadığı toplum içinde yapma şansı yoktur. Çaresizce gönlü yerine aklını dinler:

Hevesden diledi kim ol gāzāle

Sebū-yı nām u nengi taşa çala (1117)

Yine tüttdi diyār-ı 'aqla rāhı

'İnān-ı şabrına şaldı nigāhı (1118)

Kadınların vefasızlığına dair görüşler eserde iki bölümde geçmektedir; ilk olarak Mecnûn'a nasihat ederken babasının dilinden kadınların vefasızlığına dair şu cümleler dökülür:

Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (1450)

İkinci bölümde ise Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğini Mecnûn'a haber veren kadının dilinden Leylâ üzerinden hemcinslerinin vefasızlığına dair şu cümleler dökülür:

Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-hû
Dağı bîgâne kalb u âşinâ-rû (3017)

Bugün hûbân-ı 'âlem iy birâder
Kamudur birbirinden bî-vefâ-ter (3018)

Gözetmezler cihânda gayret ü nâm
Sıyup 'ahdi virürler düşmene kâm (3019)

Diker 'aşık nihâl-i mîve bâğa
Yidürür bâğbân bārını zâğa (3020)

Saña şimdi 'adüdür ol cefākār
Bilür 'âkıll ki kimdür 'avrata yār (3021)

Vefâsızdur bilürsin 'avratı çün
Nedür derdüñ senüñ bir 'avrat içün (3022)

Degül bir biñ dağı olursa 'avrat
Kamu bed-'ahd olur u bî-mürüvvet (3023)

Vefâ levhi yazıldığı zamânda
Şıdılar hâmeyi nâm-ı zenânda (3024)

Zenüñ ger şüretâ vardur vefâsı
Velî yokdur vefâsınuñ beğâsı (3025)

Ki bulsa senden özge mihribānı
Virür yolına cānı vü cihanı (3026)

Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād
Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād (3027)

Genel olarak toplum aynasından baktığımızda kadın-erkek arasındaki farkı Leylâ'nın Mecnûn'a yazdığı mektuptaki ifadelerden daha net görmüş oluruz. Leylâ burada toplumun kendisinden beklediği iffetli tavrı göstermekle beraber bu durumdan hoşnut olmadığını da mektubunda dile getirir:

Hışar içre giriftār u muḳayyed
Nigeh-bānlar var eṭrāfumda bī-ḫad (3577)

Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var
Ne bir derdüm diyecek ādemüm var (3578)

Saña kim ḫüsrevīsin her kenāruñ
Gidersin ḫande çekse iḫtiyāruñ (3579)

Ĝamumdan özgeden pervā yimezsın
Ṭuyulursam n'ola ḫālüm dimezsın (3580)

Gehī ṣaḫrādasın gāhī cebelde
Gezersin göñlüñ olduğı maḫalde (3581)

Bu beyitlerden anlaşılacağı üzere erkek evlatlar kız çocuklarına nazaran duygularını daha rahat ifade etme ve yaşama hürriyetlerine sahiplerdir.

2.2.2.5.2. Dua-Beddua

Dua İslâm kültürünün bünyesinde vazgeçilmez öğelerindedir. Özellikle Müslümanların kiblesi olan Kâbe'de dilden dökülen dualar bu dinin mensupları için büyük bir önem arz etmektedir. Zira burada halis niyetle edilen duaların kabul olduğuna inanılmaktadır. Mesnevide dua motifi altı, beddua motifi iki defa kullanılır. Beddua duanın zıddı kötülük dileme anlamını karşılar. Eserde Mecnûn'un Nevfel'e etmiş olduğu beddua daha çok sitem dolu sözler mahiyetindedir. İkinci beddua ise Mecnûn'un Leylâ'nın mezarı başında kendisinin ölümü için sarf ettiği

sözlerdir. Bu sözler Mecnûn açısından bakılacak olursa Leylâ'ya kavuşmayı sağlayacağı için beddua değil dua hükmünde de sayılabilir.

a) Mecnûn'un babasının duası;

Çocuğu olabilmesi için dualar eder;

Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u sehergâh (743)

Seherlerde münâcât eyler idi
Hudâya 'arz-ı hâcât eyler idi (745)

İderdi giceler Hâkka niyâzi
Kıldardı nâfile dünler namâzi (746)

Yine oğlunun şifa bulması için babası Kâbe'ye götürür. Orada yapılan dualarla ve bu niyetle çıkılan yolculuğun Mecnûn'un derdine derman olacağına inanır.

Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (1883)

Yapışup halkasına Ka'benüñ el
Tazarru' kıl Hudâya iy mu'allel (1891)

'Inâyet kıl baña iy Hayy-ı-Ğaffâr
Ki bu şürîdelikden ya'nî kırtar (1893)

b) Mecnûn Dua ve Bedduaları:

Mecnûn'un Kâbe'nin kapısının halkasına sarılıp ettiği duası kabul olur ve sevdiğine olan aşkı günden güne daha da artar:

Dağı dirler dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech ile kesilür 'ışkdan kes (1901)

Velî luţf eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (1917)

Nevfel'in Leylâ'nın kabilesine karşı giriştiği savaşta, Mecnûn Leylâ uğruna savaşan ordunun kazanması için Allah'a yalvarır:

Dürişüp herkes itmekde kıtâli
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayâli (2200)

Bu leşkerden sürer meydâna rahşı
Du‘â eyler velî anlara yaşşı (2208)

Mecnûn’u öldürmek için saldıran İbn-i Selâm’ın elleri havada asılı kalır ve sonra Mecnûn’un ettiği dualarla iyileşir:

Bular bu söz içindeydi ki nâgâh
Raķīb-i şüm u bed-kâr oldı âgâh (4210)

Eline aluban bir tîğ-ı bürrân
İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrân (4211)

Diledi k’ura bir tîğ ol arada
Eli inmeyüben ıaldı havada (4213)

Κılıcı bir eline dağı aldı
Hem ol dağı havâ yüzinde ıaldı (4214)

Du‘â kılıp bu sözden soñra ol abdâl
Anı ol derdden ıurtardı derhâl (4224)

Kendisini Leylâ’ya kavuşturacağını vadeden Nevfel’in sözünde durmadığını sitem dolu sözlerle ifade eden Mecnûn’un sözleri tam olarak beddua olmasa da bu başlık altında verilebilir.

Meger bir gün ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (2115)

Şarâbıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi göñülden ğamlarını (2116)

Oıurlardı ğazeller ‘aşıkâne
Yoğ idi ğamdan anlarda nişâne (2117)

Bu hâl içre dil-i Mecnûna nâgâh

Güzer kıldı hayāl-i rüy-ı dil-h^vāh (2118)

Yine 'ışk āteşi virdi harāret

Dili mülkin yine gam kıldı gāret (2119)

Didi sulṭāna k'iy mīr-i kavī cehd

Bizümle böyle mi itmişdüñüz 'ahd (2120)

Ḳanı ol va'de vü 'özü ü dilekler

Ki yārı baña kılmışduñ muḳarrer (2121)

İrürmedüñ beni vaşl-ı ḥabībe

Şavurduñ ḥākümi bād-ı firībe (2122)

Firīb ü ālile ben mübtelāyı

Getürüp 'ahde kılmaduñ vefāyı (2122)

Beni kılduñ meger maḳşūda bāliḡ

Ki geçdüñ oturursun şöyle fāriḡ (2123)

Şehā beñzer ki istersin helākum

Ki işitmezsin āh-ı derd-nākum (2124)

Degüldür sencileyin şāha lāyık

K'ide ḳavl itdügine bī-vefālīḡ (2126)

Meded eyle ki düşvār oldu ḥālüm

Ḳarār u şabra ḳalmadı mecālüm (2127)

Hikāye sonunda Leylâ hayata gözlerini yumduktan sonra Mecnûn kendisinin de ölmesi için beddua edip vefatını ister ve Leylâ'nın ardından kendisi de ölür.

Beni ḳurtar ilāhī bu belādan

Belāyı ref' ḳıl bir mübtelādan (5210)

Çıkarup bu ḳafesden murḡ-ı cānı

Kenār-ı yārda vir āşiyānı (5211)

c) Abdâl'in duası:

Hikâyenin başında geçen abdâlın duları da şöyledir:

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh

Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (762)

Var içinde anuñ bir turfe abdâl

Yüz urmuş hâke 'arz eyler Hâkka hâl (763)

Zebânından ne kim iderse takrîr

Buyurduğın yazardı kılk-i taqdîr (771)

Halâyık der-peyince nitekim rûd

Yüz urup hâke iderdiler 'arz-ı maşşûd (772)

2.2.2.5.3. Doğum

Hikâye doğu masallarında fazlasıyla rastlanan bir motifle başlar. Lârendelî Hamdî, eserinde klâsik mesnevilerde kullanılan motiflerin yanında masal ve destanlarımızda kullanılan motiflerden de yararlanmıştı. Kays yani Mecnûn'un babası bir oğlu olması için Tanrı'ya gece gündüz yalvarıp yoksul halk için kurbanlar kesmektedir. "Dede Korkut'ta Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesinde" (Ergin, 1964: 4) ve "Bey Böyrek Hikâyesi" (Alptekin, 1997: 102) gibi halk edebiyatı ürünlerinde rastladığımız bu yaygın motife, Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde de rastlarız. Burada dikkat edilmesi gereken, kişinin toplum içinde ne kadar nüfuz sahibiyse neslini devam ettirme konusunun o kadar önemli olmasıdır. Ardından bırakacağı mal ve mülkün idaresi için evlat sahibi olmaları hayati bir önem taşımaktadır. Kays'ın babasının bütün adak ve niyazları bunun içindir:

Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh

Hudâdan bir veled şâm u sehergâh (743)

Çıldardı nezr ü kurbân u 'atâlar

İderdi çok tazarru'lar du'âlar (747)

Bununla birlikte yolu bir gün bir dervişin yaşadığı harabeye düşer.

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh

Geçerken bir ḥarābe gördi nāgāh (762)

Var içinde anuñ bir ṭurfe abdāl

Yüz urmuş ḥāke ‘arz eyler Ḥaḳḳa ḥāl (763)

Burada dervişin sunduğu bir ayva ile babanın dileği gerçek olur. Adını Kays koyarlar:

Eline şundi bir ayvāyı fi’l-ḥāl

Giderdi şāhdan āy vāyı fi’l-ḥāl (778)

Çün irişdi saña bu mīve-i ḥūb

Yaşınlarda bir oğluñ ola maḥbūb (781)

Görürler pür hünerdür ol şeker-ḥand

Ururlar adını Ḳays-ı hüner-mend (794)

Kays’ın küçükken güzellere tutkun olması ve onlardan ayrı kaldığında sürekli ağlama hali feraset sahibi insanlar tarafından ileride başına aşk tarafından bir musibet geleceği olarak yorumlanır:

Velī giryān idi ol ṭıfl dāyim

Degüldi dāyeye rām u mülāyim (802)

Çü bindi dūş-ı māha ol şeker-nūş

Ḳodı ağlamağı vü oldı ḥāmūş (811)

Muḳarrer bildi her şāḥib-ferāset

K’iriser ‘ışḳdan aña felāket (819)

Eserde Leylâ’nın doğumuna hiç değinilmez. Babasının tanıtıldığı bölümde güzelliğine vurgu yapılır:

Var idi şehlerinüñ bir kıızı ḥūb

Şaçı cevḡān-ı müşḡīn ḡabḡabı ṭōb (1019)

Kays’ın dünyaya gelişini farklı bir sebebe bağlayan ve Leylâ ile Kays’ı okulda karşılaştırmayan Lârendeli Hamdî, mesnevisinde ortaya çıkan kahramanların karşılaşma sorununu düş sahnesiyle ortadan kaldırır:

Çün işitdi atasından bu naqli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı ‘aqlı (911)

Ṭurup yatdı bu endîşeyle ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (915)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhun arhun (943)

Mecnûn’un rüyasında Leylâ’ya âşık olduğu gibi Leylâ’da rüyasında görerek Mecnûn’u âşık olur.

Meger bir gice yüz nâz ile ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (1047)

Çü dîdârına anuñ baqdı Leylî
Ayağına şu gibi aqdı Leylî (1057)

2.2.2.5.4. Ölüm ve Yas Ritüeli

Ecel karşısında insanoğlunun çaresizliği insanı aciz bir durumda bırakmış ve bu acizlik isyan yerine derin bir kabullenişe doğru evrilmiştir. Ölüm karşısında tevekkül sahibi fertlerin sevdiklerinin yanında olmasını istemesi son demlerini huzurla geçirmek istemesindedir. Mecnûn’ un babasının ve annesinin evlatlarının Leylâ’nın ise sevdiğinin son anlarında yanında olmasını istemesi bu yüzdendir.

a. Mecnûn’un Babasının Ölümü

Ömrünün sonlarına gelen ve evlat acısıyla takatten düşen Mecnûn’un babası, ölümünün yakın olduğunu hissedince oğlunun yanına Necd Dağı’na gider. İhtiyar ve üzgün baba, ölümünün yaklaştığını, son günlerinde evladının eve gelip yanında bulunmasını istediğini söylerse de Mecnûn, akılla kendisine çare bulunamayacağını, aşk şarabının tesiriyle sarhoş olduğunu ifade eder. Bu konuşmayla beraber ümidi kalmayan baba evladiyla vedalaşarak evin yolunu tutar. Birkaç gün içinde de hasta yatağında hayata gözlerini yumar:

Cihândan devşürüp büngâh u rahtı
Kuraram qabr eyvânında tahtı (3200)

Severdüm iki gözümden seni çok
Esen al kim beni görmezsin artu (3201)

Esen al bir yire ‘azm eyledüm ben
Ki yine gelmek olmaz ol seferden (3203)

Belā vü minet-ile düşdi bīmār
Diri oldu iki gün ol dil-figār (3207)

Ecel ıup kemīninden zamānuñ
İi bozdu vü düzdi için anuñ (3208)

Çün āzād itdi mur-ı ‘ulvīyi dām
Maām-ı ıdda pes buldı ārām (3209)

Hevāyī idi cāñ ıtdı hevāyı
Beden hākī idi hāk oldu cāyı (3210)

Mecnūn’un, babasının ölümünden sonra vicdan azabının da etkisiyle üzüntüsü artar. Derin bir pişmanlık yaar:

ü gördi hāke girmiş am-h‘arını
am ile alara dökdi serini (3257)

u deñlü ya döküp ıldı enīni
Ki andan lāle-reng itdi zemīni (3258)

Ancak yakınları tarafından anne ve babasına karşı vefasızlıkla suçlanır. Toplumun bu tür konularda sorumsuz davranan bireylere karşı tepki vermesi, bu konudaki hassasiyetini gözler önüne sermektedir. Nitekim babasının mezarının başında bulunanların Mecnūn’a göstermiş oldukları tepki bu hassasiyeti ifade eder:

Ne atayı añarsın ne anayı
Bırakmışsın meger erm ü hayāyı (3241)

Senüñ gibi hālefden yeg durur hāk
K’olara ‘āi olduñ itmeyüp bāk (3242)

b. Mecnûn'un Annesinin Ölümü

Mecnûn'un dayısı olan Selim-i Âmirî çölde yalnız yaşayan yeğenini koruyup kollamaktadır. Aklına düşen yeğenini bu sefil yaşamdan vazgeçirmek ve beraberinde dönmesi için yanında Mecnûn'un annesiyle beraber yaşadığı mağaraya gelir. Anne, oğlunun perişan halini görüp üzülür. Eve gelmesi için ölümünün yaklaştığını, bu sefil yaşamdan vazgeçmesi gerektiğini nasihat eder. Mecnûn, bu şekilde yaşamasının elinde olmadığını davranışlarının gayri ihtiyari olduğunu söyler; annesinden binlerce kez özür dileyerek mağaradan uzaklaşır. Eve hayli üzgün ve kederli dönen anne, çok geçmeden hastalanır ve hayata gözlerini yumar:

Ol aradan ğamile tûrdı nâçâr
Eve varup anası düşdi bîmâr (3801)

Çeküp zâhmet atası gibi vâfir
Bu dağı arzûdan oldu âhîr (3802)

c. İbn-i Selâm'ın Ölümü

Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî
Özine kılmayısar dağı meyli (4564)

Bu ğamdan ol şikeste âhîr-i kâr
Fırâk u hâsret ile düşdi bîmâr (4566)

Cihân işkencesinden tâ ki cânı
Hâlâş oldu vü terk itdi cihanı (4595)

Mecnûn'un eserdeki rakibi konumunda olan İbn-i Selam, diğer bazı Leylâ Mecnûn'lardan farklı olarak Lârendeli Hamdî'nin eserinde vefat eder. Yani aradaki engellerden bir tanesi ölüm yoluyla ortadan kalkar.

*“Acır isen gel Necâtî derd-mende acı kim
Ne leb-i dilber nasîb oldu ne halvâ-yı rakîb”*(Çavuşoğlu, 2017).

Klâsik Türk şiiri geleneğinde tıpkı Necâtî'nin dediği gibi Mecnûn'un, rakibin ölümüne sevinip helvasını yemesi gerekirken; sırf Leylâ'nın önünde can verdiği için İbn-i Selâm'ı kıskanır ve ölümüne sevinemez:

Çi ger ʔab'ı diledi k'ola Һandān
Velī 'āql emri üzre oldı giryān (4660)

Biraz ağladı vü kıldı ferāgat
Didi Һađ kıla Һađkında hidayet (4661)

İbn-i Selām'ın ölümünün ardından Leylâ, Arap geleneği gereği karalar giyip iki yıl boyunca yas tutup feryat ve figan eder. Bu durum Arap geleneğinde eği ölen kadının yerine getirmesi gereken bir gelenektir:

Firākından ʔurup zevcinüñ ol māh
Kara giydi vü kıldı nāle vü āh (4612)

Leylâ'nın feryadı aslında gizlice sevdiği Mecnûn'u anmak için dışarıya karşı bir bahanedir:

Nihāni sevdiğini eyleyüp yād
Anuñ soñında kıldı āh u feryād (4614)

İdüp zevci vefātını bahāne
Kılar feryād-ı ğamdan yāne yāne (4616)

Leylâ Arap adetleri gereği iki yıl boyunca evinde oturarak kimseye yüzünü göstermez. Bu zaman süreci içerisinde dilediği gibi feryat edip durur ve kimse onu engelleyemez:

'Arabda ol zamān bu idi kânûn
K'eri fevt olduğundan soñra Һātûn (4619)

İki yıl kimseye göstermeyüp yüz
Otururdu evinde gice gündüz (4620)

Diledügince kılarıdı fiđānı
Kimesne men' idebilmezdi anı (4621)

d. Leylâ'nın Ölümü

Eserde en uzun tutulan ölüm motifi Leylâ'nın hastalanıp öldüğü bölümdür. Lârendeli Hamdî, okuyucuyu Leylâ'nın ölümüne hazırlamak için bu kısma sonbaharın tasviriyle başlar. Sonbaharın gelişiyile beraber bütün tabiat sararıp ölmeye yüz tutar.

Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazân zâr
Harâb oldu çemen bozıldı gülzâr (4919)

Tabiatın kanunu gereği sonbaharın gelişiyile ağaçlar sararmış yapraklarını elekten geçirerek döker:

Çemen soñında 'âdetdür ki her bâr
Eler zerden varak ğirbâl-i eşcâr (4938)

Diğer Leylâ vü Mecnûn'lardan farkı Leylâ'nın hastalanmasına sebep olan durum, Leylâ'nın rüyasında Mecnûn'un öldüğünü görüp yatağa düşmesidir:

Hezârân şive vü nâz ile bir şeb
Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb (4948)

Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn
Ki ölmüş fûrkat ü derd ile Mecnûn (4949)

Hastalığı gün geçtikçe bedenini esir alan Leylâ, kendisine çektirdiklerinden dolayı annesinden hakkını helal etmesini ister; bu dünyadan ahirete irtihal ettiği zaman Mecnûn'un ayağının değdiği topraktan gözüne sürme çekilmesini, aşk şehidi olduğu için, vücudunun gözyaşıyla yıkanıp kanlı kefene öyle sarılmasını vasiyet eder:

Hem iy zîbâ-hışâl [ü] pāk-niyet
Saña ben hākden olsun vaşiyet (5004)

Ki şol dem kim idem teslîm cānı
Firāk-ı dōstdan virem revanı (5005)

Bulup bir pāre hāk-ı kūy-ı yārı
Gözüme sürme eyle ol ğubārı (5006)

Gül-âb-ı eşk ile kıl sînemi pāk

Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hāk (5007)

Dağı kanlu kefen şar kim şehīdüm

Memātum 'īddür qurbān-ı 'īdüm (5009)

Leylâ, annesinden vasiyetinin sonunda Mecnûn'un mezarına gelip kapanması esnasında ona saygı göstermesini kadrini kıymetini bilmesini ister:

Mezârum üzre bil kim ol budâla

İdiser derd ile feryād u nale (5014)

Benüm yârumdur ol giryân bilesin

Keremden 'izzet ü hürmet kılasın (5015)

'Azîz ü muhteremdür çünki yârüm

Saňa oldur şoñumca yādigârum (5016)

Bu isteklerin ardından Mecnûn'a iletmesi üzerine annesine şu sözleri söyler:

Niçe bilürseñ aḥvālüm beyân it

Yolında neydügin ḥālüm beyân it (5023)

Ayıt kim Leylîyi kıldı ğamuñ hāk

Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk (5024)

Teni oldı senüñ mihrüñle hākī

Senüñ yāduñla viridi cān-ı pāki (5025)

Senüñ 'ışķunda key şādıklık itdi

Ki şıdķ-ı cānıla 'āşıklık itdi (5026)

Senüñ 'ışķüñla terk itdi cihānı

Ne diyem kim ne resme viridi cānı (5027)

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ'nın ölümüyle ilgili bu bölümü okuyucuda duygusal bir etki bırakmak için uzun tuttuğu görülüyor.

Bunı didi vü gözlerin ter itdi

Ki kaçd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi (5047)

Arap adetlerine göre ölen kimsenin ardından yakınları baştanbaşa siyah elbise giyerler. Leylâ'nın ölümü için tüm kabilenin kadınları toprağı avuçlayıp başlarına saçarak ağlarlar ve siyahlar giyerler. Gözlerinden yaş yerine kan gelmektedir:

Kızını kim bu resme gördi mäder
Başına ol zamân şan kıpdı maşşer (5051)

Çara giydi vü gözden dökdi bārân
Nitek'ebr-i siyâh-ı nev-bahārân (5052)

'Arab dilberleri yırtup yakayı
'Azâ içün giyindiler kırayı (5064)

Siyeh cāmeyle meh-rüyân-ı dil-süz
Mişâl-i şem'idiler mātem-efrüz (5065)

e. Mecnûn'un Ölümü

Leylâ'nın ölüm haberini alan Mecnûn ilk başta duyduklarına inanmak istemez. Kendini kaybeder, yere düşüp bayılır. Kendine gelince Leylâ'sız yaşayamayacağını söyleyip Allah'tan canını bir an önce alması için dua eder:

Beni kırtar ilâhî bu belâdan
Belâyı ref' kıl bir mübtelâdan (5210)

Çıkarup bu kıfesden murğ-ı cānı
Kenâr-ı yârda vir âşiyânı (5211)

Mecnûn vahşi hayvanlarla birlikte Leylâ'nın kabrine doğru yol alır. Leylâ'nın kabri başında gözyaşı dökken Mecnûn kabri kucaklar ve orada ruhunu teslim eder:

Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet
Bile varmışlar idi bî-nihâyet (5215)

Şu resme kıocdı varup ol mezârı
Ki naķş itdi ruĥāmını 'izârı (5216)

Çün irişdi zamân-ı kıabz-ı rûĥı
Nüzül itdi aña gökler fütûĥı (5230)

Aslına bakılırsa bu ölüm; törensel ve hazırlıklı bir ölümdür. Bu tablo “öldürücü sevgi[li] tipi” başta Leylâ vü Mecnûn kıssası olmak üzere birçok şark hikâyesinde hatta Batı menşeli hikâyelerde (Tristan ve Isolde gibi) tekrarlanır (Okuyucu, 2004: 215).

Lârendeli Hamdî, Mecnûn’un ölümünden sonra yine zamandan şikâyet eder, bu derdin devasının olmadığını söyler.

Lârendeli Hamdî, her ölüm olayının ardından kendi bakış açısından okuyucuya öğütler verir:

Çün âzâd itdi murğ-ı ‘ulvîyi dām
Maķâm-ı şıdķda pes buldı ārām (3209)

Cihāna ‘âdet ü erkān u pîşe
Bu resme bî-vefālîkdur hemîşe (3210)

Sipenc-i dehr añā virmiş durur kām
Ki bu ‘âlemde hiç tutmaya ārām (3211)

Şınıķdur rüzgāruñ ‘ahdi dāyim
Degildür kimse bu ‘âlemde ķāyim (3805)

İdüp borcın edā ķurtıldı ğamdan
Ķamuya borcdur ölmek mu‘ayyen (4596)

Eger bir ħabbe borcuñ olsa ma‘lūm
Şaķın kim vām-ķ^wāh-ı dehrdür şūm (4597)

2.2.2.5.5. Rûya

O devirde rüyaların, birtakım olayların olacağına bir işaret oldukları kabul edilirdi. Klâsik kültürde, halk inançlarında yaygın olarak rastladığımız rüya motifi önemli yer tutar. Mecnûn’un mağarada gördüğü rüyanın tabiri için sağa sola koşuşturması, Leylâ’nın ise kendisini ölüme götürecektedir kadar tesir eden bir rüya sonucu hayata gözlerini yumması rüyaların etkisinin o dönem için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Mesnevîde bu rüyalar hikâyenin akışı içerisinde olayları birbirine bağlar. Bu rüyaları Leylâ vü Mecnûn’un görmüş olduğu rüyalar diye iki kısma ayırabiliriz.

a) Kays'ın görmüş olduğu rüyalar: Mecnûn mesnevi de iki rüya görür:

1. İlk gördüğü rüyada kendisini hoş havuzlara sahip güzel bir bahçede bulur. İki peri ellerinde Leylâ'nın resmi oldukları halde Kays'ın karşısına çıkarlar. İsminin Leylâ olduğunu ve filan kabileye mensup olduğunu söylerler. Kays ellerindeki bu resmi görür görmez âşık olur. Böylece büyük aşkın başlangıcı bu rüyayla birlikte gerçekleşir.

Ṭurup yatdı bu endişeyle ol mâh

Uyurken bir 'aceb düş gördi nâgâh (915)

Görür kendüyi bir gülşen içinde

K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (916)

İki perî urınmış şekl-i âhû

Dil alur gözleri mânend-i cādû (937)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn

Söze çekdiler anı arhun arhun (943)

Ḳarârı kalmayup ol nâ-tüvânuñ

Naẓâr saldı varup taḳına anuñ (955)

2. Necd Dağı'nda tek başına ve sıkıntılı günler geçiren Mecnûn bir rüya görür. Rüyada Mecnûn gece parlayan bir kandili elinde tutar. Bu kandil bahçenin her tarafını aydınlatır. Bir servi ağacının dalına konan bir sülün Mecnûn'un elindeki kandili gelip kapar; tekrar uçup servi dalına konarken kandili yere düşürür. Bu rüya Mecnûn'a endişe ve korku verir. Kalbi hüznle dolar, vücudu titremeye başlar.

Meger bir şeb melâlet nâgehâñî

Giriftâr itdi bend-i h'âba anı (2987)

Çü bâṭın 'âlemine girdi rûhı

Düşünde seyr kıldı bu fütûhı (2988)

K'idinmiş cāyuña bir ṭurfe bâğı

Elinde hem ṭutar bir şeb-çerâğı (2989)

Gelüp kapdı elinden şeb-çerāğın
Füzūn itdi ġarībūñ dilde dāğın (2996)

Ƙonarken şāħa ol murğ-ı münevver
Sevişüp ƙaynağından düşdi gevher (2998)

Dil-i Mecnūna ƙorħu virdi bu ħ^wāb
Vücūdi tutdı ġamdan lerze vü tāb (2999)

Rüyanın tesiriyle endişe içinde olan Mecnûn, gördüğü rüyayı yorumlayabilecek birisini bekler ve bu üzüntü ile dolaşırken, deveye binmiş bir kadının gelmekte olduğunu uzaktan görür. Bu kadın Mecnûn 'un kabilesinden, yaşlı ve yalancı biridir. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğinin haberini bundan alır:

Bu resme ol ġarīb endişedeyken
Gehī şahrā vü ġāhī mīşedeyken (3003)

İrağdan gördi bir üştür-süvārı
Ki toğrı kendüyedür reh-güzārı (3004)

Meger obalarından bir zen idi
Ki Mecnūnuñ ƙarābātından idi (3005)

Dökersin dīdeden sen bunda seyli
Er aldı tañtanayla anda Leylī (3012)

b) Leylâ'nın rüyaları:

1. Leylâ bir gece rüya görür, rüyasında bir genç ona bir deste gül verir. İsmi dahi bilmediği bu gence gülleri koklar koklamaz âşık olur.

Meger bir gice yüz nāz ile ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāğāh (1047)

Gelürek oldı bir ġün yüzlü maħbūb
Ruħı gül ħāli fülful ġabğabı tōp (1049)

Gelüp Leylīnūñ ol serv-i semen-ber

Eline şundu bir deste gül-i ter (1056)

Ɔoyup ol gül bunuñ gönline dağı

Nesim-i 'ışkıdan tıldı dimağı (1061)

2. Mesnevinin son kısmında bulunan ve hikâyeye son veren Leylâ'nın görmüş olduğı ikinci rüyası şu şekildedir: Sonbahar mevsiminde Leylâ bir gece rüyasında Mecnûn'un vefat ettiğini görür. Uyanınca gördüğü rüyanın tesiriyle titremeye başlar ve çok zaman geçmeden hastalanır ve bir süre sonra da hayata gözlerini yumar.

Hezârân şive vü nâz ile bir şeb

Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb (4948)

Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn

Ki ölmüş fûrkat ü derd ile Mecnûn (4949)

Bu h^wabuñ ıztırâbından be-nâgâh

Uyandı zâr u lertzân ol niger-h^wâh (4950)

Vücûd gördi k'itdi şıhhati terk

Ziyâde oldu anda 'illet-i merg (4976)

c) Eserin son kısmında Zeyd'in gördüğü bir rüyadan bahsedilir. Leylâ vü Mecnûn öldükten sonra Zeyd, sürekli kabirlerini ziyaret eder. Zeyd, iki âşığın ölümlerinden sonraki durumlarını merak etmektedir. Bu düşünce ile uykuya daldığı bir gece rüyasında, bir meleğin kendisini cennette çok güzel bir bahçeye götürdüğünü görür. Bu güzel bahçede ellerinde kadehler olduğu halde oturmakta ve dünyada yaşadıklarından bahsetmekte olan bir çift vardır:

Meger kim geçdi bir gün hâtırından

Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından (5322)

Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ

Ne hâletde olalar şimdi تنها (5323)

Bu fikr ile uyudu ol hevâ-h^vâh

Düşünde bir firişte gördi nâ-gâh (5326)

Elin tutup iletirdi ol firifte
Anı Őahñ-ı gülistân-ı bihişte (5327)

Őurılmış anda bir gül sâyesinde
Yüce bir taht gerdün-pâyesinde (5335)

Oturmuş nür-ı pâkiyle sirişte
O taht üzre iki ferruḥ firifte (5338)

Gehî bu dünya ḥâlin söyleşürler
Gehî 'ıŐkuñ maḳâlin söyleşürler (5344)

Zeyd, bunlara hizmet eden ihtiyara bu çiftin kim olduḡunu sorar. İhtiyar da bunların isimlerinin Leylâ vü Mecnûn olduḡunu, dünyada çektikleri eziyetlerden dolayı bu mertebeye ulaŐtıklarını söyler:

Bulara karşı bir pîr-i mülâyim
Ayaḡ üzre turur hizmetde dâyim (5346)

Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu ḥâli
Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli (5348)

Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm
İrem bâḡında nedür bunlara nâm (5349)

Neden irişdi bunlar bu maḳâma
Ki virilmez bu baya degme 'âmme (5350)

Didi kim bu iki yâr-ı yegâne
Oluplardur refîḳ-i câvidâne (5351)

Cihân âsâyişini görmemişler
Buçuk lâḫza murâda irmemişler (5356)

Çün oldılar bugün cennetde ḳâyim
Bu resmedür geçinişleri dâyim (5357)

2.2.2.5.6. Kız İsteme, Dünür Gönderme

Kabileleri Mecnûn'un içinde bulunduğu durumuna üzölmektedir. Babasına "Mecnûn'a yapılacak en güzel iyiliğin Leylâ'yı istemek olduğunu" söylerler. Baba da kendisine iletilen bu teklifi uygun görür. Kabilenin ileri gelenleriyle yola koyulur. Durumu haber alan Leylâ'nın kabilesi büyük ve süslü bir çadır hazırlarlar. Burada göze çarpan evlilik olayının birbirine denk aileler içinde gerçekleşmesidir:

Varalum isteyelüm ol nigârı

Naşib itmiş ola kim bile Bârî (1721)

Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar

Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (1722)

Bu yaña kavm-ı Leylî oldı āgāh

Ki gelür bir cemā'at tıtuban rāh (1723)

Kurulmuş idi bir çetr anda hāzır

K'ekābirden olıcağuz müsāfir (1729)

Mecnûn'un babası, Leylâ'nın verilmesi halinde hazine yüklü büyük bir deve sürüsü bağışlayacağını söyler:

Virem olursa ger bu 'ağd mevzün

Çağarıla güher yük ile altun (1757)

Fakat bütün bunlar uğursuz bir vakitte cereyan etmektedir:

Biri biriyle oldılar mülākāt

Meger kim ol dem idi nağs-ı evkāt (1726)

Bunu virdi netice ol sāt-i şüm

Ki ol iki birbirinden oldı mağrüm (1727)

Bir evden kız isteme çok önemlidir. İbn-i Selâm da Leylâ'yı istemek için gönderdiği kişilerle birlikte yüklüce hediyeler gönderir:

Çekildi sım ü zer yanınca vāfir

'Abîr ü 'anber ü 'ūd u cevahir (2853)

Bu resme antaña vü heybet ile
İrişdi yâr iline şöhret ile (2858)

Mesnevinin ilerleyen bölümlerinde anlatılan Zeyd ve Zeyneb örneğine baktığımızda Zeyd'in maddi durumu kötü olduğundan dolayı Zeyneb'le evlenmesine müsaade edilmemiş ve Zeyneb zengin biriyle evlendirilmiştir.

Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hûb
K'aña dil virüp idinmişdi maflûb (4415)

Diledi 'ammisinden virmedi māl
Kızı da almağa çok eyledi āl (4439)

Velī ne māl viridi ne hō duhter
İşi Zeydüñ be-gāyet düşdi ebter (4440)

2.2.2.5.7. Düğün Ritüeli

Leylâ ile İbn-i Selâm'ın evlilik merasimlerinde, dönemin düğün geleneği hakkında ipuçlarını görürüz. Her yerden ulu kişilerin katıldığı, yiyecek ve içeceğin her çeşidinin bulunduğu bir düğün merasimi hazırlanmıştır. Şeriat kadısı nikahı kıyarken, düğün için toplanan ilim ehli de nikaha şahitlik etmişleridir. Ayrıca adet gereği de nikahtan sonra altınlar, paralar saçılmıştır:

Ne deñlü var ise dergehde hāzır
Vezīr ü hāşş u nüddām u ekâbir (2860)

Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu
Hep istikbāle çıkdılar kıvanu (2861)

Varup buluşdılar İbn-i Selāma
Gelüp kondurdılar bir hoş maķāma (2862)

Katı 'izz ü ri'āyet eylediler
Temām üç gün ziyāfet eylediler (2863)

İki cānibden oldılar çü rāzı
Nikāh ecli içün oķundi ķāzı (2878)

Hem oldu cem‘ ehl-i ‘ilm hayli
K’ola İbn-i Selāma ‘ağd-i Leylī (2879)

Leylā, gelin süsleyicisi tarafından İbn-i Selām’ın karşısına çıkacağı an için süslenir:

Gelüp yanına pes meşşāta dil-şād
Oturdu k’ide dāmād için ābād (2886)

Gehī vesme çeküp ebrūlarına
Gehī şāne kodı gīsūlarına (2887)

2.2.2.5.8. Ziyafet Verme Ritüeli

Dönemin yaşayışına ışık tutan bu beyitlerle Arap toplumunda, özellikle aşiret-kabile geleneğinde misafir ve yolcuya ikram ve hizmette bulunma son derece önemlidir. Bu durum mesnevîde Mecnûn’un atasında, Leylā’nın atasında ve Nevfel’de görülür.

a. Mecnûn’un babasında bu motif üç defa görülür:

1. Evlat sahibi olunca kabile halkına hazinelerin kapılarını açar ve ikramlarda bulunur.

Hazīne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyāsı (801)

‘Arab resmince çekdürdi ta‘āmı
Konaqladı kamu hāşşı vü ‘āmı (802)

2. Kays’ın sünnetinde bütün kabileleri ve uzak yörelerden saygın misafirleri davet edip, büyük bir ziyafet verir.

Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da‘vet ide (822)

Bu resme kırk gün ol mīr-i eşref
İli in‘ām-ıla kıldı müşerref (836)

3. Leylâ, Mecnûn'u görmek için avı bahane ederek arkadaşlarıyla Mecnûn'un kabilesine geldiğinde onlara da büyük bir ziyafet verilir ve güzel bir çadır tahsis edilir.

Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña bir gün (1595)

Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tutdı nitekim bād (1598)

Bu resme nâzıla ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (1604)

Yağın yirde sarây-ı pâdişâha
Vağan düzdiler ol çeşmi siyâha (1606)

Üküş ta'zîm ile kondurdılar hem
Dil-i Leylî şafâdan şād u hurrem (1607)

b. Leylâ'nın babasında misafir ağırlama iki defa görülür:

1. Kays'ın babası ile yakınları, Leylâ'yı istemeye geldiklerinde Leylâ'nın babası ziyaretlerinin gerekçesini öğrenmeden önce onları büyük bir çadırda ağırlayıp mükemmel ziyafet verir.

Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bārî (1721)

Bu yaña kavm-i Leylî oldı ağâh
Ki gelür bir cemâ'at tutuban râh (1723)

Biri birine eylediler i'lâm
Ki mihmândur gelen idelüm ikrâm (1724)

2. İbn-i Selâm Leylâ'yı istemeye geldiğinde Leylâ'nın babası çok mükemmel bir ziyafet verir. Ayrıca da gelenin misafir olarak ağırlandığı sürenin üç gün olduğunu beyitten öğreniyoruz:

Varup buluşdılar İbn-i Selâma
Gelüp kondurdılar bir hoş maqâma (2862)

Katı 'izz ü ri'āyet eylediler

Temām üç gün ziyāfet eylediler (2863)

Çün irişdi müsāfirlik temāma

Şafā virdi sükün İbn-i Selāma (2864)

c. Nevfel'de bu motif bir kere görülür. O da Mecnûn'la tanıştıktan sonra misafiri için verdiği ziyafettir. Ayrıca sarayında üç ay ağırlar.

Çü bildi hālını Mecnūnuñ ol hān

Didi kim boynuma farz olsun el-ān (2035)

Oğuyup rıfķ ile yanına anı

Bile bir sofradan yidürdi nāmı (2038)

Katı ikrām iderdi Nevfel-i hān

Ṭutardı nāz ile anı hezārān (2112)

Bu resm ile üç ay miqdārı bunlar

Şafā vü 'işret itdiler muķarrer (2114)

2.2.2.5.9. Yiyecek ve İçecekler

Dönemin yaşayışına ışık tutan bu beyitlerle ziyafet ve gündelik hayatta tüketilen yiyecek ve içecek unsurlarına ait isimlerin geçtiği ilgili beyitler tespit edilip aşağıda verilmiştir.

Yiyecek ve içecek isimlerinin geçtiği beyitler şunlardır:

Ḳoyup mähī şovukdan cūy-ı ābı

Gelüp her meclisüñ olur kebābı (1618)

Ol āteşde bişüp envā' tayyār

Kebāb-ı baṭ gehī ki mürğ-i per-dār (1624)

Egerçi telḫ idi bāde vü pür tāb

Anuñ la'linden idi līk cüllāb (1647)

Oğuyup rıfķ ile yanına anı

Bile bir sofradan yidürdi nānı (2038)

Şarāb u nuql u ḥalvā vü güliçe
Ki tā Mecnūn bulardan yiye iče (3710)

Selām açup simāt u sofrā niçe
Ḥodı ortaya ḥalvā vü güliçe (4306)

Anı kılar ḳavī ten nān u ḥelvā
K’ola öz varluğundan aña perva (4312)

2.2.2.5.10. Eğlence ve Eğlence Unsurları

Eğlence unsurları için Kays’ın sünnet edildiği bölüm ve Leylâ’nın meclisinin tasvir edildiği bölüm güzel bir örnektir. Bu bölümde çalgı aletlerinin isimlerinin zikredildiği ve eğlence meclisi ile ilgili beyitler bulunmaktadır. Dönemin eğlence unsurlarına ait isimlerin geçtiği ilgili beyitler tespit edilip aşağıda verilmiştir.

Kays’ın sünnet edildiği bölüm şu şekilde tasvir edilmektedir:

Şadāsı cānibine ṭardan ‘ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maḳşūd (828)

Nevā-yı cān-fezā ‘arz itmege nāy
Dehān itdi vücūdını ser-ā-pāy (829)

Define muṭribüñ ol bezmde bil
Meh oldı pūşış ü zühre celācil (830)

Kimüñ gūşına irse nağme-i çeng
Şafāsından olurdu vālih ü deng (831)

Perī-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannīlik iderler hem-çü bülbül (832)

Ki rīş-i muḥtesibden mīr-i bāzār
Rebāb için getürdi bir niçe tār (835)

Leylâ’nın meclisinin tasvir edildiği bölüm ise şöyledir:

El urdı sâğar-ı sâķī-perī-nâz

Çopardı çeng ü neyden muṭrib âvâz (1628)

Ṭağıdup perçemini dūşına çeng

Özine kıldı ṭambūrı hem-âheng (1629)

Götürdi perdesin ma'sūka-i çeng

Ki ya'nī ḳoya bezm ehlini bī-neng (1630)

Sevdiğinin yanında olmaması münasebetiyle, seven için kendisine hazırlanan meclisin hiçbir kıymeti yoktur. O sürekli sevdiği için inlemektedir.

Eliflü na'llu 'âşık gibi zâr

Nigündür ḳâmeti vü târı bisyâr (1631)

Hünerde ḳıl yarup sâzında bī-bīm

Ṭoḳudı kârgâhında birişüm (1632)

Aşağıda verilen ilk üç beyitte “kavvâl, nâye, semâ, ney” kelimeleriyle şair adeta bir Mevlevî ayinini çağrıştırmaktadır.

Hem âğâz eyledi ḳavvâl nâye

Ḥurūş-ı ehl-i bezm irdi semâye (1633)

Neyüñ 'azdinde dağ-ı bī-kerâne

Virür bâzū-yı 'âşıkdan nişâne (1634)

Tokındı çün lebine la'l-i ḳavvâl

Neyüñ cānı lebine irdi fi'l-ḥâl (1635)

Şafâdan 'andelīb-i ḥüb-âvâz

Şan oldı rûḥ-ı ṭūṭīsine dem-sâz (1637)

Ṭoḳınup def daḥı zerrîn celâcil

Kefine muṭribüñ geldi muḳâbil (1638)

Ṭaḳup bir çenbere şad-ḥalka-i zer

Mehüñ gerdânına bıraḳdı çenber (1640)

Lârendeli Hamdî, eğlence meclisinde bulunan unsurları genellikle benzetmelerle okuyucunun beğenisine sunmuştur.

'Ayân eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñçün dökdi anın sākī dahı (1641)

Kirişmeyle aralık yirde sākī
İder bezm ehline 'arz anda şākī (1642)

Egerçi telh idi bāde vü pür tāb
Anuñ la'linden idi līk cüllāb (1647)

Şürāhī fi'l-meşel āyīnedāndur
K'içinde mey anuñ mir'āt-ı cāndur (1650)

Nigārınuñ bu zībā şoħbetinden
amer girdāba düşdi hayretinden (1651)

Şu resme eylediler şoħbet-i hās
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakās (1652)

Terennüm iki haletden durur rāst
Ki zaħme oğru berbat ola kej-āst (4499)

2.2.2.5.11. Savaş ve Savaş Meydanı

Dönemin ileri gelenleri arasındaki yazışmalarla birlikte isteklerini mektupla belirtmeleri ve isteklerinin yerine getirilmediği takdirde karşılıklı tehditler ve akıbeti savaşa varan sahneler eserde yansıtılmıştır.

Nevfel, Mecnûn için Leylâ'yı babasından bir mektupla ister. Kızına karşılık istediği kadar mal ve mülk vereceğini ifade eder. Şayet verilmemesi durumunda kendilerine harp ilan edeceğini belirtir.

Ki bir mektüb kıldı ya'nī tertīb
Didi evvel idüp i'zāz u terđīb (2133)

Ne deñlü ister iseñ gevher ü māl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (2136)

Vü ger ni virmez iseñ minnet ile
Aluram şoñra zür u şiddet ile (2137)

Fakat bu isteği olumsuz karşılanır ve tehditkâr hitabına binaen aynı tonda karşı bir mektup kaleme alınır:

Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi ki bir nāme kıl ābād (2146)

Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyān eyleyecegüñ yola gitme (2148)

Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez aña el (2151)

Vü ger hōd niyetüñ itmekdesse ceng
Cihānı gözlerüñe eyleyem teng (2152)

Karşılıklı tehditlerden sonra iki ordu karşı karşıya gelip savaşmaya başlarlar:

Hemān sâ'at sūvar oldu vü sürdi
Olar dañı irişüp karşı turdı (2161)

Düzüldi hem iki cānibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (2162)

Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı tabl u görüldi 'alemler (2163)

2.2.2.6. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nde Tasavvuf

Tasavvuf sözünün hangi dilden ve hangi kökten geldiği hakkında pek çok yorum yapılmıştır. En sağlam bilgi Kuşeyrî'nin Risâlesinde mevcuttur. Kuşeyrî, tasavvuf kelimesinin “Arapça ‘sof’ kökünden türetilmesini yanlış bulur. Bir görüşe göre tasavvuf kelimesi, Arapça yün anlamına gelen ‘sof’ tan çıkmıştır ve sofiler de yün elbise giydikleri için sofîyye denilmiştir. Kuseyrî ise ‘sof’ kelimesinin, Yunanca ‘Sofya’ (hikmet) kelimesinden alındığını ve ‘feylesof’ kelimesindeki ‘sof’la aynı anlama geldiğini söyler. Sofos kelimesinin kısaltılarak sof haline geldiğini Arapça tefe’ül bâbiyla söylenerek tasavvuf şekline” (Uludağ, 1978: 13) getirildiğini kaydeder.

Tasavvufun kaynağı ve ne olduğu hakkında Arap, Fars ve Türk coğrafyasında çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Kuşeyri tasavvufun kaynağı ve yolu hakkında şu sözleri dile getirir: Tasavvuf bir din yolu mudur, yoksa bir felsefe midir? İslâm tasavvufunun benzerine Hristiyan mistisizminde rastladığımız gibi, daha önceki inanışlarda da benzer mistik ritüeller görüyoruz. Hint'in Brahma dininde yogilik vardır. Bunda vücuda ait duygular hazlanma ve üzüntülerden kurtulma egzersizleri yapılır. Budizm'de ise kâinatın ruhu ile birleşme aranmaz, Nirvâna denen yokluğa kavuşmak Budizm'in temel esasıdır. Esas itibariyle tasavvuf da bu önceki mistisizmlerden farksızdır. Sadece ulaşmak istenen noktalar form ve isim değişikliğiyle kendisine o felsefe içinde yer bulur. Dinin özü, manevî yaşayış olduğuna göre, mistisizmin de dinin temeli olması gerekir. Ancak burada mistik hayatın aynı zamanda bir teoriye bağlandığını görüyoruz (Uludağ, 1978: 17).

Yunan'da Eflâtun'un ortaya attığı ve daha sonra İskenderiye mektebinin kurucularından Ploten'in 'Yeni Eflâtunculuk' görüşü olarak ortaya koyduğu felsefi düşünce de Allah'la dünya arasındaki hem sevgi hem beraberlik anlaşması esasına dayanmaktadır.

Görülüyor ki mistisizm, İslâm'daki adıyla tasavvuf, her şeyden önce dinî bir yaşayış olduğu gibi aynı zamanda bir metafizik görüştür. "İslâm'da şeriatı, yani mü'minin hareketlerini dışarıda idare eden kanunu, kişinin manevî denemesine üstün tutanlara şeriatçılar denilirdi. Bunlar dinin, haya olarak değil, kanun ve disiplin olarak aldılar. Tasavvufla şeriat, dinde birbirine paralel iki yoldur. Tasavvuf dinin özü, şeriatı kabuğudur" (Mermer, vd., 2006: 36). İnsan akıl ve ruhtan oluşmuş bir varlıktır. Akıl sınırlı, ruh ise sonsuzdur. Aklın tükendiği yerde ruh devreye girer. Tasavvufun görevi de burada başlar.

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde de böyle bir yolculuk söz konusudur. Kays ile başlayan görünüşte beşerî aşk, zamanla Mecnûn üzerinden ilahi aşka evrilmiştir. Mecnûn mecâzî aşktan sonsuz aşka yükselmiş ve sonunda vuslata ermiştir.

Mesnevi içerisinde pek çok tasavvufî kavram yer almaktadır. Çalışmanın bu bölümünde Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde tespit edilen tasavvufî kavram ve unsurlar belirli başlıklar altında ele alınacaktır. Bölüm içerisinde ele alınan başlıklarla ilgili manzum ya da mensur olarak görüş bildirmiş mütefekkirlerin sözlerine de yer verilmiştir. Eser içinde yer alan tasavvufî kavram ve unsurlar şu şekildedir.

2.2.2.6.1. Aşk

2.2.2.6.1.1. Klâsik Türk Edebiyatında Aşk

Aşk kavramı, başta Klâsik edebiyatımız olmak üzere bütün dönemlerde edebiyatımızın temel konularından birisi olmuştur. Muhammed Nur Doğan'a göre aşk, Klâsik edebiyatımız içerisinde en temel unsur olarak yer almaktadır. Klâsik şiirimizde aşk bütün ırmakların döküldüğü deniz, bütün tatlı suların aktığı yüce ırmak ve bütün yolların açıldığı agora konumundadır (Doğan, 2004: 2). "Mahiyeti itibariyle mecâzî-maddî-beşerî, felsefî ve tasavvufî-ilâhî-hakikî aşk olarak üç değişik özellikte ele alınan aşk konusu, bunlardan her birinin müstakil veya iç içe işlendiği farklı şekil ve türde edebi eserlerde ortaya konmuştur. Aşk konusu müstakil olarak ele alındığı gibi bu edebiyatın çeşitli mahsullerinde lafız ve mana sanatlarından faydalanılarak özellikle telmih, teşbih, mecaz ve istiareler yoluyla kullanılmış, ayrıca mazmun ve remiz olarak da yaygın bir şekilde işlenmiştir" (Uludağ, 1991: 18).

Aşkî merkeze alarak kaleme alınan bütün eserlerde ortaya konan aşk ister mecâzî isterse ilâhî olsun aynı kavram, öge ve aynı hayal dünyasını kullandığı için birbirlerinden ayırt edilebilmeleri gerçekten güç bir durumdur. Agâh Sırrı Levend, "Divan edebiyatında tabî aşkın bulunmadığı, bu edebiyatın bütün mahsullerinde yer alan aşkın ya gayr-ı tabî ya da tasavvufî olduğu" (Levend, 1980: 639) düşüncesindedir. "Divan edebiyatında çizilen âşık portresi tasavvufî anlayışın ortaya koyduğu âşık tipine uygunluk gösterir: Âşık, sınırsız bir sevgiyle sevgilisine bağlıdır. Buna mukabil sevgiliden/maşuktan herhangi bir karşılık görmez. Bu yüzden sevgilinin cevri ve eziyeti onun için bir lütuftur" (Kütük, 2002: 234). Rakip, âşığın sevgilisine kavuşmasını engellemek için elinden geleni yapar ve onunla aşk yolunda yarışır. Karşılık görmeyen aşkın ıstırabı zamanla âşığa şevk ve cezbe veren bir unsur haline gelir.

Esasen Leylâ vü Mecnûn, bütünüyle akıl ve aşk çatışması üzerine kurulmuştur. Aklın gözünden bakıldığında bir anlam ifade etmeyen, kıymetini kaybeden hatta deli saçması sayılabilecek davranışlar, aşkın gözüyle bakıldığında acı verici ama bir o kadar da esaslı öğretinin tezahürleri olurlar. Akabinde aşk, bir rüyayla kendisine ram ettiği Kays'ta ilk değişim sürecini başlatır: Aklı temsil eden (Kays) unutulur, yerini mazmunu aşk olan Mecnûn ismi alır. Kays'ın sadece adı değişmez; toplumu, hiyerarşiyi, kuralları kısacası medeniyeti temsil eden kalabalıktan da uzaklaşır. Çünkü bütün bunlar bireyin manevi gelişimini engelleyen unsurlardır. Mutlak hakikati arayan salık ilk önce masivadan kurtulması gerekmektedir. Mecnûn'un toplumdaki uzaklaşması, toplumu sevmediğinden veya öfkeye bağlı bir gerekçeye dayalı olmayıp, kabilesinin onu anlamadığından, orada kaldıkça gerçek olgunluğa eremeyeceği

korkusundandır. Lârendeli Hamdî, eğitim mekânı olarak çölleri seçmekle, aşkın tabiatına uygun bir mekân seçmiş olur. Tabiatında ıstırap olan bir hâl, yine ancak tabiatında ıstırap olan bir mekânda yaşanabilir, duyulabilir. Böylelikle mesnevîde yaşanan olumsuz süreçler Mecnûn'u istenilen veya aranan kemal noktasına erdirir.

Aşkî tasavvufî olarak ele aldığımızda ise bu konuda Eflâtun, aşk için “*Doğumsuz, ölümsüz, artmaz, eksilmez bir güzellik*” ifadesini kullanmaktadır. Aşk, tasavvuf düşüncesinin en önemli unsurlarından birisidir. Tasavvufta dolayısıyla kadim kültürümüzde evrensel bir prensip olarak varoluşun esas gayesidir. Bunun için tasavvufî çerçevede meydana gelen edebiyatın da yegâne konusu olarak karşımıza çıkar (Ayvazoğlu, 1993: 20). Kur'an ve sahih hadîslerde aşk kelimesi olarak geçmez; bu kavrama karşılık ‘sevgi’ çoğunlukla *hub* ve *muhabbet*, bazen de *meveddet* kelimeleri ve bunların müştaklarıyla kullanılır (Yılmaz, 2004: 209).

Osmanlı Şiiri'nde aşk'ın mahiyetini anlayabilmek için İslâm kültürünün aşk anlayışı üzerinde geçirdiği evreleri iyi bilme ve genel olarak değerlendirme ihtiyacı vardır. Aşk kavramının İslâm kültüründeki yolculuğunu gözden geçirebilmek için de Hicrî II. yüzyılda Allah'a daha yakın olabilme düşüncesinden hareketle bütün ömürlerini ibadetle geçirme amacıyla dünyadan el etek çekip “zühd” hayatı yaşamayı tercih eden ilk sufîlere kadar uzanmak gerekir. Bu arada Allah'a ulaşma yolları hakkında çeşitli görüşler ortaya atıldı. Bunlar içerisinde özellikle Cüneyd-i Bağdâdî, Allah'a ulaşmak için “sahv” (aklı başında olma, ayıklık) yolunu tercih etmekle birlikte, Horasan'ın büyük şeyhi Bâyezîd-i Bistâmî ise “sekr” (kendinden geçme, şarhoşluk) halinin gerekliliğini ileri sürmüştür (Şentürk, 2004: 2-3).

Mutasavvıflar başlangıçta Allah sevgisinden çok Allah korkusuna ağırlık verdikleri için aşktan ya da aşk hallerinden fazlaca söz etmemişlerdir. Aşkî marazi buldukları için “aşk, âşık ve mâşuk” kelimeleri ilk zamanlarda sûfîler tarafından pek hoş karşılanmamış ve değinilmemiştir. O zaman aşk daha ziyade beşerî sevgiyi ifâde ediyordu. İlâhî aşk konusunda İslâm dünyasında ilk ortaya çıkan ekol Basra ekolü olmuştur. (Kaçar ve Sülün, 1996: 233). “Râbia el- Adeviyye (ö.185/801), Bâyezîd-i Bistâmî (ö.234/848), Cüneyd-i Bağdâdî (ö.297/909), Hallâc-ı Mansûr (ö.310/922) gibi sevgi temasını isleyen ilk sûfîler genellikle *aşk*, *âşık* ve *mâşuk* yerine *hub*, *muhabbet*, *habîb*, *mahbûb* kelimelerini kullanmayı tercih etmişlerdir” (Uludağ, 2005: 12).

Tasavvuf tarihinde muhabbet kavramını aşktan ayırarak ele alan ve ciddi bir şekilde inceleyen Ahmed Gazzâlî olmuştur. Allah'a duydukları bu coşkulu aşka

rağmen ona olan sevgilerini isimlendirmek için “aşk” kelimesini kullanmaktan çekinen bu sūfilere karşılık XII. yüzyılda İmâm Gazzâlî’nin kardeşi olan Ahmed el-Gazzâlî Sevânihü’l-uşşâk adında Farsça bir eser kaleme alarak aşkı, özellikleri, etkileri, dereceleri ile ayrıntılı olarak ele aldı ve tasavvuf yolunda ilim ve marifet ile ilerleyenlerden ayrılarak bu yola “aşk” ile girmenin üstünlüğünü savundu (Şentürk, 2004: 3). “Ahmed Gazzâlî, Fahreddîn-i Irâkî (ö.688/1289), İbnü’l-Fârız (ö.632/1235), İbnü’l-Arabî (ö.628/1240) ve bilhassa Sultânu’l-âşıkîn Celâleddîn-i Rûmî (ö.672/1273)’den sonra ‘Allah sevgisi’ tâbiri yerine daha çok ‘Allah aşkı’ tabiri kullanılmıştır. ‘Allah’a âşık oldum’ sözünü ilk söyleyen de Ebu Hüseyin Nûrî (ö.h.295) olmuştur” (Deliktaş, 1993: 36). “İbnü’l-Arabî’nin beyânına göre de aşk lafzına Kur’ân’da kinâye yoluyla îrâd buyurulmuştur. Kur’ân’daki “eşedd-i hubb” âyeti buna delil sayılmıştır” (Kılıç, 2004: 209). Mustafa İslamoğlu’na göre de sevgi değerini sevilenden alır; ölümsüz olan için duyulan sevgi de ölümsüzdür. Ayet Allah’tan başkasını sevmeyi değil, Allah’tan başkasını Allah gibi sevmeyi kınar. En büyük sevgi, en büyüğün sevgisidir (İslamoğlu, 2017: 656).

Klâsik edebiyatımızda en çok işlenen Yusuf ile Züleyha adlı mesneviden sonra en fazla kaleme alınan aşk hikâyesi Leylâ vü Mecnûn’dur. Burada kimi şairler bu aşkı tasavvufî boyutlara taşırken kimi şairler de beşerî boyutta ele almışlardır. Lârendeli Hamdî, hikâyeye geçmeden önce âşık olanın halleri ile ilgili görüşlerini şöyle dile getirir:

Anı bilmezdi kim mecnûn olısar

Uyup ‘ışka hünerden dūn olısar (750)

Velî ‘ışk anı ser-gerdān idiser

Çatı şūrîde vü hayrān idiser (782)

Âşık olan kınanmayı ve toplumdaki dışlanmayı en başta kabul edip öyle bu yola girmelidir:

Sebū-yı nengini taşā çalısar

İşinde hālk anuñ hayrān çalısar (751)

Lârendeli Hamdî, burada kastettiği aşkın ilahi aşk olduğunu, gerçek aşkın Allah aşkı olduğunu daha ilk başlarda ifade eder:

Özümi kendüligümden cüdā kııl

Ki ya’nî ‘ışkuñ ile āşinā kııl (174)

Lârendeli Hamdî aşk hakkındaki görüşlerini eserin sonunda dile getirirken nazmı geline aşkı da damada benzetmiştir.

Sevād-ı tab‘a mu‘tād eyle ‘ışkı
‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı (5408)

Rūsūm-ı ‘ışk senden tāze olsun
Cihān aduñla pür-āvāze olsun (5409)

Âşık varlığını aşka teslim etmesi gerekir. Ancak bu yolla gözü, gönlü nura ğark olur:

Harīm-i ‘ışka teslīm it özüñi
K’ide nūr-ı şafā rüşen gözüñi (5410)

Çü tīr ol ‘ışk rāhında revāne
Ki togru varablesin nişāne (5411)

Âşık ancak varlığını aşka teslim ederek kendini beğenmişliğin felaketinden kurtarabilir:

Kişiye ‘ışkdur miftāh-ı hestī
Rehā-baḥş-ı belā-yı ḥōd-perestī (5413)

Lârendeli Hamdî’ye göre gerçek âşık, hakikat aşkıyla yanıp tutuşan kişidir. Nerede bir bela görse, onu hevesle karşılar. Zaten tasavvufi anlamda âşık, maşukuna ulaşmak için her türlü cefaya katlanan ve bunlara severek göğüs geren kişidir:

Teb-i ğam gerçi kim derd ü belādur
Velīkin ‘ışkdan olsa şafādur (5414)

Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür
Velīkin ‘âşık olanlara ḥōşdur (5415)

Aşk yolu dert ve kederle örülüdür. Lakin bu durum gerçek bir âşık için zaten talep edilen bir durumdur. Âşık bu eziyetlerle makamını yükseltir.

Leylâ’yla Kays’ın aşkları birbirlerini rüyada görmeleriyle başlar. “Mutasavvıflara göre rüya, insanların kalplerinde yaratılan ve karar kılan şeyin tahayyül ve tasavvur yolu ile idrak

edilmesinden ibarettir” (Uludağ, 1978: 331). Kays’ın rüyası, kalbinde yaratılıştan var olan şeyin ortaya çıkmasını sağlar. Kays’ın ilk defa rüyasında gördüğü birine bu denli tutulmasının izahı ancak bu olabilir. Kays manevî yolculuğuna artık fiili olarak başlamıştır. Bundan sonra aşama aşama olgunluğa ulaşacak, önündeki engeller kalktıkça kâmil insan vasfını kazanacaktır. Kays, aşkın vermiş olduğu coşkunlukla toplumdan uzaklaşır, tek başına çıplak ayak sokaklarda dolaşmaya, kendi kendine konuşmaya başlar. Böylece kabile ona “çılgın, deli, meczup” anlamlarına gelen Mecnûn lâkabını takar. Bu Kays’ta meydana gelen değişimin ilk basamağıdır. “Kays’la ortaya konan kişiliğin aklı tarafı ağır basarken, Mecnûn’la ortaya konan kişiliğin aşkla aynileştiği görülür. Mecnûn’da akıl, aşkın terbiyesinden geçerek ona tabî olmuştur” (Kütük, 2002: 236).

Arapça aslı ışk olup sözlükte “şiddetli ve aşırı sevgi; sevenin sevgilisinde kendisini yok etmesi; âşğın yok, yalnızca maşukun var olması, her şeyin ondan ibâret olması hâli” (Uludağ, 2005: 11) anlamına gelir. Bursevî Hazretlerinin de değindiği gibi, “Lugatte sarmaşık tabir olunan bir nev ağaca aşk (aşaka) derler. Bu ağaç herhangi mahalle sarılacak olursa orasını behemehâl kurutur. Bu sebepten nâmına aşk tesmiye kılmışlardır. Âşğı cümle taallukat u alâyıktan men‘ eylediği hikmetine mebnîdir” (Ceylan 2000: 176). “Mahabbette ilk adım nefis için mahbûbun arzu edilmesidir. Sonra nefsin kendisine feda edilmesidir. Daha sonra ikiliği unutmaktır. En son merhale ise vahdaniyette fenâ bulmasıdır. Mahabbetin sonu aşkın başlangıcıdır. Mahabbet kalp için, aşk ise ruh içindir” (Kara, 1980: 120).

Aşk bütûn eserlerinde işleyen ve ömrünün sonuna kadar yaşamının merkezinde bulunduran “Peygamberimizin yolu-yordamı aşktır; aşktan doğduk biz; anamız aşktır” (Gölpınarlı, 1995: 153/II. Rubai) diyen Celâleddîn-i Rûmî gibi, Lârendeli Hamdî’de Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde aşkın ölümsüz oluşu üzerinde durur. Babası Kays’ı Leylâ’ya beslediği aşkından vazgeçirmek ister, ancak Mecnûn bu aşkın kendisini istilâ ettiğini ve sergilemiş olduğu davranışlarında kendi iradesinin dışında hareket ettiğini söyler:

Ki dirsın dil ‘inânın zabt kıl var

Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (1177)

Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem

Bu yolda göreler ölünce yılam (178)

Benüm gönümün ammâ yok qarârı

Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (1193)

Yaratılıştan beri kalbinde var olan aşka meyiletmesi karşısında Mecnûn'un yapabileceği çok fazla bir şey yoktur, nitekim bütün varlığıyla müptelası olduğu aşkın himâyesindedir:

Benüm bu işde yokdur ihtiyārum
Zarūrī 'ışka saldı rūzgārum (1473)

Benüm gönülüm kim 'ışk gitmez
İki 'ālem yanında bir pül itmez (3165)

Benüm kārūm ki olupdur böyle müşkil
Baña benden değıldür bu belā bil (3786)

Yûnus Emre de aşkın vücuda sirayet ettiği düşüncesindedir:

"Hakikat her vücûdun cânı ışkdur

Ne cân kim cân içinde cânı ışkdur" (Tatcı, 2005: 141/ Gazel, 90/1).

Tasavvuf ehlinin etkilendiği ve birçok tarikatın kuruluş felsefesinde düşüncelerinden ilham aldığı İbnü'l-Arabî de bu hakikati söyle ifâde etmiştir: "Bil ki, sevgi (hubb) ilâhî bir makamdır. Allah kendini onunla vesfetti. Kendini Vedûd diye adlandırdı. Hz. Peygamber'in hadislerinde de Allah, Muhibb-Seven, diye nitelendirildi. Allah Tevrat'ta Musa'ya sevgiyle şöyle vahyetti: 'Ey Ademoğlu, sana verdiğim hakla Ben seni seviyorum. Öyleyse, senin üzerindeki hakkınla da sen Ben'i sev' " (Kanık, 2005: 24).

Bu bağlamda muhabbet ehlini üç derecede ele alan mutasavvıflar olmuştur.

1. Avâmın Muhabbeti: Bu sevgi Allah'ın kullarına olan ihsânından meydana gelir. Muhabbetin bu derecesinin şartı Semnûn'un şu sözünde açıklandığı gibidir. Semnûn kendisinden muhabbet sorulduğunda 'Muhabbet, devamlı hatırlayarak bir an olsun unutmadan arı ve duru bir sevgidir. Çünkü kim bir şeyi severse onu çokça hatırlar ve anar.' karşılığını vermişti.

2. Sâdıkların ve Tahkîk Erbâbının Muhabbeti: Muhabbetin bu çeşidi, kalbin Allah'ın celâline, ganî oluşuna, ilmine ve kudretine nazar etmesinden doğar. Böyle bir muhabbetin özelliği Ebu'l-Hüseyn Nûrî'nin şu sözünde anlatıldığı gibidir: 'Muhabbet, perdeleri yırtmak, sırlara âşinâ olmaktır.' İbrâhîm Havâs da; 'Muhabbet, irâdelerin yok olması, ihtiyaçların ve bütün beşerî sıfatların yanmasıdır.', der.

3. Âriflerin ve Sıddıkların Muhabbeti: Muhabbetin bu türü, onların, Allah'ın illetsiz olan kadîm sevgisini bilip ona nazar etmelerinden doğar. Sıddık ve âriflerin Allah'a olan sevgisini bilip ona nazar etmelerinden doğar. Sıddık ve âriflerin Allah'a olan sevgisinin bir illeti yoktur. Bu tür sevginin özelliğini Zünnûn Mısrî kendisine 'saf sevgi nedir?' diye sorulduğunda şöyle açıklamıştır: 'İçinde herhangi bir bulanıklık bulunmayan saf sevgi, sevginin kalpten ve organlardan sukut ederek orada muhabbetten eser kalmaması ve her şeyin Allah ile ve Allah için olduğu bir anlayışın ortaya çıkmasıdır. Böyle biri Allah için seven, Hakk âşığıdır (Yılmaz, 1996: 76).

Dert bir âşığın sevdiğinden isteyebileceği en büyük lütuftur. Dertsiz bir âşık sevdiğinin ilgisini kaybetmiş demektir. Hakiki aşkı elde eden birey bu aşktan kaynaklanan derdin içindeki dermana yine bu aşk sayesinde ulaşır. "Ey derde dermân isteyen yetmez mi derd dermân sana" (Tatcı ve Özay, 2018: 32). "Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş" (Tatcı ve Özay, 2018: 132) mısralarında da dile getirildiği gibi gibi aşk deryasına dalanın dermânı yine dert olmakta, bu nedenle âşık her daim belâlara tâlip olmaktadır:

Añup ol şüreti feryâd iderdi

Füzûn olurdu günden güne derdi (1001)

Füzûn olup dem â dem derd-i Leylî

Ġamum mânendi artar vây veyli (1479)

O hõd tãlib idi derd ü belâya

Kaçan meyl eyleye hõn u kabâya (1530)

'Urûc idince tenden cãn-ı bî-kâr

Ġam u derd ile Leylînüñ olam yâr (1921)

Allah'tan aşk belası dilenir ve âşık o belayı lütuf olarak görür. Bela olmadan aşkın dereceleri geçilemez. Aşk ile geçilen o derecelerde insanı Allah'a ulaştırır.

Bu konuda Fuzûlî'nin Allah'tan dert dilenme ile ilgili eşsiz beyitleri örnek olarak verilebilir:

"Yâ Rab belâ-yı aşk ile kıl âşinâ meni

Bir dem belâ-yı aşkdan etme cüdâ meni

Az eyleme inâyetüni ehl-i derdden

Ya'ni ki çoh belâlara kıl mübtelâ meni (1123-24)

Yâ Rab, aşk belâsı ile kıl âşinâ beni; bir ân bile aşk belâsından ayrı bırakma beni! Dert sahiplerine yardımını az eyleme; yâni, çok belâlara kıl mübtelâ beni!" (Doğan, 2015: 237).

Mevlevîlerin kullandığı "Allah derdini artırsın" (Cebecioğlu, 2005: 158) deyiminde de aynı niyâz söz konusudur. Nitekim âşık için en büyük dert, dertsiz olmaktır. Dertten kasıt ezeli, ilâhî bir aşktır. Bu aşk ise bütün dertlere dermandır:

Yoğ ise derdüme dermānuñ iy yār

Beni men' itme bāri 'ışkdan var (1476)

Âşığın bu durumu da sevdiğinin rızasına talip olmasından ileri gelmektedir. "Âşığın kendisine isabet eden belalardan haz duyması, rızanın göstergesidir" (Eraydın, 2004: 178).

Ġamumdan iy çeken derd ü belāyı

İrür maķşūduma ben mübtelāyı (1561)

Böylece anlaşılmaktadır ki lütuf, kahır, dert ve deva âşığın gözünde aynı şeylerdir. Sevgilinin ilgisiz kalmasındansa âşığa eziyet etmesi tercih edilen bir durumdur. Dolayısıyla eziyet etmesi veya iyi davranması bir ilgiyi göstermesi bakımından âşık için önemlidir. "Aradaki kayd ve perdeler aradan kalkınca her ikisinin aynı şey olduğu görülür" (Eraydın, 2004: 180). Hakiki aşkı elde eden âşık, ihsanı, güzelliği ve rızkı ne ölçüde severse kahır ve eziyeti de o ölçüde sever. Bu seviyeye ermiş bir kâmil insan ise bütün ilâhî isimler ve sıfatlar kendisinde toplanmışçasına ikilikten kurtulmuş olur. Böyle kimseler, fenâ derecelerinin ileri mertebelerine yükselerek Allah'ta bâkî olmanın sırlarına ve bahtiyarlığına ulaşmışlardır (Rıfâî, 2000: 219).

2.2.2.6.1.2. Mecâzî ve İlâhî Aşk

Tasavvuf edebiyatında ciddi tartışmalara sebep olan ve mahiyetleri hakkında birçok izahat getirilen mecâzî ve ilâhî aşk kavramları önemini yitirmeden günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. İslâmî literatürde aşk, ilâhî ve mecâzî olmak üzere başlıca iki ana başlık etrafında veya anlamda kullanılmış olup Hakk'tan başka bütün masivadan geçip Hakk'ı sevmeye ilâhî, hakîkî aşk; fani sûretlerden birine duyulan beşerî aşka da 'mecâzî' veya 'uzrî aşk' denilmiştir (Uludağ, 2005: 239). "Ancak uzrî aşkta, gaye aşktır. Bu durum, 'aşk için aşk, platonik aşk' şeklinde açıklanmıştır (Uludağ, 2005: 365). Burada âşık önce sevdiğine meftun olur, onu çılgınlar gibi sever, aşkın verdiği

ıstırap ve keder içinde kavrulur. Sonunda öyle bir noktaya ulaşır ki, sevdiği olan dilberinden çok, aşkından hoşlanmaya ve zevk almaya başlar. Artık bir noktada o, aşk için sevdiğini unuttur, onun aşkıyla yaşar, sevdiği kadına kavuşma onun aşkını nihayete erdireceğinden o kavuşmayı değil kederi ve bununla birlikte ayrılığı tercih eder. Leylâ vü Mecnûn'un aşkının yukarıda mahiyeti ifade edilen şekilde olduğu görüşünü savunanlar olmuştur (Uludağ, 2005: 365). Nitekim hikâye içerisinde Leylâ'nın birçok kez vuslat talebine karşılık Mecnûn'dan buna yönelik bir adım atılmamış veya düşünce dile getirilmemiştir.

İbnü'l-Arabî ise sevginin ilâhî, ruhanî ve tabiî olmak üzere üç türü olduğunu söyler:

1. İlâhî sevgi: Allah'ın bize duyduğu sevginin adı olmakla birlikte, ayrıca bizim de Allah'a duyduğumuz sevginin ilâhî sevgi olduğu kabul edilir.

2. Ruhanî sevgi: Sevenin sevdiğini razı ve gönlünü hoşnut etmeye çalıştığı sevgidir. Sevgilisine karşıt olabilecek hiçbir şey kendisinde kalmaz; ne niyet ne de irade. Dahası, seven, bütünüyle sevdiğinin iradesine bağlanır.

3. Tabiî sevgi: Tamamen, süflî arzularını tatmin etme yolunu arayanların sevgisidir. Onun bu çabası, sevgilisinin hoşuna gitsin ya da gitmesin hiç önemli değildir (Kanık, 2005: 38).

İbnü'l-Arabî, Kays'ın Leylâ'ya olan sevgisini, "tabiî sevginin ikincisi olarak adlandırdığı ve 'iki kişi arasında, mıknaatın demiri çekmesi gibi olan bir ilgiden' bahsetmesi açısından rûhânî sevgiye; 'tek bir akideye bağlanma olgusuyla da' ilâhî sevgiye benzeyen 'unsûrî sevgi'ye" (Kanık, 2005: 68) benzetir. Ancak her insanda ilâhî sevgiyi duymaya hele anlamaya yeteneği bulunmaz. Bu nedenle bireyler arasında ortaya çıkan aşk, hakîkî aşkı hissetmeye ve yaşamaya bir ön hazırlıktır. "Çok insanda rûhun büyük ve hakîkî aşka alışması bu yolda olur, bu şekilde başlar. Allah bilgisi, hakikat bilgisi yolunda büyük adım demek olan irfân, insana gerçekleri sezdirmeğe başlayınca, kişi kendi ikiliğini hakîkî aşk ile yok edecek kadar, o büyük aşkı duymaya başlar" (Rıfâî, 2000: 27).

Lârendeli Hamdî eserinde Leylâ vü Mecnûn'un okulda tanışma motifini başka bir rivayet olarak aktarırken, ailesi tarafından okula gönderildiğinde zekâsı ve güzelliğiyle okuldaki diğer güzellerin gönüllerine düşmüştür. Tabi buradaki aşk beşerî boyutta olup mecâzî aşk seviyesindedir.

Hep ol meh-pâreler mânend-i mecnûn

Cemâl-i Kaysa düşmişlerdi meftûn (845)

Mutasavvıflara göre tene ve tenle ilgili geçici hazlara saplanıp kalmış kimse için ebedilik, hayâldir. Böyleleri kendi vücutları gibi fânî zevkleriyle birlikte ancak yokluğa karışarak yok olur giderler (Karayazı, 2007: 149).

Lârendeli Hamdî, içinde riyâ olan aşktan uzak durulması gerektiğini, bu yolda sadık görünüp de yalancı olanların kalplerindeki aşk riyadan hasıl olduğu için içlerindeki aşk, şevk ve arzunun da zamanla kaybolacağını ifade eder:

Riyâlu ‘ışk ile ‘aşık geçinme
İdinüp kizbi hō şādık geçinme (4540)

Riyâdan ola çün bir ‘ışk hâşıl
İder vardukça cân şevkini zâyil (4541)

Eğer âşığın gönlü samimiyetle Allah aşkıyla dolarsa iki yüzlü arzular o kalpte barınmaz ve yok olur gider:

Gire çün içerü ‘ışk-ı Hudâyî
Çıkar taşra ğarazhâ-yı riyayı (4543)

Celâleddîn-i Rûmî’nin bu beyitleri güzel bir örnektir:

“Mecnûn ki Lâilâhe illâ der idi

Teklîf-i şuûr eyleseler lâ der idi

Ol mertebe Leylâ’sına mecbûr idi kim

Mevlâ denecek mahâlde Leylâ der idi

Bu beyitlerde Celâleddîn-i Rûmî, Allah’ın gönül gözlerini büyük bir lütufla açtığı kimselerdeki idrâkten söz etmiştir. Bunlar, ilâhî sırrı bilenlerdir. Onların mecburu oldukları Leylâ işte bu sırrın kendisidir” (Rıfâî, 2000: 201).

Lârendeli Hamdî, insanla hayvanı ayıran en önemli faktörlerden birinin aşk olduğunu ve muhakkak insanın bu hisleri taşıması gerektiğini ifade eder; aksi halde hayvandan farkının kalmayacağını, bu yüzden aşk ehline sabretmesi gerektiğini, şayet hakiki aşka ulaşılamazsa dahi mecazi aşkın yolunda yürünmesi gerektiğini ifade eder. Buradan kasıt aşksız kalıp boşluğa düşmek yerine beşerî dahi olsa o yolda yürümeye çalışılması aşktan gafil olunmamasıdır:

Kişi kim ‘ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (1941)

Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle hayvân (1942)

Başarmazsañ eğer ‘ışk-ı hakîki
Mecâzî ‘ışka bârî tut tarîkî (1943)

2.2.2.6.1.3. Hüsn ve Aşk

Alemlerin yaratılmasının özünde bulunan aşk ve güzellik, insanoğlunun Allah katından mazhar olduğu en büyük lütuftur. “Cemâl, aşkı doğurur ve cemâl aşksız olmaz. Dünyâ üzerinde gördüğümüz her güzel, Mutlak Güzel’den bir parçadır. Bu sebeple güzel olanı sevmek, Cemâl-i Mutlak’ı sevmek demektir” (Cebecioğlu, 2005: 209).

Lârendeli Hamdî de güzellik ve aşkı birbirlerinin tecellîgâhı gibi görür;

Yüzüñüñ mâhıdur mâhiyyet-i hüsn
Cemâlüñ mazharı hâşşiyet-i hüsn (254)

Güzellik olmasa, aşk ortaya çıkmaz; aşk olmasa, güzellik belli olmaz.

Anuñ gözi bunun yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (1122)

Bu hübuñ ‘ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâsitâni (1711)

Füzün olsun anuñ her gün cemâli 2001
Yücelsün hem benüm ‘ışkum nihâli (1914)

Fuzûlî ise Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisinde güzellik ve aşkı ikiz gibi görür.
Bunları birbirinden ayrı düşünmenin imkânsızlığına işaret eder:

*“Erbâb-ı kemâle ol iyândur
Kim hüsn ile aşk tev’emândur (2207)*

Kemâl sahipleri açıkça bilirler ki, güzellikle aşk ikizdir” (Doğan, 2015: 428).

Şâhidî İbrâhim Dede, “Gülşen-i Vahdet” isimli eserinde aşk konusunda aynı fikirde olup bu gerçeği suret ehlinin anlayamayacağını ifade eder: Güzellerin yüzü, Allah’ın güzelliğinin tecelli ettiği yani onun aynasıdır. Eğer bir kimse aynaya bakarsa kendinden başkası olmayan yüzünün yansıması görür. Eğer ağlasa ya da gülse her hâlinin aksini böylece görür. O hâlde güzellerin yüzünde gördüğün edâ da o yüzdendir. Fakat bu bilgiler mânâ ehli içindir. Ancak suret bağında olup süflî arzular peşinde koşan şehvet ehli olana bu sözler büyük tehlikedir (Külekcî, 1996: 60).

İşte Mecnûn da dünyadaki diğer âşıklar gibi fânî bir güzelden asıl, mutlak güzelliğe açılan kapıdan içeri girmiş, bu aşk yolculuğunda Leylâ bir dereceye kadar ona eşlik edebilmiştir. Mutlak güzellik, “aşk şarabını” Mecnûn’a “güzel Leylâ’nın” elinden içirmiştir.

2.2.2.6.1.4. Fenâ fi’l-Aşk

Fenâ fi’l-Aşk: Arapça, aşkta fânî olmak manasındadır. Aşkın olmazsa olmazlarından fenâ yani yok olmak anlamında tasavvufî bir terimdir. Mutasavvıflara göre her şeyin sonunda dönüp dolaşıp aslına yani Vücûd-ı Mutlak’a varacağı gibi, aşk da eninde sonunda aynı noktaya ulaşacaktır. Âşık gerçekte mutlak güzelliğe âşık olmuştur. Artık o menzilde mâşuk, âşık ve aşk bütünleşir. Cemâl-i Mutlak’ta yok olup gider.

Berâtın dürdi anuñ dehr-i fânî

Saña olsun beķā-yı cāvīdānī (4654)

Ḳamu fânî bu ‘âlem ḥâkdür hem

Ebed bâķī o ‘âlem pâkdür hem (5363)

Erzurumlu İbrahim Hakki Hazretleri’ne göre ilâhî aşk yokluk denizidir, “onda iken âşık vücûduyla olan bütün ilişkilerini keser; o sadece vuslatın temeli değil, fakat aynı zamanda saâdet iksiridir. *Leylâ vü Mecnûn* bu iksirden içtikleri için bu dünyâda hoş bir sadâ bırakmışlardır” (Altıntaş, 1981: 75).

Bu durum tasavvufta “ene ente-ente ene” (ben benim-sen bensin) mefhumuyla ifade edilir. “Âşık mâşuk birliğini ifade eden bu hâl, iki bedende bir can gibi olmayı gösterir. Âşkın mâşukta fânî olması, kendisi de dahil olmak üzere ondan başkasını görmemesi. ‘Sen bensin’ ifâdesi cem’ hâline, ayn-i cem’e ve ittihâda isaret eder” (Uludağ, 2005: 123).

Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān

İkimüz bir ten ü bir cānuz el-ān (3191)

Lârendeli Hamdî,'nin dile getirdiği bu beyitle eserini tasavvufî bir bağlamda yazdığına dair güçlü bir işarettir. Ayrıca da “Der Hatime-i Kitâb”da bazı tasavvufî terimlerden bahsederek eserini noktalamıştır.

Fuzûlî'nin bu beyti de durumu en iyi açıklayan örneklerden biri olsa gerek:

“Ger men men isem nesen sen ey yâr

V'er sen sen isen neyem men-i zâr (2706)

Eğer ben ben isem; sen nesin ey yâr? Ve eğer sen sen isen; ben zavallı, neyin nesiyim?” (Doğan, 2015: 526).

Sevgili, dost, ahbap gibi anlamlara gelen yâr kelimesiyle “tasavvuf erbâbının bir tek ifâde içinde, hem mecâzî bir varlık olan ‘sevgili’yi, hem ‘hakîkî aşk’ yolunda sâliki irşad eden ‘mürşid’i, hem de ‘hakîkî aşk’ın muhâtabı olan Cenâb-ı Hakk’ı ve yerine göre de Hz. Peygamber’i kastetmeleri mümkündür” (Tahrallı, 1996: 216). Eserde geçen ‘yâr’ kavramı da okuyucu açısından ele alacak olursak niyete göre anlam kazanır. Mesnevideki aşkın beşerî bir düzeyde olduğunu yorumlayanlara göre yâr “Leylâ”dır,

Benüm gönülümüñ ammâ yok kararî

Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (1193)

Ancak “Leylâ” derken onun güzelliğinde şahit olduğu hüsn-i mutlak olan Yâr’ın kastedildiğini yorumlayanlara göre de her yâr bâkî olan Mevlâ’dır.

Kemâlüñ bulduğundan şöñra iy yâr

Olasın vaşl-ı Leylîye sezāvâr (2515)

Aşk, âşığın gönlüne düşen bir ateştir. Göz yoluyla gönüle girer ve orayı kendine yurt edinir. Bu ateşin alevi bütün uzuvlara ulaşarak âşığın içini yakar, onu arı duru yapar. En sonunda âşığın gönlü öyle narin ve güzel olur ki, narinlik ve letafetten mâşuğun yüzünü görmeye katlanamaz. Mâşuğun tecellisi ile kendisinin yok olacağı endişesiyle iki büklüm olur. Âşık bu makama ulaştığında yâr ile vuslat yerine yalnızlığı tercih eder, vuslattan ziyade rahat ve huzuru ayrılıkta bulur. “Bu hâle ulaşan Mecnûn da aslında kavuşmaları için hiçbir engelin olmadığı bir anda Leylâ’dan istiğnâ eder, çünkü o artık gönlünde bulduğu mâşuğun sevdâsıyla yanmış, onu ‘taşra’ da aramasına gerek kalmamıştır. Mâşukun hayâli her dem karşısındadır ki bu ona yetmektedir” (Karayazı, 2007: 166).

Eğer bir lâhza cān senden cüdādur
Tenümde ıurmasun kim nā-sezādur (4828)

Nice olam cüdā sen māh-rūdan
K'ölür māhı kaçan dūr olsa şudan (4829)

2.2.2.6.2. Âşık ve Mâşuk

Klâsik Türk edebiyatında âşık ve mâşuk mefhumu en çok ele alınan mevzuların başında gelir. “Kendilerine gönül kaptırmış olanlara dilberler can ve gönülden tâliptirler; bütün sevilenlerin, kendilerini sevenlere tutulmaları bundandır. Her kimi âşık görürsen bil ki o mâşuktur, zîra âşık bir bakıma âşıkça da bir bakıma mâşuktur” (Rıfâî, 2000: 238).

Hikâyede önce Kays rüyasında Leylâ'nın resmini iki perinin elinde görüp vurulur:

ıurup yatdı bu endîşeyle ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (915)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftūn
Söze çekdiler anı arhun arhun (943)

Fülān ıāyifedendür iy hümām ol
Ki Leylî dimek iledür be-nām ol (949)

Aradan çok zaman geçmeden Leylâ'da Mecnûn'u rüyasında görüp âşık olur.

Meğer bir gice yüz nāz ile ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (1047)

Çü dīdārına anuñ baıdı Leylî
Ayağına şu gibi aıdı Leylî (1057)

Lârendeli Hamdî, diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinde bulunmayan rüyada görüp âşık olma motifiyle eserinde ortaya çıkan âşıkların karşılaşması sorununu, bu şekilde halleder.

Eserin ortalarına kadar bu aşk okuyucuda beşerî aşk duygusu uyandırabilir. Nitekim olayların gelişimi bu şekildedir. Babası Leylâ'yı saray içinde sağlam bir kaleye hapsedince Mecnûn aşkıdan çöllere düşer, Leylâ'nın güzelliği günden güne

artınca İbn-i Selâm onu ister ve nihayetinde Leylâ'nın gönlü olmasa da bu evlilik gerçekleşir. Mecnûn, Leylâ'nın İbn-i Selâm ile evlendiğini öğrenince ona sitem dolu bir mektup yazar. Bu mektupta hem ona sitem eder hem de olan aşkını dile getirir. Burada artık okuyucuya aşkın tasavvufi boyutuna dair bir şeyler hissettirilir:

Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk
Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk (3190)

Harîk-i hasret ü hayrân-ı 'ışkum
Ġarîk-ı firkat ü giryân-ı 'ışkum (3467)

Görinürsin gözüme her zamân sen
Dağı nev-gonca gibi pâk dâmen (3524)

Eyü vü yatlu sendendür mizâcum
Sen urduñ zahmı sen eyle 'ilâcum (3533)

Akabinde Mecnûn'un dayısı olan Selîm-i Âmirî çöle Mecnûn'u ziyarete gider. Yanında getirdiği yiyecekleri Mecnûn'a verir. Fakat Mecnûn yiyeceklere dokunmaz, yanında bulunan hayvanlara verir. Selîm-i Âmirî bu duruma şaşırır. Mecnûn, kendisinin tek yiyeceğinin bir tutam ot ya da sevgilinin geçtiği yolun tozu olduğunu söyler. "Bu durum da bize "tasavvufi anlayıştaki '**killet-i taam**' (az yemek) kavramını hatırlatır" (Cebecioğlu, 2005: 50).

Yimekten evvel mu'arrâ idi h^wâni
Alup andan vuḥūşa virdi anı (3712)

Ġidâm oldur ya bir pâre giyehdür
Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür (3721)

Celâleddîn-i Rûmî'nin 'killet-i taam' üzerine yazdığı beyit Mecnûn'un görüşüyle uyuşmaktadır:

"Âşika gıdâ belâ olur
Âşika safâ cefâ olur" (Kara, 2004: 5).

Şair bunun ardından Mecnûn'un durumuna uygun bir zahidin hikâyesinden bahseder. Zahit de uzlete çekilmiş yaşamını sadece ot ile sürdüren biridir. Bir gün

padişah oradan geçerken o zahidi görür ve bu davranışı sergilemesinin sebebini sorması için zahidin yanına yardımcısını yollar. Zahit de yediğinin kendisine ot değil gül-şeker gibi geldiğini ifade eder. Ona göre kanaat bir hazinedir, kanaatkar kişi de bu hazineye sahip gerçek padişahdır. Bu hikâyedeki zahit ile Mecnûn karakter olarak benzeşmektedir.

Bir başka bölümde ise Mecnûn, babasıyla konuşurken dünya nimeti olarak makam ve mevkiye iltifat etmediğini kendisine azık olarak otların yettiğini belirtir:

Cihânda kâni'üm ben bir giyâha

Degülven mültefit mülke vü câha (3172)

Fahrüddin-i Irâkî bu konuda Mecnûn'un Leylâ'ya olan aşkıdan bahseder ve "bütün güzellerin güzelliğinin O'nun cemâline âriyyet olarak alındığı görüşünü dile getirir: 'Mecnûn'un sevgide kiblegâhı görünüşte Leylâ'nın cemâli ise de hakikatte Leylâ; mutlak cemâlin aynasından başka bir şey olmadığını" (Yetkin, 1963: 31-32) ifade etmektedir.

Cemâlüñdür 'ibâdet kiblegâhı

İşigüñdür sa'âdet secdegâhı (253)

Ço kim idüp gice gündüz niyâzı

Kılayın kibleñe çoğrı namazı (4303)

Aşkta kemale eren Mecnûn'un gönül gözünün açıldığını yine Fahrüddin-i Irakî şu sözlerle dile getirir: "Aşkın kahramanı yine sensin ki, sen daima kendi cemâlini görmektesin. Şu hâlde Mecnûn'un görüşü; Allah'ın görüşüdür ki, Leylâ'nın güzelliği aynasında mutlak güzelliği görmüş oluyor" (Yetkin, 1963: 34).

Cemâline fedâ olsun bu cânum

Helâl olsun içerse çeşmi kanum (1926)

Âşık odur ki her daim canını feda eyler cananına.

Lârendeli Hamdî'den asırlar önce gerçek âşıkların durumlarını Celâleddin-i Rûmî dile getirmiştir: "Âşıkların hayâtı (dostun yolunda) ölmektir; gönüğü gönül vermekten başka bir şeyle elde edemezsin!" (Rıfâî, 2000: 238/beyit no: 1776). "Nitekim, âşkın cânânına verebileceği en büyük servet, hazine canıdır ve feda edilen can ekmeğinin karşılığı Hızır'a da nasip olan 'ebedî hayat' mükâfatıdır" (Rıfâî, 2000: 246).

Yûnus Emre bu durumu şöyle ifade etmiştir:

“Âşık ki cânâ kaldı âşık olmaz

Cânın terk itmeyen ma’şûkı bulmaz

Âşık öldi diyü sala virürler

Ölen hayvân durur âşıklar ölmez” (Tatçı, 2005: 154/113-4/8).

Yunus’un dilinden dökülen “ölen bedendir, âşıklar ölmez” ibaresindeki âşıkları bize göre “Allah yolunda öldürülenler için ‘ölüler’ demeyin. Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz” (Bakara 154) ayetindeki şehitlerle bir tutmaktadır. Çünkü biri Allah yolunda harpte biri ise kalbinin merkezinde Allah’tan gayrısını bırakmayarak canını vermektedir.

Âşık, sevgiliye ulaşma yolunda pervanelerin mumun etrafında divaneler gibi dönmesine benzer bir şekilde sevgilinin etrafında sürekli deveran etmelidir.

Cemâli şem‘ine pervâne oldı

Ki yüz Mecnûndan dīvâne oldı (1959)

Âşıktaki aşk ateşinin yanmasına vesile olan maşuktur. Âşığın yanması için evvel maşukun yanması elzemdir. “Zira mum yanmayınca pervane yanmaz” (Uludağ, 2005: 255). “Tasavvuf edebiyâtında mum sevgiliyi, Allah’ı; pervâne sevgilisinin yolunda kendisini yok eden âşıkları temsil eder” (Filiz, 1999: 237).

Yağa pervâneyi çün şem‘-i bî-dūd

Sen anuñçün nedür germ eylemek od (3618)

Muhyiddin ibn Arabî’de bir beytinde buna işaret eder.

“Aşk odu evvel düşer ma’şûka ondan âşıkâ

Şem‘i gör ki, yanmadan yandırmadı pervâneyi” (Konuk, 2002: 333).

Tasavvuf târihinde aşkı ilk defa ızdırıp ve elem şeklinde anlayan ve bu tarzda târif eden Hüseyin b. Mansûr Hallâc’ (ö.309/921) da, *Kitâbü’t-Tavâsin*’de ilâhî aşkı pervâne ve mum örneğiyle şu şekilde ifade etmiştir: Pervânenin mum ışığını görmesi “ilme’l-yakîn”, ona yaklaşıp hararetini hissetmesi “ayne’l-yakîn”, ateşin içinde yanıp kül olması ‘hakka’l-yakîn’ dir. Aşkın en son gayesi yana yakıla yok olmaktır” (Uludağ, 2005: 12).

Erzurumlu İbrahim Hakkı’da aşk hakkında şöyle demiştir. “Âşık, aşkın lezzetini almış ve âlemin zevklerine ihtiyaç duymaktan arınmıştır. Kim aşk derdiyle dolu, şevk ve iştiyâkla sararıp solmuşsa, şüphesiz o, kendinden geçip yalnız O’nunla meşgul olur” (Basar, 2006: 469).

Olurdi anda koyup şurb u ekli
Velī mātemlüler gibiydi şekli (3308)

Âşık tamamen yeme içme külfetinden azat olmuştur. Aşk onun azığı haline gelmiştir. Âşığın canı, beşerî pislikten arınıp tevhid şarabıyla dolmuştur. Zayıf vücut, iki büklüm olmuş bel, sararmış yüz, kanlı gözyaşı, feryat, figan ve yaralar... Bunlar âşıklığın alâmetleridir (Karayazı, 2007: 172-173).

Yaşından dīdesi deryāya döndi
Kodı gülzār ü şahrāya döndi (4006)

İrişdi çarha āhınuñ hurūşı
Yaşı deryā gibi eyledi cūşı (4625)

Diyüp bu sözleri gözden döküp kan
Yaşı mevc urdi çün deryā-yı ‘ummān (5213)

Sevdiğinin yolunda âşık durmadan gözyaşı döker. Gözyaşları derya olur. Feryat figan ederek deryaya düştüğü için, âşığın ettiği âhlar denizi tutuşturur. Gözyaşı döke döke, göz pınarları kuruyan âşığın gözlerinden yaş yerine bir süre sonra kan gelmeye başlar.

Âşığın içindeki ateşten dolayı dumanlı ve kıvılcımlı olan ve âşıkların zikri olarak kabul edilen âh, şekil ve muhteva yönüyle edebiyatımızda pek çok benzetmeye konu olmuştur. “Tasavvufî karakteristiğe de sahip olan âh (elif ve he harfleriyle yazılır) ve ‘vâh’ (vav, elif ve he yazılır) ifâdeleri tasavvufî olarak Allah lafzını remzetmektedir. Allah kelimesinin ilk ve son harflerinden müteşekkil olan âh, âşıkların Allah’a sığınması, Allah’a olan zikirleridir. Bu şekilde âh ederek Allah’a ulaşmak mümkündür” (Uludağ, 2005: 26).

Âh ile ilgili olarak ayrıca şöyle bir benzetme de yapılmıştır: “Güneşin ışıkları elif’e (yâni oka), kütlesi he (◦) harfine benzediğinden her gün “âh” (Allah) diyerek doğar” (Uludağ, 2005: 26).

2.2.2.6.2.1. Melâmet

Köken olarak Horasan mistik ekolünün benimseyip öne çıkarttığı “melâmet” meşrebinin kelime anlamı “kınama, ayıplama, rüsvalık” (Şentürk, 2004: 63) demek olan “melâmet”, din ve tarikat yolunun temel kaidelerine son derece bağlı, kılık kıyafete önem veren , halkın saygısını kazanmış tarikatlara karşılık; “Hakk’a ulaşmak için

halktan vazgeçme” yolunu benimseyerek dindarlığı teşhir ettiği için riyakârlık alâmeti olarak gördükleri kılık kıyafete önem vermeyen, yalın ayak başı kabak dolaşmayı daha uygun gören, ibadetlerini gizleyen ve kendini halka kötü gösterme yolunu seçen farklı bir meşrep olarak ortaya çıktı. Melâmîlik’in kurucusu olarak Horasanlı Hamdûn el-Kassâr (ölm. H.271/m. 884) kabul edilmiştir (Şentürk, 2004: 5).

“Âşık olanlar gayret ü ârı birağurlar
Dost isteyenler evvel vakârı birağurlar” (Kara, 2004: 5).

Bir terim, bir makam ve bir tasavvuf anlayışının adı olarak yaygın bir kullanıma sahip olan melâmetin terim olarak “kökü ‘levm’ kelimesinin geçtiği iki âyete (el-Mâide 5/54; el-Kıyâme 75/2) dayandırılmaktadır” (Uludağ, 1978: 331). “IX. yüzyılda Merv, Herat, Belh ve Nişâbur şehirlerini içine alan Horasan’da ortaya çıkıp özellikle Nişâbur’da yaygınlık kazanan ve etkisini günümüzde de sürdüren bu tasavvuf anlayışını benimseyenlere ehl-i melâmet, melâmî, melâmetî; bu akıma da Melâmetiyye, Melâmiyye (Melâmetilik) denilmiştir” (Azamat, 2004: 24).

Aşk meydanında dolaşmanın şartları vardır ki bunlardan biri hatta en önemlisi melâmet neşvesine sahip olmak, kınayıcıların kınamasına aldırılmamaktır.

Maḥabbetle k’olınmaz bir qarâbet
Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet (2475)

Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet
Ola İbn-i Selâma şad selamet (3494)

Sözlükte, “kınamak, kötölemek, ayıplamak” (Kürkçüoğlu, 1996: 103) gibi anlamlara gelen melâmet kelimesinin tasavvuf literatüründe kazandığı anlam ile birlikte Melâmetîliği benimseyen Melâmîler’in hususiyetleri şunlardır: “İhlâs, samimiyet, riyâdan kaçınmak, iyi işleri halktan gizlemek, kötülükleri açığa vurmak, Hakk’ın maktûlü olmak için halkın merdûdu olmaktan çekinmemek, halkın kınamasına değer vermemek, örf ve âdete önem vermek” (Uludağ, 1979: 127).

Yûnus Emre de söyle buyurmuştur:

“Âşık olanun nişânu vardur
Melâmet olur bellü beyâni” (Tatçı, 2005: 302-Gazel 353/6).

Fuzûlî’ye göre âşık Mecnûn, bu yolun gereklerini bilmiş ve “namus şişesini” taşa çalmıştır.

“Çün men reh ü resm-i aşk dutdum

Nâmûs tarîkini unuttum (2725)

Ben artık aşk yolunu tutup, namus yolunu unuttum” (Doğan, 2015: 510).

Aşk ile riya birbirleriyle uyuşmaz ve aynı kalpte bir arada barınamaz, çünkü âşık daima düşkün, i'tibârsız ve rezil olmalıdır. Lârendeli Hamdî'nin eserinde de Mecnûn bu yolun gereklerini bilmiş ve kınanma testisini taş a çalmıştır. Ona göre âşık olan kişi kınanmayı ve toplumdan dışlanmayı en başta kabul edip aşk yoluna öyle girmelidir:

Sebû-yı nengini taş a çalısar

İşinde halk anuñ hayrân kalısar (751)

2.2.2.6.2.2. Sefer/ Seyr ü Sülûk

Tasavvuf kaynaklarında sefer, “yolculuk, mesafe kat etmek, ilmî hareket ve inkişaf, kötü huyları terk ederek iyi huylar edinmek için harekete geçmek, nefis menziline Hak ve hakikat hedefine doğru yolculuk yapmak, kalbin Hakk'a teveccühü, yönelmesi” (Uludağ, 1979: 297) maddi âlemden mânâ âlemine yolculuk olarak ifâde edilmiştir.

Der-i külhân-ı süfliden güz er kı l

Sûy-ı eyvân-ı 'ulvîye sefer kı l (5378)

Halktan köşe bucak kaçan, onların anlayışsızlığından yakınan Mecnûn, Necd Dağı'na sığınır, dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini kendine mesken edinir. Lârendeli Hamdî'nin bir kabre benzettiği bu mağara, sülûkun henüz başında bulunan bir sâlikin toplumdan uzaklaşp kendisiyle baş başa kalmasını, yani halveti temsil eder. “Hak yolunun yolcusu için uzlet ve halvet, kötü huylardan arınmak demektir” (Uludağ, 1978: 198).

Uykusuzluk âşık için bu yolda samimi olduğunun en temel göstergelerinden biridir. Tıpkı İbrahim Hakkı Hazretlerinin ifade ettiği gibi:

Hubb-ı Hakkı kim ki da'va eyledi

Giceler uyursa yalan söyledi (Müphem, 2020).

Leylâ vasıtasıyla ilâhî aşka vasıl olan Mecnûn da hiçbir insanın yaşamadığı bu yabanî ortamda her türlü güçlkle yüzleşir. Uykusuzluk, açlık, susuzluk ve yalnızlık ondaki manevî gelişimini hızlandırır. Sülûk erbabı için bunlar, hikmetin kaynağını bulmak için temel yollardır. Leylâ'nın verilmeyişi, kısa bir zaman dilimi içinde anne ve babasının peşe peşe ölümü, en sonunda Leylâ'nın İbn-i Selâm'la babasının zoruyla

evlendirilmesi Mecnûn'un çilesini doruğa çıkartan olaylar olarak peş peşe sıralanır. Bu zor yolculukta Mecnûn'a bela girdabında tahammül etmekten başka bir yol bulunmaz. Onun anneyi, babayı ve kabileyi terk etmesi, mübarek bir yola intisap etmesinden dolayıdır.

Mutasavvıflar kelime olarak sefer yerine daha çok “seyr ü sülûk deyimini kullanmışlardır. Lügatte “seyr” gezmek, “sülûk” da yürümek ve gitmek anlamındadır. Tasavvuf istilahında ise seyr, cehaletten ilme, kötü ve çirkin huylardan güzel ahlâka, kendi vücûdundan Hakk'ın vücûduna doğru hareket, demektir. Sülûk da tasavvuf yoluna girmiş kişiyi Hakk'a vuslata hazırlayan ahlâkî eğitimidir (Yılmaz, 2004: 185).

Mecnûn çıktığı bu yolculukta belli bir seviyeye gelince irşad eden konuma yükselmiştir. Selâm-ı Bağdadî Mecnûn'la konuşurken kendisine bu yolda rehberlik etmesini istemiştir:

Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstâd
Baña da ol çarîkî eyle irşâd (4275)

Seyr u sülûk, genel anlamda tarîkata dahil olan ferdin mânevî makamları tamamlayıncaya kadar geçirdiği evrelere verilen isimdir. “Seyrin evveli sülûk, nihâyeti ise vüsûdür. Seyr ve sülûk birbirinin ayrılmaz parçaları sayılmıştır” (Yılmaz, 2004: 185).

Bu mânevî yolculuktan amaç, hâl olarak Allah'a kurbîyyet mertebelerine yükselmektir.

2.2.2.6.2.3. Âyine

Tasavvufi manada kâmil insanın saf ve temiz gönlü ayna olarak kabul edilir. “İnsan-ı kamilin kalbine, ayna denir” (Cebecioğlu, 2005: 22).

Dili âyinesin şaykallamış âh
'Ayân andan nuķûş-ı mâ-sivallâh (768)

2.2.2.6.3. Hâl

Hâl kelimesi lügatte “şimdiki zaman, içinde bulunulan vakit ve ân, geçmiş ve gelecek olmayan zaman, oluş, bulunuş, sûret, keyfiyet, durum” (Uludağ, 2005: 154) gibi anlamlara gelmekte, tasavvuf ehline göre, “kulun kastı, kendine çekme girişimi, kazanma arzusu olmadan kendiliğinden kalbe gelen sevinç, hüznün, rahatlık, sıkıntı, şevk, dert, heybet ve heyecan gibi anlamlardır” (Uludağ, 1979: 129). Diğer bir ifâdeyle insanın mânevî bir terbiyeden

sonra, kazandığı güzel huyların kendisinde yerleşip karar kılarak, her hâliyle özünde belli olmasıdır. Hâlin meydana gelişi, insanın irâdesi dışındadır.

His ve heyecanların, manevî hayatın ve ruhî sırların sözle anlatılmasını hoş karşılamayan sûfiler bunları birbirine hâl diliyle anlatmışlardır; diğer bir ifâdeyle “ulvî duyguların anlaşılabilmesi için yaşanmasının şart olduğunu belirtmişlerdir” (Demirci, 1991: 217). “Tasavvuf kâl ilmi değil, hâl ilmidir” (Uludağ, 1979: 129). Bu minvalde hâl ehli, kâl ehli diye tasavvufta iki gruptan bahsedilebilir: “Kâl ehli, manevî hâllere sahip olmayan, işin sadece lafını eden kişiler iken; hâl ehli gerçeği bulanlar, mârifete erenler, bu şekilde tevhidi yaşayanlardır” (Cebecioğlu, 2005: 245).

Fuzûlî'nin mesnevisinde Mecnûn “ehl-i hâl” biri olarak tanıtılır ve onun bu hâline vakıf olan Nevfel, kendisinden sahralarda amaçsız deveren etmemesini ister:

*“Hâl ehlisen iste ehl-i hâli
Sahrâlara düşme lâübâlî (1469)*

Sen dert (hâl) ehlisin, hâlden anlayanları ara; böyle başıboş ve perişan, çöllerde dolaşıp durma!” (Doğan, 2015: 298).

Lârendeli Hamdî'nin eserinde ise Nevfel “ehl-i hâl” yerine “âdem oğlu” ifadesini kullanır.

Çün âdem oğlusun âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaqâr ol (2096)

Sen âdem oğlu iken ehl-i tevḥîd
Nedür kılmak özüñi dîve taqlîd (3140)

Tasavvufta manevî ve ruhî duygu ve heyecanları ifâde eden hâllere büyük önem verilmiş ve ehl-i hâl olmak mutluluk kabul edilmiştir.

2.2.2.6.3.1. Fenâ ve Bekâ

Fenâ, sözlükte “geçici olmak, yok olmak, ölmek” (Eraydın, 2004: 196) gibi anlamları ihtiva eder. Tasavvufî bir terim olarak da “Müridin kötü huy ve vasıflarını yok edip onların yerine iyi hasletler kazanması” (Eraydın, 2004: 196) anlamında kullanılır. “Kul Allah ile o kadar meşgul olur ki nihâyet “benlik” şuurunu kaybeder” (Yılmaz, 2004: 217).

Allah'ı görüyormuş gibi Allah'a kulluk anlamındaki ihsân' ile fenâyı aynı anlamda gören İbnü'l-Arabî ise, fenâ kelimesine tasavvufî açıdan ziyade felsefî olarak

yedi ayrı anlam verir ve bu açıdan değerlendirmesini yapar. İbnü'l-Arabî'ye göre “fenâ, kulu Allah'a ulaştırır. Bu durumda kul, bütün nefsî arzularını terk eder ve kendini Allah'ın irâdesine teslim eder. Fenâ hâli, kulun benliğinin kaybolması ile tevhîdin gerçekleşmesi demektir. Bu hâl, tevhîdin en yüksek derecesidir. Buna fenâ fi't-tevhîd denilir” (Cebecioğlu, 2005: 209).

Lârendeli Hamdî de eserinde nefsî arzularını terk eden dünyada eziyetlere katlanan, sıkıntılara göğüs geren ferdin ebedî olan diyarda karşılığını alır diye ifade etmektedir:

Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr
Beķā ķaşırında olur ĥandân u mesrur (5359)

Celâleddîn-i Rûmî, Allah'a giden yolda varlıkla yürünemeyeceğini, fenâ yurdunu mesken edinmedikçe Gerçek Varlık'a ulaşamayacağını dile getirir (Can, 1997: 36).

İnsanoğlu için bu dünya gelip geçici ve anlık heveslerin durağıdır:

Kişiye çün beķā yokdur cihānda
Ki bārī bu heves ķalmaya cānda (4724)

Bekâ, sözlükte dâimî ve kalıcı olmak manasına gelmektedir. “Mutasavvıflar kötü sıfatların yok olması olarak kullandıkları fenâ sözüne karşılık, beka sözü ile de güzel vasıflar kazanılarak bunların sürekli olmasına işaret etmişlerdir” (Uludağ, 1979: 187). Fenâ hâlini vahdetin başlangıcı, beka hâlini devamlı olarak Cenâb-ı Hakk'ın güzelliğini müşahede etme şeklinde târif edenler de olmuştur (Deliktaş, 1993: 67).

Fuzûlî'de mesnevisinde dünyâ ile münasebetlerinden azat olan Mecnûn fenâyâ ulaşmış bir âşıktır, bu durumunu yanında bulunanlara şöyle ifâde eder:

“Söylen ki fenâyâ verdi rahtın
Eyyâm siyâh kıldı bahtın (876)

Deyin ki: Varını yokluğa verdi; günler tâlihini kararttı...” (Doğan, 2015: 192).

Âşık, her daim aşk hayatı ister, başka hiçbir şey istemez; aşk şarabıyla sarhoş olmak ister, varlığının idamesi için su da ekmek de istemez. “Âşık kendi varlığını unutmuş ve içi aşk şarabıyla dolmuştur. İşte o çanaktan, o şarap sızmış ve aşka ait bir noktayı koca bir kitap hâline getirmiştir” (Basar, 2006: 478).

2.2.2.6.3.2. Fakr

Fakr, tasavvufta “dervişlik, sâlikin hiçbir şeye mâlik ve sahip olmadığı, her şeyin gerçek mâlik ve sâhibinin Allah olduğunun şuurunda olması; kendisini dâimâ Allah’a muhtaç bilmesi, Allah’ın hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını kavraması; fenâ, fenâ fillâh” gibi mânâlara gelmektedir” (Uludağ, 2005: 131).

Kays’ın varlıklı bir babanın evladı olarak dünyaya gelmesi önemli bir husustur. Kays, maddî zenginliklere ve bunların idrakine doğuştan sahiptir. Bu, onun sonradan peşinden koşması ihtimali bulunan mülk, mevki ve şöhret gibi, ferdi, maddî olana doğru sürükleyen ve manevî gelişimini engelleyen sınırlamalardan daha en baştan kurtulduğu anlamını taşır. Üstelik Mecnûn, elinin altında bulunan bütün bu zenginlikleri reddeder. Necd Dağı’nın zirvesinde bulunan mağarasında ot yiyerek, yarı aç, yarı çıplak, perişan bir hayat sürer. Demek oluyor ki, Mecnûn’u yaşamı üstünden *fakr* üzerine olduğunu belirtebiliriz. “Fakr, Allah’ın has dostları olan enbiya ve takvâ sahipleri için tercih ettiği bir haslettir” (Uludağ, 1978: 359). Mutasavvıflar nazarında fakirlik, Allah’a muhtaç olunduğunun bilincinde olma, tam olarak Hakk’a bağlanma, dünya ve âhiret endişelerinden uzak bulunma olarak kabul edilmiştir.

Zîb-i cihâna aldanuban olmaduñ feraḥ

Fakrı meşakḳatinden anuñ çekmedüñ elem (282)

Fakirliğe uygun olmak için makam ve mevkiden uzak durmak lazım.

Celâleddîn-i Rûmî’nin konu hakkındaki sözleri şöyledir:

“Fakr cevherdir, gayrisi fânidir

Fakr şifâdır, gayrisi hastalıktır

Bütün âlem baş ağrısı ve gururdur

Fakr âlemden sır ve garazdır” (Tektaş, 2004: 125).

Mutasavvıfların nazarında fakr kelimesi tasavvufî bir makam değil daha çok bir yol yahut metot olarak görülmüştür. Müzeyyin bu mânâda; “Sâliki Allah’a vâsil kulan yolların sayısı gökteki yıldızlardan daha fazla idi. Şimdi bu yollardan sadece fakr yolu kaldı, zâten yolların en doğrusu da budur” (Uludağ, 1978: 387) demiştir.

Fuzûlî’de aşk yolunun sadık bir yolcusu olan Mecnûn, Allah’a şöyle yalvarır:

“Men handan ü mülâzemet-i i’tibâr ü câh

Kıl kâbil-i saâdet-i fakr ü fenâ meni (1128)

Ben nerde, şöhret ve makam gayreti nerde? Sen ancak fakirlik ve yokluk saâdetine lâîk eyle beni” (Doğan, 2015: 236).

2.2.2.6.3.3. Ben ve Benlik

Kişinin nefsinin terbiyesiyle varlığının aradan çıkmasıyla nihayet benlik şuurunu kaybeder. “Sûfinin mânevi ve ruhani kimliği ifadesinde. ‘Ben demek şeytan işidir.’ veya ‘Ben diyeni irşat mümkün değildir.’ gibi sözler tasavvufun bu konudaki yaklaşımını yansıtır” (Uludağ, 2005: 72). Hakiki aşka yönelen kişi nefsinin, benliğini bu yolda yok etmelidir. Mutasavvıflara göre nefis, insan ile Yaratıcı arasındaki en büyük engeldir. Bu perdeyi aradan kaldıran âşıklar senlik benlik kaygısından uzaklaşmış, tek vücut olmuşlardır.

Bu aralıkda senlik benlik olmaz

K’ikilik isteyen birliği bulmaz (4833)

Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür

K’ikiliktür sülûk-ı ‘ışkıdan dūr (4834)

2.2.2.6.3.4. Uzlet ve Kanaat

Uzlet, toplumdan ayrılıp ıssız ve kimsesiz yerlere çekilmek, tek başına yaşamak. Bunun ötesinde günaha girmemek, daha çok ve daha ihlaslı ibadet etmek için yalnızlığı tercih etmektir. “Mutasavvıfların uzletten maksatları ihtiyaçtan fazla toplumda kalmamak, ibadet ve tefekkürle zamanı değerlendirmektir” (Uludağ, 2005: 358). Halktan köşe bucak kaçan, onların anlayışsızlığından yakınan Mecnûn, Necd Dağı’na sığınır, dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini kendine mesken edinir. Lârendeli Hamdî’nin bir kabre benzettiği bu mağara, sülûkun henüz başında bulunan bir sâlikin toplumdan uzaklaşıp kendisiyle baş başa kalmasını, yani uzleti temsil etmektedir. “Hak yolunun yolcusu için uzlet ve halvet, kötü huylardan arınmak demektir” (Uludağ, 1978: 198).

Ûo ‘uzlet hırsuñı ber-dâr kılsun

Ferâgat nefsuñ itin h̄wâr kılsun (5390)

Kanaat ise “tutumlu, gönlü zengin ve tok gözlü olma, hırslı ve açgözlü olmamadır” (Uludağ, 2005: 204). Lârendeli Hamdî, dünyada kanaat eden aza tamah eden kişinin hidayete ereceğini ifade eder. Rahat etmek için bu iki haslete sahip olmak gerektiğini ifade ediyor:

Ġanîmetdür cihân içre kanâ‘at

Ḳanā‘at eyleyen bulur hidayet (3755)

2.2.2.6.3.5. Mahv

Tasavvuf literatüründe kulun fiillerinin Hakk’ın fiillerinde fâni olması, kelime mânâsı ise “silmek, yok etmek, bir şeyin, izi kalmayacak şekilde ortadan kalkması” (Uludağ, 2005: 234) anlamına gelmektedir. Mahv ayrıca sahip olunan alışkanlık özelliklerinin silinmesi anlamında kullanılmakla birlikte bir görüşe göre, “sebepleri ortadan kaldırmak, bir görüşe göre ise Allah’ın örttüğü ve ortadan kaldırdığı şeydir” (Demirli, 2004: 492).

Kul, Allah’ın zatının güzelliği karşısında yok olur:

Olup maḥv-ı cemāl-i Zü’l-celālî

Teḥayyür virdi şevḳ-i lâ-yezālî (381)

Fuzûlî de aşağıda vermiş olduğumuz beytinde benzer şeyleri dile getirmiştir:

“Versen özüne fenâ-yı mutlak

İsbât olur ol fenâ ile Hak (129)

Özüne mutlak yokluğu versen, o yok oluş ile Hakk’ın varlığı ispat olur” (Doğan, 2015: 52).

2.2.2.6.4. Tevhîd/ Vahdet-İ Vücûd

İslâmın özü bütün olarak tevhîdde temsil edilir. Allah’ın birliğinin onaylanması’nda bu düşünce yatar. “Bu onaylama, bütün müminler için dinin açık ve yalın eksenidir; müşahede ehli için tevhîd, zâtî gerçekliğe açılan kapıdır” (Burckhardt, 1998: 13).

Senüñle bende var bir vaḥdet ü ḥâl

Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl (4181)

Taḥammül sāğarından bâde kıl nüş

K’olasın şadr-ı vaḥdetde ḳabâ-püş (4903)

Sen âdem oğlı iken ehl-i tevḥîd

Nedür ḳılmaḳ özüñi dīve taḳlîd (3140)

Lârendeli Hamdî burada Mecnûn üzerinden insanın yükselebileceği makamları haber vermektedir. Bu makamlar varken insanoğlu kendisini geri çekip aşağıları tercih etmemelidir. Diğer bir ifadeyle beşerî aşkta takılıp kalmamalıdır. Gülşehrî’nin ifadesiyle beşerî aşk, âşık için vasıttan öteye geçmemesi gerekmektedir.

“Mecnûnun istediği Mevlîyidi
Dek orada vasita Leylîyidi” (Özcan, 2010: 28).

İnsan, Allah'ın varlığını ve birliğini önce kendisini sonra tabiatı gözlemleyerek kusursuz yaratılıştan hareketle kendi aklıyla da bulabilir. Bu sebeple akıl sahibi birinin yapacağı ilk eylem, bu kusursuz işleyişte yaratıcıya ait delilleri bulmak olmalıdır. Çünkü Yaratıcıya götüren deliller ve mevcudatın ancak O'nunla mevcut olduğunu gösteren âyetler her yerde mevcuttur. “Esâsen hakîkate Allah'tan başka fâil, O'ndan gayri hareket ettiren ve onun hâricinde durduran yoktur. Gerçek tevhîd hayatın her sâhasında işte bu hakîkati yakalamaktır” (Gürer, 1999: 286). “Ancak mutasavvıflar ilâhî, ezeli ve ebedî gerçeklerin akıl yoluyla kavranamayacağını belirtir, nazari akli reddederler ve Yeni Platonculuğun etkisiyle keşf ve mârifet anlayışlarıyla uyuşan farklı bir akıl anlayışı ileri sürerler” (Uludağ, 2005: 32). Bu konuda teemmül edici olanların akılları tevhîd bahsinde son sınıra ulaştı mı, hayret ve dehşet mertebesine erişmiş olur (Uludağ, 1978: 415) demişlerdir. Vahdetin en son ve en noksansız hâli olarak kabûl edilen vahdet-i vücûd düşüncesi, ilk İslâm mutasavvıfları tarafından dile getirilmekle beraber, İbn Arabî tarafından sistematik hale getirilmiştir. “İslâm düşünce târihinde vahdet-i vücûd, Allâh'ı zât i'tibâriyle aşkın, isim ve sıfatlar yönüyle içkin kabul eden, Allâh'tan başka hiçbir gerçek vücûd kabul etmeyen, bütün varlıkları Mutlak Vücûd'un isim ve sıfatlarının görüntüsü ve tecellisi sayarak hakikî varlığa nazaran onların ezeli ve ebedî yokluğu ifâde ettiğini keşf ve tecrübe yoluyla ortaya koyan tasavvufî bir görüştür” (Kurt: 2003: 339-340).

Hakiki aşka ulaşmak isteyen âşık, şehvet ve benzeri arzulardan uzak durmalıdır ki hakikatin aynasında ışılsın:

Ḥaḳīḳat-ı 'ışḳdur āyīne-i nūr
Ḥisābı-ı 'ışḳdan şehvet gerek dūr (4895)

“Şu hâlde âlem Hakk'ın aynası olduğu gibi, daha özel bir mânâda âlemin bir parçası olan insan da O'nun aynasıdır” (Uludağ, 2005: 261).

2.2.2.6.4.1. Vücûd ve Adem

Vücûd kelimesi Arapça ‘vecede’ kökünden türemiş olup lügatte “elde etmek, matlûbu bulmak, bir daha fakirliğe düşmemecesine zengin olmak, varlık sâhibi olmak, bulmak, hissetmek, âşık olmak, arzulamak, gadaplanmak” (Kılıç, 1995: 61), “Örfe kullanılan ‘cisim ve beden’ mânâsı lügatlerde ancak mecazi mânâ olarak mezkûrdur” (Konuk, 2002: 4). “Halik'ine nisbetle mahlukat âlemi, *actus essendi* olarak varlık” (Addas, 2004: 215) gibi anlamlara gelir. Sûfî ıstılahında ise “vecd ile Hakk'ı bulmak, var olmak, var kılınmak, vecde gelmek ve vicdan” (Baba, 1998: 307) anlamlarında kullanılır. Özel anlamda ise “bir şeyin kendisini yine kendi

nefsinde veya aynını nefsinde veya aynını bir mahal ya da mertebede bulması demektir. Tasavvuf istilâhında vücûd, vücûd sâhibi olan mevcûddan ibârettir. Vücûddan murad, varlığı kendi zâtında ve kendi zâtıyla olan mevcûddur” (Kılıç, 1995: 61).

Bu görüşe göre bütün mevcudatın kaynağı O’dur:

Odur emvâc viren baħr-ı cüda
Ten ü cān ol bağışlar her vücuda (42)

Vücûdum varluğu andandur āħir
Ki senden bir eşer var bende zāhir (4822)

Varlığın zıddı olarak bilinen “yokluk, hiçlik ve varlığın yaratılmasından önceki hâl gibi anlamlarda kullanılan adem” (Yavuz, 1988: 356) istilahta ise “zihinde meydana gelen bir mânâ-yı küllî-i zulmânîdir; ve mânâ-yı küllî-i nûrânî olan vücûdun zıddı ve mukabilidir” (Eraydın, 2004: 219). İlk sûfîlerde “fukaralık” manasında kullanılan âdem, İbnü’l-Arabî ve Gazzâlî’nin getirmiş oldukları izahlarla yeni anlamlar kazanmıştır. Gazzâlî’ye göre Allah’ın varlığı hakîki, onun dışında kalanların varlığı ise mecâzîdir, İbnü’l-Arabî, Gazzâlî’nin âdem hakkındaki görüşünü geliştirerek vahdet-i vücûd fikrine ulaşmıştır (Yavuz, 1988: 357).

Ṭalup himmet deñizine keremden
Çıkar cān cevherin қа’r-ı ‘ademden (2842)

2.2.2.6.4.2. Velî/İnsân-ı Kâmil

İnsanoğlunun devir nazariyesinde düştüğü yerden tekrar yükselmeye başlamasıyla ulaştığı mertebe olan insan-ı kâmilî Lârendeli Hamdî eserinde, aşk yolundaki engelleri aşarak “ehl-i Hak” mertebesine ulaşan kerâmet ve nazar sâhibi biri olarak velî makamına yükseldiğini belirtir:

Sülûk-ı ‘ışkda üstād-ı mâhir
Öñinde bâṭınāt-ı dehr zāhir (1836)

İle ḥâcetgeh anuñ āsitānı
Du’ā miftāħ-ı aķvāl-i zebānı (1837)

Degül ol şeh ḥarāc u bâca muħtāc
Başına terk-i dünyādan ḳomış tāc (1839)

Dost, sevgili, ermiş anlamında sözlükte geçen velî, tasavvufta “Hakk’ın dostu ve sevgili kulu anlamında kullanılır” (Uludağ, 2005: 379).

Eserde Mecnûn’u deli olarak görenlere karşılık Lârendeli Hamdî, Mecnûn’un ululuğunu tasvir ederken ermiş bir insan portresi çizer. Deli veya meczup birisinin İslam inancında ibadetlerden muaf tutulduğunu halbuki Mecnûn’un ibadetlerden gafil olmadığını aksine gösterdiği kerametlerle de insanüstü davranışlar sergilediğini gözler önüne serer:

Bunı zann itme kim Mecnûn-ı nâlân
Şu şeydâlar gibidi kim var el-ân (4365)

Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr
Edeble yâr idi ‘aqlile ma’mûr (4366)

Özinden zâhir idi çok velâyet
Kerâmâtına yok idi nihayet (4367)

Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Yüce Allah şöyle buyurdu: ‘Kim Benim bir velîme düşmanlık ederse, Ben ona mutlaka savaş açarım. Kulum, üzerine farz kıldığım şeylerden daha iyi bir yolla Bana yaklaşamaz. Kulum nâfilelerle de Bana yaklaştırmaya devam eder, nihâyet Ben onu severim. Onu sevince de işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum; Benden bir şey isterse veririm, Bana sığırsa onu korurum. Yapmak durumunda olduğum hiçbir hususta, ölümden hoşlanmayan mü’minin rûhunu alma zamânındaki tereddüdüm kadar tereddüt göstermem ve aslında Ben onu üzmemden hoşlanmam” (Demirci, 1990: 91).

Aşk ve ibadet ikilisi Mecnûn’u keramet sahibi bir veliye dönüştürür. Mutasavvıflara göre keramet, “keramet sahibi şahsın (manevî) hallerinde doğruluk üzere bulunduğu alâmetidir” (Uludağ, 1978: 433). “Kerâmet sahibi, velî bir kulu, daimî ve ebedî olarak muhafaza ve himaye etme işini (tevellî) Allah üzerine almıştır” (Uludağ, 1978: 437). İki âşkın bir araya geldiği bir sırada ansızın ortaya çıkan İbn-i Selâm’ın Mecnûn’u öldürmek isterken havada kaskatı kesilen eli ve bu elin Mecnûn’un duasıyla yeniden düzelmesi, vahşî hayvanlarla konuşup anlaşabilmesi Mecnûn’un velâyetinin en bariz nişaneleridir.

Keramet sahibi bir insan mertebesine yükselen beşerin, hadîs-i şerifte ifade edildiği üzere “Hakk’ın yakınlığına nâil olur. Bu durumda velînin en son haddine varıncaya kadar ve

en mükemmel şekilde Allah Teâlâ'nın hukukuna riâyet etmesi, Allah Teâlâ'nın ise gerek emniyette ve gerekse sıkıntıda velisini devamlı olarak koruması lâzım gelir” (Uludağ, 1978: 73).

Allah dostu olan bu ermişlerden zuhur eden kerâmetlere gelince; “Peygamberlerden zuhûr eden olağanüstü hâllere mucîze denirken; benzeri durum veliler için söz konusu olunca kerâmet denilmiştir” (Uludağ, 2005: 379).

Allah, böyle kullarını her daim korur onları kerametle yoğurur:

Değildür âdem ol erdür firişte
Ki kılmış Hâk kerâmetle sirişte (3403)

Mecnûn, bu anlamda kâmil insan mertebesine yükselmiş, saf bir nûr hâline gelmiştir:

Hele biz pāk geldük bu cihâne
Kimesne bulımaz ‘öZR ü bahane (4864)

Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk
İkimüzi de bîkr iken kıoca hâk (4865)

Nitekim Mecnûn, Leylâ'yla bir araya geldiğinde sevdiğine karşı süflî arzularından arınmış biri olarak davranıp ahlâkının berraklığını ispatlayınca Leylâ, aşklarının ve özellikle onun saflığını ve gelmiş olduğu mertebeyi anlar ve kendisinin sebep olduğu eziyet ve sıkıntılardan dolayı Mecnûn'dan af diler:

İrişmişdür saña çok zecr benden
Velî ben rāzıyem cān ile senden (4866)

Keremden āhîret hâkkuñ helâl it
Dil-i bî-çareden def'-i melâl it (4867)

Mesnevîde çok zikredilen kavramlardan biri olan hayret, Lârendeli Hamdî'nin tasavvufî kavramlar hakkında olan bilgisini ve bu konudaki hâkimiyetini göstermektedir:

Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü-cihân
Şun'unuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (98)

Bir gemidür güyiyâ 'ummân-ı şun'uñda felek

Kim alup girdb-ı ğayret içre döner l-yezl (99)

Hayret veya hayrnlık İlah kudretin yaratıcılığına, yaratmadaki sanatına ve hikmetine karşı duyulan en son mertebedir ki hiçbir ifdeye sığmaz. ‘‘Orada ancak susulur ve o hl yaşanır’’ (Kurnaz ve Tatc, 1999: 100).

‘‘Ger men men isem nesen sen ey yr

V'er sen sen isen neyem men-i zr (2706)

Eğer ben ben isem; sen nesin ey yr? Ve eğer sen sen isen; ben zavallı, neyin nesiyim?’’ (Doğan, 2015: 526).

Fuzl'nin hayret makamında sorduğu bu soruyu ‘‘Mevlev Nakı Dede'nin uhd tevhit makamından söylediği u beyitte buluyoruz:

Ben ben değilim, ben dediğim sensin hep

Cnım dediğim, ten dediğim sensin hep’’ (Karayaz, 2007: 266).

Yaratıcıya ulaşmak yolunda seyr  slk veya İlah bir cazibe ile ona yönelmiş olanlara göre bu iin hiri şudur ki, ‘‘muhib mahbbun kendi aynası olduğunu görmekle beraber kendisi de onun aynası olur’’ (Yetkin, 1963: 28).

2.2.2.6.4.3. İlim

Marifet, irfan, kendini bilmek, slikin kendini bilmesi; ‘‘kendini bilen Rabbini bilir’’ (Uludağ, 2005: 182). Lrendeli Hamd'de mektep, Kays'ın görüş ve zekasını geliştirdiği, çalışıp kazanma ile elde edilen bilgiyi nihayete erdirdiği yerdir. Okul, bilgiyi, yani akql temsil eder. Eserde ise kahraman akıl yoluyla değil ak eliyle terbiye edilecektir. Okul sahnesiyle ayrıca, Kays'ın divaneliğinin mesnevide onu anlayamayanlar olarak nitelendirilenlerin diliyle mecnunluğunun doğuştan gelmediği vurgulanır. Aksine o üstün bir zekaya sahiptir. Mektep sahnesiyle ayrıca , ilh ak yoluna ilimsiz ıklamayacağ fikrine vurgu yapılır:

Dem--dem ays dağı tlib oldu

Diline 'ilm evi glib oldu (840)

Lrendeli Hamd bu beyitte de her zaman ilimle uğraşmak ve ona talip olunması gerektiğini ifade ediyor:

Saa oldur bugün vech  mnsib

K'olasın 'ilmün arturmağ tlib (989)

2.2.2.6.4.4. Vuslat

Güzellerin vuslatına talip olan, nefsin arzusudur; yoksa, gerçek aşk için; ayrılık ya da vuslat fark etmez. Bu merhalede belli bir mertebeyi elde eden âşık için sevdiğine kavuşma onun aşkını sona erdireceğinden o vuslatı değil hicrânı tercih eder. Sözlük anlamı “ulaşma kavuşma” olan vuslat kelimesi için Yunus Emre şu sözleri ifade eder: “Allah’a kavuşma (vuslat), ruhun ölümsüzlük şuuruyla şuurlanması, ilâhî bir hayat bulmasıdır. İşte tasavvufun karakteristik yapısı budur. İnsanı ayırdığı bütün olan aslî hüviyetine, yani Allah’a ulaştırmaktır!” (Tatcı, 2005: 10).

Berü gel vaqt-i vaşl-ı yâr irişdi

Nihâl-i maqşaduñda bār irişdi (324)

Bugün k’irdi zamân-ı vaşl u peyvend

Niçün urduñ dehānuñ dürcine bend (4814)

2.2.2.6.4.5. Vahdet ve Aşk

Senüñle bende var bir vaḥdet ü ḥāl

Ki bir dil der-hemîn ortada enkāl (4181)

Kim ölür ten ki bula bu maqāmı

Ya bu vaḥdetde anuñ yād ola namı (4183)

Lârendeli Hamdî’nin bu beyitleri bize Yûnus Emre’nin şu mısralarını hatırlatır.

“Beni bende demen bende deḡilem

Bir ben vardır bende benden iḡerü

İçerideki ben “can”dır. Dışarıdaki ben “ten”dir” (Sohbetler, Sohbet 9). Bu ikilik tevhîd makamında birleşip vahdete açılan kapı hükmündedir.

Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn

Revāñ oldu yiñiden nāgehāñ ḥûn (3185)

Bu ḥālet k’irdi Mecnûn-ı ḥarāba

Atası düşdi ğamdan ıztırāba (3186)

Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam

Ki rāḥat derd ile bu cāna merhem (3187)

Yidi feşşâddan nîş anda cānān
Yiñümden budur aqduğı benüm ıan (3188)

Ol anda nişterden muztaribdür
Benüm uş bunda hālüm munıalıbdür (3189)

Bir itdi ikimüzüñ meşrebin ‘ışk
Ki göstermez ikilik mezhebin ‘ışk (3190)

Lârendeli Hamdî’nin bu beytine karşılık Celâleddîn-i Rûmî’nin bu sözü örnek olarak verilebilir:

“Aşk öyle bir ateştir ki, alevlenince, sevgiliden başka ne varsa hepsini yakar yandırır” (Derin, 2004: 4). Celâleddîn-i Rûmî, Mecnûn’u Allah’a ulaşan arif olarak niteler (Derin, 2004: 5).

Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān
İkimüz bir ten ü bir cānuz el-ān (3191)

O, aşk ülkesinin padişahı, babasıyla konuşurken ansızın kolundan kan akmaya başladı. Babası hayretler içerisinde kalınca, Mecnûn dedi ki: Endişe etme! O güzel kolundan kan aldırıldı. Hacamatçı, onun koluna neşter vurunca, o yaranın aynısı bende de peyda oldu. Artık biz iki bedene sahip fakat bir tek ruhuz; bizde ikilikten yana hiçbir emare görülmez; her bedenın ayrı bir canı yoktur. İki beden, bir can ile yaşamaktayız. “Beşerin aşkından deneyüstü aşka geçişte, yâni gerçek tevhîde varışta, süjenin dönüşümü söz konusudur. Âşık, sonunda baştan başa aşkın kendi olup çıkmaktadır ve âşık ile mâşukun bir olduğu mertebeye erişmektedir ki bu mertebede sevgili artık sevenin ağzından konuşmaktadır” (Schimmel, 1982: 259).

Celâleddîn-i Rûmî’nin şu ifadesi de aşkın vahdet makamına işaret etmektedir: “Ben ten oldum, sen can oldun; sen can oldun, ben sen oldum. Sen ben oldun. Bundan sonra kimse diyemez ki, sen başkasın ben başkayım” (Tura, 2006: 65).

Meğer kim bir gün ol şürîde nālān
Diyār-ı yāra ‘azm itdi şitābān (3314)

Giderken gördi bir mevzi’de nāgāh
İki şüret yazılmış eyledi āh (3315)

Birisi kendü şekli biri Leylî
Ol arada turup ağladı hayli (3316)

Refîki şeklini pes tırnakıyla
Tıraş itdi vü bozdı barmakıyla (3317)

Didi bu hâle kılanlar nezâre
Ki iy gözi yaşından bî-sitâre (3318)

Bu iki şüretüñ bozduñ birini
Birin niçün kuduñ söyle sırnı (3319)

Didi ger hal-i 'âlem pîş ü pesdür
Biz iki şeklden birlik besdür (3320)

Didiler eyledür çün ne sebebdür
Ki bozduñ anı sen kıldıñ 'acebdür (3321)

Didi ben hasteye hōş gelmez el-ân
Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān (3322)

Övüñ kim ben niķab-ı dōst olam
Ser-i mağz üzre ya'ni pōst olam (3323)

Mecnûn, Leylâ'nın bulunduğu diyara gitmek için yola çıktığı bir gün kendisinin ve Leylâ'nın resimlerinin yan yana çizili olduğu bir yere varır. Leylâ'nın resmini tırnaklarıyla kazımaya başlar, kendi suretinin bulunduğu kısma ise dokunmaz. Olanı biteni seyreden halk, Mecnûn'a yaptıklarının gerekçesini sorarlar. Mecnûn, Leylâ'nın suretini kazımamasının sebebini şöyle açıklar: kendisinin ten, sevgilisinin ise can olması gerektiğini Leylâ'ya can olmanın yakışacağını söyleyerek yoluna devam eder. "Tasavvufta mâşuk görünmez, o tecelliyi ancak âşık görür ve ihyâ eder. Nitekim çok evvel de âşık yoktu, görünmüyordu, mâşukun yüksek bir sevgi tecellisi onu âşikâr etmişti; o da bu sevgiyi, bu aşkı kendisine vereni aramaktadır. Ve ondan aldığı aşkı sâhibine iâde etmekle bu yolda vücûdu yok olur ve mâşuk kalır" (Tura, 2006: 21).

Çü sen ben ben senem iy mäh-ı ıal'at
Pes aralıkda n'eyler iki şüret (4840)

İffetlerini koruyarak aşk vadisine pak bir şekilde giren âşıklar, aşk yolunda mesafe aldıkça kemal noktasına yükselmişlerdir. Bu âlemdeki hikâyeleri de yan yana mezara gömülerek “vahdet”te sona ermiştir. Halk arasında, nasıl ‘evliyâ’ türbelerini ziyâret etmek bir âdet olarak benimsemişse, onları da “aşk yolunun ermişleri” olarak görmüş ve türbelerini bir ziyâretgâh haline getirmiştir.

Pes anuñ kıldılar adını ta’yîn
Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn (5291)

Hem ol demden berü ol ravza-i hûb
Olupdur halka hâcetgâh-ı maṭlûb (5292)

Du‘â-yı hastegân u ehl-i hâcet
Bular ol ravzada lâ-büd icabet (5293)

Böylece mesnevi sonlara doğru gelirken birlik (vahdet) mertebesine işaret ederek tamamlanır:

Kim ölür ten ki bula bu maḳâmı
Ya bu vahdetde anuñ yâd ola namı (4183)

2.2.2.6.5. Mecâz ve Hakikat

Mecâz ile hakikat hem sözlük hem terim anlamları bakımından birbirinin karşıtı durumundadır. “Bir sözü benzetme amacı gütmeyen, gerçek anlamı dışında bir anlamda bir anlamda kullanma sanatıdır. Mecazda kelime ile o kelimenin gösterdiği anlam arasındaki ilişki hakikatin dışındadır” (Saraç, 2011: 109). Sözlükte, “gerçek, var olduğu kesin ve açık olarak bilinen şey, bir şeyi o şey yapan husûs, mâhiyet, gibi anlamlara sahip olan hakikat, tasavvuf literatüründe ‘Hakk’ın sâlikten vasıflarını alarak yerine kendi vasıflarını koyması’ ” (Uludağ, 2005: 153). “Hakk’ın her şeydeki gerçek fâil ve o şeyi ayakta tutan olması anlamında Rubûbiyeti müşâhede” (Uludağ, 1978: 177), “zâhirin ardındaki örtülü ve gizli mânâ, dinî hayatın en yüksek seviyede yaşanarak ilâhî sırlara âşinâ olunması” (Demirci, 1997: 178), “kalbin kendisine iman ettiği zâtin huzûrunda bulunmada sebât etmesi” (Yılmaz, 1996: 330) gibi anlamlar ifade eder.

Lârendeli Hamdî ise ehl-i hakikat yolcularına mecazi boyutunda kalınsa dahi aşk yolunu terk etmemelerini tavsiye etmektedir:

Başarmazsañ eğer ‘ışk-ı ḳaḳîḳi
Mecâzî ‘ışka bârî tut ṫarîḳî (1943)

Aşkın mecazi boyutunda kalınsa dahi sebat edilmesi gerektiği hakkında Borlu Kâdirî Şeyhi Ahmed Kuddûsî'nin de güzel bir beyti vardır:

*Aşkî idegôr başına taç dime mecâzî
Âşık olanın gönlüne irfân gelür elbet*

Sebat edilirse aşk yolunda ilerleme kaydedileceğini belirtmektedir.

Bu memdûh-ı mecâzîden götür rây
Ûo maţlûb-ı haķikî rāhına pāy (5399)

Beşerin masivaya delalet eden sûret gözü hakikatleri görmeye muktedir değildir. Onun gaflet perdesini aradan kaldırmak gerekir. Bu gaflet perdesi aradan kaldırılmadan önce şekilden öze; kesretten tevhîde erişilmez. Kâmil insan sûretteki gerçeği müşahede edebilir. Niyâzî-i Mısırî bu konuda şöyle buyurmuştur:

*“Lafz u sûret cism ile anlamak isterler bizi
Biz, ne elfâzız, ne sûret; cümle ma'nâ olmuşuz”* (Ögke, 2005: 202).

2.2.2.6.5.1. Dünya ve Zühd

Klâsik Türk edebiyatında daha çok vefasızlığı ve döneκliğıyle ele alınan dünyâ kelimesi, “yakın olmak” mânâsına gelen dünüv kökünden türemiş “en yakın” anlamındaki ednâ ismi i tafdilinin müennesidir” (Sami, 1996: 621). “Kur’ân’da âhiret ve âhiret hayatının karşılığı olmak üzere çok defa, ‘yakın hayat’ anlamındaki ‘el-hayâtü'd-dünyâ’ tamlamasında hayat kelimesinin sıfatı olarak, bazen de belirli (mârifet) şekliyle isim olarak kullanılmıştır. Hadîslerde ise belirsiz (nekre) olarak da geçer” (Uludağ, 1994: 22). Dünyâ kelimesinin ‘alçaklık, kötülük’ mânâsındaki ‘denâet’ kökünden geldiğini de ileri sürenler olmuştur. Tasavvufî bir terim olarak dünyâ, insanlara süslü ve hoş görünerek insanları kendine çeken ve Allah’a kavuşmayı engelleyen gudubet bir şeydir. “Bununla birlikte, daha çok fânî, yalan oluşu, aldaticılığı, geçiciliğı, kararsızlığı, ona i’tibâr edilmemesi gerektiğı gibi hususlar dolayısıyla ele alınmıştır” (Kurnaz, 1987: 108). Çünkü dünya Allah tarafından yaratılmıştır; Bâkî olan Allah’tan başka her şey yok olmaya mahkumdur.

Ûoyup ‘aķlı hevāya uyma zinhār
Ki pür güldür cinān dünyā ʘolu hār (5364)

Lârendeli Hamdî'nin dünyâ karşısındaki tutumu, sûfilerin bu konudaki düşünceleriyle örtüşmektedir. Lârendeli Hamdî'ye göre dünya âşığına karşı vefâsız olan bir güzele benzemektedir. Güzel ve sağlam bir evi andırmasına rağmen temeli

sağlam olmadığı için umut bağlanılmaması gereken bir imtihan yeridir ve bu hayatta ölüm mefhumu asla akıldan çıkarılmamalıdır. Nitekim dünya dikenlerle dolu bir barınma yerine benzetilirken cennetler gül dolu diyarlar şeklinde tarif edilmiştir. O yüzden bu âlemden başka âhiret hayatı vardır ki, orası ebedilik makamıdır ve ebedi bir rahatlık yurdudur.

Fenâ deyrinde olan nālân u mecbūr
Beķā ķaşrında olur ĥandân u mesrur (5359)

Yaratıcı ile beşer arasında bir perde olarak görülen dünya, “rağbet ve i’tibâr eden için zahmet evidir” (Hâs, 2004: 108). “Dünyânın lezzetlerini terk eden için ise nîmet evidir” (Basar, 2006: 189). Bundan dolayı tevhid için çıkılan bu yolda dünyanın süslerine aldanılmamalıdır. “Nitekim dünyâda mücerret olan yâni fânî zevklere kıymet vermeyen insan bahtiyardır” (Tarlan, 1934: 47). Bu konuda Niyâzî-i Mısri der ki:

*“Bu fenâ gūlzâra tâlipsen eğer
Hiç bekâsı yoktur onun, tez geçer
Bu fenâ içre beka duydun meğer
N’oldu bülbül, işin zâr eyledin
Ne sebepten azm-i gūlzâr eyledin?”* (Ögke, 2005: 188).

Mesnevinin kahramanı olan Mecnûn’da bu dünyayla olan ilgisini koparmış ve “terk-i dünyâ” basamaklarında yol almaya başlamıştır. Babasıyla olan diyalogunda bu âleme karşı olan ilgisizliğini dünyaya hiç gelmemiş biri olarak tarif etmesiyle göstermektedir:

Beni terk eyle tut kim iy yegâne
Yoğ idüm gelmemiş idüm cihâne (3176)

Vücudunun Leylâ’ya olan aşkının içinde yok olduğunu ve dünyaya dair en ufak bir alakasının olmadığını şu beyitle ifade etmektedir:

Vücūdum ‘ışkuñ içre hîçe saydum
Cihânda ķalmadı bir ķılca ķaydum (4820)

Nitekim Mecnûn bu dünyanın kıymetsiz olduğunu bilmiş ve kendisini bu âleme bağlayan herhangi bir şeyin kalmadığını ifade etmiştir.

Kiminüñ işi dāyim zühd ü tã‘at

Kimiñüñ cürm ü 'ısyān u şekāvet (89)

Dünyâya ve içindekilerine karşı alınan bu tavır tasavvufta zühd kavramıyla karşılanmıştır. Zühd, lügatte “terk etmek, kötü kabûl edilen şeylerden yüz çevirmek, dünyâya buğzetmek, mâsivâyı terk mânâlarına gelir. İstilahta zühd, dünyâdan yüz çevirmek, nefsi mâsivâya olan meyil ve sevgiden alıkoymaktır” (Eraydın, 2004: 173). Böylelikle dünyâya, maddeye ve dünyevî çıkarlara itibar etmemek, bu gibi şeylere karşı isteksiz davranmak, menfaatperest, tutkulu ve budala olmamaktır. Nakşibendî tarikatının ana felsefesini yansıtan aşağıdaki beyit, dünya ve içindekilerine karşı ilgisizlik ve bunları terk etmenin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır:

"Der tarik-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk

Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk"

Tasavvufta, Allah'tan gayrı her şey mâsivâ olarak addedilmiştir. Kelimenin bütün yaratılanları içine alan bir sınırı vardır. “Dervişliğin aslı sayılan mâsivâyı terk etmekte, kalpten mâsivâ putunun değiştirilmesi, sevginin hep Allah üzerinde yoğunlaşması bu anlamda büyük önem arz eder” (Cebecioğlu, 2005: 414).

Aşka susamış kişi senden gayrı her şeyi gönlünden çıkarır; yalnız Senin kapında ricacı olur:

Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı

Senüñ çeşmüñden idinür ricâyı (1750)

Aşktan gayrı her şey sevene zindan sayılır. Bu yüzden âşğın gönlü aşk hariç hiçbir şeyle ilgilenmez, kendisine sadece aşkı yoldaş edinir ve aşka ulaşıncaya da mâsivâyı terkeder:

İdinüp yâr kendüye belâyı

Ulaşdı 'ışka kodı mâsivâyı (1713)

Fuzûlî'de dünyâ karşısındaki tutumunu şu beyitle daha açık bir şekilde izah etmektedir:

"Bir hâb ü hayâl imiş bu âlem

Bu hâb ü hayâle olma hurrem (2431)

Bu âlem bir rüya ve hayâl imiş. O hâlde bu rüyâya ve hayâle fazla bel bağlayıp sevinme!” (Doğan, 2015: 476).

Mutasavvıflar, Hak hariç diğer tüm varlıkların gerçek bir varlığı bulunmadığı, bunların birer hayâl, akis ve gölge varlıklar olduğunu söylerler. Özellikle vahdet-i vücûd anlayışına bağlı olanların bu görüşte olduğu bilinmektedir.

2.2.2.6.6. Tasavvufî Unsurlar

Mesnevilerde, kahramanların daha çok sıkıntılı zamanlarında, hayvanlara ve başka varlıklara karşı içlerini döktükleri, hâllerini anlattıkları bazen onlarla bütünleşmeye, bazen de kendilerini onlardan daha güç durumlarda göstermeye çalıştıkları görülür. “Bu motif mesnevilerde kahramanların iç dünyalarını yansıtan en önemli motiflerden biridir” (Çapan, 1999: 207). Lârendeli Hamdî'nin “Leylâ vü Mecnûn” mesnevisinde de aynı motifin kullanıldığını, böylece Leylâ'nın mum (şem, çerâg), pervâne, gam, keder, gece, sabah (subh) ile; Mecnûn'un çiçekler, bülbüller, Kâbe, dağ, ceylân yavrusu (gazâl, âhû), kaplan, aslan, tilki, kurt, akbaba, karga, koyun, tavşan ve muhtelif kuşlar ile dertleştiğini, onlara içinde bulunduğu vaziyetleri anlattıklarını görüyoruz. Ancak bu motifler tasavvufî literatür içerisinde değerlendirilmeye tabi tutulduğunda mesnevide farklı yorumlar yapmaya uygun bir zemin oluşmaktadır. Bu konuyu mesnevide geçen beyitlerle şu şekilde izah edebiliriz.

Lârendeli Hamdî'nin

Meğer var idi anda bir yüce taş

Ki dehr itmişdi keyvânı aña râg (1361)

Mecnûn aşk sarhoşluğuyla sahralarda başıboş gezerken yüce bir dağa rastladı; Dünya, Zühal yıldızını bu dağa bir bahçe yapmıştı; bu dağ insanın barınabileceği bir yer olmayıp aslan ve yılanların yuvası konumundadır.

Anuñ adına dirler Necd Tağı

Çamu vādîleri ejder yatağı (1365)

Degül ârâmgâh-ı âdem ol yir

Mağâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (1364)

mısralarıyla tavsif ettiği “üzerinde aslan ve yılan” bulunan ve bağrından “çeşmeler akan” bir “dağ”a Mecnûn içini döker, onunla dertleşir. Lârendeli Hamdî “dağ”dan bahsederken de

Aşağa almış ucu âsumânı

Yaratmış seng-i miḥnetden Ḥaḳ anı (1362)

“Allah onu eziyet taşlarından yaratmış ve boyu gökyüzünü delip geçmiştir.” diye bahsetmektedir.

Mesnevîde dikkat çeken bir diğerk husus ise Mecnûn’un sahralara düşüp kabilesinden uzaklaştıktan sonra çöldeki vahşî hayvanlarla yakınlık kurmasıdır. Lârendeli Hamdî, Mecnûn’u “esîr-i derd-i dilber” olarak vasıflandırır ve etrafında bulunan hayvanların ise onun hizmetinde bulunan askerler olduğunu belirtir. Cömert, zengin ve âdil bir hükümdar olan Mecnûn’un devrinde etrafında bulunan hayvanlar ona itâat ederek birbirleri ile huzur içinde geçinirler.¹⁰ Hattâ;

Peleng âhûya dem-sâz olmuş-idi

Ġanem görg-ile hem-râz olmuş-idi (3343)

Seg ile şulḥ idüp ḥargûş u nahçîr

Emerdi şîrden âhû-bere şîr (3344)

“Kaplan, ceylanla arkadaş olmuş; koyun, kurtla sırdaş olmuştu. Köpek, tavşanla barışmış; ceylan yavrusu, aslandan süt emerdi.”

Lârendeli Hamdî de vahşî hayvanların Mecnûn’a yaklaşımının nedenini şöyle açıklar:

Olup ḥayvânlar ile yâr u mûnis

Ḳurar her lâḥza bir şahrada meclis (3328)

“Hayvanlara iyi davranıp, her mecliste onlara sofrâ kurardı; bu yüzden onlarla dost olmuştu, hayvanlarda Mecnûn’a alışmışlardı.

Leylâ’nın mumla konuşmaya başladığı bölümün ilk beyitleri şunlardır:

Gicedür derd ü fûrkat dağ-ı dildâr

Yok anda şem‘den özge aña yâr (4677)

Çü pervâne uyumayup ol âfet

Giceden eyledi şem‘a şikâyet (4678)

¹⁰ bk. 3328-3346 arası beyitler.

Bir avcının elinden kurtardığı ceylanın yaralarını sararken onunla dertleşir ve ceylana bir veli insanmış gibi hitap eder:

Yeñiyle sildi püştinüñ tozını
Ėamından pür sirişk itdi gözini (2621)

ZuĖūmına şarup pīrāhenini
Şığadı dostlar gibi tenini (2622)

Didi iy Ėıŕr-ı mülk-i küh-ı ĖaĖrā
Re'is ü pīşvā-yı ceyş-i şaĖrā (2623)

Kargayla dertleştiği bölümde ise Mecnûn, renginden dolayı kargayı Hz. Sâlih'in devesi gibi siyaha bürünmüşlere benzetiyor.

Çü nāĖa Şâlih ol murĖ-ı mücerred
Giyinmiş şâlihîler gibi esved (2676)

Oturmuş şāĖ üzre cest ü zîrek
Başı devletli vü yüzi mübarek (2677)

Hayvanlarla dertleşip onlara yakın durmasıyla temiz ve saf bir aşkın insana kazandırdığı bazı üstünlüklere atıfta bulunulmuştur. “Hz. Süleyman ve Hz. Muhammed'in mucizelerinden biri de hayvanlarla konuşmalarıdır” (Levend, 1984: 136-137). “Bu nakilden yola çıkarak beyti anlamaya çalıştığımızda diyebiliriz ki insan Hakk'ın sevgilisi olunca bütün kâinat bu durumdan haberdar edilmekte ve onun hizmetine sunulmaktadır” (Uludağ, 2002: 153).

Sonuç olarak; eserde mecâzî aşktan ilâhî aşka yükseliş mevzubahis edilmektedir. “Mecnûn bu yükselişi yaşayan insan yani sâlik/insan-ı kâmil, Leylâ aranan gerçeğin mecâzî tecellisi” (Tökel, 1998: 19), Necd Dağı ve yabancı hayvanlarla beraber barındığı mağara bu yolda çekilen eza ve eziyet, mektep bu yola akıl ve bilgiyle çıkılması gerektiğinin ifadesi, ana ata, dost, kabile, mal, mülk ise bu yolculukta âşığı yolundan alıkoymaya çalışan maddî varlıklar yani kesret, Zeyd'in rüyası ise yolun sona erdiği yani engellerin aşıldığı vuslattır. “Eserin temel tezi olan, kâmil insan olma yolunda bir insanın nelere göğüs gerebileceği meselesi tasavvuf ekolünün ortak görüşü ve sembollerle işlenmiştir. Leylâ vü Mecnûn mesnevisi de bunlardan biridir” (Tökel, 1998: 19).

Aşkın birliğe erdiği, ikiliğin ortadan kalktığı hikâyede, Leylâ vü Mecnûn'un bu âlemdeki hikâyeleri de yan yana mezarlara defnedilerek sonu vahdetle noktalanmıştır. Leylâ vü Mecnûn'un aşkları böylece âleme nâm salmış, râh-ı aşk yolundakiler için bir rehber olmuştur. İffetlerini koruyan ve sevdâları Bâkî olana yönelen bu iki âşık sonunda cennette asıl vuslat makamına, “kurb-ı Hakk”a ermişlerdir. Aşklarındaki bu ulviyet onların vefat etmelerinden sonra mezarlarının halk tarafından bir türbe gibi ziyaret edilmesine sebep olmuştur.

2.2.3. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Konu ve Motifler Bakımından Nizâmî, Hâtîfî ve Edirneli Şâhidî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevileriyle Kıyaslanması¹¹

Eserini 1542'de bitiren Lârendeli Hamdî, mesnevisinin sebep-i telif kısmında kendisinden önce Leylâ vü Mecnûn yazan şairlerden bazılarının isimlerini eserinde zikreder:

Dağâyıkdan şu resmile eşer bul¹²

Ki nazm içre Nizâmî-yi diger ol (709)

Çıkar şî'r içre bir vech ile nâmı

K'ide taḥsîn sözüne Mūnlâ Cāmî (710)

Kopar bâğ-ı sūḥanda bir nevâyı

K'ışitse âferîn ide Nevâyî (711)

Lârendeli Hamdî'nin eserinde zikrettiği bu şairler, Türk mesnevi şairleri tarafından üstat kabul edilen önemli şahsiyetleridir. Buna karşılık Lârendeli Hamdî'nin, kendisinden önce hikâyeyi kaleme alan diğer Türk ve Fars şairlerinden hiçbirini zikretmemesi onlardan ve mesnevilerinden haberdar olmadığı, dahası

¹¹ Bu bölümün yazımında ve çerçevesinin oluşturulmasında şu çalışmalar esas alınmıştır: Erbay, N. (2012). “*Edirneli Şâhidî'nin Leylâ vü Mecnûn (Gülşen-i Uşşâk) Mesnevisi (İnceleme – Tenkitli Metin*”, (Basılmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, Erzurum. – Kütük, R. (2002). “*Lârendeli Hamdî: Leylâ ile Mecnun (İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ vü Mecnûn Mesnevileriyle Mukayesesi)*”, (basılmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum. – Akalın, N. (1994). “*Nizâmî-yi Gencevî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Leylâ u Mecnûn Mesnevisinin Tahkiye Unsurları Açısından Tahlili*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, Erzurum. – Levend, A.S. (1959). *Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara. – Tokmak, A. N. (2013). *Nizâmî-yi Gencevî Leylâ vü Mecnûn*, Say Yay., İstanbul. – Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). “*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendeli Hamdî'nin Eseri*”, (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.

¹² Bu bölümde örnek olarak verilen beyitlerin karışmaması için Lârendeli Hamdî'nin hariç diğer şairlerin beyitleri isimleriyle birlikte italik olarak verilmiştir.

yararlanmadığı anlamına gelmez. Üstelik hem yaşadıkları döneme hem de sonraki dönemlere çok güçlü bir şekilde tesirleri hissedilen Hüsrev, Hâtifi, Hamdullah Hamdî, Şâhidî ve Fuzûlî gibi önemli şairlerin eserlerini bilmediğini düşünemeyiz. Üstelik Anadolu sahasında Leylâ vü Mecnûn'u ilk defa kaleme alan Şâhidî'nin eserini Lârendeli Hamdî'nin de yaşamış olduğu coğrafya olan Konya'da yazması, Lârendeli Hamdî'nin bu eserden habersiz olması ihtimalini ortadan kaldırır.

Çalışmamızın bu kısmında Lârendeli Hamdî'nin kendisinden önce bu hikâyeyi kaleme alan diğer şairlerden ne derece istifade ettiğini açıklığa kavuşturmaya çalışacağız. Bunun için Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisini vaka ve motifler açısından diğer Leylâ vü Mecnûn'larla karşılaştıracız. Yapacağımız kıyaslamaya Fars edebiyatından Nizâmî ve Hâtifi, Türk edebiyatından ise Şâhidî'nin eseri dahil edilmiş olup eserleri hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Nizâmî, “mesnevi nazım şekli ile anlatılan her çeşit konularda, gerek bütün halinde, gerek ayrı ayrı İran ve Türk edebiyatlarında son devirlere kadar tetkik edilen örnekler vermiştir” (Kartal, 2013: 63). Arap edebiyatında Kays'ın şiirleriyle, sonradan bunlara eklenen söylentilerden meydana gelen Mecnûn ile Leylâ hikâyesi, “X. Asrın sonlarında Kitâbü'l-egânî ile İran'a geçmiş, kaynakların efsaneleştirdiği bu aşk, uzrî/gerçek ve temiz aşkın timsali olarak bazı şiirlere birer “mazmun” halinde yer aldıktan sonra, ilk defa Nizâmî tarafından manzum büyük bir hikâye haline getirilmiştir” (Kartal, 2013: 63).

Nizâmî, penc-genc/hamsesinin üçüncü mesnevisi olan Leylâ vü Mecnûn'u “Şirvanşah bin Minûçîhr'in isteği üzerine nazmetmiştir. Leylâ vü Mecnûn, hafif bahrinin “mef'ûlü mefâilün feülün” kalıbıyla yazılmıştır. Eserin beyit sayısı, kaynaklarda farklı sayılarda gösterilir. Beyit sayısı 4000 olarak kabul eden müellifler, sonraki beyitlerin başkaları tarafından ilhak edildiğini öne sürerler” (Kartal, 2013: 64). Eser konusu bakımından Arap coğrafyasından beslendiği halde, vak'anın tertibi ve işlenişi Nizâmî tarafından değiştirilmiş, kaynağında tasavvufî niteliği olmayan platonik nitelikli beşerî problematiği etrafında derin yapısına kavuşturulmuştur (Kartal, 2013: 65).

Timurluların son döneminde ve Safevîlerin ilk yıllarında yaşayan Hâtifi, Nizâmî'nin “penc-genc/hamse'sini örnek alarak bir “hamse” vücuda getirmek istemiş, fakat bunun, Timur-nâme'nin gösterdiği sıraya göre Leylî vü Mecnûn, Şîrîn ü Hüsrev, Heft Manzar ve Timur-nâme adlı dördünü nihayete erdirebilmiştir. Hâtifi kendinden önce gelenlerin eserlerini göz önünde bulundurmakla birlikte, hikâyeyi çok değiştirmiş ve ona birçok yeni motif eklemiştir. Hâtifi'nin eseri kendinden önce yazılan Leylâ vü

Mecnûn'lardan hacim olarak daha kısadır. İçerisinde yeni motifler bulunmakla birlikte, daha derli toplu olan eserin dili sadedir. Türk şairler, Hâtifi'nin bu eserinden oldukça istifade etmişler, hatta bazıları onu tercüme etme yoluna gitmiştir (Kartal, 2013: 77).

Türk edebiyatında Leylâ vü Mecnûn hikâyesini tam olarak nazmeden ilk şair bugünkü bilgilerimize göre Edirneli Şâhidî'dir. Şehzade Cem adına İstanbul'da nazmedilmeğe başlanan eser 1479 tarihinde Konya'da tamamlanmıştır. Şâhidî eserinin oluştururken Nizâmî'nin eserini örnek olarak almakla birlikte Hüsrev'in eserinden de faydalanmıştır. Şâhidî'nin mesnevisi, klâsik edebiyat çerçevesi içinde, konuya girişler, tasvirler, hikâyeyi anlatış tarzı ve tipleri belirtme şekliyle tam bir hikâye karakteri taşır. Aruzun 'mefâîlün mefâîlün feûlün' kalıbıyla yazılan ve 5660 beyitten oluşan eserin en önemli özelliği edebiyatımızda yazılan Leylâ vü Mecnûnlar içerisinde en hacimlisi olmasıdır (Kartal, 2013: 343).

Lârendeli Hamdî'nin olay örgüsü esas alınarak takip ettiği kaynaklar ile eseri arasındaki benzerlik veya farklılıkları tespit edilmeye, gerek görüldüğü durumlarda ise farklı motifler içeren eserlerin ilgili bölümlerin beyitlerinden örnekler verilmek suretiyle gözler önüne serilerek farklılıklar vurgulanmaya çalışılmıştır.

1. Kays'ın Babası

*Arap kabilelerinden Amiriler'in zengin, yiğit ve cömert şahı, soyunu devam ettirecek bir oğlu olmadığı için üzüntü içindedir. Sürekli olarak Allah'tan kendisine bir erkek evlat nasip etmesi için adaklar adamakta ve dualar etmektedir.*¹³

Bu şahıs Nizâmî ve diğerlerinin mesnevilerinde de aynı vasıflarla anlatılmaktadır.

2. Kays'ın Dünyaya Geliş Sebebi

Bu Şah, günün birinde yolu üzerindeki harabede bir "Abdala rastlar. Abdal, Şah'ı görür görmez derdini anlar. Ona bir ayva vererek yemesini, bunun sayesinde yakında bir erkek evladı olacağını, fakat bu çocuğun aşk yüzünden kendini kaybedeceğini, aşk sarhoşu olarak şöhret bulacağını söyler. Ayrıca Abdal, çocuğun çevresini idrak edeceği yaşa gelince kendisinden bahsetmesini de Şah'tan ister.

---

¹³ Bu kısımda kıyaslama için italik olarak verilen özet Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nden alınmıştır.

Şahın bir ayva vesilesiyle çocuk sahibi olması motifi, Lârendeli Hamdî'den başka hiçbir şairin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde rastlamadığımız genellikle halk hikâyelerinde görülen bir motiftir. Bundan dolayı motifi Leylâ vü Mecnûn'lar çerçevesinde orijinal bir motif olarak değerlendirebiliriz.

Lârendeli Hamdî

Eline şundi bir ayvâyı fi'l-ḥâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi'l-ḥâl (778)

Nizâmî'de şahın çocuğu olması, kurbanlar kesip fakirleri doyurmasına ve ettiği dualarının kabul edilmesine bağlanmıştır. Şâhidî'nin eserinde kullandığı motif Nizâmî'deki gibidir. Lârendeli Hamdî'de Abdal, bir erkek çocuğu olacağı müjdesini vermekle beraber, çocuğun aşk yüzünden dillere düşeceğini de bildirir. Nizâmî'de bu motif bulunmuyor. Şâhidî'de motif, Kays'ın tâlihine bakan müneccimin aşk yüzünden divane olacağını söylemesi şeklindedir.

Şâhidî

*Kevâkib seyrinüñ sırrın bilenden
Sevâbit hükminüñ şerhin kılandan (861)*

*Ki bulmuşdı nücûmuñ 'ilmine râh
Kırâna dekdi te'sirinden âgâh (863)*

*Velî ayinesine sırrı Mevlâ
İde bir mihr-i peykerden tecellâ (873)*

*İdüb sabr ile 'aklın 'ışk yağma
Kalsardur bunı şürîde sevdâ (874)*

*Görinen budurur ey hûb-ı fercâm
Hüdâ bilür ki nolısar serencâm (876)*

3. Kays'ın Dünyaya Gelişi

Bu taze ayvayı yiyen Şah'ın, bir süre sonra bir oğlu dünyaya gelir. Bu güzel çocuğun adını Kays koyup bir bakıcıya verirler. Şah oğlu olmasından dolayı açları doyurur, ziyafetler düzenler.

Kays'ın güzelliğinin diğerlerine erkek çocuklarına nazaran dillere destan olması, bir dadıya verilmesi ve isim verilmesi Nizâmî ve diğerlerinde de aynı şekildedir.

4. Kays'ın Çocukluğu

Bir yaşına gelen Kays sürekli ağlar, sadece güzel bir kızın kucığına verildiğinde susar. Güzelin kucığından indirildiğinde tekrar ağlamaya başlar. Bu duruma şahit olan kimseler, ona aşk ve âşıklıktan bir musibet ereceğini ve adının bütün destanlara yazılacağını anlarlar.

Kays'ın küçükken güzellere meftun olması ve onlardan ayrı sürekli ağlaması motifi Hâtifi'den alınmıştır. Hâtifi'den evvel mesnevilerini kaleme alan Nizâmî ve Şâhidî de bu motif yer almıyor.

5. Kays'ın Sünnet Ettirilmesi

Üç yaşına gelen Kays, büyük bir şölen eşliğinde sünnet ettirilir.

Lârendeli Hamdî, Kays'ın sünnet ettirilmesi motifini de Hâtifi'den almıştır. Tek fark Hâtifi'de Kays'ın sünnet ettirilme yaşı on dördtür. Lârendeli Hamdî'de Kays'ın üç yaşındayken sünnet ettirilmesi, dört yaşındayken mektebe verilmesiyle ilgilidir. Motifin kullanıldığı eserlerde Kays sünnet ettirilmeden mektebe verilmez.

Lârendeli Hamdî

Kaçan k'irdi üçe garrayla yaşı
Halâyık anda çâbük oldu başı (821)

Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (822)

6. Kays'ın Okul Gönderilmesi

Dört yaşına basınca ilim tahsil etmesi için okula verilen Kays, iki, üç yıl gibi kısa bir zamanda bütün ilimleri tahsil etmekle kalmaz, kendisi bunları öğretecek seviyeye ulaşır.

Kays'ın okula gönderilmesi motifi kıyaslamaya aldığımız bütün mesnevilerde vardır. Bununla beraber Kays'ın okula gönderilme yaşında, sünnet ettirilme yaşında

olduğu gibi, bir birlik görülmez. Bu yaş, Nizâmî’de on; Hâtifi’de on dört; Şâhidî’de ise yedidir.

Lârendeli Hamdî, Kays’ın okula gönderilmesini şu beyitle aktarır:

Çün ol meh-çal’at irdi çār sāle
Atası mektebe itdi havāle (839)

Kays’ın iki üç yıl gibi kısa bir sürede ilimleri tahsil etmesi motifine yer vermekle Lârendeli Hamdî, diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinden ayrılır. Nizâmî ve diğerlerinde Leylâ vü Mecnûn beraber eğitim alırken, Lârendeli Hamdî’de ise Leylâ’nın eğitim aldığından bahsedilmez, sadece Mecnûn’un medrese eğitimi aktarılır. Bu minvalde Lârendeli Hamdî’nin Arap toplumlarında kız çocuğunun erkek çocuğuna nazaran geri planda bırakılması gerçeğine daha yakın bir görüntü çizdiği görülmektedir. Ayrıca Nizâmî ve diğerlerinde okul sahnesiyle iki kahramanın karşılaşmalarına ve aşklarının filizlenmesine müsait bir ortam hazırlanır. İki genç birbirlerini görür görmez âşık olurlar. Lârendeli Hamdî ise kahramanların birbirine âşık olmalarını rüya yoluyla gerçekleştirerek diğerlerinin aksine aşkın tohumlarının atıldığı sahneye somut bir mekân tayin etmemiştir.

Şâhidî

Çü zeyreklik yüzünden açdı râzı
Virürler mektebe ol ser-firâzı (898)

İşidicek nevâ’i dil-sitânı
Kafeşde rakş urırdı murğ-ı câmı (950)

Tebessüm kılduğımı görse nâgâh
Derûnında iderdi derdile âh (951)

İki dilber ki bir sevdâye düşdi
Belâ hengâmesi başına üşdi (1001)

Çün irdi ırışk defc-i mâ-ğazırdan
Kebâb itdi bular cân u ciğerden (1002)

Nizâmî

Şod çeşm-e peder be ruy-e û şad	Oğlunu görünce babası mutlu olmuş
---------------------------------	-----------------------------------

<i>Ez xâne be mektebeş ferestad</i>	<i>Artık okula gitmesini uygun bulmuş (849)</i>
<i>Cem âmede ez ser-e şukûhî</i> <i>Bâ û be mevâfeqet gurûhî</i>	<i>Sınıf arkadaşları azametinden ürkmüş</i> <i>Ona uyarak ders çalışmaya düşmüş (851)</i>
<i>Bâ ân peserân-e xord be peyvend</i> <i>Hem lovh nişeste doxterî çend</i>	<i>Bu oğlan çocuklarının yanı başında</i> <i>Birkaç tâne de kız varmış ders başında (853)</i>
<i>Bûd ez sedef-e diğêr qabile</i> <i>Nâ softe durîş hem tavîle</i>	<i>Başka bir kabileye mensup bir inci varmış</i> <i>Delinmemiş inci, bir genç kız varmış (856)</i>
<i>Der her delî ez hevâş meylî</i> <i>Giysûş ço leyl o nâm Leylî</i>	<i>Her gönülde havasından bir sevda</i> <i>Saçları gece misâli kara, adı Leylâ (870)</i>
<i>Ez deldârî ke Qeys dîdeş</i> <i>Del dâd o be mehr-e del xerîdeş</i>	<i>Kays görünce bu cazibeyi gönül vermiş</i> <i>Bütün benliğiyle sevmiş, gönül vermiş (871)</i>
<i>Û nîz hevâ-ye Qeys mî cost</i> <i>Der sîneye her do mehr mî rost</i>	<i>O da Kays'a âşık olmuş, gönül vermiş</i> <i>İkisinin de gönlünde aşk fidanı yeşermiş (872)</i>

7. Kays'ın Rüyasında Leylâ'yı Görmesi ve Âşık Olması

On yaşına gelen Kays, gündün güne güzelleşen bir oğul olarak babasına gurur verir. Bir akşam kendine hizmet eden oğlunu hayran hayran seyreden Şah, harabede karşılaştığı Abdal ve söylediklerini hatırlar. Şah, Kays'a Abdal ile olan bütün macerasını anlatır. Babasının anlattıklarını dinleyen Kays, o anda tuhaflaşır, vücudunu hararet basar. Gece boyunca zihni babasının anlattıklarıyla meşgul bir şekilde uykuya dalar. Rüyasında kendini havuzlu bir gül bahçesinde bulur. Bahçedeki kasırdan çıkan ahu suretine girmiş iki peri ona, kasrın tavanına işlenmiş, Leylâ isimli bir güzelin resmini gösterirler. Kays, resmi görür görmez ona hayran olur. Rüyasında gördüğü güzele olan tutkunluğu gündün güne giderek artar.

Rüyada âşık olma motifi yalnızca Lârendeli Hamdî'de vardır. Kays'ın dünyaya gelişini farklı bir sebebe bağlayan ve Leylâ ile Kays'ı okulda karşılaştırmayan Lârendeli Hamdî, mesnevisinde ortaya çıkan kahramanların karşılaşma sorununu düş

sahnesiyle ortadan kaldırır. Bu bakımdan Lârendeli Hamdî kahramanlarını birbirlerine rüyalarında âşık etmekle diğerlerinden ayırır.

Lârendeli Hamdî

Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı ‘aklı (911)

Turup yatdı bu endîşeyle ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (915)

Görür kendüyi bir gülşen içinde
K’anuñ bir havzı var rüşen içinde (916)

Şu resm idi lâţîf ol âb-ı şâfî
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfî (919)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhun arhun (943)

8. Leylâ’nın Babası

Arap diyarında yiğitliği, zenginliği ve cömertliğiyle tanınmış bir şah daha vardır. Bu şahın ismi Leylâ olan kızının güzelliği birçok kimseyi deliye döndürmüştür.

Lârendeli Hamdî, Kays’ın babasına olduğu gibi bu şaha da isim vermez. Diğer eserlerde de bu durum aynıdır.

9. Leylâ’nın Rüyasında Kays’a Âşık Olması

Leylâ, rüyasında genç bir delikanlının kendisine bir deste gül verdiğini görür ve hemen ona âşık olur. Uyanınca adını ve kimlerden olduğunu bilmediği bu yiğidin hasretiyle ağlar.

Kays’ın rüyasında görerek âşık olması motifine bağlı olarak Leylâ da Kays’ı rüyasında görerek âşık olur. Bu motif diğerlerinde bulunmuyor.

Lârendeli Hamdî

Meger bir gice yüz nâz ile ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (1047)

Çü dîdârına anuñ baqdı Leylî
Ayâğına şu gibi aqdı Leylî (1057)

10. Kays'ın Leylâ'yı Bulmak İçin Yollara Düşmesi

Kays, rüyasında görüp âşık olduğu Leylâ isimli güzeli bulmak için yollara düşer. Nihayet sora sora Leylâ'nın kabilesinin konakladığı yere gelir. Çadırın kapısına çıkan Leylâ'yı görür görmez rüyasındaki güzelin o olduğunu anlar. Leylâ da Mecnûn'u görünce hemen tanır. İki âşık korkularından dolayı bakışmayla yetinmek zorunda kalır ve Kays üzgün bir şekilde eve döner.

Nizâmî'de motif, bir gece Leylâ'yı görmeye giden Kays'ın, onu çadırında yalnızken dışarıyı izlerken bulması ve etraftakilerin korkusuyla iki gencin uzaktan uzağa bakışması şeklindedir.

Nizâmî

<i>Âmed be diyâr-e yâr puyan Lebbeyk zenan o beyt gûyan</i>	<i>Sevgilinin diyarına gelmiş ağır ağır Mecnûn Lebbeyk deyip, şiir okuyarak gelmiş Mecnûn (975)</i>
<i>Mî şod su-ye yâr-e del remîde Pîrâhen-e sâbirî derîde</i>	<i>Gönlü ürkmüş sevgilisine gidiyormuş Paralanmış gönül gömleğini dikiyormuş (976)</i>
<i>An dîd der in o hasretî xerd V'in dîd der an o novheî kerd</i>	<i>O bunu görmüş, hasretle bir ah çekmiş Bu onu görmüş, feryâd ü figân ü ah etmiş (984)</i>
<i>Leylî kulehbend bâz kerde Mecnûn gilehâ derâz kerde</i>	<i>Leylâ yüzünü örten peçeyi açmış Mecnûn şikâyet için ağzını açmış (986)</i>
<i>Leylî ze derun perend mî dûxt Mecnûn ze burun sipend mî sûxt</i>	<i>Leylâ içeride ipekli kumaş dikiyormuş Mecnûnsa dışarıda üzerlik yakıyormuş (996)</i>
<i>Ez bîm-e tecussus-e raqîban Sâzende ze dûr çon ğarîban</i>	<i>Korkarak rakiplerin meraklı bakışlarından Yabancıymış gibi sevişiyorlarmış bakaraktan (1001)</i>
<i>Tâ çerx bedin behâne berxâst</i>	<i>Felek uzaktan görüşmelerini bile kıskanmış</i>

Şâhidî motife Leylâ'nın okuldan alınıp eve hapsedilmesi kısmından sonra yer verir; okuldan alınıp dışarı çıkması yasaklanan Leylâ'yı görmeye giden Kays, Leylâ'yı çadırında ağlar halde görür. Halini anlatacak kadar vakti olmadığı için bir şiir okuyarak derdini döker.

Şâhidî

Firâk-ı yârdan gidib karârı

İderdi köşelerde âh u zârı (1102)

Gidicek sabr kalmadı kararı

Unutdı 'izzet ü nâm u vakârı (1127)

Dahi ğayrı yere çün bulmadı yol

Yüridi kûy-ı Leyli'den yaña ol (1241)

Şa'bden gerçi görñlü cûşa geldi

'Înâyet cezbesinden hûşa geldi (1266)

Çü ruhsat yoğdı tafsîl-i hâle

Bu şi'rile cevâb itdi su'ale (1267)

11. Babasının Kays'a Öğütler Vermesi ve Kabilesinden Bir Güzelle Evlenmesini İstemesi

Leylâ 'ya olan aşkı günden güne gittikçe artan Kays'ın hali artık dilden dile dolaşmaktadır. Söylentiler kulağına gelince babası onu çağırır ve Leylâ 'dan vazgeçmesi için nasihatler eder. Ona Leylâ'nın kendisini aynı muhabbetle sevmediğini, üstelik asalet ve soy bakımından da kendileriyle bir olmadığını söyler. Ayrıca kabilelerinden istediği herhangi bir güzelle evlenmesini tavsiye eder. Kays, aşkın iradi bir his olmadığı, bu yüzden nasihatlerin kendisine fayda etmeyeceği cevabını verir. Babası oğlunun iyiden iyiye aşkın esiri olduğunu anlar ve nasihat etmekten vazgeçer.

Nizâmî'de babanın oğluna nasihat etmesi ve kabilelerinden istediği bir kızla evlenmesini teklif etmesi sahneleri sıralama itibarıyla farklıdır. Nizâmî'de Kays'a ilk olarak yakınları nasihat eder. Evladının durumuna üzülen baba, bunun nedenini yine yakınlarından öğrenir. Leylâ'yı isteme gider. Kızın babası Kays'ın delilik alametleri

gösterdiğini dile getirerek kızını vermez. Baba çaresizlik içinde eve geri döner. Nizâmî’de, Kays’a başka bir kızla evlenmesini teklif eden babası değil akrabalarıdır. Şâhidî ve Hâtifi’deki motif Nizâmî’ninkine benzerdir.

12. Leylâ ve Kays Arasındaki İlişkinin Duyulması

Leylâ'nın kabilesinden yaşlı ve çirkin bir cadı, iki genç arasındaki münasebetten kızın babasını haberdar eder. Bu duruma Leylâ'nın babası öfkelenir; kızını döver ve onu saray içindeki bir odaya hapseder. Leylâ'nın annesi sürekli kızına nasihatlerde bulunur. Kabile içinde dolaşan söylentilerin kendileri için gurur kırıcı şeyler olduğunu belirterek Leylâ'nın ağzından laf almaya çalışır. Lakin Leylâ, annesine aşk denilen duyguyu bilmediğini, günahsız olduğunu söyler.

Lârendeli Hamdî’nin mesnevisi bu vakayı takdimden sonra diğer mesnevilerle birleşir.

Nizâmî’de mektepte filizlenen aşk kulaktan kulağa yayılır. Nihayet “bir kimse” söylentiyi Leylâ’nın validesine kadar götürür. Anne, babaya haber verir. Bunun üzerine baba Leylâ’yı artık okula göndermez. Hâtifi bu konuda Nizâmî’yi takip eder. Şâhidî’de Leylâ, annesinin suçlamaları karşısında inkâr yolunu seçer; aşk ve âşıklığın ne olduğunu bilmediğini söyler. Lârendeli Hamdî de aynı rivayeti esas alır. Ondaki farklılık iki âşık arasındaki münasebeti duyan kızın babasının Leylâ’yı saray içindeki sağlam bir kaleye hapsetmesidir:

Sarây içre var idi al’a mukem

ilettiler nigârı anda ol dem (1243)

Lârendeli Hamdî buradan sonra Leylâ ile Kays’ın birbirlerini okulda görek âşık olmaları hadisesini bir başka rivayet olarak aktarır.

13. Kays’ın “Mecnûn” Lâkabını Alması

Kays, Leylâ’nın hasretiyle durmadan ağlayıp feryat etmekte, yalın ayak bir şekilde dışarılarda gezmektedir. En sonunda kabilesi ona "Mecnûn" lakabını takar.

Başta Nizâmî olmak üzere diğer eserlerde de Kays’a “Mecnûn” lâkabı verilmesi aşağı yukarı hep bu şekildedir. Sevgiliden ayrı düşmesi ona olan aşkın artmasına, kabileden uzaklaşp üstü başı perişan bir halde çöllere düşmesine neden olur. Aştan anlamayan kimseler, Kays’ın davranışlarının gerçek manasını anlayamadıkları için kendisine “Mecnûn” lâkabını takarlar.

Nizâmî

<i>V'ânan ke neyoftâde bûdend</i>	<i>Aşka düşmemiş, aşk nedir bilmeyenler</i>
<i>Mecnûn laqabeş nihâde bûdend</i>	<i>Kalkıp Kays'a Mecnûn lakabını vermişler (907)</i>

Lârendeli Hamdî

Ṭarîḳ-ı 'aḳldan çün geldi bîrûn

Ḳâbile ṭaḳdılar adını Mecnûn (1359)

Şâhidî

Sadâsı tutdı afâkı temâmı

Dinildi Kays iken Mecnûn nâmı (1171)

14. Mecnûn'un Necd Dağı'nı Mesken Tutması

Giderek ailesinden ve toplumdan uzaklaşan Mecnûn, yaşadığı bölgede Necd adlı yüksek bir dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini kendine yurt edinir. Vahşi hayvanlardan başka kimsenin bulunmadığı bu mağarada Mecnûn, vahşi hayvanları kendine dost edinerek hayatını devam ettirir.

Lârendeli Hamdî'de insanlardan uzaklaşan Mecnûn'un mekân olarak seçtiği Necd Dağı, Nizâmî'de Leylâ'nın kabilesinin yaşadığı ve Mecnûn'un zirvesinde huzur bulduğu yerdir. Şâhidî Necd Dağı motifini kullanmakla Nizâmî'ye tâbi olmuştur. Hâtifi'de Necd Dağı yerini sahraya bırakır. **Şâhidî** eserinde bunu şu beyitlerle aktarır:

Bir ulu kûh kim Necd idi nâmı

Olaydı hayl-ı Leylâ'nûñ makâmı (1181)

Derûn-ı cûş idüb geldikde vecde

Karâr itmezdi varmayınca Necde (1182)

Lârendeli Hamdî

Çü terk itdi atayı vü anayı

Varup evc-i cebelde ṭutdı cāyı (1390)

Anuñ adına dirler Necd Ṭağı

Ḳamu vādîleri ejder yatağı (1365)

15. Mecnûn'un Durumundan Haberdar Olan Babasının Necd Dağı'na Gidip Onu Eve Geri Getirmesi ve Leylâ'yı İstemeye Karar Vermesi

Bir tanıdıktan oğlunun durumundan haberdar olan baba, onu saçları uzamış, beli bükülmüş bir halde mağarada bulur. Ona nasihat eder, kendisiyle beraber gelip çeki düzen verdiği takdirde Leylâ'yı alacağını vadeder. Babasının söyledikleriyle beraber ümitlenen Mecnûn, babasıyla birlikte eve döner.

Lârendeli Hamdî ve Şâhidî bu kısımda Nizâmî'ye değil Hüsrev'e tâbi olmuştur. Hüsrev'de baba Kays'ı arayıp bulur, Leylâ'yı kendisine alacağını söyleyerek oğlunu eve getirir.

Nizâmî'de, akrabaları ve babası bu hale çok üzürlüler. Doğru yolu bulsun diye nasihatler ederler. Ancak hiçbirisi fayda etmez. Nihayet baba, oğlunun ıstırabını dindirmeye karar verir. Hâtifi'de ise motif, evladı için üzülen babanın oğlunu arayıp bulması, "Leylâ seni istiyor" diye kandırıp eve getirmesi şeklindedir.

Nizâmî

<i>Mecnûn be meşâqqat-e codâf Kerdî heme şeb ğazel-serâf</i>	<i>Ayrılık acısı Mecnûn'u inim inim inletirmiş Geceleri sabahlara dek aşk şiirleri söylemiş (1004)</i>
<i>Her dem ze diyâr-e xîş puyan Ber Necd şodî surûd gûyan</i>	<i>Sık sık Necd dağının yolunu tutarmış Orada aşk şarkıları söyleyip dolanmış (1005)</i>
<i>Xişan heme der şikâyet-e û Ğamgîn peder ze hikâyet-e û</i>	<i>Akrabaları onun hâlinden şikâyet edermiş Babası onun hikâyesinden ıstırap çekermiş (1008)</i>
<i>Çon qısseşenîd qasd-e an kerd Kez çehre-ye gol fianed an gerd</i>	<i>Evlâdının hikâyesini dinleyince babası Gül yüzündeki tozu silmek istemiş babası (1015)</i>
<i>V'an zînet-e qovm râ be sed zeyn Xâhed ze berây-e qurratu'l-eyn</i>	<i>Kavminin süsü olan Leylâ'yı yüzlerce ikramla Göz nuru oğluna isteyecekmış izzet ü ikramla (1017)</i>

16. Soğuk Bir Kış Günü Leylâ vü Mecnûn'un Buluşması

Leylâ, bir kış günü, Mecnûn'u görebilmek ümidiyle, avlanmayı bahane ederek arkadaşlarıyla sahraya çıkar. Mecnûn'un kabilesine yakın bir yerde konaklayan Leylâ

ve arkadaşlarını Mecnûn'un kabilesi çok güzel bir şekilde ağırlar. İçkinin tesiriyle Leylâ'nın arkadaşları kendilerinden geçip uyurlar. İçlerinde sadece Leylâ uyumaz ve sürekli Mecnûn'u düşünüp gözyaşı döker. Mecnûn, sevgilisinin durumundan "hal diliyle" haberdar olur ve yollara düşer. Leylâ'nın çadırına ulaşınca feryat etmeye başlar. Mecnûn'un sesinden tanıyan Leylâ da dışarı çıkar, iki sevgili gün ortasından gece yarısına kadar sohbet ederler. Mecnûn, Leylâ'ya veda ederek oradan ayrılır.

Lârendeli Hamdî bu kısımda Fars ve Türk şairlerinden faydalanmakla beraber kimseyi birebir takip etmemiştir. Lârendeli Hamdî'nin faydalandığı eserlerde bahsin yeri de değişiklik göstermektedir. Nizâmî'de motif Leylâ'nın istenmesi sahnesinden çok sonra yer alır. Onda mevsim kış değil yazdır. Leylâ bir servi ağacının altına oturur. Bir adamın Mecnûn'un şiirlerini okuduğunun işiterek ağlar. Buna şahit olan Leylâ'nın arkadaşı durumu Leylâ'nın annesine anlatır.

Lârendeli Hamdî

Nigāruñ hāletinden oldı āgāh
K'olur zīrā gönülden gönüle rāh (1665)

Qarārı qalmayup şevk ile tūrdı
Şebistānı yolın tūtup yūgürdi (1666)

Biri birine ol iki yār-ı cānī
Hikāyetler diyişdiler nihānī (1682)

Çü Leylīden cūdā düşdi ol abdāl
Qatı āşüfte oldı vü diger-hāl (1782)

Şâhidî'de Leylâ'nın hasretine dayanamayan Kays, Leylâ'nın çadırının olduğu yere doğru gider. Sevdiğini yalnız başına otururken bulur. İki âşık görüşürler. Mecnûn halini uzun uzun anlatmaya imkân olmadığı için sadece şiir okur.

17. Babasının Leylâ'yı Oğluna İstemesi

Kabilesi Mecnûn'un durumuna üzülmemektedir. Babasına "Mecnûn'a yardım etmenin en güzel yolunun Leylâ'yı istemek olduğunu" söylerler. Baba da bu teklifi uygun görür ve Leylâ'yı oğlu Mecnûn'a ister. Leylâ'nın kabilesi gelen misafirleri çok güzel bir şekilde ağırlar. Fakat bütün bunlar uğursuz bir vakitte cereyan etmektedir.

Mecnûn'un babası Leylâ'yı oğluna ister. Ancak Leylâ'nın babası yapılan bu tekliften hoşlanmaz. Mecnûn'un aklını kaçırmış olduğunu söyleyerek kızını vermeye razı olmaz. Mecnûn'un babası oğlunun deli olmadığını, sadece aşk sarhoşluğu içinde bulunduğunu söyler. Oğlunun deli olmadığını ispat için çağırılmasını ve imtihana tabi tutulmasını ister. Mecnûn çadıra çağırılır ve meclise gelip oturur. O anda oradan geçmekte olan Leylâ'nın köpeğini görür. Mecnûn, köpeğin yanına giderek onu kucaklar, ayaklarına yüzüne sürer. Bununla da kalmaz köpekle konuşur. Sonra yanmakta olan mumu, tekmeleyip söndürür. Mecliste bulunanlar Mecnûn'un bu tavırlarına gülerler. Babası utanç içinde evine dönmek zorunda kalır. Mecnûn da yeniden Necd Dağı'na gider ve yabani hayvanlarla yaşamaya devam eder.

Nizâmî'de motif, oğlunun içinde bulunduğu duruma üzülen babanın Leylâ'yı istemesi; Leylâ'nın babasının da Mecnûn'un deli olduğunu ileri sürerek kızını vermemesi şeklindedir. Şâhidî, Nizâmî'yi takip ederken; Hâtifi, Nizâmî'den aldığı motife imtihan sahnesini ilâve eder.

Lârendeli Hamdî, Leylâ'nın istenmesi sahnesini, Nizâmî ve Hâtifi'den aldıklarına ilave olarak kendisinden “Leylâ'nın uğursuz bir vakitte istendiği için verilmemesini” ve “mum sahnesini” ilâve ederek genişletmiştir.

Lârendeli Hamdî

Didi kim imdi iy kıavm u kıabile
Gelüñüz gidelüm sizüñle bile (1720)

Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bârî (1721)

Biri biriyle oldılar mülâkıat
Meger kim ol dem-idi naşs-i evkıât (1727)

Bunı virdi netice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki birbirinden oldı maħrüm (1728)

Hünerdür 'ışık her kâmil kıatında
Dime mecnûn aña 'âkıll kıatında (1799)

Bu lâhza imtiħân için nihânı

Oķu Şu meclise gelsün gr anı (1800)

Bu sözler digen ol abdāl-ı fānī

Gözi ũuũ oldu Şem'a nāgehānī (1815)

18. Babasının Mecnūn'u Derdine Őare Bulması İçin Bir Pir'e Götürmesi

O zamanda aũk yolunda mahir bir Pir vardır. Bu Pir'in kapısı her istek sahibinin durağı haline gelmiũtir. Ođluna Őıfa arayan Mecnūn'un babası da, bu Pir'den oğlunun ağlamaması ve yakasını yırtmaması için yardım talep eder. Pir, babaya, Mecnūn'un gözüne sevgilisinin ayağını bastığı topraktan sürme diye gözüne sürmesini ve elbisesine sevgilisinin köpeklerinden birinin boynundan alacağı bir ipi dikmesini söyler. Baba btn söylenenlerin hepsini yapar. Gerçekten Mecnūn artık ağlamaz; ama tenini parçalamaya baũlar. Elini yakasından eker; fakat bu sefer de eteğini yırtar.

Mecnūn'un derdine çare bulması için bir Pir'e götürülmesi motifini kıyaslamaya dahil ettiđimiz eserler içerisinde ilk defa kullanan Hātifi'dir. Nizāmī ve Őāhidī'de bu motif bulunmuyor.

Lārendeli Hamdī

Var idi anda bir pīr-i yegāne

Ferīd-i dehr u dānā-yı zamāne (1834)

Meger Mecnūnuñ atası diger-gün

Varup ol pīre bir gün ağladı hn (1844)

Bir oğlum var idi zībā v mevzn

Hevā-yı 'ıũka uyup oldu Mecnn (1846)

19. Babasının Mecnūn'la Birlikte Kābe'ye Gitmesi

Baba, kabilenin de onayıyla oğlunu Kābe'ye götürür. Beraber Kābe'yi tavaf ederler. Babası Mecnūn'a aũk derdinden kurtulması için dua etmesini ister. Ancak Mecnūn burada, Allah'a aũk derdinden kurtulmak için değil, aũkını arttırması, kendisini aũk derdinden ayırmaması için dua eder. Ođlunun duasını duyan baba, artık ondan iyiden iyiye ümidini kesmek zorunda kalır. Eve dnũte kabilesine olan biteni anlatır ve Mecnūn'un bu dertten kurtulmasının mümkün olmadığını söyler.

Lârendeli Hamdî ve Şâhidî motifi Nizâmî'den almıştır. Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un Kâbe'de aşkının daha da artması için dua etmesi bölümünde Nizâmî'ye sadık kalmıştır.

Lârendeli Hamdî

Yoğ idi bunlaruñ çünkim nifâkı
Şu resme eylediler ittifâkı (1879)

Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrân
Bulurdu derdine elbetde dermân (1880)

Ĥudâvendâ Ĥudâlıguñ haqıyçun
Kemâl-i pâdişâlıguñ haqıyçun (1907)

Beni bu 'ışkuñ irür gâyetine
Ki ya'nî vâkıf it her hâletine (1908)

'Aṭâ kıl 'ışk 'aynından baña nür
Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (1909)

Hâtifi'de ise babası, Mecnûn'u dervişe götürür. Mecnûn aşkının artması için dua eder. Kapının dışında bunu işiten baba büsbütün umudunu kaybeder.

20. İbn-i Selâm'ın Leylâ'yı İstemeye Elçi Göndermesi

Arapların ileri gelenlerinden soylu, yiğit ve cömert bir bey olan İbn-i Selâm, güzelliğinin namını işittiği Leylâ'ya tutulmuştur. Bu tutku kontrol edilemez hale gelince hediyelerle birlikte bir elçi göndererek Leylâ'ya talip olur. Leylâ'nın babası bu teklifi kabul eder; fakat kızının yaşının küçük olduğundan dolayı İbn-i Selâm'dan bir süre daha sabretmesini ister.

Motif bazı küçük ekleme ve değişikliklerle Nizâmî'den alınmıştır. Nizâmî'de Beni Esed kabilesine mensup bir soylu olarak zikredilen İbn-i Selâm, Lârendeli Hamdî'de Arapların ileri gelenlerinden bir emir olarak takdim edilir. Nizâmî'de İbn-i Selâm, Leylâ'yı bir bağ gezintisinde görüp âşık olurken, Lârendeli Hamdî'de İbn-i Selâm, Leylâ'ya güzelliğine dair duyduğu söylentilerle gönlünü kaptırır. Ayrıca Lârendeli Hamdî, Nizâmî'nin Leylâ'nın babasının İbn-i Selâm'a Leylâ'nın hasta

olduğunu söyleyerek bir süre beklemesini istemesi motifine, Leylâ'nın henüz çok genç olmasını da ekler.

Nizâmî

<i>Anrûz ke meh be bâğ mî reft</i> <i>Çon mâh-e do hefte kerde her heft</i>	<i>O ay yüzlü Leylâ bahçeye çıktığı gün</i> <i>Sanırsın ayın on dördü olmuş o gün (1524)</i>
<i>Der reh ze Benî Esed cevânî</i> <i>Dîdeş ço şikeste golsitanî</i>	<i>Beni Esed kabilesinden bir genç görmüş onu</i> <i>Gül bahçesinde açılmış bir gül sanmış onu (1527)</i>
<i>Gûş-e heme xalq ber selâmeş</i> <i>Baxt İbn-i Selâm kerde nâmeş</i>	<i>Herkes selâmına selâmla karşılık verirmiş</i> <i>Bahtı bu adama İbn-i Selâm adını vermiş (1530)</i>
<i>Ez dîden-e an çerâğ-e tâban</i> <i>Der çâre ço bâd şod şitâban</i>	<i>O parlak çerâğı görünce İbn-i Selâm</i> <i>Onu almak için koşturmuş İbn-i Selâm (1532)</i>
<i>Çâre talebîd o kes ferestâd</i> <i>Der costen-e 'aqd-e an perîzâd</i>	<i>Çâreler aramış birçok aracı göndermiş</i> <i>O huriyle evlenmek için adam göndermiş (1536)</i>
<i>Hem mâder o hem peder nişestend</i> <i>V'ummîd der an hadîs bestend</i>	<i>Annesi de babası da oturup dinlemişler</i> <i>Aracının anlattığı şeyleri dinlemişler (1542)</i>
<i>Goftend: "Soxen be cây-e xîş est</i> <i>Lîken qadrî direng der pîş est</i>	<i>"Sözlerinizin hepsi yerli yerinde." demişler</i> <i>"Ancak bir süre düşünmemiz lâzım." demişler (1543)</i>
<i>K'in tâze behâr-e bûstânî</i> <i>Dâred 'arazî ze nâtevânî</i>	<i>"Çünkü bizim bu körpecik güzel kızımız</i> <i>Biraz rahatsız, gücünü toptasın kuzumuz (1544)</i>
<i>Çon mâ ze behîş bâz xandîm</i> <i>Şukrâne dehîm o 'aqd bendim</i>	<i>Önce onun sağlığına kavuştuğunu görelim</i> <i>İyi oldu diye şükredelim, nikâhını kıyalım (1545)</i>

Hâtifi ve Şâhidî bu bahiste Nizâmî'ye uyar. Ancak Hâtifi'de Leylâ'nın babasının İbn-i Selâm'dan bir süre beklemesini istemesi yoktur. Şâhidî'de ise Leylâ'nın babasının kızının hasta olduğunu söyleyerek beklemesini istemesi yoktur.

Şâhidî

Virürdi bahtla devlet selâmı

Aña ibn-i Selâm olmuşdı nâmı (2559)

O mâhuñ mihriyle urdı çün dem

Diledi kim aña göndere âdem (2564)

Beşâretler bulub bu hoş haberden

Virür elçiye müjde sîm ü zerden (2585)

21. Nevfel'in Mecnûn'la Tanışması

O civarın şöhretli emîrlerinden olan Nevfel, bir gün av için yanındakileriyle Necd Dağı'na gittiği esnada, bir mağaranın önünden geçerken vahşi hayvanlar arasında Mecnûn'u görür. Özellikle Mecnûn'un yaşlı ve hasta bir köpeğe ilgi göstermesi ve okuduğu gazel Nevfel'in dikkatini çeker. Etrafındakiler Mecnûn'un, Leylâ isimli bir şahın kızına âşık olduğunu ve adının Kays iken Mecnûn olduğunu söyleyerek macerasını anlatırlar. Mecnûn'un yanına gelerek hasta köpeğe gösterdiği ilginin sebebini sorar. O da köpeğin, sevgilisinin köpeklerinden biri olduğunu, yaşlanınca kovulduğunu, şimdi de kendisine arkadaşlık ettiğini söyler. Nevfel, Macerasını öğrendiği Mecnûn'u muradına kavuşturmak için yemin eder. Nevfel'e inanan Mecnûn, onunla birlikte saraya gelir; yeni elbiseler giyer, yemek yer.

Lârendeli Hamdî motife köpek sahnesini eklemek suretiyle geri kalan kısmını Nizâmî'den almıştır. Kıyaslamaya dahil ettiğimiz eserler arasında köpek motifini sadece Lârendeli Hamdî eklemiştir. Hâtifi ile Şâhidî de bu bahiste Nizâmî'yi takip ederler.

22. Nevfel'in Mecnûn İçin Leylâ'nın Kabilesine Savaş Açması

Nevfel, Mecnûn'un sohbetinden hoşlanmakta, okuduğu gazelleri büyük bir hayranlıkla dinlemektedir. Böyle üç ay sarayda kalır. Bir gün Mecnûn, sözünü tutmadığı için Nevfel'e sitemler eder ve sözünü hatırlatır. Mecnûn'un sözlerini işiten Nevfel gayrete gelir ve ordusunu hazırlayarak yola çıkar. Elçiyle gönderdiği bir mektup ile babasından kızı Leylâ'yı ister. Leylâ'nın babası Nevfel'in cesaretine sinirlenir ve iki ordu kanlı bir savaşa tutuşurlar. Nevfel'in ordusu Mecnûn için savaşırken, o, Leylâ'nın kabilesinin galip gelmesi için dua eder. Ne zaman Leylâ'nın kabilesinden biri ölse kederlenip ağlamakta, kendi tarafından biri ölünce sevinip

durmaktadır. Nevfel tam kazanacakken Leylâ'nın kabilesine yardıma gelen takviye birlikler savaşın seyrini değiştirir. Yenileceğini anlayan Nevfel barış istemek zorunda kalır. Herkes diyarına döner; Mecnûn da ağlayarak Necd Dağı'nın yolunu tutar.

Motif Nizâmî'de aynıdır. Hâtifi'de ise Nevfel galip gelir ve savaş sonunda esir edilen Leylâ'yı görüp âşık olur. Mecnûn'u ortadan kaldırtmak için zehirli şerbet hazırlar. Fakat yanlışlıkla zehirli şerbeti kendisi içerek ölür. Şâhidî'de bu konuda Hüsrev'i takip etmiştir. Mukayese edilen eserler arasında Nizâmî ve Lârendeli Hamdî'de iki savaş vuku bulurken, Hâtifi ve Şâhidî'de tek bir savaş vuku bulur.

23. Leylâ'nın Kabilesinin Mecnûn'u Öldürmeye Yönelik Karar Alması

Leylâ vü Mecnûn aşkı şöhret kazanınca, öfkelenen Leylâ'nın babası, Mecnûn'u öldürmeye karar verir. Askerlerine Mecnûn'un başını getirecek kişinin ödüllendirileceğini söyler. Bunu işiten Leylâ endişe ederek bir haberciyle Mecnûn'u uyarmaya karar verir, bir süre Mecnûn'un gizlenmesini ister. Mecnûn, haberi getirene aldırış etmez, Leylâ yolunda ölmesinin kendisi için bahtiyarlık olacağını ve ölümden de korkmadığını, fakat madem ki Leylâ öyle istemiş o halde Azrail'in bile bulamayacağı bir şekilde gizleneceğini söyler.

Motif küçük değişikliklerle Nizâmî'den alınmıştır. Ancak onun eserinde bu hâdise Nevfel'in ilk savaşından sonra değil, Mecnûn'un Kâbe'ye götürülme sahnesinden sonra gerçekleşir. Nizâmî'de Lârendeli Hamdî'den farklı olarak devreye Şahne girer. Leylâ'nın kabilesinden iki kişi Leylâ'nın babasının yanına gelerek Mecnûn'un, Leylâ'nın ve kabilenin adını kötüye çıkardığını söyler. Bunu işiten Şahne de Mecnûn'u öldürme kararı alır. Yine Nizâmî'de farklı olarak Mecnûn'u bu suikast kararından haberdar eden Leylâ değil Mecnûn'un babasıdır. Şâhidî, Nizâmî'yi olduğu gibi takip etmiştir. Hâtifi'de ise bu motif yoktur.

Nizâmî

<i>Çon geşt be âlem in soxen fâş Oftâd varaq be dest-e ovbâş</i>	<i>Bu aşk hikâyesi yayılınca her tarafa Hikâye dile düşmüş, söz düşmüş ayağa (1206)</i>
<i>Şexsî do xeyl-e an cemîle Goftend be şâh-e an qabile</i>	<i>O güzel Leylâ'nın kabilesinden iki kişi Gidip, kabilenin reisine ilemişler bu işi (1210)</i>

<i>“K’âsofte cevânî ez fulan deşt Bed-nâm kon-e diyâr-e mâ geşt</i>	<i>“Çölde dolaşan bir delikanlı var.” demişler “Ülkemiz için utanç vesilesi.” demişler (1211)</i>
<i>Û gûyed o xalq yâd gîrend Mâ râ vo torâ be bâd gîrend</i>	<i>O söyledikçe insanlar öğrenirmiş Bizimle de, seninle de eğlenirmiş (1215)</i>
<i>Çon âgeh geşt şihne z’in hâl Dozd âble-pây o şihne qettâl</i>	<i>Haberdar olmuş durumdan ahlak zabıtası Hırsızın ayağı sakat, katilse ahlak zabıtası (1219)</i>
<i>Şemşîr keşîd o dâd tâbeş Goftâ ke “Bedin dehem cevâbeş.”</i>	<i>Çekmiş kılıcını kınından bir güzel bilemiş “Ona cevabı bununla vereceğim.” demiş (1220)</i>
<i>Ez ‘Âmiriyan yekî xaber dâşt În qisse be hey-e xiş ber dâşt</i>	<i>Âmirîlerden bir kişi öğrenmiş olup biteni Gidip kabilesine haber vermiş olup biteni (1221)</i>
<i>Ser-geşte peder ze mehrbânî Ber cest be şefqatî ke dâni</i>	<i>Ne yapacağını şaşırması baba, şefkatle Çâre bulmak için yollara düşmüş şefkatle (1226)</i>
<i>Fermûd be dûstân-e hemzâd Tâ ber pey-e û revend çon bâd</i>	<i>Durumu dostlarından birkaçına duyurmuş Rüzgâr gibi peşine düşmelerini buyurmuş (1227)</i>

24. Nevfel’in Leylâ’nın Kabilesiyle İkinci Defa Savaşa Girişmesi

Artık sabrı kalmayan Mecnûn, Nevfel'in yanına gelir; verdiği sözü tutmadığını söyleyerek ona çıkışır. Bunun üzerine Nevfel her tarafa mektuplar göndererek bütün kabilelerden asker toplayarak ve tekrar savaşmak için büyük bir orduyla yola çıkar. Kanlı bir mücadeleden sonra Leylâ'nın kabilesi yenilir. Nevfel, kızı verdikleri takdirde onları bağışlayacağını söyler. Leylâ'nın babası, Nevfel'e, kızını gerekirse öldürmesini ama Mecnûn gibi bir deliye vermemesi için yalvarır. Nevfel de Leylâ'nın babasına hak verir. Zaten o da Mecnûn 'un işlerine akıl erdirememiş, verdiği sözden cayamadığı için böyle bir işe girişmiştir. Bu konuşmadan sonra Nevfel muzaffer bir şekilde yurdunun, Mecnûn da kederli bir şekilde Necd Dağı'nın yolunu tutar.

Lârendeli Hamdî, Nevfel’in Leylâ’nın kabilesiyle ikinci kez savaşa tutuşmasını Nizâmî’den almıştır. Hâtifi’de ise Nevfel, yapılan tek savaşı kazanır ve gördüğü

Leylâ'ya âşık olup kendisine alabilmek için Mecnûn'u zehirlemeye karar verir. Hazırlanan zehirli kadehi yanlışlıkla içen Nevfel ölür. Lârendeli Hamdî, Nevfel'in Leylâ'yı kendisine alabilmek için Mecnûn'u zehirlemeye çalışmasını bir başka rivayet olarak aktarır.

Şâhidî, Hüsrev'in motifini kullanmıştır. Hüsrev'de Leylâ'nın öldürüleceğini haber alan Mecnûn, Nevfel'den vazgeçmesini istedikten sonra, savaş meydanında ölümler arasına uzanır. Kargaların gözlerini oymak istemesine aldırış etmez. Orada bulunanlardan biri kargaların Mecnûn'un gözlerini oymalarını önler. Şâhidî'de ise ölümler arasına uzanan Mecnûn'un yanında bir de arkadaşı vardır. Mecnûn'u tam kargalar gözlerini oyacakken uyandıran bu arkadaşıdır. Başına gelenlerin sebebi olarak gördüğü gözlerinin kargalar tarafından oyulmasını arzuladığını ifade eder.

Şâhidî

Açup gözini Mecnûn-ı belâ-keş

Bir âh itdi ki urdı câne âteş (2314)

Tenümdе çü oldı baña dide düşmen

Süreyin hânedan ko düşmeni ben (2316)

Çıkarub şâd ideydim sînemi ben

Alaydum andan eski kinimi ben (2319)

Beni bu derde ol itdi giriftâr

Baña andandurur bu kâr-ı düşvâr (2321)

Göñül murğını ol itdi hevâyı

Getürdi başuma dürlü belâyı (2322)

Gözüm evini evvel vir harâbe

Pes andan dökğil kanımı türâbe (2327)

25. Mecnûn'un Tuzağa Düşmüş Ceylanları Avcının Elinden Kurtarması

Mecnûn, Necd Dağı'na dönerken avcının tuzağına yakalanmış iki ahu yavrusuna rastlar. Avcıya yalvararak ahu yavrularını serbest bırakmasını söyler. Avcının onları serbest bırakmayacağını ancak satabileceğini belirtince, Mecnûn onları kurtarmak için atını verip ahu yavrularını kurtarır.

Lârendeli Hamdî'nin eserinde ceylanları kurtarma motifi, Nizâmî'nin tertibine uygun olarak birbirini takip eden kısımlarla iki kere yaşanır. Şâhidî motifi bire indirerek kullanır. Hâtifî'de ise bu motif yoktur.

26. Mecnûn'un Tuzağa Düşmüş Başka Bir Ceylanı Daha Avcının Elinden Kurtarması

Mecnûn sabah olunca yolu üzerinde tuzağa yakalanmış bir ahı daha görür. O ahı da silah takımını vererek kurtarır.

Ceylanları ikinci kez avcının elinden kurtarması motifi yukarıda da ifade ettiğimiz gibi Nizâmî'den alınmıştır.

Lârendeli Hamdî

Be-nâgeh irdi yine bir araya

Salınmış gördi bir dâm ol ovaya (2599)

Giriftâr olmuş ol dâma bir âhû

Gözinden yaşlar aķar boynı bağlu (2600)

Ėazerden düşmiş endâmına lerze

Ėurur şayyâd hemçün şîr-i şerze (2601)

Ėü şayyâdüñ yanına irdi Mecnûn

Dil uzatdı aña çün tîğ-ı pür-Ėûn (2603)

Ėözüp boynından ağlâl-ı kemendi

Ėo gitsün ol Ėarib ü müstemendi (2605)

27. Mecnûn'un Servi Dibinde Oturması ve Kargaya Konuşması

Geceyi dinlenmeden geçiren Mecnûn, ertesi günü su kenarında rastladığı bir servinin dibinde oturur. Servinin dallarından birinde gördüğü kargaya konuşup, ona içini döker. Karga onu hâl diliyle anlar. Mecnûn geceyi orada ağlayarak geçirir.

Lârendeli Hamdî, Şâhidî ve Hâtifî motifi Nizâmî'de olduğu gibi kullanmışlardır.

Şâhidî

Var idi ol dirahht altında bir havz

O havzın çevresiydi sebze vü ravz (2409)

Görir bir zâğ konmuş bir budâğa

Göziniñ rengi dönmiş şeb çerâğa (2413)

Aña hâletden olub nükte-perdâz

Zebân-ı hâlile keşf eyledi râz (2416)

28. Mecnûn'un Dilenci Kılığına Bürünerek Leylâ'yı Görmeye Gitmesi

Ertesi gün Leylâ'nın bulunduğu yere doğru yola çıkan Mecnûn, yolu üzerinde boynuna ip takılı bir adamı sürükleyerek dilenmekte olan bir kadına rastlar. Böyle yapmalarının sebebini sorar. Kadın, fakir olmalarından dolayı böyle dilenerek toplanan parayı paylaştıklarını söyler. Mecnûn, bu adamın yerine kendisini aldığı takdirde toplanan bütün paranın kendisinde kalabileceğini söyleyince, kadın ipi Mecnûn'un boynuna bağlar. Bu şekilde geze geze nihayet Leylâ'nın çadırına kadar gelirler. Dilenci kılığına giren Mecnûn'u sesinden tanıyan Leylâ, sadaka vermek bahanesiyle dışarı çıkar. İki âşık bir süre konuşurlar. Sonra Mecnûn yeniden Necd Dağı'nın yolunu tutar. Bunu haber alan Leylâ'nın yakınları Mecnûn'un peşinden koşarlarsa da onu bulamazlar.

Motif ufak değişikliklerle Nizâmî'den alınmıştır. Lârendeli Hamdî'de farklı olarak Mecnûn, Leylâ'yla görüşür, konuşur. Nizâmî'de Leylâ vü Mecnûn görüşme gerçekleşmez. Hâtifi ise bu motife eserinde yer vermemiştir. Şâhidî'de motif mevcuttur. Mecnûn'un Leylâ'yla görüşebilmek için ilk defa kılık değiştirmesi Şahne'nin kendisi hakkında ölüm kararı vermesinden sonra gerçekleşir. Mecnûn koyun postunu giyerek Leylâ'nın bulunduğu tarafa doğru gider. Bu haliyle motif ilk defa Şâhidî'nin eserinde geçmektedir. Onun eserinde Mecnûn'un Leylâ ile görüşebilmek için ikinci kere kılık değiştirme motifini Nizâmî'den olduğu gibi almıştır.

Şâhidî

Çü virdi çâr pa idüb özini

Ğanem şeklinde giydi postını (1705)

Didi çobane kıl derdüme çâre

Beni sür sürüyile kûy-ı yâre (1706)

İderek rahmıla çobân hande

Karışdurdı anı ol gûsfende (1709)

Çü irdi kûy-ı yâre ol ciger-sûz

Dilinde 'ışk olub âteş-efrûz (1710)

29. Mecnûn'un Kör Dilenci Kılığına Girip Leylâ ile Görüşmesi

Kılık değiştirmenin işe yaradığını gören Mecnûn, bu kez de kör dilenci kılığına girer ve bir kez daha Leylâ ile görüşme fırsatı bulur. Böylece Mecnûn, türlü kılıklara bürünerek Leylâ'yla görüşmeyi başarır. Lakin bunu duyan Leylâ'nın akrabaları, iki âşığın görüşmesine engel olurlar.

Mecnûn'un kör dilenci kılığına girerek Leylâ'yı görmeye gitmesi ilk defa Hâtifi yer vermiştir. Hâtifi'de Leylâ'nın okuldan ayrılmasından sonra yer alır. Şâhidî ve Nizâmî'de bu motif bulunmuyor.

Lârendeli Hamdî

Bulup Mecnûn dilencilikte vaşlı

Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı (2787)

Şarup bir gün qaralarla gözini

Düzitdi kûrlar gibi özini (2788)

Virüp her hâline tağyîr tûrdı

Eline bir 'aşâ aldı vü sürdi (2789)

Țutup dilber harîminüñ yolını

Gider gözetmeyüp sağ u solını (2790)

Dilene dileni her çetri nâgâh

Der-i dildâra irürdi anı râh (2791)

30. Mecnûn'un Bahçıvanın Elinden Kesmek Üzere Olduğu Serviyi Kurtarması

Bir kış günü buz üstünde çıplak ayakla dolaşan Mecnûn, bir servi ağacını kesmekte olan bir bahçıvan görür. Kolundaki mücevheri vererek serviyi kesilmekten kurtarır.

Motif, Hâtifi'nin Leylâ vü Mecnûn hikâyesine kattığı motiflerdendir. Nizâmî ve Şâhidî'de bu motif bulunmuyor.

Lârendeli Hamdî

Bu hâl ile gezerken cānı pür dağ
Aña nāgāh güzergāh oldu bir bāg (2815)

Naẓar kıldı çü her sū büstāna
Gözi tuş oldu anda bāgbāna (2816)

Ṭurur bir 'ar'aruñ dibinde nev-hîz
Elinde kesmege anı erre-i tîz (2817)

Varup yanına ol serv-i cevānuñ
Elini ṭutdı Mecnûn bāgbānuñ (2818)

Eyitdi kim degül mi ḥayf k'iy pîr
Kesile buncılayın naḥl-i dil-gîr (2819)

Huceste bir nihāl-i tazedür bu
Ki ḳadd-i yāra beñzer rāst u dil-cū (2820)

31. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la Evlendirilmesi

Olanı biteni uzaktan izleyen İbn-i Selam, Nevfel'in Leylâ'yı Mecnûn'a vermeyişinden dolayı sevinçlidir. Leylâ'yı yeniden ister. Babası Leylâ'yı İbn-i Selam'a verir. Leylâ, gerdek gecesi odaya giren İbn-i Selam, Leylâ'nın saçını tutmak ister. Leylâ sinirlenir ve eşini tersler. Durumdan haberdar olan Leylâ'nın annesi kızına nasihatler verir; ailesinin ve kabilesinin adını utanç içinde bırakmamasını ister. Tekrar içeri giren eşini bu sefer tokatlar; ona uzak durmasını, eğer ısrar ederse

kendini hançerle öldüreceğini söyler. İbn-i Selâm, yalvarmanın işe yarmayacağını görünce Leylâ'yı görmeye yetinmek zorunda kalır.

Lârendeli Hamdî, İbn-i Selâm'ın Leylâ'yla evlenme mevzusunun ana çizgilerini Nizâmî'den almıştır. Fark olarak Nizâmî'de İbn-i Selâm'ın Leylâ'yı istemesiyle evlenmesi arasında Nevfel bahsi yer alır.

Hâtifi'de, İbn-i Selâm'ın Leylâ'yla evlenmesi konusu Nizâmî'den biraz farklıdır. Leylâ'ya âşık olan İbn-i Selâm, hediyeler göndererek kendisine istetir. İsteği kabul edilince iki genç evlendirilir. Zifaf gecesi İbn-i Selâm, Leylâ'nın saçını okşamak ister, kendisine dokunmak isteyen İbn-i Selâm'ı tokatlar. İbn-i Selâm'da Leylâ'yı boşar. Görüldüğü gibi Hâtifi, İbn-i Selâm ile evlenmesini araya Nevfel hâdisesini almadan anlatmış, hikâyeye İbn-i Selâm ile Leylâ'nın boşanma sahnesini eklemiştir.

Şâhidî, Nizâmî'yi takip etmekle beraber onda Leylâ, kendisine dokunmak isteyen İbn-i Selâm'ı tokatlamaz. Hançerini eline alarak önce onu sonra kendisini öldürmekle tehdit eder. Bunun üzerine eşi, Leylâ'yı uzaktan seyretmekle yetinmek zorunda kalır.

Şâhidî

Çü Leylî geldi ol hargâha girdi

Diyedüñ hûr-ı âteş-gâha girdi (2616)

Bu hayretten geh iderdi derdle âh

Helâk-ı cânına kasd itdi ol mâh (2618)

Eline hançer alub cüst ü çâlâk

Diledi ki ide kendü zühresi çâk (2619)

İdem hançer bu derdüme şifâ ben

Helâk-ı cânıla bulam rehâ ben (2621)

32. Mecnûn'un Gördüğü Rüya Kötüye Yorması

Bütün bunlardan habersiz, Necd Dağı'nda yalnız ve çileli günler geçiren Mecnûn, kötü bir rüya görür. Rüyasında gece elinde bir kandil olduğu halde bir bağda görür. Bu kandil bağın her tarafını aydınlatır. Bir servi ağacının dalına konan bir sülün Mecnûn'un elindeki kandili gelip kapar; tekrar uçup servi dalına konarken kandili yere düşürür. Uykudan uyanan Mecnûn gördüğü rüyanın tesiriyle endişeye kapılır, gönlü kederle dolar.

Nizâmî’de motif, oluş ve Mecnûn üzerinde bıraktığı etki bakımından Lârendeli Hamdî’den farklıdır. Nizâmî’de Mecnûn, rüyasında büyük bir ağacın dallarından birine konmuş bir kuş görür. Kuş daldan havalanır ve Mecnûn’un başına inciler saçmaya başlar. Uykudan uyanan Mecnûn, rüyayı iyiye yorar. Aynı günün sabahı da sevdiğinden bir mektup alır. Lârendeli Hamdî’de ise Mecnûn, gördüğü rüyayı kötüye yorar ve akabinde yaşlı bir kadından Leylâ’nın evlendiği haberini alır.

Lârendeli Hamdî

Meger bir şeb melâlet nâgehâni

Giriftâr itdi bend-i h^wâba anı (2987)

Çü bâtın ‘âlemine girdi rûhı

Düşünde seyr kıldı bu fütûhı (2988)

K’idinmiş cāyuña bir tırfe bâğı

Elinde hem tutar bir şeb-çerâğı (2989)

Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın

Füzûn itdi garîbüñ dilde dâğın (2996)

Çonarken şâha ol murğ-ı münevver

Sevişüp kaynağından düşdi gevher (2998)

Dil-i Mecnûna korhu viridi bu h^wâb

Vücûdi tutdı gamdan lerze vü tâb (2999)

Şâhidî’de Nizâmî’yi takip etmiştir. Onda Mecnûn, Allah’a yalvarıp yakardıktan sonra uykuya dalar. Uykusunda bahtının yüceldiğini görür. Uykusundan uyanan Mecnûn, rüyayı Leylâ’dan iyi bir haber alacağına yorar ve sevinir. Motif Hâtifi’de bulunmuyor.

Şâhidî

Niyâz içre yakarken gönlini tâb

Gidüb hûşî gözini bağladı hâb (3192)

Görir kim nûrdan hâb içre bahtı

İrermiş göge yerden birdür hakkı (3193)

Dırâht altında var bir sıfat-ı ‘âli

Oturmuş suffada kendüzi hâli (3194)

Gir dibâ-i zîba mâlikâne

Başında tâç-ı zerrîn hüsrevâne (3195)

Güherler döküb ağzından mülemma‘

İder ol tâc-ı cevherden murassa‘ (3197)

Uyandı uyhusından ol perişân

Bu hâbuñ hâletine kıldı hayrân (3198)

Bulub neş vü nemâ bahtım dırahtı

İrüriser dürür eflâke rahtı (3202)

33. Bir Yaşlı Kadının Leylâ'nın Evlendiğini Mecnûn'a Söylemesi

Rüyanın tesiriyle endişe içinde olan Mecnûn, gördüğü rüyayı yorumlayabilecek birisini bekler ve bu üzüntü ile dolaşırken, deveye binmiş bir kadının gelmekte olduğunu uzaktan görür. Bu kadın Mecnûn'un obasından, yaşlı ve yalancı biridir. Leylâ'nın İbn-i Selam'la evlendiğini haber vererek Mecnûn'a boşu boşuna üzülmemesini, kendi kızını ona verebileceğini söyler. Bunları işiten Mecnûn, üzüntüsünden başına taşlar vurur ve kadının teklifini reddeder. Mecnûn'un halini gören kadın söylediklerinden pişman olur. Ona Leylâ'nın evleneli bir yıl olmasına rağmen kocasına hiç meyletmediğini, evliliğin anne baba zoruyla gerçekleştiğini söyler. Mecnûn, gıyabında Leylâ'ya sitem dolu sözler söyler.

Motif Nizâmî'de bulunmakla beraber onda Mecnûn'a haberi ulaştıran kişi yaşlı bir kadın değil "bir adam"dır. Nizâmî'de buna bağlı olarak haberi getirenin Mecnûn'a kızıyla evlenmesini teklif etmesi de bulunmuyor. Hâtifi'de ise Mecnûn, Leylâ'nın evlenme haberini Lârendeli Hamdî'de olduğu gibi bir yaşlı kadından işitir. Ancak Hâtifi'de yaşlı kadının kızını Mecnûn'a evlendirmek istemesi yoktur. O halde Lârendeli Hamdî motifin bir kısmını Hâtifi'den almış, yaşlı kadının kızının teklif etmesini ise esere kendisi eklemiştir. Şâhidî'de haberi getiren "siyeh-rû" bir adamdır.

Nizâmî

<i>K'an şifte-ye resen borîde</i>	<i>O ipini koparmış âşık Mecnûn'un</i>
<i>Dîvâne-ye mâh-e nov nedîde</i>	<i>O yeni ayı görmemiş Mecnûn'un (2156)</i>

<i>Ber xâk futâde çon zelîlan Der zîr-e dîrextî ez muğîylan</i>	<i>Zelil biri gibi düşmüş toprak üstüne Sığınmış devedikenlerinin gölgesine (2162)</i>
<i>Z'an rûy ke rûy-e kâr neşnâxt Xâr ez gol o gol ez xâr neşnâxt</i>	<i>Çünkü artık ne yaptığını bilmiyormuş Gülü diken, dikenini gülden ayıramıyormuş (2163)</i>
<i>Nâgeh siyehî şotor-sevârî Bogzeşt ber û ço gorze mârî</i>	<i>O sırada oradan süvârî bir Arap geçiyormuş Sokmaya hazır yılan gibi oradan geçiyormuş (2164)</i>
<i>Çon dîd der an esîr-e bî rext Begrîft zimâm-e nâqe râ sext</i>	<i>Üstsüz başsız Mecnûn'u görünce durmuş Devesinin dizginini sertçe çekip durmuş (2165)</i>
<i>În kâr ke hest, nîst bâ nûr V'an yâ ke nîst, hest ez in dûr</i>	<i>Peşinde koştuğun iş, doğru bir iş değil Birini seviyorsun sen, ama o yanında değil (2169)</i>
<i>Şod düşmen-e to ze bî vefâî Xû bâz borîde z'âşinâî</i>	<i>Sana düşman oldu o, vefasız davrandı Seninle ilişiği kesti, vefasız davrandı (2172)</i>
<i>V'û xîdmet-e şûy râ besîcîd Pîçîd der ûy o ser nepîçîd</i>	<i>Kocasının hizmetine girmeyi kabul etti Diklenmedi kocasına, sarıldı, itaat etti (2175)</i>

34. Babasının Mecnûn'u Ziyaret Etmesi, Mecnûn'un Kolundan Kan Gelmesi ve Babasının Kısa Bir Süre İçinde Vefat Etmesi

İyice yaşlanan ve evlat acısıyla takatten düşen Mecnûn'un babası, ölümünün yakın olduğunu hissedince oğlunun yanına Necd Dağı'na gider. Mecnûn'u, etrafını vahşi hayvanlar sarmış bir şekilde çukurda yatar bulur. Babası kendini tanıtıncaya kadar Mecnûn onu tanımaz. İhtiyar ve üzgün baba, ölümünün yaklaştığını, son günlerinde evladının yanında olmasını istediğini söyleser de Mecnûn, akılla kendisine çare bulunamayacağını, aşk şarabının sarhoşu olduğunu ifade eder. Baba ile oğul arasında bu konuşmalar devam ederken Mecnûn'un kolundan anide kan gelmeye başlar. Babası ne olduğunu idrak edemez ve telaşlanır. Mecnûn, babasına telaşlanmaya gerek olmadığını, birinin Leylâ'dan kan almasından dolayı kendisinden

de aynı şekilde kan geldiğini, aşkın her ikisini bir ettiğini söyler. Bu konuşmayla beraber ümidi kalmayan baba evladıyla vedalaşarak evin yolunu tutar. Birkaç gün içinde de hasta yatağında hayata gözlerini yumar. Babasının öldüğü haberini bir gün Necd Dağı'nda dolaşırken bir avcı söyler. Mecnûn'u babasının mezarına kadar götürür. Mezarın başında kendini yerden yere çalar ve babasının mezarını kucaklayıp ağtlar okur ve ondan af diler.

Motif Nizâmî'den alınmıştır. Mecnûn'un kolundan kan gelmesi motifini mesnevisinde ilk kez Hâtifi kullanmıştır. Ancak Hâtifi'de motifin yeri farklıdır; oğlunun içinde bulunduğu durumdan dolayı muzdarip olan babası Mecnûn'u arayıp bulur, "Leylâ seni istiyor." diye kandırarak eve getirir. Evde Mecnûn'a öğütler verilir, "Sana başkasını alalım" der. Mecnûn teklifi reddeder. Bu esnada kolundan kan gelmeye başlar. Kan gelmesi motifi Şâhidî'de bulunmuyor.

Lârendeli Hamdî

Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn
Revâñ oldu yiñiden nâgehâñ hûn (3185)

Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı harâba
Atası düşdi ğamdan ıztırâba (3186)

Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam
Ki râhat derd-ile bu cāna merhem (3187)

Yidi feşşâddan niş anda cānān
Yiñümden budur aķduğı benüm ķan (3188)

Ol anda nişterden muztaribdür
Benüm uş bunda hālüm munķalibdür (3189)

Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışķ
Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışķ (3190)

Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān
İkimüz bir ten ü bir cānuz el-ān (3191)

35. Mecnûn'un Yolu Üzerinde "Leylâ vü Mecnûn" Suretlerinin Yan Yana Resmedildiğini Görmesi

Mecnûn, Leylâ'nın diyarına gitmek için yola düştüğü bir gün, yolu üzerinde, kendisinin ve Leylâ'nın resimlerinin yan yana çizildiği bir yere varır. Leylâ'nın resmini tırnaklarıyla kazır, kendi resmine ise dokunmaz. Olanı biteni seyreden halk, Mecnûn'a bunun sebebini sorarlar. Mecnûn, kendisine ten, sevgilisine ise can olmanın yakışacağını söyleyerek yoluna devam eder.

Motif küçük değişikliklerle Nizâmî'den alınmıştır. Nizâmî'nin mesnevisinde Mecnûn, yolu üzerinde Leylâ vü Mecnûn isimlerinin yan yana yazıldığı bir yaprak görür. Lârendeli Hamdî'de isimlerin yerini suretler alır. Şâhidî'de motif Nizâmî'de olduğu gibi kullanılmıştır. Hâtifi'de motif bulunmuyor.

Nizâmî

<i>Rûzî ze turîdegâh-e an deşt Ber xâk-e diyâr-e yâr bogzeşt</i>	<i>Her gün bir belâyla karşılaştığı çölde Yolu sevgilinin diyarına düşmüş çölde (2517)</i>
<i>Dîd ez qalem-e vefâ sereşte 'Leylî Mecnûn' behem neveşte</i>	<i>Vefâ kaleminin yaprağa yazdığını görmüş Yaprağa Leylâ vü Mecnûn yazdığını görmüş (2518)</i>
<i>Nâxon zed o an varaq xerâşîd Xod mând o refîq râ terâşîd</i>	<i>Tırnağıyla kazımış birini yaprağının üstünden Kendi kalmış, Leylâ'yı silmiş yaprak üstünden (2519)</i>

36. Mecnûn'un Yabanî Hayvanlarla Arkadaşlık Etmesi

Etrafındaki yabanî hayvanlar da onunla birlikte dirler. Mecnûn nereye gitse onlar da giderler, onu kötülüklerden korumaya çalışırlar.

Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un hayvanlarla kurmuş olduğu yakınlığı duruma uygun olan "Merv Padişahı ile Vezir" adlı hikâyeye ile açıklamaya çalışır. Lârendeli Hamdî motifi ve duruma uygun olan hikâyeyi Nizâmî'den almıştır. Bu motif Hâtifi ve Şâhidî'de bulunmuyor.

37. Mecnûn'un Leylâ'ya Bir Mektup Yazarak Evlenmesinden Dolayı Kendisine Sitem Etmesi

Leylâ'nın başkasıyla evlendiğini haber alan Mecnûn, kendisine bir mektup yazmak ister. Ancak yanında ne kalem ne de kâğıt bulur. Ertesi gün rastladığı bir arkadaşından kalem ve kâğıt alıp Leylâ'ya sitem dolu bir mektup yazar. Mektubu alan Leylâ çok sevinir. Ancak içindekileri okuyunca çok üzülür. Cevap olarak bir mektup ta kendisi kaleme alır. Evliliğinin anne ve baba zoruyla olduğunu, kendisine olan sevgisinin asla bitmeyeceğini ve sadakatının hiçbir zaman kaybolmayacağını yazar. Ayrıca vefat eden babası için taziyelerini iletir. Mektubu alan Mecnûn, çok sevinir ve huzur bulur.

Motif Nizâmî'de biraz daha farklıdır. Nizâmî'de mektubu ilk yazan Leylâ'dır. Mecnûn yabanî hayvanlar arasında otururken yanına yüzü nurlu bir atlı çıkagelir. Atlı, Leylâ'yı gördüğünü söyleyerek yanında getirdiği mektubu verir. Hâtifi'de mektubu Leylâ'nın evlenme haberini Mecnûn'a ulaştıran yaşlı kadınla gönderir. Şâhidî, bu konuda Nizâmî'yi takip eder.

Şâhidî

Baharım gül-sitânum tâze servim

Benüm kebk-i hırâmânum tezrevim (3436)

Ben aldum 'aşkınuñ varın virüb dil

Senüñ görñlün kimüñ mehrine mâyl (3440)

Eger çi kim kapuñdan düşmişim dūr

Ğamı 'aşkıñlayım 'âlemde meşhur (3445)

Urursın zahm girü rahm idersün

Çü rahmuñ var zaħm urıb nidersün (3448)

Firâkuñdan dilüm ger ola rencūr

Hakk itsün vashla görñlüñi mesrur (3503)

Benüm ger ola idbârim nihânî

Senüñ ikbâlüñ olsun câvidânî (3504)

38. Selim-i Âmirî'nin Mecnûn'u Ziyaret Etmesi, Mecnûn'un Yanına Annesini Getirmesi ve Mecnûn'un Annesinin Vefatı

Mecnûn'un kendisine her ay başında giyecek ve yiyecek gönderen Selim-i Âmirî isimli bir dayısı vardır. Bir gün kendisi Mecnûn'un yanına gelmeye karar verir. Yeğenin yemeyle içmeyle ilgisi olmadığını görünce "Padişah ile Zahid" hikâyesini anlatır. Dayısının anlattığı hikâye Mecnûn'un hoşuna gider. Mecnûn, dayısına durumunu merak ettiği annesini sorar. Selim-i Âmirî bir gün yanında Mecnûn'un annesiyle beraber Mecnûn'un yanına gelir. Anne, oğlunun perişan halini görüp üzülür. Artık ölümünün yaklaştığını, Mecnûn'un bu sefil yaşamından vazgeçmesi gerektiğini söyler. Mecnûn, bu şekilde davranmasının elinde olmadığı karşılığını verir; annesinden binlerce kez özür diler ve oradan uzaklaşır. Eve hayli üzgün ve kederli dönen anne, çok geçmeden hastalanır ve hayata gözlerini yumar. Dayısından ölüm haberini alan Mecnûn, annesinin mezarına kadar götürür. Mezarın başında kendini yerden yere çalar ve annesinin mezarını kucaklayıp ağıtlar okur ve ondan af diler.

Lârendeli Hamdî bu kısmı Nizâmî'den olduğu gibi almıştır. Hâtifi, Selim-i Âmirî karakterine yer vermediği gibi Mecnûn'un annesinin ölümüne de yer vermez. Şâhidî ise Selim-i Âmirî karakterine yer vermekle beraber "Padişah ile Zahid" hikâyesine yer vermez.

Lârendeli Hamdî

Ki Mecnûnuñ qarâbâtından anda
Var idi bir çayısı ol zamanda (3681)

Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm
Kıldardı herkese ihsân u in'âm (3684)

Çok aradı vü âhîr buldı ânı
Gök itmiş gördi dūdı āsumānı (3691)

Ayıtdı kim Selîm-i 'Âmirîyem
Ġamuñdan ölmedüm dağı diriyem (3695)

Bu hâl içre gözin yaş tutdı nāgāh
Anasın yād kılup eyledi āh (3758)

Selīm āgāh oldu ki ol belā-keş
Tutarmış anası mihrinden āteş (3762)

Görüp kân u vefâdan gevherini
Varup evden getürdi maderini (3763)

Gelüp gördi anı anası maḥzûn
Ki olmuş cümle aḥvâli diger-gûn (3764)

Ol aradan ğamile tûrdı nâçâr
Eve varup anası düşdi bīmâr (3801)

Çeküp zaḥmet atası gibi vâfir
Bu daḥı arzûdan oldu âḥir (3802)

39. Baharın Gelişiyle Arkadaşlarının Mecnûn’u Bağlarda Gezmeye Götürmeleri

Kış geçmiş bahar gelmiştir. Ancak Mecnûn, baharın geldiğinden habersiz, yabanî hayvanlarla beraber sürekli ağlamaktadır. Arkadaşlarından bazıları baharın geldiğini söyleyerek Mecnûn’a derdi, kederi bir kenara koymasını tavsiye ederler. Arkadaşları Leylâ’nın kendisini beklediğini söyleyerek bağlara doğru gelmeye ikna ederler. Mecnûn bir gül fidanın dibine oturur ve bir bülbülle birlikte feryat edip yeniden sahranın yolunu tutar.

Bu motif Nizâmî ve Şâhidî’de bulunmuyor. Hâtifi ise bu motifi kullanmıştır.

40. Leylâ vü Mecnûn’un Bir Pir’in Yardımıyla Buluşması ve Bu Esnada Rakibin Gelip Mecnûn’un Canına Kastetmesi

Leylâ, günlerini Mecnûn’u görebilmek arzusuyla geçirmekte; fakat İbn-i Selam’ın korkusundan dışarı adım atamamaktadır. Bir gece dışarı çıkma fırsatı bulan Leylâ, rastladığı Pir’e para ve kulağındaki küpeleri çıkarıp vererek Mecnûn’u getirmesini rica eder. Pir, nihayet Mecnûn’u bulur, Leylâ’nın mesajını iletir, gönderdiği elbiseleri giydirir. Önceden kararlaştırılan yere gelirler. Leylâ süslenerek Mecnûn’un yanına gider bir ağaç arkasında bekler ve yüzünü göstermez. Bunun sebebini soran ihtiyara cevap olarak: her ne kadar kocamı sevmesem de ona ihanet etmeyeceğimi ve fitneye yaklaşmayacağının ifade eder. Mecnûn, Leylâ’yı görmeden

ona beyitler okur. Bu sırada durumu haber alan ve ortaya çıkan Rakip (belirtilememekle beraber, Leylâ'nın kocası İbn-i Selâm'dır), Mecnûn 'u öldürmek için kılıçla saldırırsa da eli havada kaskatı kesilir. Öteki eline de aynı şey olunca, Mecnûn'dan affını diler. Mecnûn dua eder ve Rakip'in elleri düzelir. Bir ah çeker, sevgilisiyle vedalaşıp oradan uzaklaşır.

Leylâ'nın Mecnûn'u çağırması için küpelerini Pir'e verdiği kısım, Rakîb'in Mecnûn'u öldürmeye çalışması ve ellerinin havada kaskatı kesilmesi dışında Nizâmî'den alınmıştır. Lârendeli Hamdî rakîb motifini Hâtifi'den almış ve bu sahneye eklemiştir.

Lârendeli Hamdî

Meger bir gice fırsat buldı Leylî

Erinden fâriğ u yârına meyli (4046)

Çıkup evden biraz gitdi ırağa

Şererden başına od yağa yağa (4047)

Ûulağından çıkarup niçe gevher

Öpüp pîrûñ öñinde ÷odı yek-ser (4062)

Alup gevherleri vü cāmeyi pîr

Gönildi rāh-ı kūha nitekim şîr (4075)

Aradı meskenini kūh-ber-kūh

Harābe irdi çok ābāde enbūh (4076)

Leylâ vü Mecnûn görüşürken ismi verilmeyen rakip (ibn-i Selâm) ortaya çıkar:

Bular bu söz içindeydi ki nāgāh

Raķîb-i şūm u bed-kār oldı āgāh (4210)

Eline aluban bir tîğ-ı bürrān

İrişdi hışm-ıla çün şîr-i ğarrān (4211)

Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil

Ki Mecnūnuñ dōke ÷anını çün seyl (4212)

Diledi k'ura bir tîğ ol arada
Eli inmeyüben kaldı havada (4213)

Çılgıncı bir eline dağı aldı
Hem ol dağı havā yüzinde kaldı (4214)

Çün ol gâfil bu resme düşdi elden
İki bile eli kaldı 'amelden (4215)

Du'adan çünki tîğ-ı kahr yidi
Ayağına düşüp Mecnûna didi (4216)

Ki iy kûşe-nişîn-i Necd-i tevbe
Kerem-kānî vü sâhib-i vecd-i tevbe (4217)

Beni bu derdde koma giriftâr
Dile hâcet Hudâdan yine kurtar (4218)

Du'â kılup bu sözden soñra ol abdâl
Anı ol derdden kurtardı derhâl (4224)

Hâtifi'de olay biraz daha farklıdır: Mecnûn bir gün Leylâ'yı görmeye gider. Leylâ, pencereden Mecnûn'la görüşmeye başlar, Mecnûn'a kendisini babasından istemesini söyler. Bu sırada Rakîb çıkagelir. Elindeki kılıçla Mecnûn'a saldırır. Saldırdığı esnada eli havada kaskatı kesilince kılıcı diğer eline alır. O eli de havada asılı kalınca Mecnûn'un ermiş olduğunun farkına varır ve af diler. Mecnûn'un duasıyla Rakîb'in elleri düzelir.

Leylâ'nın küpelerini vererek Mecnûn'u çağırması ve rakîb motifine Şâhidî yer vermemiştir.

41. Selâm-ı Bağdadi'nin Necd Dağı'na Mecnûn'un Yanına Gelmesi

Bağdat şehrinde Selâm isimli, âşık tabiatlı bir genç yaşamaktadır. Mecnûn'un hikâyesinden ve şiirlerinden haberdar olan bu genç, onu ziyaret etmek için Necd Dağı'na gelir. Mecnûn'a kendini tanıtır ve yanında kalmak için Mecnûn'dan izin ister. Mecnûn, henüz çok genç olduğunu, yanında açlık ve sefalet bulacağını, zaruretlerin onu çabuk yıldıracağını söyler; yol yakinken dönmesini tavsiye eder. Selâm'ın bütün

sıkıntılara katlanabileceğini vadetmesi üzerine Mecnûn yanında kalmasına izin verir. Fakat Selâm, yemekten, içmekten, uyumaktan vazgeçmez; Mecnûn'un bütün bunlardan uzak olmasını da anlamaz ve ona akıl vermeye kalkar. Mecnûn da onu azarlar. Selâm, beraberinde getirdiği nevaleler tükenene kadar Mecnûn'un yanında kalır ve söylediği şiirleri hafızasına kaydeder. Mecnûn'un şiirlerini Bağdat halkına okur. Mecnûn'un şiirleri Bağdat'ta dilden dile dolaşır. Böylece Mecnûn'un şiirleri Selâm sayesinde Bağdat'ta bilinir hale gelir.

Lârendeli Hamdî'nin Nizâmî'den aldığı bu karakteri Şâhidî'de kullanmıştır. Hâtifi'de Selâm-ı Bağdadî karakteri bulunmaz.

Lârendeli Hamdî

Var idi bir yigit 'âşık-ı tabî'at
Cihânı hiçe şaymışdı hakîkat (4240)

Virürdi baht aña devlet selâmın
Ki atası Selâm urmuşdı namın (4244)

Ki düşdi ârzü âhîr Selâme
Ki Mecnûna gele andan selâme (4250)

Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz
Gönildi râh-ı Necde eyleyüp hîz (4251)

Ayrıca Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un Necd Dağı'nda otuz yıl geçirdiğini belirtiyor. Bu süre diğer mesnevilerde belirtilmiyor. Lârendeli Hamdî Mecnûn'un perişan bir halde otuz yıl geçirdiğini şu beyitle anlatır:

Bu resme hâl ile Mecnûn-ı bî-dil
Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl (4403)

42. Zeyd ü Zeyneb Kıssası

O zamanda Zeyd adlı, temiz yaratılışlı, aşk acısına aşına, fakir bir genç vardır. Bu genç, amcasının kızı Zeyneb'e âşıktır. Zeyneb de onu sevmektedir. Fakat amcası, kızını Zeyd'e değil zengin bir adama verir. Umudu kesilen Zeyd deliği gibi çöllere düşer, yemekten, uykudan kesilir. Leylâ, komşusu olan Zeyd'in durumunu bilmekte ve

zaman zaman onu çağırarak beraber dertleşmektedir. Zeyd, Leylâ vü Mecnûn arasındaki haberleşmeyi de sağlamaktadır.

Lârendeli Hamdî

İşidüñ yine bir turfe hikâyet
Ki üstâd eyle kılmışdur rivayet (4406)

Esîr-i 'ışk zindân-ı cefâda
Vücûdî ğark-ı 'ummân-ı belada (4412)

Nişân-ı Zeyd birle nâmı mevşûf
Güzellikde çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf (4413)

Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hûb
K'aña dil virüp idinmişdi maţlûb (4415)

Yüzi hûb idi pâķize-nihâdı
Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı (4435)

Yoğ idi bundan artuķ 'aybı hergiz
Ki müflis idi faķr itmişdi 'âciz (4438)

Diledi 'ammisinden virmedi māl
Kızı da almağa çok eyledi āl (4439)

Velî ne māl virdi ne hō duķter
İşi Zeydüñ be-ġâyet düşdi ebter (4440)

Zeyd ü Zeyneb kıssası “Şair-i İlhakî'nin Nizâmî'ye yaptığı eklemelerdendir” (Levend, 1959: 11). Lârendeli Hamdî ve Şâhidî, kıssayı İlhakî'nin işleyişine sadık kalarak mesnevilerine almışlardır. Hâtifi ise bu kıssa ve kahramanlarına yer vermemiştir.

Şâhidî

Civân idi latîf ü hûb-mevzûn
İderdi nazm sözde dürr-i meknûn
Adı Zeyd idi ahlâkıla mevsûf

Çü 'Amr Zeyd hüsn idi ma'rûf (3858-59)

Atası kardeşinüñ kızına dil

Virüb olmışdı cândan aña mâyil (3861)

Sanavber kadd ü sîmîn ten şeker-leb

Semen had sîb ğab ğab âdi Zeyneb

Sevüb cânıyla Zeyd ol dil-nüvâzı

Hayâliyle kılurdu 'ışk bâzı (3878-79)

43. İbn-i Selâm'ın Ölmesi

Leylâ'dan yüz bulamayan İbn-i Selâm daha fazla dayanamayarak hastalanır ve çok geçmeden de vefat eder. Arap adetlerine göre kocası öldüğü için iki yıl matem tutmaya başlar. Leylâ kocasının ölümünü bahane ederek Mecnûn için ağlayıp feryat eder ve yüzünü iki yıl kimseye göstermez.

Vakayı Lârendeli Hamdî ve Şâhidî, Nizâmîden aynen almışlardır. Hâtifi'de ise İbn-i Selâm kendisine yüz vermeyen Leylâ'yı boşadıktan sonra sahneden çekilir.

Nizâmî

<i>Şod şûy-e vey ez derîğ o tîmâr</i> <i>Dûr ez rux-e an 'erûs, bimâr</i>	<i>Kocası mihnet çekmekten usanmış</i> <i>O gelinden uzak olsun hastalanmış (3380)</i>
<i>Oftâd mizâc ez istiqâmet</i> <i>Reft İbn-e Selâm râ selâmet</i>	<i>İbn-i Selâm'ın sağlık dengesi bozulmuş</i> <i>Bir hastalığa yakalanıp, yatağa esir olmuş (3381)</i>
<i>Efşand ço bâd ber cihan dest</i> <i>Câneş ze şikence-ye cihan rest</i>	<i>Rüzgâr gibi dünyaya el sallayarak gitmiş</i> <i>Canı dünya işkencesinden kurtulup gitmiş (3398)</i>
<i>Mî kerd ze behr-e şûy feryâd</i> <i>V'âverde nohofte dûst râ yâd</i>	<i>Eşi öldü diye ağıt yakıp feryat ediyormuş</i> <i>Bir yandan da gizlice aşkını hatırlıyormuş (3411)</i>
<i>Ez mihnet-e dûst mûy mî kend</i> <i>Emmâ be tufeyl şûy mî kend</i>	<i>Sevgilisini anarak saçını, başını yoluyormuş</i> <i>Ölen kocası için ağlıyormuş gibi yapıyormuş (3412)</i>
<i>Resm-e 'Arabest k'ez pes-e şûy</i>	<i>Araplarda âdettir, koca öldüğü zaman</i>

<i>Nenmâyed zen be hîçkes rûy</i>	<i>Kadın yüz göstermez kimseye o zaman (3416)</i>
<i>Sâlf do be xâne der neşîned</i>	<i>İki yıl bir yere gitmez, hep evde oturur</i>
<i>Û der kes o kes der û nebîned</i>	<i>Ne kimseyi görür, ne de kimse onu görür (3417)</i>

44. Zeyd ü Zeyneb'in Yakınları

Zeyd, yakınlarının yardımıyla Zeyneb'le görüşmeyi başarır. Bu görüşmeler şehvetten uzak, masum sohbetler olarak cereyan eder.

Zeyd ü Zeyneb'in görüşmeleri Şair-i İlhakî'nin Nizâmî'ye yaptığı ilâvede de bu şekilde geçmektedir. Bu bölüm diğer mesnevilerde geçmemektedir.

Şâhidî'de Zeyd ve Zeyneb arasında aşk, mutlu sonla biter. İki âşığın haline üzülen kabile halkı Zeyneb'in babasına yalvarırlar. Razı olmadığı takdirde hallerinin Leylâ vü Mecnûn'a benzeyeceklerini söylerler:

Rızâ virmeziseñ meftûn olırlar

Soñ ucı Kays veş Mecnûn olırlar

Degül Mecnûn terk idüb cihânı

Virürler hasret ü derdile cânı

Buları yoğ ider 'aşkıñ melâli

Kılur boynuña hüznile vebâli (4563-65)

45. Zeyd'in İbn-i Selâm'ın Vefatı Haberini Mecnûn'a Ulaştırması

Zeyd, İbn-i Selâm'ın ölümünü Mecnûn'a haber verir. Mecnûn sevinmekle beraber, Leylâ'nın önünde can verdiği için İbn-i Selâm'ı kıskanır.

Motif Nizâmî'ye İlhakî'nin eklemelerindendir. Lârendeli Hamdî, İlhakî'nin Mecnûn'un Zeyd'e "İbn-i Selâm ömrünü sana bağışladı, dedin. Oysaki Leylâ'ya bağışladı demeliydin" (Levend, 1959: 27) demesini Zeyd'in de bunun üzerine ona, Leylâ vü Mecnûn isimlerini yan yana gördüğü vakit Leylâ'nın ismini silmesini hatırlatmasını almamıştır.

Lârendeli Hamdî

Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ

Maqâmı dağme oldı ol hümāmuñ (4649)

Varup efğan-gehinde itdi nāgāh
Dil-i Mecnûnı bu hâletden āgāh (4651)

Biraz ağladı vü kıldı ferāgat
Didi Hâk kıla hâkında hidayet (4661)

Hudā rahmetler itmiş cāvidāni
Ki virmiş Leylînüñ öñinde cānı (4662)

Şâhidî'de, İbn-i Selâm'ın ölüm haberini Mecnûn'a getirmesine yer vermiştir.

46. Leylâ'nın Yalnızlıktan Şikâyet Etmesi ve Zeyd'in Mecnûn'u Yanına Getirmesi

Leylâ bir gece yalnız başına evindeyken, mumla konuşur. Muma yalnızlıktan şikâyet eder. Zeyd'i çağırır. Mecnûn'u getirmesini söyleyerek Mecnûn için yeni bir elbise verir. Zeyd, Mecnûn'a Leylâ'nın davetini iletir. Mecnûn, Zeyd'le beraber yola çıkar. Yabanî hayvanlar da peşlerinden gelmektedir. Bu azametli yürüyüş, Leylâ'nın kapısına kadar sürer. Vahşi hayvanlar sevgililerin etrafını çevirerek yanlarına kimseyi yaklaştırmazlar. Olanı biteni görenler hayrete düşerler. İki sevgili bir süre felekten şikâyet ederler ve aralarında yalnızca Allah'ın bildiği şeyler konuşurlar. Mecnûn, bu dünyada Leylâ'dan ayrılmanın vaktinin geldiğini hisseder. Leylâ'nın yanından ayrılır ve sahranın yolunu tutar.

Son görüşmenin anlatıldığı bu kısım İlhakî'nin Nizâmî'ye ilâvesinde de aynı şekildedir. Şâhidî, vakayı aynen nakleder. Bununla beraber Şâhidî, bu rivayete baştan ve sondan bazı küçük ilâvelerde bulunur. Onda Leylâ'nın yalnızlıktan şikâyet edip mumla konuşmasının öncesinde bir “nahlistan” sahnesi bulunur. Leylâ bir gün arkadaşlarıyla birlikte “nahlistan”a gider. Leylâ bu sırada uykuya dalar ve rüyasında Mecnûn'un şiir okuduğunu görür. Uyanınca ağlamaya başlar. Bunun üzerine arkadaşları da onu alıp evine götürürler. Leylâ gecenin yalnızlığında mumla söyleşir. Sonra Zeyd'i çağırarak Mecnûn'u görmek istediğini söyler. Zeyd'de Nizâmî'de geçtiği gibi Mecnûn'u getirtir. Ancak bu sahne Şâhidî'de âşıkların son kez görüşmesi değildir. Onda bu kısmı takip eden bölümde Leylâ vü Mecnûn bir kez daha buluşurlar. Leylâ bir gün Mecnûn'u görme özlemiyle yanarken, Mecnûn'u kendinden geçmiş bir halde yatarken bulur. Ayılınca sevdiğine kendini tanıtır, ancak Mecnûn, aralarından

ikiliğin kalktığını, bu yolda âşık ve maşukun bir olduğunu söyleyerek Leylâ'ya yüz vermez

Hâtifi'de Leylâ vü Mecnûn'un son karşılaşmaları Leylâ'nın kabilesiyle birlikte kervanla yol alması esnasında gerçekleşir. Leylâ bir gün kervanla beraber yol alırken devesi üzerinde uyuya kalır. Uyandığında devesinin kervandan ayrıldığını farkeder. O esnada uzakta birini görür ve devesini o yöne sürer. Adam kendisinin Kays adlı bir divane olduğunu söyleyince Leylâ hemen devesinden iner, kendini tanıtır. Mecnûn, Leylâ'nın sesini duyunca kendinden geçip bayılır. Kendine geldikten sonra iki âşık bir müddet konuşurlar. Leylâ kavuşmanın vakti geldiğini söyler. Mecnûn, Leylâ'nın bu isteğini dedikodudan korkarak reddeder. Sonra Leylâ'yı evine kadar götürür.

47. Leylâ'nın Ölümü

Bir sonbahar gecesinde Leylâ, rüyasında Mecnûn'un öldüğünü görür ve bu rüyanın tesiriyle hastalanıp yatağa düşer. Çağrılan tabip, Leylâ'da iyileşme ümidi görmez. Hastalığı gittikçe artan Leylâ, annesinden kendisine çektirdiklerinden dolayı helallik ister; öldüğü zaman Mecnûn'un sokağının toprağından gözüne sürme çekilmesini, aşk şehidi olduğu için, vücudunun gözyaşıyla yıkanıp kanlı kefene sarılmasını vasiyet eder. Vasiyetini bitirir bitirmez de ölür. Kızını kaybeden anne karalar giyer, saçını başını yolarak yas tutar. Leylâ, kalabalık ve hazin bir merasimle defnedilir.

Lârendeli Hamdî, Leylâ'nın rüyasında Mecnûn'un öldüğünü görüp hastalanması dışında bu bahiste Nizâmî'yi takip eder. Hâtifi Leylâ'nın ölümünü Nizâmî'de geçtiği gibi nakleder.

Şâhidî'de bu motif; Leylâ'nın ölüm haberini alan Mecnûn oynayarak çölden gelir, kalabalığa karışır. Leylâ kabre konurken yerinden sıçrar ve tabuta sarılır ve orada can verir. Şâhidî bu kısmı Hüsrev'in nakline dayanarak anlatır.

Şâhidî

Hevâ yolında idüb zühresi çâk

Fenâ iklimine 'azm itdi çâlâk (5205)

Çün idüb terk-i ten mülkini cânım

Gide ol dost derdinden revânum (5219)

Çü Leylâ hasretiyle terk idüb taht

Cenâze merkebine bağlaya raht (5229)

Gidergil çevre yanumdan rakîbi

Haberdâr eyle hâlûmden habîbi (5230)

Senüñ 'aşkuñ yolında oldı sâdik

Saña kurbâna cânın gördi lâyıık (5255)

48. Leylâ'nın Vasiyeti Doğrultusunda Annesinin Kızının Ölüm Haberini Mecnûn'a Ulaştırması

Leylâ'nın annesi, kızının vasiyetini yerine getirmek için Mecnûn'a Leylâ'nın ölüm haberini verir ve beraber yas tutmayı teklif eder.

Lârendeli Hamdî bu kısımda Nizâmî'nin değil Hâtifi'nin naklini esas alır. Nizâmî'ye Şair-i İlhakî'nin yaptığı eklemeye “Mecnûn'a ölüm haberini getiren Leylâ'nın annesi değil Zeyd'dir” (Kütük, 2002: 365).

Nizâmî

<i>K'ez hâdise-ye vefât-e an mâh</i> <i>Çon Qeys-e şikeste-del şod âgâh</i>	<i>O ay yüzlü Hakk'ın rahmetine kavuşunca</i> <i>Gönlü kırık Kays olaydan haberdar olunca 3497</i>
<i>Âmed suy-e an hazîre cûşan</i> <i>Çon ebr şod ez derûn xurûşan</i>	<i>Koşmuş Leylâ'nın kabrine kalbi çarparak</i> <i>Yüklü bulutlar gibi için için kaynarak (3499)</i>
<i>Ser ber ser-e xâk û nihâdî</i> <i>Ber xak hezâr bûse dâdî</i>	<i>Mezarının toprağına yüz sürermiş</i> <i>Leylâ diye bin kez toprağı öpermiş (3534)</i>
<i>V'axer ço be kâr-e xîş der mând</i> <i>Û nîz rahîl-nâme ber xând</i>	<i>Sonunda bu koşuşturmaya dayanamamış</i> <i>O da göç kösünü çalıp, öte yana yollanmış (3545)</i>

Şâhidî'de bu motif; Leylâ'nın annesine vasiyetinde, cenazem deveye yüklendiği zaman Mecnûn'u çağır, gelip ağlasın, mezarımın başında bulunsun der. Ölüm haberini alan Mecnûn oynayarak çölden gelir, kalabalığa karışır. Leylâ kabre konurken yerinden sıçrar ve tabuta sarılır ve orada can verir. Şâhidî bu kısmı Hüsrev'in nakline dayanarak anlatır.

49. Mecnûn'un Ölümü

Mecnûn, Leylâ'nın öldüğüne inanmak istemez. Kendini kaybeder, düşüp bayılır. Akli başına gelince Allah'tan ölüm diler. Peşinde vahşi hayvanlar olduğu halde Leylâ'nın kabri başına gider. Leylâ'nın kabrini kucaklar ve öylece can verir. Vahşi hayvanlar Leylâ'nın kabri üzerinde can veren Mecnûn 'un etrafını çevirirler ve oraya kimseyi yaklaştırmazlar.

Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un ölümünü naklederken Nizâmî'yi takip etmekle birlikte, Nizâmî'den Leylâ'nın ölüm haberini alan Mecnûn'un hemen Leylâ'nın kabrine gidip can vermesiyle ayrılır. Nizâmî'de Zeyd'den ölüm haberini alan Mecnûn, Leylâ'nın kabri başında hemen can vermez. Bir süre Leylâ'nın kabri başında kaldıktan sonra yeniden çöllere döner. Belli bir zaman sonra tekrar gelir ve toprağı öper ve birkaç gün orada kalır. Ardından tekrar çöllere döner. Mecnûn yine kabrin başına gelir ve üçüncü gelişinde mezara kapanıp ölür. Vakanın bundan sonrası Nizâmî ve Lârendeli Hamdî'de ortakır.

Hâtifi'de Leylâ'nın öldüğünü öğrenen Mecnûn, ağlar, dövünür. Allah'a yalvararak ölümünü ister. Nihayet "Leylâ" diyerek can verir. Lârendeli Hamdî'de Mecnûn'un haberi alır almaz can vermesi, hadisenin Leylâ'nın kabri üzerinde gerçekleşmesi haricinde, Hâtifi'nin tesiriyle olmalıdır.

Şâhidî'de bu motif; Leylâ'nın ölüm haberini alan Mecnûn oynayarak çölden gelir, kalabalığa karışır. Leylâ kabre konurken yerinden sıçrar ve tabuta sarılır ve orada can verir.

Şâhidî

İçelüm zevk-i bezminüñ şarâbın

Açalum şevk dersinüñ kitâbın (5347)

Çi ger ğam bizi itmişdi mükedder

Safâ yüzinden olalım münevver (5349)

Bu uyhûdan ki yok câne melâlet

Başum kaldurmayam ire kıyâmet (5355)

Gerek bir kabr bize ol dahi teng

İki ten ki eyledi birlige âheng (5356)

Bu halk içinde kim olmuştu pest

Yerinden sıçradı Mecnûn ser-mest (5383)

Salub lahdine özin düşen berdüş

İrüb itdi habîbini der-âgûş (5384)

Revân olmuş revânı kâni gitmiş

Beden kalmış yerinde cânı gitmiş (5390)

50. Mecnûn'un Bedeninin Bu Şekilde Bir Yıl Bir Ay Kalması, Sonra Yakınları Tarafından Leylâ'nın Yanına Gömülmesi

Rivayete göre Mecnûn 'un cesedi bu şekilde bir yıl bir ay kalır. Halk, çevresini vahşi hayvanların sardığı bu cesede yaklaştırmaya cesaret edemez. Sonunda Mecnûn 'un cesedi çürür, sadece kemikleri kalır. Buna rağmen hiçbir hayvan kemiklere dokunmaz. Çevresindeki hayvanların bir kısmı Mecnûn 'un peşi sıra ölür, bir kısmı da yeniden Necd Dağı'nın yolunu tutar. Bu hikâye her yerde anlatılmaya başlanır. Bu şekilde Mecnûn'un öldüğünü haber alan akrabaları gelirler ve Mecnûn'un kemiklerini bulurlar. Aralarındaki akıl sahibi kimseler, iki âşığın hayatta birbirlerine kavuşma ümidiyle yaşadıklarını; fakat muratlarına nail olamadıklarını söyleyerek Mecnûn'u, Leylâ'nın yanına gömmeyi kararlaştırırlar. Mecnûn'un mezarından, Leylâ'nın mezarına bir pencere açarlar. Bu iki kabrin etrafına son derece güzel bir imaret yaparlar. Adını "Ziyaret-gah-ı Ervah-ı Muhibbin" koyarlar. Ziyaretlerine gelen hacet sahiplerinin istekleri hemen gerçekleşir.

Motif Nizâmî'den alınmakla beraber, Lârendeli Hamdî bu kısımda yaptığı küçük bir değişiklik, onu, Mecnûn'un gömülmesi sahnesini işleyen diğer şairlerin hiçbirinde bulunmayan bir motife götürmüştür. Lârendeli Hamdî kahramanlarını Nizâmî gibi aynı mezara yan yana gömmez; Mecnûn için Leylâ'nın mezarının yanına bir kabir daha kazılıp hazırlanır ve Mecnûn oraya gömülür. Ancak feraset sahipleri kimseler iki mezarı bir pencereyle birbirine bağlamayı kararlaştırırlar:

Pes ol iki mezâruñ ortasından

Geçürdiler biri birine revzen (5269)

Lârendeli Hamdî'nin Nizâmî'ye yaptığı bir ilave de Leylâ vü Mecnûn'un türbelerine "Ziyaret-gah-ı Ervah-ı Muhibbin" adını vermesidir:

Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn

Ziyâretgâh-ı Ervâh-ı Muhibbîn (5291)

Şâhidî ufak değişikliklerle Nizâmî'yi esas alır. Hâtifi'de Mecnûn'un cesedini oradan geçen bir hac kafilesi bulur. Kafiledekiler Mecnûn'u yıkadıktan sonra kefenleyerek gömerler.

51. Zeyd'in Rüyası

Leylâ vü Mecnûn öldükten sonra, arkadaşsız kalan Zeyd, sürekli kabirlerini ziyaret eder. Zeyd, iki âşığın ölümlerinden sonraki hallerini merak etmektedir. Bu düşünce ile yattığı bir gece rüyasında, bir meleğin kendisini elinden tutup cennette bir gül bahçesine götürdüğünü görür. Bu bahçede gül ağacının gölgesine kurulmuş, yüksek bir taht üzerinde iki melek, ellerinde kadehler olduğu halde oturmakta, dünyada yaşadıklarından bahsetmekte, sevişip uykuya dalmaktadırlar. Zeyd, bunlara hizmet eden ihtiyara bu meleklerin kim olduğunu, böyle yüce bir makama nasıl kavuştuklarını sorar. İhtiyar da bunların isimlerinin Leylâ vü Mecnûn olduğunu, dünyada çektikleri sıkıntı ve eziyetlerden dolayı bu merteye kavuştuklarını söyler. Zeyd gördüğü rüyayı herkese anlatır. Halk, Zeyd'in rüyasıyla iki âşığın ölümlerinden sonraki durumlarından haberdar olur.

Hâtifi'de bu motif bulunmuyor. Lârendeli Hamdî, Zeyd'in rüyası motifini Nizâmî'nin eserine Şair-i İlhakî'nin yaptığı eklemelerden almıştır. Eserinde Zeyd'in rüyası motifine yer veren Şâhidî'de farklı olarak ihtiyarın yerini “ferhunde-didâr” bir adam alır. Ayrıca Zeyd, gördüğü rüyanın sırrını Leylâ vü Mecnûn'un mezarına yazarak halkın duymasına vesile olur.

Şâhidî

Yaturken bunlaruñ kabrinde bir gün

Gelür göñline kim bu hâl-i Mecnûn (5487)

Dökerdi katre katre dîdeden âb

Bu fikr içinde gözün bağladı h'âb (5493)

Yaturken hüznile efkâr içinde

Görir kendüyi bir gülzâr içinde (5494)

İki meh manzar u hurşîd-i peyker

Oturmuş ferşüñ üstinde berâber (5507)

*Buları gözleriniñ Zeyd-i dildâr
Görir yanında bir Ferhunde-dîdâr (5514)*

*Turur bunlara oldu nâzır olmuş
Ne hizmet ola diyü hâzır olmuş (5515)*

*Ki buldular murâdıyla tesellî
Biri Mecnûn'dur birisi Leylâ (5522)*

*Yazub bu hâb-ı sırrını mezâra
Didi remzini halka âşikâre (5535)*

*Bular unuttığını 'ışk-ı cemmâş
Cihân halkına oldu Zeydden fâş (5536)*

52. Kıyaslama İçin Sonuç

Leylâ vü Mecnûn için Lârendeli Hamdî'nin takip ettiği ana kaynak Nizâmî'dir. Bunun dışında Hâtifi'nin de etkisinde kaldığı açıktır. Camî'nin tesiri görülmemekle birlikte Hüsrev'in iki motifini esere dahil etmiştir. Bu iki motiften ilki; arkadaşları tarafından Mecnûn'un 'çemenzâr'a götürülmesi, diğeri ise, Leylâ'nın arkadaşlarıyla 'nahlistan'a gitmesidir. Lârendeli Hamdî Nizâmî ve Hâtifi'nin rivayetlerini bir araya getirerek eseri genişletmiş, bazı motifleri değiştirmiş, hikâyeye kendisinden önce mevzuyla kaleme alan şairlerde bulunmayan motifler de eklemiştir. Bunların en önemlileri Mecnûn'un doğumunu babasına sunulan bir ayvaya bağlaması ve Leylâ vü Mecnûn'un tanışma faslını diğeri Leylâ vü Mecnûn'ların aksine okulda değil de rüya yoluyla gerçekleştirmesidir. Bütün bunlar eserin hacmini artırmakla kalmayıp ona bir masal havası da vermiştir. Ali Nihad Tarlan, "Lârendeli Hamdî'nin eserini naklettiği rivayetler bakımından bir hayli yüklü" (Tarlan, 1922: 229) bulur. "Eser edebiyatımızda Leylâ vü Mecnûn'lar arasında Şâhidî'nin 5660 beyitlik" (Erbay, 2012: 679) mesnevisinden sonra 5441 beyitle en hacimli ikinci eser olarak yer almaktadır.

3. SONUÇ

On altıncı yüzyılda kaleme alınan Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi dil bakımından klâsik Osmanlı Türkçesinin başlangıcını verir. Eserin müellifi çalışmamız boyunca ifade ettiğimiz gibi devrinde çok tanınan bir şair değildir. Genel itibarıyla iyi bir eğitim aldığı ve Arapça ve Farsçaya hâkim olduğu eserinden anlaşılmaktadır. Eserin başından itibaren dil açısından incelemeye başlarsak, görünüşte bir hayli yabancı kelimeye yer verildiğine şahit oluruz. Ele alınan beyitlerde yer yer bir mısraın Farsça tamlamalardan meydana gelmesi, kaleme alındığı dönem icabı Türk edebiyatının yabancı kelime ve terkiplere oldukça açıldığı bir durum, eserimizde de hakimdir. Ancak konu ilerledikçe asıl metinde bu durum, Leylâ vü Mecnûn'un en nihayet bir aşk hikâyesi olması sebebiyle gittikçe daha anlaşılır bir hal alır. Dilin iç ve dış tarihini ilgilendiren bu durumun yanında, Türkçe açısından bakacak olursak, eserin Eski Anadolu Türkçesi içinde yer aldığını görürüz. Ancak yine de Anadolu Türkçesindeki açık ve anlaşılır durum metnimizde görülmez. Bu daha ziyade Arapça ve Farsçadan dilimize giren kelimelerin fazla olmasından kaynaklanır. Özellikle şair Farsça kelime ve tamlamalara daha çok yer vermiştir. Bir gelenek icabı olarak eserde, başlıklar da Farsça yazılmıştır. Lârendeli Hamdî, mesnevisinde aruz veznini kullanır. Bu konuda da asgarî düzeyde vezin kusuru yaparak vezne olan hakimiyetini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Toplamda altı vezin kullanan Lârendeli Hamdî eserini aruzun hezec bahrinin “mefâîlün mefâîlün feûlün” kalıbıyla kaleme almıştır. Geriye kalan beş vezni ise eser içinde yer alan gazel ve kasidelerinde kullanmıştır.

Ali Nihad Tarlan da Lârendeli Hamdî'nin eserini değerlendirirken şöyle söylemektedir: “Hamdî-i Lârendevî'nin lisânı oldukça pürüzlüdür. Buna rağmen şayân-ı hayretbir kudret-i şi'riyyesi vardır. Hayâli vâsî'dir. Eseri çok yüklüdür. Hemen hemen eslafındaki bütün vakayî'i almıştır. Bunlar arasında bir irtibât-i mantıkî gözetmez. İlave ettiği hususiyetlerle eseri biraz avâmî “masal” tarzına yaklaştırmıştır. Nizâmî'den çok tercümeleri vardır. Fakat bunları mâhirâne yapmıştır. Tasvir kısımları çok güzeldir. Umumiyet itibarıyla Lârendeli Hamdî'nin eseri tercüme ile telif arasında kalmıştır ki şâir kendi şahsiyetiyle -fazla tercümesine rağmen- ikinci şıkka daha ziyâde meyletmıştır” (Levend, 1959: 163).

Çalışmamızın ekler (Kelime sayıları raporu, Kelime grupları sayıları raporu ve Sözlük) kısmı hariç inceleme bölümü üç kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısım giriş bölümü ve alt başlık olarak sözlük kullanımı, Leylâ vü Mecnûn mesnevisi hakkında genel bilgi ve Arap, Fars ve Türk toplumlarında Leylâ vü Mecnûn

mesnevisini kaleme alanlar hakkında bilgi; ikinci kısım Lârendeli Hamdî'nin yetiştiği muhit olan Karaman/Lârende, Karaman'da yetişen şahsiyetler ve Lârendeli Hamdî'nin hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgi; üçüncü ve son kısımda ise Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi ana başlığı altında eserinin tanıtıldığı ve bu başlık etrafında olay örgüsü, ara hikâyeler, kişiler, mekân, motifler, sosyal hayat ve kültürel unsurlar, edebi sanatlar, yinelemeler ve söz tekrarları, aliterasyon – asonans, ikilemeler, deyimler ve atasözleri, dini ve tasavvufi unsurlar ve eserimizin kıyaslamaya dahil ettiğimiz diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevileriyle olan benzerlik yada farklılıklarının verildiği alt başlıklardan meydana gelmektedir.

Özellikle tasavvuf ve Leylâ vü Mecnûn'ların kıyaslamaya dahil edildiği bölümler inceleme kısmının en geniş ve en önemli bölümlerini ihtiva etmektedir. Tasavvuf bölümünde sadece Lârendeli Hamdî'nin konuya ilişkin mesnevisinden örnekler verilmemiş; bu konuda otorite olarak kabul edilen kişilerden konuya ilişkin mensur ve manzum alıntılar yapılmıştır. Bu isimler mutasavvıf kimlikleriyle ön plana çıkmış Celâleddîn-i Rûmî, Yunus Emre, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, İbn Arabî ve Kuşeyrî gibi önemli şahsiyetlerdir.

Bir başka önemli başlık olan Leylâ vü Mecnûn'ların kıyaslanması kısmı için şunları söyleyebiliriz: Lârendeli Hamdî, eserini daha önceki Leylâ vü Mecnûn mesnevilerini göz önünde bulundurarak kaleme almıştır. Genellikle onlarda geçen bütün motifleri almıştır. Eserde olayların derece derece ve planlı bir şekilde geliştirildiği tahkiyede eksik bir nokta bırakmamaya gayret edildiği görülmektedir. Olayların sıralamasında öncelikle Nizâmî'yi takip ettiği anlaşılmaktadır. Hikâyenin gidişatına bakıldığında bütün olaylar arası bağlantıların oldukça kabul edilebilecek bir biçimde kurulduğu görülmektedir. Şair eserindeki bütün ayrıntıların gerçek hayata yakın şekilde olmasını sürekli göz önünde bulundurduğu halde mesnevisine 'ayva' motifi gibi efsanevî unsurları da eklemiştir. Eserdeki kış, bahar ve savaş sahnelerinde şairin tasvirleri olağanüstüdür. Eserde yer alan bütün karakterlerin vasıfları, endişe ve heyecan durumundaki halleri ihmal edilmeden yansıtılmaya çalışılmıştır. Lârendeli Hamdî eserinin başında söylediği beytiyle

Ne ben Mecnûnam u ne Leylâ cânân
İkimüz bir ten ü bir cânuz el-ân (3191)

Eserini tasavvufî bir bağlamda yazıldığına dair ilk işarettir. Ayrıca "Der Hatime-i Kitâb"da bazı tasavvufî terimlerden bahsederek eserini tamamlamıştır.

Lârendeli Hamdî'nin diğer şairlerden aldığı motiflerin yanında eserine kendisi de zarif motifler de ilave etmiştir. Başkalarından aldığı motifleri kendi potasında eritmiş olmakla birlikte bazı motifler arasında da bağ kuramamıştır. Bu durumda “Der İhtilaf-i Rivayet” başlıklı kısım açar ve istediği diğer motifi de aktarır. Lârendeli Hamdî, mesnevisinde sadece Nizâmî, Câmî ve Nevâî'den bahseder. Halbuki kendisinin, Hamdullah Hamdî, Hatifi ve Şâhidî'den de istifade ettiğini görmekteyiz. Lârendeli Hamdî'nin eserinde bulunan ve diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinde bulunmayan motifler maddeler halinde aşağıda sıralanmıştır.

1. Oğlu olmayan Arap şahına bir Abdâl tarafından kendisine ayva ikram edilmesi ve bir erkek evlada sahip olacağının müjdelenmesi,
2. Dört yaşına okula giden Kays'ın üç yılda bütün ilimleri öğrenmesi ve kendisinin başkalarına bu ilimleri öğretecek seviyeye ulaşması,
3. Kays ile Leylâ'nın birbirlerini rüyada görüp âşık olmaları,
4. Mecnûn'un babası, Leylâ'yı oğluna uğursuz bir saatte istediği için teklifinin reddedilmesi,
5. Mecnûn'un deli olup olmadığının anlaşılması için sınava tabi tutulduğu esnada Leylâ'nın köpeğini kucaklaması ve yanında duran mumu tekmelemesi,
6. Nevfel, Leylâ'nın köpeğini severken Mecnûn'a rastlaması,
7. Leylâ'nın kabilesinin Mecnûn'u öldürmeye karar vermesi haberini Leylâ tarafından ulaştırılması ve gizlenmesinin tavsiye edilmesi,
8. Leylâ'nın evlendiği haberini getiren yaşlı kadın tarafından Mecnûn'a kendi kızının teklif edilmesi.

Bu motifler muhtemelen Lârendeli Hamdî'nin kendisi tarafından mesneviye eklenmiştir.

Bir sözlük hazırlama projesi olan TEBDİZ bünyesinde hazırlanan bu çalışma yukarıda bahsedilen özel amaçların yanında bazı genel amaçlara da hizmet etmeyi hedeflemiştir. Hazırlanan bu çalışma, Osmanlı şiiri sahasında çalışan ve XVI. Yüzyıl Türk edebiyatı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için alfabetik olmasıyla ve sözcüklerin kullanım sıklığını da vermesiyle çeşitli faydalar sağlamakta, ferdî üslûba yönelik çalışmalarda, mukayeseli bir yol izlenebilmesini kolaylaştırmaktadır. 5441 beytin bulunduğu mesnevîde öncelikle kelimeler ve kelime grupları tespit edilip, internet

tabanlı TEBDİZ sisteminin de yardımıyla, bu kelime ve kelime grupları alfabetik sıraya konulup tek tek anlamlandırılarak neticede “bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük” isimli bir çalışma meydana getirilmiştir. Kelime ve kelime gruplarını anlamlandırma sürecinde çeşitli sözlükler başta olmak üzere hayli zengin kaynaklar listesinden yararlanılmıştır. Fakat bazı kelime ya da kelime gruplarının anlamları verilirken, bağlam dâhilinde bu sözlük ya da kaynaklar yetersiz kalmıştır. Bu durumda öznel yorumlara müracaat edilerek kelimelere yeni manalar yüklenmiştir. Netice itibariyle; “*Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*” isimli bu tez ile Klâsik Türk edebiyatının oldukça hacimli bir eseri ayrıntılı olarak, çok yönlü bir şekilde incelenerek değerlendirilmiş; böylelikle hem sözlük hem de bir nevî üslup çalışması ortaya konmuştur. Bunun yanında Lârendeli Hamdî'nin şiiirlerinin kelime kadrosunu ve bu kelimelerin kullanım sıklığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca şairin kullanmış olduğu ikileme, deyim, atasözü, hadis gibi söz varlığına da ulaşılmıştır. Çalışmada, 55454 tanesi bağımsız sözcük, 128 tanesi ikileme, 376 tanesi deyim, 6 tanesi ayet, 10 tanesi Dua ve istek ifadesi, 6 tanesi atasözü ve 3 tanesi hadis olmak üzere toplamda 8424 tane madde başı tespit edilmiştir. Böylece Lârendeli Hamdî'nin şiiirlerindeki anlam dünyası ve kelime kadrosu ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmayla beraber Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn'u üzerine yapılacak bundan sonraki çalışmalar için de yardımcı bir kaynak olabilecektir. Bunun yanında hem klâsik Türk edebiyatı bilim dalı hem de diğer disiplinlerde söz konusu şair ile ilgili yapılacak çalışmalara da kaynaklık edebilecektir. Böylece sadece söz konusu alanda uzman olanlar değil, her seviyeden ve alandan insanın ulaşabilmesi için TEBDİZ projesi kapsamında bir veri alanı oluşturulacak ve bu çalışma da bu veri alanına Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn'u özelinde katkıda bulunacaktır.

Günümüz insanları tarafından bu veri alanına ulaşılması, onları 16. yüzyıl insanının sanat, fikir ve edebiyat dünyasıyla tanıştırmak için de iyi bir fırsat olacaktır. Türkiye Türkçesinde kullanılan bazı sözcük, deyim, atasözü ve ikilemelerin 16. yüzyılın dil dünyasında nasıl tezahür ettiği ortaya konacak, zaman içerisinde uğradığı değişiklikler ilave çeşitli araştırmalarla tespit edilebilecektir. Sözcüklerin kazandığı anlamlar, bir anlam zenginliğinin ortaya çıkmasını sağlayacak ve muhatabına bunların birbiriyle karşılaştırılması şansını verecektir. Son zamanlarda sanatçıların eserlerinde nasıl anlattığından ziyade neyi anlattığı üzerinde çalışmalar daha yoğundur. Klâsik edebiyatta sanatçıların eserlerinin hem içerik hem de dil-anlatım hususiyetleriyle

bütünleşik olarak değerlendirildiği bu tarzda üslup çalışmalarının ivme kazanmasıyla sanatçıların sanatçı kişiliklerinin çok yönlü incelenmesi sağlanmış olacak, aynı zamanda eserleriyle ilgili oldukça zengin verilere ulaşılmış olacaktır. Bu sayede Klâsik edebiyatın tüm dönemlerine mensup sanatkârların sağlam kanıtlara dayanarak karşılaştırılma olanağı doğacaktır.

4. KAYNAKÇA

- Addas, C. (2004). *İbn Arabî Kibrit-i Ahmer'in Peşinde*, (çev. Atila Ataman), Gelenek Yay., İstanbul.
- Akalın, L. S. (1996). *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Varlık Yay. İstanbul.
- Akalın, M. (1975). *Cemşid ü Hurşid*, Atatürk Üni. Edebiyat Fak.Yay., Ankara.
- Akalın, N. (1994). “Nizâmî-yi Gencevî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Leylî u Mecnûn Mesnevîsinin Tahkiye Unsurları Açısından Tahlili”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, Erzurum.
- Akay, H. (1995), *İslamî Terimler Sözlüğü*. İşaret Yayınları, İstanbul.
- Aköz, A. (1987). “Şer’iyye Sicillerine Göre XVI Yüzyıl Sonu ile XVII. Yüzyıl Başlarında Karaman”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üni, Sosyal Bilimler Ens., Konya.
- Aksan, D. (2000). *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK, Ankara.
- Aksan, D. (2006a), *Anlambilim [Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi]*, Engin Yay, Ankara.
- Aksan, D. (2006b). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Engin Kitabevi, Ankara.
- Aksoy, M. (2007). “XVI. Yüzyıl Şuarâ Tezkireleri ile Necâtî'nin Şiirlerine Göre Anadolu Türk Edebî Dilinin Gelişiminde Deyim ve Atasözü Kullanımı”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı:16.
- Aksoy, Ö. A. (1994). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, C.I-II*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Aktaş, Ş. (1983). “Roman Olarak Hüsn ü Aşk, Edebiyat ve Edebi Metinler Üzerine Yazılar”, *Kurgan Edebiyat Yayınları*, ss. 368-382, Ankara.
- Aktunç, H. (1998). *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla)*, YKY Yay., İstanbul.
- Akyüz, Y. (1999). *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1999'a)*, Alfa Yay., İstanbul.
- Alizâde, M. (1941). *Târîh-i Edebiyyât-i Azerbaycan*, (çev. H.M. Sadîk), İstanbul.
- Alptekin, A. B. (1997). *Halk Hikâyelerinde Motif Yapısı*, Akçağ Yay., Ankara.
- Altıntaş, H. (1981). *Mârifetname'de Tasavvuf (Tam Metin)*, Hasankale İbrahim Hakkı Hz.'nin Cami ve Külliyesini Yaptırma ve Yasatma Derneği Neşriyatı, İstanbul.
- Araslı, H. (1958). “Leylî ve Mecnun Hakkında”, *TDAY Belleten*, ss.17-39.
- Atalay, B. (1991). *Divanü Lügati't-Türk Dizini, C. IV*, TDK Yayınları, Ankara.
- Atik, A. (2009). “Celili'nin Leylâ vü Mecnûn'u ve Nizâmî'nin Leylâ vü Mecnûn'u İle Karşılaştırma”, (Basılmamış Doktora Tezi) Marmara Üniv. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Avcı, İ. (2009). “Şeyhoğlu Mustafa, Hurşid-nâme (Hurşid ü Ferahşâd)”, *Atatürk Üni. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 39, ss.101-111, Erzurum.
- Aytür, Ü. (1997). *Roman Sanatı*, DTCF Yayınları, Ankara.
- Ayvazoğlu, B. (1993). *Aşk Estetiği: İslâm San'atlarının Temel Prensipleri Üzerine Bir Deneme*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

- Ayyıldız, M. ve Birgören, H. (2017). *Edebiyat Bilgi ve Kuramları*, Akçağ Yay. Ankara.
- Azamat, N. (2004). “Melâmet”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.29, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Baba, S. (1998). *Istılâhât-ı Sofiye fî Vatan-ı Asliye Tasavvuf Terimleri*, Keten Yayınları, İstanbul.
- Basar, M. F. (2006). *Mârifetnâme*, Âlem Tic. Ve Yay. Ltd. Şti., İstanbul.
- Başgöz, İ. (1967). “Dream Motif in Turkish Folk Stories and Shamanİstanbulic, Intiation” *Asien Folklore Studues*, C.36-1, ss. 1-18, Tokyo.
- Bourneur, R. – Quellet, R. (1989). *Roman Dünyası ve İncelenmesi* (çev.: Hüseyin Gümüş), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara.
- Boynukara, H. (1997). *Roman’da Bakış Açısı ve Anlatılış*, Boğaziçi Yay., İstanbul.
- Burckhardt, T. (1998). “Ehadiyet’in Veçheleri”, Fahrettin Aslan (çev.), *Dergâh Edebiyât, San’at, Kültür Dergisi*, C.IX, Sayı:101.
- Can, Ş. (1997). *Konularına Göre Açıklamalı Mesnevî Tercümesi I-II. Cilt*, Ötüken Yay. İstanbul.
- Canım, R. (2018). *Latîfî Tezkiretü’ş-Şuarâ ve Tabsıratü’n-Nüzemâ (İnceleme-Metin)*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara.
- Cebecioğlu, E. (2005). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara Yay., İstanbul.
- Coşkun, M. (2014). *Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar*, Dergah Yay., İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. (2017). *Necati Bey Divanı’nın Tahlili*, Kitabevi yay. İstanbul.
- Değer, M. B. (2019), Edebî Metinlerin İncelenmesinde Yardımcı Bir Yöntem Olarak “Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük”: Mezâkî Divanı Örneği, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 7, Sayı 16, Ankara.
- Deliktaş, S. (1993). “*Salâhaddîn-i Ussâkî ve Kasîde-i Hamriyye Serhi*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kelâm-İslâm Felsefesi Bölümü, İslâm Felsefesi Ana Bilim Dalı.
- Demirci, M. (1997). “*Hakikat*”, *DİA*, C.15, İstanbul.
- Demirci, M. (1990). *Nurlar Hazînesi*, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Demirci, M. (1991). *Yunus Emre’de İlâhî Aşk ve İnsan Sevgisi*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.
- Demirli, E. (2004). *Tasavvuf Sözlüğü*, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Denktaş, N. (1992). “*Dünden Bugüne Karaman Tarihi*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üni. Sosyal Bilimler Ens., Kayseri.
- Derdiyok, İ. Ç. (1993). “Dede Korkut Hikâyelerindeki Olağanüstü Motifler ve Kaynakları”, *İçel Kültürü-Mersin Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü Yayın Organı*, Yıl: 7, Sayı 27, Mersin.
- Derin, S. (2004). “Mevlânâ Celâleddin Rûmî’nin Sevgi Anlayışı”, *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.

- Devellioğlu, F. (2005). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi, Ankara.
- Dilçin, C. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dilçin, C. (1991). *Mes'ud bin Ahmed, Süheylü ü Nev-bahâr, İnceleme-metin-Sözlük*, AKM Yay., Ankara.
- Dilçin, D. (2000). *Edebiyatımızda Atasözleri*, TDK Yayınları. Ankara.
- Diriöz, M. (2002). Edebiyat Bilgi ve Teorileri I, Belâgât, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, sayı 11, ss. 225-61.
- Doğan, M. N. (2004). "Divan Şiirinde Aşk", *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Doğan, M. N. (2015). *Fuzulî – Leylâ vü Mecnûn*, Yelkenli Yay., İstanbul.
- Ediskun, H. (2017). *Yeni Türk Dilbilgisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Emil, B. (tar.siz). *Türk Kültür ve Edebiyatından Şahsiyetler*, Akçağ Yay., Ankara.
- Eraydın, S. (2004). *Tasavvuf ve Tarikatlar*, 7. Baskı, MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul.
- Erbay, N. (2012). "Edirneli Şâhidî'nin Leylâ vü Mecnûn (Gülşen-i Uşşâk) Mesnevisi (İnceleme – Tenkitli Metin)", (Basılmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, Erzurum.
- Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Ergin, M. (1964). *Dede Korkut Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Ens. Yay., Ankara.
- Ergin, M. (1997). *Dede Korkut Kitabı, İndeks, Gramer*, TDK Yayınları, Ankara.
- Eyüboğlu, E. K. (1973). *Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler, C.1*, İstanbul.
- Filiz, L. (1999). *Noktanın Sonsuzluğu İkinci Kitap*, Saim Öztan, Şeyhun Besin, Aziz Şenol Filiz (yay. haz.), Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Fordham, F. (1997). "Jung Psikolojisi" (Çev: Aslan Yalçın) Say Yayınları. İstanbul.
- Gabain, A. V. (2007). *Eski Türkçenin Grameri*, (Çev. Mehmet Akalın), TDK Yay. Ankara.
- Gök, S. (2017). *Hayretî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Gökalp, M. (1985). *Mahir ile Mahitaban Hikâyesi*, Mehtap Yay. İstanbul.
- Gölpınarlı, A. (1995). *Divân-ı Kebîr'den Seçmeler*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Gölpınarlı, A. (2004). *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Gülcan, D. A. (1975). *Karaman Mevlevîhanesi, Mevlevilik ve Karamanlı Mevlevî Velileri*, Mader-i Mevlânâ Camii Koruma Derneği Yay., Karaman.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I- II*, TDK Yayınları, Ankara.
- Güler, Z. (1999). "Leylâ vü Mecnûn'da Evlilik ve Aile Teması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimle Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 101-128, Elazığ.

- Gülsevin, G. (2017). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları Ankara.
- Gümüüşü, O. (2001). *Tarihi Coğrafya Açısından Bir Araştırma (XVI. Yüzyıl) Larende/Karaman Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, TTK Yayınları, Ankara.
- Günay, U. (1984). “*Âşık Edebiyatında Rüya Motifinin Tipleri ve Tahlili*”, Mehmet Kaplan’a Armağan, İstanbul.
- Günay, U. (2015). *Türkiye de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Akçağ Yay., Ankara.
- Gürer, D. (1999). *Abdülkâdir Geylânî Hayatı, Eserleri, Görüşleri*, İnsan Yay., İstanbul.
- Hâs, İ. (2004). *İnsân-ı Kâmil Sözleri*, Mustafa Tatcı, İbrahim Özay, (haz.), Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.
- İpekten, H. (2015). *Fuzûlî Hayatı-Sanatı-Eserleri / Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*, Akçağ yay. Ankara.
- İsen, M. (1997). *Acıyı Bal Eylemek*, Akçağ Yay., Ankara.
- İslamoğlu, M. (2017). *Nüzul Sırasına Göre Hayat Kitabı Kur’an -Gerekçeli Meal-, Düşün Yay., İstanbul.*
- Kaçar, İ. – Sülün, M. (1996). *Tasavvuf: İslâm’da Manevi Devrim*, İstanbul Risale Yayınları.
- Kanık, M. (2005). *İlâhî Aşk*, İnsan Yay., İstanbul.
- Kaplan, M. (1985). *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 3-Tip Tahlilleri*, Dergâh Yay., İstanbul.
- Kara, M. (2004). Sinan Paşa ve Aşk, *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Karakoç, S. (2010), *Leyla ile Mecnun*, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karayazı, N. (2007). “*Fuzûlî’nin “Leylâ vü Mecnûn”unda Tasavvufî Kavram ve Unsurlar*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.
- Kartal, A. (2007). Eski Türk Edebiyatında Mesnevî, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.5, Sayı 10, s.353-432.
- Kartal, A. (2013). *Doğu’nun Uzun Hikâyesi*, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul.
- Kartal, A. (2017). *Lâlezâr (Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerine Araştırmalar)*, Doğu Kütüphanesi Yay. İstanbul.
- Kanar, M. (1998). *Farsça-Türkçe Lûgat*, Birim Yayınları, İstanbul.
- Kara, M. (1980). *Tasavvufî Hayat*, Dergâh Yay., İstanbul,
- Kılıç, M. E. (1995). “*Muhyiddin İbnu’l-Arabî’de Varlık ve Mertebeleri (vücut ve meratibu’l vücut)*”, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı.
- Kılıç, M. E. (2004). *Sûfî ve Şiir*, İnsan Yayınları, İstanbul.
- Kınay, N. (2016). “Edebi Türler ve Tarzlar Bağlamında Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Üzerine Bir İnceleme”, *Erzincan Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ÖS-III: ss.257 270.

- Kocakaplan, İ. (1992). *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Kocatürk, V. M. (1967). *Türk Edebiyat Antolojisi*, Ankara.
- Kocatürk, V. M. (1970). *Türk Edebiyat Tarihi*, Ankara.
- Konuk, A. A. (2002). *Fusûsu'l-Hikem Tercüme ve Şerhi*, Mustafa Tahralı - Selçuk Eraydın (haz.), C.IV. II. Baskı, MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kortantamer, T. (1993), 'Türk Şiirinde Ses Konusunda ve Ses Gelişmesinin Devamlılığı Üzerine Genel Bazı Düşünceler', *Eski Türk Edebiyatı Makaleler*, Akçağ Yay., Ankara.
- Köksal, H. (1984). "Batınîmelerde Tip ve Motif Yapısı", Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., Ankara.
- Köksal, M. F. (2003). "Edebiyatımızda Kalıp Sözler ve Divan Şiirinden Dört Örnek", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt 30, Sayı 10, ss.332-341.
- Kurnaz, C. (1987). "Âh'a Dâir", *Türk Kültürü*, C.25, sayı:292, Ağustos.
- Kurnaz, C. – Tatcı, M. (1999). *Türk Edebiyatında Hû Siirleri*, Reyhan Yayınları, Ankara.
- Külekçi, N. (1996). *Gülşen-i Vahdet*, Akçağ Yay., Ankara.
- Külekçi, N. (1999). *XI-XX, Yüzyıllar El Yazması Metinler ve Özetleriyle Mesnevi Edebiyatı Antolojisi*, C. 2, Aktif Yayınevi, Erzurum.
- Kürkçüoğlu, K. E. (1996). *Osman Şems Efendi Divânı'ndan Seçmeler*, Kubbealtı Nesriyatı, İstanbul.
- Kütük, R. (2002). "Lârendeli Hamdi: Leylâ ile Mecnun (İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ vü Mecnûn Mesnevîleriyle Mukayesesi)", (basılmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum.
- Kütük, R. (2004). "Bireyin Eğitimi Konu Edinen Bir Eser Olarak Lârendeli Hamdi'nin Leylâ ile Mecnun Mesnevîsi", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 24, ss.67-85, Erzurum.
- Levend, A. S. (1957). "Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Yazan Şairler", *TDAY-Bellekten*, Cilt 5, ss. 206-213.
- Levend, A. S. (1959). *Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Levend, A. S. (1984). *Divân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Macit, M. (1996). *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, Akçağ Yay. Ankara.
- Macit, M. (2015). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*, Grafiker Yay. Ankara.
- Mermer, A., Bayram, Y., Alıcı, L., Eflatun, M. ve Keskin, N.K. (2006). *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yay., Ankara.
- Meydan Larousse* (1992). C. 8, Meydan Yay., İstanbul.
- Miyasoğlu, M. (1998). *Roman Düşüncesi ve Türk Romanı*, Ötüken Yay., İstanbul.

- Mohamed, B. S. (2004). “Lârendeli Hamdi: *Leylâ ile Mecnun Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi Ve Larendeli Hamdi'nin Eseri Cilt 1. (İnceleme)*”, (basılmamış doktora tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Danışman: M.A. Yekta Saraç, İstanbul.
- Mutçalı, S. (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları, İstanbul.
- Müphem, (çevrimiçi) <https://www.twaku.com/SMuphem/tweet/1159201353077534720> 18.06.2010.
- Okuyucu, C. (2004). *Divan Edebiyatı Estetiği*, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Onay, A. T. (2013). *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü*, Haz. Cemal Kurnaz, Birleşik Yayınevi, Ankara.
- Ögke, A. (2005). *Vâhib-i Ümmî'den Niyâzî-i Mısırî'ye Türk Tasavvuf Düşüncesinde Metaforik Anlatım*, Ahenk Yayınları, Van.
- Özcan, N. (2010). “Fuzûlî'nin Leylâ ile Mecnun Mesnevisinde Aşk - Gelenek Çatışması”, *Gazi Türkiyat*, Sayı:6.
- Öztürk, F. (2007). “*Baki Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*”, basılmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Ankara.
- Pakalın, Z. M. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul.
- Pala, İ. (2018). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yay., İstanbul.
- Rado, Ş. (1984). *Türk Hattatları XV. Yüzyıldan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnek*, Tifdruk Yayınevi, İstanbul.
- Rifâî, K. (2000). *Şerhli Mesnevî-i Şerif*, II. Baskı, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- Sami, Ş. (1996). *Kamûs-ı Türkî*, 7. Baskı, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Saraç, M.A. Y. (2011). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*, Gökkuşbu Yayınevi, İstanbul.
- Sefercioğlu, M. N. (2020). *Nev'i Divanı'nın Tahlili*, Akçağ yay., Ankara.
- Schimmel, A. (1982). *Tasavvufun Boyutları*, Ender Gürol (çev.), Adam Yay., İstanbul.
- Schimmel, A. (2004). *İslamın Mistik Boyutları*, Ergun Kocabıyık (çev.), Kabalcı Yay., İstanbul.
- Sohbetler, *Sohbet 9*, 2019 (çevrimiçi) <http://www.halveti.Net/tr/yeni/Tasavvuf.Asp?cid=3&sid=48>, 18.07.
- Spies, O. (1941). *Türk Halk Kitapları Mukayeseli Masal Bilgisine Bir İlâve* (çev.: Behçet Gönül), Eminönü Halkevi Neşriyatı, İstanbul.
- Şemseddin, S. (2005). *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Şenödeyici, Ö. (2017). “Üslûp araştırmaları açısından bağlamli dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları: Nâilî örneği”, *Journal of Turkish Language and Literature*, Volume:3, Issue: 1, Winter 2017, (282-306)
- Şentürk, A. A. (2002). *16. Asra Kadar Anadolu Sahası Mesnevilerinde Edebi Tasvirler*, Kitabevi Yay., İstanbul.
- Şentürk, A. A. – Kartal, A. (2012). *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

- Şentürk, A. A. (2004). Osmanlı Şiirinde “Aşka Dair” *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Tahrallı, M. (1996). “Leylâ vü Mecnûn Üzerine”, *Fuzûlî Kitabı*, Beşir Ayvazoğlu (haz.), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
- Tanpınar, A. H. (1977). *Edebiyat Üzerine Makaleler*, Dergah Yay. İstanbul.
- Tanyeri, M. A. (1999). *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Tanyıldız, A. (2007). “Klâsik Dönem Türk Şiirinde Atasözü ve Deyim Kullanımı Bir Akımın Göstergesi Midir?” *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)* Sayı 6, ss. 101-112.
- Tarlan, A. N. (1922). “İslam Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi”, (Basılmamış Doktora Tezi), Milli Ktp. 06 M1 K. Yz. B. 319, İstanbul.
- Tarlan, A. N. (1934). *Şeyhî Divânını Tedkik*, Sühulet Basımevi, İstanbul.
- Tatçı, M. (2005). Yûnus Emre, *Divân ve Risâletü'n-Nushiyye*, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.
- Tatçı, M. ve Özay, İ. (2018). *Mısrî Niyazî Dîvânı ve Şerhi*, İstanbul.
- Tekin, A. (2010). *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler Sözlüğü*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul.
- Tekin, G. A. (2018). *Leylâ vü Mecnûn Makaleler*, Yeditepe Yay., İstanbul.
- Tekin, M. (2001). *Roman Sanatı I (Romanın Unsurları)*, Ötüken Yay., İstanbul.
- Tektaş, A. (2004). *Şeyh İsmâil Ankaravî'nin Minhâcî'l-Fukarâ Adlı Eserinin Özü-Fukarânın Yolu-*, Eren Yay., İstanbul.
- Thomson, S. (1999). *The Folktale*, New York 1951, s415'den naklen, Saim Sakaoğlu, *Masal Araştırmaları*, Akçağ Yay., Ankara.
- Tokmak, A. N. (2013). *Nizâmî-yi Gencevî Leylâ vü Mecnûn*, Say Yay., İstanbul.
- Tökel, D. A. (1998). “Bir Bildungsroman Olarak Leylâ vü Mecnûn Mesnevîsi”, *Dergah Dergisi*, Ekim.
- Tura, M. N. (2006). *Aşk Yolu Râh-ı Aşk (III)*, Mahmut Erol Kılıç (haz.), İnsan Yay., İstanbul.
- Turani, A. (2000). *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, 8. Basım, İstanbul 2000.
- Turgut, K. (2014). “Leylî-i Câmî ve Leylî-i Nizâmî”, *Şarkiyat Mecmuası Sayı 24*, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (1993). *Derleme Sözlüğü*, 12 Cilt, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (1995). *Tarama Sözlüğü*, 8 Cilt, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*, C. 1-2 Ankara.
- Türkmen, Fikret (1998). *Tahir ile Zühre (İnceleme-Metin)*, AKM Yay., Ankara.
- Uludağ, S. (1978). *Kuşeyrî Risalesi: Tasavvuf İlmine Dair*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Uludağ, S. (1979). *Doğuş Devrinde Tasavvuf Ta'arruf*, Dergah Yay., İstanbul.

- Uludağ, S. (1991). “Aşk”, *TDV, İslam Ans.*, C. 4, İstanbul.
- Uludağ, S. (1994). “Dünya”, *DİA, C.10*, İstanbul.
- Uludağ, S. (2002). *Tezkiretü'l-Evliyâ C. I*, Mavi Yayıncılık, İstanbul.
- Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İkinci Basım, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.
- Ünver, İ. (1986). “Mesnevî”, *Türk Dili Dergisi, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*, ss. 415-417.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, ABC Kitabevi, İstanbul.
- Yardımcı, M. *Türk Destanlarında Tipler ve Motifler*, 2019, (Çevrimiçi) <https://www.turkedebiyati.org/turk-destanlarinda-tipler-motifler.html>, 18 Temmuz 2019.
- Yavuz, K. (2005). “Leyla ile Mecnûn Hikâyesinin Edebiyattaki Yeri”, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C.2 S.4, Aralık.
- Yavuz, Y. S. (1988). “Adem” *DİA, C.I*, Ankara.
- Yazıcı, T. (2004). “Mersiye”, *DİA, C. 29, TDV Yay.*, İstanbul.
- Yetkin, S. (1963). *Parlıtlar*, MEB, Ankara.
- Yıldırım, N. (2008). *Fars Mitolojisi Sözlüğü*. Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- Yılmaz, H. K. (1996). *Ebû Nasr Serrâc Tûsî, el- Lüma' İslâm Tasavvufu Tasavvufla İlgili Sorular – Cevaplar*, Altınoluk Yay., İstanbul.
- Yılmaz, H. K. (2004). *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, 10. Baskı, Ensar Neşriyat, İstanbul.
- Yılmaz, K. – Gezer H. (2018). “Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn'unun Kaynakları: Lilith'ten Leylâ'ya”, *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 43.
- Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, Enderun Kitabevi, İstanbul.

5. EKLER

EK 1: Tablo 13. Kelime Sayıları Raporu

Eser Adı	Tipi	Eser Sıra Numarası	Eserde Bulunan Kelime Sayısı
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	161
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	69
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	93
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	269
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	193
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	416
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	104
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	258
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	559
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	744
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	635
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	1085
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	7	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	80
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	861
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	829
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	1733
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	187
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	278
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	365
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	664
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	290
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	434
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	242

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	548
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	440
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	356
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	590
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	327
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	165
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	228
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	79
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	446
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	723
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	463
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	301
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	178
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	193
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	562
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	312
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	264
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	184
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	671
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	239
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	346
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	224
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	167
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	310
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	440
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	407
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	346
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	971
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	134
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	332
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	371
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	246
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	230
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	519
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	364
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	560

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	487
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	236
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	270
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	201
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	449
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	565
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	1010
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	436
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	201
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	347
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	410
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	133
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	596
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	285
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	401
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	103
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	320
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	768
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	357
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	461
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	655
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	583
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	600
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	1137
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	252
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	882
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	273
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	551
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	245
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	454
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	125
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	412
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	638
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	311
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	278

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	296
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	367
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	1188
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	765
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	414
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	230
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	113
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	160
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	182
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	161
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	404
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	505
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	307
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	520
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	253
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	669
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	432
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	271
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	349
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	176
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	624
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	275
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	308
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	348
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	378
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	465
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	554
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	1010
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	543
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	198
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	427
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	604
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	584
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	620
Toplam Kelime Sayısı			55454

EK 2: Tablo 14 Kelime Grupları Sayıları Raporu

Eser Adı	Tipi	Eser Sıra Numarası	Grup Tipi	Sayısı
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	-	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	Dua ifadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	Kalıp ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	-	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	-	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	Kalıp ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	-	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	-	41
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	Dua ifadesi	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Hadis	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	-	53
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	Kalıp ifade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	-	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	-	41
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	Kalıp ifade	2

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	Ayet	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	Kalip ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	Kalip ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	-	122
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Dua ifadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Kalip ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	-	111
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Ayet	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Hadis	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Kalip ifade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	-	172
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Deyim	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Dua ifadesi	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Kalip ifade	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	7	-	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	-	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	Kalip ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	-	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	Kalip ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	-	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	Kalip ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	Kalip ifade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	-	114
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Deyim	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Kalip ifade	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	-	96
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Deyim	9

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Kalip ifade	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	-	182
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	Deyim	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	Kalip ifade	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	-	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	Kalip ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	-	29
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	Kalip ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	-	37
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	Kalip ifade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	-	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	Deyim	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	Kalip ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	Kalip ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	-	59
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	Kalip ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	Kalip ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	-	82
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	Kalip ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	-	62
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	Kalip ifade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Kalip ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	-	66
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	Deyim	3

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	-	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Kalıp ifade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	-	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	-	65
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	-	87
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	Deyim	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	Kalıp ifade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	-	25
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	-	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	-	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	Kalıp ifade	5

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	Kalıp ifade	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	-	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	Kalıp ifade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	-	35
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	-	22
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	-	61
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	Kalıp ifade	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	-	111
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	Kalıp ifade	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	-	17

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	-	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	-	60
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	-	23
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	-	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	-	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	Kalıp İfade	18
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	-	69
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	Deyim	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	Kalıp İfade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	-	51
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	Deyim	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	Kalıp İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	Kalıp İfade	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	-	21
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	-	21

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	-	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	Kalıp ifade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	-	90
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	Deyim	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	Kalıp ifade	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	Kalıp ifade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	-	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	-	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	-	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	-	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	-	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	Kalıp ifade	20
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	-	37
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	Kalıp ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	-	29
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	Kalıp ifade	7

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	-	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	-	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	-	70
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	Kalıp ifade	22
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	Kalıp ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	-	65
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Kalıp ifade	26
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	-	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	-	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	Kalıp ifade	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	-	56
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	Kalıp ifade	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	-	119
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	Kalıp ifade	30
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	-	102
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	Kalıp ifade	28

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	Kalıp İfade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	-	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	Kalıp İfade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Kalıp İfade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	-	35
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	-	94
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	-	36
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	-	49
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	-	127
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	Kalıp İfade	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	-	69

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	Kalıp İfade	18
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	-	46
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	Kalıp İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	-	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	-	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	-	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	-	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	-	23
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	-	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	Kalıp İfade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	-	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	-	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	-	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	-	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Atasözü	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Kalıp İfade	26

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	Kalıp İfade	20
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	-	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	-	49
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	Kalıp İfade	21
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	-	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	-	26
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	-	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	-	53
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	-	63
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	Deyim	8

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	Kalip İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	-	74
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	Kalip İfade	32
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	-	56
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	Kalip İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Kalip İfade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	Kalip İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	-	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	Kalip İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	Kalip İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	-	95
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Dua İfadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Kalip İfade	18
Toplam Kelime Grupları Sayısı				8424

EK 3

Lârendeli Hamdî Leylâ ile Mecnûn Mesnevisi [Bağlamsal Dizin ve İşlevsel Sözlük]

A

a: O, (Allah).

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hudâvendân **aña** dirler Hudâvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*aña, -ña*]
2. Belâbil cânın **andan** râhat iden
Rumûzından habîr olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*andan, -n, -dan*]
3. K'ışidür dâyim **anuñ** 'adl-ile dâd
Ki her bir âdemînuñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*anuñ, -nuñ*]

a: Üçüncü tekil şahıs zamiri || Rakip.

1. Kadîmi yârîde yâd eyle anda
Çü in 'âm ide **aña** la'lüñ şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71*). [*aña, -ñ, -a*]
2. Muṭî'iyem ben **anuñ** çâr-nâ-çâr
K'erüñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132*). [*anuñ, -nuñ*]

â: O // Hz. Adem.

1. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ nûruñdurur **andan** muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [*andan, -dan*]

a: O, kişi zamiri II Hz. Muhammed (SAV).

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur **andan** sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*andan, -n, -dan*]
2. Ğubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim **andan** rûh-ı kudsi hâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*andan, -n, -dan*]
3. Ayağun toprağidur gözlere nûr
Hâk **andan** eylemesün çeşmümi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*andan, -n, -dan*]
4. Aña cevlângêh-idi çarh-ı gerdân
Tutardı tarh özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*aña, -(ñ)a*]
5. Hudâdan hem **aña** yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukaru ide cevlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [*aña, -(ñ)a*]
6. Hem irdi emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl **aña** 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [*aña, -(ñ)a*]
7. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsi
Hužürında olur bî-ğadr kürsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*aña, -(ñ)a*]
8. Götürüp Ahmedi 'azm itdi derhâl
Biraz gitdi **anuñla** gör n' olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [*anuñla, -nun, -la*]
9. Ağu k'ıçdı Resülün añup adın
Mizâcı buldı **andan** şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*andan, -(n)dan*]
10. Ki **aña** 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [*aña, -a*]

a: O, kişi zamiri II Sultan Süleyman.

1. Çarh hemser dirlerise çapuña kılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur **anda** inen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*anda, -nda*]
2. Zamânında **anuñ** şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur çün şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [*anuñ, -n, -uñ*]
3. Gedâ-yı Hindden tâ mün‘im-i Rûm
Degül cüdından **anuñ** kimse mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*anuñ, -n, -uñ*]
4. Güzer kılalı kaçırından **anuñ** bād
Süleymân-ı ‘atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [*anuñ, -n, -uñ*]
5. Ne mülkûñ fethine kim açsa râyet
Refîk olur **aña** şem‘-i hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90*). [*aña,]*

a: O, işaret zamiri II bahçe.

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kâlem nahlınden **anda** mîve saçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*anda, -n, -da*]

a: O, işaret zamiri II güneş.

1. İdüp hürşîdi çarhuñ pâdişâhı
Nücümü **aña** kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18*). [*aña, -ñ, -a*]

a: "O" 3. tekil şahıs zamiri.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levh-i medhûñden **aña** bir kaç maķâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [*aña, -n, -a*]
2. Kem nazar eyler **aña** kim lütfuñ iğmâz eyleye
Yâhu kim kaldurur anı itse qahrûñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [*aña, -n, -a*]
3. Maşşerde ol şefî‘i bu Hamdî şikestenüñ
Düzeğ içinde kılmayalar tâ **aña** sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*aña, -n, -a*]
4. Kemâl-i zâtuñ oldu çünki taḥkîk
Ḥalâyîk buldı **andan** ‘ilm-i tevḥîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*andan, -(n)dan*]
5. Ḥalîlûñ itdügi qurbân ḥaķiyçün
Aña senden iren dermân ḥaķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*aña, -n, -a*]
6. Göñülden pâk eyle kibr ü kîni
Çıkar **andan** hevâ-yı ân u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 52*). [*andan, -(n)dan*]
7. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tâ **andan** olam çün şubḥ-ı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [*andan, -(n)dan*]
8. İrişse tîğî ucı bir süvâre
İder atıyla **anı** dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76*). [*anı, -nı*]
9. Kime irse tîğî bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [*anuñ, -nuñ*]
10. İşitse kande bir ‘uryân ya bir aç
İderdi şöyle k‘ili **aña** muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*aña, -n, -a*]
11. Dili âyinesin şayķallamış âh
‘Ayân **andan** nuķûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 238*). [*andan, -n, -dan*]
12. Bir oğlan k‘ola bed-ḥû iy karındaş
Atası görmeye **anuñ** yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [*anuñ, -nuñ*]
13. Murâdın ‘arza kılduğın **aña** hem
Oğul istediğini Ḥaḳdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [*aña, -n, -a*]
14. Ayağına varup yüz sürdüğini
Kamu **andan** işidüp gördüğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40*). [*andan, -n, -dan*]
15. Ki görmüşdi ḥarâbe içre **anı**
Dökerdi gözlerinden ḥâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [*anı, -nı*]

16. Çü geldi yādına ol pîr-i mâhîr
Didi Qaysa **anuñ** hālını bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*anuñ, -nuñ*]
17. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür **andan** iki der çü maṭla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [*andan, -n, -dan*]
18. Şu resme eylemiş pür naqş **anı**
Ki görse deng ü hayrân qala Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [*anı, -(n)ı*]
19. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki der çü maṭla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [*anuñ, -nuñ*]
20. Sen elmâs ṭabî‘at birle **anı**
Şu resme del ki gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7*). [*anı, -nı*]
21. Yoğ-idi ol zamân **anuñ** gibi hân
Meger Qays atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [*anuñ, -nuñ*]
22. Şehâvet birle meşhûr olmışıdı
Cihân cüdından **anuñ** ṭolmışıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24*). [*anuñ, -nuñ*]
23. Çü dîdârına **anuñ** baqdı Leylî
Ayağına şu gibi akdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*anuñ, -nuñ*]
24. Yahûd mânend-i kıltb olmış idi
Ki cān **anda** şeker-leb olmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [*anda, -nda*]
25. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānî
Teni za‘fı virür **andan** nişāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50*). [*andan, -n, -dan*]
26. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryân
Gören şanur **anı** dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [*anı, -nı*]
27. İrüre gevhere el çünki hakkāk
Anı delmekden **aña** yoq-durur bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [*aña, -n, -a*]
28. Berî ola çü bir duḥter hayâdan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [*anuñ, -nuñ*]
29. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Qamu **andan** oqırlardı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12*). [*andan, -n, -dan*]
30. Meger kim Qaysıla Leylî daḥı hem
‘Ulüm oqurlar idi **andan** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [*andan, -n, -dan*]
31. Yoğ-idi ol zamân akrânı **anuñ**
Mevâlîsine çoğ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [*anuñ, -nuñ*]
32. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsân gibi kim qahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*anuñ, -nuñ*]
33. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvānı **aña** rāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*aña, -ñ, -a*]
34. Delü olmış **aña** ne ser ne sāmān
Giribân çāk çāk u päre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*aña, -ña*]
35. Aña kim zaḥm urupdur mār-ı gîsü
Füsünıyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [*aña, -n, -a*]
36. Kimi qavmi kimi sırdaşı **anuñ**
Degüldi hîç birisi nâşi **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [*anuñ, -nuñ*]
37. Kimi qavmi kimi sırdaşı **anuñ**
Degüldi hîç birisi nâşi **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
38. Çü bir divârüñ üstine kona hâr
Aña qaşd idebilmez düzd ü ṭarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 128*). [*aña, -ñ, -a*]
39. Ki qaşd itse ṭapuña ḥaşm-ı ḥûn-rîz
Olam katline **anuñ** tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [*anuñ, -nuñ*]
40. Ta‘aşşuq ol-durur k‘olmaya kim hîç
Ölünce **andan** ırılmaya qadem hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*andan, -n, -dan*]
41. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü hayâli
Yakîn olur **anuñ** lâ-büd zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [*anuñ, -nuñ*]
42. Çün ola bir gönüldeñ ‘ışk hālî
Degüldür hālî **andan** ğam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [*andan, -n, -dan*]
43. Nihâyetsüz idi **anda** zer ü sîm
Degüldi genc-i Qārûn ‘öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [*anda, -nda*]
44. Anuñ İbn-i Selâm olmışıdı adı
Cihândan ‘ış-ile alurdu dâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [*anuñ, -nuñ*]
45. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25*). [*anuñ, -nuñ*]

46. Vefâdan düzmege **aña** ta'âmı
Tenüm dürcine toldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [*aña, -ñ, -a*]
47. Añılmasa içinde nâm-ı Leylî
Dür-i mañz olsa kılmaz **aña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [*aña, -ñ, -a*]
48. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi **anı** mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*anı, -nı*]
49. Yanında var idi bir münşî üstâd
Aña didi ki bir nâme kııl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [*aña, -n, -a*]
50. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı bir demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [*anı, -nı*]
51. Ger ölse yârî hâyilinden bir âdem
Yur **anı** gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
52. Getüre başını bunda nişâne
Aña ihsânlar idem bî-bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40*). [*aña, -n, -a*]
53. Ne ser kim kesdi **anı** tîğ-i bürrân
Şabâ gîsûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [*anı, -nı*]
54. Kopardı server **anuñ** tîğ-i tîzi
Muħanneşler başına rest-hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*anuñ, -nuñ*]
55. Kec itsün servi kıddinüñ hâyâsı
Anuñla bir zamân kııl zevk ü şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*anuñla, -(n)uñ, -la*]
56. Şatayın al elüñde var çü mâyeñ
Cevâbindan **anuñ** Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 53*). [*anuñ, -nuñ*]
57. Dil uzatdı **aña** çün tîğ-i pür-hün
Didi k'iy zâlim it gibi zebün-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14*). [*aña, -n, -a*]
58. Hâk ayırsun **anuñ** cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [*anuñ, -nuñ*]
59. Aña neyler tabîbüñ tütüyâsı
Kapa çün bir koyunu gürg-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74*). [*aña, -ñ, -a*]
60. Meded kılmaz **aña** feryâd-ı çübân
Yıka çün bir binâyı seyl-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 76*). [*aña, -ñ, -a*]
61. Çi seng olmuş **anuñ** bünyâdı çi hâk
Kurudukdan gerür bir sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*anuñ, -nuñ*]
62. Nevâht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend **andan** çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*andan, -n, -dan*]
63. Her endâmını çekmiş bend ü bâğa
Giriftâr itmiş **anı** ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23*). [*anı, -nı*]
64. Yeg **andan** kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes **andan** geldi ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*andan, -n, -dan*]
65. Hüdâdur 'aybsuz kim yok **aña** reyb
Helâk oldum teħassür geçdi cânâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [*aña, -n, -a*]
66. Çü Mecnûn kıldı **anuñ** sözlerin gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [*anuñ, -nuñ*]
67. Yakın aña ki cân **andan** ola dūr
Belâ vü miħnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*andan, -n, -dan*]
68. Yine kendüyedür **anuñ** fesâdı
İdüp bir eylügi çâha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [*anuñ, -nuñ*]
69. Görelüm şimdi **andan** yeg kimüñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [*andan, -n, -dan*]
70. Hücüm idüp **aña** kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 42*). [*aña, -n, -a*]
71. Diledi 'özü **andan** zâr u nâlân
Didi n'oldı sebep iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 86*). [*andan, -n, -dan*]
72. Bu hün-ñ'âr itlere virürdi **anı**
Kişi k'olaydı şehden bî-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
73. Ki segler tîz **anı** vîrsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [*anı, -nı*]
74. Hücüm idüp aña kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [*anı, -nı*]
75. Kõdılar anda **anı** 'üryân u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*anı, -nı*]
76. Ki kılmış Hâk kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi **anı** sulţân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [*anı, -nı*]

77. Ziyān irişmedi şöyle biline
Şitāb idüp **anı** görmeklige şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [*anı, -nı*]
78. Didi kılmış ölüyi diri Allāh
Buyurdu kim varuñ tız **anı** hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*anı, -nı*]
79. Getürüñ görelüm ne oldı hālî
Müvekkiller kilāb öñinde **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*anı, -nı*]
80. Alup dergāha geldiler revānı
Çü şıhhat üzre gördi **anı** sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [*anı, -nı*]
81. Ki girdüm yok yire kanına **anuñ**
Meger tutdı gözümü h`āb-ı hargüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62*). [*anuñ, -nuñ*]
82. Beni gördüñ mi n`oldum āhîr-i kār
Çok ağlayup **aña** kıldı fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39*). [*aña, -ña*]
83. Göre düşdi gözi bir āşināyı
Çağırup yanına **anı** didi k`iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [*anı, -nı*]
84. Şehāb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes **andan** şöñra yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [*andan, -n, -dan*]
85. Maḥabbet nāmesin inşā kılcı
Aña kim virdi luḫfi şem`-i tevfiḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [*aña, -n, -a*]
86. Seni men` idemez **andan** nigeh-bān
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*andan, -n, -dan*]
87. Vücüdî oldı garḫ-ı nūr-ı taḫḫîk
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
88. Acusin taḫlusin bilmiş hem anuñ
Selîm-i `Āmirî idi **aña** nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [*aña, -n, -a*]
89. Nedür kütuñ ne yirsin gār içinde
Aña gösterdi zāhid bir giyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [*aña, -n, -a*]
90. İletdi bir güzergāha **anı** rāh
Görür bir şavma`a var anda hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*anı, -nı*]
91. Yanında `ömr anuñ meflüc yā süst
Pes **andan** şordı ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [*andan, -n, -dan*]
92. Yanında `ömr **anuñ** meflüc yā süst
Pes andan şordı ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [*anuñ, -nuñ*]
93. Anı ol derdden ḫurtardı derḫāl
Ki buldı ellerini ol mu`allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*anı, -nı*]
94. Ne ḫükm iderseñ **andan** çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64*). [*andan, -n, -dan*]
95. Çekem çekmeyem **andan** gerden iy cān
Ger olam ḫizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [*andan, -n, -dan*]
96. Benüm āhum odı eyler **anı** kül
Vü ger ni āb olursañ pūr-leḫāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
97. İdinem secde sehvin `öñr-ḫ`āhum
Pes **andan** şöñra Mecnûn ḫodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*andan, -n, -dan*]
98. K`ola öz varluğından **aña** pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [*aña, -n, -a*]
99. Şovur bu āteşin ocağı **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*anuñ, -nuñ*]
100. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yāruñ k`aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*anuñ, -nuñ*]
101. Ki şöñra virmeye ḫaclet **aña** `ār
Eger süst ü eger saḫt ola bir yāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*aña, -n, -a*]
102. Kılı çāk ide **anda** olan idrāk
Degül mi ḫayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*anda, -nda*]
103. Aña kim Ḥaḫ vire āzād-nāme
Şına bir keşḫinüñ çün-kim miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [*aña, -n, -a*]
104. Bulınur bir gam **aña** daḫı nāçār
Cihānda `aḫıl oldur k`ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [*aña, -n, -a*]
105. Ziyāde-güylıḫdan oldı ḫāmüş
Ḳabül itdi ki **andan** şöñra küstāḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*andan, -n, -dan*]
106. Oñur **anuñ** işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme kārūnda ta`cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*anuñ, -nuñ*]
107. Ḳonuğundan irer şerm **aña** vāfir
Bilürsen sen anı kim kār-ı duḫter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*aña, -n, -a*]

108. Berî âlâyiş-i şehvetden **anı**
 Hâkîkat-ı 'ışkıdır âyîne-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 44*). [*anı, -nı*]
109. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [*anuñ, -nuñ*]
110. Geraž girdügi dillerden çıkar 'ışk
Anuñ kim 'ışkı sıdık-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [*anuñ, -nuñ*]
111. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gıl
 Yağa bir hırmeni şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*anı, -nı*]
112. Ki yolın itmemişdür gül **anuñ** pîç
 Kime mey viridi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [*anuñ, -nuñ*]
113. Ki soñra kılmamışdur **anı** bî-ser
 Kimüñ bâğında bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [*anı, -nı*]
114. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı mañlûb
 Bu dañı eyleyüp **anlara** nâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [*anlara, -n, -lar, -a*]

a: O. II Leyla.

1. Şu resme kıldı **anı** seyr-i timşâl
 Ki her hâli teğayyür buldı fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [*anı, -nı*]
2. Karârı kalmayup ol nâ-tüvânuñ
 Nazâr saldı varup taķına **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*anuñ, -nuñ*]
3. Dilerseñ kaddin **anuñ** gâh gâhı
 Elif naķşına kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*anuñ, -nuñ*]
4. Anuñ güy-ı zenehdânydı güyâ
 Letâfetden dü şakķ olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61*). [*anuñ, -nuñ*]
5. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i ğarrâ
 Ki delmiş dest-i kudretle **anı** Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*anı, -nı*]
6. Süvâr olup **aña** oldı revâne
 Nitekim mihr-i ħink-i âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [*aña, -ña*]
7. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
 Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider **aña** meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*aña, -ña*]
8. Görür bir şekl kim rü'yâda **anı**
 Görüp yakmışdı 'ışk odına câni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*anı, -nı*]
9. Sen **anı** istemekde eşk-i rizân
 Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*anı, -nı*]
10. Bunı yakdı **anuñ** nâr-ı firâķı
 Eritdi şem' gibi iştiyâķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [*anuñ, -nuñ*]
11. Sen **anuñ** guşşasından ḥaste vü zâr
 Senüñ ol yârlığuñdan ider 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*anuñ, -nuñ*]
12. Saña **anuñ** Çin-i zülfinden ne râḥat
 Bulur ol müşğden cismüñ cerâḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
13. Ben **andan** ḥâse-li'llâh kim çekilem
 Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*andan, -ndan*]
14. Kara zülfi ki **anuñ** müşğ-sândur
 Murâd-ı dil semendine 'inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [*anuñ, -nuñ*]
15. Anuñ ḥöd gevheridür pāk ü rüşen
 Ki çıķmış baḥr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*anuñ, -nuñ*]
16. Teninde **anuñ** hū şöyleydi letâfet
 K'irürdi pîrehen târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*anuñ, -nuñ*]
17. Ğam-ile uyḥusuzlıķdan **anuñ** derd
 Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*anuñ, -nuñ*]
18. Çü geçdi ḥadden ol mâhuñ fiğâni
 Mey-i hicr eyledi lâ-yu'ķal **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [*anı, -nı*]
19. Çün añladı anası reng ü kârın
 Biraz ağladı **anuñ** ḥâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*anuñ, -nuñ*]
20. Tırup pes ḥalvetinden gitdi **anuñ**
 Ḥaķa kâldı işi ol meh-liķânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [*anuñ, -nuñ*]
21. Harâb insüz sün ü yirtüñ ḥarâbe
 İşî ağyâra **anuñ** lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*anuñ, -nuñ*]
22. Ezel demden ki bir dîde ola kūr
 İrişmez sürme çekmekden **aña** nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [*aña, -ña*]

23. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola **aña** muķabil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [*aña, -ña*]
24. Alıvir gönlümü müyından **anuñ**
K'arayu geçmeyem küyından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*anuñ, -nuñ*]
25. Alıvir gönlümü müyından **anuñ**
K'arayu geçmeyem küyından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*anuñ, -nuñ*]
26. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet **aña** bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [*aña, -ña*]
27. Pes **andan** bezme başladı nigârîn
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
28. Şarâb âyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şâķî **andan** oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46*). [*andan, -ndan*]
29. Ki zîrâ **anı** derd ü hasret-i yâr
Çomışdı hem-çü baht-ı sa'd-ı bîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61*). [*anı, -nı*]
30. Egerçi telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*anuñ, -nuñ*]
31. Şürâhî fi'l-meşel âyinedândur
K'içinde mey **anuñ** mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*anuñ, -nuñ*]
32. Benem çün 'ışķına **anuñ** giriftâr
Niçün sen olasin mennâ'-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*anuñ, -nuñ*]
33. Cemâline çün **anuñ** baķdı Mecnûn
Bir âh idüp cihâni yaķdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*anuñ, -nuñ*]
34. 'Acebdür hâleti devr-i zamânuñ
Ki degmez vaşlı hıcrânına **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*anuñ, -nuñ*]
35. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Kaısuñ katıdur **aña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*aña, -ña*]
36. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür **anı** hakkâk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6*). [*anı, -nı*]
37. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eyemendür **andan** her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [*andan, -ndan*]
38. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K'ilenç özine **aña** eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [*aña, -ña*]
39. Füzün olsun **anuñ** her gün cemâli
Yücelün hem benüm 'ışķum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
40. Ne ķaldıysa benüm 'ömrümde bâķi
Yücelün al ķat **anuñ** 'ömrî tãķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*anuñ, -nuñ*]
41. Dilerven halka-i 'ışķından **anuñ**
Cüdâ olmaya bir dem güşî cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*anuñ, -nuñ*]
42. Dil u cânda **anuñ** 'ışķı düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [*anuñ, -nuñ*]
43. Ki mihrinden **anuñ** 'âlemde her sū
İrişdi mağzına şad 'aşıķuñ bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [*anuñ, -nuñ*]
44. Şeh işitdi ola kim bir perî-zâd
Çoyupdur Leylî eydürler **aña** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [*aña, -ña*]
45. Geç **andan** baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*andan, -ndan*]
46. Getürem mâh-ise burcuña **anı**
İrürem lâ'l-ise dürçüñe **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [*anı, -nı*]
47. Getürem mâh-ise burcuña **anı**
İrürem lâ'l-ise dürçüñe **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [*anı, -nı*]
48. Uçarsa murğ olup çarķ-ı berîne
Kemendümle çekem **anı** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [*anı, -nı*]
49. Ve ger hüd seng içindeyse şerâre
Çekem **anı** demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [*anı, -nı*]
50. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşfında **anuñ** şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
51. Düzüp **anuñ** murâdıñca kelâmın
Becid yād itdi tırdı Leylî nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
52. Yücedür çün bilürsin menzil-i mâh
Olur her el **aña** irmekde kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*aña, -ña*]
53. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez **aña** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*aña, -ña*]

54. İki kimse qarābetinden **anuñ**
Didiler şāha hālātından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
55. İki kimse qarābetinden **anuñ**
Didiler şāha hālātından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*anuñ, -nuñ*]
56. Ki ölmekdür baña gerçi sa'adet
Velî çün böyledür **anda** iradet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [*anda, -nda*]
57. Rızāñile diledüm senden **anı**
Çü gönlün yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
58. Sen itdün dür **anuñ** nürını benden
Elüm tütacağ-iken pāya şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [*anuñ, -nuñ*]
59. Ola dil derdinün cânım zebünü
Velî şimdi getürsem 'akdüm **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*anı, -nı*]
60. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k'olımaz **aña** hem-ħad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*aña, -ña*]
61. Degüldür ħâturum **aña** güzergāh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86*). [*aña, -ña*]
62. Bırakdı deşt-i çarħa keh-keşān dām
Diler k'aldanup **aña** tāvüs-i māh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*aña, -ña*]
63. Yeg **andan** kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes **andan** geldi ol cânı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*andan, -ndan*]
64. Misālınden **anuñ** vürmez nişānı
Çü bildün sen kamu ħaşıyyetini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*anuñ, -nuñ*]
65. Kazıyup tırnağ-ile eyledi dür
Ki hoşdur ħāl **aña** k'ola ruħı al (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*aña, -ña*]
66. Daħı biter yaqar anı dem-i bād
Aña kār itmedi ger pend-i māder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [*aña, -ña*]
67. Daħı biter yaqar **anı** dem-i bād
Aña kār itmedi ger pend-i māder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*anı, -nı*]
68. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine **anuñ** şeh r ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
69. Anı sen daħı aña düşdünüz yād
Velî bir pend işit benden nihānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*anı, -nı*]
70. Şıdı çün 'ahdini terk eyle **anı**
Benüm bir duħterüm var ħüb u ferruħ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [*anı, -nı*]
71. Ko **anı** sen de özge yār tüt hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*anı, -nı*]
72. İderdüm yād ayakdan ħıfz **anı**
Bitürdüm mivesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [*anı, -nı*]
73. Ki bozduñ **anı** sen qalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
74. Ki çokdan erdedür ol serv-i refār
Velî şöyle kıl **aña** i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*aña, -ña*]
75. Ki bulmamışdur er **andan** murādı
Didi Mecnûn dilerven k'aña ben lāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [*andan, -ndan*]
76. Anuñ ārāmgāhidur semen-zār
Oqudı çün kim ol mektübü dilber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [*anuñ, -nuñ*]
77. Aña n'eyleyibilür tiğ-i ħün-ħ'ār
Yaqa pervāneyi çün şem'-i bî-düd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*aña, -ña*]
78. Ki rüşendür baña **andan** şām-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruķ'a-ı ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*andan, -ndan*]
79. Mu'athtar olur **andan** cân ħarimi
Bisātum ħākdendür bālişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [*andan, -ndan*]
80. Gözin döndürdi baħr-i bî-kerāne
Şarāb-ı 'ışk **anı** medhüş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51*). [*anı, -nı*]
81. Gözüm görmez baqarven āfitāba
Aña döndüm ki bir a'mā-yı güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [*aña, -ña*]
82. Ya bu vaħdetde **anuñ** yād ola nāmı
Esürüm ger ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*anuñ, -nuñ*]
83. Degül meyden **anuñ** büyındanum mest
Elünden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*anuñ, -nuñ*]
84. Ki süzından yarıldı seng-i ħāre
Anuñ āhı acılığından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*anuñ, -nuñ*]
85. Anuñla gönderürdi ol dil-ārām
Peyāmından **anuñ** Mecnûn-ı maħzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 19*). [*anuñ, -nuñ*]

86. Hārām idi **aña** lîkin vişâli
Nigârûñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*aña, -ña*]
87. Şaçı-ves **anı** kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula hargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*anı, -nı*]
88. Diledi k'ide fi'lin aşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm **anı** ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*anı, -nı*]
89. Kimesne men' idebilmezdi **anı**
Perî-ruh bu bahâne birle hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [*anı, -nı*]
90. Bize de irse kâş **andan** nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*andan, -ndan*]
91. Yoğ anda şem'den özge **aña** yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*aña, -ña*]
92. Kî şan bir cismûñ oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf **aña** her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*aña, -ña*]
93. Kefendür **aña** kâfûrî semenler
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*aña, -ña*]
94. Zebûn itdi **anı** renc-i teb-i derd
Şuyuñ kârüresi serd oldu gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [*anı, -nı*]
95. Aña bir âbile oldu muqarrer
Tebûñ tâbından iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36*). [*aña, -ña*]
96. Dem-i merg **aña** irürdi gubârı
Dilinden çıkdı sevdâ başına hâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [*aña, -ña*]
97. Ruñi âyinesinden pāk ola gerd
Çü baqdı **aña** bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*aña, -ña*]
98. Kim ider **aña** peyvend ile çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*aña, -ña*]
99. Tebûñ tâbî komadı **anda** h'âbı
Bahârına toçundu çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*anda, -nda*]
100. Ziyâde oldu **anda** 'illet-i merg
Görûñ kând-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [*anda, -nda*]
101. Gün **andan** şerm iderken âsumânda
Tütüldi ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*andan, -ndan*]
102. Gidermez **andan** âşâr-ı memâtı
Vücüd gördi ki itdi şihhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*andan, -ndan*]
103. Didiler geldi bir hâzık tabîbe
Umarlardı kim **andan** gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*andan, -ndan*]
104. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi k'alup **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*anı, -nı*]
105. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur **aña** hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [*aña, -ña*]
106. Sefer zâdın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi **anuñ** gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
107. Kî tâ yir vire şadrında **aña** hâk
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*aña, -ña*]
108. Niçe eyledi cânâne fedâ cân
Ecel kavşinden irişdi **aña** tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*aña, -ña*]
109. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*anı, -nı*]
110. Cihâna eylemez oldu nigâhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [*anuñ, -nuñ*]
111. Sarây-ı kabrde tütüdi qarârı
Cihân dürdi **anuñ** dañı berâtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*anuñ, -nuñ*]
112. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
113. Dirigâ kim yidi âhir **anı** hâk
Dür-i dendânını hayfâ ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*anı, -nı*]
114. Gelüp bād-ı ecel yıkdı **anı** feryâd
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [*anı, -nı*]
115. Ecel gürgi yidi **anı** n'ola hâlüm
Dirig u derd ü hâşret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*anı, -nı*]

1. Țama'dan Țalib oldu gfli **anuñ**
K'irriŝe vaşlına ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [*anuñ, -nuñ*]
2. Țarām olmuşdur **aña** mīve-i bāĝ
Nihālî bāĝımuñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132*). [*aña, -ña*]
3. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mīve (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [*aña, -ña*]
4. Süleymān ĥātemi varur mı dīve
Nihālümünden kim **aña** nāz-ı dūr-bār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [*aña, -ña*]
5. Batupdur cāni gözine **anuñ ĥār**
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*anuñ, -nuñ*]
6. Ki ol bunı sever bu sevmez **anı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*anı, -nı*]
7. Virürdi **aña** her dem bir firībi
Hezārān ālle ol serv-i 'ayyār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*aña, -ña*]
8. Aña ĥummā dün ü gün ĝālib oldu
Mizācından götürdi raĥtı rāĥat (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*aña, -ña*]
9. Ki ŝāyed idesin taĥŝilî ta'lîl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [*aña, -ña*]
10. Gelüp bir seyl anı virdi ĥarābe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [*aña, -ña*]
11. Marîz itdi **anı** yine teb-i tîz
Yine tütüdü vücüdi mülkini teb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [*anı, -nı*]
12. Helāk itdi **anı** ikinci zaĥme
Ezel şol gil ki sedd olmuşdı ābe (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [*anı, -nı*]
13. Ki virmiş Leylîñ öñinde cāni
Aña şol ĥün ki olmuşdur ĥavāle (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*aña, -ña*]
14. Şunup İbn-i Selāma itdi **anı** ĥahr
Murāduñ kārvinaydı rehzen (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*anı, -nı*]
15. Emîn olduñ ki ref' oldu yoluñdan
Berātın dürdi **anuñ** dehr-i fānî (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [*anuñ, -nuñ*]

a: O. II Mecnun.

1. Kaçan-kim ola 'ālemden ĥaberdār
Beni vaşf eylesesin **aña** zinhār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*aña, -na*]
2. Virüp hem şir-i rāĥat **aña** devrān
Kıladı dāye-veş perverde her ān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*aña, -na*]
3. Muĥarrer bildi her ŝāĥib-ferāset
K'iriser 'iŝķdan **aña** felāket (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*aña, -na*]
4. Meger kim bir perî-ruĥ bir gün **anı**
Götürüp seyre gitdi büstāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*anı, -nı*]
5. Çün ol meh-rū ģodı dūŝından **anı**
Yine kılmaĝa başladı fiĝāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*anı, -nı*]
6. Kaçan k'irdi üçe ĝarrayla yaşı
Ĥalāyık **anda** çābüķ oldu başı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [*anda, -nda*]
7. Kim **ansuz** yumamaz çeşmini bir dem
Delüp ĝüşin ģulı gibi ģomiŝ nün (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [*ansuz, -n, -suz*]
8. Bilicek kendüyi ol ĝamzesi tîr
Beni vaşf it **aña** didüĝin ol pîr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*aña, -na*]
9. Buyurdi yakdılar 'ūd u sipendi
Ki tā def' ide **andan** her gezendi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [*andan, -ndan*]
10. Nesîm-i zevķ **aña** virdi derdi
Şemîm-i ŝevķ kendüden giderdi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*aña, -na*]
11. Çü Ĥaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler **anı** arĥun arĥun (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [*anı, -nı*]
12. Varurak ĥalk **andan** nefret itdi
Ĥalāyıkdan hem ol da 'uzlet itdi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*andan, -ndan*]
13. Anası çün bu resme gördi **anı**
Naşîhat eyledi açup zebāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [*anı, -nı*]
14. Anuñ gözi bunuñ yüzinde ģaldı
Bunuñ 'iŝķı **anı** endüha saldı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*anı, -nı*]

15. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma **aña** bir çäre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [*aña, -na*]
16. Şarâb-ı ‘ışk **anı** itdi bî-h’îş
Hâdeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*anı, -nı*]
17. Ya baksa hüsnuñe diğkatle mir’ât
Gazabdan cebheñi kıl **aña** kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*aña, -na*]
18. Nazar kılsa saña âyine lışm it
Dem-i qahrûñdan **anı** tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*anı, -nı*]
19. Çü mâh-ı nev za’îf oldı vü rencür
Ki hürşîdinden itdi çarh **anı** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
20. Ğam **anı** her kaçankim kılsa nâlân
Bu zibâ şî’ri okurdı firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [*anı, -nı*]
21. Aña zağm üzre konan penbe-i ter
Olurdi bâğ-ı rağatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [*aña, -na*]
22. ‘Acebdür k’olmuş idi **aña** ber-ser
Per-i murğân çet-ri sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*aña, -na*]
23. İşitse her kim **andan** bu nevâyı
Bulurdi rûhına küt u gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
24. Şu resme itdi **anı** ‘ışk-ı dil-ârâm
K’idemez oldı hiç bir yirde ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [*anı, -nı*]
25. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş âteş-i ‘ışk **aña** tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*aña, -na*]
26. ‘Aceb geçdi bu devrân **aña** hürde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [*aña, -na*]
27. Mağara içre cild ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur **aña** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [*aña, -na*]
28. Görüp **anda** bu resme iztirâbı
Yüzine eşkden şaçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [*anda, -nda*]
29. Belâ ğârnuñ olup sicn-bâni
Ğam uyhuya iletmez oldı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
30. Giribâni zihinde nakş kim var
Şan **aña** dâğ-ı hicrân idi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*aña, -na*]
31. Velî bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy
Aña ‘itr-ı kefen idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*aña, -na*]
32. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh **aña** çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [*aña, -na*]
33. Görüp **anı** bu resme zâr u mağzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*anı, -nı*]
34. Çün **anı** câmelerle düzdi mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*anı, -nı*]
35. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp **anı**
Didi iy berg-i nağl-i zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*anı, -nı*]
36. Anı câm-ı mağabbet eyledi mest
Bu ‘ışk âbıyla yudı ‘ağldan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45*). [*anı, -nı*]
37. Göç itdi ol sa’âdetle şitâbân
Bu kaldı **anda** şürîde vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*anda, -nda*]
38. Devâdan kıl **aña** evvel ‘inâyet
Vefâdan soñra idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*aña, -na*]
39. Hünerdür ‘ışk her kâmil katında
Dime mecnûn **aña** ‘âkıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*aña, -na*]
40. Bu lâhza imtiñân-içün nihâni
Oğu şu meclise gelsün gör **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*anı, -nı*]
41. N’ola diyüp getürüñ didi **anı**
Getürdiler varup ol nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [*anı, -nı*]
42. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*aña, -na*]
43. Ricâ-vâr olup ol pîr-i tarîkat
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [*aña, -na*]
44. Ne kim görüp işitdiyse **andan** ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taqrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*andan, -ndan*]
45. İşidüp bu nefiri Nevfel **andan**
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*andan, -ndan*]

46. Oқuyup rıfқ-ıla yanına **anı**
Bile bir sofradan yidürdi nāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*anı, -nı*]
47. Ҷатı ikrām iderdi Nevfel-i hān
Тutarıdı nāz-ıla **anı** hezārān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [*anı, -nı*]
48. Ҷü Nevfel görđi **andan** bu ‘itābı
Buyurđı tız giderdiler şarābı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
49. Bir ādem sordı **andan** k’iy civān merd
Hū sensin bā’ış-i heycā vü nāverđ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*andan, -ndan*]
50. Ҷılıç çekdi vü gösterđi ‘itābı
Didi bunuñla **aña** virem cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*aña, -na*]
51. Buyurđı leşkerine her kim **anı**
Buluben sinesinden dōke қanı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*anı, -nı*]
52. Vü ger āgāh kılmazsam muқarrer
Bir iş ider **aña** bu hile-gerler (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*aña, -na*]
53. Varup hem kendüden ilte selāmı
‘Ayān ide **aña** hem bu kelāmı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [*aña, -na*]
54. Ki Mecnūni filān virānda görđüm
Cihān ‘ibretlerin hep **anda** görđüm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*anda, -nda*]
55. Benī Sa’dī çün **anı** böyle görđi
Ser-engüştine hayretten diş urđı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [*anı, -nı*]
56. Sōze çekdi pes **anı** her aradan
Cevāb işitmedi aқdan қарadan (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [*anı, -nı*]
57. Bulınur merhem **aña** yoқ-durur bāk
Velī **aña** k’ire ādem dehāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*aña, -na*]
58. Bulınur merhem **aña** yoқ-durur bāk
Velī **aña** k’ire ādem dehāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*aña, -na*]
59. Dürüst itmez hezārān merhem **anı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [*anı, -nı*]
60. Yabāna atđuñ u döyđuñ **aña** hem
Bu қуғını rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*aña, -na*]
61. Yine тутdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler **aña** kim gel (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [*aña, -na*]
62. Görüp şayyād **anı** oldı diger-gün
Didi şayyāda k’iy mu’tād u dem-sāz (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
63. Ҷıқарdı çehresini toz busudan
Peyinden özge **aña** yoғ-idi çün hınk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*aña, -na*]
64. Nevāht eyledi ol bend-ile **anı**
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*anı, -nı*]
65. Gören şanur **anı** hülle-be-hülle
Bākan evzā’ına қалurđı hayrān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68*). [*anı, -nı*]
66. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıқuben taşlar-la **anı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*anı, -nı*]
67. Velī bulmadılar **andan** nişānı
Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [*andan, -ndan*]
68. Hārīm-i dergeh-i Leyliye **anı**
Oturup aғladı vü kıldı zārı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 4*). [*anı, -nı*]
69. Pes āvāzından **anı** bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek hayr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*anı, -nı*]
70. Aña göstereyin kim kandadır rāh
Ol a’māyı gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*aña, -na*]
71. Der-i dildāra irürdi **anı** rāh
Қақup kūr-āne ol derde ‘aşāyı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*anı, -nı*]
72. Anı қалdurayın тоpraқdan iy yār
Degüldür gidecegi yoldan āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
73. Aña nāgāh güzergāh oldı bir bāğ
Nazar kıldı çü her sū büstāna (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*aña, -na*]
74. Velī Mecnūna cāndan rāzīyem pes
Ben evvel demden **aña** nām-zādum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [*aña, -na*]
75. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana yoқdur senüñ-le dağı kārüm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [*ana, -na*]
76. Giriftār itdi bend-i hāba **anı**
Çü bāhtın ‘ālemine girdi rūhı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
77. Eşer görmedi **andan** bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse nişānı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*andan, -ndan*]

78. K'olur şimdi fülân yirde bul **anı**
Yir idinmişdür anda bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*anı, -nı*]
79. Görüp **anı** atası kıldı ser-piç
Varup âheste yânına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*anı, -nı*]
80. Aña hizmet kılarlardı şitâbân
Peleng ü şîr ü âhû gürg ü rübâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42*). [*aña, -na*]
81. Aña leşker idi ol bunlara şâh
Kamusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*aña, -na*]
82. Derisin **aña** na' iderdi kaplan
Sürüp âhû ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*aña, -na*]
83. Ki kıla **aña** kaşd idenleri mürd
Peleng âhûya dem-sâz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64*). [*aña, -na*]
84. Giderdi şöyle kim geyleyle çübân
Şu resme vahş virmiş **aña** hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [*aña, -na*]
85. Anâ dağı iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [*anâ, -na*]
86. 'Adûdan **anı** hıfz iderdi her an
Kâfasında tururdu her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*anı, -nı*]
87. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılardı da'vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*anı, -nı*]
88. K'olara rızkın ol virürdi dâyim
Kaçan kim görse **anı** her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*anı, -nı*]
89. Ki tab'ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
90. Aña olmuşlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger turaydı dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [*aña, -na*]
91. Açup dürcini kıldı **aña** teslim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [*aña, -na*]
92. Aña hem câme vü hem şu' me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*aña, -na*]
93. Alup andan vuhûşa virdi anı
Selîm **aña** didi kim iy ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [*aña, -na*]
94. Gehî ka'r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü âhîr buldı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*anı, -nı*]
95. Biraz âsüde düşdi şöhetinden
Selîm **anı** çü gördi böyle 'uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [*anı, -nı*]
96. Bir iki dem **anuñla** münis ola
Süvâr oldu vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
97. Ta'am **andan** cüdâ ol h'âbdan dür
Hâlâyîkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*andan, -ndan*]
98. Şalâhından habîr oldu vü âgâh
Buyurdu hâcibe kim var **anı** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*anı, -nı*]
99. Şeche iletmege **anı** oldu râgîb
Didi câyuñ neden oldu harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
100. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi **anı** anası mağzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*anı, -nı*]
101. Gâraya geldi **aña** turup haremnden
Giyürdi câme vü virdi ta'amı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [*aña, -na*]
102. Ne yâr ol kimseye ne kimse **aña** yâr
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*aña, -na*]
103. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler **anı** zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [*anı, -nı*]
104. Anuñ-çün kılmış-idi baliş-i h'âb
Perinden zâğ **aña** düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*aña, -na*]
105. Gelüp şarmaşur **aña** hem-çü yârân
Meger yir kanı içün ol hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [*aña, -na*]
106. Hezâran serv gösterür **aña** bād
Yirinden turmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*aña, -na*]
107. Açar olup **anı** gördükce bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şîr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*anı, -nı*]
108. Hârâb itmişdi **anı** dehr-i gam-âbād
Çeküp 'iys ü huzûr u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [*anı, -nı*]
109. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder âhû-bere **anuñla** bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [*anuñla, -nuñ, -la*]

110. Esîr-i çâh-ı gâam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [*aña, -na*]
111. K'arayu tağa çıkmışlardı **anı**
 Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*anı, -nı*]
112. Niçedür göre **anda** 'ışk-bâzı
 Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [*anda, -nda*]
113. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
114. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
 Mutî' iqbâl **aña** vü baht münkâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*aña, -na*]
115. Degüldür Hâlika bu iş nühuftê
 Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda **aña** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*aña, -na*]
116. Mübâşir olmazam ben **aña** mutlak
 Revâ olmaya 'ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [*aña, -na*]
117. Ceride yeg-durur k'andan ola pāk
 Budur görinmemekden **aña** ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*). [*aña, -na*]
118. Hârâma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrâr idüp benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [*aña, -na*]
119. Dil ü cân olsun ol büyün fedâsı
 Didi pîr **aña** k'ol mâh-ı perî-ves (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*aña, -na*]
120. Baña **anı** getirivirseñ iy pîr
 Hüdâ yanında olmayadı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [*anı, -nı*]
121. Gören şanur **anı** şekl-i tılısmı
 Döşenmiş sâyesinde nağ'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [*anı, -nı*]
122. Kıla döndürmiş **anı** renc-i bârîk
 Günün ıssısı kılmış cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [*anı, -nı*]
123. Yir idindüm ben **ansuz** ka'r-ı çâhı
 Kulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [*ansuz, -n, -suz*]
124. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
125. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
 Selâm **andan** görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [*andan, -ndan*]
126. Edebledi bu harf-ile harîfi
 Harîf **andan** çü böyle gördi hîrfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*andan, -ndan*]
127. Müşerref oldu **andan** ehl-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*andan, -ndan*]
128. Velîkin hoş gelürdi **aña** dâdı
 İderken 'ışk hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*aña, -na*]
129. Velî hatm idi **anda** gâyet-i 'ışk
 Kimesne 'ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*anda, -nda*]
130. Bulurdu **andan** zıyâ şâm-ı siyâhı
 Yunurdu her kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [*andan, -ndan*]
131. Gazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
 Bilür herkes **anı** kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*anı, -nı*]
132. Geçindi küh-ı hâmûnda otuz yıl
 Çü 'âşıklık **anı** kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [*anı, -nı*]
133. Ol eydürdi vü bu ağlardı kanlar
 Ol oldu 'ışk-kârında **aña** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*aña, -na*]
134. Aña kıldı gülâm-ı halka-der-güş
 Varurak şöyle oldu kim ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 28*). [*aña, -na*]
135. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
 Didi Zeyd **aña** ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [*aña, -na*]
136. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
 Bir iş kıldı kim idenler **anı** yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [*anı, -nı*]
137. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
 Çü bir hefte geçindi Zeyd **anuñla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
138. Yidi dildârı için kayd **anuñla**
 Gelüp yâdıma hâl-i ehl-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
139. Mübârek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sâz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
140. Şafâsın virdi **aña** 'üd u 'abîrûñ
 Gazeller okuyarak hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*aña, -na*]

141. Vücüdi mülkin ısmarladı yek-sân
Şu resme sinesine çekdi **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [*anı, -nı*]
142. Helâk eyledi tãkatsüzlük **anı**
Bıçağın zahmı irdi üstüñ âne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12*). [*anı, -nı*]
143. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk **anı** gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*anı, -nı*]
144. Saña oldur şönumca yâdigârum
Hudâ hakkı-çün **anı** hoş tüt iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [*anı, -nı*]
145. K’ola âsüde-dil bir dem ol abdâl
Ben iften muhterem tutardum **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*anı, -nı*]
146. Ol üftâde başı altına bir hışt
Degül kimse **aña** hem-râz-ı bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [*aña, -na*]
147. Nüzül itdi **aña** gökler fütûhı
Görüp cennetde cây-ı döstâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [*aña, -na*]
148. Çığırup döst diyü virdi cânı
Fenâ camı **aña** dahı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*aña, -na*]
149. K’ecel irüp **anı** kapmışdı nâgâh
Pes âhir zelzelesinden zamânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*anı, -nı*]
150. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar Leyliye hem-pehlü **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [*anı, -nı*]
151. Lağab Mecnûn-durur **aña** ki şehdür
İki gevher idi bunlar muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [*aña, -na*]
152. Mîhr-i ruh **anuñ** meh-i tâbânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*anuñ,]*
153. Nedür bilmez **anuñ** kimse zâmîri
Ne nesnedür cihândan dil-pezirî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*anuñ,]*
154. Ruh-ı zibâsına karşı **anuñ** şâd
Berî uyhudan u yimekten âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333*). [*anuñ,]*
155. Sebak etfâle görindi siyeh-rû
Elif **anuñ** gamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*anuñ,]*
156. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırâkıdan **anuñ** her hâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [*anuñ,]*
157. Cihân içre nazîri yoğ-idi hiç
Anuñ vaşfında bu şi‘r-i lâtifî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [*anuñ,]*
158. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [*anuñ,]*
159. Anuñ oldı maqâmı külbe-i gam
Figân u nâleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [*anuñ,]*
160. Bu resme itdüğinden dem-be-dem âh
Anuñ hâlinde oldı halk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*anuñ,]*
161. Kamer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden **anuñ** nûri pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [*anuñ,]*
162. Hem **anuñ** sen de olmuşsin esîri
Dilüni çâk kılmış ‘ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*anuñ,]*
163. Yüzüne bakmasun her lâhza süzen
Gözini rişte ile dik **anuñ** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [*anuñ,]*
164. Yüzün görmege hâtem kılsa ta‘cîl
Çek engüştüñden **anuñ** çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*anuñ,]*
165. Çü mevc-i ‘ışk **anuñ** çıkdı serine
‘Âlem dikdi delülik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [*anuñ,]*
166. Atasına meger bir aşinâsı
Didi her neyse **anuñ** mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*anuñ,]*
167. Nazar kıldı çü pîr **anuñ** yüzine
Cihân gamdan siyâh oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [*anuñ,]*
168. Çü maflübına lâyık ola tâlib
Anuñ ta‘cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [*anuñ,]*
169. Atası görüp **anuñ** hâlini hem
Hâcâlet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [*anuñ,]*
170. İle hâcâteğh **anuñ** âsitânı
Du‘â miftâh-ı aqvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [*anuñ,]*
171. Dilerseñ k’olmaya **anuñ** çeşmi giryân
Çeküp çâk itmeye her dem girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*anuñ,]*

172. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir zerrece hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [anuñ,]
173. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
 Girübânına **anuñ** dikdi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [anuñ,]
174. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
 Degüldi kimse kıyım cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [anuñ,]
175. Sebebsüz gâh hândân gâh giryân
 Atası kaldı **anuñ** işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [anuñ,]
176. Karâbeti dağı idüp müdâre
 Ararlardı **anuñ** derdine çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [anuñ,]
177. Su'âl itdi **anuñ** hüy u hışâlin
 Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [anuñ,]
178. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi Nevfel
 Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [anuñ,]
179. Gülünc oldı adı halk-ı cihâne
 Düşe **anuñ** eline ger zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [anuñ,]
180. Hışâr-ı ârzüsü böyledür berk
 Hâkîkat düşse **anuñ** cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [anuñ,]
181. Degüldür sâbit ü yokdur sebâti
 Ben **anuñ** için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [anuñ,]
182. Anuñ yine 'adü fetihinde derdi
 Bu ceng içre anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [anuñ,]
183. Anuñ yine 'adü fetihinde derdi
 Bu ceng içre **anuñ** ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [anuñ,]
184. Açılmadı dilinden hiç **anuñ** bend
 Bulardan ürküben göñli vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [anuñ,]
185. Didi bu resme sözler hâdden efzûn
 Olup hâlinden **anuñ** zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [anuñ,]
186. Ki şol a'mâyı gör kim düşdi muhkem
 Varup hâlîni **anuñ** seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [anuñ,]
187. 'Aşâ kaçıcısı **anuñ** leng hîngi
 Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [anuñ,]
188. Anuñ kaşırından özge evde boşam
 İki er olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [anuñ,]
189. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
 Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [anuñ,]
190. Giderdi 'aklı miskînüñ şafâdan
 Bu hâl üzere geçerdi 'ömrü **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [anuñ,]
191. Şu'â'ından **anuñ** pür-nür ü rüşen
 Gözi tuş oldı anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [anuñ,]
192. Anuñ etrâfına çekmişdi şaflar
 Ol ortalıkda şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [anuñ,]
193. Anuñ yanına varımazdı bir dem
 Ne şahsı k'istemez anuñ rızâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [anuñ,]
194. Anuñ yanına varımazdı bir dem
 Ne şahsı k'istemez **anuñ** rızâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [anuñ,]
195. Anuñ yanına destür olmadın hiç
 Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [anuñ,]
196. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
 Kaçan k'olsa bularuñ h'ânı hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [anuñ,]
197. Ki olupdur iştihası kütü **anuñ**
 Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [anuñ,]
198. Taçar gerdânına âhîr **anuñ** dâm
 Dilinde **anuñ** ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [anuñ,]
199. Bu hâl üzere geçinür gayret idüp
 Çün işitdi **anuñ** ahvâlini şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [anuñ,]
200. Ölümden soñra kalmaz aşşı dârü
 Karâbeti tuyup **anuñ** hürüşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31*). [anuñ,]
201. Hezâr ol vâkıtdan kınıldı nâmı
 Çün ol murğ **anuñıla** oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [anuñıla, -ıla]
202. Varup **anuñ** fiğângâhına yitseñ
 Ayitsañ kim du'âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [anuñ,]
203. Anuñ beyt okumasından güşade
 Dağı bir dest câme virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [anuñ,]

204. Revān oldu idinüp piri hem-rāh
Bile yırtıcılar yanınca **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [anuñ,]
205. İderdi kaçd anı görmege derhāl
Çü şit-i 'ışkı **anuñ** şeh-r-bā-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [anuñ,]
206. Çün işitdi Selām **anuñ** kelāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [anuñ,]
207. Ger irkek ger dişi ger hāşş u ger 'ām
Çamusu ardına düşdiler **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29*). [anuñ,]
208. Şan **anuñ** ayağına yakdı hınnā
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [anuñ,]
209. Ne diyem kim ne resme virdi cānı
Cihān içre hemīn **anuñ** şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [anuñ,]
210. K'ide yaşıyla **anuñ** çihresin pāk
Hem oldu 'ankebūtān-ı resen-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [anuñ,]
211. Çüridi çihresi hāk oldu **anuñ**
Ser-ā-ser hey'etinde her nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [anuñ,]
212. Yimezler üstüh'ānından **anuñ** bār
Nitekim anda tutmuşdı bular cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [anuñ,]

a: O. II Nevfel.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunu diyüp çevirdi **andan** 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [andan, -ndan]

a: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ömer.

1. Buyurmuşdı nebī şānında **anuñ**
Ki şem'idür 'Ömer kaşr-ı cinānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [anuñ, -nuñ]

a: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri. II Hz. Ali.

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Hāk
Şecā'at anda hātım olmuşdı mutlāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [anuñ, -nuñ]
2. Kıyāmetde ridāsıdur **anuñ** pes
Hiçāl-i cism-i 'uryānān-ı bī-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Selim-i Amiri.

1. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Hāber şordı **aña** her bir nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [aña, -na]
2. İrağdan virdi Mecnūna selāmı
Çü Mecnûn añladı **anuñ** selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Mecnun'un annesi.

1. Neye vardı işi vü hālî n'oldı
Huzūrında **anuñ** yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7*). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Selam-ı Bağdadî.

1. Ki dūr itmışdı ğam-keşlikde **anı** ferd
Virürdi baht aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [anı, -nı]
2. Anuñ bu sözlerin Mecnûn-ı mağzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1*). [anuñ, -nuñ]

a: O, kişi zamiri II Nizamî-i Gencevî.

1. Anuñla münis olup niçe günler
Harām itdüm gözüm h'ābı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [anuñla, -uñ, -la]

a: O. II Zeyd (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).

1. Maḥabbet yār **aña** vü 'ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-ḥad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [aña, -ña]
2. K'aña dil virtüp idinmişdi maṭlûb
Hem **anı** kız da cāndan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [anı, -nı]
3. Kamu yārānı terk eyledi **anı**
Gidüpdür âdemilik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [anı, -nı]
4. Ğam-ıla ğuşşadan âzād olurdu
Şorardı Leyliden **aña** nişānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [aña, -ña]
5. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [anā, -ña]
6. Ki tā ḥālinden āġāh oldu Leylî
Okıdup ḥalvetine ol meh **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [anı, -nı]
7. Tesellî ider idi geh geh **anı**
Maḥabbet göñline sevdā bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [anı, -nı]
8. Anuñla gönderürdi ol dil-ārām
Peyāmından anuñ Mecnûn-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18*). [anuñla, -nuñ, -la]
9. K'irürürdi **aña** peygām-ı yārı
Arada kāsıd olmuşdı pür ümmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100*). [aña, -ña]
10. Dönüp virdi cevāb **anuñ** yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4*). [anuñ, -nuñ]
11. Su yirine müdām içerdı ḥūnı
Ḳarābeti bilüp derdini **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [anuñ, -nuñ]
12. Aña 'arz itdi iḥfā'yıla ḥālî
Didi kim ḥadden aşdı intizārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [aña, -ña]
13. Gehî Leylinüñ āşārın okurdu
Görüp her kişi **andan** bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [andan, -n, -dan]
14. Cihānda **andan** oldu āşikārā
Meger kim geçdi bir gün ḥātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [andan, -n, -dan]
15. Anı şaḥn-ı gülistān-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cāy-ı laṭîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 26*). [anı, -nı]
16. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Ḥaḳ rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [anuñ, -nuñ]

a: 3. teklik şahıs zamiri. II Lârendeli Hamdî (16. yy şairi).

1. Göñül ma'müresin Ḥamdî ḥarāb itmekde cevr-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḥı **anuñ** gibi mi'mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [anuñ, -nuñ]

a: "O" 3. tekil şahıs zamiri. II Mecnun'un babası.

1. Velî 'ışk **anı** ser-gerdān idiser
Ḳatı şürîde vü ḥayrān idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [anı, -nı]
2. Sebū-yı nengini taşa çalısar
İşinde ḥalk **anuñ** ḥayrān ḳalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [anuñ, -nuñ]
3. İçinden atalık mihrî idüp cūş
Taḥayyür kıldı **anı** deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [anı, -nı]
4. Dönüp didi **aña** kim iy yegāne
Ki bükmiş bilüñi cevr-i zemāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [aña, -ña]
5. Ayaġuñ bir dikenden olsa efkār
İder cānum gözine zaḥmı **anuñ** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [anuñ, -nuñ]

6. Bu **anı** öpdi vü ol bunı tekrār
Çok itdiler döküp gözden bñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [*anı, -nı*]
7. İderdi mevtine **anuñ** delâlet
Ecel yilinden idi havfı katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
8. Atası düşdi ğamdan iztirâba
Didi Mecnûn **aña** kim yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [*aña, -ña*]
9. Yakîn **aña** ki cān andan ola dūr
Belā vü miñnet-ile düşdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*aña, -ña*]
10. Bu resme bī-vefālîkdur hemîşe
Sipenc-i dehr **aña** virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*aña, -ña*]
11. İşi bozdi vü düzdi işin **anuñ**
Çün āzād itdi mürġ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*anuñ, -nuñ*]
12. Vefāt itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş **anuñ** menzili hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*anuñ, -nuñ*]

a: *Orada, o tarafta.*

1. İki kıandan deñizdür oldı cüşān
Dilirān mevc-veş **anda** hurüşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [*anda, -(n)da*]
2. Alup gitdi evine hurrem ü şād
Ol āhūlarla kaldı **anda** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [*anda, -(n)da*]
3. Şu‘ā‘ından anuñ pür-nūr ü rüşen
Gözi tuş oldı **anda** bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [*anda, -(n)da*]
4. K’olam ben **anda** bulunmayasın sen
Çıqup bir yād aradan bī-tekellūf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*anda, -n, -da*]
5. Kıdılar **anda** anı ‘üryān u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*anda, -(n)da*]
6. Getüren ādemi **andan** sücūda
Düzen ğam kufline tevħīdi miftāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*andan, -ndan*]
7. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnūnuñ karābetinden **anda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [*anda, -(n)da*]
8. İletdi bir güzergāha anı rāh
Görür bir şavma‘a var **anda** hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*anda, -(n)da*]
9. Kim **anda** muntaşırdu saña dildār
Ümid-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*anda, -(n)da*]
10. Getürdi dik-i dehri tīb-ı cüşā
Şuyuñ ıssıluġından **anda** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [*anda, -n, -da*]
11. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise **anda** huftu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*anda, -(n)da*]
12. Selām iderler **anda** bendeñe ad
Hużürüm var idi kılmışdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*anda, -(n)da*]
13. Ayaksuz kimse iletmez başa rāh
Selāmıle muħaşşal **anda** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*anda, -(n)da*]
14. Yidi gün oldılar **anda** dil-efġār
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*anda, -(n)da*]
15. Yok **anda** şem‘den özge aña yār
Çü pervāne uyumayup ol āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*anda, -(n)da*]
16. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise **anda** ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*anda, -(n)da*]
17. Göñül pergālesindendür kebābuñ
Çerāġuñ **anda** iy vīrāne miskīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*anda, -(n)da*]
18. Bular cünbişde idi hem-çü zembūr
Şanasın **anda** Mecnūn-ı ciger-hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 69*). [*anda, -(n)da*]
19. Yimezler üstüñ‘ānından anuñ bār
Nitekim **anda** tutmışdı bular cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*anda, -(n)da*]
20. Varup diñlendi **anda** şād ü hurrem
Hābībi meşhedi üstinde miskīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*anda, -(n)da*]
21. Ki cān-ı ‘ārife virür şafālar
Kırılmış **anda** bir gül sāyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*anda, -(n)da*]

a: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Leyla'nın babası.

1. atı rencide kıldı bu söz **anı**
Didi mihmnma açup zebnı (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [*anı, -nı*]

a: "O" işaret zamiri.

1. Mihr-i ruh **anu** meh-i tbnı begenmez
Reftr kddi serv-i hrmnı begenmez (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Gazel 1, Mısra 1*). [*anu, -nu*]
2. Kibriy-y ztuna irişmez efhm u 'ul
Kim ıftu **anı** setr itmege çekmişdür hil (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 1, Mısra 16*). [*anı, -n, -ı*]
3. Kem nazar eyler aa kim ltfu imz eyleye
Yhu kim aldurur **anı** itse ahru py-ml (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 1, Mısra 28*). [*anı, -n, -ı*]
4. Zb-i cihna aldanuban olmadu fera
Farı meaatinden **anu** ekmedun elem (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 2, Mısra 46*). [*anu, -nu*]
5. Hzret-i sultn Selm bin hn Sleymn k'oldu **anu**
Bar-i cüdina göre yidi deiz bir atre nem (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 4, Mısra 13*). [*anu, -nu*]
6. Senu emrnle döner ar ts
Senu hkmnledur **anu** ess (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*anu, -nu*]
7. Geh bir atreden bir adem eyler
Ki geh girin **anı** geh hurrem eyler (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*anı, -n, -ı*]
8. ol ev kim abr eydürler **aa** kim
Münevver idivirsün em'-i Islm (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*aa, -a*]
9. Gnhum gerçi kim hdden birndur
Senu cdun veli **andan** fzndur (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [*andan,]*
10. Egerçi nr-ı ahrundur gazab-nk
Var b-ı 'afvu **andan** bize yok bk (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*andan,]*
11. afa nrında gar idup bu cn
Ebed hmrndan eyle mest **anı** (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*anı, -n, -ı*]
12. Bir ide kim buyurmadun rz sen
Bu miskne **anı** görme rev sen (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*anı, -n, -ı*]
13. Srerd yüzine geh geh yüzini
Muaal **anunla** hoş idup ba (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 85, Mısra 93*). [*anunla, -nla*]
14. Anu l v ab hiyn
amu etb'  ab hiyn (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*anu, -nu*]
15. kinci mm kim vardur **anda** n dr
Melek tesbhnn eh-dnesidr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*anda,]*
16. Sipihr evcinde yir yir her sitre
Gz açup **aa** klard nezzre (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [*aa, -a*]
17. D-t oldı k'ola add-i n-yb
Scd-ı enbiyya **anda** mihrb (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*anda, -n, -da*]
18. Birad refref de **anda** Amed
Ol iki kevne nr-ı pk-i sermed (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*anda, -n, -da*]
19. Anu ardınca srfl geldi
Biraz tayrn idup ol da ald (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*anu, -nu*]
20. Meger kim görünür bilinde berrk
Kuatdurm **anı** hayrile Hallk (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*anı, -n, -ı*]
21. abl ide **anı** sultn-ı Ynn
Sleymn-ı zamn ol Selm Hn (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*anı, -n, -ı*]
22. Ne kha kim **anu** hnki baar sm
der ol yrentun alanların gm (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*anu, -nu*]
23. Semen dendnn am nitekim dr
Aa minkr-ı bülbül olm enbr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [*aa, -a*]
24. an ol ha idi kfl-ı genc-i 'irfn
Ki mifthyd **aa** satr-ı 'nvn (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*aa, -a*]
25.  bir gevher ki zhir ola k'andan
Biter niçe cigerde çanlar **andan** (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*andan, -n, -dan*]
26. Ne disem hoşdur **anı** bilmedum lik
Bu hayretten beni gm kıldı brk (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*anı, -n, -ı*]
27. Tutup **anı** hezrn 'izzetile
Sevadına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [*anı, -n, -ı*]
28. Ki ya'n 'ar iden bu dstn
u resm-ile rivyet kıldı **anı** (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [*anı, -n, -ı*]

29. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünerden dün olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [anı, -n, -ı]
30. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden **anuñ** gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116*). [anuñ, -nuñ]
31. Var içinde **anuñ** bir türfe abdâl
Yüz urmuş hâke 'arz eyler Hağka hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [anuñ, -nuñ]
32. Varup öpdî mübârek gözün **anuñ**
Düşüp pâyına sürdi yüzün **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [anuñ, -nuñ]
33. Varup öpdî mübârek gözün **anuñ**
Düşüp pâyına sürdi yüzün **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [anuñ, -nuñ]
34. Ki bir ferzend virüp Hağ te'âlâ
Çerâğ-ı çeşmin **anuñla** ide bînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198*). [anuñla, -n, -uñ, -la, -]
35. Şu deñlü hağ geldi **anda** enbüh
Ki şıklet virdi hüt u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [anda, -n, -da]
36. Yoğ **anda** mest olup ceyb itmeden çâk
'Asesden muhtesibden kimseye bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [anda, -n, -da]
37. 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü hürrem
K'ururdu çün Mesih **anda** şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [anda, -n, -da]
38. Kemân-ı Rüstem **andan** bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin hacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [andan, -n, -dan]
39. Vü ger höd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne yegdür **andan** çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [andan, -n, -dan]
40. Dilüñ şol nağşdan kim pür gam olmış
Tuyup **anı** hasuduñ hürrem olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [anı, -n, -ı]
41. Elüñe girdi çün bir gevher-i pâk
Ki hayrândur **anı** delmekde hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [anı, -n, -ı]
42. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi **aña** bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [aña, -ña]
43. Olur bi-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [aña,]
44. İderdi reşk bustânına Keşer
K'süd kılmışdı **anı** dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22*). [anı, -n, -ı]
45. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ gammazı düd-i revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [anuñ, -nuñ]
46. Ruñı ger za'ferâna oldı nezdîk
Tabancayla tutardı sürh **anı** lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [anı, -n, -ı]
47. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âşâr
Çü şakç ola **aña** kalmaz harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [aña, -ña]
48. İştüm ben fülân kişiden **anı**
Ki 'ışkuñ haste kılmış bir cüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [anı, -n, -ı]
49. İrüre gevhere el çünki hakkâk
Anı delmekden aña yok-durur bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [anı, -n, -ı]
50. Ya me'kulât cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün **anı** söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12*). [anı, -n, -ı]
51. Fener kim şem'-i tábâna mekândur
İçinde **anuñ** kaçan şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [anuñ, -nuñ]
52. Aşağa almış ucı âsumânı
Yaratmış seng-i miñnetden Hağ **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [anı, -n, -ı]
53. Şanasın ol cebeldür 'âşık-ı zâr
Ki pür düd itmiş **anı** sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [anı, -n, -ı]
54. Var idi küllesinde bir ulu ğâr
Mağâm idindi **anı** ol dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [anı, -n, -ı]
55. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vâdileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [anuñ, -nuñ]
56. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengârı geh gül-günî bir tığ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [anuñ, -nuñ]
57. Havâledür dile gam küh-sârı
Güç olur çekmek **anuñ** gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [anuñ, -nuñ]
58. Dütüzdürdi revân Mecnûna **anı**
Pür itdi bü zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45*). [anı, -n, -ı]
59. Anuñ kim bahtdan vardur naşîbi
Yazar hâllile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [anuñ, -nuñ]

60. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Katlınıdır **añā** zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [*aña, -ña*]
61. Nihālümünden getürdüm taze bir berg
Ki sizün şāha **anı** peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*anı, -n, -ı*]
62. Hamîr-i nermden bulduñ çü nānı
Yapışdır germken tennüre **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [*anı, -n, -ı*]
63. Turur saķfında **anuñ** ol mîh-i zer-kār
Mişāl-i āfitāb-ı çarĥ-ı devvār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [*anuñ, -nuñ*]
64. Cihānuñ saķfi adı āsumāndur
İçinde **anuñ** bir eski sāye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [*anuñ, -nuñ*]
65. Kimüñdür göricek bildi **anı** Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dideden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [*anı, -n, -ı*]
66. Görinmesün gözüne şubĥ-ı maķsūd
Ki bezminden sen **anuñ** böyle merdūd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*anuñ, -nuñ*]
67. Girībānına dik ol rismānı
Ki ceybin çekmeye saķınıp **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [*anı, -n, -ı*]
68. Bu hāl-ile **anı** Mecnûn-ı pür-ġam
Eli-yile şıġayup oĥşar dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*anı, -n, -ı*]
69. Geh **anuñ** pāyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 65*). [*anuñ, -nuñ*]
70. Tutar şad ceĥd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yarı yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [*anı, -n, -ı*]
71. Bugün k'oldı kıocalup süst cāmı
Der-i dildārdan sürdiler **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [*anı, -n, -ı*]
72. Çü Mecnûn görđi bir şerbet ki pür şevķ
İdüp nüş **anı** cāmı buldı yüz zevķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [*anı, -n, -ı*]
73. Şehüñ peykine virüp ġine **anı**
Var āġāh it didi ol nā-tuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*anı, -n, -ı*]
74. Yazılmış saķhasına piç-der-piç
Şu sözler kim begenmez 'aķl **anı** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [*anı, -n, -ı*]
75. Görür maźmūnın **anuñ** müy-ber-müy
Zebān-ı kinden olmış süĥan-ġüy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*anuñ, -nuñ*]
76. Kılıç bir başı k'ider iki päre
Olur **andan** 'ayān küft naķāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*andan, -n, -dan*]
77. Anuñ k'irdi lebe derd ile cāmı
İder āyine-veş siĥ imtiĥānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
78. Döküldi bilürem boynumda **anı**
Elümden gelse bu ĥacletden iy hān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [*anı, -n, -ı*]
79. Tevārîĥ içre şöyle buldum **anı**
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-ġün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*anı, -n, -ı*]
80. Atından aşıġa geldi şitābān
Revān āhū-şifāt şayyāda **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [*anı, -n, -ı*]
81. K'o şayd oldı saña sen **añā** şayyād
Yazuķdır dökme kanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*aña, -ña*]
82. Ölince eylesün saña du'āyı
Bu ġice kim **anı** araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*anı, -n, -ı*]
83. Ki sen şayd olsañ u şayyād o naĥçir
Bu şükrāneyçün **anı** eyle āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33*). [*anı, -n, -ı*]
84. Kıo ġitsün ol ġarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [*anuñ, -nuñ*]
85. Virür yarın saña Ĥaķ ecrin **anuñ**
Kıo varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
86. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu'ā'ından **anuñ** eyvān-ı āfāķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3*). [*anuñ, -nuñ*]
87. Dolandı cāmı ol şüride-baĥtuñ
Dibinden çıkup **anuñ** şāfi bir āb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
88. Birikmiş berk urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdidür **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*anuñ, -nuñ*]
89. Kim **anuñ** 'aksidür ġökde kevāķib
Şanasın çeşme-i nür idi ol ĥavz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [*anuñ, -nuñ*]
90. 'Aceb k'ol şaĥş olmuş bende ĥursend
İpiyle yidüp **anı** gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*anı, -n, -ı*]

91. Çü sendendür olur cān **aña** hursend
Ezelde eyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*aña, -ña*]
92. Niçe bağladı **anı** gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*anı, -n, -ı*]
93. Elinde kesmege **anı** erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [*anı, -n, -ı*]
94. Vü ger nî hîzem iderven **anı** ben
Olup Mecnûn bu sözden şād u hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*anı, -n, -ı*]
95. Ki mislin görmemişdür çeşm-i āfāk
Bu naḥlûñ kıymeti-çün benden **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*anı, -n, -ı*]
96. Ki ağlarken yur **anı** eşk-i ḥün-bār
Yüzüme kōduḡuñ ḥali dil-āvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*anı, -n, -ı*]
97. Daḡı yokdur şadef birle **aña** kār
Bunı didi vü zāhir kıldı ḥışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [*aña, -ña*]
98. Ṭama‘ dendānın **aña** eyleme tîz
Yüri sen kendü ḥālûñ gör beni kō (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*aña, -ña*]
99. Bula **andan** nesim-i gār-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*andan, -n, -dan*]
100. Ruḡm der kıldı ḡarḡ-ı āteş ü āb
Yüzine urdı **anuñ** bir ṭapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [*anuñ, -nuñ*]
101. Karar itmiş konup bir şaḡ-ı serve
Kim **anuñ** bāl ü perr-i zer nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [*anuñ, -nuñ*]
102. Ḥaḡīkat belki yegdür ‘avrat **andan**
Nedür ‘avrat nişānegāh-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56*). [*andan, -n, -dan*]
103. K’içinde pürdür **anuñ** khand uvaḡı
Saña virdüm bugünden ol nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*anuñ, -nuñ*]
104. Yidürdüñ zāḡa **anı** sen āḡir iy yār
Bu idi virdüḡüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*anı, -n, -ı*]
105. Ḳabül olmayısar ‘özüñ bil **anı**
Elüñden şol zamān-kim gide maḡşud (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*anı, -n, -ı*]
106. Velikin bende yokdur **aña** ṭā‘at
İdemezsin baña ‘aḡl-ıla çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [*aña, -ña*]
107. Velî baḡtum baña dînletmez **anı**
Sa‘ādetdür bu emre ger itā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*anı, -n, -ı*]
108. Ki görüp **anı** cūş itmeye ḡanı
Ḥarāb olmaḡa māyıldür çü rāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [*anı, -n, -ı*]
109. Yaḡūd olmış-idi bir nuṭfe zāyi‘
Anı kaşd eyleme kıлмаḡa ıṣlāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*anı, -n, -ı*]
110. Meger şol kim **aña** baş itmeye pîç
Eyülük kııl yamanlıktan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [*aña, -ña*]
111. Ne kim iderse **anı** bulısar pes
Kişi bir kūha dise bir kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*anı, -n, -ı*]
112. Ki bergi ḡamdur **anuñ** mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fānîñ vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*anuñ, -nuñ*]
113. Ben **anı** redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen teraḡḡüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [*anı, -n, -ı*]
114. Mu‘anber bûy nāzik gerden-efrāz
Bu āḡular içinde **anı** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*anı, -n, -ı*]
115. Öperdi gözlerini her dem **anuñ**
Ta‘accübdedydi her lâḡza ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [*anuñ, -nuñ*]
116. Ki bu girdābdan bulduñ ḡalāşı
Kabül itmez kişinüñ ‘aḡlı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [*anı, -n, -ı*]
117. İdebilmez **aña** bülbül taḡammül
Senüñ gülzāruñ oldu mesken-i zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96*). [*aña, -ña*]
118. Velî yeg şu‘le virtür **andan** aḡker
Diriḡā düşmene virdüñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*andan, -n, -dan*]
119. K’açıla **andan** gözi bu ḡāk-rüyuñ
Cemālûñ seyrine eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*andan, -n, -dan*]
120. Ḥelāl olsun ṭapuña bu gelinlik
Ṭatarsın **anı** iy ‘ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [*anı, -n, -ı*]
121. Ḥōş inşā itdi bir mektüb-ı mergüb
Anuñ dibacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*anuñ, -nuñ*]

122. Tahayyür kıldı **anı** deng ü bî-ḥ'ış
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44*). [*anı, -n, -ı*]
123. Dahı açılmadı bu zanbaḡ-ı ter
Dilünde şol kim **andan** var-durur daḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [*andan, -n, -dan*]
124. Ol **andan** bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistânüm gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*andan, -n, -dan*]
125. Getürdüm yirine her şartı iy yâr
Elümden gelse **anı** da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [*anı, -n, -ı*]
126. Ki taḡmış **aña** 'anber ḡalka ḡâme
Olup ḡâme kılı yarmaḡda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*aña, -ña*]
127. Ki bu virmiş **aña** kıl-k-i feşâḡat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [*aña, -ña*]
128. Bu şuhfe üzre kılmış ḡalka bâfi
Bu ḡaḡ k'itmiş ḡayâlât **anı** bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*anı, -n, -ı*]
129. Ki kesmiş **anı** miḡrâz-ı maḡabbet
Ya bir simîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*anı, -n, -ı*]
130. Ḥarîre vardur âteşden beli bîm
Ṭotalum kim **aña** kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [*aña, -ña*]
131. Ki tâ giydi **anı** dîvâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofrâ-ı ḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*anı, -n, -ı*]
132. Alup andan vuḡûşa virdi **anı**
Selîm aña didi kim iy çiger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*anı, -n, -ı*]
133. Acusın taḡlusın bilmiş hem **anuñ**
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*anuñ, -nuñ*]
134. Taḡar gerdânına âḡir **anuñ** dâm
Dilinde **anuñ** ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*anuñ, -nuñ*]
135. İrişmedin helâk eyler **anı** dehr
Gice yaksa senüñ-çün bir çerâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*anı, -n, -ı*]
136. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim **anuñ** yoḡdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [*anuñ, -nuñ*]
137. Ki olamazuz **anuñ** bendinden âzâd
Bu bend ol vaḡt olur bize ḡuşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
138. Şaḡın bâkî şanup aldanma **anı**
Eyâ ḡâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*anı, -n, -ı*]
139. Temâşâ-yı cihân gelmez **aña** ḡoş
Şu bülbül kim kafesinde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [*aña, -ña*]
140. Elinden mi gelür terk itmek **anı**
Ḥoş olur âb içinde cây-ı mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [*anı, -n, -ı*]
141. Kadeḡdür lâle pür ḡûn-ile tâ leb
Anuñ kim ola maḡşûdı ruḡ-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
142. Yaḡar **anı** seherden tâb-ı ḡurşîd
Kişi bir sayda ursa deşde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28*). [*anı, -n, -ı*]
143. K' içinde şızar **anuñ** nukre-i ḡâk
Ṭolu nâr-ı teb ile küre-i çarḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*anuñ, -nuñ*]
144. Sen **anı** zîver itdün ḡüne ḡüne
Bu yolda Ḥızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [*anı, -n, -ı*]
145. Ki 'ayn-ı 'işḡdan nûş itdün **anı**
Çeküp hem vaḡşden ceysin girâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [*anı, -n, -ı*]
146. Eger zehr içem olur cânuma nûş
Aña beñzer senüñle bende aḡvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*aña, -ña*]
147. İderdi kaşd **anı** görmeḡe derḡâl
Çü şit-i 'işḡı anuñ şehr-bâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20*). [*anı, -n, -ı*]
148. Ṭolayü baḡlamışlar ḡalka çün taḡk
Görüp Mecnûnda **anı** kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [*anı, -n, -ı*]
149. Kılam ben cânüm içinde **anı** yâd
Dilümi ḡâḡruñla âşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*anı, -n, -ı*]
150. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger göñlün kabûl itmezdür **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [*anı, -n, -ı*]
151. Yimişem ben **anı** k'oldur ḡidâ-ḡôr
Anı kılar kavî ten nân u ḡelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*anı, -n, -ı*]
152. Yimişem ben anı k'oldur ḡidâ-ḡôr
Anı kılar kavî ten nân u ḡelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*anı, -n, -ı*]

153. Anı gūstaḥ basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [ani, -n, -ı]
154. Selâm ezberleridi **anı** derhâl
Ġam-ile za'fdan Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [ani, -n, -ı]
155. Ki Mecnûn itdi **anı** 'ışkuñ fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [ani, -n, -ı]
156. Rumûz-ı 'ışkıdan fi'l-cümle naklı
Vefâ-dâr imiş âhîr **anı** bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [ani, -n, -ı]
157. Kılardı dilberüñ vaşfinda manzûm
Alurdi nüshaya fi'l-hâl **anı** Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [ani, -n, -ı]
158. Aña geldüm ki kāmum ola dâne
Beden kim câh-ı қа'ridur aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [aña, -ña]
159. Aña geldüm ki kāmum ola dâne
Beden kim câh-ı қа'ridur **aña** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [aña, -ña]
160. Bulınmaz bî-resen tedbîr **aña** hîç
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [aña, -ña]
161. Dikerven rişte-i nālümle **anı**
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34*). [ani, -n, -ı]
162. Nihâlınden **anuñ** koparmaya şâḥ
Edeb levhîn vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [anuñ, -nuñ]
163. Eri hayfindan **aña** male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [aña, -ña]
164. Gelüp bir seyl **anı** virdi ḥarâbe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [ani, -n, -ı]
165. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle qarşu becîd añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [anuñ, -nuñ]
166. Tene renc ü şafâ perhîz iledür
Hem **anuñla** bulur râhat şebâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [anuñla, -nuñ, -la]
167. Şakın fevt itme **anı** fursatında
Ġalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [ani, -n, -ı]
168. Ki mişlin görmemiş hergiz **anuñ** kes
Mu'aṭtar kırup ol mâh-ı mükerrrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [anuñ, -nuñ]
169. Ġopayazdı **anı** hayret cihândan
Biri birine qarşu niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20*). [ani, -n, -ı]
170. Konuğından irer şerm aña vâfir
Bilürsen sen **anı** kim kâr-ı duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [ani, -n, -ı]
171. Gerek **anı** hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [ani, -n, -ı]
172. Olur yarpağ dökilmek **anda** ma'zûr
Zamâna ire çün faşl-ı ḥazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [anda, -n, -da]
173. Kim **anı** münfâ'il kıldı Ġam-ı gül
Olup leymûn-ı murğ-ı fistiği-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [ani, -n, -ı]
174. Ne assı soñra şaçmağdan **aña** âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [aña, -ña]
175. Ki ne 'âciz yile ne ister âbı
Hem **anda** var-durur bir 'âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [anda, -n, -da]
176. Velî bulmaz ḥarîdâr **andan** âzerm
Ferişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [andan, -n, -dan]
177. Atar senden atamazsın sen **anı**
Ṭolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [ani, -n, -ı]
178. Anı aldaymaz hergiz bu şüret
Ġanı Hüsrev ḳanı Dârâ ḳanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [ani, -n, -ı]
179. Yine göndürür **anı** eglemez hîç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [ani, -n, -ı]
180. Bu resme 'adle ḥöd 'akl-ile yol yoğ
Şu resme vireler **anuñ** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [anuñ, -nuñ]
181. Ki çün ḥalk itdi Ḥağ bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [anuñ, -nuñ]
182. Şadef gibi kim **andan** dūr gevher
Yile vermiş güli vü ḥârı ḳalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [andan, -n, -dan]
183. Yile vardı neşâṭ âyîni **andan**
Ecel 'ayyârı mağşûdum gülin âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [andan, -n, -dan]
184. Bırakdı ravza-i Leyliye **anı**
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [ani, -n, -ı]

185. Țutulur herkes **aña** kām u nā-kām
 Șanı bir baħt k’olmadı nigūn-sār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*aña, -ña*]
186. Kim itse meyl **aña** dīvānedūr o
 Dilūn kıl toĘru ĥavf itme belādan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [*aña, -ña*]
187. Șürimiş cismi ħalmış üstülĥānı
 Ezel fehmi itmediler **anı** zāħir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 11*). [*anı, -n, -ı*]
188. Gözini āfitābuñ kıldı pūr-nūr
 Őu resme kıldılar ārāyiş **anı** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*anı, -n, -ı*]
189. Seħer vaħtinden **anuñ** efser-i ‘āc
 Süpürilmek ićün ol řāk-ı merĘüb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*anuñ, -nuñ*]
190. Nitekim ĥūr ü Ęilmān ü firişte
Anuñ her taħtesidūr řan derinūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [*anuñ, -nuñ*]
191. Gelüp eřrāfdan seyr itdi herkes
 Pes **anuñ** kıldılar adını ta’yin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
192. Derinden řařa ćıĥmaz kimse **anuñ** ĥıć
 Kime ħalmış-durur bu dehr-i fānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*anuñ, -nuñ*]
193. Ęurūr itme **aña** iy yār zinhār
 Șü gösterdi muħit-i kıřřa pāyān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*aña, -ña*]
194. Diline keş olmiş Ęördi her-ħāl
 Cihān ĥalkına kıldı **anı** zāħir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*anı, -n, -ı*]
195. Kı bulunmaz şu‘ā’ina **anuñ** ĥad
 Bitüp řahnında envā’-ı dirāħtān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*anuñ, -nuñ*]
196. Ęamın ćekmişler idi vāfir **anuñ**
 Cihān āsāyiřini Ęörmemişler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [*anuñ, -nuñ*]
197. Ęöñül mir’ātın **andan** eyle mařķül
 Hidāyet řem’inūn nūrıyla her Ęāħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [*andan, -n, -dan*]
198. Der-in vādī-yi dehr **ān** şir-i Ęarrān
 Ber-in teřřifi Ĥamdı Ęoft tariħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kit’a 1, Mısra 8*). [*ān,]*
199. Ecel peykidūr **anda** tır-i bürrān
 Kı per řokup bařa yiler řitābān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [*anda, -da*]
200. Anda kim deryā-yı ‘afvūn mevc ura Ęarĥ olur
 Ĥatresinde cümle ‘āřiden gelen cürm ü vebāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kaside 1, Mısra 11*). [*anda,]*
201. Baña rüzı kıl **anda** baħt-ı sermed
 řefā’at eylesün ya’ni Muħammed (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*anda,]*
202. Ęazabla k’ola bir deryāya nāřır
 Su yirine od olur **anda** ĥāřır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [*anda,]*
203. Yüce bir ĥařı salmiş **anda** sāye
 Kı Ęerdün reřĥ eyler ol sarāya (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*anda,]*
204. Şu deñlü küngüre var **anda** kāři
 Kı ćok baĥanuñ olur ćeřmi řāři (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*anda,]*
205. Tutup deşt ü beyābānlarda ĥarĘāħ
 Ĥıř irince olurlardı **anda** her Ęāħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*anda,]*
206. Sarāy ićre var idi řal’a muħkem
 İletdiler nigārı **anda** ol dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [*anda,]*
207. Kı vardı bir mu’allim **anda** üstād
 Özinden niće fen itmişdi icād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*anda,]*
208. Meger var-idi **anda** bir yüce şağ
 Kı dehr itmişdi keyvānı aña rāĘ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [*anda,]*
209. Ne lāle kim bitirmiş **anda** ĥāre
 řehidān Ęöñlegidūr pāre pāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*anda,]*
210. Șur evden yaña gidelüm Ęözün ać
 K’anañdur **anda** didāruña muħtāc (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*anda,]*
211. Ĥurulmiş idi bir ćetr **anda** ĥāřır
 K’ekābirden olıcaĘuz müsāfir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*anda,]*
212. Var idi **anda** bir pır-i yegāne
 Ferid-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [*anda,]*
213. Ĥurulmiş **anda** bir dām-ı dil-āřüb
 İki āhū-bećće zār u dil-řigār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*anda,]*
214. Er aldı řaņtanayla **anda** Leylī
 Ol **anda** Ęayr eline virdi dāmān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*anda,]*
215. K’olur şimdi fülān yirde bul anı
 Yir idinmişdür **anda** bir maĘāki (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [*anda,]*

216. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnāk
Olurdi **anda** koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [anda,]
217. Nedür maqşüduñ **anda** dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [anda,]
218. Komyam nîm cür'a **anda** bâķi
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [anda,]
219. Sebû-yı zehre döndi cām-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden **anda** ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [anda,]
220. Demirden şanki yapmışlar hişârı
Şu resmileydi **anda** cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [anda,]
221. İdindiler maķâm u âşiyâne
Gelürdi halk **anda** gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [anda,]
222. Gehî şiddetle tolar miğden küh
Çiçekler bitürür gâh **anda** enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [anda,]
223. Gidüp **andan** dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci kal'aya irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [andan,]
224. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur **andan** cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [andan,]
225. Turur gülnâr çün tennür-ı pür-nâr
Gülistân **andan** olmış germ-i bâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [andan,]
226. O taşvîr-i muşanna' sîmyâdur
Beri kıl cânuñ **andan** kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [andan,]
227. Ki bād-ile gele **andan** nesimûñ
Kaçan kim senden irtürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [andan,]
228. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı **andandur** âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [andandur, -dur]
229. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādî
İdinmişler **anı** fânüs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [anı,]
230. Ne loķma kim güzer kılsa feminden
Şanurdi zehr **anı** Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [anı,]
231. Maraż kim ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez hikmet tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [anı,]
232. Kim artuķ diyebilürse **anı** hem
Bu işde tūtalum ehl ü müselleme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [anı,]
233. Degildür 'aķıl **anlardan** vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [anlardan, -dan]

a: Onda (ayda).

1. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetile vardur **añda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [añda,]

a: Onda / Orada // O, işaret zamiri // Dünya yerine.

1. Şan ol ğargehler idi **anda** her gâh
Göyünmiş ğirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [anda,]

a: Orada (cennet yerine).

1. Fi'l-meğel ebr-i seçer cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalur **anda** ruţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [anda,]

âb: Su II Gözyaşı.

1. Gözinûñ yaşı derĥâl oldı nâ-yâb
Ħazerden kim yumaya sürmesin **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [âb,]

2. K'ezel bahtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [**âb**,]
3. Baña ol kan-ile tölmiş **âb-iledür**
Külâlem kim ruhum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [**âb-iledür**, -ile, -dür]
4. Turup yanına geldi çeşmi pür **âb**
Didi benden kızum iştî naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [**âb**,]
5. Ruhum der kıldı garğ-ı âteş ü **âb**
Yüzine urdu anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [**âb**,]
6. Gelüp âgâh itseñ ben garîbi
Ki tâ görsem niçedür **âb** u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [**âb**,]
7. Uçurmuş 'aql murğın ol kemîne
Sirişkenden yüzine saçdı **âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [**âbı**, -ı]
8. Akıdurdı gözinden yüzine **âb**
Harâm itmişdi gam çeşmine h^wâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*). [**âb**,]

âb: Su.

1. Kudretünden 'arız u haddinde meh-peykerlerün
Âteş ile **âb** bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [**âb**,]
2. Gamuñdan gildedür **âbuñ** ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [**âbuñ**, -uñ]
3. Sala ger säyesini âfitâba
Ol ateş çeşmesin garğ ide **âba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [**âba**, -a]
4. O havz içinde **âbuñ** her habâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [**âbuñ**, -un]
5. Kamu gördüklerini h^wâb içinde
Gülîstân u sarây u **âb** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [**âb**,]
6. Ruhi lâ'linden olmuş Hızr **âbı**
Zenehdânı ol âbuñ bir habâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [**âbı**, -ı]
7. Ruhi lâ'linden olmuş Hızr âbı
Zenehdânı ol **âbuñ** bir habâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [**âbuñ**, -un]
8. Gül üzre nergisinden döküp **âbı**
Şafağdan zeyn iderdî mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [**âbı**, -ı]
9. Olurken hâküm **âbıyla** sirişte
Kažâ bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [**âbıyla**, -ı, -yla]
10. Anı cäm-ı maħabbet eyledi mest
Bu 'ışk **âbıyla** yudı 'ağldan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [**âbıyla**, -ı, -yla]
11. Zirâ'atgâhı şahrâ-yı kanâ'at
Vuzûsı **âbı** ile eyler zirâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30*). [**âbı**, -ı]
12. Bırağup pâyına şabr îpi kullâb
Ricâ saçdı şitâbı nârına **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [**âb**,]
13. Kılıç **âbından** itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [**âbından**, -ı, -n, -dan]
14. Dökündi çehresine nürdan **âb**
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [**âb**,]
15. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıqup anuñ şâfî bir **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [**âb**,]
16. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü **âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [**âbı**, -ı]
17. Qomamışdur benüm-çün **âb** u hem nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [**âb**,]
18. Dil odına yaşuñdan âb-riz ol
K'ölem gâsluñ ol **âb-ıla** idem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [**âb-ıla**, -ıla]
19. Ter itdi çeşminüñ **âb-ıla** hâkin
Yaşına yüz töländürdi cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [**âb-ıla**, -ıla]
20. Tevakkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh **âb** u geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [**âb**,]
21. Ayağma dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden saçdılar **âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [**âbı**, -ı]
22. Ki def' ide hümâr-ı nergisi tâ
Çemende **âb** ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [**âb**,]

23. Gülistāna ki üstinden geçe **āb**
Şükûfe nahlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [*āb,]*
24. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hûş olur **āb** içinde cāy-ı mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*āb,]*
25. Harâretde virür **āb** âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hürüşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8*). [*āb,]*
26. Bişür **āb** içinde her taraf baṭṭ
Günüñ tâbından âteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*āb,]*
27. Bişür **āb** içinde her taraf baṭṭ
Günüñ tâbından âteş **āba** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*āba, -a]*
28. Benüm āhum odı eyler anı kül
Vü ger ni **āb** olursañ pür-leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [*āb,]*
29. Helāk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı **ābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*ābe, -e]*
30. Ne assı soñra şaçmaḡdan aña **āb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*āb,]*
31. Karadur topraḡı vü **ābı** tîre
Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*ābı, -ı]*
32. Ki ne ‘āciz yile ne ister **ābı**
Hem anda var-durur bir ‘ādī-ile üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [*ābı, -ı]*
33. Gehî **āb** içre gāhî âteş içre
Dökerdi acı acı dîdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*āb,]*
34. Sağılup bitdi dil ‘aynınuñ **ābı**
Felekden düşdi mäh-i menzil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*ābı, -ı]*
35. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol **ābuñ** k’adı idi ‘arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [*ābuñ, -un]*
36. Lebine virdi ol bî-çārenüñ **āb**
ġamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*āb,]*

āb: *Su II Parlak.*

1. Şu mîve kim ola pür **āb** ü lezzet
Bulur yıl āhîriñde ḡadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*āb,]*

āb evle: *Su yapmak.*

1. Şol âteş kim kılıcımdan virür tāb
Ten-i a’dā ḡadidin eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142*). [*āb evle, -sün]*

āb sac: *Göz yaşı saçmak.*

1. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tāb
Yoḡ-idi ebrden özge şaçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [*āb sac, -ar]*

āb u nān: *Su ve ekmek.*

1. Gidüben gelmeden eyle ferāḡat
Tüken şimden gerü iy āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*āb u nān, -um]*

āb vir: *Su vermek.*

1. Müjesi tîḡına kim tāb virmiş
Ruḡınuñ âteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14*). [*āb vir, -miş]*
2. Ki vire tîḡ-i berg-i süsene āb
Çemende naḡme kıлмаḡa ‘anādil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62*). [*āb vir, -e]*

‘abā: Yünden mamul kaba kumaş.

1. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [*‘abâyı, -yı*]

âbâd: Bakımlı, bayındır.

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri ‘adl ile kıldı dehri **âbâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*âbâd,]*
2. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüznin **âbâd**
Muķim oldı cebelde nitelim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*âbâd,]*
3. Oturdu k’ide dāmād için **âbâd**
Gehî vesme çeküp ebrularına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*âbâd,]*
4. Ki ma’mûr olmamışdur bir zamānda
Muḥaşşal ger ḥarâbedür ger **âbâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [*âbâd,]*
5. Ḥarâbe irdi çok **âbâde** enbüh
Görindi çünkim irdi küh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*âbâde, -e*]

âbâd kıl: Mamur/mutlu etmek.

1. Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi ki bir nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [*âbâd kıl,]*
2. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gil
Yaķa bir ḥurmeni şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*âbâd kıl, -maz*]

âbâd ol: Bayındır hale gelmek, imar olmak.

1. Ki ‘arz itmeyesin kimseye ḥālî
Sarây-ı zevkûn ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [*âbâd ol, -ur*]
2. Muṭî‘ idi birinuñ emrine bād
Birisinden ‘anâşır oldı âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*âbâd ol, -dı*]

‘abā-pūs: Aba giyen, örtünen.

1. Kara zülfinden itd’anı ‘abā-pūş
Vişâli kişverine eyledi ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76*). [*‘abā-pūş,]*

abdâl: Kalenderi derviş.

1. Var içinde anuñ bir türfe **abdâl**
Yüz urmuş ḥâke ‘arz eyler Ḥaķķa ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [*abdâl,]*
2. ‘Acîbü’ş-sekl bir **abdâldur** ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [*abdâldur, -dur*]
3. Baķaraķ oğlına ol şāhib-iķbâl
Be-nāgeh yādına düşdi ol **abdâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*abdâl,]*
4. Ki tâ çeşmine tuş oldı ol **abdâl**
Şikeste-ḥâl ü miskîn ü diger-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [*abdâl,]*
5. Benüm başum için düş-nâma bā’iṣ
Bu bir **abdâl** meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*abdâl,]*
6. Ḳanā‘at eyleyen bulur hidāyet
Neşâtından bu temsilüñ ol **abdâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [*abdâl,]*

abdâl: Derviş II perişan âşık.

1. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol **abdāl**
Çatı aşüfte oldu vü diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [*abdāl,]*
2. Yirinden şırayup vardı ol **abdāl**
Ol itüñ ayağına düşdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [*abdāl,]*
3. Bu sözden idinüp ümmid ol **abdāl**
Öñinde secde-i şükr itdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [*abdāl,]*
4. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa derhāl
Vukû'ı üzre nazm ider ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*abdāl,]*
5. Koğı şayyâduñ öñinde ol **abdāl**
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*abdāl,]*
6. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [*abdāl,]*
7. Ki dönmişsin çara zengîye **abdāl**
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [*abdāl,]*
8. Kim anda muntazırdur saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [*abdāl,]*
9. Ol **abdâluñ** cevâbında bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [*abdâluñ, -uñ]*
10. Velî kendü şokarken ölüer ekşer
Du'â kılup bu sözden şoñra ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [*abdāl,]*
11. Kılardı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî'r nazm itse ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*abdāl,]*
12. Diyelüm içerü girsün ol **abdāl**
Neşâtından bu kavluñ tırdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [*abdāl,]*
13. K'ola âsüde-dil bir dem ol **abdāl**
Ben iñen muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [*abdāl,]*
14. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol **abdāl**
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [*abdāl,]*

abdâl-ı fânî: Ölümlü (bir) derviş.

1. Bu sözler deyken ol **abdâl-ı fânî**
Gözi tuş oldu şem'a nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [*abdâl-ı fânî,]*

'abd-i rûs: Rus halkı.

1. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harâb itdürdi bir kaç 'abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [*'abd-i rûs, -a]*

'abes: Boş, anlamsız, gereksiz.

1. Ki cânından yuyupdur el mu'ayyen
'**Abes** yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [*'abes,]*

âb-gîne: Billur, çok parlak ve şeffaf.

1. Degülmişse kilidüm **âb-gîne**
Cihânuñ korhıusındayum recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*âb-gîne,]*

âb-ı 'afv: Bağışlanmak seli.

1. Egerçi nâr-ı kahrıñdur gâzab-nâk
Var âb-ı 'afvıñ andan bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*âb-ı 'afv, -uñ]*

āb-ı dervā: *Deniz suyu.*

1. Ğamın yime gözümün iy mükerrem
Ki olmaz **āb-ı deryā** içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*āb-ı deryā,]*

āb-ı dīde: *Göz yaşı.*

1. Gözinden her biri cüy itdi hūnlar
Pes āhır āb-ı dīdeyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [*āb-ı dīde, -yle]*

āb-ı gül-berg: *Gül suyu.*

1. Lebinden ger geçeydi **āb-ı gül-berg**
Gelürdi telh aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*āb-ı gül-berg,]*

āb-ı hancer: *Hançer suyu.*

1. Boğazın eylemez bir kimsenün ter
O şahrâda meger kim **āb-ı hancer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [*āb-ı hancer,]*

āb-ı hasret: *Hasret suyu, hasret gözyaşları olmak.*

1. Soğulup **āb-ı hasret** tıldı ol dem
Tariken ol serv-i kaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [*āb-ı hasret,]*

āb-ı havāt: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.*

1. Hem İskender-durur hem Hızr zâtı
Ki var hem mülki hem āb-ı havātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [*āb-ı havāt, -ı]*
2. Kılıcı şuyı şāh-ı kâinātuñ
Sebûsın şır hezār āb-ı havātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*āb-ı havāt, -uñ]*
3. Katupdur içine āb-ı havātı
Anuñ-çundur k'iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8*). [*āb-ı havāt, -ı]*
4. Kažā seyli harābe virdi bāğın
Eger nüş eylese āb-ı havātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [*āb-ı havāt, -ı]*
5. Sözi **āb-ı havāt** u la'li cān-bāğş
Boyı cān bāğmuñ taze nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [*āb-ı havāt,*

āb-ı havvān: *İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu. II Sevgilinin yanakları.*

1. Şaçı zulmet tuțağı **āb-ı havvān**
Sevād-ı sünbüli sevda-yı 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*āb-ı havvān,]*

āb-ı havvān: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.*

1. Karañudan çıkarur **āb-ı havvān**
Hacer karnında besler la'l-ı rahşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67*). [*āb-ı havvān,]*
2. Ağudur kahri luţfi **āb-ı havvān**
Ki tığı cān alur cāmı virür cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*āb-ı havvān,]*
3. Ayāğına nişār olmasa bir cān
Şuya batsun olursa **āb-ı havvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [*āb-ı havvān,]*
4. Ki tā yir vire şadrında aña hāk
Yire ol **āb-ı havvān** virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [*āb-ı havvān,]*

5. Çıkar tab'-ı âteşden **âb-ı hayvân**
Sevâd-ı tab'a mu'tâd eyle 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70*). [*âb-ı hayvân,]*

âb-ı merg: Ölüm suyu.

1. Pür itdi âb-ı merg-ile dehânın
Çaşmuñ vesmesi gıtdı ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64*). [*âb-ı merg, -ile]*

âb-ı mevvâc ol: Dalgalanmak.

1. Ki dökılmaz tolu meydür derünü
'Arûs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). [*âb-ı mevvâc ol, -dı]*

âb-ı nergis: Nergis suyu.

1. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olunca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [*âb-ı nergis, -in, -den]*

âb-ı şâfi: Saf su.

1. Şu resmîdi lâtif ol **âb-ı şâfi**
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*âb-ı şâfi,]*

âb-ı sevvâr: Akan su.

1. Yiter zencîre-i her **âb-ı seyyâr**
Vefâ yok çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*âb-ı seyyâr,]*

âb-ı zindegân: Hayat veren su II ab-ı hayat.

1. Ki kandan yundı âb-ı zindegânî
Şu deñlü nâle kılpur urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [*âb-ı zindegân, -i]*
2. Şu resmîdi lâtif ol âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20*). [*âb-ı zindegânî, -den, -di]*
3. Sikender-vâr şahib-leşker olduñ
Saña el virdi **âb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [*âb-ı zindegânî,]*

âb-ı zindegânî: Hayat veren şu II ab-ı hayat.

1. Diri tutmağ-ıçün halk-ı cihânı
Şan âteş idi **âb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [*âb-ı zindegânî,]*
2. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi 'uşşâka **âb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*âb-ı zindegânî,]*

âbile: Kabarcık.

1. Aña bir **âbile** oldı muqarrer
Tebûñ tâbindan iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36*). [*âbile,]*

'abir: Turunç, iğde, gül, amber, misk gibi çeşitli ot, kök ve maddelerin karıştırılması ile elde edilen güzel koku.

1. 'Abir ü 'anber ü 'üd u cevâhir
Hem uydurdu bile bî-had tekâver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30). ['abir,]
2. Şafâsın virdi aña 'üd u 'abirüñ
Gazeller okuyarak hürrem ü şad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24). ['abirüñ, -üñ]
3. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes idüp garğ-ı kâfûr u 'abire (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69). ['abire,]

'abir-efsân-ı ca'd-ı müşg-büyân: Misk kokulu saçın koku saçanı.

1. 'Abir-efsân-ı ca'd-ı müşg-büyân
'Arûs-ı gülşeni pür-zinet iden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 12). ['abir-efsân-ı ca'd-ı müşg-büyân,]

âb-rîz: Akarsu.

1. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K'ölem gâsluñ ol âb-ıla idem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [âb-rîz,]

âb-ves: Su gibi.

1. Kaçan gam 'atşinuñ olsa zebûnı
Yaşından âb-ves içerdi hûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68). [âb-ves,]

aç-: Açmak, açık hale getirmek.

1. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ toköz kaşırına bir bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56). [açar, -ar]
2. Şikencün açivir bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol rüy-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27). [açivir, -i, -vir]
3. Şeh açup okudıkda nâmesini
Gazabdan çâk kıldı câmesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27). [açup, -up]
4. Ki tâ giydi anı divâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofrâ-ı hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59). [açdı, -dı]
5. Kâmerdür hâle içinde hüveydâ
Niğâbın açup itdi 'arz-ı ruhsâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157). [açup, -up]
6. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrân
Açup burka' ya bir hür-ı müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161). [açup, -up]
7. Vü ger saht ise 'aczüñden hacâlet
Dilerseñ k'ola küfl açmak saña hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11). [açmak, -mak]
8. Yitürdi müjde ol bî-per hümâya
Açup ol hil'ati kodı öñinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3). [açup, -up]
9. Niteki'ebr-i siyâh-ı nev-bahârân
Açup başını mânend-i semen-zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13). [açup, -up]
10. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmân kim su vire çâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12). [açanlardan, -lar, -dan]
11. Dağı tuğrâ-yı defter hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu'azzam açâ pençe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23). [açâ, -a]
12. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuk demde toköz çarhı geçerdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33). [açardı, -ar, -dı]
13. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan maşriğ ilin serverlik ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132). [açan, -an]

14. Münevver zihnî **açmağda** mu'ammā
Şan olmuşdur kılıd-i genc-i esmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29). [açmağda, -mağ, -da]
15. Çün **açdum** ol kitâb-ı müsteşâbı
Ezel satırında gördüm bu hitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99). [açdum, -du, -m]
16. Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40). [açılmış, -ıl, -mı]
17. Gül **açup** bülbüle remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [açup, -up]
18. Hâzîne kapusın **açup** atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303). [açup, -up]
19. Şeh-i Hindüstân **açup** kemîni
Şıdı ceş-i sipeh-şâlâr-ı Çini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21). [açup, -up]
20. Dil **açup** tîr mânend-i zebâne
Ecel peygâmın iltür serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75). [açup, -up]
21. Münîr itdi ziyâdan bâğ u râğı
Açup şehbâz-veş bâl u perini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5). [açup, -up]
22. Açup dürcini kıldı aña teslîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54). [açup, -up]
23. Ki hatdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün **açdı** hatımı ol merd-i bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35). [açdı, -dı]
24. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Koldan şevk-ile pür şür ü heybet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106). [açar, -ar]
25. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm **açup** simâf u sofrâ niçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13). [açup, -up]
26. Vefâ küyından **açmış** idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30). [açmış, -mı]
27. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin **açup** du'adan soñra ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9). [açup, -up]
28. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusın kıl terahhüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57). [açup, -up]
29. K'aña bakmaq **açar** kalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i binâya çü minâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28). [açar, -ar]

'âc: Fildişi.

1. 'Arûs-ı gülşenüñ haddinde çün **'âc**
Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95). ['âc,]
2. Pür idi berfden eñrâf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf çün **'âc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5). ['âc,]

ac: Söylemek, açıklamak.

1. Velikin bir söz **açsa** her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67). [açsa, -sa]
2. Varup şeh hâzînine kıldı vâşıl
Dağı soñra **açup** kufl-i zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67). [açup, -up]

ac: (Çiçek için) Büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.

1. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bâğı **açılmış** gülşen idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2). [açılmış, -ıl, -mı]
2. Semen dendânın **açmış** nitelim dür
Aña minğâr-ı bülbül olmuş enbür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65). [açmış, -mı]
3. Açılmış bâğ içinde zanbağ-ı ter
Turup şâh-ı gül üzre bülbül öter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31). [açılmış, -ıl, -mı]
4. Ki **açmaz** bu harîmüñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr ile hâkum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88). [açmaz, -maz]

5. Açıldı bāğ-ı āfākuñ riyāzı
Olup şāh itdūgi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*açıldı, -ıl, -dı*]
6. Mesîhâ gibi dehri rûh-perver
Zümür-rüd-güne şāh **açdı** semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [*açdı, -dı*]
7. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*açılmış, -ıl, -mış*]
8. Şadef gibi dehān **açmış** turur hāk
Çü tâbüt-ı niğār-ı māh-pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*açmış, -mış*]
9. Ne **açmış** gönce-i ra'nāların bād
Ne virmişler şabāya bāğda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [*açmış, -mış*]

ac: *Feth etmek.*

1. Açup sulţānlıga olan sezāvār
Şikeste-hātır u mecrūh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*açup, -up*]

ac: *Aç / Tok karşıtı.*

1. İştise kânde bir 'uryān ya bir **aç**
İderdi şöyle k'ili aña muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*aç,]*
2. Degüldür bu giriftārum günehkār
Benem bir tūl karı bu bağludur **ac** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*ac,]*
3. Ac u bî-h'āb eyü nālān geçindüñ
Bir iki gün qalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [*ac,]*

ac: *(Bütün bir nesne üzerinde delik, yarık, pencere vb.) Açmak, oluşturmak.*

1. Açar tūṭi beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zār u 'ālıle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [*açar, -ar*]

ac: *(Ağzı) Açmak.*

1. Hākikāt belki mecnūnam be-gāyet
Güher-dürcüñ ki pülād ağzın **açdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*açdı, -dı*]

ac u muhtāc: *Aç ve muhtaç olmak.*

1. İkimüz de fakîrüz **ac u muhtāc**
Zarüretden bunu fikr itdük āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*ac u muhtāc,]*

'acāib: *Tuhaf, İlginç, şaşırtıcı.*

1. Senüñ emrūñle olur her '**acāib**
Ki sensin mücîd-i cümle garāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [*'acāib,]*

'aceb: *Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.*

1. 'Aceb şürîde-hāl oldum reh-i 'ışkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kıan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*'aceb,]*
2. 'Aceb kâdir durur kudretleri çok
'Aceb hākîm durur hîkmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*'aceb,]*

3. ‘Aceb kâdir durur kudretleri çok
‘**Aceb** hâkim durur hikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [‘aceb,]
4. ‘Aceb mi kuṭbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muṣṭafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [‘aceb,]
5. Ṭurup yatdı bu endişeyle ol mäh
Uyurken bir ‘**aceb** düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [‘aceb,]
6. ‘Aceb gülzâr idi zibā vü ḥurrem
K’ururdu çün Mesih anda şabā dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [‘aceb,]
7. Yazılmış bir ‘**aceb** taṣvîr k’āmı
Hasedden cān vireydi görse Mānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [‘āceb,]
8. Tefekkür kıldı kim yā Rab bu hālüm
Düşüm midür ‘**aceb** yoḥsa ḥayālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [‘aceb,]
9. Meger bir gice yüz nāz-ile ol mäh
Uyurken bir ‘**aceb** düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [‘aceb,]
10. ‘Aceb geçdi bu devrân aña ḥurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [‘aceb,]
11. ‘Acedür ḥāleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı ḥicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25*). [‘acedür, -dür]
12. ‘Aceb çetr idi zibā vü münakkaş
Muṣanna‘ her yiri her naḫşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [‘aceb,]
13. ‘Aceb ceng itdi bunlar ol maḥalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [‘aceb,]
14. ‘Arab içinde ma‘yüb olmam ister
‘**Aceb** dīvānedür başına sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35*). [‘aceb,]
15. Revān olmuş aḫar pākîze vü nāb
Düzülmüş bir ‘**aceb** ḥavz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [‘aceb,]
16. ‘Aceb k’ol şaḫş olmuş bende ḥursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [‘aceb,]
17. Çıkar cān cevherin ka‘r-ı ‘ademden
‘**Aceb** cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [‘aceb,]
18. ‘Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu‘inüm yāverüm yārum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [‘aceb,]
19. Ki lâyıkdur vefā rāhında bu kār
‘**Aceb** olduñ bu resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [‘aceb,]
20. Ki gelmemiş-durur mişli cihāne
‘**Aceb** zāhid-durur ‘ālemde meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13*). [‘aceb,]
21. Şarābıla ḥabābuñ saġarı pūr
‘**Aceb** görsen bu cām-ı ser-nigūnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [‘aceb,]
22. Özünüñ renci genci digerañuñ
‘**Aceb** genc idi kim bir mār-ı kattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [‘aceb,]
23. Sözüñ kaşırında gördük biz şevābı
‘**Aceb** ṭurfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [‘aceb,]
24. Baḫup raḫm eylemedüñ iy bed-endiş
‘**Aceb** müşkil kaḫāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [‘aceb,]
25. Kaṭı bitmez belāya uğramışam
Ṭutulmuşam ‘**aceb** düşvār bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13*). [‘aceb,]
26. Eşer ḫalması ġayrı üstüḥ‘āndan
‘**Acedür** k’ol segān-ı üstüḥ‘ān-ḫ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 79*). [‘acedür, -dür]
27. Başamazdı kişi ol yöreye pāy
‘**Acedür** vaḫşiden böyle kerāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*). [‘acedür, -dür]
28. ‘Aceb teslîm kıldı cān-ı şîrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 120*). [‘aceb,]
29. ‘Acedür k’olmuş idi aña ber-ser
Per-i murġān çetr-i sāye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [‘acedür, -dür]
30. ‘Acedür kim bahādırlar degil sır
Yimekten zaḫm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [‘acedür, -dür]
31. Ki bozduñ anı sen ḫalduñ ‘**acedür**
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [‘acedür, -dür]
32. Vücüd-ı çäküme biñ süzen ü hār
‘**Acedür** āḫire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [‘acedür, -dür]
33. Ana bābā elindedür muḫarrer
Bu dünyāda ‘**acedür** k’iy nigü-ḫ‘āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*). [‘acedür, -dür]

34. K'āna vire şeref hem-çün melek 'ışk
'**Acabdür** kim ol iki 'aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [*'acebdür, -dür*]

'aceb kıl: Şaşırmaq.

1. Çarh hemser dirlerise kapuña kılma 'aceb
Pîr-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*'aceb kıl, -ma*]

'aceb ol: Şaşırmaq, hayret etmek, tuhaf karşılanmak.

1. Şarkı vü ğarbi ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe baħr-i muhîf okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [*'aceb ol, -ma, -ya*]

'acem: Ar. is. İranlı, İran ahalisinden olan.

1. Rûm u Tatar u 'Arab Çin ü Hâbeş Türk ü '**Acem**
Sāye-i hükümündedür āsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*'acem,]*
2. Perî siretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārāyı '**Acem** şüh-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98*). [*'acem,]*
3. 'Arab mähî cemāl itmekde izhâr
'**Acem** şühî gönül kapmağda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [*'acem,]*
4. 'Arab şühî perî-ruhsârlardur
'**Acem** reşki melek-didârlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*'acem,]*
5. 'Arab dilberlerinüñ meh-cebîni
'**Acem** âfetlerinüñ nâzenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4*). [*'acem,]*

acı: Elem, sıkıntı.

1. Çün ol naqşı görüp ārāmı gitdi
Ĝam odı **acısı** cānına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*acısı, -sı*]
2. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
Anuñ āhı **acılığundan** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*acılığundan, -lu, -ğın, -dan*]

acı: Tatlı olmayan.

1. Lebüñden ğam-ı mey **acılığın** hem
Kimüñ sîb-i zenaħdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [*acılığın, -lıg, -ın*]

acı acı: Acı çeke çeke, acılar içinde.

1. Gehî āb içre ğāhî āteş içre
Dökerdi **acı acı** dideden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [*acı acı,]*

'acibü's-sekl: Tuhaf şekilli.

1. 'Acibü's-sekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [*'acibü's-sekl,]*

acıık: Açlık duymak, yemek yeme ihtiyacı hissetmek.

1. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acııkduğınca ol miskine naħçir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [*acııkduğınca, -duğı, -nca*]

acııl: Açık hale gelmek, açılmak.

1. Elüme kııl ‘atā miftāh-ı maqşüd
Ki **acııla** yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [*açııla, -a*]
2. Açılmış kapuları āsumānuñ
Şaçılur rahmeti halka Hudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15*). [*açılmış, -miş*]
3. Yüzüme **açıılan** bāb-ı ‘ināyet
Çapandı yine qaldum bī-sa‘ādet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25*). [*açıılan, -an*]
4. Ki Mecnūna vire varup iline
Açılup yolda yilden bürka‘-ı māh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*açılup, -up*]
5. Açılur bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hāşıl olursa bī-kem ü kāst (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [*açılur, -ur*]
6. Ki rāhat bulasın **açııla** ‘aynūñ
Dürüş k’itmeye seni münfa‘il vām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74*). [*açııla, -a*]
7. Açıldı kufl-ı maħzen kām u nā-kām
Hemīn lāhza raķībān-ı haremğāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*açıldı, -dı*]
8. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne kulle-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42*). [*açılmış, -miş*]
9. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine **açınca** irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*açınca,]*

acııl: Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.

1. Açılmışdı ruħ-ı Leyli gibi gül
Kııardı nāle Mecnûn-vār bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [*açılmışdı, -miş, -dı*]
2. Güneş olmaz veli püşide gilden
Açılur gonca-i nev-reste yilden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [*açılur, -u, -r*]
3. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*açılmadan, -ma, -dan*]

acııl: Açık hale gelmek il konuşmak.

1. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*açılmadı, -ma, -dı*]

acııl-: Açık hāle gelmek, küşād olmak. Sıkıntidan kurtulmak.

1. Üküş dil düzdiler sīm-i sepīdi
Açılmadı çara baħtum kilīdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*açılmadı, -ma, -dı*]
2. Daħı **açılmadı** bu zanbağ-ı ter
Dilüñde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [*açılmadı, -ma, -dı*]

acııl-: Açılmak (yara vb. bağlamında).

1. Teninde taşdan **açıılan** cerāhat
Ekeydi şan gül-i bağ-ı leţāfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59*). [*açıılan, -an*]

‘aciz: Güçsüz, zayıf, yetersiz.

1. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Kamu ‘**aciz** durur ifhām ü idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98). [‘aciz,]
2. Bugün ne ‘**aciz** u ne hüd zebünsın
Cihānda naqş-ı bend-i kâf u nünsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5). [‘aciz,]
3. Elüñi çek ki ‘**acizdür** bu naḥşır
Çözüp boynından aḡlāl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16). [‘acizdür, -dür]
4. Gehî giryān geçindüm gāh ‘**aciz**
Ḥayatumda irişmedüm murāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54). [‘aciz,]
5. Ğarīb ü ‘**aciz** ü deng ü hevā-ḥāh
Vücüdi bād-ı ḡamdan ḥāk olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10). [‘aciz,]
6. Ki müflis idi faqr itmişdi ‘**aciz**
Diledi ‘ammisinden virmedi māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66). [‘aciz,]
7. Vücüdi ten-dürüst oldu vü muḥkem
Velikin bed ḡıdālardan o ‘**aciz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39). [‘aciz,]
8. Ki ne ‘**aciz** yile ne ister ābı
Hem anda var-durur bir ‘ād-ile üstād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162). [‘aciz,]
9. Görüp ‘**acizligüñi** rahmet ide
Yukarı başma ḡadrüñden inen pāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106). [‘acizligüñi, -lig, -üñ, -i]

acü: Acı: Dert, keder, zahmet.

1. Depeñden çıka **acumdan** duḡānlar
Daḡı bunuñ gibi niçe kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148). [acumdan, -m, -dan]
2. Acusın ṭatlusun bilmiş hem anuñ
Selim-i ‘Āmiri idi aña nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8). [acusın, -sın]

acup: Gözüñü açmak.

1. Yüzi üzre gözi cüy itdi ḥūmı
Pes **acup** didesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63). [acup,]

‘acüze: Yaşlı kadın, kocakarı.

1. Nigāh iderken eṭrāfa be-nāḡāh
İraḡdan bir ‘**acüze** oldu peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19). [‘acüze,]
2. Baña bir dāne virme hep senüñ bil
‘**Acüze** gördi çün kim bu şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57). [‘acüze,]
3. Ki Mecnüñüñ ḡarābetinden idi
Zamān-ı Nūḡdan kalmış ‘**acüze** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7). [‘acüze,]
4. Niçe şac bölme çāk itdi ruḡında
Cevānı üzre pīrāye ol ‘**acüze** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17). [‘acüze,]
5. Ki ḡan ḡusdurmadı āḡır ol ‘**acüze**
Bu bāḡuñ naḡlı gösterdi mi bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110). [‘acüze,]

‘acüz-ı dehr: Dünya kocakarısı, köhne dünya.

1. ‘Acüz-ı dehre ol ḡammāz-ı müḡmel
Şan Ādemden daḡı gelmişdi evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37). [‘acüz-ı dehr, -e]

‘acz: Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme, zayıf ve kuvvetsiz olma.

1. Vedā' kıldı Mecnûna havâle
İdüp Mecnûna 'âczinden vedâ'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27). ['âczinden, -in, -den]
2. Vü ger saht ise 'aczüünden hacâlet
Dilerseñ k'ola kûfl açmak saña hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10). ['aczüünden, -üñ, -den]
3. Qalalar 'aczden mağlûb u dil-teng
Seherlerde ki bu 'ayyâr-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82). ['aczden, -den]
4. Muqırr ol 'acziñe gel iy fütâde
K'ecel şiri saña çün zahmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104). ['acziñe, -iñ, -e]

'acz-i semşir: Kılıcın acizliği.

1. Tene tır itmez oldu hiç te'sir
Belürdi kesmede baş 'acz-i semşir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86). ['acz-i semşir,]

ad: İsim, şöhet.

1. 'Aceb şürîde-hâl oldum reh-i 'ışkıında ol mâhuñ
Ki gelse yâduma **adı** döker kan gözlerüm şad bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6). [adı, -ı]
2. Ağu k'içdi Resülün añup **adın**
Mizâcı buldı andan şehd dadın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3). [adın, -(ı)n]
3. Düşe ol şehriyârün dil-pesendi
Şerif **adıyla** bula ser-bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164). [adıyla, -ı, -y, -la]
4. Velikin bu vesileyle murâdum
Budur k'añıla ol dergehde **adum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156). [adum, -um]
5. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı **adı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200). [adı, -ı]
6. Cihânda dâstân olısar **adı**
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205). [adı, -ı]
7. Olup tiz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar **adı** her dâstâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342). [adı, -ı]
8. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar **adını** Qays-ı hüner-mend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290). [adını, -ı, -n, -ı]
9. Ki nedür 'ışk iy bânü-yı devrân
Uş **adın** senden işidürven el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6). [adın, -ı, -n]
10. Murâdı bu k'ideler **adını** yâd
Dir ol kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39). [adını, -ı, -n, -ı]
11. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-liqânuñ
Añarlar **adını** ol mübtelânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48). [adını, -ını]
12. Cihânuñ saqfi **adı** âsumândur
İçinde anuñ bir eski sâye-bândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67). [adı, -ı]
13. Sizüñ duhter k'olupdur **adı** Leylî
Bizüm Qaysuñ katıdır aña meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91). [adı, -ı]
14. Anuñ İbn-i Selâm olmışdı **adı**
Cihândan 'ış-ile alurdu dâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35). [adı, -ı]
15. Anuñ **adına** eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-ıdı el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25). [adına, -ına]
16. Şular kim bî-ğaberdür 'ışk işinden
Adın Mecnûn qodılar cünbişinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16). [adın, -ı, -n]
17. Velî ħabş-ile meşhür oldu **adı**
Adı şımşıla tırup oturmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66). [adı, -ı]
18. Gülünc oldu **adı** ħalk-ı cihâne
Düşe anuñ eline ger zimâmum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74). [adı, -ı]
19. Şavurma ħayretüm kâhını bâda
Kimesne kızımıñ bilmezdi **adın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71). [adın, -ı, -n]
20. Murâd-ı çeşm-i giryân kâm-ı dilsin
Qadüñdür şem' olmış **adı** 'ar'ar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61). [adı, -ı]

21. Bu huṭbe **adınadur** bir şehriyāruñ
Bu beste kim olupdur şekker-āmız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*adınadur, -ı, -na, -dur*]
22. Ki **adum** añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamızda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*adum, -um*]
23. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülünnden dürüm **adum** bāğbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [*adum, -um*]
24. Göñül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyānum **aduñı** yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [*aduñı, -uñ, -ı*]
25. Selām iderler anda bendeñe **ad**
Hużurum var idi kılmışdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*ad, -ı*]
26. Oқındı şı'rile **adına** şābāş
Ki etrāf-ı cihāna ṭab'-ı pāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [*adına, -ına*]
27. Nedür **aduñ** ne ildensin müsāfir
Didi k'iy kaçdum oқına nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*aduñ, -(u)ñ*]
28. Cihānda oldu ef'ālî fesāne
Ḥalāyık içre meşhūr oldu **adı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [*adı, -ı*]
29. Qomışlar cehlden **adını** Mecnûn
Kemālātıyla ol ḥöd kāmîl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*adını, -ı, -n, -ı*]
30. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi **adı**
Meger ol nāzeninüñ Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [*adı, -ı*]
31. Dilinde Zeynebün Zeyd **adı** evrād
Geleydi Zeyd çün ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [*adı, -ı*]
32. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar **adını** ta'yin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*adını, -ı, -(n)ı*]
33. Biri māh-ı bütāndur pāk-dāmen
O olupdur **adı** Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [*adı, -ı*]
34. K'ola cāyuñ mekān-ı bī-mekāni
Büt-i kibri şikeste eyle қо bir **ad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*ad, -ı*]
35. Cihān **aduñla** pür-āvāze olsun
Ḥarim-i 'ışka teslim it özün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74*). [*aduñla, -uñ, -la*]
36. Çehār olduğı **'ad** oldukda dālî
Peyünce çār yāruñ oldu vālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [*'ad, -ı*]
37. Anuñ **adına** dirler Necd Tağı
Kamu vādileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [*adına, -ı, -(n)a*]
38. Adına qahqahadan kebk-i ṭayyār
Ta'aşşuқ nevbetin ururdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*adına, -ı, -(n)a*]
39. Ḥarāb itdün niçe biñ yıllık **adı**
'Arab bizden götürdi i'tikādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*adı, -ı*]
40. Kūy **adı** mı durur bir şehrd e 'ışk
Çiçek midür ya bāğ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [*adı, -ı, -mı, -durur*]
41. Ḥüdāvendün şerif **adıyla** ziver
Ki iy münşî-yi ḥaṭṭ-ı levḥ-i eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*adıyla, -(y)la*]

ad it: Şöhret yapmak.

1. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrāya tıtdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [*ad it, -üp*]

ad koy: İsimlendirmek.

1. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Qoyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [*ad koy, -up, -dur*]

ad tak: İsimlendirmek.

1. Ṭarīq-ı 'aқldan çün geldi birün
Qābile ṭaқdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*ad taқ, -dı, -lar-ın, -ı*]

a'dā: *Düşmanlar.*

1. Livāsı cümle āfāk üzre maşūr
Mu'ini kâmer ü **a'dāsı** maḫhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*a'dāsi, -sı*]
2. Berât-ı merg alur tîğından **a'dā**
Ki 'âlemde daḫı turmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [*a'dā,]*
3. Ki vir iy dâver-i devrân bize dād
Öñinde iy olan **a'dāsı** mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [*a'dāsi, -sı*]
4. Diyesin ben ḫulından yane yane
Ki iy nerm oluban **a'dāya** çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*a'dāya, -y, -a*]
5. İrağ **a'dā** yolından niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [*a'dā,]*

'adâlet: *Adalet.*

1. K'açup ol mîm-i tavusî gözini
'**Adâletden** gözedür Haḫ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [*'adâletden, -den*]
2. Melâḫat göklerine mâh idi ol
'**Adâlet** kişverine şâh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*'adâlet,]*

'adem: *Yokluk.*

1. Hiç iḫtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem ola '**adem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*'adem,]*
2. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kârı
'**Ādem** mülkine 'azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [*'ādem,]*

ādem: *Kişi, insan.*

1. Nām ü nişānı yoğken **Ādem-ile** 'âlemüñ
Haḫ virmişdi saña Muḫammed diyü 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*ādem-ile, -ile*]
2. Gehî bir ḫatreden bir **ādem** eyler
Ki geh giryān añı geh ḫurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [*ādem,]*
3. Düzilür şun'ıla **ādem** kef-i ḫāk
Mu'allāk emri ile döner eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*ādem,]*
4. Niçe tertîb olunmuş gör bu 'âlem
Ki kendü 'âlemindedür her **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [*ādem,]*
5. Bulur **ādem** ne deñlü olsa 'āşî
Senüñ luḫfuñ şefî'inden ḫalāşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [*ādem,]*
6. Oğulsuzlıḫdan iñen olma derhem
Ki ḫoşdur başına sultānlık **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [*ādem,]*
7. Mekān ḫayy itmede çün lem'a-ı berḫ
Ekābir **ademidi** ğarbdan şarḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [*ademidi, -idi*]
8. Ḥudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Ḫabāyil cem'ine gönderdi **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6*). [*ādem,]*
9. Bilürsin yoğdur eyyāmuñ vefāsı
Ki **ādem** cānidur her dem ğidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*ādem,]*
10. Ata olmayan **ādem** bir niçe gāh
Degildür mihr-i ferzendiden āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*ādem,]*
11. Bir **ādem** şekline gir tağı terk it
Ḫarış ḫalka bu deşt ü rāġı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*ādem,]*
12. Otur **ādemler** ile ādemî-vār
Unutma ādemîlik resmin iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127*). [*ādemler, -ler*]
13. Dürişüp çäre isterdi dem-ā-dem
Ki varup 'ākıbet gönderdi **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [*ādem,]*
14. Çün **ādem** oğlısın ādemle yār ol
Ko bu şeydālıġı şāḫîb-vaḫār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*ādem,]*

15. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol **âdemden** ki ola merdum-âzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*âdemden, -den*]
16. Çün âdem oğlın **âdemle** yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaķâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*âdemle, -le*]
17. Ger ôlse yârî hâyîlinden bir **âdem**
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [*âdem,]*
18. Bir **âdem** sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'îş-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*âdem,]*
19. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü dîv **âdem** gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*âdem,]*
20. İki **âdem** deñizidür karışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [*âdem,]*
21. Kâmu fermânuña cândan muţî'üm
Velikîn göz göre ferzendîn **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [*âdem,]*
22. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızımı dîve virmekden bir **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*âdem,]*
23. Bulınur merhem aña yoķ-durur bâk
Velî aña k'ire **âdem** dehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*âdem,]*
24. İte yidürse yegdür iy mükerrem
K'ırsıra **âdemî** kelb-i hâtar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93*). [*âdemî, -i*]
25. Tapuña hem konuķ oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir **âdem** gelse ğâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*âdem,]*
26. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ yoķ
Ger **âdem** iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*âdem,]*
27. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ yoķ
Ger âdem iseñ ol **âdemlere** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*âdemlere, -ler, -e*]
28. Olur mı vahşî hiç mu'tâd-ı merdüm
Çü ğâv olmakdan **âdem** nefse tâbî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*âdem,]*
29. Ne hōd 'ömrüñ görilmişdür beķâsı
Niçe çeksün zamânüñ kaħrın **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [*âdem,]*
30. Felek sakfına kimdür k'ire bile
Alup cânımı ķande kaçsun **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*âdem,]*
31. Sîpâh-ı vahş ü tayruñ hânlarıydı
Bu yırtıcılarıñ havfından **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [*âdem,]*
32. Gelüp didi ki iy şâh-ı nigü-h'âh
Degildür **âdem** ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [*âdem,]*
33. Vefâsuz oldı **âdem** âħir-i kâr
Cihân içre bunı isterdi cânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 94*). [*âdem,]*
34. Ne bir derdüm diyecek **âdemüm** var
Saña kim hüsrevîsin her kenârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [*âdemüm, -üm*]
35. Nedür ķütüñ çün **âdemsin** muķarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70*). [*âdemsin, -sin*]
36. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refîķile temâşâda her **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81*). [*âdem,]*
37. Dilüñ zevķi-durur cânüñ şafâsı
Gerekmez **âdemî** bu demde hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [*âdemî, -i*]
38. Kılıç gibidür üstinde kafâñüñ
Eser ķalmadı **âdemden** cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [*âdemden, -den*]
39. Olur her şeb maķâmum bir hârâbe
Sen **âdem** oğlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [*âdem,]*
40. Degildür 'aķıl anlardan vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her biri **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [*âdem,]*
41. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol **âdem** kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*âdem,]*
42. Kılurdi bir zamân hayretde ol mâh
Görinse çeşmine karşudan **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49*). [*âdem,]*
43. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her **âdem** k'ol temâşâya gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [*âdem,]*
44. Cihânda kim-durur bî-girye **âdem**
Giceler şubħa-dek kılarıdı nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [*âdem,]*

1. Ma'nada cümle vech-ile nūruñ kadīmdür
İtseñ maħaldür **Ādemle** da'vā-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*ādemle, -le*]
2. Şafâ vaktında **Ādem** şafvetiyçün
Süleymân-ı nebîniñ şevketiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [*ādem,]*
3. Cihâna gerçi evvel geldi **Ādem**
Senüñ nūruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [*ādem,]*
4. 'Acüz-ı dehre ol ğammâz-ı mühmel
Şan **Ādemden** daħı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [*ādemden, -den*]

ādem oğlu: *İnsanoğlu.*

1. Diler kim ide taklîd-ile insân
Sen **ādem oğlu** iken ehl-i tevħîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*ādem oğlu,]*

ādemî: *Ademoğlu, insanlar.*

1. Otur ādemler ile ādemî-vār
Unutma **ādemîlik** resmin iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [*ādemîlik, -lik*]
2. Getüren **ādemî** andan sücûda
Düzen ğam kufline tevħîdi miftâħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*ādemî,]*
3. Yiter zencîre-i her āb-ı seyyār
Vefâ yok çünki gördüm **ādemîde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*ādemîde, -de*]
4. Hâţâlu ħarflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez **ādemî** küstâħ-ğüftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5*). [*ādemî,]*
5. K'ışîdür dâyim anuñ 'adl-ile dād
Ki her bir **ādemîniñ** nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [*ādemîniñ, -niñ*]
6. Ki yokdur **ādemîde** bu emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [*ādemîde, -de*]

ādemîlik: *İnsanlık.*

1. Kāmu yārānı terk eyledi anı
Gidüpdür **ādemîlik** şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [*ādemîlik,]*

ādemî-rüy: *İnsan yüzlü.*

1. Perî-cevlân melek-ħü **ādemî-rüy**
Hezâr-ı nâţıka gibi sühân-ğüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [*ādemî-rüy,]*
2. Ki yokdur degmede yār-ı vefādār
Bu ħayvânlar ki vardur **ādemî-rüy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [*ādemî-rüy,]*

ādemî-vār: *İnsan gibi.*

1. Otur ādemler ile **ādemî-vār**
Unutma ādemîlik resmin iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127*). [*ādemî-vār,]*

ādemî-zād: *İnsanoğlu.*

1. Ne tábütin götürür **ādemî-zād**
Yıkılmış ħāk üzre ħaste vü zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [*ādemî-zād,]*

‘âdet: Alışkanlık haline getirilen davranış.

1. Hağ te‘âlâ ‘afvünü mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim **‘âdet-durur** kıldan hağâ şehden kerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62). [‘âdet-durur, -durur]
2. Beden hâkî idi hâk oldu cāyı
Cihāna **‘âdet** ü erkân u pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39). [‘âdet,]
3. Ki bir hâl üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamānuñ **‘âdeti** budur zarûrî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17). [‘âdeti, -i]
4. Firâğ-ı hasretümle haste cânım
Budur çün bülbüle **‘âdet** ki her sâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5). [‘âdet,]
5. Ki bāğ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında **‘âdetdür** ki her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63). [‘âdetdür, -dür]
6. K’anı kılmadı âhir yine müflis
Çü dehr-i dūna budur **‘âdet** ü kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [‘âdet,]

‘âdet it: Alışkanlık haline getirmek.

1. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30). [‘âdet it, -in, -di]

adı sın: Kötü bir şöretle bilinmek.

1. Velî habş-ile meşhür oldu adı
Adı şınmısla tırup oturmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 67). [adı sın, -mış, -ıla]

‘adl: Adalet, hakkaniyet.

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri **‘adl** ile kıldı dehri âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66). [‘adl,]
2. Dem-â-dem itdüğinden **‘adl** ü inşâf
Cihānı tıtdı nāmı kaf-tâ-kâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153). [‘adl,]
3. Tutup **‘adli** zemîn ü âsumānı
Pür itsün tıgı âvâzı cihānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173). [‘adli, -i]
4. Dilinden lâmi‘ envâr-ı hağîkat
Yüce **‘adli** ile kaşr-ı şerî‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32). [‘adli, -i]
5. Añup **‘adlini** ‘ahd itdi şurâhi
Ki içmeye meyün kanını dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111). [‘adlini, -i, -n, -i]
6. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi **‘adl** kim her şağsa ol üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [‘adl,]
7. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir **‘adl-ile** üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163). [‘adl-ile, -ile]
8. K’işidür dāyım anuñ **‘adl-ile** dād
Ki her bir âdemünñ nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164). [‘adl-ile, -ile]
9. Bu resme **‘adle** hōd ‘ağl-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172). [‘adle, -e]

‘adū: Düşman II Rakip.

1. ‘Adūmuñ dīdesine merdüm oldu
Yağaram ben senüñ mihründe sīne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120). [‘adūmuñ, -muñ]

‘adū: Düşman.

1. Eger çekse **'adūsi** serir-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [*'adūsi, -sı*]
2. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adūya gösterür alnını kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*'adūya, -y, -a*]
3. Felek **'ağudna** bağlamışdı zühre
Kažâdan bir münevver bāz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [*'ađudına, -dı, -na*]
4. 'Adūsına urur her kiři tıđı
Çalar ol sineden tađl-ı dirığı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [*'adūsına, -sı, -na*]
5. Şoñ ucı virmemişler tãlib olmuş
Kıtãl itmiş **'adūsi** gãlib olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*'adūsi, -sı*]
6. Yine evvelki menzilgãha geldi
'Adūsi cãnibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*'adūsi, -sı*]
7. Bu yaña haşmı da olup haberdãr
'Adūsın karşıladı çãr-nã-çãr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4*). [*'adūsın, -sın*]
8. 'Adūñı Hãk Te'ãla kıldı mađlūb
Mürüvvet menba'ısın hem dilãver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*'adūñı, -ñı*]
9. Anuñ yine **'adū** fethinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucından iy mır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [*'adū,]*
10. Yidürür bãgbãn bãrını zãga
Saña şimdi **'adūdūr** ol cefãkãr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*'adūdūr, -dur*]
11. 'Adūdan anı hıfz iderdi her an
Kařasında tururdi her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*'adūdan, -dan*]
12. Saña yokdur cefãdan ğayr āyın
'Adū söziyle yoldan çıķduñ iy mãh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [*'adū,]*

'adū-gır: *Düşman tutan.*

1. Vü ger hōd olsa ol leşker **'adū-gır**
Neşãtından ğiriv ider bu çün şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [*'adū-gır,]*

'adūlık it: *Düşmanlık etmek.*

1. İşi zãhirde şulh ü ma'nide ceng
'Adūlık itse āfãt-ı cihãndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59*). [*'adūlık it, -se*]
2. İşi zãhirde şulh ü ma'nide ceng
'Adūlık itse āfãt-ı cihãndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59*). [*'adūlık it, -se*]

'adūv: *Düşman.*

1. Çün iki yüzlü tığın ide 'üryãn
'Adūv bařın on on çırpar firãvãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*'adūv,]*
2. 'Adūv ceyşine bir vech-ile girdi
Kı hãk itdi vücūdın kime k'irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [*'adūv,]*
3. 'Adūv ü ecnebĩdūr ařınã-rũ
Cihãndan gec ki miñnethãnedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [*'adūv,]*

'adū-vı kĩne-cũ: *İntikam arayan, oç almaya çalıřan düşman.*

1. Olursa bu karãbet gelmesün hem
'Adū-vı kĩne-cũdan ğönlũne ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122*). [*'adū-vı kĩne-cũ, -dan*]

ãfãk: *Ufuklar.*

1. Müzeyyen kılıp **āfākı** gülistān
Mu'attar eylemiş gülzārı reyhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67*). [*āfākı, -ı*]

āfāk: Her taraf, her yer.

1. GİRİV ü zelzele **āfākı** tıtdı
Kıtāl āteş-gedesı kātı tıtdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [*āfākı, -ı*]
2. Mu'attar kıldı **āfākı** ser-ā-pā
Cihān cennet mişāl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8*). [*āfākı, -ı*]

āfāk üzre: Ufuklar üstünde.

1. Livāsı cümle **āfāk üzre** manşūr
Mu'ini kāmēr ü a'dāsı maḵhūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [*āfāk üzre,]*

āfāk-ı sür'at: Süratli ufuklar.

1. Sipihr-efgen-durur eflāk-ı heybet
Kamer efser-durur **āfāk-ı sür'at** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28*). [*āfāk-ı sür'at,]*

āfāt-ı cihān: Cihan belası.

1. İşi zāhirde şulḥ ü ma'nide ceng
'Adülük itse āfāt-ı cihāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59*). [*āfāt-ı cihān, -dur*]

āferîn: Takdir ve övgü sözü.

1. Kopar bāğ-ı süḥande bir nevāyı
K'ışitse **āferîn** ide Nevāyî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*āferîn,]*
2. Hezārān **āferîn** serverlik itdūñ
Alıvirdūñ niğārı erlik itdūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9*). [*āferîn,]*
3. Okudı soñra 'özr ü **āferîni**
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*āferîni, -i*]

āferîn bād: Takdir etmek, övmek.

1. Ümidüm var ki bu tuğrā-yı icād
Okundıḳda denile **āferîn bād** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*āferîn bād,]*
2. Kāmu ḥaḳḳında dirler āferîn bād
Tıtarσαñ sen daḥı ol ḥaşleti hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36*). [*āferîn-bād,]*

āfet: Bela, musibet, felaket.

1. Yüzi verd-i gülistān-ı leṭāfet
Ḥazān irürmemiş bergine **āfet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*āfet,]*
2. Teninde anuñ hū şöleydi leṭāfet
K'irürdi pırehen tārından **āfet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*āfet,]*
3. Ki 'ışkından bir **āfet** dil-rübānuñ
Delürüp 'aḳlı gitmiş bir cevānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [*āfet,]*
4. İrürürlerse bir **āfet** saña ger
Beni de öldiyesirler muḳarrer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [*āfet,]*

5. K'aña āhîr irişmemişdür **āfet**
Ye xanı bir hārābe bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*āfet,]*
6. Sakın k'irmeye bād-ı gāmdan **āfet**
Nesîm-i şubhla irsāl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*āfet,]*
7. Baña anlardan irişdi bu **āfet**
Velikin ğam degül iy yār-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*āfet,]*
8. Özine güldüren her bir hāsūdı
Şol **āfet** kim ğamından sen belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*āfet,]*
9. Benüm odumdan irer saña **āfet**
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*āfet,]*
10. Yoķ anda şem'den özge aña yār
Çü pervāne uyumayup ol **āfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*āfet,]*
11. Bırakdı bürķa'-ı şermi ol **āfet**
Ķodı cānı vü terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [*āfet,]*

āfet: Aklı baştan alan güzel, sevgili.

1. 'Arab dilberlerinüñ meh-cebîni
'Acem **āfetlerinüñ** nāzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4*). [*āfetlerinüñ, -leri, -nüñ]*
2. Alup ol **āfeti** kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydüñ ol mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [*āfeti, -i]*

āfet-i çāh: Musibet çukurları.

1. Gice tarik-i pür çeh gidicek rāh
Yolumı bağlamasun **āfet-i çāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36*). [*āfet-i çāh,]*

āfitāb: Güneş II Sevgili, dost.

1. Hem ol mehde görüp bu **āfitābı**
Ziyāde oldı şür u ızırābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [*āfitābı, -ı]*
2. Semen-simā şanemler lāle-ħaddler
Yanına geldiler ol **āfitābuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9*). [*āfitābuñ, -uñ]*
3. Didi hayf u dirig ol **āfitāba**
K'anuñ bu künde ye pāyını nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20*). [*āfitāba, -a]*
4. Yeñi yāruñla iy cān **āfitābı**
Ĥaķıķat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*āfitābı, -ı]*
5. Gözüm görmez baķarven **āfitāba**
Aña döndüm ki bir a'mā-yı güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [*āfitāba, -a]*
6. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy cān **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [*āfitābı, -ı]*
7. Şıyup yil bergini arturdı derdüm
Ĥutuldı cān göginüñ **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65*). [*āfitābı, -ı]*

āfitāb: Güneş.

1. Sancakūñ çüpınuñ altun başlıķıdır **āfitāb**
K'āsumān-ı çāruma irürdi farkın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*āfitāb,]*
2. Sala ger sāyesini **āfitāba**
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*āfitāba, -a]*
3. Olmaz çarķ atınuñ hem-rikābı
Ĥutuşdurur kılıcı **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94*). [*āfitābı, -ı]*
4. Yüzi ĥurşidini zülfi şehābı
Bürimişdi niteki' ebr **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [*āfitābı, -ı]*
5. Ki iy cānum göginüñ **āfitābı**
Baña bu itdigüñ pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [*āfitābı, -ı]*

6. Gönül eglencesi zülfî hayâlî
Cemâli cân göğünün **âfitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5*). [*âfitâbı, -ı*]
7. Şaçı cân **âfitâbınıñ** hicâbı
Sarây-ı 'işmet içre dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*âfitâbınıñ, -ı, -nuñ*]
8. Cihânı **âfitâb** itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14*). [*âfitâb,]*
9. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tutuldı ebr-i ğamda **âfitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [*âfitâbı, -ı*]
10. Gözini **âfitâbuñ** kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyış anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [*âfitâbuñ, -uñ*]

âfitâb: Güneş (*Kanuni Sultan Süleyman yerine*).

1. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına bu **âfitâbuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [*âfitâbuñ, -uñ*]

âfitâb: Güneş (*sevgilinin yüzü bağlamında*).

1. Ğam-ile uyhususuzlıktan anuñ derd
Cemâli **âfitâbın** eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [*âfitâbın, -ın*]
2. Ki inceldi belî gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı rûyü **âfitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*âfitâbı, -ı*]
3. Yudılar eşk-ile ol **âfitâbı**
Pes idüp ğarğ-ı kâfûr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [*âfitâbı, -ı*]

âfitâb-ı 'âlem-efrûz: Cihânı aydınlatan güneş.

1. Elâ iy **âfitâb-ı 'âlem-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1*). [*âfitâb-ı 'âlem-efrûz,]*
2. Öñinden kaçdı pâre pâre olup mîğ
Ki ya'ni **âfitâb-ı 'âlem-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [*âfitâb-ı 'âlem-efrûz,]*

âfitâb-ı çarh-ı 'izzet: Ulu feleğîn güneşi.

1. Yüzündür **âfitâb-ı çarh-ı 'izzet**
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustân-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 119*). [*âfitâb-ı çarh-ı 'izzet,]*

âfitâb: Güneş.

1. Bilişlik **âftâbı** pertevinden
'Aṭâ kıl cânuma bir nür-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*âftâbı, -ı*]
2. Şehâdet şehdini cânâ ğidâ vir
Sa'âdet **âftâbından** ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146*). [*âftâbından, -ı, -n, -dan*]

'afv: Af, bağışlama.

1. Hâk te'âlâ **'afvüñi** mebzül ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan haṭâ şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61*). [*'afvüñi, -üñ, -ı*]
2. Çevürmem yokdur emründen yüzümi
Çü **'afvuñ** merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53*). [*'afvuñ, -uñ*]

'afv evle: Affetmek.

1. Günāhum çokdur iñen şerm-sārum
Velî ‘**afv eyle** kim ümmîd-vārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [‘afv eyle,]
2. Sen eyle ‘afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşîñ ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [‘afv eyle,]

‘afv it: Affetmek.

1. Kõ gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen ‘afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [‘afv it, -er, -señ]
2. Beni ‘**afv it** ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryād u zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [‘afv it,]
3. Senüñ rāzılığundur baña dermān
Bağışla cürmümi ‘**afv it** hatañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [‘afv it,]
4. Sebepsiz ‘afv iden bî-hadd günāhı
Dü kevnüñ şāñî‘i vü pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [‘afv id, -en]

āğ: Ak, aklık, beyaz.

1. Şecā‘atdan bülend oldı külāhuñ
İl içre yüzüñ **āğ** itdi sipāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [āğ,]
2. Ağ incü gibi dişleri qararmış
Ser-ā-ser hürd olmuş üstülh’āñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [āğ,]
3. Meger ol vaqt idi eyyām-ı sermā
Ağarmış berfden ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [ağarmış, -miş]

āğ: Yükselmek, çıkmak.

1. Bulut gibi ğubār **āğdı** havāya
Ki kıandan yağdı bārān ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [ağdı, -dı]

āğ: Dügümlerden yapılmış kuş tuzağı.

1. Giriiftār ola **āğna** be-nāğāh
Şaçup şayyād hāle āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [āğna, -+i+n+a]

āğac: Gövdesi kuvvetli, büyük, dalları sert fidan.

1. Bir barmağūñla iki bölünür felekte ay
Köklü **āğaçları** yürüdürsin bilā-kağem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [āğaçları, -lar, -ı]

āğāh: Haberi olan, haberdar.

1. Ne ilter ‘aql anuñ taqđirine rāh
Ne olur kudretinden kimse **āğāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [āğāh,]
2. Yoğ **āğāhı** ki kıandedür maqāmı
Ya kimdür ol nedür ‘ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [āğāhı, -ı]
3. Meger kim oldu ol kıattāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i ‘ışkıñdan **āğāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [āğāh,]
4. Ata olmayan ādem bir niçe gāh
Degıldür mihr-i ferzendiden **āğāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36*). [āğāh,]
5. Yaqar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yil k’itmez beni büyüñdan **āğāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [āğāh,]
6. Anı kıaldurayın topraqđan iy yār
Degıldür gidecegi yoldan **āğāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23*). [āğāh,]

7. Şalâhından habîr oldı vü **âgâh**
Buyurdi hâcibe kim var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*âgâh,]*
8. Tûrurdi kulle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi anası mevtinden **âgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [*âgâh,]*
9. Kılârlar şâh üzre päs-bänlik
Degüллерdi şehûn mevtinden **âgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*âgâh,]*

âgâh eyle: Haberdar etmek.

1. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k'Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*âgâh eyle,]*
2. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*âgâh eyle,]*

âgâh it: Haberdar etmek.

1. Şehûn peykine virüp gîne anı
Var **âgâh it** didi ol nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [*âgâh it,]*
2. Gelüp âgâh itseñ ben ğarîbi
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [*âgâh it, -señ]*
3. Dil-i Mecnûnı bu hâletden âgâh
K' idüp dest-i ecel bir câmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*âgâh it, -di]*

âgâh kıl: Haberdar etmek.

1. Vü ger âgâh kılmazsam muğarrer
Bir iş ider aña bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9*). [*âgâh kıl, -maz, -sam]*
2. Beni kıl derdiñüñ aşlından âgâh
Ki 'ışk işini çok gördüm mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*âgâh kıl,]*

âgâh ol: Haberdar olmak.

1. Bu resme itdüğinden dem-be-dem âh
Anuñ hâlinden oldı halk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*âgâh ol, -dı]*
2. Kılardı nâlesin pinhâni ol mâh
Ki kimse olmaya hâlinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [*âgâh ol, -ma, -ya]*
3. Niğârüñ hâletinden oldı âgâh
K' olur zîrâ gönülden gönüle râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13*). [*âgâh ol, -dı]*
4. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âgâh
Ki gelür bir cemâ'at tütuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [*âgâh ol, -dı]*
5. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [*âgâh ol, -dı]*
6. Çün oldı ol hatuñ zimnından âgâh
Teğayyür buldı hayretten ruğ-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [*âgâh ol, -dı]*
7. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfiyle hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [*agâh ol, -dı]*
8. Çü Leylî bu haberden oldı âgâh
Ki ol miskine kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83*). [*âgâh ol, -dı]*
9. Didı bu resme sözler hâdden efvün
Olup hâlinden anuñ zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [*âgâh ol, -up]*
10. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Hâlâyık bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [*âgâh ol, -dı]*
11. K'ola İbn-i Selâma 'akd-i Leylî
Çün âgâh oldı dilber bu haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [*âgâh ol, -dı]*
12. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [*âgâh ol, -dı]*

13. Didi **āgāh ol** kim iy sipāhi
Bu resme otcuğızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [*āgāh ol,]*
14. Geçeydün kulluğından pādīşāhuñ
Çün oldı zāhidüñ hālinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [*āgāh ol, -dı]*
15. Cemālın görmegeyüm arzümend
Selim āgāh oldı ki ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [*āgāh ol, -dı]*
16. Büt-i ħargāhiyi kıldı haberdār
Kudüm-ı yārdan çün oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [*āgāh ol, -dı]*
17. Ki ola yārmuñ hālinden āgāh
Hemān lāhza irişüp geldi bir pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [*āgāh ol, -a]*
18. Raķīb-i şüm u bed-kār oldı āgāh
Eline aluban bir tiğ-ı bürrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*āgāh ol, -dı]*
19. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylî
Okıdıp ħalvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [*āgāh ol, -dı]*
20. Şalāmuñ nāleden kıl hem ħurūsın
Çün āvāzemden ola ħalk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*āgāh ol, -a]*
21. Karābeti vü kavmı oldı āgāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [*āgāh ol, -dı]*

āgāz eyle: *Başlamak.*

1. Hem āgāz eyledi kavvāl nāye
Ĥurüş-ı ehl-i bezm irdi semāye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13*). [*āgāz eyle, -dı]*

āgāz kıl: *(Söze, konuşmaya) başlamak.*

1. Miyāncı çün bu kavli kıldı āgāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*āgāz kıl, -dı]*

ağır: *Ağır, fazla.*

1. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur ħikmet ki **ağır** yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*ağır,]*

ağırılık: *Sıkıntı.*

1. Ağırılık ħayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba'd benden çekmeye bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14*). [*ağırılık,]*

ağla: *Ağlamak, gözyaşı dökmek.*

1. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Kodı **ağlamağı** vü oldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*ağlamağı, -mağ, -ı]*
2. Muķīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsını **ağlardı** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*ağlardı, -r, -dı]*
3. Ĥarīm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup **ağladı** vü kıldı zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [*ağladı, -+dı]*
4. Ki **ağlarken** yur anı eşk-i ħün-bār
Yüzüme koduğūñ hali dil-āviz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*ağlarken, -r, -ken]*
5. Ki zārı kend'özünüñ kārı kıl sen
Uş öldüm mātemümde **ağla** tiz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*ağla,]*
6. Geçürmek cānuña cevr ü cezāyı
Dem-ā-dem **ağlayup** mahzūn olmaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [*ağlayup, -y, -up]*
7. Ulular āh idüp **ağlar** şoñınca
Gider düş üzre ol tābüt-ı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [*ağlar, -r]*

8. Bile **ağlayalum** her gice her rûz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [*ağlayalum, -y, -alum*]
9. Gice **halvet** bulup **ârâmgâhın**
Oturup **ağlar** u arturur âhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [*ağlar, -r*]
10. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz **ağladı** anuñ hâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*ağladı, -dı*]
11. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü **ağladı** kim 'aqlı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28*). [*ağladı, -dı*]
12. Meger Mecnûnuñ atası diger-gün
Varup ol pîre bir gün **ağladı** hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [*ağladı, -dı*]
13. Buyur bir çäre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem **ağlaya** yaqasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*ağlaya, -ya*]
14. Tenini guşşa döndürmiş hilâle
Geh **ağlar** gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [*ağlar, -r*]
15. Dilerse **ağlar** u dilerse **handân**
Bu vuşlat ger müyesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*ağlar, -r*]
16. Kimi **ağlar** kimi olurdu **handân**
Gülenler dehr işinden gâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [*ağlar, -r*]
17. Añup **ağladı** kâddin dilberinüñ
Hîtab itdi ki iy nañl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*ağladı, -dı*]
18. Biri birine karşı nevhâ-gâri
Şu deñlü **ağladı** ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79*). [*ağladı, -dı*]
19. Oturup **ağladı** gâmb-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*ağladı, -dı*]
20. Ol arada turup **ağladı** hayli
Refîkı şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*ağladı, -dı*]
21. Beni gördüñ mi n'oldum âñir-i kâr
Çok **ağlayup** aña kıldı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39*). [*ağlayup, -y, -up*]
22. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki **ağladı** habîbi hasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*ağladı, -dı*]
23. Ne yâr ol kimseye ne kimse aña yâr
Çığırur **ağlayup** k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [*ağlayup, -y, -up*]
24. Ki adum añup **ağlar** ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*ağlar, -r*]
25. Kõdı ortaya halvâ vü gülîçe
Didi **ağlama** ol bir lâhza **handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [*ağlama, -ma*]
26. Ol eydürdi vü bu **ağlardı** kanlar
Ol oldu 'ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [*ağlardı, -r, -dı*]
27. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan **ağlayup** ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [*ağlayup, -y, -up*]
28. Velî 'âkl emri üzre oldu giryân
Biraz **ağladı** vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [*ağladı, -dı*]
29. Velîkin **ağlayanlar** 'âkıl idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [*ağlayanlar, -lar*]

ağlâl-ı kemend: Kelepçe bağı.

1. Elüni çek ki 'acizdür bu nañçîr
Çözüp boynından ağlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17*). [*ağlâl-ı kemend, -i*]

ağlar ol: Ağlamak.

1. Götürdi perde-i 'ışk-ı nihâni
Dem-â-dem ağlar oldu aşikârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27*). [*ağlar ol,*]

ağrı: Başını ağrıtmak, sıkıntıya sokmak.

1. Ölüm derdi başın **ağrıtdı** gâyet
Ğarîb ü haste düşdi ħāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*ağrıtdı, -dı*]

aġu: Zehir, zehirli.

1. Aġu k'ıçdı Resülün añup adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [*aġu,]*
2. Tûrâb iġbâl-i cûdıyla zer olsun
Aġu yâdıyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [*aġu,]*
3. Aġudur ħâhri luţfi âb-ı ħayvân
Ki tîġi cân alur câmi virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*aġudur, -dur*]
4. Aġulu câmi virdi şâha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*aġulu,]*
5. Pür **aġûdur** derün-ı mîve-i dehr
Şaġın aldar ŧapuñı şive-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [*aġûdur, -dur*]
6. Aġudur kim maġâmıdur nigîn-dân
Deġanı birle dendânın k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*aġudur, -dur*]
7. Helâk eyledi teşnelik **aġusu**
Kızımı kim bu resme gördi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [*aġusu, -sı*]
8. Aġu içmiş gibi oldı diger-gün
El urup gönlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [*aġu,]*

aġvâr: Başkaları, gayrılar II Rakip.

1. Harâb insüz sün ü yirüñ ħarâbe
İşi **aġvâra** anuñ lâġ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*aġvâra, -a*]
2. Nihâlün mîvesini dirdi **aġvâr**
Dirîġâ 'ahdiñün çıkdı dürüġi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*aġvâr,]*
3. Ki ħâlî olmaz eţrâfumdan **aġvâr**
Ger itsem 'azm-i seyr-i ŧarf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*aġvâr,]*
4. Dirîġa k'ol daġı **aġvâr** elinde
Çıġarsam çâh içinden ceġd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [*aġvâr,]*

aġvâr: Başkaları, yabancılar.

1. Söziyle dildiler bî-ġavf **aġvâr**
Dür-i gencine-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*aġvâr,]*
2. Ki incitmeyeler seni hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ **aġvâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). [*aġvâr,]*

aġz: Uç, sınır.

1. Düşmenün tevsnelik itse **aġzına** serrâc-ı çarġ
Âhen-i ħayretten urur dest-i ħahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [*aġzına, -ına*]

aġz: Aġız.

1. Güle sen virdün iy Ĥaġ behcet-i rû
Sen itdün ġoncenün **aġzını** ħoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [*aġzını, -i, -n, -ı*]
2. Seg **aġzında** bilürdi özin hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*aġzında, -ın, -da*]
3. Ĥaġġâkât belki mecnûnam be-ġâyet
Güher-dürcün ki pülâd **aġzın** açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*aġzın, -ın*]

4. Lebüñ sihiyle bağlandı zebānum
Ger **ağzumda** ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [*ağzumda, -um, -da*]

âh: 'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi || Âh ederek inlemek.

1. Düşeli mihrûñ hevāsına yağıldum yandum **âh**
Böyle bilmezdim ne muhrîk âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*âh,]*
2. Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı
Didi hayf u dirîğ ü **âh** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*âh,]*
3. Yeter kıldıñ figân u **âh** u zârı
Çü Leylî ğayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*âh,]*
4. Ki kıandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdün iy peder **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*âh,]*
5. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murğuñ **âhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*âhum, -um]*
6. Yağardı başına **âhundan** âteş
Olurdu tağda dil-teng ü nâ-şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126*). [*âhundan, -i, -n, -dan]*
7. Çağırur ol gedâ vâdi be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa **âh** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*âh,]*
8. Hemîn dir **âh** Leylî ğasretinden
Çü Leylî muţtali' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*âh,]*
9. Çeker tağlarda Mecnûn **âh** u feryâd
Hevâ-yı güld e bülbül ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [*âh,]*
10. Çıkar **âhuñ** şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*). [*âhuñ, -uñ]*
11. Olupdur rüşen **âhuñ** âteşinden
Ĝamuñdur cân u dilde yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38*). [*âhuñ, -uñ]*

âh: Ah etme, inleme.

1. Âh kim senden beni dür itdi devvâr el-firâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*âh,]*
2. Ĝam baña oldı muzâ'af ğuşşa tekrâr el-firâk
Bâd-ı ğâm hâk itdi nağdüm gülsitanın **âh** kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*âh,]*
3. Âhum âteş-nâk u eşküñ oldı hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünüñ cefâsı şiddetinden Hamdiyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [*âhum, -um]*
4. Şu zindân itdüğün mâhî ğakiyçün
İçinde Yünusuñ **âhî** ğakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [*âhî, -i]*
5. Dili âyinesin şaykallamış **âh**
'Ayân andan nuķuş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*âh,]*
6. Anası **âhını** bir gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [*âhını, -i, -n, -i]*
7. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı **âhî** âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44*). [*âhî, -i]*
8. Dehânından saçılan **âhî** nârı
Başı üstine yağdurdı şerârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*âhî, -i]*
9. Ĝamuñdan cânum uş geldi lebe **âh**
Baña rûz-ı tarab döndi şebe **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [*âh,]*
10. Ĝamuñdan cânum uş geldi lebe **âh**
Baña rûz-ı tarab döndi şebe **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*âh,]*
11. Var idi meylî her mâhuñ bir işe
İşi **âh** idi Leylinüñ hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [*âh,]*
12. Ger ire dime ol mâha noķşân
Seni **âhum** odı yağardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [*âhum, -um]*
13. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında **âhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [*âhî, -i]*
14. Gice gündüz işümi kıldıñ efgân
Çiger **âhum** odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*âhum, -um]*
15. İrişdi **âhî** evc-i âsumâna
Mühim işe gider gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [*âhî, -i]*

16. Duḫāndan taldurur **āhi** ovayı
Bu ḫal üzere giderken ol budāla (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [*āhi, -ı*]
17. Yaḫar **āhum** odı perr-i şabāyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan āgāḫ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84*). [*āhum, -um*]
18. Dili pür-āteş ü çeşmi tolu ḫün
Cihāna **āhi** oldı āteş-efşān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [*āhi, -ı*]
19. Çıkar **āhi** odı çarḫ-i berine
Çeker yād itmeyüp 'arı vü udı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76*). [*āhi, -ı*]
20. Baña pesdür hemîn bir kûşe bir **āh**
Bunı diyüp yirinden turdı ol şir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*āh,]*
21. Göge irtirdiler ḫasretten **āhi**
Nazar kıldı ol iki yār-ı hem-dem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*āhi, -ı*]
22. Ḳalan hengāme-i ḫayretde nālān
Diriğ ü nāle vü **āhuñ** enisi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*āhuñ, -uñ*]
23. K'öliceḫ yurdum ile ḫalışar **āh**
Ḳıladı rüz u şeb cehd ü müdüre (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [*āh,]*
24. Ḳılarduñ zaḫm-ı 'ışkı pend ile bend
Cüdā düşdüñ tapuñdan **āh** feryād (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*āh,]*
25. İçümde şimdi var derdüñ hezārān
Saña 'ākḫ olmuş-idüm iy peder **āh** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [*āh,]*
26. K'ire cānına raḫmuñdan beşāret
Siyāḫ itsün gögi soñunda **āhuñ** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*āhuñ, -uñ*]
27. Öñünde ḡam yimezsın iy cefākār
Seḫer **āhi** oḫından bî-ḫazersin (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*āhi, -ı*]
28. Soñ ucı eyledüñ benden ferāḡat
Ġarīb olanuñ **āhi** āteşinden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147*). [*āhi, -ı*]
29. Degüldür āh u nāle eksük iy yār
Ol ider küḫlar evcinde **āhi** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*āhi, -ı*]
30. Ki süzından yarıldı seng-i ḫāre
Anuñ **āhi** acılığından ol dem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*āhi, -ı*]
31. Benüm **āhum** odı eyler anı kül
Vü ger ni āb olursañ pür-leḫāfet (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*āhum, -um*]
32. Yanup **āhum** odına gitdi ḫaydum
Dihi dehrüñ belāsından irāḡum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [*āhum, -um*]
33. Fiğān eyler ḫodı şabr u ḫarārı
İrişdi çarḫa **āhunuñ** ḫurūşı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127*). [*āhunuñ, -ı, -n, -u, -ñ*]
34. Baḫup ol buña kıldı **āh** u eḡgan
Hezārān şerm-nākı birle Leyli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*āh,]*
35. Ḳoçup ḫabrine ḫıladı ḫiḫābı
Ki nedür ḫālūñ iy miskîn ḡarīb **āh** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*āh,]*
36. Ḳalan maḫremlerinden bî-naşīb **āh**
Ḳanı ol ten ki tāzeydi semenden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*āh,]*
37. Niçe müruñ deḫānında ola **āh**
Lebüñ kim cānlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [*āh,]*
38. K'elümnden çıkıdı damān-ı murād **āh**
Söyüñdi bād-ı ḡamdan şem'-i maḫşüd (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*āh,]*
39. Yile vardı neşāt āyini andan
Ecel 'ayyārı maḫşüdüm ḡülin **āh** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*āh,]*

āh çek: *Āh etmek, hasret çekmek, inlemek.*

1. Derünından çeküp derd-ile āhi
Ḫavālisine ḫıladı nigāḫı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*āh çek, -ı-üp*]
2. İraḫdan kim görindi ḫayme-i yār
Deründan çekdi bir āh ol ciger ḫwār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*āh çek, -di*]
3. Ki süzından vücüdüm oldı biryān
Dönüp çekdi bir āh-ı pür-sitāre (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [*āh çek, -di*]
4. Maḫabbet kāḫına şemsidi ḡüyā
Deründan kim çekeydi āh-ı pür-düd (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [*āh çek, -e, -(y)di*]
5. Ḳonurdi ḫā'atinüñ pellesine
Çekeydi şu'le çün-kim berḫ-i āhi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*āh çek, -e, -(y)di*]

āh evle: Ah etmek.

1. İki şüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [*āh eyle, -di*]
2. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol bî-çārenün aḥvālî n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*āh eyle, -di*]
3. Çeker ol şavtdan bülbül terāne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [*āh eyle, -ye*]

āh it: İç çekmek, figan etmek.

1. Bir āh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [*āh it, -üp*]
2. Cemāline çün anuñ baqdı Mecnûn
Bir āh idüp cihānı yaqdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [*āh it, -üp*]
3. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu hāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [*āh it, -er, -ek*]
4. Gider ol ḥaste-ḥātır iderek āh
Terennümler kılarıdı 'āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [*āh it, -er, -ek*]
5. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir āh idüp bıraıqdı ol gürüḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [*āh it, -üp*]
6. Şaḥîḥ ol resme kim tutardı evvel
Bir āh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [*āh it, -üp, -*]
7. Olurdu ḥargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi āh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [*āh it, -di*]
8. Ki bir āh idebile āşıkāre
Çekerdi cānı gizlü ḡuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [*āh it, -e, -bile*]
9. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15*). [*āh it, -di*]
10. Ulular āh idüp ağlar soñınca
Gider düş üzre ol tābüt-ı ḥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [*āh it, -üp*]
11. Bu hāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [*āh it, -üp*]
12. Bu resme itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldu ḥalk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [*āh it, -dü, -gin, -den*]
13. Kōdı cānına Mecnûn-ı ḥastenüñ dağ
Gōzi arıncı qaldı iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [*āh it, -e, -rek*]

āh kıl: Ah etmek.

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılarıdı korḡusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [*āh kıl, -ar, -dı*]
2. Çıkaramazdı revzenden daḡı ser
Kılarıdı rüz ü şeb İbn-i Selām āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [*āh kıl, -ar, -dı*]

āh u efgān: Ah ve feryat etme.

1. Dilāverler ḡamından kūs-ı nālān
Dōgüp göḡsini eyler āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [*āh u efgān,*]
2. Karār itmedi āteş üzre çün ḥār
Şabāḥ olunca kıldı āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*āh u efgān,*]
3. Ki tōldurdu cihānı āh u efgān
İder koyup başına ḡuşşadan ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [*āh u efgān,*]

āh u feryād: Ağlama, inleme, feryat etme.

1. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ğamından ‘ışkuñ ider **āh u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*āh u feryād,]*
2. K’ider āhūsı için **āh u feryād**
Didi derd-ile k’iy hayrân u mehcūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*āh u feryād,]*
3. Yaşuñdan garq-ı baħr-ı hūn olmak
Niçe yıldur k’idersin **āh u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*āh u feryād,]*
4. Anuñ soñunda kıldı **āh u feryād**
İle qarşu becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [*āh u feryād,]*
5. Kızınuñ kabri üzre **āh u feryād**
Cigergāhına batan ħār-ı pūr-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [*āh u feryād,]*

āh u fiğān: Ağlayıp inlemek.

1. Hemān-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k’adı fāş oldu cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115*). [*āh u fiğān, -a]*
2. Şu deñlü kıldılar āh u fiğānı
Ki pūr dūd eylediler āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53*). [*āh u fiğān, -ı]*
3. Huzūr-ı Haqda ‘ārum yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok āh u fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [*āh u fiğān, -ı]*
4. ‘Anā efğāngēhīnūñ nevhā-giri
Dem-ā-dem eyleyen āh u fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5*). [*āh u fiğān, -ı]*

āh u nāle: Ah etme ve inleme.

1. Nigārın kaldı derd ü miħnet-ile
Kıları **āh u nāle** ħasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16*). [*āh u nāle,]*
2. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür āsumāna āh u nālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66*). [*āh u nāle, -m]*
3. Degüldür **āh u nāle** eksük iy yār
Ol ider küħlar evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [*āh u nāle,]*

āh u zār: Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

1. Meclisüñde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini eyledi çengüñ fiğān ü nāle ħam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*āh u zār, -ı]*

āh ur: Ah etmek, feryat etmek.

1. Çü Yūsuf gibi maħbūs oldu ol māh
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82*). [*āh ur, -ur, -dı]*

ahāli: Halk, insanlar.

1. Ahāliyi țarab cem‘ oldu yir yir
Mevālīyi ‘Arab şem‘ oldu yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*ahāliyi, -yi]*

ahbāb: Dostlar, bildikler, tanıdıklar.

1. Anuñ ālī vü aşhābı ħakiyçün
Çamu etbā‘ ü **ahbābı** ħakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*ahbābı, -ı]*

ahbār: Haberler.

1. Getürsün bāde ol biz kılalum nüş
Şanemden pır bu **aḥbārı** k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*aḥbārı, -ı*]

aḥcār: Taşlar.

1. El ursa ma'dene üstād-ı mih-ter
Ezel **aḥcār** çıkar şofra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*aḥcār,]*

aḥcār-ı billür: Kristal taş.

1. Felek eyvāni sebzın nesh iderdi
Ser-i sakfında ki **aḥcār-ı billür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [*aḥcār-ı billür,]*

'ahd: Söz verme, söz.

1. Cüduñ eyyāmında sâ'il kalmadı 'ālemdē hīç
Oldı **'ahdüñde** cihān müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*).
[*'ahdüñde, -üñ, -de*]
2. Sen isnād eyledüñ baña ḥaṭālar
Esenlik görmedüm **'ahdüñde** hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*'ahdüñde, -üñ, -de*]
3. Elin aldı vü bağladı yiñi **'ahd**
Gelüp Mecnûna hoş bu resme ḥālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*'ahd,]*
4. Sıyup **'ahdi** virürler düşmene kām
Diker 'aşık nihāl-i mive bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*'ahdi, -i*]
5. Kimüñ derdine olduñ sen giriftār
Ḳanı ol **'ahd** ü ḳavl ü yārılıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*'ahd,]*
6. Ḳanı ol **'ahd** ü yā ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [*'ahd,]*
7. Ḳanı ol 'ahd ü yā ol mihr ü peyvend
Şıyup ger **'ahdi** geçdüñse vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*'ahdi, -i*]
8. Nihālüñ mivesini dirdi aḡyār
Diriḡā **'ahdiñüñ** çıkdı dürüḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [*'ahdiñüñ, -i, -ñüñ*]
9. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Ḥaram oldu baña **'ahdüñde** şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*'ahdüñde, -üñ, -de*]
10. Beni öldürmesün mi ḡuşsa vü ḡam
Benümle **'ahdüñi** kılduñ ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [*'ahdüñi, -ü, -ñi*]
11. Bıraḡursın 'azāb u ıztırāba
Gehi **'ahdi** şınık korsın bize nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*'ahdi, -i*]
12. K'ezel ki **'ahdüñüz** üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümi mihrüñle iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [*'ahdüñüz, -ü, -müz*]
13. Degüldür kimsenüñ hīç ašināsı
Şınıkdur rüzḡaruñ **'ahdi** dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*'ahdi, -i*]
14. Ki ilter mi göre başına **'ahdi**
Selām açup simāt u sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*'ahdi, -i*]
15. Firib ü ālile ben mübtelāyı
Getürüp **'ahde** kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [*'ahde,]*

'ahd boz: Verilen sözden cayma.

1. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni bu ḳayda şaldı ibtidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [*'ahd boz, -dı-ılma, -dı*]

'ahd evle: Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.

1. Görüp hâlini Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha vaşl ide bunı kıluḡ cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [‘ahd eyle, -miş]

‘ahd it: Söz vermek, yemin etmek.

1. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâhî
Ki içmeye meyûñ kanımı daḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [‘ahd it, -di]
2. Didi sulţâna k’iy mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12*). [‘ahd it, -miş, -dü, -
ñüz]
3. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü dünyâda bir itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [‘ahd it, -miş, -ler]

‘ahd ü emân: Söz veren ve güvenilen.

1. Çağırup didi yârına ğam-ile
Ki iy çâk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [‘ahd ü emân, -ın]

‘ahd ü sevgend: Söz ve yemin.

1. Giyerdi ‘ahd ü sevgend ile derhâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [‘ahd ü sevgend,]

‘ahd ü yemîn: Söz ve yemin.

1. K’iletmezdüm saña ben bu ğümañı
Kañı ol itdügün ‘ahd ü yemînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53*). [‘ahd ü yemîn, -ler]

ahdar: Yemyeşil.

1. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bādām bergi olmuş ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [ahdar,]

‘ahd-i ‘adl: Adalet sözü.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâḡ
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [‘ahd-i ‘adl, -
ün, -de]

‘ahdini şı: Sözüñü çiğnemek.

1. Şıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duşterüm var hûb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [‘ahdini şı, -dı]

āhen: Demir.

1. Kañı olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün berḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [āhene, -e]
2. Vücüdün döymeyeydi olsa āhen
Senün tevsenligünden töldi eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [āhen,]
3. Hazer kıl zinhâr iy göñlü āhen
Ruḡun verdine ki oldur pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [āhen,]

4. Ki ne taşdur dilün ne cânüñ **âhen**
İdüp Mecnûna kâr efgân-ı mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [*âhen,]*
5. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ **âhen** ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [*âhen,]*

âhen-ciger: *Katı, sert bağırlı.*

1. Meger k'iy seng-i dil **âhen-cigersin**
Güzellik vaktine mağrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [*âhen-cigersin, -sin]*

âheng: *Düzen, uygunluk.*

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege **âheng**
Uşâğ oğlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*âheng,]*
2. Revânından dile 'özü günâhuñ
Nevâsin ol keĵ **âhengüñ** çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*âhengüñ, -üñ]*

âheng kıl: *Bir şey yapmaya yönelmek.*

1. Hücum idüp âña kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 42*). [*âheng kıl, -dı, -lar]*

âhen-i havret: *Hayret zinciri.*

1. Düşmenüñ tevsenlik itse ağızına serrâc-ı çarĵ
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*âhen-i hayret, -den]*

âhen-i serd: *Soğuk bir demir.*

1. Devâsuz bir marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökeseñ **âhen-i serd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [*âhen-i serd,]*

âheste: *Far. Ağır, yavaş, acelesiz.*

1. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup **âheste** yanına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [*âheste,]*

âhî: *Arkadaş, dost, kardeş.*

1. Didî ol ĵaste kim ben ĵâk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan **âhî** iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [*âhî,]*

âh-ı derd-nâk: *Dertli ah.*

1. Şehâ beñzer ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [*âh-ı derd-nâk, -um]*

âh-ı dil-keş: *Gönül cezbedici feryat.*

1. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dād
Vücüdi eşk ü **āh-ı dil-keş** içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*āh-ı dil-keş,]*

āh-ı mecnûn: *Mecnun'un ahi.*

1. Çü güş-ı mâha gitdi **āh-ı Mecnûn**
Harîm-i haymeden tîz geldi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [*āh-ı mecnûn,]*

āh-ı pür-süz: *Çok yakıcı feryat.*

1. Kimüñ 'ışkıyla idersin **āh-ı pür-süz**
Eyâ murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [*āh-ı pür-süz,]*

āhın arturur: *Ahını arttırmak.*

1. Gice halvet bulup ârâmgâhın
Oturup ağlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [*āhın arturur, -ur]*

āhir: *En son, sonunda.*

1. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde **āhir** eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*āhir,]*
2. Çü halk itdün beni lutfuñdan evvel
İlâhî **āhirüm** kılma mu'a'ttal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [*āhirüm, -üm]*
3. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl **āhiriñde** kadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*āhiriñde, -i, -n, -de]*
4. Hudâ hayr eyleyüp hem **āhirini**
Bihîşt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179*). [*āhirini, -i, -n, -i]*
5. Dil ü cāndan taleb-kâr oldum **āhir**
Ki idem gaybdan bu genci zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [*āhir,]*
6. Zamānuñ şādlığı ğamsuz olmaz
Sürürüñ **āhiri** mätemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*āhiri, -i]*
7. Bu ğamdan gey mükedder idi hâli
Gönülde düzdî **āhir** bu hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [*āhir,]*
8. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük **āhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*āhir,]*
9. Beni gör n'eyledi **āhir** cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*āhir,]*
10. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp **āhir** vişâlınden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [*āhir,]*
11. Didi şermendeyüm kızbümden **āhir**
Ki bu sözde yalan eydem haķıkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*āhir,]*
12. Yidürdüñ zâĝa anı sen **āhir** iy yâr
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*āhir,]*
13. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel **āhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [*āhir,]*
14. K'aña **āhir** irişmemişdür âfet
Ye şanı bir harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*āhir,]*
15. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Şamu menzillerinde evvel **āhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*āhir,]*
16. Şu resme eyledi **āhir** tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [*āhir,]*
17. Ne deñlü berk ise **āhir** virtür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [*āhir,]*
18. Şafâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resül-i yâre **āhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [*āhir,]*
19. Deminden dîdesinüñ yazdı 'üñvân
İdüp naķş **āhirine** temme bi'l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*āhirine, -ine]*

20. Kesi bî-keslerüñ **ahîr** Hudâdur
Atasuzlıktan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172*). [*ahîr,]*
21. Gehî қа'ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü **ahîr** buldı âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*ahîr,]*
22. Taqar gerdânına **ahîr** anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*ahîr,]*
23. Bu dağı arzûdan öldi **ahîr**
Cihân her rûz-ı nev nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [*ahîr,]*
24. İrişdi şehr-i Bağdâda toplu dehr
Ki düşdi arzû **ahîr** Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*ahîr,]*
25. Kudümüñla ğamı dilden götürdün
Mağhallinde kelâmuñ şordı **ahîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*ahîr,]*
26. K' o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki **ahîr** bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [*ahîr,]*
27. Rumûz-ı 'ışkdan fi'l-cümle naklı
Vefâ-dâr imiş **ahîr** anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*ahîr,]*
28. Żarûri düşdi lîkin özge kayde
Bunu fikr itdiler **ahîr** ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [*ahîr,]*
29. Vücûd-ı çâkıme biñ süzen ü hâr
'Acebdür **ahîre** irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [*ahîre, -e]*
30. Giyindi şevk-ile egnine **ahîr**
Pes istiğnâ şarâbindan olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*ahîr,]*
31. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücûdum varluğı andandur **ahîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [*ahîr,]*
32. K' özümüñ varluğın bilmezven **ahîr**
Eger bir lâhza cân senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*ahîr,]*
33. Ki kan kusdurmadı **ahîr** ol 'acüze
Bu bâğuñ nahlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [*ahîr,]*
34. Dirîgâ kim yidi **ahîr** anı hâk
Dür-i dendânıñı hayfâ ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*ahîr,]*
35. İriş tîz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât **ahîr** esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*ahîr,]*
36. K' ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Pes **ahîr** zelzelesinden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [*ahîr,]*
37. Çü geçdi sâl u **ahîr** ol ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*ahîr,]*
38. Nesîm-i 'ışkdan bildiler **ahîr**
Her iklimi gidüp bu kışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*ahîr,]*
39. Gözinden her biri cüy itdi hünlar
Pes **ahîr** âb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [*ahîr,]*
40. Ki cennetde niçedür anlar **ahîr**
Çamu fânî bu 'âlem hâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [*ahîr,]*
41. Ki taht idinmedi **ahîr** tahte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [*ahîr,]*
42. K' anı kılmadı **ahîr** yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*ahîr,]*
43. Hem **ahîr** yine rûzî kıl şehâdet
Be-ħatm-i mürselin ü Hakk-ı Kur'an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [*ahîr,]*
44. Tapuñ ser-ħaylidür kamûsı ğayluñ
Murâd özündür **ahîr** tufeylün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [*ahîr,]*

ahîr kıl: Son vermek.

1. Fiğânuñla şebi kılmazsın **ahîr**
Çü ma'şükânsın iy şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36*). [*ahîr kıl, -maz, -sün]*

ahîret: Ahiret, hesap günü, mahşer günü.

1. Velî ben rāzıyem cân-ıla senden
Keremden **ahîret** ğakkuñ helâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*ahîret,]*

āhir-i ahvāl-i ādem: *İnsan halinin sonu.*

1. Ölümdür **āhir-i ahvāl-i ādem**
Senüñ ‘ömrün yüze irmez be-her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 96*). [*āhir-i ahvāl-i ādem,]*

āhir-i kār: *İşin sonu.*

1. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe iş eyledi gör **āhir-i kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [*āhir-i kār,]*
2. Beni gördüñ mi n’oldum **āhir-i kār**
Çok ağlayup aña kıldı fiğāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [*āhir-i kār,]*
3. Vefāsuz oldı ādem **āhir-i kār**
Cihān içre buni isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 94*). [*āhir-i kār,]*
4. Ki hatta kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem **āhir-i kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [*āhir-i kār,]*
5. Hüma şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikeste **āhir-i kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [*āhir-i kār,]*
6. Gözüñ aç kim ölürsin **āhir-i kār**
Ğurür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [*āhir-i kār,]*

ahker: *Ateş koru.*

1. Velî yeg şu’le virür andan **ahker**
Diriğā düşmene virdüñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*ahker,]*
2. Beni yakmakta **ahkerden** beterdür
Vişālünden kenāre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*ahkerden, -den]*

ahlāk-ı bedī’: *Benzersiz davranış, huy, tabiat.*

1. K’özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp bundan bu ahlāk-ı bedī’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [*ahlāk-ı bedī’, -i]*

ahmed: *Şehzade Bayezid’in 1465 yılında doğan oğludur. Amasya valiliği yapmıştır.1514 yılında küçük kardeşi Yavuz Sultan Selim tarafından boğdurtularak öldürülmüştür.*

1. Şeh-süvārum düşmanuñ mekrinden olma münfa’ıl
Ki oldı mağlūb **Ahmede** kaşd itdügince Bü’l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [*ahmede, -e]*

ahmed: *En çok methedilmiş olan II Hz. Muhammed(sav).*

1. Çün altıncı fezāya çıkdı **Ahmed**
Atı na’line sürdi Müşteri had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141*). [*ahmed,]*
2. Bırakdı refrefi de anda **Ahmed**
Ol iki kevne nür-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*ahmed,]*
3. Götürüp **Ahmedi** ‘azm itdi derhāl
Biraz gitdi anuñla gör n’ olur hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163*). [*ahmedi, +-i]*
4. ‘Alî kim **Ahmedüñ** dāmādı idi
Enisi maħremi mu’tādı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [*ahmedüñ, -üñ]*

ahsām: *Akşam II akşam vakti.*

1. Seherden m̄a-ħaşal olunca **aħşām**
Kaṭı ceng itdiler kılmayup ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*aħşām,]*
2. Buña bezl eylediler özlerini
Muħaşşal ol gün irişince **aħşām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [*aħşām,]*

aħşām ol: *Akşam vaktinin gelmesi, havanın kararması.*

1. Çün aħşām oldı vü ħurşid-i berrāk
Batup bî-şu‘le kıldı kaşr-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [*aħşām ol, -dı]*

aħter: *Yıldız.*

1. Dehān dürci ħapuñdan tolu gevher
Başar burcı ġamuñdan pürdür **aħter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*aħter,]*
2. İki gevher idiler bir şadefden
İki **aħter** yaħūd burc-ı şrefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [*aħter,]*
3. Kevākib çarħa girdi ħurrem ü şād
Bu çarħ-ı mevlevî kār u pür **aħter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [*aħter,]*

āhū: *Ceylan.*

1. Turur nergis çemen şahnında bî-tāb
Şikār itmiş gözi **āhūların** ħwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64*). [*āhūların, -lar, -ın]*
2. Müşābihdür gözi **āhū** gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [*āhū,]*
3. Alup gitdi evine ħurrem ü şād
Ol **āhūlarla** kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [*āhūlarla, -lar, -la]*
4. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir **āhū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*āhū,]*
5. Çıkarđı dilden ol ħün-ı mübāħı
Pes **āhūnuñ** yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*āhūnuñ, -nuñ]*
6. Gehī şāne ħodı ġisūlarına
Gözi **āhūların** çün nāfe-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [*āhūların, -lar, -ın]*
7. K’ider **āhūsi** için āh u feryād
Didi derd-ile k’iy ħayrān u mehcūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*āhūsi, -sı]*
8. Aña ħizmet kırlarlardı şitābān
Peleng ü şir ü **āhū** gürg ü rübāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*āhū,]*
9. Derisin aña naṭ’ iderdi ħaplan
Sürüp **āhū** ayaġını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [*āhū,]*
10. Bir **āhūcuħ** var idi ki şeġab-nāk
Mūkāħħal çeşm ü çāpūk hem tarab-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [*āhūcuħ, -cuħ]*
11. Ki ṭab’ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan **āhūlar** da çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [*āhūlar, -lar]*
12. Mu’anber bŷy nāzik gerden-efrāz
Bu **āhūlar** içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*āhūlar, -lar]*
13. Ki kıla aña kaşđ idenleri mürd
Peleng **āhūya** dem-sāz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*āhūya, -y, -a]*
14. Ki suçsuz **āhūyı** virdüm ite uş
Her endāmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*āhūyı, -y, -ı]*
15. Kimūñ bustānı **āhūsıdur** iy ħūr
Lebūñ kimūñ şarāb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [*āhūsıdur, -sı, -dur]*
16. Düzer bir günbed anuñ-çun her **āhū**
Kaşırġadan dilese ġönli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [*āhū,]*
17. Kılar ya’nī ġaribe dil-nüvāzi
Añup Leylisinüñ **āhū** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [*āhū,]*
18. Öper her lāħzā bir **āhū** gözini
Geçinürdi bu resme ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [*āhū,]*
19. Kāmer-ruħşār idi vü ħızrān kād
Saçı müşġin idi vü çeşmi **āhū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*āhū,]*

āhū: Ceylan | dilber, güzel.

1. Dağı şunlar k'urmuş şekl-i **āhū**
Degül **āhū** k'oldur iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [*āhū,]*
2. Ol iki türfe **āhūnun** sözünü
Bu nağş-ı dil-keşüñ ğarrā yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [*āhūnun, -nuñ]*
3. Süvār olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşğîn gözi **āhûlar** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*āhûlar, -lar]*

āhū-beççe: Ceylan yavrusu.

1. Kurulmuş anda bir dām-ı dil-āşüb
İki **āhū-beççe** zār u dil-figār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*āhū-beççe,]*

āhū-bere: Ceylan yavrusu.

1. Emerdi şirden **āhū-bere** şîr
İki üç kat bu hayvānāt yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68*). [*āhū-bere,]*
2. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder **āhū-bere** anuñla bāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [*āhū-bere,]*

āhū-sıfat: Ahu gibi.

1. Atından aşağı geldi şitābān
Revān **āhū-sıfat** şayyāda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [*āhū-sıfat,]*

āhū-vı bed-rām: Süslü ceylan.

1. Dağı kur nüshasından şî'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār **āhū-vı bed-rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*āhū-vı bed-rām,]*

āhū-vı ğarîb: Zavallı ceylan.

1. Gülümden eyle güyā bülbülünü
Getür dāma ol āhū-yı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [*āhū-yı ğarîb, -i]*

ahvāl: Haller, durumlar, vaziyetler.

1. Cān gözi **ahvālünün** şıhhatine hāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozi kuñlıni buyurdı sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*ahvālünün, -i, -nüñ]*
2. Baqup **ahvālüme** havf eyle Hākdan
Zebün oldum irür feryāduma dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*ahvālüme, -e, -üm]*
3. Bu hāl üzere geçinür ğayret idüp
Çün işitdi anuñ **ahvālını** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*ahvālını, -i, -n, -i]*
4. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol bî-çārenün **ahvālî** n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [*ahvālî, -i]*
5. Ki olmuş cümle **ahvālî** diger-gün
Kızıl gül gibi ruşsārî şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [*ahvālî, -i]*
6. Başı altına komış bir qurı seng
Teni çāk olmuş u şürîde **ahvāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [*ahvāl,]*

7. Eger zehr içem olur cânuma nüş
Aña beñzer senüñle bende **ahvâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*ahvâl,]*
8. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu ‘ışk **ahvâlinüñ** şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [*ahvâlinüñ, -i, -nüñ]*
9. Dilüñe ta‘ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ **ahvâlüm** beyân it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*ahvâlüm, -üm]*
10. Oturmuş halvet **ahvâline** meşgûl
Mişâl-i merdümân-ı çeşm-i ahbâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24*). [*ahvâline, -i, -n, -e]*

ahvâl-i dehr: *Dünyanın halleri.*

1. Elâ iy hâme-i çâlâk-i tañrîr
Nedür **ahvâl-i dehr** it bize tañrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*ahvâl-i dehr,]*

ak: *Akmak (gözyaşı bağlamında).*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar **ağdı** ki Hamdî
Cüş eyleyüben kûlzüm ü ‘ummâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ağdı, -dı]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar **ağdı** ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ağdı, -dı]*
3. Yazardı defter-i kâlbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger **ağdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [*ağdı, -dı]*
4. Gözinden yaşlar **ağar** boynı bağılu
Hâzerden düşmiş endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8*). [*ağar, -ar]*
5. Ağıdup ebr-veş bârân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [*ağıdup, -up]*
6. Ağıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy harâb olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [*ağıdup, -up]*
7. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden **ağıdup** her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43*). [*ağıdup, -up]*
8. Ağıdurdı gözünden yüzine âb
Harâm itmişdi gam çeşmine h*âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*). [*ağıdurdı, -ur, -dı]*

ak: *Akmak, dökülmek.*

1. Ğazab birle eger deryâya bağa
Şu yirine o deryâdan od **ağa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*ağa, -a]*

ak: *Beyaz.*

1. Kara vü **ak** cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [*ak,]*
2. Yüzi kara idi vü saçları **ağ**
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [*ağ,]*
3. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi **ağdan** karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74*). [*ağdan, -dan]*

ak: *Akmak (su bağlamında).*

1. Çü didârına anuñ bağıdı Leylî
Ayağına şu gibi **ağdı** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [*ağdı, -dı]*
2. Revân olmuş **ağar** pākîze vü nâb
Düzülmüş bir ‘aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [*ağar, -a, -r]*

ak: Dökmek (kan bağlamında).

1. Yiñümden budur **ağduğı** benim kan
Ol anda nişterden muştarıbdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62). [ağduğı, -du, -ğı]

akarsu: Akarsu.

1. Ağarsu didigüñ beñzer serāba
Ki yüz dil-teşneyi virdi ħarāba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13). [akarsu,]

akçe döküp: Para saçmak.

1. Her şeb ider mäh-ı defterdār diyu anuñ gibi
Akçe döküp nukre-i encüm ħisābını raqam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22). [akçe döküp, -üp]

'akd: 1.söz, yemin 2. bağlama, düğümleme.

1. Begen birisini maqbülün olsun
Alalum **'akdüñe** maḥşülün olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86). ['akdüñe, -ün, -e]
2. Dürişüp biz daḥı eyleyelüm cehd
K'ola hem **'akdüñ** ol mäh-ı felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30). ['akdüñ, -ün]
3. Ola dil derdinün cânım zebünü
Velî şimdi getirsem **'akdüme** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11). ['akdüme, -üm, -e]

'akd it: Birbirine bağlamak.

1. Delü 'akd idemez bunuñ gibi dür
Nihâyetsüz-durur ger ħālet-i 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14). ['akd it, -e, -mez]

akdan karayı fark it: Bir işi başarmak uğrunda çok yorulmak, sonuca kadar çok sıkıntı ve zahmet çekmek.

1. Ki akdan fark idemezler karayı
Seçebilmezler arz-ile semāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 51). [akdan karayı fark it, -e, -mez, -ler-y, -ı]

'akd-i levli: Leyla'nın nikahlanması.

1. K'ola İbn-i Selāma **'akd-i Leylî**
Çün āgāh oldı dilber bu ħaberdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4). ['akd-i leylî,]

'akd-i mevzün: Ahenk parası, vezin akçesi.

1. Virem olursa ger bu **'akd-i mevzün**
Kaṭār-ıla güher yük-ile altun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109). ['akd-i mevzün,]

'akd-ı müstetāb: Güzel sözleşme.

1. Pes eyle virdiler peyke cevābı
Ki ħōş gördük bu 'akd-ı müstetābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72). ['akd-ı müstetāb, -ı]

‘ākıbet: *Neticede, sonuçta.*

1. Nıl-i eşküm cüyın iy gam hün idersin **‘ākıbet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*‘ākıbet,]*
2. Kānlara şokup beni mağbûn idersin **‘ākıbet**
Bezm-i gamda kâmet-i ‘uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*‘ākıbet,]*
3. Sen daħı ‘âlemde bir kânûn idersin **‘ākıbet**
Çarħı-ı kaddum gerdişiyle âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*‘ākıbet,]*
4. Âsumân tek iy yaşum gerdün idersin **‘ākıbet**
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*‘ākıbet,]*
5. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin **‘ākıbet**
Zevkın alup bâdenûnı sūfî yoğ itdûnı varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8*). [*‘ākıbet,]*
6. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin **‘ākıbet**
Gülşen-i hüsniñi dildârûnı tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*‘ākıbet,]*
7. Şad hezârân bülbülü maħzûn idersin **‘ākıbet**
Büse virürsin ki Ĥamdîñüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*‘ākıbet,]*
8. İy perî ol müflisi medyûn idersin **‘ākıbet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [*‘ākıbet,]*
9. Olısar **‘ākıbet** meşhûr-ı devrân
Şehinşâh-ı gürûh-ı müstemendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 267*). [*‘ākıbet,]*
10. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup **‘ākıbet** gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [*‘ākıbet,]*
11. Şıdılar **‘ākıbet** ceys-i ‘adûyi
Ğama döndürdiler ‘ış-ı ‘adûyi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [*‘ākıbet,]*
12. Kılar Mecnûn sürüd-ı ‘âşıkâne
Çü gördi **‘ākıbet** ol merd-i t̄alib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [*‘ākıbet,]*
13. Ža‘if ü nâ-tüvân ü pây-beste
İrişüp **‘ākıbet** fazl-ı Ĥudâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [*‘ākıbet,]*

‘akık-ı eşk: *Gözyaşı akiki.*

1. Leb-i yâkûtı şanma küt-ı cändur
‘Akık-ı eşküñ anuñ-çün revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26*). [*‘akık-ı eşk, -üñ]*

‘âkil: *Ar. Akıllı, akıl sahibi.*

1. Kimin **‘âkil** kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [*‘âkil,]*
2. Ezel **‘âkil** idi dīvâne düşdi
Meger kim gönli bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [*‘âkil,]*
3. Velikin ağlayanlar **‘âkil** idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [*‘âkil,]*
4. Bilür **‘âkil** ki kimdür ‘avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin ‘avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [*‘âkil,]*
5. Emîn ü müstakim ü **‘âkil** idi
Ĥazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [*‘âkil,]*

‘âkıl: *Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.*

1. Hünerdür ‘ışk her kâmil katında
Dime mecnûn aña **‘âkıl** katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*‘âkıl,]*
2. Degıldür **‘âkıl** anlardan vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [*‘âkıl,]*
3. Bulınur bir gam aña daħı nâçâr
Cihânda **‘âkıl** oldur k’ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [*‘âkıl,]*
4. Buña **‘âkıl** olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [*‘âkıl,]*
5. Götürüp ĥâkdan kabre kōdılar
Velî **‘âkıllar** itdi ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [*‘âkıllar, -lar]*

6. Ne şabrı var ki gönüli kıla ārām
Ne **'aqlı** var ki fikr ide ser-encām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88). [**'aqlı**, -ı]
7. Varupdur **'aqlı** cinnetden fesâda
Virür nâmüsumuñ bergini bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21). [**'aqlı**, -ı]
8. Delüdür kendüye **'aqlı** degül yâr
Görinür baña bu işden üküş 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25). [**'aqlı**, -ı]
9. Yimez şol mârđan kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühresiyle **'aqlı** olan zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42). [**'aqlı**, -ı]
10. Ki ķandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâhẓada **'aqlı** dirilür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15). [**'aqlı**, -ı]
11. Ki bu girdâbdan bulduñ ħalâşı
Kabûl itmez kişinüñ **'aqlı** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89). [**'aqlı**, -ı]
12. Dil **'aqla** belâ taĥtını çok gördügi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultâni begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [**'aqla**, -a]
13. Gül-güne yañağı gül-i ħandâni begenmez
Dil **'aqla** belâ taĥtını çok gördügi bu kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [**'aqla**, -a]
14. Ne ilter **'aqlı** anuñ taķdirine rāĥ
Ne olur ķudretinden kimse āgāĥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45). [**'aqlı**,]
15. Çün ol taşviri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışķa cüft ü **'aqlıdan** dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100). [**'aqlıdan**, -dan]
16. Biri nāz-ile ħālın 'arz iderdi
Birinüñ **'aqlını** ĥayret giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100). [**'aqlını**, -ın, -ı]
17. Ezel **'aqlı** u hünerle iy yegāne
Dilinde ħalkuñ olmuşduñ fesāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83). [**'aqlı**,]
18. Anı cām-ı maĥabbet eyledi mest
Bu 'ışķ âbiyla yudı **'aqlıdan** dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46). [**'aqlıdan**, -dan]
19. Düşürüp **'aqlın** ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr degdi bāğ-ı cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37). [**'aqlın**, -ın]
20. Baña bu 'ışķdan dirler cüdā ol
Varup **'aqlı-ile** yâr u āşinā ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10). [**'aqlı-ile**, -ile]
21. Baña dirler ki 'ışķ işini terk it
Varup bāzaruñ **'aqlı-ile** berk it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40). [**'aqlı-ile**, -ile]
22. Yazılmış şafhasına piç-der-piç
Şu sözler kim begenmez **'aqlı** anı ĥiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62). [**'aqlı**,]
23. Didi kim bu ne sözdür **'aqlıdan** dür
Delürtüp olmasun iñende mağrür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31). [**'aqlıdan**, -dan]
24. Buçuķ dem kendüye **'aqlı** degül yâr
Gezer her lâhẓa deşt ü rāğlarda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62). [**'aqlı**, -ı]
25. Bula şāyed biraz gönüñ sükûnet
Gelüp **'aqluñ** yirine ola mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43). [**'aqluñ**, -uñ]
26. Çağırur **'aqlı** gibi cāni ya Hû
Yıķılır bir zamān şāĥra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12). [**'aqlı**, -ı]
27. Rehā bulmayasın ta'n-ı 'ādüden
Döşür **'aqluñ** tut pend ü naşīĥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11). [**'aqluñ**, -un, -ı]
28. Cihāni kıldı külliyyen ferāmüş
Şu resmedür benüm **'aqlımda** noķşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19). [**'aqlımda**, -um, -da]
29. Uçurmuş **'aqlı** murğın ol kemīne
Sirişkinden yüzine şaçdı âbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210). [**'aqlı**,]
30. Nitekim za'ferān üzre gül-âbi
Çü **'aqlı** geldi baķdı piri gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213). [**'aqlı**, -ı]
31. 'İmāret miĥnetinden idi āzād
Ķomişdı ĥürd u ĥ'âb ü **'aqlı** u ĥüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49). [**'aqlı**,]
32. Ķam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi 'ışķ zürı **'aqlı** bendin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53). [**'aqlı**, -ı]
33. Edeble yâr idi **'aqlıle** ma'mür
Özinden zāĥir idi çok velāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4). [**'aqlıle**, -ile]
34. Şorardı 'ışķ ĥālinden nişāne
Ķılardı ol daĥı irdüķçe **'aqlı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13). [**'aqlı**, -ı]
35. Senüñ işüñde **'aqlımda** oldı ĥayrān
Kişi k'ola bu resme dürre ĥakkāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42). [**'aqlımda**, -um]
36. Veli **'aqlı** emri üzre oldı giryān
Biraz āğladı vü kıldı ferāğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68). [**'aqlı**,]
37. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp **'aqlı** gönülden gönüli cāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19). [**'aqlı**, -ı]

38. Bu resme ‘adle h d ‘**aql-ile** yol yok
Şu resme vireler anuğ cevabı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 172*). [‘aql-ile, -ile]
39.  şitmekden dimekten oldu  am Ő
Zamandan Şonra  un-kim geldi ‘**aklı** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 131, Mısra 17*). [‘aklı, -ı]

‘akıl-ı bezm-i me‘ani: *Mana meclisinin bilgini.*

1. S k net eyledi vardıkça an 
Fer d   ‘**akıl-ı bezm-i me‘ani** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 50, Mısra 184*). [‘akıl-ı bezm-i me‘ani,]

akıt: *Dökmek (kan bağlamında).*

1. Bah d rlar çeküp t g-i felek-gün
Akıtdılar Şu gibi her yağa h n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 59, Mısra 66*). [akıtdılar, -dı, -lar]
2. K’iđiletđi anuğ efg ni  arh 
Yaşından Şol  adar **akıtdı**  anı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 23*). [akıtdı, -+dı]
3. Akıtma  anlarını çanı vardur
Degüldür b -vef   un bu zeb nlar (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 64, Mısra 32*). [akıtma, -ma]

‘akk: *Serkeş, inatçı kimse.*

1. Ruh  reng n idi v  h l  hind 
Gözi fett n    aŐı ‘aŐıka ‘**akk** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 112, Mısra 39*). [‘akk,]

‘akk ol: *İnatçı olmak.*

1.   umde Şimdi var derdüm hez r n
Sağa ‘akk olmuş-idüm iy peder  h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 93*). [‘akk ol, -muş, -idüm]

‘akl u idr k: *Akl ve idrak.*

1. K’anı  ahr  teŐi  ılmadı h zem
Eger var-ise sende ‘**akl u idr k** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 151*). [‘akl u idr k,]

‘aklı başına gel: *Kendine gelmek, Şuurun yerine gelmesi.*

1. Başına geld ginden Şonra ‘aklı
Bize hüccetle ‘arz eyle bu naklı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 47*). [‘aklı başına gel, -d , -gi, -nden-d , -gün, -den-ı]

‘aklı b ver: *Doğru akıl.*

1. Ki miğd rına  ılmaz ‘**aklı b ver**
Zeb n olup hez r n fil-i leff f (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 72, Mısra 32*). [‘aklı b ver,]

‘aklı git: *Kendini kaybetmek, delirmek, bilincini yitirmek.*

1. Bunu didi v  ‘aklı gitdi derh l
H c mından  amuğ oldu diğer h l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 63*). [‘aklı git, -di]

2. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden özge şaçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [‘aklı git, -üp]
3. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim ‘aklı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28*). [‘aklı git, -di]
4. Elâ iy derd ü ğamdan ‘aklı gitmiş
Dilünde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [‘aklı git, -miş]
5. Bu hâliyle ğazeller vaz’ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [‘aklı git, -er, -di]
6. Ki ‘ışkından bir âfet dil-rübânuñ
Delürüp ‘aklı gitmiş bir cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [‘aklı git, -miş]
7. Giderdi ‘aklı miskînüñ şafâdan
Bu hâl üzre geçerdî ‘ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [‘aklı git, -er, -di]
- 8.

‘aklı kovup hevâya uyma: *Geçici arzuların peşinde ömür sürme.*

1. Ebed bâkî o ‘âlem pâkdür hem
Koyup ‘aklı hevâya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 99*). [‘aklı koyup hevâya uyma, -i-ma-ya]

‘akl-ıla: *Akl, mantık çerçevesi ile birlikte.*

1. Velîkin bende yokdur aña tâ‘at
İdemezsin baña ‘aql-ıla çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13*). [‘aql-ıla,]

‘aklımı döşür: *Aklını kaybetmek.*

1. Döşürdi ‘aklımı Mecnûn-ı şeydâ
Yağınma gelüp ‘özr itdi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 4*). [‘aklımı döşür, -di]

akrân: *Denk, eşit, benzer.*

1. Yoğ-idi ol zamân anuñ gibi hân
Meger Kays atası olaydı **akrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [akrân,]
2. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize **akrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [akrân,]
3. Dağı didüñ degildür bize **akrân**
Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [akrân,]
4. Yoğ-idi ol zamân **akrânı** anuñ
Mevâlisine çoğ irmiş zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [akrânı, -i]
5. Tapuñ **k’akrân** içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa ğâyet mağalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [k’akrân,]
6. Gözüm nûri vü başum efseridür
Cihân içinde **akran** serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64*). [akran,]

‘akreb: *Akrep.*

1. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çıgırur kim tenümi şokdı **akreb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [‘akreb,]

‘aks: *Akis, yansıma, görüntü.*

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri **aksî** mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4*). [‘aksî, -i]

2. Kim anuñ ‘**aksidür** gökde kevākib
Şanasın çeşme-i nür idi ol havz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30). [‘aksidür, -i, -dür]
3. Şuda her biri ‘**aksin** kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naṭ‘-ı sincâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48). [‘aksin, -in]

‘aks-i çiçek: Çiçeğin yansıması.

1. K’aña ‘**aks-i çiçek** düşdi sefidâc
Hâbâbuñ heykelini gösterür şatt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56). [‘aks-i çiçek,]

‘aks-i lâle: Lalenin yansıması.

1. Saña çün nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cüda ‘aks-i lâledendür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 51). [‘aks-i lâle, -den, -dür]

al-: Almak.

1. Eger ‘arz itseler havrâ-yı ‘aynı
Saçı büyma **almazam** biñini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48). [almazam, -maz, -am]

al-: Eş, zevce olarak almak.

1. Begen birisini maqbülün olsun
Alalum ‘aқdûne maḡşülün olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86). [alalum, -a, -lum]

al: (Bir şeyi) Kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

1. Çü hatm oldı bu tertîb üzre mektüb
Alup bir kışid itdi ‘azm-i maṭlûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24). [alup, -up]
2. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-ḡiz
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55). [alup, -up]
3. Eline gürzin **alup** Nevfel-i gürd
İrişdüğünün itdi kellesin ḡurd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87). [alup, -up]
4. Eline bir ‘aşā **aldı** vü sürdi
Ṭutup dilber ḡariminün yolını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6). [aldı, -dı]
5. Müşâḡib düşdi her dem anlarile
Varup her dem **alup** bir güsفendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25). [alup, -up]
6. Şu denlü **aldı** çıқdı ol pâdişâḡı
K’uruldı ‘arş üzere bârigâḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171). [aldı, -dı]
7. Hezârân ḡile ile ṭurdı derḡâl
Sarâya gıtdı kara göñli pür **âl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42). [âl,]
8. Aşāḡa **almış** ucı âsumâni
Yaratmış seng-i miḡnetden ḡaқ anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33). [almış, -mış]
9. Dizi üzre **alup** yirden başını
Yeñiyle sildi gözinün yaşını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63). [alup, -up]
10. Alup yüz cehd ile Mecnûni bile
Gönildi Ka‘beye mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37). [alup, -up]
11. Alup ḡâzır çerisin turdı derḡâl
Ṭoyurdi cümlesin virtüp zer ü mâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3). [alup, -up]
12. Du‘âsın aldı pîrün anda ḡaylî
Pes **alup** leşkerini ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45). [alup, -up]
13. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferâḡat
Alup Leylîyi döndi menziline (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3). [alup, -up]
14. İrürdi yire bâr-ı nâfeden nâf
Daḡı **aldı** niçe biñ baḡl ü üştür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35). [aldı, -dı]

15. Ki şehbâni söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [*alup, -up*]
16. Felek saǵfına kimdür k'ire bile
Alup cânını kânde kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*alup, -up*]
17. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şihhat üzre gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [*alup, -up*]
18. Alup ol âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün ol mehden ümîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [*alup, -up*]
19. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [*almaya, -ya*]

al-: *Almak ll Ele geçirmek.*

1. Hâm idüp turre-i 'anber-veşini
Belânuñ çenbere **almış** başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [*almış, -mış*]
2. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından **alurlar** ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [*alurlar, -ur, -lar*]
3. Ağulu câmi virdi şâha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [*alup, -(u)p*]
4. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*alup, -(u)p*]
5. Buladı kıyruğunu her birisi
Tolay **alup** etrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [*alup, -up*]
6. İrür bu nâmeyi ol yâr-ı câne
Pes **alup** nâmeyi ol peyk-i çâlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [*alup, -(u)p*]
7. Didi k'irür bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes **alup** nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [*alup, -(u)p*]
8. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*alup, -(u)p*]
9. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciger-h'wâh
Alup gevherleri vü câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [*alup, -(u)p*]
10. Velîkin bî-haber ol merd-i bî-kâr
Alup pîrâmenini cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [*alup, -(u)p*]
11. Kılardı dilberün vaşfında manzûm
Alurdi nüşhaya fi'l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [*alurdi, -ur, -dı*]
12. Sücüd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol hıl'atı yüz hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [*alup, -(u)p*]
13. Alup hargâhına girdi şalmı
Oturdup şadra i'zâz-ile ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*alup, -(u)p*]
14. İrişdi kaçrdan süy-ı mezâra
Elin **alup** kaçzâ kaçzısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*alup, -(u)p*]
15. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge gibi **alup** elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [*alup, -(u)p*]
16. Ayağ üzre turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*alup, -(u)p*]
17. Me'âşuñ fazla-i deryüzedden düz
Alup bir hırka-ı sad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*alup, -(u)p*]
18. Ğam **almışdur** beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*almışdur, -mış, -dur*]
19. Zehebden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde **aldı** nergisi h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [*aldı, -dı*]

al: 1. Aile. 2. Çocuklar. 3. Soy, nesep. 4. Sülale.

1. Anuñ **âlî** vü aşhâbı haķiyçün
Kamu etbâ' ü ahhâbı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*âlî, -i*]
2. Bağışla bir kemine bendeñe **al**
Oluram râzı vü minnet kıloram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*al,]*

al: Almak, elde etmek.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnūn idersin ‘ākıbet
Zevkın **alup** bādenūn sūfī yoğ itdūn varuñı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Gazel 4, Mısra 9*). [alup, -up]
2. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer **alsa** olur hūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [alsa, -sa]
3. Okı bu cānibe gelsün bu gice
Kamu maķşūdını **alsun** bu gice (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [alsun, -sun]
4. Alup Rodosı zūr u satvet ile
Müselmān şehri kıldı şöhret ile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 95*). [alup, -up]
5. Giyüp başına ‘izz u baht tācin
Alur Hind u Horāsanuñ harācın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [alur, -ur]
6. Atı na‘linden **almış** māh-ı nev-tāb
Göge anuñ-çün oldı halka-ı bāb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [almış, -mış]
7. Berāt-ı merg **alur** tūğından a‘dā
Ki ‘ālemdede dağı turmaya aşlā (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [alur,]
8. Bu tāze mīveden ger bū **alasin**
Muhaķķak bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [alasin, -a, -sın]
9. Kelāmuñdan hālāyık ‘ibret **alsun**
Okuyup dīnleyenler lezzet **alsun** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [alsun, -sun]
10. Kimesneyle temāşā ‘azmin itme
Mey **alup** mestden bustāna gitme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [alup, -up]
11. Eline **aluban** geh seng ü geh çüb
Kıları gölgesiyle ceng ü aşıb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [aluban, -uban]
12. Tenüñe cāme giy ‘uryanlığı ķo
Başuñā tācuñ **al** hayrānlığı ķo (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [al,]
13. Meger **aldı** ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hātırından ‘ār u gayret (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [aldı, -dı]
14. İçine **almış** ol çetr āsumānı
Çekilmiş ‘arşa toğrı sāye-bānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [almış, -mış]
15. Ne kaldıysa benüm ‘ömrümde bākı
Yücelsün **al** kat anuñ ‘ömri tākı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [al,]
16. Anuñ İbn-i Selām olmışdı adı
Cihāndan ‘ış-ile **alurdı** dādı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 36*). [alurdı, -ur, -dı]
17. Çü bildi derdini şāh-ı hıred-ver
Diline **almadı** pes gayr-ı dilber (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 72*). [almadı, -ma, -dı]
18. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram şoñra zūr u şiddet-ile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 18*). [aluram, -ur, -am]
19. Ki ya‘nī şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı **almazuz** biz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [almazuz, -maz, -uz]
20. Kesüp ya‘nī başın ol bī-günāhuñ
Alalar hil‘atini pādīşāhuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 56, Mısra 46*). [alalar, -a, -lar]
21. Hezārān āferin serverlik itdūn
Alvirdūn nigāri erlik itdūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [alvirdūn, -ıvir, -dūn]
22. Tapuñdan **almazam** cebr-ile dūhter
Esirgedümse bu ‘āşık cevānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [almazam, -maz, -am]
23. Kim **alur** kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le k‘olımmaz bir qarābet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [alur, -ur]
24. Alasin dilberüñi bī-tekellūf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [alasin, -a, -sın]
25. Saña **alvirelüm** hürmet-ile
Hem olsun ferrūh ü zibā cemālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [alvirelüm, -ıvir, -elüm]
26. Şatayın **al** elüñde var çü māyeñ
Cevābından anuñ Mecnūn-ı nālān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [al,]
27. Virüp **aldı** ol iki nā-tüvānı
Pes ol esb-i şabā sīmāyı şayyād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [aldı, -dı]
28. Çü raħm itdūn şatayın **al** revādur
Çıkarup cümle esbābımı fi‘l-hāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [al,]
29. Diyüp ol ‘ışķ mülkinüñ hümāmı
Şikāruñ benden **aldı** hürrem ü şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [aldı, -dı]

30. Kõdi şayyâduñ õninde ol abdâl
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*alup, -up*]
31. Elin **aldı** vü bağladı yîni ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*aldı, -dı*]
32. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la’li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*al,]*
33. Degül râzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür **almazam** ‘âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [*almazam, -maz, -am*]
34. Er **aldı** tañtanayla anda Leylî
Ol anda ğayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*aldı, -dı*]
35. Kõdi õninde ol merd-i vefâyı
Didi ‘õzr idüp **al** bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*al,]*
36. Kıla kendüzine feth ü müsahhâr
Eline **aldı** bir elmâs-gün tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*aldı, -dı*]
37. Ki **alsam** avcumâ sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi ki nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [*alsam, -sa, -m*]
38. Kızı da **almağa** çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*almağa, -mag, -a*]
39. Şadâyı dehre şalmaz oldılar ğuş
Tolayu **alup** ol şîrân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27*). [*alup, -up*]
40. Gidüp ğayrılar **aldı** yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*aldı, -dı*]
41. Eline taş **alup** başını döĝdi
Kara baħtına ilendi vü söĝdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [*alup, -up*]

al: *Almak (canını almak).*

1. Çün iy Mevlâ beni kıldıñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya **alup** cânımı kurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*alup, -up*]

al: *Almak II õĝrenmek.*

1. İki dilli kılıcı k’eyleye kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*alur, -ur*]
2. Bulaydum bu ‘amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdüñüz **aldum** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50*). [*aldum,]*

al: *Kırmızı. II parlak, göz alıcı.*

1. Kızıyup tırnağ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hâl aña k’ola ruħı **al** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*al,]*
2. Kapuya geldi tırur zâr u maħzûn
Eger var-ise destür iy ruħı **al** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [*al,]*

al: *Hile, kurnazlık, düzen.*

1. Firîb ü **âlile** ben mübtelâyı
Getürtüp ‘ahde kılmaduñ vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*âlile, -ile*]
2. Şafağdan **âl-ıla** yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*âl-ıla, -ıla*]
3. Kızı da almağa çok eyledi **âl**
Velî ne mâl virdi ne hõ duħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*âl,]*
4. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân **âlile** ol serv-i ‘ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [*âlile, -le*]

alā: Daha yüksek, en yüksek, pek yüce.

1. Peleng altına döşerdi **alā** naṭ'
Dümiyle naṭ'ını her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*alā,]*

alât: Vasıtalara. Âletler.

1. Dür ü yâkūtıla zeyni muraşsa'
Cevâhîr birle **alâti** mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62*). [*alâti, -ı]*

alay: Beş süvari bölüğünden yahut dört piyade taburundan oluşan askeri takım.

1. Düzüldi hem iki cânibden **alay**
İrişdi âsumâna nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [*alay,]*

âlâvis: Gösteriş.

1. Çü 'ömr **âlâvişinden** kurtulam pāk
Ḥayâli birle olam münis-i ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*âlâvişinden, -i, -n, -den]*
2. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'süm
Bu nefis **âlâvişini** ḥwâr gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*âlâvişini, -i, -ni]*

âlâviş-i şehvet: Şehvet gösterişi.

1. Berî âlâviş-i şehvetden anı
Ḥaḳîkat-ı 'ışkdur âyîne-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 44*). [*âlâviş-i şehvet, -den]*

alda: Aldatmak.

1. Pür âğüdur derûn-ı mîve-i dehr
Şaḳın **aldar** tapuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*aldar, -r]*

aldan: Aldanmak, kanmak.

1. Zîb-i cihâna **aldanuban** olmaduñ feraḥ
Faḳrı meşâḳkatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [*aldanuban, -uban]*
2. Şaḳın bâḳî şanup **aldanma** anı
Eyâ gâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*aldanma, -ma]*

aldayı: Aldatarak, kandırarak.

1. Anı **aldayımaz** hergiz bu şüret
Ḳanı Hüsrev ḳanı Dârâ ḳanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [*aldayımaz, -maz]*

'âlem: Evren, kainat.

1. Sen dađı **'ālemdede** bir k̄ānūn idersin 'ākıbet
Çarġ-ı kaddum gerdişiyile āsyāb-ı 'ālemi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4). ['ālemdede, -de]
2. Hiç iġtilāl irişmeye bustān-ı şer' üñe
Gerdün eger yıkıla vü **'ālemla** ola 'adem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48). ['ālemla,]
3. Mihrün şeh oldı kişver-i ervāha yā Ḥabīb
Dikdi kulüb **'ālemline** nürdan 'alem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26). ['ālemline, -i, -ne]
4. Nām ü nişānı yogken Ādem-ile **'ālemlün**
Ḥaġ virmişdi saña Muġammed diyü 'alem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13). ['ālemlün, -ün]
5. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rüm u 'Arab
'ālemlün serveri 'ālî ḥaseb ü pāk neseb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2). ['ālemlün, -(ü)ñ]
6. Sancakun çüpinun altun başlıkıdur āfitāb
K'āsumān-ı çaruma irtirdi farkın ol **'ālemla** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6). ['ālemla,]
7. Cüduñ eyyāmında sā'il kalmadı **'ālemdede** hiç
Oldı 'ahdüñde cihān müflisleri hep muġtenem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47). ['ālemdede, -de]
8. Āsitānuñda gedādur **'ālemlün** mün'imleri
Dergehüñdedür cihānuñ begleri ḥayl u ḥaşem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53). ['ālemlün, -(ü)ñ]
9. Niçe tertīb olınmış gör bu **'ālemla**
Ki kendü 'ālemlindedür her ādem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79). ['ālemla,]
10. Niçe tertīb olınmış gör bu 'ālemla
Ki kendü **'ālemlindedür** her ādem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80). ['ālemlindedür, -(i)n, -de, -dür]
11. Bu **'ālemla** reşkden oldı iki nīm
Ki **'ālemla** mīm-i vāhid ol iki mīm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49). ['ālemla,]
12. Bu **'ālemla** reşkden oldı iki nīm
Ki **'ālemla** mīm-i vāhid ol iki mīm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50). ['ālemla,]
13. Vücüduñ 'ālemlün pīrāyesidür
Bu **'ālemla** devletiñün sāyesidür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102). ['ālemla,]
14. İki **'ālemludurur** iy çeşme-i nūş
Ol iki mīme iki ḥalka der-güş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47). ['ālemludurur, -durur]
15. Vücüduñ **'ālemlün** pīrāyesidür
Bu 'ālemla devletiñün sāyesidür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101). ['ālemlün, -(ü)ñ]
16. Meger bir şeb ki **'ālemla** rüşen idi
Felek bāġı açılmış gülşen idi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1). ['ālemla,]
17. Serine dikdi Tübānuñ **'ālemla** tā
Serir-i Sidreye başdı kadem tā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155). ['ālemla,]
18. Ki olmışdur bu 'aşruñ pādīşāhı
Cemi' **'ālemlün** püş ü penāhı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6). ['ālemlün, -(ü)ñ]
19. Berāt-ı merg alur tığından a'dā
Ki **'ālemdede** dağı turmaya aşlā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96). ['ālemdede, -de]
20. Bu idi cedd ü cehdinden murādı
Ki **'ālemlenden** güm olmayaydı adı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200). ['ālemlenden, -den]
21. Kaçan-kim ola **'ālemlenden** haberdār
Beni vaşf eylesesin aña zinhār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269). ['ālemlenden, -den]
22. Katı şüride vü divāne oldı
Ki nāmı **'ālemla** eṡrāfına ṡoldı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54). ['ālemla,]
23. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür **'ālemdede** yanmaġ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). ['ālemdede, -de]
24. Bu **'ālemla** nām-ı nikiçündür el-ḥaġ
Yaratmadı murād için bunu Ḥaġ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7). ['ālemla,]
25. Dilerseñ k'olmayam nālān ġamdan
Çıkar 'ışkıñı göñlüm **'ālemlinden** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34). ['ālemlinden, -in, -den]
26. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider **'ālemla** berfile sermā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84). ['ālemla, -i]
27. Çün ola bu ḥikāyet **'ālemla** fāş
Baña ṡa'n eyleyici olur evbaş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31). ['ālemla, -e]
28. Bu **'ālemdede** degüldi ol kişi er
K'anı pişe tutınmazdı muġarrer (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9). ['ālemdede, -de]

29. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın **'ālemde** nāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [**'ālemde, -de**]
30. Ki mihrinden anuñ **'ālemde** her sū
İrişdi mağzına şad 'aşıkun bū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [**'ālemde, -de**]
31. Gice gündüz budur **'ālemde** kârı
Dağı yokdur hişâbı vü şumârı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [**'ālemde, -de**]
32. Yakîn yirde fülân şāhuñ kızıdır
İdüpdür şît-i hüsnî **'ālemi** pür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [**'ālemi, -i**]
33. İrürmezseñ baña ol yâr-ı cānı
Ne ben **'ālemde** ne hōd zindegāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [**'ālemde, -de**]
34. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı tabl u görüldi **'ālemler** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [**'ālemler, -ler**]
35. Çün oldı bu hikāyet **'āleme** fāş
Mesāviye şurū' itdi her evbāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [**'āleme, -e**]
36. Velî ben bende sen **'ālemde** zînhār
Ferāmūş itmesün ol serv-i refţār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [**'ālemde, -de**]
37. Çi ger **'ālemde** nāmūñdur mükemmel
Velîkin 'uhde-i 'ahdūñ muhallil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [**'ālemde, -de**]
38. 'Ālemle nîze çün serv ü şānevber
Kenār-ı cüy-ı hūnda çekdiler ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [**'ālemle, -le**]
39. Od üzre idemez hāşāk ārām
Bu bir şūrîdedür **'ālemde** bî-'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [**'ālemde, -de**]
40. Alup bundan baña ur bul şevābı
Ki **'ālemde** benem şeydā vü bî-kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [**'ālemde, -de**]
41. Cihān hālkına isār eyle vāfir
Ki **'ālemde** bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [**'ālemde, -de**]
42. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam **'ālemde** bir kes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [**'ālemde, -de**]
43. Yüzinden perdesin māhuñ götürdi
Didi lāyık mıdur **'ālemde** iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [**'ālemde, -de**]
44. Bizi bed-nām ider **'ālemde** ğammāz
Muţî' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [**'ālemde, -de**]
45. Eyit kim 'aybsuz **'ālemde** kim var
Cihān içre kāmı bir kime bî-'ayb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [**'ālemde, -de**]
46. Ki pesdür bu cihāndan baña yārum
Güher kim bula **'ālemde** hāridār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [**'ālemde, -de**]
47. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı **'ālem**
Yir üzre gerçi yūrise revāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [**'ālem,]**
48. Dürtüş kim düzesin **'ālemde** bir kār
Ecel çün deprede yārın 'inānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [**'ālemde, -de**]
49. Başı şūrîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur **'ālemde** her dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [**'ālemde, -de**]
50. Ki bu **'ālemde** hiç tūtmaya ārām
Firişte şūretinde dīvdür dehr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [**'ālemde, -de**]
51. Ki yitmez Hāķ katında ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık **'ālemde** herkes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [**'ālemde, -de**]
52. Deminden kıldı **'ālem** hākini zer
Tūrup ol hāķden derd-ile bu hāķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [**'ālem,]**
53. Cebel gösterdi envārî **'ālemler**
Ki iksir-i şubh-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [**'ālemler, -ler**]
54. Cihān içre 'azîz olursın iy cān
Büzürg **'ālemiyse** hem-demūñ ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [**'ālemiyse, -i, -yse**]
55. Yarar yārā işe geh geh hās u hār
Çi ger firūzedür **'ālemde** mergüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [**'ālemde, -de**]
56. Vücūdî **'āleminūñdür** emîri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [**'āleminūñdür, -i, -nūñ, -dür**]
57. Ki gelmemiş-durur mişli cihāne
'Aceb zāhid-durur **'ālemde** meşhūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13*). [**'ālemde, -de**]
58. Degıldür kimse bu **'ālemde** kāyim
Kaçan bir toğm ekse çarğ-ı pür-ķahr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [**'ālemde, -de**]

59. Senüñ ğam-dāruñam ğam yimezem hiç
Egerçi **'alem** içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [**'alem**,]
60. Topuğa dek gil içre kıldılar zâr
Kaını **'alemde** bir vaqt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [**'alemde**, -de]
61. Kõmayam nîm cür'a anda bâkî
Bu vech-ile ki **'alem**den yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [**'alem**den, -den]
62. Dirilmezse bu **'alem**den berâtum
Gelem yine ğarîm-i ğizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [**'alem**den, -den]
63. Mizâcı nazm u eş'ara heves-nâk
Çü Mecnûn kışşası oldı **'aleme** fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [**'aleme**, -e]
64. Ki ekdüğün biçer **'alemde** her kes
Nişâne toğru varur tîrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [**'alemde**, -de]
65. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu **'alemüñ** hâli ğaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [**'alemüñ**, -(ü)ñ]
66. Gözüñ nûri iki **'alemde** varuñ
Nedür hâli diyüp pür ğam senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [**'alemde**, -de]
67. Bu bir 'ibret-durur **'alemde** nâdir
Ħalâyık birbiriyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [**'alemde**, -de]
68. Dili miĦnet ocağınuñ kebâbı
Ħamumla terk idüp **'alem** umürin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [**'alem**,]
69. Ki cennetde niçedür anlar âĦir
Kamu fânî bu **'alem** Ħâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [**'alem**,]
70. Ebed bâkî o **'alem** pâkdür hem
Koyup 'aklı hevâya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [**'alem**,]
71. İki **'alemde** rûĦın rahât itsün
Degüldi gicede gündüzde hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [**'alemde**, -de]
72. Bu **'alemde** bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [**'alemde**, -de]
73. Ezelden **'aleme** bu devre dek tâ
Müselsel şâhdür 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [**'aleme**, -e]
74. Yoğ âĦâhî ki kandedür makâmı
Ya kimdür ol nedür **'alemde** nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [**'alemde**, -de]
75. Şu ruĦ kim mişlidür **'alemde** ma'dûm
Temâşâsından itme bizi maĦrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [**'alemde**, -de]
76. Añarlar ĦâĦ geçmiş mâcerâyı
Ki **'alemde** ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [**'alemde**, -de]
77. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O **'alemde** kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [**'alemde**, -de]

'alem: 1. İşâret, alâmet, nişan, sembol. 2. Sancak, bayrak.

1. Mîhrüñ şeh oldı kişver-i ervâĦa yâ Ħabîb
Dikdi kulüb 'âlemine nûrdan **'alem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26*). [**'alem**,]
2. Kâlem çek defter-i sâĦirliğe sen
'Alem dik kişver-i şa'irliğe sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [**'alem**,]
3. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkıdı serine
'Alem dikdi delülik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4*). [**'alem**,]
4. Dile esrâr-ı maĦfiden eşer vir
'Alem dik bâm-ı evvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5*). [**'alem**,]
5. Nâm ü nişânı yoğken Âdem-ile 'âlemüñ
Ħâk virmişdi saña MuĦammed diyü **'alem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [**'alem**,]

'alem bul: Bayrak, nişan bulmak.

1. Şeh-i kevneyn Ħân-ı sidre-kişver
Ki Ħâkdan hem 'âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [**'alem bul**, -dı]

'alemdâr: Bayrak taşıyan, sancaktar.

1. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile mihrî kılmışdı **'alemdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*'alemdâr,]*

'âlemde ad ko: Ebediyete kalacak bir nam bırakmak.

1. Çeküp düşmen yüzine tığ-i pülâd
Koyayın ben dağı **'âlemde bir ad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [*'âlemde ad ko, -de-ya, -yım]*

'âlem-efrüz: Cihanı, dünyayı aydınlatan.

1. Nebîler şubh gibi idi sen rüz
Olaruñ der-peyince **'âlem-efrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54*). [*'âlem-efrüz,]*
2. Cemâli şem'i olsun **'âlem-efrüz**
Şebi mi'râc olsun rüzî nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [*'âlem-efrüz,]*

'âlem-i nür: Aydınlık/nur âlemi.

1. Gözi önünden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı **'âlem-i nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188*). [*'âlem-i nür,]*

'âlemîn: Âlemler.

1. Giriftâr itdi bend-i hâba anı
Çü bâṭın **'âlemine** girdi rûḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*'âlemine, -e]*
2. Teḳarrüb **'âlemine** buldılar yol
Elif ḳadden ki dūr idi ol ḳadi lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88*). [*'âlemine, -e]*

âlet: Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt.

1. Kitâbet **âletin** bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*âletin, --in]*
2. Bırakdum **âletini** pây-tâ-farḳ
Ururvan baḫr-i ḡamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50*). [*âletini, -i, -ni]*

'ale't-tertib: Tertip edilmiş, düzenlenmiş.

1. 'Ale't-tertib Ḳur'ânı idüp cem'
Cihâna nūr virdi nitekim şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7*). [*'ale't-tertib,]*

'âlî: Yüce, ulu.

1. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemün serveri **'âlî** ḫaseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*'âlî,]*
2. Bu **'âlî** ḳubbeye Bânî ṭapuñdur
Ḳara ḫâke viren can ṭapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*'âlî,]*
3. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol itdi küfrden dünyayı ḫâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15*). [*'alîdür, -dür]*
4. Ḳara evden ruḫ-ı şahrâya her sâl
Ḳor iy **'âlî** neseb ḳavmün siyeh ḫâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*'âlî,]*
5. Var idi bir beg eṣrâf-ı 'Arabdan
Ki **'âlî** ḳadr idi aṣl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [*'âlî,]*

6. Görüp şahrâda bir ‘**ālī** dıraḥtı
Oturdı sâyesinde bu dıraḥtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [‘ālî,]
7. Biraz âsüde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘**ālī** dıraḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [‘ālî,]
8. İdindi perde bir ‘**ālī** dıraḥtı
Hiçâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [‘ālî,]

‘ālī: Halife Hz. Ali.

1. ‘Alî kim Aḥmedüñ dâmâdı idi
Enisi maḥremi mu‘tâdı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [‘alî,]

alıko: (Bir şeyi veya bir kimseyi) Kendisi veya başkası için ayırmak, elinde tutmak.

1. K’öz âyinesin **alıḳodı** yârı
Niğaruñ ḥalkâ-i zülfinde o medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [alıḳodı, -dı]

‘ālîl: Hasta.

1. Açar tûḫî beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr u ‘**ālîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53*). [‘ālîle, -e]

‘ālîm: Çok bilen. Allah'ın sıfatlarından. "Bilgisi ezeli ve ebedi olan" demektir.

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Ḥâlîḳ oldur
‘**Ālîm** ü bî-niyâz ü Râzıḳ oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [‘ālîm,]
2. Didi evvel ki iy Ḥallâk u ‘**Ālîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [‘ālîm,]

‘ālîm-i bî-niyâz: Bilgisi sonsuz.

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü’l-Celâl ü bî-zevâl
V’iy ‘**Ālîm-i bî-niyâz** ü lâ-yezâl ü zü’l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [‘ālîm-i bî-niyâz,]

alın: Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

1. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ġazâbdan **alınna** bıraḳdı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [alınna, -ına]
2. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlîn
Yumuş eşgi ruḫı verdinüñ **alın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [alın,]
3. Ay **alın** âyinesine muḥaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şayḳal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [alın, -ı]
4. ‘Azâ vü giryeye urmuş o bünyâd
Bıraḳup ğuşşadan **alınna** yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [alınna, -ına]
5. Eyitdi kim bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi ḥurşid u **alın** mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [alın,]
6. Mehûñ bâzârın itsün **alın** kâsid
Gümüş olsun teni altun ḳabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [alın,]
7. Ḥüsnüñ gülinden iy yüzi ḥurşid ü **alın** ay
Oldı meşelde bir varaḳa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [alın, -ı]

8. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür **alnını** kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*alnını, -i, -n, -ı*]

alvir: *Alivermek.*

1. Ki ol meh kim sañadur nür-ı dide
Alvireyin iy tıfl-ı remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [*alvireyin, -e, -yin*]
2. Alvir gönülümü müyından anuñ
K'arayu geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*alvir,*]

'alıyyü'l-kadr: *Kadri yüksek.*

1. Şerî'at âsumâni evcine bedr
Güzin ü pârâsâ vü **'alıyyü'l-kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*'alıyyü'l-kadr,*]

allah: *Allah.*

1. İdüp emr ol gice Cibrîle **Allâh**
Buyurdı k'Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [*allâh,*]
2. Okur dergâhına sen şâhı **Allâh**
Bu teng evden döşür tur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*allâh,*]
3. Hıtâb irdi ki iy mâkşüd-ı dergâh
Dile hâcet ki maqbûl itdi **Allâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*allâh,*]
4. Bağışlasun cihân halkına **Allâh**
Ki cânıdur cihân halkınuñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*allâh,*]
5. Zer ü simüñ yog-ısa hamdü'lillâh
Pür itdi hâtrunñ gevherden **Allâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [*allâh,*]
6. Didi kılmış ölüyi diri **Allâh**
Buyurdı kim varuñ tiz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [*allâh,*]
7. Taħammül kıl ki ecrin vire **Allâh**
Yazup bu resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*allâh,*]
8. Bize maqşüdumuz virürse **Allâh**
Hele biz pāk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*allâh,*]

alma: *Almamak.*

1. Er **almazam** meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb ğamında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [*almazam, -zam*]

alt: *Alt, aşağı.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamgâ mehün **altına** k'oldı mütthem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*altına, -ı, -(n)a*]
2. Felek kavs-i kuzah **altında** her gâh
Olupdur satl-i âhür-i şehensâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151*). [*altında, -ın, -da*]
3. Düzüp zeylinden **altına** nihâlin
Dizini eylemiş başına bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [*altına, -ı, -n, -a*]
4. Yüzünden **altına** bir naţ'-ı ğarrâ
Şererdür her habâbı fi'l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [*altına, -ına*]
5. Ğamından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
Niķâb **altında** şol duhter ki dirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*altında, -ında*]
6. K'ayağ **altında** yol üzre yatur berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muħkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [*altında, -ında*]
7. Peleng **altına** döşerdi alâ naţ'
Dümüyle naţ'ımı her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*altına, -ına*]

8. Başı **altına** kıymış bir kırık seng
Teni çak olmuş u şürde ahlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*altına, -ına*]
9. Korum geh geh başum **altına** baliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*altına, -ına*]
10. Velî **altumda** var nağ'-ı harîrüm
Bisâtumdur benim dîbâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [*altumda, -um, -da*]
11. Ne seng-i hâre **altındadır** çak
Benüm sensin hemîn bir bâğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42*). [*altındadır, -in, -da, -dur*]
12. Ol üftâde başı **altına** bir hişt
Degül kimse aña hem-râz-ı bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [*altına, -ına*]
13. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kılmadı **altında** merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [*altında,]*
14. Yir **altındağular** gibi nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [*altındağular, -ğular*]

altıncı: *Altı sayısının sıra sıfatı, sırada beşinciden sonra gelen.*

1. Çün **altıncı** fezâya çıkdı Aħmed
Atı na'line sürdi Müşteri ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141*). [*altıncı,]*

altında kal: *Altında, arkasında kalmak.*

1. Diyüp bir sözi altında kıalan şâh
Kanı ol kim diridüñ baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [*altında kal, -an*]

altun: *Altın.*

1. Sancaķuñ çüpünüñ **altun** başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çaruma irürdi farkın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*altun,]*
2. Kimi toprağı tıtsa ider **altun**
Kimi avcına zer alsa olur ħün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [*altun,]*
3. Virem olursa ger bu 'ağd-i mevzün
Katar-ıla güher yük-ile **altun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*altun,]*
4. Mehün bâzârın itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni **altun** kıabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*altun,]*
5. Ĥüzürında çi ħâk idi çi **altun**
Müdâm ol pâk-ĥab' ü pâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*altun,]*

alup gitdi: *Alıp götürmek.*

1. Alup gitdi evine ĥurrem ü şâd
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [*alup gitdi,]*

a'mâ: *Kör.*

1. Ki şol **a'mâyı** gör kim düşdi muħkem
Varup ĥâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*a'mâyı, -yı*]
2. Aña göstereyin kim kandadır râh
Ol **a'mâyı** gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [*a'mâyı, -yı*]

âmâc ol: *Hedef olmak.*

1. Vücüdi oldu tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına ĥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [*âmâc ol, -dı*]

amaca var: *Hedefine varmak.*

1. Ne ol tîrûñ senûñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [*amaca var, -ur*]

a'mâl: *Ameller, işler.*

1. Pürdür a'mâlüm kitâbı cürm ü 'işyân u hata
Anuñcündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*a'mâlüm, -üm*]

a'mâ-yı güm-râh: *Yolunu şaşırmiş kör.*

1. Gözüm görmez bakarven âfitâba
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [*a'mâ-yı güm-râh,]*

âmed: *(anlamına) gelmiş.*

1. Ki ruḥ be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 3*). [*âmed,]*

'amel: *Amel, iş, kar.*

1. Ol içüp bâde-i ğam vardı elden
Bu mest-i 'ışk olup kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*'amelden, -den*]
2. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*'amelden, -den*]
3. Bulaydum bu 'amelden tâ sevâbı
Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*'amelden, -den*]
4. Gidüp taḳâtlere cümle çerinüñ
'Amelden kaldı kolu ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*'amelden, -den*]
5. Derünü derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [*'amelden, -den*]
6. Ki taḳdirüñ işi tedbire şıgmaz
Bu dürüşmek beni kodı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [*'amelden, -den*]
7. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*'amelden, -den*]

âmin: *"Öyle olsun, Allah kabul etsin" anlamlarında, duaların arasında ve sonunda kullanılan bir söz.*

1. Çün el açâ du'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd âmin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*âmin,]*

'amiri: *Benî Amir kabilesindekiler.*

1. Kabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amiriler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*'amiriler, -ler*]
2. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Amiriler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [*'amiriler, -ler*]
3. Atası 'Amiriler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldı şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7*). [*'amiriler, -ler*]

‘amm: *Umumi, herkese ait.*

1. Cihâne **‘ammdur** ihsân çün mâh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [*‘ammdur, -dur*]
2. Cihân halkına **‘amm** oldukça cüdi
Muķim ü pâyidar olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*‘amm,]*

ammâ: *Ama, ancak.*

1. Bitürür tâze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar **ammâ** ğayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [*ammâ,]*
2. Çeker bu leşkerüñ ger ğayretini
Diler ol ceşüñ **ammâ** nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*ammâ,]*
3. Hazer kıl reh-güzâr-ı seyldür bu
Lebi ğurmâdur **ammâ** pôsti hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*ammâ,]*
4. Sen idinmişsin **ammâ** derdi maţlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*ammâ,]*
5. Teberzed-riz idi vü şekker-âzâr
Teberzed la’l **ammâ** şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [*ammâ,]*
6. Dilüm toĝru dur **ammâ** egriden gec
Terennüm iki ğaletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*ammâ,]*
7. Biraz kaldılar **ammâ** yine ğâmüş
Görüp bu anı kaldı deng [u] ğayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*ammâ,]*

ammâ: *Ama ne yazık ki.*

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi maĝmil
Metâ’-ı ğamdan **ammâ** bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34*). [*ammâ,]*
2. Benüm göñlümün **ammâ** yok kararı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45*). [*ammâ,]*
3. Düşürüp ‘aqlın **ammâ** ol yegâne
Nihâl-i şabr degdi bâĝ-ı câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37*). [*ammâ,]*
4. Egerçi nâzenindür dilsitândur
Daĝı tâzedür **ammâ** nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70*). [*ammâ,]*
5. Raĝim idi dem-i ihsânda ol ğân
Ĝazâb vaktinde **ammâ** şir-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*ammâ,]*

‘amme: *Halk, herkes.*

1. Ki virilmez bu paye degme **‘amme**
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*‘amme,]*

‘ammi: *Amca.*

1. İşinde **‘ammisi** vü ol giriftâr
Firâķ u ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [*‘ammisi, -si*]
2. Fiĝân ü nâle kılarıdı şeb ü rüz
Bu yaña **‘ammisi** daĝı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [*‘ammisi, -si*]
3. Ki müflis idi faķr itmişdi ‘âciz
Diledi **‘ammisinden** virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*‘ammisinden, -si, -n, -den*]
4. İñen eğlenmez ol ‘âşıkda zîrâ
Var idi **‘ammisinüñ** bir kıızı ğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*‘ammisinüñ, -si, -nüñ*]

‘āmmı vü hass: *Hususi ve umumi.*

1. Başumda yazı imiş hāme gibi
Anuñ-çun fi'lümün ‘āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*). [*‘āmmı vü haşş, -ı*]

‘amm-zāde: *Amcazade.*

1. ‘Aceb mi kuṭbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muşţafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [*‘amm-zādesidür, -si, -dür*]

‘amr: *Eski fetva metinlerinde erkeği temsil etmek için kullanılan isimlendendir. (Diğer isimler: Zeyd, Bekir, Beşir, Hâlid).*

1. Güzellikde çü ‘Amr ü Zeyd ma‘rûf
Uyup ‘ışka koyup cân ü cihānım (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [*‘amr,]*
2. Refîk ü hem-ser olmaz piyāde
Añup efsāne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [*‘amr,]*
3. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi yir yir
Çapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [*‘amr,]*

‘amūd: *Ar. is. Direk, sütun.*

1. Münakkaş mişl-i şüret hāne-i Çin
‘Amūdi gevherin ü miḥı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [*‘amūdi, -ı*]

añ-: *Hatırlamak, anmak.*

1. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurāḥı
Ki içmeye meyün kanını daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [*añup, -up*]
2. Muḳīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsını ağlardı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*añup, -up*]
3. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-āğuş
Du‘ā-yı hayrıla añup rûḥ-ı pākın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [*añup, -up*]
4. Kılar ya‘nî ğaribe dil-nüvāzi
Añup Leylisinüñ āhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [*añup, -up*]
5. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle karşı becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*añup, -up*]
6. Arada sözleri efsāne-i ğam
Fiğān ider añup bu iştiyākı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [*añup, -up*]
7. Du‘ā eyle aña sın rûḥımı sen
Fiğān kim ṭāli‘-i naḥsumdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [*añ, -a, -sın*]
8. Ağu k’içdi Resülün añup adın
Mizācı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [*añup, -up*]
9. Pes oldı şimdi lâzım ben gedādan
Ki añam şehzādeler nāmın du‘ādan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [*añam, -am*]
10. Añup ol şüreti feryād iderdı
Füzün olurdu günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [*añup, -up*]
11. Dem-ā-dem ḥatırıyçun meh-liḳānuñ
Añarlar adını ol mübtelānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48*). [*añarlar, -ar, -lar*]
12. İlüñ ta‘nım kosa añmasa nengi
Ururdu kendüler ceşyile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [*añmasa, -masa*]
13. Kimün çapısına varsa sürüdi
Añup simin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [*añup, -up*]
14. Añasın ben ḥatākārı vefādan
Şanurdum ben görem senden vefālar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [*añasın, -a, -sın*]

15. Añup ağladı kıaddin dilberinüñ
Hiñāb itdi ki iy nahl-i yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*añup, -up*]
16. Anı sen dağı **añma** düşdüñüz yād
Velî bir pend işit benden nihānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*añma, -ma*]
17. Saña Leyliden özge yok midur kes
Ne atayı **añarsın** ne anayı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [*añarsın, -ar, -sın*]
18. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95*). [*añup, -up*]
19. Aña tür biz kıuluñı dağı az az
Eger yārā tütündüñsa yeñi yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*aña, -a*]
20. Ki adum **añup** ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*añup, -up*]
21. Refîk ü hem-ser olıma pıyāde
Añup efsāne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [*añup, -up*]
22. Añarlar gāh geçmiş mācerāyı
Ki ‘ālemde ne fi‘l itmişler idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*añarlar, -+ar, -+lar*]
- 23.

ān: *An, lahza.*

1. Ger emlah sözini işitse bir **ān**
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [*ān,]*
2. Var-ise kande bir cüd ehli sulţān
Urur çākerliginden lâf her **ān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [*ān,]*
3. Virüp hem şir-i rāhat aña devrān
Kılarıdı dāye-veş perverde her **ān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [*ān,]*
4. Velî luţf eyle sen iy Hāyy u Mennān
Ziyāde it meylümi ol māha her **ān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [*ān,]*
5. Şunuñla kim dağı olmışdı ħandān
Gül-i ra‘nāyı ħacl iderdi her **ān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [*ān,]*

‘anā: *Zahmet, meşakkat, güçlük, zorluk.*

1. Belā mektübına ‘üvnān yazılan
‘**Anā** iklimine sulţān yazılan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [*‘anā,]*
2. ‘Anā deryāsınuñ ğarķ-ābı cānı
Esir-i bend-i zindān-ı mezellet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [*‘anā,]*
3. ‘Anā efġāngēhinüñ nevĥa-giri
Dem-ā-dem eyleyen āh u fiġānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [*‘anā,]*

‘anā: *Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış halî, bana. II Mecnun.*

1. Belā vādīsiniñ seyyāhı dāyim
‘**Anā** şahrāsınuñ şahnında kıyım (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*‘anā,]*

aña: *Anne.*

1. Yahūd bir tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg oldur kim **anadan** toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [*anadan, -dan*]
2. Meger Meryem **ananiuñ** h^wâherisin
Ki rûhullâh-ı nazmuñ mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*ananiuñ, -nun*]
3. Dilemez ol perî-ruhdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332*). [*anası, -sı*]
4. Çü ferzend ola bed-h^wâh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü **anaya** renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*anaya, -y, -a*]
5. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*anası, -sı*]
6. Anası âhım bir gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [*anası, -sı*]
7. Anası çün bu resme gördi anı
Naşîhat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [*anası, -sı*]
8. Çü Kays işidüp añladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [*anasından, -sı, -n, -dan*]
9. İşidüp Kays **anasınuñ** sözini
Pür itdi hūn-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [*anasınuñ, -sınun*]
10. Berî ola çü bir duhter hayâdan
Anuñ toğmaması yegdür **anadan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [*anadan, -dan*]
11. Kılup guşına ziver dürr-i ma'nî
Anası didi ol meh-rûya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*anası, -sı*]
12. Çün añladı **anası** reng ü kârın
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*anası, -sı*]
13. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruh
Anasına şu resme virdi päsüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [*anasına, -sı, -n, -a*]
14. Çü terk itdi atayı vü **anayı**
Varup evc-i cebelde tıtdı cayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [*anayı, -y, -ı*]
15. Anası hâtır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*anası, -sı*]
16. Çü bir kaç loğma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi **anası** haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*anası, -sı*]
17. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [*anası, -sı*]
18. Hem işidüp **anası** bu hîtâbı
Kâbül idüp şeh virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*anası, -sı*]
19. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmîd atası vü **anası** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*anası, -sı*]
20. Hâkîkat bildi kim Mecnûndur ol kūr
Anasına didi nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*anasına, -sına*]
21. Hâbir itdi **anasın** cünbişinden
K'ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*). [*anasın, -sın*]
22. Anası geldi yanına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*anası, -sı*]
23. Gâzab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [*anası, -sı*]
24. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy mâder nedür bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*). [*anasına, -sına*]
25. Pür oldı hūn-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi **anasınuñ** da hūn-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [*anasınuñ, -sınun*]
26. Saña Leyliden özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne **anayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [*anayı, -y, -ı*]
27. Nedür ta'nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan pendî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*anamuñ, -m, -uñ*]
28. Tutarmış **anası** mihrinden âteş
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [*anası, -sı*]
29. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi anı **anası** mağzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*anası, -sı*]
30. Anasın yâd kılup eyledi âh
Ki ol bî-çârenüñ ahyâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*anasın, -sın*]
31. Anasınuñ mübârek pâyine baş
Üküş 'özü-ile öpüp hâk-i pâyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [*anasınuñ, -sınun*]
32. Görinmez oldı **anasınuñ** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 88*). [*anasınuñ, -sınun*]

33. Eve varup **anası** düşdi bîmār
Çeküp zâhmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [*anası, -sı*]
34. Tûrurdu külle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi **anası** mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [*anası, -sı*]
35. Atân gibi gamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn **anası** mergini tuydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*anası, -sı*]
36. Anası merginüñ soñunda cüşin
Çabileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*anası, -sı*]
37. Yıkıldı eyle kim seng üzre şişe
Atasını **anasını** idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [*anasını, -sı, -nı*]
38. Ana bâbâ elindedür muqarrer
Bu dünyâda ‘acedür k’iy nigû-ḥwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44*). [*ana,]*
39. Söz açdı **anasına** ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldı ḥâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [*anasına, -sına*]
40. Şu resme itdi feryâd u fiğânı
Ki Leylinüñ **anası** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [*anası, -sı*]
41. Ne kılduñ ata mı **ana** mı çanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*ana, -mı*]
42. Didi keyfiyyet ü rengini kâruñ
Atasına **anasına** nigâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 44*). [*anasına, -na*]

‘anâdil: Bûlbüller.

1. Ki vire tîg-i berg-i sūsene âb
Çemende nağme kıлмаğa **‘anâdil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63*). [*‘anâdil,]*

‘anâsır: Dört unsur (*toprak, hava, su, ateş*).

1. Muḥî‘ idi birinuñ emrine bād
Birisinden **‘anâsır** oldı âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*‘anâsır,]*

anbâr: Ambar; genellikle tahıl saklanan yer.

1. Getürdi her biri yük niçe **anbâr**
Şular kim kendülerden soñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [*anbâr,]*

‘anber: Maruf güzel kokulu madde.

1. Pür itmiş ‘üd u **‘anberle** içini
Ki ḥacl ider çoḥusı müşg-i çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [*‘anberle, -le*]
2. Şeb irüp turre-i gerdün-ı aḥḍar
Tağıtdı çehre-i rüz üzre **‘anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20*). [*‘anber,]*
3. ‘Abîr ü **‘anber** ü ‘üd u cevâhir
Hem uydurdu bile bî-ḥad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*‘anber,]*
4. Ki taçmış aña **‘anber** ḥalka ḥâme
Olup ḥâme kılı yarmaqda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*‘anber,]*

5. Ki olmuş rîze kâfûr üzre **'anber**
Sütûri fûrce-i kaçır-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*'anber,]*
6. Koşusu 'ûd u **'anber** kârvânı
Yüzi hûb idi pâkîze-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*'anber,]*
7. Günün nışfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile **'anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [*'anber,]*
8. Vaşiyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp mahlût **'anberle** gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [*'anberle, -le]*

'anber-büy: *Far. Anber kokulu.*

1. Mu'anber zülû ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-sîmâ vü **'anber-büy** u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [*'anber-büy,]*

'anber-efşân: *Anber yayan, güzel kokular saçan.*

1. Ser-i kâfûr rûze **'anber-efşân**
Bu fikr-ile uyudu ol hevâ-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [*'anber-efşân,]*

'anber-i ter: *Taze anber kokusu.*

1. Niçe yük 'ûd-ı huşk u **'anber-i ter**
Hezâr üştür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*'anber-i ter,]*

'anberîn: *Amber kokan.*

1. Girişme-bâz u 'işve-cüy u güstâḥ
Nefesleri çü müşg ü **'anberîn** şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*'anberîn,]*

'anberîn-hâl: *Anber kokulu ben.*

1. Büt-i müşgîn-külâh u **'anberîn-hâl**
Meh-i nev sâç-ı sîmînine ḥalḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [*'anberîn-hâl,]*

ancaḳ: *Ancak, sadece.*

1. Cevân idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl **ancaḳ** belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [*ancaḳ,]*
2. Ḥaṭâ vü sehvsüz **ancaḳ** Ḥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*ancaḳ,]*

'an-cedd ü ebâ: *Birkaç nesilden beri.*

1. Ezelden 'âleme bu devre dek tâ
Müsel sel şâhdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*'an-cedd ü ebâ,]*

anda: *O anda, hemen, derhal.*

1. Kirişmeyle aralık yirde sâkî
İder bezm ehline 'arz **anda** sâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*anda,]*

2. Du'âsın aldı pîrûñ **anda** haylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [*anda,]*
3. Gözi tuş oldu **anda** bağbâna
Tırur bir 'ar'aruñ dibinde nev-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [*anda,]*
4. Er aldı tañtanayla **anda** Leylî
Ol **anda** gayr eline virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*anda,]*
5. Ki rāhatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşāddan niş **anda** cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*anda,]*
6. Taḥammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup bu resme sözler **anda** haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [*anda,]*
7. Çi varduğum çi varmaduğum **anda**
Yoğ-idüm tüt ki benden fāriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [*anda,]*

andan: *Bu nedenle, ondan dolayı.*

1. İdinür dāyīmā tesbîḥ dilde
İşidüp yād eyler **andan** ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [*andan,]*

andan: *Daha sonra.*

1. Pes **andan** şoñra ol miskîn-i güm-rāh
Yaķasından elini kıldı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*andan,]*
2. Şafā virdi sükûn İbn-i Selāma
Pes **andan** şoñra düzdî piş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [*andan,]*

'andelîb: *Bülbül.*

1. Pür itmiş şāḥ-ı gül cām erğuvānı
Ki içe **'andelîbe** dōst-kānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [*'andelîbe, -e]*
2. Hürüşa geldi cāmı **'andelîbi**
Hıṭāb idüp didi k'iy murğ-ı ḥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*'andelîbi, -i]*

'andelîb: *Bülbül II aşık.*

1. Bu işe bulduramazsın sen encām
Bu gülşen cāyıdur bir **'andelîbüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [*'andelîbüñ, -ün]*
2. İrişdür gülsitāna **'andelîbi**
K'idinem kuḥl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [*'andelîbi, -i]*

'andelîb-i ḥüb-āvāz: *Güzel sesli bülbül.*

1. Şafādan **'andelîb-i ḥüb-āvāz**
Şan oldu rūḥ-ı tūṭisine dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 21*). [*'andelîb-i ḥüb-āvāz,]*

'andelîb-i ka'be: *Ka'be bülbülü:.*

1. İy **'andelîb-i Ka'be** v'iy tūṭî-i Behişt
İy gülşen-i Medine v'iy bülbül-i Ḥarem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*). [*'andelîb-i ka'be,]*

anı: Ansızın, bir anda.

1. Sükûnet eyledi vardıkça **anı**
Ferîd ü 'âkı1-ı bezm-i me'âni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [*anı,]*

anı: Onu (bu durum anlamında).

1. Biraz kaldılar ammâ yine hâmuş
Görüp bu **anı** kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*anı,]*

añıl: Anılmak, zikredilmek, anımsanmak.

1. Añılmasa içinde nâm-ı Leyli
Dür-i maḥz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69*). [*añılmasa, -ma, -sa]*

'ankebütân-ı resen-bâz: Ağ cambazı örümcek.

1. K'ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem oldı **'ankebütân-ı resen-bâz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55*). [*'ankebütân-ı resen-bâz,]*

'ankebüt-ı zâr: Zayıf örümcek.

1. Süpürüp eyleridi ḥakden pāk
Ḥasından **'ankebüt-ı zâr** u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [*'ankebüt-ı zâr,]*

añla: Anlamak, farketmek.

1. Çü Ḳays işidüp **añladı** sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [*añladı, -dı]*
2. Ne nâmin **añladı** ne ḥod nişânın
Velî 'ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*añladı, -dı]*
3. Çün **añladı** anası reng ü kârin
Biraz ağladı anuñ ḥâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*añladı, -dı]*
4. Çü şâh **añladı** Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i ḥayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [*añladı, -dı]*
5. K'özine **anlar** idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*anlar, -r]*
6. İraḳdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn **añladı** anuñ selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*añladı, -dı]*
7. Yine göndürür anı eglemez ḥiç
Velî **anlar** kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*anlar, -r]*
8. Cümel üslûbı üzre âşikâre
Pes **añlaya** k'olur târiḥ-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*añlaya, -ya]*

anlar: "Onlar" üçüncü çokluk şahıs zamiri.

1. Oḳurlardı ḡazeller 'âşikâne
Yoğ-idi ḡamdan **anlarda** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*anlarda, -da]*
2. Ḳabileñüñ pes ü pişinden **anlar**
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*anlar,]*

3. Müşâhib düşdi her dem **anlarile**
Varup her dem alup bir güs-fendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*anlarile, -ile*]
4. Baña **anlardan** irişdi bu âfet
Velikin gam degül iy yâr-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*anlardan, -dan*]
5. Beni tütmedi **anlaruñ** füsünü
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [*anlaruñ, -uñ*]
6. Ki cennetde niçedür **anlar** âhîr
Çamu fânî bu ‘âlem hâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [*anlar,]*
7. Okuyup yazma tedbirinde säyir
Bularuñ fi‘li **anlara** muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*anlara, -a*]
8. Bu leşkerden sürer meydâna raşşî
Du‘â eyler velî **anlara** yahşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [*anlara, -a*]

ansuzın: *Ansızın, birdenbire.*

1. Mey-i ‘ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun **ansuzın** ‘âlemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*ansuzın,]*

anuñ: *Üçüncü tekil şahıs işaret zamirinin tamlayan eki hali almış biçimi. (Hz. Osman yerine).*

1. Degüldür hîlmi kühından **anuñ** kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*anuñ,]*

anuñ-çün: *Onun için.*

1. Anuñ-çündür nigün-baht u siyeh-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10*). [*anuñ-çündür, -dür*]
2. Du‘â vü medh okudu bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [*anuñ-çün,]*
3. Atı na‘linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge **anuñ-çün** oldı halka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [*anuñ-çün,]*
4. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdı ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [*anuñ-çün,]*
5. Leb-i yâkûti şanma küt-ı cāndur
‘Aķik-ı eşküñ **anuñ-çün** revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26*). [*anuñ-çün,]*
6. Dir oldı cānuma bir gam havāle
Anuñ-çün kılarım feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112*). [*anuñ-çün,]*
7. ‘Ayān eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çün dökdi kanın sākî daħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*anuñ-çün,]*
8. Gedāyile **anuñ-çündür** saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [*anuñ-çündür, -dür*]
9. Katıpdur içine āb-ı hayātı
Anuñ-çundur k’iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [*anuñ-çundur, -dür*]
10. Anuñ-çün başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken bu cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64*). [*anuñ-çün,]*
11. Yeg andan kim **anuñ-çün** vire bir gayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*anuñ-çün,]*
12. Firāka kıldı çift ü vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [*anuñ-çün,]*
13. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdüm iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52*). [*anuñ-çün,]*
14. Sen **anuñ-çün** nedür germ eylemek od
Hudā haķkıyicün tüt gönlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [*anuñ-çün,]*
15. Anuñ-çündür gönülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70*). [*anuñ-çündür, -dür*]
16. Anuñ-çündür gözüm baħri güher-ver
İder muştum ruħum rengini hāmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [*anuñ-çündür, -dür*]

17. Anuñ-çun yaqdı engüştime hınnā
İrağdan ğonca-ı zanbağ virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [*anuñ-çun,]*
18. Anuñ-çün kılmış-idi bāliš-i h̄'āb
Perinden zāğ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [*anuñ-çün,]*
19. Düzür bir günbed **anuñ-çun** her āhū
Kaşırğadan dilese göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [*anuñ-çun,]*
20. Tağıtdı çün kebüter zümresin bāz
Anuñ-çün eyledi hayvānları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93*). [*anuñ-çün,]*
21. Sefer lāzım degüldi baña nā-kām
Anuñ-çün şehrmüñ oldum ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [*anuñ-çün,]*
22. Pürdür a 'mālüm kitābi cürm ü 'ișyān u haṭā
Anuñçündür işüm her dem fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [*anuñçündür, -dür]*
23. Velî dildür vücüdüm üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [*anuñ-çun,]*
24. Çemen şahnı **anuñ-çündür** kefen-püş
Şan oldı sevk-i hāne mesken-i bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [*anuñ-çündür, -dür]*
25. Yaturdı naṭ'-ı hāka ol gelini
Vücüdüm **anuñ-çun** eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [*anuñ-çun,]*
26. Başumda yazu imiş hāme gibi
Anuñ-çun fi'lümün 'ammı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*). [*anuñ-çun,]*
27. Kara gözleri cānuña belādur
Senün bahtuñ **anuñ-içün** karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*anuñ-içün,]*
28. Taşına **anuñ-içün** tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [*anuñ-içün,]*

'ār: *Utanma, utanç, hayâ, hicap.*

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki ğitdi hāṭırından **'ār** u ğayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*'ār,]*
2. Gözüm nūrı saña düşmeye bu kār
Ki görünür bize bu kārden **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [*'ār,]*
3. Bugün oldum kabilem içre ben hār
K'ider yārānlarum benden kamu **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*'ār,]*
4. Delüdür kendüye 'aklı degül yār
Görinür baña bu işden üküş **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [*'ār,]*
5. Kabāyil mefharisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yoğdur baña **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*'ār,]*
6. Meger düşdi öğine ṭal'at-ı yār
K'unutdı ğayreti vü **'ārı** nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*'ārı, -ı]*
7. Kala meydān-ı ğamda hınk-i nāmum
Düşe çün **'ār** atından ehl-i ğayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [*'ār,]*
8. Şanarmısın ki **'arum** yire çaldum
Kesüp başın çü māh ol bī-günāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [*'arum, -um]*
9. Huzūr-ı Hāğda **'arum** yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok āh u fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*'arum, -um]*
10. Ki soñra virmeye haclet aña **'ār**
Eger süst ü eger saḥt ola bir yāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*'ār,]*

'ār it: *Utanmak.*

1. Sen anuñ ğuşşasından haste vü zār
Senün ol yārlığundan ider **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [*'ār it, -er]*

ara: *Aramak, bulmaya çalışmak.*

1. Varup sızduğı yirleri **aradı**
Kamu tağı vü şahrāyı ṭaradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [*aradı, -dı]*
2. Bulımadı vücüdından nişānı
Aradı çok k'ire bulup murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*aradı, -dı]*

3. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını **arayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [*arayı, -yı*]
4. Gehî қа' r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok **aradı** vü âhîr buldı ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*aradı, -dı*]
5. Gönildi rāh-ı kūha nitekim şîr
Aradı meskenini küh-ber-küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*aradı, -dı*]
6. Mekân-ı mār idi vü mesken-i mūr
İki üç gün taleb kılup **aradı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71*). [*aradı, -dı*]
7. Arayup her yaña ol nāzenîni
Yur idi eşk-ile pîrāhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*arayup, -yup*]
8. Qarābeti dağı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*ararlardı, -r, -lar, -dı*]
9. Ölince eylesün saña du'āyı
Bu gice kim anı **araya** çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*araya, -ya*]
10. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger küh u yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83*). [*aradılar, -dılar*]
11. Arardı 'ışk def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cüdālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [*arardı, -r, -dı*]
12. Ki mülküñ qalmadı oğluña eyvāh
Seni iy gam-h'arum kande **araymı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*araymı, -yım*]
13. Te'aşşuk cānına ğavġā birağsa
Aradup kande ise şuyladurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [*aradup, -dup*]
14. Arardı derd-i Mecnūnuñ devāsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*arardı, -r, -dı*]

ara: İki şeyin arası.

1. Ki nāgeh devr kılpudur bî-vefālîk
Aralarına birağa cüdālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110*). [*aralarına, -lar, -ı, -n, -a*]
2. Çün iki māh-peyker derhem oldı
Binā-yı 'ışk **arada** muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34*). [*arada, -da*]
3. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet
Arada Leylî māh-ı burc-ı 'işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [*arada, -da*]
4. Segān-ı Leyliden bir kelb-i güm-rāh
Geçivirdi ol **aradan** be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*aradan, -dan*]
5. Didi çün kişinüñ haşmı ola yār
Ne işler **arada** tîg-i cefā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*arada, -da*]
6. Ol **aradan** düşürüp bār u büngāh
Gönildi illerine ol iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [*aradan, -dan*]
7. Atamla eylemişler ittifākı
Düzetmişler **arada** bu nifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24*). [*arada, -da*]
8. Söze çekdi pes anı her **aradan**
Cevāb işitmedi aqdan qaradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [*aradan, -dan*]
9. Beni ya'nî ki irürdüñ murāda
Ki atdan düşmişe döndüm **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [*arada, -da*]
10. Medîne birle Bağdāduñ **arası**
Pür oldı ceys-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63*). [*arası, -(sı)*]
11. Qo bu sevdāyı bunda şāh-ıla qal
Vağan tüt bir begendüğüñ **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*arada, -da*]
12. Ol **aradan** revān oldı budāle
Giderken bahtı gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [*aradan, -dan*]
13. Geliser kul başına hayr eger şer
Be-nāgeh irdi yine bir **araya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*araya, -ya*]
14. Elünde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol **arada** biraz gözden döküp qan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [*arada, -da*]
15. Ki bir **arada** cem' olmaz iki rüz
Vü ger nî hāldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [*arada, -da*]
16. Şan oldı ol düğünde bir tabāk zer
Dirilüp bir **araya** serv-қaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*araya, -ya*]
17. Bañil ü bed-ñitāb ü zehr-pāsuğ
Tuğāğınuñ **arası** şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*arası, -s, -ı*]

18. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıqıp bir yād **aradan** bî-tekellüf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [*aradan, -dan*]
19. Ol **arada** turup aqladı hayli
Refîkı şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*arada, -da*]
20. Arada şâh idi ol çün Süleymân
Per-i 'uqâbdan geh säyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*arada, -da*]
21. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst olam
Buni didi vü geçdi ol **aradan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [*aradan, -dan*]
22. Anuñ yanına destür olmadın hiç
Bu hayvânlar **arasında** o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*arasında, -sında*]
23. Neden râm oldu bu hayvân baña hep
Kaçan görmek dilese bir **ārāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*ārāyı, -yı*]
24. Tuz itmek haqqımı n'itdün **aradan**
Eger olduña gayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*aradan, -dan*]
25. Ol **aradan** ğamile tırdı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [*aradan, -dan*]
26. K'ol **aradan** sürer maflûbı ğâyib
Dañı beter za'if oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*aradan, -dan*]
27. İkinin **arasında** hezâra
Ki bülbül kim gülüstândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50*). [*arasında, -s, -i, -n, -da*]
28. Kemer bağlandı vü kıldı itâ'at
Ol **aradan** kılup 'azm-ı nişāngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*aradan, -dan*]
29. Ol **aradan** sürüp Mecnûna geldi
Bakup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [*aradan, -dan*]
30. Fülân menzilde vardur bir nişāngâh
Ol **araya** getirüp ol habibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [*araya, -ya*]
31. Ki Mecnûnuñ döke kanımı çün seyl
Diledi k'ura bir tığ ol **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*arada, -da*]
32. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp 'azm-i Bağdâd ol **aradan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [*aradan, -dan*]
33. Götürüp Leylîye virürdi bî-ğayd
Ara yirde resül oldu peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [*ara,]*
34. Getürüp karşısına söyledürdi
Söz **arasında** ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11*). [*arasında, -sı, -n, -da*]
35. Saña düşmez dem urmak bu **arada**
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*arada, -da*]
36. K'irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada kısid olmışdı pür ümmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [*arada, -da*]
37. Nihâni bir **arada** oldılar cem'
Diyişdiler çü ğonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [*arada, -da*]
38. Aradan geçdi hayli 'işret ü şevk
Degüldi pâklıktan lik hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*aradan, -dan*]
39. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol **arada** yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*arada, -da*]
40. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Kaşudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [*aradan, -dan*]
41. Arada sözleri efsâne-i ğam
Figân ider añup bu iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60*). [*arada, -da*]
42. Ki ya'nî ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ārâm ol **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [*arada, -da*]
43. Hudâ bilür ne söz geçdi **arada**
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [*arada, -da*]
44. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*aradan, -dan*]
45. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir **araya** olup meh-pâreler cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [*araya, -ya*]

ara: İki olguyu ve ya olayı birbirinden ayıran zaman.

1. Bilüp ğayrı kaçan ide sözün ğuş
Didi kimsin bu **arada** n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [*arada, -da*]

‘arab: *Arap ırkına mensup kimse.*

1. Rûm u Tatar u ‘**Arab** Çîn ü Habeş Türk ü ‘Acem
Sâye-i hükümündedir âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [‘arab,]
2. ‘Arab şahı firâz-ı tâzî üzre
Ki ol tâzî şafâdan bâzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [‘arab,]
3. Kabâyilden ‘**Arab** içinde ol hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). [‘arab,]
4. ‘Arab resmince çekdürdi ta‘âmı
Konakladı kamu hâşşı vü ‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [‘arab,]
5. Ki vardı ol havâlîde yine hem
‘**Arabdan** bir şehinşâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). [‘arabdan, -dan]
6. ‘Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üstüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [‘arabda, -da]
7. ‘Arab şühî perî-ruhsârlardur
‘Acem reşki melek-didârlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43*). [‘arab,]
8. Harâb itdün niçe biñ yıllık adı
‘**Arab** bizden götürdi i‘tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [‘arab,]
9. ‘Arab dilberleriniñ meh-cebîni
‘Acem âfetleriniñ nâzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [‘arab,]
10. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
‘**Arabdan** var idi bir nice duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [‘arabdan, -dan]
11. Bilürsin kim ‘**Arab** ne ‘ayb-cûdur
Ne resme herze-gû vü zişt-hûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [‘arab,]
12. ‘Arab içinde ma‘yûb olmam ister
‘Acem divânedür başına sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [‘arab,]
13. ‘Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tîğdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [‘arab,]
14. ‘Arabdan naqş-bend-i fârisî-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 1*). [‘arabdan, -dan]
15. Qanı zevcüm diyü kılarıd efgân
‘**Arabda** ol zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [‘arabda, -da]
16. ‘Azâ-girân gibi eşvâb-ı mâtem
‘**Arab** dilberleri yırtup yakayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [‘arab,]
17. Qanı ol gül gibi zibâ vü ter had
‘**Arab** içre ne deñlü varsa a‘yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [‘arab,]
18. Nitekim merdümân-ı mest-i bi-hüş
Firâkıdan ‘**Arâb** kavmi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [‘arâb,]
19. ‘Arabda bu hikâyet oldı ma‘lûm
Qarâbeti çü tutdı bu söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [‘arabda, -da]

‘arab: *Arabistan.*

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v‘iy melik-i Rûm u ‘**Arab**
‘Âlemün serveri ‘âlî haseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [‘arab,]
2. Ki var idi ‘**Arab** mülkinde bir mür
Sehâ vü luft kânı vü cihân-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [‘arab,]
3. Ahâliyi tarab cem‘ oldı yir yir
Mevâlîyi ‘**Arab** şem‘ oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [‘arab,]
4. ‘Arab mâhi cemâl itmekde izhâr
‘Acem şühî gönül kapmağda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [‘arab,]
5. ‘Arab resmince bağlandı ‘imâme
Giyindi il gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [‘arab,]
6. Sa‘âdet burcı üzre mâh-ı a‘zâm
‘**Arab** iklimini tığıyla nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [‘arab,]
7. ‘Arab şahrâsına mülk-i Hıttâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [‘arab,]

arada: *Arada.*

1. Bu 'ışk işi ki ola bir **arada**
Olur elbetde vardukca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*arada,]*

arada kal: *Arada kalmak, ikileme düşme.*

1. Arada kalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar qahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [*arada kal, -mi, -sam]*

'arâk: *Ter.*

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
'**Arâkdan** her qabam ışlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*'arâkdan, -dan]*
2. Meger sâkî katı sürdi ayaqda
Ki mey gül-günü ğarq oldu '**arâkda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [*'arâkda, -da]*

aralık: *Ara, aralık.*

1. Kirişmeyle **aralık** yirde sâkî
İder bezm ehline 'arz anda şâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*aralık,]*
2. Ğaraž murĝı **aralık** yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*aralık,]*
3. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu **aralıkda** senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*aralıkda, -da]*
4. Pes **aralıkda** n'eyler iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*aralıkda, -da]*

ārām: *Durma, sükun.*

1. Şu resme itdi anı 'ışk-ı dil-ārām
K'idemez oldu hiç bir yirde **ārām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*ārām,]*
2. Daĝı yiter komazsın dilde **ārām**
Yazuqdur töhmet itme bî-günāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*ārām,]*
3. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde **ārām** u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [*ārām,]*

ārām bul: *Rahat ve huzur bulmak.*

1. Maqām-ı şıdka pes buldı **ārām**
Hevâyî idi cāñ tıtdı hevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [*ārām bul, -dı]*

ārām evle: *Durup dinlenmek, nefeslenmek.*

1. Yatup ol gice **ārām** eylediler
Qazāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [*ārām evle, -di, -ler]*
2. Qoma hiç āsītāne der gibi ser
Nişānsuz bir bucaqda evle **ārām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [*ārām evle,]*

ārām it: *Dinlenmek, istirahat etmek.*

1. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül hergiz murādi gıce gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [ārām it, -di]
2. Od üzre idemez hâşâk ārām
Bu bir şürîdedür ‘âlemde bî-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60*). [ārām it, -e, -mez]
3. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [ārām it, -e]

ārām kıl: *Durgunlaşmak, sakin olmak.*

1. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne ‘aqlı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [ārām kıl, -a]
2. Seherden mā-ħaşal olunca aħşām
Çatı ceng itdiler kılmayup ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [ārām kıl, -ma, -yup]
3. Seni kılmış-durur bî-şabr u ārām
Çoyalum bunda şayt u şadāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [ārām kıl, -mış, -durur]
4. Selām iderler anda bendeñe ad
Hużurum var idi kılmışdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [ārām kıl, -mış, -dum]
5. Yörenmez h*āb niçe kılam ārām
Beterdi derd ü ğamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [ārām kıl, -am]
6. Ki ya‘nî ol iki yār-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [ārām kıl, -dı, -lar]
7. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdi ol nitekim şāh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60*). [ārām kıl, -mış, -dı]
8. Gök itmiş gördi düdi āsumānı
Özi bir türfe yirde kılmış ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [ārām kıl, -mış]

ārām tut: *Bir yerde beklemek, durmak, dinginleşmek.*

1. Degül öz dāyesine bir nefes rām
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [ārām tut, -maz]
2. Olup tağ içre dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tutdı vahşî gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [ārām tut, -dı]
3. Ki bu ‘âlemde hiç tutmaya ārām
Firişte şüretinde dīvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [ārām tut, -ma, -ya]
4. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ārām
Vefādan halk idüpdür hulkumı Ħağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22*). [ārām tut, -mış, -lar, -dur]
5. Varup bir gül dibinde tutdı ārām
Fiğān idüp yaķasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [ārām tut, -dı]

ārāmġāh: *Dinlenilecek yer, dinlenme yeri.*

1. Gıce ħalvet bulup **ārāmġāhın**
Oturup aġlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [ārāmġāhın, -ın]
2. Anuñ **ārāmġāhıdur** semen-zār
Oķudı çün kim ol mektübü dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [ārāmġāhıdur, -ı, -dur]

ārāmġāh-ı ādem: *İnsanın dinlenme yeri.*

1. Degül **ārāmġāh-ı ādem** ol yir
Maķām-ı ejdehā menzilgeh-i şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [ārāmġāh-ı ādem,]

ārāmġāhuñ ol: *Dinlenilecek yer, dinlenme yeri.*

1. Ola ārāmgāhuñ deşt ü mişe
Tārîk-i ‘ışık içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*ārāmgāhuñ ol, -a*]

ārām-ı dil: *Gönül rahatlığı.*

1. Ki yārum kāmētindensin nişāne
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [*ārām-ı dil, -sin*]

ārāmı git: *Huzuru gïtmek, rahatı kaçmak.*

1. Çün ol nakşı görüp ārāmı gitdi
Gam odı acısı cānına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [*ārāmı git, -di*]
2. Göricek yārnuñ resmin o müştāk
Gidüp ārāmı oldı tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*ārāmı git, -i-üp*]
3. Çün ol meh-peykerüñ vaşfin işitdi
Qararı qalmayup ārāmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40*). [*ārāmı git, -di*]

‘ar‘ar: *Servi, dağ servisi.*

1. Şalınu gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Qabā-yı sebzele kim vire ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [*‘ar‘ar,]*
2. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
Qadüñdür şem’ olmuş adı ‘ar‘ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*‘ar‘ar,]*
3. Gözi tuş oldı anda bağbāna
Tırur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*‘ar‘aruñ, -uñ*]

‘ar‘ar-ı bustān-ı vahdet: *Vahdet bostanın selvisi.*

1. Yüzüñdür āfitāb-ı çarh-ı ‘izzet
Boyuñdur ‘ar‘ar-ı bustān-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 120*). [*‘ar‘ar-ı bustān-ı vahdet,]*

ārāvis: *Zinet, süs.*

1. Gözini āfitābuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ārāvis anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*ārāvis,]*

ard: *Art, geri, arka.*

1. Anuñ ardınca İsrāfil geldi
Biraz tayrān idüp ol dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*ardınca, -ınca*]
2. Bu eşkale tahayyürdeyken ol mäh
Görindi qasruñ ardından be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*ardından, -ı, -n, -da*]
3. Perī-ruh perde ardında müşevveş
Gözi pür-āb u gönli tolu āteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*ardında, -ı, -n, -da*]
4. K’ecel kılmışdur ardınca şitābı
Yola gir gel ço bu düşvār rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*ardınca, -ınca*]
5. İdindi perde bir ‘ālî dirahtı
Hiçāb ardında ol serv-i bahārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*ardında, -ı, -(n)da*]
6. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı gür
Hālāyık yiler ardınca öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*ardınca, -ınca*]

ardına düs: *Bir kimseyi tākîp etmek, peşinden veya yolundan gïtmek, arkasına düşmek.*

1. Ger irkek ger dişi ger hāşş u ger ‘ām
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29*). [*ardına düş, -di, -ler*]

ardınca: *Ardı sıra.*

1. Kodı cânına Mecnûn-ı hastenüñ dağ
Gözi **ardınca** kaldı iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [*ardınca,]*
2. Yilüp her birisi **ardınca** gitdi
Aradılar çi ger küh u yabāni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [*ardınca,]*
3. Vuñuş **ardınca** hem-çün şîr-i merdān
Bir āyine dağı irişdi kārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*ardınca,]*
4. İderler ‘aybuñı **ardınca** tekrār
Dili ta‘n itmede her āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [*ardınca,]*

ardında: *Art, arka, arkasında.*

1. Kamu çün dāne-i nār idi yek-sān
Hicāl-ı sırr-ı cān **ardında** pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 140*). [*ardında,]*
2. Egerçi perde **ardındaydı** mestür
Velî hüsni-yle şehr içre oldı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19*). [*ardındaydı, -ydı*]

arhun arhun çek: *Ağır ağır çekmek.*

1. Çü Çaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhun arhun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [*arhun arhun çek, -di, -ler*]

‘arı kıl: *Mukaddes eylemek.*

1. Katı şa‘b oldı günden güne kārı
Özinden cezbe-i ğam kıldı ‘arı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 4*). [*‘arı kıl, -dı*]

‘arı vü ud: *Haya ve edep.*

1. Çıkar āhı odı çarh-i berīne
Çeker yād itmeyüp ‘arı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [*‘arı vü ud, -ı*]

‘arı yile git: *Utanmadan eser kalmamak.*

1. İl içre hālümüz uş şuña yitdi
K’ucuñdan ‘arımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 20*). [*‘arı yile git, -di*]

‘arif: *Ārif, bilge kişi.*

1. Gice gündüz maķāmı rükn-i mihrāb
Çeküp **‘arıflere** beher fevāyid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [*‘arıflere, -ler, -e*]

arın: *Temizlenmek, kurtulmak.*

1. Arınmaz göñlümün pend-ile pāsı
Ki yumag-ıla gitmez yüz qarası (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [*arınmaz, -maz*]

'arız: Yanak.

1. Kudretünden **'arız** u haddinde meh-peykerlerün
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [**'arız,**]
2. Kaçan kim **'arızı** verdine bağıdı
Vücûdi mülkini 'ışk odı yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [**'arızı,** -ı]

'arız-ı pāk: Güzel yanak.

1. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi **'arız-ı pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [**'arız-ı pāk,**]

'ars: Gökyüzü.

1. İçine almış ol çetr âsumâni
Çekilmiş **'arşa** toğrı sâye-bâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [**'arşa,** -a]
2. Şu denlü aldı çığıdı ol pâdişâhi
K'uruldı **'arş** üzere bâriğâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [**'arş,**]
3. Gözin yumup veda' eylese **'arşa**
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [**'arşa,** -a]
4. Müzeyyen olmışıdi âsumânlar
Kılardı **'arşdan** nezzâre cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98*). [**'arşdan,** -dan]
5. K'ol iki gevher idi çün sitâre
İki güşına **'arşuñ** güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [**'arşuñ,** -uñ]

'arş evle: Arş komşu etmek; Arş kadar yüceltmek.

1. Hem irdi emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl âña 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [**'arş evle,** -di]

'arşa-ı cîn: Çin meydanı.

1. Şahârî buldı hem-çün **'arşa-ı Cîn**
Şaçınuñ nâfesinden büy-ı müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [**'arşa-ı cîn,**]

'arşa-ı hāk: Dünya meydanı.

1. Gözinden çığıdı ol dem **'arşa-ı hāk**
Pes itdi kaçd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87*). [**'arşa-ı hāk,**]

'arşa-ı hāk it: Toprak parçası olmak.

1. At ayağından itdi 'arşa-ı hāk
Dilirân mâteminden yaqasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 75*). [**'arşa-ı hāk it,** -di]

'arş-ı dergâh: Gökteki saray.

1. Şeh-i encüm-sipâh u **'arş-ı dergâh**
Kamer-efser cevân-baht âsumân-câh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 35*). [**'arş-ı dergâh,**]

'arş-ı kudsi: Mukaddes gökyüzü.

1. Aña kim hizmet ide **'arş-ı kudsî**
Huzûrında olur bî-şâdî kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*'arş-ı kudsî,]*

'arş-ı mu'azzam: *Büyük arş.*

1. Nice vaşf idelüm ol pâdişâhı
K'ola **'arş-ı mu'azzam** bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 2*). [*'arş-ı mu'azzam,]*

'arş-ı serîf: *Ulu gökyüzü.*

1. 'Arş-ı serîf bulmazdı bu kadar şeref
Mî'râc gicesi yüzine başmasaň kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*'arş-ı serîf,]*

'arş-ı vâlâ: *Yüce arş.*

1. Şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bâlâ
Ayağmuň gubârı **'arş-ı vâlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [*'arş-ı vâlâ,]*

'arş-pervâz: *Arşa uçan, yükselen.*

1. Eyâ sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz
Hümâ-yı cilvegâhı **'arş-pervâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 8*). [*'arş-pervâz,]*

art: *Artmak, çoğalmak.*

1. Baña pend eyleme kim bârum **artar**
Sen epsem didüğünce zârum **artar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*artar, -ar]*
2. Baña pend eyleme kim bârum **artar**
Sen epsem didüğünce zârum **artar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*artar, -ar]*
3. Füzûn olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ğamum mânendi **artar** vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*artar, -ar]*
4. Ki derdi **artup** eksildi şafâsı
Yüzünün revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [*artup, -up]*

artuk: *Artuk, bundan sonra.*

1. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra'd **artuk** zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*artuk,]*
2. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yâd
Ki **artuk** kaçmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [*artuk,]*
3. Kim **artuk** diyebilürse anı hem
Bu işde tütalum ehl ü müselleme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [*artuk,]*
4. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Çomaya **artuk** yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [*artuk,]*
5. Yiyüp içmeyem **artuk** tutmayam cām
Refîkûñ olmayınca ol dil-ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*artuk,]*
6. Özüñi vü bizi incitme **artuk**
Vü ger nî Tañrı haķķı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [*artuk,]*
7. Kazandıklarımı kıla taşarruf
Bilürsen hüd şoñumda senden **artuk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*artuk,]*
8. Esen kal kim beni görmezsin **artuk**
Esen kal sen ki ben raħtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [*artuk,]*

9. İřitdigüñden **artuğ** bi-mecālüm
Ĥayālũñle başaram sìneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*artuğ,]*
10. K'ide ĥarādan ol la'li cüdā tā
Yoğ-idi bundan **artuğ** 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*artuğ,]*
11. Eger **artuğ** gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda ĥufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [*artuğ,]*
12. Kimesne **artuğın** itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [*artuğın, -ın]*

artur: Arttırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

1. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ **arturmağa** tālīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*arturmağa, -mağ, -a]*
2. Göñül virişdi çün Ĥays-ile Leylî
Müdām **arturdi** birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [*arturdi, -dı]*
3. Gelüp didi ki bulmadum nişanın
şanem işidüp **arturdi** fiğanın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46*). [*arturdi, -dı]*
4. Bu ĥāle **arturur** bülbül nevāsın
Gülün ruřsārına 'aşık-durur bāđ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*arturur, -ur]*
5. şıyup yıl bergini **arturdi** derdüm
şutuldi cān göğünñ āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*arturdi,]*

'arūs: Süslenmiř gelin.

1. 'Arūsā beñzer ol ĥař-i cihān-tāb
Ki ĥaddinden hüveydādur sefid-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*'arūsā, -a]*
2. Dönüp didi **'arūsūñ** atasına
K'elā iy řeh-süvār-ı rüze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*'arūsūñ, -uñ]*
3. Ebā-'an-ced ĥazīnemde ne kim var
Bu **'arus-içün** fedā kılaydum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [*'arus-içün, -içün]*
4. 'Arūs atasınuñ gitdi mecāli
Cidāl eyleyecek ĥaladı ĥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109*). [*'arūs,]*
5. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
Ĥamer oldı **'arūs** u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [*'arūs,]*
6. Ki dökilmez tolu meydür derüñ
'Arūs oldı řabādan āb-ı mevvāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). [*'arūs,]*
7. Memātum 'iddür ĥurbān-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tábütum **'arūsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33*). [*'arūsın, -ın]*

'arūs-ı cāme ĥ'āb-ı fikrlerdür: Fikir elbisesi yatađının örtüsü.

1. şu gevherler ki cümle bikrlerdür
'Arūs-ı cāme **ĥ'āb-ı fikrlerdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 136*). [*'arūs-ı cāme ĥ'āb-ı fikrlerdür,]*

'arūs-ı cān: Can gelini.

1. Kefinün naşı vādilerde yek-ser
'Arūs-ı cānadur mīr'āt-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 18*). [*'arūs-ı cān, -a, -dur]*

'arūs-ı çarĥ-ı didār: Güzel yüzlü alemin gelini.

1. Kamu ğavġā cihāndan ref ‘ olmış
‘Ayān kılmış **‘arūs-ı çarḫ-ı dīdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 13*). [*‘arūs-ı çarḫ-ı dīdār,]*

‘arūs-ı dīn-i islām: *İslam dininin güneşi.*

1. İrişür mülk-i maḫşūdına derḫāl
‘Arūs-ı dīn-i İslām için iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20*). [*‘arūs-ı dīn-i islām,]*

‘arūs-ı feth-i dīdār: *Güzellik fethinin gelini.*

1. Direfşi ayınuñ āyīnesinden
‘Arūs-ı feth-i dīdārı mu‘ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 50*). [*‘arūs-ı feth-i dīdār, -ı]*

‘arūs-ı gülşen: *Gül bahçesinin gelini.*

1. ‘Abīr-efşān-ı ca‘d-ı müşğ-büyān
‘Arūs-ı gülşeni pūr-zīnet iden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 13*). [*‘arūs-ı gülşen, -ı]*

‘arūs-ı gülşen: *Gül bahçesinin gelini II gül; sevgili.*

1. ‘Arūs-ı gülşenüñ ḫaddinde çün ‘āc
Şan olmuş berfden peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). [*‘arūs-ı gülşen, -üñ]*

‘arūs-ı kūh: *Dağ gelini.*

1. Ḥabāb itdi kefin yir yir ḫabarık
‘Arūs-ı kūh için ḫübān-ı ra‘nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41*). [*‘arūs-ı kūh,]*

‘arūs-ı meşrık: *Doğunun gelini.*

1. Niḫāb-ı zūlf-i şebde kıldı yek-sān
‘Arūs-ı meşrıkı rüyını pinḫān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*‘arūs-ı meşrık, -ı]*

‘arūs-ı mübārek: *Mübarek düğün.*

1. Naşīb eyledi ise Ḥaḫ tebārek
Yakında ola bu **‘arūs-ı mübārek** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*‘arūs-ı mübārek,]*

‘arūs-ı nazm: *Şiir gelini. || Şiir.*

1. ‘Arūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Kı çün irdi tamāma kār-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*‘arūs-ı nazm, -a]*
2. ‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı
Rüsüm-ı ‘ışḫ senden tāze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72*). [*‘arūs-ı nazm, -a]*

‘arūs-ı nev: *Yeni gelin.*

1. Şan oldı hulle-i cennet tenine
'Arūs-ı nev gibi oldı ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*'arūs-ı nev,]*

'arūs-ı yemm: *Denizin köpüğü.*

1. 'Arūs-ı yemm ruḥında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdûñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*'arūs-ı yemm,]*

arz: *Yeryüzü.*

1. Ki aḳdan fark idemezler qarayı
Seçebilmezler **arz-ile** semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [*arz-ile, -ile]*

'arz eyle: *Sunmak, göstermek.*

1. Yanaram Ṭür-ı Mūsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-ṭal'at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*'arz eyle, -mez, -se]*
2. Ki aña 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yaḳar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [*'arz eyle, -señ]*
3. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ḳo efsûmı vü **'arz eyle** fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [*'arz eyle,]*
4. Başına geldüğinden soñra 'aḳlı
Bize ḥüccetle **'arz eyle** bu naḳlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*'arz eyle,]*
5. Mübârizler ki 'arz eyler mehâbet
Ḳopar nâ-merdlar üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [*'arz eyle, -r]*
6. Var içinde anuñ bir ṭurfe abdâl
Yüz urmuş ḥâke 'arz eyler Ḥaḳḳa ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [*'arz eyle, -r]*

'arz it: *Arz etmek, sunmak.*

1. Çehresi kuḥl-i Şifâhâne dönüp ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger 'arz idesin ğürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [*'arz it, -e, -sin]*
2. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [*'arz it, -en]*
3. Zebânı söylemez kim diye râzın
Ġücü yitmez ki 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*'arz it, -e]*
4. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân itdi vücüdını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). [*'arz it, -me, -ge]*
5. Öñinde cümle 'arz itdi ser-â-ser
Bırâḳdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [*'arz it, -di]*
6. Biri nâz-ile ḥâlin 'arz iderdı
Birinüñ 'aḳlını ḥayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*'arz it, -er, -di]*
7. Eger 'arz itseler ḥavvâ-yı 'aynı
Saçı büyüne almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). [*'arz it, -se, -ler]*
8. Kirişmeyle aralık yirde sâḳı
İder bezm ehline 'arz anda şâḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*'arz it, -er]*
9. Ki 'arz itmeyesin kimseye ḥâlî
Sarây-ı zevküñ ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [*'arz it, -me, -ye, -sin]*
10. Ki ḥâlin 'arz ide ma'sûka 'âşık
Ḥudâvendâ müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [*'arz it, -e]*
11. Aña 'arz itdi iḻfâ'yıla ḥâlî
Didi kim ḥadden aşdı intizârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [*'arz it, -di]*
12. Anı şahn-ı gülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laṭîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [*'arz it,]*

‘arz kıl: Göstermek, teşhir etmek.

1. Kılardı ‘arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şi‘r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [‘arz kıl, -ar, -dı]

‘arz u semâ: Yer ve gök.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
‘Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [‘arz u semâ, -da]

‘arz: Sunmak.

1. Murâdın ‘arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini Hağdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [‘arza,]

‘arza kıl: Sunmak, takdim etmek.

1. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihâni
Şu yüzden ‘arza kıldı dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [‘arza kıl, -dı]

‘arz-ı hâcât: İstekleri bildirmek.

1. Şehirlerde münâcât eyler idi
Hudâya ‘arz-ı hâcât eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [‘arz-ı hâcât,]

‘arz-ı maksûd: Maksatlarını sunma.

1. Hâlâyık der-peyince nitelim rûd
Yüz urup hâke iderdiler ‘arz-ı maksûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*). [‘arz-ı maksûd,]

‘arz-ı ruhsâr it: Güzelliğini göstermek.

1. Kamerdür hâle içinde hüveydâ
Niğâbın açup itdi ‘arz-ı ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157*). [‘arz-ı ruhsâr it, -di]

ârzü: Arzu, istek.

1. Bu dağı arzûdan öldi âhir
Cihân her rüz-ı nev nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [arzûdan, -dan]
2. Şaru giymeklüğü idindi pîşe
Çün ola ârzüsü hâne vü kü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [ârzüsü, -s, -ı]
3. Yüzi Mısrınuñ üstinde iki Nîl
Komadı ârzü gönlinde şâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [ârzü,]
4. İrişdi şehir-i Bağdâda tolu dehr
Ki düşdi ârzü âhir Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [ârzü,]
5. İşinde ‘ammisi vü ol giriftâr
Fırâk u ârzûdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [ârzûdan, -dan]
6. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26*). [ârzüsü, -sı]

ārzū it: Arzu etmek; istek duymak, istemek.

1. Dili kim ārzū ideydi kütü
Çü nân yir idi tār-ı ‘ankebüti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65). [ārzū it, -e, -ydi]

ārzūmend: Arzulu, hevesli, istekli.

1. Cemâlin görmegeyüm **ārzūmend**
Selîm āgâh oldı ki ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10). [ārzūmend,]

ārzū-vı vaşl-ı mecnûn: Mecnun'a kavuşma arzusu.

1. Meger kim **ārzū-yı vaşl-ı Mecnûn**
Heves virdi be-gâyet aña bir gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53). [ārzū-yı vaşl-ı mecnûn,]

as: Asmak, bir yere tutturmak.

1. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3). [aşup,]
2. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
Felek sakfına bir **top aşdı** zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [aşdı, -dı]

as: Aşmak, geçmek.

1. Aña ‘arz itdi ihfâ’yıla hâli
Didi kim hâdden **aşdı** intizârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41). [aşdı, -dı]

‘aşâ: Uzun çomak, el değneği.

1. Gösterür bir haţaba luţfila olsañ nâzır
Mu‘cize Mûsî **‘aşâsı** gibi şâhâ o haţab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28). [‘aşâsı, -sı]
2. Eger varise Mûsinün **‘aşâsı**
Muţî’yidi saña dehr ejdehâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81). [‘aşâsı, -sı]
3. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Tırur Mûsâ **‘aşâsıyla** çü hâcîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72). [‘aşâsıyla, -sı, -(y)la]
4. ‘Aşâsı tîre beñzer kâmeti yây
Hâbişü’ş-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25). [‘aşâsı, -sı]
5. Eline bir **‘aşâ** aldı vü sürdi
Tutup dilber harîminün yolını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6). [‘aşâ,]
6. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kaķup kūr-âne ol derde **‘aşâyı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11). [‘aşâyı, -(y)ı]
7. ‘Aşâ kaçıcısı anuñ leng hingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2). [‘aşâ,]
8. Elüñde var **‘aşâ** mânend-i Mûsâ
Ol arada biraz gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64). [‘aşâ,]
9. İdinürdi **‘aşâ** şâh-ı küvezni
Acıķduğınca ol miskîne naķçir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118). [‘aşâ,]

asa gel: Aşivermek II aşmak.

1. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cüş itdi deryâ-yı ta‘aşşuķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18). [aşâ gel, -di]

asağa: Aşağı, aşağı taraf.

1. Temāşā kıılmağa ol çār tākı
Aşağadan bakardı çarh tākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38). [aşağadan, -dan]
2. İdüp dāmān-ı çākını tolu hāk
Başından asağa koyardı çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30). [aşağa,]
3. Aşağa almış uci āsumānı
Yaratmış seng-i miñnetden Hāk anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33). [aşağa,]
4. Atından asağa geldi şitābān
Revān āhū-şifat sayyāda anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54). [aşağa,]

āsān: Kolay, zahmetsiz.

1. Velî düşmedi āsān baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127). [āsān,]
2. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ān
Ölüm yegdür vücümile hem āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50). [āsān,]
3. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun hayātum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57). [āsāndur, -dur]
4. K'özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp bundan bu ahlāk-ı bedī'i (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30). [āsān,]
5. Kāmu müşkilleri idermiş āsān
Başından gidüben Ğaflet şarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104). [āsān,]
6. Helākı táb'uñ olur tiz ü āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22). [āsān,]
7. Kemānum süstdür kıılmaz velî kār
Baña āsān idi fetḥ-i Ğazîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79). [āsān,]
8. Ki rāyuñ birledür her müşkil āsān
Nedür bu 'ālemüñ Ğālî Ğāber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2). [āsān,]
9. Giceler eyle dil nūrından izhār
Hem ol zulmetde efsün-ile āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69). [āsān,]

āsān ol: Kolaylaşmak, kolay olmak.

1. Şitābı ko Ğāķıķat bil ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28). [āsān ol, -ur]

āsār: 1. Eserler. 2. Belirtiler, izler, alametler.

1. MaĞabbet mührinüñ āsārı için
Nübüvvet mührinüñ envārı için (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73). [āsārı, -ı]
2. Ğehī Leylînüñ āsārın okurdı
Görüp her kişi andan bu vefāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10). [āsārın, -ın]

āsār-ı ecel: Ölüm belirtileri.

1. Ki āsār-ı ecel zāhir yüzinde
Velikün bildügi deñlü yine hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88). [āsār-ı ecel,]

āsār-ı 'ışk: Aşkın izleri.

1. Çünkü berķ urdı derūnumdan benüm envār-ı 'ışk
Bātınında oldu her şeyüñ 'ayān āsār-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2). [āsār-ı 'ışk,]

āsār-ı memāt: Ölümün izleri.

1. Gidermez andan āşār-ı memāti
Vücüd gördi ki itdi şihhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*āşār-ı memāt, -ı*]

‘aşā-yı musā: *Hz. Musa'nın âsâsı.*

1. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur bu (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [*‘aşā-yı mūsā, -dur*]
2. ‘Aşā-yı Musāsın iy hāme-i gūyā
Ki senden cümle mu‘cizdür hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7*). [*‘aşā-yı musā, -sın*]

āsāvis: *Rahat, huzur, sükûnet.*

1. Ğamın çekmişler idi vāfir anuñ
Cihān āsāyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83*). [*āsāyişini, -in, -i*]

‘ases: *Gece bekçisi.*

1. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
‘Aseden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*‘asesden, -den*]

asfer: *Sarı, sarımsı.*

1. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [*aşfer,]*

ashāb: *Dost.*

1. Anuñ ālî vü aşhābı haķiyçün
Ķamu etbā‘ ü aħbābı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*aşhābı, -ı*]
2. Didi aşhābına k’iy ehl-i divān
Günāhi neydi ol dünki cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [*aşhābına, -ı, -na*]

ashāb-ı niyāzuñ: *İhtiyaç sahipleri.*

1. Nişān-ı nāmesi her ser-firāzuñ
Zebāni virdi aşhāb-ı niyāzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [*aşhāb-ı niyāzuñ, -uñ*]

‘āsī: *İsyān eden, isyankar.*

1. Anda kim deryā-yı ‘afvüñ mevc ura ğarķ olur
Ķatresinde cümle ‘āşiden gelen cürm ü vebāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*‘āşiden, -den*]
2. ‘Aşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Ķurān içinde Ħaķ buyurupdur niçe ħasem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [*‘aşilerine, -ler, -i, -ne*]
3. Egerçi ümmetüñdür cümle ‘āşī
Ķiyāmetde şefi‘ ol vir halāşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [*‘āşī,]*

‘āsī ol: *Karşı gelmek, asi olmak.*

1. Bulur âdem ne deñlü olsa ‘âşî
Senüñ luţfuñ şefî’inden ħalâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [‘âşî ol, -sa]
2. K’olara ‘âşî olduñ itmeyüp bâk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [‘âşî ol, -duñ]

‘âşık: *Aşık, seven kişi.*

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur ‘âşıklarî biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14*). [‘âşıklarî, -lar, -ı]
2. Olur ‘âşıklarî biñden ziyâde
Muħaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [‘âşıklarî, -lar, -ı]
3. Ne ħöd ‘âşıklıġuñ cânında bârî
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [‘âşıklıġuñ, -lı, -ġuñ]
4. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine ‘âşık düşdi nâġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [‘âşık,]
5. Kici yaşlulara olmaya lâyıġ
K’ola böyle ħarâbâtî vü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [‘âşık,]
6. Eliflü na’llu ‘âşık gibi zâr
Nıġündür kâmeti vü târî bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [‘âşık,]
7. Kî mihrinden anuñ ‘âlemde her sū
İrişdi maġzına şad ‘âşıkuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [‘âşıkuñ, -un]
8. Cihân ‘âşıklarınuñ ercümendi
Zamân şâdıklarınuñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5*). [‘âşıklarınuñ, -lar, -ı, -nuñ]
9. Hakîkat bu-durur ‘ışık içre lâyıġ
K’öninde yârnuñ cân vire ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [‘âşık,]
10. Cihân ‘âşıklarınuñ ser-firâzı
Uran bizümle lâf-ı ‘ışık-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19*). [‘âşıklarınuñ, -lar, -ı, -nuñ]
11. Tapuñdan almazam cebr-ile düġter
Esirgedümse bu ‘âşık cevâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [‘âşık,]
12. Sıyup ‘ahdi virürler düşmene kâm
Diker ‘âşık nihâl-i mive bâġa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [‘âşık,]
13. Bilimezem ki ‘âşıkven ya ma’sûk
Dil odından vücüdüm ħâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [‘âşıkven, -ven]
14. Vişâlün ni‘metinden bî-naşibüm
Esîr ü ‘âşık u şürîde-ġâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [‘âşık,]
15. Bu ġâle arturur bülbül nevâsın
ġülüñ ruhsârına ‘âşık-durur bâġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33*). [‘âşık-durur, --durur]
16. Kî ‘âşık fitne kıoya meşrebinde
Ola bir ħarf kim ‘ayb u ħatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [‘âşık,]
17. K’işümde olmayam şermende ya’nî
Bilürven ol dahı ‘âşık-durur pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [‘âşık-durur, --durur]
18. Siyâh itdi ġözün çün çeşm-i âhū
Çok itmekden demini ‘âşıkuñ nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [‘âşıkuñ, -un]
19. Kî ġâlin ‘arz ide ma’sûka ‘âşık
ġudâvendâ müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [‘âşık,]
20. Kî ‘âşık bula vaşl-ı yâre dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [‘âşık,]
21. Kî Baġdâduñ ulularından iy yâr
Var idi bir yigit ‘âşık tabî’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [‘âşık,]
22. Ruġı rengin idi vü ġâlî hindü
ġözi fettân ü kaşî ‘âşıkâ ‘âġk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [‘âşıkâ, -a]
23. İnen eglenmez ol ‘âşıkda zîrâ
Var idi ‘ammisinüñ bir kıızı ġüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [‘âşıkda, -da]
24. ġöñülden ‘ışkı ġayrın şavmış idi
Biri birine key ‘âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [‘âşıklar, -lar]
25. ġadem baş râh-ı iġlîm-i şafâya
Riyâlu ‘ışık-ıla ‘âşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [‘âşık,]

26. Çü ‘**âşık** hâneyi itmişsin ferâmûş
Meger düd-ı dili ben sîne-süzüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38). [‘âşık,]
27. Firişteyle mukârin oldı yâ hür
Olur ol ‘**âşıkun** ferhunde-hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99). [‘âşıkun, -un]
28. Velikin dide-i pâkiyle baqdı
Ki ‘**âşık** pâk-bâz olmasa her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35). [‘âşık,]
29. Degüldür ‘ışk şevvât u hevâdur
Hevâyî olsa ‘**âşıkda** harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41). [‘âşıkda, -da]
30. Qalur ‘**âşıkda** nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy ‘ışk işinden vâlih ü deng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58). [‘âşıkda, -da]
31. Velikin ‘**âşık** olanlara hõşdur
Bu resme sözlere yoqdur nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86). [‘âşık,]

‘âşık ol: Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.

1. Ne hâlise ol iki yâr-ı şadıq
Sevişüp birbirine oldı ‘âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26). [‘âşık ol, -dı]
2. Çü bunlar birbirine ‘âşık oldı
Bu kavluñ biri lâ-büd şadıq oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37). [‘âşık ol, -dı]
3. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfik
Sevişüp birbirine ola ‘âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40). [‘âşık ol, -a]
4. Eger elden geleydi ‘âşık olmak
Reh-i ‘ışk içre böyle şadıq olmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7). [‘âşık ol, -mak]
5. Cemâline tuş oldı dide-i şâh
Dil ü cândan olup Leylîye ‘âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7). [‘âşık ol, -up]

‘âşikâne: ‘âşığa yaraşır şekilde | kendinden geçmiş bir şekilde.

1. Gönülden dir idi kim bu nişâne
Elifler dâğlardur ‘**âşikâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62). [‘âşikâne,]
2. Gider ol haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılardı ‘**âşikâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 31). [‘âşikâne,]

‘âşikâne: Konusu aşk olan şiirler.

1. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zibâ gâzeldür ‘**âşikâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2). [‘âşikâne,]
2. Oqurlardı gâzeller ‘**âşikâne**
Yoğ-idi gâmdan anlarda nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5). [‘âşikâne,]

‘âşikâr: Far. s. Gizli olmayan, belli, meydanda olan.

1. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dür
Baña renc-i dilüñdür ‘**âşikâra** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163). [‘âşikâra, -a]
2. Görinmez **âşikâre** vü nihâni
Şerâr-ı dilden özge hem zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53). [âşikâre,]
3. Ki bir âh idebile **âşikâre**
Çekerdı câmı gizlü gûşşadan derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38). [âşikâre,]
4. Cümel üslûbî üzre **âşikâre**
Pes añlaya k’olur târih-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94). [âşikâre,]
5. Kaçan-kim baqdı ol sîmin-‘izârâ
Tebessüm kıldı lâ’li **âşikâra** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328). [âşikâra,]
6. Diledi k’ide fi’lin **âşikâra**
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4). [âşikârâ,]
7. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihâni
Dem-â-dem ağlar oldı **âşikâra** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27). [âşikârâ,]

8. Cihānda andan oldı **āşikārā**
Meger kim geçdi bir gün hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [*āşikārā,]*

‘aşık-ı dîdâr-ı leylî: *Leyla'nın suretine aşık.*

1. Ki ol āşüfte-hâl u bî-tesellî
Olupdur **‘aşık-ı dîdâr-ı Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 56*). [*‘aşık-ı dîdâr-ı leylî,]*

‘aşık-ı pāk: *Saf aşık.*

1. Cihānuñ ğuşşama şatan sürürin
Mülevveş-dehr içinde **‘aşık-ı pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11*). [*‘aşık-ı pāk,]*
2. K’aña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki **‘aşık-ı pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [*‘aşık-ı pāk,]*

‘aşık-ı zār: *Ağlayan, inleyen âşik.*

1. Şanasın ol cebeldür **‘aşık-ı zār**
Ki pür dūd itmiş anı sāye-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [*‘aşık-ı zār,]*
2. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hūr
Suñür ü noqtadan çün **‘aşık-ı zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*‘aşık-ı zār,]*
3. Çü bildi söylemez ol **‘aşık-ı zār**
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*‘aşık-ı zār,]*
4. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı ‘ışkum
Saña kim olsa yüz biñ **‘aşık-ı zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [*‘aşık-ı zār,]*

‘aşıklık: *Âşik olma, aşka tutulma durumu, ozanlık.*

1. Nedür **‘aşıklık** u ma‘şük kimdür
Benüm gönlüme uran oğ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [*‘aşıklık,]*
2. Hâberdâr idi **‘aşıklık** ğamından
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [*‘aşıklık,]*
3. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü **‘aşıklık** anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [*‘aşıklık,]*

‘aşıklık it: *Aşik olmak, aşıklık göstermek.*

1. Ki şıdk-ı cânile ‘aşıklık itdi
Senüñ ‘ışküñla terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66*). [*‘aşıklık it, -di]*

asıl: *Asılmak, aşağı doğru boşlukta sallanmak.*

1. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu‘anber zülfi mişl-i ‘anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45*). [*asılmış, -miş]*
2. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tā günden güne bî-çäre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [*asılmış, -miş]*

āsinā: *Bildik, tanıdık, dost.*

1. Çi ger mähî gibi bî-dest ü pâyam
Cihān deryâlarına **āsināyam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4*). [*āsināyam, -yam]*
2. Dilemez ol perî-ruhdan cüdâlık
Anası birle kılmaz **āsinâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332*). [*āsinâlık, -lık]*

3. Bularuñ tuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehm ider ne **âşinâsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20*). [*âşinâsın, -sın*]
4. Atasına meger bir **âşinâsı**
Didi her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [*âşinâsı, -sı*]
5. Gözüme **âşinâ** görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [*âşinâ,]*
6. Baña bu ‘ışkdan dîrler cüdâ ol
Varup ‘aql-ile yâr u **âşinâ** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [*âşinâ,]*
7. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb **âşinâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
8. Ki kânde bulsalar sen gam-şinâsı
Helâk ideler iy cân **âşinâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [*âşinâsı, -sı*]
9. Yimedi seg dağı gör **âşinâyı**
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*âşinâyı, -yı*]
10. Göre düşdi gözi bir **âşinâyı**
Çağırup yanına anı didi k’iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
11. Kâni ol bendeñe dildârlıklar
Kâni ol döstluk yâ **âşinâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [*âşinâlık, -lık*]
12. Özinden yâd kılan **âşinâyı**
Kimünle döşenürsin pister-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
13. Degüldür kimsenüñ hiç **âşinâsı**
Şınıkdur rüzgârüñ ‘ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [*âşinâsı, -sı*]
14. İderler ‘aybuñı arduñca tekrâr
Dili ta’n itmede her **âşinâñuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [*âşinâñuñ, -nuñ*]
15. Ne şehsin sen niceşi bendeyüm ben
Baña dîrsen senünle **âşinâyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [*âşinâyum, -yum*]
16. Didi kim **âşinâlıkdur** murâdum
Çarışmağdur size nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81*). [*âşinâlıkdur, -dur*]

âşinâ kıl: Tanıdık, bildik eylemek.

1. Kılam ben cânım içinde anı yâd
Dilümi hâtrıñla **âşinâ kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71*). [*âşinâ kıl,]*
2. Özümü kendüligümden cüdâ kıl
Ki ya’nî ‘ışkuñile **âşinâ kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [*âşinâ kıl,]*

âşinâlık kıl: Tanıdık olmak II ahbablık etmek.

1. Ğamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58*). [*âşinâlık kıl, -a, -lum*]

âşinâ-rü: Tanıdık yüz.

1. Dağı bigâne kalb u **âşinâ-rü**
Bugün hûbân-ı ‘âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [*âşinâ-rü,]*
2. ‘Adûv ü ecnebîdür **âşinâ-rü**
Cihândan gec ki miñnethânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [*âşinâ-rü,]*

âsitân: Eşik, huzur, makam.

1. Âsitânuñda gedâdur ‘âlemün mün’imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*). [*âsitânuñda, -uñ, -da*]
2. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârî
Çün irdi bu garîb ol **âsitâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*âsitâne,]*
3. Koma hiç **âsitâne** der gibi ser
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [*âsitâne,]*

āsītān: *Kapı, eşik. II padişahın eşiği.*

1. İşigün derbānlarının biri sultān-ı ‘Arab
Āsītānuñ kullarınıñ biri hākān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*āsītānuñ, -uñ*]
2. Gelüp Hızr āsītānuñda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*āsītānuñda, -uñ, -da*]

āsītān-: (*Sevgili'nin*) *kapı eşiği, dergahı.*

1. İle hācetgeh anuñ āsītānı
Du‘ā miftāh-ı aqvāl-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [*āsītānı, -ı*]

āsītān-ı leylî: *Leyla'nın eşiği.*

1. Götürüp āsītān-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 47*). [*āsītān-ı leylî, -den*]

āsītān-ı şāh: *Padişahın eşiği.*

1. K'ideler āsītān-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir kâşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*āsītān-ı şāh, -a*]

āsivāb: *Su değirmeni.*

1. Gice gündüz döner bî-āb çālāk
Bu resme kim görüpdür āsivābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [*āsivābı, -ı*]
2. Ki çün halk itdi Hāk bu āsivābı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [*āsivābı, -ı*]

āsivāb-ı cüst-i gerdān: *Hızlı dönen su değirmeni.*

1. Gider şahrāda çün deryāda keşti
Revān çün āsivāb-ı cüst-i gerdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17*). [*āsivāb-ı cüst-i gerdān,]*

āsivān: *Yuva, kuş yuvası.*

1. Şaçından āsivān iden tuyūra
Ġidā viren teninden mār u mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*āsivān,]*
2. Gehī kerkes kanadı āsivānı
Cebel şehliğine buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*āsivānı, -ı*]
3. Yağası hicr ilinde çāk olmuş
Şaçından āsivān iden tuyūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*āsivān,]*

āsivān: *Yuva, ev.*

1. Eyā şeh-bāz-ı Kā‘be āsivāne
Şehinşāh-ı Medīne āstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [*āsivāne, -e*]
2. Yahūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigün yapmışdı yir yir āsivāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*āsivāna, -a*]

3. Başında perçem-i ‘anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı ‘ışkuñ **āşiyānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*āşiyānı, -ı*]
4. Ža‘if u haste vü ebter niçesin
Kimûñ menzilgehîdür **āşiyānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [*āşiyānuñ, -uñ*]
5. Kenār-ı yârda vir **āşiyānı**
Be-ħakķ-ı nāle-i ‘uşşāk-ı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*āşiyānı, -ı*]
6. İdindiler maķām u **āşiyāne**
Gelürdi ħalk anda gāh u bî-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*āşiyāne, -e*]
7. Ko zindān kûşesin şahrā-nişin ol
Bu ħākī **āşiyāndan** hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [*āşiyāndan, -dan*]

āşiyān: Yuva II Gönül kuşunun yuvası.

1. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül **āşiyānım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [*āşiyānım, -ım*]

aşkar: Al renkli (at).

1. Şeh-i merdān özi **aşkar** semendi
Meh-i devrān yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69*). [*aşkar,]*

aşl: Astıl || Soy.

1. Geçürür ‘ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem **aşl** u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [*aşl,]*
2. Ħayālün naķşıdır bu cism-ı bīmār
İkidür heykel ü bir **aşl**-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [*aşl]*

aşl: Astıl, kök, temel.

1. Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
İñen işüm yok **aşl** u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [*aşl,]*
2. Uran bu kışşanuñ **aşlına** bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*aşlına, -ı, -na*]
3. Bahāsın bulıcağuz bir kumāşı
HemİN satmaķdur **aşlı** olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*aşlı, -ı*]
4. Egerçi **aşldandur** ser-bülend ol
Velİ şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [*aşldandur, -dan, -dur*]
5. Meger maķşüduñ **aşlın** idevüz red
Yazarken nāmeye bu dāsıtānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*aşlın, -ın*]
6. Ki ne bahrı bilür **aşlın** ne ħakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [*aşlın, -ın*]
7. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydüñ **aşlını** ger bu giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [*aşlını, -ı, -(n)ı*]
8. Beni kıl derdiñüñ **aşlından** āgāh
Ki ‘ışķ işini çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*aşlından, -ın, -dan*]
9. Kej olur kej baķan göz baña mutlak
Egerçi kāmētümdür **aşlda** kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [*aşlda, -da*]
10. Görelüm bir ki maķşüda nedür **aşl**
Meger bir vaķt irtüp faşl-ı ħazān zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*aşl,]*
11. İşün **aşlındanuz** biz cümle gāfil
Nazar kıl k’ol nigār-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [*aşlındanuz, -ın, -dan, -uz*]
12. Olan bu kışşanuñ **aşlına** rāvî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [*aşlına, -ı, -na*]
13. Tükenmez bu nikātuñ bāb u faşlı
İşidüñ bir nedür maķşüduñ **aşlı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*aşlı,]*

14. Varmış gördi tedbirinüñ **aşlı**
Şarup bir gün qaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2*). [*aşlı,]*

aşl u neseb: *Soy sop.*

1. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî qadr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [*aşl u neseb, -den]*

asla: *Asla, hiç bir zaman.*

1. Berât-ı merg alur tığından a‘dâ
Ki ‘âlemdede dağı turmaya **aşlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [*aşlâ,]*
2. Kıl **aşla** buyruğından çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [*aşla,]*
3. Yüzüne bakmazam şermümden **aşlâ**
Baña el virmedi iy mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [*aşlâ,]*
4. Gidüp gayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz **aşlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*aşlâ,]*
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez **aşlâ**
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [*aşlâ,]*

aşlan: *Aslan.*

1. Kağı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ **aşlanları** bağrında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [*aşlanları, -lar, -ı]*
2. Anuñ hakkında **aşlanum** didi Hâk
Şecâ‘at anda hatm olmuşdı mutlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [*aşlanum, -um]*
3. Ne küha kim anuñ ħinki başar süm
İder ol yörenüñ **aşlanların** güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*aşlanların, -lar, -ı, -n]*
4. Başına rânını bâlîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına **aşlan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*aşlan,]*
5. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol **aşlan** kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [*aşlan,]*
6. Ki olmaz rişteden **aşlâna** efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [*aşlâna, -a]*

aşl-ı mahzen: *Hazine kaynağı.*

1. Bilen bu gencüñ aşl-ı mahzenini
Bulan bu dürr-i ħâşuñ ma‘denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [*aşl-ı mahzen, -i, -ni]*

āsmān: *Far. Gökyüzü, sema.*

1. Hüküm kılsañ **āsmān** gibi zemîn devvâr ola
Çarĥa ger emr eyleseñ şābit ola ġabrâ mişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [*āsmān,]*

‘aşr: *Yüzyıl, devir, zaman.*

1. Ki olmuşdur bu **‘aşruñ** pâdişāhı
Cemî‘ ‘âlemüñ püşt ü penāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [*‘aşruñ, -(u)ñ]*
2. K’aña ben kim bu **‘aşruñ** mihteriyem
Mişāl-i mihr kızgün müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*‘aşruñ, -(u)ñ]*

3. Bile ne ‘aşrda irdi temāme
Nebīnūñ hicretinden tuta sālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90*). [*‘aşrda, -da*]

assı: Fayda, yarar.

1. Kabûl itmezse gönülün ir eger giç
Benüm sözümden **aşşı** yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [*aşşı,]*
2. Sen eyle ‘afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden **aşşıñ** ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [*aşşıñ, -ñ*]
3. Ölümünden şoñra qalmaz **aşşı** dârü
Qarâbeti tıyup anuñ hürüşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*aşşı,]*
4. Ne **assı** şoñra şaçmaqdan aña âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*assı,]*

aşşı kıl: Yarar sağlamamak.

1. Benem çün beste-i zencîr-i takdîr
İşüme aşşı kılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40*). [*aşşı kıl, -maz*]

âstân: Eşik, dergah.

1. Eyâ şeh-bâz-ı Kâ‘be âşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne **âstâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 4*). [*âstâne, -e*]

âstîn: Yen, elbisenin kolu.

1. Ya pîç-â-pîç olmuş ef‘îdür bu
Benefşeyle pür olmuş **âstindür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19*). [*âstindür, -dür*]

âsüb: Kavga, kargaşalık, gürültü.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü **âşüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [*âşüb,]*

âsüde: Rahat, huzurlu.

1. Rüm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü ‘Acem
Sâye-i hükümündedir **âsüde** şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*âsüde,]*
2. Biraz **âsüde** düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirâhtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [*âsüde,]*
3. Kenâr-ı yârda **âsüdesin** sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*âsüdesin, -sin*]
4. Tenüm **âsüde** vü cānum olur şād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*âsüde,]*
5. Başı bārından **âsüdeydi** düşi
Çü dirlik pâ-bürehne ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*âsüdeydi, -ydi*]
6. Hayālün birlödür **âsüde** cānum
Biri birinden ol iki nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*âsüde,]*

âsüde düs: Huzura, rahata ermek.

1. Şafâlar sürdi anuñ ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi şoñbetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*âsüde düs, -di*]

2. Biraz āsūde düşdi şöhetinden
Selīm anı çü gördi böyle ‘uryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44*). [*āsūde düş, -di*]

āsūde ol: Mutlu olmak.

1. Ki ola rencden āsūde cānum
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24*). [*āsūde ol, -a*]

āsūde-dil: Gönlü rahat aşık.

1. K’ola āsūde-dil bir dem ol abdāl
Ben inen muhterem tıtarıdum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [*āsūde-dil,]*

āsüfte: Dağılmış, perişan.

1. Çü Leyliden cüdā düşdi ol abdāl
Kaṭı āsüfte oldı vü diğēr-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*āsüfte,]*
2. Ten-i ‘uryānı ğarḳ-ı ḳulzüm-i ḥūn
Belā āsüftesi ya‘nī ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [*āsüftesi, -s, -i*]
3. Pür oldı eşk-i ḥūn-ile çeşmi
Olup meşşāta āsüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51*). [*āsüfte,]*
4. Hevā āsüftesi ya‘nī ki Mecnûn
Çün işitdi ḥaber kim ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*āsüftesi, -si*]
5. Varurak eyledi āsüftelik kār
Kemend-i hicre oldı giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25*). [*āsüftelik,]*
6. Cihānı tıtdı günden güne nāmı
Ḳamu āsüftelik oldı tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*āsüftelik,]*
7. K’ire āsüftelik olur ḥaḳāret
Çü sensin ḳişver-i ‘aḳl içre bī-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*āsüftelik,]*

āsüfte: Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, meftun.

1. Ol āsüfte bu yārānuñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [*āsüfte,]*
2. Ḥayālī şehvetiden idi ma‘şūm
Çü Zeyd āsüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [*āsüftedür, -dür*]

āsüfte ol: Perişan olmak.

1. Söneydi ḳaşr-ı gerdūnuñ çerāğı
Hevānuñ oldı āsüfte dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48*). [*āsüfte ol, -dı*]
2. Olup āsüfte sevdā-yı ruḥından
Ḳararı gitdi rüy-i ferruḥından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 23*). [*āsüfte ol, -up*]

āsüfte-hāl: Hali perişan olan.

1. Derd-i Ḥamdīye ölümünden özge tımār olmaya
Zirā ol āsüfte-hāl olmış-durur bī-mār-ı ‘ışḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*āsüfte-hāl,]*
2. Ki ol āsüfte-hāl u bī-tesellī
Olupdur ‘aşıḳ-ı didār-ı Leylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [*āsüfte-hāl,]*
3. Ki bu āsüfte-hāl ü bī-ser-encām
Ġamından bir nigāruñ gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [*āsüfte-hāl,]*
4. Ki ol āsüfte-hāl ü bī-tesellī
Hilāle döndi bī ebrū-yı Leylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [*āsüfte-hāl,]*

āşüfte-vi sevdâ-perest: *Sevdaya tutkun perişan.*

1. Yahüd aşüfte-yi sevdâ-perestüm
Emir-i kişver-i 'ışk-ı helâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 4*). [*āşüfte-yi sevdâ-perest, -üm*]

āsumân: *Gökyüzü.*

1. Āsumân tek iy yaşum gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-ıhırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*āsumân,]*
2. Çerâğ-ı meh ki yanar **āsumānda**
Ne ruğân ne fetile vardur aında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19*). [*āsumānda, -da*]
3. Gidüp ol yeryüzinin pādîşâhı
İrürdi **āsumân** farkına rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [*āsumân,]*
4. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci **āsumâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120*). [*āsumâne, -e*]
5. Müzeyyen olmuşıdi **āsumânlar**
Kılardı 'arşdan nezzâre cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 97*). [*āsumânlar, -lar, -*]
6. Açılmış kapuları **āsumānuñ**
Şaçılur rahmeti halka Hudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15*). [*āsumānuñ, -uñ*]
7. Şerî'at **āsumānı** evcine bedr
Güzün ü pārsâ vü 'āliyyü'l-ıqadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*āsumānı, -ı*]
8. Tutup 'adli zemîn ü **āsumānı**
Pür itsün tıgı âvâzı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [*āsumānı, -ı*]
9. Süvâr oldukça ol şîr-i zamāna
Atı na'li od atar **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [*āsumāna, -a*]
10. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı âhı **āsumānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44*). [*āsumānı, -ı*]
11. Toķındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş **āsumâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [*āsumâne, -e*]
12. Yahüd girdāba düşüp fülk-i meh-tâb
Bırakdı **āsumân** bahrine kullâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*āsumân,]*
13. Aşağa almış ucu **āsumānı**
Yaratmış seng-i miñnetden Haķ anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33*). [*āsumānı, -ı*]
14. Belâ vü rencden mänenend-i nâlem
İrişür **āsumāna** âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66*). [*āsumāna, -a*]
15. İden dūd-ı dilinden **āsumānı**
Gehî jengârı gâhî āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11*). [*āsumānı, -ı*]
16. Yağar berf **āsumāndan** hem-çü kâfûr
İder hallâçlık güyâ ki Manşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*āsumāndan, -dan*]
17. Cihānuñ sakfı adı **āsumāndur**
İçinde anuñ bir eski sâye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67*). [*āsumāndur, -dur*]
18. İçine almış ol çetr **āsumānı**
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [*āsumānı, -ı*]
19. Başından ayağına sinesi çâk
Zeminden **āsumānı** itmez idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20*). [*āsumānı, -ı*]
20. Düzüldi hem iki cânıbden alay
İrişdi **āsumāna** nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4*). [*āsumāna, -a*]
21. Şu deñlü kıldılar âh u fiğânı
Ki pür dūd eylediler **āsumānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [*āsumānı, -ı*]
22. Giriftâr ola ağına be-nâgâh
Şaçup şayyâd hâle **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*āsumāna, -a*]
23. Pür idi berfden eţraf-ı 'âlem
Dökilür **āsumāndan** berf çün 'âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [*āsumāndan, -dan*]
24. Tütünden çarhı kılmış **āsumānı**
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*). [*āsumānı, -ı*]
25. Güzellik **āsumānınuñ** mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna ol yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42*). [*āsumānınuñ, -ı, -n, -uñ*]
26. Gök itmiş gördi dūdi **āsumānı**
Özi bir turfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*āsumānı, -ı*]

27. Şalupdur pertevini **āsumāna**
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*). [*āsumāna, -a*]
28. Fülân menzilde naḥlistān u tenhâ
İrişmiş her nihâli **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [*āsumāna, -a*]
29. Ki maḥv ola kevâkib **āsumāndan**
Yaḥūd ol giderür ‘ışkum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [*āsumāndan, -dan*]
30. Çıkarı berç-i âhî **āsumâne**
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*āsumâne, -e*]
31. Ki iy ḥüsn **āsumânina** sitâre
İraḳdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*āsumânina, -ina*]
32. Çıkar âhuñ şadâsı **āsumāna**
Bugün k’irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*). [*āsumāna, -a*]
33. Gün andan şerm iderken **āsumānda**
Tutuldı ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*āsumānda, -da*]
34. Qamu çâk itdiler ğamdan girîbân
Girîv-i nâle çıkdı **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [*āsumāna, -a*]
35. Açılmış câ-be-câ şad çeşm-i rüşen
İrürmiş **āsumâne** külesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [*āsumâne, -e*]

āsumân-câh: *Ey makamı gök kadar yüksek olan.*

1. Şeh-i encüm-sipâh u ‘arş-ı dergâh
Qamer-efser cevân-baht **āsumân-câh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*). [*āsumân-câh,]*

āsumânî: *Gök rengi. II. Mavi.*

1. İden dūd-ı dilinden āsumāni
Gehî jengârî gâhî **āsumāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12*). [*āsumāni,]*
2. Cebîni yâri işiginde nakḳâş
İden dūd-ı dilinden **āsumāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21*). [*āsumāni,]*
3. Gehî jengârî gâhî **āsumânî**
Maḥabbet deştinüñ şaḥib-ḳarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22*). [*āsumânî,]*

āsvâb-ı ‘âlem: *Felek deĝirmeni.*

1. Sen daḥı ‘âlemde bir ḳânûn idersin ‘âkıbet
Çarḥ-ı ḳaddum gerdişiyile āsvâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*āsvâb-ı ‘âlem, -i*]

atar: *Atmak, fırlatmak.*

1. Suvâr oldukça ol şîr-i zamāna
Atı na’li od **atar** āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [*atar, -ar*]
2. Reg-i tenden ki deşte **atılur** ḳan
Olur kîn çarḥına ḳavs-ı ḳuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [*atılur, -il, -ur*]
3. Yabāna **atduñ** u döydüñ aña hem
Bu ḳuṭnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*atduñ, -duñ*]
4. Atar senden **atamazsın** sen anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*atamazsın, -a, -maz, -sın*]
5. Kesüp **atdı** saçın her mâh-peyker
Gözinden aḳıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*atdı, -dı*]

at: *Atmak II bırakmak.*

1. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*atar, -ar*]

at: (ok) atmak, fırlatmak.

1. Atar her sū şanasın penbe hallāc
Göze her rişte-i hürşid-i şāfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6). [atar, -ar]
2. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngir
Ki urdı kelbin **atup** kurd için tır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32). [atup, -up]

at: At, binek hayvanı.

1. Cān gözi ahvālinüñ şihhatine hāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuhlını buyurdı sebeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16). [atuñ, -uñ]
2. Atuñ ayagı tozin her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19). [atuñ, -uñ]
3. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş **atuñ** na'line
Çekdiler tamgā mehüñ altına k'oldı müttehem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25). [atuñ, -uñ]
4. Çün altıncı fezāya çıkdı Ahmed
Atı na'line sürdi Müşteri had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142). [atı, -ı]
5. Kılıcı Zü'l-fekār u kendü Haydar
Atı Düldül següsi mār-ı şaf-der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68). [atı, -ı]
6. Süvār oldukca ol şir-i zamāna
Atı na'li od atar ašumāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84). [atı, -ı]
7. Atı na'linden almış mäh-ı nev-tāb
Göge anuñ-çün oldı halka-ı bāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87). [atı, -ı]
8. Atınuñ şavletine döymeyüp hāk
Yakasın eylemiş vādilerün çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91). [atınuñ, -ı, -nuñ]
9. Olıma çarh **atınuñ** hem-rikābı
Tutuşdurur kılıcı āfıtābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93). [atınuñ, -ı, -nuñ]
10. İrişe tıgı ucı bir süvāre
İder **atıyla** anı dört pāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76). [atıyla, -ıyla]
11. İki biñ yidek **atı** vardı tāzı
K'iderdi her biri berç-ile bāzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175). [atı, -ı]
12. At ayagında döymeyüp cefāya
Zemīn gökler gibi ağdı hevāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73). [at,]
13. At ayagından itdi 'arşa-ı hāk
Dilirān mātēminden yakasın çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 75). [at,]
14. Şu kim **atına** kendüyi ināne
Anı bir demde ilter ol cihāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71). [atına, -ın, -a]
15. Çıkarup **at** ayagından şerāre
Kažā ol gün od urdı kār-zāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59). [at,]
16. Çü zaħm irüre tıgı bir süvāre
İder **atıyla** ikisin dört pāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94). [atıyla, -ıyla]
17. Kala meydān-ı ğamda hınk-ı nāmum
Düşe çün 'ār **atından** ehl-i ğayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77). [atından, -ı, -n, -dan]
18. Kılārven itlerine tu'me şāhuñ
Şalup **atuñ** ayagına vebālin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87). [atuñ, -uñ]
19. Atından ašağa geldi şitābān
Revān āhū-şifat şayyāda anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54). [atından, -ı, -n, -dan]
20. Atından sıçradı ta'cıl-ile şāh
Ayağına düşüp 'özrile derhāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40). [atından, -ı, -n, -dan]

ata: Baba.

1. Bir oğlan k'ola bed-hū iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kās (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216). [atası, -sı]
2. Hāzine kapusın açup **atası**
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303). [atası, -sı]

3. Çü ferzend ola bed-h^wāh u hevā-senc
Belādūr **ataya** vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*ataya, -y, -a*]
4. Atası mektebe itdi havāle
Dem-â-dem Kays dahı t̄alib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 2*). [*atası, -sı*]
5. Turup ol gice çün şem[‘] ol dilārā
Atası hizmetine vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*atası, -sı*]
6. Çün işitdi **atasından** bu naqlı
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [*atasından, -sı, -n, -dan*]
7. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi h̄ān
Meger Kays **atası** olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [*atası, -sı*]
8. Pes ol efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınıñ öniñde kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 54*). [*atasınıñ, -sınun*]
9. Atası bildi kim olmış harāb ol
H̄um-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*atası, -sı*]
10. Şitāb-ile **atası** tırdı bī-bāk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*atası, -sı*]
11. Atası niçe k’ururdu ğāzabdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*atası, -sı*]
12. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına niğārūñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 44*). [*atasına, -sı, -na*]
13. Ata olmayan ādem bir niçe gāh
Degildür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*ata,*]
14. Atañdur t̄ut ki şāhib-ıqadr u fāzil
Saña fazlından atañuñ ne h̄āşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*atañdur, -ñ, -dur*]
15. Atañdur t̄ut ki şāhib-ıqadr u fāzil
Saña fazlından **atañuñ** ne h̄āşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*atañuñ, -nuñ*]
16. Bir oğlanuñ k’ayağına bata h̄ār
İder zaħmı **atası** cāmına kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32*). [*atası, -sı*]
17. Atasına meger bir āşināsı
Didi her neyse anuñ mācerāsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [*atasına, -sı, -n, -a*]
18. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*atasına, -sı, -n, -a*]
19. Çü terk itdi **atayı** vü anayı
Varup evc-i cebelde t̄utdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [*atayı, -y, -ı*]
20. Cihān içinde oldum nā-ħalef ben
Ki kıldum **ata** nāmūsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [*ata,*]
21. Ata kim t̄utmağā olmaya her bār
Seg-i küyından özge dilberuñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [*ata,*]
22. Atası cehd ü h̄ileyle revānı
Götürdi evlerine ol cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [*atası, -sı*]
23. Ki ya‘ni **atasına** ol ciger-ħ^wāh
Koyup tağı vü rāğı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [*atasına, -sı, -na*]
24. Başından **atası** kazıtdı müyin
Gül-ābile yudı hem dāye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [*atası, -sı*]
25. Çün **atasıyla** geldi evlerine
Bulışdı h̄ışm u kavm ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [*atasıyla, -sı, -yla*]
26. Varup didiler **atasına** yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [*atasına, -sı, -na*]
27. Dönüp didi ‘arūsüñ **atasına**
K’elā iy şeh-süvār-ı rüze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*atasına, -sı, -na*]
28. Atası görüp anuñ h̄ālını hem
H̄açālet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [*atası, -sı*]
29. Meger Mecnūnuñ **atası** diger-gün
Varup ol pīre bir gün ağladı h̄ün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [*atası, -sı*]
30. Sebebsüz gāh h̄andān gāh giryān
Atası kaldı anuñ işinden hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [*atası, -sı*]
31. Atası tutmuş-idi ol yaña gūş
Bu sözleri işidüp oldı h̄āmūş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [*atası, -sı*]
32. Atasından diletli ol h̄abibi
K’olaydı h̄aste cāmıñuñ t̄abibi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [*atasından, -sı, -n, -dan*]

33. Çok eyledi **atam** cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [*atam, -+m*]
34. Atası ‘Âmirîler üzredür hân
Bu ‘ışk evcinden oldı şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7*). [*atası, -sı*]
35. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler arada bu nifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 23*). [*atamla, -mla*]
36. ‘Arûs **atasımuñ** gitti mecâli
Cidâl eyleyecek kalmadı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109*). [*atasımuñ, -sınun*]
37. K’olan bu kavmden râzî vü hoşnûd
Nigârınuñ **atası** geldi gam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [*atası, -sı*]
38. K’odı gayrılara tâcı vü tahtı
Tuyup Leylînuñ **atası** bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [*atası, -sı*]
39. Niteki **ata** oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*ata,]*
40. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmid **atası** vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*atası, -sı*]
41. Atası zâlim itmîşdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22*). [*atası, -sı*]
42. Görüp anı **atası** kıldı ser-pîç
Varup âheste yânına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*atası, -sı*]
43. Nedür bilmezven iy şeh lik nâmuñ
Ne fehmi itsün **ata** nâmmı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23*). [*ata,]*
44. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven gülâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [*atamsın, -m, -sın*]
45. Atası düşdi gamdan ıztırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58*). [*atası, -sı*]
46. Eliyle koydu gamdan başına hâk
Dönüp **atasına** virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5*). [*atasına, -sı, -na*]
47. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerden **atasıyla** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [*atasıyla, -sı, -yla*]
48. Bugünden pes saña kıldum vedâ’ı
İşi bitdi **atañuñ** zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*atañuñ, -nuñ*]
49. Atası gördi k’olmuş derd-mend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*atası, -sı*]
50. K’olara ‘âşi olduñ itmeyüp bâk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*). [*atañdan, -ñ, -dan*]
51. Atası kabrine ‘azm itdi hâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*atası, -sı*]
52. K’odı Mecnûn fîgân tıblını nâ-kâm
Atası dahmesi üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [*atası, -sı*]
53. Bulmadı **atasından** nişâni
Gehî başına koydu kabri hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36*). [*atasından, -sı, -n, -dan*]
54. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben **atasuzluğ** bilmezdim iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [*atasuzluğ, -suz, -luğ, -ı*]
55. Saña Leyliden özge yok midur kes
Ne **atayı** añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [*atayı, -y, -ı*]
56. Hevâdâr-ı heves Mecnûn-ı gam-gîn
Tutardı ger **atası** mâtemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [*atası, -sı*]
57. Ata tehdîdi bir cânıbden iy yâr
Yine hem bir yañadan ta’n-ı ‘udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*ata,]*
58. Benüm **atam** idi güyâ ki öldi
Güline çeşmümün gam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [*atam, -m*]
59. Kesi bî-keslerün âhir Hüdâdur
Atasuzluğdan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173*). [*atasuzluğdan, -suz, -lık, -dan*]
60. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [*atañ, -ñ*]
61. Eve varup anası düşdi bimâr
Çeküp zağmet **atası** gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [*atası, -sı*]
62. Atân gibi gamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [*atân, -ñ*]

63. Yıkıldı eyle kim seng üzre şîşe
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [*atasını, -sı, -nı*]
64. Ki **atası** Selâm urmuşdı nâmin
 Tarîk-i 'ışk içinde cüst ü çälâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [*atası, -sı*]
65. Ne kılduñ **ata** mı ana mı çanı
 Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*ata, -mı*]
66. Didî ol haste kim ben hâk-ı bed-rüz
 Senüñ **atañvan** âhî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [*ata -ñ*]

'atâ: *Bağışlama, af, ihsan.*

1. İy vücüdî mücid-i cüd u **'atâ** lutf u kerem
 Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ hulûk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*'atâ,]*
2. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cânuma bir nūr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). [*'atâ,]*
3. 'Aṭâñi cürmüme her dem şefî' it
 Bu serkeş nefsümi baña muṭî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*'atâñi, -ñi*]
4. Kılardı nezr ü kurbân u **'atâlar**
 İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [*'atâlar, -lar*]

'atâ eyle: *Bağışlamak.*

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
 Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [*'atâ eyle, -dü, -gü, -n, -ce*]

'atâ kıl: *İhsan etmek, bağışlama.*

1. Elüme kıl 'atâ miftâh-ı maṣṣūd
 Ki açıla yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). [*'atâ kıl,]*
2. 'Aṭâ kıl 'ışk 'aynından baña nūr
 Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [*'atâ kıl,]*
3. Sürürüm hirmenine urdı âteş
 'Aṭâ kılmuşdı Ḥaḫ bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). [*'atâ kıl, -mı, -dı*]

'atâlar eyle: *Bağışlamak.*

1. Ḥaṭâ kılduğ biz eyle sen 'atâlar
 Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*'atâlar eyle, -lar*]

atalık: *Babalık.*

1. İçinden **atalık** mihri idüp cüş
 Tahayyür kıldı anı deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29*). [*atalık,]*

atdan düşmişe dön: *Zor bir durumda kalma.*

1. Beni ya'nî ki irürdüñ murâda
 Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [*atdan düşmişe dön, -dü, -m-düm-miş, -e*]

âteş: *Ateş II gönül ateşi.*

1. Düşeli mihrüñ hevâsına yağıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhrik **âteş-imiş** nâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8). [âteş-imiş, -imiş]
2. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Fırâkı **âteşi** yandurdu dehri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8). [âteşi, -i]
3. Müjesi tığına kim tâb virmiş
Ruḥnuñ **âteşinden** âb virmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14). [âteşinden, -i, -n, -den]
4. Ki ya'ni meş'al-i dehrüñ çerâğı
Söyünüp kaldı **âteşsüz** ocağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4). [âteşsüz, -süz]
5. Ne **âteşden-durur** sineñde süzuñ
Neden böyle kararadı baht u rüzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97). [âteşden-durur, -den, -durur]
6. Diri tutmağ-ıçün halk-ı cihânı
Şan **âteş** idi âb-ı zindegânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104). [âteş,]
7. Ol **âteşde** bişüp envâ' tayyâr
Kebâb-ı bağ gehi ki mürğ-i per-dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111). [âteşde, -de]
8. Bu faşl içinde ol ḥübân mesrûr
Degüllerdi yanından **âteşüñ** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106). [âteşüñ, -ün]
9. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u göñli tolu **âteş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82). [âteş,]
10. Yine 'ışk **âteşi** virdi ḥarâret
Dili mülkin yine ğam kıldı ğâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9). [âteşi, -i]
11. Yanupdur özge **âteşden** çerâğı
İdüp âḥir vişâlıñden ferâğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104). [âteşden, -den]
12. Görinür **âteşin** dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16). [âteşin, -in]
13. Soñ uci eyledüñ benden ferâğat
Ġarîb olanuñ âḥi **âteşinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147). [âteşinden, -i, -n, -den]
14. Fırâkum **âteşinde** süz nâküm
Nedür ḥâlüñ benüm iy derd-mendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42). [âteşinde, -i, -n, -de]
15. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm **âteş-durur** ol câme birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53). [âteş-durur, -durur]
16. Ḥarîre vardur **âteşden** beli bîm
Tıtalum kim aña kılam nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54). [âteşden, -den]
17. Yağardı başına âḥından **âteş**
Olurdu tağda dil-teng ü nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126). [âteş,]
18. Ḥarâretde virür âb **âteşe** şerm
Deñizler bâddan girdi ḥurûşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8). [âteşe, -e]
19. Virürdi **âteşi** ol ḥâra ḥurkat
Deniler taşı yimekten tenine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68). [âteşi, -i]
20. İkisiniñ de odın sâkin itdi
Gelüp 'ışk **âteşi** yağıdı sipendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115). [âteşi, -i]
21. Olupdur rüşen âḥuñ **âteşinden**
Ġamuñdur cân u dilde yâdigârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38). [âteşinden, -i, -n, -den]
22. K'anı kâhr **âteşi** kılmadı hîzem
Eger var-ise sende 'aql u idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150). [âteşi, -i]

âtes: Ateş II azap.

1. Tıtarmış anası mihrinden **âteş**
Görüp kân u vefâdan gevherini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12). [âteş,]

âtes: Alev, od.

1. Kudretüñden 'arız u ḥaddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4). [âteş,]

2. Hālîli yakmayan **âteş** hâkiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*âteş,]*
3. Hālîle **âteş** oldıysa gülîstân
Senî görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*âteş,]*
4. Sala ger sâyesini âfîtaba
Ol **âteş** çeşmesin gârk ide âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [*âteş,]*
5. Şol **âteş** kim kılıcından virür tâb
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*âteş,]*
6. Şererden **âteş** eyleydi dıraşşân
Ki zer tâcîdi güyâ cevher efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107*). [*âteş,]*
7. Çi ger **âteş** olur pür-şu'le vü nür
Velî eyمندür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [*âteş,]*
8. Karâr itmedi **âteş** üzre çün hâr
Şabâh olunca kıldı âh u efğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*âteş,]*
9. Çi **âteş** yağdı üstine çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*âteş,]*
10. Ki **âteş** idi cânınuñ penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [*âteş,]*
11. Gözüme görünür hîzem ü **âteş**
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [*âteş,]*
12. Urursın cânıña derdinden **âteş**
İdüp her rüz 'azm-i bâğ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [*âteş,]*
13. Bişirür âb içinde her taraf battı
Günüñ tâbından **âteş** âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*âteş,]*
14. Güneşden **âteşi** kârûre-i çarhı
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [*âteşi, -i]*
15. Şovur bu **âteşin** ocağı anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*âteşin, -i, -n]*
16. Ki 'ışk **âteş** gibidür ben çü 'üdü
Geltüp 'ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*âteş,]*
17. Yiri hem Zeynebün olmışdı **âteş**
Kıladı Zeyd Zeyneb diyü feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [*âteş,]*
18. Bırağur hîrmen-i gîtiye **âteş**
Dağı her gice bu humm-ı gil-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 84*). [*âteş,]*
19. Gözi yaş göñli **âteş** birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*âteş,]*
20. Şanasın oldı tennür içre **âteş**
İşirdi lâ'lini teb-hâle-i gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*âteş,]*
21. Gehî âb içre gâhî **âteş** içre
Dökerdi acı acı dîdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*âteş,]*

âteş bırak: Gönül ocağını yakmak.

1. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 2*). [*âteş bırak, -dı]*

âteş ur: Gönle ateş yakmak. II aşk ateşi yakmak.

1. Gönüller hîrmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 2*). [*âteş ur, -dı]*

âteş ur: Servinin gönlüne ateş yakmak. Câna ateş urmak: Gönle ateş yakmak. II aşk ateşi yakmak.

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Gönüller hîrmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 12*). [*âteş ur, -dı]*

âteş ur: Ateşlemek, ateşe vermek.

1. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Ġam urdı cân-ı mehcürına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44*). [*ateş ur, -dı*]
2. Sürürüm hırmenine urdı âteş
'Atâ kılmışdı Hâk bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [*âteş ur, -dı*]

âteş-dân-ı mahrûr: *Ateş dolu mangal.*

1. Görinür oddan **âteş-dân-ı mahrûr**
Şehid-i 'ışk kabri gibi pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109*). [*âteş-dân-ı mahrûr,]*

âteş-efgen: *Ateş salan.*

1. Ki iy viren şabâ-yı 'ışka hırmen
Karârı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18*). [*âteş-efgen,]*

âteş-efrüz: *Ateş yakan.*

1. Figâni şu'lesinden **âteş-efrüz**
Bühne-pâ buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14*). [*âteş-efrüz,]*

âteş-efsân: *Ateş saçan.*

1. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hün
Cihâna âhi oldı **âteş-efsân** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [*âteş-efsân,]*

âteş-gede: *Ateşhane.*

1. Ġiriv ü zelzele âfâkı tıtdı
Kıtâl **âteş-gedesi** katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [*âteş-gedesi, -si*]

âteşgeh: *Ateş olan yer, ateş yeri.*

1. Bir **âteşgeh** gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü ruzı niçedür gör ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88*). [*âteşgeh,]*

âteşhâne: *Ateşperestlerin ibadethanesi, ateş yanan yer.*

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir **âteşhâne** oldı dehr gârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [*âteşhâne,]*
2. Şan **âteşhâne** kıldı lâlâ-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*âteşhâne,]*

âteş-i âh: *Âh ateşi.*

1. Derün-ı lâlâ gibi **âteş-i âh**
Yağardı hırmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [*âteş-i âh,]*
2. Yağar kebk âteş-i âhma şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101*). [*âteş-i âh, -ına*]

âteş-i dil: *Gönül ateşi.*

1. Pür iden âteş-i dilden cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1*). [*âteş-i dil, -den*]

āteş-i hürşid: Güneşin ateşi, sıcaklığı.

1. Yüzine çıkdı deryānuñ semekler
Dem-ā-dem āteş-i hürşidile şatt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13). [āteş-i hürşid, -ile]

āteş-i 'ışk: Aşk ateşi.

1. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş āteş-i 'ışk aña tamgā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56). [āteş-i 'ışk,]

āteş-i kîn: Kin ateşi.

1. Bahādırlar elinde tığ-i hün-în
Urur cān hirmenine āteş-i kîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48). [āteş-i kîn,]

āteş-i merg-i siyeh-baht: Kara bahtlı ecelin şiddeti.

1. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı feryād
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 73). [āteş-i merg-i siyeh-baht,]

āteş-i sek: Şüphe, kuruntu ateşi II çok fazla şüphe etme, vesveseye kapılma.

1. Yakîni harfî levhinden olup hak
Göyündürdi dilini āteş-i sek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18). [āteş-i sek,]

āteş-i süzân: Yakıcı ateş.

1. Nitekim āteş-i süzândan düd
Yine bir cānibi tutdı pür-endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8). [āteş-i süzân, -dan]
2. Deminden āteş-i süzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-'ahdüñ cefâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20). [āteş-i süzân,]

āteş-i tîz: Keskin ateş.

1. Ki zirâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim āteş-i tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30). [āteş-i tîz,]

āteşîn: Ateşten, ateşli, yakıcı.

1. Şanasın oldu iki āteşîn gül
Za'if oldu be-gâyet ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38). [āteşîn,]

āteş-nâk: Ateşli, kızgın.

1. Āhum āteş-nâk u eşküm oldu hün-bâr el-firāk
Oldı gerdünuñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8). [āteş-nâk,]

‘atık: *Eski.*

1. Karışmışdı şu resme ol **‘atıka**
Ki köhneydi cihāndan fi'l-ḥaḳıka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [*‘atıka, -a*]

atlas: *İpekli kumaş.*

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarîr ü **aṭlas** u zer-beft ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*aṭlas,]*
2. Benüm kim neyler **aṭlasdan** çulı mür
Tenüm âteş-durur ol cāme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [*aṭlasdan, -dan*]

atlas-ı zîbâ: *Güzel ipek kumaş.*

1. Kimiñüñ **aṭlas-ı zîbâ** libâsı
Kimi bulmaz libâsiçün pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85*). [*aṭlas-ı zîbâ,]*

‘ats: *Susamış.*

1. Kaçan ğam **‘aṭşınıñ** olsa zebûnı
Yaşından âb-veş içerdı ḥûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [*‘aṭşınıñ, -ı, -nuñ*]

‘aṭşân: *Susamış.*

1. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ vâdîsı **‘aṭşânına** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [*‘aṭşânına, -ı, -na*]

av: *Avlanmak.*

1. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av için eyledi kaçd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [*av,]*

āvâre: *Boş gezen, ötede beride dolaşan.*

1. Benüm **āvâre** olmama bahâne
Bizüm iḳlîmümüzdür şehr-i Bağdād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [*āvâre,]*
2. K’olup **āvâre** idem terk-i vaṭangâh
Bilerven kim geliser bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*āvâre,]*

āvâre: *Perişan, zavallı, derbeder; aşık.*

1. Dem-â-dem ‘ışkuñuñ **āvâresidür**
Nedür ḥâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*). [*āvâresidür, -si, -dür*]

āvâre düs: *Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale gelmek.*

1. Qarâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zirâ ol mehûñ idi cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 30*). [*āvâre düs, -di*]

āvāre kıl: Serseri etmek.

1. Şaçı gibi yeter āvāre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [*āvāre kıl, -sun*]

āvāre ol: Başı boş gezer olmak II perişan hale gelmek.

1. Tenin tîr-i ğam itdi pāre pāre
Olup āvāre düşdi küh-sāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 24*). [*āvāre ol, -up*]

āvāz: Ses, sada.

1. Tutup ‘adli zemîn ü āsumānı
Pür itsün tîġi **āvāzi** cihāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174*). [*āvāzi, -ı*]
2. Göñül olmışiken bu fikre dem-sāz
İşitdüm süy-ı hātîfden bir **āvāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [*āvāz,]*
3. Pes **āvāzından** anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek hayr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*āvāzından, -ı, -n, -dan*]
4. Peşimān oldı virdüġine **āvāz**
Taḥammül eyledi bir lâḥza kim tā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 2*). [*āvāz,]*
5. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şîre
İdüp ḥayvanlara bir tünd **āvāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*āvāz,]*

āvāz çek: Yüksek ve etkili ses çıkarmak.

1. Gücüm yitmez ki sunam sāġara dest
Çeküp ol lâḥza bir heybetlü āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [*āvāz çek, -üp*]
2. Ṭapuñsuz yir idür ol Yūsufuñ çāḥ
Çeküp āvāz mānend-i münādî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 19*). [*āvāz çek, -üp*]

āvāz çek: Ötmek.

1. Şanasın hindü-yi la‘lîn ḳabādur
Çeküp bülbül nihāl-i gülde āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 57*). [*āvāz çek, -üp*]

āvāz kopar: Ses çıkarmak.

1. El urdı sāġar-ı sāḳî perî-nāz
Ḳopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 4*). [*āvāz kopar, -dı*]

āvāz vir: Ses vermek, seslenmek.

1. Dem urup şubḥdan virmezsiñ āvāz
Tenüñe bālûñ olsun tîġ-ı ḳāḥir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34*). [*āvāz vir, -mez, -siñ*]
2. Gel ol bu māḥ-ı nev birle hem-āġuş
Vü ger ol perdeden virürseñ āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [*āvāz vir, -ür, -señ*]

āvāze: Ses, sada.

1. Ḳamer-ruḥ dil-rübālar çarḥa girdi
Neşāṭ **āvāzesi** gerdüne irdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*āvāzesi, -(s)i*]

2. Şalāmuñ nâleden kıl hem hürüsün
Çün **āvāzemden** ola halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*āvāzemden, -m, -den*]

āvāze vir: *Ses vermek.*

1. Virür āvāze kūs-u mergüm el-ân
Saña oldur münāsib evvel āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144*). [*āvāze vir, -ür*]

āvāze-i tabl-ı sehergāh: *Seher vakti davulunun sesi.*

1. Kanı **āvāze-i tabl-ı sehergāh**
Benüm gibi cihân içinde yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 44*). [*āvāze-i tabl-ı sehergāh,]*

āvāzı çık: *Sesi çıkmak.*

1. Neyüñ bir vech-ile āvāzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdüni yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [*āvāzı çık, -dı*]

avc: *Avuç, el içi.*

1. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi **avcna** zer alsa olur hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*avcına, -iñ, -a*]
2. Ki alsam **avcuma** sîb-i zenaḥdân
Bular bu söz içindeydi ki nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [*avcuma, -u, -ma*]

‘avdet it: *Dönmek.*

1. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāḥ Ḳaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [*‘avdet it, -di*]

‘avn: *Yardım, imdat.*

1. Ḥarāb olmış-durur Mecnûn be-ğāyet
Demidür ki idesüz **‘avn** u ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*‘avn,]*

‘avrat: *Kadın, kari, eş.*

1. Nedür derdüñ senüñ bir **‘avrat** için
Degül bir biñ daḥı olursa **‘avrat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*‘avrat,]*
2. Nedür derdüñ senüñ bir **‘avrat** için
Degül bir biñ daḥı olursa **‘avrat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [*‘avrat,]*
3. Ḥaḳîḳat belki yegdür **‘avrat** andan
Nedür **‘avrat** nişānegāh-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56*). [*‘avrat,]*
4. Ḥaḳîḳat belki yegdür **‘avrat** andan
Nedür **‘avrat** nişānegāh-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [*‘avrat,]*
5. Bilür ‘âḳıl ki kimdür **‘avrata** yâr
Vefāsızdur bilürsin ‘avratı çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [*‘avrata,]*
6. Kimesne bulmadı zenden vefāyı
Bir er kim **‘avrata** meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [*‘avrata,]*
7. Bilür ‘âḳıl ki kimdür **‘avrata** yâr
Vefāsızdur bilürsin **‘avratı** çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [*‘avratı, -ı*]

8. Çeküp itdi yaqasın päre päre
Didi ol ‘**avrata** k’iy zāl-i qattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [*‘avrata,]*

avrat: Kadın, karı, eş.

1. Anuñ kaşrından özge evde boşam
İki er olmaya bir **avrata** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [*avrata, -a]*

ay: Ay, kamer.

1. Bir barmağuña iki bölünür felekde **ay**
Köklü ağaçları yürüdürsün bilâ-kağem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [*ay,]*
2. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı **ay**
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*ay,]*
3. Ay alnı āyinesine muhaşşal
Hilâl ebrüsü düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [*ay,]*
4. Güzellendi vü bedr oldı hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [*ayuñ, -uñ]*
5. Ki ider yüzleri şermende **ayı**
Harîr ü atlas u zer-beft ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58*). [*ayı, -ı]*

ay: Ay (kadar güzel).

1. Direfşi **ayınuñ** āyinesinden
‘Arūs-ı fetḥ-i didârı mu‘ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [*ayınuñ, -ı, -nuñ]*

ay: Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

1. Felek filinüñ üstinde yıl u **ay**
Zühâl hindüsına oldur viren cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [*ay,]*
2. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu k’anlar **ay** u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*ay,]*
3. Bu resm-ile üç **ay** miqdârı bunlar
Şafâ vü ‘işret itdiler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [*ay,]*
4. Bir **aylık** yolda havlinden girivüñ
Diyeydüñ ödi şıdar nerre dîvüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*aylık, -lık]*
5. Bulara lîk fakrum var be-gāyet
İki **aydan** bertü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*aydan, -dan]*
6. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her **ay** başında iderdi ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [*ay,]*
7. Geçürürven senüñle **ay** eger yıl
Oluram hizmetüñde iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*ay,]*
8. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā bir **ay** u bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [*ay,]*

ay: Ay yüzlü güzel/sevgili.

1. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik **ay** oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [*ay,]*
2. Nişânın istedi vü şordı nâmın
Ayıtđı kim Selim-i ‘Āmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [*ayıtđı, -ıt, -dı]*
3. Ol **ayuñ** yılduzı düşdi vebāle
‘İlâc itmeklik için ol ḥabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [*ayuñ, -uñ]*

ay: İleme.

1. Eline şundi bir ayvayı fi'l-hâl
Giderdi şahdan **ây** vâyi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [ây,]

ava: Avuç içi.

1. Ki def' ide hümâr-ı nergisi tâ
Çemende âb **ayasin** çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [ayasin, -sı, -n]

avak: Ayak II Basamak.

1. Fenâyı yapma kim seyl **ayağıdur**
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hün-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [ayağıdur, -ıdur]

avak: Bir şeyin kaynağı, çıktığı yer.

1. Ecel dâmi-durur güyâ zirihler
Ki 'ömr **ayağına** taķmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [ayağına, -ı, -n, -a]

ayağı bas: Bir yere varmak.

1. Çü divân-ı Hudâ oldı tırağı
Cihâtuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [ayağı baş, -dı]

ayağına düş: Ayağına kapanmak, yalvarmak.

1. Yirinden şıçrayup vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [ayağına düş, -dı]
2. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim gel bu zencir ü tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [ayağına düş, -dı]
3. Umup Mecnûn vişâlün dilberinün
Tiz ayağına düşdi mâderinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34*). [ayağına düş, -dı]

ayağına sür: Ayağına kapanmak.

1. Yüzini peykün ayağına sürdi
Didi bâb-ı sa'âdetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8*). [ayağına sür, -dı]

ayağına yüz sür: Ayağına yüz sürmek II birinin huzurunda aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek; eşiğine yüz sürmek. Bir dilekte bulunmak için bir kişiye yalvarmaya gitmek.

1. Ayağına varup yüz sürdüğünü
Kamu andan işidüp gördüğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 39*). [ayağına yüz sür, -dü, -gi, -in-dü, -gün, -i]

avak: Ayak.

1. Şu kim yakmadı oda el ya **ayaķ**
Ne bilsün ol nedür 'âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [ayaķ,]
2. Yüzünden şemme her birisinin mihr
Meh **ayaķları** tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [ayaķları, -lar, -ı]

3. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü rāğum
Ayağ bâğı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [ayağ,]
4. Cân gözi ahvâliniñ şihhatine hâzık-ı dehr
Atuñ **ayağı** tozı kuñlıni buyurdı sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [ayağı, -ı]
5. Atuñ **ayağı** tozın her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [ayağı, -ı]
6. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ **ayağı** tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [ayağı, -ı]
7. Ğamuñdan gildedür âbuñ **ayağı**
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [ayağı, -ı]
8. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [ayağum, -um]
9. Ser-i 'arşa-durur na'liñiñ efser
Sürer **ayağıña** levh ü kalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118*). [ayağıña, -ı, -n, -a]
10. Şeh-i kişver-nişin-i mülk-i bālâ
Ayağınuñ ğubârı 'arş-ı vālâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [ayağınuñ, -ı, -n, -uñ]
11. Ayağıñ toprağıdur gözlere nür
Hağ andan eylemesün çeşümü dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125*). [ayağıñ, -uñ]
12. Kamer irüp **ayağında** kodı baş
Okıdı bî-'aded taşın ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [ayağında, -ı, -n, -da]
13. Ayağına nişâr olmasa bir cân
Şuya batsun olursa âb-ı hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [ayağına, -ı, -n, -a]
14. Çü didârma anuñ bağıdı Leylî
Ayağına şu gibi akdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [ayağına, -ı, -n, -a]
15. Meger aldı **ayağın** dest-i hayret
Ki gitdi hâfirından 'âr u ğayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [ayağın, -ın]
16. Düşüp öpdü **ayağın** hürmet-ile
Yüzine sürdü yüz biñ 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [ayağın, -ın]
17. Velî yâd itdüğinden vaşl-ı dildâr
Tiz **ayağına** pîrîñ sürdü ruşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [ayağına, -ı, -n, -a]
18. Ayağıñ toprağıdur secdegâhum
Eşiğün taşıdır püşt u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19*). [ayağıñ, -uñ]
19. Ayağıñ bir dikenden olsa efkâr
İder cânüm gözine zağmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [ayağıñ, -uñ]
20. Başından **ayağına** sinesi çäk
Zeminden âsumâni itmez idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [ayağına, -ı, -n, -a]
21. At **ayağında** döymeyüp cefâya
Zemîn gökler gibi ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [ayağında, -ı, -n, -da]
22. At **ayağından** itdi 'arşa-ı hâk
Dilirân mâteminden yağasın çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 75*). [ayağından, -ı, -n, -dan]
23. Eger file urursa hancerini
Ayağına birağurdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98*). [ayağına, -ı, -n, -a]
24. Çıkarup at **ayağından** şerâre
Kažâ ol ğün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59*). [ayağından, -ı, -n, -dan]
25. Kılarven itlerine tu'me şâhuñ
Şalup atuñ **ayağına** vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [ayağına, -ı, -n, -a]
26. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yah tahtesinden keş ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [ayağı, -ı]
27. Egilüp **ayağına** düşdi fi'l-hâl
Gözi olup ikisinüñ de hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [ayağına, -ına]
28. Derisin aña nağ' iderdi kaplan
Sürüp âhü **ayağıni** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [ayağıni, -ı, -n, -ı]
29. Ebed göstermediler kine bunlar
Ayağına sürüben yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51*). [ayağına, -ı, -n, -a]
30. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağıña den itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [ayağıña, -uñ, -da]
31. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına düşüp 'özrile derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41*). [ayağına, -ı, -n, -a]
32. Ayağına dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden şaçıldar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [ayağına, -ı, -n, -a]

33. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [*ayağına, -i, -n, -a*]
34. Ayağ üzre tırur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [*ayağ,]*
35. Ayağın dâmenüne çek çü şimşâd
Tâma' kelbin kapudan sür hâkîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*ayağın, -uñ]*

avak: *Ayak II Makam, huzur.*

1. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm idüp şalma **ayağdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*ayağdan, -dan]*

avak: *Ayak II. Kadeh.*

1. Meger sâkî katı sürdi **ayağda**
Ki mey gül-günü garğ oldı 'arağda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*ayağda, -da]*
2. İderdüm yâd **ayağdan** hıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [*ayağdan, -dan]*
3. Ol okur kıssa-i derd ü firâkı
Dehâna almadın bâde **ayağdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63*). [*ayağdan, -dan]*
4. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir **ayağ** mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [*ayağ,]*
5. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter câm-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [*ayağ,]*

avak: *(sevgilinin) ayağı.*

1. Ayağda düşdi halhâl-ı muhallel
Girân-ser kıldı câm-ı devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28*). [*ayağda, -da]*
2. N'ider halhâlî **ayağın** be-her hâl
Ki tavk-ı zülfdin var sende halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [*ayağın, -(u)ñ]*
3. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime bâlîşdür **ayağın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [*ayağın, -(u)ñ]*
4. Şan anuñ **ayağına** yağıdı hınnâ
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [*ayağına, -ıñ, -a]*

avak: *Çanak, kase.*

1. Ayaqsuz kimse iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [*ayaqsuz, -suz]*

avak bas: *Ayak basmak.*

1. Her ne iklîme ki 'azm eyleyesin devlet ile
Çalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*ayak bas, -du, -ğı]*

avak bas: *Gelmesine izin vermemek, bir yere girmesini engellemek.*

1. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayağ başdurma kim yola kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8*). [*ayak baş, -dur, -ma]*

avakdan başa: *Baştan ayağa.*

1. Kemendine bırakmış mihr ü mâhi
Ayağdan başa ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175*). [*ayağdan başa,]*

avakdan düs: *Gücünü kuvvetini kaybetmek.*

1. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki çoduñ bād gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [*ayağdan düş, -dan-
düñ]*
2. Bu vardı elden ol düşdi ayağdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [*ayağdan düş, -dan-
di]*

‘avân: *Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.*

1. Dili âyinesin şaykallamış âh
‘Ayan andan nuqûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 238*). [*‘ayân,]*
2. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes ‘ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*‘ayândur, -dur]*

a‘vân: *Belli, açık.*

1. Ki karşı çıka dâmâdına a‘yan
Ne deñlü var ise dergehde hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*a‘yan,]*
2. Qanı ol gül gibi zibâ vü ter had
‘Arab içre ne deñlü varsa a‘yan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*a‘yan,]*

‘avân eyle: *Açığa çıkartmak, görünür kılmak.*

1. ‘Ayân eyledi dil râzın şurâhı
Anuñ-çun dökdi qanın sâkî dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [*‘ayân eyle, -di]*

‘avân it: *Göstermek.*

1. Bunuñ ço sen belâ vü miñnetini
‘Ayan it halka Hakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*‘ayân it,]*

‘avân it: *Göstermek, açıklamak.*

1. Varup hem kendüden ilte selâmı
‘Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [*‘ayân it, -e]*
2. ‘Ayân it bize de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan hayyât-ı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [*‘ayân it,]*

‘avân kıl: *Görünür kılmak, teşhir etmek.*

1. Qamu gavgâ cihândan ref ‘ olmuş
‘Ayân kılmış ‘arûs-ı çarh-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 13*). [*‘ayân kıl, -miş]*

‘avân ol: *Açık ,aşikâr, gözle görünür olmak.*

1. ‘Ayān olmuşdı ol şeb hāleden māh
Nitekim devr-i hātından ruḥ-i şāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [‘ayān ol, -miş, -dı]
2. Kılıç bir başı k’ider iki pāre
Olur andan ‘ayān cüft nakāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [‘ayān ol, -ur]
3. Çünkü berķ urdı derünümudan benüm envār-ı ‘ışķ
Bātınında oldı her şeyüñ ‘ayān āşār-ı ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [‘ayān ol, -dı]

‘ayb: *Utandırılacak şey, kusur, hata.*

1. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [‘aybdan, -dan]
2. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemdede kim var
Cihān içre kani bir kime bī-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [‘aybsuz, -suz]
3. Hūdādur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum teḥassür geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [‘aybsuz, -suz]
4. Ki ‘üryanlık kişiyeye ‘ayb olur key
Didi Mecnûn qabādandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [‘ayb,]
5. İderler ‘aybuñi arduñca tekrār
Dili ta’n itmede her āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [‘aybuñi, -uñ, -ı]
6. Ki ‘āşık fitne kıoya meşrebinde
Ola bir hārf kim ‘ayb u hātır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [‘ayb,]
7. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütāh
Ne kāmette-durur gör sen de hāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24*). [‘ayb,]
8. Velikin hürde-bınlerden recādur
Ki çün ‘aybın göreler ehl-i tafzıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [‘aybın, -ın]
9. K’ide hārādan ol la’li cüdā tā
Yoğ-ıdı bundan artuķ ‘aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [‘aybı, -ı]

‘ayb-cü: *Far. Kişinin ayıbını arayan, eksiklik arayan.*

1. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü zışt-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [‘ayb-cüdur, -dur]

‘ayb-nāk: *Ayıplı, günahkar.*

1. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [‘ayb-nāk,]

āyet-i ‘innā fetahnā’: *"Biz fethettik.", Kur’ân-ı Kerîm, Fetih (48)/1.*

1. Hūdādan rāyetine hem-çü tuğrā
Yazılmış āyet-i ‘innā fetahnā’ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 48*). [āyet-i ‘innā fetahnā’,]

ayık: *Aklı başında, kendinde ve bilinçli olan.*

1. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [ayıklığa, -lı, -ğa]

āyîn: *Adet, kanun.*

1. Süleymānuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [āyîn,]

2. Saña yokdur cefâdan gayr **âyîn**
'Adû söziyle yoldan çıkdıñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*âyîn,]*
3. Yile vardı neşât **âyîni** andan
Ecel 'ayyârı maķşûdum gülîn âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*âyîni, -i]*

âyîn: Üzerinde.

1. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs **âyîn**
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*âyîn,]*

âyîn: Merasim, tören.

1. Temâm idüp leti ol cevri **âyîn**
Ėazabdan alınna bıraktı yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*âyîn,]*
2. Mücellâ oldı dehr âyîne **âyîn**
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı Ėam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*âyîn,]*

âyîne: Ayna.

1. Keremden hâtırum **âyînesin** sen
İdiver şayķal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*âyînesin, -sin]*
2. Direfşi ayımuñ **âyînesinden**
'Arûs-ı fetħ-i didârı mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [*âyînesinden, -si, -n, -den]*
3. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tâc
Yüzi **âyînesine** baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [*âyînesine, -s, -i, -n, -e]*
4. Dili **âyînesin** şayķallamış âh
'Ayân andan nuķuş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*âyînesin, -si, -n]*
5. Gelüpdî tâli'ümden baht-ı ķâbil
Murâdum **âyînesine** muķâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [*âyînesine, -si, -n, -e]*
6. Nüķuş-ı mihr ü mâh-ı 'âlem-ârâ
Ėamu ol **âyinedendür** hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [*âyinedendür, -den, -dür]*
7. Ay alnı **âyînesine** muħaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şayķal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [*âyînesine, -si, -ne]*
8. Şarâb **âyîneye** beñzedi Ėüyâ
Ki rüy-ı şâķi andan oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45*). [*âyîneye, -ye]*
9. Ki ya'nî şubh irüp Ėurşid-i enver
Cihân **âyînesin** kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32*). [*âyînesin, -si, -n]*
10. Mücellâ oldı dehr **âyîne** âyîn
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı Ėam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*âyîne,]*
11. Baña **âyîne** yiter sine dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi Ėışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*âyîne,]*
12. Urur bir nişter gibi nişâne
Dağı **âyînedin** buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [*âyînedin, -den]*
13. Ya bir başdan iki Ėöz bitdi merĖüb
İki şubh **âyînesi** buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [*âyînesi, -si]*
14. Vuğuş ardınca hem-çün şir-i merdân
Bir **âyîne** dağı irişdi ķârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [*âyîne,]*
15. K'öz **âyînesin** alıķodı yârı
NiĖârûñ Ėalka-i zülfinde o medĖuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [*âyînesin, -si, -n]*

16. K'olasın şadr-ı vahdetde kabā-püş
Visāl **āyinesinden** Hamdiyā ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [*āyinesinden, -si, -n, -den*]
17. Çemen **āyinesin** bozdı tanuklık
Kılıcı bîdüñ oldı zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*āyinesin, -si, -n*]
18. Ruḥı **āyinesinden** pāk ola gerd
Çü baqdı aña bu üstād-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [*āyinesinden, -si, -n, -den*]

āvîne: *Ayna (gönül bağlamında).*

1. Nazar kılsa saña **āvîne** hışm it
Dem-i kahrūñdan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*āvîne,]*

āvîne: *Ayna II güzel yüz, güzellik.*

1. Gile gūyā ki bir **āvîne** düşdi
Ruḥımuñ humretinden ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [*āvîne,]*

āvînedân: *Ayna mahfazası.*

1. Şürāḥî fi'l-meşel **āvînedândur**
K'îçinde mey anuñ mir'ât-ı cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [*āvînedândur, -dur*]

āvîne-i çîn: *Tunçtan mamul Çin aynası.*

1. Emîr-i Hinde virdi maşrıķî tâc
Görinüp Çînden **āvîne-i Çîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5*). [*āvîne-i çîn,]*

āvîne-i nūr: *Nur aynası.*

1. Berî ālāyîş-i şehvetden anı
Ḥaķîkat-ı 'ışşkdur **āvîne-i nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 45*). [*āvîne-i nūr,]*

āvîne-veş: *Ayna gibi.*

1. Anuñ k'irdi lebe derd ile cānı
İder **āvîne-veş** sıḥ imtiḥānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*āvîne-veş,]*

avır: *Ayırarak; ayrı, uzak.*

1. Kālupdur teng-i dil her gonce-i cîm
Dişi dürrinden **ayru** sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*ayru, -u*]
2. Çerāğ-ı vaşl-ı maḥlûbından **ayru**
Dökerdi giceler kan çeşmi her sū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 5*). [*ayru, -u*]
3. Seni **ayırdı** benden çarḥ-ı ğaddār
Niçün benden çevirürsin yüzün sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [*ayırdı, -dı*]

4. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni **ayırdı** benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [*ayırdı, -dı*]
5. Hâk **ayırsun** anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [*ayırsun, -suñ*]

ayıt: Sormak, söylemek.

1. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Hâlâş it ben ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*ayıt,]*
2. Nireden geldüñ ü kânde gidersin
Ayıtđı k'atañum ben pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*ayıtđı, -dı*]
3. Kõlna bağladı mânend-i meftûl
Ayıtđı kim bu haţđ-ı pür-maĥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51*). [*ayıtđı, -dı*]
4. Varup anuñ fiġângâhına yitseñ
Ayıtısañ kim du'âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43*). [*ayıtısañ, -sañ*]
5. Yolında neydüġin ĥâlüm beyân it
Ayıt kim Leylîyi kıldı ġamuñ ĥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [*ayıt,]*
6. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş aķıtđı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [*ayıt,]*

'avn: Göz.

1. Almaya **'aynına** bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [*'aynına, -ı, -na*]
2. Güzellik bağınıñ kaddi nihâli
Leţâfet **'aynınıñ** lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282*). [*'aynınıñ, -ı, -nuñ*]
3. Ki râĥat bulasın açıla **'aynün**
Dürîş k'itmeye seni münfa'ıl vâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74*). [*'aynün, -un*]

'avn: Çeşme.

1. 'Aţâ kıl 'ışk **'aynından** baña nür
Gözümde eyleme bu sürmeyi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [*'aynından, -ın, -dan*]
2. Şaġılup bitdi dil **'aynınıñ** âbı
Felekden düşdi mâh-ı menzil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*'aynınıñ, -ı, -nuñ*]

'avn-ı 'ışk: Aşk kaynağı.

1. Ki 'avn-ı 'ışkdan nüş itdün anı
Çeküp hem vaĥşden ceysin ġirânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [*'avn-ı 'ışk, -dan*]

ayrıl: Ayrılmak, terk etmek.

1. Çi ger **ayrıldı** lîk ol mâh-ı nevde
Dil ü cânı ġama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [*ayrıldı, -dı*]

ayru: Ayrı olmak, birbirinden uzak düşmek.

1. Nitekim Yüsufından **ayru** Ya'kûb
Dir idi ĥasret ü derd-ile her ġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8*). [*ayru,]*

ayru: *Ayrı, başka.*

1. Ne nâlesinden özge hem-demi var
Ne sâyesinden **ayru** mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [*ayru,]*
2. Senüñ la'lüñ şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden **ayru** iy serv-i dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [*ayru,]*

ayru: (*Sevgiliden*) *ayrı, uzak.*

1. Olam bir lâhza sen meh-rûdan **ayru**
Bu aralııda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*ayru,]*

ayruksı ol: *Başka türlü, farklı farklı olmak.*

1. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü Mecnûn gördi hâl ayruksı oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [*ayruksı ol, -dı]*

ayvâ: *Sonbaharın habercisi, iri, sarı ve sulu bir meyve.*

1. Eline şundi bir **ayvâyi** fi'l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [*ayvâyi, -yı]*
2. Eline çıkarup virdügin **ayvâ**
Giderür didügin bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [*ayvâ,]*

'ayvâr: *Hilekar, dolandırıcı; zeki, kurnaz.*

1. Yile vardı neşâî âyîni andan
Ecel **'ayvârı** maşşüdum gülün âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*'ayvârı, -ı]*

'ayvâr-ı dil-keş: *Gönül aldatıcı.*

1. Qalalar 'aczen mağlûb u dil-teng
Şehlerde ki bu **'ayvâr-ı dil-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [*'ayvâr-ı dil-keş,]*

az: *Far. Hırs, tamah.*

1. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızır **azmıslara** hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72*). [*azmıslara, -mış, -lar, -a]*

az: *Az, azıcık.*

1. Olur ol duhterüñ ehliyyeti **az**
K'anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [*az,]*
2. Kimesnem kalmamışdur **az** eger çok
Görürsin muntazırdur çıkağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [*az,]*
3. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki **az** olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [*az,]*

az az: *Az az, azıcık.*

1. Taleb-kâr olmadan Leyliye gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan **az az** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 42*). [*az az,]*

az az: *Az miktarda.*

1. Aña tür biz kuluñı dañı **az az**
Eger yârâ tutunduñsa yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*az az,]*

az az: *Az miktarda || Yavaş yavaş.*

1. Az az sıhhat bulup vañtı bih oldı
Mizâcı süstlikden kırtılıp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [*az az,]*
2. Belürdi şubhdan **az az** nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54*). [*az az,]*

'azâ: *Taziye (Başsağlığı dileme)töreni.*

1. 'Azâ vü giryeye urmuş o bünyâd
Bırağup guşşadan alınma yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [*'azâ,]*
2. Benüm sevgümde bir kimse **'azâya**
İre çün kabrüm üzre ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [*'azâya, -ya]*
3. 'Azâ için giyindiler qarayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [*'azâ,]*

'azâb: *Azap, sıkıntı, dert.*

1. Bırağursın **'azâb** u ıztırâba
Gehî 'ahdi şınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [*'azâb,]*
2. Ki kaçır dīvler de şöhetümnden
Esürüm gündüzin dürlü **'azâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [*'azâba, -a]*
3. Veli yokdur senün gibi **'azâbum**
Kılırsam ger gamuñdan zâr ü nâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [*'azâbum, -um]*

'azâb-ı nâr: *Ateş azabı.*

1. Getürdi halka ol şâhib-'imâme
'Azâb-ı nârdan âzâd-nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 216*). [*'azâb-ı nâr, -dan]*

âzâd: *Far. 1. Kurtulmuş, kurtulan. 2. Kayıt altında olmayan, hür. 3. Meyveden hâlî olan servi ağacı.*

1. Olur **âzâdlar** ihsâna çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116*). [*âzâdlar, -lar]*

âzâd: *Kurtulmuş, serbest.*

1. Ruñ-ı zibâsına qarşu anuñ şâd
Berî uyğudan u yimekten **âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [*âzâd,]*
2. Ki meyl itdüğiçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden **âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [*âzâd,]*
3. Kıl iy uran cihân tākına bünyâd
Beni bu ibtilâ bendinden **âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*âzâd,]*
4. Olam **âzâd** u nâm u nengden ben
Kızımı dīve virmekden bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [*âzâd,]*

5. Elinden ide mi hiç saydın **āzād**
Şalarsañ rahm idüp sayd üzre sāyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*āzād,]*
6. Tahammül eyle dehrûñ zahmetine
Dilerseñ k’olasın her ğamdan **āzād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79*). [*āzād,]*
7. Giribân-pâre vü pâlâs-püşam
Zamānuñ bendeliginden **āzād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17*). [*āzād,]*
8. Velî ‘ışkuñdayum her ğamdan **āzād**
Señün feyzünden iy ebr-i sa’âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [*āzād,]*
9. ‘İmâret miñnetinden idi **āzād**
Komişdı ħürd u ħ’âb ü ‘aql u hüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [*āzād,]*

āzād: (*Sonbahardan, ayrılıktan*) kurtulan.

1. Pes **āzād** ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i tarinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [*āzād,]*

‘azāde: *Hür, serbest.*

1. Helāk olduğına bu resme küffār
‘**Azādedür** henüz İblis-i bed-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100*). [*‘azādedür, -dür]*

āzād evle: *Kurtarmak, serbest bırakmak.*

1. Ki sen sayd olsañ u şayyād o nañçır
Bu şükraneyçün anı eyle āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33*). [*āzād eyle,]*

āzād it: *Serbest bırakmak, hürriyetini geri vermek.*

1. İdüp āzād-ı ğamdan olğıl āzād
Vü ger ni Tañrı ħaqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82*). [*āzād it, -üp]*
2. İşi bozdı vü düzdü işin anuñ
Çün āzād itdi mürğ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [*āzād it, -di]*

āzād kıl: *Serbest, özgür bırakmak.*

1. Ya şat baña yahūd **āzād kıl** var
Çü gitdi güşma bu nükte-i şāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [*āzād kıl,]*
2. Öpüp iki gözinden kıldı āzād
Çıķup çün dāmdan gitdi ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [*āzād kıl, -dı]*
3. Çıķarup bu kafesden kılam āzād
İledürsün eve ħöd çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [*āzād kıl, -am]*
4. Özünü serv tek kıl ğamdan āzād
Çemende cem‘ kı lup döstāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [*āzād kıl,]*
5. Özünü bend-i ħasretten kıl āzād
Müşerref ol iki dem ħizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120*). [*āzād kıl,]*
6. Beni bu vartadan yā Rab kıl āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [*āzād kıl,]*

āzād ol: *Serbest bırakılmak, kurtulmak.*

1. Çü ‘işyān ehlin ide şefkatün yād
Hezārān buncılāyım ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130*). [*āzād ol, -a]*
2. Ki olamazuz anuñ bendinden āzād
Bu bend ol vaķt olur bize güşāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [*āzād ol, -a, -mazuz]*
3. Ki olasın ħacetinden ħalkuñ āzād
Uyup nefse seg-i nān-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [*āzād ol, -a, -sın]*

4. Ki ğamdan ola **āzād ol** ciger-süz
Çoyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [*āzād ol, -a*]
5. O daħı bu güzergehden gönildi
Çü cān murġı oldı ten dāmından āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*āzād ol, -dı*]
6. Ki sicn-i küfrden olasın āzād
Bugün sensin Mesihâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [*āzād ol, -a, -sın*]
7. Çü zülf-i yār nâfi müşg-bârum
Bu müşkil varıadan çün olduñ āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [*āzād ol, -duñ*]
8. Ğam-ıla ğuşşadan āzād olurdı
Şorardı Leyliden aña nişānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [*āzād ol, -ur, -dı*]
9. Ki kimse bilmesün nedür saña nām
Olup minnet yükinden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*āzād ol, -up*]

āzāde: *Hür, serbest.*

1. Niçedür göreyin ben daħı dādım
Kul idinseñ ben **āzāde** cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*āzāde,*]

āzād-ı ğam: *Kederden, üzüntüden kurtulan.*

1. İdüp āzād-ı ğamdan olġıl āzād
Vü ger ni Tañrı haqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82*). [*āzād-ı ğam, -dan*]

āzād-nâme: *Kurtuluş yazısı.*

1. Getürdi halka ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan **āzād-nâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 216*). [*āzād-nâme,*]
2. Aña kim Hağ vire **āzād-nâme**
Şına bir keştinüñ çün-kim miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [*āzād-nâme,*]

‘azā-gīrān: *Matemin ağırlığı.*

1. ‘Azā-gīrān gibi eṣvāb-ı mātēm
‘Arab dilberleri yırtup yağayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34*). [*‘azā-gīrān,*]

āzār: *Hastalık. Nahoşluk. Azap içinde olma.*

1. Şeb-i bezm-i vefāda cān-firūzum
Ğarib ü bī-kes ü **āzār** u nahifüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [*āzār,*]

āzār vir: *İncitmek, zulmetmek.*

1. Hādengān hem-çü tır-i ğamze-i yār
Vücūd-ı ehl-i harbe virür āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 72*). [*āzār vir, -ür*]
2. Zebān tiġıyla bārī virme āzār
Saña çün derdümi şerħ itdüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [*āzār vir, -me*]

‘azd: *Kolun üst kısmı, destek.*

1. Neyüñ **‘azdinde** daġ-ı bī-kerāne
Virür bāzū-yı ‘aşığdan nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [*‘azdinde, -in, -de*]

āzer: Ateş.

1. Öñinde cümle ‘arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi cānına **āzer** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [*āzer,]*
2. Ki dirlik idemezler olmasa **āzer**
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [*āzer,]*
3. Hevā gülzārdan gösterdi **āzer**
Meger ol ḥüsn ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [*āzer,]*
4. Raḳībān fitnesinden bī-ḡam u bāk
Gözi pür-eşk ü göñli ṭolı **āzer** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [*āzer,]*

āzer: Ateş; aşk ateşi.

1. Ḳabāsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür **āzer** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [*āzer,]*
2. Bırakdı şerm içine lîkin **āzer**
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*āzer,]*

āzerm: Far. Haya, edep, rahm ve şefkat, vakar.

1. Hayā deryāsı vü **āzerm** kānı
Melāḥat menba‘ı vü şerm kānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*āzerm,]*
2. Gider ortalarından lā-būd **āzerm**
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*āzerm,]*
3. Velî bulmaz ḥaridār andan **āzerm**
Ferişte süretinde dīve beñzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*āzerm,]*

azın azın: Azar azar, ağır ağır.

1. Felek taḥtı şehini bende eyle
Seni ḥwār itmeden ḥırş **azın azın** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*azın azın,]*

‘aziz: Aziz; saygın; değerli.

1. O devr ulularınıñ oḡlı kıızı
İdinmişlerdi ḥwāce ol **‘azizi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*‘azizi, -i]*
2. Cihān ḥalkınıñ ol-durur **‘azizi**
K’ola şerm u ḥayā birle temizi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [*‘azizi, -i]*
3. Nazar kııl dehr olardan kime ḳaldı
Ḳamu gitdi **‘aziz** ü dīn-perestān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*‘aziz,]*
4. Ne ildendür neden buldı bu cāhı
Didiler bir **‘azizüñdür** bu ḥāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [*‘azizüñdür, -üñ, -dür]*
5. Keremden ‘izzet ü ḥürmet kılasın
‘Aziz ü muḥteremdür çünki yārum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [*‘aziz,]*

‘aziz ol: Değerli, izzetli olmak.

1. Cihān içre ‘aziz olursın iy cān
Büzürg ‘ālemiye hem-demüñ ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [*‘aziz ol, -ur, -sın]*

‘azm: Kasıt, niyet, karar.

1. Kimesneyle temâşâ ‘azmîn itme
Mey alup mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [‘azmîn,]
2. Ki kendüden yañadur toğrı ‘azmî
Bu vahşiler tağilsun diyü tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [‘azmî, -i]

‘azm eyle: *Niyet etmek, yönelmek, karar vermek.*

1. Her ne iklimi ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Kalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [‘azm eyle, -ye, -sin]
2. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün ‘azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [‘azm eyle, -di]
3. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [‘azm eyle, -düm]
4. Tûrup ‘azm eyledi Zeyd evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [‘azm eyle, -di]
5. ‘Azm eyleseñ gazâyâ kaçan iy Hâbîb-i Hâk
Götürirdi feth ü nuşret önünce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [‘azm eyle, -señ]

‘azm it: *Yönelmek, yola çıkmak, niyetlenmek.*

1. Kağı küh u deste ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirün aşlanları bağırında havfünden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [‘azm it, -se, -ñ]
2. Hudâvendâ kaçankim ‘azm idem ben
Beğâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [‘azm it, -en]
3. Şaçarağ gözlerinden eşk-i pür-hün
Yine ‘azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [‘azm it, -di]
4. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Tûrup ‘azm itdi küh-ı Necde derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [‘azm it, -di]
5. Yine ‘azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryâd u figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [‘azm it, -di]
6. Tûrup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [‘azm it, -di]
7. Atası kabrine ‘azm itdi hâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [‘azm it, -di]
8. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir mevzi‘de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8*). [‘azm it, -di]
9. Gamuñ idi yoğ-idi özge kârı
‘Âdem mülkine ‘azm itdükde ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [‘azm it, -dük, -de]

‘azm it: *Çalışmak, uğraşmak.*

1. Götürüp Ahmedi ‘azm itdi derhâl
Biraz gitti anuñla gör n' olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163*). [‘azm it, -di]

‘azm kıl: *Azmetmek, çabalamak.*

1. Kefinden ‘azm kılrsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [‘azm kıl, -sa]

‘azm kıl: *Yönelmek.*

1. Nedâmet birle tûrdı göñli gam-nâk
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [‘azm kıl, -dı]

'azm-i bāğ ü gülzār: Bağ ve bahçeye yönelmek.

1. Urursın cāniña derdinden âteş
İdüp her rüz **'azm-i bāğ ü gülzār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [*'azm-i bāğ ü gülzār,]*

'azm-i bağdād: Bağdat'a gitmek, yönelmek.

1. Götürelüm didi sizden şudā'ı
Pes idüp **'azm-i Bağdād** ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [*'azm-i bağdād,]*

'azm-i cānib-i kūh it: Dağ tarafına yönelmek.

1. Döküp bārān gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi **'azm-i cānib-i kūh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [*'azm-i cānib-i kūh it, -di]*

'azm-i cenāb-ı rāh-ı matlūb: Talep edilen değerli yolun kararlısı.

1. İdüp **'azm-i cenāb-ı rāh-ı matlūb**
Pes uçdı bir zamān ol kürsî-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 169*). [*'azm-i cenāb-ı rāh-ı matlūb,]*

'azm-i deşt kıl: Çöle yönelmek.

1. Bir iki dem anuñla mūnīs ola
Süvār oldı vü **'azm-i deşt kıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19*). [*'azm-i deşt kıl, -dı]*

'azm-i dīvāngāh-ı sübhān: Allah yolunun azimlisi.

1. Şarāb-ı şevkden ser-mest sultān
Pes itdi **'azm-i dīvāngāh-ı Sübhān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96*). [*'azm-i dīvāngāh-ı sübhān,]*

'azm-i efğāngāh-i mecnūn it: Mecnun'un inlediği mekana yönelmek.

1. Pes itdi **'azm-i efğāngāh-i Mecnūn**
Vaşiyetden meger hār-ı emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 48*). [*'azm-i efğāngāh-i mecnūn it, -di]*

'azm-i iklīm-i 'adem it: Yokluk diyarına yola çıkmak.

1. Devr-i 'adlūnde vücūdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi **'azm-i iklīm-i 'adem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [*'azm-i iklīm-i 'adem it, -di]*

'azm-ı kār-zārı kılsa: Savaşa niyetlenmek.

1. Kaçankim kılsa **'azm-ı kār-zārı**
Olur düşmenlerinüñ kārı zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 39*). [*'azm-ı kār-zārı kılsa, -ı]*

‘azm-i küh: *Dağa çıkmak, dağa gitmek.*

1. Çeküp bes yine tutdı rāh-ı kühü
Yine eyledi **‘azm-i küh** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [*‘azm-i küh,]*

‘azm-i matlûb: *Yola istekli koyulan.*

1. Çü hâtm oldı bu tertîb üzre mektûb
Alup bir kışid itdi **‘azm-i matlûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*‘azm-i matlûb,]*

‘azm-i naḥçîr: *Av hayvanı kemiği.*

1. Havâşî birle kıldı **‘azm-i naḥçîr**
Giderek irdi küh-ı Necde ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33*). [*‘azm-i naḥçîr,]*

‘azm-ı nişāngāh: *Hedefe yönelme.*

1. Kemer bağlandı vü kıldı itā‘at
Ol aradan kırup **‘azm-ı nişāngāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*‘azm-ı nişāngāh,]*

‘azm-i şehri-bî-nişānı it: *Belirsiz diyara yönelmek.*

1. K’ola ma‘mûre-i kıdsî saña cāy
İdegör ‘azm-i şehri-bî-nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 15*). [*‘azm-i şehri-bî-nişānı it, -e, -gör]*

‘azm-i seyr-i tarf-i büstān: *Bahçenin etrafında gezinmeye yönelmek.*

1. Ki hâli olmaz etrāfumdan ağıyār
Ger itsem **‘azm-i seyr-i tarf-i büstān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 63*). [*‘azm-i seyr-i tarf-i büstān,]*

‘azm-i süy-ı gür it: *Mezarlığa doğru yola çıkmak.*

1. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı gür
Ḥalāyık yiler ardınca öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 78*). [*‘azm-i süy-ı gür it, -üp]*

‘azrā’il: *Tanrı buyruğu ile insanların canını almakla görevlendirilen melek, alıcı, can alıcı.*

1. Daḥı Cibrîl ü Mikā’il ḥaḳıyçün
Hem İsrâfîl ü **‘Azrā’il** ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [*‘azrā’il,]*
2. Şu resme eyleyen pinhān özümi
Ki **‘Azrā’il** de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [*‘azrā’il,]*

āzürde düs: *İncinen.*

1. Gehî hışm-ile seng ururđı ki çŭb
Fetâ âzŭrde dŭřđı ol ten-i hŭb (*Tahayyŭr-nâme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [*âzŭrde dŭř, -di*]

B

bāb: Kapı.

1. Kemānından ki bir tîr ide per-tāb
Açar çarhuñ toköz kaçırına bir **bāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*bāb,]*
2. Hidāyet kal'ası **bābına** fettāh
Çerāğ-efrüz-i cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*bābına, -ı, -na]*
3. Nihāl-i kâmetinden bir perinüñ
O **bāba** şanma zencir-i āhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*bāba, -a]*

bāb: Bölüm, kısım.

1. Düzen cānınuñ endühden ğıdāsım
Tükenmez eyleseñ bu **bābı** biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*bābı, -ı]*
2. Tükenmez bu nikātuñ **bāb** u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*bāb,]*
3. Gümüñ şüşe gibi rengin ü merğüb
Ya cennetden-durur bu nâme bir **bāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [*bāb,]*

bāba: Baba.

1. Ana **bābā** elindedür muqarrer
Bu dünyāda 'acebdür k'iy nigū-ḥwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44*). [*bābā,]*

bāb-ı āhenin: Demir kapı.

1. İrişdi merg bāb-ı āheninden
Döküp ebr-i belā miñnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [*bāb-ı āhenin, -den]*

bāb-ı 'ināyet: Yardım kapısı.

1. Yüzüme açılan **bāb-ı 'ināyet**
Kapanı yine qaldum bî-sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25*). [*bāb-ı 'ināyet,]*

bāb-ı sa'ādet: Mutluluk kapısı.

1. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'ādetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [*bāb-ı sa'ādet, -dür]*

bac: Vergi.

1. Degül ol şeh ḥarāc u **bāca** muhtāc
Başına terk-i dünyādan qomış tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*bāca, -a]*

bacak: T. is. Kalçadan tabana daha doğrusu dize kadar olan uzuv.

1. Bacakları mişâl-i nây-ı enbân
Berinden şarkup inmiş tâ-be-dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 33*). [*bacakları, -lar, -ı*]

bād: *Olsun.*

1. Ki ola rencden âsüde cânım
İrişüp iy beşir-i merg çün **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [*bād,]*

bād: *Rüzgâr, yel.*

1. Muṭî' idi birinuñ emrine **bād**
Birisinden 'anâşır oldı âbād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*bād,]*
2. Güzer kılalı kaçırından anuñ **bād**
Süleymân-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [*bād,]*
3. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuq kaçmaya gül yelkenin **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [*bād,]*
4. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüznin âbād
Muķim oldı cebelde nitekim **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*bād,]*
5. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki kodoñ **bād** gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [*bād,]*
6. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tütüdi nitekim **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [*bād,]*
7. Havâdan **bād** olmuş berf-i rizân
Harâret mülki dünyâdan gürizân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [*bād,]*
8. Çü Leyliden yañadan ire bir **bād**
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [*bād,]*
9. İdüp ol va'deye pes i'timâdi
Biraz gitti başından fitne **bâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [*bâdı, -ı*]
10. Yoğ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân içinde nâmuñ verdi **bâda** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [*bâda, -a*]
11. Hâzer kılmaya fikr idüp helâkım
Vire nâgeh fenâ **bâdına** hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*bâdına, -ı, -na*]
12. Şavurma ğayretüm kâhım **bâda**
Kimesne kızımuñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*bâda, -a*]
13. Gider düşdi yine şahrâya çün **bād**
Dir idi Haq ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [*bād,]*
14. Degüldür hâtrım aña güzergâh
Velî bir **bād** kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [*bād,]*
15. Ki **bād-ile** gele andan nesimüñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*bād-ile, -ile*]
16. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi **bâda**
Ki şâyed ölsem iy kıddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [*bâda, -a*]
17. Ki açmaz bu harîmüñ goncasın **bād**
Düzülse küze ger devr ile hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [*bād,]*
18. Yola dikmişdi göz gözlerdi râhı
Ki tâ **bād** irürüp bir gün ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [*bād,]*
19. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [*bād,]*
20. Hezâran serv gösterür aña **bād**
Yirinden turmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*bād,]*
21. Karârı kalmadı bir yirde çün **bād**
Gül endâmı hayâlî birle nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [*bād,]*
22. Harâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler **bâddan** girdi huruşa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [*bâddan, -dan*]
23. Yola girdi turup Zeyd-ile çün **bād**
Nedenlü var-ise anda ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [*bād,]*
24. İrişdüdi tabaça şem'ine **bād**
İçinde gönleginüñ ol peri-veş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [*bād,]*

25. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Saķâmet **bâdı** kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21*). [*bâdı, -ı*]
26. Ölümü hücceti oldu müseccel
Fenâ **bâdı** söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*bâdı, -ı*]
27. Meger kim maķbere ol dağı nâçâr
Çü 'ömrüm ber gini hâke vire **bâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*bâd,]*
28. Var iy dem **bâdsuz** kalsun dimâğum
İrişdi iy nefes hengâm-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*bâdsuz, -suz*]

bâd: Rüzgar II zaman, felek.

1. Ne açmış gonce-i ra'nâların **bâd**
Ne virmişler şabâya bâğda dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [*bâd,]*

bâdâm: Badem. 2. Sevgilinin güzel gözü.

1. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki **bâdâm** bergi olmuş ağdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [*bâdâm,]*

bâd-bân: Yelken.

1. Kânı kim olmayaydı **bâd-bânı**
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [*bâd-bânı, -ı*]

bâde: Şarap.

1. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'ākıbet
Zevķın alup **bâdenüñ** sūfî yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*bâdenüñ, -nün*]
2. Olup ma'sûķ-ı şevķüm rû-güşâde
Murâdum sâķîsi virmişdi **bâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [*bâde,]*
3. Mey-i rāhatdan olup ser güşâde
Çü sâķi sundum ehl-i bezme **bâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*bâde,]*
4. Bu emri çün baña feyz itdi iķbâl
Ümîdüm **bâdesinden** taldı ziğâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126*). [*bâdesinden, -si, -n, -den*]
5. Kāfes maķbes olur mı hiç **bâde**
Ya gizlenür mi şîşe içre **bâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*bâde,]*
6. Kāfes maķbes olur mı hiç **bâde**
Ya gizlenür mi şîşe içre **bâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*bâde,]*
7. Egerçi telh idi **bâde** vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [*bâde,]*
8. Varupdur 'aklı cinnetden fesâda
Virür nâmüsumuñ bergini **bâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*bâde,]*
9. Virilmez didiler gül bergi **bâde**
Ne lâyıķdur bu meh ol dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*bâde,]*
10. Şehûñ bezminde nüş eyledi **bâde**
Geçürdi vaktini zevķ ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [*bâde,]*
11. Viren hâsetle 'ömri bergi **bâde**
Yir idi her zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*bâde,]*
12. Getürsün **bâde** ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aķbârı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [*bâde,]*
13. Hārâm olmaya ger virseñ şarâbı
Senüñ bezmünde hoşdur **bâde** zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [*bâde,]*
14. Lebinden **bâde** ser-mest oldu derhâl
Hilâl-ile muķârin oldu ğurşîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*bâde,]*

15. Ol oğur kışsa-i derd ü firākı
Dehāna almadın **bāde** ayakdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63*). [*bāde,]*
16. Cefāsından ḥabībün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından **bāde** kıl nüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*bāde,]*
17. K'ıçı **bāde** yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı āzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [*bāde,]*
18. Görür bir şem'dür **bāde** muqābil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [*bāde,]*

bāde-i ğam: *Keder şarabı.*

1. Ol içüp **bāde-i ğam** vardı elden
Bu mest-i 'ışk olup kaldı 'amelden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [*bāde-i ğam,]*

bāde-i şevk: *Aşk şarabı.*

1. Ki toplu şekker-i şükriye kāmum
Pür ola bāde-i şevkiyle cāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [*bāde-i şevk, -iyle]*

bādem: *Göz bademi, badem göz.*

1. Gözi **bādemlerinden** ol semen-ber
Nihāl-i nāze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [*bādemlerinden, -ler, -in, -den]*

bād-ı āfet: *Kötülükler, fenalıklar rüzgârı.*

1. Şu gül kim kopmış-idi **bād-ı āfet**
Getürdi yirine rih-i sa'ādet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [*bād-ı āfet,]*

bād-ı ecel: *Ecel rüzgârı.*

1. Gelüp **bād-ı ecel** yıkdı anı feryād
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [*bād-ı ecel,]*

bād-ı firīb: *Aldatıcı rüzgar.*

1. İürmedüñ beni vaşl-ı ḥabibe
Şavurduñ ḥākümi bād-ı firibe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*bād-ı firīb, -e]*

bād-ı ğam: *Sıkıntı ve gam kasırgası.*

1. Ğarīb ü 'aciz ü deng ü hevā-ḥ`āh
Vücüdi bād-ı ğamdan ḥāk olmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [*bād-ı ğam, -dan]*
2. K'elümden çıkdı damān-ı murād āh
Söyüñdi bād-ı ğamdan şem'-i maqşüd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [*bād-ı ğam, -dan]*
3. Sakın k'irmeye bād-ı ğamdan āfet
Neşim-i şubḥla irsāl eyle büyuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*bād-ı ğam, -dan]*
4. Ğam baña oldı muzā'af ğuşsa tekrār el-firāk
Bād-ı ğam ḥāk itdi naqdüm ğülsitānın āh kim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*bād-ı ğam,]*

bād-ı hazān: *Sonbahar rüzgarı.*

1. Hārāb oldı çemen bozıldı gülzār
İrişüp nāgehān bād-ı hazānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27*). [*bād-ı hazān, -ı*]
2. Didi irüp ecel bād-ı hazānı
Meger çapmışdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [*bād-ı hazān, -ı*]

bād-ı lâ-übālî: *Kayıtsız rüzgar, nereden estiği belli olmayan rüzgar.*

1. Yola girdi çü **bād-ı lâ-übālî**
Varup efgan-gehinde itdi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [*bād-ı lâ-übālî,]*

bād-ı mihr-i cān: *Hayat ışığının rüzgarı.*

1. Urur tabl-ı raḥîl bāğ u bustān
Çü bād-ı mihr-i cānı irdi bāğa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [*bād-ı mihr-i cān, -ı*]

bād-ı pür-şür: *Coşkulu rüzgar.*

1. Eler zerden varak ğirbāl-i eščār
Girih çün bāğ içine **bād-ı pür-şür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*bād-ı pür-şür,]*

bād-ı sarsar: *Şiddetli rüzgar, fırtına.*

1. Yitişdi **bād-ı şarşar** bir nihāle
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı āfāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*bād-ı şarşar,]*

bāfi kıl: *Dokumak, işlemek.*

1. Bu şuhfe üzre kılmış ḥalka bāfi
Bu ḥaṭ k'itmiş ḥayālāt anı bir nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [*bāfi kıl, -mış*]

bāğ: *Saç bağı.*

1. Kimüñ hicrinden irdi cānuña dağ
Kimüñ zülfi geçürdi boynuña **bağ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [*bağ,]*

bāğ: *Bağ, ip.*

1. Degüldür çol **bağı** kıl bāğıdur bu
Firāk-ı yārdan pāyumda ḥalḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*bağı, -ı*]
2. Olupdur barmağumda ḥalka-i mār
Sivārum kim didüñ çol **bağıdur** bu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*bağıdur, -ı, -dur*]
3. Degüldür çol bağı kıl **bağıdur** bu
Firāk-ı yārdan pāyumda ḥalḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*bāğıdur, -ı, -dur*]
4. Şehinşāh-ı serîr-i küh ü rāğum
Ayak **bāğı-durur** destār u cāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [*bāğı-durur, -ı, -durur*]

bāğ: *Bağ, bahçe.*

1. Senüñ hükümün-le bergin **bāğda** gül
Tağıtımış kim bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*bāğda, -da*]
2. Ğamuñdan gildedür abuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü **bāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*bāğı, -i*]
3. Çerâğ-ı âdemün tâbende senden
Cihân **bāğına** irmiş hânde senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*bāğına, -i, -n, -a*]
4. Meger bir şeb ki ‘âlem rüşen idi
Felek **bāğı** açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [*bāğı, -i*]
5. Bu **bāğa** bir şecer dikedüm bahârî
Kim oldı mîve-i cân berg ü bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*bāğa, -a*]
6. Ne açmış gonce-i ra’nâların bād
Ne virmişler şabâya **bāğda** dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*bāğda, -da*]
7. Kaçan bir lâle tezyîn itse **bāğı**
Hezârân sîneye kor derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [*bāğı, -i*]
8. Nihâl-i ma’rifetden dik revânî
Kelamuñ **bāğına** nañl-i me’ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 114*). [*bāğına, -i, -n, -a*]
9. Güzellik **bāğmuñ** kıddi nihâlî
Leţâfet ‘aynımuñ lâ’li zülâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*bāğmuñ, -i, -nuñ*]
10. Açılmış **bāğ** içinde zanbağ-ı ter
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*bāğ,*]
11. Bu süz u tef kimün dağından irdi
Ya bu hoş-bü kimün **bāğından** irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [*bāğından, -i, -n, -dan*]
12. Kimün **bāğdadur** mevcüd ol verd
Ki büyi birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [*bāğdadur, -im, -, -dur*]
13. K’o gül k’olmuşdur **bāğun** çerâğı
Kömüş derdi dil-i Mecnûna dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*bāğun, -un*]
14. Her endâmını çekmiş bend ü **bāğa**
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [*bāğa, -a*]
15. İrağ olsun dilününden guşşa gerdi
Çü bulmadum vişâlün **bāğına** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73*). [*bāğına, -ına*]
16. Aña nâğâh güzergâh oldı bir **bāğ**
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*bāğ,*]
17. Ki Mecnûnum degül senden dahı kem
Bu **bāğı** dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [*bāğı, -i*]
18. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K’idinmiş cāyuña bir türfe **bāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*bāğı, -i*]
19. Sıyup ‘ahdi virürler düşmene kām
Diker ‘aşık nihâl-i mîve **bāğa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [*bāğa, -a*]
20. Kimün **bāğında** eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmün k’olupdur mest ü mañmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [*bāğında, -im, -da*]
21. Nihâlün **bāğını** yir zâğ her bār
Tüzervünde çi ger mañsüdidur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*bāğını, -i, -n, -i*]
22. Lebünden kime virürsün nevâle
Cihân **bāğmuñ** iy kebk-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [*bāğmuñ, -i, -nuñ*]
23. Ğam urmasun mı haste bülbüle dağ
Varup **bāğında** bülbüller hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [*bāğında, -un, -da*]
24. Ya cân **bāğından** serv-i rāsitündür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*bāğından, -i, -n, -dan*]
25. Hârâm olmuşdur aña mîve-i bāğ
Nihâlî **bāğmuñ** kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*bāğmuñ, -im, -un*]
26. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler **bāğda** çün yâr-i hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*bāğda, -da*]
27. Dil-i Mecnûna münis guşşa vü Ğam
Şalınur **bāğda** ma’şuk ü ‘aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83*). [*bāğda, -da*]
28. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülün ruhsârına ‘aşık-durur **bāğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33*). [*bāğ,*]
29. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
Kovar **bāğ** uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*bāğ,*]

30. Gelür zindân gözine **bâğ** u gülşen
Gülîstân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [*bâğ,]*
31. Leţâfet **bâğınuñ** serv-i revânı
Melâhat Mısrınuñ Yûsuf-‘izârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
32. Hevâ-yı kâkûli gavğâ-yı ‘âlem
Boyı cân **bâğınuñ** zîbâ nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
33. Sözi âb-ı hayât u la‘li cân-bâhş
Boyı cân **bâğınuñ** tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
34. Şanevber hüllesinde tûgme-i zer
Tağıtdı saçların **bâğ** içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*bâğ,]*
35. Ki **bâğ** içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*bâğ,]*
36. Eler zerden varak ğirbâl-i eşcâr
Girih çün **bâğ** içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*bâğ,]*
37. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker **bâğ** içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [*bâğ,]*
38. Urur tıbl-ı rahîl bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi **bâğa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [*bâğa, -a]*
39. Ruğını kıldı **bâğın** za‘ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [*bâğın, -uñ]*
40. Każâ seyli harâbe virdi **bâğın**
Eger nüş eylese âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*bâğın, -uñ]*
41. Ki kan kşudurmadı âhîr ol ‘acûze
Bu **bâğın** naħlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*bâğın, -uñ]*
42. Hayâtum **bâğınuñ** tağıtdı bergin
Elümde var-ıdı bir tâze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
43. İrem **bâğında** nedür bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu maķâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*bâğında, -ın, -da]*
44. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimün **bâğında** bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*bâğında, -ın, -da]*

bâğ: Bağlamak, tutmak; peklik oluşturmak.

1. Kime irse tığı bu şâh-ı zamânıñ
Ecel **bağlar** kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [*bağlar, -lar]*

bâğ u bustân: Bağ ve bahçe.

1. Urur tıbl-ı rahîl **bâğ u bustân**
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 44*). [*bâğ u bustân,]*
2. Geçüp oldı müzeyyen **bâğ u bustân**
İrişdi ğüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26*). [*bâğ u bustân,]*

bâğ u gülzâr: Bağ ve gül bahçesi.

1. Görinmez gözlerine **bâğ u gülzâr**
Baña miñ-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38*). [*bâğ u gülzâr,]*

bâğ u râğ: Bahçe ve çimenlik.

1. Münîr itdi ziyâdan bâğ u râğı
Açup şehbâz-veş bâl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4*). [*bâğ u râğ, -ı]*

bâğbân: Bağcı, bahçıvan.

1. Gel iy büstân-ı cânuñ **bāgbāni**
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [*bāgbāni, -ı*]
2. Gözi tuş oldı anda **bāgbāna**
Tırur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-ḥîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [*bāgbāna, -a*]
3. Çıkarup şunıvirdi **bāgbāne**
Çün ol serv oldı Mecnūnuñ gūlāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52*). [*bāgbāne, -e*]
4. Elini tıtdı Mecnūn **bāgbānuñ**
Eyitdi kim degül mi ḥayf k’iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [*bāgbānuñ, -uñ*]
5. Yidürür **bāgbān** bārını zāga
Saña şimdi ‘adüdür ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*bāgbān,]*
6. Bizi de kıılmağıl bārî ferāmüş
Ben idüm gūlşenüñüñ **bāgbāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [*bāgbāni, -ı*]
7. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülünden dūrum adum **bāgbāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [*bāgbāndur, -dur*]

bāgbān-ı merd: Yiğit bağıcı.

1. Ki kadd-i yāra beñzer rāst u dil-cū
Olup ḥayrān bu söze **bāgbān-ı merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [*bāgbān-ı merd,]*

bağdād: Bağdat şehri.

1. Olupdur pîş-i tîg-i şāh-ı ‘aşra
Müsaḥḥar Hürmüz ü **Bağdād** u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*bağdād,]*
2. Ḥudūd-ı Kūfeden **Bağdāda** dek hem
Ḳabāyil cem’ine gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [*bağdāda, -a*]
3. Medine birle **Bağdāduñ** arası
Pür oldı ceyş-ile kūh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63*). [*bağdāduñ, -uñ*]
4. Ki **Bağdāduñ** ulularından iy yār
Var idi bir yigit ‘aşıq ṭabī‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [*bağdāduñ, -uñ*]

bāğ-ı āfāk: Ufuklardaki bağlar.

1. Açıldı bāğ-ı āfākuñ riyāzı
Olup şāh itdügi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*bāğ-ı āfāk, -uñ*]

bāğ-ı ‘ālem: Dünya bahçesi.

1. Bahār eyyāmı idi ol zamān hem
Bihışte dönmiş idi **bāğ-ı ‘ālem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*bāğ-ı ‘ālem,]*

bāğ-ı bî-ber: Meyvesiz bağ.

1. Ne seng-i ḥāre altındadır çāk
Benüm sensin hemîn bir **bāğ-ı bî-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*bāğ-ı bî-ber,]*

bāğ-ı cān: Can bahçesi. II Gönül.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevkūñ bir nihāl-i tāze kim
Ḥamd ü medḥūñden bitürdi berg ü mîve ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*bāğ-ı cān, -da*]
2. Didi iy **bāğ-ı cān** ḥurrem ṭapuñdan
Vücüdüm ḥānesi muḥkem ṭapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*bāğ-ı cān,]*

3. Düşürüp ‘aqlın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr degdi bāğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38*). [*bāğ-ı cān, -a*]

bāğ-ı cennet: *Cennet bahçesi.*

1. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihān çün bāğ-ı cennet oldı hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [*bāğ-ı cennet,]*

bāğ-ı cihān: *Dünya bahçesi.*

1. Gehī ḥandān ider bāğ-ı cihānı
Gehī giryān ider zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*bāğ-ı cihān, -ı*]

bāğ-ı cinān: *Cennet bahçesi.*

1. Ğazāl u fāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruḥsārı üzre ḳurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*bāğ-ı cinān, -uñ*]

bāğ-ı dehr: *Dünya gül bahçesi.*

1. Kūy adı mı durur bir şehrd e ‘ışk
Çiçek midür ya bāğ-ı dehrde ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*bāğ-ı dehr, -de*]

bāğ-ı hayāt: *Hayat bahçesi || Ömür.*

1. Ki virmişdi ḥazān bāğ-ı hayātı
Bu ḥāl-ile geçerdı rüzgārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*bāğ-ı hayāt, -ı*]

bāğ-ı ḥüsn: *Güzellik bahçesi.*

1. Ḳamu uyḥuya vardı ins ü hayvān
Diledi bāğ-ı ḥüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [*bāğ-ı ḥüsn, -in, -den*]

bāğ-ı rahat: *Huzur bağı.*

1. Aña zaḥm üzre ḳonan penbe-i ter
Olurdı bāğ-ı rahatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62*). [*bāğ-ı rahat, -dan*]

bāğ-ı şabr: *Sabır bahçesi.*

1. Ḳoḥuladı çü gül destesin ol ḥür
Zarūrî düşdi bāğ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [*bāğ-ı şabr, -dan*]

bāğ-ı sühan: *Söz, kelam bahçesi.*

1. Kopar bāğ-ı sühande bir nevāyı
K’işitşe āferīn ide Nevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*bāğ-ı sühan, -de*]

bāğ-ı vasl: *Kavuşma bahçesi.*

1. Degüldür Hâlika bu iş nühüfte
Yoğ-ise bāğ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*bāğ-ı vaşl, -um, -da*]
2. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülünden dūrum adum bāğbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*bāğ-ı vaşl, -uñ, -dan*]

bağur: *Ciğer, göğüs, gönül.*

1. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hūn
Teninden **bağrı** kanın dökdi bīrūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [*bağrı, -ı*]

bağış: *Vermek, ihsan etmek, bahşetmek.*

1. Odur emvāc viren baħr-ı cūda
Ten ü cān ol **bağışlar** her vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [*bağışlar, -la, -r*]
2. Lebi yāķūtdan u dendānı billūr
Temāşası **bağışlar** gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54*). [*bağışlar, -la, -r*]
3. Bağışlasun cihān ħalkına Allāh
Ki cāndur cihān ħalkınuñ ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*bağışlasun, -la, -sun*]

bağış: *Bağışlama, affetme.*

1. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıuram (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*bağışla, -la*]

bağl: *Katır, ester.*

1. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Daħı aldı niçe biñ **bağl** u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [*bağl,]*

bağla-: *Bağlamak, raptetmek, dolamak.*

1. Buña **bağladı** ol zencir ü bendi
Taķup gerdānına bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [*bağladı, -dı*]
2. Niçe **bağladı** anı gör şimdi zencir
Ezel cürm eyledümse bī-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*bağladı, -dı*]
3. Ķolına **bağladı** mānend-i meftūl
Ayıtdı kim bu ħatt-ı pūr-maħabbet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*bağladı, -dı*]
4. Ķolından boynına **bağladı** ekmār
Çü bir ‘üryān gedādur gördi ħāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74*). [*bağladı, -dı*]
5. Sarāy-ı ‘uķbāda **bağladı** taħtı
Bulup ta‘n-ı ħalāyıkdan ħalāşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114*). [*bağladı, -dı*]
6. Gice tarik-i pūr çeh gidicek rāh
Yolumı **bağlamasun** āfet-i çāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36*). [*bağlamasun, -ma, -sun*]
7. Felek ‘ağudına **bağlamışdı** zühre
Ķazādan bir mūnevver bāz mūhre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [*bağlamışdı, -nış, -dı*]
8. Öziyle çün-kim ol didār-ı çāpük
Bu resme **bağladı** bir fikr-i nāzük (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [*bağladı, -dı*]
9. Elin aldı vü **bağladı** yiñi ‘ahd
Gelüp Mecnūna ħoş bu resme ħālet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*bağladı, -dı*]

10. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını **bağlayup** berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*bağlayup, -yup*]
11. Kâmusın **bağladı** vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi gubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28*). [*bağladı, -dı*]
12. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn 'ışâbe **bağlasın** baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [*bağlasın, -sın*]

bağlan: Bağlanmak.

1. 'Arab resmince **bağlandı** 'imâme
Giyindi il gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [*bağlandı, -dı*]
2. Kemer **bağlandı** vü kıldı içâ'at
Ol aradan kılup 'azm-ı nişāngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136*). [*bağlandı, -dı*]
3. Gözinüñ nürü dökilüp qarardı
Demi **bağlandı** dürildi berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65*). [*bağlandı, -dı*]

bağlan: Kuşanmak.

1. Bahâdırlar kamu çün nize serdâr
Kemer **bağlandılar** kıлмаğa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70*). [*bağlandılar, -dı, -lar*]

bağlu: Bağlı, bağlanmış olma.

1. Revâ mıdur k'öle yok yire bunlar
Degüldür **bağluyı** öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35*). [*bağluyı, -yı*]
2. Gözinden yaşlar akar boynı **bağlu**
Hâzerden düşmiş endāmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8*). [*bağlu,]*
3. Var ise i'tikâduñ enbiyâya
Eyt kimdür bu yanuñdağı **bağlu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31*). [*bağlu,]*
4. Ne için **bağludur** hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*bağludur, -dur*]
5. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir tül karı bu **bağludur** ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*bağludur, -dur*]
6. Kapuñda şimdi bir **bağlu** esirüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*bağlu,]*

bağlu: Bağlı II Kapalı.

1. Şu resm-ile ki iki naqş-ı dīvâr
Dehâm **bağlu** bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*bağlu,]*
2. Lebün sihrîyle bağlandı zebânım
Ger ağzumda gamuñdan **bağludur** dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [*bağludur, -dur*]

bağr: Bağır ve göğüs.

1. Kağrı küh u deşte 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları **bağrında** havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [*bağrında, -m, -da*]
2. Meclisüñde âh u zârı deldi nâyüñ **bağrını**
Kâmetini eyledi çengüñ figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*bağrını, -ı, -n, -ı*]
3. Hasedden ol perinüñ gül yañağı
Komışdı lalenüñ **bağrına** dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56*). [*bağrına, -ı, -n, -a*]
4. Çü gördi yine ol dildâr-ı çälâk
Hâdeng-i fitne kıldı **bağrını** çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92*). [*bağrını, -ı, -n, -ı*]

5. Bu resme sözler ile bātil u dūn
Ne lāzım k'eyleyesin **bağrumı** hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*bağrumı, -u, -m, -ı*]
6. Ki gördi bir cevāndur tāze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gīn **bağrı** başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [*bağrı, -ı*]
7. Ğarīk-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakkat
Ğam odında başın **bağrı** kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*bağrı, -ı*]
8. Ki çarh ura ğamuñdan **bağruma** tır
Ciger-ğüşēñ idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [*bağruma, -(u)m, -a*]
9. Kebāb itdüm ciger derdünden el-ān
Niçe kılmayayın ben **bağrumı** çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [*bağrumı, -(u)m, -ı*]
10. Qoma maħrūm bu **bağrı** kebābı
Çekesin çün turub bezminde h'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [*bağrı, -ı*]

bağışla: *Bağışlama, affetme.*

1. Senūñ rāzılığūñdur baña dermān
Bağışla cürmümü 'afv it hātāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*bağışla,]*

bahā: *Kıymet, değer, bedel.*

1. Ne kim dırseñ **bahā** ol şeh nijāde
Virelüm istediğinden ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*bahā,]*
2. Bahāsın bulcağuz bir kumāşı
Hemīn şatmağdur aşı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [*bahāsın, -sı, -n*]
3. Cemāl ü hūsn-iledür māh-ı devrān
Bahādır nev-cevāndur şir-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71*). [*bahādır, -dır*]
4. Cihān halkına isār eyle vāfir
Ki 'ālemdē **bahāsuz** gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [*bahāsuz, -suz*]
5. Güher gibi dem-ā-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok **bahāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*bahāda, -da*]
6. Bahāsi her birinūñ biñ cihāndur
'Utārid hirmenūñden hūşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*bahāsi, -sı*]

bahādır: *Yiğit, cesur, kahraman.*

1. Yoğidi hiç nazīri dīn içinde
Bahādırlardan idi kīn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6*). [*bahādırlardan, -lar, -dan*]
2. Ğirīv ü nāle-i kūs irdi çarhā
Bahādırlar şafādan girdi çarhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14*). [*bahādırlar, -lar*]
3. Bahādırlar elinde tīg-i hūn-īn
Urur cān hirmenine āteş-i kīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47*). [*bahādırlar, -lar*]
4. 'Acebdür kim **bahādırlar** degil sır
Yimekten zaħm-ı gürz ü tır ü şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [*bahādırlar, -lar*]
5. Bahādırlar için tıtmağa mātem
Tağıtdı şad hezārān kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67*). [*bahādırlar, -lar*]
6. Bahādırlar kamu çün nize serdār
Kemer bağlandılar kılmağa peygār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*bahādırlar, -lar*]
7. Bahādırlar idüp hayret meyin nūş
Su resme oldılar ol meclisde medhūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*bahādırlar, -lar*]
8. Bahādırlar çeküp tīg-i felek-gūn
Aqıtdılar şu gibi her yaña hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [*bahādırlar, -lar*]

9. Bahādırlar ecel cāmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [bahādırlar, -lar]

bahâne: Bahane, sebep.

1. Dögülmek zecren idinüp **bahâne**
Figān iderdi ğamdan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57*). [bahâne,]
2. Olup yāruñ ğamından lāġar u zār
Bahâneyle özin düzerdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98*). [bahâneyle, -y, -le]
3. Bunuñ gibileri devr-i zamāna
Cüdā kıлмаğa tız bulur **bahâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [bahâne,]
4. Düzerven her cihetden bir **bahâne**
Perī gördüm direm gice oldı ħ`ābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [bahâne,]
5. Benüm āvāre olmama **bahâne**
Bizüm iklīmümüzdür şehr-i Bağdād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [bahâne,]
6. Kimesne men` idebilmezdi anı
Perī-ruġ bu **bahâne** birle ħāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121*). [bahâne,]
7. Żarūrī fūrķate düşdi **bahâne**
Vedā` idüp o şahrā serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [bahâne,]

bahâne bul: Bir işi yapmak veya yapmamak için sözde sebep göstermek.

1. Gezüp cerr idertüz pes her diyārı
Bulup bu bend-le fetġe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41*). [bahâne bul, -up]
2. Ğam-ı Mecnûndan ider nāle vü āġ
Bahâne buldı çün kıлмаğa zārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125*). [bahâne bul, -dı]

bahâne eyle: Bahane uydurmak.

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
`Araġdan her ħabam ışlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [bahâne eyle, -yüp]
2. Bahâne eylemek lāzım degül hiç
Benem bī-çāre vü maġbūs u bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [bahâne eyle, -mek]

bahâne it: Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

1. İdüp her lāġza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine ħan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115*). [bahâne it, -üp]
2. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebānuñdan dür eřşān ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 13*). [bahâne it, -üp]
3. Yolar Mecnûni için saçlarını
İdüp zevci vefātını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109*). [bahâne it, -üp]
4. Çıķamaz taşra idüp bir bahâne
Maķāmı oldı her dem künc-i ħāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [bahâne it, -üp]

bahār: Bahar mevsimi.

1. Kışı zulmet kılor gülşen **bahārı**
Şebi tārik ider rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [bahārı, -ı]
2. Bahār eyyāmı idi ol zamān hem
Bihışte dönmiş idi bāġ-i `ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [bahār,]
3. Rūġ-ı bāġı **bahār** itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzārūñ hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10*). [bahār,]

4. Meger h̄'ābum ola yāhūd hayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*bahāruñ, -uñ*]
5. Gelen gider eger yoğsul eger bāy
Biten her sebze vaktinde **bahāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*bahāruñ, -uñ*]
6. Bahār u büstān oldı ol ziyāret
Havālisine tā kim pür-letāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [*bahār,]*

bahār: *Bahar mevsimi II Sevgilinin yanağı.*

1. Tebūñ tābı komadı anda h̄'ābı
Bahārına tokundi çeşm-i hussād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [*bahārına, -ı(n), -a*]

bahārī: *İlkbahara ait, ilkyazla ilgili.*

1. Bu bāğa bir şecer dikedüm **bahārī**
Kim oldı mīve-i cān berg ü bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*bahārī,]*

bahār-ı hoş: *Güzel bahar.*

1. Tırup yanından bir lāhza oturdu
Didi bu ne **bahār-ı hoş** havādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [*bahār-ı hoş,]*

bahār-ı rüz-ı mahşer: *Mahşer gününün baharı.*

1. İrişe çün **bahār-ı rüz-ı mahşer**
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153*). [*bahār-ı rüz-ı mahşer,]*

bahıl: *Hasis, cimri, pinti, nekes.*

1. Bahıl ü bed-hiṭāb ü zehr-pāsuḡ
Tıtağınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*bahıl,]*

bahr: *Deniz. || Gözyaşı.*

1. Anuñ-çündür gözüm **bahri** güher-ver
İder muştum ruḡum rengini hamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [*bahri, -i*]
2. Yaşı **bahrin** dūr ile dīdeden pūr
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*bahrin, -i, -n*]

bahr: *Deniz.*

1. Felek **bahrında** kılmış şun'-ı Bārī
Hilālî fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*bahrında, -ın, -da*]
2. Vücüduñ **bahriñe** yokdur nihāyet
Bize bir kaṭresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [*bahriñe, -i, -n, -e*]
3. Kerāmet **bahrınıñ** mellāhı ḡaḡkı
Feşāhat kuflınuñ miṭāhı ḡaḡkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*bahrınıñ, -ı, -nuñ*]
4. Çü Nıl ü **bahrdur** ol şāhib-iḡbāl
Velikin Nıl-i sākin bahr-ı seyyāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*bahrdur, -dur*]

5. Tutup ol **baħrden** tā māye-i ħāş
Hoş oldum bir deñize daħı ğavvāş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [*baħrden, -den*]
6. Yidüm her ğavtada yüz zehr ü biñ ħûn
Ķalınca **baħrdan** bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [*baħrdan, -dan*]
7. Yaħüd ğirdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān **baħrine** kullāb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*baħrine, -i, -n, -e*]
8. Vücüdi oldı ħayret **baħrına** ğarķ
Şu resme ki idemez yirden göği farķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [*baħrına, -i, -n, -a*]
9. Ruħı hicrān seylinüñ kebüdi
Yaş **baħrine** ğarķ olan vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [*baħrine, -i, -n, -e*]
10. Ki ne **baħrı** bilür aşlın ne ħakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [*baħrı, -ı*]
11. Ķamer ħütın felek **baħrinde** mellāħ
Ķamer māħisini serdi-i Şebden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*baħrinde, -i, -n, -de*]

baħr ü berr: *Deniz ve kara.*

1. Birine rām idi ger dīv ü perī
Biri kıldı musaħħar baħr ü berrı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64*). [*baħr ü berr, -i*]

baħr-i ‘amīk: *Derin deniz.*

1. Ki yüzdüm çok deñizde fi’l-ħaķīķa
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amīķa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [*baħr-i ‘amīķ, -a*]

baħr-i ‘amīķa: *Derin denizler.*

1. İrağ olur edebden fi’l-ħaķīķa
İletmek kaçreyi **baħr-i ‘amīķa** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [*baħr-i ‘amīķa,]*

baħr-i bī-kerān: *Uçsuz bucaksız bir deniz.*

1. Gözin döndürdi baħr-i bī-kerāne
Şarāb-ı ‘ıŐķ anı medhüş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [*baħr-i bī-kerān, -e*]
2. Kimüñ rüyıyladur ferħunde-fālüñ
Senüñ raħtuñ bu baħr-i bī-kerāndan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*baħr-i bī-kerān, -dan*]

baħr-i ceng: *Savaş denizi.*

1. Hemāndem geldi **baħr-i ceng** cūşa
Dilirān başladı yir yir ħurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9*). [*baħr-ı ceng,]*

baħr-i cūd: *Cömertlik denizi.*

1. Ĥazret-i sultān Selīm bin ħān Süleymān k’oldı anuñ
Baħr-i cūdına göre yidi deñiz bir kaçre nem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*baħr-i cūd, -ı, -na*]

baħr-i cūda: *Cömertlik denizi.*

1. Odur emvâc viren **baħr-ı cūda**
Ten ü cān ol bağışlar her vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5*). [*baħr-ı cūda, -a*]

baħr-i ğam: *Dert, keder denizi.*

1. Bırakdum âletini pây-tâ-farķ
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51*). [*baħr-i ğam, -da*]

baħr-i muhî̄t: *Okyanus.*

1. Şarkı vü ğarbı ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe **baħr-i muhî̄t** okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [*baħr-i muhî̄t,]*

baħr-i nūr-ı lem-yezel: *Ebedi nur denizi.*

1. Anuñ hōd gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [*baħr-i nūr-ı lem-yezel, -den*]

baħr-ı sevvâl: *Akan deniz.*

1. Çü Nîl ü baħrdur ol şâhib-iķbâl
Velikin Nîl-i sâkin **baħr-ı seyyâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [*baħr-ı seyyâl,]*

baħş: *Armağan, hediye, ihsan, atıye.*

1. Gedâ-yı gülşene vaķt-ı bahārân
Derâhim **baħş** olur her naķş-ı bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [*baħş, -si*]

baħş it: *Bağışlamak, vermek.*

1. Dil-i ‘uşşâķa baħş iden ğinâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27*). [*baħş it, -en*]

baħş it: *Bağışlamak.*

1. Kifâyet itdügince baħş ider zâd
Bu remzün bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*baħş it, -er*]

baħşis: *Armağan, hediye.*

1. Ķabül it benden olsun saña **baħşış**
Dönüp kıldı derünı râzımı fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*baħşış,]*

baht: *Şans, talih.*

1. Hâyâtum naķdi dünyâdan dire raħt
Civârında resülün vir baña **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*baht,]*

2. Giyüp başına ‘izz u **baht** tâcın
Alur Hind u Hürâsanuñ harâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [*baht,]*
3. Çeküp himmet felek fevkine **rahtum**
Gam uyhusından uyanmışdı **bahtum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*bahtum, -um]*
4. Kara gözleri cânuña belâdur
Senüñ **bahtuñ** anuñ-içün qaradır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*bahtuñ, -uñ]*
5. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle qarardı **baht** u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [*baht,]*
6. Anuñ kim **bahtdan** vardur naşîbi
Yazar hallile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [*bahtdan, -dan]*
7. Yakîn bildi ki **bahtı** şüm olupdur
Vişâl-i yârdan mahrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*bahtı, -ı]*
8. Yine divşürdi kaşr u hâneden **raht**
Yine kurdı varup Necd evcine **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*baht,]*
9. Eline taş alup başını döğdi
Kara **bahtına** ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [*bahtına, -ı, -n, -a]*
10. Vücüdi lâğar u bî-ferr ü bârik
Çü merdûdân-ı dergeh **bahtı** târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*bahtı, -ı]*
11. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K’işigüñde bulur neşv [ü] nemâ **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*baht,]*
12. K’ezel **bahtum** uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*bahtum, -um]*
13. İderdi kendü **bahtından** şikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40*). [*bahtından, -ın, -dan]*
14. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken **bahtı** gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [*bahtı, -ı]*
15. İlenüp ser-nigün **bahtına** söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*bahtına, -ın, -a]*
16. Velî **bahtum** baña diñletmez anı
Sa’âdetdür bu emre ger itâ’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*bahtum, -um]*
17. Seher kor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir kişünün şubha **bahtın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*bahtın, -ın]*
18. Çerisi gibi sultân-ı cihânun
Mutî’ ikbâl aña vü **baht** münkâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*baht,]*
19. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven kara **bahtumdan** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*bahtumdan, -um, -dan]*
20. Ki dür itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi **baht** aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*baht,]*
21. Meger k’ol tab’ı rüşen **bahtı** târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*bahtı, -ı]*
22. Kuru tâbüta döndi gitti **bahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*bahtı, -ı]*
23. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim **bahtum** öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [*bahtum, -um]*
24. Tütülür herkes aña kâm u nâ-kâm
Çanı bir **baht** k’olmadı nigün-sâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [*baht,]*

baht u devlet: *Talih ve mutluluk.*

1. Meger ol yörede var idi bir şâh
K’özine **baht u devlet** idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [*baht u devlet,]*

bahtı açıl: *Bahtı açılmak; talihi dönüp uygun duruma veya arzulanan sonuca gelmek.*

1. Ölü gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k’olam itmâma bâ’is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*bahtı açıl, -ı-maz]*

baht-ı bîdâr: *İyi talih. | Bahtı uyanık, talihi açık.*

1. Kapusın **baht-ı bîdâr** itdi divâr
Gam u hicr-ile iy Ferhâd-âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*baht-ı bîdâr,]*

baht-ı devlet: Mutlulukla karışık talih.

1. Özine **baht-ı devlet** yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-lhürdâr olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147*). [*baht-ı devlet,]*

baht-ı firûz bul: Kutlu talihe erişmek.

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir nümünedür şeb-i kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*baht-ı firûz bul, -dum]*

baht-ı hümâyün: Kutlu talih.

1. Firâk ü miñnete eyle kanâ‘at
Ki şâyed irüre **baht-ı hümâyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [*baht-ı hümâyün,]*

baht-ı kâbil: Bahtımın uygunluğu.

1. Gelüpdî fâli‘ümden **baht-ı kâbil**
Murâdum âyinesine muqâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*baht-ı kâbil,]*

baht-ı kütâh: Kötü talih.

1. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ **baht-ı kütâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [*baht-ı kütâh,]*

baht-ı ma‘kûs: Tersine dönmüş talih II uğursuz talih.

1. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı **baht-ı ma‘kûs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*baht-ı ma‘kûs,]*

baht-ı muhtâc: Şansa muhtaç.

1. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tâc
Yüzi âyinesine **baht-ı muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [*baht-ı muhtâc,]*

baht-ı nahs: Kötü talih.

1. Olupdur baht-ı nahsum bed ser-encâm
Degildür murğ-ı maqşûdum baña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [*baht-ı nahs, -um]*

baht-ı pür-belâ: Bela dolu talih.

1. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63*). [*baht-ı pür-belâ, -sın]*

baht-ı sa‘d-ı bîdâr: Uyanık kutlu baht.

1. Ki zîrâ anı derd ü hasret-i yâr
Çomışdı hem-çü **baht-ı sa'd-ı bîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62*). [*baht-ı sa'd-ı bîdâr,]*

baht-ı sefid: *Ak, aydınlık (açık) baht (talih, kısmet).*

1. Velikin şimdi kaç' oldu ümîdüm
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38*). [*baht-ı sefid, -üm]*

baht-ı sermed: *Sonsuz mutluluk.*

1. Baña rûzı kıl anda **baht-ı sermed**
Şefâ'at eylesün ya'ni Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*baht-ı sermed,]*

baht-ı siyâh: *Kara baht.*

1. İder baht-ı siyâhından şikâyet
Çü gayra kıldı vahşiler nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 6*). [*baht-ı siyâh, -ın, -dan]*

bahve bahve: *Dikiş dikiş.*

1. Yapışup **bahve bahve** çäk iderdî
Ki çâkı ceybine denlî giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*bahve bahve,]*

bâ'is: *Sebep olan.*

1. Ölür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma **bâ'is** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [*bâ'is,]*
2. Benüm başum için düş-nâma **bâ'is**
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*bâ'is,]*

bâ'is-i cân: *Canları yaratan.*

1. Tapuñdur Hâlık-ı ten **bâ'is-i cân**
Olur hükümüñle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*bâ'is-i cân,]*

bâ'is-i heycâ: *Savaşa sebep.*

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin **bâ'is-i heycâ** vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*bâ'is-i heycâ,]*

bak-: *Bakmak II nazar etmek.*

1. Bakup yüzine şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*bakup, -up]*
2. Bakarak oğlına ol şâhib-iqbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [*bakarak, -arak]*
3. Bakarken bunlara ol haddi lâlê
Dökerken nergisi gül üzre jâlê (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*bakarken, -ar, -ken]*
4. Gören şanur anı hülle-be-hülle
Bakan evzâ'ına çalurdı hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [*bakan, -an]*

5. Yüzine **bağmadı** ol serv-i āzād
Muğarrer bildi kim ol kebk-i hōd-kām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [*bağmadı, -ma, -dı*]
6. Hâkâret çeşmi-ile **bağma** zinhâr
Eyü söz-ile gönlünü ele al (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*bağma, -ma*]

bak: *Korku, endişe..*

1. Bulınur merhem aña yoğ-durur **bâk**
Velî aña k'ire âdem dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*bâk,]*
2. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çâk
'Asesden muhtesibden kimseye **bâk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*bâk,]*

bak: *Bakmak II nazar etmek.*

1. Bakardı hâleden bu mâh-ı pür-nûr
Nitekim revzen-i firdevsden hûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*bakardı, -ar, -dı*]
2. Var idi tâbi'i encümden efzûn
Otâğına dike **bakardı** gerdûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174*). [*bakardı, -ar, -dı*]
3. Kaçan-kim **bağdı** ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı lâ'li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*bağdı, -dı*]
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok **bağanuñ** olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*bağanuñ, -an, -uñ*]
5. Temâsâ kılmağa ol çâr tâkı
Aşağadan **bağardı** çarh tâkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*bağardı, -ar, -dı*]
6. Çü didârına anuñ **bağdı** Leyli
Ayağına şu gibi ağıdı Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*bağdı, -dı*]
7. Kaçan kim 'ârîzî verdine **bağdı**
Vücûdî mülkini 'işğ odı yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [*bağdı, -dı*]
8. Atası niçe k'ururdu ğazabdan
Şanem yüzine **bağmazdı** edebden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*bağmazdı, -maz, -dı*]
9. Kimesnenüñ yüzine **bağma** zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [*bağma, -ma*]
10. Ya **bağsa** hüsnuñe diğkatle mir'ât
Ġazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*bağsa, -sa*]
11. Cemâline çün anuñ **bağdı** Mecnûn
Bir âh idüp cihâni yağıdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*bağdı, -dı*]
12. Bu ol ruhsârı görüp oldu bi-hüş
Hem ol bu şekle **bağup** kıldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*bağup, -up*]
13. Çü za'f-ı hâlini **bağup** görürler
Du'âgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [*bağup, -up*]
14. Ġazab birle eger deryâya **bağ**
Şu yirine o deryâdan od ağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*bağ, -a*]
15. Bağup ahvâlüme havf eyle Ġağdan
Zebûn oldum irür feryâduma dâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*bağup, -up*]
16. Şan urdı sînesine niş-i ħahrî
Bağnuñ ol pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [*bağnuñ, -uñ*]
17. Hele ol çeşmendür yâdigârum
Ki çok **bağmışam** ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [*bağmışam, -mış, -am*]
18. Yüzine **bağdı** yüz hışm-ile Leyli
Didi bu mil kim yüzi ħaradur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [*bağdı, -dı*]
19. Yüzüne **bağmazam** şermümden aslâ
Baña el virmedi iy mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [*bağmazam, -maz, -a, -m*]
20. Yüzine bir güle **bağmazdı** ol mâh
Bu resmeydi olarda zindeğâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [*bağmazdı, -maz, -dı*]
21. Ya beklerlerdi cem' olup ħazine
İrağdan çünki Mecnûn **bağdı** pîre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*bağdı, -dı*]

22. Nitekim za'ferân üzre gül-âbı
Çü 'âklı geldi **bağdı** pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*bağdı, -dı*]
23. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Bakup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [*bakup, -up*]
24. Gözüm görmez **bağarven** âfitâba
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [*bağarven, -ar, -ven*]
25. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Bakup gördi ki 'uryân u diğir-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [*bakup, -up*]
26. **Bakup** ol buña kıldı âh u efğan
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*bakup, -up*]
27. Velîkin dîde-i pâkiyle **bağdı**
Ki 'âşık pâk-bâz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [*bağdı, -dı*]
28. Ruḥı âyînesinden pâk ola gerd
Çü **bağdı** aña bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*bağdı, -dı*]
29. Cihânuñ işine hiç olma ğam-nâk
Bağarsañ ger ḥaḳîkat ḥâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [*bağarsañ, -ar, -sañ*]
30. **Bakup** raḥm eylemedüñ iy bed-endiş
'Aceb müşkil kaçāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*bakup, -up*]
31. Ki dülbendi düşerdi **bağsa** eflâk
Ḳomışdı çarḥ başı üzre çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*bağsa, -sa*]
32. K'aña **bağmağ** açar kalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i bînâya çü minâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*bağmağ, -mağ*]

bak: Aldırış etmek, ciddiye almak.

1. Ḳarâma **bağmaz** ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*bağmaz, -maz*]
2. Raḳîbân fitnesinden bî-ğam u **bâk**
Gözi pür-eşk ü göñli tolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*bâk,]*

bak: "Gör!" anlamında ünlem.

1. Egerçi nâr-ı ḳahrûndur ğazab-nâk
Var âb-ı 'afvüñ andan bize yoğ **bâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*bâk,]*
2. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarḥ ol tākâ saḳf olmış-durur **bak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*bak,]*
3. İrüre gevhere el çünki ḥakkâk
Anı delmekden aña yoğ-durur **bâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [*bâk,]*
4. Saçuñ çinine iy ḥurşîd-ruḥ **bağ**
Hilâl-i 'iddin yeg regdür el-ḥağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [*bağ,]*
5. Zebûna raḥmdur şaḥîb-hünerlik
Daḥı tâze-durur **bağ** yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37*). [*bağ,]*
6. Uş eyledüm öñünde râzumu fâş
Nazar kıl ḥâlümün za'fina bir **bağ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*bağ,]*

bâk it: Aldırış etmemek.

1. K'olara 'âşi olduñ itmeyüp bâk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [*bâk it, -me, -yüp*]
2. Ölümünden cihânda itmeyen bâk
Nişân-ı tîr-i derd olan vücüdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36*). [*bâk it, -me, -yen*]

bâkî: Arta kalan.

1. Ne kaldıysa benüm 'ömrümde **bâkı**
Yücelün al kat anuñ 'ömri tâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [*bâkı,]*

bâkı: *Dâimî, kalıcı.*

1. Degüldür hiç birine **bâkı** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88*). [*bâkı,]*
2. K'anı düşmen görüp olmaya hāndān
Degüldür kimseye **bâkı** zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [*bâkı,]*
3. Şaķın **bâkı** şanup aldanma anı
Eyā ğāfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*bâkı,]*
4. Qomayam nīm cür'a anda **bâkı**
Bu vech-ile ki 'ālemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*bâkı,]*
5. Ki gördi yüzünü bu çeşm-i müştāk
Bugünden 'ömrümün **bâkisini** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [*bâkisini, -si, -ni]*
6. Ebed **bâkı** o 'ālem pākdür hem
Qoyup 'aklı hevāya uyma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [*bâkı,]*

bâk-ı zer'-i ān u in: *Bu veya şu tohumun kaygısı.*

1. Saña ne bâk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66*). [*bâk-ı zer'-i ān u in, -dür]*

bāl: *Bal, arının yaptığı tatlı madde.*

1. Hezār ikrām-ile bir şem'-i kafūr
Bularda her çerāĝ-ı āteşin **bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13*). [*bāl,]*

bāl: *Kanat.*

1. Var-idi murĝ-i fāyir gibi **bāli**
Degüldi şāyine muhtāc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [*bāli, -i]*
2. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nā-geh ol tezerv-i āteşin **bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [*bāl,]*
3. Dem urup şubhdan virmezsiñ āvāz
Tenüne **bālün** olsun tîĝ-i kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [*bālün, -ün]*
4. Temüz ıssısı yaķdı jālesini
Talebkār oldu pes **bāline** servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [*bāline, -in, -e]*

bāl u per: *Kol kanat.*

1. Münir itdi ziyādan bāĝ u rāĝı
Açup şehbāz-veş bāl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5*). [*bāl u per, -ini]*

bāl ü perr-i zer: *Altın kanatlı.*

1. Qarar itmiş qonup bir şaķ-ı serve
Kim anuñ **bāl ü perr-i zer** nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [*bāl ü perr-i zer,]*

bālā: *Boy, kad, kamet.*

1. Yüce **bālāsı** var çün yār-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şahında bir zāg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [*bālāsı, -sı*]

bālā: Yüksek, yüce, âli.

1. Cemâl-i Yüsufuñ zibâligiyçün
Nihâl-i kıddinüñ **bālâligiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 94*). [*bālâligiyçün, -lık, -iyçün*]
2. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi **bālâ-durur** bu nañl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [*bālâ-durur, -durur*]

bâl-ı ‘izzet: Değerli kanatlar.

1. Hezārān hürmetile peyk-i hazret
Özine ziver idüp **bâl-ı ‘izzet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28*). [*bâl-ı ‘izzet,*]

bâl-i müşg: Kokulu kanatlar.

1. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuq demde tokuz çarñı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33*). [*bâl-i müşg, -i, -nin*]

bâlig: Ergenlik çağına ulaşan, ergin.

1. Ferîdün idi tıfıl ki o perverd
Bunuñdur devleti **bâlig** zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*bâlig,*]

bâlig kıl: Olgunlaştırmak, eriştirmek.

1. Beni kılduñ meger maqşûda bâlig
Ki geçdüñ oturursun şöyle fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*bâlig kıl, -duñ*]

bâlîn: Yastuk.

1. Düzüp zeylinden altına nihâlîn
Dizini eylemiş başına **bâlîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62*). [*bâlîn,*]
2. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
Ki ol şahra bisât u küh **bâlîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*bâlîn,*]
3. Başına rânını **bâlîn** iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*bâlîn,*]

bâliš: Yastuk.

1. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gâr
Ki taşdur **bâliši** vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*bâliši, -i*]
2. Başum komağa yokdur vaqt-i nâliš
Deri hıştından özge baña **bâliš** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*bâliš,*]
3. Taşı **bâliš** kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen her bir hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [*bâliš,*]
4. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime **bâlišdür** ayağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [*bâlišdür, -dür*]

5. Mu‘aṭṭar olur andan cān ḥarīmi
Bisāṭum ḥākdendür **bāliṣüm** seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*bāliṣüm, -üm*]
6. Qorum geh geh başum altına **bāliṣ**
Geçem hicrāndan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*bāliṣ,]*

bāliṣ-i ḥ‘āb: *Uyku yastığı.*

1. Anuñ-çün kılmış-idi **bāliṣ-i ḥ‘āb**
Perinden zāg aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [*bāliṣ-i ḥ‘āb,]*

bāliṣ-i ser: *Baş yastığı.*

1. K‘idine **bāliṣ-i ser** pāy-ı yāri
Bu ḥāl üzre ol iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [*bāliṣ-i ser,]*

bāma: *Çati, dam, kubbe.*

1. Ne pervā-yı peder ne bīm-i māder
Çıkar geh **bāma** geh ḥargāh öñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [*bāma,]*

bām-ı çarḥ: *Felek kubbesi.*

1. Seḥer çün bām-ı çarḥa mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [*bām-ı çarḥ, -a*]

bām-ı evvān-ı vefā: *Vefa köşkünün gök kubbesi.*

1. Dile esrār-ı maḥfiden eger vir
‘Alem dik bām-ı evvān-ı vefāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5*). [*bām-ı evvān-ı vefā, -ya*]

baña: *"Ben" birinci tekil şahıs zamiri II Lârendeli Hamdî.*

1. Yanaram Ṭūr-ı Mūsî-veş tecellî nārına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol qamer-ṭal‘at **baña** didār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*baña,]*
2. ‘Aṭāñi cürmüme her dem şefî‘ it
Bu serkeş nefsümi **baña** muṭî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*baña,]*
3. Ḥayātum naqdi dünyādan dire raḥt
Civārında resülüh vir **baña** baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*baña,]*
4. Baña in‘ām ü iḥsān eyle ol dem
Seḥāb-ı Aḥmed-i Muḥtārdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [*baña,]*
5. Neler gördüğünü ḥ‘āce ol seferde
Baña düşmez ki şerḥ idem ḥaberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*baña,]*
6. Baña yā Rabb reh-i şer‘a güzer vir
Anuñ emri ḥilāfından ḥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*baña,]*
7. Baña rüzî kıl anda baḥt-ı sermed
Şefā‘at eylesün ya‘ni Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*baña,]*
8. Çü ma‘lūm oldu **baña** bu ‘ibāret
Kitābı düzmege buldum işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [*baña,]*
9. Bu emri çün **baña** feyz itdi iqbāl
Ümüdüm bādesinden töldi zīgāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [*baña,]*
10. Velî düşmedi āsān **baña** bu genc
Ki çekdüm her güher içün üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*baña,]*
11. Şaçalar başum üzre ḥaṭ gibi ḥāk
Baña gufrāndan ol dem vir berāti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [*baña,]*

12. Öliceek **baña** yoldaş olsun imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*baña,]*

baña: *Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana. II Mecnun.*

1. Senüñ her sözüñ iy şāhib-ṭarīkat
Baṇadur bilürem pend ü naşīḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [*baṇadur, -dur]*

bānī: *Ar. Bina eden || Allah.*

1. Bu ‘ālī ḳubbeye **Bānī** ṭapuñdur
Ḳara ḥāke viren can ṭapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*bānī,]*

bānū-yı devrān: *Zamanın ulusu.*

1. Ki nedür ‘ışḳ iy **bānū-yı devrān**
Uş adın senden işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [*bānū-yı devrān,]*

bār: *Yük, ağırlık.*

1. Ata kim ṭutmağa olmaya her **bār**
Seg-i küyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [*bār,]*
2. Başı **bārından** āsüdeydi düşi
Çü dirlik pā-bürehe ola mümkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*bārından, -in, -dan]*

bār: *Meyve, yemiş, mahsul.*

1. Yatağı idi Ḥulduñ sebze-zāri
Şücürından yir idi dürlü **bārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*bārı, -ı]*
2. Dilemedüñüz itmek çün bu kārı
Ḳılıçlaşmak nedür ortada **bārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*bārı, -ı]*
3. Ki püşti her birinüñ **bār** ile pür
Şeker-bārından oldı üştürān leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [*bār,]*
4. Ki Mecnūnum degül senden daḥı kem
Bu bāğı dikene virilmedin **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [*bār,]*
5. Ne ol tırüñ senüñ amaca varur
Bu **bāra** idemezven ben ḥıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [*bāra, -a]*
6. Yidürür bāgbān **bārını** zāğa
Saña şimdi ‘adüdür ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*bārını, -ı, -n, -ı]*
7. Beḳā mülkine rıḥlet kıldı iy şır
Düşürüp dehr evinden büngeh ü **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*bār,]*
8. Dökilüp levni döndi berg-i kāha
Günüñ tābı semen bergine her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*bār,]*
9. Ki olmuş bār-ı şāḥ-ı naḥl-i tāze
Letāfetde leb-i cān-baḥşı her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [*bār,]*
10. Ki bāğ içre gül-içün ṭıtdı mātem
Çemen soñında ‘ādetdür ki her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [*bār,]*

bār: *Var olan, mevcut.*

1. Yimezler üstüḥ‘ānından anuñ **bār**
Nitekim anda ṭutmuşdı bular cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [*bār,]*

bār: *Vakit, zaman.*

1. Muķīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsını ağlardı her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*bār,]*
2. Girībānı zihinde naķş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrān idi her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*bār,]*
3. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamızda her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [*bār,]*
4. Şanasın gıtdı genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşi her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). [*bār,]*

bār: *Yük | keder, ıztırıp.*

1. Ne hōd ‘aşıklıġuñ cānında **bārı**
Bunu ummazdı devr-i bī-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*bārı, -ı]*
2. Baña pend eyleme kim **bārum** artar
Sen epsem didüġünce zārum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*bārum, -um]*
3. Ğamumdan var-durur göñlünde çok **bār**
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [*bār,]*
4. Havāledür dile ġam küh-sārı
Ğüç olur çekmek anuñ gibi **bārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [*bārı, -ı]*
5. Ğacelven ben hōd ol itdügüm işden
Çü göñlümden gidermezsin benüm **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143*). [*bār,]*
6. Götürüp zaġmeti yini kılam **bār**
Dilerven görmeyesin daġı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [*bār,]*

bār: *Kazanç, varlık.*

1. Zamānındadır anuñ **bār** u dem-sāz
Ğanemle gürg tihü ile şebbāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [*bār,]*

bār: *Defa, kere.*

1. Her nefes biñ kez fiġan her lāġza şad **bār** el-firāk
Görmeyi servin cemālün ġülsitānın bir daġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*bār,]*
2. ‘Arab māhı cemāl itmekde izhār
‘Acem şühı göñül kaġmaġda her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [*bār,]*
3. Diyüp bir sözi altında ġalan şāh
ġanı ol kim diridüñ baña her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [*bār,]*
4. Ki çekdi sīneñi pehlūsına ġāk
Ciger kanı yerem derdüñle her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*bār,]*
5. Şır idi giryesin ġandeyle her **bār**
Çü zevci olmaya kılar fiġanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*bār,]*
6. Yōġ-idi ortada şehvet ġayālî
Bu ġāl üzre geçinürlerdi her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [*bār,]*
7. Saña ne bāk-ı zer‘-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [*bār,]*

bār çek: *Yük taşımak | sıkıntı, ıztırıp çekmek.*

1. Ağırılık ġayr-ı seng-i kaġrden sen
Kişi min-ba‘d benden çekmeye bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15*). [*bār çek, -me, -ye]*

bār ir: *Meyve vermek.*

1. Berü gel vaqt-i vaşl-ı yār irişdi
Nihāl-i maqşaduında bār irişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 80*). [*bār ir, -iş, -di*]

bār u büngāh: İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.

1. Ol aradan düşürüp **bār u büngāh**
Gönildi illerine ol iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [*bār u büngāh,]*

bārān: Yağmur. II gözyaşı.

1. Döküp **bārān** gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [*bārān,]*
2. Akıdup ebr-veş **bārān** gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [*bārān,]*
3. Başına ol zamān şan kopdı mahşer
Kara giydi vü gözden dökdi **bārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [*bārān,]*

bārān: Yağmur.

1. Bulut gibi ğubār ağdı havāya
Ki kandan yağdı **bārān** ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [*bārān,]*
2. Çi âteş yağdı üstine çî **bārān**
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*bārān,]*
3. Lebine virdi ol bî-çārenûñ āb
Ġamından ebr inilerdi vü **bārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [*bārān,]*

bārekallāh: Allah mübârek etsin, hayırlı uğurlu olsun anlamında bir söz.

1. Bu idi yol hōş itdün **bārekallāh**
Kavî peymānmışsın hem vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88*). [*bārekallāh,]*

bārgāh: Çadır, yüksek divan.

1. Nice vaşf idelüm ol pādişāhi
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam **bārgāhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 2*). [*bārgāhi, -ı*]
2. O düzdi saqfını bu **bārgāhuñ**
O yazdı naqşını bu kārgāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11*). [*bārgāhuñ, -un*]
3. Çü şāh ol **bārgāha** hāzır oldı
Kalemler levhe dağı nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [*bārgāha, -a*]
4. O sultān idi vaşşiler sipāhi
Mağara küh içinde **bārgāhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86*). [*bārgāhi, -ı*]
5. Ki gey maqbūli idi **bārgāhuñ**
Hüner ehli vü ğāyet kāmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [*bārgāhuñ, -un*]

bārgāh-ı şāh: Padişahın divanı.

1. İdüp pervāz burc-ı māha irdi
Ki ya‘nī bārgāh-ı şāha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [*bārgāh-ı şāh, -a*]

bāri: Bari, hiç olmazsa.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men’ itme **bāri** ‘ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*bāri,]*

2. Başarmazsañ eger ‘ışk-ı haķiki
Mecāzī ‘ışka **bārī** tut tariki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [*bārī*,]
3. Bizi de kılmağıl **bārī** ferāmüş
Ben idüm gülşenüñüñ bağbānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [*bārī*,]
4. Zebān tıgıyla **bārī** virme āzār
Saña çün derdümi şerh itdüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [*bārī*,]
5. Ki **bārī** bu heves qalmaya cānda
Yakın günde ider gönüm şehādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [*bārī*,]

bārī: *Allah.*

1. Sa‘ādet mūnisi ikbāl-ı yārı
Kamu maķşūdını virmişdi **Bārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*bārī*,]
2. Varalum isteyelüm ol niğārı
Naşib itmiş ola kim bile **Bārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*bārī*,]

bār-ı ber-dil: *Gönül ıztırabı.*

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi maħmil
Metā‘-ı ğamdan ammā bār-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34*). [*bār-ı ber-dil*,]

bār-ı büngāh: *Çadır yükü.*

1. Okur dergāhına sen şāhı Allāh
Bu teng evden döşür tur **bār-ı büngāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*bār-ı büngāh*,]
2. Düşürdi dersgehden **bār-ı büngāh**
Çü gitti h̄wāceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*bār-ı büngāh*,]

bār-ı derd: *Dert yükü.*

1. Ol andan **bār-ı derd** ü ğam yimişdür
Gülistānum gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*bār-ı derd*,]

bār-ı ‘ışk: *Aşkın sıkıntısı, ağırlığı, yükü.*

1. Ki diri olduğınca bār-ı ‘ışkı
Götürdi ol ğarīb zār-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*bār-ı ‘ışk*, -ı]

bār-ı nāfe: *Misk yağmuru.*

1. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Dağı aldı niçe biñ bağı u üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*bār-ı nāfe*, -den]

bār-ı şāh-ı nahl-i tāze: *Taze ağaç dallarında ki meyve.*

1. Ki olmuş **bār-ı şāh-ı nahl-i tāze**
Leţāfetde leb-i cān-baħşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48*). [*bār-ı şāh-ı nahl-i tāze*,]

bāriğāh: *Padişah çadırı.*

1. Şu denlü aldı çıkdı ol pādīşāhı
K'uruldı 'arş üzere **bāriġāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*bāriġāhı, -ı*]

bārīk: *Ince.*

1. Vücüdî lâġar u bî-ferr ü **bārīk**
Çü merdūdān-ı dergeh baġtı tārīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [*bārīk,]*

bārīk kıl: *İnceltmek.*

1. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lîk
Bu hayretten beni ġam kıldı bārīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*bārīk kıl, -dı*]

bārīk ol: *İnce olmak.*

1. Ki bārīk ola sözüüm saña ġānum
Yoluñda şādīķum virmekde cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [*bārīk ol, -a*]

barıs: *Barışmak, anlaşmak, uzlaşmak.*

1. Dürüşüp herkes itmekde kıtālî
Barışdurmakda Mecnūnuñ ġayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4*). [*barışdurmakda, -dur, -mak, -da*]
2. Çeri uydurmaduġumdan zararî
Barışduķ ġaldı 'özr ile o ġürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [*barışduķ, -duķ*]

barmaġ: *Parmak.*

1. Bir **barmaġuñla** iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsin bilā-ķadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [*barmaġuñla, -un, -la*]
2. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı **barmaġa** dîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*barmaġa, -a*]
3. Olupdur **barmaġumda** ġalka-i mār
Sivārum kim didüñ ġol baġıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [*barmaġumda, -um, -da*]

barmaġına dîş ur: *Büyük bir şaşkınlık duymak, şaşakalmak.*

1. Dîş urup barmaġına ġaldı ġayrān
Yirinden turdı pes giryān giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 84*). [*barmaġına dîş ur, -ı, -n, -a-up*]

barmak: *Parmak.*

1. Düzüp ġınnāyıla **barmaķlarını**
Kesüp pāk eyledi tırnaķlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31*). [*barmaķlarını, -lar, -ı, -nı*]
2. Tıraş itdi vü bozdı **barmaķıyla**
Didi bu ġāle kılanlar nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [*barmaķıyla, -ı, -yla*]

bas-: *Baş II Üst, tepe.*

1. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur **başına** sultânlik âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [*başına, -i, -(n)a*]

bas-: (*Ayak*) *basmak.*

1. Kefinden ‘azm kılsa her diyâra
Döner **başduğı** yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16*). [*başduğı, -duğ, -ı*]

bas: *Kaplamak.*

1. Meges **basmış** degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [*basmış, -muş*]

bas: *Baş, kafa, ser.*

1. Başına Hüdhdüdün oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*başına, -i, -n, -a*]
2. Ki kendü **başı** derdinden o kıttâl
İdemez oldı şimdi halka izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*başı, -ı*]
3. Çün iki yüzlü tıgım ide ‘üryân
‘Adüv **başım** on on çırpar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*başın, -ın*]
4. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşğ
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233*). [*başı, -ı*]
5. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*başında, -i, -n, -da*]
6. Kaçan k’irdi üçe ğarrayla yaşı
Halâyık anda çâbüük oldı **başı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [*başı, -ı*]
7. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belânuñ çenbere almış **başımı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [*başımı, -i, -n, -ı*]
8. Dehânından saçılan âlı nârı
Başı üstine yağdırdı serârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38*). [*başı, -ı*]
9. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı her taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [*başı, -ı*]
10. Çün oldı ‘ışk iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76*). [*başı, -ı*]
11. Başında perçem-i ‘anber-feşâni
Şan olmuş murğ-ı ‘ışkuñ âşiyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 73*). [*başında, -n, -da*]
12. İdüp dâmân-ı çâkını tolu hâk
Başından aşâğa koyardı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30*). [*başından, -i, -n, -dan*]
13. Dizi üzre alup yirden **başımı**
Yeñiyle sildi gözünüñ yaşımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [*başımı, -ım, -ı*]
14. Tenüñe câme giy ‘uryanlığı ço
Başuña tâcuñ al hayrânlığı ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*başuña, -uñ, -a*]
15. Taşına anuñ-içün tutarum **baş**
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [*baş,]*
16. Bu sözlerden **başım** kaldırdı Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [*başın, -ın*]
17. Başum komağa yokdur vaqt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [*başum, -(u)m*]
18. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür **başuma** efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [*başuma, -um, -a*]
19. Dilerven kim **başumdan** lâ-yezâli
Vücüduñ säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [*başumdan, -umdan*]
20. Başından atası kıztıdı müyün
Gül-âbile yudı hem dâye rüyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [*başından, -ın, -dan*]

21. Başından ayağına sinesi çäk
Zeminden āsumāni itmez idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19). [başından, -in, -dan]
22. Eline taş alup **başını** döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3). [başını, -in, -ı]
23. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş **başına** bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62). [başına, -i, -n, -a]
24. Biraz cem' eyleyüp **başına** hüşin
Kelâm-ı şâha teslim itdi güşin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79). [başına, -in, -a]
25. İdüp ol va'deye pes i'timâdi
Biraz gitdi **başından** fitne bādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160). [başından, -in, -dan]
26. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem **başum** fedâdur hem hâzinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [başum, -um]
27. Sa'âdetsüz **başumdan** tâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmiş-durur raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115). [başumdan, -um, -dan]
28. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup **baş**a yiler şitâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26). [baş, -a]
29. Kılıç bir **başı** k'ider iki pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51). [başı, -ı]
30. Kopardur serverânun tîğ-i tîzi
Muhanneşler **başına** rüste- hîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64). [başına, -i, -n, -a]
31. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî ten hürd iderdi gâh **başlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54). [başlar, -lar]
32. Eger ol tâifeden düşe bir **baş**
Öperek kaldurur yirden bu kâllâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21). [baş,]
33. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi döstü başını evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13). [başını, -in, -ı]
34. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi döstü **başını** evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14). [başını, -in, -ı]
35. Getüre **başını** bunda nişâne
Aña ihsânlar idem bî-bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39). [başını, -in, -ı]
36. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı **başlu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72). [başlu, -lu]
37. Kopardı server anuñ tîğ-i tîzi
Muhanneşler **başına** rest-hîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62). [başına, -i, -n, -a]
38. Kimün **başına** ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdi ger olsa küh-ı Elbürz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89). [başına, -in, -a]
39. 'Arab içinde ma'yüb olmam ister
'Aceb dîvânedür **başına** sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35). [başına, -i, -n, -a]
40. Benüm **başum** için düş-nâma bā'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24). [başum, -um]
41. Vefâ rāhında key bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15). [başuma, -um, -a]
42. Kese **başın** bularuñ virmeyüp dād
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22). [başın, -iñ]
43. Geliser kul **başına** hayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4). [başına, -i, -n, -a]
44. Emîn oldı **başuñ** giryānlığı ko
Velikin iy gâzâl-i pür-hamiyyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64). [başuñ, -uñ]
45. Başına şokdı şeb perr-i gürâbı
Getürüp hâbgehden cā-be-cā **baş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93). [baş,]
46. Başına şokdı şeb perr-i gürâbı
Getürüp hâbgehden cā-be-cā baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92). [başına, -i, -n, -a]
47. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm **başumda** baht-ı pür-belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63). [başumda, -um, -da]
48. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 2). [başın, -iñ]
49. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66). [başını, -in, -ı]
50. Başum kaç' olduğı cāna şafâdur
Ki bî-ferr olsa bir şem'ün likâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64). [başum, -(u)m]

51. Başı yarıldı vü ğarķ oldu hāke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [*başı, -ı*]
52. Ğarīķ-i ka‘r-ı ‘ummān-ı meşakķat
Ğam odında **başın** baĝrı kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*başın, -ıñ*]
53. ‘Urūc itdi teninden tā‘ir-i hūş
Başına urdı ğamdan ol ķadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3*). [*başına, -ı, -n, -a*]
54. Başın tutmuş-turur bir şahs-ı maħzûn
Yüzine ķıldı ol pîrûñ nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [*başın, -ıñ*]
55. Eliyle **başını** yirden götürdi
Cigerden ķanayup hûn-ı derûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60*). [*başını, -ım, -ı*]
56. Bāşumdā efser ü boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdûñ semā‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [*bāşumdā, -um, -da*]
57. Ben öz **başumla** kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdûñ pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [*başumla, -um, -la*]
58. Göricek **başuña** toprak şaçardûñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldu iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16*). [*başuña, -uñ, -a*]
59. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muħaşşal anuñıla hoş idüp **baş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93*). [*baş,]*
60. Başına rānını bālîn iderdi
Dizin çöküp **başı** ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*başı, -ı*]
61. Başına rānını bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*başına, -ı, -n, -a*]
62. Kāmu müşķilleri idermiş āsān
Başından gidüben ğaflet şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105*). [*başından, -ım, -dan*]
63. Anasınuñ mübārek pāyine **baş**
Üküş ‘özü-ile öpüp hāk-i pāyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [*baş,]*
64. Fiĝān idüp **başına** hāk koydı
Tar oldu **başına** şahrā vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*başına, -ı, -n, -a*]
65. Fiĝān idüp **başına** hāk koydı
Tar oldu **başına** şahrā vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22*). [*başına, -ı, -n, -a*]
66. Başı altına ķomış bir ķurı seng
Teni çāk olmış u şüride aħvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*başı, -ı*]
67. Başın taşra çıķarmış k‘ide seyrān
Açup burķa‘ ya bir hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [*başın, -ıñ*]
68. Şererden **başına** od yaĝa yaĝa
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [*başına, -ım, -a*]
69. Ki ilter mi göre **başına** ‘ahdi
Selām açup simāt u sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*başına, -ı, -n, -a*]
70. Başı bārından āsüdeydi dūşı
Çü dirlik pā-bürehe ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*başı, -ı*]
71. Dirīĝa k‘ol daħı aĝyār elinde
Çıķarsam çāh içinden ceħd idüp **baş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65*). [*baş,]*
72. Yine düşürven irür **başuma** taş
Kişi kim ķurtıla bir ğamdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*başuma, -um, -a*]
73. Ki öz **başında** gördi ol hayālî
Egerçi geldi bir yüzden hoş ol ķār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [*başında, -ı, -n, -da*]
74. Şabāh olup toĝarsa **başuma** ğün
Var ise iy hūrüs-ı dehr cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30*). [*başuma, -um, -a*]
75. İştisün hālķ uyan bir dem fiĝānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33*). [*başuñda, -(u)ñ, -da*]
76. Yine sevdā **başından** aşı geldi
Yine cüş itdi deryā-yı ta‘aşşuķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [*başından, -ım, -dan*]
77. Ya bir **başdan** iki göz bitdi mergüb
İki şubh āyinesi buldı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [*başdan, -dan*]
78. Korum geh geh **başum** altına bālîş
Geçem hicrāndan olur gerçi bî-nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*başum, -um*]
79. Başına ĝuşadan ķopan kıyāmet
Dili firķat ĥadenginüñ nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*başına, -ı, -n, -a*]
80. Nihāl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn ‘işābe baĝlasın **baş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [*baş,]*
81. Başına ol zamān şan ķopdı maħşer
Kara giydi vü gözden dökdi bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [*başına, -ı, -n, -a*]

82. Ki diyeydün pür itdi kan cihām
Fiğān idüp **başına** koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25*). [*başına, -i, -n, -a*]
83. Niteki 'ebr-i siyâh-ı nev-bahārān
Açup **başını** mænend-i semen-zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13*). [*başını, -ın, -ı*]
84. Ol üftāde **başı** altına bir hışt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [*başı, -ı*]
85. Ölüm derdi **başın** ağrıtdı gāyet
Ġarīb ü haste düşdi hāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*başın, -ıñ*]
86. Şaçalar **başum** üzre hāt gibi hāk
Baña ġufrāndan ol dem vir berātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [*başum, -um*]
87. Başumda yazı imiş hāme gibi
Anuñ-çun fi'lümün 'āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*başumda, -um, -da*]
88. Şehāb-ı tıġı yağdurur ferāvān
Başın kâfırlertün mænend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8*). [*başın,]*
89. Kesüp ya 'nī **başın** ol bī-günāhuñ
Alalar hıl'atını pādişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*başın,]*
90. Bir iki gün ne var olsañ Hāka rām
Başuñ gitdi daġı muhkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [*başuñ, -+uñ*]
91. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bāl
Turup 'azm itdi küh-i Necde derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39*). [*başum, --um*]

bas: *Baş II Üst, tepe.*

1. Giyüp **başına** 'izz u baġt təcın
Alur Hind u Ġorāsānuñ ġarācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [*başına, -ına*]
2. Yaraşmış **başına** devlet külāhı
Mübārek eylesün feyz-i ilāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*başına, -i, -n, -a*]
3. Ne denlü varsa anda tābi'-i hān
Başına Kaşuñ oldılar dūr-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308*). [*başına, -i, -n, -a*]
4. Bir eyvāndur **başı** keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [*başı, -ı*]
5. Göyindi micmer-i ġasretde çün 'ūd
Başına çıkdı nār-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*başına, -i, -n, -a*]
6. Delü gibi il içinde o güm-rāh
Başına söylenür yürürdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [*başına, -i, -n, -a*]
7. Saçınuñ çokluġı şol ġadde yitmiş
Ki dülbendün **başında** tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*başında, -i, -n, -da*]
8. Degül ol şeh ġarāc u bāca muġtāc
Başına terk-i dūnyādan ġomış tēc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26*). [*başına, -i, -n, -a*]
9. Kıla döndürdi gerçi kim beni ġam
Dilemezven **başından** bir kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*başından, -ından*]
10. Gözüm nūrı vü **başum** efseridür
Cihān içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [*başum, -(u)m*]
11. Gehī urur **başına** depme zāġān
Yüzini tırmalar gāhı kelāġān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [*başına, -i, -n, -a*]
12. Ġoyar ġamdan **başına** Leylî hākı
Ki bu yıldendür ol şem'ün hilāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*başına, -ına*]
13. Beg oġhymış ġoyup taġt u külāhı
İdermiş taġlar **başında** āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [*başında, -ında*]
14. Başı şürıdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'ālemdede her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [*başı, -ı*]
15. 'Urüc itmiş **başından** bülbül-i hūş
Vücüdi haste vü mecrūh yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52*). [*başından, -ından*]
16. Eliyle ġoydı ġamdan **başına** hāk
Dönüp atasına virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*başına, -i, -n, -a*]
17. Bulımadı atasından nişānı
Gehī **başına** ġoydı ġabri hākın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*başına, -i, -n, -a*]
18. Fūrüzān oldı hem-çün tīb-ı āzer
Didi k'iy hāk-ı pāyı **başuma** tēc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [*başuma, -um, -a*]

19. Yağardı **başına** ahından âteş
Olurdu tağda dil-teng ü nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126). [başına, -ına]
20. Elinde tiğ ü **başında** otağı
Bu resme faşda gül gibi ol şād (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60). [başında, -i, -(n)da]
21. Başuma toğdı tañdur şems-i lâmi‘
Götürdün hâkden ben nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44). [başuma, -um, -a]
22. Dem-i merg aña irürdi ğubârı
Dilinden çıktı sevdâ **başına** hām (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53). [başına, -ına]
23. Başından hem diline indi ser-sām
Harâret hâlini kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [başından, -ından]
24. Başında kisve vü bilinde hancer
Cihânda bir firîşte var mıdur hiç (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106). [başında, -i, -n, -da]
25. Ki töldürdi cihâni āh u efġān
İder koyup **başına** ğuşşadan hāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45). [başına, -i, -n, -a]
26. Ki dülbendi düşerdi baġsa eflāk
Ķomışdı çarġ **başı** üzre çü tāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47). [başı, -ı]

bas: Basmak || Küçük görmek, hor görmek, hakir görmek.

1. Görüp ‘âcizligünü rahmet ide
Yukarı **başma** kadründen inen pāy (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107). [başma,]

bas: Baş, başlangıç noktası.

1. Dilerdi kim ura zaġmına merhem
Her ay **başında** iderdi ol nigü-fāl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13). [başında, -şı, -n, -da]
2. Ayaksuz kimse iletmez **baş**a rāh
Selāmile muhaşşal anda Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14). [baş -a,]

bas: (Ayak) basmak.

1. ‘Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi‘râc ġicesi yüzine **başmasañ** kadem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18). [başmasañ, -ma, -sañ]
2. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütāh
Ayaġum toġru **başdur** kandese iy şāh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62). [başdur, -dur]
3. Ne kūha kim anuñ ġinki **başar** süm
İder ol yörenün aşlanların ġüm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89). [başar, -ar]
4. Ne yir ġaldı zeminde **başacaġ** pāy
Ne kuş buldı havāda uçacaġ cāy (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71). [başacaġ, -acaġ]
5. Tarık-ı fitneye de **basamaz** pāy
Bir iş k’anı harām itmiş ola Hāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190). [basamaz, -maz, -am]
6. Başamaz kimse pāyum yirine pāy
Taġupdur bî-ġaraż bu vaġşî-yi çend (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10). [başamaz, -a, -maz]
7. Kadem **baş** rāh-ı iġlīm-i şafāya
Riyālu ‘ışġ-ıla ‘aşıġ ġeçinme (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6). [baş,]
8. Anı **başdı** yüzer biñ men u iki seng
Şol ābuñ k’adı idi ‘arız-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24). [başdı, -+dı]
9. Başamazdı kişi ol yöreye pāy
‘Acebdür vaġşiden böyle kerāmet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82). [başamazdı, -amaz, -dı]

baş cek: Bir işe ön ayak olmak, bir konuda öncülük etmek.

1. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64*). [baş çek, -me, -zem]

baş çekme: İsyân etmek, karşı gelmek.

1. Eger baş çekmeyesin bu sözümünden
Göresin fâ'ide hayli özümünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [baş çekme, -ye, -sin]

baş egme: Boyun eğmek.

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [baş egme, -z]
2. Reftâr kıddi serv-i hürâmânı begenmez
Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [baş egme, -z]
3. Velî ma'nide hayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [baş egme, -z, -di]
4. Buña 'âkıll olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [baş egme, -z]

baş götür: Uzaklaşmak.

1. Çün uyhudan götürdi baş o meh-veş
Götür kalmış gözinde ol naķş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [baş götür, -di]
2. Götürüp âsitân-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 47*). [baş götür, -üp]

baş götür: Baş uçurmak.

1. Ya maķtûlân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmüş hem-çü maķşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50*). [baş götür, -miş]

baş it: Başa çıkmak, üstesinden gelmek.

1. Meger şol kim âña baş itmeye piç
Eyülük kıl yamanlıķdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [baş it, -me, -ye]
2. Eyüye yatluva baş itmeye piç
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [baş it, -me, -ye]

baş kaldır: İsyân etmek.

1. Teninden kaldurup baş şür u ğavġa
Metâ'-ı 'âkılln itmiş 'ışķ yağmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113*). [baş kaldır, -up]

baş kesme: Öldürmek.

1. Tene tîr itmez oldu hiç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'aczi-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86*). [baş kesme, -de]

baş kodı: *Ayağına kapanmak, yalvarmak.*

1. Kamer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bi-‘aded tahsin ü şabâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*baş kodı,]*
2. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldı pür ol eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [*baş ko, -dı]*

baş gel: *Hoş geldin, başımız üzerinde yerine var.*

1. Didi iy nür-ı çeşm-i halk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldüñ hayr-ı mağdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124*). [*baş gel, -düñ]*

başar: *1.görme. 2.görme yetisi.*

1. Dehân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*başar,]*

başar: *Başarmak, üstesinden gelmek.*

1. Başarmazsañ eger ‘ışk-ı hakîki
Mecâzi ‘ışka bâri tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [*başarmazsañ, -maz, -sañ]*
2. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [*başarur, -ur]*

başdan ayağa: *Bütünüyle, tamamıyla.*

1. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrân iderken bu cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64*). [*başdan ayağa,]*
2. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydâ
K’o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*başdan ayağa,]*
3. Muţarrâ kıldı geh şâneyle müyün
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25*). [*başdan ayağa,]*

başı devletli ol: *Ummadığı bir nimete ya da varlığa kavuşmak.*

1. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı garîbi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [*başı devletli ol, -li]*

başı göge ir: *Beklenmeyen bir mutluluğa ermek.*

1. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Peri-ruhsâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [*başı göge ir, -sin]*

başın kes: *Başını kesmek.*

1. Şanarmısın ki ‘ârüm yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bi-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [*başın kes, -üp]*

başına gel: *Bir olay veya bir duruma uğramış olmak [Genellikle üzücü durumlar için kullanılır].*

1. Didî öz düşmenine k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111*). [*başına gel, -me, -sün*]

başına sac: *Başından aşağı saçmak, dökmek.*

1. Okıyup ol şehüñ na'tını bî-kadḥ
'Uṭârid saçdı başına dürr-i medḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128*). [*başına saç, -dı*]

başına tâc it: *Değer vermek, üstün tutmak.*

1. Döşense sâye-i kıddine bir ḥāk
İder başına tâc ol ḥākı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128*). [*başına tâc it, -er*]

başına üs: *Başına üşüşmek.*

1. Dil ü cânına ğamdan süz düşmiş
Cihân gavġaları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36*). [*başına üş, -miş*]

başından aş: *Boyunu geçmek, kendisini aşmak.*

1. Cihâni hiçe şaymışdı ḥākikat
Belâ seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [*başından aş, -mış*]

başından git: *Uzaklaşmak.*

1. Derünün şevkdan pür eyleyüp tâb
Uyanu geldi başından gidüp ḥwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32*). [*başından git, -üp*]

başîret: *Anlayış, ileri görüşlülük.*

1. Çehâr olduġı çeşmüñ iy nigü-fâl
Başîret ehli olduġuñadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*başîret,]*

başla: *Başlamak, bir işi yapmak üzere harekete geçmek.*

1. Çün ol meh-rû kodı düşından anı
Yine kıлмаġa **başladı** fiġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330*). [*başladı, -dı*]
2. Hemân-dem **başladı** āḥ u fiġāna
Şu resme k'adı fâş oldu cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115*). [*başladı, -dı*]
3. Fiġāna **başlasa** hicr-ile her şeb
Çiġirur kim tenümi şokdı 'akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [*başlasa, -sa*]
4. Pes andan bezme **başladı** nigārın
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [*başladı, -dı*]
5. Hemândem geldi baḥr-ı ceng cüşa
Dilirân **başladı** yir yir ḥurüşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10*). [*başladı, -dı*]
6. Yine ḥālîne meşġül oldu Mecnûn
Yine dökmeġe **başladı** gözi ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [*başladı, -dı*]
7. Yine 'azm itdi küḥ-ı Necde giryân
Yine **başladı** feryād u fiġāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35*). [*başladı, -dı*]
8. Hevâda uçmaġa **başladı** ḥuffâş
Felekte bir çerâġ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [*başladı, -dı*]

9. Țurup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde **başladı** nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [*başladı, -dı*]
10. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek **başladı** kılmğa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*başladı, -dı*]
11. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü ‘îşa **başladı** bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [*başladı, -dı*]
12. Derûmına idüp ol bülbülün kâr
Ne yüzden **başlasa** Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [*başlasa, -sa*]
13. Ğamuñdan **başlasam** feryâd u zâre
Cemâlün gülşeninün şâh-ber-şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86*). [*başlasam, -sa, -m*]
14. Țurup **başladı** çarha ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*başladı, -dı*]
15. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne dir kim **başlasan** minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [*başlasan, -sa, -ñ*]
16. Buni didi vü hāmūş oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña **başlayup** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [*başlayup, -y, -up*]
17. Yine **başladı** gözden dökmege hün
Yine vahşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [*başladı, -dı*]
18. Ğamıyla **başlayup** açdı kelâmı
Ki bu fâniden ol merhûme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16*). [*başlayup, -y, -up*]
19. Țurup geh yine **başlarlar** şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [*başlarlar, -r, -lar*]

başlık: Bir sütun veya direğin en üstündeki dışarıya doğru çıkıntı yapan bitim kısmı, sütun tepeliği.

1. Sancakuñ çürpünüñ altun **başlıkıdur** âfitâb
K’âsumân-ı çâruma irürdi farkın ol ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*başlıkıdur, -ı, -dur*]

basma: Basmak, "ayak basmak bağlamında."

1. Anı güstağ **basma** çekmege pây
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*basma, -ma*]

basmış: Kaplamak.

1. Benem ser-geşte-i sicn-i tağassür
Ki **başmışdur** nedâmetle tahayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [*başmışdur, -dur*]
2. Katı **başmış-idi** Mecnûni heybet
Vücûdi olmuş-idi ğark-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [*başmış-idi, -idi, -*]

başra: Osmanlı'da vilayet merkezi olan ve günümüzde Irak'ta bir şehir.

1. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müsahhar Hürmüz ü Bağdâd u **Başra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*başra,]*

bat: Batmak, saplanmak.

1. Çün aḥşam oldı vü hurşid-i berrâk
Batup bî-şu‘le kıldı kaşr-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2*). [*batup, -up*]
2. Kızınıñ kabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına **batan** hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*batan, -an*]
3. Elünden kim yabâne düşse bir kâh
Şakın k’ayağuna **batmaya** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130*). [*batmaya, -ya*]

4. Hâbîr olmazdı **batmayınca** girse
Egerçi gönlü 'ışka mâyl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*batmayınca, -yınca*]
5. Teni verdine **batdı** hâr-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [*batdı, -dı*]

bat: Gömülmek, içe doğru gitmek.

1. Kahr ile ma'rekede bir nazâr itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [*bata, -a*]
2. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*batupdur, -updur*]

bâ-tâc: Tac ile.

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîğ u **bâ-tâc**
Ki tîğidur şerî'at tâci mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [*bâ-tâc,]*

bâ-tîğ: Kılıç ile.

1. Şeh-i peygamberân **bâ-tîğ** u bâ-tâc
Ki tîğidur şerî'at tâci mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [*bâ-tîğ,]*

bâtl: Boş, esassız.

1. Bu resme sözler ile **bâtl** u dñn
Ne lâzım k'eyleyesin baĝrumı hñn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [*bâtl,]*

bâtin: İç yüz, dâhil, derûn.

1. Çünkü berķ urdı derûnumdan benüm envâr-ı 'ışk
Bâtinında oldı her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*bâtin*ında, -ı-n-da]
2. Ğış u ğıldan dili mir'âtu tâhir
Cihân **bâtin**ları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*bâtin*ları, -lar, -ı]
3. Giriiftâr itdi bend-i hâba anı
Çü **bâtin** 'âlemine ğirdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*bâtin,]*

bâtinât-ı dehr: Dünyanın sırları.

1. Sülûk-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öñinde **bâtinât-ı dehr** zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20*). [*bâtinât-ı dehr,]*

batma: Batmak, saplanmak.

batn-ı mâhî: Balığın karnı.

1. Maķâm-ı Yñnus ise **batn-ı mâhî**
Deve söyler ğörüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [*batn-ı mâhî,]*

batt: Kaz.

1. Bişirür âb içinde her taraf **baft**
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*baft,]*

batur: *Batarmak.*

1. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından didesi deryâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [*baturdı, -dı]*

bâver: *Far. inanma, tasdik.*

1. Tamâm ol kıssaya eyledi **bâver**
Hâbîbî hâttını ol merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [*bâver,]*

bâver eyle: *İnanma, tasdik etme.*

1. Çü gördi Leylinüñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [*bâver eyle, -di]*

bay: *Zengin, varlıklı.*

1. Kimini **bay** kılmış kimini yoksül
Kimi merdûd olmuş kimisi maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81*). [*bay,]*
2. K'o dervîş idi bu gözlerdi **bâyı**
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [*bâyı, -ı]*
3. Gelen gider eger yohsul eger **bây**
Biten her sebze vaktinde bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [*bây,]*

bâz: *Doğan denilen yırtıcı kuş.*

1. 'Ahd-i 'adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâh
Kebk **bâzile** uçar gürg ile seyr eyler ganem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*bâzile, -ile]*
2. Tağıtdı çün kebüter zümresin **bâz**
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [*bâz,]*

bâz: *Açık.*

1. Felek 'ağudına bağlamışdı zühre
Kažâdan bir münevver **bâz** mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [*bâz,]*

bâzâr: *Pazar, alışveriş, pazarlık.*

1. Baña dirler ki 'ışk işini terk it
Varup **bâzârûñı** 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [*bâzârûñı,]*
2. Mehûñ **bâzârın** itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni altun kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [*bâzârın, -ın]*
3. Geçen **bâzârûñı** eyle yine tîz
Buyurđı bir nişāngāh ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [*bâzârûñı,]*
4. Qurutdı naħl-i gülzâr-ı hayâtın
Cihānuñ gerçi kim **bâzarıdur** germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [*bâzarıdur, -ı, -dür]*

bâzâra çık: *Satılmak için pazara çıkarılmak.*

1. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bāzāra vü bi-ḥürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [*bāzāra çık,]*

bāzār-ı hevā: *Heves pazarı.*

1. Güneşden âteşi kārüre-i çarḥ
Çü 'ışk-ı yār **bāzār-ı hevā** germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7*). [*bāzār-ı hevā,]*

bāzî: *Doğan denilen yirtıcı kuş.*

1. İki biñ yidek atı vardı tāzî
K'iderdi her biri berḳ-ile **bāzî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*bāzî,]*

bāzî: *Oyun, eğlence.*

1. 'Arab şāhi firāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî şafādan **bāzî** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [*bāzî,]*

bāzî it: *Oynamak, eğlenmek.*

1. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder āhū-bere anuñla bāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [*bāzî it, -er]*

bāzîçe-i lehv-i cevānî: *Gençliğin faydasız oyunu.*

1. Kaçan bir 'ışk k'olamaz cāvidānî
Olur **bāzîçe-i lehv-i cevānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 2*). [*bāzîçe-i lehv-i cevānî,]*

bāzîger: *Köçek, rakkas.*

1. Olar gidüp daḥi ḳalmazdı bunlar
Cihān **bāzîgerin** ütmez kişi hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*bāzîgerin, -in]*

bāzû: *Pazu, kol, güç.*

1. Yeñi içinde her **bāzûsı** kim var
Çeh içre şan ḳara urḡandur iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [*bāzûsı, -sı]*

bāzû-vı 'āşık: *Aşığın kuvveti.*

1. Neyüñ 'azdinde daḡ-ı bi-kerāne
Virür bāzû-yı 'āşıkdan nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16*). [*bāzû-yı 'āşık, -dan]*

becid: *Sürekli olarak.*

1. Düzüp anuñ murādınca kelāmın
Becid yād itdi ḫurdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [*becid,]*

2. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle qarşu **becid** añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*becid,]*

bed: *Kötü.*

1. Vücüdi ten-dürüst oldı vü muhkem
Velikin **bed** ğıdälardan o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*bed,]*

bed-‘ahd: *Sözünde durmayan, vaadine sadık kalmayan.*

1. Çalışam vaşl olınca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü **bed-‘ahd** imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*bed-‘ahd,]*
2. Xamu **bed-‘ahd** olur bî mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*bed-‘ahd,]*
3. İki yüzlü-durur **bed-‘ahd** ü ğaddâr
Şu resme kıldı ‘ömrü müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [*bed-‘ahd,]*

bedahşân: *Far. is. Hindistan'da yakut madeniyle meşhur bir memleket.*

1. Yaşından kim çü la‘l olmuşdı rahşân
Meşelde küh-ı Necd oldı **Bedahşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*bedahşân,]*

bed-ef‘âl: *Kötü ameller.*

1. Bed-ef‘âlınden eflâkûñ hazersüz
Dökersin dideden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*bed-ef‘âlınden, -in, -den]*

bedel: *Karşılık, bir şeyin yerine verilen.*

1. Budur gelmedüğü vaşfuñ beyâna
Ki virilmez **bedelsizden** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [*bedelsizden, -siz, -den]*
2. Velî ma‘kül yaz her bir cevâbı
Hâfâsına **bedel** eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*bedel,]*

beden: *Gövde.*

1. Beden hâkî idi hâk oldı câyı
Cihâna ‘âdet ü erkân u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*beden,]*
2. Aña geldüm ki kâmun ola dâne
Beden kim çâh-ı ka‘rıdur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*beden,]*

bed-endîş: *Kötülük düşünen.*

1. Bakup rahm eylemedüñ iy **bed-endîş**
‘Aceb müşkil kazâyâ uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*bed-endîş,]*

bed-hitâb: *Kötü konuşan.*

1. Baḥl ü **bed-ḥiṭāb** ü zehr-pāsuḥ
Tuḡaḡınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*bed-ḥiṭāb,]*

bed-hû: *Kötü huylu, huysuz.*

1. Bir oḡlan k'ola **bed-hû** iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [*bed-hû,]*

bed-h'āh: *Başkasının kötülüğünü isteyen.*

1. Çü ferzend ola **bed-h'āh** u hevā-senc
Belādūr ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*bed-h'āh,]*

bedî: *Benzeri bulunmayan.*

1. Bedî ü türfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zībâlarınuñ büy-i müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [*bedî,]*

bed-kār: *İşi gücü kötülük olan.*

1. Raḡīb-i şüm u **bed-kār** oldı āḡāh
Eline aluban bir tiğ-i bürrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*bed-kār,]*

bed-nām: *Kötü şöretli.*

1. Ki bir divāne ḡıldı bizi **bed-nām**
İl içre eyledi bi-'ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [*bed-nām,]*
2. Olur ser-geşte-i vādî-yi ḡayret
Beni **bed-nām** idüp şalma ayaḡdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*bed-nām,]*
3. Bizi **bed-nām** ider 'ālemde ḡammāz
Muṭî' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*bed-nām,]*
4. Ki gey müstaḡnî vü mesrūr olub sen
Ki bir **bed-nāmdan** ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*bed-nāmdan, -dan]*

bedr: *Ayın on dördü, dolunay.*

1. Gāh dilberler cemāli gibi māhı **bedr** idüp
Geh kemān-ebrûlaruñ kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*bedr,]*
2. Şerî'at āsumānı evcine **bedr**
Güzün ü pārsā vü 'āliyyü'l-ḡadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*bedr,]*
3. Ḳamer kim gice ola **bedr** ü tībān
Tutulmaz gözden anuñ nûri pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [*bedr,]*

bedr: *Ayın on dördü, dolunay II yüz.*

1. Güzellendi vü **bedr** oldı hilālî
Ayuñ on dördüne döndi cemāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [*bedr,]*

bedr ava: *Dolunay şeklinde olan ay; parlak, aydınlık.*

1. Yüzi günden güne **bedr aya** döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [*bedr aya, -a*]

bed-rây: *Kötü düşünceli.*

1. ‘Aşâsı fire beñzer kâmeti yây
Hâbişü’ş-şekl ü bed-sîmâ vü **bed-rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*bed-rây,]*

bedr-i dücâ: *Karanlığı aydınlatan dolunay.*

1. Letâfet çarhınuñ şems-i duhâsı
Melâhat evcinüñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [*bedr-i dücâ, -sı*]

bedr-i dücâ-yı çarh-ı vahdet: *Vahdet feleğinin karanlıktaki dolunayı.*

1. Sözi dürr-i yetîm-i bañr-i miknet
Yüzi **bedr-i dücâ-yı çarh-ı vahdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 20*). [*bedr-i dücâ-yı çarh-ı vahdet,]*

bedr-i tamâm: *Tam dolunay.*

1. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamâmı
Saña cift ideyin iy ‘ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*bedr-i tamâm, -ı*]

bed-rüz: *Kötü gün.*

1. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü **bed-rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [*bed-rüz,]*

bed-ser-encâm: *Kötü son.*

1. Olupdur baht-ı nañsum bed ser-encâm
Degildür murğ-ı maqşûdum baña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [*bed-ser-encâm,]*

bed-sîmâ: *Fena çehreli.*

1. ‘Aşâsı fire beñzer kâmeti yây
Hâbişü’ş-şekl ü **bed-sîmâ** vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*bed-sîmâ,]*

bed-sinâs: *Kötü bilmek.*

1. Okı toğru bulabilmez nişânı
Belâ-yı dide-i her **bed-sinâsum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 31*). [*bed-sinâsum, -um*]

beg: *Bey, yönetici.*

1. Āsîtānuñda gedādur ‘ālemüñ mün‘imleri
Dergehüñdedür cihānuñ **begleri** hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54*). [*begleri, -ler, -i*]

2. Var idi bir **beg** eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kâdr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [*beg,]*
3. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [*beg,]*

be-gâyet: *Ziyadesiyle, haylice,.*

1. Çemen şahını **be-gâyet** hürrem idi
Dehâni gıncenüñ pür şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [*be-gâyet,]*
2. Meger kim arzû-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi **be-gâyet** aña bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [*be-gâyet,]*
3. Hârâb olmuş-durur Mecnûn **be-gâyet**
Demidür ki idesüz ‘avn u ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [*be-gâyet,]*
4. K’ümüdüm bergin üzdi şarşar-ı gam
Bu kez işüm **be-gâyet** müşkil oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [*be-gâyet,]*
5. Bulara lik fakrum var **be-gâyet**
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*be-gâyet,]*
6. Be-gâyet sevdiğüñdendir hakikat
Öğüdün pür dür ider güş-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8*). [*be-gâyet,]*
7. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-ğış
Hacel itdi **be-gâyet** verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45*). [*be-gâyet,]*
8. Güyüp bir lâhza idem pâre pâre
Selim itdi **be-gâyet** cehd ü ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [*be-gâyet,]*
9. İşi Zeydün **be-gâyet** düşdi ebter
Kâlp dermânde hâli oldu düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [*be-gâyet,]*
10. Hakikat belki mecnûnam **be-gâyet**
Güher-dürcün ki pülâd ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90*). [*be-gâyet,]*
11. Tenine zelzele düşdi **be-gâyet**
Şıdı teb i’tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16*). [*be-gâyet,]*
12. Hicâbı defterini suya şaldı
Be-gâyet oldu ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [*be-gâyet,]*
13. Şanasın oldu iki âteşin gül
Zâ’if oldu **be-gâyet** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [*be-gâyet,]*
14. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni lutfûndan irür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37*). [*beğâyet,]*

begen: *Beğenmek, hoşuna gitmek.*

1. Gül-güne yañağı gül-i hândanı **begenmez**
Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*begenmez, -me, -z]*
2. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*begenmez, -mez]*
3. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez**
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*begenmez, -me, -z]*
4. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez**
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*begenmez, -me, -z]*
5. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrin tuğağı çeşme-i hayvânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*begenmez, -me, -z]*
6. Nutk-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta’n
Gül-güne yañağı gül-i hândanı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*begenmez, -me, -z]*
7. Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*begenmez, -me, -z]*
8. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hâmî
Cüş eyleyüben kûlzüm ü ‘ummânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*begenmez, -me, -z]*

9. Refîâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez**
Müşğîn şacı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*begenmez, -me, -z*]
10. Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı **begenmez**
Nuţğ-ı deheni bülbül-i güyâyâ kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*begenmez, -me, -z*]
11. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı **begenmez**
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*begenmez, -me, -z*]
12. Cüş eyleyüben kılzüm ü 'ummânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*begenmez, -me, -z*]
13. Nihâl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*begenmez, -mez*]
14. Begen birisini maqbülün olsun
Alalum 'aқdünfe maşşülün olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*begen,]*
15. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34*). [*begendi, -di*]
16. Begendi vü didi mu'tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [*begendi, -di*]
17. Yazılmış şafhasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim **begenmez** 'aқl anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [*begenmez, -me, -z*]
18. Qo bu sevdâyı bunda şâh-ıla kal
Vatan tüt bir **begendügün** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*begendügün, -dü, -gün*]
19. Tehî komayasın sen soñra câyum
Begenmez bu hisâbı döst ü düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*begenmez, -mez*]

behâ: Paha, karşılık, ücret.

1. Ne dürler kim şumar olmaz **behâya**
Degül şayeste-i güş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*behâya, -ya*]

be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd: Kederli aşıkların iniltisi haklarına.

1. Kenâr-ı yârda vir âşiyânı
Be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 37*). [*be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd,]*

be-hatm-i mürsel: Hz. Muhammed.

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hakk-ı Qur'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127*). [*be-hatm-i mürsel, -in*]

behcet: Sevinç, gülerylüzlük, güzellik, şirinlik.

1. Kime virmiş cemâl ü hüsn ü **behcet**
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*behcet,]*

behcet-i rü: Yanağının güzelliği.

1. Güle sen virdün iy Hakk **behcet-i rü**
Sen itdün gönecenün ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*behcet-i rü,]*

beher: Her, her bir.

1. Gice gündüz maķâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp ‘arîflere **beher** fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [*beher,]*

be-her-hâl: Her durumda, mutlaka.

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki sâlik gitse bu yoldan **be-her-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*be-her-hâl,]*
2. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzırdur isterseñ **be-her-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*be-her-hâl,]*
3. Ölümdür âhîr-i ahvâl-i âdem
Senüñ ‘ömrün yüze irmez **be-her hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [*be-her hâl,]*
- 4.

behrâm: Behrâm. (Gezenlerden Mirrih harbe alâmettir. Sıfatı nahs-ı asgar (küçük uğursuz) olup kırmızı renk de buna aittir. Behram'da Mirrih'ten kinâyedjr.).

1. Du‘â kılıp kılıcın çekdi **Behrâm**
Ki ide katlı haşm-ı şâh-ı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139*). [*behrâm,]*

behrâm-ı gür: Sasaniyan sülalesinden, Yezdgird'in oğlu olan ve Behram-ı Gur adıyla anılan padişah.

1. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gürı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [*behrâm-ı gür, -ı]*

behrâm-ı sâni: İkinci Sani.

1. Ferîdün-ı dü-vüm **Behrâm-ı sâni**
Haţâ didüm gâlaţdur bu me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 73*). [*behrâm-ı sâni,]*

behre: Kısmet, nasip.

1. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle **behrem**
Ki gerd-i cürmden pâk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13*). [*behrem, -m]*
2. Bulup ya‘nî şehüñ medhinde **behre**
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*behre,]*
3. Ki benden bulmamışdur **behre** dâmâd
Senüñle ‘ahd k’olmuşdur nühuşt ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [*behre,]*

bekâ: Ebedilik, devamlılık.

1. Sen ‘inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde **bekâya** intikâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*bekâya, -ya]*
2. Hüdâvendâ kaçankim ‘azm idem ben
Beķâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*beķâ,]*
3. Velî yoķdur vefâsınuñ **beķâsı**
Ki balsa senden özge mihrîbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [*beķâsı, -(s)ı]*
4. Hayâtı ben hõ çoķdan itmişem terk
Beķâ mülkine idersüñ sen de riħlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*beķâ,]*
5. Ne hõd ‘ömrüñ görilmişdür **beķâsı**
Niçe çeksün zamânuñ kaħrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [*beķâsı, -sı]*
6. Beķâ mülkine riħlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngeħ ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [*beķâ,]*

7. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişiye çün **beķā** yokdur cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [*beķā,]*
8. Hîsâbı-ı ‘ışkdan şehvet gerek dūr
Ġaraźlu ‘ışkda yokdur **beķā** hiç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*beķā,]*
9. Beķā ķaşrında olur ħandān u mesrūr
Çün urdı Őem‘-i ħurŐid-ı pūr-envār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*beķā,]*

beķā-vı cāvidān: *Sonsuzluk makamı.*

1. Beķā-yı cāvidāniye olur tūŐ
Bulınmaz bu kelāma ġāyet ü ħad (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 10*). [*beķā-yı cāvidān, -iye]*

beķā-vı cāvidānî: *Sonsuzluk makamı.*

1. Saña olsun **beķā-yı cāvidānî**
Çün itdi bu ħisāmı ġūŐ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*beķā-yı cāvidānî,]*

beķle-: *Beklemek, durmak.*

1. Tūrur girdinde bunlar **beķleyüp** raĥt
Düzüp ol cāyda her biri ħāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*beķleyüp, -y, -(ü)p]*
2. Ya **beķlerlerdi** cem‘ olup ħazāne
İraķdan çünki Mecnûn baķdı pīre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88*). [*beķlerlerdi, -r, -ler, -di]*

bel: *Bel.*

1. Tūrur tîz oġlınıñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yār derdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [*belini, -in, -i]*
2. Kemer idi **beline** ħalka-i mār
Serîri olmuŐ-ıdı pūŐte-i ħār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*beline, -in, -e]*
3. Kocalıķ bükicek dirdüm **belümi**
Yiġit oġlum var ol tutar elümi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*belümi, -üm, -i]*
4. Belin bükmişdi bir yaña kocalıķ
Umürin devr-i fānînüñ idüp terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*belin, -iñ]*
5. Zamāne lerzeye bıraķdı tebden
Beli tā kim Şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [*beli, -i]*
6. Ĥarîre vardur āteŐden **beli** bîm
Tūtalum kim aña kılam nezāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*beli, -i]*
7. Ki inceldi **beli** gibi ser-ā-ser
Şolup bozuldı rüyi āfîtabı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [*beli, -i]*

belā: *Felaket, afet.*

1. Dil ‘aķla **belā** taĥtını çok gördüġi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sulţānı beġenmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [*belā,]*
2. Gül-güne yañaġı gül-i ħandānı beġenmez
Dil ‘aķla **belā** taĥtını çok gördüġi bu kim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [*belā,]*
3. Esîr-i vādî-i cürm ü ħaĥāyum
Ġarîķ-i kulzüm-i derd ü **belāyum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 126*). [*belāyum, -yum]*
4. Çü ferzend ola bed-h‘āh u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*belādur, -dur]*
5. Belādan bitiriser berg ü bārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 20*). [*belādan, -dan]*

6. O taşvîr-i muşanna‘ sîmyâdur
Beri kıl cânûñ andan kim **belâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [*belâdur, -dur*]
7. Kara gözleri cânûña **belâdur**
Senûñ bahtuñ anuñ-içün karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29*). [*belâdur, -dur*]
8. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belânuñ çenbere almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [*belânuñ, -nuñ*]
9. Ki dîrsin dil ‘inânın zâbt kıl var
Çekil kim pür **belâdur** turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [*belâdur, -dur*]
10. Bunun ço sen **belâ** vü miñnetini
‘Ayân it halka Hakkûñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [*belâ,]*
11. İşi her lâhza oldı nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6*). [*belâ,]*
12. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger kanından idinmişdi zâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [*belâ,]*
13. Belâ gârînuñ olup sicc-bânı
Gam uyhuya iletmez oldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [*belâ,]*
14. Belâ vü rencden mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [*belâ,]*
15. Gamumdan var-durur göñlünde çok bâr
Benüm-çün yüz **belâya** sen giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [*belâya, -y, -a*]
16. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
‘Anâ şahrâsinuñ şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [*belâ,]*
17. İdinüp yâr kendüye **belâyı**
Ulaşdı ‘ışka kodı mâsivâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [*belâyı, -yı*]
18. Yakîn bildi k’anuñ cân-ı hâkîri
Belâ zindânınuñ olmış esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66*). [*belâ,]*
19. Sipeh-sâlâr-ı ceys-i vahş ü tayrân
Belâ kühında ser-gerdân u hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*belâ,]*
20. Belâ mektûbına ‘ünvân yazılan
‘Anâ iklîmine sultân yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [*belâ,]*
21. Ten-i ‘uryânı garç-ı kulzüm-i hûn
Belâ âşüftesi ya‘nî ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [*belâ,]*
22. Gözi tuş oldı şâhuñ ol gedâya
Belâ siccni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [*belâ,]*
23. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu **belâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [*belâyı, -yı*]
24. Velîkin ağlayanlar ‘âkıl idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [*belâya, -y, -a*]
25. Belâ zenciridür zaħm-ı çengâl
Reg-i gîsûma her dendân-ı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44*). [*belâ,]*
26. Gârîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsinuñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3*). [*belâ,]*
27. Belâ zindânı ka‘rında giriftâr
Revende bî-beden bir turre cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [*belâ,]*
28. Belâ zindânınuñ ka‘rında kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*belâ,]*
29. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ vü miñnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [*belâ,]*
30. Belâ zindânınuñ ka‘rında maħbûs
Gârîk-ı kulzüm-i derd ü meşakkât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*belâ,]*
31. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ vâdisi ‘atşânına her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [*belâ,]*
32. Didi hâcib ki hey bu ne **belâdür**
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [*belâdür, -dur*]
33. Baña benden degildür bu **belâ** bil
Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*belâ,]*
34. Ki derdümden **belâya** mübtelâdur
Zâ‘if-i hâstemidür yâ tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [*belâya, -y, -a*]
35. Vücüdî hâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*belâya, -y, -a*]
36. Cihânî hiçe şaymışdı hâkîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [*belâ,]*

37. Ki olur her **belānuñ** bir sürürü
Dem olur kim ser-i maḥzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*belānuñ, -nuñ*]
38. Ki iy kılan müşerref her ḥarābı
Nedür bu ihtiyār itmek **belāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*belāyı, -yı*]
39. Çün ol miḥnet **belāsinuñ** za'ifî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [*belāsinuñ, -sı, -nuñ*]
40. Yanup āhum odına gitdi kaydum
Dihi dehrüñ **belāsından** ırāgum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*belāsından, -sı, -n, -dan*]
41. Ki ğamdan ola āzād ol ciger-süz
Ķoyup kendü ğam ü derd ü **belāsm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*belāsm, -+sın*]
42. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihālin
Saña yokdur **belā** bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*belā,]*
43. Şalan ḥayret deñizine sefine
Ķam-ı 'iṣkum **belāsinuñ** ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*belāsinuñ, -sı, -nuñ*]
44. Çerāĝ-ı miḥnete pervāne-i derd
Belā zindānı қа'rimuñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*belā,]*
45. Belā mātemgehīnūñ sügvārı
Periṣān-ḥāṭır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*belā,]*
46. Uçurup cān kuşın iy sīne sen ḳal
Beni ḳurtar ilāhī bu **belādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*belādan,]*
47. Ḳatı bitmez **belāya** uğramışam
Ṭutulmuşam 'aceb düṣvār bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*belāya, -y, -a*]
48. Belāyı ref' ḳıl bir mübtelādan
Çıkarup bu ḳafesden murĝ-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [*belāyı, -yı*]
49. Kim itse meyl aña dīvānedür o
Dilüñ ḳıl toĝru ḥavf itme **belādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*belādan,]*

belā çek: *Eziyet, sıkıntı ve miḥnet çekmek.*

1. Belā çekmek sebepsüz her maḥalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [*belā çek, -mek*]
2. Dil-i bī-çareden def'-i melāl it
Reh-i 'iṣkumda çok çekdüñ belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55*). [*belā çek, -düñ-yı*]

belā vü renc: *Sıkıntı ve tasa.*

1. Belā vü renc zencirinde beste
Benefşe şāḥı gibi ḳāmeti ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [*belā vü renc,]*

belābil: *Bülbüller.*

1. Belābil cānın andan rāḥat iden
Rumüzından ḥabir olan cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*belābil,]*

belā-engiz-i dehr: *Dünyaya bela saçan.*

1. Belā-engiz-i dehr ü şür-ı āfāk
Gice zülfi kemendinüñ nedimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40*). [*belā-engiz-i dehr,]*

belā-keş: *Keder, sıkıntı çeken. II Aşık.*

1. K'ola senden ya ḥavfi ya recāsı
Egerçi Zeyd idi dāyım **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [*belā-keş,]*

belā-kes: *Bela çeken, sıkıntı içinde olan.*

1. Cemālin görmegeyüm arzümend
Selīm āgāh oldu ki ol **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [*belā-keş,]*
2. Öper her lâhẓā bir āhū gözini
Geçinürdi bu resme ol **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [*belā-keş,]*
3. Özine güldüren her bir ḥasûdî
Şol âfet kim ğamından sen **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*belā-keş,]*
4. Yanuña niçe gelsün iy **belā-keş**
Ki yüzün görmeden bu resme sen zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*belā-keş,]*

belā-senc: *Inleyen ve sıkıntıya düşen.*

1. Söz açdı anasına ol **belā-senc**
Ki iy mäder mükedder oldu ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [*belā-senc,]*
2. İdelüm yād-ı ḥāl-i dōstāmı
Zamānlardur k’ucumdan iy **belā-senc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [*belā-senc,]*

belā-vı cāne: *Gönül belası.*

1. Depelerinde çifte şāḥ kim var
Belā-vı cāne düşmiş lâm elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [*belā-vı cāne,]*

belā-vı cān-ı bülbül: *Bülbülün canına bela.*

1. Olur her dem **belā-vı cān-ı bülbül**
Nem alur ebrden berķ-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60*). [*belā-vı cān-ı bülbül,]*

belā-vı cān-ı merdüm: *İnsan ruhunun belası.*

1. Cemālîdür **belā-vı cān-ı merdüm**
Saçı ğāret-ger-i imān-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 77*). [*belā-vı cān-ı merdüm,]*

belā-vı dīde-i her: *Her gözün felaketi.*

1. Okı toĝru bulabilmez nişānı
Belā-vı dīde-i her bed-şināsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 31*). [*belā-vı dīde-i her,]*

belā-vı ‘ışk: *Aşk belası, derdi.*

1. Sürürından şarābuñ Kays-ı ḥōş-ḥāl
Belā-vı ‘ışkdan hem fāriĝu’l-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16*). [*belā-vı ‘ışk, -dan]*
2. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belā-vı ‘ışka şabr it niçe sâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [*belā-vı ‘ışk, -a]*

belā-vı teng: *Darlık belası, sıkıntı derdi.*

1. Hışār itmışdı gerdini meh ü sāl
Geçinürdi **belā-vı teng** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21*). [*belā-vı teng,]*

beli: (Tasdik manasında) Öyle değil mi!.

1. Cihānı kabz idüpdür ferr-i rāyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hüdāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142). [beli,]

beligrad: Belgrat.

1. İdinüp dîn-i İslāmîyi miftâh
Beligrad Qal'asına oldu fettâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94). [beligrad,]

belki: Belki, bir ihtimal.

1. Ol evvāndan yaña idüp işâret
Didiler **belki** bu kaşrı 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70). [belki,]
2. Cevān idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak **belki** hem-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132). [belki,]
3. Hâkîkat **belki** yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişānegâh-ı nîreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56). [belki,]
4. Hâkîkat **belki** senden gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120). [belki,]
5. Ne dermek **belki** yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136). [belki,]
6. Niçe nân **belki** su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [belki,]
7. Hâkîkat **belki** mecnûnam be-gâyet
Güher-dürcün ki pülâd ağzın açdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90). [belki,]

belkîs-i hırāmân: Edâ ile yürüten Belkîs.

1. Kırulmuş hem-çün evvân-ı Süleymân
Ki var içinde **Belkîs-i hırāmân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58). [belkîs-i hırāmân,]

bellü: Belli, açık, aşikâr.

1. 'Aceb geçdi bu devrân aña hürde
Ki ne zinde-durur **bellü** ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22). [bellü,]

belür-: Belirmek II ortaya çıkmak.

1. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derünümde **belürdi** 'ışk sūzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78). [belürdi, -di]
2. Belürdi şubhdan az az nişāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54). [belürdi, -di]
3. Belürdi bir nihālün iki şâhı
İki yirde delindî bir dür-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94). [belürdi, -di]
4. 'Izârında **belürmez** hat nişānı
Yağar mihrî zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9). [belürmez, -mez]
5. Tene tîr itmez oldı hiç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'ac-z-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86). [belürdi, -di]
6. Belürmezdi ruhında müştend zerd
Erinüñ haşmeti vü şerm-i h'îşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40). [belürmezdi, -mez, -di]
7. Belürdi yine gavgâ-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yâr ihtiyârın kıldı târâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20). [belürdi, -di]

belürsüz ol: Kaybolmak.

1. Zemîn ü âsumân oldı belürsüz
Toz içinde cihân oldı belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [belürsüz ol, -dı]

ben: Deri üzerindeki siyah lekeler.Hal.

1. Niçe mâr ile tolmışdur el-ân
Beñüñ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [beñüñ, -üñ]

ben: Güvenç Abdal.

1. Kaçan-kim ola 'âlemden haberdâr
Beni vaşf eyleyesin aña zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [beni, -i]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K'anufla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [baña, -a]
2. Hüdâvendâ kaçankim 'azm idem **ben**
Beķâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [ben,]
3. Ğam ü derdile olam **ben** tebeh-kâr
Ecel nez'i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [ben,]
4. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem'i vir iy Hây u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11*). [benem, -em]
5. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni luţfuñdan irtür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [beni, -i]
6. Beni mest-i mey-i hum-ı şafa kıl
Daĥı müstaĝrak-ı yemm-i vefâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39*). [beni, -i]
7. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâş
K'anuñ feyziyle bulam mâye-i hâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43*). [beni, -i]
8. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda görenler öĝsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [beni, -i]
9. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüĝin ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [beni, -i]
10. Velî ben **bende** sen 'âlemd e zînhâr
Ferâmüş itmesün ol serv-i refîâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [bende, -de]
11. Velikin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [baña, -a]
12. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [benden, -den]
13. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir tül karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [benem, -em]
14. Vü ger nî hîzem iderven anı **ben**
Olup Mecnûn bu sözden şâd u ĥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [ben,]
15. Gelür serv-i revândan ĥüb u ĥoşter
Satun al ĥudretün yeterse **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [benden, -den]
16. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [benüm, -üm]
17. Anı sen daĥı aña düşdüñüz yâd
Velî bir pend işit **benden** nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [benden, -den]
18. Sıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duĥterüm var ĥüb u ferruĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [benüm, -üm]
19. Beni 'afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledüñ feryâd u zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [beni, -i]
20. Baña bu varĥa olmadın ĥavâle
Elümden çün yidi bunlar ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [baña, -a]

21. Baña kıymadılar gūş it kelāmı
Tamām on yıl kapuıda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [baña, -a]
22. Şoñ uci hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere **ben** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [ben,]
23. Kanı **bencileyin** bir dahı bendeñ
Ġamuñdan özge mu‘tadum yoķ ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [bencileyin, -cileyin]
24. Kerem-kānî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde ķoma giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [beni, -i]

ben: Ben. II Leyla.

1. Nedür ‘aşıklık u ma‘şuk kimdür
Benüm gönlüme uran oķ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [benüm, -üm]
2. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ iştmedüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [ben,]
3. Çü tenhâ kala dir gözden döküp hün
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [beni, -i]
4. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cān
Ġarâbetüm **baña** hep düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [baña, -a]
5. Didî kim ger bu sırdan **ben** siyeh-kār
Ġılam ol şifte-hālî haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [ben,]
6. Ölümden ger saña gelmezse ķorķu
Esirge **ben** esîri iy cefâ-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [ben,]
7. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de öldiyesirler muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [beni, -i]
8. Baña kim cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden tiğ-ıla ger dökseler hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [baña, -a]
9. Ki hiç bir müzeye sıgmaz iki pây
Hemîn oldur cihān içre **baña** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [baña, -a]
10. Olupdur **baña** zaķm-ı tîr-i hün-rîz
Bunı diyüp ruķından hālî ol hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30*). [baña, -a]
11. Siyeh rüyum **baña** lâyıķ degül hāl
Ġulağum k’eyledüñ lâ‘l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [baña, -a]
12. Baña ol ķan-ile tölmiş āb-iledür
Ġülâlem kim ruķum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [baña, -a]
13. Baña āyine yiter sine dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [baña, -a]
14. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [ben,]
15. Beni öldürmge tîr-i ķazādur
Gözümde sürme neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 26*). [beni, -i]
16. Baña yārum yeter ķavm ü ķabile
Göñül ķavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [baña, -a]
17. Baña uş hāl yeter hāl-i ruķsār
Ana yoķdur senüñ-le dahı ķārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [baña, -a]
18. Ki pesdür bu cihāndan **baña** yārum
Güher kim bula ‘ālemde hāridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [baña, -a]
19. Ne ol tîrüñ senüñ amaca varur
Bu bāra idemezven **ben** hıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [ben,]
20. Neye varur zevālüñ gör beni ķo
Ben olısar degülven saña maķrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [ben,]
21. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek **benden** ibrām eyleme çoķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [benden, -den]
22. Ġama‘ dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü hālüñ gör **beni** ķo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [beni, -i]
23. Neye varur zevālüñ gör **beni** ķo
Ben olısar degülven saña maķrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [beni, -i]
24. Ümîdüñ seni irmez iy cefākār
Ne bu mîvem **benüm** tārāca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [benüm, -üm]

25. Baña hār-ı tarîk olur niğeh-bân
Vü ger hōd gūşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64*). [baña, -a]
26. Nedür maqşüduñ anda dir **baña** hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [baña, -a]
27. Nedür ta'nuñ **baña** iy pây-mālüm
Anamuñ bir tarafdan pendî her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [baña, -a]
28. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta'n itme inende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [baña, -a]
29. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velikin ğam degül iy yār-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [baña, -a]
30. Hüdâ hâkkı **baña** raħm eyle zînhār
Hem işitdüm k'atañ ol pîr-i maħzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [baña, -a]
31. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163*). [baña, -a]
32. Çeken tağ u şahârîde sürüdi
Ucından **ben** muqayyed cânuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [ben,]
33. Arada qalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün **ben** çekerven bu kadar kaħr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [ben,]
34. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehî bî-miħr dîrsin **ben** hārâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [ben,]
35. Kılıç çekmek ne lâzım **ben** helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [ben,]
36. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger kayda şaldı **ben** zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [ben,]
37. Hâcelven **ben** hōd ol itdügüm işden
Çü gönülümde gidermezsin benüm bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [ben,]
38. Kî **ben** yâram saña iy yār-ı cân hem
Figân bî-keslik içün ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [ben,]
39. Kâmu var **bende** şart-ı sügvârı
Ĝurâba vîrmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [bende, -de]
40. Pes evşâf-ı ğarazda sürdi hâme
Kî bu ğam-nâme **benden** kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [benden, -den]
41. Kî tâ def' ola **benden** şekk-i a'dâ
Var iken böyle senden infi'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [benden, -den]
42. Kî **benden** bulmamışdur behre dâmâd
Senüñle 'ahd k'olmuşdur nüħust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [benden, -den]
43. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü maħbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [benem, -em]
44. Siper kıлма özüñi tîr-i âha
Beni şanma reh-i 'işķunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [beni, -i]
45. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [beni, -i]
46. Beni tütmedi anlaruñ füsûmı
Senüñ ğayruñdan itmişdüm ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [beni, -i]
47. Batıpdur cânı gözine anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [beni, -i]
48. Fîrâķum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlüñ **benüm** iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [benüm, -üm]
49. K'olayduñ sen **benüm** hem-âşiyânım
Ķomadum cehde taķşîr şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [benüm, -üm]
50. Hâcelven ben hōd ol itdügüm işden
Çü gönülümde gidermezsin **benüm** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143*). [benüm, -üm]
51. Benüm atam idi ğüyâ ki öldi
Ĝüline çeşmümüñ ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [benüm, -üm]
52. Baña anı getüririrseñ iy pîr
Hüdâ yanında olmayaydı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [baña, -a]
53. Yîr idindüm **ben** ansuz ka'r-ı çâhı
Ķulaĝından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [ben,]
54. Gelüp âĝâh itseñ **ben** ĝarîbi
Kî tâ görsem niçeditür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [ben,]

55. Bize vaşl olmaya bundan ziyāde
Çü **ben** bu küşeden bir şem' yaǧdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [*ben,]*
56. Mübâşir olmazam **ben** aña muţlak
Revâ olmaya 'ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [*ben,]*
57. Ǒabûl it **benden** olsun saña bahşîş
Dönüp kıldı derünü râzını fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*benden, -den]*
58. Ǒarâma bakmaz ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp **benden** selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [*benden, -den]*
59. Ne deñlûdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [*benüm, -üm]*
60. Çü 'âşık ǧandeyi itmişsin ferâmûş
Meger düd-ı dili **ben** sine-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [*ben,]*
61. Dem-i şubĥa irür **ben** rû-siyâhı
Ĥalâş eyle gicenüñ zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48*). [*ben,]*
62. Ǒanı âvâze-i tabl-ı seĥergâĥ
Benüm gibi cihân içinde yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [*benüm, -üm]*
63. Baña bir lâĥza yüz gösterse yârum
Keremden tur yuǧaru kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*baña, -a]*
64. Virüp Zeyde didi bu ĥil'ati hem
İlet yâra vü kıl **benden** selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*benden, -den]*
65. Baña ǧarşu söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*baña, -a]*
66. Baña ǧarşu söze gir kim gülem **ben**
Ne dir kim başlasan minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*ben,]*
67. Velî **ben** râzıyem cân-ıla senden
Keremden âĥiret ĥaǧkuñ helâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*ben,]*
68. İkimüzi de bikr iken ǧoca ĥâk
İrişmişdür saña ǧoǧ zecr **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [*benden, -den]*
69. Velî altumda var naţ'-ı ĥarîrüm
Bisâţumdur **benüm** dîbâ vü ĥârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*benüm, -üm]*
70. Kenâre çıkmayırsardur miyândan
Çi ger vârdur **benümde** iztirâbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17*). [*benümde, -üm, -de]*
71. Kefen 'ıtrı yiter hem **baña** ol ĥâk
Vücüd-ı ǧâk-ǧâküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*baña, -a]*
72. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü yoǧdur senden özge **baña** sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [*baña, -a]*
73. Baña rahm it saña ecrin vire Ĥaǧ
Açup şefkat ǧapusın kıl teraĥĥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*baña, -a]*
74. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişâle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94*). [*baña, -a]*
75. Saña **ben** ĥâkden olsun vaşıyyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*ben,]*
76. K'ola âsüde-dil bir dem ol abdâl
Ben inen muĥterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*ben,]*
77. Götürüp zaĥmeti yini kılam bâr
Dilerven görmeyesin daĥı **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13*). [*benden, -den]*
78. Ağırlık ĥayr-ı seng-i ǧabrden sen
Kişi min-ba'd **benden** çekmeye bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15*). [*benden, -den]*
79. Du'âdan geh geh idesin **beni** yâd
Hem iy zîbâ-ĥuşâl ü pâk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [*beni, -i]*
80. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün ǧabrüm üzre ol teni ǧâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [*benüm, -üm]*
81. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*benüm, -üm]*

ben: *Ben. II Mecnun.*

1. Ǒanlara şoǧup **beni** maǧbün idersin 'âķıbet
Bezmi-gâmda ǧâmet-i 'uşşâķı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*beni, -i]*
2. Kûĥ-ı ĥayretde **beni** mecnûn idersin 'âķıbet
Zevĥın alup bâdenüñ süfî yoǧ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8*). [*beni, -i]*

3. Ğam **baña** oldu muzâ'af ğuşşa tekrâr el-firāk
Bâd-ı ğâm hâk itdi naċdüm ğülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*baña, -a*]
4. Âh kim senden **beni** dūr itdi devvâr el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*beni, -i*]
5. Saña hicrândan irse bir numüne
Baña ta'n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [*baña, -a*]
6. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen epsem didügünce zârum artar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*baña, -a*]
7. Ben andan hâşe-li'llâh kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*ben,]*
8. Ğamından **ben** ki 'ışkuñ dil-figârum
Ğarârüm yoċ-durur bî-ihtiyârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*ben,]*
9. Bilürsin sen ki **ben** miskîn ü ğam-nâk
Yaċamı ihtiyârumla itmezem çâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*ben,]*
10. Ğaċċat **ben** kuluñ iy şâh-ı mesrūr
Zârüriyem bu ğün bu işde ma'zūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [*ben,]*
11. Yol üzre keşüñüñ her naċşı iy hân
Olupdur **baña** mihrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*baña, -a*]
12. Dilerven kim **baña** pend itmeyesin
Dilüme ğuşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [*baña, -a*]
13. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [*baña, -a*]
14. Baña Leyliden irdi bu Ğarâret
Dile ol viriser yine ferâġet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*baña, -a*]
15. Devâsuz bir marâzdur **baña** bu derd
Ne lâzım kim dökesin âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*baña, -a*]
16. Başum ċomaġa yoċdur vaċt-i nâliş
Deri Ğıştından özge **baña** bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*baña, -a*]
17. Bugün oldum ċabilem içre **ben** Ğâr
K'ider yârânlarum benden ċamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*ben,]*
18. Cihân içinde oldum nâ-ġalef **ben**
Ki ċıldum ata nâmüsün telef **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*ben,]*
19. Cihân içinde oldum nâ-ġalef **ben**
Ki ċıldum ata nâmüsün telef **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [*ben,]*
20. Yu var **ben** Ğaste-dilden dest-i ümmid
Ki olmışam esir-i derd-i cāvîd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*ben,]*
21. Niçe yanmayayın **ben** iy mükerrem
Ki var sinemde her sü biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [*ben,]*
22. Bugün oldum ċabilem içre ben Ğâr
K'ider yârânlarum **benden** ċamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*benden, -den*]
23. Benem çün beste-i zencir-i taċdîr
İşüme aşşı ċılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39*). [*benem, -em*]
24. Yoġ-ise derdüme dermânuñ iy yâr
Beni men' itme bâri 'ışċdan var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*beni, -i*]
25. Velî **ben** derd ü ğamdan dil-figârum
Elümden ne gelür bî-ihtiyârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [*ben,]*
26. Marâz kim **ben** ġarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez ġikmet taċîbi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*ben,]*
27. Ne deñlü k'eyleyem **ben** rây u tedbîr
ġilâfına çeker zencir-i taċdîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21*). [*ben,]*
28. Ğamumdan iy çeken derd ü belâyı
İrür maċşüduma **ben** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*ben,]*
29. Vü ger ni ċo ki **ben** dil-rîş ü bîmâr
Geçinem ġârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*ben,]*
30. Didüñ niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki **benden** dūr ider ol her gezendî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [*benden, -den*]
31. Didi iy perde k'anuñ sen ġicâbı
Nazar ċıl ġâlüme ġör **ben** ġarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*ben,]*
32. Benem çün 'ışċma anuñ giriftâr
Niçün sen olasin mennâ'-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*benem, -em*]
33. Següñven **ben** senüñ sen şîr-zâde
Dümüñ ġerdanuma zerrîn ċılâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*ben,]*

34. 'İnāyet kıl **baña** iy Ḥayy-ı-Ġaffār
Ki bu şüridelikten ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*baña, -a*]
35. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Ḥalâş it **ben** ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*ben,]*
36. Kıl iy uran cihân tākına bünyād
Beni bu ibtilâ bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*beni, -i*]
37. Baña bu 'ışkdan dîrler cüdâ ol
Varup 'aql-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [*baña, -a*]
38. Baña hōd 'ışkdandır küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürlen muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*baña, -a*]
39. 'Atâ kıl 'ışk 'aynından **baña** nūr
Gözümde eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [*baña, -a*]
40. Gerekmiz dilberümsüz **baña** cânî
Ġamunsuz virme bir dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*baña, -a*]
41. Baña dîrler ki 'ışk işini terk it
Varup bâzârūnı 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*baña, -a*]
42. Didi k'iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde **benem** bir halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [*benem, -em*]
43. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş piç
Kulağum olmasun ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*beni, -i*]
44. Beni bu 'ışkuñ irür ğāyetine
Ki ya'nî vākif it her hāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*beni, -i*]
45. Kıla döndürdi gerçi kim **beni** ğam
Dilemezven başından bir kılin kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*beni, -i*]
46. Götürüp āsītân-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur **baña** yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [*baña, -a*]
47. Olupdur baht-ı naşsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maşşūdum **baña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*baña, -a*]
48. Geç andan **baña** besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*baña, -a*]
49. Egerçi kim yücedür himmet-i şāh
Velî **ben** rü-siyāhuñ baht-ı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [*ben,]*
50. Gelüp yine **beni** buldı burada
İrişdüm vaşlı şevkinden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [*beni, -i*]
51. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serāba
Beni öz hālūme ko gir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*beni, -i*]
52. Kañı ol va'de vü 'ögr ü dilekler
Ki yarı **baña** kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14*). [*baña, -a*]
53. İrürmezseñ **baña** ol yâr-ı cânı
Ne ben 'ālemde ne hōd zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [*baña, -a*]
54. Firib ü ālile **ben** mübtelāyı
Getürüp 'ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*ben,]*
55. İrürmezseñ baña ol yâr-ı cânı
Ne **ben** 'ālemde ne hōd zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*ben,]*
56. İrürmedüñ **beni** vaşl-ı habibe
Şavurduñ hākūmi bād-ı firibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*beni, -i*]
57. Beni kılduñ meger maşşūda bālīg
Ki geçdüñ oturursun şöyle fāriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*beni, -i*]
58. Ki ölmekdür **baña** gerçi sa'ādet
Velî çün böyledür anda irādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [*baña, -a*]
59. Ki **ben** kulından ol serv-i revāne
Du'ālar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*ben,]*
60. Velî **ben** bende sen 'ālemde zīnhār
Ferāmüş itmesün ol serv-i reftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*ben,]*
61. Baña yâr idi evvel kavm-i dildār
Kañusı düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [*baña, -a*]
62. Degildüm **ben** ezel bu resme haste
Ža'if ü 'āciz ü h'ār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*ben,]*
63. Düşüp tedbürüme fi'lūn muḥālif
Beni kılduñ cihān içinde ḥāyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [*beni, -i*]
64. Getürdüñ dürlü kayğular serüme
Gülünc itdüñ **beni** düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [*beni, -i*]

65. Beni ya'nî ki irürdün murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [beni, -i]
66. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim diridün **baña** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [baña, -a]
67. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür **ben** teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [ben,]
68. Sen itdün dür anuñ nürını **benden**
Elüm tutacağ-iken pâyâ şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [benden, -den]
69. Ya şat **baña** yahüd âzâd kıl var
Çü gitdi güşma bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [baña, -a]
70. Firâk itdi beni gâyetde rencür
Baña râm oluban kavş-i zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79*). [baña, -a]
71. Saña **ben** hasteden olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [ben,]
72. Diyesin **ben** kılından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [ben,]
73. Diyüp ol 'ışk mülkinüñ hümâmı
Şikârüñ **benden** aldı hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [benden, -den]
74. Firâk itdi **beni** gâyetde rencür
Baña râm oluban kavş-i zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [beni, -i]
75. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yil k'itmez **beni** büyüñdan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [beni, -i]
76. Diyesin göricek ol yâr-ı cânı
Harâb oldum **baña** bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [baña, -a]
77. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan **ben** özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [ben,]
78. Kara giyen sen ü mâtem-zede **ben**
Göyindün 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [ben,]
79. Alup bundan **baña** ur bul sevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [baña, -a]
80. Baña bir dâne virme hep senün bil
'Acüze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [baña, -a]
81. Degül **ben** varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [ben,]
82. Alup bundan baña ur bul sevâbı
Ki 'âlemde **benem** şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [benem, -em]
83. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [beni, -i]
84. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür **baña** gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [baña, -a]
85. Yeter düşmenlerümi **baña** güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42*). [baña, -a]
86. Hoş idi ya gerilem çârmiha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [baña, -a]
87. Sen isnâd eyledün **baña** haâtalar
Esenlik görmedüm 'ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [baña, -a]
88. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Buni diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [baña, -a]
89. Ki **ben** bî-çäreye tavk ola zencir
Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [ben,]
90. Kapuñda şimdi bir bağlu esirtüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33*). [ben,]
91. Haâtaya **ben** beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir kerre haâtadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48*). [ben,]
92. Haâtaya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir kerre haâtadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [ben,]
93. Añasın **ben** haâtakârı vefâdan
Şanurdum **ben** görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [ben,]
94. Añasın **ben** haâtakârı vefâdan
Şanurdum **ben** görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [ben,]
95. Beni gel bu çapuda eyle kurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ'iliyem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [ben,]
96. Ger incinürsem İsmâ'iliyem **ben**
Dilüm çün şem' gibi rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [ben,]

97. Saña **benden** haṭādur bî-ḥaṭālik
Senüñ emründe olmadum haṭā-kār (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46). [benden, -den]
98. Haḳumdan gel ki yokdur 'özr-ḥwāhum
Benem mahkûm ü sen ḥâkim yoluña (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [benem, -em]
99. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn **beni** hicr iy kaşı tāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19). [beni, -i]
100. Beni gör n'eyledi āḥir cināyet
Şehā öldürmelü isem gel öldür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40). [beni, -i]
101. Haṭāya ben **beni** kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre haṭādan (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48). [beni, -i]
102. Beni gel bu ḳapuda eyle ḳurbān
Ki bu dergāhuñ İsmā'iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60). [beni, -i]
103. Ki mislin görmemişdür çeşm-i āfāk
Bu naḥlūñ kıymeti-çün **benden** anı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49). [benden, -den]
104. Baña ol dîvden görünür ebter
Gözüme ruḥları vü saçları hem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12). [baña, -a]
105. Beni gūyā ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18). [beni, -i]
106. K'ola şadır bu fi'l-i piç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dāğı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29). [baña, -a]
107. Kesen mihr ü maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārā hiç senden (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27). [ben,]
108. Sen eller bezminüñ olduñ çerāğı
Ben oldum bülbül-i bağ-ı ğam u bîm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31). [ben,]
109. Sen itdüñ güllerüñi zāğa teslîm
Ciger ḳanı yirem **ben** nite kimden (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33). [ben,]
110. Yirem **ben** düd her dem ḥaşm ḥelvā
Benüm sensüz maḳâmum deşt ü vādî (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36). [ben,]
111. Ki ekdügin gelüp devşürdi ḳuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi **ben** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41). [ben,]
112. Bizi de ḳılmağıl bārî ferāmüş
Ben idüm gülşenüñüñ bağbânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47). [ben,]
113. İderdüm yād ayaḳdan ḥıfz anı
Bitürdüm mîvesin **ben** bülbül-i zār (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49). [ben,]
114. K'iletmezdüm saña **ben** bu gūmañı
Ḳanı ol itdügüñ 'ahd ü yeminler (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52). [ben,]
115. Senüñ bensüz yirüñ gülzār-ı şādî
Haḳîḳat **benden** ol diḥkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39). [benden, -den]
116. Dil-ile boyaduñ cāna **beni** sen
Yeñi yār-ile olduñ ḥurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42). [beni, -i]
117. Senüñ **bensüz** yirüñ gülzār-ı şādî
Haḳîḳat benden ol diḥkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38). [bensüz, -süz]
118. Ḳoyam gidem saña mülk-i cihānı
Ḳala çünkim tehî **benden** serāyum (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135). [benden, -den]
119. Bilem tā kimse ḳalmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133). [beni, -i]
120. Velî baḥtım **baña** diñletmez anı
Sa'âdetdür bu emre ger itā'at (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10). [baña, -a]
121. Velîkin bende yokdur aña tā'at
İdemezsin **baña** 'aḳl-ıla çäre (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13). [baña, -a]
122. K'olupdur fehmden fāriğ nihādum
Baña ḳavs-ı ḳazādan irdi bir oḳ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25). [baña, -a]
123. Ki yokdur ḥıynetinde şarta iflāḥ
Baña dirsen k'öñüñde var-durur merg (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49). [baña, -a]
124. Göñül her ḥavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda ḳānî'üm **ben** bir giyāha (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29). [ben,]
125. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrān (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [ben,]
126. Ḳayātı **ben** ḥō çokdan itmişem terk
Beḳā mülkine idersüñ sen de riḥlet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50). [ben,]

127. Ölüyem **ben** ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ben,]
128. Ki göstermez ikilik mezhebin ‘ışk
Ne **ben** Mecnûnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [ben,]
129. Velikin **bende** yokdur aña tã‘at
İdemezsin baña ‘aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [bende, -de]
130. Melek var olsa yegdür pāk u kâni‘
Beni terk eyile tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [beni, -i]
131. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş **benven** ğulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [benven, -ven]
132. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [ben,]
133. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Kañı ol dem ki virüdüñ **baña** pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [baña, -a]
134. Devā-bağşum vefādārum sen idüñ
Sen idüñ **baña** üstād-ı tarikat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [baña, -a]
135. Gülistānuñda oldum nañl-i bî-bār
Baña itdüklerüñ ihsāni her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87*). [baña, -a]
136. Senüñ rāzılığūñdur **baña** dermān
Bağışla cürmümi ‘afv it hañāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [baña, -a]
137. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [ben,]
138. Ki **ben** hacletdeyüm itdügüm işden
Derünümudan kopar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [ben,]
139. Saña **ben** kahr iderdüm miğl-i tevsen
Kelāmuñ gūşımaydı hālka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70*). [ben,]
140. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [ben,]
141. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm **ben** şovukluk sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [ben,]
142. Kılarduñ sen naşihat **ben** terennüm
Kulağ ırmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [ben,]
143. Ben öz başumla kıldardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdüñ pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [ben,]
144. Kaçup **ben** tağa iderdüm cismümi çäk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [ben,]
145. Döğerdüm **ben** teni seng-i cefāya
Du‘ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [ben,]
146. Kebāb itdüm ciger derdüñden el-ân
Niçe kılmayayın **ben** bağrumı çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [ben,]
147. Seni ayırdı **benden** çarh-ı ğaddār
Niçün **benden** çevirürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [benden, -den]
148. Seni ayırdı **benden** çarh-ı ğaddār
Niçün **benden** çevirürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [benden, -den]
149. Kaçan kim eyleye cān pendüni yād
Beni rāzi kılarduñ luğf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [beni, -i]
150. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çäk
Okurduñ sen **beni** bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [beni, -i]
151. Kaçan yād itsem öldürür **beni** ğam
Karardı hūn-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [beni, -i]
152. Ki senden kesmezem hergiz recāmi
Kıyāmetde **beni** rüsvey ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [beni, -i]
153. Neden rām oldı bu hayvān **baña** hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [baña, -a]
154. Ki bozduñ anı sen kalduñ ‘acebdür
Didi **ben** hasteye hōş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [ben,]
155. Ki **ben** mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim **ben** niķab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ben,]
156. Ki **ben** mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim **ben** niķab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [ben,]
157. Ki bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnûn dilerven k’aña **ben** lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [ben,]
158. Beni gördüñ mi n’oldum āñir-i kār
Çok ağlayup aña kıldı fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [beni, -i]
159. Nedür şimdi **baña** bu mübtelālīķ
Kañı ol kavl ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [baña, -a]

160. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Haram oldu **baña** 'ahdüñde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*baña, -a*]
161. Yüzüne bakmazam şermümden aşlā
Baña el virmedi iy mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [*baña, -a*]
162. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağūnda **ben** itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [*ben,]*
163. Kimüñ urduñ kemergāhına sen dest
Senüñ derdüñ çekerven **ben** siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*ben,]*
164. Yiñi dildaruñı kılsun mübârek
Ben olam çün çerāğūndan senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*ben,]*
165. 'Adümüñ didesine merdüm oldı
Yağaram **ben** senüñ mihrüñde sine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121*). [*ben,]*
166. Beni yakmağda aħkerden beterdür
Vişālüñden kenāre çıkmışam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [*ben,]*
167. Muñi'iyem **ben** anuñ çār-nā-çār
K'erüñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132*). [*ben,]*
168. K'açıla andan gözi bu ħāk-rüyuñ
Cemālün seyrine eyle mâyilem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*ben,]*
169. Ki düşde görmege de kayilem **ben**
Ğamuñdan ħasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*ben,]*
170. Şu resme yazdı ħālin verhimiyile
Ki bu mektüb **benden** kim ġarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [*benden, -den]*
171. Soñ uci eyledüñ **benden** ferāğat
Ĝarīb olanuñ āhı āteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*benden, -den]*
172. Ziyād olsun senüñ pervāneñe nūr
Beni ger kıldısa rüsvā melāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [*beni, -i]*
173. Beni yakmağda aħkerden beterdür
Vişālüñden kenāre çıkmışam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*beni, -i]*
174. Beni öldürmesün mi ġuşsa vü ġam
Benümle 'ahdüñi kılduñ ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [*beni, -i]*
175. Beni öldürmesün mi ġuşsa vü ġam
Benümle 'ahdüñi kılduñ ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [*benümle, -üm, -le]*
176. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehi bī-mihr dirsın **ben** ħarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [*baña, -a]*
177. Ki rüşendür **baña** andan şām-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruğ'a-ı ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*baña, -a]*
178. Baña maşşer güninde ola ħüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*baña, -a]*
179. Niçe nān belki su da geçmez el-ān
Kerāmetden **baña** virmiş-durur Ĥağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*baña, -a]*
180. Yimezsem **ben** ħörendem var-durur çok
Bu resme kim bu ħayvānlarla yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*ben,]*
181. Bulur çinedüğinden **ben** toyārum
Selīme 'ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*ben,]*
182. Baña benden degıldür bu belā bil
Beni bu 'ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*baña, -a]*
183. Olacağ oldı vü iş vardı elden
Baña biñ kere vāki' oldı bu kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*baña, -a]*
184. Geçüpdür çāreden bu def'a nāçār
Bañā bu 'ışkdan efğān ü zārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*bañā, -a]*
185. Ya varduğum gibi evde ölem **ben**
Bañā ħöd her enīs-i ħurş-rüdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*baña, -a]*
186. Vühüşüñ şöġbeti yegdür mu'ayyen
Ev ü şahrā **baña** birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*baña, -a]*
187. Bilürsin kim degıldür ihtiyārī
Ben isterven ki cān murğımı çün yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [*ben,]*
188. Geçinmek yeg beyābānlarda ma'süm
Diler misin ki bunda sağ olam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [*ben,]*
189. Ya varduğum gibi evde ölem **ben**
Baña ħöd her enīs-i ħurş-rüdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [*ben,]*
190. Baña **benden** degıldür bu belā bil
Beni bu 'ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*benden, -den]*
191. Çi varduğum çi varmadüğüm anda
Yoğ-idüm tüt ki **benden** fāriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*benden, -den]*

192. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [beni, -i]
193. Ki taķdirtûñ işi tedbire şıgmaz
 Bu dürtüşmek **beni** kodı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [beni, -i]
194. Ola iki kafesde cân giriftâr
 Vebâl-i hâne kılmakdan **beni** şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73*). [beni, -i]
195. Baña dağ-ı belâdur bî-ruḥ-ı yâr
 Eger süsen daḥı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [baña, -a]
196. Gelür her berg-i süsen tığ-ı hün-ḥâr
Baña bî-lâle ḥadd ü sim-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [baña, -a]
197. Görinmez gözlerine bâğ u gülzâr
Baña miḥ-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [baña, -a]
198. Benefşe vü қaranfil dağ-ı mâtem
Baña ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 45*). [baña, -a]
199. K’elâ iy ‘ışk işinden bî-ḥaberler
 Ğamından **ben** ki yârûñ türe rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [ben,]
200. Vuḥûşa hem-dem oldum **ben** remide
 Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [ben,]
201. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
 Ki büyü mî **beni** kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [beni, -i]
202. Semen bergine oldı gevher-efşân
 Didi kim **benven** ol miskîn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [benven, -ven]
203. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dirsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [baña, -a]
204. Göñül olur **baña** cân-ile düşmen
 Kaçan k’ide ziyânüm aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [baña, -a]
205. Baña ferḥundedür deşt-i melâlet
 Bu resme naḥs iken bendeñde tâli’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42*). [baña, -a]
206. Düzelüm kârî geçmeden dem-i kâr
Baña câmuñdan iy cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [baña, -a]
207. Ciger ‘ışkuñ ğamından çâk u hündür
Baña bir sâ’at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [baña, -a]
208. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm ḥöd
 Qanı sen қandesin ya қandeyüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [ben,]
209. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm **ben**
 Baña dirsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [ben,]
210. Feraḥ ğam benden ü **ben** ğuşşadan şâd
 Ğamuñdan ḥaste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ben,]
211. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tîzem
 Seni kim bir nefes yâd itmeyem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [ben,]
212. Başıma toğdı tañdur şems-i lâmi’
 Götürdün ḥâkden **ben** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [ben,]
213. Murâdum maḥzenine sen nigeh-bân
Ben ol düzdüm ki ğâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ben,]
214. Ḥabîbine ki iy dildâr-ı mevzün
Ben uş ğitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [ben,]
215. Çözem maḥmil cenâb-ı şoḥbetüñe
 Eger gidem bu fânî қаşrdan **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [ben,]
216. İki cân birbirine oldı hem-râz
 Senüñle **bende** var bir vaḥdet ü ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [bende, -de]
217. Eger zehr içem olur cânuma nüş
 Aña beñzer senüñle **bende** aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [bende, -de]
218. Ki **benden** çokdan olmışdur berî dil
 Kim ölür ten ki bula bu maķâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [benden, -den]
219. Beni zinhâr kılmâğıl ferâmüş
 Ölürsen berg-i bünyâd-ı ḥayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [beni, -i]
220. Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña ḥoşdur ded ü dâmile bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [baña, -a]
221. Olur her şeb maķâmum bir ḥarâbe
 Sen âdem oğlanısın vaḥşiyem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [ben,]
222. Ki benven büt-şiken büt saña ma’bûd
 Bu ḥayretgeḥde қо **ben** ḥasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [ben,]

223. Ki yok **benden** saña hem-demlük iy yār
 Taleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*benden, -den*]
224. Urursın sıhler endāmum üzre
Benem hoşnüd öz hālümnden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [*benem, -em*]
225. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
 Taleb kılduñ **beni** şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*beni, -i*]
226. Kılām irşād-ı rāh-ı aşınāyı
Benümle sen geçinemezsin iy dōst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*benümle, -üm, -le*]
227. Ki **benven** büt-şiken büt saña ma'būd
 Bu hayretgehde ko ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*benven, -ven*]
228. Yimişem **ben** anı k'oldur gıdā-hōr
 Anı kılar kavî ten nān u helvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*ben,]*
229. K'ola öz varluğundan aña pervā
 Çü **ben** kendülüğümnden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*). [*ben,]*
230. Baña itme iñen ta'n-ı muhāli
 Buyurmuşdur meşelde nazm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*baña, -a*]
231. Gider ortalarından lā-büd āzerm
 Senüñ pendüñ **baña** hiç eylemez kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*baña, -a*]
232. Ki 'ışk āteş gibidür **ben** çü 'ūdum
 Gelüp 'ışk itdi cāmî hāşş-ı dergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*ben,]*
233. Ben ortadan döşerdüm raht u büngāh
 Vücüdümnden benüm kimdür haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [*ben,]*
234. Yoğum **ben** varluğumdur ortada yār
 Bu 'ışk ol dem gider **ben** nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*ben,]*
235. Yoğum **ben** varluğumdur ortada yār
 Bu 'ışk ol dem gider **ben** nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [*ben,]*
236. Füzün itme **baña** her lāhza kaydı
 Cehāletden delü dirsın **baña** nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [*baña, -a*]
237. Füzün itme **baña** her lāhza kaydı
 Cehāletden delü dirsın **baña** nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*baña, -a*]
238. Kej olur kej bağan göz **baña** muṭlak
 Egerçi kāmētümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*baña, -a*]
239. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirāsum
 Velî şol göz ki var **baña** ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [*baña, -a*]
240. Denîler cānına cevr ü cefādur
 Bu hāletden **baña** yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*baña, -a*]
241. Kemānum süstdür kılmaz velî kār
Baña āsān idi fetḥ-i hāzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [*baña, -a*]
242. Recā vaktinde korḥudur **baña** kār
 Vaṭangāhum-durur mülk-i ḥarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*baña, -a*]
243. Delü oldur cihānda k'ola ḥōd-kām
 Degül dīvāne **ben** bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*ben,]*
244. Ki ola kendü kaydında giriftār
 Düzüp **ben** ḥōd hezārān cehd ü çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*ben,]*
245. Ki hoş-hūlık olupdur ḥatm **bende**
 Eyü ḥūdan-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [*bende, -de*]
246. Ki çün ḥūr ü firişte bî-gezendüm
Beni sen dīv-ḥū şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*beni, -i*]
247. Çıka merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-i cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*beni, -i*]
248. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
 Bugün k'oldı şikeste şeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [*baña, -a*]
249. Ğazāle urdı şāhuñ cānına tîr
 Tapuñdan **baña** bir hāl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [*baña, -a*]
250. Güm eyledüm seni **ben** bu reh içre
 Vücüdüm varluğı andandur āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*ben,]*
251. Gözinden güç-durur olmaḳ kişi dūr
 Eger var-ise **ben** bendeñde yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [*ben,]*
252. Çü bir cān idik olduḳ iki pāre
 Yoğum **ben** ḥazretünledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*ben,]*
253. Telāffuzda biri biriyle müdgām
 Çü sen **ben** ben senem iy māh-ı ṭal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*ben,]*

254. Telâffuzda biri biriyle müdğam
Çü sen **ben** ben senem iy mâh-ı tâl'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*ben,]*
255. Ki senden bir eğer var **bende** zâhir
Çok istedüm ezel mânenî-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*bende, -de]*
256. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [*beni, -i]*
257. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik **benlik** olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*benlik, -lik]*
258. K'ikilik isteyen birligi bulmaz
Sen ü **benlik** gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [*benlik, -lik]*
259. Ki geldüñ **baña** dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*baña, -a]*
260. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [*baña, -a]*
261. Kâtı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvâr **bende** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13*). [*bende, -de]*
262. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şâd
Ki'ayağūñ tozına nakd-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26*). [*beni, -i]*
263. Uçurup cân kuşım iy sine sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*beni, -i]*
264. Beni bu vartadan yâ Rab kıl âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [*beni, -i]*
265. Niçe çıkşun gönüldeñ turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum **benüm** post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [*benüm, -(ü)m]*
266. Benüm gönülümün ammâ yok karârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45*). [*benüm, -(ü)m]*
267. Ki gönülün bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümdeñ olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52*). [*benüm, -(ü)m]*
268. Benüm bu işde yokdur ihtiyârum
Zarûrî 'ışka saldı rûzgârım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [*benüm, -(ü)m]*
269. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola aña muqâbil rûy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [*benüm, -(ü)m]*
270. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden bugün dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [*benüm, -(ü)m]*
271. Füzün olsun anuñ her gün cemâlî
Yücelsin hem **benüm** 'ışkum nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [*benüm, -(ü)m]*
272. Ne kaldıysa **benüm** 'ömrümde bâkî
Yücelsin al kat anuñ 'ömrî tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [*benüm, -(ü)m]*
273. Benüm hem-kâsem u hem-râzum idi
Figân u nâlede dem-sâzum idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [*benüm, -(ü)m]*
274. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedüğüm bes 'ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43*). [*benüm, -(ü)m]*
275. Re'is ü pişvâ-yı ceys-i şahrâ
Refîkımdan **benüm** gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [*benüm, -(ü)m]*
276. Ki bu vech-ile olduñ sühte-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63*). [*benüm, -(ü)m]*
277. Yirem ben düd her dem haşm helvâ
Benüm sensüz maqâmum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*benüm, -(ü)m]*
278. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56*). [*benüm, -(ü)m]*
279. Ki şahib-'aql üzredür müdâre
Benüm gönülüm kim 'ışk gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [*benüm, -(ü)m]*
280. Cihânı kıldı külliyyen ferâmüş
Şu resmedür **benüm** 'aqlumda noqşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [*benüm, -(ü)m]*
281. Yiñümdeñ budur aqduğı **benüm** kan
Ol anda nişterden muztaribdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [*benüm, -(ü)m]*
282. Benüm uş bunda hâlüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzün meşrebin 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [*benüm, -(ü)m]*
283. Ne hüd bir lâhza oldum hizmetünde
Çekerdüñ sen **benüm** guşsamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [*benüm, -(ü)m]*
284. Benüm hâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ biñ gece yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164*). [*benüm, -(ü)m]*
285. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [*benüm, -(ü)m]*

286. Ferāgat bulmuşam her perverişden
Boğazum nāyine sığmaz **benüm** nān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*benüm, -(ü)m*]
287. Bu yolda pes **benüm** yokdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [*benüm, -(ü)m*]
288. Bu yolda pes benüm yokdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [*benüm, -(ü)m*]
289. Benüm bî-nergis-i dilber velî kūr
Gözüme bî-gül-i ruşsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [*benüm, -(ü)m*]
290. Bu sevdāda **benüm** sūdum zīyāndur
Ciger-teşne vücūdum ğarķ-āba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*benüm, -(ü)m*]
291. Bu yolda çok ħatar vardur üküş derd
Cihān içre **benüm** gibi gerek er (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [*benüm, -(ü)m*]
292. Ki şabr ide bu derde iy birāder
Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7*). [*benüm, -(ü)m*]
293. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insān
Benüm ne hazz idersin kurbetümden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*benüm, -(ü)m*]
294. Benüm āhum odı eyler anı kül
Vü ger ni āb olursañ pür-leţāfet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*benüm, -(ü)m*]
295. Benüm odumdan irer saña āfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*benüm, -(ü)m*]
296. K'ihāta itmez iki rūhı bir post
Sen olmazsın **benüm** vaktümde hoşnüd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [*benüm, -(ü)m*]
297. Ben ortadan döşerdüm raht u büngāh
Vücüdumdan **benüm** kimdür ħaberdâr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*). [*benüm, -(ü)m*]
298. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çü bulduñ şoħbetüme sen **benüm** rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*benüm, -(ü)m*]
299. Benüm tab'umla tütmişlardur ārām
Vefādān ħalk idüpdür ħulķumı Ħaķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22*). [*benüm, -(ü)m*]
300. Benüm mecnūnlıĝum yok bundan özge
Eger mecnūnlıķ ise bu ħikāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*benüm, -(ü)m*]
301. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21*). [*benüm, -(ü)m*]
302. K'ölür māhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin **benüm** iy çeşm-i pür-nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [*benüm, -(ü)m*]

ben: Ben. II Leyla'nın babası.

1. Delüdü kendüye 'aķlı degül yār
Görinür **baña** bu işden üküş 'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [*baña, -a*]
2. Çün ola bu ħikāyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*baña, -a*]
3. Ķabāyil meħarisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yokdur **baña** 'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*baña, -a*]
4. Bu işlerden **benüm** kızum-durur dūr
Ki cift olmaz firişte birle hiç ħür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*benüm, -üm*]
5. Şu resme göresün **benden** cidāli
K'unudasın ol itdigün ħayāli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [*benden, -den*]
6. Bükerven tiĝ-ile ħaddi nihālin
Ki kurtulam bu şulĥ ü cengden **ben** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [*ben,]*
7. Olam āzād u nām u nengden **ben**
Kızımı dīve virmekden bir ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [*ben,]*
8. Olur ser-geşte-i vādī-yi ħayret
Beni bed-nām idüp şalma ayaķdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*beni, -i*]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri II Lârendeli Hamdi.

1. Çün iy Mevlâ **beni** kılduñ giriftâr-ı gam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*beni, -i*]
2. Yem-i hayretde dil fülki kâti sergeşte olmışdur
Vişâlûñ Hızır ırmazse **benüm** hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*benüm, -üm*]
3. Çünki berķ urdı derûnumdan **benüm** envâr-ı ‘ışk
Bâtınında oldı her şeyüñ ‘ayân âşâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [*benüm, -üm*]
4. Günâhumdan çü fażluñ çokdur iy Hâk
Koma **ben** bendeñi düzâhda muṭlaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*ben,]*
5. Benem ser-geşte-i sicn-i taḥassür
Ki başmışdur nedâmetle taḥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 123*). [*benem, -em*]
6. Çü ḥalk itdüñ **beni** luṭfuñdan evvel
İlâhî âḫirüm kılma mu‘aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*beni, -i*]
7. Yüzi suyi ḥakıyçün enbiyânuñ
Beni ḥâş ümmeti kıl Muştafânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*beni, -i*]
8. Çi ger cürmüm **benüm** kûh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı ‘afvüñ bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*benüm, -üm*]
9. Çü **ben** elmâs ḥâme birle çâlâk
Şehüñ medḥinde deldüm niçe dür pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*ben,]*
10. Pes oldı şimdi lâzım **ben** gedâdan
Ki añam şehzâdele nâmin du‘âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*ben,]*
11. Bu bîkr-i nazmı **ben** kim söyledüm pâk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*ben,]*
12. Bes itdüm fikr k’uram **ben** mu‘allel
Nizâmî ḥamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*ben,]*
13. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu ḥayretten **beni** gam kıldı bârîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*beni, -i*]
14. Beni mest itdi ḥamr-ı şebâne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*beni, -i*]
15. Kõdı seḡligi terk itdi kilâbı
Benüm bu kışşadan maḳşûdum el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*benüm, -üm*]
16. Du‘âsın aldı ol şâh-ı nigü-fâl
Benüm bu kışşadan maḳşûdum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*benüm, -üm*]

ben: Ben. II Mecnun'un babası.

1. İştigil pendümi kim iy püser **ben**
Bilürsin ḥõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*ben,]*
2. Ben ol dem ki olam ḥâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*ben,]*
3. Benüm nâmûsuma kuvvet vireydüñ
Oğulluķ şartına şõhret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*benüm, -üm*]
4. Didı ol ḥaste kim **ben** ḥâk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âḫî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [*ben,]*
5. K’aña **ben** kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızğun müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*ben,]*
6. Senüñ-çün ḥâşş-ı la’l ü nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [*ben,]*
7. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma’rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [*benem, -em*]
8. Bulınmaz bu metâ’a iy vefâdâr
Cihân içre **benüm** gibi ḥarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*benüm, -üm*]
9. Kâbül itmezse gönün ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [*benüm, -üm*]
10. Ne lâzım k’olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl **baña** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [*baña, -a*]
11. Nireden geldüñ ü kânde gidersin
Ayıtdı k’atañum **ben** pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*ben,]*
12. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*ben,]*
13. K’olam **ben** anda bulunmayasın sen
Çıķup bir yâd aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*ben,]*

14. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirtürsün bugün **benden** 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [*benden, -den*]
15. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma **benden** iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [*benden, -den*]
16. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ **benem** olgıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [*benem, -em*]
17. Ğam almışdur **beni** sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*beni, -i*]
18. Bâşumda efser ü boynumda zencir
Baña çün böyle gösterdüñ semâ'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [*baña, -a*]
19. Esen kal kim beni görmezsin artuğ
Esen kal sen ki **ben** rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [*ben,]*
20. Esen kal kim **beni** görmezsin artuğ
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [*beni, -i*]

ben: *Ben. II Selim-i Amiri.*

1. Ğamuñdan ölmedüm dağı diriyem
Yüzüñden dür düşdüm hâlünüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [*ben,]*

ben: *Ben. II Selam-ı Bağdadî.*

1. Sefer lâzım degüldi **baña** nâ-kâm
Anuñ-çün şehrumüñ oldum ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [*baña, -a*]
2. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [*baña, -a*]
3. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülük-ı 'ışkda ol **baña** üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73*). [*baña, -a*]
4. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [*baña, -a*]
5. Kılâm **ben** cânım içinde anı yâd
Dilümi hâtırüñla âşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*ben,]*
6. Ki bu hayvânlaruñ **ben** de biriyüm
Bu 'ışk aĥvâlinüñ şulh ü fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*ben,]*
7. Niçedür göreyin **ben** dağı dâdın
Kul idinseñ **ben** âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [*ben,]*
8. Niçedür göreyin **ben** dağı dâdın
Kul idinseñ **ben** âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*ben,]*
9. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülük-ı 'ışkda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [*beni, -i*]
10. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklîmümüzdür şehr-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [*benüm, -üm*]
11. Huzûruñdan **beni** red itme zinhâr
Ki lâyıķ olmaya şâhib-ruţabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*beni, -i*]
12. Açar evc-i ferahdan çarĥ şad der
Bu resme olmış idüm **bende** ĥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [*bende, -de*]

ben: *Ben. II Zeyd. (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).*

1. Degülsin Zeydden hûd sen ziyâde
Bu yolda **ben** senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [*ben,]*

ben: *"Ben" birinci tekil şahıs zamiri, II Leyla'nın annesi.*

1. İştüdüm **ben** fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ ĥaste kılmış bir cüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [*ben,]*
2. Tırup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi **benden** kızum işt naşîĥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*benden, -den*]

3. Firibile elümden kapdı nāgāh
Murād olan saña vü **baña** maḳşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*baña, -a*]
4. Baña ol gül senden özge yâdigârı
Senüñle gel bertü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*baña, -a*]
5. Ne seng-i hâre altındadır çāk
Benüm sensin hemîn bir bâğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*benüm, -üm*]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri. II Nevfel.

1. Bu yolda **ben** saña şöyle mu'înem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*ben,]*
2. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
Yoluñda **benden** itmek cānumı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [*benden, -den*]
3. Hêlâl olinca saña ol perî-rû
Hârâm olsun **benüm** gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [*benüm, -üm*]
4. Didi kim bî-mededlikden **ben** evvel
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [*ben,]*
5. Çeküp düşmen yüzine tîğ-i pülâd
Koyayın **ben** daḫı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [*ben,]*
6. Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben isterven k'alam elden du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [*ben,]*
7. Degüldür şâbit ü yoḫdur şebâti
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [*ben,]*
8. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine **bende** nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*bende, -de*]
9. K'ire kıza hâlel size hâcâlet
Gözetdüm gerçi **bende** gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [*bende, -de*]
10. Niçün kılam saña cevr ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [*beni, -i*]
11. Niçe dilerse göñlüñ eyle kıl var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [*benüm, -üm*]
12. Benüm başum için düş-nâma bâ'îş
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*benüm, -üm*]
13. Çekıldı yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine maḡlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [*benüm, -üm*]
14. Didi kim bu şanemdür **baña** lâyıḫ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*baña, -a*]
15. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn için ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*baña, -a*]

ben: Birinci teklik şahıs zamiri. II Mecnun'un annesi.

1. Ğamuñdan cānum uş geldi lebe āh
Baña rûz-ı tarab döndi şebe āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*baña, -a*]
2. İlähî ol sehî-ḫadd u semen-ber
Görinsün **baña** gün günden nigü-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36*). [*baña, -a*]
3. Ki iy cānum göginüñ âfitâbı
Baña bu itdigüñ pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [*baña, -a*]
4. Benüm de uş ğamuñdan **baña** yitdi
Gidelüm ṭur eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*baña, -a*]
5. Beni kıl derdiñüñ aşlından āgāh
Ki 'ışḫ işini çok gördüm mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*beni, -i*]
6. Benüm de uş ğamuñdan **baña** yitdi
Gidelüm ṭur eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*benüm, -üm*]

be-nâgâh: Birdenbire, ansızın, hemen.

1. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi ḫaşruñ ardından **be-nâgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*be-nâgâh,]*

2. Segān-ı Leyliden bir kelb-i güm-rāh
Geçivirdi ol aradan **be-nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*be-nāgāh,]*
3. Benî Sa'd obasından bir nigû-ḥwāh
Geçerken ol güzergahden **be-nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*be-nāgāh,]*
4. Giriftār ola aġına **be-nāgāh**
Şaçup şayyād hāle āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [*be-nāgāh,]*
5. Nigāh iderken eṭrāfa **be-nāgāh**
Irakdan bir 'acūze oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*be-nāgāh,]*
6. Ki ölmüş fūrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu ḥ'ābuñ ızṭırābından **be-nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [*be-nāgāh,]*
7. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nā-geh ol tezerv-i āteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [*be-nā-geh,]*
8. Baġarak oġlına ol şāhib-iqbāl
Be-nāgeh yādına düşdi ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*be-nāgeh,]*
9. Geliser kıl başına ḥayr eger şer
Be-nāgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*be-nāgeh,]*
10. İşüñ endāzesi bir yüzden oldı
Be-nāgeh ġara şu çıġdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [*be-nāgeh,]*

be-nām: *Namlı, şan ve şöret sahibi.*

1. Fülān ṭayifedendür iy hümām ol
Ki Leylî dimekiledür **be-nām** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*be-nām,]*

bend: *Baġ, düġüm.*

1. Göñül **bendini** çözü kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiġ gösterür reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*bendini, -i, -n, -i]*
2. Kılupdur bu sipihri-i merdum-efgen
Kemendi **bendine** teslīm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [*bendine, -i, -n, -e]*
3. Kıl iy uran cihān ṭāġına bünyād
Beni bu ibtilā **bendinden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*bendinden, -inden]*
4. Dilirān gerdenine gür kemendi
Ki biraġur çü zülf-i yār **bendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [*bendi, -i]*
5. Açılmadı dilinden hiç anuñ **bend**
Bulardan ürküben göñli vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*bend,]*
6. Her endāmını çekmiş **bend** ü bāġa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [*bend,]*
7. Her endāmını çekmiş **bend** ü bāġa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23*). [*bend,]*
8. Nevāht eyledi ol bend-ile anı
Bu **bend** andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*bend,]*
9. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı **bend** ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [*bend,]*
10. Nevāht eyledi ol **bend-ile** anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*bend-ile, --ile]*
11. Gezüp cerr iderüz pes her diyārı
Bulup bu **bend-le** fetḫe bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41*). [*bend-le, -le]*
12. Ki görüp raḥm idesin çākerüñe
'Uġūbetdür baña gerçi ki bu **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [*bend,]*
13. Firāġa kıldı çift ü vaşdan ṭāġ
Anuñ-çün **bend-ile** geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [*bend-ile, --ile]*
14. Ki ne peyvendi vardur hiç ne **bendi**
Kemend ü mancınık ḫile ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [*bendi, -i]*
15. Kılarduñ zaḥm-ı 'ışkı pend ile **bend**
Cüdā düşdüm ṭapuñdan āh feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*bend,]*
16. Günāhum **bendine** oldum giriftār
N'olaydı buyruġuñdan çıġmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [*bendine, -ine]*
17. Ki olamazuz anuñ bendinden āzād
Bu **bend** ol vaġt olur bize güşāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [*bend,]*

18. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cān **bendden** pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23). [bendden, -den]
19. Melâmet kündesinden boynuma **bend**
Bu dem sen daħı geldüñ dāmum üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12). [bend,]
20. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi 'ışk zûrî 'aqlı **bendin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53). [bendin, -in]
21. Vücüdüm **bendin** itdüm pāre pāre
Cihān pūde dirah̄tin hıçe şaydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40). [bendin, -in]
22. İki cārî zebāna urdı **bendi**
Ol iki naķş kaldı deng ü nāçār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116). [bendi, -i]
23. Niçün urduñ dehānuñ dürcine **bend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14). [bend,]
24. Ki taħt idinmedi āħir taħte **bendi**
Cihān evvel kime virmişdür efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104). [bendi, -i]
25. Ki olamazuz anuñ **bendinden** āzād
Bu bend ol vaħt olur bize ğuşāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20). [bendinden, -i, - (n)den]

bend çözil: Bağı çözülmek.

1. Yaban dīvānesi oldu ğiredmend
Çözildi mübtelā-yı ğārdan bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 182). [bend çözil, -di]

bend it: Bağlamak, hükmü altına almak.

1. İde ol dürrî k'urupdur gönline bend
Özinüñ rişte-i 'aқdine peyvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31). [bend it, -e]

bend it: Bağlamak | zincirlemek.

1. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme ğuşşadan bend itmeyesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30). [bend it, -me, -ye, -sin]

bende: Kul, köle II âşık.

1. Qanı ol **bendeñe** dildārliklar
Qanı ol döstluk yā âşinālık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56). [bendeñe, -ñ, -e]
2. Feraħ ğam **benden** ü ben ğuşşadan şād
Ğamuñdan ğaste-cān şüride-serdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18). [benden, -ñ]
3. Qanı bencileyin bir daħı **bendeñ**
Ğamuñdan özge mu'tādum yok ir ğiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22). [bendeñ, -ñ]
4. Ne şehsin sen nicesi **bendeyüm** ben
Baña dirsen senüñle âşināyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [bendeyüm,]
5. Baña ferħundedür deşt-i melālet
Bu resme naħs iken **bendeñde** tālî' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43). [bendeñde, -de]
6. Gözinden ğüç-durur olmak kişi dūr
Eger var-ise ben **bendeñde** yüz cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [bendeñde, -de]

bende: I.Kimse.

1. Bu resme düşmesün hıç **bende** bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bi-huş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14). [bende,]

bende: Köle, esir.

1. Günâhumdan çü fazluñ çokdur iy Hak
Koma ben **bendeñi** düzâhda muñlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*bendeñi, -ñ, -i*]
2. Yahûd tiğün çeküp ‘ömrin tebâh it
Saña bir **bende** bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [*bende,]*
3. Bağışla bir kemine **bendeñe** al
Oluram râzı vü minnet kıduram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*bendeñe, -ñe]*
4. Degül ben varken ol **bende** sezâvâr
Beni **bende** çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [*bende,]*
5. Degül ben varken ol **bende** sezâvâr
Beni **bende** çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [*bende,]*
6. K’idemez tozların fehmi şabâ kesb
Dağı biñ **bende** rümü vü hañâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [*bende,]*
7. Giribân-päre vü pälâs-püşam
Zamânun **bendeliginden** âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17*). [*bendeliginden, -ligin, -den]*
8. Selâm iderler anda **bendeñe** ad
Hużürüm var idi kılmışdum ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*bendeñe, -ñe]*
9. Bu resme düşmesün hiç **bende** bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [*bende,]*
10. ‘Aceb k’ol şahş olmış **bende** hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*bende, -e]*

bende eyle: *Kul, köle eylemek.*

1. Felek tahtı şehini **bende eyle**
Seni h’âr itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [*bende eyle,]*

bende-fermân: *Emir kulu.*

1. Aña leşker idi ol bunlara şâh
Kamüsü hülkmineydi **bende-fermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*bende-fermân,]*

bend-i belâ: *Keder bağı.*

1. Nevâht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*bend-i belâ, -yı]*

bend-i girân: *Sağlam, kurtulması zor zincir.*

1. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Tağup gerdânına bend-i girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61*). [*bend-i girân, -ı]*

bend-i hâb: *Uykuya müptela.*

1. Giriftâr itdi bend-i hâba anı
Çü bâñın ‘âlemine girdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [*bend-i hâb, -a]*

bend-i hasret: *Hasret bağı.*

1. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120*). [*bend-i hasret, -den]*

bend-i melâmet: *Kınama bağı.*

1. Ki gördün niçedür **bend-i melâmet**
Dil-i bi-iştihâmüñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [*bend-i melâmet,]*

benefşe: *Güzel kokulu, mor renkli küçük çiçek.*

1. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*benefşe,]*
2. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [*benefşe,]*
3. Ki nesrînin **benefşe** kıldı pençe
Didi bâlâ-durur bu nahl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*benefşe,]*
4. Ya piç-â-piç olmuş ef'îdür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19*). [*benefşeyle, -yle]*
5. Benefşe gibi cāmum oldı nîli
Bu mâtemde saña kılmağa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [*benefşe,]*
6. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendân
Benefşe giydi servüñ sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*benefşe,]*
7. Şuda her biri 'aksin kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naṭ'-ı sincāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49*). [*benefşe,]*
8. Mişāl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cü
Benefşe vü semen lâle vü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*benefşe,]*
9. Benefşenüñ ruḥında nîl-gün ḥâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40*). [*benefşenüñ, -nüñ]*
10. Dilümde 'ukde-i ğamdur ser-â-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27*). [*benefşe,]*
11. Benefşe vü karanfil dağ-ı mâtem
Baña ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44*). [*benefşe,]*
12. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı gibi kâmeti ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*benefşe,]*

benī sa'd: *Hz. Muhammed'in süt annesi Halime'nin kabilesidir. Onun yanındayken bu civarda kalmıştır. Mekke'nin şerefli önde gelen kabilelerindendir.*

1. Benī Sa'd obasından bir nigū-ḥwāh
Geçerken ol güzergehden be-nāğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [*benī sa'd,]*
2. Benī Sa'di çün anı böyle gördi
Ser-engüştine hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [*benī sa'd, -ī]*

benlik: *Benlik. Bir kimsenin öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan şey, kendilik, şahsiyet.*

1. Irâğ eyle gözümden reşk-i ḥwābın
Öñümden ref kıl **benlik** hiçâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [*benlik,]*

benüm-çün: *Benim için.*

1. Maḥabbetden naşîhatler ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12*). [*benüm-çün,]*
2. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bâr
Benüm-çün yüz belāya sen giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [*benüm-çün,]*
3. Ṭapuñdan giderelüm ğam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [*benüm-çün,]*
4. Kõmamışdur **benüm-çün** âb u hem nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*benüm-çün,]*
5. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81*). [*benüm-çün,]*
6. Benüm-çün var senüñ sîneñde kîne
Lebüñ iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*benüm-çün,]*

be-nümüd: Görene kadar.

1. Ki ruḥ **be-nümüd** der vey ravza-i cān
Süvār āmed be-taḥt-ı in vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*be-nümüd,]*

beñze-: Andırmak, gibi olmak.

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete **beñzerse** girmek
Ki 'atā eyledüğünce çoğalır anda ruḥab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*beñzerse, -r, -se]*
2. 'Aşası türe **beñzer** kâmeti yāy
Ḥabîşü'ş-şekl ü bed-sîmâ vü bed-rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*beñzer, -r]*
3. Velî bulmaz ḥarîdâr andan âzerm
Ferîşte sûretinde dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*beñzer, -r]*
4. Şarâb âyîneye **beñzedi** güyâ
Ki rüy-ı şâkî andan oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45*). [*beñzedi, -di]*
5. Bu kuluñ çeşmesi **beñzer** serâba
Beni öz ḥâlûme ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [*beñzer, -r]*
6. Ki kadd-i yâra **beñzer** râst u dil-cû
Olup ḥayrân bu söze bâğbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*beñzer, -r]*
7. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya **beñzer** kim 'aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [*beñzer, -r]*
8. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mîle **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*beñzer, -r]*
9. Şafâ Mısrında cüy-ı Nile **benzer**
Ḥabîbümden gelür nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*benzer, -r]*
10. Şan olmuş ḥâl-i rüy-ı şâhid-i vaşl
Bu şuhfa üzre ḥaṭṭ-ı yâr **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [*beñzer, -r]*
11. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruḥsârı **beñzedi** hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [*beñzedi, -di]*
12. Niçe oğlan yüzi ḥurşide **beñzer**
Kaşı yayı hilâl-i 'ide **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [*beñzer,]*
13. Niçe oğlan yüzi ḥurşide **beñzer**
Kaşı yayı hilâl-i 'ide **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*beñzer,]*
14. 'Arûsa **beñzer** ol kaşr-i cihân-tâb
Ki ḥaddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*beñzer,]*
15. Aķarsu didigün **beñzer** serâba
Ki yüz dil-teşneyi virdi ḥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13*). [*beñzer,]*
16. Hem ol gülzâr deşt-i rîve **beñzer**
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [*beñzer,]*
17. Hem ol gülzâr deşt-i rîve **beñzer**
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*beñzer,]*
18. Şehâ **beñzer** ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*beñzer,]*
19. 'Arab şahrâsına mülk-i Ḥıṭâdan
Daḥı tenleri **beñzer** sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [*beñzer,]*
20. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suṭûrı **beñzer** ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*beñzer,]*
21. Eger zehr içem olur cânuma nüş
Aña **beñzer** senüñle bende aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*beñzer,]*

beñzet: Benzetmek.

1. Kendüyi tezvîr idüp **beñzetmiş** atun na'line
Çekdiler tamğâ mehûñ altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [*beñzetmiş, -miş]*

ber: Göğüs, sine.

1. Bacakları mişâl-i nây-ı enbân
Berinden şarkup inmiş tâ-be-dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [berinden, -in, -den]

ber: Üzre, üzere.

1. Zihî ikrâmı bî-çün **ber** Qarâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [ber,]

ber: Yemiş, meyve, mahsul.

1. Yiyemez ol nihâl-i tâzedden **ber**
Çü Mecnûn vâkıf oldı bu hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [ber,]
2. Gülistâna ki üstinden geçe âb
Şükûfe naılden kim gösterür **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [ber,]
3. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O 'âlemde kişi kim yimeye **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [ber,]

ber: Kara, toprak.

1. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihâl-i nâze ziver eylemiş **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [ber,]

berâber: Birlikte, beraber.

1. Dileseñ luğ idersin dileseñ kahr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52*). [beraberdür, -dür]
2. Oturmuş hâzini birle **berâber**
İdüp mihmâniye 'izz ü ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [berâber,]

berât: Ferman, buyruk.

1. Eger mâh-ı neve vire **berâti**
Kemâl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [berâti, -ı]
2. Dirilmezse bu 'âlemden **berâtum**
Gelem yine harîm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [berâtum, -um]
3. Gözinüñ nûri dökilüp qarardı
Demi bağlandı düridi **berâti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65*). [berâti, -ı]
4. Emîn olduñ ki ref' oldı yoluñdan
Berâtın düridi anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [berâtın, -ı, -n]
5. Sarây-ı kabrde tütüdi qararı
Cihân düridi anuñ dağı **berâtın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [berâtın, -ı, -n]

berât vir: "Allah sana izin (fırsat, müsaade) etsin." anlamlarında dua.

1. Şaçalar başum üzre haç gibi hâk
Baña gufrândan ol dem vir berâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [berât vir, -ı]

berât-ı lâ-yezâl: Ebedi buyruk.

1. Serāy-ı fażlı bulduñ çünki hālī
Ṭaleb eyile berāt-ı lā-yezālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 206*). [berāt-ı lā-yezāl, -ī]

berāt-ı merg: Ölüm fermanı.

1. Berāt-ı merg alur tığından a'dā
Ki 'ālemede dağı turmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [berāt-ı merg,]

berbat: Şeklen kaz göğsü, kopuz ve lavtaya benzer mızraplı çalgı.

1. Ki zaħme toğru **berbat** ola kej-hāst
Ger olmayınca ġāzinüñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [berbat,]

ber-dār kıl: Asılı kalmak.

1. Kañā'at tığına gerdān-ı āzı
Ço 'uzlet hırısuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [ber-dār kıl, -sun]

ber-dil: Gönülde.

1. Nitekim lāle kaldı dağ **ber-dil**
Özinden bildi kim vardur ferāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [ber-dil,]

ber-düş: Başıboş.

1. Nitekim bir nigār-ı halka der-güş
Bırakmış ol der iki halka **ber-düş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [ber-düş,]

berf: Kar.

1. Yağar **berf** āsumāndan hem-çü kâfūr
İder hallāçlık güyā ki Manşūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [berf,]
2. 'Arūs-ı gülşenüñ haddinde çün 'āc
Şan olmuş **berfden** peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96*). [berfden, -den]
3. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi **berfile** sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [berfile, -ile]
4. Pür idi berfden eṭrāf-ı 'ālem
Dökilür āsumāndan **berf** çün 'āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [berf,]
5. Pür idi **berfden** eṭrāf-ı 'ālem
Dökilür āsumāndan berf çün 'āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [berfden, -den]

berf: Kar II Kış.

1. Meger ol vaqt idi eyyām-ı sermā
Ağarmış **berfden** ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [berfden, -den]
2. K'ayağ altında yol üzre yatur **berf**
Binā-yı 'ömr nā-muħkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [berf,]

berf-i rızān: Yağan kar.

1. Havâdan bād olmuş **berf-i rîzân**
Harâret mülki dünyâdan gürîzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [*berf-i rîzân,]*

berg: *Yaprak.*

1. Bâg-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhüñden bitürdi **berg** ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*berg,]*
2. Senüñ hükümüñ-le **bergin** bâgda gül
Tağıtımış kim bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*bergin, -i, -n]*
3. Yüzi verd-i gülistân-ı leâfet
Hâzân irürmemiş **bergine** âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*bergine, -i, -n, -e]*
4. Nihâlümnden getürdüm tâze bir **berg**
Ki sizüñ şâha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [*berg,]*
5. Varupdur 'aklı cinnetten fesâda
Virür nâmûsumuñ **bergini** bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*bergini, -i, -n, -i]*
6. Virilmez didiler gül **bergi** bâde
Ne lâyıkdur bu meh ol dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*bergi, -i]*
7. K'ümîdüm **bergin** üzdi şarşar-ı gam
Bu kez işüm be-gâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*bergin, -in]*
8. Hoş idi varsa 'ömrüm **bergi** bâda
Ki şâyed ölse iy qaddı kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [*bergi, -i]*
9. Viren hasretle 'ömri **bergi** bâde
Yir idi her zamân Mecnûn için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*bergi, -i]*
10. Ki **bergi** gamdur anuñ mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fânîñüñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*bergi, -i]*
11. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbi semen **bergine** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*bergine, -i, -n, -e]*
12. Semen **bergine** oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [*bergine, -i, -n, -e]*
13. Meger kim maqbere ol dağı nâçâr
Çü 'ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*berg, -ini, -]*
14. Ki kan kusdurmadı âhîr ol 'acûze
Bu bâguñ nahli gösterdi mi **bergi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*bergi, -i]*
15. Hayâtum bâgînuñ tağıtdı **bergin**
Elümde var-ıdi bir tâze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*bergin, -in]*
16. Şıyup yıl **bergini** arturdı derdüm
Tutuldı cân gögînuñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*bergini, -i, -n, -i]*

berg: *Yaprak. II Sevgilinin parlak yüzü.*

1. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bādâm **bergi** olmuş ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [*bergi, -i]*

berg ü bār: *Yaprak ve meyva.*

1. Bu bâga bir şecer dikdüm bahârî
Kim oldı mîve-i cân **berg ü bārî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [*berg ü bār,]*

berg-i bünyâd-ı hayât: *Yaşam temelinin yaprağı.*

1. Beni zinhâr kılmâğıl ferâmüş
Ölürse berg-i bünyâd-ı hayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 129*). [*berg-i bünyâd-ı hayât, -um]*

berg-i kâh: *Saman çöpü.*

1. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [*berg-i kâh, -a*]

berg-i nahl-i zindegân: *Hayat ağacımın yaprağı.*

1. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nahl-i zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [*berg-i nahl-i zindegân, -i*]

berg-i süsen: *Süsen yaprağı (sivri ve uzun yapraklarından dolayı kılıç, mızrak ve hançere benzetilmesi yönüyle).*

1. Gelür her **berg-i süsen** tîğ-ı hûn-h`âr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i gâbgâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [*berg-i süsen,]*

ber-hürdâr: *Muradına ermek.*

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun `ömriyle **ber-hürdâr** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [*ber-hürdâr,]*

berî: *Uzak.*

1. Ümîdi devr-i fâniden **berîde**
Gözine teng olan eyvân-ı râhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [*berîde, -de*]

berî: *Ayrılmış, temizlenmiş.*

1. Şekerlerdür **berî** ta`n-ı megesden
Güherlerdür mu`arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*berî,]*
2. Ruḥ-ı zîbâsına karşı anuñ şâd
Berî uyḥudan u yimekten âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [*berî,]*
3. Berî cümle umûrından cihânuñ
Meger bir şeb melâlet nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22*). [*berî,]*
4. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab`um hûruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [*berîdür, -dür*]
5. Berî âlâyiş-i şehvetden anı
Ḥaḳîḳat-ı `ışḳdur âyîne-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 44*). [*berî,]*

beri kıl: *Uzak eylemek, uzaklaşmak.*

1. O taşvîr-i muşanna` sîmyâdur
Beri kıl cânuñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [*beri kıl,]*

berî ol: *Kurtulmak, temizlenmek.*

1. Ki olmışdur berî Mecnûn bu serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [*berî ol, -miş, -dur*]

berī ol: *Uzaklaşmak.*

1. Ki benden çokdan olmuşdur berī dil
Kim ölüür ten ki bula bu maqāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [*berī ol, -miş, -dır*]

berī ol: *Uzak durmak.*

1. Berī ola çü bir duhter hayādan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [*berī ol, -a*]

ber-in teşrif: *Bitmesi üzerine.*

1. Der-in vādī-yi dehr ān şîr-i ğarrān
Ber-in teşrifî Hamdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 9*). [*ber-in teşrif, -i*]

berk: *Şimşek.*

1. İki biñ yidek atı vardı tazi
K'iderdi her biri **berk-ile** bazi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*berk-ile, -ile*]
2. Yürise **berkden** katı gider ol
Şabāyî nāka mānendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [*berkden, -den*]
3. Birikmiş **berk** urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdidür anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [*berk,*]
4. Konurdu fā'atinüñ pellesine
Çekeydi şu'le çün-kim **berk-i** ahi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*berk-i,*]

berk: *Sağlam ,sert.*

1. Nihālümünden getürdüm taze bir berg
Ki sizün şāha anı peyvend idem **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*berk,*]
2. Ki senden gönlünü zabt eylemek **berk**
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [*berk,*]
3. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [*berk,*]
4. Hişār-ı arzısı böyledür **berk**
Haķıķat düşe anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20*). [*berk,*]
5. Murādı üzre dire mive-i ter
Tutup **berk** iki zülf-i müşg-büyün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [*berk,*]
6. Yirinden kapdılar hişm-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını bağlayup **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*berk,*]
7. Ne deñlü **berk** ise āhîr virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [*berk,*]
8. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budaķ kim evvel idi **berk** tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [*berk,*]

berk it: *Sağlamlaştırarak.*

1. Baña dirler ki 'ışık işini terk it
Varup bāzaruñ 'aql-ile **berk it** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [*berk it,*]

berk ur: *Şimşek gibi çakmak, aniden ve çok etkileyici şekilde görünmek.*

1. Çünkü berķ urdı derūnumdan benūm envār-ı ‘ıřķ
Bātınmda oldu her Őeyūn ‘ayān āřār-ı ‘ıřķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Gazel 3, Mısra 1*). [*berķ ur, -dı*]

berk-i āh: *Ah ŐimŐeđi.*

1. ıkardı berķ-i āhı āsumāne
Gōzi kim yař dōkeydi yiryūzine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*berķ-i āh, -ı*]

berk-i cihān-tāb: *Cihanı aydınlatan Şimşek.*

1. Olur her dem belā-yı cān-ı būlbūl
Nem alur ebrden **berķ-i cihān-tāb** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [*berķ-i cihān-tāb,]*

berk-i felek: *Feleğin ŐimŐeđi.*

1. Hūsvēvā gōrdi meger kim kılıcuñ heybetini
Dūřdi berķ-i felegūn sīne-i sūzānına teb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kaside 3, Mısra 6*). [*berķ-i felek, -ūñ*]

berk-i nā-hōř: *Korkutucu Şimşek.*

1. emenden gitdi bir serv-i dil-ārā
Hevādan iriřūp bir **berk-i nā-hōř** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [*berk-i nā-hōř,]*

berk-i tīđ: *Kılıcın ŐimŐeđi.*

1. Pūr itsūn dehri cūd-ı bī-dirīđi
Cihāna řu‘le virsūn berķ-i tīđi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*berķ-i tīđ, -ı*]

ber-murād: *Arzusuna kavuşan, dileğine eren.*

1. Bugūnden nām-zād olsunlar anlar
Őon ucı **ber-murād** olsunlar anlar (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*ber-murād,]*

berrāk: *Aydınlık, aık; saf, temiz.*

1. Meger kim gōrinūr bilinde **berrāk**
Kuřatdurmuş anı ĥayrile Hāllāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*berrāk,]*

ber-ser: *Başının ũzerinde, başta.*

1. ‘Acebdūr k’olmuş idi aña **ber-ser**
Per-i murđān çetr-i sāye gūster (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*ber-ser,]*

berū: *-dan bugūne.*

1. Bulara līk fakrum var be-đāyet
İki aydan **berū** řaydum bulardur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*berū,]*
2. Ziyāretgāh-ı ervāh-ı muĥibbīn
Hem ol demden **berū** ol ravza-i ĥūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [*berū,]*

berü: *Beri.*

1. Kara mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi hargeh ol demden **berü** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*berü,]*

berü gel: *Yaklaş!, beriye gel!, bu tarafa gel!.*

1. Berü gel vaqt-i vaşl-ı yâr irişdi
Nihâl-i maşşaduñda bār irişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [*berü gel,]*
2. Ne lâyıkdur saña bu bî-nevâlık
Berü gel k'irdi vaqt-i kām-rānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*berü gel,]*

bes: *Artık, bundan sonra.*

1. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryāsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*bes,]*
2. Benüm cānum çü böyle der-miyāndur
Size meyl itmedügüm **bes** 'ayāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*bes,]*
3. Çeküp **bes** yine tutdı rāh-ı kühü
Yine eyledi 'azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [*bes,]*

bes: *Kafi, yeter.*

1. Geç andan baña **bedür** bu şikence
Şehā olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*bedür, -dür]*
2. Biz iki şeklden birlik **bedür**
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*bedür, -dür]*

bes: *Beş (sayı adı).*

1. Ki dürc-i şem'-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*beş,]*

beşâret: *Müjde.*

1. K'ire cānına rahmuñdan **beşâret**
Siyāh itsün gögi soñunda āhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*beşâret,]*

be-şehre: *Şehirden.*

1. Üçüncü çarha çıkıdı çün **be-şehre**
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*be-şehre,]*

beşir-i merg: *Ölüm müjdesi.*

1. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp iy **beşir-i merg** çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [*beşir-i merg,]*

besle: *Aydınlık vererek parlamasını sağlamak.*

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer kırmında **besler** la'l-ı rahşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68*). [*besler, -r*]

besle: Büyütmek, barındırmak.

1. Ki **beslerdi** gice gündüz buları
İder muhsin kamu halkı müsaħħar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [*beslerdi, -r, -di*]

beste: Bağlı, bağlanmış.

1. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66*). [*beste,]*
2. Anası hâtır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi haste **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*beste,]*
3. Dili zencir-i 'ışka **beste** düşmiş
Devâsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*beste,]*
4. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücudi haste gamdan gönlü **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [*beste,]*
5. Kodılar anda anı 'üryan u **beste**
Seher gösterdi çün rüy-i beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*beste,]*
6. Kilâbuñ dişleri mührile **beste**
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*beste,]*
7. Perî gibiydi pülâdıyla **beste**
İdüp ol nâzenin şabr ü şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [*beste,]*
8. Belâ vü renc zencirinde **beste**
Benefşe şâhı gibi kâmeti ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [*beste,]*
9. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağunda ben itdüm yüzümi **best** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [*best,]*

beste: Musiki eseri, nağme.

1. Bu hutbe adınadır bir şehriyârüñ
Bu **beste** kim olupdur şekker-âmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [*beste,]*

beste-i zencir-i takdir: Kader zincirine bağlı.

1. Benem çün **beste-i zencir-i takdir**
İşüme aşşı kılmaz rây u tedbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39*). [*beste-i zencir-i takdir,]*

be-süy-i âsumân: Gökyüzünün bütünü.

1. Peleng-i nev-cevân ez nesl-i Osmân
Be-süy-i âsumân nâm-ı bulendeş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 5*). [*be-süy-i âsumân,]*

be-taht-ı in: Bu taht için.

1. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed **be-taht-ı in** vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 3*). [*be-taht-ı in,]*

beter: Çok fenâ, daha fenâ.

1. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Dağı **beter** yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [*beter,]*
2. Beni yakmakta aĥkerden **beterdür**
Vişâlûnden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*beterdür, -dür]*
3. K'ol aradan sürer maţlûbî ğâyib
Dağı **beter** za'if oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*beter,]*
4. Yörenmez ĥwâb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü ğamdan bu şeb-i târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27*). [*beterdi, -di]*

bevâbân: *Sahra, çöl.*

1. K'Urus gerçi **beyâbânda** ider cüş
Olur deryâya irüşdükde ĥâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*beyâbânda, -da]*
2. Beyâbanlarda ol turfe ğazâle
Sürer üstür idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [*beyâbanlarda, -larda]*
3. Gider ta'cîl-ile tûdup **beyâbân**
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [*beyâbân,]*
4. Semendi geh yügürdi ğâh yıldı
Üküş tağ ü **beyâbân** geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*beyâbân,]*
5. Geçinmek yeg **beyâbanlarda** ma'sûm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*beyâbanlarda, -larda]*

bevâbân-der-bevâbân: *Çöl üstünde çöl.*

1. Cezâyir-ber-cezâyir nakş gördi
Beyâbân-der-bevâbân rahş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 184*). [*beyâbân-der-bevâbân,]*

bevân: *Anlatma, açık ve güzel söyleme, ifade.*

1. Budur gelmediği vaşfuñ **beyâna**
Ki virilmez bedelsizden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*beyâna, -a]*

bevân it: *Anlatmak, açıklamak, bildirmek.*

1. Dilüñe ta'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aĥvâlüm **bevân it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*bevân it,]*
2. Yolında neydüğün ĥâlüm **bevân it**
Ayıt kim Leylîyi kıldı ğamuñ ĥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60*). [*bevân it,]*

bevâzî maţla'-ı şubĥ-ı safâ: *Huzur sabahının doğuş aydınlığı.*

1. Beyâzî maţla'-ı şubĥ-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol ĥattı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 44*). [*beyâzî maţla'-ı şubĥ-ı şafâ, -dur]*

bevt: *Beyit, iki mısradan oluşan nazım birimi.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir **beyti** tamâm
Şehd-i medĥuñ lezzetinden iki şakĥ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*beyti, -i]*
2. Anuñ her **beyti** zîbâ vü murabba'
Görinür andan iki der çü maţla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [*beyti, -i]*
3. Olurken ĥâküm âbiyla sirişte
Kažâ bu **beyti** kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*beyti, -i]*

4. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşfında anuñ şad **beyte** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [beyte, -e]
5. Bir iki **beyt** işideydüm özinden
Olaydı ‘uqde-i cân-ı fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56*). [beyt,]
6. Anuñ **beyt** okumasından güşade
Dağı bir dest câme virdi ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [beyt,]

beytullâh: "Allah'ın evi" Kabe.

1. Bu resme geldi **beytullâh** pür-cüş
Mişâl-i Ka'be Hâkka halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [beytullâh,]

bevza: Yumurta.

1. Açar tûfî beçe şan **beyzadan** ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr u ‘âlîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [beyzadan, -dan]

bevza-i mâr: Yılan yumurtası.

1. Mağara içre cild ü **bevza-i mâr**
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [bevza-i mâr,]
2. Şu resm-ile tûrur kim **bevza-i mâr**
Şanasın buldı ol ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [bevza-i mâr,]

bevza-i mârân-ı vādî: Vadi yılanlarının yumurtaları.

1. Bularla tûtmış-idi üns ü ülfet
K’aña her **bevza-i mârân-ı vādî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 93*). [bevza-i mârân-ı vādî,]

bevza-i zer: Altın yumurta.

1. Kõdı gülzâr içine **bevza-i zer**
Tehî düşdi kedü-yı çarğ-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [bevza-i zer,]

bevze: Yumurta.

1. Felek bir **bevzedur** kim ser-nigündür
İki şarulu k’anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [bevzedur, -dür]
2. Zârürî **bevze-veş** oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nâzenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [bevze-veş, -veş]

bevze-i la’l: Parlak yakut yumurtası.

1. Meşelde her sümi bir **bevze-i la’l**
Hilâl olmış şan ol la’l üstine na’l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [bevze-i la’l,]

bevze-i zer: Altın yumurta.

1. Getürdi şürete bir **bevze-i zer**
Şu’â’ından anuñ eyvân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [bevze-i zer,]

beze: Donatmak, süslemek.

1. Gözi kıyıyla yolları **bezerken**
Kaḫā bir gün irürdi nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2*). [bezerken, -r, -ken]

bezl evle: Bol bol, cömertçe vermek, esirgemededen vermek.

1. Buña bezl eylediler özlerini
Muḫaşşal ol gün irişince aḫşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52*). [bezl eyle, -di, -ler]

bezm: Meclis, ortam.

1. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülîstān **bezmîni** kılmış mu'attar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76*). [bezmîni, -i, -n, -i]
2. Gel iy büstān-ı cânuñ bağbānı
Maḫabbet **bezmînüñ** şîrîn-zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2*). [bezmînüñ, -i, -n, -üñ]
3. Maḫabbet **bezmînüñ** mest-i ḫarābı
Olan ḫumḫāne-i miḫnetde ḫayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8*). [bezmînüñ, -i, -n, -üñ]
4. Sen eller **bezmînüñ** olduñ çerāğı
Ben oldum bülbül-i bāğ-ı ğam u bîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [bezmînüñ, -inüñ]
5. Çemen **bezmînde** hem-çün şem'-i kāfūr
Virür bülbül nihāl-i gülde temdîḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [bezmînde, -in, -de]
6. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen **bezmînde** bir ḫübile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [bezmînde, -in, -de]
7. Dil ü cān **bezmîne** bûy-ı vefā vir
Nefesden rûḫ-ı dehrî rāḫat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4*). [bezmîne, -i, -n, -e]
8. Zehebden tügmeler her şaḫ-ı sencid
Çemen **bezmînde** aldı nergisi ḫ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [bezmînde, -in, -de]
9. ḫarām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ **bezmînde** ḫoşdur bāde zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [bezmînde, -üñ, -de]
10. Şu resme virdi ğam **bezmîne** ḫālet
Ki Leylî ya'nî şem'-i dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [bezmîne, -i, -n, -e]

bezm: Eğlence meclisi.

1. Define muḫribüñ ol **bezmde** bil
Meh oldı püşiş ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [bezmde, -de]
2. Belā **bezmînde** bulmayup murādı
Çi ger kıyanından idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [bezmînde, -i, -n, -de]
3. Pes andan **bezmde** başladı nigārîn
Döküldi ortaya esbāb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [bezmde, -e]
4. Görinmesün gözüne şubḫ-ı maḫşūd
Ki **bezmînden** sen anuñ böyle merdūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [bezmînden, -in, -den]
5. Şehüñ **bezmînde** nüş eyledi bāde
Geçürdi vaktini zevḫ ü şafāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [bezmînde, -i, -n, -de]
6. Getürüp **bezmde** urdı kâseye el
Meger ol ḫālî kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [bezmde, -e]
7. ḫoma maḫrûm bu bağrı kebābı
Çekesün çün turub **bezmînde** ḫ'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [bezmînde, -i, -n, -de]

8. Şafâ **bezmінде** düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murğuñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*bezmінде, -i, -n, -de*]
9. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihâlin
Saña yokdur belâ **bezmінде** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*bezmінде, -i, -n, -de*]

bezm ehli: Eğlence meclisine katılan kişi.

1. Götürdi perdesin ma'sûka-i çeng
Ki ya'nî kıya bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*bezm ehli, -ni*]
2. Kirişmeyle aralık yirde sâkî
İder bezm ehline 'arż anda şâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*bezm ehli, -ne*]

bezmgâh: Dost sohbeti, işret meclisi.

1. Ki ya'nî **bezmgâhın** kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [*bezmgâhın, -ın*]

bezm-i gam: Gam meclisi.

1. Qanlara şokup beni mağbûn idersin 'âkıbet
Bezm-i gamda kâmet-i 'uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [*bezm-i gam, -da*]

bezm-i pür-nür: Nur dolu meclis.

1. Çerâğı gidicek ol **bezm-i pür-nür**
Qarañu oldı mişl-i turre-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [*bezm-i pür-nür,]*

bezm-i şafâ: Zevk ü şafâ meclisi.

1. Gözi gâret-ger-i ervâh-ı 'uşşâk
Lebi bezm-i şafâda râh-ı 'uşşâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [*bezm-i şafâ, -da*]
2. Qaçup ben tağa iderdüm cismümi çäk
Oqurduñ sen beni bezm-i şafâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*bezm-i şafâ, -ya*]

bezm-i şâh: Şah meclisi.

1. Geçüp tahtına kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşîdi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*bezm-i şâh, -ı*]

bezm-i şanem: Güzeller meclisi.

1. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-i gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [*bezm-i şanem, -den*]

bezmis: Hayattan zevk almayan, neşesiz.

1. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger **bezmışdün** iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [*bezmışdün, -dün*]

bî-âb: *Susuz.*

1. Gice gündüz döner **bî-âb** çäläk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [*bî-âb,]*

bî-aded: *Sayırsız, pek çok.*

1. Kamer irüp ayağında kodi baş
Okıdı **bî-aded** tahsîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [*bî-aded,]*

bî-anber-i zülf-i perî-rüy: *Peri yüzlü güzelin saçı olmadan.*

1. Velî **bî-anber-i zülf-i perî-rüy**
Aña 'itr-ı kefen idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 49*). [*bî-anber-i zülf-i perî-rüy,]*

bî-âr: *Arsız, utanmaz.*

1. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
İñende olma bî-nâmûs u **bî-âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*bî-âr,]*
2. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi **bî-âr** u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*bî-âr,]*
3. Od üzre idemez hâşâk ârâm
Bu bir şürîdedür 'âlemde **bî-âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [*bî-âr,]*
4. K'ışidenler bizüm-çün diye **bî-âr**
Var ol şürîde-hâli kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*bî-âr,]*

bî-avn-i hâlik-i tevvâb ü kahlâr: *Tevbeleri kabul eden ve kahreden yaratıcının yardımıyla.*

1. Bi-'avn-i Hâlik-i Tevvâb ü Kahlâr
Bi-luţf-ı Râzık-ı Vehhâb ü Settâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 3*). [*bi-'avn-i hâlik-i tevvâb ü kahlâr, -i*]

bî-ayb: *Ayıpsız, kusursuz, hatasız.*

1. Eyit kim 'aybsuz 'âlemde kim var
Cihân içre kanı bir kime **bî-ayb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [*bî-ayb,]*

bî-bahâne: *Bahanesiz.*

1. Getüre başını bunda nişâne
Aña ihsânlar idem **bî-bahâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40*). [*bî-bahâne,]*

bî-bâk: *Korkusuz, cüretkâr.*

1. Ger ođluđ olsa vü dūrise **bī-bāk**
Neseble nāmuđı eyler senūđ hāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [*bī-bāk,]*
2. Őitāb-ile atası tūrdı **bī-bāk**
Varup ol serve hem-çūn seyl-i çālāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*bī-bāk,]*
3. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü **bī-bāk**
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [*bī-bāk,]*
4. Vücūdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak gibi dađıtdı **bī-bāk** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [*bī-bāk,]*
5. Özini çaldı yirden yire **bī-bāk**
Karar u Őabrdan tā oldı hālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [*bī-bāk,]*
6. Diline geleni söyledi **bī-bāk**
Didi k’iy yāve-gū bu niçe sözdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 131, Mısra 4*). [*bī-bāk,]*

bī-bāk ol: *Korkusuz olmak.*

1. Gōñül her havfdan bī-bāk olupdur
Cihānda kāni’üm ben bir giyāha (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [*bī-bāk ol, -up, -dur]*

bī-bedel: *Benzersiz.*

1. Şu resme **bī-bedel** taŐvīr idüpdür
Ki Őan dest-i kazā taħrīr idüpdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*bī-bedel,]*
2. Tapuğ k’akrān içinde **bī-bedelsin**
Bize kavm olmađa gāyet maħalsin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [*bī-bedelsin, -sin]*

bī-beden: *Bedensiz.*

1. Belā zindānı ka’rında gīrīftār
Revende **bī-beden** bir tūrfē cāndur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [*bī-beden,]*

bī-bīm: *EndiŐesiz.*

1. Hūnerde kıl yarup sāzında **bī-bīm**
Tođudı kārghānda biriŐim (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [*bī-bīm,]*

bīç-: *Kesmek.*

1. Cihān hayyātı **bīçmiş** bī-kem ü kāst
Sa’ādet cāmesini kaddine rāst (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*bīçmiş, -miş]*

bīç: *Kesmek.*

1. Ham-ı ebrūsı **bīçer** dās āyīn
Hezārān hāŐıl-ı cān u dil ü dīn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*bīçer, -er]*

bīçāğ: *Bıçak.*

1. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağūñ zahmı irdi üstüh`āne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*bıçağūñ, -uñ*]

bıçak üstühāne ir: Çekilen zahmet artık dayanılamayacak bir duruma gelmek, artık katlanılmaz olmak.

1. Bıçak irdi bu ğamdan üstühāna
Çarābeti niderven iy cemīle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44*). [*bıçak üstühāne ir, -a-di*]

bī-cān: (*Fa.*) Cansız.

1. Çü **bī-cān** nākşdur bī-şüret-i yār
Uşan olma aña bir çāre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57*). [*bī-cān,]*

bī-çāre: Çaresiz, aciz, zavallı.

1. O **bī-çāre** cefā katılığında
İdindi dirliginde qabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [*bī-çāre,]*
2. Bizi tütğıl kamu maqtül ü mürde
Çü bir kaç haste vü **bī-çāreyüz** biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [*bī-çāreyüz, -(y)üz*]
3. Bahāne eylemek lāzım degül hīç
Benem **bī-çāre** vü maħbūs u bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*bī-çāre,]*
4. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol **bī-çārenüñ** aħvāli n`oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [*bī-çārenüñ, -(n)üñ*]
5. Ta`ām u ħ`ābdan ħālî vü `üryān
Gör ol ğamgehde **bī-çāre** Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*bī-çāre,]*

bī-çāre: Çaresiz, düşkün, zavallı. II aşık.

1. Ki ben **bī-çāreye** tavk ola zencir
Eger var ise yoluñda günāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [*bī-çāreye, -ye*]
2. Lebine virdi ol **bī-çārenüñ** āb
Ğamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*bī-çārenüñ, -nüñ*]

bī-çāre düş: Çaresiz kalmak.

1. Aşılmış idi bir kıl üzre cānı
Ki tā günden güne bī-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [*bī-çāre düş, -di*]

bī-cāy: Mekansız.

1. Qoma egnünde teşrif-i ekābir
Geçen **bī-cāy** hem-çün ħalka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*bī-cāy,]*

bī-cehd: Gayretsiz.

1. Vefā rāhında key **bī-cehd** imişsin
Başuma tōğmiş-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*bī-cehd,]*

bī-cemāl-i yār-ı manzūr: *Beğenilen güzelin kötü hali.*

1. Ne için **bī-cemāl-i yār-ı manzūr**
Virürsin böyle sen her meclise nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 51*). [*bī-cemāl-i yār-ı manzūr,]*

bī-çün: *Sorgusuz.*

1. Gelünüz cehd idüp sizünle **bī-çün**
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [*bī-çün,]*

bī-çün: *Emsalsiz, eşsiz, ortaksız, benzersiz.*

1. Zihî ikrâmı **bī-çün** ber Qarâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [*bī-çün,]*
2. K'ire aşüftelik olur haqâret
Çü sensin kişver-i 'aql içre **bī-çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*bī-çün,]*

bīd: *Söğüt ağacı.*

1. Kılıcı korhusından tîg-i hürşîd
Turup ditrer su içre nitekim **bīd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*bīd,]*
2. Gönüller sînedelerzân çün **bīd**
Koçuşup birbirinden şordılar hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*bīd,]*
3. Çemen âyînesin bozdu tanıklık
Kılıcı **bīdüñ** oldu zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [*bīdüñ, -üñ]*

bid'at: *Dinin aslından olmayıp sonradan ilave edilen ya da eksiltelen şeyler.*

1. Olalı peydâ livâ-yı 'adlûñ iy çâpük-sûvâr
Nâ-bedîd oldu cihândan **bid'at** u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*bid'at,]*

bī-der: *Dertsiz, derdi olmayan.*

1. Yolu irdi çün ol **bī-der** serâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [*bī-der,]*

bī-derd: *Dertsiz, derdi olmayan.*

1. Sivâ-yı 'ışkıdan **bī-derd** ü pâkem
Şafâ-yı 'ışkıdan şafî vücüdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*bī-derd,]*

bī-dest: *Elsiz.*

1. Çi ger mâhî gibi **bī-dest** ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*bī-dest,]*

bīd-i lertzân: *Titreyen söğüt ağacı.*

1. Ki ol sulţān-ı hayl-i mihr u rezān
Vücūdi ğam tebinden **bīd-i lerzān** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [*bīd-i lerzān,]*

bī-dil: *Gönülsüz, derviş.*

1. Oturmuş vahşilerle **bī-dil** ü zār
Kılıp hayvānlara hālīn hikāyet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [*bī-dil,]*

bī-dilsitān: *Gönül cezbetmeyen.*

1. Baña daĝ-ı belādur bī-ruḥ-ı yār
Eger süsen daḥı **bī-dilsitāndur** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [*bī-dilsitāndur, -dur]*

bidrūd: *Saĝlık, salimlik, selāmet.*

1. Sefer kıldı cihāndan hayf u **bidrūd**
Yirümüze senüñle bizüm iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [*bidrūd,]*

bī-ebürü-vı levlī: *Leyla'nın kaşları.*

1. Ki ol āşüfte-hāl ü bī-tesellī
Hilāle döndi bī ebrü-yı Leylī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [*bī-ebürü-yı levlī,]*

bī-emān ol: *Amansız olmak.*

1. Bu ḥūn-ḥ'ār itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden **bī-emān ol** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*bī-emān ol,]*

bī-endāze: *Ölçüsüz, aşırı II çok fazla.*

1. Ki ol daḥı ğarīb ü taze idi
Dilinde mihr **bī-endāze** idi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 130*). [*bī-endāze,]*

bī-fer: *Güçsüz, kuvvetsiz.*

1. İdüp hırşum elin **bī-fer** ü kütāh
Ayaĝum toĝru başdur kandede iy şāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*bī-fer,]*

bī-ferr: *Fersiz, söñük.*

1. Vücūdi lāĝar u **bī-ferr** ü bārīk
Çü merdūdān-ı dergeh baḥtı tārīk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [*bī-ferr,]*
2. Başum kaḥ' olduĝı cāna şafādur
Ki **bī-ferr** olsa bir şem'un liķāsı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [*bī-ferr,]*
3. Ola göñlüm gözüm **bī-ferr** ü bī-nūr
Çün ura ḥazretüñ bir şī're bünyād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [*bī-ferr,]*

bī-gāh: *Vakitsiz, zamansız.*

1. Ya havrā-yı hayāle burka‘ı nāb
Bu havrā-manzar için gāh [u] **bī-gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [*bī-gāh,]*

bīgāne: *Kayıtsız, ilgisiz. II Yabancı.*

1. Daḥı **bīgāne** kalb u āşinā-rū
Bugün hūbān-ı ‘ālem iy birāder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [*bīgāne,]*

bī-ğaraż: *Art niyet olmadan, garazsız.*

1. Başamaz kimse pāyum yirine pāy
Taḥupdur **bī-ğaraż** bu vaḥşī-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [*bī-ğaraż,]*

bī-gezend: *Zararsız.*

1. Ki çün hūr ü firişte **bī-gezendüm**
Beni sen dīv-hū şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [*bī-gezendüm, -üm]*

bī-girye: *Dertsiz.*

1. Cihānda kim-durur **bī-girye** ādem
Giceler şubḥa-dek kılarıdı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [*bī-girye,]*

bī-güft: *Dedikodusuz.*

1. Ricādur ḥazretüñden k’anı **bī-güft**
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*bī-güft,]*

bī-gül: *Gülsüz, gül kokusuz.*

1. Olur **bī-gül** hemişe ḥāmuş u lāl
Aña yüz göstere çün verd-i ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [*bī-gül,]*

bī-gül-i ruhsār-ı dildār: *Sevgilinin yanağına benzemeyen gül.*

1. Benüm bī-nergis-i dilber velî kūr
Gözüme **bī-gül-i ruhsār-ı dildār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 33*). [*bī-gül-i ruhsār-ı dildār,]*

bī-günāh: *Far. Suçsuz, pāk, masum.*

1. Daḥı yiter komazsın dilde ārām
Yazukdur tōhmet itme **bī-günāha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [*bī-günāha, -a]*

bī-günāh: Suçsuz, günahsız, masum.

1. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Halâş it ben ğarib ü **bī-günāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*bī-günāhı, -ı*]
2. Kesüp ya'nî başın ol **bī-günāhuñ**
Alalar hil'atini pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*bī-günāhuñ, -uñ*]
3. Şanarmısın ki 'arum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol **bī-günāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [*bī-günāhuñ, -uñ*]
4. İderler şimdi her meclisde yâdım
İl içre **bī-güneh** düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [*bī-güneh,]*

bih: Hoşluk, güzellik.

1. Az az şihhat bulup vaḳtı **bih** oldı
Mizâcî süstlikden ḳurtılup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [*bih,]*

bī-h'āb: Uykusuz.

1. Ac u **bī-h'āb** eyü nālân geçindüñ
Bir iki gün ḳalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [*bī-h'āb,]*

bī-haber: Habersiz.

1. Şular kim **bī-haberdür** 'ışk işinden
Adın Mecnûn ḳodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [*bī-haberdür, -dür*]
2. Velikin **bī-haber** ol merd-i bī-kār
Alup pīrāmenini cümle ḳayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [*bī-haber,]*

bī-haber: Habersiz II bilgisiz, cahil.

1. K'elā iy 'ışk işinden **bī-haberler**
Ğamından ben ki yāruñ tīre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*bī-haberler, -ler*]

bī-had: Sınırsız, pek çok.

1. Buyurduñ kim bizüm ḳavm içre **bī-had**
Güzeller var ḳamer-hadd ü sehi-ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*bī-had,]*
2. 'İyālüm **bī-had** ü şaydım bulardır
Girift ola çü dām-ı fakra şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*bī-had,]*
3. 'Abīr ü 'anber ü 'ūd u cevāhir
Hem uydurdı bile **bī-had** tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [*bī-had,]*
4. Nigeḳ-bānlar var eṫrāfumda **bī-had**
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*bī-had,]*
5. Oḳıdı yanına maḫzūn maḫzūn
Gelicek eyledi **bī-had** ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [*bī-had,]*
6. Maḫabbet yār aña vü 'ışk maḫlūb
Dilinde kūh gibi **bī-had** endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*bī-had,]*
7. Sebepsiz 'afv iden **bī-hadd** günāhı
Dü kevnüñ şāni'i vü pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [*bī-hadd,]*

8. Çi ger **bî-hadd-durur** cürm-i şeni'üm
Kamunuñ şâfi'isin ol şefi'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133*). [*bî-hadd-durur, -durur*]
9. Havâlisinde **bî-hadd** hücreler var
Kimi eyvân kimi kaşu u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [*bî-hadd,]*

bî-hadd ü pâyân: *Sınırsız ve sonsuz, uçsuz bucaksız.*

1. Ki kendi zaḥmum uğradı gözüme
Suçumu bilüben **bî-hadd ü pâyân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35*). [*bî-hadd ü pâyân,]*

bihamdi'l-kâdiri'l-ferdi'l-'alîm: *Her şeyi bilen ve her şeye gücü yetene hamd olsun.*

1. Biḥamdi'l-Kâdiri'l-Ferdi'l-'Alîm
Ve bi'smillâhi Rahmâni-r'rahîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 1*). [*bihamdi'l-kâdiri'l-ferdi'l-'alîm,]*

bi-hamdillâh: *Allah'a şükür olsun.*

1. Bi-ḥamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*bi-ḥamdillâh,]*
2. Bi-ḥamdillâh k'elüñde ihtiyârüñ
Çeke çün ḥâḫruñ bir câyı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*bi-ḥamdillâh,]*
3. K'ışidem senden eş'âr-ı ğarîbi
Bi-ḥamdillâh ki rûzı kıldı Rezzâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*bi-ḥamdillâh,]*

bihâr: (*Bahr'in çokluk şekli*) *Denizler.*

1. Ey ki iki noḫtadur taḫt-ı yedüñde dü cihân
Şun'uñuñ bir şemmesidür bu **bihâr** ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*bihâr,]*

bî-hatâ: *Hatasız olmak.*

1. Saña benden ḫaḫadur **bî-ḫaḫâlık**
Senüñ emrüñde olmadum ḫaḫâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*bî-ḫaḫâlık, -lık*]

bî-havf: *Korkusuzca.*

1. Söziyle dildiler **bî-havf** aġyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*bî-havf,]*

bî-hazer: *Sakınmadan, korunmadan.*

1. Öñüñde ġam yimezsın iy cefâkâr
Seḫer âhi oḫından **bî-ḫazersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*bî-ḫazersin, -sin*]

bîh-i nebâtât: *Güzel bitki.*

1. Çü hayvân yir idi **bîh-i nebâtât**
Ne vahşi idi ma'nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*bîh-i nebâtât,]*

bihist: *Far. is. Cennet, firdevs.*

1. Hudâ hayr eyleyüp hem âhirini
Bihîst içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180*). [*bihîst,]*
2. Nihâl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde **Bihîstî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*bihîstî, -i]*
3. Bahâr eyyâmı idi ol zamân hem
Bihîste dönmiş idi bâğ-i 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*bihîste, -e]*
4. Nuqûş-ı keş-i pâyûn iy yegâne
Bihîstüm revzenindendür nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4*). [*bihîstüm, -üm]*
5. Seher-güyî **bihîstinüñ** nesîmi
Fîrîb ü 'işve-kâr ü şüh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*bihîstinüñ, -i, -nüñ]*
6. Münevver her birinüñ rûyı çün şem'
Varup girerler idi ol **bihîste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [*bihîste, -e]*

bihist-i cân-fezâ: *Can bağıslayan cennet.*

1. Bihîst-i cân-fezâ şod mülk-i Yünân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 1*). [*bihîst-i cân-fezâ,]*

bihist-i döstân: *Cennet dostları.*

1. Hem oldılar yine 'uqbâda hem-mehd
Bihîst-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [*bihîst-i döstân,]*

bihist-i nâz: *Naz cenneti.*

1. Bihîst-i nâzdan bir serv-i qaddi
Nihâl-i şiveden bir verd-i haddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [*bihîst-i nâz, -dan]*

bî-hod: *Kendini kaybetmiş bir şekilde.*

1. Ki **bî-höd** yıkılırdı ol perî-zâd
İrişe güşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [*bî-höd,]*

bî-hürmet: *Saygınlığını, değerini kaybetmiş II Haram.*

1. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü **bî-hürmet** olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [*bî-hürmet,]*

bî-hüş: *Aklı başından gitme, kendinden geçme.*

1. Kelâmın itse ya bir meh-veşüñ güş
Şafâsından olur hayrân u **bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [*bî-hüş,]*
2. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü **bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [*bî-hüş,]*
3. Tutar şad cehd-ile bir cām o **bî-hüş**
Anı da yârî yâdına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*bî-hüş,]*

4. İçi elmās yimiş gibi burdı
Düşüp ol daħmenüñ üstine **bī-hūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [*bî-hūş,]*
5. K'o **bī-hūşuñ** peşinden gide h'wābı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*bî-hūşuñ, -uñ]*
6. Şarāb-ı şevkden sekrān u **bī-hūş**
Tutup sazin ider muṭrib terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*bî-hūş,]*
7. Kefendür aña kāfūri semenler
Çiçekler cāmesüz kaldı vü **bī-hūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*bî-hūş,]*
8. Ki gürgüñ sāyesinde düşdi **bī-hūş**
Süminden şāhına dek her ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*bî-hūş,]*

bī-hūş ol: Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

1. Bu ol ruḥsārı görüp oldı bī-hūş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [*bî-hūş ol, -dı]*

bī-h'wāb: Uykusuz.

1. Ruḥ-i şīn üzre olmış katre-i eşk
Ġamından şāddur **bī-h'wāb** u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*bî-h'wāb,]*

bī-h'wīş: Yalnız.

1. Şarāb-ı 'ışk anı itdi **bī-h'wīş**
Ĥadeng-i hicr bunı kıldı dil-rīş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*bî-h'wīş,]*

bī-ihtiyār: Elinde olmayarak, istemsiz bir biçimde.

1. Ġamından ben ki 'ıškuñ dil-figārum
Ĥarārüm yok-durur **bī-ihtiyārum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26*). [*bî-ihtiyārum, -um]*
2. Velî ben derd ü ġamdan dil-figāram
Elümden ne gelür **bī-ihtiyāram** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10*). [*bî-ihtiyāram, -am]*

bī-kadem: Sabit.

1. Ġamze-i dil-düz-ı cānān gibi tūr-i şaf-derüñ
Her nefesde biñ hevāyî seyr eyler **bī-kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*bî-kadem,]*

bī-kadh: Yergisiz.

1. Okıyup ol şehüñ na'tını **bī-kadh**
'Utārid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*bî-kadh,]*

bī-kadr: Değersiz, itibarsız.

1. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsî
Ĥüzürında olur **bī-kadr** kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*bî-kadr,]*

bī-kār: Herhangi bir meşguliyeti olmayan, işsiz, başıboş.

1. Alup bundan baña ur bul sevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü **bī-kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51). [bī-kār,]

bī-kār-ı 'ışk: Aşk boşluğu.

1. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola **bī-kār-ı 'ışk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6). [bī-kār-ı 'ışk,]

bī-kayd: Kayıtsız, kaygısız bir şekilde.

1. Götürüp Leyliye virürdi **bī-kayd**
Ara yirde resül oldı peyâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34). [bī-kayd,]

bī-kem: Eksiksiz.

1. Cihân hayyâtı biçmiş **bī-kem** ü kâst
Sa'âdet câmesini kaddine râst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49). [bī-kem,]
2. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa **bī-kem** ü kâst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43). [bī-kem,]

bī-kerân: Sınırsız, sonu gelmeyen.

1. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ **bī-kerândür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134). [bī-kerândür, -dur]

bī-kes: Kimsesiz, yalnız.

1. Ğarîb ü **bī-kes** ü miskîn ü rencür
Çü dîv âdem gözinden dūr u mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81). [bī-kes,]
2. Ğarîb ü **bī-kes** ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrsınıñ peyk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2). [bī-kes,]
3. Ki yarın hoş nesim ola dimâğuñ
Gönilme bu yola **bī-kesdür** epsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105). [bī-kesdür, -dür]
4. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Dağı beter yetim oldı vü **bī-kes** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41). [bī-kes,]
5. Kesi **bī-keslerüñ** âhîr Hudâdur
Atasuzlıktan itme nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172). [bī-keslerüñ, -ler, -üñ]
6. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Fiğân **bī-keslik** için ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [bī-keslik, -+lik]

bikr: El değmemiş, dokunulmamış.

1. Şu gevherler ki cümle **bikrlerdür**
'Arûs-ı câme h'âb-ı fikrlerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135). [bikrlerdür, -ler, -dür]

2. İkimüzi de **bikr** iken koca hâk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*bikr,]*

bikr-i nazm: *Şiir özgünlüğü.*

1. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm pâk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*bikr-i nazm, -ı]*

bil-: *Anlamak, kavramak, idrak etmek.*

1. Ne disem hoşdur anı **bilmedüm** lîk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*bilmedüm, -me, -dü, -m]*
2. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hōd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
3. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nâk
Yaşamı ihtiyarumla itmezem çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
4. Bu sözlerden başın kaldırdı Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [*bilimedi, -i, -me, -di]*
5. Döküldi **bilürem** boynumda anı
Elümden gelse bu hacletden iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [*bilürem, -ür, -em]*
6. Rızâñile diledüm senden anı
Çü gönülün yok-durur **bildüm** mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [*bildüm, -dü, -m]*
7. Öğütler virdi **bildügi** meşelden
Ki iy cân-ı peder terk eyle hıwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [*bildügi, -düg, -i]*
8. Bilem tâ kimse kalmışdır soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*bilem, -em]*
9. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*bilüp, -üp]*
10. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sûk
Dil odından vücüdüm hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [*bilimezem, -imez, -em]*
11. Vefât itmiş katı oldum diger-gün
Çü **bildüm** k'olmuş anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*bildüm, -dü, -m]*
12. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu giyâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [*bileydün, -e, -(y)dü, -ñ]*
13. Ki hâlınden ne **bilürsin** fülânüñ
Müdâm ol derd-mend-i vaḥşet-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
14. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa'âdetde **bilün** ol hâk-sâri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [*bilün, -ün]*
15. Ki âşâr-ı ecel zâhir yüzinde
Velikin **bildügi** deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [*bildügi, -düg, -i]*
16. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur ol giryân **bilesin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*bilesin, -e, -sin]*
17. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânüñ dürcine **bilsem** ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*bilsem, -se, -m]*
18. Bile ne 'aşrda irdi temâne
Nebînüñ hicretinden tuta sâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90*). [*bile, -e]*
19. Düşeli mihrün hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle **bilmezdüm** ne muḥriḳ âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
20. Kamunuñ **bildügi** 'ilmüñdedür cehl
Olapdur kârûña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*bildügi, -düg, -i]*
21. Muḳarrar **bildi** kim ol pîr-i kâmil
Olur Ḥaḳdan ne kim isterse ḥâşil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [*bildi, -di]*

22. Nedür gördükde şāhuñ **bildi** hāli
Derūnında murādı vü hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*bildi, -di*]
23. Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥāşuñ ma‘denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [*bilen, -en*]
24. Nedür **bilmez** anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür cihāndan dil-pezîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*bilmez, -mez*]
25. Anı **bilmezdi** kim mecnûn olısar
Uyup ‘ışka hünerden dūn olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [*bilmezdi, -mez, -di*]
26. Defîne muṭribüñ ol bezmde **bil**
Meh oldı pūşış ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [*bil,]*
27. Ne **bilsün** çarḥ işin sāde-dil idi
Ne göñinde var-idi ğam ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [*bilsün, -sün*]
28. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüĝin ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*bilicek, -icek*]
29. Bilürsin kim vefāsuzdur zamāne
Ķo efsūnı vü ‘arz eyle fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
30. Çün ol eyvānı gördi Ķays-ı bî-dil
Ḥaḳîkat **bildi** k’oldır māha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*bildi, -di*]
31. Atası **bildi** kim olmış ḥarāb ol
Ḥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*bildi, -di*]
32. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ķi ādem cānıdur her dem ğıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
33. Ferāĝat kıldı çün **bildi** ḥaḳîkat
K’ana ḳār itmeyiserdür naşîḥāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27*). [*bildi, -di*]
34. Senüñ her sözüñ iy şāḥib-ṭarîkat
Bañadur **bilürem** pend ü naşîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [*bilürem, -ür, -em*]
35. Şitābı ko ḥaḳîkat **bil** ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [*bil,]*
36. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cān
K’özümüñ varlıĝın **bilmezven** el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
37. Ta‘aşşubla dir ol ḥübān-ı mevzūn
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [*bile, -e*]
38. Varalum isteyelüm ol nigārı
Naşib itmiş ola kim **bile** Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*bile, -e*]
39. Bilürsin kim zamāna içre el-ān
Benem bu ortada ma‘rūf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
40. Bilürsin kim ḥalellü olsa gevher
Olur ehli katında ḥwār u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
41. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-ĝü vü zışt-ḥüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
42. Kimüñdür göricek **bildi** anı Mecnûn
Urup bir na‘ra dökdi dîdeden ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [*bildi, -di*]
43. Yakîn **bildi** ki baḥtı şüm olupdur
Vişāl-i yārdan maḥrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*bildi, -di*]
44. Aña bu ne ḳadar kim pend ider idi
Yine ol **bildügi** yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [*bildügi, -düg, -i*]
45. Bilüñüz siz daḥı ol mübtelāyı
Ķamından Leylîñ bulmaz rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [*bilüñüz, -üñ, -üz*]
46. Ķi ziyüp içüben yatmaĝı iy cān
Bilürsin kim başarur cümle ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
47. Çü **bildi** ḥālîni Mecnūnuñ ol ḥān
Didi kim boynuma farz olsun el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [*bildi, -di*]
48. Çü **bildi** derdini şāh-ı ḥired-ver
Diline almadı pes ğayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*bildi, -di*]
49. Yücedür çün **bilürsin** menzil-i māh
Olur her el aña irmekde kütāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
50. Çü **bildi** söylemez ol ‘āşık-ı zār
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*bildi, -di*]
51. Şavurma ğayretüm kāhını bāda
Ķimesne kızımuñ **bilmezdi** adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*bilmezdi, -mez, -di*]
52. Ḥacāletden ḳamu ḥwār u helākuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [*bilürsin, -ür, -sin*]

53. Yaḥūd tıḡuñ çeküp ‘ömrin tebāh it
Saña bir bende **bilürven** özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [*bilürven, -(ü)r, -ven*]
54. Şerik olur şikâra ol daḡı **bil**
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [*bil,]*
55. Gider **bilmez** yolu şahrâ mı ya küh
Oḡur derd-ile bu şî’ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*bilmez, -mez*]
56. Baña bir dâne virme hep senüñ **bil**
‘Ăcûze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*bil,]*
57. Pes âvâzından anı **bildi** dilber
Didi kişi eliyle eylemek ḡayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*bildi, -di*]
58. Ki kendi zaḡmum uğradı gözüme
Suçumu **bilüben** bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35*). [*bilüben, -üben*]
59. Ḥaḡîḡat **bildi** kim Mecnûndur ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [*bildi, -di*]
60. Misâlingen anuñ virmez nişânı
Çü **bildüñ** sen ḡamu ḡaşıyyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*bildüñ, -dü, -ñ*]
61. Ki ne baḡrı **bilür** aşlın ne ḡakkâk
Nice cevher ki geşt iden cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [*bilür, -ür*]
62. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muḡarrer **bildi** kim ol kebk-i ḡöd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [*bildi, -di*]
63. Nitekim lâle ḡaldı daḡ ber-dil
Özinden **bildi** kim vardur ferâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [*bildi, -di*]
64. Bilür ‘âḡıl ki kimdür ‘avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin ‘avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [*bilür, -ür*]
65. Bilür ‘âḡıl ki kimdür ‘avrata yâr
Vefâsızdur **bilürsin** ‘avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
66. Ḡabûl olmayısar ‘özüñ **bil** anı
Elüñden şol zamân-kim ḡide maḡşud (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*bil,]*
67. Ki **bilmez** var mı yoḡsa yoḡ mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [*bilmez, -mez*]
68. Kazandıḡlarımı kıla taşarruf
Bilürsen ḡöd soñumda senden artuḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*bilürsen, -ür, -señ*]
69. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın **bildüm** uş benven ḡulâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [*bildüm, -dü, -m*]
70. Ki ne söyler dilüm **bilmezven** el-ân
Atamsın bildüm uş benven ḡulâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
71. Nedür **bilmezven** iy şeh lîk nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâmunı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
72. Ḥudâ **bilür** işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [*bilür, -ür*]
73. Degülven mültefit mülke vü câha
Ben öyle **bilürem** kim çarḡ-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31*). [*bilürem, -ür, -em*]
74. Ṭapuñdan bu yola ḡoş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irâḡ seni **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [*bil,]*
75. Cihân-ı ‘iştandur şehr-bend ol
Muḡarrer **bildi** kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3*). [*bildi, -di*]
76. Anuñ-çün topraḡa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluḡı **bilmezdüm** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [*bilmezdüm, -mez, -dü, -m*]
77. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne varımadı ir eger ḡic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78*). [*bilürlerdi, -ür, -ler, -di*]
78. Ḡilâbı **bildi** yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*bildi, -di*]
79. Ki muñşifdür kilâbuñ ḡazretüñden
Çü şeh gördi bu ḡâli **bildi** k’ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*bildi, -di*]
80. Hücum idüp aña kıldılar âheng
Çün ol mün‘im-durur **bildiler** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [*bildiler, -di, -ler*]
81. Yimedi seg daḡı gör âşinâyı
Çü şeh **bilmedi** ḡaḡḡ-ı ḡizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99*). [*bilmedi, -me, -di*]

82. Seg ağzında **bilürdi** özin hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*bilürdi, -ürdi*]
83. Ki dönmişsin kıra zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür **bildi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [*bildi, -di*]
84. Acusın tatlusun **bilmiş** hem anuñ
Selîm-i ‘Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*bilmiş, -miş*]
85. Baña benden degıldür bu belâ **bil**
Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*bil,]*
86. Bilürsin kim degıldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murğımı çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
87. K’ayağ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı ‘ömr nâ-muħkem-durur **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*bil,]*
88. Eger biñ sâl ise bir dem-durur **bil**
Görinür ‘ömrde mergüñ nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [*bil,]*
89. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [*bilüp, -üp*]
90. K’işimden olmayam şermende ya’ni
Bilürven ol dağı ‘aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [*bilürven, -(ü)r, -ven*]
91. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy peri ol dil dağı **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [*bil,]*
92. Ki gördi yüzüni bu çeşm-i müştāk
Bugünden ‘ömrümün bâkîsini **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [*bil,]*
93. Kuşür u ‘özü komadı emekde
Nişânın şordı vü **bildi** yirini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*bildi, -di*]
94. Çekemez biñ senüñ gibi **bilürin**
Baña hoşdur ded ü dâmile bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [*bilürin, -ür, -in*]
95. Ğazeller nazm ider çün lü’lü’-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*bilür, -ür*]
96. Bilürdi k’eyle icâb itdi taqdîr
Elin her nesneden kılmışdı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*bilürdi, -ürdi*]
97. Rumüz-ı ‘ışkıdan fi’l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş âhîr anı **bildi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*bildi, -di*]
98. Ki haтта kendümi **bilmişdüm** güm
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*bilmişdüm, -miş, -düm*]
99. Diledi k’ide fi’lin âşikârâ
Çü **bildi** İbn-i Selâm anı ki Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*bildi, -di*]
100. Su yirine müdâm içerdî hün
Ķarâbeti **bilüp** derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [*bilüp, -üp*]
101. K’özümün varluğın **bilmezven** âhîr
Eger bir lâhza cân senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
102. Ķonuğundan irer şerm aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duħter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*bilürsen, -ür, -señ*]
103. Meh isteyü gele lîkin göre ħāk
Mezârum üzre **bil** kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [*bil,]*
104. K’olup âvâre idem terk-i vaţangâh
Bilerven kim geliser bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [*bilerven, -erven*]
105. Dilüñe ta’ndan virme tevehhüm
Niçe **bilürseñ** ahvâlüm beyân it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*bilürseñ, -ür, -sen*]
106. Ķanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Geleceğın **bilüp** ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [*bilüp, -üp*]
107. Aradan taşra şalsañ yilidür raħt
Bilürsin kim bu çarħ-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
108. Yoluñda virdi Leyli cân-ı şîrin
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*bilelden, -el, -den*]
109. Nesîm-i ‘ışkıdan **bildiler** âhîr
Her iklimde gidüp bu kışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*bildiler, -di, -ler*]

110. Ki kimse **bilmesün** nedür saña nām
Olup minnet yükünden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*bilmesün, -me, -sün*]

bil: *Vücudun orta yeri, bel.*

1. Meger kim görünür **bilinde** berrāk
Kuşatdurmış anı hayrile Hāllāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*bilinde, -i, -(n)de*]
2. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş **bilüñi** cevr-i zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [*bilüñi, -üñi*]
3. Biline postdan çekmiş izârî
Nitekim mâr olmuş piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [*biline, -i, -n, -e*]
4. Kitâbet âletin **bilinde** hâzır
Devât u hâme vü kâgîd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*bilinde, -inde*]
5. Ki ider **bilüñi** düşmen der-âgüş
Ne deñlü düşmenümse yârûñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [*bilüñi, -üñi*]
6. Ki ‘ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ham **bilini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31*). [*bilini, -ini*]
7. Başında kisve vü **bilinde** hancer
Cihânda bir firîşte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [*bilinde, -inde*]

bil: *... olarak görmek, farz etmek.*

1. Bile bir şaḥş urınmış şekl-i şeydâ
K’o şaḥşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*bile, -e*]

bil: *Allahu Teala'nın gönüllerdekine vâkıf olması ve bilmesi.*

1. Niçedür mâr u mür içinde hâlûñ
Çara zülfüñ Hudâ **bilür** ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*bilür, -ü, -r*]

bil: *Anlamak, değerlendirmek, takdir etmek.*

1. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne **bilsün** ol nedür ‘âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56*). [*bilsün, -sün*]
2. Hudâ **bilür** ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [*bilür, -ü, -r*]

bil bağla: *Bel bağlayabilmek, güç yetirebilmek.*

1. İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*bil bağla, -muş*]

bil ki: *Bil ki, anla ki.*

1. Bu tâze mîveden ger bû alasin
Muḥakkak **bil ki** nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*bil ki,]*

bilâ-kadem: *Ayaksız.*

1. Bir barmağûñla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsün **bilâ-kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [*bilâ-kadem,]*

bî-lâle-hadd: Yanağa benzemeyen lale.

1. Gelür her berg-i süsen tîğ-i hün-ğâr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [*bî-lâle-hadd,]*

bile: Birlikte, beraber, yanında.

1. Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi **bile** Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*bile,]*
2. Didî kim imdi iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm sizüñle **bile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [*bile,]*
3. Alup yüz cehd ile Mecnûnı **bile**
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [*bile,]*
4. Oquyup rıfk-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*bile,]*
5. Getürsün hem **bile** dünyâca mâlî
Güneş olsun yüzi mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [*bile,]*
6. 'Abîr ü 'anber ü 'üd u cevâhir
Hem uydurdu **bile** bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [*bile,]*
7. İki **bile** eli kaldı 'amelden
Du'âdan çünki tîğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*bile,]*
8. Bile ağlayalum her gice her rûz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [*bile,]*
9. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
Şu resme koçdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [*bile,]*

bile: Bile, dahi.

1. Çün el açâ du'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir **bile** süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*bile,]*
2. Felek saķfına kimdür k'ire **bile**
Alup cânını kande kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [*bile,]*
3. Revân oldı idinüp pîri hem-râh
Bile yurtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*bile,]*

bile: Böyle, bu şekilde.

1. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârı
Mey-i nâb-ise **biledür** hümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [*biledür, -dür]*
2. Bile bî-ta'ne-i düşmen şeb [ü] rûz
Çekelüm kabır hıştından biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*bile,]*
3. Bile hem-ğ'âb olalum tâ kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*bile,]*

bile ol: Birlikte olmak, beraber vakit geçirmek.

1. Günün nişfindan irişince şeb ğâh
Bile oldılar ol iki ciğer ğ'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [*bile ol, -dı, -lar]*

bileme: Bilememek.

1. Turup kıldum bu deñlü cehd ü ikdâm
Bilemedüm k'o cânın idenün terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*bilemedüm, -dü, -m]*

2. Bilemedi vü çekildi kenäre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [*bilemedi, -di*]

bilen: *Bilen kimse.*

1. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruḥ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*bilenler, -ler*]

bi'l-havr: *Uğurlu olarak, hayırla.*

1. Deminden dâdesinüñ yazdı 'üñvân
İdüp naḡş âḫirine temme **bi'l-havr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*bi'l-havr,]*

bilin: *Anlaşılmak, gerçeğine erişilmek, idrak edilmek.*

1. Ziyân irişmedi şöyle **biline**
Şitâb idüp anı görmeklige şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [*biline, -e*]

bilis: *Bildik, tanıdık.*

1. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cānuma bir nūr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*bilişlik, -lik*]
2. Revâ mîdur saña bu resme işler
Kî ṭa'n ide bize yâd u **bilişler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [*bilişler, -ler*]

bilis ü yâd: *Tanıdık ve yabancı.*

1. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde nâdir
Ḥalâyık birbiriyle **bilis ü yâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67*). [*bilis ü yâd,]*

bi'l-kerem: *Kereminle.*

1. Yâ menba'ü'l-mürüvvet yâ maḡzenü'l-vefâ
Yâ şâfi'ü'l-farîkat fi'l-ḡaşrı **bi'l-kerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*bi'l-kerem,]*

billür: *Billür, şeffaf cam. Şeffaf bir cevher.*

1. Lebi yâḡütüden u dendâni **billür**
Temâşâsı baḡışlar gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*billür,]*

bi-lutf-ı râzık-ı vehhâb ü settâr: *Baḡışlayan ve günahları örten rızıklandırıcının ihsanıyla.*

1. Bi-'avn-i Ḥâlik-i Tevvâb ü Ḳahhâr
Bi-lutf-ı Râzık-ı Vehhâb ü Settâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 4*). [*bi-lutf-ı râzık-ı vehhâb ü settâr, -i*]

bîm: *Korku; tehlike.*

1. Ḥarîre vardur âteşden beli **bîm**
Ṭotalum kim aña kılâm nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*bîm,]*

bimār: *Hasta.*

1. Bular ol ravzada lā-būd icābet
Ne deñlü kim gele **bimār** u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [*bimār,]*

bimār: *Hasta. II Aşk.*

1. Vü ger ni ço ki ben dil-rîş ü **bimār**
Geçinem gârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*bimār,]*
2. Ğarîb ü bî-kes ü dil-rîş ü **bimār**
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*bimār,]*
3. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü maḥbûs u **bimār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*bimār,]*
4. Ki tâ bir pâre şıḥhat buldı **bimār**
Biraz cism-i nizârı ferbih oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [*bimār,]*
5. Gözi gibi za‘if oldı vü **bimār**
Tebûñ ıssısı kızdurdı ‘izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [*bimār,]*

bimār düş: *Hasta olmak.*

1. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ vü miḥnet-ile düşdi bimār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [*bimār düş, -di]*
2. Eve varup anası düşdi bimār
Çeküp zaḥmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [*bimār düş, -di]*
3. Firâķ u ḥasret-ile düşdi bimār
Ki günden güne bozıldı mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 10*). [*bimār düş, -di]*

bimār düz: *Hasta bırakmak.*

1. Olup yârûñ ğamından lâğar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bimār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98*). [*bimār düz, -er, -di]*

bimar ol: *Hasta ve perişan olmak.*

1. Cân za‘if ü dil-şikeste cism bimar el-firâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*bimar ol, -di]*

bî-mār-ı ‘ışk: *Aşk hastası.*

1. Derd-i Ḥamdîye ölümden özge tîmār olmaya
Zirâ ol aşüfte-ḥâl olmuş-durur **bî-mār-ı ‘ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*bî-mār-ı ‘ışk,]*

bimarlık: *Hastalık.*

1. Yine geldi giden **bimarlık** hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*bimarlık,]*

bī-mecāl: Mecalsız, kuvvetsiz, dermansız.

1. Ža‘if ü **bī-mecāl** ü haste ol seg
Çurımış cismünün üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*bī-mecāl,]*
2. Ğamuñdan nâ-tüvân u **bī-mecālüm**
Ecel hâk itmeden irüp özümü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128*). [*bī-mecālüm, -üm]*
3. Ža‘if ü nâ-tüvân u **bī-mecālüm**
Harîk-i hasret ü hayrân-ı ‘ışkum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [*bī-mecālüm, -üm]*
4. İřitdigüñden artuğ **bī-mecālüm**
Hayâlünle başaram sîneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*bī-mecālüm, -üm]*

bī-meded: Çaresiz, amansız, zavallı.

1. Didi kim **bī-mededlikden** ben evvel
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [*bī-mededlikden, -lik, -den]*

bī-mekr: Hilesiz.

1. Urupdur terkimi kavm u karâbet
Dilüm şâfi-durur **bī-mekr** cânım (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [*bī-mekr,]*

bī-melâmet: Ayıplama, kınamama.

1. Yapalum müdde‘inün yüzine der
Bisât-ı hâk üzre **bī-melâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [*bī-melâmet,]*

bīm-i mâder: Anne korkusu.

1. Ne pervâ-yı peder ne **bīm-i mâder**
Çıkar geh bâma geh hargâh öñine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [*bīm-i mâder,]*

bīm-i rakīb: Rakibin korkusu.

1. Ebed **bīm-i rakīb** ü vehm-i ğammâz
Yüzüme eyle bī-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [*bīm-i rakīb,]*

bī-mihr: Şefkatsiz, merhametsiz.

1. Baña sen içürürsin ta‘nla zehr
Gehi **bī-mihr** dirsın ben hârâba (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [*bī-mihr,]*

bī-minnet: Minnetsiz.

1. Ebed bīm-i rakīb ü vehm-i ğammâz
Yüzüme eyle **bī-minnet** nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 97*). [*bī-minnet,]*

bī-misl: Benzersiz, eşi benzeri olmayan.

1. Hüdā kim bir-dürür **bī-misl** ü mānend
Kilid-i mahzen-i esrār-ı tahmīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*bī-misl,]*

bī-murād: İsteklerine kavuşmak, hiçbir beklentisi olmamak.

1. Vü ger nî özgelerden **bī-murādum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [*bī-murādum, -um]*

bī-mürüvvet: İnsafsız -Sevgili-.

1. Kāmu bed-'ahd olur bī mürüvvet
Vefā levhî yazıldıgı zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*bī-mürüvvet,]*

bīñ: Bin, pek çok.

1. Nireden kim geçe ol şāhzāde
Olur 'āşıkları **bīñden** ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14*). [*bīñden, -den]*
2. Olur 'āşıkları **bīñden** ziyāde
Muhaşşal ol perî-ruhsār tannāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [*bīñden, -den]*
3. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi **bīñ** dikkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [*bīñ,]*

bīñ: (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

1. Çü **bindi** düş-ı māha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [*bindi, -di]*
2. Ki Mecnūna gele andan selāme
Süvār oldı **binüp** bir nākaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [*binüp, -üp]*

bīñ: Bin sayısı.

1. Çekemez **bīñ** senüñ gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [*bīñ,]*
2. Bahāsı her birinüñ **bīñ** cihāndur
'Utārid hirmenüñden hūşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*bīñ,]*

bīñ: Bin, sayı sıfatı.

1. Her nefes **bīñ** kez fiğan her lāhza şad bār el-fırāk
Görmeyi servin cemālün gülsitānın bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*bīñ,]*
2. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tır-i şaf-derün
Her nefesde **bīñ** hevāyı seyr eyler bī-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*bīñ,]*
3. Hānķāh-ı rif'atünde niçe **bīñ** yıldur döner
Şūfi-i çarhı Celālün türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [*bīñ,]*
4. Geh olur bir gedāyı şāh eyler
Gehi **bīñ** şāhı hāk-ı rāh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [*bīñ,]*
5. Vücüdü çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san **bīñ** gözlü bir zāğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [*bīñ,]*

6. H̄ayāl-i ādemīden tiz-rev ü ter
Süminün bir yeli **biñ** nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [biñ,]
7. Yidüm her gavtada yüz zehr ü **biñ** h̄ün
Qalınca bahrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [biñ,]
8. H̄arâb itdün niçe **biñ** yıllık adı
'Arab bizden götürdi i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [biñ,]
9. Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma'sûka olmak ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [biñ,]
10. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz **biñ** 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [biñ,]
11. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū **biñ** cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [biñ,]
12. Ki ger **biñ** yıl ola 'ömrün ya bir rüz
Qalur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [biñ,]
13. Eteğüm üzre kılmğa namâzı
Yudum **biñ** kerre virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [biñ,]
14. İrürdi yire bār-ı nâfeden nâf
Dağı aldı niçe **biñ** bağı u üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [biñ,]
15. K'idemez tozların fehmi şabâ kesb
Dağı **biñ** bende rümî vü haţâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [biñ,]
16. Nedür derdün senün bir 'avrat için
Degül bir **biñ** dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [biñ,]
17. Turur mihr-ile vü mührünle el-ân
Eger **biñ** yıl dağı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [biñ,]
18. Benüm h̄âr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ **biñ** gece yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [biñ,]
19. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña **biñ** kere vâkı' oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [biñ,]
20. Eger **biñ** sâl ise bir dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergün nişanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [biñ,]
21. Felek döne döne kılmış idi qahr
Eger **biñ** dürlü hon itseñ havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [biñ,]
22. Ol iki murğdan kork iy birâder
Kişiye 'ömr ola **biñ** yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [biñ,]
23. Degül yüz tatalum kim ola **biñ** sâl
Buşuda merg tırmışdur mu'allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [biñ,]
24. Vücüd-ı çâktüme **biñ** süzen ü hâr
'Acebdür âhire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [biñ,]
25. Düzen cânınun endühden gıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı **biñ** faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [biñ,]
26. Alur **biñ** cânı yoqdur gerçi cânı
Güli dehrün dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [biñ,]
27. Anı başdı yüzer **biñ** men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [biñ,]

biñ: Oğlu.

1. H̄azret-i sulţān Selīm **bin** h̄ān Süleymān k'oldı anuñ
Bahr-i cüdina göre yidi deñiz bir kaţre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [bin,]
2. Şode sulţān Selīm **bin** H̄ān Süleymān
İlāhî der emān ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6*). [bin,]
3. Şorarsañ kimdür ol h̄ākān-ı devrān
Direm sulţān Süleymān **bin** Selīm h̄ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [bin,]

bin-: (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

1. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki **binerdi** aña bir üstüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [binerdi, -er, -di]

biñ biñ: Binlerce, pek çok.

1. Bu nüh kalkan ki **biñ biñ** var mîhî
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*biñ biñ,]*

biñ kerre: *Bin defa, pek çok.*

1. Mükerrer olsa **biñ kerre** teber-zed
Mezâk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [*biñ kerre,]*

bīnā: *Bina, yapı.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lim itdi ğam **bināsına** mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*bināsına, -sı, -n, -a]*
2. Meded kılmaz aña feryād-ı çübān
Yıka çün bir **bināyı** seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [*bināyı, -(y)ı]*

bīnā: *Gören, görücü.*

1. Dil ü cān gözleri fikrūnle **binā**
Zebān tūñleri zikrūnle güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41*). [*binā,]*

binā evle: *İnşa etmek, yapmak.*

1. Binā eylediler bir hōş 'imāret
Ki her bir revzeninūñ şışesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*binā evle, -dī, -ler]*

binā it: *Yapmak, inşa etmek.*

1. Ki bir ferzend virüp Hāk te'ālā
Çerāğ-ı çeşmin anuñla ide binā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198*). [*binā it, -e]*

bī-nāgeh: *Ansızın, aniden.*

1. Velikin ortada olmaya ğammāz
Ki nā ehle **bī-nāgeh** keşf ide rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*bī-nāgeh,]*

bī-namāz: *Namazı terk edenler.*

1. Şu şeydālar gibiydi kim var el-ān
Degüldi **bī-namāz** u rūze vü nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [*bī-namāz,]*

bī-nāmūs: *Haysiyeti olmayan..*

1. Bu sevdādan ferāgat eyle zinhār
İñende olma **bī-nāmūs** u bī-'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*bī-nāmūs,]*

bīnar: *Pınar.*

1. Bu anı öpdü vü ol bunı tekrār
Çok itdiler döküp gözden **bıñarı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [*bıñarı, -ı*]

bî-naşîb: *Nasipsiz, talihsiz.*

1. Naşîbidür bu gül bir **bî-naşîbüñ**
Bu kişver yiridür bir tâcdâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [*bî-naşîbüñ, -üñ*]
2. Vişâlûñ ni‘metinden **bî-naşîbüm**
Esîr ü ‘aşîk u şürîde-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [*bî-naşîbüm, -üm*]
3. Qalan mahremlerinden **bî-naşîb âh**
Qanı ol ten ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*bî-naşîb,]*

binâ-yı ‘âlem: *Yeryüzü yapıları.*

1. Binâ-yı ‘âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indî yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [*binâ-yı ‘âlem, -i*]

binâ-yı ‘ışk: *Aşk binası.*

1. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı ‘ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34*). [*binâ-yı ‘ışk,]*

binâ-yı kudret: *Kudret yapısı, güç ve kabiliyet eseri.*

1. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur dideden ol hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 53*). [*binâ-yı kudret, -i, -dür*]

binâ-yı ‘ömr: *Ömrün temeli.*

1. K’ayağ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı ‘ömr nâ-mu hkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*binâ-yı ‘ömr,]*

binâ-yı ‘ömr: *Ömrün binası.*

1. Binâ-yı ‘ömrin itmişdi muhallil
İkinci zelzele irdi çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 56*). [*binâ-yı ‘ömr, -in*]

biñde birin: *Binde biri II çok azı.*

1. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [*biñde birin, -de*]

bîñde-i sırr-ı ilâhî: *İlahi surlara vakıf.*

1. Gel iy **bîñde-i sırr-ı ilâhî**
Bu ‘ışk işine rüşen kıl nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1*). [*bîñde-i sırr-ı ilâhî,]*

bî-neng: *Utanmaz.*

1. Götürdi perdesin ma'sûka-i çeng
Ki ya'nî kıya bezm ehlini **bî-neng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*bî-neng,]*

bî-nergis-i dilber: *Sevgilinin gözlerine benzemeyen nergis.*

1. Benüm **bî-nergis-i dilber** velî kür
Gözüme bî-gül-i ruhsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [*bî-nergis-i dilber,]*

bî-nevâ: *Sessiz sedasız, zavallı.*

1. Ne lâyıkdur saña bu **bî-nevâlık**
Berü gel k'irdi vakt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*bî-nevâlık, -+lık]*

bîni: *Uç.*

1. Şafâ mir'âtıdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm **bîni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*bîni,]*

bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr: *Sevgilinin mühürsüz yüzüğü.*

1. Şanasın zaħm-ı na'l-i âteşindür
Yüzüğü **bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 39*). [*bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr,]*

bî-nihâyet: *Nihayetsiz, sonsuz.*

1. Du'â vü medh okudı **bî-nihâyet**
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*bî-nihâyet,]*
2. Karâbeti vü kavmi **bî-nihâyet**
İderlerdi kamu 'izz ü ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [*bî-nihâyet,]*
3. Bu resme sözleri-y-le **bî-nihâyet**
Şoñ uci nâmeye buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [*bî-nihâyet,]*
4. Niçe bağladı anı gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*bî-nihâyet,]*
5. Ğamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [*bî-nihâyet,]*
6. Kişiye böyle bî-rüz olmasun şeb
Çü lutfuñ **bî-nihâyetdür** ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [*bî-nihâyetdür, -dür]*
7. Hudâ bilür ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 5*). [*bî-nihâyet,]*
8. Kifâyet itdügince bahş ider zâd
Bu remzüñ **bî-nihâyetdür** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [*bî-nihâyetdür, -dür]*
9. Bile varmışlar idi **bî-nihâyet**
Şu resme kocdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [*bî-nihâyet,]*
10. Me'âniden cevâhir **bî-nihâyet**
Dilüñ vîrânı küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*bî-nihâyet,]*

bînini: *Burun.*

1. Eger ‘arz itseler havrā-yı ‘aynı
Saçı büyüma almazam **biñini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*biñini,]*

bi-niyâz: Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan. (Allah).

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlîk oldur
‘Alîm ü **bi-niyâz** ü Râzîk oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [*bî-niyâz,]*

bi-nür: Işıksız, nursuz.

1. Ola gönlüm gözüm bî-ferr ü **bi-nür**
Çün ura hâzretüñ bir şî‘re bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [*bî-nür,]*
2. Korum geh geh başum altına bâlîş
Geçem hicrândan olur gerçi **bi-nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [*bî-nür,]*

bi-per: Kolsuz kanatsız.

1. Yitürdi müjde ol **bi-per** hümâya
Açup ol hîl‘ati kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*bî-per,]*

bi-per kal: Kanatsız kalmak.

1. Cinân fâvûsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*bî-per kal, -dı]*

bi-pervâ: Korkusuz, çekinmeden.

1. Ki **bi-pervâ** iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâk-ı çarhı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [*bî-pervâ,]*

bir: Birlik, beraberlik.

1. Kimüñ bāğındadır mevcūd ol verd
Ki büyü **birle** zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [*birle, -le]*
2. Cihân halkınuñ ol-durur ‘azîzi
K’ola şerm u hayâ **birle** temizî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*birle, -le]*
3. Atası görüp anuñ hâlini hem
Hacâlet **birle** dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*birle, -le]*
4. Hayâli **birle** mu‘tâd u harîfüm
Meşakkat külhanında şöleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*birle, -le]*
5. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü dünyâda **bir** itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [*bir,]*

bir: Aynı; birlikte.

1. Bu ‘ışk işi ki ola **bir** arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*bir,]*

bir: Aynı, benzer.

1. Hüdā kim **bir-dürür** bî-miṣl ü mānend
Kilid-i mahzen-i esrār-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*bir-dürür, --durur*]
2. Pes ol ‘ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K’öñünde **bir** idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*bir,]*
3. Mürüvvet eyleseñ **bir** daḥı hānum
K’ölice kalmasa boynuñda kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [*bir,]*
4. Vühüşüñ şöḥbeti yegdür mu’ayyen
Ev ü şahrâ baña **birdür** cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*birdür, -dür*]

bir: *Bir tane.*

1. K’o zībā meyvenüñ **biri** Ḥasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [*biri, -i*]
2. Yidüm her ğavtada yüz zehr ü biñ hün
Ḳalınca baḥrdan bir dūrri **birün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [*birün, -(ü)n*]
3. Dil u cānda anuñ ‘ıṣkı düz olsun
Ki bu ḥālātumuñ **biri** yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [*biri, -i*]
4. Ḳoçışup tenlerinde kaldılar **bir**
Pür oldı iki şudan **bir** şürāḥî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [*bir,]*

bir: *Belgisiz zamir.*

1. Birine rām idi ger dīv ü perî
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*birine, -i, -ne*]
2. Muṭî‘ idi **birinuñ** emrine bād
Birisinden ‘anāşır oldı ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*birinuñ, -i, -nuñ*]
3. Muṭî‘ idi birinuñ emrine bād
Birisinden ‘anāşır oldı ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*birisinden, -i, -si, -(n)de*]
4. İki biñ yidek atı vardı tāzî
K’iderdi her **biri** berḳ-ile bāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*biri, -i*]
5. Biri nāz-ile ḥālîn ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aḳlını ḥayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*biri, -i*]
6. Muḥaşşal bir arada ol iki māḥ
İdindiler **biri** birin nazargāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*biri, -i*]
7. Biri nāz-ile ḥālîn ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aḳlını ḥayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [*birinüñ, -i, -nuñ*]
8. Ki zībādur ḳamusınuñ cemālî
Cihānda **birinüñ** yoḳdur mişālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [*birinüñ, -i, -nuñ*]
9. Ki iy gözi yaşından bî-sitāre
Bu iki şüretüñ bozduñ **birini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [*birini, -i, -ni*]
10. Ki şan her **biri** dīv idi ya ejder
Şu resmeydi şalābet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [*biri, -i*]
11. Buladı ḳuyruḡunu her **birisi**
Ṭolay u alup eṭrāfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46*). [*birisi, -isi*]
12. Yüzin düşmiş ḳılar feryād u eḡḡān
Şaçup her **biri** gözden eṣk-i ḥün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*biri, -i*]
13. Anası merginüñ soñunda cüşin
Ḳabileden segirdüp her **birisi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*birisi, -i, -si*]
14. Şuda her **biri** ‘aksin kıldı izḥār
Benefşe şaldı yir yir naṭ‘-ı sincāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48*). [*biri, -i*]
15. Olup-dururdu mu‘tād-ı ded ü dām
Görüp her **birisinden** ‘izz u raḡbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91*). [*birisinden, -i, -si, -(n)de*]
16. Olup her **birisi** ser-mest ü ḥayrān
Ḥayāl-ı yār ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*birisi, -i, -si*]
17. Degildür ‘aḳıl anlardan vefā-cüy
Çi ger şüretdedür her **biri** ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [*biri, -i*]

18. Ki her **biri** letâfet-rîz ü merğüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [*biri, -i*]
19. Biri cân virmemiş illâ ki mürde
Umûr-ı 'âlemi idüp ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*biri, -i*]
20. Varup her **biri** siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [*biri, -i*]
21. Yirinde her **biri** kılmışdı ârâm
Uyurdi ol nitekim şâh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60*). [*biri, -i*]
22. Tırur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol câyda her **biri** hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*biri, -i*]
23. Gözinden her **biri** cüy itdi hünlar
Pes âhir âb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [*biri, -i*]
24. O taht üzre iki ferruğ firişte
Vücûdi her **birinüñ** garğa-i nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49*). [*birinüñ, -i, -nüñ*]
25. Devr-i 'adlünde vücûdından yudı zâlimler el
Her **biri** bir yoldan itdi 'azm-i iklim-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [*biri, -i*]
26. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb **biri** her şeb **biri** tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*biri, -i*]
27. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb **biri** her şeb **biri** tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*biri, -i*]
28. Birisi hâledür mâh-ı münîre
Biri hâtem Süleymân-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46*). [*biri, -i*]
29. Birisi hâledür mâh-ı münîre
Biri hâtem Süleymân-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45*). [*birisi, -si*]
30. K'o zîbâ meyventüñ biri Hasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4*). [*birisi, -si*]
31. Birine râm idi ger dîv ü perî
Biri kıldı musahhar baır ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64*). [*biri, -i*]
32. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri 'adl ile kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65*). [*biri, -i*]
33. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri 'adl ile kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*biri, -i*]
34. Biri evc-i kerâmet burcina mâh
Biri mülk-i sa'âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [*biri, -i*]
35. Biri evc-i kerâmet burcina mâh
Biri mülk-i sa'âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [*biri, -i*]
36. Felek raşş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz **birin** urur gice **birin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [*birin, -n*]
37. Felek raşş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz **birin** urur gice **birin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [*birin, -n*]
38. Kılardı her **biriyile** 'işve-bâzı
Sezüb kendüde yönerdi tabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20*). [*biriyile, -y, -le*]
39. Muhaşşal bir arada ol iki mâh
İdindiler biri **birin** nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*birin, -n*]
40. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine 'âşık düşdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*biri, -i*]
41. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri **birine** 'âşık düşdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*birine, -n, -e*]
42. İçinde sū-be-sū çok gârlar var
Ki güyâ her **biridür** gür-i pür-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [*biridür, -dür*]
43. Giyer her **biri** bir dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*biri, -i*]
44. Yüzinden şemme her **birisinüñ** mihr
Meh ayakları tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [*birisinüñ, -si, -nüñ*]
45. Döşekler döşenüp her **biri** birşim
Harîre şarmadılar sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [*biri, -i*]
46. Ne deñlü var-ise cây-ı tevaqqu'
Varup her **birine** eyler tazarru' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [*birine, -n, -e*]
47. O hûb eş'ârûñ uş **birisi** budur
İşit kim güşüñ zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*birisi, -si*]
48. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her **birisi** gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [*birisi, -si*]

49. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her **biri** çün berķ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68). [biri, -i]
50. Kemîne qullarunuñ **birisiyüm**
Hużuruñda ğunahkāram ŧeni'üm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54). [birisiyüm, -si, -yüm]
51. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol ŧerbetleri hem-rāz-ı Nevfel (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18). [birine, -n, -e]
52. Rızā-yı Haķķ-içün virgil rehāyı
Yazuķdur her **birinüñ** cānı vardur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31). [birinüñ, -n, -ün]
53. Yilüp her **birisi** ardınca ğitdi
Aradılar çi ger kūh u yabānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82). [birisi, -si]
54. Ki püŧti her **birinüñ** bār ile pür
ŧeker-bārından oldu üŧürān leng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36). [birinüñ, -n, -ün]
55. Degüldür hiç **birine** bāki bünyād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [birine, -n, -e]
56. İki ŧüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü ŧekli **biri** Leylî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11). [biri, -i]
57. Birin niçün ķoduñ söyle sırımı
Didi ger ħal-i 'ālem piŧ ü pesdür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18). [birin, -n]
58. İki ŧüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü ŧekli biri Leylî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11). [birisi, -si]
59. Ki ŧan her biri dīv idi ya ejder
ŧu resmeydi ŧalābet her **birinde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5). [birinde, -(n)de]
60. Kılābuñ sofrasına ŧaldı kendi
Nevāħt ü rıķ idüp her **birisine** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27). [birisine, --si, --n, --e]
61. Ħavālisinde ķal'aydı ded ü dām
Bular kim her **biriydi** mest ü ħün-ħ'ār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111). [biriydi, -ydi]
62. Tağıldı her **birisi** bir kenāre
Gelüp ğördi bular ol nā-tüvānî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8). [birisi, -si]
63. Aķıdup ğözlerinden her **biri** kan
Didiler k'iy ħarāb olan vücüdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2). [biri, -i]
64. Biri ħıŧm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ ķorħusından ŧöyle kim var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58). [biri, -i]
65. Biri ħıŧm-ile tutar **biri** yırtar
Bularuñ ķorħusından ŧöyle kim var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58). [biri, -i]
66. İkisini de medhüş itdi ħayret
Birisi zinde illā cān-süpürde (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23). [birisi, -si]
67. Kesüp atdı ŧaçın her māh-peyker
Ġözinden aķıdup her **biri** seyli (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43). [biri, -i]
68. Getürdi her **biri** yük niçe anbār
ŧular kim kendülerden ŧonra geldi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178). [biri, -i]
69. Münevver her **birinüñ** rüyı çün ŧem'
Varup girerler idi ol bihiŧte (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [birinüñ, -n, -ün]
70. Bahāsi her **birinüñ** biñ cihāndur
'Utārid ħirmenüñden ħüŧe-çindür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64). [birinüñ, -n, -ün]

bir: "Baŧka" anlamında belgisiz sıfat.

1. İdüp her lāħza **bir** dürlü bahāne
Döker yaŧ yirine ķan ol yegāne (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115). [bir,]
2. Çi ger bu resme dindi bu ħikāyet
Velikin **bir** daħı vardur rivāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2). [bir,]
3. Rumüz-i 'ıŧķa çün yoķdur nihāyet
Ġörelüm **bir** neye irür ħikāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12). [bir,]
4. Velikin **bir** daħı vardur rivāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1). [bir,]
5. Yimesün naħl-i 'ömrinden daħı **bir**
Degüldür kimse 'ıŧķuñda vefā-bīn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84). [bir,]
6. Ki ŧan **bir** cismüñ oldu iki cānı
Çün oldu büseden keŧf āna her ħāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80). [bir,]
7. Ġörelüm **bir** ki maķŧüda nedür aŧl
Meger **bir** vaķt irüp faŧl-ı ħazān zār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24). [bir,]

bir: "Az" anlamında belgisiz sıfat.

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun'ıñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [bir,]
2. Tükenmez bu nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşüdüñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [bir,]
3. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [bir,]
4. Ki bir miqdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [bir,]
5. Tırup yanından bir lâhza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [bir,]

bir: "Herhangi" anlamında belgisiz sıfat.

1. Ger emlah sözini işitse bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [bir,]
2. Meger günlerde bir gün k'irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [bir,]
3. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [bir,]
4. Anası âhını bir gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [bir,]
5. Buyurdı kim keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [bir,]
6. Ne bir oğur hezâr efsûn u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miśl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [bir,]
7. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [bir,]

bir: "Bir" sayı sıfatı.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [bir,]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküñ şu kadar aqdı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [bir,]
3. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [bir,]
4. Sen dañı 'âlemd e bir kânün idersin 'âkıbet
Çarğ-ı kıddum gerdişyle âsyâb-ı 'âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [bir,]
5. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firüz
Saçuñdan bir nümunedür şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [bir,]
6. Yüzünden bir eşerdür rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [bir,]
7. Cân zamân-ı gamda yâd idüp seni râhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [bir,]
8. Bağ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhünden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [bir,]
9. Bir barmaguñla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdüñ bilâ-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [bir,]
10. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hürşid ü almı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [bir,]
11. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse gamzeñ
Bata düşmenleriñün yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [bir,]
12. Gösterür bir haţaba luţfila olsañ nazır
Mu'cize Müsî 'aşası gibi şâh o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [bir,]
13. Kışver-i Yünâna bünyâd uralıdan rüzgâr
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [bir,]

14. Hâzret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Bahri cüdina göre yidi deñiz **bir** katre nem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [bir,]
15. Yazabilmedüm gice vaşfuñda **bir** beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakğ oldı kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [bir,]
16. Devr-i 'adlûnde vücûdından yudı zâlimler el
Her biri **bir** yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [bir,]
17. Rif'atuñ çarhinde tokız mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryâsınıñ **bir** katresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [bir,]
18. Felek **bir** beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [bir,]
19. Gehî **bir** katreden **bir** âdem eyler
Ki geh giryân añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [bir,]
20. Gehî **bir** katreden **bir** âdem eyler
Ki geh giryân añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [bir,]
21. Geh olur **bir** gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [bir,]
22. Kimiñüñ mâlı deryâ gibi mevâc
Kimiñi eylemiş **bir** pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [bir,]
23. Vücûduñ bahriñe yoğdur nihâyet
Bize **bir** katresinden kıl 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [bir,]
24. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cânuma **bir** nür-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). [bir,]
25. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen
Bu miskîne anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [bir,]
26. Meger **bir** şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bâğı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [bir,]
27. Vücûdı çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san biñ gözlü **bir** zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [bir,]
28. İrürdi **bir** Burâk-ı berğ seyri
Ki hacl eylerdi ol uçmağda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 31*). [bir,]
29. Hâyâl-i âdemiden tiz-rev ü ter
Süminüñ **bir** yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [bir,]
30. Meşelde her sümi **bir** beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan ol la'l üstine na'l (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [bir,]
31. İki gevher idiler **bir** şadefden
İki aṭter yaḥûd burc-ı şerefdin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [bir,]
32. Fazîletde durur cümle fen ile
Dü-'âlem cändur pes **bir** ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18*). [bir,]
33. Sarâyından cihândur sanki **bir** tāk
Ki çarḥ ol tākâ saḳf olmuş-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [bir,]
34. Kâmer **bir** şemmesidür efserinüñ
Niğînidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [bir,]
35. Felek **bir** güşesidür kişverinüñ
Cihân efgendesidür leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [bir,]
36. Muṭî' olmuş-idi **bir** mârâ Ḍaḥḥâk
Buñadur râm ejderhâ-yı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [bir,]
37. Var-ise kânde **bir** cüd ehli sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [bir,]
38. Tütupdur dehri tîg-i ḥâme ile
Ki **bir** iklîm açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [bir,]
39. Çü ṭab'-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezârân leşkeri **bir** fikr ile şır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [bir,]
40. Tutup ol bahrdin tâ mâye-i ḥâş
Hoş oldum **bir** deñize daḥı ḡavvâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [bir,]
41. Getürdüm pes ele **bir** dürr-i meknûn
K'âña kıymet degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9*). [bir,]
42. Sözüden 'ilm-i ḥikmet **bir** eşerdür
Dilinden fenn-i mantıḳ **bir** haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [bir,]
43. Sözüden 'ilm-i ḥikmet **bir** eşerdür
Dilinden fenn-i mantıḳ **bir** haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28*). [bir,]
44. Güneş **bir** tügme kadri câmesinden
Cihân **bir** nokta cüdi ḥâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [bir,]

45. Güneş **bir** tügme kadri cāmesinden
Cihān **bir** nokta cüdi hāmesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [bir,]
46. Kemānından ki **bir** tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ toköz kaşırına **bir** bâb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [bir,]
47. Kemānından ki **bir** tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ toköz kaşırına **bir** bâb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [bir,]
48. Ğazabla k'ola **bir** deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [bir,]
49. İrişse tîğî uci **bir** süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [bir,]
50. Nigīninde Süheyl-i çarh **bir** lâ'1
Hilāl-i nev semendi pāyına na'1 (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [bir,]
51. Seḫāsı sofrası üstinde 'ummān
Olupdur şanki **bir** taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [bir,]
52. Hevā-yı himmetinde çarh-ı devvār
Olupdur fi'l-meşel **bir** murğ-i tayyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [bir,]
53. Döşense sāye-i kıddine **bir** hāk
İder başına tāc ol hākı eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [bir,]
54. Ayağına nişār olmasa **bir** cān
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [bir,]
55. Ki olur **bir** nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nī saña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [bir,]
56. Benefşe dir giyüp **bir** cāme iksün
Beni gülzārda görenler ögsün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [bir,]
57. Yücelmiş kām-et-i süsen çü servi
Ki her gönce o servüñ **bir** tezervi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [bir,]
58. Tefekkür eyledüm bu rüzigāri
Diledüm kim koyam **bir** yādigāri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [bir,]
59. Teferrüc eyledüm **bir** hatt-ı müşgīn
Hurūfi hūb hem-çün nāfe-i Çin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [bir,]
60. Ki **bir** efsānedur pür sihr ü efsün
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [bir,]
61. Gönül olmuşiken bu fikre dem-sāz
İşitdüm süy-ı hātifden **bir** āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [bir,]
62. Çıkar şî'r içre **bir** vech-ile nāmı
K'ide taḫsīn sözüñe Münlā Cāmī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [bir,]
63. Kopar bāğ-ı sūhānde **bir** nevāyi
K'ışitse āferīn ide Nevāyī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [bir,]
64. Yidüm her ğavtada yüz zehr ü biñ hūn
Kālnca bahrdan **bir** dürri birün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [bir,]
65. Bu bāğa **bir** şecer dikdüm bahārī
Kim oldu mīve-i cān berg ü bārī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [bir,]
66. Hüner dīgünde kaynatdum **bir** efsün
Ki görüp Leylî'ı cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [bir,]
67. Ki var idi 'Arab mülkinde **bir** mīr
Seḫā vü luṭf kāmı vü cihān-gīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [bir,]
68. İştise kande **bir** 'uryān ya **bir** aç
İderdi şöyle k'ili aña muḫtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [bir,]
69. İştise kande **bir** 'uryān ya **bir** aç
İderdi şöyle k'ili aña muḫtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [bir,]
70. Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şāh
Hudādan **bir** veled şām u seḫergāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [bir,]
71. Kişi kim kalmaya **bir** yādigāri
Telefdür öldüğinden soñra kārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [bir,]
72. Ki **bir** ferzend virüp Haḫ te'ālā
Çerāğ-ı çeşmin anuñla ide binā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [bir,]
73. Çü **bir** gevher ki zāhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [bir,]
74. Kaçan **bir** lāle tezyīn itse bāği
Hezārān sīneye kor derdi dağı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [bir,]
75. Bir oğlan k'ola bed-hū iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [bir,]

76. Yahūd **bir** tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [bir,]
77. Meger kim reh-güzerden **bir** gün ol şâh
Geçerken **bir** harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [bir,]
78. Var içinde anuñ **bir** türfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler Hağğa hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [bir,]
79. ‘Acibü’ş-sekl **bir** abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [bir,]
80. Eline şundi **bir** ayvâyı fi’l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi’l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [bir,]
81. Çün irişdi saña bu mîve-i hūb
Yakınlarda **bir** oğluñ ola mağbūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [bir,]
82. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlı oldı yüzünden hacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [bir,]
83. Ne sūd k’iderdi şîrîn lâ’line şarf
Vefâdan resm olurdu **bir** niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [bir,]
84. Tūlū’ından güzzer kıldı çü **bir** sâl
O mâha menzil oldı çarğ-ı iğbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [bir,]
85. Meger kim **bir** perî-ruğ **bir** gün anı
Götürüp seyre gitdi büstâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [bir,]
86. Degül öz dâyesine **bir** nefes râm
Buçuk dem **bir** şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [bir,]
87. Degül öz dâyesine **bir** nefes râm
Buçuk dem **bir** şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [bir,]
88. Kelâmın itse ya **bir** meh-veşuñ gūş
Şafâsından olur hayrân u bî-hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [bir,]
89. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bāzâr
Rebâb için getürdi **bir** niçe târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [bir,]
90. Kamusı **bir** kafesdeydi giriftâr
Hep ol meh-päreler mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [bir,]
91. Olurdu fi’l-meşel **bir** rağl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnūmı kıldı hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [bir,]
92. Dimişdi ol zamânuñ **bir** zarifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [bir,]
93. Meger **bir** şeb ki dehr olmışdı pür nūr
Kamer rağşân idi çün tal’at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [bir,]
94. Felek ‘ağudına bağlamışdı zühre
Kažâdan **bir** münevver bāz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [bir,]
95. Tūrup yatdı bu endişeyle ol mâh
Uyurken **bir** ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [bir,]
96. Görür kendüyi **bir** gülşen içinde
K’anuñ **bir** havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [bir,]
97. Görür kendüyi **bir** gülşen içinde
K’anuñ **bir** havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [bir,]
98. İdinüp **bir** habâbı gūş-väre
Dönüpdür her semek **bir** gül’izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [bir,]
99. İdinüp **bir** habâbı gūş-väre
Dönüpdür her semek **bir** gül’izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [bir,]
100. Yüce **bir** kaşr salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [bir,]
101. Kemân-ı Rüstem andan **bir** kemerdür
Mehile mihr iki rengin hacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [bir,]
102. Nitekim **bir** nigâr-ı halka der-gūş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47*). [bir,]
103. Ne der her tahtası **bir** cild-i pür-kâr
Ki güyâ **bir** mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [bir,]
104. Ne der her tahtası **bir** cild-i pür-kâr
Ki güyâ **bir** mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [bir,]
105. Bir eyvândur başı keyvâna irmiş
Zihî keyvân ki ol eyvâna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [bir,]
106. Bu taş üstinde **bir** nakqâş üstâd
İdüpdür **bir** bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [bir,]
107. Görür kim **bir** nümunesinde taquñ
Muqâbil şadrına ol çâr taquñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [bir,]

108. Yazılmış **bir** ‘aceb taşvîr k’ânı
 Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [bir,]
109. Perî siretlü **bir** şekl-i ‘acebdür
 Dil-ârâyı ‘Acem şüh-ı ‘Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [bir,]
110. Bu hâl içinde pes ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [bir,]
111. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
 Ki her **bir** naħlı şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [bir,]
112. Degildür sünbül-i zülfî semen-sâ
 Ki her **bir** tândur **bir** ‘ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [bir,]
113. Degildür sünbül-i zülfî semen-sâ
 Ki her **bir** tândur **bir** ‘ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [bir,]
114. Olupdur reh-zenûñ **bir** dîv-i ğaddâr
 ‘Înân-ı ğalbûñî zaḅt eyle zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [bir,]
115. Elüñe girdi çün **bir** gevher-i pâk
 Ki hayrândur anı delmekde ğakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [bir,]
116. Ki vardı ol havâlîde yine hem
 ‘Arabdan **bir** şehinşâh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). [bir,]
117. Var idi şehlerinüñ **bir** kıızı hûb
 Şaçı cevğân-ı müşğîn ğabğabı tōḅ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [bir,]
118. Bihişt-i nâzdan **bir** serv-i ğaddi
 Nihâl-i şiveden **bir** verd-i ğaddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [bir,]
119. Bihişt-i nâzdan **bir** serv-i ğaddi
 Nihâl-i şiveden **bir** verd-i ğaddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [bir,]
120. Anuñ güy-ı zeneğdâniydi güyâ
 Leḅâfetden dü şakk olmış **bir** elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [bir,]
121. Ruħı lâ’linden olmuş Hızr âbı
 Zeneğdânı ol âbuñ **bir** ğabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [bir,]
122. Meger **bir** gice yüz nâz-ile ol mâh
 Uyrken **bir** ‘aceb düş ğördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [bir,]
123. Meger **bir** gice yüz nâz-ile ol mâh
 Uyrken **bir** ‘aceb düş ğördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [bir,]
124. Gelürek oldu **bir** ğün yüzlü maħbûḅ
 Ruħı gül hâli fülful ğabğabı tōḅ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [bir,]
125. Lebidür fi’l-meḡel **bir** lâ’l-i ğarrâ
 Ki delmiş dest-i ğudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [bir,]
126. Gelüp Leylîñ ol serv-i semen-ber
 Eline şundi **bir** deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [bir,]
127. Meger **bir** ğün sarây öñinde ḅayyâr
 ğörür **bir** nâka var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [bir,]
128. Meger **bir** ğün sarây öñinde ḅayyâr
 ğörür **bir** nâka var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [bir,]
129. ‘Arabda bu idi evvel töre hem
 Ki binerdi aña **bir** üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [bir,]
130. Ḥoğımdı çeşmi **bir** hōş säye-bâne
 Şu resme ki uci irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [bir,]
131. Nitekim **bir** dil-ârâm-ı perî-veş
 Düzüp ol çetri kılmışlar münâkkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59*). [bir,]
132. Ya **bir** zîbâ kafes idi ol eyvân
 K’içinde kebk idi Leylî hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [bir,]
133. ğörür **bir** şekl kim rü’yâda anı
 ğörüp yakmışdı ‘ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [bir,]
134. Cihânüñ miħnetinden oldılar ferd
 Var-idi dillerinde lîk **bir** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [bir,]
135. Yüzine şaldı ma’sûk-ı şeb-i târ
 Şaçından **bir** niğâb-ı ‘anber-âğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [bir,]
136. Bir ev k’od şu’lesinden rüşen olur
 Anuñ ğammazı düd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [bir,]
137. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
 Uşan olma aña **bir** çäre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [bir,]
138. Çi ger Leylî-durur **bir** mâh-ı tâbân
 Degildür gevherinde bize akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [bir,]

139. Ki gönülün **bir** putaymışsa giriftār
Benüm hālümünden olurduñ haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [bir,]
140. Saña hicrândan irse **bir** numüne
Baña ta'n eylemezduñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [bir,]
141. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [bir,]
142. Kadimiden meger var idi qallâş
Qapularında **bir** qarı qaravâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [bir,]
143. Tonatmış boynunuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyyiâ zencire **bir** seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [bir,]
144. Çıkamaz taşra idüp **bir** bahâne
Maqâmı oldı her dem künc-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [bir,]
145. Ne yârı var idi kim hâlin diyeydi
Ne **bir** hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [bir,]
146. Dir oldı cânuma **bir** gam havâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [bir,]
147. İştüdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ haste kılmış **bir** cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [bir,]
148. Berî ola çü **bir** duhter hayâdan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [bir,]
149. İle kim mâyl ü râm ola **bir** kız
Siyeh-rülükdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [bir,]
150. Ki meyl itdügüçün gülzâre şimşâd
Degüldür **bir** nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [bir,]
151. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âşâr
Çü şakq ola aña qalmaz haridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [bir,]
152. Küy adı mı durur **bir** şehirde 'ışk
Çiçek midür ya bâğ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [bir,]
153. Ki vardı **bir** mu'allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmışdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [bir,]
154. Meger var-idi anda **bir** yüce tağ
Ki dehr itmışdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [bir,]
155. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengârı geh gül-günî **bir** tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [bir,]
156. Var idi küllesinde **bir** ulu gâr
Maqâm idindi anı ol dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [bir,]
157. Atasına meger **bir** âşinâsı
Didi her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [bir,]
158. Yiridür küh-ı Necd evcinde **bir** gâr
Ki taşdur bâlişi vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [bir,]
159. Bir oğlanuñ k'ayağına bata hâr
İder zaḥmı atası cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31*). [bir,]
160. Senüñ gönülünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ **bir** kılcı yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [bir,]
161. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Qarış halka bu deşt ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [bir,]
162. Ayağıñ **bir** dikenden olsa efkâr
İder cânım gözine zaḥmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [bir,]
163. Şusuzlık virse **bir** naḥle zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [bir,]
164. Ezel demden ki **bir** dide ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [bir,]
165. Devâsuz **bir** marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [bir,]
166. Qabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde **bir** girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [bir,]
167. Çün anı câmelerle düzdi mâder
Getürdi varuben **bir** micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [bir,]
168. Ki bu âşüfte-hâl ü bî-ser-encâm
Gamından **bir** nigârüñ gitdi nâkâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [bir,]
169. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
'Arabdan var idi **bir** nice duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [bir,]
170. Giyer her biri **bir** dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [bir,]

171. Var idi meylî her mâhuñ **bir** işe
İşi âh idi Leylinün hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [bir,]
172. Söze girmezdi **bir** yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya dâsitanî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [bir,]
173. Çü **bir** söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [bir,]
174. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña **bir** gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [bir,]
175. Yüridiler olup **bir** nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [bir,]
176. Tağup **bir** çenbere şad-halka-i zer
Mehün gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [bir,]
177. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her **bir** bucağdan **bir** kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [bir,]
178. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her **bir** bucağdan **bir** kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [bir,]
179. Elinden her k'anuñ **bir** câm ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [bir,]
180. Taşı bâlîş kırup bister türâbı
Vağangâh idinen her **bir** hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [bir,]
181. İrakdan kim görindi hayme-i yâr
Deründan çekdi **bir** âh ol ciger h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [bir,]
182. Cemâline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir âh idüp cihânı yağıdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [bir,]
183. Felek ger gizledi **bir** verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [bir,]
184. Eger el vire **bir** dem vaşl-ı cânân
Çomaya artuk yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [bir,]
185. Ki ger biñ yıl ola 'ömrün ya **bir** rüz
Kalur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [bir,]
186. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [bir,]
187. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âgâh
Ki gelür **bir** cemâ'at tutuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [bir,]
188. Kurulmuş idi **bir** çetr anda hâzır
K'ekâbirden olıcağuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [bir,]
189. Cihânun şakfı adı âsumândur
İçinde anuñ **bir** eski sâye-bândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [bir,]
190. Nihâlümnden getürdüm tâze **bir** berg
Ki sizün şâha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [bir,]
191. Bahâsın bulıcağuz **bir** kumâşî
Hemîn şatmağdur aşlı olma nâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [bir,]
192. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür Kaysda **bir** hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [bir,]
193. Çü **bir** divârün üstine kona hâr
Aña kaşd idebilmez düzd ü tarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [bir,]
194. Elünden kim yabâne düşse **bir** kâh
Şakın k'ayağuña batmaya nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [bir,]
195. Segân-ı Leyliden **bir** kelb-i güm-râh
Geçivirdi ol aradan be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [bir,]
196. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup **bir** na'ra dökdi dideden hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [bir,]
197. Kefine sürdi her **bir** pâymuñ rû
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [bir,]
198. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür **bir** şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [bir,]
199. Var idi anda **bir** pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr u dâna-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [bir,]
200. Ser-i müştinde her engüşt-i çâlâk
Olupdur fi'l-meşel **bir** şâh-ı misvâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [bir,]
201. Meger Mecnûnün atası diger-gün
Varup ol pîre **bir** gün ağladı hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [bir,]
202. Bir oğlum var idi zîbâ vü mevzûn
Hevâ-yı 'ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [bir,]

203. Ezel ‘ākıl idi dīvāne düşdi
Meger kim gönli **bir** fettāne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [bir,]
204. Buyur **bir** çāre tâ kim ol şeğab-nāk
Kem ağlaya yakasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [bir,]
205. Hem ol küyuñ **bir** iti gerdeninden
Getür oğluña **bir** pāre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [bir,]
206. Hem ol küyuñ **bir** iti gerdeninden
Getür oğluña **bir** pāre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [bir,]
207. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan **bir** zerrece hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [bir,]
208. Kaçan **bir** ‘ışk k’olamaz cāvidānî
Olur bāzîçe-i lehv-i cevānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [bir,]
209. Çü **bir** ‘ışkuñ ola mekr ü hāyālî
Yaķın olur anuñ lâ-büd zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [bir,]
210. Kaşışdı dem-be-dem hālîne **bir** hāl
Özinden řādır oldı nev nev ef’āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [bir,]
211. Ne hācet kim dilerse bunda **bir** kıl
Olur elbetde Hāk katında maķbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [bir,]
212. Didi k’iy halka-i kaşr-ı siyeh-puş
İřigüñde benem **bir** halka-der-guş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [bir,]
213. Çün ola **bir** gönülden ‘ışk hālî
Degüldür hālî andan ğam zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [bir,]
214. Gerekmaz dilberümsüz baña cānî
Ĝamunsuz virme **bir** dem zindegānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [bir,]
215. Kıla döndürdi gerçi kim beni ğam
Dilemezven başından **bir** kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [bir,]
216. Var idi **bir** beg eřrāf-ı ‘Arabdan
Ki ‘ālî kaçr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [bir,]
217. Meger ol yörede var idi **bir** řāh
K’özine baħt u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [bir,]
218. Tenine zeyn idüp **bir** gün silāhı
Av içün eyledi kaşd-ı nevāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [bir,]
219. Görür kim **bir** şikeste-hāl ü rencür
Gülcünc-i düşmen olmuř döřtdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [bir,]
220. Yilişür vaħřiler pîrāmeninde
Yatup **bir** seg uyumuş dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [bir,]
221. Çün işitdi bunı mîr-i yegāne
Ki **bir** zibā ğazeldür ‘āřıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [bir,]
222. Ki **bir** meh-rüya dil virüp bu güm-rāh
Delü oldı şu resme kim görür řāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [bir,]
223. şeh işitdi ola kim **bir** perî-zād
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [bir,]
224. Çü Leyliden yañadan ire **bir** bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [bir,]
225. Ol iķlîmden ki **bir** ebr ola peydā
Yazar řānında yüz eş’ār-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [bir,]
226. Tutar şad ceħd-ile **bir** cām o bî-huş
Anı da yāri yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [bir,]
227. İnüp raħřından i’zāz-ıla derhāl
Çeküp urdı **bir** yire çün Rüstem-i Zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [bir,]
228. Oķuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile **bir** sofradan yidürdi nānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [bir,]
229. Didi kim **bir** sege iy küh ulūsı
Nedür senden bu rıfķ u çāblūsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [bir,]
230. Görür **bir** sözde kim yārin ide yād
Dil-i ğam-ġini olur hürrem ü řād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [bir,]
231. Velîkin **bir** söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [bir,]
232. Sükün eylesin **bir** yirde bî-ğam
‘İnanın zabt idesin gönlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149*). [bir,]

233. Çü Mecnûn gördi **bir** şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [bir,]
234. Şarâb içmezdi **bir** dem hazretinsüz
Hužür itmezdi cânı tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187*). [bir,]
235. Meger **bir** gün ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [bir,]
236. Çü serhaddine ol kavmün kodı pây
Koşup **bir** cây-gâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [bir,]
237. Ki **bir** mektüb kıldı ya'nî tertib
Didi evvel idüp i'zâz u terğib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [bir,]
238. Çü hatm oldı bu tertib üzre mektüb
Alup **bir** kâşid itdi 'azm-i matlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [bir,]
239. Yanında var idi **bir** münşî üstâd
Aña didi ki **bir** nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [bir,]
240. Yanında var idi **bir** münşî üstâd
Aña didi ki **bir** nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [bir,]
241. Velî ma'kül yaz her **bir** cevâbı
Hâtâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [bir,]
242. Ki Leylî fi'l-meşel **bir** mâh-ı nevdür
Ğamına şad dil-i 'âşık görevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [bir,]
243. Bir aylık yolda havlinden girivün
Diyeydün ödi şıdar nerre divün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [bir,]
244. Kılıç **bir** başı k'ider iki pâre
Olur andan 'ayân cüft naqâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [bir,]
245. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı **bir** demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [bir,]
246. Eger ol tâifeden düşe **bir** baş
Öperek qaldurur yirden bu qallâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [bir,]
247. Ger ölse yârı hâyilinden **bir** âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [bir,]
248. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'ış-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [bir,]
249. 'Adüv ceşşine **bir** vech-ile girdi
Ki hâk itdi vücûdın kime k'irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [bir,]
250. Felek lertzân olurdu na'rasından
Yıkılurdu cihân **bir** hamlésinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8*). [bir,]
251. Meger kim kavmine Leylînün ol şeb
İrişmiş-idi **bir** leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [bir,]
252. Ki 'ışkından **bir** âfet dil-rübânun
Delürüp 'aqlı gitmiş **bir** cevânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [bir,]
253. Ki 'ışkından **bir** âfet dil-rübânun
Delürüp 'aqlı gitmiş **bir** cevânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [bir,]
254. Ki **bir** divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bi-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [bir,]
255. Yoğ-ise **bir** tedârik bu fesâda
Cihân içinde nâmun verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [bir,]
256. Ki **bir** kâşid bulup hûb u yegâne
İde divânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [bir,]
257. İrürürlerse **bir** âfet saña ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [bir,]
258. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı **bir** fikr-i nâzük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [bir,]
259. Bulup pes **bir** rasül ol sâ'idi sîm
Hezârân şive ile kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [bir,]
260. Meger ol vaqt ol genç-i perîşân
Özin **bir** küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [bir,]
261. Benî Sa'd obasından **bir** nigû-h'wâh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [bir,]
262. Gözi tüş oldı ol hâli harâba
Görür yatur yüz urmuş **bir** serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [bir,]
263. Ki gördi **bir** cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-ğın bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [bir,]

264. Buyurdu kim keremden **bir** zamān ol
Özin **bir** küşede kılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [bir,]
265. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin **bir** güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [bir,]
266. Çeküp düşmen yüzine tîğ-i pülād
Koyayın ben dahı ‘ālemde **bir** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [bir,]
267. Yem-i ceş itdi **bir** vech-ile cüşı
Ki çarha çıkdı mevcinûñ hürüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [bir,]
268. Çıkup **bir** püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [bir,]
269. Neyûñ **bir** vech-ile āvāzi çıkdı
Ki güyā günbed-i gerdünü yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [bir,]
270. Gîriv-ı harbden meydān-ı ‘ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde **bir** sûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [bir,]
271. Çü zaħm irüre tîği **bir** sūvāre
İder atıyla ikisin dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [bir,]
272. Elinde var idi **bir** tîğ-i elmās
Ki hāra zaħmınunñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [bir,]
273. Bağışla **bir** kemine bendeñe al
Oluram rāzi vü minnet kıluram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [bir,]
274. Yahūd tîğün çeküp ‘ömrin tebhā it
Saña **bir** bende bilürven özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [bir,]
275. Od üzre idemez hāşāk ārām
Bu **bir** şüridedür ‘ālemde bî-‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [bir,]
276. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızımı dīve virmekden **bir** ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [bir,]
277. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le k’olınmaz **bir** qarābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [bir,]
278. Hişār-ı ārzüsü böyledür berk
Haķıkat düşse anuñ cengine **bir** kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [bir,]
279. Benüm başum için düş-nāma bā’iş
Bu **bir** abdāl meşrebdür hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [bir,]
280. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında **bir** hayātı vü memātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [bir,]
281. Bu işde **bir** nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [bir,]
282. Diyüp **bir** sözi altında kalan şāh
Kañı ol kim diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [bir,]
283. K’iletüñ Nîle içmeğe komaduñ
Ezel **bir** h’āna da’vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [bir,]
284. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
Düzüp **bir** hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [bir,]
285. Ko bu sevdāyı bunda şāh-ıla kal
Vañan tut **bir** begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [bir,]
286. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup **bir** dilberi biñ diķkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [bir,]
287. K’özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa **bir** şahşuñ hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [bir,]
288. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hūn
Giderken irdi **bir** şahrāya key hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [bir,]
289. Kurulmuş anda **bir** dām-ı dil-āşüb
İki āhū-beççe zār u dil-figār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [bir,]
290. Tapuña hem konuk oldum hem enbāz
Ki sayd üzre **bir** ādem gelse ğāfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [bir,]
291. Girüp **bir** ğār-ı tenge deng ü hayrān
Şeğablandı nitelim halka-ı mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [bir,]
292. Salınmış gördi **bir** dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma **bir** āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [bir,]
293. Salınmış gördi **bir** dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma **bir** āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [bir,]
294. Degüldür hātırum aña güzergāh
Velî **bir** bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [bir,]

295. Nitekim cūy-ı Nil eyledi cūşān
Gözinden cūy idüp **bir** nil-gūn Nīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [bir,]
296. Getürdi şürete **bir** beyze-i zer
Şu'â'mdan anuñ eyvân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [bir,]
297. Görüp şahrâda **bir** 'âlî dirahtı
Oturdı sâyesinde bu dirahtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [bir,]
298. Dolandı cānı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi **bir** âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [bir,]
299. Revân olmuş akar pākîze vü nāb
Düzülmüş **bir** 'aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [bir,]
300. Yüzinden altına **bir** nat'-ı ğarrā
Şererdür her habābı fi'l-merātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [bir,]
301. Yüce bālāsı var çün yār-ı bahtı
Oturmuş gördi **bir** şāhında **bir** zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [bir,]
302. Diyesin göricek ol yār-ı cānı
Hārâb oldum baña **bir** çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [bir,]
303. Aña neyler tabībūñ tütiyāsı
Kaça çün **bir** koyunı gürg-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [bir,]
304. Meded kılmaz aña feryād-ı çübān
Yıka çün **bir** bināyı seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [bir,]
305. Çi seng olmuş anuñ bünyādı çî hāk
Kurudukdan gerü **bir** sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [bir,]
306. Hevâda uçmağa başladı huffaş
Felekde **bir** çerâğ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [bir,]
307. Yahūd **bir** çeşm-i zāğ oldu her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [bir,]
308. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök saıfına **bir** şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [bir,]
309. Ki kandan mevc urur deryâ gözinde
Yine **bir** lâhzada 'aklı dirilir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [bir,]
310. Nigāh iderken eṭrāfa be-nāgāh
İraıdan **bir** 'acüze oldu peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [bir,]
311. Bile **bir** şahş urmuş şekl-i şeydā
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [bir,]
312. Degüldür bu giriftārum günehkār
Benem **bir** tül karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [bir,]
313. Baña **bir** dāne vırme hep senūñ bil
'Acüze gördi çün kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [bir,]
314. Resende gerdeni vü ğulldde pāyı
İrişe çünki **bir** hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [bir,]
315. Varur **bir** çetr öñine daıı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [bir,]
316. Gözi kanıyla yolları bezerken
Kaızā **bir** gün irürdi nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [bir,]
317. Kaıpuñda şimdi **bir** bağlu esirüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [bir,]
318. Hāṭāya ben beni kıldum giriftār
Ben umardum ki **bir** kerre hāṭādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [bir,]
319. Başum kaṭ' olduğı cāna şafādur
Ki bi-ferr olsa **bir** şem'un liķāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [bir,]
320. Baña pesdür hemİN **bir** küşe **bir** āh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [bir,]
321. Baña pesdür hemİN **bir** küşe **bir** āh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [bir,]
322. Eline **bir** 'aşā aldı vü sürdi
Tutup dilber hariminūñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [bir,]
323. Didı şeyli'llāh u kıldı gedāyı
Yüzi üzre yıkıldı **bir** mağāke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13*). [bir,]
324. Aña nāgāh güzergāh oldu **bir** bāğ
Nazar kıldı çü her sū büstāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [bir,]
325. Gözi tuş oldu anda bāğbāna
Tırur **bir** 'ar'aruñ dibinde nev-hiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [bir,]
326. Kesile buncılayın naḥl-i dil-gir
Huçeste **bir** nihāl-i tazedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [bir,]

327. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm māl-i cihāndan **bir** peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [bir,]
328. Didi kim râziyem bu kavle iy cān
Kolumda var-durur **bir** la'l-i berrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [bir,]
329. Gelüp kondurdılar **bir** hoş maķāma
Katı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [bir,]
330. K'ideler âsitân-ı şāha irsāl
Getürdiler revān **bir** kâşîd-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [bir,]
331. Anuñ kaşırından özge evde boşam
İki er olmaya **bir** avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [bir,]
332. Ki hiç **bir** müzeye sığmaz iki pāy
Hemîn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [bir,]
333. Urur **bir** nişter gibi nişāne
Dağı âyineden buldum ferāğî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [bir,]
334. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde **bir** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [bir,]
335. Ögüt virdükce dağı oldı efzûn
Düşe **bir** hirmene çün nār-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [bir,]
336. Şan oldı ol düğünde **bir** tabaķ zer
Dirilüp **bir** araya serv-kaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [bir,]
337. Hezār ikrām-ile **bir** şem'-i kâfûr
Bularda her çerāğ-ı âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [bir,]
338. Görinür âteşin dillü **bir** ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [bir,]
339. Ki **bir** arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [bir,]
340. Ruḥın der kıldı ğarķ-ı âteş ü āb
Yüzine urdı anuñ **bir** tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [bir,]
341. Bu işe bulduramazsın sen encām
Bu gülşen cāyıdur **bir** 'andelibüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [bir,]
342. Naşîbidür bu gül **bir** bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür **bir** tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [bir,]
343. Naşîbidür bu gül **bir** bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür **bir** tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [bir,]
344. Bu huṭbe adınadır **bir** şehriyârüñ
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [bir,]
345. Olurdu çeşmi rüşen hâtırı şād
Yahüd k'ireydi **bir** bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [bir,]
346. Berî cümle umûrından cihānuñ
Meger **bir** şeb melâlet nâgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [bir,]
347. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K'idinmiş cāyuña **bir** turfe bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [bir,]
348. Elinde hem tûtar **bir** şeb-çerāğı
Kamu olmuş ḥarim-i bāğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [bir,]
349. Şu'â'mdan anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldı anda **bir** tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [bir,]
350. Karar itmiş konup **bir** şaḡ-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [bir,]
351. Gehî şahrâ vü gāhî mişedeyken
İraķdan gördi **bir** üştür-süvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [bir,]
352. Ki toğrı kendüyedür reh-güzârı
Meger obalarından **bir** zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [bir,]
353. Nedür derdüñ senüñ **bir** 'avrat için
Degül **bir** biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [bir,]
354. Kimesne bulmadı zenden vefāyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [bir,]
355. Anı sen dağı añma düşdüñüz yād
Velî **bir** pend işit benden nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [bir,]
356. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm **bir** duḡterüm var ḥûb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [bir,]
357. Peşîmān oldı virdüğine āvāz
Taḥammül eyledi **bir** lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [bir,]

358. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı **bir** yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [bir,]
359. Yoğ-idi hasrete şabr u karârı
Türup uydurdu **bir** gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [bir,]
360. K'olur şimdi fülân yirde bul anı
Yir idinmişdür anda **bir** mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [bir,]
361. Belâ zindânı ka'rında gîrîftâr
Revende bî-beden **bir** turfe cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [bir,]
362. Deriye şarlı **bir** üstülwândur
Hâbersüz varlığından kâinâtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [bir,]
363. Başın tutmuş-turur **bir** şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [bir,]
364. Dürüş kim düzesin 'âlemde **bir** kâr
Ecel çün deprede yârın 'inâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [bir,]
365. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [bir,]
366. Cihânda **bir** mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [bir,]
367. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıqup **bir** yād aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [bir,]
368. İki 'âlem yanında **bir** pül itmez
Şarâb-ı 'ışkı cānum eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [bir,]
369. K'olupdur fehmden fâriğ nihâdum
Baña kavş-ı kazâdan irdi **bir** oğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [bir,]
370. Gönül her havfdan bî-bâk olupdur
Cihânda kâni'üm ben **bir** giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [bir,]
371. Ya kıpdı mezra'uñdan **bir** giyâhuñ
Kitâbuñdan ya **bir** harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [bir,]
372. Ya kıpdı mezra'uñdan **bir** giyâhuñ
Kitâbuñdan ya **bir** harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [bir,]
373. Yahüd olmuş-idi **bir** nuṭfe zâyi'
Anı kaşd eyleme kıлмаğa ışlah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [bir,]
374. Benüm uş bunda hâlüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [bir,]
375. İkimüz **bir** ten ü **bir** cānuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [bir,]
376. İkimüz **bir** ten ü **bir** cānuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [bir,]
377. Eyülük yatlılıktan çala şanma
Yamanlık olsa **bir** şahsuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [bir,]
378. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp **bir** eylügi çâha bırağ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [bir,]
379. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi **bir** kûha dise **bir** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [bir,]
380. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi **bir** kûha dise **bir** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [bir,]
381. Ki yokdur varacağ yir iy mükerrer
Cihânda kim görüpdür **bir** 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [bir,]
382. K'aña âhîr irişmişdür âfet
Ye kâmı **bir** harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [bir,]
383. Meger **bir** gün kazâdan **bir** şikârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [bir,]
384. Günâh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönülünce **bir** iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [bir,]
385. Ne hōd **bir** lâhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [bir,]
386. Didi hâkķında **bir** merşiyeye-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128*). [bir,]
387. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim **bir** gün ol şürîde nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [bir,]
388. Diyâr-ı yâra 'azm itdi şitâbân
Giderken gördi **bir** mevzi'de nâĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [bir,]
389. Kırar her lâhza **bir** şahrada meclis
Kaçankim cū'dan ireydi hâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [bir,]
390. Ki her hayvân ider **bir** dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [bir,]
391. Bir âhücuğ var idi ki şegâb-nâķ
Mükâhhal çeşm ü çâpük hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [bir,]

392. Neden rām oldu bu hayvān baña hep
Kaçan görmek dilese **bir** arāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [bir,]
393. Anâ dağı iledürlerdi vâfir
Tutup **bir** zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [bir,]
394. İştüdüm **bir** hikâyetde ki evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [bir,]
395. Var idi Mervde **bir** şâh-ı efdal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [bir,]
396. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûn **bir** kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [bir,]
397. Seg ağzında bilürdi özin hemân ol
Var İdi **bir** nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [bir,]
398. Kilâba ta‘ma olam diyü nâgâh
Tefekkürdeydi kim **bir** çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [bir,]
399. Müşâhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup **bir** güsfeñdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [bir,]
400. Kilâbuñ dışleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden **bir** kılna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [bir,]
401. Ruñın kılmış çerâğ-ı bezm-i âgyâr
Diledi kim yaza **bir** nâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [bir,]
402. Yazam **bir** nâme sen idesin irsâl
Velikin ne devâtum var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [bir,]
403. Hîş inşâ itdi **bir** mektûb-ı merğûb
Anuñ dîbacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [bir,]
404. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki **bir** bed-nâmdan ya‘nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [bir,]
405. Melâmet-nâmedür **bir** nîk-nâme
Elâ iy terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [bir,]
406. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle **bir** şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [bir,]
407. Dağı nev-ğonca gibi pâk dâmen
Velî **bir** haste korkarven ki iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [bir,]
408. Vişâlûñ gülşeninden **bir** gül-i ter
Velikin firkatûñden cânâ şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [bir,]
409. Revân **bir** kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [bir,]
410. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya **bir** zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [bir,]
411. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu‘anber câme **bir** zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [bir,]
412. K’işinden münfa‘il düşdi bu dildâr
Eline aldı pes **bir** hâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [bir,]
413. Nîgeh-bânlar var eţrâfumda bî-had
Ne **bir** hem-râzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [bir,]
414. Ne **bir** derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [bir,]
415. Gezersin göñlûñ olduğı maħalde
Ki **bir** eksiklûden bu ruq‘a-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [bir,]
416. Olupdur **bir** mükemmel yâra mektûb
K’elâ iy sinesi ğamdan olan çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [bir,]
417. Bi-hamdillâh k’elûñde ihtiyârûñ
Çeke çün hâñruñ **bir** câyı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [bir,]
418. Düzerven her cihetden **bir** bahâne
Perî gördüm direm gice oldu h‘âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [bir,]
419. Ata tehdîdi **bir** cânibden iy yâr
Yine hem **bir** yañadan ta‘n-i ‘udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [bir,]
420. Kılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rîze rîze ola **bir** ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [bir,]
421. Degüldür cân şapuñdan **bir** nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür ‘âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [bir,]
422. Bırakdı hâmeyi ol serv-i merğûb
Virüp **bir** kâşid-i tayyâr fi‘l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [bir,]

423. Bu şuhfe üzre kılmış halka bāfi
Bu haṭ k'itmiş hayālāt anı **bir** nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [bir,]
424. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim **bir** mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [bir,]
425. Na'im-i vaşdan **bir** üstüñ'andur
Şeb-i bahtumdadur **bir** şem'-i kâfūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20*). [bir,]
426. Na'im-i vaşdan **bir** üstüñ'andur
Şeb-i bahtumdadur **bir** şem'-i kâfūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21*). [bir,]
427. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nâme **bir** bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [bir,]
428. Düzilmiş müşgden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş **bir** güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [bir,]
429. Ki ruhsârı olupdur haṭt ile pür
Giyinmiş **bir** kâba pür-zib ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [bir,]
430. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maḥabbet
Ya **bir** simîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33*). [bir,]
431. Ki haṭtdan **bir** kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı haṭtını ol merd-i bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [bir,]
432. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki **bir** murğa yedürse dâne eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [bir,]
433. Var-idi **bir** tayısı ol zamânda
Saḥî vü kâmil ü şaḥîb-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [bir,]
434. Gök itmiş gördi düdi âsumânı
Özi **bir** turfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [bir,]
435. Kefensüz gūrlar içinde giryân
Çıkarup câmedândan **bir** kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47*). [bir,]
436. Güyüp **bir** lâhza idem pâre pâre
Selîm itdi be-ğayet cehd ü ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [bir,]
437. Ki ol hõndan yimedi **bir** nevâle
Yimekten ol mu'arrâ idi ḥ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [bir,]
438. Degül gün heftede **bir** kere yirüm
Beridür cânım u ṭab'um hūruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [bir,]
439. Var idi **bir** melik evvel zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [bir,]
440. İletdi **bir** güzergâha anı râh
Görür **bir** şavma'a var anda ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [bir,]
441. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler **bir** 'azizüñdür bu ḥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [bir,]
442. Nedür kütüñ ne yirsin gâr içinde
Aña gösterdi zâhid **bir** giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [bir,]
443. Huzūr-ile geçür şadân [u] hurrem
Maḥam idin varup **bir** hūb-câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [bir,]
444. Dirâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe **bir** ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [bir,]
445. Degildür kimse bu 'âlemde kâyim
Kaçan **bir** toḥm ekse çarḥ-ı pür-kaḥr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [bir,]
446. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa senüñ-çün **bir** çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [bir,]
447. Seḥer qor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse **bir** kişinüñ şubḥa baḥtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [bir,]
448. Virür târâca şâm-ı merg raḥtın
Felek kim **bir** tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17*). [bir,]
449. Kıla kendüzine feth ü müsahḥar
Eline aldı **bir** elmâs-gün tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [bir,]
450. Cihânı **bir** seḥer kılmışdı firüz
Meger ol şubḥ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [bir,]
451. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir âh idüp bırakdı ol gürühü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [bir,]
452. Eger biñ sâl ise **bir** dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergün nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [bir,]
453. Bugün lâyıq degildür k'olasın lâl
Dem urımazsın **bir** bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17*). [bir,]
454. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger **bir** dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [bir,]

455. Tenine **bir** kabā hūb ü mülevven
Pür itdi lāle **bir** cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [bir,]
456. Tenine **bir** kabā hūb ü mülevven
Pür itdi lāle **bir** cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [bir,]
457. Yanınca **bir** şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [bir,]
458. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde **bir** hūbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [bir,]
459. Düzer **bir** günbed anuñ-çun her āhū
Kaşırğadan dilese göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [bir,]
460. Öper her lāhżā **bir** āhū gözini
Geçinürdi bu resme ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [bir,]
461. Çemen şahnını kıldı **bir** tabağ gül
Cihān çün bāğ-ı cennet oldı hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [bir,]
462. Ki 'işret gülşenini kılmazam yād
Harābe olsa **bir** cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [bir,]
463. Olur lā-büd şudan dūr olsa rāhı
Ĝamıyla k'ola **bir** hātır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [bir,]
464. Varup **bir** gül dibinde tutdı āram
Fiğān idüp yakasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [bir,]
465. Gözinüñ yaşı kıldı hākı nem-nāk
Gelüp **bir** bülbül ol gül üzre nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [bir,]
466. Çeker ol şavtdan bülbül terāne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [bir,]
467. Kılar **bir** nāle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan k'ağlaya Mecnûn-ı dil-efğār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [bir,]
468. Cihān ocağına bıraktı āteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [bir,]
469. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yağ
Bir āteşhāne oldı dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [bir,]
470. Yağar anı seherden táb-ı hürşid
Kişi **bir** şayda urşa deşde tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [bir,]
471. Bu idi gice vü gündüz murādı
Ki Mecnûnün yüzün **bir** göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [bir,]
472. Neye irişdi hālî göre bile
Anuñla söyleşe **bir** niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [bir,]
473. Yüzine **bir** güle bakmazdı ol mäh
Bu resmeydi olarda zindegāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [bir,]
474. Meger **bir** gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [bir,]
475. Ki ola yārınuñ hālinden āgāh
Hemān lāhza irişüp geldi **bir** pır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [bir,]
476. Fülān menzilde vardur **bir** nişāngāh
Ol araya getürüp ol habībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [bir,]
477. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı **bir** dest cāme virdi ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [bir,]
478. Gözine her kemerden **bir** mağāra
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [bir,]
479. Yatur **bir** rāğda dil-teng ü ğam-nāk
Ža'if u hāste vü bī-rūh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [bir,]
480. Başı altına komış **bir** kurı seng
Teni çāk olmış u şüride aĥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [bir,]
481. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şire
İdüp hayvanlara **bir** tünd āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [bir,]
482. Kuran miñnet sarāyına seriri
Cihānda 'ışk idi ger **bir** nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [bir,]
483. Geçen bāzāruñı eyle yine tiz
Buyurdi **bir** nişāngāh ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [bir,]
484. Yiri tā oldı menzilgāh mi'ād
Gelüp **bir** naħl dibinde oturdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [bir,]
485. Yirinden tırdı yüz nāz-ile ol mäh
Giyindi **bir** kabā-yı erğuvāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151*). [bir,]
486. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup burka' ya **bir** hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [bir,]

487. İdindi perde **bir** 'ālî dırahtı
 Hicâb ardında ol serv-i bahârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [bir,]
488. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
 Çü ben bu küşeden **bir** şem' yağdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [bir,]
489. Tarîk-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k'anı harâm itmiş ola Hağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [bir,]
490. Ki 'aşık fitne kıya meşrebinde
 Ola **bir** harf kim 'ayb u hatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [bir,]
491. Gücüm yitmez ki sunam sağara dest
 Çeküp ol lâhza **bir** heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [bir,]
492. Gözüm görmez bakârven âfitâba
 Aña döndüm ki **bir** a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [bir,]
493. Kanı bencileyin **bir** dağı bendeñ
 Ğamuñdan özge mu'tadum yoğ ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [bir,]
494. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü tizem
 Seni kim **bir** nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [bir,]
495. İki cân birbirine oldı hem-râz
 Senüñle bende var **bir** vahdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [bir,]
496. Ki **bir** dil der-hemîn ortada enkâl
 Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [bir,]
497. Ki sen **bir** şirsın elmâs çengâl
 Elüñde tütuben **bir** şem'-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [bir,]
498. Ki sen **bir** şirsın elmâs çengâl
 Elüñde tütuben **bir** şem'-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [bir,]
499. Ciger 'ışkuñ ğamından çäk u hündür
 Baña **bir** sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [bir,]
500. Raķîb-i şüm u bed-kâr oldı âĝâh
 Eline aluban **bir** tiĝ-i bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [bir,]
501. Ki Mecnüñüñ döke kanını çün seyl
 Diledi k'ura **bir** tiĝ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [bir,]
502. Eli inmeyüben kaldı havâda
 Kılıcı **bir** eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [bir,]
503. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [bir,]
504. Ki süzından vücudum oldı biryân
 Dönüp çekdi **bir** âh-ı pür-sitâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [bir,]
505. Topuĝa dek gil içre kıldılar zâr
 Kanı 'âlemde **bir** vaķt-i muvâfik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [bir,]
506. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
 Var idi **bir** yigit 'aşık tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [bir,]
507. Taĝıtmış idi şî'r-i derd-nâki
 İştise nazm-ı şî'rin **bir** diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [bir,]
508. Ki Mecnüña gele andan selâme
 Süvâr oldı binüp **bir** nâķaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [bir,]
509. Deründan derd-ile **bir** na'ra urdı
 Kaçurdı ol vuhûş-ı hevî-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [bir,]
510. Çekem çekmeyem andan gerden iy cân
 Ger olam hizmetüñden **bir** nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [bir,]
511. Ola göñlüm gözüm bi-ferr ü bi-nür
 Çün ura hazretüñ **bir** şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [bir,]
512. Aña yüz luţf-ıla virdi cevâbı
 Ki sen **bir** nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [bir,]
513. Olur her şeb maķâmum **bir** harâbe
 Sen âdem oĝlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [bir,]
514. K'ihâta itmez iki rûhı **bir** post
 Sen olmazsın benüm vaķtümde hoşnüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [bir,]
515. Senüñle yiyelüm **bir** sofradan nân
 Çi ger göñlün kabûl itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [bir,]
516. Ki **bir** hâl üzre turmaz devr-i gerdün
 Zamânuñ 'âdeti budur zarûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [bir,]
517. Ki olur her belânuñ **bir** sürürü
 Dem olur kim ser-i maķzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [bir,]

518. Ki sonra virmeye haclet aña 'ār
Eger süst ü eger saht ola **bir** yāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [bir,]
519. Vefâ küyından açmış idi **bir** tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [bir,]
520. Yimezdi cümlesinden **bir** nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38*). [bir,]
521. İşidüñ yine **bir** turfe hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [bir,]
522. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân **bir** nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [bir,]
523. İñen eglenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ **bir** kıızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [bir,]
524. Aşılmış idi **bir** kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [bir,]
525. Göze **bir** mevce görünmez miyânı
Zenañdânı durur **bir** sîb-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46*). [bir,]
526. Göze **bir** mevce görünmez miyânı
Zenañdânı durur **bir** sîb-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [bir,]
527. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr **bir** kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [bir,]
528. Getürür ruq'a vü iletürdi nâme
Meger **bir** gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [bir,]
529. Delü oldur cihânda k'ola hûd-kâm
Degül dîvâne ben **bir** dîv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [bir,]
530. Aña kim Haq vire âzâd-nâme
Şına **bir** keştinüñ çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [bir,]
531. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla **bir** ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [bir,]
532. Bulunur **bir** ğam aña dañı nâçâr
Cihânda 'akıl oldur k'ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [bir,]
533. İdinüp kızbi hõ şâdıq geçinme
Riyâdan ola çün **bir** 'ışk hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [bir,]
534. Özinüñ renci genci digerānuñ
'Aceb genc idi kim **bir** mār-ı kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [bir,]
535. Virürdi aña her dem **bir** firîbi
Hezārān alle ol serv-i 'ayyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [bir,]
536. Ki **bir** âh idebile âşikâre
Çekerdi cânı gizlü ğuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [bir,]
537. Ki bi-hûd yıkılurdi ol perî-zâd
İrişse ğuşına **bir** şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [bir,]
538. Ki tâ **bir** pâre şîhhat buldı bîmâr
Biraz cîsm-i nizârî ferbih oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [bir,]
539. Gelüp **bir** seyl anı virdi harâbe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [bir,]
540. Kamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger **bir** habbe borcuñ olsa ma'lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [bir,]
541. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü ruzı niçedür gör ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88*). [bir,]
542. Nihānî **bir** arada oldılar cem'
Diyişdiler çü ğonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [bir,]
543. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [bir,]
544. Dil-i Mecnûmı bu hâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel **bir** cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [bir,]
545. İşinde kaldı çarhûñ deng ü meftûn
Şu resme urdi **bir** na're şegab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [bir,]
546. Ki öz başında gördi ol hayâli
Egerçi geldi **bir** yüzden hõş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [bir,]
547. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine **bir** yüzden itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [bir,]
548. Yidi ğün oldılar anda dil-efġâr
Çü **bir** hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [bir,]
549. Kılan Mecnûn-ı sevdayıye meyli
Meger **bir** şeb şafağdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [bir,]

550. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek saǵfına **bir** ıtop aşı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [bir,]
551. Ki tîğ-ı ‘ışkdan bulam şehâdet
Hâzineden getürdi **bir** kabâ pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63). [bir,]
552. Turup **bir** döndi vü yine oturdu
Karârı gidüp ol şevk-ile yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10). [bir,]
553. Gile güyâ ki **bir** âyine düşdi
Ruĥnuñ ĥumretinden ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12). [bir,]
554. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı **bir** na’ra şegâb-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17). [bir,]
555. Varup her biri siñdi **bir** bucağa
Yol üzre şubĥ idi k’ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36). [bir,]
556. Harem gerdine çekdiler ĥişârı
Hevâ yüzinde uça **bir** meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57). [bir,]
557. Koldan boynına baĥladı ekmâr
Çü **bir** ‘üryan gedâdur gördi ĥâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75). [bir,]
558. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel **bir** cân idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91). [bir,]
559. Koçuşup tenlerinde kaldılar **bir**
Pür oldı iki şudan **bir** şürâĥı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93). [bir,]
560. Belürdi **bir** nihâlûñ iki şâĥı
İki yirde delindi **bir** dür-i ĥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94). [bir,]
561. Belürdi **bir** nihâlûñ iki şâĥı
İki yirde delindi **bir** dür-i ĥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95). [bir,]
562. Ya **bir** başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubĥ âyinesi buldı **bir** nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96). [bir,]
563. Ya **bir** başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubĥ âyinesi buldı **bir** nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97). [bir,]
564. Tolaşup kaldılar **bir** gice **bir** rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104). [bir,]
565. Tolaşup kaldılar **bir** gice **bir** rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104). [bir,]
566. Velîkin kendüler ĥayrân u ĥâmüş
İremden **bir** hevâ irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113). [bir,]
567. Cihânda kalmadı **bir** kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12). [bir,]
568. Ki senden **bir** eşer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16). [bir,]
569. Baña gösterdi **bir** kebk-i pervâz
Bugün k’oldı şikeste şeh-per-i cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18). [bir,]
570. Gazâle urdı şâĥuñ cânına tîr
Tapuñdan baña **bir** hâl oldı zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25). [bir,]
571. Çü **bir** cân idik olduĥ iki pâre
Yoĥum ben ĥazretüñledür ne kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42). [bir,]
572. ĥayâlûñ naĥşıdır bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü **bir** aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45). [bir,]
573. Elifle lâm-veş k’olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ **bir** mekândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [bir,]
574. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki **bir** cins ĥarfüz şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49). [bir,]
575. Helâkine şitâb itdi zamâne
Bir âh itdi vü tıtdı râh-ı deşti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15). [bir,]
576. Vuĥuş ardınca hem-çün şîr-i merdân
Bir âyine daĥı irişdi kârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19). [bir,]
577. Hezâr oldı **bir** iken ârzüsü
Ele almadı gerçi **bir** ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26). [bir,]
578. Hezâr oldı **bir** iken ârzüsü
Ele almadı gerçi **bir** ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27). [bir,]
579. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâkĥık birle gerek ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [bir,]
580. Seni **bir** gün vişâle hem-çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68). [bir,]
581. Görelüm **bir** ki maĥşûda nedür aşl
Meger **bir** vakt irüp faşl-ı ĥazân zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25). [bir,]

582. K'ıçı bāde yirine oldı pür bād
Olup her tār **bir** tennür-ı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [bir,]
583. Yitişdi bād-ı şarşar **bir** nihāle
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [bir,]
584. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān şîve vü nāz-ile **bir** şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [bir,]
585. Aña **bir** ābile oldı muqarrer
Tebûñ tâbindan iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36*). [bir,]
586. Didiler geldi **bir** hāzık tabibe
Umarlardı kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82*). [bir,]
587. Görür **bir** şem'dür bāde mukābil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [bir,]
588. Anı ābād kılmaz müşt-ile gil
Yaķa **bir** hürmeni şahrāda çün tīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [bir,]
589. Ğanîmetdür bize bu lâhza dîdar
Senûñ-le **bir** nefes iy yār-ı cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [bir,]
590. Meger kim **bir** nefes tībüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar dağı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [bir,]
591. Firāk-ı dōstdan virem revānı
Bulup **bir** pāre hāk-ı küy-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [bir,]
592. Ölüden buldı **bir** tāze revānı
Nigārîñ-i hişār oldı hişārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [bir,]
593. Başında kisve vü bilinde hancer
Cihānda **bir** firişte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [bir,]
594. Hātındandur eğer **bir** gül-'izāruñ
Dağı her lāle etrāfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [bir,]
595. Nişān-ı haddidür **bir** lāle-rüyüñ
Ķamu hiştāñ ki ferş-i āsītāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142*). [bir,]
596. İder şoñra ķamusın hār u hāşāk
Cihānda bitdi mi **bir** serv-i hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [bir,]
597. Giderüz biz dağı nevbetçe **bir** bir
Yidi göz **bir** degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [bir,]
598. Ki ne 'āciz yile ne ister ābı
Hem anda var-durur **bir** 'ād-ile üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [bir,]
599. K'ışidür dāyım anuñ 'ād-ile dād
Ki her **bir** ādemîñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [bir,]
600. Ol ucdan lā-cerem gec ķurtulurlar
Ki zîrā **bir** gözinde bu iş bu tāhûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [bir,]
601. Ögüdince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ **bir** gözde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [bir,]
602. Yahūd hāşıl kılam **bir** şemme büyüñ
Nedür zulümāt-ı gür içinde hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [bir,]
603. Ne seng-i hāre altındadır çāk
Benüm sensin hemîñ **bir** bāğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [bir,]
604. İşüñ endāzesi **bir** yüzden oldı
Be-nāgeh ķara şu çıķdı zemînden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [bir,]
605. Hayātum bāğîñüñ tağıtdı bergin
Elümde var-ıdı **bir** tāze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63*). [bir,]
606. Çemenden gitdi **bir** serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp **bir** berk-i nā-hōş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [bir,]
607. Çemenden gitdi **bir** serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp **bir** berk-i nā-hōş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [bir,]
608. Sürürüm hürmenine urdı āteş
'Aṭā kılmışdı Hāk **bir** serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). [bir,]
609. Göyündürdi ne hāne kodı ne raht
Meger var-ıdı **bir** Yūsuf-cemālum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [bir,]
610. Belāyı ref' kılmıñ mübtelādan
Çıķarup bu ķafesden murğ-ı cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [bir,]
611. Ol üftāde başı altına **bir** hişt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālîñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [bir,]
612. Meger **bir** kûze-i köhne sıfālîñ
Ne var kimse ki gel diye tabibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16*). [bir,]

613. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā **bir** ay u **bir** sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [bir,]
614. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā **bir** ay u **bir** sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [bir,]
615. Muşaffa **bir** şadefdür pāk u eblağ
Terahhüm idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [bir,]
616. Binā eylediler **bir** hōş ‘imāret
Ki her **bir** revzeninün şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [bir,]
617. Binā eylediler **bir** hōş ‘imāret
Ki her **bir** revzeninün şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [bir,]
618. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pāreler cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [bir,]
619. Nihāl-i kâmetinden **bir** perinün
O bāba şanma zencir-i âhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [bir,]
620. Kimesne hiç tutup midur cihāni
Bu **bir** rāh-ı ‘ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [bir,]
621. Tütulur herkes aña kām u nā-kām
Kanı **bir** baht k’olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [bir,]
622. Kānı **bir** göz ki dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [bir,]
623. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān **bir** pîr-zendür ejdehā-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [bir,]
624. Düşinde **bir** firişte gördi nā-gāh
Elin tutup iletdi ol firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [bir,]
625. Anı şahn-ı gülistān-ı bihişte
Pes itdi ‘arż **bir** cāy-ı laţifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [bir,]
626. Ki cān-ı ‘ārife virür şafālar
Kurulmuş anda **bir** gül sâyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [bir,]
627. Yüce **bir** taht gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [bir,]
628. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara karşı **bir** pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [bir,]
629. Niçe **bir** saña bu şabr u sükünet
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma’kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [bir,]
630. K’ola cāyuñ mekân-ı bî-mekāni
Büt-i kibri şikeste eyle ço **bir** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [bir,]
631. Me’āşuñ fazla-i deryüzeden düz
Alup **bir** hırka-ı şad-çāke şābir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [bir,]
632. Koma hiç āsitāne der gibi ser
Nişānsuz **bir** bucağda eyle ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [bir,]

bir: "Bir" belgisiz sıfat.

- Her nefes biñ kez fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālün gülsitānın **bir** dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [bir,]
- Bir gemidür güyiyā ‘ummān-ı şun’uñda felek
Kim kılup girdāb-ı hayret içre döner lâ-yezāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [bir,]
- Cem’ olsa **bir** yire cevher-i fer ü şan-ı cihān
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [bir,]
- İşigün derbānlarınıñ **biri** sultān-ı ‘Arab
Āsitānuñ kullarınıñ **biri** hākān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [biri, -i]
- İşigün derbānlarınıñ **biri** sultān-ı ‘Arab
Āsitānuñ kullarınıñ **biri** hākān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [biri, -i]
- Felek bahrında kılmış şun’-ı Bārī
Hilālî fi’l-meşel **bir** fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [bir,]
- Bizi nevmid kılma rahmetünden
İrag eyleme **bir** dem hizmetünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [bir,]
- İdüp ‘azm-i cenāb-ı rāh-ı maţlûb
Pes uçdı **bir** zamān ol kürsî-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [bir,]
- Özine tayy olup **bir** demde bu rāh
İrişdi menziline yine ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [bir,]

10. Meger kim **bir** perî-ruh **bir** gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [bir,]
11. Kim ansuz yumamaz çeşmini **bir** dem
Delüp güşin kulı gibi komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [bir,]
12. Bu tāk üstinde **bir** naqqāş üstād
İdüpdür **bir** bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [bir,]
13. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç **bir** yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [bir,]
14. Çü Mecnûnuñ sözün ol şāḥş işitdi
Kodı ḥayrān olup **bir** yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [bir,]
15. Vü ger āgāḥ kılmazsam muḳarrer
Bir iş ider aña bu ḥile-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [bir,]
16. Ricā oldur k’olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden **bir** zamān dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [bir,]
17. Tağıdup nāmeler çevre diyāra
Te’emmül kıldı **bir** müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [bir,]
18. Boğazın eylemez **bir** kimsenüñ ter
O şahrāda meger kim āb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [bir,]
19. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla **bir** yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [bir,]
20. Kec itsün servi ḳaddinüñ ḥayāsı
Anuñla **bir** zamān kıl zevk ü şoḥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [bir,]
21. Geliser kul başına ḥayr eger şer
Be-nāgeh irdi yine **bir** araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [bir,]
22. Yüce bālāsı var çün yār-ı baḥtı
Oturmuş gördi **bir** şāḥında **bir** zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [bir,]
23. Çağırur ‘aḳlı gibi cāmı ya Hū
Yıkılur **bir** zamān şahrā yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [bir,]
24. K’olavuz günde **bir** yirde müsāfir
Esir üslübına düzdüm bu yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [bir,]
25. Yeg andan kim anuñ-çün vire **bir** ḡayr
Pes andan geldi ol cāmı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [bir,]
26. Tırup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup **bir** yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [bir,]
27. Varmış gördi tedbīrinüñ aşlı
Şarup **bir** gün ḳaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [bir,]
28. Meger **bir** gün yine ururdi lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [bir,]
29. Şan oldı ol düğünde **bir** ṭabaḳ zer
Dirilüp **bir** araya serv-ḳaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [bir,]
30. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemde kim var
Cihān içre ḳanı **bir** kime bī-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [bir,]
31. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāḥı
Ki tā bād irürüp **bir** gün ḡubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [bir,]
32. Nedür derdüñ sentüñ **bir** ‘avrat içün
Degül **bir** biñ daḡı olursa ‘avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [bir,]
33. Gidecekler gemisine oturdum
Esen ḳal **bir** yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [bir,]
34. Ki ma‘mūr olmamışdur **bir** zamānda
Muḥaşşal ger ḥarābedür ger ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [bir,]
35. Meger **bir** gün ḳazādan **bir** şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [bir,]
36. Kıya **bir** gün özine düşmeyüp uz
Kılardı korḡusundan her zamān āḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [bir,]
37. Żarūrı oldı hep segler muṭī‘i
Meger kim şāḥ **bir** gün nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [bir,]
38. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken taḡdan **bir** gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [bir,]
39. Göre düşdi gözi **bir** āşināyı
Çağırup yanına anı didi k’iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [bir,]
40. Nedür ta‘nuñ baña iy pāy-mālüm
Anamuñ **bir** taraftan pendi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [bir,]
41. Ata tehdīdi **bir** cānibden iy yār
Yine hem **bir** yañadan ta‘n-ı ‘udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [bir,]
42. Aña hem cāme vü hem ṭu‘me irsāl
Meger kim **bir** gün oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [bir,]

43. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Haber şordı aña her **bir** nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [*bir,]*
44. Ki yoğ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken **bir** gün ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [*bir,]*
45. İletdi **bir** güzergāha anı rāh
Görür **bir** şavma‘a var anda hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*bir,]*
46. Getür **bir** dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zāhidüñ yanına hācib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [*bir,]*
47. Meger **bir** şubh çarhuñ şehsüvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*bir,]*
48. Tağıldı her birisi **bir** kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [*bir,]*
49. Özine güldüren her **bir** hāsüdî
Şol āfēt kim ğamından sen belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [*bir,]*
50. Qarārı qalmadı **bir** yirde çün bād
Gül endāmî hayālî birle nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [*bir,]*
51. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban **bir** yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [*bir,]*
52. İrag a‘dā yolından niçe ferseng
Diler k‘özine **bir** kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*bir,]*
53. Gidüpdür gönlinüñ zevk ü sürürî
Diler kim göre **bir** lāhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [*bir,]*
54. Ki bu hayvānlaruñ ben de **biriyüm**
Bu ‘ışk ahvālinüñ şulh u fesādın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*biriyüm, -i, -yüm]*
55. Kōdi ortaya hālvā vü gülîçe
Didi ağlama ol **bir** lāhza hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [*bir,]*
56. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var **bir** yirde ārām u qarārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [*bir,]*
57. Ğazeller oqudı çün dürr-i meknûn
Dağı **bir** niçe sözler söyledi hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*bir,]*
58. Qalurdı **bir** zamān hayretde ol māh
Görinse çeşmine qarşudan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*bir,]*
59. Bu **bir** ‘ibret-durur ‘ālemde nādîr
Hālāyık birbiriyle biliş ü yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [*bir,]*
60. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi **bir** gün hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [*bir,]*
61. Ya olurlar mı ki uçmağ içinde
Meger **bir** gice k‘oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [*bir,]*

bir: Azıcık.

1. Uş eyledüm öñünde rāzımı fāş
Nazar kıl hālümüñ za‘fina **bir** bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*bir,]*

bir an: Çok kısa süre.

1. Ki hālîñ ‘arz ide ma‘şūka ‘āşık
Hūdāvendā müyesser eyle **bir an** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147*). [*bir an,]*

bir ara: Bir araya toplanmak, yığılmak, birlikte olmak.

1. Cem‘ olsa bir araya cevāhir gerān-ı dehr
Kimse ğubār-ı maqdemîñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [*bir ara, -ya]*

bir ara: Bir yer.

1. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ uci virdi bir kimse nişāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*bir ara, -da]*

bir arada: *Berber.*

1. Muḥaşşal **bir arada** ol iki mäh
İdindiler biri birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [*bir arada,]*

bir bir: *Tek tek, Birer birer.*

1. İrişüp enbiyâ ervâhı **bir bir**
Du'âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*bir bir,]*
2. Çü geldi yâdına ol pîr-i mâhir
Didi Kaysa anuñ ḥâlini **bir bir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*bir bir,]*
3. Giderüz biz daḥı nevbetçe **bir bir**
Yidi göz bir degirmendür bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*bir bir,]*
4. Felek cevşenlerin çâk eyle **bir bir**
Der-i küllhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*bir bir,]*

bir bir: *Bir bir bağlacı.*

1. Tâ kıyâmet günlerine kaldı dîdâr el-firâk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*bir bir,]*

bir birinden: *Birbirinden.*

1. İki leb **bir birinden** şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*bir birinden,]*
2. Bunı virdi neḥce ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki **bir birinden** oldı maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [*bir birinden,]*
3. Çamudur **bir birinden** bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda ğayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32*). [*bir birinden,]*

bir birine: *Birbirine.*

1. K'irişmez **bir birine** çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [*bir birine,]*

bir cānibi tut: *Yola koyulmak, Yola çıkıp ilerlemek.*

1. Nitekim âteş-i sūzāndan dūd
Yine bir cānibi tutdı pür-endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [*bir cānibi tut, -dı-i]*
2. Gider bir cānibi tutdı yumup göz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [*bir cānibi tut, -dı-i]*
3. Gider fark itmeyüp tağı ovadan
Tutup bir cānibi gözetmeyüp rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29*). [*bir cānibi tut, -i-up]*

bir daḥı: *Bir kez bile.*

1. Gönül ma'müresin Ḥamdî ḥarâb itmekte cevri-ile
Cihāna gelmemişdür **bir daḥı** anuñ gibi mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*bir daḥı,]*

bir daḥı: *Bundan başka.*

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü **bir dağı** yok-durur
‘Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [bir dağı,]

bir dem: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

1. Gözin yummadı **bir dem** dökmeden kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [bir dem,]
2. Ne **bir dem** yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [bir dem,]
3. Tekellüfsüz biri birine **bir dem**
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18*). [bir dem,]
4. Ğam-ı ‘ışk itmedi **bir dem** seni şād
Senüñ gibi ne gördi hüznü Ya’küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [bir dem,]
5. Ol iki murğdan kork iy birāder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya **bir dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [bir dem,]
6. Vire **bir dem** çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [bir dem,]
7. Turur şayyād hem-çün şir-i şerze
Diler kim virmeyüp **bir dem** emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [bir dem,]
8. Nitekim kaşd eyler cān-ı mehcür
Ki **bir dem** hâtırumdan ‘ışk ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [bir dem,]
9. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdâ olmaya **bir dem** güşi cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [bir dem,]
10. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz **bir dem** olmasun hayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [bir dem,]
11. Ki **bir dem** bula yārına vişāli
Sa’ādetde bilüñ ol hāk-sāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [bir dem,]
12. K’ola āsūde-dil **bir dem** ol abdāl
Ben iñen muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [bir dem,]
13. Özinde gördi ‘izz ü ihtişāşı
Hużür itmemiş idi bunda **bir dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [bir dem,]
14. K’özün **bir dem** cüdâ kıla şafādan
Degül vaqıf ki nañl-i rüzgāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [bir dem,]
15. Meger **bir dem** ki táb-ı mihr-i dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [bir dem,]
16. İştisün halk uyan **bir dem** figānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [bir dem,]
17. Anuñ yanına varımazdı **bir dem**
Ne şalışı k’istemez anuñ rızāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [bir dem,]

bir iki: *Birkaç.*

1. Pes ol efsāneyi **bir iki** sırdaş
Atasınuñ öniñde kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [bir iki,]
2. Koyup şürideligi şabr eyle
Öziñe **bir iki** gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76*). [bir iki,]
3. Anası hātır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi hāste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [bir iki,]
4. Ki segler tiz anı virsün tebāha
Gelüp pes **bir iki** cellād-ı hūnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [bir iki,]
5. Ac u bî-h’āb eyü nālān geçindün
Bir iki gün kalınca ‘ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [bir iki,]
6. Bir iki beyt işideydüm özinden
Olaydı ‘ukde-i cān-ı fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56*). [bir iki,]

bir iki: *Kısa bir zaman dilimini ifade etmek için kullanılır.*

1. Bir iki dem anuñla münis ola
Süvār oldu vü ‘azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [bir iki,]

bir iki gün: *Kısa bir zaman dilimini ifade etmek için kullanılır.*

1. Bir iki gün ne var olsañ Haka râm
Başuñ gitti dağı muhkem ligâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [bir iki gün,]

bir kaç: *Biraz, birkaç.*

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz
Olup **bir kaç** kamer-ruhlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16*). [bir kaç,]
2. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levh-i medhûñden aña **bir kaç** maķâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [bir kaç,]
3. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harâb itdürdi **bir kaç** ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [bir kaç,]
4. Diline ‘ilm şevķi ğâlib oldı
Düşürüp yanına **bir kaç** perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [bir kaç,]
5. Olup **bir kaç** kamer-ruhlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [bir kaç,]
6. Çü **bir kaç** loķma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [bir kaç,]
7. Bizi tutġıl kamu maķtül ü mürde
Çü **bir kaç** haste vü bî-çâreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [bir kaç,]
8. Şerik olur şikâra ol dağı bil
Esirgeyüp bu **bir kaç** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [bir kaç,]
9. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp **bir kaç** budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [bir kaç,]
10. Ayıt kim söylesin **bir kaç** kelâmı
Yeter kan yaş aķtıdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [bir kaç,]
11. Bu **bir kaç** loķmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cü‘dan şafvet tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [bir kaç,]
12. Meger varidi **bir kaç** yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [bir kaç,]
13. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ıraġa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34*). [bir kaç, -nı]

bir kaç gün: *Birkaç gün, az bir zaman dilimi.*

1. Virür yolına cânı vü cihâni
Çü **bir kaç gün** ola anuñla mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49*). [bir kaç gün,]

bir kem: *Biraz, bir kaç.*

1. Yeg ola pes harâbe olsa câyum
Güm oldı tut ki **bir kem** hâk-i râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [bir kem,]

bir kez: *Bir kez.*

1. Kılayduñ kabrümü **bir kez** ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [bir kez,]

bir kimse: *Herhangi biri.*

1. Eġer görmedi andan bir arada
Şoñ uci virdi **bir kimse** nişâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [bir kimse,]

bir lâhza: *Çok kısa bir an.*

1. K’özümüñ varluġın bilmezven âhir
Eger **bir lâhza** cân senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [bir lâhza,]

2. Olam **bir lāḥza** sen meh-rūdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*bir lāḥza,]*
3. Yeter olduñ gözüm öñine ḥāyil
İrıl **bir lāḥza** qarşumdan kerem kııl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*bir lāḥza,]*
4. Şikencün açırır **bir lāḥza** kem tā
Görine çeşmüme ol rüy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*bir lāḥza,]*
5. Baña **bir lāḥza** yüz gösterse yārum
Keremden ṭur yukaru kııl risālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*bir lāḥza,]*
6. Ki tā ta'cıl ile vire revāni
K'irişe yārına **bir lāḥza** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*bir lāḥza,]*

bir nefes: *Bir an.*

1. Mübārek pāyımı sürsem yüzüme
Anuñla **bir nefes** dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*bir nefes,]*

bir nice: *Bir hayli, birçok.*

1. Görinmez dergehinde kimse ḥāzır
Meger kim **bir nice** hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*bir nice,]*
2. Ata olmayan ādem **bir nice** gāḥ
Degıldür mihr-i ferzendiden āgāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*bir nice,]*

bir yaña: *Bir tarafa.*

1. Arardı 'ışk def'ine sebebler
Zebün itmişdi **bir yaña** cüdālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*bir yaña,]*
2. Belin bükmişdi **bir yaña** kocalık
Umürin devr-i fānīnūñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*bir yaña,]*

birāder: *"Ey dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir seslenme sözü.*

1. Daḥı bīgāne kalb u āşinā-rū
Bugün ḥübān-ı 'ālem iy **birāder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [*birāder,]*
2. Didi öz düşmenine k'iy **birāder**
Başına gelmesün dirseñ yaman kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [*birāder,]*
3. Ki şabr ide bu derde iy **birāder**
Benüm çekdiğümün yüz binde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*birāder,]*
4. Didi Mecnûn aña kim iy **birāder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [*birāder,]*
5. Maraždan merde ol virür necāti
Bu perhiz iy **birāder** renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*birāder,]*
6. Ol iki murğdan kırk iy **birāder**
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*birāder,]*

bī-rahm: *Acımasız.*

1. Cefāya kıılup ol **bī-rahm** meyli
Sitemler eyledi Leyliye ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [*bī-rahm,]*

birak: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. Kılıcı heybet ile kılsa rūzı
Birağur gūra şad Behrām-ı Gürı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [*biragur, -ur]*

2. Dilirān gerdenine gür kemendi
Ki **birāğur** çü zülf-i yār bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [*birāğur, -ur*]
3. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşān dām
Diler k’aldanup aña tāvūs-ı māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*bırakdı, -dı*]
4. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ gibi halefden yeg-durur hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12*). [*bırakmışsın, -mış, -sın*]
5. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyān-ı pür-mehābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [*bırakdı, -dı*]
6. Kemānından çıkan tür-i kemine
Ser-i gerdüni **bıraksun** zemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [*bıraksun, -sun*]
7. Şadā-yı hüsn-ile ol hālî fülful
Bırakdı günbed-i āfāka gulğul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26*). [*bırakdı, -dı*]

bırak: Düşürmek.

1. Öñinde cümle ‘arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi cānına āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [*bırakdı, -dı*]
2. Kemendine **bırakmış** mihr ü māhı
Ayağdan başa ol dildār-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [*bırakmış, -mış*]

bırak: Bırakmak, koymak.

1. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini **bırakdı** Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130*). [*bırakdı, -dı*]
2. Bırakdı refrefi de anda Aħmed
Ol iki kevne nūr-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*bırakdı, -dı*]
3. Nitekim bir nigār-ı halka der-güş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*bırakmış, -mış*]
4. Yahūd girdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān bahrine kullāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*bırakdı, -dı*]
5. Temām idüp leti ol cevr āyīn
Ġazabdan alınā **bırakdı** yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [*bırakdı, -dı*]
6. Bırakdı ihtiyār u şabri yek-bār
Ki rüsvā-yı zukağ oldu vü pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [*bırakdı, -dı*]
7. Bunı didi vü vaşl-ı yār şevki
Bırakdı cānı gerdānına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86*). [*bırakdı, -dı*]
8. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tıgın elden çarh şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [*bırakdı, -dı*]
9. Çıkarup **bıracağı** tākati yok
Şu resm-ile katı katı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [*bıracağı, -acak*]
10. Bırakdı şerm içine likin āzer
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*bırakdı, -dı*]
11. Bırakdı cānuma nālun şerārı
Nikāh oldu egerçi ğayre Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [*bırakdı, -dı*]
12. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir eylūgi çāha **bırak** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [*bırak,]*
13. Zamāne lertzeye **bırakdı** tebden
Beli tā kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*bırakdı, -dı*]
14. Bırakdı hāmeyi ol serv-i merğüb
Virüp bir kâşid-ı tayyār fi’l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [*bırakdı, -dı*]
15. Ki varup ola mülkine veli-‘ahd
Bir āh idüp **bırakdı** ol gürühi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [*bırakdı, -dı*]
16. Buħār-ı ‘ışkdan **bırakdı** süzi
Yaşından şöyle k’ol hūb-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [*bırakdı, -dı*]
17. Tarığ-ı cezbeye **bırakdı** kendin
Çü gördi derd-i serdür şohbet-i halk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [*bırakdı, -dı*]
18. Teselli ider idi geh geh anı
Maħabbet göñline sevdā **bıraksa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [*bıraksa, -sa*]
19. Te’aşşuk cānına ğavġā **bıraksa**
Aradup kande ise şuyladurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [*bıraksa, -sa*]

20. Bırakdum aletini pây-tâ-farâ
Ururvan baîr-î gâmda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50*). [*bırakdum, -du, -m*]
21. Bırakdı bürka‘-ı şermi ol âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [*bırakdı, -dı*]
22. Düzetdi piş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına **bırakdı** destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73*). [*bırakdı, -dı*]
23. Şu resm-ile **bırakmış** eyle çâvî
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2*). [*bırakmış, -mış*]
24. Hâkâretle **bırak** zindân-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52*). [*bırak,]*
25. Ki nâgeh devr kılupdur bî-vefâlık
Aralarına **bırağa** cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110*). [*bırağa, -a*]
26. Getürüp fikrine gördüğü h“âbı
Bırağurdi içine ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8*). [*bırağurdi, -ur, -dı*]
27. Bırağup pâyına şabr ipi kullâb
Ricâ şaçdı şitâbı nârına âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*bırağup, -up*]
28. Eger file urursa hâncerini
Ayağına **bırağurdi** serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98*). [*bırağurdi, -ur, -dı*]
29. ‘Azâ vü giryeeye urmuş o bünyâd
Bırağup guşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [*bırağup, -up*]
30. Bırağursın ‘azâb u ıztırâba
Gehî ‘ahdi şınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [*bırağursın, -ursın*]
31. Bırağur hîrmen-i gütîye âteş
Dağı her gice bu humm-ı gil-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 84*). [*bırağur, -(u)r*]

bırak: Bir işi başka bir zamana ertelemek.

1. Bırakma tütiyâ çeşmüm-durur kūr
Ki olur nūr-ı çeşm kürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*bırakma, -ma*]

biraz: Az, azıcık.

1. Qatı hışm eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tâ ziyân-ile **biraz** let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*biraz,]*
2. Bula şâyed **biraz** gönülün sükûnet
Gelüp ‘akluñ yirine ola mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42*). [*biraz,]*
3. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38*). [*biraz,]*
4. Biraz âsüde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [*biraz,]*
5. Elünde var ‘aşâ mânend-i Mûsâ
Ol arada **biraz** gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [*biraz,]*
6. Biraz âsüde düşdi şöhetinden
Selîm anı çü gördi böyle ‘uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44*). [*biraz,]*
7. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden **biraz** gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3*). [*biraz,]*
8. Şular her nağl dibinde revâna
Biraz vaqt olsun ol yirde qarârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [*biraz,]*
9. Geçindiler **biraz** gün şâd u mağzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16*). [*biraz,]*
10. Ki tâ bir pâre şihhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbih oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [*biraz,]*
11. Velî ‘âql emri üzre oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [*biraz,]*
12. Biraz kaldılar ammâ yine hâmûş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*biraz,]*
13. Ki ya‘nî ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [*biraz,]*

biraz: Az miktarda; kısa bir süre için.

1. Götürüp Aḥmedi ‘azm itdi derḥāl
Biraz gitti anuñla gör n' olur ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [biraz,]
2. Anuñ ardınca İsrâfîl geldi
Biraz tayrân idüp ol daḥı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [biraz,]
3. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz ağladı anuñ ḥâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [biraz,]
4. Biraz cem‘ eyleyüp başına hûşın
Kelâm-ı şâha teslim itdi gûşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79*). [biraz,]
5. İdüp ol va‘deye pes i‘timâdı
Biraz gitti başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [biraz,]

birbiri: Karşılıklı olarak bir diğeri.

1. Hezârân derd-ile ol iki mecbûr
Zarûrî **birbirinden** düşdiler dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20*). [birbirinden, -nden]
2. Luğat şormakda **birbirine** yârân
Kitâb-ı ‘ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [birbirine, -n, -e]
3. Ne ḥâlise ol iki yâr-ı şâdıq
Sevişüp **birbirine** oldu ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26*). [birbirine, -n, -e]
4. Gönül virişdi çün Kays-ile Leylî
Müdâm arturdı **birbirine** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [birbirine, -n, -e]
5. Çü bunlar **birbirine** ‘âşık oldu
Bu kavluñ biri lâ-büd şâdıq oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37*). [birbirine, -n, -e]
6. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp **birbirine** ola ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40*). [birbirine, -n, -e]
7. İki cân **birbirine** oldu hem-râz
Senüñle bende var bir vahdet ü ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [birbirine, -n, -e]
8. Gönüller sinede lerzân çün bîd
Çoçuşup **birbirinden** şordılar ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [birbirinden, -i, -n, -den]
9. Kavuşdı **birbirine** çün elif lâm
Ezel bir cân idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [birbirine, -n, -e]
10. Urup yüz yüze buldılar hoş iḳbâl
Tolayup **birbirinüñ** boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87*). [birbirinüñ, -nüñ]
11. Bu bir ‘ibret-durur ‘âlemde nâdir
Ḥalâyık **birbiriyle** biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67*). [birbiriyle, -y, -le]
12. Ḥaber kırup dem-â-dem **birbirine**
Bir araya olup meh-pâreler cem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62*). [birbirine, -n, -e]
13. İki **birbiriyle** söyleşürler
Gehî büseyle iderler merḥabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54*). [birbiriyle, -y, -le]

bî-resen: Halatsız, desteksiz.

1. Bulınmaz **bî-resen** tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [bî-resen,]

bî-revb ü sek: Şüphesiz.

1. Katı hışm eyleyüp **bî-reyb** ü ‘illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [bî-reyb,]

biri: Bir kimse, herhangi bir şahıs (*Mecnûn kastedilerek*).

1. Oluplardur refîk-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur çāk-dāmen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75*). [biri,]

biri: (en azından) bir tanesi, birisi.

1. Çü bunlar birbirine ‘aşık oldu
Bu kavluñ **biri** lâ-büd şādık oldu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [biri,]
2. Vücūdında **biri** yok şeş cihātuñ
Şu resme fāriğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [biri,]
3. Dışın ceng-içün itmiş her **biri** tiz
İhāta eyleyüp ol iki yārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [biri,]
4. Biri ‘Osmān ki zi’n-nüreyndür ol
Enis-i server-i kevineyndür ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [biri,]
5. Hayālün birledür āsüde cānum
Biri birinden ol iki nigū-fāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [biri birinden,]

biri: Bir kimse, herhangi bir şahıs (Leyla kastedilerek).

1. Biri mäh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [biri,]

biri birine: Birbirine.

1. Biri birne ol iki yār-ı cānī
Hikāyetler diyışdiler nihānī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [biri birine,]
2. Biri birine eylediler i’lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 43*). [biri birine,]
3. K’eline şadağa vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 15*). [biri birine,]
4. Tekellüfstüz **biri birine** bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18*). [biri birine,]
5. Biri birine karşı nevhā-gāri
Şu deñlü ağladı ol pīr-i dil-teng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78*). [biri birine,]
6. Göñülden ‘ışkı gayrın şavmış idi
Biri birine key ‘aşıklar idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [biri birine,]
7. Kıpazdı anı hayret cihāndan
Biri birine karşı niçe müddet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [biri birine,]
8. Biri birine kıldılar şikāyet
Çü Mecnûn gördi hāl ayruksı oldu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 6*). [biri birine,]
9. Geçürdiler **biri birine** revzen
Kodılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [biri birine,]
10. Biri birine dirlerdi gelün tiz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [biri birine,]
11. Tolaşup kaldılar bir gice bir rüz
İki şeydā **biri birini** koçmış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [biri birini,]

biri biriyle: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.

1. Biri biriyle oldılar mülākāt
Meger kim ol dem-idi naḥs-i evkāt (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 49*). [biri biriyle,]
2. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok ‘özü Zeyneb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [biri biriyle,]
3. Telāffuzda **biri biriyle** müdgām
Çü sen ben ben senem iy mäh-ı tāl’at (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [biri biriyle,]
4. K’ol iki yār-ı cān-ı bī-nifākı
Biri biriyle hem kabir eyleyeler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 27*). [biri biriyle,]

birik: *Birikmek.*

1. Birikmiş berç urur dîpinde çün şemâ
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [*birikmiş, -miş*]

birik: *Yönelmek, toplanmak.*

1. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [*birikdördüm, -dür, -düm*]

birikdür: *Biriktirmek, bir araya getirmek, toplamak.*

1. Bir ulu dirnek olup türdü bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdü bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*birikdürüp, -üp*]

birinci: *Bir sayısının sıra sıfatı.*

1. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdü yol **birinci** âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120*). [*birinci,*]

birisi: *Bir tanesi.*

1. Begen **birisini** maqbülün olsun
Alalum 'ağdüñe maşşülün olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*birisini, -n, -i*]

birişim: *İbrişim, bükülmüş ipekten iplik.*

1. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Toqudı kârgâhında **birişim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [*birişim,*]
2. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme **birişim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [*birişim,*]

birisinde: *Her birinde.*

1. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her **birisinde** âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*birisinde,*]

birkaç: *"Birkaç" Belgisiz sıfat.*

1. Yeter ğam çekdi cānuñ firķātinde
Oķu **birkaç** ğazeller hayret-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123*). [*birkaç,*]

birle: *İle bağlacı.*

1. Hân olaldan sen sa'âdet **birle** Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaht u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*birle,*]
2. Şadef **birle** şehâbî eyleyüp cüft
Toğırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*birle,*]
3. Kıyâmet varģalarından ħalâş it
Kemâl-ı 'ilm ü tã'at **birle** ħâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*birle,*]

4. Dür ü yâkûtila zeyni muraşsa'
Cevâhîr **birle** âlâti mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62). [birle,]
5. Çü ben elmâs hâme **birle** çâlâk
Şehûn medhinde deldüm niçe dür pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1). [birle,]
6. Ruḥ-ı gül şevḳ-i bülbül **birle** ḥandân
Dil-i bülbül ḡam-ı gülden perişân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45). [birle,]
7. Dilemez ol perî-ruḥdan cüdâlık
Anası **birle** kılmaz âşinâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332). [birle,]
8. Sen elmâs ṭabî'at **birle** anı
Şu resme del ki gören vire cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7). [birle,]
9. Seḥâvet **birle** meşhûr olmışıdi
Cihân cüdından anuñ ṭolmışıdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 23). [birle,]
10. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb **birle** urdı barmağa diş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60). [birle,]
11. Bu işlerden benüm kızum-durur dür
Ki çift olmaz firişte **birle** hiç hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8). [birle,]
12. Nedâmet **birle** ṭurdu gönlü ḡam-nâk
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67). [birle,]
13. Çü 'ömr âlâyışinden kurtulam pâk
Ḥayâli **birle** olam münis-i ḥâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54). [birle,]
14. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı maḥşer
Ḡamı **birle** götürem ḥâkden ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56). [birle,]
15. Kemâle 'ışk-ıla irdi ḥâsıl-ı dil
Sirişte 'ışk **birledür** gil-i dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20). [birledür, -dür]
16. Ḥavâşı **birle** kıldı 'azm-i naḥçîr
Giderek irdi küh-ı Necde ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33). [birle,]
17. Bi-ḥamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet **birle** vaşl oldum ilüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52). [birle,]
18. Medîne **birle** Bağdâduñ arası
Pür oldı ceyš-ile küh u ovası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63). [birle,]
19. Ḡazab **birle** eger deryâya baḳa
Şu yirine o deryâdan od aḳa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91). [birle,]
20. Kese başın bularuñ virmeyp dâd
Feres sürdi şefâ'at **birle** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23). [birle,]
21. Şitâb u sa'y **birle** gider ol zen
Bu ḥâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26). [birle,]
22. Gel ol bu mâh-ı nev **birle** hem-âḡuş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6). [birle,]
23. Daḡı yokdur şâdef **birle** aña kâr
Bunı didi vü zâhir kıldı ḥışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56). [birle,]
24. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru' **birle** dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61). [birle,]
25. Ağudur kim maḳâmıdur nigîn-dân
Dehâni **birle** dendânın k'ögersin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17). [birle,]
26. Göricek başuña ṭopraq şaçarduñ
Ḡamuñ **birle** çün ol fevt oldı iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17). [birle,]
27. Şafâ bezminde düşmen **birle** dem-sâz
Diler k'üstünden uçan murḡuñ âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92). [birle,]
28. Ḡamum **birle** velî piçidedür bu
Ya beñzer kim 'aşâ-yı Mûsâdur bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16). [birle,]
29. Zebâne meş'alesi **birle** ejder
Özini ḥizmetinden itmeyüp kaṭ' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96). [birle,]
30. Ḳarârı ḳalmadı bir yirde çün bād
Gül endâmi ḥayâli **birle** nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35). [birle,]
31. Tenüm âsüde vü cânım olur şâd
Olup cânım ḥayâlün **birle** dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31). [birle,]
32. Dile ḥâcet Ḥudâdan yine ḳurtar
Hezârân luṭf **birle** ol nigü-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109). [birle,]
33. Vücüdi ḡarḳ-ı 'ummân-ı belâda
Nişân-ı Zeyd **birle** nâmi mevşûf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13). [birle,]
34. Ki râyuñ **birledür** her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemün ḥâli ḥaber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2). [birledür, -dür]
35. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḥ bu bahâne **birle** ḥâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121). [birle,]

36. Hayālün **birledür** āsüde cānum
Biri birinden ol iki nigü-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*birledür, -dür*]
37. Vaţangâhını ol servüñ çemen kıl
Çarışdur şekkerüm **birle** gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*birle,]*
38. Bakup ol buña kıldı âh u eġgan
Hezârân şerm-nâkî **birle** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45*). [*birle,]*
39. Oturmuş hâzini **birle** berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [*birle,]*
40. Gözi yaş gönli âteş **birle** töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*birle,]*
41. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâklık **birle** gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [*birle,]*
42. Çabâ-yı uġrevî **birle** müzeyyen
Girüp tâbütına pîrân-ı pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76*). [*birle,]*
43. Oturmuş kendü resmi **birle** maġzûn
İdüp ol tîg-zenler qahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*birle,]*

birlik: Birlikte olma durumu, berâberlik, iştirak.

1. Biz iki şeklden **birlik** besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*birlik,]*
2. K’ikilik isteyen **birliği** bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*birliği, -i*]

birsîm: Yonca.

1. Döşekler döşenüp her biri **birsîm**
Ĥarîre şarmadılar sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [*birşîm,]*

birü: Biri, bir tanesi, bir kimse.

1. Budur olmaduġı gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur her lâhza **birün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [*bîrün, -ñ*]

bî-ruh: Ruhsuz, cansız.

1. Yatur bir râġda dil-teng ü ġam-nâk
Za‘if u ġaste vü **bî-ruh** cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*bî-ruh,]*

bî-ruh-ı vār: Sevgilinin yanaġı olmayan; ona benzemeyen.

1. Baña daġ-ı belâdur **bî-ruh-ı yār**
Eger süsen daġı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [*bî-ruh-ı yār,]*

birün: Fazla, aşkı.

1. Günâhum gerçi kim ġadden **biründür**
Senüñ cüdüñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [*bîründür, -dur*]

birün: Dış, dışarı.

1. Mişāl-i zülfi-i ‘anber-bār-ı cānān
Derūni cem’ ü **bīrūni** perişān (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*bīrūni, -ı*]
2. Çü güş-i māha gitdi āh-ı Mecnûn
Harīm-i haymeden tiz geldi **bīrūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [*bīrūn,]*
3. Gözinūn minnetinsüz ol ciger-hūn
Teninden bağı kanın dökti **bīrūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [*bīrūn,]*

bīrūn gel: *Uzaklaşmak.*

1. Tarīk-ı ‘aqlıdan çün geldi bīrūn
Kābile taqdılar adını Mecnūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27*). [*bīrūn gel, -di*]

bī-rüy-ı matlūb: *Talep edilen alacak.*

1. Fiğānum düdidur **bī-rüy-ı matlūb**
Virūr nergis egerçi gözlere nūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30*). [*bī-rüy-ı matlūb,]*

bī-rüz: *Kismetsiz, günsüz.*

1. Kişiye böyle **bī-rüz** olmasun şeb
Çü luftūn bī-nihāyetdür ilāhī (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [*bī-rüz,]*

biryān: *Far. Kebap.*

1. Firākından niçe giryān olasın
Dil odında yanup **biryān** olasın (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [*biryān,]*
2. Kılardı tağda feryād u efgān
Dili **biryān** idi vü çeşmi giryān (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [*biryān,]*
3. Çağırur kim kanı gülzār-ı āzer
Şudan **biryānlığa** gelmişdi māhī (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [*biryānlığa, -lğ, -a*]
4. Ki süzünden vücūdum oldı **biryān**
Dönüp çekdi bir āh-ı pūr-sitāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [*biryān,]*

biryān ol: *Yaralanmak.*

1. Gice gündüz işümi kıldūn efgān
Ciger āhum odından oldı biryān (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*biryān ol, -dı*]

bis: *Pişmek: (Yiyecekler) Isı etkisiyle çiğliği ve hamlığı giderek yenilebilir duruma gelmek.*

1. Ol āteşde **bişüp** envā’ tayyār
Kebāb-ı bağ gehī ki mürğ-i per-dār (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*bişüp, -üp*]
2. Yanına varmadan **bişer** o naḥçir
Hilāf-ı kār-ı İbrāhīm-i Āzer (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*bişer, -er*]

bī-sa‘ādet: *Mutsuz, bedbaht.*

1. Yüzüme açılan bāb-ı ‘ināyet
Kāpandı yine kaldum **bī-sa‘ādet** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [*bī-sa‘ādet,]*

bî-şabr: Sabırsız.

1. Seni kılmış-durur **bî-şabr** u ārām
Koyalum bunda şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [*bî-şabr,]*

bî-sabr ol: Sabırsız olmak.

1. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kõlından şevk-ile pür şûr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*bî-şabr ol, -up]*

bisât: Döşeme, kilim, halı.

1. Senûn hükümün-le bergin bâğda gül
Tağıtmış kim **bisât** idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*bisât,]*
2. Bisâtından turup ol şâh-ı ‘âlem
Süvâr oldı Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [*bisâtından, -ın, -dan]*
3. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
Ki ol şahrâ **bisât** u küh bālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*bisât,]*
4. Mu‘attar olur andan cân hârîmi
Bisâtum hâkendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*bisâtum, -üm]*
5. Velî altumda var na‘-ı hârîrüm
Bisâtumdur benim dîbâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*bisâtumdur, -um, -dur]*

bisât-ı hâk: Toprak döşemesi, yer, yeryüzü.

1. Yapalum müdde‘inûn yüzine der
Bisât-ı hâk üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [*bisât-ı hâk,]*

bisât-ı pâk: Temiz örtü.

1. Şu resme kim **bisât-ı pâk** üzre
Kõdı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [*bisât-ı pâk,]*

bî-sebât: Değişken, kararsız.

1. Kâ mudur **bî-sebât** u zîşt ü murdâr
Kîşi k’olmaya gönülünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [*bî-sebât,]*

bî-sebeb: Sebepsiz.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım **bî-sebeb** kıлмақ neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*bî-sebeb,]*

bî-ser kıl: Perişan etmek.

1. Ki ōnra kılmamışdur anı bī-ser
Kimūñ bāğında bitdi serv ü ōmşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [*bī-ser kıl, -ma, -mıŝ, -dur*]

bī-ser-encām: *Başa gelen.*

1. Ki bu āŝüfte-ḥāl ü **bī-ser-encām**
Ġamından bir nigāruñ ğitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [*bī-ser-encām,]*
2. Çevürmiş ortada ol çün pāy-ı pergār
Pes ol ḥayvān-nişin ü **bī-ser-encām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [*bī-ser-encām,]*
3. Bulınmaz cānuma yitdi cezāsı
Ķarañu vü dırāz u **bī-ser-encām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [*bī-ser-encām,]*

bī-ser-ü-pā: *Uçsuz bucaksız.*

1. Ķalupdur levhlerde **bī-ser-ü-pā**
Çü mekteb-ḥāneden çizdi kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 46*). [*bī-ser-ü-pā,]*

bişir: *Pişirmek, yakmak.*

1. Bişirür āb içinde her taraf baṭṭ
Ġünüñ tābından āteŝ āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*bişirür, -ür*]

bī-sitāre: *Talihsiz, bahtsız.*

1. Ki iy gözi yaşından **bī-sitāre**
Bu iki ŝüretüñ bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [*bī-sitāre,]*

bi'smillāhi: *Allah'ın adı ve izni ile.*

1. Biḥamdi'l-Ķādiri'l-Ferdi'l-'Alīm
Ve **bi'smillāhi** Raḥmāni-r'rahīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2*). [*bi'smillāhi,]*

bister: *Yatak, döşek.*

1. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir ğār
Ki taşdur bālīŝi vü **bisteri** ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*bisteri, -i*]
2. Taşı bālīŝ kırup **bister** türābı
Vaṭangāḥ idinen her bir ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [*bister,]*

bister-i nerm: *Yumuşak yatak.*

1. Dırāz it **bister-i nerm** üzre pāyı
Niçe bir ola mesken saña her ğār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [*bister-i nerm,]*

bī-şübhe: *Tereddütsüz.*

1. Cihānuñ ol-durur **bī-şübhe** cānı
Ķ'anuñladur cihāna zinde-ĝanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19*). [*bī-şübhe,]*

bî-şu'le kıl: Işığın azalması.

1. Çün aḥşam oldı vü ḥurşîd-i berrâk
Batup bî-şu'le kıldı kaşr-ı âfâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2). [bî-şu'le kıl, -dı]

bî-süret-i yâr: Yarin resmi.

1. Çü bî-cân nâkşdur **bî-şüret-i yâr**
Uşan olma aña bir çäre kıl var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57). [bî-şüret-i yâr,]

bî-süz: Yanmayan, yakmayan.

1. Ki **bî-süz** olmaya ḥalk içre sâzuñ
Sen ol vaqtin bulursın kaḍr-i 'âlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68). [bî-süz,]

bisyâr: Çok.

1. Eliflü na'llu 'âşık gibi zâr
Niğündür kâmeti vü târi **bisyâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10). [bisyâr,]

bit-: Sona ermek, tamamlanmak.

1. İşıdeceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi **bitdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200). [bitdi, -di]
2. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208). [biter, -er]
3. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Taḫuñdan düşeli iy meh-liķâ dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76). [biter, -er]
4. Sağılıp **bitdi** dil 'aynıñuñ âbı
Felekden düşdi mâh-ı menzil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66). [bitdi, -di]
5. Kaḫı **bitmez** belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvâr bende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12). [bitmez, -mez]
6. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi **bitdi** atañuñ zârı kıl sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9). [bitdi, -di]
7. Bitüpdür merḫamet kıl iy cefâkâr
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170). [bitüpdür, -üp, -dür]

bit-: Büyümek, yetişmek, ortaya çıkmak.

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Ḥamd ü medhüñden **bitürdi** berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24).
[bitürdi, -ür, -di]
2. İder soñra kâmusın ḫâr u ḫâşâk
Cihânda **bitdi** mi bir serv-i ḫurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149). [bitdi, -di]
3. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bağında **bitdi** serv ü şimşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107). [bitdi, -di]
4. İderdüm yâd ayaḫdan ḫıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben bülbül-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49). [bitürdüm, -dü, -m]
5. Gehî şiddetle ḫolar miğden küh
Çiçekler **bitürür** gâh anda enbüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36). [bitürür,]

6. Kara yirden **bitürür** hađravātı
Kamış dürcinde derc eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [*bitürür,]*
7. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Bitir her birisinde âhir eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*biter, -er]*
8. Bitürür taze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ ğayret-i ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [*bitürür, -ür, -ür]*
9. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
Kokar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [*bitüp, -üp]*
10. Ne lâle kim **bitirmiş** anda ħâre
Şehîdân göñlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*bitirmiş, -ir, -miş]*
11. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden **bitmez** semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*bitmez, -mez]*
12. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde **biten** her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [*biten, -en]*
13. Gelen gider eger yoĥsul eger bây
Biten her sebze vaĥtinde bahârũñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*biten, -en]*
14. Öñi soñı kamu hiçdür kamu hiç
Gül ü sünbül ki ol **bitürür** ħâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [*bitürür, -ürür]*
15. Açılmış güller ü **bitmiş** semenler
Ayaĝ üzre gül-i ter câm-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*bitmiş, -miş]*
16. Kî bulunmaz şu‘â‘ına anuñ ħad
Bitüp şahnında envâ‘-ı dirâĥtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*bitüp, -üp]*

bit: Belirmek, hasıl olmak.

1. Daĥı **biter** yaĥar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*biter, -er]*
2. Ya bir başdan iki göz **bitdi** mergüb
İki şubĥ âyinesi buldı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [*bitdi, -di]*

bî-tâb: Bitkin, yorgun, takatsiz.

1. Turur nergis çemen şahnında **bî-tâb**
Şikâr itmiş gözi âhûların ħwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [*bî-tâb,]*
2. Süpürüp eyleridi ħâkden pâk
Ĥasından ‘ankebût-ı zâr u **bî-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [*bî-tâb,]*
3. Varaklar güleşene gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı lertzân u **bî-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*bî-tâb,]*

bî-tâb düş: Güçten düşmek.

1. Yüzine ‘aĥlı gidüp düşse bî-tâb
Yoĝ-ıdı ebrden özge şaçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [*bî-tâb düş, -se]*

bî-tâb ol: Yorgun/bitkin olmak.

1. Ğazab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu ĥaberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [*bî-tâb ol, -dı]*

bî-taharrük: Harekesiz.

1. Tenidür zâd-ı mâr u tu‘me-i mür
Mezârı senĝi kim var **bî-taharrük** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [*bî-taharrük,]*

bī-ta'ne-i düşmen: *Düşman sövgüsü.*

1. Bile **bī-ta'ne-i düşmen** şeb [ü] rüz
Çekelüm kabır hıştından biz iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*bī-ta'ne-i düşmen,]*

bī-tefekkür: *Düşüncesiz.*

1. Ğazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim **bī-tefekkür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*bī-tefekkür,]*

bī-tekellüf: *Külfetsiz, sıkıntısız.*

1. Alasın dilberüni **bī-tekellüf**
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [*bī-tekellüf,]*
2. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıçup bir yād aradan **bī-tekellüf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [*bī-tekellüf,]*

bī-tesellî: *Kederli.*

1. Ki ol aşüfte-hâl u **bī-tesellî**
Olupdur 'aşık-ı didâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [*bī-tesellî,]*
2. Ki ol aşüfte-hâl ü **bī-tesellî**
Hilâle döndi bī ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [*bī-tesellî,]*

bitir: *Bitirmek, tüketmek.*

1. Belâdan **bitiriser** berg ü bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 20*). [*bitiriser, -iser]*

bī-vebâl: *Sorumsuz, günahsız.*

1. Ki nefsum hacletinden **bī-vebâlüm**
Vücüdüm mülkidür iy yār-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*bī-vebâlüm, -üm]*

bī-vech: *Sebepsiz.*

1. Şu resme yazdı kim **bī-vech** iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [*bī-vech,]*

bī-vefâ: *Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan.*

1. Akıtmı kanlarını kanı vardur
Degüldür **bī-vefâ** çün bu zebünlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [*bī-vefâ,]*
2. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse kayırmaz **bī-vefâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*bī-vefâlık, -lık]*

bī-vefā-hū: *Vefasız olmak.*

1. Seni terk idüp oldı haşmuña yār
Olur bu mäh-rülar **bī-vefā-hū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [*bī-vefā-hū,*]

bī-vefālîk: *Vefasızlık.*

1. Ki nâgeh devr kılupdur **bī-vefālîk**
Aralarına birağa cüdâlîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [*bī-vefālîk, -lık*]
2. Degüldür sencileyin şâha lâyıq
K'ide kavlı itdüğine **bī-vefālîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [*bī-vefālîk, -lık*]
3. Hoş idi ya gerilem çârmiğa
Baña senden vefâdur **bī-vefālîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [*bī-vefālîk, -lık*]
4. Bu resme **bī-vefālîk**dur hemîşe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [*bī-vefālîk*dur, -dur]

bī-vefā-ter: *Çok vefasız.*

1. Kamudur bir birinden **bī-vefā-ter**
Gözetmezler cihânda gayret ü nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32*). [*bī-vefā-ter,*]

bivāban: *Kır, çöl.*

1. Kılar Mecnûn **bivābanlarda** zârı
Refîkile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [*bivābanlarda, -lar, -da*]

bī-yār: *Yarsız, sevgilisiz.*

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşda **bī-yār** kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22*). [*bī-yār,*]
2. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân **bī-yār** ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*bī-yār,*]
3. Hevâ-yı zülfi pesdür seyr-i sünbül
Gülikle ergüvânuñ şâhı **bī-yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*bī-yār,*]

bī-yār-ı meh-veş ol: *Sevgiliye benzemeyen ay gibi ol.*

1. Gelür zindân gözine bâğ u gülşen
Gülistân kim ola bī-yār-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19*). [*bī-yār-ı meh-veş ol,*]

biz: *"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri.*

1. Vücüduñ bahriñe yokdur nihâyet
Bize bir katresinden kıl 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [*bize, -e*]
2. Egerçi nâr-ı kahrûndur ğazab-nâk
Var âb-ı 'afvüñ andan **bize** yok bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*bize, -e*]
3. Bizi nevmîd kılma rahmetüñden
İrağ eyleme bir dem hizmetüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5*). [*bizi, -i*]

4. Bulardan sonra lâzımdur **bize** hem
Şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [*bize, -e*]
5. Elâ iy hâme-i çalâk-i tahtîr
Nedür ahvâl-i dehr it **bize** tahtîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*bize, -e*]
6. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde **bize** akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [*bize, -e*]
7. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzüni
Yeter incid **bizi** vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*bizi, -i*]
8. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ıhadd ü meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [*bizüm, -üm*]
9. Dağı didüñ degildür **bize** akrân
Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*bize, -e*]
10. Buyurduñ kim **bizüm** kavm içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*bizüm, -üm*]
11. Hârâb itdüñ niçe biñ yıllık adı
'Arab **bizden** götürdi i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [*bizden, -den*]
12. Revâ midur saña bu resme işler
Ki ta'n ide **bize** yad u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [*bize, -e*]
13. Biri birine dirlerdi gelüñ tiz
Delü geldi uralum taşile **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*biz,]*
14. Gözüm nürî saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ **bize** bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [*bize, -e*]
15. Dürüşüp **biz** dağı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'ağdüñ ol mâh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29*). [*biz,]*
16. Şu ruğ kim mişlidür 'âlemde ma'düm
Temâşâsından itme **bizi** mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24*). [*bizi, -i*]
17. Ki **bizden** hazretüne hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [*bizden, -den*]
18. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa gâyet mağalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*bize, -e*]
19. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle **bizi** ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*bizi, -i*]
20. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Kaysuñ katıdur aña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*bizüm, -üm*]
21. Başına geldüğinden sonra 'aklı
Bize hüccetle 'arz eyle bu naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*bize, -e*]
22. Ki dâm-ı 'ışka bu olmuş giriftâr
Muñî' olalum **biz** çâr u nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76*). [*biz,]*
23. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihâni
Şu yüzden 'arza kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 13*). [*bize, -e*]
24. Didi sultâna k'iy mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüñ 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12*). [*bizümle, -üm, -le*]
25. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz **biz** de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*biz,]*
26. Dürüşüp **biz** senüñ-çün virürüz cân
Niçün sen hasma olursın nigeñ-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33*). [*biz,]*
27. Ki ya'nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*biz,]*
28. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Komadılar il içre **bizde** udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [*bizde, -de*]
29. Ki bir divâne kıldı **bizi** bed-nâm
İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [*bizi, -i*]
30. Cihân 'aşıklarınıñ ser-firâzi
Uran **bizümle** lâf-ı 'ışk-bâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [*bizümle, -üm, -le*]
31. Bizi tutğıl kamu maqtül ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çäre yüz **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [*biz,]*
32. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz **biz**
Bizi öldürmeden aşsıñ ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [*biz,]*
33. Hata kılduğ **biz** eyle sen 'atâlar
Çü **biz** öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*biz,]*
34. Hata kılduğ **biz** eyle sen 'atâlar
Çü **biz** öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [*biz,]*

35. Ki vir iy dâver-i devrân **bize** dād
Öninde iy olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [bize, -e]
36. Bizi tutğıl kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [bizi, -i]
37. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [bizi, -i]
38. Yiter kılduñ şehâ yoq yire kanı
Ne **bizüm** ölmümüzden fâ'ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [bizüm, -üm]
39. Açılır **bize** kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [bize, -e]
40. 'Ayân it **bize** de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan hayyât-ı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [bize, -e]
41. Getürme **bize** halk içre fazîhat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [bize, -e]
42. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muñi' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [bizi, -i]
43. Getürme saña vü **bize** fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [bize, -e]
44. Özüñi vü **bizi** incitme artuq
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [bizi, -i]
45. Ğamuñla kılalum **biz** âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58*). [biz,]
46. Bizi de kılmâğıl bārî ferâmüş
Ben idüm gülşenüñüñ bağbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [bizi, -i]
47. Bizüm pehlümüzuñdur ol dağı hem
Cihân divinüñ işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [bizüm, -üm]
48. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [biz,]
49. Aña tur **biz** kuluñı dağı az az
Eger yârâ tutunduña yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [biz,]
50. Bırağursın 'azâb u iztırâba
Gehî 'ahdi şınık korsın **bize** nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [bize, -e]
51. Getür bir dem müşerref olalum **biz**
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [biz,]
52. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger **bizüm** şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [bizüm, -üm]
53. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur **bize** güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [bize, -e]
54. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarğ-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [bizi, -i]
55. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyât okısun **biz** idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [biz,]
56. Getürsün bâde ol **biz** kılalum nüş
Şanemden pîr bu aħbârı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [biz,]
57. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem' yaqdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [bize, -e]
58. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyât okısun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204*). [bize, -e]
59. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla **bizüm** ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [bizüm, -üm]
60. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [bize, -e]
61. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken **bize** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [bize, -e]
62. Şu resme itdi **bizi** râvî haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [bizi, -i]
63. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklimümüzdür şehri-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53*). [bizüm, -üm]
64. Bize kassâm-ğ'ân-ı bezm-i kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 1*). [bize, -e]
65. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [bize, -e]
66. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür **bizden** iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [bizden, -den]

67. Bize maşşūdumuz virürse Allāh
Hele **biz** pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [biz,]
68. Bize maşşūdumuz virürse Allāh
Hele biz pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [bize, -e]
69. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem **biz** iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [biz,]
70. Bile bî-ta‘ne-i düşmen şeb [ü] rüz
Çekelüm kabır hıştından **biz** iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [biz,]
71. Ğanîmetdür **bize** bu lāhza didar
Senüñ-le bir nefes iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [bize, -e]
72. İşün aşlındanuz **biz** cümle ğāfil
Nazar kıl k’ol nigār-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [biz,]
73. Gidertüz **biz** dağı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [biz,]
74. Sözüñ kaşırında gördük **biz** şevābı
‘Aceb turfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [biz,]
75. Ki oldı pāk cismün ğarka-i hāk
Eyā serv-i revān **bizden** ne gördün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [bizden, -den]
76. Bize şu yüzdende iderse su‘ālî
Ki bu iş nevbete düşmez muvāfık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [bize, -e]
77. Çerāğ iki yanıcak yeg virür nūr
Kılalul hem **biz** iki bülbül-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [biz,]
78. Sefer kıldı cihāndan hayf u bidrüd
Yirümüze sentünle **bizüm** iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [bizüm, -üm]

bizār: *Bezirmek.*

1. Olur kavm ü kabîle cümle **bizār**
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [bizār,]

bî-zevāl: *Yok olmayan, zeval bulmayan (Allah).*

1. İy Kerîm-i kār-sāz u zü’l-Celāl ü **bî-zevāl**
V’iy ‘Ālîm-i bî-niyāz ü lā-yezāl ü zü’l-Cemāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [bî-zevāl,]

bî-zülf-i dildār: *Gönül bağlamayan.*

1. Dilümde ‘uqde-i ğamdur ser-ā-ser
Benefşe çeşmüme **bî-zülf-i dildār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27*). [bî-zülf-i dildār,]

bî-zülf-i pür-ham: *Kıvrım kıvrım olan saç.*

1. Şerār-ālüdedür dūd-ı siyeh-kār
Görinür çeşmüme **bî-zülf-i pür-ham** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43*). [bî-zülf-i pür-
ham,]

bizüm-çün: *Bizim için.*

1. K’işidenler **bizüm-çün** diye bî-‘ār
Var ol şürîde-hālî kıl ferāmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [bizüm-çün,]

bî’z-zarūrî: *Mecburen.*

1. Dil ü cânına hasret cebr iderdi
Fırâka **bi'z-żarurî** şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [*bi'z-żarurî,]*
2. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet **bi'z-żarurî** oldu peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28*). [*bi'z-żarurî,]*

boğaz: Boğaz.

1. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger kim āb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [*boğazın, -i, -n]*
2. Ferāgat bulmışam her perverışden
Boğazum nāyine sığmaz benüm nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*boğazum, -um]*
3. Kesegör tiğ-ı şabr ile **boğazın**
Muḳābil tüt çü cān-bāzān-ı ğāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [*boğazın, -i, -n]*

boğazla: Boğazlamak, boğazını keserek öldürmek.

1. Boğazlaya hemîn ol nā-tüvānı
Çü şayyādüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [*boğazlaya, -y, -a]*

bol: Çok.

1. Demirden şanki yapmışlar ḥiṣārı
Şu resmileydi anda cānver **bol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [*bol,]*

böl: Yarılmak; yarıl.

1. Bir barmağuña iki **bölinür** felekde ay
Köklü ağaçları yüridürsin bilā-ḳadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [*bölinür, -in, -ür]*

bölme: T. f. Taksim etmek.

1. Niçe şac **bölme** çāk itdi ruḥında
Cevānı üzre pīrāye ol 'acūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [*bölme,]*

borc: Borç.

1. Kamuya **borcudur** ölmek mu'ayyen
Eger bir ḥabbe borcuñ olsa ma'lüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [*borcudur, -dur]*
2. Ḥalāş oldu vü terk itdi cihānı
İdüp **borcın** edā ḳurtıldı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*borcın, -i, -n]*
3. Kamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger bir ḥabbe **borcuñ** olsa ma'lüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [*borcuñ, -uñ]*

borı: Boru, sur.

1. Çalardı nāleden **borı** çeküp zür
Şan İsrāfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [*borı,]*

bos: Gereksiz, faydasız.

1. Anuñ ḳaşrından özge evde **boşam**
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [*boşam, -am]*

boş: İçinde bir şey ya da bir kimse olmayan.

1. Kaşab târî gibi kaldı içi **boş**
Ruḥî mir'âtı buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [boş,]

boy: Boy (sevgilinin boyu bağlamında).

1. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ḳaddân
Boyu devrinde şâh-ı serv-ḳaddân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10*). [boyu, -ı]
2. Hevâ-yı kâkûlî gavḡâ-yı 'âlem
Boyu cân bâḡınuñ zibâ nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [boyu, -ı]
3. Sözi âb-ı hayât u la'li cân-bâḡş
Boyu cân bâḡınuñ tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [boyu, -ı]
4. Boyı ḡam ḳavs-ḡirinüñ kemânı
Vücüdî ḡarḳa-ı deryâ-yı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [boyu, -ı]

boy: Boy, endam.

1. Yüzüñdür âfitâb-ı çarḡ-ı 'izzet
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustân-ı vaḡdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 120*). [boyuñdur, -u, -ñ, -dur]
2. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyu serv-i bahâristân-ı ḡandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 6*). [boyu, -ı]

boya: Boyaya batırarak veya boya sürerek renk vermek.

1. Dil-ile **boyaduñ** câna beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ ḡurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42*). [boyaduñ, -duñ]

boya: -Ah dumanı bağlamında- kara renk ile kaplamak.

1. Nişân-ı tîr-i miḡnet oldu cânı
Göge **boyadı** âhî âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44*). [boyadı, -dı]
2. Velikin şimdi ḳaḡ' oldu ümîdüm
Boyandı ḳaraya baḡt-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38*). [boyandı, -dı]

böyle: Böyle, bu şekilde.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lîm itdi ḡam binâsına mi'mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [böyle,]
2. Düşeli mihrüñ hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muḡriḳ âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [böyle,]
3. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan rûzḡâr
Böyle bir ḡân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [böyle,]
4. Cihânı ḳabz idüpdür ferr-i râyı
Beli **böyle** gerek zıll-ı ḡudâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142*). [böyle,]
5. Kim itdi ḡamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ **böyle** çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122*). [böyle,]
6. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüñi **böyle** eḡâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [böyle,]
7. Seni **böyle** ne ḡam maḡzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [böyle,]
8. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden **böyle** ḳarardı baḡt u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [böyle,]

9. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K'ola **böyle** ḥarābātī vü 'āşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110). [böyle,]
10. Şaçum k'ağardı **böyle** iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim naḥli güyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15). [böyle,]
11. Eger elden geleydi 'āşık olmak
Reh-i 'ışk içre **böyle** şādık olmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8). [böyle,]
12. Ne için bî-cemāl-i yār-ı manzûr
Virürsin **böyle** sen her meclise nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52). [böyle,]
13. Görinmesün gözüne şubḥ-ı maḫşûd
Ki bezminden sen anuñ **böyle** merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56). [böyle,]
14. Didi sulṭāna k'iy mîr-i kavî cehd
Bizümle **böyle** mi itmişdünüz 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12). [böyle,]
15. Benüm cānum çü **böyle** der-miyāndur
Size meyl itmedüğüm bes 'ayāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43). [böyle,]
16. Bulaydum bu 'amelden tā gevābı
Çü **böyle** virdünüz aldum cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50). [böyle,]
17. Benī Sa'dī çün anı **böyle** gördi
Ser-engüştine ḥayretten diş urdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69). [böyle,]
18. Ki ölmekdür baña gerçi sa'ādet
Velī çün **böyledür** anda irādet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96). [böyledür, -dür]
19. Hişār-ı arzûsı **böyledür** berk
Ḥaḫīkat düşse anuñ cengine bir kız (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20). [böyledür, -dür]
20. Günün niçün qaradur **böyle** her rûz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [böyle,]
21. Rızā virdügiçündür **böyle** ḥāmûş
Pes oldı şanup ol meh-rüyî rāzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24). [böyle,]
22. Bāşumdā efser ü boynumda zencîr
Baña çün **böyle** gösterdün semā'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7). [böyle,]
23. Ki tā def' ola benden şekk-i a'dā
Var iken **böyle** senden infî 'ālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77). [böyle,]
24. Bîraz āsûde düşdi şoḫbetinden
Selîm anı çü gördi **böyle** 'uryān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45). [böyle,]
25. Bu yolda pes benüm yoḫdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur **böyle** müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59). [böyle,]
26. Bu resme olmadı da lîk nā-şād
Dilün kalmaya dāyim **böyle** maḫzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15). [böyle,]
27. Edebledi bu ḥarf-ile ḥarîfî
Ḥarîf andan çü **böyle** gördi ḥurfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3). [böyle,]
28. Ser-ā-pā ḫaldı zencîr-i belāda
Çü **böyle** gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87). [böyle,]
29. İde **böyle** giriftār-ı ḡam u derd
Çü var bu resme ṭab'-ı nükte-dānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46). [böyle,]
30. Kişiye **böyle** bî-rüz olmasun şeb
Çü luṭfuñ bî-nihāyetdür ilāhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46). [böyle,]
31. Tesellî virdi yüz nāz-ile ol māḥ
Çü ḥālî **böyle** gördi Zeyd-i hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51). [böyle,]
32. Ki **böyle** vaḫşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48). [böyle,]
33. Neden irdi saña **böyle** melālet
Didi şormayasın kim baḫtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56). [böyle,]
34. Ki geldün baña dîrsin öldi dildār
Baña kim **böyleyim** giryān u dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9). [böyleyim, -yüm]
35. Başamazdı kişi ol yöreye pāy
'Acebdür vaḫşiden **böyle** kerāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83). [böyle,]
36. Ger olmadunisen rāzî vü ḥoşnûd
Ne çäre **böyle** imiş emr-i taḫdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101). [böyle imiş,]

boynuna al: Boynuna takmak.

1. Şan aldı boynına hün-ı cihānı
Kadd-ı dil-cüsini çün serv-i āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 152). [boynuna al, -dı]

boynuma farz ol: Yapılması gerekli olan davranış yada ödev.

1. Çü bildi hālını Mecnūnuñ ol hān
Didi kim boynuma farz olsun el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32). [boynuma farz ol, -sun]

boyun: Başı bedene bağlayan bölge.

1. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
Delü dimek haţādūr mest-i 'ışka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11). [boyun,]
2. Döküldi bilürem **boynumda** anı
Elümnden gelse bu hacletden iy hān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38). [boynumda, -um, -da]
3. Elüni çek ki 'acizdür bu naḥçir
Çözüp **boynundan** aġlāl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17). [boynundan, -dan, -ın]
4. Bir āh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cānı **boynı** beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66). [boynı, -ı]
5. Tonatmış **boynunuñ** etrāfını reg
Çekilmiş güyiyā zencire bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29). [boynunuñ, -ı, -nuñ]
6. Kimüñ hicrinden irdi cānuña daġ
Kimüñ zülfi geçürdi **boynuña** baġ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90). [boynuña, -uña]
7. Mürüvvet eyleseñ bir daḡı hānum
K'ölice kalmasa **boynuñda** kanum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40). [boynuñda, -un, -da]
8. Gözinden yaşlar akar **boynı** baġlu
Hazerden düşmiş endāmına lerze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8). [boynı, -ı]
9. Ölürem soñra düşer **boynına** kan
Dir idi korḡma k'idem teraḥḥum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70). [boynuna, -ı, -n, -a]
10. Resen **boynuma** salup geldüm iy cān
Elüm karşıñda oldıysa kemān-gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36). [boynuma, -um, -a]
11. Başumda efser ü **boynumda** zencir
Baña çün böyle gösterdün semā'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6). [boynumda, -um, -da]
12. Tolar **boynına** kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melālet bula mārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108). [boynuna, -ı, -n, -a]
13. Melāmet küñdesinden **boynuma** bend
Bu dem sen daḡı geldün dāmum üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12). [boynuma, -um, -a]
14. Düzetdi piş-keşler ol kıyāmet
Şaıncıdan **boynına** bıraḡdı destār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73). [boynuna, -ı, -n, -a]
15. Qolından **boynına** baġladı ekmār
Çü bir 'üryān gedādur görđi ḡāmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74). [boynuna, -ı, -n, -a]
16. Urup yüz yüze buldılar hoş iḡbāl
Tolayup birbiriniñ **boynına** ḡol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87). [boynuna, -ı, -n, -a]

boz-: Tahrip etmek, zarar vermek.

1. Ki iy gözi yaşından bī-sitāre
Bu iki şüretün **bozduñ** birini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17). [bozduñ, -du, -ñ]
2. Ki **bozduñ** anı sen ḡalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22). [bozduñ, -du, -ñ]
3. İşi **bozdı** vü düzdi işin anuñ
Çün āzād itdi mürġ-i 'ulviyi dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34). [bozdı, -dı]
4. Tıraş itdi vü **bozdı** barmaḡıyla
Didi bu ḡāle kılanlar nezāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14). [bozdı, -dı]

5. Çemen âyînesin **bozdu** tanuklık
Kılıcı bîdüñ oldu zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*bozdu, -dı*]

bozul-: İyi özelliğini zamanla kaybetmek II Yıklamak.

1. Bu sevdâdan ki **bozulmuş** mizâcuñ
Kimüñ kand-ı lebindendür ‘ilâcuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*bozulmuş, -muş*]

bozul: Bozulmak, dağılmak.

1. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup **bozuldu** rüyı âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*bozuldu, -dı*]
2. Firâk u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne **bozuldu** mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [*bozuldu, -dı*]
3. Hârâb oldu çemen **bozuldu** gülzâr
İrişüp nâgehân bâd-ı hâzânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [*bozuldu, -dı*]

bu: Koku.

1. Ğubâr-ı dergehüñde iledür **bü**
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [*bü,]*
2. Bu tâze mîveden ger **bü** alasin
Muhaqqâk bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [*bü,]*
3. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi **bü** zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [*bü,]*
4. Ne ‘ışkuñ var-durur gönlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol **büdan** dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*büdan, -dan*]
5. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cânibden ire mağzına **bü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*bü,]*
6. Saķın k’irmeye bâd-ı ğamdan âfet
Neşim-i şubhla irsâl eyle **büyuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*büyuñ, -yuñ*]
7. Dil ü cân olsun ol **büyün** fedâsı
Didi pîr aña k’ol mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [*büyün, -yuñ*]
8. Yahûd hâşıl kılam bir şemme **büyuñ**
Nedür zulümât-ı gür içinde hâlüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*büyuñ, -yuñ*]

bu: Bu, belgisiz sıfat.

1. Biraz kaldılar ammâ yine hâmuş
Görüp **bu** anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*bu,]*

bu: Bu; şahıs zamiri.

1. Buña virdüğini devlet eger kām
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*buña, -ña*]
2. Anuñ gözi **bunuñ** yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [*bunuñ, -nuñ*]
3. O kaldı hargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*bu,]*
4. Bunuñ gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmâğa tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43*). [*bunuñ, -nuñ*]
5. Niçe çift ideyüm Mecnûna **buni**
K’odila penbenüñ yokdur oyunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*buni, -ni*]
6. Üleşürüz **bunuñla** râst-â-râst
Dilenciligi çün taz’if iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44*). [*bunuñla, -(n)uñ, -la*]

7. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür

Bulardan da bu resme kim esirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [*bulardan, -lar, -dan*]

bu: *Bu, belgisiz zamir.*

1. Arada kalmışam miskîn ü hayrân
Senûn-çün ben çekerven **bu** kadar qahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*bu,]*

bu: *"Bu" işaret sıfatı.*

1. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin ‘ākıbet
Sen **bu** resme şive vü nāz ile iy Leylî-ıırām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [*bu,]*
2. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihān
Şun ‘uñuñ bir şemmesidür **bu** bihār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*bu,]*
3. Sen ‘ināyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā dārından itdükde beķāya intiķāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*bu,]*
4. ‘Arş-ı şerif bulmazdı **bu** kadar şeref
Mi‘rāc gicesi yüzine başmasañ kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*bu,]*
5. Söylerler idi gerçi ki zāhirde **bu** sözi
Var idi içlerinde velî reşkten verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*bu,]*
6. Maşerde ol şefi‘i **bu** Hamdî şikestenüñ
Düzeğ içinde kılmayalar tā aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*bu,]*
7. Vāķıf olmadı hevāsına şehā rif‘atünñ
Ne kadar k’itdise pervāz **bu** şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*bu,]*
8. Derün-i fūrcesinden gösterür rāh
Ki sālîk gitse **bu** yoldan be-her-ħāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*bu,]*
9. Sebeb kılup cihāna kâf ü nūnı
Yaradan **bu** sipihri-bi-sütümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [*bu,]*
10. Bu ‘ālî kıbbeye Bānî řapuñdur
Ķara ħāke viren can řapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*bu,]*
11. O düzdi şakfını **bu** bārgāhuñ
O yazdı naķşını **bu** kārgāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11*). [*bu,]*
12. O düzdi şakfını **bu** bārgāhuñ
O yazdı naķşını **bu** kārgāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [*bu,]*
13. Siyeh-püş oldugı nedür **bu** ħabrā
Nedendür niłgün çarħ-ı mu‘allā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*bu,]*
14. Niçe tertib olınmış gör **bu** ‘ālem
Ki kendü ‘ālemindeür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*bu,]*
15. Ĥudāvendā kaçankim ‘azm idem ben
Beķā mülkine **bu** dār-ı fenādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*bu,]*
16. Baña vir rişte-i tesbīhden kayd
K’anuñla **bu** seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*bu,]*
17. Şafā nūrında ħarķ idüp **bu** cānı
Ebed ħamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [*bu,]*
18. ‘Atāñı cürmüme her dem şefi‘ it
Bu serkeş nefsümi baña muñi‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*bu,]*
19. Bir işde kim buyurmaduñ rızā sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*bu,]*
20. Bu ‘ālem reşkten oldı iki nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*bu,]*
21. Bugün **bu** ħil‘at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa‘yuñla buldı zib- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61*). [*bu,]*
22. Vücüduñ ‘ālemüñ pīrāyesidür
Bu ‘ālem devletiñüñ sāyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*bu,]*
23. Bu mücrim de ne taķvā var ne řā‘at
Tehi vü müflis umarvan şefā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*bu,]*

24. Bakardı hâleden **bu** mäh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [bu,]
25. Cemâl-i ‘aksi kıdsiyân-ı ‘arşuñ
Münîr itmişdi sakfını **bu** ferşuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [bu,]
26. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [bu,]
27. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [bu,]
28. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [bu,]
29. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca irerdi **bu** ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [bu,]
30. Okur dergâhına sen şâhı Allâh
Bu teng evden döşür tur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [bu,]
31. Du‘â vü medh okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı **bu** resme sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [bu,]
32. Kõdı **bu** cümleden çün pây-ı bürün
Pes oldı maħrem-i evvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [bu,]
33. Özine tayy olup bir demde **bu** râh
İrişdi menziline yine ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [bu,]
34. Ricâ oldur ki **bu** Ĥamdî ġaribi
İrüre şihhate ol cân tabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [bu,]
35. Ki olmışdur **bu** ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî‘ âlemüñ püş ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [bu,]
36. Ezelden ‘âleme **bu** devre dek tâ
Müselsel şâhdur ‘an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [bu,]
37. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına **bu** âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [bu,]
38. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Ĥatâ didüm ġalağdur **bu** me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [bu,]
39. Süleymânuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender **bu** âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [bu,]
40. Helâk olduġına **bu** resme küffâr
‘Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [bu,]
41. Cihâne ‘ammdur ihsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [bu,]
42. Süleymânuñ nigîn ise **bunuñ** dîn
Çeri buldıysa İskender bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [bunuñ, -nuñ]
43. Ki yüzdüm çok deñizde fi‘l-ħakîka
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [bu,]
44. Kılupdur **bu** sipih-r-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65*). [bu,]
45. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çâlāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [bu,]
46. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çâlāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [bu,]
47. Velikin **bu** vesîleyle murâdum
Budur k’ânıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [bu,]
48. Ümidüm var ki **bu** tuġrâ-yı icâd
Oķundıķda denile âferîn bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [bu,]
49. K’anuñ şevķiyle nazm oldı **bu** nâme
Hem ire nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [bu,]
50. Tükenmez **bu** nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [bu,]
51. Temâşâ eyledüm çün **bu** rumûzı
Derünümde belürdi ‘ışķ süzü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [bu,]
52. Tefekkür eyledüm **bu** rüzigârı
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [bu,]
53. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu hayretten beni ġam kıldı bârik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [bu,]

54. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm **bu** hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [bu,]
55. Çü ma'lûm oldu baña **bu** 'ibâret
Kitâbı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [bu,]
56. Gönül olmışiken **bu** fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105*). [bu,]
57. Bu emri çün baña feyz itdi iqbâl
Ümîdüm bâdesinden töldi zigâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [bu,]
58. Velî düşmedi âsân baña **bu** genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [bu,]
59. Bulardan bulmamışdı **bu** gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bu,]
60. Dil ü cândan taleb-kâr oldum âhîr
Ki idem gaybdan **bu** genci zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [bu,]
61. Bu bâğa bir şecer dîkdüm bahârî
Kim oldu mîve-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [bu,]
62. Bilen **bu** gencün aşl-ı mağzenini
Bulan **bu** dürr-i hâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [bu,]
63. Bilen **bu** gencün aşl-ı mağzenini
Bulan **bu** dürr-i hâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [bu,]
64. Ki ya'nî 'arz iden **bu** dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [bu,]
65. Bu hâli gördi çünkim server-i kavm
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [bu,]
66. Didi burc-i şafâ Nâhîdidür **bu**
Murâduñ çarhımuñ hurşîdidür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [bu,]
67. Didi burc-i şafâ Nâhîdidür **bu**
Murâduñ çarhımuñ hurşîdidür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [bu,]
68. Bu tâze mîveden ger bû alasin
Muhaqqâk bil ki nevmîd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [bu,]
69. Çün irişdi saña **bu** mîve-i hûb
Yakınlarda bir oğluñ ola mağbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [bu,]
70. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlı oldu yüzünden hacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [bu,]
71. İderlerdi **bu** tertîb üzre timâr
Güzellendi varurağ ol perî-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [bu,]
72. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli in'âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [bu,]
73. Cihân içre nazîri yoğ-idi hiç
Anuñ vaşfında **bu** şî'r-i lâîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [bu,]
74. Yoğ-idi gönîlinüñ kılca melâli
Firibinden **bu** devrûñ gâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [bu,]
75. Bunı diyüp de pinhân olduğın
Bu sözden kendü şâdân olduğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [bu,]
76. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nazîri
Didi hüsn ehlinuñ **budur** emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [budur, -dur]
77. Tırup yatdı **bu** endişeyle ol mâh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [bu,]
78. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [bu,]
79. Çü Kaşrı gördiler **bu** resme meftûn
Söze çekdiler anı arhun arhun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [bu,]
80. Ol eyvândan yaña idüp işâret
Didiler belki **bu** kaşrı 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [bu,]
81. Bu taş üstünde bir naqqâş üstâd
İdüpdür bir bütûn şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [bu,]
82. Çün ol taşvîri seyr itdi **bu** mehcür
Pes oldu 'ışka cüft ü 'aqlıdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [bu,]
83. Tefekkür kıldı kim yâ Rab **bu** hâlüm
Düşüm midür 'aceb yoğsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [bu,]

84. Bu hāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [bu,]
85. Kim urdı iy meh **bu** odı hirmenüñe
Kimüñ düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [bu,]
86. Çün işitdi atasından **bu** naklı
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [bu,]
87. Degil vākıf nedendür **bu** harāret
Kim itdi göñlinüñ nakdini gāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [bu,]
88. Bu sūz u tef kimüñ dağından irdi
Ya bu hōş-bü kimüñ bāğından irdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [bu,]
89. Bu sūz u tef kimüñ dağından irdi
Ya **bu** hōş-bü kimüñ bāğından irdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [bu,]
90. Ol iki türfe āhūnun sözünü
Bu nakş-ı dil-keşüñ garrā yüzünü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [bu,]
91. Anası çün **bu** resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [bu,]
92. İden **bu** defterün şeklini taşvır
Şu resme kıldı söz nakşını taḥrır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [bu,]
93. Bu yaña cān-ı Kays-ı bî-mecālî
Zebūn eyledi ol māhuñ ḥayālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1*). [bu,]
94. Bulup ol cāy-gāhı **bu** fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [bu,]
95. Hem ol mehde görüp **bu** āfitābı
Ziyāde oldı şūr u ıztırābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [bu,]
96. Ol içüp bāde-i ğam vardı elden
Bu mest-i ‘ışk olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [bu,]
97. Kāmerden hāleye **bu** çarḥ-ı aḥḍar
Süd ile sākî-veş toldurdi şāgar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [bu,]
98. Bu resme itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldı ḥalk āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [bu,]
99. İşidüp **bu** sözi ol pîr-i dil-rîş
Te‘accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [bu,]
100. Bu resme kim za‘if ü münkalıbsın
Ḥayāl-i Leyliden mi muḫtarıbsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [bu,]
101. Bu sevdādan ferāgat eyle zinhār
İñende olma bî-nāmūs u bî-‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [bu,]
102. İşidüp **bu** kelāmı Kays-ı meftūn
Nitekim şem‘ toldı gözleri ḥūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [bu,]
103. Ben andan ḥāşe-li’llāh kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [bu,]
104. Ḥaḳıḳat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zārürıyem **bu** gün **bu** işde ma‘zūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [bu,]
105. Ḥaḳıḳat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zārürıyem **bu** gün **bu** işde ma‘zūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [bu,]
106. Göñülden dir idi kim **bu** nişāne
Elifler dāğlardur ‘āşıkāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [bu,]
107. Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan her ḳabam ıslandı **bu** şeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [bu,]
108. Gidince kendüsinden ol perî-zād
Bu nev‘ile ḳılar efgān u feryād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [bu,]
109. Bu ‘alem nām-ı nikiçündür el-ḥaḳ
Yaratmadı murād için bunı Ḥaḳ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). [bu,]
110. Revā midur saña **bu** resme işler
Ki ta‘n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [bu,]
111. Bu sözler kim saña nakl itdüm el-ān
Eger ḫutmazsañ olursın peşimān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [bu,]
112. Çün işitdi **bu** sözi ol yüzi nūr
Özin ol mācerādan ḫıtdı dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [bu,]
113. Ya me’külāt cinsinden midür **bu**
Ḥudā ḫaḳıyçün anı söyle ḫoḡru (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [bu,]
114. Bu resme sözler ile bātıl u dūn
Ne lāzım k’eyleyesin baḡrumı ḫūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [bu,]

115. Çi ger **bu** resme dindi **bu** hikâyet
Velikin bir dahı vardur rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [bu,]
116. Çi ger **bu** resme dindi **bu** hikâyet
Velikin bir dahı vardur rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [bu,]
117. Bu ‘ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [bu,]
118. Çü bunlar birbirine ‘aşık oldı
Bu kavluñ biri lâ-büd şâdık oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [bu,]
119. Bu hubuñ ‘ışkınuñ şürde cânı
Şu resme naql kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [bu,]
120. Ğam anı her kaçankim kılsa nâlân
Bu zîbâ şî‘ri okurdı firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [bu,]
121. İştise her kim andan **bu** nevâyı
Bulurdı rûhına kût u ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [bu,]
122. ‘Aceb geçdi **bu** devrân aña hurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [bu,]
123. Çü **bu** efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim ‘aklı gıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [bu,]
124. Görüp anda **bu** resme iztirâbı
Yüzine eşkden şaçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [bu,]
125. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [bu,]
126. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [bu,]
127. Giceler yatuban **bu** ğâr içinde
Niçe râhat bulursın hâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [bu,]
128. Eyâ cân-ı peder ne hâldur **bu**
Niçe dirlik niçe efgândur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [bu,]
129. Eyâ cân-ı peder ne hâldur **bu**
Niçe dirlik niçe efgândur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [bu,]
130. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki kodoñ bād gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [bu,]
131. Gözüm nûrı saña düşmeye **bu** kâr
Ki görünür bize **bu** kârdan ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [bu,]
132. Gözüm nûrı saña düşmeye **bu** kâr
Ki görünür bize **bu** kârdan ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [bu,]
133. Bu sevdâdan ki bozulmuş mizâcuñ
Kimüñ kând-ı lebindendür ‘ilâcuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [bu,]
134. Kimüñ bağındadır mevcüd ol verd
Ki büyü birle zâyil ola **bu** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [bu,]
135. Kimesneye vefâ kılmaz **bu** zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [bu,]
136. Neden düşmek **bu** resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [bu,]
137. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Çarış halka **bu** deşt ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [bu,]
138. Bu sözlerden başın kaldurdu Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [bu,]
139. Benüm **bu** işde yokdur ihtiyârum
Zârürî ‘ışka saldı rûzgârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [bu,]
140. Baña Leyliden irdi **bu** harâret
Dile ol viriser yine ferâğet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [bu,]
141. Devâsuz bir marâzdur baña **bu** derd
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [bu,]
142. Ele meyl itdügi **budur** dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [budur, -dur]
143. Baña **bunuñ** gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [bunuñ, -n, -un]
144. Uran **bu** kışşanuñ aşlına bünyâd
Şu resme eyledi efsâneyi yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [bu,]
145. Görüp anı **bu** resme zâr u mahzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [bu,]
146. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña **bu** sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [bu,]

147. Yâhûd mevtümde **bu** gîsû-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [bu,]
148. Anuñ kim bahtdan vardur naşibi
Yazar hâllile **bu** pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [bu,]
149. Olurken hâkûm âbıyla sirişte
Kažâ **bu** beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [bu,]
150. Ki **bu** âşüfte-hâl ü bî-ser-encâm
Gamından bir nigârûñ gıtdi nâkâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [bu,]
151. Çü Mecnûn eyledi **bu** nükteyi güş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [bu,]
152. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde tütalum ehl ü müsellemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [bu,]
153. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [bu,]
154. Hem işitmiş-idi **bu** mâcerâyı
K’eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [bu,]
155. Bu dilberlerle Leylî fi’l-merâtib
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [bu,]
156. Bu resme nâz-ıla ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [bu,]
157. Bu faşl içinde ol hûbân mesrür
Degülleri yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [bu,]
158. Nigârınuñ **bu** zîbâ şöhetinden
Kamer girdâba düşdi hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [bu,]
159. Bu yaña mîr-i taht-ı ‘ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [bu,]
160. Bu ol ruhsârı görüp oldı bî-hüş
Hem ol **bu** şekle bakup kıldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [bu,]
161. Anı câm-ı maħabbet eyledi mest
Bu ‘ışk âbıyla yudı ‘akldan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [bu,]
162. Bu gülşenden k’içidür pür ğarâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr ğâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [bu,]
163. Ne deñlü harc idersen **bu** güherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hâzârdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [bu,]
164. Ki ger biñ yıl ola ‘ömrüñ ya bir rüz
Kâlır çeşmüñde **bu** kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [bu,]
165. Bu hübuñ ‘ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâsitâmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [bu,]
166. Ne hâlet didügi **bu** haste-hâtır
Çün oldı ‘Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [bu,]
167. Çü gördi gey müveccehdür **bu** tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [bu,]
168. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âġâh
Ki gelür bir cemâ’at tütuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [bu,]
169. Velîkin kim ola **bu** kavm-ı maħsûd
Gelişinden buraya n’ola maħşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [bu,]
170. Bular **bu** sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [bu,]
171. O çetr olmuş-idi ta’yîn konağı
Ol oldı hem **bu** şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [bu,]
172. Bu mîh itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nürıyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [bu,]
173. Bu resme hayr işe iy şâh-ı ‘âlim
Degüldür istiġâre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [bu,]
174. Bulınmaz **bu** metâ’a iy vefâdâr
Cihân içre benüm gibi harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [bu,]
175. K’âña ben kim **bu** ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızgün mühteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [bu,]
176. Virem olursa ger **bu** ‘ağd-i mevzûn
Kağâr-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [bu,]

177. Bilürsin kim zamāna içre el-ān
Benem **bu** ortada ma'ruf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [bu,]
178. Olursa **bu** qarâbet gelmesün hem
'Adû-yı kîne-cûdan gönlüñe ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [bu,]
179. Katı rencide kıldı **bu** söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [bu,]
180. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firîşte birle hîç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [bu,]
181. Delüdür kendüye 'aqlı degül yār
Görinür baña **bu** işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [bu,]
182. Çün ola **bu** hikâyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [bu,]
183. Kamu meyhāneler içinde mestān
İdinürler **bu** naqşı zıkr ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [bu,]
184. Başına geldüğinden şöña 'aqlı
Bize hüccetle 'arz eyle **bu** naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [bu,]
185. Bunı didi vü hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi **bu** yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [bu,]
186. Bu 'ālemde degüldi ol kişi er
K'anı pîşe tutınmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [bu,]
187. Bu lâhza imtiḥān-içün nihānı
Oqu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [bu,]
188. Bu sözler deyken ol abdāl-ı fānî
Gözi tuş oldu şem'a nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [bu,]
189. Cüdāsın çün **bu** dem bezm-i şanemden
Göyün pervāne gibi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [bu,]
190. Diyüp şem'e **bu** sözi ol diğere-ḥāl
Turup depdi vü söyündürdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [bu,]
191. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kılup ehl-i muḥaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61*). [bu,]
192. Çü Mecnûn **bu** haberden oldu āġāh
Ki süy-ı māha bulmazmış delü rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [bu,]
193. Kılardı dāimā pend ü naşīhat
Ki iy ferzend nedür **bu** fazīhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [bu,]
194. Aña **bu** ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [bu,]
195. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [bu,]
196. Olup **bu** söz kabûli pâdişāhuñ
Müheyyā kıldı tertîbini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [bu,]
197. Bu resme geldi beytullāh pür-cüş
Mişāl-i Ka'be Ḥaḳḳa ḥalka-der-ġuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [bu,]
198. Didî kim **bu** degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [bu,]
199. Ayıt kim **bu** güzaf işden İlāhî
Ḥalāş it ben ġarîb ü bî-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [bu,]
200. 'İnāyet kıl baña iy Ḥayy-ı-Ġaffār
Ki **bu** sürüdelikten ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [bu,]
201. Kıl iy uran cihān tākına bünyād
Beni **bu** ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [bu,]
202. Baña **bu** 'ışkdan dirler cüdā ol
Varup 'aql-ile yār u āşinā ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [bu,]
203. Beni **bu** 'ışkuñ irtür ġāyetine
Ki ya'nî vākıf it her ḥāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [bu,]
204. 'Aḫā kıl 'ışk 'aynından baña nūr
Gözümde eyleme **bu** sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28*). [bu,]
205. Mey-i 'ışkısız olmasun **bu** cāmum
Güm olsun ansuzın 'ālemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [bu,]
206. Dil u cānda anuñ 'ışkı düz olsun
Ki **bu** ḥālātumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [bu,]
207. Cemāline fedā olsun **bu** cānum
Ḥelāl olsun içerse çeşmi ḳanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [bu,]

208. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [bu,]
209. Ki dām-ı ‘ışka **bu** olmuş giriftār
 Muṭî‘ olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [bu,]
210. Gel iy bīnende-i sırr-ı ilāhī
Bu ‘ışk işine rüşen kıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [bu,]
211. Kıyās itme **bu** işi degme işe
 Ki her şahs idinemez bunı pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [bu,]
212. Meger **bu** sırrı kılmışdı ferāmūş
 Ki kimse idemez māhı derāgūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [bu,]
213. Vücüdını **bu** yolda eyleyüp hāk
 Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53*). [bu,]
214. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü ikdām
 Gelüp sulṭāne hālî kıldı i‘lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [bu,]
215. Hem işidüp anası **bu** hıṭābı
 Qabûl idüp şeh virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [bu,]
216. K’o la‘le gerçi lāyıkdur **bu** gevher
 Velikin gencrekdür daḥı duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [bu,]
217. Pes eyle virdiler peyke cevābı
 Ki hōş gördük **bu** ‘akd-ı müstetābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72*). [bu,]
218. Naşīb eyledi ise Hāk tebārek
 Yakında ola **bu** ‘arūs-i mübārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [bu,]
219. Çü degdi **bu** haber İbn-i Selāma
 Şafādan kâşide geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [bu,]
220. Bu hāl-ile anı Mecnûn-ı pür-gam
 Eli-yle şıgayup oḥşar dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [bu,]
221. Bu hāl-iyle gazeller vaz‘ iderdi
 Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [bu,]
222. O hūb eş‘aruñ uş birisi **budur**
 İşit kim gūşuñı zeyn ide **budur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [budur, -dur]
223. Ki bir meh-rüya dil virtüp **bu** güm-rāh
 Delü oldı şu resme kim görür şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [bu,]
224. Atası ‘Āmiriler üzredür hān
Bu ‘ışk evcinden oldı şöyle ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [bu,]
225. Gazeller okumakdur dāyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [bu,]
226. Gelür etṛāf-ı ‘ālemden müsāfir
Bu miskīnūñ temāşāsına vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [bu,]
227. Ki men‘ itmezse taqdīr-i Ḥudāyı
 Ururam kāmına **bu** mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [bu,]
228. Didi kim bir sege iy küh ulūsı
 Nedür senden **bu** rıfık u çāblūsī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [bu,]
229. Kimūñ iti-durur **bu** kelb-i bīmār
 K’ola **bu** resme teşrīfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [bu,]
230. Kimūñ iti-durur **bu** kelb-i bīmār
 K’ola **bu** resme teşrīfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [bu,]
231. Eyitdi kim **bu** seg ol şāhumūñdur
 Yüzi ḥurşid u almı māhumūñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [bu,]
232. Götürüp āsītān-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [bu,]
233. Çü Mecnûn gördi şehden **bu** vefāyı
 Didi buldum zihī hūb āşināyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [bu,]
234. Döküp **bu** yolda genc-i hūsrevāne
 Seni vaşl idem ol şīrīn-dehāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [bu,]
235. Bu sözden idinüp ümmid ol abdāl
 Öñinde secde-i şükr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [bu,]
236. Virilmez didiler gül bergi bāde
 Ne lāyıkdur **bu** meh ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [bu,]
237. Geç andan baña besdür **bu** şikence
 Şehā olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [bu,]
238. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serāba
 Beni öz hālūme ko gir gevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [bu,]

239. Ki ölince geçinem gâr içinde
Şehiden katl olam **bu** kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [bu,]
240. İşidüp **bu** nefiri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [bu,]
241. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum fedâdur hem hazînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [bu,]
242. Ricâ oldur velî senden de iy nûr
Ki **bu** şüridelikden olasın dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [bu,]
243. Çün âdem oğlınım âdemle yâr ol
Ko **bu** şeydâlığı şâhib-vaqâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154*). [bu,]
244. Didi dilden ki **bu** söz dise şâdık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [bu,]
245. Bu resm-ile üç ay miqdârı bunlar
Şafâ vü 'işret itdiler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [bu,]
246. Şu demde kim cevân idi vü garrân
Şikâr idi **buña** şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50*). [buña, -n, -a]
247. Bu hâl içre dil-i Mecnûna nâgâh
Güzer kıldı hayâl-i rüy-ı dil-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [bu,]
248. Çü Nevfel gördi andan **bu** 'itâbı
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [bu,]
249. Eger baş çekmeyesin **bu** sözümden
Göresin fâ'ide hayli özümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [bu,]
250. Vü ger h'öd çekesin **bu** hükmden ser
Ola farquñ sezâ-yı tîg u hançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [bu,]
251. Çü hatm oldı **bu** tertîb üzre mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maflûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [bu,]
252. Didi kim **bu** ne sözdür 'aqlıdan dür
Delürüp olmasun iñende mağrûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [bu,]
253. Bu resme sözleri-y-le bî-nihâyet
Şoñ ucı nâmeye buldurdi gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [bu,]
254. Çeker **bu** leşkerüñ ger gayretini
Diler ol ceşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [bu,]
255. Bu leşkerden sürer meydâna rahşı
Du'â eyler velî anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [bu,]
256. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden **bu** kallâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [bu,]
257. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fetħin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [bu,]
258. Vü ger h'öd olsa ol leşker 'adû-gîr
Neşâtından giriv ider **bu** çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [bu,]
259. Tenümdür gerçi **bu** leşkerde kâyim
Dilüñ ol cânibedür meyli dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [bu,]
260. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tîgî darbindan geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [bu,]
261. Görüp **bu** hâleti Nevfel nihâni
Didi şulh itmesem görem ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [bu,]
262. Ki yok yire nedür çekmek **bu** derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [bu,]
263. Dilerdüm sizden ol perî nişânı
K'ideydüm şâdumân **bu** nev cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [bu,]
264. Ebâ-'an-ced hazînemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [bu,]
265. Bulaydum **bu** 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdünüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [bu,]
266. Dilemedünüz itmek çün **bu** kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [bu,]
267. Miyancı çün **bu** kavli kıldı ağâz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [bu,]
268. Çün oldı **bu** hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şurû' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [bu,]

269. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlün ta'nı nigāra virdi taşdı' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [bu,]
270. Yoğ-ise bir tedârik **bu** fesâda
Cihân içinde nâmuñ verdi bâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27). [bu,]
271. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki **bu** yildendür ol şem'ün hilâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30). [bu,]
272. Bu işe düşmez iseñ ger muqayyed
Ĝamâm-ı ğamda qalır meh muħalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31). [bu,]
273. Çün ağâh oldı sultân **bu** haberden
Taraldı cânı havfiyle hâzerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33). [bu,]
274. İşidüp **bu** kelâmı her dilâver
Göñüllerinde kıldılar muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41). [bu,]
275. Çü Leylî **bu** haberden vâkıf oldı
Kâtı endîşe-nâk u hâyıf oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1). [bu,]
276. Didi kim ger **bu** sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâlî haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3). [bu,]
277. Vü ger ağâh kılmazsam muqarrer
Bir iş ider aña **bu** hîle-gerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10). [bu,]
278. Bu ğamdan gey mükedder idi hâlî
Göñülde düzdi âhir bu hayâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11). [bu,]
279. Bu ğamdan gey mükedder idi hâlî
Göñülde düzdi âhir **bu** hayâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12). [bu,]
280. Varup hem kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña hem **bu** kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16). [bu,]
281. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler arada **bu** nifâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24). [bu,]
282. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzük (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34). [bu,]
283. Ki ya'nî **bu** hikâyetden nihâni
Haberdâr eyle var ol yâr-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37). [bu,]
284. Degüldi mültefit **bu** şaydgâha
Kânâ'at kılmış-idi gerd-i râha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57). [bu,]
285. Diyâr-ı Leyliye irüp oradan
Hâbir itdi ili **bu** mâcerâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78). [bu,]
286. Çü Leylî **bu** haberden oldı ağâh
Ki ol miskîne qandedür vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83). [bu,]
287. Virüp **bu** kışşadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [bu,]
288. İşidüp **bu** hıţâb-ı müsteţâbı
Revân ol kâşıda virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91). [bu,]
289. Bu hâlün üstine çün geçdi eyyâm
Te'aşşuq eyledi Mecnûna ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1). [bu,]
290. Degüldüm ben ezel **bu** resme hâste
Zâ'if ü 'âciz ü h'âr ü şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35). [bu,]
291. Anuñ **bu** nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43). [bu,]
292. Oturmayın cihân içre serîre
O genc irişmeyince **bu** fakîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58). [bu,]
293. Bu yaña haşmı da olup haberdâr
'Adûsin qarşuladı çâr-nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3). [bu,]
294. Kime ildürse sünüsü serini
Dürerdi **bu** cihândan defterini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102). [bu,]
295. Görüp **bu** hâlî pirân-ı kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1). [bu,]
296. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh **bu** belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11). [bu,]
297. Ne diri qalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi **bu** ğirvi feth şâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23). [bu,]
298. K'olan **bu** kavmden râzı vü hoşnüd
Nigârımuñ atası geldi ğam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26). [bu,]
299. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse **bu** hacletden iy hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39). [bu,]
300. Özüme **bu** işi 'izzet bilürem
Niçe isterse göñlün iy dilâver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44). [bu,]

301. Od üzere idemez h̄aşāk ārām
Bu bir şürîdedür ‘alemde bî-‘ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61). [bu,]
302. Bükerven tîg-ile kaddî nihâlin
 Ki kurtulam **bu** şulh ü cengden ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89). [bu,]
303. Bu defter k’okudu pîr-i mu‘allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1). [bu,]
304. Tapuñdan almazam cebr-ile dühter
 Esirgedümse **bu** ‘aşîk cevânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7). [bu,]
305. Niçün kılam saña cevr ü cefâyı
 Beni **bu** cenge iller kıldı irşād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15). [bu,]
306. Ölür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k’olam itmâma bâ‘îs̄ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [bu,]
307. Benüm başum için düş-nâma bâ‘îs̄
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25). [bu,]
308. Anuñ yine ‘adü fetihinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan iy mîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31). [bu,]
309. Dilerse ağlar u dilerse handân
Bu vuşlat ger müyesser ola nâçār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37). [bu,]
310. Düşer gam şuhfasına kur‘a-ı kār
 Degül ma‘kûl ma‘nide **bu** hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39). [bu,]
311. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
 Virüp bu resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42). [bu,]
312. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
 Virüp **bu** resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43). [bu,]
313. K̄o **bu** sevdâyı bunda şâh-ıla kal
 Vañan tut bir begendüğüñ arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30). [bu,]
314. Alasın dilberüñî bî-tekellûf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49). [bu,]
315. Bu resme gördü çün Mecnûn hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1). [bu,]
316. K’ümidüm bergin üzdi şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ġâyet müşkil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5). [bu,]
317. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuñıñ rişte idüp düğmeden sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25). [bu,]
318. Didi kim **bu** şanemdür baña lâyk
 Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8). [bu,]
319. K̄odı ġaynırlara tacı vü tahtı
 Tuyp Leylînuñ atası **bu** h̄âlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31). [bu,]
320. K̄atupdur içine āb-ı hayâtı
 Anuñ-çundur k’iden **bu** şerbeti nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9). [bu,]
321. Bekâ-yı cāvidāniye olur tüş
 Bulınmaz **bu** kelāma ġâyet ü had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11). [bu,]
322. Meger maşşūduñ aşlın idevüz red
 Yazarken nāmeye **bu** dāsītānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13). [bu,]
323. Şerik olur şikāra ol dañı bil
 Esirgeyüp **bu** bir kaç mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29). [bu,]
324. Ağıtma kanlarını kanı vardur
 Degüldür bî-vefā çün **bu** zebünlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33). [bu,]
325. Bu resme okudu şayyāda efsün
 Didi sayyād k’iderdüm himāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44). [bu,]
326. Geh öpdü hürmet-ile gözlerini
 Didi **bu** göz degülse çeşm-i yārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [bu,]
327. K’ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrā yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77). [bu,]
328. Duñāndan toldurur āhı ovayı
Bu h̄al üzere giderken ol budāla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81). [bu,]
329. Gider bilmez yolu şahrā mı ya küh
 Oğur derd-ile **bu** şî‘ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11). [bu,]
330. Bu resme niçe ebyāt iderek yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1). [bu,]
331. Elüñi çek ki ‘acizdür **bu** nañçîr
 Çözüp boynından aġlāl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16). [bu,]
332. Ölince eylesün saña du‘āyı
Bu gice kim anı araya çifti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23). [bu,]
333. Ki sen şayd olsañ u şayyād o nañçîr
Bu şükraneyçün anı eyle āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33). [bu,]

334. Ya şat baña yahüd âzâd kıl var
Çü gitdi güşma **bu** nükte-i şâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37). [bu,]
335. Velikin virmezem de rāyegāne
Baña gerçi ki **bu** hayvān nevādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41). [bu,]
336. Kodı şayyāduñ öñinde ol abdāl
Alup şayyād **bu** sâz u silāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45). [bu,]
337. Çü zülf-i yār nāfi müşg-bārum
Bu müşkil vartadan çün olduñ âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59). [bu,]
338. Tozıdır göze sürme cāna merhem
Dağı niçe **bunuñ** gibi kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89). [bunuñ, -n, -un]
339. Görüp şahrāda bir ‘ālî dirañtı
Oturdı sāyesinde **bu** dirañtuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15). [bu,]
340. Ciger tābına buldı fetḥ-i bābı
Hem içdi hem girüp yundı **bu** şudan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37). [bu,]
341. Ki **bu** vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belāsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62). [bu,]
342. Anuñ-çun başdan ayağa kırasın
Uçup seyrān iderken **bu** cihāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65). [bu,]
343. Bu sevdā içre kırkarvan k’olam güm
Kaçankim kılmaya çeşmüñ ziyāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72). [bu,]
344. Didı **bu** resme sözler ḥadden eżzün
Olup ḥālinden anuñ zāg āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82). [bu,]
345. Zebān-ı ḥāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp **bu** hayret-ile çarḥa küstāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85). [bu,]
346. Gice irdi **bu** ḥālet içre nāgāh
Çeküp gün yüzine zulmet ḥicābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90). [bu,]
347. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu ḥāl-ile giderken iderek āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17). [bu,]
348. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydā
K’o şahşuñ **bu** karı başdan ayağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21). [bu,]
349. Şitāb u sa’y birle gider ol zen
Bu ḥāli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27). [bu,]
350. Var ise i’tikāduñ enbiyāya
Eyt kimdür **bu** yanuñdağı baḡlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31). [bu,]
351. Degüldür **bu** giriftārum günehkār
Benem bir tūl karı **bu** baḡludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34). [bu,]
352. Degüldür **bu** giriftārum günehkār
Benem bir tūl karı **bu** baḡludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35). [bu,]
353. K’olavuz günde bir yirde müsāfir
Esir üslūbına düzdüm **bu** yārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39). [bu,]
354. Gezüp cerr iderüz pes her diyārı
Bulup **bu** bend-le fetḥe bahāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41). [bu,]
355. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vākıf oldu **bu** ḥāle ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47). [bu,]
356. Kıarınuñ ayaḡına düşdi fi’l-ḥāl
Didi kim gel **bu** zencir ü tınābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [bu,]
357. Ne iklīme dilerseñ ol revāne
Ne kim **bu** kārđan olursa ḥāşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55). [bu,]
358. Baña bir dāne virme hep senüñ bil
‘Ācūze gördi çün kim **bu** şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57). [bu,]
359. Nevāht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63). [bu,]
360. Bu resme der-be-der olup gezerken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1). [bu,]
361. Şan oldu çeşmi ebr-i nev-bahārı
Çün irdi **bu** ḡarīb ol āsitāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7). [bu,]
362. K’eline şadaḡa vire **bu** gedānuñ
Biri birine kıldılar niḡāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14). [bu,]
363. Ki görüp rahm idesin çākerüñe
‘Ukübetdür baña gerçi ki **bu** bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23). [bu,]
364. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyḥa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43). [bu,]
365. Beni gel **bu** ḡapuda eyle kırbān
Ki **bu** dergāhuñ İsmā’iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60). [bu,]

366. Beni gel **bu** kapuda eyle kurbān
Ki **bu** dergāhuñ İsmā'īliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [bu,]
367. Hevâyı dūd-ı āhı kıldı tîre
Çarâbeti ki **bu** hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [bu,]
368. Başı yarıldı vü garğ oldı hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi **bu** hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [bu,]
369. Aña göstereyin kim kandadır rāh
Ol a'mâyı gelüp **bu** serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [bu,]
370. Elin aldı vü bağladı yîni 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş **bu** resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [bu,]
371. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi **bu** resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [bu,]
372. Ki tâ oldı muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldı **bu** iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [bu,]
373. Ki âteş idi cânınuñ penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [bu,]
374. Gider ol pişvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [bu,]
375. Ki kıdd-i yâra beñzer rāst u dil-cû
Olup hayrân **bu** söze bāğbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [bu,]
376. Dağı yok **bu** şecerden ğayr-i hîzem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [bu,]
377. Vü ger nî hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn **bu** sözden şād u hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [bu,]
378. Didi kim rāziyem **bu** kavle iy cân
Kolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [bu,]
379. Ki mislin görmemişdür çeşm-i āfāk
Bu nahlûñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [bu,]
380. Al incitme tek ol ser-i cevānı
Diyüp **bu** sözi la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [bu,]
381. Çıkar cân cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur **bu** cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [bu,]
382. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Hālâyık **bu** haberden oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [bu,]
383. Ki kırtıldı ğamām-ı varıdan māh
Tuyıldı her vilâyetde **bu** kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [bu,]
384. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hışse
Kaçan kim **bu** kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [bu,]
385. Cihānı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [bu,]
386. İrişdi yâr iline şöhrat-ile
Bu cânibden dağı emr itdi sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [bu,]
387. Ki şehbānı söz içinde ider süst
Alup **bu** meblāğı ol peyk-i kāmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [bu,]
388. Didi sultāna **bu** remzi nihānı
Ki **bu** İbn-i Selām iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [bu,]
389. Didi sultāna **bu** remzi nihānı
Ki **bu** İbn-i Selām iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [bu,]
390. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır hāk
Bu sözlerden gelüp sultān rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [bu,]
391. K'ola İbn-i Selâma 'ağd-i Leylî
Çün āgāh oldı dilber **bu** haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [bu,]
392. Pür itdi çeşmini hūn-ı cigerden
Ki iy gerdūn nedür senden **bu** işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [bu,]
393. Yüzine bağıdı yüz hışm-ile Leylî
Didi **bu** mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [bu,]
394. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim didūñ kōl bağıdur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [bu,]
395. Degüldür kōl bağı kōl bağıdur **bu**
Firāk-ı yārdan pāyumda hāl hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [bu,]
396. Baña āyine yiter sine dağı
Diyüp **bu** sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [bu,]

397. H̄abir itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hiç **bu** serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [bu,]
398. Gel ol **bu** mâh-ı nev birle hem-âğüş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [bu,]
399. Bizi bed-nâm ider 'âlemde gammâz
Muñi' olmayasın **bu** pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [bu,]
400. Hayâdan virebilmedi cevâbı
Eytidiler ki **bu** serv-i kabâ-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [bu,]
401. Kevâkib çarha girdi hurrem ü şâd
Bu çarh-ı mevlevî kâr u pür ahter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [bu,]
402. Gâzab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası **bu** haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [bu,]
403. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [bu,]
404. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy mâder nedür **bu** pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [bu,]
405. Bıçak irdi **bu** gamdan üstühâna
Çarâbeti niderven iy cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44*). [bu,]
406. Ki pesdür **bu** cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemde h̄aridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [bu,]
407. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi bâlâ-durur **bu** nahl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [bu,]
408. Ümîdüñ sengi irmez iy cefâkâr
Ne **bu** mîvem benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [bu,]
409. Ne ol türüñ senüñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben h̄ıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [bu,]
410. Ki şâh-ı gerdendümedür emânet
Bu murğı idemezsin dâmiña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [bu,]
411. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen cāyıdur bir 'andelibün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [bu,]
412. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen cāyıdur bir 'andelibün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [bu,]
413. Naşibidür **bu** gül bir bî-naşibün
Bu kişver yiridür bir tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [bu,]
414. Naşibidür bu gül bir bî-naşibün
Bu kişver yiridür bir tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [bu,]
415. Bu huṭbe adınadır bir şehriyârüñ
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [bu,]
416. Bu huṭbe adınadır bir şehriyârüñ
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [bu,]
417. Ki Mecnûnum degül senden daḥı kem
Bu bâğı dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [bu,]
418. Ki açmaz **bu** h̄arimün gıncasın bād
Düzülse küze ger devr ile h̄ākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [bu,]
419. Żarürî görmege kıldı kanâ'at
Bu resm-ile geçinürlerdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [bu,]
420. Bu yaña geldük ol divâne-i ğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [bu,]
421. Giderdi 'aqlı miskînüñ şafâdan
Bu hâl üzre geçerdı 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [bu,]
422. Düşünde seyr kıldı **bu** fütüḥı
K'idinmiş cāyuña bir turfe bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [bu,]
423. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna çorḥu virdi **bu** h̄wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [bu,]
424. Ki **bu** düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kıluṭ cānına te'şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [bu,]
425. Kim ider ola **bu** rü'yāyi ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [bu,]
426. Bu resme ol ğarîb endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [bu,]
427. Kılarsın bunda sen feryād u eḡġân
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzluk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [bu,]

428. Seni terk idüp oldı haşmuña yār
Olur **bu** mäh-rûlar bî-vefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [bu,]
429. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yağüd ol hâl-ile **bu** la'î-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [bu,]
430. Ki olmışdur berî Mecnûn **bu** serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [bu,]
431. Çü Mecnûnuñ **bu** hâlin gördi ğammâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [bu,]
432. Didi şermendeyüm kizbümden âhir
Ki **bu** sözde yalan eydem haķîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [bu,]
433. Beni 'afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9*). [bu,]
434. Yiyemez ol nihâl-i tâzededen ber
Çü Mecnûn vâķif oldı **bu** hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [bu,]
435. Didi hayf u dirîğ ol âfitâba
K'anuñ **bu** kündeye pâyımı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [bu,]
436. K'ola şâdir **bu** fi'l-i piç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [bu,]
437. K'iletmezdüñ saña ben **bu** gûmañı
Çanı ol itdüğün 'ahd ü yeminler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [bu,]
438. Ğamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [bu,]
439. Ki virmişdi hazân bâğ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerdî rüzġârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [bu,]
440. Bilüp ġayrı kaçan ide sözün ġüş
Didi kimsin **bu** arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [bu,]
441. K'ecel kılmışdur ardıñca şitâbı
Yola gir gel ço **bu** düşvâr râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [bu,]
442. Belâ zindânıñuñ ça'rında kalmak
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [bu,]
443. Ki yarın hoş nesim ola dimâğüñ
Gönilme **bu** yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105*). [bu,]
444. K'ola vaşluñla sâkin **bu** dil-i zâr
Çevirtürsiñ bugün benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [bu,]
445. Tehî komayasın sen soñra câyum
Begenmez **bu** hisâbı döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [bu,]
446. Çü Mecnûn eyledi **bu** sözleri ġüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [bu,]
447. Ki iy cânım göğünñ âfitâbı
Baña **bu** itdüğün pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [bu,]
448. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür **bu** emre ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [bu,]
449. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [bu,]
450. Revân oldı yeñinden nâġehân hûn
Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı ġarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [bu,]
451. Ki râhatdur dile **bu** câna merhem
Yidi faşşâddan niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [bu,]
452. Yiñümden **budur** aķduğı benüm kan
Ol anda nişterden muztaribdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [budur, -dur]
453. Taþuñdan **bu** yola hõş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irak seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [bu,]
454. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp **bu** resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [bu,]
455. Bu resme bî-vefâlıkdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [bu,]
456. Ki **bu** 'âlemde hiç tıtmaya ârâm
Firişte şüretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [bu,]
457. Ki ne dirse ider soñra hilâfin
Cihândan geç ne cây-ı meyldür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [bu,]
458. Hâzer kıl reh-güzâr-ı seyldür **bu**
Lebi ġurmâdur ammâ pöstü hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50*). [bu,]
459. İşidür kühdan yine ol peyâmı
Temâşâ eyle **bu** çarġ-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77*). [bu,]

460. K'aña āhîr irişmemişdür āfet
Ye xanı bir harābe **bu** cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [bu,]
461. Bu resme görmemişdüm hŵān-ı ciger-hŵār
Deründe kim değildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [bu,]
462. Huzür-ı Hâkda 'arum yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok āh u figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [bu,]
463. Deminden kıldı 'ālem hākini zer
Türup ol hākden derd-ile **bu** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [bu,]
464. Şu resme eyledi **bu** kışşayı fāş
Ki ol şahrā bisāt u küh bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [bu,]
465. Tıraş itdi vü bozdı barmağıyla
Didi **bu** hāle kılanlar nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [bu,]
466. Ki iy gözi yaşından bî-sitāre
Bu iki şüretün bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [bu,]
467. Emerdi şirdeñ āhü-bere şir
İki üç kat **bu** hayvānāt yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [bu,]
468. Sîpāh-ı vahş ü tayruñ hānlarıydı
Bu yırtıcılaruñ havfindan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [bu,]
469. Anuñ yanına destür olmadın hîç
Bu hayvānlar arasında o hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [bu,]
470. Mu'anber büy nāzik gerden-efrāz
Bu āhūlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [bu,]
471. Neden rām oldı **bu** hayvān baña hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [bu,]
472. Anā dañı iledürlerdi vāfir
Tutup bir zerre **bu** anda nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [bu,]
473. Bu hūn-h'ār itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden bî-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [bu,]
474. Ki tā gönlünde ol endişe gide
Bu havfūñ def'ine ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [bu,]
475. K'özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp bundan **bu** ahlāk-ı bedī'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [bu,]
476. Ğazab vaktinde gördi **bu** cevānı
Buyurdu seg-dilān-ı bārigāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [bu,]
477. Ne vech-ile yemişlerdür ser-ā-ser
Çü seg-bān **bu** haberden oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [bu,]
478. Ki **bu** girdābdan bulduñ hālāşı
Kabül itmez kişinüñ 'aklı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [bu,]
479. Baña **bu** varña olmadın havāle
Elümden çün yidi bunlar ta'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [bu,]
480. Ki munşifdür kilābuñ hāzretüñden
Çü şeh gördi **bu** hāli bildi k'ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [bu,]
481. Qodı segligi terk itdi kilābı
Benüm **bu** kışşadan maqşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [bu,]
482. Çeken **bu** şahfe-i zibāya tuğrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1*). [bu,]
483. Ne hōd dildār dergāhına kāşıd
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [bu,]
484. Şu resme yazdı hālîn verhimiyile
Ki **bu** mektüb benden kim ğarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [bu,]
485. Ki gey müstağnî vü mesrūr olub sen
Ki bir bed-nāmdan ya'nî **bu** nāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [bu,]
486. Nedür şimdi baña **bu** mübtelālîk
Xanı ol kavlı ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [bu,]
487. Qoma maħrūm **bu** bağrı kebābı
Çekesin çün türub bezminde h'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [bu,]
488. Bu segden yaña da sal üstüh'ānı
Saña iy hālî Hindü Hākk tebārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [bu,]
489. Hēlāl olsun tapuña **bu** gelinlik
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [bu,]
490. Bu idi yol hōş itdün bārekallāh
Qavî peymānmışsın hem vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88*). [bu,]
491. Ki lāyıkdur vefā rāhında **bu** kār
'Aceb olduñ **bu** resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [bu,]

492. Ki lâyıkdur vefâ râhında **bu** kâr
‘Aceb olduñ **bu** resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [bu,]
493. K’açıla andan gözi **bu** hâk-rüyuñ
Cemâlûñ seyrine eyle mâyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [bu,]
494. Bitüpdür merhamet kıl iy cefâkâr
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [bu,]
495. İrür **bu** nâmeyi ol yâr-ı câne
Pes alup nâmeyi ol peyk-i çâlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [bu,]
496. Didi şükr eyleyüp Hâllâka vâfir
Ki **bu** nâme ki tûrfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [bu,]
497. Ziyâ-bahş-ı ‘uyûn-ı nâ-tüvândür
Çerâğ-ı cân u nür-i didedür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [bu,]
498. Yine **bu** nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şâd-mânîdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [bu,]
499. Yine **bu** nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şâd-mânîdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [bu,]
500. Ya fihrist-i me‘ânîdür **bu** nâme
Saña iy kâşid-i dildâr-ı cânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [bu,]
501. Benefşe gibi câmum oldı nîli
Bu mâtemde saña kılmağa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [bu,]
502. Bu yolda şabr kılmağdur müdârâ
İgende kend’özünü kılma giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164*). [bu,]
503. Tahammül kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup **bu** resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [bu,]
504. Pes evşâf-ı gârazda sürdi hâme
Ki **bu** gâam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [bu,]
505. Gezersin göñlüñ olduğı maħalde
Ki bir eksiklüden **bu** ruķ‘a-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [bu,]
506. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni **bu** kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [bu,]
507. Baña anlardan irişdi **bu** âfet
Velikin gâam degül iy yâr-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [bu,]
508. Ki **bu** gencîneden tâlîb-durur dūr
Şarâbı la‘lümûñ kim lâle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [bu,]
509. Megeş basmış degüldür engübînüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [bu,]
510. Henüz öz mühriledür hoşka-i ‘âc
Delinmedi daħı **bu** gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [bu,]
511. Bu gonca itmedi pîrâhenin çāk
Bu la‘li itmedi hakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [bu,]
512. Bu gonca itmedi pîrâhenin çāk
Bu la‘li itmedi hakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129*). [bu,]
513. Daħı açılmadı **bu** zanbaķ-ı ter
Dilüñde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [bu,]
514. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür **bu** mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [bu,]
515. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma **bu** resme ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [bu,]
516. Bu vech-ile irüp pâyâna mektûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [bu,]
517. Yüzini peykûñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa‘âdetdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [bu,]
518. Bu şuhfe üzre kılmış halka bāfi
Bu haķ k’itmiş hayâlât anı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [bu,]
519. Bu şuhfe üzre kılmış halka bāfi
Bu haķ k’itmiş hayâlât anı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [bu,]
520. Ki rüşendür baña andan şām-ı deycür
Görinür çeşmüme **bu** ruķ‘a-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [bu,]
521. Gümiş şüşe gibi rengin ü merğüb
Ya cennetden-durur **bu** nâme bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [bu,]
522. Ya havrâ-yı hayâle burķa‘ı nāb
Bu havrâ-manzar için gāh [u] bî-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [bu,]

523. Didi **bu** sözleri mihrî idüp cüş
Ki **bu** haṭdur gül-i bāğ-ı leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36*). [bu,]
524. Didi **bu** sözleri mihrî idüp cüş
Ki **bu** haṭdur gül-i bāğ-ı leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37*). [bu,]
525. Ki **bu** virmiş aña kılk-i feṣāhat
İçinde nokṭa k'itmiş cem' **bu** faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [bu,]
526. Şan olmuş ḥāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl
Bu şuhfa üzere haṭṭ-ı yār beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [bu,]
527. Kılma bağladı mænend-i meftûl
Ayıtdı kim **bu** haṭṭ-ı pür-maḥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51*). [bu,]
528. Bu sevdâ ḥâṭırından oldı peydâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16*). [bu,]
529. Bu şüret n'eylesün ḥālî mu'ayyen
Vücüd-ı çākuñ olmuş ser-te-ser ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [bu,]
530. Kodı öninde ol merd-i vefâyı
Didi 'özü idüp al **bu** cāmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [bu,]
531. Ğidasıdur nesim-i şubḥgāhî
Yimekten yoḡ-durur zevki **bu** cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [bu,]
532. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür
Bulardan da **bu** resme kim esirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [bu,]
533. Yimezsem ben ḥörendem var-durur çoḡ
Bu resme kim bu ḥayvānlarla yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [bu,]
534. Yimezsem ben ḥörendem var-durur çoḡ
Bu resme kim **bu** ḥayvānlarla yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [bu,]
535. Didi ḥāline göre **bu** cevābı
Ki bir murğa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [bu,]
536. Ki yoḡ-idi nazîri **bu** cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [bu,]
537. Ḥavāşından su'al itdi **bu** ḥālî
Nedür **bu** şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [bu,]
538. Ḥavāşından su'al itdi **bu** ḥālî
Nedür **bu** şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [bu,]
539. Ne ildendür neden buldı **bu** cāhı
Didiler bir 'azizüñdür **bu** ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [bu,]
540. Ne ildendür neden buldı **bu** cāhı
Didiler bir 'azizüñdür **bu** ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [bu,]
541. Bu ḥāl üzere geçinür ḡayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvālını şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [bu,]
542. Niçün kend'özünü virdün ḥārābe
Enisün kim-durur **bu** kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [bu,]
543. Didi āḡāh ol kim iy sipāhi
Bu resme otugızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [bu,]
544. Didi ḥācib ki hey **bu** ne belādür
Eger bizüm şeḥe ḥizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [bu,]
545. Yaban otı yimekten kurtılayduñ
Didi zāhid ki hey **bu** söz ḥatardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [bu,]
546. Giyeh şanma ki **bu** gül-be-şeker
Bileydün aşlımı ger **bu** giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [bu,]
547. Giyeh şanma ki **bu** gül-be-şeker
Bileydün aşlımı ger **bu** giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [bu,]
548. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigü-fāl
Benüm **bu** kışşadan maḡşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [bu,]
549. Kanā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşāṭından **bu** temsilün ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [bu,]
550. Selîme şordı herkesden nişānı
Bu ḥāl içre gözün yaş ṭutdı nāḡāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [bu,]
551. Eliyle pāyinün çıkardı ḥārın
Bu resme gösterüp şad mihrībānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [bu,]
552. Hezārāñ luṭf-ıla açdı zebānı
Ki **bu** ne işdür iy ferzend-i güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [bu,]
553. Bu resme gördüğüm yoḡ 'ışk-bāzî
Atañ miskîn şikāyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [bu,]
554. Bu yolda pes benüm yoḡdur günāhum
Benüm kārım ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [bu,]

555. Baña benden degildür **bu** belâ bil
Beni **bu** 'ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [bu,]
556. Baña benden degildür **bu** belâ bil
Beni **bu** 'ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [bu,]
557. Ki taqdirüñ işi tedbire şığmaz
Bu dürüşmek beni kodı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [bu,]
558. Olacağ oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâki' oldu **bu** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [bu,]
559. Geçüpdür çâreden **bu** def'a nâçâr
Baña **bu** 'ışkdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [bu,]
560. Geçüpdür çâreden **bu** def'a nâçâr
Baña **bu** 'ışkdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [bu,]
561. Çıkarup **bu** kafesden kılam âzâd
İledürsün eve hõd çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [bu,]
562. Yolunda **bu** imiş taqdir-i Cebbâr
Bunı diyüp kodı ol merd-i kallâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82*). [bu,]
563. Degildür kimse **bu** 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-kaḥr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [bu,]
564. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [bu,]
565. Gamyyla başlayup açdı kelâmı
Ki **bu** fâniden ol merhûme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [bu,]
566. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur **bu** gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51*). [bu,]
567. Gönül virme **bu** dehr-i bi-gebâta
Cihânda kimseye olmasun niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66*). [bu,]
568. Rûḥ-ı bâḡi bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzârüñ hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [bu,]
569. Dilüñ zevki-durur cânüñ şafâsı
Gerekmez âdemî **bu** demde hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [bu,]
570. San oḡur Sidrede Cibril tesbîḥ
Yürtür her kişi **bu** dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [bu,]
571. Öper her lâhẓâ bir âhû gözini
Geçinürdi **bu** resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [bu,]
572. Esîr-i çâh-ı ḡam cân-ı figârı
Aña çün kıldı **bu** yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [bu,]
573. Nedür tenhâ **bu** yirde ne işüñ var
Üzüldüñ dõst u maḥremlerüñden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [bu,]
574. Belâ çekmek sebebsüz her maḥalde
Nedür **bu** hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [bu,]
575. Ne lâyıkdur saña **bu** bî-nevâlık
Berü gel k'irdi vaqt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [bu,]
576. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülüñ ruḥsârına 'âşık-durur bâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [bu,]
577. Şarâbıla ḡabâbuñ saḡarı pür
'Aceb görsen **bu** câm-ı ser-nigümü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [bu,]
578. Elinde tiḡ ü başında otaḡı
Bu resme faşlda gül gibi ol şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [bu,]
579. Ol âşüfte **bu** yârânüñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [bu,]
580. Ol abdâluñ cevâbında **bu** yârân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [bu,]
581. Süriyü sebze vü reyḡâna dâmân
Neşât ü 'ışa başladı **bu** yârân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [bu,]
582. Gözinden ḡan şaçar ol bülbül-i zâr
Bu naḡme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [bu,]
583. Cihân ocaḡına bıraḡdı âteş
Bir otdan pütaya döndi **bu** eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [bu,]
584. Niçedür göre anda 'ışk-bâzi
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61*). [bu,]
585. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp **bu** hâletî hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [bu,]
586. Yüzine bir güle baḡmazdı ol mâḥ
Bu resmeydi olarda zindeḡânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [bu,]

587. Hemîn dir âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muṭṭali' oldı **bu** hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [bu,]
588. Öpüp pîrtûn öninde kodı yek-ser
Ki **bu** gevheri iy mâye-i 'ış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [bu,]
589. Sen anı ziver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızır gibi rehber oldüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [bu,]
590. Ki bir miqdâr özinden turalar dür
Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [bu,]
591. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben **bu** küşeden bir şem' yaḳdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [bu,]
592. Degüldür Hâlika **bu** iş nühhüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [bu,]
593. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr **bu** aḥbârı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [bu,]
594. Turup yanından bir lâhza oturdi
Didi **bu** ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [bu,]
595. Ki cân oldı nesîm-i müşg-ile pür
Bu bû büyi degildür nev-bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [bu,]
596. Nesîm-i türresidür ol nigârûñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [bu,]
597. Yanuña niçe gelstün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden **bu** resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [bu,]
598. Ki **bu** sözde senüñle ola cidâlüm
Ki büyi mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [bu,]
599. Bu şî're itdi söziyle ser-âğâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230*). [bu,]
600. Dönüp didi ki n'olsar **bu** hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [bu,]
601. Bu sevdâda benüm südum ziyândur
Ciger-teşne vücüdüm garḳ-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [bu,]
602. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölü ten ki bula **bu** maḳâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [bu,]
603. Ya **bu** vaḥdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger ğamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [bu,]
604. Baña ferḥundedür deşt-i melâlet
Bu resme naḥs iken bendeñde ṭâlî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [bu,]
605. Qomayam nîm cür'a anda bâkî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [bu,]
606. Hem ol daḥı havâ yüzinde ḳaldı
Çün ol ğâfil **bu** resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [bu,]
607. Kerem-kânî vü sâḥib-i vecd tevbe
Beni **bu** derdde koma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [bu,]
608. Velî kendü şoḳarken ölü ekşer
Du'â kılu **bu** sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [bu,]
609. Dirilmezse **bu** 'âlemden berâtum
Gelem yine ḥarîm-i ḥizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [bu,]
610. Çözem maḥmil cenâb-ı şoḥbetüñe
Eger gidem **bu** fânî ḳaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [bu,]
611. Ki kendüden yañadur toĝrı 'azmi
Bu vaḥşiler taĝılsun diyü türdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [bu,]
612. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp **bu** iḥtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [bu,]
613. Ki gördi yüzüñi **bu** çeşm-i müştâk
Bugünden 'ömrümün bâkîsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [bu,]
614. Ki **bu** hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu 'ışḳ aḥvâlinüñ şulḥ ü fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [bu,]
615. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu 'ışḳ aḥvâlinüñ şulḥ ü fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [bu,]
616. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taḳupdur bî-ğaraḳ **bu** vaḥşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [bu,]
617. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daḥı geldüñ dâmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [bu,]

618. Ki benven büt-şiken büt saña ma'būd
Bu hayretgehde қо ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [bu,]
619. Çü Mecnûn güş kıldı **bu** hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [bu,]
620. Bu yolda çok hatar vardır üküş derd
 Cihân içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [bu,]
621. Ki şabr ide **bu** derde iy birâder
 Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [bu,]
622. Çekemez biñ senün gibi bilürin
 Baña hoşdur ded ü dâmile **bu** cây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [bu,]
623. Bu bir kaç loğmanuñ yokdur ziyânı
 Bular ger cü'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [bu,]
624. Ki iy kılan müşerref her harâbı
 Nedür **bu** ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [bu,]
625. Ne hōd **bu** resme miñnet çekdi Eyyüb
 Egerçi derd-mend olmağ olur hūb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [bu,]
626. Bu resme olmadı da lik nâ-şād
 Dilün kalmaya dāyim böyle mañzūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [bu,]
627. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme olmış idüm bende haste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [bu,]
628. Kılarsın nâle vü zâri ferâmüş
 Mañabbetden **bu** şu'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [bu,]
629. Şovur **bu** âteşin ocağı anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [bu,]
630. Anuñ **bu** sözlerin Mecnûn-ı mañzūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1*). [bu,]
631. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'sūm
Bu nefis ālāyişini h'ār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [bu,]
632. Yoğum ben varlığumdur ortada yār
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [bu,]
633. Edebledi **bu** harf-ile harîfi
 Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [bu,]
634. Ki yokdur degmede yār-ı vefādār
Bu hayvānlar ki vardır âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [bu,]
635. Yaşınuñ irmağından levḥ-i 'işyān
Bu resme hāl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [bu,]
636. Fiğān ü nâle kılarıd şeb ü rüz
Bu yaña 'ammisi daḥı dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [bu,]
637. K'o dervîş idi **bu** gözlerdi bāyı
 Ki āḥir bir kavî-dest ü tüvān-ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [bu,]
638. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildār
 Ki tā Mecnûnı **bu** peygām çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [bu,]
639. Senün işünde 'aklum oldu hayrān
 Kişi k'ola **bu** resme dürre hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [bu,]
640. İde böyle giriftār-ı gam u derd
 Çü var **bu** resme ṭab'-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [bu,]
641. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senün gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [bu,]
642. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yār
 Gel it **bu** şiftelikden ferāğat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [bu,]
643. Saña düşmez dem urmak **bu** arada
 Hemîn sen gel götür dāyim peyāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [bu,]
644. Daḥı söyleme **bu** resme kelāmı
 İnen kılma tarîkuñdan tecāvüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [bu,]
645. Ki hoş-ḥulıḳ olupdur hatm bende
 Eyü hūdān-durur kim **bu** ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [bu,]
646. Eyüye yatluva baş itmeye piç
Bu hālet k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [bu,]
647. Deniler cānına cevri ü cefādur
Bu hāletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [bu,]
648. K'emindür her hatarıdan **bu** vilāyet
 Bulsar itdüğini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [bu,]
649. Benüm mecnūnlıgum yok bundan özge
 Eger mecnūnlıḳ ise **bu** hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [bu,]
650. Bu resme niçe lā'l ü lü'lü' şaçdı
 Çü Zeyd itdi bu zibā nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [bu,]

651. Bu resme niçe lâ'î ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi **bu** zibâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [bu,]
652. Ki râyuñ biredür her müşkil âsân
Nedür **bu** 'âlemün hâli haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [bu,]
653. Bu resme işlerinden ol perinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [bu,]
654. Hümâ şalmaz ser-i bed-bahta sâye
Bu gâmdan ol şikte aḥîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [bu,]
655. Ki şâyed idesin taḥşîli ta'lîl
Aña **bu** resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [bu,]
656. Maraẓdan merde ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [bu,]
657. Kebüter-vâr aç **bu** burcdan per
Ki **bu** yaydı hadeng-i çâr mîhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78*). [bu,]
658. Kebüter-vâr aç **bu** burcdan per
Ki **bu** yaydı hadeng-i çâr mîhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [bu,]
659. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhi
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [bu,]
660. Kâlar 'aczen maḡlûb u dil-teng
Şehlerde ki **bu** 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [bu,]
661. Bıraḡur ḥîrmen-i gîtîye âteş
Daḡı her gice **bu** ḥumm-ı gil-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [bu,]
662. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dûd
Saña ta'lim-gerdür pes ki **bu** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [bu,]
663. Kanı zevcüm diyü kılarıd efgân
'Arabda ol zamân **bu** idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [bu,]
664. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḡ **bu** bahâne birle hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121*). [bu,]
665. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [bu,]
666. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruḡı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [bu,]
667. Yoḡ-idi ortada şehvet ḥayâli
Bu hâl üzre geçinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [bu,]
668. Olasın **bu** cihân içre mükerrerem
Elünden geldüince eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [bu,]
669. Maḡâmı daḡme oldı ol hümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde **bu** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47*). [bu,]
670. Dil-i Mecnûmı **bu** hâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel bir câmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [bu,]
671. Saña olsun beḡâ-yı cävîdânı
Çün itdi **bu** ḥisânı güş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [bu,]
672. K'üzildi dâmeninden verdinün ḥâr
Yine bir yüzden itdi **bu** ḥisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [bu,]
673. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [bu,]
674. Bu yaña geldün ol serv-i revân-baḡş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [bu,]
675. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür **bu** şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [bu,]
676. Yörenmez ḥ'âb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü gâmdan **bu** şeb-i târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27*). [bu,]
677. Vücüd-ı çâktüme biñ süzen ü hâr
'Acebdür aḥîre irerse **bu** dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [bu,]
678. Şafâ vir câna şubḡuñ şoḡbetinden
Bu resme yalvarup Ḥallâka ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [bu,]
679. Ki bâri **bu** heves ḡalmaya cânda
Yakîn günde ider gönüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [bu,]
680. Virüp Zeyde didi **bu** ḡil'ati hem
İlet yâra vü kı benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [bu,]
681. Yürürler olsa dîvâne revâne
Bu resme tumturaḡ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [bu,]
682. Diyelüm içerü girsün ol abdâl
Neşâtından **bu** ḡavluñ turdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [bu,]

683. Te'accübde vü hayretde kalurdu
 Ki **bu** 'ışkî hâkîkîde garaž yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [bu,]
684. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'araz yok
Bu resme 'ışk işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [bu,]
685. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde nâdir
 Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [bu,]
686. K'idine baliş-i ser pây-ı yâri
Bu hâl üzre ol iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [bu,]
687. Ne bir oğur hezâr efsün u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miğl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [bu,]
688. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
 Beni bulduñ bugün sen **bu** çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [bu,]
689. Güm eyledüm seni ben **bu** reh içre
 Vücüdüm varluğ andandur âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [bu,]
690. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [bu,]
691. Hâyâlün nağşudur **bu** cism-ı bîmâr
 İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [bu,]
692. Şadefdür **bu** iki kim der-miyândur
 İki bir cins hârfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [bu,]
693. Kimün rüyyladur ferhunde-fâlün
 Senün rahtuñ **bu** bağr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [bu,]
694. Ana bâbâ elindedür muqarrer
Bu dünyâda 'acebdür k'iy nigü-ğwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*). [bu,]
695. Bize maşşudumuz virürse Allâh
 Hele biz pâk geldük **bu** cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [bu,]
696. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [bu,]
697. Arada sözleri efsâne-i ğam
 Fiğân ider añup **bu** iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [bu,]
698. Gelüp fâhir yine pâk oldılar hâk
Bu resme ola çün 'ışkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [bu,]
699. Düzen cânıñ endühden ğidâsın
 Tükenmez eyleseñ **bu** bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [bu,]
700. Çü dehr irürdi devri **bu** zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [bu,]
701. Ki ölmüş fûrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [bu,]
702. Götüre mülk-i dünyâdan şabanı
 Çün uğradı **bu** resme türfe hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [bu,]
703. Didiler geldi bir hâzık tabibe
 Umarlardı kim andan gide **bu** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [bu,]
704. Ruñı âyinesinden pâk ola gerd
 Çü baqdı aña **bu** üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [bu,]
705. Bu resm-ile çekerken zağmet ü renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [bu,]
706. Ğanîmetdür bize **bu** lâhza dîdar
 Senün-le bir nefes iy yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [bu,]
707. K'olup âvâre idem terk-i vaşangâh
 Bilerven kim geliser **bu** sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [bu,]
708. Helâk eyledi teşnelik ağısı
 Kızımı kim **bu** resme gördi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [bu,]
709. Ki gün gibi tolandıñ gözümüzden
 Yâhüd **bu** vechden girdüñ zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [bu,]
710. Ki kan kusdurmadı âhîr ol 'acüze
Bu bağıñ nağlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [bu,]
711. K'anı hiç itmedi miñnet tegergi
 Saña çün-kim mutî 'olmadı **bu** taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [bu,]
712. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
 Bilürsin kim **bu** çarğ-ı âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [bu,]
713. Atar senden atamazsın sen anı
 Tołu derd ü belâdur **bu** cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117*). [bu,]
714. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâk-ı çarğı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [bu,]
715. Anı aldaymaz hergiz **bu** şüret
 Kani Hüsrev kani Dârâ kani Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [bu,]

716. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi **bu** vartadan kırtılmaz aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [bu,]
717. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlā
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [bu,]
718. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarhuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [bu,]
719. Hâkîkatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarhuñ gerdişidür piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145*). [bu,]
720. Giderüz biz dağı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür **bu** eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [bu,]
721. Gice gündüz döner bî-âb çālāk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [bu,]
722. Ögidür ‘ömri dahlin sür‘at-ile
Eger fehm itmeyüp ğâfil **bu** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [bu,]
723. Bize şu yüzden iderse su‘âlî
Ki **bu** iş nevbete düşmez muvâfîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [bu,]
724. Bu resme ‘adle hōd ‘akl-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [bu,]
725. Ki çün halk itdi Hâk **bu** âsiyâbî
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [bu,]
726. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde **bu** iş **bu** tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [bu,]
727. Kifâyet itdügince baħş ider zād
Bu remzûñ bî-nihâyetdür cevâbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [bu,]
728. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbî
‘Aceb türfe degirmendür **bu** gerdûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [bu,]
729. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [budur, -dur]
730. Zemîn gencini yudmuş mâri kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [bu,]
731. Ta‘accüp kıldı hâl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mâder **bu** hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [bu,]
732. İştîdi **bu** kelâmî çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [bu,]
733. Diline geleni söyledi bî-bāk
Didi k‘iy yâve-gü **bu** niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [bu,]
734. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [bu,]
735. Hîtâb eyledi cânına **bu** nakli
Gel iy rüz-ı ecel katl it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18*). [bu,]
736. Uçurup cân kuşın iy sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî **bu** belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [bu,]
737. Belâyı ref‘ kıl bir mübtelâdan
Çıkarup **bu** kaşesden murğ-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [bu,]
738. Beni **bu** vartadan yâ Rab kıl âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [bu,]
739. Diyüp **bu** sözleri gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1*). [bu,]
740. O dağı **bu** güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldı ten dâmından âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [bu,]
741. Kara giydi ider feryād u nâle
Olup **bu** vâkı‘adan şîr rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [bu,]
742. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol abdāl
İhâta idüp etrâfın ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [bu,]
743. Ki yokdur âdemide **bu** emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [bu,]
744. Nesîm-i ‘ışkdan bildiler âhîr
Her iklimde gidüp **bu** kıssa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13*). [bu,]
745. ‘Arabda **bu** hikâyet oldı ma‘lûm
Karâbeti çü tutdı **bu** söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [bu,]
746. ‘Arabda **bu** hikâyet oldı ma‘lûm
Karâbeti çü tutdı **bu** söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [bu,]
747. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur **bu** dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [bu,]

748. Kimesne hiç tutup midur cihānı
Bu bir rāh-ı ‘ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [bu,]
749. Bulışup reh-zene lâ-büdü virür ser
Bu dām-ı türfe kim kurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [bu,]
750. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hûn-h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93*). [bu,]
751. Buña ‘âkıll olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [bu,]
752. Olan **bu** kıışsanuñ aşlına râvî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [bu,]
753. Gehî Leylinüñ âşârın okurdu
 Görüp her kişi andan **bu** vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [bu,]
754. Ser-i kâfûr rûze ‘anber-eşşân
Bu fikr-ile uyudu ol hevâ-h`âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [bu,]
755. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
 Gehî **bu** dünya hâlin söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [bu,]
756. Ol iki şahs üzre ider işâr
 Çü gördi Zeyd-i bî-çäre **bu** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [bu,]
757. Dönüp ol pîrden kıldı sü`âli
 Ki **bu** serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [bu,]
758. İrem bağında nedür bunlara nām
 Neden irişdi bunlar **bu** maqāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [bu,]
759. Ki virilmez **bu** paye degme ‘āmme
 Didi kim **bu** iki yâr-ı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [bu,]
760. Ki virilmez **bu** paye degme ‘āmme
 Didi kim **bu** iki yâr-ı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [bu,]
761. Bu resmedür geçinişleri dāyim
 O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [bu,]
762. Bu ‘âlemde bu vech-ile çeker ser
 Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [bu,]
763. Bu ‘âlemde **bu** vech-ile çeker ser
 Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [bu,]
764. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
 Qamu fânî **bu** ‘âlem hâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [bu,]
765. K’ irişdi intihāya **bu** hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [bu,]
766. Niçe bir saña **bu** şabr u sükûnet
 Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma`kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [bu,]
767. Ko zindân küşesin şahrâ-nişin ol
Bu hâkî âşiyândan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [bu,]
768. Hâkâretle biraq zindān-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [bu,]
769. Velikin ‘âşık olanlara hōşdur
Bu resme sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [bu,]
770. Demidür kim temām ola hikāyet
 İşidenler dilerse kim **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [bu,]
771. Ki tā ma`lûm idine **bu** maqāli
 Çeke ebced hurûfını şümāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [bu,]
772. Tehayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
 Egerçi kim **bu** defter pür-htaâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [bu,]
773. Hata vü sehvsüz ancak Hüdâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103*). [bu,]

bu: Bu, burada.

1. Qo bu sevdâyı **bunda** şâh-ıla qal
 Vağan tüt bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [bunda, -(n)da]
2. Bed-ef`âlinden eflāküñ hazersüz
 Dökersin dideden sen **bunda** seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [bunda, -(n)da]
3. Baña yollar gözettürme iriş cüst
 Vişäle irelüm kim **bunda** olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [bunda, -(n)da]

bu: "Bu" işaret zamiri.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü **bu** kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [bu,]
2. Gül-güne yañağı gül-i handânı begenmez
Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü **bu** kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [bu,]
3. Bulardan sonra lâzımdur bize hem
Şürû'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [bulardan, -lar, -dan]
4. Feridûn idi tıfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [bunuñdur, -nuñ, -dur]
5. Kime irse tığı **bu** şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [bu,]
6. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [bu,]
7. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bulardan, -lar, -dan]
8. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [bunu, -nı]
9. İdinmişlerdi rüy-ı Kayısı maflüb
Bu dağı eyleyüp anlara nâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [bu,]
10. Ne hōd 'âşıklıguñ cânında bânı
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17*). [bunu, -nı]
11. Eline çıkarup virdügin ayvâ
Giderür didügin **bu** senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [bu,]
12. Bunı diyüp de pinhân olduğini
Bu sözden kendü şādân olduğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [bunu, -nı]
13. Görinür **bunlaruñ** farkında her şâh
Hasûduñ çeşmine mismâr-ı sūrâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [bunlaruñ, -n, -lar, -(u)ñ]
14. Ki çopup çarhdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı **bundan** yaña pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [bundan, -(n)dan]
15. Sipâh-ı derd ü miñnet hayl-i sevdâ
Dili mülkin **bularuñ** kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [bularuñ, -lar, -uñ]
16. Bunı didi vü 'aqlı gitdi derhâl
Hücümından gamuñ oldı diğeri hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [bunu, -nu]
17. Bular k'anuñ sözünü itdiler güş
Kafeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [bular, -lar]
18. Meger kim oldı ol kattâl-ı güm-râh
Bularuñ hâlet-i 'işkından âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [bularuñ, -lar, -uñ]
19. Bunuñ ço sen belâ vü miñnetini
'Ayân it halka Hakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [bunuñ, -nuñ]
20. Budur olmadı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her lâhza birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 33*). [budur, -dur]
21. Bu 'alem nâm-ı nikiñdür el-hâk
Yaratmadı murâd için **bunı** Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [bunu, -nı]
22. Olup tağ içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tıtdı vahşî gibi ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [bularla, -lar, -la]
23. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [bunu, -nı]
24. Murâdı **bu** k'ideler adını yâd
Dir ol kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [bu,]
25. Şafâdan vardılar nâz-ıla h'âbe
Ki mey **bunları** virmişdi harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [bunları, -n, -lar, -ı]
26. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu kaldı anda şüride vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [bu,]
27. Bunı virdi netice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki bir birinden oldı mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [bunu, -nı]
28. Emîr-i 'Amirî çün didi **bunı**
Şan içürdi kız atasına hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [bunu, -nı]

29. Degüldür lik **bunuñ** gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*bunuñ, -nuñ*]
30. Bunu didi vü hãmüş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*buni, -nı*]
31. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın **bunda** derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*bunda, -(n)da*]
32. Ne hâcet kim dilerse **bunda** bir kul
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*bunda, -(n)da*]
33. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez **buni** pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [*buni, -nı*]
34. O hûb eş'aruñ uş birisi **budur**
İşit kim güşüñi zeyn ide **budur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*budur, -dur*]
35. Gice gündüz **budur** 'âlemde kârı
Dağı yokdur hışâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [*budur, -dur*]
36. Çün işitdi **buni** mîr-i yegâne
Ki bir zibâ gâzeldür 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*buni, -nı*]
37. Gelürler **bunda** eylerler sürüdü
Komadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [*bunda, -(n)da*]
38. Getüre başını **bunda** nişâne
Aña ihsânlar idem bî-bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*bunda, -(n)da*]
39. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide **buni** kılip cehd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*buni, -nı*]
40. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itâbı
Didi **bunuñla** aña virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*bunuñla, -nuñ, -la*]
41. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir müddet **bulara** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*bulara, -lar, -a*]
42. K'elümden şaydımı şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye **bundan** murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [*bundan, -n, -dan*]
43. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Buni diyüp çevirdi andan 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*buni, -(n)ı*]
44. Bulara lik fakrum var be-gâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*bulara, -lar, -a*]
45. Kese başın **bularuñ** virmeyüp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*bularuñ, -lar, -uñ*]
46. Şitâb-ile **bularuñ** der-peyine
Egerçi kalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70*). [*bularuñ, -lar, -uñ*]
47. Müşâbîhdür gözi ahû gözine
Buni diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [*buni, -(n)ı*]
48. Revâ midur k'öle yok yire **bulnar**
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [*bulnar, -n, -lar*]
49. Alup **bundan** baña ur bul sevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*bundan, -(n)dan*]
50. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarüretden **buni** fikr itdük âhir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*buni, -nı*]
51. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Buni diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*buni, -nı*]
52. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huceste bir nihâl-i tâzedür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*bu,]*
53. Bırakdı şerm içine likin âzer
Ki işidüp **bunuñ** gibi 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [*bunuñ, -nuñ*]
54. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kâfir
Bularda her çerâğ-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13*). [*bularda, -lar, -da*]
55. Getürme saña vü bize fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*buña, -ñ, -a*]
56. Buni kaşd itdi k'öpe rûy u müyin
Rızâ virmedi vü redd itdi Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*buni, -nı*]
57. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Buni didi vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*buni, -nı*]
58. Kılarsın **bunda** sen feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*bunda, -(n)da*]

59. Yidürdün zāğa anı sen āhir iy yār
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [bu,]
60. Seni isteyü geldüm **bunda** iy cān
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [bunda, -(n)da]
61. Benüm uş **bunda** hālüm munkalibdür
Bir itdi ikimizün meşrebin ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [bunda, -(n)da]
62. Niçe yutsun ğamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel **bunda** geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [bunda, -(n)da]
63. Pes ü pîşinde çekmişdi **bular** şaf
Yatacağ yirini rûbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [bular, -lar]
64. Bulara eksik itmezdi ta‘āmı
Turlurlardı havālisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108*). [bulara, -lar, -a]
65. Ki beslerdi gice gündüz **buları**
İder muhsin kamu ħalkı müsahħhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [buları, -lar, -ı]
66. Ser-i mağz üzre ya‘ni pöst olam
Buni didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [buni, -nı]
67. Aña leşker idi ol **bunlara** şah
Çamusı ħükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [bunlara, -n, -lar, -a]
68. Budur kim kal‘asıdur cānuñ ihsân
Görün Mecnûnı k’itdüginden in‘ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [budur, -dur]
69. Havālisinde kal‘aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi mest ü ħün-ħ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [bular, -lar]
70. Buña bezl eylediler özlerini
Muħaşşal ol gün irişince aħşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52*). [buña, -ñ, -a]
71. K’özine tā ola ol müşkil āsân
Görüp **bundan** bu aħlāk-ı bedi‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [bundan, -(n)dan]
72. Yirinden kapdılar hışm-ıla **buni**
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [buni, -nı]
73. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [bunlar, -n, -lar]
74. Ebed göstermediler kine **bunlar**
Ayağına sürüben yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [bunlar, -n, -lar]
75. Baña bu varta olmadın havāle
Elümden çün yidi **bunlar** ta‘āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [bunlar, -n, -lar]
76. Ğamum birle velî piçidedür **bu**
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [bu,]
77. Ğamum birle velî piçidedür **bu**
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [bu,]
78. Ya piç-ā-piç olmuş ef‘idür **bu**
Benefşeyle pür olmuş āstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [bu,]
79. Vefāsuz oldı ādem āhir-i kār
Cihān içre **buni** isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [buni, -nı]
80. Ki **bu** virmiş aña kıl-k-i feşāhat
İçinde nokta k’itmiş cem‘ **bu** faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [bu,]
81. Didi k’irür **buni** ol yāra fi‘l-ħāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-ħiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [buni, -nı]
82. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [bunuñ, -nuñ]
83. Ki tā Mecnûn **bulardan** yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [bulardan, -lar, -dan]
84. Ki olur **bunda** demir şovuk ya ıssı
Ne yir içre nedendür ħ‘ābgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [bunda, -(n)da]
85. Geçinmek yeg beyābānlarda ma‘şüm
Diler misin ki **bunda** sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [bunda, -(n)da]
86. Yolunda bu imiş tağdir-i Cebbār
Buni diyüp kodı ol merd-i kallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [buni, -nı]
87. Bu daħı arzūdan öldi āhir
Cihān her rüz-ı nev nev-cān rübādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [bu,]
88. Yüzün topraklarına sürdi vāfir
Gehi ol kabre sürdi ki **buña** rü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [buña, -ñ, -a]
89. Bularla tutmuş-idi üns ü ülfet
K’aña her beyza-i mārān-ı vādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [bularla, -lar, -la]

90. Seni kılmış-durur bî-şabr u ārām
 Koyalum **bunda** şayt u şadāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21). [bunda, -(n)da]
91. Bu idi gice vü gündüz murâdı
 Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56). [bu,]
92. Cerîde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görünmemekden aña ma'nî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197). [budur, -dur]
93. Bize vaşl olmaya **bundan** ziyāde
 Çü ben bu küşeden bir şem' yakdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184). [bundan, -(n)dan]
94. Ki giystün **buni** ol yār-ı ciger-ḥ'āh
 Alup gevherleri vü cāmeiy pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60). [buni, -nı]
95. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdān
 Bular **bu** söz içindeydi ki nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91). [bu,]
96. Seni tîz kaçurur **bundan** zarûret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42). [bundan, -n, -dan]
97. Buni zann itme kim Mecnûn-ı nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1). [buni, -nı]
98. K'ide ḥārādan ol la'li cüdā tā
 Yoğ-idi **bundan** artuḡ 'aybı hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65). [bundan, -(n)dan]
99. Benüm mecnûnlıḡum yoḡ **bundan** özge
 Eger mecnûnlıḡ ise bu ḥikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88). [bundan, -(n)dan]
100. Sükûnetden lebine urdı mismār
 Yoğ-idi şoñra **bundan** ḡayrı kārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99). [bundan, -(n)dan]
101. Zārūrî düşdi likin özge ḡayde
Buni fikr itdiler āḡir ki ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11). [buni, -nı]
102. Bular bir ḡaçını yırtup düşürdi
 ḡalanı ortadan ḡaçdı ıraḡa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34). [bular, -lar]
103. Biri ḡışm-ile tıtar biri yırtar
Bularuñ ḡorhusından şöyle kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59). [bularuñ, -lar, -uñ]
104. Baḡup ol **buña** kıldı āh u efḡan
 Hezārān şerm-nākî birle Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44). [buña, -ñ, -a]
105. Firāk-ı ḡasretümle ḡaste cānum
Budur çün bülbüle 'ādet ki her sāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5). [budur, -dur]
106. Bu vardı elden ol düşdi ayakdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64). [bu,]
107. Bunuñ gibi hezārān dürr-i meknûn
 Girişmeyle dönüp ebrü-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2). [bunuñ, -nuñ]
108. Ol ucdan lâ-cerem gec ḡurtulurlar
 Ki zîrā bir gözinde **bu iş bu** tāḡūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [bu,]
109. Buni didi vü gözlerin ter itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1). [buni, -nı]
110. Bu resme düşmesün ḡiç bende bende
Buni didi vü düşdi deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15). [buni, -nı]
111. Bular cünbişde idi hem-çü zenbūr
 Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-ḡūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68). [bular, -lar]
112. Yimezler üstüḡ'ānından anuñ bār
 Nitekim anda tıtmışdı **bular** cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81). [bular, -lar]
113. Tıturur girdinde **bunlar** bekleyüp raḡt
 Düzüp ol cāyda her biri ḡāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62). [bunlar, -n, -lar]
114. Buña 'āḡıl olan hergiz baş egmez
 Bu şüretle olupdur dehr mevşüf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110). [buña, -ñ, -a]
115. Özinde gördi 'izz ü iḡtişāşı
 ḡuzür itmemiş idi **bunda** bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117). [bunda, -(n)da]
116. Hezārān kez **bunuñ** ḡoltuḡına yūf
 Çü Mecnûn dünyadan divşürdi raḡtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112). [bunuñ, -nuñ]
117. Gerekse cenneti terk it cihānı
 Ezel kim gördi **bunda** ser-bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103). [bunda, -(n)da]

bu: Böyle.

1. Ki bir ḡāl üzre tırmaz devr-i gerdün
 Zamānuñ 'ādeti **budur** zarūrî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17). [budur, -dur]
2. K'anı kılmadı āḡir yine müflis
 Çü dehr-i dūna **budur** 'ādet ü kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [budur, -dur]

bu: Bu. II Leyla.

1. Koyup ol gül **bunuñ** gönline dağı
Nesim-i 'ışkdan taldı dimağı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29*). [*bunuñ, -nuñ*]
2. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*bunuñ, -nuñ*]
3. Didi kim bu şanemdür baña lâyık
Virem sehviyle ger Mecnûna **buni** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [*buni, -ni*]
4. Olupdur baña zağm-ı tır-i hün-riz
Buni diyüp ruğından hâli ol hür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [*buni, -ni*]
5. K'ışinden münfa'ıl düşdi **bu** dildâr
Eline aldı pes bir hâme-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [*bu,]*
6. Ki ol buni sever **bu** sevmez anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*bu,]*
7. Ki ol **buni** sever bu sevmez anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*buni, -ni*]

bu: Bu. II Mecnun.

1. Buni yakdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem' gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [*buni, -ni*]
2. Şarâb-ı 'ışk anı itdi bi-h'ış
Hâdeng-i hicr **buni** kıldı dil-rış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28*). [*buni, -ni*]
3. Bu ol ruşsârı görüp oldı bi-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [*bu,]*
4. Buni didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [*buni, -ni*]
5. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Tağup gerdânına bend-i girâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [*buña, -ña*]
6. Bu anı öpdı vü ol buni tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bınarı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [*bu,]*
7. Bu anı öpdı vü ol **buni** tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bınarı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [*buni, -ni*]
8. Ayağma dökildiler **bunuñ** tiz
Yüzine eşkden saçdılar âbi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [*bunuñ, -nun*]
9. Delü 'âkd idemez **bunuñ** gibi dür
Nihâyetsüz-durur ger hâlet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [*bunuñ, -nun*]
10. Ol eydürdi vü **bu** ağlardı kanlar
Ol oldı 'ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [*bu,]*

bu: Bu, ikinci teklık şahıs işaret zamiri. II Behram.

1. Ki dâyim gür idi naçcîr-i Behrâm
Zamâne şiri olmuşdur **buña** râm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*buña, -ña*]

bu: Bu; şahıs zamiri. II Dahhak.

1. Muğı' olmuş-idi bir mârâ Đahhâk
Buñadur râm ejderhâ-yı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80*). [*buñadur, -ña, -dur*]

bu: Bu sebepten, bu yüzden.

1. Kâra giydi vü gözleri tölü hün
Siyeh-püş olduğı sünbül **budur** hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*budur, -dur*]

bu deñlü: Bu kadar, bu kadar çok.

1. Hayādan kâmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [*bu deñlü,]*
2. Turup kıldum **bu deñlü** cehd ü iqdâm
Bilemedüm k'o cânın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*bu deñlü,]*

bu idi: *Bu idi.*

1. Bu idi kavminüñ içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*bu idi,]*
2. 'Arabda **bu idi** evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [*bu idi,]*

bu kez: *Bu defa.*

1. Ki tâ giydi anı divâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofrâ-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*bu kez,]*

bu mı: *Bu mıydı? böyle miydi? böyle mi olacaktı?.*

1. Bu mıydı kılduğı cevân semendüñ
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [*bu mı, -ydı]*
2. Bu mıydı kılduğı cevân semendüñ
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [*bu mı, -ydı]*

bucağa siñ: *Köşe bucağa sığınmak.*

1. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubḥ idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [*bucağa siñ, -di]*

bucak: *Bucak, köşe.*

1. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir **bucağdan** bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [*bucağdan, -dan]*
2. Çoma hiç âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir **bucağda** eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [*bucağda, -da]*

buçuk: *Yarım.*

1. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuğ demde toğuz çarḥı geçerdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [*buçuğ,]*
2. Degüldür ḥilmi külından anuñ kâf
Buçuğ dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*buçuğ,]*
3. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuğ dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [*buçuğ,]*
4. Buçuğ dem kendüye 'aqlı degül yâr
Gezer her lâḥza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [*buçuğ,]*
5. Buçuğ lâḥza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84*). [*buçuğ,]*

budağ: *İnce ve küçük dal.*

1. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç **budağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [*budağı, -ı]*

budak: *İnce ve küçük dal.*

1. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [*budağ,]*

budala: *Saf gönüllü.*

1. Nigâr u tahtgâh-ı nâz u 'ışret
Budāla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [*budāla,]*
2. Budāla vü garîb ü dâmen-i kûh
Vücûdî lâle-veş pür dâğ-ı endûh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*budāla,]*
3. Duḡāndan taldurur âhı ovayı
Bu hâl üzere giderken ol **budāla** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*budāla,]*
4. Ol aradan revân oldı **budāle**
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [*budāle,]*
5. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârum üzere bil kim ol **budāla** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [*budāla,]*

budur: *Böyledir.*

1. Budur olduğı çarḡuñ tâcı pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*budur,]*
2. Ne için baḡludur hem söyle toḡru
Didi zen toḡru söz **budur** ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [*budur,]*

budur: *Bu yüzden.*

1. Budur gelmedüğü vaşfuñ beyāna
Ki virilmez bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*budur, -dur]*
2. Velikin bu vesileyle murādum
Budur k'añıla ol derghe de adum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*budur, -dur]*

bu-durur: *Budur.*

1. Haḡîkat **bu-durur** 'ışk içre lâyıḡ
K'öñinde yârnuñ cân vire 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [*bu-durur,]*
2. Hâdimüñ gibi işiḡüñ süpürür saçı ile
Bu durur konduğı ḡurşîd diyü mihre laḡab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*bu durur,]*

bugün: *Bugün II Şimdi, içinde bulunulan zaman.*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı fîrüz
Saḡuñdan bir nümünedür şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*bugün,]*
2. Bugün bu ḡil'at-i zibā-yı İslâm
Senüñ sa'yuñla buldı zib- itmâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61*). [*bugün,]*
3. Bugün ne 'âcîz u ne ḡöd zebünsin
Cihânda naḡş-i bend-i kâf u nünsin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [*bugün,]*
4. Saña oldur **bugün** vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ arturmaḡa tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [*bugün,]*
5. Kimüñ sevdâsıyla olduñ **bugün** zâr
Ne derd itdi dilüñi böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [*bugün,]*
6. Bugün oldum ḡabilem içre ben ḡâr
K'ider yârânlarum benden ḡamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*bugün,]*

7. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden **bugün** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [bugün,]
8. Bugünden nâm-zâd olsunlar anlar
Şoñ ucı ber-murâd olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [bugünden, -den]
9. Bugün k'oldı kocalup süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [bugün,]
10. K'o gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [bugün,]
11. Dağı bigâne kalb u aşınâ-rü
Bugün hübân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [bugün,]
12. Özüñe yoğ yire virme firîbi
Bugün kim sañadur 'ömrüñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [bugün,]
13. Dirîğ ü hayfdan yoğdur saña sūd
Bugün yaqsun buhūr-ı hüb ocağüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [bugün,]
14. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ **bugün** benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [bugün,]
15. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [bugünden, -den]
16. Koma Hamdî **bugünden** yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [bugünden, -den]
17. Cihâni bÿy-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7*). [bugün,]
18. Bugün lâyıq degildür k'olasın lâl
Dem urmazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [bugün,]
19. Ki gördi yüzüñi bu çeşm-i müştâk
Bugünden 'ömrümüñ bākîsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [bugünden, -den]
20. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [bugün,]
21. Cihânda qalması bir kılca kaydum
Beni bulduñ **bugün** sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [bugün,]
22. Baña gösterdi bir kebk-i pervâz
Bugün k'oldı şikeste şeh-per-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [bugün,]
23. Çekersin ğuşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vaqti-durur k'üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [bugün,]
24. Niğîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur aña hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [bugün,]
25. Bulurdi renc târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [bugün,]
26. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar **bugün** cennetde kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [bugün,]
27. Ki sicc-i küfrden olasıñ âzâd
Bugün sensin Mesîhâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [bugün,]
28. K' içinde pürdür anuñ qand uvağı
Saña virdüm **bugünden** ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [bugünden,]

buhâr-ı 'ısk: *Aşk buharı.*

1. Buhâr-ı 'ışkdan bırağdı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [buhâr-ı 'ışk, -dan]

buhl it: *Cimrilik yapmak, esirgemek.*

1. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri k'o diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [buhl it, -üp]

buhür-ı hüb: *Güzel kokular.*

1. Dirîğ ü hayfdan yoğdur saña sūd
Bugün yaqsun **buhür-ı hüb** ocağüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [buhür-ı hüb,]

buhür-ı müşg-fâm: *Misk gibi koku.*

1. Koşulayup buhür-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldı meşâmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 47*). [*buhür-ı müşg-fâm, -ı*]

bük: *Eğilmek, bükülmek.*

1. Turup tiz oğlunuñ yanına vardı
Belini gördi **bükmiş** yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [*bükmiş, -miş*]
2. Kocalık **bükicek** dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*bükicek, -icek*]
3. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki **bükmiş** bilüni cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [*bükmiş, -miş*]
4. Bükerven tiğ-ile kıddi nihâlin
Ki kırtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [*bükerven, -er, -ven*]
5. Hayâdan kâmetüm nahli **büküldi**
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kamı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*büküldi, -ül, -di*]
6. Belin **bükmişdi** bir yaña kocalık
Umürin devr-i fâninüñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*bükmişdi, -miş, -di*]
7. Zamâne lerzeye bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi **bükildi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [*bükildi, -di*]

bul: *Var olmak, mevcut olmak.*

1. Yahüd yimişdür ola cân-verler
Diriymişe **bulunurdi** muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50*). [*bulunurdi, -unur, -di*]

bul: *(Yol) bulma.*

1. Ne yir kıldı zemînde başacak pây
Ne kuş **buldı** havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*buldı, -dı*]

bul: *İsabet etme, denk gelme.*

1. Ki incitmeyeler seni hemişe
Ucumdan derd **bulsun** dirseñ ağıyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). [*bulsun, -sun*]

bul: *Bulmak II görmek.*

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden **bulup** fer
Yire ğırbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13*). [*bulup, -up*]
2. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ dikkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [*bulup, -up*]
3. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
Çü **bulduñ** halümi gördüñ ki düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [*bulduñ, -du, -n*]

bul: *Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.*

1. Kudretüñden ‘arız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb **bulmuş** imtizâc u i’tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*bulmuş, -muş*]

2. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehūndür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*bulasın, -a, -sın*]
3. Hāk-i pāyî büyü virdi cānuma Hāmdî hayāt
Bulmuş-iken üstülh'ānum dürc-i sīnemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*bulmuş-iken, -miş, -iken*]
4. 'Ahd-i 'adlünde memālik şöyle **bulmuşdur** şalāh
Kebk bāzile uçar gürg ile seyr eyler gānem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*bulmuşdur, -miş, -dur*]
5. Kemāl-i zātuñ oldu çünkü taḥkīk
Ḥalāyīk **buldı** andan 'ilm-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*buldı, -+dı*]
6. Senūñ luṭfuñla zāğ-ı dūd-ı küllḥan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38*). [*bulup, -up*]
7. Bulupdur emrūñile rif'at eflāk
Ḳalupdur pestligūñde her zamān hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*bulupdur, -up, -dur*]
8. Ḳoḥu şun'uñla **bulur** turre-i ḥūr
Olur luṭfuñla müşgīn şām-ı deycūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*bulur, -ur*]
9. Beni ḳıl mālīk-i gencūr-i iḥlāş
K'anuñ feyziyle **bulam** māye-i ḥāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*bulam, -am*]
10. Serāy-ı faẓlı **bulduñ** çünkü ḥālī
Ṭaleb eyle berāt-ı lā-yezālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [*bulduñ, -duñ*]
11. Eger māh-ı neve vire berāṭı
Kemāl-i naḳşdan **bula** necātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*bula, -a*]
12. Süleymānuñ nigīn ise bunuñ dīn
Çeri **buldıysa** İskender bu āyīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [*buldıysa, -dı, -y, -sa*]
13. Buyurdi şāh dāye **buldılar** tīz
Ki şīrīn ola ol la'l-i şeker-rīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*buldılar, -dı, -lar*]
14. Kızıl gülden seḫer **bulmuşdı** deste
Zamānum idi firūz ü ḥuceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [*bulmuşdı, -miş, -dı*]
15. Ṭutardı şol ḳadar ḥayl ü ḥaşem ol
Ki **bulmazdı** kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*bulmazdı, -maz, -dı*]
16. Gice ḥalvet **bulup** ārāmgāhın
Oturup aḫlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [*bulup, -up*]
17. Belā bezminde **bulmayup** murādı
Çi ger ḳanıñdan idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [*bulmayup, -ma, -y, -up*]
18. Şaḫārī **buldı** hem-çün 'arşa-ı Çīn
Şaçıñuñ nāfesinden büy-ı müşgīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*buldı, -dı*]
19. Ḥamīr-i nermden **bulduñ** çü nāni
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*bulduñ, -duñ*]
20. Bahāsın **bulcağuz** bir ḳumāşı
Hemīn şatmaḳdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [*bulcağuz, -ıcağ, -uz*]
21. Bulınmaz bu metā'a iy vefādār
Cihān içre benüm gibi ḫaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [*bulınmaz, -ın, -maz*]
22. Ne 'işḳuñ var-durur göñlinde daḫı
Ne eger **bulmuşdur** ol būdan dimāḫı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*bulmuşdur, -miş, -dur*]
23. Ne deñlü k'itdi ceḫd ü sa'y ol pīr
İşine oḫlınıñ **bulmadı** tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [*bulmadı, -ma, -dı*]
24. Ki varsa Ka'beye ol merd-i ḫayrān
Bulurdi derdine elbetde dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*bulurdi, -ur, -dı*]
25. Bilūñüz siz daḫı ol mübtelāyı
Ġamıñdan Leylīñüñ **bulmaz** rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [*bulmaz, -maz*]
26. Bulaydum bu 'amelden tā şevābı
Çü böyle virdūñüz aldum cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*bulaydum, -a, -y, -du, -m*]
27. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben sīnesinden dōke ḳanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*buluben, -uben*]

28. Gezüp vādī-be-vādī gār-be-gār
Bulmadı vü yine döndi nā-çār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44). [bulmadı, -ı, -ma, -dı]
29. Gelüp didi ki **bulmadum** nişânın
Şanem işidüp arturdu fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [bulmadum, -ma, -du, -m]
30. Ki kânde **bulsalar** sen gam-şinâsı
Helâk ideler iy cân âşinâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25). [bulsalar, -sa, -lar]
31. Ki bir kâşid **bulup** hûb u yegâne
İde dîvânenen yaña revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13). [bulup, -up]
32. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idi sim
Hezârân şîve ile kıldı ta'lim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35). [bulup, -up]
33. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile **bulur** her kişi genci (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60). [bulur, -u, -r]
34. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlûn **bulduğuñdan** şöñra iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45). [bulduğuñdan, -du, -ğuñ, -dan]
35. Ne diye saña çün **bulmaya** çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24). [bulmaya, -ma, -ya]
36. Bulup Mecnûn dilencilikde vaşlı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1). [bulup, -up]
37. Urur bir nişter gibi nişâne
Dağı âyineden **buldum** ferâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47). [buldum, -dum]
38. Rehâ **bulmayasın** ta'n-ı 'âdüden
Döşür 'aqluñı tut pend ü naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10). [bulmayasın, -ma, -y, -a, -sın]
39. Kimesne **bulmadı** zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54). [bulmadı, -ma, -dı]
40. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri **bul** özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19). [bul,]
41. K'olur şimdi fülân yirde **bul** anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36). [bul,]
42. Bulmadı vücüdından nişâni
Aradı çok k'ire bulup murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32). [bulmadı, -ı, -ma, -dı]
43. Yirin **bulmazsın** istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122). [bulmazsın, -maz, -sın]
44. Bulmadı vücüdından nişâni
Aradı çok k'ire **bulup** murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33). [bulup, -up]
45. Ne kim iderse anı **bulisar** pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74). [bulisar, -+isar]
46. Bulmadı atasından nişâni
Gehî başına koydı kabri hâkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36). [bulmadı, -ıma, -dı]
47. K'o seglerden **bula** kimse emâni
Didi itlere virürdüm nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90). [bula, -a]
48. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velikın ne kalem **buldı** ne kâğıd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31). [buldı, -dı]
49. Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri
Cihân içinde **bulmayan** vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9). [bulmayan, -mayan]
50. Ki benden **bulmamışdur** behre dâmâd
Senüñle 'ahd k'olmuşdur nühust ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108). [bulmamışdur, -ma, -mış, -dur]
51. Bu sevdâ hâtırından oldı peydâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı **bula** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17). [bula, -a]
52. Gehî ça'r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü âhîr **buldı** âni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23). [buldı, -+dı]
53. Bulur çinedüğinden ben toyârum
Selîme 'ilm geldi ki ol hüner-mend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96). [bulur, -u, -r]
54. Ki **bula** şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan merhabâya nâhunın yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104). [bula, -a]
55. Saçına şâh-ı servüñ düzdü şâne
Bulup zînet çiçekden şâh-ı eşcâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47). [bulup, -up]
56. Ki benden çokdan olmuşdur berî dil
Kim ölüñ ten ki **bula** bu maķâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37). [bula, -a]

57. Bulurdu andan ziyā şām-ı siyāhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [bulurdu, -ur, -dı]
58. Oķı toĝru **bulabilmez** nişānı
Belā-yı dīde-i her bed-şināsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [bulabilmez, -a, -bilmez]
59. Bulınur bir ğam aña daĝı nāçār
Cihānda ‘aķıl oldur k’ir eger ğiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [bulınur, -i, -n, -ur]
60. K’emīndür her ğatardan bu vilāyet
Bulsar itdüĝini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [bulsar, -ısar]
61. Cihānda ğalması bir kılca ğaydum
Beni **bulduñ** bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [bulduñ, -duñ]
62. Kimesne **bulmaz** ‘özü bahāne
Ümīd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [bulmaz, -i, -maz]
63. Şu resm-ile tırur kim beyza-i mār
Şanasın **buldı** ol ruhsār-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [buldı, -dı]
64. Firāk-ı dōstdan virem revānı
Bulup bir pāre ħāk-ı kūy-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [bulup, -up]
65. Bulurdu renc tār-ı pīrehenden
Bugün derdā ki iy miskīn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [bulurdu, -ur, -dı]
66. Pāye-i a’lā **bulur** luţfuñ kime kılsa nażar
Kimi ğahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni’āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [bulur, -(u)r]
67. Bugün bu ħil’at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa’yuñla **buldı** zīb- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [buldı, -dı]
68. Şu mīve kim ola pūr āb ü lezzet
Bulur yıl āĝirinde ğadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [bulur, -ur]
69. Bulur ādem ne deñlü olsa ‘āşī
Senüñ luţfuñ şefī’inden ħalāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [bulur, -ur]
70. Aĝu k’içdi Resülün añup adın
Mizācı **buldı** andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [buldı, -dı]
71. Düşe ol şehriyāruñ dil-pesendi
Şerif adıyla **bula** ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [bula, -a]
72. Ki ya’ni eylemekden cāblūsī
Bulam teşrif-i naţ’-ı baĝt büsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158*). [bulam, -am]
73. Bulup ya’nī şehün medĝinde behre
Dür-efşān oldu nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [bulup, -up]
74. Bilen bu gencün aşl-ı maĝzenini
Bulan bu dürr-i ħāşuñ ma’denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [bulan, -an]
75. Çü ma’lüm oldu baña bu ‘ibāret
Kitābı düzmege **buldum** işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [buldum, -du, -m]
76. Bulardan **bulmamışdı** bu gül-i āl
Yoĝ-idi yüzlerin görmiş meĝer ħāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bulmamışdı, -ma, -mış, -dı]
77. Ne gün görmüş vücudı sāyesini
Ne **bulmuş** māh ğadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [bulmuş, -mış]
78. Çü **bulmuş** vesmeden ebrūları fer
İki bādām bergi olmuş aĝdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [bulmuş, -mış]
79. Çü **buldı** büy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [buldı, -dı]
80. Ya şāhrānuñ durur çesm-i ümīdi
Ki **bulmuş** muntazırĝıktan sefīdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [bulmuş, -mış]
81. Bulup ol cāy-ĝāhı bu fütāde
Tiz inüp nāĝadan oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [bulup, -up]
82. Bunun ĝibileri devr-i zamāna
Cüdā kılmaĝa tiz **bulur** bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [bulur, -ur]
83. Yine ĝördi ol evvelki mekānın
Şanasın **buldı** bülbül āşiyānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [buldı, -dı]
84. Didı kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [bulursın, -(u)r, -sın]
85. Gelüp yine beni **buldı** burada
İrişdüm vaşlı şevķinden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [buldı, -dı]

86. Çü Mecnûn gördi ŧehden bu vefâyı
Didi **buldum** zihî hûb aŧınâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*buldum, -du, -m*]
87. Didi kim iy ŧehin-ŧâh-ı felek taht
K' iŧigünde **bulur** neŧv [ü] nemâ baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*bulur, -(u)r*]
88. Taleb-kâr idi gence **buldı** renci
Ki renc-ile bulur her kiŧi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*buldı, -dı*]
89. Ki Nevfel **buldı** çün fetğ ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [*buldı, -dı*]
90. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâlî
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*bulur, -ur*]
91. Tevâriğ içre ŧöyle **buldum** anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*buldum, -du, -m*]
92. Tehî senden kemend-i pâdiŧâhân
Rehâ **bulduñ** yürî nâlânlığı ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [*bulduñ, -du, -ñ*]
93. Ciger tâbına **buldı** fetğ-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu ŧudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*buldı, -dı*]
94. Alup bundan baña ur **bul** gevâbı
Ki 'âlemde benem ŧeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*bul,]*
95. Didi ŧādân olup **buldum** ŧikârı
Pes evvelki refikından uŧandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [*buldum, -du, -m*]
96. Velî **bulmadılar** andan niŧânı
Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [*bulmadılar, -ma, -dı, -lar*]
97. Kılâyduñ kabrümü bir kez ziyâret
Dilersen hac sevâbın **bulmağ** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*bulmağ, -mağ*]
98. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim **bula** 'âlemde harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [*bula, -a*]
99. Bula andan neŧim-i gâr-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*bula, -a*]
100. Velî yokdur vefâsinuñ beğâsı
Ki **bulsa** senden özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*bulsa, -sa*]
101. Şafâ kuflına cânı **buldı** miŧtâh
Ne hağ kim yazmış ol mektûba pür-ŧür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*buldı, -dı*]
102. Gehî cân küt **bulur** nâliŧümle
Ğidâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*bulur, -(u)r*]
103. Ne ildendür neden **buldı** bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [*buldı, -dı*]
104. Ki bî-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vağtin **bulursın** kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*bulursın, -(u)r, -sın*]
105. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki **buldı** ellerini ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [*buldı, -dı*]
106. Sen idinmişsin ammâ derdi mağlûb
Felekden gerçi kimse **bulmadı** dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13*). [*bulmadı, -ma, -dı*]
107. Velî hağtm idi anda gâyet-i 'iŧk
Kimesne 'iŧğdan **bulmaz** murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*bulmaz, -maz*]
108. Tene renc ü ŧafâ perhîz iledür
Hem anuñla **bulur** râhat ŧebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*bulur, -(u)r*]
109. Ki bir dem **bula** yârına viŧâlî
Sa'âdetde bilüñ ol hâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [*bula, -a*]
110. Urup yüz yüze **buldılar** hoŧ iğbâl
Tolayup birbirinüñ boynına çol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*buldılar, -dı, -lar*]
111. Ki kimse **bulmaz** idi geçmege yol
ŧulardan k'ol arada yigreŧürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [*bulmaz, -maz*]
112. K'ikilik isteyen birliği **bulmaz**
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*bulmaz, -maz*]
113. Ölince **bulmayısarsın** rehâyı
Bu resme sözler-ile ol kamer-veŧ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [*bulmayısarsın, -ma, -(y)ısar, -sın*]
114. Ölüden **buldı** bir tâze revânı
Niğârîni hiŧâr oldı hiŧârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [*buldı, -dı*]

115. Velî **bulmaz** harîdâr andan âzerm
Ferişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*bulmaz, -maz*]
116. Vücûd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ içre **buldı** kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [*buldı, -dı*]
117. Bula maqşûdın ide müşkilin hâl
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*bula, -a*]

bula: *Bulamak, sürmek.*

1. Buladı kıyruğumı her birisi
Tolayu alup etrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46*). [*buladı, -dı*]

bular: *Bunlar, 3. çokluk şahıs zamiri.*

1. Okuyup yazma tedbîrinde sâyir
Bularuñ fi'li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*bularuñ, -uñ*]
2. Bularuñ tuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşinâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [*bularuñ, -uñ*]
3. Bularuñ ruhları sürhüyle gül-gün
Nigârûñ didesi eşkiyle pür hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29*). [*bularuñ, -uñ*]
4. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*bular,]*
5. Ricâ oldur k'olasın nitekim nür
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [*bularuñ, -uñ*]
6. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben gönli vü câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [*bulardan, -dan*]
7. Şitânuñ şiddetinden zâr u giryân
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*bularuñ, -uñ*]
8. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa **bularuñ** h'ânı hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*bularuñ, -uñ*]
9. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp gördi **bular** ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [*bular,]*
10. Ki alsam avcuma sîb-i zenağdân
Bular bu söz içindeydi ki nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [*bular,]*
11. Bu bir kaç loğmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cû'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*bular,]*
12. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger 'ışkıdan oldu cihân-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*bular,]*
13. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*bular,]*
14. Bularuñ meşhedinden hiç hâlî
Gehî Mecnûnuñ eş'ârın okurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [*bularuñ, -uñ*]
15. Kabîlenüñ pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*bulara,]*
16. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı **bulara** yüz gam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [*bulara,]*
17. Turup geh yine başlarlar şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*bulara,]*

bular: *Bu, işaret zamirinin çoğulu.*

1. Bulara lik fakrum var be-gâyet
İki aydan berü kaydum **bulardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*bulardur, -dur*]
2. 'İyâlüm bî-had ü şaydum **bulardur**
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*bulardur, -dur*]

3. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27*). [*bulardan, -dan*]

bular: Üçüncü çoğul şahıs zamiri. II Leyla ile Mecnun.

1. Ne iş geçdi **bulara** devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*bulara, -a*]

bulaş: Bulaşmak, sıçramak. II Her tarafına kan sıçramak, kan içinde kalmak.

1. O şahrānuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [*bulaşup, -up*]

bülbül: Güzel sesli maruf kuş.

1. Senüñ hükümün-le bergin bāğda gül
Tağtımış kim bisât idine **bülbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*bülbül,]*
2. Açılmışdı ruḥ-ı Leylî gibi gül
Kıları nâle Mecnûn-vār **bülbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38*). [*bülbül,]*
3. Kılar **bülbül** güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebsüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47*). [*bülbül,]*
4. Gül açup **bülbüle** remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [*bülbüle, -e*]
5. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü **bülbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24*). [*bülbül,]*
6. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Tırup şâḥ-ı gül üzre **bülbül** öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [*bülbül,]*
7. Didi iy gül-bün-i ḥün-âb-ı dide
Ki **bülbülsin** yuvasından remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4*). [*bülbülsin, -sin*]
8. İdebilmez aña **bülbül** taḥammül
Senüñ gülzârüñ oldı mesken-i zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96*). [*bülbül,]*
9. Ğam urmasun mı ḥaste **bülbüle** dağ
Varup bāğında bülbüller ḥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*bülbüle, -e*]
10. Bugün lâyıḳ degildür k'olasın lâl
Dem urmazsın bir **bülbül-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17*). [*bülbül-ile, --ile*]
11. Bu hâle arturur **bülbül** nevâsın
Gülün ruḥsârına 'aşık-durur bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*bülbül,]*

bülbül: Bülbül. || Aşık.

1. Şad hezārān **bülbülü** maḥzûn idersin 'âkıbet
Büse virürsin ki Ḥamdîñün alasin cānını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*bülbülü, -i*]
2. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı **bülbül** âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [*bülbül,]*
3. Şan oldı rezmege ḳandan gülistân
Ki **bülbüldür** içinde zâğ-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [*bülbüldür, -dür*]
4. Şanasın geldi **bülbül** gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [*bülbül,]*
5. Velî çokdur şehā **bülbülde** şoḥbet
Kızıl güldür egerçi ḥüsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*bülbülde, -de*]
6. Ğam urmasun mı ḥaste bülbüle dağ
Varup bāğında **bülbüller** ḥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [*bülbüller, -ler*]
7. Şanasın hindü-yi la'lîn ḳabâdur
Çeküp **bülbül** nihâl-i güldü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 57*). [*bülbül,]*
8. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kâfûr
Virür **bülbül** nihâl-i güldü temdiḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71*). [*bülbül,]*
9. Temâşâ-yı cihân gelmez aña ḥoş
Şu **bülbül** kim ḳafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [*bülbül,]*

10. Gözinün yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir **bülbül** ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [*bülbül,]*
11. Çeker ol şavtdan **bülbül** terâne
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [*bülbül,]*
12. İkininün arasında hezâra
Ki **bülbül** kim gülistândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [*bülbül,]*
13. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyüp **bülbüllere** râzını ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [*bülbüllere, -lere]*
14. Derünına idüp ol **bülbülün** kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [*bülbülün, -ün]*
15. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde **bülbül** ider efğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [*bülbül,]*
16. Sevindür haste-i dil **bülbülini**
Gül-i nesrîn-i hem-h'âb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*bülbülini, -i, -ni]*
17. Gülümde eyle gÿyâ **bülbülünü**
Getür dâma ol âhü-yı Ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50*). [*bülbülünü, -i, -ni]*
18. Şu resm-ile ki iki naqş-ı dîvâr
Dehâmı baĝlu **bülbül** gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*bülbül,]*
19. Firâk-ı hasretümle haste cânım
Budur çün **bülbüle** 'âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*bülbüle, -e]*
20. Ki giydi egnine pöstin-i sincâb
Hevâ-yı serdden hâmüş **bülbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [*bülbül,]*
21. Şarâb-ı derdden medhüş **bülbül**
Düzeldüp zâĝ şimşâd üzre destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42*). [*bülbül,]*
22. Cihân **bülbül** yirini virdi zâĝa
Şüküfe neyli hummin çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [*bülbül,]*

bülbül-i bâĝ-ı belâĝat: *Güzel ve sanatlı söyleyişler baĝının bülbülü.*

1. Gel iy gÿyende-i bezm-i feşâhat
Ki sensin **bülbül-i bâĝ-ı belâĝat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2*). [*bülbül-i bâĝ-ı belâĝat,]*

bülbül-i bâĝ-ı ĝam u bîm: *Keder ve korku baĝının bülbülü.*

1. Sen eller bezminün olduñ çerâĝı
Ben oldum **bülbül-i bâĝ-ı ĝam u bîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31*). [*bülbül-i bâĝ-ı ĝam u bîm,]*

bülbül-i bî-bâĝ: *Bahçesiz bülbül.*

1. Nedür iy **bülbül-i bî-bâĝ** halün
Dilünde kimün odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*bülbül-i bî-bâĝ,]*

bülbül-i bî-misl: *Benzersiz bülbül.*

1. Ne bir oçur hezâr efsün u destân
Bu dem kim **bülbül-i bî-misl** sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [*bülbül-i bî-misl,]*

bülbül-i gÿyâ: *Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.*

1. Nuṭḡ-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i ḥandāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*bülbül-i güyâ, -ya*]
2. Şîrîn tuṭağı çeşme-i ḥayvāni begenmez
Nuṭḡ-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*bülbül-i güyâ, -ya*]
3. Ğonce-i ḥāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifāt
Ḥavfûñ ider gonce gibi bülbül-i güyāyı lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*bülbül-i güyâ, -yı*]
4. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy **bülbül-i güyâ** zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [*bülbül-i güyâ,]*

bülbül-i harem: *Harem bülbülü.*

1. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûṭî-i Behîşt
İy gülşen-i Medîne v'iy **bülbül-i Ḥarem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [*bülbül-i harem,]*

bülbül-i hüş: *Akal bülbülü.*

1. Bular k'anuñ sözini itdiler güş
Ḳafeslerinden uçdı **bülbül-i hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*bülbül-i hüş,]*
2. 'Urüc itmiş başından **bülbül-i hüş**
Vücüdi ḥaste vü mecrûḥ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52*). [*bülbül-i hüş,]*

bülbül-i mest: *Gülün hasretiyle sarhoş bülbül.*

1. Fiğân eyler şafâdan **bülbül-i mest**
Gelür eṭrâfdan dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [*bülbül-i mest,]*

bülbül-i nālân: *İnleyen bülbül. || Aşık.*

1. Ricâdur ḥazretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nālânla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14*). [*bülbül-i nālân, -ıla*]

bülbül-i zâr: *İnleyen bülbül. || Aşık.*

1. İderdüm yâd ayaḡdan ḥıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben **bülbül-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49*). [*bülbül-i zâr,]*
2. Nevâle oldı incirüñ gurâbe
Dirîğâ ğamdan oldı **bülbül-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*bülbül-i zâr,]*
3. Ğamuñdan inler çün **bülbül-i zâr**
Diyüp bülbüllere râzını ol mâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [*bülbül-i zâr,]*

bülbül-i zâr: *İnleyen bülbül.*

1. Gözinden ḡan saçar ol **bülbül-i zâr**
Bu nağme irdi geldikte şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [*bülbül-i zâr,]*
2. Çerâğ iki yancaḡ yeg virür nür
Ḳılalum hem biz iki **bülbül-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [*bülbül-i zâr,]*

bülbül-i zîbâ: *Güzel bülbül.*

1. Kızıl tütüye döndü fıstığı bāl
Perinden **bülbül-i zîbâ** terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45*). [*bülbül-i zîbâ,]*

bülbül-sıfat: *Bülbül gibi, bülbül misali.*

1. Ğonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür **bülbül-sıfat**
Ĥavfuñ ider gonce gibi bülbül-i güyâyı lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21*). [*bülbül-sıfat,]*

buldur: *Bulma işini yaptırmak.*

1. Bu resme sözleri-y-le bî-nihāyet
Şoñ ucu nāmeye **buldurdu** gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*buldurdu, -dı]*
2. Bu işe **bulduramazsın** sen encām
Bu gülşen cāyıdır bir ‘andelibūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*bulduramazsın, -amaz, -sın]*
3. Gehî kerkes kanadı āşiyānı
Cebel şehliğine **buldurdu** gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*buldurdu, -dı]*

bülend: *Yüce, yüksek.*

1. Direfş-i ‘ışkı tā kim ol cihān-gîr
Bülend itdi çü mäh-i āsumān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [*bülend,]*
2. Şecā’atdan **bülend** oldı külāhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*bülend,]*

bü’l-ħikem: *Ĥikmetle, gizemle dolu.*

1. Şeh-süvārum dūşmanuñ mekrinden olma münfa’ıl
Ki oldı mağlûb Aħmede kaşd itdüğince **Bü’l-ħikem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [*bü’l-ħikem,]*

bulun: *Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.*

1. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir **bulunmaz** k’anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*bulunmaz, --maz]*
2. Şonuñda **bulunur** lā-büd melāmet
Ben isterven k’alam elden du’āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*bulunur, -ur]*
3. Bekā-yı cāvidāniye olur tūş
Bulunmaz bu kelāma gāyet ü ĥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*bulunmaz, --maz]*
4. Bulunmaz bî-resen tedbîr aña ĥiç
Şaçıdır ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [*bulunmaz, -maz]*
5. Ne ĥöd penbeyle şerbet itdüre nūş
Ne **bulunur** mezārın kıazar üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*bulunur, -ur]*
6. Ki **bulunmaz** şu’ā’ma anuñ ĥad
Bitüp şahıñda envā’-ı dirāhtān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*bulunmaz, -maz]*
7. K’olam ben anda **bulunmayasın** sen
Çıķup bir yād aradan bî-tekellüf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*bulunmayasın, -ya, -sın]*
8. Ne çāre yok elümde iħtiyārum
Bulunmasa şahıñuñ nānı ĥāzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*bulunmasa, -sa]*
9. Bulunur merhem aña yok-durur bāk
Velî aña k’ire ādem dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*bulunur, -ur]*
10. Bulunmaz cānuma yitdi cezāsı
Kārañu vü dirāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*bulunmaz, -maz]*

buluş: *Bir araya gelmek.*

1. Teni kuvvet tutardı cânı rāḥat
Buluşurdu varup sultāna geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [*buluşurdu, -ur, -dı*]
2. Buluşduğundan isterdi haberler
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39*). [*buluşduğundan, -du, -gi, -n, -dan*]
3. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı hışm u kavm ü mâderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*buluşdı, -dı*]
4. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gāh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruḥı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [*buluşup, -up*]
5. Buluşurlardı geh geh ol iki yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [*buluşurlardı, -ur, -lar, -dı*]
6. Buluşup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dâm-ı türfe kim kurmuşdur eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [*buluşup, -up*]

bulmaz: *Bulamamak.*

1. Kimiñüñ atlas-ı zîbâ libâsı
Kimi **bulmaz** libâsîçün pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*bulmaz,]*

bulup: *Bulmak, kavuşmak.*

1. Binâ-yı kudretidür ḥâne-i ten
Bulupdur dîdeden ol ḥâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*bulupdur, -dur*]

bulur: *1) Bulmak 2) Görmek, rastlamak.*

1. İştise her kim andan bu nevâyı
Bulurdi rûḥına küt u ğidâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*bulurdi, -dı*]

buluş: *Bir araya gelmek.*

1. Hep istikbâle çıkdılar kıvanu
Varup **buluşdılar** İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [*buluşdılar, -dı, -lar*]

bulut: *Bulut.*

1. Bulut kütünde şebnemden zemâne
Nihân itmişdurur şad penbe dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*bulut,]*
2. Bulut gibi ğubâr ağdı havâyâ
Ki kândan yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [*bulut,]*

büm: *Baykuş; virane bekçisi.*

1. Gönildi şöyle kim virâneye **büm**
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [*büm,]*

büm: *Diyar, ülke, yurt, toprak.*

1. Diyesin ḥalümi ol şehriyâra
Naşîb olup k'ola otlakūn ol **büm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [*büm,]*

bunca: *Birçok, pek çok.*

1. Muṭī'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nī der-peyümce **bunca** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*bunca,]*

bunci: *Bunun gibi, böyle.*

1. Çü 'işyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān **buncilāyın** ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130*). [*buncilāyın, -layın]*

buncılayın: *Bunca, bu kadar.*

1. Kesile **buncılayın** naḥl-i dil-gīr
Huçeste bir nihāl-i tazedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*buncılayın,]*

büngāh: *İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.*

1. K'aña sürme yirine giriser mīl
Cihāndan devşürüp **büngāh** u raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*büngāh,]*

büñgeh: *İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.*

1. Bekā mülkine rıḥlet kıldı iy şīr
Düşürüp dehr evinden **büñgeh** ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*büñgeh,]*

bunlar: *Bu zamirinin çokluk biçimi.*

1. Hezārān 'izzile olup dü-tā ḳād
Selāmın aldı **bunlaruñ** Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116*). [*bunlaruñ, -uñ]*
2. Çü Ḳays işitdi **bunlaruñ** sözini
Teḥayyürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*bunlaruñ, -uñ]*
3. İder yārān ḥisāb-ı 'ilm-rānī
Sürer **bunlar** ḥadıṣ-i mihr-bānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22*). [*bunlar,]*
4. Luḡat şormakda birbirine yārān
Kitāb-ı 'ışḳ okur **bunlar** firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*bunlar,]*
5. Çü **bunlar** birbirine 'āşık oldı
Bu ḳavlüñ biri lā-büd şadıḳ oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37*). [*bunlar,]*
6. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber **bunlar** encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*bunlar,]*
7. Bir ulu dirnek olup ṭurdi **bunlar**
Birikdürüp kelāmı sürdi **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*bunlar,]*
8. Bir ulu dirnek olup ṭurdi **bunlar**
Birikdürüp kelāmı sürdi **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*bunlar,]*
9. Yoḡ-idi **bunlaruñ** çün-kim niḳāḳı
Şu resme eylediler ittifaḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*bunlaruñ, -uñ]*
10. Bu resm-ile üç ay miḳdārı **bunlar**
Şafā vü 'işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [*bunlar,]*
11. Ḳavī dest olsa **bunlar** ol nihānī
Elinden biraḡur tūr ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*bunlar,]*
12. 'Aceb ceng itdi **bunlar** ol maḥalde
Ḳılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [*bunlar,]*
13. Olar gidüp daḡı ḳalmazdı **bunlar**
Cihān bāzıgerin ütmez kişi hīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [*bunlar,]*

14. Alup ol âfeti kırtıldı **bunlar**
Kesilüp Zeydûn ol mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [*bunlar,]*
15. İderler **bunlaruñ** efsânesin yâd
Hişârı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68*). [*bunlaruñ, -uñ]*
16. Olar gitdi vü **bunlar** yine kaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*bunlar,]*
17. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblağ
Terahhüm idüp ol miskine **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [*bunlar,]*
18. İkisinünde şād oldı revānı
İdüp **bunlar** dü-‘âlemden ferāğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33*). [*bunlar,]*
19. İrem bāğında nedür bunlara nām
Neden irişdi **bunlar** bu maqāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*bunlar,]*
20. Lağab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki gevher idi **bunlar** muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [*bunlar,]*
21. İrem bāğında nedür **bunlara** nām
Neden irişdi bunlar bu maqāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*bunlara, -a]*

bunlar: *Bu işaret zamirinin çokluk biçimi.*

1. Baqarken **bunlara** ol haddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre jāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*bunlara, -a]*
2. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi **bunlara** taqrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86*). [*bunlara, -a]*
3. Velî kendü işiyçündür mu‘ayyen
Çeker her kişi **bunlardan** cefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53*). [*bunlardan, -dan]*
4. Velîkin **bunlar-ile** oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40*). [*bunlar-ile, -ile]*
5. Aqıdup ebr-veş bārân gözinden
Didi tanz eyleyüp **bunlara** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [*bunlara, -a]*
6. Temâşaya ki teng olurdu her rāh
Gelen tururdu **bunlardan** velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [*bunlardan, -dan]*

bunuñ gibi: *Bunun gibi, böylesi.*

1. Depeñden çıka acumdan duhānlar
Dağı **bunuñ gibi** niçe kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149*). [*bunuñ gibi,]*

bünyâd: *Temel, bina. II gönül.*

1. Ğaraźlu ‘ışk ere olmaz revā hiç
Ğaraźlu mihr **bünyâdın** yaqar ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49*). [*bünyâdın, -ın]*

bünyâd: *Asıl, esas, temel.*

1. Kışver-i Yünāna **bünyâd** uralıdan rüzgār
Böyle bir hān ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [*bünyâd,]*
2. Uran bu kışşanuñ aślına **bünyâd**
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*bünyâd,]*
3. Çi seng olmuş anuñ **bünyâdı** çi hāk
Kurudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*bünyâdı, -ı]*
4. Degüldür hiç birine bākî **bünyâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88*). [*bünyâd,]*

bünyâd it: *Bina etmek.*

1. İdersin mu'cize urdukca bünyād
Gönül şaḡḡu'l-ḳamer engüştini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 9*). [bünyād it, -er, -sin]
2. Bu tāk üstinde bir naḳḳāş üstād
İdüpdür bir büttün şeklini **bünyād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [bünyād,]

bünyād kıl: *Temel, esas almak, inşa etmek.*

1. Degül divâne ehl ü 'āḳıl idi
Cihānda ḳılmamışdı ḥāne bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [bünyād kıl, -ma, -miş, -dı]
2. Ḳıl iy uran cihān tākına bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [bünyād kıl,]

bünyād ur: *Temelini atmak.*

1. Biri eyvān-ı dāda urdı bünyād
Biri 'adl ile ḳıldı dehri ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65*). [bünyād ur, -dı]
2. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşfinda anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [bünyād ur, -ur]
3. 'Azā vü giryeeye urmuş o bünyād
Bıraḡup ḡuşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [bünyād ur, -miş]
4. Mu'attar ḳılan etrāf-ı havāyı
Uran bünyād iḳlīm-i vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 5*). [bünyād ur, -an]
5. Ola gönülüm gözüm bī-ferr ü bī-nür
Çün ura ḥazretüñ bir şī're bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [bünyād ur, -a]

bur: *Bükmek, kırmak.*

1. İçi elmās yimiş gibi **burdı**
Düşüp ol daḥmenüñ üstine bī-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [burdı, -dı]
2. Nedāmet desti **burdı** ḡuşumı uş
Senüñ ḥaḳḳuñda idüm ger güneḥkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [burdı, -dı]

bura: *Bu yer.*

1. Velīkin kim ola bu ḳavm-ı maḥsūd
Gelişinden **buraya** n'ola maḳşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [buraya, -y, -a]

burada: *Bu noktada.*

1. Gelüp yine beni buldı **burada**
İrişdüm vaşlı şevḳinden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [burada,]

bürāder: *Kardeş.*

1. Bürāderden kim ol ola münāfik
Geçenler yüzüne ḳarşu saña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [bürāderden, -den]

burak: *Hız. Muhammed'in Mıraç'ta bindiği binek.*

1. Burakla ol maḥalde kaldı Cibril
Revān irişdi Mikā'il-i ta'cil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [burakla, -la]

burāk-ı berk: *Yıldırım gibi hızlı olan Burak.*

1. Bisâttından tûrup ol şâh-ı ‘âlem
Süvâr oldı Burāk-ı berķe ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90*). [*burāk-ı berķ, -e*]

burāk-ı berk-sevri: *Semayı hızla geçen şimşek yürüyüşlü Burāk.*

1. İrürdi bir Burāk-ı berķ seyri
Ki hâcl eylerdi ol uçmaķda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 31*). [*burāk-ı berķ-sevri,]*

burc: *Kale, hisar, sur.*

1. Biri evc-i kerâmet **burcına** mâh
Biri mülk-i sa‘âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [*burcına, -ı, -n, -a*]
2. Getürem mâh-ise **burcuña** anı
İrürem lâ‘l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [*burcuña, -u, -ña*]
3. Sa‘âdet **burcı** üzre mâh-ı a‘zâm
‘Arab iklimini tıģıyla nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30*). [*burcı, -ı*]
4. Kebüter-vâr aç bu **burcdan** per
Ki bu yaydı hâdeng-i çâr mîhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78*). [*burcdan, -dan*]

burc: *Hareketsiz yıldızlar kümesi.*

1. Dehân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar **burcı** ğamuñdan pürdür aħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*burcı, -ı*]
2. Şeref **burcında** mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genç idi ol rûy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32*). [*burcında, -ı, -n, -da*]

burcı aħter: *Yıldızlar kümesi.*

1. Didi k‘iy zâti dürci gevherümüñ
Münevver rûyı burcı aħterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2*). [*burcı aħter, -üm, -üñ*]

burc-i hursîd: *Güneş burcu.*

1. Giderdi h‘âceye ol serv-i âzād
O mekteb **burc-i ħurşîd** olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [*burc-i ħurşîd,]*

burc-ı mâh: *Ayın surları.*

1. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki ya‘nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*burc-ı mâh, -a*]

burc-ı mekteb: *Mektep burçları.*

1. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine ‘aşık düşdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [*burc-ı mekteb, -de*]

burc-ı safâ: *Bolluk, mutluluk burcu.*

1. Didi **burc-i şafā** Nāhīdidür bu
Murāduñ çarhınuñ hürşīdidür bu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [*burc-i şafā,]*

burc-ı şeref: *Ululuk, azamet burcu; yüce saltanat.*

1. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yahūd burc-ı şerefdēn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [*burc-ı şeref, -den]*

bürehne-pā: *Yalın ayak.*

1. Bürehne-pā ser ü 'uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [*bürehne-pā,]*
2. Fiğānı şu'lesinden āteş-efrüz
Bürehne-pā buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [*bürehne-pā,]*

bürehne-ser: *Başı açık.*

1. Bürehne-ser yürür şāhib-kelāmum
Harādār-ı belā vü cān-fürüşem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [*bürehne-ser,]*

burhān: *Delil, ispat.*

1. Eyā tuğrā-keş-i menşūr-i evvel
K'ezel **burhān** sendendür müseccel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [*burhān, -ı]*

bürimîs: *Kaplamak, doldurmak.*

1. Yüzi hürşīdini zülfi seḫābı
Bürimîsdi niteki' ebr āfītābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [*bürimîsdi, -di]*

burka': *Peçe, yaşmak.*

1. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup **burka'** ya bir hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [*burka',]*
2. Eli **burka'** velikin mah öñine
Karārı şışesini taşā çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*burka',]*

bürka'-ı mäh: *Ayın örtüsü.*

1. Ki Mecnūna vire varup iline
Açılıp yolda yilden **bürka'-ı mäh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*bürka'-ı mäh,]*

burka'ı nāb: *Halis, saf yüz örtüsü.*

1. Ya havrā-yı ḫayāle **burka'ı nāb**
Bu havrā-manzar için gāh [u] bī-gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [*burka'ı nāb,]*

bürka'-ı şerm: *Haya perdesi.*

1. Bırakdı bürka‘-ı şermi ol âfet
Çıdı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [*bürka‘-ı şerm, -i*]

bürrân: Keskin bakış.

1. Eger hışm ile ursa kühe nize
Geçer eyile ki **bürrân** igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*bürrân,]*

bürüdet: Soğukluk.

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yağ
Bir âteşhâne oldu dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [*bürüdetdeydi, -de, -ydi*]

bur(u)n: Burun.

1. Sebûdur şureti şan **burnı** küze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [*burnı, -ı*]

bürüz: Gün yüzüne çıkarmak, meydana çıkarmak.

1. Dağı **bürüzün** itmişler nazargâh
K’ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*bürüzün, -ın*]

büs: Öpme, öpüş.

1. Ki ya‘ni eylemekden câblüsi
Bulam teşrif-i na‘-ı baht **büsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158*). [*büsi, -i*]

büse: Öpme, öpücük.

1. Şad hezârân bülbülü mağzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki Hamdînüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*büse,]*
2. Ki şan bir cismüñ oldu iki cânı
Çün oldu **büsedden** keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*büsedden, -den*]
3. İkişi birbiriyile söyleşürler
Gehî **büseyle** iderler merhabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 55*). [*büseyle, -yle*]

büstân: Bağ, bahçe.

1. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her **büstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56*). [*büstânı, -ı*]
2. Meger kim bir perî-ruğ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi **büstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [*büstânı, -ı*]
3. Sözi kândi lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi **büstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*büstân,]*
4. İderdi reşk **büstânına** Kevşer
K’süd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [*büstânına, -ı, -na*]
5. Kimesneyle temâşâ ‘azmin itme
Mey alup mestden **büstâna** gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [*büstâna, -a*]
6. Aña nâgâh güzergâh oldu bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū **büstâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*büstâna, -a*]
7. Kimüñ **büstânı** âhüsıdur iy hür
Lebüñ kimüñ şarâb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [*büstânı, -ı*]

8. Cihān **bustānınuñ** ferhunde servi
Sözünden sāmi‘-i nazma şafā vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [*bustānınuñ, -ı, -nuñ*]
9. Teb ü lerce revâdur **büstâne**
Gül-i nâzik çeker bâğ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*büstâne, -e*]
10. Bahâr u **büstân** oldu ol ziyâret
Havâlisine tâ kim pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [*büstân,]*

büstân ol: *Gül ve çiçek kokularının çok olduğu bahçe olmak.*

1. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [*büstân ol, -a*]

büstân-ı cân: *Can bahçesi.*

1. Gel iy büstân-ı cānuñ bâğbānı
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [*büstân-ı cân, -uñ*]

bustân-ı şer‘: *Şeriat bostanı.*

1. Hiç ih̄tilâl irişmeye bustân-ı şer‘ üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*bustân-ı şer‘, -iñ, -e*]

busu: *Pusu, tuzak.*

1. Degül yüz tūtalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tūrmışdur mu‘allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [*buşuda, -da*]

busu: *Öfke.*

1. Çıkarđı çehresini toz **busudan**
Peyinden özge aña yoğ-idi çün ħink (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [*busudan, -dan*]

büt: *Put gibi güzel sevgili.*

1. Bu tāk üstinde bir nakḳāş üstād
İdüpdür bir **bütün** şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*bütün, -ün*]

büt: *Put.*

1. Ki benven büt-şiken **büt** saña ma‘būd
Bu ḥayretgehde қо ben ḥasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*büt,]*

bütân-ı mäh-päre: *Ay gibi güzel sevgili.*

1. Pür itmiş çün **bütân-ı mäh-päre**
Ḳulaḳlarını zerrîn güşväre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [*bütân-ı mäh-päre,]*

büthâne: *Puthane.*

1. Hevā **büthānesini** oda urdum
Şehinşāh-ı serîr-i ‘ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [*büthānesini, -si, -ni*]

büt-i gâret-ger-i cân-ı gâribân: *Garip canların yağmacı güzeli.*

1. Büt-i gâret-ger-i cân-ı gâribân
Sipeh-sālâr-ı hayl-i dil-firibân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 1*). [*büt-i gâret-ger-i cân-ı gâribân,]*

büt-i hargâh: *Sen büyük çadırın güzeli.*

1. Büt-i hargâhiyi kıldı haberdâr
Çudüm-ı yârdan çün oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 148*). [*büt-i hargâh, -i, -yi*]

büt-i kibr: *Kibir putları.*

1. K’ola cāyuñ mekân-ı bî-mekâni
Büt-i kibri şikeste eyle ço bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*büt-i kibr, -i*]

büt-i müşgîn-külâh: *Siyah taçlı güzel.*

1. Büt-i müşgîn-külâh u ‘anberîn-hâl
Meh-i nev sâk-ı sîmînine halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [*büt-i müşgîn-külâh,]*

büt-i sîmîn-beden: *Gümüş bedenli güzeller.*

1. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i sîmîn-beden ya‘nî ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [*büt-i sîmîn-beden,]*

büt-i sünbül-külâle: *Sümbül kıvrımlı güzel.*

1. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezârân şive vü nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [*büt-i sünbül-külâle,]*

büt-siken: *Put kırıcı olmak.*

1. Ki benven **büt-şiken** büt saña ma‘būd
Bu hayretgehde ço ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*büt-şiken,]*

büy: *Koku.*

1. Hâk-i pâyı **büyü** virdi cânuma Hamdî hayât
Bulmuş-iken üstüh*ânüm dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*büyü, -ı*]
2. Eger ‘arz itseler havrâ-yı ‘aynı
Saçı **büyüma** almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*büyüma, -ı, -na*]
3. Kimüñ bağındadur mevcüd ol verd
Ki **büyü** birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [*büyü, -ı*]

4. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rûy
Aña 'itr-ı kefen idi şan ol **büy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*büy,]*
5. Mu'anber zülfinûñ **büyundan** ol cân
Ol efrâfı mu'aftar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [*büyundan, -ı, -n, -dan]*
6. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yıl k'itmez beni **büyundan** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [*büyundan, -uñ, -dan]*
7. Mu'anber **büy** nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*büy,]*
8. Kimûñ dânesinûñ olduñ muñî'i
Büyüñ k'oldur nihâl-i gülşen-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45*). [*büyüñ, -uñ]*
9. Ki cân oldı nesîm-i müşg-ile pür
Bu bû **büyü** degıldür nev-bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [*büyü, -ı]*
10. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
Ki **büyü** mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [*büyü, -ı]*
11. Degül meyden anuñ **büyundanum** mest
Elünden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*büyundanum, -ı, -ndan, -um]*

büy-ı câme: *Elbise kokusu.*

1. Firâk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki büy-ı câmesi mâh-ı münürüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23*). [*büy-ı câme, -si]*

büy-ı dem: *Nefesin kokusu.*

1. Cihânı büy-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6*). [*büy-ı dem, -den]*

büy-ı gül: *Gül kokusu.*

1. Çü buldı **büy-ı gül** dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [*büy-ı gül,]*

büy-ı 'ışk: *Aşkın kokusu.*

1. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi büy-ı 'ışkıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7*). [*büy-ı 'ışk, -ıla]*

büy-ı müşgîn: *Misk kokulu.*

1. Bedî' ü türfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zîbâlarınuñ **büy-ı müşgîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 58*). [*büy-ı müşgîn,]*
2. Şahârî buldı hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nâfesinden **büy-ı müşgîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68*). [*büy-ı müşgîn,]*

büy-ı müy: *Saçın kokusu.*

1. Olup ol meh-veşûñ hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn büy-ı müyü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326*). [*büy-ı müy, -ı]*

büy-ı vefâ: *Vefa kokusu.*

1. Dil ü cân bezmine **büy-ı vefâ** vir
Nefesden rûh-ı dehrî rāhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4*). [*büy-ı vefâ,]*

buyruğ: *Buyruk, emir, hüküm.*

1. Kıl aşla **buyruğundan** çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [*buyruğundan, -uñ, -dan]*
2. Günâhum bendine oldum giriftâr
N’olaydı **buyruğundan** çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113*).
[*buyruğundan, -uñ, -dan]*

buyur: *Emretmek, söylemek.*

1. ‘Âşîlerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk **buyurupdur** niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*buyurupdur, -updur]*
2. Cân gözi ahvâlinüñ şihhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuşlıni **buyurdi** sebep (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*buyurdi, -dı]*
3. Bir işde kim **buyurmaduñ** rızâ sen
Bu miskîne anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [*buyurmaduñ, -ma, -duñ]*
4. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k’Aḥmedî var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*buyurdi, -dı]*
5. Buyurmuşdı nebi şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaş-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [*buyurmuşdı, -muş, -dı]*
6. Buyurdi şâh dâye buldılar tîz
Ki şîrin ola ol la‘l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*buyurdi, -dı]*
7. Zebânından ne kim iderse taqrîr
Buyurduğın yazardı kîlk-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244*). [*buyurduğın, -duğın]*
8. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-ḥad
Güzeller var kamer-ḥadd ü sehî-ḫad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*buyurduñ, -duñ]*
9. Buyurdi tîz ki ol dildâr-ı manzûr
Ola perdeyle mişl-i gönce mestûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*buyurdi, -dı]*
10. Buyur bir çâre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya yaqâsın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [*buyur,]*
11. Çü Nevfel gördi andan bu ‘itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2*). [*buyurdi, -dı]*
12. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben sînesinden döke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*buyurdi, -dı]*
13. Buyurdi kim keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*buyurdi, -dı]*
14. Kılâm zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdi itdiler iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [*buyurdi, -dı]*
15. Ğazab vaqtinde gördi bu cevâmı
Buyurdi seg-dilân-ı bârigâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 35*). [*buyurdi, -dı]*
16. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdi kim varuñ tîz anı ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*buyurdi, -dı]*
17. Şalâhından ḥabîr oldı vü âgâh
Buyurdi ḥâcibe kim var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*buyurdi, -dı]*
18. Geçen bâzârıñı eyle yine tîz
Buyurdi bir nişângâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [*buyurdi, -dı]*
19. Qarâr itdi velîkin yok qarârı
Buyurdi pîr k’iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [*buyurdi, -dı]*

buyur-: Emretmek, söylemek.

1. Buyurđı yaqdılar ‘ūd u sipendi
Ki tā def’ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*buyurđı, -dı*]
2. Baña itme iñen ta’n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 27*). [*buyurmuşdur, -miş, -dur*]

buz: Katı haldeki su, buz.

1. Fiğānı şu’lesinden âteş-efrûz
Bürehne-pâ **buz** üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [*buz,]*
2. Ayağı ıssısından **buz** kururđı
Giyüp yağ tahtesinden keş ü na’lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [*buz,]*

buz: Keçi.

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile **büz**
Süvâr-ı kürre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [*büz,]*

büzürg: Büyük, ulu.

1. Dil-i ‘uşşâka bağş iden ğmâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*büzürg,]*
2. Cihân içre ‘azîz olursın iy cân
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [*büzürg,]*

C

cā: *Far. Yer, makam, mahal, mevki.*

1. Gelüp 'ışk itdi iki sinede **cā**
Maḥabbet bi'z-zarūrī oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*cā,]*
2. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz dürrine **cā** bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47*). [*cā,]*

cā-be-cā: *Yer yer, ara ara.*

1. Şeb-i ferḥunde hem-çün turre-i ḥür
Nühüfte **cā-be-cā** müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*cā-be-cā,]*
2. Gülistân meclisinde şâḥ-ı zanbak
Uyarmış **cā-be-cā** şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [*cā-be-cā,]*
3. Başına şokdı şeb perr-i ğurâbı
Getürüp ḥâbgehden **cā-be-cā** baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93*). [*cā-be-cā,]*
4. Çiçekden **cā-be-cā** gösterdi dendân
Benefşe giydi servûn sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34*). [*cā-be-cā,]*
5. Açılmış **cā-be-cā** şad çeşm-i rüşen
İrürmüş âsumâne kulleri ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42*). [*cā-be-cā,]*

cāblūs: *Dalkavuk, el etek öpen.*

1. Ki ya'ni eylemekden **cāblūsî**
Bulam teşrîf-i nat'-ı baḥt büsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [*cāblūsî, -î*]
2. Didi kim bir sege iy kûh ulûsı
Nedür senden bu rıfk u **cāblūsî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [*cāblūsî, -î*]

ca'd: *Elbise.*

1. Didi iy ḥāk-i pāyî şeblere tâc
Mu'anber **ca'dı** reşk-i şâm-ı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78*). [*ca'dı, -ı*]
2. Virürdi gönünü ol gül'izâre
Mu'anber **ca'dı** oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [*ca'dı, -ı*]

cādū: *Büyücü, cadı.*

1. Daḥı şunlar k'urınmış şekl-i âhū
Degül âhū k'olardur iki **cādū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [*cādū,]*
2. Gümüştür mir'âte çekdi şaykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden ol çeşmi **cādū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165*). [*cādū,]*

cādū: *Büyüleyici, etkileyici.*

1. Gözi **cādū** saçı ta'vide döndi
İrakdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [*cādū,]*

cāhil: *Akılsız, şuursuz, kendini bilmeyen, gaflet içinde olan.*

1. Kimin ‘ākil kimini kāmīl itmiş
Kimin ebleh kimini **cāhil** itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [*cāhil, -i*]
2. Sözüñe dāniş ehlin t̄alib eyle
Özüñi **cāhil** üzre ğālib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [*cāhil, -i*]

cām: *Kadeh.*

1. Meclisüñ **cāmı** şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*cāmi, -i*]
2. Ki t̄olup şekker-i şükriyle kāmum
Pür ola bāde-i şevkiyle **cāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [*cāmum, -um*]
3. Ağudur k̄ahrı lutfi āb-ı hayvān
Ki t̄iġi cān alur **cāmı** virür cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cāmi, -i*]
4. Perī ruḡ sāk̄iler dest urdı **cāma**
İrişdi keyf-i bāde hāşş u ‘āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*cāma, -a*]
5. Elinden her k’anuñ bir **cām** ide nüş
Ayıklıġa meger düşde ola t̄uş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [*cām, -i*]
6. Mey içme dehr **cāmından** ki iy dil
K̄atılmışdur aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*cāmından, -i, -n, -dan*]
7. Senüñ oġluñdur el-ān lā-übālī
Şarāb-ı ‘aġldandur **cāmı** ḡālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18*). [*cāmi, -i*]
8. Mey-i ‘ışkınsuz olmasun bu **cāmum**
Güm olsun ansuzın ‘ālemdē nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [*cāmum, -um*]
9. Tutar şad cehd-ile bir **cām** o bī-hüş
Anı da yāri yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*cām, -i*]
10. Yiyüp içmeyem artuġ tutmayam **cām**
Refik̄üñ olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*cām, -i*]
11. Getürürler şarābı vü ta‘āmı
Yiyüp tā nuġlden nüş ide **cāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*cāmi, -i*]
12. Teni rāḡat bulup yidi ta‘āmı
Giyüp dībā k̄abā nüş itdi **cāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*cāmi, -i*]
13. Bahādırlar ecel **cāmın** idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [*cāmın, -ın*]
14. Ağulu **cāmı** virdi şāha k’it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*cāmi, -i*]
15. K’olupdur kara baġtum ġibi **cāmuñ**
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*cāmuñ, -uñ*]
16. T̄oludur **cāmı** şerbet yirine zehr
Tehidür t̄ās-ı çarḡ illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [*cāmi, -i*]
17. Benefşe ġibi **cāmum** oldı nīlī
Bu mātemde saña k̄ılmaġa yāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [*cāmum, -um*]
18. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña **cāmuñdan** iy cān afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [*cāmuñdan, -un, -dan*]
19. Dil-i Mecnūmı bu ḡāletden āġāh
K’idüp dest-i ecel bir **cāmı** pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*cāmi, -i*]
20. Ki cānum **cāmın** itdüñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilüñ iy naḡs-ġüftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [*cāmın, -ın*]
21. Çıġırup d̄öst diyü virdi cānı
Fenā **cāmı** aña daġı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*cāmi, -i*]
22. D̄önüp ol pirden kıldı sü’ālī
Ki bu serv-i revānlar kim tutar **cām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [*cām, -i*]

cām: *Ateş yapraklı gonca.*

1. Pür itmiş şāḡ-ı gül **cām** erġuvānı
Ki içe ‘andelibe d̄öst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*cām, -i*]

cāme: *Libas, elbise. II gül yapraġı.*

1. Kefendür aña kâfûri semenler
Çiçekler **câmesüz** kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*câmesüz, -süz*]

câme: *Elbise, çamaşır, giyecek şey.*

1. Güneş bir tügme kadri **câmesinden**
Cihân bir nokta cüdî hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [*câmesinden, -sin, -den*]
2. Cihân hayyâti biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet **câmesini** kıddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*câmesini, -si, -n, -i*]
3. Benefşe dir giyüp bir **câme** iksün
Beni gülzârda görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*câme,*]
4. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olınca kılar **câmesin** ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*câmesin, -sin*]
5. Teb-i gam nañl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post **câme** nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*câme,*]
6. Tenüñe **câme** giy 'uryanlığı kıo
Başuña tãcuñ al hayranlığı kıo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [*câme,*]
7. Kãmu endãmı zîbã **câmelerden**
Egerçi oldı mañbũ' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*câmelerden, -ler, -den*]
8. Çün anı **câmelerle** düzdi mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*câmelerle, -ler, -le*]
9. Koyup ceybini ider oldı çäläk
Etegi cânibinden **câmesin** çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*câmesin, -sin*]
10. 'Arab resmince bağlandı 'imãme
Giyindi il gibi egnine **câme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [*câme,*]
11. Şeh açup okudıkda nãmesini
Gãzabdan çäk kıldı **câmesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28*). [*câmesini, -(s)i, -(n)i*]
12. Giyüp pülãd **câme** çüb-ı şes per
Gehi ten hurd iderdi gãh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*câme,*]
13. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber **câme** bir zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [*câme,*]
14. Aña hem **câme** vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*câme,*]
15. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol **câme** birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [*câme,*]
16. Kıodı õñinde ol merd-i vefãyı
Didi 'õzr idüp al bu **câmeyi** giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*câmeyi, -y, -i*]
17. Gãraya geldi aña turup hãremden
Giyürdi **câme** vü virdi ta'ãmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*câme,*]
18. Özinüñ şeklini eyler temãşã
Taķınmış **câmesine** hem-çü şãhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*câmesine, -si, -n, -e*]
19. Anuñ beyt okumasından güşade
Dañı bir dest **câme** virdi ol mãh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*câme,*]
20. Ki giysün bunı ol yãr-ı ciğer-ñwãh
Alup gevherleri vü **câmeyi** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [*câmeyi, -y, -i*]
21. Kim andadur senüñ miftãñ-ı kãruñ
Çıkarup **câmeyi** pes ol nîgũ-fãl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [*câmeyi, -y, -i*]
22. Şehinşãh-ı serîr-i kũh ü rãğum
Ayağ bãğı-durur destãr u **câme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [*câme,*]
23. 'Azã içün giyindiler kıarayı
Siyeh **câmeyle** meh-rüyãn-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*câmeyle, -y, -le*]

câme dik: *Elbise dikmek.*

1. 'Arũs-ı nazma şöyle dikdi cãme
Ki çün irdi tamãma kãr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*cãme dik, -di*]

cāmedān: *Elbise dolabı.*

1. Kefensüz gūrlar içinde giryān
Çıkarup **cāmedāndan** bir qābāyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 47*). [*cāmedāndan, -dan*]

cāme-hʷāb: *Yatak.*

1. Sovunmamışdı daḥı **cāme-hʷābı**
Harāretten yoḡ-idi inkılābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 213*). [*cāme-hʷābı, -ı*]

cāme-i laʷl: *Kırmızı elbise.*

1. Giyindi cāme-i laʷlin ü gül-gūn
Sevincile tūrup pūr şive vü nāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [*cāme-i laʷl, -in*]

cām-ı ʷālem: *Cihan kadehi.*

1. Sebū-yı zehre döndi **cām-ı ʷālem**
Vedāʷ eşkinden anda ol iki yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 142*). [*cām-ı ʷālem,]*

cām-ı bāde: *Şarap kadehi.*

1. Şu resme kim müzeyyen ḥulleden ḥūr
Tutarlar ellerinde **cām-ı bāde** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 51*). [*cām-ı bāde,]*

cām-ı ber-dest: *Elindeki kadeh.*

1. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayaḡ üzre gül-i ter **cām-ı ber-dest** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [*cām-ı ber-dest,]*

cām-ı devr-i devvār: *Dönen feleklerin kadehi.*

1. Ayakda düşdi ḥalḥāl-ı muḥallel
Girān-ser kıldı **cām-ı devr-i devvār** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 127, Mısra 29*). [*cām-ı devr-i devvār,]*

cām-ı dost-kānī: *Arkadaş veya sevgililerle içilen şarabın kadehi.*

1. İç eller gibi **cām-ı dost-kānī** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [*cām-ı dost-kānī,]*

cām-ı ʷışk: *Aşk şarabı.*

1. Rızā-yı yār idi maṭlūbı her gāh
Ġam içürmişdi cām-ı ʷışkdan zehr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*cām-ı ʷışk, -dan*]

cām-ı kahr: *Sıkıntı kadehi.*

1. Çü cām-ı qāhrdan nūş itdi zehri
Fırāḡı āteşi yandurdu dehri (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [*cām-ı kahr, -dan*]

cām-ı la'ı: *Dudak kadehi.*

1. İniler tağda Mecnûn-ı şâdık
Elinde her kişinuñ cām-ı la'lin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85*). [*cām-ı la'ı, -in*]

cām-ı mahabbet: *Muhabbet kadehi.*

1. Anı **cām-ı mahabbet** eyledi mest
Bu 'ışk âbiyla yudı 'aıklan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45*). [*cām-ı mahabbet,*]

cām-ı muşaffâ: *Saf şarap kadehi.*

1. Tenine bir kabâ hûb ü mülevven
Pür itdi läle bir **cām-ı muşaffâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [*cām-ı muşaffâ,*]

cām-ı ser-nigün: *Alt üst olmuş kadeh, şarap.*

1. Şarâbıla habâbuñ sağarı pür
'Aceb görsen bu cām-ı ser-nigünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [*cām-ı ser-nigün, -ı*]

cām-ı visâl: *Kavuşma kadehi.*

1. Beğâyet teşneyim cām-ı visäle
Beni luftuñdan irtür ol züläle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37*). [*cām-ı visâl, -e*]

can: *Can, ruh, gönül.*

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı **cām** rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18*). [*cāni, -ı*]
2. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup **cānumı** kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*cānumı, -um, -ı*]
3. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [*cān,*]
4. Cān gözi ahvālinüñ şıhhatine hāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuşlıni buyurdi sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*cān,*]
5. Hāk-i pāyı bŷyı virdi **cānuma** Hāmdı hayāt
Bulmuş-iken üstŷhānum dŷrc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*cānuma, -um, -a*]
6. Çeken **cān** levhine tuğrā-yı ğarrā
Yazan dil şuhfina tevki'-ı ra'nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9*). [*cān,*]
7. Bu 'ālî kubbeye Bānı tapuñdur
Kāra hāke viren **can** tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*can,*]
8. Gehi rāhat getürür **cāna** geh renc
Gehi iflās virür hālka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*cāna, -a*]
9. Pür eyle mihrŷñile **cān** dimāğın
Hem it nŷruñla rŷşen-dil çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23*). [*cān,*]
10. Şehādet şehdini **cāna** ğidā vir
Sa'ādet āftābindan ziyā vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*cāna, -a*]
11. Şafā nŷrında ğarķ idüp bu **cāni**
Ebed hāmırından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [*cāni, -ı*]
12. Bilişlik āftābı pertevinden
'Atā kıl **cānuma** bir nŷr-ı rŷşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). [*cānuma, -um, -a*]
13. Eşķğŷñ secdegāh-ı cŷmle **cāndur**
Kapuñ mihrāb-ı ehl-i āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105*). [*cāndur, -dur*]

14. Ricā oldur ki bu Hāmdī ğarībi
İrüre şihhate ol **cān** tabībi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220). [cān,]
15. Faziletde durur cümle fen ile
Dü-‘ālem **cāndur** pes bir ten ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [cāndur, -dur]
16. Cihānuñ ol-durur bî-şübhe **cānı**
K’anuñladur cihāna zinde-gānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19). [cānı, -ı]
17. Ayağına nişār olmasa bir **cān**
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131). [cān,]
18. Bağışlasun cihān halkına Allāh
Ki **cāndur** cihān halkınuñ ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18). [cāndur, -ı, -dur]
19. Teni kuvvet tutardı **cānı** rāhat
Buluşurdu varup sulţāna geh gāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8). [cānı, -ı]
20. Ne hōd ‘aşıklığuñ **cānında** bārı
Bunu ummazdı devr-i bî-vefādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16). [cānında, -ı, -n, -da]
21. Çün ol naqşı görüp ārāmı gitdi
Ĝam odı acısı **cānına** yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108). [cānına, -ı, -n, -a]
22. Öñinde cümle ‘arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi **cānına** āzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8). [cānına, -ı, -n, -a]
23. O taşvîr-i muşanna‘ sîmyādur
Beri kıl **cānuñ** andan kim belādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24). [cānuñ, -uñ]
24. Kara gözleri **cānuña** belādur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29). [cānuña, -u, -ñ, -a]
25. Ne nāmın añladı ne hōd nişānın
Velî ‘ışk āteşine yakdı **cānın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40). [cānın, -ın]
26. Yahūd mānend-i kālīb olmuş idi
Ki **cān** anda şeker-leb olmuş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72). [cān,]
27. Laţif-āvāz şol resme derāyı
Ki şavtı **cānlara** virür ğıdāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26). [cānlara, -lar, -a]
28. Dir oldı **cānuma** bir ğam havāle
Anuñ-çun kılarım feryād u nāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111). [cānuma, -um, -a]
29. Bir oğlanuñ k’ayağına bata hār
İder zaĥmı atası **cānına** kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32). [cānına, -ı, -na]
30. Kimüñ hicrinden irdi **cānuña** daĝ
Kimüñ zülfi geçürdi boynuña baĝ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89). [cānuña, -u, -ñ, -a]
31. Yol üzre keşüñüñ her naqşı iy hān
Olupdur baña mihrāb-ı dil ü **cān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18). [cān,]
32. Ayaĝuñ bir dikenden olsa efkār
İder **cānum** gözine zaĥmı anuñ kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22). [cānum, -um]
33. Kelāmuñ **cānum** içinde düzer cāy
Degül gönliüm elümde n’ideyin vāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27). [cānum, -um]
34. Mey-i ğamdan şu resme mestdür **cān**
K’özümüñ varlıĝın bilmezven el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15). [cān,]
35. Olup mest-i hārāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı ‘ışk kıldı **cānına** kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42). [cānına, -ı, -na]
36. Tutar ervāhı taze ‘ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hāşıl olsa yüz **cān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8). [cān,]
37. Gerekmiz dilberümsüz baña **cānı**
Ĝamunsuz virmen bir dem zindegānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31). [cānı, -ı]
38. Çü vahdetde durur ‘ışk-ile **cānum**
Ölürven ‘ışksuz yokdur gümānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17). [cānum, -um]
39. Cemāline fedā olsun bu **cānum**
Helāl olsun içerse çeşmi kanum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61). [cānum, -um]
40. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdā olmaya bir dem ğuşı **cānuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50). [cānuñ, -uñ]
41. Atasından dilettdi ol hābībi
K’olaydı hāste **cānınuñ** tabībi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52). [cānınuñ, -ı, -nuñ]
42. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Taleb-kār oldı dermānına **cāndan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128). [cāndan, -dan]
43. Bugün k’oldı kocalup süst **cānı**
Der-i dildārdan sürdiler anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53). [cānı, -ı]
44. Gelüp **cānına** hoş şāhuñ cevābı
‘İmāret oldı gönliñüñ hārābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83). [cānına, -ına]

45. Ki senden gönlünü zapt eylemek berk
Yoluñda benden itmek **cānumı** terk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [*cānumı, -i, -um*]
46. Bahâdırlar elinde tîğ-i hûn-în
Urur **cân** hirmenine âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [*cân,]*
47. Yatup ol gice ârâm eylediler
Çazâyâ **cânların** râm eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*cânların, -lar, -ın*]
48. Çün agâh oldı sulţân bu haberden
Taraldı **cânı** havfiyle hazerden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*cânı, -ı*]
49. Ki **cânından** yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeş yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [*cânından, -ın, -dan*]
50. Turup kıldum bu deñlü cehd ü ikdâm
Bilemedüm k’o **cânın** idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*cânın, -ı, -n*]
51. Revân **cân** mahv olur ol lezzet için
Meger kim vaz‘ kılan ol nebâti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*cân,]*
52. Rızâ-yı Haqq-ıçün virgil rehâyi
Yazuğdur her birinüñ **cânı** vardur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*cânı, -ı*]
53. Haq ayırsun anuñ **cânını** tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [*cânını, -ını*]
54. Hurûşa geldi **cânı** ‘andelîbi
Hıttâb idüp didi k’iy murğ-ı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*cânı, -ı*]
55. Qodı **cânına** Mecnûn-ı hastenüñ dağ
Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*cânına, -ı, -na*]
56. Ki âteş idi **cânınuñ** penâhi
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [*cânınuñ, -ı, -nuñ*]
57. Baña kim **câna** cevruñ nev nev işler
Tenümden tîğ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*câna, -a*]
58. Hudâdur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helâk oldum teşassür geçdi **câna** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*câna, -a*]
59. Virür yolına **cânı** vü cihâni
Çü bir kaç gün ola anuñla mu‘tad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [*cânı, -ı*]
60. Bırakdı **cânuma** nâluñ şerâri
Nikâh oldı egerçi ğayre Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [*cânuma, -um, -a*]
61. Belâ zindâni ka‘rında ğiriftâr
Revende bî-beden bir tûrfe **cândur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [*cândur, -dur*]
62. Ki iy **cānum** göginüñ âfitâbi
Baña bu itdigün pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [*cānum, -um*]
63. İkimüz bir ten ü bir **cānuz** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [*cānuz, -uz*]
64. Yakîn aña ki **cân** andan ola dūr
Belâ vü miñnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*cân,]*
65. Mağâm-ı şıdkda pes buldı ârâm
Hevâyî idi **cân** tıtdı hevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [*cân,]*
66. Felek saqfına kimdür k’ire bile
Alup **cânını** kânde kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*cânını, -ın, -ı*]
67. Çaçan kim eyleye **cân** pendüñi yâd
Beni râzî kılarduñ luğf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [*cân,]*
68. K’ire **cânına** rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*cânına, -ı, -na*]
69. Tabîbinden ‘ilâc umardı **câne**
Olup vahşî gibi insândan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32*). [*câne, -e*]
70. Cihân içre ‘azîz olursın iy **cân**
Büzürg ‘âlemiye hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [*cân,]*
71. Budur kim kal‘asidur **cānuñ** ihsân
Görüñ Mecnûnı k’itdüginden in‘âm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [*cānuñ, -uñ*]
72. K’idüpdür firkatüñ **cân** ceybini çäk
Görinürsün gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*cân,]*
73. Belâbil **cânın** andan râhat iden
Rumüzından habîr olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*cânın, -ın*]
74. Ya **cân** bâğından serv-i rāsitündür
Çün ol mektûba Leyli oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*cân,]*
75. Şafâ kuflına **cânı** buldı miftâh
Ne haq kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*cânı, -ı*]

76. Degüldür **cân** tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [*cân,]*
77. Batupdur **câni** gözine anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*câni, -i]*
78. Vücüdi oldı garķ-ı nūr-ı taķķık
Anuñ kim **cânına** virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [*cânına, -i, -n, -a]*
79. Vefāsuz oldı ādem āhır-i kār
Cihān içre buni isterdi **cānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [*cānum, -um]*
80. Çeken tağ u şahārīde sürüdi
Ucından ben muķayyed **cānuñ** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [*cānuñ, -uñ]*
81. Gehī **cân** küt bulur nālīşümle
Ġidām oldur ya bir pāre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*cân,]*
82. İrişür **cânına** renc-i zamāne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104*). [*cânına, -i, -na]*
83. Ġıdasıdur nesīm-i şubhġāhī
Yimekden yoķ-durur zevķi bu **cānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [*cānuñ, -uñ]*
84. Ġubāruñ kuħlına **cân** çeşmi muħtāc
Tenümde şınsa yir yir üstüħ^vānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [*cân,]*
85. Ki ne taşdur dilüñ ne **cānuñ** āhen
İdüp Mecnûna kār eġġān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [*cānuñ, -uñ]*
86. Seħer ķor **cānuña** yüz dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ şubħa baħtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*cānuña, -u, -ñ, -a]*
87. Gel iy **cân** ġülsitānuñ tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [*cân,]*
88. Dilüñ zevķi-durur **cānuñ** şafāsı
Gerekmez ādemī bu demde ġāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12*). [*cānuñ, -uñ]*
89. Ki **cân** oldı nesīm-i müşġ-ile pūr
Bu bũ büyi degildür nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [*cân,]*
90. Yeter ġam çekdi **cānuñ** firķātinde
Oķu birkaç ġazeller ġayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [*cānuñ, -uñ]*
91. İki **cân** birbirine oldı hem-rāz
Senüñle bende var bir vaħdet ü ġāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [*cân,]*
92. Kılām ben **cānum** içinde anı yād
Dilümi ġāħıruñla āşınā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*cānum, -um]*
93. Geçürmek **cānuña** cevri ü cezāyı
Dem-ā-dem aġlayup maħzün olmaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4*). [*cānuña, -u, -ñ, -a]*
94. Ġüzellikde çü 'Amr ü Zeyd ma'rūf
Uyup 'ışķa ķoyup **cân** ü cihānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [*cân,]*
95. ġicāb iderdi likin **cāni** ilden
Ġöñülden Zeyd umup ol mũ-miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [*cāni, -i]*
96. İder varduķça **cân** şevķini zāyil
Vü ger ola vefā 'ışķile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [*cân,]*
97. Ki bir āh idebile āşikāre
Çekerdi **cāni** gizlü ġuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*cāni, -i]*
98. Ġöñül eglencesi zülfi ġayāli
Cemāli **cân** ġöġinüñ āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5*). [*cân,]*
99. Şafā vir **cāna** şubħuñ şoħbetinden
Bu resme yalvarup ġallāķa ġayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*cāna, -a]*
100. Şabāħ olup toġarsa başuma ġün
Var ise iy ġurūs-ı dehr **cānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [*cānuñ, -un]*
101. ġavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir **cân** idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [*cân,]*
102. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Ġidüp 'aķlı ġöñülden ġöñli **cāndan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [*cāndan, -dan]*
103. Ki şan bir cismüñ oldı iki **cāni**
Çün oldı buseden ķeşf āña her ġāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [*cāni, -i]*
104. Ol iki nev-bahāri eyledi ter
Yörendi **cānlarına** ger gelüp ġuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*cānlarına, -ları, -n, -a]*
105. Firāk-ı ġasretümle ġaste **cānum**
Budur çün bülbüle 'ādet ki her sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4*). [*cānum, -um]*
106. Çü bir **cân** idik olduķ iki pāre
Yoġum ben ġazretüñledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [*cân,]*

107. Düzen **cānınuñ** endühdən ğıdāsın
Tükenmez eyleseñ bu bābı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*cānınuñ, -ı, -nuñ*]
108. Ne diyem kim ne resme virdi **cānı**
Cihān içre hemîn anuñ şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [*cānı, -ı*]
109. Ki bî-pervā iresin şehriyāre
Bu şandūk-ı revāk-ı çarhı iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [*cān,]*
110. Niçe eyledi cānāne fedā **cān**
Ecel kavşından irişdi aña tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*cān,]*
111. Alur biñ **cānı** yoqđur gerçi **cānı**
Güli dehrüñ dikendür tahtı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*cānı, -ı*]
112. Şıyup yıl bergini arturdı derdüm
Tutuldı **cān** göğiniñ āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65*). [*cān,]*
113. Niçe mürüñ dehānında ola āh
Lebüñ kim **cānlara** küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*cānlara, -lar, -a*]
114. Geçin perhız ile hem-çün hekīmān
İdüben **cānuñı** esrāre meşğül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 57*). [*cānuñı, -uñ, -ı*]
115. Bilürsin yoqđur eyyāmuñ vefāsı
Ki ādem **cāndur** her dem ğıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*cāndur, -ı, -dur*]

can: Büyük bir samimiyetle, yürekten.

1. Ki ya'nî dir saña **cāndan** muñ'em
Tutarum şer'ini gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*cāndan, -dan*]
2. Çağırıp ol çarıya virdi sevgend
Didi **cāndan** muñ'isen Hudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [*cāndan, -dan*]

can: Can II sevgilinin canı.

1. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes andan geldi ol **cānı** cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*cānı, -ı*]
2. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol **cān**
O yeg kim ben niķab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [*cān,]*
3. Yeñi yāruñla iy **cān** āfitābı
Ħaķıķat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*cān,]*
4. Bi-Ħamdillāh k'elüñde iĦtiyāruñ
Çeke çün Ħāñruñ bir cāyı iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [*cān,]*
5. Ki şabrum mülkini hicr itdi ğāret
Getür **cān** gülistānınuñ gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [*cān,]*
6. Vücüdi oldı tır-i zecre āmāc
Eşer eyledi **cānına** Ħarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*cānına, -ın, -a*]
7. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
'Ādem mülkine 'azm itdükdde ol **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [*cān,]*
8. Resen boynuma salup geldüm iy **cān**
Elüm karşıñda oldıysa kemān-ĝır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*cān,]*
9. Kıladyduñ kabrūmi bir kez ziyāret
Dilerseñ Ħac sevābın bulmaķ iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*cān,]*
10. Ki **cān** u dildür ol şem'e semender
Libāsūñdur misāl-i Hızr-ı Ħađrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [*cān,]*
11. Seni yüz kerre kılmağ derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*cān,]*
12. Meger **cān** ola lāyık-ı müjde-ĝāñı
Suñrı gözlerüme virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [*cān,]*
13. K uđümüñ mürde cisme virdi cānı
Utanmazven kara baĦtumdan iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*cān,]*
14. Tañuñ seĝleri gibidür iy **cān**
Yüzün görmekdür iy meh-rü muĦālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [*cān,]*
15. Dōşürsem güllerin küstāĦ küstāĦ
Ki öpsem göĝsüñüñ nārını iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*cān,]*

16. Bulunmaz **cānuma** yitdi cezāsı
Karañu vü dirāz u bî-ser-encām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24). [cānuma, -(u)m, -a]

can: (Aşığın) canı, ruhu.

1. Cān za'if ü dil-şikeste cism bîmar el-firāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10). [cān,]
2. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı **cānı**
Göge boyadı âhı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43). [cānı, -ı]
3. Görür bir şekl kim rü'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına **cānı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84). [cānı, -ı]
4. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka **cānı** boynı beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66). [cānı, -ı]
5. Bu ħubuñ 'ışkınuñ şürîde **cānı**
Şu resme naql kıldı dâstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1). [cānı, -ı]
6. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı **cānı** gerdânına tavkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86). [cānı, -ı]
7. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyüñ **cānı** lebine irdi fi'l-ĥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18). [cānı, -ı]
8. Giriftâr-ı belâ-yı 'ışkdur **cān**
Esîr-i mübtelâ-yı 'ışkdur **cān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 59). [cān,]
9. Giriftâr-ı belâ-yı 'ışkdur **cān**
Esîr-i mübtelâ-yı 'ışkdur **cān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 60). [cān,]
10. İden nāmüs u 'arı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u **cānı** göñli ğam-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4). [cānı, -ı]
11. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı **cānı** buldı yüz zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156). [cānı, -ı]
12. Şarâb içmezdi bir dem ĥazretinsüz
Ĥuzür itmezdi **cānı** tal'atınsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188). [cānı, -ı]
13. Anuñ k'irdi lebe derd ile **cānı**
İder âyîne-veş siĥ imtîhânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37). [cānı, -ı]
14. Cidâl-ı ĥaşm içündür gözlemek neng
Ne **cānum** var ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38). [cānum, -um]
15. Benüm **cānum** çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes 'ayândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43). [cānum, -um]
16. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy **cān**
Kârâbetüm baña hep düşmen el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21). [cān,]
17. Ki kânde bulsalar sen ğam-şinâsı
Helâk ideler iy **cān** âşinâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26). [cān,]
18. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü **cānı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51). [cānı, -ı]
19. Ola dil derdinüñ **cānum** zebûnı
Velî şimdi getirsem 'akdüme anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10). [cānum, -um]
20. Tozıdur göze sürme **cāna** merhem
Daĥı niçe bunuñ gibi kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88). [cāna, -a]
21. Dolandı **cānı** ol şürîde-baĥtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16). [cānı, -ı]
22. Çağırur 'aklı gibi **cānı** ya Hû
Yıkılur bir zamân şâĥra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12). [cānı, -ı]
23. Çü sendendür olur **cān** aña ĥursend
Ezelde eyle imiş emr-i taĥdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24). [cān,]
24. Demidür kim ĥuzuruñda virem **cān**
Fedâ-yı pâyuñ idüp **cān** metâ'ın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69). [cān,]
25. Başum kaĥ' olduĥı **cāna** şafâdur
Ki bî-ferr olsa bir şem'ün liķâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64). [cāna, -a]
26. Tutuldu **cānı** zindân-ı firâķa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38). [cānı, -ı]
27. Gider ol pişvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu ĥâl-ile gezerken **cānı** pür daĥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19). [cānı, -ı]
28. Çıkar **cān** cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8). [cān,]
29. Şafâdan tende **cānı** cüş kıldı
Diline şevk-i dilber ĥâlib oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24). [cānı, -ı]

30. 'Anā deryāsınuñ ğarķ-ābı **cānı**
EsİR-i bend-i zindān-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [*cānı, -ı*]
31. Revān itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili gamnāk ü **cānı** hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [*cānı, -ı*]
32. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kılup **cānına** te'sİR (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*cānına, -ı, -na*]
33. Ki rāhatdur dile bu **cāna** merhem
Yidi faşşāddan niş anda cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [*cāna, -a*]
34. İki 'ālem yanında bir pül itmez
Şarāb-ı 'ışķı **cānum** eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [*cānum, -um*]
35. Vişālūñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firķatūñden **cāna** şad hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*cāna, -a*]
36. Şu resme kim lebe irişdi **cānum**
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [*cānum, -um*]
37. Kimūñ hicriyle yaķar **cānuñı** od
Çi ger gönlünde vardur inkisāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [*cānuñı, -uñ, -ı*]
38. Mu'attar olur andan **cān** hārīmi
Bisātum hākdendür bālişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [*cān,]*
39. Degül gün heftede bir kere yirüm
Beridür **cānum** u tab'um hūruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [*cānum, -um*]
40. Ola iki kafesde **cān** giriftār
Vebāl-i hāne kılmaķdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [*cān,]*
41. Urursın **cānına** derdinden āteş
İdüp her rüz 'azm-i bāğ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [*cānına, -ı, -ña*]
42. Baturdı seyr-i gülşen **cānına** hār
Yaşından didesi deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [*cānına, -ı, -ña*]
43. Hevā-yı kākūli ğavġā-yı 'ālem
Boyı **cān** bāġınuñ zībā nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*cān,]*
44. Yanında 'ömr anuñ meflūc yā süst
Pes andan şordı ol **cānı** cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [*cānı, -ı*]
45. Kıla döndürmiş anı renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılmış **cānına** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [*cānına, -ı, -ña*]
46. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy **cān** afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [*cān,]*
47. Tenüm āsüde vü **cānum** olur şād
Olup **cānum** hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*cānum, -um*]
48. Tenüm āsüde vü **cānum** olur şād
Olup **cānum** hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [*cānum, -um*]
49. Eger zehr içem olur **cānuma** nüş
Aña beñzer senūñle bende aġvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [*cānuma, -uma*]
50. Ki 'ışķ āteş gibidür ben çü 'ūdum
Gelüp 'ışķ itdi **cānı** hāşş-ı dergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*cānı, -ı*]
51. Vefā kūyından açmış idi bir tāb
Kaçankim ğamdan irse **cānına** tİR (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*cānına, -ı, -ña*]
52. Aşılmış idi bir kıl üzre **cānı**
Ki tā günden güne bİ-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [*cānı, -ı*]
53. Te'aşşuķ **cānına** ğavġā bıraķsa
Aradup kande ise şuyladurđı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [*cānına, -ı, -ña*]
54. Denİler **cānına** cevr ü cefādur
Bu hāletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [*cānına, -ı, -ña*]
55. Urupdur terkimi ķavm u ķarābet
Dilüm şāfİ-durur bİ-mekr **cānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [*cānum, -um*]
56. Deñize düşdi dīvān-ı hayātı
Cihān işkencesinden tā ki **cānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [*cānı, -ı*]
57. Kātı **cānına** geçmişdi erinüñ
Ki tā devr-i zamān-ı bİ-müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [*cānına, -ı, -ña*]
58. Ki ne hāletdesin derdümlle her şeb
Didi Zeyd āna k'iy **cān** u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [*cān,]*
59. Hayālūñ birledür āsüde **cānum**
Biri birinden ol iki nigü-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*cānum, -um*]
60. Sözi āb-ı hayāt u la'li cān-bāġş
Boyı **cān** bāġınuñ tāze nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [*cān,]*

61. Şaçı **cân** âfitâbınıñ hicâbı
Sarây-ı 'işmet içre dilber-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6). [cân,]
62. Ki bâri bu heves qalmaya **cânda**
Yakın günde ider gönüm şehâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60). [cânda, -da]
63. Bırakdı bürka'-ı şermi ol âfet
Kodı **cânı** vü terk itdi cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25). [cânı, -ı]
64. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden **cânumuñ** varken emâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57). [cânumuñ, -um, -uñ]
65. Kodı **cânı** vü terk itdi cihâni
Hemân-dem urdı bir na'ra şegab-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16). [cânı, -ı]
66. K'özümüñ varluğın bilmezven âhîr
Eger bir lâhza **cân** senden cüdâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27). [cân,]
67. Gözinden güç-durur olmağ kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [cân,]
68. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bâzum irmeyince **câna** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21). [câna, -a]
69. Ğazâle urdı şâhuñ **cânına** tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zâhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24). [cânına, -ı, -ña]
70. Ki hâl-i 'âlemi kıldı ferâmüş
Çi ger her 'özrden pāk idi **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11). [cânı, -ı]
71. Yüzi şuyını hâk eyler hacâlet
Gerek her kim tütılsa 'ışka **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43). [cânı, -ı]
72. İriş tîz muntazır eyleme **cânı**
Esen kıl iy hayât âhîr esen kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30). [cânı, -ı]
73. Hîtâb eyledi **cânına** bu nakli
Gel iy rüz-ı ecel katlı it çerâğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18). [cânına, -ı, -ña]
74. Ki **cânum** câmın itdüñ zehr-ile pūr
Niçe vardı dilüñ iy naħs-güftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6). [cânum, -um]
75. Ki ola rencden âsüde **cânum**
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24). [cânum, -um]
76. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārân
Şitâb iderdi gayet gönli **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31). [cânı, -ı]

can: İnsanlar.

1. Müzeyyen olmışıdı âsumânlar
Kıladı 'ârşdan nezzâre **cânlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98). [cânlar, -lar]

can: Arkadaş, dost.

1. Şitâbı ko hâkîkât bil ki iy **cân**
Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [cân,]
2. Ki yiyüp içüben yatmağı iy **cân**
Bilürsin kim başarur cümle hayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7). [cân,]
3. Çi seng olmuş anuñ bünyâdı çi hâk
Kurudukdan gerü bir sebze iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79). [cân,]
4. Didi kim râziyem bu kavle iy **cân**
Kolumda var-durur bir la'l-i berrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46). [cân,]
5. Seni isteyü geldüm bunda iy **cân**
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72). [cân,]
6. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53). [cân,]
7. Ki çarlı ura ğamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşeiñ idüm ger evvel iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103). [cân,]
8. Çekem çekmeyem andan gerden iy **cân**
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66). [cân,]
9. Tene kütiledür kuvvet hâkîkât
Ki tende şihhat olmayıncağ iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21). [cân,]
10. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41). [cân,]

11. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hâk
Vücüd-ı çäk-çäküm üzre iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [*cân,]*
12. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*cân,]*
13. Niçedür mâr u mür içinde hâlûñ
Kara zülfün Hudâ bilir ki iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*cân,]*

cân: *Beden, varlık, ömür, hayat.*

1. Şehâb-ı cüdüñüñ feyziyle her bâr
Pür it **cân** dürcine dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*cân,]*
2. Mu'anber zülfinüñ büyından ol **cân**
Ol eñrafı mu'aftar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [*cân,]*
3. Bu hübuñ 'ışkınuñ şüride **cânı**
Şu resme naql kıldı dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*cânı, -ı]*

cân al: *Can almak, öldürmek, yaşamına son vermek.*

1. Şad hezârân bülbülü mañzûn idersin 'âkıbet
Büse virürsin ki Hamdîñüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*cân al, -a, -sın]*
2. Ağudur qahrı luñfi âb-ı hayvân
Ki tîği cân alur câmı virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cân al, -ur]*
3. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte püştibânlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 15*). [*cân al, -up]*
4. Alur biñ cânı yoğdur gerçi cânı
Gülü dehrün dikendür tañtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*cân al, -ı-ur]*

cân kuş: *Can, ruh, hayat.*

1. Uçurup cân kuşın iy sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*cân kuş, -ın]*

cân murğ: *Can kuşu.*

1. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murğımı çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [*cân murğ, -ı, -n, -ı-ı, -nı]*
2. O dañı bu güzergahden gönildi
Çü cân murğı oldı ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*cân murğ, -ı]*

cân u cihân: *1. Can ve dünya. 2. Bütün her şey.*

1. Vücüdî yidüği darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [*cân u cihân, -dan]*

cân u dil: *Can ve gönül.*

1. Teninde görinen gerd-i nem-âlüd
Olur cân u dile iksîr-i mağşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232*). [*cân u dil, -e]*
2. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâñır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34*). [*cân u dil, -den]*
3. Turup pes cân u dilden tãlib oldı
Çeküp tãk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [*cân u dil, -den]*

4. Komaduñ cān ü dilde i'tikādı
Nasīb oldı vişālūñ ğayra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114*). [*cān ü dil, -de*]
5. Olupdur rüşen āhuñ āteşinden
Ġamuñdur cān u dilde yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*cān u dil, -de*]

cān vir: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. Yazılmış bir 'āceb taşvîr k'ānı
Hasedden cān vireydi görse Mānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*cān vir, -e, -(y)di*]
2. Dürüşüp biz senüñ-çün virürüz cān
Niçün sen hāasma olursın nigeñ-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33*). [*cān vir, -ür, -üz*]
3. Haķīkat bu-durur 'ışk içre lāyık
K'öñinde yārnuñ cān vire 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [*cān vir, -e*]
4. Demidür kim huzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idüp cān metā'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [*cān vir, -em*]
5. K udumuñ mürde cisme virdi cānı
Utanmazven kara bahtumdan iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*cān vir, -di-ı*]
6. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cānı
Aña şol hūn ki olmışdur havāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [*cān vir, -i-miş*]
7. Biri cān virmemiş illā ki mürde
Umūr-ı 'ālemi idüp ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*cān vir, -me, -miş*]
8. Ki bārık ola sözüñ saña hānum
Yoluñda şādıkum virmekde cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9*). [*cān vir, -i-mek, -de*]
9. Gözi yolda senüñ-çün iy nigü-h'āh
Kaçankim virmege kaşd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87*). [*cān vir, -i-mek, -e*]
10. Ki tā yir vire şadrumda aña hāk
Yire ol āb-ı hayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [*cān vir, -di-ı*]
11. Çıgırup dōst diyü virdi cānı
Fenā cāmı aña daħı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*cān vir, -di*]
12. Hüner dīgünde kaynatdum bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [*cān vir, -di*]
13. Yoluñda **cān viren** teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden deşne haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99*). [*cān viren, -en*]

cān vir: Can vermek, can bağışlamak.

1. Dem-i 'İsā haķiyçün k'irse fermān
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 82*). [*cān vir, -ür, -di*]
2. Yaramaz k'ola kūy-ı yāra mahrem
Çü viren 'ışkdur cān şem'ine nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [*cān vir, -en*]
3. Ağudur kaħrı luṭfi āb-ı hayvān
Ki tiġi cān alur cāmı virtür cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cān vir, -ür*]

cānān: Sevgili, maşuk.

1. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnūnam u ne Leylî **cānān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [*cānān,]*
2. Niçe eyledi **cānāne** fedā cān
Ecel kavşinden irişdi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*cānāne, -e*]
3. Ki rāhatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşāddan niş anda **cānān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*cānān,]*

cān-bahş: Can veren, can bağışlayan.

1. Sözi āb-ı hayāt u la'li **cān-bāhş**
Boyu cān bāġnuñ tāze nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [*cān-bāhş,]*

cân-bâzân-ı ğâzî: *Gaza savaşçıları.*

1. Kesegör tîğ-ı şabr ile boğazın
Muğabil tüt çü **cân-bâzân-ı ğâzî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 33*). [*cân-bâzân-ı ğâzî,]*

cândan: *Büyük bir samimiyetle, yürekte.*

1. Xamu fermânuña **cândan** muñi'üm
Velikin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*cândan,]*
2. Velî Mecnûna **cândan** râziyem pes
Ben evvel demden aña nâm-zâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [*cândan,]*
3. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide **cândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [*cândan,]*
4. K'aña dil virtüp idinmişdi mañlûb
Hem anı kız da **cândan** sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*cândan,]*

cân-firüz: *Can yakan.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda **cân-firüzum**
Ġarib ü bî-kes ü âzâr u nahîfûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 6*). [*cân-firüzum, -um]*

cân-fürüş: *Can satan, can veren.*

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb ğâmında **cân-fürüşem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [*cân-fürüşem, -em]*
2. Bürehne-ser yürür şâhib-kelâmum
Ġarîdâr-ı belâ vü **cân-fürüşem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15*). [*cân-fürüşem, -em]*

cân-ı 'ârif: *Bilen kimseler.*

1. Ki cân-ı 'ârif vürür şafâlar
Kurılmış anda bir gül sâyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [*cân-ı 'ârif, -e]*

cân-ı bî-kâr: *Kararsız can, huzursuz gönül.*

1. 'Urûc idince tenden **cân-ı bî-kâr**
Ġam u derd-ile Leylinün olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [*cân-ı bî-kâr,]*
2. Ki bulam ğarğ-ı miñnetden rehâyı
Dilerven kim tenümden **cân-ı bî-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53*). [*cân-ı bî-kâr,]*

cânı çık: *Ölmek, son nefesini vermek.*

1. Degül lâzım k'ura tîğ-ı girâni
Görenün korhudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [*cânı çık, -ar, -dı]*
2. Ki çıkmağa tûrur cân-ı mu'allel
Za'if ü pîrem ü ser-geşte-ñâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [*cânı çık, -ma, -ğa]*
3. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143*). [*cânı çık, -ma, -ğa]*
4. Teninde muntazır çıkmağa cânı
Revân idüp gözinden kanlu seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20*). [*cânı çık, -ı-ma, -ğa]*

cân-ı figâr: Yaralı, incinmiş ruh.

1. Maḥabbet deştinûñ şâhib-ķarârı
Şikâr-ı ‘ıŝķ olan cãn-ı figârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14*). [*cãn-ı figâr, -ı*]
2. Şikâr-ı ‘ıŝķ olan cãn-ı figârı
Esîr ü mübtelâ vü zâr u maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 24*). [*cãn-ı figâr, -ı*]

cãn-ı figâr: Yaralı kalp.

1. Esîr-i çâh-ı ğam cãn-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 12*). [*cãn-ı figâr, -ı*]

cãn-ı ḥakîr: (Aŝıĝın) Deĝersiz canı.

1. Yakîn bildi k’anuñ cãn-ı ḥakîri
Belâ zindânınuñ olmuş esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65*). [*cãn-ı ḥakîr, -ı*]

cãn-ı her-âĝâh: Vakıf olanın canı.

1. Eyâ hem-râz-ı sırr-ı li-ma‘ Allâh
K’ayaĝuñ ḥâkidür cãn-ı her âĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6*). [*cãn-ı her-âĝâh,]*

cãn-ı her-kes: Herkesin canı.

1. Nişâr-ı yâr-içündür cãn-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 79*). [*cãn-ı her-kes,]*

cânı incin: Canı yanmak.

1. Ki dil ŝerḥ idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [*cânı incin, -se*]

cãn-ı kays-ı bî-mecâl: Dermansız Kays'ın canı.

1. Bu yaña cãn-ı Kays-ı bî-mecâli
Zebûn eyledi ol mâhuñ ḥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1*). [*cãn-ı kays-ı bî-mecâl, -ı*]

cânı lebe gel: Canı aĝzına gelmek.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña rûz-ı tarab döndü şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [*cânı lebe gel, -di-e*]

cãn-ı levlî: Leyla'nın canı.

1. Ki vaşlından ola ol meh-veŝûñ şâd
Hemân-dem tutdı cãn-ı Leylîyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63*). [*cãn-ı levlî, -yi*]
2. Cihânı âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cûş kıldı cãn-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15*). [*cãn-ı levlî,]*

cân-ı mäder: "Annesinin canı" manasında sevgi sözcüğü.

1. Ğamuñdan ĥasteyem iy **cân-ı mäder**
Ol öz ğam-ĥwârañ-içün sen de ğam-ĥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [*cân-ı mäder,*
]

cân-ı mecnûn: *Mecnun'un canı.*

1. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çäk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [*cân-ı mecnûn, -ı*]

cân-ı mehcür: *Terkedilmiş can.*

1. Nitekim kaçd eyler **cân-ı mehcür**
Ki bir dem ĥâtrımdan 'ışk ola dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41*). [*cân-ı mehcür,*]
2. Hevâdan ĥâtrı oldu müşevveş
Ğam urdı cân-ı mehcürına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44*). [*cân-ı mehcür, -ı, -na*]

cân-ı pāk: *Temiz can.*

1. Senüñ yāduñla virdi cân-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*cân-ı pāk, -ı*]

cân-ı peder: *Baba(nun) canı.*

1. Ğam almışdur beni sen şādımān ol
Kaçınma benden iy **cân-ı peder** gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [*cân-ı peder,*]

cân-ı peder: *Babanın canı. II Evlat.*

1. Eyā **cân-ı peder** ne ĥaldur bu
Niçe dirlik niçe efgāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [*cân-ı peder,*]
2. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki iy **cân-ı peder** terk eyle ĥwābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [*cân-ı peder,*]

cân-ı şîrîn: *Tatlı can -sevgili-*

1. Yoluñda virdi Leylî **cân-ı şîrîn**
Bilelden kendüyi ol serv-i mehzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90*). [*cân-ı şîrîn,*]

cânı teslîm it: *Can vermek, ölmek.*

1. Saña ben ĥākden olsun vaşıyyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [*cânı teslîm it, -em-ı*
]

cânı teslîm kıl: *Ruhunu teslim etmek; ölmek.*

1. 'Aceb teslîm kıldı cân-ı şîrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 120*). [*cânı teslîm kıl, -dı*]

cāni vir: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. Sen elmās ṭabī'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [*cāni vir, -e-i*]

cānib: Taraf, cihet, yan.

1. Okı bu **cānibe** gelsün bu gice
Kamu maḫşüdini alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [*cānibe, -e*]
2. Şadāsı **cānibine** tãrdan 'ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maḫşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*cānibine, -i, -n, -e*]
3. Koyup ceybini ider oldı çalāk
Etegi **cānibinden** cãmesin çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*cānibinden, -i, -nden*]
4. Düzüldi hem iki **cānibden** alay
İrişdi āsumāna nãle-i nãy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [*cānibden, -den*]
5. Bu **cānibden** geçinür şüretã ger
Velî dilden olaruñ fetḫin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [*cānibden, -den*]
6. Tenümdür gerçi bu leşkerde kãyim
Dilüñ ol **cānibedür** meylî dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [*cānibedür, -e, -dür*]
7. İki **cānibden** idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḫa te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [*cānibden, -den*]
8. Yine evvelki menzilgãha geldi
'Adūsı **cānibine** peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*cānibine, -i, -n, -e*]
9. Gider görmek recāsına refiḫin
Çün ol **cānibden** ire maḫzına bũ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*cānibden, -den*]
10. İrişdi yãr iline şöhret-ile
Bu **cānibden** daḫı emr itdi sulṭãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [*cānibden, -den*]
11. İki **cānibden** oldılar çü rãzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [*cānibden, -den*]
12. Ata tehdîdi bir **cānibden** iy yãr
Yine hem bir yañadan ṭa'n-ı 'udvãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*cānibden, -den*]
13. Ya dilber **cānibinden** gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*cānibinden, -i, -n, -den*]

cānib-i hargãh-ı yãr: Sevgilinin otaḫına doḫru.

1. Mişãl-i āfitãb yek-süvãre
Gönildi cānib-i ḫargãh-ı yãra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 32*). [*cānib-i ḫargãh-ı yãr, -a*]

cān-ile: Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

1. Gönül olur baña **cān-ile** düşmen
Kaçan k'ide ziyãnum aduñı yãd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [*cān-ile,]*
2. Velî ben rãziyem **cān-ile** senden
Keremden āḫiret ḫãḫkuñ ḫelãl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*cān-ile,]*

cān-pãre: Can parçası.

1. Getürme bize ḫãḫ içre fazîḫat
Çi ger pend itdi ol **cān-pãresine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13*). [*cān-pãresine, -si, -ne*]

cān-süpürde: Can ısmarlayan.

1. İkisini de medhûş itdi hayret
Birisi zinde illâ **cân-süpürde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*cân-süpürde,]*

cânver: *Yabani hayvan.*

1. Demirden şanki yapmışlar hişârı
Şu resmileydi anda **cânver** bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [*cânver,]*
2. Oturdu vahşiler silkinde o server
Tutup ol **cânverler** her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*cânverler, -ler]*

cân-ver: *Yabani hayvan.*

1. Yahüd yimişdür ola **cân-verler**
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [*cân-verler, -ler]*

cârî: *Akan, akıcı.*

1. İki **cârî** zebâna urdı bendi
Ol iki naqş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [*cârî,]*

cârüb: *Süpürge.*

1. Ki gamdan idi naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş idi müjgâni **cârüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*cârüb,]*
2. Per-i kerrübîyân olmuşdı **cârüb**
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [*cârüb,]*

câvidân: *Ebedi, sonsuz.*

1. Didi Hâk kıla ḥaqqında hidâyet
Ḥudâ rahmetler itmiş **câvidâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71*). [*câvidâni,]*
2. Kaçan bir ‘ışk k’olamaz **câvidâni**
Olur bâzîçe-i lehv-i cevânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*câvidânî,]*

cavk ber cavk: *Bölük bölük.*

1. Yaşınuñ ḥûni olmuş cüy-yi Ceyḥûn
Vuḥuş etrâfin alup **cavk ber cavk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35*). [*cavk ber cavk,]*

cây: *Yer, mahal, makam.*

1. Felek fîlinûñ üstinde yıl u ay
Züḥal hindüsina oldur viren **cây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*cây,]*
2. Umaram k’ol emîr-i ‘âlem-ârây
Şadef güşında ol dürre vire **cây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*cây,]*
3. Ne yir kaldı zeminde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak **cây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*cây,]*
4. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen **câyıdur** bir ‘andelibûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [*câyıdur, -i, -dur]*
5. Düşünde seyr kıldı bu fütûḥı
K’idinmiş **câyüña** bir turfe bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*câyüña, -uñ, -a]*

6. Tehî komayasın sen soñra **cāyum**
Begenmez bu hisābı dōst u dūşmen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*cāyum, -um*]
7. Yeg ola pes hārābe olsa **cāyum**
Güm oldı tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [*cāyum, -um*]
8. Beden hākî idi hāk oldı **cāyı**
Cihāna ‘ādet ü erkān u pişe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*cāyı, -ı*]
9. Şehe iletmege anı oldı rāğıb
Didi **cāyuñ** neden oldı hārābe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [*cāyuñ, -uñ*]
10. Degüldür Hālîka bu iş nüñüfte
Yoğ-ise bāğ-ı vaşlumda aña **cāy** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*cāy,]*
11. Çekemez biñ sentüñ gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dāmile bu **cāy** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*cāy,]*
12. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ça’rıdur aña **cāy** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*cāy,]*
13. Ki kılar çenber-i āfākı pür-dūd
Saña ta’līm-gerdür pes ki bu **cāy** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*cāy,]*
14. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol **cāyda** her biri hāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*cāyda, -da*]
15. K’ola ma’müre-i kudsi saña **cāy**
İdegör ‘azm-i şehr-i bî-nişānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*cāy,]*
16. K’ola **cāyuñ** mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri şikeste eyle ço bir ad (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16*). [*cāyuñ, -uñ*]

cāy: Hal, vaziyet.

1. Maķām-ı ‘izzde gösterdiler **cāy**
Geçüp oturdı içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [*cāy,]*
2. Anuñ kaşırından özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata **cāy** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [*cāy,]*
3. Bi-ħamdillāh k’elüñde ihtiyāruñ
Çeke çün hātıruñ bir **cāyı** iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [*cāyı, -ı*]

cāy düz: Yer etmek.

1. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül göñlüm elümde n’ideyin vāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [*cāy düz, -er*]

cāy it: Yer etmek.

1. İdindi cāy şest-i şehriyārı
Kişiye ‘ışkdur miftāh-ı hestî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 80*). [*cāy it, -in, -dı*]

cāy ol: Yeri olmak.

1. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān bir pür-zendür ejdehā-ñü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*cāy ol, -up, -dur*]
2. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine degmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [*cāy ol, -a*]

cāy tut: Yer tutmak: Yerleşmek, yer edinmek.

1. Yimezler üstüñ’ânından anuñ bār
Nitekim anda tutmuşdı bular cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*cāy tut, -mış, -dı*]

cāy-gāh: Yer, mevki.

1. Bulup ol **cāy-gāhı** bu fütāde
Tiz inüp nākadān oldu piyāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [*cāy-gāhı, -ı*]
2. Çü serhaddine ol kavmüñ kodı pāy
Kõşup bir **cāy-gāha** eyledi rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [*cāy-gāha, -a*]

cāy-ı dōstān: *Dostların durumları.*

1. Nüzül itdi aña gökler fütūhı
Görüp cennetde cāy-ı dōstānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37*). [*cāy-ı dōstān, -ı*]

cāy-ı latîf: *Güzel yer.*

1. Anı şaḥn-ı gülistān-ı bihişte
Pes itdi ‘arz bir cāy-ı latîfi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [*cāy-ı latîf, -i*]

cāy-ı mähî: *Balıḡın yeri.*

1. Elinden mi gelür terk itmek anı
Ḥõş olur āb içinde **cāy-ı mähî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*cāy-ı mähî,]*

cāy-ı mahşer: *Mahşer yeri.*

1. Şaḥārî oldı şan-kim **cāy-ı mahşer**
Ḥarāretden göyindi verd-i ḥamrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*cāy-ı mahşer,]*

cāy-ı meclis: *Meclis makamı.*

1. Özine düzdi dehri **cāy-ı meclis**
Felek saḡfına bir ṭop aşdı zerrin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [*cāy-ı meclis,]*

cāy-ı meyl: *Yönelme makamı.*

1. Ki ne dirse ider şoñra ḥilāfın
Cihāndan geç ne cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [*cāy-ı meyl, -dür*]

cāy-ı mezellet: *Alçalma makamı.*

1. Cihānda ḡaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān **cāy-ı mezellet** olmasa ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63*). [*cāy-ı mezellet,]*

cāy-ı mıştar: *Düzgün yer.*

1. Çekilmiş **cāy-ı mıştar** gibi mi‘rāc
Kı ṭurur ḡāmetüñ kilikine muḡtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [*cāy-ı mıştar,]*

cāy-ı tevaḡku‘: *Durma, dinlenme yeri.*

1. Ne deñlü var-ise **cāy-ı tevaḡku‘**
Varup her birine eyler tażarru‘ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23*). [*cāy-ı tevaḡku‘,]*

cāyı tut: *Makam edinmek.*

1. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tıtdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [*cāyı tut, -dı*]

cebel: *Dağ.*

1. İdüp ol ğār-ı dār-ı hüznin ābād
Muķīm oldı **cebelde** nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*cebelde, -de*]
2. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [*cebelden, -den*]
3. Ser-i tād üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şiri **cebelde** gördi şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [*cebelde, -de*]
4. Cebel gösterdi envārī 'alemler
Ki iksir-i şubḥ-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [*cebel,]*
5. Gehī kerkes kanadı āşiyānı
Cebel şehliğine buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*cebel,]*
6. Tuylursam n'ola ḥālüm dimezsın
Gehī şahrādasın gāhī **cebelde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31*). [*cebelde, -de*]
7. Yanınca bir şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn **cebelde** eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [*cebelde, -de*]
8. Şanasın ol **cebeldür** 'āşık-ı zār
Ki pür düd itmiş anı sāye-i ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [*cebeldür, -dür*]

cebhe: *Yüz, alın.*

1. Ya baksa ḥüsnuñe diķkatle mir'āt
Ġazabdan **cebheñi** kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*cebheñi, -ñi*]

cebîn: *Alın.*

1. Şafā mir'ātıdur güyā **cebîni**
K'añadur dest-i çüb-ı sım bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [*cebîni, -i*]
2. Gözi saķķa olan müjgānı ferrāş
Cebîni yāri eşiginde naķķāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*cebîni, -i*]
3. Cebîni yāri işiginde naķķāş
İden düd-ı dilinden āsumāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*cebîni, -i*]

cebr: *Zorlama, zor kullanma, zor.*

1. Tapuñdan almazam **cebr-ile** düḥter
Esirgedümse bu 'āşık cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*cebr-ile, --ile*]

cebr eyle: *Zorlamak.*

1. Koyup şürideligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün **cebr eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76*). [*cebr eyle,]*

cebr it: *Birisini, bir şeyi yapması için zorlamak, baskı altına almak, zorlamak.*

1. Firāķa şabr iderdi kām u nā-kām
Özine cebr iderdi kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52*). [*cebr it, -er, -di*]

2. Dil ü cânına hasret cebr iderdi
Fırâka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47*). [*cebr it, -er, -di*]

cebrâ'îl: Peygamberlere vahiy tebliğe memur olan melek.

1. Senûñ ser hâdim-i h'ânunñ Hâlıldür
Harîmünñ kuşları hep **Cebra'ıldür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*cebrâ'ıldür, -dür*]

cedd: Soy, sop, büyük baba.

1. Bu idi **cedd** ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayadı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [*cedd,]*

cedel: Savaş, kavga.

1. Çalışdılar şu deñlü kim **cedelden**
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13*). [*cedelden, -den*]

cedel kıl: Kavga etmek.

1. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [*cedel kıl, -sa*]

cefâ: Ar. İncitme, eziyet.

1. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı hün-bâr el-fırâk
Oldı gerdünüñ **cefâsı** şiddetinden Hamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*cefâsı, -s, -ı*]
2. Cefâya kılup ol bî-rahm meyli
Sitemler eyledi Leyliye hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [*cefâya, -ya*]
3. O bî-çâre **cefâ** katılığından
İdindi dirliğinde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [*cefâ,]*
4. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın dirliğinde kabr kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [*cefâ,]*
5. At ayağında döymeyüp **cefâya**
Zemîn gökler gibi ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [*cefâya, -y, -a*]
6. Saña yokdur **cefâdan** ğayr âyîn
'Adû söziyle yoldan çıķduñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*cefâdan, -dan*]
7. Peder cevri ile mâder **cefâsı**
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*cefâsı, -s, -ı*]
8. Gözi yaşı **cefâdan** taşmış idi
Pür idi bü-yı 'ışķıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [*cefâdan, -dan*]
9. Cefâsından habîbün olma dil-teng
Taķammül sâğarından bâde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60*). [*cefâsından, -sı, -n, -dan*]

cefâ çek: Eziyet çekmek, zulme uğramak.

1. Velî kendü işiyçündür mu'ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53*). [*cefâ çek, -er-yı*]
2. Deminden âteş-i süzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-'ahdün cefâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 21*). [*cefâ çek, -en-sın*]

cefā vü cevr: *Eziyet ve azap.*

1. Cefā vü cevr elinden sine-çäküm
Hişar içre giriftār u muqayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22*). [*cefā vü cevr,]*

cefā-hü: *Eziyet çekirtmeyi huy edinen.*

1. Ölümden ger saña gelmezse qorlu
Esirge ben esiri iy **cefā-hü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*cefā-hü,]*

cefā-h'āh: *Eziyet veren.*

1. Gelüp merg-i ciger-h'ār u **cefā-h'āh**
Kemānlar küncin idendi kemingāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [*cefā-h'āh,]*

cefākār: *Cefa eden, eziyet veren.*

1. Beni öldürme tır-i kaçādur
Gözümde sürme neyler iy **cefākār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [*cefākār,]*
2. Ümîdüñ sengi irmez iy **cefākār**
Ne bu mivem benüm tārāca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [*cefākār,]*
3. Yidürür bağbān bārını zāga
Saña şimdi 'adüdüñ ol **cefākār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*cefākār,]*
4. Hevā āşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol **cefākār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [*cefākār,]*
5. Öñüñde gam yimezsın iy **cefākār**
Seher āhı okıñdan bî-hāzersın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [*cefākār,]*
6. Bitüpdür merhamet kıl iy **cefākār**
Bu resme eyleyüp mektübü tezyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170*). [*cefākār,]*

cefā-yı devr-i dün: *Aşāğılık zamanın cefası.*

1. Hüdā bilür ne söz geçdi arada
Cefā-yı devr-i düñden bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 5*). [*cefā-yı devr-i dün, -den]*

cehālet: *Cahillik, bilmezlik.*

1. Füzün itme baña her lāhza qaydı
Cehāletden delü dirsın baña nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*cehāletden, -den]*

cehd: *Çalışıp çabalamak, uğraşmak.*

1. Bu idi cedd ü **cehdinden** murādı
Ki 'ālemden güñ olmaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [*cehdinden, -in, -den]*
2. Atası **cehd** ü hileyle revānı
Götürdi evlerine ol cevāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [*cehd,]*
3. İdeyin kudretümce **cehd** ü ikdām
K'ola hem-h'ābuñ ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*cehd,]*
4. Ne deñlü k'itdi **cehd** ü sa'y ol pır
İşine oğlınıñ bulmadı tedbır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*cehd,]*

5. Alup yüz **cehd** ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [*cehd,]*
6. Çok eyledi atam **cehd** ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [*cehd,]*
7. Tutar şad **cehd-ile** bir câm o bî-hüş
Anı da yârı yâdıma ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*cehd-ile, --ile]*
8. Turup kıldum bu deñlü **cehd** ü ikdâm
Bilemedüm k'o cânın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*cehd,]*
9. K'ölice k' yurdum ile kalısar âh
Kıladı rüz u şeb **cehd** ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [*cehd,]*
10. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânım
Komadum **cehde** taşır şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*cehde, -e]*
11. Güyüp bir lâhza idem pâre pâre
Selîm itdi be-ğayet **cehd** ü ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [*cehd,]*
12. K'o bî-hüşüñ peşinden gide h'âbı
Çok itdiler eve iletmege **cehd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*cehd,]*
13. İdinem secde sehvin 'özü-h'âhum
Pes andan soñra Mecnûn kodi **cehdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*cehdi, -i]*
14. Ki ola kendü kayında giriftâr
Düzüp ben h'öd hezârân **cehd** ü çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*cehd,]*
15. Şu resme kim bisât-ı pâk üzre
Kodi yüz **cehd-ile** mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13*). [*cehd-ile, --ile]*

cehd evle: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

1. Dürüşüp biz dañı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'akdün ol mâh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29*). [*cehd eyle, -ye, -lüm]*

cehd it: Çalışıp çabalamak.

1. Gelünüz cehd idüp sizünle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [*cehd it, -üp]*
2. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn için ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [*cehd it, -üp]*
3. Dirîğa k'ol dañı ağıyar elinde
Çıkarısam çâh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65*). [*cehd it, -üp]*
4. Şakın kim vâm-h'âh-ı dehdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise deynün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73*). [*cehd it, -üp]*
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*cehd it, -di]*

cehd kıl: Uğraşmak, çaba sarfetmek.

1. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*cehd kıl, -up]*
2. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürüşüp cehd kıladı şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31*). [*cehd kıl, -ar, -dı]*

cehennem: Ahirette günahkârların ceza ve azap görecekleri yer.

1. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni görüp **cehennem** ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [*cehennem,]*
2. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24*). [*cehennem,]*
3. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū biñ **cehennem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [*cehennem,]*

4. Cehennem revzeni olmuşdi her ğār
Mākām-ı şîr idi vü hâne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*cehennem,]*

cehl: Bilgisizlik, cahillik.

1. Kamunun bildügi ‘ilmüñdedür **cehl**
Olupdur kârûña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*cehl,]*
2. Cidâl itmekdür anuñla katı **cehl**
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*cehl,]*
3. Ki terk-i hânedân itmek-durur **cehl**
Hâlayıkdan yiter pinhân geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [*cehl,]*
4. Nifâk ü **cehl** ‘örf oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [*cehl,]*
5. Kõmıřlar **cehlden** adımı Mecnûn
Kemâlâtıyla ol hõd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*cehlden, -den]*

cehl ol: Cahillik etmek, yanlış bir davranış olmak, hata etmek.

1. Degüldür lîk bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*cehl ol, -ur]*

celâcil: Küçük çanlar, çingiraklar.

1. Defîne muṭribüñ ol bezimde bil
Meh oldı püşiş ü zühre **celâcil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*celâcil,]*
2. Tõkıñup def dağı zerrîn **celâcil**
Kefîne muṭribüñ geldi muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [*celâcil,]*
3. Def olmuşdur gül evrâkı **celâcil**
Getürdi her şükûfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*celâcil,]*

celâl: Yücelik, ululuk.

1. Hânḳâh-ı rif’atüñde niçe biñ yıldur döner
Şüfi-i çarḫı **Celâlüñ** türbesinde tütüdi dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [*celâlüñ, -üñ]*

celîs: Ar. is. Beraber, birlikte oturan, refik.

1. Fiğân u derd ü hicrânüñ **celîsi**
Şeh-i iklim-i ğam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*celîsi, -i]*

cellâd-ı çarḫ: Feleğîn celladı.

1. Parmağına ney yürütüdi hâmenüñ **cellâd-ı çarḫ**
Şâhuñ engüşüne öykindüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*cellâd-ı çarḫ,]*

cellâd-ı hünî: Kanlı katil.

1. Ki segler tîz anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki **cellâd-ı hünî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [*cellâd-ı hünî,]*

cem’: Topluluk, yığın.

1. Hüdud-ı Küfeden Bağdâda dek hem
Kaşâyil **cem'ine** gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6*). [*cem'ine, -i, -ne*]

cem': *Toplama, topluluk.*

1. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derûnı **cem'** ü birûnı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*cem',]*
2. Cemâl-i Leylî ol **cem'** ortasında
Kamer gibi idi şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [*cem',]*
3. Ki bir arada **cem'** olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [*cem',]*
4. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde nokta k'itmiş **cem'** bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*cem',]*

cem: *Cem, İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup ve şarabı bulduğuna inanılan Cemşid adlı hükümdar.*

1. Anı aldaymaz hergiz bu şüret
Kaşâyil Hüsrev kaşâyil Dârâ kaşâyil **Cem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*cem,]*

cem' eyle: *Toplamak.*

1. Biraz cem' eyleyüp başına hüşın
Kelâm-ı şâha teslim itdi güşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79*). [*cem' eyle, -yüp*]

cem' it: *Toplamak II bir araya getirmek.*

1. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7*). [*cem' it, -üp*]

cem' kıl: *Toplamak, bir araya getirmek.*

1. Özünü serv tek kıl gâmdan âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [*cem' kıl, -up*]

cem' ol: *Toplamak, bir araya getirmek.*

1. Ya beklerlerdi cem' olup hazîne
İrağdan çünkü Mecnûn bağıdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88*). [*cem' ol, -up*]
2. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol mişkine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*cem' ol, -dı, -lar*]

cem' ol: *Bir araya gelmek.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı mağdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [*cem' ol, -sa*]
2. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şân-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmeyler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [*cem' ol, -sa*]
3. Ahâliyi tarab cem' oldı yir yir
Mevâliyi 'Arab şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*cem' ol, -dı*]
4. Lañif ü pâk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden ol nañlûñ olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*cem' ol, -up*]

5. Nikāh ecli için okundu kâzî
Hem oldu cem' ehl-i 'ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [cem' ol, -dı]
6. Nihānî bir arada oldılar cem'
Diyişdiler çü gonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [cem' ol, -dı, -lar]
7. Haber kırup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [cem' ol, -up]
8. Çün itdi ceng kılmagı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [cem' ol, -a]

cem' olub: Toplanmak.

1. Güzer kıldıgı yola gülle gülle
Oluben cem' tıflân-ı maħalle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 14*). [cem' olub, -en]

cemâ'at: Cemaat, topluluk.

1. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı āgâh
Ki gelür bir **cemâ'at** tutuban rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [cemâ'at,]

cemâl: Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Yüzünden bir eşerdür rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [cemâlünden, -ü, -ñ, -den]
2. Cemâlündür 'ibâdet kıblegâhı
İşigündür sa'âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [cemâlündür, -üñ, -dür]
3. Cemâli şem'i olsun 'alem-efrüz
Şebi mi'râc olsun ruzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [cemâli, -+i]
4. İl içre dâstân oldı **cemâli**
Dişi lü'lü yüzi hırşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [cemâli, -+i]
5. Ki görüp düşde ol zibâ **cemâli**
Dilinde naqş olmışdı hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [cemâli, -+i]
6. Ki zibâdur kâmusunuñ **cemâli**
Cihânda birinüñ yokdur mişâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [cemâli, -+i]
7. Ğam-ile uyhusuzlıkdan anuñ derd
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [cemâli, -+i]
8. Füzün olsun anuñ her gün **cemâli**
Yücelün hem benüm 'ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [cemâli, -+i]
9. Cemâli buldı gün günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı hüsünde mekâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [cemâli, -+i]
10. Güzellendi vü bedr oldı hilâli
Ayuñ on dördine döndi **cemâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [cemâli, -+i]
11. Cemâli şem'ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan divâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [cemâli, -+i]
12. Saña alıvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrüh ü zibâ **cemâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [cemâli, -+i]
13. İrişüp kapdı ol zibâ **cemâli**
Ne hâl-ise hele Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [cemâli, -+i]
14. Ğamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemâlün gülşeninüñ şâh-ber-şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [cemâlün, -üñ]
15. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zirâ ol mehûñ idi **cemâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [cemâli, -i]
16. Gönül eglencesi zülfî hayâli
Cemâli cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5*). [cemâli, -i]
17. Cemâli mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [cemâli, -i]
18. Kara hâlî-ile oldı hem-âğüş
Cemâlinde olan her dürr-i ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35*). [cemâlinde, -in, -de]

cemāl: *Güzel yüz.*

1. Her nefes biñ kez fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin **cemālūñ** gülsitānın bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [*cemālūñ, -ün*]
2. Kime virmiş **cemāl** ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemāl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*cemāl,]*
3. Yüzünñ mähıdur mâhiyyet-i hüsn
Cemālūñ mazharı hâşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*cemālūñ, -ün*]
4. Cemālîdür belâ-yı cān-ı merdüm
Saçı gâret-ger-i imān-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 77*). [*cemālîdür, -i, -dür*]
5. 'Arab mâhi **cemāl** itmekde izhâr
'Acem şühı göñül kapmağda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [*cemāl,]*
6. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül'izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
7. Ğam-ı dendānı ol zibā **cemālūñ**
Dişini getdi yüz yirde hilāluñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [*cemālūñ, -ün*]
8. Cemāline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir āh idüp cihānı yağıdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
9. Cemāline fedā olsun bu cānum
Helāl olsun içerse çeşmi kânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
10. Cemāline tuş oldı dide-i şāh
Dil ü cāndan olup Leyliye 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
11. Cemāl ü hüsn-iledür mäh-ı devrān
Bahādır nev-cevāndur şir-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*cemāl,]*
12. Güzer kıla şabā vaqtüñe nāgāh
Elā iy ka'be-i cānum **cemālūñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [*cemālūñ, -ün*]
13. K'açıla andan gözi bu hāk-rüyuñ
Cemālūñ seyrine eyle mâyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*cemālūñ, -ün*]
14. Cemālın görmegeyüm arzümend
Selīm āgāh oldı ki ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10*). [*cemālın, -in*]
15. Gülistān-ı cihān-ārā **cemāli**
Büt-i simin-beden ya'nı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 44*). [*cemāli, -i*]

cemālî: *Allah'ın güzellik ve rahmetle tecellisi.*

1. Gāh dilberler **cemālî** gibi mâhi bedr idüp
Geh kemān-ebrūlaruñ kaşı gibi eylesin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*cemālî,]*
2. Çi ger Hâk Yūsufa virdi **cemālî**
Saña virdi **cemālî** vü kemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [*cemālî,]*
3. Çi ger Hâk Yūsufa virdi **cemālî**
Saña virdi **cemālî** vü kemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*cemālî,]*

cemāl-i 'aks: *Yüzün yansıması.*

1. Cemāl-i 'aksi kıdsiyān-ı 'arşuñ
Münir itmişdi saqfını bu ferşuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 19*). [*cemāl-i 'aks, -i*]

cemāl-i bî-nazîr: *Eşsiz güzel yüz.*

1. Görüp şāh ol cemāl-i bî-nazîri
Didi hüsn ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [*cemāl-i bî-nazîr, -i*]

cemāl-i dil-rübā: *Gönül alan yüz. gönül alan güzellik.*

1. Cihān içre cemāl-i dil-rübālar
Yüzi nürından alurlar ziyālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31*). [cemāl-i dil-rübā, -lar]

cemāl-i gülşen: *Gül bahçesinin yüz güzelliği.*

1. Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsarı gül u gîsüsü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77*). [cemāl-i gülşen, -i]

cemāl-i gülsitân-ı bāğ-ı ‘irfân: *Marifet bağında ki gül bahçesinin güzel yüzü.*

1. Cemāl-i gülsitân-ı bāğ-ı ‘irfân
Kelâmı gevher-i deryâ-yı ‘ummân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 11*). [cemāl-i gülsitân-ı bāğ-ı ‘irfân,]

cemāl-i kays: *Kays'ın yüz güzelliği.*

1. Cemāl-i Kaysa düşmişlerdi meftûn
Ki idüp kâfile Yâsîni ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 14*). [cemāl-i kays, -a]

cemāl-i leylî: *Leyla'nın güzel yüzü.*

1. Dağı didüñ degildür bize akrân
Cemāl-i Leylîdür ger mäh-ı tábân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24*). [cemāl-i leylî, -dür]
2. Cemāl-i Leylî ol cem' ortasında
Kamer gibi idi şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [cemāl-i leylî,]

cemāl-i yâr: *Sevgilinin güzelliği.*

1. Çü menzilgâh oldu pîş-i hargâh
Cemāl-i yârı idindi nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 80*). [cemāl-i yâr, -ı]

cemāl-i vüsuf: *Yusuf'un güzelliği.*

1. Cemāl-i Yüsufuñ zîbâlığıçün
Nihâl-i kaddinüñ bälâlığıçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 93*). [cemāl-i yüsuf, -uñ]
2. Ya göstermişidi ol gice muṭlaḳ
Leb-i çehden cemāl-i Yüsufi Hâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14*). [cemāl-i yüsuf, -ı]

cemî: *Bütün, tüm, cümle.*

1. Ki olmuşdur bu ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî ‘âlemüñ püşt ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). [cemî,]
2. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin didi Kaysuñ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [cemî'isin, -isin]

cemîl: *Güzel.*

1. Ne deñlü var-ise hûbân-ı kabîle
Kamusınaydı server ol **cemîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [cemîle, -e]

cemîle: *Güzel.*

1. Bıçak irdi bu gamdan üstühâna
Karâbeti niderven iy **cemîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [*cemîle,]*

cemşid-i evvân-ı celâlet: *Ululuk sarayının güneşi.*

1. Yüzi hırşid-i gerdün-ı risâlet
Özi **Cemşid-i evvân-ı celâlet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 32*). [*cemşid-i evvân-ı celâlet,]*

cemşid-tedbîr: *Tedbiri Cemşit (gibi, kadar kuvvetli, geçerli olan); devrin padişahı.*

1. Sikender pâyedür Dahhâk şemşir
Süleymân mayedür **Cemşid-tedbîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*cemşid-tedbîr,]*

cenâb: *Taraf, cihet.*

1. Cenâbından geçemezdi şabâda
Sakınurdu güneşden sâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*cenâbından, -ın, -dan]*

cenâb-ı 'âşık-ı nâlân: *İnleyen aşığın huzuru.*

1. Yine ol kâşıdı eyledi derhâl
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna irsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 86*). [*cenâb-ı 'âşık-ı nâlân, -a]*

cenâb-ı mülk-i dilber: *Gönül alan güzelin diyarının çevresi.*

1. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [*cenâb-ı mülk-i dilber, -den]*

cenâb-ı sohbet: *Sohbet makamı.*

1. Çözem mahmil cenâb-ı sohbetüne
Eger gidem bu fânî kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*cenâb-ı sohbet, -üñ, -e]*

ceng kıl: *Savaşmak.*

1. Çün itdi ceng kılmağı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59*). [*ceng kıl, -mağ, -ı]*

ceng ü cidâl: *Mücadele ve savaş meydanı.*

1. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüne ulı nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99*). [*ceng ü cidâl, -i]*

ceng-içün: 1. Savaş, muharebe.

1. Dışın **ceng-içün** itmiş her biri tüz
İhâta eyleyüp ol iki yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [*ceng-içün,]*

cennet: Gölgecik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir.

1. Komağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kııl **cennetde** ol miskine didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*cennetde, -de]*
2. Fi'l-meşel ebr-i şecer **cennete** beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledügünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*cennete, -e]*
3. Şan eṭrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol **cennetde** her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [*cennetde, -de]*
4. Gümüş şüşe gibi rengin ü merğüb
Ya **cennetden-durur** bu nâme bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [*cennetden-durur, -den, -durur]*
5. Cihâni büy-ı demden **cennet** eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6*). [*cennet,]*
6. Mu'attar kııldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân **cennet** mişâl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [*cennet,]*
7. Yüzün gösterdi **cennet** revzeninden
Kulağı ḥalkasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162*). [*cennet,]*
8. Hêlâl olur şehâ **cennetde** şahbâ
Elünden ger çekem deryâyı sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*cennetde, -de]*
9. Nüzül itdi aña gökler fütühü
Görüp **cennetde** cây-ı döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37*). [*cennetde, -de]*
10. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün **cennetde** kıyım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [*cennetde, -de]*
11. Ki **cennetde** niçedür anlar âḫir
Kamu fânî bu 'âlem ḥâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [*cennetde, -de]*
12. Gerekse **cenneti** terk it cihâni
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [*cenneti, -i]*

cennet-ves: Cennet gibi.

1. Cihâni kııldı **cennet-ves** pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [*cennet-ves,]*

cerâhat: Yara, iltihap.

1. Teninde taşdan açılan **cerâhat**
Ekeydi şan gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59*). [*cerâhat,]*
2. Cerâhat kesretinden ol vefâ güş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [*cerâhat,]*
3. Veremler gördi vü kııldı enini
Kıbarcıklar **cerâhatler** görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27*). [*cerâhatler, -ler]*

cerâhat bul: Yaralanmak.

1. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne râhat
Bulur ol müşğden cismün cerâhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [*cerâhat bul, -ur]*

cerâhet vir: Yaralamak.

1. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ işre buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 50*). [*cerâhet vir, -di*]

cerîde: *Defter, kitap.*

1. Cerîde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görünmemekden aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [*cerîde,]*

cerr it: *Dilenmek.*

1. Gezüp cerr idertüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [*cerr it, -e, -rüz*]

cerrâh: *Doktorluk, tabiplik.*

1. Ekâbir yir yirin çün 'avdet itdi
Gelüp **cerrâh** Kayısı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*cerrâh,]*

cest: *Far. Sıçrayış, atlayış.*

1. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş şâh üzre **cest** ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [*cest,]*

cev cev: *Tane tane, parça parça.*

1. Kalemle noqtadan düz dâne-i cev
Tuyür-ı hikmeti çek dâme **cev cev** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110*). [*cev cev,]*

cevâb: *Ar. Suale karşılık mukabele..*

1. Kâdir eyle her **cevâba** yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim kabir içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*cevâba, -a*]
2. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan **cevâbın** düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*cevâbın, -ın*]
3. Cevâbında didi pîr-i hîred-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1*). [*cevâbında, -ı, -(n)da*]
4. Gelüp cânına hoş şâhuñ **cevâbı**
'İmâret oldı gönlünüñ harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*cevâbı, -ı*]
5. Velî ma'kül yaz her bir **cevâbı**
Hâfâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [*cevâbı, -ı*]
6. Bulaydum bu 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdütüz aldum **cevâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50*). [*cevâbı, -ı*]
7. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itâbı
Didi bunuñla aña virem **cevâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*cevâbı, -ı*]
8. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74*). [*cevâb,]*
9. İşidüp bu hıtâb-ı müstetâbı
Revân ol kâşıda virdi **cevâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [*cevâbı, -ı*]
10. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2*). [*cevâbından, -ı, -n, -dan*]

11. Şatayın al elünde var çü māyeñ
Cevābından anuñ Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 53*). [*cevābından, -ı, -n, -dan*]
12. Cevābında didi kim iy cevān merd
İki oğlancığum var tıfl u 'üryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [*cevābında, -ı, -da*]
13. Güzellik āsumānınuñ mehinüñ
Cevābında didi Mecnûna ol yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [*cevābında, -ı, -da*]
14. Didi hālîne göre bu **cevābı**
Ki bir murğa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [*cevābı, -ı*]
15. Ol abdāluñ **cevābında** bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [*cevābında, -ı, -da*]
16. Bu resme 'adle hōd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ **cevābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [*cevābı, -ı*]
17. Kifāyet itdügince bahş ider zād
Bu remzün bî-nihāyetdür **cevābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [*cevābı, -ı*]

cevāb vir: *Karşılık vermek, İcabet etmek.*

1. Dönüp virdi cevāb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4*). [*cevāb vir, -di*]

cevāb-ı pîr: *İhtiyarın cevabı.*

1. Cevāb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 11*). [*cevāb-ı pîr, -den*]

cevābı vir: *Yanıtlamak.*

1. Hem işidüp anası bu hıttābı
Kabül idüp şeh virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 66*). [*cevābı vir, -di*]
2. Hayādan virebilmedi cevābı
Eyitdiler ki bu serv-i kabā-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 22*). [*cevābı vir, -e, -bil, -me, -di*]
3. Eliyle koydı ğamdan başına hāk
Dönüp atasına virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5*). [*cevābı vir, -di*]
4. Aña yüz luţf-ıla virdi cevābı
Ki sen bir nev-cevānsın nāz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [*cevābı vir, -di*]

cevābı vir: *Cevap vermek, yanıtlamak.*

1. Pes eyle virdiler peyke cevābı
Ki hōş gördük bu 'aqd-ı müsteţābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71*). [*cevābı vir, -di, -ler*]

cevāhir: *Cevherler, mücevherler, kıymetli taşlar.*

1. Cem' olsa bir araya **cevāhir** gerān-ı dehr
Kimse ğubār-ı maġdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [*cevāhir,]*
2. Dür ü yāķūtıla zeyni muraşşa'
Cevāhir birle ālātu mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62*). [*cevāhir,]*
3. Muşaffā la'l-i ahmerden oyanı
Muraşşa' her **cevāhirden** 'inām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70*). [*cevāhirden, -den*]
4. Sözüñden pür güher eyle cihānı
Çıkarup kân-ı tab'uñdan **cevāhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3*). [*cevāhir,]*
5. 'Abîr ü 'anber ü 'üd u **cevāhir**
Hem uydurdu bile bî-hād tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*cevāhir,]*

6. Me'âniden **cevâhir** bî-nihâyet
Dilüñ vîrânî küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*cevâhir,]*

cevâhir sac: Mücevher saçmak.

1. Çü gördiler kudümün Kays hayli
Cevâhir saçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74*). [*cevâhir saç, -di, -lar]*

cevân: Genç, delikanlı.

1. Atası cehd ü hîleyle revânî
Götürdi evlerine ol **cevânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90*). [*cevânî, -î]*
2. Cevân idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [*cevân,]*
3. Ki 'ışkından bir âfet dil-rübânüñ
Delürüp 'aqlı gitmiş bir **cevânüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [*cevânüñ, -üñ]*
4. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş **cevânüñ** dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [*cevânüñ, -üñ]*
5. Ki gördi bir **cevândur** tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [*cevândur, -dur]*
6. Tapuñdan almazam cebr-ile dühter
Esirgedümse bu 'aşık **cevânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [*cevânî, -î]*
7. Ğazab vaktinde gördi bu **cevânî**
Buyurdi seg-dilân-ı bārigāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [*cevânî, -î]*
8. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dünki **cevânüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*cevânüñ, -üñ]*
9. Niçedür göreyin ben daħı dādın
Kul idinseñ ben āzāde **cevânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*cevânî, -î]*
10. Yigitlik odı germindendür iy yār
Geçe çünkim yigitliği **cevânüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*cevânüñ, -üñ]*
11. Esirgelerde hālîn ol **cevânüñ**
Ki ol meh-pāre lāyık idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [*cevânüñ, -üñ]*
12. Bu kapu mekr-ile örtülmez ašlā
Çalışdı her **cevân** cehd itdi perir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*cevân,]*
13. Niçe saç bölme çāk itdi ruħında
Cevânî üzre pīrāye ol 'acūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [*cevânî, -î]*

cevân: Genç II Sevgili.

1. Şu demde kim **cevân** idi vü ğarrân
Şikâr idi buña şirân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [*cevân,]*

cevân-baht: Bahtı açık, talihli.

1. Şeh-i encüm-sipāh u 'arş-ı dergāh
Kamer-efser **cevân-baht** āsumān-cāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*). [*cevân-baht,]*

cevân-merd: Yiğit, delikanlı.

1. Cevābında didi kim iy cevân merd
İki oğlancıgum var tıfl u 'üryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [*cevân-merd,]*

cevāzî vir: İzin vermek.

1. Etegüm üzre kıılmağa namāzı
Yudum biñ kerre virmezler cevāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [cevāzı vir, -mez, -ler]

cevelân eyle: *Gezme, dolaşmak.*

1. Kimün bâğında eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmün k'olupdur mest ü maḥmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [cevelân eyle, -r]

cevgân-ı müşgîn: *Misk kokulu değnek.*

1. Var idi şehlerinün bir kıızı hûb
Şaçı **cevgân-ı müşgîn** ğabğabı tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [cevgân-ı müşgîn,]

cevher: *Cevher, elmas.*

1. Görinür zâhirâ zencîr-i 'adli
Kılıcı **cevherinden** hem-çü Kisrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [cevherinden, -in, -den]
2. Şererden âteş eyleydi dirahşân
Ki zer tâcidi güyâ **cevher** efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [cevher,]
3. Dür ü mercân hâcerdür **cevher** oldur
Ṭalup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [cevher,]
4. Ki ne baḥrı bilür aşlın ne ḥakkâk
Nice **cevher** ki geşt iden cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [cevher,]
5. Çıkar cân cevherin қа'ı'ı 'ademden
'Aceb **cevher-durur** bu cevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [cevher-durur, --dur, -ur]
6. Çıkar cân **cevherin** қа'ı'ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [cevherin, -iñ]

cevher-i fer: *Eşsiz cevher.*

1. Cem' olsa bir yire **cevher-i fer** ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [cevher-i fer,]

cevher-i pâk: *Temiz öz.*

1. Çıkar cân cevherin қа'ı'ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu **cevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [cevher-i pâk,]

cevlân ide: *Gezme, dolaşmak.*

1. Hudâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'ö menzilden yukarı ide cevlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [cevlân ide,]

cevlân kıl: *Dolaşmak, gezinmek.*

1. Bu mıydı kılduğı cevlân semendün
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [cevlân kıl, -du, -gi]
2. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlân
Benüm şeh-bâzum irmeyince câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [cevlân kıl, -ar]

cevlān-geh: Gezilip dolaşılan yer.

1. Aña **cevlān-geh-idi** çarh-ı gerdān
Tutardı tarh özinden yedi meydān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*cevlān-geh-idi, -idi*]

cevr: Ar. Eza, sitem.

1. Göñül ma'müresin Hāmdî harāb itmekde **cevr-ile**
Cihāna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi mi'mār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*cevr-ile, -ile*]
2. Temām idüp leti ol **cevr** āyîn
Ğazabdan alınına bıraktı yüz çîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*cevr,*]
3. Baña kim cāna **cevrüñ** nev nev işler
Tenümden tığ-ıla ger dökseler hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*cevrüñ, -üñ*]
4. Peder **cevri** ile māder cefāsı
Olur ger kayda şaldı ben zebūnı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*cevri, -i*]

cevr ü cefā: İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).

1. Deniler cānına cevr ü cefādur
Bu hāletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [*cevr ü cefā, -dur*]

cevr ü cefā: Çok eziyet etmek, incitmek, çektirmek.

1. Niçün kılam saña cevr ü cefāyı
Beni bu cenge iller kıldı irşād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [*cevr ü cefā, -yı*]
2. Bularuñ tuymayup cevr ü cefāsın
Ne yādın fehm ider ne aşınāsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [*cevr ü cefā, -sın*]

cevr ü cezā: Eziyet ve işkence.

1. Geçürmek cānuña cevr ü cezāyı
Dem-ā-dem ağlayup mahzūn olmağ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4*). [*cevr ü cezā, -yı*]

cevr-i zamān: Zamanın cevri, zulmü.

1. Tā kıyāmet günlerine kaldı didār el-firāk
Bir yaña cevr-i zamāne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*cevr-i zamān, -e*]

cevr-i zemāne: Zamanın cefası.

1. Dönüp didi aña kim iy yegāne
Ki bükmiş bilüñi **cevr-i zemāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [*cevr-i zemāne,*]

cevşen: Zirh, kalkan.

1. Felek **cevşenlerin** çāk eyle bir bir
Der-i külhān-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*cevşenlerin, -ler, -in*]

cevz: Sert kabuklu, iç kısmı yenen, çok lezzetli, besleyici, yağlı ve nişastalı meyve, ceviz.

1. Kılıçlar **cevz** gibi merdüm-âzâr
Sühûler hârbe-i merg-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [cevz,]

cevb: Cep. Esvabın bazı yerlerine yapılan kese.

1. Giribânına dik ol rîsmânı
Ki **ceybin** çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [ceybin, -in]
2. Yapışup baħye baħye çāk iderdi
Ki çākı **ceybine** deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [ceybine, -i, -n, -e]
3. Koyup **ceybini** ider oldı çālāk
Etegi cânibinden cāmesin çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23*). [ceybini, -i, -n, -i]

ceyb: Yaka.

1. Yoğ anda mest olup **ceyb** itmeden çāk
‘Aseden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [ceyb,]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün **ceybümi** çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84*). [ceybümi, -üm, -i]
3. Çamusı **ceybin** itdi päre päre
Didiler k’iy şikeste-hâtır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14*). [ceybin, -in]

ceyb: Yaka; cep II gönül.

1. K’idüpdür firkatün cân **ceybini** çāk
Görünürsin gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [ceybini, -i, -ni]

ceyb-i çāh: Kuyunun içi.

1. Cihāni kıldı cennet-veş pür envār
Ya **ceyb-i çāh** içinde tıfl-ı Ken’ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159*). [ceyb-i çāh,]

ceyş: Asker, ordu.

1. İlüñ ta’nın kosa añmasa nengi
Ururdi kendüler **ceyşyle** cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12*). [ceyşyle, -i, -yle]
2. Çeker bu leşkerün ger gayretini
Diler ol **ceyşüñ** ammā nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [ceyşüñ, -üñ]
3. ‘Adüv **ceyşine** bir vech-ile girdi
Ki hāk itdi vücüdün kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [ceyşine, -i, -ne]
4. Medîne birle Bağdāduñ arası
Pür oldı **ceyş-ile** küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [ceyş-ile, -ile]
5. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden **ceyşin** girāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [ceyşin, -iñ]

ceyş: Asker, ordu (Osmanlı ordusu bağlamında).

1. Şarkı vü ğarbi ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baħr-i muhîṭ okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [ceyşüñe, -üñ, -e]

ceyş-i ‘adū: Düşman askeri.

1. Şıdılar ‘ākıbet cevş-i ‘adūyı
Ğama döndürdiler ‘ış-ı ‘adūyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [*cevş-i ‘adū, -yı*]

cevş-i enbüh: *Kalabalık ordu.*

1. Kabâyilden okıdup **cevş-i enbüh**
Kılayım kalb-i a‘dāyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53*). [*cevş-i enbüh,]*

cevş-i girân: *Ağır ordu.*

1. Çü Nevfel çekdi ol cevş-i girānı
Şadā vü şavtı töldürdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [*cevş-i girān, -ı*]

cevş-i sipeh-sālār-ı cîn: *Çin komutanın ordusu.*

1. Şeh-i Hindüstān açup kemîni
Şıdı cevş-i sipeh-şālār-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 22*). [*cevş-i sipeh-şālār-ı çîn, -i*]

cevş-i vahş: *Vahşi hayvanlar.*

1. Ki korhu kılmaya ol pîri ma‘zûr
Kenârından çü **cevş-i vahş** gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [*cevş-i vahş,]*

cezâ: *Karşılık.*

1. Helāk olmağ-idi lâ-büd **cezâsı**
Anı kim kendüsi kılardı da‘vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*cezâsı, -sı*]
2. Bulınmaz cânuma yitdi **cezâsı**
Karañu vü dırāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*cezâsı, -sı*]

cezâvı çek: *Sonuçlarına katlanmak.*

1. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dāyim du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*cezâyı çek, -er*]

cezâyir-ber-cezâyir: *Ada üstünde ada.*

1. Cezâyir-ber-cezâyir nakş gördi
Beyābān-der-beyābān raşş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 183*). [*cezâyir-ber-cezâyir,]*

cezbe-i ğam: *Gam cezbesi.*

1. Kātı şa‘b oldı günden güne kārı
Özinden **cezbe-i ğam** kıldı ‘ārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 4*). [*cezbe-i ğam,]*

cezeb: *Adamın ağızında tükriğü kesilmek.*

1. Her ne iklîme ki ‘azm eylesin devlet ile
Kalmaya raşşuñ ayak basduğı yirlerde **cezzeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*cezzeb,]*

cezîre: *Ada.*

1. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu **cezîre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117*). [*cezîre,]*

cezmi: *Kesin karar verme, kat’i surette niyet etme.*

1. Tölayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı **cezmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [*cezmi, -i]*

cibâl: *Cebeller, dağlar.*

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun’uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile **cibâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*cibâl,]*

cibrîl: *Peygamberlere tebliğ e memur olan melek.*

1. Dağı **Cibrîl** ü Mikâ’il haķiyçün
Hem İsrâfil ü ‘Azrâ’il haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*cibrîl,]*
2. Geçüp ol şahndan da gitdi ta’cîl
Nühüm çarha irişdi bile **Cibrîl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*cibrîl,]*
3. Burakla ol maħalde kaldı **Cibrîl**
Revân irişdi Mikâ’il-i ta’cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*cibrîl,]*
4. İdüp emr ol gice **Cibrîle** Allâh
Buyurdi k’Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [*cibrîle, -e]*
5. San okur Sîdrede **Cibrîl** tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*cibrîl,]*

cid: *Ağırbaşlılık, ciddîlik.*

1. Çü gördi Leylîñüñ **ciddini** mâder
Sözine eyledi fi’l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [*ciddini, -di, -ni]*

cidâl: *Savaş, mücadele.*

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez’i **cidâlîne** giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [*cidâlîne, -i, -ne]*
2. Şu resme göresün benden **cidâli**
K’unudasın ol itdigüñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [*cidâli, -i]*
3. ‘Arûs atasıñuñ gitdi mecâli
Cidâl eyleyecek kalmadı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110*). [*cidâl,]*
4. Ki bu sözde senüñle ola **cidâlüm**
Ki büyü mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [*cidâlüm, -um]*

cidâl it: *Savaşmak, cenk etmek.*

1. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*cidâl it, -mek, -dür]*

cidāl-ı hasm: *Düşmanla mücadele.*

1. Cidāl-ı hasm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37*). [*cidāl-ı hasm,]*

ciftine: *Eş, çift.*

1. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Ko varsun **ciftine** ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [*ciftine,]*

ciger: *Bağır, iç, yürek.*

1. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe **cigerde** kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*cigerde, -de]*
2. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*ciger,]*
3. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*ciger,]*
4. Sen itdün güllerüñi zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*ciger,]*
5. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden kanayup hün-ı derünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*cigerden, -den]*
6. Kebâb itdüm **ciger** derdüñden el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*ciger,]*
7. Ki çekdi sineñi pehlüsına hâk
Ciger kanı yerem derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*ciger,]*
8. Ciger kanın yir ol divâne miskin
Havâlisin vühüş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*ciger,]*
9. Ciger 'ışkuñ gamından çâk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*ciger,]*
10. Fiğânuñla yaşuñdan özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [*ciger,]*

ciger h'âh: *Çiğer delen.*

1. Günün nışfından irişince şeb gâh
Bile oldılar ol iki **ciger h'âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [*ciger h'âh,]*
2. Velî virdi icâzet k'ol **ciger-h'âh**
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*ciger-h'âh,]*
3. Ki ya'ni atasına ol **ciger-h'âh**
Koyup tağı vü râğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [*ciger-h'âh,]*

cigergâh: *Çiğerin bulunduğu yer, sine.*

1. Kızınuñ kabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*cigergâhına, -ın, -a]*

ciger-güse: *Çiğerpare, evlat.*

1. Ki çarh ura gamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşen idüm ger evvel iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [*ciger-güşen, -ñ]*

ciger-hün: *Çiğeri kan içinde, çok muzdarip, çok üzgün.*

1. Gözinün minnetinsüz ol **ciger-ḥün**
Teninden bağı kanın dökdü birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [*ciger-ḥün,]*
2. Şikeste-ḥâl ü mehcür ü **ciger-ḥün**
Kılarıdı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*ciger-ḥün,]*
3. Vücüdü tıtdı ğamdan lerze vü tâb
Uyanıp hayret-ile ol **ciger-ḥün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*ciger-ḥün,]*

ciger-ḥwâr: *Ciğer yiyen.*

1. İrakdan kim görindi ḥayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh ol ciger ḥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*ciger-ḥwâr,]*

ciger-süz: *Gönül yakan.*

1. Gözi ṭannâz u ruḥsârı **ciger-süz**
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [*ciger-süz,]*
2. Didi ol ḥaste kim ben ḥâk-ı bed-rüz
Senün atañvan âḥî iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [*ciger-süz,]*
3. Anası ol **ciger-süzüñ** sözinden
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [*ciger-süzüñ, -uñ]*
4. K'olupdur kara baḥtum gibi câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [*ciger-süz,]*
5. Kimesnem yokdur ol meftündan özge
Degülven derd-i ḥâherden **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [*ciger-süz,]*
6. Alup andan vuḥuşa virdi anı
Selim aña didi kim iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [*ciger-süz,]*
7. Ki adum añup ağlar ol **ciger-süz**
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*ciger-süz,]*
8. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlâk
Yakın geldi Selâma k'ol **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*ciger-süz,]*
9. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Firâk u ârzüdan ol **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [*ciger-süz,]*
10. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü rüzü niçedür gör **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [*ciger-süz,]*
11. Ki ğamdan ola âzâd ol **ciger-süz**
Koyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [*ciger-süz,]*
12. Yanalum yakılalum iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102*). [*ciger-süz,]*

ciger-tesne: *Susamış, susuz kalmış.*

1. Bu sevdâda benim sūdum ziyândur
Ciger-teşne vücüdüm ğarḳ-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [*ciger-teşne,]*

cihân: *Dünya halkı.*

1. Hemân-dem başladı âh u fiğâna
Şu resme k'adı fâş oldı **cihâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*cihâna, -a]*

cihân: *(Âşıkın) sahib olduğu her şey.*

1. Ki ne ḥâletdesin derdümler her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u **cihânum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [*cihânum, -um]*

cihân: *Dünya, âlem.*

1. Göñül ma'müresin Hamdî harâb itmekde cevr-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi mi'mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10). [cihâna, -a]
2. Almaya 'aynına bir çöpce **cihân** lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5). [cihân,]
3. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü **cihân**
Şun'ıñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7). [cihân,]
4. Levlâke didi şânuña Hâllâk-ı zü'l-minen
Sen olmasañ **cihâni** yaratmazdı lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38). [cihâni, -ı]
5. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde **cihân** müflisleri hep muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48). [cihân,]
6. Olalı peydâ livâ-yı 'adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedîd oldı **cihândan** bid'at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10). [cihândan, -dan]
7. Âsîtânuñda gedâdur 'âlemün mün'imleri
Dergehüñdedür **cihânuñ** begleri hayl u haşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54). [cihânuñ, -uñ]
8. Çerâğ-ı âdemün tâbende senden
Cihân bâğına ırmış hânde senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40). [cihân,]
9. Sebeb kırup **cihâna** kâf ü nüm
Yaradan bu sipih-i bî-sütünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7). [cihâna, -a]
10. Ne vech-ile yaratmış gör **cihâni**
Niçe düzmiş zemînile zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77). [cihâni, -ı]
11. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni sulţân-ı kevneyn itdi Yezdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87). [cihân,]
12. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senün nürüñdurur andan muqaddem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65). [cihâna, -a]
13. Cihânuñ melce'idür sâyen iy şâh
Yücedür Hâk katında pâyen iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103). [cihânuñ, -uñ]
14. Ziyâ virmişdi nür-ı lâ-yezâlî
Cihân zülmetden olmuş-idi hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12). [cihân,]
15. Cihân içinde çün kim hâş eger 'âm
Anuñ ihsâniledür gark-ı in'âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217). [cihân,]
16. Kaçan k'ölem lâhd ola maqâmum
Unudıla **cihân** içinde nâmum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224). [cihân,]
17. Mülevvedür çıkar dilden **cihâni**
Teferrüc eyle mülk-i cavidânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85). [cihâni, -ı]
18. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nür virdi nitekim şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8). [cihâna, -a]
19. 'Aceb mi kuşbı olursa **cihânuñ**
Ki 'amm-zâdesidür Muştâfânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3). [cihânuñ, -uñ]
20. Felek bir güşesidür kişverinün
Cihân efgendesidür leşkerinün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38). [cihân,]
21. Şehinşâh-ı **cihân** hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sulţânân-ı 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117). [cihân,]
22. Mu'in olsun Hâk ol şâh-ı cihâna
Cihân hâş olsun ol şâhib-kırâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172). [cihân,]
23. Cihânuñ ol-durur bî-şübhe cânı
K'anußladur **cihâna** zinde-gânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20). [cihâna, -a]
24. Sehb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60). [cihâna, -a]
25. Kara vü ak **cihânda** her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [cihânda, -da]
26. Sadâ-yı kûs-ı şehden nâle-i ra'd
Cihânda işidilmez oldı min-ba'd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156). [cihânda, -da]
27. Sarâyından **cihândur** sanki bir tāk
Ki çarh ol tāk sakf olmuş-durur bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21). [cihândur, -dur]
28. Cihâne 'ammdur ihsân çün mâh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139). [cihâne, -e]
29. Tutup 'adli zemîn ü âsumânı
Pür itsün tıgı âvâzı **cihâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174). [cihâni, -ı]
30. Cihânuñ ol-durur bî-şübhe cânı
K'anußladur cihâna zinde-gânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19). [cihânuñ, -uñ]

31. Çi ger mähî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4*). [*cihân,]*
32. Bağışlasun **cihân** halkına Allâh
Ki câmdur **cihân** halkınuñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*cihân,]*
33. Bağışlasun **cihân** halkına Allâh
Ki câmdur **cihân** halkınuñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*cihân,]*
34. Gış u gıldan dili mir'âtu tãhir
Cihân bātınları hep anda zãhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*cihân,]*
35. Güneş bir tügme kadri câmesinden
Cihân bir nokta cüdi hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*cihân,]*
36. Cihân hayyâtu biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kaddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*cihân,]*
37. Cihân halkına 'âmm oldukca cüdi
Muķim ü pâyidar olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*cihân,]*
38. Pür itsün dehri cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu'le virsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*cihâna, -a]*
39. Bugün ne 'âciz u ne hõd zebûnsın
Cihânda naķş-ı bend-i kâf u nünsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6*). [*cihânda, -da]*
40. Cihânda dâstân olısar adı
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205*). [*cihânda, -da]*
41. Nedür bilmez anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür **cihândan** dil-pezirî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [*cihândan, -dan]*
42. Cihân içre nazîri yoğ-idi hiç
Anuñ vaşında bu şî'r-i lâţifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*cihân,]*
43. Sehvâvet birle meşhûr olmışıdı
Cihân cüdündan anuñ tolmışıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24*). [*cihân,]*
44. Cihâna sözden işâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9*). [*cihâna, -a]*
45. Dil ü cânına ğamdan süz düşmiş
Cihân ğavğaları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36*). [*cihân,]*
46. Cihânuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 107*). [*cihânuñ, -uñ]*
47. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nürından alurlar ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31*). [*cihân,]*
48. Ki zibâdur kâmusınuñ cemâli
Cihânda birinüñ yoķdur mişâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [*cihânda, -da]*
49. Karışmışıdı şu resme ol 'atıķa
Ki köhneydi **cihândan** fi'l-haķıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [*cihândan, -dan]*
50. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân ğamdan siyâh oldu gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [*cihân,]*
51. Cihân halkınuñ ol-durur 'azîzi
K'ola şerm u hayâ birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [*cihân,]*
52. Cihân içinde oldum nâ-ħalef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*cihân,]*
53. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*cihân,]*
54. Cemâline çün anuñ baķdı Mecnûn
Bir âh idüp **cihâni** yaķdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [*cihâni, -ı]*
55. Meger kim gün ğurûbınuñ zamâna
Kara giydürdi şonuñda **cihâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8*). [*cihâna, -a]*
56. Bulınmaz bu metâ'a iy vefâdâr
Cihân içre benüm gibi ğarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*cihân,]*
57. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânuñdan dür eşân ol **cihâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [*cihâne, -e]*
58. Cihânuñ sakfı adı âsumândur
İçinde anuñ bir eski sâye-bândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67*). [*cihânuñ, -uñ]*
59. Kıl iy uran **cihân** tãķına bünyâd
Beni bu ibtilâ bendinden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [*cihân,]*
60. Anuñ gibi **cihânda** 'ışķ içinde
Degüldi kimse kâyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [*cihânda, -da]*
61. Gözüm nürü vü başum efseridür
Cihân içinde aķran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64*). [*cihân,]*

62. Anuñ İbn-i Selām olmuşdı adı
Cihāndan ‘ış-ile alurdu dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36*). [*cihāndan, -dan*]
63. Cihān ‘aşıklarınuñ ercümendi
Zamān şādıklarınuñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5*). [*cihān,]*
64. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45*). [*cihān,]*
65. Vü ger hōd niyetüñ itmekdese ceng
Cihāni gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48*). [*cihāni, -i*]
66. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde ilter ol **cihāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [*cihāne, -e*]
67. Felek lertzān olurdu na‘rasından
Yıkılırdı **cihān** bir hāmlesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8*). [*cihān,]*
68. Ki ya‘nī şubh irüp hūrşid-i enver
Cihān āyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32*). [*cihān,]*
69. Yoğ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihān içinde nāmuñ verdi bāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [*cihān,]*
70. Cihān ‘aşıklarınuñ ser-firāzı
Uran bizümle lāf-ı ‘ışk-bāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19*). [*cihān,]*
71. Ki Mecnūni filān virānda gördüm
Cihān ‘ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*cihān,]*
72. Düşüp tedbürüme fi‘lūñ muhālif
Beni kılduñ **cihān** içinde hāyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [*cihān,]*
73. Oturmayın **cihān** içre serire
O gene irişmeyince bu faķire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [*cihān,]*
74. Didi kim iy **cihānuñ** şehriyāri
Dürüşüp irüren yārına yāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [*cihānuñ, -uñ*]
75. Zemīn ü āsumān oldı belürsüz
Toz içinde **cihān** oldı belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [*cihān,]*
76. Kime ildürse sūñüsü serini
Dürerdi bu **cihāndan** defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102*). [*cihāndan, -dan*]
77. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girāni
Şadā vü savtı tōldurdu **cihāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*cihāni, -i*]
78. Pür olmuş gördi şahrā tīg ü hançer
Cihāni kabzāmış emvāc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 8*). [*cihāni, -i*]
79. Cihāni şöyle tārīk itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-ı ‘ālem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*cihāni, -i*]
80. Cihān tārīk ü teng oldı ser-ā-pā
Güm idüp rāhını Mecnūn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*cihān,]*
81. Neden sensin **cihān** içre siyeh-pūş
Yazılmışdur meger ‘ışk-ıla nāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [*cihān,]*
82. Dili pür-āteş ü çeşmi tolu hūn
Cihāna āhı oldı āteş-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [*cihāna, -a*]
83. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken bu **cihāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65*). [*cihāni, -i*]
84. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes andan geldi ol cāni **cihānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*cihānuñ, -uñ*]
85. Cihān halkına isār eyle vāfir
Ki ‘ālemde bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*cihān,]*
86. Ebā-‘an-ced **cihān** içre mükerrerem
Su gibi kan revān itmekde çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [*cihān,]*
87. Sözüñden pür güher eyle **cihāni**
Çıkarup kān-ı tab‘uñdan cevāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [*cihāni, -i*]
88. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkāk
Nice cevher ki geşt iden **cihāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [*cihāni, -i*]
89. Cihāni teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*cihāni, -i*]
90. Ki hiç bir müzeyye sigmaz iki pāy
Hemīn oldur **cihān** içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [*cihān,]*
91. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemde kim var
Cihān içre kanı bir kime bī-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [*cihān,]*
92. Ki pesdür bu **cihāndan** baña yārum
Güher kim bula ‘ālemde hārīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [*cihāndan, -dan*]

93. Berī cümle umūrından **cihānuñ**
Meger bir şeb melâlet nâgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22*). [*cihānuñ, -uñ*]
94. Qamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler **cihānda** gayret ü nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*cihānda, -da*]
95. Virür yolına cânı vü **cihānı**
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [*cihānı, -ı*]
96. Cihān içre irer pâyāna her ğam
Següñ vardur vaṭangāhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [*cihān,]*
97. Cihānda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [*cihānda, -da*]
98. Yirin bulmazsın istersin **cihānı**
Ben iderven sefer sen der-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122*). [*cihānı, -ı*]
99. Göñül her ḥavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda kānı'üm ben bir giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [*cihānda, -da*]
100. Yoğ-idüm gelmemiş idüm **cihāne**
Şabiden şıseyi tutğıl nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*cihāne, -e*]
101. Cihānı kıldı külliye ferāmüş
Şu resmedür benim 'aklumda noqşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18*). [*cihānı, -ı*]
102. Cihānda qaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63*). [*cihān,]*
103. Olar gidüp daḥi qalmazdı bunlar
Cihān bâzîgerin ütmez kişi hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*cihān,]*
104. Bizüm pehlümüzuñdur ol daḥi hem
Cihān dīvinüñ işitme güzāfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47*). [*cihān,]*
105. Beden ḥākī idi ḥāk oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü erkān u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*cihāna, -a*]
106. Cihānda qaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [*cihānda, -da*]
107. Ki yokdur varacaḡ yir iy mükerrem
Cihānda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [*cihānda, -da*]
108. K'aña âḥir irişmemişdür âfet
Ye qanı bir ḥarābe bu **cihānda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*cihānda, -da*]
109. K'aña sürme yirine giriser mīl
Cihāndan devşürüp büngāh u raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*cihāndan, -dan*]
110. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla ḥākin
Yaşına yüz tolandurdu **cihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35*). [*cihānı, -ı*]
111. Ki târik itdi dūdından **cihānı**
Çün eyledi ğurüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*cihānı, -ı*]
112. Cihān içre 'aziz olursın iy cān
Büzürg 'âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [*cihān,]*
113. Fenā vādīsiniñ şāḥib-serīri
Cihān içinde bulmayan vaṭangāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9*). [*cihān,]*
114. Lebūñden kime virürsin nevāle
Cihān bâġınuñ iy kebk-i bedī'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [*cihān,]*
115. Belābil cânın andan râḥat iden
Rumūzından ḥabir olan **cihānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*cihānuñ, -uñ*]
116. Vefāsuz oldu âdem âḥir-i kār
Cihān içre bumı isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [*cihān,]*
117. Ölüminden **cihānda** itmeyen bāk
Nişān-ı tūr-i derd olan vücūdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36*). [*cihānda, -da*]
118. Qanā'at ḥaşletin itmekdür izḥār
Ġanīmetdür **cihān** içre qanā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [*cihān,]*
119. Ki yoğ-idi nazīri bu **cihānda**
Temāşāya giderken bir gün ol şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [*cihānda, -da*]
120. Ki gelmemiş-durur mişli **cihāne**
'Aceb zāhid-durur 'âlemdede meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12*). [*cihāne, -e*]
121. Vühūşuñ şoḥbeti yegdür mu'ayyen
Ev ü şāḥrā baña birdür **cihānda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*cihānda, -da*]
122. Bu daḥi arzūdan öldi âḥir
Cihān her rüz-ı nev nev-cān rübādūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5*). [*cihān,]*
123. Rikāba çekdi ḥink-i rüzġarı
Diledi kim **cihān** mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [*cihān,]*

124. Gönül virme bu dehr-i bi-gebâta
Cihânda kimsese olmasun niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [cihânda, -da]
125. Cihâni bir seher kılmışdı firûz
Meger ol şubh yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [cihâni, -ı]
126. Cihân bustânınuñ ferhunde servi
Sözünden sâmi'-i nazma şafâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [cihân,]
127. Mu'attar kıldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân cennet mişâl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [cihân,]
128. Cihâni bûy-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6*). [cihâni, -ı]
129. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihân çün bağ-ı cennet oldı hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [cihân,]
130. Kılıç gibidür üstinde kafânuñ
Eser kalmadı âdemden **cihânda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [cihânda, -da]
131. Cihân gülbângdan oldı pür-âvâz
Görinmeyüp gözine rûy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54*). [cihân,]
132. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 2*). [cihân,]
133. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihânda 'ışk idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [cihânda, -da]
134. Tolandıñ küh eger şahrâ **cihâni**
Melâmet hücresin ma'mür kıldıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [cihâni, -ı]
135. Cihâni kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [cihâni, -ı]
136. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı **cihânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [cihânuñ, -uñ]
137. Selâmet külbesin meksür kıldıñ
Cihânuñ Leylî kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [cihânuñ, -uñ]
138. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [cihân,]
139. Bu yolda çok hatâr vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [cihân,]
140. Velî ma'nide hayvândan-durur kem
Baş egmezdi **cihân** mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [cihân,]
141. Degül divâne ehl ü 'âkıl idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [cihânda, -da]
142. Cihânda oldı ef'âlî fesâne
Hâlâyık içre meşhür oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [cihânda, -da]
143. Ki tâ oldı **cihân** içinde meşhür
Olup Mecnûn-şifat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [cihân,]
144. Cihân pür-hün görünürdi gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [cihân,]
145. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cân ü **cihânın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [cihânın, -ın]
146. Rumüz ü hurde-bînisin **cihânuñ**
Gerekmez k'olasın divâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [cihânuñ, -uñ]
147. Cihân içinde hüd Mecnûn-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [cihân,]
148. Vücüdüm bendin itdüm pâre pâre
Cihân püde dirâhtin hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [cihân,]
149. Delü oldur **cihânda** k'ola hüd-kâm
Degül divâne ben bir div-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [cihânda, -da]
150. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur divâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [cihânda, -da]
151. Bulınur bir gam aña dañı nâçâr
Cihânda 'âkıl oldur k'ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [cihânda, -da]
152. Degülmüşse kilidüm âb-gîne
Cihânuñ korlusındayum recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [cihânuñ, -uñ]
153. Deñize düşdi divân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ ki cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [cihân,]
154. Olasın bu **cihân** içre mükerrem
Elünden geldügince eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [cihân,]
155. Kanı âvâze-i tabl-ı sehergâh
Benüm gibi **cihân** içinde yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [cihân,]
156. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beğâ yokdur **cihânda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [cihânda, -da]

157. Kamu ğavgā **cihāndan** ref ‘ olmuş
‘Ayān kılmış ‘arūs-ı çarḥ-ı dīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12*). [*cihāndan, -dan*]
158. Cihānı āfītāb itmış pür-envār
Şafādan cüş kıldı cān-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14*). [*cihānı, -ı*]
159. Kıpazadı anı ḥayret **cihāndan**
Biri birine karşı niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20*). [*cihāndan, -dan*]
160. Cihānda qalması bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*cihānda, -da*]
161. Bize maqşūdumuz virürse Allāh
Hele biz pāk geldük bu **cihāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*cihāne, -e*]
162. Cihānuñ guşşama şatan sürürin
Mülevveş-dehr içinde ‘aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*cihānuñ, -uñ*]
163. Cihān bülbül yirini virdi zāğa
Şükufe neyli ḥummin çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [*cihān,]*
164. Kılan pür-āteş-i dilden **cihānı**
Şikeste-ḥātır u dāmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6*). [*cihānı, -ı*]
165. Uyandı zār u lertzān ol niger-ḥāh
Yoğ-iken mişl-i Leylinüñ **cihānda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 11*). [*cihānda, -da*]
166. Ne diyem kim ne resme virdi cānı
Cihān içre hemin anuñ şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [*cihān,]*
167. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldı senüñ mihrüñle ḥākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*cihāna, -a*]
168. Qaralar giydi ya’nı tutdı mātem
Cihān pür-baḥr iken ol nev-‘arūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [*cihān,]*
169. Sarāy-ı kabrde tutdı qararı
Cihān dürdi anuñ daḥı berātın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*cihān,]*
170. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4*). [*cihāna, -a*]
171. Ser-ā-ser ğulğüle düşdi **cihāna**
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*cihāna, -a*]
172. Başında kisve vü bilinde ḥancer
Cihānda bir firişte var midür hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*cihānda, -da*]
173. İder soñra qamusın ḥār u ḥāşāk
Cihānda bitdi mi bir serv-i ḥurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [*cihānda, -da*]
174. Ki diyeydüñ pür itdi qan **cihānı**
Fiğān idüp başına koydı topraq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [*cihānı, -ı*]
175. Qurutdı naḥl-i gülzār-ı ḥayātın
Cihānuñ gerçi kim bāzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [*cihānuñ, -uñ*]
176. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Baqarsañ ger ḥaқиkat ḥāle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*cihānuñ, -uñ*]
177. Cihānda kim-durur bi-girye ādem
Giceler şubḥa-dek kılarıdı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [*cihānda, -da*]
178. Siyāh itdi cihānı zulmet-i düd
Götürüldi ṭarab resmi **cihāndan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [*cihāndan, -dan*]
179. Sefer kıldı **cihāndan** ḥayf u bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [*cihāndan, -dan*]
180. Pür iden āteş-i dilden **cihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1*). [*cihānı, -ı*]
181. Siyāh itdi **cihānı** zulmet-i düd
Götürüldi ṭarab resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80*). [*cihānı, -ı*]
182. Ki ṭoldurdu **cihānı** āh u eḡḡān
İder koyup başına guşşadan ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [*cihānı, -ı*]
183. Olupdur ḥalka-i ejder saña cāy
Cihān bir pür-zendür ejdehā-ḥü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [*cihān,]*
184. ‘Adüv ü ecnebüdür āşinā-rü
Cihāndan gec ki miḥnethānedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [*cihāndan, -dan*]
185. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāḥatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*cihānuñ, -uñ*]
186. Ğamın çekmişler idi vāfir anuñ
Cihān āşāyışını görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83*). [*cihān,]*
187. Diline keşf olmuş gördi her-ḥāl
Cihān ḥalkına kıldı anı zāḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*cihān,]*
188. Ki taḥt idinmedi āḥir taḥte bendi
Cihān evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [*cihān,]*

189. Cihānda andan oldı aşikārā
Meger kim geçdi bir gün hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [*cihānda, -da*]
190. Gehî mināyî reng ü gāh hādrā
Cihānda ol renglü yoğdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*cihānda, -da*]
191. Gereke cenneti terk it **cihānî**
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [*cihānî, -î*]
192. Cihān aduñla pür-āvāze olsun
Harīm-i ‘ışka teslīm it özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74*). [*cihān,]*
193. Muhibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihāndan geçmiş öz hālîne meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*cihāndan, -dan*]
194. Bahāsı her birinûñ biñ **cihāndur**
‘Utārid hirmenüñden hüşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*cihāndur, -dur*]
195. Cihānî hıçe şaymışdı hākiqat
Belā seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4*). [*cihānî, -î*]

cihān başına teng ol: *Dünya başına dar olmak, çok sıkılmak, büyük bir çaresizlik içinde kalmak, dünya gözüne zindan olmak, dünya başına yıkılmak.*

1. Çü gördi naqş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān hayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 86*). [*cihān başına teng ol, -dı-ı, -n, -a*]

cihān-bîn: *Far. Cihani görücü, gören, mutabassır: çeşm-i cihan-bîn.*

1. Cihān-bînüm diyü lāf ura her gāh
Hāzînem leşkertim yoğ pādîşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*cihān-bînüm, -üm*]

cihāndan geç: *Dünyadan vazgeçmek II Dünyevi olan her şeyle ilişğini kesmek.*

1. Ki ne dirse ider soñra hilāfın
Cihāndan geç ne cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [*cihāndan geç,]*

cihān-efrüz: *Dünyayı aydınlatmak.*

1. Cihān-efrüz ola çün mihr enver
Çerāğ-ı şubhda qalmaz inen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55*). [*cihān-efrüz,]*

cihān-gîr: *Cihānî, dünyayı zapteden.*

1. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehā vü luğf kânî vü **cihān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*cihān-gîr,]*
2. Direfş-i ‘ışkı tā kim ol **cihān-gîr**
Bülend itdi çü māh-ı āsumān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [*cihān-gîr,]*
3. Leb-i hāndan gîsûsı **cihān-gîr**
Zenağdānî çehinde hāl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10*). [*cihān-gîr,]*
4. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkıdan oldı **cihān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*cihān-gîr,]*
5. Sen ol çübāna döndüñ iy **cihāngîr**
Ki urdı kelbin atup kurd için tir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [*cihāngîr,]*

cihāngir ol: *Dünya'yı zapteden hükümdar olmak.*

1. Ne iklime salarsa emr-i takdîr
Rikâb-ı devleti olur cihāngir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 92*). [*cihāngir ol, -ur*]

cihān-ı 'ışk: *Aşk dünyası.*

1. Cihān-ı 'ışkdandır şehîr-bend ol
Muqarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [*cihān-ı 'ışk, -dan, -dur*]

cihānı kabz it: *Cihānı kuşatmak sarmalamak.*

1. Cihānı kabz idüpdür ferr-i rāyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hudāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 141*). [*cihānı kabz it, -üp, -dür*]
2. Kemān ebrûsı kabz iden cihānı
Yüzi gülşen yañağı verd-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*cihānı kabz it, -en-ı*]

cihānı terk it: *Dünyayı terk etmek: Dünyadan göçmek, ölmek.*

1. Hālāş oldı vü terk itdi cihānı
İdüp borcin edā kırtıldı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [*cihānı terk it, -di-ı*]
2. Bırakdı bürka'-ı şermi ol āfet
Kodı cānı vü terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25*). [*cihānı terk it, -di-ı*]
3. Kodı cānı vü terk itdi cihānı
Hemān-dem urdı bir na'ra şegab-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16*). [*cihānı terk it, -di-ı*]
4. Ki şıdķ-ı cānile 'āşıklıķ itdi
Senüñ 'ışküñla terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67*). [*cihānı terk it, -di-ı*]

cihānı tut: *Her tarafa yayılmak, dünyayı tutmak.*

1. Hacāletden kamu h'ār u helākuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [*cihānı tut, -maz*]
2. Kimesne hiç tutup midur cihānı
Bu bir rāh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [*cihānı tut, -ı-up*]

cihān-süz: *Dünyayı yakan.*

1. Çerāğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lā-büd **cihān-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*cihān-süz,]*

cihāt: *Cihetler, yönler, taraflar.*

1. Çü divān-ı Hudā oldı tırağı
Cihātuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [*cihātuñ, -uñ*]

cihāt-ı ses: *Altı yön.*

1. Hālîli yakmayan âteş haķiyçün
Çehâr erkân ü **cihât-ı şeş** haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [*cihât-ı şeş,]*

cihet: *Taraf, yön.*

1. Velîkin bir söz açsa her **cihetden**
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [*cihetden, -den]*
2. Düzerven her **cihetden** bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldı h`âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [*cihetden, -den]*

cihet: *Suret, bakım, sebep, yer.*

1. İşitdi naķsız Haķdan kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196*). [*cihetsüz, -süz]*

cild: *Deri, ten; yüzey, üst.*

1. Mağâra içre **cild** ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [*cild,]*

cild-i pür-kâr: *Pergel yüzeyi.*

1. Ne der her tahtası bir **cild-i pür-kâr**
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [*cild-i pür-kâr,]*

cinân: *Cennetler.*

1. Getürdi kıлмаğıçün pây-endâz
Cinândan hülleler havrâ-yı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108*). [*cinândan, -dan]*
2. Cinân tâvûsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*cinân,]*
3. Ki pür güldür **cinân** dünyâ tolu hâr
Dür ü gevher taleb cyle қо kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*cinân,]*

cinâyet: *Ağır suç.*

1. Beni gör n'eyledi âhîr **cinâyet**
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*cinâyet,]*

cinnet: *Delilik, cünun.*

1. Varupdur 'aķlı **cinnetden** fesâda
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [*cinnetden, -den]*

cins: *Aynı tür, türdeş.*

1. Ya me'külât **cinsinden** midür bu
Hudâ haķiyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*cinsinden, -i, -n, -den]*
2. Var ol nev' iste k'anuñ **cinsisin** sen
Vücüduñ âhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*cinsisin, -i, -sin]*

cins: Tür, çeşit.

1. Ne lâzım k'olasın dīv-i zamāne
Senüñ **cinsüñ** benem olgıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [*cinsüñ, -ün*]
2. Şadefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir **cins** hârfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [*cins,]*

cism: Beden, gövde.

1. Cān za'if ü dil-şikeste **cism** bimar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*cism,]*
2. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne rāhat
Bulur ol müşgden **cismüñ** cerāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [*cismüñ, -üñ*]
3. Za'if ü bī-mecāl ü haste ol seg
Kurımış **cismün** üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [*cismün, -i, -nüñ*]
4. Yaşından **cismi** gark-ı kulzüm-i hün
Tutup dilber diyārınıñ tārīkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8*). [*cismi, -i*]
5. Oturup ağladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken **cimine** geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [*cimine, -in, -e*]
6. Kaçup ben tağa iderdüm **cismümi** çāk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*cismümi, -üm, -i*]
7. Yatur bir rāğda dil-teng ü ğam-nāk
Za'if ü haste vü bī-rüh **cismi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*cismi, -i*]
8. K udümüñ mürde **cisme** virdi cānı
Utanmazven kara bahtumdan iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*cisme, -e*]
9. Ki şan bir **cismüñ** oldı iki cānı
Çün oldı büseden keşf aña her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [*cismüñ, -üñ*]
10. Ki oldı pāk **cismüñ** gark-ı hāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [*cismüñ, -üñ*]
11. Çürimiş **cismi** kalmış üstüñ'anı
Ezel fehmi itmediler anı zāhır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [*cismi, -i*]

cism-i bīmār: Hasta beden (Aşık).

1. Hayālün naşıdır bu **cism-i bīmār**
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [*cism-i bīmār,]*

cism-i harīre: Teni ipek gibi olan.

1. Kefen şardılar ol **cism-i harīre**
Çü murğ-ı cān uçup ten kaldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [*cism-i harīre, -e*]

cism-i matbū': Latif varlık.

1. Çü nüridi tapuñda **cism-i matbū'**
Olur her nürdan pes sāye merfū' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [*cism-i matbū',]*

cism-i nizār: Zayıf beden.

1. Der-āğüş eyledi cism-i nizārın
Gehi ruhsārın öpdı geh 'izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 27*). [*cism-i nizār, -ın*]

2. Hemîn qalmış deriyle üstüñ'ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 11*). [*cism-i nizâr, -ı*]
3. Ki tâ bir pâre şîhhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbih oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [*cism-i nizâr, -ı*]

cism-i zâr: Ağlayan, inleyen beden.

1. Gehî qorur sinekden cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkinuñ gûbârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*cism-i zâr, -ın*]

civânmerd: Mert yaradılışlı, yüce gönüllü, yiğit.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'ış-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*civânmerd,]*

civâr: Yakın yer, etraf.

1. Hayâtum naqdi dünyâdan dire raht
Civârında resülün vir baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*civârında, -ı, -n, -da*]

civâr-ı sâye-bân: Gölgecik otağa yakın.

1. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
'Arabdan var idi bir nice duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 19*). [*civâr-ı sâye-bân, -ın, -da*]

cü': Açlık, aç kalma.

1. Qurar her lâhza bir şâhrada meclis
Kaçankim **cü'dan** ireydi hâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*cü'dan, -dan*]
2. Bu bir kaç loğmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger **cü'dan** şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*cü'dan, -dan*]

cüd: Cömertlik.

1. Cüduñ eyyâmında sâ'il qalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*cüduñ, -(u)ñ*]
2. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ **cüduñ** velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [*cüduñ, -(u)ñ*]
3. Var-ise kânde bir **cüd** ehli sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*cüd,]*
4. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül **cüdündan** anuñ kimse mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*cüdündan, -ın, -dan*]
5. Güneş bir tügme kadri câmesinden
Cihân bir noқта **cüdi** hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*cüdi, -ı*]
6. Vire bir dem çü **cüdi** ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-ağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*cüdi, -ı*]
7. Cihân halkına 'âmm olduqca **cüdi**
Muqim ü pâyidâr olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*cüdi, -ı*]
8. Görüp **cüdimi** anuñ Hâtem-i Tay
Qara yazulu tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [*cüdimi, -ı, -nı*]

9. Şehâvet birle meşhûr olmuşıdi
Cihân **cüdündan** anuñ tolmışıdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24*). [*cüdündan, -ın, -dan*]
10. Sañı idi şü resme ol mükerrem
Ki **cüdündan** idi şermende Hâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [*cüdündan, -ın, -dan*]
11. Kâmusı hizmetinde idi kâyim
Kılarsañ sen dañı ger **cüd** ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*cüd,]*

cüdü: *Ayrı.*

1. Yüzünden bir eşerdür rüz-ı nevrüz
Cemâlünden **cüdâdur** haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [*cüdâdur, -dur*]
2. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [*cüdâsın, -sın*]
3. Ta'âm andan **cüdâ** ol h'âbdan dūr
Hâlâyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*cüdâ,]*
4. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan **cüdâyum**
Gülünden dūrüm adum bāğbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*cüdâyum, -y, -um*]
5. K'ide hārâdan ol la'li **cüdâ** tã
Yoğ-ıdı bundan artuğ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*cüdâ,]*
6. K'özümüñ varluğın bilmezven âñir
Eger bir lâhza cân senden **cüdâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [*cüdâdur, -dur*]
7. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'işmetden **cüdâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [*cüdâdur, -dur*]

cüdü: *Ayrılmak, ayrı düşmek.*

1. Dilemez ol perî-ruhdan **cüdâlık**
Anası birle kılmaz aşınâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*cüdâlık, -lık*]
2. Arardı 'ışk def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*cüdâlık, -lık*]

cüdâ düs: *Ayrı düşmek.*

1. Vücüd-ı çāk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdâ düşdiler envâ'-ı ğam ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 14*). [*cüdâ düş, -di, -ler*]
2. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Kâtı aşıfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [*cüdâ düş, -di*]
3. Kılarduñ zañm-ı 'ışkı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*cüdâ düş, -düm*]
4. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden müşğ
Kulağından döküldi ğuş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*cüdâ düş, -di*]

cüdâ kıl: *Ayrırmak, uzak tutmak.*

1. Özümü kendüligümden **cüdâ kıl**
Ki ya'nî 'ışkuñile aşınâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121*). [*cüdâ kıl,]*
2. K'özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vañıf ki nañl-i rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [*cüdâ kıl, -a*]
3. Bunuñ gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmağa tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [*cüdâ kıl, -ma, -ğa*]

cüdâ ol: *Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüsememek.*

1. Baña bu 'ışkdan dirler **cüdâ ol**
Varup 'aql-ile yâr u aşınâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [*cüdâ ol,]*

2. Dilerven halka-i 'ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [*cüdâ ol, -ma, -ya*]
3. Tenümde turmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*cüdâ ol, -am*]

cüdâlık: *Ayrılmak, ayrı düşmek.*

1. Ki nâgeh devr kılpudur bî-vefâlık
Aralarına birağa **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110*). [*cüdâlık,]*
2. Belâ çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu hem- nefeslerden **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*cüdâlık,]*

cüd-ı bî-dirîg: *Sakinma cömertliği.*

1. Pür itsün dehri cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu'le virsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [*cüd-ı bî-dirîg, -i*]

cüft: *Çift, eş.*

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp **cüft**
Toğurdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*cüft,]*
2. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışķa **cüft** ü 'aқldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*cüft,]*
3. Ricâdur ģazretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nālânıla **cüft** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14*). [*cüft,]*
4. Kılıç bir başı k'ider iki pâre
Olur andan 'ayân **cüft** naķâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*cüft,]*

cuğ: *Baykuş.*

1. Ki 'işret gülşenini kılmazam yâd
Ĥarâbe olsa bir **cuđduñ** mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [*cuđduñ, -uñ*]

cüllâb: *Gül şerbeti.*

1. Egerçi telĥ idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lîk **cüllâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*cüllâb,]*

cümel üslûb: *Ebced hesabı.*

1. Cümel üslûbı üzre âşikâre
Pes añlaya k'olur târîĥ-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94*). [*cümel üslûb, -ı*]

cümle: *Bütün, hep, tüm.*

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ģarķ olur
Ĥatresinde **cümle** 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*cümle,]*
2. Ma'nada **cümle** vech-ile nürüñ ģadîmdür
İtseñ maħaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [*cümle,]*
3. İster ki **cümle** eyleye ihsân ü luţfuñı
Her gice tâ şabâħa dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*cümle,]*

4. Tapuñdur Hâlık-ı ten bā'is-i cān
Olur hükümünle var yok **cümle** yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [cümle,]
5. Çü luftuñ oldu Vehhâb-ü'l-'aııyyāt
Saña muhtâc **cümle** gayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [cümle,]
6. Egerçi ümmetüñdür **cümle** 'âşî
Kıyâmetde şefî' ol vir hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [cümle,]
7. Çeküben şaflar itdiler kıyâmı
Resüle virdiler **cümle** selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114*). [cümle,]
8. İşideceklerin **cümle** işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199*). [cümle,]
9. Kõdi bu **cümleden** çün pây-ı birün
Pes oldu mahrem-i evyân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [cümleden, -den]
10. Fazîletde durur **cümle** fen ile
Dü-'âlem cāndur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [cümle,]
11. Livâsı **cümle** âfâk üzre manşür
Mu'ini kâmer ü a'dâsı makhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [cümle,]
12. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gūyâ
Ki senden **cümle** mu'cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [cümle,]
13. Şu gevherler ki **cümle** bikrlerdür
'Arûs-ı cāme h'âb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [cümle,]
14. Egerçi şem'lerdür **cümle** pür-nür
Velî pervāneler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [cümle,]
15. Yakında oğluñ olur didüğini
Özinüñ **cümle** kaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46*). [cümle,]
16. Öninde **cümle** 'arz itdi ser-â-ser
Bırakdı mâderi cānına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [cümle,]
17. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cān
Bilürsin kim başarur **cümle** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [cümle,]
18. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyardı **cümlesin** virüp zer ü māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [cümlesin, -sin]
19. Gidüp tākātleri **cümle** çerinüñ
'Amelden kaldı kolu ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [cümle,]
20. Çü rahm itdün şatayın al revādūr
Çıkarup **cümle** esbâbını fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43*). [cümle,]
21. Olur kavm ü kabîle **cümle** bîzâr
Bu söz içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [cümle,]
22. Berî **cümle** umûrından cihānuñ
Meger bir şeb melâlet nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22*). [cümle,]
23. Gözinden hāme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur **cümle** pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [cümle,]
24. Ki olmuş **cümle** ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruhsârı şarmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [cümle,]
25. Velikin bî-haber ol merd-i bî-kār
Alup pîrāmenini **cümle** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [cümle,]
26. Yimezdi **cümlesinden** bir nevāle
Dilinde 'ışk odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38*). [cümlesinden, -si, -n, -den]
27. İşüñ aşlındanuz biz **cümle** gāfil
Nazar kıl k'ol nigâr-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [cümle,]

cünbis: Zevk, eğlence.

1. Bular **cünbişde** idi hem-çü zenbūr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [cünbişde, -de]

cünbis: Hareket II davranış.

1. Anuñ gibi cihānda 'ışk işinde
Degüldi kimse kıyım **cünbişinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [cünbişinde, -inde]

2. Şular kim bî-ḥaberdür 'ışk işinden
Adın Mecnûn kodılar **cünbişinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [*cünbişinden, -in, -den*]
3. Ḥabîr itdi anasın **cünbişinden**
K'ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*). [*cünbişinden, -inden*]

cür'a: Damla, yudum.

1. Tıttup kandan piyâle tîg-i ber-dest
Zemîni **cur'asından** eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [*cur'asından, -sun, -dan*]
2. Qomayam nîm **cür'a** anda bâkî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*cür'a,*]

cürm: Suç, günah, kabahat.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğarq olur
Qatresinde cümle 'âşiden gelen **cürm** ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*cürm,*]
2. Pürdür a'mâlüm kitâbı **cürm** ü 'işyân u ḥaṭâ
Anuñçündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*cürm,*]
3. Kiminüñ işi dâyim zühd ü ṭâ'at
Kiminüñ **cürm** ü 'işyân u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*cürm,*]
4. Yüzüm 'işyân u **cürmile** qaradur
Gice gündüz işüm fişk u ḥaṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [*cürmile, -ile*]
5. Çi ger **cürmüm** benüm küh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*cürmüm, -üm*]
6. 'Aṭâñı **cürmüme** her dem şefî' it
Bu serkeş nefsümi baña muṭî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*cürmüme, -üm, -e*]
7. Senüñ râzılığundur baña dermân
Bağışla **cürmümi** 'afv it ḥaṭâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*cürmümi, -üm, -i*]
8. Olupdur **cürm** ü taqşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum güneşden râḥatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*cürm,*]

cürm eyle: Suç işlemek.

1. Niçe bağladı anı gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*cürm eyle, -düm, -se*]

cürm-i kârân: Yüklenilmiş suçlar.

1. Elâ ey 'özr-gîr-i **cürm-i kârân**
Recâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vâran (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [*cürm-i kârân,*]

cürm-i şenî': Çirkin hatalar.

1. Çi ger bî-ḥadd-durur cürm-i şenî'üm
Qamunuñ şâfi'isin ol şefî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133*). [*cürm-i şenî', -üm*]

cûs: Coşmak, taşmak.

1. Vire bir dem çü cüdi ebr ne **cüş**
İdemez feyzini deryâ der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*cüş,]*
2. Yem-i ceyš itdi bir vech-ile **cüşı**
Ki çarha çıkdı mevcinûñ hurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [*cüşı, -ı]*
3. Anası merginûñ soñunda **cüşın**
Kağıleden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*cüşın, -ın]*
4. Yaşı deryâ gibi eyledi **cüşı**
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*cüşı, -ı]*
5. Lebinde şevk **cüşından** üküş keş
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [*cüşından, -ın, -dan]*

cüş evle: *Çoşup taşmak.*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hamdî
Cüş eyleyüben kılzüm ü ‘ummâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*cüş eyle, -yüb, -en]*
2. Cüş eyleyüben kılzüm ü ‘ummâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*cüş eyle, -yüb, -en]*
3. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab‘um eyledi deryâ gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*cüş eyle, -di]*
4. Yir altındağlar gibi nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [*cüş eyle, -miş]*
5. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdi
Ėanimet ĖarĖa virür her vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*cüş eyle, -se]*
6. Tolup kan cüş eyler diğ-i serler
K’aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57*). [*cüş eyle, -r]*

cüş it: *Coşmak, birdenbire hızlı bir şekilde akmak.*

1. Dil ü cân şöyle cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [*cüş it, -di]*
2. Yine sevdâ başından aşı geldi
Yine cüş itdi deryâ-yı ta‘aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [*cüş it, -di]*
3. K’Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâyâ irüşdükdê Ėâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*cüş it, -er]*
4. Didi bu sözleri mihrî idüp cüş
Ki bu Ėatdur gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36*). [*cüş it, -üp]*
5. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29*). [*cüş it, -üp]*
6. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
Ėarâb olmağa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [*cüş it, -me, -ye]*

cüş kıl: *Coşmak, kendinden geçecek duruma gelmek.*

1. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber Ėalib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [*cüş kıl, -dı]*

cüş kıl: *Coşmak, kaynamak.*

1. İçinde kıldı Ėayret kılzümü cüş
Vücüdün taşlar-ile eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [*cüş kıl, -dı]*
2. Cihânı âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15*). [*cüş kıl, -dı]*

cüş vir: *Coşkunluk vermek, güç kuvvet vermek.*

1. Ki virdi şevk-i gül taşa dağı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14). [cüş vir, -di]

cüsa gel: Coşmak, galeyana gelmek.

1. Hemândem geldi baır-ı ceng cüşa
Dilrân başladı yir yir hürüşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9). [cüşa gel, -di]

cüşân: Coşmak, taşmak.

1. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nil-gün Nil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104). [cüşân,]

cüşân ol: Dolup taşmak.

1. İki kıandan deñizdür oldı cüşân
Dilrân mevc-veş anda hürüşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11). [cüşân ol, -dı]

cüşî: Coşmak, taşmak.

1. Gözini toz gögüñ püşide kıldı
Yirüñ şadırın çeri cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [cüşide, -de]

cüvân: Civanlar, gençler.

1. İştüm ben fülân kişiden anı
Ki ‘işkuñ haste kılmış bir cüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14). [cüvânı, -ı]
2. Cüvanlar mäteminde zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19). [cüvanlar, -lar]

cüy: Irmak, nehir, akarsu.

1. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hün
Giderken irdi bir şahrâya key hüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16). [cüy,]
2. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nil-gün Nil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105). [cüy,]
3. Hâtındandır eşer bir gül-‘izâruñ
Dağı her lâle etrafında cüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141). [cüyüñ, -üñ]

cüy: Irmak. || Aşığın gözyaşları.

1. Nil-i eşküm cüyün iy ğam hün idersin ‘âkıbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1). [cüyün, -ın]

cüy it: Su gibi akmak.

1. Yüzi üzre gözi cüy itdi hün
Pes açup didesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62). [cüy it, -di]
2. Zemîn gencini yudmuş mârı kılmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47). [cüy it, -üp]

3. Gözinden her biri cüy itdi hünlar
Pes aḥir āb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [*cüy it, -di*]

cüy-ı āb: *Irmak, nehri.*

1. Koyup mähî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*cüy-ı āb, -ı*]

cüy-ı cevḥün: *Ceyhun nehri.*

1. Yaşınuñ ḥünü olmış **cüy-ı Cevḥün**
Vuḥuş eṭrāfin alup cavḥ ber cavḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*cüy-ı cevḥün,]*

cüy-ı eşk: *Gözyaşı ırmağı.*

1. Kim itdi ğamzeñ uçlarını nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122*). [*cüy-ı eşk, -üñ*]

cüy-ı nil: *Nil nehri.*

1. Nitekim **cüy-ı Nil** eyledi cüşān
Gözinden cüy idüp bir nil-gün Nil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104*). [*cüy-ı nil,]*
2. Şafā Mısrında cüy-ı Nile benzer
Ḥabībümden gelür nev-dāstāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*cüy-ı nil, -e*]

Ç

çabük: Çabuk, tez, hızlı.

1. Kaçan k'irdi üçe ğarrayla yaşı
Hälâyık anda **çabük** oldu başı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2). [çabük,]

çağır: Çağırmaq, seslenmek.

1. Çağırup ol kırya virdi sevgend
Didi cāndan muṭi'isen Hüdāya (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28). [çağırup, -up]
2. Çağırur 'aqlı gibi cāmı ya Hū
Yıkılur bir zamān şāhra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12). [çağırur, -ur]
3. Çağırur kim kanı gülzār-ı āzer
Şudan biryānlığa gelmişdi māhı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10). [çağırur, -ur]
4. Göre düşdi gözi bir āşināyı
Çağırup yanına anı didi k'iy yār (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37). [çağırup, -up]
5. Çağırur ol gedā vādī be vādī
Ki dir derdā dirīğa āh Leyli (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20). [çağırur, -ur]
6. Mişāl-i şem' idiler mātem-efrüz
Çağırup didi hūbān-ı kabile (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39). [çağırup, -up]
7. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leyli
Dirīğā ḥasretā iy dilber-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44). [çağırurlar, -ur, -lar]
8. Çağırup didi yārına ğam-ile
Ki iy çāk eyleyen 'ahd ü emānın (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24). [çağırup, -(u)p]
9. Şāhīḥ ol resme kim tutardı evvel
Bir āh idüp **çağırdı** döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123). [çağırdı, -dı]

çağla: (Su için) Akarken coşkun sesler çıkararak taşıp dökülmek, köpürmek, çağıldamak.

1. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile **çağlar**
Çekersin sen çemende hürrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58). [çağlar, -r]

çağırıs: Birbirini çağırmaq.

1. Kılıcını ḥamāil kılsa ol māh
Melekler **çağırısır** "naşrun min'allāh" (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54). [çağırısır, -ur]

çāh: Kuyu, çukur.

1. Qarābeti vü kavmı oldu āġāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ **çāh** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6). [çāh,]
2. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir eylüġi **çāha** birağ sen (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71). [çāha, -a]
3. Tapuñsuz yir idür ol Yūsufuñ **çāh**
Çeküp āvāz mēnend-i münādī (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18). [çāh,]
4. Ačanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismān kim su vire **çāh** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13). [çāh,]
5. Dirīğa k'ol dağı aġyār elinde
Çıkarsam **çāh** içinden cehd idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65). [çāh,]

6. Meger kim mühre-i püşt ol dağı pîç
Pür iken ğabğabı **çāhında** zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*çāhında, -ın, -da*]
7. Tehayyür **çāhınıñ** ka'ında maħbûs
Zamāni geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*çāhınıñ, -nuñ, -ı*]

çāh: İtibar, makam, mevki.

1. Degülven mültefit mülke vü **cāha**
Ben öyle bilürem kim çarğ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [*cāha, -a*]
2. Ne ildendür neden buldı bu **cāhı**
Didiler bir 'azizündür bu hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [*cāhı, -ı*]

çāh-ı ka'r: Kuyunun dibi.

1. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ka'ıdır aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*çāh-ı ka'r, -ı, -dur*]

çāk: Parça parça, yarık, yırtık.

1. Başından ayağına sinesi **çāk**
Zeminden āsumāni itmez idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [*çāk,]*
2. Koyup ceybini ider oldu çālāk
Etegi cānibinden cāmesin **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*çāk,]*
3. At ayağından itdi 'arşa-ı hāk
Dilrān mātēminden yaqasın **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [*çāk,]*
4. K'idüpdür firkatün cān ceybini **çāk**
Görinürsin gözüme her zamān sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*çāk,]*
5. Ciger 'ışkuñ ğamından **çāk** u hūndur
Baña bir sā'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*çāk,]*
6. Benüm sevgümde bir kimse 'azāya
İre çün kabrüm üzre ol teni **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [*çāk,]*
7. Tenin pīrāheninde **çāk** o maħbûs
Şan anuñ mātēmindedir oldu hārgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*çāk,]*
8. Ne seng-i hāre altındadır **çāk**
Benüm sensin hemīn bir bāğ-ı bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42*). [*çāk,]*
9. Peleng öz pençesiyle sinesin **çāk**
Şu resme oldu soñında siyeh gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*çāk,]*
10. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Girībān **çāk çāk** u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*çāk çāk,]*

çāk eyle: Yakasını yırtmak.

1. Varup bir gül dibinde tıtdı ārām
Fiğān idüp yaqasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37*). [*çāk eyle, -di*]
2. Ağu içmiş gibi oldu diger-gün
El urup gönlegini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]
3. Kefen-veş gönlegümü eyledüm çāk
Ruħum tırnaqlarumla çāk oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150*). [*çāk eyle, -düm*]
4. Atınuñ şavletine döymeyüp hāk
Yakasın eylemiş vādilerün çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92*). [*çāk eyle, -miş*]
5. El urup eyledi pīrāhenin çāk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]
6. Çeküp çāk eyledi pīrāhenini
Yaşından kana ğarğ itdi zemīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [*çāk eyle, -di*]

7. Yakasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür hicrân gicelerinde hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [*çāk eyle, -yen*]

çāk eyle: *Yırtmak, parçalamak.*

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hāk
Urup ırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [*çāk eyle, -di*]
2. Çağırup didi yârına ğam-ile
Kı iy çāk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [*çāk eyle, -yen*]
3. Yaturdı nağ’-ı hāka ol gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [*çāk eyle, -di*]
4. Felek cevşenlerin çāk eyle bir bir
Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*çāk eyle,]*
5. Görür yatmış vücüdi ğarğa-i hāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [*çāk eyle, -miş*]
6. İçinde kıldı hayret kılzümü cüş
Vücüdun taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]

çāk it: *Yaralar çizmek, parçalamak.*

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nāk
Yakamı ihtiyârımla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34*). [*çāk it, -me, -zem*]
2. Yapışup baħye baħye çāk iderdi
Kı çākı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*çāk it, -er, -di*]
3. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*çāk it, -er, -di*]
4. Süñüler sîneler sökmekde çālāk
Dilîrân şadrumı tîr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [*çāk it, -me, -de*]
5. İştidi v’ inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25*). [*çāk it, -di*]
6. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*çāk it, -er, -düm*]
7. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [*çāk it, -en*]
8. Kāmu çāk itdiler ğamdan girîbān
Girîv-i nāle çıkdı āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*çāk it, -di, -ler*]
9. Niçe şac bölme çāk itdi ruħında
Cevānı üzre pîrāye ol ‘acūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [*çāk it, -di*]

çāk it: *Yırtmak, parçalamak.*

1. İden nāmüs u ‘arı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u cānı gönli ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3*). [*çāk it, -en*]
2. Kılardı nāle k’işiden nevāsın
İderdi çāk destâr u qabāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [*çāk it, -er, -di*]
3. Dilîrân mäteminde k’oldılar hāk
Gök itdi dāmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*çāk it, -di*]
4. Bu ğonca itmedi pîrāhenin çāk
Bu la‘lı itmedi hākāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [*çāk it, -me, -di*]
5. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yakasın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [*çāk it, -üp*]
6. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
‘Aseden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*çāk it, -me, -den*]
7. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*çāk it, -e*]
8. Cihān bülbül yirini virdi zāğa
Şüküfe neyli hūmmın çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*çāk it, -üp*]

9. Hayaatun defteri mahv ola vü hiç
Şokalar yire idüp toprağı çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121). [çäk it, -üp]
10. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi giryân
Çeküp çäk itmeye her dem giribân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4). [çäk it, -me, -ye]

çäk kıl: Ayırmak, yırtmak, parçalamak.

1. Hem anuñ sen de olmuşsin esiri
Dilüñi çäk kılmış 'ışkı tiri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16). [çäk kıl, -muş]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84). [çäk kıl, -a]
3. Şeh açup okudıqda nâmesini
Ğazabdan çäk kıldı câmesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28). [çäk kıl, -dı]
4. Çü gördi yine ol dildâr-ı çälāk
Hadeng-i fitne kıldı bağrını çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92). [çäk kıl, -dı]
5. Tenini çäk kılar seng-i bî-dād
Ğamından 'ışkuñ ider āh u feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57). [çäk kıl, -ar]
6. Buyur bir çäre tā kim ol şeğab-nāk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44). [çäk kıl, -a]
7. Kebāb itdüm ciger derdüñden el-ān
Niçe kılmayayın ben bağrumı çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105). [çäk kıl, -ma, -ya, -ym]

çäk ol: Yırtılmak, parçalanmak.

1. Şu resme na'ra urdı kūs-ı bî-bāk
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16). [çäk ol, -dı]
2. Çekildi eyle kim çäk oldı zencir
İdüp mihrāb-ı bāb-ı yāre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [çäk ol, -dı]
3. Yaqası hicr ilinde çäk olmuş
Şaçından āşiyāñ iden tıyūra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12). [çäk ol, -muş]
4. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
K'elā iy sinesi ğamdan olan çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35). [çäk ol, -an]
5. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çäk
Ruħum tırnaqlarumla çäk oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151). [çäk ol, -dı]
6. Başı altına komış bir kırı seng
Teni çäk olmuş u şürde aħvāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79). [çäk ol, -mış]
7. Ki oldı heybetinden çäk eflāk
Gidüp 'aqlı gönülden gönli cāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18). [çäk ol, -dı]
8. Hezārān yirde olmuş sinesi çäk
Gözi nemgin vücüdi ğarkā-ı ħāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41). [çäk ol, -mış]

çäk-dāmen: Yırtık etek.

1. Gül-i tāze gibiydi **çäk-dāmen**
Yolını çün tutaydı ħār-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 66). [çäk-dāmen,]
2. Oluplardur refik-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur **çäk-dāmen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75). [çäk-dāmen,]

çāker: Köle.

1. Var-ise kande bir cüd ehli sultān
Urur **çākerliginden** lāf her ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110). [çākerliginden, -li, -gin, -den]
2. Ki görüp raħm idesin **çākerüñe**
'Ukūbetdür baña gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22). [çākerüñe, -üñ, -e]
3. Olur āzādlar ihsāna **çāker** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116). [çāker,]

çāker ol: Kul, köle olmak.

1. Çü senden yine olur saña çāker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [çāker ol, -ur]

çākı: Cep bıçağı.

1. Yapışup baħye baħye çāk iderdi
Ki çākı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [çākı,]

çāk-ı pür-âb: Suyla parçalanmış.

1. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maqşūd
Teninde görinen her çāk-ı pür-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [çāk-ı pür-âb,]

çal: Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak.

1. ‘Adūsına urur her kiři tıđı
Çalar ol sineden tabl-ı dirığı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [çalar, -ar]

çal: Yere çarpmak, vurmak.

1. Kimini pādışāh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88*). [çalup, -up]
2. Sebū-yı nengini taşa çalsar
İşinde halk anuñ hayrān kalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 203*). [çalısar, -ısar]
3. Özini çaldı yirden yire bī-bāk
Çarar u şabrdan tā oldı hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [çaldı, -dı]

çālāk: Hareketli, çevik.

1. Çü ben elmās hāme birle çālāk
Şehiñ medhinde deldüm niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [çālāk,]
2. Kim itdi ğamzeñ uçlarını nem-nāk
Nedendür cūy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122*). [çālāk,]
3. Meger bir gün sarāy öñinde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [çālāk,]
4. İdüp dāmān-ı çākını tolu hāk
Başından aşığa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30*). [çālāk,]
5. Mübārizler eline aldı çālāk
Süñülerin mişāl-i mār-ı Daħhāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 33*). [çālāk,]
6. Süñüler sineler sökmekde çālāk
Dilīrān şadrını tūr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [çālāk,]
7. Ebā-‘an-ced cihān içre mükerrem
Su gibi kan revān itmekde çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [çālāk,]
8. Ki tab‘ına sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan āhūlar da çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [çālāk,]
9. Gice gündüz döner bī-âb çālāk
Bu resme kim görüpdür āsiyābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [çālāk,]

çālāk ol: Hızlı olmak, acele hareket etmek.

1. Koyup ceybini ider oldı çālāk
Etegi cānibinden cāmesin çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23*). [çālāk ol, -dı]

çalāk u çāpūk: Hızlı ve çevik.

1. Göñül kaçmakta ki **çalāk u çāpūk**
Kıl ucın gizlemez mīm-i dehānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44*). [*çalāk u çāpūk,]*

calar: Çalgı çalmak.

1. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [*çalardı, -dı]*

çalın: (kös bağlamında) çalınmak, vurulmak.

1. Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taḅl u götrildi ‘alemler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [*çalındı, -dı]*

calıs: Gayret etmek, çabalamak; savaşmak, mücadele etmek.

1. Dilâverler **çalışup** dökmede hün
Hişâb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1*). [*çalışup, -up]*
2. Alup Nevfel eline tiğ-i bî-reng
Çü fil-i mest iderdi **çalışup** ceng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2*). [*çalışup, -up]*
3. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13*). [*çalışdılar, -dı, -lar]*
4. Çalışam vaşl olunca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*çalışam, -am]*
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*çalışdı, -dı]*

çāpūk: Çevik, hızlı.

1. Bir āhücuḅ var idi ki şegāb-nāḅ
Mükahḅal çeşm ü **çāpūk** hem ṯarab-sāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*çāpūk,]*
2. Ki kılmaz çāre kılmaklarda taḅşîr
Revişde Hızr gibi **çāpūk** ü cüst (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [*çāpūk,]*
3. Yola girdi gider **çāpūk** şabādan
Varup eyledi Mecnûn şî‘rini yād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [*çāpūk,]*

çāpūk-süvār: İyi at süren.

1. Olalı peydā livā-yı ‘adlün iy **çāpūk-süvār**
Nā-bedîd oldu cihāndan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [*çāpūk-süvār,]*

çār: Dört.

1. Çün ol meh-ṯal‘at irdi **çār** sāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*çār,]*
2. Temāşā kılmāğa ol **çār** tāḅı
Aşāğadan bakardı çarḅ tāḅı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [*çār,]*
3. Görür kim bir nümunesinde taḅkuñ
Muḅābil şadrına ol **çār** tāḅkuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*çār,]*

çār u nāçār: Çâresiz, ister istemez.

1. Çü bir kaç loğma yidi **çār u nāçār**
Söze girdi anası ḥaste vü zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*çār u nāçār,]*
2. Ki dām-ı ‘ışka bu olmuş giriftār
Muṭî‘ olalum biz **çār u nā-çār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76*). [*çār u nā-çār,]*

çār vār: *Dört halife.*

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda dālî
Peyünce çār yāruñ oldu vālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52*). [*çār yār, -uñ]*

çäre: *Deva, çözüm, çıkar yol.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir **çäre** ne
Böyle ta‘lîm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*çäre,]*
2. Nemek saçıldı şankim yāresine
Ziyāde oldı derdi **çāresine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [*çāresine, -(s)i, -(n)e]*
3. Buyur bir **çäre** tā kim ol şeğab-nāk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [*çäre,]*
4. Karābeti daḥı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine **çäre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*çäre,]*
5. Dürişüp **çäre** isterdi dem-ā-dem
Ki varup ‘ākıbet gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [*çäre,]*
6. K’ide ol ḥastenüñ derdine **çäre**
Devā fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*çäre,]*
7. Ger olmaduñisen rāzı vü ḥoşnüd
Ne **çäre** böyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101*). [*çäre,]*
8. Kilāba ta‘ma olam diyü nāğāh
Tefekkürdeydi kim bir **çäre** ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*çäre,]*
9. Geçüpdür **çāreden** bu def‘a nāçār
Bañā bu ‘ışkdan efğān ü zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*çāreden, -den]*
10. Vişāli **çāresineydi** mülāzım
Kılarıdı her dem envā‘-ı müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62*). [*çāresineydi, -si, -ne, -ydi]*
11. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben ḥöd hezārān cehd ü **çäre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*çäre,]*
12. Ne **çäre** yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa saḥınuñ nānı ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*çäre,]*
13. Ne **çäre** ḥasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezāruñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*çäre,]*

çäre bul: *Bir meseleyi halletmeye çalışmak, çözüm yolu aramak.*

1. Çıka gelse siler çeşmin nihānı
Ḥazerden şermden bulmazdı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*çäre bul, -maz, -dı]*

çäre it: *Yardım etmek.*

1. Velikin bende yokdur aña tā‘at
İdemezsin baña ‘aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13*). [*çäre it, -e, -mez, -sin]*
2. Kim ider aña peyvend ile çäre
Ḥarābe vara çünkim ḥāne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*çäre it, -er]*

çäre kıl: *Çare bulmak, çare olmak.*

1. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir **çäre kııl** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [*çäre kııl,]*
2. Diyesin göricek ol yâr-ı cānı
Hārāb oldum baña bir çäre kııl sun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [*çäre kııl, -sun]*
3. Ki kılmaz çäre kıılmaqlada taqşır
Revişde Hızır gibi çāpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [*çäre kııl, -mak, -la, -da]*

çäre ol: Çare olmak.

1. Çok eyledi atam cehd ü müdāre
Velî virmediler olmadı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108*). [*çäre ol, -ma, -dı]*

çarh: Felek, gökyüzü.

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola ğabrā misāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*çarha, -a]*
2. Senüñ emrünüle döner **çarh** tāsı
Senüñ hükümünüledür anuñ esāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*çarh,]*
3. Koyup **çarhı** müzeyyen encümile
Şeref virdi zemīne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [*çarhı, -ı]*
4. İdüp hürşidi **çarhuñ** pādīşāhı
Nücümü aña kılmışdur sipāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*çarhuñ, -uñ]*
5. Nübüvvet şāhınuñ mühri hākiyçün
Risālet **çarhınuñ** mihri hākiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102*). [*çarhınuñ, -ı, -nuñ]*
6. Pür eyledi melā'ik **çarhı** şāfdan
Felek sükkānı hayrān her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*çarhı, -ı]*
7. Kodı **çarhı** dönişden kudretullāh
Namāzın kıla tā vaqtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*çarhı, -ı]*
8. Çü kaldurdu yedi iklim fethine ser
Toğuz **çarhe** kemendi taqdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [*çarhe, -e]*
9. Didi burc-i şafā Nāhīdidür bu
Murāduñ **çarhınuñ** hürşididür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [*çarhınuñ, -ı, -nuñ]*
10. Letāfet **çarhınuñ** şems-i duhāsı
Melāhat evcīnün bedr-i dūcāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*çarhınuñ, -ı, -nuñ]*
11. Meger bir şubh **çarhuñ** şehsüvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*çarhuñ, -uñ]*
12. Üçüncü **çarha** çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*çarha,]*
13. Geçüp ol şāhndan da gitdi ta'cīl
Nühüm **çarha** irişdi bile Cibril (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*çarha,]*

çarh: Baht.

1. Çarh hemser dirlerise kapuña kıılma 'aceb
Pir-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*çarh,]*
2. Rif'atuñ **çarhinde** toğız mevlevīdür nüh felek
Himmetüñ deryāsınuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*çarhinde, -in, -de]*
3. Sarāyından cihāndur sanki bir tāk
Ki **çarh** ol tākā sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*çarh,]*
4. Olmaz **çarh** atınuñ hem-rikābı
Tutışdurur kılcı āfītābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [*çarh,]*
5. Kemānından ki bir tır ide per-tāb
Açar **çarhuñ** toğuz kaşrına bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*çarhuñ, -uñ]*
6. Budur olduğı **çarhuñ** tācı pīrüz
K'olur tācından anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*çarhuñ, -uñ]*

7. Nevā-yı berbať u eng irdi arĥa
Ki tā **arĥ** ol şafadan girdi arĥa (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [*arĥ,]*
8. Nevā-yı berbať u eng irdi **arĥa**
Ki tā arĥ ol şafadan girdi **arĥa** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 13*). [*arĥa, -a]*
9. Nevā-yı berbať u eng irdi **arĥa**
Ki tā arĥ ol şafadan girdi **arĥa** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [*arĥa, -a]*
10. amer-ruĥ dil-rübālar **arĥa** girdi
Neřāt āvāzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25*). [*arĥa, -a]*
11. Ne bilsün **arĥ** işin sāde-dil idi
Ne gönlünde var-idi ġam ġubārı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [*arĥ,]*
12. Temāřā kılmaġa ol çār tākı
Ařāġadan baġardı **arĥ** tākı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*arĥ,]*
13. Ki opup **arĥdan** māh-i cihān-tāb
Özini kıldı bundan yaña pür-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [*arĥdan, -dan]*
14. Derā-yı şavtını işitse nāġāh
Girürdi **arĥa** gökde mihr ile māh (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [*arĥa, -a]*
15. ü māh-ı nev za'if oldu vü rencür
Ki ĥurřidinden itdi **arĥ** anı dür (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*arĥ,]*
16. řitānuñ şiddetinden **arĥ** ĥöd kām
Güne arşu döner her rüz tā řām (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*arĥ,]*
17. Reg-i tenden ki deşte atılır an
Olur kın **arĥına** avs-ı uzah şan (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [*arĥına, -ına]*
18. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tıġm elden **arĥ** řāhı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [*arĥ,]*
19. Yem-i ceyš itdi bir vech-ile cüşı
Ki **arĥa** ıġkı mevcinüñ ĥurüşı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66*). [*arĥa, -a]*
20. Zebān-ı ĥāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp bu ĥayret-ile **arĥa** küstāĥ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*arĥa, -a]*
21. Kevākib **arĥa** girdi ĥurrem ü řād
Bu arĥ-ı mevlevı kār u pür aĥter (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*arĥa, -a]*
22. Tütünden **arĥı** kılmış āsumānı
Didi k'iy devr-i gerdündan ĥabersüz (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*). [*arĥı, -ı]*
23. Ki **arĥ** ura ġamuñdan baġruma tır
Ciger-ġuřeñ idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [*arĥ,]*
24. řafādan **arĥa** girdi hem-ü gerdün
Düşüp pāy-ı resül-i yāre āĥir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*arĥa, -a]*
25. Açar evc-i ferahdan **arĥ** şad der
Bu resme olmiş idüm bende ĥaste (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [*arĥ,]*
26. Fiġān eyler odı şabr u arārı
İrişdi **arĥa** āhinüñ ĥurüşı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127*). [*arĥa, -a]*
27. İşinde kaldı **arĥuñ** deng ü meftün
şu resme urdı bir na're řeġab-nāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58*). [*arĥuñ, -uñ]*
28. Zamānuñ ġüşını **arĥ** eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol dür (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [*arĥ,]*
29. şurup başladı **arĥa** ol kemine
Yidi kere pey-ā-pey urdı arĥı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*arĥa, -a]*
30. şurup başladı arĥa ol kemine
Yidi kere pey-ā-pey urdı **arĥı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*arĥı, -ı]*
31. Ki geçdi lu'b-ı **arĥı** yidi **arĥı**
Daĥı řoñra urup rüyın zemine (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*arĥı, -ı]*
32. Yaġar ĥādimlerüm řad řem'-i kāfūr
i ger **arĥa** ıġar ġamdan nefirüm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [*arĥa, -a]*
33. Ki andan yundı āb-ı zindeġāni
şu deñlü nāle kılup urdı **arĥı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21*). [*arĥı, -ı]*
34. K'iniletdi anuñ efgām **arĥı**
Yaşından şol adar aġıtdı anı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*arĥı, -ı]*
35. Bu kufluñ fetĥine olmadı tedbır
İrürmez kimse **arĥuñ** işine rāy (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*arĥuñ, -uñ]*
36. Ĥaġıġatde ġil-i cism-i řehāndur
Bu **arĥuñ** gerdişidür piç-der-piç (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145*). [*arĥuñ, -uñ]*
37. Ki dülbendi düşerdi baġsa eflāk
omışdı **arĥ** başı üzre ü tāc (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [*arĥ,]*

çarha gir: Gökyüzüne yükselmek.

1. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadîrlar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14*). [çarha gir, -di]

çarha ir: Gökyüzüne kadar ulaşmak, çok şiddetli olmak.

1. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadîrlar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [çarha ir, -di]

çarh-i ahdar: Yemyeşil felek, gökyüzü.

1. Nişâr-ı maqdemiyçün **çarh-i ahdar**
Pür itdi kâsesine dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 105*). [çarh-i ahdar,]
2. Kâmerden hâleye bu **çarh-i ahdar**
Süd ile sâkî-veş töldürdi şâğar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [çarh-i ahdar,]

çarh-i âsumân: Gökyüzü çarkları.

1. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [çarh-ı âsumân, -ı]

çarh-i berîn: Arş-ı a'la. Göğün en yüksek tabakası.

1. Uçarsa murğ olup çarh-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [çarh-ı berîn, -e]
2. Çıkar âhı odı çarh-ı berîne
Çeker yâd itmeyüp 'ârî vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76*). [çarh-ı berîn, -e]

çarh-ı bî-dâd: Zalim felek.

1. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur **çarh-ı bî-dâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [çarh-ı bî-dâd,]

çarh-ı bülend: Büyük, yüce gökyüzü. Kocaman felek.

1. İşidür kühdan yine ol peyâmı
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77*). [çarh-ı bülend, -i]

çarh-ı devrân: Dönen felek.

1. Degülven mültefit mülke vü câha
Ben öyle bilürem kim **çarh-ı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31*). [çarh-ı devrân,]

çarh-ı devvâr: Daima dönen felek.

1. Hevâ-yı himmetinde **çarh-ı devvâr**
Olupdur fi'l-meşel bir murğ-ı tayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 121*). [çarh-ı devvâr,]

çarh-ı eflāk: *Felek çarkı.*

1. Müdām iş üzredür ked-bānūyı hāk
K'aña penbe seherdür **çarh-ı eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [*çarh-ı eflāk,]*

çarh-ı ğaddār: *Hain felek.*

1. Seni ayırdı benden **çarh-ı ğaddār**
Niçün benden çevürürsin yüzün sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [*çarh-ı ğaddār,]*

çarh-ı gerdân: *Dönen felek/dünya.*

1. Aña cevlāngēh-idi **çarh-ı gerdân**
Tutardı tarh özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*çarh-ı gerdân,]*

çarh-ı ikbāl: *Talih feleği.*

1. Tülū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzil oldı **çarh-ı ikbāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [*çarh-ı ikbāl,]*

çarh-ı kadd: *Yüce felek.*

1. Sen daħı 'ālemdē bir kânūn idersin 'ākıbet
Çarh-ı kaddum gerdişiyle āsyāb-ı 'ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*çarh-ı kadd, -um]*

çarh-ı mevlevî-kār: *Sema eden gökyüzü.*

1. Kevākib çarha girdi hurrem ü şād
Bu çarh-ı mevlevî kār u pür aħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [*çarh-ı mevlevî-kār,]*

çarh-ı mu'allā: *Yüce gökyüzü/dünyanın etrafı.*

1. Siyeh-püş oldugı nedür bu ğabrā
Nedendür nilgün **çarh-ı mu'allā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76*). [*çarh-ı mu'allā,]*

çarh-ı pür-dağ: *Yaralı alem.*

1. Vücüdi çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san biñ gözlü bir zāğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [*çarh-ı pür-dağ,]*

çarh-ı pür-kahr: *Kahr dolu felek.*

1. Degildür kimse bu 'ālemdē kāyim
Kaçan bir toħm ekse **çarh-ı pür-kahr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [*çarh-ı pür-kahr,]*

çār-ı merkeb: *Dört eşek.*

1. K'olavuz çār-ı merkebdē piyāde
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22*). [*çār-ı merkeb, -den]*

çarmiha geril: Çarmiha gerilmek.

1. Hoş idi ya gerilem çarmiha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44). [çarmiha geril, -em]

çâr-nâ-çâr: Çaresiz.

1. Bu yaña haşmı da olup haberdâr
'Adûsin karşıladı **çâr-nâ-çâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4). [çâr-nâ-çâr,]
2. Turup gitti yanından **çâr-nâ-çâr**
Yine geldi tazarru' birle dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60). [çâr-nâ-çâr,]
3. Muṭî'iyem ben anuñ **çâr-nâ-çâr**
K'eruñ kadri ki düşmeden ola sehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132). [çâr-nâ-çâr,]
4. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsüñ eve hõd **çâr-nâ-çâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71). [çâr-nâ-çâr,]
5. Yıkılur ol 'imâret **çâr-nâ-çâr**
İki üç günde ol miskîn ü mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58). [çâr-nâ-çâr,]

çâr-pâ: Dört ayaklı.

1. Var idi **çâr-pâsı** hâdden efzûn
K'olara otlağ idi kûh u hâmûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27). [çâr-pâsı, -sı]

çâr-vâr: Dört dost, dört halife (Hz. Ebubekir, Ömer, Osman, Ali).

1. Olupdur Muṣtafânuñ **çâr-yârı**
Kerâmet Kâ'besinüñ rûkn-i çârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1). [çâr-yârı, -ı]

çâv: Şöhret.

1. Şu resm-ile bırakmış eyle **çâvî**
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2). [çâvî,]

çeh: Kuyu.

1. Dağı şol kâh kim gördün füsündür
Şakın fitne **çehine** reh-nümündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16). [çehine, -i, -ne]
2. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kıra urğandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32). [çeh,]
3. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çihir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101). [çehinde, -in, -de]
4. Hâlâşına resensüz yok-durur rây
Ki çıkarmağa **çehden** ir eger gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59). [çehden, -den]
5. Leb-i hândan gîsûsı cihân-gîr
Zenağdâni **çehinde** hâl-i esved (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 11). [çehinde, -in, -de]
6. Cihânda kalmadı bir kılcı kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu **çeh** içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13). [çeh,]

çehâr: Dört.

1. Çehâr olduğu 'âd oldukda dâli
Peyünce çâr yârûñ oldu vâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51). [çehâr,]

2. Çehâr olduğı çeşmün iy nigû-fâl
Başîret ehli olduğınadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [çehâr,]

çehâr erkân: Dört halife.

1. Halîli yakmayan âteş haķiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [çehâr erkân,]

çeh-i mısır: Mısır kuyusu.

1. Çeh-i Mısır içre maħbûs-ı muħalled
Şaçı gâret-ger-i dîn ya'nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12*). [çeh-i mısır,]

çeh-i şerm: Utanç kuyusu.

1. Çeh-i şerm ü taħayyürde esîrüm
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [çeh-i şerm,]

çehre: Yüz, sima.

1. Çehresi kuħl-i Şifâhâne dönüp ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger 'arz idesin ğürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [çehresi, -si]
2. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [çehrem, -m]
3. Yüzi ğara idi vü saçları aķ
Cehennem çehresin yakmağā müştāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24*). [çehresin, -si, -n]
4. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16*). [çehresini, -si, -n, -i]
5. Dökündi çehresine nürdan āb
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [çehresine, -sine]
6. Çıķardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün ħink (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [çehresini, -si, -n, -i]
7. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Ħabâbeden dönüp cû keh-keşāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [çehresine, -sine]

çehre-i rüz: Gün yüzü.

1. Şeb irüp turre-i gerdün-ı aħđar
Tağıtdı çehre-i rüz üzre 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20*). [çehre-i rüz,]

çek: Yölelendirmek, kanalize etmek, iletmek.

1. Vü ger ħöd çekesin bu ħükmden ser
Ola farķuñ sezā-yı tiğ u ħançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [çekesin, -e, -sin]
2. Gidersin ħande çekse ihtiyārūñ
Ġamumdan özgeden pervā yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [çekse, -se]

çek: Açmak, kaldırmak.

1. Çeküp süsen çemende ħadd-i bālā
Süñüsü üzre şarmış çini vālā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [çeküp, -üp]

- İçine almış ol çetr āsumānı
Çekilmiş 'arşa toğrı sāye-bānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [çekilmiş, -il, -miş]

çek: Dert çekmek, sıkıntıya maruz kalmak.

- Tumandan görk virür kûha enbüh
Ki **çekmez** kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [çekmez, -mez]
- Havâledür dile gam küh-sârı
Güc olur **çekmek** anuñ gibi bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [çekmek, -mek]
- Giribânına dik ol rismâni
Ki ceybin **çekmeye** şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [çekmeye, -me, -, -e]
- Çalardı nâleden borı **çeküp** zür
Şan İsrâfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [çeküp, -üp]
- Uçarsa murğ olup çarḡ-ı berîne
Kemendümle **çekem** anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [çekem, -em]
- Ve ger hõd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [çekem, -em]
- Tapuñdan giderelüm gam şudâ'ın
Benüm-çün **çekme** şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [çekme, -me]
- Ne hõd 'ömrüñ görilmişdür beķası
Niçe **çeksün** zamānuñ qahrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [çeksün, -sün, -]
- Kimüñ urduñ kemergāhına sen dest
Senüñ derdüñ **çekerven** ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [çekerven, -er, -ven]
- Helâl olur şehâ cennette şahbâ
Elüñden ger **çekem** deryâyı sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [çekem, -em]
- Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam hizmetüñden bir nefes dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [çekem, -em]
- Çekem **çekmeyem** andan gerden iy cān
Ger olam hizmetüñden bir nefes dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [çekmeyem, -meyem]
- Dilinde mihreden var idi dağı
Şu deñlü **çekmiş** idi miñnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9*). [çekmiş, -miş]
- Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm **çekdigümüñ** yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7*). [çekdigümüñ, -digüm, -üñ]
- Velî yok yire **çekdüñ** zaḡmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördüñ ki düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38*). [çekdüñ, -dü, -ñ]
- Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña hõşdur ded ü dāmle bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [çekemez, -emez]
- Harem gerdine **çekdiler** hişârı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56*). [çekdiler, -di, -ler]
- Bu resm-ile **çekerken** zaḡmet ü renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [çekerken, -erken]

çek: Çekmek, kapatmak.

- Kibriyâ-yı zātuña irişmez efhām u 'uķül
Kim şifātuñ anı setr itmege **çekmişdür** hicāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [çekmişdür, -miş, -dür]
- Biline postdan **çekmiş** izārı
Nitekim mār olmuş piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [çekmiş, -miş]

çek: Çizmek, işaret koymak.

- Çeken cān levḡhine tuğrâ-yı ġarrâ
Yazan dil şulḡfına tevķi'-i ra'nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9*). [çeken, -en]

çek: Bağırmaq.

1. Çıkar āhı odı çarḫ-i berīne
Çeker yād itmeyüp ‘ārı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [çeker, -er]
2. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [çeker, -er]

çek: Çekmek.

1. Eger **çekse** ‘adūsı serir-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper ḫāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [çekse, -se]
2. Söze **çekdi** pes anı her aradan
Cevāb işitmedi aqdan qaradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [çekdi, -di]
3. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ **çek** benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [çek,]
4. İle göz dikmeden **çeksün** özini
Cihānda ol-durur dīvāne iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [çeksün, -sün]
5. Ferāğāt kişverinde kāmkar ol
Çeküp nefsün segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [çeküp, -üp]

çek: Çekmek, çıkarmak (kılıç).

1. Çeküp düşmen yüzine tığ-i pülād
Koyayın ben dahı ‘ālemdede bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [çeküp, -üp]
2. Dilirān **çekdi** yir yir tığ-i bürrān
Ğazāb vaktinde hem-çün şir-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [çekdi, -di]
3. Bahādırlar **çeküp** tığ-i felek-gün
Akıtdılar su gibi her yaña ḫün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [çeküp, -üp]
4. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşir
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [çekildi, -il, -di]

çek: Yerleştirmek, sıralamak.

1. Her endāmını **çekmiş** bend ü bāğa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [çekmiş, -miş]

çek: Çekmek, çıkarmak.

1. Özünü **çek** fezā-yı lā-mekāna
Revān ol süy-ı şahn-ı bî-nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83*). [çek,]
2. Çeküp çāk eyledi pīrāhenini
Yaşından kana ğarḫ itdi zemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [çeküp, -üp]
3. Gice irdi bu ḫālet içre nāğāh
Çeküp gün yüzine zulmet hiçābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [çeküp, -üp]
4. Turup pes cān u dilden ḫālib oldı
Çeküp ḫāk u taranup pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [çeküp, -üp]
5. Çeküp itdi yaqasın pāre pāre
Didi ol ‘avrata k’iy zāl-i ḫattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [çeküp, -üp]
6. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden ceysin girāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [çeküp, -üp]
7. Çeker bu leşkerüñ ger ğayretini
Diler ol ceşün ammā nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [çeker, -er]

çek: (Sürme) çekmek, sürmek.

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atun na'line
Çekdiler tamgâ mehûn altına k'oldı müttehemi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26). [çekdiler, -di, -ler]
2. Ğubâr-ı mağdeminden dilberinün
Çek iki çeşmine ol 'ışk erinün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6). [çek,]
3. Gözine **çekdi** pes ol pîr-i ğam-nâk
Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11). [çekdi, -di]
4. Anı ğustağ basma **çekmege** pây
Eger süst ise bulursın melâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8). [çekmege, -meg, -e]
5. Cihâna eylemez oldı nigâhı
Anuñ vesme **çekilmiş** kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5). [çekilmiş, -il, -miş]
6. Ki kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol meh-veşün çeşm-i siyâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3). [çeküp, -üp]

çek: Çekmek II ayrılmak.

1. Bi-ğamdillâh k'elünde ihtiyâruñ
Çeke çün hâtırıñ bir câyı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57). [çeke, -e]
2. Çekildüñ şöhet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 18). [çekildüñ, -il, -düş, -ñ]

çek: Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru çekmek.

1. Siyeh müdan **çeküpdür** kudret mü
Revâk-ı dide üzre tāk-ı ebrü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55). [çeküpdür, -üp, -dür]
2. Çeküp himmet felek fevkine rahtum
Ğam uyhusından uyanmışdı bahtum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27). [çeküp, -+üp]
3. İnüp raşşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstemi Zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36). [çeküp, -+üp]
4. Çü Nevfel **çekdi** ol ceş-i girânı
Şadâ vü şavtı taldurdu cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1). [çekdi, -di]
5. Elüni **çek** ki 'acizdür bu nağçir
Çözüp boynından aĝlâl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16). [çek,]
6. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende **çeküp** gel iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53). [çeküp, -üp]
7. Anuñ-çün toprağa **çekdüñ** yüzünü
Ben atasuzluğu bilmezdim iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52). [çekdüñ, -düñ]
8. Çeküp bes yine tutdı râh-ı kühü
Yine eyledü 'azm-i küh Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44). [çeküp, -üp]
9. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen çemende hürrem ü şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59). [çekersin, -er, -sin]
10. Vücüdi mülkin işmarladı yek-sân
Şu resme sinesine **çekdi** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79). [çekdi, -di]
11. Ayaguñ dâmenüne **çek** çü şimşâd
Tama' kelbin kapudan sür haķir it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46). [çek,]
12. Ne deñlü k'eyleyem ben rây u tedbir
Hilâfına **çeker** zencir-i taķdir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22). [çeker, -er]
13. Gehî şadrına **çekdi** hâk-i pâkin
Ol evvelden de hüd dest-i sitemde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38). [çekdi, -di]
14. Rikâba **çekdi** hink-i rüzĝarı
Diledi kim cihân mülkini yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2). [çekdi, -di]

çek: Çekmek, yazmak.

1. Kalem **çek** defter-i sâhirlige sen
'Alem dik kişver-i şa'irlige sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117). [çek,]
2. Gice gündüz maķâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp 'arıflere beher fevâyid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27). [çeküp, -üp]

cek-: Çekmek ll sunmak, ikram etmek.

1. Nüzül itdi çü sultân-ı müsâfir
Mücâvir şah **çekdi** nüzl-i vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*çekdi, -di*]

çekdür: Sıralamak, dizmek.

1. ‘Arab resmince **çekdürdi** ta‘âmı
Konakladı kamu hâşşî vü ‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [*çekdürdi, -di*]

çeken: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

1. Ğamumdan iy **çeken** derd ü belâyı
İrür maşşûduma ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23*). [*çeken,]*

çekil: Vazgeçmek, pes etmek.

1. Ben andan hâşe-li’llâh kim **çekilem**
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*çekilem, -em*]
2. Taleb-kâr olmadan Leyliye gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmakdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 42*). [*çekil,]*

çekil: Çekilmek; bulunduğu yerden uzaklaşmak.

1. Ki dîrsin dil ‘inânın zabt kıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [*çekil,]*
2. Çekilüp kılmağı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*çekilüp, -üp*]

çekil: Asılmak.

1. Tonatmış boynunuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyiyâ zencîre bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [*çekilmiş, -miş*]
2. Çekildi eyle kim çâk oldu zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76*). [*çekildi, -di*]

çekil: Yazılmak, çizilmek.

1. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi‘râc
Ki turur kâmetüñ kilkinе muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [*çekilmiş, -miş*]

çekil: Çekilmek, sıralamak.

1. Nigâr iline toğrı tutdı râhı
Çekildi sim ü zer yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*çekildi, -di*]

çelme: T. f. Vurmak, çarpmak. Düşürmek. Yere vurmak. Kesmek. Kapmak. Selbetmek.

1. Ki def’ ide humâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın **çelmeden** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [*çelmeden, -den*]

cemen: Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer, bahçe.

1. Çemen şahını be-ğāyet hurrem idi
Dehāni goncenūn pūr şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [çemen,]
2. Turur nergis **çemen** şahnında bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h^wâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [çemen,]
3. Çeküp süsen **çemende** kadd-i bālâ
Sühûsi üzre şarmış çini vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [çemende, -de]
4. Geçivirdiler ol zibâ **çemenden**
Gelürler gibi şahrâ-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [çemenden, -den]
5. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp yüzine şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [çemen,]
6. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kâfûr
Virür bülbül nihâl-i gülde temdih (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [çemen,]
7. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [çemen,]
8. Ki def' ide humâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [çemende, -de]
9. Ki vire tîğ-i berg-i süsene âb
Çemende nağme kıлмаğa 'anâdil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63*). [çemende, -de]
10. Yeşil giydürdi şahrâya **çemenler**
Şecerler bâğda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [çemenler, -ler]
11. Çemen şahnını kıldı bir tabak gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldı hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [çemen,]
12. Zehebden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [çemen,]
13. Özünü serv tek kıl gâmdan âzâd
Çemende cem' kılup döstâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [çemende, -de]
14. Benefşenûn ruhında nîl-gün hâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 41*). [çemenler, -ler]
15. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâl kim var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [çemenlerde, -lerde]
16. Ki tutdı her taşı hummâ-yı muhrîk
Nazar kılsuñ **çemende** her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [çemende, -de]
17. Gâmuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen **çemende** hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [çemende, -de]
18. Vatângâhını ol servüñ **çemen** kıl
Karışdur şekkerüm birle gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [çemen,]
19. Hârâb oldı **çemen** bozıldı gülzâr
İrişüp nâgehân bād-ı hâzânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [çemen,]
20. Çemen âyînesin bozdı tanuqlık
Kılıcı bîdûn oldı zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [çemen,]
21. Ki bâğ içre gül-içün tutdı mâtem
Çemen sonunda 'âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [çemen,]
22. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldı sevk-i hâne mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [çemen,]
23. Yatur mañmür yir yir tāk-ı engür
Şahârîde kamu mürde **çemenler** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [çemenler, -ler]
24. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārâ
Hevâdan irişüp bir berk-i nâ-höş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [çemenden, -den]
25. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
İdüp öz kışşalarını mükerer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [çemende, -de, -]
26. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nik-bahtân
Görinür her taraf zibâ **çemenler** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [çemenler, -ler]

cenber: Çember(şeklinde).

1. Çü kaldurdu yedi iklim fethine ser
Toğuz çarçe kemendi tağdı **cenber** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [cenber,]

2. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belānuñ **çenbere** almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [*çenbere, -e*]
3. Tağup bir **çenbere** şad-ğalka-i zer
Mehûñ gerdânına bırağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*çenbere, -e*]

çenber bırak: Çember takmak.

1. Tağup bir çenbere şad-ğalka-i zer
Mehûñ gerdânına bırağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28*). [*çenber bırak, -dı*]

çenber-i âfâk: Ufuk çemberleri.

1. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-düd
Saña ta‘lîm-gerdür pes ki bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [*çenber-i âfâk, -ı*]

çenber-müy: İnce kaşlı.

1. Mu‘anber zülf ü **çenber-müy** u gül-ruğ
Semen-sîmâ vü ‘anber-büy u ferruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [*çenber-müy,]*

çeng: Yay şekli eğri, Türk musikisinde vaktiyle kullanılmış âlet.

1. Meclisünde âh u zârı deldi nāyuñ bağrını
Kâmetini eyledi **çengüñ** figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*çengüñ, -üñ*]
2. Üçüncü çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden **çengini** bırağdı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130*). [*çengini, -ini*]
3. Tağıdup perçemini düşma **çeng**
Özine kıldı tambûrı hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*çeng,]*

çeng: 1. Savaş, muharebe.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kıları gölgesiyle **çeng** ü âşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [*çeng,]*
2. Gedâyile anuñ-çündür saña **çeng**
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [*çeng,]*
3. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mâh
Kemendüm **çengden** kalmaya kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*çengden, -den*]
4. Çeker her kişi **çeng** içre cezâyı
Ol oğur şulh için dâyim du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*çeng,]*
5. İlüñ ta‘nın qosa añmasa nengi
Ururdu kendüler ceşşiyile **çengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12*). [*çengi, -i*]
6. Dir idüñ **çeng** içinde dîv-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*çeng,]*
7. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine **çenge** ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [*çenge, -e*]
8. Binâ-yı ‘âlemi ol **çeng** yıkdı
Ki gök indi yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [*çeng,]*
9. Cihâni şöyle târiğ itdi ol **çeng**
Ki tozdan rüy-i ‘âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*çeng,]*
10. Gidüp taşkâtları cümle çerinüñ
‘Amelden kaldı kolu **çeng** erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*çeng,]*
11. Virüben leşkerine istîmâlet
Zârürî eyledi **çenge** ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*çenge, -e*]
12. Anuñ yine ‘adü fetihinde derdi
Bu **çeng** içre anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [*çeng,]*

13. Bu işde bir nümüne pes-durur **ceng**
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [ceng,]
14. Niçün kılam saña cevr ü cefâyı
Beni bu **cenge** iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [cenge, -e]
15. Hîşâr-ı arzûsı böyledür berk
Hakîkat düşse anuñ **cengine** bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [cengine, -ine]
16. İşi zâhirde şulh ü ma'nide **ceng**
'Adûlîk itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [ceng,]
17. Şalup itler önüne kıldılar terk
Pes evvel ol kılâb-ı âhenin **ceng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [ceng,]
18. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhi
İdeler harbe-i mergile ger **ceng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [ceng,]

ceng it: Savaşmak, çekişmek.

1. Vü ger hõd niyetüñ itmekdesse ceng
Cihâni gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [ceng it, -mek, -de, -se]
2. Cidâl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ceng it, -em]
3. Alup Nevfel eline tığ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2*). [ceng it, -er, -di]
4. Seherden mâ-şaşal olinca aḥşâm
Kaḫı ceng itdiler kılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [ceng it, -di, -ler]
5. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maḫalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [ceng it, -di]
6. Miyâncı çün bu kavli kıldı âgâz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [ceng it, -me, -den]
7. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [ceng it, -üp]

ceng it: Çalgı çalmak.

1. Kanlara şokup beni maḡbün idersin 'âkıbet
Bezîm-i ğamda kâmet-i 'uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [çeng it, -mek, -lige]

ceng ü ney: Çeng ve ney.

1. El urdı sāḡar-ı sâkı perî-nâz
Kopardı çeng ü neyden muḫrib âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 4*). [çeng ü ney, -den]

ceng ur: Pençe atmak, el uzatmak.

1. Vücüdün lerze tutdı hem-çü yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 27*). [çeng ur, -dı]

cengâl: Çengel, pençe. II avcı, tuzak.

1. Gözi kâttâl-ı şüfi zülfi **çengâl**
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [çengâl,]

ceng-i nâhid: Edebiyatta musikiyi temsil eden Zühre yıldızının müzik aletlerinden çeng.

1. Olupdur kudretiyle tār-ı hürşid
Şan ibrişim-i ‘ūd ü **çeng-i nāhîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [*çeng-i nāhîd,]*

çeng-i rāğ: Yeşilliğin eli.

1. Yağa şehirini iy yüzi māhum
Ki çeng-i rāğa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [*çeng-i rāğ, -a]*

çerâğ: Mum, kandil.

1. Pür eyle mihrûnîle cān dimāğın
Hem it nûruñla rüşen-dil **çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24*). [*çerâğın, -ın]*
2. Nesim-i zevkle toldi dimāğum
Fetîl-i şevkle yandı **çerâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80*). [*çerâğum, -um]*
3. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131*). [*çerâğ,]*
4. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nür
Çarânu oldı mişl-i turre-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [*çerâğı, -ı]*
5. Hevâda uçmağa başladı huffaş
Felekde bir **çerâğ** oldı her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [*çerâğ,]*
6. Şabâdan hıfz kılmış ol **çerâğı**
Döşemiş şem’-vâr şahn-ı gâbrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*çerâğı, -ı]*
7. Yanupdur özge âteşden **çerâğı**
İdüp âhîr vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104*). [*çerâğı, -ı]*
8. Sen eller bezminüñ olduñ **çerâğı**
Ben oldum bülbül-i bâğ-ı gam u bîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [*çerâğı, -ı]*
9. Yîni dildârûñı kılsun mübârek
Ben olam çün **çerâğûñdan** sentüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*çerâğûñdan, -uñ, -dan]*
10. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yakşa senüñ-çün bir **çerâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [*çerâğı, -ı]*
11. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğûñ anda iy virâne miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*çerâğûñ, -uñ]*
12. Çerâğ iki yanicağ yeg virür nür
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*çerâğ,]*
13. Hîtâb eyledi cânına bu nakli
Gel iy rüz-ı ecel katlı it **çerâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [*çerâğum, -um]*

çerâğ: Mum, kandil. // Sevgili.

1. Ölümü hücceti oldı müseccel
Fenâ bâdı söyündürdi **çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*çerâğın, -ın]*

çerâğ: Güneş; kandil.

1. Ki ya’ni meş’al-i dehrûñ **çerâğı**
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*çerâğı, -ı]*
2. K’o gül k’olmuşdurur bâğûñ **çerâğı**
Çomış derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*çerâğı, -ı]*

çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān: Dert ehli sevgilinin parlak mumu.

1. Hidâyet kal’ası bâbına fettâh
Çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 9*). [*çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān,]*

çerâğ-efrûz-ı nat'-ı tāk-ı hazrā: Yeşillik süsü kemerinin aydınlatılmış nuru.

1. Çerâğ-efrûz-ı nat'-ı tāk-ı hazrā
Ziyā-bağş-ı bisât-ı şahın-ı ğabrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 5). [çerâğ-efrûz-ı nat'-ı tāk-ı hazrā,]

çerâğ-ı âdem: İnsanlığın nuru, aydınlığı.

1. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende senden
Cihân bâğına irmiş ğande senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39). [çerâğ-ı âdem, -üñ]

çerâğ-ı âh: Ahımın ateşi.

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târikimi kııl rûz-ı eblağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9). [çerâğ-ı âh, -ı, -muñ]

çerâğ-ı âteşin: Parlak kandil.

1. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kafûr
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13). [çerâğ-ı âteşin,]

çerâğ-ı bezm-i ağıvâr: Yabancı meclislerin kandili.

1. Ruĥın kılmış çerâğ-ı bezm-i ağıvâr
Diledi kim yaza bir nâme-i ğüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28). [çerâğ-ı bezm-i ağıvâr,]

çerâğ-ı bezm-i miĥnet: Eziyet meclisinin kandili.

1. Yaĥûd bir çeşm-i zâğ oldı her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miĥnet gibi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 97). [çerâğ-ı bezm-i miĥnet,]

çerâğ-ı cân: Can mumu.

1. Çerâğ-ı cânâ feyzünden irer nûr
Yolumı dergehünden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [çerâğ-ı cân, -a]
2. Ziyā-bağş-ı 'uyûn-ı nâ-tüvândür
Çerâğ-ı cân u nûr-i dîdedür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15). [çerâğ-ı cân,]

çerâğ-ı çeşm: Göz nuru.

1. Ki bir ferzend virüp Hâk te'âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide binâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198). [çerâğ-ı çeşm, -in]

çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-ğüdâzân: Can yakıcı ruhların göz aydınlığı.

1. Didi k'iy reh-nümâyı 'ışk-bâzân
Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-ğüdâzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 38). [çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-ğüdâzân,]

çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ: Zehra'nın parlak göz kandilleri.

1. Server-i hâtır-ı ğamgîn-i Zehrâ
Çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 12). [çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ,]

çerâğ-ı meh: Ayın kandili.

1. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruġân ne fetîle vardur aında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19). [çerâğ-ı meh,]

çerâğ-ı miñnet: Keder kandili.

1. Çerâğ-ı miñnete pervâne-i derd
Belâ zindânı ka'ırnuñ esîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 2). [çerâğ-ı miñnet, -e]

çerâğ-ı mürselîn: Peygamberler kandili.

1. Eyâ hürşîd-i çarh-ı kab-ı kavseyñ
Çerâğ-ı mürselîn ü şem'-i kevneyñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2). [çerâğ-ı mürselîn,]

çerâğ-ı sön: Işıġı sönmek.

1. Söneydi kaşr-ı gerdüñüñ çerâğ-ı
Hevânuñ oldı aşüfte dimâğ-ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 47). [çerâğ-ı sön, -e, -ydi]

çerâğ-ı subh: 1. Sabah vaktindeki aydınlık. 2. Güneş.

1. Cihân-efrüz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubhda qalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56). [çerâğ-ı şubh, -da]

çerâğ-ı vaşl-ı matlûb: Arzulanan kavuşmanın kandili.

1. Çerâğ-ı vaşl-ı matlûbından ayru
Dökerdi giceler kan çeşmi her sū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 5). [çerâğ-ı vaşl-ı matlûb, -i, -n, -dan]

çeri: Asker, ordu.

1. Süleymānuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82). [çeri,]
2. Alup hâzır **çerîsin** turdı derhâl
Toyurdi cümlesin virüp zer ü māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3). [çerîsin, -sin]
3. Miyāncı çün bu kavli kıldı āġāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56). [çeriler, -ler]
4. Çeri uydurmaduġumdan zarūrî
Barışduġ kaldı 'özü ile o hürî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49). [çeri,]
5. Gözini toz göġüñ püşide kıldı
Yirüñ şadırın **çeri** cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [çeri,]

6. Gidüp tākātleri cümle **çeriniün**
'Amelden kaldı kolu ceng eriniün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [*çeriniün, -nün*]
7. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Mutî' ikbâl aña vü baht münkâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [*çerisi, -si*]
8. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Türurlar yolda tursa ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30*). [*çerisi, -si*]

çesm: *Göz II bakış.*

1. Hakâret **çesmi-ile** bakma zinhâr
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*çesmi-ile, -i, -ile*]

çesm: *Görme organı, dide, ayn.*

1. Ayağun toprağıdur gözlere nür
Hağ andan eylesesün **çesmümi** dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*çesmümi, -üm, -i*]
2. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cinândur
Ki mişli halk **çesminden** nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*çesminden, -i, -n, -den*]
3. Kim ansuz yumamaz **çesmimi** bir dem
Delüp güşin kulı gibi komış nün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [*çesmimi, -i, -n, -i*]
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanıñ olur **çesmi** şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*çesmi, -i, -*]
5. Görinür bunlarun farkında her şâh
Haşuduñ **çesmüne** mismâr-ı sürâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60*). [*çesmüne, -i, -n, -e*]
6. Vü ger hüd **çesmi** olursa murâduñ
Gözüne yegdür andan **çesmi** şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [*çesmi, -i, -*]
7. Vü ger hüd **çesmi** olursa murâduñ
Gözüne yegdür andan **çesmi** şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [*çesmi, -i, -*]
8. Çerâğ-ı vaşl-ı mañlûbindan ayru
Dökerdi giceler kan **çesmi** her sū (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [*çesmi, -i, -*]
9. Toķındı **çesmi** bir hoş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*çesmi, -i, -*]
10. Bırakma tütüyâ **çesmüm-durur** kūr
Ki olur nür-ı çesm kurdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*çesmüm-durur, -üm, -durur*]
11. Yüzün görmege hâtem kılsa ta'cıl
Çek engüştüñden anuñ **çesmüne** mîl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*çesmüne, -i, -n, -e*]
12. Ki tâ **çesmüne** tuş oldu ol abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [*çesmüne, -i, -n, -e*]
13. Didi kim iy gül-i bāğ-ı dil-i men
K'olur **çesmüm** yüzün görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [*çesmüm, -ü, -m*]
14. Benüm ol dem olur **çesmümle** kârum
K'ola aña muķâbil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [*çesmümle, -üm, -le*]
15. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vañan düzdiler ol **çesmi** siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*çesmi, -i, -*]
16. Şikencün açır bir lâhza kem tâ
Görine **çesmüme** ol rüy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [*çesmüme, -üm, -e*]
17. Ki ger biñ yıl ola 'ömrün ya bir rüz
Kalur **çesmünde** bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [*çesmünde, -üñ, -de*]
18. Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı
Senün **çesmünden** idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*çesmünden, -üñ, -den*]
19. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nâk
Evine 'azm kıldı **çesmi** nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [*çesmi, -i, -*]
20. Benüm oğlum k'olupdur **çesmüme** nür
Degüldür merdümiyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [*çesmüme, -ü, -me*]

21. Çehâr olduğı **çeşmüñ** iy nigü-fâl
Başîret ehli olduğıñadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*çeşmüñ, -üñ*]
22. Dilerseñ k'olmaya anuñ **çeşmi** giryân
Çeküp çâk itmeye her dem girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*çeşmi, -i, -*]
23. Ğubâr-ı mağdeminden dilberinüñ
Çek iki **çeşmine** ol 'ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]
24. Cemâline fedâ olsun bu cânım
Helâl olsun içerse **çeşmi** kanım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*çeşmi, -i, -*]
25. Kılardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi vü **çeşmi** giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [*çeşmi, -i, -*]
26. K'ezel bahtım uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şehe **çeşmi** tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*çeşmi, -i, -*]
27. Hele ol **çeşmendür** yâdigârum
Ki çok bakmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*çeşmendür, -den, -dür*]
28. Dili pür-âteş ü **çeşmi** tolu hün
Cihâna âhi oldı âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [*çeşmi, -i, -*]
29. Bu sevdâ içre k'orqarvan k'olam güm
Kaçankim kalmaya **çeşmüñ** ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [*çeşmüñ, -üñ*]
30. Şan oldı **çeşmi** ebr-i nev-bahâri
Çün irdi bu ğarîb ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [*çeşmi, -i, -*]
31. Başı yarıldı vü ğarq' oldı hâke
Çün ol püşide **çeşmi** gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [*çeşmi, -i, -*]
32. Pür oldı eşk-i hünin-ile **çeşmi**
Olup meşşâta âşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [*çeşmi, -i, -*]
33. Pür itdi **çeşmini** hün-i cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [*çeşmini, -i, -n, -i*]
34. Tırup yanına geldi **çeşmi** pür âb
Didi benden kızım işit naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*çeşmi, -i, -*]
35. Pür oldı hün-ı dilden taş-ı **çeşmi**
Olup **çeşmi** anasınuñ da hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [*çeşmi, -i, -*]
36. Tülü' iderdi geh geh **çeşmine** mâh
Velî k'ol yüzi şem'-i şubhgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [*çeşmine, -i, -n, -e, -*]
37. Olurdu **çeşmi** rüşen hâtırı şâd
Yahüd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*çeşmi, -i, -*]
38. Yil irirürdi geh geh **çeşmine** toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]
39. Benüm **çeşmüm** yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
40. Ter itdi **çeşminüñ** âb-ıla hâkin
Yaşına yüz tolandurdu cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*çeşminüñ, -i, -nüñ*]
41. Bir âhücuğ var idi ki şeğab-nâk
Mükahhal **çeşm** ü çâpük hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*çeşm,*]
42. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî iy dâmeni **çeşmüm** gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
43. Döker **çeşmüm** lebüñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden iy habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
44. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fûrûğı
Kara hâlüñ ki **çeşmümden** güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*çeşmümden, -ü, -m, -den*]
45. Kimüñ bağında eyler şimdi cevelân
Siyeh **çeşmüñ** k'olupdur mest ü mañmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*çeşmüñ, -üñ*]
46. Benüm atam idi güyâ ki öldi
Güline **çeşmümüñ** ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*çeşmümüñ, -ü, -m, -üñ*]
47. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür **çeşmüme** bu ruq'-a-ı hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [*çeşmüme, -üm, -e*]
48. Ğubaruñ kuhlına cân **çeşmi** muhtâc
Tenümdе şinsa yir yir üstüñ*ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [*çeşmi, -i, -*]
49. Dilümdе 'uğde-i ğamdur ser-â-ser
Benefşe **çeşmüme** bî-zülf-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27*). [*çeşmüme, -üm, -e*]

50. Şerār-ālūdedür dūd-ı siyeh-kār
Görinür **çeşmüme** bî-zülf-i pür-ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43*). [*çeşmüme, -üm, -e*]
51. Gümiş mir'âte çekdi şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol **çeşmi** cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165*). [*çeşmi, -i, -*]
52. Mey-i nâz eylemiş **çeşmini** medhüş
Gözi қаşı oldı ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168*). [*çeşmini, -i, -n, -i*]
53. Ki iy **çeşmüm** gibi gören üküş yaş
Қadem rencide қılıp himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
54. Kāmer-ruḥsār idi vü ḥizrān қad
Saçı müşgîn idi vü **çeşmi** āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*çeşmi, -i, -*]
55. Çıқа gelse siler **çeşmin** nihānı
Hāzerden şermden bulmazdı çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36*). [*çeşmin, -in*]
56. Қалурди bir zamān ḥayretde ol māh
Görinse **çeşmine** qarşudan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]
57. Qanı ol zülf-i sünbül **çeşmi** nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [*çeşmi, -i, -*]

çeşme: Görme organı, dide, ayn.

1. Bu kuluñ **çeşmesi** beñzer serāba
Beni öz ḥālūme ko gir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [*çeşmesi, -si*]

çeşme: Pınar, kaynak.

1. Sala ger sāyesini āfitāba
Ol ateş **çeşmesin** ḡarḡ ide āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [*çeşmesin, -sin*]
2. Қılıçлар **çeşmesinden** sūy-ber-sūy
Revāne oldı ol şahrāda şad-cūy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81*). [*çeşmesinden, -(s)i, -(n)den*]

çeşme-i ḥayvān: İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.

1. Müşgîn saçı zulmāt-ı sevādına baş egmez
Şirîn tutağı **çeşme-i ḥayvānı** begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*çeşme-i ḥayvān, -ı*]
2. Şirîn tutağı **çeşme-i ḥayvānı** begenmez
Nuḡ-ı deheni bülbül-i güyāya қılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*çeşme-i ḥayvān, -ı*]

çeşme-i nūr: Nur pınarı, kaynağı.

1. Kim anuñ 'aksidür gökde kevākib
Şanasın **çeşme-i nūr** idi ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [*çeşme-i nūr,]*

çeşme-i nüş: Su içilecek çeşme.

1. İki 'ālemdurur iy **çeşme-i nüş**
Ol iki mīme iki ḥalka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47*). [*çeşme-i nüş,]*

çeşme-sār: Çeşmesi çok olan yer.

1. Şuvadı **çeşme-sārı** kevşer idi
Maḡām-ı gülüstān-ı aḡdar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [*çeşme-sārı, -ı*]
2. Döker her sūy çeşm-i eşk-bārı
Yaқalarda çü Mecnûn **çeşme-sārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36*). [*çeşme-sārı, -ı*]

çeşm-i âfâk: *Feleklerin gözü.*

1. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlâk
Ki mişlûn görmemişdür **çeşm-i âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [*çeşm-i âfâk,]*
2. Ki mislin görmemişdür **çeşm-i âfâk**
Bu naḥlûn kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [*çeşm-i âfâk,]*

çeşm-i âhû: *Ahu gözlü.*

1. Siyâh itdi gözün çün **çeşm-i âhû**
Çok itmekden demini ‘aşıkun nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [*çeşm-i âhû,]*

çeşm-i bed: *Kötü göz.*

1. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var baña zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*çeşm-i bed, -den]*
2. Şu miqdâr eyledi ta’yîn-i hişşe
Ki **çeşm-i bed** gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [*çeşm-i bed,]*

çeşm-i bînâ: *Gören göz.*

1. K’aña bakmaq açar kalb-i keşifi
Görinür çeşm-i bînâya çü minâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [*çeşm-i bînâ, -ya]*

çeşm-i dil ü cân: *Can ve gönül gözü.*

1. Gözi şannâz u ruhsârı ciger-süz
İdinür tütiyâ **çeşm-i dil ü cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3*). [*çeşm-i dil ü cân,]*

çeşm-i eşk-bâr: *Çok ağlayan gözler.*

1. Döker her sūy çeşm-i eşk-bârı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [*çeşm-i eşk-bâr, -ı]*

çeşm-i fettân: *Fitne çıkaran göz.*

1. Mükahhal çeşm-i fettânı Hudâdan
Münevver tal’atî şems-i duḥâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 285*). [*çeşm-i fettân, -ı]*

çeşm-i hûn-bâr: *Kan dolu göz.*

1. Ruḥma şem’ gibi **çeşm-i hûn-bâr**
Döker her lâḥza eşk-i lâ’l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [*çeşm-i hûn-bâr,]*

çeşm-i hussâd: *Hasetçi/kıskanç kimselerin gözü/nazarı.*

1. Tebûn tâbı komadı anda ḥ’âbı
Bahârına toḳundi **çeşm-i hussâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [*çeşm-i hussâd,]*

çeşm-i müştâk: Arzulayan göz.

1. Ki gördi yüzünü bu **çeşm-i müştâk**
Bugünden 'ömrümüñ bākisini bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60). [çeşm-i müştâk,]

çeşm-i pür-nem: Gözyaşı dolu göz.

1. Vücüd-ı çāk u **çeşm-i pür-nem** ile
Cüdā düşdiler envā'-ı ğam ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 13). [çeşm-i pür-nem,]

çeşm-i pür-nür: Parlak göz.

1. K'ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benim iy **çeşm-i pür-nür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31). [çeşm-i pür-nür,]

çeşm-i rüşen: Parlak göz.

1. Senüñ lutfuñla zāğ-ı dūd-ı küllhan
Bulup durur şererden **çeşm-i rüşen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38). [çeşm-i rüşen,]
2. Açılmış cā-be-cā şad **çeşm-i rüşen**
İrürmiş āsumāne kulleri ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42). [çeşm-i rüşen,]

çeşm-i rüşen-bîn: Işığı gören göz.

1. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a komış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45). [çeşm-i rüşen-bîn,]

çeşm-i seyl-bārān: Sel yağmuru gözler.

1. Nigārīn u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-hāl ü **çeşm-i seyl-bārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20). [çeşm-i seyl-bārān,]

çeşm-i sivāh: Kara gözlü (sevgili).

1. Ki kaşd-ı 'azm-i mülk-i diğer itdi
Çeküp ol meh-veşüñ çeşm-i siyāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3). [çeşm-i siyāh, -ı]

çeşm-i tannāz: Alay edici göz.

1. Kaşı fettān lebi mül **çeşm-i tannāz**
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13). [çeşm-i tannāz,]

çeşm-i tîğ: (Sevgilinin) gözündeki yan bakış kılıcı.

1. Görinmez çeşm-i tîga mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43). [çeşm-i tîğ, -a]

çeşm-i ümîd: Ümit gözü.

1. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırılıktan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*çeşm-i ümîd, -i*]

çeşm-i vār: *Sevgilinin gözü.*

1. Geh öpdi hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63*). [*çeşm-i yâr, -um*]

çeşmi vas virine kan dök: *Gözden yaş yerine kan akması.*

1. İderdi hicr-i Mecnûndan figânlar
Dökerdi yaş yirine çeşmi kanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 64*). [*çeşmi yaş yirine kan dök, -er, -di-i, -*]

çeşm-i zâğ: *Karganın gözü.*

1. Yahûd bir çeşm-i zâğ oldı her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [*çeşm-i zâğ,]*

çeşmine h'âbı harâm it: *Gözlerine uykuyu yasaklamak.*

1. Akıdurdı gözinden yüzine âb
Harâm itmişdi ğam çeşmine h'âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 17*). [*çeşmine h'âbı harâm it, -i, -n, -e-i-miş, -di*]

çetr: *Çadır, gölgelik.*

1. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60*). [*çetri, -i*]
2. Kırılmış idi bir çetr anda hâzır
K'ekâbirden olcağuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*çetr,]*
3. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*çetr,]*
4. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' her yiri her naqşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [*çetr,]*
5. İçine almış ol çetr âsumânı
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [*çetr,]*
6. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür ol çetre hümâyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70*). [*çetre, -e*]
7. Bu mîl itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi gūyâ ki gün nūriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [*çetri, -i*]
8. Varur bir çetr öñine dağı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [*çetr,]*
9. Gider gözetmeyüp sağ u şolını
Dileni dileni her çetri nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9*). [*çetri, -i*]

çetr-i cenâb: *Evinin şemsiyesi.*

1. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbi tütmişdür tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35*). [*çetr-i cenâb, -ı*]

çetr-i sâve-güster: *Yayılmış çadır gölgesi.*

1. 'Acebdür k'olmuş idi aña ber-ser
Per-i murğân çetr-i sâve güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 82*). [*çetr-i sâve-güster,]*

çetr-i sünbül: Sünbül gölgesi.

1. Siyâh ebrûlarından **çetr-i sünbül**
Dökülüp yüzine zülf-ı siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*çetr-i sünbül,]*

çevir: Bir şeyin yönünü değiştirmek.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp **çevirdi** andan 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*çevirdi, -di]*
2. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevürsün bugün benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [*çevürsün, -ür, -sün]*
3. Çevürmiş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol hayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [*çevürmiş, -miş]*

çevir: Etrafını sarmak II önünü almak.

1. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakikat gözler iseñ fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [*çevirmişdür, -miş, -dür]*

çevre: Bir şeyin yakını, dolayı, etraf.

1. Tağıdup nâmeler **çevre** diyâra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*çevre,]*
2. Keñile kazdı yir yir guşşadan gür
Tolanur **çevresin** nañçir-i gam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53*). [*çevresin, -si, -n]*

çi: Ne.

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*çi,]*

çi: Yemek; yemek yeme, karın doyurma işi.

1. Bulur **çinedüğinden** ben toyârım
Selîme 'ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*çinedüğinden, -ne, -dugin, -den]*

çi çi: Ne...ne...II hem...hem...

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdi çi hâk
Kuruduğdan gerü bir sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*çi çi,]*
2. Çi âteş yağdı üstine çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*çi çi,]*
3. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [*çi çi,]*
4. Huzürında çi hâk idi çi altun
Müdâm ol pāk-tab' ü pāk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*çi çi,]*

çi ger: Çünkü. II Gerçi, her ne kadar.

1. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şeni'üm
Kamunuñ şâfi'isin ol şefi'üm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133). [çi ger,]
2. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3). [çi ger,]
3. Çi ger ayrıldı lik ol mâh-ı nevde
Dil ü cânı ğama kaldı girevde (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11). [çi ger,]
4. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar **çi ger** küh u yabâni (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83). [çi ger,]
5. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eymendür andan her k'ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15). [çi ger,]
6. Çi ger 'âlemde nâmuñdur mükemmel
Velikin 'uhde-i 'ahdûñ muhâllil (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33). [çi ger,]
7. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ bî-kerândur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133). [çi ger,]
8. Çi ger Hağ Yūsufa virdi cemâlî
Saña virdi cemâlî vü kemâlî (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89). [çi ger,]
9. Çi ger ol üstür üzre düzdi maħmil
Metâ'-ı ğamdan ammâ bār-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [çi ger,]
10. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize akrân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89). [çi ger,]
11. Çi ger kavmüñde çoğdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruħ meh-cebinler (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37). [çi ger,]
12. Çi ger bu resme dindi bu hikâyet
Velikin bir daħı vardır rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1). [çi ger,]
13. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger kanından idinmişdi zâdı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12). [çi ger,]
14. Çi ger hazz itdi likin ivdi ğâyet
Zarûrî va'deye kıldı kanâ'at (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79). [çi ger,]
15. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de inen kimseden kem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33). [çi ger,]
16. Getürme bize halk içre fazîhat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13). [çi ger,]
17. Nihâlün bâğımı yir zâğ her bār
Tezervünde **çi ger** maħşüdidür gül (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103). [çi ger,]
18. Yarar yārâ işe geh geh ğas u hār
Çi ger fîrüzedür 'âlemde merğüb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109). [çi ger,]
19. Kimüñ hicriyle yağar cânuñı od
Çi ger gönlünde vardır inkisârüñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55). [çi ger,]
20. Sen olursın hemîn derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117). [çi ger,]
21. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger gönlün kabûl itmezdür anı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17). [çi ger,]
22. Degildür 'aқıl anlardan vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her biri âdem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61). [çi ger,]
23. Umür-ı dehrden vardır emânum
Delü yoğdur **çi ger** Mecnûndan özge (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87). [çi ger,]
24. K'özi de idiser menzil türâbı
Çi ger tab'ı diledi k'ola ğandân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67). [çi ger,]
25. Kenâre çıkmayırdur miyândan
Çi ger vardır benümde iztirâbum (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17). [çi ger,]
26. Yağar ğâdimlerüm şad şem'-i kâfūr
Çi ger çarğa çıkar ğamdan nefîrüm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23). [çi ger,]
27. Ki ğâl-i 'âlemi kıldı ferâmüş
Çi ger her 'özrden pâk idi cânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11). [çi ger,]

çiçek: Farklı renklerde ve kokularda olabilen kır ve bahçe bitkisi.

1. Gehî şiddetle tolar miğden küh
Çiçekler bitürür ğâh anda enbüh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36). [çiçekler, -ler]

2. Zemini zeyn eylemiş **çiçekler**
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [*çiçekler, -ler*]
3. Kûy adı mı durur bir şehre 'ışk
Çiçek midür ya bağ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*çiçek,]*
4. Şaçum k' ağardı böyle iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim naḥli güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*çiçek,]*
5. Felek ger gizledi bir verd-i aḥmer
Velî yüzbiñ **çiçek** gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [*çiçek,]*
6. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servüñ sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34*). [*çiçekden, -den*]
7. Saçına şāḥ-ı servüñ düzdi şāne
Bulup zinet **çiçekden** şāḥ-ı eşcār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*çiçekden, -den*]
8. Kefendür aña kāfūrī semenler
Çiçekler cāmesüz kaldı vü bī-hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*çiçekler, -ler*]

çift: Eş, çift.

1. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki **çift** olmaz firişte birle hiç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*çift,]*
2. Niçe **çift** ideyüm Mecnūna bunı
K'odıla penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*çift,]*
3. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña **çift** ideyin iy 'ışk imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*çift,]*
4. Yüri **çiftüñ** yanına ḥurrem ü şād
Tenüñden dūr zaḥm-ı kīne-ḥ^wāhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*çiftüñ, -üñ*]
5. Firāka kıldı **çift** ü vaşldan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*çift,]*
6. Ölince eylesün saña du'āyı
Bu gice kim anı araya **çifti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*çifti, -i*]
7. Ne diye saña çün bulmaya **çifti**
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [*çifti, -i*]

çifte: Çift, çifte.

1. Depelerinde **çifte** şāḥ kim var
Belā-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*çifte,]*

çığır: Söylemek, terennüm etmek.

1. Fiğāna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı 'akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [*çığırur, -ur*]
2. Ne yār ol kimseye ne kimse aña yār
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [*çığırur, -ur*]

çığır: Çağırarak.

1. Çığırup dōst diyü virdi cāmı
Fenā cāmı aña daḥı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*çığırup, -up*]

çihre: Çehre, yüz.

1. Şafaḥdan āl-ıla yüz dürlü dāne
Çehinde gizleye Yūsuf gibi **çihr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [*çihr,]*
2. Çüridi **çihresi** ḥāk oldı anuñ
Ser-ā-ser hey' etinde her nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [*çihresi, -si*]

3. K'ide yaşıyla anuñ **çihresin** pāk
Hem oldı 'ankebüñ-ı resen-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*çihresin, -si, -n*]

çihr sür: *Yüz sürmek.*

1. Yüzinden şemme her birisinüñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*çihr sür, -er*]

çık: (*Tahta*) *çıkma.*

1. Gehî tahta **çık**ar verd-i muṭabbak
Şabâ geh tağidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [*çık*ar, -ar]

çık: *Bir şeyin içerisinden dışarıya varmak, çıkmak.*

1. Kağı küh u deşte 'azm itseñ şikâr için **çık**ar
Ol yirüñ aşlanları bağında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*çık*ar, -ar]
2. Üçüncü çarha **çık**dı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*çık*dı, -dı]
3. Şu denlü aldı **çık**dı ol pâdişâhı
K'uruldu 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*çık*dı, -dı]
4. Göyindi micmer-i ḥasretde çün 'üd
Başına **çık**dı nâr-ı hicrden düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*çık*dı, -dı]
5. Anuñ ḥöd gevheridür pāk ü rüşen
Ki **çık**mış bahr-i nür-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [*çık*mış, -mış]
6. Niçe **çık**sun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzduz târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [*çık*sun, -sun]
7. Dilerseñ k'olmayam nâlân ğamdan
Çıkar 'ışkıñı gönüñüm 'âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). [*çık*ar, -ar]
8. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdu göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*çık*arurdu, -ar, -ur, -dı]
9. Yem-i ceyš itdi bir vech-ile cüşı
Ki çarha **çık**dı mevcinüñ ḥurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66*). [*çık*dı, -dı]
10. Kime kim irse tığ-i âb-günı
Depesinden **çık**ardı çok düttüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96*). [*çık*ardı, -ar, -dı]
11. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi yire yir göge **çık**dı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*çık*dı, -dı]
12. Çıkup bir püşteye miri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*çık*up, -up]
13. Çıkar âhı odı çarḥ-i berîne
Çeker yâd itmeyüp 'ârı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76*). [*çık*ar, -ar]
14. Başın fânüs-ı zulmetden **çık**ardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 2*). [*çık*ardı, -ar, -dı]
15. Hep istikbâle **çık**dılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*çık*dılar, -dılar]
16. Çık

23. Yağar hādimlerüm şad şem'-i kâfūr
Çi ger çarha **çıkar** ğamdan nefürüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [*çıkar, -ar*]
24. Ğaraž girdügi dillerden **çıkar** 'ışk
Anuñ kim 'ışkı şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*çıkar, -ar*]
25. Yem-i hicr engininden **çık** kenâre
Olalum hem biz iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*çık,]*
26. Kâmu çâk itdiler ğamdan girîbân
Ğiriv-i nâle **çıkdı** âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [*çıkdı, -dı*]
27. K'elümden **çıkdı** damân-ı murâd âh
Söyüñdi bād-ı ğamdan şem'-i maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*çıkdı, -dı*]
28. Derinden taşra **çıkmaz** kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*çıkmaz, -maz*]
29. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kavı-i fenâdan nitekim tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*çıkup, -up*]
30. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maķâmı oldu her dem künc-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [*çıkamaz, -a, -maz*]
31. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan gitdi ğazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*çıkup, -up*]
32. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar **çıkuben** taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*çıkuben, -uben*]
33. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [*çıka, -a*]
34. Eline **çıkarup** virdügin ayvâ
Giderür didügin bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [*çıkarup, -up*]
35. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiğân u âh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*çıkarup, -up*]
36. Çıkarup bırağacak tākati yok
Şu resm-ile kati kati giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [*çıkarup, -up*]
37. Eliyle pâyinüñ **çıkardı** hârın
Bu resme gösterüp şad mihrîbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*çıkardı, -dı*]
38. Çıkaramazdı revzenden daħı ser
Kılarıdı rüz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [*çıkaramazdı, -maz, -dı*]
39. Çıkardı berķ-i âhî âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*çıkardı, -dı*]
40. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar añdan hevâ-yı ân u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 52*). [*çıkar,]*
41. Çıkarınca irişüp mâlik-i mihr
Felek Mısrın nücüm-i dür-furüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [*çıkarınca, -ınca*]
42. K'ezel kendülere virürdi nânı
Dilin **çıkarup** uşağı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45*). [*çıkarup, -up*]
43. Hâlâşına resensüz yok-durur rây
Ki **çıkarmağa** çehden ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [*çıkarmağa, -mag, -a*]
44. Belâyı ref kıl bir mübtelâdan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*çıkarup, -up*]

çık: Gitmek.

1. Yabana **çıkısa** darb-ı seng-i hayrât
Eve varsa ğam-ı pend-i qarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23*). [*çıkısa, -sa*]

çık: Yükselmek, yönelmek.

1. K'arayı tağa **çıkışlardı** anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*çıkışlardı, -mış, -lar, -dı*]
2. Dirîğa k'ol daħı aġyâr elinde
Çıkarsam çâh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65*). [*çıkarsam, -sam*]

3. Çıkardı rāyet-i gīti-fürūzī
Habeş mülkin idüp Çin şāhı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 2*). [çıkardı, -dı]

çık: Çıkmak, dökülmek (söz bağlamında).

1. Sürerdi yüzini toprağa her gāh
Dilinden **çıkışıdi** māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28*). [çıkışıdi, -muş, -idi]

çık: Belirmek ortaya çıkmak.

1. El ursa ma'dene üstād-ı mih-ter
Ezel aḥcār **çıkar** şoıra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [çıkar, -ar]
2. Kemānından **çıkan** tır-i kemīne
Ser-i gerdūni bıraksun zemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143*). [çıkan, -an]
3. Derūnından **çıkup** oğil hevāsı
Nijād u neslden gītdi ricāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [çıkup, -up]
4. Dolandı cānı ol şūrīde-baḥtuñ
Dibinden **çıkup** anuñ şāfī bir āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [çıkup, -up]
5. Çıkarup şunıvirdi bāgbāne
Çün ol serv oldı Mecnūnuñ ğulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52*). [çıkarup, -ar, -up]
6. Çıkar cān cevherin қа'ı'ı ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [çıkar, -ar]
7. Sözüñden pür güher eyle cihānı
Çıkarup kān-ı tab'undan cevāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3*). [çıkarup, -ar, -up]
8. Depeñden **çıka** acumdan duḥānlar
Daḥı bunuñ gibi niçe kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [çıka, -a]
9. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıkup bir yād aradan bī-tekellūf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [çıkup, -up]
10. Diri oldı iki gün ol dil-figār
Ecel **çıkup** kemīninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [çıkup, -up]
11. Nihālūñ mīvesini dirdi aḡyār
Dirīgā 'ahdiñūñ **çıkdı** dürüḡi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [çıkdı, -dı]
12. Kefensüz ğurlar içinde giryān
Çıkarup cāmedāndan bir kabāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47*). [çıkarup, -ar, -up]
13. Dem-i merg aña irürdi ğubārı
Dilinden **çıkdı** sevdā başına ḥām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53*). [çıkdı, -dı]
14. İşüñ endāzesi bir yüzden oldı
Be-nāgeh kara şu **çıkdı** zemīnden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [çıkdı, -dı]
15. Kenār-ı zevke **çıkdı** keştī-i cān
Ḥudāvende sipās-ı bī-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114*). [çıkdı, -dı]
16. Karañudan **çıkarur** āb-ı ḥayvān
Ḥacer karnında besler la'l-ı raḥşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67*). [çıkarur, -ur]
17. Çıkar şı'r içre bir vech-ile nāmı
K'ide taḥsīn sözüñe Münlā Cāmī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [çıkar,]
18. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvār
Velī derdā k'aña yokdur ḥarīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [çıkardum, -du, -m]
19. Çıkarup at ayağından şerāre
Kažā ol gün od urdı kār-zāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59*). [çıkarup, -up]
20. Çıkarup bu kafesden kılam āzād
İledürsün eve ḥōd çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [çıkarup, -up]
21. Yir idindüm ben anusz қа'ı'ı çāhı
Kulağından **çıkarup** niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [çıkarup, -up]
22. Kim andadur senüñ miftāḥ-ı kārūñ
Çıkarup cāmeyi pes ol nīgū-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [çıkarup, -up]
23. Çıkar tab'-ı āteşden āb-ı ḥayvān
Sevād-ı tab'a mu'tād eyle 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70*). [çıkar,]
24. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmām
Niçe **çıkardı** Mecnūni görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [çıkardı, -dı]

çık gel: Çıkıp gelmek.

1. Çıka gelse siler çeşmin nihāni
Hazerden şermden bulmazdı çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36). [çık gel, -se]

çık ar: (Giyilen veya takılan şeyleri) Vücuttan ayırmak.

1. Çü rahm itdün şatayın al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43). [çıkarup, -up]
2. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün hînk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38). [çıkartdı, -dı]

çıkma: Çıkmamak; ayrılmamak.

1. Günâhum bendine oldum giriftâr
N'olaydı buyruğundan **çıkmayaydum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113).
[çıkmayaydum, -ya, -ydum]
2. Kenâre **çıkmaısardur** miyândan
Çi ger vardur benümde iztırâbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16). [çıkmaısardur, -
yısar, -dur]

çîn: Kıvrım.

1. Saçuñ **çînine** iy hürşîd-ruh bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-hak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59). [çînine, -i, -n, -e]
2. Çü mâr-ı zulmet itdi mühresin **çîn**
Ruğ-ı Dahhâk-ı devrân oldı rengin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29). [çîn,]

çîn: Buruşuk, çatık.

1. Temâm idüp leti ol cevri ayîn
Ğazabdan alınma bıraktı yüz **çîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72). [çîn,]
2. Terahhüm kıl Moğol **Çîn** gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Haţâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38). [çîn,]
3. Baña ol kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruğum üstinde **çîndür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37). [çîndür, -dür]
4. 'Azâ vü giryeeye urmuş o bünyâd
Bırağup guşşadan alınma yüz **çîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19). [çîn,]

çîn: Büklüm, kıvrım (yüzün iki yanından dökülen saç).

1. Siperler itmiş ebrüsünü pür **çîn**
Kılıca ya'ni kim izhâr ider kîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55). [çîn,]

çîn: Çin ülkesi.

1. Rûm u Tatar u 'Arab **Çîn** ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmüñdedür âsüde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [çîn,]
2. Çıkardı râyet-i gîti-fürüzî
Hâbeş mülkin idüp **Çîn** şâhî târâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3). [çîn,]

3. Emîr-i Hinde virdi maşrîkî tâc
Görinüp **Çinden** âyîne-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5*). [*çînden, -den*]

çîn ü hıtâ: Çin ve Huta diyarı.

1. Özi meşgûl rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıtâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [*çîn ü hıtâ, -ya*]

çînî: Bir çeşit kumaş.

1. Çeküp süsen çemende kadd-i bâlâ
Sünüsü üzre şarmış **çînî** vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*çînî.*]

çîn-i zülf: Saçının kıvrımı.

1. Saña anuñ Çîn-i zülfinden ne râhat
Bulur ol müşgden cismün cerâhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*çîn-i zülf, -i, -n, -den*]

çîn-i zülf-i vār: Sevgilinin kıvrımlı saçları.

1. Görinür **çîn-i zülf-i yār** maflüb
Gözine halkasından Ka'benüñ hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 83*). [*çîn-i zülf-i yār,*]

çırp: Yere sermek.

1. Çün iki yüzlü tığın ide 'üryân
'Adüv başın on on **çırpar** firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*çırpar, -ar*]

çiz: Çizmek II çizerek yazmak.

1. Kâlpdur levhlerde bî-ser-ü-pâ
Çü mekteb-hânedan **çizdi** kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [*çizdi, -di*]

çoğ: Çok, fazla.

1. Yoğ-idi ol zamân akrânı anuñ
Mevâlisine **çoğ** ırmış zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*çoğ,*]

çoğal: Çok olmak, artmak.

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce **çoğalur** anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [*çoğalur, -ur*]

çok: Çok, birçok.

1. Günâhum **çoğdur** iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [*çoğdur, -dur*]
2. Günâhumdan çü fazluñ **çoğdur** iy Hâk
Çoma ben bendeñi düzâhda muñlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*çoğdur, -dur*]
3. Ki yüzdüm **çoğ** deñizde fi'l-hâkıka
Bu resme irmedüm bañr-i 'amıka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [*çoğ,*]
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki **çoğ** bakanıñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*çoğ,*]
5. Çi ger kavmüñde **çoğdur** nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruñ meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*çoğdur, -dur*]
6. İçinde sü-be-sü **çoğ** gârlar var
Ki güyâ her biridür gür-i pür-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*çoğ,*]
7. Üküşdür meblâğum **çoğdur** hazînem
Kañdur ma'reke vañtinde kinem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119*). [*çoğdur, -dur*]
8. Çoğ eyledi atam cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [*çoğ,*]
9. Bu resme **çoğ** zamân itdi neberdi
Niçeler tıgı ðarbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [*çoğ,*]
10. Bulımadı vücüdından nişânı
Aradı **çoğ** k'ire bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*çoğ,*]
11. Velî **çoğdur** şehâ bülbülde şöhet
Kızıl güldür egerçi hüsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*çoğdur, -dur*]
12. K'o bî-hüşuñ peşinden gide h'âbı
Çoğ itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*çoğ,*]
13. Hârâbe irdi **çoğ** âbâde enbüh
Görindi çünkim irdi küh-sâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*çoğ,*]
14. Gelüp pîr ol şehe **çoğ** hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*çoğ,*]
15. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger **çoğdur** figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [*çoğdur, -dur*]
16. Ki ya'nî hasteye yidürdiler kând
Dañı eylediler **çoğ** dürlü timâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33*). [*çoğ,*]
17. Biri biriyle **çoğ** sözler nühüfte
Diledi Zeydden **çoğ** 'ögr Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [*çoğ,*]

çoğ: Uzun müddet, fazlaca.

1. Hâyâtı ben hõ **çoğdan** itmişem terk
Beķâ mülkine idersüñ sen de riñlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*çoğdan, -dan*]

çök: Çökmek.

1. Başına rânını bâlîn iderdi
Dizin **çöküp** başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*çöküp, -üp*]

çoğ: Aşırı.

1. 'Aceb kâdir durur kudretleri **çoğ**
'Aceb hâkim durur hikmetleri **çoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*çoğ,*]
2. 'Aceb kâdir durur kudretleri **çoğ**
'Aceb hâkim durur hikmetleri **çoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [*çoğ,*]
3. Kılardı neyr ü kurbân u 'a'âlar
İderdi **çoğ** tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*çoğ,*]
4. Ğamumdan var-durur göñlüñde **çoğ** bâr
Benüm-çün yüz belâya sen giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [*çoğ,*]
5. Kañilenüñ pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler **çoğ** tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*çoğ,*]

6. Kime kim irse tîg-i âb-günü
Depesinden çıkardı **çok** dütüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96*). [çok,]
7. Alasin dilberüni bî-tekellûf
Bu resme eylediler gerçi **çok** pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [çok,]
8. Hele ol çeşmendür yâdigârum
Ki **çok** bakmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [çok,]
9. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [çok,]
10. Saña el virmeyiser dest-i pâkum
Elüñ çek benden ibrâm eyleme **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [çok,]
11. Bu anı öpdî vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bünarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [çok,]
12. Kimesnem kalmamışdur az eger **çok**
Görürsin muntazırdu çıkmağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [çok,]
13. Kuraram kabr evvânında tahtı
Severdüm iki gözümde seni **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [çok,]
14. Döğerdüm ben teni seng-i cefâya
Du'âlar eyledüñ **çok** kılmadı kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85*). [çok,]
15. Huzûr-ı Hâkda 'ârum yıkmayaydum
Bu resme kıldı **çok** âh u figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [çok,]
16. Beni gördüñ mi n'oldum âhîr-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39*). [çok,]
17. Teninde **çok** elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [çok,]
18. Gehî ka'r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü âhîr buldı ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [çok,]
19. Yimezsem ben hõrendem var-durur **çok**
Bu resme kim bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [çok,]
20. Beni kıl derdîñüñ aşlından âgâh
Ki 'ışk işini **çok** gördüm mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [çok,]
21. Ki def' ide hûmâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın çelmeden **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [çok,]
22. Siyâh itdi gözün çün çeşm-i âhü
Çok itmekden demini 'aşkuñ nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [çok,]
23. Bu yolda **çok** hâtar vardur üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [çok,]
24. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi **çok** velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [çok,]
25. Kızı da almağa **çok** eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [çok,]
26. Ki şâyed idesin taşşîli ta'lîl
Aña bu resme **çok** eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [çok,]
27. Biri biriyle **çok** sözler nühüfte
Diledi Zeydden **çok** 'özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). [çok,]
28. Ki senden bir eşer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [çok,]
29. İkimüzi de bîkr iken koca hâk
İrişmişdür saña **çok** zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [çok,]
30. Dil-i bî-çareden def'-i melâl it
Reh-i 'ışkumda **çok** çekdüñ belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55*). [çok,]
31. Gelüp ön şoñ gider ekşer hâlâyık
Dañı şoñra gelüp evvel gider **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [çok,]

çok gör: Çok görmek, yadırgamak.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [çok gör, -dü, -gi]
2. Gül-güne yañağı gül-i hândanı beğenmez
Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [çok gör, -dü, -gi]

cokdan: Çok zaman önce.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabā toz
Nuḥüsetdeydi **çoḡdan** tāli'üm kür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*çoḡdan,]*
2. Ki **çoḡdan** erdedür ol serv-i ref'târ
Velî şöyle kııl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*çoḡdan,]*
3. Ki benden **çoḡdan** olmışdur berî dil
Kim ölüñ ten ki bula bu maḡâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [*çoḡdan,]*

çokluk: Fazlalık, bolluk II sıklık, süreklilik.

1. Saçınıñ **çoḡluğu** şol ḡadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında ṡurmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*çoḡluğu, -i]*

çöpce: Çöp gibi, çöp kadar.

1. Almaya 'aynına bir **çöpce** cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [*çöpce,]*

çöz: Açmak.

1. Göñül bendini **çöz** kim dil-güşâsın
Reh-i tevfiḡ gösterür reh-nümâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*çöz,]*
2. Esîrûñ gerdeninden **çöz** kemendüñ
Ne iderdüñ eyle icâb itse taḡdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*çöz,]*
3. Çözem maḡmil cenâb-ı şoḡbetüñe
Eger gidem bu fânî ḡaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*çözem, -em]*
4. Elüñi çek ki 'acizdür bu naḡçîr
Çözüp boynından aḡlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17*). [*çözüp, -üp]*
5. Nevâḡt eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan **çözüp** bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*çözüp, -üp]*

çü: Ne vakit ki.

1. Çü cām-ı ḡahrdan nüş itdi zehri
Fîrâkı âteşi yandurdı dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [*çü,]*

çü: Gibi, kadar.

1. Çü ḡays işitdi bunlaruñ sözünü
Teḡayyürden yitürdi kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*çü,]*
2. Ayaguñ dâmenüñe çek **çü** şimşâd
ṡama' kelbin ḡapudan sür ḡaḡîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*çü,]*

çü: -den dolayı, -dıḡı için.

1. Girişme-bâz u 'işve-cüy u güstâḡ
Nefesleri **çü** müşḡ ü 'anberîn şâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*çü,]*
2. ṡarîḡ-ı 'ışık-ı Leylîde **çü** Mecnûn
Ruḡına ol nigâruñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [*çü,]*
3. Çü güş-ı mâḡa gitdi âḡ-ı Mecnûn
ḡarîm-i ḡaymeden tiz geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [*çü,]*
4. Çü Nevfel görđi andan bu 'itâbı
Buyurdı tiz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*çü,]*

5. Ki 'ışk âteş gibidür ben **çü** 'üdüdü
Gelüp 'ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [çü,]
6. K'aña bakmaq açar qalb-i keşifi
Görinür çeşm-i bînâya **çü** mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [çü,]
7. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü hâme ser-nigün ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [çü,]
8. Me'âşiden **çü** defter rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [çü,]

çü: Böylece.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yesrib
Turur Mûsâ 'aşâsıyla **çü** hâcîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [çü,]
2. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe cigerde qanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [çü,]
3. Nihâni bir arada oldılar cem'
Diyişdiler **çü** gonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 15*). [çü,]

çü: Çünkü / Madem ki.

1. Günâhumdan **çü** fazluñ çokdur iy Haq
Qoma ben bendeñi düzâhda mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [çü,]
2. Çü nüridi řapuñda cism-i mañbü'
Olur her nürdan pes säye merfü' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [çü,]
3. Çü 'işyân ehlin ide şefkatün yâd
Hezârân buncilâyın ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [çü,]
4. Çü var iki dilün eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [çü,]
5. Bizi tütgil kamu mañtül ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çâreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [çü,]
6. Şatayın al elünde var **çü** mâyeñ
Cevâbindan anuñ Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [çü,]
7. Çü sendendür olur cân aña hursend
Ezelde eyle imiş emr-i tağdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [çü,]
8. K'ire âşüftelik olur haqâret
Çü sensin kişver-i 'aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [çü,]
9. Çü bir cân idik olduq iki pâre
Yoğum ben hażretünledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [çü,]
10. Yaramaz k'ola küy-yâra mañrem
Çü viren 'ışkdur cân şem'ine nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [çü,]
11. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [çü,]
12. K'anı kılmadı âñir yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [çü,]

çü: "Ayrıca, bundan başka" anlamında bağlaç.

1. Çü şâh ol bârgâha hâzır oldu
Kalemle levhe dañı nâzır oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [çü,]
2. Çü tañ'-ı rüşeni bağlaya tedbir
Hezârân leşkeri bir fikr ile şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115*). [çü,]
3. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [çü,]
4. Yücelmiş kâmet-i süsen **çü** servi
Ki her gonce o servün bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [çü,]
5. Mey-i râhatdan olup ser güşâde
Çü sâkî sundum ehl-i bezme bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [çü,]

6. Çü dāye menzîl itdî māha mehdi
Şanasın oldı hizmet-kār-ı Mehdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293). [çü,]
7. Turur hargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34). [çü,]
8. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bādām bergi olmış aḥḍar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85). [çü,]
9. Çü menzilgâh oldı pîş-i ḥargâh
Cemâl-i yârî idindi nazargâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79). [çü,]
10. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57). [çü,]
11. Çü mevc-i ‘ışk anuñ çıkdı serine
‘Ālem dikdi delülük kişverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3). [çü,]
12. Dili kim ârzü ideydi kütü
Çü nân yir idi târ-ı ‘ankebütü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66). [çü,]
13. Yaşından kim çü la‘l olmışdı raḥşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [çü,]
14. Koḥulayup buḥûr-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldı meşâmmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48). [çü,]
15. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37). [çü,]
16. Çü tenhâ kıla dir gözden döküp ḥûn
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49). [çü,]
17. Çü virdi Ḥaḳ saña gevher ‘ivazsuz
Nişâr it sen de ehline ğarazsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). [çü,]
18. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden ḥâtır-ı pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33). [çü,]
19. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü ḥayâlî
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5). [çü,]
20. Çü za‘f-ı ḥâlîni bakup görürler
Du‘âgehlerde varup yüz ururlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27). [çü,]
21. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19). [çü,]
22. Alup Nevfel eline tîğ-i bî-reng
Çü fil-i mest iderdî çalışup ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2). [çü,]
23. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dūr u mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82). [çü,]
24. Çü zaḥm irüre tîği bir süvâre
İder atıyla ikisin dört päre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93). [çü,]
25. Çevürmem yokdur emrûñden yüzümi
Çü ‘afvuñ merhemîñüñ dirisiyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53). [çü,]
26. Rızâñile diledüm senden anı
Çü gönlüñ yok-durur bildüm mu‘ayyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9). [çü,]
27. Kara çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47). [çü,]
28. İrağ olsun dilüñden guşsa gerdi
Çü bulmadum vişâlüñ bâğına rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73). [çü,]
29. Aña nâgâh güzergâh oldı bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21). [çü,]
30. Misâlıñdan anuñ virmez nişânı
Çü bildüñ sen kâmu ḥaşşiyetini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13). [çü,]
31. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenârî
Per ü bâlinden ol murğ-ı serîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34). [çü,]
32. Çü döst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü olsa temşil ü ḥikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60). [çü,]
33. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârî
Çü Leylî ğayra oldı yâr u hem-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79). [çü,]
34. Ki senden derd ü miḥnetdür naşîbüm
Çü maḳtûl-ı ‘itâb-ı telḥ-nâküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 101). [çü,]
35. Ḥacelven ben ḥöd ol itdügüm işden
Çü gönlüñden gidermezsın benüm bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143). [çü,]
36. Vefât itmiş ḳatı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş anuñ menzili ḥâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149). [çü,]

37. Țolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melālet bula mārān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [çü,]
38. Miyanında mişāl-i beyza-i batt
Kovar bāğ uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [çü,]
39. İderdi kaşd anı görmege derhāl
Çü şit-i 'ışkı anuñ şehr-bā-şehr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [çü,]
40. K'ola öz varluğundan aña pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*). [çü,]
41. Ki ne uyhuıyı qodı ne ta'āmı
Çü kalmadı simāfında nevāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [çü,]
42. Tarık-ı cezbeye bıraktı kendin
Çü gördi derd-i serdür şoḥbet-i ḥalk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [çü,]
43. Güzellikde çü 'Amr ü Zeyd ma'rūf
Uyup 'ışka koyup cān ü cihānın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [çü,]
44. İde böyle giriftār-ı ğam u derd
Çü var bu resme ṭab'-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [çü,]
45. Fiğānuñla şebi kılmazsın āḥir
Çü ma'sūkānsın iy şubḥ-ı rü-püş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37*). [çü,]
46. Çü 'āşık ḥandeyi itmişsin ferāmüş
Meger dūd-ı dili ben sīne-süzüñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [çü,]
47. Kişiye böyle bī-rüz olmasın şeb
Çü luṭfuñ bī-nihāyetdür ilāhī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [çü,]
48. Şadef gibi dehān açmış ṭurur ḥāk
Çü tābūt-ı nigār-ı māh-pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 89*). [çü,]
49. Uyudılar şafādan tā kıyāmet
Çü dünyāda bir itmişler idi 'ahd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [çü,]
50. K'anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü sīmi çü nergis (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [çü,]

çü: "Ki bağlacı" gibi kullanılmıştır.

1. Çü ben elmās ḥāme birle çālāk
Şehūñ medḥinde deldüm niçe dūr pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [çü,]
2. Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte vü māh
Bir oğlı oldu yüzünden ḥacel māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [çü,]
3. Țulū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzil oldu çarḥ-ı iḳbāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [çü,]
4. Anuñ her beyti zībā vü murabba'
Görinür andan iki der çü matla' (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [çü,]
5. Çü Yūsuf gibi maḥbūs oldu ol māh
Züleyhā-vār ururdu göklere āḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [çü,]
6. Berī ola çü bir duḥter ḥayādan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [çü,]
7. Döker her süy çeşm-i eşk-bārı
Yaqalarda çü Mecnûn çeşme-sārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36*). [çü,]

çü: -diğında, -diği zaman.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [çü,]
2. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Ḥarāb itdürdi bir kaç 'abd-i Rūsa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [çü,]
3. Çü ferzend ola bed-h'āh u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [çü,]
4. Qalupdur levḥlerde bī-ser-ü-pā
Çü mekteb-ḥāneden çizdi kenārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [çü,]
5. Koḥuladı çü gül destesin ol ḥūr
Zārūrī düşdi bāğ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [çü,]
6. Çü gördi naqş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān ḥayretten oldu başına teng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [çü,]

7. Çü gördi yine ol dildâr-ı çâlâk
Hâdeng-i fitne kıldı bağrını çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91). [çü,]
8. Çü geçdi hâdden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1). [çü,]
9. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âsar
Çü şakk ola aña kalmaz hâridâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42). [çü,]
10. Çü mâh-ı nev za'if oldı vü rencür
Ki hürşidinden itdi çarh anı dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7). [çü,]
11. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gamdan siyâh oldı gözine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59). [çü,]
12. Çü bir kaç loğma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası haste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1). [çü,]
13. Hemîşe gül gibi ol şâd u hândân
Çü gonca olmağıl mağbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10). [çü,]
14. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93). [çü,]
15. Nüzül itdi çü sulţân-ı müsâfir
Mücâvir şâh çekdi nüzl-i vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71). [çü,]
16. Hâmîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken tennüre anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99). [çü,]
17. Çü bir divârûñ üstine kona hâr
Aña kaşd idebilmez düzd ü tarrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127). [çü,]
18. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1). [çü,]
19. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hâk
Urup şrnak tenini eyledi çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19). [çü,]
20. Direfş-i 'ışkı tâ kim ol cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16). [çü,]
21. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cânım
Ölürven 'ışksuz yokdur gümânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17). [çü,]
22. Vücûdi lâğar u bî-ferr ü bârik
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı târik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50). [çü,]
23. Çü şâh añladı Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61). [çü,]
24. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45). [çü,]
25. Çü mâr-ı zulmet itdi mühresin çîn
Ruğ-ı Dahhâk-ı devrân oldı rengin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29). [çü,]
26. Çü Leylî bu haberden oldı âgâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83). [çü,]
27. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ vü şavtı toldurdi cihâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1). [çü,]
28. Dilîrân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü zülf-i yâr bendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78). [çü,]
29. Şanarmısın ki 'ârum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85). [çü,]
30. 'İyâlüm bî-had ü şaydım bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49). [çü,]
31. Ya şat baña yahûd âzâd kıl var
Çü gitdi güşına bu nükte-i şâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37). [çü,]
32. Çü zülf-i yâr nâfi müşg-bârum
Bu müşkil varţadan çün olduñ âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58). [çü,]
33. İki cânibden oldılar çü râzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1). [çü,]
34. Virür yolına cânı vü cihâmı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49). [çü,]
35. Çü Mecnûn kıldı anuñ sözlerin güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1). [çü,]
36. Çü Mecnûnuñ bu hâlin gördi gammâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1). [çü,]
37. Yiyemez ol nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâkıf oldı bu hisâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19). [çü,]
38. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73). [çü,]

39. Olur mı vahşî hiç mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse tâbi' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35). [çü,]
40. Revânından dile 'özü ü günâhuñ
 Nevâsin ol keş âhengüñ **çü** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23). [çü,]
41. Zârürî nâleye düzdi işin pes
Çü gördi hâke girmiş gam-hvarini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43). [çü,]
42. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67). [çü,]
43. Kādîmî yârîde yâd eyle anda
Çü in 'âm ide aña la'lüñ şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [çü,]
44. Çü Mecnûn nâmeye buldurdı pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1). [çü,]
45. İrürdi ol şikeste-hâtırâ tîz
Çü Mecnûn ruq'a-i dildârı gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7). [çü,]
46. Beyâzî maṭla'-ı şubḥ-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol ḥaṭṭı tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45). [çü,]
47. İrakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn añladı anuñ selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29). [çü,]
48. Biraz âsüde düşdi şoḥbetinden
 Selîm anı **çü** gördi böyle 'uryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45). [çü,]
49. Atân gibi gamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21). [çü,]
50. İder baḥt-ı siyâhından şikâyet
Çü gayra kıldı vahşiler nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7). [çü,]
51. Kılar Mecnûn sürüd-ı 'âşîkâne
Çü gördi 'âkıbet ol merd-i tâlib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31). [çü,]
52. Güneşden âteşi kârûre-i çarḥ
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7). [çü,]
53. Ki korḥu kılmaya ol pîri ma'zûr
 Kenârından **çü** ceş-i vahş gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95). [çü,]
54. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derḥâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133). [çü,]
55. Nitekim za'ferân üzre gül-âbı
Çü 'âklı geldi baḳdı pîri gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213). [çü,]
56. Mizâcî naẓm u eş'âra heves-nâk
Çü Mecnûn kışşası oldı 'âleme fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15). [çü,]
57. Çü Mecnûn gûş kıldı bu hitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1). [çü,]
58. Velî yoḳ yire çekdüñ zaḥmet ü renc
Çü bulduñ ḥalûmi gördüñ ki düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [çü,]
59. Edebledi bu ḥarf-ile ḥarîfi
 Ḥarîf andan **çü** böyle gördi ḥırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3). [çü,]
60. Başı bârından âsüdeydi dūşı
Çü dirlik pâ-bürehne ola mümkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51). [çü,]
61. Ḥayâli şehvetiden idi ma'sûm
Çü Zeyd âşüftedür gördi özine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3). [çü,]
62. Şır idi giryetin ḥandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fiğânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35). [çü,]
63. Şaçı-veş anı kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula ḥargehde özini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43). [çü,]
64. Diledi k'ide fi'lin âşîkârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5). [çü,]
65. Biñâ-yı 'ömrin itmışdı muḥallil
 İkinci zelzele irdi **çü** tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57). [çü,]
66. Çü vaḳt ire hemîn ol demdür el-ḥâk
 Firâkıñdan ṭurup zevcinüñ ol mâḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100). [çü,]
67. Maḳâmı daḥme oldı ol hümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ḥâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47). [çü,]
68. Yoḳ anda şem'den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21). [çü,]
69. Nihâl-i kâmetidür ḥam senüñ-çün
Çü Mecnûn kâşid-i dildârı gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9). [çü,]
70. Şan anuñ ayaḡına yaḳdı ḥımnâ
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15). [çü,]

71. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
Çü hâli böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51*). [çü,]
72. Kõlından boynına bağladı ekmâr
Çü bir ‘uryân gedâdur gördi hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [çü,]
73. Garaž murğî aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [çü,]
74. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü Mecnûn gördi hâl ayruksı oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [çü,]
75. Urur tabl-ı rañil bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cāmî irdi bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [çü,]
76. Çü dehr irürdi devri bu zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [çü,]
77. Ruñı âyinesinden pāk ola gerd
Çü baqdı aña bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [çü,]
78. Meger kim maķbere ol dañı nâçâr
Çü ‘ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [çü,]
79. Kefen şardılar ol cism-i ħarire
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [çü,]
80. Şebi târik şem‘i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [çü,]
81. Çü geçdi sâl u âñir ol ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [çü,]
82. Muvâfıķlık idüp öldi kimisi
Çü ref‘ itdi tılsımın devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [çü,]
83. Hezârân kez bunuñ koltuğına yüf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rañtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [çü,]
84. Ol iki şağs üzre ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çäre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [çü,]
85. Ğurür itme aña iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muñit-i kışşa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113*). [çü,]
86. Kesegör tığ-ı şabr ile boğazın
 Muķâbil tüt **çü** cân-bâzân-ı ġâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 33*). [çü,]
87. K‘ide nür-ı şafâ rüşen gözünü
Çü tîr ol ‘ışķ rāhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [çü,]

çü: Bu sebeple, bu yüzden.

1. Her etfâl-i giyeh kim toğurur hâk
Çü dāye ebrden süd virür eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [çü,]
2. Çü ħalk itdün beni luţfuñdan evvel
 İlāñi āñirüm kılma mu‘atţal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [çü,]
3. Çü luţfuñ oldu Vehhâb-ü‘l-‘aţıyyât
 Saña muñtâc cümle ġayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [çü,]
4. Çü mehd-i çaruma irdi o meh-çihr
 Yire geçdi rüñından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [çü,]
5. Çü divân-ı Ĥudâ oldu turağı
 Cihâtuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193*). [çü,]
6. Çü şerñ olındı tevñidi Ĥudānuñ
 Dinildi hem nu‘ütü Muşţafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [çü,]
7. Çü ħaldurdu yedi iķlim fethine ser
 Toķuz çarñe kemendi taķdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [çü,]
8. Hem İskender gibi kişver-ğuşâdur
Çü Ĥızr azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72*). [çü,]
9. Çü Nîl ü bañrdur ol şāñib-iķbāl
 Velikin Nîl-i sâkin bañr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [çü,]
10. Vire bir dem **çü** cüdi ebr ne cüş
 İdemez feyzini deryâ der-ağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [çü,]
11. Çü ma‘lüm oldu baña bu ‘ibâret
 Kitābı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [çü,]
12. Çü bindi düş-ı mâħa ol şeker-nüş
 Ķodı ağlamağı vü oldu hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [çü,]
13. Düşürdi dersgehden bār-ı büñğāñ
Çü gitdi ħ‘âceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [çü,]

14. Çü geldi yādına ol pîr-i mâhîr
Didi Qaysa anuñ hâlini bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [çü,]
15. Çü Qaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhûn arhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [çü,]
16. Çü Qays işidüp añladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [çü,]
17. Çü didârına anuñ baqdı Leylî
Ayağına şu gibi aqdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [çü,]
18. Çü buldı bü-y-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [çü,]
19. Çü gördi Leylinüñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [çü,]
20. Çü bunlar birbirine 'âşık oldu
Bu kavlüñ biri lâ-büd şadıķ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37*). [çü,]
21. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı çayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [çü,]
22. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aklı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [çü,]
23. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldu vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [çü,]
24. Çü gördiler kudümın Qays hayli
Cevâhîr şaçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [çü,]
25. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katu âşüfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [çü,]
26. Çü maţlûbına lâyıķ ola tâlib
Anuñ ta'cilidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [çü,]
27. Baña höd 'ışkdandur küt-ı muţlak
Çü gide 'ışkum ölürlen muhakkaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [çü,]
28. Çü 'ömr âlâyişinden kırtulam pâk
Hayâli birle olam münis-i hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [çü,]
29. Çü şeh güş eyledi peyküñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [çü,]
30. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [çü,]
31. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [çü,]
32. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı pes ğayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [çü,]
33. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [çü,]
34. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevķ
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [çü,]
35. Çü serhaddine ol kavmüñ kodı pây
Koşup bir çây-ğâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [çü,]
36. Çü hatm oldu bu tertîb üzre mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maţlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [çü,]
37. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes 'ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43*). [çü,]
38. Bulaydum bu 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50*). [çü,]
39. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldu
Katu endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [çü,]
40. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [çü,]
41. Haţâ kılduķ biz eyle sen 'atâlar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [çü,]
42. Ne diri qalمامuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu ğirîvi fetiş şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [çü,]
43. Bulur lâ-büd yamanlıķdan melâlî
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [çü,]
44. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü sayyâdüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [çü,]
45. Çü rahm itdüñ şatayın al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [çü,]

46. Nitekim havz-ı cennette melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [çü,]
47. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [çü,]
48. Çi âteş yağdı üstine çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [çü,]
49. Ele girince sin tañşîf iderüz
Çü vâkıf oldı bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [çü,]
50. Ki tâ oldı muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [çü,]
51. Giriftâr itdi bend-i hâba anı
Çü bâtın ‘âlemine girdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [çü,]
52. Çü Mecnûn eyledi bu sözleri güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [çü,]
53. Ki görüp anı çüş itmeye kıanı
 Harâb olmağa mâyıldür **çü** râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [çü,]
54. Vedâ’ itdi vü döndi zâr u haste
Çü geldi kaçırma dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [çü,]
55. Çü hayvân yir idi bih-i nebâtât
 Ne vahşi idi ma’nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [çü,]
56. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şîhât üzre gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [çü,]
57. Yimedi seg dağı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99*). [çü,]
58. Ki munşifdür kilâbuñ hazretünden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k’ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [çü,]
59. Çü senden yine olur saña çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [çü,]
60. Kılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rize rize ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [çü,]
61. Hemîn dir âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muttâlî’ oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [çü,]
62. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem’ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [çü,]
63. Ki yirden pāk ide rîg-i zemîni
Çü bulduñ şöhetüme sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [çü,]
64. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü ‘âşıklık anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [çü,]
65. Ser-â-pâ kaldı zencir-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [çü,]
66. Girerdi rakşa şevk-ile **çü** gerdün
 Kaçankim Zeydi görse şād olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [çü,]
67. Bu resme niçe lâ’l ü lü’lü’ şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [çü,]
68. Yola girdi **çü** bād-ı lâ-übālî
 Varup efgân-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [çü,]
69. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir هفته geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [çü,]
70. Sarâyuñ sıçradı Mecnûn derine
 Oturdu hargeh öninde **çü** der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [çü,]
71. Telâffuzda biri biriyle müdgâm
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı tal’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [çü,]
72. Çü pervâne vü şem’-i meclis-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [çü,]
73. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine mâh-rûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25*). [çü,]
74. O dağı bu güzergahden gönildi
Çü cân murğı oldı ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [çü,]
75. ‘Arabda bu hikâyet oldı ma’lûm
 Karâbeti **çü** tütüdi bu söze sem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [çü,]
76. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
 Komişdı çarh başı üzre **çü** tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [çü,]
77. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [çü,]
78. Haqâyık gencinüñ şehrine bul râh
Çü lutf-ı Haq saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [çü,]

79. Karalanmış-durur nâme **çü** tûmâr
Ezelden yüz qarası nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110*). [**çü**,]

çü: Akarsu, ırmak.

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her **cü**
Güler gül kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [**cü**,]
2. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp **cü** keh-keşâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [**cü**,]

çüb: Ağaç odun.

1. Gehî hışm-ile seng ururdu ki **çüb**
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [**çüb**,]
2. Ne seng ü **çüb** k' aña tokınurdu
Gül ü serv-i riyâz-ı cân şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [**çüb**,]
3. Eline aluban geh seng ü geh **çüb**
Kıladı gölgesiyle ceng ü âşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [**çüb**,]
4. Oturup ağladı gam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh **çüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [**çüb**,]

çübân: Çoban.

1. Giderdi şöyle kim geyleyle **çübân**
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [**çübân**,]

çübâna dön: Çobana benzemek.

1. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdu kelbin atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [**çübâna dön**, -düñ]

çüb-ı şeş per: Topuz değneği, sapı.

1. Giyüp pülâd câme **çüb-ı şeş per**
Gehî ten hürd iderdi gâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [**çüb-ı şeş per**,]

çul: Kıldan veya yünden hayvan örtüsü.

1. Benüm kim neyler atlasdan **çulı** mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [**çulı**, -ı]

çün: "Amacıyla, maksadıyla" anlamlarında edat.

1. Kodı bu cümleden **çün** pây-ı birün
Pes oldı mahrem-i evvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [**çün**,]
2. Zamânında anuñ şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur **çün** şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108*). [**çün**,]
3. Ekâbir yir yirin **çün** 'avdet itdi
Gelüp cerrâh Kaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [**çün**,]
4. Yirinden sıçrayup **çün** halka-i mâr
Yapışdı halkasına Ka'benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [**çün**,]
5. Çün ire kişt-zâr-ı rüz-ı mahşer
Gamı birle götürem hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55*). [**çün**,]

6. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19*). [çün,]
7. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki **çün** ‘azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [çün,]
8. Gider düşdi yine şahrâya **çün** bād
Dir idi Hâk ne kaldıysa muḳadder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [çün,]
9. Ne diye saña **çün** bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [çün,]
10. Felek meşşâtası **çün** güş-ı şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1*). [çün,]
11. Şıdı **çün** ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duhterüm var hûb u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [çün,]
12. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hür
Suṭür ü nokṭadan **çün** ‘aşıḳ-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [çün,]
13. Habâb itdi kefin yir yir ḳabarcık
‘Arûs-ı kûh **çün** hûbân-ı ra’nâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41*). [çün,]
14. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü âh
Bahâne buldı **çün** ḳılmağa zârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125*). [çün,]
15. Yola girdi ṭurup Zeyd-ile **çün** bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [çün,]

çün: Çünkü, madem.

1. Cihân-efrüz ola **çün** mihr enver
Çerâğ-ı şubḫda ḳalmaz iñen fer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55*). [çün,]
2. Öñince **çün** gulâm-ı ḫalka-der-güş
Götürür ḳâşid-ı ḫazret eyer-püş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93*). [çün,]
3. Çün ol dehlîzden ṭaşra geldi
‘İnân-ı ihtiyârın ḫayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181*). [çün,]
4. Çün iki yüzlü tiğın ide ‘üryân
‘Adûv başın on on çırpar firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [çün,]
5. Olurdu fi’l-meşel bir raḫl-i sîmin
Çün ol mihr ü fînünü ḳıldı ḫâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [çün,]
6. Çün ol reşk-i bütân-ı Ḳandehârî
Şeker tengi gibi oldu ḫişârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77*). [çün,]
7. Çün el ire maḫall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü bi-hürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [çün,]
8. Benem **çün** beste-i zencîr-i taḳdîr
İşüme aşşı ḳılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39*). [çün,]
9. Çerâğ elde ṭururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [çün,]
10. Rumûz-ı ‘ışḳa **çün** yoḳdur nihâyet
Görelüm bir neye irür ḫikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [çün,]
11. Çün âdem oğlısın âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaḳâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [çün,]
12. Ki ölmekdür baña gerçi sa’âdet
Velî **çün** böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [çün,]
13. ‘Âlemler nîze **çün** serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [çün,]
14. Ḫacâletden ḳamu ḫ*âr u helâkuz
Bilürsin kimse **çün** ṭutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [çün,]
15. Kişinüñ şîşe-i nâmın şır el-ḫâḳ
Dü-‘âlemde iresüñ **çün** murâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69*). [çün,]
16. Aḳıtma ḳanlarını ḳanı vardur
Degüldür bi-vefâ **çün** bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [çün,]
17. Bilem tâ kimse ḳalmışdur soñumda
Beni devr-i felek **çün** ḳıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133*). [çün,]
18. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [çün,]
19. Göricek başuña toprak şaçarduñ
Ğamuñ birle **çün** ol fevt oldu iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [çün,]

20. Dehānından hezāran dūr dökildi
Görindi **çün** direfş-i esved-i şām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123). [çün,]
21. Arada şāh idi ol **çün** Süleymān
Per-i ‘uqābdan geh sāyebānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46). [çün,]
22. Baña bu varṭa olmadın ḥavāle
Elümden **çün** yidi bunlar ṭa‘āmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93). [çün,]
23. Nedür kütüñ **çün** ādemsin muḳarrer
Dedi kim iy Selīm-i bā-selāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70). [çün,]
24. K’olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23). [çün,]
25. Veyāhūd gürbe-i ḥ‘ān-ı kes olma
Geçin **çün** şem‘-i dest-i rencüñile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75). [çün,]
26. Yeşil giydürdi şahrāya çemenler
Şecerler bāğda **çün** yār-ı ḥāndān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33). [çün,]
27. Seni ısmarladım Ḥallāka iy māh
Düşem **çün** dūr senden iy vefā gūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127). [çün,]
28. Şu resmedür ki ḳal‘a genc üzre
Dem-i şihḫatde **çün** ḳılmadı perhīz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47). [çün,]
29. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişiye **çün** bekā yokdur cihānda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59). [çün,]
30. Ki şan bir cismüñ oldı iki cānı
Çün oldı büseden keşf āna her ḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81). [çün,]
31. Göñüller sinede lertzān **çün** bīd
Ḳoçuşup birbirinden şordılar ḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84). [çün,]
32. Gelüp ṭāhīr yine pāk oldılar ḥāk
Bu resme ola **çün** ‘işkuñ tamāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57). [çün,]
33. Şikeste düşdiler **çün** zūlf-i dilber
Peyince nāle ḳılup dirdi herkes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84). [çün,]
34. Muḳırr ol ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel şiri saña **çün** zaḫmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105). [çün,]

çün: "Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

1. Daḫı ṭuğrā-yı defter ḥāyy-ı lā-reyb
Çün ol nām-ı mu‘azzam aça pençe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23). [çün,]
2. İrişe **çün** bahār-ı rüz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi ḳaldıram ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153). [çün,]
3. Sa‘ādetle **çün** ol şāh-ı yegāne
İrürdi yol birinci āsumāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119). [çün,]
4. Cihān içinde **çün** kim ḥāş eger ‘ām
Anuñ iḥsāniledür ğark-ı in‘ām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217). [çün,]
5. K’ol iki gevher idi **çün** sitāre
İki gūşına ‘arşuñ gūşvāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17). [çün,]
6. Temāşā eyledüm **çün** bu rumuzı
Derünümde belürdi ‘işk sūzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77). [çün,]
7. Çün açdım ol kitāb-ı müstetābı
Ezel satırında gördüm bu ḥitābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99). [çün,]
8. Bu emri **çün** baña feyz itdi iḳbāl
Ümüdüm bādesinden ṭoldı zigāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125). [çün,]
9. Kamu **çün** dāne-i nār idi yek-sān
Ḥicāl-ı sırr-ı cān ardında pinhān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139). [çün,]
10. Çün irişdi saña bu mīve-i ḥūb
Yakınlarda bir oğluñ ola maḥbūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263). [çün,]
11. Çün ol meh-rū ḳodı düşündün anı
Yine ḳılmağa başladı fiğāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329). [çün,]
12. Çün ol taşviri seyr itdi bu mehcūr
Pes oldı ‘işka cüft ü ‘aḳldan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99). [çün,]
13. Göyindi micmer-i ḥasretde **çün** ‘ūd
Başına ḳıḳdı nār-ı hicrden dūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35). [çün,]
14. Tuyup ḳavm-i ḳarābeti de yek-sān
Perişān oldılar **çün** zūlf-i ḥūbān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42). [çün,]
15. Ki **çün** Leyliye Kays-ı çāk-sīne
Vedā‘ itdi vü gitdi evlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13). [çün,]

16. Çün ola hicrden giryân u nālân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [çün,]
17. Ferâgat kıldı **çün** bildi haqîkat
K'ana kâr itmeyiserdür naşîhât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27*). [çün,]
18. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33*). [çün,]
19. Tarîk-ı 'aıklan **çün** geldi bîrûn
Kâbile taqıldılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27*). [çün,]
20. Çün oldı 'ışk iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [çün,]
21. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm u kavm ü mâderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [çün,]
22. Çün anı câmelerle düzdi mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [çün,]
23. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña **çün** şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [çün,]
24. Tokındı **çün** lebine la'l-i kavvâl
Neyûñ cânı lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [çün,]
25. Benem **çün** 'ışkına anuñ giriftâr
Niçün sen olasin mennâ'-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [çün,]
26. Bu gülşenden k'ıçidür pür garâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2*). [çün,]
27. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Âmiriler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [çün,]
28. Çün ola bu hikâyet 'âleme fâş
Baña ta'n eyleyici olur evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [çün,]
29. Çün el açu du 'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [çün,]
30. Hâdîs-i 'ışkı **çün** işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1*). [çün,]
31. Çün ola bir gönüldeñ 'ışk hâlî
Degüldür hâlî andan gam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [çün,]
32. Ki **çün** ol nev-'arüs-ı hacle-i nâz
Şehin-şâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [çün,]
33. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire **çün** Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [çün,]
34. Yücedür **çün** bilürsin menzil-i mâh
Olur her el aña irmekde kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [çün,]
35. Didi **çün** kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [çün,]
36. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar **çün** gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [çün,]
37. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şurû' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [çün,]
38. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfıyle hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [çün,]
39. Çün itdi ceng kıлмаğı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59*). [çün,]
40. Kala meydân-ı gamda hînk-i nânum
Düşe **çün** 'âr atından ehl-i gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [çün,]
41. Karâr itmedi âtes üzre **çün** hâr
Şabâh olunca kıldı âh u efğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [çün,]
42. Şeher **çün** bâm-ı çarha mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [çün,]
43. Çü zülf-i yâr nâfi müşg-bârum
Bu müşkıl vartadan **çün** olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [çün,]
44. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıķup **çün** dâmdan gitdi gâzâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [çün,]
45. Yüce bâlâsı var **çün** yâr-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şâhında bir zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [çün,]
46. Kara **çün** zülf-i rümî rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-i mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46*). [çün,]
47. Üleşürüz bunuñla râst-â-râst
Dilenciligi **çün** taz'if idertüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45*). [çün,]

48. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65). [çün,]
49. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm **çün** şem' gibi rüşenâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63). [çün,]
50. Pür idi berfden eṭṭāf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf **çün** 'âc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5). [çün,]
51. Çıkarup şunıvirdi bâğbâne
Çün ol serv oldı Mecnûnuñ ğulâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53). [çün,]
52. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51). [çün,]
53. Diledi kim ide sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23). [çün,]
54. K' irişmez bir birine **çün** leb-i ğür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12). [çün,]
55. Bilür 'âkı ki kimdür 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avrata **çün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39). [çün,]
56. İşi bozdı vü düzdü işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35). [çün,]
57. Ki târik itdi düdündan cihâni
Çün eyledi ğurub-ı mihr-i seyyah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 117). [çün,]
58. Koma maḥrûm bu baĝrı kebâbı
Çekesin **çün** ṭurub bezminde ḥ'ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73). [çün,]
59. Yiñi dildârıñı kılsun mübârek
Ben olam **çün** çerâĝuñdan senüñ dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77). [çün,]
60. Bi-ḥamdillâh k' elüñde ihtiyârüñ
Çeke **çün** ḥâṭruñ bir cāyı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57). [çün,]
61. Aña n' eyleyibilür tiĝ-i ḥün-ḥ'âr
Yaқа pervâneyi **çün** şem'-i bî-düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105). [çün,]
62. Zebân tiĝıyla bârî virme âzâr
Saña **çün** derdümi şerḥ itdüm iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145). [çün,]
63. Ki ḥâṭdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı ḥâṭtını ol merd-i bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35). [çün,]
64. Geçeydüñ kulluĝından pâdişâhuñ
Çün oldı zâhidüñ ḥâlinde âĝâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39). [çün,]
65. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murĝını **çün** yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69). [çün,]
66. Çevürmiş ortada ol **çün** pây-ı pergâr
Pes ol ḥayvân-nişin ü bî-ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88). [çün,]
67. Şaru giymeklüĝi idindi pîşe
Çün ola ârzüsü ḥâne vü kû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113). [çün,]
68. Esir-i çâh-ı ğam cân-ı fiĝârı
Aña **çün** kıldı bu yârân nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13). [çün,]
69. Çemen şahnını kıldı bir ṭabâk ğül
Cihân **çün** bâĝ-ı cennet oldı ḥoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29). [çün,]
70. Saña **çün** nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cüda 'aks-i lâledendür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50). [çün,]
71. Ğamuñdan inler **çün** bülbül-i zâr
Diyüp bülbüllere râzını ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8). [çün,]
72. Karârı kalmadı bir yirde **çün** bād
Ĝül endâmı ḥayâli birle nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34). [çün,]
73. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye **çün** Mecnûn-ı bed-rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45). [çün,]
74. Nihâl-i ḳaddini nâl itdi nâle
Ĝözi nergisleri **çün** ebr-i nîsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27). [çün,]
75. Taĝıtdı **çün** kebüter zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi ḥayvânları dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92). [çün,]
76. Siyâh itdi gözin **çün** çeşm-i âhü
Çok itmekden demini 'aşıkuñ nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166). [çün,]
77. İrişdi ḥışmıla **çün** şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla baĝlamış bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94). [çün,]
78. Ola ğönlüm gözüm bî-ferr ü bî-nür
Çün ura ḥâzretüñ bir şî're bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69). [çün,]

79. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi 'ışk zürî 'aklı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [çün,]
80. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrâd
Geleydi Zeyd **çün** Ğamdan fiĝâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [çün,]
81. K'olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûnı bu peygâm **çün** nüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [çün,]
82. İdinüp kızbi hõ şâdıķ geçinme
Riyâdan ola **çün** bir 'ışk hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [çün,]
83. Olur 'illetden ol şöhbet münezzeh
Gire **çün** içerü 'ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [çün,]
84. Şu miķdâr eyledi ta'yin-i hişşe
Ki çeşm-i bed gibi **çün** Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [çün,]
85. Ne fi'l itse o kalur her kişiye
Gönildi rahtı **çün** İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [çün,]
86. Kavuşdı birbirine **çün** elif lâm
Ezel bir cân idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [çün,]
87. Firâķ-ı hasretümle haste cânum
Budur **çün** bülbüle 'âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [çün,]
88. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere **çün** verd-i Ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [çün,]
89. Senüñ gelmedi tãvusuñ miyâna
Çün el virdi segân-ı şâha naķçir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [çün,]
90. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
Zamâna ire **çün** faşl-ı Ğazâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [çün,]
91. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı bu resme tûrfe hâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [çün,]
92. Şalâmuñ nâleden kıl hem Ğurûsın
Çün âvâzemden ola Ğalk ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [çün,]
93. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Ğomadı **çün** Ğamuñdan yutdı Ğârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [çün,]
94. Fiĝân u nâle kim Ğâk oldı Ğülzâr
Mezârî üzre **çün** şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [çün,]
95. Ki ola rencden âsüde cânum
İrişüp iy beşir-i merg **çün** båd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [çün,]
96. Yaşı mevc urdı **çün** deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [çün,]
97. Çevirmişdür seni **çün** Ğalka-i mâr
Ğaķıķat gözler iseñ fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [çün,]
98. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [çün,]

çün: "İçin" anlamı katmıştır.

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tâ andan olam **çün** şubh-ı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [çün,]
2. İkinci mîm kim vardur anda **çün** dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [çün,]
3. Üçüncü çarĝa çıkdı **çün** be-şehre
Elinden çengini biraķdı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [çün,]
4. Mekân tayy itmede **çün** lem'a-ı berķ
Ekâbir ademidi Ğarbdan şarķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [çün,]
5. Turup ol gice **çün** şem' ol dilârâ
Atası Ğizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [çün,]
6. Hezârân derd-ile **çün** Ğays-ı meftûn
Niĝârüñ Ğaymesinden geldi maĝzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [çün,]
7. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zibâ Ğazeldür 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [çün,]
8. Vü ger Ğöd olsa ol leşker 'adû-ĝir
Neşâtından ĝiriv ider bu **çün** şir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [çün,]
9. Dilemedüñüz itmek **çün** bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [çün,]

10. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi **çün** hink (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [çün,]
11. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşî
Bu yolda **çün** hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [çün,]
12. Ki **çün** halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [çün,]

çün: "Ne zaman ki, -diğında/-diğinde" anlamı katan bağlaç.

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Göñüller hirmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [çün,]
2. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [çün,]
3. Çün altıncı fezâya çıktı Aħmed
Atı na'line sürdü Müşteri ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141*). [çün,]
4. Cihâne 'ammduñ ihsân **çün** mâh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [çün,]
5. Oğul hoşdur kişiye ger ħalefdür
Çün ola nâ-ħalef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [çün,]
6. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heffelik ay oldu yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [çün,]
7. Zarîf ü ehl-i fażl u ħikmet-endüz
'Ulümü **çün** ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [çün,]
8. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [çün,]
9. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [çün,]
10. Çün ol nakşî görüp ârâmı gitdi
Ĝam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [çün,]
11. Anası **çün** bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [çün,]
12. Elüñe girdi **çün** bir gevher-i pāk
Ki ħayrândur anı delmekde ħakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [çün,]
13. Çün uyħudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol nakş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [çün,]
14. Çün ol eyvânı gördi Qays-ı bî-dil
ĖaĖıķat bildi k'oldır mâħa menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [çün,]
15. Çün aħşam oldu vü ħurşid-i berrāk
Batup bî-şu'le kıldı qaşr-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [çün,]
16. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nür
Özin ol mâcerâdan tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [çün,]
17. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz ağladı anuñ ħâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [çün,]
18. Göñül virişdi **çün** Qays-ile Leylî
Müdâm arturdu birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [çün,]
19. Ki **çün** gözlerden oldu dūr ol nür
Ĝam itdi Qaysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [çün,]
20. Tenüñe niş ire **çün** mâr-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muħteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [çün,]
21. Pür itmiş **çün** bütân-ı mâh-päre
Kulaķlarını zerrin ğüşväre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [çün,]
22. Cemâline **çün** anuñ baķdı Mecnûn
Bir âħ idüp cihânı yaķdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [çün,]
23. Emîr-i 'Amirî **çün** didi bunı
Şan içürdi kız atasına ħûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [çün,]
24. Çün ol meh-peykerüñ vaşfin işitdi
Qarârı kalmayup ârâmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [çün,]
25. Çün oldu ol ħatuñ zımnından âĖāħ
Teğayyür buldı ħayretten ruħ-ı şâħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [çün,]
26. Çün oldu münhezim kendü sipāħı
Bırakdı tiğin elden çarħ şāħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [çün,]

27. Miyancı **çün** bu kavli kıldı ağāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [çün,]
28. Benî Sa'dî **çün** anı böyle gördi
Ser-engüştine hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [çün,]
29. Bu hâlün üstine **çün** geçdi eyyām
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [çün,]
30. Bu resme gördi **çün** Mecnûn hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [çün,]
31. Ki Nevfel buldı **çün** fetḥ ü ferāğat
Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [çün,]
32. Kılarken derd-ile feryād u nāle
Şeb irüp **çün** dil-i gümrāh-ı a'dā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [çün,]
33. Şeher **çün** zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [çün,]
34. Gider görmek recāsına refiķin
Çün ol cânibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [çün,]
35. Şitāb u sa'y birle gider ol zen
Bu hāli gördi **çün** Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [çün,]
36. Baña bir dāne virmē hep senūñ bil
'Ācūze gördi **çün** kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [çün,]
37. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahārī
Çün irdi bu ġarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [çün,]
38. Başı yarıldı vü ġarķ oldı hāke
Çün ol pūşide çeşmi gördi bu hūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [çün,]
39. K'ola İbn-i Selāma 'aķd-i Leyli
Çün āğāh oldı dilber bu ġaberden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [çün,]
40. Oturdu yanına **çün** serv-i āzād
Tağıldı ġalķ ü ġalvet kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [çün,]
41. Füzün itdi ġarībün dilde dāğın
Çün ol gevher naşīb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [çün,]
42. Bāşumdā efsē ü boynumda zencir
Baña **çün** böyle gösterdün semā'ı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [çün,]
43. Atası ġabrine 'azm itdi hāli
Varup **çün** şūşe-i ġabrine gördi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [çün,]
44. Çün irdi ġatīf-i şubḥ urdı demler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [çün,]
45. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür **çün** ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21*). [çün,]
46. Hücüm idüp aña kıldılar āheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [çün,]
47. Ėodılar anda anı 'üryān u beste
Şeher gösterdi **çün** rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [çün,]
48. Kenār-ı yārda āşüdesin sen
Çün olduñ ġayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [çün,]
49. İrürdi ol niğārına feraḥ-nāk
Çün ol māha görindi ġatḥ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [çün,]
50. Ya cân bāğından serv-i rāsītindür
Çün ol mektūba Leyli oldı fettāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [çün,]
51. Olur merdūd-ı dergāh-ı 'ināyet
Tirāz-ı nāme **çün** geldi temāme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19*). [çün,]
52. Bu hāl üzre geçinür ġayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvālını şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [çün,]
53. Hezār ol vāķtdan ġonıldı nāmı
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [çün,]
54. Büt-i ġargāhiyi kıldı ġaberdār
Ėudüm-ı yārdan **çün** oldı āğāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [çün,]
55. Şan aldı boynına ġün-ı cihānı
Ėadd-ı dil-cüsini **çün** serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [çün,]
56. Hem ol daḥı havā yüzinde kaldı
Çün ol ġāfil bu resme dūşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [çün,]
57. Çün işitdi Selām anuñ kelāmın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [çün,]
58. Çün ol miḥnet belāsınuñ za'ifi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [çün,]
59. Saña olsun beķā-yı cāvīdānı
Çün itdi bu ġisānı ġüş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [çün,]
60. Yolu irdi **çün** ol bī-der serāya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [çün,]
61. Çün işār itdi eşk-i çeşm-i Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1*). [çün,]

62. 'İlâc itdi marîza ol mükerrerem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [çün,]
63. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gil
Yağa bir hürmeni şahırâda **çün** tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [çün,]
64. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre **çün** kabrüm üzre ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [çün,]
65. Bula maşşüdün ide müşkilin hal
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35*). [çün,]
66. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol miskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [çün,]
67. Bekâ kaçırında olur hândân u mesrûr
Çün urdı şem'-i hürşid-i pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91*). [çün,]
68. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
Ki **çün** 'aybın göreler ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [çün,]
69. Ki bulam kayd-ı 'işyândan necâtı
Çün imândan ez el virdüñ sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [çün,]

çün: "gibi" anlamında edat.

- Meger günlerde bir gün k'irdi nevrüz
Mübârek rüz idi **çün** 'id-i pürüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [çün,]
- Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
Açılmış **çün** Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40*). [çün,]
- Turur gülnâr **çün** tennür-ı pür-nâr
Gülistân andan olmuş germ-i bâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [çün,]
- Çün ol meh-çal'at irdi çâr sâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [çün,]
- Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nür
Kamer rahşân idi **çün** tal'at-ı hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [çün,]
- 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü hürrem
K'ururdu **çün** Mesîh anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [çün,]
- 'Arûs-ı gülşenüñ haddinde **çün** 'âc
Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). [çün,]
- Mağâm-ı 'izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu içi pür-süz **çün** nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [çün,]
- Cüdâsın **çün** bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [çün,]
- Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
Dür-efşân didesini kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [çün,]
- Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taht u görtrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [çün,]
- Çamu olmuşlar idi âhene garç
Kılıç oynatmada her biri **çün** berç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [çün,]
- Bahâdırlar kamu **çün** nîze serdâr
Kemer bağlandılar kılmağa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [çün,]
- Şeh öñinde kodı yüz yire **çün** hâk
Didi kan ağlayup k'iy şâh-ı a'zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [çün,]
- Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâk-ı câna ire lezzeti **çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [çün,]
- Dil uzatdı aña **çün** tîğ-ı pür-hûn
Didi k'iy zâlim it gibi zebün-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14*). [çün,]
- Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dâya **çün** mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [çün,]
- Birikmiş berç urur dipinde **çün** şem'
Şanasın ol şecer düdüdur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [çün,]
- Aña neyler tabîbüñ tütüyâsı
Kaşa **çün** bir koyunu gürg-i garrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [çün,]
- Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıka **çün** bir binâyı seyl-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [çün,]
- Seher **çün** şem'-i çarh-ı lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1*). [çün,]
- 'Arûs-ı nazma şöyle dikdi câme
Ki **çün** irdi tamâma kâr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [çün,]

23. Gehî şâne kodı gîsûlarına
Gözi âhûların **çün** nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [çün,]
24. Ögüt virdükce dağı oldu efzûn
Düşer bir hirmene **çün** nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [çün,]
25. Dürüş kim düzesin 'âlemde bir kâr
Ecel **çün** deprede yârin 'inânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [çün,]
26. Hevâ aşûftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [çün,]
27. İder rüşen dili derdini her gâh
Görine **çün** gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [çün,]
28. Ki Mecnûnuñ döke kanını **çün** seyl
Diledi k'ura bir tîg ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [çün,]
29. Tölayu bağlamışlar halka **çün** tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [çün,]
30. Ğazeller nazm ider **çün** lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12*). [çün,]
31. Gül-i tâze gibiydi çâk-dâmen
Yolını **çün** tutaydı hâr-ı şehvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67*). [çün,]
32. Ğazeller oğudu **çün** dürr-i meknûn
Dağı bir niçe sözler söyledi hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38*). [çün,]
33. Ki **çün** hür ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [çün,]
34. Velî **çün** meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [çün,]
35. Gider şahrâda **çün** deryâda keşti
Revân **çün** âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [çün,]
36. Gider şahrâda **çün** deryâda keşti
Revân **çün** âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17*). [çün,]
37. Eler zerden varağ girbâl-i eşcâr
Girih **çün** bağ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [çün,]
38. Münevver her birinüñ rüyü **çün** şem'
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [çün,]

çünki: -dığı için, -den dolayı, çünkü, bu sebeple.

1. Kemâl-i zâtuñ oldu **çünki** taḥkîk
Ḥalâyîk buldı andan 'ilm-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [çünki,]
2. Serây-ı fazlı bulduñ **çünki** ḥâlî
Ṭaleb eyle berât-ı lâ-yezâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [çünki,]
3. İrüre gevhere el **çünki** ḥakkâk
Anı delmekden aña yok-durur bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35*). [çünki,]
4. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile **çünki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [çünki,]
5. Kim ider aña peyvend ile çâre
Ḥarâbe vara **çünkim** ḥâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [çünkim, --m]
6. Keremden 'izzet ü hürmet kılasın
'Azîz ü muḥteremdür **çünki** yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [çünki,]

çünki: "Ne zaman ki" anlamı katan bağlaç.

1. Çünkü berç urdı derûnumdan benüm envâr-ı 'ışk
Bâtınında oldu her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [çünki,]
2. Ola 'uḳkâb-ı nâvek **çünki** perdâr
Muḥannesler kalur kerkes gibi ḥ"âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31*). [çünki,]
3. Resende gerdeni vü güllde pâyı
İrişe **çünki** bir ḥayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [çünki,]
4. Ki dönmişsin kıra zengîye abdâl
Selîmi **çünki** kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [çünki,]

5. Yiter zencire-i her āb-ı seyyār
Vefā yok **çünkü** gördüm ādemīde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*çünkü,]*
6. Ya beklerlerdi cem‘ olup hazîne
İrağdan **çünkü** Mecnûn bağıdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*çünkü,]*
7. İki bile eli kaldı ‘amelden
Du‘ādan **çünkü** tîg-ı kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [*çünkü,]*
8. İştidi bu kelâmı **çünkü** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*çünkü,]*

çünkim: -dığı için, nedeniyle; -ınca, -ince.

1. Olasın vaşl-ı Leylîye sezāvār
İdesün kendüni **çünkim** taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*çünkim,]*
2. Koyam gidem saña mülk-i cihāmı
Kala **çünkim** tehî benden serāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*çünkim,]*
3. Hārābe irdi çok ābāde enbūh
Görindi **çünkim** irdi küh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*çünkim,]*
4. Konurdu tã‘atinün pellesine
Çekeydi şu‘le **çün-kim** berğ-i āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*çün-kim,]*
5. Anuñ ārāmgāhidur semen-zār
Oğudı **çün kim** ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*çün kim,]*

çünkim: "Sanki, gibi" manasındadır.

1. Bu hāli gördi **çünkim** server-i kavm
Murādına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [*çünkim,]*
2. Yigitlik odı germindendür iy yār
Geçe **çünkim** yigitligi cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*çünkim,]*

çün-kim: Çünkü.

1. Ziyāfet **çün-kim** irişdi tamāma
Ekābir yir yirin geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [*çün-kim,]*
2. Aña kim Hāğ vire āzād-nâme
Şına bir keştinüñ **çün-kim** miyāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*çün-kim,]*
3. K’anı hiç itmedi miñnet tegergi
Saña **çün-kim** muti ‘ olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [*çün-kim,]*

çün-kim: İçin.

1. Yoğ-idi bunlaruñ **çün-kim** nifākı
Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*çün-kim,]*
2. Öziyle **çün-kim** ol dīdār-ı çāpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nāzük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [*çün-kim,]*
3. İştirmekden dimekten oldı hamüş
Zamāndan soñra **çün-kim** geldi ‘āklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*çün-kim,]*

çüp: Ucu parelenen ve didilen nesneye ve ip çözümlü şarmaşığına derler. II Püskül.

1. Sancakuñ **çüpünüñ** altun başlıkıdur āfitāb
K’asumān-ı çaruma irürdi farkın ol ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*çüpünüñ, -i, -n, -uñ]*

çürü: Çürümek.

1. Çüridi çihresi hâk oldu anuñ
Ser-â-ser hey'etinde her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [çüridi, -di]
2. Çürümüş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [çürümüş, -miş]

çüridi: Çürümek.

1. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çürüdiler mi ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19*). [çürüdiler, -ler]

çürüt: Çürütmek.

1. Çürütmişdi olanca hânumânın
Elinde kalmamışdı vech-i dünyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 16*). [çürütmişdi, -miş, -di]

cüst: Çabuk davranan, hızlı, çevik.

1. Ki kılmaz çâre kılmaqlada taqşîr
Revişde Hızır gibi çâpük ü **cüst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [cüst,]
2. Velî 'ışkuñ yolında **cüst** ü tizem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [cüst,]

cüst: Çabuk; hemen.

1. Baña yollar gözettürme iriş **cüst**
Vişâle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94*). [cüst,]

cüst ü çâlâk: Çabuk ve çevik.

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pâk
Bu zibâ dürr ki deldüm **cüst ü çâlâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [cüst ü çâlâk,]
2. Ki atası Selâm urmuşdı nâmin
Tarîk-i 'ışk içinde **cüst ü çâlâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13*). [cüst ü çâlâk,]

D

da: "Dahi, bile" anlamında bağlaç.

1. O **da** yandı hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı hevādan hirmen-i nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35). [da,]
2. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şāhuñ **da** turağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56). [da,]
3. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı **da** yarı yādına ider nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30). [da,]
4. Bu yaña haşmı **da** olup haberdār
'Adūsın karşıladı çār-nā-çār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3). [da,]
5. Pür oldı hūn-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınuñ **da** hūn-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59). [da,]
6. Ki tab'ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan āhūlar **da** çalāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85). [da,]
7. Unutma eski yārānı **da** zīnhār
Kaçan kim içesin köhne şarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66). [da,]
8. Bu segden yaña **da** sal üstüñ'ānı
Saña iy hālî Hindü Haqq tebārek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74). [da,]
9. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı **da** iderdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159). [da,]
10. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür
Bulardan **da** bu resme kim esirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85). [da,]
11. Niçe nān belki su **da** geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur Haq (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [da,]
12. Baña **da** ol tarıķı eyle irşād
Kaṭuñdan gitmezem tā kim diriyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74). [da,]
13. Bu resme olmadı **da** lîk nā-şād
Dilüñ kalmaya dāyim böyle maḥzūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14). [da,]
14. Velî Hākdan **da** şanmañ gāfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24). [da,]
15. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlūb
Hem anı kız **da** cāndan sevmiş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21). [da,]
16. Kızı **da** almağa çok eyledi āl
Velî ne māl virdi ne hō duḥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68). [da,]
17. Anā **da** oldılar Mecnūn gibi rām
Ne deñlü şî'r kim Mecnūn-ı ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30). [da,]

dad: Adalet.

1. Anuñ İbn-i Selām olmuşdı adı
Cihāndan 'iş-ile alurdu **dādı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36). [dādı, -ı]
2. Bakup aḥvālūme ḥavf eyle Haqdan
Zebūn oldum irür feryāduma **dād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81). [dād,]
3. K'irür ol ḥastenüñ feryādına **dād**
Uyup ilüñ sözine bende nā-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16). [dād,]
4. Kese başın bularuñ virmeyüp **dād**
Feres sürdü şefā'at birle Mecnūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22). [dād,]
5. 'Aceb feryāduma kimden ire **dād**
Mu'inüm yāverüm yārum sen idüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58). [dād,]
6. Sen idinmişsin ammā derdi maṭlūb
Felekden gerçi kimse bulmadı **dād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13). [dād,]
7. K'işidür dāyim anuñ 'adl-ile **dād**
Ki her bir ādemīnün nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164). [dād,]
8. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür **dād**
Vücüdî eşk ü āh-ı dil-keş içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8). [dād,]

dad: Lütuf ve ihsan.

1. Ne açmış gonce-i ra'naların bād
Ne virmişler şabāya bāğda **dād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*dād,]*
2. Niçedür göreyin ben dahı **dādım**
Kul idinseñ ben āzāde cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [*dādım, -ın]*

dad: Tat, lezzet.

1. Ağu k'ıçdı Resülün añup adın
Mizācı buldı andan şehd **dadım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*dadım, -ı, -n]*
2. Velikin hōş gelürdi aña **dadı**
İderken 'ışk hālātını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*dadı, -ı]*

dād vir: Adalet sunmak.

1. Ki vir iy dāver-i devrān bize dād
Öñinde iy olan a'dāsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [*dād vir,]*

dāfi'ü'z-zulem: Karanlıkları defeden.

1. Yā seyyidü'l-halāyık yā mefharü'l-ümem
Yā mazharü'l-halāyık yā **dāfi'ü'z-zulem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*dāfi'ü'z-zulem,]*

dāğ: Yanık yarası, kızgın demirle vurulan damga, nişan. II Aşk yarası.

1. Kaçan bir lāle tezyîn itse bāğı
Hezārān sîneye qor derdi **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*dāğı, -ı]*
2. Mülükāne tamām idüp düğünü
Dil-i haşma qodı **dāğ** u dögünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*dāğ,]*
3. Bu süz u tef kimün **dāğından** irdi
Ya bu hōş-bü kimün bāğından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*dāğından, -ın, -dan]*
4. Hasedden ol perinün gül yañağı
Qomışdı lālenün bağrına **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56*). [*dāğı, -ı]*
5. Göñülden dir idi kim bu nişāne
Elifler **dāğlardur** 'āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62*). [*dāğlardur, -lar, -dur]*
6. Kimün hicrinden irdi cānuña **dāğ**
Kimün zülfi geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*dāğ,]*
7. Ne 'ışkuñ var-durur göñlünde **dāğı**
Ne eğer bulmuşdur ol būdan dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [*dāğı, -ı]*
8. K'o gül k'olmuşdurur bāğun çerāğı
Qomış derdi dil-i Mecnūna **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*dāğı, -ı]*
9. Gam-ı çeşmi dil-i şem'a qomış **dāğ**
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*dāğ,]*
10. Qodı cānına Mecnūn-ı hastenün **dāğ**
Gözi ardınca qaldı iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*dāğ,]*
11. Baña āyine yiter sîne **dāğı**
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*dāğı, -ı]*
12. Nitekim lāle qaldı **dāğ** ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*dāğ,]*
13. Füzün itdi garībün dilde **dāğın**
Çün ol gevher naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [*dāğın, -(ı)n]*
14. K'ola şadır bu fi'l-i pîç senden
Baña sensüz gam u hicr urdı **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [*dāğı, -ı]*

15. Ğam urmasun mı ğaste bülbüle **dağ**
Varup bāğūnda bülbüller ğarābe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*dağ,]*
16. Dağı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilünde şol kim andan var-durur **dağ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [*dağ,]*
17. Teninde çok elifler **dağlar** var
Bunuñ her satrı kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [*dağlar, -lar]*
18. Seher kor cânūña yüz dürlü **dağı**
İrerse bir kişinüñ şubĥa baĥtın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*dağı, -ı]*
19. Ki konmuş çehresine lâleden **dağ**
Ħabābeden dönüp cū keh-keşāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [*dağ,]*
20. Dilinde mihrden var idi **dağı**
Şu deñlü çekmiş idi miĥnet ü derd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [*dağı, -ı]*
21. Lebinde şevk cūşından üküş kef
Dilini **dağlar** kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 41*). [*dağlar, -lar]*
22. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde **dağlar** k'anuñ ğomış mihr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*dağlar, -lar]*

dağ çek: *Yüreğini dağlamak, yakmak; acıyla kıvranmak, içi yanmak.*

1. Teni verdine batdı ğār-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 6*). [*dağ çek, -di]*

dağ-ı belā: *Bela yarası.*

1. Baña dağ-ı belādur bī-ruĥ-ı yār
Eger süsen dağı bī-dilsitāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [*dağ-ı belā, -dur]*

dağ-ı bī-kerāne: *Sayıstız yara.*

1. Neyüñ 'azdinde **dağ-ı bī-kerāne**
Virür bāzū-yı 'aşıĥdan nişāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [*dağ-ı bī-kerāne,]*

dağ-ı dildār: *Sevgilinin yarası.*

1. Yaşı baĥrin dür ile dīdeden pür
Gice vü derd ü fürĥat **dağ-ı dildār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [*dağ-ı dildār,]*

dāğ-ı endüh: *Gam yaraları.*

1. Budāla vü ğarīb ü dāmen-i küh
Vücüdi lâle-veş pür **dāğ-ı endüh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [*dāğ-ı endüh,]*

dāğ-ı hicrān: *Ayrılık yarası.*

1. Girībānı zihinde naĥş kim var
Şan aña **dāğ-ı hicrān** idi her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*dāğ-ı hicrān,]*

dağ-ı lāle: *Lale yarası.*

1. Turur ğargehleri şahrāda her sū
Çü **dağ-ı lāle** dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34*). [*dağ-ı lāle,]*

dağ-ı mātem: *Matem yarası.*

1. Benefşe vü kıranfil **dağ-ı mātem**
Baña ğull-ı segān-ı küy-ı dildār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44*). [*dağ-ı mātem,]*

dağ-ı sevdā: *Aşk yarası.*

1. Dilinde kim konulmuş **dağ-ı sevdā**
San urmuş āteş-i 'ışk aña tamgā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [*dağ-ı sevdā,]*
2. Velî Hākdan da şanmañ ğāfil idi
Teninden görinen her **dağ-ı sevdā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [*dağ-ı sevdā,]*

dağ-ı siveh-gun: *Siyah renkli yanık.*

1. Tenine noqtadan **dağ-ı siyeh-gun**
Kaşınıñ hasretinden rāyile yā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44*). [*dağ-ı siyeh-gun,]*

dağıt: *Saçmak, öte beriye püskürtüp defetmek.*

1. Vücüdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak gibi **dağıtdı** bî-bāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [*dağıtdı, -dı]*

dahhak: *İran'da yaşamış, omzunda iki yılan olan ve bu yılanları etkisiz hale getirebilmek için her gün iki çocuk beynini bu yılanlara yediren zalim ve gaddar hükümdar.*

1. Muṭî' olmuş-idi bir māra **Ḍahhāk**
Buñadur rām ejderhā-yı eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*Ḍahhāk,]*
2. Sikender pāyedür **Ḍahhāk** şemşir
Süleymān mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*Ḍahhāk,]*

dahı: *Bundan sonra, artık.*

1. Varup şeh hāzinine kıldı vāşıl
Dahı şoñra açup kufl-i zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*dahı,]*
2. Dahı yiter komazsın dilde ārām
Yazuğdur töhmet itme bî-günāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*dahı,]*
3. K'ol aradan sürer maṭlûbı ğāyib
Dahı beter za'if oldı vü nā-şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*dahı,]*
4. Anuñ beyt okumasından güşade
Dahı bir dest cāme virdi ol māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*dahı,]*
5. Eli inmeyüben kıldı havāda
Kılıcı bir eline **dahı** aldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [*dahı,]*
6. Ğazeller okudı çün dürr-i meknûn
Dahı bir niçe sözler söyledi hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*dahı,]*
7. Dahı söyleme bu resme kelāmı
İnen kıлма tarıkuñdan tecāvüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [*dahı,]*
8. Götürüp zahmeti yini kılam bār
Dilerven görmeyesin **dahı** benden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13*). [*dahı,]*

dahı: *Ayrıca, bundan başka.*

1. Velikin bir **dahı** vardur rivāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [*dahı,]*

2. Tozıdır göze sürme cāna merhem
Daḥı niçe bunuñ gibi kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [*daḥı,]*
3. Varur bir çetr öñine **daḥı** yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [*daḥı,]*
4. Du‘â vü medḥ okıdı soñında
Daḥı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [*daḥı,]*
5. Dem-i serdüñden ol kâfir-efşān
Daḥı kanlu kefen şar kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*daḥı,]*

daḥı: *Dahi, bile, de/da.*

1. Sen **daḥı** ‘ālemde bir kânün idersin ‘ākıbet
Çarḥ-ı kaddum gerdişiyle āsyāb-ı ‘ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*daḥı,]*
2. Her nefes biñ kez fiğan her lâḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālün gülsitānın bir **daḥı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [*daḥı,]*
3. Daḥı tuğrā-yı defter hāyy-ı lâ-reyb
Çün ol nām-ı mu‘azzam aça pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*daḥı,]*
4. Beni mest-i mey-i ḥum-ı şafā kıl
Daḥı müstağrak-ı yemm-i vefā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40*). [*daḥı,]*
5. Daḥı Cibril ü Mikā’il ḥaḳıyçün
Hem İsrāfil ü ‘Azrā’il ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*daḥı,]*
6. Anuñ ardınca İsrāfil geldi
Biraz tayrān idüp ol **daḥı** kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [*daḥı,]*
7. Daḥı soñra irişüp taht-ı refref
Resül ünsi ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*daḥı,]*
8. Çü şāh ol bârgāha ḥāzır oldı
Kalemle levḥe **daḥı** nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [*daḥı,]*
9. Sovunmamışdı **daḥı** cāme-ḥwābı
Ḥarāretten yoğ-ıdı inḳılābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 213*). [*daḥı,]*
10. Tutup ol baḥrden tā māye-i ḥāş
Hoş oldum bir deñize **daḥı** ḡavvāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [*daḥı,]*
11. Berāt-ı merg alur tūğından a‘dā
Ki ‘ālemde **daḥı** turmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [*daḥı,]*
12. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurāḥı
Ki içmeye meyüñ kanını **daḥı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [*daḥı,]*
13. Daḥı ḳur nüshasından şı‘riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āhü-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*daḥı,]*
14. Atası mektebe itdi ḥavāle
Dem-ā-dem Ḳays **daḥı** tālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*daḥı,]*
15. İdinmişlerdi rüy-ı Ḳaysı maṭlûb
Bu **daḥı** eyleyüp anlara nāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [*daḥı,]*
16. Daḥı didügin ol ferzend-i zībā
Olısar ‘ışḳdan rüsvā vü şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [*daḥı,]*
17. Daḥı her ne ki didiyse özine
Cemī’isin didi Ḳaysuñ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [*daḥı,]*
18. Daḥı şol kāḥ kim gördün füsündür
Şaḳın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [*daḥı,]*
19. Daḥı şunlar k’urınmış şekl-i āhü
Degül āhü k’olardur iki cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*daḥı,]*
20. ‘Acüz-ı dehre ol ḡammāz-ı mühmel
Şan Ādemden **daḥı** gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [*daḥı,]*
21. Çi ger bu resme dindi bu ḥikāyet
Velikin bir **daḥı** vardur rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [*daḥı,]*
22. Meger kim Ḳaysıla Leylî **daḥı** hem
‘Ulüm oḳurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*daḥı,]*
23. Dürüşüp biz **daḥı** eyleyelüm cehd
K’ola hem ‘aḳdūñ ol māh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29*). [*daḥı,]*
24. Toḳınup def **daḥı** zerrin celācil
Kefine muṭribüñ geldi muḳābil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [*daḥı,]*
25. ‘Ayān eyledi dil rāzın şurāḥı
Anuñ-çun dökdi kanın sāḳı **daḥı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*daḥı,]*
26. Ḳarābeti **daḥı** idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25*). [*daḥı,]*

27. Dağı dirler dilünü 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilir 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [dağı,]
28. Bilünüz siz **dağı** ol mübtelâyı
Ğamından Leylinün bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [dağı,]
29. Şunuñla kim **dağı** olmışdı ħandân
Gül-i ra'nâyı ħacl iderdi her ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [dağı,]
30. K'o la'le gerçi lâyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür **dağı** duġter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [dağı,]
31. Gice gündüz budur 'âlemde kârı
Dağı yokdur ħiřâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24*). [dağı,]
32. Ki ol **dağı** ġarîb ü tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [dağı,]
33. Hemân sâ'at sūvar oldu vü sürdi
Olar **dağı** irişüp qarşı tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [dağı,]
34. Ki ya'nî Őatmaduñuz Şekkeri siz
Gerekmez sirke **dağı** almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [dağı,]
35. Mürüvvet eyleseñ bir **dağı** ħânım
K'ölice kalmasa boynuñda ħanım (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [dağı,]
36. Çeküp dūşmen yüzine tūġ-i pūlād
Ķoyayın ben **dağı** 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [dağı,]
37. Şerîk olur Şikâra ol **dağı** bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [dağı,]
38. Zebūna raġmdur Őaġib-ġünerlik
Dağı tâze-durur baġ yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37*). [dağı,]
39. 'Arab Őaġrâsına mülk-i Ĥiřâdan
Dağı tenleri beñzer sim-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [dağı,]
40. Dağı yok bu Şecerden ġayr-i ġizem
Oġullarım durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [dağı,]
41. İrişdi yâr iline Şöhret-ile
Bu cânibden **dağı** emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [dağı,]
42. K'idemez tozların fehmi-şabâ kesb
Dağı biñ bende rümî vü ħařâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [dağı,]
43. Öġüt virdükce **dağı** oldu efzün
Dūře bir ġirmene ġün nâr-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [dağı,]
44. Dağı biter yaġar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mäder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [dağı,]
45. Baña uş ħâl yeter ħâl-i ruġsâr
Ana yokdur senün-le **dağı** kârım (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [dağı,]
46. Dağı yokdur Şadef birle aña kâr
Bunu didi vü zâġir kıldı ħiřmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [dağı,]
47. Ki Mecnūnum degül senden **dağı** kem
Bu bāġı dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [dağı,]
48. Dağı bîġâne kalb u âřinâ-rū
Bugün ħübân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [dağı,]
49. Nedür derdün senün bir 'avrat için
Degül bir biñ **dağı** olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [dağı,]
50. Anı sen **dağı** añma dūřdünüz yād
Velî bir pend işit benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [dağı,]
51. Ťurur mihr-ile vü mührünle el-ân
Eger biñ yıl **dağı** olursa Şevher (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [dağı,]
52. Bir iki gün ne var olsañ Ĥaġa râm
Bařuñ gitdi **dağı** muġkem ligâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [dağı,]
53. Depeñden ħıġa acumdan duġânlar
Dağı bunuñ gibi niġe kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149*). [dağı,]
54. Olar gidüp **dağı** ħalmazdı bunlar
Ĥihân bâziġerin ütmez kişi ġiġ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [dağı,]
55. Bizüm pehlūmuzuñdur ol **dağı** hem
Ĥihân divinün işitme ġüzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [dağı,]
56. Anâ **dağı** iledürlerdi vâfir
Ťutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [dağı,]
57. Yimedi seg **dağı** ġör âşinâyı
Çü Şeh bilmedi ħaġġ-ı ġizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [dağı,]

58. Kaması hizmetinde idi kāyim
Kılarıñ sen **dañı** ger cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [dañı,]
59. Aña tır biz kuluñı **dañı** az az
Eger yârâ tıtuñıña yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [dañı,]
60. Yimesün nañl-i ‘ömrinden **dañı** bir
Degüldür kimse ‘ışkuñda vefâ-bin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84*). [dañı,]
61. Dañı nev-gonca gibi pāk dāmen
Velî bir haste qorqarven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [dañı,]
62. Henüz öz mühriledür hoqqa-i ‘ac
Delinmedi **dañı** bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [dañı,]
63. Dañı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilüñde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [dañı,]
64. Ğamuñdan ölmedüm **dañı** diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm hālünüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [dañı,]
65. Günüm gibi-dürür rızkum **dañı** teng
Qazırvan zamğ-i ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [dañı,]
66. Dañı işbu harâbedür maqāmum
Ğürür-i pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [dañı,]
67. Bu **dañı** arzûdan öldi âñir
Cihân her rüz-ı nev nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [dañı,]
68. Ki virdi şevk-i gül taşa **dañı** cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [dañı,]
69. Baña dağ-ı belâdur bî-ruñ-ı yâr
Eger süsen **dañı** bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [dañı,]
70. Çıqaramazdı revzenden **dañı** ser
Kılarıñ rüz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [dañı,]
71. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol mâñi görüp ol sen **dañı** şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [dañı,]
72. K’işümden olmayam şermende ya’nî
Bilürven ol **dañı** ‘aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [dañı,]
73. Qanı bencileyin bir **dañı** bendeñ
Ğamuñdan özge mu ‘tādum yoq ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [dañı,]
74. Ki bir dil der-hemîn ortada enkāl
Senüñdür iy perî ol dil **dañı** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [dañı,]
75. Hem ol **dañı** havâ yüzinde qaldı
Çün ol ġāfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [dañı,]
76. Niçedür göreyin ben **dañı** dādın
Kul idinseñ ben âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [dañı,]
77. Melâmet küñdesinden boynuma bend
Bu dem sen **dañı** geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [dañı,]
78. Vücüdüm buldı ol ġamdan rehāyı
Olursın sen **dañı** varduqca hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [dañı,]
79. Fiğân ü nāle kılarıñ şeb ü rüz
Bu yaña ‘ammisi **dañı** dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [dañı,]
80. Şorardı ‘ışk hālinden nişâne
Kılarıñ ol **dañı** irdükçe ‘aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [dañı,]
81. Elinde ol **dañı** digerlerüñ hem
Hālâşum qaldı zülfi-yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [dañı,]
82. Dirîğa k’ol **dañı** ağıyar elinde
Çıqarsam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [dañı,]
83. Bulınur bir ġam aña **dañı** nāçār
Cihānda ‘akıl oldur k’ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [dañı,]
84. Özine kılmayısar **dañı** meyli
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6*). [dañı,]
85. Ki ya’nî ġasteye yidürdiler qand
Dañı eylediler çok dürlü timār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33*). [dañı,]
86. Zebün oldı vü ġāyet düşdi rencür
Hāyāta qalması **dañı** recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [dañı,]
87. Bırağur ħirmen-i ġitıye âteş
Dañı her gice bu ħumm-ı ġil-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [dañı,]
88. Qamu ħaqqında dirler âferin bād
Tıtarıñ sen **dañı** ol ħaşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [dañı,]

89. Ki geçdi lu‘b-ı çarhı yidi çarhı
Daḥı soñra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*daḥı,]*
90. Vuḥuş ardınca hem-çün şîr-i merdân
 Bir âyîne **daḥı** irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [*daḥı,]*
91. Meger kim mühre-i püşt ol **daḥı** piç
 Pür iken ğabğabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [*daḥı,]*
92. Meger kim bir nefes tâbüt-ı ber-dâr
 Ucumdan olmayısar **daḥı** yir târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [*daḥı,]*
93. Meger kim maḳbere ol **daḥı** nâçâr
 Çü ‘ömrüm ber gini ḥâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*daḥı,]*
94. Sarây-ı ḳabrde tütüdi ḳarârı
 Cihân dürdi anuñ **daḥı** berâtin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*daḥı,]*
95. Giderüz biz **daḥı** nevbetçe bir bir
 Yidi göz bir degirmendür bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*daḥı,]*
96. Gelüp ön soñ gider ekşer ḥalâyık
Daḥı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*daḥı,]*
97. Çığırup döst diyü virdi cāmı
 Fenâ camı aña **daḥı** şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*daḥı,]*
98. O **daḥı** bu güzergehden gönildi
 Çü cân murğı oldu ten dāmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [*daḥı,]*

daḥı: *Ancak, fakat.*

1. Daḥı bürüzın itmişler nazargâh
 K’ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*daḥı,]*
2. Daḥı didüñ degildür bize akrân
 Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*daḥı,]*
3. Daḥı şol mâder-i pür derd ü mehcür
 Ki Mecnûnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*daḥı,]*
4. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Daḥı uşlanmaz ol taḥḳıḳ bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*daḥı,]*
5. Egerçi nâzenîndür dilsitândur
Daḥı tâzedür ammâ nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70*). [*daḥı,]*
6. İrürdi yire bâr-ı nâfeden nâf
Daḥı aldı niçe biñ bağı u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [*daḥı,]*
7. Urur bir nişter gibi nişâne
Daḥı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [*daḥı,]*
8. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [*daḥı,]*
9. Ḥatındandur eğer bir gül-‘izâruñ
Daḥı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*daḥı,]*

dahl: *Dahl; tahl, ekin.*

1. Ögidür ‘ömri **daḥlin** sür‘at-ile
 Eger fehm itmeyüp ğâfil bu ḥâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [*daḥlin, -in]*

dahme: *Mezar, türbe.*

1. İçi elmâs yimiş gibi burdı
 Düşüp ol **daḥmenüñ** üstine bî-huş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [*daḥmenüñ, -nüñ]*
2. Ḳodı Mecnûn fiğân taḳlini nâ-kâm
 Atası **daḥmesi** üstinde tâ rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [*daḥmesi, -si]*
3. Maḳâmı **daḥme** oldu ol hümâmuñ
 Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ḥâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*daḥme,]*

daim: *Devamlı, süreklî.*

1. Kapuñda **dāim** iy sultān-ı Yeşrib
Tırur Mūsā ‘aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*dāim,]*

dāimā: *Devamlı, süreklı.*

1. Kılardı **dāimā** pend ü naşihat
Ki iy ferzend nedür bu fażihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29*). [*dāimā,]*

dakāvık: *Ince ve anlaşılması güç; dikkate muhtaç olan şeyler.*

1. Dağâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizāmıyı diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*dakâyıkdan, -dan]*

dāl: *Ağaç dalı.*

1. Ki yiridür kenār-ı āb-ı hayvān
Şaçında sünbülün var müşğden **dāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*dāl,]*

dāl: *Arap alfabesindeki dal harfi.*

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda **dālī**
Peyünce çār yāruñ oldu vālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [*dālī, -i]*

dāll: *Delâlet eden, delil olan, yol gösteren.*

1. Çehār olduğı çeşmün iy nigū-fāl
Başiret ehli olduğünadur **dāll** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*dāll,]*

dām: *Tuzak, ağ.*

1. Ecel **dāmi-durur** gūyā zirihler
Ki ‘ömr ayağına taşkımış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [*dāmi-durur, -i, -durur]*
2. Çıkarup **dāmdan** virdi rehāyı
Fiğān u āh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*dāmdan, -dan]*
3. Salınmış gördi bir **dām** ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [*dām,]*
4. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşān **dām**
Diler k’aldanup aña tāvūs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*dām,]*
5. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol **dāma** bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*dāma, -a]*
6. Öpüp iki gözinden kıldı āzād
Çıkup çün **dāmdan** gitdi ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*dāmdan, -dan]*
7. Ecel **dāmına** gerdānı giriftār
Hazer kıl nālesinden dermendün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [*dāmına, -i, -n, -a]*
8. İşi bozdı vü düzdü işin anuñ
Çün āzād itdi mürğ-i ‘ulvīy **dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [*dām,]*
9. Taçar gerdānına āhır anuñ **dām**
Dilinde anuñ ki var sevdā-yı dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*dām,]*
10. Melāmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen dağı geldün **dāmum** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*dāmum, -um]*
11. Gülümden eyle gūyā bülbülünü
Getür **dāma** ol āhū-yı ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [*dāma, -a]*

12. O dağı bu güzergehden gönildi
Çü cān murğı oldı ten **dāmından** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*dāmından, -in, -dan*]

dām: Evcil hayvan.

1. K'olara rızkın ol virürdi dāyīm
Kaçan kim görse anı her ded ü **dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*dām,*]
2. Hāvālisinde ƙal'aydı ded ü **dām**
Bular kim her biriydi mest ü hūn-h'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*dām,*]

dām: Dam, çatı.

1. Dağı ƙur nūshasından ŧi'riññüñ **dām**
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*dām,*]
2. Ki ŧāh-ı gerdenümeddür emānet
Bu murğı idemezsin **dāmıña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [*dāmıña, -ı, -na*]

dāmād: Far. Padişah soyundan kız almış olan kimse. TDK Sözlük.

1. Begendi vü didi mu'tādum olsun
Hem oğlum idi hem **dāmādum** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [*damādum, -um*]

dāmād: Damat.

1. 'Alî kim Aħmedüñ **dāmādı** idi
Enisi maħremi mu'tādı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [*dāmādı, --ı*]
2. Ki karşı çıka **dāmādına** a'yān
Ne deñlü var ise dergehde hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*dāmādına, -ı, -n, -a*]
3. Oturdu k'ide **dāmād** için ābād
Gehi vesme çeküp ebrūlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*dāmād,*]
4. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmi
Ƙamer oldı 'arūs u gice **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [*dāmād,*]
5. Oturdu geçdi taht üstine ğamgīn
Sürür ile irişüp geldi **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*dāmād,*]
6. Turup gitdi yanından çār-nā-çār
Yine geldi tazarru' birle **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*dāmād,*]
7. Ururam hāncere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru' ƙıldı **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95*). [*dāmād,*]
8. Ki benden bulmamışdur behre **dāmād**
Senüñle 'ahd k'olmışdur nūħust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [*dāmād,*]

dāmād eyle: Damat yapmak.

1. 'Arūs-ı nazma **dāmād eyle** 'iřkı
Rūsüm-i 'iřk senden tāze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72*). [*dāmād eyle,*]

dāmād-ı gür: Mezar damadı.

1. Anı dāmād-ı güre ƙıldı kābīn
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*dāmād-ı gür, -e*]

dāmān: Etek.

1. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Girībān çāk çāk u pāre **dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*dāmān,]*
2. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ğayr eline virdi **dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*dāmān,]*
3. Süriyü sebze vü reyhāna **dāmān**
Neşāt ü 'ışa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*dāmān,]*

dāmān-ı çāk: Eteği yırtılmak.

1. İdüp dāmān-ı çākını tolu hāk
Başından aşığa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*dāmān-ı çāk, -ı, -nı]*

damān-ı murād: İstek eteği.

1. K'elümden çıktı **damān-ı murād** āh
Söyüdi bād-ı ğamdan şem'-i maqşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*damān-ı murād,]*

dāme çek: Tuzağa çekmek.

1. Kalemle noqtadan düz dāne-i cev
Tuyür-ı hikmeti çek dāme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110*). [*dāme çek,]*

dāmen: Etek.

1. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi **dāmenini** her gedā pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [*dāmenini, -i, -n, -i]*
2. Yilişür vahşiler pīrāmeninde
Yatup bir seg uyumuş **dāmeninde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*dāmeninde, -i, -n, -de]*
3. Dağı nev-ğonca gibi pāk **dāmen**
Velî bir haste korqarven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [*dāmen,]*
4. Ne deñlü berk ise āhîr virür ser
Velî iy **dāmeni** çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*dāmeni, -i]*

dāmen: Etek. || Civar, çevre.

1. Dehānın nergisün itdüñ tolu zer
Şabānuñ **dāmenin** kılduñ mu'añtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*dāmenin, -in]*
2. Dilrān māteminde k'oldılar hāk
Gök itdi **dāmenin** yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*dāmenin, -in]*
3. K'üzildi **dāmeninden** verdinüñ hār
Yine bir yüzden itdi bu hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*dāmeninden, -in, -den]*
4. Ayaguñ **dāmenüñe** çek çü şimşād
Tama' kelbin çapudan sür haķir it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*dāmenüñe, -üñ, -e]*

dāmen-deri: Eteği yırtılmış.

1. Kılan pür-äteş-i dilden cihānı
Şikeste-hāñır u **dāmen-deride** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [*dāmen-deride, -de]*

dāmen-i kūh: Dağ eteği.

1. Budāla vü ğarīb ü **dāmen-i kūh**
Vücüdī lāle-veş pür dāğ-ı endüh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*dāmen-i kūh,]*

dāmen-i sahrā: Çöl eteği.

1. Senüh-çün hāşş-ı la'l ü nāb-dürden
Kılayın dāmen-i şahrāyı pür ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [*dāmen-i şahrā, -yı]*

dāmenini: Etek.

1. Ki kılmış **dāmenini** müşğ-ile pür
Suţürī beñzer ol serve ki her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [*dāmenini,]*

dām-ı cihān: Dünyaya takılmış.

1. Çıka merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-ı cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*dām-ı cihān, -e]*

dām-ı dil-āşüb: Gönlü tutkun eden ağ, tuzak.

1. Kırulmuş anda bir **dām-ı dil-āşüb**
İki āhū-beççe zār u dil-figār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*dām-ı dil-āşüb,]*

dām-ı fakr: Yoksulluk tuzağı.

1. 'İyālüm bī-ħad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı fakra şayyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49*). [*dām-ı fakr, -a]*

dām-ı 'ışk: Aşk tuzağı.

1. Ki dām-ı 'ışka bu olmuş giriftār
Muţī' olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [*dām-ı 'ışk, -a]*

dām-ı turfe: Tuhaf tuzak.

1. Bulışup reh-zene lā-büd virür ser
Bu **dām-ı turfe** kim kırmışdur eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*dām-ı turfe,]*

dānā-yı esrār-ı nihān: Gizli sırların alimi.

1. Sözi feyyāz-ı yenbū'-ı me'ānī
Özi dānā-yı esrār-ı nihānī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 10*). [*dānā-yı esrār-ı nihān, -ī]*

dānā-yı zamān: Devrin bilgini.

1. Var idi anda bir pīr-i yegāne
Ferīd-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [*dānā-yı zamān, -e]*

dāne: *Tane, adet, miktar.*

1. Bulut kütünde şebnemden zemāne
Nihān itmışdurur şad penbe **dāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24*). [*dāne,]*
2. Şafağdan āl-ıla yüz dürlü **dāne**
Çehinde gizleye Yūsuf gibi çıhr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*dāne,]*
3. Baña bir **dāne** virme hep senüñ bil
'Ācūze gördi çün kim bu şumārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*dāne,]*
4. Aña geldüm ki kāmum ola **dāne**
Beden kim çāh-ı ça'rıdır aña cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [*dāne,]*
5. İçini **dāneden** kıldı pür aḥker
'İzār-ı bāğda her zāğ-ı maḥzûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58*). [*dāneden, -den]*

dāne: *Tane II yem.*

1. Degüldür **dānesine** kendünün rām
Ne el virür dürüşmek-le vişālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98*). [*dānesine, -si, -ne]*
2. Kimün **dānesinün** olduñ muṭî'i
Büyüñ k'oldur nihāl-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44*). [*dānesinün, -si, -nün]*
3. Didî ḥālîne göre bu cevābı
Ki bir murğa yedürse **dāne** eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [*dāne,]*

dāne-i cev: *Arpa tanesi.*

1. Kalemle noḡtadan düz **dāne-i cev**
Tuyür-ı ḥikmeti çek dāme cev cev (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*dāne-i cev,]*

dāne-i ḥāl: *Ben tanesi.*

1. Gözi kıttāl-ı şüfi zülfi çengāl
Yüzinde sübhādur her **dāne-i ḥāl** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [*dāne-i ḥāl,]*

dāne-i nār: *Ateş tanesi.*

1. Kamu çün **dāne-i nār** idi yek-sān
Hiçāl-ı sırr-ı cān ardında pinhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139*). [*dāne-i nār,]*

dāne-i şevk: *Arzu tanesi.*

1. Niçe mār ile tölmişdur el-ān
Beñün kim dāne-i şevk-idi iy māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [*dāne-i şevk, -idi]*

dānende-i esrār-ı hikmet: *Hikmet sırlarına vakıf olan.*

1. Gel iy **dānende-i esrār-ı hikmet**
Ki sensin vākıf-ı āşār-ı hikmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1*). [*dānende-i esrār-ı hikmet,]*

dāniş: *Bilgi (sahipleri), alim.*

1. Sözüne **dāniş** ehlin tālib eyle
Özüñi cāhil üzre gālib eyle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [*dāniş,]*

dāniş-āmūz: *İlim öğrenmiş, öğrenci.*

1. Perî-ruhlardan evvel oldı kāmîl
İki üç yılda oldı **dāniş-āmūz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [*dāniş-āmūz,]*

dār: *Ev, yurt.*

1. Sen ‘ināyet eyle Hāmdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā **dārından** itdükde beğāya intikāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*dārından, -in, -dan]*

dār: *Bol ve geniş olmayan.*

1. Hāvālisinde bî-ḥadd hücreler var
Kimi evyān kimi kaş u kimi **dār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [*dār,]*

dārā: *Eski İnan'ın meşhur bir şahı olup mecazen hükümdar manasına da gelir.*

1. Anı aldaymaz hergiz bu şüret
Kañı Hüsrev kañı **Dārā** kañı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*dārā,]*

darb: *Vurma, dövme.*

1. Bu resme çok zamān itdi neberdi
Niçeler tığı **darbından** geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [*darbından, -i, -n, -dan]*

darb-ı girān: *Sert darbeler.*

1. Vücüdi yidügi darb-ı girāndan
Uşandı ol şanem cān u cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [*darb-ı girān, -dan]*

darb-ı seng-i havrāt: *Hayırlar taşlığına yolculuk.*

1. Yabana çıkısa **darb-ı seng-i havrāt**
Eve varsa ğam-ı pend-i qarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23*). [*darb-ı seng-i havrāt,]*

dār-ı fenā: *Fena yurdu ll dünya.*

1. Hudāvendā kaçankim ‘azm idem ben
Beğā mülkine bu dār-ı fenādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*dār-ı fenā, -dan]*

dārū: *İlaç, deva.*

1. Ölümünden soñra kalmaz aşşı **dārū**
Qarābeti tıyup anuñ ħurūşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*dārū,]*

dās: *Orak.*

1. Ham-ı ebrûsı biçer **dâs** âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*dâs,]*

dâsîtân: *Destan.*

1. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya **dâsîtânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [*dâsîtânı, -ı]*
2. Bu hübuñ ‘ışkınuñ şürîde câmı
Şu resme naql kıldı **dâsîtânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [*dâsîtânı, -ı]*
3. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihâni
Şu yüzden ‘arza kıldı **dâsîtânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [*dâsîtânı, -ı]*
4. Meger maqşüduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâmeğe bu **dâsîtânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13*). [*dâsîtânı, -ı]*

dâstân: *Destan.*

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen her **dâstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12*). [*dâstânı, -ı]*
2. Cihânda **dâstân** olısar adı
İdiser nev nev envâ’-ı fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205*). [*dâstân,]*
3. Olup tiz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her **dâstâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342*). [*dâstâne, -e]*
4. Ki ya’nî ‘arz iden bu **dâstânı**
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [*dâstânı, -ı]*
5. İl içre **dâstân** oldı cemâli
Dişi lü’lü yüzi hürşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [*dâstân,]*
6. Bu hübuñ ‘ışkınuñ şürîde câmı
Şu resme naql kıldı **dâstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [*dâstânı, -ı]*
7. Kamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu naqşı zıkr ü **dâstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*dâstân,]*

da’vâ: *Iddia.*

1. Ma’nada cümle vech-ile nürüñ kadîmdür
İtseñ mağaldür Âdemle **da’vâ-yı** kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*da’vâ-yı, -y, -ı]*

dâver-i devrân: *Zamanın padişahı.*

1. Ki vir iy **dâver-i devrân** bize dâd
Öñinde iy olan a’dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [*dâver-i devrân,]*

da’vet: *1. Davet etmek, çağırma.*

1. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı **da’vet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*da’vet,]*
2. Vücüdi derdden buldı rehâyı
Pes idüp **da’vet** yaza icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [*da’vet,]*

da’vet it: *1. Davet etmek, çağırma.*

1. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da’vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4*). [*da’vet it, -e]*

da'vet kıl: Çağırmaq.

1. K'iletduñ Nîle içmeğe komaduñ
Ezel bir h'âna da'vet kılduñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*da'vet kıl, -duñ*]

dāvūd: Hz. Davud (as) peygamber.

1. Şadâsı haqqı **Dāvūduñ** ki her ân
Demürî mûm iderdi taşı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*dāvūduñ, -uñ*]
2. Eger **Dāvūda** tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [*dāvūda, -a*]

dāve: Dadı, sût anne.

1. Her etfâl-i giyeh kim toğurur hâk
Çü **dāve** ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*dāve,]*
2. Buyurdi şâh **dāve** buldılar tîz
Ki şîrîn ola ol la'l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*dāve,]*
3. Çü **dāve** menzîl itdi mâha mehdî
Şanasın oldı hizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*dāve,]*
4. Degül öz **dāyesine** bir nefes râm
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*dāyesine, -si, -n, -e]*
5. Velî giryân idi ol tıfl dāyim
Degüldi **dāyeye** râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [*dāyeye, -ye]*
6. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-âbile yudı hem **dāve** rûym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [*dāve,]*
7. İletmezdi yanına **dāyesini**
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [*dāyesini, -si, -n, -i]*

dāve-ves: Dadı misali.

1. Virüp hem şîr-i râhat aña devrân
Kılarıdî **dāve-ves** perverde her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [*dāve-ves,]*

dāyim: Dâima, her zaman.

1. Kiminüñ işi **dāyim** zühd ü tã'at
Kimiñüñ cürm ü 'işyân u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*dāyim,]*
2. Ki **dāyim** gür idi naçcîr-i Behrâm
Zamâne şîri olmışdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*dāyim,]*
3. Velî giryân idi ol tıfl **dāyim**
Degüldi dāyeye râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [*dāyim,]*
4. Ki dürc-i şem'-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde **dāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*dāyim,]*
5. Belâ vâdîsinüñ seyyâhı **dāyim**
'Anâ şahrâsinüñ şahında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [*dāyim,]*
6. Maķâm-ı dîde-ves mihrâb **dāyim**
Melek gibi hemîşe pāk u şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [*dāyim,]*
7. Ğazeller oķumakdur **dāyim** işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*dāyim,]*
8. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol oķur şulh için **dāyim** du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*dāyim,]*

9. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilüñ ol cânibedür meylî **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [*dâyim,]*
10. K'olara rızkın ol virürdi **dâyim**
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*dâyim,]*
11. Aña olmuşlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger tıraydı **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [*dâyim,]*
12. Degüldür kimsenüñ hiç âşinâsı
Şınıkdur rüzgârüñ 'ahdi **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*dâyim,]*
13. Hısâb iderdi **dâyim** kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*dâyim,]*
14. Bu resme olmadı da lîk nâ-şâd
Dilüñ kalmaya **dâyim** böyle maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15*). [*dâyim,]*
15. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [*dâyim,]*
16. K'ola senden ya ḥavfı ya recâsı
Egerçi Zeyd idi **dâyim** belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [*dâyim,]*
17. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür **dâyim** peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [*dâyim,]*
18. K'işidür **dâyim** anuñ 'adl-ile dâd
Ki her bir âdemînüñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*dâyim,]*
19. Ayağ üzre tıurur ḥizmetde **dâyim**
Alup her şâḥdan sad verd-i bî-ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [*dâyim,]*
20. Bu resmedür geçinişleri **dâyim**
O 'âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [*dâyim,]*

dâyimâ: *Daima, her zaman.*

1. İdinür **dâyimâ** tesbîḥ dilde
İşidüp yâd eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*dâyimâ,]*

de: "de" eki.

1. Bunı diyüp **de** pinhân olduğunu
Bu sözden kendü şâdân olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*de,]*
2. Tuyup kavm-i qarâbeti **de** yek-sân
Perîşân oldılar çün zülf-i ḥübân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [*de,]*
3. Hem anuñ sen **de** olmuşsın esîri
Dilüñi çâk kılmış 'ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*de,]*
4. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'id ise **de** fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [*de,]*
5. Ricâ oldur velî senden **de** iy nür
Ki bu şürîdelikden olasın dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [*de,]*
6. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz **de** iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*de,]*
7. Üzüldi ikisinüñ **de** recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [*de,]*
8. Kıo anı sen **de** özge yâr tıt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*de,]*
9. Gehî şadrına çekdi ḥâk-i pâkin
Ol evvelden **de** ḥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [*de,]*
10. Benüm **de** uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tır eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*de,]*
11. Beni **de** sencileyin mübtelâ kı
Sülük-ı 'ışkıda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [*de,]*

de: *Demek, söylemek.*

1. Ümidüm var ki bu tuğrā-yı icād
Oķundıķda **denile** āferin bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*denile, -nîl, -e*]
2. Yüz urup topraġa yüz biñ ġam-ile
Dediler eyleyüp efġān u feryād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [*dediler, -di, -ler*]
3. ‘Ayān it bize **de** keyfiyyetini
Tırāz-ı kışşadan ġayyāt-ı ġāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [*de,]*
4. Nedür ķūtuñ çün ādemsin muķarrer
Dedi kim iy Selīm-i bā-selāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [*dedi, -di*]

de: "Dahi, bile" anlamında baġlaç.

1. Bırakdı refrefi **de** anda Aġmed
Ol iki kevne nür-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*de,]*
2. Ğamuñdan ġasteyem iy cān-ı māder
Ol öz ġam-ġwārañ-içün sen **de** ġam-ġwār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*de,]*
3. Çü virdi Ĥaķ saña gevher ‘ivazsuz
Nişār it sen **de** ehline ġarazsuz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*de,]*
4. İrürürlerse bir āfet saña ger
Beni **de** öldiyesirler muķarrer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [*de,]*
5. Şu resme eyleyen pinhān özümi
Ki ‘Azrā’il **de** görmesün yüzümi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [*de,]*
6. Velikin virmezem **de** rāyegāne
Baña gerçi ki bu ġayvān nevādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [*de,]*
7. İkimüz **de** fakirtüz ac u muġtāc
Żarüretten bunı fikr itdük āġir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*de,]*
8. Bizi **de** kılmaġıl bārī ferāmüş
Ben idüm ġülşenüñün baġbāni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [*de,]*
9. Egilüp ayaġma düşdi fi’l-ġāl
Gözi olup ikisinün **de** ġün-bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75*). [*de,]*
10. Ĥayātı ben ġō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersün sen **de** riġlet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*de,]*
11. Velikin ķande olur şevķ-i bülbül
Bulur kebkiyle **de** ġülzār zinet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*de,]*
12. Ki düşde görmege **de** ķayilem ben
Ğamuñdan ġasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*de,]*
13. Tarīk-ı fitneye **de** basmazam pāy
Bir iş k’amı ġarām itmiş ola Ĥaķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*de,]*
14. Ki bu ġayvānlaruñ ben **de** biriyüm
Bu ‘işk aġvālinün şulġ u fesādın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*de,]*
15. Ki kaçār dīvler **de** şoġbetümden
Esürüm gündüzin dürlü ‘azāba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*de,]*
16. Dilünü ‘ayb sözden eyle kütāh
Ne ķāmetde-durur gör sen **de** ġālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*de,]*
17. Anuñ kim kendü **de** tutmaz dilini
İki yāruñ k’aralarında yok şerm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*de,]*
18. K’özi **de** idiser menzil türābı
Çi ger tab’ı diledi k’ola ġandān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*de,]*
19. Bize **de** irse ķāş andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*de,]*
20. İkisini **de** medhüş itdi ġayret
Birisini zinde illā cān-süpürde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [*de,]*
21. İkisinün **de** odın sākin itdi
Gelüp ‘işk āteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [*de,]*
22. İkimüzi **de** bikr iken koca ġāk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*de,]*
23. Ri’āyet eyle sen **de** ol yār-ı cāni
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*de,]*

ded: Et yiyen yabani ġayvanların ortak adı.

1. K'olara rızkım ol virürdi dāyım
Çaçan kim görse anı her **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*ded,]*
2. Hāvālisinde kal'aydı **ded ü dām**
Bular kim her biriydi mest ü hūn-h'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*ded,]*

ded ü dām: *Yabanı ve evcil hayvanlar.*

1. Hāvālisine şaf çekmiş **ded ü dām**
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*ded ü dām,]*
2. Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dām ile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*ded ü dām, -ile]*
3. Aña kıldı gulām-ı halka-der-güş
Varurak şöyle oldu kim **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [*ded ü dām,]*
4. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hūdan-durur kim bu **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [*ded ü dām,]*
5. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*ded ü dām,]*
6. Bu hāl üzre düşüp kaldı ol abdāl
İhāta idüp eñrāfın **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [*ded ü dām,]*
7. Çü geçdi sāl u āhır ol **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*ded ü dām,]*

def: *Zilli bir kasnağa geçirilmiş deriden yapılan çalgı.*

1. Toķınup **def** dahı zerrin celācil
Kefine muṭribüñ geldi muķābil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [*def,]*

def': *Savma, ortadan kaldırma.*

1. Arardı 'ışk **def'ine** sebebler
Zebün itmişdi bir yaña cüdālīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [*def'ine, -i, -n, -e]*
2. Ki tā göñlinde ol endişe gide
Bu havfüñ **def'ine** ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*def'ine, -i, -n, -e]*

def' evle: *Savmak, uzaklaştırmak, kovmak.*

1. Maraz kim ben ğarībüñdür naşibi
Anı def' eylemez hikmet ṭabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [*def' eyle, -mez]*

def' it: *Başından savmak.*

1. Buyurdı yaķdılar 'ūd u sipendi
Ki tā def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [*def' it, -e]*
2. Ki def' ide hūmār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [*def' it, -e]*

def' ol: *Çekip gitmek, uzaklaşmak.*

1. Seher nürıyla ṭolmuş gördi hārgāh
Yolından reh-zen-i şeb def' olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11*). [*def' ol, -mış]*

def ol: *Yok olmak, ortadan kalkmak; uzak durmak, uzaklaşmak.*

1. Def olmuşdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her şüküfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*def ol, -miş, -dur*]
2. Ki tâ **def' ola** benden şekk-i a'dâ
Var iken böyle senden infi'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [*def' ola,]*

def'a: *Kez, kere.*

1. Geçüpdür çâreden bu **def'a** nâçâr
Bañâ bu 'ışkıdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*def'a,]*

def'-i melâl it: *Hüznü, kederi ortadan kaldırmak, defetmek.*

1. Dil-i bî-çâreden **def'-i melâl it**
Reh-i 'ışkımda çok çekdüñ belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 54*). [*def'-i melâl it,]*

defîne: *Hazine.*

1. Defîne mu'tribüñ ol bezmde bil
Meh oldı püşiş ü zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [*defîne,]*

defter: *Defter.*

1. İden bu **defterüñ** şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını taħrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*defterüñ, -üñ]*
2. Bu **defter** k'okudı pîr-i mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*defter,]*
3. Hicâbı **defterini** şuya şaldı
Be-gâyet oldı ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*defterini, -i, -ni]*
4. Tehayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu **defter** pür-ħatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [*defter,]*

defter: *Amel defteri.*

1. Kime ildürse sünüsü serini
Dürerdi bu cihândan **defterini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102*). [*defterini, -i, -n, -i]*
2. Me'âşiden çü **defter** rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [*defter,]*
3. Hayâtum **defteri** maħv ola vü hîç
Şokalar yire idüp toprağı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*defteri, -i]*

defter-i kalb: *Gönül sayfası.*

1. Yazardı defter-i kalbine derħâl
Dil-i Mecnûn ruħ-ı yâre ger aqđı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32*). [*defter-i kalb, -i, -ne]*

defter-i sâhir: *Sihirli defter.*

1. Kalem çek defter-i sâhirliğe sen
'Alem dik kişver-i şa'irliğe sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*defter-i sâhir, -li, -ge]*

deg: Değmek, değerinde olmak.

1. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki **degmez** vaşlı hicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*degmez, -mez*]
2. Ki tâ fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine **degmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*degmez, -mez*]

deg: Değmek; dokunmak.

1. Düşürüp ‘aqlın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr **degdi** bāğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38*). [*degdi, -di*]

deg: Ulaşmak, erişmek.

1. Çü **degdi** bu haber İbn-i Selāma
Şafādan kâşide geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [*degdi, -di*]

deg-: Değeri olmamak.

1. Anuñ gibi şeker zehrine **degmez**
Şol ihsān gibi kim kahrına **degmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*degmez, -mez*]
2. Anuñ gibi şeker zehrine **degmez**
Şol ihsān gibi kim kahrına **degmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*degmez, -mez*]

değil: Değil, olumsuzluk edati.

1. Değil vâkıf nedendür bu hārâret
Kim itdi göñlinüñ naqdini gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*degil,]*
2. Degildür sünbül-i zülfi semen-sā
Ki her bir târidur bir ‘ırk-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27*). [*degildür, -dür*]
3. Çi ger Leylî-durur bir mäh-ı tãbān
Degildür gevherinde bize akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [*degildür, -dür*]
4. Dağı didüñ **degildür** bize akrān
Cemāl-i Leylîdür ger mäh-ı tãbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*degildür, -dür*]
5. Ata olmayan âdem bir niçe gāh
Degildür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36*). [*degildür, -dür*]
6. Olupdur baht-ı naşsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maşşüdüm baña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*degildür, -dür*]
7. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Değil sen kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*degil,]*
8. ‘Acebdür kim bahādırlar **degil** sır
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tır ü şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [*degil,]*
9. Degildüm ben ezel bu resme ḥaste
Ža’if ü ‘aciz ü ḥwār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*degildüm, -düm*]
10. Bu resme görmemişdüm ḥwān-ı ciger-ḥwār
Derüñde kim **degildüm** ḥalka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*degildüm, -düm*]
11. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigū-ḥwāh
Degildür âdem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [*degildür, -dür*]
12. K’anı düşmen görüp olmaya ḥandān
Degildür kimseye bākī zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [*degildür, -dür*]
13. Baña benden **degildür** bu belā bil
Beni bu ‘ışk işinden pend yıgımaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*degildür, -dür*]
14. Degildür kimse bu ‘âlemde kâyim
Kaçan bir toḥm ekse çarḥ-ı pür-ḳahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [*degildür, -dür*]

15. Ki cān oldı nesīm-i müşg-ile pür
Bu bû büyü **degıldür** nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [degıldür, -dür]
16. Degıldür ‘aql anlardan vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [degıldür, -dür]
17. Var-idi murğ-i tâyir gibi bâli
Degıldı şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [degıldı, -di]
18. Gedâ-yı Hindden tâ mün‘im-i Rüm
Degül cüdından anuñ kimse maħrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [degül,]
19. K’özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vakıf ki naħl-i rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [degül,]
20. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hûd **degülven** saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [degülven, -ven]
21. Bu faşl içinde ol hûbân mesrür
Degüllerdi yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [degüllerdi, -ler, -di]
22. Delüdü kendüye ‘aqlı **degül** yâr
Görinür baña bu işden üküş ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [degül,]
23. Egerçi aşlıandur ser-bülend ol
Velî şimdi **degıldür** ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [degıldür, -dür]
24. Didi kim bu **degıldür** lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [degıldür, -dür]
25. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu‘azzam
Degülüz biz de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [degülüz, -üz]
26. Buçuğ dem kendüye ‘aqlı **degül** yâr
Gezer her lâhza deş ü rāğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [degül,]
27. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden cîger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [degülven, -ven]
28. Neye varur zevâlün gör beni қо
Ben olisar **degülven** saña maħrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [degülven, -ven]
29. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarħ-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [degülven, -ven]
30. Bahâne eylemek lâzım **degül** hiç
Benem bî-çäre vü maħbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [degül,]
31. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velikin ğam **degül** iy yâr-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [degül,]
32. Meges basmış **degıldür** engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [degıldür, -dür]
33. Degül gün heftede bir kere yirüm
Beridür cānum u şab‘um hûruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [degül,]
34. Bilürsin kim **degıldür** iħtiyârî
Ben isterven ki cān murğımı çün yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [degıldür, -dür]
35. Degıldür kimsenüñ hiç aşınāsı
Şınığdur rüzgârüñ ‘ahdi dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [degıldür, -dür]
36. Ŧururdi kulle-i Necd üzre maħzûn
Degıldı anası mevtinden āĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [degıldı, -di]
37. Degıldür âh u nâle eksük iy yâr
Ol ider kûhlar evcinde âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [degıldür, -dür]
38. Degıldür Hâliķa bu iş nühüfte
Yoğ-ise bāĝ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [degıldür, -dür]
39. Degül meyden anuñ büyındanum mest
Elünden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [degül,]
40. Degül meyden anuñ büyındanum mest
Elünden mey **degül** iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [degül,]
41. Sefer lâzım **degıldı** baña nâ-kām
Anuñ-çün şehrumüñ oldum ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [degıldı, -di]
42. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degıldı bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [degıldı, -di]
43. Sözi terkib-i zevk ü şād-mānî
Ķadi servi **degıldür** naħl-i bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [degıldür, -dür]
44. Kılı çak ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [degül,]

45. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi **degüldüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [*degüldüm, -dü, -m*]
46. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*degülsin, -sin*]
47. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*degül,]*
48. Degülmüşse kilidüm āb-gāne
Cihānuñ qorhūсындаyum recā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*degülmüşse, -miş, -se*]
49. Degül yüz tūtalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tūrmuşdur mu'allāq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*degül,]*
50. Aradan geçdi hayli 'işret ü şevk
Degüldi pāklikden līk hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*degüldi, -di*]
51. Degüldür 'ışk şehvāt u hevādur
Hevāyī olsa 'āşıkda harāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [*degüldür, -dür*]
52. Uş itdüm terk-i devrān-ı pūr-āşüb
Degülseñ hem vefā rāhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*degülseñ, -señ*]
53. Öginür niçesinüñ unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şaḥsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*degül,]*
54. Ol üftāde başı altına bir ḥişt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [*degül,]*
55. Degül hiç kimse hālinden ḥaberdār
Gelüp ebr üstine mānend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*degül,]*
56. Kılarlar şāh üzre pās-bānlık
Degüllerdi şehüñ mevtinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*degüllerdi, -ler, -di*]
57. Per-i kerrübiyān olmışdı cārüb
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [*degül,]*
58. İki 'ālemdede rūḥın raḥāt itsün
Degüldi gicede gündüzde hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [*degüldi, -di*]
59. Degülsin dünya hālīne muḳayyed
Muḳīm-i ḥāne-i küy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*degülsin, -sin*]

degirmen: Değirmen.

1. Giderüz biz daḥı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir **degirmendür** bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*degirmendür, -dür*]
2. Sözüñ qaşırında gördük biz şevābı
'Aceb türfe **degirmendür** bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [*degirmendür, -dür*]

degme: Seçme, üstün, değerli.

1. Ki yokdur **degmede** yār-ı vefādār
Bu ḥayvānlar ki vardur ādemī-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [*degmede, -de*]

degme: Başka, başka bir.

1. Kıyās itme bu işi **degme** işe
Ki her şaḥs idinemez bumı pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*degme,]*
2. İştidi ta'nı Leylī **degme** kesden
Zārūrī düşdi Mecnûn iştiyāka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*degme,]*
3. Ki virilmez bu paye **degme** 'ämme
Didi kim bu iki yār-ı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*degme,]*

degül: Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

1. Degüldür hîlmi kühından anuñ kâf
Buçuq dirhem qadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [degüldür, -dür]
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K'âna kıymet **degül** şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [degül,]
3. Ne dürrler kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i güş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [degül,]
4. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuq dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [degül,]
5. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [degüldi, -di]
6. Dağı şunlar k'urnmış şekl-i âhü
Degül âhü k'olardur iki cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [degül,]
7. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin ol siyâh keş-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [degül,]
8. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerün ta'nından ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [degüldür, -dür]
9. Ki meyl itdügiçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [degüldür, -dür]
10. Degül ârâmgâh-ı âdem ol yir
Mağâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [degül,]
11. Kelâmuñ cânum içinde düzer cây
Degül gönülüm elümde n'ideyin vây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [degül,]
12. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [degüldi, -di]
13. Ki bizden hâzretüne hizmet itmek
Olur minnet **degül** kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [degül,]
14. Bu resme hayr işe iy şâh-ı 'âlim
Degüldür istihâre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [degüldür, -dür]
15. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür Kaşyda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [degüldür, -dür]
16. Degüldür lîk bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [degüldür, -dür]
17. Bu 'âlemde **degüldi** ol kişi er
K'anı pişe tutmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [degüldi, -di]
18. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden bugün dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [degüldür, -dür]
19. Degül ol şeh hârac u bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan çomış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [degül,]
20. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
Degüldi kimse kıyım cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [degüldi, -di]
21. Çün ola bir gönülden 'ışk hâlî
Degüldür hâlî andan gam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [degüldür, -dür]
22. Nihâyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kârûn 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [degüldi, -di]
23. Cevân idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [degül,]
24. Degüldür sencileyin şâha lâyıq
K'ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [degüldür, -dür]
25. Degül lâzım k'ura tiğ-i girânı
Görenün korhudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [degül,]
26. Degüldi mültefit bu şaydgâha
Kânâ'at kılmış-idi gerd-i râha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [degüldi, -di]
27. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [degüldür, -dür]
28. Düşer gam şuhfasına kur'a-ı kâr
Degül ma'kül ma'nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [degül,]
29. Degüldür şâbit ü yokdur şebâti
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [degüldür, -dür]
30. Akıtmâ kanlarını kanı vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu zebünlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [degüldür, -dür]
31. Revâ mıdur k'öle yok yire bunlar
Degüldür bağılyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35*). [degüldür, -dür]

32. Geh öpdi hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz **degülse** çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [degülse, -se]
33. Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı gice gündüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111). [degül,]
34. Degüldür hâtrum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86). [degüldür, -dür]
35. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52). [degül,]
36. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir tül karı bu bağludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34). [degüldür, -dür]
37. Anı kaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gideceği yoldan âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23). [degüldür, -dür]
38. Elini tütüdi Mecnûn bâğbânuñ
Eyitdi kim **degül** mi hayf k'iy pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [degül,]
39. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde bir kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54). [degül,]
40. Degüldür qol bağı kıl bâğıdur bu
Fırâk-ı yârdan pâyumda hâlhal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42). [degüldür, -dür]
41. Ki Mecnûnum **degül** senden dağı kem
Bu bağı dikene virilmedin bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84). [degül,]
42. Degüldür dânesine kendünüñ râm
Ne el virür dürtüşmek-le vişâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98). [degüldür, -dür]
43. Nedür derdüñ senüñ bir 'avrat için
Degül bir biñ dağı olursa 'avrat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41). [degül,]
44. Dilüñ yandı **degüldür** puhte hâmuñ
Enis ü yârdan şabr u şekibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [degüldür, -dür]
45. Degüldür hiç birine bākî bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [degüldür, -dür]
46. Yimesün nağl-i 'ömrinden dağı bir
Degüldür kimse 'ışkuñda vefâ-bîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85). [degüldür, -dür]
47. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'âşikâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162). [degüldür, -dür]
48. Degül divâne ehl ü 'âkıl idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46). [degül,]

dehân: (Sevgilinin) ağzı.

1. Niçün urduñ **dehânuñ** dürcine bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14). [dehânuñ, -un]
2. Pür itdi âb-ı merg-ile **dehânın**
Kaşınıñ vesmesi gitti ser-â-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64). [dehânın, -ın]

dehân: Ağzı.

1. Dehân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43). [dehân,]
2. Dehânın nergisüñ itdüñ tolu zer
Şabânuñ dâmenin kılduñ mu'ahtar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [dehânın, -ın]
3. Dehânım medhüñile pür-şeker kıl
Kelâmum vaşfuñıla mu'teber kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47). [dehânım, -ım]
4. Çemen şağmı be-ğâyet hurrem idi
Dehâni gönconüñ pür şebnem idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36). [dehâni, -i]
5. Lebi şirin **dehâni** gönce-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aħmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283). [dehâni, -i]
6. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân itdi vücüdını ser-â-pây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18). [dehân,]
7. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehâni gönca sensiz k'ol-durur mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35). [dehâni, -i]
8. Dehâni şıfrı hem-çün hây-ı mevhûm
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'dûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [dehâni, -i]
9. Dehânından saçılan âhi nâri
Başı üstine yağdırdı şerârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37). [dehânından, -i, -n, -dan]

10. Bulınur merhem aña yoç-durur bāk
Velî aña k'ire âdem **dehâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*dehâni, -i*]
11. Dehânidur şanasın gür-ı pür-mār
Gelüp Mecnûnı gördi kim figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [*dehânidur, -i, -dur*]
12. Ağudur kim maqâmıdur nigîn-dân
Dehâni birle dendânın k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*dehâni, -i*]
13. Dehânından hezâran dür dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [*dehânından, -i, -n, -dan*]
14. Şu resm-ile ki iki naqş-ı divâr
Dehâni bağılu bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*dehâni, -i*]
15. Şadef gibi **dehân** açmış turur hāk
Çü tâbüt-ı nigâr-ı mäh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*dehân,]*
16. İdüpdür ğarq-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi qanı yoç **dehâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*dehâni, -i*]
17. Niçe mürüñ **dehânında** ola âh
Lebûñ kim cânlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [*dehânında, -i, -n, -da*]
18. Güm itdi şad firāk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*dehânuñ, -uñ*]

dehâna al: Ağzına almak. II Yudumlamak.

1. Ol oğur kışşa-i derd ü firākı
Dehâna almadın bâde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63*). [*dehâna al, -ma, -dan*]

dehân-ı çeşm-i mecnûn-ı dil-âvîz: Gönlü cezbeden Mecnun'un pınarının ağzı.

1. Dehân-ı çeşm-i Mecnûn-ı dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 1*). [*dehân-ı çeşm-i mecnûn-ı dil-âvîz,]*

dehân-ı ejdehâ: Yılanın ağzı.

1. Gözine her kemerden bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan kim şaçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67*). [*dehân-ı ejdehâ, -dan*]

dehân-ı ejdehâ: Ejderhanın ağzı. Büyük yılanın ağzı.

1. Serin virdi dehân-ı ejdehâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [*dehân-ı ejdehâ, -ya*]
2. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [*dehân-ı ejdehâ, -da*]

dehân-ı mîm: Mim harfi gibi ufacak ağzı.

1. Ve ger maqşüduñ ise lâ'ı-i dilber
Dehân-ı mîmüñ it naqşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*dehân-ı mîm, -üñ*]

dehen: (Sevgilinin) ağzı.

1. Veyâ gönca **dehen** ne hāmüş olduñ
Şeker-dilden qanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*dehen,]*

dehliz: Üstü kapalı, dar ve uzun geçit, koridor.

1. Çün ol **dehlizden** taşra geldi
İnân-ı ihtiyârın hayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181*). [*dehlizden, -den*]

dehr: Dünya, âlem.

1. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Fırâkı âteşi yandurdu **dehri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [*dehri, -i*]
2. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri ‘adl ile kıldı **dehri** âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*dehri, -i*]
3. Tütupdur **dehri** tîg-i hâme ile
Ki bir iklim açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113*). [*dehri, -i*]
4. Pür itsün **dehri** cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu‘le virsün berç-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [*dehri, -i*]
5. Meger bir şeb ki **dehr** olmışdı pür nür
Kamer rahşân idi çün tal‘at-ı hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [*dehr,]*
6. Mücellâ oldı **dehr** âyine âyîn
Yirinden tırdı Mecnûn-ı gam-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*dehr,]*
7. Kimi ağlar kimi olurdu hândân
Gülenler **dehr** işinden gafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*dehr,]*
8. Ki bu ‘âlemde hiç tıtmaya ârâm
Firişte şüretinde dîvdür **dehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*dehr,]*
9. Nazar kıl **dehr** olardan kime kaldı
Kamu gitdi ‘azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [*dehr,]*
10. İrişmedin helâk eyler anı **dehr**
Gice yaksa senûn-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*dehr,]*
11. Bekâ mülkine rihlet kıldı iy şîr
Düşürüp **dehr** evinden büngêh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*dehr,]*
12. Tahammül eyle **dehrîûn** zahmetine
Dilerseñ k’olasın her gamdan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [*dehrîûn, -ûn*]
13. K’ol **dehri** pür ider gulgul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [*dehri, -i*]
14. Mesîhâ gibi **dehri** rûh-perver
Zümürüd-güne şâh açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [*dehri, -i*]
15. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir âteşhâne oldı **dehr** gârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [*dehr,]*
16. Yanup âhum odına gitdi kaydum
Dihi **dehrîûn** belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*dehrîûn, -ûn*]
17. Özine düzdi **dehri** cây-ı meclis
Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [*dehri, -i*]
18. Çü **dehr** irürdi devri bu zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*dehr,]*
19. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Güli **dehrîûn** dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*dehrîûn, -ûn*]
20. Kanı bir göz ki **dehr** itmedi hün-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [*dehr,]*
21. Buña ‘âkıl olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur **dehr** mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [*dehr,]*
22. Şadâyı **dehre** şalmaz oldılar güş
Tolayu alup ol şîrân-ı hün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*dehre,]*

dehr: Zaman, devir.

1. Eger varise Mûsinûn ‘aşası
Muñi’yidi saña **dehr** ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*dehr,]*
2. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki **dehr** itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*dehr,]*

3. Mey içme **dehr** cāmından ki iy dil
 atılmışdır aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*dehr,]*
4. İrişdi şehr-i Bağdāda tolup **dehr**
 Ki düşdi arzû āhîr Selāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [*dehr,]*

dehr-i bi-sebāt: *Sabit olmayan (dönen) dünya.*

1. Göñül virme bu dehr-i bi-sebāta
 Cihānda kimseye olmasun niyāzuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66*). [*dehr-i bi-sebāt, -a]*

dehr-i dūn: *Alçak dünya.*

1. K'anı kılmadı āhîr yine müflis
 Çü dehr-i dūna budur 'ādet ü kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [*dehr-i dūn, -a]*

dehr-i fānî: *Fani dünya.*

1. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi sem
 Ne vardur dehr-i fānîñüñ vefāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [*dehr-i fānî, -nüñ]*
2. Ne yār ol kimseye ne kimse aña yār
 Çıgırur ağlayup k'iy **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [*dehr-i fānî,]*
3. Emîn olduñ ki ref' oldı yoluñdan
 Berātın dürdi anuñ **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [*dehr-i fānî,]*
4. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hîç
 Kime almış-durur bu **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [*dehr-i fānî,]*

dehr-i ğam-ābād: *Kederi ve hüznü bol olan dünya,felek.*

1. Hārāb itmişdi anı **dehr-i ğam-ābād**
 Çeküp 'iyş ü huzūr u zevden dest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [*dehr-i ğam-ābād,]*

dek: *-e kadar, -e deĝin.*

1. İster ki cümle eyleye ihsān ü luţfuñı
 Her ĝice tā şabāha **dek** encüm döker direm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*dek,]*
2. Ezelden 'āleme bu devre **dek** tā
 Müselsel şāhdur 'an cedd ü ebā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [*dek,]*
3. Hüdūd-ı Kūfeden Bağdāda **dek** hem
 abāyil cem'ine gönderdi ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [*dek,]*
4. Gözinden dökdi ol şeb şubha **dek** hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*dek,]*
5. Topuĝa **dek** ĝil içre kıldılar zār
 Çanı 'ālemdede bir vaqt-i muvāfı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [*dek,]*
6. Ki gürgüñ sāyesinde düşdi bî-huş
 Sümünden şāhına **dek** her ĝazāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [*dek,]*

del: *Delik açmak,yırtmak, açmak.*

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
 Bu zibā dürr ki **deldüm** çüst ü çālāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [*deldüm, -dü, -m]*
2. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp ĝüşın kulu gibi omış nūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [*delüp, -üp]*

3. Sen elmās ṭabī'at birle anı
Şu resme **del** ki gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [*del,]*
4. Keminden ğamze-ile ol yûzi mäh
Delerdi şad-hezārân sîne her ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*delerdi, -er, -di]*
5. Sözüdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki **delmişdür** anı hakkāk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6*). [*delmişdür, -miş, -dür]*
6. Meclisünde âh u zârı **deldi** nâyûn baĝrını
Kâmetini eyledi çengûn figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*deldi, -di]*
7. Elûne girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrândur anı **delmekde** hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [*delmekde, -mek, -de]*
8. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'1-i ğarrâ
Ki **delmiş** dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*delmiş, -miş]*

del: Nüfuz etmek, içini veya ardını görmek.

1. Çü ben elmās hâme birle çâlāk
Şehûn medhinde **deldüm** niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*deldüm, -düm]*

delâlet it: Göstermek, işaret etmek.

1. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi havfı katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [*delâlet it, -er, -di]*

deli: Aklını kaçırmış, çıldırmış kimse.

1. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşğ
Delî göyneklü hem-çün penbe-i huşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234*). [*deli,]*
2. Biri birine dirlerdi gelûn tîz
Delü geldi uralum şaşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*delü,]*
3. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u päre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*delü,]*
4. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışğa
Delü dimek hatâdur mest-i 'ışğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*delü,]*
5. Çü Mecnûn bu haberden oldı âĝâh
Ki süy-ı mähâ bulmazmış **delü** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*delü,]*
6. Gözetdi ol **deli** kendü qalayın
Yürüyverdi ol şahrâ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [*deli,]*
7. Delü 'ağd idemez bunuñ gibi dür
Nihâyetsüz-durur ger hâlet-i 'ışğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [*delü,]*
8. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden **delü** dirsın baña nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*delü,]*
9. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [*delü,]*
10. Umür-ı dehrden vardur emānum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [*delü,]*

delin-: Delinmek, parçalanmak.

1. Belürdi bir nihālûn iki şāhı
İki yirde **delindi** bir dür-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [*delindi, -di]*
2. Henüz öz mühriledür hoqka-i 'âc
Delinmedi dağı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [*delinmedi, -di]*
3. Kimesne artuĝın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123*). [*delinmemiş, -miş]*

delmek: Delik açmak, yırtmak, açmak.

1. İrüre gevhere el çünkü hakkāk
Anı **delmekden** aña yoq-durur bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36). [delmekden, -den]

delü: Aklını kaçırmış, çıldırmış kimse.

1. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başma söylenür yürürdi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7). [delü,]
2. Delüdür kendüye 'aqlı degül yâr
Görinür baña bu işden üküş 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25). [delüdür, -dür]

delü ol: Delirmek.

1. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim görür şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6). [delü ol, -dı]

delülik: Delilik, çılgınlık.

1. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'Älem dikdi **delülik** kişverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4). [delülik,]

delür: Delirmek, aklını yitirmek.

1. Didi kim bu ne sözdür 'aqlıdan dür
Delürüp olmasun inende mağrür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32). [delürüp, -üp]
2. Ki 'ışkından bir âfet dil-rübânuñ
Delürüp 'aqlı gitmiş bir cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4). [delürüp, -üp]

dem: An, zaman.

1. Bizi nevmîd kılma rahmetüñden
İrağ eyleme bir **dem** hizmetüñden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6). [dem,]
2. Gözinden çıkdı ol **dem** 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87). [dem,]
3. Bisâtından turup ol şâh-ı 'âlem
Süvâr oldı Burâk-ı berke ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90). [dem,]
4. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuq **demde** tokuz çarlı geçerdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34). [demde, -de]
5. Özine tayy olup bir **demde** bu râh
İrişdi menziline yine ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211). [demde, -de]
6. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuq **dem** bir şanemsüz tutmaz ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336). [dem,]
7. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir **dem**
Delüp güşin kulu gibi komış nûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42). [dem,]
8. Meger kim Qaysıla Leylî dağı hem
'Ulüm okurlar idi andan ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14). [dem,]
9. Ezel **demden** ki bir dide ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59). [demden, -den]
10. Eger el vire bir **dem** vaşl-ı cânân
Çomaya artuq yakañı dest-i hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31). [dem,]
11. Biri biriyle oldılar mülâkat
Meger kim ol **dem-idi** naşs-i evkât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50). [dem-idi, -idi]
12. Cüdâsin çün bu **dem** bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı gamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53). [dem,]

13. Gerektirmez dilberümsüz baña cânî
Ėamunsuz virme bir **dem** zindeğânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [*dem,]*
14. Şarâb içmezdi bir **dem** hâzretinsüz
Hużür itmezdi cânî tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187*). [*dem,]*
15. Eger biñ sâl ise bir **dem**-durur bil
Görinür 'ömrde mergüñ nişânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [*dem,]*
16. Şu **demde** kim cevân idi vü Ėarrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [*demde, -de]*
17. Şarâb-ıla hoş idüp **demlerini**
Sürerlerdi göñüliden Ėamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3*). [*demlerini, -ler, -i, -n, -i]*
18. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı bir **demde** ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [*demde, -de]*
19. Demidür kim hużuruñda virem cân
Fedâ-yı pâyuñ idüp cân metâ'ın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [*demidür, -i, -dür]*
20. Hâķķat bildi kim Mecnûndur ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*dem,]*
21. Velî Mecnûna cândan râżiyem pes
Ben evvel **demden** aña nâm-zâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [*demden, -den]*
22. Zenûñ efsûnma yokdur nihâyet
Niçe **demdür** ol itmedi seni yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [*demdür, -dür]*
23. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [*dem,]*
24. Başı şürîdelik hem pesdür epsen
Bir eglence durur 'âlemde her **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [*dem,]*
25. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Ėanı ol **dem** ki virürdüñ baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [*dem,]*
26. Ėün irdî hâţif-i şubh urdı **demler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [*demler, -ler]*
27. Müşâhib düşdi her **dem** anlarile
Varup her **dem** alup bir Ėüsfeñdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [*dem,]*
28. Bir iki **dem** anuñla münîs ola
Süvâr oldı vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [*dem,]*
29. Getür bir **dem** müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [*dem,]*
30. Ki 'arz itmeyesin kimseye hâlî
Sarây-ı zevküñ ol **dem** olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [*dem,]*
31. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir **dem** ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [*dem,]*
32. Olur her **dem** belâ-yı cân-ı bülbül
Nem alur ebrden berķ-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60*). [*dem,]*
33. Dilüñ zevķi-durur cânuñ şafâsı
Gerektirmez âdemî bu **demde** hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [*demde, -de]*
34. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki **dem** hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [*dem,]*
35. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
Anuñ âhı acılığından ol **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*dem,]*
36. Melâmet küñdesinden boynuma bend
Bu **dem** sen dağı geldüñ dâmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*dem,]*
37. Ki olur her belânuñ bir sürürî
Dem olur kim ser-i mağzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [*dem,]*
38. Ėü vaķt ire hemîn ol **demdür** el-hâķ
Firâķından Ŗurup zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [*demdür, -dür]*
39. Ne bir oķur hezâr efsün u destân
Bu **dem** kim bülbül-i bî-mişl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [*dem,]*
40. Ki gül-reng olmış eşküñden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*dem,]*
41. FiĖânuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger Ėanı durur her **dem** şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [*dem,]*
42. Velikin didi-i pâkiyle baķdı
Ki 'aşık pâķ-bâz olmasa her **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [*dem,]*
43. Uş ol **dem** boynuñadur vebâlüm hõd
Ėanı sen ķandesin ya ķandeyüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2*). [*dem,]*

dem: Kan.

1. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine **dem** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [*dem,]*
2. Töludur câmî şerbet yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarh illâ ki pür **dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*dem,]*
3. Niçe yutsun gamından zehr ile **dem**
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [*dem,]*
4. Deminden dâdesinüñ yazdı ‘ünvân
İdüp nakş âhîrine temme bi’l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [*deminden, -i, -, -den]*
5. Anuñ-çündür gönülde ıztırâbum
Ne **dem** kim seyl-i giriyem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [*dem,]*
6. Siyâh itdi gözün çün çeşm-i âhû
Çok itmekden **demini** ‘aşıkun nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [*demini, -in, -i]*
7. Gözinüñ nûri dökilüp qarardı
Demi bağlandı dürildi berâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65*). [*demi, -i]*

dem: Nefes, soluk.

1. Deminden kıldı ‘âlem hâkini zer
Tırup ol hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [*deminden, -i, -n, -den]*
2. Deminden âteş-i sūzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-‘ahdüñ cefâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20*). [*deminden, -i, -n, -den]*
3. Var iy **dem** bâdsuz kalsun dimâğum
İrişdi iy nefes hengâm-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*dem,]*
4. Sehâ-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [*demüñden, -ünden]*

dem: Cesaret.

1. Buçuk **dem** kendüye ‘aklı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü rāğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [*dem,]*

dem dem: Yavaş yavaş, zaman ilerledikçe.

1. Şarâb-ı ‘ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen ‘ışkumî **dem dem** kıl efvün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [*dem dem,]*

dem tut: Eşlik etmek, ritim tutmak.

1. Hânkâh-ı rif’atüñde niçe biñ yıldur döner
Şüfî-i çarhı Celâlün türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [*dem tut, -dı]*

dem ur: Bahsetmek, konuşmak.

1. Ger emlah sözünü işitse bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*dem ur, -maz]*
2. Degüldür hâturum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [*dem ur, -a]*
3. Bugün lâyıq degildür k’olasın lâl
Dem urmazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17*). [*dem ur, -maz, -sın]*

4. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*dem ur, -mak*]
5. Dem urup şubhdan virmezsîñ âvâz
Tenüñe bälün olsun tîğ-ı kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34*). [*dem ur, -up*]

dem ur: *Nefes savurmak.*

1. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı feryād
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 73*). [*dem ur, -up*]
2. Dem urdı şanki İsrâfil şūra
Kıyâmet günleri geldi zuhūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [*dem ur, -dı*]

dem-â-dem: *Her zaman, daima.*

1. Dem-â-dem itdüginden ‘adl ü inşâf
Cihânı tutdı nâmı kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [*dem-â-dem,]*
2. Dem-â-dem devleti olsun ziyâde
Öñünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [*dem-â-dem,]*
3. Atası mektebe itdi havâle
Dem-â-dem Qays dağı t̄alib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*dem-â-dem,]*
4. Füzün olup **dem-â-dem** derd-i Leylî
Ğamum mânendi artar vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [*dem-â-dem,]*
5. Dem-â-dem hâtıriyçun meh-likânun
Añarlar adını ol mübtelânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47*). [*dem-â-dem,]*
6. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya’nî ol şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11*). [*dem-â-dem,]*
7. Dürüşüp çäre isterdi **dem-â-dem**
Ki varup ‘âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [*dem-â-dem,]*
8. Bu hâl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup oğşar **dem-â-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [*dem-â-dem,]*
9. Nigârün hüsni-i vaşfinda **dem-â-dem**
Ğazeller söyledi zibâ vü hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [*dem-â-dem,]*
10. Gider ta’cîl-ile tıtop beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [*dem-â-dem,]*
11. Murâdum tîrin irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı harîmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81*). [*dem-â-dem,]*
12. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30*). [*dem-â-dem,]*
13. Kıldardı herkese ihsân u in’âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [*dem-â-dem,]*
14. Yüzine çıkdı deryânun semekler
Dem-â-dem âteş-i hürşidile şaht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13*). [*dem-â-dem,]*
15. Dem-â-dem ‘ışkuñun âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*). [*dem-â-dem,]*
16. Geçürmek cânunâ cevri ü cezâyı
Dem-â-dem ağlayup mahzûn olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [*dem-â-dem,]*
17. Fiğân ü nâle kııldardı şeb ü rüz
Bu yaña ‘ammisi dağı **dem-â-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [*dem-â-dem,]*
18. Güher gibi **dem-â-dem** seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [*dem-â-dem,]*
19. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihânı
Dem-â-dem ağlar oldı âşikârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27*). [*dem-â-dem,]*
20. Senün hârân olupdur seng-i hârâ
Mağâmuñdur **dem-â-dem** vâdi vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [*dem-â-dem,]*
21. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [*dem-â-dem,]*
22. ‘Anâ efgâñehinün nevha-giri
Dem-â-dem eyleyen âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5*). [*dem-â-dem,]*
23. Haber kıilup **dem-â-dem** birbirine
Bir araya olup meh-päreler cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62*). [*dem-â-dem,]*

dem-be-dem: *Daima, durmadan.*

1. Bu resme itdüğinden **dem-be-dem** āh
Anuñ hālinden oldı halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [*dem-be-dem,]*
2. Çarışdı **dem-be-dem** hālîne bir hāl
Özinden şadır oldı nev nev ef'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*dem-be-dem,]*

dem-i 'anber-feşân: *Kokunun saçıldığı an.*

1. İbirişim dem-i 'anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 59*). [*dem-i 'anber-feşân, -i]*

dem-i bād: *Rüzgarın nefesi.*

1. Dahı biter yaqar anı **dem-i bād**
Aña kâr itmedi ger pend-i mäder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*dem-i bād,]*

dem-i havret: *Şaşkınlık zamanı.*

1. Dem-i hayretde ğam-ĥ'ār-ı haķīkat
Dirġā hasretā derdā ki nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 62*). [*dem-i hayret, -de]*

dem-i ihsân: *Yardım vakti.*

1. Raĥīm idi dem-i ihsānda ol hān
Ġazāb vaķtinde ammā şir-i ġarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [*dem-i ihsân, -da]*

dem-i 'isā: *Hz. İsa'nın nefesi.*

1. Dem-i 'İsā haķiyçün k'irse fermān
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*dem-i 'isā,]*

dem-i kahr: *Keder nefesi.*

1. Nazar kılsa saña āyine ĥişm it
Dem-i қаһruñdan anı türe-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*dem-i kahr, -uñ, -dan]*

dem-i kār: *İşin sonu.*

1. Düzelüm kārî geçmeden **dem-i kār**
Baña cāmuñdan iy cān afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64*). [*dem-i kār,]*

dem-i merg: *Ecel vakti.*

1. Dem-i merg aña irürdi ġubārı
Dilinden çıķdı sevdā başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [*dem-i merg,]*

dem-i serd: *Soğuk nefes.*

1. Dem-i serdünden ol kâfir-efşân
Dağı kanlı kefen şar kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30*). [*dem-i serd, -üñ, -den*]

dem-i sıhhat: *Sıhhat dönemi.*

1. Şu resmedür ki Ʒal'a genc üzre
Dem-i sıhhatde çün Ʒılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47*). [*dem-i sıhhat, -de*]

dem-i subh: *Sabah vakti.*

1. Dem-i şubha irür ben rû-siyâhı
Hâlâş eyle gicenün zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48*). [*dem-i şubh, -a*]

demidür: *An, vakit, zaman.*

1. Hârâb olmuş-durur Mecnûn be-ğâyet
Demidür ki idesüz 'avn u 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*demidür, -i, -dür*]
2. Demidür kim temâm ola hikâyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88*). [*demidür, -i, -dür*]

demir: *Demir, sert maden.*

1. Ve ger hûd seng içindeyse şerâre
Çekem anı **demir** gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [*demir,]*
2. Ki olur bunda **demir** şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür hû'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [*demir,]*
3. Demirden şanki yapmışlar hışârı
Şu resmilydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*demirden, -den*]

dem-sâz: *Arkadaş, dost, sırdaş.*

1. Zamânındadır anuñ bâr u **dem-sâz**
Ğanemle gürg tihû ile şehbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [*dem-sâz,]*
2. Gönül olmuşiken bu fikre **dem-sâz**
İşitdüm süy-i hâtıfden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105*). [*dem-sâz,]*
3. Bu şahrâda saña **dem-sâz** kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [*dem-sâz,]*
4. Şafâdan 'andelîb-i hûb-âvâz
Şan oldı rûh-ı tütîsine **dem-sâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*dem-sâz,]*
5. Benüm hem-kâsem u hem-râzum idi
Figân u nâlede **dem-sâzum** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52*). [*dem-sâzum, -um*]
6. Görüp şayyâd anı oldı diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u **dem-sâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [*dem-sâz,]*
7. Tuz itmek hâkkımı n'itdün aradan
Eger olduña gayr-ile **dem-sâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [*dem-sâz,]*
8. Şafâ bezminde düşmen birle **dem-sâz**
Diler k'üstüñden uçan murğuñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*dem-sâz,]*

dem-sâz ol: *Dost olmak, arkadaşlık etmek.*

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz
Olup bir kaç çamer-ruhlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16*). [*dem-sâz ol, -up*]

2. Eger Dāvüda tağ oldıysa dem-sāz
Saña mi'rācda Haq idi hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [*dem-sāz ol, -di, -(y)sa*]
3. Olup bir kaç kamer-ruhlarla dem-sāz
Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [*dem-sāz ol, -up*]
4. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng āhūya dem-sāz olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*dem-sāz ol, -mıř, -idi*]
5. Tenüm āsūde vü cānum olur řād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [*dem-sāz ol, -up*]
6. Mübārek pāyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*dem-sāz ol, -am*]

dem-sāz-ı ded ü dām ol: *Vahşi ve evcil hayvanları dost edinmek.*

1. Olup tağ içre dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tutdı vahşi gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [*dem-sāz-ı ded ü dām ol, -up*]

demür: *Demir, sert maden.*

1. řadāsı haqqı Dāvüduñ ki her ān
Demüri müm iderdi taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*demüri, -i*]
2. Ki 'ıřķ ider **demüri** müm-veş nerm
İder şerm ü nedāmet ħam bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*demüri, -i*]

dendān: *Diş.*

1. Lebi yāķütan u **dendānı** billür
Temāřāsı bağışlar gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*dendānı, -ı*]
2. Semen **dendānın** açmış nitekim dūr
Aña minķār-ı bülbül olmuş enbür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [*dendānın, -ıñ*]
3. Ťama' **dendānın** aña eyleme tiz
Yüri sen kendü ħālün gör beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*dendānın, -ıñ*]
4. Ağudur kim maķāmıdur nigīn-dān
Dehānı birle **dendānın** k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*dendānın, -ıñ*]

dendān göster: *Diş göstermek. İfadeyle "gülmek, mutlu olmak" anlamı tasvir edilmiştir.*

1. Yine řubĥ-ı müniri oldı ħandān
Yine mihr-i ruĥı gösterdi dendān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [*dendān göster, -di*]
2. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servün sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34*). [*dendān göster, -di*]

dendān-ı řāne: *Taraşın dişi.*

1. Belā zenciridür zaĥm-ı çengāl
Reg-i gīsūma her **dendān-ı řāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45*). [*dendān-ı řāne,]*

deng: *Hayran, řaşķın.*

1. řifātuñdan olupdur **deng** ü meftün
Niçe Leylî-yi 'āķıl hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13*). [*deng,]*

2. Şu resme eylemiş pür naş anı
Ki görse **deng** ü hayrân kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [deng,]
3. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı **deng** ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [deng,]
4. Gârîb ü 'aciz ü **deng** ü hevâ-h'âh
Vücûdî bād-ı ğamdan hâk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [deng,]
5. Biraz kaldılar ammâ yine hâmûş
Görüp bu anı kaldı **deng** [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [deng,]

deng: Eş, aynı seviyede.

1. Ki tâ oldu cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şifat **deng** ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [deng,]

deng ol: Şaşırarak, sersemleşmek.

1. Kimûn güşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdu vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [deng ol, -ur, -dı]

deng ü bî-h'îs: Hayran ve şaşırmuş.

1. Tahayyür kıldı anı **deng ü bî-h'îs**
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44*). [deng ü bî-h'îs,]

deng ü bî-hüş: Şaşkın ve sersem.

1. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü düşdi **deng ü bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [deng ü bî-hüş,]

deng ü havrân: Hayran ve şaşkın.

1. Girüp bir ğâr-ı tenge **deng ü havrân**
Şeğablandı nitekim halka-ı mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [deng ü havrân,]

deng ü havrân kal: Şaşkın ve sersem olmak.

1. İnanmayup kılaydı deng ü hayrân
K'oturmuş segler ortasında haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 72*). [deng ü hayrân kal, -a, -ydi]

deng ü meftûn kal: Hayran ve şaşkın kalmak.

1. İşinde kaldı çarhûn deng ü meftûn
Şu resme urdı bir na're şeğab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58*). [deng ü meftûn kal, -dı]

deng ü nâçâr: Şaşkın ve çaresiz.

1. İki cārî zebâna urdı bendi
Ol iki naş kaldı **deng ü nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [deng ü nâçâr,]

deni: Alçak, değersiz.

1. Virürdi âteşi ol hâra hurkât
Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [*deniler, -ler*]
2. Deniler cânına cevri ü cefâdur
Bu hâletden baña yokdur şikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [*deniler, -ler*]

deñiz: Deniz, bahr.

1. Ki yüzdüüm çok **deñizde** fi'l-hakîka
Bu resme irmedüm bahr-i 'amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [*deñizde, -de*]
2. Tutup ol bahrden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir **deñize** dağı ğavvâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [*deñize, -e*]
3. Seĥâsınıñ hayâsından **deñizler**
Dökerler zîr-bâr-ı çarĥde dürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115*). [*deñizler, -ler*]
4. İki kıandan **deñizdür** oldu cüşân
Dilîrân mevc-veş anda ĥurüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [*deñizdür, -dür*]
5. İki âdem **deñizidür** karışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [*deñizidür, -i, -dür*]
6. Dür ü mercân ĥacerdür cevher oldur
Talup himmet **deñizine** keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*deñizine, -i, -n, -e*]
7. Ĥarâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi ĥurüşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [*deñizler, -ler*]
8. Deñize düşdi divân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ ki cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66*). [*deñize, -e*]
9. Şalan ĥayret **deñizine** sefine
Ĝam-ı 'işķum belâsınıñ ĥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*deñizine, -ine*]

deñlü: Bu şekilde.

1. Şu **denlü** aldı çıkıdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*denlü,]*
2. Yapışup baĥye baĥye çâk iderdi
Ki çâkı ceybine **deñlü** giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [*deñlü,]*

deñlü: Denli kadar, gibi.

1. Her ne **deñlü** seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levĥ-i medĥüñden aña bir kaç maķâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*deñlü,]*
2. Toldı şâdiden zamânuñda memâlik şöyle kim
Zerre **deñlü** yir bulunmaz k'anda ârâm ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*deñlü,]*
3. Bulur âdem ne **deñlü** olsa 'âşî
Senüñ luţfuñ şefî'inden ĥalâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [*deñlü,]*
4. Şu **deñlü** var idi mâl anda efzûn
K'ödemezdi zekâtin genc-i Ķârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*deñlü,]*
5. Ne **deñlü** ĥarc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre **deñlü** mâ-ĥazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [*deñlü,]*
6. Ki âşâr-ı ecel zâhir yüzinde
Velikin bildügi **deñlü** yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [*deñlü,]*

dep: Tekmelemek.

1. Diyüp şem'e bu sözi ol digeri-ĥâl
Türüp **depdi** vü söyündürdi derĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [*depdi, -di*]

depe: *Tepe.*

1. Depelerinde çifte şâh kim var
Belâ-yı câne düşmiş lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*depelerinde, -ler, -i, -nde*]
2. Kime kim irse tîğ-i âb-günü
Depesinden çıkardı çok düttüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96*). [*depesinden, -si, -n, -den*]

depe: *Baş, kafa üzeri.*

1. Depeñden çıka acumdan duhânlar
Dağı bunuñ gibi niçe kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [*depeñden, -ñ, -den*]

depme ur: *Gagalamak.*

1. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini ırmalar gâhî kelâgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [*depme ur, -ur*]

depred-: *Kımıldatmak, hareket ettirmek.*

1. Dürüş kim düzesin ‘âlemde bir kâr
Ecel çün **depred**e yârın ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [*depred*, -e]

depret-: *Kımıldatmak, hareket ettirmek.*

1. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki **depretmeye** ra’d artuk zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*depretmeye, -meye*]

der: *Toplamak.*

1. Ne **dermek** belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [*dermek, -mek*]

der: *Demek, söylemek, dile getirmek.*

1. Ne **der** her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [*der,]*

der: *Dergâh, kapı, eşik.*

1. Ki ruh be-nümüd **der** vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 2*). [*der,]*
2. Gelüp Hızr âsitânuñda öper **der**
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*der,]*
3. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki **der** çü matla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [*der,]*
4. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış ol **der** iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*der,]*
5. Başum komağa yokdur vaqt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*deri, -i*]

6. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile **der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [der,]
7. Der-i dildâra irürdi anı râh
Çakup kûr-âne ol **derde** 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [derde, -de]
8. Ruḥın **der** kıldı ğark-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [der,]
9. Segirdüp taşra çıkdı tiz **derden**
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [derden, -den]
10. Sarâyıñ sıçradı Mecnûn **derine**
Oturdu ğargeh dñinde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [derine, -i, -n, -e]
11. Yapalum müdde'inüñ yüzine **der**
Bisâ-ı ğâk üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104*). [der,]
12. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [derinden, -i, -n, -den, -]
13. Nitekim hür ü ğilmân ü firişte
Anuñ her tahtesidür şan **derinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [derinüñ, -i, -nüñ]
14. Koma hiç âsitâne **der** gibi ser
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [der,]

der aç: Kapı açmak.

1. Açar evc-i ferahdan çarḡ şad der
Bu resme olmış idüm bende ğaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [der aç, -ar]

der emân: Emniyet içinde.

1. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî **der emân** ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7*). [der emân,]
2. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî **der emân** ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7*). [der emân,]

derâ: Çan, çingirak.

1. Laṭîf-âvâz şol resme **derâyı**
Ki şavtı cânlara virür ğidâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [derâyı, -y, -ı]

der-âğüş: Kucaklama.

1. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ **der-âğüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118*). [der-âğüş,]
2. Meger bu sırrı kılmışdı ferâmüş
Ki kimse idemez mâhî **derâğüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [derâğüş,]

der-âğüş eyle: Kucaklamak, sarmak.

1. Der-âğüş eyledi cism-i nizârın
Gehi ruḥsârın öpdî geh 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 27*). [der-âğüş eyle, -di]

der-âğüş it: Kucaklamak.

1. Ki ider bilüñi düşmen der-âğüş
Ne deñlü düşmenümse yârıñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [der-âğüş it, -er]

der-âgûş kıl: Kucaklamak.

1. Hezâr i'zâz-ıla kıldı der-âgûş
Tutıvirdi hırâşına ser ü gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33*). [*der-âgûş kıl, -dı*]
2. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âgûş
Du'â-yı hayrıla añup rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [*der-âgûş kıl, -dı*]

derâhim: Sikke vurulmuş paralar.

1. Gedâ-yı gülşene vaqt-ı bahârân
Derâhim bahş olur her nakş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [*derâhim,]*

derâ-vı savt: Çingirak sadası.

1. Derâ-yı savtını işitse nâgâh
Girürdi çarha gökde mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23*). [*derâ-yı savt, -ı, -nı*]

der-bân: Kapıcı, bekçi.

1. Sa'âdet şehrinüñ **der-bânı** için
Velâyet tahtınuñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [*der-bânı, -ı*]
2. Sarâyunı sıçradı Mecnûn derine
Oturdu hargeh öñinde çü **der-bân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [*der-bân,]*

derbân: Kapıcı, kapıya bakan, bekçi II aşık.

1. İşigün **derbânlarınıñ** biri sultân-ı 'Arab
Âsitanuñ kullarınıñ biri hâkân-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [*derbânlarınıñ, -lar, -ı, -n, -uñ*]

derbân: Kapıcı, bekçi.

1. İder reşk olmağa **derbânı** Kayşer
Yolu tozi ser-i Fağfûra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [*derbânı, -ı*]

der-bâr: Far. is. Kapı mahalli, dergâh, bir büyük zatın kapısı önü.

1. Eli Hatem eli gibiydi **der-bâr**
Kefî feyyâz hem-çün nahl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169*). [*der-bâr,]*

der-be-der: Dağınk, perişan.

1. Bu resme **der-be-der** olup gezerken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [*der-be-der,]*

der-ber: Üzerine geçirmek (giymek).

1. Helâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki **der-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [*der-ber,]*

derc: Dahil etme sokma.

1. Kara yirden bitürür hadravâtı
Kaşmış dürcinde **derc** eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*derc,]*

derc it: *Toplayıp bir araya getirmek.*

1. K'ide ol hastenûn derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [*derc it, -er, -di]*

derd: *Aşkın sebep olduğu üzüntü, keder.*

1. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda **derdüne** devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*derdüne, -üñ, -e]*
2. Dili zencir-i 'ışka beste düşmiş
Devāsuz **derd** içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*derd,]*
3. Çü bildi **derdini** şāh-ı hıred-ver
Diline almadı pes gayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*derdini, -i, -n, -i]*
4. Figān u **derd** ü hicrānuñ celisi
Şeh-i iklim-i gam ya'ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*derd,]*
5. Nedür **derdüñ** senüñ bir 'avrat için
Degül bir biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*derdüñ, -üñ]*
6. İçümde şimdi var **derdüm** hezārān
Saña 'ākķ olmuş-idüm iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [*derdüm, -üm]*
7. Kimüñ urduñ kemergāhına sen dest
Senüñ **derdüñ** çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*derdüñ, -üñ]*
8. Esir ü mübtelā vü müstemendüm
Kimüñ **derdiyle** kılarıns şebi rüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*derdiyle, -i, -(y)le]*
9. Ne bir **derdüm** diyecek ādemüm var
Saña kim hüsrevisin her kenāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [*derdüm, -üm]*
10. Urursın cāniña **derdinden** āteş
İdüp her rüz 'azm-i bağ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [*derdinden, -i, -(n)den]*
11. İder rüşen dili **derdini** her gāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*derdini, -i, -n, -i]*
12. Yürür Mecnûn senüñ **derdüñle** nālān
Bize ol yār-ı 'ömr iken bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [*derdüñle, -üñ, -le]*
13. Didi kim **derdümüñ** nedür devāsı
Görüp kārüre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*derdümüñ, -üm, -üñ]*

derd: *Acı, üzüntü, keder.*

1. Ki kendü başı **derdinden** o kattāl
İdemez oldu şimdî halka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*derdinden, -i, -n, -den, -, -]*
2. Nedür hālūñ ne **derdesin** giriftār
Ĝamumdan niçesin iy sine-çāküm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*derdesin, -sin]*
3. Kaçan bir lāle tezyin itse bāğı
Hezārān sineye kor **derdi** dağı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*derdi, -i]*
4. Nesim-i zevķ aña virdi **derdi**
Şemim-i şevķ kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*derdi, -i]*
5. Nemek saçıldı şankim yāresine
Ziyāde oldu **derdi** çāresine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [*derdi, -i]*
6. Añup ol şüreti feryād iderdi
Füzün olurdi günden güne **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [*derdi, -i]*
7. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*derd,]*
8. Hezārān **derd-ile** ol iki mecbür
Zārüri birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [*derd-ile, --ile]*
9. Hezārān **derd-ile** çün Kays-ı meftün
Niğāruñ haymesinden geldi mañzün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [*derd-ile, --ile]*

10. Țurup tîz ođlunuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [*derdi, -i*]
11. Nigârın kaldı **derd** ü mihnet-ile
Kılarıdî âh u nâle hasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*derd,]*
12. Ğam-ile uyhusuzlıkdan anuñ **derd**
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*derd,]*
13. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne **derd** itdi dilüni böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [*derd,]*
14. Kimüñ bāğındadır mevcûd ol verd
Ki büyü birle zâyil ola bu **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [*derd,]*
15. Devâsuz bir marâzdur baña bu **derd**
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*derd,]*
16. Yoğ-ise **derdüme** dermânuñ iy yâr
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [*derdüme, -üm, -e*]
17. Var idi sînesinde 'ışkdan **derd**
Çomışdı ğam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [*derd,]*
18. K'o gül k'olmuşdurur bāğıñ çerâğı
Çomış **derdi** dil-i Mecnûna dāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
19. Anuñ k'irdi lebe **derd** ile cânı
İder âyîne-veş siğ imtîhâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*derd,]*
20. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler **derd-ile** her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*derd-ile, --ile*]
21. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânıñ dilde **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
22. Anuñ yine 'adü fetihinde **derdi**
Bu ceng içre anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [*derdi, -i*]
23. Ola dil **derdinüñ** cânım zebünü
Velî şimdi getürsem 'akdüme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [*derdinüñ, -i, -(n)üñ*]
24. Kılarken **derd-ile** feryâd u nâle
Şeb irüp çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82*). [*derd-ile, --ile*]
25. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya küh
Oğur **derd-ile** bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11*). [*derd-ile, --ile*]
26. Kılâsın **derdümi** dildâre ma'lûm
Du'âlar idüp ol serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [*derdümi, -ümi*]
27. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger **derdüme** irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*derdüme, -(ü)m, -e*]
28. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı **derd-ile** der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
29. Țapuñdan giderelüm ğam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [*derdi, -i*]
30. Seni yüz kerre kılmaz **derd-ile** yâd
Gelin olalı bir yıl vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*derd-ile, --ile*]
31. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi hasret ü **derd-ile** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
32. K'ide ol hastenüñ **derdine** çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*derdine, -i, -ne*]
33. Hevâ-yı 'ışkdan uşanmayısar
Didi **derd-ile** k'iy ferzend-i dil-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*derd-ile, --ile*]
34. K'ider âhüsü için âh u feryâd
Didi **derd-ile** k'iy hayrân u mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*derd-ile, --ile*]
35. Kebâb itdüm ciger **derdüñden** el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*derdüñden, -üñ, -den*]
36. Ki çekdi sineñi pehlûsına hâk
Ciger kanı yerem **derdüñle** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*derdüñle, -ü, -ñ, -le*]
37. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Țurup ol hâkden **derd-ile** bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*derd-ile, --ile*]
38. Derünü **derdin** itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*derdin, -in*]

39. Zebân tıgıyla bārī virme āzār
Saña çün **derdümi** şerh itdüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*derdümi, -üm, -i*]
40. Beni kıl **derdiñüñ** aşımdan āgāh
Ki ‘ışk işini çok gördüm meccāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*derdiñüñ, -i, -n, -üñ*]
41. Ki **derdümden** belāya mübtelādūr
Ža‘if-i ḥastemidür yā tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [*derdümden, -ü, -m, -den*]
42. Cihānı bir seher kılmışdı firüz
Meger ol şubḥ yüz **derd-ile** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
43. Derünuñ düdin eyler **derd-ile** yād
Nazar kılsa güle ol mäh-i tábān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*derd-ile, --ile*]
44. Vücüdi **derdden** buldı rehāyı
Pes idüp da‘vet yaza icābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134*). [*derdden, -den*]
45. Ki incitmeyeler seni hemişe
Ucumdan **derd** bulsun dirseñ āgyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). [*derd,*]
46. Kerem-kānī vü sāhib-i vecd tevbe
Beni bu **derdde** koma giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [*derdde, -de*]
47. Anı ol **derdden** kırtardı derḥāl
Ki buldı ellerini ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*derdden, -den*]
48. Sen olursın hemīn **derde** giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*derde, -e*]
49. Deründan **derd-ile** bir na‘ra urdı
Kaçurdı ol vuḥūş-ı hevī-nāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [*derd-ile, --ile*]
50. Bu yolda çok ḥaṭar vardur üküş **derd**
Cihān içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [*derd,*]
51. Ki şabr ide bu **derde** iy birāder
Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*derde, -e*]
52. Sen idinmişsin ammā **derdi** maṭlūb
Felekden gerçi kimse bulmadı dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
53. Çekilüp kılmadı perhīz hergiz
Kamu **derde** devā perhīz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*derde, -e*]
54. Ki **derdi** artup eksildi şafası
Yüzünüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [*derdi, -i*]
55. Ki ğamdan ola āzād ol ciger-süz
Koyup kendü ğam ü **derd** ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*derd,*]
56. Su yirine müdām içerdi ḥūnı
Kārābeti bilüp **derdini** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [*derdini, -i, -n, -i*]
57. Ki ne ḥāletdesin **derdümler** her şeb
Didi Zeyd aña k‘iy cān u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*derdümler, -ümler*]
58. Didiler geldi bir ḥāzık ṭābibe
Umarlardı kim andan gide bu **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*derd,*]
59. Ki ölmüş fırķat ü **derd-ile** Mecnûn
Bu ḥ‘ābuñ ıztırābından be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*derd-ile, --ile*]
60. İdiser **derd-ile** feryād u nāle
Benüm yārumdur ol giryān bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42*). [*derd-ile, --ile*]
61. Senüñ **derdüñedür** yine heves-nāk
Kālupdur muntazırlar gibi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [*derdüñedür, -ü, -ñ, -e, -dür*]
62. Şıyup yıl bergini arturdu **derdüm**
Tutuldı cān gögünüñ āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*derdüm, -üm*]
63. Ölüm **derdi** başın āğrıtdı ğāyet
Ĝarīb ü ḥaste düşdi ḥāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*derdi, -i*]
64. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı **derdine** degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*derdine,*]

derd çek: Üzülmek, sıkıntıya düşmek, dertlenmek.

1. Oturmuş tırmış u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [*derd çek, -miş*]

derd ü belâ: Dert ve bela.

1. O h d  alib idi derd   bel ya
Kaçan meyl eyleye h n u kab ya (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 34, Mısra 55*). [*derd   bel , -ya*]
2.  amumdan iy çeken derd   bel yı
 r r mas duma ben m btel yı (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 23*). [*derd   bel , -yı*]
3. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd   bel dur bu cez re (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 117*). [*derd   bel , -dur*]
4. Reh -bas-ı bel -yı h d-perest 
Teb-i  am gerçi kim derd   bel dur (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 83*). [*derd   bel , -dur*]

derd   f rkat: Dert ve ayrılık.

1. Yaşı bahrin d r ile d deden p r
Gice v  **derd   f rkat** dağ-ı dild r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 118, Mısra 19*). [*derd   f rkat,]*

derd    am: Dert ve üzüntü.

1. El  iy derd    amdan ‘aklı gitmiş
Dil nde şol per  kim mesken itmiş (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 35, Mısra 21*). [*derd    am, -dan*]
2. Vel  ben derd    amdan dil-fig ram
Elümden ne gelür b -ihtiy ram (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 9*). [*derd    am, -dan*]
3. Turup pes Ka‘beden derd    am-ıla
Eve geldi yine mir-i kab le (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 47, Mısra 71*). [*derd    am, -ıla*]
4.  derek derd    amdan n le v  z r
Yine Nevfel katına geldi n  r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 58, Mısra 5*). [*derd    am, -dan*]
5. Sehb -ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan şoira yüz derd    amıyla (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 19*). [*derd    am, -ı, -yla*]
6. Enisün niçe ola m r ile m r
Dil u c n  yiter yağ derd    amdan (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 94, Mısra 49*). [*derd    am, -dan*]
7. Yörenmez h b niçe kılam  r m
Beterdi derd    amdan bu şeb-i t r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 118, Mısra 27*). [*derd    am, -dan*]
8. Bel  m temgehin n s gv r 
Periş n-h t r olan derd    amdan (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 126, Mısra 17*). [*derd    am, -dan*]

derd   hasret: Dert ve  zlem.

1. Nig r u tahtg h-ı n z u ‘işret
Bud la v  naz r   **derd   hasret** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 16*). [*derd   hasret,]*
2. Ecel g rgi yidi anı n’ola h l m
Diriğ u **derd   hasret** v y veyl h (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 130, Mısra 77*). [*derd   hasret,]*

derd   hasret-i y r: Yarin dert ve hasretiyle.

1. Ki z r  anı **derd   hasret-i y r**
Komişdı hem-  baht-ı sa’d-ı b d r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 38, Mısra 61*). [*derd   hasret-i y r,]*

derd   mihnet: Dert ve tasa içinde olmak.

1. Kimi gülşende sürer 'ıyş u 'ışret
Kimi külhande tartar **derd ü miñnet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*derd ü miñnet,]*
2. Velî mâtemlüler gibiydi şekli
Fiğân iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 9*). [*derd ü miñnet, -ile]*

derd ü miñnet: *Dert ve sıkıntı.*

1. Ki senden derd ü miñnetdür naşibüm
Çü maqtül-ı 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [*derd ü miñnet, -dür]*

derdâ: *Ne yazık ki.*

1. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî **derdâ** k'aña yoqdur ħarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*derdâ,]*
2. Yaqar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir **derdâ** kanı gülzâr-ı aĥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [*derdâ,]*
3. Dem-i ĥayretde ġam-ĥ'âr-ı ĥaĥîqat
Dirîġâ ĥasretâ **derdâ** ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*derdâ,]*
4. Çaġırur ol gedâ vâdî be vâdî
Ki dir **derdâ** dirîġa âĥ Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*derdâ,]*
5. Bulurdı renc târ-ı pîrehenden
Bugün **derdâ** ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*derdâ,]*

derd-i ĥâher: *Kardeş derdi.*

1. Kimesnem yoqdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i ĥâherden cîger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [*derd-i ĥâher, -den]*

derd-i ĥamdî: *Hamdi'nin derdi.*

1. Derd-i Ĥamdîye ölümünden özge tîmâr olmaya
Zirâ ol âşüfte-ĥâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [*derd-i ĥamdî, -ye]*

derd-i 'ışk: *Aşk derdi.*

1. Ğamından derd-i 'ıškuñ fâriġü'l-bâl
Niġâb altında şol duĥter ki dîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8*). [*derd-i 'ışk, -uñ]*

derd-i levlî: *Leyla'nın aşkının derdi.*

1. Füzün olup dem-â-dem **derd-i Leylî**
Ğamum mânendi artar vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [*derd-i leylî,]*

derd-i mecnûn: *Mecnun'un derdi.*

1. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*derd-i mecnûn, -uñ]*

derd-i peder: *Baba özlemi.*

1. Tā kıyâmet günlerine kaldı dîdâr el-fırâk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña **derd-i peder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*derd-i peder,]*

derd-i ser: *Kafa derdi.*

1. Târîk-ı cezbeye bırağdı kendin
Çü gördi derd-i serdür şohbet-i halk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [*derd-i ser, -dür]*

derd-i sevdâ: *Aşk derdi.*

1. K'ol dehri pür ider gulğul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [*derd-i sevdâ, -yı]*

derdile: *Acı, üzüntü, keder.*

1. Ğam ü **derdile** olam ben tebeh-kâr
Ecel nez'i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [*derdile,]*

derd-mend: *Dertli; âşık.*

1. Firâkum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlûn benim iy **derd-mendüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*derd-mendüm, -üm]*

derd-mend: *Dert sahibi, tasalı.*

1. Atası gördi k'olmuş **derd-mend** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*derd-mend,]*
2. Ne hõd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi **derd-mend** olmağ olur hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [*derd-mend,]*

derd-mend-i vahşet-âmiz: *Vahşi hayvanlara karımış dertli.*

1. Ki hâlinden ne bilürsin fülânûn
Müdâm ol **derd-mend-i vahşet-âmiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15*). [*derd-mend-i vahşet-âmiz,]*

derdmendün: *Dert sahibi, tasalı.*

1. Ecel dâmına gerdanı giriftâr
Hazer kıl nâlesinden **derdmendün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29*). [*derdmendün,]*

der-emân ol: *Güvende olmak.*

1. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben iderven sefer sen **der-emân ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*der-emân ol,]*

dergāh: *Dergah, kapı. II Sevgilinin eşiği.*

1. Ne hōd dildār **dergāhma** kâşid
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*dergāhma, -i, -n, -a*]

dergāh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Beni gel bu çapuda eyle kurbân
Ki bu **dergāhuñ** İsmâ‘iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [*dergāhuñ, -uñ*]
2. Alup **dergāha** geldiler revānı
Çü şîhhat üzre gördi anı sulţān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [*dergāha, -a*]

dergāh: *Allah'ın huzuru, dergah.*

1. Okur **dergāhma** sen şāhı Allāh
Bu teng evden dōşür tur bār-ı büngāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*dergāhma, -i, -n, -a*]

dergeh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Hizmetüñde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüñ dürları göñline yok ‘ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*dergehüñ, -üñ*]
2. Āsitānuñda gedādur ‘ālemüñ mün‘imleri
Dergehüñdedür cihānuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54*).
[*dergehüñdedür, -üñ, -de, -dür*]
3. Egerçi **dergehüñde** rü-siyāhum
‘Ukūbet eyleme kim ‘özr-h‘āhum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117*). [*dergehüñde, -üñde*]
4. Çerāğ-ı cāna feyzüñden irer nūr
Yolumı **dergehüñden** eyleme dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 110*). [*dergehüñden, -üñden*]
5. Velikin bu vesileyle murādum
Budur k’añıla ol **dergehde** adum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*dergehde, -de*]
6. Görinmez **dergehinde** kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [*dergehinde, -in, -de*]
7. Ki karşı çıka dāmādına a‘yān
Ne deñlü var ise **dergehde** hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*dergehde, -de*]

der-güş: *Kulak.*

1. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mīme iki halka **der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*der-güş,]*
2. Nitekim bir nigār-ı halka **der-güş**
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47*). [*der-güş,]*
3. Bu resme görmemişdüm hūwān-ı ciger-hūwār
Derüñde kim degildüm halka **der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*der-güş,]*

der-hāl: *Hemen, o anda, şimdi.*

1. Gicentüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından Zeyd **der-hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [*der-hāl,]*

derhāl: *Hemen, o anda, şimdi.*

1. İrişür mülk-i maşşûdına **derhâl**
'Arûs-ı dîn-i İslâm için iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20*). [*derhâl,]*
2. Götürüp Ahmedi 'azm itdi **derhâl**
Biraz gitti anuñla gör n' olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163*). [*derhâl,]*
3. Bunu didi vü 'aklı gitti **derhâl**
Hücûmindan gamuñ oldu diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [*derhâl,]*
4. Hezârân hîle ile turdı **derhâl**
Sarâya gitti kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41*). [*derhâl,]*
5. Yirinden şıçrayup vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [*derhâl,]*
6. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
Turup depdi vü söyündürdi **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [*derhâl,]*
7. Gözinüñ yaşı **derhâl** oldu nâ-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13*). [*derhâl,]*
8. İnüp rahşından i'zâz-ıla **derhâl**
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35*). [*derhâl,]*
9. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdâl
Öninde secde-i şükr itdi **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [*derhâl,]*
10. Alup hâzır çerisin turdı **derhâl**
Toyardı cümlesin virüp zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*derhâl,]*
11. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa **derhâl**
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [*derhâl,]*
12. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Turup 'azm itdi küh-ı Necde **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [*derhâl,]*
13. Yine ol kâşıdı eyledi **derhâl**
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna irsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [*derhâl,]*
14. Nihâyetsüz kamu rengin ü zibâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61*). [*derhâl,]*
15. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına düşüp 'özrile **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41*). [*derhâl,]*
16. Kõdi deşti vü tağı turdı **derhâl**
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*derhâl,]*
17. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile **derhâl**
Çü Mecnûn giydi ol zibâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [*derhâl,]*
18. Anı ol derdden kırtardı **derhâl**
Ki buldı ellerini ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*derhâl,]*
19. İderdi kaşd anı görmege **derhâl**
Çü şit-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20*). [*derhâl,]*
20. Selâm ezberleridi anı **derhâl**
Gam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*derhâl,]*
21. Gönildi râh-ı küh-ı Necde **derhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 70*). [*derhâl,]*
22. Lebinden bâde ser-mest oldu **derhâl**
Hilâl-ile muķârin oldu hürşid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*derhâl,]*
23. Yazardı defter-i kâlbine **derhâl**
Dil-i Mecnûn ruḥ-ı yâre ger aķdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32*). [*derhâl,]*
24. Olur **derhâl** renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince ir eger gic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80*). [*derhâl,]*

derhem: *Far. Karışık, karmakarışık.*

1. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki bir cins ḥarfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [*derhem,]*

derhem: *Karmakarışık II İcinmiş.*

1. Oğulsuzlıkdan iñen olma **derhem**
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [*derhem,]*

derhem ol: *Karışık/karmakarışık olmak.*

1. Çün iki mäh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33*). [*derhem ol, -dı*]

der-hemîn: *Yerine göre.*

1. Ki bir dil **der-hemîn** ortada enkâl
Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [*der-hemîn,]*

deri: *Deri, ten || Vücüt.*

1. Yağüd zağm-ı cefâdan ol mükedder
Şarılmuşdı **deriye** pây-tâ-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [*deriye, -ye*]
2. Deriye şarılı bir üstülhândur
Hâbersüz varlığından kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [*deriye, -ye*]
3. Derisin aña nağ' iderdi kaplan
Sürüp âhü ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*derisin, -sin*]
4. Hemîn kalmış **deriyle** üstülh'ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [*deriyle, -yle*]

der-i dergâh: *Dergâh(ın) kapısı.*

1. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k'ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [*der-i dergâh, -dan*]

der-i dildâr: *Sevgilinin kapısı, eşiği.*

1. Bugün k'oldı kocalup süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [*der-i dildâr, -dan*]
2. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kağup kûr-âne ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*der-i dildâra,]*
3. Der-i dildâr geldi heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [*der-i dildâr,]*

der-i külhân-ı süflî: *Değersiz ocağın kapısı. II Dünya.*

1. Felek cevşenlerin çäk eyle bir bir
Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 11*). [*der-i külhân-ı süflî, -den*]

derin: *Dergâh, kapı, eşik.*

1. Resende gerdeni vü gûllde pâyı
İrişe çünki bir hayme **derine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [*derine, -e*]

der-in: *İçinde.*

1. Der-in vâdî-yi dehr ân şîr-i garrân
Ber-in teşrifî Hâmîdi goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 8*). [*der-în,]*

dermân: *Çâre, devâ.*

1. Niçe k'ıçe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [*dermân,]*
2. Yoğ-ise derdüme **dermānuñ** iy yār
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [*dermānuñ, -uñ]*
3. Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*dermân,]*
4. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı **dermānna** cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128*). [*dermānna, -ı, -n, -a]*
5. Şaçı gibi yeter āvāre kılsun
Eger derdüme irürmezse **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*dermân,]*
6. Senüñ rāzılığūñdur baña **dermân**
Bağışla cürmümi 'afv it haṭāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [*dermân,]*
7. Ḥalilüñ itdügi qurbān ḥaḳıyçün
Aña senden iren **dermân** ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*dermân,]*

dermân bul: Çare, hâl yolu, çıkış yolu.

1. Ki 'aşık bula vaşl-ı yāre dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [*dermân bul, -a]*

dermānde kal: Çaresiz kalmak.

1. İşi Zeydün be-gāyet düşdi ebter
Çalup dermānde ḥālî oldı düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71*). [*dermānde kal, -up]*

derme: Derme, Toplama.

1. Ol andan bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistanum gülinden **dermemişdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [*dermemişdür, -miş, -dür]*

der-mivān: Açık, ortada.

1. Benüm cānum çü böyle **der-miyāndur**
Size meyl itmedüğüm bes 'ayāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43*). [*der-miyāndur, -dur]*
2. Şadefdür bu iki kim **der-miyāndur**
İki bir cins ḥarfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [*der-miyāndur, -dur]*

der-pev: Ardı sıra.

1. Nebiler şubḥ gibi idi sen rüz
Olaruñ **der-peyince** 'ālem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54*). [*der-peyince, -ince]*
2. Ḥalāyık **der-peyince** nitekim rüd
Yüz urup ḥāke iderdiler 'arz-ı maḳşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*der-peyince, -ince]*
3. Şitāb-ile bularuñ **der-peyine**
Egerçi ḳalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70*). [*der-peyine, -ine]*
4. Muṭi'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nî **der-peyümce** bunca ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*der-peyümce, -üm, -ce]*

ders: Derste, ders içinde.

1. Düşürdi **dersgehden** bār-ı büngāh
Çü gıtdi h̄wāceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*dersgehden, -geh, -den*]

dert: Acı, keder II inleme.

1. Derûnından çeküp **derd-ile** âhı
Havâlisine kılarıd nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*derd-ile, --ile*]

dert: Acı, üzüntü, keder, tasa, sıkıntı.

1. Karâbeti dağı idüp müdâre
Ararlardı anuñ **derdine** çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*derdine, -i, -ne*]
2. Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrân
Bulurdı **derdine** elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*derdine, -i, -ne*]
3. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ **derdine** merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*derdine, -i, -ne*]
4. Kimüñ **derdine** olduñ sen giriftâr
Kanı ol 'ahd ü qavl ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*derdine, -i, -ne*]
5. İcâzet virdügiyçün **derde** Eyyüb
Taħammül kıldügiyçün hüzne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*derde, -e*]

dert çek: Eziyet ve sıkıntılara maruz kalmak.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebebl kılmağ neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [*dert çek, -mek*]
2. Ne hüd bir lâhza oldum hizmetünde
Çekerdüñ sen benim güşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [*dert çek, -er, -düñ*]
3. Ki bir âh idebile âşikâre
Çekerdî cânı gizlü güşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*dert çek, -er, -di*]

derûn: Kalp, yürek, iç.

1. Çünkü berķ urdı **derûnumdan** benim envâr-ı 'ışk
Bâtinında oldı her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [*derûnumdan, -um, -dan*]
2. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derûni dürci töldi ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*derûni, -i*]
3. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derûni cem' ü birünî perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*derûni, -i*]
4. Nedür gördükde şâhuñ bildi hâli
Derûnında murâdı vü hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [*derûnında, -i, -n, -da*]
5. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür iderdı **derûnını** şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [*derûnını, -i, -(n)ı*]
6. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi 'ışk sūzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [*derûnumda, -um, -da*]
7. Derûnın şevkdan pür eyleyüp tâb
Uyanu geldi başından gidüp h̄wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*derûnın, -i, -n*]
8. Derûnum zaħmına pendüñ devâdur
İzüñ tozi gözüme tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [*derûnum, -u, -m*]
9. Derûnından çeküp derd-ile âhı
Havâlisine kılarıd nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*derûnından, -in, -dan*]
10. İrakdan kim görindi hayme-i yâr
Derûndan çekdi bir âh ol ciger h̄wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*derûndan, -dan*]
11. Derûnından çıkup oğıl hevâsı
Nijâd u neslden gıtdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [*derûnından, -in, -dan*]
12. Derûni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy mürüvvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 8*). [*derûni, -i*]

13. Nemek saçdı velikin yâresine
Derûnında hevâ-yı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 15*). [*derûnında, -ı, -n, -da*]
14. Bu resme görmemişdüm h̄wân-ı ciğer-h̄wâr
Derûnde kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*derûnde, -de*]
15. Ki ben hacletdeyüm itdügüm işden
Derûnumdan kıpar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67*). [*derûnumdan, -um, -dan*]
16. Derûnı derdin itdi yâre ta’yîn
Özi gibi ‘amelden kaldı h̄âme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*derûnı, -ı*]
17. Ki dökilmez tolu meydür **derûni**
‘Arûs oldu şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [*derûni, -ı*]
18. Derûnına idüp ol bülbülün kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [*derûnına, -ı, -n, -a*]
19. Derûnuñ düdün eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*derûnuñ, -(u)ñ*]
20. Qabûl it benden olsun saña baħşış
Dönüp kıldı **derûni** râzını fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39*). [*derûni, -ı*]
21. Derûndan derd-ile bir na’ra urdı
Qaçurdı ol vuħuş-ı hevl-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [*derûndan, -dan*]
22. Maħabbet kâhına şemsidi güyâ
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [*derûndan, -dan*]
23. Füzûn oldu gönülden yâra meyli
Yine şevki **derûni** taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*derûni, -ı*]

derûne gel: *Huzuruna gelmek.*

1. Firâka kıldı çift ü vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derûne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [*derûne gel, -düm*]

derûn-ı fûrcesinden: *Girilecek kalb.*

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki sâlik gitse bu yoldan be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17*). [*derûn-ı fûrcesinden, -si, -, -den*]

derûn-ı lâle: *Lâlenin içi/gönlü.*

1. Derûn-ı lâle gibi âteş-i âh
Yağardı h̄irmen-i şabrımı her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [*derûn-ı lâle,]*

derûn-ı mîve-i dehr: *Dünya meyvesinin içi.*

1. Pür âgüdur **derûn-ı mîve-i dehr**
Şaħın aldar tıpuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [*derûn-ı mîve-i dehr,]*

dervîs: *Fakir, zavallı.*

1. K’o **dervîş** idi bu gözlerdi bāyı
Ki âħir bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [*dervîş,]*

dervâ: *Deniz.*

1. Rif'atun çarhinde tokız mevlevîdür nüh felek
Himmetün **deryâsınıñ** bir katresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*deryâsınıñ, -sı, -n, -uñ*]
2. K'urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur **deryâya** irüşdükte hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*deryâya, -ya*]
3. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini **deryâ** der-agüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118*). [*deryâ,]*
4. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân **deryâlarına** âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4*). [*deryâlarına, -ları, -n, -a*]
5. Ğazabla k'ola bir **deryâya** nâzır
Su yirine od olur anda hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*deryâya, -ya*]
6. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi **deryâ** gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*deryâ,]*
7. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi **deryâsına** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*deryâsına, -sı, -n, -a*]
8. Hayâ **deryâsı** vü âzerm kâni
Melâhat menba'ı vü şerm kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*deryâsı, -sı*]
9. Ğazab birle eger deryâya bağa
Şu yirine o **deryâdan** od ağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*deryâdan, -dan*]
10. Ğazab birle eger **deryâya** bağa
Şu yirine o deryâdan od ağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*deryâya, -ya*]
11. Ki kandan mevc urur **deryâ** gözinde
Yine bir lâhzada 'aklı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [*deryâ,]*
12. 'Anâ **deryâsınıñ** Ğark-âbi câni
Esir-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [*deryâsınıñ, -sı, -n, -uñ*]
13. Yüzine çıkdı **deryânuñ** semekler
Dem-â-dem âteş-i hürşidile şağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [*deryânuñ, -n, -uñ*]
14. Helâl olur şehâ cennetde şahbâ
Elünden ger çekem **deryâyı** sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [*deryâyı, -yı*]
15. Tenine ursalar tuymazdı şad tır
Giderken ger yolu **deryâya** irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*deryâya, -ya*]
16. Yaşı **deryâ** gibi eyledi cüş
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*deryâ,]*
17. Gider şahrâda çün **deryâda** keşti
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*deryâda, -da*]

dervâ: Deniz. || Geniş.

1. Kimiñün mâli **deryâ** gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [*deryâ,]*

dervâ: Deniz (gözyaşının çok olması bağlamında).

1. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından didesi **deryâya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*deryâya, -y, -a*]

dervâ-vı 'afv: Af denizi.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvün mevc ura Ğark olur
Çatresinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [*deryâ-yı 'afv, -üñ*]
2. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senün deryâ-yı 'afvün bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134*). [*deryâ-yı 'afv, -üñ*]

dervâ-vı cüdi: Cömertlik deryası.

1. Kaçan cüş eylese **deryâ-yı cüdi**
Ğanimet Ğarka virür her vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*deryâ-yı cüdi,]*

dervā-vı pür-cūs: Coşkun deniz.

1. Dem-ā-dem mevc uran **deryā-yı pür-cüş**
Ki Mecnûn ya'nî ol şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11*). [*deryā-yı pür-cüş,]*

dervā-vı ta'aşşuk: Aşk denizi.

1. Yine sevdâ başından aşa geldi
Yine cüş itdi **deryā-yı ta'aşşuk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [*deryā-yı ta'aşşuk,]*

dervā-vı 'ummân: Umman denizi.

1. Yaşı mevc urdı çün **deryā-yı 'ummân**
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [*deryā-yı 'ummân,]*

deşne: Hançer.

1. Yoluñda cân viren teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden **deşne** haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*deşne,]*

dest: El.

1. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavş-ı kuzahdan yay **desti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16*). [*desti, -i]*
2. Kişi k'anda yürüdi güşsadan **dest**
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*dest,]*
3. Nedâmet **desti** burdı güşümü uş
Senüñ haķkuñda idüm ger günehkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [*desti, -i]*
4. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir **dest** câme virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*dest,]*
5. Gücüm yitmez ki sunam sağara **dest**
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*dest,]*
6. Tolasam halkasına zülfüñüñ **dest**
Tutup muhkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [*dest,]*

dest: El, yardım.

1. Kavî **dest** olsa bunlar ol nihânî
Elinden birağur tîr ü kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*dest,]*

dest: Çöl, sahra.

1. Kağı küh u **deşte** 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*deşte, -e]*
2. Temâşâ kıldı ol **deşti** hırâmân
Kara evler tutulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [*deşti, -i]*
3. Neden düşmek bu resme **deş** ü gara
Enis olmak ne lâzım mür u mârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*deş,]*
4. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Kağı halka bu **deş** ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*deş,]*
5. Mağabbet **deştinüñ** şahib-ķarârı
Şikâr-ı 'ışķ olan cân-i figârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [*deştinüñ, -i, -nüñ]*

6. Reg-i tenden ki **deşte** atılır kan
Olur kîn çarhına kavı-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [*deşte, -e*]
7. Buçuk dem kendüye ‘aklı degül yâr
Gezer her lâhza **deşt** ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [*deşt,]*
8. Muķim-i güşe-i deyr-i nedâmet
Tehayyür **deştinüñ** peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5*). [*deştinüñ, -i, -nüñ*]
9. Gehî jengârı gâhî âsumânî
Maħabbet **deştinüñ** şahib-karârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [*deştinüñ, -i, -nüñ*]
10. Çekildüñ şöħbet-i hem-demlerüñden
Nedür geh **deşt** ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*deşt,]*
11. Kodı **deşti** vü tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*deşti, -i*]
12. Yaķar anı seħerden tâb-i ħurşid
Kişi bir şayda ursa **deşte** tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*deşte, -de*]
13. Kıyâmet **deştine** döndi şahâri
Ĥarâret virdi kûha zaħmet-i dıķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*deştine, -i, -ne*]
14. Yolu geh **deşt** oldu gâh vâdi
Soñ ucı gördi k’olup ġarķa-ı ħâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [*deşt,]*
15. Ola ârâmgâhuñ **deşt** ü mişe
Ĥarîk-i ‘ışķ içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*deşt,]*

dest çek: *El çekmek, vazgeçmek.*

1. Ĥarâb itmişdi anı dehr-i ġam-âbâd
Çeküp ‘iysz ü ħuzûr u zevķden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*dest çek, -üp*]

deşt ü beyâbân: *Çöl ve sahra.*

1. Tutup deşt ü beyâbânlarda ħargâh
Kış ırince olurlardı anda her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31*). [*deşt ü beyâbân, -lar, -da*]

deşt ü kühsâr: *Çöl, ova ve dağ.*

1. Zen-ile gitdi tutup **deşt ü kühsâr**
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [*deşt ü kühsâr,]*

dest ü pâ: *El ve ayak.*

1. Bırakdum âletini pây-tâ-farķ
Ururvan baħr-i ġamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51*). [*dest ü pâ, -yı*]

deşt ü vâdi: *Çöl ve ova.*

1. Yirem ben düd her dem ħaşm ħelvâ
Benüm sensüz maķâmum **deşt ü vâdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*deşt ü vâdi,]*
2. Geçinür deşt ü vâdilerde mehcür
Olup ħayvânlarile yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34*). [*deşt ü vâdi, -ler, -de*]

dest ur: *El vurmak, dokunmak.*

1. Perî ruħ sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde ħâşş u ‘âma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*dest ur, -dı*]

2. Kimün urduñ kemergâhına sen dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [*dest ur, -duñ*]

dest vu: *El çekmek.*

1. Qomayam nîm cür'a anda bâkî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [*dest yu, -dum*]
2. Firâk u hicr-i çirkinden yudi dest
Ki büy-ı câmesi mâh-ı münürün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [*dest yu, -dı*]

dest yudi: *El çekmek.*

1. Anı câm-ı maḥabbet eyledi mest
Bu 'ışk âbıyla yudi 'aqlıdan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [*dest yudi,*]

destân: *Hikaye, söylence.*

1. Cihânda qaldı ehl-i mekr ü **destân**
Cihân cây-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [*destân,*]
2. Ne bir oqur hezâr efsün u **destân**
Bu dem kim bülbül-i bî-miḡl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [*destân,*]
3. Şarâb-ı derdden medhûş bülbül
Düzeldüp zâḡ şimşâd üzre **destân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [*destân,*]

destar: *Başa sarılan sargı, sarık.*

1. Kıldardı nâle k'ışiden nevâsın
İderdi çâk **destâr** u kabâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [*destâr,*]
2. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü râḡum
Ayâk bâḡı-durur **destâr** u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [*destâr,*]
3. Düzetdi pîş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına bırâqdı **destâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73*). [*destâr,*]

destâr-ı derd: *Keder sarıḡı.*

1. Özin destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıḡhâti oldı müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26*). [*destâr-ı derd, -e*]

deste: *Demet, tutam.*

1. Kızıl gülden seḡer bulmuşdı **deste**
Zamânım idi firüz u ḡuceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [*deste,*]
2. Gelüp Leylînüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundı bir **deste** gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [*deste,*]
3. Qoḡuladı çü gül **destesin** ol hür
Zarûrî düşdi bâḡ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [*destesin, -sin*]

deste-i gül: *Gül destesi.*

1. Çü buldı büy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim **deste-i gül** vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28*). [*deste-i gül,*]
2. Yaqa seḡperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râḡa düşse **deste-i gül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [*deste-i gül,*]

dest-i çarh: *Feleğin çölü.*

1. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşân dâm
Diler k'aldanup aña tâvûs-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*deşt-i çarh, -a*]

dest-i çüb-ı sîm: *Gümüş ağaç parçalarının ovası.*

1. Şafâ mir'âtıdur güyâ cebîni
K'añadur **dest-i çüb-ı sîm** bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*dest-i çüb-ı sîm,]*

dest-i ecel: *Ecel eli. II Ölüm.*

1. Dil-i Mecnûni bu hâletden âgâh
K'idüp **dest-i ecel** bir câmî pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*dest-i ecel,]*

dest-i güzel: *Güzelin eli.*

1. Çü buldı büy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [*dest-i güzel, -den*]

dest-i hayret: *Şaşkınlık çölü. II Aşk çölü.*

1. Meger aldı ayağın **dest-i hayret**
Ki gitdi hâtırından 'âr u gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [*dest-i hayret,]*

dest-i hicrân: *Ayrılık eli.*

1. Eger el vire bir dem vaşl-ı cānān
Çomaya artuğ yakañı **dest-i hicrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [*dest-i hicrân,]*

dest-i 'ışk: *Aşkın eli.*

1. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
Delü dimek hâtädur mest-i 'ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11*). [*dest-i 'ışk, -a*]

dest-i kahr: *Perişan eden el.*

1. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur **dest-i kahr** ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*dest-i kahr,]*

dest-i kazâ: *Kaza eli (takdir-i İlahi).*

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan **dest-i kazâ** tahrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [*dest-i kazâ,]*

dest-i kerbelâ: *Kerbela çölü.*

1. Yezîd ol mâhî deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ'-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [*deşt-i kerbelâ, -da*]

dest-i kes: *İnsanların eli.*

1. Şekerlerdür berî ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148*). [*dest-i kes, -den*]

dest-i kudret: *Kudret eli.*

1. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i garrâ
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*dest-i kudret, -le*]

dest-i melâlet: *Sıkıntı çözü.*

1. Baña ferhundedür **deşt-i melâlet**
Bu resme naḥs iken bendeñde ṭâli' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42*). [*deşt-i melâlet,]*

dest-i pāk: *Sevgilinin beyaz, temiz eli.*

1. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek benden ibrâm eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90*). [*dest-i pāk, -um*]

dest-i rîve: *Büyülü çöl.*

1. Hem ol gülzâr **deşt-i rîve** beñzer
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [*deşt-i rîve, -e*]

dest-i sitem: *Zulüm eli.*

1. Gehî şadrına çekdi ḥāk-i pākin
Ol evvelden de ḥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [*dest-i sitem, -de*]

dest-i ümmîd: *Ümit eli.*

1. Yu var ben ḥaste-dilden **dest-i ümmîd**
Ki olmışam esîr-i derd-i cāvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*dest-i ümmîd,]*

dest-i zafer: *Zaferin eli.*

1. Eli **dest-i zafer** gibi küleh-baḥş
Dili faẓl-ı Ḥudâ gibi künh-baḥş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39*). [*dest-i zafer,]*

destür: *İzin, müsaade.*

1. Anuñ yanına **destür** olmadın hiç
Bu ḥayvânlar arasında o ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [*destür,]*
2. Kaḫuya geldi ṭurur zâr u maḥzûn
Eger var-ise **destür** iy ruḫı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [*destür,]*

destür vir: İzin vermek, müsaade etmek.

1. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [*destür vir, -di*]

devâ: Çare, derman.

1. Devâsuz bir marâzduz baña bu derd
Ne lâzım kim dökesin âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*devâsuz, -suz*]
2. Devâdan kııl aña evvel ‘inâyet
Vefâdan şöıra idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*devâdan, -dan*]
3. Didî kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüne **devâyi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*devâyi, -yı*]
4. K’ide ol hastenûn derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [*devâ,]*
5. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde **devâ** perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*devâ,]*
6. Didî kim derdümün nedür **devâsı**
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*devâsı, -sı*]
7. Ne şüretten idebilmez ‘ilâcı
Nitekim ol **devâya** tâlib oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [*devâya, -y, -a*]
8. Arardı derd-i Mecnûnün **devâsın**
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*devâsın, -sın*]

devâ-bahş: Derman bahş eden.

1. Devâ-bahşum vefâdârum sen idün
Sen idün baña üstâd-ı tîrikt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*devâ-bahşum, -um*]

devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh: Yaralı bedenimin derdine devâ bahşeden.

1. Eyâ rûşen-nümâ-yı cevher-i rûh
Devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 4*). [*devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh,]*

devâdur: Çare, derman.

1. Derûnum zahûmına pendün **devâdur**
İzün tozı gözüme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [*devâdur, -+dur*]

devâsuz: Çare, derman.

1. Dili zencîr-i ‘işka beste düşmiş
Devâsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*devâsuz,]*

devât: Dîvit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâgîd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*devât,]*
2. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikin ne **devâtum** var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [*devâtum, -um*]

devâ-yı derd-mendân: Dertlilerin derdine derman olmak, çare bulmak.

1. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 36*). [*devâ-yı derd-mendân, -sın*]

deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan.

1. Maķâm-ı Yûnus ise baţn-ı mâhî
Deve söyler görüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*deve,]*

devlet: Devlet, makam.

1. Vücuduñ 'âlemüñ pîrâyesidür
Bu 'âlem **devletiñüñ** sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*devletiñüñ, -i, -nüñ*]
2. Feridün idi tîfil ki o perverd
Bunuñdur **devleti** bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*devleti, -i*]

devlet: Devlet II mutluluk, talih I makam, haşmet, şan.

1. Buña virdüğini **devlet** eger kām
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*devlet,]*
2. Dem-â-dem **devleti** olsun ziyâde
Öñünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [*devleti, -i*]
3. Şafâ vechini göstermişdi **devlet**
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [*devlet,]*
4. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht aña **devlet** selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*devlet,]*

devlet: Devlet (Osmanlı devleti).

1. Her ne iķlime ki 'azm eylesesin **devlet** ile
Kalmaya raşsuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [*devlet,]*
2. Yaraşmış başına **devlet** külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*devlet,]*

devr: Dönme, dönüş.

1. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler **devrinüñ** tavrına vâķıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*devrinüñ, -i, -nüñ*]

devr: Devir, çağ, zaman.

1. Ezelden 'âleme bu **devre** dek tâ
Müsel sel şâhdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [*devre, -e*]
2. Yoğ-idi gönîlinüñ kılca melâli
Fırîbinden bu **devrîñ** ğâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*devrîñ, -üñ*]
3. Dehâni şîfrî hem-çün hây-ı mevhûm
Lebinüñ **devri** mişl-i mîm-i ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [*devri, -i*]
4. O **devr** ulularınıñ oğlı kıızı
İdinmişlerdi h'wâce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [*devr,]*
5. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ķaddân
Boyu **devrinde** şâh-ı serv-ķaddân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10*). [*devrinde, -in, -de*]
6. Ki açmaz bu harîmüñ ğoncasın bād
Düzülse kûze ger **devr** ile hâķum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [*devr,]*
7. Çü dehr irürdi **devri** bu zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*devri, -i*]

devr kılup: *Dönmek, devretmek.*

1. Ki nāgeh devr kılupdur bī-vefālīk
Aralarına birağa cüdālīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [*devr kılup, -dur*]

devrân: *Devir, felek, talih.*

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla **devrân**
Niçe şekker k’olmaz aña hem-ğad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [*devrân,]*
2. Virüp hem şîr-i rāhat aña **devrân**
Kıladı dāye-veş perverde her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*devrân,]*
3. ‘Aceb geçdi bu **devrân** aña ħurde
Kı ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [*devrân,]*

devrân it: *Dönmek.*

1. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*devrân it, -e*]

devr-i ‘adl: *Adaletli devir.*

1. Devr-i ‘adlünde vücüdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi ‘azm-i iklîm-i ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [*devr-i ‘adl, -üñ, -de*]

devr-i bî-vefâ: *Vefasız devir, zaman.*

1. Ne ħöd ‘aşıklığuñ cânında bārı
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17*). [*devr-i bî-vefâ, -dan*]

devr-i evyâm: *İçinde bulunulan günler, içinde bulunulan zaman.*

1. Buña virdüğini devlet eger kām
Olara virmemişdi **devr-i evyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84*). [*devr-i evyâm,]*
2. Muvâfıklık idüp öldi kimisi
Çü ref’ itdi tılsımın **devr-i evyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [*devr-i evyâm,]*

devr-i fânî: *Dünyevi zamanlar.*

1. Belin bükmişdi bir yaña kocalık
Umûrın devr-i fânîniñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19*). [*devr-i fânî, -nüñ*]
2. Ümîdi devr-i fâniden berîde
Gözine teng olan evyân-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [*devr-i fânî, -den*]

devr-i felek: *Zaman, kader, talih.*

1. Bilem tā kimse çalmışdur şoñumda
Beni **devr-i felek** çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133*). [*devr-i felek,]*

devr-i gerd: *Dönen felek (dünya).*

1. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meğer bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*devr-i gerd,]*

devr-i gerdün: *Döner felek (dünya).*

1. Tütünden çarhı kılmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [*devr-i gerdün, -dan]*
2. Ki bir hâl üzre tırmaz **devr-i gerdün**
Zamānuñ 'âdeti budur zârürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [*devr-i gerdün,]*

devr-i hatt: *Ayva tüyün zamanı, devri (sevgilinin dudağının üzerindeki tüylerin çıkmaya başlaması).*

1. 'Ayân olmışdı ol şeb hâleden mäh
Nitekim devr-i hattından ruḥ-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14*). [*devr-i hatt, -ın, -dan]*

devr-i zamân: *Kader, talih.*

1. 'Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı hicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25*). [*devr-i zamân, -uñ]*

devr-i zamân: *İçinde bulunulan zaman.*

1. Bunuñ gibileri devr-i zamāna
Cüdâ kılmğa tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43*). [*devr-i zamân, -a]*

devr-i zamân-ı bî-müdârâ: *Rıyasız zamanın devri.*

1. Katı cânına geçmişdi erinüñ
Ki tâ **devr-i zamân-ı bî-müdârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3*). [*devr-i zamân-ı bî-müdârâ,]*

devşür: *Toplamak, derlemek, bir araya getirmek.*

1. Ki ekdüğün gelüp **devşürdi** kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [*devşürdi, -di]*

devşür: *Değiştirmek.*

1. K'aña sürme yirine giriser mîl
Cihândan **devşürüp** büngâh u raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*devşürüp, -üp]*

devvâr: *Çok devreden, daima döner.*

1. Âh kim senden beni dür itdi **devvâr** el-firâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*devvâr,]*
2. Hüküm kılsañ âsmân gibi zemîn **devvâr** ola
Çarḥa ger emr eyleseñ şâbit ola ğabrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [*devvâr,]*

devcür: *Karanlık.*

1. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrâ şol gicede k'ola **deycür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [*deycür,]*

devn: Borç.

1. Şakın kim vâm-h`âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise **deynüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73*). [*deynüñ, -üñ]*

devr: Dünya.

1. Bu 'âlemdede bu vech-ile çeker ser
Fenâ **deyrinde** olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [*deyrinde, -inde]*

devvâr: (Ar.) Bir kimse, kimsecikler.

1. Der-i dergâhdan geçmezdi **deyyâr**
Her âdem k'ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [*deyyâr,]*

di-: Demek, söylemek.

1. Küffâr mu 'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri ço **diyü** saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*diyü, -yü]*
2. Her şeb ider mâh-ı defterdâr **diyü** anuñ gibi
Ağçe döküp nukre-i encüm hisâbını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*diyü, -yü]*
3. Parmâğına ney yürütdi hâmenüñ cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüştine öykündüñ **diyü** kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*diyü, -yü]*
4. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña **dirler** perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*dirler, -rler]*
5. Öninde pîr Selmân u Nizâmî
Diyyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [*diyyemezler, -y, -e, -mez, -ler]*
6. Ger ire **dime** ol mâha noqşân
Seni âhum odı yaqardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*dime, -me]*
7. Hünerdür 'ışk her kâmil katında
Dime mecnûn aña 'âkıllı katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*dime, -me]*
8. Dağı **dirler** dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [*dirler, -rler]*
9. Baña **dirler** ki 'ışk işini terk it
Varup bâzârıñı 'âkıllı ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*dirler, -rler]*
10. Dimişler yeg-durur kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki ola merdum-âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59*). [*dimişler, -miş, -ler]*
11. Bir aylık yolda havlinden girivüñ
Diyyedüñ ödi şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*diyyedüñ, -(y)e, -(y)dü, -ñ, -]*
12. Vü ger zer **dir-iseñ** yanındadır hâk
Bu sözlerden gelüp sulţân rızâyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*dir-iseñ, -r-iseñ]*
13. Ki ne **dirse** ider soñra hilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meylür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*dirse, -rse]*
14. Tuylursam n'ola hâlüm **dimezsın**
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [*dimezsın, -mez, -sın]*
15. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür **diriseñ** ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*diriseñ, -r, -isen]*
16. Ki **diyyedüñ** pür itdi kan cihânı
Fiğân idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [*diyyedüñ, -(y)e, -(y)dü, -ñ, -]*
17. Dönüp **didi** aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüñi cevri-zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [*didi, -di]*

18. Didi ol haste kim ben hāk-ı bed-rūz
Senūñ ataıvan āhı iy ciger-sūz (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [didi, -di]
19. Didi iy bāğ-ı cān hurrem řapuñdan
Vücüdüm hānesi muhkem řapuñdan (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [didi, -di]
20. Bunı **didî** vü vaşl-ı yār řevķi
Bırakdı cānı gerdānına řavķı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [didi, -di]
21. Didi kim āřınālıķdur murādum
Ķarıřmaķdur size nesl ü nijādum (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81*). [didi, -di]
22. Söz açup **didiler** kim iy şehin-řāh
Ne iře geldüñ eyle bizi āgāh (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [didiler, -di, -ler]
23. Ķatı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmānına açup zebānı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 4*). [didi, -di]
24. N’ola diyüp getürüñ **didî** anı
Getürdiler varup ol nev-cevāmı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [didi, -di]
25. Cevābında **didî** pır-i hıred-mend
Ki iy üftāde-i sevde-yı ferzend (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1*). [didi, -di]
26. Begendi vü **didî** mu’fādum olsun
Hem oğlum idi hem damādum olsun (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [didi, -di]
27. Dönüp şeh **didî** k’ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin iy ‘ıřķ imāmı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [didi, -di]
28. Didi kim iy şehin-řāh-ı felek taşt
K’iřigüñde bulur neřv [ü] nemā bařt (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [didi, -di]
29. Virilmez **didiler** gül bergi bāde
Ne lāyıķdur bu meh ol dīv-zāde (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [didiler, -di, -ler]
30. Didi kim bu ne sözdür ‘aķldan dūr
Delürüp olmasun inende mağrūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [didi, -di]
31. Ķılıç çekdi vü gösterdi ‘itābı
Didi bunuñla aña virem cevābı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [didi, -di]
32. Didi irüp ecel bād-ı hāzānı
Meger řapmıřdur ol serv-i revānı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [didi, -di]
33. Yine şutdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [didiler, -di, -ler]
34. Biraz geldi dil-i řayyāda inřāf
Didi öldürmeyin hoř iy yegāne (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39*). [didi, -di]
35. Ne içün bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [didi, -di]
36. Ķarınuñ ayağına dūřdı fi’l-hāl
Didi kim gel bu zencir ü tınābı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [didi, -di]
37. Didi řādān olup buldum řikārı
Pes evvelki refikāndan uřandı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [didi, -di]
38. Cevābında **didî** kim iy cevān merd
İki oğlancıgum var tıfl u ‘üryān (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [didi, -di]
39. Didi kim rāziyem bu şavle iy cān
Ķolumda var-durur bir la’l-i berrāk (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [didi, -di]
40. Anasına **didî** idüp üküş çahr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*). [didi, -di]
41. Didi şayf u dirig ol āfitāba
K’anuñ bu kündeye pāyını nāçār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20*). [didi, -di]
42. Birin niçün řoduñ söyle sırımı
Didi ger řal-i ‘ālem piř ü pesdür (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [didi, -di]
43. Ser-i mağz üzre ya’ni pōst olam
Bunı **didî** vü geçdi ol aradan (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [didi, -di]
44. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21*). [didiler, -di, -ler]
45. Didi kılmış ölüyi diri Allāh
Buyurdı kim varuñ tiz anı hālî (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [didi, -di]
46. Güzellik āsumānıñ mehinüñ
Cevābında **didî** Mecnūna ol yār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [didi, -di]
47. Ki bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnūn dilerven k’aña ben lāl (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [didi, -di]
48. Didi evvel ki iy Ķallāk u ‘Ālim (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [didi, -di]
49. Ki ‘üryānlıķ kişiye ‘ayb olur key
Didi Mecnūn řabādandur tenüm dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [didi, -di]

50. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir murğa yedürse dâne eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [didi, -di]
51. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [didi, -di]
52. Yaban otı yimekten kurtulayduñ
Didi zâhid ki hey bu söz hâtar dur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [didi, -di]
53. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler bir ‘azizüñdür bu hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [didiler, -di, -ler]
54. Fürüzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k’iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [didi, -di]
55. Akıdup ebr-veş bārân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [didi, -di]
56. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy hârâb olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [didiler, -di, -ler]
57. Zebânında kimüñ yâdın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [didi, -di]
58. Dil ü cân olsun ol büyün fedâsı
Didi pîr aña k’ol mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [didi, -di]
59. Göricek n’ola hâlûñ fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-hâk mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225*). [didi, -di]
60. Dönüp **didî** ki n’olsar bu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [didi, -di]
61. Didi öz düşmenine k’iy birâder
Başma gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [didi, -di]
62. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k’iy kaçdum okına nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [didi, -di]
63. Kabûl eylemedi gönli peyâmın
Didi Tañrı haqıyçün iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [didi, -di]
64. Didi Mecnûn aña kim iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [didi, -di]
65. İşidüp guşşadan oldı diger-gün
Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [didi, -di]
66. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta’n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [didi, -di]
67. Ki ne hâletdesin derdümler her şeb
Didi Zeyd aña k’iy cân u cihânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [didi, -di]
68. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [didi, -di]
69. Diline geleni söyledi bi-bâk
Didi k’iy yâve-gü bu niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [didi, -di]
70. Ki virilmez bu paye degme ‘âmme
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [didi, -di]
71. Hey meded dil mülki yıkıldı **didüm** dir çäre ne
Böyle ta’lîm itdi gam binâsına mi’mâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [didüm, -düm]
72. Çarh hemser **dirlerise** kapuña kıılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [dirlerise, -r, -ler, -ise]
73. Didi iy hâk-ı pâyı şebler tâc
Mu’anber ca’dı reşk-i şâm-ı mi’râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [didi, -di]
74. Didi iy nür-ı çeşm-i halk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldüñ hayr-ı maqdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123*). [didi, -di]
75. Ki ya’nî **dir** saña cândan muñi’em
Tutarum şer’iñi gerçi şeni’em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [dir, -r]
76. Anuñ hakkında aşlanum **didî** Hâk
Şecâ’at anda hatm olmışdı muñlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [didi, -di]
77. Feridün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Hâta **didüm** gâlatdur bu me’ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [didüm, -düm]
78. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [direm, -r, -em]
79. Didi burc-ı şafâ Nâhîdidür bu
Murâduñ çarhınıñ hurşididür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [didi, -di]
80. Bunı **didî** vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [didi, -di]

81. Benefşe **dir** giyüp bir cāme iksün
Beni gülzārda görenler ögsün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*dir, -r*]
82. Ne **disem** hoşdur anı bilmedüm lîk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*disem, -se, -m*]
83. Dimişdi ol zamānuñ bir zarîfî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*dimişdi, -miş, -di*]
84. Görüp şāh ol cemāl-i bî-nazîri
Didi hüsñ ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*didi, -di*]
85. Çü geldi yādına ol pîr-i māhîr
Didi Kaysa anuñ hālîni bir bir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*didi, -di*]
86. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin **didî** Kaysuñ yüzine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [*didi, -di*]
87. Dağı her ne ki **didiyse** özine
Cemî'isin didi Kaysuñ yüzine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [*didiyse, -di, -yse*]
88. Eline çıkarup virdüĝin ayvā
Giderür **didüĝin** bu senden ey vā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [*didüĝin, -düg, -i, -n*]
89. Dağı **didüĝin** ol ferzend-i zibā
Olısar 'ışkdan rüsivā vü şeydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [*didüĝin, -düg, -i, -n*]
90. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it aña **didüĝin** ol pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*didüĝin, -düg, -i, -n*]
91. Yakında oĝluñ olur **didüĝini**
Özinuñ cümle kaydın yidüĝini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [*didüĝini, -dügini*]
92. Bunı **diyüp** de pinhān olduĝını
Bu sözden kendü şādān olduĝını (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*diyüp, -y, -üp*]
93. Didi k'iy kām̄eti serv-i ser-efrāz
Ruĝı verd-i nihāl-i ğülşen-i nāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*didi, -di*]
94. Ol evvāndan yaña idüp işāret
Didiler belki bu kaşrı 'imāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*didiler, -di, -ler*]
95. Fülān t̄ayifedendür iy hümām ol
Ki Leylî **dimekiledür** be-nām ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*dimekiledür, -mek, -ile, -dür*]
96. Didi k'olmuşsın iy ferzend-i dil-teng
Hāzer kıl kim esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [*didi, -di*]
97. Egilüp zülfinüñ ğüşına kaşı
Dir inende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*dir, -r*]
98. Bilenler **dirdi** kim ol māh-i ferruĝ
Fülān şahrāda olur iy kâmer-ruĝ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*dirdi, -r, -di*]
99. Didi iy gevher-i gencîne-i cān
Vücüdi māye-i nakdîne-i cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [*didi, -di*]
100. El urup eyledi pîrāhenin çāk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*didi, -di*]
101. Bunu **didî** vü 'aklı ĝitdi derhāl
Hücümıdan ğamuñ oldu diger hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [*didi, -di*]
102. Baña pend eyleme kim bārum artar
Sen epsem **didüĝüñce** zārum artar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*didüĝüñce, -dii, -güñ, -ce*]
103. Dağı **didüñ** degildür bize akrān
Cemāl-i Leylîdür ger māh-ı t̄abān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*didüñ, -diiñ*]
104. Maĝabbetden naşîhatler ki **dîrsin**
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yırsin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [*dîrsin, -rsin*]
105. Ki **dîrsin** dil 'inānın zabt kıl var
Çekil kim pür belādur turre-i yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*dîrsin, -rsin*]
106. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına nigārūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [*didi, -di*]
107. Göñülden **dir** idi kim bu nişāne
Elifler dāĝlardur 'āşıkāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*dir, -r*]
108. Bahāne eyleyüp **dir** ol şeker-leb
'Araĝdan her kabam işlandı bu şeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [*dir, -r*]
109. Çün ola hicrden giryān u nālān
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [*dir, -r*]
110. Dir oldu cānuma bir ğam havāle
Anuñ-çun kılarām feryād u nāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*dir, -r*]

111. Kılup ğuşına ziver dürr-i ma'nî
Anası **didî** ol meh-rûya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*didî, -di*]
112. Çi ger bu resme **dindi** bu hikâyet
Velikîn bir dahı vurdur rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [*dindi, -n, -di*]
113. Biri birine **dirlerdî** gelün tîz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*dirlerdî, -r, -ler, -di*]
114. Atasına meger bir âşinâsı
Didî her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*didî, -di*]
115. Didi kim iy gül-i bağ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzün görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [*didî, -di*]
116. Ger oğlan 'ayb-nâk ola vü bî-bâk
Atasına **dir** ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*dir, -r*]
117. Kocalık bükicek **dirdüm** belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*dirdüm, -r, -dü, -m*]
118. Didi iy gül-bün-i hün-âb-ı dide
Ki bülbülsin yuvasından remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3*). [*didî, -di*]
119. Didi k'iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver rûyı burcı ahterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*didî, -di*]
120. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didî iy berg-i nahl-i zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [*didî, -di*]
121. Didüñ niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [*didüñ, -düñ*]
122. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*dir, -r*]
123. Murâdı bu k'ideler adımı yâd
Dir ol kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*dir, -r*]
124. Ta'aşşubla **dir** ol hübân-ı mevzün
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*dir, -r*]
125. Çü tenhâ kıla **dir** gözden döküp hün
Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*dir, -r*]
126. Yağar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki **dir** derdâ kanı gülzâr-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [*dir, -r*]
127. Kim artuğ **diyebilürse** anı hem
Bu işde tütalum ehl ü müsellem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [*diyebilürse, -ye, -bilür, -se*]
128. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bî-çün
Pey-â-pey **diyelim** Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [*diyelim, -y, -e, -lü, -m*]
129. Didi iy perde k'anuñ sen hicâbı
Nazar kıl hâlüme gör ben ħarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*didî, -di*]
130. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelim sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*didî, -di*]
131. Hezâr i'zâz ile ħandân u ħurrem
Didî el-'iş şâha ħayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [*didî, -di*]
132. Dönüp **didî** 'arüsuñ atasına
K'elâ iy şeh-süvâr-ı rüze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*didî, -di*]
133. Varup **didiler** atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzün görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [*didiler, -di, -ler*]
134. Ne ħâlet **didügi** bu ħaste-ħâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*didügi, -dü, -gi*]
135. Ne kim **dirseñ** bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*dirseñ, -r, -se, -ñ*]
136. Emîr-i 'Âmirî çün **didî** bunı
Şan içürdi kız atasına hünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [*didî, -di*]
137. Bunı **didî** vü ħâmüş oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*didî, -di*]
138. Didi kim iy emîr-i ħüb-aħlâk
Ki mişlüñ görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [*didî, -di*]
139. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsin ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*didî, -di*]

140. İdüp şem'a hıtab ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sühte hem-çün men-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50). [didi, -di]
141. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
 Delü **dimek** hañadur mest-i 'ışka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12). [dimek, -mek]
142. N'ola **diyüp** getürün didi anı
 Getürdiler varup ol nev-cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21). [diyüp, -y, -üp]
143. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
 Turup depdi vü söyündürdi derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57). [diyüp, -y, -üp]
144. Didi k'iy reh-nümâyı 'ışk-bâzân
 Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37). [didi, -di]
145. Çün el açâ du'âya ol şeh-i dîn
 Dil açup **dir** bile süccâd âmin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34). [dir, -r]
146. Didi kim bu degüldür lehv-i câyı
 Bulursın bunda derdüne devâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49). [didi, -di]
147. Didi k'iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
 İşigünde benem bir halka-der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5). [didi, -di]
148. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74). [didi, -di]
149. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32). [didi, -di]
150. Didi kim bir sege iy küh ulüsü
 Nedür senden bu rıfık u çablüsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39). [didi, -di]
151. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76). [didi, -di]
152. Didi dilden ki bu söz dise şadıķ
 Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [didi, -di]
153. Su'âl itdi anuñ hûy u hışâlin
 Nedür hep **didiler** sulţâna hâlin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4). [didiler, -di, -ler]
154. Didi dilden ki bu söz **dise** şadıķ
 Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [dise, -se]
155. Didi sulţâna k'iy mîr-i kavî cehd
 Bizümle böyle mi itmişdüñüz 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11). [didi, -di]
156. Ki bir mektüb kıldı ya'nî tertîb
Didi evvel idüp i'zâz u terğîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [didi, -di]
157. Yanında var idi bir münşî üstâd
 Aña **didi** ki bir nâme kıl âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36). [didi, -di]
158. Şehün peykine virüp gîne anı
 Var âgâh it **didi** ol nâ-tuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54). [didi, -di]
159. Dilâverler elinde oķ k'öper müşt
 Ötürken **dir** şehâdet için engüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28). [dir, -r]
160. Didi çün kişünün haşmı ola yâr
 Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35). [didi, -di]
161. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40). [didi, -di]
162. İki kimse karâbetinden anuñ
Didiler şâha hâlâtından anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18). [didiler, -di, -ler]
163. Ki ben kұлından ol serv-i revâne
 Du'âlar eyleyüp **di** yane yane (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94). [di,]
164. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kâr
 Kılâm ol şifte-hâli haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3). [didi, -di]
165. Gelüp **didi** ki bulmadum nişânın
 Şanem işidüp arturdi fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [didi, -di]
166. Bunı **didi** vü peyke virdi destür
 Özün bir güşede pes kıldı mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101). [didi, -di]
167. Başum üzre **diyüp** peyk-i sebük-bâl
 Turup 'azm itdi küh-i Necde derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [diyüp, -y, -üp]
168. Didi kim iy cihânun şehriyârı
 Dürüşüp irüren yârına yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7). [didi, -di]
169. Didi kim bî-mededlikden ben evvel
 Neberdi eyledüm şulha mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47). [didi, -di]
170. Dir idüñ ceng içinde dîv-bendüm
 Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13). [dir, -r]

171. Kõdi rahm eyleyüp geçmiş günâhı
Didi kim gelsün ol mâh-ı dil-âsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [didi, -di]
172. Şeh öninde kodi yüz yire çün hâk
Didi kan ağlayup k'iy şâh-ı a'zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [didi, -di]
173. Cevâbindan tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla **didî** ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [didi, -di]
174. Ziyâde oldı şür u ıztırâbı
Didi hayf u dirig ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [didi, -di]
175. Derüni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy mürüvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [didi, -di]
176. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim **diridüñ** baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [diridüñ, -r, -, -, -ñ]
177. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim **diridüñ** baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [diyüp, -y, -üp]
178. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunu **diyüp** çevirdi andan 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [diyüp, -y, -üp]
179. Didî kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [didi, -di]
180. Görüp şayyâd anı oldı diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [didi, -di]
181. Bu resme okudı şayyâda efsün
Didi şayyâd k'iderdüm himâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [didi, -di]
182. Geh öpdî hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63*). [didi, -di]
183. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunu **diyüp** ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [diyüp, -y, -üp]
184. Dil uzatdı aña çün tig-i pür-hün
Didi k'iy zâlim it gibi zebün-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [didi, -di]
185. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-ı hağrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [didi, -di]
186. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi Haķ ne kaldıysa muķadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [dir, -r]
187. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [diye, -ye]
188. Diyesin hâlümü ol şehriyâra
Naşib olup k'ola otlakun ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [diyesin, -ye, -sin]
189. Diyesin ben kұлından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dâya çün müm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [diyesin, -ye, -sin]
190. Diyüp ol 'ışķ mülkinün hümâmı
Şikârün benden aldı hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [diyüp, -y, -üp]
191. Hürüşa geldi cânı 'andelibi
Hıtab idüp **didî** k'iy murğ-ı hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [didi, -di]
192. Didî bu resme sözler hâdden eözün
Olup hâlınden anuñ zâğ âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [didi, -di]
193. Ölürem soñra düşer boynına kan
Dir idi kórķma k'idem terahhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [dir, -r]
194. Diyesin göricek ol yâr-ı cânı
Harâb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [diyesin, -ye, -sin]
195. Çâğırup ol kârıya virdi sevgend
Didi cândan muti'isen Hüdâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [didi, -di]
196. O Leylî **diyüben** eyler figâni
Gidüp ol kapudan pes ol kemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [diyüben, -y, -ü, -ben]
197. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [didi, -di]
198. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11*). [didi, -di]
199. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [didi, -di]
200. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunu **diyüp** yirinden turdı ol şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [diyüp, -y, -üp]
201. Didî şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıķıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [didi, -di]

202. Hâkîkat bildi kim Mecnûndur ol kûr
Anasına **didî** nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*didî, -di*]
203. Tıttup nâz-ile **didî** tır yukaru
Kadîmî yârı ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*didî, -di*]
204. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la‘li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [*diyüp, -y, -üp*]
205. Didî sulţâna bu remzi nihânî
Ki bu İbn-i Selâm iy şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*didî, -di*]
206. Yüzine baqdı yüz hışm-ile Leylî
Didî bu mîl kim yüzi qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [*didî, -di*]
207. Olupdur baña zaḥm-ı tır-i ḥün-rîz
Bunı **diyüp** ruḥından ḥâli ol ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [*diyüp, -y, -üp*]
208. Baña âyine yiter sine daḡı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [*diyüp, -y, -üp*]
209. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didî lâyıḡ mıdur ‘âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [*didî, -di*]
210. K’işidenler bizüm-çün **diye** bî-‘âr
Var ol şürîde-ḥâli kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*diye, -ye*]
211. Tıttup yanına geldi çeşmi pür âb
Didî benden kızum işit naşîḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*didî, -di*]
212. Daḡı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı **didî** vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*didî, -di*]
213. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didî bâlâ-durur bu naḡl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [*didî, -di*]
214. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ḡam kıllup cânına te’sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*dir, -r*]
215. Tütünden çarḡı kılmış âsumânı
Didî k’iy devr-i gerdündan ḡabersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [*didî, -di*]
216. Çeküp itdi yaḡasın pâre pâre
Didî ol ‘avrata k’iy zâl-i ḡattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [*didî, -di*]
217. ḡamından derd-i ‘ışḡuñ fâriḡü’l-bâl
Niḡâb altında şol duḡter ki **dirsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*dirsin, -rsin*]
218. Didî şermendeyüm kızbümden âḡir
Ki bu sözde yalan eydem ḡaḡîḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*didî, -di*]
219. Çaḡırup **didî** yârına ḡam-ile
Ki iy çâk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24*). [*didî, -di*]
220. Bilüp ḡayrı kaçan ide sözin ḡuş
Didî kimsin bu arada n’idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [*didî, -di*]
221. Didî oḡlına ol ḡalkuñ ḡümâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*didî, -di*]
222. Nitekim Yüsufından ayru Ya‘ḡûb
Dir idi ḡasret ü derd-ile her ḡâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*dir, -r*]
223. V’eger dîvüm **dir-iseñ** yire gir var
Yir altında özin dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [*dîr-iseñ, -r, --ise, -ñ*]
224. Atası düşdi ḡamdan ıztırâba
Didî Mecnûn aña kim yimeḡil ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [*didî, -di*]
225. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâḡ
Baña **dirsen** k’öñünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [*dirsen, -r, -se, -ñ*]
226. Hevâ-yı ‘ışḡdan uşanmayısar
Didî derd-ile k’iy ferzend-i dil-ḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*didî, -di*]
227. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûḡa **dise** bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*dise, -se*]
228. K’ider âḡüsü içün âḡ u feryâd
Didî derd-ile k’iy ḡayrân u meḡcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*didî, -di*]
229. Ki ḡandan lâle-reng itdi zemîni
Didî kim ḡande gitdüñ iy peder âḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*didî, -di*]
230. Didî ḡaḡḡında bir merşiyiye-i ḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128*). [*didî, -di*]
231. Tıraş itdi vü bozdı barmaḡıyla
Didî bu ḡâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*didî, -di*]
232. Ki bozdüñ anı sen ḡaldüñ ‘acebdür
Didî ben hasteye ḡoş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*didî, -di*]

233. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dünki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [didi, -di]
234. Gelüp **didî** ki iy şâh-ı nigû-h"âh
Degildür âdem ol erdür firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [didi, -di]
235. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didî n'oldı sebep iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [didi, -di]
236. K'o seglerden bula kimse emânı
Didî itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 91*). [didi, -di]
237. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırup yanına anı **didî** k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [didi, -di]
238. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didî eglenme lutf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [didi, -di]
239. Didi şükr eyleyüp Hâllâka vâfir
Ki bu nâme ki türfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [didi, -di]
240. Nedür maqşüduñ anda **dir** baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan fiğâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [dir, -r]
241. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim korhu virdi rüz-ı maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [direm, -r, -em]
242. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehî bî-mihr **dirsin** ben hârâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [dirsin, -rsin]
243. Ne bir derdüm **diyecek** âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [diyecek, -yecek]
244. Didi k'irür bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [didi, -di]
245. Yüzini peykün ayağına sürdi
Didî bâb-ı sa'âdetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [didi, -di]
246. Didi bu sözleri mihi idüp cüş
Ki bu hatdur gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36*). [didi, -di]
247. Kodı öninde ol merd-i vefâyı
Didî 'özü idüp al bu câmeyî giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [didi, -di]
248. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm aña **didî** kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [didi, -di]
249. Şehe iletmege anı oldı râğıb
Didî câyûñ neden oldı hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [didi, -di]
250. Didi âğâh ol kim iy sipâhi
Bu resme otugızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [didi, -di]
251. Yolumda bu imiş taqdîr-i Cebbâr
Bunı **diyüp** kodı ol merd-i kıllâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [diyüp, -y, -üp]
252. Kamusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [didiler, -di, -ler]
253. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyüp bülbüllere râzını ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [diyüp, -y, -üp]
254. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didî kim benven ol miskîn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [didi, -di]
255. Oqudı şoñra 'özü ü âferîni
Didî iy kişver-i 'ışkuñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [didi, -di]
256. Turup yanından bir lâhza oturdu
Didî bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [didi, -di]
257. Çağırur ol gedâ vâdi be vâdi
Ki **dir** derdâ dirîğa âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [dir, -r]
258. Hemîn **dir** âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muttali' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [dir, -r]
259. Dem-â-dem 'ışkuñ âvâresidür
Nedür hâli **diyüp** eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [diyüp, -y, -üp]
260. Ayağına düşüp Mecnûna **didî**
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [didi, -di]
261. Şafâdan oldı key hoş-hâl Mecnûn
Didî hoş geldüñ ü şâdi getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [didi, -di]
262. Kodı ortaya halvâ vü gülîçe
Didî ağlama ol bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [didi, -di]
263. Götürelüm **didî** sizden şudâ'
Pes idüp 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [didi, -di]

264. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden delü **dirsin** baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*dirsin, -rsin*]
265. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*didî, -dî*]
266. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız **didiler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [*didiler, -dî, -ler*]
267. Didi Hâk kıla hâkında hidâyet
Hudâ rahmetler itmiş câvidâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70*). [*didî, -dî*]
268. Aña 'arz itdi ihfâ'yla hâli
Didi kim hâdden aşdı intizârüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [*didî, -dî*]
269. Virüp Zeyde **didî** bu hîl'ati hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [*didî, -dî*]
270. Du'â vü medh okıdı şöında
Dağı **didî** selâm eyler nigârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [*didî, -dî*]
271. Gözüñ nûri iki 'âlemde varuñ
Nedür hâli **diyüp** pür gam senûñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*diyüp, -y, -üp*]
272. Diyelüm içerü girsün ol abdâl
Neşâtından bu kavluñ turdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [*diyelüm, -y, -e, -lü, -m*]
273. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne **dir** kim başlasan minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [*dir, -r*]
274. Didiler geldi bir hâzık tabibe
Umarları kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82*). [*didiler, -dî, -ler*]
275. Dilidür saña hâlin **dimek** iy yâr
Mezârî üzre yanan şem'-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*dimek, -mek*]
276. Hitâb idüp saña **dirdi** zebâni
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*dirdi, -r, -dî*]
277. Ne **diyem** kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [*diyem, -ye, -m*]
278. Bunı **didî** vü gözlerin ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [*didî, -dî*]
279. Mişâl-i şem' idiler mâtem-efrüz
Çağırup **didî** hûbân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39*). [*didî, -dî*]
280. Ser-â-ser gülgüle düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme kim **dimişdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [*dimişdi, -miş, -dî*]
281. Ki ögidür ne Leylî **dir** ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [*dir, -r*]
282. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup **dirdi** herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85*). [*dirdi, -r, -dî*]
283. Ta'accüp kıldı hâl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mâder bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [*didî, -dî*]
284. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı **didî** vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [*didî, -dî*]
285. Ki geldüñ baña **dirsin** öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-riş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*dirsin, -rsin*]
286. Meger bir küze-i köhne sifâlîn
Ne var kimse ki gel **diye** tabibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [*diye, -ye*]
287. Diyüp bu sözleri gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1*). [*diyüp, -y, -üp*]
288. Ne yârî var idi kim hâlin **diyeydi**
Ne bir hem-derdi kim kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*diyeydi, -yeydi*]

di: ... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

- İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hudâvendân aña **dirler** Hudâvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*dirler, -r, -ler*]
- Aķarsu **didigün** beñzer serâba
Ki yüz dil-teşneyi virdi harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13*). [*didigün, -dig, -ün*]
- Anuñ adına **dirler** Necd Tağı
Kamu vâdileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [*dirler, -r, -ler*]
- Ki bir arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür **dirseñ** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [*dirseñ, -r, -señ*]
- Gözedürdi kaçan ire **diyü** merg
Ki zirâ za'f u pîrî vü seķâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*diyü, -yü*]

dīb: Bir şeyin alt kısmı, dip.

1. Dolandı cānı ol şürîde-bahtuñ
Dībinden çıķup anuñ şāfî bir āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*dibinden, -i, -(n)den*]
2. Pes āzād ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup **dībine** ol serv-i ʃarînuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [*dibine, -in, -e*]
3. Varup bir gül **dībinde** tutdı ārām
Fiğān idüp yaķasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [*dibinde, -i, -n, -de*]

dīb: Altında (ağacın).

1. Gözi tuş oldu anda bāğbāna
Tırur bir ‘ar‘aruñ **dībinde** nev-ħîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*dibinde, -in, -de*]
2. Şular her naħl **dībinde** revāna
Biraz vaķt olsun ol yirde qarāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*dibinde, -in, -de*]
3. Yiri tā oldu menzilgāh mi‘ād
Gelüp bir naħl **dībinde** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [*dibinde, -in, -de*]

dībā: Dallı çiçekli bir cins ipek kumaş.

1. Teni rāħat bulup yidi ʃa‘āmı
Giyüp **dībā** kabā nūş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*dībā,]*
2. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü aţlas u zer-beft ü **dībā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*dībā,]*
3. Velî altumda var naţ‘-ı harîrüm
Bisâţumdur benüm **dībā** vü ħārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*dībā,]*

dībace: Önsöz, giriş, başlangıç.

1. Hōş inşā itdi bir mektüb-ı merğüb
Anuñ **dībacesine** virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*dībacesine, -si, -ne*]

dībāce-i hüsn: Güzellik önsözü.

1. Yüzi dībāce-i hüsn ser-āğāz
Sözi kand-ı ʃeberzed ħāne-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [*dībāce-i hüsn, -e*]

dībāce-i nu‘üt: Övgülerin mukaddimesi.

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı şun‘-ı lem-yezel
Dībāce-i nu‘ütünü fi‘l-levħ-i bi‘l-ķalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 10*). [*dībāce-i nu‘üt, -u, -ñ, -ı*]

dīdār: Yüz, çehre.

1. Tā kıyāmet günlerine kaldı **dīdār** el-firāk
Bir yaña cevri zamāne bir yaña derdi peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*dīdār,]*
2. Çü **dīdārına** anuñ baķdı Leylî
Ayağına şu gibi aķdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*dīdārına, -ı, -n, -a*]

3. Tır evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda **didāruña** muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*dīdāruña, -uñ, -a*]

didār: *Yüz yüze, karşılıklı.*

1. Ğanīmetdür bize bu lāhza **didār**
Senūñ-le bir nefes iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [*dīdār,]*

didār: *Güzel yüz || Sevgili.*

1. Yanaram Tūr-ı Mūsī-veş tecellī nārına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kâmer-ṭal'at baña **didār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*didār,]*
2. Kıyāmet günlerine kaldı **didār**
Siyāh ol dilerüm iy rüz-ı hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*dīdār,]*

didār: *Allah'ın yüzünün görünmesi.*

1. Qomağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rüzī kıl cennette ol miskīne **didār** u vişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*dīdār,]*

didār-ı çäpük: *Fedakar güzel.*

1. Öziyle çün-kim ol **didār-ı çäpük**
Bu resme bağladı bir fikr-i nāzük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [*dīdār-ı çäpük,]*

diğe: *Göz, görme organı.*

1. Firāk u hicr-i Mecnūnile her dem
Dökerdi yaş yirine **diğeden** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [*dīdeden, -den]*
2. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnūn
Urup bir na'ra dökdi **diđeden** hūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [*dīdeden, -den]*
3. Atası görüp anuñ hālını hem
Ḥacālet birle dökdi **diğeden** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*dīdeden, -den]*
4. Gelür ol ğār öñine k'anda Mecnūn
Dökerdi yaş yirine **diđeden** hūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [*dīdeden, -den]*
5. Yaşı bahrin dür ile **diğeden** pür
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*dīdeden, -den]*
6. Binā-yı kudretidür hāne-i ten
Bulupdur **diğeden** ol hāne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*dīdeden, -den]*
7. Ğubār-ı maqđemiñden **diđe** maḥzūz
Sürer na'linüñe yüz levḥ-i maḥfūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*dīđe,]*
8. Ezel demden ki bir **diđe** ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*dīđe,]*
9. Bularuñ ruḥları sürḥiyle gül-ğün
Niğaruñ **diđesi** eşkiyle pür hūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*dīdesi, -si]*
10. Ḥaberdār idi 'aşıklık ğamından
Pür idi **diğesi** ḥasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*dīdesi, -si]*
11. Çün işitdi kelām-ı şāh Mecnūn
Dür-efşān **diđesini** kıldı pür-hūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [*dīdesini, -si, -n, -i]*

12. Bed-ef'älinden eflâkûñ hazersüz
Dökersin **dideden** sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*dideden, -den*]
13. Yüzi üzre gözi cüy itdi hûmı
Pes açup **didesini** gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [*didesini, -si, -n, -i*]
14. 'Adümüñ **didesine** merdüm oldı
Yaqaram ben senüñ mihrüñde sine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120*). [*didesine, -si, -ne*]
15. Deminden **didesinüñ** yazdı 'üñvân
İdüp naqş âhîrine temme bi'l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [*didesinüñ, -si, -nüñ, -*]
16. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından **didesi** deryäya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*didesi, -si*]
17. Gehî âb içre gâhî âteş içre
Dökerdi acı acı **dideden** yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [*dideden, -den*]

dide-i hütân-ı deryâ: *Deniz balıklarının gözleri.*

1. Sipih-r-i sebzden necm idi peydâ
Nitekim **dide-i hütân-ı deryâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 4*). [*dide-i hütân-ı deryâ,]*

dide-i pāk: *Saf, temiz göz.*

1. Velikin dide-i pakiyle baqdı
Ki 'aşık pāk-bâz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [*dide-i pāk, -i, -yle*]

dide-i şâh: *Şah gözü.*

1. Cemâline tuş oldı **dide-i şâh**
Dil ü cāndan olup Leyliye 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [*dide-i şâh,]*

dider: *Ditmek; bir şeyi çok küçük parçalara ayırmak. (İnsan eti bağlamında).*

1. K'ayağı penbe-veş tağı **diderdi**
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76*). [*diderdi, -di*]

didü: *Dediğin, söylediğin.*

1. Olupdur barmağumda halka-i mâr
Sivārum kim **didüñ** kol bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*didüñ, -ñ*]

didügün: *Dediğin, söylediğin.*

1. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde **didügün** şol hâl-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*didügün,]*

dīg: *Tencere.*

1. Hüner **dīgünde** kaynatdum bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [*dīgünde, -ü, -nde*]

diger: Başka, başkası.

1. Dağayıktan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi **diger** ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*diger,]*
2. Elinde ol dağı **digerlerüñ** hem
Hâlâşum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [*digerlerüñ, -lerüñ]*

digerân: Başkaları.

1. Özinüñ renci genci **digerânuñ**
'Aceb genc idi kim bir mâr-ı kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*digerânuñ,]*

diger-gün: Değişmiş, başkalaşmış, farklılaşmış.

1. Meger Mecnûnuñ atası **diger-gün**
Varup ol pîre bir gün ağladı hün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [*diger-gün,]*
2. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde **diger-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [*diger-gün,]*
3. Görüp şayyâd anı oldu **diger-gün**
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [*diger-gün,]*
4. Sürüb ser ü kıatına geldi yirini
Bağup gördi ki 'uryân u **diger-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [*diger-gün,]*

diger-gün ol: Değişmek, başkalaşmak | perişan olmak.

1. Vefât itmiş kıatı oldum diger-gün
Çü bildüm k'olmuş anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [*diger-gün ol, -dum]*
2. Ki olmuş cümle ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruhsârı şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [*diger-gün ol, -miş]*
3. İşidüp guşşadan oldu diger-gün
Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2*). [*diger-gün ol, -dı]*
4. Ağu içmiş gibi oldu diger-gün
El urup gönlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [*diger-gün ol, -dı]*

diger-hâl: Durumu değişmek.

1. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*diger-hâl,]*
2. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Kıatı âşüfte oldu vü **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*diger-hâl,]*
3. Diyüp şem'e bu sözi ol **diger-hâl**
Tırup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [*diger-hâl,]*
4. Tağıtmiş idi şî'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şî'rin bir **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [*diger-hâl,]*

diger-hâl ol: Durumu değişmek.

1. Bunu didi vü 'aklı gitdi derhâl
Hücümından gamuñ oldu diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64*). [*diger-hâl ol, -dı]*

dig-i ser: Başların tenceresi.

1. Tolup kan cüş eyler dîg-i serler
K'âña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57*). [*dîg-i ser, -ler*]

dîh: Köy, karye.

1. Yanup âhum odına gitdi kaydum
Dîhi dehrûn belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*dîhi,*]

dihkân-ı ebter: Hayırsız çiftçi.

1. Senûn bensüz yirûn gülzâr-ı şâdî
Hâkîkat benden ol **dihkân-ı ebter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39*). [*dihkân-ı ebter,*]

dik: Yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek.

1. Nihâl-i ma'rifetden **dik** revânî
Kelamuñ bāğına naḥl-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [*dik,*]
2. Bu bāğa bir şecer **dikdüm** bahārî
Kim oldı mîve-i cān berg ü bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*dikdüm, -düm*]
3. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidālî
Ki **dikem** gülşenûne ulı nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [*dikem, -em*]

dik: Dikmek.

1. Kalem çek defter-i sâḥirliğe sen
'Alem **dik** kişver-i şa'irliğe sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [*dik,*]
2. Girbânına **dik** ol rîsmânî
Ki ceybin çekmeye şaḥınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [*dik,*]
3. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34*). [*dikerven, -er, -ven*]
4. Dile esrâr-ı maḥfiden eşer vir
'Alem **dik** bām-ı eyvân-ı vefāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5*). [*dik,*]
5. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ḥayâl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [*diküp, -üp*]

dik: (*Elbise*) dikmek.

1. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
Girbânına anuñ **dikdi** muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [*dikdi, -di*]

dik: Dikmek. II. Geçirmek (*Mızrak bağlamında*).

1. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kām
Diker 'aşık nihâl-i mîve bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [*diker, -er*]

dik: (*Bir şeyi*) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

1. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'Alem **dikdi** delülük kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4*). [*dikdi, -di*]

dik-: (Elbise) dikmek.

1. Yüzüne bakmasun her lâhza süzen
Gözini rişte ile **dik** anuñ sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46). [dik, --]

dik-: (Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

1. Var idi tâbi'i encümden efzûn
Otâğına **dike** bakardı gerdûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174). [dike, -e]
2. Bâğ-ı cânda **dikdi** şevkûñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23). [dikdi,]
3. Mihrûñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi kulüb 'âlemine nürdan 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26). [dikdi,]
4. Serine **dikdi** Tübânûñ 'âlem tâ
Serir-i Sidreye başdı kadem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155). [dikdi,]

diken: Bazı nebatatta bulunan sivri ve batan iğne.

1. Dikenden sinesi mecrûh u mecbür
Şu resme k'âşiyân-ı mâr u zenbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71). [dikenden, -den]
2. Ayağûñ bir **dikenden** olsa efkâr
İder cânım gözine zağmı anuñ kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21). [dikenden, -den]
3. Ki Mecnûnum degül senden dağı kem
Bu bâğı **dikene** virilmedin bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85). [dikene, -e]
4. İdinürsin **dikenden** nağ' -ı sincâb
Elâ iy hâr-ı nağ' u hâre-bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30). [dikenden, -den]
5. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Gülü dehrûñ **dikendür** tahtı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125). [dikendür, -dür]

dik-i dehr: Felek direkleri.

1. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cüşa
Şuyûñ ıssıluğundan anda yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10). [dik-i dehr, -i]

dikkat: Herhangi bir eylemi gerektiği gibi gerçekleştirmek.

1. Ya baksa hüsnuñe **dikkatle** mir'ât
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51). [dikkatle, -le]
2. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ **dikkat-ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33). [dikkat-ile, -ile]

dil: Gönül, kalp, yürek.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [dil,]
2. Gül-güne yañağı gül-i hândanı begenmez
Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [dil,]
3. Yem-i hayretde **dil** fülki katı sergeşte olmışdur
Vişâlûñ Hızır ırmazse benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3). [dil,]
4. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına iy **dil**
Eger 'arz eylemezse ol kâmer-tal'at baña didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [dil,]
5. Çeken cân levhine tuğrâ-yı ğarrâ
Yazan **dil** şuhfına tevki'-i ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10). [dil,]

6. Gözi nemginlerüñ evrâdı için
Dili ğamginlerüñ feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [dili, -i]
7. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [dile, -e]
8. Hâcel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh **dil** müşg-i müyından şeb-i qadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [dil,]
9. Beni mest itdi hamr-ı şebâne
Ki gitdi **dilden** endüh-ı zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [dilden, -den]
10. Dili âyinesin şaykallamış âh
'Ayân andan nukûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [dili, -i]
11. Ham-ı ebrûsı biçer dâs âyîn
Hezârân hâşl-ı cân u **dil** ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [dil,]
12. Dilüñ şol nakşdan kim pür ğam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hürrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [dilüñ, -üñ]
13. Sîpâh-ı derd ü miñnet hayl-i sevdâ
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [dili, -i]
14. Ki görüp düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde nakş olmuşdı hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90*). [dilinde, -in, -de]
15. Ki dîrsin **dil** 'inânın zâbt kıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [dil,]
16. Birikdördüm **dil** ol meh-peyker ile
İnen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [dil,]
17. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla riş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [dilümden, -üm, -den]
18. Hem anuñ sen de olmuşsın esîri
Dilüñi çâk kılmış 'ışkı türî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [dilüñi, -üñ, -i]
19. Yakîni harfi levhinden olup hak
Göyündürdi **dilini** âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18*). [dilini, -i, -(n)i]
20. Dili kim arzû ideydi kütü
Çü nân yir idi târ-ı 'ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [dili, -i]
21. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş âteş-i 'ışk âña tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [dilinde, -i, -n, -de]
22. Ezel 'aql u hünerle iy yegâne
Dilinde halkuñ olmuşduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [dilinde, -in, -de]
23. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi **dilüñi** böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [dilüñi, -üñ, -i]
24. Baña Leyliden irdi bu harâret
Dile ol viriser yine ferâget (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [dile, -e]
25. Havâledür **dile** ğam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [dile, -e]
26. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme guşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30*). [dilüme, -üm, -e]
27. Kabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [dilinde, -i, -nde]
28. Firâkıdan niçe giryân olasın
Dil odında yanup biryân olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [dil,]
29. Elâ iy derd ü ğamdan 'aklı gitmiş
Dilüñde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [dilüñde, -üñ, -de]
30. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [dilinden, -in, -den]
31. 'Ayân eyledi **dil** râzın şurâhı
Anuñ-çun dökdi kanın sâkî dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [dil,]
32. Mey içme dehr câmından ki iy **dil**
Kâtlımdır âña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [dil,]
33. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [dili, -i]
34. Dahı dirler **dilüñi** 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [dilüñi, -üñ, -i]
35. Kıldardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [dili, -i]
36. Ğamı şâdiye dönüp hoş **dil** oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [dil,]

37. Didi **dilden** ki bu söz dise şadık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [dilden,]
38. Var idi sînesinde ‘ışkıdan derd
Çomışdı gam **dili** mir’âtına gerd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134). [dili, -i]
39. Ki ol dağı garîb ü tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130). [dilinde, -i, -n, -de]
40. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı pes ğayr-ı dilber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72). [diline, -i, -n, -e]
41. Yine ‘ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine gam kıldı ğâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10). [dili, -i]
42. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî **dilden** olaruñ fethin ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26). [dilden,]
43. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilün ol cânibedür meyli dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40). [dilün, -ün]
44. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmış cevânuñ **dilde** derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12). [dilde, -de]
45. İdinür dâyimâ tesbîh **dilde**
İşidüp yâd eyler andan ilde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23). [dilde, -de]
46. Ki görđi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn bağı başlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72). [dili, -i]
47. Mekân olur oğa geh fikr-veş **dil**
İdinür **dil** gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69). [dil,]
48. Mekân olur oğa geh fikr-veş **dil**
İdinür **dil** gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70). [dil,]
49. Dil açup tîr mänenend-i zebâne
Ecel peygâmın iltür serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75). [dil,]
50. Ola **dil** derdinüñ cânım zebünü
Velî şimdi getirsem ‘akdüme anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10). [dil,]
51. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79). [dilinden, -in, -den]
52. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hün
Cihâna âhi oldı âteş-eşşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8). [dili, -i]
53. İrağ olsun **dilünden** ğuşşa gerdi
Çü bulmadum vişâlün bâğına râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72). [dilünden, -ün, -den]
54. Ki cân u **dildür** ol şem’e semender
Libâsüñdür misâl-i Hızr-ı hâdrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62). [dildür, -dür]
55. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber ğalib oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25). [diline, -i, -n, -e]
56. Füzün itdi ğarîbüñ **dilde** dâğın
Çün ol gevher naşib oldı tezerve (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42). [dilde, -de]
57. Revân itdi gözinden eşk-i gülgün
Dili gamnâk ü cânı hâil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51). [dili, -i]
58. Dil-ile boyaduñ cânı beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42). [dil-ile, -ile]
59. K’ide ol hastenün derdine çare
Devâ fikrin **dilinde** derc iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13). [dilinde, -i, -nde]
60. Dilün yandı degüldür puhte hâmuñ
Enis ü yârdan şabr u şekibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [dilün, -ün]
61. Ki râhatdur **dile** bu cânı merhem
Yidi faşşâddan niş anda cânân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60). [dile, -e]
62. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K’ölem ğasluñ ol âb-ıla idem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [dil,]
63. Ki **dil** şerh idemez binde birinde
Şehün bir kimseye incinse cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6). [dil,]
64. Dil ola râh-ı ‘aynumdan güher-rîz
Direm kim korhu virdi rüz-ı maşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [dil,]
65. Dağı yiter komazsın **dilde** ārâm
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88). [dilde, -de]
66. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ halün
Dilünde kimün odından durur düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53). [dilünde, -ün, -de]

67. Dağı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilünde şol kim andan var-durur dağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131). [diliünde, -üñ, -de]
68. Tağar gerdânına âhîr anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103). [dilinde, -i, -nde]
69. Ki ne taşdur **dilüñ** ne cânuñ âhen
İdüp Mecnûna kâr efgân-ı mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50). [dilüñ, -üñ]
70. Gözüñ aç kim ölürsin âhîr-i kâr
Gürür u kibri **dilden** eylegil terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61). [dilden, -den]
71. Dilüñ zevki-durur cânuñ şafâsı
Gerekmez âdemî bu demde hâmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12). [dilüñ, -üñ]
72. İderler ‘aybuñ arduñca tekrâr
Dili ta’n itmede her âşinâñuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53). [dili, -i]
73. Dilümde ‘uğde-i gamdur ser-â-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26). [dilümde, -üm, -de]
74. İder rüşen **dili** derdini her gâh
Görine çün gözine serv-i şimşad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10). [dili, -i]
75. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şire
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90). [dili, -i]
76. Ki bir **dil** der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy peri ol **dil** dağı bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34). [dil,]
77. Kudümüñla gamı **dilden** götürdüñ
Mağallinde kelâmuñ şordı âhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48). [dilden,]
78. Dilinde mihirden var idi dağı
Şu deñlü çekmiş idi miñnet ü derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8). [dilinde, -i, -nde]
79. Kılâm ben cânüm içinde anı yâd
Dilümi hâtruñla âşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71). [dilümi, -üm, -i]
80. Bu resme olmadı da lik nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle mañzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15). [dilüñ, -üñ]
81. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24). [dilüñi, -üñi]
82. Gam-ı müze nedendür **dilde** sâkin
Çün üzdi ‘ışk zürî ‘aklı bendin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52). [dilde, -de]
83. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde ‘ışk odından var idi tef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39). [dilinde, -i, -nde]
84. Lebinde şevk cüşından üküş kef
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 41). [dilini, -i, -(n)i]
85. Tarîk-ı ‘ışkda şâdıklar idi
Severdi gerçi dilber Zeydi **dilden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25). [dilden, -den]
86. Yüze gülmek-durur işleri **dilden**
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90). [dilden, -den]
87. Kızı üzre nîgeh-bân oldı muhkem
Dilemedi **dili** Zeyd-i gedâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77). [dili, -i]
88. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrâd
Geleydi Zeyd çün gamdan figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96). [dilinde, -in, -de]
89. Mağabbet yâr aña vü ‘ışk mañlûb
Dilinde küh gibi bî-hâd endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5). [dilinde, -i, -nde]
90. Urupdur terkimi kavm u qarâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cânüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85). [dilüm, -(ü)m]
91. Dile esrâr-ı mañfiden eğer vir
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4). [dile, -e]
92. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdî melâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61). [dilinden, -in, -den]
93. Lebün siñriyle bağlandı zebânüm
Ger ağzumda gamuñdan bağludur **dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5). [dil,]
94. Elifle lâm-veş k’olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ bir mekândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [dilümüz, -ü, -müz]
95. Dili miñnet ocağınuñ kebâbı
Gamumla terk idüp ‘âlem umürin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8). [dili, -i]
96. Ğarağ girdüğü **dillerden** çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdık-ıla düz olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50). [dillerden, -ler, -den]

97. Başına guşşadan kovan kıyâmet
Dilî firkat hadenginüñ nişanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11). [dili, -i]
98. Dem-i merg aña irürdi gubârı
Dilinden çıkdı sevda başına hâam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53). [dilinden, -in, -den]
99. Başından hem **diline** indi ser-sâm
Harâret hâlini kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [diline, -i, -n, -e]
100. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar k'anuñ komış mihr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81). [dilinde, -i, -nde]
101. Dilüñe ta'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ ahvâlüm beyân it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58). [dilüñe, -üñ, -e]
102. Cihânuñ işine hiç olma gam-nâk
Bağarsañ ger haķıķat hâle iy **dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153). [dil,]
103. Sağılıp bitdi **dil** 'aynınuñ âbı
Felekden düşdi mâh-ı menzil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66). [dil,]
104. Kim itse meyl aña dîvânedür o
Dilüñ kıl toğru havf itme belâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101). [dilüñ, -üñ]
105. Diline keşf olmış görđi her-hâl
Cihân halkına kıldı anı zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94). [diline, -i, -n, -e]
106. Rızâñı **dil** seririne emîr it
Ķanâ'at taħtı üzre şehriyâr ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48). [dil,]
107. Giceler eyle **dil** nürından izhâr
Hem ol zulmetde efsün-ile âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68). [dil, -e]
108. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilüñ vîrânı küncinde nihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63). [dilüñ, -üñ]
109. Velî **dildür** vücüdüm üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebânüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6). [dildür, -dür]
110. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi rüşenâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63). [dilüm, -üm]
111. Ķış u gıldan **dilî** mir'atı tâhir
Cihân bâtnları hep anda zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25). [dili,]

dil: Dil.

1. Görinür âteşin **dillü** bir ejder
Gelinliğine anuñ şehri ü il şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16). [dillü, -lü]
2. K'ezel kendülere virürdi nânı
Dilin çıkarup uşâğı irisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45). [dilin, -in]

dil: Dil, lisan.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh ola **dillerde** gülzâr-ı İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58). [dillerde, -ler, -de]
2. Gözümi nürüñıla rüşen eyle
Dilümi şevküñile gülşen eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50). [dilümi, -ü, -mi]
3. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tâ andan olam çün şubh-ı meşhür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63). [dilümi, -ü, -mi]
4. Eli dest-i zafer gibi küleh-baħş
Dilî fazl-ı Ķudâ gibi küñh-baħş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40). [dili, -i]
5. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26). [dile, -e]
6. Olup ol meh-veşüñ hayrân-ı rüyı
Diline virdi teskin büy-ı müyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326). [diline, -i, -ne]
7. Çü var iki **dilüñ** eyle hikâyet
Ehâdîs-i selefden kıl rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3). [dilüñ, -üñ]
8. Diline 'ilm şevki ģâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4). [diline, -i, -ne]
9. Teni verdine batdı hâr-ı ģamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ģamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 6). [diline, -i, -ne]

10. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi **dillerinde** lik bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*dillerinde, -ler, -in, -de*]
11. Açılmadı **dilinden** hiç anuñ bend
Bulardan türküb en göñli vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*dilinden, -in, -den*]
12. Sebûdur şureti şan burmı kûze
Yalan sözlü yamān **dillü** siyeh-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9*). [*dillü, -lü*]
13. Ki ne söyler **dilüm** bilmezven el-ān
Atamsın bildüm uş benven ḡulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [*dilüm, -üm*]
14. Dilüm toḡru dur ammā egriden gec
Terennüm iki ḥaletden-durur rāst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*dilüm, -üm*]
15. Göñülleri diler söz **dilleri** ebkem
Bular ger ‘ışkdan oldı cihān-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [*dilleri, -ler, -i*]
16. Dilidür saña ḥālın dimek iy yār
Mezārı üzre yanan şem‘-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*dilidür, -i, -dür*]
17. Ki cānum cāmın itdüñ zehr-ile pür
Niçe vardı **dilüñ** iy naḥs-güftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [*dilüñ, -üñ*]

dil: (Aşığın) göñlü.

1. Hey meded **dil** mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘līm itdi ḡam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*dil,]*
2. Tılsım-ı maḡzen-i genc-i nihānī
Dil ehline ḥurūf-i lafzatullāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17*). [*dil,]*
3. Bilimezem ki ‘aşıkven ya ma‘şuk
Dil odından vücūdum ḥāk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [*dil,]*
4. Ki bir **dil** der-hemīn ortada enkāl
Senüñdür iy perī ol **dil** daḡı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [*dil,]*
5. Ki benden çoḡdan olmışdur berī **dil**
Kim ölüñ ten ki bula bu maḡāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [*dil,]*

dil: Dil || Söz söyleme, ifade etme.

1. Sözüñden ‘ilm-i ḥikmet bir eşerdür
Dilinden fenn-i mantıḡ bir ḥaberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28*). [*dilinden, -i, -(n)den, -]*
2. Dilinden lāmi‘ envār-ı ḥaḡīḡat
Yüce ‘adli ile ḡaşr-ı şerī‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31*). [*dilinden, -i, -(n)den, -]*
3. Sürerdi yüzini topraḡa her ḡāh
Dilinden çıkmışidi māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28*). [*dilinden, -i, -(n)den, -]*
4. Üküş **dil** düzdiler sīm-i sepīdi
Açılmadı ḡara baḡtum kilīdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113*). [*dil,]*

dil aç: Göñlü açılmak II Ferahlamak.

1. Çün el aça du‘āya ol şeh-i dīn
Dil açup dir bile süccād āmīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*dil aç, -up*]

dil al: Göñlünü almak, aşık etmek.

1. İki perī urınmış şekl-i āhū
Dil alur gözleri mānend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56*). [*dil al, -ur*]

dil ü cān: Göñül ve can.

1. Dil ü cān gözleri fikrūnle binā
Zebān tūfileri zikrūnle güyā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41). [dil ü cān,]
2. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āhîr
Ki idem ğaybdan bu genci zāhîr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149). [dil ü cān, -dan]
3. Dil ü cān şöyle cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159). [dil ü cān,]
4. Dil ü cānna ğamdan süz düşmiş
Cihān ğavğaları başına üşmiş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35). [dil ü cān, -ı, -na]
5. Dil ü cānna hasret cebr iderdi
Fırāka bi'z-zarurî şabr iderdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47). [dil ü cān, -ı, -na]
6. Çi ger ayrıldı lik ol māh-ı nevde
Dil ü cānı ğama kaldı girevde (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12). [dil ü cān, -ı]
7. Dil u cānda anuñ 'ışkı düz olsun
Ki bu hālātumuñ biri yüz olsun (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59). [dil u cān, -da]
8. Dil ü cānda huzûrı kalmadı hîç
Nihāl-i kaddi oldı ğuşşadan piç (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15). [dil ü cān, -da]
9. Cemāline tuş oldı dide-i şāh
Dil ü cāndan olup Leylîye 'āşık (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7). [dil ü cān, -dan]
10. Dil ü cān buldı zımnından sürürî
Mu'anber cāme bir zengî peçedür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36). [dil ü cān,]
11. Enisüñ niçe ola mūr ile mār
Dil u cānı yiter yak derd ü ğamdan (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49). [dil u cān, -ı]
12. Dil ü cān bezmine büy-ı vefā vir
Nefesden rūh-ı dehri rāhat eyle (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4). [dil ü cān,]
13. Dil ü cān olsun ol büyün fedāsı
Didi pîr aña k'ol māh-ı perî-veş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220). [dil ü cān,]
14. Dil ü cānında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine māh-rūsı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 24). [dil ü cān, -ın, -da]

dil ulan: Gönül verilmiş.

1. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül'izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38). [dil ulan, -muş]

dil uzat: Kötü söz söylemek, kötölemek.

1. K'ezel bahtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu āb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7). [dil uzat, -up]
2. Dil uzatdı aña çün tiĝ-ı pür-hün
Didi k'iy zālîm it gibi zebün-ĝîr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14). [dil uzat, -dı]

dil vir: Gönül vermek, sevmek.

1. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-rāh
Delü oldı şu resme kim görür şāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5). [dil vir, -üp]
2. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20). [dil vir, -üp]
3. Ğonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifāt
Havfün ider gonce gibi bülbül-i güyâyı lāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21). [dil vir, -ür]

dil-ārā: Gönülü süsleyen güzel.

1. Perî siretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārāyı 'Acem şūh-ı 'Arabdur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98). [dil-ārāyı,]
2. Şaçum k'aĝardı böyle iy **dil-ārā**
Çiçek gösterdi her kim nahli güyā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15). [dil-ārā,]

3. Geçen bâzârûnı eyle yine tîz
Buyurdı bir nişangâh ol **dil-ârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [*dil-ârâ,]*
4. Muñi'ümdür kilâbuñ iy **dil-ârâ**
Ki ya 'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [*dil-ârâ,]*
5. Gile güyâ ki bir âyîne düşdi
Ruñıñ hümretinden ol **dil-ârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [*dil-ârâ,]*
6. Turup ol gice çün şem' ol **dilârâ**
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [*dilârâ,]*
7. Kaçan yârî ğamından ol **dil-ârâm**
Dilese nâle kılmak kâm u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [*dil-ârâm,]*
8. Yiyüp içmeyem artuğ tutmayam câm
Refikûñ olmayınca ol **dil-ârâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144*). [*dil-ârâm,]*
9. K'ol dehri pür ider ğulğul-ile
Meğer kim derd-i sevdâyı **dil-ârâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [*dil-ârâm,]*
10. Anuñla gönderürdi ol **dil-ârâm**
Peyâmından anuñ Mecnûn-ı mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18*). [*dil-ârâm,]*

dil-ârâm-ı perî-ves: *Gönülleri süsleyen peri gibi.*

1. Nitekim bir **dil-ârâm-ı perî-ves**
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59*). [*dil-ârâm-ı perî-ves,]*

dilâver: *Yürekli, cesur.*

1. Kılıç âbından itdi her **dilâver**
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [*dilâver,]*
2. Dilâverler ğamından kûs-ı nâlân
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15*). [*dilâverler, -ler]*
3. Dilâverler elinde oğ k'öper müşt
Ölürken dir şehâdet içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*dilâverler, -ler]*
4. Dilâverler çalışup dökmede hûn
Hişâb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1*). [*dilâverler, -ler]*
5. Dilâverler idüp her ğüşede ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [*dilâverler, -ler]*
6. İşidüp bu kelâmı her **dilâver**
Gönüllerinde kıldılar muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41*). [*dilâver,]*
7. 'Adûñı Hağ Te'âla kıldı mağlûb
Mürüvvet menba'ısın hem **dilâver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [*dilâver,]*
8. Özüme bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse göñlüñ iy **dilâver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [*dilâver,]*

dil-âvîz: *Gönül cezbeden.*

1. Ki ağlarken yur anı eşk-i hûn-bâr
Yüzüme çoduğñ ğali **dil-âvîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29*). [*dil-âvîz,]*

dilber: *Gönül alan, güzel.*

1. Gâh **dilberler** cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebûlârûñ kaşı gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside I, Mısra 5*). [*dilberler, -ler]*
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pâk
Ki kıla **dilber-içün** ceybümi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84*). [*dilber-içün, -içün]*
3. Ata kim tütmağâ olmaya her bâr
Seg-i küyından özge **dilberüñ** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [*dilberüñ, -üñ]*
4. Umup Mecnûn vişâlûñ **dilberinüñ**
Tiz ayağına düşdi mâderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [*dilberinüñ, -i, -nüñ]*

5. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki **dilber** bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*dilber,]*
6. ‘Arab **dilberlerinüñ** meh-cebîni
‘Acem âfetlerinüñ nâzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [*dilberlerinüñ, -leri, -n, -iñ]*
7. Bu **dilberlerle** Leylî fi’l-merâtib
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [*dilberlerle, -ler, -le]*
8. Ğubâr-ı maqdeminden **dilberinüñ**
Çek iki çeşmine ol ‘ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 5*). [*dilberinüñ, -inüñ]*
9. Gerektir **dilberümsüz** baña cânî
Ğamunsuz virme bir dem zindeĞânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*dilberümsüz, -üm, -süz]*
10. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir **dilberi** biñ diĞkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [*dilberi, -i]*
11. Alasın **dilberüñi** bî-tekellüf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [*dilberüñi, -üñ, -i]*
12. Enisinden olan maħrûm u mehcür
Nesîmi **dilberümden** yâdigârüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*dilberümden, -den, -üm]*
13. Yaşından cismi Ğark-ı kulzüm-i Ğün
Tutup **dilber** diyârınüñ tärîkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*dilber,]*
14. Pes âvâzından anı bildi **dilber**
Didi kişi eliyle eylemek Ğayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*dilber,]*
15. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdi
Tutup **dilber** Ğarîminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [*dilber,]*
16. Añup aĞladı kaddin **dilberinüñ**
Ğitâb itdi ki iy naħl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*dilberinüñ, -i, -nüñ]*
17. K’ola İbn-i Selâma ‘aĞd-i Leylî
Çün âĞâh oldı **dilber** bu Ğaberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [*dilber,]*
18. Yir idi hem yine **dilber** Ğamını
Meger kim bir gün ol şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [*dilber,]*
19. Anuñ ârâmgâhidur semen-zâr
OĞudı çün kim ol mektûbı **dilber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*dilber,]*
20. Ki olupdur iştihâsı kütü anuñ
Ne yelden kim gele **dilber** nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [*dilber,]*
21. Ya **dilber** cânibinden Ğerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esürüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*dilber,]*
22. Tärîk-i ‘ışkda şâdıĞlar idi
Severdi gerçi **dilber** Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [*dilber,]*
23. Kılardı **dilberüñ** vaşında manzûm
Alurdi nüşĞaya fi’l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*dilberüñ, -üñ]*
24. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña Ğiç
Şaçıdur ol resen **dilberlerüñ** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*dilberlerüñ, -ler, -üñ]*
25. Ğamıyla **dilberinden** düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sıħr ü füsûmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*dilberinden, -in, -den]*
26. ‘Azâ-Ğirân gibi eşvâb-ı mâtem
‘Arab **dilberleri** yırtup yakayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [*dilberleri, -leri]*

dilberân: *Gönül alıcı güzeller.*

1. Şu resme virdi Ğam bezmine Ğâlet
Ki Leylî ya’nî şem’i **dilberânüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [*dilberânüñ, -un]*

dilberân-ı nâvek-endâz: *Ok atan güzeller.*

1. Nigārīn ü ħarīm-i ħargeh-i nāz
Yanında **dilberān-ı nāvek-endāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 22*). [*dilberān-ı nāvek-endāz,]*

dilber-i pāk: Kusursuz güzel.

1. Şaçı cān āfitābınıñ ħicābı
Sarāy-ı ‘işmet içre **dilber-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7*). [*dilber-i pāk,]*
2. Çāğırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Dirġā ħasretā iy **dilber-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*dilber-i pāk,]*

dil-cū: Gönül arayan, gönül çeken.

1. Ki kıdd-i yāra beñzer rāst u **dil-cū**
Olup ħayrān bu söze bāğbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*dil-cū,]*
2. Nesīm-i ħuresidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki **dil-cūdur** hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [*dil-cūdur, -dur]*

dildār: Gönül alan sevgili.

1. Hırķa vü seccādeñi merhūn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i ħüsniñi **dildāruñ** tutup iy zāğ-ı ħāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [*dildāruñ, -uñ, -]*
2. Çalışam vaşl olunca saña **dildār**
Muhālif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*dildār,]*
3. Kılasın derdümi **dildāre** ma‘lūm
Du‘ālar idüp ol serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [*dildāre, -e]*
4. Ne ħōd **dildār** dergāhına kıaşid
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*dildār,]*
5. Kıanı ol bendeñe **dildārlıklar**
Kıanı ol dōstluk yā āşinālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56*). [*dildārlıklar, -lık, -lar]*
6. Yini **dildāruñı** kılsun mübārek
Ben olam çün çerāğūñdan senūñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [*dildāruñı, -uñ, -ı]*
7. K’işinden münfa‘il düşdi bu **dildār**
Eline aldı pes bir ħāme-i ħūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [*dildār,]*
8. Kıim anda muntāzırdur saña **dildār**
Ümid-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*dildār,]*
9. Yidi **dildārı** için kıayd anuñla
Gelüp yādına ħāl-i ehl-i ħāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*dildārı, -ı]*
10. Kı geldūñ baña dirsın öldi **dildār**
Baña kim böyleyüm giryān u dil-riş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*dildār,]*

dildār-ı çālāk: Tez canlı sevgili.

1. Çü gördi yine ol **dildār-ı çālāk**
Ĥadeng-i fitne kıldı bağrını çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [*dildār-ı çālāk,]*

dildār-ı manzūr: Nazar edilen güzel.

1. Buyurdı tiz ki ol **dildār-ı manzūr**
Ola perdeyle mişl-i ġonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*dildār-ı manzūr,]*
2. Kı ya‘nı Leylî ol **dildār-ı manzūr**
Yüzi reşk-i perî vü ġayret-i ħūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [*dildār-ı manzūr,]*

dildâr-ı mevzûn: *Gönül alıcı güzel.*

1. Kemendine bırakmış mihr ü mâhı
Ayakdan başa ol **dildâr-ı mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175*). [*dildâr-ı mevzûn,]*
2. Hâbîbine ki iy **dildâr-ı mevzûn**
Ben uş gitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [*dildâr-ı mevzûn,]*
3. Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol **dildâr-ı mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [*dildâr-ı mevzûn,]*

dilden çık: *Gönülden çıkmak.*

1. Mülevvedür çıkar dilden cihânı
Teferrüc eyle mülk-i cavidânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85*). [*dilden çık, -ar]*

dilden çık: *Gönülden çıkarmak. || Önem vermemek, ilgisini kesmek.*

1. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes âhûnuñ yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 46*). [*dilden çık, -ar, -dı]*

dildiler: *Deldiler.*

1. Söziyle **dildiler** bî-havf ağyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*dildiler,]*

dile-i: *Arzu etmek, istemek, talep etmek.*

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür катуңda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*dileseñ, -señ]*
2. Dileseñ lutf idersin **dileseñ** kahr
Beraberdür катуңda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*dileseñ, -señ]*
3. Çü kahr itmek **diledi** Engürüse
Hârâb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [*diledi, -di]*
4. Dilemez ol perî-ruhdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*dilemez, -mez]*
5. Anası **diledi** kim sünnet ide
İlinüñ uluların da‘vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*diledi, -di]*
6. Dilerven kim başumdan lâ-yezâli
Vücüduñ säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [*dilerven, -r, -ven]*
7. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme güşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [*dilerven, -r, -ven]*
8. Dilerseñ k’olmaya anuñ çeşmi giryân
Çeküp çäk itmeye her dem girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*dilerseñ, -i, -se, -ñ]*
9. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*dilerven, -r, -ven]*
10. Çeker bu leşkerüñ ger gayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*diler, -r]*
11. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [*diledi, -di]*
12. Kıl aşla buyruğuñdan çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [*dilerseñ, -i, -se, -ñ]*
13. Turur şayyâd hem-çün şir-i şerze
Diler kim virmeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [*diler, -r]*
14. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşân dâm
Diler k’aldanup aña tävüs-i mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*diler, -r]*

15. Kılâyduñ kabrûmi bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbin bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*dilerseñ, -i, -se, -ñ*]
16. Diler kim ide taqlid-ile insân
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*diler, -r*]
17. Revânından **dile** ‘özü ü günâhuñ
Nevâsın ol keş âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [*dile,]*
18. Ruñun kılmış çerâğ-ı bezm-i âgyâr
Diledi kim yaza bir nâme-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [*diledi, -di*]
19. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn **dilerven** k’âna ben lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [*dilerven, -r, -ven*]
20. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma’sûm
Diler misin ki bunda şağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [*diler, -r*]
21. Tañammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k’olasın her ğamdan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79*). [*dilerseñ, -i, -se, -ñ*]
22. İrağ a’dâ yolından niçe ferseng
Diler k’özine bir kimse vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*diler, -r*]
23. Gidüpdür göñlinüñ zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [*diler, -r*]
24. Dile hâcet Hudâdan yine kırtar
Hezârân luğf birle ol nigü-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [*dile,]*
25. Vü ger saht ise ‘aczüñden hacâlet
Dilerseñ k’ola kufl açmak saña hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*dilerseñ, -i, -se, -ñ*]
26. Ki müflis idi faqr itmişdi ‘âciz
Diledi ‘ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*diledi, -di*]
27. Ki bulam ğark-ı miñnetden rehâyı
Dilerven kim tenümden cân-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53*). [*dilerven, -r, -ven*]
28. Diledi k’ide fi’lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [*diledi, -di*]
29. Biri biriyle çok sözler nüñüfte
Diledi Zeydden çok ‘özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). [*diledi, -di*]
30. K’özi de idiser menzil türâbı
Çi ger tab’ı **diledi** k’ola hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [*diledi, -di*]
31. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beka yokdur cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [*dilerven, -r, -ven*]
32. Göñülleri **diler** söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkdan oldı cihân-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [*diler, -r*]
33. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belâ-yı ‘ışka şabr it niçe sâ’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64*). [*dilerseñ, -r, -señ*]
34. Götürüp zahmeti yini kılam bâr
Dilerven görmeyesin dağı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13*). [*dilerven, -r, -ven*]
35. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [*dilemedüñüz, -düz, -ñüz*]
36. Kızı üzre nigeh-bân oldı muhkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77*). [*dilemedi, -di*]
37. Biter ol dem **diledigüñden** el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-liğâ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76*). [*diledigüñden, -ü, -n, -den*]
38. Tefekkür eyledüm bu rüzigârı
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [*diledüm, -düz, -m*]
39. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*dilerdi, -r, -di*]
40. Muti’ün **diler-iseñ** kaşı yayı
Gözününden dür kıлма harf-i yâyi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*diler-iseñ, -r, --iseñ*]
41. Dilerseñ kaddin anuñ gâh gâhı
Elif nakşına kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
42. Hevesden **diledi** kim ol ğazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [*diledi, -di*]
43. Kaçan yârı ğamından ol dil-ârâm
Dilese nâle kılmak kâm u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110*). [*dilese, -(s)e*]

44. Dilerseñ k'olmayam nālān ğamdan
Çıkar 'ışkını gönlüm 'āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
45. Ne hâcet kim **dilerse** bunda bir kıl
Olur elbetde Hâk katında mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*dilerse, -r, -se*]
46. Kıla döndürdi gerçi kim beni ğam
Dilemezven başından bir kılm kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*dilemezven, -mez, -ven*]
47. Atasından **dilet**di ol ħabîbi
K'olaydı haste cânınıñ taḫbîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [*dilet*di, -tdi]
48. Dilerdüm sizden ol perî nişānı
K'ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*dilerdüm, -r, -dū, -m*]
49. Rızāñile **diledüm** senden anı
Çü gönlün yoğ-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*diledüm, -dū, -m*]
50. Niçe **dilerse** gönlün eyle kıl var
Benüm gerçi sipehsālār-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*dilerse, -r, -se*]
51. Dilerse ağlar u dilerse ḫandān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*dilerse, -r, -se*]
52. Dilerse ağlar u **dilerse** ḫandān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*dilerse, -r, -se*]
53. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diğkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
54. Dilerseñ küh ü **dilerseñ** ovada
Bulup bir dilberi biñ diğkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
55. Kılan eski emekdārını maḫrûm
Dilerdün kim olam rüsvāyî devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [*dilerdün, -r, -(i), -dün*]
56. Ne iklîme **dilerseñ** ol revāne
Ne kim bu kārden olursa ḫāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
57. Diledi kim ide sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedāna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*diledi, -di*]
58. Kamu uyḫuya vardı ins ü hayvān
Diledi bağ-ı ḫüsñinden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [*diledi, -di*]
59. Neden rām oldı bu hayvān baña hep
Kaçan görmek **dilese** bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*dilese, -(s)e*]
60. Şafā bezminde düşmen birle dem-sāz
Diler k'üstünden uçan murğūñ āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*diler, -r*]
61. Seni men' idemez andan niğeh-bān
Fiğān itmek **dileseñ** ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [*dileseñ, -sen*]
62. Dilerdi kim ura zaḫmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigū-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [*dilerdi, -r, -di*]
63. Rikāba çekdi ḫink-i rüzgārı
Diledi kim cihān mülkünü yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [*diledi, -di*]
64. Düzer bir günbed anuñ-çun her āhū
Kaşırğadan **dilese** göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*dilese, -(s)e*]
65. Ki Mecnūnuñ dōke kıranını çün seyl
Diledi k'ura bir tūğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*diledi, -di*]
66. Kıyāmet günlerine kaldı didār
Siyāh ol **dilerüm** iy rüz-ı hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*dilerüm, -r, -üm*]
67. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insān
Benüm ne ḫazz idersin kırbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16*). [*dilemezven, -mez, -ven*]
68. Otururdu evinde gice gündüz
Diledügince kılarıdı fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 119*). [*diledügince, -düg, -ince*]
69. Demidür kim temām ola ḫikāyet
İşidenler **dilerse** kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [*dilerse, -r, -se*]

dile: Dil, lisan.

1. Ḥitāb irdi ki iy mākşūd-ı dergāh
Dile ḫacet ki mağbûl itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*dile,]*

dil-efgār: *Gönlü yaralı (aşık).*

1. Var idi küllesinde bir ulu ğār
Maķām idindi anı ol **dil-efgār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*dil-efgār,]*
2. Yidi gün oldılar anda **dil-efgār**
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*dil-efgār,]*

dil-efkār: *Gönlü yaralı (aşık).*

1. Gedā gibi ider her sū temennā
Çoķ iş itdi bu resme ol **dil-efkār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [*dil-efkār,]*

dil-efrüz: *Far. Kalbe şevk ve ferah verici.*

1. Ğulāman Hindî vü Rümî **dil-efrüz**
Şeb ola saçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*dil-efrüz,]*

dilek: *Arzu, istek, rica.*

1. **Ķanı** ol va‘de vü ‘özü ü **dilekler**
Ki yārı baña kılmışduñ muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [*dilekler, -ler]*

dilenci: *Dilenen kişi, dilenci.*

1. Üleşürüz bunuñla rāst-ā-rāst
Dilenciligi çün taz‘if iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45*). [*dilenciligi, -lig, -i]*
2. Bulup Mecnûn **dilencilikte** vaşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [*dilencilikte, -lik, -de]*

dileni dileni: *Dilenerak ilerleme.*

1. Gider gözetmeyüp sağ u şolını
Dileni dileni her çetri nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9*). [*dileni dileni,]*

dil-figār: *Gönlü yaralı II Aşık.*

1. Ğamından ben ki ‘işkuñ **dil-figārum**
Ķarārum yoķ-durur bî-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*dil-figārum, -u, -m]*
2. Velî ben derd ü ğamdan **dil-figāram**
Elümden ne gelür bî-ihtiyāram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [*dil-figāram, -am]*
3. Ķurulmuş anda bir dām-ı dil-āşüb
İki āhū-beççe zār u **dil-figār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*dil-figār,]*
4. Diri oldı iki gün ol **dil-figār**
Ecel çıķup kemîninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [*dil-figār,]*

dil-güşā: *Gönül açan, kalbe ferah veren.*

1. Gönül bendini çöz kim **dil-güşāsm**
Reh-i tevfiķ gösterür reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*dil-güşāsm, -st, -n]*

dil-i 'arîf: *Arîfin gönlü.*

1. Mübârek nâmı vird-i her sühan-senc
Dil-i 'arîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [*dil-i 'arîf, -de*]

dil-i 'aşık: *Âşığın gönlü.*

1. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [*dil-i 'aşık, -da*]
2. Ki Leylî fi'l-meşel bir mâh-ı nevdür
Ğamina şad **dil-i 'aşık** girevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*dil-i 'aşık,]*

dil-i âşüfte: *Çılgın ve perişan gönül.*

1. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K'evi koyup yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 9*). [*dil-i âşüfte, -si*]

dil-i bî-çare: *Çaresiz gönül.*

1. Dil-i bî-çareden def'-i melâl it
Reh-i 'ışkımda çok çekdün belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 54*). [*dil-i bî-çare, -den*]

dil-i bî-iştihâ: *Gönül isteksizliği.*

1. Ki gördün niçedür bend-i melâmet
Dil-i bî-iştihâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 73*). [*dil-i bî-iştihâ, -muñ*]

dil-i bülbül: *Bülbülün gönlü.*

1. Ruḡ-ı gül şevk-i bülbül birle ḡandân
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [*dil-i bülbül,]*

dil-i dildâr: *Sevgilinin gönlü.*

1. K'ide şabruñ dil-i dildârı tahlil
Koruk dirler olur şabr ile ḡalvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*dil-i dildâr, -ı*]

dil-i divâne: *Deli gönül.*

1. Dil-i divâneye virdi teselli
K'elâ iy gevher-i 'ışka ḡazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 4*). [*dil-i divâne, -ye*]
2. Dil-i divâneyi kıldı müşevveş
Emîn enkâldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 58*). [*dil-i divâne, -yi*]

dil-i ğam-ğîn: *Gamlı, tasalı gönül.*

1. Görür bir sözde kim yârin ide yâd
Dil-i ğam-gîni olur hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [*dil-i ğam-gîni, -i*]

dil-i gümrâh-ı a'dâ: *Yolunu şaşırmiş düşmanlar.*

1. Kılarken derd-ile feryâd u nâle
Şeb irüp çün **dil-i gümrâh-ı a'dâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [*dil-i gümrâh-ı a'dâ,*
]

dil-i hasm: *Düşmanın gönlü.*

1. Mülükâne tamâm idüp düğünü
Dil-i haşma çodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*dil-i haşm, -a*]

dil-i lüle: *Lalenin gönlü.*

1. Olupdur gonca jengâri fetîle
Dil-i lüle ki sevdâdan qarâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [*dil-i lüle,*]

dil-i levlî: *Leyla'nın gönlü.*

1. Üküş ta'zîmile kondurdılar hem
Dil-i Levlî şafâdan şâd u hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [*dil-i levlî,*]

dil-i mecnûn: *Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.*

1. Bu hâl içre dil-i Mecnûna nâgâh
Güzer kıldı hayâl-i rüy-ı dil-h'wâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*dil-i mecnûn, -a*]

dil-i mecnûn: *Mecnun'un gönlü.*

1. K'o gül k'olmuşdurur bâğuñ çerâğı
Kömüş derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*dil-i mecnûn, -a*]
2. Sivişüp kaynağmdan düşdi gevher
Dil-i Mecnûna korhu virdi bu h'wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*dil-i mecnûn, -a*]
3. Dil-i Mecnûni bu hâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel bir camî pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*dil-i mecnûn, -i*
]
4. Yazardı defter-i kalbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger aqđı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [*dil-i mecnûn,*]

dil-i mecnûn: *Mecnun'un gönlü.*

1. Dil-i Mecnûna münis ğuşsa vü ğam
Şalınur bâğda ma'sûk ü 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*dil-i mecnûn, -a*]

dil-i pāk: *Saf, temiz gönül.*

1. Ele meyl itdügi budur **dil-i pāk**
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [*dil-i pāk,*]

dil-i sad çāk: *Paramparça gönül.*

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çākine tâb-ı temüzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 47*). [*dil-i şad çāk, -i, -ne*]

dil-i savvād: *Avcının gönlü.*

1. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38*). [*dil-i şayyād, -a*]

dil-i şem‘: *Mumun gönlü.*

1. Ğam-ı çeşmi dil-i şem‘a komış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*dil-i şem‘, -a*]

dil-i târîk: *Yürek yolu.*

1. Dil-i târîkümün sen rüşenâsı
Ten-i âzürdemün sen mümiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41*). [*dil-i târîk, -üm, -ün*]

dil-i ‘uşşāk: *Aşıkların gönlü.*

1. Dil-i ‘uşşāka bahş iden ğinâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27*). [*dil-i ‘uşşāk, -a*]

dil-i zâr: *Ağlayan, inleyen gönül.*

1. K’ola vaşluñla sâkin bu **dil-i zâr**
Çevirtürsiñ bugün benden ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [*dil-i zâr,]*

dilinden düşme: *Birini sürekli anma, zikretme.*

1. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Komadı çün ğamuñdan yutdı hârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92*). [*dilinden düşme, -di*]

diline geleni söyle: *Ağzına geleni söylemek, esirgememek.*

1. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k’iy yâve-ğü bu niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 4*). [*diline geleni söyle, -di-en, -i*]

dilini tut: *Sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakınmak.*

1. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k’aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*dilini tut, -maz*]

dilir: *Yürekli, cesur, yiğit.*

1. Dir idüñ ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivān u zūr-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [*dilir,]*

dilrân: *Cesurca, mertçe.*

1. Hemāndem geldi baħr-ı ceng cūşa
Dilrân başladı yir yir ħurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10*). [*dilrân,]*
2. İki kıandan deñizdür oldı cūşān
Dilrân mevc-veş anda ħurūşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [*dilrân,]*
3. Müdām ol rezmgāh içre **dilrân**
Girivāndur nitekim nerre şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [*dilrân,]*
4. At ayağından itdi ‘arşa-ı ħāk
Dilrân māteminde yaķasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [*dilrân,]*
5. Dilrân çekdi yir yir tiğ-i bürrān
Ġazāb vaķtinde hem-çün şir-i ħarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [*dilrân,]*
6. Süñüler sīneler sökmekde çālāk
Dilrân şadrını tır itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [*dilrân,]*
7. Dilrân māteminde k’oldılar ħāk
Gök itdi dāmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*dilrân,]*
8. Dilrân gerdenine gūr kemendi
Ki birağur çü zülf-i yār bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [*dilrân,]*

dil-kes: *Far. Gönül cezbedici.*

1. ‘Aceb çetr idi zībā vü mūnaķķaş
Muşanna‘ her yiri her naķşı **dil-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [*dil-keş,]*
2. San oķur Sidrede Cibril tesbīħ
Yürür her kişi bu **dil-keş** hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [*dil-keş,]*

dil-nüvāzı kıl: *Gönül okşamak.*

1. Kılar ya‘nī ħarībe dil-nüvāzı
Añup Leylisinüñ āhū gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [*dil-nüvāzı kıl, -ar]*

dil-pesend: *Gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği.*

1. Düşe ol şehriyāruñ **dil-pesendi**
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [*dil-pesendi, -i]*

dil-pezir: *Gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği, gönlün kabul ettiği(şey, ya da kişi).*

1. Nedür bilmez anuñ kimse zāmīri
Ne nesnedür cihāndan **dil-pezir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [*dil-pezir, -i]*

dil-rīs: *Yüreği yaralı.*

1. Vü ger ni ķo ki ben **dil-rīs** ü bīmār
Geçinem ħārda ölince nāķār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*dil-rīs,]*

2. Ğarīb ü bî-kes ü **dil-rîş** ü bîmār
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*dil-rîş,]*
3. Ki geldüñ baña dırsın öldi dıldār
Baña kim böyleyüm giryân u **dil-rîş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [*dil-rîş,]*

dil-rîş kıl: *Gönlü yaralı, kederli etmek.*

1. Şarâb-ı ‘ışk anı itdi bî-h’wîş
Ğadeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28*). [*dil-rîş kıl, -dı]*

dil-şād: (*Fa.*) *Gönlü sevinçli.*

1. Anuñ Ğayrıyla hergiz düzmezem kār
Gelüp yanına pes meşşâta **dil-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*dil-şād,]*

dil-şād kıl: *Gönlü hoş etmek, sevindirmek.*

1. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki’ayağūñ tozına nağd-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26*). [*dil-şād kıl,]*

dil-şikeste: *Far. Gönlü kırık.*

1. Cān za‘if ü **dil-şikeste** cism bîmār el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*dil-şikeste,]*

dilsitān: *Gönül alan, gönlü kendine bağlayan güzel // sevgili.*

1. Egerçi nāzenīndür **dilsitāndur**
Dağı tazedür ammā nā-tüvāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [*dilsitāndur, -dur]*

dil-süz: *Gönlü yanmış, çok ızdıraplı.*

1. Oturup ağladı Ğam-nāk u **dil-süz**
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*dil-süz,]*

dil-teng: *Gönlü daralmış, muzdarip.*

1. Turur Ğargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lāle **dil-teng** ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34*). [*dil-teng,]*
2. Oturup Ğonce-veş Ğayrān u **dil-teng**
Revān itdi gözinden eşk-i gülreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [*dil-teng,]*
3. Vedā’ itdi vü döndi zār u Ğaste
Çü geldi Ğaşrına **dil-teng** ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*dil-teng,]*
4. Yağardı başına āhından āteş
Olurdi tağda **dil-teng** ü nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [*dil-teng,]*
5. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir yirde **dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [*dil-teng,]*
6. Yatur bir rāğda **dil-teng** ü Ğam-nāk
Ža‘if u Ğaste vü bî-rūh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*dil-teng,]*
7. Ğalalar ‘aczen mağlūb u **dil-teng**
Şehirlerde ki bu ‘ayyār-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [*dil-teng,]*
8. Bulurdi renc tār-ı pīrehenden
Bugün derdā ki iy miskīn ü **dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*dil-teng,]*

dil-teng ol: *Gönlü daralmak.*

1. Cefâsından habîbün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından bâde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60*). [*dil-teng ol, -ma*]

dil-teşne: *Bağrı yanık, susamış gönül.*

1. Aķarsu didigüñ beñzer serāba
Ki yüz **dil-teşneyi** virdi ḥarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [*dil-teşneyi, -yi*]
2. Ki ol **dil-teşne** koyup mäsivâyı
Senüñ çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [*dil-teşne,]*

dimâğ: *Akul, zihin.*

1. Pür eyle mihrüñile cān **dimâğın**
Hem it nūruñla rüşen-dil çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23*). [*dimâğın, -ın*]
2. Nesīm-i zevkle taldı **dimâğum**
Fetil-i şevkle yandı çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79*). [*dimâğum, -+um*]
3. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan **dimâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*dimâğı, -ı*]
4. Söneydi kaşr-ı gerdüñü çerāğı
Hevāñ oldu aşüfte **dimâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48*). [*dimâğı, -ı*]
5. Gider Mecnûn-ı maḥzün mîl-der-mîl
Dimâğı mağzına virüp ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107*). [*dimâğı, -ı*]
6. Ki yarın hoş nesīm ola **dimâğun**
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*dimâğun, -un*]
7. Gözi yaşı cefādan taşmış idi
Pür idi büy-ı 'ışkıla **dimâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7*). [*dimâğı, -ı*]
8. Var iy dem bādsuz kalsun **dimâğum**
İrişdi iy nefes hengām-ı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*dimâğum, -um*]

dimâğ-ı cān: *İnsanın şuuru, zihni.*

1. Koḥulardan kim oldur rûḥ-perver
Dimâğ-ı cānları oldu mu'aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 114*). [*dimâğ-ı cān, -lar, -ı*]

dimâğı tol: *Zihni dolmak.*

1. Koyup ol gül bunuñ göñline dağı
Nesīm-i 'ışkdan taldı dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 30*). [*dimâğı tol, -dı*]

dimek: *Söylemek, demek.*

1. İştirmekden **dimekden** oldu ḥamūş
Zamāndan soñra çün-kim geldi 'āklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16*). [*dimekden, -den*]

dîn: *Din, inanç.*

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsā
Sen itdüñ müslümānlar **dînin** ihyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*dînin, -in*]
2. Yoğidi hiç nazîri **dîn** içinde
Bahādırlardan idi kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [*dîn,]*

3. Süleymānuñ nigîn ise bunuñ **dîn**
Çeri buldırsa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*dîn,]*
4. Ham-ı ebrûsı bîçer dās āyîn
Hezārān hâşıl-ı cān u dil ü **dîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [*dîn,]*

dîn: *Deyin, söyleyin.*

1. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine **diñ** işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*diñ,]*

dîn ü devlet: *Din ve devlet.*

1. Penāh-ı dehr-i şāh-ı heft kişver
Ki **dîn ü devlet** andandur muzaffer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120*). [*dîn ü devlet,]*

dîn-i islām: *İslam dini.*

1. ‘Alidür dîn-i İslāmīye vālī
K’ol itdi küfrden dünyayı hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15*). [*dîn-i islām, -i, -ye]*
2. İdinüp dîn-i İslāmīyi miftāh
Beligrad Qal’asına oldı fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*dîn-i islām, -i, -yi]*

dinil: *Denilmek, söylenilmek.*

1. Çü şerh olındı tevḥīdi Ḥudānuñ
Dinildi hem nu‘ütü Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*dinildi, -di]*

diñle-: *Dinlemek, kulak vermek.*

1. Kelāmuñdan ḥalāyık ‘ibret alsun
Okuyup **diñleyenler** lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*diñleyenler, -(y)en, -ler]*

diñlen-: *Yerinde durma, dinlenme.*

1. Dökindi çehresine nürdan āb
Gider **diñlenmeyüp** Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 7*). [*diñlenmeyüp, -me, -(yü)p]*
2. İrişmeyince **diñlenmezdi** pāyı
Kamu menzillerinde evvel āḫir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*diñlenmezdi, -mez, -di]*
3. Varup **diñlendi** anda şād ü ḥurrem
Ḥabībi meşhedü üstinde miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*diñlendi, -di]*

diñlet: *Dinlemesini sağlamak II duyurmak.*

1. Velî baḫtum baña **diñletmez** anı
Sa‘âdetdür bu emre ger itā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*diñletmez, -mez]*

dîn-perestân: Dindar, dine bağlı kimseler.

1. Nazar kııl dehr olardan kime kaldı
Kamu gitdi 'azîz ü **dîn-perestân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61). [dîn-perestân,]

dip: T. is. Bir şeyin en derin ve aşağı yeri.

1. Birikmiş berk urur **dipinde** çün şem'
Şanasın ol şecer düdidür anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22). [dipinde, -inde]

dîr-: Dermek, toplamak.

1. Hâyâtum naqdi dünyâdan **dîre** raht
Civârında resülûñ vir baña baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141). [dîre, -e]
2. Murâdı üzre **dîre** mîve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-büyün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26). [dîre, -e]
3. Nihâlûñ mîvesini **dirdi** ağıyâr
Dirîgâ 'ahdiñüñ çıkdı dürüğü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116). [dirdi, -di]

dîr: De-, der, söyler.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm **dîr** çäre ne
Böyle ta'lîm itdi ğam binâsına mi'mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [dir,]
2. Baña bu 'ışkdan **dîrler** cüdâ ol
Varup 'aql-ile yâr u âşinâ ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9). [dîrler, -ler]
3. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña **dîrsen** sentüñle âşinâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5). [dîrsen, -se, -ñ]
4. Didî öz düşmenine k'iy birâder
Başına gelmesün **dîrseñ** yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [dîrseñ, -se, -ñ]
5. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan derd bulsun **dîrseñ** ağıyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115). [dîrseñ, -se, -ñ]
6. K'ide şabruñ dil-i dildârı tahlîl
Koruk **dîrler** olur şabr ile hâlvâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 25). [dîrler, -ler]
7. Kamu hakkında **dîrler** âferîn bād
Tutarsañ sen dağı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [dîrler, -ler]
8. Düzeren her cihetden bir bahâne
Perî gördüm **dîrem** gice oldı h'âbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69). [dîrem, -em]

dîr: Canlılık.

1. Başı bārından âsüdeydi düşü
Çü **dîrlik** pā-bürehe ola mümkün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51). [dîrlik, -lik]

dırahsân: Parıldayan.

1. Gözi seyyâre mânendi **dırahsân**
Güneş gibi zamîri nûr-bağşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49). [dırahsân,]

dırahsân eyle: Parlatmak.

1. Şererden âteş eyleydi dırahsân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107). [dırahsân eyle, -ydi]

diraht: Ağaç, şecer.

1. Görüp şahrâda bir ‘âlî **dirahtı**
Oturdu sâyesinde bu dirâhtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [*dirahtı, -ı*]
2. Biraz âsüde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî **dirahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [*dirahtı, -ı*]
3. Görüp şahrâda bir ‘âlî dirâhtı
Oturdu sâyesinde bu **dirâhtuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [*dirâhtuñ, -uñ*]
4. İdindi perde bir ‘âlî **dirahtı**
Hiçâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [*dirahtı, -ı*]
5. Vücüdüm bendin itdüm pâre pâre
Cihân püde **dirâhtin** hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*dirâhtin, -in*]

dırâz: Uzun.

1. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu vü **dırâz** u bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [*dırâz,]*

dırâz it: Uzatmak.

1. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [*dırâz it,]*

direfs: Alem, bayrak, sancak.

1. Direfşi ayımuñ âyinesinden
‘Arûs-ı fetḥ-i didârı mu‘ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [*direfşi, -i*]

direfs-i âh: Ah bayrağı.

1. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile mihri kılmışdı ‘alemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 77*). [*direfş-i âh, -ı, -na*]

direfs-i esved-i şâm: Gece karası sancak.

1. Dehânından hezâran dūr dökildi
Görindi çün **direfs-i esved-i şâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123*). [*direfs-i esved-i şâm,]*

direfs-i ‘ışk: Aşk bayrağı.

1. Direfş-i ‘ışkı tâ kim ol cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [*direfs-i ‘ışk, -ı*]

direm: Far. is. Akçe, para, dirhem.

1. Sa‘âdet-mend idi ḥayl u ḥaşem-dâr
Mürüvvet kânı idi hem **direm-dâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [*direm-dâr, -dar*]

direm dök: Para saçmak.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*direm dök, -er*]

dirhem: Akçe, para.

1. Degüldür hilmi kühından anuñ kâf
Buçuk **dirhem** kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*dirhem,]*

diri: Canlı, zinde.

1. Diri tutmağ-ıçün halk-ı cihânı
Şan âteş idi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103*). [*diri,]*
2. Ki **diri** olduğınca bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol ğarib zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*diri,]*
3. Yahüd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50*). [*diriymişse, -ymiş, -se*]
4. Ne **diri** kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu ğirivî feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [*diri,]*
5. Çevürmem yokdur emrûnden yüzümi
Çü ‘afvuñ merheminiñ **dirisiyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53*). [*dirisiyüm, -si, -yüm*]
6. Hudâ bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde **diriler** döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*diriler, -ler*]
7. Diri oldı iki gün ol dil-figâr
Ecel çıqur kemîninden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [*diri,]*
8. Ğamuñdan ölmedüm dağı **diriyem**
Yüzüñden dür düşdüm hâlûñüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [*diriyem, -yem*]
9. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim **diriyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*diriyüm, -yüm*]

diri kıl: Hayata döndürmek.

1. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdu kim varuñ tiz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [*diri kıl, -mış*]
2. Ölüyi ger diri kıldıysa ‘İsâ
Sen itdüñ müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [*diri kıl, -dı, -(y)sa*]

dirîğ: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Ziyâde oldı şür u ıztırâbı
Didi hayf u **dirîğ** ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*dirîğ,]*
2. Kâlan hengâme-i hayretde nâlân
Dirîğ ü nâle vü âhuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*dirîğ,]*
3. Çağırurlar ki vâfir yâd-ı Leylî
Dirîğâ hasretâ iy dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*dirîğâ,]*
4. Ecel gürgi yidi anı n’ola hâlûm
Dirîğ u derd ü hasret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [*dirîğ,]*

dirîğ it: Esirgemek, sakınmak.

1. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ço kim idüp gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6*). [*dirîğ it, -mek*]

dirîg ol: "Yazıklar olsun", "Eyvahlar ola" anlamındadır.

1. Dirîg ola ki nâmuñ ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [*dirîg ol, -a*]

dirîg ü havf: Korku ve endişe.

1. Dirîg ü hayfdan yoqdur saña sūd
Bugün yaqsun buhūr-ı hūb ocağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*dirîg ü havf, -dan*]

dirîgâ: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Dem-i hayretde ğam-ḥ'ār-ı ḥaḳīkat
Dirîgâ ḥasretâ derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*dirîgâ,]*
2. Nevâle oldı incirūñ ğurābe
Dirîgâ ğamdan oldı bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*dirîgâ,]*
3. Velî yeg şu'le virür andan aḥker
Dirîgâ düşmene virdüñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113*). [*dirîgâ,]*
4. Nihālūñ mīvesini dirdi aĝyār
Dirîgâ 'ahdiñūñ çıqdı dūrūĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [*dirîgâ,]*
5. Çaĝırur ol gedâ vādî be vādî
Ki dir derdâ **dirîgâ** āh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*dirîgâ,]*
6. Dirîgâ k'ol daḥı aĝyār elinde
Çıqarsam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [*dirîgâ,]*
7. Dirîgâ kim yidi āḥir anı ḥāk
Dür-i dendānıñı hayfâ ki iy hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*dirîgâ,]*

diril-: Canlanmak, hayat bulmak.

1. Recāyı қо **diril** öz gencüñile
Olup rāzı Ḥudānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*diril,]*
2. Dirilmezse bu 'ālemden berātum
Gelem yine ḥarīm-i ḥizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [*dirilmezse, -mez, -se*]
3. Ki kandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâḥzada 'aḳlı **dirilür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [*dirilür, -ür*]
4. Şol ölmüş gibi kim yine **dirilür**
Bu ḥāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [*dirilür, -ür*]

diril: Toplanmak.

1. Şan oldı ol düĝünde bir ṭabaḳ zer
Dirilüp bir araya serv-ḳaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*dirilüp, -üp*]

dirîgâ: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Dirîgâ gitdi ol serv-i cemîle
Yaqsın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [*dirîgâ,]*

dirliğ: Dirlik; düzen.

1. O bî-çâre cefâ katılığında
İdindi **dirliğinde** kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*dirliğinde, -in, -de*]

dirlik: *Hayat, yaşam.*

1. Eyâ cân-ı peder ne hâldür bu
Niçe **dirlik** niçe efgândür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [*dirlik,]*
2. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın **dirliğinde** kabr kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*dirliğinde, -in, -de*]

dirlik: *Bir tedirginliği, üzüntü ve sıkıntısı olmama durumu, huzur, rahat.*

1. Baña bunuñ gibi **dirlikden** el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [*dirlikden, -den*]
2. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu **dirlikden** tenüm şancılsa seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [*dirlikden, -den*]
3. Ki **dirlikden** saña nezdikdür merg
Eger yoğ-ise ölümüñden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*dirlikden, -den*]

dirlik it: *Bir işe girişmek, işe başlamak.*

1. Ki dirlik idemezler olmasa âzer
Olaruñ gözlerine düd-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [*dirlik it, -e, -mez, -ler*]

dirnek: *Toplanma.*

1. Bir ulu **dirnek** olup ĩurdu bunlar
Birikdütüp kelâmi sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*dirnek,]*

dirsek: *Kol ile bilek kemiği arasındaki mesafe.*

1. Diküp **dirsek** dize feryâd iderdi
Ĥayâl-i dilberini yâd iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [*dirsek,]*

diş: *Diş.*

1. Elif engüştine ĥayrân olup **diş**
Fırâķından anuñ her ĥâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*diş,]*
2. Ĥalupdur teng-i dil her ĥonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*dişi, -i*]
3. İl içre dâstân oldu cemâli
Dişi lü'lü yüzi ĥurşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [*dişi, -i*]
4. Ėam-ı dendâni ol zibâ cemâlün
Dişini getdi yüz yirde hilâluñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [*dişini, -i, -n, -i*]
5. K'irişmez bir birine çün leb-i ĥür
Görinür **dişlerinden** kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13*). [*dişlerinden, -i, -n, -den*]
6. Kilâbuñ **dişleri** mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*dişleri, -ler, -i*]
7. Günüm gibi-dürür rızķum daĥı teng
Ĥazırvan zâmĥ-ı ağacdan geh **dişümle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81*). [*dişümle, -üm, -le*]
8. Ağ incü gibi **dişleri** ĥararmış
Ser-â-ser ĥurd olmuş üstülĥ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [*dişleri, -leri*]

9. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İhâta eyleyüp ol iki yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [*dışın, -i, -n*]

dış ur: *Dışlemek.*

1. Benî Sa'dî cün anı böyle gördi
Ser-engüştime hayretten dış urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*dış ur, -dı*]

dış ur: *Dış vurmak, dış geçirmek, dışlemek II güç yetirmek.*

1. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*dış ur, -dı*]

dışı: *Dışı.*

1. Ger irkek ger **dışı** ger hâşş u ger 'âm
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*dışı,]*

ditre: *Titremek.*

1. Ki **ditre**rdi yeminünden zemînler
Soñuci ğayra kılduñ gönlünü germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [*ditre*rdi, -r, -di]

ditrer turup: *Titreyip durmak.*

1. Kılıcı korhusından tîg-i hürşîd
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*ditrer turup, -up*]

dîv: *Dev.*

1. Birine râm idi ger **dîv** ü perî
Biri kıldı musahhar baħr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*dîv,]*
2. Ğarîb ü bi-kes ü miskîn ü rencür
Çü **dîv** âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*dîv,]*
3. Güç olur eylemek **dîv** ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*dîv,]*
4. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızını **dîve** virmekden bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*dîve, -e*]
5. Baña ol **dîvden** görünür ebter
Gözüme ruħları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [*dîvden, -den*]
6. Nedür kılmak özünü **dîve** taklîd
Ferîd-i 'âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*dîve, -e*]
7. V'eger **dîvüm** dîr-iseñ yire ğir var
Yir altında özin dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [*dîvüm, -üm*]
8. Ki bu 'âlemde hiç tutmaya ârâm
Firişte şüretinde **dîvdür** dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*dîvdür, -dür*]
9. Bizüm pehlümüzdür ol daħı hem
Cihân **dîvinüñ** işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47*). [*dîvinüñ, -i, -nüñ*]
10. Ki şan her biri **dîv** idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [*dîv,]*

11. Süleymân hâtemi varur mı **dîve**
Nihâlümünden kim aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [*dîve, -e*]
12. Ki kaçar **dîvler** de şöhbetümünden
Esîrüm gündüzün dürlü ‘azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*dîvler, -ler*]
13. Ğam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden **dîv** gibi ihtîşâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [*dîv,]*
14. Velî bulmaz hâridâr andan âzerm
Ferîşte sûretinde **dîve** beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*dîve, -e*]

dîvân: *Büyük meclis, yüksek meclis.*

1. Kılup **dîvân** okıtdı ehl-i hârbî
Çamusına yidürdi rıfķ-ı cerbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [*dîvân,]*

dîvâne: *Aşk ile kendinden geçmiş, aşk delisi.*

1. Katı şürîde vü **dîvâne** oldı
Ki nâmi ‘âlem etrâfına taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [*dîvâne,]*
2. Nîgâr u duhterân-ı perniyân-püş
Ğayâl-i yâr ile **dîvâne** medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18*). [*dîvâne,]*
3. Çatı **dîvânedür** ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tîflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [*dîvânedür, -dür*]
4. Yaban **dîvânesi** oldı Ğiredmend
Çözildi mübtelâ-yı Ğârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181*). [*dîvânesi, -si*]
5. Ki bir **dîvâne** kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bî-‘âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [*dîvâne,]*
6. Ki bir kâşid bulup Ğüb u yegâne
İde **dîvâneden** yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14*). [*dîvâneden, -den*]
7. ‘Arab içinde ma’yûb olmam ister
‘Aceb **dîvânedür** başına sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35*). [*dîvânedür, -dür*]
8. Ki tâ giydi anı **dîvâne** nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofrâ-ı Ğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*dîvâne,]*
9. Ciger kanın yir ol **dîvâne** miskin
Ğavâlisin vüĞuş-ı âdemi Ğ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*dîvâne,]*
10. Degül **dîvâne** ehl ü ‘âkıl idi
Cihânda kılmamışdı Ğâne bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46*). [*dîvâne,]*
11. K’aña **dîvânelik** virmiş Ğalâşı
Hüner-mend saĞı vü pâk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*dîvânelik, -lik*]
12. Delü oldur cihânda k’ola Ğöd-kâm
Degül **dîvâne** ben bir dîv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*dîvâne,]*
13. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur **dîvâne** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [*dîvâne,]*
14. Yürürler olsa **dîvâne** revâne
Bu resme tumturaķ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32*). [*dîvâne,]*
15. Varup **dîvâneye** gösterdi meylî
Üküş ‘ögr eyleyüp tıtdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [*dîvâneye, -ye*]
16. Kim itse meyl aña **dîvânedür** o
Dilüñ kıl toĞru Ğavf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [*dîvânedür, -dür*]
17. Ki yaşından ol etrâf oldı gül-reng
Dönüp **dîvânesine** her maĞalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81*). [*dîvânesine, -ne*]

dîvâne düs: *Deli-dîvâne hale gelmek, düşkün bir vaziyette olmak.*

1. Ezel ‘âkı̇l idi dıvâne dıŖdı
Meger kim gönlü bir fettâne dıŖdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [*dıvâne dıŖ, -dı*]

dıvâne ol: *Deli divane olmak.*

1. Cemâli Ŗem‘ine pervâne oldu
Kı yüz mecnûndan dıvâne oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [*dıvâne ol, -dı*]
2. Ta‘aşuık idüp ol sımın-‘izâra
Olup dıvâne dıŖdı kühsâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 14*). [*dıvâne ol, -up*]

dıvâne-i ğâr: *Mağara garibi.*

1. Bu yaña geldük ol **dıvâne-i ğâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [*dıvâne-i ğâr,*]

dıvâne-pıŖe: *Divaneliĝi adet edinen kimse.*

1. Rumüz ü ħurde-bınisin cihânuñ
Gerekmez k‘olasın **dıvâne-pıŖe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49*). [*dıvâne-pıŖe,*]

dıvân-ı havât: *Hayat kitabı.*

1. Deñize dıŖdı dıvân-ı ħayâtı
Cihân iŖkencesinden tâ ki cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66*). [*dıvân-ı ħayât, -ı*]

dıvân-ı hudâ: *Hidayet meclisi.*

1. Çü **dıvân-ı Hudâ** oldu turaĝı
Cihâtuñ farkına baŖdı ayaĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193*). [*dıvân-ı hudâ,*]

dıvâr: *Duvar.*

1. Çü bir **dıvârüñ** üstine kona ħâr
Aña kaŖd idebilmez düzd ü tarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [*dıvârüñ, -uñ*]
2. Kaıusın baĝt-ı bídâr itdi **dıvâr**
Ĝam u hicr-ile iy Ferhâd-âyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*dıvâr,*]

dıvâr cek: *Duvar örmek, engel koymak.*

1. Raķıbüñ Ŗüretine karŖu dıvâr
Niķâb-ı kaıbrden iy sa‘d-i aĝter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*dıvâr çek, -e, -lüm*]

dıv-bend: *İfrite yakalanmıŖ, deve baĝlı.*

1. Dir idüñ ceng içinde **dıv-bendüm**
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*dıv-bendüm, -üm*]

2. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül divāne ben bir **dīv-bendüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*dīv-bendüm, -üm*]

dīv-hū: *Dev huylu.*

1. Ki çün hūr ü firişte bî-gezendüm
Beni sen **dīv-hū** şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*dīv-hū,]*

dīv-i beyābān: *Çöl devi.*

1. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryān
Gören şanur anı **dīv-i beyābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [*dīv-i beyābān,]*
2. V'eger dīvüm dîr-iseñ yire gîr var
Yir altında özin **dīv-i beyābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [*dīv-i beyābān,]*

dīv-i ğaddār: *Zalim dev.*

1. Olupdur reh-zenüñ bir **dīv-i ğaddār**
'İnān-ı ħalbüñi zabt eyle zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [*dīv-i ğaddār,]*

dīv-i zamān: *Zamanın devi.*

1. Ne lâzım k'olasın dīv-i zamāne
Senüñ cinsüñ benem olgıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*dīv-i zamān, -e*]

divşür: *Toplanmak.*

1. Yine **divşürdi** kaşr u hāneden raht
Yine ħurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*divşürdi, -di*]
2. Hezārān kez bunuñ ħoltuğına yūf
Çü Mecnûn dünyadan **divşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*divşürdi, -di*]

dīv-zāde: *Dev çocuğu. (Çok güçlü olması bağlamında.)*

1. Virilmez didiler gül bergi bāde
Ne lâyıkdur bu meh ol **dīv-zāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [*dīv-zāde,]*

divār: *Memleket, ilke.*

1. Şüküh iklîminüñdi nāmdārı
Ki nāmı tutmuş-idi her **diyārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [*diyārı, -ı*]
2. Keñinden 'azm ħılsa her **diyāra**
Döner başduğı yirler penbe-zāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [*diyāra, -a*]
3. Tağıdup nāmeler çevre **diyāra**
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*diyāra, -a*]
4. Gezüp cerr iderüz pes her **diyārı**
Bulup bu bend-le fethe bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [*diyārı, -ı*]
5. Yaşından cismi ħarħ-ı kulzüm-i hūn
Tutup dilber **diyārınuñ** tarıķın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*diyārınuñ, -ı, -nuñ*]

divār-ı ‘akl: Akıl diyarı.

1. Yine tıtdı diyār-ı ‘aqla rāhı
‘İnān-ı şabrına şaldı niğāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 95*). [*diyār-ı ‘aql, -a*]
2. Tārîk-i ‘ışk-bāziden güzer kıl
Diyār-ı ‘aqla sa’y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120*). [*diyār-ı ‘aql, -a*]

divār-ı levlî: Leyla'nın memleketi.

1. Diyār-ı Leyliye irüp oradan
Haber itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [*diyār-ı levlî, -ye*]

divār-ı yâr: Sevgilinin yurdu.

1. Diyār-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir mevzi‘de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8*). [*diyār-ı yâr, -a*]

divis: Söyleşmek.

1. Biri birine ol iki yâr-ı cānî
Hikâyetler **diyışdiler** nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*diyışdiler, -di, -ler*]
2. Nihānî bir arada oldılar cem‘
Diyyışdiler çü gönce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 15*). [*diyışdiler, -di, -ler*]

divü: (*diyü, deyi, diyi*): Diye.

1. Nām ü nişānı yoğken Âdem-ile ‘âlemün
Hağ virmişdi saña Muḥammed **diyü** ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*diyü,]*
2. Hādīmün gibi işigün süpürür saçı ile
Bu durur konduğu hürşid **diyü** mihre laḳab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*diyü,]*
3. Şikāra giderem **diyü** idüp ad
Yüzin şahrāya tıtdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [*diyü,]*
4. Mühēyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Haber gelse **diyü** gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*diyü,]*
5. Kilāba ta‘ma olam **diyü** nâgâh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*diyü,]*
6. Cihān-binüm **diyü** lāf ura her gâh
Hāzinem leşkerüm yoğ pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*diyü,]*
7. Ki kendüden yañadur toğrı ‘azmi
Bu vahşiler tağılsun **diyü** tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*diyü,]*
8. Zebānı söylemez kim **diye** rāzın
Güci yitmez ki ‘arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [*diye,]*
9. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kılarıd Zeyd Zeyneb **diyü** feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [*diyü,]*
10. Çanı zevcüm **diyü** kılarıd efgān
‘Arabda ol zamān bu idi kânün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*diyü,]*
11. Çığırup dōst **diyü** virdi cānı
Fenā cāmı aña dağı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*diyü,]*

diz: İnsan uzvu.

1. Diküp dirsek **dize** feryād iderdi
Hayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [*dize, -e*]

2. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [dizi, -i]
3. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62*). [dizini, -ini]
4. Başına rânını bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [dizin,]

diz: Dizmek II nesnelere yan yana veya tek tek sıralamak.

1. Yaşı gevherlerini zâr u nâlân
Vücüdî riştesine **dizdi** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [dizdi, -di]
2. Şu resme **dizdi** sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ qarâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [dizdi, -di]

dög: Dövmek, vurmak.

1. Döger gögsini kūs-ı pāsbanî
Ki depretmeye ra'd artuğ zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79*). [döger, -er]
2. Eline taş alup başını **dögdi**
Kara bahtına ilendi vü sögdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [dögdi, -+di]
3. Kimün çapısına varsa sürüdi
Añup simin-berin gögsini **döger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [döger, -er]
4. Dögülmek zecren idinüp bahâne
Fiğân iderdi ğamdan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57*). [dögülmek,]
5. Beni güyâ ki taş-ile **dögersin**
Yüri var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [dögersin, -er, -sin]
6. Dilâverler ğamından kūs-ı nâlân
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [dögüp, -üp]
7. Ki kanından kamu küh oldı gül-reng
Dögüp kıldı vücüdün kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [dögüp, -üp]
8. Dögerdüm ben teni seng-i cefâya
Du'âlar eyledün çok kılmadı kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [dögerdüm, -düm]

dögün: Yakı, dağlamakla açılan yara.

1. Mülükâne tamâm idüp düğünü
Dil-i haşma qodı dağ u **dögüni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [dögüni, -i]

dök: (Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

1. Ruħına şem' gibi çeşm-i hün-bâr
Döker her lâhza eşk-i lâ'l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [döker, -er]
2. Döker her sūy çeşm-i eşk-bârı
Yaqalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [döker, -er]
3. Gözinden **dökdi** ol şeb şubha dek hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [dökdi, -di]
4. Bed-ef'âlinden eflâkûñ hâzersüz
Dökersin dîdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [dökersin, -er, -sin]
5. Bu anı öpdî vü ol bumı tekrâr
Çok itdiler **döküp** gözden bñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [döküp, -(ü)p]
6. Başına ol zamân şan kopdı mahşer
Kara giydi vü gözden **dökdi** bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [dökdi, -di]
7. Gözinden **dökdi** kanlar küze küze
Şu resme **dökdi** ol mâh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18*). [dökdi, -di]
8. Gözinden **dökdi** kanlar küze küze
Şu resme **dökdi** ol mâh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [dökdi, -di]
9. Ki görmüşdi harâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden hâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [dökerdi, -er, -di]

10. Geçüp vādileri mānend-i āhū
Döker gözden süreyā gibi lū'lū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [*döker, -e, -r*]
11. Çerāğ-ı vaşl-ı maflûbindan ayru
Dökerdi giceler kıan çeşmi her sū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [*dökerdi, -er, -di*]
12. İdüp her lâhza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kıan ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [*döker, -e, -r*]
13. Gözin yummadı bir dem **dökmeden** kıan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [*dökmeden, -me, -den*]
14. Elünde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden **döküp** kıan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [*döküp, -üp*]
15. Döker çeşmüm lebünsüz eşk-i gül-reng
Senün vaşluñ gülinden iy habībüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [*döker, -e, -r*]
16. Yine başladı gözden **dökmege** hūn
Yine vaḥşilerile oldı hem-kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [*dökmege, -meğ, -e*]
17. Yanınca bir şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [*döker, -e, -r*]
18. Gehī āb içre gāhī āteş içre
Dökerdi acı acı dideden yem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [*dökerdi, -er, -di*]
19. Döküp bārān gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cānib-i kūh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [*döküp,]*

dök: Saçmak, serpmek.

1. Hāzine kapusın açup atası
Şu deñlü **dökdi** zer kim yok kıyāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [*dökdi, -di*]
2. Döküp bu yolda genc-i hüsrevāne
Seni vaşl idem ol şirīn-dehāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [*döküp, -üp*]
3. Seḫāsınuñ hayāsından deñizler
Dökerler zür-bār-ı çarḫde dürler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116*). [*dökerler, -er, -ler*]
4. Ümīde 'ömri varın ḫarc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [*dökerdi, -erdi*]
5. Ğam-ıla taşlara **dökdi** serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enīni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [*dökdi, -di*]
6. Baqarken bunlara ol ḫaddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre jāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54*). [*dökerken, -ken*]
7. Hādīs-i 'ışkı çün işitdi Mecnūn
Güle düşdi **dökerken** gözleri hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [*dökerken, -ken*]
8. Pes andan bezme başladı niğārīn
Döküldi ortaya esbāb-ı zerrīn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2*). [*döküldi, -di*]

dök: Dökmek; dökülmek.

1. Dehānından hezāran dūr **dökildi**
Görindi çün direfş-i esved-i şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [*dökildi, -il, -di*]
2. Ayağına **dökildiler** bunuñ tiz
Yüzine eşkden saçdılar ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [*dökildiler, -il, -di, -ler*]
3. Olur yaprak **dökilmek** anda ma'zūr
Zamāna ire çün faşl-ı ḫazāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [*dökilmek, -il, -mek*]
4. Pür idi berfden eṭrāf-i 'ālem
Dökülür āsumāndan berf çün 'āc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [*dökülür, -ür*]
5. Siyāh ebrūlarından çetr-i sünbül
Dökülüp yüzine zūlf-i siyāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173*). [*dökülüp, -üp*]
6. Gözinün nūri **dökülüp** kararđı
Demi bağlandı dürlü berātu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64*). [*dökülüp, -üp*]
7. Kemerde mīm idi nāfi nihānī
Dökülmüşdi yāḫūd müy-i miyānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [*dökülmüşdi, -müş, -di*]
8. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu ḫacletden iy ḫān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [*döküldi, -di*]

9. Cüdā düşdi şanasın nâfeden müşğ
Kulağından **döküldi** güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69*). [döküldi, -di]

dök: Akıtmak, dökmek.

1. Gül üzre nergisinden **döküp** âbı
Şafağdan zeyn iderdî mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [döküp, -üp]
2. Devâsuz bir marazdur baña bu derd
Ne lâzım kim **dökesin** âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [dökesin, -e, -sin]
3. Fırâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [dökerdi, -er, -di]
4. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hûn
Teninden bağırı **dökdi** bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [dökdi, -di]
5. Gelür ol gâr önine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [dökerdi, -er, -di]
6. Dökündi çehresine nûrdan âb
Gider dîñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [dökündi, -indi]
7. Ki **dökilmez** tolu meydür derûnı
'Arûs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [dökilmez, -il, -mez]
8. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [dökilüp, -il, -üp]
9. İrişdi merg bâb-ı âhenînden
Döküp ebr-i belâ mihnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [döküp, -üp]
10. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [dökerdi, -er, -di]

dolan-: Bir şeyin çevresine sarılmak.

1. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [dolandı, -dı]

dön-: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

1. Bir gemidür güyiyâ 'ummân-ı şun' uñda felek
Kim kalup girdâb-ı hayret içre **döner** lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [döner, -er]
2. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [dönüp, -üp]
3. Dönüp pes her kişi geldi mekâna
Şeb irse nitelim murğ-ı âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25*). [dönüp, -üp]
4. Vedâ' itdi vü **döndi** zâr u haste
Çü geldi kaşırna dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [döndi, -di]
5. Kõdi gülzâr ü şahrâya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [döndi, -di]
6. Kâmu kûdsî melekler hürmetiyçün
Döner kat kat felekler hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70*). [döner,]
7. Hânkâh-ı rif'atüñde niçe biñ yıldur **döner**
Şüfi-i çarhı Celâlün türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [döner, -er]
8. Senüñ emrünüñle **döner** çarhı tāsı
Senüñ hükmüñledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [döner, -er]
9. Düzilür şun'ıla âdem kef-i hâk
Mu'allâk emri ile **döner** eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [döner, -er]
10. Kõdi çarhı **dönişden** kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaqtiyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [dönişden, -iş, -den]
11. Tırup bir **döndi** vü yine oturdı
Kârârı gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [döndi, -di]
12. Gice gündüz **döner** bî-âb çâlâk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [döner, -er]

dön-: Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

1. Bişirür âb içinde her taraf battı
Günüñ tâbından âteş âba **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [döndi, -di]
2. Şıdılar ‘âkıbet ceys-i ‘adüyı
Gama **döndürdiler** ‘İş-ı ‘adüyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114*). [döndürdiler, -diler]
3. Nür-i ‘adlünden Qarâman ili **döndi** Yesrîbe
Oldı sürü Konya şehrinüñ harim-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [döndi, -di]
4. Yüzi günden güne bedr aya **döndi**
Hilâl ebrûları keş yaya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [döndi, -di]
5. Yüzi günden güne bedr aya **döndi**
Hilâl ebrûları keş yaya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [döndi, -di]
6. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi lü’lü yüzi hırşide **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [döndi, -di]
7. Gözi cādü saçı ta‘vide **döndi**
İrağdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [döndi, -di]
8. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür her semek bir gül‘izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [dönüpdür, -üp, -dür]
9. Kefinden ‘azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16*). [döner, -er]
10. Şitânuñ şiddetinden çarlı hüd kâm
Güne karşı **döner** her rüz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [döner, -er]
11. Ki ol aşüfte-hâl ü bi-tesellî
Hilâle **döndi** bî ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [döndi, -di]
12. Güzellendi vü bedr oldı hilâlî
Ayuñ on dördine **döndi** cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [döndi, -di]
13. Gamı şâdiye **dönüp** hoş dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [dönüp, -üp]
14. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup çana lâ‘le **döndi** rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [döndi, -di]
15. ‘Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar erreye **döndi** meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [döndi, -di]
16. Ki **dönmişsin** kara zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [dönmişsin, -miş, -sin]
17. Kızıl tütüye **döndi** fıstıķı bâl
Perinden bülbül-i zibâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [döndi, -di]
18. Yenâbî‘-i bihişte **döndi** her cü
Güler gül kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [döndi, -di]
19. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Habâbeden **dönüp** cü keh-keşâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [dönüp, -üp]
20. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından dîdesi deryâya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [döndi, -di]
21. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan pütaya **döndi** bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [döndi, -di]
22. Şızup sîm ıssıdan sîm-âba **döndi**
Yaban ıssınuñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [döndi, -di]
23. Kıyâmet deştine **döndi** şahâri
Harâret virdi kûha zahmet-i dıķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [döndi, -di]
24. Dökilüp levni **döndi** berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [döndi, -di]
25. Gözin **döndürdi** baħr-i bî-kerâne
Şarâb-ı ‘ışķ anı medhüş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [döndürdi, -dür, -di]
26. Sebû-yı zehre **döndi** câm-ı ‘âlem
Vedâ‘ eşkinden anda ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 142*). [döndi, -di]
27. Şebe **döndi** günü soñ oldı ‘ıdi
Tehî düşdi yimekten uyğudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [döndi, -di]
28. Kuru tâbüta **döndi** gıtdi baħtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [döndi, -di]
29. Nihâl-i kâmeti **döndi** hilâle
Vücüdi riştesinde kalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [döndi, -di]

30. Bahār eyyāmı idi ol zamān hem
Bihışte **dönmiş** idi bağ-i ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*dönmiş,]*

dön-: Bir tarafa doğru yönelmek.

1. Çehresi kuhl-i Şifâhâne **dönüp** ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger ‘arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*dönüp, -üp]*
2. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüni cevri-i zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [*dönüp, -(ü)p]*
3. Dönüp didi ‘arūsüñ atasına
K’elâ iy şeh-süvâr-ı rûze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*dönüp, -(ü)p]*
4. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [*dönüp, -(ü)p]*
5. Ki yaşından ol etrâf oldı gül-reng
Dönüp dīvânesine her maħalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81*). [*dönüp, -(ü)p]*
6. Eliyle koydı ğamdan başına hāk
Dönüp atasına virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5*). [*dönüp, -(ü)p]*
7. Sevâdından gözi oldı münevver
Dönüp ol nev-‘arūs-ı nâz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 29*). [*dönüp, -(ü)p]*
8. Kañbul it benden olsun saña bañşış
Dönüp kıldı derümü râzını faş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39*). [*dönüp, -(ü)p]*
9. Şaħiñ ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı **döndi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [*döndi, -di]*
10. Dönüp didi ki n’olsar bu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [*dönüp, -(ü)p]*
11. Ki süzından vücüdüm oldı biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [*dönüp, -(ü)p]*
12. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4*). [*dönüp, -(ü)p]*
13. Yüzümü kıble-i işlâha **döndür**
Yolumı Kâ’be-yi iflâha **döndür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25*). [*döndür, -dür]*
14. Yüzümü kıble-i işlâha **döndür**
Yolumı Kâ’be-yi iflâha **döndür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 26*). [*döndür, -dür]*
15. Dönüp şeh didi k’ol bedri-i tamâmı
Saña çift ideyin iy ‘ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*dönüp, -üp]*
16. Gözüm görmez bañarven âfitâba
Aña **döndüm** ki bir a’mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [*döndüm, -dü, -m]*
17. Bunuñ gibi hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle **dönüp** ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3*). [*dönüp, -üp]*
18. Dönüp ol pirden kıldı sü’âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [*dönüp, -üp]*

dön: Geri gelmek, geri dönmek.

1. Geh evc-i kûhda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [*dönerken, -er, -ken]*

döne döne: Döne döne, tekrar tekrar.

1. Felek **döne döne** kılmış idi kahr
Eger biñ dürlü ğon itseñ havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36*). [*döne döne,]*

dört: Dört, sayı sıfatı.

1. İrişse tığı ucı bir süvâre
İder atıyla anı **dört** pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76*). [*dört,]*
2. Çü zaħm irüre tığı bir süvâre
İder atıyla ikisin **dört** pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [*dört,]*

döse: Döşemek, yaymak, sermek.

1. Döşense sāye-i kıddine bir hāk
İder başına tāk ol hākı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [döşense, -n, -se]
2. Şabâdan hıfz kılmiş ol çerâğı
Döşemiş şem'-vār şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27*). [döşemiş, -miş]
3. Peleng altına **döşerdi** alâ nat'
Dümiyle nat'ını her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [döşerdi, -r, -di]
4. Ben ortadan **döşerdüm** raht u büngâh
Vücüdumdan benüm kimdür haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [döşerdüm, -r, -düm]

döşek: T. is. Yatak.

1. Döşekler döşenüp her biri birşîm
Harîre şarmadılar sine-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [döşekler, -ler]

döşen: Döşenmek, serilmek.

1. Döşekler **döşenüp** her biri birşîm
Harîre şarmadılar sine-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [döşenüp, -üp]
2. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sāyesinde nat'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77*). [döşenmiş, -miş]
3. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz nat'-ı dībâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [döşenmiş, -miş]

döşen: Örtünmek; üstünü örtmek.

1. Özinden yād kılan āşināyı
Kimüñle **döşenürsin** pister-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37*). [döşenürsin, -ür, -sin]

döşer: Sermek, yaymak, açmak.

1. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen **döşerdüñ** pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81*). [döşerdüñ, -düñ]

dost: Arkadaş.

1. Görür kim bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş **döstdan** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40*). [döstdan, -dan]
2. Başımı ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi **dösti** başımı evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14*). [dösti, -i]
3. Şığadı **dostlar** gibi tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-ı hadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [dostlar, -lar]
4. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya **dost** urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [dost,]
5. Çü **dost** ola helâk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60*). [döst,]
6. Kānı ol bendeñe dildârlıklar
Kānı ol **döstluk** yâ āşinālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [döstluk, -luk]
7. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ **döst** u mahremlerüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17*). [döst,]

8. Kılam irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle sen geçinemezsin iy **dōst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*dōst,]*
9. Çığırup **dōst** diyü virdi cānı
Fenā camı aña dahı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*dōst,]*

dōst u düşmen: *Dost ve düşman.*

1. Tehî komayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu hisābı **dōst u düşmen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*dōst u düşmen,]*

dōstān: *Dostlar.*

1. Pes idüp yād kavm u **dōstānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [*dōstānı, -ı]*
2. Özünü serv tek kıl ğamdan āzād
Çemende cem‘ kılup **dōstānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [*dōstānı, -ı]*

dost-kānī: *Arkadaş veya sevgililerle içilen şarap.*

1. Pür itmiş şāh-ı gül cām erğuvānı
Ki içe ‘andelibe **dōst-kānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [*dōst-kānī,]*

dōşür: *Toplamak, yığmak, biriktirmek.*

1. Okur dergāhına sen şāhı Allāh
Bu teng evden **dōşür** tur bār-ı büngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*dōşür,]*
2. Rehā bulmayasın ta‘n-ı ‘ādüden
Dōşür ‘akluñı tut pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [*dōşür,]*
3. Dōşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem gögsünñ nārını iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88*). [*dōşürsem, -sem]*

döv-: *Dayanmak, tahammül etmek.*

1. Atınuñ şavletine **döymeyüp** hāk
Yakasin eylemiş vādilerün çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*döymeyüp, -me, -y, - (ü)p]*
2. At ayağında **döymeyüp** cefāya
Zemīn gökler gibi ağdı hevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [*döymeyüp, -me, -y, - (ü)p]*
3. Yabāna atduñ u **döydün** aña hem
Bu kuñı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*döydün, -dün]*
4. Vücüduñ **döymeyeydi** olsa āhen
Senün tevsenligünden toldı eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [*döymeyeydi, -yeydi]*

dü: *İki, sayı sıfatı.*

1. Ey ki iki noktadur taht-ı yedüñde **dü** cihān
Şun‘uñ bir şemmesidür bu bihār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*dü,]*
2. Sebebsiz ‘afv iden bī-hadd günāhı
Dü kevnün şānı‘ı vü pādışāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*dü,]*

dü: *İki sayısı.*

1. Anuñ güy-ı zenehdanıydı güyā
Letâfetden **dü** şakķ olmış bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [dü,]

dü kevn: İki cihan. II. Dünya ve Ahiret.

1. İki cihānda düşmenüñi ķahr iden Hudā
İtdi dü kevnê hāzretüñi şāh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [dü kevn, -e]

du'ā-: Dua etme, yalvarma.

1. Pes oldı şimdi lâzım ben gedādan
Ki añam şehzādeler nāmın **du'ādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [du'ādan, -dan]
2. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ı şāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [du'ādan, -dan]
3. Du'ā vü medh okudı bî-nihāyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [du'ā,]
4. Kılardı nevr ü kırbān u 'aṭālar
İderdi çok tazarru'lar **du'ālar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [du'ālar, -lar]
5. İle hācetgeh anuñ āsitānı
Du'ā miftāh-ı aķvāl-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 22*). [du'ā,]
6. Çün el açā **du'āya** ol şeh-i dīn
Dil açup dir bile süccād āmīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [du'āya, -y, -a]
7. Çeker her ķişi ceng içre cezāyı
Ol okur şulh için dāyim **du'āyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [du'āyı, -yı]
8. K'ölince kılavuz saña **du'āyı**
Hem ol şükrāneye k'iy şāh-ı merġüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [du'āyı, -yı]
9. Ölince eylesün saña **du'āyı**
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [du'āyı, -yı]
10. İki bile eli kıldı 'amelden
Du'ādan çünki tığ-ı ķahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [du'ādan, -+dan]
11. Tazarru'lar du'ālar kıldı Leylî
Du'āsı tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [du'āsı, -s, -ı]
12. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözün açup **du'ādan** şoñra ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [du'ādan, -dan]
13. Du'ā vü medh okıdı şoñında
Daḫı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [du'ā,]
14. Yüzine gözine sürdi **du'ā-vār**
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [du'ā-vār, -vār]
15. İderler-idi taḫsīn ü **du'āyı**
Necidügi ol iki hem müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [du'āyı, -yı]

du'ā al: Hayır dua almak.

1. Şonuñda bulunur lâ-büd melāmet
Ben isterven k'alam elden du'āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [du'ā al, -am-yı]
2. Du'āsın aldı pürüñ anda ḫaylî
Pes alup leşkerini ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [du'ā al, -dı]
3. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigū-fāl
Benüm bu kışşadan maķşüdüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [du'ā al, -dı]

du'ā eyle: Dua etmek.

1. Bu leşkerden sürer meydāna rahşı
Du'ā eyler veli anlara yaḫşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [du'ā eyle, -r]
2. Du'ā eyle aña sın rüḫumı sen
Fiġān kim ṭālî-i naḫsumdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [du'ā eyle,]

du‘ā kıl: Allah'a yalvarma, niyaz.

1. Du‘ā kılup kılıcın çekdi Behrām
Ki ide katl haşm-ı şāh-ı eyyām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139). [du‘ā kıl, -up]
2. Du‘ā kıldı günahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ hâcetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207). [du‘ā kıl, -dı]
3. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du‘ā kılup bu sözden soñra ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119). [du‘ā kıl, -up]

du‘āgeh: Dua edilen yer.

1. Çü za‘f-ı hâlini bakup görürler
Du‘āgehlerde varup yüz ururlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28). [du‘āgehlerde, -ler, -de]

du‘ālar eyle: Dualar etmek.

1. İrişüp enbiyâ ervāhı bir bir
Du‘ālar eylediler aña vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112). [du‘ālar eyle, -di, -ler]
2. Ki ben kılından ol serv-i revâne
Du‘ālar eyleyüp di yane yane (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94). [du‘ālar eyle, -yüp]
3. Döğerdüm ben teni seng-i cefāya
Du‘ālar eyledün çok kılmadı kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85). [du‘ālar eyle, -dün]

du‘ālar it: Dua etmek, Allah'a yalvarmak.

1. Kılısın derdümü dildäre ma‘lüm
Du‘ālar idüp ol serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71). [du‘ālar it, -üp]

du‘ālar kıl: Dualar etmek.

1. Varup anuñ figāngāhına yitseñ
Ayıtsañ kim du‘ālar kıldı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43). [du‘ālar kıl, -dı]
2. Tažarru‘lar du‘ālar kıldı Leylî
Du‘āası tiri tā irüp nişāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52). [du‘ālar kıl, -dı]

dü-‘ālem: Dünya ve ahiret, iki cihan.

1. Faziletde durur cümle fen ile
Dü-‘ālem cāndur pes bir ten ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [dü-‘ālem,]
2. Dü-‘ālemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrāhen içinde düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5). [dü-‘ālemden, -den]
3. Kişinüñ şişe-i nāmın sır el-ħağ
Dü-‘ālemde iresüñ çün murāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69). [dü-‘ālemde, -de]
4. İkisinüñde şād oldı revānı
İdüp bunlar **dü-‘ālemden** ferāgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33). [dü-‘ālemden, -den]

du‘ā-vı ‘āşık: Aşıkların duası.

1. Du‘ā-yı ‘āşık olmışdı mihrāb
Hayāl-i naqş-ı reng-i lāciverdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54). [du‘ā-yı ‘āşık, -a]

du‘āvi evle: *Dua etmek.*

1. Yolında ölmedür her lâhza rāyı
K’ilenç özine aña eyler du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [*du‘āyı eyle, -r*]

du‘ā-vı hastegân: *Hastaların duası.*

1. Olupdur halka hâcetgâh-ı ma’lûb
Du‘ā-yı hastegân u ehl-i hâcet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [*du‘ā-yı hastegân,]*

du‘ā-vı havr: *Hayır duası.*

1. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âgûş
Du‘ā-yı hayrıla añup rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [*du‘ā-yı hayr, -ıla*]

dūd: *Duman.*

1. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimüñ dūdı irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*dūdı, -ı*]
2. Nitekim âteş-i süzândan dūd
Yine bir cânibi tıtdı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8*). [*dūd,]*
3. Birikmiş berç urur dipinde çün şem‘
Şanasın ol şecer dūdudur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*dūdudur, -ı, -dur*]
4. Yirem ben dūd her dem haşm helvâ
Benüm sensüz maqâmum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*dūd,]*
5. Ki târik itdi dūdından cihânı
Çün eyledi gürüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*dūdından, -ın, -dan*]
6. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ halüñ
Dilüñde kimüñ odından durur dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [*dūd,]*
7. Fiğānum dūdudur bî-rüy-ı ma’lûb
Virür nergis egerçi gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30*). [*dūdudur, -ı, -dur*]

dūd: *Duman | yürek yangının belirtisi.*

1. Göyindi micmer-i hasretde çün ‘ūd
Başına çıkdı nâr-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*dūd,]*
2. Şanasın ol cebeldür ‘aşık-ı zâr
Ki pür dūd itmiş anı sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [*dūd,]*
3. Gök itmiş gördi dūdı aşumânı
Özi bir türfe yirde kılmış ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*dūdı, -ı*]
4. Derüñ dūdın eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*dūdın, -ı, -n*]

dūd evle: *Duman eylemek. Her yeri duman altında bırakmak.*

1. Şu deñlü kıldılar âh u fiğānı
Ki pür dūd eylediler aşumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [*dūd eyle, -di, -ler*]

dūd-ı âh: *Ahın dumanı.*

1. Hevâyı dūd-ı âhı kıldı tîre
Çarâbeti ki bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*dūd-ı âh, -ı*]

dūd-ı ahker: *Ateşin dumanı.*

1. Ki dirlik idemezler olmasa āzer
Olaruñ gözlerine **dūd-ı ahker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41*). [*dūd-ı ahker,]*

dūd-ı dil: *Gönül dumanı.*

1. İden dūd-ı dilinden āsumānı
Gehî jengārî gāhî āsumānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11*). [*dūd-ı dil, -in, -den]*
2. Cebîni yāri işiginde nakḳāş
İden dūd-ı dilinden āsumānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21*). [*dūd-ı dil, -in, -den]*

dūd-ı dil: *Yürekte çıkkan ah.*

1. Çü ‘āşık ḥandeyi itmişsin ferāmūş
Meger dūd-ı dilî ben sîne-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [*dūd-ı dil, -i]*

dūd-ı peymāy: *Kadeh dumanı.*

1. Bir āteşgeh gibidür **dūd-ı peymāy**
Şeb ü rûzî niçedür gör ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88*). [*dūd-ı peymāy,]*

dūd-ı revzen: *Baca dumanı.*

1. Bir ev k’od şu’lesinden rüşen olur
Anuñ ğammazı **dūd-ı revzen** olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [*dūd-ı revzen,]*

dūd-ı siyeh-kār: *Siyah duman.*

1. Şerār-ālūdedür **dūd-ı siyeh-kār**
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 42*). [*dūd-ı siyeh-kār,]*

düğme: *Giyilecek şeylerin, çarşaf vb. eşyânın birbirine kavuşması istenen yerlerine dikilerek bir ilikten geçirilmek sûretiyle bağlayıcı vazifesi gören veya süs için kumaş, deri vb. eşyâya, giyeceklerle dikilen kemik, sedef, mâden, tahta gibi sert şeylerden yapılmış ufak ve genellikle yuvarlak nesne.*

1. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuṭnı rişte idüp **düğmeden** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*düğmeden, -den]*

düğme-i zer: *Altın düğme.*

1. Ḳabâsında olan her **düğme-i zer**
Dilinde bir girih idi pür āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [*düğme-i zer,]*

düğün: *Eylenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet.*

1. Mülükâne tamām idüp **düğünü**
Dil-i ḥaşma ḳodı dağ u dögünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*düğünü, -i]*

düğün: *Eğlence.*

1. Şan oldu ol **dügünde** bir tabak zer
Dirilüp bir araya serv-ğaddler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [*dügünde, -de*]

duhân: *Duman.*

1. Duḡāndan toldurur āhı ovayı
Bu ḡal üzre giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [*duḡāndan, -dan*]
2. Depeñden çıka acumdan **duḡānlar**
Daḡı bunuñ gibi niçe kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [*duḡānlar, -lar*]

duhter: *Kız.*

1. Şu **duhter** k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*duhter,]*
2. Berī ola çü bir **duhter** ḡayādan
Anuñ toḡmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [*duhter,]*
3. Olur ol **duhterüñ** ehliyyeti az
K'anası ḡisni ile eyleye nāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [*duhterüñ, -üñ*]
4. Civār-ı sāye-bānında muḡarrer
'Arabdan var idi bir nice **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [*duhter,]*
5. Sizüñ **duhter** k'olupdur adı Leyli
Bizüm ḡaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [*duhter,]*
6. K'o la'le gerçi lāyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür daḡı **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [*duhter, -dür*]
7. ḡapuñdan almazam cebr-ile **duhter**
Esirgedümse bu 'āşık cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*dūhter,]*
8. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir **duhterüm** var ḡüb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [*duhterüm,]*
9. Ğamından derd-i 'ışkuñ fāriḡü'l-bāl
Niḡāb altında şol **duhter** ki dirsın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*duhter,]*
10. Kızı da almaḡa çok eyledi āl
Velī ne māl virdi ne ḡö **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*duhter,]*

duhterān-ı perniyān-püş: *İpek örtülü kızlar.*

1. Nigār u **duhterān-ı perniyān-püş**
ḡayāl-i yār ile divāne medḡuş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [*duhterān-ı perniyān-püş,]*

dü-kevn: *Dünya ve ahiret, iki cihan.*

1. ḡudāvendā Muḡammed ḡürmetiyçün
Dü-kevene şāh-ı sermed ḡürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*dü-kevene, -e*]
2. Gidüp andan **dü-kevnün** pādişāhı
Yedinci ḡal'aya irürdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*dü-kevnün, -ün*]

dülbend: *İnce ve seyrek dokunmuş bez.*

1. Saçınıñ çokluḡı şol ḡadde yitmiş
Ki **dülbendüñ** başında ḡurmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*dülbendüñ, -üñ*]
2. Ki **dülbendi** düşerdi baḡsa eflāk
ḡomışdı çarḡ başı üzre çü tāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*dülbendi, -di*]

düldül: *Hz. Ali'nin atı.*

1. Kılıcı Zü'l-fekār u kendü Haydar
Atı **Düldül** següsi mār-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [*düldül,]*

düm: *Kuyruk.*

1. Segünven ben senün sen şîr-zâde
Dümün gerdanuma zerrin kılâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44*). [*dümün, -ün]*
2. Peleng altına döşerdi alâ naṭ'
Dümüyle naṭ'ımı her şîr-i çälâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99*). [*dümüyle, -i, -y, -le]*

dün: *Bir önceki gün.*

1. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol **dünki** cevânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*dünki, -ki]*
2. Vücüd-ı çâktüme biñ süzen ü hâr
'Acebdür âhire irerse bu **dün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [*dün,]*

dün: *Gece.*

1. Anuñla münis olup niçe günler
Harâm itdüm gözüm h'wâbı **dünler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 90*). [*dünler, -ler]*
2. İderdi giceler Haḫka niyâzi
Kıladı nâfile **dünler** namâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192*). [*dünler, -ler]*
3. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi göge **dünler** ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*dünler, -ler]*
4. Çıkarurdi göge **dünler** ünini
Geçerdi guşsâ ile rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62*). [*dünler, -ler]*

dün: *Alçak, aşağı.*

1. Bu resme sözler ile bâṭıl u **dün**
Ne lâzım k'eyleyesin baḡrumı hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [*dün,]*

dün ol: *Aşıklık olma.*

1. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünerden dün olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 202*). [*dün ol, -ısar]*

dün ü gün: *Dün ve bugün.*

1. Baḫup yüzine şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [*dün ü gün,]*
2. Dün ü gün fikrüm eglencem hayâlün
Alup göñlümi evvel iy kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [*dün ü gün,]*
3. Ṭa'âm andan cüdâ ol h'âbdan dūr
Halâyıqdan **dün ü gün** 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 15*). [*dün ü gün,]*
4. Aña hummâ **dün ü gün** ğâlib oldı
Mizâcından götürdi raḫtı rāḫat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*dün ü gün,]*

dünyâ: *Cihan, âlem.*

1. Hayâtum naḫdi **dünyâdan** dire raḫt
Civârında resülün vir baña baḫt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*dünyâdan, -dan]*

2. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol itdi küfrden **dünyayı** hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*dünyayı, -yı*]
3. Havâdan bād olmuş berf-i rîzân
Harâret mülki **dünyâdan** gürîzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*dünyâdan, -dan*]
4. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ **dünyada** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [*dünyada, -da*]
5. Ana bâbâ elindedür muqarrer
Bu **dünyâda** 'acebdür k'iy nigü-ğ'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*). [*dünyâda, -da*]
6. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü **dünyâda** bir itmişler idi 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [*dünyâda, -da*]
7. Hezârân kez bunuñ koltuğına yûf
Çü Mecnûn **dünyadan** divşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*dünyadan, -dan*]
8. Reh-i 'ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu **dünya** hâlin söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [*dünya,]*
9. Ki pür güldür cinân **dünyâ** tolu hâr
Dür ü gevher taleb eyle ço kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*dünyâ,]*
10. Degülsin **dünya** hâline muqayyed
Muķim-i hâne-i küy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*dünya,]*

dünyâca: *Dünya kadar.*

1. Getürsün hem bile **dünyâca** mâlı
Güneş olsun yüzi mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [*dünyâca,]*

dür: *Uzak.*

1. Hizmetünde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüñ **dürleri** göñline yok 'ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*dürleri, -lar, -ı*]
2. Fazîletde **durur** cümle fen ile
Dü-'âlem cândur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [*durur, -ur*]
3. Hicâb-ı ğaybde mestür idiler
Hayâl-i âdemiden **dür** idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138*). [*dür,]*
4. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol nürdan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [*dür,]*
5. Pes ol 'ummân-ı şevk u kulzüm-ı nür
K'öñünde bir idi nezdik ile **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*dür,]*
6. Ger oğluñ olsa vü **dürise** bî-bâk
Neseble nâmuñı eyler senüñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [*dürise, -ise*]
7. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışka cüft ü 'akldan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*dür,]*
8. Şu duñter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından ol **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [*dür,]*
9. Bu faşl içinde ol hûbân mesrür
Degüllerdi yanından âteşüñ **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [*dür,]*
10. Bu işlerden benüm kızum-durur **dür**
Ki cift olmaz firişte birle hiç hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*dür,]*
11. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden bugün **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [*dür,]*
12. Didî kim bu ne sözdür 'akldan **dür**
Delürüp olmasun inende mağrür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [*dür,]*
13. Ricâ oldur k'olasın nitekim nür
Bularuñ gözlerinden bir zamân **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [*dür,]*
14. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü dîv âdem gözinden **dür** u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*dür,]*
15. Re'is ü pişvâ-yı ceyš-i şahrâ
Refîķından benüm gibi düşen **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [*dür,]*

16. Yüri çiftüñ yanına hurrem ü şād
Tenüñden **dür** zaḥm-i kine-ḥ"āhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [dür,]
17. Ki gerd-i 'aybdan **dür** idi ol havz
İçinde gāvş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [dür,]
18. Baḥil ü bed-ḥitāb ü zehr-pāsuḥ
Tutaḡınuñ arası şöyledür **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [dür,]
19. Degüldür cān tapuñdan bir nefes **dür**
Baña renc-i dilüñdür 'āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [dür,]
20. Ki 'üryanlık kişiye 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabādandur tenüm **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [dür,]
21. Ta'ām andan cüdā ol ḥ"ābdan **dür**
Ḥalāyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [dür,]
22. Ya niçün bāḡ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülüñden **dürum** adum bāḡbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [dürum, -um]
23. Şebe döndi günü soñ oldı 'idi
Tehi düşdi yimekten uyḡudan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [dür,]
24. Kılan Mecnûn-ı sevdāyīye meyli
Meger bir şeb şafaḡdan nitekim **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [dür,]
25. Teḡarrüb 'ālemine buldılar yol
Elif ḡadden ki **dür** idi ol ḡadı lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [dür,]
26. K'ikilikdür sülük-ı 'ışḡdan **dür**
Senüñle ikimüz iy māḥ-pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 40*). [dür,]
27. Gerek anı hevā-yı nefsdan **dür**
Anuñ kim 'ışḡı 'işmetden cüdādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [dür,]
28. Ḥisābı-ı 'ışḡdan şehvet gerek **dür**
Ḡaraḡlu 'ışḡda yoḡdur beḡā hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [dür,]

dür: İnci.

1. İkinci mīm kim vardur anda çün **dür**
Melek tesbīḡinüñ şeh-dānesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [dür,]
2. Dür ü yāḡūtıla zeyni muraşşa'
Cevāḡır birle ālatı mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [dür,]
3. Çü ben elmās ḡāme birle çālāk
Şehüñ medḡinde deldüm niçe **dür** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [dür,]
4. Şehāsınuñ ḡayāsından deñizler
Dökerler zır-bār-ı çarḡde **dürler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116*). [dürler, -ler]
5. Semen dendānın açmış nitekim **dür**
Aña minḡār-ı bülbül olmış enbür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [dür,]
6. Ne **dürler** kim şumar olmaz behāya
Degül şayeste-i ḡuş her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [dürler, -ler]
7. Yidüm her ḡavḡada yüz zehr ü biñ ḡün
Ḡalınca baḡrdan bir **dürri** birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [dürri, -i]
8. Ḡoḡuladı çü gül destesin ol ḡür
Zarüri düşdi bāḡ-ı şabrdan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [dür,]
9. Anası ol ciḡer-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revān itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [dür,]
10. İdüp Leylî vü Mecnûn[i] bahāne
Zebānuñdan **dür** eḡşān ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [dür,]
11. İde ol **dürri** k'urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i 'aḡdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [dürri, -i]
12. Çi ger āteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eymendür andan her k'ola **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [dür,]
13. Dür ü mercān ḡacerdür cevher oldur
Ḥalup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [dür,]
14. Deḡānından hezāran **dür** dökildi
Görindi çün direḡş-i esved-i şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [dür,]
15. Ki bu gencineden ḡālib-durur **dür**
Şarābı la'lümüñ kim lāle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [dür,]
16. Delü 'aḡd idemez bunuñ gibi **dür**
Nihāyetsüz-durur ger ḡālet-i 'ışḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [dür,]

17. Ki ol mismār-ı tendür mîḥ-endām
İdüp pendüm **dürin** gūşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*dürin, -in*]
18. Zamānuñ gūşını çarḥ eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*dür,]*
19. Yaşı bahrin **dür** ile dîdeden pür
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*dür,]*
20. Şadefden çekdi **dür** kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden tūrresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*dür,]*
21. Şadef gibi kim andan **dür** gevher
Yile vermiş güli vü ḥārî kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [*dür,]*

dür: -dur, -dir, -dur, -dür bildirme eki.

1. Mizāc-ı āsumāndan ıssılık **dür**
Güneş göstermez oldu kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*dür,]*
2. Dilüm toğru **dür** ammā egriden gec
Terennüm iki ḥaletden-durur rāst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*dür,]*

dür: Bükme, katlamak, tomar haline getirmek.

1. Kime ildürse sūñüsü serini
Dürerdi bu cihāndan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102*). [*dürerdi, -er, -di*]
2. Dürüp ol nāmeyi ḥatm itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*dürüp, -üp*]
3. Emīn olduñ ki ref* oldu yoluñdan
Berātın **dürdi** anuñ dehr-i fāñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [*dürdi, -di*]
4. Sarāy-ı kabrde tütüdi qarārı
Cihān **dürdi** anuñ daḥı berātın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*dürdi, -di*]

dür: Tür, çeşit.

1. Yatağı idi Ḥulduñ sebze-zārı
Şücürmdan yir idi **dürlü** bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*dürlü, -lü*]
2. Giyer her biri bir **dürlü** libāsı
Öger Leylî ‘abāyı vü pelāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*dürlü, -lü*]
3. Şafağdan āl-ıla yüz **dürlü** dāne
Çehinde gizleye Yūsuf gibi çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*dürlü, -lü*]
4. Ki her ḥayvān ider bir **dürlü** ḥizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [*dürlü, -lü*]
5. Ki kaçır dīvler de şöḥbetümden
Esürüm gündüzün **dürlü** ‘azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [*dürlü, -+lü*]
6. Felek dōne dōne kılmış idi ḳahr
Eger biñ **dürlü** ḥon itseñ ḥavāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*dürlü, -lü*]

dür düş: Ayrı düşmek, uzak kalmak.

1. Hezārān derd-ile ol iki mecbūr
Zārūrî birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20*). [*dür düş, -di, -ler*]
2. Düşen yārān u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [*dür düş, -en*]
3. Ğamuñdan ölmüdüm daḥı dīriyem
Yüzüñden dūr düşdüm ḥālūñüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [*dür düş, -düm*]
4. Seni ısmarladum Ḥallāka iy māḥ
Düşem çün dūr senden iy vefā gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [*dür düş, -em*]

dür düşe: Uzak düşmek.

1. Biter ol dem diledigünden el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-liķā dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [*dūr düşe, -li*]

dūr eyle: *Uzaklaştırmak.*

1. ‘Aṭā kıl ‘ışk ‘aynından baña nūr
Gözümnden eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28*). [*dūr eyle, -me*]
2. Kazıyup tırnak-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hâl aña k’ola ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32*). [*dūr eyle, -di*]
3. Tağıtdı çün kebüter zümresin bāz
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93*). [*dūr eyle, -di*]

dūr eyleme: *Uzaklaştırmak; mahrum etmek.*

1. Çerāğ-ı cāna feyzüñden irer nūr
Yolumı dergehüñden eyleme dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 110*). [*dūr eyleme,]*

dūr eyleme: *Uzak tutmak.*

1. Ayağūñ toprağıdır gözlere nūr
Ḥaḵ andan eylesün çeşümü dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*dūr eyleme, -sün*]

dūr it: *Uzaklaştırmak, ayrı düşürmek.*

1. Āh kim senden beni dūr itdi devvār el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*dūr it, -di*]
2. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [*dūr it, -miş, -di*]
3. Sen itdüñ dūr anuñ nūrını benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [*dūr it, -düñ*]
4. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [*dūr it, -er*]
5. Çü mäh-ı nev za’if oldı vü rencūr
Ki hürşidinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*dūr itdi,]*

dūr it: *Cevherle doldurmak (marifet cevheriyle doldurmak).*

1. Be-ğayet sevdigüñdendür ḥaḳıḳat
Öğüdüñ pür dūr ider güş-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [*dūr it, -er*]

dūr kıl: *Uzak tutmak, uzaklaştırmak.*

1. Muṭi’üñ diler-iseñ kaşı yayı
Gözüñden dūr kılma ḥarf-ı yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44*). [*dūr kıl, -ma*]

dūr ol: *Uzak olmak.*

1. Gönül gencürüñüñ naḳdine senden
İlāhî dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32*). [*dūr ol, -sun*]
2. Bırakma tütüyā çeşmüm-durur kür
Ki olur nūr-ı çeşm kürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [*dūr ol, -ur*]
3. Ki çün gözlerden oldı **dūr ol** nūr
Ĝam itdi Ḳaysı günden güne rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [*dūr ol, -dı*]

4. Neseb ululığına olma mağrūr
K'ō resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [*dūr ol, -ur*]
5. Nitekim kaşd eyler cān-ı mehcūr
Ki bir dem hātırumdan 'ışk ola dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [*dūr ol, -a*]
6. Görür kim bir şikeste-hāl ü rencūr
Gülünc-i düşmen olmuş dōstdan dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40*). [*dūr ol, -mıř*]
7. Ricā oldur veli senden de iy nūr
Ki bu şürideliğden olasin dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [*dūr ol, -a, -sın*]
8. Yakın aña ki cān andan ola dūr
Belā vü miñnet-ile düşdi bīmār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*dūr ol, -a*]
9. Ŧabībinden 'ilāc umardı cāne
Olup vaḥşî gibi insāndan dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [*dūr ol, -up*]
10. Yiñi dildāruñı kılsun mübārek
Ben olam çün çerāğūñdan senüñ dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*dūr ol, -am*]
11. Olur lā-būd şudan dūr olsa rāhı
Ėamıyla k'ola bir hātır müşevveř (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [*dūr ol, -sa*]
12. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [*dūr ol, -am*]
13. K'ölür māhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeřm-i pūr-nūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [*dūr ol,]*
14. Gözinden güç-durur olmağ kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32*). [*dūr ol, -mağ*]

dūr ol: *Uzaklaşmak, uzak durmak.*

1. Gözi öñinden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'ālem-i nūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187*). [*dūr ol, -dı*]
2. Özinüñ varlığıñdan dūr oldı
Ki ya'ni Ėarğ-ı baħr-i nūr oldı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191*). [*dūr ol, -dı*]
3. İle kim māyil ü rām ola bir kız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30*). [*dūr ol, -maz*]
4. Olur derhāl renc ü derdden dūr
Murāda irmeyince ir eger gic (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80*). [*dūr ol, -ur*]

dūr tur: *Uzak durmak.*

1. Temāşāya ki teng olurdu her rāh
Gelen tururdu bunlardan veli dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [*dūr tur, -ur, -dı*]

dūr tura: *Uzak durmak.*

1. Ki bir miğdār özinden turalar dūr
Bu yaña iriřip pūr-i vefādār (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [*dūr tura, -lar*]

dūr tut: *Uzak tutmak.*

1. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nūr
Özin ol mācerādan tutdı dūr (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2*). [*dūr tut, -dı*]

dūr ü gevher: *İnci ve mücevher.*

1. Ki pūr güldür cinān dünyā tolu hār
Dūr ü gevher taleb eyle Ėo kāñı (*Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101*). [*dūr ü gevher,]*

dūr-bār: *İnci saçmak. II. Güzel sözler söylemek.*

1. Geh ider nergisün tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâci **dür-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*dür-bâr,]*

dürc: *Mücevher kutusu.*

1. Dehân **dürci** tapuñdan tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [*dürci, -i]*
2. Kara yirden bitürür ḥadravâtı
Kamış **dürcinde** derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*dürcinde, -in, -de]*
3. Şehâb-ı cüdüñüñ feyziyle her bâr
Pür it cân **dürcine** dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*dürcine, -i, -ne]*
4. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derüni **dürci** toldı ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*dürci, -i]*
5. Olup ebr-i murâdı kaçre-perver
Şadef **dürcine** işâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [*dürcine, -ine]*
6. Didi k'iy zâtı **dürci** gevherümün
Münevver rûyı burcı aḥterümün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*dürci, -i]*
7. Vefâdan düzmege aña ta'âmı
Tenüm **dürcine** toldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [*dürcine, -i, -ne]*
8. Getürem mâh-ise burcuña anı
İrürem lâ'l-ise **dürcüne** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [*dürcüne, -ü, -ne]*
9. Olupdur müşg-ile maḥlûṭ-ı ma'cün
Güherden **dürcdür** la'lîn tuṭaḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*dürcdür, -dür]*
10. Açup **dürcini** kıldı aña teslîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [*dürcini, -i, -(n)i]*
11. Niçün urduñ dehânuñ **dürcine** bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14*). [*dürcine, -i, -ne]*
12. Güm itdi şad firâḡ-ile leb-i gür
Dehânuñ **dürcine** bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*dürcine, -i, -ne]*
13. Vefâ **dürcinde** maḡfûl ü mukalled
Hużürın görmemişlerdi zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [*dürcinde, -in, -de]*

dürc-i gevher: *İnci, elmas kutusu.*

1. İderdi reşk bustânına Kevşer
K'süd kılmışdı anı **dürc-i gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22*). [*dürc-i gevher,]*

dürc-i şad-mânî: *Mutluluk kutusu.*

1. Yine bu naḡmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şad-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [*dürc-i şad-mânî, -dür]*

dürc-i şem'-i ümmîd: *Ümit kandilinin kutusu.*

1. Ki **dürc-i şem'-i ümmîd** olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8*). [*dürc-i şem'-i ümmîd,]*

dürc-i sîne: *Gönül kafesi.*

1. Hâk-i pâyı büyü virdi cânuma Ḥamdî hayât
Bulmuş-iken üstülḡânüm dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*dürc-i sîne, -m, -de]*

dür-efsân: *İnci saçan.*

1. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân oldu nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [*dür-efşân,]*
2. Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [*dür-efşân,]*

dür-efşân ol: İnci saçanlar.

1. Ne denlü varsa anda tâbi'-i hân
Başına Qaysuñ oldılar dür-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308*). [*dür-efşân ol, -di, -lar]*

dür-i dendân: İnci dişler.

1. Dirîgâ kim yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendânını hayfâ ki iy hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [*dür-i dendân, -ıñ, -ı]*

dür-i deryâ-yı 'irfân: Bilgi deryasının incisi || Sadrazam Damat İbrahim Paşa.

1. Kelâmüñdür **dür-i deryâ-yı 'irfân**
Maqâmuñdur senüñ şahrâ-yı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 3*). [*dür-i deryâ-yı 'irfân,]*

dür-i encüm: Yıldız incileri.

1. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı 'arûs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [*dür-i encüm,]*

dür-i gencîne-i râz: Sırlı hazinenin incisi.

1. Söziyle dildiler bî-havf ağyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [*dür-i gencîne-i râz,]*

dür-i hûb: Güzel inci.

1. Belürdi bir nihâlün iki şâhı
İki yirde delindi bir **dür-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [*dür-i hûb,]*

dür-i mahz: Saf inci.

1. Añılmasa içinde nâm-ı Leylî
Dür-i mahz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [*dür-i mahz,]*

dür-i nâb: Saf, duru inci.

1. Şehâb içre nihân mâh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde **dür-i nâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92*). [*dür-i nâb,]*

düril: Katlanmak.

1. Gözinün nürü dökülüp kararadı
Demi bağlandı **dürildi** beratı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65). [dürildi, -di]

düris: Çalışmak, çabalamak.

1. Dürüşüp şun'ına idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3). [dürüşüp, -üp]
2. Var iken fırsat elde olma hãmüş
Düriş k'aduñ olunmaya ferâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4). [düriş,]
3. Dürüşüp biz dağı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'akdüñ ol mâh-ı felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29). [dürüşüp, -üp]
4. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup 'akıbet gönderdi âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49). [dürüşüp, -üp]
5. Didi kim iy cihānuñ şehriyârı
Dürüşüp irüren yârına yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8). [dürüşüp, -üp]
6. Yolu geh seng ü geh hâk oldı geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29). [dürüşüb, -üb]
7. Ki rāhat bulasın açıla 'aynün
Düriş k'itmeye seni münfa'ıl vām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75). [düriş,]
8. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürüşüp cehd kılarıd şeb ü rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31). [dürüşüp, -üp]
9. Ögidince **dürüşüp** niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184). [dürüşüp, -üp]
10. Dürüşüp herkes itmekde kıtālî
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3). [dürüşüp, -üp]
11. Dürüşüp biz senün-çün virürüz cān
Niçün sen hasma olursın nıgeh-bān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33). [dürüşüp, -üp]
12. Degüldür dānesine kendünün rām
Ne el virür **dürüşmek-le** vîşālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99). [dürüşmek-le, -mek, -le]
13. Dürüş kim düzesin 'ālemde bir kār
Ecel çün deprede yārın 'ināmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98). [dürüş,]
14. Ki taqdürün işi tedbire şıgımaz
Bu **dürüşmek** beni kodı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63). [dürüşmek, -mek]

dürlü: Türlü, çeşitli, muhtelif.

1. Qādir eyle her cevāba yā ilāhe'l-'ālemīn
Şol zamān kim kabır içinde ideler **dürlü** su'al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36). [dürlü,]
2. Bitüp ol gülsitānda **dürlü** ezhār
Qoqar nāfe gibi şahrā-yı gülzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25). [dürlü,]
3. İdüp her lāhza bir **dürlü** bahāne
Döker yaş yirine qan ol yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115). [dürlü,]
4. Getürdüñ **dürlü** kayğular serüme
Gülüne itdün beni düşmenlerüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21). [dürlü, -lü]
5. Şeher qor cānuña yüz **dürlü** dağı
İrerse bir kişünün şubha bahtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14). [dürlü, -lü]
6. Ki ya'nî hasteye yidürdiler kand
Dağı eylediler çok **dürlü** timār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33). [dürlü, -lü]
7. Fiğān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür eṭrāfdan **dürlü** şadālar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39). [dürlü,]
8. Maḥabbetden naşihatler ki dirsın
Benüm-çün **dürlü dürlü** kayd yirsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12). [dürlü dürlü,]
9. Dem-â-dem kendüye idindi 'âdet
Ki girüp **dürlü dürlü** şürete tā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31). [dürlü dürlü,]

durmak: Bulunmak.

1. Nedür iy bülbül-i bî-bāğ ḥalün
Dilünde kimün odından **durur** düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53). [durur, -ur]

dürr: *İnci.*

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibā **dürr** ki deldüm çüst ü çälāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [*dürr,]*
2. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
Şadef güşında ol **dürre** vire cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*dürre, -e]*
3. Qalupdur teng-i dil her gonce-i cîm
Dişi **dürrinden** ayru sîn urmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*dürrinden, -i, -n, -den]*
4. Senüñ işüñde 'aqlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme **dürre** hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [*dürre, -e]*
5. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz **dürrine** cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47*). [*dürrine, -i, -n, -e]*

dürrâc: *Turaç kuşu, keklik nev'inden bir kuş.*

1. Başına Hüdhüdün oldur koyan tãc
Anuñ emriyle öter kımrı vü **dürrâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*dürrâc,]*

dürr-i gevher: *Hakikat incisi.*

1. Nişâr-ı maqdemiyçün çarh-i ahdar
Pür itdi kâsesine **dürr-i gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [*dürr-i gevher,]*

dürr-i güher-bâr: *İnciler saçan.*

1. Şehâb-ı cüdüñüñ feyziyle her bâr
Pür it cãn dürcine **dürr-i güher-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*dürr-i güher-bâr,]*

dürr-i güş: *İnci küpe.*

1. Şanasın gıtdı genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşü her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). [*dürr-i güş, -ı]*

dürr-i hâş: *Seçkin inciler.*

1. Bilen bu gencün aşl-ı maşzenini
Bulan bu dürr-i hâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [*dürr-i hâş, -uñ]*

dürr-i ma'nî: *Mana incisi.*

1. Kılıp güşına ziver **dürr-i ma'nî**
Anası didi ol meh-rüya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*dürr-i ma'nî,]*

dürr-i me'ânî: *Manalar incisi.*

1. Şaçılmış idi ol hatt-ı nihânî
Şehâb-ı hâmeden **dürr-i me'ânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 98*). [*dürr-i me'ânî,]*

dürr-i medh: Övgü, övme incisi.

1. Okıyup ol şehûn na'tım bî-kadh
'Utârid saçdı başına **dürr-i medh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128*). [*dürr-i medh,*]

dürr-i meknûn: Dizilmiş inci.

1. Getürdüm pes ele bir **dürr-i meknûn**
K'aña kıymet degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9*). [*dürr-i meknûn,*]
2. Egerçi sözlerüdüür **dürr-i meknûn**
Ki olur zîb-i güş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7*). [*dürr-i meknûn,*]
3. Gazeller oqudı çün **dürr-i meknûn**
Dağı bir niçe sözler söyledi hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38*). [*dürr-i meknûn,*]

dürr-i meknûn: Dizilmiş inci.

1. Ser-i tâc üzre hem-çün **dürr-i meknûn**
Çün ol şiri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [*dürr-i meknûn,*]

dürr-i meknûn: Mahfazalı, dizili inci.

1. Bunuñ gibi hezârân **dürr-i meknûn**
Girişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2*). [*dürr-i meknûn,*]

dürr-i nâ-süft: Delinmemiş inci.

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toğurdur müddetile **dürr-i nâ-süft** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64*). [*dürr-i nâ-süft,*]

dürr-i pâk-i dürc-i 'işmet: Saf kutunun temiz incisi.

1. Kamusı **dürr-i pâk-i dürc-i 'işmet**
Arada Leylî mâh-ı burc-ı 'işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 23*). [*dürr-i pâk-i dürc-i 'işmet,*]

dürr-i pâk-i dürc-i 'osmân: Osmanlı hokkasının saf incisi.

1. Özidür **dürr-i pâk-i dürc-i 'Osmân**
Sözidür gevher-i deryâ-yı 'ummân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 23*). [*dürr-i pâk-i dürc-i 'osmân,*]

dürr-i şehvâr: İri, büyük inci.

1. Çıkardum gerçi niçe **dürr-i şehvâr**
Velî derdâ k'aña yokdur harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [*dürr-i şehvâr,*]

dürr-i tâc-ı tevhiid: Tevhid tacının incisi.

1. Gelüpdür şâne gibi nâm-ı Allâh
Mübârek nâmı **dürr-i tâc-ı tevhiid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7*). [*dürr-i tâc-ı tevhiid,*]

dürr-i yetîm: *Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.*

1. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123*). [*dürr-i yetîm, -üm*]

dürr-i yetîm-i bahr-i miknet: *Kudret denizinin incisi. II Hz. Muhammed.*

1. Sözi **dürr-i yetîm-i bahr-i miknet**
Yüzi bedr-i dücâ-yı çarh-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 19*). [*dürr-i yetîm-i bahr-i miknet,]*

dürr-i zîver: *Süslü inci.*

1. Kara hâli-ile oldı hem-âgüş
Cemâlinde olan her **dürr-i zîver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35*). [*dürr-i zîver,]*

dürt: *Dokundurma, iteleme.*

1. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger **dürtüp** yüzine şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [*dürtüp, -üp*]

dürüg: *Yalan.*

1. Nihâlûn mîvesini dirdi ağıyâr
Dirîgâ 'ahdiñûn çıkdı **dürüğü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [*dürüğü, -i*]

dürür: *"-dur" bildirme eki.*

1. 'Aceb kâdir **durur** kudretleri çok
'Aceb hâkim **durur** hikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*durur,]*
2. Fiğânuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger kanı **durur** her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [*durur,]*

dürür: *"dır" bildirme eki.*

1. Senûn luţfuñla zâg-ı dūd-ı külhan
Bulup **durur** şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38*). [*durur,]*
2. 'Aceb kâdir **durur** kudretleri çok
'Aceb hâkim **durur** hikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [*durur,]*
3. Senûn medhûñde iy peygamber-i pāk
Çamu 'âciz **durur** ifhâm ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*durur,]*
4. Ya şahrânuñ **durur** çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıkdan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*durur,]*
5. Dil-i 'aşıkda gizlenmek gam-ı huşk
Şunuñ gibi **durur** kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [*durur,]*
6. Çü vahdetde **durur** 'ışk-ile cânım
Ölürven 'ışksuz yokdur gümânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*durur,]*
7. Dağı yok bu şecerden gayr-i hîzem
Oğullarım **durur** misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39*). [*durur,]*
8. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence **durur** 'âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [*durur,]*

9. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş **durur** dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123*). [*durur,]*
10. Göze bir mevce görünmez miyânı
Zenağdânı **durur** bir sib-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [*durur,]*

dürüst: *Doğru, düzgün, sağlam.*

1. Dürüst itmez hezârân merhem anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [*dürüst,]*
2. Bozılmadı yirindedür **dürüst** ol
Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [*dürüst,]*
3. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür **dürüstem**
Geçürdüm 'ömrümü mihrünle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [*dürüstem, -em]*

düş-: *Aksetmek, yansımak.*

1. Ay alnı âyînesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı **düşmiş** mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*düşmiş, -miş]*
2. Meger **düşdi** öğine tal'at-ı yâr
K'unutdı gayreti vü 'ârı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [*düşdi, -di]*
3. K'aña 'aks-i çiçek **düşdi** sefidâc
Hâbâbuñ heykelini gösterür şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [*düşdi, -di]*
4. Gözüm nûrı saña **düşmeye** bu kâr
Ki görünür bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [*düşmeye, -ye]*
5. Özi meşgûl rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çin ü Hıfâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [*düşüpdür, -üp, -dür]*
6. Koşuladı çü gül destesin ol hür
Zârûri **düşdi** bâğ-ı şabrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [*düşdi, -di]*
7. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firüz
Açıldı Nevfeliler üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [*düşüp, -üp]*
8. Hışâr-ı arzûsı böyledür berk
Hâkîkat **düşse** anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [*düşse, -se]*
9. Niçe **düşerse** te'dib it kuluña
Peşimân-ı cidâl-i tîğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [*düşerse, -er, -se]*

düş-: *Bulunduğu yerden ayrılıp aşağı doğru inmek, düşmek.*

1. Varup öpdî mübârek gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [*düşüp, -üp]*
2. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [*düşüp, -üp]*
3. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiğân u âh iderek **düşdi** yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [*düşdi, -di]*
4. İçi elmâs yimiş gibi burdı
Düşüp ol dağmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [*düşüp, -üp]*
5. Şafâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resül-i yâre âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [*düşüp, -üp]*
6. Ayağına **düşüp** Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [*düşüp, -üp]*
7. Ki dülbendi **düşerdi** baksa eflâk
Komışdı çarh başı üzre çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*düşerdi, -er, -di]*
8. Hüşrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berk-i felegüñ sine-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [*düşdi, -di]*
9. Depelerinde çifte şâh kim var
Belâ-yı câne **düşmiş** lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [*düşmiş, -miş]*
10. Nigârnuñ bu zibâ şöhetinden
Kamer girdäba **düşdi** hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*düşdi, -di]*

11. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden **düşse** olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*düşse, -e*]
12. Elünden kim yabâne **düşse** bir kâh
Şakın k'ayağuna batmaya nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [*düşse, -se*]
13. Hadîs-i 'ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle **düşdi** dökerken gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [*düşdi, -di*]
14. Eger ol tâifeden **düşse** bir baş
Öperek kaldurur yirden bu qallâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [*düşse, -e*]
15. Qala meydân-ı gamda hink-i nânum
Düşse çün 'âr atından ehl-i gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [*düşse, -e*]
16. Düşer gam şuhfasına kur'a-i kâr
Degül ma'kül ma'nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38*). [*düşer, -er*]
17. Ki şol a'mâyı gör kim **düşdi** muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*düşdi, -di*]
18. Sivişüp kaynağından **düşdi** gevher
Dil-i Mecnûna qorhu virdi bu hwbâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [*düşdi, -di*]
19. Egilüp ayağına **düşdi** fi'l-hâl
Gözi olup ikisinüñ de hûn-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [*düşdi, -di*]
20. Yaqa şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râga **düşse** deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [*düşse, -se*]
21. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki **düşdi** arzû âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*düşdi, -di*]
22. Yine **düşürven** irür başuma taş
Kişi kim kırtıla bir gamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*düşürven, -ür, -ven*]
23. Tenine zelzele **düşdi** be-gâyet
Şıdı teb i'tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16*). [*düşdi, -di*]
24. Zebûn oldı vü gâyet **düşdi** rencûr
Hayâta kalmadı dağı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*düşdi, -di*]
25. Deñize **düşdi** dîvân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ ki cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66*). [*düşdi, -di*]
26. Zârürî fûrâte **düşdi** bahâne
Vedâ' idüp o şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [*düşdi, -di*]
27. Gile güyâ ki bir âyine **düşdi**
Ruñunuñ humretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [*düşdi, -di*]
28. Nihâl-i servden **düşdi** tezervi
Ezel zerrin 'işâbe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24*). [*düşdi, -i*]
29. Ayakda **düşdi** halhâl-ı muhâllel
Girân-ser kıldı câm-i devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28*). [*düşdi, -i*]
30. Ol ayuñ yıldızı **düşdi** vebâle
'İlac itmeklik için ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [*düşdi, -di*]
31. Sağılıp bitdi dil 'aynınuñ âbı
Felekden **düşdi** mâh-ı menzil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67*). [*düşdi, -di*]

düş: (Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde ve durumda bulunmaya mecbur olmak.

1. İñende **düşme** ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgîl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [*düşme, -me*]
2. Düşüp tedbîrüne fi'lûñ muhâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [*düşüp, -üp*]
3. Ögüt virdükce dağı oldı efzûn
Düşse bir hirmene çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [*düşse, -e*]
4. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına **düşüp** 'özriyle derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41*). [*düşüp, -üp*]
5. Terahhum kıll Moğol Çin gözlerine
Esirge kim **düşüplerdür** Hatâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39*). [*düşüplerdür, -ler, -dür*]
6. Şu resmedür ki **düşer** penbeye nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [*düşer, -er*]

7. Bu resme **düşmesün** hiç bende bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [*düşmesün, -me, -sün*]
8. Ki gürgüñ sâyesinde **düşdi** bî-hüş
Süminden şâhına dek her gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*düşdi, -di*]

düş: Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ.

1. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu hâlüm
Düşüm midür ‘aceb yoħsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [*düş, -üm, -midür*]
2. Metâ‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ **düş** mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*düş,]*
3. Ki görüp **düşde** ol zîbâ cemâli
Dilinde nakş olmışdı hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [*düşde, -de*]
4. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayrıklığa meger **düşde** ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [*düşde, -de*]
5. Ki bu **düşden** işi key müşkil oldı
Dir idi gam kılup cānına te’sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*düşden, -den*]
6. Düşünde seyr kıldı bu fütühî
K’idinmiş cāyuña bir türfe bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [*düşünde, -ü, -n, -de*]
7. Turup yatdı bu endişeyle ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [*düş*]
8. Meger bir gice yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [*düş*]
9. Ki **düşde** görmege de kayilem ben
Ėamuñdan hasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*düşde, -de*]
10. Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [*düşünde, -ü, -n, -de*]
11. Düşünde bir firişte gördi nâ-gâh
Elin tutup iletđi ol firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [*düşünde, -i, -n, -de*]

düş: Bulunmak.

1. Düşe ol şchriyârüñ dil-pesendi
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [*düşe, -e*]
2. Bu işe **düşmez** iseñ ger muķayyed
Ėamâm-ı gamda kalur meh muķalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [*düşmez, -mez*]

düş: (yola) koyulmak, revan olmak.

1. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için **düşme** rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*düşme, -me*]
2. Gider **düşdi** yine şahrâya çün bād
Dir idi Hâķ ne kaldırsa muķadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [*düşdi, -di*]

düş: Omuz.

1. Çün ol meh-rü kodı **düşından** anı
Yine kılmağa başladı figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*düşından, -i, -n, -dan*]
2. Tağıdup perçemini **düşına** çeng
Özine kıldı tãmbürî hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*düşına, -i, -n, -a*]
3. Başı bārından âsüdeydi **düşı**
Çü dirlik pâ-bürehne ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*düşı, -i*]
4. Ulular âh idüp ağlar soñunca
Gider **düş** üzre ol tãbüt-ı hãmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [*düş,]*

düs: Kalmak.

1. Re'is ü pişvā-yı ceyš-i şahrā
Refikından benüm gibi **düşen** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [*düşen, -en*]

düs: Yayılmak.

1. Ser-â-ser gülğule **düşdi** cihâna
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*düşdi, -di*]

düs: Alışmak, müptela olmak; uğramak, maruz kalmak.

1. Düşeli mihrûn hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhrık âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*düşeli, -eli*]
2. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine 'âşık **düşdi** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*düşdi, -di*]
3. Neden **düşmek** bu resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*düşmek, --mek*]
4. Dili zencir-i 'ışka beste **düşmiş**
Devâsuz derd içinde haste **düşmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*düşmiş, -miş*]
5. Düşüp üstine öpdî çoçdı hayli
Yudî gözi yaş-ıla gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [*düşüp, -üp*]
6. Zârürî **düşdi** lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler âhir ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*düşdi, -di*]
7. Şikeste **düşdiler** çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [*düşdiler, -di, -ler*]
8. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü **düşdi** deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [*düşdi, -di*]

düs: Denk gelmek, gerçekleşmek.

1. Velî **düşmedi** âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*düşmedi, -me, -di*]
2. Göre **düşdi** gözi bir âşinâyı
Çağırup yanına anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [*düşdi, -di*]

düs: Bir hakka sahip olmak, haddi olmak, layık olmak.

1. Neler gördüğünü h'âce ol seferde
Baña **düşmez** ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*düşmez, -mez*]
2. Saña **düşmez** dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*düşmez, -mez*]

düs: Akla, hatıra gelmek.

1. Anı sen dağı aña **düşdüñüz** yâd
Velî bir pend işit benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*düşdüñüz, -ñüz*]

düs-ı mâh: Hayal ayı.

1. Çü bindi düş-ı mâha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [*düş-ı mâh, -a*]

düşman: Kendisiyle savaşılan devletin askerleri ve halkı.

1. Şeh-süvârum **düşmanuñ** mekrinden olma münfa'ıl
Ki oldı mağlûb Aħmede kaşd itdügince Bü'l-ħikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*). [*düşmanuñ, -uñ*]

düşmen: Düşman || rakip.

1. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hōd degülven saña **düşmen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*düşmen,]*
2. Şafâ bezminde **düşmen** birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murguñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*düşmen,]*
3. Ki ider bilüñi **düşmen** der-âgüş
Ne deñlü düşmenümse yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [*düşmen,]*
4. Muṭi'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'eruñ kadri ki **düşmenden** ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*düşmenden, -den*]
5. Ki ider bilüñi düşmen der-âgüş
Ne deñlü **düşmenümse** yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*düşmenümse, -üm, -se*]
6. Sıyup 'ahdi virürler **düşmene** kām
Diker 'aşık nihâl-i mive bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*düşmene, -e*]
7. Velî yeg şu'le virtür andan aħker
Dirêgâ **düşmene** virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113*). [*düşmene, -e*]

düşmen: Dost olmayan, hasım, düşman.

1. İki cihânda **düşmenüñi** kaħr iden Ĥudâ
İtdi dü kevne ĥazretüñi şâh-ı muħterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35*). [*düşmenüñi, -ü, -ñ, -i*]
2. Kaħr ile ma'rekede bir nazar itse ġamzeñ
Bata **düşmenleriñüñ** yüregine tır-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [*düşmenleriñüñ, -ler, -in, -üñ*]
3. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarħ
Âhen-i ĥayretten urur dest-i kaħr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [*düşmenüñ, -üñ*]
4. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Ĥadengi **düşmen** içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*düşmen,]*
5. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur **düşmenleriñüñ** kârı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*düşmenleriñüñ, -ler, -in, -üñ*]
6. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cān
Kařabetüm baña hep **düşmen** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [*düşmen,]*
7. Çeküp **düşmen** yüzine tiğ-i pülâd
Koyayın ben daħı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [*düşmen,]*
8. Getürdün dürlü kayğular serüme
Gülünc itdün beni **düşmenlerüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [*düşmenlerüme, -ler, -üm, -e*]
9. Yeter **düşmenlerümi** baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyħa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42*). [*düşmenlerümi, -ler, -üm, -i*]
10. Didi öz **düşmenine** k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [*düşmenine, -i, -ne*]

düşmen gör: *Düşman bilmek.*

1. K'anı düşmen görüp olmaya *handân*
Degildür kimseye bākī zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166*). [*düşmen gör, -üp*]

düşmen ol: *Kin beslemeye başlamak.*

1. Göñül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyânüm aduñi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [*düşmen ol, -ur*]
2. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Çamusi düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*düşmen ol, -dı*]

düşmen-i dîn: *Din düşmanı.*

1. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın **düşmen-i dîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*düşmen-i dîn,]*

düşmiş: *Düşmek II Tutulmak.*

1. Gözinden yaşlar akar boynı bağlu
Hazerden **düşmiş** endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*düşmiş, --miş*]

düş-nâm: *Küfür, sövüp sayma.*

1. Benüm başum için **düş-nâma** bā'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*düş-nâma, -a*]

düşüp kal: *Düşüp kalmak.*

1. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [*düşüp kal, -dı*]

düşür: *Düşmesine yol açmak, düşürmek.*

1. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâli
Çü Nevfel ortadan **düşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [*düşürdi, -di*]
2. Diline 'ilm şevki gâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*düşürüp, -üp*]
3. Düşürdi dersgehden bār-ı büngâh
Çü gitdi h'âceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*düşürdi, -di*]
4. Ol aradan **düşürüp** bār u büngâh
Gönildi illerine ol iki şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [*düşürüp, -üp*]
5. Beğâ mülkine rıhlet kıldı iy şir
Düşürüp dehr evinden büngêh ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*düşürüp, -üp*]
6. Gülistânuñ ruñı zerd oldı gâyet
Gül-i ter ortadan **düşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [*düşürdi, -di*]
7. Düşürdi toprağa şimşadı tahtı
Semen simâsını tutdı şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*düşürdi, -di*]
8. Sa'âdetsüz başumdan fayir-i baht
İdüp pervâz **düşürmiş**-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*düşürmiş-durur, -durur*]

düşür: Savaşta öldürmek, vurup yere yıkmak.

1. Bular bir kaçını yirtup **düşürdi**
Kalanı ortadan kaçdıırağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34). [düşürdi, -di]

düşvâr: Güç, müşkül, zor.

1. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmuş hâli **düşvâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41). [düşvâr,]
2. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel bu **düşvâr** râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [düşvâr,]
3. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördüñ ki **düşvâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [düşvâr,]
4. Kâtı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb **düşvâr** bende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13). [düşvâr,]

düşvâr ol: Zor olmak.

1. Yem-i hayretde dil fülki kâtı sergeşte olmuşdur
Vişâlün Hızrı irmezse benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4). [düşvâr ol, -ur]
2. İşi Zeydüñ be-ğâyet düşdi ebter
Kârup dermânde hâli oldı düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71). [düşvâr ol, -dı]

düşvâr ol: Zor, güç olmak, perişan olmak.

1. K'arayı tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3). [düşvâr ol, -muş]
2. Meded eyle ki düşvâr oldı hâlüm
Kârâr u şabra kâlmadı mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25). [düşvâr ol, -dı]

dü-tâ: İki kat, iki büküm, ikiye bükülmüş.

1. Hezârân 'izzile olup **dü-tâ** kad
Selâmın aldı bunlaruñ Muhammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115). [dü-tâ,]
2. Dü-tâ oldı k'ola kâdd-i nâ-yâb
Sücüd-i enbiyâya anda mihrâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117). [dü-tâ,]
3. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi şannâz ebrüsü **dü-tâlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84). [dü-tâlar, -lar]

dütün: Duman.

1. Kime kim irse tîğ-i âb-günü
Depesinden çıkardı çok **dütünü** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96). [dütünü, -i]

dütüz: Tütsülemek.

1. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bü zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45). [dütüzdürdi, -dür, -di]

düyün-ı zen: Altın borcu.

1. Gönül gencürriñuñ naqdine senden
İlâhî dūr olsun **düyün-ı zen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32*). [*düyün-ı zen,]*

düz-: *Yapmak II hazırlamak.*

1. Meh-i neyden fetîle **düzüp** iy Hâk
Çoduñ gök şem'dânında mu'allâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*düzüp, -üp]*
2. Düzilür şun'ıla âdem kefi hâk
Mu'allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*düzilür, -il, -ür]*
3. Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbı **düzmege** buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [*düzmege, -meg, -e]*
4. Nitekim bir dil-ârâm-ı peri-veş
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60*). [*düzüp, -üp]*
5. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini şabra **düzdi** ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*düzdi, -di]*
6. Vefâdan **düzmege** aña ta'âmı
Tenüm dürcine toldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [*düzmege, -meg, -e]*
7. Kıtâl-ı 'ışkda olmuş kemân-gîr
Ki kıddin kıvâs **düzmiş** nâlesin tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [*düzmiş, -miş]*
8. Dürtüş kim **düzesin** 'âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârın 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [*düzesin, -e, -sin]*
9. İşî bozdu vü **düzdi** işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*düzdi, -di]*

düz-: *Hazırlamak || Süslemek.*

1. Anuñ-çün kılmış-idi bâliş-i h'âb
Perinden zağ aña **düzmiş** otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*düzmiş, -miş]*
2. O **düzdi** sakfını bu bârgâhuñ
O yazdı naqşını bu kârgâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11*). [*düzdi, -di]*
3. Düzer kıvâs-ı kıvâhdan şun'-ı Mevlâ
Muht-i âsmân üzre pül-i a'lâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59*). [*düzer, -er]*
4. Ne vech-ile yaratmış gör cihânı
Niçe **düzmiş** zemînile zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [*düzmiş, -miş]*
5. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116*). [*düz,]*
6. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid **düzmiş** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [*düzmiş, -miş]*
7. Çi ger ol üstür üzre **düzdi** mahmil
Metâ'-ı gamdan ammâ bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [*düzdi, -di]*
8. Çün anı câmelerle **düzdi** mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*düzdi, -di]*
9. Düzüp hınnâyıla barmaqlarını
Kesüp pâk eyledi tırnaklarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31*). [*düzüp, -üp]*
10. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş başına bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [*düzüp, -üp]*
11. Üküş dil **düzdiler** sîm-i sepîdi
Açılmadı kara bahtum kilîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113*). [*düzdiler, -diler]*
12. Bu gamdan gey mükedder idi hâli
Gönülde **düzdi** âhir bu hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [*düzdi, -di]*
13. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*düzüp, -üp]*
14. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına **düzdüm** bu yârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [*düzdüm, -dü, -m]*
15. Şafâ virdi sükkün İbn-i Selâma
Pes andan soñra **düzdi** piş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [*düzdi, -di]*
16. Anuñ gayrıyla hergiz **düzmezem** kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*düzmezem, -me, -zem]*

17. Żarūrī nāleye **düzdi** işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-hıwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*düzdi, -di*]
18. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ğam kufline tevĥîdi miftâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*düzen, -en*]
19. Saçına şâĥ-ı servûn **düzdi** şâne
Bulup zinet çiçekden şâĥ-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*düzdi, -di*]
20. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhû
Kaşırġadan dilese göñli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [*düzer, -er*]
21. Murâdum maĥzenine sen nigeĥ-bân
Ben ol **düzdüim** ki ġâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [*düzdüim, -dü, -m*]
22. Ki ola kendü kaydında giriftâr
Düzüp ben ĥöd hezarân cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*düzüp, -üp*]
23. Özine **düzdi** dehri cây-ı meclis
Felek saĥfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [*düzdi, -di*]
24. Düzetdi pîş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına bıraĥdı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [*düzetdi, -e, -t, -di*]
25. Düzen cânınuñ endühden ġidâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*düzen, -en*]
26. Sefer zâdın ġamuñdan **düzdi** yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şimdi anuñ ġür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [*düzdi, -di*]
27. Turur girdinde bunlar bekleyüp raĥt
Düzüp ol câyda her biri ĥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*düzüp, -üp*]
28. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâĥa
Vaĥan **düzdiler** ol çeşmi siyâĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*düzdiler, -ler*]

düz-: *Dizmek, şiir şarkı söylemek.*

1. Düzüp anuñ murâdıncı kelâmın
Becid yâd itdi tırdı Leylî nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [*düzüp, -üp*]

düz: *Doğru, müstakim.*

1. Kalemle noĥtadan **düz** dâne-i cev
Tuyür-ı ĥikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*düz,]*
2. Me‘âşuñ fazla-i deryüzededen **düz**
Alup bir ĥırĥa-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [*düz,]*

düz: *Çalmak.*

1. Ferâġat nefsuñ itin ĥwâr kılsun
Hazîneñ ĥâşıl-ı yek-rüzededen **düz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37*). [*düz,]*

düz ol: *Dosdoğru olmak, hatalardan arınmak.*

1. Ğaraż girdüġi dillerden çıkar ‘ışĥ
Anuñ kim ‘ışĥı şıdĥ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [*düz ol, -ur*]

düz ol: *Düz, pürüzsüz olmak.*

1. Dil u cânda anuñ ‘ışĥı düz olsun
Ki bu ĥâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [*düz ol, -sun*]

düzah: *Cehennem, cehennem ateşi.*

1. Günâhumdan çü fażluñ çokdur iy Hâk
Koma ben bendeñi **düzâhda** muṭlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*düzâhda, -da*]
2. Sızup sîm ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ yanında **düzah** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17*). [*düzah,]*

düzd ü tarrâr: *Hırsız ve hilekar.*

1. Çü bir divârüñ üstine kona hâr
Aña kaşdı idebilmez **düzd ü tarrâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 128*). [*düzd ü tarrâr,]*

duzeh: *Cehennem, cehennem ateşi.*

1. Maşşerde ol şefî'î bu Hâmî şikestenüñ
Düzeh içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*düzeh,]*

düzel: *Düzelmek, onarılmak.*

1. Şarâb-ı derdden medhüş bülbül
Düzelüp zâğ şimşâd üzre destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [*düzelüp, -düp*]

düzer: *Tertip, tanzim etmek.*

1. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldu h'âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [*düzerven, -ven*]

düzet: *Tanzim etmek, tertip etmek.*

1. Şadâsı cânibine tãrdan 'üd
Düzetdi muṭrib için râh-ı maşşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16*). [*düzetdi, -di*]
2. İñildüye **düzetdi** pîşesini
Getürdüp nabz -ı kârûre-şinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18*). [*düzetdi, -di*]
3. Ser-â-ser gülğule düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [*düzetdiler, -di, -ler*]
4. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler arada bu nifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24*). [*düzetmişler, -miş, -ler*]
5. Düzetdi kürlar gibi özini
Virüp her hâline tağyîr tãrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [*düzetdi, -di*]

düzül: *Düzelmek, intizama gitmek.*

1. Revân olmuş aķar pākîze vü nâb
Düzülmiş bir 'aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [*düzülmiş, -miş*]
2. Ki açmaz bu harîmüñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr ile hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [*düzülse, -se*]
3. Düzelüm kârı geçmeden dem-i kâr
Baña câmuñdan iy cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64*). [*düzülüm,]*
4. Düzilmiş müşgden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*düzilmiş, -miş*]
5. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi âsumâna nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [*düzüldi, -di*]

E

ebā-'an-ced: Birkaç nesilden beri; eskiden beri; bildik bileli.

1. Ebā-'an-ced hazineinde ne kim var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [ebā-'an-ced,]
2. Ebā-'an-ced cihân içre mükerrerem
Su gibi kan revân itmekte çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [ebā-'an-ced,]
3. Melik-zâde vü şâhib-efser idi
Ebā 'an ced emîr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24*). [ebā 'an ced,]

ebced: Her harfi bir sayıyı karşılayan Arap harfleri ile yazılı sekiz kelimededen meydana gelen bir hesap sistemi.

1. Ki tâ ma'lûm idine bu maqâli
Çeke **ebced** hurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93*). [ebced,]

ebed: Ar. Gelecekte muteber sonu olmayan zaman.

1. Şafâ nûrında gark idüp bu cânı
Ebed hamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [ebed,]
2. Ebed bâkî o 'âlem pâkdür hem
Koyup 'aklı hevâya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [ebed,]

ebed: Asla, hiçbir zaman, katiyen.

1. Ebed göstermediler kine bunlar
Ayağına sürüten yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [ebed,]

ebed ol: Sonsuz olmak.

1. Ebed bîm-i rakîb ü vehm-i gâmmâz
Yüzüme eyle bî-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [ebed ol, -maz]

ebkem: Dilsiz.

1. Gönülleri diler söz dilleri **ebkem**
Bular ger 'ışkdan oldı cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [ebkem,]

eblak: Alacalı, karışık renkli.

1. Muşaffa bir şadefdür pâk u **eblak**
Terahhüm idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [eblak,]

ebleh: Ahmak, safderun, bön.

1. Kimin 'âkil kimini kâmil itmiş
Kimin **ebleh** kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [ebleh,]

ebr: *Bulut.*

1. Nesīm-i luṭfuñ-ıla verd ḥandān
Hevā-yı ḥavfūñile **ebr** giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [ebr,]
2. Her eṭfāl-i giyeh kim toğurur ḥāk
Çü dāye **ebrden** sūd virür eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [ebrden, -den]
3. Vire bir dem çü cüdi **ebr** ne cüş
İdemez feyzini deryā der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [ebr,]
4. Yüzine ‘aqlı gidüp düşse bî-tāb
Yoğ-idi **ebrden** özge şaçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [ebrden, -den]
5. Döküp bārān gözinden ol pür endüh
Nite ki **ebr** itdi ‘azm-i cānib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [ebr,]
6. Yüzi ḥurşidini zülfi şehābı
Bürimişdi niteki’ **ebr** āfītābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [ebr,]
7. Cebelden geh geh olup **ebr** peydā
Pür ider ‘ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [ebr,]
8. Ol iklîmden ki bir **ebr** ola peydā
Yazar şānında yüz eş‘ār-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ebr,]
9. Olur her dem belā-yı cāñ-ı bülbül
Nem alur **ebrden** berķ-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [ebrden, -den]
10. Meger ḥ‘ābum ola yāḥūd ḥayālüm
Bahāruñ mevsiminden **ebr** k’ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [ebr,]
11. Degül hiç kimse ḥālinden ḥaberdār
Gelüp **ebr** üstine mānend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [ebr,]
12. Lebine virdi ol bî-çārenüñ āb
Ġamından **ebr** inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [ebr,]

ebr-i belā: *Bela bulutu.*

1. İrişdi merg bāb-ı āheninden
Döküp **ebr-i belā** miḥnet teğergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [ebr-i belā,]

ebr-i ğam: *Gam bulutu.*

1. Gün andan şerm iderken āsumānda
Tütüldi ebr-i ğamda afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [ebr-i gam, -da]

ebr-i murād: *İstek bulutu.*

1. Olup ebr-i murādı ḳatre-perver
Şadef dürcine işār itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275*). [ebr-i murād, -ı]

ebr-i nev-bahārī: *İlkbahar bulutu.*

1. Şan oldı çeşmi **ebr-i nev-bahārī**
Çün irdi bu ğarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [ebr-i nev-bahārī,]

ebr-i nīsān: *Nisan bulutu (Nisan yağmurları bağlamında).*

1. Nihāl-i ḳaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün **ebr-i nīsān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27*). [ebr-i nīsān,]

ebr-i sa'âdet: Mutluluk bulutu.

1. Velî 'ışkuñdayum her gamdan âzâd
Señün feyzünden iy **ebr-i sa'âdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41*). [*ebr-i sa'âdet,]*

ebr-i şecer: Ağaç bulutu.

1. Fi'l-meşel **ebr-i şecer** cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*ebr-i şecer,]*

ebrü: Kaş.

1. Çü bulmuş vesmeden **ebrüları** fer
İki bādām bergi olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [*ebrüları, -lar, -ı]*
2. Ay alnı âyinesine muḥaşşal
Hilâl **ebrüsü** düşmiş mişl-i şayḳal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*ebrüsü, -s, -ı]*
3. Güneş ṭal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi ṭannâz **ebrüsü** dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [*ebrüsü, -sı]*
4. Siperler itmiş **ebrüsını** pür çin
Kılıca ya'ni kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [*ebrüsını, -sı, -nı]*
5. Oturdu k'ide dâmâd için âbâd
Gehî vesme çeküp **ebrülarına** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19*). [*ebrülarına, -lar, -ı, -n, -a]*
6. Kemân **ebrüsü** kabz iden cihâni
Yüzi gülşen yañağı verd-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*ebrüsü, -s, -ı]*
7. Siyâh **ebrülarından** çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*ebrülerından, -larıñdan]*
8. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çâk
Gözi fettân ü **ebrüsü** kemân-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [*ebrüsü, -s, -ı]*

ebrü-yı leylî: Leyla'nın kaşları.

1. Bunuñ gibi hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp **ebrü-yı Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3*). [*ebrü-yı leylî,]*

ebr-veş: Bulut gibi.

1. Aḳıdup **ebr-veş** bārân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [*ebr-veş,]*

ebter: Bir işe yaramayan, faydasız, kötü.

1. Baña ol dîvden görünür **ebter**
Gözüme ruḥları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [*ebter,]*
2. Ža'if u ḥaste vü **ebter** niçesin
Kimün menzilgehîdür âşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [*ebter,]*

ebter: Eksik, noksan.

1. Şu la'li k'itmedi ḥakkâk **ebter**
Maḥaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29*). [*ebter,]*

2. Velî mest itdi hamr-ı 'ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü **ebter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [ebter,]

ebter dūs: Eksik, noksan, sonuçsuz olmak.

1. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [ebter dūs, -düm]
2. İşi Zeydün be-gâyet düşdi ebter
Çalup dermânde hâli oldı düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [ebter dūs, -di]

ebter it: Eksik, kusurlu yapmak.

1. Bu gönca itmedi pîrâhenin çâk
Bu la'li itmedi hakkâk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129*). [ebter it, -me, -di]

ebter ol: Hayır gelmemek, sonuçsuz kalmak.

1. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında h"âr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [ebter ol, -ur]

ebvât: Beyitler.

1. Bu resme niçe **ebvât** iderek yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [ebvât,]
2. Bize teşrîf vîrsün sözlerinden
Ol **ebvât** okısun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [ebvât,]

ecel: Ecel, ölüm.

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez'î cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [ecel,]
2. Ecel engüşti oldukda gelü-gîr
Yem-i cüduñdan itme kaçre taqşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [ecel,]
3. Kime irse tîĝı bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacaĝ yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [ecel,]
4. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [ecel,]
5. Ecel dâmi-durur gÛyâ zirihler
Ki 'ömr ayaĝına taĝmıĝ girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [ecel,]
6. Didi irüp **ecel** bād-ı ħazâni
Meger kaĝmıĝdur ol serv-i revâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [ecel,]
7. İdinmiĝ idi ol zulmetde leşker
Süñü şem'in **ecel** şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [ecel,]
8. Dil açup tîr mânend-i zebâne
Ecel peyĝâmın iltîr serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [ecel,]
9. Bahâdırlar **ecel** câmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [ecel,]
10. Ecel dâmına gerdâni giriftâr
Ĥazer kıl nâlesinden dermendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [ecel,]
11. Dürtüş kim düzesin 'âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârin 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [ecel,]
12. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel ħâk itmeden irüp özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [ecel,]
13. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi ħavfi katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [ecel,]
14. Diri oldı iki gün ol dil-figâr
Ecel çıĝup kemîninden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [ecel,]

15. Ki **ecel** irüp anı kapmışdı nāgāh
Selīm-i ‘Āmirī yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*ecel,]*
16. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cānumuñ varken emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [*ecelden, -den]*
17. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kavşinden irişdi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*ecel,]*
18. Ecel gürği yidi anı n’ola hālüm
Dirîğ u derd ü hasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*ecel,]*
19. Yile vardı neşāt āyîni andan
Ecel ‘ayyārı maqşūdum gülün āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*ecel,]*
20. Ki naqş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi **ecel** renci ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*ecel,]*
21. Qanı bir göz ki dehr itmedi ḥün-bār
Ecel seyli qatı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*ecel,]*

ecel dāmād: *Ecel damadı. II Azrail.*

1. Fenā meşşātasından sürḥî-yi merg
Ecel dāmādı geldi k’alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*ecel dāmād, -ı]*

ecel: *Sebep.*

1. Nikāḥ **eceli** için okundu kâzî
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*eceli, -i]*

ecnebi: *Ar.is. Yabancı, misafir.*

1. ‘Adūv ü **ecnebidür** āşinā-rū
Cihāndan gec ki miḥneḥānedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [*ecnebidür, -dür]*

ecr: *Mükâfat, karşılık, sevap.*

1. Virür yarın saña Ḥaḳ **ecrin** anuñ
Qo varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*ecrin, -in]*
2. Taḥammül kıll ki **ecrin** vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*ecrin, -in]*
3. Baña raḥm it saña **ecrin** vire Ḥaḳ
Açup şefkat kapusın kıll teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*ecrin, -in]*

edā it: *Bir borç gibi üstüne düşen şeyi yerine getirmek.*

1. Ḥalāş oldı vü terk itdi cihānı
İdüp borcın edā kırtıldı ḡamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*edā it, -üp]*
2. Şaḳın kim vām-ḥ’āh-ı dehrdür şüm
Edā it cehd idüp var ise deynüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73*). [*edā it,]*

edeb: *Edeb, terbiye.*

1. Çarḥ hemser dirlerise қаpuña kıllma ‘aceb
Pir-i fertüt-durur anda iñen olmaz **edeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*edeb,]*
2. İrağ olur **edebden** fi’l-ḥaḳıḳa
İletmek қаtreysi baḥr-ı ‘amıḳa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [*edebden, -den]*

3. Atası niçe k'ururdu ğazabdan
Şanem yüzine bakmazdı **edebden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*edebden, -den*]
4. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [*edebledi, -le, -di*]
5. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*edebile, -le*]
6. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [*edeb, -*]

edin: Edinmek.

1. Atuñ ayağı tozın her kim **edinmez** sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*edinmez, -mez*]

ef'âl: Fiiller, işler.

1. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şâdir oldı nev nev **ef'âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*ef'âl, -*]
2. Cihânda oldı **ef'âli** fesâne
Hâlâyık içre meşhûr oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [*ef'âli, -i*]

efdal: Daha faziletli, çok üstün.

1. Şu resmedür fûnûn içinde **efdal**
Ki öñinde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [*efdal, -*]

efgân: Feryat, inleyiş.

1. Eyâ cân-ı peder ne hâldur bu
Niçe dirlîk niçe **efgândur** bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [*efgândur, -dur*]
2. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp **efgân** u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [*efgân, -*]
3. Kimüñ **efgânın** işidür kulağuñ
Elinden kimüñ içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [*efgânın, -ın*]
4. K'îñiletđi anuñ **efgânı** çarhı
Yaşından şol kadar akıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*efgânı, -ı*]

efgân it: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

1. Şikenceden o serv itmezdi efgân
Velîkin hicrden olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*efgân it, -mez, -di*]
2. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı güldü bülbül ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [*efgân it, -er*]

efgân kıl: Feryat etmek.

1. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [*efgân kıl, -duñ*]
2. Kanı zevcüm diyü kılardı efgân
'Arabda ol zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*efgân kıl, -ar, -dı*]
3. Bakup ol buña kıldı âh u efgân
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*efgân kıl, -dı*]

efgān u feryād: *Feryat ve figan.*

1. Gidince kendüsinden ol perî-zād
Bu nev'ile kılar **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [*efgān u feryād,*]
2. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [*efgān u feryād,*]
3. Ki ben hacletdeyüm itdügüm işden
Derünümün köpar **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67*). [*efgān u feryād,*]

efgān u feryād kıl: *Feryat ve figan etmek.*

1. Çıkup şahrāya tutardı yüzini
Kıları şol kadar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 45*). [*efgān u feryād kıl, -ar, -dı*]

efgān ü zār: *Feryat ve ağlama.*

1. Geçüpdür çâreden bu def'a nâçār
Bañā bu 'ışkdan efgān ü zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*efgān ü zār, -î*]

efgāngeh: *Feryat edilen yer.*

1. 'Anā **efgāngehinüñ** nevha-gîri
Dem-â-dem eyleyen âh u figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [*efgāngehinüñ, -i, -nüñ*]

efgān-geh: *Feryat edilen yer.*

1. Yola girdi çü bād-ı lâ-übālî
Varup **efgān-gehinde** itdi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49*). [*efgān-gehinde, -in, -de*]

efgān-ı mäder: *Anne feryadı.*

1. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār **efgān-ı mäder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [*efgān-ı mäder,*]

efgānlar it: *Feryat etmek.*

1. Anası āhını bir gün işitdi
Yüzini çāk idüp efgānlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 118*). [*efgānlar it, -di*]

efgār it: *Yaralamak.*

1. Kimüñ sevdāsıyla olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüñi böyle efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [*efgār it, -di*]

efgende: *Tutkun, âşık.*

1. Felek bir gūşesidür kişverinūñ
Cihān **efgendesidür** leşkerinūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38*). [*efgendesidür, -si, -dür*]

efhām: *Anlayışlar, idrakler.*

1. Kibriyā-yı zātuña irişmez **efhām** u ‘uqūl
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür hiçāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*efhām,]*

ef’î: *Engerek yılanı.*

1. Ya piç-ā-piç olmuş **ef’îdür** bu
Benefşeyle pür olmuş āstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [*ef’îdür, -dür*]

efkār ol: *Yaralanmak.*

1. Ayağūñ bir dikenden olsa efkār
İder cānum gözine zaḥmı anuñ kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [*efkār ol, -sa*]

eflāk: *Felekler, gökler.*

1. Bulupdur emrūñile rif’at **eflāk**
Ḳalupdur pestligūñde her zamān ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*eflāk,]*
2. Her etfāl-i giyeh kim toğurur ḥāk
Çü dāye ebrden süd virür **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*eflāk,]*
3. Düzilür şun’ıla ādem kef-i ḥāk
Mu’allāk emri ile döner **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [*eflāk,]*
4. Döşense sāye-i ḳaddine bir ḥāk
İder başına tāk ol ḥākı **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128*). [*eflāk,]*
5. Bed-ef’ālinden **eflākūñ** ḥazersüz
Dökersin dīdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*eflākūñ, -ūñ*]
6. Cihān ocağına bıraḳdı āteş
Bir otan pütaya döndi bu **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [*eflāk,]*
7. Ki yarıldı şanasın yir yir **eflāk**
Dilinden sürdi ki şādī melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [*eflāk,]*
8. Ki oldı heybetinden çāk **eflāk**
Gidüp ‘aḳlı gönülden gönli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [*eflāk,]*
9. Giderüz biz daḫı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*eflāk,]*
10. Ki dülbendi düşerdi baḳsa **eflāk**
Ḳomışdı çarḫ başı üzre çü tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*eflāk,]*

eflāk-ı heybet: *Heybetli felekler.*

1. Sipīr-efgen-durur **eflāk-ı heybet**
Ḳamer efser-durur āfāk-ı sür’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 27*). [*eflāk-ı heybet,]*

efrāsivāb: *Kahramanlığı ile tanınan ünlü Türk büyüğü Alp Er Tunga'ya İrānlılarca verilen ad.*

1. Eger irse eli **Efrāsivābuñ**
Düşerdi pāyına bu āfitābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57*). [*efrāsivābuñ, -uñ*]

efrüz: *Parlak.*

1. Olur her gice ol mäh-ı ciger-süz
Göñül odi ile kaşâne **efrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84*). [efrüz,]

efsah: *Dil sahiplerinin en açık sözü.*

1. Lebi pür-luḫ u şür-engiz ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem **efşah** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22*). [efşah,]

efsân: *Saçan.*

1. Şererden âteş eyleydi dıraşşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher **efsân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [efsân,]
2. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânundan dür **efsân** ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [efsân,]

efsâne: *Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal, fesane.*

1. Ki bir **efsânedur** pür sihr ü efsün
Şol erden k'amı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [efsânedur, -dür]
2. Pes ol **efsâneyi** bir iki sırdaş
Atasınun öniñde kıldılar fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [efsâneyi, -(y)i]
3. Çü bu **efsâneyi** ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aklı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [efsâneyi, -y, -i]
4. Uran bu kışşanun aşlına bünyâd
Şu resme eyledi **efsâneyi** yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [efsâneyi, -y, -i]
5. İderler bunların **efsânesin** yâd
Hişârı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68*). [efsânesin, -s, -i, -n]

efsâne-i ğam: *Gam hikayeleri.*

1. Arada sözleri **efsâne-i ğam**
Fiğân ider añup bu iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60*). [efsâne-i ğam,]

efsâne-i her: *Bütün efsaneler.*

1. Refîk ü hem-ser olmaz pîyâde
Añup **efsâne-i her** 'Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [efsâne-i her,]

efsâr: *Yular.*

1. Ki olmaz rişteden aşlâna **efsâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [efsâr,]

efser: *Taç.*

1. Şeh-i kevnayn hân-ı sidre-kışver
Ki Hâkdan hem 'âlem buldı hem **efser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [efser,]
2. Ser-i 'arşa-durur na'liñün **efser**
Sürer ayağıña levh ü kalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117*). [efser,]
3. Senün nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ'ik **efseridür** mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38*). [efseridür, -i, -dür]
4. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolu tozi ser-i Fağfüra **efser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56*). [efser,]

5. Sipih-r-efgen-durur eflāk-ı heybet
Kamer **efser-durur** āfāk-ı sūr‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28*). [*efser-durur, -durur*]
6. Kamer bir şemmesidür **efserinüñ**
Niğînidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [*efserinüñ, -i, -nüñ*]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma **efserden** ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [*efserden, -den*]
8. Gözüm nürü vü başum **efseridür**
Cihân içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [*efseridür, -i, -dür*]
9. Bâşumdâ **efser** ü boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdüñ semâ‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [*efser,]*
10. Ki taht idinmedi âhîr tahte bendi
Cihân evvel kime virmişdür **efser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [*efser,]*

efser ko: *Taç takmak.*

1. Çün oldı ‘ışık iklimine server
Başı üzre şaçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76*). [*efser ko, -dı*]

efser-i ‘âc: *Fil dişi tacı.*

1. Seher vaktinden anuñ **efser-i ‘âc**
Süpürilmek için ol tāk-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*efser-i ‘âc,]*

efser-i nâz: *Naz tacı.*

1. İşıtsün halk uyan bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun **efser-i nâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33*). [*efser-i nâz,]*

efsün: *Sihir, büyü.*

1. Hüner dîgünde kaynatdum bir **efsün**
Ki görüp Leylî‘i cân virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [*efsün,]*
2. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ko **efsünü** vü ‘arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [*efsünü, -ı*]
3. Gözi **efsün** okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*efsün,]*
4. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves **efsün-ıla** itme kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [*efsün-ıla, -ıla*]
5. Zenüñ **efsünına** yokdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [*efsünına, -ı, -na*]
6. Ne bir okur hezâr **efsün** u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miğl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [*efsün,]*
7. Giceler eyle dil nürından izhâr
Hem ol zulmetde **efsün-ile** âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [*efsün-ile, -ile*]

efsün oku: *Sihir ve efsun okumak.*

1. Bu resme okudı sayyâda efsün
Didi sayyâd k‘iderdüm himâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44*). [*efsün oku, -dı*]

efsun-ı diger: *Farklı büyüler.*

1. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarh-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18*). [*efsun-ı diger, -dür*]

efzün: Çok fazla, ziyade.

1. Var idi tâbi'i encümden **efzün**
Otâğına dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173*). [efzün,]
2. Şu deñlü var idi māl anda **efzün**
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [efzün,]
3. Var idi çâr-pâsı hâdden **efzün**
K'olara otlağ idi kûh u hāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [efzün,]
4. Didî bu resme sözler hâdden **efzün**
Olup hâlınden anuñ zâğ âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [efzün,]
5. Ögüt virdükce dağı oldu **efzün**
Düşe bir hirmene çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [efzün,]

efzün kıl: Fazlalaştırmak, çoğaltmak.

1. Şarâb-ı 'ışkıdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkıyı dem dem kıl efzün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [efzün kıl,]

eger: Eğer II şayet.

1. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-tal'at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [eger,]
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün **eger** yıkıla vü 'âlem ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [eger,]
3. Eger varise Mûsî'nün 'aşası
Mu'tî'yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81*). [eger,]
4. Eger Dāvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [eger,]
5. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına bu âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57*). [eger,]
6. Buña virdüğünü devlet **eger** kām
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [eger,]
7. Eger çekse 'adûsı serir-i eflâk
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [eger,]
8. Eger mâh-ı neve vire berâti
Kemâl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [eger,]
9. Eger hışm ile ursa kûhe nîze
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [eger,]
10. Eger 'arz itseler hâvrâ-yı 'aynı
Saçı büyüme almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). [eger,]
11. Bu sözler kim saña naql itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62*). [eger,]
12. Eger taqdîr olur-ise muvâfık
Olasın mâhe ol hürşid-i lâyıq (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [eger,]
13. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Kömaya artuğ yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [eger,]
14. Eger elden geleydi 'aşık olmak
Reh-i 'ışık içre böyle şâdık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7*). [eger,]
15. Başarmazsañ **eger** 'ışık-ı hâkîki
Mecâzî 'ışka bârî tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [eger,]
16. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [eger,]
17. Ne vech-ile **eger** olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña mukârin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [eger,]
18. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [eger,]
19. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldırur yirden bu kallâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [eger,]

20. Ğazab birle **eger** deryāya baĝa
Şu yirine o deryādan od aĝa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [eger,]
21. Eger file urursa ħancerini
Ayaĝına biraĝurdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [eger,]
22. Şaçı gibi yeter āvāre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [eger,]
23. Ki ben bî-çāreye řavĝ ola zencir
Eger var ise yoluñda ĝünāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27*). [eger,]
24. Turur mihr-ile vü mührüñle el-ān
Eger biñ yıl daĝı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [eger,]
25. Pes itmezsin ĝadimi yāruñı yād
Eger ĝayr-ıla olduñsa hem-āĝūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [eger,]
26. Ki kılmış Ğaĝ kerāmetle sirişte
Eger ĝörseydi şimdi anı sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [eger,]
27. Tuz itmek ĝaĝkıñı n'itdün aradan
Eger olduñsa ĝayr-ile dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [eger,]
28. Aña tur biz ĝuluñı daĝı az az
Eger yārā tütüñduñsa yeñi yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [eger,]
29. Didi ĝācib ki hey bu ne belādür
Eger bizüm řeĝe ĝizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [eger,]
30. Eger biñ sāl ise bir dem-durur bil
ĝörinür 'ömrde mergün niřāñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [eger,]
31. Ki dirlikden saña nezdikdür merg
Eger yoĝ-ise ölüñüñden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [eger,]
32. Baña daĝ-ı belādür bî-ruĝ-ı yār
Eger süsen daĝı bî-dilsitāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [eger,]
33. Eger artıĝ ĝidem yanup olam ĝüm
Ne deñlü zevcüm ise anda ĝufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [eger,]
34. Eger zehr içem olur cānuma nüş
Aña beñzer senüñle bende aĝvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [eger,]
35. Çözem maĝmil cenāb-ı řoĝbetüñe
Eger ĝidem bu fāñi ĝaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [eger,]
36. Anı ĝüstaĝ basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [eger,]
37. Felek döne döne kılmış idi ĝahr
Eger biñ dürlü ĝon itseñ ĝavāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [eger,]
38. Benüm mecnūñlıĝum yoĝ bundan özge
Eger mecnūñlıĝ ise bu ĝikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [eger,]
39. ĝamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger bir ĝabbe borcuñ olsa ma'lüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [eger,]
40. ĝapuya ĝeldi turur zār u maĝzün
Eger var-ise destür iy ruĝı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [eger,]
41. K'özümüñ varluĝın bilmezven āĝir
Eger bir lāĝza cān senden cüdādür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [eger,]
42. ĝözinden ĝüç-durur olmak kiři dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [eger,]
43. ĝazā seyli ĝarābe virdi bāĝın
Eger nüş eylese āb-ı ĝayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [eger,]
44. K'anı ĝahr āteři kılmadı ĝizem
Eger var-ise sende 'aĝl u idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151*). [eger,]
45. Ögidür 'ömrü daĝlin sür'at-ile
Eger fehmi itmeyüp ĝāfil bu ĝālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [eger,]

eger: Veya, ya da.

1. Çehresi kuĝl-i řifāhāne dönüp ola ĝubār
Kūh-i Elburza **eger** 'arz idesin ĝürz-i ĝazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [eger,]
2. Kimesnem ĝalmamıřdur az **eger** çok
ĝörürsin muntazırdur çıkmaĝa cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [eger,]
3. Tolandıñ kūh **eger** řaĝrā cihāñı
Melāmet ĝücesin ma'mür kıldıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [eger,]
4. Ümid endüñi ĝöñlinden ĝötürdi
Pes emr itdi vuĝūřa mār **eger** mūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [eger,]

5. Geçürürven senünle ay **eger** yıl
Oluram hizmetünde iy karındaş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [eger,]

eger eger: "İster... ister" anlamını veren bağlaç.

1. Ki sonra virmeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [eger eger,]
2. Gelen gider eger yoşsul eger bây
Biten her sebze vaktinde bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [eger eger,]

egerci: Gerçi, doğrusu.

1. Egerçi dergehünde rû-siyâhum
'Ukûbet eyleme kim 'özr-h"âhum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117*). [egerçi,]
2. Gazab rahşî **egerçi** tündründür
Semend-i luţf öninde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [egerçi,]
3. Egerçi nâr-ı kahrûñdur gâzab-nâk
Var âb-ı 'afvûñ andan bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [egerçi,]
4. Egerçi rûh-ı kudsî münisüñdür
Velî mürğ-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [egerçi,]
5. Egerçi ümmetüñdür cümle 'âşî
Kiyâmetde şefî' ol vir halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [egerçi,]
6. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol nûrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [egerçi,]
7. Egerçi sözlerüñdür dürr-i meknûn
Ki olur zîb-ı güş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7*). [egerçi,]
8. Kamu endâmî zîbâ câmelerden
Egerçi oldı maţbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [egerçi,]
9. Egerçi telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [egerçi,]
10. Egerçi aşldandur ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [egerçi,]
11. Kişi kim 'ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şûretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [egerçi,]
12. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî hîsnî-yle şehr içre oldı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19*). [egerçi,]
13. Egerçi nâzenîndür dilsitândur
Dağı tâzedür ammâ nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [egerçi,]
14. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [egerçi,]
15. Bırakdı cânuma nâluñ şerârî
Nikâh oldı **egerçi** gayre Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [egerçi,]
16. Velî çokdur şehâ bülbülde şöhbet
Kızıl güldür **egerçi** hîsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [egerçi,]
17. Senüñ gam-dârûñam gam yimezem hiç
Egerçi 'âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [egerçi,]
18. Ne hõd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmağ olur hûb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [egerçi,]
19. Hâbir olmazdı batmayınca girse
Egerçi gönli 'ışka mâyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [egerçi,]
20. K'ola senden ya havfî ya recâsî
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [egerçi,]
21. Kej olur kej bağan göz baña muţlak
Egerçi kâmetümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [egerçi,]
22. Gâmin yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi hâkķı idi vü helâlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [egerçi,]
23. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Egerçi eylediler şöhbet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [egerçi,]

24. Bulışurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [egerçi,]
25. Ki öz başında gördi ol hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hōş ol kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [egerçi,]
26. Tehayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter pür-hatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [egerçi,]

egerçi: -dıği için.

1. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [egerçi,]
2. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihrیبān olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [egerçi,]
3. Veli hārmührede yirindedür hūb
Egerçi la'l olupdur zib-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [egerçi,]
4. Fiğānum dūdudur bī-rūy-ı matlūb
Virür nergis **egerçi** gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [egerçi,]

egil: Bükülmek, kamburlaşmak.

1. İgen tufeylken olma lâ'übālī
Egilmesün şakım kıadduñ nihālī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [egilmesün, -me, -sün]

egil: Bir yana doğru eğik duruma gelmek.

1. Egilüp zülfinüñ gūşına kaşı
Dir iñende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [egilüp, -üp]
2. Egilüp ayağına düşdi fi'l-hāl
Gözi olup ikisinin de hūn-bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [egilüp, -üp]

egin: Sırt, arka.

1. Giyindi şevk-ile **egnine** āhir
Pes istiğnā şarābından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [egnine, -i, -ne]
2. Koma **egnüñde** teşrif-ı ekābir
Geçen bī-cāy hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40*). [egnüñde, -(ü)ñ, -de]
3. Libās-ı çākini soyup ser-ā-ser
Giyürdi **egnine** yiñi kabālar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [egnine, -e]
4. 'Arab resmince bağlandı 'imāme
Giyindi il gibi **egnine** cāme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [egnine, -e]
5. Ki giydi **egnine** pōstün-i sincāb
Hevā-yı serdden hāmüş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [egnine, -e]

egleme: Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

1. Yine göndürür anı **eglemez** hiç
Velī anlar kim ir geldi girān-bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [eglemez, -z]

eglen: Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

1. Revān bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi **eglenme** lutf it iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [eglenme, -me]

2. İnen **eglenmez** ol ‘aşıkda zîrâ
Var idi ‘ammisinûñ bir kıızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [*eglenmez, -mez*]
3. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir **eglence** durur ‘âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [*eglence,]*
4. Dün ü gün fikrüm **eglencem** hayâlûñ
Alup göñlümi evvel iy kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [*eglencem, -m*]
5. Göñül **eglencesi** zülfi hayâli
Cemâli cân göginûñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [*eglencesi, -si*]

egri: *T. sf. Doğru olmayan.*

1. Dilüm toğru dur ammâ **egriden** gec
Terennüm iki hâletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*egriden, -den*]

ehâdis-i selef: *Eskilerin sözü.*

1. Çü var iki dilûñ eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 4*). [*ehâdis-i selef, -den*]

ehl: *Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar.*

1. Çü ‘işyân **ehlin** ide şefkatûñ yâd
Hezârân buncılâyım ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [*ehlin, -in*]
2. Var-ise kânde bir cüd **ehli** sultân
Urur çâkerliğinden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*ehli, -i*]
3. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nażiri
Didi hüsñ **ehlinuñ** budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*ehlinuñ, -i, -nüñ*]
4. Sözüne dâniş **ehlin** tâlib eyle
Özüñi câhil üzre gâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [*ehlin, -in*]
5. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde tıtalum **ehl** ü müselleme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*ehl,]*
6. Bilürsün kim hâlellü olsa gevher
Olur **ehli** katında h̄wâr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*ehli, -i*]
7. Çehâr olduğı çeşmüñ iy nigü-fâl
Başiret **ehli** olduğınadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*ehli, -i*]
8. Ki gey maqbûli idi bârgâhuñ
Hüner **ehli** vü gâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*ehli, -i*]
9. Tılsım-ı mañzen-i genc-i nihâni
Dil **ehline** hüruf-i lafzatullâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17*). [*ehline, -i, -n, -e*]
10. Çü virdi Hâk saña gevher ‘ivazsuz
Nişâr it sen de **ehline** gârazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*ehline, ++i, ++(n)e*]

ehl ü ‘âkı: *Akıllı ve bilgili.*

1. Degül divâne **ehl ü ‘âkı** idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46*). [*ehl ü ‘âkı,]*

ehl-i bağdâd: *Bağdahlılar.*

1. Müşerref oldı andan **ehl-i Bağdâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*ehl-i bağdâd,]*

ehl-i bevt: *Ev halkı, aile.*

1. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [*ehl-i bevt, -den*]

ehl-i bezm: *Meclistikiler; iki meclisinde bulunanlar.*

1. Mey-i rāhatdan olup ser gūşāde
ü sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*ehl-i bezm, -e*]

ehl-i dest: *öl topluluğu.*

1. Ser-ā-ser **ehl-i deşt** ü ehl-i vādī
İdinmişler anı fānūs-ı şādī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [*ehl-i deşt,]*

ehl-i dīvān: *(Padişahın) huzurunda bulunanlar.*

1. Didī aşhābma k’iy **ehl-i dīvān**
Günāhı neydi ol dūnki cevānuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [*ehl-i dīvān,]*

ehl-i fazl: *İyilik ehli.*

1. Zārīf ü **ehl-i fazl** u hikmet-endüz
‘Ulūmı ün ihāta itdi ol māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [*ehl-i fazl,]*

ehl-i ğayret: *Gayret ehli.*

1. ala meydān-ı ğamda hīnk-i nāmum
Dūşe ün ‘ār atından **ehl-i ğayret** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [*ehl-i ğayret,]*

ehl-i hācet: *İhtiya sahipleri.*

1. Olupdur halka hācetġāh-ı maṭlūb
Du‘ā-yı hastegān u **ehl-i hācet** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [*ehl-i hācet,]*

ehl-i harb: *Harp ehli.*

1. ılıp dīvān oġıtdı ehl-i harbı
amusına yidürdi rıf-ı cerbi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [*ehl-i harb, -i*]

ehl-i ‘ilm: *Bilgin, ālim.*

1. Nikāh ecli iün oġındı āzī
Hem oldı cem‘ **ehl-i ‘ilm** hayli (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [*ehl-i ‘ilm,]*

ehl-i inşāf: *İnsaf ehli.*

1. Degüldür hīlmi kūhından anuñ āf
Buuk dirhem adar iy **ehl-i inşāf** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*ehl-i inşāf,]*

ehl-i mekr: *Hile yapanlar, aldatanlar.*

1. Cihānda kaldı **ehl-i mekr** ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [*ehl-i mekr,]*

ehl-i muhaşşıl: Meydan ehli.

1. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kı lup **ehl-i muhaşşıl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62*). [*ehl-i muhaşşıl,]*

ehl-i semâ: Gökyüzü ehli.

1. K'odur hâcetgehi halk-ı cihānuñ
Ricâsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*ehl-i semâ, -nuñ]*

ehl-i tafzîl: Fazilet ehli.

1. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
Ki çün 'aybın göreler **ehl-i tafzîl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [*ehl-i tafzîl,]*

ehl-i tevhid: Allah'ın birliğine inananlar.

1. Diler kim ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken **ehl-i tevhid** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*ehl-i tevhid,]*

ehl-i vâdî: Vadi topluluğu.

1. Ser-â-ser ehl-i deşt ü **ehl-i vâdî**
İdinmişler anı fânüs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [*ehl-i vâdî,]*

ehlivvet: Kabiliyet, kifayet ve yeterlilik.

1. Olur ol duhterüñ **ehliyeti** az
K'anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [*ehliyeti, -i]*

ejdehâ: Büyük yılan.

1. Eger varise Mûsînüñ 'aşâsı
Muftî'yidi saña dehr **ejdehâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*ejdehâsı, -sı]*
2. İki âdem deñizidür karşıdı
Ya iki **ejdehâlardur** karşıdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [*ejdehâlardur, -lar, -dur]*
3. Gel inşâf it ki ne tünd **ejdehâdur**
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [*ejdehâdur, -dur]*

ejdehâ-fer: Ejderha gibi güçlü.

1. Didi k'iy şîr-şekl ü **ejdehâ-fer**
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*ejdehâ-fer,]*

ejdehâ-hü: Ejderha huylu.

1. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān bir pîr-zendür **ejdehâ-hû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [*ejdehâ-hû,]*

ejder: *Az çok yilana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan.*

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi **ejder** kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [*ejder,]*
2. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vādileri **ejder** yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [*ejder,]*
3. Görinür âteşin dillü bir **ejder**
Gelinliğine anuñ şehri ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [*ejder,]*
4. Ki şan her biri dîv idi ya **ejder**
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [*ejder,]*
5. Zebâne meş'alesi birle **ejder**
Özini hizmetinden itmeyüp kat' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96*). [*ejder,]*
6. K'aña **ejder** idi zülfi nigeş-bân
Şeker-güftâr idi vü ergüvân-ğad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [*ejder,]*
7. Şanasın gıtdi genc üstinden **ejder**
Şaçı ucında dürr-i güşi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [*ejder,]*

ejderhâ-vı eflāk: *Feleklerin ejderhası.*

1. Muñî' olmış-idi bir mārâ Dağhāk
Buñadur rām **ejderhâ-yı eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80*). [*ejderhâ-yı eflāk,]*

ejderhâ-vı hün-h'âr: *Kan dökücü ejderha.*

1. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu **ejderhâ-yı hün-h'âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93*). [*ejderhâ-yı hün-h'âr,]*

ejderhâ-vı tîğ-i zehr-perver: *Zehre bulanmış ejder oku.*

1. Hem **ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver**
Kını ğârından iğrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 39*). [*ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver,]*

ejder-i âteş-zebân: *Ateş dilli ejderha.*

1. Gözüme ejder-i âteş-zebândur
Leb-i 'unnâbsuz her sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 24*). [*ejder-i âteş-zebân, -dur]*

ek: *Toprağa tohum atmak veya gömmek.*

1. Teninde taşdan açılan cerâhat
Ekeydi şan gül-i bāğ-ı leñâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 60*). [*ekeydi, -eydi]*
2. Ki **ekdügin** gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [*ekdügin, -dügin]*
3. Değildür kimse bu 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm **ekse** çarğ-ı pür-ğahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [*ekse, -se]*

ekâbir: *Büyükler, ileri gelenler.*

1. Mekân tayy itmede çün lem'a-ı berķ
Ekābir ademidi ğarbdan ŗarķ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242). [ekābir,]
2. Ekābir yir yirin çün 'avdet itdi
Gelüp cerrāh Kıaysı sünnet itdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33). [ekābir,]
3. Ziyāfet çün-kim iriŗdi tamāma
Ekābir yir yirin geldi kıyāma (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76). [ekābir,]
4. Vezir ü hāŗŗ u nüddām u **ekābir**
Ne kiçi kaldı ŗehir ićre ne ulu (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44). [ekābir,]

ekdügin bić: İnsanın fillerinin karŗısına ćıkması.

1. Ki ekdügin bićer 'ālemde her kes
Niŗāne toćru varur tırüm iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76). [ekdügin bić, -er]

ekli: (Ar.) i. yeme.

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnāk
Olurdi anda koyup ŗurb u **ekli** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7). [ekli, -i]

ekmār: Kemerler.

1. Koldan boynına baćladı **ekmār**
Çü bir 'üryān gedādur ğördi hāmūŗ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74). [ekmār,]

ekremü'l-'arab: Arapların en dećerlisi.

1. Yā ŗāhibü'r-risālet yā **ekremü'l-'Arab**
Yā hātemü'n-nübüvvet yā eŗrefü'l-'Acem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3). [ekremü'l-'arab,]

ekszer: Büyük bir kısmı, çoću.

1. Gećürür 'ömrin **ekszer** taćlarda
Degüldür gerći kem aŗı u nihādî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64). [ekszer,]
2. Velî kendü ŗoćarken ölü **ekszer**
Du'ā kılup bu sözden ŗoira ol abdāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118). [ekszer,]
3. Gelüp ön ŗoñ gider **ekszer** hālāyık
Daćı ŗoira gelüp evvel gider çoć (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170). [ekszer,]

eksik: Eksik, noksan.

1. Gezersin gönlün oldućı maħalde
Ki bir **eksiklüden** bu ruć'a-i hūb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33). [eksiklüden, -lü, -den]
2. Degüldür āh u nāle **eksük** iy yār
Ol ider kühlar evcinde āhı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32). [eksük,]

eksik it: Eksik etmez, elden bırakmaz.

1. Bulara eksik itmezdi ta'āmi
Tıurlardı hāvālisinde kıyım (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108). [eksik it, -mez, -di]

eksik ol: Eksik olmamak; her vakit ve her fırsatta bulunmak.

1. Anuñ hiç eksik olmazdı müsafır
Kaçan k'olsa bularuñ h`anı hâzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102). [eksik ol, -maz, -dı]

eksil: Eksilip yok olmak.

1. Ki derdi artup **eksildi** şafası
Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62). [eksildi, -di]
2. Ki 'ömr **eksildicilerdür** şeb u rüz
Zamânlardur k'ol iki murğ-ı küstâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90). [eksildicilerdür, -dici, -ler, -dür]

el: Güç, iktidar, irade.

1. İdüp hırşum **elin** bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61). [elin, -in]
2. Eli Hatem eli gibiydi der-bâr
Kefi feyyâz hem-çün naħl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169). [eli, -i]
3. Eli Hatem **eli** gibiydi der-bâr
Kefi feyyâz hem-çün naħl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169). [eli, -i]
4. Var iken fırsat **elde** olma hāmūş
Dürüş k'aduñ olnmaya ferāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3). [elde, -de]
5. Elüñe girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrândur anı delmekde hakkāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5). [elüñe, -üñ, -e]
6. Kelâmuñ cânım içinde düzer cāy
Degül gönüm **elümde** n'ideyin vāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28). [elümde, --üm, --de]
7. Velî ben derd ü gamdan dil-figāram
Elümde ne gelür bî-ihtiyāram (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10). [elümde, -üm, -den]
8. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi **el** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26). [el,]
9. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26). [eli, -i]
10. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur her **el** aña irmekde kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44). [el,]
11. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degül sen kimse irürmez aña **el** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46). [el,]
12. Tükendi şabrı vü gitdi qararı
Elinde kalmadı hiç ihtiyārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4). [elinde, -i, -n, -de]
13. Elinden ide mi hiç şaydın āzād
Şalarsañ rahım idüp şayd üzre sāyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50). [elinden, -i(n), -den]
14. Şatayın al **elünde** var çü māyeñ
Cevābından anuñ Mecnûn-ı nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52). [elünde, -üñ, -de]
15. Pes āvāzından anı bildi dilber
Didi kişi **eliyle** eylemek hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11). [eliyle, -i, -yle]
16. Elünde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64). [elünde, -üñ, -de]
17. Qabül olmayısar 'özrüñ bil anı
Elünden şol zamān-kim gide maqşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101). [elünden, -üñ, -den]
18. Cefā vü cevri **elinden** sine-çäküm
Hişar içre giriftār u muqayyed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22). [elinden, -i, -n, -den]
19. Olacak oldı vü iş vardı **elden**
Baña biñ kere vāķi' oldı bu kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64). [elden, -den]
20. Helāl olur şehā cennetde şahbā
Elünden ger çekem deryāyı sāķi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69). [elünden, -üñ, -den]

21. Çürütmişdi olanca hānumānın
Elinde kalmamışdı vech-i dünyā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17). [elinde, -i, -n, -de]
22. Elinde ol daḥî digerlerüñ hem
Ḥalāşum kaldı zülf-i yār **elinde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63). [elinde, -i, -(n)de]
23. Dirîğa k’ol daḥî aḡyār **elinde**
Çıkarşam çāh içinden ceḥd idüp baş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64). [elinde, -i, -(n)de]
24. Olasın bu cihān içre mükerrerem
Elüñden geldügince eyle ikdām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39). [elüñden, -üñ, -den]
25. Ne çāre yok **elümde** ihtiyārum
Bulınmasa saḡınuñ nānı ḥāzır (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40). [elümde, -ümde]
26. Hayātum bāḡınuñ taḡıtdı bergin
Elümde var-idi bir tāze verdüm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63). [elümde, -üm, -de]
27. Firibile **elümden** kapdı nāḡāh
Murād olan saña vü baña maḡşüd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84). [elümden, -üm, -den]

el: Bedenin bir uzvu.

1. Revān irişdi peyk-i müste‘ānı
Elinde ol hümā-rahşuñ ‘inānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74). [elinde, -i, -n, -de]
2. Üçüncü çarḡa çıkıdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130). [elinden, -i, -n, -den]
3. Getürdüm pes **ele** bir dürr-i meknün
K’aña kıymet degül şad genc-i Kārūn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9). [ele, -e]
4. Eli dest-i zafer gibi küleh-baḡş
Dili fazl-ı Ḥudā gibi küñh-baḡş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39). [eli, -i]
5. Bes itdüm fikr k’uram ben mu‘allel
Niżāmı ḡamsesi deryāsına **el** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88). [el,]
6. Şu kim yakmadı oda **el** ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘ālemdə yanmak (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [el,]
7. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oḡlum var ol tutar **elümi** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [elümi, -ü, -m, -i]
8. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklıḡa meger düşde ola tüş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43). [elinden, -i, -n, -den]
9. Çerāḡ **elde** tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihān-süz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131). [elde, -de]
10. Çerāḡ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün **elden** düşe olur lâ-büd cihān-süz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132). [elden, -den]
11. Elüñden kim yabāne düşse bir kāh
Şaḡın k’ayaḡuña batmaya nāḡāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129). [elüñden, -ü, -nde]
12. Pes andan soñra ol miskīn-i güm-rāh
Yaḡasından **elini** kıldı kütāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18). [elini, -i, -n, -i]
13. Yapışup ḡalkasına Ka‘benüñ **el**
Tazarru‘ kııl Ḥudāya iy mu‘allel (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53). [el,]
14. Bu ḡāl-ile anı Mecnûn-ı pür-ḡam
Eli-yle şıḡayup oḡşar dem-ā-dem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60). [eli-yle, -iyle]
15. Dilāverler **elinde** oḡ k’öper müşt
Ölürken dir şehādet içün engüşt (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27). [elinde, -i, -n, -de]
16. Bahādırlar **elinde** tiḡ-i ḡün-in
Urur cān ḡirmenine āteş-i kīn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47). [elinde, -i, -n, -de]
17. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bıraktı tiḡm **elden** çarḡ şāhı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18). [elden, -den]
18. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura **el** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44). [el,]
19. Elinde var idi bir tiḡ-i elmās
Ki ḡāra zaḡmınuñ öñünde kirpās (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99). [elinde, -i, -n, -de]
20. Eline ḡürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüḡinüñ itdi kellesin ḡurd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87). [eline, -in, -e]
21. Sen itdüñ dür anuñ nürını benden
Elüm tutacaḡ-iken pāya şalduñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17). [elüm, -üm]
22. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vāḡıf oldu bu ḡāle ol abdāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46). [ele, -e]

23. Resen boynuma salup geldüm iy cān
Elüm karşında oldıysa kemān-gır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37*). [elüm, -üm]
24. Elin tutup Haqı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [elin, -i, -n]
25. Elin aldı vü bağladı yiñi ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [elin, -i, -n]
26. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdü
Tutup dilber hâriminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [eline, -in, -e]
27. Elinde kesmege anı erre-i tiz
Varup yanına ol serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [elinde, -i, -n, -de]
28. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [elüñ, -üñ]
29. Elinde hem tatar bir şeb-çerāğı
Çamu olmış hârim-i bāğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [elinde, -i, -n, -de]
30. Tırup ol şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı **elinden** şeb-çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [elinden, -i, -n, -den]
31. Eliyle başını yirden götürdi
Çigerden kanayup hûn-ı derünüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60*). [eliyle, -i, -(y)le]
32. Eliyle koydı ğamdan başına hâk
Dönüp atasına virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [eliyle, -i, -(y)le]
33. Baña bu varta olmadın havāle
Elümden çün yidi bunlar ta‘āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [elümden, -üm, -den]
34. Kimün efgānın işidür kulağün
Elinden kimün içersin piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [elinden, -i, -n, -den]
35. Eliyle pāyinün çıkardı hârin
Bu resme gösterüp şad mihribānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [eliyle, -i, -(y)le]
36. Kıla kendüzine feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmās-gün tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [eline, -in, -e]
37. İñiler tağda Mecnûn-ı şādık
Elinde her kişinüñ cām-ı la‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85*). [elinde, -i, -n, -de]
38. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [elinde, -i, -n, -de]
39. Anı ol derdden kırtardı derhāl
Ki buldı **ellerini** ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [ellerini, -lerini]
40. Bilürdi k‘eyle icāb itdi taqdır
Elin her nesneden kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [elin, -i, -n]
41. Elinde ol dağı diğerlerün hem
Hālāşum kaldı zülf-i yār elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [elinde, -i, -n, -de]
42. Eli bürka‘ velikin mah önine
Çararı şışesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [eli, -i]
43. Öpüp Zeydün **elin** ‘özü itdi hayli
Hazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [elin, -i, -n]
44. Bu vardı **elden** ol düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [elden, -den]
45. Anı dāmād-ı güre kıldı kâbin
Felek yenge gibi alup **elini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [elini, -i, -n, -i]
46. Şu resme kim müzeyyen hülleden hür
Tutarlar **ellerinde** cām-ı bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 51*). [ellerinde, -ler, -i, -(n)de]
47. Elüme kıl ‘ağā miftāh-ı maşşūd
Ki açıla yüzüme hāne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). [elüme, -üm, -e]
48. Elüñi çek ki ‘acizdür bu naḥçir
Çözüp boynından ağlāl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [elüñi, -üñ, -i]
49. Veren **elden** Züleyhā gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [elden, -den]
50. Eli inmeyüben kaldı havāda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98*). [eli, -i]
51. İki bile **eli** kaldı ‘amelden
Du‘ādan çünki tiğ-ı kaḥr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [eli, -i]
52. Ki sen bir şirsın elmās çengāl
Elüñde tutuben bir şem‘-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [elüñde, -üñ, -de]
53. Degül meyden anuñ büyüyanum mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [elüñden, -üñden]

54. İrişdi kaşrdan süy-ı mezâra
Elin alup kaçâzâ kaçızın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*elin, -in*]
55. Eline şundi bir ayvâyı fi'l-hâl
 Giderdi şâhdan ây vâyı fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [*eline, -i, -(n)e*]
56. Eline çıkarup virdügin ayvâ
 Giderür didügin bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [*eline, -i, -(n)e*]
57. Gelüp Leylinüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [*eline, -i, -(n)e*]
58. Eline aluban geh seng ü geh çüb
 Kılardı gölgesiyle ceng ü aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [*eline, -i, -(n)e*]
59. Eline taş alup başını döğdi
 Kara bahtına ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [*eline, -i, -(n)e*]

el: Başkalari, ağyar.

1. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
 Degüldür **ellerüñ** ta'nından ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [*ellerüñ, -ler, -üñ*]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
 Ki kıla dilber-içün ceybümi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [*ele, -e*]
3. Nedür şekk ile nüş-i zehr kıлмақ
 Kişi kendin **el** için kahr kıлмақ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*el,]*
4. Sen **eller** bezminüñ olduñ çerāğı
 Ben oldum bülbül-i bağ-ı ğam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [*eller, -ler*]
5. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
 Tavâf itmekde **eller** lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [*eller, -ler*]
6. İç **eller** gibi cām-ı dost-kānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [*eller, -ler*]

el: (ل) (Ar. harf-i târif el-) Arapça'da isimleri mârifeye yapan (belirli duruma getiren) bir ön ek olup dilimize aşağıdaki şekillerde girmiştir [Başına geldiği kelimelerin ilk harfi hurûf-ı şemsiyyeden biri ise er-, es- eş-, et- vb. şekiller alır].
 Örneğin; El-Kemahi, Muhyiddin el-Arabi vs.

1. Ki cānından yuyupdur **el** mu'ayyen
 'Abeş yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [*el,]*

el: Diyar, memleket.

1. Meclisüñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
 Niçe kim mezkür ola **ellerde** nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [*ellerde, -ler, -de*]
2. Ol içüp bâde-i ğam vardı **elden**
 Bu mest-i 'ışk olup kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [*elden, -den*]
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
 Ol anda ğayr **eline** virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*eline, -in, -e*]

el ac: Duâ etmek için elleri bir araya getirip açmak.

1. Çün el aç du'āya ol şeh-i dīn
 Dil açup dir bile süccād āmīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [*el aç, -a*]

el çek: Ilgisini kesmek, dünyadan el etek çekmek.

1. Almaya 'aynına bir çöpce cihān lezzātını
 Māsivādan el çeküp her kim ola bī-kār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [*el çek, -üp*]
2. Yiyüp içmekden istiğnā-yı muṭlaқ
 Yiyintiden veli el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [*el çek, -me, -güm*]

el ir: *El uzatmak.*

1. İrüre gevhere el çünki hakkāk
Anı delmekden aña yok-durur bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35*). [el ir, -ür, -e]
2. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leṭāfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [el ir, -ür, -mez]
3. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü bi-hürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [el ir, -e]

el ur: *Bir işi yapmak, girişmek.*

1. El ursa ma'dene üstād-ı mih-ter
Ezel aḥcār çıkar şoñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [el ur, -sa]
2. El urup eyledi pîrâhenin çäk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [el ur, -up]

el ur: *Dokunmak; ele almak.*

1. El urdı sāğar-ı sāķî perî-nāz
Ḳopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [el ur, -dı]
2. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol ḥālî kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [el ur, -dı]
3. Ağu içmiş gibi oldı dige-r-gün
El urup gönlegini eyledi çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3*). [el ur, -up]

el vir: *İzin vermek.*

1. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [el vir, -e, -lüm]
2. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90*). [el vir, -me, -yiser-
yiser]
3. Degüldür dānesine kendünün rām
Ne el virür dürüşmek-le vişāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99*). [el vir, -ür]
4. Yüzüne bakmazam şermümden aşlā
Baña el virmedi iy māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [el vir, -me, -di]
5. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [el vir, -me, -yiser, -
dür]
6. Sikender-vār şāhib-leşker olduñ
Saña el virdi āb-ı zindegānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [el vir, -di]

el vir: *Yardım etmek, fırsat vermek.*

1. Eger el vire bir dem vaşl-ı cānān
Ḳomaya artuğ yakañı dest-i hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [el vir, -e]
2. Senüñ gelmedi ṭāvūsüñ miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [el vir, -di]

el yudı: *Ümidi kesmek.*

1. Devr-i 'adlünde vücüdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [el yudı,]

elā: *Başlama ve tenbih ünlemi.*

1. Elā iy āfītāb-ı ‘ālem-efrūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1*). [elā,]
2. Elā ey ‘özü-gür-i cürm-i kārān
Recā-bağş-ı kamu ümmid-i vārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [elā,]
3. Elā iy hāme-i çālāk-i tahrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1*). [elā,]
4. Elā iy derd ü gâmdan ‘aqlı gitmiş
Dilüñde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [elā,]
5. Dönüp didi ‘arūsüñ atasına
K’elā iy şeh-süvâr-ı rûze nîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [k’elā,]
6. Hêlâl itmedüñ ise hâlûme vâh
Elā iy nûr-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [elā,]
7. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elā iy terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [elā,]
8. Güzer kıla şabâ vaqtüñe nâgâh
Elā iy ka’be-i cânüm cemâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [elā,]
9. Olupdur bir mükemmel yâra mektüb
K’elā iy sinesi gâmdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [k’elā,]
10. K’elā iy ‘ışk işinden bî-haberler
Gâmdan ben ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [k’elā,]
11. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K’elā iy bülbül-i güyâ zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [k’elā,]
12. İdinürsin dikenden nat’-ı sincâb
Elā iy hâr-ı nat’ u hâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [elā,]
13. Dil-i dîvâneye virdi teselli
K’elā iy gevher-i ‘ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [k’elā,]
14. Qalür ‘âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elā iy ‘ışk işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [elā,]
15. Elā iy sâkin-i künc-i zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [elā,]

el-ân: *Şimdi, şu anda.*

1. Çün ola hicrden giryân u nālân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [el-ân,]
2. Bu sözler kim saña naql itdüm el-ân
Eger tûtmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [el-ân,]
3. Kî nedür ‘ışk iy bânü-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [el-ân,]
4. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [el-ân,]
5. Mey-i gâmdan şu resme mestdür cân
K’özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [el-ân,]
6. Ger ire dime ol mâha noqşân
Seni âhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [el-ân,]
7. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma’rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [el-ân,]
8. Senüñ oğluñdur el-ân lâ-übâlî
Şarâb-ı ‘aqlıdandır câmî hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [el-ân,]
9. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32*). [el-ân,]
10. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Qarâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [el-ân,]
11. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzırdur isterseñ be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [el-ân,]
12. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tâpuñdan düşeli iy meh-liqâ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76*). [el-ân,]
13. Tûrur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dañı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [el-ân,]

14. Virür avāze kūs-u mergüm **el-ān**
Saña oldur münāsib evvel āhır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144*). [el-ān,]
15. Ki ne söyler dilüm bilmezven **el-ān**
Atamsın bildüm uş benven gulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [el-ān,]
16. İkimüz bir ten ü bir cânuz **el-ān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [el-ān,]
17. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm **el-ān**
Çanı ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [el-ān,]
18. Kebāb itdüm ciger derdünden **el-ān**
Niçe kılmayayın ben bağrumı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [el-ān,]
19. Ki bozduñ anı sen çalduñ ‘acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez **el-ān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [el-ān,]
20. Çodı segligi terk itdi kilābı
Benüm bu kışşadan maķşūdum **el-ān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [el-ān,]
21. Niçe nān belki su da geçmez **el-ān**
Kerāmetden baña virmiş-durur Haķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [el-ān,]
22. K’işide sözlerümi gūşuñ **el-ān**
Vücüdüm mülkine ger pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48*). [el-ān,]
23. Urursın sīhler endāmum üzre
Benem hoşnüd öz hālümden **el-ān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [el-ān,]
24. Şu şeydālar gibiydi kim var **el-ān**
Degüldi bī-namāz u rüze vü nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [el-ān,]
25. Ne taşdan inkisār irmişdi **el-ān**
Kaţuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [el-ān,]
26. Niçe mār ile tolmışdur **el-ān**
Beñüñ kim dāne-i şevķ-idi iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [el-ān,]

elbet: Mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak.

1. Ki varsa Ka‘beye ol merd-i hayrān
Bulurdi derdine **elbetde** dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [elbetde, -de]
2. Ne hācet kim dilerse bunda bir kıl
Olur **elbetde** Haķ katında maķbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [elbetde, -de]
3. Bu ‘ışķ işi ki ola bir arada
Olur **elbetde** vardukca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [elbetde,]

elden: El (Elinden).

1. Çü buldı büy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı **elden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28*). [elden,]
2. Şonuñda bulunur lā-büd melāmet
Ben isterven k‘alam **elden** du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [elden,]

elden düş: Elden ayaktan düşmek, bir iş yapamayacak duruma gelmek.

1. Hem ol dañı havā yüzinde çaldı
Çün ol gāfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [elden düş, -di]

elden gel: Yapabilmek, yapmak.

1. Eger elden geleydi ‘aşık olmak
Reh-i ‘ışķ içre böyle şādık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7*). [elden gel, -e, -ydi]

elden git: Bir şeyi yitirmek, yoksun olmak.

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyārı
Tükenmiş şabrı kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [elden git, -miş]
2. Çamu yārānı terk eyledi anı
Gidüpdür ādemilik şimdi **elden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [elden, -den]

3. Gidüp elden ‘inân-ı ihtiyârı
Revân tütüdi tarîk-ı çetr-i yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 77*). [*elden git, -den-üp*]

ele: *Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak sûretiyle içindeki yabancı öğelerden temizlemek, irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek.*

1. Eler zerden varak ğirbâl-i eşcâr
Girih çün bağ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64*). [*eler, -r*]

ele al: *Elinde tutmak, eline almak.*

1. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [*ele al, -ma, -dı*]
2. Haķâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü söz-ile gönlini **ele al** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49*). [*ele al,*]

elem: *Üzüntü, tasa, keder.*

1. Hizmetünde olana olmaduğı gibi **elem**
Dergehün dürları göñline yok ‘ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*elem,*]
2. Keremden eylesün elġâf-ı Bârî
Elemlerden emîn ol şeh-süvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136*). [*elemlerden, -ler, -den*]
3. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tığ u ħancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*elem,*]

elem çek: *Üzüntü, tasa duymak.*

1. Zîb-i cihâna aldanuban olmaduğ ferah
Fakrı meşakkatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 46*). [*elem çek, -me, -düñ*]

el-firâķ: *Elveda.*

1. Āh kim senden beni dūr itdi devvâr **el-firâķ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*el-firâķ,*]
2. Her nefes biñ kez fıġan her lâhza şad bâr **el-firâķ**
Görmeyi servin cemâlün gülsitânın bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*el-firâķ,*]
3. Tâ kıyâmet günlerine ħaldı didâr **el-firâķ**
Bir yaña cevri-zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*el-firâķ,*]
4. Ğam baña oldı muzâ‘af ġuşsa tekrâr **el-firâķ**
Bād-ı ġâm ħâķ itdi naġdüm gülsitânın āh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*el-firâķ,*]
5. Āhum âteş-nâķ u eşküm oldı ħün-bâr **el-firâķ**
Oldı gerdünuñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [*el-firâķ,*]
6. Cân za‘if ü dil-şikeste cism bîmar **el-firâķ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*el-firâķ,*]

el-ħak: *Doğrusu, ħak budur ki.*

1. Teni nâzüklüġi ol raġsuñ **el-ħak**
Ķomamışdı ħarîr-i Çinde revnaġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55*). [*el-ħak,*]
2. Bu ‘alem nâm-ı nikiçündür **el-ħak**
Yaratmadı murâd için bunı Ĥak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). [*el-ħak,*]
3. Saçuñ çinine iy ħurşid-ruġ baġ
Hilâl-i ‘idden yeg regdür **el-ħak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [*el-ħak,*]

4. Kişinün şîşe-i nâmin şır **el-ḥaḳ**
Dü-‘âlemde iresün çün murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*el-ḥaḳ,]*
5. Göricek n’ola ḥâlün fikr kıl var
Didi kim yok-durur **el-ḥaḳ** mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225*). [*el-ḥaḳ,]*
6. Çü vakt ire hemin ol demdür **el-ḥaḳ**
Fırâkıdan turup zevcinün ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [*el-ḥaḳ,]*
7. Yaḳalar eylediler pâre pâre
Görüp ol ḳalibi sandılar **el-ḥaḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [*el-ḥaḳ,]*

eli ir: *Elin ermesi, gücün yetmesi, bir şeyler yapabilmeye muktedir olmak.*

1. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına bu âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57*). [*eli ir, -se]*

elif: *Doğru, düzgün, eğri olmayan.*

1. Sebaḳ etfâle görindi siyeh-rü
Elif anuñ ḡamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*elif,]*
2. Elif engüştime ḡayrân olup dîş
Fırâkıdan anuñ her ḡâl pür-reşḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*elif,]*

elif: *Elif gibi boyu olan sevgili.*

1. Dilerseñ ḳaddin anuñ ḡâh ḡâhı
Elif naḳşına ḳılasın niḡâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36*). [*elif,]*
2. Eliflü na‘llu ‘âşık gibi zâr
Niḡündür ḳâmeti vü târi bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*eliflü, -lü]*
3. Teḳarrüb ‘âlemine buldılar yol
Elif ḳadden ki dūr idi ol ḳadi lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [*elif,]*
4. Ḳavuşdı birbirine çün **elif** lâm
Ezel bir cân idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [*elif,]*
5. Elifle lâm-veş k’olur **elif** lâm
Dilümüz dürrine câ bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*elif,]*
6. Elifle lâm-veş k’olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*elifle, -le]*

elif: *Vücutta elif şeklinde açılmış yara.*

1. Göñülden dir idi kim bu nişâne
Elifler daḡlardur ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62*). [*elifler, -ler]*
2. Teninde çok **elifler** daḡlar var
Bunuñ her saḡrı kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [*elifler, -ler]*

elin tut: *Elinden tutmak; yardım etmek.*

1. Düşinde bir firîşte gördi nâ-ḡâh
Elin tütup iletđi ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [*elin tut, -up]*

elinde: *Bir şey buyruğunda olmak.*

1. Ana bâbâ **elindedür** muḳarrer
Bu dünyâda ‘acebdür k’iy niḡü-ḡwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44*). [*elindedür, -dür]*

elinden: *(birinin) elinden; yüzünden, -den dolayı.*

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşâğ oğlan **elinden** yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18*). [*elinden,]*
2. Yakasın hicr **elinden** eyleyen çâk
Nedür hicrân gicelerinde hâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [*elinden,]*

elinden bırak: *Kılıcını elinden bırakmak.*

1. Qavî dest olsa bunlar ol nihânî
Elinden bırağur tür ü kemânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 28*). [*elinden bırak, -ur]*

elinden gel: *Yapabilmek, becermek, gücü dahilinde olmak.*

1. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte püştibânlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 15*). [*elinden gel, -se]*
2. Elinden mi gelür terk itmek anı
Höş olur âb içinde cây-ı mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [*elinden gel, -ür]*

eline al: *Tutmak (kılıç bağlamında).*

1. Eli inmeyüben kaldı havâda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [*eline al, -dı]*
2. Alup Nevfel eline tığ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1*). [*eline al, -up]*
3. Rakîb-i şüm u bed-kâr oldı âğâh
Eline aluban bir tığ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [*eline al, -ub, -an]*

eline al: *Eline almak, tutmak II sahip olmak.*

1. Mübârizler eline aldı çâlâk
Sünülerin mişâl-i mâr-ı Dağhâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 33*). [*eline al, -dı]*
2. Şan eţrafına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [*eline al, -dı]*
3. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildâr
Eline aldı pes bir hâme-i hüv (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [*eline al, -dı]*

eline düş: *Egemenliğı, buyruğı altına girmek; Birinin eline düşmek.*

1. Gülünc oldı adı halk-ı cihâne
Düşe anuñ eline ger zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [*eline düş, -e]*

elini tut: *Elini tutmak.*

1. Tıtuş rifk-ile Mecnūnuñ elini
Tolandurdı Harem girden şalını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45*). [*elini tut, -up]*
2. Elini tıtdı Mecnūn bâğbānuñ
Eyitdi kim degül mi hayf k'iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [*elini tut, -dı]*
3. Varup dīvāneye gösterdi meyli
Üküş 'özü eyleyüp tıtdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47*). [*elini tut, -dı]*

elma: *Elma, meyve.*

1. Anuñ güy-ı zenehdānydı güyā
Leṭāfetden dü şakḳ olmış bir **elma** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*elma,]*
2. Bir **elma** k'ola ṭab'ı şekker-âşār
Çü şakḳ ola aña qalmaz ḥarîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*elma,]*

elmās: *Elmas, değerli bir taş.*

1. Çü ben **elmās** hāme birle çālāk
Şehûñ medhinde deldüm niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*elmās,]*
2. İçi **elmās** yimiş gibi burdı
Düşüp ol daḥmenûñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [*elmās,]*

elmās-çengāl: *Elmas çengeli.*

1. Ki sen bir şîrsin elmās çengāl
Elünde tutuben bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [*elmās-çengāl,]*

elmās-gün: *Elmas renkli; elmas türünden, elmastan (Eski tipta zehir olarak kullanılıp içeni öldürdüğü söylenen elmas kırıntısı veya elmas tozu bağlamında kullanılır. ONAY, 145) II kılıç gibi; parlak.*

1. Kıla kendüzine feth ü müsahḥar
Eline aldı bir **elmās-gün** tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*elmās-gün,]*

elmās-ṭabî'at: *Cevher karakterli.*

1. Sen elmās ṭabî'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7*). [*elmās-ṭabî'at,]*

eltāf-ı bārî: *Allah'ın lütufları.*

1. Keremden eylesün **eltāf-ı Bārî**
Elemlerden emîn ol şeh-süvārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135*). [*eltāf-ı bārî,]*

elüm tut: *Yardım etmek II elini tutmak.*

1. Ḥaṭ-ı 'afvuñden özge ḥüccetüm yok
Ḥüdāvendā **elüm tut** hāme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [*elüm tut,]*

elümden gel: *Yapmayı becermek, yapabilmek.*

1. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu ḥacletden iy ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [*elümden gel, -se]*
2. Elümden gelmedi nedür günāhum
Baña ṭa'n itme iñende ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [*elümden gel, -me, -di]*
3. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [*elümden gel, -se]*

elün öp: *Saygı ifadesi olarak bir kimsenin elini öpüp alınına koymak.*

1. Elüñ öpüp genâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44*). [elüñ öp, -üp]

elvâh-ı zebâni: Dil levhaları.

1. Müşerref idüp **elvâh-ı zebâni**
Müzeyyen eyleyen her dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10*). [elvâh-ı zebâni, -ı]

emân: Fırsat, güven.

1. Ki kânde görseler ol nâ-tuvânı
İderler katl virmeyüp **emâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [emâni, -ı]
2. K’o seglerden bula kimse **emâni**
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [emâni, -ı]
3. Umür-ı dehrden vardur **emânum**
Delü yoğdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [emânum, -u, -m]
4. Ki yoğdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânumuñ varken **emâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [emâni, -ı]

emân vir: Canını bağıslamak, öldürmemek, merhamet etmek.

1. Kimesneye emân virmeyüben hîç
Nihâl-i ‘ömr-i lâmin itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115*). [emân vir, -me, -yüben]
2. Getür öñünde yak virme emâni
Ya isterseñ tutup maħbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48*). [emân vir, -ı-me]
3. Turur şayyâd hem-çün şîr-i şerze
Diler kim virmeyüp bir dem emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [emân vir, -me, -yüp]

emanet: Güvenilir olmak manasına gelen bir erdem.

1. Ki yoğdur âdemide bu **emânet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [emânet,]

emanet: Emanet.

1. Ki şâh-ı gerdenümeddür **emânet**
Bu murğı idemezsin dâmiña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [emânet,]

emek: Bir iş uğruna gayret ve çaba sarf etmek..

1. Kuşür u ‘özr komadı **emekde**
Nişânın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30*). [emekde, -de]

emekdâr: Emeği geçmiş kimse.

1. Kılan eski **emekdârını** maħrûm
Dilerdüñ kim olam rüsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [emekdârını, -ı, -nu]

emîn: Emin, güvenilir.

1. Emîn ü müstaķim ü ‘âķıl idi
Ėazer deydi ki şâh-i âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [*emîn,]*]

emîn ol: *Emin, emniyette, güvende olmak.*

1. Keremden eylesün elťâf-ı Bârî
Elemlerden **emîn ol** şeh-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136*). [*emîn ol,]*]
2. Emîn oldu başuñ giryânlığı ķo
Velikin iy Ėazâl-i pür-Ėamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64*). [*emîn ol, -dı]*]

emîn ol: *Emin olmak, şüphe kalmamak.*

1. Emîn olduñ ki ref‘ oldu yoluñdan
Berâtin dürdü anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54*). [*emîn ol, -duñ]*]
2. Dil-i dîvâneyi kıldı müşevveş
Emîn enkâldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [*emîn ol,]*]

emir: *Bir kavmin, bir memleketin reisi.*

1. Bu **emri** çün baña feyz itdi iķbâl
Ümîdüm bâdesinden töldü zigâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [*emri, -i]*]
2. Görüp řâh ol cemâl-i bî-nażîri
Didi Ėüsn ehlinuñ budur **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*emîri, -i]*]
3. Serîr-i ķulle-i Necdün **emîri**
Fenâ vâdisinüñ şâğib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 5*). [*emîri, -i]*]
4. TeĖassür vâdisinüñ lâ-mekânı
Serîr-i ķulle-i Necdün **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 7*). [*emîri, -i]*]
5. Vücüdi ‘âleminüñdür **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [*emîri, -i]*]
6. Oķudı řoñra ‘özü ü âferîni
Didi iy kişver-i ‘ıřķuñ **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [*emîri, -i]*]
7. Rızâñ dil serîrine **emîr** it
Ėanâ‘at tağtı üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [*emîr,]*]

emir: *Ar. Emir, buyruk.*

1. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzer vir
Anuñ **emri** Ėilâfindan Ėazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [*emri, -i]*]
2. Bulupdur **emrünüle** rif‘at eflâķ
Ėalupdur pestligünde her zamân Ėâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*emrünüle, -üñ, -ile]*]
3. Senüñ **emrünüle** döner çarĖ Ėâsı
Senüñ Ėükmünledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*emrünüle, -üñ, -le]*]
4. Senüñ **emrünüle** olur her ‘acâib
Ki sensin mücid-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [*emrünüle, -üñ, -le]*]
5. Düzilür şun‘ıla âdem kef-i Ėâķ
Mu‘allâķ **emri** ile döner eflâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [*emri, -i]*]
6. Hem irdi **emr** k‘anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [*emr,]*]
7. Başma Hüdhüdün oldur koyan tâc
Anuñ **emriyle** öter ķumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*emriyle, -i, -(y)le]*]
8. Muťî‘ idi birinuñ **emrine** bād
Birisinden ‘anâşır oldu âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*emrine, -i, -n, -e]*]

9. Çevürmem yokdur **emründen** yüzümi
Çü 'afvun merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 52*). [*emründen, -ün, -den*]
10. Ölür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu **emr** için k'olam itmâma bâ'is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [*emr,]*
11. Saña benden hañadur bi-hañalık
Senün **emründe** olmadum hañâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*emründe, -ü, -ñ, -de*]
12. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür bu **emre** ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [*emre, -e*]
13. Velî 'âkl **emri** üzre oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [*emri, -i*]

emîr-i 'âlem-ârây: *Alemi süsleyen emir.*

1. Umaram k'ol **emîr-i 'âlem-ârây**
Şadef güşında ol dürre vire cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 151*). [*emîr-i 'âlem-ârây,]*

emîr-i 'âmirî: *Amiri kabilesinin reisi.*

1. Emîr-i 'Âmirî çün didi bunu
Şan içürdi kız atasına hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [*emîr-i 'âmirî,]*

emîr-i bargâh-ı 'adl: *Adalet divanının emiri.*

1. Şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma'nî
Emîr-i bargâh-ı 'adl ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 124*). [*emîr-i bargâh-ı 'adl,]*

emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ: *İnayet mülkünün divan emiri.*

1. Huşûşa yâr-ı evvel ya'ni Şiddik
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 4*). [*emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ,]*

emîr-i hind: *Hint kumandanı.*

1. Emîr-i Hinde virdi maşriki tâc
Görinüp Çinden âyine-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*emîr-i hind, -e*]

emîr-i hûb-ahlâk: *Güzel huylu reis.*

1. Didi kim iy **emîr-i hûb-ahlâk**
Ki mişlün görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [*emîr-i hûb-ahlâk,]*

emîr-i kişver-i 'ışk-ı helâl: *Temiz aşk ülkesinin emiri.*

1. Yahūd aşüfte-yi sevdā-perestüm
Emir-i kişver-i ‘ışk-ı helâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 5*). [*emir-i kişver-i ‘ışk-ı helâl, -üm*]

emir-i server: *Emirlerin reisi.*

1. Melik-zâde vü şâhib-efser idi
Ebâ ‘an ced **emir-i server** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24*). [*emir-i server,*]

emlah: *Çok (daha, en, pek) güzel.*

1. Lebi pür-luṭf u şür-engiz ü **emlah**
Zebânî hem şeker-riz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [*emlah,*]
2. Ger **emlah** sözünü işitse bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [*emlah,*]

emr eyle: *Emretmek.*

1. Hüküm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarḥa ger emr eyleseñ şâbit ola ğabrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*emr eyle, -se, -ñ*]
2. Çün itdi ceng kılmagı muḳarrer
Pes emr eyledi kim cem‘ ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [*emr eyle, -di*]

emr it: *Emir etmek, buyurmak.*

1. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdu k’Ahmedi var eyle âġah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [*emr it, -üp*]
2. İrişdi yâr iline şöhret-ile
Bu cânibden daḥı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [*emr it, -di*]
3. Ümid endühi göñlinden götürdi
Pes emr itdi vuḥûşa mâr eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [*emr it, -di*]
4. Nihâyetsüz kamu rengin ü zibâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61*). [*emr it, -di*]

emr-i takdîr: *Allah'ın emri.*

1. Ne iklîme salarsa **emr-i takdîr**
Rikâb-ı devleti olur cihāngîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [*emr-i takdîr,*]
2. Çü sendendür olur cân aña ḥursend
Ezelde eyle imiş **emr-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*emr-i takdîr,*]
3. Ger olmaduñisen râzi vü ḥoşnüd
Ne çäre böyle imiş **emr-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101*). [*emr-i takdîr,*]

emvâc: *Dalgalar.*

1. Odur **emvâc** viren baḥr-ı cüda
Ten ü cân ol baġışlar her vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5*). [*emvâc,*]

emvâc-ı leşker: *Ordu dalgası.*

1. Pür olmuş gördi şahrâ tîğ ü hañçer
Cihâni kabzâmış **emvâc-ı leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 8*). [*emvâc-ı leşker,]*

emzür: *Yavrusunu memesindeki sütü emdirmek suretiyle beslemek, meme vermek.*

1. Kuzusu gibi **emzürür** idi şîr
İder âhû-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*emzürür, -ür]*

enbân: *Heybe.*

1. İderler ‘ömrüñ **enbânını** sūrâh
Senüñ ‘ömrüñse tar u hirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [*enbânını, -m, -i]*

enbâz ol: *Ortak olmak.*

1. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki sayd üzre bir âdem gelse gâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26*). [*enbâz ol, -dum]*

enbiyâ: *Nebi'ler, peygamberler.*

1. Yüzi suyu hañiçün **enbiyânuñ**
Beni hâş ümmeti kı1 Muştafânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157*). [*enbiyânuñ, -nuñ]*
2. İrişüp **enbiyâ** ervâhı bir bir
Du‘âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*enbiyâ,]*
3. Var ise i‘tikâduñ **enbiyâya**
Eyit kimdür bu yanuñdağı bağılu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30*). [*enbiyâya, -ya]*

enbiyâ-ğaşem: *Maiyetindeki peygamberler.*

1. Şâh-ı muğarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña hadem ü **enbiyâ-ğaşem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*enbiyâ-ğaşem,]*

enbüh: *Kalabalık.*

1. Gehî şiddetle tolar miğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda **enbüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*enbüh,]*
2. Tımandan görk virür kûha **enbüh**
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*enbüh,]*
3. Şu deñlü halk geldi anda **enbüh**
Ki şıqlet virdi hüt u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*enbüh,]*
4. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyâbân geçdi **enbüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*enbüh,]*
5. Hârâbe irdi çok âbâde **enbüh**
Görindi çünkim irdi küh-sâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*enbüh,]*

enbür: *Ateşi karıştırıp tutuşturmaya mahsus alet II Kerpeten.*

1. Semen dendânın açmış nitekim dür
Aña minğâr-ı bülbül olmuş **enbür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [*enbür,]*

encâm: *Son, nihayet.*

1. Bu işe bulduramazsın sen **encām**
Bu gülşen cāyıdır bir ‘andelībūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74). [encām,]

encüm: Arapça "yıldız" anlamına gelen "necm" in çoğulu.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek **encüm** döker direm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44). [encüm,]
2. Koyup çarlı müzeyyen **encümile**
Şeref virdi zemîne merdümile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51). [encümile, -ile]
3. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim **encümden** felekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70). [encümden, -den]
4. Var idi tâbi‘i **encümden** efzûn
Otâğına dike bakardı gerdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173). [encümden, -den]
5. Her **encüm** hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi şanki havz-ı âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5). [encüm,]
6. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar **encüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62). [encüm,]
7. Hevâda uçmağa başladı huffâş
Felekde bir çerâğ oldı her **encüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95). [encüm,]
8. Yağūd bir çeşm-i zâğ oldı her **encüm**
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96). [encüm,]
9. Şan etrafına **encüm** mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10). [encüm,]

endām: Beden, boy pos.

1. Kamu **endāmi** zībā cāmelerden
Egerçi oldı maṭbū‘ vü müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35). [endāmi, -ı]
2. Gözinden yaşlar aķar boynı bağlu
Hazerden düşmiş **endāmına** lerze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9). [endāmına, -ı, -n, -a]
3. Her **endāmını** çekmiş bend ü bāğa
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22). [endāmını, -ı, -(n)ı]
4. Ki suçsuz âhūyı virdüm ite uş
Her **endāmın** göreydüñüz ki segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65). [endāmın, -ın]
5. Kararı kalmadı bir yirde çün bād
Gül **endāmi** hayālî birle nâ-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35). [endāmi, -ı]
6. Urursın siħler **endāmum** üzre
Benem hoşnüd öz hālümnden el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14). [endāmum, -u, -m]

endāze: Ölçü.

1. İşüñ **endāzesi** bir yüzden oldı
Be-nāgeh kara şu çıkdı zeminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58). [endāzesi, -si]

endîşe: Düşünce, kaygı.

1. Tırup yatdı bu **endîşeyle** ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11). [endîşeyle, -(y)le]
2. Bu resme ol ğarīb **endîşedeyken** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1). [endîşedeyken, -de, -yken]
3. Ki tâ gönlinde ol **endîşe** gide
Bu havfūñ def‘ine ol merd-i nāzik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20). [endîşe,]
4. Ne hōd dildār dergāhına kâşıd
Bu iş için müdām **endîşedeydi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33). [endîşedeydi, -de, -ydi]

endişenāk: *Far. Endişeli, kederli.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Kaṭı **endişe-nāk** u hâyif oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*endişe-nāk,]*

endüh: *Gam, iç sıkıntısı.*

1. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*endüh,]*
2. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gâve **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*endüh,]*
3. Döküp bārān gözinden ol pür **endüh**
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cānib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [*endüh,]*
4. Ümid **endühi** gönünden götürdi
Pes emr itdi vuḥūşa mār eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144*). [*endühi, -ı]*
5. Maḥabbet yār aña vü ‘ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-had **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*endüh,]*
6. Ğam ü **endühdan** tutmuş özi küh
Var ilden dīv gibi ihtişâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*endühdan, -dan]*
7. Düzen cānınuñ **endühden** gıdāsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*endühden, -den]*

endüha sal: *Derde salmak.*

1. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*endüha sal, -dı]*

endüh-ı zamān: *Zamanın sıkıntısı.*

1. Beni mest itdi ḥamr-ı şebāne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [*endüh-ı zamān, -a]*

engin: *Denizin karadan açıklara doğru ufuk hattına kadar uzanan kısmı.*

1. Yem-i hicr **engininden** çık kenāre
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*engininden, -inden]*

engübîn: *(Fa.) Bal.*

1. Megeş basmış degüldür **engübînüm**
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [*engübînüm, -üm]*

engürüs: *Macar, Macaristan.*

1. Çü kahr itmek diledi **Engürüse**
Ḥarāb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rūsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [*engürüse, -e]*

engüşt: *Parmak.*

1. Ecel **engüştü** oldukda gelü-gir
Yem-i cüduñdan itme kaçre taḫşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [*engüştü, -i]*

2. İdersin mu‘cize urdukca bünyād
Gönül şaḡku‘l-ḳamer **engüştini** yād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10*). [*engüştini, -i, -n, -i*]
3. Yüzüñ görmege ḥâtem ḳılsa ta‘cîl
Çek **engüştünden** anuñ çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*engüştünden, -üñ, -den*]
4. Dilâverler elinde oḡ k’öper müşt
Ölürken dir şehâdet için **engüşt** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*engüşt,]*
5. Parmağına ney yürütdi ḥâmenüñ cellâd-ı çarḡ
Şâhuñ **engüştine** öykindüñ diyü ḳılıp tühem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*engüştine, -i, -n, -e*]
6. Elif **engüştine** ḥayrân olup diş
Fırâḳından anuñ her ḥâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*engüştine, -i, -n, -e*]
7. Anuñ-çun yaḳdı **engüştine** ḥınnâ
İraḳdan ḡonca-ı zanbaḳ virür nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [*engüştine, -i, -n, -e*]

engüster: *Yüzük.*

1. Ḳamer bir şemmesidür efserinüñ
Niḡinidür Süheyl **engüsterinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*engüsterinüñ, -i, -nüñ*]

engüster-i şâh-ı cem: *Cem Sultanın yüzüğü.*

1. Süleymāna rikābı ḥâtem olmuş
Yahūd **engüster-i şâh-ı Cem** olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [*engüster-i şâh-ı cem,]*

engüst-i çäläk: *Hareketli parmaklar.*

1. Ser-i müştinde her **engüst-i çäläk**
Olupdur fi‘l-meşel bir şâh-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31*). [*engüst-i çäläk,]*

enîni: *İnilti.*

1. Veremler gördi vü ḳıldı **enîni**
Ḳabarıcıklar cerâḥatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*enîni, -i*]

enîni ḳıl: *İnlemek.*

1. Ğam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp ḳıldı enîni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45*). [*enîni ḳıl, -dı*]

enîs: *Arkadaş.*

1. ‘Alî kim Aḥmedüñ dāmâdı idi
Enîsi maḥremi mu‘tâdı idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2*). [*enîsi, -i*]
2. Neden düşmek bu resme deşt ü ḡara
Enîs olmak ne lâzım mür u mârâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*enîs,]*
3. Enîsinden olan maḥrûm u mehcür
Nesîmi dilberümden yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*enîsinden, -in, -den*]
4. Niçün kend’özünü virdüñ ḥârâbe
Enîsüñ kim-durur bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [*enîsüñ, -üñ*]

5. Enisün niçe ola mür ile mār
Dil u cāni yiter yaq derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [*enīsüñ, -üñ*]

enīs: *Dost, arkadaş II alışkın olunan durum.*

1. Qalan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü nāle vü āhuñ **enīsī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*enīsī, -i*]

enīs ü vār: *Dost ve sevgili.*

1. Dilüñ yandı degüldür puhte hāmuñ
Enīs ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 95*). [*enīs ü yār, -dan*]

enīs-i server-i kevneyn: *İki cihan reisinin arkadaşı.*

1. Biri ‘Osmān ki zi’n-nüreyndür ol
Enīs-i server-i kevneyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 2*). [*enīs-i server-i kevneyn, -dür*]

enīs-i tırş-rü: *Ekşi yüzlü tanıdıklar.*

1. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña hōd her enīs-i tırş-rüdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*enīs-i tırş-rü, -dan*]

enkāl: *Neşin cismani alâkalara ve bedeni lezzetlere bağlanıp kılması.*

1. Ki bir dil der-hemîn ortada **enkāl**
Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [*enkāl,]*
2. Dil-i dīvāneyi kıldı müşevveş
Emîn **enkāldan** ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [*enkāldan, -dan*]

envā’: *Türlü türlü II çeşit.*

1. Ol āteşde bişüp **envā’** tayyār
Kebāb-ı bağ gehî ki mürğ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*envā’,]*

envā’-ı cezā: *Ceza çeşiti, çeşitli ceza.*

1. Yezîd ol māhî deşt-i Kerbelāda
Şehîd eyledi envā’-ı cezāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 14*). [*envā’-ı cezā, -da*]

envā’-ı dirahṭ: *Ağaç çeşitleri.*

1. Ki bulunmaz şu ‘ā’ma anuñ ḥad
Bitüp şahnında envā’-ı dirahṭān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*envā’-ı dirahṭ, -an*]

envā’-ı fesād: *Çeşitli fenalıklar.*

1. Cihānda dāstān olısar adı
İdiser nev nev envā'-ı fesādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [envā'-ı fesād, -ı]

envā'-ı ğam: *Türlü gamlar.*

1. Vücüd-ı çāk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdā düşdiler **envā'-ı ğam** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 14*). [envā'-ı ğam,]

envā'-ı lutf: *Lütuf ve iltifat çeşitliliği.*

1. İrür envā'-ı lutf-ıla peyāmı
Neşāt-ile turup Zeyd-i diğer-ħāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68*). [envā'-ı lutf, -ıla]

envā'-ı müdārā: *Çeşitli güzellikler.*

1. Vişāli çāresineydi mülāzım
Kıladı her dem **envā'-ı müdārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [envā'-ı müdārā,]

envār: *Nurlar, aydınlıklar.*

1. Maħabbet mührinüñ āsārı için
Nübüvvet mührinüñ **envārı** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [envārı, -ı]
2. Kelimüñ Türda etvārı ħaķıyçün
Yed-i beyzānun **envārı** ħaķıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80*). [envārı, -ı]
3. Şarāb-ı 'ışkdan maħmūr olmış
Vücüdü 'ışk **envārıyla** tolmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [envārıyla, -ı, -yla]

envār kıl: *Nurlandırmak.*

1. Cihānı kıldı cennet-veş pür envār
Ya cezb-i çāh içinde tıfl-ı Ken'ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [envār kıl, -dı]

envārî: *Nurlar, aydınlıklar.*

1. Cebel gösterdi **envārî** 'alemler
Ki iksir-i şubħ-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [envārî,]

envār-ı ħaķīkat: *Ĥakikat nurları.*

1. Dilinden lāmi' **envār-ı ħaķīkat**
Yüce 'adli ile kaşr-ı şerī'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31*). [envār-ı ħaķīkat,]

envār-ı 'ışk: *Aşk parıltısı, aşk nurları.*

1. Çünkü berķ urdı derūnumdan benüm **envār-ı 'ışk**
Bātinında oldı her şeyüñ 'ayān āsār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [envār-ı 'ışk,]

enver: *Aydınlık, ışık, parlaklık.*

1. Cihân-efrûz ola çün mihr **enver**
Çerâğ-ı şubhda qalmaz inen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55*). [enver,]
2. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ görmekten **enver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [enver,]

epsem: Hareketsiz, kılmıdamadan duran.

1. Ki yarın hoş nesim ola dimâguñ
Gönilme bu yola bî-kesdür **epsem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105*). [epsem,]
2. Başı şürîdelik hem pesdür **epsem**
Bir eglence durur ‘âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [epsem,]

epsem: Dilsiz, konuşmayan, ebkem.

1. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen **epsem** didüğüñce zârum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [epsem,]

er: Erkek, koca.

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb gâmında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [er,]
2. Anuñ kaşırından özge evde boşam
İki **er** olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [er,]
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda gayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [er,]
4. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir **er** kim ‘avrata meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [er,]
5. Velî kılmadı **erine** hiç meylî
Dem olmaz k’ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [erine, -i, -n, -e]
6. Ki bulmamışdur **er** andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [er,]
7. Belürmezdi ruñında müştiden zerd
Erinüñ haşmeti vü şerm-i h’îşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41*). [eriniñ, -i, -nüñ]
8. Eri öldüğüne incidi lîkin
Nihâni sevdüğini eyleyüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [eri, -i]
9. Eri hayfından aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [eri, -i]
10. Katı cânına geçmişdi **eriniñ**
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [eriniñ, -i, -nüñ]
11. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi **ere** Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [ere, -e]

er: Erkek, yiğit.

1. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol **erden** k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [erden, -den]
2. Biñ **er** ‘ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma’şûka olmak ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [er,]
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi **er**
K’anı pişe tütinmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [er,]
4. Gubâr-ı maqdeminden dilberiniñ
Çek iki çeşmine ol ‘ışk **eriniñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [eriniñ, -i, -nüñ]
5. Gidüp tañkâtları cümle çerinüñ
‘Amelden kaldı kolı ceng **eriniñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [eriniñ, -i, -nüñ]
6. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [er,]
7. Gelüp didi ki iy şâh-ı nigû-h’wâh
Degüldür âdem ol **erdür** firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [erdür, -dür]

8. Ki çokdan **erdedür** ol serv-i refâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*erdedür, -de, -dür*]
9. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*erinden, -i, -n, -den*]
10. Bu yolda çok hâtar vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek **er** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [*er,]*
11. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle karşı becid añup **erini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*erini, -i, -ni*]
12. Ğarazlu 'ışk **ere** olmaz revâ hîç
Ğarazlu mihr bünyâdın yaķar 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [*ere, -e*]

ercümend: İtibarlı.

1. Egerçi aşldandur ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür **ercümend** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [*ercümend,]*
2. Cihân 'aşıklarınuñ **ercümeni**
Zamân şâdiklarınuñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5*). [*ercümeni, -i*]

erğuvân: İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından, eflatun ile kırmızı arası morumsu pembe renkte, çok güzel çiçekler açan süs ağacı.

1. Pür itmiş şâh-ı gül cām **erğuvāni**
Ki içe 'andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*erğuvāni, -ı*]
2. Hevā-yı zülfî pesdür seyr-i sünbül
Gülile **erğuvānuñ** şâhı bī-yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*erğuvānuñ, -uñ*]

erğuvān-had: Erguvan yanaklı.

1. K'aña ejder idi zülfî nıgeh-bān
Şeker-güftār idi vü **erğuvān-had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [*erğuvān-had,]*

erğuvānī: Erguvan renginde olan.

1. Ğamīde kaddi oldu Ğız-rānī
RuĞ-ı zerdine reng irdi **erğuvānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174*). [*erğuvānī,]*
2. RuĞ-ı bāğ oldu gülden **erğuvānī**
Gül-i aĞmerden oldu her leb-i cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24*). [*erğuvānī,]*

erit: Erimesini sağlamak, erimesine yol açmak.

1. Bunı yakdı anuñ nār-ı firākı
Eritdi şem' gibi iştiyākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [*eritdi, -di*]

erkān: İleri gelenler.

1. Bu idi kavminüñ içinde **erkān**
Ki tâbistān-ı eyyāmında yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*erkān,]*

erkān: Esaslar.

1. Beden Ğākī idi Ğāk oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü **erkān** u pîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*erkān,]*

erlik: Mertlik, yiğitlik.

1. Tutan mağrib sevâdın **erlik** ile
Açan maşrıq ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [erlik,]
2. Hezârân âferin serverlik itdün
Alıvirdün nigârı **erlik** itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [erlik,]
3. Revâ midur k'öle yok yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek **erlik** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35*). [erlik,]

erre: Testere, bıçkı.

1. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar **erre**ye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [erre, -ye]
2. İşıtsün halk uyan bir dem fiğānuñ
Başuñda **erre** olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33*). [erre,]

erre-i tiz: Keskin testere.

1. Elinde kesmege anı **erre-i tiz**
Varup yanına ol serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [erre-i tiz,]

ervāh: Ruhlar, canlar.

1. İrişüp enbiyā **ervāhı** bir bir
Du'ālar eylediler aña vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [ervāhı, -ı]

ervāhı tāze: Genç ruhlar.

1. Tutar **ervāhı tāze** 'ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7*). [ervāhı tāze,]

eş'ār: Şiirler.

1. O hūb eş'**āruñ** uş birisi budur
İşit kim gūşitñ zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [eş'āruñ, -uñ]
2. Oқurdı vaşf-ı Leylîde gāzeller
Kamu eş'**ārını** Zeyd-i diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31*). [eş'ārını, -ın, -ı]
3. Bularuñ meşhedinden hiç hālī
Gehī Mecnūnuñ eş'**ārın** oқurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9*). [eş'ārın, -ın]

eş'ār-ı gārīb: Hüzünlü şiirler.

1. K'ışidem senden eş'ār-ı gārībi
Bi-ħamdillāh ki ruzı kıldı Rezzāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58*). [eş'ār-ı gārīb, -ı]

eş'ār-ı gārā: Kıymetli şiir.

1. Ol iqlimden ki bir ebr ola peydā
Yazar şānında yüz eş'**ār-ı gārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [eş'ār-ı gārā,]

esâsi: *Asıl ve temele mensup, esasla ilgili.*

1. Senüñ emrünüle döner çarlı şası
Senüñ hükmünüledür anuñ **esâsi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*esâsi,]*

esb: *Far. At, feres.*

1. Niçe yük 'üd-ı huşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr **esb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*esb,]*

esbâb: *Araç gereç, elbise.*

1. Çü rahm itdüñ şatayın al revâdur
Çıkarup cümle **esbâbım** fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43*). [*esbâbım, -i, -nı]*

esbâb-ı zerrîn: *Altundan elbise.*

1. Pes andan bezme başladı nigârın
Döküldi ortaya **esbâb-ı zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2*). [*esbâb-ı zerrîn,]*

esb-i şabâ: *Rüzgar gibi hızlı hareket eden at.*

1. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol **esb-i şabâ** sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [*esb-i şabâ,]*

escâr: *Ağaçlar.*

1. Şüküfeyle pür olur evvel **eşcâr**
Biter her birisinde âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*eşcâr,]*

esen: *Sağ sâlim, afiyette, sıhhatte, selamette, sıhhatli, salim.*

1. Sen isnâd eyledüñ baña haâtalar
Esenlik görmedüm 'ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*esenlik, -lik]*

esen: *Vedalaşmak.*

1. Gidelüm qalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [*esenleşüp, -leşüp]*

esen kal: *Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli olmak anlamında bir temenni sözü.*

1. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [*esen kal,]*
2. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [*esen kal,]*
3. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire 'azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [*esen kal,]*
4. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen kal k'atalık gıtdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*esen kal,]*

esen kıl: *Selamet eyle.*

1. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhîr esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*esen kıl,]*
2. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhîr **esen kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*esen kıl,]*

eser: *Eseri iz.*

1. Yüzünden bir **eşerdür** rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [*eşerdür, -dür]*
2. Sözüden ‘ilm-i hikmet bir **eşerdür**
Dilinden fenn-i mantık bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [*eşerdür, -dür]*
3. Ne ‘ışkuñ var-durur göñlünde dağı
Ne **eşer** bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*eşer,]*
4. Tarih-i ‘ışk-bâziden habersüz
Hevâ-yı cân-güdâziden **eşersüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 10*). [*eşersüz, -süz]*
5. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse nişâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*eşer,]*
6. Kılıç gibidür üstinde kafâñuñ
Eşer kalmadı âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [*eşer,]*
7. Dile esrâr-ı mahfiden **eşer** vir
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*eşer,]*
8. Ki senden bir **eşer** var bende zâhir
Çok istedüm ezal mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*eşer,]*
9. Hâtundandır **eşer** bir gül-‘izâruñ
Dağı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [*eşer,]*
10. Eşer kalmadı gayrı üstüñ’ândan
‘Acebdür k’ol segân-ı üstüñ’ân-ı ħ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*eşer,]*

eser bul: *Belirti, iz bulmak.*

1. Dağâyıkdan şu resm-ile **eşer bul**
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*eşer bul,]*

eser evle: *Tesir etmek, etki etmek.*

1. Vücüdi oldı tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına ħarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*eşer eyle, -di]*

eser göster: *İşaret, iz göstermek. İz bırakmak, tesir etmek II görünmek, belirlemek; benzemek.*

1. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70*). [*eser göster, -mez, -idi]*

esgi: *Eski.*

1. Teb-i ħam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş **esgi** ruñı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [*eşgi,]*

eshâb: *Arkadaşlar, ahbaplar II Sahabeler.*

1. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi **eşhâbına** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58*). [*eşhâbına, -ı, -na*]

ésig: Eşik, kapı önü.

1. Eşigüñ secdegâh-ı cümle cândur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105*). [*eşigüñ, -üñ*]
2. Eşigidür harîm-i zinde-gânî
Sarâyıdur maqâm-ı câvidânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 23*). [*eşigidür, -i, -dür*]
3. Ayağüñ toprağıdur secdegâhum
Eşigüñ taşıdur püşt u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*eşigüñ, -üñ*]

ésig: (Sevgilinin) Eşiği.

1. Gözi sakka olan müjgâni ferrâş
Cebîni yârî **eşiginde** nakkâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*eşiginde, -i, -n, -de*]

esigini öp: Üstün görmek, emrine amade olmak.

1. Şeh-i Hindüstân hâkân-ı Çîni
Iraklardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 54*). [*eşigini öp, -er, -ler-i, -ñ, -i*]
2. Eger çekse ‘adûsı serîr-i eflâk
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*eşigini öp, -er*]

esîr: Mahkum, tutsak.

1. Ölümde ger saña gelmezse korhu
Esirge ben **esîri** iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*esîri, -i*]
2. Çeh-i şerm ü tahayyürde **esîrüm**
Hâcâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [*esîrüm, -üm*]
3. Esîrüh gerdeninden çöz kemendüh
Ne iderdüh eyle icâb itse taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*esîrüh, -üh*]
4. K’olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu yârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [*esîr,]*
5. Kapuñda şimdi bir bağı **esîrüm**
Ben itdim n’itdümise kend’özüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*esîrüm, -üm*]
6. Şikâr-ı ‘ışık olan cân-ı figârî
Esîr ü mübtelâ vü zâr u mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [*esîr,]*
7. Vişâlüh ni‘metinden bî-naşîbüm
Esîr ü ‘âşık u şürîde-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [*esîr,]*
8. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim **esîrüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [*esîrüm, -üm*]
9. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger gamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*esîrüm, -üm*]
10. Ki kaçâr dîvler de şöhetümde
Esîrüm gündüzün dürlü ‘azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [*esîrüm, -üm*]
11. Çerâğ-ı miñnete pervâne-i derd
Belâ zindâmı ka‘rınuñ **esîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*esîri, -i*]

esîr ü mübtelâ: Esir ve tutkun.

1. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimün derdiyle kılarısın şebi rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44*). [*esîr ü mübtelâ,]*

esirge-: *Esirgemek, gözetmek.*

1. Şerîk olur şikâra ol dağı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [*esirgeyüp, -(y)üp]*

esirge: *Esirgemek, gözetmek.*

1. Ölümünden ger saña gelmezse kırhu
Esirge ben esîri iy cefâ-ğû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*esirge,]*
2. Tapañdan almazam cebr-ile düñter
Esirgedümse bu ‘âşık cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [*esirgedümse, -düm, -se]*
3. Terahhum kııl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39*). [*esirge,]*
4. Esirgelerdi hâlin ol cevânun
Ki ol meh-pâre lâyıķ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [*esirgelerdi, -ler, -di]*

esîr-i bend-i zindân-ı mezellet: *Zillet zindanında bağı köle.*

1. ‘Anâ deryâsinun ğarķ-âbi cânı
Esîr-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 5*). [*esîr-i bend-i zindân-ı mezellet,]*

esîr-ı çâh-ı ğam: *Gam kuyusunun esiri.*

1. Muķim-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-hün
Esîr-ı çâh-ı ğam ya‘ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [*esîr-ı çâh-ı ğam,]*
2. Esîr-i çâh-ı ğam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 12*). [*esîr-i çâh-ı ğam,]*

esîr-i derd-i cāvîd: *Ebedi derdin esiri.*

1. Yu var ben ğaste-dilden dest-i ümmîd
Ki olmışam **esîr-i derd-i cāvîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58*). [*esîr-i derd-i cāvîd,]*

esîr-i derd-i dilber ol: *Sevgilinin derdine esir olmak.*

1. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta‘cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 22*). [*esîr-i derd-i dilber ol, -miş, -sın]*

esîr-i ‘ışk: *Aşk esiri.*

1. Muşaffâ-ğab‘ u rüşen-rây u server
Esîr-i ‘ışk zindân-ı cefâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 11*). [*esîr-i ‘ışk,]*

esîr-i mübtelâ-yı 'ışk: *Aşka müptela esir.*

1. Giriftâr-ı belâ-yı 'ışkdur cân
Esîr-i mübtelâ-yı 'ışkdur cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 60*). [*esîr-i mübtelâ-yı 'ışk, -dur*]

esîr-i naqs-ı nîreng: *Büyülü resmin tutsaklığı.*

1. Didi k'olmuşsin iy ferzend-i dil-teng
Hazer kıl kim **esîr-i naqs-ı nîreng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [*esîr-i naqs-ı nîreng,]*

esîri ol: *Tutsak olmak.*

1. Hem anuñ sen de olmuşsin esîri
Dilüni çâk kılmış 'ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*esîri ol, -muş, -sın*]
2. Yakîn bildi k'anuñ cân-ı hâkîri
Belâ zindânınuñ olmuş esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66*). [*esîri ol, -miş*]
3. İrişür cânına renc-i zamâne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [*esîri ol, -ma, -ya*]

esîr-i vâdî-i cürm: *Günah vadisinin esiri.*

1. Esîr-i vâdî-i cürm ü hâţayum
Ġarîk-ı kûlzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [*esîr-i vâdî-i cürm,]*

esk: *Göz yaşı.*

1. Āhum âteş-nâk u **eşkü**m oldı hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünuñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [*eşkü*m, -üm]
2. Sen anı istemekde eşk-i rizân
Ol **eşkü**n gibidir senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [*eşkü*n, -üñ]
3. Arayup her yaña ol nâzenîni
Yur idi **eşk-ile** pîrâhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [*eşk-ile, -ile*]
4. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine **eşkden** saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [*eşkden, -den*]
5. Bularuñ ruĥları sürĥiyle gül-gün
Nigâruñ dîdesi **eşkiyle** pür hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*eşkiyle, -iyle*]
6. Ayaĥına dökildiler bunuñ tîz
Yüzine **eşkden** saçdılar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [*eşkden, -den*]
7. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' **eşkinden** anda ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*eşkinden, -in, -den*]
8. Ki gül-reng olmuş **eşkü**nden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*eşkü*nden, -üñ, -den]
9. Yudılar **eşk-ile** ol âfîtabı
Pes idüp ġarĥ-ı kâfûr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [*eşk-ile, -ile*]
10. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdî **eşk** ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*eşk,]*

esk dök: *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

1. Hudā bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergünde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [eşk dök, -er]

eskâl: Şekiller, görüntü, biçimler, heyetler; "şekl"in cem'idir.

1. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [eşkâle, -e]

eski: Çok zaman geçmiş olan, kadim.

1. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde anuñ bir eski sāye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [eski,]
2. Kılan eski emekdārını maħrûm
Dilerdüñ kim olam rüsvāyı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [eski,]
3. Unutma eski yārānı da zīnhār
Kaçan kim içesin köhne şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [eski,]

esk-i çeşm-i mecnûn: Mecnun'un gözyaşı.

1. Çün işār itdi eşk-i çeşm-i Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1*). [eşk-i çeşm-i mecnûn,]

esk-i gülgün: Gül renkli gözyaşı. II Kan ağlamak.

1. Revān itdi gözinden eşk-i gülgün
Dili gamnāk ü cāmı hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [eşk-i gülgün,]

esk-i gültreng: Gül renkli gözyaşı (kanlı gözyaşı anlamında).

1. Oturup gonce-veş hayrān u dil-teng
Revān itdi gözünden eşk-i gültreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [eşk-i gültreng,]

esk-i gül-reng: Gül renkli gözyaşı (kanlı gözyaşı anlamında).

1. Cevāb-ı pīrden Mecnûn-ı dil-teng
Revān itdi gözünden eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [eşk-i gül-reng,]
2. Yanınca bir şānem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [eşk-i gül-reng,]

esk-i gül-reng: Gül renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı anlamında.

1. Döker çeşmüm lebüñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülınden iy habībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [eşk-i gül-reng,]

esk-i havret: Şaşkınlık gözyaşı.

1. Çü şāh añladı Mecnūnuñ sözünü
Pür itdi eşk-i hayretle gözünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62*). [eşk-i hayret, -le]

esk-i hün-bār: Kan yağıdıran gözyaşı.

1. Ki ağlarken yur anı **eşk-i hün-bār**
Yüzüme koduğuñ hali dil-āvız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*eşk-i hün-bār,]*

eşk-i hünîn: *Kanlı gözyaşı.*

1. Pür oldı eşk-i hünîn-ile çeşmi
Olup meşşâta aşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [*eşk-i hünîn, -ile]*

eşk-i hün-rîz: *Kanlı gözyaşı saçan.*

1. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efğân
Şaçup her biri gözden **eşk-i hün-rîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*eşk-i hün-rîz,]*

eşk-i lâ'l-i girdâr: *Yakut gibi gözyaşı.*

1. Ruḥına şem' gibi çeşm-i hün-bār
Döker her lâhza **eşk-i lâ'l-i girdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [*eşk-i lâ'l-i girdâr,]*

eşk-i mecnûn: *Mecnun'un göz yaşları.*

1. Ğamuñdan **eşk-i Mecnûn** ile çağlar
Çekersin sen çemende hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [*eşk-i mecnûn,]*

eşk-i pür-hün: *Kanlı gözyaşı (Çok ağlamak bağlamında).*

1. Şaçarak gözlerinden **eşk-i pür-hün**
Yine 'azm itdi küh-i Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59*). [*eşk-i pür-hün,]*

eşk-i revân: *Akan gözyaşı.*

1. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürtüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [*eşk-i revân, -ı]*

eşk-i rizân: *Akan gözyaşı.*

1. Sen anı istemekde **eşk-i rizân**
Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*eşk-i rizân,]*

esmâr: *Meyveler.*

1. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde âhîr **esmâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*esmâr,]*

esnâ: *Ar. Vakit, zaman arası.*

1. Hatañdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol **esnâda** kaçd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*esnâda, -da]*

esrâf-ı ‘arab: *Arapların ileri geleni.*

1. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kıdr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [*eşrâf-ı ‘arab, -dan*]

esrâr: *Sır, gizem.*

1. Geçin perhîz ile hem-çün hekimân
İdüben cânuñı **esrâra** meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 57*). [*esrâra, -a*]

esrâr-ı mahfî: *Gizli sırlar.*

1. Dile esrâr-ı mahfiden eger vir
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*esrâr-ı mahfî, -den*]

esrâr-ı nihân: *Gizli sırlar.*

1. Rüsüm-ı ‘âlemüñ ğavrına vâkıf
Kâtında zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9*). [*esrâr-ı nihân, -î*]

esrefü’l-‘acem: *Acemlerin şereflişi.*

1. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ **esrefü’l-‘Acem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*esrefü’l-‘acem,]*

ester: *Katır.*

1. Niçe yük ‘üd-ı huşk u ‘anber-i ter
Hezâr üstür hezâr **ester** hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*ester,]*

esvâb-ı mâtem: *Matem elbisesi.*

1. ‘Azâ-gîrân gibi **esvâb-ı mâtem**
‘Arab dilberleri yurtup yaqayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34*). [*esvâb-ı mâtem,]*

esved: *Kara, siyah.*

1. Giyinmiş şâlihîler gibi **esved**
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*esved,]*

et: *Et.*

1. Yaramamışdur **etleri** kebâba
Hezârân hîle ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42*). [*etleri, -ler, -i*]
2. Kılâbı bildi yimedi **etümi**
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*etümi, -üm, -i*]

etbâ': Ar. 1. Hizmetkârlar. 2. Tâbiler.

1. Anuñ âlî vü aşhâbî hâkiyçün
Çamu **etbâ'** ü ahhâbî hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*etbâ',]*

eteg: Bir elbise veya etekliğin alt kenarı.

1. Koyup ceybini ider oldı çäläk
Etegi cânibinden câmesin çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*etegi, -i]*
2. Etegüm üzre kıлмаğa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111*). [*etegüm, -üm]*

etfâl: Çocuklar.

1. Sebak **etfâle** görindi siyeh-rû
Elif anuñ ğamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [*etfâle, -e]*

etfâl-i givah: Bitki topluluğu.

1. Her **etfâl-i givah** kim toğurur hâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*etfâl-i givah,]*

etrâf: Yan, çevre, kenar.

1. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmî 'âlem **etrâfına** taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [*etrâfına, -ı, -n, -a]*
2. Tonatmış boynnuñ **etrâfını** reg
Çekilmiş güyiyâ zencire bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29*). [*etrâfını, -ı, -n, -ı]*
3. Mu'anber zülfinüñ büyüncü ol cân
Ol **etrâfı** mu'ahtar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [*etrâfı, -ı]*
4. Nigâh iderken **etrâfa** be-nâgâh
İrağdan bir 'acüze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*etrâfa, -a]*
5. Şan **etrâfına** encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [*etrâfına, -ı, -n, -a]*
6. Ki yaşından ol **etrâf** oldı gül-reng
Dönüp divânesine her mahalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [*etrâf,]*
7. Anuñ **etrâfına** çekmişdi şaflar
Ol ortalıkda şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [*etrâfına, -ı, -n, -a]*
8. Tozını kühl idinürdi gözine
Ġazâl **etrâfını** müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*etrâfını, -ını]*
9. Buladı kuyruğumı her birisi
Tolayı alup **etrâfını** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [*etrâfını, -ını]*
10. Nigeh-bânlar var **etrâfumda** bî-had
Ne bir hem-râzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*etrâfumda, -umda]*
11. Ki hâli olmaz **etrâfumdan** ağıyâr
Ger itsem 'azm-i seyr-i tîrf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*etrâfumdan, -umdan]*
12. Hâtındandur eğer bir gül-'izâruñ
Dağı her lâle **etrâfında** cüyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*etrâfında, -ı, -n, -da]*
13. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp **etrâfın** ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [*etrâfın, -ını]*
14. Gelüp **etrâfdan** seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [*etrâfdan, -dan]*
15. Fiğân eyler şafâdan bülbül-i mest
Gelür **etrâfdan** dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*etrâfdan, -dan]*

etrâf-ı 'âlem: Alemin her yeri.

1. Gelür etrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskînüñ temâşasına vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25*). [etrâf-ı 'âlem, -den]
2. Pür idi berfden etrâf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf çün 'âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [etrâf-ı 'âlem,]

etrâf-ı cihân: Dünyanın her tarafı.

1. Oқındı şi'rile adına şâbâş
Ki etrâf-ı cihâna tab'-ı pâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17*). [etrâf-ı cihân, -a]

etrâf-ı havâ: Bütün havayı.

1. Mu'attar kılan etrâf-ı havâyı
Uran bünyâd iklim-i vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 4*). [etrâf-ı havâ, -yı]

etrâfın al: Etrafını, çevresini çevrelemek.

1. Yaşınuñ hûnı olmış cüy-ı Ceyhûn
Vuhûş etrâfın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35*). [etrâfın al, -up]

etvâr: Tavırlar, edalar, hareketler.

1. Kelimûñ Türda etvârî haқıyçün
Yed-i beyzânun envârî haқıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [etvârî, -i]

ev: Barınma yeri, dünya.

1. Şol ev kim qabr eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [ev,]

ev: Ev, mekan.

1. Okur dergâhına sen şâhî Allâh
Bu teng evden döşür tur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [evden, -den]
2. Temâşâ kıldı ol deşti hürâmân
Kara evler tütulmiş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46*). [evler, -ler]
3. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ ğammazı düd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [ev,]
4. O kaldı hargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [evlerine, -leri, -n, -e]
5. Qara evden ruḡ-ı şahrâya her sâl
Qor iy 'âlî neseb qavmûñ siyeh hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [evden, -den]
6. Ki çün Leyliye Qays-ı çäk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [evlerine, -leri, -n, -e]
7. Yabana çıkşa darb-ı seng-i hayrât
Eve varsa ğam-ı pend-i qarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24*). [eve, -e]
8. Tur evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârûña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [evden, -den]
9. Atası cehd ü hileyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90*). [evlerine, -leri, -n, -e]

10. Çün atasıyla geldi **evlerine**
Buluşdı hışm u kavm ü mäderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [*evlerine, -leri, -n, -e*]
11. Bu mîlî itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi gūyâ ki gün nūnyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*evi, -i*]
12. Nedâmet birle tırdı göñli gam-nâk
Evine ‘azm çıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [*evine, -i, -n, -e*]
13. Turup pes Ka‘beden derd ü gam-ıla
Eve geldi yine mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [*eve, ++e*]
14. Alup gitdi **evine** hurrem ü şād
Ol āhūlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [*evine, -i, -n, -e*]
15. Anuñ kaşırından özge **evde** boşam
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [*evde, -de*]
16. Gidelüm tır **eve** işit sözümi
Ki ölürlen seni görem önümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [*eve, ++e*]
17. Vühüşüñ şöhbeti yegdür mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*ev,]*
18. Ya varduğum gibi **evde** ölem ben
Baña hōd her enīs-i tırş-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [*evde, -de*]
19. Varup **evden** getürdi mäderini
Gelüp gördi anı anası maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [*evden, -den*]
20. Benüm de uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tır **eve** iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [*eve, -e*]
21. Çıkarup bu kafesden kılam āzād
İledürsün **eve** hōd çār-nâ-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [*eve, -e*]
22. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zaḥmet atası gibi vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [*eve, ++e*]
23. K’o bî-hüşüñ peşinden gide h‘ābı
Çok itdiler **eve** iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*eve, -e*]
24. Bekā mülkine rıhlet kıldı iy şir
Düşürüp dehr **evinden** büngeh ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*evinden, -i, -n, -den*]
25. Erinden fāriğ u yārına meyli
Çıkup **evden** biraz gitdi irağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3*). [*evden, -den*]
26. Otururdu **evinde** gice gündüz
Diledügince kılarıdı figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118*). [*evinde, -in, -de*]
27. Turup ‘azm eyledi Zeyd **evlerine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [*evlerine, -leri, -n, -e*]
28. Cemālî mübtelāsına taleb-kār
Okıdup **evlerinden** Zeydi hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [*evlerinden, -lerinden*]

evbās: Ayak takımı, serseri topluluğu.

1. Çün ola bu hikāyet ‘āleme fāş
Baña ta‘n eyleyici olur **evbās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*evbās,]*
2. Çün oldı bu hikāyet ‘āleme fāş
Mesāviye şurū‘ itdi her **evbās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [*evbās,]*

evc: Bir şeyin en yüksek derecesi, en yüksek noktası.

1. Yiridür küh-ı Necd **evcinde** bir gār
Ki taşdur bālîşi vü bisteri hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [*evcinde, -in, -de*]
2. Sipihr **evcinde** yir yir her sitāre
Göz açup aña kılarıdı nezzāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*evcinde, -i, -n, -de*]
3. Şerī‘at āsumānı **evcine** bedr
Güzin ü pārsā vü ‘āliyyü’l-ḳadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*evcine, -i, -n, -e*]
4. Letāfet çarḥınuñ şems-i duḥāsı
Melāḥat **evcinüñ** bedr-i dūcāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [*evcinüñ, -i, -nüñ*]
5. Yine divşürdi kaş u ḥāneden raḥt
Yine ḳurdi varup Necd **evcine** baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*evcine, -ine*]

6. Atası ‘Āmiriler üzredür hân
Bu ‘ışk **evcinden** oldu şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [*evcinden, -in, -den*]
7. Degüldür âh u nâle eksük iy yâr
Ol ider kühlar **evcinde** âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*evcinde, -i, -n, -de*]

evc-i âsumân: Gökyüzünün doruk noktası.

1. İrişdi âhı evc-i âsumâna
Mühim işe gider gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [*evc-i âsumân, -a*]

evc-i cebel: Dağın zirvesi.

1. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [*evc-i cebel, -de*]
2. Çekildüñ şöhet-i hem-demlerüñden
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*evc-i cebel, -de*]

evc-i ferah: Mutluluk feleği.

1. Açar evc-i ferahdan çarh şad der
Bu resme olmuş idüm bende haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [*evc-i ferah, -dan*]

evc-i kerâmet: Keramet zirvesi.

1. Biri **evc-i kerâmet** burcına mâh
Biri mülk-i sa’âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [*evc-i kerâmet,]*

evc-i küh: Dağın zirvesi.

1. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [*evc-i küh, -da*]

evrâd: Her zaman yinelenen dua.

1. Gözi nemginlerüñ **evrâdı** için
Dili ğamginlerüñ feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [*evrâdı,]*
2. Dilinde Zeynebün Zeyd adı **evrâd**
Geleydi Zeyd çün ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [*evrâd,]*

evrâk: Yapraklar.

1. Def olmuşdur gül **evrâkı** celâcil
Getürdi her şüküfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*evrâkı, -ı*]

evşâf-ı ğaraż: İsteklerin sıfatları.

1. Pes evşâf-ı ğarażda sürdi hâme
Ki bu ğam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [*evşâf-ı ğaraż, -da*]

evvel: Başlangıç, birinci, ilk.

1. Şüküfeyle pür olur **evvel** eşcār
Biter her birisinde āhir eḡmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [evvel,]
2. Çü halk itdûñ beni luftuñdan **evvel**
İlāhî āhirüm kıлма mu‘aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [evvel,]
3. Virüp **evvel** selām-ı kird-gārı
Okıdı şoñra na‘t-ı bî-şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75*). [evvel,]
4. Perī-ruḡlardan **evvel** oldı kāmıl
İki üç yılda oldı dāniş-āmüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26*). [evvel,]
5. ‘Arabda bu idi **evvel** töre hem
Ki binerdi aña bir üstüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [evvel,]
6. ‘Acüz-ı dehre ol ḡammāz-ı mühmel
Şan Ādemden daḡı gelmişdi **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [evvel,]
7. Devādan kıl aña **evvel** ‘ināyet
Vefādan şoñra idesin ḡikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [evvel,]
8. Ki bir mektüb kıldı ya‘nî tertīb
Didi **evvel** idüp i‘zāz u terḡīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10*). [evvel,]
9. Başını ṭa‘n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi dōstı başını **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14*). [evvel,]
10. Baña yār idi **evvel** kavm-i dildār
Ḳamusa düşmen oldı şimdi iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [evvel,]
11. Didi kim bî-mededlikden ben **evvel**
Neberdi eyledüm şulḡa mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [evvel,]
12. Yine **evvelki** menzilḡāha geldi
‘Adūsı cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [evvelki, -ki]
13. Ṭama‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnūnuñ **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [evvel,]
14. Didi şādān olup buldum şikārı
Pes **evvelki** refiḡından uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59*). [evvelki, -ki]
15. Velî Mecnūna cāndan rāziyem pes
Ben **evvel** demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [evvel,]
16. Virür āvāze ḡūs-u mergüm el-ān
Saña oldur münāsib **evvel** āḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [evvel,]
17. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden **evvel** bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [evvel,]
18. Ki çarḡ ura ḡamuñdan baḡruma tır
Ciger-ḡüşen idüm ger **evvel** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [evvel,]
19. Gehî şadrına çekdi ḡāk-i pākin
Ol **evvel**den de ḡöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [evvel, -den]
20. İrişmeyince diñlenmezdi pāyı
Ḳamu menzillerinde **evvel** āḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [evvel,]
21. İşitdüm bir ḡikāyetde ki **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [evvel,]
22. Şalup itler önüne kıldılar terk
Pes **evvel** ol ḡilāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [evvel,]
23. Dün ü gün fikrüm eglencem ḡayālūñ
Alup ḡöñlümi **evvel** iy ḡiyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [evvel,]
24. Sen urduñ zaḡmı sen eyle ‘ilācum
Ol **evvel** ḡördiḡüñden ḡaste-ḡālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [evvel,]
25. Didi **evvel** ki iy ḡallāk u ‘Ālim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [evvel,]
26. Var idi bir melik **evvel** zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [evvel,]
27. Gelüp pır ol şehe çok ḡizmet idti
Öpüp **evvel** ḡuzūrında zemīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [evvel,]
28. Şaḡīḡ ol resme kim tutardı **evvel**
Bir āḡ idüp çağırdı döndi Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [evvel,]
29. Ačanlardan yolını öğren **evvel**
Gerekdür rismān kim su vire çāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12*). [evvel,]
30. Ḳanı kim olmayaydı bād-bāni
Gemim olmazdan **evvel** mevcden ḡarḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49*). [evvel,]
31. Gelüp bir seyl anı virdi ḡarābe
Aña şol zelzele k’irmişdi **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [evvel,]

32. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budağ kim **evvel** idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [evvel,]
33. Ki yolın itmemişdür gül anuñ piç
Kime mey virdi **evvel** nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [evvel,]
34. Gelüp ön şöñ gider ekşer halâyık
Dağı şöña gelüp **evvel** gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [evvel,]
35. Ki tâ ta'cîl ile vire revâni
K'irişe yârına bir lâhza **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [evvel,]
36. Ki taht idinmedi âhîr tahte bendi
Cihân **evvel** kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [evvel,]

evvel gel: *Daha önce yaşayanlar.*

1. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ nûruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [evvel gel, -di]

evvelki: *İlk, birinci.*

1. Yine gördi ol **evvelki** mekânın
Şanasın buldı bülbül aşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [evvelki,]

evzâ': *Hâller, vaziyetler.*

1. Huşuşan kim ne **evzâ'** olsa derhâl
Vuķû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [evzâ',]
2. Gören şanur anı hulle-be-hulle
Baķan **evzâ'ma** kalurdi hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [evzâ'ına, -ına]

ev: *Ey, seslenme edati.*

1. Ey ki iki noķtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun'unuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [ey,]
2. Elâ **ey** 'özr-gîr-i cürm-i kârân
Recâ-baħş-ı kamu ümmîd-i vâran (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [ey,]

ey vâ: *Yazıklanma, hayıflanma sözü.*

1. Eline çıkarup virdügin ayvâ
Giderür didügin bu senden **ey vâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [ey vâ,]

evâ: *"Ey, hey" manasına gelen ve Arapça kelime ve terkiplere giren nidâ edatıdır.*

1. Eyâ tuğrâ-keş-i menşür-i evvel
K'ezel bürhâni sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 1*). [eyâ,]
2. Eyâ rüşen-nümâ-yı cevher-i rüh
Devâ-baħş-ı zaħûm-ı cism-i mecrûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 3*). [eyâ,]
3. Eyâ hürşîd-i çarh-ı kab-ı kavseyñ
Çerâğ-ı mürselin ü şem'-i kevineyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [eyâ,]
4. Eyâ şeh-bâz-ı Kâ'be aşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [eyâ,]
5. Eyâ hem-râz-ı sırr-ı li-ma' Allâh
K'ayağun hâkidür cân-ı her âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 5*). [eyâ,]
6. Eyâ sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz
Hümâ-yı cilvegâhi 'arş-pervâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 7*). [eyâ,]

7. Eyā cān-ı peder ne hāldur bu
Niçe dirlik niçe efğāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [eyā,]
8. Kimüñ ‘ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47*). [eyā,]
9. Şaķın bākî şanup aldanma anı
Eyā gāfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [eyā,]
10. Ki oldı pāk cismüñ ğarķa-i ħāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [eyā,]
11. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan **eyā** gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [eyā,]
12. Peyāmuñ-çün vireyin müjdegānı
Eyā merg ölmenüñ irdi zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [eyā,]

eyd: Anlatmak, söylemek.

1. Didi şermendeyüm kizbümden āĥir
Ki bu sözde yalan **eydem** ĥaķıķat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [eydem, -em]
2. Ol **eydürdi** vü bu ağlardı ķanlar
Ol oldı ‘ışķ-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [eydürdi, -ür, -di]
3. Anuñ adına **eydürlerdi** Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25*). [eydürlerdi, -ler, -di]

eyer-pūs: Eyer giyen.

1. Öñince çün ğulām-ı ĥalka-der-ğüş
Götürür ķaşid-ı ĥazret **eyer-pūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94*). [eyer-pūs,]

eyit: Demek, söylemek.

1. Şol ev kim ķabr **eydürler** aña kim
Münevver idivirsün şem‘-i İslām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [eydürler, -ür, -ler]
2. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Ķoyupdur Leylî **eydürler** aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [eydürler, -ür, -ler]
3. Var ise i‘tikāduñ enbiyāya
Eyit kimdür bu yanuñdağı bağlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31*). [eyit,]
4. Hayādan virebilmedi cevābı
Eyitdiler ki bu serv-i ķabā-pūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [eyitdiler, -di, -ler]
5. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemde kim var
Cihān içre ķanı bir kime bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [eyit,]
6. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi ĥurşid u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [eyitdi, -di]
7. Elini tütüdi Mecnûn bāğbānuñ
Eyitdi kim degül mi ĥayf k‘iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [eyitdi, -di]
8. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki **eydür** almazam ‘ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [eydür, -ür]

eyle: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Ķādir **eyle** her cevāba yā ilāhe‘l-‘ālemîn
Şol zamān kim ķabr içinde ideler dürlü su‘āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [eyle,]
2. İster ki cümle **eyleye** iĥsān ü lutfuñı
Her gice tā şabāĥa dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [eyleye, -ye]
3. Kimiñüñ mālî deryā gibi mevvāc
Kimiñi **eylemiş** bir pula muĥtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [eylemiş, -miş]
4. Gehî bir ķatreden bir ādem **eyler**
Ki geh giryān añı geh ĥurrem **eyler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [eyler, -r]

5. Geh olur bir gedāyī şāh **eyler**
Gehī biñ şāhī ḥāk-ı rāh **eyler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [eyler, -r]
6. Geh olur bir gedāyī şāh **eyler**
Gehī biñ şāhī ḥāk-ı rāh **eyler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [eyler, -r]
7. Şadef birle şehābı **eyleyüp** cüft
Toğırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [eyleyüp, -y, -üp]
8. Yüzüm şuyın yaşumdan **eyle** behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13*). [eyle,]
9. Egerçi dergehüñde rû-siyāhum
'Ukûbet **eyleme** kim 'özü-h"āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118*). [eyleme, -me]
10. İrişdiyse ger İsmā'ile kurbān
Seni şāhib Burāk **eyledi** Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [eyledi, -di]
11. Gelüñ **eylelüm** Ḥākka niyāzı
Ki vırsün şehe 'ömr-i dirāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167*). [eylelüm, -(y)e, -lüm]
12. Eger hışm ile ursa kühe nize
Geçer **eyle** ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [eyle,]
13. Ki ya'ni **eylemekden** cāblūsı
Bulam teşrif-i nat'-ı baht büsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [eylemekden, -mek, -den]
14. Keremden **eylesün** elţāf-ı Bārī
Elemlerden emīn ol şeh-süvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135*). [eylesün, -sün]
15. 'Acübü's-şekl bir abdāldur ol
Yüzine yir yir **eylemiş** yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230*). [eylemiş, -miş]
16. Yalınçağ **eyleyüp** tıgını süsen
Tırrur vādiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [eyleyüp, -yüp]
17. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı matlûb
Bu dağı **eyleyüp** anlara nāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [eyleyüp, -yüp]
18. Şu resme **eylemiş** pür nakş anı
Ki görse deng ü hayrān kâla Mānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [eylemiş, -miş]
19. Naşihat eylemekden geçdi ol pır
Rızāsın **eyledi** teslīm-i taqdīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70*). [eyledi, -di]
20. Şu resme **eylediler** şöhet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakḳās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [eylediler, -di, -ler]
21. Şu deñlü **eyledi** feryād u nāle
Ki ḳaddi nāleden döndi hilāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7*). [eyledi, -di]
22. Tenine zeyn idüp bir gün silāhı
Av içün **eyledi** ḳaşd-ı nevāhī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [eyledi, -di]
23. Düzüp zeylinden altına nihālın
Dizini **eylemiş** başına bālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62*). [eylemiş, -miş]
24. Çok **eyledi** atam cehd ü müdāre
Velî virmediler olmadı çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [eyledi, -di]
25. Şu deñlü **eyleyem** ceng ü cidālī
Ki dikem gülşenüñe ulı nihālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99*). [eyleyem, -y, -em]
26. Dilāverler ğamından kūs-ı nālān
Dögüp gögsini **eyler** āh u efġān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [eyler, -r]
27. Gelürler bunda **eylerler** sürüdi
Ḳomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [eylerler, -r, -ler]
28. Şehirlerde münācāt **eyler** idi
Ḥudāya 'arz-ı ḥācāt **eyler** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [eyler,]
29. Aḳıdup ebr-veş bārān gözinden
Didi tanz **eyleyüp** bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [eyleyüp, -y, -üp]
30. Dem-ā-dem 'işḳuñuñ āvāresidür
Nedür ḥālī diyüp **eyler** selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [eyler,]
31. Varup dīvāneye gösterdi meyli
Üküş 'özü **eyleyüp** tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47*). [eyleyüp, -y, -üp]
32. Ölürlen ide telkīn-i şehādet
Ne kes k'andan vaşıyyet **eyleye** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [eyleye, -y, -e]
33. Bu resme **eyleyüp** her kişi teşnī'
İlüñ ta'nı nigāra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [eyleyüp, -y, -üp]
34. Boğazın **eylemez** bir kimsenüñ ter
O şahrāda meger kim āb-ı ḥāncer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [eylemez, -mez]

35. ‘Arūs atasınıñ gitdi mecālī
Cidāl **eyleyecek** kalmadı hālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110). [eyleyecek, -yecek]
36. Niçe dilerse gönlün **eyle** kıl var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4). [eyle,]
37. Degüldür şâbit ü yokdur şebâti
Ben anuñ için **eylerven** neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29). [eylerven, -r, -ven]
38. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr **eyler** hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79). [eyler, -r]
39. Esîrün gerdeninden çöz kemendün
Ne iderdün **eyle** icâb itse taqdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31). [eyle,]
40. Ölince **eylesün** saña du‘âyı
Bu gice kim anı araya çifti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22). [eylesün, -sün]
41. Nevâht **eyledi** ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62). [eyledi, -di]
42. Çekildi **eyle** kim çâk oldı zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [eyle,]
43. Sözüñden pür güher **eyle** cihânı
Çıkarup kân-ı táb‘uñdan cevâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2). [eyle,]
44. Cihân halkına isâr **eyle** vâfir
Ki ‘âlemde bahâsuz gevher oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4). [eyle,]
45. Tâma‘ dendânın aña **eyleme** tîz
Yüri sen kendü hâlün gör beni ço (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80). [eyleme, -me]
46. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş **eyledi** gör âhir-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27). [eyledi, -di]
47. Ümîde ‘ömri varın harc iderdi
Dökerdi mâl ü **eylerdi** talebler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15). [eylerdi, -r, -di]
48. K’açıla andan gözi bu hâk-rüyuñ
Cemâlün seyrine **eyle** mâylem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153). [eyle,]
49. Sen urduñ zaḥmı sen **eyle** ‘ilâcum
Ol evvel gördügün den haste-hâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158). [eyle,]
50. Dil ü cân bezmine büy-ı vefâ vir
Nefesden rûh-ı dehri râhat **eyle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5). [eyle,]
51. Cihânı büy-ı demden cennet **eyle**
Bugün kim nev-bahâr-ı ‘âlem-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6). [eyle,]
52. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden tırmağa **eylese** vezni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117). [eylese, -se]
53. Yine ol kâşıdı **eyledi** derhâl
Cenâb-ı ‘âşık-ı nâlâna irsâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85). [eyledi,]
54. Çeküp bes yine tutdı râh-ı kühı
Yine **eyledi** ‘azm-ı küh Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45). [eyledi,]
55. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler **eyledür** çün ne sebebdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21). [eyledür, -ür]
56. Qara yirden bitürtür hâdravâtı
Qamış dürcinde derc **eyler** nebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70). [eyler, -r]
57. Gâh dilberler cemâlî gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebüraruñ kaşı gibi **eylersin** hilâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6). [eylersin,]
58. Geçen bâzaruñı **eyle** yine tîz
Buyurdı bir nişângâh ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124). [eyle,]
59. Kızı da almağa çok **eyledi** âl
Velî ne mâl virdi ne hō duḥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68). [eyledi, -di]
60. Şu miqdâr **eyledi** ta‘yîn-i hişşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2). [eyledi, -di]
61. Kanâ‘at **eylediler** şormağa hâl
Egerçi **eylediler** şohbet ü zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23). [eylediler, -di, -ler]
62. Gülümden **eyle** güyâ bülbülîni
Getür dâma ol âhü-yı garîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50). [eyle,]
63. ‘Anâ efgânehîñüñ nevḥa-gîri
Dem-â-dem **eyleyen** âh u figâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5). [eyleyen, -y, -en]
64. Gözüme sürme **eyle** ol gubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26). [eyle,]
65. Cihâna **eylemez** oldı nigâhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4). [eylemez, -mez]
66. İriş tîz muntazır **eyleme** cânı
Esen kıl iy hayât âhir esen kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30). [eyleme, -me]

67. Yaqalar **eylediler** päre päre
Görüp ol qalibi sandılar el-hağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18*). [*eylediler, -di, -ler*]
68. K'anı hiç **eylemedi** tişe-i bād
Kime virdi zer ü simi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [*eylemedi, -me, -di*]
69. Seḫā-yı feyz-i 'ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde **eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [*eyle,]*

eyle: Eylemek, haline getirmek.

1. Meclisüñde âh u zârı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini **eyledi** çengüñ fiğān ü nāle ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*eyledi, -di*]
2. Çü geçdi ḥadden ol māhuñ fiğānı
Mey-i hicr **eyledi** lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [*eyledi, -di*]
3. Pes ortaya miyāncılar şalup tiz
Zarūrî **eyledi** şulḥ etmege ḥiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*eyledi, -di*]
4. Ki bir dīvāne kıldı bizi bed-nām
İl içre **eyledi** bî-'ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*eyledi, -di*]
5. Nitekim cūy-ı Nil **eyledi** cūşān
Gözinden cūy idüp bir nîl-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104*). [*eyledi, -di*]
6. Cihānı teng-i şekker **eyledi** teng
Bu resme şantaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*eyledi, -di*]
7. Yıkıldı **eyle kim** seng üzre şîşe
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [*eyle kim,]*
8. Gehî bir kaçreden bir âdem **eyler**
Ki geh giryān añı geh ḥurrem **eyler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [*eyler, -r*]
9. Yaşı deryā gibi **eyledi** cūşı
Bu yolda çün hicābı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*eyledi, -di*]
10. Kara zülfinden itd'anı 'abā-pūş
Vişāli kişverine **eyledi** ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [*eyledi, -di*]

eyle: Öyle, bu şekilde.

1. Dil ü cān şöyle cūş itdi feraḥdan
Ki kimse **eyle** mest olmaz kadeḥden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [*eyle,]*
2. Pes **eyle** virdiler peyke cevābı
Ki ḥōş gördük bu 'ağd-ı müstetābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71*). [*eyle,]*
3. Çü sendendür olur cān aña ḥursend
Ezelde **eyle** imiş emr-i taḫdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*eyle,]*
4. Şu resm-ile bırakmış **eyle** çāvî
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2*). [*eyle,]*

eylük: İyilik.

1. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir **eylügi** çāha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [*eylügi, -i*]

evmen: Çekinmek.

1. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nūr
Velî **eymendür** andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [*eymendür, -dür*]

evü: İyi, hoş.

1. Şu resme kim lebe irişdi cānum
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*eyü,]*

2. Oturmuş tırmış u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [eyüsin, -sin]
3. Ac u bî-h`âb **eyü** nālān geçindün
Bir iki gün kılınca ‘ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [eyü,]
4. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hüdān-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [eyü,]
5. Eyüye yatluya baş itmeye pîç
Bu hâlet k`âlet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [eyüye, -ye]
6. Haķâret çeşmi-ile bakma zinhār
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49*). [eyü,]

evülük: İyilik, güzellik.

1. K`idesin her kişiye luţf-ı in`ām
Eyülük zāyi‘ olmaz Haķ katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [eyülük,]

evülük: İyilik, güzellik.

1. Meger şol kim āña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıķdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67*). [eyülük,]
2. Eyülük yatlılıķdan kala şanma
Yamanlıķ olsa bir şahşuñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [eyülük,]
3. Ki yitmez Haķ katında ol mu`ayyen
Eyülük yatlılıķ ‘ālemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [eyülük,]
4. Görür bir şem`dür bāde muķābil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [eyülük,]

eyvāh: Eyvah! Ne yazık!.

1. Ki mülküñ kalmadı oĝluña **eyvāh**
Seni iy ğam-h`arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [eyvāh,]

eyvān: Saray, köşk.

1. Mübārek pāyına baş kodi Keyvān
Şenā şavtından oldı pür ol **eyvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [eyvān,]
2. Havālisinde bî-hadd hücreler var
Kimi **eyvān** kimi kaşr u kimi dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [eyvān,]
3. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol **eyvāna** irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [eyvāna, -a]
4. Ol **eyvāndan** yaña idüp işāret
Didiler belki bu kaşrı ‘imāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [eyvāndan, -dan]
5. Bir **eyvāndur** başı keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [eyvāndur, -dur]
6. Ya bir zibā kafes idi ol **eyvān**
K`içinde kebk idi Leylî hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [eyvān,]
7. Çün ol **eyvāni** gördi Kays-ı bî-dil
Haķīkat bildi k`oldır māha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [eyvāni, -i]
8. Ol **eyvānuñ** işiĝi gerdi gūyā
Olupdur kuĝl-ı çeşm-i küh u şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [eyvānuñ, -uñ]
9. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Taĝıldı haķ ü halvet kaldı **eyvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [eyvān,]
10. Kıraram kabr **eyvānında** taĝtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [eyvānında, -i, -n, -da]
11. Felek **eyvāni** sebzın nesh iderdi
Ser-i sakfında ki aĝcār-ı billür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [eyvāni, -i]

eyvân-ı âfâk: *Ufukların köşkləri.*

1. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu'â'ından anuñ **eyvân-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3*). [*eyvân-ı âfâk,]*

eyvân-ı dâd: *Adalet kemeri.*

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri 'adl ile kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65*). [*eyvân-ı dâd, -a]*

eyvân-ı râhat: *Huzur köşkü.*

1. Ümîdi devr-i fânîden berîde
Gözine teng olan **eyvân-ı râhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [*eyvân-ı râhat,]*

eyvân-ı sülevmân: *Süleyman köşkü.*

1. Kırulmuş hem-çün **eyvân-ı Sülevmân**
Ki var içinde Belkîs-i hîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57*). [*eyvân-ı sülevmân,]*

eyyâm: *Günler. II Zaman, devir.*

1. Cüduñ **eyyâmında** sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*).
[*eyyâmında, -ı, -n, -da]*
2. Bahâr **eyyâmı** idi ol zamân hem
Bihîşte dönmiş idi bâğ-i 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*eyyâmı, -ı]*
3. Bilürsin yokdur **eyyâmuñ** vefâsı
Ki âdem cânîdur her dem gıdâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [*eyyâmuñ, -uñ]*
4. Bu hâlûñ üstine çün geçdi **eyyâm**
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [*eyyâm,]*
5. 'Aşâ kaççısı anuñ leng hîngi
Şitâ **eyyâmı** idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*eyyâmı, -ı]*
6. Vücüduñ döymeyeydi olsa âhen
Senüñ tevsenligüñden töldi **eyyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [*eyyâm,]*
7. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir murğa yedürse dâne **eyyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [*eyyâm,]*
8. Buluşup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dâm-ı türfe kim kırılmışdur **eyyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*eyyâm,]*

eyyâm-ı bed-'ahd: *Vefasız günlerin.*

1. Deminden âteş-i süzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-'ahdüñ cefâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 21*). [*eyyâm-ı bed-'ahd, -üñ]*

eyyâm-ı sermâ: *Kış günleri.*

1. Meger ol vakt idi **eyyâm-ı sermâ**
Ağarmış berfden ruhsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [*eyyâm-ı sermâ,]*

eyyâm-ı zemistân: *Kış günleri, kış mevsimi.*

1. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki **eyyām-i zemistān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [*eyyām-i zemistān,]*

evyüb: Hz. Eyyub Peygamber, sabrın simgesi.

1. İcâzet virdügiyçün derde **Eyyüb**
Taḥammül kılduğıyçün ḥüzne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*eyyüb,]*
2. Ne ḥöd bu resme miḥnet çekdi **Eyyüb**
Egerçi derd-mend olmak olur ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*eyyüb,]*

ez nesl-i osmān: Osmanlı soyundan beri.

1. Peleng-i nev-cevān **ez nesl-i Osmān**
Be-süy-i āsumān nām-ı bulendeş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 4*). [*ez nesl-i osmān,]*

ezber: Zihinde tutma, hıfz.

1. Cemāl-i Kaısa düşünişlerdi meftün
Ki idüp kıfîle Yāsini **ezber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*ezber,]*
2. Selām **ezberleridi** anı derḥāl
Ġam-ile za'fdan Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*ezberleridi, -ler, -idi]*

ezber it: Ezberlemek.

1. Ve ger maḳşüdüñ ise lā'ı-i dilber
Deḥān-ı mīmūñ it naḳşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*ezber it,]*

ezel: Başlangıcı olmayan geçmiş zaman.

1. El ursa ma'dene üstād-ı miḥ-ter
Ezel aḥcār çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*ezel,]*
2. Ezelden 'āleme bu devre dek tā
Müselsel şāhdur 'an cedd ü ebā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [*ezelden, -den]*
3. Çün açdum ol kitāb-ı müsteḫābı
Ezel saḫırında gördüm bu ḥiḫābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*ezel,]*
4. Ezel 'aḳl u hünerle iy yegāne
Dilinde ḥalkuñ olmuşduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [*ezel,]*
5. Ezel demden ki bir dide ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*ezel,]*
6. Ezel 'āḳıl idi divāne düşdi
Meger kim göñli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [*ezel,]*
7. Degıldüm ben **ezel** bu resme ḥaste
Ža'if ü 'āciz ü ḥwār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*ezel,]*
8. K'iletduñ Nile içmeğe komaduñ
Ezel bir ḥwāna da'vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*ezel,]*
9. Niçe bağladı anı gör şimdi zencir
Ezel cürm eyledümse bī-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*ezel,]*
10. Çü sendendür olur cān aña ḥursend
Ezelde eyle imiş emr-i taḳdīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*ezelde, -de]*
11. Helāk itdi anı ikinci zaḫme
Ezel şol gil ki sedd olmuşdı ābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*ezel,]*
12. Kaıuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [*ezel,]*

13. Ki senden bir eşer var bende zâhir
Çok istedüm **ezel** mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [ezel,]
14. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn 'ışābe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [ezel,]
15. Çürümüş cismi kalmış üstülh'ânı
Ezel fehîm itmediler anı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11*). [ezel,]
16. Gerekse cenneti terk it cihânı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [ezel,]
17. Ki bulam kayd-ı 'ışyāndan necâti
Çün imāndan **ezel** virdüñ sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [ezel,]
18. Karalanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden yüz karası nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [ezelden, -den]

ezhâr: Çiçekler.

1. Bitüp ol gülsitānda dürlü **ezhâr**
Koçar nāfe gibi şahrā-yı gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [ezhâr,]

ezher: Vahşi sığır.

1. Peleng ü şîr ü gürg ü **ezherâki**
Selām andan görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ezherâki, -âki]

F

fā'ide: *Fayda, yarar.*

1. Yiter kılduñ şehā yok yire kıanı
Ne bizüm ölmemüzden **fā'ideñ** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [*fā'ideñ, -ñ*]

fakîr: *Yoksul, muhtaç.*

1. Oturmayın cihân içre serîre
O gene irişmeyince bu **fakîre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*fakîre, -e*]
2. İkimüz de **fakîrüz** ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*fakîrüz, -üz*]
3. Benüm odumdan irer saña âfet
Fakîrem hem gücüm yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*fakîrem, -em*]
4. Bulara lîk **fakrum** var be-ğâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*fakrum, -um*]
5. Ki müflis idi **fakr** itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [*fakr,]*

fakrı meşakkat: *Fakirliğin getirmiş olduğu eziyet.*

1. Zib-i cihâna aldanuban olmaduñ ferah
Fakrı meşakkatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 46*). [*fakrı meşakkat, -in, -den*]

fânî: *Gelip geçici, ölümlü.*

1. Ğamıyla başlayup açdı kelâmı
Ki bu **fâniden** ol merhûme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [*fâniden, -den*]
2. Çözem maħmil cenâb-ı şoħbetüñe
Eger gidem bu **fânî** kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [*fânî,]*
3. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu **fânî** bu 'âlem hâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [*fânî,]*

fânî kıl: *Ölümlü kılmak.*

1. Bilem tâ kimse kalmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133*). [*fânî kıl, -a*]

fânüs: *İçinde mum yakılan fener, camlı mahfaza, abajur.*

1. Vücüd-ı ħastesine seng urdı
Ruħı şem'insüz itdi hem-çü **fânüs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29*). [*fânüs,]*

fânüs-ı şâdi: *Mutluluk fanusu.*

1. Ser-ā-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādī
İdinmişler anı **fânūs-ı şādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [*fânūs-ı şādī*,]

fânūs-ı zulmet: *Karanlık fanus.*

1. Başın fânūs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerāği (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 2*). [*fânūs-ı zulmet, -den*]

fāriğ: *Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.*

1. Erinden **fāriğ** u yārına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*fāriğ*,]
2. Beni kılduñ meger maqşūda bālīg
Ki geçdüñ oturursun şöyle **fāriğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*fāriğ*,]
3. K'olupdur fehmden **fāriğ** nihādum
Baña kavş-ı każādan irdi bir oğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24*). [*fāriğ*,]

fāriğ it: *Vazgeçmiş olmak.*

1. Vücūdında biri yok şeş cihātuñ
Şu resme fāriğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [*fāriğ it, -miş*]

fāriğ ol: *Feragat etmiş, vazeçmiş olmak.*

1. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tüt ki benden **fāriğ ol** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*fāriğ ol*,]

fāriğü'l-bāl: *Her türlü kayıttan kurtulmuş II gönül rahatlığı.*

1. Sürürından şarābuñ Kayş-ı hōş-ğāl
Belā-yı 'ışkdan hem **fāriğü'l-bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16*). [*fāriğü'l-bāl*,]
2. Gamından derd-i 'ışkuñ **fāriğü'l-bāl**
Niğāb altında şol duğter ki dırsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8*). [*fāriğü'l-bāl*,]

fark: *Baş, tepe, üst.*

1. Çü divān-ı Hudā oldı turağı
Cihātuñ **farķına** başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [*farķına, -i, -n, -a*]

fark: *Fark, ayırım, başkalık.*

1. Sancakuñ çüpınuñ altun başlıkıdur āfitāb
K'āsumān-ı çāruma irürdi **farķın** ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [*farķın, -ın*]
2. Gidüp ol yeryüzinüñ pādışāhı
İrürdi āsumān **farķına** rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [*farķına, -i, -na*]
3. Görinür bunlaruñ **farķında** her şāh
Haşūduñ çeşmine mismār-ı sürāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [*farķında, -i, -n, -da*]
4. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola **farķuñ** sezā-yı tīg u hañçer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [*farķuñ, -uñ*]

fark it: *Sezmek.*

1. Gider fark itmeyüp tağı ovoidan
Tutup bir cânibi gözetmeyüp rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [*farq it, -me, -yüp*]

fark tā pāy: *Baştan ayağa.*

1. Çevirmişdür seni çün halka-i mār
Hakikat gözler iseñ **fark tā pāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95*). [*farq tā pāy,]*

fark-ı felek: *Gökyüzünün tepesi, gökyüzünün üstü.*

1. Ki tā **fark-ı felek** ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [*farq-ı felek,]*

fāş eyle: *Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.*

1. Şu resme eyledi bu kışsayı fāş
Ki ol şahrā bisāt u kūh bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [*fāş eyle, -di*]
2. Uş eyledüm öñüñde rāzımı fāş
Nazār kıl hālümün za'fina bir baq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54*). [*fāş eyle, -düm*]

fāş kıl: *Açıklamak, ifşa, göstermek.*

1. Qabul it benden olsun saña bahşış
Dönüp kıldı derünü rāzını fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39*). [*fāş kıl, -dı*]
2. Pes ol efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınıñ öniñde kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 54*). [*fāş kıl, -dı, -lar*]

fāş ol: *Meydana çıkmak, açığa vurmak.*

1. Hemān-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k'adı fāş oldı cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*fāş ol, -dı*]
2. Çün ola bu hikāyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [*fāş ol, -a*]
3. Çün oldı bu hikāyet 'āleme fāş
Mesāviye şurū' itdi her evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [*fāş ol, -dı*]
4. Mizācı nazm u eş'āra heves-nāk
Çü Mecnûn kışşası oldı 'āleme fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [*fāş ol, -dı*]

faşl: *Mevsim.*

1. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme **faşlda** gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [*faşlda, -da*]

faşl: *Fasıl, bölüm, kısım.*

1. Tükenmez bu nikātuñ bāb u **faşl**
İşidüñ bir nedür maqşüdüñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*faşlı, -ı*]
2. Bu **faşl** içinde ol hūbān mesrūr
Degüllerdi yanından āteşüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*faşl,]*
3. Ki āteş idi cânınıñ penāhı
Bu **faşl** içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [*faşl,]*
4. Vuñuşa gayırın iderdi havāle
Yılıñ her **faşlınıñ** şubhı vü şāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*faşlınıñ, -m, -uñ*]

5. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu **faşl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*faşl,]*
6. Düzen cânınuñ endühden ğıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ **faşl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*faşl,]*

faşl-ı hazân: *Güz mevsimi.*

1. Görelüm bir ki maqşüda nedür aşl
Meger bir vaqt irtüp **faşl-ı hazân** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*faşl-ı hazân,]*
2. Olur yaprak dökmek anda ma'zür
Zamâna ire çün faşl-ı hazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [*faşl-ı hazân, -e]*

fassâd: *Kan alan, cerrah.*

1. Ki râhatdur dile bu câna merhem
Yidi **faşşâddan** niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*faşşâddan, -dan]*

fazîhat: *Alçaklık.*

1. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend nedür bu **fazîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*fazîhat,]*
2. Getürme bize halk içre **fazîhat**
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [*fazîhat,]*
3. Getürme saña vü bize **fazîhat**
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [*fazîhat,]*

fazîl: *Faziletli, fazilet sahibi, erdemli, üstün.*

1. Hüner-mend idi ğâyet **fazîl** idi
Kemâlât içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [*fazîl,]*
2. Atañdur tüt ki şâhib-ğadr u **fazîl**
Saña fazlından atañuñ ne ğaşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*fazîl,]*

fazîlet: *Erdem, güzel ahlak.*

1. Fazîletde durur cümle fen ile
Dü-âlem cändur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [*fazîletde, -de]*

fazl: *İyilik, erdem, lütuf.*

1. Günâhumdan çü **fazluñ** çoğdur iy Hâk
Çoma ben bendeñi düzâhda mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*fazluñ, -un]*
2. Atañdur tüt ki şâhib-ğadr u **fazl**
Saña **fazlından** atañuñ ne ğaşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*fazlından, -i, -(n)dan]*

fazla-i dervüze: *Dilenciden fazla.*

1. Me'âşuñ fazla-i deryüzedden düz
Alup bir hırka-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [*fazla-i deryüze, -den]*

fażl-ı hudā: *Allah'ın lütfu.*

1. Eli dest-i zafer gibi küleh-bağş
Dili **fażl-ı Hudā** gibi künh-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [*fażl-ı hudā,]*
2. Ža'if ü nā-tüvân ü pây-beste
İrişüp 'ākıbet fażl-ı Hudāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [*fażl-ı hudā, -yî]*

fā'ide: *Fayda, yarar.*

1. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin **fā'ide** hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [*fā'ide,]*

fedā: *Feda (etmek) II sunmak.*

1. Dil ü cān olsun ol bŷyŷn **fedāsi**
Didi pîr aña k'ol māh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [*fedāsi, -sı]*

fedā: *Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme.*

1. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum **fedādur** hem hazinem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142*). [*fedādur, -dur]*

fedā eyle: *Feda etmek.*

1. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kavşinden irişi di aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*fedā eyle, -di]*

fedā kıl: *Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçmek.*

1. Ebā-'an-ced hazinemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedā kılaydum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [*fedā kıl, -a, -ydum]*

fedā ol: *Uğrunda yok olmak.*

1. Cemāline fedā olsun bu cānum
Helāl olsun içerse çeşmi kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [*fedā ol, -sun, -]*

fedā-vı derd-i 'iŷkuñ ol: *Aşk derdine feda olmak.*

1. Fedā-yı derd-i 'iŷkuñ olsun iy hān
Hudā göstermesün k'iy serv-i dil-cŷ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34*). [*fedā-yı derd-i 'iŷkuñ ol, -sun]*

fedā-yı pây: *Ayağın fedası.*

1. Demidür kim huzuruñda virem cān
Fedā-yı pâyü idüp cān metā'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*fedā-yı pây, -uñ]*

fehm: Anlama, anlayış, idrak.

1. K'olupdur **fehmden** fâriğ nihādum
Baña kavş-ı kazâdan irdi bir oğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24). [fehmden, -den]

fehm it: İdrak etmek, düşünmek.

1. Nedür bilmezven iy şeh lik nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâminı yādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23). [fehm it, -sün]
2. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehm itmeyüp her nâ-kes ü dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43). [fehm it, -me, -yüp]
3. Ögidür 'ömri daħlin sür'at-ile
Eger fehm itmeyüp gâfil bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167). [fehm it, -me, -yüp]
4. Çürimiş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehm itmediler anı zâhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11). [fehm it, -me, -di, -ler]
5. Bularuñ tuymayup cevır ü cefâsın
Ne yâdm fehm ider ne âşinâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20). [fehm it, -er]

fehm-i şabâ: Saba rüzgarının algısı.

1. K'idemez tozların **fehm-i şabâ** kesb
Daħı biñ bende rûmî vü hañâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56). [fehm-i şabâ,]

felâket: Bela, büyük dert, sıkıntı.

1. Muqarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser 'ışkdan aña **felâket** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340). [felâket,]

felek: Baht, talih.

1. Felek meşşâtası çün gûş-ı şâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1). [felek,]
2. Virür târâca şâm-ı merg raħtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17). [felek,]
3. Sen idinmişsin ammâ derdi maħlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13). [felekden, -den]

felek: Dünya, gökyüzü, sema.

1. Bir gemidür güyyiâ 'ummân-ı şun'uñda **felek**
Kim kalup girdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9). [felek,]
2. Bir barmağuña iki bölünür **felekde** ay
Köklü ağaçları yürüdürsün bilâ-kadem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27). [felekde, -de]
3. Rif'atun çarħinde toħız mevlevîdür nüh **felek**
Himmetüñ deryâsınıñ bir kaħresidür yidi yem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33). [felek,]
4. Felek şem'-i cemâlünüñden münevver
Melek nakş-ı kemâlünüñden muşavver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11). [felek,]
5. Felek filinün üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13). [felek,]
6. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21). [felek,]
7. Felek baħrında kılmış şun'-ı Bârî
Hilâlî fi'l-meşel bir fülk-i câri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61). [felek,]
8. Ķamu küdsî melekler hürmetiyçün
Dönen kat kat **felekler** hürmetiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70). [felekler, -ler]

9. Meger bir Şeb ki 'ālem rüşen idi
Felek bağı açılmış gŐlŐen idi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [felek,]
10. Pür eyledi melâ'ik çarĥı Şafdan
Felek sükkânı ĥayrân her tarafdan (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [felek,]
11. Felek bir gŐŐesidür kiŐverinüň
Cihân efgendesidür leŐkerinüň (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [felek,]
12. Felek kav-s-i kuzah altında her gâh
Olupdur saĥl-i âĥũr-i ŐehenŐâĥ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151*). [felek,]
13. Felek raĥŐ aña mihr ü mâĥ iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [felek,]
14. Çekũp himmet **felek** fevkine raĥtum
Ėam uyĥusından uyanmışdı baĥtum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [felek,]
15. Zemîni zeyn eylemiş çiçekler
ŤonanmıŐ Şan-kim encũmden **felekler** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70*). [felekler, -ler]
16. Felek 'ağudına bağlamışdı zũhre
Kažadan bir mũnevver bâz mũhre (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [felek,]
17. Felek ger gizledi bir verd-i aĥmer
Velî yũzbiň çiçek gŐsterdi aŐfer (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [felek,]
18. Felek lertzân olurdu na'rasından
Yıkılurdu cihân bir ĥamlesinden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7*). [felek,]
19. Çıkarınca iriŐũp mâlik-i mihr
Felek MıŐrın nũcũm-ı dũr-furũŐân (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103*). [felek,]
20. Mũnevver oldu hem-çũn kalb-i 'uşŞâk
Felek ĥavzında ĥũrŐid-i cihân-tâb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5*). [felek,]
21. Hevâda uçmağa başladı ĥuffâŐ
Felekde bir çerâğ oldu her encũm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [felekde, -de]
22. Felek saĥfına kimdür k'ire bile
Alup cânını ĥande kaçsun âdem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [felek,]
23. Ŗamer ĥũtın **felek** baĥrinde mellâĥ
Ŗamer mâĥisini serdi-i Şebden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [felek,]
24. Felek döne döne kılmiş idi ĥahr
Eger biň dũrlũ ĥon itseň ĥavâle (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36*). [felek,]
25. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler devrinüň ťavrına vâĥıf (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [felekler, -ler]
26. Ŗzine dũzdi deĥri câ-yı meclis
Felek saĥfına bir ťop aŐdı zerrîn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5*). [felek,]
27. Anı dâmâd-ı gũre kıldı kâbin
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [felek,]
28. Őađılıp bitdi dil 'aynınuň âbı
Felekden dũŐdi mâĥ-ı menzil-ârâ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67*). [felekden, -den]
29. Felek eyvânı sebzın neŐĥ iderdi
Ser-i saĥfında ki aĥcâr-ı billũr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [felek,]
30. Felek cevşenlerin çâk eyle bir bir
Der-i küľĥân-ı sũfliden gũzer kıl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [felek,]
31. Felek taĥtı Şehini bende eyle
Seni ĥvâr itmeden ĥırŐ azın azın (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [felek,]
32. Ŗudũmından Şeref buldı **felekler**
İdindi tâc na'leynin melekler (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103*). [felekler,]

felek-mehd: Gökyüzü beşiği.

1. Ťutup nâz-ile didi ťur yuĥaru
Ėadimî yârı ile ol **felek-mehd** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [felek-mehd,]

felek-tũrk: Gökyüzü hũcumu.

1. Felek tũrkũn Şihâb-ı necm-i Şâkıb
Mũg-i zer-kârla kılmişdı lâ'ib (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 9*). [felek-tũrk, -ũn]

fem: Ağız.

1. Ne lokma kim güzer kılsa **feminden**
Şanurdi zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [*feminden, -iñ, -den*]

fenâ: Yokluk, yok olma.

1. Sen ‘inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu **fenâ** dârından itdükde beğâyâ intikâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*fenâ,]*
2. Serîr-i kulle-i Necdûn emîri
Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6*). [*fenâ,]*
3. Hazer kılmaya fikr idüp helâkîn
Vire nâgeh **fenâ** bādına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*fenâ,]*
4. Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri
Cihân içinde bulmayan vâtangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8*). [*fenâ,]*
5. Çıgırup döst diyü virdi cânı
Fenâ câmı aña dağı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*fenâ,]*
6. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hûn-h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*fenâyı, -y, -ı*]
7. Ölümü hücceti oldu müseccel
Fenâ bādı söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*fenâ,]*
8. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi k`alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76*). [*fenâ,]*
9. Bu ‘âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyirinde olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [*fenâ,]*

fener: Fanus.

1. Fener kim şem‘-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu‘le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [*fener,]*
2. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [*fener,]*

fenn: Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

1. Fazîletde durur cümle **fen** ile
Dü-‘âlem cândur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [*fen,]*
2. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe **fen** itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4*). [*fen,]*

fenn-i mantık: Kelam ilmi.

1. Sözüden ‘ilm-i hikmet bir egerdür
Dilinden **fenn-i mantık** bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28*). [*fenn-i mantık,]*

fer: Nur, ziya.

1. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [*fer,]*
2. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile **fer** virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26*). [*fer,]*
3. Çü bulmuş vesmeden ebrûları **fer**
İki bādâm bergi olmuş ahdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [*fer,]*
4. Cihân-efrüz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubhda kalmaz inen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56*). [*fer inen,]*
5. Ne yirsin pes ne içersin şeb u rüz
Hayât-ı âdeme kıtıledür **fer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*fer,]*

fer döker: Işık saçmak.

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer
Yire ğirbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13*). [fer döker, -er]

ferâğ: Azat olma, kurtulma.

1. Urur bir nişter gibi nişâne
Dağı âyineden buldum **ferâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [ferâğı, -ı]
2. Ki bula şems-i tâbindan **ferâğı**
Şafâdan merhabâya nâhunın yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104*). [ferâğı, -ı]

ferâğat: El çekme, vazgeçme.

1. Ferâğat nefsûn itin h̄wâr kılsun
Hazîneñ h̄şıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [ferâğat,]
2. Ferâğat kişverinde kâmkâr ol
Çeküp nefsûn segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [ferâğat,]
3. Nitekim lâle kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur **ferâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [ferâğı, -ı]

ferâğat: İstirahat, dinlenme, huzur.

1. Ki Nevfel buldı çün feth ü **ferâğat**
Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [ferâğat,]
2. Baña Leyliden irdi bu harâret
Dile ol viriser yine **ferâğat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [ferâğat,]

ferâğat bul: Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

1. Ferâğat bulmuşam her perverişden
Boğazum nâyine sığmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 88*). [ferâğat bul, -muş, -am]

ferâğat eyle: Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

1. Soñ ucı eyledün benden ferâğat
Ġarîb olanuñ âhı âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [ferâğat eyle, -dün]
2. Bu sevdâdan **ferâğat eyle** zinhâr
İñende olma bi-nâmûs u bi-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [ferâğat eyle,]
3. Gidüben gelmeden eyle ferâğat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22*). [ferâğat eyle,]

ferâğat it: Vazgeçmek, bırakmak.

1. ‘Ömer kim şer‘i muhkem idi ğâyet
Sivâ-yı Hağdan itmişdi ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 2*). [ferâğat it, -miş, -di]
2. Tenümde rişte-i cânumdur ol zülf
Ferâğat itmen imânumdur ol zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [ferâğat it, -me, -n]
3. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp âhir vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [ferâğat it, -üp]

4. Beni tıtmadı anlaruñ füsünü
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferāgat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [ferāgat it, -miş, -düm]
5. İkisününde şād oldı revanı
İdüp bunlar dü-‘âlemden ferāgat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33*). [ferāgat it, -üp]
6. Yidüm içdüm ta’am ü şerbet iy yār
Gel it bu şiftelikden ferāgat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [ferāgat it,]

ferāgat kıl: *Hakkından vazgeçmek, el çekmek.*

1. Ferāgat kıldı çün bildi haqıkat
K’ana kār itmeyiserdür naşihāt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27*). [ferāgat kıl, -dı]
2. Velî ‘âkl emri üzre oldı giryān
Biraz ağladı vü kıldı ferāgat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [ferāgat kıl, -dı]

ferah: *Ferahlık veren, iç açıcı.*

1. Zib-i cihāna aldanuban olmaduñ **ferah**
Fakrı meşakkatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [ferah,]
2. Dil ü cân şöyle cüş itdi **ferahdan**
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [ferahdan, -dan]
3. Ferah ğam benden ü ben ğuşşadan şād
Ĝamuñdan haste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ferah,]

ferah-nāk: *Sevinçli.*

1. İrürdi ol nigārına **ferah-nāk**
Çün ol māha görindi hatt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [ferah-nāk,]

ferāmüş it: *Unutmak.*

1. Velî ben bende sen ‘âlemden zinhār
Ferāmüş itmesün ol serv-i refitār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [ferāmüş it, -me, -sün]
2. Velî Mecnünü itmezdi ferāmüş
Dürüşüp cehd kılarıdı şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [ferāmüş it, -mez, -dı]
3. Çü ‘aşık hāndeyi itmişsin ferāmüş
Meger düd-ı dili ben sine-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [ferāmüş it, -miş, -sin]
4. Biri cân virmemiş illā ki mürde
Umür-ı ‘âlemi idüp ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 25*). [ferāmüş it, -üp]

ferāmüş kıl: *Unutmak.*

1. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmüş
Ki kimse idemez māhı derāğüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [ferāmüş kıl, -mış, -dı]
2. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol hāli kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [ferāmüş kıl, -mış, -dı]
3. K’işidenler bizüm-çün diye bi-‘ār
Var ol şüride-hāli kıl ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [ferāmüş kıl,]
4. Bizi de kılmāğıl bārî ferāmüş
Ben idüm gülşenüñüñ bağbānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [ferāmüş kıl, -ma, -ğıl]
5. Bilemedi vü çekildi kenāre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [ferāmüş kıl, -mış, -dur]

6. Cihānı kıldı külliye ferāmūş
Şu resmedür benüm ‘aqlumda noķşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18*). [ferāmūş kıl, -dı]
7. Beni öldürmesün mi ğuşşa vü ğam
Benümle ‘ahdüñi kılduñ ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [ferāmūş kıl, -duñ]
8. Beni zinhār kıлмаğıl ferāmūş
Ölürse berg-i bünyād-ı hayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [ferāmūş kıl, -ma, -ğıl]
9. Kılarsın nāle vü zāri ferāmūş
Maħabbetden bu şu‘le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 26*). [ferāmūş kıl, -ar, -sın]
10. Ki hāl-i ‘ālemi kıldı ferāmūş
Çi ger her ‘özrden pāk idi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10*). [ferāmūş kıl, -dı]
11. Özini kılmış uyumakdan ferāmūş
Ne kim mecnûnluğı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22*). [ferāmūş kıl, -mı]

ferāmūs ol: *Unutmak.*

1. Var iken fırsat elde olma hāmūş
Dürüş k’aduñ olımmaya ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4*). [ferāmūş ol, -ınma, -ya]

ferbih: *Besili, etli, yağlı, semiz.*

1. Ki tā bir pāre şıħhat buldı bīmār
Biraz cism-i nizāri **ferbih** oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [ferbih,]

ferd: *Eşi olmayan, eşsiz.*

1. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı **ferd**
Virürdi baħt aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [ferd,]

ferd ol: *Tek olmak.*

1. Cihānuñ miħnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 107*). [ferd ol, -dı, -lar]

feres: *At, at nevi.*

1. Kese başın bularuñ virmeyüp dād
Feres sürdi şefā‘at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23*). [feres,]

ferhād-āyīn: *Ferhat huylu.*

1. Kıpusun baħt-ı bīdār itdi dīvār
Ĝam u hicr-ile iy **Ferhād-āyīn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [ferhād-āyīn,]

ferhunde: *Kutlu, mübarek.*

1. Cihān bustānınuñ **ferhunde** servi
Sözündən sāmı‘-i nazma şafā‘ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [ferhunde,]
2. Baña **ferhundedür** deşt-i melālet
Bu resme naħs iken bendeñde tāli‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42*). [ferhundedür, -dür]

ferhunde-fāl: Talihi kutlu.

1. Kimün rüyıyladur **ferhunde-fālün**
Senün rahtuñ bu bañr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [ferhunde-fālün, -
ün]

ferhunde-hāl: Talihi kutlu.

1. Firişteyle muķārin oldı yā hūr
Olur ol 'āşıķuñ **ferhunde-hāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99*). [ferhunde-hāli, -i]

ferid: Eşsiz, benzersiz.

1. Sükünet eyledi vardıķça ānî
Ferid ü 'āķıl-ı bezm-i me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 184*). [ferid,]

ferid-i 'ālem: Dünyada tek.

1. Nedür kılmak özünü dıve taklîd
Ferid-i 'ālem iken iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [ferid-i 'ālem,]

ferid-i dehr: Dünyada eşi olmayan, eşsiz kimse.

1. Var idi anda bir pîr-i yegāne
Ferid-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [ferid-i dehr,]

feridün: İran'da Pişdadi sülalesinin altıncı hükümdarıdır. Lakabı Ferruh'dur.

1. Feridün idi tıfıl ki o perverd
Bunuñdur devleti bālig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [feridün,]

feridün-ı dü-vüm: İkinci Feridun.

1. Feridün-ı dü-vüm Behrām-ı şānî
Ĥaţā didüm ġalaţdur bu me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 73*). [feridün-ı dü-vüm,]

fermān: Emir, buyruk, irade.

1. Dem-i 'İsā ĥaķiyçün k'irse **fermān**
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [fermān,]
2. Ĥudādan hem aña yoġ-idi **fermān**
K'o menzilden yukaru ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [fermān,]
3. Ķamu **fermānuña** cāndan muţı'üm
Velikin göz göre ferzendin ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [fermānuña, -uñ, -a]

fermān ol: Buyrulmak.

1. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [fermân ol, -ur, -sa]

ferrâs: Süpüren, çöpçü, hizmetçi.

1. Harîm-i hürmetüñ şahrâ-yı Baḥâ
Yoluñ **ferrâşidur** nefî-i Mesîhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 68*). [ferrâşidur, -ı, -dur]
2. Gözi sakka olan müjgâni **ferrâş**
Cebîni yârî eşiginde nakkâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [ferrâş,]
3. Ki ğamdan idi naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı **ferrâş** idi müjgâni çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [ferrâş,]
4. Harîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakka olan müjgâni **ferrâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [ferrâş,]

ferr-i rây: Düşünce aydınlığı.

1. Cihâni kabz idüpdür ferr-i râyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hudâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 141*). [ferr-i rây, -ı]

ferruh: Kutlu, mübarek, güzel.

1. Mu'anber zülf ü çenber-mü'y u gül-ruḥ
Semen-simâ vü 'anber-bü'y u **ferruh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [ferruh,]
2. Saña ahvirelüm hürmet-ile
Hem olsun **ferrüh** ü zîbâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [ferrüh,]
3. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḥterüm var ḥüb u **ferruh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [ferruh,]
4. O taḥt üzre iki **ferruh** firişte
Vücüdi her birinüñ ğarka-i nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [ferruh,]

fers: Zemin, yer yüzü.

1. Gözin yumup veda' eylese 'arşa
Yine açınca irerdî bu **ferşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [ferşe, -e]
2. Cemâl-i 'aksi kudsîyân-ı 'arşuñ
Münîr itmîşdi saḥfını bu **ferşüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [ferşüñ, -üñ]

ferş-ber-ferş: Zemin üstüne halı.

1. Hem irdi emr k'anda **ferş-ber-ferş**
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [ferş-ber-ferş,]

ferseng: Fersah, yaklaşık 3 mil yani 5 kilometrelik uzaklık ölçüsü.

1. İrağ a'dâ yolından niçe **ferseng**
Diler k'özine bir kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [ferseng,]

ferş-i âsitân: Eşiğin zemini.

1. Nişân-ı ḥaddidür bir lâle-rüyuñ
Ḳamu ḥiştân ki ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143*). [ferş-i âsitân, -dur]

ferş-i cennet: *Cennet zemini.*

1. Nitekim **ferş-i cennet** hüb u zībā
Oturmuş nūr-ı pākiyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46*). [*ferş-i cennet,]*

fervād: *Aman, eyvâh, yandım!*

1. Kılarduñ zaļm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdā düşdüm tapuñdan āh **fervād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*fervād,]*
2. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı **fervād**
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [*fervād,]*

fervād: *Feryat, bağıрма.*

1. Gözi nemginlerüñ evrādı için
Dili ğamginlerüñ **fervādı** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [*fervādı, -ı]*
2. Baķup aĥvālūme ĥavf eyle Ĥaķdan
Zebūn oldum irtür **fervāduma** dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81*). [*fervāduma, -u, -m, -a]*
3. K’irür ol ĥastenüñ **fervādına** dād
Uyup ilüñ sözine bende nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [*fervādına, -ın, -a]*
4. ‘Aceb **fervāduma** kimden ire dād
Mu’inüm yāverüm yārum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [*fervāduma, -um, -a]*
5. K’ider **fervād** içinde her taraf zāĝ
Budaķ kim evvel idi berk taĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [*fervād,]*

fervād çek: *Feryat ve inilti etme.*

1. Çeker taĝlarda Mecnûn āh u feryād
Hevā-yı güldē bülbül ider eĝān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [*fervād çek, -er]*

fervād evle: *Eyvah etmek.*

1. Yüz urup topraĝa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp eĝān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [*fervād eyle, -yüp]*

fervād it: *Bağırıp çağırmaq, yüksek sesle haykırmak.*

1. Añup ol şüreti feryād iderdi
Füzün olurdu ğünden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [*fervād it, -er, -di]*
2. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ĥayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [*fervād it, -er, -di]*
3. Fiĝān u nāle vü feryād iderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12*). [*fervād it, -er, -ken]*

fervād kıl: *Feryat etmek, bağırmak.*

1. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryād
Olup meşhedleri üstine ĥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [*fervād kıl, -dı]*
2. Yiri hem Zeynebüñ olmışdı āteş
Kılarıdı Zeyd Zeyneb diyü feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [*fervād kıl, -ar, -dı]*
3. Kılar feryād ğamdan yane yane
Firāk-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110*). [*fervād kıl, -ar]*

feryād kop: Yüksek sesle bağırarak, haykırmak.

1. Gürüh-ı vahşiyândan çopdı feryād
Şu resme oldı hayvânât nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 42). [feryād kop, -dı]

feryād u efğân: Bağırıp inlemek.

1. Kılarsın bunda sen **feryād u efğân**
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22). [feryād u efğân,]

feryād u efğân: Bağırma ve inleme.

1. Kılardı tağda **feryād u efğân**
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 13). [feryād u efğân,]
2. Yüzün düşmiş kılar **feryād u efğân**
Şaçup her biri gözden eşk-i hün-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36). [feryād u efğân,]
3. Kılar **feryād u efğân** ir eger giç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 130). [feryād u efğân,]

feryād u fiğân: Ağlamak inlemek.

1. Şu resme itdi feryād u fiğânı
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2). [feryād u fiğân, -ı]
2. Yine ‘azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u fiğâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35). [feryād u fiğân, -a]

feryād u nâle: Feryâd ve inleyiş.

1. Beyâbanlarda ol türfe gazâle
Sürer üstür idüp **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38). [feryād u nâle,]
2. Dir oldı cânuma bir gam havâle
Anuñ-çun kılarım **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112). [feryād u nâle,]
3. Şu deñlü eyledi **feryād u nâle**
Ki kâddi nâleden döndi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7). [feryād u nâle,]
4. Tenini guşsa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44). [feryād u nâle,]
5. Kılarken derd-ile **feryād u nâle**
Şeb irtüp çün dil-i gümrâh-ı a’dâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82). [feryād u nâle,]
6. İdiser derd-ile **feryād u nâle**
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42). [feryād u nâle,]
7. Kara giydi ider **feryād u nâle**
Olup bu vâkı’adan şîr rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50). [feryād u nâle,]
8. Senüñ **feryād u nâleñ** her şehergâh
Olupdur rehber-i ‘uşşâk-ı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37). [feryād u nâleñ, -ñ]

feryād u zâr: Feryâd ve inleme.

1. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryād u zârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9). [feryād u zâr, -ı]
2. Ğamuñdan başlasam feryād u zâre
Cemâlüñ güleşininüñ şâh-ber-şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86). [feryād u zâr, -e]

feryād-ı cübân: Çobanın feryadı.

1. Meded kılmaz aña **feryād-ı çübân**
Yıka çün bir binâyı seyl-i çäläk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 76*). [*feryād-ı çübân,]*

ferzend: *Oğul, veled.*

1. Ne kim isterse virmişdi Hüdâvend
Müyesser kılmamışidi lîk **ferzend** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*ferzend,]*
2. Ki bir **ferzend** virüp Hâk te‘âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide binâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*ferzend,]*
3. Çü **ferzend** ola bed-h‘âh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*ferzend,]*
4. Degüldür lîk bunuñ gibi iş sehl
Kişi **ferzendine** kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*ferzendine, -ine]*
5. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy **ferzend** nedür bu fazîhat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*ferzend,]*
6. Kâmu fermânuña cândan muñi‘üm
Velikin göz göre **ferzendin** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [*ferzendin, -in]*

ferzend-i dil-gîr: *Gönlü kırılmışın oğlu.*

1. Hevâ-yı ‘ışkdan uşanmayısar
Didi derd-ile k’iy **ferzend-i dil-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*ferzend-i dil-gîr,]*

ferzend-i güm-râh: *Yolunu kaybetmişin oğlu.*

1. Hezârân lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy **ferzend-i güm-râh** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [*ferzend-i güm-râh,]*

ferzend-i zibâ: *Güzel oğul.*

1. Dağı didügin ol **ferzend-i zibâ**
Olısar ‘ışkdan rüsvâ vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [*ferzend-i zibâ,]*

ferzend-i dil-teng: *Yüreği daralmış evlat.*

1. Didi k’olmuşsın iy **ferzend-i dil-teng**
Hâzer kıl kim esîr-i naqş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [*ferzend-i dil-teng,]*

fesâd: *Kargaşalık, karışıklık, fenâlık, kötülük, bozgunculuk, fitne.*

1. Varupdur ‘aklı cinnetten **fesâda**
Virür nâmüsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [*fesâda, -a]*
2. Yoğ-ise bir tedârik bu **fesâda**
Cihân içinde nâmuñ verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [*fesâda, -a]*
3. Ki Mecnûn itdi anı ‘ışkuñ **fesâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [*fesâdı, -ı]*

feşâhat: *Açık ve güzel ifadeli konuşma.*

1. Kerâmet bahırnuñ mellâhı hâkkı
Feşâhat kuflnuñ miftâhı hâkkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*feşâhat,]*

2. Ger emlah sözünü işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [feşāhatdan, -dan]
3. Kānı ol luṭf-ı iḥsān ol **feşāhat**
Kānı ol serv gibi şalınan kād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [feşāhat,]

fesāne: Efsane, destan, hikaye.

1. Bilürsin kim vefāsuzdur zamāne
Kō efsūnı vü ‘arz eyle **fesāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [fesāne,]

fesāne ol: Hikaye olmak.

1. Ezel ‘aql u hünerle iy yegāne
Dilinde ḥalkuñ olmişduñ fesāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [fesāne ol, -miş, -duñ]
2. Cihānda oldı ef’ālî fesāne
Ḥalāyık içre meşhūr oldı adı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [fesāne ol, -dı]

feşār: Sıkan.

1. Bürehne-pā ser ü ‘uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [feşār,]

fesāt: Bozuk, fenalık.

1. Yine kendüyedür anuñ **fesādı**
İdüp bir eylügi çāha bırak sen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [fesādı, -ı]

fetā: Delikanlılık, yiğitlik.

1. Gehî ḥışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetā āzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [fetā,]

feth: Fetih, ele geçirme.

1. Çü kaldurdu yedi iklīm **fethine** ser
Tōkuz çarḥe kemendi taḳdı çenber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [fethine, -i, -n, -e]
2. Ne mülküñ **fethine** kim açsa rāyet
Refīk olur aña şem‘-i hidāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [fethine, -i, -n, -e]
3. Bu cānibden geçinür şüretā ger
Velî dilden olaruñ **fethin** ister (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [fethin, -in]
4. Ne diri ḳalمامuzdan sen ziyān-kār
Çü gördi bu ğirivi **feth** şāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [feth,]
5. Anuñ yine ‘adū **fethinde** derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan iy mīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [fethinde, -i, -(n)de]
6. Ki Nevfel buldı çün **feth** ü ferāğat
Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [feth,]
7. Gezüp cerr idertiz pes her diyārı
Bulup bu bend-le **feth** bahāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41*). [feth, -e]
8. Kıla kendüzine **feth** ü müsahḥar
Eline aldı bir elmās-gün tiğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [feth,]
9. Bu ḳıfluñ **fethine** olmadı tedbīr
İrürmez kimse çarḥuñ işine rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [fethine, -i, -n, -e]

feth ü nusret: *Fetih ve yardım.*

1. 'Azm eyleseñ gazāya kaçan iy Habīb-i Hāk
Götürirdi **feth ü nusret** öñüñce iki 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40*). [*feth ü nusret,]*

feth-i bâb: *Kapı açmak.*

1. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yandı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*feth-i bâb, -ı]*

feth-i hazîne: *Hazinenin fethi.*

1. Kemānum süstdür kılmaz veli kār
Baña āsān idi **feth-i hazîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [*feth-i hazîne,]*

feth-i şahî: *Fetihlerin şahı.*

1. Müyesser olalıdan **feth-i şahî**
Gidüpdür Hind mülkünden siyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 133*). [*feth-i şahî,]*

fetîl: *Mum fitili.*

1. Meh-i neyden **fetîle** düzüp iy Hāk
Kođuñ gök şem'dānında mu'allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*fetîle, -e]*
2. Çerāğ-ı meh ki yanar āsumānda
Ne ruğān ne **fetîle** vardır aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*fetîle, -e]*
3. Olupdur gonca jengāri **fetîle**
Dil-i lāle ki sevdādan qarādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [*fetîle, -e]*

fetîl-i sevk: *Arzu fitili.*

1. Nesīm-i zevkle toldı dimāğum
Fetîl-i şevkle yandı çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80*). [*fetîl-i şevk, -le]*

fettâh: *Ar. Kullarının kapalı işlerini açan Cenabıhak: fettâh-ı kerîm.*

1. Hidāyet kal'ası bâbına **fettâh**
Çerāğ-efrüz-i cân-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*fettâh,]*

fettâh ol: *Fetheden.*

1. İdinüp dîn-i İslāmîyi miftâh
Beligrad Kal'asına oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94*). [*fettâh ol, -dı]*
2. Ya cân bāğından serv-i rāsitindür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [*fettâh ol, -dı]*

fettân: *Fitne salan, ortahğı karıştıran; çekici, cazibeli.*

1. Mükhehhal gözleri **fettân** u mehzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma'cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [*fettân,]*
2. Kaşı **fettân** lebi mül çeşm-i tannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [*fettân,]*
3. Ezel 'âkıll idi divâne düşdi
Meger kim göñli bir **fettâne** düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [*fettâne,]*
4. Ruhu rengin idi vü hâlî hindü
Gözi **fettân** ü kaşı 'aşîka 'âkç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [*fettân,]*
5. Gamından cân-ı Mecnûm iden çâk
Gözi **fettân** ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [*fettân,]*

fevâid: *Faydalar.*

1. Gice gündüz maqâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp 'arıflere beher **fevâid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [*fevâid,]*

fevk: *Üst, üzeri.*

1. Çeküp himmet felek **fevkine** rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [*fevkine, -i, -n, -e]*

fevt: *Ölüm.*

1. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
Ki **fevt** olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [*fevt,]*

fevt it: *Kaybetmek.*

1. Şakın fevt itme anı fırsatında
Çalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [*fevt it, -me]*

fevt ol: *Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırmak.*

1. Göricek başuña toprak saçarduñ
Çamuñ birle çün ol fevt oldı iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [*fevt ol, -dı]*

fevt ol: *Yitmek, ölmek.*

1. K'eri fevt olduğundan şoñra hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*fevt ol, -duğı, -ndan, -]*

fevvâz: *Çok bereketli.*

1. Eli Hatem eli gibiydi der-bâr
Kefi **fevvâz** hem-çün nañl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170*). [*fevvâz,]*

fevvâz-ı 'âlem: *Dünya bereketi.*

1. Döker fevvâz-ı 'âlemden bulup fer
Yire ğırbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13*). [*fevvâz-ı 'âlem, -den]*

fevvâz-ı yembü'-ı me'ân: Mana kaynağının bereketi.

1. Sözi feyyâz-ı yembü'-ı me'ânî
Özi dānā-yı esrār-ı nihānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 9). [feyyâz-ı yembü'-ı me'ân, -î]

fevz: Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

1. Şehâb-ı cüdüñüñ fevziyle her bār
Pür it cān dürcine dürr-i güher-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17). [fevziyle, -iyle]
2. Çerâğ-ı cāna fevzüñden irer nür
Yolumı dergehüñden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [fevzüñden, -üñden]
3. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Çapusunda turur fevzine muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126). [fevzine, -in, -e]
4. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
İdemez fevzini deryâ der-ağüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118). [fevzini, -in, -i]
5. Velî 'ışkuñdayum her gamdan âzâd
Señün fevzüñden iy ebr-i sa'âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41). [fevzüñden, -üñ, -den]

fevz it: İhsan etmek.

1. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihāna itdi fevz iki Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60). [fevz it, -di]
2. Bu emri çün baña fevz itdi iqbâl
Ümüdüm bādesinden töldi zigâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125). [fevz it, -di]
3. Şehâb-ı mekremetden fevz iden nem
Pes andan şoñra yüz derd ü gamıyla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18). [fevz it, -en]

fevzi: Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

1. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâs
K'anuñ fevziyle bulam mâye-i hâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44). [fevziyle, -yle]

fevz-i ilâhî: Allah'ın bereketi; Allah tarafından kula lütfedilen ve ilham yoluyla kalbe gelen şey.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün fevz-i ilâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 48). [fevz-i ilâhî,]

fevz-i rahmet: Rahmet bolluğu.

1. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi fevz-i rahmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26). [fevz-i rahmet,]

fezâva çık: Göğe yükselmek.

1. Çün altıncı fezâya çıkdı Aħmed
Atı na'line sürdi Müşteri ħad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141). [fezâya çık, -dı]

fezâ-vı lâ-mekân: Mekânı olmayan gök.

1. Özüñi çek fezâ-yı lâ-mekāna
Revân ol süy-ı şahñ-ı bî-nişāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83). [fezâ-yı lâ-mekân, -a]

fezā-vı lā-mekān: Mekānsız /uçsuz bucaksız boşluk, uzay.

1. Fezā-yı lā-mekāna eyle pervāz
Çıçup kavş-i fenādan nitekim tır (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 8). [fezā-yı lā-mekān, -a]

fiğān: Acı inilti, çığlık.

1. Her nefes biñ kez **fiğān** her lāhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ gülsitānın bir dağı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [fiğān,]
2. Pürdür a'mālūm kitābı cürm ü 'iştān u hātā
Anuñçündür iştūm her dem **fiğān** ü ibtihāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32). [fiğān,]
3. Meclisūñde āh u zārı deldi nāyuñ bağırını
Kāmetini eyledi çengüñ **fiğān** ü nāle hām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44). [fiğān,]
4. Çün ol meh-rū kodı dūşından amı
Yine kılmāğa başladı **fiğānı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330). [fiğānı, -ı]
5. Fiğāna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı 'akreb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113). [fiğāna, -a]
6. Çü geçdi hadden ol māhuñ **fiğānı**
Mey-i hicr eyledi lā-yu'kal amı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1). [fiğānı, -ı]
7. Gelüp didi ki bulmadum nişānın
Şanem işidüp arturdı **fiğānın** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46). [fiğānın, -ı, -n]
8. Derünına idüp ol bülbülün kār
Ne yüzden başlasa Mecnûn **fiğāne** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43). [fiğāne,]
9. Fiğānı şu'lesinden āteş-efrüz
Bürehne-pā buz üstinde yürürdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14). [fiğānı, -ı]
10. Fiğān u derd ü hicrānuñ celisi
Şeh-i iklim-i ğam ya'ni ki Mecnûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12). [fiğān,]
11. Yeter kılduñ **fiğān** u āh u zārı
Çü Leylî ğayra oldı yār u hem-dem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78). [fiğān,]
12. Dehānidur şanasın gür-ı pür-mār
Gelüp Mecnûnı gördi kim **fiğānı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15). [fiğānı, -ı]
13. Kodı Mecnûn **fiğān** tıblini nā-kām
Atası dağmesi üstinde tā rüz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124). [fiğān,]
14. Ki ben yāram saña iy yār-ı cān hem
Fiğān bī-keslik için ne revādur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [fiğān,]
15. Kimūñ gūşına irişür **fiğānuñ**
Niçedür iy gül-i pür-dağ hālūñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50). [fiğānuñ, -un]
16. Fiğānum düdidur bī-rüy-ı maṭlūb
Virür nergis egerçi gözlere nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30). [fiğānum, -um]
17. Konup Mecnûnı idindi nazargāh
Fiğān ü nāle-i Mecnûn-ı bī-kār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41). [fiğān,]
18. Du'ā eyle aña sın rūhumi sen
Fiğān kim tāli'-i naşumdan iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135). [fiğān,]
19. Dilinde Zeynebūñ Zeyd adı evrād
Geleydi Zeyd çün ğamdan **fiğāne** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97). [fiğāne, -e]
20. İştisün halk uyan bir dem **fiğānuñ**
Başuñda erre olsun efser-i nāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32). [fiğānuñ, -un]
21. Fiğānuñla şebi kılmazsın āhir
Çü ma'şūkānsın iy şubḥ-ı rü-püş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36). [fiğānuñla, -la, -uñ]
22. Baña qarşu söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber **fiğāna** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [fiğāna, -a]
23. Fiğānuñla yaşuñdan özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarābuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34). [fiğānuñla, -la, -uñ]

fiğān eyle: Üzüntü ile bağırıp çağırarak.

1. Fiğān eyler kodı şabr u qarārı
İrişdi qarḥa āhunuñ huruşı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 126). [fiğān eyle, -r]

2. Fiğān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür eṭrāfdan dürlü şadālar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [fiğān eyle, -r]

fiğān it: *Acı ile bağırıp çağırarak, inlemek.*

1. Döğülmek zecren idinüp bahāne
Fiğān iderdi ğamdan ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [fiğān it, -er, -di]
2. Velî mâtemlülür gibiydi şekli
Fiğān iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 9*). [fiğān it, -er, -di]
3. Fiğān idüp başına ħāk koydı
Ṭar oldı başına şahrā vü mîşe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22*). [fiğān it, -üp]
4. Varup bir gül dibinde ṭutdı ārām
Fiğān idüp yaqasın eyledi çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37*). [fiğān it, -üp]
5. Arada sözleri efsāne-i ğam
Fiğān ider añup bu iştiyākı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [fiğān it, -er]
6. Kî diyeydüñ pür itdi kan cihām
Fiğān idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25*). [fiğān it, -üp]
7. Seni men' idemez andan niğeh-bān
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [fiğān it, -mek]

fiğān u āh: *Feryat ve inleme.*

1. Çıkarup dāmdan virdi rehāyı
Fiğān u āh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [fiğān u āh,]

fiğān u nāle: *Feryat ve İnilti.*

1. Anuñ oldı maķāmı külbe-i ğam
Fiğān u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 24*). [fiğān u nāle, -yi]
2. Ğam-ı dilberden özge maħremi yoķ
Fiğān u nāleden yeg hem-demi yoķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [fiğān u nāle, -den]
3. Benüm hem-kāsem u hem-rāzum idi
Fiğān u nālede dem-sāzum idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52*). [fiğān u nāle, -de]
4. Fiğān u nāle vü feryād iderken (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12*). [fiğān u nāle,]
5. Fiğān ü nāle kılarıdı şeb ü rüz
Bu yaña 'ammisi daħı dem-ā-dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74*). [fiğān ü nāle,]
6. Fiğān u nāle kim ħāk oldı gülzār
Mezārı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [fiğān u nāle,]

fiğāne başla: *Feryada başlamak.*

1. Nedür maķşüdüñ anda dir baña ħayl
Çačan kim başlayam ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [fiğāne başla, -yam]

fiğāngāh: *İnleme yeri.*

1. Varup anuñ fiğāngāhına yitseñ
Ayıtsañ kim du'ālar kıldı Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [fiğāngāhına, -i, -na]
2. Getürtür ruķ'a vü iletürdi nāme
Meger bir gün fiğāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [fiğāngāhında, -m, -da]

fiğāngāh-ı ğam: *Gam ve inleme yeri.*

1. Giriftār-ı belā rūsvā-yı hayret
Fiğāngāh-ı gamuñ nālān u zārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 15*). [fiğāngāh-ı gam, -uñ]

fiğāni eyle: Ağlayıp inlemek.

1. O Leylî diyüben eyler fiğāni
Gidüp ol kapudan pes ol kemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [fiğāni eyle, -r]

fiğāni kıl: Ağlayıp, bağırmak, ah vah etmek; yardım istemek.

1. Beni gördüñ mi n'oldum āhîr-i kār
Çok ağlayup aña kıldı fiğāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39*). [fiğāni kıl, -dı]

fiğāni kıl: Feryat etmek, sızlanmak.

1. Şır idi giryesin hādeyle her bār
Çü zevci olmaya kılar fiğāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35*). [fiğāni kıl, -ar]
2. Otururdu evinde gice gündüz
Diledügince kıları fiğāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 119*). [fiğāni kıl, -ar, -dı]

fiğānlar it: Fiğanlar etmek; bağırarak ağlamak, inlemek.

1. İderdi hicr-i Mecnûndan fiğānlar
Dökerdi yaş yirine çeşmi kanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 63*). [fiğānlar it, -er, -dı]

fiğānlar kıl: Feryat fiğan etmek.

1. K'ölicecek olasın üstümde hāzır
Kılasın kabrüm üstinde fiğānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147*). [fiğānlar kıl, -a, -sın]

fiğende: Bir kişiye bağlı olan, sadakat gösteren.

1. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihān içinde ger çokdur fiğendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [fiğendeñ, -ñ]

fihrist-i me'ānî: Manaların özeti.

1. Ya fihrist-i me'ānîdür bu nâme
Saña iy kâşid-i dildār-ı cānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [fihrist-i me'ānî, -dür]

fikr: Düşünce.

1. Dil ü cān gözleri fikrünüle binā
Zebān tütîleri zikrünüle gūyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41*). [fikrünüle, -üñ, -le]
2. Çü tab'-ı rüşeni bağlaya tedbir
Hezārān leşkeri bir fikr ile şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [fikr,]
3. Göñül olmuşiken bu fikre dem-sāz
İşitdüm süy-ı hātîfden bir āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105*). [fikre, -e]
4. Getürüp fikrine gördügi h'ābı
Bırağurdu içine ıztırābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [fikrine, -i, -n, -e]

5. K'ide ol hastenûn derdine çare
Devâ **fikrîn** dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [*fikrîn, -i, -n*]
6. Dün ü gün **fikrüm** eglencem hayâlûn
Alup gönlümü evvel iy kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [*fikrüm, -üm*]
7. Niçedür göre anda 'ışk-bâzı
Bu **fikr-ile** geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61*). [*fikr-ile, --ile*]
8. Ser-i kâfûr rûze 'anber-eşşân
Bu **fikr-ile** uyudu ol hevâ-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [*fikr-ile, --ile*]

fikr it: *Düşünmek.*

1. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*fikr it, -düm*]
2. Ne şabrı var ki gönli kıla ârâm
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [*fikr it, -e*]
3. Hâzer kılmaya fikr idüp helâkîn
Vire nâgeh fenâ bādına hâkîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*fikr it, -üp*]
4. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunu fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*fikr it, -dük*]
5. Zârûri düşdi lîkin özge kayde
Bunu fikr itdiler âhîr ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [*fikr it, -di, -ler*]

fikr kıl: *Düşünmek.*

1. Göricek n'ola hâlûn **fikr kıl** var
Didi kim yok-durur el-hâk mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [*fikr kıl,]*

fikr ü tedbîr: *Düşünüp önlem almak.*

1. İki cânibden idüp **fikr ü tedbîr**
Neberdi eylediler şubha te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [*fikr ü tedbîr,]*

fikr-i nâzûk: *Zarif düşünce.*

1. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı bir **fikr-i nâzûk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [*fikr-i nâzûk,]*

fikr-ves: *Fikre benzer.*

1. Mekân olur oça geh **fikr-ves** dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [*fikr-ves,]*

fi'l: *İş, amel, kâr.*

1. Okuyup yazma tedbîrinde sâyir
Bularuñ **fi'li** anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*fi'li, -i*]
2. Düşüp tedbîrüne **fi'lûn** muhâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [*fi'lûn, -ûn*]
3. Hâta kılduğ biz eyle sen 'ağalar
Çü biz öz **fi'lümüzden** şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [*fi'lümüzden, -ümüz, -den*]
4. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne **fi'l** itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [*fi'l,]*

5. Diledi k'ide **fi'lin** âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [fi'lin, -in]
6. Ne **fi'l** itse o kalur her kişiye
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [fi'l,]
7. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne **fi'l** itmîşler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [fi'l,]
8. Başumda yazı imiş hâme gibi
Anuñ-çun **fi'lümün** 'âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*). [fi'lümün, -üm, -ün]

fil: Maruf hortumlu büyük hayvan.

1. Felek **filinün** üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsina oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [filinün, -i, -, -ün]
2. Eger **file** urursa hancerini
Ayağına birağurdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [file, -e]

filan: Söylenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutan kelime.

1. Ki Mecnûnı **filân** virânda gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [filân,]

fi'l-cümle: Baştan başa.

1. Çü gördi Leylinün ciddini mâder
Sözine eyledi **fi'l-cümle** bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [fi'l-cümle,]
2. Yeñi yâruñla iy cân âfitâbı
Haķıķat var ise **fi'l-cümlesinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69*). [fi'l-cümlesinde, -sin, -de]
3. Rumûz-ı 'ışķdan **fi'l-cümle** naķlı
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [fi'l-cümle,]

fi'l-hakıka: (Ar.) Gerçekte.

1. Ki yüzdüm çok deñizde **fi'l-hakıķa**
Bu resme irmedüm baħr-i 'amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [fi'l-hakıķa,]
2. İrağ olur edebden **fi'l-hakıķa**
İletmek kaķreyi baħr-i 'amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [fi'l-hakıķa,]
3. Karışmışdı şü resme ol 'atıķa
Ki köhneydi cihândan **fi'l-hakıķa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [fi'l-hakıķa,]

fi'l-hâl: Derhal, o anda, hemen şimdi.

1. Eline şandı bir ayvâyı **fi'l-hâl**
Giderdi şâhdan ây vâyı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [fi'l-hâl,]
2. Eline şandı bir ayvâyı **fi'l-hâl**
Giderdi şâhdan ây vâyı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [fi'l-hâl,]
3. Şü resme kıldı anı seyr-i timsâl
Ki her hâli teğayyür buldı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [fi'l-hâl,]
4. Tokımdı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyün cânı lebine irdi **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [fi'l-hâl,]
5. Çü raħm itdüñ şatayın al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43*). [fi'l-hâl,]

6. Karınuñ ayağına düşdi **fi'l-ḥāl**
Didi kim gel bu zencir ü tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [fi'l-ḥāl,]
7. Egilüp ayağına düşdi **fi'l-ḥāl**
Gözi olup ikisinüñ de ḥün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [fi'l-ḥāl,]
8. Bırakdı ḥāmeyi ol serv-i merḡüb
Virüp bir kâşid-ı tayyār **fi'l-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [fi'l-ḥāl,]
9. Didi k'irür bunı ol yāra **fi'l-ḥāl**
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-ḥız (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [fi'l-ḥāl,]
10. Örü turup yine oturdı **fi'l-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [fi'l-ḥāl,]
11. Kılardı dilberüñ vaşında manzûm
Alurdi nüshaya **fi'l-ḥāl** anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [fi'l-ḥāl,]

fi'l-halâvet: *Tatlılık.*

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-leṭâfet ka'l-bedr fi's-şeref
Ka'l-ḳand **fi'l-ḥalâvet** ka'l-baḥr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [fi'l-ḥalâvet,]

fi'l-hasr: *Mahşerde.*

1. Yā menba'ü'l-mürüvvet yā maḥzenü'l-vefā
Yā şāfi'ü'l-farīḳat **fi'l-ḥaşrı** bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [fi'l-ḥaşrı, -ı]

fi'l-i 'arâz: *Hareket emaresi.*

1. Hevā-yı şehvet ü **fi'l-i 'arâz** yok
Bu resme 'ışık işi olmadı zāḥir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [fi'l-i 'arâz,]

fil-i leffâf: *Can sıkıcı fiiller.*

1. Ki miḳdârına kılmaz 'aḳl-ı bāver
Zebûn olup hezrân **fil-i leffâf** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [fil-i leffâf,]

fil-i mest: *Sermest fil.*

1. Ki tā zabt itmege ol fil-i mesti
Ṭutar ḳavs-ı ḳuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [fil-i mest, -i]
2. Alup Nevfel eline tîḡ-ı bî-reng
Çü **fil-i mest** iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2*). [fil-i mest,]

fi'l-i piç: *Kıvrım büklüm işler.*

1. K'ola şādır bu **fi'l-i piç** senden
Baña sensüz ḡam u hicr urdı dāḡı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [fi'l-i piç,]

fi'l-levḥ-i bi'l-ḳalem: *Levha ve kalem ile.*

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı şun'-ı lem-yezel
Dibāce-i nu'ütünüñ **fi'l-levḥ-i bi'l-ḳalem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 10*). [fi'l-levḥ-i bi'l-ḳalem,]

fi'l-merātib: Rütbece, mertebece.

1. Bu dilberlerle Leylî **fi'l-merātib**
Kamer gibiydi hem-rāh-ı kevākib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [fi'l-merātib,]
2. Yüzinden altına bir nat'-ı garrā
Şererdür her habābı **fi'l-merātib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [fi'l-merātib,]

fi'l-meşel: Sanki.

1. Olurdu **fi'l-meşel** bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnûmı kıldı ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [fi'l-meşel,]
2. Ki Leylî **fi'l-meşel** bir māh-ı nevdür
Ġamına şad dil-i 'āşık ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [fi'l-meşel,]
3. Ki oldu **fi'l-meşel** firdevs-i şānî
Ki ḥübān-ı 'Arab ḥavrā yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [fi'l-meşel,]

fi'l-meşel: Diyelim ki, farzedelim ki.

1. Fi'l-meşel ebr-i seçer cennete beñzerse girmek
Ki 'atā eyledüğünce çoğalur anda rutab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [fi'l-meşel,]
2. Felek baḥrında kılmış şun'-ı Bārî
Hilālî **fi'l-meşel** bir fülk-i cārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [fi'l-meşel,]
3. Hevā-yı himmetinde çarḥ-ı devvār
Olupdur **fi'l-meşel** bir murğ-ı tayyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [fi'l-meşel,]
4. Lebidür **fi'l-meşel** bir lâ'-ı garrā
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [fi'l-meşel,]
5. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhār
Meh-i 'id ise de **fi'l-meşel** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [fi'l-meşel,]
6. Şürāḥî **fi'l-meşel** āyinedāndur
K'içinde mey anuñ mir'āt-ı cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [fi'l-meşel,]
7. Ser-i müştinde her engüşt-i çālāk
Olupdur **fi'l-meşel** bir şāḥ-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [fi'l-meşel,]

firāk: Ayrılık, ayrılma.

1. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Firākı āteşi yandurdi dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [firākı, -ı]
2. Elif engüştine ḥayrān olup diş
Firākıdan anuñ her ḥāl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [firākıdan, -ı, -n, -dan]
3. Firāka şabr iderdi kām u nā-kām
Özine cebr iderdi kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [firāka, -a]
4. Dil ü cānına ḥasret cebr iderdi
Firāka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [firāka, -a]
5. Firākıdan niçe giryān olasın
Dil odında yanup biryān olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [firākıdan, -ı, -n, -dan]
6. Firāk itdi beni ğāyetde rencür
Baña rām oluban kavı-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [firāk,]
7. Firāka kıldı çift ü vaşldan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [firāka, -a]
8. Firākum āteşinde süz nāküm
Nedür ḥālün benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42*). [firākum, -(u)m]
9. Firākuñdan revān eyler gözi kan
Leb-ı cüda ḥurāmān ol şabā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [firākuñdan, -uñ, -dan]
10. İşinde 'ammisi vü ol giriftār
Firāk ü arzūdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [firāk,]

11. Çü vaqt ire hemîn ol demdür el-hâk
Firâkından turup zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [*firâkından, -ı, -n, -dan*]
12. Firâk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bü-yı camesi mâh-ı münirüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [*firâk,]*
13. Firâk ü miñnete eyle kanâ‘at
Ki şayed irüre baht-ı hümâyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*firâk,]*
14. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Firâkından ‘Arâb kavmi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*firâkından, -ı, -n, -dan*]
15. Güm itdi şad **firâk-ile** leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*firâk-ile, -ile*]

firâk u hasret: *Ayrılık ve özlem.*

1. Firâk u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne bozıldı mizâcî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 10*). [*firâk u hasret, -ile*]

firâk ü hecr: *Hicran ve ayrılık.*

1. Firâk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı aña her bir nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 40*). [*firâk ü hecr, -den*]

firâk-ı döst: *Sevgilinin ayrılığı.*

1. Kılar feryâd ğamdan yane yane
Firâk-ı dösttan kim nâle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111*). [*firâk-ı döst, -dan*]
2. Firâk-ı dösttan virem revânı
Bulup bir pâre hâk-ı kü-yı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24*). [*firâk-ı döst, -dan*]

firâk-ı hasret: *Özlenilmiş olanın ayrılığı.*

1. Firâk-ı hasretümle haste cānum
Budur çün bülbüle ‘âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4*). [*firâk-ı hasret, -üm, -le*]

firâk-ı yâr: *Sevgiliden ayrılık.*

1. Degüldür kol bağı kul bağıdır bu
Firâk-ı yârdan pâyumda hâlhal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*firâk-ı yâr, -dan*]

firâk: *Ayrılık, ayrılma.*

1. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*firâk,]*

firâvân: *Bol, aşırı, çok, şiddetli.*

1. Çün iki yüzlü tîğın ide ‘üryân
‘Adüv başın on on çırpar **firâvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*firâvân,]*
2. Luğat şormağda birbirine yârân
Kitâb-ı ‘ışk okur bunlar **firâvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*firâvân,]*

3. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şî'ri okurdu **firāvān** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [*firāvān,]*
4. Seĥâb-ı tîgi yağđurur **firāvān**
Başın kâfirlerüñ mānend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [*firāvān,]*

firāz-ı tazī: *Arap atı üstü.*

1. ‘Arab şāhi **firāz-ı tazī** üzre
Ki ol tazī şafādan bāzi üzre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*firāz-ı tazī,]*

firdevs-i sâni: *İkinci cennet.*

1. Ki oldı fi'l-megel **firdevs-i sâni**
Ki ĥübān-ı ‘Arab ĥavrä yirine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [*firdevs-i sâni,]*

firib: *Hile.*

1. Yoğ-idi gönlinüñ kılcā melāli
Firibinden bu devrüñ ġāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*firibinden, -in, -den]*
2. Firib ü ālile ben mübtelāyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*firib,]*
3. Özüñe yoğ yire virme **firibi**
Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [*firibi, -i]*
4. Seĥer-güyî bihiştinüñ nesîmi
Firib ü ‘işve-kār ü şüh u nāzük (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*firib,]*
5. Virürdi aña her dem bir **firibi**
Hezārān alle ol serv-i ‘ayyār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*firibi, -i]*
6. Firibile elümden ħapdı nāğāh
Murād olan saña vü baña maĥşüd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84*). [*firibile, -ile]*

firiste: *Melek.*

1. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz **firiste** birle ĥiç ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*firiste,]*
2. Ki bu ‘ālemde ĥiç ħutmaya ārām
Firiste şüretinde dīvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*firiste,]*
3. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigü-ĥ*āh
Degıldür ādem ol erdür **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [*firiste,]*
4. Ki çün ĥür ü **firiste** bî-gezendüm
Beni sen dīv-ĥü şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [*firiste,]*
5. Firisteyle muĥārin oldı yā ĥür
Olur ol ‘āşıkuñ ferĥunde-ĥāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [*firisteyle, -yle]*
6. Başında kisve vü bilinde ĥancer
Cihānda bir **firiste** var mıdur ĥiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*firiste,]*
7. Nitelim ĥür ü ġilmān ü **firiste**
Anuñ her taĥtesidür şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [*firiste,]*
8. Düşinde bir **firiste** gördi nā-gāh
Elin ħutup iletđi ol **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [*firiste,]*
9. Düşinde bir **firiste** gördi nā-gāh
Elin ħutup iletđi ol **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [*firiste,]*
10. O taĥt üzre iki feruĥ **firiste**
Vücüdi her birinüñ ġarĥa-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [*firiste,]*

11. Velî bulmaz hâridâr andan âzerm

Firişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*firişte,]*

firkat: *Ayrılık.*

1. K'idüpdür **fırkatüñ** cân ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*fırkatüñ, -üñ]*
2. Vişâlüñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin **fırkatüñden** câna şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*fırkatüñden, -üñ, -den]*
3. Başına ğuşşadan kōpan kıyâmet
Dili **fırkat** hadenginüñ nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11*). [*fırkat,]*
4. Yeter ğam çekdi cânüñ **fırkatinde**
Oķu birkaç ğazeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [*fırkatinde, -in, -de]*
5. Żarürî **fırkate** düşdi bahâne
Vedâ' idüp o şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [*fırkate, -e]*
6. Ki ölmüş **fırkat** ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbindan be-nâĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*fırkat,]*

fırsat: *Fırsat, imkan.*

1. Var iken **fırsat** elde olma hāmüş
Düriş k'aduñ olımmaya ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [*fırsat,]*
2. Şakın fevt itme anı **fırşatında**
Kalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [*fırşatında, -in, -da]*

fırsat bul: *Herhangi bir şey için en uygun zamanı, imkanı bulmak.*

1. Meger bir gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [*fırsat bul, -dı]*

fırüz: *Kutlu, mübarek.*

1. Kızıl gülden seher bulmuşdı deste
Zamânım idi **fırüz** u huceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*fırüz,]*
2. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü **fırüz** oldu ol rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [*fırüz,]*

fırüz kıl: *Mübarek kılmak.*

1. Cihânı bir seher kılmışdı fırüz
Meger ol şubh yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [*fırüz kıl, -mış, -dı]*

fırüze: *Mavi renkli kıymetli bir taş.*

1. Yarar yârâ işe geh geh has u hâr
Çi ger **fırüzedür** 'âlemde mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [*fırüzedür, -dür]*

fısk: *Ar. Hak Teâlânın emrinden çıkmak, doğru yoldan sapmak.*

1. Yüzüm 'ișyân u cürmile karadur
Gice gündüz ișüm **fısk** u **hatâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [fısk,]

fi's-seref: *Yücelik.*

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-lețâfet ka'l-bedr **fi's-seref**
Ka'l-kanđ fi'l-halâvet ka'l-baħr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7*). [fi's-seref,]

fıstıkî-bâl: *Yeşil kanat.*

1. Kızıl tütıye döndi fıstıkî bâl
Perinden bülbül-i zibâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [fıstıkî-bâl,]

fitne: *Bela, sıkıntı.*

1. Daħı Şol kâħ kim gördün füsündür
Őaħın **fitne** çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16*). [fitne,]
2. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gıtdi başından **fitne** bādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [fitne,]
3. Raķıbân **fitnesinden** bî-gam u bāk
Gözi pür-eşk ü gönlü tölü âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [fitnesinden, -sin, -den]

fitne ko: *Kargaşa çıkarmak.*

1. Ki 'aşık fitne koıya meşrebinde
Ola bir ħarf kim 'ayb u ħatır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [fitne ko, -a-ya]

fitne-cüdur: *Fitne yayan.*

1. Semen-simâ vü gül-ruħ **fitne-cüdur**
Şeker-leb sim-gabgab 'işve-ħüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [fitne-cüdur,]

fitne-engîz: *Fitne çıkararı, kargaşa meydana getiren, ortalıĝı karıŐtırarı.*

1. Ki zırâ gördi ĝâyet **fitne-engîz**
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [fitne-engîz,]

füger: *Yamalı.*

1. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp yüzine Şâhid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [füger,]

fülân: *Filan, Şu, bu.*

1. Fülân tıyifedendür iy hümâm ol
Ki Leylî dimekiledür be-nâm ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [fülân,]
2. Bilenler dirdi kim ol mâh-i ferruħ
Fülân Şahrâda olur iy ħamer-ruħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [fülân,]
3. İŞitdüm ben **fülân** kişiden anı
Ki 'iŐkuñ ħaste kılmış bir cüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [fülân,]

4. Yakın yirde **fülân** şāhuñ kızıdır
İdüpdür şit-i hüsnî ‘ālemi pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11). [fülân,]
5. Ki hâlınden ne bilürsin **fülānuñ**
Müdām ol derd-mend-i vaşşet-āmız (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14). [fülānuñ, -uñ]

fülân: Filan (filan yer).

1. K’olur şimdi **fülân** yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağākî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36). [fülân,]
2. Fülân menzilde vardır bir nişāngāh
Ol araya getirüp ol hābibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50). [fülân,]
3. Fülân menzilde naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihāli āsümāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126). [fülân,]

fülfül: Hint coğrafyasından mahsul edilen bir tür baharat, karabiber II sevgilinin yüzündeki ben.

1. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbüb
Ruḥı gül hāli **fülfül** ğabğabı töp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [fülfül,]
2. Mu’anber **fülfül** ü şirîn-dehenler
Müselsel-kākül ü sîmîn-zeḳanlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81). [fülfül,]
3. Şadā-yı hüsn-ile ol hāli **fülfül**
Bırakdı günbed-i āfāka ğulğul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25). [fülfül,]

fülk: Kayık.

1. Yem-i hayretde dil **fülki** katı sergeşte olmuşdur
Vişālüh Hızrı irmezse benüm hālüm olur düşvār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3). [fülki, -i]

fülk-i cārî: Yüzen gemi.

1. Felek baḥrında kılmış şun’-ı Bārî
Hilālî fi’l-meşel bir **fülk-i cārî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62). [fülk-i cārî,]

fülk-i meh-tāb: Ay ışığı gemisi.

1. Yaḥūd girdāba düşüp **fülk-i meh-tāb**
Bırakdı āsumān baḥrine kullāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11). [fülk-i meh-tāb,]

fünün: Fenler, bilimler.

1. Şu resmedür **fünün** içinde efdal
Ki öninde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7). [fünün,]
2. Olurdu fi’l-meşel bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr ü **fününü** kıldı ḥāşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25). [fününü, -ı]

fürce-i kaşr-ı vefā: Bağlılık kısaltmalarını izah etme.

1. Ki olmuş rîze kâfûr üzre ‘anber
Sütürü fürce-i kaşr-ı vefādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 43). [fürce-i kaşr-ı vefā, -dur]

fürüg: Işık, nur, parlaklık.

1. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ **fürüğü**
Kara hâlün ki çeşmünden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [fürüğü, -ı]

fürüzân ol: *Parlamak.*

1. Fürüzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k'iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52*). [fürüzân ol, -dı]

füsün: *Büyü, sihir, tılsım.*

1. Ki iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsün u nazm şahrâsında nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [füsün,]
2. Dağı şol kâh kim gördün **füsündür**
Şağın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [füsündür, -dur]
3. Aña kim zağm urupdur mâr-ı gîsü
Füsünıyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12*). [füsünıyla, -ı, -y, -la]
4. Beni tütmedi anlaruñ **füsünü**
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [füsünü, -ı]

füsün-ı derd: *Dert tılsımı.*

1. Füsün-ı derdden likin zebân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122*). [füsün-ı derd, -den]

fütâde: *Düşkün, Tutkun.*

1. Muğır ol 'acziñe gel iy **fütâde**
K'ecel şiri saña çün zağmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [fütâde,]

fütâde: *Düşkün, biçare; âşık.*

1. Bulup ol cây-gâhı bu **fütâde**
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [fütâde,]
2. Ola ârâmgâhuñ deşt ü mişe
Târik-i 'ışk içinde iy **fütâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [fütâde,]

fütâde ol: *Düşkün, biçare olmak II aşık olmak.*

1. Ki tâ oldı cihân içinde meşhür
Olup Mecnûn-şîfat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [fütâde ol, -up]

fütüh: *Ruhani nimet, gönül ferahlığı.*

1. Düşünde seyr kıldı bu **fütühi**
K'idinmiş câyüña bir türfe bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [fütühi, -+ı]
2. Nüzül itdi aña gökler **fütühi**
Görüp cennetde cây-ı döstâmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [fütühi, -+ı]

füzün: *Çok, fazla.*

1. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüdüñ velî andan **füzündür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [füzündür, -dur]

füzün it: Artırmak.

1. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden delü dirsın baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [*füzün it, -me*]

füzün it: Artırmak, fazlalaştırmak.

1. Füzün itdi ğarîbüñ dilde dâğın
Çün ol gevher naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [*füzün it, -di*]

füzün ol: Artmak, çoğalmak.

1. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzün olurdu günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [*füzün ol, -ur, -dı*]
2. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [*füzün ol, -miş*]
3. Füzün oldı gönülden yâra meyli
Yine şevki derûnı taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [*füzün ol, -dı*]
4. Füzün olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ġamum mânendi artar vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [*füzün ol, -up*]
5. Füzün olsun anuñ her gün cemâli
Yücelün hem benüm ‘ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [*füzün ol, -sun*]

G

ğabğab: *Ar. Çene altı.*

1. Var idi şehlerinün bir kıızı hüb
Şaçı cevğân-ı müşgin **ğabğabı** tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*ğabğabı, -ı*]
2. Gelürek oldı bir gün yüzlü maħbüb
Ruħı gül ħâli fülful **ğabğabı** tōp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6*). [*ğabğabı, -ı*]
3. Meger kim mühre-i püşt ol daħı pîç
Pür iken **ğabğabı** çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*ğabğabı, -ı*]

ğabrâ: *Yer, zemîn, arz.*

1. Hüküm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarħa ger emr eyleseñ şâbit ola **ğabrâ** mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*ğabrâ,]*
2. Siyeh-püş oldugı nedür bu **ğabrâ**
Nedendür nilgün çarħ-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*ğabrâ,]*

ğaddâr: *Gadredici, hain, cefakâr.*

1. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü **ğaddâr**
Şu resme kıldı 'ömri müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [*ğaddâr,]*

ğaffâr: *Kullarının günahlarını affeden, Allah.*

1. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem'î vir iy Hayy u **Ğaffâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*ğaffâr,]*

ğâfil: *Çevresinde olan biten şeylerden habersiz.*

1. Yoğ-idi gönlinün kılcâ melâli
Firibinden bu devrün **ğâfil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*ğâfil,]*
2. Tapuña hem konuğ oldum hem enbâz
Kî şayd üzre bir âdem gelse **ğâfil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*ğâfil,]*
3. Kimi ağlar kimi olurdu ħandân
Gülenler dehr işinden **ğâfil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*ğâfil,]*
4. Şağın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ **ğâfil** şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*ğâfil,]*
5. Hem ol daħı havâ yüzinde kaldı
Çün ol **ğâfil** bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [*ğâfil,]*
6. Velî Hâğdan da şanmañ **ğâfil** idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [*ğâfil,]*
7. İşün aşlındanuz biz cümle **ğâfil**
Nazâr kıl k'ol nigâr-ı pāk-dāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [*ğâfil,]*
8. Ögidür 'ömri daħlin sür'at-ile
Eger fehmi itmeyüp **ğâfil** bu ħâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [*ğâfil,]*

ğaflet: *Dalgınlık.*

1. Kâmu müşkilleri idermiş âsân
Başından gidüben **ğaflet** şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105*). [*ğaflet,]*

gāh: Zaman.

1. Derün-ı lāle gibi āteş-i āh
Ya kardı ħirmen-i şabrını her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [*gāh,]*
2. Ata olmayan âdem bir niçe **gāh**
Degıldür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*gāh,]*
3. Żarūrî görmege kıldı kanā'at
Bu resm-ile geçinürlerdi her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [*gāh,]*
4. Nitekim Yūsufından ayru Ya'kūb
Dir idi ħasret ü derd-ile her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*gāh,]*
5. İder rüşen dili derdini her **gāh**
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*gāh,]*
6. Cihān-binüm diyü lāf ura her **gāh**
Ĥazinem leşkerüm yoĥ pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*gāh,]*
7. Rızā-yı yār idi maṭlūbı her **gāh**
Ĥam içürmişdi cām-ı 'ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*gāh,]*
8. Senüñ derdüñdür yine heves-nāk
Ĥalupdur muntazırlar gibi her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85*). [*gāh,]*
9. Gönül mir'atın andan eyle maşķül
Hidāyet şem'inüñ nūrıyla her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*gāh,]*
10. Sürerdi yüzini topraĥa her **gāh**
Dilinden çıķmışıdı māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [*gāh,]*

gāh: Bazen, ara sıra.

1. Gāh dilberler cemāli gibi māhı bedr idüp
Geh kemān-ebriularuñ kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*gāh,]*
2. Gehî şiddetle tolar miĥden kūh
Çiçekler bitürür **gāh** anda enbūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*gāh,]*
3. Günüñ nişfindan irişince şeb **gāh**
Bile oldılar ol iki ciĥer ĥwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*gāh,]*
4. Ya ĥavrā-yı ĥayāle burķa'ı nāb
Bu ĥavrā-manzar içün **gāh** [u] bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [*gāh,]*
5. Düşüp üstine öpdı çoçdı ĥayli
Yudı gözi yaşı-ıla **gāh** rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*gāh,]*

gāh gāh: Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.

1. Sebebsüz gāh ĥandān gāh giryān
Atası kaldı anuñ işinden ĥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*gāh gāh,]*
2. Dilerseñ ĥaddin anuñ **gāh gāhı**
Elif naķşına kılasın nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*gāh gāhı,]*

gāh gāhı: Zaman zaman, ara sıra.

1. Ki gördüñ niçedür bend-i melāmet
Dil-i bī-iştiĥamuñ **gāh gāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 73*). [*gāh gāhı,]*

gāh geh: Bazen...bazen.

1. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara karşı bir pır-i mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [*gāh geh,]*

gāh u bī-gāh: Vakıtlı vakitsiz.

1. İdindiler maḳām u aṣīyāne
Gelürdi ḥalk anda **gāh u bī-gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*gāh u bī-gāh,]*

gāhî: *Bazen de.*

1. Қапар **gāhî** humā-yı üstüḥ“ān-cū
Teninden üstüḥ“ān-ı püşt ü pehlü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*gāhî,]*
2. Gehî urur başına depme zāgān
Yüzini ırmalar **gāhî** kelāgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [*gāhî,]*

ġāib ol: *Kaybolmak, yok olmak.*

1. Bu gülşenden k’içidür pür ġarāib
Çün oldı verd-i sürḥ-i mihr ġāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2*). [*ġāib ol, -dı]*

ġalat: *Ar. Yanlış, sehiv, hata.*

1. Ferīdün-ı dü-vüm Behrām-ı ṣānī
Ḥatā didüm **ġalatdur** bu me’ānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*ġalatdur, -dur]*

ġālib: *Baskın.*

1. Murādum maḥzenine sen nigeḥ-bān
Ben ol düzdüm ki **ġālib** olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [*ġālib,]*

ġālib eyle: *Üstün gelmek.*

1. Sözüne dāniş ehlin ṭālib eyle
Özüñi cāhil üzre **ġālib eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [*ġālib eyle,]*

ġālib ol: *Üstün gelmek.*

1. Diline ‘ilm şevki ġālib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perī-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*ġālib ol, -dı]*
2. Soñ uci virmemişler ṭālib olmış
Kıtāl itmiş ‘adūsı ġālib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*ġālib ol, -mış]*
3. Şafādan tende cānı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber ġālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25*). [*ġālib ol, -dı]*
4. Aña ḥummā dün ü gün ġālib oldı
Mizācından götürdi raḥtı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*ġālib ol, -dı]*

ġālive: *Misk, anber kokulu.*

1. Ruḥında ḥatt-ı müşgīn **ġāliye-vār**
Mehūñ pīrāhenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175*). [*ġāliye-vār, -vār]*
2. Gül-āb u **ġāliyeden** idi muṭlak
Ser-i ḳabr üzre turan levḥ-i nā-yāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [*ġāliyeden, -den]*

ġam: *Aşkın neden olduğu keder, üzüntü.*

1. Ğamından ben ki ‘ışkuñ dil-figārum
 Qarārum yoq-durur bi-ih̄tiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [ğamından, -i, -
 (n)dan]
2. Bunu didi vü ‘aklı gitdi derhâl
 Hücümından **ğamuñ** oldı diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64*). [ğamuñ, -uñ]
3. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı h̄sretidür
 Ayağūnda ben itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [ğamuñ, -uñ]
4. Ki düşde görmege de kayilem ben
Ğamuñdan hasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
5. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
 K’elâ iy sinesi **ğamdan** olan çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [ğamdan, -dan]
6. Nedür maqsüduñ anda dir baña hayl
 Kaçan kim başlayam **ğamdan** fiğâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [ğamdan, -dan]
7. Özine güldüren her bir h̄südi
 Şol âfet kim **ğamından** sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [ğamından, -i, -
 (n)dan]
8. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zār
 Diyüp bülbüllere rāzımı ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
9. Helāk oldum **ğamuñdan** vāh Leylî
 H̄bersüz kendüzinüñ h̄letinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [ğamuñdan, -uñdan
 ]
10. Ciger ‘ışkuñ **ğamından** çäk u h̄undur
 Baña bir sâ’at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [ğamından, -i, -
 (n)dan]
11. Ferağ ğam benden ü ben ğuşşadan şād
Ğamuñdan haste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
12. Kanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu’tādum yoq ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
13. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
 Çekersin sen çemende h̄rrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
14. Ğamuñdan başlasam feryād u zāre
 Cemālün güleşinün şāh-ber-şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86*). [ğamuñdan, -uñdan
 ]
15. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrād
 Geleydi Zeyd çün **ğamdan** fiğâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [ğamdan, -dan]
16. Yine düşürven irür başuma taş
 Kişi kim kırtıla bir **ğamdan** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [ğamdan, -dan]
17. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
 Bu **ğamdan** ol şikeste āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [ğamdan, -dan]
18. Kılar feryād **ğamdan** yane yane
 Firāk-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110*). [ğamdan, -dan]
19. Ki **ğamdan** ola āzād ol ciger-süz
 Koyup kendü ğam ü derd ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [ğamdan, -dan]
20. Ğamından cān-ı Mecnûnı iden çäk
 Gözi fettān ü ebrūsı kemān-gır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [ğamından, -i, -(n)dan]
21. Lebün sihriyle bağlandı zebānum
 Ger ağzumda **ğamuñdan** bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
22. Yağar h̄adimlerüm şad şem‘-i kâfūr
 Çi ger çarha çıkar **ğamdan** nefirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [ğamdan, -dan]
23. Veli yoqdur senün gibi ‘azābum
 Kılırsam ger **ğamuñdan** zār ü nāliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [ğamuñdan, -
 uñdan]
24. Boyı **ğam** kıavs-gürinün kemānı
 Vücüdi ğarka-ı deryā-yı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [ğam,]
25. Yolında neydügin h̄lüm beyān it
 Ayıt kim Leylîyi kıldı **ğamuñ** h̄āk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [ğamuñ, -uñ]
26. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
 ‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [ğamuñ, -uñ]

27. Sefer zâdın **ġamuñdan** düzdi yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şimdi anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
28. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Ķomadı çün **ġamuñdan** yutdı ħârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [*ġamuñdan, -uñdan*]
29. Lebine virdi ol bî-çârenüñ âb
Ķamından ebr inilerdi vü bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [*ġamından, -ı, -(n)dan*]

ġam: Dert, keder, tasa, kaygı.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çâre ne
Böyle ta‘lîm itdi **ġam** binâsına mi‘mâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*ġam,]*
2. Nîl-i eşküm cüyın iy **ġam** hün idersin ‘âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*ġam,]*
3. Ķam baña oldı muzâ‘af ġuşsa tekrâr el-firâk
Bâd-ı ġâm ħâk itdi naġdüm ġülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*ġam,]*
4. Toldı şâdiden zamânuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ârâm ide **ġam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*ġam,]*
5. Dehân dürci ħapuñdan tolu gevher
Başar burcı **ġamuñdan** pürdür âġter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
6. Ķamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
7. Ķam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez‘i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [*ġam,]*
8. Çeküp himmet felek fevkine raġtum
Ķam uyhusından uyanmışdı baġtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*ġam,]*
9. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lîk
Bu ħayretten beni **ġam** kıldı bârîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*ġam,]*
10. Sebak eţfâle görindi siyeh-rû
Elif anuñ **ġamından** döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*ġamından, -ı, -n, -dan*]
11. Ruġ-i şîn üzre olmuş ħatre-i eşk
Ķamından şâddur bî-ħwâb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*ġamından, -ı, -n, -dan*]
12. Ne bilsün çarġ işin sâde-dil idi
Ne göñlünde var-idi **ġam** ġubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [*ġam,]*
13. Çün ol naġşı görüp ârâmi ġitdi
Ķam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*ġam,]*
14. Dilüñ şol naġşdan kim pür **ġam** olmuş
Tuyup anı ħasuduñ ħurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*ġam,]*
15. Dil ü cânına **ġamdan** süz düşmiş
Cihân ġavġaları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35*). [*ġamdan, -dan*]
16. Vücüdi ġarġ-ı deryâ-yı ġam oldı
Nihâli kâmeti **ġamdan** ħam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*ġamdan, -dan*]
17. Zamânuñ şâdlığı **ġamsuz** olmaz
Sürürüñ âġiri mâtemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*ġamsuz, -suz*]
18. Dir oldı cânuma bir **ġam** ħavâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*ġam,]*
19. Ķam-ile uyhusuzlıġdan anuñ derd
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*ġam-ile, -ile*]
20. Döġülmek zecren idinüp bahâne
Fiġân iderdi **ġamdan** ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [*ġamdan, -dan*]
21. Olup yârüñ **ġamından** lâġar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [*ġamından, -ın, -dan*]
22. Kaçan yârı **ġamından** ol dil-ârâm
Dilese nâle kılmak kâm u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [*ġamından, -ın, -dan*]
23. Ki çün gözlerden oldı dür ol nür
Ķam itdi Ķaysı ġünden ġüne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [*ġam,]*

24. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şî'ri okurdu firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [ğam,]
25. Kaçan **ğam** 'atşınıñ olsa zebûnı
Yaşından âb-veş içerdı hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [ğam,]
26. Tenini çäk kılar seng-i bî-dād
Ğamından 'ışkuñ ider âh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [ğamından, -in, -dan]
27. Belā ğārınıñ olup sicn-bānı
Ğam uyhuuya iletmez oldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [ğam,]
28. Seni böyle ne **ğam** maħzûn kıldı
Alup gönlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [ğam,]
29. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihān **ğamdan** siyāh oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [ğamdan, -dan]
30. Ğamından sen yatarsın hûn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [ğamından, -in, -dan]
31. Havāledür dile **ğam** küh-sārı
Güç olur çekmek anuñ gibi bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [ğam,]
32. Dilerseñ k'olmayam nālān **ğamdan**
Çıkar 'ışkıñı gönlüm 'āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [ğamdan, -dan]
33. Füzûn olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ğamum mānendı artar vāy veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [ğamum, -um]
34. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [ğamumdan, -um, -dan]
35. Ki ol sulţān-ı ğayl-i mihr u rezān
Vücüdi **ğam** tebinden bîd-i lerzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [ğam,]
36. Daĥı şol māder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ **ğamından** idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [ğamından, -in, -dan]
37. Ne loĥma kim güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn **ğamından** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [ğamından, -in, -dan]
38. Ğamuñdan ğasteyem iy cān-ı māder
Ol öz ğam-h'ārañ-içün sen de ğam-h'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
39. Ğamuñdan cānum uş geldi lebe āh
Baña rüz-ı tarab döndi şebe āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
40. Ğamuñdandır ğara şaçum sefide
K'ogulluğuñdan oldum nā-ümide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13*). [ğamuñdandır, -uñ, -dan, -dır]
41. Ki bu āşüfte-ĥāl ü bî-ser-encām
Ğamından bir nigāruñ gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [ğamından, -in, -dan]
42. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maĥşūduma ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23*). [ğamumdan, -um, -dan]
43. Çi ger ayrıldı lîk ol māh-ı nevde
Dil ü cānı **ğama** ğaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12*). [ğama, -a]
44. Olursa bu ğarābet gelmesün hem
'Adū-yı kîne-cūdan gönlüñe **ğam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122*). [ğam,]
45. Çün ola bir göñüldeñ 'ışĥ ĥālî
Degüldür ĥālî andan **ğam** zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [ğam,]
46. Çün ire kişt-zār-ı rüz-ı maĥşer
Ğamı birle götürem ĥākten ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [ğamı, -ı]
47. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun ĥayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [ğamından, -in, -dan]
48. Bilüñüz siz daĥı ol mübtelāyı
Ğamından Leylîñüñ bulmaz rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [ğamından, -in, -dan]
49. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun ĥayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [ğaminsuz, -in, -suz]

50. Gerekmez dilberümsüz baña cânî
Ġamunsuz virme bir dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [*ġamunsuz, -uñsuz*]
51. Hevâdan hâtırî oldı müşevveş
Ġam urdı cân-ı mehcûrına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44*). [*ġam,]*
52. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdî haste **ġamdan** gönli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [*ġamdan, -dan]*
53. Sükûn eylesesin bir yirde **bî-ġam**
‘İnânın zabt idesin gönülünüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149*). [*bî-ġam,]*
54. Var idi sînesinde ‘ışkıdan derd
Komışdı **ġam** dili mir’âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134*). [*ġam,]*
55. Ġamı şâdiye dönüp hoş dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*ġamı, -ı]*
56. Haber dâr idi ‘âşıklık **ġamından**
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [*ġamından, -ın, -dan]*
57. Yine ‘ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine **ġam** kıldı ġâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [*ġam,]*
58. Okurlardı ġazeller ‘âşıkâne
Yoğ-idi **ġamdan** anlarda nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*ġamdan, -dan]*
59. Şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi gönülden **ġamlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4*). [*ġamlarını, -lar, -ı, -nı]*
60. Ki Leylî fi’l-meşel bir mâh-ı nevdür
Ġamına şad dil-i ‘âşık girevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*ġamina, -ı, -n, -a]*
61. Dilâverler **ġamından** kûs-ı nâlân
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15*). [*ġamından, -ın, -dan]*
62. Koyar **ġamdan** başına Leylî hâki
Ki bu yildendür ol şem’ün hilâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*ġamdan, -dan]*
63. Bu **ġamdan** gey mükedder idi hâlî
Gönülden düzdî âhir bu hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*ġamdan, -dan]*
64. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz **ġam-ıla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [*ġam-ıla, -ıla]*
65. Şıdılar ‘âkıbet ceş-i ‘adüyî
Ġama döndürdiler ‘ış-ı ‘adüyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114*). [*ġama, -a]*
66. Yüz urup toprağa yüz biñ **ġam-ile**
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [*ġam-ile, -ile]*
67. Düşer **ġam** şuhfasına kur’a-ı kâr
Degül ma’kül ma’nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38*). [*ġam,]*
68. Ġamından pür sirişk itdi gözini
Zuhûmına şarup pirâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [*ġamından, -ın, -dan]*
69. Tapuñdan giderelüm **ġam** şudâ’ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70*). [*ġam,]*
70. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb **ġamında** cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [*ġamında, -ın, -da]*
71. Bıçak irdi bu **ġamdan** üstühâna
Karâbeti niderven iy cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44*). [*ġamdan, -dan]*
72. Ġarîk-i ka’r-ı ‘ummân-ı meşakkat
Ġam odında başın bağırî kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*ġam,]*
73. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi **ġam** kıilup cânına te’sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*ġam,]*
74. Vücûdî tutdı **ġamdan** lerce vü tâb
Uyanıp hayret-ile ol çiger-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [*ġamdan, -dan]*
75. ‘Urûc itdi teninden tâ’ir-i hüş
Başına urdı **ġamdan** ol kadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3*). [*ġamdan, -dan]*
76. Ġamından derd-i ‘ışkuñ fâriğü’l-bâl
Niğâb altında şol duhter ki dirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8*). [*ġamından, -ın, -dan]*
77. Çağırup didi yârına **ġam-ile**
Ki iy çâk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24*). [*ġam-ile, -ile]*
78. Ġamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58*). [*ġamuñla, -uñ, -ile]*
79. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş hayret ü **ġam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [*ġam,]*

80. Cihān içre irer pāyāna her **ġam**
Següñ vardur vatangāhi senüñ yoġ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [*ġam,]*
81. Ğam almışdur beni sen şādımān ol
Çaçınma benden iy cān-ı peder gel (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*ġam,]*
82. Ki **ġamdan** idi naġl-i kāmēti ħam
Yaşı ferrāş idi müjgāni çārüb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [*ġamdan, -dan]*
83. Ğamuñdan nā-tüvān u bī-mecālüm
Ecel ħāk itmeden irtüp özümi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128*). [*ġamuñdan, -uñdan]*
84. Eliyle koydı **ġamdan** başına ħāk
Dönüp atasına virdi cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*ġamdan, -dan]*
85. Atası düşdi **ġamdan** ıztırāba
Didi Mecnûn aña kim yimegiġ ġam (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58*). [*ġamdan, -dan]*
86. Ki bergi **ġamdur** anuñ mīvesi sem
Ne vardur dehr-i fānīnūñ vefāsi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*ġamdur, -dur]*
87. Niçe yutsun **ġamından** zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [*ġamından, -ın, -dan]*
88. Kaçan yād itsem öldürür beni **ġam**
Çarardı ħün-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [*ġam,]*
89. Ğam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [*ġam-ıla, -ıla]*
90. Göricek başuña toprak saçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldı iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [*ġamuñ, -uñ]*
91. Ğamuñ tīmārını kimden şorayın
Oġulsuz yaġşı gördüñ sen özüñi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [*ġamuñ,]*
92. Ki çarġ ura **ġamuñdan** bağruma tūr
Ciger-güşēñ idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan]*
93. Olan **ġam** nüşhası levġine naġkāş (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*ġam,]*
94. Yir idi hem yine dilber **ġamını**
Meger kim bir gün ol şūrīde nālān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [*ġamını, -ı, -n, -ı]*
95. Şu resme itdi **ġam** mektübün inşā
Ki ol üftāde-i sicn-i melāmet (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [*ġam,]*
96. Ğam urmasun mı ħaste bülbüle daġ
Varup bağuñda bülbüller ħarābe (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*ġam,]*
97. Nevāle oldı incirüñ ġurābe
Dirīġā **ġamdan** oldı bülbül-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*ġamdan, -dan]*
98. Ğamum birle velī piçidedür bu
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur bu (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [*ġamum, -um]*
99. Getüren ādemi andan sücūda
Düzen **ġam** ħufline tevġīdi miftāġ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*ġam,]*
100. Baña anlardan irişdi bu āfet
Velikin **ġam** degül iy yār-ı mehcūr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [*ġam,]*
101. Ol andan bār-ı derd ü **ġam** yimişdür
Gülistānum gülınden dermemişdür (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*ġam,]*
102. Gidersin kande çekse ihtiyāruñ
Ğamumdan özgeden pervā yimezsın (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [*ġamumdan, -um, -dan]*
103. Nedür ħālūñ ne derdesin giriftār
Ğamumdan niçesın iy sine-çāküm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41*). [*ġamumdan, -um, -dan]*
104. Ğamuñdan ölmedüm daġı diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm ħālūñüm ben (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [*ġamuñdan, -uñdan]*
105. Benüm de uş **ġamuñdan** baña yitdi
Gidelüm ħur eve iy merd-i nā-ehl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan]*
106. Ol aradan **ġamile** ħurdi nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [*ġamile, -ile]*
107. Taġammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k’olasın her **ġamdan** āzād (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79*). [*ġamdan, -dan]*
108. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol merġūme-i pır (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la]*

109. Atân gibi **ġamuñdan** oldı nāçār
Çü Mecnûn anası mergini tuydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
110. Özüni serv tek kıl **ġamdan** âzād
Çemende cem‘ kılıp döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [*ġamdan, -dan*]
111. K‘elâ iy ‘ışk işinden bî-ħaberler
ġamından ben ki yāruñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*ġamından, -ın, -dan*]
112. Olur lâ-büd şudan dūr olsa rāhı
ġamıyla k‘ola bir ħâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la*]
113. Feraħ **ġam** benden ü ben ġuşşadan şād
ġamuñdan ħaste-cân şürîde-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*ġam,]*
114. Senüñ ġam-dāruñam **ġam** yimezem hiç
Egerçi ‘âlem içre süst ħîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*ġam,]*
115. Velî ‘ışkuñdayum her **ġamdan** âzād
Señün feyzünden iy ebr-i sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [*ġamdan, -dan*]
116. Ya bu vaħdetde anuñ yād ola nāmı
Esürüm ger **ġamuñda** iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*ġamuñda, -(u)ñ, -da*]
117. Kudümüñla **ġamı** dilden götürdüñ
Maħallinde kelāmuñ şordı âħîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48*). [*ġamı, -ı*]
118. Vücüdüm buldı ol **ġamdan** rehāyı
Olursın sen daħı vardukca ħāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [*ġamdan, -dan*]
119. Ki maħv ola kevākib āsumāndan
Yahūd ol giderür ‘ışkum **ġamını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*ġamını, -ı, -n, -ı*]
120. Selām ezberleridi anı derħāl
ġam-ile za‘fdan Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 21*). [*ġam-ile, -ile*]
121. Rızā-yı yār idi maħlûbı her gāh
ġam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*ġam,]*
122. Vefā küyından açmış idi bir tâb
Kaçankim **ġamdan** irse cānına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*ġamdan, -dan*]
123. ġam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden dîv gibi ihtîşâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*ġam,]*
124. ġam-ıla ġuşşadan âzād olurdı
Şorardı Leyliden aña nişānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [*ġam-ıla, -ıla*]
125. Bulınur bir **ġam** aña daħı nāçār
Cihānda ‘aķıl oldur k‘ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [*ġam,]*
126. Şu resme virdi **ġam** bezmine ħâlet
Ki Leylî ya‘nî şem‘i dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*ġam,]*
127. Ĥalâş oldı vü terk itdi cihānı
İdüp borcın edā kurtıldı **ġamdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*ġamdan, -dan*]
128. Ki ġamdan ola âzād ol ciger-süz
Koyup kendü **ġam** ü derd ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*ġam,]*
129. ġamıyla dilberinden düşdi mehcūr
İdüp şabr itmede siħr ü füsünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la*]
130. Rakîbān fitnesinden **bî-ġam** u bāk
Gözi pür-eşk ü göñli tolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*bî-ġam,]*
131. Gözüñ nūrı iki ‘âlemde varuñ
Nedür ħālî diyüp pür **ġam** senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*ġam,]*
132. Dili miħnet ocaġınıñ kebābı
ġamumla terk idüp ‘âlem umürün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [*ġamumla, -um, -la*]
133. Olupdur rüşen āhuñ âteşinden
ġamuñdur cān ul dilde yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*ġamuñdur, -uñdur*]
134. Çekersin ġuşşa vü **ġam** zaħmet ü renc
Bugün vaķti-durur k‘üstüñden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [*ġam,]*
135. Kāmu çāk itdiler **ġamdan** giribān
Giriv-i nāle çıķdı āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*ġamdan, -dan*]
136. Aķıdurdı gözinden yüzine āb
Ĥarām itmişdi **ġam** çeşmine ħwābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 17*). [*ġam,]*
137. Kıla döndürdi gerçi kim beni **ġam**
Dilemezven başından bir kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*ġam,]*

ğam çek: *Tasalanmak, kaygılanmak, üzölmek.*

1. Benüm atam idi güyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [ğam çek, -di]
2. Yeter ğam çekdi cânuñ firķâtinde
Oķu birkaç ğazeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [ğam çek, -di]
3. Ğamın çekmişler idi vâfir anuñ
Cihân âsâyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [ğam çek, -miş, -ler]

ğam u derd: *Keder ve sıkıntı.*

1. ‘Urüc idince tenden cân-ı bî-kâr
Ğam u derd-ile Leylinün olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [ğam u derd, -ile]

ğam u hicr: *Dert ve ayrılık, ayrılığın hüznü.*

1. K’ola şadır bu fi’l-i pîç sende
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [ğam u hicr,]
2. Kapusın baht-ı bîdâr itdi dîvâr
Ğam u hicr-ile iy Ferhâd-âyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [ğam u hicr, -ile]

ğam yi: *Tasalanmak, üzölmek, kaygılanmak, kederlenmek.*

1. Ğamın yime gözüümün iy mükerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [ğam yi, -me]
2. Viren hasretle ‘ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [ğam yi, -r]
3. Atası düşdi ğamdan iztırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [ğam yi, -me, -gil]
4. Öñünde ğam yimezsın iy cefâkâr
Seher âhi okından bî-hâzersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [ğam yi, -mez, -sin]
5. Murâdınca olivir iy yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [ğam yi, -me]
6. Kılardı herkese ihsân u in’âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [ğam yi, -r]
7. Ğamın yidüğine minnet kılardı
Egerçi haķķı idi vü helâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 26*). [ğam yi, -dügin, -e-dügin]

ğamâm-ı ğam: *Gam bulutu.*

1. Bu işe düşmez iseñ ger muķayyed
Ğamâm-ı ğamda kalur meh muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [ğamâm-ı ğam, -da]

ğamâm-ı varta: *Tehlikeli, kara bulutlar.*

1. Ki kırtıldı ğamâm-ı vartadan mâh
Tuıyıldı her vilâyetde bu kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [ğamâm-ı varta, -dan]

ğam-dâr: *Gam tutan.*

1. Senün ğam-dârũnam ğam yimezem hiç
Egerçi ‘âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [ğam-dârũnam, -uñam]

ġamgeh: Keder evi.

1. Ta'ām u ħ'ābdan ħālī vü 'üryān
Gör ol **ġamgehde** bī-çäre Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*ġamgehde, -de*]

ġamgîn: Gamlı, kederli.

1. Gözi nemgînlerüñ evrâdı için
Dili **ġamgînlerüñ** feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [*ġamgînlerüñ, -ler, -üñ*]
2. Cüvanlar mâteminde zâr u **ġamgîn**
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*ġamgîn,]*
3. Oturdu geçdi taht üstine **ġamgîn**
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [*ġamgîn,]*

ġam-gîn: Gamlı, kederli.

1. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü **ġam-gîn** bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [*ġam-gîn,]*

ġam-ħ'ār: Gamlı, kederli.

1. Żarūrî nâleye düzdi işin pes
Çü gördi hâke girmiş **ġam-ħ'warini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43*). [*ġam-ħ'warini, -ini*]

ġam-ħ'ār-ı ħakikat: Sadık dert ortağı.

1. Dem-i ħayretde **ġam-ħ'ār-ı ħakikat**
Dirîgâ ħasretâ derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 62*). [*ġam-ħ'ār-ı ħakikat,]*

ġam-ħ'ār: Gamlı, kederli.

1. Ğamuñdan ħasteyem iy cān-ı mâder
Ol öz ġam-ħ'ārañ-içün sen de **ġam-ħ'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*ġam-ħ'ār,]*
2. Ğamuñdan ħasteyem iy cān-ı mâder
Ol öz **ġam-ħ'ārañ-içün** sen de ġam-ħ'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*ġam-ħ'ārañ-içün, -añ, -içün*]
3. Ki mülküñ kalmadı oğluña eyvâh
Seni iy **ġam-ħ'arum** kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*ġam-ħ'arum, -um*]

ġam-ı çeşm: Gözyaşının kederi; gamlı gözyaşı.

1. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a kômış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*ġam-ı çeşm, -i*]

ġam-ı dendân: Dişlerin gamı.

1. Ğam-ı dendānı ol zībā cemālūñ
Dişini getdi yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [*ğam-ı dendān, -ı*]

ğam-ı dilber: *Güzelin aşk derdi.*

1. Ğam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğān u nâleden yeg hem-demi yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [*ğam-ı dilber, -den*]

ğam-ı gül: *Gülün gamı.*

1. Ruḥ-ı gül şevḳ-i bülbül birle ḥandān
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [*ğam-ı gül, -den*]
2. Kim anı münfa‘il kıldı **ğam-ı gül**
Olup leymün-ı murğ-ı fıstıḳı-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [*ğam-ı gül,]*

ğam-ı huşk: *İnce keder.*

1. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek **ğam-ı huşk**
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [*ğam-ı huşk,]*

ğam-ı ‘ışk: *Aşk derdi, gamı.*

1. Şalan hayret deñizine sefîne
Ğam-ı ‘ışkum belâsınuñ ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*ğam-ı ‘ışk, -um*]
2. Ğam-ı ‘ışk itmedi bir dem seni şād
Senūñ gibi ne gördi ḥüzni Ya‘kūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*ğam-ı ‘ışk,]*

ğam-ı mecnûn: *Mecnun'un derdi.*

1. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü āh
Bahâne buldı çün kılmağa zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*ğam-ı mecnûn, -dan*]

ğam-ı mey: *Gam şarabı.*

1. Lebûnden **ğam-ı mey** acılığın hem
Kimūñ sīb-i zenaḥdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [*ğam-ı mey,]*

ğam-ı müze: *Gam ayağı.*

1. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi ‘ışk zūrı ‘aḳlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52*). [*ğam-ı müze,]*

ğam-ı pend-i karâbât: *Kederli nasihat testisi.*

1. Yabana çıksa darb-ı seng-i ḥayrât
Eve varsa **ğam-ı pend-i karâbât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24*). [*ğam-ı pend-i karâbât,]*

ğam-ı vār: *Sevgilinin hüznü, (ayrılık hüznü).*

1. Belürdi yine ğavgâ-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yâr ihtiyârın kıldı târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*ġam-ı yâr,]*

ġam-keş: Dertli.

1. Ki dūr itmişdi **ġam-keşlikde** anı ferd
Virürdi baht aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [*ġam-keşlikde, -lik, -de]*

ġammâz: Ar. fitneci, münafık.

1. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ **ġammâzı** dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [*ġammâzı, -ı]*
2. Bizi bed-nâm ider 'âlemde **ġammâz**
Muñi' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*ġammâz,]*
3. Çü Mecnûnuñ bu hâlin gördi **ġammâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [*ġammâz,]*

ġammâz ol: Koğucu, gammaz l kaşla gözle işaret etme, fitleme.

1. Velikin ortada olmaya ġammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41*). [*ġammâz ol, -ma, -ya]*

ġammâz-ı mühmel: Kirli fitneci.

1. 'Acüz-ı dehre ol **ġammâz-ı mühmel**
Şan Âdemden dañı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37*). [*ġammâz-ı mühmel,]*

ġam-nâk: Gamlı, kederli.

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü **ġam-nâk**
Yaşamı ihtiyârımla itmezem çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*ġam-nâk,]*
2. Nedâmet birle tûrdı gönli **ġam-nâk**
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [*ġam-nâk,]*
3. İden nâmüs u 'arı perdesin çâk
Gözi nem-nâk u cânı gönli **ġam-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [*ġam-nâk,]*
4. K'olan bu kavmden râzı vü hoşnûd
Nigârımuñ atası geldi **ġam-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [*ġam-nâk,]*
5. Oturup ağladı **ġam-nâk** u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*ġam-nâk,]*
6. Yatur bir râğda dil-teng ü **ġam-nâk**
Ža'if u haste vü bî-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*ġam-nâk,]*
7. Revân itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili **ġamnâk** ü cânı hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [*ġamnâk,]*
8. Gönildi süy-ı küh-ı Necde **ġamnâk**
Olurdi anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6*). [*ġamnâk,]*
9. Cihânuñ işine hiç olma ġam-nâk
Bağarsañ ger hâkikat hâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*ġam-nâk,]*

ġam-nâme: Gam mektubu.

1. Pes evşâf-ı ġarazda sürdi hâme
Ki bu **ġam-nâme** benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [*ġam-nâme,]*

ġam-şinās: Kedere aşına.

1. Ki kãnde bulsalar sen **ġam-şināsı**
Helāk ideler iy cãn aşınāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*ġam-şināsı, -ı*]

ġamze: Etkili, kesici, süzgün, baygın yan bakış.

1. Kahr ile ma'rekede bir nazâr itse **ġamzeñ**
Bata düşmenleriñüñ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*ġamzeñ, -ñ*]
2. Bilicek kendüyi ol **ġamzesi** tîr
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*ġamzesi,]*
3. Kim itdi **ġamzeñ** uçlarını nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [*ġamzeñ, -ñ*]
4. Keminden **ġamze-ile** ol yüzi mäh
Delerdî şad-hezârân sine her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [*ġamze-ile, -ile*]

ġamze-i dil-düz-ı cãnân: Cananın gönül delen gamzesi.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cãnân gibi tîr-i şaf-derüñ
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-ka-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [*ġamze-i dil-düz-ı cãnân,]*

ġanem: Koyun.

1. 'Ahd-i 'adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler **ġanem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*ġanem,]*
2. Zamânındadır anuñ bâr u dem-sâz
Ğanemle gürg tihû ile şebbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*ġanemle, -le*]
3. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp ħargüş u naħçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*ġanem,]*

ġanîmet: Fırsat, kazanç.

1. Kãnâ'at ħaşletin itmekdür izhâr
Ğanîmetdür cihân içre kãnâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [*ġanîmetdür, -dür*]
2. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdü
Ğanîmet ġarkâ virür her vücüdü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [*ġanîmet,]*
3. Ğanîmetdür bize bu lâhza didar
Senüñ-le bir nefes iy yâr-ı cãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [*ġanîmetdür, -dür*]

ġâr: Mağara.

1. Yüzi mir'ât-i envâr-ı ħaķikî
Resülün **ġâr** içinde refikî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [*ġâr,]*
2. Var idi küllesinde bir ulu **ġâr**
Maķâm idindi anı ol dil-efġâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [*ġâr,]*
3. İçinde sü-be-sü çok **ġârlar** var
Ki ġüyâ her biridür ġür-i pür-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*ġârlar, -lar*]
4. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir **ġâr**
Ki taşdur bâliši vü bisteri ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [*ġâr,]*
5. Giceler yatuban bu **ġâr** içinde
Niçe râĥat bulursın ħâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [*ġâr,]*

6. Belâ **ğârimuñ** olup sicn-bâni
Ğam uyhuya iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [*ğârimuñ, -ı, -nuñ*]
7. Vü ger ni ço ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem **ğârda** ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*ğârda, -da*]
8. Gelür ol **ğâr** öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*ğâr,]*
9. Ki ölince geçinem **ğâr** içinde
Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [*ğâr,]*
10. Hem ejderhâ-yı tûğ-i zehr-perver
Kımı **ğârimdan** ihrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [*ğârimdan, -ından*]
11. Nedür kûtuñ ne yirsin **ğâr** içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*ğâr,]*
12. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her **ğâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*ğâr,]*
13. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir âteşhâne oldu dehr **ğarı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [*ğarı, -ı*]
14. Cehennem revzeni olmışdı her **ğâr**
Mâkâm-ı şîr idi vü hâne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*ğâr,]*
15. Neden düşmek bu resme deşt ü **ğâra**
Enîs olmak ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*ğâra,]*
16. Ğaraya geldi aña turup haremde
Giyürdi câme vü virdi ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [*ğaraya, -ya*]

ğarâib: *Tuhaf, şaşılacak şeyler.*

1. Senüñ emrûñle olur her 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle **ğarâib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [*ğarâib,]*
2. Bu gülşenden k'îçidür pür **ğarâib**
Çün oldu verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [*ğarâib,]*

ğarâz: *Arzu, istek.*

1. Ğarâz murğı aralık yirden uçmuş
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*ğarâz,]*

ğarâz: *Gizli düşmanlık, kin, kötü niyet.*

1. Çü virdi Hâk saña gevher 'ivazsuz
Nişâr it sen de ehline **ğarâzsuz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*ğarâzsuz, -suz*]
2. Te'accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu 'ışkı hâkîkîde **ğarâz** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [*ğarâz,]*
3. Ğarâz girdüğü dillerden çıkar 'ışk
Anuñ kim 'ışkı şıdık-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*ğarâz,]*

ğarâzhâ-vı rivâ: *İki yüzlü arzular.*

1. Çıkar taşra Ğarâzhâ-yı riyâyı
Nevâ-yı muṭrib-i derd ü melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 14*). [*ğarâzhâ-yı riyâ, -yı*]

ğarâzlu: *Kin güden, garazı olan, garazkâr.*

1. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet gerek dür
Ğarâzlu 'ışkda yokdur bekā hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*ğarâzlu,]*

2. Ğaraźlu ‘ıřk ere olmaz revā hıç
Ğaraźlu mihr bünyādın yaķar ‘ıřk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [*ğaraźlu,]*
3. Ğaraźlu ‘ıřk ere olmaz revā hıç
Ğaraźlu mihr bünyādın yaķar ‘ıřk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49*). [*ğaraźlu,]*

ğarb: *Batı.*

1. Şarkı vü **ğarbi** ihāta eyledi Őāh-ı cihān
Ceyşüne baħr-i muhı̄t okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*ğarbi, -ı]*
2. Güneşdür güyiyā çetr-i cenābı
Ki Şark u **ğarbi** tutmışdur tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [*ğarbi, -ı]*
3. Mekān Őayy itmede çün lem‘a-ı berķ
Ekābir ademidi **ğarbdan** Şark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [*ğarbdan, -dan]*

ğār-be-ğār: *Mağaradan mağaraya.*

1. Gezüp vādī-be-vādī **ğār-be-ğār**
Bulımadı vü yine döndi nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [*ğār-be-ğār,]*

ğāret it: *Yağma etmek.*

1. Ki Şabrum mülkini hicr itdi ğāret
Getür cān gülistānınuñ gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*ğāret it, -di]*

ğāret it: *Yağmalamak.*

1. Değil vāķıf nedendür bu ħarāret
Kim itdi göñlinüñ naķdini ğāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [*ğāret it, -di]*

ğāret kıl: *Yağma etmek.*

1. Yine ‘ışk āteŐi virdi ħarāret
Dili mülkin yine ğam ķıldı ğāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [*ğāret kıl, -dı]*

ğāret-ger-i dīn: *Din yağmacısı.*

1. Çeh-i Mısr içre maħbūs-ı muħalled
Şaçı **ğāret-ger-i dīn** ya‘nī Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [*ğāret-ger-i dīn,]*

ğāret-ger-i ervāh-ı ‘uŐŕāk: *AŞık ruhlarının yağmacısı.*

1. Gözi **ğāret-ger-i ervāh-ı ‘uŐŕāk**
Lebi bezm-i Őafāda rāh-ı ‘uŐŕāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 51*). [*ğāret-ger-i ervāh-ı ‘uŐŕāk,]*

ğāret-ger-i imān-ı merdüm: *İnsan imanının yağmalayıcısı.*

1. Cemālīdür belā-yı cān-ı merdüm
Şaçı **ğāret-ger-i imān-ı merdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 78*). [*ğāret-ger-i imān-ı merdüm,]*

ġār-ı dār-ı hüzn: *Hüzün dünyasının mağarası.*

1. İdüp ol ġār-ı dār-ı hüznin ābād
Muķim oldı cebelde nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*ġār-ı dār-ı hüzn, -in*]

ġār-ı teng: *Dar mağara.*

1. Girüp bir ġār-ı tengе deng ü hayrân
Şeġablandı nitekim halka-ı mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [*ġār-ı teng, -e*]

ġār-ı tenhâ: *İssız mağara.*

1. Şanasın kabır idi ol **ġār-ı tenhâ**
K' içinde mâr u mür iderdi ġavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [*ġār-ı tenhâ,]*

ġarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Aşık.*

1. Ayıt kim bu ġüzaf işden İlâhî
Ĥalâş it ben **ġarīb** ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*ġarīb,]*
2. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârî
Çün irdi bu **ġarīb** ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*ġarīb,]*
3. Ģarīb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*ġarīb,]*
4. Füzün itdi **ġarībün** dilde dâġın
Çün ol gevher naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [*ġarībün, -ün*]
5. Bu resme ol **ġarīb** endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [*ġarīb,]*
6. Soñ ucı eyledün benden ferâġat
Ģarīb olanuñ âhı âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147*). [*ġarīb,]*
7. Gelüp âġâh itseñ ben **ġarîbi**
Ki tâ görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [*ġarîbi, -i*]
8. Kefen kaydın göre yâ ol **ġarîbe**
Ne yârı var k' aña kı lup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [*ġarîbe, -e*]
9. Ģarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivâyetdür ki tâ bir ay u bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56*). [*ġarîbe, -e*]

ġarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Şair.*

1. Ricâ oldur ki bu Ĥamdî **ġarîbi**
İrüre şîhâte ol cān tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ġarîbi, -i*]

ġarīb: *Garip, zavallı, biçare.*

1. Maraz kim ben **ġarībündür** naşîbi
Anı def' eylemez Ĥikmet tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*ġarībündür, -ün, -dür*]
2. Budāla vü **ġarīb** ü dāmen-i küh
Vücüdî lāle-veş pür dāġ-ı endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*ġarīb,]*
3. Ki diri olduġınca bār-ı 'ışķı
Götürdi ol **ġarīb** zār-ı 'ışķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [*ġarīb,]*

4. Ki ol daħı **ġarīb** ü taze idi
Dilinde mihr bī-endāze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [*ġarīb,]*
5. Ğarīb ü bī-kes ü miskîn ü rencür
Çü dīv âdem gözinden dūr u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [*ġarīb,]*
6. Qo gitsün ol **ġarīb** ü müstemendi
Bugün sen ‘afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [*ġarīb,]*
7. Ğarīb ü ‘aciz ü deng ü hevâ-ħ’âh
Vücüdi bād-ı ġamdan ħāk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [*ġarīb,]*
8. Şu resme yazdı ħâlin verhimiyile
Ki bu mektüb benden kim **ġarībüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [*ġarībüm, -üm]*
9. Qılar ya’nî **ġarīb**e dil-nüvâzı
Añup Leylîsinüñ âhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [*ġarīb, -e]*
10. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrumüñ oldum **ġarīb**i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [*ġarīb, -i]*
11. Qoçup qabrini qıladı ħiṭâbı
Ki nedür ħâlün iy miskîn **ġarīb** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*ġarīb,]*

ġarīb ü bī-kes: *Kimsesiz garip.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firüzum
Ğarīb ü bī-kes ü âzâr u nahîfüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [*ġarīb ü bī-kes,]*

ġarīb ü haste düs: *Çaresiz ve hasta olmak.*

1. Ölüm derdi başın ağrıtdı ġâyet
Ğarīb ü haste düşdi ħāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11*). [*ġarīb ü haste düs, -di]*

ġarīb-ı firkat: *Ayrılaşa batmış.*

1. Ğarīb-ı firkat ü giryân-ı ‘ışqum
Saña kim olsa yüz biñ ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [*ġarīb-ı firkat,]*

ġarīb-i ka‘r-ı ‘ummân-ı meşakkat: *Eziyet denizinin dibine dalan.*

1. Ğarīb-i ka‘r-ı ‘ummân-ı meşakkat
ġam odında başın bağır kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 6*). [*ġarīb-i ka‘r-ı ‘ummân-ı meşakkat,]*

ġarīb-i kulzüm-i derd: *Kaygı denizinde boğulan.*

1. Esîr-i vâdi-i cürm ü ħatâyum
Ğarīb-i kulzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 126*). [*ġarīb-i kulzüm-i derd,]*
2. Belâ zindânınuñ ka‘rında maħbûs
Ğarīb-i kulzüm-i derd ü meşakkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17*). [*ġarīb-i kulzüm-i derd,]*

ġark it: *Batırmak, alabora etmek.*

1. Niçe ğarķ idügin ħāke vücūdı
Niçesi itdügin Ħakķa sücūdı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [ġarķ it, -ügin]
2. Sala ger sāyesini āfitāba
Ol ateş çeşmesin ġarķ ide āba (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [ġarķ it, -e]

ġarķ it: *Batırmak, boġmak.*

1. Çeküp çāk eyledi pīrāhenini
Yaşından ķana ġarķ itdi zemīni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [ġarķ it, -d]
2. Şafā nūrında ġarķ idüp bu cānı
Ebed ħamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [ġarķ id, -üp]
3. Anda kim deryā-yı ‘afvūñ mevc ura ġarķ olur
Ħatresinde cümle ‘āşiden gelen cürm ü vebāl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [ġarķ ol, -ur]
4. Meger sākī ķatı sürdi ayaķda
Ki mey gül-gūnı ġarķ oldu ‘araķda (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [ġarķ ol, -dı]
5. Ruĥı hicrān seylinūñ kebūdı
Yaşı baħrine ġarķ olan vücūdı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [ġarķ ol, -an]
6. Vücūdı oldı ħayret baħrına ġarķ
Şu resme ki idemez yirden göġi farķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [ġarķ ol, -dı]
7. Ħamu olmışlar idi āhene ġarķ
Kılıç oynatmada her biri çün berķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [ġarķ ol, -mış, -lar]
8. Başı yarıldı vü ġarķ oldı ħāke
Çün ol pūşide çeşmi gördi bu ħūr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [ġarķ ol, -dı]
9. Geçinürdi hezārān şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi ħayrete ġarķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [ġarķ ol, -mış, -idi]
10. Ħanı kim olmayaydı bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ġarķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49*). [ġarķ ol, -maz, -dan]

ġarka vir: *Boġmak; suya batırmak.*

1. Kaçan cūş eylese deryā-yı cūdı
Ħanimet ġarķa virür her vücūdı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [ġarķa vir, -ür]

ġarķ-āb: *Suya batan, batmış olan.*

1. ‘Anā deryāsınūñ ġarķ-ābı cānı
EsİR-i bend-i zindān-ı mezellet (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [ġarķ-ābı, -ı]
2. Bu sevdāda benüm südum ziyāndur
Ciger-teşne vücūdum ġarķ-āba (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [ġarķ-āba, -a]

ġarķa-ı dervā-vı ħayret: *Hayret denizine batmış.*

1. Boyı ġam ķavs-gİRinūñ kemānı
Vücūdı ġarķa-ı deryā-yı ħayret (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 13*). [ġarķa-ı deryā-yı ħayret,]

ġarķa-i ħāk: *Topraġa batmış.*

1. Görür yatmış vücūdı ġarķa-i ħāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [ġarķa-i ħāk,]
2. Hezārān yirde olmuş sİnesi çāk
Gözi nemġin vücūdı ġarķā-ı ħāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [ġarķā-ı ħāk,]
3. Yolu geh deşt oldı ġāñ vādı
Şoñ uci gördi k’olup ġarķa-i ħāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [ġarķa-ı ħāk,]

4. Ki oldı pāk cismūñ **ġarqa-i hāk**
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [*ġarqa-i hāk,]*

ġarka-i nūr: *Işık içinde bırakmak.*

1. O taht üzre iki ferruḥ firişte
Vücüdı her birinüñ **ġarqa-i nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49*). [*ġarqa-i nūr,]*

ġark-ı âtes: *Ateşe boğmak.*

1. Ruḥın der kıldı **ġark-ı âtes** ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*ġark-ı âtes,]*

ġark-ı bahr-ı hün ol: *Kan denizine batmak.*

1. Yaşuñdan ġark-ı bahr-ı hün olmak
Niçe yıldur k'idersin âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 6*). [*ġark-ı bahr-ı hün ol, -mak]*

ġark-ı bahr-i nūr oldı: *Nur denizine dalmak, nur denizinde boğulmak.*

1. Özinüñ varlığından dūr oldı
Ki ya'ni **ġark-ı bahr-i nūr oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [*ġark-ı bahr-i nūr oldı,]*

ġark-ı dervā-vı ġam: *Gam deryasına dalan.*

1. Vücüdı **ġark-ı deryā-vı ġam** oldı
Nihâli kâmeti ġamdan ḥam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [*ġark-ı deryā-vı ġam,]*

ġark-ı havret: *Hayrete düşmek, şaşırıp kalmak.*

1. Katı başmış-idi Mecnûni heybet
Vücüdı olmuş-idi **ġark-ı hayret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104*). [*ġark-ı hayret,]*

ġark-ı hün-ı şîr-i merdān it: *Korkusuz aslanları yanında boğmak.*

1. İdüpdür ġark-ı hün-ı şîr-i merdān
İçer mey gibi kanı yok dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 122*). [*ġark-ı hün-ı şîr-i merdān it, -üp, -dür]*

ġark-ı in'ām: *Nimetlere dalma.*

1. Cihān içinde çün kim ḥâş eger 'ām
Anuñ iḥsâniledür **ġark-ı in'ām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218*). [*ġark-ı in'ām,]*

ġark-ı kâfūr: *Kafura batırmak.*

1. Yudılar eşk-ile ol âfitābı
Pes idüp **ġark-ı kâfūr** u 'abire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [*ġark-ı kâfūr,]*

ġark-ı kulzüm-i hün: Kan denizine batmış.

1. Ten-i 'uryānı **ġark-ı kulzüm-i hün**
Belā aşüftesi ya'ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 11*). [*ġark-ı kulzüm-i hün,]*
2. Yaşından cismi **ġark-ı kulzüm-i hün**
Tutup dilber diyârnuñ tarîkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8*). [*ġark-ı kulzüm-i hün,]*

ġark-ı miḥnet: Eziyete dalmak.

1. Ki bulam ġark-ı miḥnetden rehāyı
Dilerven kim tenümden cān-ı bî-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52*). [*ġark-ı miḥnet, -den]*

ġark-ı nūr-ı taḥkîk: Hakikat denizine dalan.

1. Vücüdî oldı **ġark-ı nūr-ı taḥkîk**
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16*). [*ġark-ı nūr-ı taḥkîk,]*

ġark-ı 'ummān-ı belā: Bela denizine batan.

1. Vücüdî ġark-ı 'ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı mevsūf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 12*). [*ġark-ı 'ummān-ı belā, -da]*

ġarra: Güzel, gösterişli.

1. Kaçan k'irdi üçe **ġarrayla** yaşı
Ḥalāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*ġarrayla, -yla]*
2. Ol iki ṭurfe āhūnun sözini
Bu naqş-ı dil-keşüñ **ġarrā** yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [*ġarrā,]*
3. Şu demde kim cevān idi vü **ġarrān**
Şikār idi buña şirān-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [*ġarrān,]*

ġasl: Gasl (a.i.) 1. ölüyü yıkama, temizleme. 2. yıkama; yıkanma.

1. Dil odına yaşuñdan āb-rîz ol
K'ölem **ġasluñ** ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*ġasluñ, -uñ]*

ġāve: Öküz | 'ġāv-ı zemīn' (eskiden dünyayı boynuzunda taşıdığına inanılan öküz).

1. Şu deñlü ḥalk geldi anda enbūh
Ki şıķlet virdi ḥūt u **ġāve** endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*ġāve,]*
2. Olur mı vaḥşī hîç mu'tād-ı merdüm
Çü **ġāv** olmakdan ādem nefse tābî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*ġāv,]*

ġavġā: Döġüşme, gürlütü.

1. Teninden kaldurup baş şūr u **ġavġā**
Metā'-ı 'aqlın itmiş 'ışk yağmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113*). [*ġavġā,]*
2. Dil ü cānına ġamdan sūz düşmiş
Cihān **ġavġāları** başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36*). [*ġavġāları, -lar, -ı]*

3. Kılıçlar yürüdü vü kopdı **ğavğā**
Pür oldı küsteden püšteyle şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21). [ğavğā,]
4. Te‘aşşuk cânına **ğavğā** bıraksa
Aradup kânde ise şuyladurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8). [ğavğā,]
5. Kamu **ğavğā** cihândan ref ‘ olmış
‘Ayân kılmış ‘arûs-ı çarh-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [ğavğā,]

ğavğā it: Kavgaya başlamak, tutuşmak; mücadele etmek.

1. Şanasın kabır idi ol ğār-ı tenhā
K’içinde mār u mūr iderdi ğavğā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52). [ğavğā it, -er, -di]

ğavğā-vı ‘âlem: Dünyanın kavgası.

1. Hevā-yı kāküli **ğavğā-vı ‘âlem**
Boyu cân bāğmuñ zibā nihāli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 42). [ğavğā-vı ‘âlem,]

ğavğā-vı ta‘aşşuk: Aşk mücadelesi.

1. Belürdi yine **ğavğā-vı ta‘aşşuk**
Ġam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20). [ğavğā-vı ta‘aşşuk,]

ğavr: Dip, esas, hakikat.

1. Rüsüm-ı ‘âlemün **ğavrına** vākıf
Ġatında zāhir esrār-ı nihānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8). [ğavrına, -ı, -n, -a]

ğavş eyle: Dal- ,suya dal-.

1. Ki gerd-i ‘aybdan dūr idi ol ħavz
İçinde ğavş eylerdi semekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33). [ğavş eyle, -r, -di]

ğavta: Çukur.

1. Yidüm her **ğavtada** yüz zehr ü biñ ħūn
Ġalınca bahrdan bir dūrri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129). [ğavtada, -da]

ğavvās: Dalgıç.

1. Tutup ol bahrdan tā māye-i ħāş
Hoş oldum bir deñize dağı **ğavvās** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8). [ğavvās,]

ğavvās-ı deryā-vı ma‘āni: Mana deryasının dalgıçı.

1. Gel iy **ğavvās-ı deryā-vı ma‘āni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1). [ğavvās-ı deryā-vı ma‘āni,]

ğavb: Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.

1. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āħir
Ki idem **ğaybdan** bu genci zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150). [ğaybdan, -dan]

ġāvet: Çok, epey, oldukça.

1. ‘Ömer kim şer’i muhkem idi **ġāyet**
Sivā-yı Hâkdan itmişdi ferâġāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [*ġāyet,]*
2. Hüner-mend idi **ġāyet** fâzil idi
Kemâlât içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [*ġāyet,]*
3. Çü **ġāyet** serddür gördi zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [*ġāyet,]*
4. Tapuñ k’akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmaġa **ġāyet** mahalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*ġāyet,]*
5. Beni bu ‘ışkuñ irür **ġāyetine**
Ki ya’nî vâkıf it her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*ġāyetine, -i, -n, -e]*
6. Çi ger hazz itdi likin ivdi **ġāyet**
Zarûri va‘deye kıldı kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*ġāyet,]*
7. Ki zîrâ gördi **ġāyet** fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [*ġāyet,]*
8. Bu resme sözlery-y-le bî-nihâyet
Soñ ucı nâmeye buldurdı **ġāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*ġāyet,]*
9. Bekâ-yı câvidâniye olur tüş
Bulnmaz bu kelâma **ġāyet** ü had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*ġāyet,]*
10. Göyindürür tenin ‘ışk odı **ġāyet**
Şabah olınca tırnadı vü gitti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [*ġāyet,]*
11. Firâk itdi beni **ġāyetde** rencür
Baña râm oluban kavş-i zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [*ġāyetde, -de]*
12. Göyindürdi tenini tâb **ġāyet**
Yoġ-idi sâyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [*ġāyet,]*
13. Gehî kerkes kanadı âşiyânı
Cebel şehliğine buldurdı **ġāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*ġāyet,]*
14. Ki gey maqbûli idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü **ġāyet** kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*ġāyet,]*
15. Zebûn oldı vü **ġāyet** düşdi rencür
Hayâta kalmadı daġı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*ġāyet,]*
16. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kârüresi serd oldı **ġāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [*ġāyet,]*
17. Gülistânıñ ruġı zerd oldı **ġāyet**
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [*ġāyet,]*
18. Ölüm derdi başın ağrıtdı **ġāyet**
ġarîb ü haste düşdi hâk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*ġāyet,]*
19. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân
Şitâb ıderdi **ġāyet** göñli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31*). [*ġāyet,]*

ġāvet-i ‘ışk: Aşkın son derecesi, sonu, nihayeti.

1. Velî hatm idi anda **ġāyet-i ‘ışk**
Kimesne ‘ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*ġāyet-i ‘ışk,]*

ġāvib: Ortadan yok olmak, yitmek.

1. K’ol aradan sürer matlûbı **ġāvib**
Daġı beter za‘îf oldı vü nâ-şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*ġāvib,]*

ġayr: Başka bir kimse, başkası II rakip.

1. Yeter kılduñ fiġân u âh u zârı
Çü Leylî **ġayra** oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [*ġayra, -a]*
2. Pes itmezsın kâdimi yârıñı yâd
Eger **ġayr-ıla** olduñsa hem-âġuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [*ġayr-ıla, -ıla]*

3. Ki ditrerdi yemînünden zemînler
Soñuci **ğayra** kılduñ göñlüni germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [*ğayra, -a*]
4. Bırakdı cânuma nâluñ şerârı
Nikâh oldu egerçi **ğayre** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [*ğayre, -e*]
5. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldu vişâlûñ **ğayra** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*ğayra, -a*]
6. Qamu var bende şart-ı sügvârı
Ğurâba virmeden **ğayrı** ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ğayrı, -ı*]
7. Tuz itmek haqqımı n'itdûñ aradan
Eger olduña **ğayr**-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [*ğayr-ile,]*
8. Kenâr-ı yârda âsüdesin sen
Çün olduñ **ğayr**-ile sen yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*ğayr-ile,]*

ğavr: Başka, diğەر.

1. Şanemden **ğayrımı** hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*ğayrımı, -ın, -ı*]
2. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir **ğayr**
Pes andan geldi ol cânı cihânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*ğayr,]*
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda **ğayr** eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*ğayr,]*
4. Vuhûşa **ğayrım** iderdi havâle
Yıluñ her faşlmuñ şubhı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*ğayrım, -ı, -n*]
5. Saña yokdur cefâdan **ğayr** âyîn
'Adû söziyle yoldan çıqduñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*ğayr,]*
6. Haqîkat belki senden **ğayre** hündür
Kimesnenûñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120*). [*ğayre, -e*]
7. İder baht-ı siyâhından şikâyet
Çü **ğayra** kıldı vahşiler nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*ğayra, -a*]
8. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi şoñra bundan **ğayrı** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*ğayrı, -ı*]
9. Kodı **ğayrılara** tâcı vü tahtı
Tuyup Leylînuñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*ğayrılara, -lar, -a*]
10. Anuñ **ğayrıyla** hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*ğayrıyla, -y, -la*]
11. Göñülden 'ışkı **ğayrım** şavmış idi
Biri birine key 'âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*ğayrım, -n*]
12. Gidüp **ğayrılar** aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*ğayrılar, -lar*]
13. Beni tütmedi anlaruñ füsûni
Senüñ **ğayruñdan** itmışdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [*ğayruñdan, -dan*]

ğavret: (Ar.) Kıskançlık.

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hâtrından 'âr u **ğavret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*ğavret,]*
2. Qamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda **ğavret** ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*ğavret,]*

ğavret: Çaba, azim.

1. Meger düşdi ögine tal'at-ı yâr
K'unutdı **ğavreti** vü 'ârı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*ğavreti, -ı*]
2. Çeker bu leşkerüñ ger **ğavretini**
Diler ol ceysüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [*ğavretini,]*
3. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi **ğavret** ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [*ğavret,]*

4. Şavurma **ğayretüm** kâhını bâda
Kimesne kızımıñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*ğayretüm, -üm*]
5. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende **ğayret** ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [*ğayret,]*

ğavret it: *Gayret etmek , çaba sarfetmek.*

1. Bu hâl üzre geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ ahvâlini şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [*ğayret it, -üp*]

ğavret-i hâr: *Dikenin çabası, azmi.*

1. Bitürür tâze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ **ğayret-i hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [*ğayret-i hâr,]*

ğavret-i hür: *Hurileri kiskandıran dilber.*

1. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü **ğayret-i hür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [*ğayret-i hür,]*

ğavrı: *-den başka.*

1. Bilüp **ğavrı** kaçan ide sözin güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*ğavrı,]*
2. Eşer kalmadı **ğavrı** üstüh'ândan
'Acebdür k'ol segân-ı üstüh'ân-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*ğavrı,]*

ğavr-ı dilber: *Başka bir sevgili.*

1. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı pes **ğavr-ı dilber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72*). [*ğavr-ı dilber,]*

ğavr-i hîzem: *Başka yakacak.*

1. Dağı yok bu şecerden **ğavr-i hîzem**
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [*ğavr-i hîzem,]*

ğavr-ı seng-i kabr: *Mezar taşından gayrı.*

1. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba'd benden çekmeye bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14*). [*ğavr-ı seng-i kabr, -den*]

ğavr-i vek-zât: *Allah'tan gayrı.*

1. Çü lutfuñ oldı Vehhâb-ü'l-'atıyyât
Saña muhtâc cümle **ğavr-i yek-zât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [*ğavr-i yek-zât,]*

ğazâ: *Cenk, savaş.*

1. ‘Azm eyleseñ **ğazāya** kaçan iy Habīb-i Hāk
Götürirdi feth ü nuşret öñünce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*ğazāya, -y, -a*]

ğazab: *Hiddet, öfke.*

1. Ğazab rahşı egerçi tündründür
Semend-i luţf öñinde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [*ğazab,]*
2. Ğazabla k’ola bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*ğazabla, -la]*
3. Atası niçe k’ururdi **ğazabdan**
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*ğazabdan, -dan]*
4. Temām idüp leti ol cevır āyın
Ğazabdan alnına bıraķdı yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [*ğazabdan, -dan]*
5. Ya baksa hüsñüne diķkatle mir’āt
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*ğazabdan, -dan]*
6. Raħīm idi dem-i ihsānda ol hān
Ğazāb vaķtinde ammā şır-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*ğazāb,]*
7. Şeh açup okudıķda nāmesini
Ğazabdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28*). [*ğazabdan, -dan]*
8. Dilirān çekdi yir yir tiğ-i bürrān
Ğazāb vaķtinde hem-çün şır-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*ğazāb,]*
9. Ğazab birle eger deryāya baķa
Şu yirine o deryādan od aķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*ğazab,]*
10. Ğazab gösterdi vü kılmadı meylī
Anası bu haberden oldı bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [*ğazab,]*
11. Ğazab vaķtinde gördi bu cevāmı
Buyurdi seg-dilān-ı bārigāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [*ğazab,]*
12. İrişdi hışmıla çün şır-i ğarrān
Üküş kın ü **ğazabla** bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*ğazabla, -la]*

gazab-nāk: *Gazaplı, öfkeli.*

1. Egerçi nār-ı kahrūndur **ğazab-nāk**
Var āb-ı ‘afvūñ andan bize yoķ bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [*ğazab-nāk,]*

ğazāl: *Ahu, ceylan II Sevgili.*

1. Ğazāl u tāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārı üzre ķurdi ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*ğazāl,]*

ğazāl: *Ahu, ceylan.*

1. Beyābanlarda ol turfe **ğazāle**
Sürer üştür idüp feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [*ğazāle, -e]*
2. Hevesden diledi kim ol **ğazāle**
Sebū-yı nām u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [*ğazāle, -e]*
3. Öpüp iki gözinden kıldı āzād
Çıķup çün dāmdan gıtdı **ğazāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*ğazāle, -e]*
4. Tozını kühl idinürdi gözine
Ğazāl etrāfını müşğin iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*ğazāl,]*
5. Ğazāle urdı şāhuñ cānına tır
Tapuñdan baña bir hāl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [*ğazāle, -e]*
6. Ki gürgün sāyesinde düşdi bī-hüş
Sümünden şāhına dek her **ğazāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [*ğazāle, -e]*

ġazāl-i pür-ħamivvet: Haysiyet sahibi ceylan.

1. Emîn oldu başuñ giryānlığı ħo
Velikin iy **ġazāl-i pür-ħamiyyet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65). [ġazāl-i pür-ħamiyyet,]

ġazel: Beyit sayısı 5-10 arasında deġişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan Divan edebiyatı nazım biçimi.

1. Bu hâliyle **ġazeller** vaz' iderdi
Ki işidenlerüñ 'aqlı giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67). [ġazeller, -ler]
2. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zibâ **ġazeldür** 'aşıkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2). [ġazeldür, -dür]
3. ġazeller okumakdur dâyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u ħışı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17). [ġazeller, -ler]
4. Nigârüñ ħüsn-i vaşfında dem-â-dem
ġazeller söyledi zibâ vü ħurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170). [ġazeller, -ler]
5. Okurlardı **ġazeller** 'aşıkâne
Yoġ-idi ġamdān anlarda nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5). [ġazeller, -ler]
6. Yeter ġam çekdi cânüñ firġâtinde
Oku birkaç **ġazeller** ħayret-engîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123). [ġazeller, -ler]
7. ġazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12). [ġazeller, -ler]
8. ġazeller okudı çün dürr-i meknûn
Daġı bir niçe sözler söyledi ħüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38). [ġazeller, -ler]
9. Şafâsın virdi aña 'üd u 'abîrûñ
ġazeller okuyarak ħurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25). [ġazeller, -ler]
10. Okurdu vaşf-ı Leylîde **ġazeller**
Ķamu eş'ârını Zeyd-i diger-ġâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30). [ġazeller, -ler]

ġâzi: Gaza edici, eden.

1. Ki zaġme toġru berbat ola keġ-ġâst
Ger olmayınca **ġâzinüñ** kemâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29). [ġâzinüñ, -nüñ]

geber: Ölmek, yok olup ġitmek.

1. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tîġi ġarbindan **geberdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10). [geberdi, -di]

gec: Zaman bağlamında aşmak, geride bırakmak, harcamak.

1. Günüñ nişfi **geçince** yatdılar tā
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38). [geçince, -ince]
2. 'Aceb **geçdi** bu devrân aña ħurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21). [geçdi, -di]
3. Bu ġâlüñ üstine çün **geçdi** eyyâm
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1). [geçdi, -di]
4. Giderdi 'aqlı miskîñüñ şafâdan
Bu ġâl üzere **geçerdi** 'ömri anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21). [geçerdi, -er, -di]
5. Ki virmişdi ġazân bâġ-ı ħayâti
Bu ġâl-ile **geçerdi** rüzġârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25). [geçerdi, -er, -di]
6. Geçüp oldı müzeyyen bâġ u bustân
İrişdi ħüsrev-i gül nev-bahâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26). [geçüp, -üp]
7. Düzelüm kârı **geçmeden** dem-i kâr
Baña cânüñdan iy cân afitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64). [geçmeden, -me, -den]

8. Ol ucdan lâ-cerem **geç** kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*geç,]*
9. Yigitlik odı germindendir iy yâr
Geçe çünküm yigitligi cevânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*geçe, -e]*

geç: Vazgeçmek.

1. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*geç,]*
2. Kâni ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi **geçdüñse** vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*geçdüñse, -düñse]*
3. Geçeydüñ kulluğundan pâdişâhuñ
Çün oldı zâhidüñ hâlınden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*geçeydüñ, -e, -yduñ]*
4. 'Adûv ü ecnebîdür âşinâ-rû
Cihândan **geç** ki miñnethânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [*geç,]*
5. Muñibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihândan **geçmiş** öz hâline meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*geçmiş, -miş]*

geç: (Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

1. Çü **geçdi** ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [*geçdi, -di]*
2. Geçüp ol kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldı hüsrev-i eyvân-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*geçüp, -üp]*
3. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan **geçse** oña dırler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*geçse, -se]*
4. Eger hışm ile ursa kühe nîze
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*geçer, -er]*
5. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [*geçerken, -er, -ken]*
6. Geçivirdiler ol zîbâ çemenden
Gelürler gibi şahrâ-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [*geçivirdiler, -ivir, -di, -ler]*
7. Tutardı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup **geçmeye** yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*geçmeye, -me, -ye]*
8. Lebinden ger **geçeydi** âb-ı gül-berg
Gelürdi telh âña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*geçeydi, -eydi]*
9. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi ol aradan be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*geçivirdi, -ivir, -di]*
10. Benî Sa'd obasından bir nigü-ñwâh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*geçerken, -er, -ken]*
11. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 76*). [*geçiverdi, -iver, -di]*
12. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst olam
Bunu didi vü **geçdi** ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [*geçdi, -di]*
13. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyâbân **geçdi** enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*geçdi, -di]*
14. Ne iş **geçdi** bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*geçdi, -di]*
15. Gülistâna ki üstinden **geçe** âb
Şükûfe nahlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [*geçe, -e]*
16. Çıkarurdi göge dünler ünini
Geçerdi guşşâ ile rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [*geçerdi, -er, -di]*
17. Geçivir işüñe tahsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [*geçivir, -i, -vir]*
18. Aradan **geçdi** hayli 'işret ü şevk
Degüldi pâkiklden lik hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*geçdi, -di]*

19. Ki **geçdi** lu‘b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şofıra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*geçdi, -di*]
20. Der-i dergâhdan **geçmezdi** deyyâr
Her âdem k’ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [*geçmezdi, -me, -z, -idi*]
21. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [*geçem, -em*]
22. Çü **geçdi** sâl u âhir ol ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*geçdi, -di*]
23. Bu resmedür **geçinişleri** dâyim
O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [*geçinişleri, -iniş, -ler, -i*]
24. Koma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*geçen, -en*]
25. Nireden kim **geçe** ol şâhzâde
Olur ‘âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [*geçe, -e*]
26. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk demde tokuz çarhı **geçerdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [*geçerdi, -er, -di*]
27. Geçüp ol şahndan da gitdi ta‘cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [*geçüp, -üp*]
28. Bu hâl üzre çü **geçdi** hefte vü mâh
Bir oğlı oldu yüzünden hâcel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*geçdi, -di*]
29. Çün iki hefte **geçdi** toğmasından
İki heftelik ay oldu yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*geçdi, -di*]
30. Gönüller hirmenine urdı âteş
Nireden kim **geçe** ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [*geçe, -e*]
31. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ gibi lü‘lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [*geçüp, -üp*]
32. Ne yoldan k’eyleye **geçmege** âheng
Uşâğ oğlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*geçmege, -meg, -e*]
33. Ki kimse bulmaz idi **geçmege** yol
Şulardan k’ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [*geçmege, -meg, -e*]

geç: Geçmek, bitmek.

1. Naşihat eylemekden **geçdi** ol pîr
Rızâsın eyledi teslim-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*geçdi, -di*]
2. Niçe nân belki su da **geçmez** el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [*geçmez, -mez*]
3. Geçüpdür çâreden bu def‘a nâçâr
Bañâ bu ‘ışkdan efğân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*geçüpdür, -üp, -dür*]
4. Cenâbından **geçmezdi** şabâda
Saķınurdu güneşden sâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*geçmezdi, -e, -mez, -di*]
5. Dilüm toğru dur ammâ egriden **geç**
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*geç,]*

geç: Bir yere kurulmak.

1. Maķâm-ı ‘izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu içi pür-süz çün nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [*geçüp, -üp*]
2. Beni kılduñ meger maķşûda bâliğ
Ki **geçdüñ** oturursun şöyle fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*geçdüñ, -düñ*]
3. Oturdu **geçdi** taht üstine ğamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [*geçdi, -di*]
4. Geçüp tahtına kurdu bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşidi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*geçüp, -üp*]

geç: Maruz kalmak.

1. Hüdâdur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helâk oldum teşassür **geçdi** câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*geçdi, -di*]
2. Kâtı cânına **geçmişdi** erinûñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [*geçmişdi, -miş, -di*]

geç: Anmak.

1. Hüdâ bilür ne söz **geçdi** arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [*geçdi, -di*]
2. Cihânda andan oldı âşikârâ
Meger kim **geçdi** bir gün hâtırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [*geçdi, -di*]

gecen: Geçip giden.

1. Bürâderden kim ol ola münâfik
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [*geçenler, -ler*]
2. Geçen bâzârufı eyle yine tîz
Buyurdı bir nişāngâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [*geçen,]*

geçin: Hayatını devam ettirmek, yaşamak.

1. Vü ger ni ço ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem gârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*geçinem, -em*]
2. Ki ölince **geçinem** gâr içinde
Şehîden katlı olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [*geçinem, -em*]
3. Zârürî görmege kıldı kanâ‘at
Bu resm-ile **geçinürlerdi** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [*geçinürlerdi, -ür, -ler, -di*]
4. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Şu resme olmış-idi hayrete gârķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10*). [*geçinürdi, -ür, -di*]
5. Veyâhüd gürbe-i h‘ân-ı kes olma
Geçin çün şem‘-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75*). [*geçin,]*
6. Öper her lâhẓâ bir âhü gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [*geçinürdi, -ür, -di*]
7. Kılâm irşâd-ı râh-ı âşinâyı
Benümle sen **geçinemezsin** iy döst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*geçinemezsin, -e, -mez, -sin*]
8. Geçindiler biraz gün şâd u maḥzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16*). [*geçindiler, -di, -ler*]
9. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü ‘âşıklık anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [*geçindi, -di*]
10. Hîşâr itmîşdi gerdini meh ü sâl
Geçinürdi belâ-yı teng içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21*). [*geçinürdi, -ür, -di*]
11. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir hefte **geçindi** Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [*geçindi, -di*]
12. Yoğ-idi ortada şehvet ḥayâli
Bu ḥâl üzre **geçinürlerdi** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [*geçinürlerdi, -ür, -ler, -di*]
13. Geçin perhîz ile hem-çün ḥekîmân
İdüben cânuñı esrâra meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*geçin,]*
14. Bu cânıbden **geçinür** şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fethîn ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [*geçinür, -ür*]
15. Geçinür deşt ü vâdilerde meḥcür
Olup ḥayvânlarile yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34*). [*geçinür, -ür*]
16. Bu ḥâl üzre **geçinür** ḡayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvâlini şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [*geçinür, -ür*]
17. Gehî giryân **geçindüm** gâh ‘âciz
Ḥayatumda irişmedüm murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54*). [*geçindüm, -in, -dü, -m*]

18. Geçinmek yeg beybānlarda ma'sūm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*geçinmek, -in, -mek*]

gecin-: ..... iddiasında bulunmak.

1. Kadem baş rāh-ı iklīm-i şafāya
Riyālu 'ışk-ıla 'aşık **geçinme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*geçinme, -me*]
2. İdinüp kızbi hō şādık **geçinme**
Riyādan ola çün bir 'ışk hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*geçinme, -me*]

gecme: Geçmek, aşmak.

1. Alıvir gönümi müyından anuñ
K'arayu **geçmeyem** küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*geçmeyem, -yem*]

geçmiş: Eski, geride kalmış, mazi.

1. Kōdı rahm eyleyüp **geçmiş** günāhı
Didi kim gelsün ol māh-ı dil-āsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*geçmiş,]*
2. Añarlar gāh **geçmiş** mācerāyı
Ki 'ālemde ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*geçmiş,]*

geçür-: Geçirmek.

1. Kimüñ hicrinden irdi cānuña dağ
Kimüñ zülfi **geçürdi** boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [*geçürdi, -di*]
2. Geçürmek cānuña cevri ü cezāyı
Dem-ā-dem ağlayup mahzūn olmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4*). [*geçürmek, -mek*]
3. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetünde iy karındağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*geçürürven, -ven*]
4. Niçedür göre anda 'ışk-bāzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61*). [*günini geç, -ürür, -di*]

geçür-: Geçirmek II sürdürmek.

1. Gāzeller oğumakdur dāyim işi
Bu resm-ile **geçürür** yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [*geçürür, -ür*]
2. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64*). [*geçürür, -ür*]
3. Huzür-ile **geçür** şādān [u] hürrem
Mağam idin varup bir hūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*geçür,]*

geçür: Zaman harcamak.

1. Bu hāl-ile **geçürürdi** günini
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*geçürürdi, -ür, -di*]

geçür: Geçmesini sağlamak.

1. Geçürdiler biri birine revzen
Kōdılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [*geçürdiler, -di, -ler*]

geçürdüm: Geçirmek II sürdürmek.

1. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürtistem
Geçürdüm 'ömrümi mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [*geçürdüm,]*

gedâ: Dilenci | Aşk.

1. Gözi tuş oldu şâhuñ ol **gedâya**
Belâ sicni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [*gedâya, -ya]*
2. Velikin ağlayanlar 'âkıl idi
Belâya ol **gedâ** virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [*gedâ,]*
3. K'eline sadâka vire bu **gedânuñ**
Biri birine kıldılar nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*gedânuñ, -nuñ]*
4. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [*gedâ,]*
5. Didi şeyli'llâh u kıldı **gedâyı**
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [*gedâyı, -yı]*
6. Çağırur ol **gedâ** vâdi be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [*gedâ,]*
7. Yolı geh seng ü geh hâk oldu geh gîl
Dürüşüb ol **gedâyı** istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29*). [*gedâyı, -yı]*
8. Kolından boynına bağladı ekmâr
Çü bir 'üryan **gedâdur** gördi hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [*gedâdur, -dur]*

gedâ: Dilenci, fakir, köle.

1. Āsitânuñda **gedâdur** 'âlemüñ mün'imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*). [*gedâdur, -dur]*
2. Geh olur bir **gedâyı** şâh eyler
Gehî bîn şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [*gedâyı, -y, -ı]*
3. Pes oldu şimdi lâzım ben **gedâdan**
Ki añam şehzâdeler nâmin du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*gedâdan, -dan]*
4. Ne dürler kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i güş her **gedâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [*gedâya, -y, -a]*
5. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [*gedâyile, -yile]*
6. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her **gedâ** pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [*gedâ,]*
7. Kõnuğ olmak revâ olmaz **gedâya**
Tutarsañ ger nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28*). [*gedâya, -y, -a]*

gedâ-yı gülşen: Gül bahçesinin kölesi.

1. Gedâ-yı gülşene vaqt-ı bahârân
Derâhim bağş olur her nağş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 27*). [*gedâ-yı gülşen, -e]*

gedâ-vı hind: Hint dilencisi.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cüdından anuñ kimse mañrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [*gedâ-yı hind, -den]*

geh: Bazen, Ara sıra.

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-eburlaruñ kaşı gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [geh,]
2. Gehî tahta çıkar verd-i mutabbak
Şabâ **geh** tagidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [geh,]
3. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [geh,]
4. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
Kılar **geh** jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [geh,]
5. Gehî hândân ider bâğ-ı cihânı
Gehî giryân ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [gehî, -i]
6. Geh olur bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [gehî, -i]
7. Ol âteşde bişüp envâ' tayyâr
Kebâb-ı bat **gehî** ki mürğ-i per-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [gehî, -i]
8. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler **geh** rüy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [geh,]
9. Mekân olur oğa **geh** fikr-veş dil
İdinür dil gibi **geh** şadıñ menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [geh,]
10. Mekân olur oğa **geh** fikr-veş dil
İdinür dil gibi **geh** şadıñ menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [geh,]
11. Birağursın 'azâb u ıztırâba
Gehî 'ahdi şınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [gehî, -i]
12. Muţarrâ kıldı **geh** şâneyle müyün
Şığayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [geh,]

geh: An, zaman.

1. Geh olur bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [geh,]

geh gâh: Ara sıra.

1. Teni kuvvet tutardı cânı râhat
Buluşurdu varup sultâna **geh gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [geh gâh,]
2. Velî virdi icâzet k'ol ciger-ğ"âh
Koşa habsi vü çıka seyre **geh gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [geh gâh,]
3. Buluşup göstere yüz Zeyde **geh gâh**
Bu pervâneyle tâ kim ol ruñı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [geh gâh,]

geh gâh: Bazen ... bazen ...

1. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ ucı gördi k'olup ğarğa-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [geh gâh,]
2. Tenini ğuşşa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [geh gâh,]
3. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tag ü beyâbân geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [geh gâh,]

geh geh: Bazı bazı, ara sıra, arada bir.

1. Tülü' iderdi **geh geh** çeşmine mâh
Velî k'ol yüzi şem'-i şubhgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [geh geh,]
2. Yil irirürdi **geh geh** çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [geh geh,]
3. Sürerdi yüzine **geh geh** yüzini
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [geh geh,]

4. Korum **geh geh** başum altına bāliş
Geçem hicrândan olur gerçi bi-nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*geh geh,]*

geh geh: *Bazen... bazen...*

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [*geh geh,]*
2. Oturup ağladı gam-nāk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [*geh geh,]*
3. Tevakkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh āb u geh nān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*geh geh,]*
4. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [*geh geh,]*
5. Çekildüñ şöhet-i hem-demlerüñden
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*geh geh,]*
6. Ne pervā-yı peder ne bim-i māder
Çıkar geh bāma geh ħargāh öñine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [*geh geh,]*

geh geh: *Zaman zaman.*

1. Bulışurlardı **geh geh** ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [*geh geh,]*
2. Du'ādan **geh geh** idesin beni yād
Hem iy zibā-ħuşāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [*geh geh,]*

geh geh: *Bazen, ara sıra.*

1. Cebelden **geh geh** olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [*geh geh,]*
2. Yarar yārā işe **geh geh** ħas u hār
Çi ger firüzedür 'ālemdə merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [*geh geh,]*
3. Tesellī ider idi **geh geh** anı
Maħabbet göñline sevdā bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [*geh geh,]*

geh geh geh: *Kimi....kimi.... kimi, bazen...bazen...bazen.*

1. Yolu geh seng ü geh ħāk oldı geh gil
Dürüşüb ol gedāyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [*geh geh geh,]*

geh gehi: *Bazen... bazen (de)...*

1. Geh anuñ pāyına sürer yüzini
Gehi öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [*geh gehi,]*
2. Gehi kerkes kanadı āşiyāni
Cebel şehliğine buldurdı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*geh gehi,]*
3. Gehi cān küt bulur nālişümle
Ğidām oldur ya bir pāre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*geh gehi,]*
4. Gehi bir kaçreden bir ādem eyler
Ki geh giryān añı geh ħurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*geh geh,]*
5. Gehi bir kaçreden bir ādem eyler
Ki geh giryān añı geh ħurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*geh geh,]*

gehi: *Bazen, ara sıra.*

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabā geh tağıdur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [gehî,]
2. Gehî ḥandân ider bâğ-ı cihânı
Gehî giryân ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [gehî,]
3. Gehî şiddetle ʔolar mîğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [gehî,]
4. Gehî bir ʔatreden bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh ḥurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [gehî,]
5. Gehî ḥışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [gehî,]
6. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini ʔırmalar gâhî kelâğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [gehî,]
7. Gehî ʔorur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [gehî,]
8. Oturdu k'ide dâmâd için âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19*). [gehî,]
9. Gehî şâne ʔodı ğisûlarına
Gözi âhûların çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [gehî,]
10. Baña sen içürürsin ʔa'nla zehr
Gehî bî-mihr dîrsin ben ḥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [gehî,]
11. Yüzün ʔoprağlarına sürdi vâfir
Gehî ol ʔabre sürdi ki buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [gehî,]

gehî gâh: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

1. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî ten ḥurd iderdi gâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54*). [gehî gâh,]
2. Gehî giryân geçindüm gâh 'âciz
Ḥayatumda irişmedüm murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54*). [gehî gâh,]
3. Gehî mînâyı reng ü gâh ḥaḍrâ
Cihânda ol renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [gehî gâh,]
4. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [gehî gâh,]

gehî gâhî: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

1. İden dūd-ı dilinden âsumânı
Gehî jengârı gâhî âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12*). [gehî gâhî,]
2. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
İrağdan gördi bir üştür-süvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [gehî gâhî,]
3. Gehî jengârı gâhî âsumânı
Maḥabbet deştinüñ şahib-ʔarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22*). [gehî gâhî,]
4. ʔuyulursam n'ola ḥâlüm dimezsın
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31*). [gehî gâhî,]
5. Gehî âb içre gâhî âteş içre
Dökerdi acı acı dîdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [gehî gâhî,]

gehî geh: Bazen...bazen...

1. Gehî râḥat getirür câna geh renc
Gehî iflâs virür ḥalka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [gehî geh,]

2. Gehî rāhat getürür cāna geh renc
Gehî iflās virür halka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*gehî geh,]*
3. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehî jengārî geh gül-günî bir tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [*gehi geh,]*
4. Der-âğuş eyledi cism-i nizārın
Gehî ruhsārın öpdi geh 'izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [*gehi geh,]*
5. Geh öpdi hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [*gehî geh,]*
6. Gehî ka'r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü āhîr buldı ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [*gehî geh,]*
7. Gehî yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki ağladı hâbîbi hâşretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [*gehî geh,]*

gehî gehî: *Kimi....kimi, bazen...bazen.*

1. Gehî 'ışkuñ maqālîn söyleşürler
Murād üzre varurlar gāh h'āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [*gehî gehî,]*

gehî gehî: *Kimi....kimi, bazen...bazen.*

1. Gehî şadrına çekdi hāk-i pākin
Ol evvelden de hōd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [*gehî gehî,]*
2. Gehî Leylîñüñ āşārın okurdu
Görüp her kişi andan bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [*gehî gehî,]*

gel: *Gelmek, ulaşmak, varmak.*

1. Gelüp Hızr āsitānuñda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*gelüp, -üp]*
2. Eger çekse 'adūsı serir-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*gelüp, -üp]*
3. Şu deñlü halk **geldi** anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gāve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*geldi, -di]*
4. Ekābir yir yirin çün 'avdet itdi
Gelüp cerrāh Kaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*gelüp, -üp]*
5. Şalını gülşene **gelmişdi** 'ar'ar
Kābā-yı sebzele kim vire zīver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [*gelmişdi, -miş, -di]*
6. Geçivirdiler ol zībā çemenden
Gelürler gibi şahrā-yı Hötenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66*). [*gelürler, -ür, -ler]*
7. Gelürek oldı bir gün yüzlü maħbüb
Ruħı gül hālî fülful ğabğabı tōp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [*gelürek, -ür, -ek]*
8. O kaldı hargehinde zār u tenhā
Bu **geldi** evlerine mest ü şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*geldi, -di]*
9. Ben ol dem ki olam hāk içre pinhān
Olayduñ sen **gelüp** yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [*gelüp, -üp]*
10. Çün atasıyla **geldi** evlerine
Bulışdı hışm u kavm ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [*geldi, -di]*
11. Velî ben derd ü ğamdan dil-figāram
Elümden ne **gelür** bî-ihtiyāram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10*). [*gelür, -ür]*
12. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bî-çün
Pey-ā-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [*gelüñüz, -üñüz]*
13. Koyup māhî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*gelüp, -üp]*
14. Söz açup didiler kim iy şehin-şāh
Ne işe **geldüñ** eyle bizi āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*geldüñ, -dü, -n]*

15. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz gidelüm sizünle bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [*gelünüz, -ün, -üz*]
16. Bu lâhza imtiḥân-içün nihâni
Oku şu meclise **gelsün** gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*gelsün, -sün*]
17. Turup pes Ka‘beden derd ü ğam-ıla
Eve **geldi** yine mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [*geldi, -di*]
18. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü iḳdâm
Gelüp sulṭâne ḥâli kıldı i‘lâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [*gelüp, -üp*]
19. Turup şâhuñ vaṭangâhına **geldi**
Yakînde karar itdi vü ḳaldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*geldi, -di*]
20. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevḳinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [*gelüp, -üp*]
21. Gelüp merg-i ciġer-ḥ‘âr u cefâ-ḥ‘âh
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [*gelüp, -üp*]
22. Dönüp pes her kişi **geldi** mekâna
Şeb irse nitekim murġ-i âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25*). [*geldi, -di*]
23. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün **gelüp** ḳaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*gelüp, -üp*]
24. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Ḳomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [*gelürler, -ü, -r, -ler*]
25. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp arturdı fiġânın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45*). [*gelüp, -üp*]
26. İdereḳ derd ü ğamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel ḳatna **geldi** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*geldi, -di*]
27. K’olan bu ḳavmden râzi vü ḥoşnüd
Nigârınuñ atası **geldi** ġam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [*geldi, -di*]
28. Ḳodı raḥm eyleyüp geçmiş ġünâhı
Didi kim **gelsün** ol mâh-ı dil-âsüd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [*gelsün, -sün*]
29. Gelüp yanlarına ḥayrân u mahzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*gelüp, -üp*]
30. Beni **gel** bu ḳapuda eyle ḳurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ‘iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60*). [*gel,]*
31. Şanasın **geldi** bülbül ġülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [*geldi, -di*]
32. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol a‘mâyı **gelüp** bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [*gelüp, -üp*]
33. Elin aldı vü baġladı yiñi ‘ahd
Gelüp Mecnûna ḥoş bu resme ḥâlet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [*gelüp, -üp*]
34. Çaġırur kim ḳanı ġülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa **gelmişdi** mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [*gelmişdi, -mişdi*]
35. Anuñ ġayrıyla herġiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*gelüp, -üp*]
36. Oturdı geçdi taḥt üstine ġamġin
Sürür ile irişüp **geldi** dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*geldi, -di*]
37. Turup yanına **geldi** çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*geldi, -di*]
38. Semen-simâ şanemler lâle-ḥaddler
Yanına **geldiler** ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9*). [*geldiler, -di, -ler*]
39. Bu yaña **geldük** ol dîvâne-i ġâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [*geldük, -dü, -k*]
40. Turup ol şâḥdan pür ḥîle vü âl
Gelüp ḳapdı elinden şeb-çerâġın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [*gelüp, -üp*]
41. Deḥânidur şanasın ġür-ı pür-mâr
Gelüp Mecnûnı ġördi kim fiġâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15*). [*gelüp, -üp*]
42. Döşürdi ‘aḳlını Mecnûn-ı şeydâ
Yakımına **gelüp** ‘özü itdi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). [*gelüp, -üp*]
43. Ki ekdüğün **gelüp** devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [*gelüp, -üp*]
44. Ölüyem ben ölüden **gelmeye** reşḳ
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [*gelmeye, -me, -ye*]
45. Alup dergâha **geldiler** revânı
Çü şîḥḥat üzre ġördi anı sulṭân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [*geldiler, -di, -ler*]
46. Ki seġler tîz anı vîrsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı ḥünî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [*gelüp, -üp*]

47. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigū-ḥ*āh
Degildür ādem ol erdür firışte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [gelüp, -üp]
48. Şafâ Mısrında cüy-ı Nile benzer
Ḥabîbümden **gelür** nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19*). [gelür, -ür]
49. Ki **gelmemiş-durur** mişli cihâne
'Aceb zâhid-durur 'âlemde meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12*). [gelmemiş-durur, -me, -miş, -durur]
50. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidün yanına ḥâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [gelüp, -üp]
51. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [gelüp, -üp]
52. Gâraya **geldi** aña turup ḥaremnden
Giyürdi câme vü virdi ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [geldi, -di]
53. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yārân
Meger yir ḳanı için ol hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [gelüp, -üp]
54. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp gördi bular ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [gelüp, -üp]
55. Vaṭan tutdı **gelüp** gülzâr içinde
Gülistân içre oldılar ḥırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [gelüp, -üp]
56. Gözinün yaşı kıldı ḥâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [gelüp, -üp]
57. Ol aradan sürüp Mecnûna **geldi**
Baḳup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [geldi, -+di]
58. Gelüp āgâh itseñ ben ğarîbi
Ki tâ görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [gelüp, -üp]
59. Gelüp pîr ol şehe çok ḥizmet itdi
Öpüp evvel ḥuzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [gelüp, -üp]
60. Yiri tâ oldı menzilgâh mi'ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [gelüp, -üp]
61. Perî-veş kıldı sūy-ı yâre pervâz
Gelüp yârı yanında ḳurdı raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [gelüp, -üp]
62. Sürüb ser ü ḳatına **geldi** yirini
Baḳup gördi ki 'uryân u diĝer-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [geldi, -di]
63. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen **gel** götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [gel,]
64. Aña **geldüm** ki kāmum ola dâne
Beden kim çâh-ı ḳa'ridur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [geldüm, -dü, -m]
65. Gelüp bir seyl anı virdi ḥarâbe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [gelüp, -üp]
66. Bu yaña **geldün** ol serv-i revân-baḥş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [geldün, -dü, -n]
67. Der-i dildâr **geldi** heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [geldi, -+di]
68. Ḳapuya **geldi** turur zâr u maḥzûn
Eger var-ise destür iy ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [geldi, -di]
69. Ğaraż murĝı aralık yirden uçmuş
Çü **geldiler** yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [geldiler, -di, -ler]
70. İkisnün de odın sâkin itdi
Gelüp 'ışḳ âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [gelüp, -üp]
71. K'olup âvâre idem terk-i vaṭangâh
Bilerven kim **geliser** bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [geliser, -iser]
72. Gelen gider eger yoḥsul eger bây
Biten her sebze vaḳtinde bahârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [gelen, -en]
73. Ki çün ḥalk itdi Ḥaḳ bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var **gelür** ĝiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [gelür, -ür]
74. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı feryâd
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [gelüp, -üp]
75. Meger bir kûze-i köhne sifalîn
Ne var kimse ki **gel** diye ṭabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [gel,]
76. Temâşâya ki teng olurdı her râh
Gelen tururdu bunlardan velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [gelen, -en]
77. Hep oldılar **gelüp** ol ravzaya cem'
Çün ol miskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [gelüp, -üp]

gel: *Belli bir zamana ulaşmak.*

1. Gözinden kan saçır ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi **geldikde** şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*geldikde, -dik, -de*]
2. Tehayyür çâhınıñ qa'ında mahbûs
Zamânı **geldi** şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*geldi, -di*]

gel: *Gelmek, imkan, güç.*

1. Olasın bu cihân içre mükerrerem
Elüñden **geldügince** eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39*). [*geldügince, -düg, -ince*]

gel: *Belirmek, ortaya çıkmak.*

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura garq olur
Ka'tresinde cümle 'âşiden **gelen** cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*gelen, -en*]
2. Gelüpdür şâne gibi nâm-ı Allâh
Mübârek nâmı dürr-i tâc-ı tevhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*gelüpdür, -üp, -dür*]
3. Budur **gelmediği** vaşfuñ beyâne
Ki virilmez bedelsizden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*gelmediği, -me, -dü, -gi*]
4. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudâdan
İki meyve nihâl-ı Murtażâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1*). [*gelüpdür, -üp, -dür*]
5. 'Acüz-de dehre ol gammâz-ı mühmel
Şan Âdemden dañı **gelmişdi** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [*gelmişdi, -miş, -di*]
6. Çü güş-ı mâha gitdi âh-ı Mecnûn
Harîm-i haymeden tüz **geldi** birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [*geldi, -di*]
7. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âgâh
Ki **gelür** bir cemâ'at tutuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [*gelür, -ür*]
8. Geliser kul başına hayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4*). [*geliser, -iser*]
9. Nireden **geldüñ** ü kânde gidersin
Ayıtdı k'atañum ben pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [*geldüñ, -dü, -ñ*]
10. Ki olupdur iştiñası kütü anuñ
Ne yelden kim **gele** dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [*gele, -e*]
11. Ki ola yârnuñ hâlinden âgâh
Hemân lâhza irişüp **geldi** bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [*geldi, -di*]
12. Ki 'ışk âteş gibidür ben çü 'üdum
Gelüp 'ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*gelüp, -üp*]
13. Gelüp tâhir yine pâk oldılar hâk
Bu resme ola çün 'ışkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [*gelüp, -üp*]
14. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar kim ir **geldi** girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*geldi, -di*]
15. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden soñra **geldi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*geldi, -di*]
16. Gidüben **gelmeden** eyle ferâgat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22*). [*gelmeden, -me, -den*]
17. Degül hiç kimse hâlinden haberdâr
Gelüp ebr üstine mânend-i ahhâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [*gelüp, -üp*]

gel: *Bulaşmasın, dokunmasın.*

1. Olursa bu qarâbet **gelmesün** hem
'Adû-yı kîne-cüdan gönîlüne ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [*gelmesün, -me, -sün*]
2. Ölümden ger saña **gelmezse** korġu
Esirge ben esiri iy cefâ-ġû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*gelmezse, -mez, -se*]

gel: *Dünyaya gelmek || Doğmak.*

1. Göñül ma'müresin Ĥamdî ġarâb itmekte cevr-ile
Cihâna **gelmemişdür** bir daġı anuñ gibi mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*gelmemişdür, -me, -miş, -dür*]
2. Bize maġşudumuz virürse Allâġ
Hele biz pâk **geldük** bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*geldük, -dük*]
3. Cihâna pâk **geldi** gitdi hem pâk
Teni oldı senüñ mihrüñle ġakî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*geldi, -di*]
4. Gelüp öñ soñ gider ekşer ġalâyık
Daġı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*gelüp, -üp*]
5. Gelüp öñ soñ gider ekşer ġalâyık
Daġı soñra **gelüp** evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*gelüp, -üp*]

gel: (*Fikir, hayal vb.*) *Gelmek, hâsıl olmak, ilham olmak.*

1. Ĥurüşa **geldi** cânı 'andelîbi
Ĥıġâb idüp didi k'iy murġ-ı ġâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*geldi, -di*]
2. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ġayr
Pes andan **geldi** ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*geldi, -di*]
3. Bulur çimedüġinden ben toyarum
Selîme 'ilm **geldi** ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [*geldi, -di*]
4. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlâk
Yaġın **geldi** Selâma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*geldi, -di*]

gel: *Duyulmak.*

1. Fiġân eyler şafâdan bülbül-i mest
Gelür etrâfdan dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*gelür, -ür*]
2. Müheyyâ eyleyüp şad genc-i şâġı
Ĥaber **gelse** diyü gözlerdi râġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*gelse, -se*]
3. Ki bād-ile **gele** andan nesîmüñ
Kaçan kim senden irtürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*gele, -e*]

gel: *Bulunduġu yerden ayrılıp geri dönmek, avdet etmek.*

1. Yine evvelki menzilġaha **geldi**
'Adüsü cânibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [*geldi, ++di*]
2. Bi-ġamdillâġ ki **geldüm** menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*geldüm, -düm*]
3. Nitekim za'ferân üzre gül-âbı
Çü 'âġlı **geldi** baġdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*geldi, ++di*]
4. İştirmekden dimekten oldı ġamüş
Zamândan soñra çün-kim **geldi** 'âġlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*geldi, ++di*]
5. Hezârân derd-ile çün Ĥays-ı meftûn
Niġârüñ ġaymesinden **geldi** maġzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*geldi, -di*]
6. Bula şâyed biraz gönîlüñ sükûnet
Gelüp 'aġluñ yirine ola mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [*gelüp, -üp*]
7. Ki yine **gelmek** olmaz ol seferden
Esen ġal k'atalıġ gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [*gelmek, -mek*]

gel: ... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.

1. Lebinden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telh̄ aña çün şerbet-i merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60). [gelürdi, -ür, -di]
2. Gelür zindân gözine bāğ u gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18). [gelür, -ür]
3. Gelür hâkister-i küllhan gibi h̄`âr
Gülistânda olan her sünbül-i h̄üb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28). [gelür, -ür]
4. Gelür her berg-i süsen tîğ-ı h̄ün-h̄`âr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i gâbgâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34). [gelür, -ür]

gel: Gelmek (Yukardan aşağı inmek anlamında).

1. Atından aşağı **geldi** şitâbân
Revân âhü-şifat şayyâda anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54). [geldi, ++di]
2. Meh isteyü **gele** lîkin göre hâk
Mezârum üzre bil kim ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40). [gele, -e]

gel: Beri gel, yaklaş.

1. Gel iy büstân-ı cânun bâğbânı
Maḥabbet bezminün şîrin-zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1). [gel,]
2. Gel iy dânen-de-i esrâr-ı hikmet
Ki sensin vâkıf-ı âsâr-ı hikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1). [gel,]
3. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhat
Ki sensin bülbül-i bāğ-ı belâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1). [gel,]
4. Gel iy bînen-de-i sırr-ı ilâhî
Bu 'ışk işine rüşen kıl nigâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1). [gel,]
5. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim **gel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29). [gel,]
6. Gel iy şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1). [gel,]
7. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim **gel** bu zencir ü tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [gel,]
8. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp **gel** iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53). [gel,]
9. Gel iy gâvvâs-ı deryâ-yı ma'âni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1). [gel,]
10. Gel ol bu mâh-ı nev birle hem-âgüş
Vü ger ol perdeden virürsen âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6). [gel,]
11. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir **gel** ko bu düşvâr râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [gel,]
12. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder **gel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125). [gel,]
13. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6). [gel,]
14. Gel iy cân gülsitânınuñ tezervi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1). [gel,]
15. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57). [gel,]
16. Gel iy hallâl-ı müşkilhâ-yı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1). [gel,]
17. Gel iy giryan-ı mâtemhâne-i derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1). [gel,]
18. Tükendi çalması şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim iy vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5). [gel,]
19. Hîtâb eyledi cânna bu nakli
Gel iy rüz-ı eccl katl it çerâğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19). [gel,]
20. Mukırr ol 'acziñe **gel** iy fütâde
K'eccl şîri saña çün zahmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104). [gel,]

gel-: Gelmek.

1. Yoğ-idüm **gelmemiş** idüm cihâne
Şabiden şişeyi tutğıl nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*gelmemiş, -me, -miş*]
2. Dirilmezse bu 'âlemden berâtum
Gelem yine harîm-i hizmetüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [*gelem, -em*]
3. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger **gelüp** hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*gelüp, --üp*]
4. Çanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [*gelecegin, -eceg, -i, -n*]

gel-: Değmek, dokunmak.

1. Ki Mecnûna **gele** andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nākaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [*gele, -e*]

gel-: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

1. Anuñ ardınca İsrâfil **geldi**
Biraz tayrân idüp ol dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*geldi, -di*]
2. Okı bu cânibe **gelsün** bu gice
Kamu maqşüdını alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [*gelsün, -sün*]
3. Gelüp Leylînüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*gelüp, -üp*]
4. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Mağabbet bi'z-žarûri oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*gelüp, -üp*]
5. Biri birine dirlerdi gelün tiz
Delü **geldi** uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*geldi, -di*]
6. Biri birine dirlerdi **gelün** tiz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*gelün, -ün*]
7. Gelür ol ğār önine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*gelür, -ür*]
8. Gelür eṭrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskînüñ temâşasına vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25*). [*gelür, -ür*]
9. Miyançı çün bu kavli kıldı āġāz
Çeriler **geldi** pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [*geldi, -di*]
10. Tapuña hem konuq oldum hem enbāz
Ki şayd üzre bir âdem **gelse** ġāfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*gelse, -se*]
11. Çıkarıdı dilden ol hûn-ı mübāhı
Pes âhûnuñ yanına **geldi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*geldi, -di*]
12. Beni gör n'eyledi âhir cinâyet
Şehâ öldürmelü isem **gel** öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [*gel,]*
13. Resen boynuma salup **geldüm** iy cân
Elüm karşında oldıysa kemân-ğir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*geldüm, -dü, -m*]
14. Gelür serv-i revândan hûb u hōşter
Satun al kudretün yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*gelür, -ür*]
15. Gelüp kondurdılar bir hoş maqāma
Katı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*gelüp, -üp*]
16. Anası **geldi** yanına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*geldi, -di*]
17. Turup gitdi yanından çār-nā-çār
Yine **geldi** tazarru' birle dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*geldi, -di*]
18. Vedā' itdi vü döndi zār u haste
Çü **geldi** kaşına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*geldi, -di*]
19. Niçe yutsun ġamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda **geldi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*geldi, -di*]
20. K'arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmış hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3*). [*gelüp, -üp*]
21. Yanuña niçe **gelsün** iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme sen zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*gelsün, -sün*]
22. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen dağı **geldün** dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*geldün, -dü, -ñ*]

23. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrād
Geleydi Zeyd çün ğamdan fiġāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [*geleydi, -e, -(y)di*]
24. Yine **geldi** giden bımārlık hep
Şu ten k'evvel tutılmış idi zaħme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*geldi, -di*]
25. Der-i dergāhdan geçmezdi deyyār
Her ādem k'ol temāşāya **gelürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [*gelürdi, -ür, -di*]
26. Fenā meşşātasından sürhî-yi merg
Ecel dāmādı **geldi** k'alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*geldi, -di*]
27. Didiler **geldi** bir hāzık tabibe
Umarlardı kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82*). [*geldi, -di*]
28. Ki **geldün** baña dırsin öldi dildār
Baña kim böyleyüm giryān u dil-riş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*geldün, -dü, -ñ*]
29. İdindiler maķām u āşiyāne
Gelürdi halk anda ġāh u bî-ġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*gelürdi, -ür, -di*]
30. Bular ol ravzada lâ-büd icābet
Ne deñlü kim **gele** bımār u rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [*gele, -e*]
31. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adımı ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [*gelüp, -üp*]

gel berü: *Yakına gel, yaklaş.*

1. Baña ol gül senden özge yādıġarı
Senüñle **gel berü** iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [*gel berü,]*

gele: *Gelirse.*

1. Giderdi şöyle kim **geleyle** çübān
Şu resme vaħş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [*geleyle, -yle*]

gelen: *Gelen (kimse).*

1. Biri birine eylediler i'lām
Ki mihmāndur **gelen** idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [*gelen,]*

gelicek: *Geldiği zaman.*

1. Okıdı yanına maħzūn maħzūn
Gelicek eyledi bî-ħad ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [*gelicek,]*

gelin: *Evlenecek kız, damadın eşi.*

1. Başında var **gelin** gibi ġümüş tāc
Gözinde sürme ġaddinde sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*gelin,]*
2. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*gelin,]*
3. Yaturdı naţ'-ı ġāka ol **gelini**
Vücüdını anuñ-çun eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [*gelini, -i*]

gelinlik: *Gelinlik.*

1. Helāl olsun tapuña bu **gelinlik**
Tutarınsı anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [*gelinlik,]*
2. Görinür āteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehr ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*gelinligine, -i, -ne*]

gelis: *Gelme II geliş.*

1. Velikin kim ola bu kavm-ı maḥsūd
Gelişinden buraya n'ola maḥşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*gelişinden, -i, -n, -den*]

gelügür: *Boğazdan güçlkle geçme, boğazı tkama.*

1. Ecel engüştü oldukda **gelü-gür**
Yem-i cüduñdan itme kaçre taḥşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [*gelü-gür,]*

gelün: *Buyrunuz.*

1. Gelün eyleyelüm Ḥaḫka niyâzi
Ki virsün şeḫe 'ömr-i dirâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167*). [*gelün,]*

gelüp: *Gelmek, uğramak.*

1. Gelüpdi ḫâli'ümden baḫt-ı ḫâbil
Murâdum âyinesine muḫâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*gelüpdi, -di*]

gemi: *Su üstünde giden büyük taşıt, sefine.*

1. Bir **gemi**dür güyiyâ 'ummân-ı şun'uñda felek
Kim ḫalup girdâb-ı ḫayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [*gemi*dür, -dür]
2. Gemi gibi yem-i ḫadrâ yüzinde
Dilinden pür-buḫâr eyler hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [*gemi,]*
3. Gidecekler **gemisine** oturdum
Esen ḫal bir yire 'azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [*gemisine, -sine*]
4. ḫanı kim olmayaydı bād-bâni
Gemim olmazdan evvel mevcden ḡarḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49*). [*gemim, -m*]

genc: *Hazine.*

1. Gehî râḫat getürür cāna geh renc
Gehî iflâs virün ḫalka geh **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*genc,]*
2. Mübârek nâmi vird-i her sülḫan-senc
Dil-i 'ârîfde mihr gizleyen **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [*genc,]*
3. Velî düşmedi âsân baña bu **genc**
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*genc,]*
4. Dil ü cāndan ḫaleb-kâr oldum âḫir
Ki idem ḡaybdan bu **genci** zâḫir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [*genci, -i*]
5. Bilen bu **gencüñ** aşl-ı maḫzenini
Bulan bu dürr-i ḫâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [*gencüñ, -üñ*]
6. K'o la'le gerçi lâyıḫdur bu gevher
Velikin **gencrektür** daḫı duḫter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [*gencrektür, -rek, -dür*]
7. ḫaleb-kâr idi **gence** buldı renci
Ki renc-ile bulur her ḫişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*gence, -e*]
8. ḫaleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her ḫişi **genci** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [*genci, -i*]
9. Oturmayın cihān içre serîre
O **genc** irişmeyince bu faḫîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*genc,]*

10. Meğes basmış degüldür engübünüm
Bu **genci** kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [*genci, -i*]
11. Recâyı ço diril öz **gencüñile**
Olup rāzı Hüdānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*gencüñile, -üñ, -ile*]
12. Özinüñ renci **genci** digerānuñ
'Aceb genc idi kim bir mār-ı kıttāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*genci, -i*]
13. Şu resmedür ki çal'a **genc** üzre
Dem-i şihhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [*genc,]*
14. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Hişārı **genc** gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [*genc,]*
15. Şanasın gıtdi **genc** üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşü her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [*genc,]*
16. Zemîn **gencini** yudmuş mārı kılmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*gencini, -i, -n, -i*]
17. Hākāyık **gencinüñ** şehrine bul rāh
Çü luḡ-ı Hāk saña kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*gencinüñ, -i, -nüñ*]

genc: *Genç.*

1. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücūdi ger ola **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [*genc,]*
2. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
Ṭaleb kılduñ beni şol resme kim **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*genc,]*
3. Şeref burcında māh-ı lā-yezālî
Şahāne **genc** idi ol rüy-ı tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [*genc,]*
4. Özinüñ renci genci digerānuñ
'Aceb **genc** idi kim bir mār-ı kıttāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [*genc,]*

genc ü defîne: *Hazine ve gömü.*

1. Ki girer yire her **genc ü defîne**
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [*genc ü defîne,]*

genc-i hüsrevâne: *Hüsrev-i Pervîz'in hazinesi.*

1. Döküp bu yolda **genc-i hüsrevâne**
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [*genc-i hüsrevâne, -e*]

genc-i kārün: *Karun'un hazinesi.*

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknūn
K'aña kıymet degül şad **genc-i Kārün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*genc-i kārün,]*
2. Şu deñlü var idi māl anda efzūn
K'ödemezdi zekātın **genc-i Kārün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*genc-i kārün,]*
3. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi **genc-i Kārün** 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [*genc-i kārün,]*

genc-i perişân: *Perişan delikanlı.*

1. Meger ol vaḡt ol **genc-i perişân**
Özin bir küşede kılmışdı pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [*genc-i perişân,]*

genc-i sâh: *Padişah hazinesi.*

1. Müheyyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Haber gelse diyü gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55*). [*genc-i şāh, -ı*]

gencîne: *Hazine.*

1. Ki bu **gencîned**en t̄alib-durur dūr
Şarābı la'lümün kim lāle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [*gencîned, -den*]

gencîne-i nakd-i nihānî: *Gizli nakdin hazinesi.*

1. Özi naqdîne-i genc-i ma'ānî
Sözi **gencîne-i nakd-i nihānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 26*). [*gencîne-i nakd-i nihānî*]

gencür: *Hazinedar.*

1. Gönül **gencürüñüñ** naqdine senden
İlāhî dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31*). [*gencürüñüñ, -ı, -ñ, -uñ*]

ger: *Eğer, şayet.*

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarha **ger** emr eyleseñ şābit ola ğabrā mişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*ger,]*
2. İrişdiyse **ger** İsmā'ile kurbān
Seni şāhib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [*ger,]*
3. Ölüyi **ger** diri kıldıysa 'İsā
Sen itdūñ müslümānlar dīnin ihyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [*ger,]*
4. Ger emlah sözini işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [*ger,]*
5. Sala **ger** sāyesini āfitāba
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*ger,]*
6. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücūdi **ger** ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [*ger,]*
7. Anuñ yolında kurbān olmayan ser
Yile gitsün **ger** ola müşğ ü 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134*). [*ger,]*
8. Oğul hoşdur kişiye **ger** halefdür
Çün ola nā-halef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*ger,]*
9. Ger oğluñ olsa vü dūrise bī-bāk
Neseble nāmuñı eyler senüñ hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [*ger,]*
10. Saçı olursa **ger** maķşūd u kāmūñ
Nazar eyle kara zūlfine lāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*ger,]*
11. Ger oğlan 'ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her 'aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [*ger,]*
12. Lebinden **ger** geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telh āña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*ger,]*
13. Ger ire dime ol māha noķşān
Seni āhum odı yaķardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*ger,]*
14. Felek **ger** gizledi bir verd-i aķmer
Velî yūzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [*ger,]*
15. Ki **ger** biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rūz
Kālur çeşmüñde bu kāk-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [*ger,]*
16. Virem olursa **ger** bu 'aķd-i mevzūn
Kātār-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [*ger,]*
17. Zer ile olmaz ise **ger** müyesser
Elem zūr-ıla tartup tīg u hāncer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [*ger,]*
18. Cihān **ger** toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez āña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45*). [*ger,]*

19. Çeker bu leşkerüñ **ger** ğayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [ger,]
20. Ger ölse yârî hâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [ger,]
21. Bu işe düşmez iseñ **ger** muqayyed
Ğamâm-ı ğamda kalur meh muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [ger,]
22. Didi kim **ger** bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [ger,]
23. İrürürlerse bir âfet saña **ger**
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [ger,]
24. Ölümdeñ **ger** saña gelmezse qorhu
Esirge ben esiri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [ger,]
25. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdı **ger** olsa küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [ger,]
26. Gülünc oldı adı halk-ı cihâne
Düşe anuñ eline **ger** zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [ger,]
27. Dilerse ağlar u dilerse ğandân
Bu vuşlat **ger** müyesser ola nâcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [ger,]
28. Didi kim bu şanemdür baña lâyıq
Virem sehviyle **ger** Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [ger,]
29. Ger incinürsem İsmâ‘iliyem ben
Dilüm çün şem‘ gibi rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [ger,]
30. Baña kim câna cevruñ nev nev işler
Tenümden tığ-ıla **ger** dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [ger,]
31. Bizi bed-nâm ider ‘âlemde ğammâz
Muñi‘ olmayasın bu pende **ger** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [ger,]
32. Dağı biter yaqar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi **ger** pend-i mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [ger,]
33. Ki açmaz bu ğarîmüñ ğoncasın bād
Düzülse küze **ger** devr ile ğâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [ger,]
34. Şıdılar ğâmeyi nâm-ı zenânda
Zenüñ **ger** şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [ger,]
35. Cihânda bir mu‘ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [ger,]
36. Velî bahtum baña dinletmez anı
Sa‘âdetdür bu emre **ger** iñâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [ger,]
37. Cihânda kaldı ehl-i mekr ü destân
Cihân cây-ı mezellet olmasa **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63*). [ger,]
38. Ger olmaduñisen râzi vü hoşnüd
Ne çäre böyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [ger,]
39. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi **ger** ğal-i ‘âlem piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [ger,]
40. Kamusı ğizmetinde idi kâyim
Kılasañ sen dağı **ger** cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [ger,]
41. Cihân içre ‘aziz olursın iy cân
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [ger,]
42. Kanı ol ‘ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup **ger** ‘ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [ger,]
43. Ziyâd olsun senüñ pervâneñe nür
Beni **ger** kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [ger,]
44. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [ger,]
45. Ki ğâlî olmaz eñrafumdan ağıyâr
Ger itsem ‘azm-i seyr-i ğarf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 63*). [ger,]
46. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur **ger** kayda şaldı ben zebünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [ger,]
47. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydüñ aşlını **ger** bu giyâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [ger,]
48. Ğarâm olmaya **ger** virseñ şarâbı
Senüñ bezmüñde hoşdur bâde zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [ger,]
49. Çekem çekmeyem andan gerden iy cân
Ger olam ğizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [ger,]
50. Konuq olmak revâ olmaz gedâya
Tutarsañ **ger** nev-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 29*). [ger,]

51. Kılâyın kıbleñe toğrı namāzı
İderse seccede **ger** sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [ger,]
52. Bu bir kaç lođmanuñ yokdur ziyānı
Bular **ger** cü'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [ger,]
53. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken **ger** yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [ger,]
54. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhi
İdeler harbe-i mergile **ger** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [ger,]
55. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ **ger** kişiyे (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [ger,]
56. Harem gerdine çekdiler hişarı
Hevā yüzinde uça bir meges **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [ger,]
57. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular **ger** 'ışkdan oldı cihān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [ger,]
58. Velî yokdur senüñ gibi 'azābum
Kılarsam **ger** ğamuñdan zār ü nāliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [ger,]
59. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden gözüñi **ger** tuta h"āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [ger,]
60. K'olasın şadr-ı vahdetde kabā-püş
Visāl āyinesinden Hamdiyā **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [ger,]
61. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Bağarsañ **ger** hağikat hāle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [ger,]

ger: *Bazen.*

1. Velikin bir söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü **ger** ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [ger,]
2. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tutarđı **ger** atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [ger,]
3. Ki zağme toğru berbat ola kej-hāst
Ger olmayınca ğāzinüñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [ger,]

ger: *Zaten, işin aslı, doğrusu.*

1. Dağı didüñ degildür bize akrān
Cemāl-i Leylidür **ger** māh-ı tābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24*). [ger,]
2. Ki çarlı ura ğamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşeñ idüm **ger** evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [ger,]
3. Nedāmet destî burdı güşümü uş
Senüñ hađkuñda idüm **ger** günehkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [ger,]
4. Kuran miñnet sarāyına serîri
Cihānda 'ışk idi **ger** bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [ger,]
5. Vücüdüm kişveri zir ü zeberdür
Cihān içinde **ger** çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [ger,]
6. Ya bu vahdetde anuñ yād ola nāmı
Esürüm **ger** ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [ger,]
7. K'ışide sözlerümi güşüñ el-ān
Vücüdüm mülkine **ger** pādişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [ger,]
8. Helāl olur şehā cennetde şahbā
Elünden **ger** çekem deryāyı sākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [ger,]
9. İderler 'ömrüñ enbānını sürāh
Senüñ 'ömrüñse çar u ħirmeni **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [ger,]
10. Kara giydi vü kıldı nāle vü āh
Ger oldı ğitmesinden göñli sākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [ger,]
11. Lebüñ siħriyle bağlandı zebānum
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [ger,]
12. Yazardı defter-i kālbine derhāl
Dil-i Mecnûn ruğ-ı yāre **ger** ağdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [ger,]

13. Velikin 'ışkdan olsa şafâdur
Niçeler 'ışkdan **ger** renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85*). [ger,]

ger: -dığı gibi.

1. Birine râm idi **ger** dîv ü perî
Biri kıldı musahhar baır ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [ger,]
2. Beni 'ışk eyledi **ger** halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol halkasuz hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [ger,]
3. Bu cânibden geçinür şüretâ **ger**
Velî dilden olaruñ fetihin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [ger,]

ger: Bile.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam **ger** levh-i medhûnden aña bir kaç maķâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [ger,]
2. Bu tâze mîveden **ger** bû alasın
Muhaķķaķ bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [ger,]
3. Ruħı **ger** za'ferâna oldı nezdîk
Tabancayla tutardı sürh anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [ger,]
4. Delü 'aķd idemez bunuñ gibi dür
Nihâyetsüz-durur **ger** hâlet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [ger,]
5. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına **ger** gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [ger,]

ger ger: Eğer...eğer, ister...ister, bağlama edatı.

1. Ger irkek ger dişî ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [ger ger,]
2. Ger irkek ger dişî ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [ger ger,]

ger ger: İster..... ister bağlacı.

1. Ki ma'mûr olmamışdur bir zamânda
Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [ger ger,]
2. Aña olmışlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger turaydı dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [ger ger,]

gerân-ı dehr: Cihanın sonu.

1. Cem' olsa bir araya cevâhir **gerân-ı dehr**
Kimse ğubâr-ı maķdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [gerân-ı dehr,]

gerçi: Ama.

1. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı **gerçi** bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [gerçi,]

gerçi: Aslında, gerçi.

1. Söylerler idi **gerçi** ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [gerçi,]
2. Günâhum **gerçi** kim hâdden bîründür
Senûñ cüdüñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [gerçi,]
3. Cihâna **gerçi** evvel geldi Âdem
Senûñ nûruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [gerçi,]
4. Ki ya'nî dir saña cândan muñ'em
Tutarum şer'îni **gerçi** şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [gerçi,]
5. K'Urus **gerçi** beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükdê hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [gerçi,]
6. Çıkardum **gerçi** niçe dürr-i şevvâr
Velî derdâ k'aña yokdur hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [gerçi,]
7. Hâlife var **gerçi** olmışdı meşhûr
Hâlefsüzlikden idi lik mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [gerçi,]
8. Bitürür tâze güller **gerçi** gülzâr
Yürekler yarar ammâ gayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [gerçi,]
9. Şarâb-ı 'ışkıdanven **gerçi** Mecnûn
Velî sen 'ışkumî dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29*). [gerçi,]
10. Kıla döndürdi **gerçi** kim beni gam
Dilemezven başından bir kılm kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [gerçi,]
11. Gamından **gerçi** âsândur memâtum
Gamınsuz bir dem olmasun hayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [gerçi,]
12. K'o la'le **gerçi** lâyıkdur bu gevher
Velîkin gencrekdür dahî duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [gerçi,]
13. Tenümdür **gerçi** bu leşkerde kıyım
Dilûñ ol cânibedür meyli dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [gerçi,]
14. Ki ölmekdür baña **gerçi** sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [gerçi,]
15. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür **gerçi** kem aşl u nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [gerçi,]
16. Niçe dilerse göñlûñ eyle kıl var
Benüm **gerçi** sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [gerçi,]
17. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm **gerçi** bende gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [gerçi,]
18. Alasın dilberüñi bî-tekellûf
Bu resme eylediler **gerçi** çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [gerçi,]
19. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña **gerçi** ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [gerçi,]
20. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür baña **gerçi** ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [gerçi,]
21. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı 'âlem
Yir üzre **gerçi** yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [gerçi,]
22. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür **gerçi** mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [gerçi,]
23. Sen idinmişsin ammâ derdi mañlûb
Felekden **gerçi** kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13*). [gerçi,]
24. Tarîk-ı 'ışkıda şâdıklar idi
Severdi **gerçi** dilber Zeydî dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [gerçi,]
25. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur **gerçi** bî-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [gerçi,]
26. Kırutdı nañl-i gülzâr-ı hayâtın
Cihânuñ **gerçi** kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [gerçi,]
27. Alur bîñ cânî yokdur **gerçi** cânî
Gülü dehrûñ dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [gerçi,]
28. Rehâ-bağş-ı belâ-yı hõd-perestî
Teb-i gam **gerçi** kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83*). [gerçi,]

gerd: Toz, toprak, gubar.

1. Mürüvvetde güneş mânendi zâhir
Kaçan hışm itse **gerdün** gibi kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [gerdün, -üñ]

2. Ol evvānuñ işığı **gerdi** gūyā
Olupdur kuhl-ı çeşm-i kūh u şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63). [gerdi, -i]
3. Var idi sînesinde ‘ışkdan derd
Komışdı gam dili mir’âtına **gerd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134). [gerd,]
4. İrağ olsun dilûnden guşşa **gerdi**
Çü bulmadum vişâlûñ bâğına rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72). [gerdi, -i]
5. Hişâr itmışdı **gerdini** meh ü sāl
Geçinürdi belâ-yı teng içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 20). [gerdini, -i, -ni]
6. K’irişmez **gerdene** şad ‘id ü nevrüz
Gözin açup du‘âdan soñra ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8). [gerdene, -ene]
7. Ruḥı âyînesinden pāk ola **gerd**
Çü bakdı aña bu üstād-ı kâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84). [gerd,]

gerd: Toz, toprak. II Eşik.

1. Harem **gerdine** çekdiler hişârı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56). [gerdine, -ine]

gerdân: Boyun, gerdan.

1. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı **gerdânına** tavkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86). [gerdânına, -ı, -n, -a]
2. Taḫup bir çenbere şad-ḫalka-i zer
Mehûñ **gerdânına** bırakdı çenber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28). [gerdânına, -ı, -n, -a]
3. Segûñven ben senûñ sen şîr-zâde
Dümûñ **gerdanuma** zerrîn kılâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44). [gerdanuma, -uma]
4. Bu mıydı kılduğı cevlan semendûñ
Bu mıydı tutduğı **gerdân** kemendûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16). [gerdân,]
5. Ecel dâmına **gerdâni** giriftâr
Hazer kıl nâlesinden dermendûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28). [gerdâni, -ı]
6. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Taḫup **gerdânına** bend-i girânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61). [gerdânına, -ı, -n, -a]
7. Taḫar **gerdânına** âḫir anuñ dām
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102). [gerdânına, -ı, -n, -a]

gerdân-ı âz: Aç gözlülük bağı.

1. Kanâ‘at tığına gerdân-ı âzi
Ḳo ‘uzlet ḫırsuñ ber-dâr kılsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34). [gerdân-ı âz, -ı]

gerden: Boyun, gerdan.

1. Asılmış **gerdeninden** sînesine
Mu‘anber zülfi mişl-i ‘anberine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45). [gerdeninden, -ı, -n, -den]
2. Hem ol kûyuñ bir iti **gerdeninden**
Getür oğluña bir pâre resen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7). [gerdeninden, -in, -den]
3. Ki cânından yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeş yire tutar şemşire **gerden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8). [gerden,]
4. Dilrân **gerdenine** gür kemendi
Ki birağur çü zulf-i yâr bendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77). [gerdenine, -ı, -n, -e]
5. Esirûñ **gerdeninden** çöz kemendûñ
Ne iderdûñ eyle icâb itse taḫdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30). [gerdeninden, -in, -den]

6. Resenden **gerdeni** buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64*). [*gerdeni, -i*]
7. Resende **gerdeni** vü ğulde pāyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*gerdeni, -i*]
8. ‘Aceb k’ol şahş olmış bende ħursend
İpiyle yidüp anı **gerdeninden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*gerdeninden, -in, -den*]
9. Çekem çekmeyem andan **gerden** iy cān
Ger olam ħizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [*gerden,]*
10. Eser göstermez-idi ol kemine
Ne taşuñ tutsa **gerden** sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*gerden,]*
11. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi **gerdeninden** tūrresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71*). [*gerdeninden, -in, -den*]
12. Ki kimse bilmesün nedür saña nām
Olup minnet yükünden **gerden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*gerden, -üm*]

gerden-efrāz: *Boynunu dik tutan, başı yukarıda.*

1. Mu’anber bŷy nāzik **gerden-efrāz**
Bu āhŷlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*gerden-efrāz,]*

gerd-i ‘ayb: *Kusur toprağı.*

1. Ki gerd-i ‘aybdan dūr idi ol ħavz
İçinde ğavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [*gerd-i ‘ayb, -dan*]

gerd-i cürm: *Kabahat toprağı.*

1. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [*gerd-i cürm, -den*]

gerd-i nem-ālūd: *Nemli toprak.*

1. Teninde görinen **gerd-i nem-ālūd**
Olur cān u dile iksir-i maşşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231*). [*gerd-i nem-ālūd,]*

gerd-i rāh: *Tozlu yollar.*

1. Degŷldi mŷltefit bu şaydgāha
Ķanā‘at kılmaş-idi gerd-i rāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 58*). [*gerd-i rāh, -a*]

gerd-i reh: *Yolunun tozu.*

1. Ki tā gerd-i rehine sŷrdi yüzün
Gözine kuħl idindi izi tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [*gerd-i reh, -i, -ne*]

gerd-i reh: *Sevgilinin geçtiğı yolun tozu.*

1. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdŷr
Bulardan da bu resme kim esŷrŷm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*gerd-i reh, -dŷr*]

gerdis: *Dolaşan, dönen.*

1. Sen dağı ‘âlemde bir kânûn idersin ‘âkıbet
Çarĥ-ı kıddum **gerdişiyile** âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*gerdişiyile, -i, -y, -le*]

gerdis: *Dönüş II Zaman, devran.*

1. Hâkıkatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarĥuñ **gerdişidür** piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145*). [*gerdişidür, -i, -dür*]

gerdün: *Dünya, felek.*

1. Āsumân tek iy yaşum **gerdün** idersin ‘âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leyli-hırâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*gerdün,]*
2. Āhum âteş-nâk u eşküm oldı ĥün-bâr el-firāk
Oldı **gerdünuñ** cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*gerdünuñ, -uñ*]
3. Hiç iĥtilâl irişmeye bustân-ı şer’üñe
Gerdün eger yıķıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*gerdün,]*
4. Var idi tâbi’i encümden efzün
Otâğına dike baķardı **gerdün** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174*). [*gerdün,]*
5. Kâmer-ruĥ dil-rübâlar çarĥa girdi
Neşât âvâzesi **gerdüne** irdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*gerdüne, -e*]
6. Yüce bir kaşır salmış anda sâye
Ki **gerdün** reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*gerdün,]*
7. Pür itdi çeşmini ĥün-ı ciğerden
Ki iy **gerdün** nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*gerdün,]*
8. Şafâdan çarĥa girdi hem-çü **gerdün**
Düşüp pây-ı resül-i yâre âĥir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*gerdün,]*
9. Giredi rakşa şevķ-ile çü **gerdün**
Kaçankim Zeydi görse şâd olurdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*gerdün,]*
10. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbı
‘Aceb türfe degirmendür bu **gerdün** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [*gerdün,]*
11. Yüce bir taĥt **gerdün** pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol taĥt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [*gerdün,]*

gerdün-ı cefâ-kâr: *Eziyet eden dünya.*

1. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur bu **gerdün-ı cefâ-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51*). [*gerdün-ı cefâ-kâr,]*

gerdün-ı devvâr: *Dönen dünya.*

1. Direfş-i âhına **gerdün-ı devvâr**
Meh ile mihrî kılmışdı ‘alemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 77*). [*gerdün-ı devvâr,]*

gerek: *Gerek, olmalı, lazım.*

1. Cihâne ‘ammdur iĥsân çün mâh
Bu resm-ile **gerek** şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*gerek,]*
2. Cihâni kabz idüpdür ferr-i râyı
Beli böyle **gerek** zıll-ı Ĥudâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142*). [*gerek,]*
3. Gerekmez dilberümsüz baña cânı
Ėamunsuz virme bir dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*gerekmez, -mez*]
4. Ki ya’nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*gerekmez, -mez*]

5. Bu yolda çok hatar vardır üküş derd
Cihân içre bentüm gibi **gerek** er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [gerek,]
6. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmân kim su vire çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [gerekdür, -dür]
7. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23*). [gerek,]
8. Yüzi şuyını hâk eyler hacâlet
Gerek her kim tütîlsa 'ışka câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [gerek,]
9. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet **gerek** dūr
Ğaraźlu 'ışkda yokdur beķā hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [gerek,]
10. Bir iken mihri yârına yüz olur
Kîşide pâklık birle **gerek** 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [gerek,]
11. Gerekse cenneti terk it cihânı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [gerekse, -se]

gerek: Gerek yok, lüzum yok.

1. Dilüñ zevķi-durur cānuñ şafāsı
Gerekmez âdemî bu demde hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [gerekmez, -me, -z]
2. Hataļu harflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez âdemi küstâh-ğüftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5*). [gerekmez, -me, -z]
3. Rumüz ü hurde-bînisin cihānuñ
Gerekmez k'olasın dîvâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49*). [gerekmez, -me, -z]

gerek: Acaba.

1. Tama'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnûnuñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [gerek,]

germ: Hararet, sıcaklık.

1. Hāmîr-i nermden bulduñ çü nānı
Yapışdur **germken** tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [germken, -ken]
2. Mizâcınca üküş söz söyledi **germ**
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [germ,]
3. Güneşden âteşi ķârüre-i çarh
Çü 'ışk-ı yâr bāzâr-ı hevâ **germ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7*). [germ,]
4. Yigitlik odı **germindendür** iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [germindendür, -in, -de, -dür]
5. K'öz işüñ ölçüsine kıl nigāhı
Şovuķluk itme inende olup **germ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29*). [germ,]
6. Kurutdı naħl-i gülzâr-ı hayātın
Cihānuñ gerçi kim bāzarıdur **germ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [germ,]

germ evle: Hararetlendirmek, kızıştırmak.

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudâ haķkıyıcıñ tut gönlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [germ eyle, -mek]

germ kıl: Sıcak tutmak.

1. Ki ditreğdi yemînünden zemînler
Soñucu ğayra kılduñ gönlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [germ kıl, -duñ]

germ-i bāzār: Pazarın sıcaklığı.

1. Turur gülnār çün tennūr-ı pür-nār
Gülîstān andan olmuş **germ-i bāzār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [*germ-i bāzār,]*

gerü: Geri.

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdı çi hāk
Kurudukdan **gerü** bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*gerü,]*

geşt it: Dolaşmak, gezmek.

1. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [*geşt it, -er]*

geşt it: Gezmek, dolaşmak.

1. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [*geşt it, -en]*

geşte it: Döndürmek, gezdirmek.

1. Elinden gelse alup cānlarımı
İderdi geşte püştībānlarımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 16*). [*geşte it, -e-er, -di]*

get: Getirmek.

1. Getüre başını bunda nişāne
Aña ihsānlar idem bî-bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*getüre, -ü, -r, -e]*

get: Uzaklaşmak, ayrılmak, gitmek.

1. Ğam-ı dendānı ol zibā cemālūñ
Dişini **getdi** yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [*getdi, -di]*

getür: Eriştirmek, ulaştırmak.

1. Gehî rāhat **getürür** cāna geh renc
Gehî iflās virür halka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*getürür, -ür]*
2. N'ola diyüp getürüñ didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [*getürdiler, ++di, -+ler]*
3. Ola dil derdinüñ cānum zebūnı
Velî şimdi **getürsem** 'ağdūme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*getürsem, -sem]*
4. Başına şokdı şeb perr-i gurābı
Getürüp hābgehden cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93*). [*getürüp, -üp]*
5. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*getürdüm, -dü, -m]*
6. Baña anı **getürivirseñ** iy pîr
Hudā yanında olmayaydı zāyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [*getürivirseñ, -ivir, -señ]*

getür: Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelmesini sağlamak.

1. Getürdi halka ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [getürdi, -di]
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K’āna kıymet degül şad genc-i Kārûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9*). [getürdüm, -düm]
3. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bāzār
Rebāb için **getürdi** bir niçe tār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [getürdi, -di]
4. Getürüp fikrine gördüğü h’wābı
Bırağurdi içine ıztırābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [getürüp, -üp]
5. Nihālümünden **getürdüm** taze bir berg
Ki sizün şāha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [getürdüm, -düm]
6. N’ola diyüp **getürün** didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [getürün, -ün]
7. Hem ol kūyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pāre resen sen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [getür,]
8. Şu gül kim çopmış-idi bād-ı āfet
Getürdi yirine rîh-i sa’ādet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178*). [getürdi, -di]
9. Getürürler şarābı vü ta’āmı
Yiyüp tā nuğlden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27*). [getürürler, -ür, -ler]
10. Firib ü ālile ben mübtelāyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [getürüp, -üp]
11. Getür öñünde yaq virme emānı
Ya isterseñ tutup maħbûs-ı çāh it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48*). [getür,]
12. Getürsün hem bile dünyāca mālı
Güneş olsun yüzi mihrine hāsîd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [getürsün, -sün]
13. Getürün görelüm ne oldı hālî
Müvekkiler kılāb öñinde anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [getürün, -ün]
14. Getürdi dik-i dehri táb-ı cūşa
Şuyun ıssıluğından anda yek-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10*). [getürdi, -di]
15. Getürsün bāde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aħbārı k’aldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [getürsün, -sün]
16. Getürüp karşıısına söyledürdi
Söz arasında ol hûb-ı zamāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10*). [getürüp, -üp]
17. Getürür ruğ’a vü iletürdi nāme
Meger bir gün figāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [getürür, -ür]
18. Ki şabrum mülkini hicr itdi gāret
Getür cān gülistānuñ gülini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [getür,]
19. Gülümünden eyle güyā bülbülünü
Getür dāma ol āhū-yı ğaribi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [getür,]
20. Getürdi kıлмаğičün pāy-endāz
Cināndan hülleler havrā-yı tannāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107*). [getürdi, -di]
21. Çün anı cāmelerle düzdü māder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [getürdi, -di]
22. Hem ol dem tırdı Kays öñine māder
Getürdi hoş ta’ām-ı rûh-perver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52*). [getürdi, -di]
23. Hem işitmiş-idi bu mācerāyı
K’eve **getürdiler** ol mübtelāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [getürdiler, -di, -ler]
24. Getürüp rişte-i ma’hüddan hem
Giribānına anuñ dikdi muħkem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15*). [getürüp, -üp]
25. Getürem māh-ise burcuña anı
İrürem lā’l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [getürem, -em]
26. Getürdün dürlü kayğular serüme
Gülünç itdün beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21*). [getürdün, -dün, -ñ]
27. Getürüp bezme urdı kāseye el
Meger ol hālî kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [getürüp, -üp]
28. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu’ā’ından anuñ eyvān-ı āfāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [getürdi, -di]
29. K’ideler āsitān-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir kāsîd-ı cüst (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [getürdiler, -di, -ler]
30. Getürme bize halk içre fazîhat
Çi ger pend itdi ol cān-pāresine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [getürme, -me]

31. Getürme saña vü bize faẓīhat
Buña rām olmaz-iseñ senden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [getürme, -me]
32. Getürdi nâmesini ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [getürdi, -di]
33. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [getür,]
34. Varup evden **getürdi** mâderini
Gelüp gördi anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [getürdi, -di]
35. Def olmışdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her şükûfe ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [getürdi, -di]
36. Yakındı lâleden pâyine ḥinnâ
Getürüp şâḥdan ser ḡonce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [getürüp, -üp]
37. Fülân menzilde vardur bir nişāngâh
Ol araya **getürüp** ol ḥabibi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [getürüp, -üp]
38. Şafâdan oldı key ḥōş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥōş geldüñ ü şâdi **getürdüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [getürdüñ, -dü, -ñ]
39. Ki tîğ-ı ‘ışkdan bulam şehâdet
Ḥazînedan **getürdi** bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [getürdi, -di]
40. Günün nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [getürdi, -di]
41. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden şoñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [getürdi, -di]
42. İñildüye düzetdi pîşesini
Getürdüp nabz -ı kârûre-şinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 19*). [getürdüp, -üp]

gevher: *Far. Mücevher, elmas.*

1. El ursa ma‘dene üstâd-ı mih-ter
Ezel aḥcâr çıkar şoñra **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [gevher,]
2. O ḥavlıda olan şâbit kâdemler
Nişâr cylediler pâyına **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [gevher,]
3. İki **gevher** idiler bir şadefden
İki aḥter yaḥûd burc-ı şerefdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [gevher,]
4. K’ol iki **gevher** idi çün sitâre
İki ḡuşına ‘arşun ḡuşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [gevher,]
5. Ḥasûdine virür ol şâh zer na‘l
Kılıçdan **gevher** ü peykândan lâ‘l (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [gevher,]
6. Çü bir **gevher** ki zâhir ola k’andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [gevher,]
7. Olup ebr-i murâdi kaṭre-perver
Şadef dürcine işâr itdi **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [gevher,]
8. Şu **gevherler** ki cümle bikrlerdür
‘Arûs-ı câme ḥ‘âb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [gevherler, -ler]
9. Yaşı **gevherlerini** zâr u nâlân
Vücûdi riştesine dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17*). [gevherlerini, -ler, -ini]
10. Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
İñen işüm yok aşl u **gevher** ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [gevher,]
11. Anuñ ḥöd **gevheridür** pāk ü rüşen
Ki çıkmış baḥr-i nür-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [gevheridür, -i, -dür]
12. İrûre **gevhere** el çünki ḥakkāk
Anı delmekden aña yok-durur bāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35*). [gevhere, -e]
13. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü **gevher** revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [gevher,]
14. Didi k’iy zâtı dürci **gevherümüñ**
Münevver rüyı burcı aḥterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [gevherümüñ, -üm, -üñ]
15. Çü virdi Ḥaḡ saña **gevher** ‘ivazsuz
Nişâr it sen de ehline ḡarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [gevher,]
16. Zer ü simüñ yoḡ-ısa ḥamdü‘lillâh
Pür itdi ḥâṭruñ **gevherden** Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [gevherden, -den]
17. Münakkaş mişl-i şüret ḥâne-i Çin
‘Amüdi **gevherin** ü miḥı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [gevherin, -in]

18. Varınca Ka'be kapısına ol pîr
Kefinden **gevher** ile taldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [gevher,]
19. K'o la'le gerçi lâyiğdur bu **gevher**
Velikin gencrekdür dağı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [gevher,]
20. Ne deñlü ister-iseñ **gevher** ü māl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [gevher,]
21. Cihān halkına isār eyle vāfir
Ki 'ālemdede bahāsuz **gevher** oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [gevher,]
22. Füzün itdi ğarībūñ dilde dāğın
Çün ol **gevher** naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [gevher,]
23. Sivişüp kaynağından düşdi **gevher**
Dil-i Mecnûna korğu virdi bu ħwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [gevher,]
24. Tutarımış anası mihrinden āteş
Görüp kân u vefādan **gevherini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [gevherini, -ini]
25. Yir idindüm ben ansuz ka'r-i çāhı
Kulağından çıkarup niçe **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [gevher,]
26. Öpüp pirtün öninde kodı yek-ser
Ki bu **gevheri** iy māye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [gevheri, -i]
27. Ki giystün bunı ol yār-ı ciger-ħwāh
Alup **gevherleri** vü cāmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [gevherleri, -ler, -i]
28. Güher gibi dem-ā-dem seng içinde
Niçe **gevher** ki mişli yok bahāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [gevher,]
29. Şadef gibi kim andan dūr **gevher**
Yile vermiş güli vü ħārı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [gevher,]
30. Lağab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki **gevher** idi bunlar muğalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [gevher,]

gevher: Öz.

1. Çi ger Leylî-durur bir mäh-ı tábān
Degildür **gevherinde** bize akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [gevherinde, -in, -de]

gevher: Cevher değerinde sözler, nazım.

1. Dehān dürci tapuñdan tolu **gevher**
Başar burcı ğamuñdan pürdür ağter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [gevher,]

gevher dök: Gözleri inci dökmek. || Ağlayarak inci gibi göz yaşı dökmek.

1. Gözinden ħāme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gevher dök, -di]

gevher ol: Mücevher gibi (değerli) olmak.

1. Bilürsin kim ħalellü olsa gevher
Olur ehli katında ħwār u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [gevher ol, -sa]

gevher-efşān ol: Cevher(Mücevher) saçan olmak.

1. Semen bergine oldı gevher-efşān
Didi kim benven ol miskīn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [gevher-efşān ol, -dı]

gevher-feşān: Cevher saçan.

1. Varaklar gülşene **gevher-feşân** hem
Yıl itdi kumrıyı lertzân u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38*). [*gevher-feşân,]*

gevher-i deryâ-vı himmet: *Lütuf denizinin mücevheri.*

1. Sözüdür **gevher-i deryâ-vı himmet**
Ki delmişdür anı hakkâk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 5*). [*gevher-i deryâ-vı himmet,]*

gevher-i deryâ-vı ‘ummân: *Umman deryasının cevheri II Bir şeyin esası, hakikati.*

1. Cemâl-i gülsitân-ı bâğ-ı ‘irfân
Kelâmı **gevher-i deryâ-vı ‘ummân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 12*). [*gevher-i deryâ-vı ‘ummân,]*
2. Özidür dürr-i pâk-i dürc-i ‘Osmân
Sözidür **gevher-i deryâ-vı ‘ummân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 24*). [*gevher-i deryâ-vı ‘ummân,]*

gevher-i gencîne-i cân: *Can hazinesinin mücevheri.*

1. Didi iy **gevher-i gencîne-i cân**
Vücüdi mâye-i naqdîne-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [*gevher-i gencîne-i cân,]*

gevher-i ‘ışk: *Aşk cevheri.*

1. Dil-i dīvâneye virdi teselli
K’elâ iy gevher-i ‘ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [*gevher-i ‘ışk, -a]*

gevher-i pâk: *Saf, temiz cevher.*

1. Elüñe girdi çün bir **gevher-i pâk**
Ki hayrândur anı delmekde hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [*gevher-i pâk,]*
2. Henüz öz mühriledür hoşka-i ‘âc
Delinmedi dağı bu **gevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [*gevher-i pâk,]*
3. Şu resme dizdi sözden **gevher-i pâk**
Ki Mecnûnün qarâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [*gevher-i pâk,]*

gevher-i pâk: *Temiz cevher (Öz).*

1. Kanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol **gevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [*gevher-i pâk,]*

gev: *Çok, pek, gayet.*

1. Çü gördi **gev** müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [*gev,]*
2. Bu gamdan **gev** mükedder idi hâli
Gönülde düzdî âhîr bu hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*gev,]*
3. Beni ‘afv it ki buldum **gev** hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryâd u zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [*gev,]*
4. Ki **gev** maqbûlî idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [*gev,]*

5. Ki **gey** müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*gey,]*
6. Velî mest itdi hamr-ı 'ışk anı **gey**
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*gey,]*
7. İşüm tül-ı emelden **gey** hebâdur
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*gey,]*

gez: Gezmek, dolaşmak.

1. Gezüp vâdî-be-vâdî gâr-be-gâr
Bulımadı vü yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [*gezüp, -üp]*
2. Buçuk dem kendüye 'aklı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [*gezer, -er]*
3. Gezüp cerr iderüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [*gezüp, -üp]*
4. Bu resme der-be-der olup **gezerken** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [*gezerken, -er, -ken]*
5. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile **gezerken** cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [*gezerken, -er, -ken]*
6. Hudâdan k'iline virdi rızâyı
Gezüp istedi kühi vü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 31*). [*gezüp, -üp]*
7. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tıururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [*gezerdi, -er, -di]*
8. Gezersin gönülün olduğı maħalde
Ki bir eksikluden bu ruq'a-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [*gezersin, -er, -sin]*
9. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*gezer, -er]*

gezend: Zarar, ziyan, hasar; elem, keder; âfet, musibet.

1. Buyurdı yakdılar 'üd u sipendi
Ki tâ def' ide andan her **gezendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [*gezendi, -i]*
2. Didüñ niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her **gezendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [*gezendi, -i]*

gibi: Benzetme ve örnek ifade eder.

1. Göñül ma'müresin Hamdî harâb itmekde cevr-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ **gibi** mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*gibi,]*
2. Gâh dilberler cemâli **gibi** mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebriüaruñ kaşı **gibi** eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*gibi,]*
3. Gâh dilberler cemâli **gibi** mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebriüaruñ kaşı **gibi** eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*gibi,]*
4. Hüküm kılsañ âsmân **gibi** zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ şâbit ola ğabrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [*gibi,]*
5. Gonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifât
Havfün ider gonce **gibi** bülbül-i güyâyı lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*gibi,]*
6. Hâdimün **gibi** işigün süpürür şacı ile
Bu durur konduğı hürşid diyü mihre laķab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*gibi,]*
7. Hizmetünde olana olmaduğı **gibi** elem
Dergehün dūrları gönline yok 'ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*gibi,]*
8. Gösterür bir haķaba luķıla olsañ nâzır
Mu'cize Mūsî 'aşası **gibi** şâhâ o haķab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*gibi,]*
9. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyü anuñ **gibi**
Aķçe döküp nuķre-i encüm hisâbını raķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*gibi,]*
10. Ğamze-i dil-düz-ı cānān **gibi** tır-i şaf-derün
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-ķadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [*gibi,]*
11. Gelüpdür şāne **gibi** nām-ı Allāh
Mübārek nāmı dürr-i tāc-ı tevħid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*gibi,]*

12. Kimiñüñ mâli deryâ **gibi** mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [gibi,]
13. Kimin Leyli **gibi** mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [gibi,]
14. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze **gibi** kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [gibi,]
15. Çekilmiş cây-ı mıstar **gibi** mi'râc
Ki turur kâmetüñ kilkinde muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [gibi,]
16. Var-idi murğ-i tâyir **gibi** bâli
Degüldi şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [gibi,]
17. Gözi seyyâre mânendi dirâşşân
Güneş **gibi** zâmîri nûr-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [gibi,]
18. Perî-cevlân melek-hû âdemî-rûy
Hezâr-ı nâtiqa **gibi** sühân-güy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [gibi,]
19. Hem İskender **gibi** kişver-güşâdur
Çü Hızr azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [gibi,]
20. Çi ger mâhî **gibi** bî-dest ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [gibi,]
21. Eli dest-i zafer **gibi** küleh-bağş
Dili fazl-ı Hüdâ **gibi** künh-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39*). [gibi,]
22. Eli dest-i zafer **gibi** küleh-bağş
Dili fazl-ı Hüdâ **gibi** künh-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [gibi,]
23. Mürüvvetde güneş mânendi zâhîr
Kaçan hışm itse gerdün **gibi** kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [gibi,]
24. Açılmışdı ruğ-ı Leyli **gibi** gül
Kılarıdı nâle Mecnûn-vâr bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [gibi,]
25. Başında var gelin **gibi** gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [gibi,]
26. Yeşil hülle üstine 'unnâb-ı pür hâl
Tokımmış hûri **gibi** tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [gibi,]
27. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi deryâ **gibi** cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [gibi,]
28. Eli Hatem eli **gibiydi** der-bâr
Kefi feyyâz hem-çün nağl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169*). [gibiydi, -y, -di]
29. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşin kulı **gibi** komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [gibi,]
30. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
Kokar nâfe **gibi** şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [gibi,]
31. Geçivirdiler ol zibâ çemenden
Gelürler **gibi** şahrâ-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66*). [gibi,]
32. Yoğ-idi ol zamân anuñ **gibi** hân
Meger Kays atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [gibi,]
33. Çü didârına anuñ baqdı Leyli
Ayağına şu **gibi** aqdı Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [gibi,]
34. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ **gibi** lû'lû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [gibi,]
35. Dil-i 'aşıkda gizlenmek gam-ı huşk
Şunuñ **gibi** durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [gibi,]
36. Bunı yaqdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem' **gibi** iştîyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [gibi,]
37. Sen anı istemekde eşk-i rizân
Ol eşküñ **gibidür** senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [gibidür, -dür]
38. Derün-ı lâle **gibi** âteş-i âh
Yaqardı hirmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [gibi,]
39. Çün ol reşk-i bütân-ı Kandeğârî
Şeker tengi **gibi** oldı hışârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [gibi,]
40. Çü Yüsuf **gibi** mahbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdu göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [gibi,]
41. Ruğına şem' **gibi** çeşm-i hûn-bâr
Döker her lâhza eşk-i lâ'l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [gibi,]
42. Anuñ **gibi** şeker zehrine degmez
Şol ihsân **gibi** kim kağırına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [gibi,]

43. Anuñ **gibi** şeker zehrine degmez
Şol ihsân **gibi** kim kahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [gibi,]
44. Bunuñ **gibileri** devr-i zamâna
Cüdâ kılmâğa tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43*). [gibileri, -ler, -i]
45. Delü **gibi** il içinde o güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [gibi,]
46. Olup tağ içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vaşşı **gibi** ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [gibi,]
47. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki kodoñ bād **gibi** kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [gibi,]
48. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı **gibi** itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [gibi,]
49. Baña bunuñ **gibi** dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücutmile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [gibi,]
50. Havâledür dile gam küh-sârı
Güc olur çekmek anuñ **gibi** bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [gibi,]
51. Hemîşe gül **gibi** ol şād u hāndān
Çü gönca olmağıl maħbûs-ı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [gibi,]
52. Cemāl-i Leylî ol cem' ortasında
Kamer **gibi** idî şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [gibi,]
53. Görinür oddan âteş-dān-ı maħrûr
Şehid-i 'ışk kabri **gibi** pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [gibi,]
54. Leb-i şîrinleri hāndān saçıldı
Seher vaqtinde gül **gibi** k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [gibi,]
55. Bu dilberlerle Leylî fi'l-merātib
Kamer **gibi**ydî hem-rāh-ı kevākib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [gibi, -y, -di]
56. Eliflü na'llu 'aşık **gibi** zār
Nigündür kâmeti vü târı bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [gibi,]
57. Bulınmaz bu metā'a iy vefādār
Cihān içre benüm **gibi** hāridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [gibi,]
58. Degüldür lîk bunuñ **gibi** iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [gibi,]
59. Cüdāsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne **gibi** nār-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [gibi,]
60. Maķām-ı dide-veş mihrāb dāyim
Melek **gibi** hemîşe pāk u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [gibi,]
61. Anuñ **gibi** cihānda 'ışk işinde
Degüldî kimse kâyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [gibi,]
62. Vücüdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak **gibi** dağıtıdı bî-bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [gibi,]
63. Kişi kim 'ışkı yok hayvān **gibidür**
Egerçi şüretā insān **gibidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [gibidür, -dür]
64. Kişi kim 'ışkı yok hayvān **gibidür**
Egerçi şüretā insān **gibidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [gibidür, -dür]
65. Güzeller perçemi **gibi** şikeste
Vücüdî haste gamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [gibi,]
66. Ve ger hōd seng içindeyse şerāre
Çekem anı demir **gibi** kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [gibi,]
67. 'Arab resmince bağlandı 'imāme
Giyindi il **gibi** egnine cāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [gibi,]
68. Zırh **gibi** yimekten zaħm-ı nāvek
Hezārān sineler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [gibi,]
69. At ayağında döymeyüp cefāya
Zemīn gökler **gibi** ağıdı hevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [gibi,]
70. Tolup kan cüş eyler diğ-i serler
K'aña serpüş **gibidür** siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [gibidür, -dür]
71. Ola 'ukķāb-ı nāvek çünki perdār
Muħanneşler kalur kerkes **gibi** h'wār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [gibi,]
72. Buluğ **gibi** gubār ağıdı havāya
Ki kandan yağdı bārān ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [gibi,]
73. Bahādırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Aķıtdılar şu **gibi** her yaña hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [gibi,]

74. Kılıçlar cevz **gibi** merdüm-âzâr
Sünüler harbe-i merg-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [gibi,]
75. Mekân olur oğa geh fikr-veş dil
İdinür dil **gibi** geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [gibi,]
76. İrişdi âhi evc-i âsumâna
Mühim işe gider **gibi** şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [gibi,]
77. Gemi **gibi** yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [gibi,]
78. Dil uzatdı aña çün tiğ-i pür-hûn
Didi k'iy zâlim it **gibi** zebûn-gür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [gibi,]
79. Şıgadı dostlar **gibi** tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-i hâdrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [gibi,]
80. Re'is ü pişvâ-yı ceys-i şahrâ
Refîkından benüm **gibi** düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [gibi,]
81. Tozdur göze sürme câna merhem
Dağı niçe bunuñ **gibi** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [gibi,]
82. Ol aradan revân oldı budâle
Giderken bahtı **gibi** irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [gibi,]
83. Şafakdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf **gibi** çihr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [gibi,]
84. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener **gibi** inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [gibi,]
85. Giyinmiş şâlihiler **gibi** esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [gibi,]
86. K'olupdur kara bahtum **gibi** câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [gibi,]
87. Saçı **gibi** yeter âvâre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [gibi,]
88. Yahüd bir çeşm-i zâğ oldı her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet **gibi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 97*). [gibi,]
89. Çağırur 'aqlı **gibi** cânı ya Hû
Yıkılur bir zamân şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [gibi,]
90. Şol ölmüş **gibi** kim yine dirilür
Bu hâl-ile giderken iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [gibi,]
91. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' **gibi** rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63*). [gibi,]
92. Düzetdi kürlar **gibi** özini
Virüp her hâline tağyir tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [gibi,]
93. Gedâ **gibi** ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [gibi,]
94. Görinür şüşe-i yah **gibi** şâfî
Hâlil-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [gibi,]
95. Ebâ-'an-ced cihân içre mükerrerem
Su **gibi** kan revân itmekte çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [gibi,]
96. Urur bir nişter **gibi** nişâne
Dağı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [gibi,]
97. Bırakdı şerm içine likin âzer
Ki işidüp bunuñ **gibi** 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [gibi,]
98. Yir altındağılar **gibi** nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [gibi,]
99. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ **gibi** halefden yeg-durur hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13*). [gibi,]
100. İçi elmâs yimiş **gibi** burdı
Düşüp ol dağmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [gibi,]
101. Zamâne lertzeye bırakdı tebden
Beli tâ kim şadef **gibi** bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [gibi,]
102. Velî mâtemlüler **gibiydi** şekli
Fiğân iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [gibiydi, -y, -di]
103. Tabîbinden 'ilâc umardı câne
Olup vahşî **gibi** insândan dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [gibi,]
104. Ne deñlü berk ise âhir virür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm **gibi** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [gibi,]

105. Dağı nev-ğonca **gibi** pāk dāmen
Velī bir hāste kōrkārven ki iy māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [gibi,]
106. Derūni derdin itdi yāre ta'yīn
Özi **gibi** 'amelden kaldı hāme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [gibi,]
107. Gözinden hāme **gibi** dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pūr-niṣ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gibi,]
108. Benefşe **gibi** cāmum oldı nīli
Bu mātemde saña kılmağa yāri (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [gibi,]
109. Gümüṣ ṣūşe **gibi** rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [gibi,]
110. Günüm **gibi-dürür** rızkum dağı teng
Kazırvan zamğ-ı ağacdan geh diṣümle (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [gibi-dürür, -durur]
111. Ki olmış cümle aḥvāli diger-gün
Kızıl gül **gibi** ruhsārı şararmış (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [gibi,]
112. Ağ incü **gibi** diṣleri karamış
Ser-ā-ser ḥurd olmış üstüḥ'anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [gibi,]
113. Eve varup anası diṣdi bīmār
Çeküp zaḥmet atası **gibi** vāfir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [gibi,]
114. Atān **gibi** ğamuñdan oldı nācār
Çü Mecnūn anası mergini tuydı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [gibi,]
115. Mesihā **gibi** dehri rūḥ-perver
Zümürüd-güne şāh açdı semenler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [gibi,]
116. Kuzusu **gibi** emzürür idi şir
İder āhū-bere anuñla bāzī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [gibi,]
117. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşlda gül **gibi** ol şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [gibi,]
118. İç eller **gibi** cām-ı dost-kānī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [gibi,]
119. Gelür ḥākister-i küllḥan **gibi** ḥ'ār
Gülistānda olan her sünbül-i ḥüb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 28*). [gibi,]
120. Kılıç **gibidür** üstinde kafañuñ
Eser kalmadı ādemden cihānda (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [gibidür, -dür]
121. Veren elden Züleyhā **gibi** kārı
Gözi yağmaya viren mülk-i cānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [gibi,]
122. Ki kılmaz çāre kılmaklada taḳşir
Revişde Hızr **gibi** çāpük ü cüst (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [gibi,]
123. Ki iy çeşmüm **gibi** gören üküş yaş
Kadem rencide kılip himmet itseñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [gibi,]
124. Sen anı ziver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızr **gibi** rehber olduñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [gibi,]
125. Çerisi **gibi** sulṭān-ı cihānuñ
Mutī' iḳbāl aña vü baḥt münkād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [gibi,]
126. Tapuñuñ segleri **gibidür** iy cān
Yüzün görmekdür iy meh-rū muḥālüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [gibidür, -dür]
127. Bu yolda çok ḥaṭar vardur üküş derd
Cihān içre benüm **gibi** gerek er (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [gibi,]
128. Çekemez biñ senüñ **gibi** bilürin
Baña ḥōşdur ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [gibi,]
129. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ **gibi** ne gördi ḥüzni Ya'küb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [gibi,]
130. Ki 'ışk āteş **gibidür** ben çü 'üdü
Gelüp 'ışk itdi cānı ḥāşş-ı dergāḥ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [gibidür, -dür]
131. Delü 'aḳd idemez bunuñ **gibi** dür
Nihāyetsüz-durur ger ḥālet-i 'ışk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [gibi,]
132. Şu şeydālar **gibiydi** kim var el-ān
Degüldi bī-namāz u rüze vü nūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [gibiydi, -y, -di]
133. Gül-i tāze **gibiydi** çāk-dāmen
Yolını çün tutaydı ḥār-ı şehvet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 66*). [gibiydi, -y, -di]
134. Maḥabbet yār aña vü 'ışk maṭlūb
Dilinde küḥ **gibi** bī-ḥad endüh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [gibi,]

135. Ğam ü endühdan tutmış özi küh
Var ilden div **gibi** ihtişâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [gibi,]
136. Anâ da oldılar Mecnûn **gibi** râm
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [gibi,]
137. Degülsin Zeydden hõd sen ziyâde
Bu yolda ben senüñ **gibi** degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [gibi,]
138. Güher **gibi** dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [gibi,]
139. Perî **gibiydi** pülâdıyla beste
İdüp ol nâzenin şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [gibiydi, -y, -di]
140. Yaşı deryâ **gibi** eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [gibi,]
141. Bir âteşgeh **gibidür** düd-ı peymây
Şeb ü rûzı niçedür gör ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88*). [gibidür, -dür]
142. Şu miqdâr eyledi ta'yîn-i hışşe
Ki çeşm-i bed **gibi** çün Zeyd mecbür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [gibi,]
143. Zamânuñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyâ **gibi** ol şeb kıldı ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [gibi,]
144. Kâni âvâze-i tabl-ı seşergâh
Benüm **gibi** cihân içinde yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [gibi,]
145. Çerisi **gibi** sultân-ı cihânuñ
Türurlar yolda tursa ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30*). [gibi,]
146. İderler bunlaruñ efsânesin yâd
Hışârı genc **gibi** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [gibi,]
147. Şu resm-ile ki iki naqş-ı divâr
Dehâni bağılu bülbül **gibi** muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [gibi,]
148. Bunuñ **gibi** hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2*). [gibi,]
149. Veli yokdur senüñ **gibi** 'azâbum
Kılarsam ger gamuñdan zâr ü nâliš (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [gibi,]
150. Gözi **gibi** za'if oldı vü bîmâr
Tebüñ ıssısı kızdurdı 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [gibi,]
151. Ki incelme belî **gibi** ser-â-ser
Şolup bozuldu rüyı âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [gibi,]
152. Şu gül **gibi** ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [gibi,]
153. Kaşab târi **gibi** kaldı içi boş
Ruḥı mir'âtu buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [gibi,]
154. Senüñ derdüñedür yine heves-nâk
Kâlupdur muntazırlar **gibi** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85*). [gibi,]
155. 'Azâ-gîrân **gibi** eşvâb-ı mâtem
'Arab dilberleri yırtup yaqayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34*). [gibi,]
156. Kâni ol luḥf-ı ihsân ol feşâhat
Kâni ol serv **gibi** şalman kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [gibi,]
157. Kâni ol gül **gibi** zibâ vü ter ḥad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [gibi,]
158. Şan oldı ḥulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev **gibi** oldı ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [gibi,]
159. Şadef **gibi** dehân açmış tırur ḥâk
Çü tâbüt-ı nigâr-ı mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [gibi,]
160. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge **gibi** alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [gibi,]
161. İdüpdür garḳ-ı ḥûn-ı şîr-i merdân
İçer mey **gibi** kâni yok dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [gibi,]
162. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı **gibi** kâmeti ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [gibi,]
163. Anuñ **gibi** ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [gibi,]
164. Şadef **gibi** kim andan dür gevher
Yile vermiş güli vü ḥârı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [gibi,]
165. Ağı içmiş **gibi** oldı dige-gün
El urup gönlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [gibi,]

166. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ **gibi** ere Haq rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [gibi,]
167. Çemende nev-cevânlar **gibi** sâde
İdüp öz kışşalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [gibi,]
168. Koma hiç âsitâne der **gibi** ser
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [gibi,]
169. Saña ne bâk-ı zer‘-i ân u İndür
Yed-i beyzâ-yı Mûsâ **gibi** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [gibi,]
170. Karalanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden yüz karası nâme **gibi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [gibi,]
171. Başumda yazu imiş hâme **gibi**
Anuñ-çun fi‘lümün ‘âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [gibi,]
172. Haţ-ı ‘afvuñden özge hüccetüm yok
Hüdâvendâ elüm tut hâme **gibi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [gibi,]
173. Vü ger ni şındı püştüm nâme **gibi**
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [gibi,]
174. Şaçalar başum üzre haţ **gibi** hâk
Baña ğufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [gibi,]

gibi: ..üm ..ım. anda.

1. Ya varduğum **gibi** evde ölem ben
Baña hõd her enis-i tırş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [gibi,]

gic: Geç, erken karşıtı.

1. Ki çün halk itdi Haq bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür **gic** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [gic,]

gice: Gece, geceleyin.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her **gice** tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [gice,]
2. Yazabilmedüm **gice** vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakq oldı kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [gice,]
3. Gice tarik-i pür çeh gidicek râh
Yolumı bağlamasun âfet-i çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [gice,]
4. Yüzüm ‘işyân u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fişk u haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [gice,]
5. İdüp emr ol **gice** Cibrîle Allâh
Buyurdı k’Ahmedi var eyle âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [gice,]
6. Okı bu cânibe gelsün bu **gice**
Kamu maqşüdını alsun bu **gice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [gice,]
7. Okı bu cânibe gelsün bu **gice**
Kamu maqşüdını alsun bu **gice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [gice,]
8. Meger kim ol **gice** sulţân-ı devrân
Serây-ı Ümmühânî deydi mihmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [gice,]
9. Felek raşş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur **gice** birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [gice,]
10. Niyâz u nâz ile ol **gice** tırdı
Refikinden şafâ vü zevç gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [gice,]
11. Turup ol **gice** çün şem‘ ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [gice,]
12. Meger bir **gice** yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [gice,]
13. Çerâğ-ı vaşl-ı maţlûbindan ayru
Dökerdi **giceler** kan çeşmi her sũ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [giceler, -ler]
14. Ya göstermişidi ol **gice** muţlak
Leb-i çehden cemâl-i Yûsufi Haq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [gice,]

15. Kamer kim **gice** ola bedr ü tãbân
Tutulmaz gözden anuñ nürî pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [gice,]
16. Olur her **gice** ol mâh-ı ciğer-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [gice,]
17. Gice hâlvet bulup ârâmğâhın
Oturup ağlar u arturur âhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [gice,]
18. Giceler yatuban bu gâr içinde
Niçe râhat bulursın hâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [giceler, -ler]
19. Yatup ol **gice** ârâm eylediler
Kažâya cânların râm eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [gice,]
20. Ölince eylesün saña du‘âyı
Bu **gice** kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [gice,]
21. Gice irdi bu hâlet içre nâğâh
Çeküp gün yüzine zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [gice,]
22. Giceyle hizem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [giceyle, -y, -le]
23. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı ‘arūs u **gice** dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [gice,]
24. Benüm hâr-ı mezelletdür naşîbüm
Oturısañ biñ **gice** yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [gice,]
25. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime bâlişdür ayağün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [giceler, -ler]
26. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm **gice** oldı h‘âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [gice,]
27. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa senün-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [gice,]
28. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender k‘oddan ola **gice** nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [gice,]
29. Meger bir **gice** fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [gice,]
30. Karañu **gicedeyüm** tâlib-i genc
Göñül girdâbı-ı hicründe zebündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80*). [gicedeyüm, -de, -yüm]
31. Bırağur hîrmen-i gîtîye âteş
Dağı her **gice** bu humm-ı gil-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [gice,]
32. Yaşı bahrin dür ile dîdeden pür
Gice vü derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [gice,]
33. Giceden eyledi şem‘a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [giceden, -den]
34. Dem-i şubha irür ben rû-siyâhı
Halâş eyle **gicenüñ** zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [gicenüñ, -nüñ]
35. Tolaşup kaldılar bir **gice** bir rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [gice,]
36. Yağasın hicr elinden eyleyen çâk
Nedür hicrân **gicelerinde** hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [gicelerinde, -nde, -, -ler]
37. Bile ağlayalum her **gice** her rüz
Ki zîrâ şol gicede k‘ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [gice,]
38. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrâ şol **gicede** k‘ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [gicede, -de]
39. Cihânda kim-durur bî-girye âdem
Giceler şubha-dek kılarıdî nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13*). [giceler, -ler]
40. Ya olurlar mı ki uçmağ içinde
Meger bir **gice** k‘oldı nâf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [gice,]
41. İki ‘âlemde rûhın rahât itsün
Degüldi **gicede** gündüzde hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [gicede, -de]
42. Gicenüñ hîrmenine rüzden nâr
Uyandı uyhusından Zeyd der-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [gicenüñ, -nüñ]
43. Giceler eyle dil nürından izhâr
Hem ol zulmetde efsün-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68*). [giceler, -ler]
44. İderdi **giceler** Hağka niyâzı
Kılarıdî nâfile dünler namâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [giceler, -ler]

1. Belâ-engîz-i dehr ü şûr-ı âfâk
Gice zülfi kemendinüñ nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [gice,]

gice gündüz: Aralıksız, sürekli, her zaman.

1. Gice gündüz budur ‘âlemde kârı
Dağı yokdur hişâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [gice gündüz,]
2. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [gice gündüz,]
3. Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı **gice gündüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [gice gündüz,]
4. Ki beslerdi **gice gündüz** buları
İder muhsin kamu hâlkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [gice gündüz,]
5. Gice gündüz döner bî-âb çâlâk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [gice gündüz,]

gice gündüz: Gece ve gündüz.

1. Otururdu evinde **gice gündüz**
Diledügince kılarıdı figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118*). [gice gündüz,]
2. Gice gündüz maqâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp ‘âriflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [gice gündüz,]

gice gündüz: Gece ve gündüz, devamlı, sürekli, aralıksız.

1. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ço kim idüp **gice gündüz** niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7*). [gice gündüz,]

gice gündüz dimeyüp git: Aralıksız dinlenmeden yol almak.

1. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 5*). [gice gündüz dimeyüp git, -di-y, -üp]

gice vü gündüz: Gece ve gündüz; aralıksız, devamlı.

1. Bu idi **gice vü gündüz** murâdı
Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56*). [gice vü gündüz,]

giceden gündüzi fark it: Üzüntüden içinde bulunulan zamanı idrak edememe.

1. K’idemezdi giceden gündüzi fark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 12*). [giceden gündüzi fark it, -den-e, -mez, -di-i]

gidâ: Yemek, nimet.

1. Ne mâye k’aña virürdi **gidâdan**
Pür iderdı derünüñ şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [gidâdan, -dan]

gidâ: Manevi anlamda besin.

1. Düzen cânınuñ endühden **ğidâsm**
Tükenez cylesen bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*ğidâsm, -sın*]

ğidâ: *Besin, yiyecek.*

1. Lañif-âvâz şol resme derâyı
Ki şavtı cânlara virür **ğidâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*ğidâyı, -y, -ı*]
2. Bilürsin yokdur eyyâmuñ vefâsı
Ki âdem cânıdur her dem **ğidâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*ğidâsı, -s, -ı*]
3. İştise her kim andan bu nevâyı
Bulurdı rûhına küt u **ğidâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*ğidâyı, -y, -ı*]
4. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ğidâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*ğidâ,]*
5. Ğidâ viren teninden mâr u mûra
Mizacı nâ-tüvân u hâli ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*ğidâ,]*
6. Ğidâdandur giyâh ü zâmğa hürsend
Pes idüp rıfķ u rağbetle hıñbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [*ğidâdandur, -dan, -dur*]
7. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [*ğidâm, -m*]
8. Ğidasıdur nesim-i şubhgâhî
Yimekten yok-durur zevķi bu cânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 74*). [*ğidasıdur, -sı, -dur*]
9. Vücüdî ten-dürüst oldı vü muhkem
Velikin bed **ğidâlardan** o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*ğidâlardan, -lar, -dan*]

ğidâ vir: *Beslemek II gıda vermek.*

1. Şehâdet şehdini cânâ **ğidâ vir**
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*ğidâ vir,]*

ğidâ-hör: *Güzel nimet.*

1. Yemişem ben anı k'oldur **ğidâ-hör**
Anı kılar kavî ten nân u helvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*ğidâ-hör,]*

giden: *Giden (kişiler).*

1. Kimesne hiç tıtuş mıdur cihânı
Bu bir râh-ı 'ademdür kim **gidenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [*gidenler, -ler*]

gider: *Gidermek, yok etmek.*

1. Eline şındı bir ayyâyı fi'l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*giderdi, -di*]
2. Eline çıkarup virdügin ayyâ
Giderür didügin bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [*giderür, -ür*]
3. Ki maşv ola kevâkib âsumândan
Yaşüd ol **giderür** 'ışķum ğamımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*giderür, -ür*]
4. Gidermez andan âşâr-ı memâti
Vücüd gördi ki itdi şıñhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*gidermez, -me, -z*]

giderek: *Bir yere doğru yönelerek, bir yere ulaşarak; yavaş yavaş, derece derece, gittikçe.*

1. Havāşı birle kıldı ‘azm-i naḥçir
Giderek irdi küh-ı Necde ol şir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34). [giderек,]

giderken: Gitme esnasında.

1. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17). [giderken,]
2. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya küh
Okur derd-ile bu şî‘ri **giderken** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11). [giderken,]
3. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95). [giderken,]

gil: Gizli kin, düşmanlık, garaz.

1. Ğış u **gıldan** dili mir’âtu tâhir
Cihân bâtinleri hep anda zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25). [gıldan, -dan]

gil: Balçık, çamur.

1. Ğamuñdan **gildedür** âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45). [gildedür, -de, -dür]
2. Topuğa dek **gil** içre kıldılar zâr
Kanı ‘âlemde bir vaqt-i muvâfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144). [gil,]
3. Yolu geh seng ü geh hâk oldu geh **gil**
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28). [gil,]
4. Helâk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol **gil** ki sedd olmışdı âbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53). [gil,]
5. Gile gūyâ ki bir âyîne düşdi
Ruḥınuñ ḥumretinden ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12). [gile, -e]
6. Anı âbâd kılmaz müşt-ile **gil**
Yağa bir ḥırmeni şahrâda çün tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94). [gil,]

gil-ı ‘adl: Adaletin düşmanları.

1. Ğil-ı ‘adlinden olmuşdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a‘dâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33). [gil-ı ‘adl, -i, -n, -de, -n]
2. Ğil-ı ‘adlinden olmuşdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a‘dâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105). [gil-ı ‘adl, -i, -n, -den]

gil-i cism-i şehân: Padişah bedeninin toprağı.

1. Hâkîkatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarḥuñ gerdişidür piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 144). [gil-i cism-i şehân, -dur]

gil-i dil: Gönül mayası.

1. Kemâle ‘ışk-ıla irdi hâşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür **gil-i dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20). [gil-i dil,]

ğınâ: Zenginlik.

1. Dil-i ‘uşşāka bahş iden **günālar**
Büzürg ü küçege viren nevālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27*). [*günālar, -lar*]

gine: Yine, tekrar.

1. Şehûn peykine virüp **gîne** anı
Var āgāh it didi ol nâ-tuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*gîne,]*

gir: Girmek, dahil olmak.

1. Nevā-yı berbaţ u çeng irdi çarĥa
Ki tâ çarĥ ol şafadan **girdi** çarĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [*girdi, -di*]
2. K’āna sürme yirine **giriser** mîl
Cihāndan devşürüp büngāh u raĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*giriser, -iser*]
3. Ele girince sin tanşîf idertüz
Çü vākîf oldı bu hāle ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46*). [*gir, -ince, -sin*]
4. Fi’l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse **girmek**
Ki ‘atā eyledügünce çoğalur anda rutab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*girmek, -mek*]
5. Dürüşüp şun’ına idrāk irişmez
Kimesne anuñ işine **girişmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [*girişmez, -iş, -, -z*]
6. Girüp meydān-ı nazma pes sır açdum
Çalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [*girüp, -üp*]
7. Çamer-ruĥ dil-rübālar çarĥa **girdi**
Neşāt āvāzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25*). [*girdi, -di*]
8. Elüñe **girdi** çün bir gevher-i pāk
Ki ĥayrāndur anı delmekde ĥakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [*girdi, -di*]
9. Bir ādem şekline **gir** tağı terk it
Karış ĥalka bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*gir,]*
10. ‘Adüv ceşşine bir vech-ile **girdi**
Ki ĥāk itdi vücüdün kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [*girdi, -di*]
11. Girüp bir gār-ı tenge deng ü ĥayrān
Şeğablāndı nitekim ĥalka-ı mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [*girüp, -(ü)p*]
12. Ciger tābına buldı fetĥ-i bābı
Hem içdi hem **girüp** yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [*girüp, -üp*]
13. Zebān-ı ĥāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp bu ĥayret-ile çarĥa küstāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*girüp, -üp*]
14. Kevākib çarĥa **girdi** ĥurrem ü şād
Bu çarĥ-ı mevlevî kār u pür aĥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*girdi, -di*]
15. Giritār itdi bend-i ĥāba anı
Çü bāĥın ‘ālemine **girdi** rüĥü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*girdi, -di*]
16. Şafādan çarĥa **girdi** hem-çü gerdün
Düşüp pāy-ı resül-i yāre āĥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*girdi, -di*]
17. Ĥarāretde virür āb āteşe şerm
Denizler bāddan **girdi** ĥurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [*girdi, -di*]
18. Ĥabîr olmazdı batmayınca **girse**
Egerçi göñli ‘ışka māyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*girse, -se*]
19. Girerdi rakşa şevĥ-ile çü gerdün
Çaçankim Zeydi görse şād olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*girerdi, -er, -di*]
20. Olur ‘illetden ol şöĥbet münezzeh
Gire çün içeri ‘ışk-ı Ĥudāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [*gire, -e*]
21. Otururdu **girüp** yirine ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50*). [*girüp, -üp*]
22. Alup ĥargāhına **girdi** şalını
Oturdup şadra i’zāz-ile ol māĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*girdi, -di*]
23. Ĥaber virdi **girüp** Zeyd ol nigāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [*girüp, -(ü)p*]
24. Ĥarāz **girdügi** dillerden çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdĥ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*girdügi, -dü, -gi*]
25. Ki gün gibi ŗolandıñ gözümüzden
Yāĥūd bu vechden **girdüñ** zemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [*girdüñ, -düñ*]
26. Ki **girer** yire her genc ü define
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [*girer, -er*]

27. abā-yı urevī birle mūzeyyen
Girūp tābūtına pīrān-ı pūr-nūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*girūp, -(ū)p*]
28. Mūnevver her birinūn rūyı un Őem‘
Varup **girerler** idi ol bihiŐte (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [*girerler, -er, -ler*]

gir: (*Şekil/Şekli*) Almak.

1. Dem-ā-dem kendūye idindi ‘ādet
Ki **girūp** dūrlū dūrlū Őurete tā (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [*girūp, -ūp*]

girān: *Aur, sert.*

1. Ki ‘ayn-ı ‘iŐkdan nūŐ itdūn anı
ekūp hem vahŐden ceysin **girānı** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [*girānı, -ı*]

girān-bār: *Aır yūklū.*

1. Yine gōndūrūr anı eglemez hiç
Velī anlar kim ir geldi **girān-bār** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*girān-bār,]*

girān-ser: *Marur, gururlu, kendini beğenmiş.*

1. Ayaqda dūŐdi halal-ı muallel
Girān-ser kıldı cām-ı devr-i devvār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 127, Mısra 29*). [*girān-ser,]*

irbāl-i escār: *Ağaç elei.*

1. Eler zerden vara **irbāl-i escār**
Girih un bā içine bād-ı pūr-Őūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 64*). [*irbāl-i escār,]*

irbāl-i gerdūn: *Felein elei.*

1. Dōker feyyāz-ı ‘ālemden bulup fer
Yire **irbāl-i gerdūn** mūŐg-i ezfer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [*irbāl-i gerdūn,]*

gird: (*Fa.*) *evre.*

1. urur **girdinde** bunlar bekleyūp rat
Dūzūp ol cāyda her biri hāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*girdinde, -i, -n, -de*]

girdāb: *Denizlerde, nehirlerde suların dōndūi tehlikeli yer, anafor, su evrintisi.*

1. Nigārınūn bu zībā Őobetinden
amer **girdāba** dūŐdi hayretinden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*girdāba, -a*]
2. Ki bu **girdābdan** bulduñ halāŐı
Kabūl itmez kiŐinūn ‘alı anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [*girdābdan, -dan*]

girdāba dūs: *Girdābın içine dūŐmek.*

1. Yaḥūd girdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān bāhrine kullāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11*). [*girdāba düş, -üp*]

girdāb-ı hayret: *Hayret girdabı II Allah'ın kalplere tecellisiyle yitirilen şuurun etkisinde kalıp, kurtulamayıp dönüp durmak.*

1. Bir gemidür güyyiā ‘ummān-ı şun‘uñda felek
Kim ḳalup **girdāb-ı hayret** içre döner lā-yezāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*girdāb-ı hayret,]*

girdāb-ı hicr: *Ayrılık girdabı.*

1. Ḳarañu gicedeyüm t̄alib-i genc
Göñül girdāb-ı hicründe zebündür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81*). [*girdāb-ı hicr, -üñ, -de]*

girev: *Rehin.*

1. Çi ger ayrıldı lik ol māh-ı nevde
Dil ü cānı ğama ḳaldı **girevde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12*). [*girevde, -de]*
2. Ki Leylî fi'l-meḡel bir māh-ı nevdür
Ġamma şad dil-i ‘āşık **girevdür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*girevdür, -dür]*

giri: *Geri.*

1. Tevaḳḳufdaydı işüñ **girisine**
Virürdi seglere geh āb u geh nān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28*). [*girisine, -si, -n, -e]*

giribān: *Elbise yakası.*

1. Meh-i t̄abānuñ oldı hālesi şan
Gülün p̄irāhenine zer **giribān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [*giribān,]*
2. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u pāre dāmān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*giribān,]*
3. Giribānı zihinde naḡş kim var
Şan aña dāġ-ı hicrān idi her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [*giribānı, -ı]*
4. Giribānına dik ol r̄ismānı
Ki ceybin çekmeye şaḳınup anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [*giribānına, -ı, -n, -a]*
5. Getürüp rişte-i ma‘hüddan hem
Giribānına anuñ dikdi muḡkem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [*giribānına, -ı, -n, -a]*
6. Ḳamu çāk itdiler ğamdan **giribān**
Ġiriv-i nāle çıḳdı āsumāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*giribān,]*

giribān çek: *Yaka çekmek.*

1. Dilerseñ k’olmaya anuñ çeşmi giryān
Çeküp çāk itmeye her dem giribān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4*). [*giribān çek, -üp]*

giribān-pāre: *Yakası yırtık.*

1. Giribân-pâre vü pâlâs-püşam
Zamānuñ bendeliginden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16*). [giribân-pâre,]

girift ol: *Yakalanmak.*

1. 'Iyâlüm bî-ḥad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı faḡra şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49*). [girift ol, -a]

giriftâr: *Düşkün, müptela.*

1. Benem zulmât-ı ḡafletde **giriftâr**
Hidâyet şem'î vir iy Ḥayy u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11*). [giriftâr,]
2. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez'î cidâline **giriftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [giriftâr,]
3. Kamusı bir kafesdeydi **giriftâr**
Hep ol meh-pâreler mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [giriftâr,]
4. Kî gönlün bir putaymışsa **giriftâr**
Benüm hâlümden olurduñ ḡaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [giriftâr,]
5. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bâr
Benüm-çün yüz belâya sen **giriftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [giriftâr,]
6. Benem çün 'ışkıma anuñ **giriftâr**
Niçün sen olasın mennâ'-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [giriftâr,]
7. Degüldür bu **giriftârum** günehkâr
Benem bir tül karı bu baḡludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34*). [giriftârum, -um]
8. Giriftâr itdi bend-i ḡaba anı
Çü bâḡın 'âlemine girdi rûḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [giriftâr,]
9. Belâ zindâni ḡa'rında **giriftâr**
Revende bî-beden bir tûrfe cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [giriftâr,]
10. Giriftâr idi vü zindân-ı ḡamda
Daḡı beter yetim oldı vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [giriftâr,]
11. Cefâ vü cevr elinden sîne-çäküm
Hişar içre **giriftâr** u muḡayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [giriftâr,]
12. Nedür hâlün ne derdesin **giriftâr**
Ğamumdan niçesin iy sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [giriftâr,]
13. Kerem-kâni vü sâḡib-i vecd tevbe
Beni bu derdde ḡoma **giriftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [giriftâr,]
14. İşinde 'ammisi vü ol **giriftâr**
Fırâḡ u ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [giriftâr,]

giriftâr düş: *Müptela olmak.*

1. İşi her lâḡza oldı nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6*). [giriftâr düş, -di]

giriftâr it: *Tutkun bırakmak, yakalatmak.*

1. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22*). [giriftâr it, -miş, -dür]

giriftâr it: *Esir; tutsak etmek.*

1. Her endâmını çekmiş bend ü bāḡa
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23*). [giriftâr it, -miş]

giriftār kıl: *Bir şeye düçar etmek, uğratmak.*

1. Hatağa ben beni kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre hatağadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48*). [*giriftār kıl, -dum*]

giriftār ol: *Esir olmak.*

1. Varurağ eyledi aşüftelik kār
Kemend-i hicre oldı giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 26*). [*giriftār ol, -dı*]
2. Ki dām-ı ‘ışka bu olmış giriftār
Muṭî* olalum biz çār u nâ-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [*giriftār ol, -mış*]
3. Hatağadan anda olmışlar giriftār
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 20*). [*giriftār ol, -mış, -lar*]
4. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*giriftār ol, -mış*]
5. Ecel dāmına gerdānı giriftār
Hazer kıl nâlesinden dermendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [*giriftār ol, -sun*]
6. Giriftār ola ağına be-nāgāh
Şaçup şayyâd hâle āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [*giriftār ol, -a*]
7. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [*giriftār ol, -dı*]
8. Günāhum bendine oldum giriftār
N’olaydı buyruğundan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [*giriftār ol, -dum*]
9. Kimün derdine olduñ sen giriftār
Kamı ol ‘ahd ü kavlı ü yarıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*giriftār ol, -duñ*]
10. Ola iki kafesde cān giriftār
Vebāl-i hāne kılmakdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [*giriftār ol, -a*]
11. Sen olursın hemİN derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*giriftār ol, -ur, -sun*]
12. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben hōd hezārān cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*giriftār ol, -a*]

giriftār-ı belā: *Belaya tutulmak.*

1. Giriftār-ı belā rüsvā-yı hayret
Fiğāngāh-i ğamuñ nālān u zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 14*). [*giriftār-ı belā,*]

giriftār-ı belā: *Belaya tutulmak.*

1. HemİN kalmış deriyle üstüñ ğanı
Giriftār-ı belā cism-i nizārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 11*). [*giriftār-ı belā,*]

giriftār-ı belā-vı ‘ışk: *Aşk belasına tutulmak.*

1. Giriftār-ı belā-yı ‘ışkdur cān
Esir-i mübtelā-yı ‘ışkdur cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 59*). [*giriftār-ı belā-yı ‘ışk, -dur*]

giriftār-ı ğam u derd: *Gam ve kedere müptela.*

1. İde böyle giriftār-ı ğam u derd
Çü var bu resme taḅ*-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46*). [*giriftār-ı ğam u derd,*]

gırfıtār-ı ğām-ı dıldār: *Sevgiliden gelen derde müptela.*

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ **gırfıtār-ı ğām-ı dıldār**
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*gırfıtār-ı ğām-ı dıldār,]*

gırfıtār-ı kemend: *Kementle yakalanmış, tutulmuş.*

1. Kamu sultânlaruñ püşt ü penâhı
Gırfıtār-ı kemendi mâh u mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*gırfıtār-ı kemend, -i]*

gırîh: *Düğüm, bağ.*

1. Kabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir **gırîh** idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [*gırîh,]*
2. Eler zerden varak ğırbâl-i eşcâr
Gırîh çün bâğ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*gırîh,]*

gırîhler tak: *Düğümlemek.*

1. Ecel dâmi-durur güyâ zirihler
Ki ‘ömr ayağına taķmış gırîhler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [*gırîhler taķ, -ler-muş]*

gırîh-nâk: *Düğümleyen.*

1. Sen olma rişte mânendi **gırîh-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*gırîh-nâk,]*

gırîşme: *Hızlıca.*

1. Bunuñ gibi hezârân dürr-i meknûn
Gırîşmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3*). [*gırîşmeyle, -yle]*

gırîşme-bâz: *Nazlı.*

1. Gırîşme-bâz u ‘işve-cüy u güstâh
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*gırîşme-bâz,]*

ğırîv: *Feryat, çıĝrışma, çıĝıltı.*

1. Ğırîv ü nâle-i kûs irdi çarĝa
Bahadırlar şafâdan girdi çarĝa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [*ĝırîv,]*
2. Bir aylık yolda havlinden **ĝırîvüñ**
Diyeydüñ ödi şıdar nerre dıvüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*ĝırîvüñ, -üñ]*
3. Ğırîv ü zelzele âfâkı tıtdı
Kıtâl âteş-gedesı katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [*ĝırîv,]*
4. Ne diri kıalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu **ĝırîvi** feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [*ĝırîvi, -i]*

ĝırîv it: *İnlemek, feryat etmek.*

1. Vü ger hüd olsa ol leşker 'adü-gîr
Neşâtından gîriv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [*gîrîv it, -er*]

gîrivân: Bağırarak.

1. Müdâm ol rezmgâh içre dilîrân
Gîrivândur nitekim nerre şîrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66*). [*gîrivândur, -dur*]

gîriv-ı harb: Savaş çılgınları.

1. Gîriv-ı harbden meydân-ı 'ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 33*). [*gîriv-ı harb, -den*]

gîriv-i nâle: Feryat iniltileri.

1. Kâmu çâk itdiler gamdan gîrivân
Gîriv-i nâle çıkdı âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [*gîriv-i nâle,]*

gîrizân: (Fa.) Kaçmak.

1. Sen anı istemekde eşk-i rizân
Ol eşküñ gibidür senden **gîrizân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [*gîrivân,]*

gîrür: Girmek.

1. Derâ-yı şavtmı işitse nâgâh
Gîrürdi çarha gökde mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [*gîrürdi, -di*]

gîrvân: Gözyaşı döken, ağlayan.

1. Nesîm-i luţfuñ-ıla verd hândân
Hevâ-yı havfûñile ebr **gîrvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [*gîrvân,]*
2. Gehî hândân ider bâğ-ı cihânı
Gehî **gîrvân** ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [*gîrvân,]*
3. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh **gîrvân** añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*gîrvân,]*
4. Velî **gîrvân** idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [*gîrvân,]*
5. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü **gîrvân**
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [*gîrvân,]*
6. Çün ola hicrden **gîrvân** u nâlân
Dir ölümüm önüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [*gîrvân,]*
7. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi **gîrvân**
Çeküp çâk itmeye her dem gîrivân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*gîrvân,]*
8. Sebebsüz gâh hândân gâh **gîrvân**
Atası kaldı anuñ işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*gîrvân,]*
9. Kılardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi vü çeşmi **gîrvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [*gîrvân,]*
10. Yine 'azm itdi küh-ı Necde **gîrvân**
Yine başladı feryâd u figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [*gîrvân,]*

11. Emîn oldı başuñ **giryānlığı** ko
Velikin iy ğazāl-i pür-ħamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64*). [*giryānlığı, -lığı, -ı*]
12. Gehî **giryān** geçindüm gâh ‘âciz
Hayatımda irişmedüm murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54*). [*giryān,]*
13. Bu yolda şabr kılmağdur müdârâ
İğende kend’özünü kılma **giryān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*giryān,]*
14. Kefensüz gürlar içinde **giryān**
Çıkarup câmedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [*giryān,]*
15. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârımdur ol **giryān** bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*giryān,]*
16. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm **giryān** u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [*giryān,]*

giryān giryān: Ağlaya ağlaya.

1. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes **giryān giryān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [*giryān giryān,]*

giryān ol: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

1. Veli ‘âkl emri üzre oldı giryān
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [*giryān ol, -dı*]

giryān-ı ‘ısk: Aşkdan dolayı ağlayan.

1. Ğarîk-ı firqat ü giryān-ı ‘ışkum
Saña kim olsa yüz biñ ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [*giryān-ı ‘ışk, -um*]
2. Şikenceden o serv itmezdi efgân
Velikin hicrden olmışdı giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [*giryān ol, -muş, -dı*]
3. Firâkımdan niçe giryān olasın
Dil odında yanup biryān olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [*giryān ol, -a, -sın*]
4. Bulurdu andan zıyâ şâm-ı siyâhi
Yunurdu her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [*giryān ol, -sa*]

giryān-ı mâtemhâne-i derd: Dert ve matem evinin ağlayanı.

1. Gel iy **giryān-ı mâtemhâne-i derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1*). [*giryān-ı mâtemhâne-i derd,]*

giryeye: Ağlama, gözyaşı.

1. Mişâl-i şem‘ idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü **giryeye** vü süz-ile mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [*giryeye,]*
2. ‘Azâ vü **giryeye** urmuş o bünyâd
Bırağup ğuşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [*giryeye, -ye*]
3. Şır idi **giryesin** ğandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*giryesin, -si, -n*]

giryeye-sâz: Ağlamaklı.

1. Nihâl-i serv-i bâğ-ı nâzsın sen
Niçün her lâhza **giryeye-sâzsın** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [*giryeye-sâzsın, -sın*]

ġis: Hile, karışıklık, safvetsizlik, garaz.

1. Ğış u ġıldan dili mir'âti tâhir
Cihân bâtınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [*ġış,]*

ġisû: Omuz üstüne dökülen saç.

1. Cemâl-i ġülşeni pür sünbül ü ġül
Ki ruhsârî ġül u ġisûsî sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [*ġisûsî, -sî]*
2. Ne ser kim kesdi anı tîġ-i bürrân
Şabâ ġisûların kıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36*). [*ġisûların, -lar, -ın]*
3. Gehî şâne ġodî ġisûlarına
Gözi âhûların çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [*ġisûlarına, -ları, -n, -a]*
4. Leb-i ġandan ġisûsî cihân-ġir
Zenaġdânî çehinde ġâl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10*). [*ġisûsî, -s, -ı]*

ġisû-yı çün-şeb: Gece gibi saç.

1. Yâġûd mevtümde bu ġisû-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [*ġisû-yı çün-şeb,]*

ġisû-yı siyâh-ı hür-ı 'ayn: Kaynağı güzellerin siyah saçı.

1. Ki ġisû-yı siyâh-ı hür-ı 'ayndur
Temâm olduġda ol tāk-ı muġarnes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 70*). [*ġisû-yı siyâh-ı hür-ı 'ayn, -dur]*

ġit: Ğitmek, uzaklaşmak.

1. Gice tarik-i pür çeh ġidicek râh
Yolumı bağlamasun âfet-i çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [*ġidicek, -icek]*
2. Ğidüp meh menzilinden şâh-ı kevneyn
Maġâm oldu özüne tāk-ı işneyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*ġidüp, -üp]*
3. Ğidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci ġal'aya irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*ġidüp, -üp]*
4. Geçüp ol şahndan da ġitdi ta'cîl
Nühüm çarġa irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [*ġitdi, -di]*
5. Müyesser olalıdan feth-i şâhı
Ğidüpdür Hind mülkünden siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*ġidüpdür, -üp, -dür]*
6. Beni mest itdi ġamr-ı şebâne
Ki ġitdi dilden endüh-ı zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [*ġitdi, -di]*
7. Ğidince kendüsinden ol perî-zâd
Bu nev'ile kılar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [*ġidince, -ince]*
8. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz ġitdi başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [*ġitdi, -di]*
9. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceġüñ yola ġitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40*). [*ġitme, -me]*
10. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
ġamu kârum yile ġitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*ġitdi, -di]*
11. Ğo ġitsün ol ġarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [*ġitsün, -sün]*

12. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol қапудан pes ol kemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [*gidüp, -üp*]
13. Nikāh itdi vü tırdı **gıtdi** kâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*gıtdi, -di*]
14. Turup **gıtdi** yanından çār-nā-çār
Yine geldi tazarru‘ birle dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [*gıtdi, -di*]
15. Ki şahib-’aql üzredür müdāre
Benüm gönüm kim ‘ışk **gıtmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [*gıtmez, -mez*]
16. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen қал k’atahık **gıtdi** miyāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*gıtdi, -di*]
17. Yüzüm üzre sürünerek **gıderdüm**
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [*gıderdüm, -er, -dü, -m*]
18. Gidersin қанде çekse ihtiyāruñ
Ġamumdan özgeden pervā yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*gıdersin, -er, -siñ*]
19. Gıdüpdür gönlinüñ zevк ü sürürü
Diler kim göre bir lāhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116*). [*gıdüpdür, -üp, -dür*]
20. Ki қорһu қılmaya ol piri ma‘zür
Kenārından çü ceyş-i vahş **gıtdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [*gıtdi, -di*]
21. Hābībine ki iy dildār-ı mevzün
Ben uş **gıtdüm** idüp yüz nāle vü āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [*gıtdüm, -+düm*]
22. Geçivir işüñe tahsın idüp var
Vü ger nī **gıtmez** iseñ bī-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [*gıtmez, -mez*]
23. Yanup āhum odına **gıtdi** қaydum
Dihî dehrüñ belāsından irāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [*gıtdi, -di*]
24. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp ‘aqlı gönülden gönli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [*gidüp, -üp*]
25. K’ikilik isteyen birliğı bulmaz
Sen ü benlik **gıdüpdür** bizden iy hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [*gıdüpdür, -üp, -dür*]
26. Kuru tābūta döndi **gıtdi** bahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*gıtdi, -di*]
27. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānın
Қaşınuñ vesmesi **gıtdi** ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [*gıtdi, -di*]
28. Şanasın **gıtdi** genç üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [*gıtdi, -di*]
29. Şu gül gibi ki **gıtmişdür** gül-ābı
Meh-i ruhsarı beñzedi hilāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [*gıtmişdür, -miş, -dür*]
30. Reh-i ‘ışka niçe **gıtmişler** idi
Gehī bu dünya hālın söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [*gıtmişler, -miş, -ler*]
31. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hün
Giderken irdi bir şahrāya key hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [*gider, -er*]
32. Anı қaldurayın topraқdan iy yār
Degüldür **gıdecegi** yoldan āğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23*). [*gıdecegi, -eceg, -i*]
33. Nireden geldüñ ü қанде **gıdersin**
Ayıtdı k’atañum ben pır-i nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [*gıdersin, +-er, +-sin*]
34. Eger artık **gıdem** yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda huftu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [*gıdem, -em*]
35. Қamu yārānı terk eyledi anı
Gıdüpdür ādemilik şımdı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [*gıdüpdür, -üp, -dür*]
36. Yine geldi **gıden** bımārlık hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zahme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*gıden, -en*]
37. Kimesne bulunmaz ‘özr ü bahāne
Ümīd oldur ki yine **gıdevüz** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [*gıdevüz, -evüz*]
38. Gıderüz biz daһı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*gıderüz, -er, -üz*]
39. Gıdüben gelmeden eyle ferāğat
Tüken şımdın gerü iy āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22*). [*gıdüben, -üben*]

40. Nesīm-i 'işkdan bildiler āhir
Her iklime **gidüp** bu kışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13*). [*gidüp, -üp*]
41. Tırup pes ĥalvetinden **gıtdi** anuñ
Ĥaķa ķaldı işi ol meh-likānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [*gıtdi, -di*]
42. Çü güş-i māha **gıtdi** āh-ı Mecnûn
Ĥarīm-i ĥaymeden tız geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [*gıtdi, -di*]
43. Çü Nevfel görđi andan bu 'itābı
Buyurdı tız **giderdiler** řarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2*). [*giderdiler, -di, -ler*]
44. Ĥacelven ben ĥöd ol itdügüm işden
Çü göñlümden **gidermezsın** benüm bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143*). [*gidermezsın, -mez, -sın*]

git: Bitmek, yok olmak.

1. Ĥabül olmayısar 'özüñ bil anı
Elüñden şol zamān-kim **gide** maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [*gide, -e*]
2. Ki tā göñlinde ol endişe **gide**
Bu ĥavfüñ def'ine ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [*gide, -e*]
3. Gider ortalarından lā-büd āzerm
Senüñ pendüñ baña ĥiç eylemez ķār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*gider, -er*]
4. Ki derdi artup eksildi řafāı
Yüzinüñ revnaķı **gidüp** şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [*gidüp, -üp*]
5. Nesīm-i zevķ aña virdi derdi
Şemim-i řevķ kendüden **giderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4*). [*giderdi, -er, -di*]
6. Biri nāz-ile ĥālın 'arż iderdi
Birinüñ 'aklımı ĥayret **giderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [*giderdi, -er, -di*]
7. Çerāġı **gidicek** ol bezm-i pür-nür
Ĥarañu oldı mişl-i turre-i ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [*gidicek, -icek*]
8. Baña ĥöd 'işkdandur ķüt-ı mutlak
Çü **gide** 'iřķum ölürlen muĥaķķaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [*gide, -e*]
9. Gidüp tākātleri cümle çerininüñ
'Amelden ķaldı ķolı ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [*gidüp, -üp*]
10. K'o bī-ĥüşuñ peşinden **gide** ĥwābı
Çoķ itdiler eve iletmege ceĥd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*gide, -e*]
11. Yoġum ben varlıġumdur ortada yār
Bu 'iřķ ol dem **gider** ben nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [*gider, -er*]
12. Arınmaz göñlümün pend-ile pāsı
Ki yumaġ-ıla **gitmez** yüz ķarası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [*gitmez, -mez*]
13. Ĥamu müřķilleri idermiş āsān
Başından **gidüben** ġaflet řarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105*). [*gidüben, -üben*]
14. Özini ķılmıř uyumakdan ferāmüř
Ne kim mecnunluġı var-ise **gitmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23*). [*gitmiş, -miş*]
15. Didiler geldi bir ĥāzıķ tabibe
Umarlardı kim andan **gide** bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*gide, -e*]
16. Çemenden **gıtdi** bir serv-i dil-ārā
Ĥevādan irişüp bir berk-i nā-ĥöř (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [*gıtdi, -di*]

git: Bir yere doġru yönelmek; (Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak.

1. Derün-ı fūrcesinden gösterür rāh
Ki sālİK **gitse** bu yoldan be-her-ĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*gitse, -se*]
2. Gidüp ol yeryüzininüñ pādiřāhı
İrürđi āsumān farkına rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [*gidüp, -üp*]
3. Düşürđi dersgeĥden bār-ı büñġāh
Çü **gıtdi** ĥwāceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [*gıtdi, -di*]
4. Gidelüm tır eve işit sözümi
Ki ölürlen seni görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [*gidelüm, -elü, -m*]
5. Götürüp Aĥmedi 'azm itdi derĥāl
Biraz **gıtdi** anuñla gör n' olur ĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [*gıtdi, -di*]
6. Giderdi ĥwāceye ol serv-i āzād
O mekteb burc-i ĥurřid olmiş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6*). [*giderdi, -er, -di*]

7. Ki çün Leyliye Kays-ı çäk-sîne
Vedâ' itdi vü **gıtdi** evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [gıtdi, -di]
8. Hezârân hîle ile tırdı derhâl
Sarâya **gıtdi** kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [gıtdi, -di]
9. Kimesneyle temâşâ 'azmin itme
Mey alup mestden bustâna **gıtme** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [gıtme, -me]
10. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola **gıder** idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [gıder, -er]
11. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña **gıtdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [gıtdi, -di]
12. İrişdi âhı evc-i âsumâna
Mühim işe **gıder** gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [gıder, -er]
13. Gider ta'cıl-ile tıdıp beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tır-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [gıder, -er]
14. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile **gıder** şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [gıder, -er]
15. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kûh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [gıder, -er]
16. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi Haq ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [gıder, -er]
17. Gider Mecnûn-ı maḥzûn mîl-der-mîl
Dimâgi mağzına virüp harâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 106*). [gıder, -er]
18. Gider bir cânibi tıdıtı yumup göz
(*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [gıder, -er]
19. Öpüp iki gözünden kıldı âzād
Çıkup çün dâmdan **gıtdi** ğazâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [gıtdi, -di]
20. Göyindürür tenin 'ışk odı ğâyet
Şabaḥ olunca tıdmadı vü **gıtdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [gıtdi, -di]
21. Dökündi çehresine nûrdan âb
Gıder dinlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 7*). [gıder, -er]
22. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cânibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [gıder, -er]
23. Şitâb u sa'y birle **gıder** ol zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [gıder, -er]
24. Zen-ile gıtdi tıdıp deşt ü kühsâr
Gıder urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [gıder, -er]
25. Zen-ile **gıtdi** tıdıp deşt ü kühsâr
Gıder urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [gıtdi, -di]
26. Yilüp her birisi ardınca **gıtdi**
Aradılar çi ger kûh u yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [gıtdi, -di]
27. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni her çetiri nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [gıder, -er]
28. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [gıder, -er]
29. Bir iki gün ne var olsañ Haqa râm
Başuñ **gıtdi** daḥı muḥkem ligâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [gıtdi, -di]
30. Gider fark itmeyüp tağı ovadan
Tıdıp bir cânibi gözetmeyüp râh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [gıder, -er]
31. Gider ol ḥaste-ḥâtır iderek âh
Terennümler kılardı 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [gıder, -er]
32. Yola girdi **gıder** çâpük şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [gıder, -er]
33. Gider şahrâda çün deryâda keşti
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [gıder, -er]
34. Ulular âh idüp aḡlar şoñınca
Gıder dūş üzre ol tâbüt-ı ḥâmūş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [gıder, -er]
35. Tür evden yaña **gıdelüm** gözün aç
K'anañdur anda didârûna muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [gıdelüm, -elüm]
36. Şikâra **gıderem** diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tıdıtı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [gıderem, -er, -em]
37. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz **gıdelüm** sizünle bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [gıdelüm, -e, -lüm]
38. Yapışup baḥye baḥye çäk iderdi
Ki çâkı ceybine deñlü **gıderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [gıderdi, -er, -di]

39. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu resm-ile katı katı **giderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [*giderdi, -er, -di*]
40. Duḡāndan taldurur āhı ovayı
Bu ḡal üzre **giderken** ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*giderken, -er, -ken*]
41. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu ḡal-ile **giderken** iderek āḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [*giderken, -er, -ken*]
42. Gidelüm kalmayalum kârvāndan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26*). [*gidelüm, -e, -lüm*]
43. Giderdi şöyle kim geyleyle çübān
Şu resme vaḡş virmiş aña ḡayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [*giderdi, -er, -di*]
44. Diyār-ı yāra ‘azm itdi şitābān
Giderken gördi bir mevzi’de nāḡāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [*giderken, -er, -ken*]
45. Ki yoḡ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya **giderken** bir gün ol şāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [*giderken, -er, -ken*]
46. Benüm de uş ḡamuñdan baña yitdi
Gidelüm tur eve iy merd-i nā-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [*gidelüm, -elüm*]
47. Çözem maḡmil cenāb-ı şoḡbetüñe
Eger **gidem** bu fāñi kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [*gidem, -em*]
48. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*giderken, -er, -ken*]

gît: *Gitmek, ayrılmak II Ölmek.*

1. Koyam **gidem** saña mülk-i cihāni
Kala çünkim tehî benden serāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*gidem, -em*]
2. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [*gidecekler, -e, -cek, -ler*]
3. Taḡuñdan bu yola ḡoş-dil **gidem** tā
Gözüm görmeyiser irāk seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [*gidem, -em*]
4. Nazar kıl dehr olardan kime kaldı
Kamu **gîtidi** ‘azîz ü dîn-perestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*gîtidi, -di*]
5. Ki kandan lāle-reng itdi zemîni
Didi kim kande **gîtüñ** iy peder āḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*gîtüñ, -+dü, -+ñ*]
6. Bu resme gördüğüm yoḡ ‘ışk-bāzî
Atañ miskîn şikāyetlerle **gîtidi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [*gîtidi, -di*]
7. Kāra giydi vü kıldı nāle vü āḡ
Ger öldi **gîtmesinden** gönli sākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [*gîtmesinden, -me, -, -, -den*]
8. Cihāna pāk geldi **gîtidi** hem pāk
Teni oldı senüñ mihrüñle ḡākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*gîtidi, -di*]
9. Gidüp ḡayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*gidüp, -üp*]
10. Ölür **gider** açılmaz baḡtı hergiz
Bu emr için k’olam itmāma bā’iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*gider, -(e)r*]
11. Olar **gidüp** daḡı kalmazdı bunlar
Cihān bāzîgerin ütmez kişi ḡiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [*gidüp, -üp*]
12. Gelen **gider** eger yoḡsul eger bāy
Biten her sebze vaḡtinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [*gider, -(e)r*]
13. Gelüp ön şoñ **gider** ekşer ḡalāyık
Daḡı şoñra gelüp evvel **gider** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*gider, -er*]
14. Gelüp ön şoñ **gider** ekşer ḡalāyık
Daḡı şoñra gelüp evvel **gider** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*gider, -er*]
15. Olar **gîtidi** vü bunlar yine kaldı
Budur ḡikmet ki aḡır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*gîtidi, -di*]
16. Dirîḡa **gîtidi** ol serv-i cemîle
Yaḡasın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [*gîtidi,]*

gît: *Gitmemek, uzaklaşmamak.*

1. Baña da ol tarîkı eyle irşād
Kaṭuñdan **gıtmezem** tā kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*gıtmezem, -+em*]

giy: Giymek.

1. Benefşe dir **giyüp** bir câme iksün
Beni gülzârda görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*giyüp, -üp*]
2. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*giyüp, -üp*]
3. Tenüne câme **giy** 'uryanlığı қо
Başuña tâcuñ al hayrânlığı қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [*giy,]*
4. Teb-i ğam naḥl-i kaddin eyledi ḥuşk
Giyyindi post câme nitekim müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*giyyindi, -in, -di*]
5. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*giyer, -er*]
6. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyyindi il gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [*giyyindi, -in, -di*]
7. Teni râhat bulup yidi ta'âmı
Giyyüp dîbâ kabâ nüş itdi câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*giyyüp, -üp*]
8. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî ten ḥurd iderdi ğâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*giyüp, -üp*]
9. Kâra **giyen** sen ü mâtem-zede ben
Göyindün 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [*giyen, -en*]
10. Ayağı ıssısından buz kûrurdu
Giyyüp yaḥ taḥtesinden keşş ü na'lin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*giyyüp, -üp*]
11. Kõdi õñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'õzr idüp al bu câmeyi **giy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*giy,]*
12. Ki tā **giydi** anı dîvâne nâ-kâm
Bu kez açdı õñine sofrâ-ı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*giydi, -di*]
13. Şaru **giymeklügi** idindi pişe
Çün ola arzûsı ḥâne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*giymeklügi, -mek, -lügi*]
14. Yirinden ṭurdu yüz nâz-ile ol mâh
Giyyindi bir kabâ-yı erğuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151*). [*giyyindi, -in, -di*]
15. Giyyindi câme-i la'lin ü gül-ġün
Sevincile turup pür şive vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [*giyyindi, -in, -di*]
16. Ki **giysün** bunı ol yâr-ı ciger-ḥ"âh
Alup gevherleri vü câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [*giysün, -sün*]
17. Ki **giydi** egnine põstîn-i sincâb
Hevâ-yı serdden ḥâmüş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [*giydi, -di*]
18. Kâra **giydi** vü gözleri tolı ḥün
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [*giydi, -di*]
19. 'Azâ için **giyindiler** karayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [*giyindiler, -in, -di, -ler, -*]
20. Kâra **giydi** ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı'adan şîr rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [*giydi, -di*]
21. Ki ḥatdan bir kabâ **giymiş** mu'anber
Çün açdı ḥatṭını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*giymiş, -miş*]
22. Çiçekden câ-be-câ gösterdi dendân
Benefşe **giydi** servûñ sâyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*giydi, -di*]
23. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derḥâl
Çü Mecnûn **giydi** ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*giydi, -di*]
24. Giyinmiş şâlihiler gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*giyinmiş, -miş*]
25. Ki ruḥsârı olupdur ḥatṭ ile pür
Giyyinmiş bir kabâ pür-zib ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*giyyinmiş, -miş*]
26. Giyyindi şeḩ-ile egnine âḥir
Pes istiġnâ şarâbından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*giyyindi, -di*]
27. Kâra mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyyindi ḥargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*giyyindi, -di*]

28. Giyerdî ‘ahd ü sevgend ile derhâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [giyerdî, -di]

giy: *Kaplamak.*

1. Kerâmetden **giyindi** hulk-ı hâş
Nüzül itdi yine kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209*). [giyindi, -in, -di]
2. Meger kim gün ğurûbinuñ zamâna
Kara **giydürdi** şonuñda cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8*). [giydürdi, -dür, -di]
3. Yeşil **giydürdi** şahrâya çemenler
Şecerler bâğda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [giydürdi, -dür, -di]

giy: *Taç takmak.*

1. Giyüp başına ‘izz u baht tâcın
Alur Hind u Horâsanuñ harâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [giyüp, -üp]
2. Güneş her gün **giyüp** zer-tâc
Kapusında тұrur feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [giyüp, -üp]

giyâh: *Taze ot, yeşillik.*

1. Ki hâr u tiğdür verd ü **giyâhı**
Ne lâzım kend’özünü rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [giyâhı, -ı]
2. Gönül her havfdan bî-bâk olupdur
Cihânda kâni’üm ben bir **giyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [giyâha, -a]
3. Ya çopdı mezra’uñdan bir **giyâhuñ**
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [giyâhuñ, -uñ]
4. Ğidâdandur **giyâh** ü zamğa hursend
Pes idüp rıfğ u rağbetle hıttâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [giyâh,]
5. Nedür kütüñ ne yirsin ğâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir **giyâhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [giyâhi, -i]
6. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu **giyâhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [giyâhuñ, -uñ]
7. Ki tutdı her taşı hummâ-yı muhriğ
Nazâr kılsuñ çemende her **giyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [giyâha, -a]

giveh: *Taze ot, yeşillik.*

1. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm oldur ya bir päre **givehdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [givehdür, -dür]
2. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu **givehuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [giveh,]

giyür-: *Giydirmek.*

1. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine yiñi kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [giyürdi, -di]
2. Ğâraya geldi aña тұrup haremnden
Giyürdi câme vü virdi ta’âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [giyürdi, -di]

gizle: *Gizlemek, saklamak.*

1. Mübârek nâmı vird-i her sülhan-senc
Dil-i ‘arîfde mihr **gizleyen** genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [gizleyen, -yen]

2. Kafes mahbes olur mı hiç bāde
Ya **gizlenür** mi şîşe içre bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*gizlenür, -n, -ür*]
3. Felek ger **gizledi** bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [*gizledi, -di*]
4. Şafağdan āl-ıla yüz dürlü dāne
Çehinde **gizleye** Yūsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [*gizleye, -ye*]

gizlemez: Gizlememek işi.

1. Gönül kapmakta ki çālāk u çāpūk
Kıl ucın **gizlemez** mīm-i dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*gizlemez,]*

gizlen-: Saklanmak.

1. Dil-i ‘aşıkda **gizlenmek** ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [*gizlenmek, -mek*]

gizlü: Açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve âşikâr olmayan, meçhul.

1. Ki bir āh idebile āşikāre
Çekerdî cānı **gizlü** ğuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*gizlü,]*

göç it: Yerleşmek üzere asıl yerini bırakıp başka bir yere gitmek, göçmek.

1. Göç itdi ol sa‘ādetle şitābān
Bu kaldı anda şüride vü hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [*göç it, -di*]

goft: Dedi, söyledi.

1. Der-İN vādî-yi dehr ān şîr-i ğarrān
Ber-İN teşrîfî Ħamdî **goft** tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 9*). [*goft,]*

göğüs: Göğüs.

1. Döger **gögsini** kūs-ı pāsbānî
Ki depretmeye ra‘d artuğ zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
2. Dilāverler ğamından kūs-ı nālān
Dögüp **gögsini** eyler āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
3. Kimüñ çapusına varsa sürüdü
Añup sîmin-berin **gögsini** döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
4. Döşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem **gögsünüñ** nārını iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*gögsünüñ, -ü, -nün*]

gök: Gökyüzü.

1. Meh-i nevden fetîle düzüp iy Ħağ
Koduñ **gök** şem‘dānında mu‘allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*gök,]*
2. Melāhat **göklerine** māh idi ol
‘Adālet kişverine şāh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*göklerine, -ler, -i, -ne*]

3. Hadîsidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik **gökde** andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [*gökde, -de*]
4. Ne sihri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik **gökde** ider taşsin-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18*). [*gökde, -de*]
5. Derâ-yı şavtmı işitse nâgâh
Girürdi çarha **gökde** mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [*gökde, -de*]
6. Çü Yûsuf gibi maħbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdi **göklere** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82*). [*göklere, -ler, -e*]
7. Şu resme eylediler şohbet-i hâs
Ki **gökde** zühre-i şevk itdi raqkâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [*gökde, -de*]
8. At ayağında döymeyüp cefâya
Zemîn **göklar** gibi ağıdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [*göklar, -ler*]
9. Dilirân mâteminde k'oldılar hâk
Gök itdi dâmenin yir yakasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*gök,]*
10. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki **gök** indî yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*gök,]*
11. Kim anuñ 'aksidür **gökde** kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [*gökde, -de*]
12. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup **gök** sakfına bir şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [*gök,]*
13. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile **gök** itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [*gök,]*
14. Nüzül itdi aña **göklar** fütûhı
Görüp cennetde cây-ı döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [*göklar, -ler*]
15. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3*). [*gögi, -i*]
16. Atı na'linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı halka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [*göge, -e*]
17. Gözinden kühl-ı deycürî yuyup şeb
Göge kâfür şaçmışıdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*göge, -e*]
18. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı âhi âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44*). [*göge, -e*]
19. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi **göge** dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*göge, -e*]
20. İki leb bir birinden şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20*). [*göge, -e*]
21. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indî yire yir **göge** çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*göge, -e*]
22. Gözini toz **gögün** püşide kıldı
Yirün şadrın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [*gögün, -ün*]
23. Göge irürdiler hâsretten âhi
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*göge, -e*]
24. Ki iy cânım **göginün** âfitâbı
Baña bu itdigün pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [*göginün, -i, -nün*]
25. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün **gögi** soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*gögi, -i*]
26. Çıkarurdi **göge** dünler ünini
Geçerdi guşşâ ile rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62*). [*göge, -e*]
27. Göñül eglencesi zülfi hayâli
Cemâli cân **göginün** âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5*). [*göginün, -i, -nün*]
28. Şıyup yil bergini arturdi derdüm
Tutuldu cân **göginün** âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65*). [*göginün, -i, -nün*]

gök: (Sifat) Gök rengi, mavi.

1. Gök itmiş gördi düdi âsumânı
Özi bir türfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*gök,]*

gölge: Gölge.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılları **gölgesiyle** ceng ü aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [gölgesiyle, -si, -y, -le]

ğonca: Açmamış gül, gonca.

1. Ki meyl eyleyibilmez hiç sūya
Dehānı **ğonca** sensiz k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [ğonca,]
2. Hemîşe gül gibi ol şād u ħandān
Çü **ğonca** olmağıl maĥbūs-ı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10*). [ğonca,]
3. Ki açmaz bu ħarīmūñ **ğoncasın** bād
Düzülse küze ger devr ile ħākum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [ğoncasın, -sı, -n]
4. Bu **ğonca** itmedi pīrāhenin çāk
Bu la'li itmedi ħakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [ğonca,]
5. Olupdur **ğonca** jengārı fetīle
Dil-i lāle ki sevdādan qarādur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [ğonca,]
6. Veyā **ğonca** dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden çamı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [ğonca,]

ğonca-ı bādām-ı hōş: Badem gözli gonca.

1. Urındı rüy-ı şahrā reng-i sincāb
Göz ider **ğonca-ı bādām-ı hōş** kām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [ğonca-ı bādām-ı hōş,]

ğonca-i nev-reste: Taze gonca.

1. Güneş olmaz veli pūşide gilden
Açılır **ğonca-i nev-reste** yilden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [ğonca-i nev-reste,]

ğonca-ı zanbak: Zambak tomurcuğu.

1. Anuñ-çun yaqdı engüştime ħinnā
İrağdan **ğonca-ı zanbak** virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [ğonca-ı zanbak,]

ğonce: Açmamış gül, gonca.

1. Ğonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifāt
Ĥavfūñ ider **ğonce** gibi bülbül-i güyāyı lāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [ğonce,]
2. Güle sen virdūñ iy Ĥağ behcet-i rū
Sen itdūñ **ğoncenūñ** ağzını ĥoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [ğoncenūñ, -nūñ]
3. Yücelmiş kāmēt-i süsen çü servi
Ki her **ğonce** o servūñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [ğonce,]
4. Çemen şahnı be-ğāyet ĥurrem idi
Dehānı **ğoncenūñ** pūr şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [ğoncenūñ, -nūñ]

ğonce-i āl: Kırmızı gonca.

1. Yakındı lāleden pāyine ħinnā
Getürtürp şāĥdan ser **ğonce-i āl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [ğonce-i āl,]

ğonce-i cīm: Cim goncası.

1. alupdur teng-i dil her **once-i cm**
Dii durrinden ayru sn urmi (Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 36). [once-i cm,]

once-i hmu: Suskun gonca.

1. once-i hmua vafu dil virr blbl-ıft
avu ider gonce gibi blbl-i gyy ll (Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 1, Mısra 21). [once-i hmu, -a]

once-i ran: Gzel, ho gonca.

1. Ne amı once-i ranların bd
Ne virmıler abya bgda dd (Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 143). [once-i ran, -lar, -in]

once-i ter: Taze gonca.

1. Lebi irn dehm **once-i ter**
Saı mugn yaaı verd-i amer (Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 283). [once-i ter,]

once-n-ukfte: Kapalı ve aılmı iek.

1. Nihn bir arada oldılar cem
Diyıdiler u **once-n-ukfte** (Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 117, Mısra 15). [once-n-ukfte,]

once-ve: Gonca gibi.

1. Oturup **once-ve** hayrn u dil-teng
Revn itdi gözinden ek-i gülreng (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 24, Mısra 33). [once-ve,]

gnder: Göndermek // yollamak.

1. Hdd- Küfeden Badda dek hem
abyil cemine **gönderdi** adem (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 15, Mısra 6). [gönderdi, -di]
2. Driup çare isterdi dem--dem
Ki varup kbet **gönderdi** adem (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 48, Mısra 50). [gönderdi, -di]
3. Anula **gönderürdi** ol dil-rm
Peymndan anu Mecnn- mazn (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 113, Mısra 18). [gönderürdi, -rdi]
4. Yine **göndürür** an eglemez h
Vel anlar kim ir geldi girn-br (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 176). [göndürür, -r]

gnild: Yönelmek, yüzünü döndürmek, teveccüh etmek.

1. O dağı bu güzergehden **gönildi**
u cn murı oldı ten dmndan zd (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 132, Mısra 40). [gönildi, -di]
2. Mil- fitb yek-svre
Gönildi cnib- hrgh- yra (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 32). [gönildi, -di]
3. Alup yüz cehd ile Mecnn bile
Gönildi Kabeye mr- able (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 46, Mısra 38). [gönildi, -di]
4. Ol aradan durp br u bngh
Gönildi illerine ol iki h (Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 55, Mısra 58). [gönildi, -di]

5. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Hâlâyık bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 18*). [gönildi, -di]
6. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [gönildi, -di]
7. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [gönildi, -di]
8. Ki yarın hoş nesim ola dimâğuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105*). [gönilme, -me]
9. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurđ anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6*). [gönildi, -di]
10. Gülistâna **gönildi** anlar ile
Karârı kalmayıp kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [gönildi, -di]
11. Gönildi râh-ı kûha nitekim şîr
Aradı meskenini küh-ber-küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62*). [gönildi, -di]
12. Gönildi râh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp kaṭ'-ı menâzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26*). [gönildi, -di]
13. Ne fi'l itse o kalur her kişiyeye
Gönildi raḥtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [gönildi, -di]
14. Gönildiler idüp 'azm-i süy-ı gür
Hâlâyık yiler ardınca öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 78*). [gönildiler, -diler]

gönül: Gönül, kalp, yürek.

1. Kabül itmezse **gönlün** ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 19*). [gönlün, -ü, -ñ]
2. Gelüp cânına hoş şahuñ cevâbı
'İmâret oldı **gönlünün** harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84*). [gönlünün, -ü, -ñüñ]
3. Sükün eylesesin bir yirde bî-ğam
'İnânın zabı idesin **gönlünün** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [gönlünün, -ü, -ñüñ]
4. Ki tâ **gönlinde** ol endişe gide
Bu havfüñ def'ine ol merd-i nazik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [gönlinde, -i, -n, -de]
5. Hazer kıl zinhâr iy **gönlü** âhen
Ruḥuñ verdine ki oldur pür-leṭâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [gönlü, -ü]
6. Hâcelven ben hüd ol itdüğüm işden
Çü **gönlümden** gidermezsin benüm bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143*). [gönlümden, -üm, -den]
7. Kimüñ hicriyle yaḳar cânuñı od
Çi ger **gönlünde** vardur inkisârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55*). [gönlünde, -ü, -n, -de, -]
8. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhü
Kaşırğadan dilese **göñli** şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [göñli, -i]
9. Ümid endüñ **göñlinden** götürdi
Pes emr itdi vuḥuşa mâr eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144*). [göñlinden, -in, -den]
10. Gidüpdür **göñlinüñ** zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116*). [göñlinüñ, -i, -nüñ]
11. Hâkâret çeşmi-ile baḳma zinhâr
Eyü söz-ile **göñlini** ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49*). [göñlini, -i, -n, -i]
12. Kamudur bî-gebât u zişt ü murdâr
Kişi k'olmaya **göñlünde** küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [göñlünde, -ü, -n, -de, -]
13. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân
Şitâb ıderdi ğayet **göñli** cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31*). [göñli, -i]
14. Ki ditreği yeminüñden zemînler
Soñucu ğayra kılduñ **göñlüñi** germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [göñlüñi, -ñi]
15. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hüdâ haḳkıyıçün tut **göñlüñi** şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [göñlüñi, -ñi]

gönleg: Gömlek.

1. Ne lāle kim bitirmiş anda hāre
Şehidān **gönlegidür** pāre pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44*). [*gönlegidür, -idür*]
2. Kefen-veş **gönlegümi** eyledüm çāk
Ruḥum tırnaklarumla çāk oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150*). [*gönlegümi, -üm, -i*]
3. İrişdürdi ṭabança şem‘ine bād
İçinde **gönleginüñ** ol perî-veş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17*). [*gönleginüñ, -i, -nüñ*]
4. Aġu içmiş gibi oldı diger-gün
El urup **gönlegini** eyledi çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3*). [*gönlegini, -in, -i*]

gönli sükûnet bul: *Gönlün huzur bulması, teskin olması.*

1. Bula şāyed biraz gönlün sükûnet
Gelüp ‘aḳluñ yirine ola mevzün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42*). [*gönli sükûnet bul, -a-
üñ*]

gönline daġ ko: *Sinesini daġlayıp yaralamak.*

1. Koyup ol gül bunuñ gönline daġı
Nesīm-i ‘ışḳdan ṭoldı dimāġı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29*). [*gönline daġ ko, -i, -n, -e-
i-up*]

gönlümi al: *Aşık etmek, kendine bağlamak.*

1. Dün ü gün fikrüm eglencem ḥayālün
Alup gönlümi evvel iy kıyāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [*gönlümi al, -up*]

gönlün ister: *Gönlü, canı istemek.*

1. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse gönlün iy dilāver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [*gönlün ister, -se*]

gönlünü al: *Bir kimsenin gönlünü ele geçirmek, onu kendine aşık etmek.*

1. Seni böyle ne ġam maḥzün kıldı
Alup gönlünü kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88*). [*gönlünü al, -up*]

gönül: *(Aşığın) gönlü.*

1. Gönül ma‘müresin Ḥamdî ḥarāb itmekde cevri-ile
Cihāna gelmemişdür bir daġı anuñ gibi mi‘mār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*gönül,]*
2. Alıvır **gönlümi** müyından anuñ
K‘arayu geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*gönlümi, -üm, -i*]
3. Gönül her ḥavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda ḳāni‘üm ben bir giyāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [*gönül,]*
4. Anuñ-çündür **gönülde** ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tiz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70*). [*gönülde, -de*]
5. Gönül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k‘ide ziyānum aduñı yād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [*gönül,]*
6. Kārañu gicedeyüm ṭālib-i genc
Gönül ġirdābı-ı hicründe zebündür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81*). [*gönül,]*
7. Ki şāḥib-‘aḳl üzredür müdāre
Benüm **gönlüm** kim ‘ışḳ gitmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [*gönlüm,]*

gönül: *Aşk ve sevginin kaynağı, kalp, dil.*

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Göñüller hirmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 12*). [göñüller, -ler]
2. Göñül gencürîñüñ naqdine senden
İlâhî dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31*). [göñül,]
3. Göñül bendini çöz kim dil-güşâsın
Reh-i tevfiķ gösterür reh-nümâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [göñül,]
4. İdersin mu‘cize urdukca bünyâd
Göñül şakķu‘l-kamer engüştini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10*). [göñül,]
5. Göñül olmışiken bu fikre dem-sâz
İştüdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105*). [göñül,]
6. Yoğ-idi **göñlinüñ** kılca melâli
Firibinden bu devrûñ ğâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [göñlinüñ, -i, -nüñ]
7. Göñüller hirmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 2*). [göñüller, -ler]
8. Degil vâkıf nedendür bu hârâret
Kim itdi **göñlinüñ** naqdini ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [göñlinüñ, -i, -nüñ]
9. Degül Hindü kaşı **göñlüñ** murâdı
Nidersin ol siyâh keĵ-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [göñlüñ, -üñ]
10. Benüm **göñlümüñ** ammâ yoķ karârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45*). [göñlümüñ, -üm, -ün]
11. Ki **göñlüñ** bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [göñlüñ, -ü, -ñ]
12. Niçe çıkısun **göñüliden** turre-i döst
Ki yârum mağzduz târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [göñüliden, -den]
13. Hizmetüñde olana olmaduĵı gibi elem
Dergehüñ dürları **göñline** yoķ ‘ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [göñline, -i, -(n)e]
14. Virürdi **göñlüni** ol gül‘izâre
Mu‘anber ca‘dı oldı piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [göñlüni, -üñ, -i]
15. Ne bilsün çarķ işin sâde-dil idi
Ne **göñlinde** var-idi ğam ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [göñlinde, -i, -(n)de]
16. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitti kara **göñli** pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [göñli, -i]
17. Ne şâbrı var ki **göñli** kıla ârâm
Ne ‘aklı var ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [göñli, -i]
18. Nedür ‘aşıklık u ma‘şûķ kimdür
Benüm **göñlüme** uran oķ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [göñlüme, -üm, -e]
19. Dilerseñ k‘olmayam nâlân ğamdan
Çıkar ‘ışkını **göñlüm** ‘âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). [göñlüm, -üm]
20. İre **göñlüni** hoş tut k‘iy yegâne
Yakında tır-i maķşüduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [göñlüni, -üñ, -i]
21. Ne ‘ışkuñ var-durur **göñlinde** daĵı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimâĵı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [göñlinde, -i, -(n)de]
22. Nedâmet birle tûrdı **göñli** ğam-nâķ
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [göñli, -i]
23. Ki senden **göñlüni** zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [göñlüni, -üñ, -i]
24. Ki bâri bu heves kâlmaya cânda
Yakîn günde ider **göñlüm** şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61*). [göñlüm, -üm]
25. Olur her ĵice ol mâh-ı ciĵer-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84*). [göñül,]
26. Göñüliden dir idi kim bu nişâne
Elifler daĵlardur ‘aşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [göñüliden, -den]
27. Senüñ **göñlünde** neyler mihr-i Leylî
K‘anuñ bir kılca yoķdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [göñlünde, -üñ, -de]
28. Kelâmuñ cânım içinde düzer cây
Degül **göñlüm** elümde n‘ideyin vây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [göñlüm, -üm]
29. Arınmaz **göñlümüñ** pend-ile pâsi
Ki yumaĵ-ıla gitmez yüz karası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [göñlümüñ, -üm, -ün]
30. Ğamumdan var-durur **göñlünde** çok bâr
Benüm-çün yüz belâya sen giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [göñlünde, -üñ, -de]

31. İde ol dürrü k'urupdur **göñline** bend
Özünüñ rişte-i 'aқdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [göñline, -i, -n, -e]
32. Olursa bu qarâbet gelmesün hem
'Adû-yı kîne-cûdan **göñlüñe** ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122*). [göñlüñe, -üñ, -e]
33. Ezel 'âkıı idi dîvâne düşdi
Meger kim **göñli** bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [göñli, -li]
34. Çün ola bir **göñülden** 'ışk hâli
Degüldür hâli andan ğam zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [göñülden, -den]
35. Tama'dan tâlib oldı **göñli** anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-liķânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [göñli, -li]
36. Perî-ruĥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u **göñli** tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [göñli, -li]
37. İden nâmûs u 'arı perdesin çâk
Gözi nem-nâk u cânı **göñli** ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [göñli, -li]
38. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücüdi haste ğamdan **göñli** beste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [göñli, -li]
39. şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi **göñülden** ğamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4*). [göñülden, -den]
40. İşidüp bu kelâmı her dilâver
Göñüllerinde kıldılar muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 42*). [göñüllerinde, -ler, -in, -de]
41. Bu ğamdan gey mükedder idi hâli
Göñülde düzdi âhir bu hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [göñülde, -de]
42. Niçe dilerse **göñlüñ** eyle kıı var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [göñlüñ, -ün]
43. Rızâñile diledüm senden anı
Çü **göñlüñ** yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [göñlüñ, -ün]
44. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben **göñli** vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [göñli, -li]
45. Baña yârum yeter şavm ü çabile
Göñül şavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [göñül,]
46. Günâh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne **göñlüñce** bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [göñlüñce, -üñce]
47. Gezersin **göñlüñ** olduĝı maĥalde
Ki bir eksiklüden bu ruķ'a-i ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [göñlüñ, -üñ]
48. Yüzi Mıřınıñ üstinde iki Nîl
Komadı ârzü **göñlinde** şâdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [göñlinde, -i, -n, -de]
49. Ola **göñlüm** gözüm bî-ferr ü bî-nür
Çün ura ĥazretüñ bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [göñlüm, -üm]
50. Kabül eylemedi **göñli** peyâmın
Didi Tañrı ĥakiyçün iy vefâdar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 2*). [göñli, -li]
51. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger **göñlüñ** kabül itmezdür anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [göñlüñ, -üñ]
52. Ne ĥöd **göñlinde** şabr u iĥtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [göñlinde, -i, -n, -de]
53. Ĥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi **göñli** 'ışka mâyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [göñli, -li]
54. Göñülden 'ışkı ĝayrın şavmış idi
Biri birine key 'âşıkıılar idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [göñülden, -den]
55. Ĥicâb iderdi likin cânı ilden
Göñülden Zeyd umup ol mü-miyâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [göñülden, -den]
56. Teselli ider idi geh geh anı
Maĥabbet **göñline** sevda bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [göñline, -i, -n, -e]
57. Kara giydi vü kıldı nâle vü âh
Ger oldı ĝitmesinden **göñli** sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [göñli, -li]
58. Göñül eglencesi zülfi ĥayâli
Cemâli cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [göñül,]
59. Raķîbân fitnesinden bî-ĝam u bâk
Gözi pür-eşk ü **göñli** tolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [göñli, -li]
60. Füzün oldı **göñülden** yâra meyli
Yine şevki derünüñ taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [göñülden, -den]
61. Ki oldı heybetinden çâk eflâk
Gidüp 'âkıı göñülden **göñli** cânandan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [göñli, -li]

62. Ki oldu heybetinden çāk eflāk
Gidüp ‘aklı **göñülden** göñli cāndan (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [göñülden, -den]
63. Göñüller sinede lerzān çün bîd
Çoçuşup birbirinden şordılar hāl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [göñüller, -ler]
64. Nazargāhı ruh-ı cān-ı baħş-ı cānān
Göñülleri ikisinüñde pür-cüş (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111*). [göñülleri, -ler, -i]
65. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘işğdan oldu cihān-gîr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [göñülleri, -ler, -i]
66. Göñül pergālesindendür kebābuñ
Çerāguñ anda iy virāne miskîn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36*). [göñül,]
67. Gözi yaş **göñli** āteş birle töldi
Mey-i hayretten oldu şöyle medhüş (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [göñli, -li]
68. Çaralar giydi tütü katı mātem
Çabāsi nîl-reng ü **göñli** nā-şād (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [göñli, -li]
69. Göñül mir’ātın andan eyle maşkül
Hidāyet şem’inüñ nürıyla her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [göñül,]

göñül kap: *Göñül kapmak: Kendini sevdirmek, başkasının gönlünde yer bulmak.*

1. ‘Arab māhı cemāl itmekde izhār
‘Acem şühı göñül kapmağda her bār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [göñül kap, -mağ, -da]
2. Göñül kapmağda ki çālāk u çāpük
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehānı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44*). [göñül kap, -mağ, -da]

göñül vir: *Deyim. Göñül vermek, aşık olmak.*

1. Göñül virişdi çün Kays-ile Leyli
Müdām arturdı birbirine meyli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [göñül vir, -iş, -di]

göñül vir: *Bütün varlığı ile bağlanmak, göñül bağlamak.*

1. Göñül virme bu dehr-i bi-şebāta
Cihānda kimsese olmasun niyāzuñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66*). [göñül vir, -me]

göñülden: *Candan, içten, yürekten.*

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar añdan hevā-yı ān u îni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [göñülden,]

gör: *Yaşamak, tecrübe etmek.*

1. Vefā dürcinde maşkül ü mukalled
Huzürin **görmemişlerdi** zamānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81*). [görmemişlerdi, -me, -miş, -ler, -di]

gör: *Görünmek, ortaya çıkmak.*

1. Görinür zāhirā zencîr-i ‘adli
Kılıcı cevherinden hem-çü Kisrā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [görinür, -in, -ür]
2. Meger kim **görinür** bilinde berrāk
Kuşatdurmış anı hayrile Hālāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [görinür, -in, -ür]

3. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [görindi, -in, -di]
4. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki der çü matla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [görinür, -in, -ür]
5. Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem
Bu yolda **görel** ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [görel, -e, -ler]
6. Görinür oddan âteş-dân-ı mañrür
Şehid-i ‘ışk kabri gibi pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109*). [görinür, -in, -ür]
7. Ğam-ı çeşmi dil-i şem‘a komış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45*). [görinür, -in, -ür]
8. Görinür şüşe-i yağ gibi şâfi
Ğalil-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [görinür, -in, -ür]
9. K’irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13*). [görinür, -in, -ür]
10. K’aña bakmak açar kalb-i keşifi
Görinür çeşm-i binâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [görinür, -in, -ür]
11. Yücelmiş hem-çü kadr-i nik-bahtân
Görinür her taraf zîbâ çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [görinür, -in, -ür]

gör: (rüya) görmek.

1. Metâ‘-ı şabri niçün oda urduñ
Ğayâle mi uğraduñ yâ düş mi **gördüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [gördüñ, -düñ]
2. Görür bir şekl kim rü’yâda anı
Görüp yakmışdı ‘ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [görür, -ür]

gör: Anlamak, idrak etmek.

1. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K’anuñ bir havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [görür, -+ür]
2. Tâma‘ dendânın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü hâlün **gör** beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [gör,]
3. Neye varur zevâlün **gör** beni ko
Ben olısar degülven saña mañrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [gör,]
4. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruķ‘a-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [görinür, -in, -ür]
5. Şarâbıla Ğabâbuñ sağarı pür
‘Aceb **görsen** bu câm-ı ser-nigünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [görsen, -se, -ñ]
6. Gözüme **görinür** hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [görinür, -in, -ür]
7. Şerâr-âlüdedür düd-ı siyeh-kâr
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-Ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43*). [görinür, -in, -ür]
8. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur **gör** sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [gör,]
9. Tarıķ-ı cezbeye bıraktı kendin
Çü **gördi** derd-i serdür şöĞbet-i Ğalk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [gördi, -di]
10. Ziyâde oldı anda ‘illet-i merg
Görüñ kand-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 63*). [görüñ, -üñ]
11. Götürüp AĞmedi ‘azm itdi derĞâl
Biraz gıtdi anuñla **gör** n’ olur Ğâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [gör,]
12. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refikinden şafâ vü zevķ **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [gördi, -di]

gör: Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

1. Küffâr mu‘cizâtuñı **gördükçe** buĞl idüp
Kılurlar idi siĞri ko diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [gördükçe, -dükçe]

2. Ne vech-ile yaratmış **gör** cihânı
Niçe düzmiş zemînile zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [gör,]
3. Niçe tertîb olunmuş **gör** bu 'âlem
Ki kendü 'âleminindedür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [gör,]
4. Neler **gördüğünü** h^wâce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [gördüğünü, -dü, -gi, -n, -i]
5. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [göreceklerini, -e, -cek, -ler, -i, -n, -i]
6. Görüp cüdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara yazulu tümârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [görüp, -üp]
7. Nedür **gördükde** şahuñ bildi hâli
Derûnında murâdı vü hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [gördükde, -dük, -de]
8. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda **görenler** ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [görenler, -ler, -en]
9. Bir oğlan k'ola bed-hû iy qarındaş
Atası **görmeye** anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [görmeye, -me, -ye]
10. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin **görmüş** meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [görmüş, -miş]
11. Ayağına varup yüz sürdüğünü
Kamu andan işidüp **gördüğünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40*). [gördüğünü, -dü, -gin, -i]
12. Ki **görmüşdi** harâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden hâke xanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [görmüşdi, -miş, -di]
13. Göricek yârınuñ resmin o müştâk
Gidüp âramı oldı tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [göricek, -icek]
14. Görinür bunlaruñ farkında her şâh
Hasûduñ çeşmine mismâr-ı sūrâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [görinür, -in, -ür]
15. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki **görse** deng ü hayrân kala Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [görse, -se]
16. Yazılmış bir 'âceb taşvîr k'ânı
Hasedden cân vireydi **görse** Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [görse, -se]
17. Anası çün bu resme **gördi** anı
Naşîhat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [gördi, -di]
18. Kamu **gördüklerini** h^wâb içinde
Gülistân u sarây u âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [gördüklerini, -dük, -leri, -ni]
19. Dağı şol kâh kim **gördün** füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [gördün, -dü, -ñ]
20. Ne gün **görmüş** vücûdı sâyesini
Ne bulmuş mâh kadri pâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [görmüş, -miş]
21. Getürüp fikrine **gördüğü** h^wâbı
Birağurdi içine iztirâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [gördüğü, -düg, -i]
22. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryân
Gören şanur anı dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [gören, -en]
23. Kıyâs eyleñ niye irişdi hâli
Göricek kaççı zağmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [göricek, -icek]
24. Didi kim iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzün **görmekle** rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [görmekle, -mek, -le]
25. Hüsrevâ **gördi** meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berç-i felegün sine-i süzânıma teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [gördi, -di]
26. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni **görüp** cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [görüp, -üp]
27. Mağâm-ı Yunus ise batn-ı mâhî
Deve söyler **görüp** sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [görüp, -üp]
28. İşitdi naklsuz Hağdan kelâmı
Cihetsüz **gördi** vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196*). [gördi, -di]
29. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini **gördi** işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [gördi, -di]
30. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe **gördi** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [gördi, -di]

31. Bu hâli **gördi** çünkim server-i kavm
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [gördi, -di]
32. Çün açdum ol kitâb-ı müsteţâbı
Ezel satrında **gördüm** bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [gördüm, -dü, -m]
33. Hüner digünde kaynatdum bir efsün
Ki **görüp** Leylî'î cân virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [görüp, -üp]
34. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [görürler, -ür, -ler]
35. Ne resme **gördise** vîrân içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [gördise, -di, -se]
36. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nazîri
Didi hüsni ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [görüp, -üp]
37. Çün ol naqş-ı **görüp** ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [görüp, -üp]
38. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķâbil şadrına ol çâr taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [görür, -ür]
39. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabri kalmamış karârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [görür, -ür]
40. Çün uyğudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naqş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [görür, -ür]
41. Temâşâ kıldı ol deştî hırâmân
Kara evler tütulmiş **gördi** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46*). [gördi, -di]
42. Çün ol eyvânı **gördi** Kays-ı bî-dil
Haķikat bildi k'oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [gördi, -di]
43. Çü **gördi** naqş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihân hayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [gördi, -di]
44. Çü **gördi** yine ol dildâr-ı çâlâk
Hadeng-i fitne kıldı bağrını çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [gördi, -di]
45. Görür bir şekl kim rü'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [görüp, -üp]
46. Hem ol mehde **görüp** bu âfitâbı
Ziyâde oldı şür u ızırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [görüp, -üp]
47. Ki **görüp** düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde naqş olmışdı hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [görüp, -üp]
48. Meger bir gün sarây öñinde tayyâr
Görür bir nâķa var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [görür, -ür]
49. Tırup tız oğlınıñ yanına vardı
Belini **gördi** bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [gördi, -di]
50. Çü **gördi** Leylinüñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [gördi, -di]
51. Görür yatmış vücüdi ğarķa-i ğâk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [görür, -ür]
52. Yine **gördi** ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [gördi, -di]
53. Bu ol ruhsârı **görüp** oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı ğâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [görüp, -üp]
54. Çü **gördi** gey müveccehdür bu tedbir
Begendi cân u dilden ğâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [gördi, -di]
55. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzün **görmekden** enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [görmekden, -mek, -den]
56. Atası **görüp** anuñ ğâlini hem
Ħacâlet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [görüp, -üp]
57. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûni **görüñ** nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [görüñ, -üñ]
58. Rumüz-ı 'ışķa çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür ğikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [görelüm, -elüm]
59. Görür kim bir şikeste-ğâl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [görür, -ür]
60. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim **görür** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [görür, -ür]
61. Görür bir sözde kim yârın ide yâd
Dil-i ğam-ğini olur ğurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [görür, -ür]

62. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki Mecnûnün yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [gör, -ebile]
63. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [gör, -ebile]
64. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [göresin, -e, -sin]
65. Görür maẓmûnın anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kinden olmuş sühan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [görür, -ür]
66. Ki kânde **görseler** ol nâ-tuvânı
İderler katıl virmeyüp emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [görseler, -se, -ler]
67. Gözi tüş oldu ol hâli hârâba
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [görür, -ür]
68. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi **görür** ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [görür, -ür]
69. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki ölürken seni **görem** önümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [görem, -em]
70. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [görelüm, -elüm]
71. Göricek başuñna toprak saçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldu iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16*). [göricek, -icek]
72. Ğazab vaktinde **gördi** bu cevânı
Buyurdu seg-dilân-ı bârigâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [gördi, -di]
73. Ki munşifdür kilâbuñ hâzretüñden
Çü şeh **gördi** bu hâli bildi k'ihşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [gördi, -di]
74. Getürüñ **görelüm** ne oldu hâli
Müvekkiler kilâb önünde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [görelüm, -elüm]
75. Ziyân irişmedi şöyle biline
Şitâb idüp anı **görmeklige** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [görmeklige, -mek, -lig, -e]
76. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırıp yanına anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [göre, -e]
77. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [görür, -ür]
78. İrürdi ol şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn ruķ'a-i dildarı **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7*). [gördi, -di]
79. Yüzine gözine sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47*). [görür, -ür]
80. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma'a var anda hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [görür, -ür]
81. Bu resme **gördüğüm** yok 'ışķ-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [gördüğüm, -düğ, -üm]
82. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup **gördiler** anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [gördiler, -di, -ler]
83. K'arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp **gördiler** olmuş hâlî düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3*). [gördiler, -di, -ler]
84. Niçedür **göre** anda 'ışķ-bâzî
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [göre, -e]
85. Yolu geh deşt oldu gâh vâdi
Şoñ ucu **gördi** k'olup ğarķa-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [gördi, -di]
86. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup **gördi** ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [gördi, --di]
87. Gidüpdür gönlinüñ zevķ ü sürürü
Diler kim **göre** bir lâhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [göre, -e]
88. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol mâhı **görüp** ol sen daħı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [görüp, -üp]
89. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup **gördi** ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [gördi, -di]
90. Ki **gördi** yüzüñi bu çeşm-i müştâķ
Bugünden 'ömrümüñ bākîsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [gördi, -di]
91. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâķi
Selâm andan **görüp** bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [görüp, -üp]
92. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle **gördi** hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [gördi, -di]

93. Ki öz başında **gördi** ol hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hoş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [gördi, -di]
94. Görür bir şem'dür bâde muķâbil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [görür, -ür]
95. Meh isteyü gele lîkin **göre** hâk
Mezârüm üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [göre, -e]
96. Tapuñdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki **görem** verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [görem, -(e)m]
97. Kefen kaydın **göre** yâ ol ğarîbe
Ne yârı var k'aña kıluþ hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [göre, -e]
98. Hârîm-i ravzaya irürdiler râh
Yıkılmış **gördiler** ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9*). [gördiler, -di, -ler]
99. Görüp anda bu resme iztîrâbı
Yüzine eşkden saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [görüp, -üp]
100. Görüp anı bu resme zâr u mahzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [görüp, -üp]
101. Çü ğâyet serddür **gördi** zemistân
Meh oldı kâķum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [gördi, -di]
102. Çü **gördiler** kudümin Kays haylı
Cevâhîr saçdılar pâyına haylı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [gördiler, -di, -ler]
103. Kimüñdür **göriccek** bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [göriccek, -icek]
104. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlâķ
Ki mişlûñ **görmemişdür** çeşm-i âfâķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [görmemişdür, -me, -miş, -dür]
105. Çü za'f-ı hâlini bakup **görürler**
Du'âgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [görürler, -ür, -ler]
106. Ne kim **görüp** işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taķrîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [görüp, -üp]
107. Çü Mecnûn **gördi** şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [gördi, -di]
108. Çü Mecnûn **gördi** bir şerbet ki pür şevķ
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [gördi, -di]
109. Çü Nevfel **gördi** andan bu 'itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [gördi, -di]
110. Ki zirâ **gördi** ğâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitelikim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [gördi, -di]
111. Şu resme **göresün** benden cidâli
K'unudasın ol itdigüñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [göresün, -e, -sün]
112. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem **görem** ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [görem, -em]
113. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [görüp, -üp]
114. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kıluþ cehd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [görüp, -üp]
115. Benî Sa'dî çün anı böyle **gördi**
Ser-engüştine hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [gördi, -di]
116. Ki **gördi** bir cevândur tâze yaşlu
Dilî pür-derd ü ğam-ğîn bağrı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [gördi, -di]
117. Ki Mecnûnı filân virânda **gördüm**
Cihân 'ibretlerin hep anda **gördüm** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [gördüm, -dü, -m]
118. Ki Mecnûnı filân virânda **gördüm**
Cihân 'ibretlerin hep anda **gördüm** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [gördüm, -dü, -m]
119. Şu resme eyleyen pinhân özümü
Ki 'Azrâ'il de **görmesün** yüzümü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [görmesün, -me, -sün]
120. Pür olmuş **gördi** şahrâ tiğ ü hançer
Cihânı kabzâmış emvâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [gördi, -di]
121. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü **gördi** bu ğirîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [gördi, -di]
122. Görüp bu hâli pîrân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [görüp, -üp]
123. Bu resme **gördi** çün Mecnûn hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [gördi, -di]

124. Görüp şayyād anı oldu diger-gün
Didi şayyāda k'iy mu'tād u dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [görüp, -üp]
125. Salınmış **gördi** bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [gördi, -di]
126. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn **gördi** ol havzı vü ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [gördi, -di]
127. Yüce bālāsı var çün yār-ı bahtı
Oturmuş **gördi** bir şāhında bir zāg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [gördi, -di]
128. Başı devletli vü yüzi mübārek
Çü Mecnûn **gördi** ol murğ-ı gārībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [gördi, -di]
129. Diyesin **göriccek** ol yār-ı cānı
Hārāb oldum baña bir çāre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [göriccek, -icek]
130. Görüp şahrāda bir 'ālī dirāhtı
Oturdu sāyesinde bu dirāhtıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [görüp, -üp]
131. Şitāb u sa'y birle gider ol zen
Bu hāli **gördi** çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [gördi, -di]
132. Baña bir dāne vırme hep senüñ bil
'Acüze **gördi** çün kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [gördi, -di]
133. Gören şanur anı hülle-be-hülle
Bakan evzā'ına kalurdu hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68*). [gören, -en]
134. Ki **görüp** rahm idesin çākerüñe
'Ukūbetdür baña gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22*). [görüp, -üp]
135. Varmış **gördi** tedbīrinüñ aşlı
Şarup bir gün qaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2*). [gördi, -di]
136. Başı yarıldı vü garç oldu hāke
Çün ol pūşide çeşmi **gördi** bu hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [gördi, -di]
137. Ki mislin **görmemişdür** çeşm-i āfāk
Bu nahlūñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [görmemişdür, -me, -miş, -dür]
138. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe iş eyledi **gör** āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [gör,]
139. Gehī şahrā vü gāhī mişedeyken
İrağdan **gördi** bir üstür-süvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [gördi, -di]
140. Dehānidur şanasın gūr-ı pūr-mār
Gelüp Mecnūni **gördi** kim fiğāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15*). [gördi, -di]
141. Çü Mecnūnuñ bu hālın **gördi** gāmmāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [gördi, -di]
142. Gönildi şöyle kim vīrāneye büm
Varup **gördi** ki olmuş hāli düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [gördi, -di]
143. Yüzi üzre gözi cūy itdi hūnı
Pes açup dīdesini **gördi** Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [gördi, -di]
144. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup āheste yānına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [görüp, -üp]
145. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmāga cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143*). [görürsin, -ür, -sin]
146. Ki **görüp** anı cūş itmeye kanı
Hārāb olmağa māyıldür çü rāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [görüp, -üp]
147. Atası **gördi** k'olmuş derd-mend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [gördi, -di]
148. Esen kal kim beni **görmezsın** artuğ
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [görmezsın, -mezsın]
149. Ki yokdur varacağ yir iy mükerrerem
Cihānda kim **görüpdür** bir 'imāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [görüpdür, -üp, -dür]
150. Ser-i tād üzre hem-çün dürr-i meknūn
Çün ol şiri cebelde **gördi** şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [gördi, -di]
151. Atası kabrine 'azm itdi hāli
Varup çün şūşe-i kabrini **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [gördi, -di]
152. Zārūrī nāleye düzdi işin pes
Çü **gördi** hāke girmiş gam-hwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43*). [gördi, -di]
153. Güç-imiş **gördüm** ü öğrendüm el-ān
Kanı ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [gördüm, -dü, -m]
154. Gāmuñ tīmārını kimden şorayın
Oğulsuz yağşı **gördün** sen özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [gördün, -dü, -ñ]

155. Bu resme **görmemişdüm** h̄wān-ı ciger-h̄wār
Deründe kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [*görmemişdüm, -memişdüm*]
156. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken **gördi** bir mevzi‘de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [*gördi, -di*]
157. Neden râm oldı bu hayvân baña hep
Kaçan **görmek** dilese bir ârâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*görmek, -mek*]
158. K’olara rızkı ol virürdi dâyim
Kaçan kim **görse** anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*görse, -se*]
159. Yimedi seg dahı **gör** aşınayı
Çü şeh bilmedi hakk-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*gör,]*
160. Alup dergâha geldiler revâni
Çü şihhat üzre **gördi** anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [*gördi, -di*]
161. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her endâmin **göreyledüñüz** ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [*göreyledüñüz, -e, -y, -di*]
162. Ki kılmış Hâk kerâmetle sirişte
Eger **görseydi** şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [*görseydi, -se, -y, -di*]
163. K’özine tâ ola ol müşkil âsân
Görüp bundan bu ahlâk-ı bedî‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [*görüüp, -üp*]
164. Beni **gördüñ** mi n’oldum âhir-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [*gördüñ, -dü, -ñ*]
165. Ki düşde **görmege** de kayilem ben
Ġamuñdan hasteyüm iy mihr-bânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*görmege, -mek, -e*]
166. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî **gördüm** direm gice oldı h̄‘âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*gördüm, -düm*]
167. Ne dermek belki yüzün **görmemişdür**
Aña el virmeyisedür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [*görmemişdür, -me, -miş, -dür*]
168. Gök itmiş **gördi** düdü âsumânı
Özi bir turfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*gördi, -di*]
169. Ki **gördüñ** niçedür bend-i melâmet
Dil-i bi-iştilhâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [*gördüñ, -dü, -ñ*]
170. Oturmuş tırmuş u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın **görmüş** zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [*görmüş, -miş*]
171. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp **gördi** anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*gördi, -di*]
172. Veremler **gördi** vü kıldı enîni
Kaḥarçıklar cerâhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*gördi, -di*]
173. Beni kıl derdiñüñ aşlından âgâh
Ki ‘ışk işini çok **gördüm** mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*gördüm, -dü, -m*]
174. Tutarmış anası mihrinden âteş
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [*görüüp, -üp*]
175. Veremler gördi vü kıldı enîni
Kaḥarçıklar cerâhatler **görüüp** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27*). [*görüüp, -üp*]
176. Açır olup anı **gördükce** bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şür ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*gördükce, -dük, -çe*]
177. Neye vardı **görelüm** mâcerâyı
Ki n’oldı halet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [*görelüm, -elüm*]
178. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp **gördi** bular ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [*gördi, -di*]
179. Yiter zencire-i her âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünki **gördüm** âdemide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*gördüm, -dü, -m*]
180. Kılar Mecnûn sürüd-ı ‘âşıkâne
Çü **gördi** ‘âkıbet ol merd-i t̄alib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [*gördi, -di*]
181. Cihân gülbāngdan oldı pür-âvâz
Görinmeyüp gözine rüy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [*görinmeyüp, -inme, -yüp*]
182. Nitekim za‘ferân üzre gül-âbı
Çü ‘âklı geldi baḥdı pîri **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*gördi, -di*]

183. Ki iy çeşmüm gibi **gören** üküş yaş
 Qadem rencide kılıp himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [gören, -en]
184. Gören şanur anı şekli-i tılısmı
 Döşenmiş sâyesinde nağ'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [gören, -en]
185. Göricek n'ola hâlûñ fikr kıl var
 Didi kim yok-durur el-hağ mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [göricek, -icek]
186. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
 Ki yüzün **görmeden** bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [görmeden, -meden]
187. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
 Yüzüñ **görmeyeli** yokdur huzûrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [görmeyeli, -me, -y, -eli]
188. Gelüp âgâh itseñ ben ğarîbi
 Ki tâ **görsem** niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [görsem, -se, -m]
189. Tapuñun segleri gibidür iy cân
 Yüzün **görmekdür** iy meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [görmekdür, -mek, -dür]
190. İderdi kaşd anı **görmege** derhâl
 Çü şit-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20*). [görmege, -mek, -e]
191. Tolayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [görüp, -üp]
192. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
 Çü bulduñ halümi **gördüñ** ki düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [gördüñ, -dü, -ñ]
193. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şâd
 Senüñ gibi ne **gördi** hüznü Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [gördi, -di]
194. Göze bir mevce **görinmez** miyânı
 Zenağdânı durur bir sîb-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46*). [görinmez, -in, -mez]
195. Girerdi rakşa şevk-ile çü gerdün
 Kaçankim Zeydi **görse** şâd olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [görse, -se]
196. Hayâlî şehvetiden idi ma'sûm
 Çü Zeyd âşuftedür **gördi** özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [gördi, -di]
197. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
 Edeb levhın vefâdan **gördi** nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [gördi, -di]
198. Didi kim derdüñün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [görüp, -üp]
199. Mağâmı dağme oldu ol hümâmuñ
 Çü **gördi** Zeyd-i şürîde bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47*). [gördi, -di]
200. Şeher nûriyla tölmiş **gördi** hârgâh
 Yolından reh-zen-i şeb def ' olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [gördi, -di]
201. Dilerven kim **görem** ol yâr-ı cânı
 Kişiye çün beka yokdur cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [görem, -em, -]
202. Nihâl-i kâmetidür ham senüñ-çün
 Çü Mecnûn kaşid-i dildârı **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9*). [gördi, -di]
203. Şan anuñ ayağına yakdı hımnâ
 Çü Mecnûn **gördi** rûy-ı dilsitâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15*). [gördi, -di]
204. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
 Çü hâli böyle **gördi** Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51*). [gördi, -di]
205. Kõlından boynına bağladı ekmâr
 Çü bir 'üryân gedâdur **gördi** hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [gördi, -di]
206. Biraz kaldılar ammâ yine hâmûş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [görüp, -üp]
207. Biri birine kıldılar şikâyet
 Çü Mecnûn **gördi** hâl ayruksı oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [gördi, -di]
208. Görelüm bir ki maşşûda nedür aşl
 Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [görelüm, -elü, -m]
209. Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb
 Düşünde **gördi** ol dildâr-ı mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [gördi, -di]
210. Gidermez andan âşâr-ı memâti
 Vücüd **gördi** ki itdi şihhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [gördi, -di]
211. Götürüp zahmeti yini kılam bâr
 Dilerven **görmeyesin** dağı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13*). [görmeyesin, -meyesin]

212. Helāk eyledi teşnelik ağısı
Kızımı kim bu resme **gördi** māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [gördi, -di]
213. Sözüñ kaşırında **gördük** biz şevâbı
'Acab türfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [gördük, -dii, -k]
214. Ki oldı pāk cismün ğarka-i ħāk
Eyā serv-i revān bizden ne **gördün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [gördün, -dii, -ñ]
215. Gice gündüz döner bî-âb çālāk
Bu resme kim **görüpdür** āsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [görüpdür, -üip, -dür]
216. Şebi târik şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn **gördi** rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [gördi, -di]
217. Nüzül itdi aña gökler fütühi
Görüp cennetde cāy-ı döstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37*). [görüp, -üip]
218. Özinde **gördi** 'izz ü ihtisāşı
Ĥuzür itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [gördi, -di]
219. Yağalar eylediler pāre pāre
Görüp ol kālībı sandılar el-ħāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [görüip, -üip]
220. Görüp 'ācizligünı rahmet ide
Yuğaru başma kadründen inen pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106*). [görüip, -üip]
221. Düşinde bir firişte **gördi** nā-gāh
Elin tutup iletidi ol firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [gördi, -di]
222. Ol iki şahs üzre ider işār
Çü **gördi** Zeyd-i bî-çāre bu ħālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [gördi, -di]
223. Diline keşf olmuş **gördi** her-ħāl
Cihān ħalkına kıldı anı zāhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [gördi, -di]
224. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel kim **gördi** bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [gördi, -di]
225. Gehî Leylîñün āşārın okurdi
Görüp her kişi andan bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [görüip, -üip]
226. Velikin ĥurde-bınlerden recādur
Ki çün 'aybın **göreler** ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [göreler, -e, -ler]

gör: (dengi, benzeri) görmemek.

1. Ki mişlin **görmemiş** hergiz anuñ kes
Mu'attar kırup ol mäh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [görmemiş, -me, -miş]

gör: Aşikar, belirgin, açıkta.

1. Teninde **görinen** gerd-i nem-ālūd
Olur cān u dile iksîr-i maqşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231*). [görinen, -in, -en]
2. Velî Ĥākdan da şanmañ ğāfil idi
Teninden **görinen** her dağ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [görinen, -in, -en]
3. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maqşūd
Teninde **görinen** her çāk-ı pür-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [görinen, -in, -en]

gör: Bak gör anlamında.

1. Didi iy perde k'anuñ sen ĥicābı
Nazar kııl ĥālūme **gör** ben ĥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [gör,]
2. Bu lāħza imtiħān-içün nihānı
Oğu şu meclise gelsün **gör** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [gör,]
3. Niçe bağladı anı **gör** şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [gör,]
4. Beni **gör** n'eyledi āħîr cināyet
Şehā öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [gör,]

5. Ȧa‘ām u ħ‘ābdan ħālī vü ‘üryān
Gör ol ğamgehde bī-çäre Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [gör,]
6. Bir âteşgeĝ gibidür dūd-ı peymāy
Şeb ü rüzî niçedür **gör** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [gör,]

gör-: *Görmek II Bulmak.*

1. Gider **görmek** recāsına refîķin
Çün ol cānibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [görmek, -mek]

gör: *...ya rastlamak, şahit olmak.*

1. Sen isnād eyledün baña ħaťālar
Esenlik **görmedüm** ‘ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [görmedüm, -me, -dü, -m]
2. Eşer **görmedi** andan bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [görmedi, -me, -di]
3. Gözüm **görmez** baķarven āfitāba
Aña döndüm ki bir a‘mā-yı güm-rāĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [görmez, -mez]
4. Niçedür **göreyn** ben daĝı dādın
Kul idinseñ ben āzāde cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [göreyn, -eyin]
5. Ğamın çekmişler idi vāfir anuñ
Cihān āsāyişini **görmemişler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83*). [görmemişler, -me, -miş, -ler]

gör kim: *Gör ki.*

1. Ki şol a‘māyı **gör kim** düşdi muĝkem
Varup ħālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [gör kim,]

gördi: *Görmek, fark etmek.*

1. Sen urduñ zaĝmı sen eyle ‘ilācum
Ol evvel **gördigüñden** ħaste-ħālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [gördigüñden, -güñ, -den]

gördiler: *... olarak görmek, kabul etmek.*

1. Ser-ā-pā ħaldı zencir-i belāda
Çü böyle **gördiler** ol nā-tüvāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [gördiler,]

göre: *-e göre.*

1. Ĥazret-i sultān Selīm bin ħān Süleymān k’oldı anuñ
Baĝr-i cüdina **göre** yidi deñiz bir ħatre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [göre,]
2. Didı ħālīne **göre** bu cevābı
Ki bir murĝa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [göre,]
3. Ki ilter mi **göre** başına ‘ahdi
Selām açup simať u sofra niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [göre,]

gören: *Bakan, gören, şahit olan.*

1. Sen elmās ħabī‘at birle anı
Şu resme del ki **gören** vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [gören,]

2. Degül lâzım k'ura tığ-ı girānı
Görenüñ qorlıudan çıqardı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [görenüñ, -üñ]

göri: Göz yardımıyla bir şey, bir varlığın algılanması, seçilmesi.

1. Ne hōd 'ömrüñ **görilmiştir** bekāsi
Niçe çeksün zamānuñ qahrın ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [görilmiştir, -miş, -dür]

göri: Görmek, görünmek.

1. Görinmez dergehinde kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [görinmez, -mez]
2. İrağdan kim **görindi** hayme-i yār
Derūndan çekdi bir āh ol ciğer h'wār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [görindi, -di]
3. Görinmez çeşm-i tığa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43*). [görinmez, -mez]
4. Görinmez gözlerine bağ u gülzār
Baña mih-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38*). [görinmez, -mez]
5. Qalurdı bir zamān hayretde ol māh
Görinse çeşmine qarşudan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49*). [görinse, -se]
6. K'idüpdür firkatüñ cān ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamān sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [görinürsin,]
7. Ceride yeg-durur k'andan ola pāk
Budur **görinmemekden** aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*).
[görinmemekden, -mek, -den]

göri: ... gibi gelmek, izlenim uyandırmak.

1. Delüdü kendüye 'aqlı degül yār
Görinür baña bu işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [görinür, -ür]
2. Baña ol dīvden **görinür** ebter
Gözüme ruhları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [görinür, -ür]
3. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğüñ şol hāl-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [görinür, -ür]
4. Görinür āteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [görinür, -ür]
5. İder rüşen dili derdini her gāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [görine, -e]
6. Cihān pür-hün **görinürdi** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [görinürdi, -ür, -di]

göri: Belirmek, görünür duruma gelmek.

1. Sebağ etfāle **görindi** siyeh-rū
Elif anuñ gamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [görindi, -di]
2. Görinmez āşikāre vü nihānī
Şerār-ı dilden özge hem zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [görinmez, -mez]
3. Dehānından hezāran dür dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123*). [görindi, -di]
4. İrürdi ol nigārına ferağ-nāk
Çün ol māha **görindi** hağ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [görindi, -di]
5. Hārābe irdi çok ābāde enbūh
Görindi çünkim irdi küh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [görindi, -di]
6. Görür bir şem'dür bāde muqābil
Eyülük resmi **görinmez** özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [görinmez, -mez]

7. Atuñ ayağı tozın her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems **görinsün** gözine zulmet-i şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20). [görinsün, -sün]
8. Gözüme âşinâ **görindüñ** iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7). [görindüñ, -dü, -ñ]
9. Şikencün açır bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol rüy-ı zibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28). [görine, -e]
10. İlähî ol sehî-kadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden nigû-ter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36). [görinsün, -sün]
11. Emîr-i Hinde virdi maşrıķı tâc
Görinüp Çinden âyîne-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5). [görinüp, -üp]
12. Eger biñ sâl ise bir dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergüñ nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57). [görinür, -ür]
13. Dilerseñ kim **görine** rüy-ı dilber
Belâ-yı 'ışka şabr it niçe sâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64). [görine, -e]

görinme: Kimseye görünmemek.

1. Görinmesün gözüne şubh-ı maşşüd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdüd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55). [görinmesün, -sün]

görinmez ol: Gözden kaybolmak, artık görünmemek.

1. Görinmez oldı anasınüñ gözine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 88). [görinmez ol, -dı]

görk: Güzellik.

1. Tımandan **görk** virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65). [görk,]

görme: Görmemek.

1. Her nefes biñ kez fığan her lâhza şad bâr el-firâk
Görmeyi servin cemâlün gülsitânın bir dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3). [görmeyi, -yi]
2. Tapuñdan bu yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm **görmeyiser** ırak seni bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15). [görmeyiser, -yi, -ser]
3. Cemâlin **görmegeyüm** ârzümend
Selim âgâh oldı ki ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10). [görmegeyüm, -ge, -yüm]

görün: Bakın! Görün!.

1. Budur kim kal'asıdur cânüñ ihsân
Görün Mecnûnı k'itdüginden in'am (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109). [görün,]

görün: Görülür duruma gelmek, gözükmek.

1. Gözüm nûrı saña düşmeye bu kâr
Ki **görünür** bize bu kârdan 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76). [görünür, -ür]

göster: Göstermek II yönlendirmek II işaret etmek.

1. Maḳām-ı ‘izzde **gösterdiler** cāy
Geçüp oturdu içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [gösterdiler, -di, -ler]

göster: Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek; işaret etmek.

1. Gösterür bir haṭaba luṭfila olsañ nāzır
Mu‘cize Mūsî ‘aşāsı gibi şāhā o haṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [gösterür, -ür]
2. Göñül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiḳ **gösterür** reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66*). [gösterür, -ür]
3. Siper kim var ḳolında hem-çü mir‘āt
‘Adüya **gösterür** alnını ḳat ḳāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [gösterür, -ür]
4. Şafā vechini **göstermişdi** devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [göstermişdi, -miş, -di]
5. Ya **göstermişidi** ol gice muṭlak
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [göstermişidi, -miş, -idi]
6. Mizāc-ı āsumāndan ıssılık dūr
Güneş **göstermez** oldu kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [göstermez, -mez]
7. Yemīn eyledi vü **gösterdi** mīṣāk
K’anuñ ḥaḳḳı k’odur Ḥallāk-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [gösterdi, -di]
8. Aña **göstereyin** kim kandadur rāh
Ol a‘māyî gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [göstereyin, -eyin]
9. Baña āyine yiter sine daḡı
Diyüp bu sözleri **gösterdi** ḥıṣmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [gösterdi, -di]
10. Ğāzab **gösterdi** vü ḳılmadı meylî
Anası bu ḥaberdan oldu bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [gösterdi, -di]
11. Ki **göstermez** ikilik mezḥebin ‘ıṣḳ
Ne ben Mecnūnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [göstermez, -mez]
12. Derün-ı fūrcesinden **gösterür** rāh
Ki sālik gitse bu yoldan be-her-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 18*). [gösterür, -ür]
13. Şaçum k’aḡardı böyle iy dil-ārā
Çiçek **gösterdi** her kim naḥli güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [gösterdi, -di]
14. Felek ger gizledi bir verd-i aḥmer
Velî yüzbiñ çiçek **gösterdi** aṣfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [gösterdi, -di]
15. Ḳılıç çekdi vü **gösterdi** ‘itābı
Didi bunuñla aña virem cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [gösterdi, -di]
16. Başumda efsēr ü boynumda zencir
Baña çün böyle **gösterdüñ** semā‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [gösterdüñ, -düñ]
17. Cebel **gösterdi** envāri ‘alemler
Ki iksir-i şubḥ-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [gösterdi, -di]
18. Ḳodılar anda anı ‘üryān u beste
Seḥer **gösterdi** çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [gösterdi, -di]
19. Nedür ḳütüñ ne yirsin ḡār içinde
Aña **gösterdi** zāhid bir giyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [gösterdi, -di]
20. Eliyle pāyinüñ ḳıḳardı ḥārın
Bu resme **gösterüp** şad mihribāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [gösterüp, -üp]
21. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şüküfe naḥlden kim **gösterür** ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [gösterür, -ür]
22. Hezāran serv **gösterür** aña bād
Yirinden turmaḡa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [gösterür, -ür]
23. K’aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ḥabābuñ heykelini **gösterür** şattı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [gösterür, -ür]
24. Hevā gülzārdan **gösterdi** āzer
Meger ol ḥüsn ilinüñ kām-rāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [gösterdi, -di]
25. Varup dīvāneye **gösterdi** meyli
Üküş ‘özr eyleyüp tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [gösterdi, -di]
26. Baña **gösterdi** bir kebk-i pervāz
Bugün k’oldı ṣikeste ṣeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [gösterdi, -di]

27. Ki kan kusdurmadı āhîr ol ‘acûze
Bu bâğuñ nahli **gösterdi** mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [gösterdi, -di]
28. Ğurûr itme aña iy yâr zinhâr
Çü **gösterdi** muhîr-i kışşa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113*). [gösterdi, -di]

göstermesün: Allah korusun II Allah göstermesin.

1. Fedâ-yı derd-i ‘ışkuñ olsun iy hân
Hudâ **göstermesün** k’iy serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35*). [göstermesün,]

götril: Götürülmek.

1. Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taḫl u **götrildi** ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [götrildi, -di]

götür: Açmak, kaldırmak.

1. Götürdi perdesin ma‘şûka-i çeng
Ki ya‘nî koyā bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7*). [götürdi, -di]
2. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihānı
Dem-â-dem ağlar oldu âşikārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 26*). [götürdi, -di]
3. Götürüp zahmeti yini kılam bār
Dilerven görmeyesin daḫı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [götürüp, -üp]
4. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı ‘ummān
Götürüp şöyle kim eşk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [götürüp, -üp]
5. Ki diri olduğınca bār-ı ‘ışkı
Götürdi ol ğarîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [götürdi, -di]
6. Yüzinden perdesin mâhuñ **götürdi**
Didi lâyıḫ mıdır ‘âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2*). [götürdi, -di]
7. Eliyle başını yirden **götürdi**
Cigerden kanayup hûn-ı derûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60*). [götürdi, -di]

götür: Gidermek.

1. Ümid endühi göñlinden **götürdi**
Pes emr itdi vuḫûşa mâr eger mûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144*). [götürdi, -di]
2. Kudümüñla ğamı dilden **götürdüñ**
Maḫallinde kelâmuñ şordı āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48*). [götürdüñ, -düñ]
3. Götürelüm didi sizden şudâ‘ı
Pes idüp ‘azm-i Bağdād ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [götürelüm, -elüm]
4. Aña ḫummâ dün ü gün ğālib oldu
Mizâcından **götürdi** raḫtı rāḫat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [götürdi, -di]
5. Ḥarâb itdüñ niçe biñ yıllıḫ adı
‘Arab bizden **götürdi** i‘tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [götürdi, -di]
6. Haḫâretle biraḫ zindāñ-ı cebre
Bu memdüh-ı mecâziden **götür** rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [götür,]

götür: Taşımak, götürmek.

1. ‘Azm eyleseñ ğazāya kaçan iy Habîb-i Haḫ
Götürirdi fetḫ ü nuşret öñünce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40*). [götürirdi, -ir, -di]
2. Götürüp Aḫmedi ‘azm itdi derḫāl
Biraz gitdi anuñla gör n' olur ḫāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163*). [götürüp, -üp]
3. Öñince çün ğulām-ı ḫalka-der-ğuş
Götürür ḫāşıd-ı ḫazret eyer-puş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94*). [götürür, -ür]

4. Götürmüşdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [götürmüşdi, -miş, -di]
5. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben raḥtum **götürdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [götürdüm, -düm]
6. Ne kâğıd k'âña inşâ ola nâmem
Götürürmiş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [götürürmiş, -ür, -miş]
7. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel **götür** dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [götür,]
8. Götüre mülk-i dünyâdan ṭabanı
Çün uğradı bu resme ṭurfe hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78*). [götüre, -e]
9. Ne tâbütn **götürür** âdemî-zâd
Yıkılmış ḥâk üzre ḥaste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [götürür, -ür]
10. Götürüp ḥâkdan kabre kodılar
Velî 'âkıllar itdi ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [götürüp, -üp]
11. Meger kim bir perî-ruḥ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [götürüp, -üp]
12. Atası ceḥd ü ḥileyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90*). [götürdi, -di]
13. Başuma ṭoğdı tañdur şems-i lâmi'
Götürdün ḥâkden ben nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [götürdün, -dü, -ñ]
14. Götürüp Leyliye virürdi bî-ḳayd
Ara yirde resül oldı peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [götürüp, -üp]

götür: (bir şeyi) getirmek.

1. Silâḥ-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürüyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [götürüp, -üp]

götürül-: Kaldırılmak.

1. Siyâḥ itdi cihânı zulmet-i düd
Götürüldi ṭarab resmi cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [götürüldi, -di]

gövin: Yanmak.

1. Şan ol ḥargehler idi anda her gâḥ
Göyünmüş ḥirmenân-ı leylî-yi mâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 48*). [göyünmüş, -miş]
2. Göyindi micmer-i ḥasretde çün 'üd
Başına çıkdı nâr-ı hicrden düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35*). [göyindi, -di]
3. Göyindürür tenin 'ışk odı gâyet
Şabaḥ olunca ṭurmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [göyindürür, -dürür]
4. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyindün 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [göyindün, -dün]
5. Göyindürdi tenini tâb gâyet
Yoğ-idi sāyesinden özge raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [göyindürdi, -dür, -di]
6. Şahârî oldı şan-kim cāy-ı maḥşer
Harâretten **göyindi** verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [göyindi, -di]
7. Cüdâsin çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [göyün, -ü, -n]
8. Günün niçün ḳaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi **göyneyen** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [göyneyen, -yen]
9. Yakîni ḥarfi levḥinden olup ḥâk
Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18*). [göyündürdi, -dür, -di]
10. Göyündürdi ne ḥâne kodı ne raḥt
Meger var-idi bir Yûsuf-cemâlum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [göyündürdi, -dür, -di]

göynek: Gömlek.

1. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşğ
Deli **göyneklü** hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234*). [göyneklü, -lü]

göz: (Sevgilinin) gözü.

1. İki perî urınmış şekl-i ahû
Dil alur **gözleri** mânend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56*). [gözleri, -ler, -i]
2. Gözi kıttâl-ı şüfî zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [gözi, -i]
3. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihâl-i nâze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [gözi, -i]
4. Güneş tal'atlu zibâ dil-rübâlar
Gözi şannâz ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [gözi, -i]
5. Süvâr olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşğîn **gözi** ahûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [gözi, -i]
6. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u göñli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [gözi, -i]
7. Müşâbihdür **gözi** ahû gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [gözi, -i]
8. Nihâl-i kıddini nâl itdi nâle
Gözi nergisleri çün ebr-i nisân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27*). [gözi, -i]
9. Ruḥı rengîn idi vü hâlî hindû
Gözi fettân ü çaşı 'âşîka 'âkḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [gözi, -i]
10. Ğamından cân-ı Mecnûni iden çâk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [gözi, -i]
11. Raḳîbân fitnesinden bî-ğam u bâk
Gözi pür-eşk ü göñli tolu âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [gözi, -i]
12. Ruḥını kıldı bâğuñ za'ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [gözi, -i]
13. Gözi gibi za'if oldı vü bîmâr
Tebûñ ıssısı kızdurdı 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [gözi, -i]

göz: -Nazarımda, bana göre- anlamında.

1. Gözüme âşinâ görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin ḥaber vîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [gözüme, -üm, -e]
2. Görinmesün **gözüne** şubḥ-ı maḳsûd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55*). [gözüne, -ü, -
(n)e]
3. Baña ol dîvden görünür ebter
Gözüme ruḥları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [gözüme, -üm, -e]
4. K'idüpdür firḳatüñ cân ceybini çâk
Görürsün **gözüme** her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [gözüme, -üm, -e]
5. Gelür zindân **gözine** bâğ u gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [gözine, -i, -n, -e]
6. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [gözüme, -üm, -e]
7. Gözüme ejder-i âteş-zebândur
Leb-i 'unnâbsuz her sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 24*). [gözüme, -üm, -e]
8. Benüm bî-nergis-i dilber velî kûr
Gözüme bî-gül-i ruḥsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 33*). [gözüme, -üm, -e]
9. İder rüşen dili derdini her gâh
Görine çün **gözine** serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [gözine, -i, -n, -e]
10. Gözine her kemerden bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan kim şaçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [gözine, -i, -n, -e]

11. Cihān pür-ḥün görünürdi **gözine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [gözine, -i, -n, -e]

göz: Göz, görme organı.

1. ‘Aceb şürîde-ḥāl oldum reh-i ‘ışkıında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ƙan **gözlerüm** şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*).
[gözlerüm, -ler, -(ü)m]
2. Gözi nemgînlerüñ evrâdı için
Dili ğamgînlerüñ feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [gözi, -i]
3. Irâĝ eyle **gözüm**den reşk-i ḥ“âbın
Öñümünden ref“ ƙıl benlik hiçâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [gözümünden, -üm, -den]
4. Gözümi nûruñıla rüşen eyle
Dilümi şevƙtünüle gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [gözümü, -üm, -i]
5. K’açup ol mîm-i tavusı **gözini**
‘Adâletden gözedür Haƙ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [gözini, -i, -n, -i]
6. Ayaĝuñ topraĝıdır **gözlere** nür
Haƙ andan eylesün çeşmümi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125*). [gözlere, -ler, -e]
7. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [gözin, -in]
8. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuḥl idindi izi tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [gözine, -i, -(n)e]
9. Lebi yâƙütüdan u dendâni billür
Temâşası baĝışlar **gözlere** nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54*). [gözlere, -ler, -e]
10. Vücüdi çarḥ-ı pür daĝ olmış-idi
Ki san biñ **gözlü** bir zâĝ olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [gözlü, -lü]
11. Varup öpdî mübârek **gözün** anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [gözün, -i, -n]
12. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme ḥaddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [gözinde, -i, -n, -de]
13. Gözi cādü şaçı ta‘vide döndi
İraƙdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [gözi, -i]
14. Ki görmişdi ḥarâbe içre anı
Dökerdi **gözlerinden** ḥâke ƙanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
15. Mûkeḥḥal **gözleri** fettân u mevzûn
Nitekim sâde ƙâĝid üzre ma‘cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [gözleri, -ler, -i]
16. İşidüp Ƙays anasınuñ sözünü
Pür itdi ḥün-ı eşkile **gözünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 48*). [gözünü, -i, -ñ, -i]
17. Kara **gözleri** cânüña belâdur
Senüñ baḥtuñ anuñ-içün ƙaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29*). [gözleri, -ler, -i]
18. Vü ger ḥöd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [gözüne, -üñ, -e]
19. Geçüp vâdileri mânend-i âhü
Döker **gözden** süreyyâ gibi lü‘lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [gözden, -den]
20. Ƙamer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz **gözden** anuñ nûri pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [gözden, -den]
21. Oturup ğonce-veş ḥayrân u dil-teng
Revân itdi **gözünden** eşk-i gültreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [gözünden, -i, -n, -den]
22. İşidüp bu kelâmı Ƙays-ı meftûn
Nitekim şem‘ taldı **gözleri** ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2*). [gözleri, -ler, -i]
23. Derünüm zaḥmına pendüñ devâdur
İzüñ tozi **gözüm**e tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [gözüm, -üm, -e]
24. Döküp bārân **gözünden** ol pür endüh
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cânib-i küñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [gözünden, -i, -n, -den]
25. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle sildi **gözünüñ** yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64*). [gözünüñ, -i, -n, -üñ]
26. Cevâb-ı pirden Mecnûn-ı dil-teng
Revân itdi **gözünden** eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [gözünden, -i, -n, -den]
27. Ayaĝuñ bir dikenden olsa efƙâr
İder cânüm **gözine** zaḥmı anuñ ƙâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [gözine, -i, -n, -e]

28. Görüp anı bu resme zār u mahzūn
Yüzi üzre revān itdi **gözi** hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [gözi, -i]
29. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revān itdi **gözinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [gözinden, -i, -n, -den]
30. Çü tenhâ kıla dir **gözden** döküp hūn
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [gözden, -den]
31. Nazar eyledi yarı tal’atına
Gözinden kanlar aqdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34*). [gözinden, -i, -n, -den]
32. Ki iy sürme olan tozu **gözüm**
Melül olma şakın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [gözüm, -üm, -e]
33. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir zerrece hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [gözine, -i, -(n)e]
34. Gözinüñ yaşı derhāl oldu nā-yāb
Hazerden kim yumaya sürmesin āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13*). [gözünüñ, -i, -n, -ünüñ]
35. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hūn
Teninden bağı kanın dökdi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [gözünüñ, -i, -n, -ünüñ]
36. Görinür çin-i zülf-i yār maṭlūb
Gözine hākāsından Ka’benüñ hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [gözine, -i, -(n)e]
37. Hādīs-i ‘ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken **gözleri** hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [gözleri, -ler, -i]
38. ‘Aṭā kıl ‘ışk ‘aynından baña nūr
Gözümden eyleme bu sürmeyi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28*). [gözüm, -üm, -den]
39. Gözüm nūrî vü başum efseridür
Cihān içinde aqrān serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [gözüm, -üm]
40. İden nāmūs u ‘ārı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u cānı gönli ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [gözi, -i]
41. Hezārān yirde olmış sinesi çāk
Gözi nemġin vücüdi ġarķā-ı hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [gözi, -i]
42. Geh anuñ pāyına sürer yüzini
Gehi öper yüzini vü **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [gözini, -i, -ñ, -i]
43. Çü şāh añladı Mecnūnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62*). [gözini, -i, -n, -i]
44. Hēlāl olinca saña ol perî-rū
Hārām olsun benüm **gözüm**e uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [gözüm, -üm, -e]
45. Yine hālīne meşġul oldu Mecnūn
Yine dökmege başladı **gözi** hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [gözi, -i]
46. Ger ölse yarı hāylinden bir ādem
Yur anı **gözleri** yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24*). [gözleri, -ler, -i]
47. Şaçaraķ **gözlerinden** eşk-i pür-hūn
Yine ‘azm itdi küh-i Necde Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59*). [gözlerinden, -leri, -n, -den]
48. Ricā oldur k’olasın nitekim nūr
Bularuñ **gözlerinden** bir zamān dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
49. Geh öpdü hürmet-ile gözlerini
Didi bu **göz** degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63*). [göz,]
50. Gider Mecnūn **gözinden** cūy idüp hūn
Giderken irdi bir şahrāya key hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [gözinden, -i, -n, -den]
51. Müşābihdür gözi ahū **gözine**
Bunı diyüp ol iki mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [gözine, -i, -(n)e]
52. Terahhum kıl Moġol Çin **gözlerine**
Esirge kim düşüplerdür Hātādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38*). [gözlerine, -leri, -n, -e]
53. Geh öpdü hürmet-ile **gözlerini**
Didi bu göz degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [gözlerini, -leri, -n, -i]
54. Tozıdur **göze** sürme cāna merhem
Dağı niçe bunuñ gibi kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [göze, -e]

55. Gözinden yaşlar akar boynı bağılu
Hazerden düşmiş endāmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8*). [gözinden, -i, -n, -den]
56. Öpüp iki **gözinden** kıldı âzād
Çıkup çün dāmdan gıtdi ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [gözinden, -i, -n, -den]
57. Nitekim cūy-ı Nil eyledi cūşān
Gözinden cūy idüp bir nîl-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [gözinden, -i, -n, -den]
58. Ğamından pür sirişk itdi **gözini**
Zuĥūmına şarup pîrāhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [gözini, -i, -n, -i]
59. Toĥuz tolandı naĥlı şāĥ-ber-şāĥ
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zāĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [gözinden, -i, -n, -den]
60. Gözinden dökdi ol şeb şubĥa dek ĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [gözinden, -i, -n, -den]
61. Gözi kanıyla yolları bezerken
Kažā bir gün irürdi nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2*). [gözi, -i]
62. Başı kesseler artar ziyāsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi **gözüm** kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [gözüm, -üm]
63. Ki kendi zaĥmum uğradı **gözüme**
Suçumu bilüben bî-hadd ü pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [gözüme, -üm, -e]
64. Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı
Şarup bir gün qaralarla **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [gözini, -i, -ñ, -i]
65. Elüñde var ‘aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz **gözden** döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [gözden, -den]
66. Atar her sū şanasın penbe ĥallāc
Göze her rişte-i ĥürşîd-i şāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7*). [göze, -e]
67. Ki dirlik idemezler olmasa āzer
Olaruñ **gözlerine** dūd-ı aĥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41*). [gözlerine, -leri, -n, -e]
68. Beni öldürmege tîr-i kažādur
Gözümde sürme neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [gözümde, -üm, -de]
69. Revān itdi **gözinden** eşk-i gülgün
Dili gamnāk ü cānî hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [gözinden, -i, -n, -den]
70. Atası zālîm itmişdür giriftār
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [gözinden, -i, -n, -den]
71. Bu anı öpdî vü ol bunı tekrār
Çok itdiler döküp **gözden** bînarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [gözden, -den]
72. Yüzi üzre **gözi** cūy itdi ĥûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62*). [gözi, -i]
73. Egilüp ayaĝına düşdi fi’l-ĥāl
Gözi olup ikisinüñ de ĥûn-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75*). [gözi, -i]
74. Kıraram kaĥr eyvānında taĥtı
Severdüm iki **gözümde** seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [gözümde, -üm, -den]
75. Ki iy **gözi** yaşından bî-sitāre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [gözi, -i]
76. Tozını küĥl idinürdi **gözine**
Ğazāl eĥrāfını müşĝin ıderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [gözine, -i, -n, -e]
77. Severdi vü öper kocardı her gün
Şıĝayup pōstın öperdi **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [gözini, -i, -n, -i]
78. Öperdi **gözlerini** her dem anuñ
Ta’accübdeydi her lāĥza ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [gözlerini, -ler, -i, -ñ, -i]
79. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tütüdi **gözümü** ĥāb-ı ĥargüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [gözümü, -üm, -i]
80. Ĥarîĥ-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakķā olan müjĝanı ferrāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [gözi, -i]
81. Gözinden ĥāme gibi dökdi gevher
Görür kim ta’nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gözinden, -i, -n, -den]
82. Meger cān ola lāyık-ı müjde-ĝānî
Suĥūrî **gözlerüme** virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [gözlerüme, -ler, -üm, -e]

83. Anuñ-çündür **gözüm** bahri güher-ver
İder muştum ruhum rengini hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [gözüm, -üm]
84. Yüzine **gözine** sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [gözine, -i, -n, -e]
85. Düşüp üstine öpdî çoçdı hayli
Yudî **gözi** yaş-ıla gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [gözi, -i]
86. Selîme şordı herkesden nişâni
Bu hâl içre **gözün** yaş tıdî nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [gözün, -i, -n]
87. Teninde muntâzır çıkmâğa cânı
Revân idüp **gözinden** kanlu seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [gözinden, -i, -n, -den]
88. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup her biri **gözden** eşk-i hün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [gözden, -den]
89. Yine başladı **gözden** dökmege hün
Yine vahşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [gözden, -den]
90. Şaçup kan **gözlerinden** kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [gözlerinden, -ler, -i, -n]
91. Kılar ya'nî garîbe dil-nüvâzı
Añup Leylîsinüñ âhü **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [gözini, -i, -n, -i]
92. Öper her lâhızâ bir âhü **gözini**
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [gözini, -i, -n, -i]
93. Akıdup ebr-veş bârân **gözinden**
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [gözinden, -i, -n, -den]
94. Figânum düdidur bî-rüy-ı maflüb
Virür nergis egerçi **gözlere** nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [gözlere, -ler, -e]
95. Görinmez **gözlerine** bağ u gülzâr
Baña miñ-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38*). [gözlerine, -ler, -i, -n, -e]
96. Firâkuñdan revân eyler **gözi** kan
Leb-ı cüda hırâmân ol şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [gözi, -i]
97. Gözinden kan saçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [gözinden, -i, -n, -den]
98. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38*). [gözünüñ, -i, -n, -üñ]
99. Akıdup **gözlerinden** her biri kan
Didiler k'iy harâb olan vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [gözlerinden, -ler, -iñ, -den]
100. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revân itdi **gözinden** ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [gözinden, -i, -n, -den]
101. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [gözi, -i]
102. Siyâh itdi **gözün** çün çeşm-i âhü
Çok itmekden demini 'aşıkun nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [gözün, -in]
103. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş ağıdı **gözlerinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
104. Gözüm görmez baqarven âfitâba
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [gözüm, -üm]
105. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi bü-yı 'ışkıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [gözi, -i]
106. Göze bir mevce görünmez miyâni
Zenağdâni durur bir sib-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46*). [göze, -e]
107. Çıkardı berç-i âhi âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [gözi, -i]
108. Gözinüñ nürü dökilüp karardı
Demi bağlandı düridi berâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64*). [gözünüñ, -i, -n, -üñ]
109. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözün açup du'adan soñra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [gözün, -in]

110. İrişdür gülsitâna ‘andelîbi
K’idinem kuhl tozından **gözüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [gözüme, -(ü)m, -e]
111. Ya bir başdan iki **göz** bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [göz,]
112. Gözinden güç-durur olmak kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32*). [gözinden, -i, -n, -den]
113. K’ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [gözüm, -üm]
114. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden **gözünü** ger tuta h^wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [gözünü, -ün, -i]
115. Gözi yaş gönli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [gözi, -i]
116. Müşevveş hâl her lâhza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [gözinden, -i, -n, -den]
117. Kara giydi vü **gözleri** tolı hün
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [gözleri, -ler, -i]
118. Cinân tâvüsü san-kim kaldı bî-per
İki **gözleri** kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [gözleri, -ler, -i]
119. Gözüme sürme eyle ol gubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sinemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [gözüme, -üm, -e]
120. Başına ol zamân şan kopdı maşşer
Kara giydi vü **gözden** dökdi bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [gözden, -den]
121. Gözinden dökdi kanlar küze küze
Şu resme dökdi ol mâh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18*). [gözinden, -i, -n, -den]
122. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden ağıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43*). [gözinden, -i, -n, -den]
123. Kamer yüzden kanı ol kara **gözler**
Kanı ol nâz u şive ol letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [gözler, -le, -r]
124. Bunı didi vü **gözlerin** ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [gözlerin, -ler, -in]
125. Ki gün gibi tolandın **gözümüzden**
Yâhüd bu vechden girdün zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50*). [gözümüzden, -ü, -müz, -den]
126. Ağıdurdı **gözinden** yüzine âb
Harâm itmişdi gam çeşmine h^wâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*). [gözinden, -i, -n, -den]
127. Zemîn gencini yudmuş mâri kalmış
Bu resme **gözlerinden** cüy idüp hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
128. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārân
Şitâb iderdi gayet gönli câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30*). [gözinden, -i, -n, -den]
129. Kanı bir **göz** ki dehr itmedi hün-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [göz,]
130. Gözinden her biri cüy itdi hünlar
Pes âhîr âb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [gözinden, -i, -n, -den]
131. Dökerdi Zeyd **gözden** kanlu seyli
Anuñ gibi ere Haq rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [gözden, -den]
132. K’ide nür-ı şafâ rüşen **gözünü**
Çü tîr ol ‘ışk rāhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [gözünü, -ünü, -i]

göz: Bölüm, hane.

1. Giderüz biz dağı nevbetçe bir bir
Yidi **göz** bir degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [göz,]
2. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir **gözde** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [gözde, -de]
3. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir **gözinde** bu iş bu tâhün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [gözinde, -inde]

göz: Bakış, nazar.

1. Gözi şannâz u ruhsârî ciger-süz
İdinür tütüiyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [gözi, -i]
2. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün **gözine** zülmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20*). [gözine, -i, -
(n)e]
3. Dil ü cân **gözleri** fikrûñle binâ
Zebân tütîleri zikrûñle güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41*). [gözleri, -leri]
4. Gözi seyyâre mânendi dirahşân
Güneş gibi zamîri nûr-bahşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49*). [gözi, -i]
5. Gözi öninden oldı perdeler dür
Özine manzar oldı 'âlem-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187*). [gözi, -i]
6. Bunı didi vü **gözden** oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [gözden, -den]
7. Turur nergis çemen şahnında bî-tâb
Şikâr itmiş **gözi** âhûların h'wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64*). [gözi, -i]
8. Ne resme gördise vîrân içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32*). [gözi, -i]
9. Gözinden kühl-ı deycürî yuyup şeb
Göge kâfür saçmıñı kevkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [gözinden, -i, -n, -den]
10. Mutî'üñ diler-iseñ kaşı yayı
Gözünden dür kıлма harf-i yâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44*). [gözünden, -ün, -den]
11. Gözi ğaret-ger-i ervâh-ı 'uşşâk
Lebi bezm-i şafâda râh-ı 'uşşâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 51*). [gözi, -i]
12. Anuñ **gözi** bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [gözi, -i]
13. Yüzüñe bakmasun her lâhza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [gözini, -i, -n, -i]
14. Ki çün **gözlerden** oldı dür ol nür
Ĝam itdi Kaıysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [gözlerden, -ler, -
den]
15. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân ğamdan siyâh oldı **gözine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [gözine, -i, -n, -e]
16. Gözüm nürî saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [gözüm, -(ü)m]
17. Ĝamın yime **gözümün** iy mükerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [gözümün, -üm, -ün]
18. Gözi sakka olan müjĝanı ferrâş
Cebîni yârî eşiginde nakkâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [gözi, -i]
19. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [gözi, -i]
20. Yeter olduñ **gözüm** öñine hâyil
İrîl bir lâhza karşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [gözüm, -üm]
21. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy **gözler** yüzün görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [gözler, -ler]
22. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldı şem'a nâgehâñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [gözi, -i]
23. Pür idüp kan yaşıyla **gözlerini**
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73*). [gözlerini, -ler, -i, -ñ, -
i]
24. Gözi tuş oldı şâhuñ ol gedâya
Belâ sicni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [gözi, -i]
25. Gözi tuş oldı ol hâlî harâba
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [gözi, -i]
26. Ĝarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü dîv âdem **gözinden** dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [gözinden, -inden]
27. Gözini toz gögüñ püşide kıldı
Yirüñ şadın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [gözini, -i, -n, -i]

28. Kõdı cānma Mecnūn-ı hāstenūñ dađ
Gõzi ardınca kaldı iderek āh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [gõzi, -i]
29. Ki kandan mevc urur deryā **gõzinde**
Yine bir lāhẓada ‘aqlı dirilür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [gõzinde, -i, -n, -de]
30. Elin tutup Hākı-y-çun hayr ideyin
Ki ne **gõzi** görür ne kuvveti var (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [gõzi, -i]
31. Gözi tuş oldu anda bāğbāna
Tırur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-hīz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [gõzi, -i]
32. Gehī şāne kõi gīsūlarına
Gõzi āhūların çün nāfe-i Çin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [gõzi, -i]
33. Şeker şāhındadır şan tūti-yi āl
Gõzine Leylinūñ her şem‘-i enver (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [gõzine, -i, -n, -e]
34. Şu‘ā‘ından anuñ pūr-nūr ü rüşen
Gõzi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [gõzi, -i]
35. Tapuñdan bu yola hõş-dil gidem tā
Gõzüm görmeyiser irāk seni bil (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [gõzüm, -üm]
36. Göre düşdi **gõzi** bir āşināyı
Çađırup yanına anı didi k‘iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [gõzi, -i]
37. K‘açıla andan **gõzi** bu hāk-rūyuñ
Cemālūñ seyirine eyle māyilem ben (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [gõzi, -i]
38. Sevādından **gõzi** oldu münevver
Dönüp ol nev‘arūs-ı nāz-perver (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [gõzi, -i]
39. Batupdur cānı **gõzine** anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [gõzine, -i, -n, -e]
40. Görinmez oldu anasınūñ **gõzine** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 88*). [gõzine, -i, -n, -e]
41. Urıñdı rüy-ı şahrā reng-i sincāb
Gõz ider gonca-ı bādām-ı hõş kām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [gõz,]
42. Cihān gülbāngdan oldu pūr-āvāz
Görinmeyüp **gõzine** rüy-ı dildār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [gõzine, -i, -n, -e]
43. Veren elden Züleyhā gibi kārı
Gõzi yağmaya viren mülk-i cānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [gõzi, -i]
44. Gözin döndürdi bahr-i bī-kerāne
Şarāb-ı ‘ışk anı medhūş kıldı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [gõzin, -in]
45. Ola gönülüm **gõzüm** bī-ferr ü bī-nūr
Çün ura hāzretūñ bir şī‘re bünyād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [gõzüm, -üm]
46. Kej olur kej baķan **gõz** baña muṭlak
Egerçi kāmētümdür aşlda kec (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [gõz,]
47. Ol ucdan çeşm-i bedden pūr hirāsum
Velī şol **gõz** ki var bañā zīyānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [gõz,]
48. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol ādem kim sever kendü **gõzini** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [gõzini, -i, -n, -i]
49. Gözün nūrı iki ‘ālemde varuñ
Nedür hāli diyüp pūr ğam senūñ-çün (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [gõzüñ, -üñ]
50. Ümīdi devr-i fāniden berīde
Gõzine teng olan eyvān-ı rāhat (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [gõzine, -i, -n, -e]
51. Gözini āfitābuñ kıldı pūr-nūr
Şu resme kıldılar ārāyiş anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [gõzini, -i, -n, -i]

gõz: Mana gözü: gönül.

1. Cān **gõzi** ahvālinūñ şihhatine hāziķ-ı dehr
Atuñ ayađı tozi kuḫlini buyurdı sebeb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kaside 3, Mısra 15*). [gõzi, -i]

gõz ac: Göz açmak.

1. Sipihr evcinde yir yir her sitāre
Gõz açup aña kılardı nezzāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [gõz aç, -up]

gõz dik: Bir şeyi ele geçirmeyi düşünmek, istemek.

1. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihānda ol-durur dīvāne iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [göz dik, -me, -den]
2. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir gün gubānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110*). [göz dik, -miş, -di]

göz göre: Göz göre göre.

1. Kamu fermānuña cāndan muṭi'üm
Velikin **göz göre** ferzendin ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [göz göre,]

göz urdum: Her yeri gözlemek.

1. Tutup anı hezārān 'izzetile
Sevādına **göz urdum** hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [göz urdum, -dum]

göz yum: Kabullenmek.

1. Gider bir cānibi tıtdı yumup göz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [göz yum, -up]

gözden kan dök: Büyük üzüntüyle ağlamak.

1. Diyüp bu sözleri gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1*). [gözden kan dök, -üp]

gözet: Kollamak, beklemek.

1. K'açup ol mīm-i ṭavusî gözini
'Adāletden **gözedür** Hāk yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [gözedür, -ür]

göze: Kollamak, beklemek.

1. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zīrā za'f u pīrī vü seḳāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [gözedürdi, -ür, -di]

gözet: Göz önünde bulundurmak, düşünmek.

1. Gider **gözetmeyüp** sağ u solını
Dileni dileni her çetri nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [gözetmeyüp, -me, -, -üp]
2. Gider fark itmeyüp tağı ovadan
Ṭutup bir cānibi **gözetmeyüp** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29*). [gözetmeyüp, -me, -, -üp]

gözet: Gözlemek, gözletmek.

1. Dilāverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [gözetdi, -di]
2. Gözetdi ol deli kendü kalayın
Yürüyüverdi ol şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [gözetdi, -di]

gözet: Göz önünde bulundurmak, düşünmek.

1. amudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda ğayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*gözetmezler, -mez, -ler*]

gözet: Aramak, bulmaya çalışmak.

1. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [*gözetdüm, -düm, -m*]

gözi yolda al: Birini uzun süre istekle ve hasretle beklemek.

1. Gözi yolda senûñ-un iy nigû-h'âh
açankim virmege aşd itdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [*gözi yolda al, -da-i-up, -dur*]

gözin yum: Gözünü yummadan, kapatmadan.

1. Gözin yummadı bir dem dökmeden an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [*gözin yum, -ma, -dı*]

gözinde al: İstedini elde edememenin üzüntüsü içinde olmak.

1. Çün uyhudan götürdi baş o meh-veş
Görür almış gözinde ol naş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [*gözinde al, -mış*]

gözinden ık: Gözden düşmek.

1. Gözinden ıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi aşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87*). [*gözinden ık, -dı*]

gözine görin: Görünür hala gelmek.

1. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
ü görindi gözine mâh-rûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25*). [*gözine görin, -dı*]

gözle: Gözlemek, seyretmek.

1. Cidâl-ı hâşm içündür **gözlemek** neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37*). [*gözlemek, -mek*]
2. Yola dikmişdi göz **gözlerdi** râhı
Ki tâ bād irürüp bir gün ubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110*). [*gözlerdi, -r, -dı*]
3. K'o dervîş idi bu **gözlerdi** bâyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [*gözlerdi, -r, -dı*]

gözle: Aramak, beklenti içinde olmak.

1. Murâdum tîrin irürmez nişâne
Dem-â-dem **gözlerem** süy-ı harîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81*). [*gözlerem, -r, -em*]

2. Senüñ **gözler** irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yokdur huzûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [gözler, -r]
3. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakîkat **gözler** iseñ fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95*). [gözler, -r]

gözler: Göz. Gözler.

1. Vü ger hōd niyetüñ itmekdesse ceng
Cihânı **gözlerüñe** eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48*). [gözlerüñe, -ün, -e]

gözün aç: Uyanık, dikkatli olmak.

1. Tır evden yaña gidelüm **gözün aç**
K'anañdur anda didârüña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [gözün aç,]
2. Gözün aç kim ölürsin âhîr-i kâr
Gürür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [gözün aç,]

gözüne hâbı harâm it: Uykusuz kalmak, hiç uyumamak.

1. Anuñla münis olup niçe günler
Harâm itdüm gözüm h'âbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 90*). [gözüne hâbı harâm it, -düm-i-üm]

ğubâr: Toz, toprak.

1. Şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bālâ
Ayağınuñ **ğubârı** 'arş-ı vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [ğubârı, -ı]
2. Şitâb itse semend-i berç-vârı
Koparur rûd-ı ceyhûndan **ğubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [ğubârı, -ı]
3. Bulut gibi **ğubâr** ağdı havâyâ
Ki kandan yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [ğubâr,]
4. Yola dikmişdi göz gözlerdi râhı
Ki tâ bād irürüp bir gün **ğubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [ğubârı, -ı]
5. Kamusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünñ sildi **ğubârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [ğubârın, -ın]
6. Ğubârüñ kuhlına cân çeşmi muhtâc
Tenümde şınsa yir yir üstüñ'ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [ğubârüñ, -uñ]
7. Dem-i merg aña irürdi **ğubârı**
Dilinden çıkdı sevdâ başına hâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [ğubârı, -ı]
8. Gözüme sürme eyle ol **ğubârı**
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sînemî pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [ğubârı, -ı]

ğubâr: Toz ll keder, üzüntü.

1. Ne bilsün çarlı işin sâde-dil idi
Ne gönlinde var-idi gam **ğubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [ğubârı, -ı]

ğubâr: Toz, toprak (âşğın zayıf bedeni bağlamında).

1. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkinuñ **ğubârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [ğubârın, -ın]

ğubâr ol: Toz olmak.

1. Çehresi kuhl-i Şifâhâne dönüp ola ğubâr
Küh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*ğubâr ol, -a*]

ğubâr-ı çehre: *Yüzün sürmesi.*

1. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nâk
Ğubâr-ı çehresini oğlınuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [*ğubâr-ı çehre, -si, -ni*]

ğubâr-ı dergeh: *Dergahın (kapısının) tozu.*

1. Ğubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûh-ı kudsi hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [*ğubâr-ı dergeh, -üñ, -de*]

ğubâr-ı makdem: *Ayağının tozu.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse ğubâr-ı makdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*ğubâr-ı makdem, -i, -ñ, -e*]
2. Ğubâr-ı makdemiñden dide maħzûz
Sürer na'linüñe yüz levh-i maħfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*ğubâr-ı makdem, -i, -n, -den*]

ğubâr-ı makdem: *Ayağının tozu. II Sevgilinin ayağının tozu.*

1. Ğubâr-ı makdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine ol 'ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 5*). [*ğubâr-ı makdem, -in, -den*]

güc: *Güç, iktidar.*

1. Zebânı söylemez kim diye rāzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*güci, -i*]
2. Gücüm yitmez ki sunam sağara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlü āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*gücüm, -üm*]
3. Benüm odumdan irer saña āfet
Faķirem hem **gücüm** yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*gücüm, -üm*]

güc: *Zor.*

1. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ān
Kañı ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [*güç-imiş, -imiş*]
2. Gözinden **güç-durur** olmaķ kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32*). [*güç-durur, -durur*]

güc ol: *Zor olmak.*

1. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*güç ol, -ur*]

güç olur: Güç duruma gelmek, zorlaşmak.

1. Havâledür dile gam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [güç olur,]

güdâz: (Mânen) tutuşmuş.

1. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü girye vü süz-ile mu'tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [güdâz,]

güfrân: Bağışlama. Affetme.

1. Şaçalar başum üzre hañ gibi hâk
Baña **güfrândan** ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [güfrândan, -dan]

güher: Cevher, inci II Güzel söz.

1. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her **güher** için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [güher,]
2. Cihâna sözden işâr it **güherler**
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9*). [güherler, -ler]
3. Zebânuñdan revân eyle şekerler
Kelâmuñdan nişâr eyle **güherler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4*). [güherler, -ler]

güher: Cevher, inci.

1. Şekerlerdür berî ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148*). [güherlerdür, -ler, -dür]
2. Virem olursa ger bu 'ağd-i mevzün
Kağâr-ıla **güher** yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [güher,]
3. Ne deñlü hârc idersen bu **güherden**
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hâzârdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [güherden, -den]
4. Sözüñden pür **güher** eyle cihâni
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [güher,]
5. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemede hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [güher,]
6. Olupdur müşg-ile mañlût-ı ma'cün
Güherden dürcdür la'lîn tuñağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [güherden, -den]
7. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [güher,]

güher-dürc: Mücevher kutusu.

1. Hâkîkat belki mecnûnam be-ğâyet
Güher-dürcüñ ki pülâd ağzım açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [güher-dürcüñ, -üñ]

güher-rîz: Cevher döken; cömert, eli açık.

1. Dil ola râh-ı 'aynumdan **güher-rîz**
Direm kim qorçu virdi rüz-ı maşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72*). [güher-rîz,]

güher-ver: *Cevher sahibi.*

1. Anuñ-çündür gözüm bahri **güher-ver**
İder muştum ruhum rengini hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [*güher-ver,]*

gül: *Gülmek.*

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her cü
Güler gül kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*güler, -er]*
2. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kılup ehl-i muhaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62*). [*gülüşdi, -üş, -di]*
3. Ğamı şadiye dönüp hoş dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü **güldi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [*güldi, -di]*
4. Yüze **gülmek-durur** işleri dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90*). [*gülmek-durur, -mek, -durur]*
5. Kimi ağlar kimi olurdu hândân
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*gülenler, -ler]*

gül: *Gül II Sevgilinin yüzü.*

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden şaçdı kevkib (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16*). [*güline, -i, -n, -e]*
2. Döker çeşmüm lebünsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ **gülinden** iy habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*gülinden, -in, -den]*
3. Hasedden ol perinüñ gül yañağı
Komışdı lalenüñ bağrına dağı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [*gül yañak, -ı]*
4. Ğazâl u tævüsi bāğ-i cinānuñ
Gül-i ruhsarı üzre kurdı ol **gül** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [*gül,]*

gül: *Gül. || Sevgili.*

1. Perî-peyker güzeller yüzleri **gül**
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [*gül,]*
2. Gelürek oldı bir gün yüzlü maħbüb
Ruħı **gül** hâli fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6*). [*gül,]*
3. Meh-i tãbãnuñ oldı hãlesi şan
Gülüñ pîrãhenine zer girîbãn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [*gülüñ, -üñ]*
4. Gül üzre nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tãbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [*gül,]*
5. Leb-i şîrinleri hândân saçıldı
Seher vaqtinde **gül** gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [*gül,]*
6. Virilmez didiler **gül** bergi bãde
Ne lâyıkdur bu meh ol div-zãde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*gül,]*
7. Şu **gül** kim kôpmış-idi bãd-ı âfet
Getürdi yirine riħ-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [*gül,]*
8. K'o **gül** k'olmuşdurur bãğun çerãğı
Kômış derdi dil-i Mecnûna dãğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*gül,]*
9. Naşîbidür bu **gül** bir bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür bir tâcdãruñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [*gül,]*
10. Nihãluñ bãğını yir zãğ her bãr
Tezervünde çi ger maşşüdidur **gül** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103*). [*gül,]*
11. Velî çokdur şehã bülbülde şöhet
Kızıl **güldür** egerçi hüsn-i gülzãr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [*güldür, -dür]*
12. Ruħ-ı bãğ oldı **güliden** ergüvãni
Gül-i aħmerden oldı her leb-i cü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24*). [*güliden, -den]*

13. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülüñ ruhsârına ‘âşik-durur bâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33). [gülüñ, -üñ]
14. Ya niçün bâğ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden dürüm adum bâğbândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7). [gülüñden, -ünden]
15. Ne lâ‘linüñ naşib olur zülâli
O **gülden** olmayup maqşûdı hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101). [gülden,]
16. Gülümden eyle güyâ bülbülünü
Getür dâma ol âhü-yı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50). [gülümden, -üm, -den]
17. Şu **gül** gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42). [gül,]
18. Baña ol **gül** senden özge yâdigârı
Senüñle gel bertü iy yâr-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94). [gül,]

gül: Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.

1. Hüsnüñ **gülinden** iy yüzi ħurşid ü almı ay
Oldı meşelde bir varaka gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41). [gülinden, -in, -den]
2. Senüñ hükümün-le bergin bâğda **gül**
Tağtımış kim bisât idine bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27). [gül,]
3. Güle sen virdüñ iy Ħağ behcet-i rû
Sen itdüñ ğoncenüñ ağızını hoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29). [güle, -e]
4. Yemîn itdi yasağm eyleyüp yâd
Ki artuğ kaşmaya **gül** yelkenin bâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110). [gül,]
5. Açılmışdı ruğ-ı Leylî gibi **gül**
Kılarıdı nâle Mecnûn-vâr bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37). [gül,]
6. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebensüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48). [gül,]
7. Gül açup bülbüle remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [gül,]
8. Kızıl **gülden** seher bulmuşdı deste
Zamânım idi firüz u ħuceste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31). [gülden, -den]
9. Kılar bülbül **güle** karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebensüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47). [güle, -e]
10. Bitürür tâze **güller** gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ ğayret-i ħâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211). [güller, -ler]
11. Her encüm hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi sanki ħavz-ı âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6). [gül-idi, -idi]
12. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü **gül**
Ki ruhsârı **gül** u ğisüsü sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77). [gül,]
13. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü **gül**
Ki ruhsârı **gül** u ğisüsü sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [gül,]
14. Ķoşuladı çü **gül** destesin ol ħür
Zarürî düşdi bâğ-ı şabrdan dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25). [gül,]
15. Ķoyup ol **gül** bunuñ ğöñline dağı
Nesîm-i ‘ışkdan töldi dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29). [gül,]
16. Baqarken bunlara ol ħaddi lâle
Dökerken nergisi **gül** üzre jâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [gül,]
17. Ne deñlü kim el irürmez **güle** kes
Leţâfetde vü rağbetde-durur pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37). [güle, -e]
18. Güzer kıldığı yola **gülle** gülle
Oluben cem‘ tıflân-ı maħalle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13). [gülle, -le]
19. Güzer kıldığı yola **gülle** gülle
Oluben cem‘ tıflân-ı maħalle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13). [gülle, -le]
20. Hemîşe **gül** gibi ol şâd u ħandân
Çü ğonca olmağıl maħbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9). [gül,]
21. Ħadış-ı ‘ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken gözleri ħün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2). [güle, -e]
22. Sen itdüñ **güllerüñi** zâğa teslîm
Ciger kanı yirem ben nite kimden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32). [güllerüñi, -ler, -ü, -ñi]

23. Ol andan bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistānum **gülinden** dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [*gülinden, -in, -den*]
24. Benüm atam idi ğüyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*güline, -i, -ne*]
25. Ki olmış cümle aĥvâli diger-ğün
Kızıl **gül** gibi ruĥsârı şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*gül,]*
26. Def olmışdur **gül** evrâkı celâcil
Getürdi her şükûfe ĥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*gül,]*
27. Çemen şaĥnını kıldı bir tabâk **gül**
Cihân çün bâĝ-ı cennet oldı hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*gül,]*
28. Yenâbî'-i biĥište döndi her cü
Güler **gül** kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*gül,]*
29. Elinde tiĝ ü başında otaĝı
Bu resme faşlda **gül** gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [*gül,]*
30. Görinmez gözlerine bâĝ u gülzâr
Baña mîĥ-i der-i dilber yiter **gül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*gül,]*
31. Hevâ-yı zülfi pesdür seyr-i sünbül
Gülike erĝuvānuñ şâĥı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*gülike, -ile*]
32. Karârı ĥalmanı bir yirde çün bād
Gül endāmı ĥayâli birle nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*gül,]*
33. Varup bir **gül** dibinde tutdı ârām
Fiĝân idüp yaĥasın eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [*gül,]*
34. Gözinün yaşı kıldı ĥâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol **gül** üzre nâĝâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [*gül,]*
35. Derünüñ düdın eyler derd-ile yād
Nazar kılsa **güle** ol mâĥ-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*güle, -e*]
36. Yüzine bir **güle** baĥmazdı ol mâĥ
Bu resmeydi olarda zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [*güle, -e*]
37. Döşürsem **güllerin** küstâĥ küstâĥ
Ki öpsem göĝsünüñ nârını iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88*). [*güllerin, -ler, -i, -n*]
38. Ki şabrum mülkini ĥier itdi ĝâret
Getür cân gülistānınuñ **gülünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [*gülünü, -ini*]
39. Vaţangâhını ol servün çemen kıł
Ĥarışdur şekkerüm birle **gülünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*gülünü, -ini*]
40. Baña ĥarşu söze gir kim **gülem** ben
Ne dir kim başlasan minber fiĝâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*gülem, -em*]
41. Ki bâĝ içre **gül-içün** tutdı mâtem
Çemen soñında 'âdetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*gül-içün, --içün*]
42. Şanasın oldı iki âteşin **gül**
Ža'if oldı be-ĝâyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [*gül,]*
43. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyâ **gül** nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*gül,]*
44. Ĥanı ol **gül** gibi zibâ vü ter ĥad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*gül,]*
45. Alur biñ cāni yokdur gerçi cāni
Güli dehrün dikendür taĥtı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*güli, -i*]
46. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş **güli** vü ĥârı ĥalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*güli, -i*]
47. Yile vardı neşâţ âyini andan
Ecel 'ayyârı maĥşûdum **gülin** âĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*gülin, -in*]
48. Ki cān-ı 'ârife virür şafâlar
Ĥurılmış anda bir **gül** sâyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*gül,]*
49. Ki pür **güldür** cinān dünyâ tolu ĥâr
Dūr ü gevher taleb eyle ĥo ĥāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*güldür, -dür*]
50. Açılmış **güller** ü bitmiş semenler
Ayaĝ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*güller, -ler*]

gül: Hayalet, hortlak, kötü cin, şeytan.

1. Ki yolın itmemişdür **gül** anuñ piç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [gül,]

gül ü serv-i riyâz-ı cân: *Can bahçesinin gül ve servisi.*

1. Ne seng ü çüb k'âña tokımurdı
Gül ü serv-i riyâz-ı cân şanurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 60*). [gül ü serv-i riyâz-ı cân,]

gül ü sümbül: *Gül ve sümbül.*

1. Öñi soñı kamu hıçdür kamu hıç
Gül ü sümbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [gül ü sümbül,]

gül-âb: *Gül suyu.*

1. Nitekim za'ferân üzre **gül-âbı**
Çü 'âklı geldi baqdı piri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [gül-âbı, -ı]
2. Şu gül gibi ki gitmişdür **gül-âbı**
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [gül-âbı, -ı]
3. Vaşiyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp mañlüt 'anberle **gül-âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [gül-âbı, -ı]
4. Gül-âb u ğâliyeden idi muñlak
Ser-i kabr üzre turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [gül-âb,]

gül-âb-ı eşk: *Gülsuyu gibi gözyaşı II kanlı gözyaşı.*

1. Gözüme sürme eyle ol ğubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sînemi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [gül-âb-ı eşk, -ile]

gül-âbı saç: *Gül suyu saçmak.*

1. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine eşkden saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [gül-âbı saç, -dı]

gül-âbil: *Gül suyu ile.*

1. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-âbile yudı hem dâye rüyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [gül-âbile, -e]

ğulâm: *Köle.*

1. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven **ğulâmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [ğulâmuñ, -uñ]
2. Ğulâman Hindî vü Rümî dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [ğulâman,]

ğulâm-ı halka-der-ğüş: *Kulağı küpeli köle, bende.*

1. Öñince çün **ğulâm-ı halka-der-ğüş**
Götürür kâşid-ı hazret eyer-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93*). [ğulâm-ı halka-der-ğüş,]

ğulām-ı halka-der-güş kıl: Kulağı küpeli köle olmak.

1. Aña kıldı ğulām-ı halka-der-güş
Varurak şöyle oldu kim ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 28). [ğulām-ı halka-der-güş kıl, -dı]

ğulāmı ol: Kölesi, hizmetçisi olma.

1. Çıkarup şunıvirdi bāğbāne
Çün ol serv oldu Mecnûnün ğulāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53). [ğulāmı ol, -dı]

ğulbāng: Şakıma; hoş ses çıkarma bağlamında.

1. Cihān ğulbāngdan oldu pür-āvāz
Görinmeyüp gözine rüy-ı dildār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54). [ğulbāngdan, -dan]

ğul-be-şeker: Far. Gül yaprağından yapılan tatlı, gül reçeli.

1. Giyeh şanma ki bu ğul-be-şeker
Bileydün aşlımı ger bu giyāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36). [ğul-be-şeker,]

ğul-be-şekker: Far. Gül yaprağından yapılan tatlı, gül reçeli.

1. Kalem ney-şekker ü nazmuñ ğul-i ter
Düz ikisinden anuñ ğul-be-şekker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116). [ğul-be-şekker,]

ğul-bün-i hün-āb-ı dide: Gözlerden akan kanlı yaşların gül fidanı.

1. Didi iy ğul-bün-i hün-āb-ı dide
Ki bülbülsin yuvasından remide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3). [ğul-bün-i hün-āb-ı dide,]

ğuldeste-i ğulzār-ı devrān: Zamane bahçenin gül demeti.

1. Yüzi ğuldeste-i ğulzār-ı devrān
Boyu serv-i bahāristān-ı handān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 5). [ğuldeste-i ğulzār-ı devrān,]

ğuldür-: Bir kimsenin gülmesine, mutlu olmasına, neşelenmesine neden olmak.

1. Yeter düşmenlerümi baña ğuldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42). [ğuldür,]
2. Özine ğuldüren her bir hasüdi
Şol âfet kim ğamından sen belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4). [ğuldüren,]

ğulgul: Gürültü, çığışma.

1. Sadā-yı hüsn-ile ol hāli fülful
Bırakdı günbed-i āfāka ğulgul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26). [ğulgul,]
2. K'ol dehri pür ider ğulgul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18). [ğulgul-ile, -ile]

gülgüle: Gürültü, çığıışma.

1. Ser-ā-ser **gülgüle** düşdi cihāna
Düzetdiler Őu resme kim dimiřdi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*gülgüle,]*

göl-gün: Gül renkli II Sevgilinın yüzü.

1. Budur olmaduğı gül-güne **göl-gün**
Ki 'işmetden durur her lāhza bīrūn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 27, Mısra 33*). [*göl-gün,]*

göl-gün: Gül renkli II kırmızı.

1. Nutq-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Göl-güne yañađı gül-i ĥandānı begenmez (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Gazel 1, Mısra 6*). [*göl-güne, -e]*
2. Gül-güne yañađı gül-i ĥandānı begenmez
Dil 'aqla belā tahtını çok gördüđi bu kim (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Gazel 1, Mısra 6*). [*göl-güne, -e]*
3. Budur olmaduğı **göl-güne** gül-gün
Ki 'işmetden durur her lāhza bīrūn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 27, Mısra 33*). [*göl-güne, -e]*
4. Bularuñ ruĥları sürĥiyle **göl-gün**
Nigāruñ didesi eřkiyle pür ĥūn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 29*). [*göl-gün,]*
5. Meger sākī katı sürdi ayağda
Ki mey **göl-günü** ĥarq oldu 'arađda (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [*göl-günü, -i]*
6. Giyindi cāme-i la'lin ü **göl-gün**
Sevincile turup pür řive vü nāz (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [*göl-gün,]*
7. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengārı geh **göl-günī** bir tıđ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [*göl-günī,]*

göl-i ahmer: Kırmızı gül.

1. Ruĥ-ı bāđ oldu gülden erđuvānī
Göl-i ahmerden oldu her leb-i cū (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [*göl-i ahmer, -den]*

göl-i āl: Kırmızı gül.

1. Bulardan bulmamışdı bu **göl-i āl**
Yođ-idi yüzlerin görmiř meger ĥāl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [*göl-i āl,]*

göl-i bāđ-ı dil-i men: Gönül bahçemin gülü.

1. Didi kim iy **göl-i bāđ-ı dil-i men**
K'olur çeřmüm yüzüñ görmekle rüşen (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [*göl-i bāđ-ı dil-i men,]*

göl-i bāđ-ı leťāfet: Güzellik bađının gülü.

1. Teninde taşdan açılan cerāĥat
Ekeydi řan **göl-i bāđ-ı leťāfet** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 60*). [*göl-i bāđ-ı leťāfet,]*
2. Didi bu sözleri miĥri idüp cüş
Ki bu ĥađdur **göl-i bāđ-ı leťāfet** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 37*). [*göl-i bāđ-ı leťāfet,]*

göl-i ĥandān: Açılmış gül II Sevgili.

1. Nuṭḡ-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i ḡandāni begenmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [gül-i ḡandān, -ı]
2. Gül-güne yañağı gül-i ḡandāni begenmez
Dil 'aḡla belā taḡtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [gül-i ḡandān, -ı]

gül-i nāzik: *İnce ve zarif bedenli gül. || Sevgili.*

1. Teb ü lerce revādür büstāne
Gül-i nāzik çeker bāğ içre rencür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [gül-i nāzik,]

gül-i nesrîn-i hem-h'āb-ı semen kıl: *Yasemin çiçeğine yabani gülü uyku arkadaşı etmek.*

1. Sevindür ḡaste-i dil bülbülîni
Gül-i nesrîn-i hem-h'āb-ı semen kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 47*). [gül-i nesrîn-i hem-h'āb-ı semen kıl,]

gül-i pür-dağ: *Yarası çok olan gül.*

1. Kimün ḡüşına irişür fiğānuñ
Niçedür iy **gül-i pür-dağ** ḡālūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [gül-i pür-dağ,]

gül-i ra'nā: *Güzel görünen gül || Sevgili.*

1. Şunuñla kim daḡı olmışdı ḡandān
Gül-i ra'nāyı ḡaç iderdı her ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [gül-i ra'nā, -ı]

gül-i ra'nā-yı bāğ-ı şubḡāhî: *Sabah vakti bahçenin latif çiçeği.*

1. Gül-i ra'nā-yı bāğ-ı şubḡāhî
Tılsım-ı maḡzen-i genc-i ilāhî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 17*). [gül-i ra'nā-yı bāğ-ı şubḡāhî,]

gül-i ruḡsār: *Gül yüz.*

1. Ğazāl u ḡāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruḡsārı üzre ḡurdu ol gül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [gül-i ruḡsār, -ı]

gül-i tāze: *Taze ve yeni gül.*

1. Yanıncadur gül-i tāzeyse ḡārı
Mey-i nāb-ise biledür ḡumārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [gül-i tāze, -yse]
2. Gül-i tāze gibiydi çāk-dāmen
Yolını çün tutaydı ḡār-ı şehvet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 66*). [gül-i tāze,]

gül-i tāze: *Yeni açmış gül II genç, toy sevgili.*

1. Gül-i tāzeyse Leylî iy mükerrrem
Degüldür ḡaysda bir ḡārdan kem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [gül-i tāze, -yse]

gül-i ter: *Taze gül.*

1. Zeberced-reng şāh üzre **gül-i ter**
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [gül-i ter,]
2. Kalem ney-şekker ü nazmuñ **gül-i ter**
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [gül-i ter,]
3. Gelüp Leylinüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste **gül-i ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [gül-i ter,]
4. Vişālün gülşeninden bir **gül-i ter**
Velikin firqatünden cāna şad hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [gül-i ter,]
5. Gülistānuñ ruḥı zerd oldı ğāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [gül-i ter,]
6. Dirīğa gitdi ol serv-i cemīle
Yaḳasın çāk idüp hem-çün **gül-i ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [gül-i ter,]
7. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre **gül-i ter** cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [gül-i ter,]

güllice: *Kuru gül.*

1. İçi pür mā'ide şīrīn vü mergüb
Şarāb u nuḳl u ḥalvā vü **güllice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [güllice,]
2. Kodı ortaya ḥalvā vü **güllice**
Didi ağlama ol bir lāḥza ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [güllice,]

gülistān: *Gül bahçesi.*

1. Turur gülnār çün tennūr-ı pür-nār
Gülistān andan olmuş germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [gülistān,]
2. Gülistān meclisinde şāḥ-ı zanbaḳ
Uyarmış cā-be-cā şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [gülistān,]
3. Müzeyyen kıluḫ āfāḳı **gülistān**
Mu'aṭtar cylemiş gülzārı reyḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67*). [gülistān,]
4. Tağıdup şaçlarını sünbül-i ter
Gülistān bezmini kılmış mu'aṭtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76*). [gülistān,]
5. Kamu gördüklerini ḥ"āb içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [gülistān,]
6. Yaḥ olmuş künde-i ğam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş ḥarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [gülistānı, -ı]
7. Gülistānuñda oldum naḥl-i bī-bār
Baña itdüklerüñ iḥsānı her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86*). [gülistānuñda, -da, -uñ]
8. Ol andan bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistānum gülingen dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [gülistānum, -um]
9. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şüküfe naḥlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [gülistāna, -a]
10. Gelür zindān gözine bāğ u gülşen
Gülistān kim ola bī-yār-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19*). [gülistān,]
11. Gelür ḥākister-i külḥan ğibi ḥ"ār
Gülistānda olan her sünbül-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [gülistānda, -da]
12. Vaṭan tıtdı gelüp gülzār içinde
Gülistān içre oldılar ḥurāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [gülistān,]
13. Gülistāna gönildi anlar ile
Ḳarārı ḳalmayıp kuḥsār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [gülistāna, -a]
14. İkisiniñ arasında hezāra
Ki bülbül kim **gülistāndür** mākāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [gülistāndür, -dur]
15. Ki şabrum mülkini hicr itdi ğāret
Getür cān **gülistānmuñ** gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [gülistānmuñ, -ı, -nuñ]
16. Gülistānuñ ruḥı zerd oldı ğāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [gülistānuñ, -uñ]

gülistân ol: *Gül bahçesi olmak.*

1. Halîle âteş oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*gülistân ol, -dı, -(y)sa*]
2. Şan oldı rezmegehe kıandan gülistân
Ki bülbüldür içinde zâg-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [*gülistân ol, -dı*]

gülistân-ı cihân-ârâ: *Cihanı süsleyen gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i simin-beden ya'nî ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 44*). [*gülistân-ı cihân-ârâ,]*

gülistân-ı kasr: *Saray gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdûh ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [*gülistân-ı kaşr, -uñ, -ı*]

gül'izâr: *Gül yanaklı.*

1. Virürdi gönlünü ol **gül'izâre**
Mu'anber ca'dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [*gül'izâre, -e*]
2. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür her semek bir **gül'izâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [*gül'izâre, -e*]
3. Hâtındandur eşer bir **gül-'izâruñ**
Dağı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [*gül-'izâruñ,]*

ğull: *Suçlunun boynuna ve bileklerine geçirilen demir halka, zincir, pranga.*

1. Resende gerdeni vü **ğulde** pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*ğulde, -de*]

ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr: *Yarin sokağındaki köpeklerin tasmaı.*

1. Benefşe vü karanfıl dağ-ı mâtem
Baña **ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 45*). [*ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr,]*

gülnâr: *Nar çiçeği.*

1. Turur **gülnâr** çün tennür-ı pür-nâr
Gülistân andan olmuş germ-i bâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [*gülnâr,]*

gül-reng: *Gül renkli, kırmızı.*

1. Ki **gül-reng** olmuş eşküñden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*gül-reng,]*

gül-reng ol: *Gül renkli olmak. || Kırmızı olmak.*

1. Ki kanından kamu küh oldu gül-reng
Dögüp kıldı vücüdün kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [gül-reng ol, -dı]
2. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
Dönüp dîvânesine her maâlden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [gül-reng ol, -dı]

gül-ruh: *Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve al renkli yanaklı sevgili.*

1. Mu'anber zülf ü çenber-mûy u **gül-ruh**
Semen-sîmâ vü 'anber-bûy u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [gül-ruh,]
2. Semen-sîmâ vü **gül-ruh** fitne-cûdur
Şeker-leb sîm-ğabğab 'işve-hûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [gül-ruh,]
3. Semen-sîmâ vü nergîs-çeşm ü **gül-ruh**
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [gül-ruh,]

gülşen: *Gül bahçesi.*

1. Kışı zulmet kılor **gülşen** bahârı
Şebi târik ider rüşen nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [gülşen,]
2. Kimi **gülşende** sürer 'ıyş u 'işret
Kimi küllhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [gülşende, -de]
3. Sütün-ı dînümüñ misvâkiñi kıł
Yakînüm **gülşenine** nahl-ı kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 30*). [gülşenine, -i, -n, -e]
4. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bâğı açılmış **gülşen** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [gülşen,]
5. Görür kendüyi bir **gülşen** içinde
K'anuñ bir havza var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [gülşen,]
6. Şalınu **gülşene** gelmişdi 'ar'ar
Kâbâ-yı sebzele kim vire zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [gülşene, -e]
7. Bu **gülşenden** k'îçidür pür ğarâib
Çün oldu verd-i sürh-i mihr ğâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [gülşenden, -den]
8. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem **gülşenüñe** ulı nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [gülşenüñe, -ün, -e]
9. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu **gülşen** câyıdır bir 'andelibüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [gülşen,]
10. Vişâlün **gülşeninden** bir gül-i ter
Velikin firkatüñden câna şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [gülşeninden, -i, -n, -den]
11. Gelür zindân gözine bâğ u **gülşen**
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [gülşen,]
12. Ki 'işret **gülşenini** kılmazam yâd
Hârâbe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [gülşenini, -i, -n, -i]
13. Kemân ebrüsü kabz iden cihâni
Yüzi **gülşen** yañağı verd-i hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [gülşen,]
14. Gamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemâlün **gülşeninün** şâh-ber-şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [gülşeninün, -in, -ün]
15. Varaklar **gülşene** gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı lerzân u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38*). [gülşene, -e]

gülşen: *Gül bahçesi II sevgili.*

1. Bizi de kılmagıl bârî ferâmüş
Ben idüm **gülşenünün** bâğbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [gülşenünün, -ünün]

gülşen evle: *Gül bahçesine dönüştürmek.*

1. Gözümi nûruñıla rûşen eyle
Dilümi şevküñile **gülşen eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50*). [gülşen eyle,]

gülşen ol: *Gülbahçesi olmak.*

1. Elinde hem tutar bir şeb-çerâğı
Çamu olmuş harim-i bâğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [gülşen ol, -mış]

gülşen-i hüsn: *Güzelliğın gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin ‘âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [gülşen-i hüsn, -i, -ni]

gülşen-i irem: *İremdeki gül bahçesinin gül yaprağı. İrem: Ad kavmi zamanında Şeddat tarafından cennete benzetilerek yapılan bir bahçe olup Şamda veya Yemende bulunmuş olduğu söylenir.*

1. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hırşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varaka **gülşen-i İrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [gülşen-i irem,]

gülşen-i medîne: *Medine bahçesi.*

1. İy ‘andelîb-i Ka‘be v’iy tûñi-i Behişt
İy **gülşen-i Medîne** v’iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [gülşen-i medîne,]

gülsitân: *Gül bahçesi.*

1. Her nefes biñ kez fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālûñ **gülsitânın** bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [gülsitânın, -ın]
2. Ğam baña oldı muzā‘af ğuşşa tekrār el-firāk
Bād-ı ğām hāk itdi nağdüm **gülsitânın** âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [gülsitânın, -ın]
3. Teğarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahhum **gülsitânından** Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [gülsitânından, -ın, -dan]
4. Bitüp ol **gülsitânda** dürlü ezhâr
Çoğar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [gülsitânda, -da]
5. Gel iy cân **gülsitânınuñ** tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [gülsitânınuñ, -ı, -nuñ]
6. İrişdür **gülsitâna** ‘andelîbi
K’idinem kuhl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [gülsitâna, -a]
7. Şanasın geldi bülbül **gülsitâne**
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [gülsitâne, -e]

gülünc it: *Gülünecek duruma düşürmek.*

1. Getürdüñ dürlü kayğular serüme
Gülünc itdüñ beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [gülünc it, -dün]

gülünc ol: *Gülünç duruma düşmek.*

1. Gülünc oldı adı halk-ı cihâne
Düşe anuñ eline ger zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74*). [gülünc ol, -dı]

gülünc-i düşmen: *Düşmanın güldüğü.*

1. Görür kim bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş dōstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40*). [gülünc-i düşmen,]

gülzâr: *Gül bahçesi.*

1. Bitürür tâze güller gerçi **gülzâr**
Yürekler yarar ammâ gayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [gülzâr,]
2. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni **gülzârda** görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [gülzârda, -da]
3. Müzeyyen kılıp âfâkı gülîstân
Mu'attar eylemiş **gülzârı** reyhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [gülzârı, -ı]
4. 'Aceb **gülzâr** idi zîbâ vü hurrem
K'ururdu çün Mesîh anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [gülzâr,]
5. Hem ol **gülzâr** deşt-i rîve beñzer
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [gülzâr,]
6. Ki meyl itdügiçün **gülzâre** şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [gülzâre, -e]
7. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur kebkîyle de **gülzâr** zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [gülzâr,]
8. İdebilmez aña bülbül taḥammül
Senüñ **gülzârüñ** oldı mesken-i zâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97*). [gülzârüñ, -uñ]
9. Rûḥ-ı bâḡı bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile ki **gülzârüñ** hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [gülzârüñ, -uñ]
10. Vaṭan tutdı gelüp **gülzâr** içinde
Gülîstân içre oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [gülzâr,]
11. Ḳodı **gülzâr** ü şahrâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [gülzâr,]
12. Hevâ **gülzârdan** gösterdi âzer
Meger ol ḥüsñ ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [gülzârdan, -dan]
13. Ḥarâb oldı çemen bozıldı **gülzâr**
İrişüp nâgehân bâd-ı ḥazânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [gülzâr,]
14. Ḳodı **gülzâr** içine beyza-i zer
Tehî düşdi kedü-yı çarḥ-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [gülzâr,]
15. Sürürü miḥnet ü **gülzârı** nîrân
Ne deñlü ḥüb u zîbâ naḡsı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [gülzârı, -ı]
16. Fiḡân u nâle kim ḥâk oldı **gülzâr**
Mezârı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [gülzâr,]

gülzâr-ı aḥker: *Ateşten bahçe.*

1. Yaḡar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ ḡamı **gülzâr-ı aḥker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [gülzâr-ı aḥker,]

gülzâr-ı âzer: *Ateş bahçesi.*

1. Çaḡırur kim ḡamı **gülzâr-ı âzer**
Şudan biryânîḡa gelmişdi mâḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10*). [gülzâr-ı âzer,]

gülzâr-ı irem: *Cennetin gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh ola dillerde **gülgâr-ı İrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [*gülgâr-ı irem,]*

gülgâr-ı şādî: *Mutluluk bahçesi.*

1. Senüñ bensüz yirüñ **gülgâr-ı şādî**
Hâkîkat benden ol dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38*). [*gülgâr-ı şādî,]*

güm: *Kayıp, yok.*

1. Ne kûha kim anuñ hinki başar süm
İder ol yörenüñ aşlanların **güm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*güm,]*
2. Bu sevdâ içre korkarvan k'olam **güm**
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*güm,]*
3. Kõmamışdur benüm-çün âb u hem nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur **güm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [*güm,]*
4. Ki hatta kendümi bilmişdüm **güm**
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*güm,]*

güm evle: *Kaybetmek.*

1. Görinmez çeşm-i tîğa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [*güm eyle, -miş, -]*

güm evle: *Kaybetmek.*

1. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı andandur âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*güm eyle, -düm]*

güm it: *Yok etmek, kaybetmek.*

1. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür hürşid-i berrâkuñ zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [*güm it, -miş, -dür]*
2. Cihân târik ü teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 85*). [*güm it, -üp]*
3. Güm itdi şad firāk-ile leb-i gür
Dehānuñ dürcine bilsem ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*güm it, -di]*

güm ol: *Kaybolmak, bitip tükenmek.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda huftu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [*güm ol, -am]*
2. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın 'ālemdē nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*güm ol, -sun]*
3. Yeg ola pes harābe olsa cāyum
Güm oldı tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [*güm ol, -dı]*
4. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Kara hālūñ ki çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*güm ol, -dı]*
5. Bu idi cedd ü cehdinden murādı
Ki 'ālemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200*). [*güm olma, -yaydı]*

gümān: *Şüphē, kuşku.*

1. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cānum
Ölürven 'ışksuz yokdur **gümānum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [*gümānum, -um*]
2. K'iletmezdüm saña ben bu **gümañı**
Kañı ol itdügün 'ahd ü yemînler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*gümañı, -ı*]

güm-rāh: *Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış.*

1. Delü gibi il içinde o **güm-rāh**
Başına söylenür yürürdi her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [*güm-rāh,]*
2. Ki bir meh-rüya dil vürüp bu **güm-rāh**
Delü oldı şu resme kim görür şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [*güm-rāh,]*

gümüş: *Gümüş.*

1. Başında var gelin gibi **gümüş** tāc
Gözinde sürme ḥaddinde sefidāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*gümüş,]*
2. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*gümüş,]*
3. Gümüş mir'ate çekdi şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol çeşmi cādū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 164*). [*gümüş,]*

gümüş ol: *Gümüşe benzemek.*

1. Mehün bāzārın itsün alnı kāsîd
Gümüş olsun teni altun kabāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*gümüş ol, -sun*]

gün: *Gün, zaman.*

1. Tā kıyāmet **günlerine** kaldı didār el-firāk
Bir yaña cevr-i zamāne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*günlerine, -leri, -(ne)*]
2. Felek bir beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u **gündür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*gündür, -dür*]
3. Güneş her **gün** giyüp zer-tāc
Çapusunda turur feyzine muḥtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [*gün,]*
4. Meger günlerde bir **gün** k'irdi nevrüz
Mübārek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*gün,]*
5. Meger kim reh-güzerden bir **gün** ol şāh
Geçerken bir ḥarābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [*gün,]*
6. Meger kim bir perî-ruḥ bir **gün** anı
Götürüp seyre gitdi büstām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*gün,]*
7. Anuñla mūnis olup niçe **günler**
Ḥarām itdüm gözüm ḥ*ābı dünler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [*günler, -ler*]
8. Meger **günlerde** bir gün k'irdi nevrüz
Mübārek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*günlerde, -ler, -de*]
9. Bu resme kırk **gün** ol mîr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*gün,]*
10. Şitānuñ şiddetinden çarḥ ḥōd kām
Güne karşı döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*güne, -e*]
11. Bu hāl-ile geçürürdi **günini**
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*günini, -i, -n, -i*]
12. Günün nişfindan irişince şeb gāh
Bile oldılar ol iki ciğer ḥ*āh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*günüñ,]*
13. Meger kim **gün** gürübünün zamāna
Çara giydürdi şonuñda cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*gün,]*
14. Bu mîḥ itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi gūyā ki **gün** nūriyla revzen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*gün,]*

15. Füzûn olsun anuñ her **gün** cemâli
Yücelün hem benüm ‘ışkum nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37). [gün,]
16. Çıkarup at ayağından şerâre
Kažâ ol **gün** od urdı kâr-zâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60). [gün,]
17. Dem urdı şanki İsrâfîl şûra
Kıyâmet **günleri** geldi zuhûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20). [günleri, -ler, -i]
18. Gice irdi bu hâlet içre nâgâh
Çeküp **gün** yüzine zulmet hicâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91). [gün,]
19. Diri oldı iki **gün** ol dil-figâr
Ecel çıqup kemîninden zamânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32). [gün,]
20. Baña mahşer **güninde** ola hüccet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52). [güninde, -in, -de]
21. Degül **gün** heftede bir kere yirüm
Berîdür cânüm u şab‘um hüruşden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86). [gün,]
22. Günüm gibi-dürür rızkum dahı teng
Kažırvan zamğ-ı ağacdan geh dişümle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80). [günüm, -üm]
23. Kıyâmet **günlerine** kaldı dîdâr
Siyâh ol dilerüm iy rüz-ı hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136). [günlerine, -leri, -(n)e]
24. Şebe döndi **günü** soñ oldı ‘îdi
Tehî düşdi yimekten uyhudan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82). [günü, -i]
25. Yıkılur ol ‘imâret çâr-nâ-çâr
İki üç **günde** ol miskîn ü mehçür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59). [günde, -de]
26. Yidi **gün** oldılar anda dil-efgâr
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76). [gün,]
27. Şabâh olup toğarsa başuma **gün**
Var ise iy hürüs-ı dehr cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30). [gün,]
28. Günün nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile ‘anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38). [günüñ, -üñ]
29. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tutuldı ebr-i ğamda afitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12). [gün,]

gün: Gündüz, aydınlık.

1. Ne **gün** görmüş vücûdı säyesini
Ne bulmuş mâh kadri pâyesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75). [gün,]
2. Gelürek oldı bir **gün** yüzlü mahbûb
Ruĥı gül hâli fülful ğabğabı töp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5). [gün,]
3. Benüm gönlümüñ ammâ yok karârı
Ki sevdi kaldı ol **gün** yüzlü yarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46). [gün,]
4. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña bir **gün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54). [gün,]
5. Meger bir **gün** ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1). [gün,]
6. Tef-i nâle vücûdın kıldı süzân
Günüñ ıssılığı virdi harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11). [günüñ, -üñ]
7. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [günüñ, -(ü)ñ]
8. Bişirür âb içinde her taraf baṭṭ
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15). [günüñ, -üñ]
9. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25). [günüñ, -(ü)ñ]
10. Kıla döndürmiş anı renc-i bârık
Günüñ ıssısı kılmış cânına kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83). [günüñ, -üñ]
11. Geçindiler biraz **gün** şâd u mahzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri‘âyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16). [gün,]

gün: Belirsiz zaman dilimi.

1. Olup tiz **günde** rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her dâstâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341). [günde, -de]

2. Anası āhını bir **gün** işitdi
Yüzini çāk idüp efgānlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [gün,]
3. Meger bir **gün** sarây öninde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [gün,]
4. Koyup şürideligi şabr eyle
Öziñe bir iki **gün** cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76*). [gün,]
5. Hākīkat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zarūrīyem bu **gün** bu işde ma'zūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [gün,]
6. Meger Mecnūnuñ atası diger-gün
Varup ol pīre bir **gün** ağladı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [gün,]
7. Tenine zeyn idüp bir **gün** silāhı
Av için eyledi kaşd-ı nevāhī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [gün,]
8. K'olavuz **günde** bir yirde müsāfir
Esir üslübına düzdüm bu yāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [günde, -de]
9. Gözi kanyla yolları bezerken
Kažā bir **gün** irürdi nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [gün,]
10. Varmış görđi tedbirinüñ aşlı
Şarup bir **gün** karalarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [gün,]
11. Meger bir **gün** yine ururđi lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [gün,]
12. Temām üç **gün** ziyāfet eylediler
Çün irişdi müsāfirlik temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). [gün,]
13. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir **gün** ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [gün,]
14. Yoğ-idi haşrete şabr u karāri
Turup uydurđı bir **gün** iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [gün,]
15. Meger bir **gün** kažādan bir şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [gün,]
16. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir **gün** ol şürīde nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [gün,]
17. Severdi vü öper kocardı her **gün**
Şıgayup pōstin öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [gün,]
18. Kıya bir **gün** özine düşmeyüp uz
Kılarıdı korhusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [gün,]
19. Zārūrī oldı hep segler muṭī'i
Meger kim şāh bir **gün** nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [gün,]
20. Buña bezl eylediler özlerini
Muhaşşal ol **gün** irişince ahşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [gün,]
21. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir **gün** ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [gün,]
22. Aña hem cāme vü hem tu'me irsāl
Meger kim bir **gün** oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [gün,]
23. Ki yoğ-idi nazīri bu cihānda
Temāşāya giderken bir **gün** ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [gün,]
24. Ac u bī-h'āb eyü nālān geçindün
Bir iki **gün** kalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [gün,]
25. Getürür ruḳ'a vü iletürdi nāme
Meger bir **gün** figāngāhında Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [gün,]
26. Seni bir **gün** vişāle hem-çü Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [gün,]
27. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi bir **gün** hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [gün,]

gün gibi: Güneş gibi.

1. Ki **gün gibi** tolandıñ gözümüzden
Yāhūd bu vechden girdün zemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50*). [gün gibi,]

gün günden: Günden güne.

1. İlähī ol sehī-kadd u semen-ber
Görinsün baña **gün günden** nigū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36*). [gün günden,]

2. Cemāli buldı **gün günden** merātib
Yazıldı vaşf-ı hüsninde mekātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [gün günden,]

günâh: *Günah; suç, kusur.*

1. Sebepsiz 'afv iden bî-hadd **günâhı**
Dü kevnüñ şâni'î vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [günâhı, -ı]
2. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [günâhum, -um]
3. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [günâhum, -um]
4. Günâhumdan çü fazluñ çokdur iy Haç
Çoma ben bendeñi düzâhda muṭlaç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [günâhumdan, -um, -dan]
5. Kõdi rahm eyleyüp geçmiş **günâhı**
Didi kim gelstün ol mâh-ı dil-âsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [günâhı, -ı]
6. Ki ben bî-çâreye tavç ola zencir
Eger var ise yoluñda **günâhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27*). [günâhum, -um]
7. Günâhum bendine oldum giriftâr
N'olaydı buyruğundan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [günâhum, -um]
8. Revânından dile 'öçr ü **günâhuñ**
Nevâsın ol keç âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [günâhuñ, -uñ]
9. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dñki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [günâhı, -ı]
10. Elümden gelmedi nedür **günâhum**
Baña ṭa'n itme iñende ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [günâhum, -um]
11. Bu yolda pes benüm yoçdur **günâhum**
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [günâhum, -um]

günâh it: *Günah işlemek.*

1. Günâh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönlünce bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 76*). [günâh it, -sem]

günâhkâr: *Günah işleyici, işleyen, âsim, suçlu.*

1. Du'â kıldı **günâhkâr** ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ ḥâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207*). [günâhkâr,]
2. Kemîne kullaruñuñ birisiyüm
Hužuruñda **günâhkâram** şeni'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [günâhkâram, -am]

günbed: *Kubbe.*

1. Düzer bir **günbed** anuñ-çun her âhû
Çasırğadan dilese göñli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [günbed,]

günbed-i âfâk: *Bütün gökyüzü.*

1. Şadâ-yı hüsn-ile ol ḥâli fülful
Bırakdı günbed-i âfâka gülğul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26*). [günbed-i âfâk, -a]

günbed-i gerdün: *Gökyüzü kubbesi.*

1. Neyûn bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdünı yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18*). [günbed-i gerdün, -ı]

günden güne: *Gün geçtikçe, her gün biraz daha, gün günden.*

1. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzün olurdu **günden güne** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [günden güne,]
2. Ki çün gözlerden oldu dür ol nür
Ğam itdi Kaıysı **günden güne** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [günden güne,]
3. Yüzi **günden güne** bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [günden güne,]
4. Katı şa'b oldu **günden güne** kârı
Özinden cezbe-i ğam kıldı 'ârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [günden güne,]
5. Cihânı tutdı **günden güne** nâmı
Kamu aşüftelik oldu tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 17*). [günden güne,]
6. Firâk u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki **günden güne** bozıldı mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [günden güne,]
7. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ **günden güne** bî-çäre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [günden güne,]

gündüz: *Gündüz.*

1. Yüzüm 'işyân u cürmile qaradur
Gice **gündüz** işüm fişk u hañadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [gündüz,]
2. Felek raşş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki **gündüz** birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [gündüz,]
3. Giceyle hizem ü **gündüz** güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [gündüz,]
4. Ki kaçar dîvler de şöhetümnden
Esürüm **gündüzün** dürlü 'azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [gündüzün, -in]
5. İki 'âlemdede rûhın rañat itsün
Degüldi gicede **gündüzde** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [gündüzde, -de]

güne güne: *Rengârenk, türlü türlü.*

1. Sen anı zîver itdüñ **güne güne**
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [güne güne,]
2. Saña hicrândan irse bir numüne
Baña ta'n eylemezdüñ **güne güne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [güne güne,]

güneh: *Günah; suç, kusur.*

1. Olupdur cürm ü taqşir ü me'âşî
Siyeh-rüyum **günehden** râhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115*). [günehden, -den]

günehkâr: *Günah işlemiş kimse.*

1. Degüldür bu giriftârum **günehkâr**
Benem bir tul karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34*). [günehkâr,]
2. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ hañkuñda idüm ger **günehkâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [günehkâr,]

günes: *Güneş // Parlak, aydınlık.*

1. Mürüvvetde **güneş** mænendi zâhîr
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [güneş,]
2. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi şannâz ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83*). [güneş,]

güneş: Gezegenerle ve dünyaya ışık ve ısı veren büyük gök cismi.

1. Gözi seyyâre mænendi dıraşşân
Güneş gibi zamîri nûr-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [güneş,]
2. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u garbı tıtmışdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35*). [güneşdür, -dür]
3. Güneş bir tūgme kadri câmesinden
Cihân bir nokta cüdi hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [güneş,]
4. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kaşusunda turur feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [güneş,]
5. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldı kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [güneş,]
6. Giceyle hîzem ü gündüz **güneşdür**
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [güneşdür, -dür]
7. Güneşden âteşi kârûre-i çarh
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [güneşden, -den]
8. Cenâbından geçemezdi şabâda
Sakınurdı **güneşden** sâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [güneşden, -den]

güneş ol: Güneşe benzemek.

1. Getürsün hem bile dünyâca mâlı
Güneş olsun yüzi mihrine hâsîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [güneş ol, -sun]

güneş olmaz velî püşîde gilden: Güneş balçıkla sıvanmaz.

1. Güneş olmaz velî püşîde gilden
Açılır gönca-i nev-reste yilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 19*). [güneş olmaz velî püşîde gilden, -den-maz]

güneş-ruh: Güneş yüzlü || Sevgili.

1. Çi ger kavmüñde çokdur nâzeninler
Perî-peyker **güneş-ruh** meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [güneş-ruh,]

günü günden yeg ol: Günü günden üstün olsun. Her günü daha güzel olsun.

1. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hâdengi düşmen içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 175*). [günü günden yeg ol, -sun]

gür: 1. Kabir, mezar.

1. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur **güra** şad Behrâm-ı Gûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [güra, -a]
2. Kefensüz **gürlar** içinde giryân
Çıkarup camedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [gürlar, -lar]
3. Sefer zâdın gamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ **gür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [gür,]

4. Keñyle kazdı yir yir guşşadan **gür**
Tolanur çevresin nañçir-i ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*gür,]*

gür: *Yaban eşegi.*

1. Ki dāyim **gür** idi nañcır-i Behrām
Zamāne şiri olmışdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*gür,]*
2. Dilirān gerdenine **gür** kemendi
Ki birağur çü zülf-i yār bendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [*gür,]*

ğurāb: *Karga. // Rakip, ağıyar.*

1. Kāmu var bende şart-ı sügvāri
Ğurāba virmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ğurāba, -a]*

gürbe-i h'ān-ı kes: *Kişinin sofrā kedisi.*

1. Veyāhūd **gürbe-i h'ān-ı kes** olma
Geçin çün şem'-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74*). [*gürbe-i h'ān-ı kes,]*

ğurbet: *Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, yabancı memleket.*

1. Götürüp āsitān-ı Leyliden baş
Bu **ğurbetde** olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [*ğurbetde, -de]*

ğureba: *Garipler.*

1. Nevāle oldı incirüñ **ğurābe**
Diriğā ğamdan oldı bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*ğurābe,]*

gürg: *Kurt.*

1. 'Ahd-i 'adlünde memālik şöyle bulmışdur şalāh
Kebk bāzile uçar **gürg** ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*gürg,]*
2. Zamānında dur anuñ bār u dem-sāz
Ġanemle **gürg** tihū ile şebbāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*gürg,]*
3. Aña hizmet kırlarlardı şitābān
Peleng ü şir ü āhū **gürg** ü rübāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*gürg,]*
4. Ġanem **gürgile** hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp ħargüş u nañçir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*gürgile, -ile]*
5. Peleng ü şir ü **gürg** ü ezherāki
Selām andan görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*gürg,]*
6. Ecel **gürgi** yidi anı n'ola ħālüm
Diriğ u derd ü ħasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*gürgi, -i]*
7. Ki **gürgüñ** sāyesinde düşdi bi-hüş
Süminden şāhına dek her ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*gürgüñ, -üñ]*

gürg-i ğarrān: *Uluyan kurt.*

1. Aña neyler tabībūñ tütüyāsı
Kapa çün bir koyunu **gürg-i ğarrān** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [*gürg-i ğarrān,]*

gür-i hevl-nāk: *Korkunç çukur.*

1. Nitekim mürde gür-i hevl-nāki
Tutup pes ol tārīki pīr-i maẓlūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38*). [*gür-i hevl-nāk, -i*]

gür-i pür-mār: *Yılan dolu mezar.*

1. İçinde sū-be-sū çok ğārlar var
Ki gūyā her biridür **gür-i pür-mār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [*gür-i pür-mār,]*
2. Dehānidur şanasın **gür-i pür-mār**
Gelüp Mecnûnı gördi kim fiġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [*gür-i pür-mār,]*

gürizān: *Kaçmış, kaçan.*

1. Havādan bād olmuş berf-i rīzān
Harāret mülki dünyādan **gürizān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*gürizān,]*

gurüb: *Güneşin batması, gün batımı.*

1. Meger kim gün **gurübünü** zamāna
Çara giydürdi şonuñda cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*gurübünü, -i, -nuñ*]

gurüb-i mihr-i seyyah eyle: *Gezgin güneşi batırmak.*

1. Ki tārīk itdi dūdından cihānı
Çün eyledi gurüb-i mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 117*). [*gurüb-i mihr-i seyyah eyle, -di*]

gürüh: *Topluluk, grup.*

1. Ki varup ola mülkine velī-‘ahd
Bir āh idüp bıraġdı ol **gürühi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [*gürühi, -i*]

gürüh-i vahşiyān: *Vahşi hayvan topluluğu.*

1. Gürüh-i vahşiyāndan ħopdı feryād
Şu resme oldı hayvānāt nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 42*). [*gürüh-i vahşiyān, -dan*]

gurür: *Kendini beġenme, büyüklük taslama, kibir.*

1. Hāġīkat tīnetüñde yokdur idrāk
Ğurür idüp şaġın naġd-i ħayāta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*ğurür,]*
2. Ğurür itme aña iy yār zinhār
Çü gösterdi muġīt-i kışşa pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*ğurür,]*

ğurür u kibr: *Gurur ve kibir.*

1. Gözüñ aç kim ölürsin āġir-i kār
Ğurür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61*). [*ğurür u kibr, -i*]

ğurür-ı pâdişâh: *Padişah övüncü.*

1. Dahı işbu harâbedür maķâmum
Ğurür-ı pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 31*). [*ğurür-ı pâdişâh, -î, -den*]

ğürz: *Sapı uzun büyük topuz.*

1. Kimün başına ursa kîn-ile **ğürz**
Tağıdurdı ger olsa küh-ı Elbüüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [*ğürz,]*
2. Eline **ğürzin** alup Nevfel-i gürd
İrişdüginün itdi kellesin hürd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87*). [*ğürzin, -in]*

ğürz-i ğazab: *Azap güüzü.*

1. Çehresi kuhl-ı Şifâhâne dönüp ola ğubâr
Küh-ı Elburza eger ‘arz idesin **ğürz-i ğazab** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [*ğürz-i ğazab,]*

ğüş: *Dinlemek, kulak vermek.*

1. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ **ğüş**
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [*ğüş,]*
2. Kimün **ğüşına** irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vâlîh ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [*ğüşına, -i, -n, -a]*
3. Egilüp zülfinün **ğüşına** kaşı
Dir inende ucuz itme kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [*ğüşına, -i, -n, -a]*
4. Şadâyı dehre şalmaz oldılar **ğüş**
Tolayu alup ol şîrân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*ğüş,]*
5. Ötürken ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k’andan vaşiyet eyleye **ğüş** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*ğüş,]*

ğüş: *Kulak.*

1. K’ol iki gevher idi çün sitâre
İki **ğüşına** ‘arşuñ ğüşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [*ğüşına, -ına]*
2. Umaram k’ol emîr-i ‘âlem-ârây
Şadef **ğüşında** ol dürre vire cây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*ğüşında, -i, -n, -da]*
3. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp **ğüşın** kulı gibi kômîş nûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [*ğüşın, -ın]*
4. Kılup **ğüşına** zîver dürr-i ma’nî
Anası didi ol meh-rûya ya’nî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*ğüşına, -ına]*
5. Hezâr i’zâz-ıla kıldı der-âĝüş
Tutuvirdi hırâşına ser ü **ğüş** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [*ğüş,]*
6. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem **ğüşı** cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [*ğüşı, -ı]*
7. O hûb eş’ârûñ uş birisi budur
İşit kim **ğüşını** zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [*ğüşını, -i, -n, -ı]*
8. Biraz cem’ eyleyüp başına hüşın
Kelâm-ı şâha teslim itdi **ğüşın** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [*ğüşın, -ın]*
9. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelâmuñ **ğüşımaydı** halka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [*ğüşımaydı, -ıma, -ydu]*
10. Nedâmet desti burdı **ğüşımı** uş
Senüñ haķkuñda idüm ger günehkâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [*ğüşımı, -u, -mı]*

11. Kimüñ **güşına** irişür fiğānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dag hālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [*güşına, -ına*]
12. K'ışide sözlerümi **güşuñ** el-ān
Vücüdüm mülkine ger pâdişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48*). [*güşuñ, -uñ*]
13. Ki bi-höd yıkılurdi ol perî-zād
İrişse **güşına** bir şavt nâ-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [*güşına, -ına*]
14. Ki ol mismār-ı tendür mîh-endām
İdüp pendüm dürin **güşuñda** ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*güşuñda, -un, -da*]
15. Zamānuñ **güşını** çarh eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [*güşını, -ı, -n, -ı*]

güş eyle: Dinlemek, kulak vermek.

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [*güş eyle, -di*]
2. Çü şeh güş eyledi peykûñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*güş eyle, -di*]
3. Çü Mecnûn eyledi bu sözleri güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [*güş eyle, -di*]

güş it: Dinlemek.

1. Bular k'anuñ sözünü itdiler güş
Kaferlerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [*güş it, -di, -ler*]
2. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*güş it, -e*]
3. Baña kıymadılar **güş it** kelāmı
Tamām on yıl kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [*güş it,]*
4. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyāt okusun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [*güş it, -e, -lüm*]
5. Bu resme niçe lâ'l ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibā nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [*güş it, -di*]

güş kıl: Dinlemek, dikkate almak.

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkik bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [*güş kıl, -dum*]
2. Ki tā İbn-i Selāma irdi hişşe
Kaçan kim bu kelāmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [*güş kıl, -dı*]
3. Ḥakikat belki senden gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121*). [*güş kıl, -ma, -miş, -am*]
4. Çü Mecnûn güş kıldı bu hitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [*güş kıl, -dı*]
5. Çü Mecnûn kıldı anuñ sözlerin güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [*güş kıl, -dı*]

güş tut: Kulak vermek.

1. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı ḥāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [*güş tut, -miş, -idi*]

güşâde: Açık, açılmış.

1. Anuñ beyt okumasından **güşâde**
Dağı bir dest cāme virdi ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [*güşâde,]*

güşāde ol: Açılmak II açık olmak.

1. Ki olamazuz anuñ bendinden āzād
Bu bend ol vaqt olur bize güşāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [güşāde ol, -ur]

güşe: Köşe.

1. Felek bir **güşesidür** kişverinüñ
Cihān efgendesidür leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [güşesidür, -si, -dür]
2. Dilāverler idüp her **güşede** ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [güşede,]
3. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir **güşede** pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [güşede, -de]

güşe-i bām: Çatının köşesi II Gökyüzünün köşesi.

1. Baña hār-ı tarîk olur niğeh-bān
Vü ger hōd güşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [güşe-i bām, -a]

güşfend: Koyun.

1. Müşāhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup bir **güşfendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [güşfendi, -i]

güş-ı cān: Can kulağı.

1. Be-ğayet sevdigüñdendür haqîkat
Öğüdün pür dür ider güş-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [güş-ı cān, -ı]

güş-ı māh: Ayın kulağı.

1. Çü güş-ı māha gitdi āh-ı Mecnûn
Hārīm-i ğaymeden tiz geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [güş-ı māh, -a]

güş-ı mecnûn: Mecnun'un kulağı.

1. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu hisāmı **güş-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [güş-ı mecnûn,]

güş-ı şām: Gece kulağı.

1. Felek meşşātası çün güş-ı şāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1*). [güş-ı şām, -ı]

güşına git: Kulağına gitmek.

1. Ya şat baña yahūd āzād kııl var
Çü gitdi güşına bu nükte-i şāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37*). [güşına git, -di]

gussa: Ar. Sıkıntı, kaygı, tasa.

1. Ğam baña oldı muzā'af **ğuşsa** tekrār el-fırāk
Bād-ı ğām hāk itdi naqđüm ğülsitānın āh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*ğuşsa,]*
2. Sen anuñ **ğuşşasından** haste vü zār
Senüñ ol yārlığuñdan ider 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*ğuşşasından, -sı, -n, -da]*
3. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme **ğuşşadan** bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30*). [*ğuşşadan, -dan]*
4. Kişi k'anda yürüdi **ğuşşadan** dest
Ne mey ol la'lden olurdı sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*ğuşşadan, -dan]*
5. Tenini **ğuşsa** döndürmiş hilāle
Geh ağlar ğāh ider feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [*ğuşsa,]*
6. Dil ü cānda huzürü kalmadı hiç
Nihāl-i kaddi oldı **ğuşşadan** piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16*). [*ğuşşadan, -dan]*
7. İrağ olsun dilüñden **ğuşsa** gerdi
Çü bulmadum vişālüñ bāğına rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72*). [*ğuşsa,]*
8. 'Azā vü giryeye urmuş o bünyād
Bırağup **ğuşşadan** alınıa yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [*ğuşşadan, -dan]*
9. Ne hōd bir lāhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm **ğuşşamla** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [*ğuşşamla, -m, -la]*
10. Çıkarurdı göge dünler ünini
Geçerdi **ğuşşā** ile rüzġarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [*ğuşşā,]*
11. Ferağ ğam benden ü ben **ğuşşadan** şād
Ğamuñdan haste-cān şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*ğuşşadan, -dan]*
12. İşidüp **ğuşşadan** oldı diger-gün
Didi yārā şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2*). [*ğuşşadan, -dan]*
13. Ğam-ıla **ğuşşadan** āzād olurdı
Şorardı Leyliden aña nişānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [*ğuşşadan, -dan]*
14. Ki bir āh idebile āşikāre
Çekerdı cānı gizlü **ğuşşadan** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*ğuşşadan, -dan]*
15. Cihānuñ **ğuşşama** şatan sürürin
Mülevveş-dehr içinde 'āşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*ğuşşama, -ma]*
16. Başına **ğuşşadan** kopan kıyāmet
Dili fırkat hadenginüñ nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*ğuşşadan, -dan]*
17. Çekersin **ğuşsa** vü ğam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstüñden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [*ğuşsa,]*
18. Ki töldürdi cihānı āh u efgān
İder koyup başına **ğuşşadan** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*ğuşşadan, -dan]*
19. Kefiyle kazdı yir yir **ğuşşadan** gür
Tolanur çevresin nağçir-i ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*ğuşşadan, -dan]*

ğuşsa vü ğam: *Ğam ve keder.*

1. Beni öldürmesün mi **ğuşsa vü ğam**
Benümle 'ahdüñi kılduñ ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [*ğuşsa vü ğam,]*
2. Dil-i Mecnûna münis **ğuşsa vü ğam**
Şalınur bāğda ma'sūğ ü 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*ğuşsa vü ğam,]*

ğüstāh: *Arsız, edepsiz, utanması arlanması olmayan.*

1. Girişme-bāz u 'işve-cüy u **ğüstāh**
Nefesleri çü müşğ ü 'anberin şāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*ğüstāh,]*
2. Anı **ğüstāh** basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*ğüstāh,]*

ğüşvār: *Küpe.*

1. K'ol iki gevher idi çün sitāre
İki ğüşına 'arşuñ **ğüşvāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [*ğüşvāre, -e]*

2. Pür itmiş çün bütân-ı mäh-pāre
Kulaqlarını zerrin **güşvāre** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26*). [*güşvāre, -e*]

güş-vāre: Küpe.

1. İdinüp bir habābı **güş-vāre**
Dönüpdür her semek bir gül'izāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [*güş-vāre,]*
2. Cüdā düşdi şanasın nāfedden müşğ
Kulağından döküldi **güş-vāre** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69*). [*güş-vāre,]*

gūy: Far. Sanki, faraza, sözde.

1. Tonatmış boynınıñ etrāfını reg
Çekilmiş **gūyiyā** zencire bir seg (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [*gūyiyā, -iyā*]

gūy: Dökmek, koymak.

1. Güyüp bir lāhza idem pāre pāre
Selīm itdi be-ğayet cehd ü ikdām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [*güyüp,]*

gūyā: Gūya, sanki.

1. Dil ü cān gözleri fikrūñle binā
Zebān tūñileri zikrūñle **gūyā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [*gūyā,]*
2. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kār
Ki **gūyā** bir mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [*gūyā,]*
3. Şafā mir'atıdur **gūyā** cebini
K'añadur dest-i çüb-ı sım bini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [*gūyā,]*
4. Anuñ gūy-ı zenehdānydı **gūyā**
Le'tāfetden dü şakķ olmuş bir elma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61*). [*gūyā,]*
5. Ol evvānuñ işiği gerdi **gūyā**
Olupdur kuhl-ı çeşm-i küh u şahrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [*gūyā,]*
6. İçinde sū-be-sū çok ğārlar var
Ki **gūyā** her biridür gūr-i pür-mār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [*gūyā,]*
7. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim naħli **gūyā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*gūyā,]*
8. Yağar berf āsumāndan hem-çü kāfūr
İder hāllāchķ **gūyā** ki Mansūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*gūyā,]*
9. Şererden āteş eyleydi dirahşān
Ki zer tācidi **gūyā** cevher efşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [*gūyā,]*
10. Şarāb āyineye beñzedi **gūyā**
Ki rüy-ı şākī andan oldı peydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45*). [*gūyā,]*
11. Bu mīh itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi **gūyā** ki gün nūriyla revzen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*gūyā,]*
12. Sehī kāmētlüler merginde sur-nā
Iraklardan kara şem' idi **gūyā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [*gūyā,]*
13. Ecel dāmi-durur **gūyā** zirihler
Ki 'ömr ayağına taķmış girihler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [*gūyā,]*
14. Neyūñ bir vech-ile āvāzi çıkıdı
Ki **gūyā** günbed-i gerdūni yıķdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18*). [*gūyā,]*
15. Beni **gūyā** ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [*gūyā,]*
16. Kefil-i aşl-ı me'kulāt-ı ādem
Ta'aşşuk hāmesin **gūyā** kılıcı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*gūyā,]*
17. Benüm atam idi **gūyā** ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mīli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [*gūyā,]*

18. Şükûfe şâhı **güyâ** keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [*güyâ,]*
19. Mağalluñ seglerine hâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven ki **güyâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [*güyâ,]*
20. Mağabbet kâhına şemsidi **güyâ**
Deründan kim çekeydi âh-ı pür-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*güyâ,]*
21. Gülümnden eyle **güyâ** bülbülünü
Getür dâma ol âhü-yı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50*). [*güyâ,]*
22. Gile **güyâ** ki bir âyîne düşdi
Ruñınuñ humretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [*güyâ,]*

güvende-i bezm-i feşâhat: *Güzel söz meclisinin konuşanı.*

1. Gel iy **güvende-i bezm-i feşâhat**
Ki sensin bülbül-i bağ-ı belâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1*). [*güvende-i bezm-i feşâhat,]*

güy-ı zenehdân: *Topa benzeyen çene çukuru.*

1. Anuñ güy-ı zenehdânıydı güyâ
Letâfetden dü şakğ olmış bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61*). [*güy-ı zenehdân, -i, -ydi]*

güviyâ: *Adeta.*

1. Bir gemidür **güviyâ** 'ummân-ı şun'unda felek
Kim kalup gürdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [*güviyâ,]*
2. Güneşdür **güviyâ** çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbi tütmişdür tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35*). [*güviyâ,]*

güzâf: *Boş söz, mânâsız lâf.*

1. Ayıt kim bu **güzâf** işden İlahî
Hâlâş it ben ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*güzâf,]*
2. Bizüm pehlümüzdür ol dağı hem
Cihân divinüñ işitme **güzâfın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47*). [*güzâfın, -ın]*

güzel: *Güzel, dilber.*

1. Perî-peyker **güzeller** yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [*güzeller, -ler]*
2. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-ğad
Güzeller var kamer-ğadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [*güzeller, -ler]*
3. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücüdî haste ğamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [*güzeller, -ler]*
4. Düzilmiş müşğden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş bir **güzeldür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [*güzeldür, -dür]*

güzel: *Hoş, güzel.*

1. Güzellik bağınıñ kaddi nihâli
Letâfet 'aynınıñ lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*güzellik, -lik]*
2. Güzellik âsumânınıñ mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna ol yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42*). [*güzellik, -lik]*

3. Meger k'iy seng-i dil āhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [güzellik, -lik]

güzellen: *Güzelleşmek.*

1. İderlerdi bu tertîb üzre tîmār
Güzellendi varurağ ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [güzellendi, -di]
2. Güzellendi vü bedr oldı hilālî
Ayuñ on dördine döndi cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [güzellendi, -di]

güzellik: *Güzellik; güzel olan bir kimsenin niteliği.*

1. Güzellikde çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cān ü cihānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [güzellikde, -de]

güzer it: *Geçmek, ilerlemek.*

1. Ne taşdan inkisār irmişdi el-ān
Kaṭuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [güzer it, -e, -mez]

güzer kıl: *Gelip geçmek.*

1. Güzer kılalı kaşrından anuñ bād
Süleymān-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [güzer kıl, -a, -lı]
2. Tārîk-i 'ışk-bāziden **güzer kıl**
Diyār-ı 'akla sa'y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 119*). [güzer kıl,]
3. Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāgāh
Güzer kıldı ḥayāl-i rüy-ı dil-ḥwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 8*). [güzer kıl, -dı]
4. Güzer kıla şabā vaktüne nāgāh
Elā iy ka'be-i cānum cemālün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [güzer kıl, -a]
5. Felek cevşenlerin çāk eyle bir bir
Der-i külhān-ı süfliden **güzer kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 11*). [güzer kıl,]

güzer kıl: *Geçmek, ilerlemek.*

1. Tūlū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzîl oldı çarḥ-ı iḳbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [güzer kıl, -dı]
2. Güzer kılduğı yola gülle gülle
Oluben cem' tıflān-ı maḥalle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13*). [güzer kıl, -du, -ğı]
3. Ne loğma kim güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [güzer kıl, -sa]
4. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rü
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32*). [güzer kıl, -mış, -dur]

güzer vir: *Geçit vermek.*

1. Baña yā Rabb reh-i şer'a **güzer vir**
Anuñ emri ḥilāfından ḥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [güzer vir,]

güzergāh: *Geçilen yer, geçit.*

1. Degüldür hâtırum aña **güzergâh**
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86*). [*güzergâh,]*
2. İletdi bir **güzergâha** anı râh
Görtür bir şavma'a var anda hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*güzergâha, -a]*

güzergâh ol: Geçiş yeri olmak.

1. Aña nâgâh güzergâh oldı bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*güzergâh ol, -dı]*

güzergah: Geçilen yer, geçit.

1. Benî Sa'd obasından bir nigû-ḥ'âh
Geçerken ol **güzergahden** be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*güzergahden, -den]*
2. O daḥı bu **güzergahden** gönildi
Çü cân murğı oldı ten dâmindan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [*güzergahden, -den]*

güzîn: Seçilmiş, güzîde.

1. Şerî'at âsumânı evcine bedr
Güzîn ü pârşâ vü 'âliyyü'l-kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*güzîn,]*

H

h'āb: *Uyku.*

1. Düzerven her cihetden bir bahāne
Perī gördüm direm gice oldı **h'ābum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*h'ābum, -um*]
2. Ta'ām andan cüdā ol **h'ābdan** dūr
Ḥalāyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*h'ābdan, -dan*]
3. Zehbeden tügmeler her şaḥ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi **h'āb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [*h'āb,]*
4. Meger **h'ābum** ola yāḥūd ḥayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [*h'ābum, -um*]
5. Ta'ām u **h'ābdan** ḥālî vü 'üryān
Gör ol ğamgehde bî-çāre Selāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*h'ābdan, -dan*]
6. Tebūñ tābî komadı anda **h'ābı**
Bahārına toḡundı çeşm-i ḥussād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*h'ābı, -ı*]
7. Ki ölmüş fūrḳat ü derd-ile Mecnûn
Bu **h'ābuñ** ızṭrābindan be-nāğāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [*h'ābuñ, -uñ*]

h'āba var: *Uyumak.*

1. Gehî 'ışkuñ maḳālin söyleşürler
Murād üzre varurlar ğāḥ h'āba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61*). [*h'āba var, -ur, -lar*]

ḥabāb: *Su üzerinde olan hava kabarcıkları.*

1. O ḥavz içinde ābuñ her **ḥabābı**
Şan olmışdur nücüm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*ḥabābı, -ı*]
2. İdinüp bir **ḥabābı** ğuş-vāre
Dönüpdür her semek bir ğül'izāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [*ḥabābı, -ı*]
3. Ruḥı lā'linden olmuş Ḥızr ābı
Zeneḥdānı ol ābuñ bir **ḥabābı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [*ḥabābı, -ı*]
4. Yüzinden altına bir naḫ'-ı ğarrā
Şererdür her **ḥabābı** fi'l-merātib (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [*ḥabābı, -ı*]
5. Ḥabāb itdi kefin yir yir ḳabarcık
'Arūs-ı küh çün ḥübān-ı ra'nā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*ḥabāb,]*
6. Şarābıla **ḥabābuñ** sağarı pür
'Aceb görseñ bu cām-ı ser-niğünü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52*). [*ḥabābuñ, -uñ*]
7. K'aña 'aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ḥabābuñ heykelini gösterür şaṭṭ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*ḥabābuñ, -uñ*]

ḥabābe: *Su üzerinde olan hava kabarcıkları.*

1. Ki konmuş çehresine lāleden dağ
Ḥabābeden dönüp cū keh-keşāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [*ḥabābeden, -den*]

ḥabbe: *Ar. Tane.*

1. Ḳamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger bir **ḥabbe** borcuñ olsa ma'lüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [*ḥabbe,]*

haber: *Bilgi, havadis.*

1. Neler gördüğünü h^vâce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem **haberde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*haberde, -de*]
2. Sözüden ‘ilm-i hikmet bir eğerdür
Dilinden fenn-i mantık bir **haberdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28*). [*haberdür, -dür*]
3. Bulışduğundan isterdi **haberler**
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39*). [*haberler, -ler*]
4. Çü Mecnûn bu **haberden** oldu ağâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [*haberden, -den*]
5. Müheyyâ eyleyüp şad genc-i şâhı
Haber gelse diyü gözlerdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*haber,]*
6. Çü degdi bu **haber** İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [*haber,]*
7. Çün ağâh oldu sultân bu **haberden**
Taraldı cânı havfiyle hazerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [*haberden, -den*]
8. Çü Leylî bu **haberden** vâkıf oldu
Kâtı endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [*haberden, -den*]
9. Çü Leylî bu **haberden** oldu ağâh
Ki ol miskîne kânedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83*). [*haberden, -den*]
10. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu’allel
Hâlâyık bu **haberden** oldu ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [*haberden, -den*]
11. K’ola İbn-i Selâma ‘ağd-i Leylî
Çün ağâh oldu dilber bu **haberden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [*haberden, -den*]
12. Ğazab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu **haberden** oldu bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [*haberden, -den*]
13. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu **haberden** oldu ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [*haberden, -den*]
14. Hevâ âşüftesi ya’nî ki Mecnûn
Çün işitdi **haber** kim ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [*haber,]*
15. Tapuñdan tıyamaz oldum **haber** hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [*haber,]*

haber kıl: Haberdar etmek, bilgi vermek.

1. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62*). [*haber kıl, -up*]

haber sor: Haber sormak.

1. Firâk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı aña her bir nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [*haber şor, -dı*]

haber vir: Ulaştırmak, bildirmek.

1. Haber virdi girüp Zeyd ol nigâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [*haber vir, -di*]
2. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu ‘âlemüñ hâli **haber vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [*haber vir,]*

haber vir: Bahsetmek.

1. Gözüme âşinâ görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin **haber vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8*). [*haber vir,]*

haberdâr: Haberi olan, haberli, vakıf.

1. Haberdâr idi ‘âşıklık ğamından
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [*haberdâr,]*

2. Ben ortadan döşerdüm raht u büngāh
Vücüdumdan benüm kimdür **haberdār** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*). [*haberdār,]*
3. Degül hiç kimse hālinden **haberdār**
Gelüp ebr üstine mænend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*haberdār,]*

haberdār eyle: *Haber vermek, bildirmek.*

1. Ki ya'nî bu hikâyetden nihānı
Ḥaberdār eyle var ol yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [*haberdār eyle,]*

haberdār it: *Bilgilendirmek.*

1. Şu resme itdi bizi rāvî haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [*haberdār it, -di]*

haberdār kııl: *Haber vermek, bildirmek.*

1. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kār
Kıılam ol şifte-hāli haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [*haberdār kııl, -am]*
2. Büt-i ḥargāhiyi kııldı haberdār
Kudüm-ı yārdan çün oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 148*). [*haberdār kııl, -dı]*

haberdār ol: *Bilgi sahibi olmak.*

1. Kaçan-kim ola 'ālemden haberdār
Beni vaşf eylesin aña zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269*). [*haberdār ol, -a]*
2. Ki gönülün bir putaymıssa giriftār
Benüm hālümünden olurduñ haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52*). [*haberdār ol, -ur, -duñ]*
3. Bu yaña ḥaşmı da olup haberdār
'Adūsın karşıladı çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*haberdār ol, -up]*
4. Ki tā oldı muḥālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [*haberdār ol, -dı]*

habersüz: *Haberi olmadan, bihaber.*

1. Tarîk-i 'ışk-bāziden **habersüz**
Hevā-yı cān-güdāziden eşersüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 9*). [*habersüz,]*
2. Tütünden çarḫı kıılmı şumānı
Didi k'iy devr-i gerdündan **habersüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [*habersüz,]*
3. Deriye şarlı bir üstüḥwāndur
Ḥabersüz varlığından kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45*). [*habersüz,]*
4. Helāk oldum ḡamuñdan vāh Leyli
Ḥabersüz kendüzinüñ hāletinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*habersüz,]*

habes: *Habeşistan.*

1. Çıkarđı rāyet-i giti-fürüzî
Ḥabes mülkin idüp Çin şāhı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*habes,]*

habes: *Habeşistanlı.*

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çin ü **Habeş** Türk ü ‘Acem
Sâye-i hükümdededür âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*habeş,]*

h’âbgâh: *Uyku yeri, uyku odası.*

1. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür **h’âbgâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*h’âbgâhı, -ı]*

hâbgeh: *Ar. Uyku uyuyacak mahal, yatak odası.*

1. Başına şokdı şeb perr-i gurâbı
Getürüp **hâbgehden** câ-be-câ baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93*). [*hâbgehden, -den]*

h’âb-ı hargûs: *Tavşan uykusu II Çabuk uyanılabilen uyku.*

1. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü **h’âb-ı hargûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [*h’âb-ı hargûş,]*

habîb: *Sevgili, mahbup.*

1. Döker çeşmüm lebûnsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden iy **habîbüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*habîbüm, -üm]*
2. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta’n itme iñende **habîbüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*habîbüm, -üm]*
3. Habîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [*habîbine, -in, -e]*
4. Cefâsından **habîbün** olma dil-teng
Taħammül sāgarından bade kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60*). [*habîbün, -üñ]*
5. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebâle
‘İlac itmeklik içün ol **habîbe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [*habîbe, -e]*
6. Şafâ Mısrında cüy-ı Nile benzer
Habîbümden gelür nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19*). [*habîbümden, -üm, -den]*
7. Atasından dilettdi ol **habîbi**
K’olaydı haste cânınuñ tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [*habîbi,]*
8. Tamâm ol kışşaya eyledi bâver
Habîbi haţtını ol merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [*habîbi,]*
9. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki ağladı **habîbi** hasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*habîbi,]*
10. Fülân menzilde vardur bir nişāngâh
Ol araya getürüp ol **habîbi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [*habîbi,]*
11. Varup diñlendi anda şād ü ħurrem
Habîbi meşhedi üstinde miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*habîbi,]*

habîb: *Hz. Muhammed.*

1. Mîhrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ **Habîb**
Dikdi kulüb ‘âlemine nûrdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*habîb,]*

habîb-i hak: *Allah’ın sevgilisi (Hz. Muhammed).*

1. ‘Azm eyleseñ ğazāya kaçan iy **Ḥabīb-i Ḥaḳ**
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*ḥabīb-i haḳ,]*

ḥabîr: *Haberi olan, haberli, haberdar, vâkıf.*

1. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından **ḥabîr** olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*ḥabîr,]*

ḥabîr it: *Haberdar et-*

1. Diyâr-ı Leyliye irüp oradan
Ḥabîr itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [*ḥabîr it, -di]*
2. Ḥabîr itdi anasın cünbişinden
K’ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*). [*ḥabîr it, -di]*

ḥabîr ol: *Haberdar olmak.*

1. Şalâhından ḥabîr oldı vü âġâh
Buyurdu ḥâcibe kim var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*ḥabîr ol, -dı]*
2. Ḥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli ‘ışğa mâyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*ḥabîr ol, -maz, -dı]*

ḥabîsü’s-şekl: *Kötü suretli.*

1. ‘Aşâsı tîre beñzer kâmeti yây
Ḥabîsü’s-şekl ü bed-sîmâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*ḥabîsü’s-şekl,]*

ḥabs: *Hapis.*

1. Velî virdi icâzet k’ol ciger-ḥwâh
Ḳoya **ḥabsi** vü çıka seyre geh ġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [*ḥabsi, -i]*
2. Velî **ḥabs-ile** meşhûr oldı adı
Adı şımışıla tûrup oturmaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66*). [*ḥabs-ile, -ile]*

ḥac: *İslâmiyetin şartlarından biri olup bu farızayı yerine getirmek için Mekke-i Mükerrreme’ye gitmek.*

1. Kılâyduñ kabrûmi bir kez ziyâret
Dilerseñ **ḥac** sevâbın bulmaḳ iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*ḥac,]*

ḥacâlet: *Mahcubiyet, utanma.*

1. Atası görüp anuñ hâlini hem
Ḥacâlet birle dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*ḥacâlet,]*
2. Ḥacâletden kamu ḥwâr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*ḥacâletden, -den]*
3. Çeh-i şerm ü taḥayyürde esîrüm
Ḥacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35*). [*ḥacâletden, -den]*
4. K’ire kıza ḥalel size **ḥacâlet**
Gözetdüm gerçi bende ġayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*ḥacâlet,]*

5. Vü ger saht ise ‘aczüñden **hacâlet**
Dilerseñ k’ola kufl açmak saña hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10). [hacâlet,]
6. Yüzi şuyını hâk eyler **hacâlet**
Gerek her kim tütlsa ‘ışka cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42). [hacâlet,]

hacel: Utanma, hacalet.

1. Hâcel hürşîd-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i kâdr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43). [hacel,]
2. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlı oldı yüzünden **hacel** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278). [hacel,]
3. Hâcelven ben hõd ol itdügüm işden
Çü gönlümden gidermezsın benüm bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142). [hacelven, -ven]

hacel it: Utanmak.

1. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-h’ış
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45). [hacel it, -di]

hacer: Kâbe'nin duvarında bulunan ve cennetten geldiği rivayet olunan meşhur kara taş.

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer karnında besler la'l-ı raşşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68). [hacer,]

hacer: Taş, kaya.

1. Kemân-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin **hacerdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36). [hacerdür, -dür]
2. Dür ü mercân **hacerdür** cevher oldur
Talp himmet deñizine keremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6). [hacerdür, -dür]

hâcet: İnsanın muhtaç olduğu şey, lüzumlu husus.

1. Hıtâb irdi ki iy mâkşûd-ı dergâh
Dile **hâcet** ki maqbûl itdi Allâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204). [hâcet,]
2. Du’â kıldı günahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ **hâcetine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208). [hâcetine, -i, -n, -e]
3. Ne **hâcet** kim dilerse bunda bir kıl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51). [hâcet,]
4. Ki olasın **hâcetinden** halkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes olma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72). [hâcetinden, -in, -den]
5. Dile **hâcet** Hudâdan yine kırtar
Hezârân lütf birle ol nigü-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108). [hâcet,]

hâcetgâh-ı matlûb ol: Arzuların talep edildiği yer.

1. Olupdur halka hâcetgâh-ı matlûb
Du’â-yı hâstegân u ehl-i hâcet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 76). [hâcetgâh-ı matlûb ol, -up, -dur]

hâcetgeh: İhtiyaçların, derdin giderildiği yer.

1. İle **hâcetgeh** anuñ âsitânı
Du'â miftâh-ı aqvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [*hâcetgeh,]*
2. K'odur **hâcetgehi** halk-ı cihânuñ
Ricâsı yiri hem ehl-i semânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*hâcetgehi, -i]*

hâcîb: Kapıcı, perdecî.

1. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına **hâcîb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [*hâcîb,]*
2. Didi **hâcîb** ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [*hâcîb,]*
3. Şalâhından habîr oldı vü âgâh
Buyurdı **hâcibe** kim var anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*hâcibe, -e]*

hâcîb: Sadrâzam, vezir, mâbeyinci vb. devlet büyüklerine verilen unvan.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Türur Mûsâ 'aşâsıyla çü **hâcîb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [*hâcîb,]*

hacil evle: Utandırmak.

1. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüüm şınmak özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [*hacil eyle, -r]*

hacl evle: Utanmak.

1. İrürdi bir Burâk-ı berç seyri
Ki hacl eylerdi ol uçmağda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*hacl eyle, -r, -di]*

hacl it: Utandırmak.

1. Pür itmiş 'üd u 'anberle içini
Ki hacl ider çoşusu müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*hacl it, -er]*
2. Şunuñla kim dağı olmuşdı handân
Gül-i ra'nâyı hacl iderdi her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [*hacl it, -er, -di]*

haclet: Hicap, utanç.

1. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümnden gelse bu **hacletden** iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [*hacletden, -den]*
2. Ki ben **hacletdeyüm** itdügüm işden
Derünümnden kopar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [*hacletdeyüm, -de, -yüm]*
3. Ki sonra virmeye **haclet** aña 'âr
Eger süst ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*haclet,]*
4. Ki nefsum **hacletinden** bî-vebâlüm
Vücüdüm mülkidür iy yâr-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*hacletinden, -i, -(n)den]*

had: Sınır, Derece, mertebe.

1. Günâhum gerçi kim **hadden** bîründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [*hadden, -den*]
2. Bekâ-yı câvidâniye olur tüş
Bulınmaz bu kelâma gâyet ü **had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*had,]*
3. Ki bulunmaz şu 'â'ına anuñ **had**
Bitüp şahında envâ'-ı dirâhtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*had,]*
4. 'Arûsa beñzer ol kaçr-i cihân-tâb
Ki **haddinden** hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [*haddinden, -i, - (n)den]*
5. Var idi çâr-pâsı **hadden** efzûn
K'olara otlağ idi kûh u hāmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [*hadden, -en]*
6. Bakarken bunlara ol **haddi** lâle
Dökerken nergisi gül üzre jâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*haddi, -i]*
7. 'Arûs-ı gülşenüñ **haddinde** çün 'âc
Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). [*haddinde, -in, -de]*
8. Didi bu resme sözler **hadden** efzûn
Olup hâlinden anuñ zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [*hadden, -en]*
9. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâli
Didi kim **hadden** aşdı intizârūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [*hadden, -en]*
10. Saçınūñ çokluğı şol **hadde** yitmiş
Ki dülbendüñ başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*hadde,]*

had: Yanak.

1. Çün altıncı fezâya çıkdı Aħmed
Atı na'line sürdi Müşteri **had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142*). [*had,]*
2. Kandı ol gül gibi zibâ vü ter **had**
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*had,]*
3. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme **haddinde** sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [*haddinde, -in, -de]*

hadd: Yanak. II sevgilin yüzü.

1. Kûdretüñden 'arız u **haddinde** meh-peykerlerüñ
Âtes ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*haddinde, -in, -de]*

hadd ü gâyet: Sonsuz ve nihayetsiz.

1. Şu deñlü kıldı kim yok **hadd ü gâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [*hadd ü gâyet,]*

hadden geç: Haddini aşmak.

1. Çü geçdi hadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [*hadden geç, -di]*

hadem: Hizmetçiler, hüddâm "hâdim" in cem'idir: hadim ü haşem.

1. Şâh-ı muğarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña **hadem** ü enbiyâ-haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*hadem,]*

hadeng: Kayın ağacından yapılmış ok.

1. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hadengi düşmen içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*hadengi, -i]*

2. Hādengān hem-çü tîr-i ğamze-i yār
Vücūd-ı ehl-i ħarbe virür āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71*). [*hadengān, -ān*]
3. Başına ğuşşadan kıpan kıyāmet
Dili fırkat **hadenginüñ** nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11*). [*hadenginüñ, -i, -nüñ*]

hadeng-i çār: Dört ok.

1. Kebüter-vār aç bu burcdan per
Ki bu yaydı **hadeng-i çār** mîlhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [*hadeng-i çār,]*

hadeng-i fîtne: Fitne okları.

1. Çü gördi yine ol dildār-ı çālāk
Hādeng-i fîtne kıldı baġrını çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92*). [*hadeng-i fîtne,]*

hadeng-i hicr: Ayrılık okları.

1. Şarāb-ı ‘ışk anı itdi bi-ħ’iş
Hādeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28*). [*hadeng-i hicr,]*

hadîd: Keskin, kesici.

1. Şol āteş kim kılıcımdan virür tāb
Ten-i a’dā **hadîdin** eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142*). [*hadîdin, -in*]

hādîm: Hizmetçi.

1. Hādîmüñ gibi işigüñ süpürür saçı ile
Bu durur konduġı ħurşid diyü mihre laġab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*hādîmüñ, -üñ*]
2. Yaġar **hādîmlerüm** şad şem‘-i kâfūr
Çi ger çarġa çıkar ğamdan nefîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22*). [*hādîmlerüm, -ler, -üm*]

hadîs: Haber, söz, kıssa.

1. Hadîsidür Resülün hem mu‘ayyen
Ki şerm ider melā’ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9*). [*hadîsidür, -i, -dür*]

hadîs-i ‘ışk: Aşk kıssası.

1. Hadîs-i ‘ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken gözleri ħün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1*). [*hadîs-i ‘ışk, -i*]

hadîs-i mihr-bān: Muhabbet haberleri.

1. İder yārān ħisāb-ı ‘ilm-rānī
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22*). [*hadîs-i mihr-bān, -i*]

hadrā: Yeşil.

1. Gehī mīnāyı reng ü gāh **hadrā**
Cihānda ol renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [*hadrā,]*

hadravāt: Yeşillikler.

1. Kara yirden bitürür **hadravāti**
Kamış dürcinde derc eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [*hadravāti, -ı]*

hâil: Korkunç.

1. Olupdur tînetüm perverde-i ‘ışk
Memâtum **hâilidür** perde-i ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16*). [*hâilidür, -i, -dür]*

hâil ol: Korkmak.

1. Revān itdi gözinden eşk-i gülgün
Dili gamnāk ü cānı hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [*hâil ol, -dı]*

hāk: Toprak.

1. Bulupdur emrūñile rif‘at eflāk
Kalupdur pestligūñde her zamān **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*hāk,]*
2. Bu ‘ālî kubbeye Bānî tapuñdur
Kara **hāke** viren can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*hāke, -e]*
3. Müdām iş üzredür ked-bāñıyū **hāk**
K’aña penbe scherdür çarḥ-ı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*hāk,]*
4. Her eṭfāl-i giyeh kim toğurur **hāk**
Çü dāye ebrden süd virür eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*hāk,]*
5. Eyā hem-rāz-ı sır-ı li-ma‘ Allāh
K’ayağūñ **hākidür** cān-ı her āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6*). [*hākidür, -i, -dür]*
6. Eger çekse ‘adūsı serir-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*hāk,]*
7. Atıñ şavletine döymeyüp **hāk**
Yakasin eylemiş vādilerūñ çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*hāk,]*
8. Döşense sāye-i kıddine bir **hāk**
İder başına tāk ol hākı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [*hāk,]*
9. Döşense sāye-i kıddine bir hāk
İder başına tāk ol **hākı** eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128*). [*hākı, -ı]*
10. Var içinde anuñ bir ṭurfe abdāl
Yüz urmuş **hāke** ‘arz eyler Hākka hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [*hāke, -e]*
11. Hālāyık der-peyince nitekim rūd
Yüz urup **hāke** iderdiler ‘arz-ı maḫşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*). [*hāke, -e]*
12. Ki görmüşdi ḫarābe içre anı
Dökerdi gözlerinden **hāke** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [*hāke, -e]*
13. Niçe ğarḫ idügin **hāke** vüçüdü
Niçesi itdügin Hākka sücüdü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [*hāke, -e]*
14. Yaḫīni ḫarfi levḫinden olup **hāk**
Göyündürdi dilini āteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*hāk,]*
15. İdüp dāmān-ı çākını tolu **hāk**
Başından aşığa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*hāk,]*
16. Ben ol dem ki olam **hāk** içre pinhān
Olayduñ sen gelüp yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*hāk,]*
17. Olurken **hāküm** ābryla sirişte
Kaḫā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*hāküm, -üm]*

18. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir zerrece **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [*hāk,]*
19. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol **hāk**
Urup tırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [*hāk,]*
20. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer
Ğamı birle götürem **hākden** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [*hākden, -den]*
21. İrürmedüñ beni vaşl-ı hâbibe
Şavurduñ **hākümi** bād-ı firibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*hākümi, -üm, -i]*
22. Koyar ğamdan başına Leylî **hâki**
Ki bu yildendür ol şem'üñ hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*hâki, -i]*
23. Hazer kılmaya fikr idüp helâkım
Vire nâgeh fenâ bādına **hâkin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*hâkin, -i, -n]*
24. Dilîrân mâteminde k'oldılar **hāk**
Gök itdi dâmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*hāk,]*
25. Şeh öninde kodı yüz yire çün **hāk**
Didi kan ağlayup k'iy şâh-ı a'zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*hāk,]*
26. Çi seng olmış anuñ bünyâdı çî **hāk**
Kurudukdan gerü bir sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*hāk,]*
27. Başı yarıldı vü ğarķ oldu **hâke**
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [*hâke, -e]*
28. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır **hāk**
Bu sözlerden gelüp sulţân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*hāk,]*
29. Ki açmaz bu hârimüñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr ile **hākum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [*hākum, -üm]*
30. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel **hāk** itmeden irüp özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [*hāk,]*
31. Eliyle koydı ğamdan başına **hāk**
Dönüp atasına virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*hāk,]*
32. Beden hâkî idi **hāk** oldu câyı
Cihâna 'âdet ü erkân u pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*hāk,]*
33. Beden **hâkî** idi hāk oldu câyı
Cihâna 'âdet ü erkân u pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*hâkî, -i]*
34. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ gibi hâlefden yeg-durur **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13*). [*hāk,]*
35. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Tırup ol hākden derd-ile bu **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*hāk,]*
36. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Tırup ol **hākden** derd-ile bu hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*hākden, -den]*
37. Deminden kıldı 'âlem **hâkini** zer
Tırup ol hākden derd-ile bu hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [*hâkini, -ini]*
38. Vefât itmiş katı oldum diĝer-ĝün
Çü bildüm k'olmuş anuñ menzili **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*hāk,]*
39. Mu'aţtar olur andan cân hârimi
Bisâţum **hâkendür** bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*hâkendür, -den, -dür]*
40. Fiĝân idüp başına **hāk** koydı
Tar oldı başına şahrâ vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22*). [*hāk,]*
41. Def olmışdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her şüküfe **hākden** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [*hākden, -den]*
42. Süpürüp eyleridi **hākden** pāk
Ğasından 'ankebüt-ı zâr u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [*hākden, -den]*
43. Gözinüñ yaşı kıldı **hâki** nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38*). [*hâki, -i]*
44. Başuma toĝdı tañdur şems-i lâmi'
Götürdüñ **hākden** ben nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [*hākden, -den]*
45. Yolu geh seng ü geh **hāk** oldu geh gil
Dürişüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [*hāk,]*
46. Huzürında çî **hāk** idi çî altun
Müdâm ol pāk-ţab' ü pāk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*hāk,]*
47. İkimüzi de bîkr iken koca **hāk**
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*hāk,]*
48. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol **hāk**
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*hāk,]*

49. Meh isteyü gele lîkin göre **hâk**
Mezârüm üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*hâk,]*
50. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmuşdur aña **hâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [*hâk,]*
51. Saña ben **hâkden** olsun vaşiiyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*hâkden, -den]*
52. Meger kim maqbere ol dağî nâçâr
Çü ‘ömrüm ber gini **hâke** vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*hâke, -e]*
53. Şadef gibi dehân açmış turur **hâk**
Çü tâbüt-ı nigâr-ı mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*hâk,]*
54. Ki tâ yir vire şadırında aña **hâk**
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*hâk,]*
55. Öñi soñı kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül ki ol bitürür **hâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [*hâk,]*
56. Dirîgâ kim yidi âhir anı **hâk**
Dür-i dendânını hayfâ ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*hâk,]*
57. Ölüm derdi başın ağırtıdı gâyet
Ğarîb ü haste düşdi **hâk** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11*). [*hâk,]*
58. Ne tâbütin götürür âdemî-zâd
Yıkılmış **hâk** üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25*). [*hâk,]*
59. Ki çoldurdu cihânı âh u efgân
İder koyup başına güşşadan **hâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*hâk,]*
60. Götürüp **hâkdan** kabre qodılar
Velî ‘âkıllar itdi ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [*hâkdan, -dan]*
61. Ki cennetde niçedür anlar âhir
Kamu fânî bu ‘âlem **hâkdür** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [*hâkdür, -dür]*
62. Şaçalar başum üzre hağ gibi **hâk**
Baña ğufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [*hâk,]*
63. Ko zindân küşesin şahrâ-nişin ol
Bu **hâkî** âşiyândan hem-çü şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [*hâkî, -i]*

hâk: Allah.

1. Nâm ü nişânı yogken Âdem-ile ‘âlemün
Hâk virmişdi saña Muhammed diyü ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*hâk,]*
2. ‘Âşilerine ümmetiñün rahmet itmege
Kurân içinde **Hâk** buyurupdur niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*hâk,]*
3. Meh-i nevden fetîle düzüp iy **Hâk**
Koduñ gök şem ‘dânında mu ‘allâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*hâk,]*
4. Güle sen virdün iy **Hâk** behcet-i rû
Sen itdün ğoncenün ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*hâk,]*
5. Çerâğ-ı âhımuñ tâbindan iy **Hâk**
Şeb-i târikimi kıl rüz-ı eblağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9*). [*hâk,]*
6. Günâhumdan çü fazluñ çokdur iy **Hâk**
Koma ben bendeñi düzâhda mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*hâk,]*
7. K’açup ol mîm-i tavusî gözini
‘Adâletden gözedür **Hâk** yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [*hâk,]*
8. Eger Dävüda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi ‘râcda **Hâk** idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [*hâk,]*
9. Çi ger **Hâk** Yūsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [*hâk,]*
10. Cihânün melce’idür säyen iy şâh
Yücedür **Hâk** katında päyen iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*hâk,]*
11. Ayağün toprağidur gözlere nür
Hâk andan eylemesün çeşümüdi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*hâk,]*
12. Şeh-i kevineyn hân-ı sidre-kışver
Ki **Hâkdan** hem ‘âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [*hâkdan, -dan]*
13. İştidi nakhsuz **Hâkdan** kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*hâkdan, -dan]*
14. Anuñ hakkında aşlanum didi **Hâk**
Şecâ‘at anda hatm olmuşdı mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [*hâk,]*

15. Mu‘in olsun **Hak** ol şāh-ı cihāna
Cihān hās olsun ol şāhib-kırāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [*hak,]*
16. Hüşüşā hazret-i Sultān Selîmi
Ki **Hak** vîrsün aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [*hak,]*
17. Ki bir ferzend virüp **Hak** te‘ālā
Çerāğ-ı çeşmin anuñla ide bînā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*hak,]*
18. Gelün eyleyelüm **Hakka** niyāzı
Ki vîrsün şehe ‘ömr-i dirāzı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167*). [*hakka, -a]*
19. İderdi giceler **Hakka** niyāzı
Kılarıdı nāfile dünler namāzı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [*hakka, -a]*
20. Var içinde anuñ bir turfe abdāl
Yüz urmuş hāke ‘arz eyler **Hakka** hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [*hakka, -a]*
21. Niçe ğark idügin hāke vücūdı
Niçesi itdügin **Hakka** sücūdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34*). [*hakka, -a]*
22. Bunuñ қо sen belā vü miñnetini
‘Ayān it halka **Hakkuñ** kudretini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*hakkuñ, -uñ]*
23. Bu resme geldi beytullāh pür-cüş
Mişāl-i Ka‘be **Hakka** halka-der-ğüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44*). [*hakka, -a]*
24. Bu segden yaña da sal üstülh‘anı
Saña iy hālî Hindü **Hak** tebārek (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*hak,]*
25. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipās u şükr kılu **Hakka** vāfir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*hakka, -a]*
26. Muqarrar bildi kim ol pîr-i kāmîl
Olur **Hakdan** ne kim isterse hāşıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*hakdan, -dan]*
27. Murādın ‘arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini **Hakdan** ol dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [*hakdan, -dan]*
28. Ya göstermişidi ol gice muṭlak
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi **Hak** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14*). [*hak,]*
29. Bu ‘alem nām-ı nikiçüdüdür el-hak
Yaratmadı murād için bunı **Hak** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [*hak,]*
30. Turup pes halvetinden gitdi anuñ
Haka kaldı işi ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [*haka, -a]*
31. Aşağa almış uci āsumāni
Yaratmış seng-i miñnetden **Hak** amı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [*hak,]*
32. Çü virdi **Hak** saña gevher ‘ivazsuz
Nişār it sen de ehline ğarāzsuz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [*hak,]*
33. Ne hācet kim dilerse bunda bir kıl
Olur elbetde **Hak** katında maṭbūl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [*hak,]*
34. Naşib eyledi ise **Hak** tebārek
Yakında ola bu ‘arūs-i mübārek (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [*hak,]*
35. Baqup ahvālūme havf eyle **Hakdan**
Zebūn oldum irür feryāduma dād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*hakdan, -dan]*
36. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir idi **Hak** ne kaldıysa muṭadder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*hak,]*
37. Virür yarın saña **Hak** ecrin anuñ
Ço varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*hak,]*
38. Hak ayırsun anuñ cānını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [*hak,]*
39. Bir iki gün ne var olsañ **Haka** rām
Başuñ gitdi daḡı muḡkem ligāmuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [*haka, -a]*
40. Ki yitmez **Hak** katında ol mu‘ayyen
Eyülük yatlılık ‘ālemde herkes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [*hak,]*
41. Ki kılmış **Hak** kerāmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [*hak,]*
42. Niçe nān belki su da geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur **Hak** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*hak,]*
43. Tarık-ı fitneye de basmazam pāy
Bir iş k‘anı hārām itmiş ola **Hak** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [*hak,]*
44. Velî **Hakdan** da şanmañ ğāfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [*hakdan, -dan]*
45. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ārām
Vefādan halk idüpdür hūlkumı **Hak** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [*hak,]*
46. Aña kim **Hak** vire āzād-nāme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyāni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [*hak,]*

47. K'idesin her kişiye lutf-ı in'ām
Eyülik zâyî' olmaz **Hak** katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [*hak,]*
48. Didi **Hak** kıla hakkinda hidâyet
Hudâ rahmetler itmiş cavidâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70*). [*hak,]*
49. Baña rahm it saña ecrin vire **Hak**
Açup şefkat kapusun kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*hak,]*
50. Ki çün halk itdi **Hak** bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [*hak,]*
51. Sürürüm hirmenine urdı âteş
'Atâ kılmışdı **Hak** bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). [*hak,]*
52. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere **Hak** rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [*hak,]*

hak: Toprak. II Mezar.

1. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla **hakın**
Yaşına yüz tolandurdu cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*hakın, -in]*
2. Bulmadı atasından nişâni
Gehî başına koydı çabri **hakın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*hakın, -in]*

hak: Hak, hisse.

1. Dağı Cibril ü Mikâ'il **hakiyçün**
Hem İsrâfil ü 'Azrâ'il **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*hakiyçün, -iyçün]*
2. Dağı Cibril ü Mikâ'il **hakiyçün**
Hem İsrâfil ü 'Azrâ'il **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [*hakiyçün, -iyçün]*
3. Kelimün Türda etvâri **hakiyçün**
Yed-i beyzânun envârı **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [*hakiyçün, -iyçün]*
4. Kelimün Türda etvâri **hakiyçün**
Yed-i beyzânun envârı **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80*). [*hakiyçün, -iyçün]*
5. Dem-i 'İsâ **hakiyçün** k'irse fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*hakiyçün, -iyçün]*
6. Şu zindân itdügin mâhi **hakiyçün**
İçinde Yünusuñ âhi **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*hakiyçün, -iyçün]*
7. Şu zindân itdügin mâhi **hakiyçün**
İçinde Yünusuñ âhi **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [*hakiyçün, -iyçün]*
8. Halili yaqmayan âteş **hakiyçün**
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*hakiyçün, -iyçün]*
9. Halili yaqmayan âteş **hakiyçün**
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [*hakiyçün, -iyçün]*
10. Halilüñ itdügi kurbân **hakiyçün**
Aña senden iren dermân **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [*hakiyçün, -iyçün]*
11. Halilüñ itdügi kurbân **hakiyçün**
Aña senden iren dermân **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*hakiyçün, -iyçün]*
12. Anuñ âli vü aşhâbı **hakiyçün**
Çamu etbâ' ü ahhâbı **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*hakiyçün, -iyçün]*
13. Anuñ âli vü aşhâbı **hakiyçün**
Çamu etbâ' ü ahhâbı **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*hakiyçün, -iyçün]*
14. Yoluñda cân viren teşne **hakiyçün**
Hüseyni katl iden deşne **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99*). [*hakiyçün, -iyçün]*
15. Yoluñda cân viren teşne **hakiyçün**
Hüseyni katl iden deşne **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*hakiyçün, -iyçün]*
16. Nübüvvet şahınuñ mührü **hakiyçün**
Risâlet çarhınuñ mihri **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [*hakiyçün, -iyçün]*
17. Nübüvvet şahınuñ mührü **hakiyçün**
Risâlet çarhınuñ mihri **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102*). [*hakiyçün, -iyçün]*
18. Yüzi suyu **hakiyçün** enbiyânuñ
Beni hâş ümmeti kıl Muştâfânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157*). [*hakiyçün, -iyçün]*
19. Hudâvendâ Hudâlıguñ **hakiyçün**
Kemâl-i pād-şâlıguñ **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23*). [*hakiyçün, -iyçün]*

20. Hudāvendā Hudālīguñ **hakiyçün**
Kemāl-i pād-şālīguñ **hakiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 24*). [*hakiyçün, -iyçün*]
21. Qabûl eylemedi gönli peyâmın
Didi Tañrı **hakiyçün** iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [*hakiyçün, -iyçün*]
22. Gamin yidüğine minnet kıladı
Egerçi **hakkı** idi vü helâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [*hakkı, -kı*]

hāk: Doğru, gerçek, doğrusu.

1. Gelüp tahir yine pāk oldılar **hāk**
Bu resme ola çün 'ışkuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [*hāk,]*

hāk çek: Toprağa gömmek.

1. Ki çekdi sineñi pehlūsına hāk
Ciger kanı yerem derdüñle her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [*hāk çek, -di*]

hāk eyle: Toprak etmek, öldürmek.

1. Ger oğluñ olsa vü dūrise bī-bāk
Neseble nāmuñi eyler senüñ hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*hāk eyle, -r*]
2. Vücüdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53*). [*hāk eyle, -yüp*]

hāk eyle: Toprağa çevirmek, kurutmak.

1. Yüzi şuyını hāk eyler hacâlet
Gerek her kim tūtılsa 'ışka cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42*). [*hāk eyle, -r*]

hāk it: Helak etmek, toprak hale getirmek.

1. Ğam baña oldı muzā'af ğuşşa tekrār el-firāk
Bād-ı ğām hāk itdi naçdüm gülsitānın āh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*hāk it, -di*]
2. 'Adüv ceyşine bir vech-ile girdi
Ki hāk itdi vücüdını kime k'irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [*hāk it, -di*]

hāk kıl: Toprağa karışmak.

1. Yolında neydügin hālüm beyān it
Ayıt kim Leylîyi kıldı gamuñ hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [*hāk kıl, -dı*]

hāk ol: Toprak olma || Ölmek.

1. Vücüdüm hāk oldı hasretüñden
Senüñ mihrüñde iy 'ışk-ıla mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 90*). [*hāk ol, -dı*]
2. Fiğān u nāle kim hāk oldı gülzār
Mezārı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [*hāk ol, -dı*]
3. Çüridi çihresi hāk oldı anuñ
Ser-ā-ser hey'etinde her nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [*hāk ol, -dı*]

hāk ol: Toprak olmak.

1. Bilimezem ki ‘aşıqven ya ma’şük
Dil odından vücüdüm hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [*hâk ol, -up, -dur*]
2. Ğarîb ü ‘aciz ü deng ü hevâ-h’âh
Vücüdi bād-ı ğamdan hâk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [*hâk ol, -miş*]

hak te‘âlâ: *Yüce Allah.*

1. Hâk te‘âlâ ‘afvüni mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim ‘âdet-durur kıldan hatâ şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61*). [*hak te‘âlâ,*]
2. ‘Adünü **Hâk Te‘âlâ** kıldı mağlûb
Mürüvvet menba‘ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*hak te‘âlâ,*]

hākān-ı ‘acem: *Acem hakanı.*

1. İşiğün derbānlarınıñ biri sultān-ı ‘Arab
Asitānuñ kullarınıñ biri **hākān-ı ‘Acem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*hākān-ı ‘acem,*]

hākān-ı a‘zam: *En büyük hakan.*

1. Şehinşāh-ı cihān **hākān-ı a‘zam**
Ser-ü-ser hayl-i sultānān-ı ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117*). [*hākān-ı a‘zam,*]

hākān-ı cîn: *Çin padişahı.*

1. Şeh-i Hindüstān hākān-ı Çini
İraqlardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 53*). [*hākān-ı cîn, -i*]

hākān-ı devrān: *Dünyanın hükümdarı II Zamanın padişahı.*

1. Şorarsañ kimdür ol **hākān-ı devrān**
Direm sultān Süleymān bin Selīm hān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [*hākān-ı devrān,*]

hakāret: *Hakirlik, aşağılık.*

1. K’ire aşüftelik olur **hakāret**
Çü sensin kişver-i ‘aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*hakāret,*]
2. Hakāret çeşmi-ile bakma zinhār
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*hakāret,*]
3. Hakāretle biraq zindān-ı cebre
Bu memdüh-ı mecāziden götür rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52*). [*hakāretle, -le*]

hakāyık: *Hakikatler, gerçekler.*

1. Hakāyık gencinüñ şehrine bul rāh
Çü lutf-ı Hak saña kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*hakāyık,*]

hāke gir: *Toprağın altına girmek.*

1. Żarūrī nāleye düzdī işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-ħwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43*). [*hāke gir, -miş*]

hāk-ı bed-rüz: *Kara toprak.*

1. Didī ol ħaste kim ben **hāk-ı bed-rüz**
Senüñ atañvan āħī iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [*hāk-ı bed-rüz,]*

hāk-ı küv-ı vār: *Sevgilinin semtinin toprağı.*

1. Firāķ-ı dōstdan virem revānı
Bulup bir pāre hāk-ı küv-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [*hāk-ı küv-ı yār, -ı*]

hākī ol: *Toprak olmak.*

1. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldı senüñ mihriñle hākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63*). [*hākī ol, -dı*]

hāk-i pāk: *Temiz toprak.*

1. Gehī şadrına çekdi hāk-i pākın
Ol evvelden de ħōd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [*hāk-i pāk, -in*]

hāk-i pāy: *Ayak toprağı.*

1. Ĥāk-i pāyı büyü virdi cānuma Ĥamdī ħayāt
Bulmuş-iken üstüñ*ānum dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*hāk-i pāy, -ı*]
2. Didī iy hāk-i pāyı şeblerē tāc
Mu'anber ca'dı reşk-i şām-ı mi'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [*hāk-i pāy, -ı*]
3. Fūrüzān oldı hem-çün tāb-ı āzer
Didi k'iy hāk-ı pāyı başuma tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [*hāk-i pāy, -ı*]
4. Anasınüñ mübārek pāyine baş
Üküş 'ōzr-ile öpüp hāk-i pāyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85*). [*hāk-i pāy, -in*]

hāk-ı rāh: *Yolun toprağı.*

1. Geh olur bir gedāyı şāh eyler
Gehī biñ şāhı **hāk-ı rāh** eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [*hāk-ı rāh,]*
2. Maħalluñ seglerine hāk-i rāhum
Senüñ seg-bānlaruñdanven ki gūyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50*). [*hāk-i rāh, -um*]
3. Yeg ola pes ħarābe olsa cāyum
Güm oldı tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [*hāk-i rāh, -uñ*]
4. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehüñdür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [*hāk-ı reh, -üñ, -dür*]

hāk-ı rāh: *Hz. Muhammed'in yürüdüğü yer | eşik.*

1. Gelüp Ĥızr āsitānuñda öper der
Ki kıla hāk-ı rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*hāk-ı rāh, -uñ, -dan*]

hakikat: Doğru olan, asıl.

1. Tarikat nâmesinün ibtidâsı
Hakikat levhasının intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12). [hakikat,]
2. Çün ol eyvânı gördi Kays-ı bî-dil
Hakikat bildi k'oldır mâha menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76). [hakikat,]
3. Hakikat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zarûriyem bu gün bu işde ma'zûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49). [hakikat,]
4. Ferâgat kıldı çün bildi **hakikat**
K'ana kâr itmeyiserdür naşihât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27). [hakikat,]
5. Şitâbı ko **hakikat** bil ki iy cân
Senün şabr-ile olur işün âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [hakikat,]
6. Hakikat bu-durur 'ışk içre lâyıq
K'öninde yârınun cân vire 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41). [hakikat,]
7. Hişâr-ı arzûsı böyledür berk
Hakikat düşse anuñ cengine bir kız (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21). [hakikat,]
8. Hakikat bildi kim Mecnündür ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16). [hakikat,]
9. Hakikat belki yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişânegâh-ı nîreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56). [hakikat,]
10. Didi şermendeyüm kizbümden âhir
Ki bu sözde yalan eydem **hakikat** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [hakikat,]
11. Senün bensüz yirün gülzâr-ı şâdî
Hakikat benden ol dihkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39). [hakikat,]
12. Be-ğayet sevdigüñdendir **hakikat**
Ögüdün pür dür ider güş-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8). [hakikat,]
13. Yeni yârûñla iy cân âfitâbı
Hakikat var ise fi'l-cümlesinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69). [hakikat,]
14. Hakikat belki senden gayre hündür
Kimesnenün sözün kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120). [hakikat,]
15. Hakikat tînetüñde yokdur idrâk
Gürür idüp şaşın naqd-i hayâta (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64). [hakikat,]
16. Cihânı hiçe şaymışdı **hakikat**
Belâ seyli başından aşmış idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4). [hakikat,]
17. Tene kütiledür kuvvet **hakikat**
Ki tende şihhat olmayıncağ iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20). [hakikat,]
18. Hakikat belki mecnûnam be-ğayet
Güher-dürcün ki pülâd ağzın açdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90). [hakikat,]
19. Cihânun işine hiç olma gam-nâk
Bağarsağ ger **hakikat** hâle iy dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153). [hakikat,]
20. Hakikatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarhuñ gerdişidür piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 144). [hakikatde, -de]
21. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakikat gözler iseñ fark tâ pây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95). [hakikat,]

hakikat-ı 'ısk: Hakiki aşk, aşkın gerçeği.

1. Berî âlâyiş-i şehvetden anı
Hakikat-ı 'ışkdur âyine-i nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 45). [hakikat-ı 'ışk, -dur]

hakiki: Gerçek.

1. Te‘accübde vü hayretde kalurdi
Ki bu ‘ışkı **hâkîkîde** ğaraż yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63). [hâkîkîde, -de]

hâkîm: *Hakim, Kadı.*

1. Hâkumdan gel ki yokdur ‘özü-ıvâhüm
Benem mahkûm ü sen **hâkîm** yoluña (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [hâkîm,]

hâkîm: *Bilen kişi, bilge.*

1. ‘Aceb kâdir durur kudretleri çok
‘Aceb **hâkîm** durur hikmetleri çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110). [hâkîm,]
2. Şu **hâkîm** ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41). [hâkîm,]

hâkîr it: *İtibarsızlaştırmak.*

1. Ayaguñ dâmenüñe çek çü şimşâd
Tama‘ kelbin çapudan sür **hâkîr it** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47). [hâkîr it,]

hâkister-i küllhan: *Azap, keder veren ateşli yer.*

1. Gelür **hâkister-i küllhan** gibi h‘âr
Gülistânda olan her sünbül-i hüv (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28). [hâkister-i küllhan,]

hâkıyçün: *Hakkı için.*

1. Ya me‘külât cinsinden midür bu
Hudâ **hâkıyçün** anı söyle toĝru (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12). [hâkıyçün,]

hakk: *Hak.*

1. İdüp âzâd-ı ğamdan olĝıl âzâd
Vü ger ni Tañrı **hâkķı** vaz geldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83). [hâkķı, -ı]

hakk: *(Ar.) Bir şeye ilişkin, üzerine.*

1. Anuñ **hâkķında** aşlanum didi Hâk
Şecâ‘at anda hatm olmışdı mutlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9). [hâkķında, -ı, -n, -da]
2. Didi **hâkķında** bir mersiyeye-i hüv (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128). [hâkķında, -ı, -n, -da]

hakk: *Doĝru, gerçek.*

1. Hudâ **hâkķı** baña raħm eyle zînhâr
Hem işitdüm k‘atañ ol pîr-i mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146). [hâkķı, -ı]
2. İderler **hâkķ** ü islâhına ta‘cîl
Ki insânuñ işi sehv ü hatâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100). [hâkķ,]

hakk: Birine veya bir şeye ait olan hisse, pay.

1. Şadâsı **hakkı** Dāvüduñ ki her ân
Demüri mûm iderdi taşı nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77). [hakkı, -ı]
2. Kerâmet bahrınıñ mellâhı **hakkı**
Feşâhat kuflınuñ miftâhı **hakkı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105). [hakkı, -ı]
3. Kerâmet bahrınıñ mellâhı **hakkı**
Feşâhat kuflınuñ miftâhı **hakkı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106). [hakkı, -ı]
4. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K'anuñ **hakkı** k'odur Hâllâk-ı âfâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138). [hakkı, -ı]
5. Risâlet mühri **hakkı** kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerîfnde muhalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139). [hakkı, -ı]
6. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ **hakkı**nda idüm ger günehkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111). [hakkı, -ı]
7. Kâmu **hakkı**nda dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dañı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [hakkı, -ı]
8. Didi Hağ kıla **hakkı**nda hidâyet
Hudâ rahmetler itmiş câvidâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70). [hakkı, -ı]
9. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret **hakkı** helâl it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53). [hakkı, -ı]

hakkâk: Ar. Taş ve maden kazıyan sanatkâr.

1. Elüñe girdi çün bir gevher-i pâk
Ki hayrândur anı delmekde **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6). [hakkâk,]
2. İrüre gevhere el çünki **hakkâk**
Anı delmekden aña yok-durur bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35). [hakkâk,]
3. Şu la'li k'itmedi **hakkâk** ebter
Mağaldur k'ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29). [hakkâk,]
4. Ki ne bahrı bilür aşlın ne **hakkâk**
Nice cevher ki geşt iden cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10). [hakkâk,]
5. Bu gönca itmedi pîrâhenin çâk
Bu la'li itmedi **hakkâk** ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129). [hakkâk,]
6. Hikâyet rismâni üzre **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1). [hakkâk,]
7. Senüñ işüñde 'aqlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43). [hakkâk,]

hakkâk-ı kudret: Kudret sanatkarı.

1. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür anı **hakkâk-ı kudret** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6). [hakkâk-ı kudret,]

hakk-ı hizmet: Emeklerin değeri.

1. Yimedi seg dañı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi **hakk-ı hizmetümi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99). [hakk-ı hizmet, -üm, -i]

hakk-ı kur'an: Kur'an-ı Kerim.

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü **Hakk-ı Kur'an** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127). [hakk-ı kur'an,]

hakkı-cün: Hakkı için.

1. Saña oldur soñumca yādigārum
Hudā **hākķi-çün** anı hoş tüt iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [*hākķi-çün,]*

hakkından gel: *Yenmek, ölç almak veya cezasını vermek.*

1. Hākumdan gel ki yoķdur ‘ögr-ħwāhum
Benem maħkûm ü sen hākim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [*hākķından gel,]*

hakkıyıcıun: *Hakkı için.*

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudā **hākķıyıcıun** tüt gönlüni şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [*hākķıyıcıun,]*

hāk-rü: *Toprak yüzli.*

1. K’açıla andan gözi bu **hāk-rüyuñ**
Cemālûñ seyrine eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*hāk-rüyuñ, -yuñ]*

hāk-sār: *Toz, toprak içinde kalmış, düşkün.*

1. Ki bir dem bula yārına viřāli
Sa’ādetde bilüñ ol **hāk-sāri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [*hāk-sāri, -i]*

hākı-y-çün: *Hakkı için, hürmetine.*

1. Elin tütup **Hākı-y-çun** hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*hākı-y-çun,]*

hāl-: *şimdi.*

1. Cemālî mübtelāsına taleb-kār
Okıdup evlerinden Zeydi **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [*hālî, -i]*

hāl: *Oluş, buluş, suret, keyfiyet.*

1. Urursın sîhler endāmum üzre
Benem hoşnüd öz **hālümnden** el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [*hālümnden, -üm, -den]*

hāl: *Annenin erkek kardeşi, dayı.*

1. Ğamuñdan ölmedüm daħı diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm **hālüñüm** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [*hālüñüm, -üñ, -üm]*

hāl: *Ben, siyah nokta.*

1. Žiyā virmiřdi nür-ı lâ-yezālî
Cihān zülmetden olmiş-idi **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [*hālî, -i]*

2. Bulardan bulmamışdı bu gül-i āl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [*hāl,]*
3. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül **hālî** fülful ḡabḡabı tōp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6*). [*hālî, -i]*
4. Kara evden ruḥ-i şahrâya her sāl
Qor iy ‘ālî neseb ḡavmûñ siyeh **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*hāl,]*
5. Şadâ-yı ḥüsn-ile ol **hālî** fülful
Bırakdı günbed-i āfâka ḡulḡul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25*). [*hālî, -i]*
6. Qazıyup tırnaḡ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur **hāl** aña k’ola ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*hāl,]*
7. Siyeh rüyum baña lâyıḡ degül **hāl**
Qulaḡum k’eyledüñ lâ’l-ile uş pūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*hāl,]*
8. Ki aḡlarken yur anı eşk-i ḥün-bār
Yüzüme qoduḡuñ **hālî** dil-āvız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29*). [*hālî, -i]*
9. Olupdur baña zaḡm-ı tūr-i ḥün-rîz
Bunı diyüp ruḥından **hālî** ol ḥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [*hālî, -i]*
10. Süleymāñ ḡatemünüdür niḡini
Yaḡüd ol **hāl-ile** bu la’l-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [*hāl-ile, --ile]*
11. Bu segden yaña da sal üstülḡ’āni
Saña iy **hālî** Hindü Ḥaḡḡ tebarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*hālî, -i]*
12. Ki yir yir noḡtadan yüzinde var **hāl**
Kaḡan k’açdı niḡār ol ruḡ’adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [*hāl,]*
13. Benefşenüñ ruḡında nîl-gün **hāl**
Çemenler sebze-zār-ı āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40*). [*hāl,]*
14. Ruḡı rengin idi vü **hālî** hindü
Gözi fettān ü qaşı ‘āşıḡa ‘āḡḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [*hālî, -i]*
15. Qara **hālî-ile** oldı hem-āḡūş
Cemālinde olan her dürr-i ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34*). [*hālî-ile, -i, -ile]*

hāl: (*Kalmamak fiili ile birlikte*) *derman, takat.*

1. ‘Arūs atasınıñ gitdi mecālî
Cidāl eyleyecek qalmadı **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110*). [*hālî, -i]*

hāl: *Durum, vaziyet.*

1. Yem-i ḡayretde dil fülki ḡatı serḡeşte olmışdur
Vişālün Ḥızrı irmezse benüm **hālüm** olur düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*hālüm, -üm]*
2. Götürüp Aḡmedi ‘azm itdi derḡāl
Biraz gitdi anuñla gör n’ olur **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [*hāl,]*
3. Serāy-ı faḡlı bulduñ çünki **hālî**
Ṭaleb eyle berāt-ı lâ-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [*hālî, -î, -]*
4. Var içinde anuñ bir ṭurfe abdāl
Yüz urmuş ḡāke ‘arz eyler Ḥaḡḡa **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [*hāl,]*
5. Bu **hāl** üzre çü geçdi hefte vü māḡ
Bir oḡlı oldı yüzünden ḡacel māḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*hāl,]*
6. Bu **hālî** gördi çünkim server-i ḡavm
Murādına irişdi miḡter-i ḡavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [*hālî, -i]*
7. Nedür gördükde şāḡuñ bildi **hālî**
Derünında murādı vü ḡayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*hālî, -i]*
8. Elif engüştine ḡayrān olup diş
Firāḡından anuñ her **hāl** pūr-reşḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [*hāl,]*
9. Çü geldi yādına ol pîr-i māḡir
Didi Qaysa anuñ **hālîni** bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*hālîni, -i, -n, -i]*
10. Bu **hāl** içinde pes ol ṭıfl-ı ḡüm-rāḡ
Bir āḡ idüp u yanı geldi nāḡāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [*hāl,]*
11. Şu resme kıldı anı seyr-i ṭimşāl
Ki her **hālî** teḡayyür buldı fi’l-ḡal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [*hālî, -i]*

12. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu **hâlüm**
Düşüm midür ‘aceb yoħsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*hâlüm, -üm*]
13. Biri nâz-ile **hâlin** ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*hâlin, -in*]
14. Bu resme itdüginden dem-be-dem âh
Anuñ **hâlingen** oldu halk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*hâlingen, -i, -(n)den*]
15. Ki gönülün bir putaymışsa giriftâr
Benüm **hâlüm**den olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52*). [*hâlüm*den, -üm, -den]
16. Kıyâs eyleñ niye irişdi **hâli**
Göricek kaçmı çahmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*hâli, -i*]
17. Ne yârı var idi kim **hâlin** diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*hâlin, -i(n)*]
18. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki kimse olmaya **hâlingen** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [*hâlingen, -i, -(n)den*]
19. İl içre **hâlüm**üz uş şuña yitdi
K’ucuñdan ‘ârimuz yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*hâlüm*üz, -ümüz]
20. Ne **hâlise** ol iki yâr-ı şâdıķ
Sevişüp birbirine oldu ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [*hâlise, -ise*]
21. Eyâ cân-ı peder ne **hâldür** bu
Niçe dirlik niçe efgândür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [*hâldür, -dür*]
22. Bu **hâl-ile** geçürürdi günini
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*hâl-ile, -ile*]
23. Didi iy perde k’anuñ sen hicâbı
Nazar kıl **hâlüm**e gör ben hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*hâlüm*e, -üme]
24. Atası görüp anuñ **hâlini** hem
Hâcâlet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [*hâlini, -in, -i*]
25. Karışdı dem-be-dem hâlüne bir **hâl**
Özinden şâdır oldu nev nev ef’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*hâl,]*
26. Karışdı dem-be-dem **hâlüne** bir hâl
Özinden şâdır oldu nev nev ef’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*hâlüne, -i, -n, -e*]
27. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü ikdâm
Gelüp sultâne **hâli** kıldı i’lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [*hâli, -i*]
28. Bu **hâl-ile** anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup oħşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*hâl-ile, -ile*]
29. Bu **hâliyle** gazeller vaz’ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aqlı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [*hâliyle, -i, -y, -le*]
30. Su’âl itdi anuñ hûy u hüşâlin
Nedür hep didiler sultâna **hâlin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [*hâlin, -i(n)*]
31. Çü bildi **hâlini** Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [*hâlini, -i, -n, -i*]
32. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba
Beni öz **hâlüm**e ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*hâlüm*e, -üm, -e]
33. Bu **hâl** içre dil-i Mecnûna nâgâh
Güzer kıldı hayâl-i rüy-ı dil-h’wâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*hâl,]*
34. Meded eyle ki düşvâr oldu **hâlüm**
Karâr u şabra kalmadı mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25*). [*hâlüm, -üm*]
35. Yine **hâlüne** meşgûl oldu Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47*). [*hâlüne, -i, -n, -e*]
36. Görüp **hâlini** Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [*hâlini, -in, -i*]
37. Bu ğamdan gey mükedder idi **hâli**
Gönülde düzdü âhir bu hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*hâli, -i*]
38. Gözi tüş oldu ol **hâli** hârâba
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [*hâli, -i*]
39. Bu **hâlün** üstine çün geçdi eyyâm
Te’âşuķ eyledi Mecnûna ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [*hâlün, -ün*]
40. Görüp bu **hâli** pîrân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [*hâli, -i*]
41. İrişüp kapdı ol zibâ cemâli
Ne **hâl-ise** hele Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*hâl-ise, -ise*]
42. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol **hâli** kılmuşdı ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [*hâli, -i*]
43. Kõdı ğayrılara tâcı vü tahtı
Tuyup Leylinuñ atası bu **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [*hâli, -i*]

44. Duḥāndan taldurur āhı ovayı
Bu **ḥal** üzere giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*ḥal,]*
45. Diyesin **ḥalûmi** ol şehriyāra
Naşīb olup k'ola otlakuñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [*ḥalûmi, -üm, -i]*
46. Didı bu resme sözler ḥadden efzûn
Olup **ḥalinden** anuñ zâg āgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [*ḥalinden, -i, -(n)den]*
47. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu **ḥal-ile** giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [*ḥal-ile, -ile]*
48. Ele girince sin taşşif iderüz
Çü vâkıf oldı bu **ḥale** ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [*ḥale, -e]*
49. Şitāb u sa'y birle gider ol zen
Bu **ḥali** gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [*ḥali, -i]*
50. Hevâyı düd-ı āhı kıldı türe
Çarābeti ki bu **ḥali** işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [*ḥali, -i]*
51. Düzetdi kûrlar gibi özini
Virüp her **ḥaline** tağyîr tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [*ḥaline, -i, -n, -e]*
52. Ki şol a'mâyı gör kim düşdi muḥkem
Varup **ḥalini** anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [*ḥalini, -in, -i]*
53. Gider ol pişvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu **ḥal-ile** gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [*ḥal-ile, -ile]*
54. Baña uş **ḥal** yeter ḥâl-i ruşsâr
Ana yokdur senüñ-le daḥı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [*ḥâl,]*
55. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
Vü ger nî **ḥaldür** dirseñ vefādâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [*ḥaldür, -dür]*
56. Ṭama' dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü **ḥalüñ** gör beni ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [*ḥalüñ, -üñ]*
57. Giderdi 'aqlı miskîñüñ şafādan
Bu **ḥal** üzere geçerdı 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [*ḥâl,]*
58. Çü Mecnûñuñ bu **ḥalîn** gördi ğammâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [*ḥalîn, -i(n)]*
59. Ki virmişdi ḥazān bâğ-i hayâtı
Bu **ḥal-ile** geçerdı rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [*ḥal-ile, -ile]*
60. Gönildi şöyle kim vîrāneye büm
Varup gördi ki olmuş **ḥali** düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [*ḥali, -i]*
61. Benüm uş bunda **ḥalüm** munçalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [*ḥalüm, -üm]*
62. Atası kabrine 'azm itdi **ḥali**
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*ḥali, -i]*
63. Ḥelāl itmedüñ ise **ḥalüme** vâh
Elâ iy nür-baḥş-ı dide-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*ḥalüme, -üm, -e]*
64. Tıraş itdi vü bozdı barmağıyla
Didı bu **ḥale** kılanlar nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*ḥale, -e]*
65. Getürüñ görelüm ne oldı **ḥali**
Müvekkiller kilāb öninde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [*ḥali, -i]*
66. Ğidâ viren teninden mâr u mûra
Mizâcı nâ-tüvân u **ḥali** ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*ḥali, -i]*
67. Ki içinde ola her **ḥali** mektüb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [*ḥali, -i]*
68. Şoñucu şordı yârından nişānı
Ki n'oldı **ḥali** ol hüblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*ḥali, -i]*
69. Şu resme yazdı **ḥalîn** verhimiyile
Ki bu mektüb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [*ḥalîn, -i(n)]*
70. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fûrûğı
Çara **ḥalüñ** ki çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*ḥalüñ, -üñ]*
71. Ṭuyulursam n'ola **ḥalüm** dimezsın
Gehî şahrâdasın ğāhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [*ḥalüm, -üm]*
72. Nedür **ḥalüñ** ne derdesin giriftâr
Ĝamumdan niçesin iy sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*ḥalüñ, -üñ]*
73. Firâkum âteşinde süz nāküm
Nedür **ḥalüñ** benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*ḥalüñ, -üñ]*
74. Kimüñ ğüşına irişür fiğānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dağ **ḥalüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [*ḥalüñ, -üñ]*
75. Nedür iy bülbül-i bi-bâğ **ḥalüñ**
Dilüñde kimüñ odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*ḥalüñ, -üñ]*

76. Bu şüret n'eyesün hālī mu'ayyen
Vücūd-ı çākuñ olmış ser-te-ser **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35*). [*hāl,]*
77. Bu şüret n'eyesün **hālī** mu'ayyen
Vücūd-ı çākuñ olmış ser-te-ser **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*hālī, -i]*
78. Didi **hālīne** göre bu cevābı
Ki bir murğa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [*hālīne, -i, -n, -e]*
79. Bu **hāl** üzre geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvālīni şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [*hāl,]*
80. Ḥavāşından su'al itdi bu **hālī**
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [*hālī, -i]*
81. Geçeydün kulluğundan pādīşāhuñ
Çün oldı zāhidün **hālinden** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
82. Selīme şordı herkesden nişānı
Bu **hāl** içre gözün yaş tıtdı nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [*hāl,]*
83. Neye vardı işi vü **hālī** n'oldı
Ḥuzūrında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*hālī, -i]*
84. Ki 'arz itmeyesin kimseye **hālī**
Sarāy-ı zevkūñ ol dem olur ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [*hālī, -i]*
85. Bu **hāle** arturur bülbül nevāsın
Gülün ruḥsārına 'aşıq-durur bāg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*hāle, -e]*
86. K'arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş **hālī** düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3*). [*hālī, -i]*
87. Oturmuş vaḥşilerle bī-dil ü zār
Kılup ḥayvānlara **hālīn** ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [*hālīn, -(n)]*
88. Neye irişdi **hālī** göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [*hālī, -i]*
89. Hemīn dir āh Leylī ḥasretinden
Çü Leylī muttālī' oldı bu **hāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [*hāle, -e]*
90. Dem-ā-dem 'ışkuñuñ āvāresidür
Nedür **hālī** diyüp eyler selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*hālī, -i]*
91. Ki ola yārnuñ **hālinden** āgāh
Hemān lāḥza irişüp geldi bir pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
92. Ki **hālinden** ne bilürsin fülānuñ
Müdām ol derd-mend-i vaḥşet-āmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
93. Göricek n'ola **hālūñ** fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-ḥaḥ mecālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [*hālūñ, -üñ]*
94. İki cān birbirine oldı hem-rāz
Senūñle bende var bir vaḥdet ü **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [*hāl,]*
95. Ki **hālīn** 'arz ide ma'sūka 'aşıq
Ḥudāvendā müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [*hālīn, -(n)]*
96. Dönüp didi ki n'olsar bu **hālüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [*hālüm, -üm]*
97. Velī yok yire çekdün zaḥmet ü renc
Çü bulduñ **hālūmi** gördün ki düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [*hālūmi, -üm, -i]*
98. Ki bir **hāl** üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamānuñ 'ādeti budur zārūrī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [*hāl,]*
99. Dilūñi 'ayb sözden eyle kūtāh
Ne kāmette-durur gör sen de **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*hālī, -i]*
100. Vü ger saḥt ise 'aczūñden ḥacālet
Dilerseñ k'ola kufl açmak saña **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*hāl,]*
101. Öninde **hāl** rumüz-ı āsumānı
Sözi zibā nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*hāl,]*
102. Yaşınuñ ırmağından levḥ-i 'iṣyān
Bu resme **hāl-ile** Mecnūn-ı bī-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [*hāl-ile, -ile]*
103. İşi Zeydün be-ğāyet düşdi ebter
Ḳalup dermānde **hālī** oldı düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71*). [*hālī, -i]*
104. Ki tā **hālinden** āgāh oldı Leylī
Okıdup ḥalvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
105. Şorardı 'ışk **hālinden** nişāne
Kılardı ol daḥı irdükçe 'aḳlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*hālinden, -i, -(n)den]*

106. Ki rāyuñ birledür her müşkil āsān
Nedür bu ‘ālemüñ **hālī** haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [*hālī, -i*]
107. Kimesne men‘ idebilmezdi anı
Perī-ruḥ bu bahāne birle **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121*). [*hālī, -i*]
108. Kanā‘at eylediler şormağa **hāl**
Egerçi eylediler şöhet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22*). [*hāl,]*
109. Yoğ-idi ortada şehvet ḥayālī
Bu **hāl** üzre geçinürlerdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [*hāl,]*
110. Aradan geçdi ḥayli ‘işret ü şevk
Degüldi pāklikden lik **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*hālī, -i*]
111. Maḳāmı daḥme oldı ol hümāmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürīde bu **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47*). [*hālī, -i*]
112. Esirgelerdi **hālīn** ol cevānuñ
Ki ol meh-pāre lāyık idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [*hālīn, -i, -n*]
113. Aña ‘arz itdi iḥfā‘yla **hālī**
Didi kim ḥadden aşdı intizārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [*hālī, -i*]
114. Gözüñ nürü iki ‘ālemde varuñ
Nedür **hālī** diyüp pür ḡam senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*hālī, -i*]
115. Ki şan bir cismüñ oldı iki cānı
Çün oldı büseden keşf aña her **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*hāl,]*
116. Göñüller sīnede lerzān çün bīd
Koçuşup birbirinden şordılar **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [*hāl,]*
117. K‘idine bālīş-i ser pāy-ı yāri
Bu **hāl** üzre ol iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [*hāl,]*
118. Tesellī virdi yüz nāz-ile ol māh
Çü **hālī** böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51*). [*hālī, -i*]
119. Ğazāle urdı şāhuñ cānına tīr
Tapuñdan baña bir **hāl** oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [*hāl,]*
120. Yakasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür hicrān gicelerinde **hālūñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [*hālūñ, -üñ*]
121. Biri birine kıldılar şikāyet
Çü Mecnūn gördi **hāl** ayruksı oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [*hāl,]*
122. Müşevveş **hāl** her lāḫza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [*hāl,]*
123. Götüre mülk-i dünyādan ṭabanı
Çün uğradı bu resme ṭurfe **hāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [*hāle, -e*]
124. Başından hem diline indi ser-sām
Ḥarāret **hālīni** kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 55*). [*hālīni, -in, -i*]
125. Dilidür saña **hālīn** demek iy yār
Mezārı üzre yanan şem‘-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*hālīn, -i(n)*]
126. Söz açdı anasına ol belā-senc
Ki iy māder mükedder oldı **hālüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [*hālüm, -üm*]
127. Yolında neydügin **hālüm** beyān it
Ayıt kim Leylīyi kıldı ḡamuñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60*). [*hālüm, -üm*]
128. Uş eyledüm öñüñde rāzumı fāş
Nazar kı **hālümün** za‘fına bir baḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*hālümün, -üm, -ün*]
129. Cihānuñ işine hiç olma ḡam-nāk
Baḡarsañ ger ḥaḳıḳat **hāle** iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [*hāle, -e*]
130. Ögidür ‘ömri daḥlin sür‘at-ile
Eger fehm itmeyüp ḡāfil bu **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [*hālī, -i*]
131. Ecel ḡürgi yidi anı n‘ola **hālüm**
Diriḡ u derd ü ḥasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*hālüm, -üm*]
132. Koçup ḡabrini kılardı ḥitābı
Ki nedür **hālūñ** iy miskīn ḡarīb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*hālūñ, -üñ*]
133. Yahūd ḥāşıl kılam bir şemme büyuñ
Nedür zulümāt-ı ḡür içinde **hālūñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35*). [*hālūñ, -üñ*]
134. Niçedür mār u mūr içinde **hālūñ**
Kara zülfüñ Ḥudā bilür ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [*hālūñ, -üñ*]
135. Bu **hāl** üzre düşüp ḡaldı ol abdāl
İḥḫāta idüp eṭrāfın ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [*hāl,]*
136. Degül hiç kimse **hālinden** haberdār
Gelüp ebr üstine mānend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*hālinden, -i, -n*]

137. Ol iki şahs üzre ider işār
Çü gördi Zeyd-i bî-çāre bu **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [*hālî, -i*]
138. Reh-i 'ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu dünya **hālîn** söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [*hālîn, -(i)(n)*]
139. Degülsin dünya **hālîne** muqayyed
Muķim-i hāne-i kūy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*hālîne, -i, -n, -e*]
140. Muħibb-i turre-i rüy-i teferrüd
Cihāndan geçmiş öz **hālîne** meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*hālîne, -i, -n, -e*]

hal it: *Bir şeyler yapmak, bir şekilde yapmak.*

1. Bula maķşüdün ide müşkilin hal
Çün irişdi zamān-ı kabz-ı rūhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*hal it, -e*]

halās: *Kurtulma, kurtuluş.*

1. Bulur ādem ne deñlü olsa 'āşî
Senüñ luţfuñ şefî'inden **halāşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*halāşî, -ı*]
2. Egerçi ümmetüñdür cümle 'āşî
Kıyāmetde şefî' ol vir **halāşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*halāşî, -ı*]
3. K'aña divānelik virmiş **halāşî**
Hüner-mend saħî vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*halāşî, -ı*]
4. Hālāşına resensüz yok-durur rāy
Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*halāşına, -ı, -(n)a*]
5. Elinde ol daħı digerlerüñ hem
Hālāşum kaldı zülf-i yār elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63*). [*halāşum, -um*]

halās eyile: *Kurtarmak.*

1. Dem-i şubħa irür ben rü-siyāhı
Hālāş eyile gicenüñ zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [*halāş eyile,]*

halās it: *Kurtarmak.*

1. Kıyāmet varṭalarından **halāş it**
Kemāl-ı 'ilm ü tã'at birle hāş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*halāş it,]*
2. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Hālāş it ben ğarîb ü bî-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*halāş it,]*

halās ol: *1. Kurtulmak.*

1. Hālāş oldı vü terk itdi cihānı
İdüp borcın edā kırtıldı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [*halāş ol, -dı*]

halāşî bul: *Kurtuluşa ermek.*

1. Ki bu girdābdan bulduñ hālāşî
Kabül itmez kişinüñ 'aķlı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [*halāşî bul, -duñ*]
2. Sarāy-ı 'uķbāda bağladı taħtı
Bulup ta'n-ı hālāyıkdan hālāşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 115*). [*halāşî bul, -up*]

hālāt: *Hāller, durumlar.*

1. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu **hālātumuñ** biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [*hālātumuñ, -um, -uñ*]
2. İki kimse qarābetinden anuñ
Didiler şāha **hālātından** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*hālātından, -ın, -dan*]
3. Kūrar her lāhza bir şahrada meclis
Kaçankim cū’dan ireydi **hālāt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*hālāt,]*
4. Velikin hōş gelürdi aña dādı
İderken ‘ışk **hālātını** tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*hālātını, -ı, -n, -ı*]

halāvet: *Sevimlilik, şirinlik, tatlılık.*

1. Ruḥı pīrāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi sermāye-i luṭf u **halāvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*halāvet,]*

halāyık: *İnsanlar.*

1. Kemāl-i zātuñ oldı çünki taḥkīk
Halāyık buldı andan ‘ilm-i tevḥīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*halāyık,]*
2. Ṭa’ām andan cüdā ol ḥ’ābdan dūr
Halāyıkdan dün ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 15*). [*halāyıkdan, -dan*]
3. Ki terk-i ḥānedān itmek-durur cehl
Halāyıkdan yiter pinhān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*halāyıkdan, -dan*]
4. Cihānda oldı ef’ālī fesāne
Halāyık içre meşhūr oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [*halāyık,]*
5. Şudā’ oldı özine ülfet-i ḥalk
Halāyıkdan şadākat umma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*halāyıkdan, -dan*]
6. Bu bir ‘ibret-durur ‘ālemde nādir
Halāyık birbiriyle biliş ü yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67*). [*halāyık,]*
7. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-i gūr
Halāyık yiler ardınca önince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*halāyık,]*
8. Gelüp ön şoñ gider ekser **halāyık**
Daḥı şoñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*halāyık,]*

halāyık: *Cariyeler, hizmetçiler.*

1. Ḥalāyık der-peyince nitekim rūd
Yüz urup ḥāke iderdiler ‘arz-ı maqşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*halāyık,]*
2. Kaçan k’irdi üçe ḡarrayla yaşı
Halāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [*halāyık,]*
3. Varurak ḥalk andan nefret itdi
Halāyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 56*). [*halāyıkdan, -dan*]
4. Kelāmuñdan **halāyık** ‘ibret alsun
Okuyup diñleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11*). [*halāyık,]*
5. Ḥalāyıkdan otaḡın kıldı ḥālī
Ṭarīk-ı mātem-i şevherde ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 122*). [*halāyıkdan, -dan*]
6. Gönildi taḡa Mecnûn-ı mu’allel
Halāyık bu ḥaberden oldı āḡāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [*halāyık,]*

hāle: *Ay aḡılı, ay etrafında bazen peyda olan daire.*

1. Birisi **hāledür** māh-ı münīre
Biri ḥātem Süleymān-ı emīre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45*). [*hāledür,]*
2. Bakardı **hāleden** bu māh-ı pūr-nūr
Nitekim revzen-i firdevsden ḥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*hāleden, -den*]

3. Yāhūd mäh-ı münirüñ **hālesidür**
Ki nür ol hāleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67*). [*hālesidür, -si, -dür*]
4. Yāhūd mäh-ı münirüñ hālesidür
Ki nür ol **hāleyi** kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [*hāleyi, -yi*]
5. ‘Ayān olmışdı ol şeb **hāleden** mäh
Nitekim devr-i **hātından** ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*hāleden, -den*]
6. Meh-i tábānuñ oldu **hālesi** şan
Gülün pîrāhenine zer giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [*hālesi, -si*]
7. Kāmerden **hāleye** bu çarḥ-ı aḥḍar
Süd ile sākî-veş töldürdi şāğar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [*hāleye, -ye*]
8. Giriftār ola ağına be-nāğāh
Şaçup şayyād **hāle** āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*hāle,]*
9. Kāmerdür **hāle** içinde hüveydā
Niḳābın açup itdi ‘arz-ı ruḥsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [*hāle,]*

halef: *Sonradan gelen ve birinin yerine geçen kimse, evlat.*

1. Oğul hoşdur kişiye ger **halefdür**
Çün ola nā-halef sa’yu telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*halefdür, -dür*]
2. Hālife var gerçi olmışdı meşhūr
Hālefsüzlikden idi lîk mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184*). [*hālefsüzlikden, -süz, -lik, -den*]
3. Bırakmışsın meger şerm ü hayāyı
Senün gibi **halefden** yeg-durur ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13*). [*halefden, -den*]

hāle-i meh-tāb: *Ay ışığı dairesi.*

1. Her encüm **hāle-i meh-tāb** içinde
Gül-idi şanki ḥavz-ı āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5*). [*hāle-i meh-tāb,]*

halel: *Bozukluk, eksik, kusur.*

1. Bilürsün kim **halellü** olsa gevher
Olur ehli katında ḥwār u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [*halellü,]*
2. K’ire kıza **halel** size ḥacālet
Gözetdüm gerçi bende ḡayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*halel,]*

hālet: *Durum, hal.*

1. Nigāruñ **hāletinden** oldu āğāh
K’olur zirā gönülden gönüle rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13*). [*hāletinden, -in, -den*]
2. ‘Acebdür **hāleti** devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı ḥicrānına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25*). [*hāleti, -i*]
3. Ne **hālet** didügi bu ḥaste-ḥātır
Çün oldu ‘Āmiriler içre zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*hālet,]*
4. Görüp bu **hāleti** Nevfel nihānı
Didi şulḥ itmesem görem ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [*hāleti, -i*]
5. Düşer ḡam şulḥasına kur’a-ı kār
Degül ma’kūl ma’nide bu **hālet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [*hālet,]*
6. Gice irdi bu **hālet** içre nāğāh
Çeküp gün yüzine zulmet ḥicābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [*hālet,]*
7. Elin aldı vü bağladı yīñi ‘ahd
Gelüp Mecnūna hoş bu resme **hālet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [*hālet,]*
8. Revāñ oldu yeñinden nāgehāñ ḥūn
Bu **hālet** k’irdi Mecnūn-ı ḥarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [*hālet,]*
9. İletmezdi yanına dāyesini
Bilüp bu **hāleti** hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [*hāleti, -i*]

10. Helāk oldum ğamuñdan vāh Leylī
Ĥabersüz kendüzinüñ **hāletinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*hāletinden, -in, -den*]
11. Eyüye yatluva baş itmeye piç
Bu **hālet** k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [*hālet,]*
12. Deniler cânına cevr ü cefādur
Bu **hāletden** baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*hāletden, -den*]
13. Dilüm toĝru dur ammā egriden gec
Terennüm iki **hāletden-durur** rāst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [*hāletden-durur, -den, -durur*]
14. Şu resme virdi ğam bezmine **hālet**
Ki Leylî ya'nî şem'î dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*hālet,]*
15. Dil-i Mecnûni bu **hāletden** āĝāh
K'idüp dest-i ecel bir cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*hāletden, -den*]
16. Ki ne **hāletdesin** derdümler her şeb
Didi Zeyd āna k'iy cân u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*hāletdesin, -de, -sin*]
17. Ta'accüp kıldı hāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy māder bu **hālet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [*hālet,]*
18. Ne **hāletde** olalar şimdi tenhā
Çüridiler mi ola topraĝ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*hāletde, -de*]

hāleti: *Durum, hal.*

1. Beni bu 'iŝkuñ irür ğāyetine
Ki ya'nî vākıf it her **hāletine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*hāletine, -ne*]

hālet-i 'işk: *Aşkın halleri.*

1. Meger kim oldı ol kıttāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'işkından āĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [*hālet-i 'işk, -ın, -dan*]
2. Delü 'aĝd idemez bunuñ gibi dūr
Nihāyetüz-durur ger **hālet-i 'işk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [*hālet-i 'işk,]*

hālet-i levlî vü mecnûn: *Leyla ve Mecnun'un hali.*

1. Neye vardı görelüm mācerāyı
Ki n'oldı **hālet-i Leylî vü Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [*hālet-i leylî vü mecnûn,]*

halhāl: *Ayak bileziĝi.*

1. Hilāl-i 'iddin lutfıyla her sāl
Virür sāk-i 'arūs-i 'arŝa **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*halhāl,]*
2. N'ider halhālı ayaĝuñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfdin var sende **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*halhāl,]*
3. N'ider **halhāl** ayaĝuñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfdin var sende halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [*halhāl, -ı*]
4. Büt-i müŝĝin-külāh u 'anberin-hāl
Meh-i nev sāk-ı siminine **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*halhāl,]*
5. Degüldür kol baĝı kul baĝıdur bu
Firāk-ı yārdan pāyumda **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*halhāl,]*

halhāl-ı muhallel: *Parçalanmış ayak bileziĝi.*

1. Ayakda düşdi **halhâl-i muhâlel**
Girân-ser kıldı cām-ı devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28*). [*halhâl-i muhâlel,]*

hâli: *Durum, vaziyet.*

1. Ki munşifdür kilâbuñ hazretüñden
Çü şeh gördi bu **hâli** bildi k'ihşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*hâli,]*

hâli: *Ayrı, uzak.*

1. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol itdi küfrden dünyayı **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*hâlî,]*
2. Bakup yüzine şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [*hâli,]*
3. Senüñ oğluñdur el-ân lâ-übâlî
Şarâb-ı 'aqlıdandır cāmî **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18*). [*hâlî,]*
4. Çün ola bir gönülden 'ışk **hâli**
Degüldür **hâli** andan gam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [*hâlî,]*
5. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma'a var anda **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*hâlî,]*
6. Ta'am u h'âbdan **hâli** vü 'üryân
Gör ol gamgehde bi-çäre Selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*hâlî,]*
7. İki 'âlemde rûhın rahât itsün
Degüldi gicede gündüzde **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [*hâli,]*
8. Bularuñ meşhedinden hiç **hâli**
Gehî Mecnûnuñ eş'ârın okurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [*hâlî,]*

hâli: *Azledilmiş, kovulmuş.*

1. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdu kim varuñ tiz anı **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*hâli,]*

hal-i 'âlem: *Dünyanın hali.*

1. Birin niçün koduñ söyle sırımı
Didi ger **hal-i 'âlem** piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [*hal-i 'âlem,]*
2. Ki hâl-i 'âlemi kıldı ferâmüş
Çi ger her 'özrden pāk idi cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10*). [*hâl-i 'âlem, -i]*

hâl-i 'anberîn: *Anber kokulu ben.*

1. Yüzi mir'atı rüşendür münevver
Lebi üstinde hâl-i 'anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [*hâl-i 'anberîn, -i]*

hâl-i ehl-i hâne: *Ev halkının hali.*

1. Yidi dildârı için kayd anuñla
Gelüp yadına **hâl-i ehl-i hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 79*). [*hâl-i ehl-i hâne,]*

hâl-i esved: *Siyah ben.*

1. Leb-i handan gīsūsı cihān-gīr
Zenaḥdānı çehinde **ḥāl-i esved** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 11*). [*ḥāl-i esved,]*

ḥāl-i handān: *Mesrur ben.*

1. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğüñ şol **ḥāl-i handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*ḥāl-i handān,]*

ḥālî kıl: *Uzaklaştırmak.*

1. Ḥalāyıkdan otağın kıldı ḥālî
Ṭarîk-ı mâtem-i şevherde ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 122*). [*ḥālî kıl, -dı]*

ḥālî ol: *Ayrı, uzak olmak.*

1. Dilerven kim başumdan lâ-yezālî
Vücüduñ sāyesi olmaya ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [*ḥālî ol, -ma, -ya]*
2. Çün ola bir gönülden ‘ışk ḥālî
Degüldür ḥālî andan gam zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [*ḥālî ol, -a]*
3. Özini çaldı yirden yire bi-bāk
Ḳarar u şabrdan tâ oldı ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [*ḥālî ol, -dı-i]*
4. Ki ḥālî olmaz eṭrāfumdan ağıyār
Ger itsem ‘azm-i seyr-i ṭarf-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*ḥālî ol, -maz]*

ḥāl-i ruḥsār: (*Sevgilinin*) *yanağındaki ben.*

1. Baña uş ḥāl yeter **ḥāl-i ruḥsār**
Ana yokdur senüñ-le daḥı kārüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [*ḥāl-i ruḥsār,]*

ḥāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl: *Kavuşulan güzelin yanağındaki ben.*

1. Şan olmuş **ḥāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl**
Bu şuhfa üzre ḥaṭṭ-ı yār beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [*ḥāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl,]*

ḥāl-i teng: *Sıkıntılı hal.*

1. Ta‘accüp kıldı ḥāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mâder bu ḥālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 54*). [*ḥāl-i teng, -in]*

ḥāl-i zār: *Ağlayan, inleyen hal.*

1. Çün añladı anası reng ü kārın
Biraz ağladı anuñ ḥāl-i zārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*ḥāl-i zār, -ın]*

halife: *Birinin yerine geçen kimse, vekil.*

1. Ḥalife var gerçi olmuşdı meşhūr
Ḥalefsüzlükden idi lik mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [*ḥalife,]*

hālİK: *Halk eden, yaratan, yaratıcı (Allah).*

1. Kerīm ü Kār-sāz u **HālİK** oldur
‘Alīm ü bī-niyāz ü Rāzıĳ oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [*hālİK,]*
2. Degüldür **Hālİka** bu iş nüहुfte
Yoĳ-ise bāĳ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [*hālİka, -a]*

hālİK-ı ten: *Teni yaratan.*

1. Tapuñdur **HālİK-ı ten** bā’İs-i cān
Olur hükmüñle var yok cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*hālİK-ı ten,]*

halİl: *Dost II Hz. İbrahim.*

1. Halİli yaĳmayan āteş haĳıyçün
Çehār erkān ü cihāt-ı şeş haĳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*halİli, -i]*
2. Halİlün itdüĳi kurbān haĳıyçün
Aña senden iren dermān haĳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [*halİlün, -üñ]*
3. Senün ser hādım-i h’ānuñ **Halİldür**
Harīmün kuşları hep Cebrā’İldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [*halİldür, -dür]*
4. Halİle āteş oldıysa gülistān
Seni görüp cehennem ola büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*halİle, -e]*

halİl-i kebk: *Kekliĳin güzeli.*

1. Görinür şüşe-i yaĳ gibi sāfi
Halİl-i kebk yaĳup oda şeş-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9*). [*halİl-i kebk,]*

halk-: *Ahali, insanlar.*

1. Baĳışlasun cihān halkına Allāh
Ki cāndur cihān **halkınuñ** ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*halkınuñ, -ı, -nuñ]*

halk: *Ahali, insanlar.*

1. Gehī rāhat getürür cāna geh renc
Gehī iflās virür **halka** geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*halka, -a]*
2. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mīme iki **halka** der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*halka, -a]*
3. Ye tavĳ-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki misli **halk** çeşminden nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*halk,]*
4. Açılmış kapuları āsumānuñ
Şaçılur rahmeti **halka** Hudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*halka, -a]*
5. Getürdi **halka** ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [*halka, -a]*
6. Ki kendü başı derdinden o kıttāl
İdemez oldı şimdi **halka** izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*halka, -a]*
7. Baĳışlasun cihān **halkına** Allāh
Ki cāndur cihān **halkınuñ** ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*halkına, -ı, -n, -a]*
8. Cihān **halkına** ‘āmm olduĳca cüdi
Muĳim ü pāyidār olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*halkına, -ı, -n, -a]*

9. Sebū-yı nengini taşā çalırsar
İşinde **halk** anuñ hayrān qalırsar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [*halk,]*
10. Şu deñlü **halk** geldi anda enbüh
Ki şıklet virdi hüt u gāve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*halk,]*
11. Peyince **halk** kılduğun tazarru‘
İren maqşūdın itdügin tevaqqu‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35*). [*halk,]*
12. Varurak **halk** andan nefret itdi
Hālāyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*halk,]*
13. Bu resme itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldı **halk** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*halk,]*
14. Bunuñ қо sen belā vü miñnetini
‘Ayān it **halka** Hākkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*halka, -a]*
15. Bir ādem şekline gir tağı terk it
Qarış **halka** bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*halka, -a]*
16. Cihān **halkınuñ** ol-durur ‘azīzi
K’ola şerm u hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [*halkınuñ, -ı, -nuñ]*
17. Ezel ‘aql u hünerle iy yegāne
Dilinde **halkuñ** olmışduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [*halkuñ, -uñ]*
18. Cihān **halkına** isār eyle vāfir
Ki ‘ālemdə bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*halkına, -ı, -n, -a]*
19. Getürme bize **halk** içre fażihāt
Çi ger pend itdi ol cān-pāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [*halk,]*
20. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı **halk** ü hālvat qaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*halk,]*
21. Didi oğlına ol **halkuñ** hümāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*halkuñ, -uñ]*
22. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu **halkı** müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*halkı, -ı]*
23. Ki bī-süz olmaya **halk** içre sāzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i ‘ālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [*halk,]*
24. Ki olasın hācetinden **halkuñ** āzād
Uyup nefse seg-i nān-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [*halkuñ, -uñ]*
25. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vakt irer **halkuñ** vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [*halkuñ, -uñ]*
26. Benüm tab‘umla tütmişlardur ārām
Vefādan **halk** idüpdür hulqumı Hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [*halk,]*
27. İşıtsün **halk** uyan bir dem figānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*halk,]*
28. Şalāmuñ nāleden kıl hem hūrısın
Çün āvāzemden ola **halk** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*halk,]*
29. İdindiler maqām u āşiyāne
Gelürdi **halk** anda gāh u bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*halk,]*
30. Olupdur **halka** hācetgāh-ı maṭlūb
Du‘ā-yı hāstegān u ehl-i hācet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 76*). [*halka, -a]*
31. Diline keşf olmuş gördi her-hāl
Cihān **halkına** kıldı anı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*halkına, -ı, -n, -a]*

halk: Başkaları.

1. Bu resme görmemişdüm hūwān-ı ciger-hūwār
Derūnde kim degıldüm **halka** der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*halka, -a]*

halk it: Yaratmak.

1. Çü **halk** itdüñ beni luṭfuñdan evvel
İlāhī āhirüm kılma mu‘aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*halk it, -düñ]*
2. Ki çün **halk** itdi Hāk bu āşiyābı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [*halk it, -di]*

halka: Daire şeklinde olan şey.

1. Nitekim bir nigâr-ı **halka** der-güş
Bırakmış ol der iki **halka** ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*halka,]*
2. Yapışup **halkasına** Ka‘benüñ el
Tazarru‘ kııl Hüdâya iy mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
3. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı **halkasına** Ka‘benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
4. Beni ‘ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol **halkasuz** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [*halkasuz, -suz]*
5. Ki taçmış aña ‘anber **halka** hâme
Olup hâme kıılı yarmağda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*halka,]*
6. Bu şuhfe üzre kılmış **halka** bâfi
Bu haç k’itmiş hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [*halka,]*
7. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı **halkasından** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [*halkasından, -sın, -dan]*
8. Tolasam **halkasına** zülfüñüñ dest
Tutup muhkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
9. Tölayu bağlamışlar **halka** çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [*halka,]*

halka: Kıvrım (zülûf bağlamında).

1. Görinür çin-i zülfi-yâr mañlûb
Gözine **halkasından** Ka‘benüñ hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [*halkasından, -sın, -dan]*

halka-der-güş: Köle olmak, köle olacak kadar etkilenmek.

1. Bu resme geldi beytullâh pür-cüş
Mişâl-i Ka‘be Haçka **halka-der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44*). [*halka-der-güş,]*
2. Didi k’iy halka-i kaçır-ı siyeh-püş
İşigünde benem bir **halka-der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [*halka-der-güş,]*

halka-ı bâb: Kapının halkası.

1. Atı na‘linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı **halka-ı bâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [*halka-ı bâb,]*

halka-ı der: Kapı halkası.

1. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi yir yir
Kaçudan taşra hem-çün **halka-ı der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*halka-ı der,]*
2. Çoma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bi-cây hem-çün **halka-ı der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*halka-ı der,]*

halka-i ejder: Ejderha halkası.

1. Olupdur **halka-i ejder** saña cây
Cihân bir pîr-zendür ejdehâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*halka-i ejder,]*

halka-i ‘ışk: Aşk dairesi.

1. Dilerven halka-i 'ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*halka-i 'ışk, -i, -ndan*]

halka-i kasr-ı siyeh-püş: *Siyaha bürünmüş sarayın halkası.*

1. Didi k'iy **halka-i kaşr-ı siyeh-püş**
İşigünde benem bir halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5*). [*halka-i kaşr-ı siyeh-püş,]*

halka-i mār: *Yılan halkası.*

1. Kemer idi beline **halka-i mār**
Serîri olmuş-idi püşte-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*halka-i mār,]*
2. Yirinden sıçrayup çün **halka-i mār**
Yapışdı halkasına Ka'benüñ zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [*halka-i mār,]*
3. Olupdur barmağumda **halka-i mār**
Sivārum kim didüñ qol bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [*halka-i mār,]*

halka-i mār: *Yılan topluluğu.*

1. Girüp bir gār-ı tenge deng ü hayrān
Şeğablandı nitekim **halka-i mār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87*). [*halka-i mār,]*
2. Çevirmişdür seni çün **halka-i mār**
Hakîkat gözler iseñ fark tã pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [*halka-i mār,]*

halka-i zer: *Altın halka.*

1. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ güşımaydı **halka-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [*halka-i zer,]*

halka-i zülf: *Zülf halkaları.*

1. K'öz āyinesin alıqodı yārı
Niğāruñ halka-i zülfinde o medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [*halka-i zülf, -in, -de*]

halka-ves: *Halka gibi.*

1. Beni 'ışk eyledi ger **halka-ves** pîç
Qulağum olmasun ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*halka-ves,]*

halk-ı cihān: *Herkes, cümlesi.*

1. Gültünc oldı adı halk-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger zimāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74*). [*halk-ı cihān, -e*]

halk-ı cihān: *Bütün insanlar.*

1. K'odur hācetgehi halk-ı cihānuñ
Ricāsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*halk-ı cihān, -uñ*]

halk-ı cihān: *Bütün insanlar.*

1. Diri tutmağ-ı için halk-ı cihānı
Şan âteş idi âb-ı zindegānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103*). [*halk-ı cihān, -ı*]

hall: *Dostluk, sadâkat.*

1. Anuñ kim bahtdan vardur naşibi
Yazar **hallile** bu pend-i ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [*hallile, -ile*]

hallâc: *Pamuk atan kimse.*

1. Yağar berf âsumāndan hem-çü kâfûr
İder **hallâclık** güyâ ki Maşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*hallâclık, -lık*]
2. Atar her sū şanasın penbe **hallâc**
Göze her rişte-i hürşid-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [*hallâc,]*

hallâk: *Yaratıcı, yaratan (Allah).*

1. Meger kim görünür bilinde berrâk
Kuşatdurmış anı hayrile **Hallâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*hallâk,]*
2. Didi şükr eyleyüp **Hallâka** vâfir
Ki bu nâme ki turfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*hallâka, -a*]
3. Didi evvel ki iy **Hallâk** u ‘Âlim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [*hallâk,]*
4. Seni ısmarladum **Hallâka** iy mâh
Düşem çün dūr senden iy vefâ güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*hallâka, -a*]
5. Şafâ vir cāna şubhuñ şoĥbetinden
Bu resme yalvarup **Hallâka** hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [*hallâka, -a*]

hallâk-ı âfâk: *Ufukları yaratan.*

1. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K’anuñ ĥaĥkı k’odur **Hallâk-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*hallâk-ı âfâk,]*

hallâk-ı zü’l-minen: *Lütufkar yaratıcı II Allah.*

1. Levläke didi şānuña **Hallâk-ı zü’l-minen**
Sen olmasañ cihānı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 37*). [*hallâk-ı zü’l-minen,]*

hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân: *Zamanın zorluğuna çare bulan.*

1. Gel iy **hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1*). [*hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân,]*

halvâ: *Helva.*

1. İçi pür mâ’ide şîrîn vü mergüb
Şarâb u nuĥl u **halvâ** vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [*halvâ,]*
2. Ķodı ortaya **halvâ** vü güliçe
Didi ağlama ol bir lâĥza ĥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [*halvâ,]*

halvet: *Yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık.*

1. Gice **halvet** bulup ārāmgāhın
Oturup ağlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [*halvet,]*
2. Turup pes **halvetinden** gitdi anuñ
Haka kaldı işi ol meh-liqānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [*halvetinden,]*
3. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylî
Okıdup **halvetine** ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*halvetine, -in, -e]*
4. Oturmuş **halvet** aḥvāline meşğül
Mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24*). [*halvet,]*

halvet: *Gözlerden uzak olacak ve baş başa kalacak şekilde.*

1. Meger bir gün ikisi şöyle **halvet**
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [*halvet,]*
2. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı halk ü **halvet** kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*halvet,]*

ham: *Büklüm, iki büklüm.*

1. Meclisünde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini eyledi çengüñ figān ü nāle **ham** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*ham,]*
2. Ki ğamdan idi naḥl-i kāmēti **ham**
Yaşı ferrāş idi müjgānı çārüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [*ham,]*
3. Nihāl-i kāmētidür **ham** senüñ-çün
Çü Mecnûn kāsīd-i dildārı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*ham,]*
4. Dem-i merg aña irürdi ğubārı
Dilinden çıkdı sevdā başına **hām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53*). [*hām,]*
5. Belā vü renc zencirinde beste
Benefşe şāhı gibi kāmēti **ham** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*ham,]*

ham it: *Bükmek, iki büklüm etmek.*

1. Ki ‘ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedāmet ham bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31*). [*ham it, -er]*
2. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belānuñ çenbere almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 43*). [*ham it, -üp]*

ham ol: *Büklüm olmak, kıvrım olmak.*

1. Vücüdi ğark-ı deryā-yı ğam oldı
Nihālî kāmēti ğamdan ham oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*ham ol, -dı]*

hamāil: *Tılsım, muska.*

1. Kılıcını **hamāil** kılsa ol māh
Melekler çağrışur “‘ naşrun min’allāh ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*hamāil,]*
2. Götürmişdi **hamāyil** her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [*hamāyil,]*

hamd: *(a.i.) Allah'a olan şükran duygularını bildirme.*

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevkûñ bir nihâl-i tâze kim
Ĥamd ü medhûñden bitürdi berg ü mive ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*ĥamd,]*

ĥamdî: *Lârendeli Hamdî (16. yy şairi).*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı ki **Ĥamdî**
Cüş eyleyüben kılzüm ü ‘ummâñı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ĥamdî,]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı ki **Ĥamdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ĥamdî,]*
3. Göñül ma‘müresin **Ĥamdî** ĥarâb itmekde cev-r-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi mi‘mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*ĥamdî,]*
4. Şad hezârân bülbülü maĥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki **Ĥamdîñüñ** alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*ĥamdîñüñ, -ñüñ]*
5. Āhum âteş-nâk u eşküm oldı ĥün-bâr el-firâk
Oldı gerdüñü cefâsı şiddetinden **Ĥamdîyâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*ĥamdîyâ, -yâ]*
6. Maĥşerde ol şefi‘i bu **Ĥamdî** şikestenüñ
Düzeĥ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*ĥamdî,]*
7. Ĥâk-i pâyı büyü virdi cânuma **Ĥamdî** ĥayât
Bulmuş-iken üstüñwânım dürc-i sînemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*ĥamdî,]*
8. Der-in vâdî-yi dehr ân şîr-i ġarrân
Ber-in teşrîfi **Ĥamdî** goft tarîĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 9*). [*ĥamdî,]*
9. Ricâ oldur ki bu **Ĥamdî** ġarîbi
İrüre şîĥate ol cân tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ĥamdî,]*
10. Koma **Ĥamdî** bugünden yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*ĥamdî,]*
11. K’olasin şadr-ı vaĥdetde ħabâ-püş
Visâl âyinesinden **Ĥamdîyâ** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [*ĥamdîyâ, -yâ]*

ĥamdü’lillâh: *Allah’a hamdolsun, elhamdülillâh.*

1. Zer ü sîmüñ yoğ-ısa **ĥamdü’lillâh**
Pür itdi ĥâtrıñı gevhlerden Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [*ĥamdü’lillâh,]*

ĥâme: *Kalem.*

1. Parmağına ney yürütdi **ĥâmenüñ** cellâd-ı çarĥ
Şâhuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*ĥâmenüñ, -ñüñ]*
2. Çü ben elmâs **ĥâme** birle çâlâk
Şehüñ medĥinde deldüm niçe dür pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*ĥâme,]*
3. Güneş bir tûğme ħadri câmesinden
Cihân bir nokĥta cüdi **ĥâmesinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*ĥâmesinden, -si, -n, -den]*
4. Ne sıĥri k’idesin iy **ĥâme** izĥâr
Melâ’ik gökde ider taĥsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*ĥâme,]*
5. Şıdılar **ĥâmeyi** nâm-ı zenânda
Zenüñ ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*ĥâmeyi, -y, -i]*
6. Kitâbet âletin bilinde ĥâzır
Devât u **ĥâme** vü kâğid ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*ĥâme,]*
7. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velîkin ne devâtım var ne **ĥâmem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [*ĥâmem, -m]*
8. Derünü derdın itdi yâre ta’yîn
Özi gibi ‘amelden ħaldı **ĥâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [*ĥâme,]*
9. Tütup pes **ĥâmeyi** Mecnûn-ı ma’yüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [*ĥâmeyi, -y, -i]*

10. Gözinden **hāme** gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [*hāme,]*
11. Pes evşâf-ı ğarağda sürdi **hāme**
Ki bu ğam-nâme benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [*hāme,]*
12. Kefîl-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk **hāmesin** güyâ kılıcı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*hāmesin, -si, -n]*
13. Ki tağmış aña 'anber halka **hāme**
Olup **hāme** kılı yarmağda kâfî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*hāme,]*
14. Ki tağmış aña 'anber halka **hāme**
Olup **hāme** kılı yarmağda kâfî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11*). [*hāme,]*
15. Bırakdı **hāmeyi** ol serv-i merğüb
Virüp bir kâşid-ı tayyâr fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [*hāmeyi, -y, -i]*
16. Vücüdi **hāmedür** şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [*hāmedür, -dür]*
17. Başumda yazu imiş **hāme** gibi
Anuñ-çun fi'lümûñ 'āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*hāme,]*
18. Hat-ı 'afvuñden özge hüccetüm yok
Hüdâvendâ elüm tut **hāme** gibi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [*hāme,]*

hāme: *Kalem II hayat.*

1. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü **hāme** ser-nigün ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [*hāme,]*

hāme-i çalāk-i tahrîr: *Yazıyı hızlı kaleme alma.*

1. Elâ iy **hāme-i çalāk-i tahrîr**
Nedür ahvâl-i dehr it bize tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1*). [*hāme-i çalāk-i tahrîr,]*

hāme-i güvâ: *Konuşan kalem (hünerli olması kastediliyor).*

1. 'Aşâ-yı Musâsın iy **hāme-i güvâ**
Ki senden cümle mu'cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7*). [*hāme-i güvâ,]*

hāme-i hûb: *Güzel mektup.*

1. K'işinden münfa'îl düşdi bu dildâr
Eline aldı pes bir **hāme-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [*hāme-i hûb,]*

ham-ı ebrû: *Kaş kıvrımı.*

1. Ham-ı ebrûsı biçer dâs âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*ham-ı ebrû, -sı]*

ham-ı nahl-i kad: *Olgunlaşmamış fidan boylu.*

1. Ham-ı nahl-i kadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235*). [*ham-ı nahl-i kad, -in, -den]*

hamîde: *Eğilmiş, bükülmüş.*

1. Һамиде қадди oldı Һіз-рәни
Ruһ-ı zerdine reng irdi erğuvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*Һамиде,]*

Һамір-и нerm: *Yumuşak hamur.*

1. Һамір-и nermden bulduñ çü nānı
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*Һамір-и nerm, -den]*

Һamle: *Saldırı, saldırma.*

1. Felek lerzān olurdı na‘rasından
Yıķılurdı cihān bir Һamlesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8*). [*Һamlesinden, -sin, -den]*

Һamr: *Ar. 1. Şarap. 2. Şarap ve arak gibi sekr verici meşrubattan her biri.*

1. Şafā nūrında ğark idüp bu cānı
Ebed Һamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*Һamrından, -ı, -n, -dan]*

Һamrā: *Kırmızı.*

1. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruhum rengini Һamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*Һamrā,]*

Һamr-ı ‘ışk: *Aşk şarabı.*

1. Velî mest itdi Һamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-ā-dem ol şikeste-ħāl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*Һamr-ı ‘ışk,]*

Һamr-ı sebāne: *Gecenin sarhoşluğu.*

1. Beni mest itdi Һamr-ı sebāne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*Һamr-ı sebāne,]*

Һamse: *Beş mesneviden oluşın mesnevi külliyatı.*

1. Bes itdüm fikr k’uram ben mu‘allel
Nizāmī Һamsesi deryāsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*Һamsesi, -si]*

Һāmûn: *Geniş ova, sahra.*

1. Var idi çār-pāsı ħadden efzûn
K’olara otlak idi kûh u Һāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [*Һāmûn,]*
2. Dilüñ yandı degüldür puhte Һāmuñ
Enis ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94*). [*Һāmuñ,]*

Һamūs: *Susmuş, sessiz.*

1. K'urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükkde **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*hâmûş,]*
2. Çü bindi düş-ı mâha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*hâmûş,]*
3. Var iken fırsat elde olma **hâmûş**
Düriş k'aduñ olınmaya ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [*hâmûş,]*
4. Bunı didi vü **hâmûş** oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*hâmûş,]*
5. Rızâ virdügiçündür böyle **hâmûş**
Pes oldı şanup ol meh-rüyı rāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24*). [*hâmûş,]*
6. Dilüñ zevki-durur cânuñ şafâsı
Gerekmez âdemî bu demde **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [*hâmûş,]*
7. Vücüdum buldı ol ğamdan rehâyı
Olursın sen dağı varduķca **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [*hâmûş,]*
8. Biraz kaldılar ammâ yine **hâmûş**
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*hâmûş,]*
9. K'olından boynına bağladı ekmâr
Çü bir 'üryân gedâdur görđi **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [*hâmûş,]*
10. Velikin kendüler hayrân u **hâmûş**
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*hâmûş,]*
11. Olur bî-gül hemişe **hâmûş** u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [*hâmûş,]*
12. Kî giydi egnine pöstîñ-i sincâb
Hevâ-yı serdden **hâmûş** bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [*hâmûş,]*

hâmûş kal: *Sessiz kalmak, bir şey söylememek.*

1. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*hâmûş kal, -dı]*

hâmûş kıl: *Suskun kılmak.*

1. Bu ol ruhsârı görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*hâmûş kıl, -dı]*

hâmûş ol: *Susmak.*

1. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı **hâmûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [*hâmûş ol, -dı]*
2. Ziyâde-güylıkdan oldı **hâmûş**
Kâbüñ itdi kî andan şonra küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 94*). [*hâmûş ol, -dı]*
3. Veyâ ğonca dehen ne **hâmûş** olduñ
Şeker-dilden kâñ ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*hâmûş ol, -duñ]*
4. İştirmekden dimekden oldı **hâmûş**
Zamândan şonra çün-kim geldi 'âķlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16*). [*hâmûş ol, -dı]*

h'ân: *Yemek sofrası; yemek.*

1. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa bularuñ **h'ânı** ğazır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*h'ânı, -ı]*
2. Kî ol ğöñdan yimedi bir nevâle
Yimekden ol mu'arrâ idi **h'ânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [*h'ânı, -ı]*

hân: *Hükümdar.*

1. Hān olaldan sen sa‘ādet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden kaçupdur kaḥṭ u tengī vü saḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*hān,]*
2. Kābâyilden ‘Arab içinde ol **hān**
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). [*hān,]*
3. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi **hān**
Meger Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [*hān,]*
4. Yol üzre keşüñüñ her naḡşı iy **hān**
Olupdur baña mihrāb-ı dil ü cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [*hān,]*
5. Raḡīm idi dem-i iḡsānda ol **hān**
Ğazāb vaktinde ammā şîr-i ġarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [*hān,]*
6. Atası ‘Āmirîler üzredür **hān**
Bu ‘iḡk evcinden oldı şöyle ḡayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7*). [*hān,]*
7. Çü bildi ḡālîni Mecnûnuñ ol **hān**
Didi kim boynuma farz olsun el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [*hān,]*
8. Mürüvvet eyleseñ bir daḡı **hānum**
K’ölice kalmasa boynuñda ḡanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [*hānum, -um]*
9. Sen eyle ‘afv yüzi ḡarayuz biz
Bizi öldürmeden aḡşıñ ne iy **hān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [*hān,]*
10. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu ḡacletden iy **hān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [*hān,]*
11. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Kamu vaḡşilere olmış-iken **hān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*hān,]*
12. Sipāh-ı vaḡş ü tayruñ **hānlardı**
Bu yırtıcılaruñ ḡavfindan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [*hānlardı, -lar, -ı, -ydi]*

hān: Han, Kervansaray.

1. Kişver-i Yūnāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir **hān** ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [*hān,]*

hān: Yemek sofrası, yemek.

1. Kara zülfinden itd’anı ‘abā-püş
Vişāli kişverine eyledi **hān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [*hān,]*

hān: Hükümdar II sevgili.

1. Fedā-yı derd-i ‘iḡkuñ olsun iy **hān**
Ḥudā göstermesün k’iy serv-i dil-cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34*). [*hān,]*
2. Ki bārık ola sözüñ saña **hānum**
Yoluñda şādıḡum virmekte cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [*hānum, -um]*

hancer: Hançer, kılıç.

1. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zūr-ıla ḡartup tiğ u **hancer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*hancer,]*
2. Vü ger ḡōd çekesin bu ḡükmden ser
Ola farḡuñ sezā-yı tiğ u **hancer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [*hancer,]*
3. Eger file urursa **hancerini**
Ayağına biraḡurdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [*hancerini, -i, -n, -i]*
4. Ururam **hancere** iḡit sözüñi
Ne deñlü kim tazarru‘ kıldı dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [*hancere, -e]*
5. Başında kisve vü bilinde **hancer**
Cihānda bir firişte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [*hancer,]*

handān: *Gülen, şen, neşeli.*

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle **handān**
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [*handān,]*
2. Bunı didi vü gözden oldı pinhān
Sarāyına yöneldi şāh **handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*handān,]*
3. Leb-i şirînleri **handān** saçıldı
Seher vaqtinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [*handān,]*
4. Sebebsüz gāh **handān** gāh giryān
Atası kaldı anuñ işinden hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*handān,]*
5. Dilerse ağlar u dilerse **handān**
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*handān,]*
6. Kimi ağlar kimi olurdu **handān**
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [*handān,]*
7. K'odı ortaya ḥalvā vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lāḥza **handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [*handān,]*
8. K'özi de idiser menzil türābı
Çi ger ṭab'ı dileddi k'ola **handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [*handān,]*

handān: *Gülme, gülüş. || Çiçeğin açılması.*

1. Nesīm-i luṭfuñ-ıla verd **handān**
Hevā-yı ḥavfūñile ebr giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [*handān,]*
2. Gehī **handān** ider bāğ-ı cihānı
Gehī giryān ider zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*handān,]*

handān ol: *Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.*

1. Şunuñla kim daḥı olmışdı **handān**
Gül-i ra'nāyı ḥacl iderdı her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [*handān ol, -mı, -dı]*
2. Yine şubḥ-ı müniri oldı **handān**
Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179*). [*handān ol, -dı]*
3. Vü ger nī hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şād u **handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [*handān ol, -up]*
4. K'anı düşmen görüp olmaya **handān**
Degildür kimseye bākī zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166*). [*handān ol, -ma, -ya]*

handān u hurrem: *Gülen ve mutlu.*

1. Hezār i'zāz ile **handān u hurrem**
Didi el-'iş şāha hayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73*). [*handān u hurrem,]*

handān u mesrūr: *Mutlu ve sevinçli.*

1. Beḳā kaşırında olur **handān u mesrūr**
Çün urdı şem'-i ḥurşid-ı pür-envār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*handān u mesrūr,]*

hande: *Gülen, şen, neşeli.*

1. Şır idi giryesin **handeyle** her bār
Çü zevci olmaya kılar fiğāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*handeyle, --yle]*

2. Çü 'aşık **handeyi** itmişsin ferāmüş
Meger düd-ı dili ben sîne-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [*handeyi, -y, -i*]

hande: *Gülme, gülüş. || Çiçeğin açılması.*

1. Çerâğ-ı âdemûñ tâbende senden
Cihân bâğına irmiş **hande** senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*hande,]*

hâne: *Ev II gönül evi.*

1. Didi iy bâğ-ı cân hurrem tapuñdan
Vücüdüm **hânesi** muhkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*hânesi, -si*]

hâne: *Ev.*

1. Yine divşürdi kaşr u **hânedan** raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*hânedan, -den*]
2. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu **hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [*hâne,]*
3. Şaru giymeklügi idindi pîşe
Çün ola ârzüsü **hâne** vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [*hâne,]*
4. Degül divâne ehl ü 'âkıl idi
Cihânda kılmamışdı **hâne** bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [*hâne,]*
5. Göyündürdi ne **hâne** kodı ne raht
Meger var-ıdı bir Yūsuf-cemâlum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [*hâne,]*
6. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol câyda her biri **hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*hâne,]*

hâne: *Ev II gönül evi. II beden.*

1. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur dîdeden ol **hâne** revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*hâne,]*

hâne-i cîn: *Çin sarayı.*

1. Münakkaş mişl-i şüret **hâne-i Cîn**
'Amüdi gevherin ü mîhı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61*). [*hâne-i cîn,]*

hâne-i cüd: *Cömertlik ziyafethanesi.*

1. Elüme kıl 'aṭā miftāh-ı maḫşüd
Ki açıla yüzüme **hâne-i cüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [*hâne-i cüd,]*

hâne-i dil: *Gönül evi.*

1. Kim ider aña peyvend ile çäre
Harâbe vara çünküm **hâne-i dil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [*hâne-i dil,]*

hâne-i gür: *Mezar çukuru.*

1. Cehennem revzeni olmuşdu her gār
Mākām-ı şîr idi vü **hâne-i gür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [*hâne-i gür,]*

hâne-i nâz: *Şiir evi.*

1. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âgâz
Sözi şand-ı teberzed **hâne-i nâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [*hâne-i nâz,]*

hâne-i ten: *Beden evi, canı içinde barındıran maddi varlık.*

1. Binâ-yı kudretidür **hâne-i ten**
Bulupdur dîdeden ol hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 53*). [*hâne-i ten,]*

hâne-yi envâr-ı revzen: *Evin penceresindeki ışıltı.*

1. Nitekim **hâne-yi envâr-ı revzen**
Sözin fehm itmeyüp her nâ-kes ü dūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 42*). [*hâne-yi envâr-ı revzen,]*

h'ânı çek: *Sofra kurmak.*

1. Koma mahrûm bu bağı kebâbı
Çekesin çün turub bezminde h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [*h'ânı çek, -e, -sin-ı]*

hân-ı ciger-hâr: *Ciğer kanı içen.*

1. Bu resme görmemişdüm h'wân-ı ciger-h'wâr
Deründe kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [*hân-ı ciger-hâr,]*

hân-ı semerkand: *Semerkand hanı.*

1. Şehinşâh-ı Habeş **hân-ı Semerkand**
Külehdâr-ı Hoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 129*). [*hân-ı semerkand,]*

hân-ı sidre-kişver: *Sidre'nin hükümdarı.*

1. Şeh-i kevineyn **hân-ı sidre-kişver**
Ki Hâkdan hem 'âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 29*). [*hân-ı sidre-kişver,]*

hânkâh-ı rif'at: *Ulu dergah.*

1. Hânkâh-ı rif'atünde niçe biñ yıldur döner
Şüfi-i çarhı Celâlûn türbesinde tıtdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [*hânkâh-ı rif'at, -ûn, -de]*

hânumân: *Ev bark, ocak.*

1. Çürütmişdi olanca **hānumānın**
Elinde qalmasıydı vech-i dünyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 16*). [*hānumānın, -in*]

ḥār: *Hor, hakim, aşığ.*

1. Ciger kaanın yir ol dīvāne miskin
Havālisin vühūş-ı ādemi **ḥār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*ḥār,]*
2. Gelür hākister-i küllhan gibi ḥār
Gülistānda olan her sünbül-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28*). [*ḥār,]*

hār: *Diken.*

1. Ne lāle kim bitirmiş anda **hāre**
Şehidān gönlegidür pāre pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*hāre, -e*]
2. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gār
Ki taşdur bālīşi vü bisteri **hār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*hār,]*
3. Giceler yatuban bu gār içinde
Niçe rāhat bulursın **hār** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70*). [*hār,]*
4. Bugün oldum kabilem içre ben **hār**
K'ider yārānlarum benden kamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*hār,]*
5. Yanıncadur gül-i tāzeyse **hārı**
Mey-i nāb-ise biledür hūmārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [*hārı, -ı*]
6. Çü bir divārūn üstine kona **hār**
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [*hār,]*
7. Gül-i tāzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür Kaşda bir **hārdan** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*hārdan, -dan*]
8. Karār itmedi āteş üzre çün **hār**
Şabāh olınca kıldı āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*hār,]*
9. Ki **hār** u tıgdür verd ü giyāhı
Ne lāzım kend'özünü rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*hār,]*
10. Hazer kıl reh-güzār-ı seyldür bu
Lebi hūrmādur ammā pōsti **hār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*hār,]*
11. Vişālūn gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firkatūnden cāna şad **hār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*hār,]*
12. Batupdur cānı gözine anuñ **hār**
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*hār,]*
13. Eliyle pāyinūn çıkardı **hārın**
Bu resme gösterüp şad mihrībānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*hārın, -ın*]
14. Baturdı seyr-i gülşen cānına **hār**
Yaşından dīdesi deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [*hār,]*
15. K'üzildi dāmeninden verdinūn **hār**
Yine bir yüzden itdi bu hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*hār,]*
16. Vücūd-ı çākūme biñ süzen ü **hār**
'Acebdür āhıre irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [*hār,]*
17. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü **hārı** kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*hārı, -ı*]
18. Dilinden düşmedi hiç nām-ı Mecnūn
Kōmadı çün gamuñdan yutdı **hārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [*hārı, -ı*]
19. Ki pür güldür cinān dünyā tolu **hār**
Dūr ü gevher taleb eyle ço kāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*hār,]*
20. K'ide **hārādan** ol la'li cüdā tā
Yoğ-ıdı bundan artuğ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*hārādan, -dan*]

hār: *Sıcaklık, ateş.*

1. Virürdi āteşi ol **hāra** hūrkat
Deniler taş yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*hāra, -a*]

hār u hāşāk: *Diken ve çöp, çerçöp.*

1. İder soñra çamusın **hār u hāşāk**
Cihānda bitdi mi bir serv-i hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148*). [*hār u hāşāk,]*

hārā: *Bir çeşit kumaş.*

1. Elinde var idi bir tîğ-i elmās
Ki **hārā** zaḥmınuñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [*hārā,]*
2. Velî altumda var naṭ'-ı hārîrüm
Bisâtumdur benüm dibā vü **hārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*hārā,]*
3. Senüñ **hārāñ** olupdur seng-i hārā
Maḳāmuñdur dem-ā-dem vādî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [*hārāñ, -ñ]*

harāb: *Harap olmuş, yıkılmış.*

1. Harāb insüz sün ü yirüñ harābe
İşi ağıyāra anuñ lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*harāb,]*
2. Taşı bāliš kılup bister türābı
Vaṭangāh idinen her bir **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*harābı, -ı]*
3. Didî iy perde k'anuñ sen hiçābı
Nazar kıl hālümde gör ben **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*harābı, -ı]*
4. Gelüp cānına hoş şāhuñ cevābı
'İmāret oldı göñlünün **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84*). [*harābı, -ı]*
5. Gözi tüş oldı ol hālî **harāba**
Görür yatur yüz urmuş bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [*harāba, -a]*
6. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehî bî-mihr dirsın ben **harāba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [*harāba, -a]*
7. Ki iy kılan müşerref her **harābı**
Nedür bu ihtiyār itmek belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [*harābı, -ı]*
8. Şalan hayret deñizine sefine
Gam-ı 'ışkum belāsinuñ **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*harābı, -ı]*

harāb it: *Yıkamak, viran etmek.*

1. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harāb itdürdi bir kaç 'abd-i Rūsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [*harāb it, -dür, -di]*
2. Harāb itdüñ niçe biñ yıllık adı
'Arab bizden götürdi i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*harāb it, -düñ]*

harāb it: *Yıkamak, viran etmek.*

1. Göñül ma'müresin Ḥamdî harāb itmekde cevri-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḥı anuñ gibi mi'mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*harāb it, -mek, -de]*

harāb it: *Yakıp yıkamak.*

1. Harāb itmişdi anı dehr-i gam-ābād
Çeküp 'iyş ü huzür u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [*harāb it, -miş, -di]*

harāb ol: *Yıklamak, harap olmak.*

1. Atası bildi kim olmuş **ḥarāb ol**
Ḥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*ḥarāb ol, -mıṣ*]
2. Ḥarāb olmuş-durur Mecnûn be-ğāyet
Demidür ki idesüz ‘avn u ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [*ḥarāb ol, -mıṣ, -durur*]
3. Ḥarāb oldu çemen bozıldı gülzār
İrişüp nāgehān bād-ı ḥazāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [*ḥarāb ol, -dı*]
4. Diyesin göricek ol yār-ı cāmı
Ḥarāb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [*ḥarāb ol, -dum*]
5. Ki görüp anı cūṣ itmeye kıanı
Ḥarāb olmağa māyıldür çü rāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*ḥarāb ol, -ma, -ğa*]
6. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy ḥarāb olan vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [*ḥarāb ol, -an*]

harāba vir: *Perişan etmek.*

1. Aķarsu didigüñ beñzer serāba
Ki yüz dil-teşneyi virdi ḥarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [*ḥarāba vir, -dı*]

harābatî: *Sarhoş.*

1. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K’ola böyle **ḥarābatî** vü ‘aşıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [*ḥarābatî,*]

harābe: *Harabe, virane.*

1. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir **ḥarābe** gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [*ḥarābe,*]
2. Ki görmişdi **ḥarābe** içre anı
Dökerdi gözlerinden ḥāke kıanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [*ḥarābe,*]
3. Harāb insüz sün ü yirüñ **ḥarābe**
İşi agyāra anuñ lāğ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*ḥarābe,*]
4. Yaḥ olmuş künde-i ḡam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*ḥarābe,*]
5. Şafādan vardılar nāz-ıla ḥwābe
Ki mey bunları virmişdi **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [*ḥarābe,*]
6. K’aña āḥir irişmemişdür āfet
Ye kıanı bir **ḥarābe** bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*ḥarābe,*]
7. Ki ma‘mür olmamışdur bir zamānda
Muḥaṣṣal ger **ḥarābedür** ger ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [*ḥarābedür, -dür*]
8. Ḡam urmasun mı ḥaste bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [*ḥarābe,*]
9. Niçün kend’özünü virdüñ **ḥarābe**
Enisün kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*ḥarābe,*]
10. Daḥı işbu **ḥarābedür** maķāmum
Ġurūr-ı pādişāhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [*ḥarābedür, -dür*]
11. Ḥarābe irdi çok ābāde enbūh
Görindi çünkim irdi küh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*ḥarābe,*]
12. Olur her şeb maķāmum bir **ḥarābe**
Sen ādem oğlanısın vaḥşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*ḥarābe,*]
13. Każā seyli **ḥarābe** virdi bāğın
Eger nüş eylese āb-ı ḥayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*ḥarābe,*]
14. Kim ider āña peyvend ile çäre
Ḥarābe vara çünkim ḥāne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [*ḥarābe,*]

harābe ol: *Virane olmak.*

1. Yeg ola pes ḥarābe olsa cāyum
Güm oldu tut ki bir kem ḥāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [*ḥarābe ol, -sa*]

2. Şeche iletmege anı oldı rāğıb
Didi cāyuñ neden oldı Һarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [*Һarābe ol, -dı*]
3. Ki ‘işret gülşenini kılmazam yād
Һarābe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [*Һarābe ol, -sa*]

Һarābe vir: *Harabeye çevirmek.*

1. Gelüp bir seyl anı virdi Һarābe
Aña şol zelzele k’irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [*Һarābe vir, -dı*]

Һarāc: *Haraç, vergi.*

1. Giyüp başına ‘izz u baht tājın
Alur Hind u Һorāsanuñ Һarācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*Һarācın, --ın*]
2. Degül ol şeh Һarāc u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan қоmış tāj (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*Һarāc,]*

Һarām: *Yasak.*

1. Һarāma baқmaz ola idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*Һarāma, -a*]
2. Һarām idi aña līkin vişāli
Niğaruñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*Һarām,]*

Һarām it: *Yasak et.*

1. Ҙarīk-i fitneye de basmazam pāy
Bir iş k’amı Һarām itmiş ola Һaқ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [*Һarām it, -miş*]

Һarām ol: *Haram ,yasak olmak.*

1. Һarām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ bezmünde hoşdur bāde zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [*Һarām ol, -ma, -ya*]
2. Һelāl olunca saña ol perī-rū
Һarām olsun benüm gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [*Һarām ol, -sun*]
3. Һarām olmışdur aña mīve-i bāğ
Nihālī bāğımuñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132*). [*Һarām ol, -miş, -dur*]
4. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Һaram oldı baña ‘ahdünde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*Һaram ol, -dı*]

Һarāret: *(Ar.) Isı, ateş(hastalık).*

1. Ki naқş itdi ruҺāmını ‘izārı
Tenine virdi ecel renci Һarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*Һarāret,]*

Һarāret: *Sıcaklık.*

1. Sovunmamışdı daҺı cāme-Һwābı
Һarāretten yoğ-idi inқılābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [*Һarāretten, -den*]
2. Degil vākıf nedendür bu Һarāret
Kim itdi gönlinüñ naқdini gāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*Һarāret,]*

3. Havādan bād olmuş berf-i rīzān
Ḥarāret mülki dünyādan gürizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*ḥarāret,]*
4. Şahārî oldı şan-kim cāy-ı maḥşer
Ḥarāretden göyindi verd-i ḥamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [*ḥarāret*den, -den]
5. Ḥarāretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi ḥurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8*). [*ḥarāret*de, -de]
6. Vücüdi oldı tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına **ḥarāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*ḥarāret,]*
7. Başından hem diline indi ser-sām
Ḥarāret ḥālını kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 55*). [*ḥarāret,]*

ḥarāret: *Sıcaklık II Şevk, arzu, istek.*

1. Baña Leyliden irdi bu **ḥarāret**
Dile ol viriser yine ferāğēt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*ḥarāret,]*
2. Degüldür ‘ışk şevvât u hevādur
Hevâyî olsa ‘aşıkda **ḥarāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [*ḥarāret,]*

ḥarāret vir: *Yakıcı halde kasvet vermek.*

1. Gider Mecnûn-ı maḥzûn mîl-der-mîl
Dimāğî mağzına virüp ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107*). [*ḥarāret vir, -up]*
2. Tef-i nâle vücüdün kıldı sūzân
Günüñ ıssılığı virdi ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11*). [*ḥarāret vir, -di]*
3. Kıyâmet deştine döndi şahārî
Ḥarāret virdi kûha zaḥmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*ḥarāret vir, -di]*

ḥarāret vir: *Vücut ısını yükseltmek; susatmak.*

1. Yine ‘ışk âteşi virdi ḥarāret
Dili mülkin yine ğam kıldı ğāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [*ḥarāret vir, -di]*

ḥarbe-i merg: *Ölüm mızrağı.*

1. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîḥî
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [*ḥarbe-i merg, -ile]*

ḥarbe-i merg-i cefā-kār: *Eziyet edici ölümün mızrağı.*

1. Kılıçlar cevz gibi merdüm-âzār
Süñüler **ḥarbe-i merg-i cefā-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 68*). [*ḥarbe-i merg-i cefā-kār,]*

ḥarc it: *Harcamak, sarf etmek.*

1. Ne deñlü ḥarc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-ḥazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [*ḥarc it, -er, -sen]*

ḥarc it: *Harcamak, sarf etmek, uğruna feda etmek.*

1. Ümîde ‘ömri varın ḥarc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14*). [*ḥarc it, -er, -di]*

häre-bālîn: Taş yastık.

1. İdinürsin dikenden naṭ'-ı sincāb
Elā iy ḥār-ı naṭ' u **häre-bālîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31). [*häre-bālîn,]*

harem: Herkesin girmesine izin verilmeyen yer.

1. Harem gerdine çekdiler ḥişārı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56). [*harem,]*

harem: Konaklarda, büyük evlerde yer alan haremlık kısmı.

1. Gāraya geldi aña ṭurup **harem**den
Giyürdi cāme vü virdi ṭa'āmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14). [*harem*den, -den]

harem-gir: Hareme dağılan.

1. Ṭutup riḥ-ile Mecnūnuñ elini
Ṭolandurdi Harem girden ṣalmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46). [*harem-gir, -den]*

harf: Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işâretlerden her biri.

1. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefādan resm olurdi bir niçe **harf** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298). [*harf,]*
2. Yakîni **harfi** levḥinden olup ḥak
Göyündürdi dilini âteş-i şek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17). [*harfi, -i]*
3. Ya ḳopdı mezra'ũndan bir giyāhuñ
Kitābuñdan ya bir **harf** oldı rāci' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45). [*harf,]*
4. Ki 'āşık fitne ḳoya meşrebinde
Ola bir **harf** kim 'ayb u ḥaṭır-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195). [*harf,]*
5. Edebledi bu **harf-ile** ḥarifi
Ḥarîf andan çü böyle gördi ḥırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2). [*harf-ile, --ile]*
6. Ḥaṭālu **harflerden** kıldı 'uzlet
Gerekmez ādemi küstāḥ-güftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 4). [*harflerden, -ler, -den]*
7. Şadefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins **harfüz** şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49). [*harfüz, -üz]*

harf-i vāy: Ye harfi.

1. Muṭi'ũñ diler-iseñ ḳaşı yayı
Gözũnden dūr ḳılma ḥarf-i yāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44). [*harf-i yāy, -ı]*

hargāh: Büyük çadır, otağ.

1. Tutup deşt ü beyābānlarda **hargāh**
Ḳış irince olurlardı anda her gāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31). [*hargāh,]*
2. Seḥer nürıyla ṭolmış gördi **hargāh**
Yolıñdan reh-zen-i şeb def' olmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10). [*hargāh,]*
3. Ne pervā-yı peder ne bîm-i māder
Çıkar geh bāma geh **hargāh** öñine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33). [*hargāh,]*
4. Alup **hargāhına** girdi ṣalmı
Oturdup ṣadra i'zāz-ile ol māḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48). [*hargāhına, -ına]*

5. Tenin pîrâheninde çāk o maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı **ḥârgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*ḥârgâh,]*

ḥargeh: *Büyük çadır, otağ.*

1. Turur **ḥargehleri** şahrâda her sū
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*ḥargehleri, -ler, -i]*
2. Şan ol **ḥargehler** idi anda her gâh
Göyünmüş ḥirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*ḥargehler, -ler]*
3. O kaldı **ḥargehinde** zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*ḥargehinde, -in, -de]*
4. Şaçı-veş anı kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula **ḥargehde** özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43*). [*ḥargehde, -de]*
5. Sarâyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdu **ḥargeh** öninde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [*ḥargeh,]*
6. Kâra mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi **ḥargeh** ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*ḥargeh,]*

ḥargeh-i levlî: *Leyla'nın otağı.*

1. Olurdu ḥargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 2*). [*ḥargeh-i levlî, -ye]*

ḥargûs: *Tavşan.*

1. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp **ḥargûş** u naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*ḥargûş,]*

ḥâr-ı emânet: *Emanet diken.*

1. Pes itdi ‘azm-i efgângâh-i Mecnûn
Vaşıyyetden meger **ḥâr-ı emânet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [*ḥâr-ı emânet,]*

ḥâr-ı ğam: *Üzüntü diken.*

1. Teni verdine batdı ḥâr-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [*ḥâr-ı ğam, -dan]*

ḥâr-ı mezellet: *Alçalma diken.*

1. Benüm ḥâr-ı mezelletdür naşîbüm
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164*). [*ḥâr-ı mezellet, -dür]*

ḥâr-ı naṭ’: *Yatağı dikenli.*

1. İdinürsin dikenden naṭ’-ı sincâb
Elâ iy **ḥâr-ı naṭ’** u ḥâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [*ḥâr-ı naṭ’,]*

ḥâr-ı pür-tâb: *Kızgın diken.*

1. Kızınıñ kabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan **hâr-ı pür-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*hâr-ı pür-tâb,]*

hâr-ı şehvet: *Arzu ateşi.*

1. Gül-i taze gibiydi çäk-dâmen
Yolını çün tutaydı **hâr-ı şehvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67*). [*hâr-ı şehvet,]*

hâr-ı tarîk: *Dikenli yol.*

1. Baña **hâr-ı tarîk** olur nigeñ-bân
Vü ger hüd güşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64*). [*hâr-ı tarîk,]*

harîdâr: *Müşteri, talip, alıcı.*

1. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî derdâ k'aña yokdur **harîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*harîdâr,]*
2. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âsâr
Çü şakq ola aña kalmaz **harîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [*harîdâr,]*
3. Bulınmaz bu metâ'a iy vefâdâr
Cihân içre benüm gibi **harîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*harîdâr,]*
4. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemde **harîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [*harîdâr,]*
5. Velî bulmaz **harîdâr** andan âzerm
Ferişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*harîdâr,]*

harîdâr-ı belâ: *Bela müşterisi, dert alıcısı.*

1. Bürehne-ser yürür şâhib-kelâmum
Harîdâr-ı belâ vü cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15*). [*harîdâr-ı belâ,]*

harîf: *Arkadaş, dost.*

1. Hayâli birle mu'tâd u **harîfüm**
Meşakqat külhanında şöleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*harîfüm, -üm]*
2. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*harîf,]*
3. Edebledi bu harf-ile **harîfi**
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [*harîfi, -i]*

harîk-i ateş-i hicr: *Ayrılık ateşi.*

1. Harîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakqâ olan müjgâni ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18*). [*harîk-i ateş-i hicr,]*

harîk-i hasret: *Hasretin yakıcılığı.*

1. Ža‘if ü nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ĥarîķ-i ĥasret ü ĥayrân-ı ‘iřķum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [*ĥarîķ-i ĥasret,]*

ĥarîm: *Harem dairesi, harem; bir evin civarı.*

1. Senüñ ser ĥâdîm-i h^wânuñ Ĥâlîldür
Ĥarîmüñ kuşları hep Cebrâ’îldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*ĥarîmüñ, -üñ]*
2. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdi
Tutup dilber **ĥarîminüñ** yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [*ĥarîminüñ, -in, -üñ]*
3. Ki açmaz bu **ĥarîmüñ** ĝoncasın bād
Düzülse küze ger devr ile ĥākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [*ĥarîmüñ, -üñ]*

ĥarîm: *Ev, harem dairesi, sevgilinin kutsal mekanı.*

1. Mu‘attar olur andan cân **ĥarîmi**
Bisâtum ĥâkdendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [*ĥarîmi, -i]*

ĥarîm-i bâĝ: *Bahçenin içi.*

1. Elinde hem tatar bir şeb-çerâĝı
Ĥamu olmuş **ĥarîm-i bâĝ** u ĝülřen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [*ĥarîm-i bâĝ,]*

ĥarîm-i dergeh-i leylî: *Leyla'nın evinin avlusu.*

1. Ĥarîm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup aĝladı vü kıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 4*). [*ĥarîm-i dergeh-i leylî, -ye]*

ĥarîm-i ĥargeh-i nâz: *Naz otaĝının harem dairesi.*

1. Nigârîn ü **ĥarîm-i ĥargeh-i nâz**
Yanında dilberân-ı nâvek-endâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [*ĥarîm-i ĥargeh-i nâz,]*

ĥarîm-i ĥayme: *Çadırın içi.*

1. Çü ĝüş-ı mâĥa ĝitdi âĥ-ı Mecnûn
Ĥarîm-i ĥaymeden tîz geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [*ĥarîm-i ĥayme, -den]*

ĥarîm-i ĥizmet: *Hususi ĥizmet.*

1. Dirilmezse bu ‘âlemden berâtum
Gelem yine ĥarîm-i ĥizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [*ĥarîm-i ĥizmet, -üñ, -e]*

ĥarîm-i ĥürmet: *Şeref evi.*

1. Hārīm-i hürmetüñ şahrâ-yı Baḥḥā
Yoluñ ferrâşıdur nefḥ-i Mesîḥâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 67*). [*harîm-i hürmet, -üñ*]

harîm-i 'ısk: *Aşkın kutsal yeri.*

1. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
Hārīm-i 'ışka teslîm it özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75*). [*harîm-i 'ışk, -a*]

harîm-i muhterem: *Saygıdeğer kutsal yer.*

1. Nür-i 'adlünden Qarāman ili döndi Yeşribe
Oldı sürî Kıonya şehrinüñ **harîm-i muhterem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [*harîm-i muhterem,]*

harîm-i ravza: *Cennet avlusu.*

1. Hārīm-i ravzaya irürdiler rāh
Yıkılmış gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8*). [*harîm-i ravza, -ya*]

harîm-i zinde-gānî: *Dirilerin avlusu.*

1. Eşigidür **harîm-i zinde-gānî**
Sarâyıdur maḳām-ı cāvīdānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 23*). [*harîm-i zinde-gānî,]*

harîr: *İpek, ipekli kumaş.*

1. Döşekler döşenüp her biri birşîm
Harîre şarmadılar sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58*). [*harîre, -e*]
2. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü atlas u zer-beft ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*harîr,]*
3. Tenine hıl'at idinmiş **harîri**
Vücüdün şöyle tutmuş per-i aḥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [*harîri, -i*]
4. Harîre vardur âteşden beli bîm
Tḥalüm kim aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*harîre, -e*]

harîr-i çin: *Çin ipeği.*

1. Teni nâzüklüğü ol raḥşuñ el-Ḥaḳ
Qomamışdı harîr-i Çinde revnaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56*). [*harîr-i çin, -de*]

harmühre: *Katır boncuğu.*

1. Veli **harmührede** yirindedür hûb
Egerçi la'1 olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [*harmührede, -de*]

hâs: *Hususi, özel.*

1. Yüzi suyu haķiyçün enbiyānuñ
Beni **hāş** ümmeti kıl Muşţafānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*hāş,]*

hās: Çer çöp, döküntü.

1. Süpürüp eyleridi hākten pāk
Hāsından ‘ankebüt-ı zār u bî-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [*hāsından, -ın, -dan]*

hās eger ‘ām: İster yüksek tabakadan isterse avam (halk)dan.

1. Cihān içinde çün kim **hāş eger ‘ām**
Anuñ ihsāniledür ğarķ-ı in‘ām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [*hāş eger ‘ām,]*

hās it: Hususi ve özel etmek.

1. Kıyāmet varţalarından hālāş it
Kemāl-ı ‘ilm ü tā‘at birle **hāş it** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*hāş it,]*

hās ol: Seçkin, saygın ve itibarlı olmak.

1. Mu‘in olsun Haķ ol şāh-ı cihāna
Cihān hāş olsun ol şāhib-kırāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [*hāş ol, -sun]*

has u hār: Çerçöp ve diken.

1. Yarar yārā işe geh geh **has u hār**
Çi ger firūzedür ‘ālemde merğüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [*has u hār,]*

hāşāk: Çer çöp, döküntü.

1. Od üzere idemez **hāşāk** ārām
Bu bir şūrīdedür ‘ālemde bî-‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60*). [*hāşāk,]*

haseb: Asalet, soyluluk.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v‘iy melik-i Rüm u ‘Arab
‘Ālemüñ serveri ‘ālī **haseb** ü pāk neseb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*haseb,]*

hased: Çekememezlik.

1. Yazılmış bir ‘āceb taşvîr k‘ānı
Hasedden cān vireydi görse Mānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*hasedden, -den]*
2. Hasedden ol perinüñ gül yañağı
Komişdı lālenüñ bağrına dāğı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [*hasedden, -den]*

hāse-li‘llāh: Allāh göstermesin, asla, hiçbir vakit (bkz. Hāşâ). Kur‘ân 522 tabirlerindedir.

1. Ben andan **hāşe-li‘llāh** kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*hāşe-li‘llāh,]*

hāsem: *Maiyet, yanında bulunanlar.*

1. Tutarđı Şol kaçar ĥayl ü **haşem** ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [*haşem,]*

hāsid: *Hasetçi, kıskanç.*

1. Getürsün hem bile dünyāca māl
Güneş olsun yüzi mihrine **hāsid** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [*hāsid,]*

hāsil: *Doğrusu, sözün kısası.*

1. Kamunuñ **hāŐıl** olduğın murādı
Özide kılduğın pāk i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [*hāŐıl,]*

hāsil: *Fayda, yarar.*

1. Muķarrar bildi kim ol pİR-i kāmil
Olur Ĥaķdan ne kim isterse **hāŐıl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*hāŐıl,]*
2. Atañdur tüt ki Őāĥib-ķadr u fāzil
Saña fażlından atañuñ ne **hāŐıl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*hāŐıl,]*

hāsil it: *Edinmek, yerine getirmek.*

1. Şusuzlık virse bir naĥle zevāli
Yine Şu hāŐıl ider ol nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*hāŐıl it, -er]*

hāsil kıl: *Hasıl etmek: ortaya çıkarmak.*

1. Olurđı fi'l-meğel bir raĥl-i sĥimin
Đün ol mihr ü fĥünü kıldı hāŐıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [*hāŐıl kıl, -dı]*
2. Yahūd hāŐıl kılam bir Őemme bťyuñ
Nedür zťlümāt-ı gťr ięinde ĥālťñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*hāŐıl kıl, -am]*

hāsil ol: *Meydana gelmek, doğmak.*

1. İdinťp kızbi ĥō Őādık geęinme
Riyādan ola Đün bir 'ıŐĥ hāŐıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*hāŐıl ol, -a]*

hāsil ol: *Elde etmek, kazanmak.*

1. Tutar ervāĥı tāze 'ıŐĥ-ı cānān
Ol olmasa ne hāŐıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [*hāŐıl ol, -sa]*
2. Aĥılur bize ķayd-ı ehl-i ĥāne
Ne kim hāŐıl olursa bĥ-kem ü kāst (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*hāŐıl ol, -ur, -sa]*
3. Ne iķlime dilerseñ ol revāne
Ne kim bu ķārdan olursa hāŐıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*hāŐıl ol, -ur, -sa]*
4. Ne lā'linťñ naŐĥb olur zťlāli
O gťlden olmayup maķťdı hāŐıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [*hāŐıl ol, -ma, -yup]*

hâsıl-ı cân: *Canın mahsulü.*

1. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs âyîn
Hezârân **hâşıl-ı cân** u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [*hâşıl-ı cân,]*

hâsıl-ı dil: *Gönülden gelen.*

1. Kemâle ‘ışk-ıla irdi **hâşıl-ı dil**
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*hâşıl-ı dil,]*

hâsıl-ı vek-rûze: *Bir günlük mahsul.*

1. Ferâgat nefsûn itin h̄wâr kılsun
Hazîneñ hâşıl-ı yek-rûzededen düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37*). [*hâşıl-ı yek-rûze, -den]*

hâşivet-cü: *Kuvvet arayan.*

1. Ğubâr-ı dergehûnde iledür bû
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*hâşiyet-cü,]*

haslet: *Yaratılıştan gelen özellik, huy, tabiat.*

1. Kanâ‘at **hâşletin** itmekdür izhâr
Ğanîmetdür cihân içre kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44*). [*hâşletin, -in]*
2. Kamu hâşkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dañı ol **hâşleti** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [*hâşleti, -i]*

hasm: *Düşman.*

1. Dürişüp biz senüñ-çün virtürüz cân
Niçün sen **hasma** olursın niğeh-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [*hasma, -a]*
2. Didî çün kişinüñ **hâşımı** ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [*hâşımı, -ı]*
3. Bu yaña **hâşımı** da olup haberdâr
‘Adûsın qarşuladı çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*hâşımı, -ı]*
4. Seni terk idüp oldı **hâşmuña** yâr
Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*hâşmuña, -u, -ñ, -a]*
5. Yirem ben düd her dem **hâşım** helvâ
Benüm sensüz maķâmum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*hâşım,]*

hasmet: *Gösterişlilik, heybet.*

1. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân **hasmetile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*hasmetile, -ile]*
2. Belürmezdi ruñında müştden zerd
Erinüñ **hasmeti** vü şerm-i h̄iřân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41*). [*hasmeti, -i]*

hasm-ı hün-rîz: *Kan dökücü düşman.*

1. Ki kaşdı itse tapuña **haşm-ı hün-rîz**
Olam katline anuñ tiğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [*haşm-ı hün-rîz,]*

haşm-ı şâh-ı evyâm: *Devrin padişahının düşmanı.*

1. Du'â kılıp kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl **haşm-ı şâh-ı evyâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [*haşm-ı şâh-ı evyâm,]*

hasret: *Hasret, özlem.*

1. Tenine noqtadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıñ **hasretinden** râyile yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
2. Dil ü cânına **hasret** cebr iderdi
Fırâka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47*). [*hasret,]*
3. Nigârın kaldı derd ü miñnet-ile
Kılardı âh u nâle **hasret-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16*). [*hasret-ile, --ile]*
4. Hâberdâr idi 'aşıklık ğamından
Pür idi dîdesi **hasret** neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*hasret,]*
5. Göge irürdiler **hasretten** âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*hasretten, -den]*
6. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi **hasret** ü derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*hasret,]*
7. Yoğ-idi **hasrete** şabr u qarârı
Türup uydurdu bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [*hasrete, -e]*
8. Viren **hasretle** 'ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*hasretle, -le]*
9. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki ağladı habîbi **hasretinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
10. Hemîn dir âh Leylî **hasretinden**
Çü Leylî muṭṭalî' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
11. Vücüdüm hâk oldı **hasretünden**
Senüñ mihrüñde iy 'ışk-ıla mensûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 90*). [*hasretünden, -i, -(n)den]*
12. Ne çare **hasrete** şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârüñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*hasrete, -e]*

hasretâ: *Hasret, özlem.*

1. Dem-i hayretde ğam-h'âr-ı hâkîkat
Dirîgâ **hasretâ** derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*hasretâ,]*
2. Çağırurlar ki vâfir yâd-ı Leylî
Dirîgâ **hasretâ** iy dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*hasretâ,]*

hasret-i zülf ü ruh: *Saç ve yüzünün hasreti.*

1. Saçını yıllere virdi semen-vâr
Kızınıñ hasret-i zülf ü ruhında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 15*). [*hasret-i zülf ü ruh, -in, -da]*

hâss: *Mahsus, özel.*

1. Vezîr ü **hâşş** u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [*hâşş,]*
2. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didi n'oldı sebep iy Tañrı **hâşşı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*hâşşı, -i]*

hâşş u 'âm: Seçkin kimseler ve halk, herkes.

1. Ger irkek ger dişi ger **hâşş** u ger 'âm
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*hâşş u 'âm,]*

hâşş u 'âma: Herkes.

1. Perî ruḥ sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde **hâşş u 'âma** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12*). [*hâşş u 'âma,]*

hâşş-ı dergâh: Hususi tekke.

1. Ki 'ışk âteş gibidür ben çü 'üdum
Gelüp 'ışk itdi cânı **hâşş-ı dergâh** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*hâşş-ı dergâh,]*

hâşş-ı der-i hudâsın: Allah kapısının kıymetlisi.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir daḥı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [*hâşş-ı der-i hudâsın, -sın]*

hâşş-ı la'l: Özel yakut.

1. Senüñ-çün **hâşş-ı la'l** ü nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [*hâşş-ı la'l,]*

hâşşı vü 'âm: Herkes.

1. 'Arab resmince çekdürdi ta'âmı
Konaqladı kamu **hâşşı** vü 'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306*). [*hâşşı vü 'âm, -i]*

hâşşivvet: Hususi fayda, kuvvet ve menfaat, tesir, keyfiyet.

1. Misâlınden anuñ virmez nişânı
Çü bildüñ sen kamu **hâşşivvetini** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*hâşşivvetini, -i, -n, -i]*

hâşşivvet-i hüsn: Güzelliğin tesiri.

1. Yüzüñüñ mâhidür mâhiyyet-i hüsn
Cemâlüñ mazharı **hâşşivvet-i hüsn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*hâşşivvet-i hüsn,]*

haste: Hasta, aşk hastası.

1. Yüzünden bir eşerdür rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur **haste** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [*haste,]*

2. Atasından dilettdi ol ḥabîbi
K'olaydı **haste** cānınıñ ḥabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52*). [*haste,]*
3. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdi **haste** ğamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [*haste,]*
4. Ža'if ü bî-mecāl ü **haste** ol seg
Kırımış cismınıñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*haste,]*
5. Degildüm ben ezel bu resme **haste**
Ža'if ü 'āciz ü ḥ"ār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*haste,]*
6. K'irür ol **hastenüñ** feryādına dād
Uyup ilüñ sözine bende nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [*hastenüñ, -nüñ]*
7. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
Düzüp bir **hastenüñ** derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*hastenüñ, -nüñ]*
8. Saña ben **hasteden** olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*hasteden, -den]*
9. 'Urüc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücûdi **haste** vü mecrüh yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [*haste,]*
10. K'ide ol **hastenüñ** derdine çare
Devā fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*hastenüñ, -nüñ]*
11. Ki bozduñ anı sen ḳalduñ 'acebdür
Didi ben **hasteye** hōş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*hasteye, -y, -e]*
12. Ğam urmasun mı **haste** bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller ḥarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*haste,]*
13. Ki düşde görmege de ḳayilem ben
Ğamuñdan **hasteyüm** iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [*hasteyüm, -yüm]*
14. Ža'if u **haste** vü ebter niçesin
Kimüñ menzilgehidür āşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [*haste,]*
15. Yatur bir rāğda dil-teng ü ğam-nāk
Ža'if u **haste** vü bî-rüh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*haste,]*
16. Ki benven büt-şiken büt saña ma'būd
Bu ḥayretgehde ḳo ben **hasteyi** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [*hasteyi, -y, -i]*
17. Ki ya'nî **hasteye** yidürdiler ḳand
Daḫı eylediler çok dürlü tīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*hasteye, -y, -e]*
18. Firāk-ı ḥasretümle **haste** cānum
Budur çün bülbüle 'ādet ki her sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4*). [*haste,]*

haste: *Hasta, rahatsız.*

1. Kimiñi **haste** vü rencür ḳılmış
Kimiñi rāḥat ü mesrūr ḳılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*haste,]*
2. Sen anuñ ğuşşasından **haste** vü zār
Senüñ ol yārliġuñdan ider 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*haste,]*
3. Didi ol **haste** kim ben ḥāk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan āḫī iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [*haste,]*
4. Çü bir ḳaç loḳma yidi çār u nāçār
Söze girdi anası **haste** vü zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*haste,]*
5. Ğamuñdan **hasteyem** iy cān-ı māder
Ol öz ğam-ḥ"ārañ-içün sen de ğam-ḥ"ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [*hasteyem, -y, -em]*
6. Bizî tütġil kamu maḳtül ü mürde
Çü bir ḳaç **haste** vü bî-çāreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [*haste,]*
7. Vedā' itdi vü döndi zār u **haste**
Çü geldi ḳaşırına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [*haste,]*
8. İnanmayup ḳalaydı deng ü ḥayrān
K'oturmuş segler ortasında **haste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*haste,]*
9. Daḫı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir **haste** ḳorḳarven ki iy māḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [*haste,]*
10. Açar evc-i ferahdan çarḫ şad der
Bu resme olmış idüm bende **haste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [*haste,]*
11. Anası ḥāḫır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi **haste** beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*haste,]*

haste dūs: Hastalanmak.

1. Dili zencīr-i ‘ışka beste düşmiş
Devāsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*haste dūs, -miş*]

haste kıl: Hasta etmek.

1. İştidüm ben fülân kişiden anı
Ki ‘ışkuñ haste kılmış bir cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [*haste kıl, -miş*]

haste vü zār: Hasta ve dermansız.

1. Ne tâbütin götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre **haste vü zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25*). [*haste vü zâr,]*

haste-cân: Canı, gönlü hasta.

1. Feraḥ ḡam benden ü ben ḡuşşadan şâd
Ġamuñdan **haste-cân** şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [*haste-cân,]*

haste-dil: Hasta gönüllü (âşık).

1. Yu var ben **haste-dilden** dest-i ümmîd
Ki olmışam esîr-i derd-i câvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*haste-dilden, -den*]

haste-hal: Perişan.

1. Sen urduñ zaḡmı sen eyle ‘ilâcum
Ol evvel gördüğüñden **haste-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [*haste-hâlüm, -üm*]

haste-hâtır: Gönlü kırık, üzgün.

1. Ne hâlet didügi bu **haste-hâtır**
Çün oldı ‘Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*haste-hâtır,]*
2. Gider ol **haste-hâtır** iderek âh
Terennümler kılardı ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [*haste-hâtır,]*

haste-i dil: Gönül hastası II Aşık.

1. Sevindür **haste-i dil** bülbülünü
Gül-i nesrîn-i hem-ẖâb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*haste-i dil,]*

hasüd: Hasetçi, kiskanç | düşman.

1. Ḥasüdine virür ol şâh zer na‘l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*hasüdine, -in, -e*]
2. Özine güldüren her bir **hasüdi**
Şol âfet kim ḡamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [*hasüdi, -i*]

hasūd: Çok hased eden.

1. Görünür bunların farkında her şâh
Hasūduñ çeşmine mismār-ı sūrâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60*). [*hasūduñ, -un*]
2. Dilüñ şol naqşdan kim pür gam olmuş
Tuyup anı **hasuduñ** hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [*hasuduñ, -un*]

hat: Tüy.

1. Saçalar başum üzre **hat** gibi hâk
Baña gufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [*hat,]*

hat: Yazı.

1. Şan ol **hat** idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satr-ı ‘üvnân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*hat,]*
2. Çün oldı ol **hatuñ** zımından ağâh
Teğayyür buldı hayretten ruh-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [*hatuñ, -uñ*]
3. Şafâ kuflına cânı buldı miftâh
Ne **hat** kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [*hat,]*
4. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu **hat** k’itmiş hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*hat,]*
5. Didi bu sözleri mihi idüp cüş
Ki bu **hatdur** gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37*). [*hatdur, -dur*]
6. Beyâzi mafla’-ı şubh-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol **hattı** tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [*hattı,]*
7. Ki hatdan bir kabâ giymiş mu’anber
Çün açdı **hattını** ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [*hattını, -ı, -n, -ı*]
8. Tamâm ol kışşaya eyledi bâver
Hâbibi **hattını** ol merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [*hattını, -ı, -nı*]

hat: Sevgilinin yüzündeki ince ayva tüyleri.

1. ‘İzârında belürmez **hat** nişânı
Yağar mihi zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9*). [*hat,]*
2. Ki **hatdan** bir kabâ giymiş mu’anber
Çün açdı **hattını** ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*hatdan, -dan*]
3. Hatındandur eşer bir gül-‘izârüñ
Dağı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [*hatındandur, -m, -dan, -dur*]
4. Ki ruhsârı olupdur **hatt** ile pür
Giyinmiş bir kabâ pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [*hatt,]*

hatâ: Hatâ kenti.

1. Terahhum kıl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür **hatâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39*). [*hatâdan, -dan*]

hatâ: Yanlış, hata, kusur.

1. Pürdür a‘mâlüm kitâbı cürm ü ‘işyân u **hatâ**
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*hatâ,]*
2. Hağ te‘âlâ ‘afvüñi mebzül ide mücrimlere
Niçe kim ‘âdet-durur kıldan **hatâ** şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*hatâ,]*

3. Yüzüm 'ișyân u cürmile qaradur
Gice gündüz ișüm fişk u **haşadur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [*haşadur, -dur*]
4. Esir-i vâdi-i cürm ü **haşayum**
Ėarık-i kulzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [*haşayum, -yum*]
5. Feridün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Haşa didüm ġalařdur bu me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*haşa,]*
6. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ișka
Delü demek **haşadur** mest-i 'ișka (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*haşadur, -dur*]
7. Velî ma'kül yaz her bir cevâbı
Haşasına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*haşasına, -sı, -na*]
8. Haşadan anda olmişlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki sayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 20*). [*haşadan, -dan*]
9. Haşaya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir kerre **haşadan** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [*haşadan, -dan*]
10. Saña benden **haşadur** bî-haşalık
Senüñ emründe olmadum hařa-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*haşadur, -dur*]
11. Sen isnâd eyledüñ baña **haşalar**
Esenlik görmedüm 'ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [*haşalar, -lar*]
12. Haşaya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir kerre haşadan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48*). [*haşaya, -(y)a*]
13. Senüñ râzılıġuñdur baña dermân
Baġıřla cürmümi 'afv it **haşamı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*haşamı, -m, -ı*]

hatâ kıl: Yanlışlık yapmak.

1. Haşa kılduġ biz eyle sen 'aşalar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*haşa kıl, -duġ*]

hatâ vü sehv: Hata ve yanlış.

1. Haşa vü sehvüz ancak Ĥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*haşa vü sehv, -süz*]
2. Haşa vü sehvüz ancak Ĥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*haşa vü sehv, -süz*]

hatab: Odun, hîme.

1. Gösterür bir haşaba luşfila olsañ nâzır
Mu'cize Müsî 'aşası ġibi şâhâ o **haşab** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*haşab,]*
2. Gösterür bir **haşaba** luşfila olsañ nâzır
Mu'cize Müsî 'aşası ġibi şâhâ o haşab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*haşaba, -a*]

hatâ-kâr: Far. Hata edici, eden. hatâkârâne: Hatâkârcasına. hatâkârî: hatâkârlık.

1. Saña benden haşadur bî-haşalık
Senüñ emründe olmadum **hařa-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*hařa-kâr,]*

hatâkâr: Far. Hata edici, eden. hatâkârâne: Hatâkârcasına. hatâkârî: hatâkârlık.

1. Añasın ben **haşakârı** vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [*haşakârı, -ı*]

haşâlu: Kabahatli, kusurlu.

1. Haṭālu harflerden kıldı ‘uzlet
Gerekmez ādemi küstāh-güftār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 4*). [*ḥaṭālu,]*

ḥatar: Tehlike.

1. Yaban otı yimekten kurtulayduñ
Didi zāhid ki hey bu söz **ḥaṭardur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [*ḥaṭardur, -dur]*
2. Bu yolda çok **ḥaṭar** vardır üküş derd
Cihān içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [*ḥaṭar,]*
3. K’emindür her **ḥaṭardan** bu vilāyet
Bulsar itdügini her kişi pes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [*ḥaṭardan, -dan]*

ḥatāvi: Hatâ kenti; yalnız.

1. K’idemez tozların fehm-i şabā kesb
Daḥı biñ bende rûmî vü **ḥaṭāyî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [*ḥaṭāyî,]*

ḥātem: Mühür, yüzük.

1. Birisi hāledür māh-ı münîre
Biri **ḥātem** Süleymān-ı emîre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46*). [*ḥātem,]*
2. Yüzüñ görmege **ḥātem** kılsa ta’cîl
Çek engüştüñden anuñ çeşmine mîl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49*). [*ḥātem,]*
3. Süleymān **ḥāteminüñdür** nigîni
Yaḥūd ol ḥāl-ile bu la’l-i mey-gün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72*). [*ḥāteminüñdür, -i, -nüñ, -dür]*
4. Süleymān **ḥātemi** varur mı dîve
Nihālümnden kim aña nāz-ı dūr-bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [*ḥātemi, -i]*

ḥātem: Arap kabileleri arasında tanınmış "Tayyi" kabilesine mensup ve cömertliğiyle meşhur olan "İbnü Abdillāh bin Sa' d" in lâkabı.

1. Eli **Ḥatem** eli gibiydi der-bār
Kefi feyyāz hem-çün naḥl-i pür-bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169*). [*ḥatem,]*
2. Saḥî idi şu resme ol mükkerrem
Ki cūdından idi şermende **Ḥātem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [*ḥātem,]*

ḥātem ol: Mühür olmak II son olmak.

1. Süleymāna rikābı ḥātem olmuş
Yaḥūd engüşter-i şāh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63*). [*ḥātem ol, -mış]*

ḥātem-i tay: Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdillāh bin Sa'd'ın lakabı.

1. Görüp cūdını anuñ **Ḥātem-i Tay**
Çara yazulu tûmārın ider tay (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [*ḥātem-i tay,]*

ḥātemü'n-nübüvvet: Peygamberlerin sonuncusu.

1. Yā şāḥibü'r-risālet yā ekremü'l-'Arab
Yā **ḥātemü'n-nübüvvet** yā eşrefü'l-'Acem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*ḥātemü'n-nübüvvet,]*

hat-ı 'afv: Af yazısı.

1. Hat-ı 'afvüden özge hüccetüm yok
Hüdāvendā elüm tüt hāme gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [*hat-ı 'afv, -uñ, -den*]

hātif-i subh: Gündüzün gayb alemleri.

1. Çün irdi hātif-i şubh urdı demler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [*hātif-i şubh,]*

hātur: Gönül, duygu, his.

1. Keremden hāturum āyinesin sen
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*hāturum, -um]*
2. Nitekim kaçd eyler cān-ı mehcür
Ki bir dem hāturumdan 'ışk ola dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [*hāturumdan, -umdan]*
3. Zer ü sīmüñ yoğ-ısa hāmdü'lillāh
Pür itdi hāturūñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [*hāturūñ, -un]*
4. Hevādan hāturı oldı müşevveş
Ĝam urdı cān-ı mehcürına ateş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43*). [*hāturı, -ı]*
5. Degüldür hāturum aña güzergāh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86*). [*hāturum, -um]*
6. Olurdi çeşmi rüşen hāturı şād
Yahūd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*hāturı, -ı]*
7. Bi-hāmdillāh k'elüñde ihtiyāruñ
Çeke çün hāturūñ bir cāyı iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [*hāturūñ, -un]*
8. Bu sevdā hāturından oldı peydā
Ki varup kendüsi Mecnūnı bula (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16*). [*hāturından, -ın, -dan]*
9. Olur lā-büd şudan dūr olsa rāhı
Ĝamıyla k'ola bir hātur müşevveş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [*hātur,]*
10. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi bir gün hāturından (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [*hāturından, -ın, -dan]*

hātur: Birine karşı duyulan saygı, sevgi.

1. Dem-ā-dem hāturıçun meh-liķānuñ
Añarlar adımı ol mübtelānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47*). [*hāturıçun, -ıçun]*
2. Kılām ben cānum içinde anı yād
Dilümi hāturūñla āşinā kıñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71*). [*hāturūñla, -uñ, -la]*

hātur-efrüz: Gönül ferahlatan.

1. Ol iki hātur-efrüzüñ sırrından
Ki zır-i perdede ol iki şeydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [*hātur-efrüzüñ, -uñ]*

hātur-ı pîr: İhtiyar gönül.

1. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cān u dilden hātur-ı pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34*). [*hātur-ı pîr,]*

hāturicün: Hatırı için.

1. Anası **hâtır-içün** ol şikeste
Bir iki kerre şundi haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*hâtır-içün,]*

hâtırından git: *Unutmak, hatırlamamak.*

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitti hâtırından ‘âr u gayret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*hâtırından git, -di-in, -dan]*

hatır-nâk: *Hatırlı.*

1. Ki ‘âşik fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim ‘ayb u **hâtır-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [*hâtır-nâk,]*

hatm: *Son, en son.*

1. Velî **hatm** idi anda gâyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkıdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*hatm,]*

hatm it: *Tamamlamak, sonlandırmak, bitirmek.*

1. Dürüp ol nâmeyi hatm itdi Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*hatm it, -di]*

hatm ol: *Bitmek, sona ermek.*

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Hâk
Şecâ‘at anda hatm olmuşdı mutlâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [*hatm ol, -mış, -dı]*
2. Çü hatm oldu bu tertib üzre mektüb
Alup bir kışid itdi ‘azm-i maflüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [*hatm ol, -dı]*
3. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hüdân-durur kim bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [*hatm ol, -up, -dur]*

hatta: *"Hatta", "üstelik" (pekiştirme görevi üstlenen bir bağlaç.).*

1. Ki **hatta** kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*hatta,]*

hatt-ı mecnûn: *Mecnun'un mektubu.*

1. İrürdi ol niğârına ferağ-nâk
Çün ol mâha görindi **hatt-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [*hatt-ı mecnûn,]*

hatt-ı müşgîn: *Misk kokulu ayva tüyü.*

1. Teferrüc eyledüm bir **hatt-ı müşgîn**
Hürüfi hûb hem-çün nâfe-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [*hatt-ı müşgîn,]*
2. Ruhında **hatt-ı müşgîn** gâliye-vâr
Mehûn pîrâhenine çekdi pergâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175*). [*hatt-ı müşgîn,]*

hatt-ı nihān: Nihan hattı.

1. Şaçılmış idi ol **hatt-ı nihānī**
Şehāb-ı hāmeden dürr-i me‘ānī (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [*hatt-ı nihān, -i*]

hatt-ı pür-mahabbet: Muhabbetli yazı.

1. Kõlına bağladı mānend-i meftûl
Ayıtdı kim bu **hatt-ı pür-mahabbet** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51*). [*hatt-ı pür-mahabbet,]*

hatt-ı yār: Sevgilinin nakış gibi olan ayva tüyleri.

1. Şan olmuş hāl-i rûy-ı şāhid-i vaşl
Bu şuhfa üzre **hatt-ı yār** beñzer (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [*hatt-ı yār,]*

hatuñ: Bayan, hanım; eş, zevce.

1. K’eri fevt olduğundan şöıra **hātûn**
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*hātûn,]*

havā: Hava.

1. Turup yanından bir lâhza oturdu
Didi bu ne bahār-ı hoş **havādur** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [*havādur, -dur*]

havā: Göküyü.

1. Havādan bād olmuş berf-i rīzān
Harāret mülki dünyādan gürizān (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [*havādan, -dan*]
2. Ne yir ğaldı zeminde başacağ pāy
Ne kuş buldı **havāda** uçacağ cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*havāda, -da*]
3. Buluğ gibi ğubār ağdı **havāya**
Ki ğandan yağdı bārān ol ovaya (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [*havāya, -(y)a*]

havā: Arzu, heves.

1. Havāşı birle ğıldı ‘azm-i nağĉir
Giderek irdi küh-ı Necde ol şir (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33*). [*havāşı, -sı*]

havā yüzinde kal: Havada dayanaksız bir şekilde durmak.

1. Hem ol dağı havā yüzinde ğaldı
Ğün ol ğāfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [*havā yüzinde kal, -d-i, -n, -de*]

havāda kal: Havada asılı kalmak.

1. Eli inmeyüben ğaldı havāda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98*). [*havāda kal, -d-i*]

havāle: *İsmarlamak, sipariş.*

1. Dir oldı cānuma bir ğam **havāle**
Anuñ-çun kılarım feryād u nāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*havāle,]*
2. Havāledür dile ğam küh-sārı
Güç olur çekmek anuñ gibi bārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [*havāledür, -dür]*
3. Vedā' kıldı Mecnūna **havāle**
İdüp Mecnūna 'āczinden vedā'ı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [*havāle,]*

havāle it: *İsmarlamak.*

1. Vuḥūşa ğayrın iderdı havāle
Yıluñ her faşlınuñ şubḥı vü şāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*havāle it, -er, -di]*
2. Felek döne döne kılmış idi qahr
Eger biñ dürlü ḥon itseñ havāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*havāle it, -señ]*

havāle it: *Yollamak, göndermek.*

1. Atası mektebe itdi havāle
Dem-ā-dem Qays daḥı tālīb oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 2*). [*havāle it, -di]*

havāle ol: *İsmarlamak.*

1. Ki virmiş Leylînuñ öñinde cānı
Aña şol ḥün ki olmuşdur havāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*havāle ol, -mı, -dur]*

havāle ol: *Bildirilmek, anlatılmak.*

1. Baña bu varṭa olmadın havāle
Elümnden çün yidi bunlar ṭa'āmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [*havāle ol, -ma, -dı]*

havālî: *Civar, yöre.*

1. Havālisinde bî-ḥadd ḥücreler var
Kimi eyvān kimi qaş u kimi dār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [*havālisinde, -si, -nde]*
2. Bulara eksik itmezdi ṭa'āmı
Ṭururlardı **havālisinde** kayım (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*havālîsinde, -si, -nde]*
3. Havālisinde ḳal'aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi mest ü ḥün-ḥ'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*havālîsinde, -si, -nde]*

havālî: *Çevre, civar, yöre.*

1. Ki vardı ol **havālîde** yine hem
'Arabdan bir şehinşāh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*havālîde, -de]*
2. Derününden çeküp derd-ile āhı
Havālisine kılarıdı nigāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 42*). [*havālisine, -si, -ne]*
3. Laṭîf ü pāk hem-çün ḥavz-ı Kevser
Havālisinden ol naḥlîñ olup cem' (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*havālîsinden, -sin, -den]*

4. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*havālîsine, -si, -ne*]
5. Ciger kanın yir ol dīvāne miskin
Havālisin vühüş-ı âdemi h̄âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*havālîsin, -sin*]
6. Bahār u büstān oldı ol ziyāret
Havālisine tā kim pür-leţāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39*). [*havālîsine, -si, -ne*]

havās: *Saygın olanlar.*

1. Havāşından su'al itdi bu hālî
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [*havāşından, -in, -dan*]

havf: *Korku, endişe.*

1. Gönce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifāt
Havfüñ ider gönce gibi bülbül-i güyāyî lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*havfüñ, -üñ*]
2. Kangı küh u deşte 'azm itseñ şikār için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında **havfüñden** verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*).
[*havfüñden, -üñ, -den*]
3. Çün agāh oldı sultān bu haberden
Taraldı cāni **havfiyle** hazerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*havfiyle, -i, -yle*]
4. İderdi mevtine anuñ delālet
Ecel yilinden idi **havfi** katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [*havfi, -i*]
5. Gönül her **havfdan** bî-bāk olupdur
Cihānda kâni'üm ben bir giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [*havfdan, -dan*]
6. Sipāh-ı vahş ü tayruñ hānlarıydı
Bu yırtıcılarıñ **havfindan** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [*havfindan, -i, -n, -dan*]
7. Ki tā gönlinde ol endişe gide
Bu **havfüñ** def'ine ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*havfüñ, -üñ*]
8. K'ola senden ya **havfi** ya recāsı
Egerçi Zeyd idi dāyım belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [*havfi, -i*]

havf eyle: *Korkmak.*

1. Baqıp ahvālūme **havf eyle** Hağdan
Zebün oldum irür feryāduma dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*havf eyle,]*

havf it: *Korkmak.*

1. Kim itse meyl aña dīvānedür o
Dilüñ kıl toğru havf itme belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*havf it, -me*]

havf it: *Korkmak II çekinmek.*

1. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27*). [*havf it, -üp*]

havl: *Çevre.*

1. O **havlıda** olan şābit kademler
Nişār eylediler pāyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*havlıda, -i, -da*]

2. Bir aylık yolda **havlinden** girivüñ
Diyeydüñ ödi şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*havlinden, -in, -den*]

havrâ: *Ahu gözlü (kadın, kız).*

1. Ki oldı fi'l-meşel firdevs-i şânî
Ki hübân-ı 'Arab **havrâ** yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [*havrâ,]*

havrâ-manzar: *Huri simalı.*

1. Ya havrâ-yı hayâle burqa'ı nâb
Bu **havrâ-manzar** için gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [*havrâ-manzar,]*

havrâ-vı 'avn: *Ahu gözlü.*

1. Eger 'arz itseler havrâ-yı 'aynı
Saçı büyüma almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). [*havrâ-yı 'ayn, -ı]*

havrâ-vı havâl: *Hayaldeki güzel.*

1. Ya havrâ-yı hayâle burqa'ı nâb
Bu havrâ-manzar için gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [*havrâ-yı hayâl, -e]*

havrâ-vı tannâz: *Eğlenen huriler.*

1. Getürdi kıлмаğ için pây-endâz
Cinândan hülleler **havrâ-yı tannâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108*). [*havrâ-yı tannâz,]*

havz: *Havuz.*

1. O **havz** içinde âbuñ her habâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*havz,]*
2. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir **havzı** var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*havzı, -ı]*
3. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nür idi ol **havz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [*havz,]*
4. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol **havz**
İçinde gâvş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [*havz,]*
5. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol **havzı** vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [*havzı, -ı]*
6. Münevver oldı hem-çün kalb-i 'uşşâk
Felek **havzında** hürşid-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5*). [*havzında, -ında]*

havz-ı âb: *Su havuzu.*

1. Her encüm hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi şanki **havz-ı âb** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6*). [*havz-ı âb,]*

havz-ı cennet: *Cennet havuzu.*

1. Nitekim havz-ı cennette melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34*). [*havz-ı cennet, -de*]

havz-ı kevser: *Kevser havuzu; Cennette var olduğuna inanılan bir havuz.*

1. Latîf ü pâk hem-çün **havz-ı Kevser**
Havâlisinden ol naħlûn olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*havz-ı kevser,]*

havz-ı müdevver: *Yuvarlak havuz.*

1. Revân olmuş akar pâkîze vü nâb
Düzülmüş bir 'aceb **havz-ı müdevver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [*havz-ı müdevver,]*

hayâ: *Edep.*

1. İy vücûdî mücid-i cûd u 'aṭâ lutf u kerem
Zât-ı pâki menba'-ı ḥilm u **hayâ** ḥulḳ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*hayâ,]*
2. Seḥâsinuñ **hayâsından** deñizler
Dökerler zîr-bâr-ı çarḥde dürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115*). [*hayâsından, -sı, -ndan]*
3. Hayâ deryâsı vü âzerem kâni
Melâḥat menba'-ı vü şerm kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*hayâ,]*
4. Berî ola çü bir duḫter **hayâdan**
Anuñ toḡmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [*hayâdan, -dan]*
5. Cihân ḥalkınuñ ol-durur 'azîzi
K'ola şerm u **hayâ** birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*hayâ,]*
6. Hayâdan kâmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yoḡ yire ḳanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*hayâdan, -dan]*
7. Kec itsün servi ḳaddinüñ **hayâsı**
Anuñla bir zamân ḳıl zevḳ ü şoḫbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40*). [*hayâsı, -sı]*
8. Hayâdan virebilmedi cevâbı
Eyitdiler ki bu serv-i ḳabâ-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 22*). [*hayâdan, -dan]*

hayâl: *Ashl olmadıḡı halde zihinde kurulan şey, düş.*

1. Nedür gördükde şâhuñ bildi ḥâli
Derûnında murâdı vü **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [*hayâli, -i]*
2. Metâ'-ı şabri niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*hayâle, -e]*
3. Tefekkür ḳıldı kim yâ Rab bu ḥâlüm
Düşüm midür 'aceb yoḡsa **hayâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [*hayâlüm, -üm]*
4. Bu yaña cân-ı Ḳays-ı bî-mecâli
Zebûn eyledi ol mâhuñ **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [*hayâli, -i]*
5. Ki görüp düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde naḳş olmuşdı **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90*). [*hayâli, -i]*
6. Çü bir 'ışḳuñ ola mekr ü **hayâli**
Yaḳın olur anuñ lâ-büd zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [*hayâli, -i]*
7. Çü 'ömr âlâyişinden ḳurtulam pâk
Hayâli birle olam mûnis-i ḥâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54*). [*hayâli, -i]*
8. Dürüşüp herkes itmekde ḳitâli
Barışdırmakda Mecnûnuñ **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4*). [*hayâli, -i]*
9. Bu ḡamdan gey mükedder idi ḥâli
Göñülde düzdî âḫir bu **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [*hayâli, -i]*
10. K'özi düşdi yine ḳazduḡı çâha
Yamanlık olsa bir şaḫşuñ **hayâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [*hayâli, -i]*
11. Dün ü gün fikrüm eglencem **hayâlüm**
Alup göñlümi evvel iy ḳıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [*hayâlüm, -ü, -ñ]*

12. İřitdigüñden artuğ bi-mecālüm
Ĥayālũñle başaram sineme seng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [*Ĥayālũñle, -ũñle*]
13. Ĥayâli birle mu'tâd u Ĥarîfüm
Meřakķat külĤanında şöyleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*Ĥayâli, -i*]
14. Ĥarârî Ĥalmadı bir yırde Ĥün bâd
Gül endâmı **Ĥayâli** birle nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*Ĥayâli, -i*]
15. Meger Ĥ'âbum ola yâĤûd **Ĥayâlüm**
Bahâruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [*Ĥayâlüm, -üm*]
16. Tenüm âsüde vü cânüm olur şâd
Olup cânüm **Ĥayâlün** birle dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [*Ĥayâlün, -ü, -ñ*]
17. Ĥayâli şehvetiden idi ma'süm
Ĥü Zeyd âşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*Ĥayâli, -i*]
18. Yoğ-idi ortada şehvet **Ĥayâli**
Bu Ĥâl üzere geĤinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*Ĥayâli, -i*]
19. Ki öz başında gördi ol **Ĥayâli**
EgerĤi geldi bir yüzdend hõř ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [*Ĥayâli, -i*]
20. Ĥayâlũñ birlödür âsüde cânüm
Biri birinden ol iki nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*Ĥayâlũñ, -ũñ*]
21. Gönül eglencesi zülfî **Ĥayâli**
Cemâli cân göginũñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [*Ĥayâli, -i*]
22. Ĥayâlũñ naķřıdır bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [*Ĥayâlũñ, -ũñ*]

Ĥayâlât: *Ĥayaller.*

1. Bu řuĤfe üzere kılmış Ĥalka bâfi
Bu Ĥađ k'itmış **Ĥayâlât** anı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*Ĥayâlât,*]

Ĥayâl-i âdem: *İnsanlığın rüyası.*

1. Ĥayâl-i âdemiden tüz-rev ü ter
Süminũñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*Ĥayâl-i âdem, -î, -den*]

Ĥayâl-i âdemî: *İnsanlığın hayali.*

1. Ĥicâb-ı Ĥaybde mestür idiler
Ĥayâl-i âdemiden dür idiler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138*). [*Ĥayâl-i âdemî, -den*]

Ĥayâl-i dilber: *Sevgilinin hayali.*

1. Diküp dirsek dize feryâd iderdi
Ĥayâl-i dilberini yâd iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 10*). [*Ĥayâl-i dilber, -i, -ni*]

Ĥayâli it: *Ĥayal edilen.*

1. şu resme göresün benden cidâli
K'unudasın ol itdigüñ Ĥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [*Ĥayâli it, -di, -güñ*]

Ĥayâl-i leyli: *Leyla'nın hayali.*

1. Bu resme kim za'if ü münĤalibsin
Ĥayâl-i Leyliden mi muştaribsin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66*). [*Ĥayâl-i leyli, -den*]

havāl-i naqş-ı reng-i lāciverd: Lacivert renkli resimlerin hayali.

1. Du'ā-yı 'āşıkā olmışdı mihrāb
Hayāl-i naqş-ı reng-i lāciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 55*). [*hayāl-i naqş-ı reng-i lāciverd, -i*]

havāl-i rüy-i dil-h'āh: Gönün arzuladığı yüzün hayali.

1. Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāgāh
Güzer kıldı **hayāl-i rüy-i dil-h'āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 8*). [*hayāl-i rüy-i dil-h'āh,]*

havāl-i yār: Yarin hayali.

1. Nigār u duhterān-ı perniyān-pūş
Hayāl-i yār ile dīvāne medhūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18*). [*hayāl-i yār,]*
2. Olup her birisi ser-mest ü hayrān
Hayāl-i yār ile Mecnûn-ı pür-cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 27*). [*hayāl-i yār,]*

hayāt: Hayat, yaşam.

1. Hayātum naqdi dünyādan dire raht
Civārında resülün vir baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*hayātum, -(u)m*]
2. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun **hayātum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [*hayātum, -um*]
3. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında bir **hayāti** vü memāti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*hayāti, -i*]
4. Gehī giryān geçindüm gāh 'āciz
Hayatumda irişmedüm murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 55*). [*hayatumda, -um, -da*]
5. Hayāti ben hō çokdan itmişem terk
Bekā mülkine idersün sen de rihtlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*hayāti, -i*]
6. Zebün oldı vü gāyet düşdi rencūr
Hayāta kalmadı dağı recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [*hayāta, -a*]
7. Hayātum bāğınun tağıtdı bergin
Elümde var-idi bir tāze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*hayātum, -um*]
8. İriş tiz muntazır eyleme cānı
Esen kıl iy **hayāt** āhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*hayāt,]*
9. Hayātum defteri maḥv ola vü hiç
Şoqalar yire idüp toprağı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*hayātum, -(u)m*]

havāt vir: Canlılık vermek, canlandırmak.

1. Hāk-i pāyı büyü virdi cānuma Ḥamdī hayāt
Bulmuş-iken üstüh'ānum dürc-i sīnemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*hayāt vir, -di*]

havāt-ı ādem: İnsan hayati.

1. Sütür-ārā-yı naḥ'-ı tahte-i hāk
Hayāt-ı Ādemün levhine rākım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7*). [*hayāt-ı ādem, -üñ*]
2. Ne yirsin pes ne içersin şeb u rüz
Hayāt-ı ādeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*hayāt-ı ādem, -e*]

havât-ı cân: *Cana hayat veren, cann gıdası.*

1. Ki yârum kâmetindensin nişâne
Hayât-ı cânın u ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [*hayât-ı cân, -sın*]

haydar: *Allah'ın arslanı Hz. Ali.*

1. Kılıcı Zü'l-fekâr u kendü **Haydar**
Atı Düldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [*haydar,]*

hayf: *Eyvah!, Yazık!.*

1. Ziyâde oldı şür u ıztırâbı
Didi **hayf** u dirîğ ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*hayf,]*
2. Elini tütü Mecnûn bağbânuñ
Eytidi kim degül mi **hayf** k'iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [*hayf,]*
3. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi **hayf** kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*hayf,]*
4. Sefer kıldı cihândan **hayf** u bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [*hayf,]*
5. Dirîğâ kim yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendâniñi **hayfâ** ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [*hayfâ, -a]*

hayf: *Beddua,ilenç, âh.*

1. Eri **hayfindan** aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [*hayfindan, -ın, -dan]*

hayf u dirîğ: *Yazık ve ziyan olmak.*

1. Didi **hayf u dirîğ** ol âfitâba
K'anuñ bu kündeye pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20*). [*hayf u dirîğ,]*

hây-ı mevhum: *Tahayyül edilemeyen.*

1. Dehâni şıfı hem-çün **hây-ı mevhum**
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57*). [*hây-ı mevhum,]*

hâyif kıl: *Korkmak kılmak.*

1. Düşüp tedbîrümeye fî'lüñ muhâlîf
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [*hâyif kıl, -duñ]*

hâyif ol: *Korkmak.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Kıatı endîşe-nâk u hâyif oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*hâyif ol, -dı]*

hâvil ol: *Perde olmak, engellemek.*

1. Yeter olduñ gözüm öñine hâyil
İrl bir lâhza karşımdan kerem kııl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [*hâyil ol, -duñ*]

hayl: *At sürüsü, asker.*

1. Tıtaradı şol kadar **hayl** ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [*hayl,]*
2. Ger ölse yârı **hâyilinden** bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [*hâyilinden, -in, -den*]

hayl: *Topluluk, zümre.*

1. Tapuñ ser-haylidür kamüsü **hayluñ**
Murâd özündurur âher tufeylüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [*hayluñ, -uñ*]
2. Nedür maqşüduñ anda dir baña **hayl**
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*hayl,]*

hayl u haşem: *Süvari ve maiyet.*

1. Âsitânuñda gedâdur ‘âlemüñ mün‘imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri **hayl u haşem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54*). [*hayl u haşem,]*

hayl u haşem: *Padişahın askerleri ve yanında bulunanlar.*

1. Sa‘âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kâni idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27*). [*hayl u haşem, -dar*]

hayli: *Çokça, epeyce.*

1. Ruħı şubh-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn ‘ışkı **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [*hayli,]*
2. Cefâya kııup ol bî-raħm meyli
Sitekler eyledi Leyliye **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64*). [*hayli,]*
3. Hüner-mend idi ğâyet fâzil idi
Kemâlât içre **hayli** kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*hayli,]*
4. Çü gördiler kudümün Kays **hayli**
Cevâhîr saçdılar pâyına **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [*hayli,]*
5. Çü gördiler kudümün Kays **hayli**
Cevâhîr saçdılar pâyına **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74*). [*hayli,]*
6. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ‘ide **hayli** özümnden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [*hayli,]*
7. Du‘âsın aldı pîrûñ anda **hayli**
Pes alup leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [*hayli,]*
8. Nikâh ecli için okundu kâzî
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [*hayli,]*
9. Ol arada turup ağladı **hayli**
Refîkı şeklini pes tırakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*hayli,]*
10. Taħammül kııl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu resme sözler anda **hayli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [*hayli,]*
11. Düşüp üstine öpdî çoçdı **hayli**
Yudı gözi yaş-ıla ğâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [*hayli,]*
12. Aradan geçdi **hayli** ‘işret ü şevk
Degüldi pâklikden lik hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*hayli,]*

13. Şafâ vir cāna şubhuñ şoĥbetinden
Bu resme yalvarup Ĥallâka **ĥayli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [*ĥayli,]*
14. Öpüp Zeydûñ elin ‘özü itdi **ĥayli**
Ĥazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [*ĥayli,]*

ĥayl-i sevdâ: *Sevdalı mizacında olanların topluluğu.*

1. Sipâh-ı derd ü miĥnet **ĥayl-i sevdâ**
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 97*). [*ĥayl-i sevdâ,]*

ĥayl-i sulţânân-ı ‘âlem: *Cihan sultanlarının zümresi.*

1. Şehinşâh-ı cihân ĥâkân-ı a‘zam
Ser-ü-ser **ĥayl-i sulţânân-ı ‘âlem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 118*). [*ĥayl-i sulţânân-ı ‘âlem,]*

ĥayme: *Çadır.*

1. Hezârân derd-ile çün Kaş-ı meftûn
Niğârûñ **ĥaymesinden** geldi maĥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*ĥaymesinden, -sin, -den]*
2. Resende gerdeni vü ĥulde pâyı
İrişe çünki bir **ĥayme** derine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [*ĥayme,]*

ĥayme-i yâr: *Sevgilinin otağı.*

1. İrakdan kim görindi **ĥayme-i yâr**
Derûndan çekdi bir âh ol ciger ĥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [*ĥayme-i yâr,]*

ĥayr: *İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.*

1. Meger kim görünür bilinde berrâk
Kuşatdurmış anı **ĥayrile** Ĥallâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*ĥayrile, -ile]*

ĥayr eger ser: *İyilik ve kötülük cümlesi.*

1. Geliser kul başına **ĥayr eger ser**
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4*). [*ĥayr eger ser,]*

ĥayr evle: *Hayır yapmak, fayda sağlamak.*

1. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek ĥayr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11*). [*ĥayr eyle, -mek]*
2. Ĥudâ ĥayr eyleyüp hem âĥirini
Bihîşt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179*). [*ĥayr eyle, -yüp -ı]*

ĥayrân: *Şaşkınlık, hayret.*

1. Tenûne câme giy ‘uryanlığı ko
Başuña tâcuñ al **ĥayrânlığı** ko (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*ĥayrânlığı, -lığı, -ı]*

ĥayrân: *Çok beğenen, hayranlık duyan, tutkun.*

1. Pür eyledi melâ'ik çarhı şafdan
Felek sükkânı **hayrân** her taraftan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [*hayrân,]*
2. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Katı şürîde vü **hayrân** idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*hayrân,]*
3. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur **hayrân** u bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [*hayrân,]*
4. Şu resme eylemiş pür naqş anı
Ki görse deng ü **hayrân** kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [*hayrân,]*
5. Elüne girdi çün bir gevher-i pāk
Ki **hayrândur** anı delmekde hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [*hayrândur, -dur]*
6. Oturup gonce-veş **hayrân** u dil-teng
Revân itdi gözinden eşk-i gülreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [*hayrân,]*
7. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu kaldı anda şürîde vü **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*hayrân,]*
8. Sipeh-sâlâr-ı ceyš-i vahş ü tayrân
Belâ kühında ser-gerdân u **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*hayrân,]*
9. Çü Mecnûnuñ sözin ol şâhş işitdi
Kodı **hayrân** olup bir yaña gıtdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*hayrân,]*
10. Gelüp yanlarına **hayrân** u mañzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*hayrân,]*
11. Anuñ yanına destür olmadın hiç
Bu hayvânlar arasında o **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*hayrân,]*
12. Arada kıalmışam miskîn ü **hayrân**
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar kıahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [*hayrân,]*
13. Velikin kendüler **hayrân** u hāmüş
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*hayrân,]*

hayrân kal: Çok beğenmek, hayran olmak.

1. Gören şanur anı hulle-be-hulle
Bağân evzâ'ına kalurdu hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [*hayrân kal, -ur, -dı]*
2. Sebû-yı nengini taşâ çalısar
İşinde halk anuñ hayrân kıalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [*hayrân kal, -ısar]*
3. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 84*). [*hayrân kal, -dı]*
4. Sebebsüz gâh hândân gâh giryân
Atası kaldı anuñ işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [*hayrân kal, -dı]*
5. Biraz kıaldılar ammâ yine hāmüş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*hayrân kal, -dı]*

hayrân ol: Hayran olmak.

1. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırâkımdan anuñ her hâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*hayrân ol, -up]*
2. Atası 'Âmirîler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldı şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [*hayrân ol, -dı]*
3. Ki kıadd-i yâra beñzer râst u dil-cü
Olup hayrân bu söze bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [*hayrân ol, -up]*
4. Mağabbet bezminüñ mest-i harâbî
Olan humhâne-i miñnetde hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 9*). [*hayrân ol, -an]*
5. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*hayrân ol, -up]*
6. Senüñ işüñde 'aklum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*hayrân ol, -dı]*

hayrân u mehcür: Şaşkın ve terk edilmiş.

1. K'ider āhūsı için āh u feryād
Didi derd-ile k'iy **hayrān u mehcūr** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*hayrān u mehcūr,]*

hayrān-ı 'ısk: *Aşk hayranı.*

1. Ža'if ü nā-tüvān u bī-mecālüm
Harīk-i hasret ü hayrān-ı 'ışkum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [*hayrān-ı 'ışk, -um]*

hayrān-ı rüy: *Yüzünün hayranı.*

1. Olup ol meh-veşüñ hayrān-ı rüyı
Diline virdi teskīn büy-ı müyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 325*). [*hayrān-ı rüy, -ı]*

hayret: *Şaşkınlık, hayret.*

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifātuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebānumda komaz kılca mecāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Kaside 1, Mısra 30*). [*hayret,]*
2. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu **hayret**den beni ğam kıldı bārīk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*hayret*den, -den]
3. Biri nāz-ile hālīn 'arz iderdi
Birinüñ 'aqlını **hayret** giderdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [*hayret,]*
4. Çü gördi naqş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān **hayret**den oldu başına teng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 86*). [*hayret*den, -den]
5. Nigārınuñ bu zībā şöhetinden
Kamer girdāba düşdi **hayret**inden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*hayret*inden, -i, -n, -den]
6. Vücüdi oldu **hayret** bahrına ğarķ
Şu resme ki idemez yirden gögi farķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [*hayret,]*
7. Bular bu sözde iken **hayret**ile
İrişüp kōndı mihmān haşmetile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*hayret*ile, -ile]
8. Çün oldu ol hatuñ zımnından āġāh
Teġayyūr buldı **hayret**den ruħ-ı şāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*hayret*den, -den]
9. Benī Sa'dī çün anı böyle gördi
Ser-engüştine **hayret**den diş urdı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*hayret*den, -den]
10. Bahādırlar idüp **hayret** meyın nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*hayret,]*
11. Zebān-ı hāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp bu **hayret-ile** çarħa küstāħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*hayret-ile, -ile]*
12. Vücüdi tıtdı ğamdan lerze vü tāb
Uyanıp **hayret-ile** ol ciger-hūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*hayret-ile, -ile]*
13. Vücüdında biri yok şeş cihātuñ
Şu resme fāriġ itmiş **hayret** ü ğam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [*hayret,]*
14. İçinde kıldı **hayret** kılzümü cüş
Vücüdün taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [*hayret,]*
15. Geçinürdi hezārān şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi **hayrete** ğarķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [*hayrete, -e]*
16. Kālurdı bir zamān **hayret**de ol māh
Görinse çeşmine çarşudan ādem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*hayret*de, -de]
17. Kōpayazdı anı **hayret** cihāndan
Biri birine çarşu niçe müddet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 20*). [*hayret,]*
18. İkisini de medhüş itdi **hayret**
Birisi zinde illā cān-süpürde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [*hayret,]*
19. Şalan **hayret** deñizine sefine
Ĝam-ı 'ışkum belāsınuñ ħarābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*hayret,]*

hayret al: *Hayrete düşmek,şaşkınlık içinde kalmak.*

1. Çün ol dehlîzden taşra geldi
‘İnân-ı ihtiyârın hayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 182*). [*hayret al, -dı*]

hayret vir: Şaşırtmak.

1. Giderdi şöyle kim geyleyle çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [*hayret vir, -miş*]

hayretde kal: Şaşırmak, ne yapacağını bilememek.

1. Te‘accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu ‘ışkı haķikîde ğaraż yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62*). [*hayretde kal, -ur, -dı*]

hayret-engîz: Hayret verici.

1. Yeter ğam çekdi cânûñ firķâtinde
Oķu birkaç ğazeller **hayret-engîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123*). [*hayret-engîz,]*

hayretġah: Şaşkınlık yeri.

1. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu **hayretġahda** hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [*hayretġahda, -da*]
2. Ki benven büt-şiken büt saña ma‘bûd
Bu **hayretġehde** ķo ben ħasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [*hayretġehde, -de*]

hayr-ı makdem: Gelişi hayırlı (olan).

1. Didi iy nûr-ı çeşm-i ħalk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldüñ **hayr-ı makdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124*). [*hayr-ı makdem,]*
2. Hezâr i‘zâz ile ħandân u ħurrem
Didi el-‘îş şâha **hayr-ı makdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [*hayr-ı makdem,]*

hayvân: Hayvan.

1. Ki yiyüp içüben yatmaġı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [*hayvân,]*
2. Velikin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu **hayvân** nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [*hayvân,]*
3. Kâmu uyġuya vardı ins ü **hayvân**
Diledi bāġ-ı ħüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [*hayvân,]*
4. Çü **hayvân** yir idi biġ-i nebâtât
Ne vahşi idi ma‘nide ne **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*hayvân,]*
5. Çü **hayvân** yir idi biġ-i nebâtât
Ne vahşi idi ma‘nide ne **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [*hayvân,]*
6. Velikin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41*). [*hayvân,]*
7. Ki her **hayvân** ider bir dürlü ħizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [*hayvân,]*
8. Neden râm oldı bu **hayvân** baña hep
Kâçan görmek dilese bir ârâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*hayvân,]*

9. Anuñ yanına destür olmadın hîç
Bu **hayvânlar** arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*hayvânlar, -lar*]
10. Geçinür deşt ü vâdilerde mehcür
Olup **hayvânlarile** yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*hayvânlarile, -lar, -ile, -*]
11. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu resme kim bu **hayvânlarla** yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [*hayvânlarla, -lar, -la*]
12. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü zâr
Kılup **hayvânlara** hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [*hayvânlara, -lar, -a*]
13. Velikin bî-haber ol merd-i bî-kâr
Alup pîrâmenini cümle **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [*hayvân,]*
14. Dili meyl itdi hem-çün tîfl şîre
İdüp **hayvanlara** bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*hayvanlara, -lar, -a*]
15. Tağıtdı çün kebüter zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi **hayvânları** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93*). [*hayvânları, -lar, -ı*]
16. Muñi'ümdür kilâbuñ iy dil-ârâ
Ki ya'nî der-peyümce bunca **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*hayvân,]*
17. Ki bu **hayvânlaruñ** ben de biriyüm
Bu 'ışk ahvâlinüñ şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*hayvânlaruñ, -lar, -uñ*]
18. Velî ma'nide **hayvândan-durur** kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*hayvândan-durur, -dan, -durur*]
19. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu **hayvânlar** ki vardur âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [*hayvânlar, -lar*]

hayvân: Akılsız, duygusuz, kaba, hoyrat (kimse).

1. Kişi kim 'ışkı yok **hayvân** gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [*hayvân,]*

hayvânât: Hayvanlar.

1. Emerdi şirden âhü-bere şîr
İki üç kat bu **hayvânât** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [*hayvânât,]*
2. Gürüh-ı vahşiyândan kopdı feryâd
Şu resme oldı **hayvânât** nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43*). [*hayvânât,]*

hayvân-nişîn: Vahşilerle oturan.

1. Çevürmüş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol **hayvân-nişîn** ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [*hayvân-nişîn,]*

hayy: Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakîki hayat sâhibi anlamında, Allah'ın isimlerinden.

1. Benem zulmât-ı gafletde giriftâr
Hidâyet şem'i vir iy **Hayy** u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*hayy,]*
2. Velî lutf eyle sen iy **Hayy** u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*hayy,]*

hayyâm-ı gerdün: Felek çadırcısı.

1. Şu'â'-ı şemsden **hayyâm-ı gerdün**
Tınâb itmişdür ol çetre hümâyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 69*). [*hayyâm-ı gerdün,]*

hayvât: *Dikici, terzi.II Allah.*

1. Cihân **hayyâti** biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kıddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*hayyâti, -i]*

hayvât-ı hâme: *Kalem terzisi.*

1. 'Ayân it bize de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan **hayyât-ı hâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 15*). [*hayyât-ı hâme,]*

hâvy-ı lâ-reyb: *Şüphesiz diri (olan).*

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*hâvy-ı lâ-reyb,]*
2. Dağı tuğrâ-yı defter **hâvy-ı lâ-reyb**
Çün ol nâm-ı mu'azzam açâ pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*hâvy-ı lâ-reyb,]*

hâvy-ı ğaffâr: *Mağfiret eden.*

1. 'Înâyet kıl baña iy **Hayy-ı-Ğaffâr**
Ki bu şüridelikden ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*hayy-ı-ğaffâr,]*

hazân: *Güz, sonbahar.*

1. Yüzi verd-i gülistân-ı letâfet
Hazân irürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*hazân,]*
2. Ki virmişdi **hazân** bâğ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerdi rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*hazân,]*

hazer: *Sakinma, korunma.*

1. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nâ-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [*hazerden, -den]*
2. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfiyle **hazerden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*hazerden, -den]*
3. Hazer kılmaya fikr idüp helâkın
Vire nâgeh fenâ bādına hâkîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*hazer,]*
4. Gözinden yaşlar akar boynı bağlu
Hazerden düşmiş endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*hazerden, -den]*
5. Bed-ef'âlinden eflâkûñ **hazersüz**
Dökersin dîdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*hazersüz, -süz]*
6. Çıka gelse siler çeşmin nihâni
Hazerden şermden bulmazdı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*hazerden, -den]*
7. Emin ü müstaķim ü 'âkıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [*hazer, -de, -ydi-di]*

hazer kıl: *Çekinmek.*

1. Didi k'olmuşsın iy ferzend-i-dil-teng
Hazer kıl kim esîr-i naķş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [*hazer kıl,]*
2. Ecel dâmına gerdâni giriftâr
Hazer kıl nâlesinden derdmendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29*). [*hazer kıl,]*

3. Hazer kıl reh-güzâr-ı seydür bu
Lebi ħurmâdur ammâ pôstı ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50*). [*ħazer kıl,]*
4. Hazer kıl zinhâr iy gönlü âhen
Ruħuñ verdine ki oldur pür-leťâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [*ħazer kıl,]*
5. Öpüp Zeydüñ elin ‘özr itdi ħayli
Ĥazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9*). [*ħazer kıl, -ma, -yup]*

ħazer vir: Sakındırmak.

1. Baña yâ Rabb reh-i ŧer‘a güzer vir
Anuñ emri ħilâfindan **ħazer vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [*ħazer vir,]*

ħâzık: İŧinin ehli.

1. Didiler geldi bir **ħâzık** tabibe
Umarlardı kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82*). [*ħâzık,]*

ħâzık-ı dehr: Zamanın ehli.

1. Cân gözi aħvâlinüñ ŧıħħatine **ħâzık-ı dehr**
Atuñ ayagı tozi kuħlıni buyurđı sebep (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*ħâzık-ı dehr,]*

ħâzin: Hüzünlü, kederli, mahzun, gamlı.

1. Varup ŧeh **ħâzîne** kıldı vâŧıl
Daħı ŧoñra açup kufl-i zebâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [*ħâzîne, -ine]*
2. Ya beklerlerdi cem‘ olup **ħâzîne**
İraħdan çünki Mecnûn baħdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88*). [*ħâzîne, -e]*
3. Oturmuş **ħâzini** birle berâber
İdüp miħmâniye ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [*ħâzini, -i]*

ħazîne: Ĥazîne, servet.

1. Ĥazîne ħapusın açup atası
ŧu deñlü dökdı zer kim yok kıyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303*). [*ħazîne,]*
2. Üküŧdür meblâħum çoħdur **ħazînem**
Ĥatıdur ma‘reke vaktinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119*). [*ħazînem, -m]*
3. Bu yolda ben saña ŧöyle mu‘înem
Ki hem baŧum fedâdur hem **ħazînem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142*). [*ħazînem, -m]*
4. Ebâ-‘an-ced **ħazînemde** ne kim var
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydım iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [*ħazînemde, -m, -de]*
5. Cihân-bînüm diyü lâf ura her gâħ
Ĥazînem leŧkerüm yok pâdiŧâħum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [*ħazînem, -m]*
6. Ki tiġ-ı ‘ıŧħdan bulam ŧehâdet
Ĥazîneden getürdi bir ħabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [*ħazîneden, -den]*
7. Dil-i divâneye virdi teselli
K‘elâ iy gevher-i ‘ıŧħa **ħazîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [*ħazîne,]*
8. Ferâħat nefŧüñ itin ħ‘âr kılsun
Ĥazîneñ ħâŧıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37*). [*ħazîneñ, -ñ]*

ħâzır: Belli bir işe yarayacak, kullanılacak bir duruma getirilmiş.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [*hāzır,]*
2. Ğurulmuş idi bir çetr anda **hāzır**
K'ekābirden olıcağuz müsāfır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*hāzır,]*
3. Alup **hāzır** çerisin turdı derhāl
Toyardı cümlesin virüp zer ü māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*hāzır,]*
4. Ki karşı çıka dāmādına a'yān
Ne deñlü var ise dergehde **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*hāzır,]*
5. Kitābet āletin bilinde **hāzır**
Devāt u hāme vü kāğd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*hāzır,]*
6. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulunmasa şahınıñ nāni **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*hāzır,]*

hāzır: Göz önünde olan, huzurda bulunan, kaim.

1. Görinmez dergehinde kimse **hāzır**
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [*hāzır,]*
2. Huzuruñda geçerdüm yire el-ān
Kızum **hāzırdur** isterseñ be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*hāzırdur, -dur]*
3. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfır
Kaçan k'olsa bularuñ h'āni **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*hāzır,]*

hāzır ol: Hazır olmak, bulunmak.

1. Çü şāh ol bārgāha hāzır oldı
Ğalemler levhe dağı nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [*hāzır ol, -dı]*
2. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryād
Olup meşhedleri üstine hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 27*). [*hāzır ol, -up]*
3. K'ölicecek olasın üstümde hāzır
Kılasın kabrüm üstinde figānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*hāzır ol, -a, -sın]*

hāzret: Saygın kimse.

1. Sikender kişverinüñ kām-kārı
Süleymān **hāzretinüñ** yādigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*hāzretinüñ, -i, -nüñ]*
2. Ki bizden **hāzretüñe** hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [*hāzretüñe, -ü, -ñ, -e]*
3. Şarāb içmezdi bir dem **hāzretinsüz**
Hużür itmezdi cāni tal'atinsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187*). [*hāzretinsüz, -in, -süz]*
4. Ricādur **hāzretüñden** k'anı bī-güft
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*hāzretüñden, -üñ, -den]*
5. Ki munşifdür kilābuñ **hāzretüñden**
Çü şeh gördi bu hāli bildi k'ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [*hāzretüñden, -üñ, -den]*
6. Ola göñlüm gözüm bī-ferr ü bī-nūr
Çün ura **hāzretüñ** bir şī're bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [*hāzretüñ, -üñ]*
7. Çü bir cān idik olduk iki pāre
Yoğum ben **hāzretüñledür** ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*hāzretüñledür, -üñ, -le, -dür]*

hāzret: Bir büyük zattan bahsedilirken isim yerine kullanılır II Hz. Muhammed.

1. İki cihānda düşmenüñi kahr iden Hudā
İtdi dü kevne **hāzretüñi** şāh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [*hāzretüñi, -üñ, -i]*

h zret-i sult n selim: *Yavuz Sultan Selim Han hazretleri.*

1. H zret-i sult n Selim bin h n S leym n k'oldu anu n
Bahr-i cüdina göre yidi deniz bir ka re nem (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Kaside 4, Mısra 13*). [*h zret-i sult n selim,]*
2. H şu s  h zret-i Sult n Selimi
Ki H k vırsün a a 'ömr-i delimi (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 15*). [*h zret-i sult n selim, -i]*

hazz it: *Sevinmek, hoşnut olmak.*

1.  i ger hazz itdi likin ivdi g yet
Zar ri va'deye kıldı kan 'at (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*hazz it, -di]*
2. Dilemezven k'olam mu't d-i ins n
Benüm ne hazz idersin  rbet mden (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*hazz it, -er, -sin]*

heb : *Yok olma, ziyan olma.*

1. Kimi meyh neden irdi H d ya
Kimi n n t 'atı vardı **heb ya** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 102*). [*heb ya, -ya]*
2.   m t l-ı emelden gey **heb dur**
Siyeh-k rum siyeh-k rum siyeh-k r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*heb dur, -+dur]*

hec let-bah : *Uta  veren.*

1. Ser- -p  olmuş-idi ol yeg ne
Hec let-bah  h b n-ı zam ne (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 21, Mısra 70*). [*hec let-bah ,]*

hefte: *Hafta.*

1. Bu h l üzre  u geçdi **hefte** v  m h
Bir o lı oldu yüzünden hacel m h (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*hefte,]*
2.   n iki **hefte** geçdi to masından
İki heftelik ay oldu yüzi san (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*hefte,]*
3.   n iki hefte geçdi to masından
İki **heftelik** ay oldu yüzi san (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 288*). [*heftelik, -lik]*
4. Degül gün **heftede** bir kere yirüm
Beridür c num u t b'um h ru den (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*heftede, -de]*
5. Yidi gün oldılar anda dil-efg r
 u bir **hefte** geçindi Zeyd anu la (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 117, Mısra 77*). [*hefte,]*

hekim n: *Doktorlar.*

1. Geçin perhiz ile hem-  n **hekim n**
İdüben c nu nı esr ra me g l (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*hekim n,]*

hel k: * lme, mahvolma, yok olma.*

1.  eh  be zer ki istersin **hel kum**
Ki i itmezsin  h-ı derd-n kum (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*hel kum, - m]*

2. Hazer kılmaya fikr idüp **helākın**
Vire nāgeh fenā bādına hākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*helākın, -ın*]
3. Hıacâletden kamu hıwâr u **helākuz**
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*helākuz, -üz*]
4. Pes evşâf-ı gârazda sürdi hāme
Ki bu gam-nâme benden kim **helāküm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [*helāküm, -üm*]
5. Kılıç çekmek ne lâzım ben **helāküm**
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*helāküm, -üm*]
6. Helākı tab'uh olur tîz ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [*helākı, -ı*]
7. Helākine şitâb itdi zamâne
Bir âh itdi vü tıtdı râh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14*). [*helākine, -i, -(n)e*]

helāk evle: Mahvetmek, perişan etmek.

1. İrişmedin helāk eyler anı dehr
Gice yaksa senüh-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*helāk eyle, -r*]
2. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağuh zaħmı irdi üstüh'âne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12*). [*helāk eyle, -di*]
3. Helāk eyledi teşnelik ağusu
Kızını kim bu resme gördi mäder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [*helāk eyle, -di*]

helāk it: Helāk etmek (eylemek): Mahvetmek, yok etmek.

1. Ki kânde bulsalar sen gam-şinâsı
Helāk ideler iy cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [*helāk it, -e, -ler*]
2. Helāk itdi anı ikinci zaħme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [*helāk it, -di*]

helāk ol: Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek.

1. Helāk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı da'vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*helāk ol, -mağ, -idi*]
2. Helāk oldum gamuñdan vâh Leylî
Hâbersüz kendüzinüh hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [*helāk ol, -dum*]
3. Helāk olduğına bu resme küffâr
'Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [*helāk ol, -du, -ğu, -na*]
4. Hüdâdur 'aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum teşassür geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*helāk ol, -dum*]

helāk-i dîn ü cān: İnanç ve ruhun yokluğu.

1. Çü dōst ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60*). [*helāk-i dîn ü cān, -dur*]

helāl: Haram olmayan şey, mubah.

1. Gamin yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi haħkı idi vü **helāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [*helāli,]*

helāl it: Helal etmek.

1. Helâl itmedüñ ise hâlûme vâh
Elâ iy nür-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*helâl it, -me, -dün*]
2. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret haqquñ **helâl it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*helâl it,]*

helâl ol: *Helal olmak.*

1. Helâl olunca saña ol perî-rû
Harâm olsun benüm gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [*helâl ol, -ınca*]
2. Helâl olur şehâ cennetde şahbâ
Elüñden ger çekem deryâyî sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*helâl ol, -ur*]
3. Cemâline fedâ olsun bu cânum
Helâl olsun içerse çeşmi xanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*helâl ol, -sun*]
4. Helâl olsun şapuña bu gelinlik
Tutarsın anı iy ‘ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [*helâl ol, -sun*]

hele: *Artık, bundan sonra.*

1. İrişüp kapdı ol zibâ cemâlî
Ne hâl-ise **hele** Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*hele,]*
2. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*hele,]*
3. Bize maşşudumuz virürse Allâh
Hele biz pāk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*hele,]*

helvâ: *Helva.*

1. Yirem ben düd her dem haşm **helvâ**
Benüm sensüz maşşamum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*helvâ,]*
2. Yimişem ben anı k’oldur gîdâ-hör
Anı kılar kavî ten nân u **helvâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*helvâ,]*

hem: *Bir de, zaten, şurası da var ki.*

1. Varurak halk andan nefret itdi
Halâyıkdan **hem** ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 56*). [*hem,]*
2. Meger kim Kayısı Leylî dağı **hem**
‘Ulüm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*hem,]*
3. O çetr olmuş-idi ta’yîn konağı
Ol oldu **hem** bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*hem,]*
4. K’odur hâcetgehi halk-ı cihânuñ
Ricâsı yiri **hem** ehl-i semânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*hem,]*
5. Hâfâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*hem,]*
6. Nikâh ecli için okundu kâzî
Hem oldu cem’ ehl-i ‘ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [*hem,]*
7. Başî şürîdelik **hem** pesdür epsem
Bir eglence durur ‘âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [*hem,]*
8. Bizüm pehlûmuzundur ol dağı **hem**
Cihân divinüñ işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [*hem,]*
9. Hüdâ haqqı baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm k’atañ ol pîr-i maşşûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*hem,]*
10. Elinde ol dağı digerlerüñ **hem**
Halâşum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [*hem,]*
11. Tene renc ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat sebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*hem,]*

12. Kara giydi vü gözleri tolı hün
Siyeh-püş olduğı sünbül budur **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [hem,]
13. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu fânî bu ‘âlem hâkdür **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [hem,]

hem: Aynı zamanda, ayrıca.

1. Pür eyle mihrûñile cân dimâğın
Hem it nürüñla rüşen-dil çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24*). [hem,]
2. Dağı Cibril ü Mikâ’il hâkiyçün
Hem İsrâfîl ü ‘Azrâ’il hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [hem,]
3. Hüdâdan **hem** aña yoğ-idi fermân
K’o menzilden yuķaru ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [hem,]
4. Hem irdi emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [hem,]
5. Hadîşidür Resûlün **hem** mu‘ayyen
Ki şerm ider melâ’ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9*). [hem,]
6. Çü şerh olındı tevhîdi Hüdânuñ
Dinildi **hem** nu‘ûtî Muştâfânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [hem,]
7. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızr azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [hem,]
8. K’anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [hem,]
9. Bahâr eyyâmı idi ol zamân **hem**
Bihîşte dönmiş idi bâğ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [hem,]
10. Virüp **hem** şîr-i râhat aña devrân
Kılarıdı dâye-veş perverde her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [hem,]
11. Hüdûd-ı Küfeden Bağdâda dek **hem**
Kâbâyil cem’ine gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [hem,]
12. Bakup yüzine şâd olurdu **hem** şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [hem,]
13. Murâdın ‘arza kılduğın aña **hem**
Oğul istedüğini Hâkdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [hem,]
14. Hem ol gülzâr deşt-i rive beñzer
Ki her bir nahli şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [hem,]
15. Ki vardı ol havâlîde yine **hem**
‘Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [hem,]
16. ‘Arabda bu idi evvel töre **hem**
Ki binerdi aña bir üstüre **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [hem,]
17. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [hem,]
18. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge **hem** zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54*). [hem,]
19. Lebünden ğam-ı mey acılığın **hem**
Kimün sîb-i zenaħdâmı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [hem,]
20. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile **hem** âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [hem,]
21. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-âbile yudı **hem** dâye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [hem,]
22. Dürişüp biz dağı eyleyelüm cehd
K’ola **hem** ‘akdüñ ol mâh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [hem,]
23. Kim artuķ diyebilürse anı **hem**
Bu işde tutalum ehl ü müsellem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [hem,]
24. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K’eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [hem,]
25. Üküş ta’zîmile kondurdılar **hem**
Dil-i Leylî şafâdan şâd u hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77*). [hem,]
26. Hem âğâz eyledi kavvâl nâye
Hürüş-ı ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13*). [hem,]
27. Bu ol ruhsârı görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [hem,]

28. Şu la'li k'itmedi hâkkâk ebter
Maħaldur k'ola **hem** peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [hem,]
29. Olursa bu qarâbet gelmesün **hem**
'Adû-yı kîne-cûdan gönlüne ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [hem,]
30. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [hem,]
31. Getürüp rişte-i ma'hüddan **hem**
Girbânına anuñ dikdi muħkem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15*). [hem,]
32. Füzün olsun anuñ her gün cemâli
Yücelsün **hem** benüm 'ışķum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [hem,]
33. Hem işidüp anası bu hütâbı
Kabûl idüp şeh virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [hem,]
34. Sa'âdet-mend idi ğayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı idi **hem** direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [hem,]
35. Sükün eylesesin bir yirde bî-ğam
'İnanın zabt idesin gönlünüñ **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [hem,]
36. Düzüldi **hem** iki cânibden alay
İrişdi âsumâna nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [hem,]
37. Hem ejderhâ-yı tûğ-i zehr-perver
Kımı ğarından iħrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 39*). [hem,]
38. Varup **hem** kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña **hem** bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [hem,]
39. K'ölince kılavuz saña du'âyı
Hem ol şükraneye k'iy şâh-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [hem,]
40. 'Adûñı Ğaķ Te'âla kıldı mağlûb
Mürüvvet menba'ısın **hem** dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [hem,]
41. Yabâna atduñ u döydüñ aña **hem**
Bu kuñtı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [hem,]
42. Saña alvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrûh ü zibâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [hem,]
43. Getürsün **hem** bile dünyâca mâlı
Güneş olsun yüzi mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [hem,]
44. Ne için bağludur **hem** söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [hem,]
45. 'Aşâ kaçmıçı anuñ leng ğingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [hem,]
46. 'Abîr ü 'anber ü 'üd u cevâhir
Hem uydurdu bile bî-ħad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [hem,]
47. 'Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tiğdür **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [hem,]
48. Elinde **hem** tutar bir şeb-çerâğı
Kamu olmış ğarim-i bağ u ğülşen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [hem,]
49. Baña ol divden görünür ebter
Gözüme ruħları vü saçları **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [hem,]
50. Kõmamışdur benüm-çün âb u **hem** nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur ğüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [hem,]
51. Yir idi **hem** yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [hem,]
52. Bir âhücuķ var idi ki şeğab-nâķ
Mükahħal çeşm ü çâpûk **hem** tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [hem,]
53. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine **hem** şubħa dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [hem,]
54. Bu idi yol hõş itdüñ bârekallâh
Kavî peymânmışsın **hem** vefadâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [hem,]
55. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân **hem**
Fiğân bî-keslik için ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [hem,]
56. Acusın tatlusın bilmiş **hem** anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [hem,]
57. Ac u bî-h'âb eyü nâlân geçindüñ
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [hem,]
58. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti **hem** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [hem,]

59. Hem ideydüm seni māl-ile kâni'
Muṭî' olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [hem,]
60. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nûş itdûn anı
Çeküp **hem** vahşden ceysin girâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [hem,]
61. İşide öz kulağıyla sözünü
Hem ol mâhi görüp ol sen dağı şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [hem,]
62. Hem ol dağı havâ yüzinde kaldı
Çün ol ğâfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [hem,]
63. Benüm odumdan irer saña âfet
Faķirem **hem** gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [hem,]
64. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [hem,]
65. Yiri **hem** Zeynebün olmışdı âteş
Kıladı Zeyd Zeyneb diyü feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [hem,]
66. Ki haṭta kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm **hem** âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [hem,]
67. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerün **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [hem,]
68. Az az şıḥhat bulup vaḳti bih oldı
Mizâcî süstlikden kurtulup **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [hem,]
69. Qamu haḳķında dirler âferîn bād
Ṭatarsañ sen dağı ol haşleti **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [hem,]
70. Mübarek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [hem,]
71. Virüp Zeyde didi bu ḥil'ati **hem**
İlet yāra vü kıl benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [hem,]
72. Şıdı teb rengini ruḥsārınuñ **hem**
Saķāmet bādı ḳapdı lālesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [hem,]
73. Başından **hem** diline indi ser-sām
Harāret ḥālını kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54*). [hem,]
74. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ḥışāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [hem,]
75. Kefen 'ıtrı yiter **hem** baña ol ḥāk
Vücüd-ı çāk-çäküm üzre iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [hem,]
76. Şalāmuñ nāleden kıl **hem** ḥurūsın
Çün āvāzemden ola ḥalk āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [hem,]
77. Cihāna pāk geldi gitdi **hem** pāk
Teni oldı senün mihrünle ḥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [hem,]
78. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ **hem** vefā rāhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [hem,]
79. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum **hem** biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [hem,]
80. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş ḳaşları **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [hem,]
81. Qara mātem-kede pür nāle vü āh
Giyindi ḥargeh ol demden berü **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [hem,]
82. Gidüp ġayrılar aldı yirlerin **hem**
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [hem,]
83. Ki ne 'āciz yile ne ister ābı
Hem anda var-durur bir 'ādī-ile üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [hem,]
84. Çerāġ iki yanıcaḳ yeg virür nür
Kılalum **hem** biz iki bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [hem,]
85. K'ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem oldı 'ankebütān-ı resen-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55*). [hem,]
86. Hem oldılar yine 'uḳbāda hem-mehd
Bihişt-i dōstān oldı ol ziyāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [hem,]
87. Ziyāretġāh-ı ervāḥ-ı muḥibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [hem,]
88. İderler-idi taḥsîn ü du'āyı
Necidüġi ol iki **hem** müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [hem,]
89. Ebed bāķî o 'ālem pākdür **hem**
Qoyup 'aklı hevāya uyma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [hem,]
90. Giceler eyle dil nürından izhār
Hem ol zulmetde efsün-ile āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [hem,]

91. Hem âhir yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hakk-ı Kur'an (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126). [hem,]

hem: Bile, dahi, da/de.

1. K'o zîbâ meyvenûñ biri Hasandur
Birisi **hem** Hüseyin-i bî-şemendür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4). [hem,]
2. Bulardan sonra lâzımdur bize **hem**
Şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3). [hem,]
3. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızır azmışlara **hem** reh-nümâdur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72). [hem,]
4. Hudâ hayr eyleyüp **hem** âhirini
Bihîşt içinde zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179). [hem,]
5. Sürürümdan şarâbuñ Qays-ı hoş-hâl
Belâ-yı 'ışkdan **hem** fâriğu'l-bâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16). [hem,]
6. 'Arabda bu idi evvel töre **hem**
Ki binerdi aña bir üştüre **hem** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27). [hem,]
7. Hem anuñ sen de olmuşsin esiri
Dilüñi çâk kılmış 'ışkı tiri (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15). [hem,]
8. Hem ol dem tûrdı Qays öñine mâder
Getürdi hoş ta'am-ı rûh-perver (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51). [hem,]
9. Atası görüp anuñ hâlini **hem**
Hâcâlet birle dökdi dîdeden nem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63). [hem,]
10. Çü şeh gûş eyledi peykûñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ **hem** selâmın (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60). [hem,]
11. Varup **hem** kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña **hem** bu kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15). [hem,]
12. Qo anı sen de özge yâr tüt **hem** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80). [hem,]
13. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine **hem** bir yañadan ta'n-ı 'udvân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81). [hem,]
14. Veremler gördi vü kıldı enîni
Qabarçıklar cerâhatler görüp **hem** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27). [hem,]
15. Ki âşâr-ı ecel zâhir yüzinde
Velikın bildügi deñlü yine **hem** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89). [hem,]

hem hem: Hem.... hem bağlaci.

1. Lebi pür-luţf u şür-engiz ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem efşah (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22). [hem hem,]
2. Şeh-i kevineyn hân-ı sidre-kişver
Ki Hakkdan hem 'âlem buldı hem efser (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30). [hem hem,]
3. Hem İskender-durur hem Hızır zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69). [hem hem,]
4. Hem İskender-durur hem Hızır zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70). [hem hem,]
5. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse gâfil (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26). [hem hem,]
6. Begendi vü didi mu'tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62). [hem hem,]
7. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [hem hem,]
8. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yandı bu şudan (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37). [hem hem,]
9. Aña hem câme vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14). [hem hem,]
10. Varaqlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi kırmıyı lerzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38). [hem hem,]

hem-âgûş: Kucak kucağa.

1. Gel ol bu mäh-ı nev birle **hem-âgûş**
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [*hem-âgûş,]*
2. Kara hâli-ile oldı **hem-âgûş**
Cemâlinde olan her dürr-i ziver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34*). [*hem-âgûş,]*

hem-âgûş ol: *Kucak kucağa, sarmaş dolaş olmak.*

1. Pes itmezsin kâdimi yârũnı yâd
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-âgûş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [*hem-âgûş ol, -duñ, -sa]*

hem-âheng: *Uygun, denk.*

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı tãmbürü **hem-âheng** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6*). [*hem-âheng,]*

hemân: *Birden.*

1. Hemân sâ'at süvar oldı vü sürdi
Olar dağı irişüp karşı tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [*hemân,]*
2. Seg ağzında bilürdi özin **hemân** ol
Var İdi bir nedimi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*hemân,]*
3. Ki ola yârnuñ hâlınden âgâh
Hemân lâhza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [*hemân,]*

hemân-dem: *Hemen, o anda.*

1. Ki vaşlından ola ol meh-veşũñ şâd
Hemân-dem tıtdı cãn-ı Leyliyi tãb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63*). [*hemân-dem,]*
2. Kõdı cãnı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı bir na'ra şegâb-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [*hemân-dem,]*
3. Hemân-dem başladı âh u fiğâna
Şu resme k'adı fâş oldı cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115*). [*hemân-dem,]*
4. Hemândem geldi baħr-ı ceng cüşa
Dilirân başladı yir yir ğurüşa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9*). [*hemândem,]*

hem-âşiyân: *Bir yuvada birlikte bulunmak.*

1. K'olayduñ sen benüm **hem-âşiyânım**
Kõmadum cehde taķşir şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [*hem-âşiyânım, -um]*

hem-ceng ol: *Mücadele etmek.*

1. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı her taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [*hem-ceng ol, -dı]*

hem-çü: *Gibi, olarak.*

1. Şifatuñdan olupdur deng ü meftũn
Niçe Leyli-yi 'âkıl **hem-çü** Mecnũn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [*hem-çü,]*
2. Hudâdan râyetine **hem-çü** tuğrâ
Yazılmış âyet-i "innâ fetahñâ" (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*hem-çü,]*

3. Görinür zāhirā zencir-i ‘adli
Kılıcı cevherinden **hem-çü** Kısra (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52). [hem-çü,]
4. Siper kim var kolında **hem-çü** mir’at
‘Adüya gösterür alnını kat kât (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63). [hem-çü,]
5. Yalınçağ eyleyüp tığını süsen
Tırur vādiler içre **hem-çü** reh-zen (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52). [hem-çü,]
6. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler **hem-çü** bülbül (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24). [hem-çü,]
7. Ya maqtülân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmüş **hem-çü** mahşer (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50). [hem-çü,]
8. Bürehne-pâ ser ü ‘uryân u nālân
Feşâr u hezl sözi **hem-çü** mestân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12). [hem-çü,]
9. Yağar berf âsumândan **hem-çü** kâfûr
İder hallâçlık güyâ ki Manşûr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85). [hem-çü,]
10. Ki zirâ anı derd ü hasret-i yâr
Kõmışdı **hem-çü** baht-ı sa’d-ı bîdâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62). [hem-çü,]
11. Hâdengân **hem-çü** tîr-i ğamze-i yâr
Vücüd-ı ehl-i harbe virür âzâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71). [hem-çü,]
12. Yalıncağ **hem-çü** ‘uryânân-ı mahşer
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54). [hem-çü,]
13. Şafâdan çarha girdi **hem-çü** gerdûn
Düşüp pây-ı resül-i yâre âhîr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10). [hem-çü,]
14. Gelüp şarmaşur aña **hem-çü** yârân
Meger yir kanı için ol hemîşe (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110). [hem-çü,]
15. Özinüñ şeklini eyler temâşâ
Takınmış câmesine **hem-çü** şahid (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45). [hem-çü,]
16. Meh ü mihr ortasında **hem-çü** nâhid (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102). [hem-çü,]
17. Seni bir gün vişâle **hem-çü** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68). [hem-çü,]
18. Vücüdün lerze tutdı **hem-çü** yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26). [hem-çü,]
19. Vücüd-ı hastesine seng urdı
Ruhu şem’insüz itdi **hem-çü** fânûs (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29). [hem-çü,]
20. Gözinden yaş dökerdi **hem-çü** yârân
Şitâb iderdi ğayet gönli cânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30). [hem-çü,]
21. Bular cünbişde idi **hem-çü** zembür
Şanasın anda Mecnûn-ı ciğer-hûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68). [hem-çü,]
22. Yücelmiş **hem-çü** kâdr-i nîk-bahtân
Görinür her taraf zîbâ çemenler (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34). [hem-çü,]
23. Ko zindân küşesin şahrâ-nişin ol
Bu hâkî âşiyândan **hem-çü** şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7). [hem-çü,]

hem-çün: Gibi.

1. Şeb-i ferhunde **hem-çün** turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā müşğ içre kâfûr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21). [hem-çün,]
2. Teferrüc eyledüm bir hatt-ı müşğîn
Hürüfi hûb **hem-çün** nâfe-i Çin (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94). [hem-çün,]
3. Eli Hatem eli gibiydi der-bâr
Kefî feyyâz **hem-çün** nahl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170). [hem-çün,]
4. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşğ
Delî göyneklü **hem-çün** penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234). [hem-çün,]
5. Bedî ü türfe **hem-çün** şüret-i Çin
Ten-i zîbâlarınuñ büy-ı müşğîn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57). [hem-çün,]
6. Dehânı şıfır **hem-çün** hây-i mevhûm
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma’dûm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [hem-çün,]
7. Kırulmuş **hem-çün** evvân-ı Süleymân
Ki var içinde Belkîs-ı hîrâmân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57). [hem-çün,]
8. Şitâb-ile atası tırdı bî-bâk
Varup ol serve **hem-çün** seyl-i çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48). [hem-çün,]

9. Şahārī buldı **hem-çün** ‘arşa-ı Çin
Şaçınun nâfesinden bûy-ı müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*hem-çün,]*
10. İdüp şem‘a hıtâb ol merd-i bî-kâr
Didi k’iy sülhte **hem-çün** men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*hem-çün,]*
11. Dilirân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde **hem-çün** şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*hem-çün,]*
12. Tırur şayyâd **hem-çün** şîr-i şerze
Diler kim virmeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*hem-çün,]*
13. Münevver oldı **hem-çün** kalb-i ‘uşşâk
Felek havzında hürşîd-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [*hem-çün,]*
14. Latîf ü pāk **hem-çün** havz-ı Kevser
Havâlisinden ol nahlûn olup cem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*hem-çün,]*
15. Ki od olmuş yiri **hem-çün** semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [*hem-çün,]*
16. Ser-i tâc üzre **hem-çün** dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [*hem-çün,]*
17. Fürüzân oldı **hem-çün** tâb-ı âzer
Didi k’iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52*). [*hem-çün,]*
18. Çemen bezminde **hem-çün** şem‘-i kâfûr
Virür bülbül nihâl-i gülde temdih (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [*hem-çün,]*
19. Dili meyl itdi **hem-çün** tıfl şîre
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [*hem-çün,]*
20. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi yir yir
Çapudan taşra **hem-çün** halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*hem-çün,]*
21. Vuşş ardnca **hem-çün** şîr-i merdân
Bir âyine dahı irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*hem-çün,]*
22. K’âna vire şeref **hem-çün** melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki ‘aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*hem-çün,]*
23. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yakasın çâk idüp **hem-çün** gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [*hem-çün,]*
24. Çoma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây **hem-çün** halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*hem-çün,]*
25. Geçin perhîz ile **hem-çün** hekîmân
İdüben cânunı esrâra meşğûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*hem-çün,]*

hem-dem: *Dost, arkadaş.*

1. Ğam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğân u nâleden yeg **hem-demi** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [*hem-demi, -i]*
2. Ne nâlesinden özge **hem-demi** var
Ne sayesinden ayrı mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [*hem-demi, -i]*
3. Cihân içre ‘azîz olursın iy cân
Büzürg ‘âlemiyse **hem-demüñ** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [*hem-demüñ, -üñ]*
4. Nigeh-bânlar var etrâfumda bî-ğad
Ne bir hem-râzum ü ne **hem-demüm** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [*hem-demüm, -üm]*
5. Fiğânunla yaşunıdan özge **hem-dem**
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [*hem-dem,]*
6. Ki yok benden saña **hem-demlük** iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*hem-demlük,]*
7. Dil-i divâneyi kıldı müşevveş
Emîn enkâldan ol iki **hem-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [*hem-dem,]*

hem-dem evle: *Arkadaş etmek.*

1. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*hem-dem eyle, -mek*]

hem-dem it: *Dost, arkadaş etmek.*

1. Anuñ oldı maķāmı külbe-i ğam
Fiġān u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 24*). [*hem-dem it, -in, -di*]

hem-dem ol: *Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.*

1. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*hem-dem ol, -duñ*]
2. Vuĥūşa hem-dem oldum ben remīde
Hezārān yeg-durur kelb-i muvāfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*hem-dem ol, -dum*]

hem-derd: *Dert ortaĝı.*

1. Ne yārı var idi kim ĥalin diyeydi
Ne bir **hem-derdi** kim ĥaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*hem-derdi, -i*]

hem-had: *Aynı seviye.*

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrān
Niçe şekker k’olmaz aña **hem-ĥad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*hem-ĥad,]*

hem-hāl: *Aynı durumda olan, durumları birbirine benzeyen (kimse).*

1. Cevān idi vü Mecnûn-ıla hem-sāl
Degül hem-sāl ancaķ belki **hem-ĥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [*hem-ĥāl,]*

hem-h’āb: *Birlikte uyuyan.*

1. İdeyin ĥudretümce cehd ü iķdām
K’ola **hem-ĥ’ābuñ** ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [*hem-ĥ’ābuñ, -uñ*]
2. Bile **hem-ĥ’āb** olalum tā ĥıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*hem-ĥ’āb,]*

hemîn: *Hemen, birden.*

1. Baĥāsın bulıcaĝuz bir ĥumāşı
Hemîn şatmaĥdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*hemîn,]*
2. Boĝazlaya **hemîn** ol nā-tüvānı
Çü şayyādütñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [*hemîn,]*
3. Hemîn dir āh Leylî ĥasretinden
Çü Leylî muţţalı’ oldı bu ĥāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*hemîn,]*
4. Sen olursın **hemîn** derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*hemîn,]*
5. Çü vaķt ire **hemîn** ol demdür el-ĥāķ
Fırāķından ĥurup zevcinüñ ol māĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [*hemîn,]*

6. Açıldı kûfl-ı mahzen kām u nā-kām
Hemîn lâhza raķībān-ı haremġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 7*). [*hemîn,]*

hemîn: *Ancak, sadece.*

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervāz kıldı murġ-ı ‘aķlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [*hemîn,]*
2. Baña pesdür **hemîn** bir kûşe bir āh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*hemîn,]*
3. Ki hiç bir müzeyye sıġmaz iki pây
Hemîn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [*hemîn,]*
4. Hemîn ġalmıġ deriyle üstüġ’ānı
Giriftār-ı belā cism-i nizārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [*hemîn,]*
5. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dāyim peyāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [*hemîn,]*
6. Ne diyem kim ne resme virdi cānı
Cihān içre **hemîn** anuñ şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [*hemîn,]*
7. Ne seng-i ġāre altındadır çāk
Benüm sensin **hemîn** bir bağ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*hemîn,]*

hemîse: *Daima, her vakit, her zaman.*

1. Hemîşe gül gibi ol şād u ġandān
Çü ġonca olmaġıl maġbûs-ı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [*hemîşe,]*
2. Var idi meyli her māhuñ bir işe
İşi āh idi Leylînüñ **hemîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [*hemîşe,]*
3. Maķām-ı dîde-veş miġrāb dāyim
Melek gibi **hemîşe** pāk u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [*hemîşe,]*
4. Bu resme bî-vefālîķdur **hemîşe**
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [*hemîşe,]*
5. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yārān
Meġer yir ġanı içün ol **hemîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [*hemîşe,]*
6. Ki incitmeyeler seni **hemîşe**
Ucumdan derd bulsun dirseñ aġyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [*hemîşe,]*
7. Olur bî-gül **hemîşe** ġāmuş u lāl
Aña yüz göstere çün verd-i ġandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [*hemîşe,]*

hem-kabr eyile: *Bir kabre koymak.*

1. K’ol iki yār-ı cān-ı bî-nifākı
Biri biriyle hem ġabr eyleyeler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 27*). [*hem-ķabr eyile, -ye, -ler]*

hem-kār: *Aynı kervanda olanlar.*

1. Yine başladı gözden dökmeġe ġün
Yine vaġşilerile oldı **hem-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [*hem-kār,]*

hem-kāsem: *Ahit, yemin.*

1. Benüm **hem-kāsem** u hem-rāzum idi
Fiğān u nālede dem-sāzum idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [*hem-kāsem,]*

hem-küşti: *Güreşmek.*

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile büz
Süvār-ı kürre-i aşkar-nijāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [*hem-küşti,]*

hem-mehd kıl: *Beşik kertmesi yapmak.*

1. Tāma‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnûnuñ evvel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14*). [*hem-mehd kıl, -dı]*

hem-mehd ol: *Beşik kertmesi olmak.*

1. Hem oldılar yine ‘uqbāda hem-mehd
Bihîşt-i dōstān oldı ol ziyāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [*hem-mehd ol, -dı, -lar]*

hem-nefes: *Arkadaş, dost.*

1. Belā çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu **hem-nefeslerden** cüdāhıç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*hem-nefeslerden, -ler, -den]*
2. Ki yokdur **hem-nefeslerden** kimesnem
Ecelden cānumuñ varken emānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [*hem-nefeslerden, -ler, -den]*

hem-pehlü: *Yan yana, omuz omuza; birlikte.*

1. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar Leyliye **hem-pehlü** anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [*hem-pehlü,]*

hem-rāh: *Yol arkadaşı, yoldaş.*

1. Meger ol yörede var idi bir şāh
K’özine baht u devlet idi **hem-rāh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [*hem-rāh,]*

hem-rāh it: *Dost olmak, yoldaş edinmek.*

1. Revān oldı idinüp piri hem-rāh
Bile yurttıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [*hem-rāh it, -in, -üp]*

hem-rāh ol: *Yoldaş olmak.*

1. Ki ya‘ni atasına ol ciğer-ħ*āh
Koyup tağı vü rāğı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*hem-rāh ol, -dı]*
2. Hem ideydüm seni māl-ile kâni‘
Muṭi‘ olup saña olursa hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49*). [*hem-rāh ol, -ur, -sa]*

hem-râh-ı kevâkib: Yola beraber çıkan yıldızlar.

1. Bu dilberlerle Leylî fi'l-merâtib
Kamer gibiydi **hem-râh-ı kevâkib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [*hem-râh-ı kevâkib,]*

hem-râz: Sırdaş, dost.

1. Görinmez dergehinde kimse hâzır
Meger kim bir niçe **hem-râz** u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*hem-râz,]*
2. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda **hem-râz** kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [*hem-râz,]*
3. Benüm hem-kâsem u **hem-râzum** idi
Figân u nâlede dem-sâzum idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [*hem-râzum, -um]*
4. Niğeh-bânlar var eṭrâfumda bî-ḥad
Ne bir **hem-râzum** ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [*hem-râzum, -um]*

hem-râz idi: Sırdaş edinmek.

1. Eger Dâvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Ḥaḳ idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [*hem-râz idi,]*

hem-râz ol: Sırdaş, dost olmak.

1. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp ḥargûş u naḥçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*hem-râz ol, -miş, - idi]*
2. Hezâr ol vâḳtdan konıldı nâmi
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [*hem-râz ol, -dı]*
3. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir vaḥdet ü ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [*hem-râz ol, -dı]*

hem-râz-ı bâlîn: Yatak arkadaşıĝı.

1. Ol üftâde başı altına bir ḥişt
Degül kimse aña **hem-râz-ı bâlîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [*hem-râz-ı bâlîn,]*

hem-râz-ı nevfel: Nevfel'in sırdaşı.

1. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri **hem-râz-ı Nevfel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19*). [*hem-râz-ı nevfel,]*

hem-râz-ı sırr-ı li-ma' allâh: Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne bir mukarreb melek; ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlıĝı elde edebilir, meâlindeki hadisten alınmadır.

1. Eyâ **hem-râz-ı sırr-ı li-ma' Allâh**
K'ayaĝuñ ḥâkidür cân-ı her âĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 5*). [*hem-râz-ı sırr-ı li-ma' allâh,]*

hem-reh ol: Yol arkadaşı olmak.

1. ırdı deŖti vü tağı turdı derıl
Oluban **hem-reh ol** yārānlar ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [*hem-reh ol, -ub, -an*]
2. İder varduça cān Ŗevini zāyil
Vü ger ola vefā ‘iŖile hem-reh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [*hem-reh ol, -a*]

hem-rikāb: Üzengi arkadaŖı; yoldaŖ.

1. Olıma arlı atınıñ **hem-rikābı**
TutıŖdurur kılıcı āfıtābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [*hem-rikābı, -ı*]

hem-sāl: Aynı yaŖta.

1. Cevān idi vü Mecnûn-ıla **hem-sāl**
Degül **hem-sāl** anca belki hem-āl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [*hem-sāl,]*
2. Cevān idi vü Mecnûn-ıla **hem-sāl**
Degül **hem-sāl** anca belki hem-āl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [*hem-sāl,]*

hem-ser: ArkadaŖ.

1. Saña tā **hem-ser** olmayınca ol māh
Kemendüm cengden çalmaya kütāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [*hem-ser,]*

hemser: Benzer, eŖ, denk.

1. arlı **hemser** dirlerise çapuña ılma ‘aceb
PİR-i fertüt-durur anda inen olmaz edeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*hemser,]*

hem-sır: Kız kardeŖ.

1. Görinmez dergehinde kimse āzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u **hem-sır** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*hem-sır,]*

hem-sır: SırdaŖ.

1. avuŖdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān idi ol iki **hem-sır** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [*hem-sır,]*

hengāme: Kavga, Ŗamata, velvele.

1. emen **hengāmesindedür** resen-bāz
Füger dürtüp yüzine Ŗāhid-i gül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [*hengāmesindedür, -sin, -den, -dür*]

hengāme-i havret: Ŗaşkınlık Ŗamatası.

1. alan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü nāle vü āhuñ enīsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 10*). [*hengāme-i hayret, -de*]

hengām-i rāhat: Huzur zamanı.

1. Var iy dem bādsuz kalsun dimāgum
İrişdi iy nefes **hengām-ı rāḥat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*hengām-ı rāḥat,]*

henüz: *Az önce, daha şimdi, yeni; daha, hâlâ.*

1. Helāk olduğına bu resme küffār
‘Azādedür **henüz** İblis-i bed-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100*). [*henüz,]*
2. Henüz öz mühriledür ḥoḳḳa-i ‘āc
Delinmedi daḥı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [*henüz,]*

hep: *Artık.*

1. Zātūn vücūda geldügi şeb düşdi **hep** yüzin
Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [*hep,]*
2. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem‘
Çün ol miskine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*hep,]*

hep: *Bütün, her zaman.*

1. Senūn ser ḥādīm-i h‘ānuñ Ḥālildür
Ḥarīmūn kuşları **hep** Cebrā‘ıldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*hep,]*
2. Ğış u gıldan dili mir‘atı t̄ahir
Cihān bātınları **hep** anda zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*hep,]*
3. Kamusı bir ḳafesdeydi giriftār
HeP ol meh-pāreler mānend-i mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*hep,]*
4. Şanemden ḡayrını **hep** aldı uyḥu
Uyumadı velikin ol melek ḥū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*hep,]*
5. Su‘āl itdi anuñ ḥūy u ḥuşālın
Nedür **hep** didiler sulṭāna ḥālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [*hep,]*
6. Senūn ucuñdan olmışlardur iy cān
Ḳarābetüm baña **hep** düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [*hep,]*
7. Cūduñ eyyāmında sā‘il ḳalması ‘ālemdede ḥiç
Oldı ‘ahdüñde cihān müflisleri **hep** muḡtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*). [*hep,]*
8. Ki Mecnūnı filān virānda gördüm
Cihān ‘ibretlerin **hep** anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*hep,]*
9. Baña bir dāne virme **hep** senūn bil
‘Ācūze gördi çün kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*hep,]*
10. Hep istikbāle çıḳdılar ḳıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*hep,]*
11. Neden rām oldı bu ḥayvān baña **hep**
Ḳaçan görmek dilese bir ārayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*hep,]*
12. Zārūrī oldı **hep** segler muṭī‘i
Meger kim şāh bir gün nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*hep,]*
13. Aña olmuşlar idi **hep** hevādār
Ger oturaydı ger ṭuraydı dāyīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [*hep,]*
14. Yine geldi giden bīmārlik **hep**
Şu ten k’evvel tutılmış idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*hep,]*

her: *"Bütün, her bir" anlamlarında belgisiz sıfat.*

1. Çünki berḳ urdı derūnumdan benüm envār-ı ‘ışḳ
Bātınında oldı **her** şeyūñ ‘ayān āşār-ı ‘ışḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*her,]*
2. Almaya ‘aynına bir çöpce cihān lezzātını
Māsivādān el çeküp **her** kim ola bī-kār-ı ‘ışḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [*her,]*
3. Her nefes biñ kez fiḡan her lāḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ gülsitānının bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*her,]*
4. Her nefes biñ kez fiḡan **her** lāḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ gülsitānının bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*her,]*

5. Kâdir eyle **her** cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim kabr içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [her,]
6. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [her,]
7. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Ağçe döküp nukre-i encüm hisâbını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [her,]
8. Devr-i 'adlünde vücüdından yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iqlim-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [her,]
9. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [her,]
10. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb biri **her** şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [her,]
11. Rûm u Tatar u 'Arab Çin ü Habeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükümündedür âsüde şimdi **her** ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [her,]
12. Gânze-i dil-düz-ı cânân gibi tîr-i şaf-derûñ
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [her,]
13. Nişân-ı nâmesi **her** ser-firâzuñ
Zebânı virdi aşhâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [her,]
14. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen **her** dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12*). [her,]
15. Bulupdur emrünüle rif'at eflâk
Kâlpdur pestligünde **her** zamân hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [her,]
16. Kâmunuñ bildüğü 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kârûna nisbet **her** iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [her,]
17. Senüñ emrünüle olur **her** 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [her,]
18. Odur emvâc viren baħr-ı cüda
Ten ü cân ol bağışlar **her** vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [her,]
19. Gedâ-yı gülşene vakt-ı bahârân
Derâhim baħş olur **her** nağş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [her,]
20. Her eñfâl-i giyeh kim çoğurur hâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [her,]
21. Hilâl-i 'iddin lutfıyla **her** sâl
Virür sâk-i 'arûs-i 'arşa halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [her,]
22. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter **her** birisinde âhir eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [her,]
23. Niçe tertîb olunmuş gör bu 'âlem
Ki kendü 'âlemindedür **her** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [her,]
24. Çü nüridi tapuñda cism-i maṭbû'
Olur **her** nürdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [her,]
25. Meşelde **her** sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan ol la'l üstüne na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [her,]
26. Muşaffâ la'l-i aħmerden oyanı
Muraşşâ **her** cevâhirden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70*). [her,]
27. Sipilr evcinde yir yir **her** sitâre
Göz açup aña kılarıd nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [her,]
28. Pür eyledi melâ'ik çarhı şafdan
Felek sükkânı hayrân **her** tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [her,]
29. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdi
Ġanimet ġarķa virür **her** vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [her,]
30. Kara vü ak cihânda **her** ne kim var
Ġudâdan geķse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [her,]
31. Var-ise ķande bir cüdi ehli sultân
Urur ķakerliginden lâf **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [her,]
32. Tütupdur dehri tîg-i ħâme ile
Ki bir iqlim açar **her** nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [her,]
33. Kûleh-dâr-ı Ġotendur k'efser üzre
Kûleh ķor **her** zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [her,]
34. Budur olduğı çarħuñ tacı pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le **her** rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [her,]
35. Güneş **her** gün giyüp zer-tâc
Ġapusında тұrur feyzine muṭtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [her,]
36. Anuñ-ķün **her** kişı kim çekmeye renc
Yire geķsün vücüdi ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [her,]

37. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki **her** gonce o servûn bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [her,]
38. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş **her** büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56*). [her,]
39. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm **her** güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [her,]
40. Yidüm **her** gavtada yüz zehr ü biñ hün
Kılınca bahrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [her,]
41. Ne dürler kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i güş **her** gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [her,]
42. İki biñ yidek atı vardı tâzî
K'iderdi **her** biri berğ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [her,]
43. Virüp hem şîr-i râhat aña devrân
Kıladı dâye-veş perverde **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [her,]
44. Muqarrer bildi **her** şahib-ferâset
K'iriser 'ışkdan aña felâket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 339*). [her,]
45. Olup tîz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı **her** dâstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342*). [her,]
46. Kıladı **her** biriyle 'işve-bâzî
Sezüb kendüde yönerdi şabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20*). [her,]
47. Qalupdur teng-i dil **her** gonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 36*). [her,]
48. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırâkından anuñ **her** hâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [her,]
49. Gözi cādü saçı ta'vide döndi
İrağdan **her** kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [her,]
50. Her encüm hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi şanki havz-ı âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5*). [her,]
51. Buyurdi yakdılar 'ud u sipendi
Ki tâ def' ide andan **her** gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [her,]
52. Süzerdi yüzini toprağa **her** gâh
Dilinden çıkmışidi mäsivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [her,]
53. O havz içinde âbuñ **her** habâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [her,]
54. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür **her** semek bir gül'izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [her,]
55. Anuñ **her** beyti zîbâ vü murabba'
Görinür andan iki der çü ma'tla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [her,]
56. Ne der **her** tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid düzmîş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [her,]
57. Görinür bunlaruñ farkında **her** şâh
Hasüduñ çeşmine mîsmâr-ı sürâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [her,]
58. Gözi kıttâl-ı şüfi zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur **her** dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [her,]
59. Şu resme kıldı anı seyr-i timsâl
Ki **her** hâlî teğayyür buldı fi'l-hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [her,]
60. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki **her** bir nağlı şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [her,]
61. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki **her** bir târidur bir 'ırğ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [her,]
62. Şüküh ikliminüñdi nâmdârı
Ki nâmı tutmuş-idi **her** diyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [her,]
63. Turur hargehleri şahrâda **her** sū
Çü dağ-ı lâlê dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [her,]
64. 'Arab mâhı cemâl itmekte izhâr
'Acem şūhı gönül kâpmağda **her** bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [her,]
65. Muķim-i külbe-i derd oldı nâçâr
Añup rüyâsını ağlardı **her** bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [her,]
66. Çerâğ-ı vaşl-ı ma'tlûbindan ayru
Dökerdi giceler kan çeşmi **her** sū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [her,]
67. Kefinden 'azm kılsa **her** diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [her,]

68. Kara evden ruḥ-ı şahrāya **her** sāl
Kor iy ‘ālî neseb kavmūñ siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [her,]
69. Derün-ı lāle gibi āteş-i āh
Yaḳardı ḥirmen-i şabrını **her** gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [her,]
70. Yeñi içinde **her** bâzūsı kim var
Çeh içre şan kara urğandır iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [her,]
71. Olur **her** gıce ol mâh-ı ciger-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [her,]
72. Ruḥma şem‘ gibi çeşm-i ḥün-bār
Döker **her** lâhza eşk-i lâ‘l-i girdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [her,]
73. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan **her** kabam ışlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [her,]
74. Fiğāna başlasa hicr-ile **her** şeb
Çığırur kim tenümü şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [her,]
75. İdüp **her** lâhza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine ḳan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115*). [her,]
76. İşüñ soñını **her** k‘itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [her,]
77. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur **her** lâhza bürün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [her,]
78. Yüzüne bakmasun **her** lâhza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [her,]
79. İşi **her** lâhza oldı nāle vü zār
Belā zencirine düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [her,]
80. Ğam anı **her** kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şı‘ri okurdı firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [her,]
81. Döker **her** süy çeşm-i eşk-bārı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [her,]
82. Anuñ **her** küşesinden gösterür miğ
Gehi jengārı geh gül-günı bir tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [her,]
83. İçinde sū-be-sū çok ğārlar var
Ki güyā **her** biridür gür-i pür-mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [her,]
84. Şehinşāh-ı serür-i seng oldı
Başı **her** taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [her,]
85. Atasına meger bir āşināsı
Didi **her** neyse anuñ mâcerāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [her,]
86. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bî-bāk
Atasına dir ol **her** ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [her,]
87. Arayup **her** yaña ol nāzenini
Yur idi eşk-ile pîrāhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [her,]
88. Yol üzre keşüñüñ **her** naḳşı iy hān
Olupdur baña miḥrāb-ı dil ü cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [her,]
89. Senüñ **her** sözüñ iy şāhib-ṭarīḳat
Bañadur bilürem pend ü naşīḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [her,]
90. Niçe yanmayayın ben iy mükerrrem
Ki var sinemde **her** sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [her,]
91. Ata kim tütmağa olmaya **her** bār
Seg-i küyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [her,]
92. Ğabāsında olan **her** düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [her,]
93. Girībānı zihinde naḳş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrān idi **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [her,]
94. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün **her** lâhza girye-sāzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [her,]
95. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol **her** gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [her,]
96. Yüzinden şemme **her** birisinüñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çīhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [her,]
97. Giyer **her** biri bir dürlü libāsı
Öger Leylî ‘abāyı vü pelāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [her,]
98. Var idi meyli **her** mâhuñ bir işe
İşi āh idi Leylîñüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [her,]

99. Şitānuñ şiddetinden çarh̄ h̄öd kām
Güne karşı döner **her** rüz tā şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [her,]
100. Koyup mähî şovukdan cüy-i âbî
Gelüp **her** meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [her,]
101. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar **her** bir bucaqdan bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [her,]
102. Elinden **her** k'anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [her,]
103. Döşekler döşenüp **her** biri birşim
Harîre şarmadılar sine-i sim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [her,]
104. Taşı baliş kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen **her** bir harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [her,]
105. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' **her** yiri **her** naqşî dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [her,]
106. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' **her** yiri **her** naqşî dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [her,]
107. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eymendür andan **her** k'ola dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [her,]
108. Hünerdür 'ışk **her** kâmil katında
Dime mecnûn aña 'âkıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [her,]
109. Kefine sürdi **her** bir pâyimuñ rü
Ki kılmışdur güzêr ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [her,]
110. Senüñ feryâd u nâluñ **her** sehergâh
Olupdur rehber-i 'uşşâk-ı güim-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37*). [her,]
111. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen **her** meclise nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [her,]
112. Ser-i müştinde **her** engüşt-i çâlâk
Olupdur fi'l-meşel bir şâh-ı misvâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31*). [her,]
113. Ne deñlü var-ise cây-ı tevaqku'
Varup **her** birine eyler tazarru' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [her,]
114. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini **her** gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [her,]
115. Beni bu 'ışkuñ irür gâyetine
Ki ya'nî vâkıf it **her** hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [her,]
116. Füzün olsun anuñ **her** gün cemâli
Yücelün hem benüm 'ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [her,]
117. Velî luţf eyle sen iy Hây u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [her,]
118. Yolında ölmedür **her** lâhza râyı
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [her,]
119. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki **her** şahs idinemez bunu pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [her,]
120. Şunuñla kim dahı olmışdı hândân
Gül-i ra'nâyı hacl iderdi **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [her,]
121. Ki mihrinden anuñ 'âlemde **her** sū
İrişdi mağzına şad 'aşıkuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [her,]
122. Ža'if ü bî-mecâl ü haste ol seg
Kurmuş cismünün üstünde **her** reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [her,]
123. Velîkin bir söz açsa **her** cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [her,]
124. Velî ma'kül yaz **her** bir cevâbı
Haţâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [her,]
125. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur **her** el aña irmekte kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [her,]
126. Şadâ tûfâni ol meydânda **her** sū
Tenür-ı küsdan geldi yuĸaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [her,]
127. Cüvanlar mâteminde zâr u ĸamgîn
İñiler derd-ile **her** nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [her,]
128. Kılıç âbından itdi **her** dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [her,]
129. Çeker **her** kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [her,]

130. ‘Adūsına urur **her** kişi tıǵı
Çalar ol sineden taǵl-ı dirıǵı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [her,]
131. Dilâverler idüp **her** güşede ceng
Gözetdi **her** birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [her,]
132. Dilâverler idüp **her** güşede ceng
Gözetdi **her** birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [her,]
133. Dönüp pes **her** kişi geldi mekāna
Şeb irse nitekim murǵ-ı āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25*). [her,]
134. Çün oldu bu hikāyet ‘āleme fāş
Mesāviye şurū’ itdi **her** evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [her,]
135. Bu resme eyleyüp **her** kişi teşnî’
İlüñ ta’rı nigāra virdi taşdı’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [her,]
136. Buyurdi leşkerine **her** kim anı
Buluben sinesinden dōke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [her,]
137. İşidüp bu kelāmı **her** dilâver
Gönüllerinde kıldılar muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41*). [her,]
138. Taleb-kār idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur **her** kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [her,]
139. Söze çekdi pes anı **her** aradan
Cevāb işitmedi aqdan karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [her,]
140. Kamu olmışlar idi āhene ğarķ
Kılıç oynatmada **her** biri çün berķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [her,]
141. Götürmişdi hamāyil **her** kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaħm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [her,]
142. Bahādırlar çeküp tıǵ-i felek-gün
Aqıtdılar şu gibi **her** yaña hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [her,]
143. Buçuķ dem kendüye ‘aklı degül yār
Gezer **her** lāhza deşt ü rāğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [her,]
144. İderler şimdi **her** meclisde yādın
İl içre bî-güneh düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [her,]
145. Diyüp bir sözi altında qalan şāh
Qanı ol kim diridüñ baña **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [her,]
146. İşide **her** kişi k’uşlandı Mecnûn
Kemālün bulduǵundan soñra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44*). [her,]
147. Baña **her** kişi ta’n eyler nihānî
Ki Mecnûn için ol māha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [her,]
148. Rızā-yı Hāķķ-içün virgil rehāyı
Yazuķdur **her** birinün cānı vardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [her,]
149. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye **her** kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [her,]
150. Yüzinden altına bir naķ’-ı ğarrā
Şererdür **her** habābı fi’l-merātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [her,]
151. Günün niçün qaradur böyle **her** rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58*). [her,]
152. Hevāda uçmaǵa başladı huffāş
Felekte bir çerāğ oldu **her** encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [her,]
153. Yaħūd bir çeşm-i zāğ oldu **her** encüm
Çerāğ-ı bezm-i miħnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [her,]
154. Her endāmını çekmiş bend ü bāğa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [her,]
155. Gezüp cerr iderüz pes **her** diyārı
Bulup bu bend-le fetħe bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [her,]
156. Yilüp **her** birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger kūh u yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [her,]
157. Düzetdi kürlar gibi özini
Virüp **her** hāline taǵyir tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [her,]
158. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni **her** çetri nāğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9*). [her,]
159. Atar **her** sū şanasın penbe ğallāc
Göze **her** rişte-i hūrşid-i şāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [her,]
160. Atar **her** sū şanasın penbe ğallāc
Göze **her** rişte-i hūrşid-i şāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7*). [her,]
161. Aña nāğāh güzergāh oldu bir bāğ
Nazar kıldı çü **her** sū büstāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [her,]

162. Ki kırtıldı ğamām-ı varıdan mäh
Tuyıldı **her** vilâyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [her,]
163. Ki püştü **her** birinüñ bār ile pür
Şeker-bārından oldı üştürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [her,]
164. Belâ zenciridür zaḥm-ı çengâl
Reg-i ğisûma **her** dendân-ı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45*). [her,]
165. Şan eṭrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde **her** hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [her,]
166. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kâfûr
Bularda **her** çerâğ-ı âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13*). [her,]
167. Şeker şâhındadır şan tütî-yi âl
Gözine Leylinüñ **her** şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [her,]
168. Zârürî görmege kıldı kanâ'at
Bu resm-ile geçinürlerdi **her** gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [her,]
169. Velî kendü işiyçündür mu'ayyen
Çeker **her** kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53*). [her,]
170. Viren ḥasretle 'ömrî bergi bâde
Yir idi **her** zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [her,]
171. Nitekim Yüsufından ayru Ya'kûb
Dir idi ḥasret ü derd-ile **her** gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [her,]
172. Yalıncaḥ hem-çü 'üryanân-ı maḥşer
Pür olmuş vahşilerle **her** kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [her,]
173. Ki yaşından ol eṭrâf oldı gül-reng
Dönüp dîvânesine **her** maḥalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81*). [her,]
174. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde **her** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [her,]
175. Cihân içre irer pâyâna **her** ğam
Segûñ vardur vatangâhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [her,]
176. Gönül **her** ḥavfdan bi-bâk olupdur
Cihânda kâni'üm ben bir giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [her,]
177. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur **her** işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [her,]
178. Ki çekdi sineñi pehlûsma ḥâk
Ciger kanı yerem derdüñle **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [her,]
179. Kûrar **her** lâhza bir şâhrada meclis
Kaçankim cû'dan ireydi ḥâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [her,]
180. Ki **her** ḥayvân ider bir dürlü ḥizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [her,]
181. 'Adûdan anı ḥıfz iderdi **her** an
Kafasında tûrurdu **her** nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [her,]
182. Severdi vü öper kıocardı **her** gün
Şığayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [her,]
183. İdindi kendüye **her** lâhza yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [her,]
184. Vuḥûşa ğayrın iderdi ḥavâle
Yıluñ **her** faşlmuñ şubḥı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [her,]
185. K'olara rızkıñ ol virürdi dâyîm
Kaçan kim görse anı **her** ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [her,]
186. Ki şan **her** biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet **her** birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [her,]
187. Ki şan **her** biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet **her** birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [her,]
188. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılardı korḥusundan **her** zamân âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [her,]
189. Müşâhib düşdi **her** dem anlarile
Varup **her** dem alup bir ğüsufendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [her,]
190. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâḥt ü rıfķ idüp **her** birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [her,]
191. Buladı kıyruğunu **her** birisi
Tolayu alup eṭrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46*). [her,]
192. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her endâmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [her,]

193. Hāvālisinde ƙal‘aydı ded ü dām
Bular kim **her** biri ydi mest ü hūn-h‘ār (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 111). [her,]
194. Ki iĉinde ola **her** hāli mektūb
Velikin ne ƙalem buldı ne ƙāğıd (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 30). [her,]
195. İşiden nālesin **her** mübtelānuñ
Belā vādīsi ‘atŝānına **her** dem (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 16). [her,]
196. K‘idüpdür firƙatūñ cān ceybini ƙāĉ
Görinürsin gözüme **her** zamān sen (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 139). [her,]
197. Ne bir derdüm diyecek ādemüm var
Saña kim hūsrevīsın **her** kenāruñ (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 27). [her,]
198. Düzerven **her** cihetden bir bahāne
Perī gördüim direm gice oldı h‘ābum (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 68). [her,]
199. Getürdüm yirine **her** şartı iy yār
Elümnden gelse anı da iderdüm (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 158). [her,]
200. Teninde ƙoĉ elifler dağlar var
Bunuñ **her** ŝartı kim bir mile beñzer (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 17). [her,]
201. Yüzine gözine sürdi du‘ā-vār
Görür kim **her** sözidür mihr-perver (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 47). [her,]
202. Dilerdi kim ura zaħmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigū-fāl (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 13). [her,]
203. Firāĉ ü hecrden ƙıldı ŝikāyet
Hāber ŝordı aña **her** bir niŝāndan (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 41). [her,]
204. Ferāğat bulmışam **her** perverişden
Boğazum nāyine sığmaz benüm nān (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 88). [her,]
205. Dırāz it bister-i nerm üzre pāyı
Niĉe bir ola mesken saña **her** ĝār (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 47). [her,]
206. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña hūd **her** enīs-i tūrŝ-rūdan (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 77). [her,]
207. Bu daħı arzūdan öldi āhir
Cihān **her** rüz-ı nev nev-cān rübādur (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 95, Mısra 5). [her,]
208. İşi **her** lāhza efsun-ı digerdür
Bizi ŝöyle tūtpudur ƙarh-ı bi-dād (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 95, Mısra 18). [her,]
209. Anası merginūñ soñunda cūŝın
Ƙabileden segirdüp **her** birisi (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 33). [her,]
210. Yüzün düşmiş ƙılar feryād u efgān
ŝaĉup **her** biri gözden eŝk-i hūn-rīz (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 37). [her,]
211. Taħammül eyle dehrūñ zaħmetine
Dilerseñ k‘olasın **her** ĝamdan āzād (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 79). [her,]
212. şuda **her** biri ‘aksın ƙıldı izhār
Benefŝe ŝaldı yir yir naĉ‘-ı sincāb (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 48). [her,]
213. Olur **her** dem belā-yı cāñ-ı bülbül
Nem alur ebrden berĉ-i cihān-tāb (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 60). [her,]
214. Def olmışdur gül evrāķı celācil
Getürdi **her** ŝüküfe hāĉden ser (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 65). [her,]
215. San oĉur Sidrede Cibril tesbīh
Yürür **her** kiŝi bu dil-keŝ hevāda (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 73). [her,]
216. şu resme kim yaşından la‘l olur seng
ĉemen bezminde bir hūbile **her** kes (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 77). [her,]
217. Ƙılar Mecnūn biyābanlarda zārı
Refīķile temāŝada **her** ādem (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 81). [her,]
218. İñiler tağda Mecnūn-ı ŝādık
Elinde **her** kiŝinūñ cām-ı la‘lın (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 85). [her,]
219. Olup-dururdu mu‘tād-ı ded ü dām
Görüp **her** birisinden ‘izz u rağbet (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 91). [her,]
220. Bularla tūtmıŝ-ıdı üns ü ülfet
K‘aña **her** beyza-i mārān-ı vādī (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 93). [her,]
221. Peleng altına döşerdi alā naĉ‘
Dümüyle naĉ‘ını **her** ŝir-i ƙālāk (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 99). [her,]
222. Düzer bir günbed anuñ-ĉun **her** āhū
Ƙasırğadan dilese göñli ŝimŝād (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 114). [her,]
223. Öper **her** lāhza bir āhū gözini
Geĉinürdi bu resme ol belā-keŝ (Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 124). [her,]

224. Tağıldı **her** birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [her,]
225. Belâ çekmek sebepsüz **her** maħalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [her,]
226. Ruħ-ı bağ oldı gülden erğuvānī
Gül-i aħmerden oldı **her** leb-i cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [her,]
227. Yenābî'-i bihişte döndi **her** cü
Güler gül kimse işitmez şadāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [her,]
228. Zehebden tügmeler **her** şaħ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi ħ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [her,]
229. Gözüme görünür hîzem ü āteş
Çemenlerde biten **her** lāle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [her,]
230. Gözüme ejder-i āteş-zebāndur
Leb-i 'unnābsuz **her** sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [her,]
231. Gelür ħākister-i küllħan gibi ħ'ār
Gülistānda olan **her** sünbül-i ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [her,]
232. Gelür **her** berg-i süsen tîğ-ı ħün-ħ'ār
Baña bī-lāle ħadd ü sīm-i ġabġab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [her,]
233. İderler 'aybuñı arduñca tekrār
Dili ta'n itmede **her** āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [her,]
234. Aķıdup gözlerinden **her** biri kan
Didiler k'iy ħarāb olan vücūdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [her,]
235. Özine güldüren **her** bir ħasūdi
Şol āfet kim ġamından sen belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [her,]
236. Urursın cāñıña derdinden āteş
İdüp **her** rüz 'azm-i bağ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [her,]
237. İder rüşen dili derdini **her** ġāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [her,]
238. Olup **her** birisi ser-mest ü ħayrān
Ĥayāl-ı yār ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [her,]
239. Bişür āb içinde **her** taraf baĥt
Günüñ tābından āteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [her,]
240. Ki tütüdi **her** taşı ħummā-yı muħrik
Nazar kılusuñ çemende **her** giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [her,]
241. Ki tütüdi **her** taşı ħummā-yı muħrik
Nazar kılusuñ çemende **her** giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [her,]
242. Dökilüp levni döndi berg-i kāha
Günüñ tābı semen bergine **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [her,]
243. Ki adum añup aġlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [her,]
244. Gözine **her** kemerden bir maġāra
Deħān-ı ejdeħādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [her,]
245. Cehennem revzeni olmışdı **her** ġār
Mākām-ı şir idi vü ħāne-i ġür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [her,]
246. Fülān menzilde naħlistān u tenħā
İrişmiş **her** nihālī āsümāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [her,]
247. Şular **her** naħl dibinde revāna
Biraz vaĥt olsun ol yirde ħarāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [her,]
248. Cihān-binüm diyü lāf ura **her** ġāh
Ĥazinem leşkerüm yoĥ pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [her,]
249. Velī 'işkuñdayum **her** ġamdan āzād
Señün feyzünden iy ebr-i sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [her,]
250. Olur **her** şeb maġāmum bir ħarābe
Sen ādem oġlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [her,]
251. Ki iy kılan müşerref **her** ħarābı
Nedür bu iħtiyār itmek belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [her,]
252. Ki olur **her** belānuñ bir sürürü
Dem olur kim ser-i maħzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [her,]
253. Velī Ĥākdan da şanmañ ġāfil idi
Teninden görinen **her** daġ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [her,]
254. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maĥşūd
Teninde görinen **her** çāk-ı pür-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [her,]
255. Bilürdi k'eyle icāb itdi taĥdir
Elin **her** nesneden kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [her,]

256. Rızā-yı yār idi maṭlūbı **her** gāh
 Ğam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [her,]
257. Nitekim hâne-yi envār-ı revzen
 Sözin fehmi itmeyüp **her** nâ-kes ü dūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43*). [her,]
258. Degildür ‘akıl anlardan vefâ-cüy
 Çi ger şüretdedür **her** biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [her,]
259. Bulurdı andan zıyâ şâm-ı siyâhı
 Yunurdu **her** kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [her,]
260. Ki olmuş bār-ı şâh-ı naḥl-i tâze
 Leṭâfetde leb-i cân-baḥşı **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [her,]
261. Ki **her** biri leṭâfet-rîz ü merġûb
 Didî Zeyd aña ta’n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [her,]
262. Füzün itme baña **her** lâhza kaydı
 Cehâletden delü dîrsin baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [her,]
263. K’emîndür **her** ḥaṭardan bu vilâyet
 Bulsar itdügini **her** kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [her,]
264. K’emîndür **her** ḥaṭardan bu vilâyet
 Bulsar itdügini **her** kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [her,]
265. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde **her** kes
 Nişâne toġru varur tîrüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [her,]
266. Ki râyuñ birledür **her** müşkil âsân
 Nedür bu ‘âlemüñ hâli ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [her,]
267. Şır idi giryessin ḥandeyle **her** bār
 Çü zevci olmaya kılar fiġanı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [her,]
268. Bıraġur ḥirmen-i ġitîye âteş
 Daḥı **her** gice bu ḥumm-ı gil-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [her,]
269. Ki ne ḥâletdesin derdümlü **her** şeb
 Didî Zeyd aña k’iy cân u cihânüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [her,]
270. Yoġ-idi ortada şehvet ḥayâli
 Bu hâl üzre geçinürlerdi **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [her,]
271. K’idesin **her** kişiyeye luṭf-ı in’âm
 Eyülik zâyî’ olmaz Ḥak katında (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [her,]
272. Ne fi’l itse o ḳalür **her** kişiyeye
 Gönildi raḥtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [her,]
273. Dişin ceng-içün itmiş **her** biri tîz
 İḥâta eyleyüp ol iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [her,]
274. Varup **her** biri siñdi bir bucaġa
 Yol üzre şubḥ idi k’ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [her,]
275. Oturdu vaḥşiler silkinde o server
 Tütüp ol cânverler **her** kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [her,]
276. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k’ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [her,]
277. Ki şan bir cismüñ oldı iki cânı
 Çün oldı büseden keşf aña **her** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [her,]
278. Firâḳ-ı ḥasretümlü ḥaste cânüm
 Budur çün bülbüle ‘âdet ki **her** sâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [her,]
279. Velî dildür vücüdüm üzre **her** kııl
 Anuñ-çün kıldan olmuşdur zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [her,]
280. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihâlin
 Saña yokdur belâ bezminde **her** dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [her,]
281. Fiġānuñla yaşuñdan özge hem-dem
 Ciger kanı durur **her** dem şarābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [her,]
282. Ki hâl-i ‘âlemi kıldı ferāmüş
 Çi ger **her** ‘özrden pāk idi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [her,]
283. Velîkin dide-i pākîyle baġdı
 Ki ‘aşık pāk-bâz olmasa **her** dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [her,]
284. Yüzi şuyını ḥāk eyler ḥacâlet
 Gerek **her** kim tütülsa ‘ışka cânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [her,]
285. Müşevves hâl **her** lâhza sitemden
 Gözinden yaş yirine ḳan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [her,]
286. K’içi bâde yirine oldı pür bād
 Olup **her** târ bir tennür-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [her,]
287. İçini dâneden kıldı pür aḥker
 ‘İzâr-ı bâġda **her** zâġ-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [her,]

288. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki **her** bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63). [her,]
289. K’ider feryâd içinde **her** taraf zâğ
Budak kim evvel idi berk tahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76). [her,]
290. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârin
Lebi üstinde **her** teb-hâle pür-cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33). [her,]
291. Kara hâli-ile oldı hem-âğüş
Cemâlinde olan **her** dürr-i zîver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35). [her,]
292. Şanasın gıtdı genc üstinden ejder
Şacı ucında dürr-i güşü **her** bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73). [her,]
293. Senûñ derdüñedür yine heves-nâk
Kâlpudur muntazırlar gibi **her** gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85). [her,]
294. Kesüp atdı saçın **her** mâh-peyker
Gözinden ağıdup **her** biri seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42). [her,]
295. Kesüp atdı saçın **her** mâh-peyker
Gözinden ağıdup **her** biri seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43). [her,]
296. Ki girer yire **her** genc ü define
Açılmadan eyâ gül nişe şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52). [her,]
297. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı **her** cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135). [her,]
298. Gelen gider eger yoğsul eger bây
Biten **her** sebze vaqtinde bahâruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139). [her,]
299. Hâtındandur eşer bir gül-‘izâruñ
Dağı **her** lâle etrafında cüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141). [her,]
300. K’işidür dâyim anuñ ‘adl-ile dâd
Ki **her** bir âdeminiñ nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165). [her,]
301. Getürdi **her** biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden soñra geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178). [her,]
302. Öginür niçesiniñ unı tekrâr
Degül mi ‘adl kim **her** şahsa ol üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [her,]
303. Bile ağlayalum **her** gice **her** rüz
Ki zîrâ şol gicede k’ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96). [her,]
304. Bile ağlayalum **her** gice **her** rüz
Ki zîrâ şol gicede k’ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96). [her,]
305. Ki gürgün sāyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâhıma dek **her** gâzâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49). [her,]
306. Yirinde **her** biri kılmışdı ārām
Uyurdi ol nitekim şâh-ı ber-taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60). [her,]
307. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol câyda **her** biri hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63). [her,]
308. Temâşâyâ ki teng olurdi **her** râh
Gelen tururdi bunlardan velî dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66). [her,]
309. Çüridi çihresi hâk oldı anuñ
Ser-â-ser hey’etinde **her** nişândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77). [her,]
310. Nesim-i ‘ışkdan bildiler âhîr
Her iklimi gidüp bu kışsa-i şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13). [her,]
311. Gözinden **her** biri cüy itdi hünlar
Pes âhîr âb-ı dideyle yudılar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22). [her,]
312. Binâ eylediler bir hüş ‘imâret
Ki **her** bir revzeniniñ şîşesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41). [her,]
313. Münevver **her** biriniñ rüyı çün şem’
Varup girerler idi ol bihişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [her,]
314. Nitekim hür ü gilmân ü firişte
Anuñ **her** tahtesidür şan deriniñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67). [her,]
315. Gehî Leyliniñ âşarın okurdi
Görüp **her** kişi andan bu vefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11). [her,]
316. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nik-bahtân
Görinür **her** taraf zîbâ çemenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35). [her,]
317. Ki kıymet-dâr içinde **her** olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz nağ’-ı dibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44). [her,]
318. O taht üzere iki ferruğ firişte
Vücüdi **her** biriniñ garğa-i nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49). [her,]

319. Ayağ üzre turur hizmetde dāyim
Alup **her** şāhdan sad verd-i bī-hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*her,]*
320. Gönül mir'âtın andan eyle maşkül
Hidāyet şem'inün nūryla **her** gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*her,]*
321. Bahāsı **her** birinün biñ cihāndur
'Uṭārid hirmenūnden hūşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*her,]*
322. Saña ne bāk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [*her,]*

her ān: *Her zaman.*

1. Şadāsı hakkı Dāvūduñ ki **her ān**
Demūri mūm iderdı taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*her ān,]*
2. 'Adūdan anı hıfz iderdı **her an**
Kafasında tururdı her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*her an,]*

her bār: *Her seferinde, sürekli.*

1. Adına kaḫkaḫadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuk nevbetin ururdı **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [*her bār,]*

her bār: *Her an.*

1. Şehāb-ı cūdūñ feyziyle **her bār**
Pür it cān dürcine dürr-i güher-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17*). [*her bār,]*
2. Mağāra içre cild ü beyzā-i mār
Kefen-i kāfūr olur aña **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [*her bār,]*
3. Nihālūñ bağımı yir zāğ **her bār**
Tezervūnde çi ger maşşūdidur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*her bār,]*

her bār: *Her defa, daima, her vakit.*

1. Nedür ta'nuñ baña iy pāy-mālūm
Anamuñ bir tarafdan pendı **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*her bār,]*

her dem: *Her zaman.*

1. Pürdür a'mālūm kitābı cürm ü 'iṣyān u ḫaṭā
Anuñçündür iṣūm **her dem** fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [*her dem,]*
2. 'Aṭāñi cürmüme **her dem** şefi' it
Bu serkeş nefşümi baña muṭi' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*her dem,]*
3. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ki ādem cānidur **her dem** gıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*her dem,]*
4. Çıkamaz taşra idüp bir bahāne
Maḫāmı oldı **her dem** künc-i ḫāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*her dem,]*
5. Firāk u hicr-i Mecnūnile **her dem**
Dökerdi yaş yirine dīdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*her dem,]*
6. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi giryān
Çeküp çāk itmeye **her dem** giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4*). [*her dem,]*
7. Ziyāde oldı şūr u ıztırābı
Didi ḫayf u dirig ü āh **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*her dem,]*
8. Yirem ben dūd **her dem** ḫaşm ḫelvā
Benüm sensüz maḫāmum deşt ü vādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*her dem,]*
9. Gülistānuñda oldum naḫl-i bī-bār
Baña itdüklerūñ iḫsānı **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87*). [*her dem,]*

10. Müşâhib düşdi **her dem** anlarile
Varup **her dem** alup bir güsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*her dem,]*
11. Vişâli çâresineydi mülâzım
Kılardı **her dem** envâ'-ı mûdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [*her dem,]*
12. Virürdi aña **her dem** bir firîbi
Hezârân âlle ol serv-i 'ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*her dem,]*

her dem: *Her an.*

1. Öperdi gözlerini **her dem** anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [*her dem,]*
2. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ vâdîsi 'atşânına **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [*her dem,]*

her gâh: *Her zaman.*

1. Felek kavş-i kuzah altında **her gâh**
Olupdur safl-i âhûr-i şehensâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151*). [*her gâh,]*
2. Tutup deşt ü beyâbânlarda hargâh
Kış irince olurlardı anda **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*her gâh,]*
3. Keminden gamze-ile ol yüzi mâh
Delerdi şad-hezârân sîne **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*her gâh,]*
4. Şan ol hargehler idi anda **her gâh**
Göyünmiş hirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*her gâh,]*

her gâh: *Her zaman.*

1. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başına söylenür yürürdi **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [*her gâh,]*

her iş ta'cîl ile bâtil olur: *Acele işe şeytan karışır.*

1. Taḥammül kıl ki vaşla iresin tâ
Olur ta'cîl-ile bâtil her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 27*). [*her iş ta'cîl ile bâtil olur, -ile-ler]*

her kaçan kim: *Her ne zaman ki.*

1. Her kaçan kim kaçd eylersem şifâtuñ vaşfına
Ḥayret ü heybet zebânumda ḳomaz kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29*). [*her kaçan kim,]*

her kim: *Her kim, kimse.*

1. İşitse **her kim** andan bu nevâyı
Bulurdı rûḥına küt u gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*her kim,]*
2. Atuñ ayağı tozin **her kim** edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*her kim,]*
3. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi **her kim** naḥlı güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*her kim,]*

her lâhza: *Her an.*

1. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi **her lāḥza** ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [*her lāḥza,]*

her ne: *Her ne, neresi olursa olsun.*

1. Her ne iklîme ki 'azm eylesin devlet ile
Çalmaya raḥsuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [*her ne,]*
2. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levḥ-i medḥüñden aña bir kaç maḳâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*her ne,]*

her ne ki: *Her ne, her ne ki.*

1. Daḥı **her ne ki** didiyse özine
Cemî'isin didi Ḳaysuñ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [*her ne ki,]*

her-bār: *Her defa, daima.*

1. Ki kılmış dāmenini müşg-ile pür
Sutürü beñzer ol serve ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*her-bār,]*

hergiz: *Asla, hiçbir vakit.*

1. İle kim māyil ü rām ola bir kız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30*). [*hergiz,]*
2. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine **hergiz** yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [*hergiz,]*
3. Ölür gider açılmaz baḥtı **hergiz**
Bu emr için k'olam itmāma bā'is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*hergiz,]*
4. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül **hergiz** murādı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [*hergiz,]*
5. Sen isnād eyledüñ baña ḥaṭâlar
Esenlik görmedüm 'ahdüñde **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*hergiz,]*
6. Anuñ gayrıyla **hergiz** düzmezem kār
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*hergiz,]*
7. Ki senden kesmezem **hergiz** recāmı
Ḳıyâmetde beni rüsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*hergiz,]*
8. K'ide ḥarâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuḳ 'aybı **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*hergiz,]*
9. Çekilüp kılmadı perhîz **hergiz**
Ḳamu derde devâ perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*hergiz,]*
10. Ki mişlin görmemiş **hergiz** anuñ kes
Mu'aṭṭar kıluḳ ol mäh-i mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*hergiz,]*
11. Anı aldaymaz **hergiz** bu şüret
Ḳanı Hüsrev ḳanı Dārâ ḳanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [*hergiz,]*
12. Buña 'âkıl olan **hergiz** baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [*hergiz,]*

her-hāl: *Herhalde.*

1. Diline keşf olmuş gördi **her-hāl**
Cihân ḥalkına kıldı anı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [*her-hāl,]*

herkes: *Herkes, birçokları.*

1. Dürüşüp **herkes** itmekde kıtâli
Barışdırmakda Mecnûnuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3*). [*herkes,]*
2. Ki yitmez Hâk katında ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'âlemde **herkes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [*herkes,]*
3. Kıldardı **herkese** ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [*herkese, -e]*
4. Selîme şordı **herkesden** nişâni
Bu hâl içre gözin yaş tutdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*herkesden, -den]*
5. Gâzeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür **herkes** anı kim bî-tefekür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*herkes,]*
6. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi **herkes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85*). [*herkes,]*
7. Gelüp etrâfdan seyr itdi **herkes**
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [*herkes,]*
8. Tutilur **herkes** aña kâm u nâ-kâm
Çanı bir baht k'olmadı nigün-sâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*herkes,]*

her-sü: Her tarafa, her yöne.

1. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [*her-sü,]*

herze-gü: Saçma sözler söyleyenler.

1. Bilürsin kim 'Arab ne 'ayb-cüdur
Ne resme **herze-gü** vü zişt-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [*herze-gü,]*

heştüm: Far. Sekizinci.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi **heştüm** ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*heştüm,]*

hevâ: Ar. İptila, arzu, düşkünlük, aşk.

1. Düşeli mihrüñ **hevâsına** yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhriğ âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*hevâsına, -sı, -na]*
2. Vâkîf olmadı **hevâsına** şehâ rif'atünüñ
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [*hevâsına, -s, -ı, -n, -a]*
3. Gamze-i dil-düz-ı cânân gibi tîr-i şaf-derüñ
Her nefesde biñ **hevâyı** seyr eyler bî-ka-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*hevâyı, -y, -ı]*
4. Derününden çıkup oğıl **hevâsı**
Nijâd u neslden gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [*hevâsı, -sı]*
5. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Gam urdı cân-ı mehcürına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43*). [*hevâdan, -dan]*
6. Söneydi kaşr-ı gerdünüñ çerâğı
Hevânuñ oldı âşüfte dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48*). [*hevânuñ, -nuñ]*
7. Benüm başum için düş-nâma bâ'ış
Bu bir abdâl meşrebdür **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*hevâyı, -y, -ı]*
8. Gemi gibi yem-i hadrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79*). [*hevâyı, -y, -ı]*
9. Ki bād-ile gele andan nesimüñ
Kaçan kim senden irtürmez **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*hevâyı, -y, -ı]*
10. Hevâyı düd-ı âhı kıldı tîre
Çarâbeti ki bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*hevâyı, -y, -ı]*

11. Maķām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāyi idi cāñ tıtdı **hevāyi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [hevāyi, -y, -ı]
12. Hevā āşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [hevā,]
13. San oğur Sıdrede Cibrîl tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş **hevāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [hevāda, -da]
14. Rûh-ı bağı bahār itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzāruñ **hevāsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [hevāsi, -sı]
15. Nesîm-i tıresidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur **hevāsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [hevāsi, -sı]
16. Hevā büthānesini oda urdum
Şehinşāh-ı serîr-i 'ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [hevā,]
17. Velîkin kendüler hayrān u hāmüş
İremden bir **hevā** irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [hevā,]
18. Degüldür 'ışk şevvāt u **hevādur**
Hevāyi olsa 'aşıkda harāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [hevādur, -dur]

hevā: Hava, gökyüzü.

1. O da yandı hevesden kaşır-ı ārām
Yile vardı **hevādan** hirmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [hevādan, -dan]
2. Hevāyi nızeler kıldı neyistān
Yir oldı hūn-ı merdāndan meyistān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [hevāyi, -yı]
3. Hevāda uçmağa başladı huffāş
Felekde bir çerāğ oldı her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [hevāda, -da]
4. Hevā gülzārdan gösterdi āzer
Meger ol hūsn ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [hevā,]
5. Mūdām İbn-i Selām idi nıgeh-bān
Kuş uçurmazdı üstinden **hevāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [hevāda, -da]
6. Harem gerdine çekdiler hişarı
Hevā yüzinde uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [hevā,]
7. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp bir berk-i nā-höş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [hevādan, -dan]

hevādār ol: Aşık, dost, arkadaş olmak.

1. Aña olmuşlar idi hep hevādār
Ger oturaydı ger tıraydı dāyîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [hevādār ol, -mış, -lar]

hevādār-ı heves: Arzuların isteği.

1. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tıtaradı ger atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 4*). [hevādār-ı heves,]

hevā-h'āh: Arzulu.

1. Ğarîb ü 'aciz ü deng ü **hevā-h'āh**
Vücüdi bād-ı ğamdan hāk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [hevā-h'āh,]
2. Ser-i kâfūr rüze 'anber-efşān
Bu fikr-ile uyudu ol **hevā-h'āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [hevā-h'āh,]

hevā-senc: Nefsini değerlendiren.

1. Çü ferzend ola bed-h'āh u **hevā-senc**
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [hevā-senc,]

hevāva aġ: Göġe çıkmak, yükselmek.

1. At ayağında döymeyüp cefāya
Zemīn gökler gibi aġdı hevāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [*hevāya aġ, -dı*]

hevāvî: Aşk arzusu, aşk havası.

1. Maķām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāvî idi cāñ tıtdı hevāvı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [*hevāvî,]*
2. Degüldür ‘ışk şehvāt u hevādur
Hevāvî olsa ‘āşıkda ħarāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [*hevāvî,]*

hevā-vı ān u ĩn: Bu ve Şu hevesler.

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kīnī
Çıkar āndan hevā-yı ān u ĩnī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 52*). [*hevā-yı ān u ĩn, -i*]

hevā-vı cān-güdāz: Can eriten hevesler.

1. Tārīķ-i ‘ışk-bāzīden ħabersüz
Hevā-yı cān-güdāzīden eġersüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 10*). [*hevā-yı cān-güdāz, -ī, -den*]

hevā-vı gül: Gül arzusu.

1. Çeker tağlarda Mecnûn āh u feryād
Hevā-yı gülden bülbül ider eġān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [*hevā-yı gül, -de*]

hevā-vı ħavf: Korkunun tutkusu.

1. Nesīm-i luţfuñ-ıla verd ħandān
Hevā-yı ħavfüñīle ebr giryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [*hevā-yı ħavf, -üñ, -ile*]

hevā-yı ħimmet: ħimmet arzusu.

1. Hevā-yı ħimmetinde çarĥ-ı devvār
Olupdur fi’l-meġel bir murġ-i tayıār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 121*). [*hevā-yı ħimmet, -i, -n, -de*]

hevā-vı ħōŐ: Güzel hevesler.

1. Hevā-yı ħōŐdan olmiş Őāĥn-ı gülzār
MiŐāl-ı deşt-i Çīn Őāĥrā-yı Tātār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [*hevā-yı ħōŐ, -dan*]

hevā-vı ‘ışk: Aşk isteġi.

1. Hevā-yı ‘ışkdan uşanmayısar
Didi derd-ile k’iy ferzend-i dil-gīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 4*). [*hevā-yı ‘ışk, -dan*]

hevā-yı 'ışk: *Aşk arzusu.*

1. Bir oğlum var idi zībā vü mevrün
Hevā-yı 'ışka uyup oldı mecnün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40*). [*hevā-yı 'ışk, -a*]

hevā-yı 'ışk-ı mecnûn: *Mecnun'un aşk hevesi.*

1. Nemek saçdı velîkin yâresine
Derûnında **hevā-yı 'ışk-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 15*). [*hevā-yı 'ışk-ı mecnûn,]*

hevā-yı kākül: *Saçının ve kākülünün arzusu ile.*

1. Hevā-yı kāküli ğavġā-yı 'âlem
Boyı cân bağınıñ zibā nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 42*). [*hevā-yı kākül, -i*]

hevā-yı levlî: *Leyla'nın arzusu, hevesi.*

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi vü kend'özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 77*). [*hevā-yı leylî, -den*]

hevā-yı nefis: *Nefis istekleri.*

1. Gerek anı hevā-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'ışmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [*hevā-yı nefis, -den*]

hevā-yı şehvet: *şehvet arzusu.*

1. Hevā-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu resme 'ışk işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [*hevā-yı şehvet,]*

hevā-yı serd: *Soġuk hava.*

1. Ki giydi egnine pöstin-i sincâb
Hevā-yı serdden hāmüş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [*hevā-yı serd, -den*]

hevā-yı zülf: *Zülfün hevesi, arzusu.*

1. Hevā-yı zülfî pesdür seyr-i sünbül
Gülile ergüvānuñ şâhı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [*hevā-yı zülf, -i*]

heves: *Arzu, istek.*

1. Hevesden diledi kim ol ġazâle
Sebū-yı nām u nengi tařa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [*hevesden, -den*]
2. O da yandı **hevesden** şaşr-ı ārām
Yile vardı hevâdan hirmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [*hevesden, -den*]
3. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ġâyet aña bir ġün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [*heves,]*

4. Yiyemez meyvesini zāğ-ı bed-kār
Heves efsün-ıla itme kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [heves,]
5. Ki bârî bu **heves** kılmaya cānda
Yakîn günde ider gönülüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [heves,]

heves-nāk: *Hevesli.*

1. Mizâcî nazm u eş'āra **heves-nāk**
Çü Mecnûn kışşası oldı 'āleme fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [heves-nāk,]
2. Senüñ derdüñedür yine **heves-nāk**
Kılpudur muntazırlar gibi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [heves-nāk,]

hey: *Hey, ey!*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lim itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [hey,]
2. Didi hācib ki **hey** bu ne belādür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [hey,]
3. Yaban otı yimekten kırtılayduñ
Didi zāhid ki **hey** bu söz hātar dur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [hey,]

hevbet: *Büyüklik, azamet, iri görünüş.*

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifātuñ vaşfına
Hayret ü **hevbet** zebānumda komaz kılca mecāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [hevbet,]
2. Hüsrevā gördi meger kim kılıcuñ **hevbetini**
Düşdi berķ-i felegüñ sîne-i sūzānına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [hevbetini, -i, -n, -i]
3. Özi meşğül rüm içre şafāya
Düşüpdür **hevbeti** Çin ü Hıtāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [hevbeti, -i]
4. Kılıcı **hevbet** ile kılsa rûzı
Bırağur gūra şad Behrām-ı Gūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [hevbet,]
5. Kātı başmış-idi Mecnûnı **hevbet**
Vücüdî olmış-idi ğarķ-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [hevbet,]
6. Cihānı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü **hevbet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [hevbet-ile,]
7. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından şevķ-ile pür şür ü **hevbet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [hevbet,]
8. Der-i dildār geldi **hevbet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [hevbet-ile, -ile]
9. Ki oldı **hevbetinden** çāk eflāk
Gidüp 'aqlı gönülden gönli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [hevbetinden, -inden]

hevbetlü: *Dehşetli, korkunç.*

1. Gücüm yitmez ki sunam sāğara dest
Çektüp ol lâhza bir **hevbetlü** āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [hevbetlü,]

hev'et: *Görünüş.*

1. Çüridi çihresi hāk oldı anuñ
Ser-ā-ser **hev'etinde** her nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [hev'etinde, -in, -de]

heykel: Heykel.

1. K'aña 'aks-i çiçek düşdi sefidâc
Hâbâbuñ **heykelini** gösterür şatt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57). [heykelini, -in, -i]

heykel: Cismani beden.

1. Hâyâlün naqşıdur bu cism-ı bîmâr
İkidür **heykel** ü bir aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45). [heykel,]

heyzüm: Far. Odun, kuru odun.

1. Giceyle **hîzem** ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşîzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36). [hîzem,]
2. Vü ger nî **hîzem** iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44). [hîzem,]
3. Gözüme görünür **hîzem** ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20). [hîzem,]
4. Senüñ gam-dâruñam gam yimezem hiç
Egerçi 'âlem içre süst **hîzem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25). [hîzem,]
5. K'anı kahr âteşi kılmadı **hîzem**
Eger var-ise sende 'aql u idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150). [hîzem,]

hezâr: Bülbül.

1. İkisünñ arasında **hezâra**
Ki bülbül kim gülistândür mâkâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50). [hezâra, -a]

hezâr: Bin II binlerce.

1. Olur **hezâr** şükr ki muhtâc-ı mücrimân
H'ân-ı şefâ'atunla kıyâmetde muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51). [hezâr,]
2. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinâtuñ
Sebûsin şır **hezâr** âb-ı hayâtuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160). [hezâr,]
3. Dağı kur nüshasından şi'riñüñ dâm
Ki ola râmuñ **hezâr** âhü-yı bed-râm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112). [hezâr,]
4. Hezâr i'zâz ile hândân u hurrem
Didi el-'îş şâha hayr-ı makdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73). [hezâr,]
5. Hezâr i'zâz-ıla kıldı der-âgüş
Tutivirdi hırâşına ser ü güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33). [hezâr,]
6. Niçe yük 'üd-ı huşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55). [hezâr,]
7. Niçe yük 'üd-ı huşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür **hezâr** ester **hezâr** esb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55). [hezâr,]
8. Niçe yük 'üd-ı huşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür **hezâr** ester **hezâr** esb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55). [hezâr,]
9. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kâfûr
Bularda her çerâg-ı âteşin bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12). [hezâr,]
10. Ne bir oğur **hezâr** efsûn u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miğl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8). [hezâr,]
11. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26). [hezâr,]

hezâr: Aşık.

1. Hezār ol vāktdan konıldı nāmı
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [hezār,]

hezārān: Bin, binlerce, pek çok.

1. Çü ‘işıyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān buncilāyın ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130*). [hezārān,]
2. Hezārān hürmetile peyk-i hazret
Özine ziver idüp bāl-ı ‘izzet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27*). [hezārān,]
3. Hezārān ‘izzile olup dü-tā kad
Selāmın aldı bunlaruñ Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115*). [hezārān,]
4. Çü tab‘-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezārān leşkeri bir fikr ile şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [hezārān,]
5. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yünus-ı ma‘nî saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [hezārān,]
6. Tutup anı **hezārān** ‘izzetile
Sevādına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [hezārān,]
7. Kaçan bir lāle tezyîn itse bāği
Hezārān sîneye qor derdi daği (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [hezārān,]
8. Ham-ı ebrüsü biçer dās āyîn
Hezārān hāşıl-ı cān u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [hezārān,]
9. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān
Cemāline dil ulanmış **hezārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38*). [hezārān,]
10. Hezārān derd-ile ol iki mecbūr
Zārūrî birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [hezārān,]
11. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftûn
Niğāruñ haymesinden geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [hezārān,]
12. Hezārān hîle ile tırdı derḥāl
Sarāya gıtdı kara gönli pür āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41*). [hezārān,]
13. Hezārān yirde olmuş sinesi çāk
Gözi nemğın vücüdi ğarkā-ı ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41*). [hezārān,]
14. Kaṭı ikrām iderdi Nevfel-i ḥān
Tıtaradı nāz-ıla anı **hezārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [hezārān,]
15. Zırılı gibi yimekten zaḥm-ı nāvek
Hezārān sîneler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32*). [hezārān,]
16. Bulup pes bir rasûl ol sâ‘idî sîm
Hezārān şive ile kıldı ta‘lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [hezārān,]
17. Hezārān āferîn serverlik itdûñ
Alıvırdûñ niğārî erlik itdûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9*). [hezārān,]
18. Dürüst itmez **hezārān** merhem anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [hezārān,]
19. Yaramamışdur etleri kebāba
Hezārān hîle ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [hezārān,]
20. İçümde şimdi var derdüm **hezārān**
Saña ‘ākḳ olmuş-idüm iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [hezārān,]
21. Dehānından **hezārān** dūr dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [hezārān,]
22. Geçinürdi **hezārān** şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi hayrete ğarḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10*). [hezārān,]
23. Dile ḥācet Ḥudādan yine kırtar
Hezārān luṭf birle ol niğū-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [hezārān,]
24. Hezārān luṭf-ıla kıldı ḥitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [hezārān,]
25. Ki ola kendü kayında giriftār
Düzüp ben ḥöd **hezārān** ceḥd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [hezārān,]
26. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezārān ālle ol serv-i ‘ayyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [hezārān,]
27. Baḳup ol buña kıldı āh u eḡān
Hezārān şerm-nākî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45*). [hezārān,]
28. Bunuñ gibi **hezārān** dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2*). [hezārān,]

29. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezârân şive vü nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [*hezârân,]*
30. Hezârân kez bunuñ koltuğına yüf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [*hezârân,]*

hezâr-ı nâtıka: *Güzel söz söyleyen bülbül.*

1. Perî-cevlân melek-hû âdemî-rüy
Hezâr-ı nâtıka gibi sühân-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [*hezâr-ı nâtıka,]*

hezârân: *Bin, binlerce, pek çok.*

1. Ki miğdârına kılmaz ‘aql-ı bâver
Zebûn olup **hezârân** fîl-i leffâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [*hezârân,]*
2. Hezârân luğf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32*). [*hezârân,]*
3. Hezârân serv gösterür aña bād
Yirinden turmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*hezârân,]*
4. Vuğuşa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49*). [*hezârân,]*

hezîmet bul: *Bozguna uğrama, yenilme.*

1. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [*hezîmet bul, -dum]*

hezl: *Şaka, alay.*

1. Bürehne-pâ ser ü ‘uryân u nâlân
Feşâr u **hezl** sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [*hezl,]*

hiç: *Yokluk.*

1. Öñi şoñı kamu hiçdür kamu **hiç**
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*hiç,]*
2. Öñi şoñı kamu **hiçdür** kamu hiç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*hiçdür, -dür]*

hiç: *Asla, hiç bir zaman.*

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
‘Arz u semâda sencileyin **hiç** muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [*hiç,]*
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*hiç,]*
3. Cüduñ eyyâmında sâ’il kalmadı ‘âlemde **hiç**
Oldı ‘ahdünde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*hiç,]*
4. Ol uçmağda yorulup peyk-i hazret
Per ü bälinde **hiç** kalmadı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*hiç,]*
5. Yoğidi **hiç** nazîri dîn içinde
Bahâdirlardan idi kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [*hiç,]*

6. Ki meyl eyleyibilmez **hiç** süya
Dehānı gonca sensiz k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [*hiç,]*
7. Cihān içre nazîri yog-idi **hiç**
Anuñ vaşında bu şî'r-i lâfîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*hiç,]*
8. Kafes maħbes olur mı **hiç** bāde
Ya gizlenür mi şîşe içre bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*hiç,]*
9. Şu resme itdi anı 'ışk-ı dil-ārām
K'idemez oldu **hiç** bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*hiç,]*
10. Kimesneye vefā kılmaz bu zen **hiç**
Zemîn-i şüreden bitmez semen **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [*hiç,]*
11. Kimesneye vefā kılmaz bu zen **hiç**
Zemîn-i şüreden bitmez semen **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*hiç,]*
12. Bu resme ħayr işe iy şāh-ı 'ālim
Degüldür istiħāre **hiç** lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [*hiç,]*
13. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift olmaz firişte birle **hiç** hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*hiç,]*
14. Qabül itmezse gönlün ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [*hiç,]*
15. Ta'aşşuq ol-durur k'olmaya kim **hiç**
Ölünce andan ırılmaya qadem **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [*hiç,]*
16. Ta'aşşuq ol-durur k'olmaya kim **hiç**
Ölünce andan ırılmaya qadem **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*hiç,]*
17. Beni 'ışk eyledi ger ħalka-veş piç
Qulağum olmasun ol ħalkasuz **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [*hiç,]*
18. Yazılmış safhasına piç-der-piç
Şu sözler kim begenmez 'aql anı **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [*hiç,]*
19. Dil ü cānda ħuzürü qalması **hiç**
Nihāl-i qaddi oldu ħuşşadan piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15*). [*hiç,]*
20. Tükendi şabri vü gitdi qararı
Elinde qalması **hiç** ihtiyārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4*). [*hiç,]*
21. Tene tîr itmez oldu **hiç** te'sîr
Belürdi kesmede baş 'ac-z-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [*hiç,]*
22. Kimesneye emān virmeyüben **hiç**
Nihāl-i 'ömr-i lâmın itdiler piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115*). [*hiç,]*
23. Açılmadı dilinden **hiç** anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*hiç,]*
24. Elinden ide mi **hiç** şaydın āzād
Şalarsañ raħm idüp şayd üzre sāyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*hiç,]*
25. Ki **hiç** bir müzeye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [*hiç,]*
26. ħabîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa **hiç** bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*hiç,]*
27. Velî kılmadı erine **hiç** meylî
Dem olmaz k'ol nigār-ı serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [*hiç,]*
28. Kesen mihr ü maħabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārā **hiç** senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [*hiç,]*
29. Olur mı vaħşî **hiç** mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmağdan ādem nefse tâbi' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*hiç,]*
30. Ki bu 'ālemdē **hiç** tutmaya ārām
Firişte şüretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [*hiç,]*
31. Olar gidüp daħi qalmazdı bunlar
Cihān bāzîgerin ütmez kişi **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*hiç,]*
32. Ki ne peyvendi vardur **hiç** ne bendi
Kemend ü mancınık ħile ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [*hiç,]*
33. Degüldür **hiç** birine bākî bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88*). [*hiç,]*

34. Anuñ yanına destür olmadın **hiç**
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [*hiç,]*
35. Anuñ **hiç** eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa bularuñ h'ânî hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [*hiç,]*
36. Bahâne eylemek lâzım degül **hiç**
Benem bî-çäre vü maħbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [*hiç,]*
37. Degüldür kimsenüñ **hiç** âşinâsı
Şınıkdur rûzgâruñ 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [*hiç,]*
38. Senüñ ğam-dâruñam ğam yimezem **hiç**
Egerçi 'âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*hiç,]*
39. Gider ortalarından lâ-büdü âzerm
Senüñ pendüñ baña **hiç** eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*hiç,]*
40. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña **hiç**
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [*hiç,]*
41. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [*hiç,]*
42. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Ġaraźlu 'ışkda yoĝdur beĝâ **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*hiç,]*
43. Ġaraźlu 'ışk ere olmaz revâ **hiç**
Ġaraźlu mihr bünyâdın yaĝar 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [*hiç,]*
44. Nihâl-i kâmeti döndi ĝilâle
Vücüdü riştesinde ĝalmadı **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [*hiç,]*
45. Başında kisve vü bilinde ĝancer
Cihânda bir firişte var mıdur **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*hiç,]*
46. K'anı **hiç** itmedi miñnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taĝt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*hiç,]*
47. Cihânuñ işine **hiç** olma ĝam-nâk
Baĝarsañ ger ĝaĝikat ĝâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*hiç,]*
48. Yine göndürür anı eglemez **hiç**
Velî anlar kim ir geldi ĝirân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [*hiç,]*
49. Ne taşdan inkisâr irmişdi el-ân
Ġatuñdan idemez oldum ĝüzer **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [*hiç,]*
50. Tapuñdan tuyamaz oldum ĝaber **hiç**
Yolum yoĝdur ki ĝörem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [*hiç,]*
51. Dilinden düşmedi **hiç** nâm-ı Mecnûn
Ġomadı çün ĝamuñdan yutdı ĝârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92*). [*hiç,]*
52. Bu resme düşmesün **hiç** bende bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [*hiç,]*
53. Derinden taşra çıĝmaz kimse anuñ **hiç**
Kime ĝalmıř-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*hiç,]*
54. Kimesne **hiç** tutup mıdur cihâni
Bu bir râh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [*hiç,]*
55. Bularuñ meşhedinden **hiç** ĝâlî
Ġehî Mecnûnuñ eş'ârın oĝurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [*hiç,]*
56. K'anı **hiç** eylemedi tiş-e bād
Kime virdi zer ü simî çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [*hiç,]*
57. Süy-ı eyvân-ı 'ulvîye sefer kıl
Ġoma maĝşüre-i ĝisside **hiç** pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*hiç,]*
58. Ġoma **hiç** âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir bucaĝda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [*hiç,]*

hiç: Boş, değersiz.

1. Hayātum defteri maḥv ola vü **hiç**
Şokalar yire idüp toprağı çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*hiç,]*

hiç biri: Hiçbiri.

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [*hiç biri, -si]*

hiç kimse: Hiç kimse, bir kişi bile.

1. Degül **hiç kimse** hâlınden haberdâr
Geltüp ebr üstine mânend-i aḥbâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*hiç kimse,]*

hicâb: Utanma, sıkılma.

1. Didî iy perde k'anuñ sen **hicâbı**
Nazar kıl hâlümde gör ben ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*hicâbı, -ı]*
2. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşî
Bu yolda çün **hicâbı** kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [*hicâbı, -ı]*
3. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-ğâyet oldı ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*hicâbı, -ı]*

hicâb: Perde, örtü, engel.

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i ḥ"âbın
Öñümde ref kıl benlik **hicâbın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [*hicâbın, -ın]*
2. Gice irdi bu hâlet içre nâgâh
Çeküp gün yüzine zulmet **hicâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [*hicâbı, -ı]*
3. İdindi perde bir 'âlî dirâhtı
Hicâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*hicâb,]*
4. Şaçı cân âfitâbınuñ **hicâbı**
Sarây-ı 'işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*hicâbı, -ı]*

hicâb it: Utanmak.

1. Hicâb iderdi lîkin câmı ilden
Göñülden Zeyd umup ol mû-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [*hicâb it, -er, -di]*

hicâb-ı ğayb: Bilinmezlik örtüsü.

1. Hicâb-ı ğaybde mestür idiler
Hayâl-i âdemiden dür idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*hicâb-ı ğayb, -de]*

hicâl: Kalın perde.

1. Kibriyâ-yı zātuña irişmez efhâm u 'uḳûl
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür **hicâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [*hicâl,]*

hicâl-i cism-i 'urvânân-ı bî-kes: Kimsesiz gariplerin beden örtüsü.

1. Kıyâmetde ridâsıdur anuñ pes
Ĥicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 12*). [*ĥicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes,]*

ĥicâl-ı sırr-ı cân: *Varlık sırrının kalın perdesi.*

1. Kamu çün dâne-i nâr idi yek-sân
Ĥicâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 140*). [*ĥicâl-ı sırr-ı cân,]*

ĥiçe say: *Önemsememek, önem vermemek.*

1. Cihânı ĥiçe şaymışdı ĥaķîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4*). [*ĥiçe say, -mış, -dı]*
2. Vücüdüm bendin itdüm päre päre
Cihân püde dirah̄tin ĥiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*ĥiçe say, -dum]*
3. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışkuñ içre ĥiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [*ĥiçe say, -dum]*

ĥicr: *Ayrılık, ayrılık acısı.*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aķdı ki Ĥamdî
Cüş eyleyüben ĥulzüm ü ‘ummâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*hicrinde, -i, -n, -de]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aķdı ki Ĥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*hicrinde, -i, -n, -de]*
3. Fiğâna başlasa **ĥicr-ile** her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı ‘aķreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [*ĥicr-ile, --ile]*
4. Şikenceden o serv itmezdi eġğân
Velikin **ĥicrden** olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [*hicrden, -den]*
5. Çün ola **ĥicrden** giryân u nâlân
Dir ölümüm önüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [*hicrden, -den]*
6. Kimün **ĥicrinden** irdi cânüña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*hicrinden, -in, -den]*
7. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni **ĥicr** iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*ĥicr,]*
8. Yakası **ĥicr** ilinde çāk olmuş
Şaçından âşiyân iden tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12*). [*ĥicr,]*
9. Kimün **ĥicriyle** yaķar cânüñi od
Çi ger gönülünde vardur inkisârün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [*hicriyle, -iyle]*
10. Ki şabrum mülkini **ĥicr** itdi ġâret
Getür cân gülistânunuñ gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*ĥicr,]*
11. Yakasın **ĥicr** elinden eyleyen çāk
Nedür ĥicrân gicelerinde ĥâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [*ĥicr,]*

ĥicrân: *Ayrılık, ayrılık acısı.*

1. Saña **ĥicrândan** irse bir numüne
Baña ʔa’n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*ĥicrândan, -dan]*
2. Fiğân u derd ü **ĥicrânunñ** celisi
Şeh-i iklim-i ġam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*ĥicrânunñ, -unñ]*
3. Ķorum geh geh başum altına bâlîş
Geçem **ĥicrândan** olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [*ĥicrândan, -dan]*
4. Ruĥı **ĥicrân** seylinünñ kebüdi
Yaşı bahrine ġarķ olan vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*ĥicrân,]*

5. 'Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı **hicrânına** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*hicrânına, -in, -a*]
6. Yakasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür **hicrân** gicelerinde hālün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [*hicrân,]*

hicret: *Peygamberimizin Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye teşrif buyurdıkları zaman.*

1. Bile ne 'aşrda irdi temāme
Nebinün **hicretinden** tuta sālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*hicretinden, -i, -n, -den]*

hicr-i çirkin: *Ayrılığın kirliliği.*

1. Firāk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bü-yı cāmesi mäh-ı münirün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [*hicr-i çirkin, -den]*

hicr-i mecnûn: *Mecnun'un ayrılığı.*

1. Firāk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*hicr-i mecnûn, -ile]*
2. İderdi hicr-i Mecnûndan fiğānlar
Dökerdi yaş yirine çeşmi kanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 63*). [*hicr-i mecnûn, -dan]*

hidāyet: *Doğru yol, doğruluk.*

1. Benem zulmāt-ı gâfletde giriftār
Hidāyet şem'i vir iy Hayy u Gaffār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*hidāyet,]*
2. Hidāyet kal'ası bābına fettāh
Çerāg-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*hidāyet,]*
3. Göñül mir'ātın andan eyle maşkül
Hidāyet şem'inün nürıyla her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*hidāyet,]*

hidāyet bul: *Doğru yolu bulmak.*

1. Kanā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından bu temsilün ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 46*). [*hidāyet bul, -ur]*

hidāyet kıl: *İhsan etmek ve güzel muamelede bulunmak.*

1. Didi Haq kıla hakkında hidāyet
Hudā rahmetler itmiş cāvidāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70*). [*hidāyet kıl, -a]*
2. Kefen kaydın göre yā ol gāribe
Ne yāri var k'aña kılup hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*hidāyet kıl, -up]*
3. Haqāyık gencinün şehrine bul rāh
Çü lutf-ı Haq saña kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [*hidāyet kıl, -dı]*

hidāyet vir: *Kurtuluşa erdirmek.*

1. Vücüdi oldı garq-ı nür-ı taḥkik
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [*hidāyet vir, -mez]*

hıfz: *Ezberleme.*

1. İderdüm yād ayağdan **hıfz** anı
Bitürdüm mīvesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [*hıfz,]*

hıfz it: *Korumak, esirgemek.*

1. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [*hıfz it, -üp]*
2. ‘Adûdan anı hıfz iderdi her an
Kafasında tûrurdi her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*hıfz it, -er, -di]*

hıfz kıl: *Saklamak, korumak.*

1. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş sem‘-vâr şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*hıfz kıl, -muş]*

hıfz-ı tu bād: *Zamanın eziyetinden muhafaza.*

1. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî der emân ü **hıfz-ı tu bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 7*). [*hıfz-ı tu bād,]*

hikâyet: *Hikâye, anlatı.*

1. Çi ger bu resme dindi bu **hikâyet**
Velîkin bir dahı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
2. Biri birine ol iki yâr-ı cānî
Hikâyetler diyişdiler nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*hikâyetler, -ler]*
3. Çün ola bu **hikâyet** ‘âleme fâş
Baña ta‘n eyleyici olur evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [*hikâyet,]*
4. Rumûz-ı ‘ışka çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*hikâyet,]*
5. Çün oldu bu **hikâyet** ‘âleme fâş
Mesâviye şurû‘ itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
6. Ki ya‘nî bu **hikâyetden** nihām
Haberdâr eyle var ol yâr-ı cānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*hikâyetden, -den]*
7. Çü dōst ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temsil ü **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*hikâyet,]*
8. İştüdüm bir **hikâyetde** ki evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [*hikâyetde, -de]*
9. Hikâyet rismānı üzre hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
10. İşidüñ yine bir tûrfe **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
11. Benüm mecnûnlıgum yok bundan özge
Eger mecnûnlık ise bu **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [*hikâyet,]*
12. ‘Arabda bu **hikâyet** oldu ma‘lûm
Karâbeti çü tûtdı bu söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [*hikâyet,]*
13. K’irişdi intihāya bu **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [*hikâyet,]*
14. Demidür kim temām ola **hikâyet**
İşidenler dilerse kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88*). [*hikâyet,]*

hikâyet eyle: *Anlatmak, nakletmek.*

1. Çü var iki dilüñ eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [*hikâyet eyle,]*

hikâyet it: *Hikâye anlatmak.*

1. Devâdan kıl aña evvel ‘inâyet
Vefâdan şoıra idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [hikâyet it, -e, -sin]

hikâyet kıl: Hikaye etmek, anlatmak.

1. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü zâr
Kılup hayvânlara hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [hikâyet kıl, -up]

hikmet: Bilgelik, hakikat.

1. Kime virmiş cemâl ü hüsün ü behcet
Kime virmiş kemâl ü ‘ilm ü **hikmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [hikmet,]
2. ‘Aceb kâdir durur kudretleri çok
‘Aceb hâkim durur **hikmetleri** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [hikmetleri, -ler, -i]
3. Maraz kim ben garîbüdür naşîbi
Anı def’ eylemez **hikmet** tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [hikmet,]
4. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur **hikmet** ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [hikmet,]
5. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger **hikmetden** ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [hikmetden, -den]

hikmet-endüz: Hikmet kazanma.

1. Zarîf ü ehl-i fażl u **hikmet-endüz**
‘Ulümü çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [hikmet-endüz,]

hilâf: Aksine, tersine.

1. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzêr vir
Anuñ emri **hilâfından** hâzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [hilâfından, -ın, -dan]
2. Hilâfin yazmadıysa kıl-k-i taqdîr
Me‘âlim levhine gelmeye tağyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85*). [hilâfin, -ın]
3. Ki ne dirse ider şoıra **hilâfin**
Cihândan geç ne cây-ı meylür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [hilâfin, -ın]

hilâf: Karşıt, zıt.

1. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker zencîr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22*). [hilâfına, -ı, -n, -a]

hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i âzer: İbrahim-i Azer etkisinin aksi.

1. Yanına varmadan bişer o nağçîr
Hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 31*). [hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i âzer,]

hilâl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay.

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebûrlaruñ kaşı gibi eylesin **hilâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [hilâl,]

2. Felek bahrında kılmış şun'-ı Bārī
Hilālī fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [*hilālî, -i*]
3. Ğam-ı dendānı ol zibā cemālūñ
Dişini getdi yüz yirde **hilālūñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [*hilālūñ, -üñ*]
4. Ay alnı āyīnesine muḥaşşal
Hilāl ebrūsı düşmiş mişl-i şayḳal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*hilāl,]*
5. Ki ol āşüfte-ḥāl ü bî-tesellî
Hilāle döndi bî ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [*hilāle, -e*]
6. Koyar ğamdan başına Leylî ḥāki
Ki bu yildendür ol şem'üñ **hilālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [*hilālî, -i*]
7. Lebinden bāde ser-mest oldı derḥāl
Hilāl-ile muḳārın oldı ḥurşid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 83*). [*hilāl-ile, -ile*]
8. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-ābı
Meh-i ruḥsārı beñzedi **hilāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [*hilāle, -e*]
9. Nihāl-i ḳāmeti döndi **ḥilāle**
Vücüdi riştesinde ḳalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [*ḥilāle, -e*]

hilāl: (*Kaşun*) *hilale benzer hali.*

1. Güzellendi vü bedr oldı **hilālî**
Ayuñ on dördine döndi cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [*hilālî, -i*]

hilāl ebrūlar: *Hilal kaşlar.*

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilāl ebrūları keş yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [*hilāl ebrūlar, -i*]

hilāl ol: *Bayram hilali gibi olmak, hilal gibi görünmek.*

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilāl olmuş şan ol la'l üstine na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [*hilāl ol, -miş*]

hilāle dön: *İncelmek, dal gibi olmak; çok zayıflamak.*

1. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki ḳaddi nāleden döndi hilāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [*hilāle dön, -di*]
2. Tenini ğuşşa döndürmiş hilāle
Geh ağlar gāh ider feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [*hilāle dön, -dür, -miş*]

hilāl-i 'id: *Bayram hilali (bayramı müjdeleyen bağlamında).*

1. Saḳuñ çinine iy ḥurşid-ruḥ bak
Hilāl-i 'idden yeg regdür el-ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [*hilāl-i 'id, -den*]

hilāl-i 'id: *Bayram hilali (Sevgilinin kaşına benzemesi bağlamında).*

1. Niçe oğlan yüzi ḥurşide beñzer
Kaşı yayı hilāl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*hilāl-i 'id, -e*]

hilāl-i 'id: *Bayram hilali.*

1. Hilâl-i 'iddin lutfıyla her sâl
Virür sâk-i 'arûs-i 'arşa halhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57). [hilâl-i 'id, -den]

hilâl-i nev: Yeni ay.

1. Nigînde Süheyl-i çarh bir lâ'l
Hilâl-i nev semendi pâyına na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100). [hilâl-i nev,]

hil'at: Elbise, kaftan.

1. Kesüp ya'nî başın ol bî-günâhuñ
Alalar hil'atini pâdişâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 46). [hil'atini, -i, -ni]
2. Virüp Zeyde didi bu hil'ati hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [hil'ati, -i]
3. Yitürdi müjde ol bî-per hümâyâ
Açup ol hil'ati kodı öñinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3). [hil'ati, -i]
4. Tonatdı hil'atiyle ol perî-zâd
Yakasından şan ol ruhsâr-ı zibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154). [hil'atiyle, -i, -yle]
5. Tenine hil'at idinmiş harîri
Vücûdın şöyle tütmiş per-i ahmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36). [hil'at,]
6. Sücûd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol hil'ati yüz hürmet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17). [hil'ati, -i]

hil'at-i zibâ-vı islâm: İslâmın süslü kaftanı.

1. Bugün bu hil'at-i zibâ-yı İslâm
Senüñ sa'yuñla buldı zib- itmâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61). [hil'at-i zibâ-yı islâm,]

hîle: Aldatmak, kandırmak.

1. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitti kara gönli pür âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41). [hîle,]
2. Atası cehd ü hîleyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89). [hîleyle, -y, -le]
3. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile çünki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43). [hîle,]
4. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79). [hîle,]

hîle vü âl: Yalan ve hile.

1. Tûrup ol şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40). [hîle vü âl,]

hîle-ger: Hilekâr, hile yapan (kimse).

1. Vü ger âgâh kılmazsam muqarrer
Bir iş ider aña bu hîle-gerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10). [hîle-gerler, -ler]

hilm: *Huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk.*

1. İlâhi Hızır ‘ilmi hürmetiyçün
Neciyyü’l-lâh **hilmî** hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88*). [*hilmî, -i*]
2. Degüldür **hilmî** kühından anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*hilmî, -i*]

himâyet: *Koruma, esirgeme.*

1. Bu resme okudu sayyâda efsûn
Didi sayyâd k’iderdüm **himâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [*himâyet,]*

himem: *Himmatler, cömertlikler.*

1. İy vücûdı mücid-i cûd u ‘atâ lûtf u kerem
Zât-ı pâki menba‘-ı hilm u hayâ hulğ u **himem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*himem,]*

himmet: *Lütuf, gayret, yardım.*

1. Rif’atun çarhinde toköz mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsınuñ bir katresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*).
[*himmetün, -ün*]
2. Çeküp **himmet** felek fevkine rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [*himmet,]*
3. Dür ü mercân hâcerdür cevher oldur
Talup **himmet** deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*himmet,]*

himmet it: *Yardım etmek.*

1. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 41*). [*himmet it, -señ*]

himmet-i şâh: *Padişahın yardımı.*

1. Egerçi kim yücedür **himmet-i şâh**
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [*himmet-i şâh,]*

hind: *Hindistan.*

1. Giyüp başına ‘izz u baht tâcın
Alur **Hind** u Horâsanuñ harâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*hind,]*
2. Müyesser olalıdan fetih-i şâhi
Gidüpdür **Hind** mülkünden siyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*hind,]*

hindî: *Hintli.*

1. Gülâman **Hindî** vü Rûmî dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*hindî,]*

hindü: *Hintli II Sevgilinin beni.*

1. Bu segden yaña da sal üstüh`anı
Saña iy hālî **Hindü** Haqq tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*hindü,]*
2. Ruĥı rengin idi vü hālî **hindü**
Gözi fettân ü kaşı `âşıka `âkķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [*hindü,]*

hindü: *Satürn.*

1. Felek fîlinûn üstinde yıl u ay
Zühâl **hindüsına** oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*hindüsına, -sı, -na]*

hindü: *Hintli gibi siyah olan.*

1. Degül **Hindü** kaşı gönlün muradı
Nidersin ol siyah kej-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [*hindü, -+er]*

hindüstân: *Hindistan.*

1. K`o servün mivesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü **Hindüstânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [*hindüstânî, -î]*

hindü-yi la`l: *Dudağın üstündeki ben.*

1. Şanasın hindü-yi la`lin kabâdur
Çeküp bülbül nihâl-i gülde âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 56*). [*hindü-yi la`l, -in]*

hing: *Felek atı.*

1. `Aşâ kaçısısı anuñ leng **hing**
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*hing, -i]*

hink: *Kır at.*

1. Ne kûha kim anuñ **hink** başar süm
İder ol yörenün aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*hink, -i]*
2. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün **hink** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*hink, -in, -den]*

hink-i nâm: *Şöhretli at.*

1. Kala meydân-ı gamda **hink-i nâmum**
Düşe çün `âr atından ehl-i gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76*). [*hink-i nâm, -um]*

hink-i rüzgâr: *Rüzgar atı.*

1. Rikâba çekdi **hink-i rüzgârı**
Diledi kim cihân mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2*). [*hink-i rüzgâr, -ı]*

hink-i tekebbür: *Gösterişli at.*

1. Yiyüp yâkûti üşenme vebâdan
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103*). [*hînk-i tekebbür, -den*]

hinnâ: *Kına.*

1. Düzüp **hinnâyıla** barmaqlarını
Kesüp pâk eyledi tırnaqlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31*). [*hinnâyıla, -yıla*]
2. Yağındı lâleden pâyine **hinnâ**
Getürüp şâhdan ser gönce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*hinnâ,]*

hinnâ yak: *Kına yakmak.*

1. Anuñ-çun yaqdı engüştine **hinnâ**
İrağdan gönca-ı zanbağ virür nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [*hinnâ yak, -dı*]
2. Şan anuñ ayağına yaqdı **hinnâ**
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [*hinnâ yak, -dı*]

hırāmān: (*Fa.*) *Salınan, salınarak yürüyen.*

1. Temâşâ kıldı ol deşti **hırāmān**
Kara evler tütulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [*hırāmān,]*
2. Ya bir zibâ kafes idi ol evvân
K’içinde kebk idi Leylî **hırāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*hırāmān,]*
3. Firâkuñdan revân eyler gözi kıan
Leb-ı cüda **hırāmān** ol şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [*hırāmān,]*

hırāmān ol: *Salınmak.*

1. Vañan tıtdı gelüp gülzâr içinde
Gülistân içre oldılar hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [*hırāmān ol, -dı, -lar*]

hırās: *Korkma, ürkme.*

1. Ol ucdan çeşm-i bedden pür **hırāsım**
Velî şol göz ki var bañâ ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*hırāsım, -ım*]
2. Hezâr i’zâz-ıla kıldı der-âğüş
Tıtvırdı **hırāsına** ser ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [*hırāsına, -ına*]

hiredmend: *Akıllı, anlayışlı.*

1. Yaban dīvānesi oldı **hiredmend**
Çözildi mübtelâ-yı gârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181*). [*hiredmend,]*

hurfet: *Meslek, sanat.*

1. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle gördi **hurfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*hurfet,]*

hırka: *Hırka.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin ‘âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûn tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*hırka,]*

hırka-ı sad-çâke: *Parçalanmış hırka.*

1. Me‘âşuñ fazla-i deryüzeden düz
Alup bir **hırka-ı şad-çâke** şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*hırka-ı şad-çâke,]*

hirmen: *Harman.*

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Gönüller **hirmenine** urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 12*). [*hirmenine, -i, -ne]*
2. Mürüvvet mezra‘ından tüşe virgil
‘İnâyet **hirmeninden** hüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*hirmeninden, -in, -den]*
3. Gönüller **hirmenine** urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 2*). [*hirmenine, -i, -ne]*
4. Kim urdı iy meh bu odı **hirmenüne**
Kimûñ düdü irişdi revzenüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*hirmenüne, -üñ, -e]*
5. Bahâdırlar elinde tığ-i hün-in
Urur cân **hirmenine** âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [*hirmenine, -i, -ne]*
6. Kî iy viren şabâ-yı ‘ışka **hirmen**
Karârı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*hirmen,]*
7. Ögüt virdükce dağı oldı efzün
Düşe bir **hirmene** çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [*hirmene, -e]*
8. İderler ‘ömrün enbânını sūrâh
Senün ‘ömrünse tar u **hirmeni** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*hirmeni, -i]*
9. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gil
Yağa bir **hirmeni** şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*hirmeni, -i]*
10. Sürürüm **hirmenine** urdı âteş
‘A tâ kılmışdı Hağ bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [*hirmenine, -i, -ne]*
11. Gicentün **hirmenine** rüzden nâr
Uyandı uyhusından Zeyd der-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [*hirmenine, -i, -ne]*
12. Bahâsı her birinün biñ cihândur
‘Utârid **hirmenünden** hüşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*hirmenünden, -üñ, -den]*

hirmenân-ı leylî-yi mâh: *Ayin karanlık harmanı.*

1. Şan ol hargehler idi anda her gâh
Göyünmüş **hirmenân-ı leylî-yi mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 48*). [*hirmenân-ı leylî-yi mâh,]*

hirmen-i gîfî: *Dünya harmanı.*

1. Bırağur hirmen-i gîfiye âteş
Dağı her gice bu humm-ı gil-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 84*). [*hirmen-i gîfî, -ye]*

hirmen-i nâm: *Şöhret harmanı.*

1. O da yandı hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı hevâdan **hirmen-i nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [*hirmen-i nâm,]*

hirmen-i sabr: *Sabr harmanı.*

1. Derün-ı lāle gibi āteş-i āh
Yağardı hirmen-i şabrını her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [*hirmen-i şabr, -ı, -n, -ı*]

hırs: Aç gözlülük, tamah.

1. İdüp **hırşum** elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*hırşum, -um*]
2. Felek tahtı şehini bende eyle
Seni h*âr itmeden **hırş** azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*hırş,]*
3. Kanâ'at tığına gerdân-ı âzı
Ço 'uzlet **hırsuñı** ber-dâr kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*hırsuñı, -uñ, -ı*]

hisâb: Hesap, ölçme.

1. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Aççe döküp nukre-i encüm **hisâbını** raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22*). [*hisâbını, -ın, -ı*]
2. Bu resme gördi çün Mecnûn **hisâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [*hisâbı, -ı*]
3. Yiyemez ol nihâl-i tâzededen ber
Çü Mecnûn vâkıf oldı bu **hisâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [*hisâba, -a*]
4. Tehî komayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu **hisâbı** döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*hisâbı, -ı*]
5. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu **hisâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [*hisâbı, -ı*]

hisâb it: Düşünmek, Ölçmek biçmek.

1. Hisâb iderdi dāyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*hisâb it, -er, -di*]

hisâb-ı 'ilm-rân: İmi tutan hesap.

1. İder yârân hisâb-ı 'ilm-rânı
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [*hisâb-ı 'ilm-rân, -ı*]

hisâbı vü şumâr: Ölçü ve hesap.

1. Gice gündüz budur 'âlemde kârı
Dağı yokdur hisâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24*). [*hisâbı vü şumâr, -ı-ı, -ı*]

hisâb-ı vuslat-ı dilber: Sevgiliye kavuşma hesabı.

1. Dilâverler çalışup dökmede hûn
Hisâb-ı vuslat-ı dilberde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 2*). [*hisâb-ı vuslat-ı dilber, -de*]

hisâb-ı 'ışk: Aşkın hesabı.

1. Hisâb-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Garažlu 'ışkda yokdur beğâ hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [*hisâb-ı 'ışk, -dan*]

hısāl: Güzel hasletler, huylar.

1. Su'āl itdi anuñ hūy u **hıṣālin**
Nedür hep didiler sultāna hālin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*hıṣālin, -in*]

hisān: Güzellik.

1. Saña olsun beḳā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu **hisānı** gūṣ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [*hisānı, -ı*]

hisār: Kale.

1. Çün ol reşk-i bütān-ı Kānehārī
Şeker tengi gibi oldu **hiṣārī** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*hiṣārī, -ī*]
2. Cefā vü cevr elinden sīne-çāküm
Hiṣār içre giriftār u muḳayyed (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [*hiṣār,]*
3. Tururlar san ol ortada Süleymān
Hiṣār olmışlar idi yā özine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [*hiṣār,]*
4. Demirden şanki yapmışlar **hiṣārı**
Şu resmileydi anda cānver bol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*hiṣārı, -ı*]
5. Harem gerdine çekdiler **hiṣārı**
Hevā yüzinde uça bir meges ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56*). [*hiṣārı, -ı*]

hisār: Kale II: Beden.

1. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Hiṣārı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [*hiṣārı, -ı*]
2. Ölüden buldı bir tāze revānı
Niḡārīn-i hiṣārı oldu **hiṣārı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99*). [*hiṣārı, -ı*]

hiṣār it: Kuşatmak.

1. Hiṣār itmişdi gerdini meh ü sāl
Geçinürdi belā-yı teng içinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 20*). [*hiṣār it, -miş*]

hiṣār-ı arzū: Arzunun kalesi.

1. Hiṣār-ı arzūsi böyledür berk
Haḳīḳat düşse anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20*). [*hiṣār-ı arzū, -sı*]

hiṣm: Gazap, öfke.

1. Eger **hiṣm** ile ursa kūhe nīze
Geçer eyle ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*hiṣm,]*
2. Baña āyine yiter sīne daḡı
Diyüp bu sözleri gösterdi **hiṣmı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [*hiṣmı, -ı*]
3. Daḡı yokdur şadef birle aña kār
Bunu didi vü zāhir kıldı **hiṣmı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*hiṣmı, -ı*]
4. Yirinden kapdılar **hiṣm-ıla** bunu
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [*hiṣm-ıla, -ıla*]
5. İrişdi **hiṣmıla** çün şir-i ğarrān
Üküş kīn ü ğāzabla bağlamış bil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*hiṣmıla, -ıla*]

6. Gehī **hı̄şm**-ile seng ururdu ki çüb
Fetā āzürde düşdi ol ten-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [*hı̄şm-ile,]*
7. Yüzine baqdı yüz **hı̄şm**-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [*hı̄şm-ile,]*
8. Biri **hı̄şm**-ile tıtar biri yırtar
Bularuñ qorhısından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58*). [*hı̄şm-ile,]*

hı̄şm: *Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyla aralarında yakınlık bulunanlardan her biri.*

1. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı **hı̄şm** u kavm ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*hı̄şm,]*

hı̄şm evle: *Öfkelenmek.*

1. Katı **hı̄şm** eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tā ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*hı̄şm eyle, -yüp]*

hı̄şm it: *Öfkelenmek, kızmak.*

1. Nazar kılsa saña āyine **hı̄şm it**
Dem-i qahruñdan anı türe-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*hı̄şm it,]*
2. Mürüvvetde güneş mānendi zāhîr
Kaçan **hı̄şm** itse gerdün gibi qāhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*hı̄şm it, -se]*

hı̄sse: *Pay, nasip.*

1. Ki tā İbn-i Selāma irdi **hı̄şse**
Kaçan kim bu kelāmi gūş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*hı̄şse,]*

hı̄st: *Kerpiç, tuğla.*

1. Başum qomağa yoqdur vaqt-i nāliş
Deri **hı̄ştından** özge baña bāliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*hı̄ştından, -ın, -dan]*
2. Bile bî-ta‘ne-i düşmen şeb [ü] rüz
Çekelüm qabr **hı̄ştından** biz iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*hı̄ştından, -ın, -dan]*
3. Nişān-ı haddidür bir lāle-rūyuñ
Kamu **hı̄ştān** ki ferş-i āsitāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143*). [*hı̄ştān, -an]*
4. Ol üftāde başı altına bir **hı̄şt**
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [*hı̄şt,]*

hitāb: *Söylenen söz, konuşma.*

1. Hitāb irdi ki iy mākşūd-ı dergāh
Dile hācet ki maqbül itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*hitāb,]*
2. Çün açdum ol kitāb-ı müsteṭābı
Ezel satırında gördüm bu **hitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*hitābı, -ı]*
3. Hem işidüp anası bu **hitābı**
Kabül idüp şeh virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*hitābı, -ı]*
4. Gıdādandur giyāh ü zāmğa hırsend
Pes idüp rıfķ u rağbetle **hitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*hitābı, -ı]*
5. Çü Mecnûn gūş kıldı bu **hitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [*hitābı, -ı]*
6. Hezārān luṭf-ıla kıldı **hitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [*hitābı, -ı]*

hitâb eyle: Seslenmek.

1. Hitâb eyledi cânına bu naqlı
Gel iy rûz-ı ecel katlı it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18*). [*hitâb eyle, -di*]

hitâb it: Söz söylemek, söz yöneltmek.

1. Añup ağıladı kıddin dilberinüñ
Hitâb itdi ki iy naql-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [*hitâb it, -di*]
2. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*hitâb it, -üp*]
3. İdüp şem'a hitâb ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sülhte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*hitâb it, -üp*]
4. Hürüşa geldi cânı 'andelibi
Hitâb idüp didi k'iy murğ-ı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*hitâb it, -üp*]

hitâbı kıl: Söze başlamak.

1. Koçup kabrini kılarıdı hitâbı
Ki nedür hâlün iy miskîn garîb âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*hitâbı kıl, -ar, -dı*]

hitâb-ı müsteţâb: Güzel seslenişler, güzel sözler.

1. İşidüp bu hitâb-ı müsteţâbı
Revân ol kâşıda virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91*). [*hitâb-ı müsteţâb, -ı*]

hıvânet: Hainlik.

1. Ne ol tîrûñ senüñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıvânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [*hıvânet,]*

hız: Hareketteki çabukluk, sürat.

1. Pes ortaya miyâncılar şalup tîz
Zarûrî eyledi şulh etmege hız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*hız,]*

hız eyle: Coşkunluk içinde âdeta kanatlanarak ulaşmak.

1. Gönildi râh-ı Necde eyleyüp hız
Yola girdi idüp kaţ'-ı menâzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26*). [*hız eyle, -yüp*]

hizmet: İş görmek, çalışmak, başkalarının işini yapmak.

1. Hizmetünde olana olmadığı gibi elem
Dergehün dūrları gönline yok 'ıys u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*hizmetünde, -ün, -de*]
2. Bizi nevmîd kıлма rahmetünden
İrag eyleme bir dem hizmetünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [*hizmetünden, -ün, -den*]

3. Turup ol gice çün şem' ol dilārā
Atası **hizmetine** vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*hizmetine, -i, -(n)e*]
4. Ne hōd bir lâhza oldum **hizmetüñde**
Çekerdüñ sen benüm ğuşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
5. Kamusı **hizmetinde** idi kâyim
Kııarsañ sen dahı ger cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*hizmetinde, -i, -n, -de*]
6. Soñ ucı **hizmetüñde** şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
7. Zebâne meş'alesi birle ejder
Özini **hizmetinden** itmeyüp kat' (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97*). [*hizmetinden, -i, -nden*]
8. Özüñi bend-i hasretten kıl āzād
Müşerref ol iki dem **hizmetinde** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [*hizmetinde, -i, -nde*]
9. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram **hizmetüñde** iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
10. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam **hizmetüñden** bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [*hizmetüñden, -üñ, -den*]
11. Ayağ üzre turur **hizmetde** dāyim
Alup her şāhdan sad verd-i bî-hār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [*hizmetde, -de*]

hizmet it: Hizmet etmek, iş görmek, çalışmak.

1. İşigüñde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her şeher tā şeb biri her şeb biri tā şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [*hizmet it, -er*]
2. Ki bizden hazretüñe hizmet etmek
Olur minnet degül kim minnet etmek (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [*hizmet it, -mek*]
3. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzürında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*hizmet it, -di*]
4. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsi
Huzürında olur bî-kadr kürsi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*hizmet it, -e*]
5. Ki her hayvân ider bir dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [*hizmet it, -er*]

hizmet kıl: Hizmet etmek: iş görmek, çalışmak.

1. Aña hizmet kııarlardı şitābān
Peleng ü şîr ü āhū gürg ü rübāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42*). [*hizmet kıl, -ar, -lar, -dı*]
2. Didî hācib ki hey bu ne belādūr
Eger bizüm şehe hizmet kıılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [*hizmet kıl, -a, -yduñ*]

hizmet-kār-ı mehdi: Hidayetin beşiği.

1. Çü dāye menzil itdi māha mehdi
Şanasın oldı **hizmet-kār-ı Mehdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294*). [*hizmet-kār-ı mehdi,]*

hızr: Ab-ı hayatı içerek ölümsüz olduğuna inanılan peygamber.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişalüh **Hızr** irmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*hızr, -ı*]
2. İlâhi **Hızr** ‘ilmi hürmetiyçün
Neciyvü’l-lâh hilmi hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*hızr,]*
3. Gelüp **Hızr** âsitânuñda öper der
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*hızr,]*
4. Hem İskender-durur hem **Hızr** zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69*). [*hızr,]*
5. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü **Hızr** azmıslara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72*). [*hızr,]*
6. Ruḥı lâ’linden olmuş **Hızr** âbı
Zenehdânı ol âbuñ bir habâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [*hızr,]*
7. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre **Hızrdur** san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*hızrdur, -dur]*
8. Ki kılmaz çâre kılmaklada taķşır
Revişde **Hızr** gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [*hızr,]*
9. Sen anı ziver itdüh güne güne
Bu yolda **Hızr** gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [*hızr,]*

hızrân: *Far. Hezerân denilen maruf ağaç.*

1. Kâmer-ruḥsâr idi vü **hızrân** kad
Saçı müşgîn idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [*hızrân,]*

hız-rân: *Far. Hezerân denilen maruf ağaç.*

1. Hamîde kâddi oldı **hız-rânî**
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erğuvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*hız-rânî, -î]*

hızr-ı mülk-i küh-ı hadrâ: *Yeşil dağ diyarının velisi.*

1. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi iy **Hızr-ı mülk-i küh-ı hadrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [*hızr-ı mülk-i küh-ı hadrâ,]*

hō: *(Fa.) Kendi, bile, dahi.*

1. Hayâtı ben **hō** çokdan itmîşem terk
Beḳâ mülkine idersün sen de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*hō,]*
2. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne **hō** duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*hō,]*
3. İdinüp kızbi **hō** şâdık geçinme
Riyâdan ola çün bir ‘ışk hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*hō,]*

hod: *(Fa.) Kendi, bile, dahi.*

1. Ne **hōd** ‘âşıklıguñ cânında bârı
Bunu ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*hōd,]*
2. Ne nâmın añladı ne **hōd** nişânın
Velî ‘ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*hōd,]*
3. O **hōd** tâlib idi derd ü belâya
Kaçan meyl eyleye hōn u kabâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [*hōd,]*
4. Şitânuñ şiddetinden çarḥ **hōd** kâm
Güne karşı döner her rüz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*hōd,]*
5. Baña **hōd** ‘ışkdandır küt-ı muḥlak
Çü gide ‘ışkum ölüvren muḥakḳak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*hōd,]*

6. Ve ger **hōd** seng içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [*hōd,]*
7. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ‘ālemde ne **hōd** zindegānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*hōd,]*
8. Vü ger **hōd** niyetüñ itmekdesse ceng
Cihānı gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [*hōd,]*
9. Ne **hōd** ‘ömrüñ görilmişdür beğāsı
Niçe çeksün zamānuñ kahrın ādem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [*hōd,]*
10. Gehī şadrına çekdi hāk-i pākin
Ol evvelden de **hōd** dest-i sitemde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [*hōd,]*
11. Ne **hōd** bir lāhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [*hōd,]*
12. Baña hār-ı tarīk olur nigeh-bān
Vü ger **hōd** gūşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [*hōd,]*
13. Hācelven ben **hōd** ol itdügüm işden
Çü gönülümden gidermezsın benüm bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [*hōd,]*
14. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña **hōd** her enīs-i tuş-rūdan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*hōd,]*
15. Uş ol dem boynuñadur vebālüm **hōd**
Kanı sen kandesin ya kandedyüm ben (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 2*). [*hōd,]*
16. Ne **hōd** bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur hūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*hōd,]*
17. Komişlar cehlden adını Mecnūn
Kemālātıyla ol **hōd** kāmīl idi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*hōd,]*
18. Degülsin Zeydden **hōd** sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*hōd,]*
19. Cihān içinde **hōd** Mecnūn-ı mağmūm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [*hōd,]*
20. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben **hōd** hezārān cehd ü çāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*hōd,]*
21. Bu resme ‘adle **hōd** ‘aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*hōd,]*
22. Ne **hōd** penbeyle şerbet itdüre nūş
Ne bulunur mezārın kazar üstād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [*hōd,]*

hod: Artık, bundan böyle.

1. Vü ger **hōd** çeşmi olursa murāduñ
Gözüñe yegdür andan çeşmi şāduñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [*hōd,]*
2. Vü ger **hōd** çekesin bu hükmden ser
Ola farquñ sezā-yı tığ u hançer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [*hōd,]*

hod: Ama, fakat, lakin.

1. Çıkarup bu kafesden kılam āzād
İledürsün eve **hōd** çār-nā-çār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [*hōd,]*

hod: "Zira" anlamındadır.

1. İşitgil pendümi kim iy püser ben
Bilürsün **hōd** degülven saña düşmen (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*hōd,]*
2. Anuñ **hōd** gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış bañr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*hōd,]*
3. Kazandıklarımı kıla taşarruf
Bilürsen **hōd** şoñumda senden artuğ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*hōd,]*

hōd ol: Kendinden geçmek.

1. Vü ger hōd olsa ol leşker ‘adū-gür
Neşātından giriv ider bu çün şir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [*hōd ol, -sa]*

hod-kām: Kendini beğenmiş, bencil.

1. Delü oldur cihānda k'ola **hōd-kām**
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [*hōd-kām,]*

hōd-zebūn: Gücsüzlerle.

1. Bugün ne 'aciz u ne hōd zebūnsın
Cihānda naqş-ı bend-i kâf u nūnsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [*hōd-zebūn, -sın]*

hokka-i 'ac: Fildişi kutusu.

1. Henüz öz mühriledür **hokka-i 'ac**
Delinmedi daḥı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [*hokka-i 'ac,]*

hōn: Yemek sofrası, yemek.

1. O hōd t̄alib idi derd ü belāya
Kaçan meyl eyleye **hōn** u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*hōn,]*
2. Ki ol **hōndan** yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu'arrā idi h'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*hōndan,]*
3. Felek dōne dōne kılmış idi kahr
Eger biñ dürlü **hōn** itseñ havāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*hōn,]*

horāsān: İran'ın doğusundaki bir yer.

1. Giyüp başına 'izz u baḥt t̄acın
Alur Hind u **Horāsānuñ** ḥarācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*horāsānuñ, -uñ]*

hōrende: Birinin beslediği kimse, boğaz.

1. Yimezsem ben **hōrendem** var-durur çok
Bu resme kim bu ḥayvānlarla yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*hōrendem, -m]*

hos: Gerçi.

1. Elin aldı vü bağladı yiñi 'ahd
Gelüp Mecnūna **hoş** bu resme ḥālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [*hoş,]*

hos: Güzel, iyi.

1. Ne disem **hoşdur** anı bilmedüm l̄ik
Bu ḥayretten beni ğam kıldı bārık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*hoşdur, -dur]*
2. Oğul **hoşdur** kişiye ger ḥalefdür
Çün ola nā-ḥalef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*hoşdur, -dur]*
3. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki **hoşdur** başına sultānlık ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [*hoşdur, -dur]*
4. Tökındı çeşmi bir **hoş** sāye-bāne
Şu resme ki ucu irmiş āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*hoş,]*
5. Ne **hoşdur** kim iki yār-ı muvāfık
Sevişüp birbirine ola 'aşıq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [*hoşdur, -dur]*

6. Koçulayup buhür-ı müşg-fâmı
Çü nâfe **hoş** nesim oldı meşâmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*hoş,]*
7. Hem ol dem tırdı Kays önine mâder
Getürdi **hoş** ta'âm-ı ruh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52*). [*hoş,]*
8. Ğamı şâdiye dönüp **hoş** dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*hoş,]*
9. Hoş idi ya gerilem çârmıha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44*). [*hoş,]*
10. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy kaddı kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [*hoş,]*
11. Gelüp kondurdılar bir **hoş** makâma
Katu 'ızz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*hoş,]*
12. Kazıyup tırnaç-ile eyledi dūr
Ki **hoşdur** hâl aña k'ola ruhı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*hoşdur, -dur]*
13. K'o resme yârdan **hoş** yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*hoş,]*
14. Ki yarın **hoş** nesim ola dimâğuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*hoş,]*
15. Hōş inşâ itdi bir mektüb-ı merğüb
Anuñ dībasesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*hōş,]*
16. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hōş olur âb içinde cây-ı mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*hōş,]*
17. Hâram olmaya ger virseñ şarâbı
Senüñ bezmünde **hoşdur** bâde zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [*hoşdur, -dur]*
18. Çekemez biñ sentüñ gibi bilürin
Baña **hōşdur** ded ü dâmile bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*hōşdur, -dur]*
19. Urup yüz yüze buldılar **hoş** iqbâl
Tolayup birbirinüñ boynına çol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*hoş,]*
20. Binâ eylediler bir **hōş** 'imâret
Ki her bir revzeninüñ şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*hōş,]*
21. Velikin 'âşık olanlara **hoşdur**
Bu resme sözlere yoçdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [*hōşdur, -dur]*

hos: Bununla birlikte.

1. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin **hoş** iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39*). [*hoş,]*

hos gel: İyi gelmek, hoş görüme.

1. Velikin hōş gelürdi aña dâdı
İderken 'ışk hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*hōş gel, -ür, -di]*
2. Ki öz başında gördi ol hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hōş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [*hōş gel, -di]*
3. Ki bozduñ anı sen çalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*hōş gel, -mez]*
4. Şafâdan oldı key hōş-hâl Mecnûn
Didi hōş geldüñ ü şâdi getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [*hōş gel, -düñ]*
5. Gelüp cânına hoş şâhuñ cevâbı
'İmâret oldı gönünün hârabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*hoş gel, -üp]*
6. Temâşâ-yı cihân gelmez aña hōş
Şu bülbül kim kaşesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [*hōş gel, -mez]*

hōş gör: İyiye yormak; hoşgörü ile karşılamak.

1. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hōş gördük bu 'ağd-ı müstetâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72*). [*hōş gör, -diik]*

hoş it: Memnun etmek.

1. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93). [hoş it, -üp]
2. Şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi gönülden ğamlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3). [hoş it, -üp]
3. Bu idi yol hoş itdün bârekallâh
Qavî peymânımsın hem vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88). [hoş it, -duñ]

hoş ol: Esenlikte olmak.

1. Tutup ol baħrden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize daħı ğavvâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8). [hoş ol, -dum]

hoş tut: Birine iyi ve sevecenlikle davranmak.

1. Saña oldur soñumca yâdigârum
Hudâ haqqı-çün anı hoş tut iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47). [hoş tut,]
2. İre gönülünü hoş tut k'iy yegâne
Yakında tîr-i maqşüduñ nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33). [hoş tut,]

hoş-bü: Güzel kokulu, güzel kokan.

1. Güle sen virdün iy Haq behcet-i rû
Sen itdün ğocenün ağzını hoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30). [hoş-bü,]
2. Bu süz u tef kimün dağından irdi
Ya bu hoş-bü kimün bağından irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10). [hoş-bü,]
3. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldı hoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29). [hoş-bü,]

hoş-dil: Gönlü hoş, memnun.

1. Tapuñdan bu yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm görmeysir irak seni bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14). [hoş-dil,]

hoş-hâl: Mutlu, mesut.

1. Şafâdan oldı key hoş-hâl Mecnûn
Didi hoş geldün ü şâdi getürdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46). [hoş-hâl,]

hoş-hü: Güzel ahlaklı.

1. Yahüd bir tıfl kim olmaya hoş hü
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217). [hoş-hü,]
2. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hüdân-durur kim bu ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20). [hoş-hülük, -lık]

hoşnüd: Râzı ve memnûn.

1. K'olan bu kavmden râzı vü hoşnüd
Niğârınuñ atası geldi ğam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26). [hoşnüd,]
2. Urursın sîhler endânum üzre
Benem hoşnüd öz hâlümden el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15). [hoşnüd,]

hoşnûd ol: Memnun, râzî olmak.

1. K'ihâta itmez iki rûhı bir post
Sen olmazsın benim vaktümde hoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [*hoşnûd ol, -maz, -sın*]

hoşter: En güzel.

1. Gelür serv-i revândan hûb u hoşter
Satun al kudretün yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*hoşter,]*

hû: Huy, tabiat.

1. Teninde anuñ hû şöyleydi leţâfet
K'irürdi pîrehan târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*hû,]*
2. Şanemden ğayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [*hû,]*
3. 'Îmâret miñnetinden idi âzâd
Çomışdı hürd u h'wâb ü 'aql u hûşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*hûşî, -sı*]
4. Ki hoş-hûlık olupdur hatm bende
Eyü hûdan-durur kim bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [*hûdan-durur, -dan, -durur*]

hû: Allah.

1. Çağırur 'aqlı gibi cânı ya Hû
Yıkılır bir zamân şâhra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [*hû,]*

hû: "Sana söylüyorum" manası taşıyan ünlem.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'îş-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*hû,]*

hûb: Güzel, sevgili.

1. Var idi şehlerinüñ bir kıızı hûb
Şaçı cevġân-ı müşġin ġabġabı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*hûb,]*
2. Bu hûbuñ 'ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*hûbuñ, -uñ*]
3. Bu hûbuñ 'ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*hûbuñ, -uñ*]
4. Şoñucı şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâli ol hûblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*hûblar, -lar*]
5. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [*hûbile,]*

hûb: Güzel, hoş.

1. Teferrüc eyledüm bir haţt-ı müşġin
Hürüfi hûb hem-çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94*). [*hûb,]*
2. Görinür çin-i zülf-i yâr maţlûb
Gözine halkâsından Ka'benüñ hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [*hûb,]*

3. O **hüb** eş'aruñ uş birisi budur
İşit kim güşüñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*hüb,]*
4. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî **hüb** âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*hüb,]*
5. Ki bir kâşid bulup **hüb** u yegâne
İde dîvânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [*hüb,]*
6. Giderken irdi bir şahrâya key **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*hüb,]*
7. Gelür serv-i revândan **hüb** u hõşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*hüb,]*
8. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duhterüm var **hüb** u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [*hüb,]*
9. Veli ḥarmührede yirindedür **hüb**
Egerçi la'l olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [*hüb,]*
10. Tenine bir kabâ **hüb** ü mülevven
Pür itdi lâle bir cām-ı muşaffâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [*hüb,]*
11. Ne hõd bu resme miḥnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmaḥ olur **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [*hüb,]*
12. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir nev-cevân **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [*hüb,]*
13. İñen eglenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir kızı **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*hüb,]*
14. Koḥusı 'üd u 'anber kârvânı
Yüzi **hüb** idi pākîze-nihâdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [*hüb,]*
15. Ğazeller oḫudı çün dürr-i meknûn
Daḫı bir niçe sözler söyledi **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*hüb,]*
16. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme **hüb** ü firüz oldı ol rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [*hüb,]*

hüb u zîbâ: *Iyi ve güzel.*

1. Sürürü miḥnet ü gülzârı nîrân
Ne deñlü **hüb u zîbâ** naḫşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [*hüb u zîbâ,]*
2. Nitekim ferş-i cennet **hüb u zîbâ**
Oturmuş nür-ı pākîyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46*). [*hüb u zîbâ,]*

hübân: *Güzeller, dilberler.*

1. Bu faşl içinde ol **hübân** mesrür
Degüllerdı yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*hübân,]*

hübân-ı 'âlem: *Dünyadaki güzeller.*

1. Daḫı bigâne kalb u âşinâ-rü
Bugün **hübân-ı 'âlem** iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [*hübân-ı 'âlem,]*

hübân-ı 'arab: *Arap güzelleri.*

1. Ki oldı fi'l-meşel firdevs-i şânî
Ki **hübân-ı 'Arab** ḥavrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [*hübân-ı 'arab,]*

hübân-ı kabîle: *Kabile güzelleri.*

1. Ne deñlü var-ise **hübân-ı kabîle**
Çamusınaydı server ol cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89*). [*hübân-ı kabîle,]*
2. Mişâl-i şem' idiler mâtem-efrüz
Çağırıp didi **hübân-ı kabîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39*). [*hübân-ı kabîle,]*

hübân-ı mevzûn: *Ahenkli güzel.*

1. Ta'aşsubla dîr ol **hübân-ı mevzûn**
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*hübân-ı mevzûn,]*

hübân-ı ra'nâ: *Hoş güzeller.*

1. Hâbâb itdi kefin yir yir çabarcık
'Arûs-ı küh çün **hübân-ı ra'nâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41*). [*hübân-ı ra'nâ,]*

hübân-ı zamâne: *Devrin güzelleri.*

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol yegâne
Hecâlet-bahş **hübân-ı zamâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 70*). [*hübân-ı zamâne,]*

hüb-cây: *Güzel yer.*

1. Huzûr-ile geçür şadân [u] hürrem
Mağam idin varup bir **hüb-câyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [*hüb-câyı, -ı]*

hüb-ı zamân: *Devrin, dönemin en güzeli.*

1. Buğâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*hüb-ı zamân, -e]*
2. Getürüp karşısına söyledürdi
Söz arasında ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11*). [*hüb-ı zamân, -e]*

hüccet: *Delil, belge.*

1. Başına geldüğinden sonra 'aklı
Bize **hüccetle** 'arz eyle bu naqli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*hüccetle, -le]*
2. Ölümü **hücceti** oldu müseccel
Fenâ bâdı söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [*hücceti, -i]*
3. Haç-ı 'afvüñden özge **hüccetüm** yok
Hüdâvendâ elüm tut hâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [*hüccetüm, -üm]*

hüccet ol: *Delil olmak, şahit olmak.*

1. Baña mahşer güninde ola hüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*hüccet ol, -a]*

huceste: *Hayırlı, uğurlu.*

1. Kıızıl gülden seher bulmuşdı deste
Zamânum idi firüz u **huceste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*huceste,]*
2. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huceste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*huceste,]*

hücre: Küçük oda.

1. Havâlisinde bî-hadd **hücreler** var
Kimi evvân kimi kaşır u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [*hücreler, -ler*]
2. Tolandıñ küh eger şahrâ cihâni
Melâmet **hücresin** ma'mûr kıldıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109*). [*hücresin, -si, -n*]

hücüm: Saldırış, saldırma.

1. Bunu didi vü 'aklı gitdi derhâl
Hücümından ğamuñ oldı diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64*). [*hücümünden, -ın, -dan*]

hücüm it: Saldırmak.

1. Hücüm idüp aña kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 42*). [*hücüm it, -üp*]

hudâ: Allah.

1. İki cihânda düşmenüñi kahr iden **Hudâ**
İtdi dü kevne hazretüñi şâh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35*). [*hudâ,]*
2. Hudâ kim bir-dürür bî-mişl ü mânend
Kilid-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*hudâ,]*
3. Kimi meyhâneden irdi **Hudâya**
Kimiñüñ tât'atı vardı hebâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101*). [*hudâyaya, -y, -â*]
4. Hudâya zât-ı pākūñ hürmetiçün
Şifât-ı kadr-nākūñ 'izzetiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 67*). [*hudâyaya, -y, -â*]
5. Hudâdan hem aña yoğ-ıdı fermân
K'o menzilden yukaru ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [*hudâdan, -dan*]
6. Açılmış kapuları âsumānuñ
Şaçılur rahmeti halka **Hudānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*hudānuñ, -nuñ*]
7. Hudâ hayr eyleyüp hem âhirini
Bihışt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179*). [*hudâ,]*
8. Hudâdan râyetine hem-çü tuğrâ
Yazılmış âyet-i 'innâ fetahñâ" (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*hudâdan, -dan*]
9. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*hudâdan, -dan*]
10. Çü şerh olındı tevhidî **Hudānuñ**
Dinildi hem nu'ütü Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [*hudānuñ, -nuñ*]
11. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u sehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [*hudâdan, -dan*]
12. Mükahhal çeşm-i fettāñi **Hudâdan**
Münevver tal'atı şems-i duhâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 285*). [*hudâdan, -dan*]
13. Şehirlerde münâcât eyler idi
Hudâya 'arz-ı hacât eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [*hudâyaya, -ya*]
14. Ya me'külât cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12*). [*hudâ,]*
15. Yapışup halkasına Ka'benüñ el
Tazarru' kıl **Hudâya** iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [*hudâyaya, -y, -â*]
16. Hudâvendâ **Hudâlığuñ** haqıyçün
Kemâl-i pād-şālığuñ haqıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23*). [*hudâlığuñ, -lıg, -uñ*]
17. Çağırıp ol kârıya virdi sevgend
Didi cāndan mu'tî'isen **Hudâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [*hudâyaya, -y, -â*]
18. Hudâdur 'aybsuz kim yok aña reyb
Helâk oldum tehasşür geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [*hudâdur,]*
19. Hudâdan k'iline virdi rızâyı
Gezüp istedi küñi vü yabāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30*). [*hudâdan, -dan*]

20. Hudā bilir işin kime ne minnet
Senüñ mergünde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [*hudā,]*
21. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudā haqqıyçün tüt gönüñüñ şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [*hudā,]*
22. Hudā haqqı baña rahm eyle zinhār
Hem işitdüm k'atañ ol pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [*hudā,]*
23. Kesi bî-keslerüñ âhir **Hudâdur**
Atasuzlıqdan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172*). [*hudâdur,]*
24. Recâyı ço diril öz gencüñile
Olup râzî **Hudānuñ** kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77*). [*hudānuñ, -nuñ]*
25. Baña anı getürivirseñ iy pîr
Hudā yanında olmayaydı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47*). [*hudā,]*
26. Dile hâcet **Hudâdan** yine kırtar
Hezârân luğ birle ol nigü-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [*hudâdan, -dan]*
27. Didi Hağ kıla haqqında hidâyet
Hudā rahmetler itmiş câvidâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71*). [*hudā,]*
28. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudā göstermesün k'iy serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35*). [*hudā,]*
29. Hudā bilir ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [*hudā,]*
30. Saña oldur şoñumca yâdigârum
Hudā haqqı-çün anı hoş tüt iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [*hudā,]*
31. Niçedür mâr u mür içinde hâlün
Kara zülfün **Hudā** bilir ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*hudā,]*
32. Hağ vü sehvsüz ancak **Hudâdur**
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*hudâdur,]*

hudâvend: *Allah.*

1. İrer ser-peñçe-i şirke tabance
Hudâvendân aña dirler **Hudâvend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*hudâvend,]*
2. Ne kim isterse virmişdi **Hudâvend**
Müyesser kılmamışidi lik ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*hudâvend,]*
3. Kenâr-ı zevke çıkdı keşti-i cân
Hudâvende sipâs-ı bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 115*). [*hudâvende, -e]*
4. Hudâvendün şerif adıyla ziver
Ki iy münşi-yi hağ-ı levh-i eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*hudâvendün, -ün]*

hudâvendâ: *Ey Allah'ım.*

1. Hudâvendâ kaçankim 'azm idem ben
Beğâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [*hudâvendâ,]*
2. Hudâvendâ Hudâlığuñ haqqıyçün
Kemâl-i pād-şālığuñ haqqıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23*). [*hudâvendâ,]*
3. Ki hâlin 'arz ide ma'sûka 'aşık
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147*). [*hudâvendâ,]*
4. Hağ-ı 'afvüñden özge hüccetüm yok
Hudâvendâ elüm tüt hâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [*hudâvendâ,]*

hudâvendâ: *Ey efendim, sultanım! (Hz. Muhammed kastedilir).*

1. Hudâvendâ Muhammed hürmetiyçün
Dü-kevne şâh-ı sermed hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95*). [*hudâvendâ,]*

hudâvendân: *Hükümdarlar, sultanlar.*

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hüdävendân aña dirler Hüdävend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*hüdävendân,]*

hüdhüd: *Hüdhüd kuşu.*

1. Başına **Hüdhüdün** oldur koyan təc
Anuñ emriyle öter kırmızı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*hüdhüdün, -ün]*

hudüd-ı küfe: *Kufe sınırı.*

1. Hudüd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Kābāyil cem'ine gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [*hudüd-ı küfe, -den]*

huffās: *Yarasa.*

1. Hevāda uçmağa başladı **huffās**
Felekde bir çerāğ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [*huffās,]*

hufte: *Yatmış, uyumuş.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda **hufte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*hufte,]*

hükm: *Yönetme, hüküm, karar.*

1. Tapuñdur Hālık-ı ten bā'is-i cān
Olur **hükümüle** var yok cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [*hükümüle, - (ü)ñ, -le]*
2. Vü ger hōd çekesin bu **hükmden** ser
Ola farķuñ sezā-yı tīg u hānçer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [*hükmden, --den]*
3. Aña leşker idi ol bunlara şāh
Kāmusı **hükmineydi** bende-fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*hükmineydi, -i, -ne, -ydi]*
4. Ki **hükümüñdür** kaza levhine rāķım
Münakkaş cyleyen saķf-ı semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*hükümüñdür, -ün, -dür]*

hükm: *Hüküm, karar (Allah'ın hükmü).*

1. Senüñ **hükümüñ-le** bergin bāğda gül
Tağıtımış kim bisāt idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*hükümüñ-le, -ün, -le]*
2. Senüñ emrüñle döner çarķ tāsı
Senüñ **hükümüñledür** anuñ esāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*hükümüñledür, -ü, -, -dür]*

hüküm it: *Hükmetmek.*

1. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64*). [*hüküm it, -er, -señ]*

hüküm kıl: *Hüküm vermek, karar vermek.*

1. Hüküm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola gâbrâ mişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13). [hüküm kıl, -sañ]

huld: Cennet.

1. Yatağı idi **Hulduñ** sebze-zârı
Şücürından yir idi dürlü bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41). [hulduñ, -uñ]

huld-ı fikr: Düşünce cenneti.

1. Olupdur **huld-ı fikr** istebrağ-ı hür
Sutür ü noqtadan çün 'aşık-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14). [huld-ı fikr,]

hulk: Huy, tabiat, yaratılış.

1. Benüm tab'umla tutmuşlardur ârâm
Vefâdan halk idüpdür **hulkumı** Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23). [hulkumı, -umı]
2. İy vücûdi mücid-i cüd u 'atâ lutf u kerem
Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ **hulk** u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2). [hulk,]

hulk-ı hâş: Hususi yaratılış.

1. Kerâmetden giyindi **hulk-ı hâş**
Nüzül itdi yine kalbi pür ihlâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209). [hulk-ı hâş,]

hulle: Cennette giyilecek elbise, cennet elbisesi.

1. Getürdi kılmağičün pây-endâz
Cinândan **hulleler** havrâ-yı tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108). [hulleler, -ler]
2. Yeşil **hulle** üstine 'unnâb-ı pür hâl
Toķınmış hûri gibi tükme-i âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73). [hulle,]
3. Şanevber **hullesinde** tügme-i zer
Tağıtdı saçların bâğ içre sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50). [hullesinde, -sin, -de]
4. Şu resme kim müzeyyen **hulleden** hür
Tutarlar ellerinde câm-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [hulleden, -den]

hulle-be-hulle: Giysi içinde giysi.

1. Gören şanur anı **hulle-be-hulle**
Baķan evzâ'ına kalurdu hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68). [hulle-be-hulle,]

hulle-i cennet: Cennet elbisesi.

1. Şan oldı **hulle-i cennet** tenine
'Arūs-ı nev gibi oldı ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74). [hulle-i cennet,]

hümâ: Sevgili, talih kuşu.

1. Hümâ şalmaz ser-i bed-bahta sâye
Bu ğamdan ol şikeste âhîr-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8). [hümâ,]

hümā: *Hümā kuşu.*

1. Yitürdi müjde ol bî-per **hümāya**
Açup ol hil'ati qodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*hümāya, -y, -a*]

hümām: *Kavmin ulusu, seyyit.*

1. Diyüp ol 'ışk mülkinün **hümāmı**
Şikāruñ benden aldı hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [*hümāmı, -ı*]
2. Didi oğlına ol halkuñ **hümāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*hümāmı, -ı*]
3. Maqāmı daħme oldı ol **hümāmuñ**
Çü gördi Zeyd-i şüride bu hāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*hümāmuñ, -uñ*]
4. Fülān tayıfedendür iy **hümām** ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [*hümām,]*

humār: *Baş ağrısı, mahmurluk.*

1. Yanıncadur gül-i tazeysel hārı
Mey-i nāb-ise biledür **humārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [*humārı, -ı*]

hümā-raħş: *Saadet atı.*

1. Revān irişdi peyk-i müste'ānı
Elinde ol **hümā-raħşuñ** 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74*). [*hümā-raħşuñ, -uñ*]

humār-ı nergis: *Nergis mahmurluğu.*

1. Ki def' ide humār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [*humār-ı nergis, -ı*]

hümā-yı cilvegāhı: *Hüma kuşunun tecelli ettiği yer.*

1. Eyā simürğ-i kâf-ı gülşen-i rāz
Hümā-yı cilvegāhı 'arş-pervāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 8*). [*hümā-yı cilvegāhı,]*

humā-yı üstüh"ān-cū: *Kemik arayan masal kuşu.*

1. Qapar gāhı **humā-yı üstüh"ān-cū**
Teninden üstüh"ān-ı püşt ü pehlü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*humā-yı üstüh"ān-cū,]*

hümāyün it: *Mübarek kılmak.*

1. Şu'ā'-ı şemsden hayyām-ı gerdün
Tınāb itmişdür ol çetre hümāyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70*). [*hümāyün it, -miş, -dür*]

humhāne-i miħnet: *Keder meyhanesi.*

1. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥāne-i miḥnetde ḥayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 9*). [*ḥumḥāne-i miḥnet, -de*]

hum-ı endüh: *Keder küpü.*

1. Atası bildi kim olmuş ḥarāb ol
Ḥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68*). [*ḥum-ı endüh, -dan*]

humm: *Şarap küpü. İçine şarap doldurulan küp.*

1. Cihān bülbül yirini virdi zāğa
Şüküfe neyli **hummın** çāk idüp seng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*hummın, -ın*]

hummā: *Ar. 1. Hastalık eseri olarak vücuda arız olan şiddetli hararet. 2. Sitma:*

1. Aña **hummā** dün ü gün ğālib oldı
Mizācından göttürdi raḥtı rāḥat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*hummā,]*

hummā-yı muhrik: *Yakıcı hastalık.*

1. Ki tütüdi her taşı **hummā-yı muhrik**
Nazar kılsuñ çemende her giyāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [*hummā-yı muhrik,]*

humm-ı gil-ālūd: *Balçıĝa bulanmış küp.*

1. Bıraĝur ḥirmen-i gütıye āteş
Daḥı her gice bu **humm-ı gil-ālūd** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [*humm-ı gil-ālūd,]*

humre: *Kırmızılık.*

1. Gile güyā ki bir āyine düşdi
Ruḥmuñ **humretinden** ol dil-ārā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [*humretinden, -tin, -den*]

hün: *Kan.*

1. Nıl-i eşküm cüyın iy ğam **hün** idersin ‘ākıbet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*hün,]*
2. Kimi topraĝı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur **hün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*hün,]*
3. Yidüm her ğavḥada yüz zehr ü biñ **hün**
Ḳalınca baḥrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [*hün,]*
4. Bu resme sözler ile bāḥıl u dün
Ne lāzım k’eyleyesin baĝrumı **hün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*hün,]*
5. Ḳaçan ğam ‘atşmuñ olsa zebünü
Yaşından āb-veş içerdı **hünü** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68*). [*hünü, -ı*]
6. Ğamından sen yatarsın **hün** içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [*hün,]*
7. Görüp anı bu resme zār u maḥzün
Yüzi üzre revān itdi gözi **hün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [*hün,]*
8. Bularuñ ruḥları sürḥiyle gül-gün
Nigāruñ didesi eşkiyle pür **hün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*hün,]*

9. Meger Mecnūnuñ atası diger-gün
Varup ol pîre bir gün ağladı **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [*hūn,]*
10. Hādîş-i ‘ışkı çün işitdi Mecnūn
Güle düşdi döckerken gözleri **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [*hūn,]*
11. Gelür ol gâr öñine k’anda Mecnūn
Dökerdi yaş yirine dîdeden **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [*hūn,]*
12. Bahādırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar şu gibi her yaña **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [*hūn,]*
13. Gider Mecnūn gözinden cüy idüp **hūn**
Giderken irdi bir şahrāya key hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [*hūn,]*
14. Dili pür-äteş ü çeşmi tolu **hūn**
Cihāna āhı oldı äteş-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [*hūn,]*
15. Gözinden dökdi ol şeb şubha dek **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*hūn,]*
16. Yüzi üzre gözi cüy itdi **hūni**
Pes açup dîdesini gördi Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62*). [*hūni, -ı]*
17. Revāñ oldı yeñinden nāgehāñ **hūn**
Bu hālet k’irdi Mecnūn-ı hārāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [*hūn,]*
18. Hākîkat belki senden ğayre **hūndür**
Kimesnenüñ sözün kılmamışam gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120*). [*hūndür,]*
19. Yine başladı gözden dökmege **hūn**
Yine vahşilerile oldı hem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [*hūn,]*
20. Kadehdür lāle pür **hūn-ile** tā leb
Anuñ kim ola maqşūdî ruh-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*hūn-ile, -ile]*
21. Ciger ‘ışkuñ ğamından çāk u **hūndur**
Baña bir sâ‘at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*hūndur, -dur]*
22. Yaşınuñ **hūni** olmuş cüy-yı Ceyhūn
Vuñuş etrāfin alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*hūni, -ı]*
23. Kara giydi vü gözleri tolu **hūn**
Siyeh-pūş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [*hūn,]*
24. Zemîn gencini yudmuş mārı kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [*hūn,]*
25. Gözinden her biri cüy itdi **hūnlar**
Pes āhîr āb-ı dîdeyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [*hūnlar, -lar]*

hūn: İçki, şarap.

1. Ki virmiş Leylînüñ öñinde cānı
Aña şol **hūn** ki olmuşdur havāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*hūn,]*

hūn dök: Kan dökmek, kan akıtmak; acı vermek, eziyet etmek.

1. Dilāverler çalışup dökmede **hūn**
Hişāb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1*). [*hūn dök, -me, -de]*
2. Baña kim cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden tîğ-ıla ger dökseler **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [*hūn dök, -se, -ler]*
3. Şu resme dökdi Rūm iklimine **hūn**
K’atası Qaysuñ ol pîr-i fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [*hūn dök, -di]*

hūn dök: Kanlı gözyaşı dökmek, büyük üzüntüyle ağlamak.

1. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnūn
Urup bir na‘ra dökdi dîdeden **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [*hūn dök, -di]*
2. Çü tenhā kala dir gözden döküp **hūn**
Beni mecnūn kıldı ‘ışk-ı Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*hūn dök, -üp]*
3. Yine hālîne meşğül oldı Mecnūn
Yine dökmege başladı gözi **hūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [*hūn dök, -me, -ge]*

hün iç: 1) Kan içmek 2) Büyük acılar çekmek.

1. Su yirine müdām içerde hün
Karâbeti bilüp derdini anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6). [hün iç, -er, -di-ı]

hün tol: Kan dolmak.

1. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim şem' toldı gözleri hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2). [hün tol, -dı]

hün-bār: Kan saçan, kan dökken.

1. Āhum âteş-nāk u eşküm oldu **hün-bār** el-firāk
Oldı gerdünüñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8). [hün-bār,]
2. Pür oldu hün-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınuñ da **hün-bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59). [hün-bār,]
3. Kañı bir göz ki dehr itmedi **hün-bār**
Ecel seyli kañı yavuz yağıdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90). [hün-bār,]

hün-bār ol: Kan dökken olmak.

1. Egilüp ayağına düşdi fi'l-hāl
Gözi olup ikisinüñ de hün-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75). [hün-bār ol, -up]

hüner: Bilgi, ilim; ustalık, maharet.

1. Hüner dīgünde kaynatdum bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155). [hüner,]
2. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka **hünerden** dün olısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 202). [hünerden, -den]
3. Ezel 'aql u **hünerle** iy yegâne
Dilinde halkuñ olmuşduñ fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83). [hünerle, -le]
4. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Toqudı kârgâhında birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11). [hünerde, -de]
5. Hünerdür 'ışk her kâmil katında
Dime mecnûn aña 'âkı katında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13). [hünerdür, -dür]
6. Ki gey maqbûli idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gâyet kâmil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13). [hüner,]

hüner-mend: Hünerli, marifetli.

1. Hüner-mend idi gâyet fâzil idi
Kemâlât içre hayli kâmil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5). [hüner-mend,]
2. Bulur çinedüğinden ben toyarum
Selîme 'ilm geldi ki ol **hüner-mend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97). [hüner-mend,]
3. K'aña divânelik virmiş hâlâşı
Hüner-mend sañi vü pâk-gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9). [hüner-mend,]

hün-h'âr: Kan akıtan, kan dökücü.

1. Bu **hün-h'âr** itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden bî-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8). [hün-h'âr,]

2. Havālisinde ƙal‘aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi mest ü **hūn-h‘ār** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [*hūn-h‘ār,]*

hūn-ı ciger: *Ciğer kanı.*

1. Pür itdi çeşmini hūn-ı cigerden
Ki iy gerdūn nedür senden bu işler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [*hūn-ı ciger, -den]*

hūn-ı cihān: *Gök kızılığy.*

1. Şan aldı boynına hūn-ı cihānı
Ƙadd-ı dil-cūsini çün serv-i āzād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 152*). [*hūn-ı cihān, -ı]*

hūn-ı derūn: *Gönül kanı.*

1. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden ƙanayup hūn-ı derūnı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*hūn-ı derūn, -ı]*

hūn-ı dil: *Gönül kanı.*

1. Pür oldı hūn-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınuñ da hūn-bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [*hūn-ı dil, -den]*

hūn-ı eşk: *Kanlı gözyaşı.*

1. İşidüp Ƙays anasınuñ sözini
Pür itdi hūn-ı eşkile gözini (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 20, Mısra 48*). [*hūn-ı eşk, -ile]*
2. Ƙaçan yād itsem öldürür beni ğam
Ƙarardı hūn-ı eşkümden libāsum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 89*). [*hūn-ı eşk, -üm, -den]*

hūnı iç: *Kan içirmek.*

1. Emīr-i ‘Āmirī çün didi bunu
Şan içürdi kız atasına hūnı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 42, Mısra 2*). [*hūnı iç, -ür, -di]*

hūn-ı merdān: *Yiğit kanları.*

1. Ƙuyūr-nāvekān-ı tiz-refār
Yimege **hūn-ı merdān** açdı minƙār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 53, Mısra 24*). [*hūn-ı merdān,]*
2. Hevāyı nızeler ƙıldı neyistān
Yir oldı hūn-ı merdāndan meyistān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 64*). [*hūn-ı merdān, -dan]*

hūn-ı mübāh: *Kanı helal olan.*

1. Çıƙardı dilden ol hūn-ı mübāhı
Pes āhūnuñ yanına geldi Mecnūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 46*). [*hūn-ı mübāh,]*

hūr: *Cennet kızı, huri.*

1. Baġardı hāleden bu māh-ı pūr-nūr
Nitekim revzen-i firdevsden **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18*). [*hūr,]*
2. Ķoġuladı çü gül destesin ol **hūr**
Ķarūrî düŖdi bāġ-ı Ŗabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [*hūr,]*
3. Bu iŖlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firişte birle hiç **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*hūr,]*
4. BaŖı yarıldı vü ġarġ oldu ħāke
Çün ol pūŖide çeŖmi gördi bu **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [*hūr,]*
5. Olupdur baña zaġm-ı tūr-i ħün-riz
Bunı diyüp ruġından ħālî ol **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [*hūr,]*
6. Ŗan eġrāfına encüm māhitābuñ
Eline aldı ol cennetde her **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [*hūr,]*
7. Kimün bustānı āġūsıdur iy **hūr**
Lebün kimün Ŗarāb-ı ‘iŖretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [*hūr,]*
8. Ki çün **hūr** ü firişte bī-gezendüm
Beni sen dīv-ġū Ŗanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [*hūr,]*
9. Firişteyle muġārin oldu yā **hūr**
Olur ol ‘āŖıkuñ ferġunde-ħālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [*hūr,]*
10. K’ikilik isteyen birliġi bulmaz
Sen ü benlik ġidüpdür bizden iy **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [*hūr,]*
11. Dirġā kim yidi āġir anı ħāk
Dür-i dendānıñı ħayfā ki iy **hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [*hūr,]*
12. Ŗu resme kim müzeyyen ħulleden **hūr**
Ķutarlar ellerinde cām-ı bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50*). [*hūr,]*

hūr ü ġılmān: *Cenneteki kız ve cenneteki erkek.*

1. Nitekim **hūr ü ġılmān** ü firişte
Anuñ her taġtesidür Ŗan derinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [*hūr ü ġılmān,]*

hürd: *Far. yiyecek.*

1. ‘İmāret miġnetinden idi āzād
ĶomŖdı **hürd** u ħwāb ü ‘aġl u ħūŖı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*hürd,]*

hurđ it: *Parçalamak.*

1. ġiyüp pūlād cāme çüb-ı ŖeŖ per
Gehi ten ħurd iderdi ġāġ baŖlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54*). [*ħurd it, -er, -di]*
2. Eline ġürzin alup Nevfel-i ġürd
İriŖdüġinün itdi kellesin ħurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88*). [*ħurd it, -di]*

hurđ ol: *Parçalanmak, ufalmak.*

1. Aġ incü gibi diŖleri ġararmıŖ
Ser-ā-ser ħurd olmiŖ üstüġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19*). [*ħurd ol, -miŖ]*

hurde: *Bir Ŗeyin ufanmıŖı, parça parça edilmiŖ ufaġı.*

1. ‘Aceb ġeçdi bu devrān aña **hurde**
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [*ħurde,]*

hurde-bin: *Detaycı, detaylara önem veren.*

1. Velikin **hurde-bınlerden** recādur

Ki çün ‘aybın göreler ehl-i tafzıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [*hurde-bınlerden, -ler, -den*]

hurde-bınis: *İncelikleri gören.*

1. Rumûz ü **hurde-bınisin** cihānuñ

Gerekmez k’olasın divāne-pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [*hurde-bınisin, -in*]

hürî: *1. Cennet kıızı. 2. Sevgili.*

1. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî

Barışduğ kaldı ‘özü ile o **hürî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [*hürî,]*

2. Yeşil hulle üstine ‘unnâb-ı pür hâl

Topkınmış **hürî** gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [*hürî,]*

hür-ı müzeyyen: *Süslenmiş güzel.*

1. Başın taşra çıkarmış k’ide seyrân

Açup burka‘ ya bir **hür-ı müzeyyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [*hür-ı müzeyyen,]*

hurkat: *(Ar.) Yanma, yanıklık.*

1. Virürdi âteşi ol hâra **hurkat**

Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*hurkat,]*

hurmâ: *Hurma, tatlı meyve (dudağın tatlılığı ve yumuşaklığı yönüyle hurmaya teşbihdir).*

1. Hazer kıl reh-güzâr-ı seydür bu

Lebi **hurmâdur** ammâ pösti hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*hurmâdur, -dur*]

hürmet: *Hürmetine, hürmeti için.*

1. Hudâya zât-ı pākūñ **hürmetiçün**

Şifât-ı kâdr-nākūñ ‘izzetiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 67*). [*hürmetiçün, -içün*]

2. Qamu küdsî melekler **hürmetiçün**

Dönen kat kat felekler **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [*hürmetiçün, -içün*]

3. Qamu küdsî melekler **hürmetiçün**

Dönen kat kat felekler **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70*). [*hürmetiçün, -içün*]

4. İlâhi Hızır ‘ilmi **hürmetiçün**

Neciyyü’l-lâh hilmî **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*hürmetiçün, -içün*]

5. İlâhi Hızır ‘ilmi **hürmetiçün**

Neciyyü’l-lâh hilmî **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88*). [*hürmetiçün, -içün*]

6. Hudâvendâ Muḥammed **hürmetiçün**

Dü-kevine şâh-ı sermed **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95*). [*hürmetiçün, -içün*]

7. Hudâvendâ Muḥammed **hürmetiçün**

Dü-kevine şâh-ı sermed **hürmetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*hürmetiçün, -içün*]

hürmet: *Hürmet, saygı.*

1. Hezārān **hürmetile** peyk-i hazret
Özine ziver idüp bāl-ı 'izzet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27*). [*hürmetile, -ile*]
2. Tutup anı hezārān 'izzetile
Sevādına göz urdum **hürmetile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [*hürmetile, -ile*]
3. Düşüp öpdi ayağın **hürmet-ile**
Yüzine sürdi yüz biñ 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [*hürmet-ile, -ile*]
4. Saña alıvirelüm **hürmet-ile**
Hem olsun ferrüh ü zibā cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [*hürmet-ile, -ile*]
5. Geh öpdi **hürmet-ile** gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [*hürmet-ile, -ile*]
6. Sücüd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol hıl'atı yüz **hürmet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [*hürmet-ile, -ile*]
7. Keremden 'izzet ü **hürmet** kılasın
'Azîz ü muhteremdür çünkü yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [*hürmet,*]

hürmet kıl: *Hürmet etmek, saymak, saygı göstermek.*

1. Velî çün meh dehān-ı ejdehāda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [*hürmet kıl, -ar, -dı*]

hürmüz: *Sasaniyan'dan hükümdar Nuşirevan'ın oğlu ve halefidir. Cülusu 579 tarihindedir ve on sene saltanat sürmüştür. Sonradan bazı sebeplerden ötürü seraskeri Behram Çubin, Hürmüz'ün üzerine hücum etmiş ve başka kumandanları da ittifakına alarak onu tahtından indirmiş ve gözlerini mil çekmiştir. Yerine Hürmüz'ün oğlu Hüsrev-i Perviz'i çıkarmış ise de bir süre sonra Hüsrev'i de tahttan indirip kendisi tahta oturmuştur.*

1. Olupdur pîş-i tîg-i şāh-ı 'aşra
Müsaḥḥar **Hürmüz** ü Bağdād u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*hürmüz,*]

hurrem: *Mutlu, sevinçli.*

1. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryān añı geh **hurrem** eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*hurrem,*]
2. Çemen şahını be-ğāyet **hurrem** idi
Dehānî gönconüñ pür şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [*hurrem,*]
3. 'Aceb gülzār idi zibā vü **hurrem**
K'ururdu çün Mesih anda şabā dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [*hurrem,*]
4. Didi iy bāğ-ı cān **hurrem** tapuñdan
Vücüdüm hānesi muhkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*hurrem,*]
5. Nigāruñ hüsni vaşfında dem-â-dem
Ġazeller söyledi zibā vü **hurrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [*hurrem,*]
6. Huzür-ile geçür şādān [u] **hurrem**
Maḳam idin varup bir hūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*hurrem,*]

hurrem ol: *Sevinmek, Mutlu olmak.*

1. Dilüñ şol naḳşdan kim pür ğam olmış
Tuyup anı ḥasuduñ hurrem olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [*hurrem ol, -miş*]

hurrem ü şād: *Mutlu ve bahtiyar.*

1. Görür bir sözde kim yârin ide yâd
Dil-i ğam-gîni olur **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [*hurrem ü şâd,]*
2. Alup gitdi evine **hurrem ü şâd**
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [*hurrem ü şâd,]*
3. Yüri çiftüñ yanına **hurrem ü şâd**
Tenüñden dür zaħm-ı kîne-ħ^wâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*hurrem ü şâd,]*
4. Diyüp ol ‘ışk mülkinüñ hümâmı
Şikâruñ benden aldı **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [*hurrem ü şâd,]*
5. Kevâkib çarħa girdi **hurrem ü şâd**
Bu çarħ-ı mevlevî kâr u pür aħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*hurrem ü şâd,]*
6. Dil-ile boyaduñ câna beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*hurrem ü şâd,]*
7. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen çemende **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [*hurrem ü şâd,]*
8. Şafâsın virdi aña ‘üd u ‘abîrüñ
Ğazeller okuyarak **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25*). [*hurrem ü şâd,]*

hursend: *Kendi payına düşene rıza gösteren; kanaat eden; kani; gözü tok; memnun; hoşnut.*

1. Ğıdâdandur giyâh ü zamġa **hursend**
Pes idüp rıfġ u raġbetle ħıtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [*hursend,]*

hursend ol: *Kanaatkar olmak, kısmetine razı olmak, yetinmek.*

1. ‘Aceb k’ol şahş olmuş bende **hursend**
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*hursend ol, -miş]*
2. Çü sendendür olur cân aña **hursend**
Ezelde eyle imiş emr-i taġdir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*hursend ol, -ur]*

hursîd: *Güneş.*

1. Hüsnuñ gülinden iy yüzi **hursîd** ü alını ay
Oldı meşelde bir varaġa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*hursîd,]*
2. İdüp **hursîdi** çarħuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*hursîdi, -i]*
3. Niçe oġlan yüzi **hursîde** beñzer
Kaşı yayı hilâl-i ‘ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [*hursîde, -e]*
4. Didi burc-i safâ Nâhîdidür bu
Murâduñ çarħımuñ **hursîdidür** bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [*hursîdidür, -i, -dür]*
5. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi lü’lü yüzi **hursîde** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [*hursîde, -e]*
6. Çü mâh-ı nev za’îf oldı vü rencür
Ki **hursîdinden** itdi çarħ anı dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*hursîdinden, -in, -den]*
7. Yüzi **hursîdini** zülfi şehâbı
Bürimişdi niteki’ ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [*hursîdini, -i, -ni]*
8. Lebinden bâde ser-mest oldı derħâl
Hilâl-ile muġârin oldı **hursîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 83*). [*hursîd,]*

hursîd: *Aydınlık, parlak.*

1. Hâdimüñ gibi işigüñ süpürür saçı ile
Bu durur konduġı **hursîd** diyü mihre laġab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*hursîd,]*

2. Eytidi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi **hürşid** u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [*hürşid,]*

hürşid-i berrāk: *Nurlu, pek parlak güneş.*

1. Çün aħşam oldu vü **hürşid-i berrāk**
Batup bî-şu'le kıldı kaçır-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [*hürşid-i berrāk,]*
2. Güm itmışdür sitâresini rûzuñ
Nedür hürşid-i berrākuñ zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [*hürşid-i berrāk, -uñ]*

hürşid-i çarh: *Gökteki güneş.*

1. Eyā hürşid-i çarh-ı kab-ı kavseyn
Çerāğ-ı mürselin ü şem'-i kevneyn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [*hürşid-i çarh, -ı]*

hürşid-i cihān-tāb: *Alemi aydınlatan güneş.*

1. Münevver oldu hem-çün kalb-i 'uşşāk
Felek havzında **hürşid-i cihān-tāb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5*). [*hürşid-i cihān-tāb,]*

hürşid-i dırahşān: *Parlak güneş.*

1. Müvecceh rûyı **hürşid-i dırahşān**
Münevver rāyı şem'-i nūr-bahşān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19*). [*hürşid-i dırahşān,]*

hürşid-i enver: *Parlak güneş.*

1. Ki ya'nî şubh irüp **hürşid-i enver**
Cihān āyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*hürşid-i enver,]*

hürşid-i gerdün-ı risālet: *Risalet gerdanının güneşi.*

1. Yüzi **hürşid-i gerdün-ı risālet**
Özi Cemşid-i eyvān-ı celālet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 31*). [*hürşid-i gerdün-ı risālet,]*

hürşid-i lāyık: *Layık güneş.*

1. Eger taqdır olur-ise muvāfık
Olasın māhe ol **hürşid-i lāyık** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [*hürşid-i lāyık,]*

hürşid-i rüy: *Yüzünün güneşi.*

1. Hācel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyünden şeb-i qādr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43*). [*hürşid-i rüy, -ı, -n, -dan]*

hurşid-ruh: *Aydınlık, parlak.*

1. Saçuñ çinine iy **hurşid-ruh** bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-hağ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59). [hurşid-ruh,]

hurûf: *Harfler.*

1. Teferrüc eyledüm bir hañ-ı müşgîn
Hurûfi hûb hem-çün nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94). [hurûfi, -ı]
2. Ki tâ ma'lûm idine bu mağâlî
Çeke ebced **hurûfını** şümâre (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93). [hurûfını, -ı, -nı]

hurûf-i lafzatullâh: *Allah lafzının harfleri.*

1. Tılsım-ı mañzen-i genc-i nihâni
Dil ehline **hurûf-i lafzatullâh** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 16). [hurûf-i lafzatullâh,]

hurûs: *Coşma, coşkunluk.*

1. Hemândem geldi bañr-ı ceng cûşa
Dilîrân başladı yir yir **hurûşa** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10). [hurûşa, -a]
2. Yem-i ceyş itdi bir vech-ile cûşı
Ki çarha çıkdı mevcinûñ **hurûşı** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66). [hurûşı, -ı]
3. Hurûşa geldi cânı 'andelîbi
Hıñab idüp didi k'iy murğ-ı hâmûş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52). [hurûşa, -a]
4. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab'um **huruşden** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87). [huruşden, -den]
5. Ölümdeñ soñra kalmaz aşşı dârü
Karâbeti tuyup anuñ **hurûşın** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31). [hurûşın,]
6. Harâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi **hurûşa** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9). [hurûşa, -a]
7. Fiğân eyler qodı şabr u qararı
İrişdi çarha âhmuñ **hurûşı** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127). [hurûşı, -ı]
8. Şalâmuñ nâleden kıl hem **hurûşın**
Çün âvâzemden ola halk âğâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34). [hurûşın,]

hurûşân: *Çağlayan, coşan.*

1. İki kandan deñizdür oldı cûşân
Dilîrân mevc-veş anda **hurûşân** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12). [hurûşân,]

hurûs-ı dehr: *Cihannın horozu.*

1. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise iy **hurûs-ı dehr** cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31). [hurûs-ı dehr,]

hurûs-ı ehl-i bezm: *Meclis ehlerinden coşan.*

1. Hem âğâz eyledi kavvâl nâye
Hurûs-ı ehl-i bezm irdi semâye (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 14). [hurûs-ı ehl-i bezm,]

hüs: Akıl, fikir, iyi ile kötüyü ayırma hissi.

1. Biraz cem' eyleyüp başına **hüşin**
Kelâm-ı şâha teslim itdi güşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79*). [*hüşin, -in*]

hüs: Hoş, güzel.

1. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp **hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*hüş,]*

hüse: Başak, başak demeti, salkım.

1. Mürüvvet mezra'ından tüşe virgil
'İnâyet hirmeninden **hüşe** virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*hüşe,]*
2. Ki iy viren şabâ-yı 'ışka hürmen
Karârı **hüşesine** âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18*). [*hüşesine, -si, -ne*]

hüse-cîn: Başak toplayan.

1. Bahâsı her birinün biñ cihândur
'Utarid hirmenünden **hüşe-çindür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*hüşe-çindür, -dür*]

hüseyn: Hz. Peygamber'in torunu Hz. Hüseyin.

1. Yoluñda cân viren teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden deşne haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*hüseyni, -i*]

hüseyn-i bî-semen: Değerli Hüseyin.

1. K'o zîbâ meyvenün biri Hasandur
Birisi hem Hüseyn-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4*). [*hüseyn-i bî-şemen, -dür*]

husk eyle: Kurutmak.

1. Teb-i ğam naħl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [*huşk eyle, -di*]

husk kal: Kurumak, solmak.

1. Cinân fâvûsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kıldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [*huşk kal, -dı*]

hüs: Ar. Güzellik.

1. Kime virmiş cemâl ü **hüs** ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*hüs,]*
2. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nażiri
Didi **hüs** ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*hüs,]*

3. Ya baksa **hüsnüñe** diğkatle mir'ât
Ğazabdan cebheñi kııl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*hüsnüñe, -üñ, -e*]
4. Olur ol duğterüñ ehliyyeti az
K'anası **hüsni** ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [*hüsni, -i*]
5. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî **hüsni-yle** şehri içre oldu meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [*hüsni-yle, -iyle*]
6. Cemâl ü **hüsn-iledür** mâh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândur şîr-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*hüsn-iledür, -ile, -dür*]
7. Gerek **hüsniyle** başı göge irsin
Perî-ruhsâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [*hüsniyle, -iyle*]
8. Hevâ güلزârdan gösterdi âzer
Meger ol **hüsn** ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [*hüsn,]*
9. Ki iy **hüsn** âsumânına sitâre
İrağdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*hüsn,]*

hüsn: *Güzellik. (Hz. Muhammed'in güzelliği kastedilmiştir).*

1. Hüsnüñ gülinden iy yüzi ħurşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varaka gülsen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*hüsnüñ, -üñ*]

hüsn-i güلزâr: *Gül bahçesinin güzelliği.*

1. Velî çokdur şehâ bülbülde şöbet
Kızıl güldür egerçi **hüsn-i güلزâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [*hüsn-i güلزâr,]*

hüsn-i vasf: *Sahip olduğı özelliklerin güzelliği.*

1. Niğârüñ hüsn-i vaşfında dem-â-dem
Ğazeller söyledi zibâ vü ħurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [*hüsn-i vaşf, -i, -n, -da*]

husrev: *Padişah, hükümdar.*

1. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim **hüsrevîsin** her kenârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [*hüsrevîsin, -i, -sin*]

husrev: *Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahı.*

1. Anı aldaymaz hergiz bu şüret
Çanı **Hüsrev** çanı Dârâ çanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*hüsrev,]*

husrevâ: *Ey Husrev II Ey padişah.*

1. Hüsrevâ gördi meger kim kılcuñ heybetini
Düşdi berğ-i felegüñ sine-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [*hüsrevâ,]*

hüsrev-i evvân-ı pencüm: *Beşinci köşkün hükümdarı.*

1. Geçüp ol kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldu **hüsrev-i evvân-ı pencüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [*hüsrev-i evvân-ı pencüm,]*

hüsrev-i gül: *Güllerin padişahı.*

1. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi **hüsrev-i gül** nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [*hüsrev-i gül,]*

husûsa: *Bilhassa, özellikle.*

1. Hüşûşa yâr-ı evvel ya'ni Şiddîk
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*hüşûşa,]*
2. Hüşûşâ hazret-i Sultân Selîmi
Ki Hâk vîrsün aña 'ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 15*). [*hüşûşâ,]*

husûşan: *Bilhassa, özellikle.*

1. Hüşûşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [*hüşûşan,]*

hüt: *Balık.*

1. Kamer **hütin** felek bahrinde mellâh
Kamer mâhîsini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*hütin, -in]*

hüt: *Balık burcu.*

1. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki şıklet virdi **hüt** u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*hüt,]*

hutbe: *Padişahlık alametî. Cuma ve bayram namazları sırasında minberde padişahın adının, unvan ve lakaplarının "hatip" tarafından okunması ile padişahlığın ilanı.*

1. Bu **hutbe** adınadır bir şehriyârûñ
Bu beste kim olupdur şekker-âmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*hutbe,]*

hüveydâ: *Belli, apaçık, âşikâr, zâhir.*

1. Ğil-ı 'adlınden olmışdur **hüveydâ**
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33*). [*hüveydâ,]*
2. Ğil-ı 'adlınden olmışdur **hüveydâ**
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105*). [*hüveydâ,]*
3. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gūyâ
Ki senden cümle mu'cizdür **hüveydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [*hüveydâ,]*
4. 'Arûsa beñzer ol qaşr-ı cihân-tâb
Ki haddinden **hüveydâdur** sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [*hüveydâdur, -dur]*
5. Nüküş-ı mihr ü mâh-ı 'âlem-ârâ
Kamu ol âyinedendür **hüveydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [*hüveydâ,]*
6. Kamerdür hâle içinde **hüveydâ**
Niğâbin açup itdi 'arz-ı ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [*hüveydâ,]*

hüy: *Huy, mizaç, tabiat.*

1. Su'âl itdi anuñ **hüy** u hışâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*hüy,]*

hüy-ı le'imân: *Aşağılık huylar.*

1. Ço maflüb-ı hâkikî râhına pây
Saña kâr olmasun **hüy-ı le'imân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [*hüy-ı le'imân,]*

hüzn: *Gam, keder, tasa.*

1. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün **hüzne** Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84*). [*hüzne, -e]*
2. Gam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şâd
Senüñ gibi ne gördi **hüzni** Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [*hüzni, -i]*

hüzür: *Gönül rahatlığı.*

1. Şarâb içmezdi bir dem ḥazretinsüz
Hüzür itmezdi cânı tal'atınsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [*hüzür,]*
2. Dil ü cânda **hüzürü** kalmadı hiç
Nihâl-i kaddi oldı guşşadan piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15*). [*hüzürü, -ı]*
3. Ḥarâb itmişdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp 'iys ü **hüzür** u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*hüzür,]*
4. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yokdur **hüzürü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [*hüzürü, -ı]*
5. Vefâ dürcinde maḳfûl ü mukalled
Hüzürin görmemişlerdi zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81*). [*hüzürin, -ı, -n]*

hüzür: *Huzur, yan, ön.*

1. Aña kim ḥizmet ide 'arş-ı kudsi
Hüzürında olur bî-kadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*hüzürında, -ı, -n, -da]*
2. Hüzüründa geçerdüm yire el-ân
Kızum ḥâzırdur isterseñ be-her-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [*hüzüründa, -uñ, -da]*
3. Kemîne ḳullaruñuñ birisiyüm
Hüzüründa günahkâram şeni'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [*hüzüründa, -uñ, -da]*
4. Demidür kim **hüzüründa** virem cân
Fedâ-yı pâyüñ idüp cân metâ'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [*hüzüründa, -uñ, -da]*
5. Neye vardı işi vü ḥâli n'oldı
Hüzürında anuñ yüzüm ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7*). [*hüzürında, -ın, -da]*
6. Gelüp pîr ol şehe çok ḥizmet itdi
Öpüp evvel **hüzürında** zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [*hüzürında, -ıñ, -da]*
7. Selâm iderler anda bendeñe ad
Hüzürum var idi ḳılmışdum ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [*hüzürum, -um]*
8. Hüzüründan beni red itme zinhâr
Ki lâyıḳ olmaya şâhib-ruḫâbdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*hüzüründan, -uñ, -dan]*
9. Hüzürında çi ḥâk idi çi altun
Müdâm ol pâk-ḫab' ü pâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*hüzürında, -ın, -da]*
10. Özinde gördi 'izz ü iḫtişâşı
Hüzür itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [*hüzür,]*

hüzür-ı hak: *Allah'ın huzuru, nezdi, katı.*

1. Huzūr-ı Hâkda ‘ârûm yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok âh u figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*huzūr-ı hâk, -da*]

huzūr-ile: *Huzurla, huzurlu ve mutlu şekilde.*

1. Huzūr-ile geçür şādān [u] hürrem
Maķam idin varup bir hūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*huzūr-ile,*]

hʷāb: *Uyku.*

1. Turur nergis çemen şahnında bī-tāb
Şikār itmiş gözi āhūların **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64*). [*hʷāb,*]
2. Kāmu gördüklerini **hʷāb** içinde
Gūlistān u sarāy u āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [*hʷāb,*]
3. Derūnın şevķdan pūr eyleyüp tāb
Uyanu geldi başından gidüp **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32*). [*hʷāb,*]
4. Getürüp fikrine gördügi **hʷābı**
Bırağurdu içine ıztırābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [*hʷābı, -ı*]
5. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnūna korħu virdi bu **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*hʷāb,*]
6. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki iy cān-ı peder terk eyle **hʷābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [*hʷābı, -ı*]
7. K’o bī-hūşuñ peşinden gide **hʷābı**
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*hʷābı, -ı*]
8. ‘İmāret miħnetinden idi āzād
Kõmışdı hūrd u **hʷāb** ü ‘aķl u hūşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*hʷāb,*]
9. Yörenmez **hʷāb** niçe kılam ārām
Beterdi derd ü ğamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [*hʷāb,*]
10. Urursın sineñe şad seng-i endūh
Melāletden gözüñi ger tuta **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [*hʷāb,*]

hʷābe var: *Uyumak.*

1. Şafādān vardılar nāz-ıla hʷābe
Ki mey bunları virmişdi hārābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [*hʷābe var, -dı, -lar*]

hʷāce: *Efendi, hoca.*

1. Neler gördügiñi **hʷāce** ol seferde
Baña düşmez ki şerħ idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [*hʷāce,*]
2. Düşürdi dersgehden bār-ı būngāh
Çü gitdi **hʷāceden** ol serv-i dil-cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [*hʷāceden, -den*]
3. Giderdi **hʷāceye** ol serv-i āzād
O mekteb burc-i hūrşid olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6*). [*hʷāceye, -ye*]
4. O devr ulularnuñ oğlı kıızı
İdinmişlerdi **hʷāce** ol ‘azīzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*hʷāce,*]
5. Saña iy **hʷāce** taş olmaz ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*hʷāce,*]

hʷāher: *Kızkardeş.*

1. Meger Meryem ananuñ **hʷāherisin**
Ki rūħullah-ı nazmuñ māderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*hʷāherisin, -i, -sin*]

hʷān: *Sofra.*

1. K'iletüñ Nîle içmeğe komadıñ
Ezel bir **h'wāna** da'vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*h'wāna, -a*]

h'wān-ı şefā'at: Şefa'at sofrası.

1. Olur hezār şükr ki muhtāc-ı mücrimān
H'wān-ı şefā'atuñla kıyāmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*h'wān-ı şefā'at, -uñ, -la*]

h'wār: Değersiz, itibarsız, hakir.

1. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında **h'wār** u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*h'wār,]*
2. Degıldüm ben ezel bu resme haste
Za'if ü 'āciz ü **h'wār** ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*h'wār,]*
3. Ola 'uqqāb-ı nāvek çünki perdar
Muħanneşler kalur kerkes gibi **h'wār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*h'wār,]*
4. Hacıletden kamu **h'wār** u helākuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*h'wār,]*

h'wār gör: Değersiz, hor görmek.

1. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'süm
Bu nefis ālāyişini h'wār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*h'wār gör, -düm*]

h'wār it: Değersizleştirmek.

1. Felek tahtı şehini bende eyle
Seni h'wār itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*h'wār it, -me, -den*]

h'wār kıl: Değersizleştirmek.

1. Ferāgat nefsüñ itin h'wār kılsun
Hazineñ hāşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*h'wār kıl, -sun*]

h'wārezm ü şifāhān: Harez'm ve İsfahan.

1. Şikāristānı Tebriz ü Hōrāsān
Şebihün-gāhı **H'wārezm ü Şifāhān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 128*). [*h'wārezm ü şifāhān,]*

hüseyn: Hz. Peygamber'in torunu Hz, Hüseyin.

1. Hüseyin ol kim sa'id-i sermedidür
Sirāc-ı hānkāh-ı Aħmedidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [*hüseyn,]*

hayr: İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

1. Bu resme **hayr** işe iy şāh-ı 'ālim
Degıldür istiħāre hiç lāzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [*hayr,]*

2. Elin tutup Haki-y-çun **hayr** ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*hayr,*]

I

ırağa git: *Uzaklaşmak.*

1. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3*). [*ırağa git, -di*]

ırağa kaç: *Uzaklaşmak.*

1. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35*). [*ırağa kaç, -dı*]

'irk-ı sevdâ: *Sevda kökü.*

1. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târîdur bir **'irk-ı sevdâ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [*'irk-ı sevdâ,]*

ırmağ: *Irmağ.*

1. Yaşınuñ **ırmağından** levh-i 'ișyân
Bu resme hâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76*). [*ırmağından, -i, -n, -dan*]

'isâbe: *Baş sarılan sargı bezi, tülbent, sarık.*

1. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn **'isâbe** bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [*'isâbe,]*

'ışk: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.*

1. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi **'ışk** sūzı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [*'ışk,]*
2. Velî **'ışk** anı ser-gerdân idiser
Kâtı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*'ışk,]*
3. Muğarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser **'ışkdan** aña felâket (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*'ışkdan, -dan]*
4. Dağı didügin ol ferzend-i zibâ
Olısar **'ışkdan** rûsvâ vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*'ışkdan, -dan]*
5. Teninden kaldurup baş şür u ğavğa
Metâ'-ı 'aqlın itmiş **'ışk** yağmâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114*). [*'ışk,]*
6. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı **'ışka** cüft ü 'aqlıdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*'ışka, -a]*
7. Ruñı şubh-i münîr ü nâmı Leyli
Kişiler itdi Mecnûn **'ışkı** haylî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [*'ışkı, -ı]*
8. Kaçan kim 'ârîzî verdine bağıdı
Vücûdı mülkini **'ışk** odı yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [*'ışk,]*
9. Görür bir şekl kim rü'yâda anı
Görüp yakmışdı **'ışk** odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [*'ışk,]*
10. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ **'ışkı** anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*'ışkı, -ı]*

11. Ğamından ben ki **'iřkuñ** dil-figārum
Ķarārum yoğ-durur bi-ihtiyārum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*'iřkuñ, -uñ*]
12. Hem anuñ sen de olmuşsin eşiri
Dilüni Ķāk kılmış **'işkı** tiri (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [*'işkı, -ı*]
13. İşitdüm ben fülān kişiden anı
Ki **'iřkuñ** ĥaste kılmış bir cüvāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [*'iřkuñ, -uñ*]
14. Biñ er **'iřkuñda** tütkim mübtelādur
Saña ma'şüka olmak ne revādur (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [*'iřkuñda, -un, -da*]
15. Ki nedür **'iřk** iy bānū-yı devrān
Uş adın senden işidürven el-ān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [*'işk,]*
16. Kūy adı mı durur bir řehrde **'iřk**
ĶiĶek midür ya bāĝ-ı dehrde **'işk** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [*'işk,]*
17. Kūy adı mı durur bir řehrde **'iřk**
ĶiĶek midür ya bāĝ-ı dehrde **'işk** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*'işk,]*
18. Gelüp **'işk** itdi iki sinede cā
Maĥabbet bi'ż-zarūri oldı peydā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*'iřk,]*
19. Bu **'işk** işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyāde (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*'işk,]*
20. Bu ĥubuñ **'iřknuñ** şüride cāni
şu resme naķl kıldı dāstāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*'iřknuñ, -ı, -n, -uñ*]
21. Ķün oldı **'işk** iklimine server
Başı üzre şaçından kodı efser (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [*'işk,]*
22. Tenini Ķāk kılar seng-i bi-dād
Ğamından **'iřkuñ** ider āh u feryād (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*'iřkuñ, -uñ*]
23. Nitekim şaşd eyler cān-ı mehcür
Ki bir dem ĥāřrumdan **'iřk** ola dūr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [*'iřk,]*
24. Benüm bu işde yoğdur ihtiyārum
Žarūri **'iřka** saldı rüzĝārum (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*'iřka, -a*]
25. Yoĝ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men' itme bāri **'işkdan** var (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*'işkdan, -dan*]
26. Dilerseñ k'olmayam nālān ĝamdan
Ķıkar **'işkını** gönlüm 'āleminden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). [*'işkını, -ı, -nı*]
27. Anı cām-ı maĥabbet eyledi mest
Bu **'işk** ābiyla yudı 'aķıdan dest (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [*'işk,]*
28. Benem Ķün **'işkına** anuñ giriftār
NiĶün sen olası menā'-ı didār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*'işkana, -ı, -n, -a*]
29. İdinüp yār kendüye belāyı
Ulaşdı **'işka** kodı māsivāyı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*'işka, -a*]
30. Bu ĥubuñ **'iřknuñ** şüride cāni
şu resme naķl kıldı dāsitanı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*'iřknuñ, -ı, -n, -uñ*]
31. Ne **'iřkuñ** var-durur gönlünde daĝı
Ne eřer bulmıřdur ol būdan dimāĝı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [*'iřkuñ, -uñ*]
32. Hünerdür **'işk** her kāmil şatında
Dime mecnûn aña 'āķıl şatında (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*'işk,]*
33. řarāb-ı 'işkdan maĥmür olmuş
Vücüdi **'işk** envāriyla tölmiş (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [*'işk,]*
34. Ğubār-ı maķdeminden dilberinüñ
Ķek iki Ķeřmine ol **'işk** erinüñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [*'işk,]*
35. KaĶan bir **'işk** k'olamaz cāvidāni
Olur bāziĶe-i lehv-i cevāni (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*'işk,]*
36. Bu **'işk** işine buldurmaķdan itmām
NiĶe Ķıkarđı Mecnūni görüñ nām (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [*'iřk,]*
37. Anuñ gibi cihānda **'işk** işinde
Degüldi kimse ķāyim cünbişinde (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [*'işk,]*
38. Ķü bir **'iřkuñ** ola mekr ü ĥayāli
Yaķın olur anuñ lā-büd zevāli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [*'iřkuñ, -uñ*]
39. Beni **'işk** eyledi ger ĥalka-veş piĶ
Ķulaĝum olmasun ol ĥalkasuz ĥiĶ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*'işk,]*
40. Kemāle 'işk-ıla irdi ĥāřı-ı dil
Sirişte **'işk** birledür gil-i dil (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20*). [*'işk,]*
41. Ķün ola bir göñülden **'işk** ĥālī
Degüldür ĥālī andan ĝam zevāli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [*'işk,]*

42. Baña dirler ki **'ışk** işini terk it
Varup bâzârûnî 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [**'ışk**,]
43. Kemâle **'ışk-ıla** irdi hâşıl-ı dil
Sirişte 'ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [**'ışk-ıla**, --ıla]
44. Baña bu **'ışkdan** dirler cüdâ ol
Varup 'aql-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [**'ışkdan**, -dan]
45. Dağı dirler dilüni **'ışkdan** kes
Ne vech-ile kesilür **'ışkdan** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [**'ışkdan**, -dan]
46. Dağı dirler dilüni **'ışkdan** kes
Ne vech-ile kesilür **'ışkdan** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [**'ışkdan**, -dan]
47. Baña höd **'ışkdandur** küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürven muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [**'ışkdandur**, -dan, -dur]
48. Dil u cânda anuñ **'ışkı** düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [**'ışkı**, -ı]
49. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cânım
Ölürven **'ışksuz** yokdur gümânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [**'ışksuz**, -suz]
50. Baña höd 'ışkdandur küt-ı mutlak
Çü gide **'ışkum** ölürven muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [**'ışkum**, -um]
51. Füzün olsun anuñ her gün cemâli
Yücelün hem benüm **'ışkum** nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [**'ışkum**, -um]
52. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen **'ışkumı** dem dem kıl efvün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [**'ışkumı**, -um, -ı]
53. Beni bu **'ışkuñ** irür gâyetine
Ki ya'nî vâkıf it her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [**'ışkuñ**, -uñ]
54. Gel iy binende-i sırr-ı ilâhî
Bu **'ışk** işine rüşen kıl nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [**'ışk**,]
55. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hakîki
Mecâzî **'ışka** bârî tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [**'ışka**, -a]
56. Kişi kim **'ışkı** yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [**'ışkı**, -ı]
57. Atası 'Âmirîler üzredür hân
Bu **'ışk** evcinden oldı şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [**'ışk**,]
58. Şular kim bî-ğaberdür **'ışk** işinden
Adın Mecnûn kodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [**'ışk**,]
59. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamâmı
Saña cift ideyin iy **'ışk** imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [**'ışk**,]
60. Var idi sînesinde **'ışkdan** derd
Çomışdı gam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [**'ışkdan**, -dan]
61. Yine **'ışk** âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine gam kıldı ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [**'ışk**,]
62. Hakîkat bu-durur **'ışk** içre lâyıq
K'öñinde yârnuñ cân vire 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [**'ışk**,]
63. Ki **'ışkından** bir âfet dil-rübânuñ
Delürüp 'aqlı gitmiş bir cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [**'ışkından**, -ından]
64. Diyüp ol **'ışk** mülkinüñ hümâmı
Şikârûñ benden aldı hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [**'ışk**,]
65. Göyindürür tenin **'ışk** odı gâyet
Şabağ olınca tûrmağı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [**'ışk**,]
66. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyindüñ **'ışk** nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [**'ışk**,]
67. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger **'ışk-ıla** nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [**'ışk-ıla**, --ıla]
68. Arardı **'ışk** def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [**'ışk**,]
69. Ki şahib-'aql üzredür müdâre
Benüm gönülüm kim **'ışk** gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [**'ışk**,]
70. Benüm uş bunda hâlüm munçalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [**'ışk**,]
71. Ki göstermez ikilik mezhebin **'ışk**
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [**'ışk**,]
72. Yimesün nağl-i 'ömrinden dağı bir
Degüldür kimse **'ışkuñda** vefâ-bîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85*). [**'ışkuñda**, -un, -da]

73. Kimün **'ışkıyla** idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [*'ışkıyla, -i, -y, -la*]
74. Beni kıl derdiñiñ aşlından āgāh
Ki **'ışk** işini çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*'ışk,]*
75. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu **'ışk** işinden pend yıgmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*'ışk,]*
76. Geçüpdür çareden bu def'a nâçâr
Baña bu **'ışkdan** efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*'ışkdan, -dan]*
77. K'elâ iy **'ışk** işinden bî-ñaberler
Ġamından ben ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*'ışk,]*
78. Ġuran miñnet sarâyına serîri
Cihānda **'ışk** idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [*'ışk,]*
79. Mübâşir olmazam ben aña mutlak
Revâ olmaya **'ışkuñ** mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193*). [*'ışkuñ, -uñ]*
80. Dem-â-dem **'ışkuñuñ** âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*). [*'ışkuñuñ,]*
81. Velî **'ışkuñ** yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [*'ışkuñ, -uñ]*
82. Ciger **'ışkuñ** Ġamından çak u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*'ışkuñ, -uñ]*
83. Velî **'ışkuñdayum** her Ġamdan âzâd
Señün feyzünden iy ebr-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [*'ışkuñdayum, -uñ, -da, -yum]*
84. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu **'ışk** ahvâliniñ şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [*'ışk,]*
85. Ki **'ışk** âteş gibidür ben çü 'üdüme
Gelüp **'ışk** itdi cânî hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*'ışk,]*
86. Ki **'ışk** âteş gibidür ben çü 'üdüme
Gelüp **'ışk** itdi cânî hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*'ışk,]*
87. YoĠum ben varlıĠumdur ortada yâr
Bu **'ışk** ol dem gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [*'ışk,]*
88. Ki **'ışk** ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ħam bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*'ışk,]*
89. Ki maħv ola kevâkib âsumândan
Yaħûd ol giderür **'ışkum** Ġamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*'ışkum, -um]*
90. Velikin ħoş gelürdi aña dâdi
İderken **'ışk** hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*'ışk,]*
91. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde **'ışk** odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [*'ışk,]*
92. Ġam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi **'ışk** zürî 'aklı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*'ışk,]*
93. ħabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi gönîli **'ışka** mâyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [*'ışka, -a]*
94. Velî ħatm idi anda ħâyet-i 'ışk
Kimesne **'ışkdan** bulmaz murâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*'ışkdan, -dan]*
95. Ki Mecnûn itdi anı **'ışkuñ** fesâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [*'ışkuñ, -uñ]*
96. Maħabbet yâr aña vü **'ışk** mañlûb
Dilinde küh gibi bî-ñad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*'ışk,]*
97. Gönülden **'ışkı** ħayrın şavmış idi
Biri birine key 'âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*'ışkı, -i]*
98. Şorardı **'ışk** hâlinden nişâne
Ġıladı ol daħı irdükçe 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*'ışk,]*
99. İdinüp kızbi ħo şâdık geçinme
Riyâdan ola çün bir **'ışk** ħâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*'ışk,]*
100. Ġadem baş râh-ı iklîm-i şafâya
Riyâlu **'ışk-ıla** 'aşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*'ışk-ıla, --ıla]*
101. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu resme **'ışk** işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [*'ışk,]*
102. İkisiniñ de odın sâkin itdi
Gelüp **'ışk** âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [*'ışk,]*
103. Gönülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger **'ışkdan** oldu cihân-ħîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*'ışkdan, -dan]*

104. Te'accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu **'ışkı** hâkikide ğaraž yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [**'ışkı, -ı**]
105. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm **'ışkuñ** içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [**'ışkuñ, -uñ**]
106. Degüldür **'ışk** şehvât u hevâdur
Hevâyî olsa 'âşıkda harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [**'ışk,]**
107. Ğaražlu **'ışk** ere olmaz revâ hiç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [**'ışk,]**
108. Ğaražlu **'ışk** ere olmaz revâ hiç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49*). [**'ışk,]**
109. Ğaraž girdüĝi dillerden çıkar **'ışk**
Anuñ kim 'ışkı şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [**'ışk,]**
110. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [**'ışk,]**
111. K'aña vire şeref hem-çün melek **'ışk**
'Acebdür kim ol iki 'âşık-ı pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [**'ışk,]**
112. Ğalür 'âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy **'ışk** işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [**'ışk,]**
113. Yüzi şuyını hâk eyler hacâlet
Gerek her kim tutılsa **'ışka** cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [**'ışka, -a**]
114. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet gerek dür
Ğaražlu **'ışkda** yokdur beķâ hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [**'ışkda, -da**]
115. Yaramaz k'ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren **'ışkdur** cân şem'ine nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [**'ışkdur, -dur**]
116. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dür
Anuñ kim **'ışkı** 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [**'ışkı, -ı**]
117. Ğaraž girdüĝi dillerden çıkar 'ışk
Anuñ kim **'ışkı** şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [**'ışkı, -ı**]
118. Gelüp fâhir yine pâk oldılar hâk
Bu resme ola çün **'ışkuñ** tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [**'ışkuñ, -uñ**]
119. Ki bir efsânedür pür sihr ü efsûn
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [**'ışk it, -miş, -di**]
120. Vücüdüm hâk oldu hasretüñden
Senüñ mihründe iy **'ışk-ıla** mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [**'ışk-ıla, --ıla**]
121. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ **'ışkunda** key şâdıķlık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [**'ışkunda, -un, -da**]
122. Ki şıdķ-ı cânile 'âşıklık itdi
Senüñ **'ışkuñla** terk itdi cihâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67*). [**'ışkuñla, -uñ, -la**]
123. Gehî **'ışkuñ** maķâlin söyleşürler
Murâd üzre varurlar ĝâh h'âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [**'ışkuñ, -uñ**]
124. K'ide nür-ı şafâ rüşen gözünü
Çü tîr ol **'ışk** râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [**'ışk,]**
125. Velikin **'ışkdan** olsa şafâdur
Niçeler **'ışkdan** ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [**'ışkdan, -dan**]
126. Velikin **'ışkdan** olsa şafâdur
Niçeler **'ışkdan** ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85*). [**'ışkdan, -dan**]
127. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye **'ışkdur** miftâh-ı hestî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81*). [**'ışkdur, -dur**]
128. Çıķar tab'-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab'a mu'tâd eyle **'ışkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71*). [**'ışkı, -ı**]
129. 'Arûs-ı nazma dâmâd eyle **'ışkı**
Rüsüm-ı 'ışk senden tâze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72*). [**'ışkı, -ı**]

'ışk: *Aşk II İlahi yoğun sevgi.*

- Özümi kendüligümden cüdâ kıl
Ki ya'nî **'ışkuñile** âşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [**'ışkuñile, -uñ, -ile**]
- 'Aţâ kıl **'ışk** 'aynımdan baña nür
Gözümden eyleme bu sürmeyi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [**'ışk,]**

'ıřk ătesi: *Ařk ateři.*

1. Ne nămın aıladı ne ĥod niřănın
Velı 'ıřk ăteřine yakdı cănın (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [*'ıřk ăteři, -ne*]

'ışka uv: *Aşka uymak, aklına göre iş yapmamak.*

1. Anı bilmezdi kim mecnûn olışar
Uyup 'ışka hünerden dŭn olışar (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 202*). [*'ışka uy, -a-up*]
2. Gŭzellikde çü 'Amr ũ Zeyd ma'rŭf
Uyup 'ıřka řoyup căn ũ cihănın (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [*'ıřka uy, -a-up*]

'ıřk-băz: *Ařkla oynayan II Ăřık.*

1. Didi k'iy reh-nŭmăyı '**ıřk-băzăn**
Çerăĝ-ı çeřm-i căn-ı ten-gŭdăzăn (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37*). [*'ıřk-băzăn, -ăn*]
2. Bu resme gŭrdŭĝŭm yok '**ıřk-băzı**
Ataň miskın řikăyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [*'ıřk-băzı, -ı*]
3. Niçedŭr göre anda '**ıřk-băzı**
Bu fikr-ile geçŭrŭrdi gŭnini (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [*'ışk-băzı, -ı*]

'ıřk-ı cănăn: *Sevgilinin ařkı.*

1. Tutar ervăhı tăze '**ıřk-ı cănăn**
Ol olmasa ne ĥăřıl olsa yŭz căn (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7*). [*'ıřk-ı cănăn,]*

'ıřk-ı dil-ărăm: *Gŭnle huzur veren ařk.*

1. řu resme itdi anı '**ıřk-ı dil-ărăm**
K'idemez oldu hiç bir yirde ărăm (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [*'ıřk-ı dil-ărăm,]*

'ışk-ı ĥakıki: *Gerçek aşk.*

1. Bařarmazsaň eger '**ıřk-ı ĥakıki**
Mecăzı 'ıřka bări tut řarıki (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [*'ıřk-ı ĥakıki,]*

'ıřk-ı ĥudă: *Allah ařkı.*

1. Olur 'illetden ol şoşbet mŭnezzeĥ
Gire çŭn içerŭ 'ıřk-ı ĥudăyi (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [*'ıřk-ı ĥudă, -yı*]

'ışk-ı mecnûn: *Mecnun'un aşkı (bkz. Leyla ile Mecnun).*

1. Çŭ tenhă kăla dir gŭzden dŭkŭp ĥŭn
Beni mecnûn kıldı '**ışk-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [*'ışk-ı mecnûn,]*

'ıřk-ı yăr: *Sevgilinin ařkı.*

1. Gŭneřden ăteři kărŭre-i çarĥ
Çŭ '**ıřk-ı yăr** băzăr-ı hevă germ (*Tahayyür-nâme-i Leylı vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7*). [*'ıřk-ı yăr,]*

‘ışk-ile: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.*

1. Çü vahdetde durur **‘ışk-ile** cānum
Ölürven ‘ışksuz yokdur gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*‘ışk-ile,]*
2. İder vardukça cān şevkîni zâyil
Vü ger ola vefâ **‘ışkile** hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [*‘ışkile,]*

‘ışk-kâr: *Aşk işi.*

1. Ol eydürdi vü bu ağlardı kıanlar
Ol oldı **‘ışk-kârında** aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*‘ışk-kârında, -ın, -da]*

ıslâh: *İyileştirme, düzeltme.*

1. Yahūd olmuş-idi bir nuṭfe zāyî‘
Anı kaşd eyleme kıılmağa **ıslâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*ıslâh,]*
2. İderler ḥakk ü **ıslâhına** ta‘cîl
Ki insānuñ işi sehv ü ḥaṭādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100*). [*ıslâhına, -ı, -n, -a]*

ıslan: *Islanmak.*

1. Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan her ḳabam **ıslandı** bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*ıslandı, -dı]*

ısmarla: *Emanet etmek.*

1. Seni **ısmarladum** Ḥallāḳa iy māh
Düşem çün dūr senden iy vefâ gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*ısmarladum, -dum]*
2. Vücüdî mülkin **ısmarladı** yek-sān
Şu resme sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [*ısmarladı, -dı]*

ıssi: *Sıcaklık, ateş.*

1. Mizāc-ı āsumāndan **ıssılık** dūr
Güneş göstermez oldı kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*ıssılık, -lık]*
2. Ayağı **ıssısından** buz ḳururdu
Giyüp yah taḥtesinden kefş ü na‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [*ıssısından, -sı, -ndan]*
3. Ki olur bunda demir şovuk ya **ıssi**
Ne yir içer nedendür ḥ‘ābgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [*ıssi,]*
4. Şızup sîm **ıssıdan** sîm-āba döndi
Yaban ıssısınıñ yanında düzaḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*ıssıdan, -dan]*
5. Getürdi dik-i dehri tāb-ı cūşa
Şuyuñ **ıssıluğundan** anda yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [*ıssıluğundan, -lug, -ın, -dan]*
6. Şızup sîm ıssıdan sîm-āba döndi
Yaban **ıssısınıñ** yanında düzaḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17*). [*ıssısınıñ, -sı, -nuñ]*
7. Kıla döndürmiş anı renc-i bārık
Günüñ **ıssısı** kılmış cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [*ıssısı, -sı]*
8. Temüz **ıssısı** yaḳdı jālesini
Ṭalebkār oldı pes bāline servî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22*). [*ıssısı, -sı]*
9. Gözi gibi za‘if oldı vü bīmār
Tebūñ **ıssısı** kızdurdu ‘izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [*ıssısı, -sı]*

ıssılıg: Sıcaklık, ateş.

1. Tef-i nâle vücüdün kıldı sūzân
Günüñ **ıssılıgı** virdi hâreret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11*). [*ıssılıgı, -ı*]

'itr: Güzel ve hoş koku.

1. Kefen **'itrı** yiter hem baña ol hâk
Vücüd-ı çâk-çäküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*'itrı, -ı*]

'itr-ı kefen: Kefenin hoş ve güzel kokusu.

1. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña **'itr-ı kefen** idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*'itr-ı kefen,]*

'ivân: Belli, açık, ortada.

1. 'Arūs-ı yemm ruhında k'ola mevvâc
Köpükden sen **'ivân** itdüh sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [*'ivân,]*

'ıvs: Yaşam, eğlence.

1. Kimi gülşende sürer **'ıvs** u 'ışret
Kimi küllhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [*'ıvs,]*

'ıvs: Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safâ.

1. Hârâb itmişdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp **'ıvs** ü hużür u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*'ıvs,]*

'ıvs u 'ışret sür: Zevk ve safâ sürmek.

1. Yiyüp içüp sürerdi **'ıvs** u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17*). [*'ıvs u 'ışret sür, -er, -di*]
2. Olup bir kaç kâmer-ruhlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi **'ıvs** u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7*). [*'ıvs u 'ışret sür, -er, -di*]

'ıvs u tarab: Zevk ve eğlence.

1. Hizmetünde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüh dürları gönline yok **'ıvs u tarab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*'ıvs u tarab,]*

ıztırâb: Acı, keder.

1. Birağursın 'azâb u **ıztırâba**
Gehî 'ahdi şınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [*ıztırâba, -a*]

ıztırâb: Acı, keder.

1. Getürüp fikrine gördüğü h̄wâbı
Bırağurdu içine **ıztırâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8*). [ıztırâbı, -ı]
2. Hem ol mehde görüp bu âfîtabı
Ziyâde oldı şûr u **ıztırâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88*). [ıztırâbı, -ı]
3. Görüp anda bu resme **ıztırâbı**
Yüzine eşkden saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [ıztırâbı, -ı]
4. Ziyâde oldı şûr u **ıztırâbı**
Didi hayf u dirîğ ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2*). [ıztırâbı, -ı]
5. Anuñ-çündür gönülde **ıztırâbum**
Ne dem kim seyl-i giriyem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70*). [ıztırâbum, -um]
6. Kenâre çıkmayısardur miyândan
Çi ger vardur benümde **ıztırâbum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17*). [ıztırâbum, -um]
7. Ki ölmüş fûrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu h̄wâbuñ **ıztırâbindan** be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [ıztırâbindan, -ı, -n, -dan]

ıztırâba dūs: Acı çekmek, sıkıntıya düşmek.

1. Atası düşdi ğamdan ıztırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58*). [ıztırâba dūs, -di]

i

'ibadet: *Kulun Allah'ın rızasını kazanmak ve ona yakınlaşmak için yaptığı iş ve davranışlar.*

1. 'İbâdetden kimi maẖhûr olupdur
Şekâvetden kimi mağfûr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [*'ibâdetden, -den*]
2. Cemâlûndür **'ibâdet** kıblegâhı
İşigûndür sa'âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [*'ibâdet,*]

'ibaret: *İbaret, oluşma, meydana gelme.*

1. Çü ma'lûm oldu baña bu **'ibâret**
Kitâbı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [*'ibâret,*]

iblis-i bed-kâr: *Kötü şeytan.*

1. Helâk olduğına bu resme küffâr
'Azâdedür henüz **İblis-i bed-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100*). [*iblis-i bed-kâr,*]

ibn-i selâm: *Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.*

1. Anuñ **İbn-i Selâm** olmuşdı adı
Cihândan 'İş-ile alurdu dâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [*ibn-i selâm,*]
2. Çü şeh gûş eyledi peykûn kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*ibn-i selâm, -uñ*]
3. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [*ibn-i selâm, -a*]
4. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52*). [*ibn-i selâm, -a*]
5. Didi sultâna bu remzi nihâni
Ki bu **İbn-i Selâm** iy şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [*ibn-i selâm,*]
6. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hîşşe
Kaçan kim bu kelâmı gûş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*ibn-i selâm, -a*]
7. Hep istikbâle çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [*ibn-i selâm, -a*]
8. K'ola İbn-i Selâma 'ağd-i Leylî
Çün ağâh oldu dilber bu haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4*). [*ibn-i selâm, -a*]
9. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi gör âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [*ibn-i selâm, -ıla*]
10. Ola İbn-i Selâma şad selâmet
Haram oldu baña 'ahdüñde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [*ibn-i selâm, -a*]
11. Müdâm **İbn-i Selâm** idi nigeñ-bân
Kuş uçurmazdı üstinden hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66*). [*ibn-i selâm,*]
12. Çıkaramazdı revzenden dağı ser
Kılardı rûz ü şeb **İbn-i Selâm** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [*ibn-i selâm,*]
13. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi **İbn-i Selâm** anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*ibn-i selâm,*]
14. Ne fi'l itse o kalur her kişiye
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [*ibn-i selâm, -uñ*]
15. Şunup İbn-i Selâma itdi anı kâhr
Murâduñ kârânınaydı rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*ibn-i selâm, -a*]

ibrâm evle: *Can sıkacak şekilde ısrar etme, zorlama.*

1. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elūñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [*ibrām eyle, -me*]

‘ibret: *Ders alma, uyarıcı ders.*

1. Ki Mecnûnı filân virânda gördüm
Cihân **‘ibretlerin** hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*‘ibretlerin, -ler, -in*]
2. Bu bir **‘ibret-durur** ‘âlemde nâdir
Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [*‘ibret-durur, -durur*]

‘ibret al: *Ders almak.*

1. Kelâmuñdan hâlâyık ‘ibret alsun
Okuyup diñleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11*). [*‘ibret al, -sun*]

ibrîşim: *Kalınca bükülmüş ipek iplik.*

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğıd **ibrîşim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*ibrîşim,]*
2. İbrîşim dem-i ‘anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 59*). [*ibrîşim,]*

ibrîşim-i ‘üd: *Sazın teli.*

1. Olupdur kudretiyle târ-ı hürşid
Şan **ibrîşim-i ‘üd** ü çeng-i nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [*ibrîşim-i ‘üd,]*

ibtidâ: *Başlama, başlangıç.*

1. Târîkât nâmesinüñ **ibtidâsı**
Hâkîkat levhasınıñ intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11*). [*ibtidâsı, -sı*]
2. Bozılmadı yirindedür dürtist ol
Beni bu kayda şaldı **ibtidâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [*ibtidâsı, -sı*]

ibtihâl: *Yalvarıp yakarma, tazarru, niyaz.*

1. Pürdür a‘mâlüm kitâbı cürm ü ‘ișyân u hațâ
Anuñçündür ișüm her dem fiğân ü **ibtihâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [*ibtihâl,]*

ibtîlâ: *Bir Őeye dūŐkūn ve tutkulu olmak.*

1. Kıl iy uran cihân tākına bünyâd
Beni bu **ibtîlâ** bendinden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*ibtîlâ,]*

ic: *-da/-de, içinde.*

1. Var **içinde** anuñ bir tūrfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler Hâkka hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [*içinde, -i, -n, -de*]
2. Her encüm hâle-i meh-tâb **içinde**
Gül-idi Şanki havz-ı âb **içinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5*). [*içinde, -i, -n, -de*]

3. Her encüm hâle-i meh-tâb **îçinde**
Gül-idi şanki havz-ı âb **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
4. Ne resme gördise vîrân **îçinde**
Gözi zevraklarını kan **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
5. Ne resme gördise vîrân **îçinde**
Gözi zevraklarını kan **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
6. Görür kendüyi bir gülşen **îçinde**
K'anuñ bir havzı var rüşen **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
7. Görür kendüyi bir gülşen **îçinde**
K'anuñ bir havzı var rüşen **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
8. O havz **îçinde** âbuñ her habâbı
Şan olmışdur nüctüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
9. Açılmış bâğ **îçinde** zanbağ-ı ter
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
10. Bu hâl **îçinde** pes ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
11. Kamu gördüklerini h*âb **îçinde**
Gülistân u sarây u âb **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
12. Kamu gördüklerini h*âb **îçinde**
Gülistân u sarây u âb **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
13. Bu idi kavminüñ **îçinde** erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
14. Kurulmuş hem-çün evvân-ı Süleymân
Ki var **îçinde** Belkîs-ı hîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
15. Dü-'âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen **îçinde** düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
16. Yeñi **îçinde** her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara urgandır iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
17. Fener kim şem'-i tâbâna mekândur
îçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
18. Delü gibi il **îçinde** o güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
19. İçinde sü-be-sü çok gârlar var
Ki güyâ her biridür gür-i pür-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
20. O sultân idi vaşşiler sipâhı
Mağara küh **îçinde** bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
21. Giceler yatuban bu gâr **îçinde**
Niçe râhat bulursın hâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
22. Giceler yatuban bu gâr **îçinde**
Niçe râhat bulursın hâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
23. Ğamından sen yatarsın hûn **îçinde**
Uyur ol mefreş-i gül-gün **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
24. Ğamından sen yatarsın hûn **îçinde**
Uyur ol mefreş-i gül-gün **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
25. Kelâmuñ cânım **îçinde** düzer cây
Degül gönlüm elümde n'ideyin vây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
26. Cihân **îçinde** oldum nâ-halef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
27. Şehâb içre nihân mâh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe **îçinde** dür-i nâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
28. Bu faşl **îçinde** ol hûbân mesrûr
Degüllerdi yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
29. Cihânuñ sakfi adı âsumândur
îçinde anuñ bir eski sâye-bândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
30. Tapuñ k'akrân **îçinde** bî-bedelsin
Bize kavm olmağa ğâyet maħalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
31. İl **îçinde** şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüñ şınmak özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
32. Kamu meyhâneler **îçinde** mestân
İdinürler bu nakşı zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [*îçinde, -i, -n, -de*]
33. Dili zencir-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz derd **îçinde** haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*îçinde, -i, -n, -de*]

34. Gözüm nûri vü başum efseridür
Cihân **îçinde** akrân serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64*). [içinde, -i, -n, -de]
35. Gözi tuş oldı şâhuñ ol gedāya
Belâ siciñi **îçinde** mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [içinde, -i, -n, -de]
36. Añılmasa **îçinde** nām-ı Leylî
Dür-i maḥz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69*). [içinde, -i, -n, -de]
37. Ki ölince geçinem ğâr **îçinde**
Şehiden katl olam bu kâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [içinde, -i, -n, -de]
38. Ki ölince geçinem ğâr **îçinde**
Şehiden katl olam bu kâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [içinde, -i, -n, -de]
39. Yoğ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân **îçinde** nāmuñ verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [içinde, -i, -n, -de]
40. Dir idüñ ceng **îçinde** dīv-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [içinde, -i, -n, -de]
41. Düşüp tedbirüme fi'lüñ muḥâlif
Beni kılduñ cihân **îçinde** ḥâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [içinde, -i, -n, -de]
42. Zemîn ü āsumân oldı belürsüz
Toz **îçinde** cihân oldı belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [içinde, -i, -n, -de]
43. 'Arab **îçinde** ma'yüb olmam ister
'Aceb dīvānedür başma sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [içinde, -i, -n, -de]
44. Ki âteş idi cânıñ penâhı
Bu faşl **îçinde** Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [içinde, -i, -n, -de]
45. Ki şehbâñı söz **îçinde** ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [içinde, -i, -n, -de]
46. İçinde kıldı hayret kulzümü cüş
Vücüdün taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [içinde, -i, -n, -de]
47. Mu'anber büy nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar **îçinde** anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [içinde, -i, -n, -de]
48. Fenâ vādîsinüñ şâhib-serîri
Cihân **îçinde** bulmayan vatangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9*). [içinde, -i, -n, -de]
49. Ki **îçinde** ola her ḥâlî mektüb
Velikin ne qalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [içinde, -i, -n, -de]
50. Kefensüz gûrlar **îçinde** giryân
Çıkarup cāmedāndan bir qabāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [içinde, -i, -n, -de]
51. Niçün kend'özünü virdüñ ḥarābe
Enîsüñ kim-durur bu kâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [içinde, -i, -n, -de]
52. Nedür kütüñ ne yirsin ğâr **îçinde**
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [içinde, -i, -n, -de]
53. Elinden mi gelür terk itmek anı
Ḥōş olur âb **îçinde** cāy-ı mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [içinde, -i, -n, -de]
54. Gülistāna gönildi anlar ile
Qararı qalmayup kuhsâr **îçinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21*). [içinde, -i, -n, -de]
55. Vaṭan tutdı gelüp gülzâr **îçinde**
Gülistân içre oldılar ḥirāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [içinde, -i, -n, -de]
56. Bişirür âb **îçinde** her taraf baṭṭ
Günüñ tâbından âteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [içinde, -i, -n, -de]
57. Qamerdür hāle **îçinde** hüveydâ
Niḳâbın açup itdi 'arz-ı ruḥsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [içinde, -i, -n, -de]
58. Cihāñı kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çāh **îçinde** tıfl-ı Ken'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159*). [içinde, -i, -n, -de]
59. Vücüdüm kişveri zir ü zeberdür
Cihân **îçinde** ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [içinde, -i, -n, -de]
60. Ki atası Selām urmuşdı nāmın
Ṭarîḳ-i 'ışḳ **îçinde** cüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13*). [içinde, -i, -n, -de]
61. Kılām ben cānum **îçinde** anı yād
Dilümi ḥâtrıñla āşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [içinde, -i, -n, -de]
62. Ki tā oldı cihân **îçinde** meşhûr
Olup Mecnûn-sıfat deng ü fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [içinde, -i, -n, -de]
63. Ola ārāmgāhuñ deşṭ ü mişe
Ṭarîḳ-i 'ışḳ **îçinde** iy fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [içinde, -i, -n, -de]
64. Cihân **îçinde** ḥöd Mecnûn-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [içinde, -i, -n, -de]

65. Hişār itmışdı gerdini meh ü sāl
Geçinürdi belā-yı teng **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21). [içinde, -i, -n, -de]
66. Güher gibi dem-â-dem seng **içinde**
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22). [içinde, -i, -n, -de]
67. Kanı âvâze-i tabl-i şehergâh
Benüm gibi cihân **içinde** yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45). [içinde, -i, -n, -de]
68. Cihânuñ guşşama şatan sürürn
Mülevves-dehr **içinde** ‘âşık-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11). [içinde, -i, -n, -de]
69. K’ider feryād **içinde** her taraf zâğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76). [içinde, -i, -n, -de]
70. İrişdürdi tabança şem‘ine bād
 içinde gönleginiñ ol perî-ves (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17). [içinde, -i, -n, -de]
71. Yahūd hâşıl kılam bir şemme büyuñ
Nedür zulümât-ı gür **içinde** hâlûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35). [içinde, -i, -n, -de]
72. Niçedür mâr u mür **içinde** hâlûñ
Kara zülfün Hudâ bilür ki iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36). [içinde, -i, -n, -de]
73. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19). [içinde, -i, -n, -de]
74. Ya olurlar mı ki uçmağ **içinde**
Meger bir gice k’oldı nâf-i devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20). [içinde, -i, -n, -de]
75. Ki kıymet-dâr **içinde** her olan raht
Döşenmiş sü-be-sü yüz nağ‘-ı dîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44). [içinde, -i, -n, -de]

ic: Gönül, kalp, yürek, vicdan.

1. İçinden atalık mihri idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bi-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29). [içinden, -i, -n, -den]
2. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña ‘âkğ olmuş-idüm iy peder âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92). [içümde, -üm, -de]

ic: Dahil, ara, iç.

1. ‘Âşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kürân **içinde** Hağ buyurupdur niçe kâsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50). [içinde, -in, -de]
2. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi **içlerinde** velî reşkden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34). [içlerinde, -ler, -i, -(n)de]
3. Yoğidi hiç nazîri dîn **içinde**
Bahâdırlardan idi kîn **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5). [içinde, -i, -(n)de]
4. Yoğidi hiç nazîri dîn **içinde**
Bahâdırlardan idi kîn **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6). [içinde, -i, -(n)de]
5. Şu resmedür fünün **içinde** efdal
Ki öninde tıfl-ı ebced pîr-i ekmele (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7). [içinde, -i, -n, -de]
6. Hudâ hayr eyleyüp hem âhirini
Bihışt **içinde** zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180). [içinde, -i, -n, -de]
7. Sa‘âdetle günü günden yeg olsun
Hadengi düşmen **içine** ig olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176). [içine, -i, -n, -e]
8. Özi meşgûl rûm **içre** şafâya
Düşüpdür heybeti Çin ü Hıtâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125). [içre, -re]
9. Kabâyilden ‘Arab **içinde** ol hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171). [içinde, -in, -de]
10. Getürüp fikrine gördügi h‘âbı
Bırağurdı **içine** ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8). [içine, -i, -n, -e]
11. Pür itmış ‘üd u ‘anberle **içini**
Ki hacl ider çoğusı müşg-i çini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43). [içini, -i, -ni]
12. Mağâm-ı ‘izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu **içi** pür-süz çün nây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24). [içi, -i]
13. Katupdur **içine** âb-ı hayâtı
Anuñ-çundur k’iden bu şerbeti nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8). [içine, -+i, -(n)e]

14. Bırakdı şerm **içine** lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*içine, -i, -(n)e*]
15. Kõmamışdur benüm-çün âb u hem nân
Vücüdum vahşet **içinde-durur** güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [*içinde-durur, -i, -n, -de, -dur, -ur*]
16. İçi elmâs yimiş gibi burdı
Düşüp ol dañmenün üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [*içi, -i*]
17. Ki bu virmiş aña kîlk-i feşâhat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*içinde, -i, -n, -de*]
18. İçi pür mâ'ide şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u halvâ vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [*içi, -i*]
19. Ki alsam avcuma sîb-i zenañdân
Bular bu söz **içindeydi** ki nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [*içindeydi, -i, -n, -de, -y, -di*]
20. Dirîğa k'ol dañı ağıyar elinde
Çıķarsam çâh **içinden** cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65*). [*içinden, -i, -nden*]
21. Olur 'illetden ol şöñbet münezzeñ
Gire çün **içerü** 'ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [*içerü, -erü*]
22. Kõdı gülzâr **içine** beyza-i zer
Tehî düşdi kedü-yı çarñ-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [*içine, -i, -n, -e*]
23. İçini dânededen kıldı pür aķker
'İzâr-ı bâğda her zâğ-ı mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58*). [*içini, -i, -n, -i*]
24. Kaşab târî gibi kaldı **içi** boş
Ruñı mir'atı buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*içi, -i*]

ic: İçmek, yudumlamak.

1. Yiyüp **içüp** sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cāni rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17*). [*içüp, -üp*]
2. Añup 'adlini 'ahd itdi şurâñı
Ki **içmeye** meyün kanını dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [*içmeye, -me, -ye*]
3. Pür itmiş şâñ-ı gül cām ergüvānı
Ki **içe** 'andelibe dõst-kānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [*içe, -e*]
4. Olup bir kaç kamer-ruñlarla dem-sāz
Yiyüp **içüp** sürerdi 'ıyş u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7*). [*içüp, -üp*]
5. Kaçan gam 'atşınuñ olsa zebünı
Yaşından âb-veş **içerdi** hūnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68*). [*içerdi, -er, -di*]
6. Ğamın yime gözümün iy mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ **içmeden** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*içmeden, -me, -den*]
7. Mey **içme** dehr cāmından ki iy dil
Kātılmışdur aña zehr-i helāñil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*içme, -me*]
8. Ki yiyüp **içüben** yatmağı iy cān
Bilürsin kim başarur cümle hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [*içüben, -üben*]
9. Yiyüp **içmeyem** artuķ tutmayam cām
Refîķün olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*içmeyem, -me, -y, -em*]
10. K'iletduñ Nîle **içmeğe** kõmaduñ
Ezel bir h'wāna da'vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*içmeğe, -meğe*]
11. Kimün efgānın işidür kulağun
Elinden kimün **içersin** piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [*içersin, -er, -sin*]
12. Unutma eski yārānı da zînhār
Kaçan kim **içesin** köhne şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67*). [*içesin, -e, -sin*]
13. Ne yirsin pes ne **içersin** şeb u rüz
Hayāt-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [*içersin, -er, -sin*]
14. Yiyüp **içmekden** istiğnā-yı muṭlak
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92*). [*içmekden, -mek, -den*]
15. İç eller gibi cām-ı dost-kānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [*iç,]*
16. Eger zehr **içem** olur cānuma nüş
Aña beñzer senünle bende aħvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [*içem, -e, -m*]

17. Uyumaz u yimez **içmez** şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*içmez, -mez*]
18. Rızâ-yı yâr idi maflûbı her gâh
Ġam **içürmişdi** câm-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*içürmişdi, -ğr, -miş, -di*]
19. Yidüm **içdüm** ta‘am ü şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*içdüm, -düm*]
20. İdüpdür ġarķ-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi kanı yok dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*içer, -er*]
21. Aġu **içmiş** gibi oldu diger-gûn
El urup gönlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [*içmiş, -miş*]
22. Ol **içüp** bâde-i ġam vardı elden
Bu mest-i ‘ışk olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [*içüp, -üp*]
23. Ġamı şâdiye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü **içdi** oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [*içdi, -di*]
24. Ciger tâbına buldı fetġ-i bâbı
Hem **içdi** hem girüp yundi bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [*içdi, -di*]
25. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye **içe**
Ne yimek başladı kılmaġa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [*içe, -e*]
26. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir **içer** nedendür ġ‘âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*içer, -er*]

İcâb: Ar. Kabul etmek, edilmek.

1. Bilürdi k’eyle **İcâb** itdi taķdîr
Elin her nesneden kılınışı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*İcâb,]*

İcâb it: Gerekmek, lüzum etmek.

1. Esîrûn gerdeninden çöz kemendün
Ne iderdün eyle icâb itse taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*İcâb it, -se*]

İcâbet: Ar. Kabul etmek, edilmek.

1. Bular ol ravzada lâ-büd **İcâbet**
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*İcâbet,]*

İcâbet it: Kabul etmek, edilmek.

1. Vücüdî derdden buldı rehâyı
Pes idüp da‘vet yaza icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [*İcâbet it, -üp*]

İcâbet vir: Razi olmak.

1. Du‘â kıldı ġünahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ ġâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208*). [*İcâbet vir, -di*]

İcâd it: Yeni bir şey meydana getirmek.

1. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4*). [*İcâd it, -miş, -di*]

İcâzet: İzin, müsaade.

1. İcāzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün ḥızne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*icāzet,]*

icāzet vir: İzin vermek, müsaade etmek.

1. Velî virdi icāzet k'ol ciger-ḥwâh
Ḳoya ḥabsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*icāzet vir, -di]*

içerü gir: İçeri girmek.

1. Diyelüm içerü girsün ol abdāl
Neşâtından bu kavluñ turdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [*içerü gir, -sün]*

için: Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

1. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulḥ eyleyeler koyup muzâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*için,]*

için: Arasında, içinde.

1. Ḳâdir eyle her cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim ḳabr içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*içinde,]*
2. Maḥşerde ol şefî'i bu Ḥamdî şikestenüñ
Düzeḥ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*içinde,]*
3. Şu zindân itdügin mâhi ḥaḳiyçün
İçinde Yunusuñ âhi ḥaḳiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [*içinde,]*
4. Cihân içinde çün kim ḥâş eger 'âm
Anuñ iḥsâniledür ğarḳ-ı in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [*içinde,]*
5. Kaçan k'ölem lâḥd ola maḳâmum
Unudıla cihân içinde nâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [*içinde,]*
6. Yüzi mir'ât-i envâr-ı ḥaḳîkî
Resülün ğâr içinde refîki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [*içinde,]*
7. Ve ger ḥöd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [*içindeyse, -yse]*
8. Şan oldı rezmgehe ḳandan gülistân
Ki bülbüldür içinde zâğ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [*içinde,]*
9. Ki gerd-i 'aybdan dür idi ol ḥavz
İçinde ğavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33*). [*içinde,]*
10. İçine almış ol çetr âsumânı
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [*içine,]*
11. Eler zerden varâḳ ğirbâl-i eşcâr
Girih çün bâğ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*içine,]*

icre: (Vakit) içinde/arasında.

1. Meh-i tâbâna olmuşdı sirişte
Şeb-i ḳadr icre şan nür-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*içre,]*

içre: Üzerinde.

1. Bu hâl içre dil-i Mecnûna nâğâh
Güzer kıldı ḥayâl-i rüy-ı dil-ḥwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*içre,]*

icre: -da/-de, içinde.

1. Bir gemidür güyyiā ‘ummān-ı şun’uñda felek
Kim kalup girdāb-ı hayret **ıçre** döner lā-yezāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*ıçre,]*
2. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā müşg **ıçre** kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*ıçre,]*
3. Yalınçağ eyleyüp tıgını süsen
Türur vādiler **ıçre** hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [*ıçre,]*
4. Dağâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm **ıçre** Nizāmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*ıçre,]*
5. Çıkar şî‘r **ıçre** bir vech-ile nāmı
K’ide taḥsîn sözüñe Münlā Cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [*ıçre,]*
6. İl **ıçre** dāstān oldı cemālî
Dişi lü’lü yüzi ḥurşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [*ıçre,]*
7. Cihān **ıçre** nazîri yoğ-idi hîç
Anuñ vaşında bu şî‘r-i lâṭifî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*ıçre,]*
8. Ki görmişdi ḥarābe **ıçre** anı
Dökerdi gözlerinden ḥāke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [*ıçre,]*
9. Kafes maḥbes olur mı hîç bāde
Ya gizlenür mi şîşe **ıçre** bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*ıçre,]*
10. Cihān **ıçre** cemāl-i dil-rübālar
Yüzi nürından alurlar ziyālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31*). [*ıçre,]*
11. Buyurduñ kim bizüm kavm **ıçre** bî-ḥad
Güzeller var kamer-ḥadd ü sehî-ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*ıçre,]*
12. Yeñi içinde her bāzûsı kim var
Çeh **ıçre** şan ḳara urğandır iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [*ıçre,]*
13. Sarāy **ıçre** var idi ḳal‘a muḥkem
İletdiler nigārı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*ıçre,]*
14. İl **ıçre** ḥālümüz uş şuñā yitdi
K’ucuñdan ‘ārimuz yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*ıçre,]*
15. Hüner-mend idi ḡāyet fāzil idi
Kemālāt **ıçre** ḡayli kāmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*ıçre,]*
16. Olup tağ **ıçre** dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tutdı vaḥşî gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [*ıçre,]*
17. Mağāra **ıçre** cild ü beyza-i mār
Kefen-i kâfûr olur aña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [*ıçre,]*
18. Ben ol dem ki olam ḥāk **ıçre** pinhān
Olayduñ sen gelüp yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*ıçre,]*
19. Bugün oldum ḳabilem **ıçre** ben ḥār
K’ider yārānlarum benden ḳamu ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*ıçre,]*
20. Seḫāb **ıçre** nihān māh-ı cihān-tāb
Nitekim penbe içinde dür-i nāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*ıçre,]*
21. Çü ḡāyet serddür gördi zemistān
Meh oldı ḳāḳum-ı ebr **ıçre** pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*ıçre,]*
22. Ne ḥālet didügi bu ḥaste-ḥāṭır
Çün oldı ‘Āmirîler **ıçre** zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [*ıçre,]*
23. Bulınmaz bu metā‘a iy vefādār
Cihān **ıçre** benüm gibi ḥarīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*ıçre,]*
24. Bilürsin kim zamāna **ıçre** el-ān
Benem bu ortada ma‘rûf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [*ıçre,]*
25. Eger elden geleydi ‘āşık olmak
Reh-i ‘ışk **ıçre** böyle şādık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8*). [*ıçre,]*
26. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî ḥüsni-yle şeh **ıçre** oldı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [*ıçre,]*
27. Müdām ol rezmgāh **ıçre** dilirān
Girivāndur nitekim nerre şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [*ıçre,]*
28. Çeker her kişi ceng **ıçre** cezāyı
Ol okur şulḥ için dāyim du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*ıçre,]*
29. Haḳīḳat bu-durur ‘ışk **ıçre** lāyıḳ
K’öñinde yārnuñ cān vire ‘āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [*ıçre,]*
30. Ki bir divāne ḳıldı bizi bed-nām
İl **ıçre** eyledi bî-‘ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*ıçre,]*

31. Gelürler bunda eylerler sürüdü
 Komadılar il **ıçre** bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [ıçre,]
32. Şecâ'atdan bülend oldı külâhuñ
 İl **ıçre** yüzüñ ağ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [ıçre,]
33. Oturmaym cihân **ıçre** serîre
 O gene irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [ıçre,]
34. İderler şımdı her meclisde yâdm
 İl **ıçre** bî-güneh düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [ıçre,]
35. Anuñ yine 'adü fethinde derdi
 Bu ceng **ıçre** anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [ıçre,]
36. Tevârih **ıçre** şöyle buldum anı
 Ki cün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [ıçre,]
37. Neden sensin cihân **ıçre** siyeh-püş
 Yazılmışdır meger 'ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [ıçre,]
38. Bu sevdâ **ıçre** korkarvan k'olam güm
 Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [ıçre,]
39. Gice irdi bu hâlet **ıçre** nâgâh
 Çeküp gün yüzine zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [ıçre,]
40. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
 Ne kiçi kaldı şeh'r **ıçre** ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [ıçre,]
41. 'Arab **ıçre** reis ü püş-t-i leşker
 Yücedür nâmî sâhib-tügdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [ıçre,]
42. Ebâ-'an-ced cihân **ıçre** mükerrem
 Su gibi kan revân itmekde çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [ıçre,]
43. Ki hiç bir müzeye sığmaz iki pây
 Hemîn oldur cihân **ıçre** baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [ıçre,]
44. Getürme bize halk **ıçre** fazîhat
 Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [ıçre,]
45. Eyit kim 'aybsuz 'âlemde kim var
 Cihân **ıçre** kanı bir kime bî-'ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [ıçre,]
46. Cihân **ıçre** irer pâyâna her gam
 Següñ vardur vatangâhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [ıçre,]
47. Cihân **ıçre** 'aziz olursın iy cân
 Büzürg 'âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [ıçre,]
48. Cefâ vü cevr elinden sine-çäküm
 Hişar **ıçre** giriftâr u muqayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [ıçre,]
49. Vefâsuz oldı âdem âhîr-i kâr
 Cihân **ıçre** bunı isterdi cânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [ıçre,]
50. Kanâ'at hâşletin itmekdür izhâr
 Ganîmetdür cihân **ıçre** kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [ıçre,]
51. Selîme şordı herkesden nişâñı
 Bu hâl **ıçre** gözün yaş tutdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [ıçre,]
52. Ki bî-süz olmaya halk **ıçre** sâzuñ
 Sen ol vaktin bulursın kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [ıçre,]
53. Vağan tutdı gelüp gülzâr içinde
 Gülistân **ıçre** oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [ıçre,]
54. Senüñ gam-dâruñam gam yimezem hiç
 Egerçi 'âlem **ıçre** süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [ıçre,]
55. Topuğa dek gil **ıçre** kıldılar zâr
 Kanı 'âlemde bir vakt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [ıçre,]
56. Bu yolda çok hâtar vardur üküş derd
 Cihân **ıçre** benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [ıçre,]
57. Cihânda oldı e'âlî fesâne
 Hâlâyık **ıçre** meşhür oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [ıçre,]
58. K'ire âşüftelik olur hâkâret
 Çü sensin kişver-i 'aql **ıçre** bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [ıçre,]
59. Olasın bu cihân **ıçre** mükerrem
 Elünden geldügince eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [ıçre,]
60. Şaçı cân âfitâbınuñ hicâbı
 Sarây-ı 'işmet **ıçre** dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7*). [ıçre,]

61. Çeh-i Mısr **ıçre** mahbûs-ı muhalled
Şaçı gâret-ger-i dîn ya'nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12*). [*ıçre,]*
62. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm 'ışkuñ **ıçre** hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [*ıçre,]*
63. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh **ıçre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [*ıçre,]*
64. Güm eyledüm seni ben bu reh **ıçre**
Vücüdüm varluğı andandur âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*ıçre,]*
65. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bæg **ıçre** sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*ıçre,]*
66. Ki bæg **ıçre** gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında 'âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*ıçre,]*
67. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bæg **ıçre** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [*ıçre,]*
68. Şanasın oldı tennür **ıçre** âteş
Işırđı lâ'lini teb-hâle-i gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*ıçre,]*
69. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân **ıçre** hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [*ıçre,]*
70. Qanı ol gül gibi zibâ vü ter had
'Arab **ıçre** ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*ıçre,]*
71. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdi eşk ü âh-ı dil-keş **ıçre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*ıçre,]*
72. Gehî âb **ıçre** gâhî âteş **ıçre**
Dökerdi acı acı dîdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*ıçre,]*
73. Gehî âb **ıçre** gâhî âteş **ıçre**
Dökerdi acı acı dîdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*ıçre,]*
74. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ **ıçre** buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [*ıçre,]*

ıçün: "Amacıyla ve uğruna" anlamlarında edat.

1. Qanı küñ u deşte 'azm itseñ şikâr **ıçün** çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*ıçün,]*
2. İrişür mülk-i maqşûdına derhâl
'Arûs-ı dîn-i İslâm **ıçün** iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [*ıçün,]*
3. Mağabbet mührinüñ âşârı **ıçün**
Nübüvvet mührinüñ envârı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73*). [*ıçün,]*
4. Mağabbet mührinüñ âşârı **ıçün**
Nübüvvet mührinüñ envârı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [*ıçün,]*
5. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı **ıçün**
Velâyet tahtınuñ sultânı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [*ıçün,]*
6. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı **ıçün**
Velâyet tahtınuñ sultânı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [*ıçün,]*
7. Gözi nemgînlerüñ evrâdı **ıçün**
Dili gamgînlerüñ feryâdı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [*ıçün,]*
8. Gözi nemgînlerüñ evrâdı **ıçün**
Dili gamgînlerüñ feryâdı **ıçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [*ıçün,]*
9. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher **ıçün** üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [*ıçün,]*
10. Dilerdi nesl ü peyvend **ıçün** ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*ıçün,]*
11. Şadâsı cânibine tãrdan 'üd
Düzetdi mu'trib **ıçün** râh-ı maqşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16*). [*ıçün,]*
12. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb **ıçün** getürdi bir niçe târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [*ıçün,]*
13. Bu 'alem nâm-ı nikiçündür el-hâk
Yaratmadı murâd **ıçün** bunı Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [*ıçün,]*
14. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin el **ıçün** kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*ıçün,]*
15. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av **ıçün** eyledi kaşd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [*ıçün,]*

16. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehā olmaz iş **içün** düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [içün,]
17. Dilâverler elinde oğ k'öper müşt
Ölürken dir şehâdet **içün** engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [içün,]
18. Bahâdırlar **içün** tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67*). [içün,]
19. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol oğur şulh **içün** dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [içün,]
20. Cidâl-ı haşm **içündür** gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37*). [içündür, -dür]
21. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd **içün** tîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [içün,]
22. Ötür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr **içün** k'olam itmâma bâ'is (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [içün,]
23. Benüm başum **içün** düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [içün,]
24. Degüldür sâbit ü yoğdur şebâti
Ben anuñ **içün** eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [içün,]
25. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn **içün** ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [içün,]
26. Revân cân mağv olur ol lezzet **içün**
Meger kim vaz' kılan ol nebâti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [içün,]
27. Nikâh ecli **içün** okundu kâzî
Hem oldı cem' ehl-i 'ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [içün,]
28. Oturdu k'ide dâmâd **içün** âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [içün,]
29. Nedür derdüñ senüñ bir 'avrat **içün**
Degül bir biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [içün,]
30. Viren haşretle 'ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn **içün** ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [içün,]
31. K'idder âhüsı **içün** âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [içün,]
32. Ne hüd dildâr dergâhına kâşid
Bu iş **içün** müdâm endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [içün,]
33. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik **içün** ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171*). [içün,]
34. Ya havrâ-yı hayâle burka'ı nâb
Bu havrâ-manzar **içün** gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [içün,]
35. Kılardı herkese ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn **içün** ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [içün,]
36. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir kanı **içün** ol hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [içün,]
37. Yolar Mecnûni **içün** saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108*). [içün,]
38. Yidi dildârı **içün** kayd anuñla
Gelüp yâdına hâl-i ehl-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [içün,]
39. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebâle
'Îlâc itmeklik **içün** ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [içün,]
40. 'Azâ **içün** giyindiler karayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [içün,]
41. Şeher vaqtından anuñ efser-i 'âc
Süpürilmek **içün** ol tāk-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [içün,]

içür: İçmesini sağlamak.

1. Baña sen **içürürsin** ta'nla zehr
Gehî bî-mihr dirsın ben harâba (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [içürürsın, -sın, -ür]

içür: Eziyet etmek, zulmetmek, kötü muamelede bulunmak, sıkıntıya sokmak.

1. Kati hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*içürdi, -di*]

‘id: Bayram.

1. Şebe döndi günü soñ oldı **‘idi**
Tehî düşdi yimekten uyğudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*‘idi, -i*]
2. K’irişmez gerdene şad **‘id** ü nevrüz
Gözin açup du‘adan soñra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*‘id,]*
3. Memâtum **‘iddür** kurbân-ı ‘idüm
Müzeyyen eyle tâbütum ‘arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*‘iddür, -dür*]

idi: Basit fülleri bileşik fiil yapan çekim eki.

1. Şehirlerde münâcât eyler **idi**
Hudāya ‘arz-ı hâcât eyler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [*idi,]*
2. Yahūd mânend-i kâlib olmuş **idi**
Ki cân anda şeker-leb olmuş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*idi,]*
3. Yahūd mânend-i kâlib olmuş **idi**
Ki cân anda şeker-leb olmuş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [*idi,]*
4. Göñülden dir **idi** kim bu nişâne
Elifler dâğlardur ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*idi,]*
5. İdinmiş **idi** ol zulmetde leşker
Sühü şem’in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*idi,]*
6. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir **idi** Hâk ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*idi,]*
7. Açar evc-i ferahdan çarh şad der
Bu resme olmuş **idüm** bende haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [*idüm, -üm*]

idi: Ek eylem.

1. Meger günlerde bir gün k’irdi nevrüz
Mübârek rüz **idi** çün ‘id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [*idi, -di*]
2. Bahâr eyyâmı **idi** ol zamân hem
Bihîşte dönmiş **idi** bâğ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*idi, -di*]
3. Bahâr eyyâmı **idi** ol zamân hem
Bihîşte dönmiş **idi** bâğ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*idi, -di*]
4. Şan ol haţ **idi** kufıl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satır-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*idi, -di*]
5. Saçılmış **idi** ol haţ-ı nihânî
Şehâb-ı hâmeden dürr-i me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [*idi, -di*]
6. ‘Acebdür k’olmuş **idi** aña ber-ser
Per-i murgân çer-i sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*idi, -di*]
7. Bular bu sözde **iken** hayretile
İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*iken, -ken*]
8. Yoğ-idüm gelmemiş **idüm** cihâne
Şabiden şişeyi tutğıl nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*idüm,]*
9. Aña bu ne kadar kim pend ider **idi**
Yine ol bildüğü yola gider **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*idi, -di*]
10. Aña bu ne kadar kim pend ider **idi**
Yine ol bildüğü yola gider **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [*idi, -di*]
11. Bizi de kıılmağıl bārî ferâmüş
Ben **idüm** gülşenüñün bâğbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [*idüm, -dü, -m*]

12. Ki çarh ura ğamuñdan bağruma tır
Ciger-ğuſeñ **idüm** ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [*idüm, -dü, -m*]
13. Nedāmet desti burdı ğuſumu uſ
Senüñ hağkuñda **idüm** ger ğünehkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [*idüm, -dü, -m*]
14. Çü bir cān **idik** olduğ iki pāre
Yoğum ben hażretüñledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [*idik, -di, -k*]

idi: *Ek filin görülen geçmiş zaman çekimi.*

1. Küffār mu‘cizātuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar **idi** sihiri қо diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*idi,]*
2. Söylerler **idi** gerçi ki zāhirde bu sözi
Var **idi** içlerinde velî reſkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*idi,]*
3. Söylerler **idi** gerçi ki zāhirde bu sözi
Var **idi** içlerinde velî reſkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*idi,]*
4. Nebîler ſubh gibi **idi** sen rüz
Olaruñ der-peyince ‘ālem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*idi,]*
5. İki gevher **idiler** bir ſadefden
İki ahter yaħud burc-ı ſerefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [*idiler, -ler*]
6. Ger emlah sözini iſitse bir ān
Feſāhatdan dem urmaz **idi** ſaħbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*idi,]*
7. Kamu çün dāne-i nār **idi** yek-sān
Hiçāl-ı sırr-ı cān ardında pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139*). [*idi,]*
8. ſu deñlü var **idi** māl anda efzün
K’ödemezdi zekātın genc-i Kārūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*idi,]*
9. Seherlerde münācāt eyler **idi**
Hūdāya ‘arz-ı hācāt eyler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [*idi,]*
10. Velî giryān **idi** ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye rām u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [*idi,]*
11. Hiçāb-ı ğaybde mestür **idiler**
Hayāl-i ādemiden dūr **idiler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*idiler, -ler*]
12. Hiçāb-ı ğaybde mestür **idiler**
Hayāl-i ādemiden dūr **idiler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138*). [*idiler, -ler*]
13. Bağup yüzine ſād olurdı hem ſāh
Dün ü ğün meyden olmaz **idi** hāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [*idi,]*
14. Yoğ-idi ğöñlinüñ kılca melālî
Fırbinden bu devrūñ ğāfil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*idi,]*
15. Çü bir söz açıla ol mübtelādan
Dir **idi** yine diñ iſitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*idi,]*
16. Kurulmuş **idi** bir çetr anda hāzır
K’ekābirden olcağuz müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*idi,]*
17. Dir **idüñ** ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivān u zūr-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*idüñ, -ü*]
18. Ölürem ſoñra düşer boynına kan
Dir **idi** korğma k’idem teraħħum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*idi,]*
19. Pür **idi** berfden etrāf-ı ‘ālem
Dökilür āsumāndan berf çün ‘āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [*idi,]*
20. Ki bu düşden iſi key müſkil oldu
Dir **idi** ğam kılup cānına te’ſir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*idi,]*
21. Yidürdün zāğa anı sen āħir iy yār
Bu **idi** virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [*idi,]*
22. Viren haşretle ‘ömri bergi bāde
Yir **idi** her zamān Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [*idi,]*
23. Nitekim Yūsufından ayru Ya’kūb
Dir **idi** haşret ü derd-ile her ğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*idi,]*
24. K’özine anlar **idi** yār-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*idi,]*
25. Yir **idi** hem yine dilber ğamını
Meger kim bir ğün ol ſüride nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [*idi,]*
26. Çü hayvān yir **idi** biħ-i nebātāt
Ne vahſi **idi** ma’nide ne hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*idi,]*

27. Aña olmuşlar **idi** hep hevādār
Ger oturaydı ger tıraydı dāyīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [idi,]
28. Bu **idi** yol hōş itdūñ bārekallāh
Kāvī peymānmışsın hem vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88*). [idi,]
29. Kılardı herkese ihsān u in‘ām
Dem-ā-dem yir **idi** Mecnûn için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [idi,]
30. Kuzusu gibi emzürür **idi** şir
İder āhū-bere anuñla bāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [idi,]
31. Tıururlar san ol ortada Süleymān
Hişār olmuşlar **idi** yā özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [idi,]
32. Cihānı hīçe şaymışdı hāķīkat
Belā seyli başından aşmış **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [idi,]
33. Gözi yaşı cefādān taşmış **idi**
Pür **idi** büy-ı ‘ışkıla dimāģı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [idi,]
34. Dilinde mihrden var **idi** daģı
Şu deñlü çekmiş **idi** miñnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9*). [idi,]
35. Taģıtmış **idi** şı‘r-i derd-nāki
İşitse nazm-ı şı‘rin bir diģer-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18*). [idi,]
36. Vefā kūyından açmış **idi** bir tīb
Kaçankim gamdan irse cānına tīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [idi,]
37. Felek dōne dōne kılmış **idi** kahr
Eger biñ dürlü hon itseñ hāvāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36*). [idi,]
38. K‘aña dil virtüp idinmişdi mañlūb
Hem anı kız da cāndan sevmiş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [idi,]
39. Göñülden ‘ışkı ğayrın şavmış **idi**
Biri birine key ‘aşıklar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [idi,]
40. Aşılmış **idi** bir kıl üzre cānı
Ki tā günden güne bī-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [idi,]
41. Tesellī ider **idi** geh geh anı
Maħabbet göñline sevdā biraķsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [idi,]
42. Yine geldi giden bīmārlik hep
Şu ten k‘evvel tutılmış **idi** zaħme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [idi,]
43. Ki kimse bulmaz **idi** geçmege yol
Şulardan k‘ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [idi,]
44. Mişāl-i şem‘ **idiler** mātem-efrüz
Çaģırup didi hūbān-ı kabile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [idiler, -ler]
45. Bile varmışlar **idi** bī-nihāyet
Şu resme kōcdu varup ol mezārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [idi,]
46. Uyudılar şafādān tā kıyāmet
Çü dünyāda bir itmışler **idi** ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [idi,]
47. Münevver her birinūñ rūyı çün şem‘
Varup girerler **idi** ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [idi,]
48. Özinde gördi ‘izz ü iħtişāşı
Hūzür itmemiş **idi** bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [idi,]
49. Añarlar ğāh geçmiş mācerāyı
Ki ‘ālemde ne fi‘l itmışler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [idi,]
50. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler **idi**
Gehī bu dünya hālīn söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [idi,]
51. Ğamın çekmişler **idi** vāfir anuñ
Cihān āsāyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [idi,]

idi: İsimleri fīl yapan ek.

1. Meger bir şeb ki ‘ālem rüşen **idi**
Felek bāģı açılmış ğülşen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [idi,]
2. Meger bir şeb ki ‘ālem rüşen **idi**
Felek bāģı açılmış ğülşen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [idi,]
3. Yataģı **idi** Hūlduñ sebze-zārı
Şücürndān yir **idi** dürlü bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [idi,]
4. Şuvadı çeşme-sārı kevşer **idi**
Maķām-ı ğülīstān-ı aħdār **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [idi,]

5. Şuvadı çeşme-sârî kevşer **idi**
Maķâm-ı gülîstân-ı aķdar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 44*). [idi,]
6. ‘Ömer kim şer‘i muķkem **idi** ğâyet
Sivâ-yı Hâķdan itmişdi ferâğât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [idi,]
7. Yoğidi hiç nazîri dîn içinde
Bahâdırlardan **idi** kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6*). [idi,]
8. Melâķhat göklerine mâh **idi** ol
‘Adâlet kişverine şâh **idi** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [idi,]
9. Melâķhat göklerine mâh **idi** ol
‘Adâlet kişverine şâh **idi** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [idi,]
10. ‘Alî kim Aķmedüñ dâmâdı **idi**
Enîsi maķremi mu‘tâdı **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [idi,]
11. K‘ol iki gevher **idi** çün sitâre
İki güşına ‘arşuñ güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [idi,]
12. Muķî‘ **idi** birinuñ emrine bād
Birisinden ‘anâşır oldu âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [idi,]
13. Birine râm **idi** ger dîv ü perî
Biri ķıldı musaķķar baķr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [idi,]
14. Ki dâyim gür **idi** naķcîr-i Behrâm
Zamâne şîri olmışdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [idi,]
15. Ferîdün **idi** tûfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [idi,]
16. Kızıl gülden seķer bulmışdı deste
Zamānum **idi** firüz u ĥuceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [idi,]
17. Çemen şaķnı be-ğâyet ĥurrem **idi**
Dehâni ğoncenüñ pür şebnem **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [idi,]
18. Çemen şaķnı be-ğâyet ĥurrem **idi**
Dehâni ğoncenüñ pür şebnem **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [idi,]
19. Ki var **idi** ‘Arab mülkinde bir mîr
Seķâ vü luķf kânî vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [idi,]
20. Ķabâyılden ‘Arab içinde ol ĥân
Şeh **idi** ‘Amîrîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [idi,]
21. Ĥalîfe var gerçi olmışdı meşhûr
Ĥalefsüzlikden **idi** lîk mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184*). [idi,]
22. Bu **idi** cedd ü cehdinden murâdı
Ki ‘âlemden ğüm olmayadı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [idi,]
23. Pes ol ‘ummân-ı şevķ u kulzüm-ı nûr
K‘öñünde bir **idi** nezdîk ile dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [idi,]
24. Ne bilsün çarķ işin sâde-dil **idi**
Ne ğöñlünde var-ıdı ğam ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [idi,]
25. Meger bir şeb ki dehr olmışdı pür nûr
Ķamer raķşân **idi** çün tal‘at-ı ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [idi,]
26. Sipîhr-i sebzen necm **idi** peydâ
Nitekim dîde-i ĥütân-ı deryâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3*). [idi,]
27. ‘Aceb ğülzâr **idi** zîbâ vü ĥurrem
K‘ururdu çün Mesîĥ anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [idi,]
28. Var **idi** çâr-pâsı ĥadden efzûn
K‘olara otlak **idi** kûh u hāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [idi,]
29. Kemerde mîm **idi** nâfi nihânî
Dökülmüşdi yâĥûd mûy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [idi,]
30. Şan ol ĥargehler **idi** anda her ğâh
Ġöyinmiş ĥirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [idi,]
31. Ya bir zîbâ ķafes **idi** ol eyvân
K‘içinde kebk **idi** Leylî ĥîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [idi,]
32. Ya bir zîbâ ķafes **idi** ol eyvân
K‘içinde kebk **idi** Leylî ĥîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [idi,]
33. Yüzi ķara **idi** vü saçları aķ
Cehennem çehresin yakmağa müştâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [idi,]
34. Hüner-mend **idi** ğâyet fâzil **idi**
Kemâlât içre ĥayli kâmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [idi,]

35. Hüner-mend **idi** gāyet fāzil **idi**
Kemālāt içre hayli kāmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [idi,]
36. Hüner-mend **idi** gāyet fāzil **idi**
Kemālāt içre hayli kāmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [idi,]
37. Meger kim Qaysıla Leylî dağı hem
'Ulüm oqurlar **idi** andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [idi,]
38. Mıṣṣāl-i şem' **idi** ol merd-i āzād
Güdāz ü girye vü sūz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [idi,]
39. Şanasın qabr **idi** ol ğār-ı tenhā
K' içinde mār u mūr iderdî ğavġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [idi,]
40. Kemer **idi** beline ḥalkā-i mār
Serîri olmış-idi püşte-i ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [idi,]
41. O sultān **idi** vaḥşiler sipāhı
Mağara kūh içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [idi,]
42. Dağı şol māder-i pūr derd ü mehcūr
Ki Mecnūnuñ ğamından **idi** rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [idi,]
43. Qabāsında olan her düġme-i zer
Dilinde bir girih **idi** pūr āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [idi,]
44. Girībānı zihinde nakş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrān **idi** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [idi,]
45. Velî bi-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'itr-ı kefen **idi** şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [idi,]
46. O ḥöd t̄alib **idi** derd ü belāya
Qaçan meyl eyleye ḥōn u qabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [idi,]
47. Cemāl-i Leylî ol cem' ortasında
Qamer gibi **idi** şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [idi,]
48. Var **idi** meyli her māhuñ bir işe
İşi āh **idi** Leylinüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [idi,]
49. Yüridiler olup bir nürdan tūm
Meh **idi** şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [idi,]
50. Meger ol vaqt **idi** eyyām-ı sermā
Ağarmış berfden ruḥsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [idi,]
51. Diri tutmağ-ıçün ḥalk-ı cihānı
Şan āteş **idi** āb-ı zindegānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [idi,]
52. Egerçi telḥ **idi** bāde vü pūr t̄ab
Anuñ la'linden **idi** lik cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [idi,]
53. Egerçi telḥ **idi** bāde vü pūr t̄ab
Anuñ la'linden **idi** lik cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [idi,]
54. 'Aceb çetr **idi** zībā vü münakkaş
Muşanna' her yiri her nakşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [idi,]
55. Ezel 'āqıl **idi** dīvāne düşdi
Meger kim gönli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [idi,]
56. Var **idi** bir beg eşrāf-ı 'Arabdan
Ki 'ālī qadr **idi** aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [idi,]
57. Saḥī **idi** şu resme ol mükerrerem
Ki cüdından **idi** şermende Ḥātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [idi,]
58. Saḥī **idi** şu resme ol mükerrerem
Ki cüdından **idi** şermende Ḥātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [idi,]
59. Nihāyetsüz **idi** anda zer ü sīm
Degüldi genc-i Qārūn 'öşrine nīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [idi,]
60. Begendi vü didi mu'tādum olsun
Hem oġlum **idi** hem damādum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [idi,]
61. Kılardı tağda feryād u efgān
Dili biryān **idi** vü çeşmi giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [idi,]
62. Meger ol yörede var **idi** bir şāh
K'özine baht u devlet **idi** hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [idi,]
63. Melik-zāde vü şāhib-efser **idi**
Ebā 'an ced emîr-i server **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [idi,]
64. Melik-zāde vü şāhib-efser **idi**
Ebā 'an ced emîr-i server **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24*). [idi,]
65. Sa'ādet-mend **idi** ḥayl u ḥaşem-dār
Mürüvvet kânı **idi** hem direm-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27*). [idi,]

66. Sa'âdet-mend **idi** hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kâni **idi** hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [idi,]
67. Raḥîm **idi** dem-i ihsânda ol ḥân
Ġazâb vaktinde ammâ şîr-i ġarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [idi,]
68. Şu demde kim cevân **idi** vü ġarrân
Şikâr **idi** buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [idi,]
69. Şu demde kim cevân **idi** vü ġarrân
Şikâr **idi** buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50*). [idi,]
70. Benüm hem-kâsem u hem-râzum **idi**
Fiġân u nâlede dem-sâzum **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [idi,]
71. Benüm hem-kâsem u hem-râzum **idi**
Fiġân u nâlede dem-sâzum **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52*). [idi,]
72. Ki ol daḥı ġarîb ü tâze **idi**
Dilinde mihr bî-endâze **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [idi,]
73. Ki ol daḥı ġarîb ü tâze **idi**
Dilinde mihr bî-endâze **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130*). [idi,]
74. Cevân **idi** vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [idi,]
75. Ḥaberdâr **idi** 'aşıklık ġamından
Pür **idi** dîdesi ḥasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [idi,]
76. Ḥaberdâr **idi** 'aşıklık ġamından
Pür **idi** dîdesi ḥasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [idi,]
77. Sehî kâmetlülür merginde sur-nâ
İraqlardan çara şem' **idi** güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [idi,]
78. Bu ġamdan gey mükedder **idi** ḥâlî
Göñülde düzdi âḥîr bu ḥayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [idi,]
79. Taleb-kâr **idi** gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [idi,]
80. Baña yâr **idi** evvel kavm-i dildâr
Çamusı düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [idi,]
81. Çamu olmışlar **idi** âhene ġarç
Kılıç oynatmada her biri çün berç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [idi,]
82. Çosañ tursa yeg **idi** penbe iken
Bunu diyüp çevirdi andan 'inânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [idi,]
83. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nür **idi** ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [idi,]
84. Ki gerd-i 'aybdan dür **idi** ol ḥavz
İçinde ġavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [idi,]
85. Kimi ağlar kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden ġafil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [idi,]
86. Velikin ağlayanlar 'âkıl **idi**
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [idi,]
87. Hoş **idi** ya gerilem çârmiḥa
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44*). [idi,]
88. Hoş **idi** varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy çaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [idi,]
89. 'Aşâ kaçısısı anuñ leng ḥingi
Şitâ eyyâmı **idi** ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [idi,]
90. Ki âteş **idi** cânınuñ penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [idi,]
91. Ki toġrı kendüyedür reh-ġüzârı
Meger obalarından bir zen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [idi,]
92. Ki Mecnûnuñ karâbetinden **idi**
Zamân-ı Nühdan kalmış 'acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [idi,]
93. Ki ġamdan **idi** naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş **idi** müjġanı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [idi,]
94. Ki ġamdan **idi** naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş **idi** müjġanı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [idi,]
95. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden **idi** ḥavfı katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [idi,]
96. Maḳâm-ı şıdkda pes buldı ârâm
Hevâyî **idi** cân tıtdı hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [idi,]

97. Beden hākī **idi** hāk oldu cāyı
Cihāna ‘ādet ü erkān u pişe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38). [idi,]
98. Giriftār **idi** vü zindân-ı ğamda
Daħı beter yetim oldu vü bi-kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40). [idi,]
99. Çü hayvân yir **idi** bih-i nebâtât
Ne vahşi **idi** ma’nide ne hayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39). [idi,]
100. Aña leşker **idi** ol bunlara şâh
Kamusı hükmineydi bende-fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44). [idi,]
101. Arada şâh **idi** ol çün Süleymân
Per-i ‘ukâbdan geh säyebâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46). [idi,]
102. Ki şan her biri div **idi** ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4). [idi,]
103. Ki gey maqbûli **idi** bārgāhuñ
Hüner ehli vü ğāyet kâmil **idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12). [idi,]
104. Ki gey maqbûli **idi** bārgāhuñ
Hüner ehli vü ğāyet kâmil **idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13). [idi,]
105. Emîn ü müstakîm ü ‘ākıl **idi**
Hazer deydi ki şâh-ı āšnâ süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14). [idi,]
106. Kāmusı hizmetinde **idi** kāyim
Kıllarsañ sen daħı ger cüd ü ihsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114). [idi,]
107. Benüm atam **idi** ğüyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152). [idi,]
108. Acusın tatlusın bilmiş hem anuñ
Selîm-i ‘Āmirî **idi** aña nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9). [idi,]
109. Ki ol hōndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu‘arrā **idi** h‘āni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65). [idi,]
110. Bu **idi** gice vü gündüz murādı
Ki Mecnūnuñ yüzün bir göre bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56). [idi,]
111. Müdām İbn-i Selām **idi** niĝeh-bān
Kuş uçurmazdı üstinden hevāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66). [idi,]
112. Cehennem revzeni olmışdı her ğār
Mākām-ı şîr **idi** vü hāne-i ğür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69). [idi,]
113. Mekân-ı mār **idi** vü mesken-i mūr
İki üç ğün taleb kıllup aradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70). [idi,]
114. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihānda ‘ışk **idi** ger bir nümüne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101). [idi,]
115. Gözi yaşı cefādan taşmış **idi**
Pür **idi** büy-ı ‘ışkıla dimāĝı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7). [idi,]
116. Edeble yār **idi** ‘aklile ma‘mūr
Özinden zāhir **idi** çok velāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4). [idi,]
117. Edeble yār **idi** ‘aklile ma‘mūr
Özinden zāhir **idi** çok velāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5). [idi,]
118. Velî hatm **idi** anda ğāyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkıdan bulmaz murādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16). [idi,]
119. Hābir olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli ‘ışka māyil **idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23). [idi,]
120. Velî Hākdan da şanmañ ğāfil **idi**
Teninden görinen her daĝ-ı sevde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24). [idi,]
121. Rızā-yı yār **idi** maṭlûbı her ğāh
Ĝam içürmişdi cām-ı ‘ışkıdan zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34). [idi,]
122. Komişlar cehlden adını Mecnūn
Kemālâtıyla ol hōd kâmil **idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45). [idi,]
123. Degül divāne ehl ü ‘ākıl **idi**
Cihānda kılmamışdı hāne bünyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46). [idi,]
124. ‘İmāret miñnetinden **idi** āzād
Komişdı hürd u h‘āb ü ‘akl u hüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48). [idi,]
125. Huzürında çi hāk **idi** çi altun
Müdām ol pāk-ṭab‘ ü pāk-dāmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64). [idi,]
126. Göñülden ‘ışkı ğayrın şavmış **idi**
Biri birine key ‘aşıklar **idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23). [idi,]
127. Tārîk-ı ‘ışkıda şādıklar **idi**
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24). [idi,]

128. Qarābetin koyup āvāre dūşdi
Ki zīrā ol mehūn **idi** cemālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [idi,]
129. Şeref burcında mäh-ı lā-yezālī
Şahāne genc **idi** ol rüy-ı tībān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [idi,]
130. K’āna ejder **idi** zülfi nigeḥ-bān
Şeker-güftār **idi** vü ergüvān-ḥad (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [idi,]
131. K’āna ejder **idi** zülfi nigeḥ-bān
Şeker-güftār **idi** vü ergüvān-ḥad (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [idi,]
132. Kamer-ruḥsār **idi** vü ḥīzrān kād
Saçı müşgīn **idi** vü çeşmi āhū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [idi,]
133. Kamer-ruḥsār **idi** vü ḥīzrān kād
Saçı müşgīn **idi** vü çeşmi āhū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [idi,]
134. Ruḥı rengīn **idi** vü ḥālī hindū
Gözi fettān ü qaşı ‘āşıka ‘ākḳ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [idi,]
135. Teberzed-riz **idi** vü şekker-āzār
Teberzed la’l ammā şekker-engīz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [idi,]
136. Koḥusı ‘ūd u ‘anber kār vānı
Yüzi ḥüb **idi** pākīze-nihādı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [idi,]
137. Zamānuñ zeyni Zeyneb **idi** adı
Meger ol nāzeninūñ Zeyd dāyim (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [idi,]
138. Ki müflis **idi** faqr itmişdi ‘āciz
Diledi ‘ammisinden virmedi māl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [idi,]
139. K’o dervīş **idi** bu gözlerdi bāyı
Ki āḥir bir kavī-dest ü tüvān-ger (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [idi,]
140. K’ola senden ya ḥavfı ya recāsı
Egerçi Zeyd **idi** dāyim belā-keş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [idi,]
141. Ḥayālī şehvetiden **idi** ma‘şüm
Çü Zeyd āşüftedür gördi özine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [idi,]
142. Kemānum süstdür kılmaz velī kār
Baña āsān **idi** fetḥ-i ḥazīne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [idi,]
143. Özinūñ renci genci digērānuñ
‘Aceb genc **idi** kim bir mār-ı kattāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [idi,]
144. Ğamın yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi ḥaḳḳı **idi** vü ḥelālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [idi,]
145. Ḥarām **idi** āna līkin vişālī
Nigāruñ şöḥbetinde ol şikeste (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [idi,]
146. Şır **idi** giryessin ḥandeyle her bār
Çü zevci olmaya kılar fiğāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [idi,]
147. Kanı zevcüm diyü kılarıdı efgān
‘Arabda ol zamān bu **idi** kāmūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [idi,]
148. Esirgelerdi ḥālīn ol cevānuñ
Ki ol meh-pāre lāyık **idi** Zeyde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [idi,]
149. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzere şubḥ **idi** k’ol iki şeydā (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [idi,]
150. Teḳarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif kadden ki dūr **idi** ol ḳadi lām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [idi,]
151. Kavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān **idi** ol iki hem-sır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [idi,]
152. Ki ḥāl-i ‘ālemi kıldı ferāmūş
Çi ger her ‘özrden pāk **idi** cāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [idi,]
153. K’ider feryād içinde her taraf zāğ
Budaḳ kim evvel **idi** berk taḥtı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [idi,]
154. Ğamuñ **idi** yoğ-idi özge kārı
‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [idi,]
155. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol ābuñ k’adı **idi** ‘arız-ı pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [idi,]
156. Niçe mürūñ dehānında ola āḥ
Lebūñ kim cānlara kūt **idi** iy pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [idi,]
157. Bular cünbişde **idi** hem-çü zenbūr
Şanasın anda Mecnūn-ı ciğer-ḥūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [idi,]
158. Gül-āb u ḡāliyeden **idi** muṭlaḳ
Ser-i ḳabr üzere turan levḥ-i nā-yāb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [idi,]

159. Laḳab Mecnûn-durur aña ki ŧhdür
İki gevher **idi** bunlar muḳalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [*idi,]*

‘id-i pîrüz: Kutlu bayram.

1. Meger günlerde bir gün k’irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün **‘id-i pîrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [*‘id-i pîrüz,]*

idin: Edinmek, almak, sahip olmak.

1. Gözi ḳannâz u ruḧsarı ciġer-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3*). [*idinür, -ür]*
2. Ḳudûmından ŧeref buldı felekler
İdindi tâc na’leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*idindi, -di]*
3. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı maḳlûb
Bu daḳı eyleyüp anlara nâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*idinmişlerdi, -miş, -ler, -di]*
4. İdinüp bir ḳabâbı güş-vâre
Dönüpdür her semek bir gül’izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [*idinüp, -üp]*
5. Muḳaşşal bir arada ol iki mâḳ
İdindiler biri birin nazargâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*idindiler, -di, -ler]*
6. Ser-â-ser ehl-i deş ü ehl-i vâdî
İdinmişler anı fânûs-ı şâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [*idinmişler, -mişler]*
7. O devr ulularınıñ oġlı kıızı
İdinmişlerdi ḳwâce ol ‘azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*idinmişlerdi, -miş, -ler, -di]*
8. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger ḳanımdan **idinmişdi** zâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [*idinmişdi, -miş, -di]*
9. Ḥaşı bâliş ḳırup bister türâbı
Vaḳangâḳ **idinen** her bir ḳarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*idinen, -en]*
10. Ki ol dil-teşne ḳoyup mâsivâyı
Senüñ çeşmünden **idinür** ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*idinür, -ür]*
11. Ḳamu meyḳâneler içinde mestân
İdinürler bu naḳşı zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*idinürler, -ür, -ler]*
12. İdinür dâyimâ tesbîḳ dilde
İşidüp yâd eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*idinür,]*
13. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Sünü ŧem’in ecel ŧehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*idinmiş, -miş]*
14. Tenine ḳıl’at **idinmiş** ḳarîri
Vücûdin ŧöyle tütmiş per-i aḳmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [*idinmiş, -miş]*
15. Şükûfe şâḳı güyâ keḳ-keşândur
Suyı mir’ât **idinüp** verd-i ḳamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*idinüp, -üp]*
16. İdinem secde sehvin ‘özr-ḳwâḳum
Pes andan ŧoñra Mecnûn ḳodı cheḳdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10*). [*idinem,]*
17. İdinüp kızbı ḳo şâdık geçinme
Riyâdan ola çün bir ‘ıŧḳ ḳâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*idinüp, -üp]*
18. İdinürsin dikenden naḳ’-ı sincâb
Elâ iy ḳâr-ı naḳ’ u ḳâre-bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30*). [*idinürsin, -ür, -siñ]*
19. İdindiler maḳâm u âşiyâne
Gelürdi ḳalk anda gâḳ u bî-gâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*idindiler, -di, -ler]*
20. Ki taḳt **idinmedi** âḳir taḳte bendi
Cihân evvel kime virmişdür eḳser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [*idinmedi, -me, -di]*
21. İdinüp dîn-i İslâmîyi miftâḳ
Beligrad Ḳal’asına oldu fettâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*idinüp, -üp]*
22. Döġülmek zecran **idinüp** bahâne
Fiġân ıderdi ġamdan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57*). [*idinüp, -üp]*
23. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaşdı ‘ıŧḳa ḳodı mâsivâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [*idinüp, -üp]*
24. Tozını küḳl **idinürdi** gözine
ġazâl eḳrâfını müşġin ıderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [*idinürdi, -ürdi]*

25. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıkduğınca ol miskine naḥçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118*). [*idinürdi, -ürdi*]

idrâk: *Anlayış, anlama.*

1. Dürüşüp şun‘ına **idrâk** irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*idrâk,]*
2. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Ḳamu ‘âciz durur ifhâm ü **idrâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*idrâk,]*
3. Ḥakîkat tînetüñde yoḳdur **idrâk**
Gurür idüp şaḳın naḳd-i ḥayâta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64*). [*idrâk,]*
4. Ḳılı çâk ide anda olan **idrâk**
Degül mi ḥayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*idrâk,]*

idrâk it: *Anlamak, kavramak.*

1. Başından ayağına sînesi çâk
Zemînden âsumâni itmez idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20*). [*idrâk it, -mez*]
2. Ḥarâma bakmaz ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp benden selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*idrâk it, -üp*]

idüñ: *Ek fiil.*

1. ‘Aceb feryâduma kimden ire dâd
Mu‘inüm yâverüm yârum sen **idüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*idüñ,]*
2. Devâ-baḥşum vefâdârum sen **idüñ**
Sen **idüñ** baña üstâd-ı ṭariḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*idüñ,]*
3. Devâ-baḥşum vefâdârum sen **idüñ**
Sen **idüñ** baña üstâd-ı ṭariḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [*idüñ,]*

ifhâm: *Anlamak.*

1. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Ḳamu ‘âciz durur **ifhâm** ü idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*ifhâm,]*

iflâh: *Kurtuluşa erme , selamete çıkma.*

1. Ki yoḳdur tıynetinde şarta **iflâh**
Baña dîrsen k’öñüñde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*iflâh,]*

iflâs: *Bitme, tükenme.*

1. Gehî râḥat getürür câna geh renc
Gehî **iflâs** virür ḥalka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*iflâs,]*

ig: *Hastalık.*

1. Sa‘âdetle günü günden yeg olsun
Ḥ dengi düşmen içine **ig** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*ig,]*

igen: *Çok, gayet, ziyade.*

1. İgen tufeylken olma lâ'übālî
Egilmesün şaķın qaddūñ nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [*igen,]*
2. Bu yolda şabr kılmakdur müdürâ
İgende kend'özünü kıлма giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*igende, -de]*

İgmâz eyle: Görmezlikten gelme.

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ İgmâz eyleye
Yâhu kim qaldurur anı itse qahruñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [*İgmâz eyle, -ye]*

İgne: İğne.

1. Eger hışm ile ursa kûhe nîze
Geçer eyle ki bürrân **İgne** yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*İgne,]*

İhâta eyle: Kuşatmak, sarmak, içine almak.

1. Şarkı vü ğarбі İhâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe baħr-i muhîť oķusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*İhâta eyle, -di]*
2. Dışın ceng-içün itmiş her biri tîz
İhâta eyleyüp ol iki yârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [*İhâta eyle, -yüp]*

İhâta it: Sarmak, etrafını çevrelemek.

1. Zârîf ü ehl-i faẓl u hikmet-endüz
'Ulümü çün İhâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [*İhâta it, -di]*
2. Bu hâl üzre düşüp qaldı ol abdâl
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [*İhâta it, -üp]*

İhfâ': Gizleme, saklama.

1. Aña 'arz itdi İhfâ'yıla hâlî
Didi kim ğadden aşdı intizârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [*İhfâ'yıla, -yıla]*

İhlâk bul: Helak olmak.

1. Yimemekden vücüdum bulmaz İhlâk
Yakîn geldi Selâma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6*). [*İhlâk bul, -maz]*

İhlâs: Doğruluk, samimiyet.

1. Kerâmetden giyindi ğulķ-ı ğâş
Nüzül itdi yine qalbi pür İhlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*İhlâş,]*

İhrâc eyle: Çıkarmak.

1. Hem ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver
Kını ğârından İhrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [*İhrâc eyle, -di]*

ih̡sān: *Lütuf, kerem, iyilik.*

1. İster ki cümle eyleye **ih̡sān** ü lütfüñ
Her gice tā şabāha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*ih̡sān,]*
2. Cihān içinde çün kim h̡aş eger ‘ām
Anuñ **ih̡sāniledür** garķ-ı in‘ām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218*). [*ih̡sāniledür, -ile, -dür]*
3. Cihāne ‘ammdur **ih̡sān** çün māh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [*ih̡sān,]*
4. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol **ih̡sān** gibi kim kahrına degmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*ih̡sān,]*
5. Getüre başını bunda nişāne
Aña **ih̡sānlar** idem bi-bahāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40*). [*ih̡sānlar, -lar]*
6. Gülistānuñda oldum naħl-i bi-bār
Baña itdüklerüñ **ih̡sānı** her dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87*). [*ih̡sānı, -ı]*
7. Olur āzādlar **ih̡sāna** çāker (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116*). [*ih̡sāna, -a]*
8. Budur kim kal‘asıdur cānuñ **ih̡sān**
Görüñ Mecnûnı k‘itdüginden in‘ām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [*ih̡sān,]*
9. Kāmusı hizmetinde idi k̡āyim
Kııarsañ sen daħı ger cüd ü **ih̡sān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*ih̡sān,]*
10. Kılardı herkese **ih̡sān** u in‘ām
Dem-ā-dem yir idi Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [*ih̡sān,]*

ih̡sān eyle: *Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.*

1. Baña in‘ām ü **ih̡sān eyle** ol dem
Şehāb-ı Aħmed-i Muħtārdan nem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [*ih̡sān eyle,]*

ih̡sān-ı sübhān: *Kusursuz cömertlik.*

1. Şehāb-ı cüddan **ih̡sān-ı Sübhān**
Cihāna itdi feyz iki Süleymān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 59*). [*ih̡sān-ı sübhān,]*

ih̡tilāl: *Bozukluk, karışıklık.*

1. Hiç **ih̡tilāl** irişmeye bustān-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıķıla vü ‘ālem ola ‘adem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*ih̡tilāl,]*

ih̡tirām: *Saygı, hürmet.*

1. Peleng ü şir ü gürg ü ezherāki
Selām andan görüp bu **ih̡tirāmı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [*ih̡tirāmı, -ı]*

ih̡tisās: *Uzmanlık, tecrübe.*

1. Ğam ü endühdan tutmuş özi kūh
Var ilden div gibi **ih̡tişāşı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [*ih̡tişāşı, -ı]*
2. Özinde gördi ‘izz ü **ih̡tişāşı**
Hużür itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [*ih̡tişāşı, -ı]*

ih̡titām: *Hitam bulma, bitme, sona erme.*

1. K‘anuñ şevķiyle nazm oldı bu nāme
Hem ire nāmi ile **ih̡titāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*ih̡titāme, -e]*

2. Getürdi nâmesini **iẖtîâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [*iẖtîâm, -e*]

iẖtîvâr: *İrada, bir işe karar verme gücü.*

1. Görür kim gitmiş elden **iẖtîyârî**
Tükenmiş şabrı kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [*iẖtîyârî, -î*]
2. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nâk
Yaşamı **iẖtîyârımla** itmezem çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34*). [*iẖtîyârımla, -um, -la*]
3. Bırakdı **iẖtîyâr** u şabrı yek-bâr
Ki rüsvâ-yı zukağ oldu vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [*iẖtîyâr,]*
4. Benüm bu işde yokdur **iẖtîyârım**
Zarûrî 'ışka saldı rûzgârım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [*iẖtîyârım, -um*]
5. Tükendi şabrı vü gitdi kararı
Elinde kalmadı hiç **iẖtîyârî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4*). [*iẖtîyârî, -î*]
6. Gidersin kande çekse **iẖtîyârıñ**
Ġamumdan özgeden pervâ yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*iẖtîyârıñ, -ıñ*]
7. Bi-ğamdillâh k'elünde **iẖtîyârıñ**
Çeke çün hâñruñ bir câyı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*iẖtîyârıñ, -ıñ*]
8. Ne hüd gönünde şabr u **iẖtîyârî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [*iẖtîyârî, -î*]
9. Belürdi yine ğavgâ-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yâr **iẖtîyârın** kıldı târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*iẖtîyârın, -ın*]
10. Ne çâre yok elümde **iẖtîyârım**
Bulunmasa sañıñ nânı hâzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*iẖtîyârım, -um*]

iẖtîvâr it: *Seçmek, tercih etmek.*

1. Ki iy kılan müşerref her hârâbı
Nedür bu iẖtîyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*iẖtîyâr it, -mek*]

iẖtîvârî: *İsteğe bağlı.*

1. Bilürsin kim degüldür **iẖtîvârî**
Ben isterven ki cân murğımı çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [*iẖtîvârî,]*

iẖtîyârî git: *Kendini kaybetmek, aklı başından gitmek.*

1. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinünde gitdi iẖtîyârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 18*). [*iẖtîyârî git, -di*]

iẖyâ it: *Yeniden canlandırmak, diriltmek.*

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsâ
Sen itdün müslümânlar dînin iẖyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*iẖyâ it, -dün*]

ikâmet: *Yön, gidilen taraf.*

1. Virüben leşkerine istîmâlet
Zarûrî eyledi cenge **ikâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*ikâmet,]*

ikbâl: *Baht, Talih.*

1. Bu emri çün baña feyz itdi **ıkbāl**
Ümıdüm badesinden taldı zıgāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [*ıkbāl,]*
2. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Mutî' **ıkbāl** aña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*ıkbāl,]*
3. Urup yüz yüze buldılar hoş **ıkbāl**
Tolayup birbirinüñ boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*ıkbāl,]*

ıkbāl-i cüd: Cömertliğin mutluluğu.

1. Türāb ıkbāl-i cüdiyla zer olsun
Ağu yadıyla anuñ şeker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [*ıkbāl-i cüd, -ı, -yla]*

ıkbāl-ı yār: Mutluluğa yönelten.

1. Sa'adet münisi ıkbāl-ı yarı
Kamu maksüdünü virmişdi Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181*). [*ıkbāl-ı yār, -ı]*

ıkdām: Gayret, çaba.

1. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü **ıkdām**
Gelüp sultāne hālî kıldı i'lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*ıkdām,]*
2. Bu hālün üstine çün geçdi eyyām
Te'aşşuk eyledi Mecnûna **ıkdām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2*). [*ıkdām,]*

ıkdām eyle: Çaba göstermek.

1. Olasın bu cihān içre mükerrem
Elünden geldügince eyle ıkdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39*). [*ıkdām eyle,]*

ıkdām it: Çabalamak.

1. İdeyin kudretümce cehd ü ıkdām
K'ola hem-ı'abuñ ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*ıkdām it, -e, -yin]*
2. Güyüp bir lāhza idem pāre pāre
Selim itdi be-ğayet cehd ü ıkdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [*ıkdām it, -di]*

ıkdām kıl: Cesaret etmek, kalkışmak.

1. Turup kıldum bu deñlü cehd ü ıkdām
Bilemedüm k'o cānın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*ıkdām kıl, -dum]*

ıken: İken, ... durumdayken.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe **ıken**
Bunu diyüp çevirdi andan 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*ıken,]*
2. Diler kim ide taklîd-ile insān
Sen ādem oğlu **ıken** ehl-i tevhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*ıken,]*
3. Nedür kılamak özünü dīve taklîd
Ferid-i 'ālem **ıken** iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [*ıken,]*
4. Baña ferhundedür deşt-i melālet
Bu resme naḥs **ıken** bendeñde tāli' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [*ıken,]*

5. Yürür Mecnûn senûñ derdüñle nālān
Bize ol yār-ı ‘ömr **iken** bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [*iken,]*
6. İkimüzi de bîkr **iken** koca hāk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*iken,]*
7. Hezār oldu bir **iken** arzûsı
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26*). [*iken,]*
8. Bir **iken** mihri yārına yüz olur
Kişide pāklık birle gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52*). [*iken,]*
9. Karalar giydi ya’nî tutdı mâtem
Cihān pür-baħr **iken** ol nev-‘arûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [*iken,]*

iken: -dığı zaman.

1. Meger kim mühre-i püş ol daħı pîç
Pür **iken** ğabġabı çāhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*iken,]*

iki: Birden sonra gelen sayı.

1. Bir barmaġuñla **iki** bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsin bilā-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [*iki,]*
2. Felek bir beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k’anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*iki,]*
3. Bunı virdi netice ol sâ‘at-i şüm
Ki ol **iki** bir birinden oldu mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [*iki,]*
4. Çü zaħm irüre tîġı bir süväre
İder atıyla **ikisin** dört päre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [*ikisin, -(s)i(n)]*
5. İkimüz de fakîrüz ac u muħtāc
Zarüretden bunı fikr itdük āħir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*ikimiz, -müz]*
6. Helāk itdi anı **ikinci** zaħme
Ezel şol gil ki sedd olmuşdı ābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [*ikinci, --nci]*
7. Biñā-yı ‘ömrin itmişdi muħallil
İkinci zelzele irdi çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [*ikinci, --nci]*

iki: İki, sayı sıfatı.

1. Ey ki **iki** noġtadur taħt-ı yedüñde dü cihān
Şun‘uñ bir şemmesidür bu biħār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*iki,]*
2. Yazabilmedüm gice vaşfunda bir beyti tamām
Şehd-i medħuñ lezzetinden **iki** şakķ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*iki,]*
3. İki kevn e olan sulţān-ı sermed
Nübüvvet taħtınuñ şāhı Muħammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [*iki,]*
4. Şu hākim ortaya almış **iki** mīm
Dile keşf olur andan sırr-ı hā-mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*iki,]*
5. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mīme iki hālķa der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47*). [*iki,]*
6. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol **iki** mīme **iki** hālķa der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*iki,]*
7. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol **iki** mīme **iki** hālķa der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*iki,]*
8. Bu ‘ālem reşkden oldu **iki** nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol **iki** mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*iki,]*
9. Bu ‘ālem reşkden oldu **iki** nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol **iki** mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [*iki,]*
10. İkinci mīm kim vardur anda çün dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dānesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*ikinci, -nci]*
11. Bırakdı refrefi de anda Aħmed
Ol **iki** kevn e nür-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176*). [*iki,]*

12. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5*). [iki,]
13. K'ol **iki** gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [iki,]
14. K'ol iki gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [iki,]
15. Gelüpdür şürete şun'-ı Hüdâdan
İki meyve nihâl-i Murtażâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2*). [iki,]
16. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yaħûd burc-ı şerefdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [iki,]
17. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yaħûd burc-ı şerefdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [iki,]
18. Öninde pîr Selmân u Nizâmî
Diyemezler **iki** toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [iki,]
19. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz **iki** Süleymân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60*). [iki,]
20. Çün **iki** yüzlü tîgm ide 'üryân
'Adûv başın on on çırpar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [iki,]
21. Felek raşş aña mihr ü mäh **iki** zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [iki,]
22. Çü var **iki** dilüñ eyle hikâyet
Ehâdiş-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [iki,]
23. Çün **iki** hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [iki,]
24. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [iki,]
25. Tutışurdu perî-ruhlarla pençe
İki pençe tutışıldıkdı ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [iki,]
26. Perî-ruhlardan evvel oldı kâmil
İki üç yılda oldı dâniş-âmüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [iki,]
27. Kemân-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr **iki** rengin hâcerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [iki,]
28. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba'
Görinür andan **iki** der çü maţla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [iki,]
29. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış ol der **iki** halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [iki,]
30. İki perî urınmış şekl-i âhû
Dil alur gözleri mânend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [iki,]
31. Ol **iki** turfe âhünun sözini
Bu naķş-ı dil-keşüñ ğarrâ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [iki,]
32. Daĥı şunlar k'urınmış şekl-i âhû
Degül âhû k'olardur **iki** cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [iki,]
33. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bādām bergi olmuş aĥdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [iki,]
34. Muĥaşşal bir arada ol **iki** mäh
İdindiler biri birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [iki,]
35. Hezârân derd-ile ol **iki** mecbür
Zârürî birbirinden düşdiler dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [iki,]
36. Olurken burc-ı mektebde ol **iki** mäh
Biri birine 'âşık düşdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [iki,]
37. Sevişüp ol **iki** serv-i bahârı
İkinününde gitti ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [iki,]
38. Ne ĥâlise ol **iki** yâr-ı şadık
Sevişüp birbirine oldı 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [iki,]
39. Gelüp 'ışk itdi **iki** sinede cā
Maĥabbet bi'z-zârürî oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [iki,]
40. Çün **iki** mäh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk arada muĥkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33*). [iki,]
41. Ne hoşdur kim **iki** yâr-ı muvâfik
Sevişüp birbirine ola 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [iki,]
42. Teb-i ğam **iki** kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruĥı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [iki,]

43. İki leb bir birinden şordı rāzı
Göge irürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [iki,]
44. Biri birine ol **iki** yâr-ı cānî
Hikâyetler diyışdiler nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [iki,]
45. Söziyle dildiler bî-ḥavf aḡyār
Dür-i gencine-i rāz ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [iki,]
46. Günün nışfindan irişince şeb gāh
Bile oldılar ol **iki** ciger ḥ“āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [iki,]
47. Ğubār-ı maḡdeminden dilberinün
Çek **iki** çeşmine ol ‘ışk erinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [iki,]
48. Düzüldi hem **iki** cānibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [iki,]
49. Çün oldı rû-be-rû ol **iki** leşker
Çalındı ṭabl u görtrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [iki,]
50. İki ḡandan deñizdür oldı cüşān
Dillrān mevc-veş anda ḡurüşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [iki,]
51. Kılıç bir başı k’ider **iki** pāre
Olur andan ‘ayān cüft naḡāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [iki,]
52. İki cānibden idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḡa te’ḡîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [iki,]
53. Ol aradan düşürüp bār u büngāh
Gönildi illerine ol **iki** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [iki,]
54. İki kimse ḡarābetinden anuñ
Didiler şāha ḡālātından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [iki,]
55. İki ādem deñizidür ḡarışdı
Ya iki ejdeḡalardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [iki,]
56. İki ādem deñizidür ḡarışdı
Ya **iki** ejdeḡalardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [iki,]
57. Kılām zehr-i helāhil-le muḡallil
Buyurdi itdiler **iki** kāse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [iki,]
58. ḡurulmuş anda bir dām-ı dil-āşüb
İki āhü-beççe zār u dil-figār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [iki,]
59. Bulara lik faḡrum var be-ḡāyet
İki aydan berü ḡaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [iki,]
60. Virüp aldı ol **iki** nā-tüvānı
Pes ol esb-i şabā sîmāyî şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [iki,]
61. Müşābihdür gözi ahü gözine
Bunı diyüp ol **iki** mübtelāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [iki,]
62. Öpüp **iki** gözinden kıldı āzād
Çıḡup çün dāmıdan ḡıtdı ḡazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [iki,]
63. Göge irürdiler ḡaşretten āhı
Nazar kıldı ol **iki** yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [iki,]
64. Cevābında didi kim iy cevān merd
İki oḡlancıḡum var tıfl u ‘üryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [iki,]
65. İki cānibden oldılar çü rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [iki,]
66. Anuñ ḡaşrından özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [iki,]
67. Ki ḡiç bir müzeyye sıḡmaz **iki** pāy
Hemîn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [iki,]
68. Murādı üzre dire mîve-i ter
Ṭutup berk **iki** zülf-i müşḡ-būyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [iki,]
69. Ki bir arada cem’ olmaz **iki** rüz
Vü ger nî ḡāldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [iki,]
70. Yoḡ-idi ḡaşrete sabr u ḡarārı
Ṭurup uydurdi bir gün **iki** yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [iki,]
71. ḡuraram ḡabr eyvānında taḡtı
Severdüm **iki** gözümdeñ seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [iki,]
72. Diri oldı **iki** gün ol dil-figār
Ecel çıḡup kemîninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [iki,]
73. İki şüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [iki,]
74. Ki iy gözi yaşından bî-sitāre
Bu **iki** şüretün bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [iki,]

75. Biz **iki** şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [iki,]
76. Ola **iki** kafesde cân giriftâr
Vebâl-i hâne kılmakdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [iki,]
77. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömr müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [iki,]
78. Yüzi Mısrınuñ üstinde **iki** Nîl
Komadı ârzü gönlinde şadî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [iki,]
79. Özünü bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol **iki** dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [iki,]
80. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir vahdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [iki,]
81. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [iki,]
82. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [iki,]
83. K'ihâta itmez **iki** rûhı bir post
Sen olmazsın benüm vaqtümde hoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [iki,]
84. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârnuñ k'aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [iki,]
85. Dilüm toĝru dur ammâ egriden gec
Terennüm **iki** haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [iki,]
86. Ki 'ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamânlardur k'ol **iki** murğ-ı küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [iki,]
87. Ol **iki** murğdan korç iy birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [iki,]
88. K'eri fevt olduğundan soñra hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [iki,]
89. Hayâlün birdür âsüde cânum
Biri birinden ol **iki** nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [iki,]
90. Bulşurlardı geh geh ol **iki** yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [iki,]
91. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [iki,]
92. Gözüñ nûri **iki** 'âlemde varuñ
Nedür hâli diyüp pür ğam senün-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [iki,]
93. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İhâta eyleyüp ol **iki** yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [iki,]
94. Varup her biri siñdi bir bucaĝa
Yol üzre şubh idi k'ol **iki** şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [iki,]
95. Ol **iki** nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [iki,]
96. Ki şan bir cismün oldı **iki** cânı
Çün oldı büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [iki,]
97. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel bir cân idi ol **iki** hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [iki,]
98. Koçuşup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldı **iki** şudan bir şürâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [iki,]
99. Belürdi bir nihâlün **iki** şâhı
İki yirde delindi bir dür-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [iki,]
100. Belürdi bir nihâlün iki şâhı
İki yirde delindi bir dür-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [iki,]
101. Ya bir başdan **iki** göz bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [iki,]
102. Ya bir başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [iki,]
103. K'idine bâliş-i ser pây-ı yârı
Bu hâl üzre ol **iki** yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [iki,]
104. Tolaşup kaldılar bir gice bir rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [iki,]
105. İki cârî zebâna urdı bendi
Ol iki naqş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [iki,]
106. İki cârî zebâna urdı bendi
Ol **iki** naqş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [iki,]

107. Şu resm-ile ki **iki** naķş-ı dīvār
Dehānı bağlu bñlbñl ğibi muħkem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [iki,]
108. Çñ bir cān idiķ olduķ **iki** pāre
Yoğum ben ĥazretññledñr ne kim var (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [iki,]
109. Şadefdüñ bu **iki** kim der-miyāndur
İki bir cins ĥarfñz Şanki der hem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [iki,]
110. Şadefdüñ bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins ĥarfñz Şanki der hem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [iki,]
111. Pes aralıķda n'eyler **iki** Őñret (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [iki,]
112. Dil-i dīvāneyi kıldı müşevveş
Emñn enkāldan ol **iki** hem-dem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [iki,]
113. Ki ya'nı ol **iki** yār-ı ciğer-sñz
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [iki,]
114. K'aña vire Şeref hem-çñn melek 'ıŐķ
'Acebdñr kim ol **iki** 'āŐıķ-ı pāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [iki,]
115. Aña bir ābile oldu muķarrer
Tebññ tābñdan **iki** rñy-ı Őengñl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [iki,]
116. Şanasın oldu **iki** āteŐin ğñl
Ža'if oldu be-ğāyet ol semen-ber (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [iki,]
117. Cinān tāvñsı san-kim kaldı bñ-per
İki ğñzleri kıaldı sñrmeden ĥuŐķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [iki,]
118. Yem-i hicr engininden çıķ kenāre
Olalum hem biz **iki** yār-ı dil-sñz (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [iki,]
119. Anı başdı yñzer biñ men u **iki** seng
Şol ābuñ k'adı idi 'ārñz-ı pāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [iki,]
120. Çerāğ **iki** yanıcaķ yeg virñr nñr
Kılalum hem biz **iki** bñlbñl-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [iki,]
121. Çerāğ **iki** yanıcaķ yeg virñr nñr
Kılalum hem biz **iki** bñlbñl-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [iki,]
122. K'ol **iki** yār-ı cān-ı bñ-nifāķı
Biri biriyle hem kabir eyleyeler (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [iki,]
123. Ne çare ĥasrete Şabr eyleyeler
Pes ol **iki** mezārññ ortasından (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [iki,]
124. İki 'ālemde rñĥın raĥāt itsñn
Degñldi ğicede ğñndñzde ĥāli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [iki,]
125. İderler-idi taĥsñn ù du'āyı
Necidñği ol **iki** hem mñdārā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [iki,]
126. Ol **iki** ĥāĥır-efrñzuñ sırrından
Ki zñr-i perdede ol **iki** Őeydā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [iki,]
127. Ol **iki** ĥāĥır-efrñzuñ sırrından
Ki zñr-i perdede ol **iki** Őeydā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [iki,]
128. O taĥt ùzre **iki** ferruĥ fıriŐte
Vñcñdi her birinññ ğarķa-i nñr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [iki,]
129. Ol **iki** Őaĥs ùzre ider iŐār
Çñ ğñrdi Zeyd-i bñ-çāre bu ĥāli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [iki,]
130. Ki virilmez bu paye degme 'āmme
Didi kim bu **iki** yār-ı yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [iki,]
131. Laķab Mecnñn-durur aña ki Őehdüñ
İki ğevher idi bunlar muĥalled (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [iki,]

iki 'alem: *Dñnya ve ahiret.*

1. 'Azm eyleseñ ğazāya kaçan iy Ĥabīb-i Ĥaķ
Ġñtñrdi feĥ ù nuşret önñnce **iki** 'alem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Kaside 2, Mısra 40*). [iki 'alem,]
2. İki 'ālem yanında bir pñl itmez
Őarāb-ı 'ıŐķı cānum eyleyñp nñŐ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vñ Mecnñn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [iki 'alem,]

iki biñ: *İki bin (2000) sayısı.*

1. İki biñ yidek atı vardı tãzî
K'iderdi her biri berç-ile bãzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [iki biñ,]

iki cihân: *Dünya ve ahiret.*

1. İki cihânda düşmenüñi qahr iden Hudâ
İtdi dü keвне hazretüñi şâh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35*). [iki cihân, -da]

iki üç gün: *İki üç, iki veya üç fazla değil.*

1. Mekân-ı mâr idi vü mesken-i mür
İki üç gün taleb kı lup aradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71*). [iki üç gün,]
2. Emerdi şirden âhü-bere şir
İki üç kat bu hayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [iki üç,]
3. Yıkılur ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü mehçür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [iki üç,]

ikidür: *İki tane.*

1. Hayâlün naqşidur bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [ikidür,]

ikilik: *İkilik, kesret || Senlik-benlik davası.*

1. Ki göstermez **ikilik** mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cãnân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [ikilik,]

ikimüz: *Biz, birinci çoğul şahıs zamiri; sevgili ile aşık.*

1. İkimüz bir ten ü bir cãnuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [ikimüz,]
2. Benüm uş bunda hâlüm munçalıbdür
Bir itdi **ikimüzüñ** meşrebîn 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [ikimüzüñ, -üñ]
3. K'ikilikdür sülük-ı 'ışkdan dür
Senüñle **ikimüz** iy mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [ikimüz,]
4. İkimüzi de bikr iken koca hâk
İrişmişdür saña çoç zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [ikimüzi, -i]

ikisi: *İki kişi, her ikisi.*

1. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz **ikisinden** anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116*). [ikisinden, -n, -den]
2. Meger bir gün **ikisi** şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [ikisi,]
3. Üzüldi **ikisinüñ** de recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [ikisinüñ, -nüñ]
4. Egilüp ayağına düşdi fi'l-hâl
Gözi olup **ikisinüñ** de hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75*). [ikisinüñ, -nüñ, -]
5. İkisinüñ arasında hezâra
Ki bülbül kim gülüstândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50*). [ikisinüñ, -nüñ]
6. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisi zinde illâ cãn-süpürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [ikisini, -ni]
7. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinüñde gitdi ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 18*). [ikisinüñde, -si, -nün, -de]

8. Nazargâhı ruḥ-ı cān-ı baḥş-ı cānān
Gönüllerini **ikisinüünde** pür-cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111). [ikisinüünde, -si, -nün, -de]
9. İkinisüünde şād oldı revānı
İdüp bunlar dü-‘âlemden ferāğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 32). [ikisinüünde, -si, -nün, -de]
10. İkinisüün de odın sâkin itdi
Gelüp ‘ışk âteşi yakdı sipendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114). [ikisinüün, -nüñ]
11. İkişi birbiriyle söyleşürler
Gehî büseyle iderler merḥabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54). [ikisi,]

iklîm: Memleket, diyar.

1. Her ne **iklîme** ki ‘azm eylesin devlet ile
Kalmaya raḥşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7). [iklîme, -e]
2. Ne **iklîme** salarsa emr-i taqdîr
Rikâb-ı devleti olur cihāngîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91). [iklîme, -e]
3. Şükûh **iklîminüündi** nâmdârı
Ki nâmı tutmuş-idi her diyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19). [iklîminüündi, -i, -nüñ, -di]
4. Çün oldı ‘ışk **iklîmine** server
Başı üzre saçından kodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75). [iklîmine, -i, -n, -e]
5. Belâ mektûbına ‘ünvân yazılan
‘Anâ **iklîmine** sultân yazılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8). [iklîmine, -i, -n, -e]
6. Ol **iklîmden** ki bir ebr ola peydâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ğarrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21). [iklîmden, -den]
7. Sa‘âdet burcu üzre mâh-ı a‘zâm
‘Arab **iklîmini** tîğyla nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31). [iklîmini, -i, -n, -i]
8. Ne **iklîme** dilerseñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa ḥâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54). [iklîme, -e]
9. Şu resme dökdi Rûm **iklîmine** ḥûn
K‘atası Kaysuñ ol pîr-i fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2). [iklîmine, -ine]
10. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm **iklîmümüzdür** şehr-i Bağdâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53). [iklîmümüzdür, -üm, -müz, -dür]
11. Nesîm-i ‘ışkdan bildiler âḥîr
Her **iklîme** gidüp bu kışsa-i şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13). [iklîme, -e]

iklîm aç: Memleket fethetmek.

1. Tıtuşdur dehri tîğ-i ḥâme ile
Ki bir iklîm açar her nâme ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114). [iklîm aç, -ar]

iklîm-i ḥâki: Yeryüzü toprağı.

1. Toğup mihr-i cemâl-i tâb-nâki
Münevver eyledi **iklîm-i ḥâki** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 312). [iklîm-i ḥâki,]

iklîm-i vücūd: Varlık ülkesi.

1. Mu‘attar kılan etrâf-ı havâyı
Uran bünyâd iklîm-i vücûda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 5). [iklîm-i vücūd, -a]

iklīm-i yakīn: Güçlü ülke.

1. Şehinşāhı serir-i mülk-i dīnūñ
Sipeh-sālārı iklīm-i yakīnūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 24*). [iklīm-i yakīn, -üñ]

ikrām: Ağırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

1. Zihī **ikrāmı** bī-çün ber Qarāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [ikrāmı, -ı]
2. Hezār **ikrām-ile** bir şem'-i kafür
Bularda her çerāğ-ı âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [ikrām-ile, -ile]

ikrām it: Ağırlamak, hürmet etmek, saygı göstermek.

1. Biri birine eylediler i'lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [ikrām it, -e, -lüm]
2. Qatı ikrām iderdı Nevfel-i hān
Tıtaradı nāz-ıla anı hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185*). [ikrām it, -er, -di]

iksīr-i maksūd: Aranılan iksir.

1. Teninde görinen gerd-i nem-ālūd
Olur cān u dile **iksīr-i maksūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232*). [iksīr-i maksūd,]

iksīr-i şubh-ı kimyā-ger: Kimyacı sabahın iksiri.

1. Cebel gösterdi envārī 'alemler
Ki **iksīr-i şubh-ı kimyā-ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 3*). [iksīr-i şubh-ı kimyā-ger,]

iksün: Rengi siyaha çalar bir nevi kıymetli kumaş.

1. Benefşe dir giyüp bir cāme **iksün**
Beni gülzārda görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [iksün,]

il: Ülke, memleket, yer.

1. Nūr-i 'adlünden Qarāman **ili** döndi Yeşribe
Oldı sürü Konya şehrinüñ harīm-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [il, -i]
2. Bu resme kırk gün ol mīr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32*). [il, -i]
3. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4*). [ilinüñ, -i, -nüñ]
4. İl içre dāstān oldı cemālī
Dişi lü'lü yüzi hürşide döndü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [il,]
5. İl içre hālümüz uş şuñā yitdi
K'ucuñdan 'arımız yillere gıtdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [il,]
6. Delü gibi **il** içinde o güm-rāh
Başına söylenür yürürdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [il,]
7. Gözüme āşinā görindüñ iy pīr
Ne kişisin ne **ildensin** haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8*). [ildensin, -den, -sin]
8. İl içinde şıma luftet it sözümi
Ki hacil eyler sözüüm şınmağ özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115*). [il,]

9. İle hâcetgeh anuñ âsitâni
Du'â miftâh-ı aqvâl-i zebâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [ile, -e]
10. Ol aradan düşürüp bâr u büngâh
Gönildi **illerine** ol iki şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [illerine, -ler, -i, -n, -e]
11. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bi-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [il,]
12. Gelürler bunda eylerler sürüdü
Komadılar **il** içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [il,]
13. İdinür dâymâ tesbîh dilde
İşidüp yâd eyler andan **ilde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [ilde, -de]
14. Diyâr-ı Leyliye irüp oradan
Hâbir itdi **ili** bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [ili, -i]
15. Şecâ'atdan bülend oldı külahuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [il,]
16. Bi-hamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum **ilüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [ilüme, -üm, -e]
17. İderler şimdi her meclisde yâdın
İl içre bi-güneh düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [il,]
18. Ki Mecnûna vire varup **iline**
Açılıp yolda yilden bürka'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [iline, -iñ, -e]
19. Nigâr **iline** toğrı tutdı râhı
Çekildi sîm ü zer yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [iline, -i, -(n)e]
20. İrişdi yâr **iline** şöhet-ile
Bu cânibden dağı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [iline, -i, -(n)e]
21. Yakası hier **ilinde** çäk olmış
Şaçından âşiyâñ iden tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12*). [ilinde, -inde]
22. Ne **ildendür** neden buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [ildendür, -den, -dür]
23. Hevâ gülzârdan gösterdi âzer
Meger ol hûsn **ilinüñ** kâm-râmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [ilinüñ, -i, -nüñ]
24. Nedür aduñ ne **ildensin** müsâfir
Didi k'iy kaçdum okıma nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [ildensin, -den, -sin]
25. Gam ü endühdan tutmış özi küh
Var **ilden** div gibi ihtişâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [ilden, -den]
26. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan maşrıq **ilin** serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [ilin,]

il: El, başkaları.

1. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi **il** gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [il,]
2. İlüñ ta'nın kosa añmasa nengi
Ururdu kendüler ceşşile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [ilüñ, -üñ]
3. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [ilüñ, -üñ]
4. Niçün kılam saña cevri ü cefâyı
Beni bu cenge **iller** kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [iller, -ler]
5. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup **ilüñ** sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [ilüñ, -üñ]
6. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü **il** şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [il,]
7. Benüm-çün var senüñ sineñde kîne
Lebüñ **iller** murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [iller, -ler]
8. Hicâb iderdi lîkin câmı **ilden**
Gönülden Zeyd umup ol mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [ilden, -den]
9. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle karşı becîd añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [ile, -e]

'ilâc: Deva, şifa.

1. Bu sevdādan ki bozulmuş mizācuñ
Kimüñ kand-ı lebindendür **'ilācuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [*'ilācuñ, -uñ*]
2. Sen urduñ zaḥmı sen eyle **'ilācum**
Ol evvel gördügüñden ḥaste-ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*'ilācum, -um*]
3. Ne şüretten idebilmez **'ilācı**
Nitekim ol devāya ṭālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*'ilācı, -ı*]
4. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebāle
'ilāc itmeklik için ol ḥabībe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [*'ilāc,]*
5. 'İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün ire şīşe-i cān inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*'ilāc,]*

'ilāc um: *Çare ummak.*

1. Ṭabībinden 'ilāc umardı cāne
Olup vaḥşī gibi insāndan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32*). [*'ilāc um, -ar, -dı*]

ilāhe'l-'ālemīn: *Alemlerin Rabbi.*

1. Kādir eyle her cevāba yā **ilāhe'l-'ālemīn**
Şol zamān kim ḳabr içinde ideler dürlü su'āl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*ilāhe'l-'ālemīn,]*

ilāhī: *Allah'ım.*

1. Şode sultān Selīm bin Ḥān Süleymān
İlāhī der emān ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kut'a 1, Mısra 7*). [*ilāhī,]*
2. Gönül gencürüñüñ naḳdine senden
İlāhī dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32*). [*ilāhī,]*
3. İlāhī Ḥıızr 'ilmi ḥürmetiyçün
Neciyyü'l-lāh ḥilmi ḥürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*ilāhī,]*
4. Çü ḥalk itdün beni luṭfuñdan evvel
İlāhī aḥirüm kılma mu'atṭal (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [*ilāhī,]*
5. Ayıt kim bu güzaf işden **İlāhī**
Ḥalāş it ben ḡarīb ü bī-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*ilāhī,]*
6. İlāhī ol sehī-ḳadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden niḡū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [*ilāhī,]*
7. Kişiye böyle bī-rüz olmasun şeb
Çü luṭfuñ bī-nihāyetdür **ilāhī** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [*ilāhī,]*
8. Uçurup cān ḳuşın iy sīne sen ḳal
Beni ḳurtar **ilāhī** bu belādan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*ilāhī,]*
9. Ḥaṭā vü sehvsüz ancaḳ Ḥudādur
Bu sözlerden **ilāhī** şerm-sārem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103*). [*ilāhī,]*

i'lām evle: *Bildirmek, anlatmak.*

1. Biri birine eylediler i'lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 43*). [*i'lām eyle, -di, -ler*]

i'lām kıl: *Bildirmek, anlatmak.*

1. Bu yaña ḳāşid-ı pür-cehd ü iḳdām
Gelüp sultāne ḥālī kıldı i'lām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [*i'lām kıl, -dı*]

ile: "-dAn dolayı" anlamında bağlama edatı.

1. Varınca Ka'be kapısına ol pîr
Kefinden gevher **ile** topladı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [ile,]

ile: "İle" bağlacı.

1. Kudretünden 'arız u haddinde meh-peykerlerün
Âteş **ile** âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [ile,]
2. Ey ki iki noktadur taht-ı yedünde dü cihân
Şun'uhn bir şemmesidür bu bihâr **ile** cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [ile,]
3. Pes ol 'ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K'önünde bir idi nezdik **ile** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [ile,]
4. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu şür **ile** şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [ile,]
5. Niçe mâr **ile** tolmışdur el-ân
Beññ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [ile,]
6. Kesegör tiğ-ı şabr **ile** boğazın
Muqâbil tut çü cân-bâzân-ı gâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [ile,]

ile: "-A karşı" anlamında edat.

1. İle kim mâyl ü râm ola bir kız
Siyeh-rülükdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [ile,]

ile: "Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

1. Âsumân tek iy yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz **ile** iy Leylî-hırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [ile,]
2. Kâhr **ile** ma'rekede bir nazar itse gâmzeñ
Bata düşmenleriññ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [ile,]
3. Her ne iklimi ki 'azm eyleyesin devlet **ile**
Kalmaya raşsuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [ile,]
4. Hâdimün gibi işigün süpürür saç **ile**
Bu durur konduğı hürşid diyü mihre laqab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [ile,]
5. Bulasın kesb ü kemâl **ile** şehâ neşv ü nemâ
Niçe k'iksirilere hâk-ı rehündür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [ile,]
6. 'Ahd-i 'adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg **ile** seyr eyler gânem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [ile,]
7. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan rüzgâr
Böyle bir hân **ile** olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [ile,]
8. İşigünde nevbet **ile** hizmet ider mihr ü mâh
Her şehir tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [ile,]
9. Düşmenün tevsnelik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur dest-i kâhr **ile** lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [ile,]
10. Düzilür şun'ıla âdem kefi hâk
Mu'allâk emri **ile** döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [ile,]
11. Dağı soñra irişüp taht-ı refref
Resül ünsî **ile** oldu müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [ile,]
12. Fazîletde durur cümle fen **ile**
Dü-'âlem cändur pes bir ten **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [ile,]
13. Fazîletde durur cümle fen **ile**
Dü-'âlem cändur pes bir ten **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18*). [ile,]
14. Biri evvân-ı dâda urdu bünyâd
Biri 'adl **ile** kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [ile,]
15. Alup Rodosı zür u satvet **ile**
Müselmân şehri kıldı şöhet **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [ile,]

16. Tıttupdur dehrı tıg-i h ame ile
Ki bir iklım açar her n ame ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 114). [ile,]
17.  u tab'-ı rüşeni bağlaya tedbir
Hez r n leŖkeri bir fikr ile Ŗır (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 116). [ile,]
18. Tutan mağrib sev dın erlik ile
Açan maŖrık ilin serverlik ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 131). [ile,]
19. Tutan mağrib sev dın erlik ile
Açan maŖrık ilin serverlik ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 132). [ile,]
20. Dilinden l mi' env r-ı hağıkat
Yüce 'adli ile kaŖr-ı Ŗer'i'at (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 32). [ile,]
21. Eger hıŖm ile ursa k he n ze
Geçer eyle ki b rr n igne yire (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 57). [ile,]
22. Kılıcı heybet ile kılsa r zı
Bırağur g ra Ŗad Behr m-ı G rı (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 73). [ile,]
23. Zam nındadır anu  b r u dem-s z
Ganemle g rg tih  ile Ŗehb z (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 108). [ile,]
24. K'anu  Ŗevkiyle nazm oldu bu n me
Hem ire n mi ile ihtit me (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 162). [ile,]
25. Niy z u n z ile ol gice t rdı
Refikinden Ŗaf  v  zevk gördi (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 273). [ile,]
26. K merden h leye bu çarh-ı ağdar
S d ile s ki-veŖ töldurdu Ŗ gar (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 24, Mısra 10). [ile,]
27. Birikd rd m dil ol meh-peyker ile
Önen iŖ m yok aŖl u gevher ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 27). [ile,]
28. Birikd rd m dil ol meh-peyker ile
Önen iŖ m yok aŖl u gevher ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 28). [ile,]
29. Hez r n h le ile t rdı derh l
Sar ya gitdi kara gönli p r  l (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 41). [ile,]
30. Olur her gice ol m h-ı ciğer-s z
Gönül odı ile kaŖ ne efr z (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 84). [ile,]
31. Yüzüne bağmasun her l hza süzen
G zini riŖte ile dik anu  sen (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 27, Mısra 46). [ile,]
32. Bu resme sözler ile b til u d n
Ne l zım k'eyleyesin bağrumı h n (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 28, Mısra 13). [ile,]
33. DirefŖ-ı  hına gerd n-ı devv r
Meh ile mihri kılmıŖdı 'alemd r (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 78). [ile,]
34. Olur ol duğter ni ehliyyeti az
K'anası hüsni ile eyleye n z (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 106). [ile,]
35. Otur  demler ile  dem-i v r
Unutma  demilik resmin iy y r (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 127). [ile,]
36. Ümid-i vaŖl-ı y r ile muhaŖŖal
 Ŗini Ŗabra d zdı ol mu'allel (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 37). [ile,]
37. Ta'aŖŖubla dir ol h b n-ı mevz n
Bile Leyl  ile Mecn n Mecn n (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 46). [ile,]
38. S v r olup t rup meh-r lar ile
Ŗa ı m Ŗgin gözi  h lar ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 57). [ile,]
39. S v r olup t rup meh-r lar ile
Ŗa ı m Ŗgin gözi  h lar ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 58). [ile,]
40. V c d-ı  ak u  eŖm-i p r-nem ile
C d  d Ŗdiler env -ı  am ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 13). [ile,]
41. V c d-ı  ak u  eŖm-i p r-nem ile
C d  d Ŗdiler env -ı  am ile (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 14). [ile,]
42. Nig r u duğter n-ı perniy n-p Ŗ
Hay l-i y r ile div ne medh Ŗ (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 18). [ile,]
43. Hez r i'z z ile h nd n u hürrem
Didi el-iŖ Ŗ ha hayr-ı makdem (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 73). [ile,]
44. Nedür Ŗekk ile n Ŗ-ı zehr kılmak
KiŖi kendin el i n k hr kılmak (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 43). [ile,]
45. Yine vaŖŖiler ile oldu mu't d
Yine oldu iŖi ef an u fery d (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 44, Mısra 13). [ile,]
46. Zir 'atg hi Ŗahr -yı kan 'at
Vuz sı  bi ile eyler zir 'at (Tahayyür-n ame-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 44, Mısra 30). [ile,]

47. Alup yüz cehd **ile** Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [ile,]
48. Zer **ile** olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tığ u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [ile,]
49. Anuñ k'irdi lebe derd **ile** cânı
İder âyîne-veş sıh imtîhânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [ile,]
50. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idi sîm
Hezârân şive **ile** kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [ile,]
51. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî
Barışduğ kaldı 'özer **ile** o hürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [ile,]
52. Güç olur eylemek dîv **ile** hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [ile,]
53. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle **ile** çünkü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [ile,]
54. Tıutup nâz-ile didi tır yukaru
Kadîmî yârî **ile** ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [ile,]
55. Ki püştî her birinûñ bâr **ile** pür
Şeker-bârından oldı üştürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [ile,]
56. Dür-i encüm **ile** zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı 'arûs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [ile,]
57. Oturdu geçdi taht üstine gamgîn
Sürür **ile** irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [ile,]
58. Ki açmaz bu harîmûñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr **ile** hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [ile,]
59. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [ile,]
60. K'öliceğ yurdum **ile** kalısar âh
Kılarıdî rûz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [ile,]
61. Niçe yutsun gamından zehr **ile** dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [ile,]
62. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [ile,]
63. Kılarduñ zağm-ı 'ışkı pend **ile** bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [ile,]
64. Peder cevri **ile** mâder cefâsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [ile,]
65. Ki ruhsârı olupdur hañt **ile** pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [ile,]
66. Enîsûñ niçe ola mür **ile** mâr
Dil u cânı yiter yağ derd ü gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [ile,]
67. Şitâb **ile** uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [ile,]
68. Koda deşti vü tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [ile,]
69. Gülistâna gönildi anlar **ile**
Kârârı kalmayup kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [ile,]
70. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr **ile** Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 27*). [ile,]
71. K'îçinde şızar anuñ nukre-i hâk
Tolu nâr-ı teb **ile** küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [ile,]
72. Çıkarurdu göge dünler ünini
Geçerdi güşşâ **ile** rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [ile,]
73. Giyerdi 'ahd ü sevgend **ile** derhâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [ile,]
74. Gâmuñdan eşk-i Mecnûn **ile** çağlar
Çekersin sen çemende hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [ile,]
75. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta'n **ile** ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [ile,]
76. Ki hem küştî olmaz şîr **ile** büz
Süvâr-ı kürr-e-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [ile,]
77. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [ile,]

78. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz **iledür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [iledür, -dür]
79. Tene renc ü şafâ perhîz **iledür**
Hem anuñla bulur râhat ğebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [iledür, -dür]
80. Yaşı bahrin dür **ile** dîdeden pür
Gice vü derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [ile,]
81. Günün nıŝfı geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd **ile** ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [ile,]
82. Kim ider aña peyvend **ile** çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [ile,]
83. Ki tâ ta‘cîl **ile** vire revâni
K’irişe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [ile,]
84. Geçin perhîz **ile** hem-çün hekîmân
İdüben cânuñı esrâra meşğül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [ile,]

ilen: Beddua etmek, yakınmak.

1. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına **ilendi** vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [ilendi, -di]
2. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [ilenüp, -üp]
3. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K’ilenç özine aña eyler du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [k’ilenç,]

ilet: İletmek, götürmek, ulaştırmak.

1. Ğubâr-ı dergehünde **iledür** bû
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [iledür, -ür]
2. İrag olur edebden fi‘l-ħakîka
İletmek katreyi baħr-i ‘amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [iletmek, -mek]
3. Belâ ğârnuñ olup sicn-bâni
Ğam uyhuya **iletmez** oldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [iletmez, -mez]
4. Anâ daħı **iledürlerdi** vâfir
Tutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [iledürlerdi, -ür, -ler, -di]
5. Şeche **iletmege** anı oldı râĝib
Didi câyüñ neden oldı hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [iletmege, -me, -ge]
6. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsün eve höd çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [iledürsün, -ür, -sün]
7. K’o bî-hüşuñ peşinden gide h‘âbı
Çok itdiler eve **iletmege** cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [iletmege, -me, -ge]
8. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [iletmezdi, -mez, -di]
9. Ayaqsuz kimse **iletmez** başa râh
Selâmile muħaşsal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [iletmez, -mez]
10. Sarây içre var idi kal‘a muħkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [ilettiler, -di, -ler]
11. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma‘a var anda hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [ilettdi, -di]
12. Düşinde bir firîşte gördi nâ-gâh
Elin tutup **ilettdi** ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [ilettdi, -di]
13. Dil açup tîr mânend-i zebâne
Ecel peygâmın **iltür** serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [iltür,]
14. Getürür ruķ‘a vü **iletürdi** nâme
Meger bir gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [iletürdi, -ürdi]
15. Virüp Zeyde didi bu hil‘ati hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [ilet,]

illā: *Bilhassa.*

1. Toludur cāmi şerbet yirine zehr
Tehidür řās-ı çarç **illā** ki pür dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*illā,]*
2. Biri cān virmemiş **illā** ki mürde
Umür-ı ‘ālemi idüp ferāmüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*illā,]*

illā: *Daima, her zaman, sürekli.*

1. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisi zinde **illā** cān-süpürde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*illā,]*

illet: *Hastalık.*

1. Olur **illetden** ol şöbet münezzeh
Gire çün içerü ‘ışķ-ı Hüdāyî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [*illetden, -den]*

illet: *Teklifsiz.*

1. Kātı hışm eyleyüp bî-reyb ü **illet**
İçürdi tā ziyān-ile biraz let (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*illet,]*

illet-i merg: *Ölüm illeti.*

1. Ziyāde oldı anda **illet-i merg**
Görüş qand-ı leb-i şekker-feřānın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [*illet-i merg,]*

ilm: *İlim, bilgi.*

1. Qamunuñ bildüğü **ilmüñdedür** cehl
Olupdur kārūna nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*ilmüñdedür, -üñ, -, -dür]*
2. Kime virmiş cemāl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemāl ü **ilm** ü hikmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*ilm,]*
3. İlähi Hışr **ilmi** hürmetiyçün
Neciyyü’l-lāh hilmî hürmetiyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*ilmi, -i]*
4. Diline **ilm** şevķi gālîb oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*ilm,]*
5. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K’olasın **ilmüñ** arturmağa tālîb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*ilmüñ, -üñ]*
6. Bulur çinedüğünden ben toyārum
Selîme **ilm** geldi ki ol hünere-mend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [*ilm,]*

ilm-i hikmet: *Hikmet ilmi, hakikat bilimi.*

1. Sözüden **ilm-i hikmet** bir eşerdür
Dilinden fenn-i mantıķ bir haberdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [*ilm-i hikmet,]*

ilm-i tevfiķ: *Hakk’ın bilgisi.*

1. Kemāl-i zātuñ oldı çünki taḥkik
Ḥalāyık buldı andan **'ilm-i tevfiḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*'ilm-i tevfiḳ,]*

ilt: İletmek, götürmek.

1. Ne **ilter** 'aql anuñ taḳdîrine rāh
Ne olur ḳudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*ilter, -er]*
2. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde **ilter** ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [*ilter, -er]*
3. Varup hem kendüden **ilte** selāmı
'Ayān ide aña hem bu kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [*ilte, -e]*
4. Ki **ilter** mi göre başına 'ahdi
Selām açup simāt u sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*ilter, -er]*

iltür: İletmek, yöneltmek.

1. Kime **ildürse** sūñüsü serini
Dürerdi bu cihāndan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [*ildürse, -se]*

imām: İmam, önder.

1. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin iy 'ışḳ **imāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*imāmı, -ı]*

'imāme: Sarık.

1. 'Arab resmince bağlandı **'imāme**
Giyindi il gibi egnine cāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [*'imāme,]*

imān: İman, inanç, itikat.

1. Tenümde rişte-i cānumdur ol zülf
Ferāgat itmen **imānumdur** ol zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [*imānumdur, -um, -dur]*
2. Öliccek baña yoldaş olsun **imān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*imān,]*
3. Ki bulam ḳayd-ı 'işıyāndan necātı
Çün **imāndan** ezel virdüñ sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [*imāndan, -dan]*

'imāret: Bayındırlık.

1. Ol eyvāndan yaña idüp işāret
Didiler belki bu ḳaşrı **'imāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*'imāret,]*
2. Ki yoḳdur varacaḳ yir iy mükerrrem
Cihānda kim görüpdür bir **'imāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [*'imāret,]*
3. 'İmāret miḥnetinden idi āzād
Ḳomışdı ḥürd u ḥ'āb ü 'aḳl u ḥüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [*'imāret,]*
4. Yıḳılur ol **'imāret** çār-nā-çār
İki üç günde ol mişḳin ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58*). [*'imāret,]*
5. Binā eylediler bir ḥöş **'imāret**
Ki her bir revzeninüñ şışesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*'imāret,]*

'imāret ol: Mâmur olmak, şenlenmek.

1. Gelüp cânına hoş şahuñ cevābı
‘İmāret oldu gönllünüñ harābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84*). [*‘imāret ol, -dı*]

imdi: *O halde, öyle ise. II Şimdi.*

1. Didi kim **imdi** iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*imdi,]*

imiş: *Basit fiilleri bileşik fiil yapan çekim eki.*

1. Çalışam vaşl olınca saña dildār
Muhālîf va‘de vü bed-‘ahd **imişsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*imişsin, -sin*]
2. Vefā rāhında key bî-cehd **imişsin**
Başuma toğmuş-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*imişsin, -sin*]
3. Çü sendendür olur cân aña hursend
Ezelde eyile **imiş** emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*imiş,]*
4. Yolumda bu **imiş** taqdîr-i Cebbār
Bunu diyüp kodı ol merd-i kallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82*). [*imiş,]*
5. Rumûz-ı ‘ışkdan fi‘l-cümle naklı
Vefā-dār **imiş** aħîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*imiş,]*
6. Başumda yazu **imiş** hāme gibi
Anuñ-çun fi‘lümün ‘āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*imiş,]*

imtiḥān: *Denemek, sınama.*

1. Bu lāhza **imtiḥān-ıçün** nihānı
Oğu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [*imtiḥān-ıçün, -ıçün*]
2. Anuñ k‘irdi lebe derd ile cânı
İder āyîne-veş sîḫ **imtiḥānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*imtiḥānı, -ı*]

imtizāc: *Kaynaşma, uyuşma.*

1. Ƙudretüñden ‘arız u ḥaddinde meh-peykerlerüñ
Āteş ile āb bulmuş **imtizāc** u i‘tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*imtizāc,]*

in-: *(Binilen bir hayvan veya taşıttan ayrılarak) Yere ayak basmak.*

1. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz **inüp** nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*inüp, -üp*]
2. İnüp rahşından i‘zāz-ıla derḥāl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35*). [*inüp, -üp*]

in-: *(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.*

1. Binā-yı ‘ālemi ol ceng yıkdı
Ki gök **indi** yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*indi, -di*]
2. Ki şakfına kol uzatmış semānuñ
Fener gibi **inüp** bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [*inüp, -üp*]
3. Başından hem diline **indi** ser-sām
Ḥarāret ḥālını kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54*). [*indi, -di*]
4. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup **inmiş** tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [*inmiş, -miş*]

in‘ām: *Lutuf, ihsan.*

1. Baña **in'ām** ü ihsân eyle ol dem
Şehâb-ı Aḥmed-i Muhtârden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [*in'ām,]*
2. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli **in'āmıla** kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32*). [*in'āmıla, -ıla]*
3. Budur kim ḳal'asıdur cānuñ ihsân
Görûñ Mecnûnı k'itdüginden **in'ām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*in'ām,]*

in'ām it: *Nimet verme.*

1. Ḳadîmi yāride yād eyle anda
Çü in'ām ide aña la'lüñ şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71*). [*in'ām it, -e]*

in'ām kıl: *Yardım etmek.*

1. Ḳıladı herkese ihsân u in'ām
Dem-â-dem yir idi Mecnûn içün ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [*in'ām kıl, -ar, -dı]*

'inān: *Dizginleme, zapt etme.*

1. Muşaffā la'l-i aḥmerden oyanı
Muraşşā' her cevāhirden **'inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70*). [*'inānı, -ı]*
2. Revān irişdi peyk-i müste'ānı
Elinde ol hümā-raḡşuñ **'inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74*). [*'inānı, -ı]*
3. Kara zülfi ki anuñ müşḡ-sāndur
Murād-ı dil semendine **'ināndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22*). [*'ināndur, -dur]*
4. Ki dîrsin dil **'inānın** zabt ḳıl var
Çeḡil kim pür belādur turre-i yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*'inānın, -ın]*
5. Sükün eyleses bir yirde bî-ḡam
'Inānın zabt idesin ḡönlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [*'inānın, -ın]*
6. Ḳosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunu diyüp çevirdi andan **'inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*'inānı, -ı]*
7. Dürüş kim düzesin 'ālemde bir kār
Ecel çün deprede yārın **'inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [*'inānı, -ı]*
8. K'ola vaşluñla sākin bu dil-i zār
Çevirtürsiñ bugün benden **'inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [*'inānı, -ı]*
9. Şu kim atına kendüyi **ināne**
Anı bir demde ilter ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71*). [*ināne, -e]*

'inān-ı ihtiyār: *İrade dizgini.*

1. Çün ol dehlîzden taşra geldi
'Inān-ı ihtiyārın ḡayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 182*). [*'inān-ı ihtiyār, -ın]*

'inān-ı ihtiyār: *İrade dizgini.*

1. Gidüp elden 'inān-ı ihtiyārı
Revān tutdı tārîḡ-ı çetr-i yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 77*). [*'inān-ı ihtiyār, -ı]*

'inān-ı kalb: *Kalp dizginleri.*

1. Olupdur reh-zenüñ bir div-i ḡaddār
'Inān-ı ḡalbüñi zabt eyle zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*'inān-ı kalb, -üñ, -ı]*

'inān-ı sabr: Sabır yuları.

1. Yine tıtdı diyār-ı 'aqla rāhı
'İnān-ı şabrına şaldı nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*'inān-ı şabr, -ı, -na*]

inanma: İnanmak.

1. İnanmayup kalaydı deng ü hayrān
K'oturmuş segler ortasında haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 72*). [*inanmayup, -yup*]

'ināyet: Yardım, iyilik.

1. Mürüvvet mezra'ından tüşe virgîl
'İnāyet hirmeninden hüşe virgîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*'ināyet,]*
2. Hārāb olmuş-durur Mecnûn be-gāyet
Demidür ki idesüz 'avn u 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*'ināyet,]*

'ināyet kıl: Lutfetmek, ihsan etmek.

1. Vücüdün bahriñe yokdur nihāyet
Bize bir kaçresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [*'ināyet kıl,]*
2. Devādan kıl aña evvel 'ināyet
Vefādan soñra idesin hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*'ināyet kıl,]*
3. 'İnāyet kıl baña iy Hayy-ı-Ğaffār
Ki bu şüridelikden ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*'ināyet kıl,]*

incel: İnce duruma gelmek, zayıflamak.

1. Ki **inceldi** beli gibi ser-ā-ser
Şolup bozuldı rüyı āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [*inceldi, -di*]

inci: İncitmek, zarar vermek.

1. Eri öldüğine **incidi** lîkin
Nihāni sevdiğini eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [*incidi, -di*]

incin: Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek.

1. Ger **incinürsem** İsmā'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi rüşenādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [*incinürsem, -ür, -sem*]

incir: İncir.

1. Nevāle oldı **incirüñ** gurābe
Diriğā gamdan oldı bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*incirüñ, -üñ*]

incit: Kırmak.

1. Al **incitme** tek ol ser-i cevānı
Diyüp bu sözi la'li ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*incitme, -me*]

2. Özüni vü bizi **incitme** artuğ
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [*incitme, -me*]
3. Yaman şanmayı gör kimseye zinhâr
İdinme kimse **incitmegi** pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [*incitmegi, -meg, -i*]
4. Ki **incitmeyeler** seni hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [*incitmeyeler,]*
5. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzüni
Yeter **incid** bizi vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*incid,]*

incü: İnci gibi, beyaz, parlak.

1. Ağ **incü** gibi dişleri qararmış
Ser-â-ser hürd olmuş üstüh'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [*incü,]*

iñen: Çok, epey, fazla.

1. Günâhum çokdur **iñen** şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [*iñen,]*
2. Didî kim bu ne sözdür 'aqlıdan dūr
Delürüp olmasun **iñende** mağrūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*iñende, -de*]
3. K'ola âsüde-dil bir dem ol abdâl
Ben **iñen** muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*iñen,]*

iñen: Artık, bundan sonra.

1. Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
iñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [*iñen,]*

iñen: Asla sakın.

1. Çarh hemser dirlerise çapuña kılma 'aceb
Pîr-i fertüt-durur anda **iñen** olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*iñen,]*
2. Oğulsuzlıktan **iñen** olma derhem
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [*iñen,]*
3. Egilüp zülfinüñ güşına kaşı
Dir **iñende** ucuz itme kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*iñende, -de*]
4. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
iñende olma bî-nâmüs u bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*iñende, -de*]
5. İñende düşme ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [*iñende, -de*]
6. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de **iñen** kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*iñen,]*
7. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta'n itme **iñende** habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*iñende, -de*]
8. Baña itme **iñen** ta'n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*iñen,]*
9. K'öz işüñ ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme **iñende** olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29*). [*iñende, -de*]
10. İñen eglenmez ol 'aşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [*iñen,]*
11. Dağı söyleme bu resme kelâmı
iñen kılma tarîkuñdan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [*iñen,]*
12. Ki çün hür ü firişte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma **iñende** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*iñende, -de*]
13. Ki olmuşsin esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın **iñende** ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23*). [*iñende, -de*]

14. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme kârũnda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29*). [*iñende, -de*]
15. Görüp 'acizligũni rahmet ide
Yuğaru başma qadrũnden **iñen** pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*iñen,]*

infi'âl: *Gücenme; üzüntü.*

1. Ki tâ def' ola benden şekk-i a'dā
Var iken böyle senden **infi'âlũm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77*). [*infi'âlũm, -ũm*]

inkılāb: *Bir durumdan başka bir duruma dönüſme.*

1. Sovunmamışdı dağı cāme-ḥ'ābı
Ḥarāretten yoğ-idi **inkılābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [*inkılābı, -ı*]

inkisār: *Kırgınlık, incinme.*

1. Kimũn hicriyle yağar cānuñı od
Çi ger gönlũnde vardur **inkisāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55*). [*inkisāruñ, -uñ*]
2. 'İlāc itdi marīza ol mükerrem
Çün ire ſiſe-i cān **inkisāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*inkisāre, -e*]
3. Ne taſdan **inkisār** irmişdi el-ān
Kaṭuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [*inkisār,]*

inkisārı bul: *Kırılmak.*

1. Kaşab târi gibi qaldı içi boş
Ruḥı mir'atı buldı inkisārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 51*). [*inkisārı bul, -dı*]

iñle: *Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.*

1. İſitdi v' **iñledi** mānend-i kānũn
Yüzini yırtıp itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [*iñledi, -dı*]
2. Ğamuñdan **iñler** çün bülbül-i zār
Diyüp bülbüllere rāzını ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [*iñler, -r*]
3. Lebine virdi ol bī-çārenũñ āb
Ğamından ebr **iñilerdi** vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [*iñilerdi, -r, -dı*]
4. Cüvanlar māteminde zār u ğamgīn
iñiler derd-ile her nāy-ı zerrīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*iñiler, -r*]
5. İñiler tağda Mecnũn-ı ſādık
Elinde her kiſinuñ cām-ı la'līn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84*). [*iñiler, -r*]
6. İñildüye düzetdi pīſesini
Getürdüp nabz -ı qārũre-ſināsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18*). [*iñildüye, -ye*]

inme: *(Yere) inmek.*

1. Eli **inmeyüben** qaldı havāda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98*). [*inmeyüben, -yüb, -en*]

ins: *İnsan, beſer.*

1. Kamu uyhuya vardı **ins** ü hayvân
Diledi bâğ-i hüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [*ins,]*

inşâ: Edebî nesir.

1. Maḥabbet nâmesin **inşâ** kılcı
Aña kim virdi luṭfi şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*inşâ,]*

inşâ it: Yazmak, kaleme almak.

1. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [*inşâ it, -di]*
2. Hõş inşâ itdi bir mektûb-ı merğûb
Anuñ dîbacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*inşâ it, -di]*

inşâ ol: Yazmak, kaleme almak.

1. Ne kâğıd k’aña inşâ ola nâmem
Götürmüş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*inşâ ol, -a]*

inşâf it: Hakça davranmak, adâlet göstermek, acıyıp merhamet etmek.

1. Dem-â-dem itdüğinden ‘adl ü inşâf
Cihânı tıtdı nâmi kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [*inşâf it, -dü, -gü, -n, -de, -n]*
2. Gel **inşâf it** ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [*inşâf it,]*

inşâfa gel: Acımak, insaf etmek.

1. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38*). [*inşâfa gel, -di]*

insân: İnsan, şahıs.

1. Kişi kim ‘ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ **insân** gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [*insân,]*
2. Diler kim ide taḳlîd-ile **insân**
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevḫîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*insân,]*
3. Ṭabîbinden ‘ilâc umardı câne
Olup vaḫşî gibi **insândan** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [*insândan, -dan]*
4. İderler ḫakk ü islâhına ta‘cîl
Ki **insânuñ** işi sehv ü ḫaṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*insânuñ, -uñ]*

in: Mağara.

1. Harâb insüz sün ü yirüñ ḫarâbe
İşi ağyâra anuñ lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*insüzsün, -süz, -sün]*

intihâ: Son, nihayet.

1. Tarîkât nâmesinüñ ibtidâsı
Hâkîkât levhasınıñ **intihâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12*). [*intihâsı, -sı*]
2. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim **intihâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [*intihâsı, -sı*]
3. K'irişdi **intihâya** bu hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [*intihâya, -ya*]

intikâl: Ar. 1. Bir yerden diğere yere göçmek. 2. Dünyadan ahirete göçmek. 3. Bir şeyden diğere şeye geçmek. 4. Bir şeyden diğere şeyi anlamak. Cem'i: intikalât.

1. Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârdından itdükde bekâya **intikâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*intikâl,]*

intizâr: Bekleme, bekleyiş.

1. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâli
Didi kim hâdden aşdı **intizârum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [*intizârum, -um*]

intizâr-ı vuslat: Kavuşmayı bekleme.

1. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş öldüm intizâr-ı vuslatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89*). [*intizâr-ı vuslat, -uñ, -dan*]

iñ(ü)le: İnmek.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa **iñülerdi** küh
Okusam ger levh-i medhûñden aña bir kaç makâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*iñülerdi, -r, -di*]

ip: İp, bağ.

1. Bırağup pâyına şabr **ipi** kullâb
Ricâ şaçdı şitâbı nârına âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*ipi, -i*]
2. 'Aceb k'ol şahş olmış bende hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*ipiyle, -i, -yle*]

ir: Ulaşmak, nail olmak, ermek.

1. Yem-i hayrette dil fülki katı sergeşte olmışdur
Vişâlün Hızrı **irmezse** benim hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*irmezse, -mez, -se*]
2. İrürse tarf-ı küyüñden şabâ toz
Nuñsetdeydi çokdan tâli'üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*irürse, -ür, -se*]
3. Sancakuñ çüpünüñ altun başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çâruma **irürdi** farkın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [*irürdi, -ür, -di*]
4. Kimi meyhânenen **irdi** Hudâya
Kimiñünñ tã'atı vardı hebâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101*). [*irdi, -di*]
5. Hâlilün itdügi kurbân hâkiyçün
Aña senden **iren** dermân hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*iren, -en*]
6. Çerâğ-ı câna feyzüñden **irer** nür
Yolumı dergihüñden eyleme dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109*). [*irer, -er*]
7. Çü mehd-i çâruma **irdi** o meh-çihir
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [*irdi, -di*]
8. Hem **irdi** emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [*irdi, -di*]

9. Hıtāb **irdi** ki iy mākšūd-ı dergāh
Dile hācet ki maķbūl itdi Allāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*irdi, -di*]
10. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca **irerdi** bu ferşe (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*irerdi, -er, -di*]
11. Geçüp ol şahndan da gitdi ta‘cıl
Nühüm çarha **irişdi** bile Cibril (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*irişdi, -iş, -di*]
12. K’Urus gerçi beyābānda ider cüş
Olur deryāya **irüşdükte** hāmüş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*irüşdükte, -üş, -dük, -de*]
13. Ki yüzdüm çok deñizde fi’l-ħaķıķa
Bu resme **irmedüm** baħr-i ‘amıķa (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [*irmedüm, -me, -dū, -m*]
14. Bu hāli gördi çünkim server-i ķavm
Murādına **irişdi** mihter-i ķavm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [*irişdi, -iş, -di*]
15. Çün **irişdi** saña bu mīve-i hūb
Yaķınlarda bir oğluñ ola maħbūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*irişdi, -iş, -di*]
16. Nevā-yı berbať u çeng **irdi** çarha
Ki tā çarħ ol şafadan girdi çarha (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 15, Mısra 13*). [*irdi, -di*]
17. Kāmer-ruħ dil-rübālar çarha girdi
Neşāť āvāzesi gerdüne **irdi** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*irdi, -di*]
18. Çün ol meh-ťal‘at **irdi** çār sāle (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*irdi, -di*]
19. Peyince ħalk kıldıġun tażarru‘
İren maķşūdın itdüġin tevaķķu‘ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 18, Mısra 36*). [*iren, -en*]
20. Kim urdı iy meh bu odı ħirmenüñe
Kimün düdi **irişdi** revzenüñe (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*irişdi, -iş, -di*]
21. Bir eyvāndur başı keyvāna **irmiş**
Zihī keyvān ki ol eyvāna **irmiş** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [*irmiş, -miş*]
22. Bir eyvāndur başı keyvāna **irmiş**
Zihī keyvān ki ol eyvāna **irmiş** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [*irmiş, -miş*]
23. Toķımdı çeşmi bir ħōş sāye-bāne
Şu resme ki uci **irmiş** āsumāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [*irmiş, -miş*]
24. Yoġ-idi ol zamān akrānı anuñ
Mevālīsine çoġ **irmiş** zamānuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*irmiş, -miş*]
25. İre gönlüñi ħoş ıtut k’iy yegāne
Yaķında tır-i maķşūduñ nişāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [*ire, -e*]
26. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maķşūduma ben mübtelāyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*irür, -ür*]
27. Beni bu ‘işķuñ **irür** ġāyetine
Ki ya‘nı vāķıf it her ħāletine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*irür, -ür*]
28. Rumüz-ı ‘işķa çün yoķdur nihāyet
Görelüm bir neye **irür** ħikāyet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*irür, -ür*]
29. Ĥavāşı birle ķıldı ‘azm-i naħçir
Giderek **irdi** kūh-ı Necde ol şir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*irdi, -di*]
30. Çü Leyliden yañadan **ire** bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [*ire, -e*]
31. İrürmedüñ beni vaşl-ı ħabibe
Şavurduñ ħāķümi bād-ı firibe (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*irürmedüñ, -ür, -me, -düñ*]
32. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd **irdi** vü yitdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [*irdi, -di*]
33. Yine göndürür anı eglemez ħiç
Velī anlar kim **ir** geldi girān-bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*ir,]*
34. İdüp pervāz burc-ı māha **irdi**
Ki ya‘nı bārgāh-ı şāha **irdi** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*irdi, -di*]
35. İdüp pervāz burc-ı māha **irdi**
Ki ya‘nı bārgāh-ı şāha **irdi** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [*irdi, -di*]
36. Yücedür çün bilürsin menzil-i māh
Olur her el aña **irmekde** kütāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*irmekde, -mek, -de*]
37. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse **irürmez** aña el (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*irürmez, -ürmez*]
38. Dönüp pes her ķişi geldi mekāna
Şeb **irse** nitekim murġ-ı āşiyāna (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*irse, -se*]

39. Şeb **irüp** turre-i gerdün-ı aḥḍar
Taḡıtdı çehre-i rüz üzre ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 19*). [*irüp, -üp*]
40. Oturmayın cihân içre serîre
O gene **irişmeyince** bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*irişmeyince, -işme, -yince*]
41. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüginüñ itdi kellesin ḥurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88*). [*irişdüginüñ, -işdüg, -in, -üñ*]
42. Geliser kul başına ḥayr eger şer
Be-nāgeh **irdi** yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*irdi, -di*]
43. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyādüñ yanına **irdi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [*irdi, -di*]
44. Murādum tîrin **irürmez** nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı ḥarîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*irürmez, -ürmez*]
45. Ki bād-ile gele andan nesîmüñ
Kaçan kim senden **irürmez** hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*irürmez, -ürmez*]
46. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger derdüme **irürmezse** dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*irürmezse, -ür, -mez, -se*]
47. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cānibden **ire** maḡzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*ire, -e*]
48. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahārî
Çün **irdi** bu ḡarîb ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*irdi, -di*]
49. Gözi kaniyla yolları bezerken
Kažâ bir gün **irürdi** nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [*irürdi, -ür, -di*]
50. Göge **irürdiler** ḥasretten āhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*irürdiler, -ür, -di, -ler*]
51. Der-i dildāra **irürdi** anı rāh
Kaḡup kūr-âne ol derde ‘aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*irürdi, -ür, -di*]
52. Ki tā İbn-i Selāma **irdi** ḥişşe
Kaçan kim bu kelāmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*irdi, -di*]
53. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Daḡı aldı niçe biñ baḡl u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*irürdi, -ür, -di*]
54. Yil **irürdi** geh geh çeşmine toz
Cenāb-ı mülk-i dilberden k’ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [*irürdi, -ür, -di*]
55. Gözedürdi kaçan **ire** diyü merg
Ki zîrâ za’f u pîrî vü seḡâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*ire, -e*]
56. ‘Aceb feryāduma kimden **ire** dād
Mu’intüm yāverüm yārum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [*ire, -e*]
57. Qurar her lāḡza bir şaḡrada meclis
Kaçankim cü’dan **ireydi** ḥālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*ireydi, -e, -y, -di*]
58. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Kamu menzillerinde evvel āḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*irişmeyince, -işme, -yince*]
59. İrür bu nāmeyi ol yâr-ı cāne
Pes alup nāmeyi ol peyk-i çalak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*irür, -ür*]
60. İrürdi ol şikeste-ḡāḡıra tîz
Çü Mecnûn ruḡ’a-i dildārı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [*irürdi, -ürdi*]
61. Seḡer kor cānuña yüz dürlü daḡı
İrerse bir kişinüñ şubḡa baḡtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*irerse, -er, -se*]
62. Harābe **irdi** çok ābāde enbūh
Görindi çünkim **irdi** kūh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*irdi, -di*]
63. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger yolu deryāya **irse** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*irse, -se*]
64. Şorardı ‘işḡ ḡālinden nişâne
Kıları ol daḡı **irdükçe** ‘aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [*irdükçe, -dük, -ce*]
65. Biñâ-yı ‘ömrin itmişdi muḡallil
İkinci zelzele **irdi** çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [*irdi, -di*]
66. Bize de **irse** kâş andan nevāle
Bu resme sözlere ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*irse, -se*]

67. Vücüd-ı çäküme biñ süzen ü hâr
'Acebdür âhîre **irerse** bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [irerse, -er, -se]
68. Dem-i şubha **irür** ben rû-siyâhı
Hâlâş eyle gicenün zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48*). [irür, -ür]
69. Irür envâ'-ı lutf-ıla peyâmı
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68*). [irür, -ür]
70. Yolu **irdi** çün ol bî-der serâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [irdi, -di]
71. Velîkin kendüler hayrân u hâmûş
İremden bir hevâ **irdi** vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [irdi, -di]
72. Firâk ü miñnete eyle kanâ'at
Ki şâyed **irüre** baht-ı hümayün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [irüre, -üre]
73. Urur taht-ı rahîl bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i câni **irdi** bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [irdi, -di]
74. Olur yaprak dökmek anda ma'zûr
Zamâna **ire** çün faş-ı hazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [ire, -e]
75. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol tenî çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [ire, -e]
76. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İürmez kimse çarhuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [ürmez, -ürmez]
77. Anuñ gibi ki zulm **irmiş** irür dād
Vücüdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [irmiş, -miş]
78. Ne taşdan inkisâr **irmişdi** el-ân
Kaıtuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [irmişdi, -miş, -di]
79. Anuñ gibi ki zulm **irür** dād
Vücüdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [irür, -ür]
80. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni lutfuñdan **irür** ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [irür, -ür]
81. Kamer **irüp** ayağında kodı baş
Okıdı bî-'aded tahşin ü şabâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [irüp, -(ü)p]
82. Irürdi bir Burâk-ı berç seyri
Ki hacl eylerdi ol uçmağda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 31*). [irürdi, -ür, -di]
83. Gidüp ol yeryüzinüñ pādışâhı
İürdi âsumân farkına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [irürdi, -ür, -di]
84. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120*). [irürdi, -ür, -di]
85. Gidüp andan dü-kevnün pādışâhı
Yedinci kal'aya **irürdi** râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [irürdi, -ür, -di]
86. Bu süz u tef kimüñ dağından **irdi**
Ya bu hoş-bü kimüñ bağından **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [irdi, -di]
87. Çün **ire** kişt-zâr-ı rüz-ı maşşer
Gamı birle götürem hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55*). [ire, -e]
88. Ki ya'nî şubh **irüp** hurşid-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [irüp, -(ü)p]
89. Didi **irüp** ecel bād-ı hazâni
Meger kapmışdur ol serv-i revâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [irüp, -(ü)p]
90. Diyâr-ı Leyliye **irüp** oradan
Habîr itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [irüp, -(ü)p]
91. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken **irdi** bir şahrâya key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [irdi, -di]
92. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâk-ı câna **ire** lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [ire, -e]
93. Kılarken derd-ile feryâd u nâle
Şeb **irüp** çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [irüp, -(ü)p]
94. Irürdi ol nigârına ferağ-nâk
Çün ol mâha görindi hañt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [irürdi, -ür, -di]
95. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaqt **irer** halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [irer, -er]
96. Çü vaqt **ire** hemîn ol demdür el-hâk
Firâkıñdan turup zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [ire, -e]
97. Taħammül kıl ki vaşla **iresin** tâ
Olur ta'cîl-ile bātıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [iresin, -e, -sin]
98. Ölümdür âhîr-i ahvâl-i âdem
Senüñ 'ömrün yüze **irmez** be-her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [irmez, -mez]

99. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bazum **irmeyince** cāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21*). [*irmeyince, -meyince*]
100. Görelüm bir ki maşşüda nedür aşl
Meger bir vaqt **irüp** faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*irüp, -(ü)p*]
101. Kabâ-yı bağı kıldı reng-der-reng
İrüp komadı kahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 49*). [*irüp, -üp*]
102. ‘İlâc itdi marîza ol mükerrem
Çün **ire** şîşe-i cān inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*ire, -e*]
103. Çü dehr **irürdi** devri bu zevāle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*irürdi, -ür, -di*]
104. Ki bî-pervā **iresin** şehriyāre
Bu şandük-ı revāk-ı çarhı iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [*iresin, -e, -sin*]
105. K’ecel **irüp** anı kapmışdı nāgāh
Pes āhîr zelzelesinden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*irüp, -(ü)p*]
106. Harîm-i ravzaya **irürdiler** rāh
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8*). [*irürdiler, -ür, -di, -ler*]

ir: (olumsuz bir duruma) uğramak.

1. Harābe **irdi** çok ābāde enbūh
Görindi çünkim **irdi** küh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*irdi, -di*]
2. Neden **irdi** saña böyle melālet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56*). [*irdi, -di*]

ir: Bitmek, yetişmek.

1. Meger kim kavmine Leylîñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [*irişmiş-idi, -iş, -miş, --idi*]
2. Gözinden kan saçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme **irdi** geldikde şümāra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*irdi, -di*]

ir: Ulaşmaz.

1. Kibriyā-yı zātuña **irişmez** efhām u ‘uqūl
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür hiçāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*irişmez, -iş, -mez*]

ir: Değişmek, dönüşmek.

1. Kemāle ‘ışk-ıla **irdi** hāşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*irdi, -di*]

ir: Beklenen bir zamanın gelmesi.

1. Çün **irdi** on yaşına ol kamer-veş
Gönüller hirmenine urdı āteş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*irdi, -di*]
2. Sarāy-ı hāşşda tutdı kararı
Yidiye **irdi** i‘zāzile sālî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*irdi, -di*]
3. Çün **irdi** on yaşına ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*irdi, -di*]
4. Gice **irdi** bu hālet içre nāgāh
Çeküp gün yüzine zulmet hiçābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [*irdi, -di*]
5. Çün **irdi** hātif-i şubh urdı demler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [*irdi, -di*]

ir: Dokunmak, tesir etmek.

1. Bu sūz u tef kimūn dađından **irdi**
Ya bu hōş-bū kimūn bāđından **irdi** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*irdi, -di*]
2. Ğamuñdan nā-tüvān u bī-mecālüm
Ecel hāk itmeden **irüp** özümü (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [*irüp, -üp*]
3. Kime **irse** tığı bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bađlar kaçacađ yolın anuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [*irse, -se*]
4. Kimūn gūşına **irse** nađme-i çeng
Şafāsından olurdı vālih ü deng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [*irse, -se*]
5. Saña hicrāndan **irse** bir numūne
Baña ta'n eylemezdüñ gūne gūne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*irse, -se*]
6. Tenüñe niş **ire** çün mār-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [*ire, -e*]
7. Kime kim **irse** tıđ-ı āb-gūnı
Depesinden çıkardı çok düttüni (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [*irse, -se*]
8. Çü zağm **irüre** tığı bir süvāre
İder atıyla ikisin dört pāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [*irüre, -üre*]
9. Bakup ađvālūme havf eyle Hākdan
Zebūn oldum **irür** feryāduma dād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 60, Mısra 81*). [*irür, -ür*]
10. Ümüdūñ sengi **irmez** iy cefākār
Ne bu mīvem benüm tārāca varur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [*irmez, -mez*]
11. Ki ecel **irüp** anı kapmışdı nāġāh
Selīm-i 'Amirī yine keremden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*irüp, -üp*]
12. Benüm odumdan **irer** saña āfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*irer, -er*]
13. Vefā kūyından açmış idi bir tāb
Kaçankim ğamdan **irse** cānına tır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*irse, -se*]
14. Yine düşürven **irür** başuma taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*irür, -ür*]
15. Kimūñ hicrinden **irdi** cānuña dađ
Kimūñ zūlfı geçürdi boynuña bađ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*irdi, -di*]
16. Baña Leyliden **irdi** bu hārāret
Dile ol viriser yine ferāġet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*irdi, -di*]
17. Tokımdı çün lebine la'l-i kavvāl
Neyüñ cānı lebine **irdi** fi'l-hāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*irdi, -di*]
18. Cihān içre **irer** pāyāna her ğam
Següñ vardur vaťangāhi senüñ yok (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [*irer, -er*]
19. K'olupdur fehmden fāriġ nihādum
Baña kavş-ı kaźādan **irdi** bir ođ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [*irdi, -di*]
20. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçaġuñ zađmı **irdi** üstüñ āne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*irdi, -di*]

ir eger ġic: *Er ya da geç.*

1. Kañul itmezse gönün **ir eger ġic**
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 19*). [*ir eger ġic,]*
2. Bilürlerdi vü iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı **ir eger ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [*ir eger ġic,]*
3. Seni men' idemez andan niġeh-bān
Fiġān itmek dileseñ **ir eger ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [*ir eger ġic,]*
4. Hālāşına resensüz yok-durur rāy
Ki çıkarmaġa çeñden **ir eger ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [*ir eger ġic,]*
5. Kılar feryād u efġān **ir eger ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 116, Mısra 130*). [*ir eger ġic,]*
6. Olur derhāl renc ü derdden dūr
Murāda irmeyince **ir eger ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 81*). [*ir eger ġic,]*

ir ġic: *Erken veya geç, eninde sonunda.*

1. Kanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu'tādum yok **ir ġic** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [*ir ġic,]*

irâdet: *Buyruk, ferman; izin.*

1. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda **irâdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [*irâdet,]*

irâdet: *İrade, istenç.*

1. Senüñ gözler **irâdetüñ** temâmı
Yüzüñ görmeyeli yoqdur huzûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [*irâdetüñ, -üñ]*

irâğ evle: *Uzak tut, uzak et.*

1. Irâğ eyle gözümdeñ reşk-i h'wâbın
Öñümden ref' kıl benlik hiçâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [*irâğ eyle,]*

irâğ evleme: *Beni uzak etme, uzaklaştırma.*

1. Bizi nevmîd kılma rahmetüñden
Irâğ eyleme bir dem hizmetüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [*irâğ eyleme, -me]*

irâğ ol: *Uzak olmak.*

1. Irâğ olsun dilüñden guşsa gerdi
Çü bulmadum vişâlüñ bâğına râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72*). [*irâğ ol, -sun]*
2. Irâğ olur edebden fi'l-ħaķıķa
İletmek ķatreyi baħr-i 'amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [*irâğ ol, -ur]*

irak: *Uzak.*

1. Țapuñdan bu yola hōş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser **irak** seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [*irak,]*
2. Irâğ a'dâ yolından niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [*irâğ,]*
3. Yanup âhum odına gitdi ķaydum
Dihi dehrüñ belâsından **irâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*irâğum, -um]*
4. Şeh-i Hindüstân ħākân-ı Çini
Iraklardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 54*). [*iraklardan, -lar, -dan]*
5. Gözi cādü saçı ta'vide döndi
Irakdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [*irakdan, -dan]*
6. Irakdan kim görindi ħayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh ol ciger h'wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [*irakdan, -dan]*
7. Sehî ķâmetlülür merginde sur-nâ
Iraklardan ķara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [*iraklardan, -lar, -dan]*
8. Nigâh iderken etrâfa be-nâgâh
Irakdan bir 'acüze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [*irakdan, -dan]*
9. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
Irakdan gördi bir üstür-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [*irakdan, -dan]*
10. Irakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn añladı anuñ selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [*irakdan, -dan]*
11. Anuñ-çun yaķdı engüştine ħunnâ
Irakdan ħonca-ı zanbaķ virür nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [*irakdan, -dan]*
12. Ya beklerlerdi cem' olup ħazine
Irakdan çünki Mecnûn baķdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*irakdan, -dan]*

13. Ki iy hüsün âsumânına sitâre
İrağdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [*İrağdan, -dan*]

ire: Erişmek, ulaşmak, dokunmak.

1. K'anuñ şevkiyle nazm oldu bu nâme
Hem **ire** nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*ire,]*
2. Ger **ire** dime ol mâha nokşân
Seni âhum odı yağardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*ire,]*
3. Tutup deşt ü beyâbânlarda hargâh
Kış **irince** olurlardı anda her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*irince, -ince*]
4. Çerâğ-ı âdemün tâbende senden
Cihân bâğına **irmiş** hânde senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*irmiş,]*
5. Konuğundan **irer** şerm aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*irer, --er*]

irem: İrem bağı; cennet bahçesi.

1. Velikin kendüler hayrân u hâmûş
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [*iremnden, -den*]
2. İrem bâğında nedür bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu maqâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*irem,]*

iri: Büyüğü. En büyük.

1. K'ezel kendülere virürdi nâni
Dilin çıkarup uşağı **irisi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45*). [*irisi, -si*]
2. Şitâb ile uşağı vü **irisi**
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [*irisi, -si*]

irıl: Uzaklaşmak.

1. Yeter olduñ gözüm önüne hâyil
İril bir lâhza qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*irıl,]*
2. Ta'aşşuğ ol-durur k'olmaya kim hiç
Ölünce andan **ırlmaya** kâdem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*ırlmaya, -ma, -y, -a*]

iris: Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

1. Dürişüp şun'ına idrâk **irişmez**
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*irişmez, -mez*]
2. İrişe çün bahâr-ı rüz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153*). [*irişe, -e*]
3. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline yine ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*irişdi, -di*]
4. İrişüp enbiyâ ervâhı bir bir
Du'âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*irişüp, -üp*]
5. Dahı şoñra **irişüp** taht-ı refref
Resül ünsî ile oldu müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*irişüp, -üp*]
6. Ezel demden ki bir dide ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [*irişmez, -mez*]
7. Bu resme nâz-ıla ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 72*). [*irişdi, -di*]
8. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*irişüp, -üp*]

9. Alup ol nāmeyi peyk-i sebük-ḥīz
İrişdi yine Nevfelden yaña tüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [irişdi, -di]
10. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4*). [irişdi, -di]
11. Hemān sâ'at süvar oldı vü sürdi
 Olar daḥı **irişüp** karşı turdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [irişüp, -üp]
12. İrişdi āhı evc-i āsumāna
 Mühim işe gider gibi şitābān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [irişdi, -di]
13. İrişüp kapdı ol zibā cemāli
 Ne ḥāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [irişüp, -üp]
14. Resende gerdeni vü ḡulde pāyı
İrişe çünki bir ḥayme derine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [irişe, -e, -]
15. İrişdi yār iline şöhret-ile
 Bu cânibden daḥı emr itdi sultān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [irişdi, -di]
16. Fülān menzilde naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihāli āsümāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [irişmiş, -miş]
17. İrişdi şehr-i Bağdāda toluş dehr
 Ki düşdi arzū āḥir Selāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [irişdi, -di]
18. Ki bi-ḥöd yıkıladı ol perî-zād
İrişe ḡuşına bir şavt nā-gāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [irişe, -se]
19. Ḥarāb oldı çemen bozıldı ḡülzār
İrişüp nāgehān bād-ı ḥazānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27*). [irişüp, -üp]
20. İrişdi kaşrdan süy-i mezāra
 Elin alup każā każısın pür-kîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [irişdi, -di]
21. İrişdi merg bāb-ı āheninden
 Döküp ebr-i belā miḥnet tegergin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [irişdi, -di]
22. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārā
 Hevādan **irişüp** bir berk-i nā-ḥōş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [irişüp, -üp]
23. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [irişüp, -üp]
24. Perî ruḥ sāķiler dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bāde ḥāşş u 'āma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12*). [irişdi, -di]
25. Vuḥūş ardınca hem-çün şir-i merdān
 Bir āyine daḥı **irişdi** kārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [irişdi, -di]
26. İrişür mülk-i maḥşūdına derḥāl
 'Arūs-ı dîn-i İslām için iy şāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20*). [irişür, -ür]
27. İrişdiyse ger İsmā'ile ḡurbān
 Seni şāḥib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [irişdiyse, -di, -y, -se]
28. Berü gel vaḫt-i vaşl-ı yār **irişdi**
 Nihāl-i maḥşāduñda bār **irişdi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [irişdi, -di]
29. İrişe tiḡı ucı bir süvāre
 İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [irişe, -se]
30. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür āsumāna āḥ u nālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66*). [irişür, -ür]
31. Günün nişfindan **irişince** şeb ḡāḥ
 Bile oldılar ol iki ciğer ḥ'āḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [irişince, -ince]
32. Çıkarınca **irişüp** mālîk-i mihr
 Felek Mısrın nücüm-ı dür-furūşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [irişüp, -üp]
33. K'aña āḥir **irişmemişdür** āfet
 Ye ḡanı bir ḥarābe bu cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [irişmemişdür, -me, -miş, -dür]
34. Kimün ḡuşına **irişür** fiḡānuñ
 Niçedür iy ḡül-i pür-daḡ ḥālün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [irişür, -ür]
35. Düzilmiş müşgden yir yir nazargāḥ
 Kemāline **irişmiş** bir güzeldür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [irişmiş, -miş]
36. İrişür cānına renc-i zamāne
 Kişi ki olmaya nefsinün esiri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104*). [irişür, -ür]
37. İrişmedin helāk eyler anı dehr
 Gice yaksa senün-çün bir çerāḡı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [irişmedin, -me, -dîn]
38. Ki ola yārnuñ ḥālinden āḡāḥ
 Hemān lāḫza **irişüp** geldi bir pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [irişüp, -üp]
39. Ki bir miḡdār özinden turalar dür
 Bu yaña **irişüp** pîr-i vefādār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [irişüp, -üp]

40. Ža'if ü nā-tüvān ü pāy-beste
İrişüp 'ākıbet fażl-ı Hudāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [*irişüp, -üp*]
41. İkimüzi de bikr iken koca hāk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [*irişmişdür, -miş, -dür*]
42. Var iy dem bādsuz kalsun dimāğum
İrişdi iy nefes hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*irişdi, -di*]
43. İrem bāğında nedür bunlara nām
 Neden **irişdi** bunlar bu maķāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*irişdi, -di*]

iris: (Belli bir zaman) Gelmek, gelip çatmak, ermek.

1. Buña bezl eylediler özlerini
 Muḥaşşal ol gün **irişince** aḥşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [*irişince, -ince*]

iris: Ulaştırmak.

1. İrişdürdi ṭabança şem'ine bād
 İçinde gönleginüñ ol peri-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [*irişdürdi, -dürdi*]
2. İrişdür gülsitāna 'andelībi
 K'idinem kuḥl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [*irişdür, -dür*]

iris: Eriş II gell!

1. Baña yollar gözettürme **iriş** cüst
 Vişāle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94*). [*iriş,]*
2. İriş tiz muntazır eyleme cāni
 Esen kıl iy hayāt āhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30*). [*iriş,]*

iris: Dokunmak, isabet etmek.

1. Hiç iḥtilāl **irişmeye** bustān-ı şer'üñe
 Gerdün eger yıkıla vü 'ālem ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*irişmeye, -me, -ye*]
2. Kıyās eyleñ niye **irişdi** ḥālī
 Göricek kaçmı zaḥmın yāl u bālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*irişdi, -di*]
3. Ki mihrinden anuñ 'ālemde her sū
İrişdi mağzına şad 'aşıkuñ bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*irişdi, -di*]
4. Şu resme kim lebe **irişdi** cānum
 Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [*irişdi, -di*]
5. Baña anlardan **irişdi** bu āfet
 Velikin ğam degül iy yār-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*irişdi, -di*]
6. İrişdi ḥışmıla çün şir-i ğarrān
 Üküş kın ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*irişdi, -di*]
7. Niçe eyledi cānāne fedā cān
 Ecel kavşinden **irişdi** aña tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*irişdi, -di*]

iris: Vasıl olmak, erişmek, ulaşmak, kavuşmak. II Yükselmek.

1. Fiğān eyler ḳodı şabr u ḳararı
İrişdi çarḫa āhinuñ ḫurūşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127*). [*irişdi, -di*]

iris: (Belli bir zaman) Gelmek, gelip çatmak, ermek.

1. Oturdu geçdi taht üstine ğamġin
Sürür ile **irişüp** geldi dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*irişüp, -üp*]
2. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [*irişdi, -di*]
3. Neye **irişdi** hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [*irişdi, -di*]
4. Bula maqşüdün ide müşkilin hal
Çün **irişdi** zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35*). [*irişdi, -di*]

irkek: Erkek, eril.

1. Ger **irkek** ger dişi ger hâşş u ger ‘âm
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*irkek,]*

irsâd eyle: Doğru yolu göstermek.

1. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Kaıuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [*irşâd eyle,]*

irsâd kıl: Yol göstermek.

1. Niçün kılâm saña cevr ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [*irşâd kıl, -dı*]

irsâd-ı râh-ı âşinâyı kıl: Bilinen doğru yolu gösterme.

1. Kılâm irşâd-ı râh-ı âşinâyı
Benümle sen geçinemezsin iy döst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 30*). [*irşâd-ı râh-ı âşinâyı kıl, -am*]

irsâl: Göndermek, yollamak.

1. Yine ol kâşıdı eyledi derhâl
Cenâb-ı ‘âşık-ı nālâna **irsâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 86*). [*irsâl,]*
2. K’ideler âsitân-ı şâha **irsâl**
Getürdiler revân bir kâşıd-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*irsâl,]*
3. Aña hem câme vü hem tu‘me **irsâl**
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*irsâl,]*

irsâl eyle: Göndermek, yollamak.

1. Saķın k’irmeye bād-ı ğamdan âfet
Nesîm-i şubhla **irsâl eyle** büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*irsâl eyle,]*

irsâl it: Göndermek, yollamak.

1. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikin ne devâtum var ne hāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [*irsâl it, -er, -sin*]

irür-: Ulaştırmak, eriştirmek.

1. İki leb bir birinden şordı rāzı
Göge **irürdiler** nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20*). [irürdiler, -di, -ler]
2. Getürem mäh-ise burcuña anı
İrürem lâ'l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [irürem, -em]
3. İrürmezseñ baña ol yâr-ı cānı
Ne ben 'alemde ne hüd zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [irürmezseñ, -mez, -se, -ñ]
4. Didi kim iy cihānuñ şehriyārı
Dürüşüp **irüren** yārına yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8*). [irüren, -en]
5. Dem-i merg aña **irürdi** ğubārı
Dilinden çıkdı sevdā başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [irürdi, -di]
6. Yüzi verd-i gülistān-ı leṭāfet
Ḥazān **irürmemiş** bergine āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [irürmemiş, -me, -miş]
7. İrürürlerse bir āfet saña ger
Beni de öldiyesirler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [irürürlerse, -ür, -ler, -se]
8. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād **irürüp** bir gün ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [irürüp, -üp]
9. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne ḳullesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [irürmiş, -miş]

'İs: Arzu, heves, istek. Zevk, neşe.

1. Hezār i'zāz ile ḥandān u ḥurrem
Didi **el-'İs** şāha ḥayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [el-'İs,]
2. Anuñ İbn-i Selām olmuşdı adı
Cihāndan **'İs-ile** alurdu dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36*). ['İs-ile, -ile]
3. Süriyü sebze vü reyḥāna dāmān
Neşāt ü **'İşa** başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). ['İşa, -a]

İs: İş güc, uğraş.

1. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'işyān u ḥatā
Anuñcündür **işüm** her dem fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [işüm, -üm]
2. Kiminüñ **işi** dāyim zühd ü ṭā'at
Kimiñüñ cürm ü 'işyān u şeḳāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [işi, -i]
3. Dürüşüp şun'ına idrāk irişmez
Kimesne anuñ **işine** girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [işine, -i, -n, -e]
4. Bir **işde** kim buyurmaduñ rızā sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [işde, -de]
5. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi **işi** bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [işi, -i]
6. Sebū-yı nengini ṭaşa çalışar
İşinde ḥalk anuñ ḥayrān ḳalışar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [işinde, -i, -n, -de]
7. Ne bilsün çarḥ **işin** sāde-dil idi
Ne gönlinde var-idi ḡam ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [işin, -i, -n]
8. Ḥaḳīḳat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zarūrīyem bu gün bu **işde** ma'zūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [işde, -de]
9. Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
İnen **işüm** yoḳ aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [işüm, -üm]
10. Revā midur saña bu resme **işler**
Ki ṭa'n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [işler, -ler]
11. İşün şoñını her k'itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [işün, -ün]
12. Tırup pes ḥalvetinden gitdi anuñ
Ḥaḳa ḳaldı **işi** ol meh-liḳānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [işi, -i]
13. İş her lāḫza oldı nāle vü zār
Belā zencirine düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [işi, -i]
14. Harāb insüz sün ü yirüñ ḥarābe
İşi aḡyāra anuñ laḡ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [işi, -i]
15. Benüm bu **işde** yoḳdur ihtiyārum
Zarūrī 'işka saldı rüzḡarum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [işde, -de]

16. Nişār-ı yār-içündür cān-ı her-kes
Cihān bî-yār ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*işe, -e*]
17. Benem çün beste-i zencîr-i taqdîr
İşüme aşşı kılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40*). [*işüme, -üm, -e*]
18. Şitâbı ko haķıķat bil ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur **işüñ** āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [*işüñ, -üñ*]
19. Ümîd-i vaşl-ı yār ile muħaşşal
İşini şabra düzdi ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*işini, -in, -i*]
20. Kim artuķ diyebilürse anı hem
Bu işde tūalum ehl ü müselleḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*işde, -de*]
21. Yüzüm 'işıyān u cürmîle ķaradur
Gice gündüz **işüm** fişķ u ħatādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [*işüm,*]
22. Var idi meylî her māhuñ bir işe
İşi āh idi Leylîñüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [*işe, -e*]
23. Var idi meylî her māhuñ bir işe
İşi āh idi Leylîñüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [*işi, -i*]
24. Söz açup didiler kim iy şehin-şāh
Ne işe geldüñ eyle bizi āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*işe, -e*]
25. Bu resme ħayr işe iy şāh-ı 'ālim
Degüldür istiĥāre ħiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [*işe, -e*]
26. Degüldür lik bunuñ gibi iş sehl
Kışı ferzendine kıymaķ olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*iş,*]
27. Bu 'işķ işi ki ola bir arada
Olur elbetde varduķca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*işi,*]
28. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
Dir idi ġam kırup cānına te'şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*işi,*]
29. Delüdü kendüye 'aķlı degül yār
Görinür baña bu işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [*işden, -den*]
30. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki ciġ olmaz firişte birle ħiç ħür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*işlerden, -ler, -den*]
31. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dîl
Gülüşdi ta'n kırup ehl-i muħaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61*). [*işler, -ler*]
32. Yine vaşşiler ile oldu mu'tād
Yine oldu işi eġgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [*işi, -i*]
33. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine oġlmuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [*işine, -i, -n, -e*]
34. Anuñ gibi cihānda 'işķ işinde
Degüldi kimse ķāyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [*işinde, -i, -n, -de*]
35. Sebebsüz gāh ħandān gāh giryān
Atası ķaldı anuñ işinden ħayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [*işinden, -i, -n, -den*]
36. Bu 'işķ işine buldurmaķdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [*işine, -i, -n, -e*]
37. Baña dirler ki 'işķ işini terk it
Varup bāzaruñı 'aķl-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*işini, -i, -n, -i*]
38. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şāhs idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*işe, -e*]
39. Buluşurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi medĥuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [*işindeydi, -ydi*]
40. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şāhs idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*işi, -i*]
41. Gel iy bînende-i sırr-ı ilāhî
Bu 'işķ işine rüşen kııl niġāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*işine, -i, -ne*]
42. Gazeller oķumakdur dāyim işi
Bu resm-ile geġürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*işi, -i*]
43. Şular kim bî-ħaberdür 'işķ işinden
Adın Mecnûn ķodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [*işinden, -i, -n, -den*]
44. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyān eyleyeceġüñ yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [*iş,*]
45. Didi çün kışinüñ ħaşmı ola yār
Ne işler arada tîġ-i cefā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*işler, -ler*]

46. Bu işe düşmez iseñ ger muqayyed
Ġamām-ı Ġamda qalır meh muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [*işe, -e*]
47. Gice gündüz işümi kılduñ eġġān
Ciger āhum odından oldı biryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [*işümi, -ümi*]
48. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse göñlüñ iy dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [*işi, -i*]
49. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [*işde, -de*]
50. K’ümüdüm bergin üzdi şarşar-ı Ġam
Bu kez işüm be-ġāyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [*işüm, -üm*]
51. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [*işe, -e*]
52. Kimi āġlar kimi olurdu ħandān
Gülenler dehr işinden ġafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*işinden, -i, -n, -den*]
53. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [*iş,]*
54. Pür itdi çeşmini ħün-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*işler, -ler*]
55. Bu işe bulduramazsın sen encām
Bu ġülşen cāyudur bir ‘andelibüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*işe, -e*]
56. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe iş eyledi gör āġir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [*iş,]*
57. İşi zāhirde şulħ ü ma’nide ceng
‘Adülük itse āfāt-ı cihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*işi, -i*]
58. Velî kendü işiyçüñdür mu‘ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [*işiyçüñdür, -i, -içüñdür*]
59. Ĥudā bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [*işin, -in*]
60. Bugünden pes saña kıldum vedā‘ı
İşi bitdi atañuñ zārı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*işi, -i*]
61. İşi bozdı vü düzdi işin anuñ
Çün āzād itdi mürġ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*işi, -i*]
62. İşi bozdı vü düzdi işin anuñ
Çün āzād itdi mürġ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*işin, -i, -n*]
63. Günāh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne göñlüñce bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [*iş,]*
64. Ki ben ħacletdeyüm itdügüm işden
Derünümün çöpar eġġān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [*işden, -den*]
65. Zārürî nāleye düzdi işin pes
Çü gördi hāke girmiş ġam-ħwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*işin, -in*]
66. Düşen yārān u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [*işüñ, -üñ*]
67. Açıldı bāġ-ı āfākuñ riyāzı
Olup şāh itdüġi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*işe, -e*]
68. Tevaġkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh āb u geh nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28*). [*işüñ, -üñ*]
69. Yarar yārā işe geh geh ħas u hār
Çi ger firüzedür ‘ālemde merġüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [*işe, -e*]
70. Neye vardı işi vü hāli n’oldı
Ĥuzürında anuñ yüzüm çaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*işi, -i*]
71. Baña benden degildür bu belā bil
Beni bu ‘ışk işinden pend yıġmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*işinden, -i, -n, -den*]
72. Beni kıl derdiñüñ aşlından āġāh
Ki ‘ışk işini çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*işini, -ini*]
73. İşi her lāħza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarġ-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18*). [*işi, -i*]
74. Nedür tenhā bu yirde ne işüñ var
Üzöldüñ dōst u mahremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*işüñ, -üñ*]
75. K’elā iy ‘ışk işinden bî-ħaberler
Ġamından ben ki yārūñ tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*işinden, -i, -n, -den*]

76. Geçivir **işüne** tahsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [*işüne, -üñ, -e*]
77. K'öz **işün** ölçüsine kı l nigâhı
Şovukluk itme inende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [*işün, -ün*]
78. İşi Zeydün be-gâyet düşdi ebter
Kalup dermânde hâli oldı düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [*işi, -i*]
79. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Fırâk u ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [*işinde, -i, -, -de*]
80. Yüze gülmek-durur **işleri** dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90*). [*işleri, -ler, -i*]
81. Senün **işünde** 'aklum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*işünde, -ün, -de*]
82. Oñur anuñ **işi** kim şabr-ile işler
İnende eyleme kârûnda ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*işi, -i*]
83. Bu resme **işlerinden** ol perinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [*işlerinden, -lerinden*]
84. İşinde kaldı çarhün deng ü meftün
Şu resme urdı bir na're şeğab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58*). [*işinde, -i, -n, -de*]
85. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'araz yok
Bu resme 'ışk **işi** olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [*işi, -i*]
86. Qalur 'aşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy 'ışk **işinden** vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [*işinden, -i, -n, -den*]
87. Bu kufluñ fethine olmadı tedbir
İrürmez kimse çarhuñ **işine** rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*işine, -i, -ne*]
88. Cihânuñ **işine** hiç olma ğam-nâk
Bağarsañ ger haqîkat hâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*işine, -ine*]
89. İşün aşlındanuz biz cümle ğâfil
Nazar kı l k'ol nigâr-ı pâk-dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [*işün, -ün*]
90. İşün endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh kara şu çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [*işün, -ün*]
91. İderler hakk ü islâhına ta'cîl
Ki insânun **işi** sehv ü haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*işi, -i*]
92. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârüm siyeh-kârüm siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*işüm, -üm*]

iş: *Durum, vaziyet.*

1. Kamunuñ bildügi 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kârûna nisbet her **iş** sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*iş,]*
2. Müdâm **iş** üzredür ked-bânüyı hâk
K'aña penbe seherdür çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*iş,]*
3. Neseb ululığına olma mağrür
K'o resme **iş** kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [*iş,]*
4. Ayıt kim bu güzaf **işden** İlâhî
Hâlâş it ben ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*işden, -den*]
5. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz **iş** için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*iş,]*
6. Vü ger âğâh kılmazsam muqarrer
Bir **iş** ider aña bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*iş,]*
7. Ki tâ oldı muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldı bu **iş** piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [*iş,]*
8. Ne höd dildâr dergâhına kâşid
Bu **iş** için müdâm endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [*iş,]*
9. Hâcelven ben höd ol itdügüm **işden**
Çü gönülünden gidermezsin benüm bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [*işden, -den*]
10. Olacağ oldı vü **iş** vardı elden
Baña biñ kere vâki' oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [*iş,]*
11. Hezârân luţf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne **işdür** iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [*işdür, -dür*]
12. Ne **iş** geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*iş,]*

13. Degüldür Hâlika bu iş nü hüfte
Yoğ-ise bāğ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [*iş,]*
14. Tarık-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k'arı harâm itmiş ola Hağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [*iş,]*
15. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [*iş,]*
16. Bize şu yüzdten iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [*iş,]*
17. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [*iş,]*

is: *Sahip, malik.*

1. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [*issi, -(s)i]*

'isâ: *Hz. İsa.*

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'isâ
Sen itdün müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [*'isâ,]*

isâr it: *Saçmak, dökmek, dağıtmak.*

1. Olup ebr-i murâdı katre-perver
Şadef dürcine isâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [*isâr it, -di]*
2. Ol iki şahs üzre ider isâr
Çü gördi Zeyd-i bi-çäre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [*isâr it, -er]*

isâr it: *Saçmak, dökmek; feda etmek.*

1. Cihâna sözden isâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9*). [*isâr it,]*
2. Çün isâr itdi eşk-i çeşm-i Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1*). [*isâr it, -di]*

isâret: *Alâmet, emâre.*

1. Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbı düzmege buldum isâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [*isâret,]*

isâret it: *Göstermek || İşaret etmek.*

1. Ol eyvândan yaña idüp isâret
Didiler belki bu kaşrı 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [*isâret it, -üp]*

işbu: *Bu, işte bu.*

1. Dağı işbu harâbedür makâmum
Ğurür-ı pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [*işbu,]*

ise: *"ise" bağlacı.*

1. Maḳām-ı Yūnus **ise** batn-ı māhī
Deve söyler görüp sen pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [ise,]
2. Süleymānuñ nigîn **ise** bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [ise,]
3. Ve ger maḳşūduñ **ise** lâ‘l-i dilber
Dehân-ı mīmûñ it naḳşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [ise,]
4. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i ‘îd **ise** de fi‘l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [ise,]
5. Naşîb eyledi **ise** Hâḳ tebârek
Yakında ola bu ‘arūs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [ise,]
6. Zer ile olmaz **ise** ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tîğ u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [ise,]
7. Hêlâl itmedüñ **ise** hâlûme vâh
Elâ iy nür-baḫş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [ise,]
8. Ne deñlü berk **ise** âḫir virür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [ise,]
9. Eger biñ sâl **ise** bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ nişâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [ise,]
10. Eger artıḳ gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm **ise** anda ḫufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [ise,]
11. Var ol nev‘ iste k‘anuñ cinsisin sen
Vücüduñ âhen **ise** pür taḫammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [ise,]
12. Anı güstaḫ basma çekmege pây
Eger süst **ise** bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [ise,]
13. Vü ger saḫt **ise** ‘aczüñden ḫacâlet
Dilerseñ k‘ola ḫufl açmak saña ḫal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10*). [ise,]
14. Te‘aşşuḳ cânına ğavġâ biraḫsa
Aradup kânde **ise** suyladurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [ise,]
15. Benüm mecnûnlıġum yoḳ bundan özge
Eger mecnûnlıḳ **ise** bu ḫikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [ise,]
16. Şabâḫ olup toġarsa başuma gün
Var **ise** iy ḫurūs-ı dehr cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [ise,]

iseñ: Ek fiil şart kipi ikinci teklîk şahıs.

1. Cihānda bir mu‘ayyen meskenüñ yoḳ
Ger âdem **iseñ** ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [iseñ,]
2. Geçivir işüñe taḫsîn idüp var
Vü ger nî gitmez **iseñ** bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [iseñ, -se, -ñ]
3. Bu işe düşmez **iseñ** ger muḳayyed
Ġamām-ı ğamda ḳalır meh muḫalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [iseñ, -se, -ñ]
4. Beni gör n‘eyledi âḫir cinâyet
Şehâ öldürmelü **isem** gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [isem, -se, -m]
5. Çevirmişdür seni çün ḫalka-i mâr
Ḥaḳîḳat gözler **iseñ** fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95*). [iseñ, -se, -ñ]

‘îş-ı ‘adü: Düşman zaferi.

1. Şıdılar ‘âḳıbet ceyš-i ‘adüyı
Ġama döndürdiler ‘îş-ı ‘adüyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114*). [‘îş-ı ‘adü, -yı]

işig: Eşik II Huzur.

1. Ḥādımüñ gibi **işigüñ** süpürtür saçı ile
Bu durur konduġı ḫurşid diyü mihre laḳab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [işigüñ, -üñ]
2. İşigüñ derbānlarınıñ biri sultān-ı ‘Arab
Âsitānuñ ḳullarınıñ biri ḫâḳān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [işigüñ, -üñ]

3. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her Şeher tã Şeb biri her Şeb biri tã Şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [*İşigünde, -ün, -de*]
4. Cemâlündür ‘ibâdet kıblegâhı
İřigüñdür sa’âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122*). [*İřigüñdür, -üñdür*]
5. Didi k’iy halka-i kaşr-ı siyeh-puş
İşigünde benim bir halka-der-guş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [*İşigünde, -ün, -de*]
1. Ol eyvânuñ **İşigi** gerdi güyâ
Olupdur kuhl-ı çeşm-i küh u Şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [*İşigi, -i*] Cebîni yâri **İşiginde** nakkaş
İden düd-ı dilinden âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*İşiginde, -i, -n, -de*]

İşinden ol: İşini yitirmek.

1. Pür oldı eşk-i hünin-ile çeşmi
Olup meşşata aşıfte İşinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51*). [*İşinden ol, -up*]

İşir: İçirmek, dişlemek.

1. Şanasın oldı tennür içre âteş
İşirdi lâ’lini teb-hâle-i ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19*). [*İşirdi,]*

İşit: Dinle!.

1. O hûb eş’âruñ uş birisi budur
İşit kim güřüñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [*İşit,]*
2. Turup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum **İşit** naşışat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*İşit,]*
3. Ururam hancere **İşit** sözümi
Ne deñlü kim tazarru’ kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [*İşit,]*
4. Anı sen dağı aña düřdüñüz yâd
Velî bir pend **İşit** benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [*İşit,]*
5. Gidelüm tur eve **İşit** sözümi
Ki ölüirken seni görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [*İşit,]*
6. Őaķın bâķi Şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil Şol **İşit** ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*İşit,]*

İşit: Duymak, dinlemek, haber almak.

1. İşideceklerin cümle İşitdi
Göreceklerini gördi İşi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199*). [*İşideceklerin, -e, -cek, -ler, -i, -n*]
2. Ger emlah sözini **İşitse** bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [*İşitse, -se*]
3. Göñül olmişiken bu fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [*İşitdüm, -dü, -m*]
4. İşitse kânde bir ‘uryân ya bir aç
İderdi Şöyle k’ili aña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*İşitse, -se*]
5. Ayağına varup yüz sürdüğini
Ķamu andan **İşidüp** gördüğini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40*). [*İşidüp, -üp*]
6. Anası âhını bir gün **İşitdi**
Yüzünü çâk idüp eğânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [*İşitdi, -di*]
7. Derâ-yı Őavtım **İşitse** nâğâh
Girürdi çarĶa gökde mihr ile mäh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23*). [*İşitse, -se*]
8. İşitdüm ben fülân kişiden anı
Ki ‘iřkuñ Ķaste kılmış bir cüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [*İşitdüm, -dü, -m*]
9. Çün **İşitdi** bu sözi ol yüzi nür
Özin ol mâcerâdan tutdı dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]

10. İşitse her kim andan bu nevāyı
Bulurdı rŭhına kŭt u ğıdāyı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*İşitse, -se*]
11. Çŭ bir sŏz açıla ol mŭbtelādan
Dir idi yine diŭ **İŝitmedŭm** ben (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*İŝitmedŭm, -me, -dŭ, -m*]
12. Hem **İşitmiş-idi** bu mācerāyı
K’eve getŭrdiler ol mŭbtelāyı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [*İşitmiş-idi, -miş, --i, -di*]
13. Hādŝ-i ‘iŝkŭ çŭn **İşitdi** Mecnŭn
Gŭle dŭŝdi dŏkerken gŏzleri hŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 47, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
14. Ne kim gŏrŭp **İşitdiyse** andan ol pŭr
Ser-ā-ser eyledi bunlara taķrŭr (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*İşitdiyse, -diy, -se*]
15. Çŭn ol meh-peykerŭn vaşfin **İşitdi**
Karārŭ kalmayup ārāmŭ ğitdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*İşitdi, -di*]
16. Çŭ şeh gŭŝ eyledi peykŭn kelāmın
İşitdi İbn-i Selāmŭn hem selāmın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*İşitdi, -di*]
17. Kŭlardŭ nāle **k’İşiden** nevāsın
İderdi çāk destār u kabāsın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 49, Mısra 19*). [*k’İşiden, -en*]
18. Çŭn **İşitdi** bunŭ mŭr-i yegāne
Ki bir zibā ğazeldŭr ‘āŝŭkāne (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
19. şeh **İşitdi** ola kim bir perŭ-zād
Koyupdur Leylŭ eydŭrler aña ad (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*İşitdi, -di*]
20. Çŭn **İşitdi** kelām-ŭ ŝāh Mecnŭn
Dŭr-efŝān dŭdesini kŭldŭ pŭr-hŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [*İşitdi, -di*]
21. ŝehā beŭzer ki istersin helākum
Ki **İŝitmezsın** āh-ŭ derd-nākum (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [*İŝitmezsın, -mez, -sın*]
22. Çŭ Mecnŭnuŭn sŏzin ol ŝāhŝ **İşitdi**
Kŏdi hayrān olup bir yaña ğitdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [*İşitdi, -di*]
23. Sŏze çekdi pes anŭ her aradan
Cevāb **İşitmedi** aķdan karadan (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 57, Mısra 74*). [*İşitmedi, -me, -di*]
24. Hevāyı dŭd-ŭ āhŭ kŭldŭ tŭre
Karābeti ki bu hāli **İşitdi** (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [*İşitdi, -di*]
25. İşitdi ta‘nŭ Leylŭ degme kesden
Zārŭrŭ dŭŝdi Mecnŭn iŝtiyāķa (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*İşitdi, -di*]
26. İŝitdŭm bir hŭkāyetde ki evvel (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [*İŝitdŭm, -dŭm*]
27. Hevā āŝŭftesi ya‘nŭ ki Mecnŭn
Çŭn **İşitdi** haber kim ol cefākār (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [*İşitdi, -di*]
28. İŝitdigŭnŭnden artuķ bi-mecālŭm
Hayālŭnle başaram sŭneme seng (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*İŝitdigŭnŭnden, -digŭnŭ, -den*]
29. Hŭdā haķķŭ baña raķm eyle zŭnhār
Hem **İŝitdŭm** k’ataŭ ol pŭr-i maķzŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*İŝitdŭm, -dŭ, -m*]
30. Bu hāl ŭzre geinŭr ğayret idŭp
Çŭn **İşitdi** anuŭ aķvālŭnŭ ŝāh (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*İşitdi, -di*]
31. Ki nedŭr ‘iŝkŭ iy bānŭ-yŭ devrān
Uş adın senden **İŝidŭrven** el-ān (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [*İŝidŭrven, -ven*]
32. Bu hāliyle ğazeller vaz’ iderdi
Ki **İŝidenlerŭnŭ** ‘aķlı ğiderdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [*İŝidenlerŭnŭ, --ler, --ŭnŭ*]
33. Yenābŭ-i bihişte dŏndŭ her cŭ
Gŭler gŭl kimse **İşitmez** ŝadāsın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*İşitmez, -mez*]
34. Tağŭtmŭŝ idi şi‘r-i derd-nāki
İşitse nazm-ŭ şi‘rin bir diĝer-hāl (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [*İşitse, -se*]
35. İŝitsŭn halk uyan bir dem fiĝānuŭn
Baŝuŭnda erre olsun efser-i nāz (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*İŝitsŭn, -sŭn*]
36. İşitdi bu kelāmŭ çŭnki Mecnŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
37. Sadā-yŭ kŭs-ŭ şehden nāle-i ra‘d
Cihānda **İşidilmez** oldu min-ba‘d (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 12, Mısra 156*). [*İşidilmez, -il, -mez*]
38. Tŭkenmez bu nikātuŭn bāb u faşlı
İŝidŭnŭ bir nedŭr maķŝŭduŭn aşlı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*İŝidŭnŭ, -ŭnŭ*]
39. Hem **İŝidŭp** anasŭ bu hŭtābŭ
Kābŭl idŭp şeh virdi cevābŭ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*İŝidŭp, -ŭp*]

40. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
 Țaleb-kâr oldı dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*işidüp, -üp*]
41. İdinür dâyimâ tesbîh dilde
İşidüp yâd eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [*işidüp, -üp*]
42. İşidüp bu kelâmı her dilâver
 Gönüllerinde kıldılar muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41*). [*işidüp, -üp*]
43. Gelüp didi ki bulmadum nişânım
 Şanem **işidüp** arturdi figânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46*). [*işidüp, -üp*]
44. Bırakdı şerm içine likin âzer
 Ki **işidüp** bunuñ gibi 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [*işidüp, -üp*]
45. İşidür kühdan yine ol peyâmı
 Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [*işidür, -ür*]
46. İşiden nâlesin her mübtelânûñ
 Belâ vâdîsi 'atşânına her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16*). [*işiden, -en*]
47. İşidüp guşşadan oldı diger-gün
 Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2*). [*işidüp, -üp*]
48. İşidüñ yine bir tûrfe hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [*işidüñ, -üñ*]
49. Demidür kim temâm ola hikâyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [*işidenler, -en, -ler*]
50. Çü Kays **işidüp** añladı sözini
 Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [*işidüp, -üp*]
51. İşidüp Kays anasınıñ sözini
 Pür itdi hün-i eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [*işidüp, -üp*]
52. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
 Te'accüb birle urdı barmaga diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [*işidüp, -üp*]
53. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
 Nitekim şem' taldı gözleri hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [*işidüp, -üp*]
54. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
 Bu sözleri **işidüp** oldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [*işidüp, -üp*]
55. İşidüp bu hıtâb-ı müstetâbı
 Revân ol kâşıda virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91*). [*işidüp, -üp*]
56. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
 Kemâlûñ bulduğundan soñra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44*). [*işide, -e*]
57. Kimüñ efgânın **işidür** kulağûñ
 Elinden kimüñ içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [*işidür, -ür*]
58. İşide öz kulağıyla sözüñi
 Hem ol mâhi görüp ol sen dañı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118*). [*işide, -e*]
59. İşitdi nakhsuz Hâkdan kelâmı
 Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*işitdi, -di*]
60. İşideceklerin cümle **işitdi**
 Göreceklerini gördi işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199*). [*işitdi, -di*]
61. Çün **işitdi** atasından bu naklı
 Hemîn pervâz kıldı murğ-ı 'aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [*işitdi, -di*]
62. Çü bu efsâneyi ol pîr **işitdi**
 Şu deñlü ağladı kim 'aqlı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [*işitdi, -di*]
63. Bizüm pehlûmuzûndur ol dañı hem
 Cihân divinûñ **işitme** güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47*). [*işitme, -me*]
64. İşitdi v' inledi mânend-i kânûn
 Yüzini yırtup itdi yakasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [*işitdi, -di*]
65. Bir iki beyt **işideydüm** özinden
 Olaydı 'ukde-i cân-ı fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56*). [*işideydüm, -e, -(y)dü, -m*]
66. Çün **işitdi** Selâm anuñ kelâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [*işitdi, -di*]
67. İşitmekden dimekden oldı hâmûş
 Zamândan soñra çün-kim geldi 'aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16*). [*işitmekden, -den*]

işitgil: Dinle!.

1. İşitgil pendümi kim iy püser ben
 Bilürsün hüd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*işitgil,]*

ışkence: Far. Eziyet, azap.

1. Deñize düşdi dıvân-ı hayâtı
Cihân ışkencesinden tâ ki cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67). [ışkencesinden, -si, -n, -den]

ışkender: Hızr ile birlikte âb-ı hayatı arayan hükümdar.

1. Hem ışkender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızr azmışlara hem reh-nümâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71). [ışkender,]
2. Süleymânuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa ışkender bu âyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82). [ışkender,]
3. Hem ışkender-durur hem Hızr zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69). [ışkender-durur, -durur]

işle: Çalışmak, işler durumda olmak.

1. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme kârũnda ta'cıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28). [işler, -r]

işle: İçine girmek, etkilemek, nüfuz etmek.

1. Baña kim cânâ cevruñ nev nev işler
Tenümden tüğ-ıla ger dökseler ğün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8). [işler, -r]

ismâ'ıl: Hz. İsmail peygamber (Allah tarafından kendisine kurban olarak koç gönderilmesi bağlamında).

1. İrişdiyse ger İsmâ'île kurbân
Seni şaĥib Burāk eyledi Sübhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77). [ismâ'île, -e]
2. Beni gel bu çapuda eyle kurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ'iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61). [ismâ'iliyem, -iyem]
3. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi rüşenâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62). [ismâ'iliyem, -iyem]

'ışmet: İffetlik. Temizlik.

1. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'ışmetden cüdâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39). ['ışmetden, -den]

'ışmet: Masumluk, günahsızlık, temizlik.

1. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki 'ışmetden durur her lâĥza bîrũn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34). ['ışmet, -den, -durur]

isnâd evle: Dayandırmak, nispet etmek.

1. Sen isnâd eyledüñ baña ĥatâlar
Esenlik görmedüm 'ahdüñde hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52). [isnâd eyle, -düñ]

isrâfil: Kıyamet gününü, sûr adı verilen boruyu üfleyip bildirmekle görevli melektir.

1. Dağı Cibril ü Mikâ'il haşiyçün
Hem **İsrâfil** ü 'Azrâ'il haşiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [*isrâfil,]*
2. Anuñ ardınca **İsrâfil** geldi
Biraz tayrân idüp ol dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*isrâfil,]*
3. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan **İsrâfil** ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [*isrâfil,]*
4. Dem urdu şanki **İsrâfil** şûra
Kıyâmet günleri geldi zühûra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [*isrâfil,]*

'isret: İçme, eğlenme.

1. Kimi gülşende sürer 'ıyş u **'isret**
Kimi külhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [*'isret,]*
2. Ki **'isret** gülşenini kılmazam yâd
Harâbe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [*'isret,]*
3. Aradan geçdi hayli **'isret** ü şevk
Degüldi pâklikden lik hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*'isret,]*
4. Nigâr u tahtgâh-ı nâz u **'isret**
Budâla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [*'isret,]*

iste: İstemek, dilemek.

1. Ne kim **isterse** virmişdi Hüdâvend
Müyesser kılmamışidi lik ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*isterse, -r, -se]*
2. Muğarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Hağdan ne kim **isterse** hâşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*isterse, -r, -se]*
3. Murâdın 'arza kılduğın aña hem
Oğul **istedüğini** Hağdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [*istedüğini, -dügü, -n, -i]*
4. Buluşduğundan **isterdi** haberler
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39*). [*isterdi, -r, -di]*
5. Sen anı **istemekte** eşk-i rizân
Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*istemekte, -mek, -de]*
6. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm **istedüğinden** ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106*). [*istedüğinden, -düg, -i, -n, -den]*
7. Varalum **isteyelüm** ol nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [*isteyelüm, -y, -elüm]*
8. Dürişüp çäre **isterdi** dem-â-dem
Ki varup 'âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [*isterdi, -r, -di]*
9. Ne deñlü **ister-iseñ** gevher ü mâl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*ister-iseñ, -r-iseñ]*
10. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fetih **ister** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [*ister, -r]*
11. Hüzüründe geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzîrdur **isterseñ** be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*isterseñ, -r, -se, -n]*
12. Getür dönünde yağı virme emânı
Ya **isterseñ** tutup mañbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [*isterseñ, -r, -se, -ñ]*
13. Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben **isterven** k'âlam elden du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [*isterven, -r, -ven]*
14. Baña yârum yeter çavm ü çabile
Göñül çavm **istemez** Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [*istemez, -mez]*
15. Hüdâdan k'iline virdi rızâyı
Gezüp **istedi** kühlü vü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 31*). [*istedi, -di]*

16. Vefâsuz oldı âdem âhir-i kâr
Cihân içre bunı **isterdi** cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [*isterdi, -rdi*]
17. Nişânın **istedi** vü şordı nâmin
Ayıtdı kim Selîm-i ‘Âmirîyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*istedi, -di*]
18. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben **isterven** ki cân murğını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [*isterven, -r, -ven*]
19. Yolu geh seng ü geh hâk oldı geh gil
Dürişüb ol gedâyı **istemekte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29*). [*istemekte, -mek, -de*]
20. Var ol nev ‘ **iste** k’anuñ cinsisin sen
Vücüdün âhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*iste,]*
21. Ki senden bir eşer var bende zâhir
Çok **istedüm** ez el mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [*istedüm, -dü, -m*]
22. Ki ne ‘âciz yile ne **ister** âbı
Hem anda var-durur bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [*ister, -r*]
23. Şehâ beñzer ki **istersin** helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*istersin, -r, -sin*]
24. Çeķıldı yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam **ister** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [*ister, -r*]
25. ‘Arab içinde ma’yûb olmam **ister**
‘Aceb dîvânedür başına sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [*ister, -r*]
26. Yirin bulmazsın **istersiñ** cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122*). [*istersiñ, -r, -sin*]
27. K’ikilik **isteyen** birliğı bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*isteyen, -y, -en*]
28. Meh **isteyü** gele lîkin göre hâk
Mezârüm üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*isteyü, -(y)ü*]

istebrak-ı hür: *Huri kumaşı.*

1. Olupdur huld-ı fikr **istebrak-ı hür**
Sutür ü noķtadan çün ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14*). [*istebrak-ı hür,]*

ister ki: *İster ki.*

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*ister ki,]*

istevü gel: *İstemek.*

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [*isteyü gel, -düm*]

istiğna: *Naz, işve.*

1. Giyindi şevk-ile egnine âhir
Pes **istiğnâ** şarâbindan olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21*). [*istiğnâ,]*

istiğnâ-yı mutlak: *Mutlak salınmış.*

1. Yiyüp içmekden **istiğnâ-yı mutlak**
Yiyintiden veli el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92*). [*istiğnâ-yı mutlak,]*

iştihâ: *Ar. İstek.*

1. Ki olupdur **iştihâsı** kütü anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [*iştihâsı, -sı*]

istihâre: *Girişilecek bir işin hayırlı olup olmadığını rüyadan anlamak için abdest alıp dua okuyarak uyuma.*

1. Bu resme hayr işe iy şâh-ı ‘âlim
Degüldür **istihâre** hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [*istihâre,]*

istikbâl: *Karşılama üzere, karşılayarak.*

1. Hem irdi emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi **istikbâl** aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [*istikbâl,]*
2. Hep **istikbâle** çıktılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*istikbâle, -e]*
3. Miyân-ı cândan virdi selâmu
Kılup luğf-ıla **istikbâl** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [*istikbâl,]*

istimâlet: *Teselli.*

1. Virüben leşkerine **istimâlet**
Zarûri eyledi cenge ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*istimâlet,]*

istivâk: *Gönül arzusu.*

1. Bunı yakdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem‘ gibi **iştivâkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [*iştivâkı, -ı]*
2. Arada sözlere efsâne-i gam
Fiğân ider añup bu **iştivâkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [*iştivâkı, -ı]*

istivâka düs: *Özlemek.*

1. İştidi ta‘nı Leylî degme kesden
Zarûri düşdi Mecnûn iştivâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [*iştivâka düş, -di]*

‘işve-bâz: *İşveli.*

1. Kıldarı her biriyle **‘işve-bâzi**
Sezüb kendüde yönerdi tabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20*). [*‘işve-bâzi, -ı]*

‘işve-cüy: *İşveli.*

1. Girişme-bâz u **‘işve-cüy** u güstâh
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*‘işve-cüy,]*

‘işve-hüdur: *Nazlanan, naz eden.*

1. Semen-simâ vü gül-ruğ fitne-cüdur
Şeker-leb sim-ğabğab **‘işve-hüdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18*). [*‘işve-hüdur,]*

‘işve-kār: *İşveli, nazlı, edalı.*

1. Seher-güyî bihiştinüñ nesîmi
Firîb ü **‘işve-kār** ü şüh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*‘işve-kār,]*

‘isyân: *Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.*

1. Pürdür a‘mâlüm kitâbı cürm ü **‘isyân** u haṭā
Anuḥçündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*‘isyân,]*
2. Kiminüñ işi dâyim zühd ü ṭā‘at
Kimiñüñ cürm ü **‘isyân** u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*‘isyân,]*
3. Yüzüm **‘isyân** u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fişk u haṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [*‘isyân,]*
4. Çü **‘isyân** ehlin ide şefkatün yād
Hezârân buncilâyın ola âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [*‘isyân,]*
5. Senün-çün ya‘ni zâhir oldı pasum
Şol ucdan k’itmiş-idüm saña **‘isyân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*‘isyân,]*
6. Me‘âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm **‘isyân** midâdından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*‘isyân,]*

isâr: *Dökme, saçma.*

1. Cihân ḥalkına **isâr** eyle vâfir
Ki ‘âlemde bahâsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*isâr,]*

it: *Köpek.*

1. Yirinden şıçrayup vardı ol abdâl
Ol **itüñ** ayağına düşdi derḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [*itüñ, -üñ]*
2. Hem ol küyuñ bir **iti** gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [*iti, -i]*
3. Kimün **iti-durur** bu kelb-i bîmâr
K’ola bu resme teşrîfe sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [*iti-durur, -i, -durur]*
4. İte yidürse yegdür iy mükerrem
K’ırsıra âdemi kelb-i ḥaṭar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*ite, -e]*
5. Kılarken **itlerine** tu‘me şâhuñ
Şalup atuñ ayağına vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 86*). [*itlerine, -ler, -i, -n, -e]*
6. Dil uzatdı aña çün tiğ-i pür-ḥün
Didi k’iy zâlim **it** gibi zebün-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*it,]*
7. Ki suçsuz âhüyı virdüm **ite** uş
Her endâmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*ite, -e]*
8. Şalup **itler** öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kılab-ı âhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*itler, -ler]*
9. Bu ḥün-ḥ’âr **itlere** virürdi anı
Kişi k’olaydı şehden bî-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [*itlere, -ler, -e]*
10. K’o seglerden bula kimse emâni
Didi **itlere** virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 91*). [*itlere, -ler, -e]*
11. Ferâgat nefsiñ **itin** ḥ’âr kılsun
Hazîneñ ḥâşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*itin, -in]*

it: *...gibi yapmak, ...haline getirmek.*

1. Gehî ḥandân **ider** bâğ-ı cihâni
Gehî giryân **ider** zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*ider, -er]*

2. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol **itdi** küfrden dünyayı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*itdi, -di*]
3. Çü dâye menzil **itdi** mâha mehdi
Şanasın oldı hizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*itdi, -di*]
4. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân **itdi** vücudını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [*itdi, -di*]
5. Bu taş üstinde bir nakkaş üstâd
İdüpdür bir bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*idüpdür, -üp, -dür*]
6. Kim **itdi** gamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [*itdi, -di*]
7. Şarâb-ı 'ışk anı **itdi** bî-h'îş
Hâdeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*itdi, -di*]
8. Gelüp 'ışk **itdi** iki sinede câ
Mağabbet bi'z-zarûrî oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*itdi, -di*]
9. İdüp dâmân-ı çâkını tolu hâk
Başından aşğa koyardı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*idüp, -üp*]
10. Şu resme **itdi** anı 'ışk-ı dil-ârâm
K'idemez oldı hiç bir yirde ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [*itdi, -di*]
11. Meger var-idi anda bir yüce taş
Ki dehr **itmişdi** keyvânî aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*itmişdi, -miş, -di*]
12. Tenin tîr-i gam **itdi** pâre pâre
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [*itdi, -di*]
13. Saçınıñ çokluğu şol hadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında tûrmaz **itmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*itmiş, -miş*]
14. Şu resme eylediler şöhet-i hâs
Ki gökde zühre-i şevk **itdi** rakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [*itdi, -di*]
15. Direfş-i 'ışkı tâ kim ol cihân-gîr
Bülend **itdi** çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [*itdi, -di*]
16. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde secde-i şükr **itdi** derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [*itdi, -di*]
17. Anuñ k'irdi lebe derd ile cânı
İder âyîne-veş sîh imtiñhânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*ider, -er*]
18. Çü mâr-ı zulmet **itdi** mühresin çîn
Ruñ-ı Dañhâk-ı devrân oldı rengin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29*). [*itdi, -di*]
19. Şecâ'atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre yüzüñ ağ **itdi** sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [*itdi, -di*]
20. Yem-i ceyş **itdi** bir vech-ile cüşî
Ki çarha çıkdı mevcinüñ huruşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [*itdi, -di*]
21. Cihânî şöyle târik **itdi** ol ceng
Ki tozdan rüy-ı 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*itdi, -di*]
22. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy **idüp** bir nil-gün Nil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [*idüp, -üp*]
23. Firâk **itdi** beni gâyetde rencür
Baña râm oluban kavs-i zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [*itdi, -di*]
24. Pür **itdi** çeşmini hün-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [*itdi, -di*]
25. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves efsün-ıla **itme** kaşd-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [*itme, -me*]
26. Giriftâr **itdi** bend-i hâba anı
Çü bâñın 'âlemine girdi rûñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [*itdi, -di*]
27. Çeküp **itdi** yaqasın pâre pâre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [*itdi, -di*]
28. Benüm uş bunda hâlüm munkalibdür
Bir **itdi** ikimüzüñ meşrebin 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [*itdi, -di*]
29. Ki kandan lâle-reng **itdi** zemîni
Didi kim kande gitdüñ iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [*itdi, -di*]
30. Ki târik **itdi** düdündan cihânî
Çün eyledi gurüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*itdi, -di*]
31. Cebîni yâri işiginde nakkaş
İden düd-ı dilinden âsumânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21*). [*iden, -en*]

32. Urursın cāniña derdinden āteş
İdüp her rüz ‘azm-i bāğ ü gülzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7). [idüp, -üp]
33. Ki ‘ışk āteş gibidür ben çü ‘üdü
Gelüp ‘ışk **itdi** cāni hāşş-ı dergāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15). [itdi, -di]
34. K’öz işiñ ölçüsine kıl nigāhi
Şovukluk **itme** iñende olup germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29). [itme, -me]
35. Ki Mecnûn **itdi** anı ‘ışkuñ fesādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82). [itdi, -di]
36. Ki müflis idi fakr **itmişdi** ‘āciz
Diledi ‘ammisinden virmedi māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66). [itmişdi, -miş, -di]
37. Varaklar gülşene gevher-feşān hem
Yil **itdi** kumrıyı lerzān u bî-tāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39). [itdi, -di]
38. Vücūd-ı hastesine seng urdı
Ruḥı şem’insüz **itdi** hem-çü fānūs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29). [itdi, -di]
39. Siyāh **itdi** cihāni zulmet-i düd
Götürüldi ṭarab resmi cihāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80). [itdi, -di]
40. Kāpusın baht-ı bîdār **itdi** dîvār
Ġam u hicr-ile iy Ferhād-āyīn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88). [itdi, -di]

it: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Kūh-ı ḥayretde beni mecnûn **idersin** ‘ākıbet
Zevḳın alup bādenüñ sūfî yoğ itdüñ varuñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8). [idersin, -er, -sin]
2. Kem nazar eyler aña kim lütfüñ iğmāz eyleye
Yāḥu kim ḳaldurur anı **itse** ḳahrüñ pāy-māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28). [itse, -se]
3. İki cihānda düşmenüñi ḳahr iden Ḥudā
İtdi dü kevnē ḥazretüñi şāh-ı muḥterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36). [itdi, -di]
4. Dehānın nergisüñ **itdüñ** ṭolu zer
Şabānuñ dāmenin ḳılduñ mu‘aṭṭar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [itdüñ, -dü, -ñ]
5. Gehî ḥandān **ider** bāğ-ı cihāni
Gehî giryān **ider** zāğ-ı zamāni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34). [ider, -er]
6. Kimin manzūr u kimin nāzır **itmiş**
Kimin mü’mīn kimini kāfir **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95). [itmiş, -miş]
7. Kimin manzūr u kimin nāzır **itmiş**
Kimin mü’mīn kimini kāfir **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96). [itmiş, -miş]
8. Kimin ‘ākil kimini kāmil **itmiş**
Kimin ebleh kimini cāhil **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103). [itmiş, -miş]
9. Kimin ‘ākil kimini kāmil **itmiş**
Kimin ebleh kimini cāhil **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104). [itmiş, -miş]
10. Bulut ḳuṭnında şebnemden zemāne
Nihān **itmişdurur** şad penbe dāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24). [itmişdurur, -miş, -durur]
11. Şol ev kim ḳabr eydürler aña kim
Münevver **idivirsün** şem’-i İslām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148). [idivirsün, -i, -vir, -sün]
12. Cihān mülkini tıtdıysa Süleymān
Seni sultān-ı kevneyn **itdi** Yezdān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88). [itdi, -di]
13. Şarāb-ı şevḳden ser-mest sultān
Pes **itdi** ‘azm-i dîvāngāh-ı Sübhān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96). [itdi, -di]
14. Çeküben saflar **itdiler** kıyāmı
Resüle virdiler cümle selāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113). [itdiler, -di, -ler]
15. İrişse tîğî ucı bir süvāre
İder atıyla anı dört pāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76). [ider, -er]
16. İştise ḳande bir ‘uryān ya bir aç
İderdi şöyle k’ili aña muḥtāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180). [iderdi, -er, -di]
17. Ḥalāyık der-peyince nitekim rūd
Yüz urup ḥāke **iderdiler** ‘arz-ı maḳşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246). [iderdiler, -er, -di, -ler]
18. Kelāmın **itse** ya bir meh-veşuñ gūş
Şafāsından olur ḥayrān u bî-hūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337). [itse, -se]
19. Niçe ḡarḳ idügin ḥāke vücūdı
Niçesi **itdügin** Ḥakḳa sücüdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34). [itdügin, -düg, -iñ]

20. Şanasın ol cebeldür 'aşık-ı zār
Ki pür dūd **itmiş** anı sâye-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [itmiş, -miş]
21. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi **itdürdi** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [itdürdi, -dür, -di]
22. Teb-i gam iki kat **itmiş** nihâlin
Yumuş eşgi ruhu verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [itmiş, -miş]
23. Pür **itmiş** çün bütân-ı mäh-päre
Kulaqlarını zerrin güşväre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [itmiş, -miş]
24. Bu mîh **itmiş-idi** ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûrıyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [itmiş-idi, -miş, --idi]
25. Koyup ceybini **ider** oldu çälâk
Etegi cânibinden câmesin çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23*). [ider, -er]
26. Ricâdur hazretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nālânıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14*). [idesin, -e, -sin]
27. Güle sen virdüñ iy Hâk behcet-i rû
Sen **itdün** göncentüñ ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [itdün, -dü, -ñ]
28. 'Arūs-ı yemm ruhında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân **itdün** sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [itdün, -dü, -ñ]
29. Nice vaşf **idelüm** ol pâdişâhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [idelüm, -elüm]
30. Geh **ider** nergisün tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâci dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [ider, -er]
31. Hâlilüñ **itdügi** kurbân haķıyçün
Aña senden iren dermân haķıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [itdügi, -dügi, -i]
32. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı maţlûb
Pes uçdı bir zamân ol kürsi-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 169*). [idüp, -üp]
33. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes **itdi** kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88*). [itdi, -di]
34. Çü kaşd-ı ceng **ide** ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyün ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [ide, -e]
35. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür **iderdi** derünim şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [iderdi, -er, -di]
36. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik **iderler** hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24*). [iderler, -er, -ler]
37. Ruhu şubh-i münir ü nâmı Leylî
Kişiler **itdi** Mecnûn 'ışkı haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [itdi, -di]
38. Nazar kılsa saña âyine hışm **it**
Dem-i qahrundan anı tîre-çeşm **it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [it,]
39. Bu resm-ile üç ay miqdârı bunlar
Şafâ vü 'işret **itdiler** muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190*). [itdiler, -di, -ler]
40. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök **itdüm** sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [itdüm, --dü, --m]
41. Ki tâ zabt **itmege** ol fil-i mesti
Tutar kavş-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [itmege,]
42. K'anı hiç **itmedi** miñnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [itmedi, --me, --di]
43. Dürişüp herkes **itmekde** kıtâli
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3*). [itmekde, -de]
44. Şarâb içmezdi bir dem hazretinsüz
Hużür **itmezdi** cânı tal'atınsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [itmezdi, -di]
45. Sen 'inâyet eyle Hamdi bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından **itdükde** bekâya intikâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [itdükde,]
46. Ki ben hacletdeyüm **itdügüm** işden
Derünümün kopar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [itdügüm, -üm]
47. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş **itdi** bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [itdi, -di]
48. Kara zülfinden **itd'anı** 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76*). [itd'anı,]
49. Degüldür sencileyin şâha lâyık
K'ide kavlı **itdügine** bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [itdügine, -dügi, -i, -n, -e]

50. İki cânıbden **idüp** fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubha te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [*idüp, -üp*]
51. Getüre başını bunda nişâne
Aña ihsânlar **idem** bî-bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40*). [*idem, -em*]
52. Zebân-ı hâl-ile **itdi** nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile çarha küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84*). [*itdi, -di*]
53. İki 'âlem yanında bir pül **itmez**
Şarâb-ı 'ışkı cânım eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [*itmez, -mez*]
54. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K'ölem gâsluñ ol âb-ıla **idem** tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*idem, -em*]
55. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp bir eylügi çâha braç sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [*idüp, -üp*]
56. Başına rânını bâlîn **iderdi**
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*iderdi, -er, -di*]
57. İder soñra çamusın hâr u hâşâk
Cihânda bitdi mi bir serv-i hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148*). [*ider, -er*]
58. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht ü rıfk **idüp** her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [*idüp, -üp*]
59. Gamuñ kimuñ kebâb-ı hâsretidür
Ayağûnda ben **itdüm** yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [*itdüm, -dü, -m*]
60. Deminden dîdesinüñ yazdı 'üvnân
İdüp nakş âhirine temme bi'l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*idüp, -üp*]
61. Kesi bî-keslerüñ âhir Hüdâdur
Atasuzlıkdan **itme** nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173*). [*itme, -me*]
62. Hâkîkat çînetüñde yokdur idrâk
Gürür **idüp** şakın nakd-i hayâta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*idüp, -üp*]
63. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim **idüp** gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7*). [*idüp, -üp*]
64. Baña **itme** iñen ta'n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*itme, -me*]
65. K'emîndür her hatardan bu vilâyet
Bulsar **itdügini** her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [*itdügini, -dük, -i, -n, -i*]
66. Çanı bir göz ki dehr **itmedi** hün-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [*itmedi, -me, -di*]
67. Gürür **itme** aña iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muhîl-i kışsa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*itme, -me*]
68. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l **itmişler** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [*itmişler, -miş, -ler*]
69. Çü hatm oldı bu tertîb üzre mektüb
Alup bir kâşid **itdi** 'azm-i matlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*itdi, -di*]
70. Şu resme yazdı kim bî-vech iş **itme**
Ziyân eyleycegüñ yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [*itme, -me*]
71. Kılıç âbından **itdi** her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [*itdi, -di*]
72. Dilemedüñüz **itmek** çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [*itmek, -mek*]
73. Vü ger âgâh kılmazsam muqarrer
Bir iş **ider** aña bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*ider, -er*]
74. Hezârân âferin serverlik **itdüñ**
Alıvirdüñ nigârı erlik **itdüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [*itdüñ, -dü, -ñ*]
75. Getür önünde yak virme emânı
Ya isterseñ tutup mañbûs-ı çâh **it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [*it,]*
76. Yahüd tiğüñ çeküp 'ömrin tebâh **it**
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [*it,]*
77. Dürüst **itmez** hezârân merhem anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [*itmez, -mez*]
78. Mehüñ bazarın **itsün** alını kâsid
Gümüş olsun teni altun kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [*itsün, -sün*]
79. Kılâm zehr-i helâhil-le muhâllil
Buyurdi **itdiler** iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [*itdiler, -di, -ler*]
80. Gâmından pür sirişk **itdi** gözini
Zuhûmına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [*itdi, -di*]

81. apunda Şimdi bir bağlu esirum
Ben **itdim** n'itdumise kend'ozume (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 69, Mısra 33*). [itdim, -di, -m]
82. Vu ger ni hizem **iderven** anı ben
Olup Mecnun bu sozden Şad u andn (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 71, Mısra 44*). [iderven, -er, -ven]
83. Ne ol tiru senu amaca varur
Bu bara **idemezven** ben ıynet (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 75, Mısra 71*). [idemezven, -e, -mez, -ven]
84. K'iletmezdum saa ben bu gumaı
Çanı ol **itdugn** 'ahd u yeminler (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 79, Mısra 53*). [itdugn, -dug, -un]
85. Benum eŐmum yaşumdan itmedu Şerm
Sen **itduse** kayırmaz bi-veflık (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 79, Mısra 57*). [itduse, -dun, -se]
86. Yirin bulmazsın istersin cihanı
Ben **iderven** sefer sen der-emn ol (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 80, Mısra 123*). [iderven, -er, -ven]
87. Bu anı opdi vu ol bunu tekrr
ok **itdiler** dokup gozden barı (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 80, Mısra 77*). [itdiler, -di, -ler]
88. amundan na-tuvn u bi-meclum
Ecel ak **itmeden** irup ozumi (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 80, Mısra 129*). [itmeden, -me, -den]
89. Ki iy canum goginun afitabi
Baa bu **itdigün** pend u naşihat (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 81, Mısra 7*). [itdigün, -di, -gun]
90. Gulistanunda oldum nal-i bi-bar
Baa **itdiklerun** ihsnı her dem (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 83, Mısra 87*). [itdiklerun, -duk, -ler, -un]
91. Gunh itsem geturmezdun yuzume
Ne gonlunce bir iş **itdum** katunda (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 83, Mısra 77*). [itdum, -du, -m]
92. Kebb **itdum** ciger derdunden el-an
Nie ılmayayın ben bağrumı ak (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 83, Mısra 104*). [itdum, -du, -m]
93. K'ire canına ramundan beŐaret
Siyh **itsun** gogi sounda ahun (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 83, Mısra 21*). [itsun, -sun]
94. Açıldı bağ-ı afaqun riyzı
Olup Şah **itdugi** işe peŐimn (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 86, Mısra 59*). [itdugi, -dug, -i]
95. Kimun 'iŐkıyla **idersin** ah-ı pur-suz
Ey murė-ı Şikeste-per niesin (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 90, Mısra 46*). [idersin, -er, -sin]
96. acelven ben od ol **itdugum** işden
u gonlumden gidermezsın benum bar (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 90, Mısra 142*). [itdugum, -dug, -um]
97. Ki ali olmaz etrafumdan ağyar
Ger **itsem** 'azm-i seyr-i tarf-i buŐtan (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 90, Mısra 63*). [itsem, -sem]
98. Gok **itmiş** gordi duı asumanı
Ozi bir turfe yirde ılmıŐ arm (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 92, Mısra 24*). [itmiş, -miş]
99. K'o bi-huŐun peşinden gide huabi
Çok **itdiler** eve iletmege cehd (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 96, Mısra 41*). [itdiler, -di, -ler]
100. abb **itdi** kefin yir yir abarcık
'Arus-ı kuh un hubn-ı ra'na (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 97, Mısra 40*). [itdi, -di]
101. Urndı ruy-ı Őahr reng-i sincb
Goz **ider** gonca-ı badm-ı oŐ km (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 98, Mısra 49*). [ider, -er]
102. Hisb iderdi dyim kar-ı yarı
Ne fi'l **itse** veli ol ma-ı tabn (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 101, Mısra 65*). [itse, -se]
103. Zebnında kimun yan **ider** tiz
Didi yuz 'izzet-ile pir k'iy ma (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 102, Mısra 16*). [ider, -er]
104. Deguldur ah u nale eksuk iy yar
Ol **ider** kuhlar evcinde ahı (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 102, Mısra 33*). [ider, -er]
105. Selm **iderler** anda bendee ad
Huurum var idi ılmıŐdum arm (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 104, Mısra 54*). [iderler, -er, -ler]
106. Sen **idinmişsin** amm derdi malub
Felekden geri kimse bulmadı dad (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 108, Mısra 12*). [idinmişsin, -in, -miş, -sin]
107. ıladı 'arz aa Mecnun kermet
Ne denlu Şi'r nazm **itse** ol abdl (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 110, Mısra 19*). [itse, -se]
108. Bilurdi k'eyle icb **itdi** tadir
Elin her nesneden ılmıŐdı kuth (*Tahayyur-name-i Leyli vu Mecnun, Mesnevi 111, Mısra 32*). [itdi, -di]

109. Saña olsun beḳā-yı cāvīdānī
Çün **itdi** bu hisānı gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [itdi, -di]
110. K'üzildi dāmeninden verdinüñ hār
Yine bir yüzden **itdi** bu hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [itdi, -di]
111. Ne fi'l **itse** o ḳalır her kişiye
Gönildi raḫtı çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [itse, -se]
112. 'İlāc **itdi** marīza ol mükerrerem
Çün ire şīşe-i cān inkişāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [itdi, -di]
113. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebāle
'İlāc **itmeklik** içün ol ḫābibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [itmeklik, -mek, -lik]
114. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık **itdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [itdi, -di]
115. Ki yolın **itmemişdür** gül anuñ piç
Kime mey virdi evvel nīm kūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [itmemişdür, -me, -, -dür]
116. Şu resme **itdi** feryād u fiğānı
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2*). [itdi, -di]
117. Ki töldürdü cihānı āh u efgān
ider ḳoyup başına guşşadan ḫāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [ider, -er]
118. Ḳara giydi **ider** feryād u nāle
Olup bu vāḳı'adan şir rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [ider, -er]
119. Götürüp ḫākdan ḳabre ḳodılar
Velî 'āḳıllar **itdi** ittifaḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [itdi, -di]
120. Özinde gördi 'izz ü iḫtişāşı
Ḥuzūr **itmemiş** idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [itmemiş, -me, -miş]
121. İki 'ālemdede rūḫın raḫāt **itsün**
Degüldi gicede gündüzde ḫālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [itsün, -sün]
122. Rızāñ dil seririne emir **it**
Ḳanā'at taḫtı üzre şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [it,]
123. Gonce-i ḫāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifāt
Ḥavfüñ **ider** gonce gibi bülbül-i güyāyî lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [ider, -er]
124. Ḳışı zulmet ḳalır gülşen bahārı
Şebi tārik **ider** rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [ider, -er]
125. Kimi topraḳı tuḫsa **ider** altun
Kimi avcına zer alsa olur ḫūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [ider, -er]
126. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür **ider** 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [ider, -er]
127. Dil ü cāndan ḫāleb-ḳār oldum āḫir
Ki **idem** ḡaybdan bu genci zāḫir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [idem,]
128. Ḳādir eyile her cevāba yā ilāhe'l-'ālemīn
Şol zamān kim ḳabr içinde **ideler** dürlü su'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [ideler, -e, -ler]
129. İderlerdi bu tertīb üzre tīmār
Güzellendi varuraḳ ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [iderlerdi, -er, -ler, -di]
130. Zebānından ne kim **iderse** taḳrİR
Buyurduḡın yazardı ḳilk-i taḳdİR (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [iderse, -er, -se]
131. Ḳarābeti vü ḳavmi bī-nihāyet
iderlerdi ḳamu 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [iderlerdi, -er, -ler, -di]
132. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı da **iderdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [iderdüm, -er, -dü, -m]
133. Ḥuzūr-ile geçür şādān [u] ḫurrem
Maḳam **idin** varup bir ḫüb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [idin, -in]
134. İderler 'aybuñı arduñca tekrār
Dilî ta'n itmede her āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [iderler, -er, -ler]
135. Ḳılayım ḳibleñe toḡrı namāzı
İderse secdede ger sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [iderse, -er, -se]
136. Bu nüh ḳalkān ki biñ biñ var mīḫi
İdeler ḫarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [ideler, -e, -ler]

137. Bize Şu yüzden **iderse** su'li
Ki bu iş nevbete düşmez muvfık (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [*iderse, -er, -se*]
138. İkiyi birbiriyle söyleşürler
Gehi bseyile **iderler** merĥaby (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 134, Mısra 55*). [*iderler, -er, -ler*]
139. Nil-i eşküm cyn iy ġam hn **idersin** 'kbet (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Gazel 4, Mısra 1*). [*idersin, -er, -sin*]
140. Gh dilberler cemli gibi mhi bedr **idp**
Geh kemn-ebrlaruĥ kaşı gibi eylersin hill (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 1, Mısra 5*). [*idp, -p*]
141. Her Şeb **ider** mh-ı defterdr diyu anuĥ gibi
AŐe dkp nuġre-i encm hiŐbmı raġam (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 4, Mısra 21*). [*ider, -er*]
142. Dileseĥ lutf **idersin** dileseĥ kaĥr
Beraberdür ġatnda Şerbet  zehr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*idersin, -er, -sin*]
143. Sentn ĥkmn-le bergin bġda ġl
TaġıtmıŐ kim bist **idine** bülbül (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*idine, -in, -e*]
144. İdüp ĥurŐidi ġarĥuĥ pdiŐhi
Nücümü aĥa kılmışdur siphi (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*idüp, -p*]
145. Ki kendü başı derdinden o ġattl
İdemez oldu Şimdi ĥalka izll (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*idemez, -e, -mez*]
146. İder reşk olmaġa derbn Kayşer
Yolu tozu ser-i Faġfra efser (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [*ider, -er*]
147. Kemnndan ki bir tür **ide** per-tb
Aġar ġarĥuĥ toġkuz ġaŐrna bir bb (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*ide, -e*]
148. Vire bir dem ġ cdi ebr ne cŐ
İdemez feyzini dery der-aġŐ (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 118*). [*idemez, -e, -me, -z*]
149. Ne kha kim anuĥ ĥinki başar sm
İder ol yörenün aŐlanlarn ġm (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*ider, -er*]
150. Kopar bġ-ı sĥande bir nevy
K'işitse fern **ide** Nevy (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*ide, -e*]
151. İderdi ġiceler ĤaĤka niyzi
Ĥıllard nfile dünler namzi (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [*iderdi, -(e)r, -di*]
152. Ĥıllard nezr  ġurbn u 'aŐılar
İderdi ġoĤ taŐarru'lar du'lar (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*iderdi, -(e)r, -di*]
153. Cihnda düŐtün olısar adı
İdiser nev nev env'ı fesdi (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [*idiser, -iser*]
154. Vel 'işk an ser-gerdn **idiser**
Ĥatu Őrde v ĥayrn **idiser** (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*idiser, -iser*]
155. Vel 'işk an ser-gerdn **idiser**
Ĥatu Őrde v ĥayrn **idiser** (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*idiser, -iser*]
156. Mlkne tamm **idp** dġni
Dil-i ĥaŐma ġodu daġ u dġni (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*idp, -p*]
157. Ceml-i Ĥaysa dŐmiŐlerdi meftn
Ki **idp** ġfile Ysni ezber (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*idp, -p*]
158. Beybanlarda ol trfe ġazle
Őrer Őtr **idp** feryd u nle (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 38*). [*idp, -p*]
159. Temm **idp** leti ol cevr yn
Ĥazbdan alna bıraĤdı yz ġn (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*idp, -p*]
160. Vcdn Őayesini ġrme ulı
Ki **ide** ġmetn Őervine meyli (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*ide, -e*]
161. İder yrn ĥiŐb-ı 'ilm-rni
Őrer bunlar ĥads-i mihr-bni (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [*ider, -er*]
162. Tenini ġk Ĥıllar seng-i bi-dd
Ĥmindan 'iŐĤuĥ **ider** h u feryd (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*ider, -er*]
163. İdüp ol ġr-ı dr-ı ĥznn bd
MuĤm oldu cebelde nitekim bd (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*idüp, -p*]
164. Yaġar berf sumndan hem-ġ kfr
İder ĥallĤlık ġy ki MaŐŐr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*ider, -er*]
165. Ĥrb olmış-durur Mecnn be-ġyet
Demidür ki **idesüz** 'vn u 'inyet (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*idesüz, -e, -sz*]
166. Niġe ġift **ideyüm** Mecnna bunu
K'odila penbenn yoĤdur oyunu (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*ideyüm, -e, -ym*]
167. Meger bu sırr ĤlmıŐdı fermŐ
Ki kimse **idemez** mhi derġŐ (*Tahayyr-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [*idemez, -e, -me, -z*]

168. Tenini gussa döndürmüş hilâle
Geh ağlar gâh **ider** feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [*ider, -er*]
169. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamâmı
Saña cift **ideyin** iy 'ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*ideyin, -eyin*]
170. Sa'âdetsüz başumdan fâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmüş-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*idüp, -üp*]
171. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gitdi başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [*idüp, -üp*]
172. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki ya'nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*idüp, -üp*]
173. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl **ide** bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*ide, -e*]
174. Huşûşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vuķû'ı üzre nazım **ider** ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*ider, -er*]
175. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [*idermiş, -er, -miş*]
176. Çü zaħm irüre tıĝı bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [*ider, -er*]
177. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm **idüp** şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*idüp, -üp*]
178. Olasın vaşl-ı Leyliye sezâvâr
İdesün kendüni çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*idesün, -e, -sün*]
179. Elinden **ide** mi hiç şaydın âzâd
Şalarsaň rahm idüp şayd üzre sâyeň (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*ide, -e*]
180. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiĝân u âh **iderék** düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [*iderék, -erek*]
181. Gider Mecnûn gözinden cüy **idüp** hün
Giderken irdi bir şahrâya key hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [*idüp, -üp*]
182. Esirün gerdeninden çöz kemendün
Ne **iderdün** eyle icâb itse taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*iderdün, -erdün*]
183. Demidür kim huzuruñda virem cân
Fedâ-yı pâyüñ **idüp** cân metâ'mın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*idüp, -üp*]
184. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr **ideyin**
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*ideyin, -eyin*]
185. Diledi kim **ide** sürmeyle müşĝin
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*ide, -e*]
186. Diler kim **ide** taķlîd-ile insân
Sen âdem oĝı iken ehl-i tevĝid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*ide, -e*]
187. Ki ne dirse **ider** soňra ĝilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*ider, -er*]
188. Ne kim **iderse** anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*iderse, -erse*]
189. Kilâba ta'ma olam diyü nâĝâh
Tefekkürdeydi kim bir çâre **ide** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*ide, -e*]
190. Çamu müşķilleri **idermiş** âsân
Başından gidüben ĝaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*idermiş, -er, -miş*]
191. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruħum rengîni ĝamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*ider, -er*]
192. ĝidâdandur ĝiyâh ü zâmĝa ĝursend
Pes **idüp** rıfķ u raĝbetle ĝıĝâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*idüp, -üp*]
193. Elün öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe **iderseñ** idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [*iderseñ, -er, -se, -ñ*]
194. Hem **ideydüm** seni mâl-ile kâni'
Muĝi' olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [*ideydüm, -e, -y, -dü, -m*]
195. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şire
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*idüp, -üp*]
196. Hâbibine ki iy dildâr-ı mevzün
Ben uş ĝitdüm **idüp** yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [*idüp, -üp*]
197. Vedâ' kıldı Mecnûna ĝavâle
İdüp Mecnûna 'âczinden vedâ'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27*). [*idüp, -üp*]
198. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes **idüp** 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [*idüp, -üp*]

199. Velikin hōş gelürdi aña dādı
İderken ‘ışk hālâtımı tedbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*iderken, -er, -ken*]
200. İde böyle giriftâr-ı ğam u derd
Çü var bu resme tab‘-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46*). [*ide, -e*]
201. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ārām
Vefādan halk **idüpdür** hulukumı Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [*idüpdür, -üpdür*]
202. Perî gibiydi pülâdıyla beste
İdüp ol nâzenin şabr ü şeķibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*idüp, -üp*]
203. Ğam-ı Mecnûndan **ider** nâle vü âh
Bahâne buldı çün kılmaĝa zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*ider, -er*]
204. Ki ol mismâr-ı tendür miñ-endām
İdüp pendüm dürin güşuñda ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*idüp, -üp*]
205. K’özi de **idiser** menzil türâbı
Çi ger tab‘ı diledi k’ola hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*idiser, -iser*]
206. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sıhr ü füsünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*idüp, -üp*]
207. Oturmuş hâzini birle berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*idüp, -üp*]
208. İdiser derd-ile feryād u nâle
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42*). [*idiser, -iser*]
209. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes **idüp** ĝarķ-ı kâfûr u ‘abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [*idüp, -üp*]
210. Muķırr ol ‘acziñe gel iy fütâde
K’ecel şiri saña çün zahmet **ide** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*ide, -e*]
211. Muvâfıķlık **idüp** öldi kimisi
Çü ref‘ itdi tılsımın devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4*). [*idüp, -üp*]
212. İderler-idi tahşin ü du‘âyı
Necidügi ol iki hem müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [*iderler-idi, -er, -ler, -idi*]
213. Ne şüretten **idebilmez** ‘ilâcı
Nitekim ol devâya tâlîb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*idebilmez, -mez*]
214. Şaçından âşiyân **iden** tıyûra
Ğidâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*iden,]*
215. İden düd-ı dilinden âsumâni
Gehî jengârı gâhî âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11*). [*iden,]*
216. Turup kıldum bu deñlü cehd ü iķdâm
Bilemedüm k’o cânın **idenüñ** terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*idenüñ, -üñ*]
217. Yakası hier ilinde çâk olmuş
Şaçından âşiyân **iden** tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*iden,]*
218. Bizi bed-nâm **ider** ‘âlemde ĝammâz
Muṭi‘ olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*ider,]*

it: Bildirmek.

1. Öpüp Zeydüñ elin ‘özü **itdi** hayli
Hâzer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [*itdi, -di*]
2. Keremden hâṭırum âyinesin sen
İdiver şayķal-ı ‘ışķile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*idiver, -+iver*]

it: Edinmek, kabul etmek.

3. Sen dañı ‘âlemde bir kânün **idersin** ‘âķıbet
Çarḫ-ı kıddum gerdişiyile âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*idersin, -er, -sin*]
4. Âsumân tek iy yaşum gerdün **idersin** ‘âķıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*idersin, -er, -sin*]
5. Var idi küllesinde bir ulu ĝar
Maķâm **idindi** anı ol dil-efĝâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*idindi, -in, -di*]
6. O bî-çâre cefâ katılıĝından
İdindi dirliginde ķabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*idindi, -in, -di*]

7. Şaru giymeklügi **idindi** pişe
Çün ola arzûsı hâne vü kü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*idindi, -in, -di*]
8. İdindi perde bir ‘ālî dirahtı
Hiçâb ardında ol serv-i bahârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [*idindi, -in, -di*]

itâ‘at: Söz dinleme, emirlere uyma.

1. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa‘âdetdür bu emre ger **iṭâ‘at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [*iṭâ‘at,]*

itâ‘at kıl: Emirlere uymak.

1. Kemer bağlandı vü kıldı iṭâ‘at
Ol aradan kılup ‘azm-ı nişāngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136*). [*iṭâ‘at kıl, -di*]

‘itâb: Azarlama, paylama.

1. Çü Nevfel gördi andan bu **‘itâbı**
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*‘itâbı, -ı*]
2. Kılıç çekdi vü gösterdi **‘itâbı**
Didi bunuñla aña virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [*‘itâbı, -ı*]
3. Bırakdı şerm içine lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi **‘itâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [*‘itâbı, -ı*]

i‘tidâl: Denge.

1. Kudretüñden ‘arız u ḥaddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u **i‘tidâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*i‘tidâl,]*
2. Tenine zelzele düşdi be-ğâyet
Şıdı teb **i‘tidâli** şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*i‘tidâli, -i*]

i‘tikâd: İnanma, gönülden tasdik ederek inanma, inanç.

1. Kamunuñ ḥâşıl olduğın murâdı
Özide kılduğın pāk **i‘tikâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38*). [*i‘tikâdı, -ı*]
2. Ḥarâb itdüñ niçe biñ yıllık adı
‘Arab bizden götürdi **i‘tikâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [*i‘tikâdı, -ı*]
3. Var ise **i‘tikâduñ** enbiyâya
Eyt kimdür bu yanuñdağı bağlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30*). [*i‘tikâduñ, -uñ*]
4. Ki çokdan erdedür ol serv-i refṭâr
Velî şöyle kıl aña **i‘tikâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*i‘tikâdı, -ı*]
5. Komaduñ cān ü dilde **i‘tikâdı**
Nasīb oldı vişālüñ ğayra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114*). [*i‘tikâdı, -ı*]

i‘timād: Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet.

1. İdüp ol va‘deye pes **i‘timâdı**
Biraz gitti başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [*i‘timâdı,]*

itmām: Tamamlama.

1. Ölür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam **itmâma** bâ'is (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [itmâma, -a]

itmâm bul: Tamamlanmak, sona ermek.

1. Bu 'ışık işine buldurmağdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9). [itmâm bul, -dur, -mağ, -dan]

ittifâk: Birliklilik, uyuşma.

1. Götürüp hâkdan kabre kodılar
Velî 'âkıllar itdi **ittifâkı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25). [ittifâkı, -ı]

ittifâkı eyle: Birliklilik etmek.

1. Yoğ-idi bunlaruñ çün-kim nifâkı
Şu resme eylediler ittifâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30). [ittifâkı eyle, -di, -ler]
2. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler arada bu nifâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 23). [ittifâkı eyle, -miş, -ler]

iv: Acele etmek.

1. Çi ger hazz itdi likin **ivdi** gâyet
Zarûri va'deye kıldı kanâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79). [ivdi, -di]

'ivâz: Bir şeye karşılık olarak verilen veya alınan şey, bedel, karşılık.

1. Çü virdi Hâk saña gevher **'ivâzsuz**
Nişâr it sen de ehline gârazsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). ['ivâzsuz, -suz]

iv: "Ey" seslenme edatı.

1. Çün **iy** Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1). [iy,]
2. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına **iy** dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-âl'at baña didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [iy,]
3. Nîl-i eşküm cüyün **iy** ğam hün idersin 'âkıbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1). [iy,]
4. Āsumân tek **iy** yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile **iy** Leylî-hırâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6). [iy,]
5. Āsumân tek **iy** yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile **iy** Leylî-hırâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7). [iy,]
6. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârıñ tutup **iy** zâğ-ı hât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11). [iy,]
7. İy perî ol müflisi medyün idersin 'âkıbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14). [iy,]
8. Elâ **iy** âfîtab-ı 'âlem-efrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1). [iy,]
9. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Ālîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1). [iy,]
10. Sen 'inâyet eyle Hâmî bendeñe **iy** Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde beğâyâ intikâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33). [iy,]
11. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûti-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15). [iy,]

12. İy ‘andelīb-i Ka‘be v’iy tūtī-i Behišt
İy gülşen-i Medīne v’iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [iy,]
13. ‘Azm eyleseñ gazāya kaçan iy Habīb-i Hāk
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [iy,]
14. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı megelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [iy,]
15. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rüm u ‘Arab
‘Älemün serveri ‘älî haseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [iy,]
16. İy vücüdî mücid-i cüd u ‘atā luţf u kerem
Zāt-ı pākî menba‘-ı hilm u hayā hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [iy,]
17. Olalı peydâ livā-yı ‘adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedid oldı cihândan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [iy,]
18. İrişür mülk-i maqşüdına derhâl
‘Arūs-ı dîn-i İslâm için iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [iy,]
19. Meh-i nevden fetile düzüp iy Hāk
Koduñ gök şem‘dânında mu‘allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [iy,]
20. Güle sen virdün iy Hāk behcet-i rü
Sen itdün gönecenün ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [iy,]
21. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hāk
Şeb-i târikimi kıl rüz-ı eblağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9*). [iy,]
22. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet şem‘i vir iy Hayy u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [iy,]
23. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [iy,]
24. Günâhumdan çü fazlun çokdur iy Hāk
Çoma ben bendeñi düzâhda muţlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [iy,]
25. Senün nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ‘ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [iy,]
26. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47*). [iy,]
27. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Turur Mūsâ ‘aşâsıyla çü hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [iy,]
28. Senün medhünde iy peygamber-i pāk
Çamu ‘âciz durur ifhâm ü idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97*). [iy,]
29. Cihânün melce‘idür säyen iy şâh
Yücedür Hāk katında päyeñ iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [iy,]
30. Cihânün melce‘idür säyen iy şâh
Yücedür Hāk katında päyeñ iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [iy,]
31. Didi iy hâk-i päyî şeblere tâc
Mu‘anber ca‘dı reşk-i şâm-ı mi‘râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [iy,]
32. Didi iy nür-ı çeşm-i halk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldün hayr-ı maqdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123*). [iy,]
33. Hitâb irdi ki iy mâkşüd-ı dergâh
Dile hâcet ki maqbül itdi Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [iy,]
34. Degüldür hilmî kühından anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [iy,]
35. Elâ iy hâme-i çâlâk-i tañrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize tañrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1*). [iy,]
36. ‘Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i güyâ
Ki senden cümle mu‘cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7*). [iy,]
37. Senün zâtuñdur iy kılk-i siyâhi
Me‘ânî kulzumi ka‘rında mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [iy,]
38. Ne sıhri k’idesin iy hâme izhâr
Melâ‘ik gökde ider tañsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [iy,]
39. Ki iy tab‘ı semendin eyleyen râm
Füsün u nazm şahrâsında nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107*). [iy,]
40. Bir oğlan k’ola bed-hü iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [iy,]
41. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [iy,]
42. Fülân tayıfedendür iy hümâm ol
Ki Leylî dimekiledür be-nâm ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [iy,]

43. Kim urdı **iy** meh bu odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [iy,]
44. Didi k'olmuşsin **iy** ferzend-i-dil-teng
Hazer kıl kim esîr-i naqş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [iy,]
45. Gel **iy** büstân-ı cânüñ bağbânı
Mağabbet bezminüñ şîrîn-zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [iy,]
46. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruğ
Fülân şahrâda olur **iy** kamer-ruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [iy,]
47. Didi **iy** gevher-i gencine-i cân
Vücüdî mâye-i nakdîne-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [iy,]
48. İştigil pendümi kim **iy** püser ben
Bilürsin höd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [iy,]
49. Kara evden ruğ-ı şahrâya her sâl
Kor **iy** 'âlî neseb kavmüñ siyeh hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [iy,]
50. Haqîkat ben kuluñ **iy** şâh-ı mesrür
Zârüriyem bu gün bu işde ma'zür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [iy,]
51. Gel **iy** dânenide-i esrâr-ı hikmet
Ki sensin vâkıf-ı âşâr-ı hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1*). [iy,]
52. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara urgandır **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [iy,]
53. K'ola **iy** nür-ı çeşm-i rüşen-i cân
Ruğ-ı rengini verd-i gülşen-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [iy,]
54. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'îd ise de fi'l-meşel **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [iy,]
55. Saçuñ çinine **iy** hürşid-ruğ bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-hağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [iy,]
56. Ki nedür 'ışk **iy** bânü-yı devrân
Uş adın senden işdürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [iy,]
57. Didi kim **iy** gül-i bâğ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzüñ görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [iy,]
58. Ezel 'aql u hünerle **iy** yegâne
Dilinde halkuñ olmuşduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [iy,]
59. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemlik resmin **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [iy,]
60. Ki ol meh kim sañadur nür-ı dîde
Alıvireyin **iy** tıfl-ı remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [iy,]
61. Dönüp didi aña kim **iy** yegâne
Ki bükmiş bilüñi cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [iy,]
62. Gözüme âşinâ görindüñ **iy** pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [iy,]
63. Didi ol haste kim ben hâk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âhî **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [iy,]
64. Didi **iy** bâğ-ı cân hürrem tapuñdan
Vücüdüm hânesi muhkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [iy,]
65. Yol üzre keşüñüñ her naqşı **iy** hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [iy,]
66. Senüñ her sözüñ **iy** şâhib-tarıkat
Bañadur bilürem pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [iy,]
67. Yoğ-ise derdüme dermānuñ **iy** yâr
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [iy,]
68. Niçe yanmayayın ben **iy** mükerrerem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [iy,]
69. Ğamın yime gözümün **iy** mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [iy,]
70. Didi **iy** gül-bün-i hün-âb-ı dîde
Ki bülbülsin yuvasından remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3*). [iy,]
71. Nedür **iy** reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [iy,]
72. Ğamuñdan hasteyem **iy** cân-ı mâder
Ol öz Ğam-h'ârâñ-içün sen de Ğam-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [iy,]

73. Şaçum k' ağardı böyle **iy** dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim nahlı güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [iy,]
74. Elâ **iy** derd ü ğamdan 'aqlı ğitmiş
Dilüñde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [iy,]
75. Şitâbî ko haķîkat bil ki **iy** cân
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [iy,]
76. Nuküş-ı keş-i pāyuñ **iy** yegāne
Bihıştüm revzenindendür nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3*). [iy,]
77. Ğamumdan **iy** çeken derd ü belāyı
İrür maķşūduma ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23*). [iy,]
78. Öpüp kocup nüvāht eyleyüp anı
Didi **iy** berg-i nahl-i zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [iy,]
79. Didi **iy** perde k'anuñ sen hicābı
Nazar kıl hālūme gör ben ħarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [iy,]
80. Mey içme dehr cāmından ki **iy** dil
Ķatılmışdır aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [iy,]
81. Gel **iy** güyende-i bezm-i feşāhat
Ki sensin bülbül-i bāĝ-ı belāĝat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1*). [iy,]
82. Varup didiler atasına yek-ser
Ki **iy** gözler yüzüñ görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [iy,]
83. Didi kim imdi **iy** kavm u ķabile
Gelüñüz ğidelüm sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [iy,]
84. Söz açup didiler kim **iy** şehin-şāh
Ne işe geldüñ eyle bizi āĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [iy,]
85. Dönüp didi 'arūsüñ atasına
K'elâ **iy** şeh-süvār-ı rüze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [iy,]
86. Bu resme ħayr işe **iy** şāh-ı 'ālim
Degüldür istiĥāre hiç lāzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [iy,]
87. Bulınmaz bu metā'a **iy** vefādār
Cihān içre benüm gibi ħaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [iy,]
88. Gül-i tāzeyse Leylî **iy** mükerrerem
Degüldür Ķaysda bir ħārdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [iy,]
89. Ki **iy** sürme olan tozı gözüme
Melül olma şaķm toĝru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [iy,]
90. Ķabāyil meĥarisin **iy** vefādār
Saña kavm olmadan yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [iy,]
91. Didi kim **iy** emir-i ĥüb-ahlāk
Ki mişlūñ görmemişdür çeşm-i āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [iy,]
92. Çehār olduĝı çeşmüñ **iy** nigü-fāl
Başiret ehli olduĝuñadur dāll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [iy,]
93. Cevābında didi pîr-i ĥired-mend
Ki **iy** üftāde-i sevdā-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2*). [iy,]
94. Ķıladı dāimā pend ü naşīhat
Ki **iy** ferzend nedür bu fazīhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [iy,]
95. Yapışup ĥalkasına Ka'benüñ el
Tažarru' ķıl Ĥudāya **iy** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [iy,]
96. 'İnāyet ķıl baña **iy** Ĥayy-ı-Ĝaffār
Ki bu şüridelikten ya'nî ķurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [iy,]
97. Ķıl **iy** uran cihān tākına bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [iy,]
98. Velî luţf eyle sen **iy** Ĥayy u Mennān
Ziyāde it meylümi ol māha her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [iy,]
99. Gel **iy** binende-i sırr-ı ilāhî
Bu 'ışķ işine rüşen ķıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1*). [iy,]
100. Ki yiyüp içüben yatmaĝı **iy** cân
Bilürsin kim başarur cümle ĥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [iy,]
101. Didi kim bir sege **iy** kūh ulūsı
Nedür senden bu rıfķ u çāblūsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [iy,]
102. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin **iy** 'ışķ imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [iy,]
103. Didi kim **iy** şehin-şāh-ı felek taht
K'ışĝüñde bulur neşv [ü] nemā baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [iy,]

104. Ricā oldur velî senden de **iy** nūr
Ki bu şüridelikden olasın dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [iy,]
105. Ebâ-‘an-ced hâzinemde ne kim var
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydum **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [iy,]
106. Ki **iy** viren şabâ-yı ‘ışka hırmen
Karârı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [iy,]
107. Senüñ ucuñdan olmışlardur **iy** cân
Karâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [iy,]
108. Ki kânde bulsalar sen gam-şinâsı
Helâk ideler **iy** cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [iy,]
109. Ölümde ger saña gelmezse korğu
Esirge ben esiri **iy** cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [iy,]
110. Didi kim **iy** cihânuñ şehriyârı
Dürüşüp irüren yârına yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [iy,]
111. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Kamusı düşmen oldı şimdi **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [iy,]
112. Sen ol çübâna döndüñ **iy** cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd içün tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [iy,]
113. Ki vir **iy** dâver-i devrân bize dâd
Öñinde **iy** olan a‘dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [iy,]
114. Ki vir **iy** dâver-i devrân bize dâd
Öñinde **iy** olan a‘dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [iy,]
115. Sen eyle ‘afv yüzi karayuz biz
Bizi öldürmeden aşşîñ ne **iy** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [iy,]
116. Er oldur kim ölüden dökmeye kıan
Şav üstümüzden **iy** şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [iy,]
117. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu hacletden **iy** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [iy,]
118. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse göñlüñ **iy** dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [iy,]
119. İte yidürse yegdür **iy** mükerrem
K’ırsıra âdemi kelb-i haţar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [iy,]
120. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [iy,]
121. Anuñ yine ‘adû fetħinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan **iy** mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [iy,]
122. Derüni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim **iy** mürüvvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [iy,]
123. K’iletüñ Nile içmeğe komadıñ
Ezel bir h‘âna da‘vet kıldıñ **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [iy,]
124. İşide her kişi k’uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğıñdan soñra **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [iy,]
125. Gel **iy** şekker-furüş-ı mısr-ı ‘irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1*). [iy,]
126. Hağ ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [iy,]
127. K’o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kıanın **iy** sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [iy,]
128. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39*). [iy,]
129. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi **iy** Hızr-ı mülk-i küh-ı hağrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [iy,]
130. Emîn oldı başuñ giryânlığı kıo
Velikin **iy** gazâl-i pür-hamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65*). [iy,]
131. Diyesin ben kulmdan yane yane
Ki **iy** nerm oluban a‘dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [iy,]
132. Biter ol dem dilediğüñden el-ân
Tapuñdan düşeli **iy** meh-likâ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [iy,]
133. K’olupdur kara bahtum gibi câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [iy,]
134. Çi seng olmuş anuñ bünyâdi çi hâk
Kuruduğdan gerü bir sebze **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [iy,]
135. Ne içün bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [iy,]

136. Degül ben varken ol bende sezävār
Beni bende çeküp gel **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [iy,]
137. Tekellüfşüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr **iy** kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [iy,]
138. Resen boynuma salup geldüm **iy** cân
Elüm karşında oldıysa kemân-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [iy,]
139. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem **iy** qaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [iy,]
140. Kılâyduñ kabrümü bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [iy,]
141. Anı kaldurayın toprağdan **iy** yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [iy,]
142. Cevâbında didi kim **iy** cevân merd
İki oğlancığum var tıfl u ‘üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [iy,]
143. Didi kim râziyem bu kavle **iy** cân
Qolumda var-durur bir la‘l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [iy,]
144. Añup ağıladı qaddin dilberinüñ
Hıtâb itdi ki **iy** nahl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [iy,]
145. Gel **iy** gavvâs-ı deryâ-yı ma‘âni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1*). [iy,]
146. Didi sulţâna bu remzi nihâni
Ki bu İbn-i Selâm **iy** şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [iy,]
147. Pür itdi çeşmini hûn-ı ciğerden
Ki **iy** gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [iy,]
148. Beni öldürmege tîr-i kaçâdur
Gözümde sürme neyler **iy** cefākâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [iy,]
149. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıq mıdır ‘âlemde **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [iy,]
150. Getürme saña vü bize fażîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [iy,]
151. Anasına didi idüp üküş qahr
Ki **iy** mâder nedür bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [iy,]
152. Bıçak irdi bu gamdan üstühâna
Qarâbeti niderven **iy** cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [iy,]
153. Ümidüñ sengi irmez **iy** cefākâr
Ne bu mîvem benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [iy,]
154. Dağı bigâne kalb u âşinâ-rü
Bugün hûbân-ı ‘âlem **iy** birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [iy,]
155. Çağırup didi yârına gam-ile
Ki **iy** çâk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [iy,]
156. Senüñ la‘lün şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru **iy** serv-i dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [iy,]
157. Yidürdüñ zâğa anı sen âhîr **iy** yâr
Bu idi virdügüm yoluñda cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [iy,]
158. Seni isteyü geldüm bunda **iy** cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [iy,]
159. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki **iy** cân-ı peder terk eyle hıwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [iy,]
160. Nedür kılmak özünü dîve taklîd
Ferîd-i ‘âlem iken **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [iy,]
161. Gam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçımma benden **iy** cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [iy,]
162. Ki **iy** cânım göginüñ âfitâbı
Baña bu itdigün pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [iy,]
163. Nedür bilmezven **iy** şeh lîk nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâmını yādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [iy,]
164. Melek var olsa yegdür pāk u kâni‘
Beni terk eyle tut kim **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [iy,]
165. Ki yoğdur varacağ yir **iy** mükerrerem
Cihânda kim görüpdür bir ‘imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [iy,]
166. Göricek başuña toprak saçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldı **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [iy,]
167. Ki qandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdüñ **iy** peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [iy,]

168. Ki mülkûn kalmadı oğluña eyvâh
Seni **iy** gam-h^warum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [iy,]
169. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [iy,]
170. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña ‘akk olmuş-idüm **iy** peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [iy,]
171. Hêlâl itmedüñ ise hâlûme vâh
Elâ **iy** nür-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [iy,]
172. Ki çarh ura gamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşeiñ idüm ger evvel **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [iy,]
173. Ki **iy** gözi yaşından bî-sitâre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [iy,]
174. Gelüp didi ki **iy** şâh-ı nigû-h^wâh
Degildür âdem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [iy,]
175. Diledi ‘özü andan zâr u nâlân
Didi n’oldı sebep **iy** Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [iy,]
176. Kılâbı bildi yimedî etümi
Utanmaz mısın **iy** şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [iy,]
177. Cihân içre ‘azîz olursın **iy** cân
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [iy,]
178. Hüdâvendüñ şerif adıyla zîver
Ki **iy** münşi-yi hatt-ı levh-i eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5*). [iy,]
179. Önünde gam yimezsın **iy** cefakâr
Seher âhı okından bî-hâzersın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [iy,]
180. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elâ **iy** terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [iy,]
181. Lebûnden kime virürsın nevâle
Cihân bâğınuñ **iy** kebk-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [iy,]
182. Kimüñ bustânı âhüsıdur **iy** hür
Lebûñ kimüñ şarâb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [iy,]
183. Yeñi yârûñla **iy** cân âfîtabı
Hakîkat var ise fi’l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [iy,]
184. Bu segden yaña da sal üstüñ ‘anı
Saña **iy** hâlî Hindü Haqq tebarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [iy,]
185. Hêlâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarısın anı **iy** ‘ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [iy,]
186. Saña yokdur cefâdan gayr âyîn
‘Adü söziyle yoldan çıkdüñ **iy** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [iy,]
187. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme **iy** ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [iy,]
188. Yağa şehperini **iy** yüzi mâhum
Ki çeng-i râga düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [iy,]
189. Komaduñ cân ü dilde i’tikâdı
Nasîb oldu vişâlûñ gayra **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [iy,]
190. Ki ider bilüñi düşmen der-âğüş
Ne deñlü düşmenümse yârûñ **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [iy,]
191. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî **iy** dâmeni çeşmüm gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [iy,]
192. Dağı nev-gonca gibi pâk dâmen
Velî bir haste korçarven ki **iy** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [iy,]
193. Güzer kıla şabâ vaktüñe nâgâh
Elâ **iy** ka‘be-i cânüm cemâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [iy,]
194. Dün ü gün fikrüm eglencem hayâlûñ
Alup göñlümi evvel **iy** kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [iy,]
195. Hâzer kıl zinhâr **iy** göñlü âhen
Ruhûñ verdine ki oldur pür-lefâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [iy,]
196. Ki düşde görmege de kayilem ben
Gamuñdan hâstayüm **iy** mihr-bânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [iy,]
197. Döker çeşmüm lebûñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden **iy** habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [iy,]
198. Yüzüne bakmazam şermümden aşlâ
Baña el virmedi **iy** mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [iy,]

199. Bitüpdür merhamet kıl **iy** cefākār
Bu resme eyleyüp mektübi tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170*). [iy,]
200. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme luft it **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [iy,]
201. Ya fihrist-i me'ânîdür bu nâme
Saña **iy** kâşid-i dildâr-ı cânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33*). [iy,]
202. Didi evvel ki **iy** Hâllâk u 'Âlim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [iy,]
203. Olupdur bir mükemmel yâra mektüb
K'elâ **iy** sinesi ğamdan olan çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [iy,]
204. Çeken tağ u şahârîde sürüdi
Ucından ben muqayyed cânüñ **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [iy,]
205. Nedür hâlûñ ne derdesin giriftâr
Ĝamumdan niçesin **iy** sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41*). [iy,]
206. Firâkum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlûñ benüm **iy** derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [iy,]
207. Kimüñ ğüşına irişür fiğānuñ
Niçedür **iy** gül-i pür-dağ hâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [iy,]
208. Nedür **iy** bülbül-i bî-bâğ hâlûñ
Dilüñde kimüñ odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [iy,]
209. Bi-ĥamdillâh k'elüñde ihtiyāruñ
Çeke çün hâtrüñ bir cāy **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [iy,]
210. Nedür ta'nuñ baña **iy** pây-mâlüm
Anamüñ bir tarafdan pendî her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [iy,]
211. Ata tehdîdi bir cânibden **iy** yâr
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [iy,]
212. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrüñle **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [iy,]
213. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin ğam degül **iy** yâr-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [iy,]
214. Zebân tıgıyla bārî virme âzâr
Saña çün derdümi şerh itdüm **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [iy,]
215. Getürdüm yirine her şartı **iy** yâr
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [iy,]
216. Murâdınca olivir **iy** yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168*). [iy,]
217. Ki ben yâram saña **iy** yâr-ı cân hem
Fiğân bî-keslik için ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [iy,]
218. Alup andan vuĥuşa virdi anı
Selîm aña didi kim **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [iy,]
219. Nedür kütüñ çün âdemsin muqarrer
Dedi kim **iy** Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [iy,]
220. Didi âğâh ol kim **iy** sipâhi
Bu resme otcugızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [iy,]
221. Du'âsın aldı ol şâh-ı nigü-fâl
Benüm bu kışşadan maqşüdüm **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [iy,]
222. Hezârâñ luft-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür **iy** ferzend-i ğüm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [iy,]
223. Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi
Gidelüm tur eve **iy** merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [iy,]
224. Senüñdür mağzum **iy** rûĥ-ı revānum
Yönelmişdür makâm-ı 'ışka râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [iy,]
225. Bekâ mülkine rıĥlet kıldı **iy** şîr
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [iy,]
226. Gel **iy** cân ğülsitānuñ tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [iy,]
227. Ki virdi şevĥ-i gül taşa daĥı cüş
Saña **iy** murğ-ı cân-ı 'anberîn-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15*). [iy,]
228. K'elâ **iy** 'ışk işinden bî-ĥaberler
Ĝamından ben ki yāruñ tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [iy,]
229. Degüldür âh u nâle eksük **iy** yâr
Ol ider kühlar evcinde âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [iy,]
230. Öpüp pîrûñ öñinde kodı yek-ser
Ki bu gevheri **iy** mâye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [iy,]

231. Ki **iy** çeşmüm gibi gören üküş yaş
 Kadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [iy,]
232. Baña anı getirivirseñ **iy** pîr
 Hüdâ yanında olmayadı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [iy,]
233. Okudı soñra 'özr ü âferini
 Didi **iy** kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [iy,]
234. Yanuña niçe gelsün **iy** belâ-keş
 Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [iy,]
235. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
 Senüñdür **iy** perî ol dil dañı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [iy,]
236. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
 Esürüm ger ğamuñda **iy** perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [iy,]
237. Velî 'ışkuñdayum her ğamdan âzâd
 Señün feyzünden **iy** ebr-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41*). [iy,]
238. K udumuñ mürde cisme virdi cânı
 Utanmazven kara bahtumdan **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [iy,]
239. Muñi'ümdür kilâbuñ **iy** dil-ârâ
 Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [iy,]
240. Tapuñuñ segleri gibidür **iy** cân
 Yüzün görmekdür **iy** meh-rü muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [iy,]
241. Tapuñuñ segleri gibidür **iy** cân
 Yüzün görmekdür **iy** meh-rü muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [iy,]
242. Düzelüm kârı geçmeden dem-i kâr
 Baña câmuñdan **iy** cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [iy,]
243. Degül meyden anuñ bûyındanum mest
 Elünden mey degül **iy** serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [iy,]
244. Döşürsem güllerin küstâh küstâh
 Ki öpsem gögsüñüñ nârını **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [iy,]
245. Ayağıma düşüp Mecnûna didi
 Ki **iy** küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [iy,]
246. Habîbine ki **iy** dildâr-ı mevzûn
 Ben uş ğitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [iy,]
247. Seni işmarladum Hâllâka **iy** mâh
 Düşem çün dür senden **iy** vefâ ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [iy,]
248. Seni işmarladum Hâllâka **iy** mâh
 Düşem çün dür senden **iy** vefâ ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [iy,]
249. Du'â eyle aña sın rûhumı sen
 Fiğân kim tâli'-i nahsumdan **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [iy,]
250. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
 Siyâh ol dilerüm **iy** rüz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [iy,]
251. Ki Bağdâduñ ulularından **iy** yâr
 Var idi bir yigit 'aşık tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [iy,]
252. Geçürürven senüñle ay eger yıl
 Oluram hizmetüñde **iy** karındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [iy,]
253. Çekem çekmeyem andan gerden **iy** cân
 Ger olam hizmetüñden bir nefes dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [iy,]
254. Saña **iy** h'âce taş olmaz zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [iy,]
255. Ki şabr ide bu derde **iy** birâder
 Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [iy,]
256. Kılam irşâd-ı râh-ı âşinâyı
 Benümle sen geçinemezsin **iy** döst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [iy,]
257. Ki yok benden saña hem-demlük **iy** yâr
 Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [iy,]
258. Kabül eylemedi gönli peyâmın
 Didi Tañrı hañıyçün **iy** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [iy,]
259. Tene kütiledür kuvvet hañikât
 Ki tende şihhat olmayıncağ **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [iy,]
260. Didi Mecnûn aña kim **iy** birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [iy,]
261. Ki **iy** kılan müşerref her hârâbı
 Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [iy,]
262. Yigitlik odı germindendür **iy** yâr
 Geçe çünküm yigitligi cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [iy,]

263. Ki nefsum hacletinden bi-vebälüm
Vücüdüm mülkidür **iy** yâr-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [iy,]
264. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [iy,]
265. Ola ârâmgâhuñ deşt ü mişe
Tarîk-i 'ışk içinde **iy** fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [iy,]
266. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet **iy** yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [iy,]
267. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki **iy** Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [iy,]
268. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur divâne **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [iy,]
269. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir gamdan **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [iy,]
270. Ki ekdüğün biçer 'âlemde her kes
Nişâne toğru varur tîrüm **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [iy,]
271. Gel **iy** hâllâl-ı müşkilhâ-yı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1*). [iy,]
272. Marazdan merde ol virür necâti
Bu perhîz **iy** birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [iy,]
273. Ol iki murğdan kork **iy** birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [iy,]
274. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise **iy** hürüs-ı dehr cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [iy,]
275. Fiğânuñla şebi kılmazsñ âhîr
Çü ma'sûkânsın **iy** şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37*). [iy,]
276. Ki **iy** hüsñ âsumânma sitâre
İrağdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [iy,]
277. Kapuya geldi turur zâr u mağzün
Eger var-ise destür **iy** ruñı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [iy,]
278. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ **iy** bülbül-i güyâ zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [iy,]
279. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki **iy** sîmin-ber ü şîrîn-dehânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [iy,]
280. K'ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm **iy** çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [iy,]
281. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun **iy** hân
Hudâ göstermesün k'iy serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34*). [iy,]
282. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden **iy** hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [iy,]
283. K'ikilikdür sülük-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimüz **iy** mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [iy,]
284. Telâffuzda biri biriyle müdgâm
Çü sen ben ben senem **iy** mâh-ı tal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [iy,]
285. Dil-i divâneye virdi teselli
K'elâ **iy** gevher-i 'ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [iy,]
286. İdinürsin dikenden nağ'-ı sincâb
Elâ **iy** hâr-ı nağ' u hâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [iy,]
287. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâguñ anda **iy** virâne miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [iy,]
288. Qalür 'âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ **iy** 'ışk işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [iy,]
289. Gel **iy** giryan-ı mâtemhâne-i derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1*). [iy,]
290. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki **iy** mâder mükedder oldı hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [iy,]
291. Tükendi qalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim **iy** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [iy,]
292. Ganimetdür bize bu lâhza didar
Senüñ-le bir nefes **iy** yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [iy,]
293. İdelüm yâd-ı hâl-i döstânı
Zamânlardur k'ucumdan **iy** belâ-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [iy,]
294. Çekersin guşsa vü gam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstüñden **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [iy,]

295. Du'adan geh geh idesin beni yād
Hem **iy** zībā-ḥuşāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [iy,]
296. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol ḥāk
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [iy,]
297. Saña oldur şoñumca yādigārum
Ḥudā ḥaḳkı-çün anı ḥoş tut **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [iy,]
298. Dilidür saña ḥālın dimek **iy** yār
Mezārı üzre yanan şem'-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [iy,]
299. Gözi yolda senüñ-çün **iy** nigū-ḥ'wāh
Kaçankim virmege kaşd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [iy,]
300. Vücüdüm ḥāk oldı ḥasretüñden
Senüñ mihrüñde **iy** 'ışk-ıla mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [iy,]
301. Bile bī-ta'ne-i düşmen şeb [ü] rüz
Çekelüm kabır ḥıştından biz **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [iy,]
302. Raḳībün şüretine karşı dīvār
Niḳāb-ı kabırden **iy** sa'd-i aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [iy,]
303. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Diriğā ḥasretā **iy** dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [iy,]
304. Ki böyle vaḥşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün **iy** meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [iy,]
305. Ki bī-pervā iresin şehriyāre
Bu şandūḳ-ı revāḳ-ı çarḫı **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [iy,]
306. Cihānuñ işine hiç olma ḡam-nāk
Baḳarsañ ger ḥaḳıḳat ḥāle **iy** dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [iy,]
307. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [iy,]
308. Koçup kabırini kılarıdı ḥiṭābı
Ki nedür ḥālün **iy** miskin ḡarīb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [iy,]
309. Bulurdı renc tār-ı pirehenden
Bugün derdā ki **iy** miskin ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [iy,]
310. Diriğā kim yidi āḫir anı ḥāk
Dür-i dendānıñ ḥayfā ki **iy** ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [iy,]
311. Güm itdi şad firāḳ-ile leb-i gür
Dehānuñ dürcine bilsem ki **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [iy,]
312. Niçedür mār u mūr içinde ḥālün
Kaşa zülfüñ Ḥudā bilir ki **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [iy,]
313. Niçe mār ile tolmışdur el-ān
Beñüñ kim dāne-i şevḳ-idi **iy** māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [iy,]
314. Niçe mürüñ dehānında ola āh
Lebün kim cānlara küt idi **iy** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [iy,]
315. Ta'accüp kıldı ḥāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür **iy** māder bu ḥālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [iy,]
316. Sefer kıldı cihāndan ḥayf u bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [iy,]
317. Kaşusın baḫt-ı bīdār itdi dīvār
Ḡam u hicr-ile **iy** Ferḥād-āyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [iy,]
318. Baña ol gül senden özge yādigārı
Senüñle gel berü **iy** yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [iy,]
319. Yanalum yaḳılalum **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102*). [iy,]
320. Ki cānum cāmin itdün zehr-ile pür
Niçe vardı dilün **iy** naḫs-ḡüftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [iy,]
321. Baḳup raḫm eylemedün **iy** bed-endiş
'Aceb müşkil kaşāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [iy,]
322. Ḥiṭāb eyledi cānına bu naḳlı
Gel **iy** rüz-ı ecel katil it çerāḡum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [iy,]
323. Var **iy** dem bādsuz kalsun dimāḡum
İrişdi **iy** nefes hengām-ı rāḫat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [iy,]
324. Var **iy** dem bādsuz kalsun dimāḡum
İrişdi **iy** nefes hengām-ı rāḫat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [iy,]
325. Gidüben gelmeden eyle ferāḡat
Tüken şimden gerü **iy** āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [iy,]
326. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp **iy** beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [iy,]

327. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl **iy** hayât âhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [iy,]
328. Uçurup cân kuşım **iy** sine sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [iy,]
329. Muqırr ol ‘acziñe gel **iy** fütâde
K’ecel şiri saña çün zahmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [iy,]
330. Ğurür itme aña **iy** yâr zinhâr
Çü gösterdi muhîti-kışsa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [iy,]
331. Elâ **iy** sâkin-i künc-i zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [iy,]

‘ivâl: Aile, çoluk çocuk.

1. ‘Iyâlüm bî-ħad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [‘iyâlüm, -üm]

iz: Ayak izi.

1. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi **izi** tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [izi, -i]
2. Derûnum zaħmına pendüñ devâdur
İzüñ tozi gözüme tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [izüñ, -üñ]

‘izâm: Kemik.

1. Vefâdan düzmege aña ta‘âmı
Tenüm dürcine taldurdum **‘izâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [‘izâmı, -ı]

‘izâr: Yanak.

1. ‘İzârında belürmez ħať nişânı
Yaķar miħri zemini vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9*). [‘izârında, -ı, -n, -da]
2. Der-âĝüş eyledi cism-i nizârın
Gehi ruħsârın öpdi geh **‘izârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [‘izârın, -ın]
3. Gözi gibi za‘if oldı vü bîmâr
Tebüñ ıssısı kızdurdı **‘izârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [‘izârın, -ın]
4. Ki naķş itdi ruħâmını **‘izârı**
Tenine virdi eccl renci ħarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [‘izârı, -ı]
5. Nigârın u ruħ-ı gül-gün **‘izârân**
Şikeste-ħâl ü çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [‘izârân,]

izâr: Bele bağlanıp bedenini aşıĝı tarafını örten şey, erkekler için iki parçadan oluşan ihramın alt kısmı, peştemal.

1. Biline postdan çekmiş **izârı**
Nitekim mâr olmuş piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [izârı, -ı]

‘izâr-ı bâĝ: (Gül) bahçesinin yanaĝı.

1. İcini dânededen kıldı pür aħker
‘İzâr-ı bâĝda her zâĝ-ı maħzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [‘izâr-ı bâĝ, -da]

i‘zâz: Saygı, hürmet.

1. Sarāy-ı hāşşda tıtdı kararı
Yidiye irdi i'zāzile sālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49). [i'zāzile, -ile]
2. Hezār i'zāz ile hāndān u hurrem
Didi el-'iş şāha hayr-ı makdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73). [i'zāz,]
3. Hezār i'zāz-ıla kıldı der-āğüş
Tıtvırdı hırāşına ser ü güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33). [i'zāz-ıla, -ıla]
4. İnüp raşşından i'zāz-ıla derhāl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35). [i'zāz-ıla, -ıla]
5. Ki bir mektüb kıldı ya'nî tertīb
Didi evvel idüp i'zāz u terğīb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [i'zāz,]
6. Alup hargāhına girdi şalını
Oturdup şadra i'zāz-ile ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49). [i'zāz-ile, -ile]

izhār: Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, âşikar etme.

1. Ne sıhri k'idesin iy hāme izhār
Melā'ik gökde ider tahsîn-i tekrār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17). [izhār,]

izhār evle: Göstermek, açığa vurmak.

1. Giceler eyle dil nürından izhār
Hem ol zulmetde efsün-ile āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68). [izhār eyle,]

izhār it: Göstermemek, açığa vurmamak.

1. 'Arab māhı cemāl itmekde izhār
'Acem şūhı gönül kapmakda her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71). [izhār it, -mek, -de]
2. Kanā'at hāşşetin itmekdür izhār
Gānımetdür cihān içre kanā'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44). [izhār it, -mek, -dür]
3. Siperler itmiş ebrüsünü pür çin
Kılıca ya'nî kim izhār ider kîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56). [izhār it, -er]

izhār kıl: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Şuda her biri 'aksin kıldı izhār
Benefşe şaldı yir yir naç'-ı sincāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48). [izhār kıl, -dı]

izlāl: Doğru yoldan çıkarma.

1. Ki kendü başı derdinden o kıttāl
İdemez oldu şimdi halka izlāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102). [izlāl,]

'izz: Yücelik, ululuk; değer, kıymet.

1. Hezārān 'izzile olup dü-tā kad
Selāmın aldı bunların Muhammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115). ['izzile, -ile]
2. Giyüp başına 'izz u baht tācin
Alur Hind u Hōrāsānuñ harācin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87). ['izz,]
3. Karābeti vü kavmi bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34). ['izz,]
4. Gelüp kondurdılar bir hoş maqāma
Katı 'izz ü ri'āyet eylediler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49). ['izz,]
5. Olup-dururdu mu'tād-ı ded ü dām
Görüp her birisinden 'izz u rağbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91). ['izz,]

6. Oturmuş hâzini birle berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri’âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [‘izz,]
7. Özinde gördi ‘izz ü ihtîşâşî
Huzûr itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [‘izz,]

‘izzet: Değer, ululuk, yücelik.

1. Hudâya zât-ı pākûn hürmetiçün
Şifât-ı kâdr-nākûn ‘izzetiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 68*). [‘izzetiçün, -iyçün]
2. Tutup anı hezârân ‘izzetile
Sevâdına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [‘izzetile, -ile]
3. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [‘izzet-ile, -ile]
4. Zebânında kimûn yâdın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [‘izzet-ile, -ile]
5. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipâs u şükr kılup Hâkka vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [‘izzet-ile, -ile]
6. Keremden ‘izzet ü hürmet kılasın
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [‘izzet,]

‘izzet bil: Şeref addetmek, saymak.

1. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse gönlün iy dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [‘izzet bil, -ür, -em]

‘izzet it: Hürmet etmek.

1. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne varmazdı ir eger gıc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78*). [‘izzet it, -er, -ler, -di, -
]

J

jāle: Çiğ tanesi.

1. Geh ider nergisün təcini zer-kār
Kılar geh **jāleden** ol təcı dür-bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*jāleden, -den*]
2. Baqarken bunlara ol haddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre **jāle** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54*). [*jāle,]*
3. Temüz ıssısı yaqdı **jālesini**
Talebkār oldu pes bāline servi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22*). [*jālesini,]*

jengār: Kir.

1. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi **jengārı** geh gül-günı bir tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [*jengārı, -ı*]
2. İden düd-ı dilinden āsumānı
Gehi **jengārı** gāhı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12*). [*jengārı, -ı*]
3. Gehi **jengārı** gāhı āsumānı
Maḥabbet deştiniñ şahib-қararı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22*). [*jengārı, -ı*]
4. Olupdur gonca **jengārı** fetile
Dil-i lāle ki sevdādan қarādur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [*jengārı, -ı*]

K

kaba: *Kaftan, elbise.*

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Arağdan her **ķabam** ışlandı bu Şeb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*ķabam, -m*]
2. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine yiñi **ķabâlar** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [*ķabâlar, -lar*]
3. Ķabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [*ķabâsında, -sın, -da*]
4. O ĥöd tâlib idi derd ü belâya
Ķaçan meyl eyleye ĥön u **ķabâya** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*ķabâya, -y, -a*]
5. Ķıladı nâle k’işiden nevâsım
İderdi çâk destâr u **ķabâsım** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [*ķabâsım, -sım*]
6. Teni râĥat bulup yidi ta’âmı
Giyüp dîbâ **ķabâ** nüş itdi câmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*ķabâ,]*
7. Mehûñ bâzârın itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni altun **ķabâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*ķabâsı, -sı*]
8. Ki ruĥsârı olupdur ĥatt ile pür
Giyinmiş bir **ķabâ** pür-zib ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*ķabâ,]*
9. Ki ĥatdan bir **ķabâ** giymiş mu’anber
Çün açdı ĥattımı ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*ķabâ,]*
10. Ki ‘üryânlık kişiye ‘ayb olur key
Didi Mecnûn **ķabâdandur** tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [*ķabâdandur, -dan, -dur*]
11. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Çıkarup camedândan bir **ķabâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47*). [*ķabâyı, -y, -ı*]
12. Tenine bir **ķabâ** ĥüb ü mülevven
Pür itdi lâle bir câm-ı muşaffâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [*ķabâ,]*
13. Giyerdi ‘ahd ü sevgend ile derĥâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ **ķabâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*ķabâyı, -y, -ı*]
14. Ki tîğ-ı ‘işğdan bulam Şehâdet
Ĥazîneden getürdi bir **ķabâ** pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [*ķabâ,]*
15. Ķaralar giydi tütü katı mâtem
Ķabâsı nil-reng ü göñli nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*ķabâsı, -sı*]

ķabâ-pûs: *Cübbe giyen.*

1. K’olasın şadr-ı vaĥdetde **ķabâ-püş**
Vişâl âyinesinden Ĥamdiyâ ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*ķabâ-püş,]*

ķabarcık: *Sivuların içinde veya yüzünde meydana gelen, genellikle içi hava dolu kabartı.*

1. Veremler gördi vü kıldı enîni
Ķabarcıklar cerâĥatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27*). [*ķabarcıklar, -lar*]
2. Ĥabâb itdi kefin yir yir **ķabarcık**
‘Arûs-ı küh çün ĥübân-ı ra’nâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*ķabarcık,]*

ķabâ-yı âsumân: *Mavi kaftan.*

1. Giyüp süsen ķabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*ķabâ-yı âsumân, -ı*]

ķabâ-yı bâğ: *Bahçe örtüsü.*

1. Kabā-yı bāğı kıldı reng-der-reng
İrüp komadı qahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 48*). [*kabā-yı bāğ, -ı*]

kabā-vı erğuvān: *Erguvan renginde üstlük.*

1. Yirinden tırdı yüz nāz-ile ol māh
Giyindi bir kabā-yı erğuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151*). [*kabā-yı erğuvān, -ı*]

kabā-vı sebz: *Yeşil kaftan.*

1. Şalını gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Kabā-yı sebzeler kim vire ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [*kabā-yı sebz, -e, -le*]

kabā-vı uhrevî: *Ahret cübbesi.*

1. Kabā-yı uhrevî birle müzeyyen
Girüp tabütına pîrân-ı pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76*). [*kabā-yı uhrevî,]*

kabāvil: *Kabileler.*

1. Kabâyilden ‘Arab içinde ol hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). [*kabâyilden, -den*]
2. Hüdüd-ı Küfeden Bağdâda dek hem
Kabāvil cem‘ine gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6*). [*kabāvil,]*
3. Kabâyil mefharisin iy vefâdâr
Saña kavm olmadan yokdur baña ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [*kabâyil,]*
4. Kabâyilden okıdup ceş-i enbüh
Kılayın kalb-i a‘dâyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53*). [*kabâyilden, -den*]

kā‘be: *Kâbe. II kutsal mekan.*

1. Olupdur Muştafânuñ çâr-yârı
Kerâmet Kā‘besinüñ rûkn-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2*). [*kā‘besinüñ, -si, -nüñ*]
2. Varınca Kā‘be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile tıldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [*ka‘be, -kabe*]
3. Yapışup halkasına Kā‘benüñ el
Tazarru‘ kııl Hüdâya iy mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53*). [*ka‘benüñ, -nüñ*]
4. Ki varsa Kā‘beye ol merd-i hayrân
Bulurdu derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [*ka‘beye, -y, -e*]
5. Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Kā‘beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 38*). [*ka‘beye, -y, -e*]
6. Turup pes Kā‘beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71*). [*ka‘beden, -den*]
7. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Kā‘benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*ka‘benüñ, -nüñ*]
8. Görinür çin-i zülf-i yâr maflüb
Gözine halkasından Kā‘benüñ hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [*ka‘benüñ, -nüñ*]

ka‘be-i cân: *Can Ka‘besi.*

1. Güzer kıla şabâ vaqtüne nâgâh
Elâ iy ka‘be-i cânım cemâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [*ka‘be-i cân, -um*]

kā'be-vi iflāh: Kurtuluşun kiblesi.

1. Yüzümü kıble-i işlāha döndür
Yolumu Kā'be-yi iflāha döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 26*). [*kā'be-yi iflāh, -a*]

kab-ı kavseyn: "Araları iki yay ucu kadar veya daha az kaldı", Necm suresi, 9. ayet.

1. Eyā hürşid-i çarh-ı **kab-ı kavseyn**
Çerāğ-ı mürselin ü şem'-i kevineyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [*kab-ı kavseyn,]*

kābile: Topluluk, kabile.

1. Tarîk-ı 'aıklan çün geldi bîrûn
Kābile taqdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*kābile,]*
2. Bugün oldum **kābilem** içre ben hâr
K'ider yârânlarum benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*kābilem, -m*]
3. Kābilenüñ pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*kābilenüñ, -nüñ*]
4. Çıkpup bir püşteye mîri **kābile**
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*kābile,]*
5. Anası merginüñ soñunda cüşin
Kābileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*kābileden, -den*]

kābîn: Güveyin geline verdiği para, eşya. II Yaşam, hayat.

1. Anı dāmād-ı güre kıldı **kābîn**
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*kābîn,]*

kabir: Mezar.

1. O bî-çäre cefâ katılığından
İdindi dirliğinde **kabri** mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*kabri, -i*]
2. Görinür oddan âteş-dân-ı mañrûr
Şehid-i 'ışk **kabri** gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [*kabri, -i*]
3. Bulmadı atasından nişânı
Gehî başına koydu **kabri** hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*kabri, -i*]
4. Kızınıñ **kabri** üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [*kabri, -i*]
5. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim **kabr** içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*kabr,]*
6. Şol ev kim **kabr** eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*kabr,]*
7. Şanasın **kabr** idi ol ğâr-ı tenhâ
K'inde mâr u mür iderdi ğavğâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [*kabr,]*
8. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın dirliğinde **kabr** kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*kabr,]*
9. Kılâyduñ **kabrümi** bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [*kabrümi, -ümi*]
10. K'ölicecek olasın üstümde hâzır
Kılasın **kabrüm** üstünde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147*). [*kabrüm, -üm*]
11. Kuraram **kabr** eyvânında tañtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [*kabr,]*
12. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ var
Yüri **kabrine** var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [*kabrine, -i, -ñ, -e*]

13. Atası **ķabrine** ‘azm itdi ķālī
Varup ķün ŗŗŗe-i ķabrine gōrdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*ķabrine, -i, -n, -e*]
14. Yūzin topraklarına sūrdi vāfir
Gehī ol **ķabre** sūrdi ki buña rū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [*ķabre, -e*]
15. Bile bī-ta‘ne-i dūŗmen ŗeb [ū] rūz
Ākelūm **ķabr** hıŗtından biz iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*ķabr,]*
16. Benūm sevgūmde bir kimse ‘azāya
İre ķūn **ķabrūm** ŗzre ol teni ķāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [*ķabrūm, -ūm*]
17. Koĉup **ķabrini** kılarıdī hıŗābı
Ki nedūr ķālūn iy miskīn ġarīb āh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*ķabrini, -i, -n, -i*]
18. Gōtūrūp ķākdan **ķabre** ķodılar
Velī ‘ākıllar itdi ittifākı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [*ķabre, -e*]

ķabūl: *Ar. makbul olma, kabullük.*

1. Ābūl olmayısar ‘ōzrūn bil anı
Elūnden ŗol zamān-kim gide maķŗūd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*ķabūl,]*

ķabūl eyile: *Kabul etmek, razı olmak.*

1. Ābūl eyilemedi gōnli peyāmın
Didi ŗafrı hāķiyķūn iy vefādār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 106, Mısra 2*). [*ķabūl eyile, -me, -di*]

ķabūl it: *Onaylamak, benimsemek.*

1. Ābūl ide anı sultān-ı Yūnān
Sūleymān-ı zamān oġlı Selīm Hān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*ķabūl it, -e*]
2. Ābūl itmezse gōnlūn ir eger ġiĉ
Benūm sōzūmden aŗŗı yok-durur hiĉ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 19*). [*ķabūl it, -mez, -se*]
3. Ki bu ġirdābdan bulduñ ķalāŗı
Ābūl itmez kiŗinūn ‘aklı anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [*ķabūl it, -mez*]
4. Senūnle yiyelūm bir sofradan nān
Āi ger gōnlūn ķabūl itmez dūr anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [*ķabūl it, -mez, -dūr*]
5. Ziyāde-gūyılıkdan oldu hāmūŗ
Ābūl itdi ki andan ŗōnra kūstāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*ķabūl it, -di*]
6. Hem iŗidūp anası bu hıŗābı
Ābūl idūp ŗeh virdi cevābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 66*). [*ķabūl it, -ūp*]
7. Ābūl it benden olsun saña baġŗŗıŗ
Dōnūp kıldı derūnı rāzını fāŗ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*ķabūl it,]*

ķabūli ol: *Rızası olmak.*

1. Olup bu sōz ķabūli pādīŗahuñ
Mūheyyā kıldı tertībini rāhuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [*ķabūli ol, -up*]

ķabz: *Almak, tutmak.*

1. Pūr olmuş gōrdi ŗahrā tiġ ŗ haņĉer
Cihānı **ķabzāmıŗ** emvāc-ı leŗker (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 8*). [*ķabzāmıŗ, -a, -mıŗ*]

ķaĉ: *Kaçmak, kurtulmak.*

1. Öñinden **kaçdı** päre päre olup miğ
Ki ya 'ni âfitâb-ı 'âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*kaçdı, -dı*]
2. Kime irse tığı bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar **kaçacak** yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [*kaçacak, -acak*]
3. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [*kaçınma, -ın, -ma*]
4. Felek saǵfına kimdür k'ire bile
Alup cânını kande **kaçsun** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*kaçsun, -sun*]
5. K'olara 'âşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vahşet iderdüñ **kaçarduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*). [*kaçarduñ, -ar, -du, -ñ*]
6. Kaçup ben taǵa iderdüm cismümi çāk
Oқurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*kaçup, -up*]
7. Ki **kaçar** dīvler de şöhetümden
Esürüm gündüzin dürlü 'azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*kaçar, -ar*]
8. Hñan olaldan sen sa'âdet birle Yünñn mülkine
Ol vilāyetden **kaçupdur** kaçt u tengi vü saқam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*kaçupdur, -dur*]

k'ac: *Ki aça, açıla.*

1. Leb-i şirñnleri hñdñn saçıldı
Seher vaқtinde gül gibi **k'açıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [*k'açıldı, -ıl, -dı*]
2. K'açıla andan gözi bu hāk-rüyuñ
Cemālñn seyrine eyle mäyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*k'açıla, -ıl, -a*]
3. Ki yir yir noқtadan yüzinde var hñl
Kaçan **k'açdı** nigār ol ruқ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*k'açdı, -dı*]

kaçan: *Ne zaman.*

1. 'Azm eyleseñ ğazāya **kaçan** iy Hñb-ı Hāk
Götürirdi feth ü nuşret öññnce iki 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*kaçan,]*
2. Kaçan k'ölem lâhd ola maқāmum
Unudıla cihñn içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*kaçan,]*
3. Kaçan cüş eylese deryā-yı cüdi
Ğanimes garқа virür her vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*kaçan,]*
4. Mürüvvetde güneş mñnendi zāñir
Kaçan hışm itse gerdün gibi kñhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*kaçan,]*
5. Kaçan bir lāle tezyñn itse bāǵı
Hezārñn sineye қor derdi daǵı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [*kaçan,]*
6. Kaçan k'irdi üçe ğarrayla yaşı
Hñlāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*kaçan,]*
7. Kaçan yarı ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [*kaçan,]*
8. O hñd tñlib idi derd ü belāya
Kaçan meyl eyleye hñn u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*kaçan,]*
9. Kaçan bir 'ışk k'olamaz cāvidāñi
Olur bāzıçe-i lehv-i cevāñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*kaçan,]*
10. Gözedürdi **kaçan** ire diyü merg
Ki zirā za'f u piri vü seқāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*kaçan,]*
11. Kaçan yād itsem öldürür beni ğam
Kaçardı hñn-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [*kaçan,]*
12. Neden rām oldı bu hayvñn baña hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*kaçan,]*
13. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfir
Kaçan k'olsa bularuñ hññ hñzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*kaçan,]*
14. Ki yir yir noқtadan yüzinde var hñl
Kaçan k'açdı nigār ol ruқ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*kaçan,]*

15. Degildür kimse bu 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-kaahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [kaçan,]
16. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan k'âğlaya Mecnûn-ı dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [kaçan,]
17. Gönül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyânım aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [kaçan,]
18. K'ölür mâhı **kaçan** dür olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [kaçan,]

kaçan: *Fakat.*

1. Dü-'âlemde o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [kaçan,]
2. Fener kim şem'-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ **kaçan** şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [kaçan,]
3. Kaçan gam 'atşmuñ olsa zebûni
Yaşından âb-veş içerdî hûmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [kaçan,]

kaçan: *...ıncaya kadar.*

1. Bilüp gayrı **kaçan** ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [kaçan,]

kaçan kim: *Ne zaman ki.*

1. Kaçan kim 'ârîzi verdine bağıdı
Vücûdi mülkini 'ışk odı yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [kaçan kim,]
2. Ki bād-ile gele andan nesîmüñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [kaçan kim,]
3. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hışşe
Kaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [kaçan kim,]
4. Kaçan kim eyleye cân pendüñi yâd
Beni râzi kılarduñ luğf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [kaçan kim,]
5. K'olara rızkıñ ol virürdi dâyim
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [kaçan kim,]
6. Unutma eski yârânı da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67*). [kaçan kim,]
7. Nedür maqşüduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam gamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [kaçan kim,]
8. Hüdâvendâ **kaçankim** 'azm idem ben
Beğâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [kaçankim,]
9. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk demde tokuz çarhı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33*). [kaçankim,]
10. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ kârî zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 39*). [kaçankim,]
11. Gam anı her **kaçankim** kılsa nâlân
Bu zibâ şî'ri okurdı firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [kaçankim,]
12. Bu sevdâ içre korqarvan k'olam güim
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [kaçankim,]
13. Kurar her lâhza bir şahrada meclis
Kaçankim cü'dan ireydi hâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [kaçankim,]
14. Vefâ küyından açmış idi bir tâb
Kaçankim gamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [kaçankim,]
15. Bulurdi andan ziyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdi her **kaçankim** olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [kaçankim,]
16. Özine mahrem-i esrâr kıldı
Kaçankim yârına vireydi peygâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17*). [kaçankim,]
17. Girerdî rakşa şevk-ile çü gerdün
Kaçankim Zeydi görse şâd olurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [kaçankim,]

18. Gözi yolda senûñ-çün iy nigû-ğ*âh
Kaçankim virmeye kaçd itdi cāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87*). [*kaçankim,]*
19. Kaçan-kim ola 'âlemden haberdâr
Beni vaşf eyleyesin aña zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269*). [*kaçan-kim,]*
20. Kaçan-kim baqdı ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı lâ'li aşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*kaçan-kim,]*

k'açup: *Ki açar.*

1. K'açup ol mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Hağ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [*k'açup,]*

kaçur: *Kaçırmak.*

1. Derûndan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdu ol vuşuş-ı hevl-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [*kaçurdu, -dı]*
2. Seni tiz **kaçurur** bundan zâruret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*kaçurur, -ur]*

k'ad: *İsim.*

1. Hemân-dem başladı âh u fiğâna
Şu resme **k'adı** fâş oldı cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*k'adı, -ı]*
2. Var iken fırsat elde olma hâmuş
Dürüş **k'aduñ** olınmaya ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4*). [*k'aduñ, -uñ]*
3. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ **k'adı** idi 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [*k'adı, -ı]*

kadar: *"Ölçüsünde, derecesinde" anlamında edat.*

1. 'Arş-ı şerif bulımazdı bu **kadar** şeref
Mi'râc gicesi yüzine başmasañ **kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*kadar,]*
2. Degüldür hîlmi kühından anuñ kâf
Buçuğ dirhem **kadar** iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*kadar,]*
3. Yol üzre şol **kadar** saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*kadar,]*
4. Arada kalmışam miskîn ü hayrân
Senûñ-çün ben çekerven bu **kadar** kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*kadar,]*
5. K'îñiletđi anuñ efgâni çarhı
Yaşından şol **kadar** ağıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*kadar,]*
6. K'aña kândil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol **kadar** ol kübbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*kadar,]*

kadd: *Boy, kamet.*

1. Mihr-i ruğ anuñ meh-i tâbâni begenmez
Reftâr **kaddi** serv-i hürâmâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*kaddi, -i]*
2. Reftâr **kaddi** serv-i hürâmâni begenmez
Müşğîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*kaddi, -i]*
3. Cihân hayyâtu biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini **kaddine** râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*kaddine, -i, -n, -e]*
4. Güzellik bağınıñ **kaddi** nihâli
Leţâfet 'aynınuñ lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*kaddi, -i]*
5. Dilerseñ **kaddin** anuñ gâh gâhı
Elif nağşına kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*kaddin, -i, -n]*
6. İgen tufeylken olma lâ'übâlî
Egilmesün şağın **kaddüñ** nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*kaddüñ, -üñ]*

7. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki **qaddi** nāleden döndi hilāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [*qaddi, -i*]
8. Hamîde **qaddi** oldu hîz-rânî
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erğuvānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*qaddi, -i*]
9. Qıtāl-ı ‘ışqda olmuş kemān-gîr
Ki **qaddin** kavvs düzmiş nālesin tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [*qaddin, -i, -n*]
10. Bükerven tiğ-ile **qaddi** nihālîn
Ki kırtulam bu şulḥ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [*qaddi, -i*]
11. Kec itsün servi **qaddinüñ** hayası
Anuñla bir zamān kıl zevk ü şöḥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40*). [*qaddinüñ, -i, -nün*]
12. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bāda
Ki şāyed ölsem iy **qaddi** kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*qaddi, -i*]
13. Añup ağladı **qaddin** dilberinüñ
Ḥiṭāb itdi ki iy naḥl-i yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*qaddin, -in*]
14. Hezārān ‘izzile olup dü-tā **qad**
Selāmın aldı bunlaruñ Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115*). [*qad,]*
15. Kamer-ruḥsār idi vü hîzrān **qad**
Saçı müşgîn idi vü çeşmi āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [*qad,]*
16. Teḳarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif qadden ki dūr idi ol **qadi** lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [*qadi, -i*]
17. Qanı ol luṭf-ı iḥsān ol feşāḥat
Qanı ol serv gibi şalınan **qad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [*qad,]*
18. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
Qadüñdür şem‘ olmuş adı ‘ar‘ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*qadüñdür, -üñ, -dür*]
19. Teḳarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif **qadden** ki dūr idi ol qadi lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [*qadden,]*

qadd-i bālā: *Uzun boylu (sevgili).*

1. Çeküp süsen çemende **qadd-i bālā**
Süñüsü üzre şarmış çini vālā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [*qadd-i bālā,]*

qadd-ı dil-cü: *Gönül çeken boy.*

1. Şan aldı boynına ḥün-ı cihānı
Qadd-ı dil-cüsini çün serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [*qadd-ı dil-cü, -si, -ni*]

qadd-i nā-vāb: *Endamın kaybolması.*

1. Dü-tā oldu k’ola **qadd-i nā-yāb**
Süçüd-ı enbiyāya anda mihrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [*qadd-i nā-yāb,]*

qadd-i vār: *Sevgilinin boyu.*

1. Ki qadd-i yāra beñzer rāst u dil-cü
Olup ḥayrān bu söze bāğbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*qadd-i yār, -a*]

qadeḥ: *Bardak, küçük bardak, içki bardağı.*

1. Dil ü cān şöyle çüş itdi feraḥdan
Ki kimse eyle mest olmaz **qadeḥden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [*qadeḥden, -den*]

2. Kadehdür lāle pür hūn-ile tā leb
Anuñ kim ola maqşudu ruḥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*kadehdür, -dür*]

kadem: *Adım, ayak.*

1. ‘Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi’râc gicesi yüzine başmasañ **kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18*). [*kadem,]*
2. O ḥavlıda olan sâbit **kademler**
Nişâr eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*kademler, -ler*]
3. Ta’aşşuk ol-durur k’olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya **kadem** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*kadem,]*
4. Kadem baş rāh-ı iklīm-i şafāya
Riyālu ‘ışk-ıla ‘aşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6*). [*kadem,]*

kadem baş: *Ayak basmak.*

1. Serine dikdi Tübānuñ ‘alem tā
Serir-i Sidreye başdı kadem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156*). [*kadem baş, -dı*]

kadem rencide kıl: *Zahmet edip bir yere uğramak.*

1. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 41*). [*kadem rencide kıl, -up*]

kadi: *(Sevgilinin) boyu.*

1. Sözi terkib-i zevk ü şād-mānī
Kadi servi degüldür naḥl-i bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [*kadi,]*

kadim: *Eski zamandan beri.*

1. Ma’nada cümle vech-ile nūruñ **kadimdür**
İtseñ maḥaldür Ādemle da’vā-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [*kadimdür, -dür*]
2. Kadimiden meger var idi kallāş
Qapularında bir qarı qaravāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [*kadimiden, -den*]
3. Tütup nāz-ile didi tūr yukarı
Kadimī yarı ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [*kadimī,]*
4. Pes itmezsın **kadimi** yāruñı yād
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-āğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [*kadimi,]*
5. Kadimi yāride yād eyle anda
Çü in’ām ide aña la’lün şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [*kadimi,]*

kadir: *Bir işi yapmaya gücü yeten.*

1. Kadir eyle her cevāba yā ilāhe’l-‘ālemīn
Şol zamān kim kabır içinde ideler dürlü su’āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*kadir,]*
2. ‘Aceb **kadir** durur kudretleri çok
‘Aceb ḥākim durur ḥikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*kadir,]*

kadr: *Değer, itibar, haysiyet.*

1. Güneş bir tügme **ḳadri** cāmesinden
Cihān bir nokṭa cüdi ḫāmesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [*ḳadri, -i*]
2. Ne gün görmüş vücüdi sāyesini
Ne bulmuş mâh **ḳadri** pāyesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*ḳadri, -i*]
3. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘ālî **ḳadr** idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [*ḳadr,]*
4. Muṭî‘iyem ben anuñ çār-nā-çār
K’erüñ **ḳadri** ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*ḳadri, -i*]
5. Görüp ‘âcizligüñi rahmet ide
Yukarı başma **ḳadrüñden** iñen pây (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*ḳadrüñden, -üñ, -den*]

ḳadr ü kıymet: Değerli, kıymetli olmak.

1. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîriñde **ḳadr ü kıymet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*ḳadr ü kıymet,]*

ḳadr-i ‘ālî: Yüce değer.

1. Ki bî-süz olmaya ḫalk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın **ḳadr-i ‘ālî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*ḳadr-i ‘ālî,]*

ḳadr-i nîk-bahtân: Bahtı güzel olanın kıymeti.

1. Yücelmiş hem-çü **ḳadr-i nîk-bahtân**
Görünür her taraf zîbâ çemenler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34*). [*ḳadr-i nîk-bahtân,]*

ḳâf: Kaf dağı.

1. Degüldür ḫilmi kühından anuñ **ḳâf**
Buçuḳ dirhem ḳadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*ḳâf,]*

ḳâf tağı: Kaf, Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansız olduğuna inanılan dağlar zinciri. Efsaneye göre Ye’cuc ile Me’cuc, Anka , cinler , şeytanlar bu dağın arkasındadır.

1. Tokındursa yahüd şeş-per-i maşḳül
Kıldardı ḳâf tağın kuḫl-ı maḫlül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*ḳâf tağı, -n*]

ḳâf ü nün: Ol, olsun. Allah'ın "kün" emriyle bütün varlıkları yaratması.

1. Sebeb kılup cihāna ḳâf ü nünü
Yaradan bu sipihr-i bî-sütünü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7*). [*ḳâf ü nün, -ı*]
2. Bugün ne ‘âciz u ne ḫöd zebünsın
Cihānda naḳş-ı bend-i ḳâf u nünsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6*). [*ḳâf u nün,]*

ḳafâ: Baş II Etraf, yan.

1. ‘Adüdan anı ḫıfz iderdi her an
Ḳafasında tururdi her nefes ḳurd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*ḳafasında,]*

ḳafa: Baş, kafa.

1. Kılıç gibidir üstinde **kaḫānuḫ**
Eser ḫalmadı ādemden cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [*kaḫānuḫ, -nuḫ*]

kafes: Kafes. II Beden.

1. Bular k'anuḫ sözini itdiler gūḫ
ḫafeslerinden uçdı bülbül-i hūḫ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*ḫafeslerinden, -ler, -in, -den*]
2. Çıkarup bu **ḫafesden** ḫılam āzād
İledürsün eve ḫöd çār-nā-çār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [*ḫafesden, -den*]
3. Belāyı ref' ḫıl bir mübtelādan
Çıkarup bu **ḫafesden** murğ-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*ḫafesden, -den*]

kafes: Kafes.

1. Kamusı bir **ḫafesdeydi** giriftār
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [*ḫafesdeydi, -de, -ydi*]
2. Ya bir zībā **ḫafes** idi ol eyvān
K'içinde kebk idi Leyli ḫıramān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [*ḫafes,*]
3. ḫafes maḫbes olur mı ḫiç bāde
Ya gizlenür mi ḫiḫe içre bāde (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*ḫafes,*]
4. Ola iki **ḫafesde** cān giriftār
Vebāl-i ḫāne ḫılmaḫdan beni ḫüm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [*ḫafesde, -de*]
5. Temāḫā-yı cihān gelmez aña ḫōḫ
ḫu bülbül kim **ḫafesde** tuta mesken (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [*ḫafesde, -de*]

kāfi ol: Kāfi olmak: Yeterli olmak, kāfi gelmek, yetmek.

1. Ki taḫmıḫ aña 'anber ḫalka ḫāme
Olup ḫāme ḫılı yarmakda kāfi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11*). [*kāfi ol, -up*]

kāfile: Kafile, kervan.

1. Cemāl-i ḫaysa düḫmiḫlerdi meftün
Ki idüp **kāfile** Yāsini ezber (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*kāfile,*]

kāfir: Kāfir, düşman.

1. Kimin manzūr u kimin nāzır itmiḫ
Kimin mü'min kimini **kāfir** itmiḫ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*kāfir,*]
2. Seḫāb-ı tıḫı yağdurur ferāvān
Baḫın **kāfirleriün** mānend-i bārān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8*). [*kāfirleriün, -ler, -üñ*]

kaf-tā-kāf: Kaf'tan Kaf'a (Dünyanın bir ucundan bir ucuna, uzak yerleri anlamında).

1. Dem-ā-dem itdüğinden 'adl ü inḫāf
Cihānı tıtdı nāmi **ḫaf-tā-ḫāf** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 154*). [*ḫaf-tā-ḫāf,*]

kaftan: Üste giyilen astarsız giysi.

1. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Soyup **kaftanlarını** bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*kaftanlarını, -lar, -ı, -nı*]

kâfûr: Kâfûr ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan beyaz ve yarı saydam ıtrlı bir madde.

1. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā müşg içre **kâfûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*kâfûr,]*
2. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup şeb
Göge **kâfûr** saçmışıdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*kâfûr,]*
3. Yâhüd mevtümde bu gisû-yı çün şeb
Kefen **kâfûr** olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [*kâfûr,]*
4. Yağar berf âsumândan hem-çü **kâfûr**
İder hallâçlık güyâ ki Mansûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*kâfûr,]*
5. Ki olmuş rîze **kâfûr** üzre ‘anber
Sütürü fûrce-i kaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*kâfûr,]*

kâfûr-efşân: Kafur saçan.

1. Dem-i serdüñden ol **kâfûr-efşân**
Dağı kanlu kefen şar kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30*). [*kâfûr-efşân,]*

kâfurî: Tütsü için yakılan kokulu bir ağaç. Reyhan cinsindedir.

1. Kefendür aña **kâfurî** semenler
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*kâfurî,]*

k’ağar: Beyazlaşmak.

1. Şaçum **k’ağardı** böyle iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim naḥli güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [*k’ağardı, -dı*]

kâğid: Kağıt.

1. Mükeḥḥal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde **kâğid** üzre ma’cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86*). [*kâğid,]*
2. Ki içinde ola her ḥâli mektûb
Velikin ne kalem buldı ne **kâğid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [*kâğid,]*
3. Ne **kâğid** k’aña inşâ ola nâmem
Götürmüş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*kâğid,]*

kâğid: Kağıt II Mektup.

1. Kitâbet âletin bilinde ḥâzır
Devât u ḥâme vü **kâğid** ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*kâğid,]*

k’ağla: Ki ağlamak.

1. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan **k’ağlaya** Mecnûn-ı dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [*k’ağlaya, -ya*]
2. Meger ḥ’âbum ola yâhüd ḥayâlüm
Bahârûñ mevsiminden ebr **k’ağlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*k’ağlar, -r*]

kāh: *Saman, saman çöpi.*

1. Şavurma gayrettim **kāhım** bāda
Kimesne kızımıñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*kāhım, -ı, -n, -ı*]

kāh: *Bazen, kimi vakit, bazı bazı, gâh.*

1. Elüñden kim yabāne düşse bir **kāh**
Şaķın k'ayağūña batmaya nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [*kāh,]*

kāh: *Köşk, kasır.*

1. Dağı şol **kāh** kim gördün füsündür
Şaķın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [*kāh,]*
2. Maħabbet **kāhına** şemsidi gūyā
Derüñdan kim çekeydi āh-ı pür-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*kāhına, -ı, -na*]

kāh-ı dil-efrüz: *Gönül aydınlatan mekân.*

1. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rüz
Çalır çeşmüñde bu **kāh-ı dil-efrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [*kāh-ı dil-efrüz,]*

kāhir: *Kahr edici, eden.*

1. Mürüvvetde güneş mānendi zāhır
Kaçan hışm itse gerdün gibi **kāhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*kāhir,]*

kahkaha: *Kahkaha. II Kahkaya benzer ötüş.*

1. Adına **kahkahadan** kebk-i şayyār
Ta'aşşuķ nevbetin ururdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*kahkahadan, -dan*]

k'ahmedi: *Hazreti Muhammed Mustafa (sav) isimlerinden biri.*

1. İdüp emr ol gice Cibrile Allāh
Buyurdi **k'Ahmedi** var eyle āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*k'ahmedi,]*

kahr: *Allah'ın şiddetli ve azab verici vasıflarının tecellisi.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfüñ iğmāz eyleye
Yāhu kim çaldurur anı itse **kahruñ** pāy-māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*kahruñ, -uñ*]
2. Dileseñ luḫ idersin dileseñ **kahr**
Beraberdür kaḫūnda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*kahr,]*

kahr: *Eziyet, zorluk.*

1. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine tır-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*kahr,]*
2. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsān gibi kim **kahrına** degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*kahrına, -ı, -n, -a*]

3. Ne hōd ‘ömrün görülmüştür beķası
Niçe çeksün zamānuñ **ķahrın** ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [*ķahrın, -ı, -n*]
4. K’anı **ķahr** āteşi kılmadı hīzem
Eger var-ise sende ‘aql u idrāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*ķahr,]*
5. Ağudur **ķahrı** luṭfı āb-ı hayvān
Ki tıġı cān alur cāmı virür cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*ķahrı, -ı*]

ķahr çek: *Keder ve üzüntüye maruz kalmak.*

1. Arada kalmışam miskîn ü hayrān
Senüñ-çün ben çekerven bu ķadar ķahr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*ķahr çek, -er, -ven*]

ķahr it: *Mahvetmek.*

1. İki cihānda düşmenüñi ķahr iden Hūdā
İtdi dü kevine ḥazretüñi şāh-ı muḥterem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35*). [*ķahr it, -en*]
2. Çü ķahr itmek diledi Engürüse
Ḥarāb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rūsa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [*ķahr it, -mek*]
3. Anasına didi idüp üküş ķahr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*). [*ķahr it, -üp*]
4. Saña ben ķahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ gūşımaydı ḥalka-i zer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70*). [*ķahr it, -er, -düm*]
5. Pāye-i a’lā bulur luṭfıñ kime kılsa nażar
Kimi ķahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni’āl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [*ķahr id, -er, -señ*]
6. Şunup İbn-i Selāma itdi anı ķahr
Murāduñ kārvännaydı rehzen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*ķahr it, -di*]

ķahr kıł: *Hakk'ın azabı.*

1. Kimini pādişāh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup ķahr kılmış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88*). [*ķahr kıł, -mış*]

ķahr kıł: *Azap etmek.*

1. Nedür şekk ile nüş-i zehr kıılmaq
Kişi kendin el için ķahr kıılmaq (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*ķahr kıł, -maq*]
2. Felek döne döne kılmış idi ķahr
Eger biñ dürlü ḥon itseñ ḥavāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36*). [*ķahr kıł, -mış*]

ķahrmanlık it: *Cesaret göstermek.*

1. Oturmuş kendü resmi birle maḥzün
İdüp ol tiġ-zenler ķahrmanlık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 71*). [*ķahrmanlık it, -üp*]

ķahr-ı bād-ı şarşar: *Şiddetli rüzgarın yıkıcılığı.*

1. Ķabā-yı bāġı kıldı reng-der-reng
İrüp komadı **ķahr-ı bād-ı şarşar** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 49*). [*ķahr-ı bād-ı şarşar,]*

ķaht: *Kıtlık.*

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur **kaht** u tengi vü saşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*kaht,]*

kâinât: *Alem, herkes, bütün varlıklar.*

1. Deriye şarılı bir üstülhwândur
Hâbersüz varlığından **kâinātuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45*). [*kâinātuñ, -uñ]*

kak: *Vurmak.*

1. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kaçup kûr-âne ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [*kaçup, -up]*

kakum-ı ebr: *Bulut kürkü.*

1. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı **kaçum-ı ebr** içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*kaçum-ı ebr,]*

kal: *Bir durum oluşmak, bir hale girmek.*

1. Bir gemidür güyyiâ 'ummân-ı şun'uñda felek
Kim **çalup** girdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*çalup, -up]*
2. Cüduñ eyyâmında sâ'il **kalmağı** 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*kalmağı, -ma, -dı]*
3. Anuñ ardınca İsrâfil geldi
Biraz tayrân idüp ol dağı **kaldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [*kaldı, -+dı]*
4. Yidüm her gavtada yüz zehr ü biñ hün
Kalınca baħrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [*kalınca, -ınca]*
5. Şu resme eylemiş pür naqş anı
Ki görse deng ü hayrân **kala** Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [*kala, -a]*
6. Ol içüp bâde-i ğam vardı elden
Bu mest-i 'ışq olup **kaldı** 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*kaldı, -dı]*
7. O **kaldı** ğargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*kaldı, -dı]*
8. Niğarın **kaldı** derd ü miħnet-ile
Kıladı âh u nâle ğasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*kaldı, -dı]*
9. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv **kaldı** pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*kaldı, -dı]*
10. Çi ger ayrıldı lîk ol mâh-ı nevde
Dil ü cânı ğama **kaldı** girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12*). [*kaldı, -dı]*
11. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rüz
Kalur çeşmüñde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [*kalur, -ur]*
12. Dil ü cânda ğuzürü **kalmağı** hiç
Nihâl-i ğaddı oldı ğuşşadan piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15*). [*kalmağı, -ma, -dı]*
13. 'Arûs atasınuñ gitdi meccâli
Cidâl eyleyecek **kalmağı** ğâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110*). [*kalmağı, -ma, -dı]*
14. Ne diri **kalmamuzdan** sen ziyân-kâr
Çü gördi bu ğirivi fetĥ şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [*kalmamuzdan, -ma, -muz, -dan]*
15. Alup gitdi evine ğurrem ü şâd
Ol âhûlarla **kaldı** anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [*kaldı, -dı]*
16. Ğodı cânına Mecnûn-ı ğastenüñ daĝ
Gözi ardınca **kaldı** iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [*kaldı, -dı]*
17. Oturdi yanına çün serv-i âzâd
Taĝıldı ğalk ğalvet **kaldı** eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*kaldı, -dı]*

18. Kālan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü nāle vü ahuñ enīsi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 10*). [*kālan, -an*]
19. Kimesnem **kal mamışdur** az eger çok
Görürsin muntazırdu çıkmağa cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [*kal mamışdur, -ma, -mı, -dur*]
20. Ser-ā-pā **kal dı** zencir-i belāda
Çü böyle gördiler ol nā-tüvānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 86*). [*kal dı, -dı*]
21. Elinde ol dağı digerlerüñ hem
Halāsum **kal dı** zülf-i yār elinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63*). [*kal dı, -dı*]
22. Kālalar ‘aczen mağlûb u dil-teng
Seherlerde ki bu ‘ayyār-ı dil-keş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [*kālalar, -alar*]
23. Biraz **kal dılar** ammā yine hāmüş
Görüp bu anı kal dı deng [u] hayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*kal dılar, -dı, -lar*]
24. Koçuşup tenlerinde **kal dılar** bir
Pür oldı iki şudan bir şürāhî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [*kal dılar, -dı, -lar*]
25. Tolaşup **kal dılar** bir gice bir rüz
İki şeydā biri birini koçmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [*kal dılar, -dı, -lar*]
26. Nihāl-i kāmēti döndi hilāle
Vücüd-i riştesinde **kal madı** hîç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [*kal madı, -ma, -dı*]
27. Olar gitdi vü bunlar yine **kal dı**
Budur hikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*kal dı, -dı*]
28. Var iy dem bādsuz **kalsun** dimāğum
İrişdi iy nefes hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*kalsun, -sun*]
29. Anuñ gözi bunuñ yüzinde **kal dı**
Bunuñ ‘ışkı anı endūha saldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [*kal dı, -dı*]
30. Benüm gönülümün ammā yok karārı
Ki sevdi **kal dı** ol gün yüzlü yarı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [*kal dı, -dı*]
31. Yüzüme açılan bāb-ı ‘ināyet
Kāpandı yine **kal dum** bī-sa‘ādet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [*kal dum, -du, -m*]
32. Ola ‘uqqāb-ı nāvek çünki perdār
Muħanneşler **kal ur** kerkes gibi h‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*kal ur, -ur*]
33. Kālurdi bir zamān hayretde ol māh
Görinse çeşmine karşudan ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*kal urdi, -urdi*]

kal: Elde bulunmak.

1. Ne **kal dıysa** benüm ‘ömrümde bākî
Yücelsun al kat anuñ ‘ömri tākı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [*kal dıysa, -dı, -ysa*]
2. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir idi Hāk ne **kal dıysa** muqadder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*kal dıysa, -dı, -ysa*]

kal: Kalıcı olmak, varlığını sürdürmek.

1. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hîç
Kime **kal mış-durur** bu dehr-i fānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [*kal mış-durur, -mı, -durur*]

kal: Bulunmak, geriye kalmak.

1. Bulupdur emrünüle rif‘at eflāk
Kal updur pestligünde her zamān hāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*kal updur, -up, -dur*]
2. Kal updur teng-i dil her gonce-i cīm
Dişi dürrinden ayru sīn urmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 36*). [*kal updur, -up, -dur*]
3. Kal updur levhlerde bī-ser-ü-pā
Çü mekteb-hāneden çizdi kenārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 46*). [*kal updur, -up, -dur*]
4. Göç itdi ol sa‘ādetle şitābān
Bu **kal dı** anda şürde vü hayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*kal dı, -dı*]

5. Çeri uydurmaduğumdan zarūrī
Barışduķ **ķaldı** ‘özr ile o hūrī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [*ķaldı, -dı*]
6. Ne yir **ķaldı** zeminde başacaķ pāy
Ne kuş buldı havāda uçacaķ cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [*ķaldı, -dı*]
7. Gidüp tākātleri cümle çerinüñ
‘Amelden **ķaldı** kolu ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*ķaldı, -dı*]
8. Ķala meydān-ı ģamda ģink-i nāmum
Düşe çün ‘ār atundan ehl-i ģayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76*). [*ķala, -a*]
9. Ķo bu sevdāyı bunda şāh-ıla **ķal**
Vatan tüt bir begendüĝüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*ķal,]*
10. Vezîr ü ģāşş u nüddām u ekābir
Ne kiçi **ķaldı** şehir içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [*ķaldı, -dı*]
11. Nitekim lâle **ķaldı** daĝ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferāĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*ķaldı, -dı*]
12. Ki Mecnûnuñ ģarābetinden idi
Zamān-ı Nühdan **ķalmış** ‘acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7*). [*ķalmış, -mış*]
13. Ķoyam gidem saña mülk-i cihānı
Ķala çünkim tehî benden serāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*ķala, -a*]
14. Bilem tā kimse **ķalmışdur** şoñumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*ķalmışdur, -mış, -dur*]
15. Eyülük yatlılıķdan **ķala** şanma
Yamanlık olsa bir şāşşuñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [*ķala, -a*]
16. Nazar kıl dehr olardan kime **ķaldı**
Ķamu gitdi ‘azîz ü dîn-perestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [*ķaldı, -dı*]
17. Cihānda **ķaldı** ehl-i mekr ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [*ķaldı, -dı*]
18. Gidelüm **ķalmayalum** kārândan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26*). [*ķalmayalum, -ma, -ya, -lum*]
19. Ki bozduñ anı sen **ķalduñ** ‘acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [*ķalduñ, -du, -n*]
20. Derünü derdin itdi yāre ta‘yîn
Özi gibi ‘amelden **ķaldı** ģāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [*ķaldı, -dı*]
21. Turup şāhuñ vaţangāhına geldi
Yakînde ģarār itdi vü **ķaldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164*). [*ķaldı, -dı*]
22. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Ķılıçlar çün gelüp **ķaldı** ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*ķaldı, -dı*]
23. K’öliceķ yurdum ile **ķalışar** āh
Ķıladı rüz u şeb cehd ü müdāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [*ķalışar, -ışar*]
24. Uçurup cān kuşın iy sîne sen **ķal**
Beni ģurtar ilāhî bu belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*ķal,]*
25. Gözetdi ol deli kendü **ķalayın**
Yürüyverdi ol şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [*ķalayın, -ayın*]
26. Ölümdeñ şoñra **ķalmaz** aşşı dārū
Ķarābeti tıyup anuñ ģurüşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*ķalmaz, -maz*]
27. Her ne iķlime ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Ķalmaya raģşuñ ayak basduĝı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*ķalmaya, -ma, -ya*]
28. Bir elma k’ola táb‘ı şekker-āşār
Çü şakķ ola aña **ķalmaz** ģarîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [*ķalmaz, -maz*]
29. Mürüvvet eyleseñ bir daĝı ģānum
K’öliceķ **ķalmasa** boynuñda ģanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40*). [*ķalmasa, -ma, -sa*]
30. Olar gidüp daĝı **ķalmazdı** bunlar
Cihān bāzîĝerin ütmez kişi ģiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [*ķalmazdı, -maz, -dı*]
31. Ac u bî-ģ‘āb eyü nālān ģeçindüñ
Bir iki ĝün **ķalınca** ‘ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [*ķalınca, -ınca*]
32. Çürütmişdi olanca ģānumānın
Elinde **ķalmamışdı** vech-i dünyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17*). [*ķalmamışdı, -ma, -mış, -dı*]
33. Hemîn **ķalmış** deriyle üstüĝ‘ānı
Giriftār-ı belā cism-i nizārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [*ķalmış, -mış*]

34. Tā kıyâmet günlerine **kıaldı** didâr el-fırâk
Bir yaña cevr-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*kıaldı, -dı*]
35. Burakla ol maħalde **kıaldı** Cibrîl
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*kıaldı, -dı*]
36. Kıarârı **kıalmayup** ol nâ-tüvânuñ
Nazâr saldı varup taķına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91*). [*kıalmayup, -ma, -y, - (u)p*]
37. Kıi mülküñ **kıalmadı** ođluña eyvâh
Seni iy ğam-h'arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [*kıalmadı, -ma, -dı*]
38. Kıılıç ğibidür üstinde kıafâñuñ
Eser **kıalmadı** âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [*kıalmadı, -ma, -dı*]
39. Gülistâna ğönildi anlar ile
Kıarârı **kıalmayup** kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21*). [*kıalmayup, -ma, -y, - (u)p*]
40. Kıi ne uyħuyı kıodı ne ta'âmı
Çü **kıalmadı** simâñında nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*kıalmadı, -ma, -dı*]
41. Kıakın fevt itme anı fursatında
Kıalan nedür diriseñ ger kışıye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*kıalan, -(a)n*]
42. Ne fi'l itse o **kıalur** her kışıye
Ğönildi raħtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [*kıalur, -(u)r*]
43. Kıalur 'aşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy 'ışķ işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58*). [*kıalur, -(u)r*]
44. İki bile eli **kıaldı** 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-i kıahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*kıaldı, -dı*]
45. Kııyâmet günlerine **kıaldı** didâr
Siyâh ol dilerüm iy rüz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*kıaldı, -dı*]
46. Yaşı deryâ ğibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı **kıaldı** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [*kıaldı, -dı*]
47. Kıi bâri bu heves **kıalmaya** cânda
Yakın ğünde ider ğöñlüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [*kıalmaya, -ma, -ya*]
48. Bular bir kıaçını yırtup düşürdi
Kıalanı ortadan kıaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35*). [*kıalanı, -anı*]
49. İki cârî zebâna urdı bendi
Ol iki naķş **kıaldı** deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [*kıaldı, -dı*]
50. Kıefendür aña kıâfûri semenler
Çiçekler câmesüz **kıaldı** vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*kıaldı, -dı*]
51. Kıaşab târi ğibi **kıaldı** içi boş
Ruħı mir'âtu buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*kıaldı, -dı*]
52. Kıalan maħremlerinden bî-naşib âh
Kıanı ol ten kı tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*kıalan, -an*]
53. Kıâdef ğibi kıim andan dür ğevher
Yile vermiş ğülü vü ğârı **kıalmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*kıalmış, -mış*]
54. Zemîn ğencini yudmuş mâri **kıalmış**
Bu resme ğözlerinden cüy idüp ğün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*kıalmış, -mış*]
55. Çürümiş cismi **kıalmış** üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı zâħir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [*kıalmış, -mış*]

kıal: Kalmamak, varlığını sürdürmemek.

1. Görür kıim ğitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabri **kıalmamış** kıarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*kıalmamış, -ma, -mış*]
2. Bu sevdâ içre kıorķarvan k'olam ğüm
Kıaçankim **kıalmaya** çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [*kıalmaya, -ma, -y, -a*]

kıal: Ayrı kalmak.

1. Kişi kim **qalmaya** bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden sonra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*qalmaya, -ma, -ya*]
2. Çü tenhâ **qala** dir gözden döküp hûn
Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*qala, -a*]

kal: (Bir iş bir şeye veya kimseye) Görev olarak düşmek.

1. Turup pes hâlvatinden gitdi anuñ
Haqa **qaldı** işi ol meh-likânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [*qaldı, -dı*]

k'al: Almak, zapt etmek.

1. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi **k'alup** amı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*k'alup, -up*]
2. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu ahhârı **k'alı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*k'alı, -dı*]

kal'a: Kale.

1. Gidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci **kal'aya** irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [*kal'aya, -y, -a*]
2. İdinüp dîn-i İslâmîyi miftâh
Beligrad **kal'asına** oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94*). [*kal'asına, -sı, -na*]
3. Sarây içre var idi **kal'a** muhkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*kal'a,]*
4. Budur kim **kal'asidur** cânuñ ihsân
Görüñ mecnûnı k'itdüginden in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [*kal'asidur, -sı, -dur*]
5. Havâlisinde **kal'aydı** ded ü dâm
Bular kim her biriydi mest ü hûn-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*kal'aydı, -ydi*]
6. Hidâyet **kal'ası** bâbına fettâh
Çerâğ-efrüz-i cân-ı ehl-i derdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*kal'ası, -sı*]
7. Şu resmedür ki **kal'a** genc üzre
Dem-i şîhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [*kal'a,]*

kalb: Kalp, gönül.

1. Kerâmetden giyindi hulk-ı hâş
Nüzül itdi yine **kalbi** pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*kalbi, -i*]
2. Dağı bigâne **kalb** u âşinâ-rû
Bugün hûbân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [*kalb,]*

ka'l-bahr-i fi'l-himem: Cömertlikte umman gibi.

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-leţâfet ka'l-bedr fi'ş-şeref
Ka'l-şand fi'l-halâvet **ka'l-bahr-i fi'l-himem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [*ka'l-bahr-i fi'l-himem,]*

ka'l-bedr: Dolunay.

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-leţâfet **ka'l-bedr** fi'ş-şeref
Ka'l-şand fi'l-halâvet ka'l-bahr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7*). [*ka'l-bedr,]*

kalb-i a'dā: *Düşmanın kalbi, gönü.*

1. Kabâyilden okıdup ceş-i enbüh
Kılayın kalb-i a'dâyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54*). [*kalb-i a'dā, -yı*]

kalb-i keşif: *Kara, katı kalp.*

1. K'aña bakmak açar kalb-i keşifi
Görinür çeşm-i bînâya çü minâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*kalb-i keşif, -i*]

kalb-i 'uşşâk: *Aşıkların kalbi.*

1. Münevver oldı hem-çün **kalb-i 'uşşâk**
Felek havzında hürşid-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [*kalb-i 'uşşâk,]*

k'aldan: *Aldanmak.*

1. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşân dâm
Diler **k'aldanup** aña tâvüs-i mâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*k'aldanup, -up*]

kaldır: *Yukarı doğru hareket ettirmek.*

1. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi **kaldıram** ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [*kaldıram, -am*]
2. Anı **kaldurayın** toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [*kaldurayın, -a, -yın*]
3. Bu sözlerden başın **kaldurdu** Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [*kaldurdu, -dı*]

kaldur: *Ortadan kaldırmak.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmâz eyleye
Yâhu kim **kaldurur** anı itse kafruñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*kaldurur, -ur*]

kalem: *Kalem.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakç oldu **kâlem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*kâlem,]*
2. Çü şâh ol bârgâha hâzır oldu
Kâlemle levhe dahı nâzır oldu (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [*kâlemle, -le*]
3. Kâlem ney-şekker ü nazımuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*kâlem,]*
4. Kâlem çek defter-i sâhirlige sen
'Alem dik kişver-i şa'irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*kâlem,]*
5. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kâlem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*kâlem,]*
6. Kâlemle noçtadan düz dâne-i cev
Tuyür-ı hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*kâlemle, -le*]
7. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velikin ne **kâlem** buldı ne kâğid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [*kâlem,]*

kalem-dârende-i mecmû'a-ı ğayb: *Gayb defterinin kalemini elinde tutan.*

1. Nevâ-yı bülbülün şavtına nâzım
Ƙalem-dârende-i mecmû'a-ı ğayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 9*). [*Ƙalem-dârende-i mecmû'a-ı ğayb,]*

k'âlet-i zevk ü şafâ: *Zevk ve eğlenceye vesile.*

1. Eyüye yatlua baş itmeye piç
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [*k'âlet-i zevk ü şafâ, -dur]*

kâlib: *Beden, vücut.*

1. Yaqalar eylediler päre päre
Görüp ol **Ƙâlibı** sandılar el-ħağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [*Ƙâlibı, -i]*

kalkan: *Kalkan.*

1. Bu nüħ **Ƙalkın** ki biñ biñ var mîhi
İdeler ħarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*Ƙalkın,]*

ka'l-kand: *Şekerli.*

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-leťâfet ka'l-bedr fi'ş-şeref
Ƙa'l-kand fi'l-ħalâvet ka'l-baħr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [*Ƙa'l-kand,]*

kallâs: *Kalleş, hileci, dönek.*

1. Ƙadimiden meger var idi **Ƙallâş**
Ƙapularında bir ħarı ħaravâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [*Ƙallâş,]*
2. Eger ol tãifeden düşe bir baş
Öperek ħaldurur yirden bu **Ƙallâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [*Ƙallâş,]*

kalma: *Bitmek, tükenmek, yok olmak.*

1. Ol uçmağda yorulup peyk-i ħazret
Per ü bâlinde hiç **Ƙalmadı** sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*Ƙalmadı, -dı]*
2. Ƙarârı **Ƙalmayup** şevħ-ile tırdı
Şebistâni yolın tıutup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*Ƙalmayup, -y, -up]*
3. Çün ol meh-peykerün vaşfin işitdi
Ƙarârı **Ƙalmayup** ârâmi gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40*). [*Ƙalmayup, -y, -up]*
4. Meded eyle ki düşvâr oldı ħâlüm
Ƙarâr u şabra **Ƙalmadı** mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26*). [*Ƙalmadı, -dı]*
5. Tükendi şabrı vü gitdi ħarârı
Elinde **Ƙalmadı** hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4*). [*Ƙalmadı, -dı]*
6. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi **Ƙalmadı** altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [*Ƙalmadı, -dı]*
7. Ƙarârı **Ƙalmadı** bir yirde çün bād
Gül endâmi ħayâli birle nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [*Ƙalmadı, -dı]*
8. Cihânda **Ƙalmadı** bir ħılca ħaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*Ƙalmadı, -dı]*
9. Belâ zindânıñ ħa'rında **Ƙalmağ**
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*Ƙalmağ,]*

10. Eşer **ķalmadı** ğayrı üstüĥ`āndan
11. Cihān-efrüz ola çün mihr enver
Çerāğ-ı şubĥda **ķalmaz** iñen fer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56*). [*ķalmaz,]*
12. ‘Acebdür k’ol segān-ı üstüĥ`ān-ĥ`ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*ķalmadı, -dı]*
13. Tükendi **ķalmadı** şabr u mecālüm
Gel otur yanuma kim iy vefādār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 4*). [*ķalmadı, -dı]*

ķām: *Arzu, meram, maksat.*

1. Ki toplu şekker-i şükriile **ķāmum**
Pür ola bāde-i şevķiyle cāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [*ķāmum, -um]*
2. Buña virdüĝini devlet eger **ķām**
Olara virmemişdi devr-i eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*ķām,]*
3. Ki olur bir nefesde **ķām** u nā-ķām
Hezārān yūnus-ı ma’nī saña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*ķām,]*
4. Saçı olursa ger maķşūd u **ķāmuñ**
Nazar eyle ķara zūlfine lāmuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*ķāmuñ, -uñ]*
5. Ki men’ itmezse taķdīr-i Ĥudāyı
Ururam **ķāmına** bu mübtelāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [*ķāmına, -ı, -n, -a]*
6. Sıyup ‘ahdi virürler düşmene **ķām**
Diker ‘aşık nihāl-i mīve bāĝa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*ķām,]*
7. Urırdı rüy-ı şahrā reng-i sincāb
Göz ider ĝonca-ı bādām-ı ĥōş **ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [*ķām,]*
8. Aña geldüm ki **ķāmum** ola dāne
Beden kim çāh-ı ķa’rıdur aña cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [*ķāmum, -um]*

ķām: *Üzölmek, mutsuz olmak.*

1. Şitānuñ şiddetinden çarĥ ĥōd **ķām**
Güne ķarşu döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*ķām,]*

ķām u nā-ķām: *Istekli isteksiz.*

1. Fırāķa şabr iderdi **ķām u nā-ķām**
Özine cebr iderdi **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52*). [*ķām u nā-ķām,]*
2. Fırāķa şabr iderdi **ķām u nā-ķām**
Özine cebr iderdi **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [*ķām u nā-ķām,]*
3. Tütölur herkes aña **ķām u nā-ķām**
Ķanı bir baĥt k’olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*ķām u nā-ķām,]*

ķām u nā-ķām: *İster istemez.*

1. Ķaçan yāri ĝamından ol dil-ārām
Dilese nāle ķılmak **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110*). [*ķām u nā-ķām,]*
2. Açıldı ķufl-ı maĥzen **ķām u nā-ķām**
Hemīn lāĥza raķībān-ı ĥaremgāĥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*ķām u nā-ķām,]*

ķām vir: *İstekleri yerine getirme.*

1. Bu resme bī-vefālīķdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur **ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*ķām vir, -miş, -durur]*

ķamçı: *Kırbaç.*

1. Kıyās eyleñ niye irişdi hāli
Göricek **kaṃçı** zaḥmın yāl u bālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [*kaṃçı,]*
2. ‘Aşā **kaṃcısı** anuñ leng ħingi
Şitā eyyāmı idi ol zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*kaṃcısı, -+sı]*

kamer: Ay.

1. Kamer irüp ayağında qodı baş
Oqıdı bî-‘aded taḥsın ü şābāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*kamer,]*
2. Kamer bir şemmesidür efserinüñ
Niğinidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [*kamer,]*
3. Sipîhr-efgen-durur eflāk-ı heybet
Kamer efser-durur āfāk-ı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28*). [*kamer,]*
4. Livāsı cümle āfāk üzre mañşür
Mu‘ini **kāmer** ü a‘dāsı maḫhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*kāmer,]*
5. Meger bir şeb ki dehr olmışdı pür nür
Kamer raḥşān idi çün tal‘at-ı hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*kamer,]*
6. Kamer kim gice ola bedr ü tābān
Tutulmaz gözden anuñ nürü pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [*kamer,]*
7. Kamerden hāleye bu çarḥ-ı aḥḍar
Süd ile sākî-veş toldurdı şāgar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [*kamerden, -den]*
8. Cemāl-i Leylî ol cem‘ ortasında
Kamer gibi idi şem‘ ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [*kamer,]*
9. Bu dilberlerle Leylî fi‘l-merātib
Kamer gibiydi hem-rāh-ı kevākib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [*kamer,]*
10. Niğārınuñ bu zībā şöḥbetinden
Kamer girdāba düşdi ḥayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*kamer,]*
11. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
Kamer oldı ‘arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [*kamer,]*
12. Kamer ḥütın felek baḥrinde mellāḥ
Kamer māḥisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*kamer,]*
13. Kamer ḥütın felek baḥrinde mellāḥ
Kamer māḥisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [*kamer,]*
14. Kamerdür hāle içinde hüveydā
Niğābın açup itdi ‘arz-ı ruḥsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [*kamerdür, -dür]*

kamer: Ay (gibi parlak ve güzel olan).

1. Kamer yüzden qanı ol qara gözler
Qanı ol nāz u şive ol leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [*kamer,]*

kamer-efser: Ay taçlı.

1. Şeh-i encüm-sipāḥ u ‘arş-ı dergāḥ
Kamer-efser cevān-baḥt āsumān-cāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*). [*kamer-efser,]*

kamer-hadd: Ay yanaklı.

1. Buyurduñ kim bizüm qavm içre bî-ḥad
Güzeller var **kamer-ḥadd** ü sehî-ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [*kamer-ḥadd,]*

kamer-ruh: Ay yanaklı.

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz
Olup bir kaç **kamer-ruhlarla** dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16*). [*kamer-ruhlarla, -lar, -la*]
2. Kamer-ruh dil-rübâlar çarha girdi
Neşât âvâzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25*). [*kamer-ruh,]*
3. Olup bir kaç **kamer-ruhlarla** dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [*kamer-ruhlarla, -lar, -la*]
4. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruh
Fülân şahrâda olur iy **kamer-ruh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [*kamer-ruh,]*

kamer-ruhsâr: *Ay yanaklı II sevgili.*

1. Vedâ’ idüp **kamer-ruhsâra** Mecnûn
Revân oldı vaţangâhına maızûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9*). [*kamer-ruhsâra, -a*]
2. Kamer-ruhsâr idi vü hîzrân kad
Saçı müşğîn idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [*kamer-ruhsâr,]*

kamer-tal’at: *Ay yüzlü II. Sevgili.*

1. Yanaram Tûr-ı Müsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol **kamer-tal’at** baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*kamer-tal’at,]*

kamer-ves: *Ay gibi, aya benzeyen.*

1. Çün irdi on yaşına ol **kamer-ves**
Gönüller hîrmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*kamer-ves,]*
2. Çün irdi on yaşına ol **kamer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*kamer-ves,]*
3. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile ol **kamer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [*kamer-ves,]*

kâmet: *Boy, endam.*

1. Meclisünde âh u zârı deldi nâyuñ bağrını
Kâmetini eyledi çengün figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*kâmetini, -i, -n, -i*]
2. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi’râc
Ki turur **kâmetüñ** killkine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [*kâmetüñ, -üñ*]
3. Nihâl **kâmeti** serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif’atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41*). [*kâmeti, -i*]
4. Didî k’iy **kâmeti** serv-i ser-efrâz
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*kâmeti, -i*]
5. Vücüdî ğark-ı deryâ-yı ğam oldı
Nihâli **kâmeti** ğamdan ham oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*kâmeti, -i*]
6. ‘Aşâsı tire beñzer **kâmeti** yây
Ḥabişü’ş-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*kâmeti, -i*]
7. Vücüdün säyesini görme ulı
Ki ide **kâmetüñ** servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*kâmetüñ, -ü, -ñ*]
8. Eliflü na’llu ‘aşık gibi zâr
Nigündür **kâmeti** vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [*kâmeti, -i*]
9. Sehî **kâmetlüler** merginde sur-nâ
İraqlardan kara şem’ idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*kâmetlüler, -lü, -ler*]
10. Ḥayâdan **kâmetüm** nahli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*kâmetüm, -üm*]
11. Ki yârum **kâmetindensin** nişâne
Ḥayât-ı cânsın u ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*kâmetindensin, -in, -den, -sin*]

12. Dilüni ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne **kâmetde-durur** gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*kâmetde-durur, -de, -durur*]
13. Kej olur kej bağan göz baña mutlak
Egerçi **kâmetümdür** aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [*kâmetümdür, -üm, -dür*]
14. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı gibi **kâmeti** ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*kâmeti, -i*]

kâmet-i süsen: *Susam bitkisi boyunda.*

1. Yücelmiş **kâmet-i süsen** çü servi
Ki her gönce o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [*kâmet-i süsen,]*

kâmet-i ‘uşşâk: *Aşıkların fidan boyu.*

1. Kanlara şokup beni mağbün idersin ‘âkıbet
Bezm-i gamda kâmet-i ‘uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [*kâmet-i ‘uşşâk, -ı*]

kâm-ı dil: *Gönlün isteği.*

1. Murâd-ı çeşm-i giryân kâm-ı dilsin
Kadüñdür şem’ olmuş adı ‘ar’ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 60*). [*kâm-ı dil, -sin*]

kâmil: *Ar. Büsbütün, tam, noksansız.*

1. Komişlar cehlden adını Mecnûn
Kemâlâtıyla ol hüd **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*kâmil,]*

kâmil: *Bilgili, üstat, olgun.*

1. Kimin ‘âkıl kimini **kâmil** itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [*kâmil,]*
2. Hüner-mend idi gâyet fâzil idi
Kemâlât içre hayli **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*kâmil,]*
3. Hünerdür ‘ışk her **kâmil** katında
Dime mecnûn aña ‘âkıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*kâmil,]*
4. Ki gey maqbûli idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gâyet **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*kâmil,]*
5. Var-idi bir tayısı ol zamânda
Şâhî vü **kâmil** ü şâhib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*kâmil,]*

kâmil ol: *Olgunlaşmak.*

1. Perî-ruhlardan evvel oldı kâmil
İki üç yılda oldı dâniş-âmüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26*). [*kâmil ol, -dı*]

kamış: *Kamış, şeker kamışı.*

1. Kara yirden bitürür hadravâtı
Kamış dürcinde derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*kamış,]*

kām-kār: Kutlu, muradına ermiş.

1. Sikender kişverinüñ **kām-kārı**
Süleymān hazretinüñ yādīgārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37*). [*kām-kārı, -ı*]
2. Ferāğāt kişverinde **kām-kār** ol
Çeküp nefsiñ segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [*kām-kār,]*

kām-nā-kām: İster istemez.

1. Kılāb öninde yatdı **kām-nā-kām**
Yine hem şubha dek zār u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*kām-nā-kām,]*

kām-rān: Arzusuna, muradına ermiş, bahtiyar.

1. Hevā gülzārdan gösterdi āzer
Meger ol hūsn ilinüñ **kām-rānı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [*kām-rānı, -ı*]

kamu: Bütün, hep.

1. Kamunun bildüğü 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kārūna nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*kamunun, -n, -uñ]*
2. Kamu küdsi melekler hürmetiyçün
Dönen kat kat felekler hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [*kamu,]*
3. Anuñ āli vü aşhābı haķiyçün
Kamu etbā' ü aḥbābı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*kamu,]*
4. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Kamu 'āciz durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*kamu,]*
5. Çi ger bi-hadd-durur cürm-i şeni'üm
Kamunun şāfi'isin ol şefi'üm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134*). [*kamunun, -nuñ]*
6. Tapuñ ser-haylidür **kamüsü** hayluñ
Murād özündürür aḥer tufeylüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [*kamüsü, -s, -ı]*
7. Okı bu cānibe gelsün bu gice
Kamu maḥşüdümı alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [*kamu,]*
8. Kamu sulṭānlaruñ püşt ü penāhi
Giriftār-ı kemendi mäh u mähı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111*). [*kamu,]*
9. Kamu çün dāne-i nār idi yek-sān
Hiçāl-ı sırr-ı cān ardında pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139*). [*kamu,]*
10. Sa'ādet münisi iḳbāl-ı yarı
Kamu maḥşüdümı virmişdi Bārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*kamu,]*
11. 'Arab resmince çekdürdi ta'āmı
Ḳonaḳladı **kamu** ḥāşşı vü 'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306*). [*kamu,]*
12. Kamusı bir kafesdeydi giriftār
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [*kamusi, -sı]*
13. Ayağına varup yüz sürdüğini
Kamu andan işidüp gördüğünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40*). [*kamu,]*
14. Kamunun ḥāşıl olduğı murādı
Özide kılduğın pāk i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [*kamunun, -nuñ]*
15. Kamu gördüklerini ḥ*āb içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [*kamu,]*
16. Nüküş-ı mihir ü mäh-ı 'ālem-ārā
Kamu ol āyinedendür hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [*kamu,]*
17. Ne deñlü var-ise ḥübān-ı ḳabile
Kamusınaydı server ol cemile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [*kamusınaydı, -sı, -na, -ydı]*
18. Ki zibādur **kamusunuñ** cemāli
Cihānda birinüñ yokdur mişāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [*kamusunuñ, -sı, -nuñ]*
19. Ne deñlü var-ise merdüm-zādecükler
Kamu andan oḳırlardı muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12*). [*kamu,]*

20. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Ƙamu vādileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [*Ƙamu,]*
21. Bugün oldum Ƙabilem içre ben hâr
 K'ider yârânlarum benden **Ƙamu** 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*Ƙamu,]*
22. Ƙamu endâmı zîbâ câmelerden
 Egerçi oldı maţbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*Ƙamu,]*
23. Ƙamusı dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet
 Arada Leylî mâh-ı burc-ı 'işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 23*). [*Ƙamusı, -s, -ı]*
24. Ƙamu meyhâneler içinde mestân
 İdinürler bu naķşî zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [*Ƙamu,]*
25. Cihâni tıtdı günden güne nâmı
Ƙamu aşüftelik oldı tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*Ƙamu,]*
26. Ƙarâbeti vü Ƙavmi bî-nihâyet
 İderlerdi **Ƙamu** 'izz ü ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [*Ƙamu,]*
27. Varup sızduğı yirleri aradı
Ƙamu tağı vü şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*Ƙamu,]*
28. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Ƙamu kârum yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*Ƙamu,]*
29. Ƙamu olmışlar idi âhene ğarķ
 Kılıç oynatmada her biri çün berķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [*Ƙamu,]*
30. Bahâdırlar **Ƙamu** çün nîze serdâr
 Kemer bağlandılar kılmağa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*Ƙamu,]*
31. Baña yâr idi evvel Ƙavm-i dildâr
Ƙamusı düşmen oldı şimdî iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*Ƙamusı, -sı]*
32. Kılup divân oķıtdı ehl-i harbi
Ƙamusına yidürdi rıfķ-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [*Ƙamusına, -sı, -na]*
33. Bizi tıtgıl **Ƙamu** maķtıül ü mürde
 Çü bir kaç haste vü bî-çâreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*Ƙamu,]*
34. Hâcâletden **Ƙamu** h'wâr u helâkuz
 Bilürsin kimse çün tıtmaz cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*Ƙamu,]*
35. Ƙamu fermânuña cândan muţî'üm
 Velîkin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*Ƙamu,]*
36. Misâlınden anuñ virmez nişânı
 Çü bildüñ sen **Ƙamu** haşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*Ƙamu,]*
37. Nihâyetüz **Ƙamu** rengin ü zîbâ
 Müheyyâ eyleyüp emr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [*Ƙamu,]*
38. Ƙamu uyhuya vardı ins ü hayvân
 Diledi bağ-ı hüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [*Ƙamu,]*
39. Elinde hem tıtar bir şeb-çerâğı
Ƙamu olmış harim-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [*Ƙamu,]*
40. Ƙamu bed-'ahd olur bî mürüvvet
 Vefâ levhi yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*Ƙamu,]*
41. Ƙamudur bir birinden bî-vefâ-ter
 Gözetmezler cihânda ğayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32*). [*Ƙamudur, -dur]*
42. Ki Ƙanından **Ƙamu** küh oldı gül-reng
 Döğüp kıldı vücüdün kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [*Ƙamu,]*
43. Nazar kııl dehr olardan kime Ƙaldı
Ƙamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*Ƙamu,]*
44. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Ƙamu vaşşilere olmış-iken hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*Ƙamu,]*
45. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Ƙamu menzillerinde evvel âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*Ƙamu,]*
46. Ki beslerdi gice gündüz buları
 İder muhsin **Ƙamu** halkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*Ƙamu,]*
47. Aña leşker idi ol bunlara şâh
Ƙamusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*Ƙamusı, -s, -ı]*
48. Ƙamu müşkilleri idermiş âsân
 Başından gidüben ğaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*Ƙamu,]*
49. Ƙamusı hizmetinde idi Ƙayım
 Kılarsañ sen dağı ger cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*Ƙamusı, -s, -ı]*
50. Ƙamu var bende şart-ı süğvârı
 Ğurâba virmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [*Ƙamu,]*

51. Kamusu ceybin itdi päre päre
Didiler k'iy şikeste-hâtir u zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14). [kamusı, -s, -ı]
52. Kamu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemîlik şimdi elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88). [kamu,]
53. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz iledür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41). [kamu,]
54. Kamuya boredur ölmek mu'ayyen
Eger bir habbe borcuñ olsa ma'lûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70). [kamuya, -y, -a]
55. Kamu hakkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dañı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [kamu,]
56. Kamu gavgâ cihândan ref ' olmuş
'Ayân kılmış 'arûs-ı çarh-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [kamu,]
57. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29). [kamusı, -s, -ı]
58. Okurdu vaşf-ı Leylîde gazeller
Kamu eş'ârını Zeyd-i diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31). [kamu,]
59. Yatur mañmür yir yir tāk-ı engür
Şahârîde **kamu** mürde çemenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71). [kamu,]
60. Kamu çāk itdiler gamdan girîbân
Girîv-i nâle çıkdı âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62). [kamu,]
61. Nişân-ı haddidür bir lâle-rüyuñ
Kamu hıştân ki ferş-i âsitândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143). [kamu,]
62. Öñi soñı **kamu** hiçdür **kamu** hiç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146). [kamu,]
63. Öñi soñı **kamu** hiçdür **kamu** hiç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146). [kamu,]
64. Kamudur bî-sebât u zîşt ü murdâr
Kişi k'olmaya gönülünde küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128). [kamudur, -dur]
65. İder soñra **kamusın** hâr u hâşāk
Cihânda bitdi mi bir serv-i hürrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148). [kamusın, -sın]
66. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu fânî bu 'âlem hâkdür hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97). [kamu,]
67. Kamusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi gubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28). [kamusın, -n]

kan: Kan, kan gibi kıpkırmızı renk.

1. Ne resme gördise virân içinde
Gözi zevraklarını **kan** içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32). [kan,]
2. Çerâğ-ı vaşl-ı mañlubından ayru
Dökerdi giceler **kan** çeşmi her sū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6). [kan,]
3. İdüp her lâhza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine **kan** ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [kan,]
4. Pür idüp **kan** yaşıyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73). [kan,]
5. Reg-i tenden ki deşte atılır **kan**
Olur kîn çarhına kavv-ı kuzah şan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49). [kan,]
6. Tölüp **kan** cüş eyler dîg-i serler
K'aña serpüş gibidür siperler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57). [kan,]
7. Tütüp **kandan** piyâle tîg-i ber-dest
Zemîni cur'asından eyledi mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45). [kandan, -dan]

kan: (cevherlerin) kaynağı.

1. Tütarmış anası mihrinden âteş
Görüp **kân** u vefâdan gevherini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13). [kân,]
2. Ki var idi 'Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü lutf **kânî** vü cihân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168). [kânî,]

3. Hayā deryāsı vü āzerm **kāni**
Melāḥat menba‘ı vü şerm **kāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*kāni,]*
4. Hayā deryāsı vü āzerm **kāni**
Melāḥat menba‘ı vü şerm **kāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*kāni,]*
5. Sa‘âdet-mend idi ḥayl u ḥaşem-dâr
Mürüvvet **kāni** idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [*kāni,]*
6. Ki pür güldür cinân dünyâ tolu ḥâr
Dür ü gevher taleb eyle ço **kāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101*). [*kāni,]*

kan: *Kan II hayati sıvı.*

1. Kanlara şokup beni mağbûn idersin ‘âkıbet
Bezmi-î ğamda kâmet-i ‘uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*kanlara, -lar, -a]*
2. Çü bir gevher ki zâhir ola k’andan
Biter niçe cigerde **kanlar** andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*kanlar, -lar]*
3. Ki görmişdi ḥarâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden ḥâke **kanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [*kanı, -ı]*
4. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger **kanından** idinmişdi zâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [*kanından, -ın, -dan]*
5. Çeküp çâk eyledi pîrahenini
Yaşından **kana** ğarḫ itdi zemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [*kana, -a]*
6. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-ḥûn
Teninden bağı **kanım** dökdi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [*kanım, -ın]*
7. İki **kandan** deñizdür oldı cüşân
Dilîrân mevc-veş anda ḥurûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [*kandan, -dan]*
8. Serinde nîzenüñ tinnîn-i şaf-der
Şan oldı **kandan** meş‘al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [*kandan, -dan]*
9. Şan oldı rezmgehe **kandan** gülîstân
Ki bülbüldür içinde zâĝ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [*kandan, -dan]*
10. Mürüvvet eyleseñ bir daḫı ḥânum
K’ölicek kalmasa boynuñda **kanum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40*). [*kanum, -um]*
11. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup **kana** lâ‘le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [*kana, -a]*
12. Bulut gibi ğubâr aĝdı havâya
Ki **kandan** yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [*kandan, -dan]*
13. Baña ol **kan-ile** tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruḥum üstinde çîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [*kan-ile,]*
14. Fiĝânuñla yaşuñdan özge hem-dem
Ciger **kanı** durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [*kanı,]*
15. Yiter kılduñ şehâ yok yire **kanı**
Ne bizüm ölmemüzden fâ‘ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*kanı, -ı]*
16. Hayâdan kâmetüm naḫli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire **kanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [*kanı, -ı]*
17. Gözin yummadı bir dem dökmeden **kan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [*kan,]*
18. Akıtmı kanlarımı **kanı** vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [*kanı, -ı]*
19. Akıtmı **kanlarımı** kanı vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [*kanlarımı, -lar, -ı, -ını]*
20. Ki **kandan** mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâḫzada ‘aḫlı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [*kandan, -dan]*
21. Gözi **kanıyla** yolları bezierken
Kažâ bir gün irürdi nâgehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2*). [*kanıyla, -ıyla]*
22. Elüñde var ‘aşâ mânend-i Mûsâ
Ol arada biraz gözden döküp **kan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [*kan,]*
23. Ebâ-‘an-ced cihân içre mükerrrem
Su gibi **kan** revân itmekte çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [*kan,]*
24. Ki **kanından** kamu küh oldı gül-reng
Dögüp kıldı vücüdün kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [*kanından, -ın, -dan]*
25. Sen itdüñ güllerüñi zâĝa teslîm
Ciger **kanı** yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*kanı, -ı]*

26. Yiñümden budur aķduđı benüm **ķan**
Ol anda nişterden muztarıbdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [*ķan,]*
27. Ki görüp anı cüş itmeye **ķanı**
Ėarâb olmağa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [*ķanı, -ı]*
28. Ki **ķandan** lâle-reng itdi zemini
Didi kim ķande gitdüñ iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [*ķandan, -dan]*
29. Ki çekdi sineñi pehlûsına Ėâķ
Ciger **ķanı** yerem derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*ķanı, -ı]*
30. Saçup **ķan** gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine Ėâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [*ķan,]*
31. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir **ķanı** için ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [*ķanı, -ı]*
32. Ciger **ķanın** yir ol dîvâne miskin
Ėavâlisin vühüş-ı âdemi Ėâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*ķanın, -ı, -n]*
33. Aķıdup gözlerinden her biri **ķan**
Didiler k'iy Ėarâb olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [*ķan,]*
34. Firâķuñdan revân eyler gözi **ķan**
Leb-ı cüda Ėıramân ol şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [*ķan,]*
35. Gözinden **ķan** saçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [*ķan,]*
36. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter **ķan** yaş aķıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [*ķan,]*
37. Müşevveş Ėâl her lâğza sitemden
Gözinden yaş yirine **ķan** saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [*ķan,]*
38. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Dağı **ķanlı** kefen şar kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*ķanlı, -lu]*
39. Ki diyeydüñ pür itdi **ķan** cihâni
Figân idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [*ķan,]*
40. Ki **ķandan** yundı âb-ı zindeğanı
Şu deñlü nâle kılıp urdı çarĖı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [*ķandan, -dan]*
41. Gözinden dökdi ķanlar kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâğ üzere **ķanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [*ķanı, -ı]*
42. K'îñiletđi anuñ eĖĖanı çarĖı
Yaşından şol ķadar aķıtdı **ķanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*ķanı, -ı]*
43. İdüpdür Ėarķ-ı Ėün-ı şir-i merdân
İçer mey gibi **ķanı** yok dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*ķanı, -ı]*
44. Anuñ 'adlini 'ahd itdi şurâği
Ki içmeye meyüñ **ķanını** dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [*ķanını, -ı, -n, -ı]*

ķan: *Vücuttaki hayati sıvı. II Gözyaşı.*

1. Teninde muntazır çıķmađa câni
Revân idüp gözinden **ķanlı** seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [*ķanlı, -lu]*
2. Ol eydürdi vü bu ağlardı **ķanlar**
Ol oldu 'ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [*ķanlar, -lar]*
3. Gözinden dökdi **ķanlar** kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâğ üzere ķanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18*). [*ķanlar, -lar]*
4. Dökerdi Zeyd gözden **ķanlı** seyli
Anuñ gibi ere Ėâķ rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [*ķanlı, -lu]*

ķan ağla: *Kanlı gözyaşı dökmek | çok üzölmek.*

1. Şeh öninde ķodı yüz yire çün Ėâķ
Didi ķan ağlayup k'iy şâğ-ı a'zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [*ķan ağla, -yup]*

ķan dök: *Kanlı gözyaşları dökmek | çok üzölmek.*

1. Başını kesseler artar ziyâsi
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm ķan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [*ķan dök, -di]*

2. ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ƙan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*ƙan döker,]*

ƙan dök: *Kan dökmek, canına kıymak, öldürmek.*

1. Buyurdı leşkerine her kim anı
Buluben sinesinden döke ƙanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*ƙan dök, -e-ı]*
2. K’o şayd oldı saña sen aña şayyād
Yazuƙdur dökme ƙanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*ƙan dök, -ı, -n-me]*
3. Er oldur kim ölüden dökmeye ƙan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [*ƙan dökme, -ye]*

ƙan düş: *Kan sıçramak.*

1. Ölürem şoñra düşer boynına ƙan
Dir idi ƙorƙma k’idem teraħħum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [*ƙan düş, -er]*

ƙan kusdur: *Kan kusturmak II Bezdirmek.*

1. Ki ƙan ƙusdurmadı aħir ol ‘acüze
Bu bâġuñ naħli gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [*ƙan ƙusdur, -ma, -dı]*

k’aña: *Ki ona.*

1. Müdām iş üzredür ked-bānūyı ħāk
K’aña penbe seherdür çarĥ-ı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [*k’aña,]*
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknün
K’aña kıymet degül şad genc-i Ƙārün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*k’aña,]*
3. Çıƙardum gerçi niçe dürr-i şevvār
Velî derdā k’aña yokdur ħarîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*k’aña,]*
4. Ne mâye k’aña virürdi ġîdādan
Pür iderdî derünını şafādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*k’aña,]*
5. Ne seng ü çüb k’aña toƙınurdu
Gül ü serv-i riyāz-ı cān şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [*k’aña,]*
6. Ferāġat ƙıldı çün bildi ħaƙîƙat
K’ana ƙār itmeyiserdür naşîĥāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28*). [*k’ana,]*
7. K’aña ben kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişāl-i mihr kızġun müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*k’aña,]*
8. Tölup ƙan cüş eyler dîġ-i serler
K’aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*k’aña,]*
9. K’aña sürme yirine giriser mîl
Cihāndan devşürüp büngāh u raħtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*k’aña,]*
10. K’aña aħir irişmemişdür āfet
Ye ƙanı bir ħarābe bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*k’aña,]*
11. Ki bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [*k’aña,]*
12. Ne kâġıd k’aña inşā ola nāmem
Götürürmiş meger kim ol müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*k’aña,]*
13. Bularla tutmuş-ıdı üns ü ülfet
K’aña her beyza-i mārān-ı vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 93*). [*k’aña,]*
14. K’aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ĥabābuñ heykelini gösterür şaĥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [*k’aña,]*
15. K’aña divānelik virmiş ħalāşı
Hüner-mend saħı vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*k’aña,]*

16. K'aña dil virüp idinmişdi maflüb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20*). [*k'aña,]*
17. Şafâ mir'âtdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sim bîni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*k'añadur,]*
18. K'aña ejder idi zülfi nigeç-bân
Şeker-güftâr idi vü erğuvân-ğad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [*k'aña,]*
19. K'aña vire şeref hem-çün melek 'ışk
'Acebdür kim ol iki 'aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*k'aña,]*
20. Kefen kaydın göre yâ ol ğarîbe
Ne yârı var **k'aña** kıluç hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*k'aña,]*
21. K'aña kândil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol kadar ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*k'aña,]*
22. K'aña bakmaç açar kalb-i keşifi
Görinür çeşm-i binâya çü minâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*k'aña,]*

k'aña: Anne, valide.

1. Tır evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârûña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*k'anañdur, -ñ, -dur]*
2. Olur ol duhterün ehliyyeti az
K'anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [*k'anası, -sı]*

kana: Kanamak, kan gelmesi.

1. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden **kanayup** hün-ı derün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*kanayup, -yup]*

kanâ'at: Tokgözlülük, yetinme.

1. Kanâ'at haşletin itmekdür izhâr
Ġanîmetdür cihân içre kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44*). [*kanâ'at,]*
2. Kanâ'at haşletin itmekdür izhâr
Ġanîmetdür cihân içre **kanâ'at** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [*kanâ'at,]*
3. Kanâ'at tiğina gerdân-ı âzi
Ço 'uzlet hırsuñı ber-dâr kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34*). [*kanâ'at,]*
4. Rızâñı dil seririne emir it
Kanâ'at tahtı üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [*kanâ'at,]*

kanâ'at eyle: Yetinmek, kanaat etmek.

1. Kanâ'at eyleyen bulur hidâyet
Neşâtından bu temsilün ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 46*). [*kanâ'at eyle, -yen]*
2. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Eğerçi eylediler şöhet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22*). [*kanâ'at eyle, -di, -ler]*
3. Firâk ü miñnete eyle kanâ'at
Ki şâyed irüre baht-ı hümayün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*kanâ'at eyle,]*

kanâ'at kıl: Yetinmek.

1. Degüldi mültefit bu şaydgâha
Kanâ'at kılmiş-idi gerd-i râha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 58*). [*kanâ'at kıl, -miş, -idi]*

kanā'at kıl: *Anlamak, razı olmak.*

1. Zārūrî görmege kıldı kanā'at
Bu resm-ile geçinürlerdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 106*). [*kanā'at kıl, -dı*]
2. Çi ger hazz itdi likin ivdi gâyet
Zārūrî va'deye kıldı kanā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [*kanā'at kıl, -dı*]

kanad: *Kanat, uçma organı.*

1. Gehî kerkes **kanadı** âşiyâni
Cebel şehliğine buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*kanadı, -ı*]

kand: *Şeker.*

1. Sözi **kandı** lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*kandı, -i*]
2. K'îçinde pürdür anuñ **kand** uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*kand,]*
3. Ki ya'nî hasteye yidürdiler **kand**
Dağı eylediler çok dürlü timâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*kand,]*

k'anda: *Ki orada.*

1. Hem irdi emr **k'anda** ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [*k'anda,]*

k'anda: *Ki onda.*

1. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz **k'anda** ārām ide gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*k'anda,]*
2. Kişi **k'anda** yürüdi guşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdi sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*k'anda,]*
3. Gelür ol gâr öñine **k'anda** Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*k'anda,]*

k'andan: *Ki ondan.*

1. Çü bir gevher ki zāhir ola **k'andan**
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [*k'andan,]*
2. Cerîde yeg-durur **k'andan** ola pāk
Budur görünmemekden aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [*k'andan,]*
3. Ölürlen ide telkîn-i şehâdet
Ne kes **k'andan** vaşiyet eyleye güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*k'andan,]*

kande: *Nerede, nasıl.*

1. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur **kandese** iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*kandese, -se*]
2. Var-ise **kande** bir cüd ehli sulţān
Urur çākerliginden lâf her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*kande,]*

3. İşitse **ķande** bir ‘uryān ya bir aē
İderdi Őytle k’ili aña muhtāc (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*ķande,]*
4. Yoē āēāhi ki **ķandedūr** maķāmı
Ya kimdūr ol nedūr ‘ālemde nāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*ķandedūr, -dūr]*
5. Bulıřduēından isterdi ķaberler
Ki **ķande** olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [*ķande,]*
6. Ki **ķande** gōrseler ol nā-tuvānı
İderler ķatl virmeyūp emānı (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [*ķande,]*
7. Ki **ķande** bulsalar sen ēam-řināsi
Helāk ideler iy cān āřināsi (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*ķande,]*
8. Ćü Leyli bu ķaberden oldı āēāh
Ki ol miskīne **ķandedūr** vatangāh (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*ķandedūr, -dūr]*
9. Nireden geldūn ũ **ķande** gidersin
Ayıtdı k’atañum ben pīr-i nālān (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [*ķande,]*
10. Felek saķfına kimdūr k’ire bile
Alup cānını **ķande** kaēsun ādem (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*ķande,]*
11. Ki ķandan lāle-reng itdi zemīni
Didi kim **ķande** gitdūn iy peder āh (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*ķande,]*
12. Ki mũlkũn ķalmadı oēluña eyvāh
Seni iy ēam-ķ^warum **ķande** arayın (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*ķande,]*
13. Aña gōstereyin kim **ķandadur** rāh
Ol a’māyi gelũp bu serv-i dil-cũ (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*ķandadur, -dur]*
14. Velikin **ķande** olur řevķ-i bũlbũl
Bulur kebkīyle de gũlzār zīnet (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [*ķande,]*
15. Gidersin **ķande** çekse iħtiyāruñ
ēamumdan ōzgeden pervā yimezsın (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*ķande,]*
16. Uş ol dem boynuñadur vebālũm ĥōd
Ķanı sen **ķandesin** ya ķandeyũm ben (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*ķandesin, -sin]*
17. Uş ol dem boynuñadur vebālũm ĥōd
Ķanı sen ķandesin ya **ķandeyũm** ben (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*ķandeyũm, -yũm]*
18. Te’ařřuķ cānına ēavēā biraķsa
Aradup **ķande** ise řuyladurdı (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [*ķande,]*

ķand-ı leb: Dudaēın şekeri II Dudaēın tatlılıēı.

1. Bu sevdādan ki bozulmış mizācuñ
Kimũn ķand-ı lebindendūr ‘ilācuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [*ķand-ı leb, -in, -den, -dūr]*

ķand-ı leb-i sekker-feřān: şeker saēan dudaēımın tatlılıēı.

1. Ziyāde oldı anda ‘illet-i merg
Gōrũn ķand-ı leb-i řekker-feřānın (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 127, Mısra 63*). [*ķand-ı leb-i sekker-feřān, -ın]*

ķand-ı teberzed: şeker kamışı.

1. Yũzi dibāce-i ĥũsne ser-āēāz
Sōzi **ķand-ı teberzed** ĥāne-i nāz (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [*ķand-ı teberzed,]*

ķandil: Ćeraē, kandil, meřale.

1. K’aña **ķandil** olmiş mihr-i enver
Yũcelmiř řol ķadar ol ķubbe-i pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leyli vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*ķandil,]*

ķanēı: Hangi.

1. Kağı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırdında havfünden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*kağı,]*

k’anı: *Ki onu.*

1. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden **k’anı** ‘ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [*k’anı,]*
2. Yazılmış bir ‘âceb taşvîr **k’ânı**
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [*k’ânı,]*
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi er
K’anı pîşe tutınmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10*). [*k’anı,]*
4. Ricâdur hazretüñden **k’anı** bî-güft
İdesin bülbül-i nâlânıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*k’anı,]*
5. K’anı düşmen görüp olmaya handân
Degüldür kimseye bâkî zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166*). [*k’anı,]*
6. Tarîk-i fitneye de basmazam pây
Bir iş **k’anı** harâm itmiş ola Haq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [*k’anı,]*
7. K’anı hiç itmedi miñnet tegergi
Saña çün-kim mutî ‘ olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*k’anı,]*
8. K’anı kahr âteşi kılmadı hizem
Eger var-ise sende ‘aql u idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*k’anı,]*
9. K’anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [*k’anı,]*
10. K’anı kılmadı âhîr yine müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*k’anı,]*

kāni: *Hani.*

1. Yaqar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdā **kanı** gülzâr-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [*kanı,]*
2. Kanı ol va‘de vü ‘ögr ü dilekler
Ki yârî baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [*kanı,]*
3. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [*kanı,]*
4. Çağırur kim **kanı** gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa gelmişdi mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10*). [*kanı,]*
5. Eyit kim ‘aybsuz ‘âlemde kim var
Cihân içre **kanı** bir kime bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [*kanı,]*
6. K’iletmezdüm saña ben bu gūmañı
Kanı ol itdügüñ ‘ahd ü yeminler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53*). [*kanı,]*
7. K’aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye **kanı** bir harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*kanı,]*
8. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Kanı ol dem ki virürdüñ baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [*kanı,]*
9. Kimüñ derdine olduñ sen giriftâr
Kanı ol ‘ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*kanı,]*
10. Kanı ol bendeñe dildârlıklar
Kanı ol döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56*). [*kanı,]*
11. Kanı ol bendeñe dildârlıklar
Kanı ol döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [*kanı,]*
12. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
Kanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*kanı,]*
13. Kanı ol ‘ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger ‘ahdî geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [*kanı,]*
14. Ne kılduñ ata mı ana mı **kanı**
Vefâszudur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*kanı,]*
15. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm hōd
Kanı sen kandesin ya kandeyüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*kanı,]*
16. Kanı bencileyin bir dahı bendeñ
Gamuñdan özge mu‘tadum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [*kanı,]*

17. Țopuġa dek gil içre kıldılar zār
Ķanı ‘ālemdede bir vaqt-i muvāfiĶ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145). [Ķanı,]
18. Ķanı kim olmayaydı bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ġarĶ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48). [Ķanı,]
19. Ķanı zevcüm diyü kılardı efgān
‘Arabda ol zamān bu idi kânûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114). [Ķanı,]
20. Ķanı āvāze-i tabl-ı seġergāh
Benüm gibi cihān içinde yā Rab (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 44). [Ķanı,]
21. Veyā ġonca dehen ne hāmüŖ olduñ
Ŗeker-dilden **Ķanı** ol tatlu sözler (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55). [Ķanı,]
22. Ķamer yüzden **Ķanı** ol Ķara gözler
Ķanı ol nāz u Ŗive ol leġāfet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56). [Ķanı,]
23. Ķamer yüzden Ķanı ol Ķara gözler
Ķanı ol nāz u Ŗive ol leġāfet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57). [Ķanı,]
24. Ķanı ol luġf-ı iġsān ol feŖāġat
Ķanı ol serv gibi Ŗalman Ķad (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58). [Ķanı,]
25. Ķanı ol luġf-ı iġsān ol feŖāġat
Ķanı ol serv gibi Ŗalman Ķad (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59). [Ķanı,]
26. Ķanı ol gül gibi zībā vü ter ġad
‘Arab içre ne deñlü varsa a‘yān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60). [Ķanı,]
27. Ķanı ol zülfi sünbül eŖmi nergis
Geleceġin bilüp ol gevh-ı pāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86). [Ķanı,]
28. Anı aldayımaz herġiz bu Ŗüret
Ķanı Hüsrev Ķanı Dārā Ķanı Cem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131). [Ķanı,]
29. Anı aldayımaz herġiz bu Ŗüret
Ķanı Hüsrev **Ķanı** Dārā **Ķanı** Cem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131). [Ķanı,]
30. Anı aldayımaz herġiz bu Ŗüret
Ķanı Hüsrev **Ķanı** Dārā **Ķanı** Cem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131). [Ķanı,]
31. Ķalan maġremlerinden bī-naŖīb āh
Ķanı ol ten ki tāzeydi semenden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21). [Ķanı,]
32. Țutulur herkes aña kām u nā-kām
Ķanı bir baġt k’olmadı niġün-sār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89). [Ķanı,]
33. Ķanı bir ġöz ki dehr itmedi ġün-bār
Ecel seyli Ķatı yavuz yaġıdır (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90). [Ķanı,]

Ķāni’: Kanaat edici, eden, hālinden hoŖnut, nasibine razı.

1. Melek var olsa yegdür pāk u **Ķāni’**
Beni terk eyle tut kim iy yegāne (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36). [Ķāni’,]
2. ġöñül her ġavfdan bī-bāk olupdur
Cihānda **Ķāni’üm** ben bir ġiyāha (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29). [Ķāni’üm, -üm]
3. Hem ideydüm seni māl-ile **Ķāni’**
Muġi’ olup saña olursa hem-rāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48). [Ķāni’,]

Ķān-ı derd: Dert kaynaġı.

1. Vücüd-ı ākine virdi cerāġet
Varup taġ içre buldı kân-ı derdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51). [Ķān-ı derd, -i]

Ķanı kaç: Kanı ekilmek.

1. Vücüd-ı lāġarından kaçdı Ķanı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 52). [Ķanı kaç, -dı]

Ķān-ı tab’: Miza, karakterin özü.

1. Sözüñden pür ġüher eyle cihānı
Çıkarup kân-ı tab’uñdan cevāhir (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3). [Ķān-ı tab’, -uñ, -dan]

k'añıl: Anılmak , hatırlanmak, unutulmamak.

1. Velikin bu vesileyle murādum
Budur **k'añıla** ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*k'añıla, -a*]

kanın dök: Kanını akıtmak.

1. 'Ayân eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çun dökdi kanın sāķı daħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*kanın dök, -di*]

kanına gir: Öldürmek.

1. Ki girdüm yoķ yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü ħ'āb-ı ħargüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62*). [*kanına gir, -düm*]

kanını dök: Ölüme yol açmak, cana kıymak.

1. Ki Mecnūnuñ döke kanını çün seyl
Diledi k'ura bir tığ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [*kanını dök, -e*]

k'anlar: Ki onlar.

1. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu **k'anlar** ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*k'anlar,]*

kanlar ak: Kanlı göz yaşları dökmek.

1. Nazar eyledi yarı ıal'atına
Gözinden kanlar aķdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34*). [*kanlar aķ, -dı*]

kanum iç: Sevgilinin öldürücü bakışlarının aşıģı yaralaması.

1. Cemāline fedā olsun bu cānum
Ĥelāl olsun içerse çeşmi kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*kanum iç, -er, -se*]

kānūn: Adet.

1. Sen daħı 'ālemdede bir **kānūn** idersin 'āķıbet
Çarĥ-ı kaddum gerdişiyile āsyāb-ı 'ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*kānūn,]*
2. Kanı zevcüm diyü kılarıdı efgān
'Arabda ol zamān bu idi **kānūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [*kānūn,]*

k'anuñ: Ki onun.

1. Beni kıl mālīk-i gencūr-i ihlās
K'anuñ fezyile bulam māye-i ħāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*k'anuñ,]*
2. Cihānuñ ol-durur bī-şübhe cānı
K'anuñladur cihāna zinde-gānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20*). [*k'anuñladur, -la, -dur*]
3. K'anuñ şevķiyile nazm oldu bu nāme
Hem ire nāmı ile iħtītāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*k'anuñ,]*

4. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*k'anuñ,]*
5. Bular **k'anuñ** sözini itdiler güş
Kaşeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [*k'anuñ,]*
6. Senüñ gönülünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılca yokdur saña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [*k'anuñ,]*
7. Elinden her **k'anuñ** bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [*k'anuñ,]*
8. Yakîn bildi **k'anuñ** cān-ı hākiri
Belā zindānuñ olmuş esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65*). [*k'anuñ,]*
9. Yemîn eyledi vü gösterdi mişāk
K'anuñ hākķı k'odur Hālāk-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*k'anuñ,]*
10. Didi hayf u dirîğ ol āfītāba
K'anuñ bu kündeyc pāyını nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*k'anuñ,]*
11. Var ol nev' iste **k'anuñ** cinsisin sen
Vücüdün āhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*k'anuñ,]*
12. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar **k'anuñ** kōmış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*k'anuñ,]*

k'anuñla: *Ki onun.*

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*k'anuñla,]*

k'anuñsın: *Ki onun.*

1. Didi iy perde k'anuñ sen hicābı
Nazar kıl hālūme gör ben hārābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*k'anuñsın, -sın]*

kap: *Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.*

1. Kaşar gāhî humā-yı üstüñwān-cū
Teninden üstüñwān-ı püşt ü pehlü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*kaşar, -ar]*
2. İrişüp **kaşdı** ol zībā cemāli
Ne hāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [*kaşdı, -dı]*
3. Aña neyler tabībūñ tütüyāsı
Kaşa çün bir koyunı gürg-i garrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [*kaşa, -a]*
4. Turup ol şāhdan pür hîle vü āl
Gelüp **kaşdı** elinden şeb-çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [*kaşdı, -dı]*
5. Yirinden **kaşdılar** hışm-ıla bunı
Şoyup kaştanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [*kaşdılar, -dı, -lar]*
6. Ki ecel irüp anı **kaşmışdı** nāgāh
Selīm-i 'Āmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*kaşmışdı, -mış, -dı]*
7. Şıdı teb rengini ruhsārımuñ hem
Saķāmet bādı **kaşdı** lālesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21*). [*kaşdı, -dı]*
8. Firibile elümden **kaşdı** nāgāh
Murād olan saña vü baña maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84*). [*kaşdı, -dı]*
9. K'ecel irüp anı **kaşmışdı** nāgāh
Pes āhır zelzelesinden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*kaşmışdı, -mış, -dı]*
10. Didi irüp ecel bād-ı hāzānı
Meger **kaşmışdur** ol serv-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [*kaşmışdur, -mış, -dur]*

kapan: *Kapalı hale gelmek.*

1. Yüzüme açılan bāb-ı 'ināyet
Kapanı yine kaşdum bī-sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [*kapanı, -dı]*

kaplan: Kaplan.

1. Derisin aña naṭ' iderdi **kaplan**
Sürüp aḥū ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*kaplan,]*

kapma: Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

1. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yâd
Ki artuq **kapmaya** gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [*kapmaya, -ya]*

kapu: Kapı eşiği, huzur, makam.

1. Çarḥ hemser dirlerise **kapuña** kılma 'aceb
Pîr-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*kapuña, -(ñ)a]*
2. Eşiğün secdegâh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i âsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 106*). [*kapuñ, -ñ]*
3. Kapuñda dāim iy sultān-ı Yeşrib
Ṭurur Mūsā 'aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*kapuñda, -ñ, -da]*
4. Açılmış **kapuları** âsumānuñ
Şaçılur rahmeti ḥalka Ḥudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15*). [*kapuları, -lar, -ı]*
5. Güneş her gün giyüp zer-tāc
Ķapusında ṭurur feyzine muḥtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126*). [*Ķapusında, -(s)i, -(n)da]*
6. Hāzīne **Ķapusın** açup atası
Şu deñlü dökdü zer kim yoq kıyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303*). [*Ķapusın, -sı, -n]*
7. Ķadīmiden meger var idi Ķallāş
Ķapularında bir Ķarı Ķaravāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*Ķapularında, -lar, -ın, -da]*
8. Varınca Ka'be **Ķapusına** ol pîr
Ķefinden gevher ile ṭoldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [*Ķapusına, -(s)i, -(n)a, -]*
9. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol **Ķapudan** pes ol kemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [*Ķapudan, -dan]*
10. Kimüñ **Ķapusına** varsa sürüdü
Añup sīmin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [*Ķapusına, -(s)i, -(n)a, -]*
11. Beni gel bu **Ķapuda** eyle Ķurbān
Ki bu dergāhuñ İsmā'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60*). [*Ķapuda, -da]*
12. Aradan 'Amr u Bekri sürdü yir yir
Ķapudan ṭaşra hem-çün ḥalka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*Ķapudan, -dan]*
13. Ķapuya geldi ṭurur zār u maḥzūn
Eger var-ise destūr iy ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [*Ķapuya, -(y)a]*
14. Baña rahm it saña ecrin vire ḤaĶ
Açup şefĶat **Ķapusın** kıl teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [*Ķapusın, -sı, -n]*
15. Bu **Ķapu** mekr-ile örtülmez aşlā
Çalışdı her cevān ceḥd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [*Ķapu,]*
16. Ķapusın baḥt-ı bīdār itdi dīvār
Ķam u hier-ile iy Ferḥād-āyīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*Ķapusın, -sın]*
17. Ayaguñ dāmenüñe çek çü şimşād
Ṭama' kelbin **Ķapudan** sür ḥaĶîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*Ķapudan, -dan]*
18. Yine **Ķapuñda** lik ümmīd-vārem
Çü ḥāme ser-nigün ü pür-günāhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*Ķapuñda, -ñ, -da]*

kapu: (padişah) kapısı | makam, huzur.

1. Baña kıymadılar güş it kelâmı
Tamâm on yıl **kaþuñda** kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*kaþuñda, -ñ, -da*]

kaþu: Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer II Sevgilinin huzuru.

1. Kaþuñda şimdi bir baðlu esürüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*kaþuñda, -ñ, -da*]

ka'r: Derinlik, dip.

1. Senüñ zātuñdur iy kıl-k-i siyâhi
Me'ânî kulzümi **ka'rında** mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*ka'rında, -ın, -da*]
2. Belâ zindânı **ka'rında** giriftâr
Revende bî-beden bir türfe cândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [*ka'rında, -ın, -da*]
3. Belâ zindânıñ **ka'rında** kalmak
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*ka'rında, -ın, -da*]
4. Belâ zindânıñ **ka'rında** maþbûs
Ėariķ-ı kulzüm-i derd ü meşakķat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*ka'rında, -ın, -da*]
5. Çerâğ-ı miħnete pervâne-i derd
Belâ zindânı **ka'rınıñ** esiri (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*ka'rınıñ, -ı, -nuñ*]
6. Tehayyür çâhınıñ **ka'rında** maþbûs
Zamânı geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*ka'rında, -ın, -da*]

kâr: Amel. fîl. fayda. kazanç.

1. Kamunuñ bildüği 'ilmüñdedür cehl
Olupdur **kârınıñ** nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*kârınıñ, -uñ, -a*]
2. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ **kârı** zârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*kârı, -ı*]
3. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden soñra **kârı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*kârı, -ı*]
4. Didi keyfiyyet ü rengini **kârınıñ**
Atasına anasına nigârınıñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [*kârınıñ, -uñ*]
5. Çün añladı anası reng ü **kârınıñ**
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârınıñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*kârınıñ, -ı, -n*]
6. Gözüñ nûrı saña düşmeye bu **kâr**
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [*kâr,]*
7. Gözüñ nûrı saña düşmeye bu **kâr**
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [*kârdan, -dan*]
8. Kaþı sa'b oldu Ėünden güne **kârı**
Özinden cezbe-i Ėam kıldı 'ârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*kârı, -ı, -*]
9. Benüm ol dem olur çeşmümle **kârım**
K'ola aña muķâbil rüy-ı yârım (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [*kârım, -um*]
10. Ki ölince geçinem Ėâr içinde
Şehiden katl olam bu **kâr** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*kâr,]*
11. Gice gündüz budur 'âlemdede **kârı**
Daħı yokdur hişâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [*kârı, -ı*]
12. Dilemedüñüz itmek çün bu **kârı**
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [*kârı, -ı*]
13. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu kârım yile gitdi zihî **kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*kâr,]*
14. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu **kârım** yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*kârım, -um*]
15. Ne iķlime dilersenñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*kârdan, -dan*]
16. Anuñ Ėayrıyla herĖiz düzmezem **kâr**
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*kâr,]*

17. Dağı yokdur şadef birle aña **kār**
Bunu didi vü zāhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [*kār,]*
18. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana yokdur senüñ-le dağı **kārum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [*kārum, -um]*
19. Kılarsın bunda sen feryād u efġān
Bu **kārı** tutmadın yeg kārşuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [*kārı, -ı]*
20. Kılarsın bunda sen feryād u efġān
Bu kārı tutmadın yeg **kārşuzlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [*kārşuzlık, -suz, -lık]*
21. Dürüş kim düzesin ‘ālemde bir **kār**
Ecel çün deprede yārin ‘ināni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [*kār,]*
22. Ki zārı kend’özünüñ **kārı** kıl sen
Uş öldüm mātemümde ağla tız ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [*kārı, -ı]*
23. Ki lāyıkduz vefā rāhında bu **kār**
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [*kār,]*
24. Niçün kend’özünüñ virdün hārābe
Enisün kim-durur bu **kār** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [*kār,]*
25. Olacağ oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vāķı‘ oldu bu **kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*kār,]*
26. Bu yolda pes benüm yokdur günāhum
Benüm **kārum** ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [*kārum, -um]*
27. Veren elden Züleyhā gibi **kārı**
Gözi yağmaya viren mülk-i cāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [*kārı, -ı]*
28. Didı öz düşmenine k’iy birāder
Başına gelmesün dirseñ yaman **kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111*). [*kār,]*
29. Düzelüm **kārı** geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy cān afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64*). [*kārı, -ı]*
30. Recā vaktinde çorhūdudur baña **kār**
Vaṭangāhum-durur mülk-i hārābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*kār,]*
31. Sükūnetden lebine urdı mismār
Yoğ-ıdı şoñra bundan ġayrı **kārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*kārı, -ı]*
32. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme **kāruñda** ta‘cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29*). [*kāruñda, -un, -da]*
33. Ki öz başında gördi ol ġayālî
Egerçi geldi bir yüzden hōş ol **kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [*kār,]*
34. Vuñuş ardınca hem-çün şır-i merdān
Bir āyine dağı irişdi **kārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [*kārı, -ı]*
35. ġamuñ idi yoğ-ıdı özge **kārı**
‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [*kārı, -ı, -ı]*
36. K’anı kılmadı āķır yine müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘ādet ü **kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [*kār,]*
37. Ki togru varablesin nişāne
Ki tırūñ olduġıyçün togru **kārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [*kārı, -ı]*

kār eyle: Etki etmek.

1. Varurak eyledi āşiftelik kār
Kemend-i hicrde oldu giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25*). [*kār eyle, -di]*
2. Gider ortalarından lā-büd āzerm
Senüñ pendün baña hiç eylemez kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*kār eyle, -mez]*

kār it: Kazanç elde etmek, yarar sağlamak.

1. Ferāġat kıldı çün bildi ġaķıķat
K’ana kār itmeyiserdür naşihāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28*). [*kār it, -me, -yiser, -dür]*

kār it: Etki etmek.

1. Bir oġlanuñ k’ayaġına bata hār
İder zaķımı atası cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32*). [*kār it, -er]*

2. Ayağūñ bir dikenden olsa efkār
İder cānum gözine zaħmı anuñ kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [*kār it, -er*]
3. Daħı biter yaqar anı dem-i bād
Aña kār itmedi ger pend-i māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [*kār it, -me, -di*]
4. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār efğān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [*kār it, -üp*]
5. Derūmna idüp ol bülbülüñ kār
Ne yüzden başlasa Mecnûn fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [*kār it, -üp*]

kār kıl: Kazanç sağlamak, kazanmak.

1. Dögerdüm ben teni seng-i cefāya
Du'ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85*). [*kār kıl, -ma, -dı*]

kār kıl: İş yapmak; yararlı olmak.

1. Kemānum süstdür kılmaz veli kār
Baña āsān idi feth-i ħazīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [*kār kıl, -maz*]

kār kıl: Tesir etmek.

1. Olup mest-i ħarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı 'ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42*). [*kār kıl, -dı*]
2. Kıla döndürmüş anı renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılmış cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [*kār kıl, -mış*]

kār ol: Tesir etme.

1. Qo maḥlūb-ı ħaḳīkī rāhına pāy
Saña kār olmasun ħūy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [*kār ol, -ma, -sun*]

kara: Kara, siyah. II toprak.

1. Qara yirden bitürür ħaḍravātı
Qamış dürcinde derc eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [*qara,*]

kara: Kara; kararmak.

1. Kara gözleri cānuña belādur
Senüñ baħtuñ anuñ-içün **qaradur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*qaradur, -dur*]
2. Ne āteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle **qarardı** baħt u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [*qarardı, -r, -dı*]
3. Yoğ-imış şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Qara ħālüñ ki çeşmümden güm oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*qara,*]

kara: Kara. II leke.

1. Arınmaz göñlümün pend-ile pāsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz **qarası** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [*qarası, -sı*]
2. Qaralanmış-durur nâme çü tūmār
Ezelden yüz **qarası** nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [*qarası, -s, -ı*]

kara: Kara II Koyu.

1. Yüzüm 'işyân u cürmile **karadur**
Gice gündüz işüm fişk u hañadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127). [karadur, -dur]
2. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [kara,]
3. Görüp cüdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara yazulu tûmârın ider tay (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114). [kara,]
4. Kara gözleri cânuña belâdur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29). [kara,]
5. Saçı olursa ger maqşüd u kâmuñ
Nazar eyle **kara** zülfine lâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40). [kara,]
6. Temâşâ kıldı ol deşti hırâmân
Kara evler tütulmiş gördi yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46). [kara,]
7. Kara zülfi ki anuñ müşg-sândur
Murâd-ı dil semendine 'inândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21). [kara,]
8. Kara evden ruh-ı şahrâya her sâl
Çor iy 'âlî neseb kavmüñ siyeh hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41). [kara,]
9. Yüzi **kara** idi vü saçları ak
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23). [kara,]
10. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan **kara** urğandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32). [kara,]
11. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitti **kara** gönli pür âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42). [kara,]
12. Ğamuñdandır **kara** saçum sefide
K'oğulluğundan oldum nâ-ümide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13). [kara,]
13. Meger kim gün ğurübünüñ zamâna
Kara giydürdi şonuñda cihâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8). [kara,]
14. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4). [kara,]
15. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
İraqlardan **kara** şem' idi güyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22). [kara,]
16. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan **karadan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74). [karadan, -dan]
17. Velikin şimdi kaç' oldı ümîdüm
Boyandı **karaya** baht-ı sefidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38). [karaya, -ya]
18. Sen eyle 'afv yüzi **karayuz** biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8). [karayuz, -yuz]
19. Kara çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46). [kara,]
20. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyündüñ 'ışk nârında meger sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60). [kara,]
21. Günün niçün **karadur** böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [karadur, -dur]
22. Anuñ-çun başdan ayağa **karasın**
Uçup seyrân iderken bu cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64). [karasın, -sı, -n]
23. Varmış gördi tedbirinüñ aşlı
Şarup bir gün **karalarla** gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3). [karalarla, -lar, -la]
24. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25). [karadur, -dur]
25. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hużürında anuñ yüzüm **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7). [karadur, -dur]
26. Olupdur gonca jengârı fetile
Dil-i lâle ki sevdâdan **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55). [karadur, -dur]
27. Karañu gicedeyüm tâlib-i genc
Göñül girdâb-ı hicründe zebündur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80). [karañu, +-ñu]
28. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76). [kara,]
29. Kara giydi vü gözleri tölî hün
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60). [kara,]
30. Kara hâli-ile oldı hem-âğüş
Cemâlinde olan her dürr-i ziver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34). [kara,]

31. Kara mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi hâreğh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*kara,]*
32. Kamer yüzden qanı ol **qara** gözler
Qanı ol nâz u şive ol letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [*kara,]*
33. Karadur toprağı vü âbî tîre
Miyândan kişi key çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*karadur, -dur]*
34. ‘Azâ için giyindiler **karayı**
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [*karayı, -y, -i]*
35. Niçedür mâr u mür içinde hâlün
Qara zülfün Hudâ bilür ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*kara,]*
36. İşün endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh **qara** şu çıktı zemînden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [*kara,]*
37. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı‘adan şîr rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [*kara,]*
38. Me‘âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm ‘işyân midâdından **karadur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*karadur, -dur]*

kara: Kara II Kötü.

1. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven **qara** bahtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*kara,]*

k’ara: Bakmak; bak.

1. Alıvir gönülümü müyından anuñ
K’arayu geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*k’arayu, -yu]*
2. K’arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*k’arayu, -yu]*

k’ara: Orta, iç, mabeyn.

1. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârüñ **k’aralarında** yoq şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*k’aralarında, -lar, -m, -da]*

kara baht: Kötü talih.

1. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı qara bahtum kilîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*qara baht, -um]*
2. K’olupdur kara bahtum gibi câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*kara baht, -um]*

kara giv: Kara giymek: yas dolayısıyla siyahlara bürünmek.

1. Kara giydi vü kıldı nâle vü âh
Ger oldı gitmesinden gönîli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [*kara giy, -di]*
2. Başına ol zamân şan kopdı maşşer
Kara giydi vü gözden dökdi bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [*kara giy, -di]*

kara zengî: Siyah yüzlü zenci.

1. Ki dönmişsin qara zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [*kara zengî, -ye]*

karābet: Yakınlık, hısımlık.

1. Karābeti vü kavmı oldı āgāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ çāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5). [karābeti, -i]
2. Olursa bu **karābet** gelmesün hem
'Adū-yı kine-cūdan göñlüñe ğam (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121). [karābet,]
3. Karābeti daħı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25). [karābeti, -i]
4. Karābeti vü kavmi bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33). [karābeti, -i]
5. İki kimse **karābetinden** anuñ
Didiler şāha hālātından anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17). [karābetinden, -in, -den]
6. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cān
Karābetüm baña hep düşmen el-ān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22). [karābetüm, -üm]
7. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le k'olınmaz bir **karābet** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11). [karābet,]
8. Hevayı düd-ı āhı kıldı türe
Karābeti ki bu hāli işitdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81). [karābeti, -i]
9. Bıçak irdi bu ğamdan üstüñhāna
Karābeti niderven iy cemile (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45). [karābeti, -i]
10. Ki Mecnūnuñ **karābetinden** idi
Zamān-ı Nühdan kalmış 'acūze (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6). [karābetinden, -in, -den]
11. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnūnuñ **karābetinden** anda (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3). [karābetinden, -in, -den]
12. Ölümünden şoñra kalmaz aşşı dārū
Karābeti tıyup anuñ ħurūşın (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31). [karābeti, -i]
13. Karābetin koyup āvāre düşdi
Ki zīrā ol mehūñ idi cemāli (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 30). [karābetin, -in]
14. Urupdur terkimi kavm u **karābet**
Dilüm şāfi-durur bî-mekr cānum (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84). [karābet,]
15. Su yirine müdām içerdı ħūm
Karābeti bilüp derdini anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7). [karābeti, -i]
16. 'Arabda bu ħikāyet oldı ma'lūm
Karābeti çü tıtdı bu söze sem' (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15). [karābeti, -i]

karala: Karalanmak.

1. Karalanmış-durur nāme çü tūmār
Ezelden yüz karası nāme gibi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110). [karalanmış-durur, -nmiş, -durur]

karalar giv: Yas dolayısıyla siyahlara bürünmek.

1. Karalar giydi ya'nî tıtdı mātem
Cihān pür-baħr iken ol nev-'arūsı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6). [karalar giy, -di]
2. Karalar giydi tıtdı katı mātem
Kaḅası nıl-reng ü göñli nā-şād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6). [karalar giy, -di]

karaman: Karaman şehri.

1. Nūr-i 'adlünden **Karāman** ili döndi Yeğribe
Oldı sūrı Konya şehrinüñ ħarim-i muħterem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35). [karāman,]
2. Zihî ikrāmı bî-çün ber **Karāmān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 10). [karāmān,]

karanfil: Güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi.

1. Benefşe vü **karānfil** dağ-ı mâtem
Baña gull-ı segân-ı küy-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44). [karānfil,]

karānu: Karanlık.

1. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nür
Karānu oldı mişl-i turre-i hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60). [karānu,]
2. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karānu vü dirâz u bî-ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25). [karānu,]

karānu: Karanlık. Beyitte ab-ı hayvan ve karanlık ifadesi beraber kullanılmıştır. Bilindiği üzere Hızır ve İlyas'ın içtiği hayat suyu "karanlıklar ülkesi"nde bulunur.

1. Karānudan çıkarur âb-ı hayvân
Hâcer karnında besler la'l-ı rahşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67). [karānudan, -dan]

karar: Kararmak, kötü olmak.

1. Gözinün nûrı dökülüp **karardı**
Demi bağlandı düridi berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64). [karardı, -dı]
2. Kaçan yâd itsem öldürür beni gam
Karardı hün-ı eşkümden libâsum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 89). [karardı, -dı]
3. Ağ incü gibi dişleri **kararmış**
Ser-â-ser hürd olmuş üstülh'ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18). [kararmış, -miş]

karar: Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm.

1. Sarây-ı hâşşda tutdı **kararı**
Yidiye irdi i'zâzile sâlı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48). [kararı, -ı]

karar: Rahat, huzur.

1. Kararı kalmayup ol nâ-tüvânun
Nazâr saldı varup taqına anun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91). [kararı, -ı]
2. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı kalmamış **kararı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112). [kararı, -ı]
3. Benüm gönümün ammâ yok **kararı**
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45). [kararı, -ı]
4. Gamından ben ki 'ışkuñ dil-figârum
Karârum yok-durur bî-ihtiyârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26). [karârum, -um]
5. Kararı kalmayup şevk-ile tûrdı
Şebistânı yolın tutup yügürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15). [kararı, -ı]
6. Çün ol meh-peykerün vaşfin işitdi
Kararı kalmayup ârâmı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40). [kararı, -ı]
7. Ki iy viren şabâ-yı 'ışka hürmen
Kararı hüşesine âteş efgem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18). [kararı, -ı]
8. Gülistâna gönildi anlar ile
Kararı kalmayup kuhsâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21). [kararı, -ı]
9. Kararı kalmadı bir yirde çün bād
Gül endâmı hayâli birle nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34). [kararı, -ı]
10. Karâr itdi velikin yok **kararı**
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182). [kararı, -ı]
11. Şular her nağl dibinde revâna
Biraz vaqt olsun ol yirde **karârûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129). [karârûn, -un]
12. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u **kararı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [kararı, -ı]

13. Eli bürka' velikin mah önüne
Ƙarârî şîşesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [*Ƙarârî, -î*]
14. Sarây-ı kabrde tütüdü **Ƙarârî**
Cihân dürdü anuñ dağı berâtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100*). [*Ƙarârî, -î*]

Ƙarâr it: *Oturmak, yerleşmek.*

1. Turup şâhuñ vaţangâhına geldi
Yakînde Ƙarâr itdi vü Ƙaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164*). [*Ƙarâr it, -di*]
2. Ƙarar itmiş Ƙonup bir şağ-ı serve
Kim anuñ bâl ü perr-i zer nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [*Ƙarar it, -miş*]
3. Ƙarâr itdi velikin yoğ Ƙarârî
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [*Ƙarâr it, -di*]

Ƙarâr it: *Sabit durmak.*

1. Ƙarâr itmedi âteş üzre çün hâr
Şabâh olunca kıldı âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*Ƙarâr it, -me, -di*]

Ƙarâr u şabr: *İstikrar ve sabır.*

1. Özini çaldı yirden yire bî-bâk
Ƙarar u şabrdan tâ oldı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [*Ƙarar u şabr, -dan*]

Ƙarâr u şabr: *Tahammül ve dayanma.*

1. Meded eyle ki düşvâr oldı hâlüm
Ƙarâr u şabra Ƙalmadı mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26*). [*Ƙarâr u şabr, -a*]

Ƙarârî git: *Aklı başından gîtmek. Bir kararda durmamak.*

1. Olup âşüfte sevdâ-yı ruğından
Ƙarârî gitdi rûy-ı ferruğından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 24*). [*Ƙarârî git, -di*]
2. Tükendi şabrı vü gitdi Ƙarârî
Elinde Ƙalmadı hiç ihtiyârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*Ƙarârî git, -di-î*]
3. Turup bir döndü vü yine oturdu
Ƙarârî gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [*Ƙarârî git, -üp*]

Ƙaravâş: *Cariye, hizmetçi.*

1. Ƙadîmiden meger var idi Ƙallâş
Ƙapularında bir Ƙarî **Ƙaravâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*Ƙaravâş,]*

Ƙare Ƙare: *Parça parça.*

1. Ki Ƙanından Ƙamu küh oldı gül-reng
Döğüp kıldı vücûdın **Ƙare Ƙare** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [*Ƙare Ƙare,]*

Ƙargâh: *Fabrika, iş yeri, atölye II Dünya.*

1. O düzdi saqfını bu bārgāhuñ
O yazdı naqşını bu **kārgāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [*kārgāhuñ, -uñ*]

kārgāh: *Fabrika.*

1. Hünerde kı1 yarup sâzında bî-bîm
Toqudı **kārgāhında** birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [*kārgāhında, -ın, -da*]

karı: *İhtiyar.*

1. Qadîmiden meger var idi qallāş
Qapularında bir **karı** qaravāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*karı,]*
2. Bile bir şaḥş urınmış şekl-i şeydā
K'o şaḥşuñ bu **karı** başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*karı,]*
3. Degüldür bu giriftārum günehkār
Benem bir tül **karı** bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*karı,]*
4. Qarınuñ ayağına düşdi fi'l-hāl
Didi kim gel bu zencîr ü tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [*karınuñ, -nuñ*]
5. Çağırup ol **karıya** virdi sevgend
Didi cāndan muṭî'isen Ḥudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*karıya, -ya*]

ka'r-ı 'adem: *İnsan derinliğı.*

1. Çıkar cān cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [*ka'r-ı 'adem, -den*]

ka'r-ı cāh: *Kuyu dibi.*

1. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı cāhı
Qulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [*ka'r-ı cāh, -ı*]

kār-ı duhter: *Kız çocuğunun akıbeti.*

1. Qonuğından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen anı kim **kār-ı duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*kār-ı duhter,]*

kār-ı nevfel: *Nevfel'in işi, uğraşı.*

1. 'Arūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma **kār-ı Nevfel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [*kār-ı nevfel,]*

kār-ı yār: *Yarın tesiri.*

1. Hisāb iderdi dāyım kār-ı yārı
Ne fi'l itse velî ol mäh-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*kār-ı yār, -ı*]

ka'r-ı zemîn: *Yeryüzünün dibi, derinliğı.*

1. Gehî **ka'r-ı zemîn** geh kılle-i kūh
Çok aradı vü āḥîr buldı ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [*ka'r-ı zemîn,]*

karımdas: Kardeş.

1. Bir ođlan k'ola bed-hū iy **karımdas**
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [*karımdas,]*
2. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetüñde iy **karımdas** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [*karımdas,]*

karıs: Katılmak, karışmak.

1. Karışmışdı şü resme ol 'atîka
Ki köhneydi cihândan fi'l-ħakîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [*karışmışdı, -miş, -dı]*
2. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış halka bu deşt ü rāđı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*karış,]*
3. Didi kim âşinâlıkdur murâdum
Karışmağdur size nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*karışmağdur, -mak, -dur]*
4. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şâdır oldı nev nev ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*karışdı, -dı]*
5. İki âdem deñizidür **karışdı**
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [*karışdı, -dı]*

karışdur: Karıştırmak.

1. Vaţangâhını ol servüñ çemen kıl
Karışdur şekkerüm birle gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*karışdur,]*

karn: İç, karın.

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer **karnında** besler la'l-ı raşşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68*). [*karnında, -ın, -da]*

kâr-sâz: Allah cc.

1. Kerîm ü **Kâr-sâz** u Hâlîk oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râziğ oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [*kâr-sâz,]*

karşu: -e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

1. Kılar bülbül güle **karşu** terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebsşüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47*). [*karşu,]*
2. Ruğ-ı zibâsına **karşu** anuñ şâd
Berî uyğudan u yimekten âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333*). [*karşu,]*
3. Şitânuñ şiddetinden çarğ hüd kâm
Güne **karşu** döner her rüz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*karşu,]*
4. Resen boynuma salup geldüm iy cân
Elüm **karşuñda** oldıysa kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37*). [*karşuñda, -ñ, -da]*
5. Biri birine **karşu** nevha-gâri
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78*). [*karşu,]*
6. Kıldardı **karşusına** secde nâ-kâm
Severlerdi çatı ol nâm-dâri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112*). [*karşusına, -s, -ı, -n, -a]*
7. Getürüp **karşusına** söyledürdi
Söz arasında ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10*). [*karşusına, -(s)ı, -(n)a]*
8. Kaldurdi bir zamân hayretde ol mâh
Görinse çeşmine **karşudan** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49*). [*karşudan, -dan]*

9. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle **karşu** becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*karşu,]*
10. Kıpayazdı anı hayret cihāndan
Biri birine **karşu** niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [*karşu,]*
11. Baña **karşu** söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*karşu,]*
12. Raķībūñ şüretine **karşu** dīvār
Niķāb-ı kabrden iy sa‘d-i aķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*karşu,]*
13. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara **karşu** bir pır-i mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*karşu,]*

karşu çık: *Bir görüşü, durumu kabul etmemek, itirazda bulunmak.*

1. Ki karşu çıka dāmādına a‘yān
Ne deñlü var ise dergehde hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*karşu çık, -a]*

karşu tur: *Karşısında durmak.*

1. Hemān sā‘at süvar oldı vü sürdi
Olar daķı irişüp karşu turdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [*karşu tur, -dı]*

karşula: *Karşulamak.*

1. Bu yaña haşmı da olup haberdār
‘Adūsın **karşuladı** çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4*). [*karşuladı, -dı]*

karşumdan: *Karşı, ön taraf.*

1. Yeter olduñ gözüm önüne hāyil
İrl bir lāhza **karşumdan** kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*karşumdan,]*

kārüre: *Şişe, minâ.*

1. Didi kim derdümüñ nedür devāsi
Görüp **kārüre** vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [*kārüre,]*
2. Zebūn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ **kārüresi** serd oldı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [*kārüresi, -si]*

kārüre-i çarh: *Felek şişesi.*

1. Güneşden āteşi **kārüre-i çarh**
Çü ‘işk-ı yār bāzār-ı hevā germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [*kārüre-i çarh,]*

karvān: *Kervan.*

1. Gidelüm kalmayalum **karvāndan**
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26*). [*karvāndan, -dan]*
2. Koķusı ‘ūd u ‘anber **karvāni**
Yüzi hūb idi pākīze-nihādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*karvāni, -ı]*
3. Şunup İbn-i Selāma itdi anı ķahr
Murāduñ **karvānıyadı** rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53*). [*karvānıyadı, -ına, -yadı]*

kār-zār: *Cenk, kavga, savaş.*

1. Çıkarup at ayağından şerāre
Kaẓāl ol gün od urdı **kār-zāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [*kār-zāre, -e*]

kās: *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kallar.*

1. Bir oğlan k'ola bed-ḥū iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün **kāş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [*kāş,]*
2. Tenine noqtadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıuñ ḥasretinden rāyile yā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*kaşınıuñ, -ı, -n, -uñ*]
3. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānñ
Kaşınıuñ vesmesi gitdi ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [*kaşınıuñ, -ı, -n, -uñ*]

kās: *Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kallarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

1. Niçe oğlan yüzi ḥurşide beñzer
Kaşı yayı hilāl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*kaşı, -ı*]
2. Degül Hindü **kaşı** gönülñ murādı
Nidersin ol siyāh keĵ-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [*kaşı, -ı*]
3. Muṭi'üñ diler-iseñ **kaşı** yayı
Gözünden dūr kılma ḥarf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*kaşı, -ı*]
4. Egilüp zülfinüñ gūşına **kaşı**
Dir iñende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [*kaşı, -ı*]
5. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [*kaşı, -ı*]
6. Kaşı fettān lebi mül çeşm-i ṭannāz
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [*kaşı, -ı*]
7. Gözi efsün okır sihr-ile **kaşı**
Şatar her bir bucaqdan bir kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*kaşı, -ı*]
8. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy **kaşı** ṭāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*kaşı, -ı*]
9. Mey-i nāz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi **kaşı** oldı ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [*kaşı, -ı*]
10. Ruḥı rengin idi vü ḥālî hindü
Gözi fettān ü **kaşı** 'āşıkā 'ākk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [*kaşı, -ı*]
11. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş **kaşları** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [*kaşları, -lar, -ı*]

kāş: *(Keşki) Keşke, ne olurdu.*

1. Bize de irse **kāş** andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*kāş,]*

kaşab: *Kamış, ney.*

1. Kaşab tāri gibi kaldı içi boş
Ruḥı mir'atı buldı inkisārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*kaşab,]*

kāşāne: *Köşk, saray.*

1. Olur her gice ol mäh-ı ciger-süz
Gönül odi ile **kāşāne** efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84*). [*kāşāne,]*

kaşd: *Amaç, niyet.*

1. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy **kaşdum** oğına nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [*kaşdum, -um*]

kaşd eyle: *Çalışmak, çabalamak.*

1. Yahüd olmuş-idi bir nutfe zâyi'
Anı kaşd eyleme kılmağa işlâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*kaşd eyle, -me*]

kaşd eyle: *Kastetmek.*

1. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcür
Ki bir dem hâtırundan 'ışk ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41*). [*kaşd eyle, -r*]
2. Her kaçan kim kaşd eylersem şifâtuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânında komaz kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29*). [*kaşd eyler, -sem*]

kaşd it: *. saldırmak | niyetlenmek.*

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'îl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaşd itdügince Bü'l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [*kaşd it, -dü, -gün, -ce*]
2. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîg-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [*kaşd it, -se*]
3. Hatañdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*kaşd it, -miş*]
4. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng âhüya dem-sâz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64*). [*kaşd it, -en, -ler, -i*]

kaşd it: *Yönelmek, niyet etmek.*

1. Bunı kaşd itdi k'öpe rûy u müyün
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*kaşd it, -di*]
2. İderdi kaşd anı görmege derhâl
Çü şit-i 'ışkı anuñ şeh-rbâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20*). [*kaşd it, -er, -di*]
3. Gözi yolda senüñ-çün iy nigü-h'âh
Kaçankim virmege kaşd itdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87*). [*kaşd it, -di*]
4. Çü bir divârüñ üstine kona hâr
Aña kaşd idebilmez düzd ü tarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 128*). [*kaşd it, -e, -bilmez*]

kaşd-ı âgâz-ı hikâyet idicek: *Hikayeyi anlatmaya niyetlenme.*

1. İdicek kaşd-ı âgâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi râvî rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 11*). [*kaşd-ı âgâz-ı hikâyet idicek,]*

kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk: *Kutlu âlemin niyet yolu.*

1. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi **kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88*). [*kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk, -di*]

kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi: *Öteki âleme gitmeye yönelmek.*

1. Ki **kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi**
Çeküp ol meh-veşün çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 2*). [*kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi,]*

kaşd-ı bî-dād: *Adaletsizliğe yönelme.*

1. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves efsûn-ıla itme **kaşd-ı bî-dād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [*kaşd-ı bî-dād,]*

kaşd-ı ceng: *Savaşa niyet.*

1. Çü **kaşd-ı ceng** ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [*kaşd-ı ceng,]*

kaşd-ı nevâhî: *Etrafa yönelmek.*

1. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av için eyledi **kaşd-ı nevâhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [*kaşd-ı nevâhî, -ı]*

kāse: *Çanak, tas.*

1. Nişâr-ı maqdemiyçün çarh-ı ahdar
Pür itdi **kāsesine** dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [*kāsesine, -si, -ne]*
2. Kılâm zehr-i helâhil-le muhallil
Buyurdu itdiler iki **kāse** şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [*kāse,]*
3. Getürüp bezme urdu **kāseye** el
Meger ol hâli kılınışdı ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [*kāseye, -y, -e]*

kāse-i ser: *Kafatası.*

1. Kılıç âbından itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür **kāse-i ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [*kāse-i ser,]*

kasem: *Yemin, ant.*

1. 'Âşîlerine ümmetiññ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk buyurupdur niçe **kasem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*kasem,]*

kaşı: *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.*

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebriññ **kaşı** gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*kaşı, -+ı]*

kaşı: *Lk olarak İran'ın Kâşan şehrinde yapıldığı için bu isimle anılan, pişmiş kilden sırlanmış tabak, çanak, duvar kaplaması ve her türlü mâmûlât.*

1. Şu deñlü küngüre var anda **kāşî**
Ki çok bağanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*kāşî,]*

kāsid: *Haber götüren, postacı, ulak.*

1. Çü degdi bu haber İbn-i Selāma
Şafādan **ķāşide** geldi kıyāma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78*). [*ķāşide, -e*]
2. Çü hatm oldı bu tertib üzre mektüb
Alup bir **ķāşid** itdi ‘azm-i matlüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*ķāşid,]*
3. Ki bir **ķāşid** bulup hûb u yegāne
İde dīvāneden yaña revāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [*ķāşid,]*
4. İşidüp bu hıtāb-ı müsteţābı
Revān ol **ķāşida** virdi cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [*ķāşida, -a*]
5. Yine ol **ķāşidi** eyledi derhāl
Cenāb-ı ‘āşık-ı nālāna irsāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [*ķāşidi, -ı*]
6. Mehûñ bāzārın itsün alnı **ķāşid**
Gümüş olsun teni altun ķabāası (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [*ķāşid,]*
7. Ne hōd dildār dergāhına **ķāşid**
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*ķāşid,]*
8. Revān bir **ķāşide** virdi sebük-seyr
Didi eglenme luţf it iy yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [*ķāşide, -e*]
9. K’irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada **ķāşid** olmışdı pür ümmid (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [*ķāşid,]*

ķāşid-ı cüst: *Hızlı ulak.*

1. K’ideler āsitān-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir **ķāşid-ı cüst** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [*ķāşid-ı cüst,]*

ķāşid-i dildār: *Sevgilinin habercisi.*

1. Nihāl-i ķāmetidür ham senûñ-çün
Çü Mecnûn ķāşid-i dildārı gördi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9*). [*ķāşid-i dildār, -ı*]

ķāşid-i dildār-ı cāñi: *Zalim sevgilinin habercisi.*

1. Ya fihrist-i me‘ānidür bu nāme
Saña iy **ķāşid-i dildār-ı cāñi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33*). [*ķāşid-i dildār-ı cāñi,]*

ķāşid-ı hazret: *Allah-ın habercisi. II Hz. Cebrail.*

1. Öñince çün ğulām-ı halka-der-ğuş
Götürür **ķāşid-ı hazret** eyer-puş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94*). [*ķāşid-ı hazret,]*

ķāşid-ı mektüb-ı dildār: *Sevgilinin mektubunu ulaştırın.*

1. K’olaydı **ķāşid-ı mektüb-ı dildār**
Ki tā Mecnûnı bu peygām çün nüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 26*). [*ķāşid-ı mektüb-ı dildār,]*

ķāşid-ı pür-cehd: *Gayretli elçiler.*

1. Bu yaña **ķāşid-ı pür-cehd** ü iķdām
Gelüp sulţāne hālî kıldı i‘lām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*ķāşid-ı pür-cehd,]*

ķāşid-ı tavvār: *Hızlı haberci.*

1. Bırakdı hâmeyi ol serv-i mergûb
Virüp bir **kaşid-ı tayyâr** fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [*kâşid-ı tayyâr,]*

kasırğa: Şiddetli rüzgar.

1. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhû
Kaşırğadan dilese gönli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*kaşırğadan, -dan]*

k'âşivân-ı mâr: Yılan yuvası.

1. Dikenden sinesi mecrûh u mecbûr
Şu resme **k'âşivân-ı mâr** u zenbûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [*k'âşivân-ı mâr,]*

kasr: Köşk, küçük saray.

1. Geçüp ol **kaşrdan** sultân-ı encüm
Pes oldı hüsrev-i eyvân-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*kaşrdan, -dan]*
2. Güzer kılalı **kaşrından** anuñ bād
Süleymân-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [*kaşrından, -ı, -n, -dan]*
3. Nihâl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez **kaşrı** rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*kaşrı, -ı]*
4. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz **kaşrına** bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*kaşrına, -ı, -n, -a]*
5. Yüce bir **kaşr** salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*kaşr,]*
6. Havâlisinde bî-hadd hücreler var
Kimi eyvân kimi **kaşr** u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [*kaşr,]*
7. Ol eyvândan yaña idüp işâret
Didiler belki bu **kaşrı** 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*kaşrı, -ı]*
8. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindî **kaşruñ** ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*kaşruñ, -uñ]*
9. Yine divşürdi **kaşr** u hânedan raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*kaşr,]*
10. Anuñ **kaşrından** özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [*kaşrından, -ı, -n, -dan]*
11. Vedâ' itdi vü döndi zâr u haste
Çü geldi **kaşrına** dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*kaşrına, -ına]*
12. Çözem mahmil cenâb-ı şöhetüñe
Eger gidem bu fânî **kaşrdan** ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [*kaşrdan, -dan]*
13. İrişdi **kaşrdan** süy-ı mezâra
Elin alup każâ każısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [*kaşrdan, -dan]*
14. Sözüñ **kaşrında** gördük biz şevâbı
'Aceb türfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [*kaşrında, -ı, -n, -da]*
15. Beķā **kaşrında** olur hândân u mesrûr
Çün urdı şem'-i hürşid-ı pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*kaşrında, -ı, -n, -da]*

kasr-ı âfâk: Ufukta kaybolmak.

1. Çün aḡşam oldı vü hürşid-i berrâk
Batup bî-şu'le kıldı **kaşr-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2*). [*kaşr-ı âfâk,]*

kasr-ı ârâm: Huzur kasrı.

1. O da yandı hevesden **kaşr-ı ārām**
Yile vardı hevādan hürmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [*kaşr-ı ārām,]*

kaşr-i cihân-tâb: *Semanın süsü olan ve dünyayı aydınlatan saray.*

1. ‘Arûsa beñzer ol **kaşr-i cihân-tâb**
Ki haddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*kaşr-i cihân-tâb,]*

kaşr-ı cinân: *Cennet köşkü.*

1. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşr-ı cinānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [*kaşr-ı cinân, -uñ]*

kaşr-ı gerdûn: *Felek sarayı.*

1. Söneydi kaşr-ı gerdünuñ çerâğı
Hevānuñ oldı aşüfte dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 47*). [*kaşr-ı gerdûn, -uñ]*

kaşr-ı şerî‘at: *Şeriat sarayı.*

1. Dilinden lâmi‘ envâr-ı hâkîkat
Yüce ‘adli ile **kaşr-ı şerî‘at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32*). [*kaşr-ı şerî‘at,]*

kassâm-h‘ân-ı bezm-i kıssa: *Anlatı meclisinin sofrâ bölücüsü.*

1. Bize **kassâm-h‘ân-ı bezm-i kıssa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 1*). [*kassâm-h‘ân-ı bezm-i kıssa,]*

kâst: *Noksan, eksik, kusur.*

1. Cihân hayyâtu biçmiş bî-kem ü **kâst**
Sa‘âdet câmesini kaddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*kâst,]*
2. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü **kâst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*kâst,]*

k‘âsumân-ı çârum: *Dördüncü felek.*

1. Sancakuñ çüpünüñ altun başlıkıdur âfitâb
K‘âsumân-ı çâruma irürdi farkın ol ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [*k‘âsumân-ı çârum, -a]*

kat: *Huzur, makam.*

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür **katuñda** şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52*). [*katuñda, -uñ, -da]*
2. Cihânüñ melce‘idür sāyen iy şâh
Yücedür Hâk **katında** päyeñ iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*katında, -ı, -n, -da]*
3. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı ‘âlem
Çi rüyün ten **katında** vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*katında, -ın, -da]*

4. Bilürsin kim hâlellü olsa gevher
Olur ehli **katında** h^ıâr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*katında, -i, -(n)da*]
5. Hünerdür ‘ışk her kâmil **katında**
Dime mecnûn aña ‘âkıll **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*katında, -i, -(n)da*]
6. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kul
Olur elbetde Hağ **katında** mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [*katında, -i, -n, -da*]
7. İdere dird ü ğamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel **katına** geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*katına, -i, -(n)a*]
8. Ki yitmez Hağ **katında** ol mu‘ayyen
Eyülük yatlılık ‘âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [*katında, -i, -(n)da*]
9. Sürüb ser ü **katına** geldi yirini
Bağup gördi ki ‘uryân u diger-ğün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [*katına, -i, -(n)a*]
10. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Ķatuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*Ķatuñdan, -uñ, -dan*]
11. Rüsüm-i ‘âlemüñ ğavrına vâkıf
Ķatında zâhir esrâr-ı nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9*). [*katında, -i, -(n)da*]
12. K’idesin her kişiye luğf-ı in‘âm
Eyülük zâyî‘ olmaz Hağ **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [*katında, -i, -n, -da*]
13. Ne taşdan inkişâr irmişdi el-ân
Ķatuñdan idemez oldum güzër hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [*Ķatuñdan, -uñ, -dan*]

kat: *Kat, üst üste.*

1. Teb-i ğam iki **kat** itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruğı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [*kat,]*
2. Emerdi şirden âhü-bere şir
İki üç **kat** bu hayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [*kat,]*

kat: *Karıştırmak, dahil etmek.*

1. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Ķatılmışdur aña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [*Ķatılmışdur, -il, -miş, -dur*]
2. Ķatıpdur içine âb-ı hayâtı
Anuñ-çundur k’iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8*). [*Ķatıpdur, -ıpdur*]

kat: *Karıştırmak, koymak.*

1. Birine **katdılar** zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18*). [*katdılar, -dı, -lar*]

kat: *Ekleme, dahil etmek.*

1. Ne Ķaldıysa benüm ‘ömrümde bâkî
Yücelün al **kat** anuñ ‘ömri tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*kat,]*

kat’ it: *Kesmek, sona erdirmek.*

1. Zebâne meş‘alesi birle ejder
Özini Ķizmetinden itmeyüp **kat’** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97*). [*kat’ it, -me, -yüp*]

kat kat: *Katlar halinde, üst üste.*

1. Kamu kudsî melekler hürmetiyçün
Dönen **kat kat** felekler hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70*). [*kat kat,]*
2. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür alnımı **kat kat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*kat kât,]*
3. Ya baksa hüsnüñe diğkâtle mir'ât
Gazabdan cebheñi kıl aña **kat kat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*kat kat,]*

kat' ol: Kesilmek, bitmek, tükenmek.

1. Velikin şimdi kat' oldı ümüdüm
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [*kat' ol, -dı]*

kat' ol: Kesilmek, ayrılmak, sona ermek.

1. Başum kat' olduğı cāna şafādur
Ki bî-ferr olsa bir şem'un liğāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64*). [*kat' ol, -du, -ğı]*

k'ata: Baba, cet.

1. Nireden geldün ü kande gidersin
Aytdı **k'atañum** ben pîr-i nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*k'atañum, -ñum]*
2. Şu resme dökdi Rüm iklimine hün
K'atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*k'atası, -sı]*
3. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen kal **k'atalığ** gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*k'atalığ, -lık]*
4. Hudâ hağkî baña rahm eyle zinhâr
Hem işitdüm **k'atañ** ol pîr-i mağzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*k'atañ, -ñ]*

katâr-ıla: Katar, sıra, dizi.

1. Virem olursa ger bu 'ağd-i mevzün
Katâr-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*katâr-ıla,]*

katı: Çok, ağır.

1. Yem-i hayretde dil fülki **katı** sergeşte olmışdur
Vişālün Hızrı irmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [*katı,]*
2. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Katı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*katı,]*
3. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmı 'âlem etrâfına taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [*katı,]*
4. Katı hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*katı,]*
5. O bî-çäre cefâ **katılığından**
İdindi dirliğinde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [*katılığından, -liğ, -m, -dan]*
6. Katı şa'b oldı günden güne kârı
Özinden cezbe-i gam kıldı 'arî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*katı,]*
7. Meger sâkî **katı** sürdi ayakda
Ki mey gül-günü garğ oldı 'arağda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*katı,]*
8. Cefâ **katılığına** şabr kılan
Mağâmın dirliğinde kabr kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [*katılığına, -liğ, -i, -na]*
9. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katı âşüfte oldı vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*katı,]*

10. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Qaysuñ **katıdur** aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*katıdur, -dur*]
11. Üküşdür meblâğum çokdur hâzînem
Qatıdur ma'reke vaqtinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [*katıdur, -dur*]
12. Qatı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [*katı,]*
13. Qatı dîvânedür ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [*katı,]*
14. Qatı ikrâm iderdi Nevfel-i hân
Tutardı nâz-ıla anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185*). [*katı,]*
15. Seherden mâ-şaşal olunca aḥşâm
Qatı ceng itdiler kılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [*katı,]*
16. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Qatı endîşe-nâk u ḥâyıf oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*katı,]*
17. Giriv ü zelzele âfâkı tutdı
Kıtâl âteş-gedesi **katı** tutdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [*katı,]*
18. Qatı başmış-idi Mecnûnı heybet
Vücüdî olmuş-idi ğarḳ-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [*katı,]*
19. Gelüp ḳondurdılar bir hoş maḳâma
Katı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [*katı,]*
20. Seni yüz yıllıḳ olsañ eylemez yâd
Egerçi mihrîbân olur **katı** zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [*katı,]*
21. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi ḥavfî **katı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [*katı,]*
22. Kılarıdı ḳarşusına secde nâ-kâm
Severlerdi **katı** ol nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*katı,]*
23. Cidâl itmekdür anuñla **katı** cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*katı,]*
24. Vefât itmîş **katı** oldum diger-gün
Çü bildüm k'olmuş anuñ menzili ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [*katı,]*
25. Qatı cânına geçmişdi erinüñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [*katı,]*
26. Qaralar giydi tutdı **katı** mâtem
Qabâsı nîl-reng ü gönli nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6*). [*katı,]*
27. Qatı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvâr bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*katı,]*
28. Qanı bir göz ki dehr itmedi ḥün-bâr
Ecel seyli **katı** yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*katı,]*

katı git: Hızlı gitmek.

1. Yürise berḳden katı gider ol
Şabâyi nâḳa mânendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [*katı git, -er*]

katı katı: Yavaş yavaş.

1. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu resm-ile **katı katı** giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [*katı katı,]*

kat'-ı menâzil it: Yol kat etmek, ilerlemek.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp ḥîz
Yola girdi idüp kat'-ı menâzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 27*). [*kat'-ı menâzil it, -üp*]

kâtib-i seb: Gece katibi.

1. Şafakdan şuhf-ı çarha **kâtib-i şeb**
Meger ‘ve'n- necm’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7*). [*kâtib-i şeb,]*

katında: *Huzur, makam.*

1. Hünerdür ‘ışk her kâmil **katında**
Dime mecnûn aña ‘âkıl **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*katında,]*

katl: (*Ar.*) *Öldürme.*

1. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam **katline** anuñ tiğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [*katline, -i, -n, -e]*

katl ide: *Öldürmek, cana kıymak.*

1. Du‘â kılıp kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl haşm-ı şâh-ı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [*katl ide,]*

katl it: *Öldürmek.*

1. Yoluñda cân viren teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden deşne haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*katl it, -en]*
2. Ki kânde görseler ol nâ-tuvânı
İderler katl virmeyüp emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [*katl it, -er, -ler]*
3. Hiṭâb eyledi cânına bu nakli
Gel iy rüz-ı ecel **katl it** çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [*katl it,]*

katl ol: *Ölmek, yok olmak, mahvolmak.*

1. Ki ölince geçinem ġâr içinde
Şehiden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*katl ol, -am]*

katre: *Damla.*

1. Anda kim deryâ-yı ‘afvün mevc ura ġarķ olur
Ķatresinde cümle ‘âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*).
[*katresinde, -sinde]*
2. Ħazret-i sultân Selim bin hân Süleymân k’oldı anuñ
Baḡr-i cüdina göre yidi deñiz bir **katre** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*katre,]*
3. Rif’atuñ çarḡinde toķız mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryâsinuñ bir **katresidür** yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*).
[*katresidür, -si, -dür]*
4. Gehî bir **katreden** bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh ḡurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [*katreden, -den]*
5. Ecel engüşti oldukda gelü-gir
Yem-i cüdüñdan itme **katre** taķşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144*). [*katre,]*
6. Vücüdüñ baḡriñe yokdur nihâyet
Bize bir **katresinden** ķıl ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [*katresinden, -si, -n, -den]*
7. İrağ olur edebden fi’l-ḡaķiķa
İletmek **katreyi** baḡr-i ‘amîķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [*katreyi, -yi]*

katre-i eşķ: *Göz yaşı damlası.*

1. Ruḥ-i şîn üzere olmuş **kaṭre-i eşk**
Ġamından şâddur bî-ḥ"âb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*kaṭre-i eşk,]*

katre-perver: *Damlalar.*

1. Olup ebr-i murâdî **kaṭre-perver**
Şadef dürcine işâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275*). [*kaṭre-perver,]*

kattâl: *Çok öldüren.*

1. Ki kendü başı derdinden o **kaṭtâl**
İdemez oldı şimdî ḥalka izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*kaṭtâl,]*

kaṭtâl-ı güm-râh: *Yolunu şaşırması öldürücü.*

1. Meger kim oldı ol **kaṭtâl-ı güm-râh**
Bularuñ ḥâlet-i 'ışkından âġâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [*kaṭtâl-ı güm-râh,]*

kaṭtâl-ı süfi: *Sofu katili.*

1. Gözi **kaṭtâl-ı şüfi** zülfî çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [*kaṭtâl-ı şüfi,]*

katu: *Huzur, makam.*

1. Günâḥ itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönülünce bir iş itdüm **katuñda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [*katuñda, -ñ, -da]*

kavî: *Kuvvetli, güçlü.*

1. Kavî dest olsa bunlar ol nihâni
Elinden biraġur tîr ü kemâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*kavî,]*
2. Bu idi yol ḥoş itdün bârekallâḥ
Kavî peymânımsın hem vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [*kavî,]*
3. Yimişem ben anı k'oldur ġidâ-ḥör
Anı kılar **kavî** ten nân u ḥelvä (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*kavî,]*

kavî-dest: *Güçlü irade.*

1. K'o derviş idi bu gözlerdi bâyı
Ki âḥir bir **kavî-dest** ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [*kavî-dest,]*

kavim: *Kavim, topluluk.*

1. Bu idi **kaṭminüñ** içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*kaṭminüñ, -, -nüñ]*
2. Kimi **kaṭmi** kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [*kaṭmi, -i]*

3. **Qarābeti vü kavmi** bî-nihāyet
İderlerdi kamu ‘izz ü ri‘āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [*kavmi, -i*]
4. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Fırâkıdan ‘Arâb **kavmi** ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*kavmi, -i*]
5. Bizüm öz **kavmümüzde** nâzeninler
Üküşdür mihr-ḥadd ü meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [*kavmümüzde, -ümüz, -de*]
6. Buyurduñ kim bizüm **kavm** içre bî-ḥad
Güzeller var kamer-ḥadd ü sehî-ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*kavm,]*
7. **Qara** evden ruḥ-ı şahrāya her sāl
Qor iy ‘ālî neseb **kavmüñ** siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*kavmüñ, -üñ*]
8. Çi ger **kavmüñde** çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḥ meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*kavmüñde, -üñ, -de*]
9. **Qarābeti vü kavmi** oldu āgāh
K’olupdur menzili ol Yüsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [*kavmi, -i*]
10. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı hışm u **kavm** ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*kavm,]*
11. Tapuñ k’akrân içinde bî-bedelsin
Bize **kavm** olmağa gāyet maḥalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*kavm,]*
12. **Qabāyil** meḥarisin iy vefādār
Saña **kavm** olmadan yokdur baña ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*kavm,]*
13. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi **kavmine** Mecnûn sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74*). [*kavmine, -i, -ne*]
14. Çü serḥaddine ol **kavmüñ** ḳodi pāy
Qoşup bir cāy-gāha eyledi rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [*kavmüñ, -üñ*]
15. Meger kim **kavmine** Leylîñüñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [*kavmine, -i, -n, -e*]
16. K’olan bu **kavmden** rāzî vü ḥoşnüd
Niğārımuñ atası geldi ḡam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*kavmden, -den*]
17. Baña yārum yeter **kavm** ü ḳabile
Gönül **kavm** istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [*kavm,]*
18. Pes idüp yād **kavm** u dōstāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [*kavm,]*
19. Urupdur terkimi **kavm** u qarābet
Dilüm şāfi-durur bî-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [*kavm,]*

kavl: Söz, kelām.

1. Çü bunlar birbirine ‘aşıḳ oldu
Bu **ḳavlüñ** biri lâ-büd şādıḳ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*ḳavlüñ, -üñ*]
2. Degüldür sencileyin şāha lāyık
K’ide **ḳavl** itdüğine bî-vefālîḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [*ḳavl,]*
3. Miyançı çün bu **ḳavli** kıldı āḡāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*ḳavli, -i*]
4. Didi kim rāziyem bu **ḳavle** iy cān
Qolumda var-durur bir la‘l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [*ḳavle, -e*]
5. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşātından bu **ḳavluñ** tırdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [*ḳavluñ, -üñ*]
6. Kimüñ derdine olduñ sen giriftār
Ḳanı ol ‘ahd ü **ḳavl** ü yārlıḳlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*ḳavl,]*
7. Nedür şimdi baña bu mübtelālîḳ
Ḳanı ol **ḳavl** ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*ḳavl,]*

kavm u kabîle: Yakınların tümü.

1. Didi kim imdi iy **ḳavm u kabîle**
Gelüñüz gidelüm sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*ḳavm u kabîle,]*
2. Olur **ḳavm ü kabîle** cümle bizār
Bu söz içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [*ḳavm ü kabîle,]*

3. Baña yārum yeter **ķavm ü ķabile**
Göñül ķavm istemez Mecnūndan özge (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [*ķavm ü ķabile,]*

ķavm-i dildār: *Sevgilinin kabilesi.*

1. Baña yār idi evvel **ķavm-i dildār**
Ķamusı düşmen oldı şimdi iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [*ķavm-i dildār,]*

ķavm-i karābeti: *Tanıdık kavimler.*

1. Tuyup **ķavm-i karābeti** de yek-sān
Perişān oldılar çün zülf-i ħübān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [*ķavm-i karābeti,]*

ķavm-ı levlî: *Leyla'nın kabilesi.*

1. Bu yaña **ķavm-ı Leylî** oldı āgāh
Ki gelür bir cemā'at tütuban rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [*ķavm-ı leylî,]*

ķavm-ı mahsūd: *Kıskanılan kavim.*

1. Velikin kim ola bu **ķavm-ı mahsūd**
Gelişinden buraya n'ola maķşūd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [*ķavm-ı mahsūd,]*

ķavm-i mecnūn: *Mecnun'un kavmi.*

1. Bu resme nāz-ıla ol māh-ı tābān
İrişdi ķavm-i Mecnūna şitābān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 72*). [*ķavm-i mecnūn, -a]*

ķavs: *Yay.*

1. Ķıtāl-ı 'ışkda olmuş kemān-gīr
Ki ķaddin **ķavs** düzmiş nālesin tīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [*ķavs,]*
2. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel **ķavsinden** irişdi āna tīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*ķavsinden, -in, -den]*

ķavs-gīrin: *Yay gibi, yaya benzer.*

1. Boyı ğam **ķavs-gīrinüñ** kemānı
Vücüdi ğarķa-ı deryā-yı ħayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [*ķavs-gīrinüñ, -nü]*

ķavs-i fenā: *Kötü huylu yaydan (ok) atmak (Güçlü yayla ok atmak bağlamında); yokluk yayından (ok) atmak II hayatı son bulmak, ölmek.*

1. Fezā-yı lā-mekāna eyle pervāz
Çıķup ķavs-i fenādan nitekim tīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*ķavs-i fenā, -dan]*

ķavs-ı każā: *Kaza yayı.*

1. K'olupdur fehmden fāriğ nihādum
Baña kav̄s-ı k̄azādan irdi bir oğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25). [kav̄s-ı k̄azā, -dan]

kav̄s-ı kuzah: Gökkuşağı.

1. Düzer kav̄s-ı kuzāhdan şun‘-ı Mevlā
Muhiṭ-i āsmān üzre pül-i a‘lā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59). [kav̄s-ı kuzāh, -dan]
2. Felek kav̄s-ı kuzah altında her gāh
Olupdur saṭl-i āhūr-i şehensāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151). [kav̄s-ı kuzah,]
3. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kīn çarḥına kav̄s-ı kuzah şan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50). [kav̄s-ı kuzah,]

kav̄s-ı kuzah: Göküzünün yayı, gökkuşağı.

1. Ki tā zabṭ itmege ol fil-i mesti
Tutar kav̄s-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16). [kav̄s-ı kuzah, -dan]

kav̄s-ı zamān: Devrin yayı.

1. Firāk itdi beni gāyetde rencür
Baña rām oluban kav̄s-ı zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79). [kav̄s-ı zamān, -e]

kavuş: Kavuşmak, ulaşmak.

1. Kavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90). [kavuşdı, -dı, -]

kavvāl: Şarkıcı, şarkı okuyan kimse.

1. Hem āgāz eyledi kavvāl nāye
Hürüş-ı ehl-i bezm irdi semāye (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13). [kavvāl,]

k'ayağ: Ki ayak.

1. Eyā hem-rāz-ı sırr-ı li-ma‘ Allāh
K'ayağūñ ḥākidür cān-ı her āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6). [k'ayağūñ, -uñ]
2. Elüñden kim yabāne düşse bir kāh
Şaḫın k'ayağūña batmaya nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130). [k'ayağūña, -uñ, -a]
3. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrā yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76). [k'ayağı, -ı]
4. K'ayağ altında yol üzre yatur berf
Binā-yı ‘ömr nā-muḥkem-durur bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54). [k'ayağ,]

k'ayağına hār bat: Ayağına diken batmak. II Sıkıntı çekmek, zarar görmek.

1. Bir oğlanuñ k'ayağına bata hār
İder zaḥmı atası cānına kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31). [k'ayağına hār bat, -a]

kavd: Bağ, zincir.

1. Baña vir rişte-i tesbîhden **ķayd**
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [*ķayd,]*
2. Ki ola kendü **ķaydında** giriftâr
Düzüp ben hõd hezârân cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*ķaydında, --ında]*
3. Cihânda ķalmadı bir kılca **ķaydum**
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*ķaydum, -(u)m]*

ķayd: *Kaygı, endişe, tasa.*

1. Ne yârî var idi kim ĥalin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim **ķaydın** yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*ķaydın, -i, -n]*
2. Bulara lik fakrum var be-ğâyet
İki aydan berü **ķaydum** bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*ķaydum, -um]*
3. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni bu **ķayda** şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [*ķayda, -a]*
4. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger **ķayda** şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [*ķayda, -a]*
5. Yanup âhum odına gitdi **ķaydum**
Dihi dehrûñ belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [*ķaydum, -um]*
6. Yidi dildârî için **ķayd** anuñla
Gelüp yâdına ĥâl-i ehl-i ĥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*ķayd,]*
7. Żarûrî düşdi likin özge **ķayde**
Bunı fikr itdiler âĥir ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*ķayde, -e]*
8. Kefen **ķaydın** göre yâ ol ĥarîbe
Ne yârî var k'aña kı lup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [*ķaydın, -i, -n]*
9. Füzûn itme baña her lâĥza **ķaydı**
Cehâletden delü dirsın baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [*ķaydı,]*

ķayd yi: *Endişe etmek.*

1. Yakında oğluñ olur didüğini
Özinüñ cümle ķaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46*). [*ķayd yi, -dügi, -nidüğün, -i]*
2. Maĥabbetden naşîhatler ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü ķayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12*). [*ķayd yi, -r, -sın]*
3. Vaşîyyet-nâmede ķaydın yimişdi
İdüp maĥlûñ 'anberle ĥül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 66*). [*ķayd yi, -miş, -di]*

ķayd-ı ehl-i ĥâne: *Hane halkı bağı.*

1. Açılır bize **ķayd-ı ehl-i ĥâne**
Ne kim ĥâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [*ķayd-ı ehl-i ĥâne,]*

ķayd-ı 'isvân: *İsyan zinciri.*

1. Ki bulam ķayd-ı 'isvândan necâti
Çün imândan ez el virdüñ sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [*ķayd-ı 'isvân, -dan]*

ķaygı: *Kaygı, endişe, tasa.*

1. Getürdüñ dürlü **ķaygular** serüme
Gülünç itdüñ beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21*). [*ķaygular, -lar]*

kavil: Razi olma, ikna olma.

1. Ki düşde görmege de **ķayilem** ben
Ĝamuñdan ħasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*ķayilem, -em*]

kāvim: Devam eden, sürüp giden, var olan.

1. Belā vādīsiniñ seyyāhı dāyim
'Anā şahrāsiniñ şahnında **ķāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*ķāyim,]*
2. Anuñ gibi cihānda 'ışk işinde
Degüldi kimse **ķāyim** cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [*ķāyim,]*
3. Tenümdür gerçi bu leşkerde **ķāyim**
Dilüñ ol cānibedür meylî dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [*ķāyim,]*
4. Bulara eksik itmezdi ta'āmı
Tırlarlardı havālisinde **ķāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*ķāyim,]*
5. Ķamusı ħizmetinde idi **ķāyim**
Ķılsañ sen daħı ger cüd ü ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*ķāyim,]*
6. Degüldür kimse bu 'ālemdede **ķāyim**
Ķaçan bir toħm ekse çarħ-ı pür-ķahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [*ķāyim,]*

kāvim ol: Bir işte sebat eden, duran, vazgeçmeyen.

1. Buçuk lāħza murāda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde ķāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [*ķāyim ol, -dı, -lar*]

ķayırma-: Ehemmiyeti yok!.

1. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse **ķayırmaz** bî-vefālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*ķayırmaz, -z*]

ķayna: Kaynatmak.

1. Hüner diğünde **ķaynatdum** bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [*ķaynatdum, -t, -dum*]

ķaynak: Bir suyun çıktığı yer, kaynarca, pınar, mamba, göz.

1. Sivişüp **ķaynağından** düşdi gevher
Dil-i Mecnûna ħorħu virdi bu ħwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [*ķaynağından, -ın, -dan*]

ķays: Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olan Mecnun-i Amiri' nin asıl adı.

1. Ne denlü varsa anda tābi'-i ħān
Başına **ķaysuñ** oldılar dūr-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308*). [*ķaysuñ, -uñ*]
2. Ekābir yir yirin çün 'avdet itdi
Gelüp cerrāħ **ķaysı** sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*ķaysı, -ı*]
3. Atası mektebe itdi ħavāle
Dem-ā-dem **ķays** daħı tālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*ķays,]*
4. Çü geldi yādına ol pîr-i māħir
Didi **ķaysa** anuñ ħālını bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*ķaysa, -a*]

5. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin didi **Qaysuñ** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [*qaysuñ, -uñ*]
6. Çü **Qays** işitdi bunlaruñ sözünü
Tehayyürden yitürdi kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*qays,]*
7. Çü **Qaysı** gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhün arhün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [*qaysı, -ı*]
8. Çü **Qays** işidüp añladı sözünü
Anasından yaña döndi yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [*qays,]*
9. İşidüp **Qays** anasınıñ sözünü
Pür itdi hün-ı eşkile gözünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [*qays,]*
10. Yoğ-idi ol zamân anuñ gibi hân
Meger **Qays** atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [*qays,]*
11. Vedâ' idüp nigâra **Qays** ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [*qays,]*
12. Göñül virişdi çün **Qays-ile** Leylî
Müdâm arturdi birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [*qays-ile, -ile*]
13. Meger kim **Qaysıla** Leylî dağı hem
'Ulüm oqurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*qaysıla, -ıla*]
14. Ki çün gözlerden oldu dür ol nür
Ğam itdi **Qaysı** günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [*qaysı, -ı*]
15. Hem ol dem tûrdı **Qays** öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı rûh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [*qays,]*
16. Çü gördiler kudümün **Qays** hayli
Cevâhir saçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [*qays,]*
17. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür **Qaysda** bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*qaysda, -da*]
18. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm **Qaysuñ** katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*qaysuñ, -uñ*]
19. Şu resme dökdi Rüm iklimine hün
K'atası **Qaysuñ** ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*qaysuñ, -uñ*]

kayşer: *Eski Roma ve Bizans imparatorlarının lakabı.*

1. İder reşk olmağa derbânı **Qayşer**
Yolu tozı ser-i Fağfûra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [*qayşer,]*

kays-ı bî-dil: *Sevdalı Mecnun.*

1. Çün ol eyvânı gördi **Qays-ı bî-dil**
Hakikat bildi k'oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [*qays-ı bî-dil,]*

kays-ı çäk-sîne: *Sinesini parçalayan Mecnun.*

1. Ki çün Leyliye **Qays-ı çäk-sîne**
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [*qays-ı çäk-sîne,]*

kays-ı hös-hâl: *Kays'ın durumu.*

1. Sürürından şarâbuñ **Qays-ı hös-hâl**
Belâ-yı 'ışkdan hem fâriğu'l-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15*). [*qays-ı hös-hâl,]*

kays-ı hüner-mend: *Hünerli Kays.*

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ḥand
Ururlar adını **Ḳays-ı hüner-mend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290*). [*ḳays-ı hüner-mend,]*

ḳays-ı meftûn: *Tutkun Mecnun.*

1. Hezârân derd-ile çün **Ḳays-ı meftûn**
Nigârûñ ḥaymesinden geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [*ḳays-ı meftûn,]*
2. İşidüp bu kelâmı **Ḳays-ı meftûn**
Nitekim şem'ı taldı gözleri ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [*ḳays-ı meftûn,]*

ḳaz: *1. Kazımak, işlemek.*

1. Günüm gibi-dürür rızḳum daḥı teng
Ḳazırvan zâmg-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81*). [*ḳazırvan, -ır, -van]*
2. Ne ḥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezârın **ḳazar** üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*ḳazar, -ar]*
3. Keñiyle **ḳazdı** yir yir ḡuşşadan ḡür
Ṭolanur çevresin naḥçir-i ḡam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*ḳazdı, -dı]*

ḳazâ: *Bela, musibet.*

1. Felek 'aḡudına baḡlamışdı zühre
Ḳazâdan bir münevver bâz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [*ḳazâdan, -dan]*
2. Ḳazâ seyli ḥarâbe virdi bâḡın
Eger nüş eylese âb-ı ḥayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*ḳazâ,]*
3. İrişdi ḳaşrdan süy-ı mezâra
Elin alup **ḳazâ** ḳazısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*ḳazâ,]*
4. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
'Acab müşkil **ḳazâya** uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [*ḳazâya, -ya]*

ḳazâ: *Allah'ın takdiri, kader.*

1. Olurken ḥâküm âbiyla sirişte
Ḳazâ bu beyti ḳılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*ḳazâ,]*
2. Yatup ol gice ârâm eylediler
Ḳazâya cânların râm eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*ḳazâya, -(y)a]*
3. Çıkarup at ayaḡından şerâre
Ḳazâ ol gün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [*ḳazâ,]*
4. Gözi ḳanıyla yolları bezerken
Ḳazâ bir gün irürdi nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [*ḳazâ,]*
5. Meger bir gün **ḳazâdan** bir şikârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [*ḳazâdan, -dan]*
6. Ki hükümündür **ḳazâ** levḥine râḳım
Münaḳḳaş eyleyen saḳf-ı semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*ḳazâ,]*

ḳazan: *Edinmek, elde etmek.*

1. Kazanduklarımı ḳıla taşarruf
Bilürsen ḥöd soñumda senden artuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140*). [*ḳazanduklarımı, -duk, -larım, -ı]*

ḳazduñı câha düs: *Kazdıḡı kuyuya düşmek.*

1. K'özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26*). [*kazduğı çāha düş, -di*]

kāzī: ('ka' uzun okunur. a.s. kazā'dan. c. :kuzāt) : 1. yapan , yerine getiren. 2. Şerīāt hakimi.

1. Nikāh ecli için okundu **kāzī**
Hem oldu cem' ehl-i 'ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*kāzī,]*
2. Nikāh itdi vü tırdı gitdi **kāzī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*kāzī,]*

kāzī: Kazımak, sıyırmak.

1. Kazıyup tırnağ-ile cyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k'ola ruhı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32*). [*kazıyup, -yup*]
2. İrişdi қаşrdan süy-ı mezāra
Elin alup kazā **kazısın** pür-kīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*kazısın, -sın*]

kazıt-: Tıraş etmek.

1. Başından atası **kazıtdı** mūyın
Gül-ābile yudı hem dāye rūyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [*kazıtdı, -dı*]

ka'n-nūr-ı defiyü'l-leţāfet: Letafet dairesinin nuru.

1. Ka'n-nūr-ı defiyü'l-leţāfet ka'l-bedr fi'ş-şeref
Ka'l-kand fi'l-halāvet ka'l-baħr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7*). [*ka'n-nūr-ı defiyü'l-leţāfet,]*

kebāb: Ateşe karşı kızartılmış et, büryān.

1. Koyup mähī şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur **kebābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*kebābı, -ı*]
2. Yaramamışdur etleri **kebāba**
Hezārān hile ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42*). [*kebāba, -a*]

kebāb: Kebap II gönül.

1. Ğarīk-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakķat
Ğam odında başın bağı **kebābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*kebābı, -ı*]
2. Kebāb itdüm ciger derdūñden el-ān
Niçe kılmayayın ben bağrumı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*kebāb,]*
3. Koma maħrūm bu bağı **kebābı**
Çekesin çün turub bezminde h'ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [*kebābı, -ı*]
4. Dili miħnet ocağınuñ **kebābı**
Ğamumla terk idüp 'ālem umūrın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8*). [*kebābı, -ı*]
5. Gönül pergālesindendür **kebābuñ**
Çerāğūñ anda iy vīrāne miskīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36*). [*kebābuñ, -uñ*]

kebāb-ı bat: Kaz kebabi.

1. Ol āteşde bişüp envā' tayyār
Kebāb-ı bat gehi ki mürğ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [*kebāb-ı bat,]*

kebâb-ı hasret: *Hasret kebabi, hasret çekmekten kavrulup kebab olma.*

1. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağında ben itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [*kebâb-ı hasret, -i, -dür*]

kebk: *Keklik.*

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*kebk,]*
2. Ya bir zîbâ kafes idi ol evvân
K’içinde **kebk** idi Leylî hürâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*kebk,]*
3. Yağar **kebk** âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101*). [*kebk,]*
4. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur **kebk**kiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*kebk*kiyle, -iyle]
5. Öñümden uş kılar yüz **kebk** cevân
Benüm şeh-bâzum irmeyince câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [*kebk,]*

kebk-i bedî’: *Eşsiz keklik.*

1. Lebünden kime virtürsin nevâle
Cihân bâğumuñ iy kebk-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [*kebk-i bedî’, -i]*

kebk-i hõd-kām: *Kendini beğenmiş keklik.*

1. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muğarrer bildi kim ol **kebk-i hõd-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [*kebk-i hõd-kām,]*

kebk-i pervâz: *Uçan keklik.*

1. Baña gösterdi bir **kebk-i pervâz**
Bugün k’oldı şikeste şeh-per-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [*kebk-i pervâz,]*

kebk-i tayvâr: *Uçan keklik.*

1. Adına çahkahadan **kebk-i tayvâr**
Ta’aşşuk nevbetin ururdu her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*kebk-i tayvâr,]*

kebūd: *Mor-mavi arası sünbül rengi.*

1. Ruħı hicrân seylinüñ **kebūdı**
Yaşı bahrine ğarç olan vücūdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*kebūdı, -ı]*

kebüter: *Güvercin.*

1. Tağıtdı çün **kebüter** zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [*kebüter,]*

kebüter-vâr: *Güvercin gibi.*

1. Kebüter-vār aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr mîhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78*). [*kebüter-vār,]*

kec: Eğri, çarpık, eğri büğrü.

1. Kej olur kej bağan göz baña muṭlak
Egerçi kâmetümdür aşıda **kec** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [*kec,]*

kec it: Eğri, çarpık olmak.

1. Kec itsün servi kâddinüñ hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk ü şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40*). [*kec it, -sün]*

k'ecel: Ölüm.

1. K'ecel kılmışdur ardiñca şitâbı
Yola gir gel ço bu düşvâr râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*k'ecel,]*
2. K'ecel irtüp anı kapmışdı nâgâh
Pes âhîr zelzelesinden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*k'ecel,]*
3. Muķırr ol 'acziñe gel iy fütâde
K'ecel şîri saña çün zaḫmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*k'ecel,]*

ked-bânü: Kahya kadın.

1. Müdâm iş üzredür **ked-bânüyı** hâk
K'aña penbe seherdür çarḫ-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*ked-bânüyı, -yı]*

kedü-vı çarḫ-âbâd: Bayındır feleğın şarap kabı.

1. Kõdı gülzâr içine beyza-i zer
Tehî düşdi **kedü-vı çarḫ-âbâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 55*). [*kedü-vı çarḫ-âbâd,]*

kef: Avuç içi.

1. Eli Hâtem eli gibiydi der-bâr
Kefi feyyâz hem-çün naḫl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170*). [*kefi, -i]*
2. Kefinden 'azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [*kefinden, -in, -den]*
3. Kefinüñ naķşı vâdilerde yek-ser
'Arüs-ı cânâdur mîr'ât-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17*). [*kefinüñ, -i, -nüñ]*
4. Toķınup def daḫı zerrîn celâcil
Kefine muṭribüñ geldi muķâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 24*). [*kefine, -i, -n, -e]*
5. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rü
Ki kılmışdur güzer ol kûydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [*kefine, -i, -n, -e]*
6. Varınca Ka'be kapusına ol pîr
Kefinden gevher ile toḫdı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [*kefinden, -in, -den]*
7. Ki her hayvân ider bir dürlü ḫizmet
Ol otururdu yüzine urup **kef** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [*kef,]*
8. Kefiyle kazdı yir yir guşşadan gür
Tolanur çevresin naḫçîr-i ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*kefiyle, -i, -yle]*
9. Hâbâb itdi **kefin** yir yir kâbarcık
'Arüs-ı küh çün ḫübân-ı ra'nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*kefin,]*

kef: Keyif, neşe.

1. Lebinde şevk cūşından üktüş **kef**
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [kef,]

kefen: Ar. Ölüye sarılan bez.

1. El urup eyledi pîrâhenin çäk
Didi n'eyler **kefen** ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [kefen,]
2. Yâhūd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [kefen,]
3. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çäk
Ruhum tırnaklarumla çäk oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150*). [kefen-veş, -veş]
4. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Çıkarup camedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [kefensüz, -süz]
5. Kefendür aña kâfûri semenler
Çiçekler camesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [kefendür, -dür]
6. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hâk
Vücüd-i çäk-çäküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [kefen,]
7. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Dağı kanlı **kefen** şar kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [kefen,]
8. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [kefen,]
9. Zârûri beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nâzenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [kefen,]
10. Kefen kaydın göre yâ ol gâribe
Ne yârî var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [kefen,]

kefen-i kâfûr: Beyaz kefen.

1. Mağâra içre cild ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [kefen-i kâfûr,]

kefen-püş: Kefenlenmek, kefene sarılmak.

1. Çemen şahını anuñ-çündür **kefen-püş**
Şan oldı sevk-i hâne mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [kefen-püş,]
2. Zârûri beyze-veş oldı **kefen-püş**
Kefen kim şardılar ol nâzenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [kefen-püş,]

kefen-püş ol: Kefenlenmiş.

1. Bahâdırlar ecel câmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [kefen-püş ol, -dı, -lar]

kefen-sâz: Kefen hazırlayan.

1. Gâribe rişte-i cândan **kefen-sâz**
Rivâyetdür ki tâ bir ay u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56*). [kefen-sâz,]

kef-i hâk: Bir avuç toprak.

1. Düzilür şun'ıla âdem **kef-i hâk**
Mu'allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*kef-i hâk,]*

kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem: *İnsan yiyecekleri aslının kefilî.*

1. Kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk hâmesin güyâ kılıcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 12*). [*kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem,]*

kefs: *Pabuç.*

1. Yol üzre **kefşüññ** her nakşı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [*kefşüññ, -üñ, -üñ]*
2. Ayağı ıssısından buz kırurdu
Giyüp yah tahtesinden **kefş** ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*kefş,]*

k'efser: *Tac.*

1. Küleh-dâr-ı Hotendur **k'efser** üzre
Küleh qor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*k'efser,]*

keh-keşân: *Samanyolu.*

1. Bırakdı deşt-i çarha **keh-keşân** dâm
Diler k'aldanup aña tãvüs-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*keh-keşân,]*
2. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp cü **keh-keşâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [*keh-keşâna, -a]*
3. Şükûfe şâhı güyâ **keh-keşândur**
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [*keh-keşândur, -dur]*

kej: *(Fa.) Eğri, çarpık.*

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları **kej** yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [*kej,]*
2. Revânından dile 'özü günâhuñ
Nevâsın ol **kej** âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*kej,]*

kej bak: *Eğri, çarpık bakan.*

1. Kej olur kej bakan göz baña muṭlak
Egerçi kâmetümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*kej bak, -an]*

kej ol: *Eğrilmek, çarpılmak.*

1. Kej olur kej bakan göz baña muṭlak
Egerçi kâmetümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*kej ol, -ur]*

kejdüm: *Akreş.*

1. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nişdür **kejdümde** neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [*kejdümde, -de]*

kej-hâst ol: Eğri olmak, eğri durmak.

1. Ki zaḥme toğru berbat ola kej-hâst
Ger olmayınca ğâzinüñ kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [*kej-hâst ol, -a*]

kej-nihâd: Çarpık huylu.

1. Degül Hindü kaşı gönülün murâdı
Nidersin ol siyâh **kej-nihâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*kej-nihâdı, -ı*]

k'ekâbir: En büyükler.

1. Qurulmuş idi bir çetr anda hâzır
K'ekâbirden olicağuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 54*). [*k'ekâbirden, -den*]

k'el: Bedenin bir uzvu.

1. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*k'elümden, -üm, -den*]
2. K'eline şadağa vire bu gedânuñ
Biri birine kıldılar nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*k'eline, -i, -ne*]
3. Hudâdan **k'iline** virdi rızâyı
Gezüp istedi kühi vü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30*). [*k'iline, -ine*]
4. Bi-ḥamdillâh **k'elüñde** ihtiyâruñ
Çeke çün hâḫruñ bir cäyî iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*k'elüñde, -üñ, -de*]
5. K'elümden çıkdı damân-ı murâd âh
Söyüñdi bād-ı ğamdan şem'-i maqşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*k'elümden, -üm, -den*]

kel kıl: Saçları dökülmek.

1. Başımı ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi dösti başımı evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13*). [*kel kıl, -ma, -sa*]

kelâğ: Kuzgun.

1. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini ırmalar ğâhî **kelâğân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [*kelâğân, -ân*]

kelâm: Söz, kavl. II Ayet.

1. İştidi naqlsuz Ḥaḫdan **kelâmı**
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*kelâmı, -ı*]

kelâm: Söz, kavl.

1. Kelâmuñdan ḫalâyık 'ibret alsun
Okuyup dinleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11*). [*kelâmuñdan, -uñ, -dan*]
2. Zebânuñdan revân eyle şekerler
Kelâmuñdan nişâr eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4*). [*kelâmuñdan, -uñ, -dan*]

3. Düzüp anuñ murādınca **kelāmın**
Becid yād itdi tırdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [kelāmın, -ı, -n]

kelām: Söz, konuşma.

1. Dehānum medhūñile pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla mu'teber kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [kelāmum, -um]
2. Cemāl-i gülsitān-ı bāğ-ı 'irfān
Kelāmı gevher-i deryā-yı 'ummān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 12*). [kelāmı, -ı]
3. Öninde pîr Selmān u Nizāmî
Diyemezler iki toğru **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [kelāmı, -ı]
4. Gül açup bülbüle remz ü peyāmı
Zebān-ı hāl-ile söyler **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [kelāmı, -ı]
5. Kelāmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafāsından olur hayrān u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [kelāmın, -ı, -n]
6. Nihāl-i ma'rifetden dik revānî
Kelamuñ bāğına naḥl-i me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 114*). [kelamuñ, -uñ]
7. İşidüp bu **kelāmı** Kays-ı meftûn
Nitekim şem' toldı gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [kelāmı, -ı]
8. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönüm elümde n'ideyin vāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [kelāmuñ, -uñ]
9. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp **kelāmı** sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [kelāmı, -ı]
10. Kelāmüñdür dür-i deryā-yı 'irfān
Maḳāmuñdur senüñ şahrā-yı 'irfān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 3*). [kelāmüñdür, -uñ, -dur]
11. Çü şeh güş eyledi peykûñ **kelāmın**
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [kelāmın, -ı(n)]
12. İşidüp bu **kelāmı** her dilāver
Gönüllerinde kıldılar muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41*). [kelāmı, -ı]
13. Varup hem kendüden ilte selāmı
'Ayān ide aña hem bu **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [kelāmı, -ı]
14. Bekā-yı cāvidāniye olur tüş
Bulınmaz bu **kelāma** gāyet ü ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [kelāma, -a]
15. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Daḥı niçe bunuñ gibi **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [kelāmı, -ı]
16. Ki tā İbn-i Selāma irdi ḥişşe
Kaçan kim bu **kelāmı** güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [kelāmı, -ı]
17. Depeñden çıka acumdan duḥānlar
Daḥı bunuñ gibi niçe **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149*). [kelāmı, -ı]
18. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [kelāmı, -ı]
19. Saña ben ḳahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ güşımaydı ḥālka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [kelāmuñ, -uñ]
20. Baña kıymadılar güş it **kelāmı**
Tamām on yıl ḳapuñda ḳulluḳ itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [kelāmı, -ı]
21. Ayıt kim söylesin bir kaç **kelāmı**
Yeter ḳan yaş aḳıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [kelāmı, -ı]
22. Ḳudūmuñla ḡamı dilden götürdüñ
Maḥallinde **kelāmuñ** şordı āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [kelāmuñ, -uñ]
23. Çün işitdi Selām anuñ **kelāmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [kelāmın, -ı(n)]
24. Daḥı söyleme bu resme **kelāmı**
İñen ḳılma tarıḳuñdan tecāvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [kelāmı, -ı]
25. İşitdi bu **kelāmı** çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [kelāmı, -ı]

kelām ac: Söz açmak, bahse girmek.

1. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol merḥūme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16*). [kelām aç, -dı]

kelām-ı şāh: *Padişah sözü.*

1. Biraz cem‘ eyleyüp başına hūşın
Kelām-ı şāha teslim itdi gūşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [*kelām-ı şāh, -a*]
2. Çün işitdi **kelām-ı şāh** Mecnûn
Dür-efşān didesini kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [*kelām-ı şāh,]*

kelām-ı sūd-mend: *Faydalı söz.*

1. Didûn niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [*kelām-ı sūd-mend, -i*]

kelb: *Köpek.*

1. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngîr
Ki urdı **kelbin** atup kırd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*kelbin, -in*]
2. Kilābuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan **kelblerden** bir kılmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [*kelblerden, -ler, -den*]
3. Ayaguñ dāmenüne çek çü şimşād
Ṭama‘ **kelbin** kapudan sür haķîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*kelbin, -in*]

kelb-i bīmār: *Hasta köpek.*

1. Kimüñ iti-durur bu **kelb-i bīmār**
K’ola bu resme teşrîfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [*kelb-i bīmār,]*

kelb-i güm-rāh: *Yolunu şaşırmiş köpek.*

1. Segān-ı Leyliden bir **kelb-i güm-rāh**
Geçivirdi ol aradan be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [*kelb-i güm-rāh,]*

kelb-i hatar-nāk: *Tehlikeli köpek.*

1. İte yidürse yegdür iy mükerrrem
K’ırsıra ādemi **kelb-i haţar-nāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93*). [*kelb-i haţar-nāk,]*

kelb-i muvāfık: *Sadık köpek.*

1. Vuḥūşa hem-dem oldum ben remide
Hezārān yeg-durur **kelb-i muvāfık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49*). [*kelb-i muvāfık,]*

kelb-i vefādār: *Vefalı köpek.*

1. Dimişler yeg-durur **kelb-i vefādār**
Şol ādemden ki ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59*). [*kelb-i vefādār,]*

kelīm: *Hız. Musa.*

1. Kelimün Tırda etvārī ḥaḳīyçün
Yed-i beyzānun envārī ḥaḳīyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [*kelimûñ, -iñ*]

kelle: Baş, kafa.

1. Bahâdırlar için tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân **kelle** perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*kelle,]*
2. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüğünün itdi **kellesin** ħurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88*). [*kellesin, -sin*]

kem: Kötü, fena.

1. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür Kaıysda bir ħârdan **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*kem,]*
2. Buyur bir çâre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*kem,]*
3. Buyur bir çâre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya yaqasın **kem** kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*kem,]*
4. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu‘azzam
Degülüz biz de iñen kimseden **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*kem,]*
5. Geçürür ‘ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi **kem** aşl u nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [*kem,]*
6. Ki Mecnûnum degül senden daħı **kem**
Bu bağı dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [*kem,]*
7. Velî ma‘nide ħayvândan-durur **kem**
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*kem,]*

kem: Az, eksik.

1. Ğamın yime gözümün iy mükerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*kem,]*
2. Şikencün açır bir lâhza **kem** tâ
Görine çeşmüme ol rüy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*kem,]*
3. Kıla döndürdi gerçi kim beni Ğam
Dilemezven başından bir kılin **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*kem,]*

kem kıl: Kötü, fena hale getirmek.

1. Lebünden Ğam-ı mey acılığın hem
Kimün sîb-i zenaĥdânı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [*kem kıl, -ar*]

kem nazar evler: Kötü bakan.

1. Kem nazar eyler aña kim lütfün iğmâz eyleye
Yâĥu kim qaldurur anı itse qahrûñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [*kem nazar eyler,]*

kemâl: Olgunluk, mükemmellik.

1. Bulasın kesb ü **kemâl** ile şehâ neşv ü nemâ
Niçe k’iksirilere ħâk-ı rehüdüdür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*kemâl,]*
2. Kime virmiş cemâl ü ħüsn ü beĥcet
Kime virmiş **kemâl** ü ‘ilm ü ħikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*kemâl,]*

3. Çi ger Hağ Yüsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü **kemâli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*kemâli, -i*]
4. Kemâle ‘ışk-ıla irdi hâşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*kemâle, -e*]
5. İşide her kişi k’uşlandı Mecnûn
Kemâlûn bulduğından sonra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [*kemâlûn, -ûn*]
6. Düzilmiş müşğden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [*kemâline, -i, -n, -e*]

kemâlât: *Sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.*

1. Hüner-mend idi ğâyet fâzil idi
Kemâlât içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*kemâlât,]*
2. Komişlar cehlden adını Mecnûn
Kemâlâtıyla ol hüd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*kemâlâtıyla, -i, -yla*]

kemâl-ı ‘ilm: *İlimde mükemmel olmak.*

1. Kıyâmet varlarından halâş it
Kemâl-ı ‘ilm ü tâ‘at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*kemâl-ı ‘ilm,]*

kemâl-i nakş: *Eksik olgunluk.*

1. Eger mâh-ı neve vire berâti
Kemâl-i nakşdan bula necâti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*kemâl-i nakş, -dan*]

kemâl-i pād-şālġ: *Padişahın fazileti.*

1. Hudâvendâ Hudâlıġuñ haķiyçün
Kemâl-i pād-şālġuñ haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 24*). [*kemâl-i pād-şālġ, -uñ*]

kemâl-i zât: *Zatının yüceliġi.*

1. Kemâl-i zâtuñ oldı çünki taħķik
Halâyik buldı andan ‘ilm-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [*kemâl-i zât, -uñ*]

kemân: *Yay, kavis.*

1. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarġuñ toķuz kaşına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*kemânından, -i, -n, -dan*]
2. Kemânından çıkan tîr-i kemîne
Ser-i gerdüni biraķsun zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143*). [*kemânından, -i, -n, -dan*]
3. Gelüp merg-i ciger-h‘âr u cefâ-h‘âh
Kemânlar küncin idendi kemingâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30*). [*kemânlar, -lar*]
4. Kemân ebrüsü kabz iden cihâni
Yüzi gülşen yañaġı verd-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*kemân,]*
5. Ki zaġme toġru berbat ola kej-hâst
Ger olmayınca ġâzinüñ **kemâni** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [*kemâni, -i*]
6. Kemânım süstdür kılmaz velî kâr
Baña âsân idi feth-i hazîne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [*kemânım, -um*]

7. Boyı ğam kıavs-ġirinüñ **kemānı**
Vücüdı ġarķa-ı deryā-yı ġayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [*kemānı, -ı*]

kemān-ebürü: *Yay kaşlı.*

1. ġāh dilberler cemāli ġibi māhı bedr idüp
ġeh **kemān-ebürüaruñ** kaşı ġibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*kemān-ebürüaruñ, -laruñ*]

kemān-ġır: *Ok atıcısı.*

1. ġamından cān-ı Mecnûnı iden çāk
ġözi fettān ü ebrüsü **kemān-ġır** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [*kemān-ġır,]*

kemān-ġır ol: *Yayı elinde tutmak, ok atıcısı olmak.*

1. Kıtāl-ı ‘ışkda olmuş kemān-ġır
Ki kıaddin kıavs düzmiş nālesin tır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 65*). [*kemān-ġır ol, -mış*]
2. Resen boynuma salup ġeldüm iy cān
Elüm kıarşuñda oldıysa kemān-ġır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37*). [*kemān-ġır ol, -dı, -ysa*]

kemān-ı rüstem: *Rüstem'in (Şehname'de adı ġeçen İranlı efsanevi yiġit kıahraman) yayı.*

1. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin ġacerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [*kemān-ı rüstem,]*

kemend: *İp, baġ (sevgilinin saçı baġlamında).*

1. Kemendine bıraķmış mihr ü māhı
Ayakdan başa ol dildār-ı mevzün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [*kemendine, -i, -n, -e*]
2. Belā-engiz-i dehr ü şür-ı āfāk
ġice zülfi **kemendinüñ** nedimi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [*kemendinüñ, -i, -nüñ*]

kemend: *İlmikli ip, baġ, dökümlü ip.*

1. Kılupdur bu sipihri-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslim-i ġerden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [*kemendi, -i*]
2. Şeh-i merdān özi aşķar semendi
Meh-i devrān yüzi ejder **kemendi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [*kemendi, -i*]
3. Saña tā hem-ser olmayınca ol māh
Kemendüm cengden ġalmaya kütāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*kemendüm, -üm*]
4. Uçarsa murġ olup çarķı-ı berine
Kemendümle çekem anı zemine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [*kemendümle, -üm, -le*]
5. Kıalup nāçār niçe nāvek-efgen
Kemende eyledi teslim-i ġerden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 34*). [*kemende, -e*]
6. Bu mıydı kılduġı cevlan semendün
Bu mıydı tutduġı ġerdān **kemendün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [*kemendün, -ün*]

7. Dilirān gerdenine gür **kemendi**
Ki bırağur çü zülf-i yār bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [*kemendi, -i*]
8. Esîrûn gerdeninden çözü **kemendüñ**
Ne iderdüñ eyle icâb itse taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*kemendüñ, -üñ*]
9. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancımık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [*kemend,]*

kemend-i hicr: *Ayrılık kemendi.*

1. Varurağ eyledi aşüftelik kâr
Kemend-i hicrde oldı giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 26*). [*kemend-i hicr, -de*]

kemend-i 'ışk: *Aşk kemendi.*

1. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66*). [*kemend-i 'ışk, -a*]

kemend-i pâdişâh: *Pâdişâh boyunduruğu.*

1. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yüri nâlnlığı ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62*). [*kemend-i pâdişâh, -ân*]

kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ: *Düşmanların can kuşunun ayağına kemend dolayan.*

1. Ğil-ı 'adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 34*). [*kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ,]*
2. Ğil-ı 'adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 106*). [*kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ,]*

kemendi tak: *Kemend takmak.*

1. Çü kaldurdu yedi iklim fethine ser
Toğuz çarhe kemendi taqdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [*kemendi tak, -dı*]

kemer: *Tak, kubbe.*

1. Gözine her **kemerden** bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan kim şaçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [*kemerden, -den*]

kemer: *Bel kuşağı.*

1. Kemân-ı Rüstem andan bir **kemerdür**
Mehile mihr iki rengin hâcerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [*kemerdür, -dür*]
2. Kemerde mîm idi nâfî nihânî
Dökülmüşdi yâhüd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*kemerde, -de*]
3. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmuş-idi püşte-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*kemer,]*
4. Bahâdırlar kamu çün nize serdâr
Kemer bağlandılar kıлмаğa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70*). [*kemer,]*

5. Kemer bağlandı vü kıldı itâ'at
Ol aradan kıluḡ 'azm-ı nişāngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136*). [*kemer,]*

kemergāh: *Kemer takılan yer, bel.*

1. Kimiñ urduñ **kemergāhına** sen dest
Seniñ derdüñ çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [*kemergāhına, -i, -na]*

kemer-ves: *Kemer gibi.*

1. Ḥam-ı naḥl-i ḡadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş **kemer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*kemer-ves,]*

kemin: (*Fa.*) *Pusu.*

1. Şeh-i Hindüstan açup **kemîni**
Şıdı ceyš-i sipeh-şālār-ı Çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21*). [*kemîni, -i]*
2. Diri oldu iki gün ol dil-figār
Ecel çıkup **kemîninden** zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [*kemîninden, -in, -den]*

kemin: *Çok az; çok küçük.*

1. Keminden ḡamze-ile ol yüzi māh
Delerdi şad-hezārān sine her ḡāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [*keminden, -den]*

k'emîn: *Güvenli.*

1. K'emîndür her ḡatardan bu vilāyet
Bulsar itdüḡini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [*k'emîndür, -dür]*

kemîne: (*Fa.*) *Aciz, zavallı.*

1. Bağışla bir **kemine** bendeñe al
Oluram râzi vü minnet kıluḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*kemine,]*
2. Kemîne ḡullaruñuñ birisiyüm
Ḥuzürüñda ḡunahkāram şeni'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54*). [*kemîne,]*
3. O Leylî diyüben eyler fiḡāni
Gidüp ol ḡapudan pes ol **kemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [*kemîne,]*
4. Uçurmuş 'aḡl murḡın ol **kemîne**
Sirişkinden yüzine şaçdı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*kemîne,]*
5. Eser göstermez-idi ol **kemîne**
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70*). [*kemîne,]*
6. Tırup başladı çarḡa ol **kemîne**
Yidi kere pey-ā-pey urdı çarḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*kemîne,]*
7. Sücüd-ı şükr kıldı ol **kemîne**
Alup ol ḡıl'atı yüz ḡürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16*). [*kemîne,]*

kemîngāh it: *Pusuya yatmak.*

1. Gelüp merg-i ciger-ḥ^wār u cefā-ḥ^wāh
Kemānlar küncin idendi kemīngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30*). [*kenīngāh it, -en, -di*]

kenār: *Far. Kıyı, sahil.*

1. Kenāre çıkmayısardur miyāndan
Çi ger vardur benümde ıztırābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16*). [*kenāre, -e*]
2. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*kenāre, -e*]

kenār: *Kenar, civar.*

1. alupdur levḥlerde bī-ser-ü-pā
Çü mekteb-ḥāneden çizdi kenāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [*kenāri, -ı*]
2. Ve ger ḥöd seng içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [*kenāre, -e*]
3. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenāri
Per ü bālınden ol murġ-ı serīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [*kenāri, -ı*]
4. Yalıncaḥ hem-çü ‘üryānān-ı maḥşer
Pür olmuş vaḥşilerle her kenāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [*kenāri, -ı*]
5. Ne bir derdüm diyecek ādemüm var
Saḥā kim ḥüsrevīsın her kenāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [*kenāruñ, -uñ*]
6. Taġıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [*kenāre, -e*]
7. Ki ḳorḥu ḳılmaya ol pīri ma‘zūr
Kenārından çü ceyš-i vaḥş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [*kenārından, -ı, -n, -dan*]
8. Oturdu vaḥşiler silkinde o server
Tutup ol cānverler her kenāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*kenāri, -ı*]

kenāre cek: *Köşeye çekme.*

1. Bilemedi vü çekildi kenāre
Şu kim kendüyi ḳılmışdur ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [*kenāre çek, -il, -di*]
2. Tolasam ḥalkasına zülfüñüñ dest
Tutup muḥkem seni çeksem kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85*). [*kenāre çek, -sem*]
3. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden turesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*kenāre çek, -di*]

kenāre çık: *Kenara çıkmak: Yaklaşmayıp uzakta bulunmayı yeġlemek.*

1. Beni yakmaḥda aḥkerden beterdür
Vişālūñden kenāre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [*kenāre çık, -mıḥ, -am*]

kenāre çık: *Sahile, kıyıya çıkmak II görünür olmak.*

1. aradur topraġı vü ābı tīre
Miyāndan ḳişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*kenāre çık, -ar*]

kenār-ı āb-ı havvān: *Ölümsüzlük suyu.*

1. Ki yiridür **kenār-ı āb-ı hayvān**
Şaçında sünbülün var müşğden dāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38*). [*kenār-ı āb-ı hayvān,]*

kenār-ı cü: *Akarsu kenarı.*

1. Saña çün nergis-i mest-i dil-ārām
Kenār-ı cüda ‘aks-i lāledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 51*). [*kenār-ı cü, -da]*

kenār-ı cüy-bār: *Irmak kenarı.*

1. Otağ urdı kenār-ı cüy-bāra
Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 28*). [*kenār-ı cüy-bār, -a]*

kenār-ı cüy-ı hūn: *Kan ırmağının sahili.*

1. ‘Ālemler nīze çün serv ü şanevber
Kenār-ı cüy-ı hūnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 80*). [*kenār-ı cüy-ı hūn, -da]*

kenār-ı yār: *Sevgilinin etrafı, çevresi.*

1. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*kenār-ı yār, -da]*
2. Kenār-ı yārda vir āşiyānı
Be-ħaqq-ı nāle-i ‘uşşāq-ı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*kenār-ı yār, -dı]*

kenār-ı zevk: *Keyif sahili.*

1. Kenār-ı zevke çıkdı keştî-i cān
Hüdāvende sipās-ı bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114*). [*kenār-ı zevk, -e]*

kendi: *Kendi, döntürlük zamiri.*

1. Nedür şekk ile nūş-i zehr kılmak
Kişi **kendin** el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*kendin, -n]*
2. Ki **kendi** zaħmum uğradı gözüme
Suçumu bilüben bî-hadd ü pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [*kendi,]*
3. Kılābuñ sofrasına şaldı **kendi**
Nevāht ü rıfķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*kendi,]*
4. Tārık-ı cezbeye bıraktı **kendin**
Çü gördi derd-i serdür şöbet-i halk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [*kendin, -n]*
5. Şadefden çekdi dūr **kendin** kenāre
Çevirdi gerdeninden tırrisi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*kendin, -n]*
6. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atun na‘line
Çekdiler tamğā mehün altına k’oldı mütthem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [*kendüyi, -y, -i]*
7. Niçe tertîb olunmuş gör bu ‘ālem
Ki **kendü** ‘ālemindedür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [*kendü,]*
8. Özümü **kendüligümden** cüdā kıl
Ki ya‘nî ‘ışkuñile āşinā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121*). [*kendüligümden, -ligüm, -den]*

9. Ki **kendü** başı derdinden o kattāl
İdemez oldu şimdi halka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*kendü,]*
10. Kılıcı Zü'l-feķār u **kendü** Haydar
Atı Düldül següsi mār-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [*kendü,]*
11. Kılardı her biriyle işve-bāzi
Sezüb **kendüde** yönerdi tabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [*kendüde, -de]*
12. Bunı diyüp de pinhân olduğımı
Bu sözden **kendü** şādān olduğımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [*kendü,]*
13. Bilicek **kendüyi** ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*kendüyi, -y, -i]*
14. Nesîm-i zevķ aña virdi derdi
Şemîm-i şevķ **kendüden** giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4*). [*kendüden, -den]*
15. Görür **kendüyi** bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [*kendüyi, -y, -i]*
16. Gidince **kendüsinden** ol perî-zād
Bu nev'ile kılar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [*kendüsinden, -sinden]*
17. İdinüp yār **kendüye** belāyı
Ulaşdı 'ışķa kodı māsivāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [*kendüye, -y, -e]*
18. Delüdür **kendüye** 'aklı degül yār
Görinür baña bu işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [*kendüye, -y, -e]*
19. Şu kim atına **kendüyi** ināne
Anı bir demde ilter ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71*). [*kendüyi, -y, -i]*
20. İlūñ ta'nın kosa añmasa nengi
Ururdu **kendüler** ceşşiyile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12*). [*kendüler, -ler]*
21. Çün oldı münhezim **kendü** sipāhı
Bırakdı tıgın elden çarḥ şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [*kendü,]*
22. Varup hem **kendüden** ilte selāmı
'Ayān ide aña hem bu kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [*kendüden, -den]*
23. Buçuk dem **kendüye** 'aklı degül yār
Gezer her lāhza deşt ü rāğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [*kendüye, -y, -e]*
24. Olasın vaşl-ı Leylîye sezāvār
İdesün **kendüni** çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*kendüni, -ni]*
25. İderdi **kendü** bahtından şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40*). [*kendü,]*
26. Ŧama'dan **kendüsine** kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnūnuñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14*). [*kendüsine, -si, -n, -e]*
27. Dem-ā-dem **kendüye** idindi 'ādet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30*). [*kendüye, -y, -e]*
28. Ŧama' dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen **kendü** hālūñ gör beni ķo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [*kendü,]*
29. Degüldür dānesine **kendünüñ** rām
Ne el virür dürtüşmek-le vişāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98*). [*kendünüñ, -nüñ]*
30. Veli **kendü** işiyçündür mu'ayyen
Çeker her ķişi bunlardan cefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [*kendü,]*
31. Ki toğrı **kendüyedür** reh-güzārı
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [*kendüyedür, -ye, -dür]*
32. Bilemedi vü çekildi kenāre
Şu kim **kendüyi** kılmışdur ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [*kendüyi, -y, -i]*
33. Yine **kendüyedür** anuñ fesādı
İdüp bir eylügi çāha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [*kendüyedür, -ye, -dür]*
34. İki şüret yazılmış eyledi āh
Birisi **kendü** şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11*). [*kendü,]*
35. Helāk olmağ-idi lā-büd cezāsı
Anı kim **kendüsi** kılarıdı da'vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*kendüsi, -si]*
36. İdindi **kendüye** her lāhza yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [*kendüye, -y, -e]*
37. K'ezel **kendülere** virürdi nāni
Dilin çıkarup uşāğı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44*). [*kendülere, -ler, -e]*
38. Bu sevda hātırından oldı peydā
Ki varup **kendüsi** Mecnūni bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [*kendüsi, -si]*
39. Gözetdi ol deli **kendü** kalayın
Yürüyverdi ol şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [*kendü,]*

40. Helāk oldum ğamuñdan vāh Leylî
Ĥabersüz **kendüzinüñ** häletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*kendüzinüñ, -zi, -nün*]
41. Velî **kendü** şokarken ölüer ekşer
Du'â kılup bu sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [*kendü,]*
42. Ki **kendüden** yañadur toĝrı 'azmi
Bu vahşiler taĝılsun diyü türdü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*kendüden, -den*]
43. K'ola öz varluĝından aña pervâ
Çü ben **kendüligümden** olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*).
[*kendüligümden, -ligüm, -den*]
44. Anuñ kim **kendü** de tutmaz dilini
İki yāruñ k'aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*kendü,]*
45. Ki hañta **kendümi** bilmişdüm ğüm
Yine şabr eyledüm hem āñir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*kendümi, -m, -i*]
46. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol ādem kim sever **kendü** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*kendü,]*
47. Ki ola **kendü** kaydında giriftār
Düzüp ben hōd hezārān cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*kendü,]*
48. Ki ğamdan ola āzād ol ciger-süz
Ķoyup **kendü** ğam ü derd ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*kendü,]*
49. Ķarañ murĝı aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine **kendülerine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [*kendülerine, -lerine*]
50. Getürdi her biri yük niçe anbār
Şular kim **kendülerden** şoñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*kendülerden, -ler, -den*]
51. Yoluñda virdi Leylî cān-ı şirîn
Bilelden **kendüyi** ol serv-i mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*kendüyi, -y, -i*]
52. Oturmış **kendü** resmi birle mañzün
İdüp ol tîĝ-zenler kâhramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*kendü,]*
53. Velikin **kendüler** hayrān u ĥāmüş
İremden bir hevā irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*kendüler,]*

kend'özin: *Kendisi, kendi özü.*

1. Çü Ķays işitdi bunlaruñ sözini
Teħayyürden yitürdi **kend'özini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [*kend'özini, -i*]

kend'özüm: *Kendimi.*

1. Ķapuñda şimdi bir baĝlu esirüm
Ben itdim n'itdümise **kend'özüm**e (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33*). [*kend'özüm, -e*]
2. Özüñi vü bizi incitme artuĝ
Vü ger nî Tañrı haĝķı **kend'özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*kend'özümü, -i*]

kend'özün: *Kendi özünü: Kendi varluĝını, kendisi.*

1. Ki ĥār u tîĝdür verd ü ĝiyāñı
Ne lāzım **kend'özünü** rence şalmaĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*kend'özünü, -i*]
2. Bu yolda şabr kılmaĝdur müdārā
İĝende **kend'özünü** kılma ĝiryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*kend'özünü, -i*]
3. Niçün **kend'özünü** virdüñ ĥārābe
Enisün kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*kend'özünü, -i*]

kend'öz: *Kendini.*

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi vü **kend'özünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*kend'özünü, -ünü*]

2. Ki zârî **kend'özünüñ** kârî kı l sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [*kend'özünüñ, -üñ*]
3. Kıla **kendüzine** feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmâs-gün tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [*kendüzine, -(n)e*]
4. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim **kendüzin** ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*kendüzin, -in*]

k'er: Yiğit, erkek.

1. Hâbîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*k'ere, -e*]
2. Muñ'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'erüñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*k'erüñ, -üñ*]
3. K'eri fevt olduğından şöira hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*k'eri, -i*]

kerâmet: Akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, hârikulâde hal.

1. Kerâmet bahırınıñ mellâhı hâkkı
Feşâhat kuflınuñ miftâhı hâkkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*kerâmet,]*
2. Kerâmetden giyindi hulk-ı hâş
Nüzül itdi yine kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209*). [*kerâmetden, -den*]
3. Olupdur Muştafânuñ çâr-yârı
Kerâmet Kâ'besinüñ rükn-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2*). [*kerâmet,]*
4. Ki kılmış Hâk **kerâmetle** sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [*kerâmetle, -le*]
5. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*kerâmetden, -den*]
6. Kılardı 'arz aña Mecnûn **kerâmet**
Ne denlü şî'r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [*kerâmet,]*
7. Başamazdı kişi ol yöreye pây
'Acebdür vahşiden böyle **kerâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*). [*kerâmet,]*
8. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler devrinüñ tavrına vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [*kerâmâtına, -i, -n, -a*]

kere: Defa.

1. Degül gün heftede bir **kere** yirüm
Berîdür cânım u şab'um hüruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*kere,]*
2. Olacağ oldu vü iş vardı elden
Baña biñ **kere** vâkı' oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*kere,]*
3. Tırup başladı çarha ol kemine
Yidi **kere** pey-â-pey urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*kere,]*

kerem: Cömertlik, iyilik, bağış.

1. İy vücûdı mücid-i cüd u 'atâ lutf u **kerem**
Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*kerem,]*
2. Hâk te'âlâ 'afvüni mebzül ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan hañâ şehden **kerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*kerem,]*
3. Keremden hâtırum âyinesin sen
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*keremden, -den*]
4. Keremden eylesün elţâf-ı Bârî
Elemlerden emîn ol şeh-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135*). [*keremden, -den*]

5. Buyurdı kim **keremden** bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*keremden, -den*]
6. Dür ü mercân hâcerdür cevher oldur
Talup himmet deñizine **keremden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*keremden, -den*]
7. Ki ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Selîm-i ‘Âmirî yine **keremden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [*keremden, -den*]
8. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tır yukaru kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [*keremden, -den*]
9. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret haqqıñ helâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*keremden, -den*]
10. Keremden ‘izzet ü hürmet kılasın
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [*keremden, -den*]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

1. Reh-i taḥkîkde sâbit-ka-dem kıl
Ayağ başdurma kim yola **kerem kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8*). [*kerem kıl,]*
2. Yeter olduñ gözüm önüne ḥâyil
İrl bir lâhza karşımdan **kerem kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*kerem kıl,]*

kerem-kânî: Cömertlik/lütuf kaynağı.

1. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [*kerem-kânî,]*

kerîm: Cömert olan yaratıcı, Allah.

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Ḥâlîk oldur
‘Âlim ü bî-niyâz ü Râziḳ oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [*kerîm,]*

kerîm-i kâr-sâz: Yaratmada cömert olan.

1. İy **Kerîm-i kâr-sâz** u zü’l-Celâl ü bî-zevâl
V’iy ‘Âlim-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü’l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [*kerîm-i kâr-sâz,]*

kerkes: Akbaba.

1. Ola ‘uḳḳâb-ı nâvek çünki perdâr
Muḥannesler kalur **kerkes** gibi ḥ*âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*kerkes,]*
2. Gehî **kerkes** kanadı âşiyânı
Cebel şehliğine buldurdı ḡâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*kerkes,]*
3. Yuva yapmış ser-i Mecnûna **kerkes**
Ṭavâf itmekte eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [*kerkes,]*

kerpic: Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmuş samanlı balçık, çiğ tuğla.

1. Per-i kerrübiyân olmuşdı cārüb
Degül **kerpic**i şuyile topraḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [*kerpic, -i*]

kerre: Defa.

1. Anası hâtır-içün ol şikeste
Bir iki **kerre** şundi haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*kerre,]*
2. Etegüm üzre kıлмаğa namâzi
Yudum biñ **kerre** virmezler cevâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [*kerre,]*
3. Hâţâya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir **kerre** hâţâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [*kerre,]*
4. Seni yüz **kerre** kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardır ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*kerre,]*

kerübivân: *Allah'a en yakın olan dört büyük melek. Cebrail, Mikail, İsrail, Azrail.*

1. Şâh-ı muşarrebânsın u sulţân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña hâdem ü enbiyâ-şaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*kerrübiyân,]*

kes: *Başı gövdeden ayırmak, kesici bir aletle parçalamak.*

1. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdî döstü başını evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14*). [*keserdî, -erdi]*
2. Kesüp ya'nî başın ol bî-günâhuñ
Alalar hil'atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*kesüp, -üp]*
3. Ne ser kim **kesdi** anı tîğ-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [*kesdi, -di]*
4. Kese başın bularuñ virmeyüp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*kese, -e]*
5. Başını **kesseler** artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kıan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66*). [*kesseler, -ler, -se]*
6. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huçeste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*kesile, -il, -e]*
7. Elinde **kesmege** anı erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [*kesmege, -meg, -e]*
8. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden ağıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*kesüp, -üp]*

kes: *Kesmek.*

1. Düzüp hınnâyıla barmaqlarını
Kesüp pâk eyledi tırnaqlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [*kesüp, -üp]*
2. Dağı dirler dilüñi 'ışkıdan **kes**
Ne vech-ile kesilür 'ışkıdan **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [*kes,]*
3. Dağı dirler dilüñi 'ışkıdan **kes**
Ne vech-ile kesilür 'ışkıdan **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [*kes,]*
4. Ki **kesmiş** anı miqrâz-ı mañabbet
Ya bir simîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*kesmiş, -miş]*

kes: *Kişi, kimse.*

1. Ne deñlü kim el irürmez güle **kes**
Leţâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [*kes,]*
2. İştîdi ta'nı Leylî degme **kesden**
Zarûri düşdi Mecnûn iştîyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*kesden, -den]*
3. Degül râzi meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde bir **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [*kes,]*
4. Saña Leyliden özge yok mıdur **kes**
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [*kes,]*
5. Kesi bî-keslerüñ âñir Hüdâdur
Atasuzlıkdan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172*). [*kesi, -i]*

6. Şu resme kim yaşından la'1 olur seng
Çemen bezminde bir hübile her **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [*kes,]*
7. Ki ekdügin biçer 'âlemde her **kes**
Nişâne toğru varur tîrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [*kes,]*
8. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ **kes**
Mu'aftar kıllup ol mâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*kes,]*
9. Ölürlen ide telkîn-i şehâdet
Ne **kes** k'andan vaşiyet eyleye güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*kes,]*

kesb: Çalışarak kazanma.

1. Bulasın **kesb** ü kemâl ile şehâ neşv ü nemâ
Niçe k'iksîrilere hâk-ı rehûndür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*kesb,]*
2. K'idemez tozların fehm-i şabâ **kesb**
Dağı biñ bende rûmî vü haţâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [*kesb,]*

kesegör: Kesmek.

1. Kesegör tîğ-ı şabr ile boğazın
Muķâbil tut çü cân-bâzân-ı ğâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [*kesegör,]*

kesen: Koparan.

1. Kesen mihr ü maħabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [*kesen,]*

keşf it: Açmak, göstermek, ortaya çıkarmak.

1. Velîkin ortada olmaya ğammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*keşf it, -e]*

keşf ol: Açığa çıkmak.

1. Ki şan bir cismûñ oldu iki câmı
Çün oldu büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*keşf ol, -dı]*

keşf ol: Anlaşılmak, bilinmek; açığa çıkmak, görünür olmak.

1. Diline keşf olmuş gördi her-hâl
Cihân hâlkına kıldı anı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [*keşf ol, -miş]*

keşf ol: Açığa çıkmak.

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*keşf ol, -ur]*

kesil-: Ayrılmak, uzaklaşmak, vazgeçmek, el çekmek;.

1. Dağı dirlere dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile **kesilür** 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [*kesilür, -ür]*

kesret: Çokluk.

1. Cerāhat **kesretinden** ol vefā gūş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [*kesretinden, -i, -n, -den*]

keşşâf-ı esrâr-ı nihân: Gizli sırları ortaya çıkan.

1. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihânı
Şu yüzden 'arza kıldı dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 13*). [*keşşâf-ı esrâr-ı nihân, -ı*]

keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk: Hakikat kapısı kilidinin keşfedeni.

1. Özi settâr-ı genc-i mülk-i tevfiķ
Sözi **keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 14*). [*keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk,]*

keştî: Gemi.

1. Aña kim Hâķ vire âzâd-nâme
Şına bir **keştîniûn** çün-kim miyâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*keştîniûn, -niûn*]
2. Gider şahrâda çün deryâda **keştî**
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*keştî,]*

keştî-i cân: Can gemisi.

1. Kenâr-ı zevķe çıķdı **keştî-i cân**
Hüdâvende sipâs-ı bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114*). [*keştî-i cân,]*

k'ev: Mekan, hane.

1. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K'eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [*k'ev, -e*]
2. Dil-i aşüftesi sevdâya düşdi
K'evi koyup yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*k'evi, -i*]

kevâķib: Yıldızlar.

1. Kim anuñ 'aksidür gökde **kevâķib**
Şanasın çeşme-i nür idi ol havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [*kevâķib,]*
2. Kevâķib çarķa girdi hurrem ü şâd
Bu çarķ-ı mevlevî kâr u pür aķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*kevâķib,]*
3. Ki mahv ola **kevâķib** âsumândan
Yahüd ol giderür 'işķum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [*kevâķib,]*

kevķeb: Yıldız.

1. Gögi **kevķeb** müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3*). [*kevķeb, -up*]

2. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup şeb
Göge kâfür saçmışidi **kevkeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*kevkeb, -up*]

kevkeb sac: Yıldız saçmak.

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16*). [*kevkeb saç, -dı*]

kevn: Dünya ve ahiret.

1. Sebepsiz 'afv iden bî-ḥadd günâhı
Dü **kevnüñ** şâni'î vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*kevnüñ, -üñ*]
2. İki **kevn** olan sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınuñ şâhı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [*kevn, -e*]
3. Bırakdı refrefi de anda Aḥmed
Ol iki **kevn** nür-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176*). [*kevn, -e*]

kevser: Cennette bir nehir veya havuz.

1. Şuvadı çeşme-sârı **kevser** idi
Maḳâm-ı gülistân-ı aḥḍar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [*kevser,]*
2. İderdi reşk bustânına **Kevs**
K'süd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [*kevser,]*

k'evvel: Ki evvel, öncesinde, ilk önce.

1. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten **k'evvel** tutulmuş idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [*k'evvel,]*

key: Ne zaman.

1. Karadur toprağı vü âbî tîre
Miyândan kişi **key** çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*key,]*

key: Çok, pek.

1. Vefâ rāhında **key** bî-cehd imişsin
Başuma toğmuş-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*key,]*
2. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp ḥûn
Giderken irdi bir şahrâya **key** ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*key,]*
3. Ki bu düşden işi **key** müşkil oldu
Dir idi ğam kırup cânına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*key,]*
4. Ki 'üryanlık kişiye 'ayb olur **key**
Didi Mecnûn kabādandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [*key,]*
5. Şafâdan oldu **key** ḥōş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥōş geldüñ ü şâdi getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [*key,]*
6. Göñülden 'ışkı ğayrın savmış idi
Biri birine **key** 'âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [*key,]*
7. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ 'ışkunda **key** şadıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*key,]*

kevf-i bâde: Şarabın verdiği keyfin/neşenin hazzı.

1. Perî ruḥ sâkîler dest urdı cāma
İrişdi **keyf-i bâde** hâşş u ‘âma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12). [keyf-i bâde,]

keyfiyyet: Bir şeyin esâsı ve iç yüzü.

1. ‘Ayân it bize de **keyfiyyetini**
Tırâz-ı kışşadan ḥayyât-ı ḥâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14). [keyfiyyetini, -in, -i]

keyfiyyet: Bir şeyin niteliği ve insana verdiği hoşluk hissi.

1. Didi **keyfiyyet** ü rengini kâruñ
Atasına anasına nigâruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43). [keyfiyyet,]

k’evle: Ki eylemek.

1. Bu resme sözler ile bâtil u dün
Ne lâzım **k’eyleyesin** bağrumı ḥün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14). [k’eyleyesin, -ye, -sin]
2. Ne yoldan **k’eyleye** geçmege âheng
Uşâğ oğlan elinden yir idi seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17). [k’eyleye, -ye]
3. Ne deñlü **k’eyleyem** ben rây u tedbîr
Ḥilâfına çeker zencîr-i taqdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21). [k’eyleyem, -ye, -m]
4. Bu işler **k’eyledi** Mecnûn-ı bî-dîl
Gülüşdi ta’n kılup ehl-i muḥaşşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61). [k’eyledi, -di]
5. Siyeh rüyum baña lâyıq degül ḥâl
Kulağum **k’eyledüñ** lâ’l-ile uş pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [k’eyledüñ, -düñ]
6. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme **k’eyledüñ** feryâd u zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9). [k’eyledüñ, -düñ]
7. Bilürdi **k’eyle** icâb itdi taqdîr
Elin her nesneden kılmışdı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32). [k’eyle,]
8. İki dilli kılıcı **k’eyleye** kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5). [k’eyleye,]

keyvân: Zuhal yıldızı. (Keyvan bütün gezegenlerin üstünde yedinci felekte bulunmasıyla yer almıştır.).

1. Mübârek pâyına baş kodı **Keyvân**
Şenâ şavtından oldı pür ol eyvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147). [keyvân,]
2. Bir eyvândur başı keyvâna irmiş
Zihî **keyvân** ki ol eyvâna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72). [keyvân,]
3. Bir eyvândur başı **keyvâna** irmiş
Zihî keyvân ki ol eyvâna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71). [keyvâna, -a]
4. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi **keyvânı** aña râğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32). [keyvânı, -ı]

kez: Defa, kere.

1. Her nefes biñ **kez** fiğan her lâḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlün gülsitânın bir daḥı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [kez,]
2. K’ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı ğam
Bu **kez** işüm be-ğâyet müşkil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5). [kez,]
3. Hezârân **kez** bunuñ ḳoltuğına yüf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi raḥtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112). [kez,]

k’ezel: Ezelden beri.

1. Eyā tuğrā-keş-i menşür-i evvel
K’ezel bürhâni sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [k’ezel,]
2. K’ezel bahtum uyurdi şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [k’ezel,]
3. K’ezel kendülere virürdi nâni
Dilin çıkarup uşağı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44*). [k’ezel,]
4. K’ezel ki ‘ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm ‘ömrümü mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [k’ezel,]

ki: *Ki bağlacı.*

1. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin **ki** Ḥamdîñün alasın cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [ki,]
2. Söylerler idi gerçi **ki** zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [ki,]
3. Olur hezâr şükr **ki** muḥtâc-ı mücrimân
Ḥwân-ı şefâ‘atunla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [ki,]
4. Her ne iklîme **ki** ‘azm eyleyesin devlet ile
Ḳalmaya raḥşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [ki,]
5. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pâk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [ki,]
6. **Ki** toluş şekker-i şükrile kâmun
Pür ola bâde-i şevkıyle câmun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [ki,]
7. Şadâsı hakḳı Dävüduñ **ki** her ân
Demürî mûm iderdi taşı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [ki,]
8. Özümü kendüligümden cüdâ kı
Ki ya‘nî ‘ışkuñile âşinâ kı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [ki,]
9. Benem ser-geşte-i sicc-i taḥassür
Ki başmışdır nedâmetle taḥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [ki,]
10. Gelüp Hızr âsitânunıda öper der
Ki kıla ḥâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [ki,]
11. Budur gelmedüğü vaşfuñ beyâna
Ki virilmez bedelsizden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [ki,]
12. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi‘râc
Ki turur kâmetün kilkinde muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [ki,]
13. **Ki** taḳdirün işi tedbire şıgmaz
Bu dürüşmek beni ḳodı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 62*). [ki,]
14. **Ki** aña ‘arz eyleseñ şem‘-i cemâli
Yaḳar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [ki,]
15. **Ki** ya‘nî dir saña cândan muḥtâc
Tutarum şer‘îni gerçi şeni‘em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [ki,]
16. Özünüñ varlığından dür oldı
Ki ya‘nî ḡarḳ-ı baḫr-i nûr oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [ki,]
17. Neler gördüğünü ḥwâce ol seferde
Baña düşmez **ki** şerḥ idem ḥaberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [ki,]
18. Ḥitâb irdi **ki** iy mâḳşüd-ı dergâh
Dile ḥâcet **ki** maḳbûl itdi Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [ki,]
19. Ḥitâb irdi **ki** iy mâḳşüd-ı dergâh
Dile ḥâcet **ki** maḳbûl itdi Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [ki,]
20. Ricâ oldur **ki** bu Ḥamdî ḡarîbi
İrüre şıḫhate ol cân taḫîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [ki,]
21. Meger bir şeb **ki** ‘âlem rüşen idi
Felek bâğı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [ki,]
22. Vücüdi çarḫ-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san biñ gözlü bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [ki,]
23. Yâḫud mâh-ı münirün hâlesidür
Ki nûr ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [ki,]
24. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer ḳaşr-ı cinânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [ki,]
25. Biri ‘Osmân **ki** zi‘n-nüreyndür ol
Enis-i server-i kevineyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [ki,]

26. Hadîşidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [ki,]
27. Ferîdün idi tîfil **ki** o perverd
 Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [ki,]
28. Eger hışım ile ursa kûhe nîze
 Geçer eyile **ki** bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [ki,]
29. Ağudur kâhri luţfi âb-ı hayvân
Ki tîğî cân alur câmî virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [ki,]
30. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
 Bu zibâ dürr **ki** deldüm çüst ü çalāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [ki,]
31. Ki ya'ni eylemekden câblüsi
 Bulam teşrîf-i nat'-ı baht büsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [ki,]
32. Ümidüm var **ki** bu tuğrâ-yı icād
 Oқundıqda denile âferîn bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [ki,]
33. Şu gevherler **ki** cümle bikrlerdür
 'Arūs-ı câme h'âb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [ki,]
34. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstâni
 Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [ki,]
35. Çü bir gevher **ki** zâhir ola k'andan
 Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [ki,]
36. Zebânî söylemez kim diye râzın
 Güci yitmez **ki** 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [ki,]
37. Nevâ-yı berbaţ u çeng irdi çarĥa
Ki tâ çarĥ ol şafadan girdi çarĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [ki,]
38. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bāzār
 Rebâb içün getürdi bir niçe târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [ki,]
39. Cemâl-i Kaysa düşmişlerdi meftün
Ki idüp kâfile Yâsîni ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [ki,]
40. Meger bir şeb **ki** dehr olmışdı pür nür
 Kamer raĥşân idi çün tal'at-ı hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [ki,]
41. Bir eyvândur başı keyvâna irmiş
 Zihî keyvân **ki** ol eyvâna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [ki,]
42. Fülân ṭâyifedendür iy hümâm ol
Ki Leylî dimekiledür be-nâm ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [ki,]
43. Sen elmâs tabî'at birle anı
 Şu resme del **ki** gören vire cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [ki,]
44. Yoğ ağâhı **ki** kandedür maķâmı
 Ya kimdür ol nedür 'âlemde nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [ki,]
45. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [ki,]
46. Toķındı çeşmi bir hoş sâye-bâne
 Şu resme **ki** uci irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [ki,]
47. Ki nâgeh devr kılupdur bî-vefâlık
 Aralarına birağa cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [ki,]
48. Egerçi sözlerüñdür dürr-i meknûn
Ki olur zib-i gûş-ı cân-ı meftün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 8*). [ki,]
49. Maĥabbetden naşîhatler **ki** dirsın
 Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [ki,]
50. Kara zülfi **ki** anuñ müşğ-sândur
 Murâd-ı dil semendine 'inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [ki,]
51. Bilürsın sen **ki** ben miskîn ü ğam-nāk
 Yaķamı ihtiyârımla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [ki,]
52. Ne şabrı var **ki** göñli kıla ārâm
 Ne 'aklı var **ki** fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [ki,]
53. Ne şabrı var **ki** göñli kıla ārâm
 Ne 'aklı var **ki** fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [ki,]
54. Bu 'ışķ işi **ki** ola bir arada
 Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [ki,]
55. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdâl
 Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [ki,]
56. Ben ol dem **ki** olam hāk içre pinhân
 Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [ki,]

57. Bu sevdādan **ki** bozulmuş mizācuñ
Kimüñ kand-ı lebindendür 'ilācuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [ki,]
58. Bu sözlerden başın kaldurdu Mecnûn
Bilimedi **ki** kimdür pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [ki,]
59. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüni cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [ki,]
60. Ezel demden **ki** bir dide ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [ki,]
61. Muķim-i künc-i teng-i ğār-ı pür-ḥûn
Esir-ı çāh-ı ğam ya'ni **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [ki,]
62. Şitābı ko ḥaķıķat bil **ki** iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [ki,]
63. Vü ger ni ko **ki** ben dil-rîş ü bîmār
Geçinem ğārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [ki,]
64. Yağar berf āsumāndan hem-çü kâfûr
İder ḥallāclıķ gūyā **ki** Manşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [ki,]
65. Ol āteşde bişüp envā' tayyār
Kebāb-ı bağ gehi **ki** mürĝ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [ki,]
66. Götürdi perdesin ma'sūķa-i çeng
Ki ya'nî koyā bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [ki,]
67. Ki zîrā anı derd ü ḥasret-i yār
Ķomışdı hem-çü bağt-ı sa'd-ı bîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61*). [ki,]
68. Vücüdi oldu ḥayret bağrına ğarķ
Şu resme **ki** idemez yirden göĝi farķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [ki,]
69. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [ki,]
70. Ḥarāb olmuş-durur Mecnûn be-ĝāyet
Demidür **ki** idesüz 'avn u 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [ki,]
71. Bu mîḥ itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi gūyā **ki** gün nûriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [ki,]
72. Yakîn bildi **ki** bağtı şüm olupdur
Vişāl-i yārdan maḥrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [ki,]
73. 'Ināyet kıl baña iy Ḥayy-i-Ķaffār
Ki bu şüridelikden ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [ki,]
74. Beni bu 'işķuñ irür ĝāyetine
Ki ya'nî vāķif it her ḥāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [ki,]
75. Baña dirler **ki** 'işķ işini terk it
Varup bāzāruñ 'aķl-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [ki,]
76. Ten-i 'uryāni ğarķ-ı kұлzüm-i ḥûn
Belā āşüftesi ya'nî **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [ki,]
77. Ol iķlîmden **ki** bir ebr ola peydā
Yazar şānında yüz eş'ār-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ki,]
78. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden **ki** ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [ki,]
79. Çü Mecnûn gördi bir şerbet **ki** pür şevķ
İdüp nüş anı cāni buldı yüz zevķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [ki,]
80. Didi dilden **ki** bu söz dise şādıķ
Zihî Nevfel zihî üstād-ı ḥāzıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [ki,]
81. Şehā beñzer **ki** istersin helākum
Ki işitmezsin āh-ı derd-nākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [ki,]
82. Meded eyle **ki** düşvār oldu ḥālüm
Ķarār u şabra ķalması mecālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25*). [ki,]
83. Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi **ki** bir nâme kıl ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [ki,]
84. Reg-i tenden **ki** deşte atılır ķan
Olur kîn çarḥına ķavs-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [ki,]
85. Cidāl-ı ḥaşm içündür gözlemek neng
Ne cānum var **ki** idem yār-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ki,]
86. Ki bir divāne kıldı bizi bed-nām
İl içre eyledi bi-'ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [ki,]

87. Gelüp didi **ki** bulmadum nişanın
Şanem işidüp arturdı fiğânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45*). [ki,]
88. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [ki,]
89. Çü Leylî bu haberden oldı âgâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [ki,]
90. Beni ya'nî **ki** irürdüñ murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [ki,]
91. Bi-ğamdillâh **ki** geldüm menzilüme
Selâmet birle vaş oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [ki,]
92. Mübârizler **ki** 'arz eyler mehâbet
Kopar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [ki,]
93. Şanarmısın **ki** 'ârum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [ki,]
94. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi **ki** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [ki,]
95. Haţâdan anda olmışlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş **ki** sayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [ki,]
96. Elüni çek **ki** 'acizdür bu nağçir
Çözüp boynından aġlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [ki,]
97. Velikin virmezem de râyegâne
Baña gerçi **ki** bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [ki,]
98. Diyesin ben kûlından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [ki,]
99. Ki bād-ile gele andan nesimûñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [ki,]
100. Ne için baġludur hem söyle toġru
Didi zen toġru söz budur **ki** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [ki,]
101. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür baña gerçi **ki** bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [ki,]
102. Haķumdan gel **ki** yokdur 'özü-ğwâhum
Benem maħkûm ü sen ġâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [ki,]
103. Haţâya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardım **ki** bir kerre haţâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [ki,]
104. Añup aġladı ġaddın dilberinüñ
ġiţâb itdi **ki** iy naġl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [ki,]
105. Ki ne baġrı bilür aşlın ne ġakkâk
Nice cevher **ki** geşt iden cihâñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [ki,]
106. ġayâdan virebilmedi cevâbı
Eytidiler **ki** bu serv-i ġabâ-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [ki,]
107. ġamu uyġuya vardı ins ü hayvân
Diledi bâġ-ı ġüsninden **ki** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [ki,]
108. Fiġân u derd ü hicrânüñ celisi
Şeh-i iklim-i ġam ya'nî **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [ki,]
109. Bilür 'âķıl **ki** kimdür 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [ki,]
110. Beni ġüyâ **ki** taş-ile dögersin
Yürü var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [ki,]
111. Beni 'afv it **ki** buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [ki,]
112. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi **ki** olmış ġâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [ki,]
113. Esen ġal kim beni görmezsin artuķ
Esen ġal sen **ki** ben raġtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [ki,]
114. Yaķın aña **ki** cân andan ola dūr
Belâ vü miġnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [ki,]
115. ġoludur câmı şerbet yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarġ illâ **ki** pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [ki,]
116. Güç-imiş gördüm ü öġrendüm el-ân
ġanı ol dem **ki** virürdüñ baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [ki,]
117. Dem-i ġayretde ġam-ġ'âr-ı ġâķîķat
Diriġâ ġaşretâ derdâ **ki** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [ki,]

118. Bir āhūcuḡ var idi **ki** ŧeḡab-nāḡ
Mūkāḡḡal eŧm ũ āpūk hem tarab-sāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [ki,]
119. Öperdi gōzlerini her dem anuñ
Ta'accūbdeydi her lāḡza **ki** yā Rab (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [ki,]
120. İŧitdūm bir ḡikāyetde **ki** evvel (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [ki,]
121. Emīn ũ mūŧāḡīm ũ 'āḡıl idi
Ḥazer deydi **ki** ŧāḡ-ı āŧnā sūz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [ki,]
122. Gelūp didi **ki** iy ŧāḡ-ı nigū-ḡwāḡ
Degīldūr ādem ol erdūr firīŧte (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [ki,]
123. Hevā āŧūftesi ya'nī **ki** Mecnūn
ūn iŧitdi ḡaber kim ol cefākār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [ki,]
124. Ḥelāl olsun ḡapuña bu gelinlik
Ḥatarsın anı iy 'ōmrūm **ki** der-ber (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [ki,]
125. Yoḡ-imiŧ ŧem'-i va'deñūñ fūrūḡı
Ḳara ḡālūñ **ki** eŧmūmden gūm oldı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [ki,]
126. Muḡī'iyem ben anuñ ār-nā-ār
K'erūñ ḡadri **ki** dūŧmenden ola sehl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [ki,]
127. Daḡı nev-ḡonca gibi pāk dāmen
Velī bir ḡaste ḡorḡarven **ki** iy māḡ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [ki,]
128. Ḥazer kıl zinhār iy gōñlü āhen
Ruḡuñ verdine **ki** oldur pūr-leḡāfet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [ki,]
129. Didi ŧūḡr eyleyūp Ḥallāḡa vāfir
Kı bu nāme **ki** ḡurfe sūrmedāndūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [ki,]
130. Kı ḡılımıŧ dāmenini mūŧḡ-ile pūr
Suḡūrı beñzer ol serve **ki** her bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [ki,]
131. Kı tā naḡŧ ide pāsūḡ-nāme-i ḡūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [ki,]
132. Benūm atam idi gūyā **ki** ŧldi
Gūline eŧmūmūñ ḡam ekdi mīli (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [ki,]
133. Didi evvel **ki** iy Ḥallāk u 'Ālim (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [ki,]
134. Bulur inedūḡinden ben ḡoyārum
Selīme 'ilm geldi **ki** ol hūner-mend (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [ki,]
135. Ḥaḡar gerdānıma āḡır anuñ dām
Dilinde anuñ **ki** var sevdā-yı dāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [ki,]
136. Didi ḡāciḡ **ki** hey bu ne belādūr
Eger bizūm ŧeḡe ḡizmet ḡılayduñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [ki,]
137. Yaban otı yimekten ḡurtılayduñ
Didi zāḡid **ki** hey bu sōz ḡatardur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [ki,]
138. Bilürsin kim degīldūr iḡtiyārı
Ben isterven **ki** cān murḡını ūn yād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [ki,]
139. Geçinmek yeg beyābānlarda ma'ŧūm
Diler misin **ki** bunda ŧaḡ olam ben (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [ki,]
140. Bu yolda pes benūm yoḡdur gūnāhum
Benūm kārum **ki** olupdur böyle mūŧkil (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [ki,]
141. Gel inŧāf it **ki** ne tūnd ejdeḡadur
Zamāne kim anuñ yoḡdur vefāŧı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [ki,]
142. Yūzin ḡopraḡlarına sūrdi vāfir
Gehī ol ḡabre sūrdi **ki** buña rū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [ki,]
143. Ne iŧ gedi bulara devr-i gerdūn
Meger bir dem **ki** eyyām-ı zemistān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [ki,]
144. Gūlistāna **ki** ũstinden gee āb
ŧūḡūfe naḡlden kim gōsterūr ber (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [ki,]
145. Olupdur ḡonca jengārı fetile
Dil-i lāle **ki** sevdādan ḡarādur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [ki,]
146. Rūḡ-ı bāḡı bahār itdi mūlevven
Bu resm-ile **ki** gūlzārūñ hevāŧı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [ki,]
147. K'elā iy 'iŧŧ iŧinden bī-ḡaberler
ḡamından ben **ki** yārūñ tīre rūzum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [ki,]
148. Meger bir dem **ki** tāb-ı mihr-i dil-keŧ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [ki,]
149. ŧu resmedūr **ki** dūŧer penbeye nār
Semender k'oddan ola gice nevmīd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [ki,]
150. Gūlistān-ı cihān-ārā cemālī
Būt-i sīmīn-beden ya'nī **ki** Leylī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [ki,]

151. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi **ki** yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [ki,]
152. Nesîm-i türresidür ol nigârûñ
Bu resm-ile **ki** dil-cüdür hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [ki,]
153. Gücüm yitmez **ki** sunam sâğara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [ki,]
154. Dönüp didi **ki** n'olsar bu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [ki,]
155. Gözüm görmez baķarven âfitâba
Aña döndüm **ki** bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [ki,]
156. Maħalluñ seglerine hâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven **ki** güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [ki,]
157. Ɛomayam nîm cür'a anda bākî
Bu vech-ile **ki** 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [ki,]
158. Murâdum maħzenine sen niğeh-bân
Ben ol düzdüm **ki** ğâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ki,]
159. Ki alsam avcuma sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi ki nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [ki,]
160. Ki alsam avcuma sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi **ki** nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [ki,]
161. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup gördi **ki** 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [ki,]
162. K'ışidem senden eş'âr-ı ğarîbi
Bi-ħamdi'llâh **ki** ruzı kıldı Rezzâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [ki,]
163. Velî yok yire çekdüñ zaħmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördüñ **ki** düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [ki,]
164. İşidüp ğuşşadan oldu diger-gün
Didi yârâ şanurmısın **ki** mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [ki,]
165. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdar
Bu hayvânlar **ki** vardur âdemi-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [ki,]
166. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zirâ ol mehûñ idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [ki,]
167. Göñül kaçmaķda **ki** çâlâk u çâpük
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44*). [ki,]
168. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta'n ile **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [ki,]
169. Dirîğ ola **ki** nâmuñ ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [ki,]
170. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz **ki** var bañâ zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [ki,]
171. Aña geldüm **ki** kâmun ola dâne
Beden kim çâh-ı ka'ridur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [ki,]
172. Ziyâde-güylıkdan oldu hâmûş
Āabûl itdi **ki** andan şoñra küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [ki,]
173. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher **ki** mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [ki,]
174. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı **ki** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [ki,]
175. Taħammül kıl **ki** vaşla iresin tâ
Olur ta'cil-ile bâtl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [ki,]
176. Ki tâ bir pâre şîhhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârî ferbiñ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [ki,]
177. Şu resmedür **ki** kal'a genc üzre
Dem-i şîhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [ki,]
178. Deñize düşdi divân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ **ki** cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [ki,]
179. Āalalar 'aczden mağlûb u dil-teng
Seherlerde **ki** bu 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [ki,]
180. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-düd
Saña ta'lim-gerdür pes **ki** bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [ki,]
181. Żarûrî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler âhîr **ki** ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [ki,]

182. Emîn olduñ **ki** ref' oldu yoluñdan
Berâtin dürdi anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54*). [ki,]
183. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi **ki** şâdî melâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [ki,]
184. Ki virmiş Leylîñün öninde cânı
Aña şol hûn **ki** olmışdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [ki,]
185. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldu ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [ki,]
186. Gile güyâ **ki** bir âyîne düşdi
Ruñnuñ humretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [ki,]
187. Biri cân virmemiş illâ **ki** mürde
Umûr-ı 'âlemi idüp ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [ki,]
188. Ki şan bir cismûñ oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [ki,]
189. Teğarrüb 'âlemine buldılar yol
Elif kadden **ki** dür idi ol kâdi lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [ki,]
190. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa'âdetde bilüñ ol hâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [ki,]
191. Şu resm-ile **ki** iki naqş-ı dîvâr
Dehâni bağılu bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [ki,]
192. Firâk-ı hasretümle haste cânım
Budur çün bülbüle 'âdet **ki** her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [ki,]
193. Saña ol yeg **ki** dikmeyem zebânı
Vücüdüm 'ışkuñ içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [ki,]
194. Kimesne bulmaz 'özü ü bahâne
Ümîd oldur **ki** yine gidevüz pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [ki,]
195. Ki ya'ni ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [ki,]
196. Görelüm bir **ki** maqşûda nedür aşl
Meger bir vakt irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [ki,]
197. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında 'âdetdür **ki** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [ki,]
198. Şu gül gibi **ki** gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârî beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [ki,]
199. Gidermez andan âşâr-ı memâti
Vücüd gördi **ki** itdi şihhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [ki,]
200. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [ki,]
201. Çağırurlar **ki** vâfir yâd-ı Leylî
Dirîgâ hasretâ iy dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [ki,]
202. Nişân-ı haddidür bir lâle-rüyuñ
Kamu huştân **ki** ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143*). [ki,]
203. Öni soñı kamu hiçdür kamu hiç
Gül ü sünbül **ki** ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [ki,]
204. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet **ki** ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [ki,]
205. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zirâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [ki,]
206. Qalan mahremlerinden bî-naşîb âh
Kanı ol ten **ki** tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [ki,]
207. Bulurdı renc târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ **ki** iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [ki,]
208. Dirîgâ kim yidi âhîr amî hâk
Dür-i dendânîñ hayfâ **ki** iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [ki,]
209. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsen **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [ki,]
210. Tapuñdan tuyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur **ki** görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [ki,]
211. Niçedür mâr u mür içinde hâlüñ
Kara zülfüñ Hudâ bilür **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [ki,]

212. Meger bir kûze-i köhne sifâlin
Ne var kimse **ki** gel diye t̄abibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [ki,]
213. Temâşâyâ **ki** teng olurdu her râh
Gelen t̄ururdu bunlardan velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [ki,]
214. Qanı bir göz **ki** dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli qatı yavuz yağıdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [ki,]
215. ‘Adūv ü ecnebîdür âşinā-rū
Cihāndan gec **ki** miḥnethānedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [ki,]
216. Ya olurlar mı **ki** uçmag içinde
Meger bir gice k’oldı nâf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [ki,]
217. Biri mäh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylî ol **ki** mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [ki,]
218. Laqab Mecnûn-durur aña **ki** şehdür
İki gevher idi bunlar muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [ki,]

ki: "Bile, dahi" anlamında bağlaç.

1. ‘Aceb şūrîde-hāl oldum reh-i ‘ışkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker qan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [ki,]
2. Fi’l-meşel ebr-i seçer cennete beñzerse girmek
Ki ‘atā eyledügünce çoğalur anda ruḫab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [ki,]
3. Derūn-ı fūrcesinden gösterür rāh
Ki sālîk gitse bu yoldan be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [ki,]
4. Bu ‘ālem reşkden oldı iki nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [ki,]
5. ‘Arab şāhı firāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî şafādan bāzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [ki,]
6. İrürdi bir Burāq-ı berç seyri
Ki ḫacl eylerdi ol uçmaqda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [ki,]
7. Ye ḫavḫ-ı gerden-i hūr-ı cināndur
Ki mişli ḫalk çeşminden nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [ki,]
8. ‘Aceb mi ḫuḫbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muşḫāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [ki,]
9. Şu resmedür fūnūn içinde eḫḫāl
Ki öñinde ḫıfl-ı ebced pīr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [ki,]
10. Hem İskender-durur hem Hıẓr zātı
Ki var hem mülki hem āb-ı ḫayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [ki,]
11. Ki kendü başı derdinden o ḫattāl
İdemez oldı şimdi ḫalka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [ki,]
12. Penāh-ı dehr-i şāh-ı heft kişver
Ki dīn ü devlet andandur muzaffer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120*). [ki,]
13. Gelūñ eyleyelüm ḫaḫqa niyāzı
Ki vīrsūn şehe ‘ömr-i dīrāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [ki,]
14. Ki yüzdüm çok deñizde fi’l-ḫaḫıka
Bu resme irmedüm baḫr-i ‘amīka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [ki,]
15. Pes oldı şimdi lāzım ben gedādan
Ki aḫam şehzādelere nāmın du‘ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [ki,]
16. Hūşūşā ḫazret-i Sultān Selimi
Ki ḫaḫ vīrsūn aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [ki,]
17. Bağışlasun cihān ḫalkına Allāh
Ki cānidur cihān ḫalkınuñ ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [ki,]
18. Kemānından **ki** bir tīr ide per-tāb
Açar çarḫuñ ḫoḫuz qaşrına bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [ki,]
19. Döger gögsini kūs-ı pāsbānı
Ki depretmeye ra’d artuḫ zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [ki,]
20. Felek raḫş aña mihr ü mäh iki zīn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [ki,]
21. Yemīn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuḫ qaḫmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [ki,]

22. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâhî
Ki içmeye meyüñ kanımı dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [ki,]
23. Meger Meryem ananın h^wâherisin
Ki rûhullâh-ı nazmuñ mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12*). [ki,]
24. Pür itmiş şâh-ı gül cām erğuvânı
Ki içe ‘andelîbe döst-kânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [ki,]
25. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gonce o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [ki,]
26. Şan ol hañ idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña sañr-ı ‘üvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [ki,]
27. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [ki,]
28. Dañı kur nüshasından şî’riñüñ dām
Ki ola râmuñ hezâr âhû-yı bed-râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [ki,]
29. Dağâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [ki,]
30. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [ki,]
31. Dil ü cāndan taleb-kār oldum âhîr
Ki idem gaybdan bu genci zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [ki,]
32. Hüner dīgünde kaynatdum bir efsûn
Ki görüp Leylî’i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [ki,]
33. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Señā vü luñf kânı vü cihān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [ki,]
34. Bu idi cedd ü cehdinden murādı
Ki ‘âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200*). [ki,]
35. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gāve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [ki,]
36. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8*). [ki,]
37. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehāni gonca sensiz k’ol-durur mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [ki,]
38. K’özin bir dem cüdā kıla şafādan
Degül vañıf **ki** nañl-ı rüzgārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [ki,]
39. Buyurdu yañdılar ‘üd u sipendi
Ki tā def’ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [ki,]
40. Ki görmüşdi harābe içre anı
Dökerdi gözlerinden hāke çanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [ki,]
41. Şu resmide lâñif ol āb-ı şāfi
Ki āb-ı zindegānîdendi şāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20*). [ki,]
42. Yüce bir kaçır salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [ki,]
43. ‘Arūsa beñzer ol kaçır-ı cihān-tāb
Ki haddinden hüveydādur sefid-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [ki,]
44. Şu resme eylemiş pür nañş anı
Ki görse deng ü hayrān kıla Mānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [ki,]
45. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazā tahrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [ki,]
46. Şu resme kıldı anı seyr-i timsāl
Ki her hālî teğayyür buldı fi’l-hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [ki,]
47. Añarsu didiğün beñzer serāba
Ki yüz dil-teşneyi virdi harāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [ki,]
48. Hem ol gülzār deşt-i rîve beñzer
Ki her bir nañlı şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [ki,]
49. Degildür sünbül-i zülfi semen-sā
Ki her bir târidur bir ‘ırk-ı sevda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [ki,]
50. Şüküh iklîminüñdi nāmdārı
Ki nāmı tutmuş-idi her diyārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [ki,]
51. Tutarı şol kıadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [ki,]
52. Bu idi kavminüñ içinde erkān
Ki tâbistān-ı eyyāmında yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30*). [ki,]

53. Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsarı gül u gisüsü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [ki,]
54. Bulışduğundan isterdi haberler
Ki kande olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [ki,]
55. Kurulmuş hem-çün eyvân-ı Süleymân
Ki var içinde Belkîs-i hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58*). [ki,]
56. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [ki,]
57. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî **ki** reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [ki,]
58. Ki görüp düşde ol zibâ cemâli
Dilinde naqş olmuşdı hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [ki,]
59. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıktan sefîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [ki,]
60. Laṭîf-âvâz şol resme derâyı
Ki savtı cânlara vürür ğidâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [ki,]
61. Ki ya'ni meş'al-i dehrûñ çerâğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [ki,]
62. Ki ol âşüfte-ḥâl u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [ki,]
63. Ki dîrsin dil 'inânın zabt kıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [ki,]
64. Ğamından ben **ki** 'ışkuñ dil-figârum
Karârum yok-durur bî-ihtiyârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [ki,]
65. Anuñ ḥöd gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış baḥr-i nûr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [ki,]
66. Ki zibâdur kâmusunuñ cemâlî
Cihânda birinüñ yokdur mişâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [ki,]
67. Ki gönülün bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümünden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [ki,]
68. Bırakma tütüyâ çeşmüm-durur kûr
Ki olur nûr-ı çeşm kûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [ki,]
69. Ki çün Leyliye Kays-ı çâk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [ki,]
70. Karışmışdı şu resme ol 'atîka
Ki köhneydi cihândan fi'l-ḥakîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [ki,]
71. Gehî ḥışm-ile seng ururdu **ki** çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [ki,]
72. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki kimse olmaya hâlinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [ki,]
73. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olınca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [ki,]
74. İştüdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ ḥaste kılmış bir cüvâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [ki,]
75. Revâ midur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [ki,]
76. Ki meyl itdüğüçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [ki,]
77. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her lâḥza bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [ki,]
78. Ki nedür 'ışk iy bânü-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [ki,]
79. Ki vardı bir mu'allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmışdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [ki,]
80. Velikin ortada olmaya ğammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [ki,]
81. Çü mâh-ı nev za'if oldı vü rencür
Ki ḥurşidinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [ki,]
82. Bırakdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki rüsvâ-yı zuḳaḳ oldı vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [ki,]

83. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvâni aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [ki,]
84. Şanasın ol cebeldür 'âşık-ı zâr
Ki pür dūd itmiş anı sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [ki,]
85. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv qaldı pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13*). [ki,]
86. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitti hâtırından 'âr u ğayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [ki,]
87. Saçını çokluğu şol hadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında turmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [ki,]
88. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayakdan
Ki koduñ bād gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [ki,]
89. Gözüm nûri saña düşmeye bu kâr
Ki görünür bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [ki,]
90. Ki ol meh kim sañadur nûr-ı dide
Alıvireyin iy tıfl-ı remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [ki,]
91. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcür
Ki bir dem hâtırumdan 'ışk ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [ki,]
92. Cihân içinde oldum nâ-halef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [ki,]
93. Arınmaz gönlümün pend-ile pāsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz qarası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [ki,]
94. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [ki,]
95. Ğamın yime gözümün iy mükerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [ki,]
96. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84*). [ki,]
97. Ki ya'ni atasına ol ciger-ğ'âh
Çoyup tağı vü rāğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [ki,]
98. Dağı şol mäder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [ki,]
99. Ki bu âşüfte-hâl ü bî-ser-encâm
Ğamından bir nigāruñ gitti nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [ki,]
100. Şererden âteş eyleydi dirahşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [ki,]
101. Meger sākî katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğarğ oldı 'arākda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [ki,]
102. Şarâb âyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şākî andan oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46*). [ki,]
103. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî ol şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [ki,]
104. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhat
Ki sensin bülbül-i bağ-ı belâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2*). [ki,]
105. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür anı hakkāk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6*). [ki,]
106. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âğâh
Ki gelür bir cemâ'at tutuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [ki,]
107. Bunu virdi nefice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki bir birinden oldı mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [ki,]
108. Ki bizden hâzretüne hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [ki,]
109. Nihâlümünden getürdüm tâze bir berg
Ki sizün şâha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [ki,]
110. Ki ol dil-teşne çoyup mäsivâyı
Senün çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [ki,]
111. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüñ şınmak özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [ki,]
112. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [ki,]
113. Görinmesün gözüne şubh-ı maşsüd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [ki,]
114. Şu deñlü eyledi feryâd u nâle
Ki qaddi nâleden döndi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [ki,]

115. Giribânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [ki,]
116. Yapışup bahye bahye çäk iderdi
Ki çäki ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [ki,]
117. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend nedür bu fażîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [ki,]
118. Ki varsa Ka‘beye ol merd-i hayrân
 Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [ki,]
119. Dil u cânda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [ki,]
120. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
 Bilürsin kim başarur cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [ki,]
121. Ki çün ol nev-‘arüs-ı hacle-i nâz
 Şehin-şâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [ki,]
122. Ki mihrinden anuñ ‘âlemde her sū
 İrişdi mağzına şad ‘âşikuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [ki,]
123. Dürişüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup ‘âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [ki,]
124. Bu hâliyle gazeller vaz’ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [ki,]
125. Ricâ oldur velî senden de iy nūr
Ki bu şürîdelikden olasin dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [ki,]
126. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
 Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [ki,]
127. Şehâ beñzer ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [ki,]
128. Ki Leylî fi’l-meşel bir mâh-ı nevdür
 Ğamina şad dil-i ‘âşık ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [ki,]
129. Şan oldı rezmgehe kandan gülistân
Ki bülbüldür içinde zâğ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [ki,]
130. ‘Adüv ceşine bir vech-ile girdi
Ki hâk itdi vücüdın kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [ki,]
131. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
 Ne lâzım bî-sebeb kılmağ neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [ki,]
132. Ki ya‘nî şatmaduñuz şekkeri siz
 Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [ki,]
133. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki bu yildendür ol şem‘üñ hilâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [ki,]
134. Ki cânından yuyupdur el mu‘ayyen
 ‘Abes yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [ki,]
135. Şu deñlü kıldılar âh u fiğânı
Ki pür düd eylediler âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [ki,]
136. Kıtâl-ı ‘ışkda olmuş kemân-ğir
Ki kaddin kavş düzmiş nâlesin tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [ki,]
137. Ki Mecnûmî filân virânda gördüm
 Cihân ‘ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [ki,]
138. Ki ben kılından ol serv-i revâne
 Du‘âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [ki,]
139. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki ‘Azrâ’il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [ki,]
140. Bulut gibi ğubâr ağdı havâyâ
Ki kandan yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [ki,]
141. Dilirân gerdenine ğür kemendi
Ki birağur çü zülf-i yâr bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [ki,]
142. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferâgat
 Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [ki,]
143. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
 Fener gibi inüp bir kaç budacağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [ki,]
144. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
 Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [ki,]
145. Ki kandan mevc urur deryâ gözinde
 Yine bir lâhzada ‘aklı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [ki,]

146. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [ki,]
147. Ki ben bî-çâreye tavk ola zencîr
 Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [ki,]
148. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölse iy kaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [ki,]
149. Beni gel bu çapuda eyle kurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ'îliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [ki,]
150. Hevâyı düd-ı âhı kıldı tîre
 Karâbeti **ki** bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [ki,]
151. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [ki,]
152. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâk
 Bu nahlûñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [ki,]
153. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkâk
 Nice cevher ki geşt iden cihâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [ki,]
154. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hişşe
 Kaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [ki,]
155. Ki püşti her birinûñ bâr ile pür
 Şeker-bârından oldı üstürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [ki,]
156. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb gâmında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [ki,]
157. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
 Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [ki,]
158. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
 Güher kim bula 'âlemde harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [ki,]
159. Ki Mecnûnuñ karâbetinden idi
 Zamân-ı Nühdan kalmış 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [ki,]
160. Gâmından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
 Niğâb altında şol duşter **ki** dîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [ki,]
161. Didi şermendeyüm kızbümden âhîr
Ki bu sözde yalan eydem hakîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [ki,]
162. Çağırup didi yârına gam-ile
Ki iy çâk eyleyen 'ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [ki,]
163. Ki yaşından ol etrâf oldı gül-reng
 Dönüp divânesine her mağalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [ki,]
164. Ögütler virdi bildügi meğelden
Ki iy cân-ı peder terk eyle hıwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [ki,]
165. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
 Baña dîrsen k'önünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [ki,]
166. Ki râhatdur dile bu câna merhem
 Yidi faşşâddan niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [ki,]
167. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
 Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [ki,]
168. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
 Esen kal k'atahık gitti miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [ki,]
169. Ki bu 'âlemde hiç tıtmaya ârâm
 Firişte şüretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [ki,]
170. Ki yitmez Hâk katında ol mu'ayyen
 Eyülük yatlılık 'âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [ki,]
171. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
 Kemend ü mancınık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [ki,]
172. Ki ma'mür olmamışdur bir zamânda
 Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [ki,]
173. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
 Didi kim kande gitdün iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [ki,]
174. Cebel gösterdi envâri 'alemler
Ki iksîr-i şubh-ı kimyâ-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 3*). [ki,]
175. Ki iy gözi yaşından bî-sitâre
 Bu iki şüretün bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [ki,]
176. Ki her hayvân ider bir dürlü hizmet
 Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [ki,]

177. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu halkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [ki,]
178. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [ki,]
179. Ki gey maqbûli idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gayet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [ki,]
180. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü h'âb-ı hargûş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62*). [ki,]
181. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her endâmın göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [ki,]
182. Ki munşifdûr kilâbuñ hazretüñden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k'ihşân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [ki,]
183. Şoñucu şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâli ol hüblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [ki,]
184. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Veli şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [ki,]
185. Şu resme yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim garîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [ki,]
186. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suţürü beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [ki,]
187. Ki hâli olmaz etrâfundan ağıyâr
Ger itsem 'azm-i seyr-i tarf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [ki,]
188. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik için ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [ki,]
189. Pes evşâf-ı garaзда sürdi hâme
Ki bu gam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [ki,]
190. Ki hatdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı hatını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [ki,]
191. Didi bu sözleri mihrî idüp cüş
Ki bu hatdur gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37*). [ki,]
192. Ki dönmişsin kıra zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [ki,]
193. Ki gördün niçedür bend-i melâmet
Dil-i bî-iştihâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [ki,]
194. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb zâhid-durur 'âlemde meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12*). [ki,]
195. Anasın yâd kılip eyledi âh
Ki ol bî-çârenüñ ahvâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [ki,]
196. Hezârân lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [ki,]
197. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [ki,]
198. Ki dirlikden saña nezdikdûr merg
Eger yog-ise ölmüñden saña pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [ki,]
199. Ki bî-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [ki,]
200. Ki olasın hâcetinden halkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [ki,]
201. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki n'oldı halet-i Leyli vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [ki,]
202. Ki tutdı her taş hummâ-yı muhrîk
Nazar kılsuñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [ki,]
203. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [ki,]
204. Ki kılmaz çâre kılmaklada taqşîr
Revişde Hızr gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [ki,]
205. Ki hâlıñden ne bilürsin fülânuñ
Müdâm ol derd-mend-i vahşet-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [ki,]
206. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Kadem rencide kılip himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [ki,]
207. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciger-h'âh
Alup gevherleri vü câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [ki,]

208. Yanuña niçe gelstün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [ki,]
209. Ki bu sözde sentüñle ola cidâlüm
Ki büyi mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [ki,]
210. Muṭî'ümdür kilâbuñ iy dil-ārā
Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [ki,]
211. Ayağma düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [ki,]
212. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
 Anuñ âhı acılığundan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [ki,]
213. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
 Var idi bir yigit 'âşik tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [ki,]
214. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
 Virürdi baht aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [ki,]
215. Oқındı şî'rile adına şâbâş
Ki etrâf-ı cihâna tab'-ı pâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17*). [ki,]
216. İrişdi şehir-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi arzû âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [ki,]
217. Ki kendüden yañadur toğrı 'azmi
 Bu vahşiler tağılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [ki,]
218. Aña yüz lutf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [ki,]
219. Huzûruñdan beni red itme zinhâr
Ki lâyıq olmaya şâhib-ruṭabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5*). [ki,]
220. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
 Selâm açup simât u sofrâ niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [ki,]
221. Ki iy kılan müşerref her hârâbı
 Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [ki,]
222. Ki yirden pâk ide rîg-i zemîni
 Çü bulduñ şoḫbetüme sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [ki,]
223. Ki olmuş bâr-ı şâh-ı naḫl-i tâze
 Letâfetde leb-i cân-baḫşı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48*). [ki,]
224. Ki her biri letâfet-rîz ü mergüb
 Didî Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [ki,]
225. Ki ḫatta kendümi bilmişdüm güm
 Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [ki,]
226. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [ki,]
227. Ḥaḳîkat belki mecnûnam be-ğâyet
 Güher-dürcüñ **ki** pülâd ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [ki,]
228. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
 Nedür bu 'âlemüñ ḫâli ḫaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [ki,]
229. Ki bir âh idebile âşikâre
 Çekerdî cânı gizlü ğuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [ki,]
230. Ki bi-ḫöd yıkılurdu ol perî-zâd
 İrişse ğuşşına bir savt nâ-ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [ki,]
231. Ḳatı cânına geçmişdi erinüñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3*). [ki,]
232. Ki şâyed idesin taḫşîli ta'lîl
 Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [ki,]
233. Helâk itdi anı ikinci zaḫme
 Ezel şol gil **ki** sedd olmuşdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [ki,]
234. Bu nüh kalkan **ki** biñ biñ var mîḫi
 İdeler ḫarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [ki,]
235. Şu miqdâr eyledi ta'yîn-i ḫişşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [ki,]
236. Ki ğamdan ola âzâd ol ciger-süz
 Ḳoyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [ki,]
237. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
 Dilinden sürdi ki şâdi melâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [ki,]
238. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [ki,]

239. Ki yüz göstermege yokdur mecālī
Maħalle muķrısı öldiye nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [ki,]
240. Ki iy ħüsn âsumânına sitâre
Irakdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [ki,]
241. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy simin-ber ü şîrin-dehânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [ki,]
242. Ki giydi egnine pöstîn-i sincâb
Hevâ-yı serdden ħâmüş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [ki,]
243. Ki bāğ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [ki,]
244. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı rüyı âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [ki,]
245. Ki kaçd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol meh-veşün çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 2*). [ki,]
246. Ki kıandan yundı âb-ı zindegâni
Şu deñlü nâle kılıp urdı çarĥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [ki,]
247. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [ki,]
248. Ki tâ yir vire şadırında aña ĥâk
Yire ol âb-ı ĥayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [ki,]
249. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [ki,]
250. K’işidür dâyim anuñ ‘adl-ile dâd
Ki her bir âdemînün nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [ki,]
251. Ki geldün baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-riş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [ki,]
252. Ki gürgün sāyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâĥına dek her gâzâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [ki,]
253. Ki yokdur âdemide bu emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [ki,]
254. Felek eyvâmı sebzın nesh iderdi
Ser-i sakfında **ki** aĥcâr-ı billür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [ki,]
255. Ki oldu fi’l-meşel firdevs-i şânî
Ki ĥübân-ı ‘Arab ĥavvrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [ki,]
256. Ki gîsü-yı siyâh-ı ĥür-ı ‘ayndur
Temâm olduĥda ol řāk-ı muķarnes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 70*). [ki,]
257. Ki tâ fark-ı felek ola saña cây
Cihânun rāhatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [ki,]
258. Ki bulunmaz şu ‘â’ına anuñ ĥad
Bitüp şâĥnında envâ’-ı dirāĥtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [ki,]
259. Ki cân-ı ‘ârife virür şafâlar
Ĥurılmış anda bir gül sāyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [ki,]
260. Añarlar gâĥ geçmiş mâcerâyı
Ki ‘âlemde ne fi’l itmîşler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [ki,]
261. Ki virilmez bu paye degme ‘âmme
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [ki,]
262. Ki cennetde niçedür anlar âĥir
Ĥamu fânî bu ‘âlem ĥâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [ki,]
263. Ki taĥt idinmedi âĥir taĥte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [ki,]
264. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimün bāğında bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [ki,]
265. Ki kimse bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet yükinden gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [ki,]
266. Ki togru varablesin nişâne
Ki tîrûn olduĥiçün togru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [ki,]
267. Ki tâ ma’lûm idine bu maķâlî
Çeke ebced ĥurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [ki,]
268. Ki bulam kıayd-ı ‘işyândan necâti
Çün imândan ezal virdün sa’âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [ki,]

ki: "Bu yüzdən, böylelikle" anlamlarında bağlaç.

1. Dil ‘aqla belā tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ki,]
2. Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı **ki** Hamdî
Cüş eyleyüben kұлzüm ü ‘ummāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [ki,]
3. Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultāni begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı **ki** Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ki,]
4. Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultāni begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı **ki** Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [ki,]
5. Ey **ki** iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihān
Şun‘uññ bir şemmesidür bu bihār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [ki,]
6. Şeh-süvārum düşmanuñ mekrinden olma münfa‘il
Ki oldı mağlûb Ahmede kaşd itdügince Bü'l-ħikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [ki,]
7. Ki ruħ be-nümüd der vey ravza-i cān
Süvār āmed be-taht-ı in vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 2*). [ki,]
8. Senüñ emrünüle olur her ‘acāib
Ki sensin mücid-i cümle garāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [ki,]
9. Ki tā zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [ki,]
10. Çerāğ-ı meh **ki** yanar āsumānda
Ne ruğān ne fetile vardur ānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19*). [ki,]
11. Gehî bir kaçreden bir ādem eyler
Ki geh giryān aññ geh ħurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [ki,]
12. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [ki,]
13. Niçe tertib olınmış gör bu ‘ālem
Ki kendü ‘ālemindedür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [ki,]
14. Elüme kıl ‘ařā miftāh-ı maşşud
Ki açıla yüzüme ħāne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [ki,]
15. Dilümi mihrünüle eyle pür nür
Ki tā andan olam çün şubħ-ı meşşür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [ki,]
16. Şeh-i peygamberān bā-tig u bā-tac
Ki tığdır şeri‘at tacı mi‘rac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [ki,]
17. Şeh-i kevineyn ħān-ı sidre-kışver
Ki Ĥakdan hem ‘ālem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [ki,]
18. Du‘ā kılup kılıcın çekdi Behrām
Ki ide katl ħaşm-ı şāh-ı eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [ki,]
19. Ki olmışdur bu ‘aşruñ pādişāhı
Cemi‘ ‘ālemüñ püşt ü penāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [ki,]
20. Sarāyından cihāndur sanki bir řāk
Ki çarħ ol řāka sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [ki,]
21. Güneşdür güyyiā çetr-i cenābı
Ki şark u ħarbi tıtmışdur tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [ki,]
22. Ki dāyim gür idi naħcır-i Behrām
Zamāne şiri olmışdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [ki,]
23. Tıtuğdur dehri tıg-i ħāme ile
Ki bir iqlim açar her nāme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [ki,]
24. Berāt-ı merg alur tığından a‘dā
Ki ‘ālemde dahı tırmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [ki,]
25. ‘Aşā-yı Musāsın iy ħāme-i güyyā
Ki senden cümle mu‘cizdür hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [ki,]
26. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yünus-ı ma‘nī saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [ki,]
27. Mey-i rāhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab‘um eyledi deryā gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [ki,]
28. Ki iy tab‘ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107*). [ki,]
29. Beni mest itdi ħamr-ı şebāne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [ki,]
30. Dil ü cān şöyle cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadeħden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [ki,]

31. Ki bir ferzend virüp Haḫ te'ālā
Çerāġ-ı çeşmin anufla ide binā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [ki,]
32. Oġulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına sultānlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [ki,]
33. Buyurdi şāh dāye buldılar tiz
Ki şirîn ola ol la'l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [ki,]
34. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok baġanuñ olur çeşmi şāşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [ki,]
35. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kār
Ki gūyā bir mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [ki,]
36. Katı şūrîde vü divāne oldı
Ki nāmı 'âlem etrāfına taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [ki,]
37. Elüñe girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrāndur anı delmekde ḫakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [ki,]
38. Ki vardı ol ḫavālîde yine hem
'Arabdan bir şehinşāh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [ki,]
39. Ki ḫopup çarḫdan māh-ı cihān-tāb
Özini kıldı bundan yaña pür-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [ki,]
40. Lebidür fi'l-meşel bir lā'l-i ġarrā
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [ki,]
41. Yahūd mānend-i ḫālîb olmuş idi
Ki cān anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [ki,]
42. Niçe çıksun gönülden turre-i dōst
Ki yārüm maġzduz tārüm benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [ki,]
43. Benüm gönülümün ammā yok ḫarārı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [ki,]
44. Gel iy dānende-i esrār-ı ḫikmet
Ki sensin vāḫıf-ı āsar-ı ḫikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2*). [ki,]
45. Bilürsin yoġdur eyyāmuñ vefāsı
Ki âdem cāndur her dem ġidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [ki,]
46. Buyurdi tiz **ki** ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ġonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [ki,]
47. N'ider ḫalḫālî ayaġuñ be-her ḫāl
Ki taḫḫ-ı zülfiden var sende ḫalḫāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [ki,]
48. Vücüdün sāyesini görme ulı
Ki ide ḫāmetüñ servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [ki,]
49. Ki çün gözlerden oldı dūr ol nūr
ġam itdi ḫaysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [ki,]
50. İçinde sū-be-sū çok ġārlar var
Ki gūyā her biridür gūr-i pür-mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [ki,]
51. Yiridür kūh-ı Necd evcinde bir ġār
Ki taşdur bālîşî vü bisteri ḫār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [ki,]
52. 'Aceb geçdi bu devrān aña ḫurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22*). [ki,]
53. Kimün bāġındadır mevcüd ol verd
Ki büyü birle zāyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [ki,]
54. Yu var ben ḫaste-dilden dest-i ümmid
Ki olmuşam esir-i derd-i cāvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58*). [ki,]
55. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [ki,]
56. Ki ol sultān-ı ḫayl-i mihr u rezān
Vücüdî ġam tebinden bîd-i lertzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [ki,]
57. Pür itmiş 'üd u 'anberle içini
Ki ḫacl ider ḫoḫusı müşġ-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [ki,]
58. Didî iy gül-bün-i ḫün-âb-ı dide
Ki bülbülsin yuvasından remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4*). [ki,]
59. Didün niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [ki,]
60. Yaġar kebk âteş-i āhına şeh-per
Ki dir derdā ḫanı gülzār-ı aḫker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [ki,]
61. Şu resme eylediler şoḫbet-i ḫās
Ki gökde zühre-i şevġ itdi rakḫās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [ki,]
62. Şafādan vardılar nāz-ıla ḫ"ābe
Ki mey bunları virmişdi ḫarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [ki,]

63. ‘Acebdür hâleti devr-i zamânuñ
Ki degmez vaşlı hicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [ki,]
64. Mey içme dehr câmından **ki** iy dil
 Kâtlımuşdur aña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [ki,]
65. Ki ger biñ yıl ola ‘ömrüñ ya bir rüz
 Kâlor çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [ki,]
66. Ki ol aşüfte-hâl ü bi-teselli
 Hilâle döndi bi ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [ki,]
67. Biri birine eylediler i’lâm
Ki mihmândur gelen idelüm ikrâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [ki,]
68. Ki kaçd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
 Olam katline anuñ tiğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [ki,]
69. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift olmaz firişte birle hiç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [ki,]
70. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlâk
Ki mişlûñ görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [ki,]
71. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmuşdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32*). [ki,]
72. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [ki,]
73. Cevâbında didi pîr-i hîred-mend
Ki iy üftâde-i sevda-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2*). [ki,]
74. Ki diri olduğınca bâr-ı ‘ışkı
 Götürdi ol garîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [ki,]
75. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [ki,]
76. Ki dâm-ı ‘ışka bu olmuş giriftâr
 Muñî‘ olalum biz çâr u nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [ki,]
77. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her şaḥs idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [ki,]
78. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kâdr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [ki,]
79. Saḥî idi şu resme ol mükerrerem
Ki cüdından idi şermende Hâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [ki,]
80. Cemâli şem‘ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan divâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [ki,]
81. Meger bu sırrı kılmuşdı ferâmüş
Ki kimse idemez mâhî derâgüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [ki,]
82. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hōş gördük bu ‘aḳd-ı müstetâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72*). [ki,]
83. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zibâ gâzeldür ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [ki,]
84. Ki bir meh-rûya dil vîrüp bu güm-râh
 Delü oldı şu resme kim görür şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [ki,]
85. Ki men‘ itmezse taḳdîr-i Hudâyı
 Ururam kâmina bu mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33*). [ki,]
86. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe ulı nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [ki,]
87. Ki ölince geçinem gâr içinde
 Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [ki,]
88. Ki ol daḥı garîb ü tâze idi
 Dilinde mihr bi-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [ki,]
89. Bu yolda ben saña şöyle mu‘inem
Ki hem başum fedâdur hem ḥazînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142*). [ki,]
90. Çamı ol va‘de vü ‘ögr ü dilekler
Ki yârı baña kılmuşduñ muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14*). [ki,]
91. Beni kıldıñ meger maḳşûda bâliḡ
Ki geçdüñ oturursun şöyle fâriḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [ki,]
92. Ki bir mektûb kıldı ya‘nî tertîb
 Didi evvel idüp i‘zâz u terḡîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [ki,]

93. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki ya'nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [ki,]
94. Ki zirâ gördi gâyet fitne-engîz
 Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [ki,]
95. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [ki,]
96. Ecel dâmi-durur gūyâ zirihler
Ki 'ömr ayağına taķmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [ki,]
97. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [ki,]
98. Ki ya'nî şubh irüp hırşîd-i enver
 Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [ki,]
99. Ki 'ışkından bir âfet dil-rübânûñ
 Delürüp 'aklı gitmiş bir cevânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [ki,]
100. Ki ķande görseler ol nâ-tuvânı
 İderler katl virmeyüp emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [ki,]
101. Ki bir ķaşîd bulup hûb u yegâne
 İde divânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [ki,]
102. Ki iy viren şabâ-yı 'ışķa hırmen
 Karârı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [ki,]
103. Ki ķande bulsalar sen ğam-şinâsı
 Helâk ideler iy cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [ki,]
104. Ki ya'nî bu hikâyetden nihâni
 Haber dâr eyle var ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [ki,]
105. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [ki,]
106. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
 Veli çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [ki,]
107. Beni ya'nî ki irürdüñ murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [ki,]
108. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [ki,]
109. Yem-i ceyš itdi bir vech-ile cüşı
Ki çarķa çıkdı mevcinüñ hürüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66*). [ki,]
110. Neyüñ bir vech-ile âvâzi çıkdı
Ki gūyâ günbed-i gerdüni yıķdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18*). [ki,]
111. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıķdı
Ki gök indi yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [ki,]
112. Ki aķdan fark idemezler ķarayı
 Seçebilmezler arz-ile semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 51*). [ki,]
113. Cihâni şöyle târiķ itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-i 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [ki,]
114. Elinde var idi bir tîğ-i elmâs
Ki hâra zaķmınûñ önünde kirpâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [ki,]
115. Ki vir iy dâver-i devrân bize dâd
 Önünde iy olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [ki,]
116. Bükerven tîğ-ile ķaddi nihâlin
Ki kırtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [ki,]
117. Ki Mecnûna vire varup iline
 Açılıp yolda yilden bürķa'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [ki,]
118. Baña her kişi ta'n eyler nihâni
Ki Mecnûn için ol mâha idüp ceħd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [ki,]
119. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
 Niçe şekker k'olmaz aña hem-ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [ki,]
120. Tevâriķ içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [ki,]
121. Tapuña hem konuķ oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse ğâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [ki,]
122. Hele ol çeşmendür yâdigârum
Ki çok baķmışam ol meh-rü yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [ki,]
123. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naħçîr
 Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [ki,]

124. Ki gerd-i ‘aybdan dūr idi ol havz
İçinde gāvş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [ki,]
125. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
‘Ukûbetdür baña gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22*). [ki,]
126. Ki kendi zahmum uğradı gözüme
Suçumu bilüben bi-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [ki,]
127. Başum kaç‘ olduğu cāna şafâdur
Ki bi-ferr olsa bir şem‘ün liķāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [ki,]
128. Ki şol a‘māyı gör kim düşdi muhkem
Varup hālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [ki,]
129. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [ki,]
130. Ki tā oldı muhālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [ki,]
131. Ki âteş idi cānıñ penāhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [ki,]
132. Ki kıdd-i yāra beñzer rāst u dil-cū
Olup hayrān bu söze bağbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [ki,]
133. Ki dirlik idemezler olmasa āzer
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [ki,]
134. Ki yārum kâmetindensin nişāne
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [ki,]
135. Ki cān u dildür ol şem‘e semender
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı ḥadrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [ki,]
136. Cihān ḥalkına isār eyle vāfir
Ki ‘âlemde bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [ki,]
137. ‘Arūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma kār-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [ki,]
138. Ki kırtıldı ḡamām-ı vartadan māh
Tuyıldı her vilāyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [ki,]
139. Ki miķdārına kılmaz ‘aḡl-ı bāver
Zebün olup hezārān fil-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [ki,]
140. Ki karşı çıka dāmādına a‘yān
Ne deñlü var ise dergehde ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [ki,]
141. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarīr ü atlas u zer-beft ü dībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58*). [ki,]
142. Ki şehbāmı söz içinde ider süst
Alup bu meblāḡı ol peyk-i kāmīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [ki,]
143. Didı sultāna bu remzi nihānı
Ki bu lbn-i Selām iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [ki,]
144. Pür itdi çeşmini ḥün-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [ki,]
145. Ki hiç bir müzeyye sıgmaz iki pāy
Hemīn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [ki,]
146. Ki aḡlarken yur anı eşk-i ḥün-bār
Yüzüme ḡoduḡuñ ḡali dil-āvīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [ki,]
147. Ḳazıyup tırnaḡ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur ḡāl aña k’ola ruḡı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [ki,]
148. Degül rāzī meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam ‘âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [ki,]
149. Bırakdı şerm içine likin āzer
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [ki,]
150. Ki vaşlından ola ol meh-veşüñ şād
Hemān-dem tutdı cān-ı Leyliyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [ki,]
151. Ki nesrīnin benefşe kıldı pençe
Didi bālā-durur bu naḡl-ı pür-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [ki,]
152. Ki şāḡ-ı gerdenümeddür emānet
Bu murḡı idemezsin dāmıña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [ki,]
153. Ki Mecnūnum degül senden daḡı kem
Bu bāḡı dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [ki,]
154. Ki açmaz bu ḡarīmüñ ḡoncasın bād
Düzülse küze ger devr ile ḡākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [ki,]

155. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir gün ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [ki,]
156. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
 Be-nā-geh ol tezerv-i âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [ki,]
157. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
 Dir idi ğam kılup cānına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [ki,]
158. Ki toĝrı kendüyedür reh-ġüzārı
 Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [ki,]
159. Velî yokdur vefâsinuñ beġâsı
Ki bulsa senden özge mihrیبânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [ki,]
160. Ki kanından kamu küh oldı gül-reng
 Döĝüp kıldı vücudın ħare ħare (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [ki,]
161. Ki olmuşdur berî Mecnûn bu serden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [ki,]
162. Ki ekdüğün gelüp devşürdi ħuşlar
 Taş-ile gök itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [ki,]
163. Ki ditrederi yemînüñden zemînler
 Soñucı ġayra kılduñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [ki,]
164. Ki ğamdan idi naħl-i kâmeti ħam
 Yaşı ferrâş idi müġġamı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [ki,]
165. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîri vü seġâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [ki,]
166. Ki virmişdi ħazân bâġ-ı ħayâti
 Bu ħâl-ile geçerdî rüzġârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [ki,]
167. Ki bilmez var mı yoġsa yok mı 'âlem
 Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [ki,]
168. Ki ħâr u tiġdür verd ü giyâhı
 Ne lâzım kend'özünü rence şalmaġ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [ki,]
169. Ki yarın ħoş nesîm ola dimâġuñ
 Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [ki,]
170. Ki çıġmaġa turur cān-ı mu'allel
 Ža'if ü pîrem ü ser-geşte-ħâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [ki,]
171. Gidelüm tur eve işit sözümi
Ki ölüirken seni görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [ki,]
172. Ki şahîb-'aġl üzredür müdâre
 Benüm göñlüm kim 'ışġ gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14*). [ki,]
173. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
 Atamsın bildüm uş benven ġulâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [ki,]
174. Bilimezem **ki** 'aşıkven ya ma'sûġ
 Dil odından vücudum ħâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [ki,]
175. Ki görüp anı cüş itmeye ħanı
 Ĥarâb olmaġa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [ki,]
176. Ki zârı kend'özünüñ kârı ħıl sen
 Uş öldüm mâtemümde aġla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [ki,]
177. Ki ne dirse ider soñra ħilâfin
 Cihândan geç ne cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [ki,]
178. Ki bergi ġamdur anuñ mîvesi sem
 Ne vardur dehr-i fânînuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [ki,]
179. Ki yokdur varacaġ yir iy mükerrem
 Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [ki,]
180. Ki mülküñ ħalmanı oġluña eyvâh
 Seni iy ġam-ħ"arum ħande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [ki,]
181. Ki ben ħacletdeyüm itdüğüm işden
 Derünümde kopar eġġân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [ki,]
182. Ki senden kesmezem herġiz recâmı
 Ĥıyâmetde beni rûsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [ki,]
183. Ki çarġ ura ġamuñdan baġruma tîr
 Ciger-ġüşeiñ idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [ki,]
184. Ki çekdi sineñi pehlûsına ħâk
 Ciger kanı yerem derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [ki,]
185. Ki târik itdi düdündan cihâni
 Çün eyledi ġurüb-ı mihr-i seyyâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [ki,]

186. Şu resme eyledi bu kıışayı fâş
Ki ol şahrâ bisât u küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [ki,]
187. Ki bozduñ anı sen kalduñ ‘acebdür
Didi ben hasteye hõş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [ki,]
188. Ki ben mağz olam ü põst ola ol cân
O yeg kim ben niķab-ı dõst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ki,]
189. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng âhüya dem-sâz olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64*). [ki,]
190. Ki tab’ma sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [ki,]
191. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [ki,]
192. Ki tâ göñlinde ol endişe gide
Bu havfûñ def’ine ol merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [ki,]
193. Şu resme eyledi âhir tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [ki,]
194. Ki segler tîz anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hûnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [ki,]
195. Ki şuçsuz âhüyı virdüm ite uş
Her endâmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [ki,]
196. Ki kılmış Haķ kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [ki,]
197. Ki bu girdâbdan bulduñ halâşı
Kabûl itmez kişinüñ ‘aklı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [ki,]
198. Soñ ucı hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [ki,]
199. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3*). [ki,]
200. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [ki,]
201. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [ki,]
202. Hüdâvendüñ şerif adıyla ziver
Ki iy münşî-yi haţt-ı levh-i eflâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5*). [ki,]
203. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya’nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [ki,]
204. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya’nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [ki,]
205. Ki lâyıķdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [ki,]
206. Yaķa şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râĝa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [ki,]
207. Ki ider bilüñi düşmen der-âĝuş
Ne deñlü düşmenümse yâr uñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [ki,]
208. Ki düşde görmege de kaşilem ben
Ğamuñdan haşteyüm iy mihr-bânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [ki,]
209. Didi şükr eyleyüp Hâllâķa vâfir
Ki bu nâme ki turfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [ki,]
210. Ki yir yir noķtadan yüzinde var hâl
Kaķan k’açdı nigâr ol ruķ’adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [ki,]
211. Yine bu naĝmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şâd-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [ki,]
212. Ki tâ def’ ola benden şekk-i a’dâ
Var iken böyle senden infi’âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [ki,]
213. K’ezel **ki** ‘ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm ‘ömrümi mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [ki,]
214. Ki senden derd ü miñnetdür naşibüm
Çü maķtûl-ı ‘itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [ki,]
215. Ki benden bulmamışdur behre dâmâd
Senüñle ‘ahd k’olmuşdur nüĝust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [ki,]
216. Ki bu gencineden tâlib-durur dür
Şarâbı la’lümüñ kim lâle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [ki,]

217. Taḥammül kı́l **ki** ecrin vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [ki,]
218. Ki hükümündür kaẓā levhine rākım
Münakkaş eyleyen saḳf-ı semāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [ki,]
219. Gezersin göñlüñ olduğı maḥalde
Ki bir eksiklüden bu ruḳ'a-ı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [ki,]
220. Ki taḳmıř aña 'anber ḥalka ḥāme
Olup ḥāme kı́lı yarmaḳda kāfī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [ki,]
221. Ki rüşendür baña andan şām-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruḳ'a-ı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [ki,]
222. Ki ruḥsārı olupdur ḥatt̄ ile pür
Giyinmiş bir k̄āba pür-zīb ü zinet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [ki,]
223. Ki kesmiş anı mikrāz-ı maḥabbet
Ya bir simîn-bedendür māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [ki,]
224. Ki bu virmiş aña kı́lk-i feşāḥat
İçinde nokta k'timş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [ki,]
225. Ki olmuş rīze kāfür üzre 'anber
Sütürü fūrce-i kaşr-ı vefādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [ki,]
226. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ karābetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [ki,]
227. Bu sevdā ḥātırından oldı peydā
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [ki,]
228. Gehī yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki ağladı ḥabībi ḥasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [ki,]
229. Ki 'üryānlık kişiyeye 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabādandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [ki,]
230. Ki tā giydi anı divāne nā-kām
Bu kez açdı öñine sofrā-ı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [ki,]
231. Ki ol ḥöndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu'arrā idi ḥ'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [ki,]
232. Ki olupdur iştiḥāsı kı́tı anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [ki,]
233. Didi ḥāline göre bu cevābı
Ki bir murğa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [ki,]
234. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi **ki** olmaya nefsinüñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [ki,]
235. Ki yoğ-idi naziri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [ki,]
236. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür ḥ'ābgāḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [ki,]
237. Giyeh şanma **ki** bu gül-be-şeker
Bileydüñ aşlımı ger bu giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [ki,]
238. Ki derdümden belāya mübtelādur
Ža'if-i ḥastemidür yā tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [ki,]
239. Cemālin görmegeyüm ārzümend
Selim āgāḥ oldı **ki** ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [ki,]
240. Ki olmuş cümle aḥvāli diğeri-gün
Kızıl gül gibi ruḥsārı şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [ki,]
241. Beni kı́l derdiñüñ aşlından āgāḥ
Ki 'ışk işini çok gördüm mecāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [ki,]
242. Ki terk-i ḥānedān itmek-durur cehl
Ḥalayıḳdan yiter pinḥān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [ki,]
243. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār efgān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [ki,]
244. Ki ecel irüp anı kaḳmışdı nāgāḥ
Selim-i 'Āmirī yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [ki,]
245. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol merḥūme-i pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [ki,]
246. Ki varup ola mülkine veli-'ahd
Bir āḥ idüp biraḳdı ol gürüḥi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [ki,]
247. Ki 'arz itmeyesin kimseye ḥālī
Sarāy-ı zevküñ ol dem olur ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [ki,]

248. Ki def' ide ħumār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [ki,]
249. Ki vire tîg-i berg-i sūsene āb
Çemende nağme kıлмаğa 'anādil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62*). [ki,]
250. Ki bula şems-i tābindan ferāğı
Şafādan merħabāya nāhunın yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104*). [ki,]
251. Ki virdi şevk-i gül taşa daħı cüş
Saña iy murğ-ı cān-ı 'anberin-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [ki,]
252. Ki konmuş çehresine lāleden dağ
Ĥabābeden dönüp cū keh-keşāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [ki,]
253. Ki yiridür kenār-ı āb-ı ĥayvān
Şaçında sünbülün var müşğden dāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38*). [ki,]
254. Ki dökilmez tolu meydür derünı
'Arūs oldı şabādan āb-ı mevvāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [ki,]
255. Ki 'işret gülşenini kılmazam yād
Ĥarābe olsa bir cuğduñ mekāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [ki,]
256. İkisiniñ arasında hezāra
Ki bülbül kim gülistāndür mākāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [ki,]
257. Ki ol bunı sever bu sevmez anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [ki,]
258. Ki ola yārnuñ ĥālinden āğāh
Hemān lāħza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [ki,]
259. Çadırur ol gedā vādî be vādî
Ki dir derdā dirîğa āh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [ki,]
260. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamızda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [ki,]
261. Öpüp pîrtün öninde kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy māye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [ki,]
262. Gelüp āğāh itseñ ben ġarîbi
Ki tā görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [ki,]
263. Ki kórĥu kılmaya ol pîri ma'zür
Kenārından çü ceş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [ki,]
264. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nüş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden ceşin girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [ki,]
265. Ki bir miqdār özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pîr-i vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [ki,]
266. Ki 'aşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir ĥarf kim 'ayb u ĥatır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [ki,]
267. Ki cān oldı nesim-i müşğ-ile pür
Bu bû büyi degildür nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [ki,]
268. Ki bu sözde senüñle ola cidālüm
Ki büyi mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [ki,]
269. Ki bir dil der-hemîn ortada enkāl
Senüñdür iy perî ol dil daħı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [ki,]
270. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula bu maķāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [ki,]
271. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten **ki** bula bu maķāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [ki,]
272. Ki sen bir şirsın elmās çengāl
Elünde tutuben bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [ki,]
273. Döşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem göğsünüñ nārını iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [ki,]
274. Ki Mecnūnuñ döke kınını çün seyl
Diledi k'ura bir tîg ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [ki,]
275. Ki incitmeyeler seni hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [ki,]
276. Anı ol derdden kırtardı derĥāl
Ki buldı ellerini ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [ki,]
277. Ki süzından vücūdum oldı biryān
Dönüp çekdi bir āh-ı pür-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [ki,]
278. Ki ĥālın 'arz ide ma'sūka 'aşık
Ĥudāvendā müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [ki,]
279. Ki 'aşık bula vaşl-ı yāre dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [ki,]

280. Ki atası Selām urmuşdı nāmın
 Țarık-ı ‘ışk içinde cüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [ki,]
281. Ki Mecnûna gele andan selâme
 Süvâr oldı binüp bir nākaya tız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [ki,]
282. Ki gördi yüzünü bu çeşm-i müştāk
 Bugünden ‘ömrümün bâkisini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [ki,]
283. Ki bu hayvânlarun ben de biriyüm
 Bu ‘ışk ahvâlinün şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [ki,]
284. Ki şabr ide bu derde iy birâder
 Benüm çekdigümün yüz binde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [ki,]
285. Ki kaçır dıvler de şöhetümnden
 Esürüm gündüzün dürlü ‘azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [ki,]
286. Ki benven büt-şiken büt saña ma’būd
 Bu hayretgehde ço ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [ki,]
287. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
 Țaleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [ki,]
288. Tene kütiledür kuvvet hakîkât
Ki tende sıhhat olmayınca iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [ki,]
289. Ki bir hâl üzre Țurmaz devr-i gerdün
 Zamānün ‘âdeti budur zârürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [ki,]
290. Ki olur her belānün bir sürürî
 Dem olur kim ser-i mañzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [ki,]
291. Ki nefsum hacletinden bî-vebālüm
 Vücüdüm mülkidür iy yâr-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [ki,]
292. Ki ‘ışk âteş gibidür ben çü ‘udum
 Gelüp ‘ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [ki,]
293. Ki mañv ola kevâkib âsumândan
 Yahūd ol giderür ‘ışkum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [ki,]
294. Ki ‘ışk ider demürî müm-veş nerm
 İder şerm ü nedâmet ham bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [ki,]
295. Ki olmaz rişteden aşlâna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [ki,]
296. Ki sonra virmeye haclet aña ‘âr
 Eger süst ü eger sañt ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [ki,]
297. Ki ne uyhuuyı kodı ne Ța’âmı
 Çü kalmadı simâtında nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [ki,]
298. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
 Bu hayvânlar ki vardur âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [ki,]
299. Ki Mecnûn itdi anı ‘ışkuñ fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [ki,]
300. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
 Var idi ol zamân bir nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [ki,]
301. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çäre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [ki,]
302. Ki müflis idi fakır itmişdi ‘âciz
 Diledi ‘ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [ki,]
303. K’o derviş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [ki,]
304. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
 Olup Mecnûn-şifat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [ki,]
305. Ki tâ hâlınden âğâh oldı Leylî
 Okıdup halvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [ki,]
306. K’olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûnı bu peygâm çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [ki,]
307. Ki hem küştî olmaz şîr ile büz
 Süvâr-ı kürre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [ki,]
308. Ki çün hür ü firîşte bî-gezendüm
 Beni sen dîv-hû şanma inende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [ki,]
309. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
 Eyü hûdan-durur kim bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [ki,]
310. Ki zañme toğru berbat ola keñ-hâst
 Ger olmayınca ğazînün kemâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [ki,]
311. Ki ola kendü kaydında giriftâr
 Düzüp ben höd hezârân ceñd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [ki,]

312. Ki bulam ğark-ı miñnetden rehâyı
Dilerven kim tenümden cân-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52*). [ki,]
313. Hâlâşına resensüz yok-durur rây
Ki çıkarmağa çeñden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [ki,]
314. Ki ekdügin biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toğru varur tûrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [ki,]
315. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki Leylî ya’nî şem‘i dilberânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [ki,]
316. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kıladı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [ki,]
317. Özine kılmayısar dañı meylî
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [ki,]
318. Firâķ u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne bozıldı mizâcî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [ki,]
319. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayısın iñende ta‘cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 22*). [ki,]
320. Ki ya’nî hasteye yidürdiler kând
Dañı eylediler çok dürlü tîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [ki,]
321. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [ki,]
322. Ki râhât bulasın açıla ‘aynûñ
Dürîş k’itmeye seni münfa‘il vâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74*). [ki,]
323. Ki ol mismâr-ı tendür miñ-endâm
İdüp pendüm dürin güşüñda ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [ki,]
324. Kebüter-vâr aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr miñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [ki,]
325. Ki kılar çenber-i âfâķı pür-düd
Saña ta‘lîm-gerdür pes ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [ki,]
326. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamânlardur k’ol iki murğ-ı küstâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90*). [ki,]
327. Esirgelderdi hâlin ol cevânüñ
Ki ol meh-pâre lâyıķ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [ki,]
328. Ki ne hâletdesin derdümler her şeb
Didi Zeyd aña k’iy cân u cihânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [ki,]
329. Ki öz başında gördi ol hayâlî
Egerçi geldi bir yüzden hüş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [ki,]
330. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cânı
Aña şol hûn ki olmışdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [ki,]
331. Ki şabrum mülkini hier itdi ğâret
Getür cân gülistânınüñ gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [ki,]
332. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Eecelden cânıñ vâren emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [ki,]
333. Ki bâri bu heves ğalmaya cânda
Yaķın günde ider gönüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [ki,]
334. Ki tîğ-ı ‘ışķdan bulam şehâdet
Hâzîneden getürdi bir kâbâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [ki,]
335. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu‘aţtar kıluğ ol mâh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [ki,]
336. Ki geçdi lu‘b-ı çarħı yidi çarħı
Dañı şoñra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [ki,]
337. Firâķ u hier-i çirkinden yudi dest
Ki büy-ı câmesi mâh-ı münîrîñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23*). [ki,]
338. Ki oldı heybetinden çâķ eflâķ
Gidüp ‘aķlı gönülden gönli cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [ki,]
339. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k’ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [ki,]
340. Te‘accübde vü hayretde ğalurdi
Ki bu ‘ışķı haķîķide ğaraż yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [ki,]
341. Ki bâriķ ola sözüñ saña hânüm
Yoluñda şâdıķum virmekte cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [ki,]

342. Ki senden bir e $\ddot{s}$ er var bende zāhir
Çok istedüm ezel mäneni- $\dot{i}$ şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [ki,]
343. Ki gül-reng olmuş eşkünden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [ki,]
344. Ki hâl-i ‘âlemi kıldı ferâmüş
Çi ger her ‘özrden pāk idi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10*). [ki,]
345. Velikin dide-i pākiyle ba $\ddot{k}$ dı
Ki ‘āşık pāk-bāz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [ki,]
346. Firāk ü mi $\ddot{h}$ nete eyle kânâ‘at
Ki şāyed irüre ba $\ddot{h}$ t- $\dot{i}$ hümāyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [ki,]
347. Yitişdi bād- $\dot{i}$ şarşar bir nihāle
Ki ol mir-i perî-rüyân- $\dot{i}$ āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3*). [ki,]
348. Ki ölmüş fūrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu h‘ābuñ ıztırābından be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [ki,]
349. Ki āşār- $\dot{i}$ ecel zāhir yüzinde
Velikin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88*). [ki,]
350. Saña ben hākden olsun vaşiyet
Ki şol dem kim idem teslîm cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [ki,]
351. Ki şıdk- $\dot{i}$ cāmile ‘āşıklık itdi
Sentûñ ‘ışkûñla terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66*). [ki,]
352. Ki diyeydûñ pür itdi kân cihānı
Figān idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [ki,]
353. Ki oldu pāk cismûñ ġarğa- $\dot{i}$ hāk
Eyā serv- $\dot{i}$ revān bizden ne gördûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [ki,]
354. Ki gün gibi tolandıñ gözümüzden
Yāhūd bu vechden girdûñ zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50*). [ki,]
355. Ki girer yire her genc ü defîne
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [ki,]
356. Ki kân kUSDurmadı āhir ol ‘acûze
Bu bāguñ nahli gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [ki,]
357. Ki bî-pervā iresin şehriyāre
Bu şandük- $\dot{i}$ revāk- $\dot{i}$ çarhı iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [ki,]
358. Ki ne ‘āciz yile ne ister ābi
Hem anda var-durur bir ‘ād-ile üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [ki,]
359. Bize şu yüzden iderse su‘ālî
Ki bu iş nevbete düşmez muvāfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [ki,]
360. Ki çün halk itdi Hāk bu āsiyābı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [ki,]
361. Ki öğidür ne Leylî dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [ki,]
362. Şu resme itdi feryād u figānı
Ki Leylîñ anası ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [ki,]
363. Anuñ gibi **ki** zulm irmiş irür dād
Vücüdi eşk ü āh- $\dot{i}$ dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [ki,]
364. Çoçup kabrini kılarıdı hitābı
Ki nedür hālûñ iy miskin ġarîb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [ki,]
365. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrā şol gicede k‘ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [ki,]
366. Ki cānum cāmın itdûñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilûñ iy na $\ddot{h}$ s-ġuftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [ki,]
367. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp iy beşir- $\dot{i}$ merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24*). [ki,]
368. Ki na $\ddot{k}$ ş itdi ru $\ddot{h}$ āmını ‘izārı
Tenine virdi ecel renci hārāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [ki,]
369. Ki tā ta‘cîl ile vire revānı
K‘irişe yārına bir lāhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [ki,]
370. Ki toldurdu cihānı āh u efgān
İder koyup başına ġuşşadan hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [ki,]
371. ġarîbe rişte- $\dot{i}$ cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür **ki** tā bir ay u bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [ki,]
372. Binā eylediler bir hōş ‘imāret
Ki her bir revzeninûñ şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [ki,]
373. Ki dülbeni düşerdi baksa eflāk
Kõmşıdı çarh başı üzre çü tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [ki,]

374. Ki oldı fi'l-meşel firdevs-i s̄anī
Ki h̄übān-ı 'Arab havrā yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [ki,]
375. Şu resm-ile bırakmış eyle çāvī
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [ki,]
376. Ol iki h̄âtır-efrûzuñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [ki,]
377. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz naṭ'-ı dībâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [ki,]
378. Dönüp ol pîrden kıldı sü'ālī
Ki bu serv-i revānlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [ki,]
379. Ki pür güldür cinān dünyā ṭolu h̄ār
Dür ü gevher ṭaleb eyle ḳo k̄anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [ki,]
380. Ki sicn-i küfrden olasın āzād
Bugün sensin Mesīhā-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [ki,]
381. Ki ṭogru varablesin nişāne
Ki tîrûñ olduğıyçün ṭogru kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [ki,]
382. İderler ḳakk ü islâhına ta'cîl
Ki insānuñ işi sehv ü ḳaṭadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [ki,]

ki: "Ki", bağlama edatı.

1. Anasına didi idüp üküş ḳahr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [ki,]
2. Ki iy cānum göginün āfitābı
Baña bu itdigün pend ü naşīḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [ki,]
3. Öñinden ḳaçdı pāre pāre olup mīg
Ki ya'ni āfitāb-ı 'ālem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [ki,]
4. Ḳabîbine **ki** iy dildār-ı mevzün
Ben uş gitdüm idüp yüz nāle vü āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [ki,]

ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved: Zenci yüzü yıkamakla ağarmaz.

1. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 62*). [ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved, -ıla-maz]

ki tā: Ki o zaman.

1. Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı ḳılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [ki tā,]
2. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuḳl idindi izi tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [ki tā,]

ki ya'nî: Sözüñ kısası.

1. Ki ya'nî Leylî ol dildār-ı manzür
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i ḳür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [ki ya'nî,]

ki'ayağ: Ayak.

1. Beni ḳıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki'ayağñ tozına naḳd-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 27*). [ki'ayağñ, -uñ]

kible: *Namaz kılarken yönelinen kutsal yön; kible.*

1. Kılayın **kible**ne doğru namâzi
İderse secdede ger sehv râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*kible*ne, -ne]

kiblegâh: *Sığımlan, başvurulun, yönelinen yer.*

1. Cemâlûndür 'ibâdet **kiblegâhı**
İşigüdüdür sa'âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [*kiblegâhı*, -ı]

kible-i işlâh: *İyileştirme kiblesi.*

1. Yüzümü kible-i işlâha döndür
Yolumu Kâ'be-yi iflâha döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25*). [*kible-i işlâh*, -a]

kibr ü kîn: *Büyüklenme ve kin.*

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar aından hevâ-yı ân u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [*kibr ü kîn*, -i]

kibriyâ-yı zât: *Zatının büyüklüğü.*

1. Kibriyâ-yı zātuña irişmez efhâm u 'uqûl
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*kibriyâ-yı zât*, -uñ, -a]

k'ic: *Ara, orta, dahil.*

1. Bu gülşenden **k'icidür** pür garâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [*k'icidür*, -i, -dür]
2. K'ici bâde yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [*k'ici*, -i]

k'icdi: *İçmek.*

1. Ağu **k'icdi** Resülün añup adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [*k'icdi*,]

k'ice: *Ki içsin.*

1. Niçe **k'ice** şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*k'ice*,]

kici: *Küçük, genç.*

1. Kici yaşlulara olmaya lâyıq
K'ola böyle harâbâti vü 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*kici*,]

kici: *Küçük, sıradan (insanlar).*

1. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne **kiçi** kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [*kiçi,]*

k' için: *Ki içinde.*

1. Ya bir zibâ kafes idi ol eyvân
K' içinde kebk idi Leylî hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*k' içinde, -de]*
2. Şanasın kabır idi ol ğâr-ı tenhâ
K' içinde mâr u mûr iderdi ğavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [*k' içinde, -de]*
3. Şürâhî fi'l-meşel âyinedândur
K' içinde mey anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*k' içinde, -de]*
4. K' içinde pürdür anuñ şand uvaġı
Saña virdüm bugünden ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*k' içinde, -de]*
5. K' içinde şızar anuñ nukre-i hâk
Tolu nâr-ı teb ile küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*k' içinde, -de]*

k' id: *Ki etmek.*

1. Kılıç bir başı **k' ider** iki pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*k' ider, -er]*
2. Ölürem şoñra düşer boynına kan
Dir idi korkma **k' idem** terahhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*k' idem, -em]*
3. K' ider âhüsü için âh u feryâd
Didi derd-ile k' iy hayrân u mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*k' ider, -er]*
4. K' ider feryâd içinde her taraf zâġ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [*k' ider, -er]*

k' ide: *Ki ede, ki etsin.*

1. Çıkar şî'r içre bir vech-ile nâmı
K' ide tahsîn sözüne Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [*k' ide,]*
2. Degüldür sencileyin şâha lâyıġ
K' ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [*k' ide,]*
3. Oturdu **k' ide** dâmâd için âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*k' ide,]*
4. K' ide ol hastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*k' ide,]*
5. Gezerdi **k' ide** şahrâda şikârî
Türurdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [*k' ide,]*
6. Başın taşra çıkarmış **k' ide** seyrân
Açup burka' ya bir hür-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [*k' ide,]*
7. Gönül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan **k' ide** ziyânüm aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [*k' ide,]*
8. K' ide hârâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoġ-idi bundan artuġ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*k' ide,]*
9. Diledi **k' ide** fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [*k' ide,]*
10. K' ide şabruñ dil-i dildârî tahlîl
Koruk dirler olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*k' ide,]*
11. K' idesin her kişiye lutf-ı in'âm
Eyülik zâyî' olmaz Haġ katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [*k' idesin, -sin]*
12. K' ide yaşıyla anuñ çihresin pâk
Hem oldu 'ankebûtân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*k' ide,]*
13. K' ide nür-ı şafâ rüşen gözünü
Çü tir ol 'ışġ râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*k' ide,]*

k' ideler: *Ki etsinler.*

1. Murâdı bu **k'ideler** adını yâd
Dir ol kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [*k'ideler,]*
2. K'ideler âsîtân-ı şâha irsâl
Getürdiler revân bir kâşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*k'ideler,]*

kıdem it: *Ebedi kılmak.*

1. Ma'nada cümle vech-ile nûruñ kâdimdür
İtseñ mañaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*kıdem it, -señ]*

k'ider: *Ki eder.*

1. Bugün oldum kabilem içre ben hâr
K'ider yârânlarum benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*k'ider,]*

k'idesin: *Ki edesin.*

1. Ne siñri **k'idesin** iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider tañsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*k'idesin,]*

k'idin: *Ki edineyim.*

1. K'idine bâliş-i ser pây-ı yâri
Bu hâl üzre ol iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [*k'idine, -e]*

k'idinem: *Ki edineyim.*

1. İrişdür gülsitâna 'andelîbi
K'idinem kuhl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [*k'idinem,]*

k'idüp: *Ki edip söyleyişinin kısaltılmış hali.*

1. Dil-i Mecnûni bu hâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel bir câmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*k'idüp,]*

kifâyet it: *Yetmek, yetişmek.*

1. Kifâyet itdügince bañş ider zâd
Bu remzün bi-nihâyettür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*kifâyet it, -dügin, -ce]*

k'ihâta it: *Kuşatma, sarmalama.*

1. K'ihâta itmez iki rûhı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [*k'ihâta it, -mez]*

k'ihşân: *Lütuf, bağış.*

1. Ki munşıfđür kilābuñ ĥazretüñden
Çü Şeh görđi bu ĥāli bildi **k'ihşān** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*k'ihşān,]*

k'ikilik: Kesret, çokluk.

1. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy ĥür (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*k'ikilik,]*
2. K'ikilikdür sülük-ı 'ıŐkdan dūr
Senüñle ikimüz iy mäh-pāre (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 123, Mısra 40*). [*k'ikilikdür, -dür]*

k'iksir: Tesirli ilaç.

1. Bulasın kesb ü kemāl ile Őehā neşv ü nemā
Niçe **k'iksirilere** ĥāk-ı rehüñdür meksebe (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Kaside 3, Mısra 30*). [*k'iksirilere, -i, -ler, -e]*

kıl: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Pāye-i a'lā bulur luţfuñ kime **kıl**sa nazar
Kimi ĥahr iderseñ olur menzil-i Şaff-ı ni'al (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Kaside 1, Mısra 25*). [*kıl*sa, -sa]
2. Deĥāñın nergisüñ itdüñ tolu zer
Őabāñuñ dāmenin **kıldıñ** mu'aţtar (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*kıldıñ, -du, -ñ]*
3. Gelüp ĥızr āsitāñuñda öper der
Ki **kıla** ĥāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*kıla, -a]*
4. Felek türkün Őihāb-ı necm-i Őākıñ
Müg-i zer-kārla **kılmışdı** lā'ib (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 6, Mısra 10*). [*kılmışdı, -mış, -dı]*
5. Tokındursa yaĥüd Şeş-per-i maŐköl
Kılardı kāf tağın kuĥl-ı maĥlöl (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*kılardı, -ar, -dı]*
6. Kılıcını ĥamāil **kıl**sa ol mäh
Melekler çağrışur " " naşrun min'allāĥ " (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*kıl*sa, -sa]
7. Kılıcı heybet ile **kıl**sa rüzı
Bırağur gūra Őad Behrām-ı Gürı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 13, Mısra 73*). [*kıl*sa, -sa]
8. Ki kopup çarĥdan mäh-ı cihāñ-tāb
Özini **kıldı** bundan yaña pür-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 22, Mısra 4*). [*kıldı, -dı]*
9. DireŐŐ-i āhına gerdün-ı devvār
Meh ile miĥri **kılmışdı** 'alemdār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*kılmışdı, -mış, -dı]*
10. Yeñiyle **kıldı** ol miskin-i ĥam-nāk
Ĝubār-ı çehresini ođlıñuñ pāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 34, Mısra 29*). [*kıldı, -dı]*
11. Olurken ĥāküm ābiyla sirişte
Kažā bu beyti **kılmıŐdı** nibiŐte (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*kılmıŐdı, -mıŐ, -dı]*
12. Cefā katılığına Şabr **kılan**
Maĥāmın dirliğinde çabr **kılan** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*kılan, -(a)n]*
13. Kılardı tağda feryād u eđĥāñ
Dili biryāñ idi vü çeşmi giryāñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 49, Mısra 13*). [*kılardı, -ar, -dı]*
14. ĤavāŐı birle **kıldı** 'azm-i naĥçir
Giderek irdi küh-ı Necde ol Şir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 49, Mısra 33*). [*kıldı, -dı]*
15. Niçe dilerse göñlüñ eyle **kıl** var
Benüm gerçi sipeĥsālār-ı leşker (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*kıl,]*
16. Ki miĥdārına **kıl**maz 'aĥl-ı bāver
Zebün olup hezārāñ fil-i leffāf (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 72, Mısra 32*). [*kıl*maz, -maz]
17. Ki nesrinin benefşe **kıldı** pençe
Didi bālā-durur bu naĥl-ı pür-bār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*kıldı, -dı]*
18. Kılarsın bunda sen feryād u eđĥāñ
Bu kārı tutmadın yeg kārısuñluk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*kılarsın, --ar, --sıñ]*
19. Yeter **kıldıñ** fiĥāñ u āĥ u zārı
Çü Leyli ĥayra oldı yār u hem-dem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*kıldıñ, -du, -ñ]*
20. Şu deñlü **kıldı** kim yok ĥadd ü ĥāyet (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 79, Mısra 60*). [*kıldı, -dı]*
21. Seni yüz kerre **kıl**maz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol cāñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnün, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*kıl*maz, -maz]

22. Kazandıklarımı **kıla** taşarruf
Bilürsen hüd soñumda senden artuğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140*). [*kıla, -a*]
23. Hüzür-ı Hâkda ‘arum yıkmayaydum
Bu resme **kıldı** çok âh u figânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [*kıldı, -dı*]
24. Ya baksa hüsnuñe dikkatle mir’ât
Ğazabdan cebheñi **kıl** aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*kıl,]*
25. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Velî şöyle **kıl** aña i’tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*kıl,]*
26. Geh ider nergisün tâcını zer-kâr
Qılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*qılar,]*
27. Gidinçe kendüsinden ol perî-zâd
Bu nev’ile **qılar** efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [*qılar,]*
28. Qılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refîkile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [*qılar,]*
29. Esir ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimün derdiyle **qıların** şebi rüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*qıların, --ar, --sün]*
30. Qılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çâkine tâb-ı temüzi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46*). [*qılan, -(a)n]*
31. Tölayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı **kıldı** cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [*kıldı, -dı]*
32. Figân ü nâle **qıladı** şeb ü rüz
Bu yaña ‘ammisi dağı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74*). [*qıladı, -ar, -dı]*
33. Qara giydi vü **kıldı** nâle vü âh
Ger öldi gitmesinden gönüli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [*kıldı, -dı]*
34. Anuñ soñunda **kıldı** âh u feryâd
İle qarşu becîd añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [*kıldı, -dı]*
35. Qılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan nitelim dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14*). [*qılan, -(a)n]*
36. Zamânuñ güşını çarğ eyledi pür
Süreyyâ gibi ol şeb **kıldı** ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*kıldı, -dı]*
37. Qılan pür-âteş-i dilden cihânı
Şikeste-hâtır u dâmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6*). [*qılan, -an]*
38. Ruğını **kıldı** bâğuñ za‘ferânı
Gözi öldi şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [*kıldı, -dı]*
39. Keremden ‘izzet ü hürmet **qılasın**
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [*qılasın, -a, -sın]*
40. Anı dâmâd-ı güre **kıldı** kâbîn
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*kıldı, -dı]*
41. Çerâğ iki yanicağ yeg virür nür
Qılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [*qılalum, -a, -lum]*
42. Zelîl ü mübtelâ vü zâr **qılma**
Zamân-ı vaşda bî-yâr **qılma** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22*). [*qılma,]*
43. Getürdi **qılmağičün** pây-endâz
Cinândan hulleler havrâ-yı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107*). [*qılmağičün, -içün]*
44. Mağşerde ol şefî‘i bu Hamdî şikestenüñ
Düzeğ içinde **qılmayalar** tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*qılmayalar, -ya, -lar]*
45. Hazer **qılmaya** fikr idüp helâkın
Vire nâgeh fenâ bādına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*qılmaya, -y, -a]*
46. Ki qorhu **qılmaya** ol piri ma‘zür
Kenârından çü ceş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*qılmaya, -y, -a]*
47. Küffâr mu‘cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Qılurlar idi sihri ço diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*qılurlar, -ur, -lar]*
48. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter **kıldı** tapuñı baht-ı ma‘kûs (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*kıldı, -dı]*
49. Çün iy Mevlâ beni **kıldıñ** giriftâr-ı gam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*kıldıñ, -du, -n]*
50. Kimini bay **qılmış** kimini yoksül
Kimi merdûd olmuş kimisi maqbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81*). [*qılmış, -mış]*
51. Kimini pâdişâh-ı dehr **qılmış**
Kimini yire çalup kahr **qılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87*). [*qılmış, -mış]*

52. İdüp hürşidi çarhuñ pādīşāhı
Nücümü aña **kılmışdur** sipāhī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18). [kılmışdur, -miş, -dur]
53. Kırış zulmet **kılur** gülşen bahārı
Şebi târik ider rüşen nehārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71). [kılur, --ur]
54. Sütün-ı dīnümün misvākīni **kıl**
Yaķınüm gülşenine nahl-ı kāmīl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29). [kıl,]
55. Beni mest-i mey-i ĥum-ı şafā **kıl**
Daĥı müstaġrak-ı yemm-i vefā **kıl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39). [kıl,]
56. Beni mest-i mey-i ĥum-ı şafā **kıl**
Daĥı müstaġrak-ı yemm-i vefā **kıl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40). [kıl,]
57. Beni **kıl** mālīk-i gencūr-i ihlās
K’anuñ feyziyle bulam māye-i hās (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43). [kıl,]
58. Yüzi suyu ĥakiyçün enbiyānuñ
Beni hās ümmeti **kıl** Muştafānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158). [kıl,]
59. İcāzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taĥammül **kılduġıyçün** hüzne Ya’küb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84). [kılduġıyçün, -
dug, -i, -y, -çün]
60. Gögi kevkeb müzeyyen **kılmış-idi**
Yeri ‘aksī mülevven **kılmış-idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3). [kılmış-idi, -miş, --idi]
61. Gögi kevkeb müzeyyen **kılmış-idi**
Yeri ‘aksī mülevven **kılmış-idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4). [kılmış-idi, -miş, --idi]
62. Biri eyvān-ı dāda urdı bünyād
Biri ‘adl ile **kıldı** dehri ābād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66). [kıldı, -dı]
63. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmān şehri **kıldı** şöhret ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96). [kıldı, -dı]
64. Kılupdur bu sipīhr-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslīm-i gerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65). [kılupdur, -up, -dur]
65. İderdi giceler Ĥakķa niyāzı
Kılardı nāfile dünler namāzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192). [kılardı, -ar, -dı]
66. Kılardı nezr ü kurbān u ‘atālar
İderdi çok tazarru’lar du‘ālar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195). [kılardı, -ar, -dı]
67. Virüp hem şīr-i rāĥat aña devrān
Kılardı dāye-veş perverde her ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300). [kılardı, -ar, -dı]
68. Çün ol meh-rü kodı dūşından anı
Yine **kılmaġa** başladı figānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330). [kılmaġa, -maġ, -a]
69. Dilemez ol perī-ruĥdan cüdālīk
Anası birle **kılmaz** āşīnālīk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332). [kılmaz, -maz]
70. Kılardı her biriyle ‘işve-bāzı
Sezüb kendüde yönerdi ĥabance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20). [kılardı, -ar, -dı]
71. Murādın ‘arza **kılduġın** aña hem
Oġul istediġini Ĥakķdan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41). [kılduġın, -du, -ġın]
72. Şu resme **kıldı** anı seyr-i timsāl
Ki her hālī teġayyür buldı fi’l-ĥal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103). [kıldı, -dı]
73. Dir oldı cānuma bir ġam ĥavāle
Anuñ-çun **kılarām** feryād u nāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112). [kılarām, -a, -ram]
74. Nīgārın kaldı derd ü miĥnet-ile
Kılardı āh u nāle ĥasret-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16). [kılardı, -ar, -dı]
75. Kılardı nālesin pinhānī ol māh
Ki kimse olmaya ĥālinden āġāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95). [kılardı, -ar, -dı]
76. Cefāya **kılup** ol bī-raĥm meyli
Sitemler eyledi Leyliye ĥayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63). [kılup, -up]
77. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü āşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10). [kılardı, -ar, -dı]
78. İçinden atalık mihiri idüp cüş
Taĥayyür **kıldı** anı deng ü bī-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30). [kıldı, -dı]
79. Çü tenhā kıla dir gözden döküp ĥün
Beni mecnûn **kıldı** ‘ışķ-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50). [kıldı, -dı]
80. Mu’anber zülfinüñ büyüncün ol cān
Ol eĥrāfi mu’aĥtar **kıldı** yek-sān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70). [kıldı, -dı]
81. Taġıdup perçemini dūşına çeng
Özine **kıldı** ĥambürü hem-āheng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6). [kıldı, -dı]
82. Taşı bālīş **kılup** bister türābı
Vaĥāngāh idinen her bir ĥarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5). [kılup, -up]

83. Senûn-çün hâşş-ı la'l ü nâb-dürden
Qılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [*qılayın, -ayın*]
84. Nedür şekk ile nûş-i zehr **qılmaq**
Kişi kendin el içün kahr **qılmaq** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [*qılmaq, -maq*]
85. Qılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend nedür bu fażîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29*). [*qılardı, -ar, -dı*]
86. Cerâhat kesretinden ol vefâ gûş
Tenini postdan **qılmış** zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [*qılmış, -mış*]
87. Firib ü âlile ben mübtelâyı
Getürtüp 'ahde **qılmaduñ** vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [*qılmaduñ, -ma, -duñ*]
88. Ki bir divâne **qıldı** bizi bed-nâm
İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [*qıldı, -dı*]
89. Qabâyilden oqıdup ceşş-i enbûh
Qılayın qalb-i a'dâyı pür-endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54*). [*qılayın, -ayın*]
90. Bahâdîrlar kamu çün nize serdâr
Kemer bağlandılar **qılmağa** peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70*). [*qılmağa, -mağa*]
91. Qılup divân oqıtdı ehl-i harbi
Qamusına yidürdi rıfık-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [*qılup, -up*]
92. Gözini toz gögüñ püşide **qıldı**
Yirüñ şadrın çeri cüşide **qıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46*). [*qıldı, -dı*]
93. Hevâyı nîzeler **qıldı** neyistân
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [*qıldı, -dı*]
94. Qıl aşla buyruğundan çekmezem ser
Dilerseñ 'üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [*qıl,]*
95. Yiter **qılduñ** şehâ yok yire qanı
Ne bizüm ölmemizden fâ'ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*qılduñ, -du, -ñ*]
96. Niçün **qılam** saña cevr ü cefâyı
Beni bu cenge iller qıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [*qılam, -am*]
97. Qılarcken derd-ile feryâd u nâle
Şeb irüp çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82*). [*qılarcken, -ar, -ken*]
98. Qarâr itmedi âteş üzre çün hâr
Şabâh olma **qıldı** âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*qıldı, -dı*]
99. Tef-i nâle vücüdün **qıldı** süzân
Günüñ ıssılığı virdi harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [*qıldı, -dı*]
100. Qılayduñ qabrümü bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmaq iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [*qılayduñ, -a, -y, -duñ*]
101. Didi şeyli'llâh u **qıldı** gedâyı
Yüzi üzre yıqıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [*qıldı, -dı*]
102. Ruñın der **qıldı** garık-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*qıldı, -dı*]
103. Qazab gösterdi vü **qılmadı** meylî
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [*qılmadı, -madı*]
104. Tütünden çarlı **qılmış** âsumâni
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*). [*qılmış, -mış*]
105. Ki qanıdan kamu küh oldı gül-reng
Dögüp **qıldı** vücüdün qare qare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [*qıldı, -dı*]
106. Velî **qılmadı** erine hiç meylî
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [*qılmadı, -madı*]
107. K'ecel **qılmışdur** ardınca şitâbi
Yola gir gel qo bu düşvâr râhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*qılmışdur, -mış, -dur*]
108. Yahüd olmuş-idi bir nutfe zâyî'
Anı qaşd eyleme **qılmağa** ıslâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*qılmağa, -mağa*]
109. Bugünden pes saña qıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı **qıl** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*qıl,]*
110. Ki zârı kend'özünüñ kârı **qıl** sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tız ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [*qıl,]*
111. Meger şol kim âña baş itmeye piç
Eyülük **qıl** yamanlıktan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67*). [*qıl,]*
112. Bugünden pes saña **qıldum** vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı qıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [*qıldum, -dum*]

113. Kılarduñ zaḥm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*kılarduñ, -ar, -duñ*]
114. Helâk olmağ-ı lā-büd cezâsı
Anı kim kendüsi **kıladı** da’vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*kıladı, -ar, -dı*]
115. Kâmusı hizmetinde idi kâyim
Kılarısañ sen daḥı ger cüd ü iḥsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*kılarısañ, -ar, -sañ*]
116. Ruḥın **kılmış** çerâğ-ı bezm-i aḡyâr
Diledi kim yaza bir nâme-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28*). [*kılmış, -mış*]
117. Bu yolda şabr kıılmaḡdur müdârâ
İgende kend’özünü **kılma** giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*kılma, -ma*]
118. Benefşe gibi cāmum oldu nîli
Bu mâtemde saña **kılmağa** yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*kılmağa, -mağa*]
119. Veremler gördi vü **kıldı** enîni
Qabarcıklar cerâhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*kıldı, -dı*]
120. Yüzün düşmiş **kılar** feryâd u efgân
Şaçup her biri gözden eşk-i ḥün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36*). [*kılar, -ar*]
121. Ne **kıldıñ** ata mı ana mı kânı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*kıldıñ, -du, -ñ*]
122. Anuñ-çün **kılmış-ıdı** bâliş-i ḥ’âb
Perinden zâğ aña düzmiş otaḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [*kılmış-ıdı, -mış, -ıdı*]
123. Çemen şahnını **kıldı** bir ṭabak gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldu hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*kıldı, -dı*]
124. Kemer bağlandı vü kıldı içâ’at
Ol aradan **kıluḡ** ‘azm-ı nişângâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*kıluḡ, -up*]
125. Miyân-ı cāndan virdi selâmı
Kıluḡ luṭf-ıla istikbâl Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [*kıluḡ, -up*]
126. Yemişem ben anı k’oldur ḡidâ-ḡör
Anı **kılar** kavî ten nân u ḡelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*kılar, -ar*]
127. Hezârân luṭf-ıla **kıldı** ḡitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [*kıldı, -dı*]
128. Vişâli çâresineydi mülazim
Kıladı her dem envâ’-ı müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [*kıladı, -ar, -dı*]
129. Şorardı ‘ışk ḡâlinden nişâne
Kıladı ol daḥı irdükçe ‘aḡlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [*kıladı, -ar, -dı*]
130. Özine mahrem-i esrâr **kıldı**
Kaçankim yârına vireydi peyḡâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16*). [*kıldı, -dı*]
131. Kılar feryâd u efgân ir eger ḡiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 130*). [*kılar, -ar*]
132. Çekilüp **kılmadı** perhîz herḡiz
Qamu derde devâ perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*kılmadı, -madı*]
133. Şu resmedür ki ḡal’a genc üzre
Dem-i şıḡhatde çün **kılmadı** perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47*). [*kılmadı, -ma, -dı*]
134. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş **kıldı** kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [*kıldı, -dı*]
135. Vatâḡâhını ol servüñ çemen **kıl**
Qarışdur şekkerüm birle ḡülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [*kıl,]*
136. Virüp Zeyde didi bu ḡil’ati hem
İlet yâra vü **kıl** benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*kıl,]*
137. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipâs u şükr **kıluḡ** ḡaḡka vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*kıluḡ, -up*]
138. Ayâḡda düşdi ḡalḡâl-ı muḡallel
Girân-ser **kıldı** cām-ı devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 29*). [*kıldı, -dı*]
139. Şan âteşhâne **kıldı** lâle-zârın
Lebi üstinde her teb-ḡâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*kıldı, -dı*]
140. Şalâmuñ nâleden **kıl** hem ḡurûsın
Çün âvâzemden ola ḡalḡ âḡâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [*kıl,]*
141. K’anı ḡahr âteşi **kılmadı** hîzem
Eger var-ise sende ‘aḡlı u idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*kılmadı, -ma, -dı*]
142. Kılarlar şâh üzre pās-bânlık
Degülterdi şehün mevtinden âḡâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [*kılarlar, -ar, -lar*]
143. Kim itse meyl aña dîvânedür o
Dilüñ **kıl** toḡru ḡavf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*kıl,]*

144. Gözini âfitâbuñ kıldı pür-nür
Şu resme **kıldılar** ârâyiş anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*kıldılar, -dı, -lar*]
145. K'anı **kılmadı** âhîr yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*kılmadı, -madı*]

kıl: Etmek, hale getirmek.

1. Firâka **kıldı** çift ü vaşldan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*kıldı, -dı*]

k'ili: Ülke, yer.

1. İştise kânde bir 'uryân ya bir aç
İderdi şöyle **k'ili** aña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*k'ili, -i*]

kıl: Bakmak, seyretmek.

1. Müzeyyen olmuşidi âsumânlar
kılardı 'ârşdan nezzâre cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98*). [*kılardı, -ar, -dı*]

kıl: Kıl, tüy.

1. Kıla döndürdi gerçi kim beni gam
Dilemezven başından bir **kılın** kem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*kılın, -ı, -n*]
2. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir **kılına** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [*kılına, -ı, -n, -a*]
3. Ki taqmış aña 'anber halka hâme
Olup hâme **kılı** yarmaqda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11*). [*kılı, -ı*]
4. Aşılmış idi bir **kıl** üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [*kıl,]*
5. Göñül kapmaqda ki çâlâk u çâpük
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*kıl,]*
6. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*kılı, -ı*]
7. Velî dildür vücüdüm üzre her **kıl**
Anuñ-çün kıldan olmuşdur zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [*kıl,]*
8. Velî dildür vücüdüm üzre her kıl
Anuñ-çün **kıldan** olmuşdur zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [*kıldan, -dan*]

kıl: (Musiki makamı) yapmak, yürütmek, uygulamak, icra etmek.

1. Hünerde **kıl** yarup sâzında bî-bîm
Toqudı kârgâhında birişim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [*kıl,]*

kıl: Söylemek, demek.

1. Kılup ğuşına zîver dürr-i ma'nî
Anası didi ol meh-rüya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*kılup, -up*]

kıl: Kılmak II Bulmak.

1. Götürüp zahmeti yini **kılam** bār
Dilerven görmeyesin dağı benden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [*kılam, -am*]

kıl: *Yapmak, etmek. \ \ Yaratmak.*

1. Felek bahrında **kılmış** şun'-ı Bārī
Hilālī fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*kılmış, -miş*]
2. Kimin Leylî gibi mehzûn **kılmış**
Kimin Mecnûn-veş meftûn **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [*kılmış, -miş*]
3. Kimiñi haste vü rencür **kılmış**
Kimiñi râhat ü mesrûr **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*kılmış, -miş*]
4. Kimiñi haste vü rencür **kılmış**
Kimiñi râhat ü mesrûr **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*kılmış, -miş*]

kıla dön: *Aşk derdiyle iğne ipliğe dönmek.*

1. Kıla döndürdi gerçi kim beni gam
Dilemezven başından bir kılin kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*kıla dön, -dür, -di*]
2. Kıla döndürmiş anı renc-i bārīk
Günüñ ıssısı kılmış cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [*kıla dön, -dür, -miş*]

kıla kıla: *Etmek, eylemek, yapmak.*

1. Ki iy hüsn âsumânına sitâre
İrakdan secde **kıla kıla** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [*kıla kıla, -a*]

kilâb: *Köpekler.*

1. Kilâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubha dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*kilâb,]*
2. Getürün görelüm ne oldı hâli
Müvekiller **kilâb** öninde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*kilâb,]*
3. Kilâba ta'ma olam diyü nâgâh
Tefekkürdeydi kim bir çâre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*kilâba, -a*]
4. Kilâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*kilâbı, -ı*]
5. Çodı segligi terk itdi **kilâbı**
Benüm bu kışşadan maşşüdüm el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*kilâbı, -ı*]
6. Kilâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht ü rıfk idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*kilâbuñ, -uñ*]
7. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelberden bir kıline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*kilâbuñ, -uñ*]
8. Ki munşifdür **kilâbuñ** hazretüñden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k'ihşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [*kilâbuñ, -uñ*]
9. Muñi'ümdür **kilâbuñ** iy dil-ârâ
Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [*kilâbuñ, -uñ*]

kilâb-ı âhenîn: *Kuvvetli köpekler.*

1. Şalup itler önine kıldılar terk
Pes evvel ol **kilâb-ı âhenîn** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [*kilâb-ı âhenîn,]*

kilâde: *Gerdanlık.*

1. Següñven ben senüñ sen şîr-zâde
Dümüñ gerdanuma zerrîn **kilâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44*). [*kilâde,]*

kılavuz: *Kılavuz.*

1. K'ölince **kılavuz** saña du'āyı
Hem ol şükraneyne k'iy şāh-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*kılavuz,]*

kılca: *Kıl kadar II azıcık.*

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifātuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebānumda komaz **kılca** mecāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [*kılca,]*
2. Yoğ-idi gönlünün **kılca** melālî
Fırıbinden bu devrün ğāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [*kılca,]*
3. Senün gönlünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir **kılca** yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [*kılca,]*
4. Cihānda kalmadı bir **kılca** kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*kılca,]*

kıldı: *Yapmak, etmek, eylemek.*

1. Şu deñlü **kıldılar** āh u fiğānı
Ki pür düd eylediler āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53*). [*kıldılar, -lar]*

k'ilet: *Ulaştırmak, göndermek.*

1. K'iletduñ Nile içmeğe komaduñ
Ezel bir h'āna da'vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*k'iletduñ, -duñ]*
2. K'iletmezduñ saña ben bu gümañı
Kañı ol itdügün 'ahd ü yeminler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*k'iletmezduñ, -mez, -düm]*

kılıç: *Kılıç.*

1. Hüsrevā gördi meger kim **kılıcuñ** heybetini
Düşdi berķ-i felegün sine-i süzānına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [*kılıcuñ, -uñ]*
2. İki dilli **kılıcı** k'eyleye kîn
Alur andan cevābın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5*). [*kılıcı, -ı]*
3. Kılıcı korhusından tîg-i hürşîd
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*kılıcı, -ı]*
4. Görinür zāhirā zencîr-i 'adlî
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [*kılıcı, -ı]*
5. Kılıcı şuyı şāh-ı kâinātuñ
Sebûsın şır hezār āb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [*kılıcı, -ı]*
6. Hāsüdine virür ol şāh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lâ'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [*kılıçdan, -dan]*
7. Kılıcı Zü'l-feķār u kendü Haydar
Atı Düldül següsi mār-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [*kılıcı, -ı]*
8. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur gūra şad Behrām-ı Gürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [*kılıcı, -ı]*
9. Olmaz çarh atınuñ hem-rikābı
Tutışdurur **kılıcı** āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94*). [*kılıcı, -ı]*
10. Şol āteş kim **kılıcıdan** virür tīb
Ten-i a'dā hadidîn eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*kılıcıdan, -ından]*
11. Kılıcını hāmāil kılsa ol māh
Melekler çağrışur "' naşrun min'allāh "' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*kılıcını, -ı, -n, -ı]*
12. Kılıç ābindan itdi her dilāver
Şarāb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [*kılıç,]*

13. Kılıç bir başı k'ider iki pāre
Olur andan 'ayān cüft naķāre (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*kılıç,]*
14. Siperler itmiş ebrüsünü pür çin
Kılıca ya'nî kim izhār ider kîn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*kılıca, -a]*
15. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*kılıçlar, -lar]*
16. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün berķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [*kılıç,]*
17. Kılıçlar yürüdi vü ķopdı ğavğā
Pür oldu küşteden püşteyle řāhrā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [*kılıçlar, -lar]*
18. Kılıçlar cevz gibi merdüm-āzār
Sühüler ğarbe-i merg-i cefā-kār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [*kılıçlar, -lar]*
19. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revāne oldu ol řāhrāda şad-cüy (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81*). [*kılıçlar, -lar]*
20. 'Aceb ceng itdi bunlar ol mağalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [*kılıçlar, -lar]*
21. Kefil-i aşl-ı me'külāt-ı ādem
Ta'aşşuk ğāmesin ğüyā **kılıcı** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*kılıcı, -ı]*
22. Mağabbet nāmesin inřā **kılıcı**
Aña kim virdi luťfi řem'-i tevķik (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*kılıcı, -ı]*
23. Kılıç ğibidür üstinde ķafāñuñ
Eser ķalmadı ādemden cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [*kılıç,]*
24. Eli inmeyüben ķaldı havāda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [*kılıcı, -ı]*
25. Çemen āyinesin bozdı řanuķlık
Kılıcı bidüñ oldu zer-niřān hem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [*kılıcı, -ı]*

kılıc: Silah, saldırma.

1. Dilemedüñüz itmek çün bu ķarı
Kılıçlaşmak nedür ortada bāri (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*kılıçlaşmak, -laş, -mak]*

kılıç çek: Saldırmak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itābı
Didi bunuñla aña virem cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [*kılıç çek, -di]*
2. Kılıç çekmek ne lāzım ben helāküm
Çü rize rize ola bir ten-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*kılıç çek, -mek]*

kılıcın çek: Kılıcını çekmek, saldırmak, savaşmak.

1. Du'ā kılop kılıcın çekdi Behrām
Ki ide ķatıl ğaşm-ı řāh-ı eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139*). [*kılıcın çek, -di]*

kilid: Kilit anahtar.

1. Üķüş dil düzdiler sım-i sepidi
Açılmadı ķara bağtum **kilidi** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*kilidi, -i]*
2. Degülmüşse **kilidüm** āb-gine
Cihānuñ ķorğusındayum recā-vār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*kilidüm, -üm]*

kilid-i genc-i esmā: İsimler hazinesinin kilidi.

1. Münevver zihni açmağda mu'ammā
Şan olmuşdur **kıld-i genc-i esmā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30*). [*kıld-i genc-i esmā,*
]

kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd: *Hamd sırları mahzeninin kilidi.*

1. Hüdâ kim bir-dürür bî-mişl ü mânend
Kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 8*). [*kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd,*]

kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî: *Mana sayfalarının başlangıç kilidi.*

1. Ser-âğâz-ı haqîkat-nâme-i gayb
Kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 14*). [*kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî,*]

kilk: *Kalem, kamaş kalem.*

1. Çekilmiş cây-ı mıştar gibi mi'râc
Ki turur kâmetûn **kilkine** muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [*kilkine, -i, -ne*]

kilk-i feşâhat: *Açıklık akıcılık kalemi.*

1. Ki bu virmiş aña **kilk-i feşâhat**
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [*kilk-i feşâhat,*]

kilk-i siyâh: *Kara kalem.*

1. Senûn zâtuñdur iy kilk-i siyâhi
Me'ânî kulzûmi ça'rında mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [*kilk-i siyâh, -i*]

kilk-i takdîr: *Yüce kalem.*

1. Zebânından ne kim iderse takrîr
Buyurduğın yazardı **kilk-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244*). [*kilk-i takdîr,*]
2. Hîlâfin yazmadıysa **kilk-i takdîr**
Me'âlim levhine gelmeye tağyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85*). [*kilk-i takdîr,*]

kim: *"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç.*

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevkûn bir nihâl-i tâze **kim**
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*kim,*]
2. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayak başdurma **kim** yola kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8*). [*kim,*]
3. Gönül bendini çöz **kim** dil-güşâsın
Reh-i tevfiğ gösterür reh-nümâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*kim,*]
4. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle **kim** ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [*kim,*]
5. Egerçi dergehûnde rû-siyâhum
'Ukûbet eyleme **kim** 'özt-h'âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118*). [*kim,*]

6. Bir işde **kim** buyurmaduñ rızâ sen
Bu miskîne anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [kim,]
7. Günâhum gerçi **kim** hâdden biründür
Senüñ cüdüñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [kim,]
8. İkinci mîm **kim** vardur anda çün dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [kim,]
9. Aña **kim** hizmet ide ‘arş-ı kudsî
Hużürında olur bî-kâdr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [kim,]
10. Cihân içinde çün **kim** hâş eger ‘âm
Anuñ ihsâniledür garķ-ı in‘âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [kim,]
11. ‘Ömer **kim** şer‘i muhkem idi gâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâğât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [kim,]
12. Hüseyñ ol **kim** sa‘îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânķâh-ı Aħmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [kim,]
13. Anuñ-çün her kişi **kim** çekmeye renc
Yire geçsün vücûdı ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [kim,]
14. Görür **kim** bir nümunesinde taķuñ
Muķâbil şadırına ol çâr taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [kim,]
15. Dilüñ şol nakşdan **kim** pür gam olmış
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [kim,]
16. Bilenler dirdi **kim** ol mâh-ı ferruķ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [kim,]
17. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek gam-ı huşķ
Şunuñ gibi durur **kim** penbende müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [kim,]
18. Atası bildi **kim** olmuş harâb ol
Hum-ı endühdan içmiş şarâb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [kim,]
19. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur **kim** tenümi şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [kim,]
20. Bu sözler **kim** saña nakl itdüm el-ân
Eger tıtmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [kim,]
21. Fener **kim** şem‘-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu‘le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [kim,]
22. Dilinde **kim** konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş âteş-i ‘ışķ aña tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [kim,]
23. Didi **kim** iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K’olur çeşmüm yüzüñ görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [kim,]
24. Didi ol haste **kim** ben hâķ-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âhi iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [kim,]
25. Dilerven **kim** baña pend itmeyesin
Dilüme guşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [kim,]
26. Kim artuķ diyebilürse anı hem
Bu işde tıtalum ehl ü müselle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [kim,]
27. İraķdan **kim** görindi hayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh ol ciger h^wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [kim,]
28. Meger **kim** gün ğurûbınuñ zamâna
Kara giydürdi sonuñda cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [kim,]
29. Ne deñlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [kim,]
30. Velikin **kim** ola bu kavm-ı maħsüd
Gelişinden buraya n’ola maķsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [kim,]
31. Ki bizden hâzretüñe hizmet itmek
Olur minnet degül **kim** minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [kim,]
32. Didi **kim** âşinâlıķdur murâdum
Karışmaķdur size nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81*). [kim,]
33. K’aña ben **kim** bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızğun müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [kim,]
34. Bilürsin **kim** zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma‘rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [kim,]
35. Bilürsin **kim** ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-ğü vü zışt-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [kim,]
36. Buyur bir çäre tâ **kim** ol şeğab-nâķ
Kem ağlaya yaķasın kem kıla çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [kim,]

37. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nâ-yâb
Hazerden **kim** yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [kim,]
38. Didi **kim** bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe devvayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [kim,]
39. Ayıt **kim** bu güzaf işden İlähî
Hâlâş it ben garîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [kim,]
40. Şu sözler **kim** özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [kim,]
41. Baña **kim** cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden tîg-ıla ger dökseler hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [kim,]
42. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cān
Bilürsin **kim** başarur cümle hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [kim,]
43. Ki bir meh-rüya dil virtüp bu güm-rāh
Delü oldı şu resme **kim** görür şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [kim,]
44. Didi **kim** bir sege iy küh ulüsü
Nedür senden bu rıfḫ u çāblūsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [kim,]
45. Eytidi **kim** bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi ḥurşid u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [kim,]
46. Şu gül **kim** ḳopmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine rîh-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [kim,]
47. Didi **kim** bu ne sözdür 'aḳldan dūr
Delürüp olmasun iñende mağrūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [kim,]
48. Şu resme yazdı **kim** bî-vech iş itme
Ziyān eyleycegüñ yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [kim,]
49. 'Acebdür **kim** bahādırlar degil sır
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [kim,]
50. Çalışdılar şu deñlü **kim** cedelden
Kılıçlar çün gelüp ḳaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13*). [kim,]
51. Didi **kim** ger bu sırdan ben sıyeh-kār
Ḳılam ol şifte-hālî ḥaberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [kim,]
52. Buyurdu **kim** keremden bir zamān ol
Özin bir küşede ḳılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [kim,]
53. Didi **kim** iy cihānuñ şehriyārı
Dürüşüp irüren yārına yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [kim,]
54. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrāda meger **kim** âb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [kim,]
55. Er oldur **kim** ölüden dökmeğe ḳan
Şav üstümüzden iy şeh bu belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [kim,]
56. Derüni pür-şerār-ı âteş-i tāb
Didi **kim** iy mürüvvetsüz yalan şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [kim,]
57. Diyüp bir sözi altında ḳalan şāh
Ḳanı ol **kim** diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [kim,]
58. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña **kim** gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [kim,]
59. Didi **kim** bu şanemdür baña lāyık
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [kim,]
60. Terahḥum ḳıl Moğol Çin gözlerine
Esirge **kim** düşüplerdür Ḥaḫādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39*). [kim,]
61. Tıturur şayyād hem-çün şîr-i şerze
Diler **kim** virmeyüp bir dem emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [kim,]
62. Degüldür ḥātrum aña güzergāh
Velî bir bād **kim** senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [kim,]
63. Şol ölmüş gibi **kim** yine dirilür
Bu ḥāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [kim,]
64. Baña bir dāne virme hep senüñ bil
'Acüze gördi çün **kim** bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [kim,]
65. Yeg andan **kim** anuñ-çün vire bir ḡayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [kim,]
66. Demidür **kim** ḥuzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idüp cān metā'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [kim,]
67. Çekildi eyle **kim** çāk oldı zencir
İdüp mihrāb-ı bāb-ı yāre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76*). [kim,]

68. Hākīkat bildi **kim** Mecnūndur ol kūr
Anasına didi nāz-ile ol dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [kim,]
69. Aña göstereyin **kim** kandadur rāh
Ol a'māyī gelüp bu serv-i dil-cū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [kim,]
70. Elini tıtdı Mecnūn bāğbānuñ
Eyitdi **kim** degül mi hayf k'iy pīr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [kim,]
71. Cevābında didi **kim** iy cevān merd
İki oğlancıgum var tıfl u 'üryān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [kim,]
72. Yüzine baqdı yüz hısm-ile Leylī
Didi bu mīl **kim** yüzi qaradur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [kim,]
73. Baña ol kan-ile tolmış āb-iledür
Külālem **kim** ruhum üstinde çindür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [kim,]
74. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum **kim** didüñ kol bağıdur bu (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [kim,]
75. Eyit **kim** 'aybsuz 'ālemde **kim** var
Cihān içrekanı bir kime bī-'ayb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [kim,]
76. Hūdādur 'aybsuz **kim** yok aña reyb
Helāk oldum teħassür geçdi cāna (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [kim,]
77. Bu hutbe adınadur bir şehriyāruñ
Bu beste **kim** olupdur şekker-āmiz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [kim,]
78. Yüzine baqmadı ol serv-i āzād
Muqarrer bildi **kim** ol kebk-i hōd-kām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [kim,]
79. Nitekim lāle kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi **kim** vardur ferāğı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [kim,]
80. Qarar itmiş konup bir şah-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer nigārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [kim,]
81. Dehānidur şanasın gür-ı pür-mār
Gelüp Mecnūnı gördi **kim** fiğāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 77, Mısra 15*). [kim,]
82. Ağudur **kim** maqāmıdur nigīn-dān
Dehāni birle dendānı k'ögersin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [kim,]
83. Gönildi şöyle **kim** vīrāneye büm
Varup gördi ki olmış hālī dūşvār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [kim,]
84. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü Mecnūn tanıdı **kim** kimdür ol zāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [kim,]
85. Belā zindānuñ qa'rında kalmağ
Bu renci **kim** çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [kim,]
86. Ki şahib-'aql üzredür müdāre
Benüm gönüm **kim** 'ışk gitmez (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [kim,]
87. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle bilürem **kim** çarğ-ı devrān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 31*). [kim,]
88. Cihān-ı 'ışkdandur şehrbend ol
Muqarrer bildi **kim** uşlanmayısar (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 3*). [kim,]
89. Niçe yutsun gamından zehr ile dem
Şular **kim** senden evvel bunda geldi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [kim,]
90. Ki qandan lāle-reng itdi zemīni
Didi **kim** qande gitdüñ iy peder āh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [kim,]
91. Yir idi hem yine dilber gamını
Meger **kim** bir gün ol şürīde nālān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [kim,]
92. Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg **kim** ben nīkab-ı dōst olam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [kim,]
93. Żarūrī oldı hep segler muṭī'i
Meger **kim** şāh bir gün nāgehānī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [kim,]
94. Didi kılmış ölüyi diri Allāh
Buyurdi **kim** varuñ tiz anı hālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [kim,]
95. Budur **kim** qal'asıdur cānuñ ihsān
Görüñ Mecnūnı k'itdüginden in'ām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [kim,]
96. Havālisinde qal'aydı ded ü dām
Bular **kim** her biriydi mest ü hūn-h'ār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [kim,]
97. Ruħın kılmış çerāğ-ı bezm-i ağıār
Diledi **kim** yaza bir nāme-i hūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [kim,]
98. Ne kāğıd k'aña inşā ola nāmem
Götürürmiş meger **kim** ol müsāfir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [kim,]

99. Şu resme yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden **kim** ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [kim,]
100. Şu resme **kim** lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [kim,]
101. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya beñzer **kim** ‘aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [kim,]
102. Şafâ kûflına câmi buldı miftâh
Ne haţ **kim** yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [kim,]
103. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür **kim** ta’nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [kim,]
104. Mağabbet nâmesin inşâ kılıcı
Aña **kim** virdi luţfı şem‘-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [kim,]
105. Vücüdi oldu ğarķ-ı nür-ı taħķik
Anuñ **kim** cânına virmez hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [kim,]
106. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña **kim** hüsrevîsin her kenârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [kim,]
107. Anuñ-çündür gönülde ıztırâbum
Ne dem **kim** seyl-i giryem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [kim,]
108. Dil ola râh-ı ‘aynumdan güher-rîz
Direm **kim** korķu virdi rûz-ı maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [kim,]
109. Süleymân hâtemi varur mı dîve
Nihâlümnden **kim** aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [kim,]
110. Teninde çok elifler daĝlar var
Bunuñ her satrı **kim** bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [kim,]
111. Yüzine gözine sürdi du‘â-vâr
Görür **kim** her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47*). [kim,]
112. Kõlına baĝladı mânend-i meftûl
Ayıtdı **kim** bu haţ-ı pür-mağabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51*). [kim,]
113. Dilerdi **kim** ura zaħmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [kim,]
114. Aña hem câme vü hem tu‘me irsâl
Meger **kim** bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [kim,]
115. Nişânın istedi vü şordı nâmin
Ayıtdı **kim** Selim-i ‘Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [kim,]
116. Harîre vardur âteşden beli bîm
Tutalum **kim** aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [kim,]
117. Alup andan vuħuşa virdi anı
Selim aña didi **kim** iy ciĝer-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [kim,]
118. Nedür kütüñ çün âdemsin muķarrer
Dedi **kim** iy Selim-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [kim,]
119. Ki olupdur iştihâsı kütü anuñ
Ne yelden **kim** gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [kim,]
120. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme **kim** esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [kim,]
121. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu resme **kim** bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [kim,]
122. Şalâhından habîr oldu vü âĝâh
Buyurdi hâcibe **kim** var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [kim,]
123. Didi âĝâh ol **kim** iy sipâhi
Bu resme otcuĝızlardur ta‘amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [kim,]
124. Bilürsin **kim** degüldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murĝını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [kim,]
125. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne **kim** anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [kim,]
126. Virür târâca şâm-ı merg raħtın
Felek **kim** bir tılsım-ı daĝ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17*). [kim,]
127. Gözüñ aç **kim** ölürsin âhir-i kâr
Gurür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [kim,]
128. K’ol dehri pür ider ĝulĝul-ile
Meger **kim** derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [kim,]
129. Temâşâ-yı cihân gelmez aña hõş
Şu bülbül **kim** ķafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [kim,]

130. Gelür zindân gözine bâğ u gülşen
Gülîstân **kim** ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19*). [kim,]
131. Bürâderden **kim** ol ola münâfik
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [kim,]
132. İkisiniñ arasında hezâra
Ki bülbül **kim** gülistândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [kim,]
133. Bürüdetdeydi şol resm-ile **kim** yağ
Bir âteşhâne oldu dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [kim,]
134. Semen bergine oldu gevher-efşân
Didi **kim** benven ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [kim,]
135. Varup anuñ figângâhına yitseñ
Ayıtsañ **kim** du‘âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43*). [kim,]
136. Ne deñlüdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şayed **kim** sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [kim,]
137. Gözine her kemerden bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan **kim** şaçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67*). [kim,]
138. Selâmet külbessin meksûr kılduñ
Cihânuñ Leylî **kim** meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [kim,]
139. Gidüpdür gönliniñ zevk ü sürürü
Diler **kim** göre bir lâhza yüzüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [kim,]
140. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [kim,]
141. Ayıt **kim** söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş ağıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [kim,]
142. Göricek n’ola hâlün fikr kıl var
Didi **kim** yok-durur el-hağ mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225*). [kim,]
143. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tizem
Seni **kim** bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [kim,]
144. Ciger ‘ışkuñ ğamından çâk u hündur
Baña bir sâ‘at olsa **kim** olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [kim,]
145. Şahîh ol resme **kim** tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [kim,]
146. Du‘â eyle aña sın rûhumı sen
Figân **kim** tâli‘-i naşsumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [kim,]
147. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ **kim** diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [kim,]
148. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme **kim** genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [kim,]
149. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ço **kim** idüp gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7*). [kim,]
150. Ki olur her belânuñ bir sürürü
Dem olur **kim** ser-i mañzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [kim,]
151. Kılarsın nâle vü zâri ferâmüş
Mañabbetden bu şu‘le sende **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [kim,]
152. Anuñ **kim** kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k’aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [kim,]
153. Açınlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmân **kim** su vire çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [kim,]
154. Bunı zann itme **kim** Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1*). [kim,]
155. Ğazeller nazm ider çün lü‘lü‘-yi ter
Bilür herkes anı **kim** bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [kim,]
156. Çıkarı berç-i âhî âsumâne
Gözi **kim** yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [kim,]
157. Ki hoş-hülûk olupdur hatm bende
Eyü hüdân-durur **kim** bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [kim,]
158. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol âdem **kim** sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [kim,]
159. Aña **kim** Hağ vire âzâd-nâme
Şına bir keştiniñ çün-kim miyâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [kim,]
160. Çanı **kim** olmayaydı bād-bâni
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [kim,]
161. Ki bulam ğarç-ı miñnetden rehâyı
Dilerven **kim** tenümünden cân-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53*). [kim,]

162. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen şanma **kim** dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [kim,]
163. Aña geldüm ki kânum ola dâne
Beden **kim** çâh-ı ka'ridur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [kim,]
164. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi **kim** kurtıla bir gâmdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [kim,]
165. Özinüñ renci genci digerânuñ
'Aceb genc idi **kim** bir mâr-ı kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [kim,]
166. Didi **kim** derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [kim,]
167. Şakım **kim** vâm-ı ħâh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise deynün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [kim,]
168. Degül yüz tütalum **kim** ola biñ sâl
Buşuda merg tırmuşdur mu'allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [kim,]
169. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı **kim** idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [kim,]
170. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb **kim** intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [kim,]
171. Aña 'arz itdi ħġfâ'yıla ħâlî
Didi **kim** ħadden aşdı intizârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [kim,]
172. Dilerven **kim** görem ol yâr-ı cânî
Kişiye çün beķâ yokdur cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [kim,]
173. Ne bir okur hezâr efsün u destân
Bu dem **kim** bülbül-i bî-miśl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [kim,]
174. Baña karşı söze gir **kim** gülem ben
Ne dir **kim** başlasan minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [kim,]
175. Tenümde tırmasun **kim** nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [kim,]
176. Şadefdür bu iki **kim** der-miyândur
İki bir cins ħarfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [kim,]
177. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ **kim** 'ışkı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [kim,]
178. K'aña vire şeref hem-çün melek 'ışk
'Acedür **kim** ol iki 'âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [kim,]
179. Kim anı münfa'il kıldı ġam-ı gül
Olup leymün-ı murġ-ı fıstıķı-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [kim,]
180. K'ider feryâd içinde her taraf zâġ
Budaķ **kim** evvel idi berk taġtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [kim,]
181. Meger **kim** mühre-i püşt ol daġı pıç
Pür iken ġabġabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [kim,]
182. Şu resm-ile tırur **kim** beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruġsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [kim,]
183. Didiler geldi bir ħâzık tabibe
Umarları **kim** andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [kim,]
184. Meger **kim** bir nefes tâbüt-ı ber-dâr
Ucumdan olmayısar daġı yir târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [kim,]
185. Meger **kim** maķbere ol daġı nâçâr
Çü 'ömrüm ber gini ħâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [kim,]
186. Saña ben ħâkden olsun vaşıyyet
Ki şol dem **kim** idem teslîm cânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [kim,]
187. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Daġı kanlı kefen şar **kim** şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [kim,]
188. Meh isteyü gele likin göre ħâk
Mezârüm üzre bil **kim** ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [kim,]
189. Yolında neydüġin ħâlüm beyân it
Ayıt **kim** Leyliyi kıldı ġamuñ ħâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [kim,]
190. Ne diyem **kim** ne resme virdi cânî
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [kim,]
191. Tenidür zâd-ı mâr u tu'me-i mür
Mezârı sengi **kim** var bî-taġarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [kim,]
192. Senün küh-ı ġamuñdandır teberrük
Ser-i ķabrinde tıran levġ **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [kim,]
193. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişâle irelüm **kim** bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [kim,]

194. Ser-â-ser gülğule düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme **kim** dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [kim,]
195. Kurutdı naḥl-i gülzâr-ı ḥayâtın
Cihânuñ gerçi **kim** bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [kim,]
196. Aradan taşra şalsañ yilidür raḥt
Bilürsin **kim** bu çarḥ-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [kim,]
197. Sürürü miḥnet ü gülzârı nîrân
Ne deñlü ḥüb u zîbâ naḫşı **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [kim,]
198. Ki çün ḥalk itdi Ḥaḫ bu âsiyâbı
Anuñ **kim** yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [kim,]
199. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular **kim** kendülerden soñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [kim,]
200. Ta'accüp kıldı ḥâl-i tengin anuñ
Didi **kim** nedür iy mâder bu ḥâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [kim,]
201. Niçe mâr ile tolmışdur el-ân
Beñüñ **kim** dâne-i şevḳ-idi iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [kim,]
202. Niçe mürüñ dehânında ola âh
Lebün **kim** cânlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [kim,]
203. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña **kim** böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [kim,]
204. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle **kim** eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [kim,]
205. Şu resme **kim** bisât-ı pāk üzre
Ḳodı yüz ceḥd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [kim,]
206. Kimesne ḥiç tutup mıdur cihâni
Bu bir râh-ı 'ademdür **kim** gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [kim,]
207. Fenâyı yapma **kim** seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı ḥün-ḥ'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [kim,]
208. Ki virilmez bu paye degme 'âmme
Didi **kim** bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [kim,]
209. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O 'âlemde kişi **kim** yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [kim,]
210. Demidür **kim** temâm ola ḥikâyet
İşidenler dilerse **kim** bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88*). [kim,]
211. Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi **kim** bu defter pür-ḥatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [kim,]

kim: Her kim.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rüm
Degül cüdından anuñ **kimse** mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [kimse, -se]
2. Ḥuşuşan **kim** ne evzâ' olsa derḥâl
Vuḳû'ı üzre naẓm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [kim,]

kim: "Bu sebeple, bundan dolayı" anlamında kullanılan bağlaç.

1. Nireden **kim** geçe ol şâhzâde
Olur 'âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [kim,]
2. Senüñ ḥükmüñ-le bergin bâğda gül
Ṭağıtımış **kim** bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [kim,]
3. Felek bir beyzedür **kim** ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [kim,]
4. Her etfâl-i giyeh **kim** toğurur ḥâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [kim,]
5. Gubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûḥ-ı ḳudsî ḥâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [kim,]
6. Bu bâğa bir şecer dikedüm bahârî
Kim oldı mîve-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [kim,]
7. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın kulu gibi ḳomış nün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [kim,]

8. Didi k'olmuşsın iy ferzend-i-dil-teng
Hazer kıl **kim** esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [kim,]
9. Kıla döndürdi gerçi **kim** beni gam
Dilemezven başından bir kılin kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [kim,]
10. Kime **kim** irse tîg-i âb-gûmî
Depesinden çıkardı çok düttünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [kim,]
11. Kim anda muntazırdur saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [kim,]
12. Ki benden çokdan olmuşdur berî dil
Kim ölüten ki bula bu makâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [kim,]
13. Ğaraž girdügi dillerden çıkar 'ışk
Anuñ **kim** 'ışkı şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [kim,]
14. Helâk eyledi teşnelik ağusu
Kızımı **kim** bu resme gördi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [kim,]
15. Žarûri beyže-veş oldı kefen-püş
Kefen **kim** şardılar ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [kim,]
16. Fiğân u nâle **kim** hâk oldı gülzâr
Mezârı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [kim,]

kim: "Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

1. Dil 'aķla belâ tahtını çok gördügi bu **kim**
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [kim,]
2. Gül-güne yañađı gül-i Ğandâni begenmez
Dil 'aķla belâ tahtını çok gördügi bu **kim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [kim,]
3. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her **kim** ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [kim,]
4. Âh **kim** senden beni dür itdi devvâr el-firâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [kim,]
5. Bir gemidür güyiyâ 'ummân-ı şun'ũnda felek
Kim Ğalup girdâb-ı Ğayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [kim,]
6. Anda **kim** deryâ-yı 'afvũñ mevc ura Ğarķ olur
Ğatresinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [kim,]
7. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uķul
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hiçâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [kim,]
8. Kem nazar eyler aña **kim** lütfuñ iğmâz eyleye
YâĞu **kim** Ğaldurur anı itse Ğahrũñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [kim,]
9. Kem nazar eyler aña **kim** lütfuñ iğmâz eyleye
YâĞu **kim** Ğaldurur anı itse Ğahrũñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [kim,]
10. Pâye-i a'lâ bulur lütfuñ **kime** kılsa nazar
Kimi Ğahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [kime, -e]
11. Pâye-i a'lâ bulur lütfuñ **kime** kılsa nazar
Kimî Ğahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [kimi, -i]
12. Ğudâ **kim** bir-dürtür bî-mişl ü mânend
Kilid-i maĞzen-i esrâr-ı taĞmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [kim,]
13. Kara vü ak cihânda her ne **kim** var
Ğudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [kim,]
14. Şorarsañ **kimdür** ol Ğâķân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm Ğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [kimdür, -dür]
15. Meger **kim** görünür bilinde berrâķ
Kuşatdurmuş anı Ğayrile Ğallâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [kim,]
16. Ne kũha **kim** anuñ Ğinki başar sũm
İder ol yörenũñ aşlanların gũm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [kim,]
17. Kime irse tîgi bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [kime, -e]
18. Ne **kim** isterse virmişdi Ğudâvend
Müyesser kılmamışidi lik ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [kim,]
19. Zebânı söylemez **kim** diye râzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [kim,]
20. Kimũñ gũşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [kimũñ, -ũñ]
21. Gözi cādũ saçı ta'vide döndi
Irakdan her **kim** iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [kim,]

22. Degil vâkıf nedendür bu harâret
Kim itdi gönlinün naqdini gâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [kim,]
23. Kim itdi gamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [kim,]
24. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [kim,]
25. Bu süz u tef **kimün** dağından irdi
Ya bu hoş-bü **kimün** bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [kimün, -ün]
26. Bu süz u tef **kimün** dağından irdi
Ya bu hoş-bü **kimün** bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [kimün, -ün]
27. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [kimün, -ün]
28. Yoğ ağahı ki kandedür makâmı
Ya **kimdür** ol nedür 'âlemde nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
29. Görinmez dergehinde kimse hâzır
Meger **kim** bir niçe hem-râz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [kim,]
30. Meger **kim** oldı ol kattâl-ı güm-râh
Bularuñ hâlet-i 'ışkından ağah (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [kim,]
31. İle **kim** mâyil ü râm ola bir kız
Siyeh-rülükdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [kim,]
32. Ne deñlü **kim** el irürmez güle kes
Leñfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [kim,]
33. Nedür 'aşıklık u ma'sûk **kimdür**
Benüm gönlüme uran ok **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [kimdür, -dür]
34. Nedür 'aşıklık u ma'sûk **kimdür**
Benüm gönlüme uran ok **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [kimdür, -dür]
35. Seni böyle ne gam mañzûn kıldı
Alup gönlüñi **kim** mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88*). [kim,]
36. Bu şahrâda saña dem-sâz **kimdür**
Bu hayretgâhda hem-râz **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [kimdür, -dür]
37. Bu şahrâda saña dem-sâz **kimdür**
Bu hayretgâhda hem-râz **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [kimdür, -dür]
38. Kimün sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüñi böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [kimün, -ün]
39. Kimün hicrinden irdi cânüña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [kimün, -ün]
40. Kimün hicrinden irdi cânüña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [kimün, -ün]
41. Bu sevdâdan ki bozulmuş mizâcuñ
Kimün kand-ı lebindendür 'ilâcuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [kimün, -ün]
42. Lebünden gam-ı mey acılığın hem
Kimün sîb-i zenañdâni kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [kimün, -ün]
43. Kimün bağındadır mevcüd ol verd
Ki büyü birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [kimün, -ün]
44. Dönüp didi aña **kim** iy yegâne
Ki bükmiş bilüñi cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [kim,]
45. Bu sözlerden başın kaldurdu Mecnûn
Bilimedi ki **kimdür** pîr-i mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [kimdür, -dür]
46. Giribâni zihinde nakş **kim** var
Şan aña dâğ-ı hicrân idi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [kim,]
47. Elâ iy derd ü gamdan 'aqlı gitmiş
Dilünde şol perî **kim** mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [kim,]
48. Aña **kim** zañm urupdur mâr-ı gîsü
Füsünüyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [kim,]
49. Ne şâğar **kim** şunardı ol yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkîden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [kim,]
50. Didi **kim** imdi iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [kim,]
51. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş ola **kim** bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [kim,]
52. Elünden **kim** yabâne düşse bir kâh
Şakın k'ayağüña batmaya nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [kim,]
53. Bilürsin **kim** hâlellü olsa gevher
Olur ehli katında h'âr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [kim,]

54. Yimez şol mārda **kim** ola pūr-qaḥr
Ümīd-i mühresiyile ‘aqlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [kim,]
55. Ne ḥacet **kim** dilerse bunda bir kûl
Olur elbetde Ḥaḳ katında maḳbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [kim,]
56. Şunuñla **kim** daḥı olmışdı ḥandân
Gül-i ra’nâyı ḥaḥl iderdı her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [kim,]
57. Şeh işıtdı ola **kim** bir perî-zād
Ḳoyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [kim,]
58. Şular **kim** bî-ḥaberdür ‘ışk işinden
Adın Mecnûn ḳodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [kim,]
59. Şu demde **kim** cevân idi vü ḡarrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [kim,]
60. Didi **kim** iy şehin-şâh-ı felek taḥt
K’ışigüñde bulur neşv [ü] nemâ baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [kim,]
61. Kimüñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K’ola bu resme teşrîfe sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [kimüñ, -üñ]
62. Yazılmış şafhasına piç-der-piç
Şu sözlür **kim** begenmez ‘aql anı ḥiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [kim,]
63. Görinmez çeşm-i tîḡa mihr-i merdüm
Meger **kim** eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [kim,]
64. Siperler itmiş ebrüsünü pür çîn
Kılca ya’ni **kim** izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [kim,]
65. Meger **kim** ḳavmine Leylîñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [kim,]
66. ‘Adüv ceşine bir vech-ile girdi
Ki ḥâḳ itdi vücüdın **kime** k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [kime, -e]
67. Buyurdı leşkerine her **kim** anı
Buluben sinesinden döke ḳanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [kim,]
68. Ne ser **kim** kesdi anı tîḡ-i bürrân
Şabâ ḡisûların ḳıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [kim,]
69. Kime kim irse tîḡ-i âb-güm
Depesinden çıkardı çok düttüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [kime, -e]
70. Kime ildürse süñüsü serini
Dürerdı bu cihândan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [kime, -e]
71. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Taḡıdurdu ger olsa küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [kimüñ, -üñ]
72. Ḳodı raḥm eyleyüp geçmiş günâhı
Didi **kim** gelsün ol mâh-ı dil-âsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [kim,]
73. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maḥabbet-le k’olınmaz bir ḳarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [kim,]
74. Ṭama’dan kendüsine ḳıldı hem-mehd
Gerek **kim** ‘ömrini Mecnûñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [kim,]
75. Revân cân maḥv olur ol lezzet için
Meger **kim** vaz’ ḳılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [kim,]
76. Ölince eylesün saña du’âyı
Bu gice **kim** anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [kim,]
77. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her **kim** seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [kim,]
78. Var ise i’tikâduñ enbiyâya
Eyt **kimdür** bu yanuñdaḡı baḡlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31*). [kimdür, -dür]
79. Kimüñ ḳapusına varsa sürüdi
Añup sîmin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [kimüñ, -üñ]
80. Er almazam meger **kim** ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb ḡâmında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [kim,]
81. Eyt **kim** ‘aybsuz ‘âlemde **kim** var
Cihân içre ḳanı bir kime bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [kim,]
82. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher **kim** bula ‘âlemde ḥarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [kim,]
83. Eyt kim ‘aybsuz ‘âlemde kim var
Cihân içre ḳanı bir **kime** bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [kime, -e]
84. Kim ider ola bu rü’yâyı ta’bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [kim,]

85. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er **kim** 'avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [kim,]
86. Bilür 'âkı ki **kimdür** 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
87. Sen itdün güllerüni zâga teslîm
Ciger kanı yirem ben nite **kimden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [kimden, -den]
88. Bilemedi vü çekildi kenâre
Şu **kim** kendüyi kılmışdur ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [kim,]
89. Özüne yok yire virme firîbi
Bugün **kim** sañadur 'ömrün vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [kim,]
90. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü Mecnûn tanıdı kim **kimdür** ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [kimdür, -dür]
91. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi **kimsin** bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [kimsin, -sin]
92. Hudâ bilür işin **kime** ne minnet
Senün mergünde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [kime, -e]
93. Ki yokdur varacağ yir iy mükerrerem
Cihānda **kim** görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [kim,]
94. Felek sağfına **kimdür** k'ire bile
Alup cānını kânde kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [kimdür, -dür]
95. Nazar kııl dehr olardan **kime** kaldı
Çamu gitdi 'aziz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [kime, -e]
96. Ğamuñ timârını **kimden** şorayın
Oğulsuz yaşğı gördün sen özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [kimden, -den]
97. 'Aceb feryāduma **kimden** ire dād
Mu'inüm yāverüm yārum sen idün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [kimden, -den]
98. Görelüm şimdi andan yeg **kimün** var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [kimün, -ün]
99. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı **kim** kendüsi kılarıdı da'vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [kim,]
100. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı 'ışkum
Saña **kim** olsa yüz biñ 'aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [kim,]
101. Saña **kimdür** ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler kime bālišdür ayağün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
102. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler **kime** bālišdür ayağün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [kime, -e]
103. Lebünden **kime** virürsin nevāle
Cihān bağınıñ iy kebk-i bedî'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 42*). [kime, -e]
104. Kimün efgānın işidür kulağün
Elinden kimün içersin piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [kimün, -ün]
105. Kimün efgānın işidür kulağün
Elinden **kimün** içersin piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [kimün, -ün]
106. Kimün dānesinün olduñ muṭî'i
Büyüñ k'oldur nihāl-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44*). [kimün, -ün]
107. Kimün bağında eyler şimdi cevelān
Siyeh çeşmün k'olupdur mest ü mahmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [kimün, -ün]
108. Kimün bustānı āhūsıdur iy hūr
Lebün kimün şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [kimün, -ün]
109. Kimün bustānı āhūsıdur iy hūr
Lebün **kimün** şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [kimün, -ün]
110. Ğamuñ **kimün** kebāb-ı ḥasretidür
Ayağünânda ben itdüm yüzümü best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [kimün, -ün]
111. Kimün urduñ kemergāhına sen dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [kimün, -ün]
112. Kimün derdine olduñ sen giriftār
Kanı ol 'ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [kimün, -ün]
113. Özinden yād kılan āşināyı
Kimünle döşenürsin pister-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37*). [kimünle, -ün, -le]
114. Esir ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimün derdiyle kılarıñ şebi rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [kimün, -ün]
115. Kimün 'ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [kimün, -ün]
116. Zā'if u ḥaste vü ebter niçesin
Kimün menzilgehîdür āşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [kimün, -ün]

117. Kimûn güşına irişür figānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dag hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [kimûñ, -üñ]
118. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ hālûñ
Dilûnde **kimûñ** odından durur dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [kimûñ, -üñ]
119. Kimûñ hicriyle yağar cânuñı od
Çi ger gönülünde vardur inkisârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [kimûñ, -üñ]
120. Benüm **kim** neyler aflasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [kim,]
121. Ki dönmişsin kıra zengîye abdâl
Selîmi çünki **kimdür** bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [kimdür, -dür]
122. Niçün kend'özünü virdüñ hârâbe
Enisûñ **kim-durur** bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [kim-durur, --durur]
123. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya **kimdür** issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [kimdür, -dür]
124. Özine güldüren her bir hasûdı
Şol âfet **kim** gâmından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [kim,]
125. Zebânında **kimûñ** yâdın ider tîz
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16*). [kimûñ, -üñ]
126. Ben ortadan döşerdüm raht u büngâh
Vücüdumdan benüm **kimdür** haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*). [kimdür, -dür]
127. Mağabbet kâhına şemsidi gūyâ
Derûndan **kim** çekeydi âh-i pür-dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [kim,]
128. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korhısından şöyle **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [kim,]
129. Kimûñ rüyıyladur ferhunde-fâlûñ
Senûñ rahtuñ bu baħr-i bî-kerāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [kimûñ, -üñ]
130. Yüzi şuyımı hâk eyler hacâlet
Gerek her **kim** tütülsa 'ışka cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [kim,]
131. Kim ider aña peyvend ile çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [kim,]
132. K'olup âvâre idem terk-i vaţangâh
Bilerven **kim** geliser bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [kim,]
133. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün **kim** perde olmuşdur aña hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [kim,]
134. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar **kim** ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [kim,]
135. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [kime, -e]
136. Dirîgâ **kim** yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendānîñi hayfâ ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [kim,]
137. Cihānda **kim-durur** bî-giryē âdem
Giceler şubha-dek kılarıdı nâ-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [kim-durur, --durur]
138. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü **kim** gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [kim,]
139. Buluşup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı turfē **kim** kurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [kim,]
140. Kim itse meyl aña dîvānedür o
Dilûñ kıl toğru havf itme belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [kim,]
141. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [kime, -e]
142. Cihānda andan oldu âşîkārâ
Meger **kim** geçdi bir gün hâtırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [kim,]
143. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel **kim** gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [kim,]
144. Ki taht idinmedi âhîr tahte bendi
Cihān evvel **kime** virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [kime, -e]
145. K'anı hiç eylemedi tîşe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [kime, -e]

146. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser

Kimüñ bağında bitdi serv ü şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [kimüñ, -üñ]

kim: "Ki", bağlama edatı.

1. Ğam baña oldı muzā'af ğuşsa tekrār el-fırāk
Bād-ı ğām hāk itdi naqđüm gülsitānın āh **kim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [kim,]
2. Hüsrevā gördi meger **kim** kılıcuñ heybetini
Düşdi berk-i felegüñ sine-i süzānına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [kim,]
3. Şu mîve **kim** ola pür āb ü lezzet
Bulur yıl āhırında qadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [kim,]
4. 'Alî **kim** Aḥmedüñ dāmādı idi
Enisi mahremi mu'tādı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [kim,]
5. Ḥasan **kim** nūr-ı çeşm-i Murtaẓādur
Nihāl-i gülsitān-ı Muştafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 5*). [kim,]
6. Ne mülküñ fethine **kim** açsa rāyet
Refîk olur aña şem'-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [kim,]
7. Siper **kim** var kolında hem-çü mir'āt
'Adüya gösterür alnını kāt kāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [kim,]
8. Şol āteş **kim** kılıcından virür tāb
Ten-i a'dā ḥadidin eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [kim,]
9. Bu bıkır-i nazmı ben **kim** söyledüm pāk
Bu zibā dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [kim,]
10. Tefekkür eyledüm bu rüzigārı
Diledüm **kim** koyam bir yādigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [kim,]
11. Ne dürler **kim** şumar olmaz behāya
Degül şayeste-i ğüş her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [kim,]
12. Kişi **kim** kalmaya bir yādigārı
Telefdür öldüğinden şoñra kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [kim,]
13. Anı bilmezdi **kim** mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünerden dün olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [kim,]
14. Yaḥūd bir tıfl **kim** olmaya hoş hū
Yeg oldur **kim** anadan toĝmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [kim,]
15. Yaḥūd bir tıfl **kim** olmaya hoş hū
Yeg oldur **kim** anadan toĝmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [kim,]
16. Meger **kim** reh-güzerden bir ğün ol şāh
Geçerken bir ḥarābe gördi nāĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [kim,]
17. Muqarrar bildi **kim** ol pür-i kāmil
Olur Ḥakdan ne **kim** isterse ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [kim,]
18. Ḥazîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdü zer **kim** yok kıyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [kim,]
19. Anası diledi **kim** sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [kim,]
20. Göñüller ḥirmenine urdı āteş
Nireden **kim** geçe ol şāhzāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [kim,]
21. Şalnu gülşene gelmişdi 'ar'ar
Kābā-yı sebzele **kim** vire ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [kim,]
22. Depelerinde çifte şāh **kim** var
Belā-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [kim,]
23. Tefekkür kıldı **kim** yā Rab bu ḥālüm
Düşüm midür 'aceb yoḥsa ḥayālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [kim,]
24. Görür **kim** gitmiş elden ihtiyārı
Tükenmiş şabrı kalmamış karārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [kim,]
25. Daḥı şol kāh **kim** gördün füsündür
Şakın fitne çeḥine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [kim,]
26. O taşvîr-i muşanna' simyādur
Beri kıl cānuñ andan **kim** belādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [kim,]
27. Bilürsin **kim** vefāsuzdur zamāne
Ķo efsünü vü 'arz eyle fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [kim,]
28. Müjesi tiĝına **kim** tāb virmiş
Ruḥnuñ āteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [kim,]

29. Görür bir şekl **kim** rü'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [kim,]
30. Hevesden diledi **kim** ol ğazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [kim,]
31. Kâmer **kim** gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûri pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [kim,]
32. Bu resme **kim** za'if ü münkalıbsın
Hâyâl-i Leyliden mi mużtarıbsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [kim,]
33. İştigil pendümi **kim** iy püser ben
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [kim,]
34. Dü-'âlemden o **kim** taşra kurar taht
Kaçan pîrahên içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5*). [kim,]
35. Ki dîrsin dil 'inânın zabt kıl var
Çekil **kim** pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [kim,]
36. Ben andan hâşe-li'llâh **kim** çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [kim,]
37. Buyurduñ **kim** bizüm kavm içre bî-had
Güzeller var kâmer-hadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [kim,]
38. Baña pend eyleme **kim** bârum artar
Sen epsem didügünce zârum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [kim,]
39. Yeñi içinde her bâzusu **kim** var
Çeh içre şan kara urgandur iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [kim,]
40. Gönülden dir idi **kim** bu nişâne
Elifler dâğlardur 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [kim,]
41. Ne yârı var idi **kim** hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi **kim** kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [kim,]
42. Ne yârı var idi **kim** hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi **kim** kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [kim,]
43. Meger **kim** Kaysıla Leylî dahı hem
'Ulüm oçurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [kim,]
44. Ne hoşdur **kim** iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [kim,]
45. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsân gibi **kim** kahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [kim,]
46. Ne lâle **kim** bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [kim,]
47. Dili **kim** ârzü ideydi kütü
Çü nân yir idi târ-i 'ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [kim,]
48. Yaşından **kim** çü la'l olmuşdı raşşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaşşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69*). [kim,]
49. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı **kim** 'aqlı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28*). [kim,]
50. Ki ol meh **kim** sañadur nûr-ı dîde
Alıvireyin iy tıfl-ı remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [kim,]
51. Dilerven **kim** başumdan lâ-yezâlî
Vücüduñ säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [kim,]
52. Deväsuz bir maraźdur baña bu derd
Ne lâzım **kim** dökesin âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [kim,]
53. Ata **kim** tutmağa olmaya her bâr
Seg-i küyından özge dilbertüñ yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [kim,]
54. Ne loğma **kim** güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [kim,]
55. Anuñ **kim** bahtdan vardur naşîbi
Yazar hâllile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [kim,]
56. Maraź **kim** ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez hikmet taḫîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [kim,]
57. Meger **kim** ârzü-yı vaşl-i Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53*). [kim,]
58. Koşulardan **kim** oldur rûḫ-perver
Dimâĝ-ı cânları oldı mu'atḫar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [kim,]
59. Şu ruḫ **kim** mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [kim,]

60. Biri biriyle oldılar mülâkât
Meger **kim** ol dem-idi naḥs-i evkât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [kim,]
61. Söz açup didiler **kim** iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [kim,]
62. Didi **kim** iy emîr-i hûb-aḥlâk
Ki mişlûñ görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [kim,]
63. Ezel ‘âkıl idi divâne düşdi
Meger **kim** göñli bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [kim,]
64. Aña bu ne kadar **kim** pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [kim,]
65. Ta‘aşşuk ol-durur k’olmaya **kim** hiç
Ölünce andan ırılmaya kadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [kim,]
66. Kişi **kim** ‘ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [kim,]
67. Görür **kim** bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünce-i düşmen olmuş döstdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [kim,]
68. O hûb eş‘ârûñ uş birisi budur
İşit **kim** güşîñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [kim,]
69. Çü bildi ḥâlini Mecnûñuñ ol ḥân
Didi **kim** boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32*). [kim,]
70. Görür bir sözde **kim** yârın ide yâd
Dil-i gam-gîni olur ḥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [kim,]
71. Egerçi **kim** yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baḥt-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [kim,]
72. Risâlet mühri ḥaḳkı **kim** Muḥammed
Ṭutar zahr-ı şerîfinde muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139*). [kim,]
73. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi **kim** yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [kim,]
74. Didi **kim** bi-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulḥa mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [kim,]
75. Çün itdi ceng kıлмаğı muḳarrer
Pes emr eyledi **kim** cem‘ ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [kim,]
76. Kılan eski emekdârını mahrûm
Dilerdün **kim** olam rûsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [kim,]
77. Kim anuñ ‘aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nür idi ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [kim,]
78. Çarınuñ ayağına düşdi fi‘l-hâl
Didi **kim** gel bu zencîr ü ünâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [kim,]
79. Çağırur **kim** kanı gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa gelmişdi mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10*). [kim,]
80. Didi **kim** râziyem bu kavle iy cân
Kolumda var-durur bir la‘l-i berrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [kim,]
81. Diledi **kim** ide sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [kim,]
82. Degül râzî meger **kim** ola Mecnûn
Ki eydür almazam ‘âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [kim,]
83. Ururam ḥancere işit sözümi
Ne deñlü **kim** tazarru‘ kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95*). [kim,]
84. Peşimân oldı virdüğine âvâz
Taḥammül eyledi bir lâḥza **kim** tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [kim,]
85. Şu deñlü kıldı **kim** yok ḥadd ü gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [kim,]
86. Dürüş **kim** düzesin ‘âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârın ‘inâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [kim,]
87. Diler **kim** ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [kim,]
88. Atası düşdi ğamdan ıztırâba
Didi Mecnûn aña **kim** yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [kim,]
89. Esen ḳal **kim** beni görmezsın artuḳ
Esen ḳal sen ki ben raḥtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [kim,]
90. Bu resme görmemişdüm ḥwân-ı ciger-ḥwâr
Derûñde **kim** degildüm ḥalka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [kim,]
91. Zamâne lertzeye bıraḳdı tebden
Beli tâ **kim** şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [kim,]

92. Kilāba ta'ma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi **kim** bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [kim,]
93. Hevâ aşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber **kim** ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [kim,]
94. Pes evşâf-ı ğarazda sürdi hāme
Ki bu ğam-nāme benden **kim** helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [kim,]
95. Ki bu gencînenen t̄alīb-durur dūr
Şarābı la'lümūñ **kim** lāle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119*). [kim,]
96. Hārām olmışdur aña mive-i bāğ
Nihālī bāğımuñ **kim** pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [kim,]
97. Rikāba çekdi ħink-i rüzgārı
Diledi **kim** cihān mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [kim,]
98. Cihānı bŷy-ı demden cennet eyle
Bugün **kim** nev-bahār-ı 'ālem-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7*). [kim,]
99. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şüküfe naħlden **kim** gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [kim,]
100. Şu resme **kim** yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir hŷbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [kim,]
101. Gözüme görinür hîzem ü āteş
Çemenlerde biten her lāle **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [kim,]
102. Kadeħdür lāle pür hŷn-ile tā leb
Anuñ **kim** ola maķşŷdı ruħ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [kim,]
103. Ki 'āşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf **kim** 'ayb u ħatır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [kim,]
104. Didi Mecnûn aña **kim** iy birāder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [kim,]
105. Şu şeydālar gibiydi **kim** var el-ān
Degŷldi bî-namāz u rŷze vŷ nŷr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [kim,]
106. Aña kıldı ğulām-ı ħalka-der-ğŷş
Varurak şŷyle oldı **kim** ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [kim,]
107. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlü ş'i'r **kim** Mecnûn-ı ma'dŷm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31*). [kim,]
108. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degŷl mi ħayf **kim** kendŷzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [kim,]
109. Oñur anuñ işi **kim** şabr-ile işler
İñende eyleme kārũnda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [kim,]
110. Kılar feryād ğamdan yane yane
Firāk-ı dŷstdan **kim** nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111*). [kim,]
111. Bulışup göstere yŷz Zeyde geh ğāh
Bu pervāneyle tā **kim** ol ruħı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [kim,]
112. Baña ķarşu sŷze gir **kim** ğŷlem ben
Ne dir **kim** başlasan minber fiğāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [kim,]
113. Koñuğından irer şerm aña vāfir
Bilŷrsen sen anı **kim** kār-ı duħter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [kim,]
114. Dilerseñ **kim** ğörine rŷy-ı dilber
Belā-yı 'işķa şabr it niçe sā'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64*). [kim,]
115. Tŷkendi ķalmadı şabr u mecālŷm
Gel otur yanuma **kim** iy vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [kim,]
116. Gice gündŷz dŷner bî-āb çālāk
Bu resme **kim** ğörŷpdŷr āsiyābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [kim,]
117. Ūğinür niçesinŷñ unı tekrār
Degŷl mi 'adl **kim** her şaħsa ol ŷstād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [kim,]
118. Neden irdi saña böyle melālet
Didi şormayasın **kim** baħtum ŷldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [kim,]
119. Şadef gibi **kim** andan dŷr gevher
Yile vermiş ğŷli vŷ ħārı ķalmış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [kim,]
120. Şu resme **kim** mŷzeyyen ħulleden ħŷr
Tutarlar ellerinde cām-ı bāde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50*). [kim,]
121. Dŷnŷp ol pirden kıldı sŷ'ālī
Ki bu serv-i revānlar **kim** tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [kim,]
122. Rehā-baħş-ı belā-yı ħŷd-perestī
Teb-i ğam gerçi **kim** derd ŷ belādur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83*). [kim,]
123. Demidŷr **kim** temām ola ħikāyet
İşidenler dilerse **kim** bu nāme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [kim,]

kim kim: *Kimi...kimi. // Belgisizlik anlamında kullanılan ikileme.*

1. Şol ev kim kabır eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*kim kim,]*

kime: *Bazılarına, belgisiz zamir.*

1. Kime virmiş cemâl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*kime,]*
2. Kime virmiş cemâl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*kime,]*

kimesne: *Kimse, belgisiz zamir.*

1. Dürüşüp şun'ına idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [*kimesne,]*
2. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [*kimesnenüñ, -nüñ]*
3. Kimesneyle temâsâ 'azmin itme
Mey alup mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [*kimesneyle, -yle]*
4. Şavurma ğayretüm kâhını bâda
Kimesne kızımuñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*kimesne,]*
5. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [*kimesne,]*
6. Bilürlerdi vü iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı ir eger ğic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [*kimesne,]*
7. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [*kimesne,]*
8. Hâkikat belki senden ğayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121*). [*kimesnenüñ, -nüñ]*
9. Velî hatm idi anda ğâyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*kimesne,]*
10. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [*kimesneye, -ye]*
11. Kimesneye emân virmeyüben hiç
Nihâl-i 'ömr-i lâmin itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115*). [*kimesneye, -ye]*
12. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [*kimesnem, -m]*
13. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [*kimesnem, -m]*
14. Murâdınca olvir iy yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [*kimesneñ, -ñ]*
15. Kimesne men' idebilmezdi anı
Peri-ruh bu bahâne birle hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [*kimesne,]*
16. Ki yokdur hem-nefeslerden **kimesnem**
Ecelden cânumuñ varken emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [*kimesnem, -m]*
17. Kimesne bulmaz 'özr ü bahâne
Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [*kimesne,]*
18. Kimesne hiç tutup mıdur cihâni
Bu bir rāh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [*kimesne,]*

kimi: *Bazıları, belgisiz zamir.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoğsül
Kimi merdud olmuş kimisi mağbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*kimi,]*

2. Kimiñüñ atlas-ı zibā libāsı
Kimi bulmaz libāsıçün pelāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*kimi,]*
3. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [*kimi,]*
4. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*kimi,]*
5. ‘İbâdetden **kimi** mağhür olupdur
Şekâvetden **kimi** mağfûr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [*kimi,]*
6. ‘İbâdetden **kimi** mağhür olupdur
Şekâvetden **kimi** mağfûr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [*kimi,]*
7. Kimi meyhânenen irdi Hudāya
Kimiñüñ tã‘atı vardı hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101*). [*kimi,]*
8. Kimi gülşende sürer ‘ıyş u ‘işret
Kimi külhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [*kimi,]*
9. Kimi gülşende sürer ‘ıyş u ‘işret
Kimi külhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*kimi,]*
10. Kimini bay kılmış kimini yoğsül
Kimi merdûd olmuş kimisi mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81*). [*kimini, -ni]*
11. Kimini bay kılmış **kimini** yoğsül
Kimi merdûd olmuş kimisi mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81*). [*kimini, -ni]*
12. Kimiñüñ mâlı deryâ gibi mevâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [*kimiñi, -ni]*
13. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87*). [*kimini, -ni]*
14. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88*). [*kimini, -ni]*
15. Kimin ‘âkil **kimini** kâmil itmiş
Kimin ebleh **kimini** câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [*kimini, -ni]*
16. Kimin ‘âkil **kimini** kâmil itmiş
Kimin ebleh **kimini** câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [*kimini, -ni]*
17. Kimiñi haste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*kimiñi, -ni]*
18. Kimiñi haste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*kimiñi, -ni]*
19. Kimiñüñ mâlı deryâ gibi mevâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [*kimiñüñ, -n, -üñ]*
20. Kimiñüñ atlas-ı zibā libāsı
Kimi bulmaz libāsıçün pelāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85*). [*kimiñüñ, -n, -üñ]*
21. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘ısyân u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*kiminüñ, -n, -üñ]*
22. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘ısyân u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*kimiñüñ, -n, -üñ]*
23. Kimi meyhânenen irdi Hudāya
Kimiñüñ tã‘atı vardı hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [*kimiñüñ, -n, -üñ]*
24. Tağıldı kûha vü şahrāya nâ-kâm
Yine Necde revân oldu **kimisi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [*kimisi, -si]*
25. Muvâfıqlık idüp öldi **kimisi**
Çü ref’ itdi tılısmın devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4*). [*kimisi, -si]*
26. Kimini bay kılmış kimini yoğsül
Kimi merdûd olmuş **kimisi** mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*kimisi,]*
27. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [*kimin,]*
28. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 94*). [*kimin,]*
29. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’min kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*kimin,]*
30. Kimin manzûr u **kimin** nâzır itmiş
Kimin mü’min kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*kimin,]*
31. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’min kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*kimin,]*
32. Kimin ‘âkil kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [*kimin,]*
33. Kimin ‘âkil kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [*kimin,]*
34. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’min **kimini** kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*kimini,]*

kimi kimi: Belgisizlik anlamında kullanılan ikileme.

1. Götürmüşdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [*kimi kimi,]*

kimi kimi: *Kimi...kimi.*

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [*kimi kimi,]*
2. Kimi ağlar kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [*kimi kimi,]*

kimi kimi kimi: *Kimi ... kimi ... kimi ... bağlamında kullanılan belgisiz ikileme.*

1. Ḥavâlisinde bî-ḥadd hücreler var
Kimi evvân kimi kaşr u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [*kimi kimi kimi,]*

kimse: *Herhangi bir kişi, belgisiz zamir.*

1. Nedür bilmez anuñ **kimse** zamîri
Ne nesnedür cihândan dil-pezîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*kimse,]*
2. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çäk
'Asesden muhtesibden **kimseye** bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*kimseye, -ye]*
3. Görinmez dergehinde **kimse** hâzır
Meger kim bir niçe hem-râz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [*kimse,]*
4. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldı **kimseye** nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [*kimseye, -(y)e]*
5. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de iñen **kimseden** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*kimseden, -den]*
6. İki **kimse** qarâbetinden anuñ
Didiler şâha hâlâtından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [*kimse,]*
7. Boğazın eylemez bir **kimsenüñ** ter
O şahrâda meger kim âb-i ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [*kimsenüñ, -nüñ]*
8. Bilem tâ **kimse** kalmışdur şoñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*kimse,]*
9. Ki dil şerḥ idemez biñde birinde
Şehüñ bir **kimseye** incinse cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [*kimseye, -(y)e]*
10. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dîdeden ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [*kimüñdür, -dür]*
11. K'anı düşmen görüp olmaya ḥandân
Degildür **kimseye** bâkî zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [*kimseye, -(y)e]*
12. Ne yâr ol **kimseye** ne kimse aña yâr
Çıgırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*kimseye, -(y)e]*
13. Gönül virme bu dehr-i bi-şebâta
Cihânda **kimseye** olmasun niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [*kimseye, -(y)e]*
14. Ki 'arz itmeyesin **kimseye** ḥâlî
Sarây-ı zevküñ ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [*kimseye, -(y)e]*
15. İrağ a'dâ yolından niçe ferseng
Diler k'özine bir **kimse** vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*kimse,]*
16. Yaman şanmayı gör kimseye zinhâr
İdinme **kimse** incitmegi pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [*kimse,]*
17. Yaman şanmayı gör **kimseye** zinhâr
İdinme kimse incitmegi pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [*kimseye, -(y)e]*
18. K'eri fevt olduğundan şoñra ḥâtün
İki yıl **kimseye** göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [*kimseye, -y, -e]*
19. Benüm sevgümde bir **kimse** 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol teni çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [*kimse,]*

20. Meger bir kûze-i köhne sifâlîn
Ne var **kimse** ki gel diye tabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [kimse,]

kimse: Hiç kimse, belgisiz zamir.

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı maqdeîne koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [kimse,]
2. Ne ilter 'aql anuñ taqdîrine râh
Ne olur kudretinden **kimse** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [kimse,]
3. Dil ü cân şöyle cüş itdi ferahdan
Ki **kimse** eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [kimse,]
4. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki **kimse** olmaya hâlınden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [kimse,]
5. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
Degüldi **kimse** kâyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [kimse,]
6. Meger bu sırrı kılmışdı ferâmüş
Ki **kimse** idemez mâhî derâğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [kimse,]
7. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degül sen **kimse** irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [kimse,]
8. Hâcâletden kamu h"âr u helâkuz
Bilürsin **kimse** çün tutmaz cihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [kimse,]
9. K'o seglerden bula **kimse** emânî
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [kimse,]
10. Yimesün naql-i 'ömrinden dağı bir
Degüldür **kimse** 'ışkuñda vefâ-bîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85*). [kimse,]
11. Meges basmış degüldür engübînüm
Bu genci kılmamışdur **kimse** târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [kimse,]
12. Degüldür **kimse** bu 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-kañr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [kimse,]
13. Degüldür **kimsenüñ** hiç âşinâsı
Şınıkdur rûzgârûñ 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [kimsenüñ, -n, -üñ]
14. Ne yâr ol kimseye ne **kimse** aña yâr
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [kimse,]
15. Yenâbî'-i bihişte döndi her cü
Güler gül **kimse** işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [kimse,]
16. Başamaz **kimse** pâyum yirine pây
Tağupdur bî-garañ bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [kimse,]
17. Sen idinmişsin ammâ derdi mañlûb
Felekden gerçi **kimse** bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13*). [kimse,]
18. Ayaksuz **kimse** iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [kimse,]
19. Ki **kimse** bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [kimse,]
20. Bu kufļuñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez **kimse** çarhuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [kimse,]
21. Ol üftâde başı altına bir hişt
Degül **kimse** aña hem-râz-ı bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [kimse,]
22. Derinden taşra çıkmaz **kimse** anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [kimse,]
23. Ki **kimse** bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet yükünden gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [kimse,]

kîn: Düşmanlık.

1. Yoğidi hiç nazîri dîn içinde
Bahâdîrlardan idi **kîn** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6*). [kîn,]
2. İki dilli kılıcı k'eyleye **kîn**
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5*). [kîn,]

3. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur **k̄in** çarhına kavş-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [*k̄in,]*
4. Siperler itmiş ebrûsını pür çin
Kılıca ya'nî kim izhâr ider **k̄in** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*k̄in,]*
5. Kimûn başına ursa **k̄in-ile** gürz
Tağıdurdı ger olsa küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [*k̄in-ile, -ile]*
6. İrişdi hışmıla çün şîr-i garrân
Üküş **k̄in** ü gâzabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*k̄in,]*

k̄ine: *Kin, garaz. Kalpte beslenen düşmanlık.*

1. Üküşdür meblâğum çokdur hâzînem
Kâtıdur ma'reke vaktinde **k̄inem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [*k̄inem, -m]*
2. Benüm-çün var senûn sineñde **k̄ine**
Lebüñ iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*k̄ine,]*

k̄ine göster: *Öfkelenmek.*

1. Ebed göstermediler k̄ine bunlar
Ayağına sürüben yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [*k̄ine göster, -me, -di, -ler]*

k̄in: *Kılıç kını.*

1. Hem ejderhâ-yı tûğ-i zehr-perver
K̄in gârından ihrac eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [*k̄in,]*

k'îniiletidi: *İnletmek.*

1. K'îniiletidi anuñ efgâni çarhı
Yaşından şol kadar akıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*k'îniiletidi,]*

k'ir: *Değmek, ulaşmak.*

1. Muqarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser 'ışkıdan aña felâket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*k'iriser, -iser]*
2. Bulınur merhem aña yok-durur bâk
Velî aña **k'ire** âdem dehâmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*k'ire, -e]*
3. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*k'ire, -e]*
4. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden **k'ire** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [*k'ire, -e]*
5. K'irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [*k'irişmez, -iş, -mez]*
6. Bulmadı vücüdından nişâni
Aradı çok **k'ire** bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*k'ire, -e]*
7. Felek saqfına kimdür **k'ire** bile
Alup cânımı kânde kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [*k'ire, -e]*
8. Saqın **k'irmeye** bād-ı gâmdan âfet
Neşim-i şubhla irsâl eyle büyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*k'irmeye, -meye]*
9. K'ire âşüftelik olur hâkâret
Çü sensin kişver-i 'aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*k'ire, -e]*
10. Gelüp bir seyl anı virdi hârâbe
Aña şol zelzele **k'irmişdi** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [*k'irmişdi, -miş, -di]*

11. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözün açup du'adan soñra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*k'irişmez, -iş, -mez*]

k'ir eger gîç: *Er ya da geç.*

1. Bulınur bir ğam aña dañı nâçâr
Cihânda 'aķıl oldur **k'ir eger gîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [*k'ir eger gîç,]*

k'ir: *Değmek, ulaşmak.*

1. Olurdı çeşmi rüşen hâtırî şād
Yahūd **k'ireydi** bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*k'ireydi, -ydi]*
2. K'ire cānına rahmuñdan beşāret
Siyāh itsün gögi soñunda āhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*k'ire,]*
3. Meger günlerde bir gün **k'irdi** nevrüz
Mübārek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*k'irdi,]*
4. Kaçan **k'irdi** üçe ğarrayla yaşı
Ħalāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*k'irdi,]*
5. Anuñ **k'irdi** lebe derd ile cānı
İder āyine-veş sîh imtiñhānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*k'irdi,]*
6. 'Adüv ceşine bir vech-ile girdi
Ki hāk itdi vücūdın kime **k'irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [*k'irdi,]*
7. Revāñ oldı yeñinden nāgehāñ hūn
Bu hālet **k'irdi** Mecnûn-ı Ħarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [*k'irdi,]*
8. Ne lāyıkdur saña bu bî-nevālîk
Berü gel **k'irdi** vaķt-i kām-rānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*k'irdi,]*
9. Çıkar āhuñ şadāsı āsumāna
Bugün **k'irdi** zamān-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [*k'irdi,]*
10. K'irişdi intihāya bu Ħikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [*k'irişdi,]*
11. Ħama'dan Ħālib oldı gönli anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*k'irişe,]*
12. Ki tā ta'cîl ile vire revānı
K'irişe yārına bir lāhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*k'irişe,]*

kirişme: *Naz, işve, kaş ve gözle yapılan işâret.*

1. Kirişmeyle aralık yirde sākî
İder bezm ehline 'arż anda şākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*kirişmeyle, -y, -le]*

kırk: *Kırk sayı sıfatı.*

1. Bu resme **kırk** gün ol mîr-i eşref
İli in'āmıla ķıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*kırk,]*

kirm-i bisvār: *Pek fazla kurt, turtul.*

1. K'irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden **kirm-i bisvār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13*). [*kirm-i bisvār,]*

kirpās: *Bez.*

1. Elinde var idi bir tiğ-i elmās
Ki Ħāra zaĦmuñuñ öñünde **kirpās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [*kirpās,]*

k'irse: Girmek II vermek.

1. Dem-i 'İsâ hâkiyçün **k'irse** fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*k'irse,]*

k'irür: Ki ulaşır.

1. Teninde anuñ hû şöyleydi le'tâfet
K'irürdi pîrehen târıdan âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*k'irürdi, -di]*
2. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [*k'irür,]*
3. Didi **k'irür** bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [*k'irür,]*
4. K'irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada kâsıd olmuşdı pür ümmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100*). [*k'irürürdi, -ürdi]*

kış: Kış mevsimi.

1. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez **kış** şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*kış,]*
2. Kış zulmet kılar gülşen bahârı
Şebi târik ider rüşen nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [*kışı, -i]*
3. Tutup deşt ü beyâbânlarda hargâh
Kış irince olurlardı anda her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*kış,]*

k'is: İş, güç, uğraş.

1. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildâr
Eline aldı pes bir hâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [*k'ışinden, -in, -den]*
2. K'ışümden olmayam şermende ya'nî
Bilürven ol dağı 'aşık-durur pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198*). [*k'ışümden, -üm, -den]*
3. K'ışidür dâyim anuñ 'adl-ile dâd
Ki her bir âdemînüñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*k'ışidür, -i, -dür]*

kişi: İnsan, kimse, şahıs.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir **kişi** ki Mecnûn ola sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*kişi,]*
2. Bir **kişi** ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*kişi,]*
3. Anuñ-çün her **kişi** kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdı ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [*kişi,]*
4. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğünden sonra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*kişi,]*
5. Oğul hoşdur **kişiye** ger halefdür
Çün ola nâ-halef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*kişiye, -ye]*
6. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [*kişiler, -ler]*
7. Kişinüñ zahmeti olsa nihânî
Teni za'fî virür andan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [*kişinüñ, -nüñ]*
8. İşitdüm ben fülân **kişiden** anı
Ki 'ışkuñ haste kılmış bir cüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [*kişiden, -den]*
9. Niçe k'îçe şarâbı **kişi** pinhân
Koḥusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*kişi,]*

10. Gözüme āşinā görindüñ iy pîr
Ne **kişisin** ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8*). [*kişisin, -sin*]
11. Kişi k'anda yüridi güşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdi sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*kişi,]*
12. Degüldür lik bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*kişi,]*
13. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*kişi,]*
14. Bu 'âlemde degüldi ol **kişi** er
K'anı pişe tutunmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [*kişi,]*
15. Kişi kim 'ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [*kişi,]*
16. Çeker her **kişi** ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*kişi,]*
17. 'Adūsına urur her **kişi** tîğî
Çalar ol sineden ta-bl-ı dirîğî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [*kişi,]*
18. Didî çün **kişinüñ** haşmı ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [*kişinüñ, -n, -ün*]
19. Dönüp pes her **kişi** geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25*). [*kişi,]*
20. Bu resme eyleyüp her **kişi** teşnî'
İlüñ ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [*kişi,]*
21. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her **kişi** genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [*kişi,]*
22. Götürmişdi hamâyil her **kişi** pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [*kişi,]*
23. Kişinüñ şîşe-i nâmın sır el-haḥ
Dü-'âlemde iresüñ çün murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*kişinüñ, -n, -ün*]
24. İşide her **kişi** k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğundan şoñra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44*). [*kişi,]*
25. Baña her **kişi** ta'n eyler nihâni
Ki Mecnûn için ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*kişi,]*
26. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi **kişi** eliyle eylemek hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11*). [*kişi,]*
27. Velî kendü işiyçündür mu'ayyen
Çeker her **kişi** bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53*). [*kişi,]*
28. Olar gidüp daḥi kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez **kişi** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*kişi,]*
29. Ne kim iderse anı bulırsar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*kişi,]*
30. Bu hûn-h'âr itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden bi-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*kişi,]*
31. Ki bu girdâbdan bulduñ halâşı
Kabûl itmez **kişinüñ** 'aḳlı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [*kişinüñ, -n, -ün*]
32. İrişür cânına renc-i zamâne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [*kişi,]*
33. Ki 'üryanlık **kişiye** 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [*kişiye, -y, -e*]
34. Şehir kor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir **kişinüñ** şubḥa baḥtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*kişinüñ, -n, -ün*]
35. San okur Sidrede Cibril tesbîḥ
Yürür her **kişi** bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [*kişi,]*
36. İñiler tağda Mecnûn-ı şâdik
Elinde her **kişinüñ** câm-ı la'lin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85*). [*kişinüñ, -n, -ün*]
37. Yaḳar anı şeherden tâb-ı ḥurşid
Kişi bir şayda ursa deştden tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*kişi,]*
38. Senüñ işüñde 'aḳlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre ḥakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [*kişi,]*
39. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [*kişi,]*
40. K'emîndür her ḥatardan bu vilâyet
Bulırsar itdüğünü her **kişi** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [*kişi,]*

41. Ol iki murğdan kork iy biräder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [*kişiye, -ye*]
42. K’idesin her **kişiye** lutf-ı in‘âm
Eyülik zâyi‘ olmaz Hâk katında (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [*kişiye, -(y)e*]
43. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ ger **kişiye** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*kişiye, -ye*]
44. Ne fi‘l itse o qalür her **kişiye**
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [*kişiye, -ye*]
45. Kişiye böyle bi-rüz olmasun şeb
Çü lutfuñ bi-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [*kişiye, -y, -e*]
46. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beķâ yokdur cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [*kişiye, -ye*]
47. Gözinden güç-durur olmak **kişi** dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32*). [*kişi,]*
48. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâklik birle gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [*kişide, -de*]
49. Ağırılık ğayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba‘d benden çekmeye bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15*). [*kişi,]*
50. Qaradur toprağı vü âbî tîre
Miyândan **kişi** key çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*kişi,]*
51. Qamudur bi-şebât u zîşt ü murdār
Kişi k’olmaya gönülünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [*kişi,]*
52. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kırtılmaz aślâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*kişi,]*
53. Başamazdı **kişi** ol yöreye pây
‘Acebdür vahşiden böyle kerâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [*kişi,]*
54. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O ‘âlemde **kişi** kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [*kişi,]*
55. Gehî Leylinüñ âşârın okurdu
Görüp her **kişi** andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [*kişi,]*
56. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye ‘ışkdur miftâh-ı hestî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81*). [*kişiye, -ye*]

k’işig: Eşik, huzur, ön.

1. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K’işigünde bulur neşv [ü] nemâ baht (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*k’işigünde, -iñ, -de*]

kişilik: İnsanlık.

1. Neseb ululığına olma mağrūr
K’o resme iş **kişilikden** olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [*kişilikden, -den*]

k’ısr: Isırmak.

1. İte yidürse yegdür iy mükerrerem
K’ısrısa âdemi kelb-i hațar-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93*). [*k’ısrısa, -sa*]

k’ișit: Ki işittim.

1. K’ișidem senden eş‘âr-ı ğaribi
Bi-ħamdillâh ki rûzı kıldı Rezzāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58*). [*k’ișidem, -em*]

k’ișit: K’ișitse.

1. Kopar bāg-ı sūhānde bir nevāyı
K'ışitse āferin ide Nevāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*k'ışitse, -se*]
2. Anuñ bu nüktesin **k'ışitdi** Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [*k'ışitdi, -di*]
3. Şu resme na'ra urdı kūs-ı bî-bāk
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16*). [*k'ışidenlerüñ, -en, -ler, -üñ*]
4. K'ışidenler bizüm-çün diye bî-'ār
Var ol şūrīde-ḥālî kıl ferāmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*k'ışidenler, -en, -ler*]
5. K'ışide sözlerümi gūşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine ger pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48*). [*k'ışide, -e*]

kismet: *Nasip.*

1. Recāyî ko diril öz gencüñile
Olup rāzî Ḥudānuñ **kismetine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77*). [*kismetine, -ine*]

kisrā: *Eski İnan hükümdarları için kullanılan unvan.*

1. Görinür zāhirā zencir-i 'adli
Kılıcı cevherinden hem-çü **Kisrā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [*kisrā,]*

kıssa: *Hikaye, mesele.*

1. Uran bu **kışşanuñ** aşlına bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*kışşanuñ, -nuñ*]
2. Virüp bu **kışşadan** pes peyk-i 'ārif
Ser-ā-ser eyledi Mecnûnı vākif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89*). [*kışşadan, -dan*]
3. Ki kırtıldı ğamām-ı varṭadan māh
Tuyıldı her vilāyetde bu **kışşa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [*kışşa,]*
4. Şu resme eyledi bu **kışşayı** fāş
Ki ol şahrā bisāt u küh bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [*kışşayı, -yı*]
5. Qodı segligi terk itdi kilābı
Benüm bu **kışşadan** maqşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*kışşadan, -dan*]
6. Tamām ol **kışşaya** eyledi bāver
Ḥabibi ḥaṭṭımı ol merd-i maqbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [*kışşaya, -ya*]
7. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigü-fāl
Benüm bu **kışşadan** maqşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*kışşadan, -dan*]
8. Mizācı nazm u eş'āra heves-nāk
Çü Mecnûn **kışşası** oldı 'āleme fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [*kışşası,]*
9. Çemende nev-cevānlar gibi sāde
İdüp öz **kışşalarını** mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53*). [*kışşalarını, -lar, -ın*]
10. Olan bu **kışşanuñ** aşlına rāvī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [*kışşanuñ, -nuñ*]

kıssa-i derd ü firāk: *Dert ve ayrılık hikayesi.*

1. Ol okur kışşa-i derd ü firākı
Dehāna almadın bāde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [*kışşa-i derd ü firāk, -ı*]

kıssa-i şüm: *Uğursuz hikaye.*

1. Nesim-i 'ışkdan bildiler āḥir
Her iklime gidüp bu **kışşa-i şüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13*). [*kışşa-i şüm,]*

k'iste: *Ki ister.*

1. Anuñ yanına varmazdı bir dem
Ne şahsı **k'istemeyiz** anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*k'istemeyiz, -meyiz*]

kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer: *Mahşer gününün tarlası.*

1. Çün ire **kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer**
Ğamı birle götürem hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55*). [*kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer,]*

kisve: *Elbise, kıyafet.*

1. Başında **kisve** vü bilinde hancer
Cihânda bir firîşte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [*kisve,]*

kişver: *Memleket, ülke.*

1. Melâhat göklerine mâh idi ol
'Adâlet **kişverine** şâh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*kişverine, -i, -(n)e*]
2. Felek bir güşesidür **kişverinüñ**
Cihân efgendesidür leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [*kişverinüñ, -i, -nün*]
3. Sikender **kişverinüñ** kâm-kârı
Süleymân hazretinüñ yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37*). [*kişverinüñ, -i, -nün*]
4. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbüñ
Bu **kişver** yiridür bir tâcdâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [*kişver,]*
5. Vücüdüm **kişveri** zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [*kişveri, -i*]
6. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli **kişverine** eyledi hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [*kişverine, -i, -n, -e*]
7. Ferâğât **kişverinde** kâmkâr ol
Çeküp nefsiñ segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [*kişverinde, -i, -n, -de*]

kişver: *Memleket, ülke II gönül ülkesi.*

1. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'Âlem dikdi delilik **kişverine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4*). [*kişverine, -in, -e*]

kişver-güşâ: *Memleket açıcı.*

1. Hem İskender gibi **kişver-güşâdur**
Çü Hızır azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [*kişver-güşâdur, -dur*]

kişver-i 'akl: *Akal ülkesi.*

1. K'ire aşüftelik olur hâkâret
Çü sensin **kişver-i 'akl** içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*kişver-i 'akl,]*

kişver-i ervâh: *Canlar ülkesi.*

1. Mihrüñ şeh oldı kişver-i ervāha yā Ḥabīb
Dikdi kulüb ‘ālemine nürdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*kişver-i ervāh, -a*]

kişver-i ‘ışk: *Aşk diyarı, aşk ülkesi.*

1. Oğudı şoñra ‘özü ü āferini
Didi iy kişver-i ‘ışkuñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [*kişver-i ‘ışk, -uñ*]

kişver-i şa‘ir: *Şairler ülkesi.*

1. Kalem çek defter-i sâhirlige sen
‘Alem dik kişver-i şa‘irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [*kişver-i şa‘ir, -li, -ge*]

kişver-i yünân: *Yunan şehirleri.*

1. Kişver-i Yünāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir ḥān ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [*kişver-i yünân, -a*]

k‘it: *Kİ etmek, eylemek.*

1. Vākıf olmadı hevāsına şehā rif‘atünün
Ne qadar **k‘itdise** pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*k‘itdise, -di, -se*]
2. İki biñ yidek atı vardı tāzī
K‘iderdi her biri berç-ile bāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*k‘iderdi, -er, -di*]
3. Ne sūd **k‘iderdi** şirin lâ‘line şarf
Vefādan resm olurdu bir niçe ḥarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*k‘iderdi, -er, -di*]
4. İşüñ şoñını her **k‘itmez** tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*k‘itmez, -mez*]
5. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K‘idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*k‘idemez, -emez*]
6. Şu la‘li **k‘itmedi** ḥakkāk ebter
Maḥaldur k‘ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29*). [*k‘itmedi, -medi*]
7. Ne deñlü **k‘itdi** cehd ü sa‘y ol pīr
İşine oğlınuñ bulmadı tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*k‘itdi, -di*]
8. Mizācınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü **k‘itdi** anı mūm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*k‘itdi, -di*]
9. Dilerdüm sizden ol perī nişānı
K‘ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [*k‘ideydüm, -e, -ydüm*]
10. Ağulu cāmı virdi şāha **k‘it** nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*k‘it,]*
11. Kātıpdur içine āb-ı ḥayātı
Anuñ-çundur **k‘iden** bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [*k‘iden, -en*]
12. Bu resme oğudı şayyāda efsün
Didi sayyād **k‘iderdüm** ḥimāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [*k‘iderdüm, -er, -düm*]
13. Yaqar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yıl **k‘itmez** beni büyuñdan āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [*k‘itmez, -mez*]
14. K‘idemez tozların fehmi şabā kesb
Daḥı biñ bende rümî vü ḥaṭāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [*k‘idemez, -emez*]
15. Düşünde seyr kıldı bu fütūhı
K‘idinmiş cāyuña bir turfe bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*k‘idinmiş, -in, -miş*]

16. Senüñ-çün ya'ni zāhîr oldı pasum
Şol ucdan **k'itmiş-idüm** saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*k'itmiş-idüm, -miş, -idüm*]
17. Budur kim kal'asıdur cânüñ ihsân
Görün Mecnûnı **k'itdüğinden** in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*k'itdüğinden, -düğün, -den*]
18. K'idüpdür firkatüñ cân ceybini çāk
Görünürsin gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*k'idüpdür, -üp, -dür*]
19. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu hañ **k'itmiş** hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*k'itmiş, -miş*]
20. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde noқта **k'itmiş** cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*k'itmiş, -miş*]
21. Yaşuñdan ğarķ-ı baħr-ı hûn olmak
Niçe yıldır **k'idersin** âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*k'idersin, -er, -sin*]
22. Ki râhat bulasın açıla 'aynûñ
Düriş **k'itmeye** seni münfa'il vâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [*k'itmeye, -me, -ye*]

kitâb: Yazılmış ve basılmış eser. || İlim irfan.

1. Ya koptı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [*kitâbuñdan, -u, -n, -dan*]

kitâb: Amel defteri.

1. Pürdür a'mâlüm **kitâbı** cürm ü 'işyân u hañā
Anuñçündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*kitâbı, -ı*]

kitâbet: Yazı yazma, kâtiplik.

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğid ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*kitâbet,]*

kitâb-ı 'ışk: Aşk kitabı.

1. Luğat şormakda birbirine yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*kitâb-ı 'ışk,]*

kitâb-ı müstetâb: Hoş bulunan kitap.

1. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm bu hiñâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99*). [*kitâb-ı müstetâb, -ı*]

kitâl: Kavga, harp.

1. Dürişüp herkes itmekde **kitâli**
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3*). [*kitâli, -i*]
2. Ğiriv ü zelzele âfâkı tutdı
Kitâl âteş-gedesi katı tutdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [*kitâl,]*

kitâl it: Birini öldürmeye, yok etmeye azmetmek/yönelmek.

1. Şoñ ucı virmemişler t̄alib olmış
Kıtāl itmiş ‘adūsı ğālīb olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*kıtāl it, -miş*]

kıtāl-ı ‘ısk: *Aşk katili.*

1. Kıtāl-ı ‘ışkda olmış kemān-gür
Ki ħaddin ħavs düzmiş nālesin t̄ir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 65*). [*kıtāl-ı ‘ışk, -da*]

kitāp: 2. *Herhangi bir konuda yazılmış eser.*

1. Çü ma’lūm oldı baña bu ‘ibāret
Kitābı düzmege buldum işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [*kitābı, -ı*]

kıvan: *Sevinmek, haz duymak, heveslenmek.*

1. Hep istikbāle çıkdılar **kıvanu**
Varup buluşdılar İbn-i Selāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*kıvanu,*]

kıv: *İçî sızlamadan öldürmek, canına kastetmek.*

1. Degüldür l̄ik bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine **kıymak** olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*kıymak, -mak*]

k’iy: *Ki ey.*

1. Didi **k’iy** kām̄eti serv-i ser-efrāz
Ruĥı verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*k’iy,*]
2. Didi **k’iy** zātı dürci gevherümün
Münevver rüyı burcı aĥterümün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*k’iy,*]
3. İre gön̄lüñi hoş t̄ut **k’iy** yegāne
Yakında t̄ir-i maĥsūduñ nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [*k’iy,*]
4. Murādı bu k’ideler adımı yād
Dir ol kızlara **k’iy** yārān-ı hem-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*k’iy,*]
5. Didi **k’iy** şir-şekl ü ejdehā-fer
Devā-yı derd-mendānsin ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*k’iy,*]
6. İdüp şem‘a ĥıṭāb ol merd-i bī-kār
Didi **k’iy** sūḥte hem-çün men-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*k’iy,*]
7. Didi **k’iy** reh-nümāyı ‘ışk-bāzān
Çerāĝ-ı çeşm-i cān-ı ten-güdāzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37*). [*k’iy,*]
8. Didi **k’iy** ĥalka-i ħaşr-ı siyeh-püş
İşigün̄de benem bir ĥalka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5*). [*k’iy,*]
9. Didi sulṭāna **k’iy** mīr-i ħavī cehd
Bizümle böyle mi itmişdün̄üz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [*k’iy,*]
10. Bir ādem sordı andan **k’iy** civān merd
Ĥū sensin bā‘ıṣ-ı heycā vü nāverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*k’iy,*]
11. K’ölince kılavuz saña du‘āyı
Hem ol şükrāneye **k’iy** şāh-ı merĝüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*k’iy,*]
12. Şeh ön̄inde ħodı yüz yire çün ĥāk
Didi ħan ağlayup **k’iy** şāh-ı a‘zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [*k’iy,*]
13. Görüp şayyād anı oldı diger-gün
Didi şayyāda **k’iy** mu‘tād u dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [*k’iy,*]
14. Dil uzatdı aña çün tiĝ-ı pür-ĥūn
Didi **k’iy** zālīm it gibi zebūn-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*k’iy,*]
15. Ĥurūşa geldi cāmı ‘andelibi
Ĥıṭāb idüp didi **k’iy** murĝ-ı ĥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*k’iy,*]

16. Elini tıtdı Mecnûn bâğbânuñ
Eytıdı kim degül mi hayf k'iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [k'iy,]
17. Tütünden çarhı kılmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [k'iy,]
18. Çeküp itdi yaqasın päre päre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [k'iy,]
19. Hevâ-yı 'ışkıdan uşanmayısar
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [k'iy,]
20. K'ider âhüsü için âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [k'iy,]
21. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dîvân
Günâhı neydi ol dünki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [k'iy,]
22. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırıp yanına anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [k'iy,]
23. Meger k'iy seng-i dil âhen-çigersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [k'iy,]
24. Fürüzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k'iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [k'iy,]
25. Ne yâr ol kimseye ne kimse aña yâr
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [k'iy,]
26. Kamusı ceybin itdi päre päre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [k'iy,]
27. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k'iy harâb olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [k'iy,]
28. Zebânında kimüñ yâdın ider tîz
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [k'iy,]
29. Karâr itdi velikin yok kararı
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [k'iy,]
30. Didi öz düşmenine k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [k'iy,]
31. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaşdum okıma nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [k'iy,]
32. Ki ne hâletdesin derdümlle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u cihânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [k'iy,]
33. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudâ göstermesün k'iy serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35*). [k'iy,]
34. Ana bâbâ elindedür muqarrer
Bu dünyâda 'acebdür k'iy nigû-ğwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*). [k'iy,]
35. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy yâve-gü bu niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [k'iy,]

kıvâm: Ayağa kalkma, ayakta durma.

1. Çeküben şaflar itdiler kıyâmı
Resüle virdiler cümle selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113*). [kıyâmı, -ı]

kıvâma gel: Canlanmak, ayağa kalkmak.

1. Ziyâfet çün-kim irişdi tamâma
Ekâbir yir yirin geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76*). [kıyâma gel, -di]

kıvâma gel: 1.Ayağa kalkmak. 2.Boy göstermek. 3.Görünmek.

1. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kaşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78*). [kıyâma gel, -di]

kıvâmet: Öteki dünyada bütün ölümlerin kalkıp dirilmesi.

1. Egerçi ümmetüñdür cümle ‘âsî
 Kıyâmetde şefî‘ ol vir hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*kıyâmetde, -de*]
2. Tâ **kıyâmet** günlerine kaldı didâr el-fırâk
Bir yaña cevri zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*kıyâmet,]*
3. Olur hezâr şükr ki muhtâc-ı mücrimân
Hıvân-ı şefâ‘atunla **kıyâmetde** muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*kıyâmetde, -de*]
4. Kıyâmet varıtarından hâlâş it
Kemâl-ı ‘ilm ü tâ‘at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*kıyâmet,]*
5. Kıyâmetde ridâsıdur anuñ pes
Hicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [*kıyâmetde, -de*]
6. Dem urdı şanki İsrâfîl şûra
 Kıyâmet günleri geldi zühûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20*). [*kıyâmet,]*
7. Ki senden kesmezem hergiz recâmı
 Kıyâmetde beni rûsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [*kıyâmetde, -de*]
8. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh ol dilerüm iy rûz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*kıyâmet,]*
9. Bile hem-hıvâb olalum tâ **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*kıyâmet,]*
10. Uyudılar şafâdan tâ **kıyâmet**
Çü dünyâda bir itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [*kıyâmet,]*

kıyâmet: *Âfet II sevgili.*

1. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsüm iy qaddi **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*kıyâmet,]*
2. Dün ü gün fikrüm eglencem hayâlün
Alup göñlümi evvel iy **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [*kıyâmet,]*
3. Kıyâmet deştine döndi şahâri
Harâret virdi kûha zahmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*kıyâmet,]*
4. Düzetdi piş-keşler ol **kıyâmet**
Şaçından boynına bıraktı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [*kıyâmet,]*
5. Başına güşşadan qopan **kıyâmet**
Dili firqat hadenginün nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*kıyâmet,]*

kıyâmet kop: *Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak.*

1. Mübârizler ki ‘arz eyler mehâbet
Qopar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30*). [*kıyâmet kop, -ar*]

kıyâs: *(Ar.) Karşılaştırma, oran.*

1. Hazîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdü zer kim yok **kıyâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [*kıyâsı, -ı*]

kıyâs evle: *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

1. Kıyâs eyleñ niye irişdi hâli
Göricek kaçmıçı zahmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*kıyâs eyle, -ñ*]

kıyâs it: *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

1. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunı pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*kıyâs it, -me*]

kıyem: *Ar. kıymet'in cem'i.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı maqdeîne koymaz **kıyem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*kıyem,]*
2. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler **kıyem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*kıyem,]*

kıyma: *Kötülük etmemek II kötü davranmamak.*

1. Baña **kıymadılar** güş it kelâmı
Tamâm on yıl kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [*kıymadılar, - dılar]*

kıymet: *Değer, kıymet, paha.*

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K'aña **kıymet** degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*kıymet,]*
2. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâk
Bu nahlûñ **kıymeti-çün** benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*kıymeti-çün, -i, - çün]*

kıymet-dâr: *Kıymetli, değerli.*

1. **Ki kıymet-dâr** içinde her olan raht
Döşenmiş sü-be-sü yüz nağ'-ı dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [*kıymet-dâr,]*

kız: *Kız evlat.*

1. Var idi şehlerinüñ bir **kızı** hüb
Şaçı cevğân-ı müşğın ğabğabı tób (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*kızı, -ı]*
2. İle kim mâyl ü râm ola bir **kız**
Siyeh-rülikdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*kız,]*
3. O devr ulularınıñ oğlı **kızı**
İdinmişlerdi h'wâce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [*kızı, -ı]*
4. Bu işlerden benüm **kızum-durur** dür
Ki çift olmaz firîşte birle hiç hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*kızum-durur, -um, - durur]*
5. Yakîn yirde fülân şâhuñ **kızıdur**
İdüpdür şit-i hüsnî 'âlemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*kızıdur, -ı, -dur]*
6. Şavurma ğayretüm kâhımı bâda
Kimesne **kızımuñ** bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*kızımuñ, -ım, -uñ]*
7. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızımı dîve virmekden bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*kızımı, -ıñ, -ı]*
8. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızım hâzırdur isterseñ be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*kızım, -um]*
9. K'ire **kıza** hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*kıza, -a]*
10. Kim alur **kızuñı** zor-ıla senden
Mağabbet-le k'olınmaz bir qarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [*kızuñı, -u, -ñı]*
11. Tırup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden **kızım** işit naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*kızım, -um]*
12. İñen eglenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir **kızı** hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*kızı, -ı]*
13. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*kızı, -ı]*
14. Kızı üzre nigeh-bân oldı muhkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [*kızı, -ı]*
15. Helâk eyledi teşnelik ağısı
Kızımı kim bu resme görđi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [*kızımı, -ıñ, -ı]*

16. Şaçını yillere virdi semen-vār
Ƙızınıñ hasret-i zülf ü ruñında (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 15*). [*Ƙızınıñ, -iñun*]
17. Ƙızınıñ Ƙabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [*Ƙızınıñ, -iñun*]

Ƙız: *Ƙız, sevgili.*

1. K’âna dil virüp idinmişdi mañlûb
Hem anı **Ƙız** da cândan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*Ƙız,]*

Ƙız: *Ƙız: güzel.*

1. Murâdı bu k’ideler adını yâd
Dir ol **Ƙızlara** k’iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*Ƙızlara, -lar, -a*]
2. Hîşâr-ı ârzûsı böyledür berk
Hâķîķat düşse anuñ cengine bir **Ƙız** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [*Ƙız,]*

Ƙız: *Ƙızmak, sinirlenmek.*

1. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi **Ƙızdı** nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30*). [*Ƙızdı, -dı*]

Ƙız atası: *Ƙız babası.*

1. Emîr-i ‘Âmirî çün didi bunı
Şan içürdi Ƙız atasına hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 2*). [*Ƙız atası, -na*]

Ƙız: *Yalan, yalan söyleme.*

1. Didi şermendeyüm **Ƙızbümden** âhîr
Ki bu sözde yalan eydem hâķîķat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*Ƙızbümden, -üm, -den*]
2. İdinüp **Ƙızbi** hõ şâdıķ geçinme
Riyâdan ola çün bir ‘ışķ hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*Ƙızbi, -i*]

Ƙızdur: *Isıtmak.*

1. Gözi gibi za‘if oldı vü bîmâr
Tebûñ ıssısı **Ƙızdurdı** ‘izârın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [*Ƙızdurdı, -dı*]

Ƙızgün: *Çok sıcak, ateş gibi.*

1. K’âna ben kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr **Ƙızgün** müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104*). [*Ƙızgün,]*

Ƙızıl: *Kırmızı, kızıl.*

1. Ƙızıl gülden şeher bulmuşdı deste
Zamânum idi firüz u hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [*Ƙızıl,]*
2. Velî çokdur şeħâ bülbülde şöħbet
Ƙızıl güldür egerçi hûsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [*Ƙızıl,]*

3. Ki olmuş cümle ahvâli diger-gün
Ƙızıl gül gibi ruhsârı şaramış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*kızıl,]*
4. Kızıl tütüye döndi fıstığı bâl
Perinden bülbül-i zibâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [*kızıl,]*

k'o: *Ki o.*

1. Hüdâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukaru ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [*k'o,]*
2. K'o zibâ meyventün biri Hâsandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [*k'o,]*
3. Neseb ululığına olma mağrûr
K'o resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [*k'o,]*
4. K'o la'le gerçi lâyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür dağı duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [*k'o,]*
5. K'o gül k'olmuşdurur bâğuñ çerâğı
Çomış derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*k'o,]*
6. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılpup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*k'o,]*
7. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü içdâm
Bilemedüm **k'o** cânın idenün terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*k'o,]*
8. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*k'o,]*
9. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*k'o,]*
10. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*k'o,]*
11. K'o seglerden bula kimse emâni
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [*k'o,]*
12. K'o bî-hüşuñ peşinden gide h'wâbı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*k'o,]*
13. K'o servün mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü Hindüstâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*k'o,]*
14. K'o derviş idi bu gözlerdi bâyı
Ki âhir bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [*k'o,]*

ko: (*geriye herhangi bir şey) bırakmak.*

1. Yüzi Mısrınıñ üstinde iki Nîl
Komadı ârzü gönlinde şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [*komadı, -ma, -dı]*
2. Ƙabâ-yı bağı kıldı reng-der-reng
İrüp **komadı** Ƙahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 49*). [*komadı, -ma, -dı]*

ko: *Bırakmak, koymak.*

1. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın kulu gibi **komış** nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [*komış, -mış]*
2. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Ƙomaya artuğ yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [*komaya, -ma, -(y)a]*
3. Var idi sînesinde 'ışğdan derd
Ƙomışdı ğam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134*). [*komışdı, -mış, -dı]*
4. K'iletdün Nîle içmege **komaduñ**
Ezel bir h'wâna da'vet kılduñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*komaduñ, -ma, -du, -ñ]*
5. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a **komış** dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*komış, -mış]*

6. Tehî **komayasın** sen şöra cāyum
Begenmez bu hisābı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*komayasın, -ma, -(y)a, -sın*]
7. Birin niçün **kođuñ** söyle sırnı
Didi ger ħal-i ‘ālem pîş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*kođuñ, -du, -ñ*]
8. Kodılar anda anı ‘üryan u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*kodılar, -dı, -lar*]
9. Komaduñ cān ü dilde i’tikādı
Nasīb oldı vişālūñ ğayra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114*). [*komaduñ, -ma, -du, -ñ*]
10. Daĥı yiter **komazsın** dilde ārām
Yazukdur töhmet itme bi-günāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*komazsın, -maz, -sın*]
11. Bıraĝursın ‘azāb u ıztırāba
Gehî ‘ahdi sınık **korsın** bize nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*korsın, -r, -sın*]
12. ‘İmāret miñnetinden idi āzād
Ķomişdı hürd u ħwāb ü ‘aql u hūşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*Ķomişdı, -mış, -dı*]
13. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde daĝlar k’anuñ **Ķomiş** mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*Ķomiş, -mış*]
14. Ki dülbendi düşerdi baksa eflāk
Ķomişdı çarĥı başı üzre çü tēc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [*Ķomişdı, -mış, -dı*]
15. Meh-i nevdan fetile düzüp iy Ħak
Ķoduñ gök şem’dânında mu‘allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*Ķoduñ, -du, -ñ*]
16. Ķodı çarĥi dönişden Ķudretullāh
Namāzın kıla tā vaĥtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*Ķodı, -dı*]
17. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Ķodı aĝlamaĝı vü oldı ĥāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*Ķodı, -dı*]
18. Çün ol meh-rü **Ķodı** düşından anı
Yine Ķılmaĝa başladı fiĝānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*Ķodı, -dı*]
19. Velî virdi icāzet k’ol ciger-ĥwāh
Ķoya ĥabsi vü çıka seyre geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [*Ķoya, -y, -a*]
20. Dilinde kim **Ķonulmuş** daĝ-ı sevdā
San urmuş āteş-i ‘ışk aña tamĝā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [*Ķonulmuş, -n, -ul, -muş*]
21. Götürdi perdesin ma’sūka-i çeng
Ki ya’nî **Ķoya** bezm ehlini bi-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*Ķoya, -y, -a*]
22. Bu Ķuluñ çeşmesi beñzer serāba
Beni öz ĥālūme **ko** gir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*ko,]*
23. İlūñ ta’nın **Ķosa** añmasa nengi
Ururdi kendüler ceşsiyle cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [*Ķosa, -sa*]
24. Dönüp meydān için eyler tavāfi
Ki şulĥ eyleyeler **Ķoyup** muzāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [*Ķoyup, -y, -up*]
25. Ķo bu sevdāyı bunda şāh-ıla Ķal
Vaĥan tüt bir begendüĝüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*Ķo,]*
26. Ķosañ ĥursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*Ķosañ, -san*]
27. Ķodı ĝayrılara tēc vü taĥtı
Tuyup Leylînuñ atası bu ĥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*Ķodı, -dı*]
28. Ki aĝlarken yur anı eşk-i ĥün-bār
Yüzüme **Ķoduĝuñ** ĥālî dil-āvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29*). [*Ķoduĝuñ, -du, -ĝuñ*]
29. Ķomamışdur benüm-çün āb u hem nān
Vücüdüm vahşet içinde-durur ĝüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*Ķomamışdur, -ma, -muş, -dur*]
30. Ķodı Mecnûn fiĝān taĥlini nā-kām
Atası daĥmesi üstinde tā rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*Ķodı, -dı*]
31. Ķodı seĝligi terk itdi kilābı
Benüm bu Ķışşadan maĶşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*Ķodı, -dı*]
32. K’olayduñ sen benüm hem-āşiyānum
Ķomadum cehde taĶşir şāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*Ķomadum, -ma, -du, -m*]
33. Yolunda bu imiş taĶdir-i Cebbār
Bunı diyüp **Ķodı** ol merd-i Ķallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [*Ķodı, -dı*]

34. Fiğān idüp başına hāk **ko**ydı
 Tar oldı başına şahrā vü mişe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22). [ko, -y, -dî]
35. Ki **konmuş** çehresine lâleden dağ
 Hâbâbeden dönüp cû keh-keşâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34). [konmuş, -n, -miş]
36. Komayam nîm cür'a anda bâkî
 Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70). [komayam, -ma, -yam]
37. Kuşür u 'özü **komadı** emekde
 Nişânın şordı vü bildi yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30). [komadı, -ma, -dî]
38. Ki ne uyhuı **ko**dı ne ta'âmı
 Çü kalmadı simâtında nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24). [ko, -dî]
39. Bırakdı bürka'-ı şermi ol âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25). [ko, -dî]
40. Ko dı cânı vü terk itdi cihâni
 Hemân-dem urdı bir na'ra şeğab-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16). [ko, -dî]
41. Tebûn tâbî **komadı** anda h'âbı
 Bahârına toqundı çeşm-i hussâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14). [komadı, -ma, -dî]
42. Göyündürdi ne hâne **ko**dı ne raht
 Meger var-ıdı bir Yûsuf-cemâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74). [ko, -dî]
43. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Komadı çün gamuñdan yutdı hârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93). [komadı, -ma, -dî]
44. Şu resme kim bisât-ı pāk üzre
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13). [ko, -dî]
45. K'ola cäyüñ mekân-ı bî-mekâni
 Büt-i kibri şikeste eyle **ko** bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17). [ko,]
46. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
 Kılurlar idi sihrî **ko** diyü saña tühem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32). [ko,]
47. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ko efsûni vü 'arz eyle fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14). [ko,]
48. Bunuñ **ko** sen belâ vü miñnetini
 'Ayân it halka Hâkkuñ kudretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9). [ko,]
49. Tenüñe câme giy 'uryanlığı **ko**
 Başuña tâcuñ al hayrânlığı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129). [ko,]
50. Tenüñe câme giy 'uryanlığı **ko**
 Başuña tâcuñ al hayrânlığı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130). [ko,]
51. Şitâbî **ko** hâkîkat bil ki iy cân
 Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [ko,]
52. Çün âdem oğlım âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vağâr ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154). [ko,]
53. Ko gitsün ol ğarib ü müstemendi
 Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18). [ko,]
54. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Ko varsun çiftine ol mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21). [ko,]
55. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
 Rehâ bulduñ yürî nâlânlığı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63). [ko,]
56. Emîn oldı başuñ giryânlığı **ko**
 Velikin iy ğazâl-i pür-hamiyyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64). [ko,]
57. Tama' dendânın aña eyleme tiz
 Yürî sen kendü hâlün gör beni **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81). [ko,]
58. Neye varur zevâlün gör beni **ko**
 Ben olısar degülven saña mahrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82). [ko,]
59. Ko anı sen de özge yâr tut hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80). [ko,]
60. K'ecel kılmuşdur arduñca şitâbı
 Yola gir gel **ko** bu düşvâr râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [ko,]
61. Recâyı **ko** diril öz gencüñile
 Olup râzî Hüdânuñ kısmetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76). [ko,]
62. Ki benven büt-şiken büt saña ma'büd
 Bu hayretgehde **ko** ben hasteyi var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35). [ko,]
63. Dirig itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim idüp gice gündüz niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7). [ko,]
64. Ki pür güldür cinân dünyâ tolu hâr
 Dür ü gevher taleb eyle **ko** kâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101). [ko,]
65. Ko zindân küşesin şahrâ-nişin ol
 Bu hâkî âşiyândan hem-çü şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6). [ko,]

66. Kanā'at tīgına gerdān-ı āzı
Ƙo 'uzlet hırsuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*Ƙo,]*
67. Ƙo mañlûb-ı haƘıķî rāhına pāy
 Saña kār olmasun hûy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*Ƙo,]*

Ƙo: *Bir yere bırakmak, yerleştirmek.*

1. Ƙodı bu cümleden çün pāy-ı bîrûn
 Pes oldı maħrem-i eyvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [*Ƙodı, -dı]*
2. Mülükâne tamām idüp düğünü
 Dil-i haşma **Ƙodı** dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*Ƙodı, -dı]*
3. İdinüp yār kendüye belāyı
 Ulaşdı 'ışka **Ƙodı** mäsivāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*Ƙodı, -dı]*
4. Çü Mecnûnuñ sözin ol şāḥş işitdi
Ƙodı hayrān olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*Ƙodı, -dı]*
5. Ƙodı rahm eyleyüp geçmiş günāhı
 Didi kim gelsün ol mäh-i dil-āsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*Ƙodı, -dı]*
6. Ƙodı şayyāduñ öñinde ol abdāl
 Alup şayyād bu sâz u silāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*Ƙodı, -dı]*
7. Ƙodı cānma Mecnûn-ı ḥastenüñ dağ
 Gözi ardınca kaldı iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*Ƙodı, -dı]*
8. Gehî şāne **Ƙodı** gīsûlarına
 Gözi āhûların çün nāfe-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [*Ƙodı, -dı]*
9. Ƙodı öñinde ol merd-i vefāyı
 Didi 'özr idüp al bu cāmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*Ƙodı, -dı]*
10. Ƙodı deşti vü tağı turdı derḥāl
 Oluban hem-reh ol yārānlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*Ƙodı, -dı]*
11. Ƙodı gülzār ü şahrāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [*Ƙodı, -dı]*
12. Öpüp pirtüñ öñinde **Ƙodı** yek-ser
 Ki bu gevheri iy māye-i 'iḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [*Ƙodı, -dı]*
13. Yitürdi müjde ol bî-per hümāya
 Açup ol ḥil'ati **Ƙodı** öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*Ƙodı, -dı]*
14. Ƙodı gülzār içine beyza-i zer
 Tehî düşdi kedü-yı çarḥ-ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [*Ƙodı, -dı]*
15. Ƙara evden ruḡ-ı şahrāya her sāl
Ƙor iy 'ālî neseb kavmüñ siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*Ƙor, -r]*
16. Vü ger ni **Ƙo** ki ben dil-rîḡ ü bîmār
 Geçinem ġārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*Ƙo,]*
17. Bulımadı atasından nişānı
 Gehî başına **Ƙoydı** kabri ḥākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*Ƙoydı, -y, -dı]*
18. Seḡer **Ƙor** cānuña yüz dürlü dağı
 İrerse bir kişinüñ şubḡa baḡtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*Ƙor, -r]*
19. Başı altına **Ƙomıḡ** bir Ƙurı seng
 Teni çāk olmuḡ u şüride aḡvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*Ƙomıḡ, -mıḡ]*
20. Götürüp ḥākdan Ƙabre **Ƙodılar**
 Velî 'āķıllar itdi ittifaķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [*Ƙodılar, -dı, -lar]*
21. Geçürdiler biri birine revzen
Ƙodılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [*Ƙodılar, -dı, -lar]*

Ƙo: *Ko-, ad ko-: Tesmiye etmek, ad vermek.*

1. Şular kim bî-ḡaberdür 'ıḡḡ işinden
 Adın Mecnûn **Ƙodılar** cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [*Ƙodılar,]*
2. Ƙomıḡlar cehlden adını Mecnûn
 Kemālâtıyla ol ḥöd kāmîl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*Ƙomıḡlar, -mıḡ, -lar]*

Ƙo: *Ayırmak, uzaklaştırmak.*

1. Ki taqdirün işi tedbire şıgmaz
Bu dürüşmek beni **ƙodi** ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [*ƙodi, -dı*]
2. Güzellikte çü ‘Amr ü Zeyd ma‘rûf
Uyup ‘ışka **ƙoyup** cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [*ƙoyup, -y, -up*]
3. Ƙarâbetin **ƙoyup** âvâre düşdi
Ki zîrâ ol mehûn idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 30*). [*ƙoyup, -y, -up*]

ƙo: *Bir duruma sokmak, bir hâle getirmek.*

1. K’o gül k’olmuşdurur bâğuñ çerâğı
Ƙomış derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*ƙomış, -mıș*]

ƙo: *(Ortaya) koymak.*

1. İdinem secde sehvin ‘özi-ğ”âhum
Pes andan soñra Mecnûn **ƙodi** cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*ƙodi, -dı*]
2. Ƙodi ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâhza ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [*ƙodi, -dı*]

ƙoc-: *Kucaklamak, sarılmak.*

1. Öpüp **ƙocup** nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nañl-i zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*ƙocup, -up*]
2. Düşüp üstine öpdî **ƙoçdı** ħayli
Yudî gözi yaş-ıla gâñ rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [*ƙoçdı, -dı*]
3. Tolaşup ƙaldılar bir gice bir rüz
İki şeydâ biri birini **ƙoçmıș** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [*ƙoçmıș, -mıș*]
4. Ƙoçup ƙabrini ƙıldarı ħitâbı
Ki nedür hâlün iy miskîn ħarîb âñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*ƙoçup, -up*]
5. Bile varmıșlar idi bî-nihâyet
Şu resme **ƙocdı** varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [*ƙocdı, -dı*]

ƙoca: *Yaşlı, ihtiyar.*

1. Ƙocalıñ bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tatar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*ƙocalıñ, -lık*]
2. Belin bükmişdi bir yaña **ƙocalıñ**
Umürin devr-i fâninün idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*ƙocalıñ, -lık*]

ƙoca: *Büyük.*

1. İkimüzi de bîkr iken **ƙoca** ħâk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*ƙoca,]*

ƙocal: *Kocamak, ihtiyarlamak.*

1. Bugün k’oldı **ƙocalup** süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*ƙocalup, -up*]

ƙocar: *Sarmak, donatmak manasında.*

1. Severdi vü öper **ƙocardı** her gün
Şıgayup pöstin öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [*ƙocardı, -dı*]

kocıs: Kucaklaşmak (sevgiliyle).

1. Göñüller sinede lertzân çün bîd
Koçışup birbirinden şordılar hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [*koçışup, -up*]
2. Koçışup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldı iki şudan bir şurâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [*koçışup, -up*]

k'od: Ki ateş.

1. Bir ev **k'od** şu'lesinden rüşen olur
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*k'od,]*
2. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K'odıla penbenüñ yoğdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14*). [*k'odıla, -ıla*]
3. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender **k'oddan** ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [*k'oddan, -dan*]

k'öde: Karşılama.

1. Şu deñlü var idi mâl anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*k'ödemezdi, -mez, -di*]

k'odur: Ki odur.

1. K'odur hâcetgehi halk-ı cihânuñ
Ricâsı yiri hem ehl-i semânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*k'odur,]*
2. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K'anuñ hâkķı **k'odur** Hallâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*k'odur,]*

k'ög: Ki öğrenmek.

1. Ağudur kim maķâmıdır nigîn-dân
Dehâni birle dendânın **k'ögersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*k'ögersin, -er, -sin*]

k'oğul: Evlat.

1. Ğamuñdandır kara saçum sefîde
K'oğulluğundan oldum nâ-ümîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 14*). [*k'oğulluğundan, -luğ, -uñ, -dan*]

köhne: Yıpranmış, eskimiş.

1. Karışmışdı şu resme ol 'atıķa
Ki **köhneydi** cihândan fi'l-hâķıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [*köhneydi, -ydi*]
2. Unutma eski yârânı da zinhâr
Kaçan kim içesin **köhne** şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67*). [*köhne,]*

kohu: Koku.

1. Koķu şun'uñla bulur turre-i hūr
Olur luķuñla müşğîn şâm-ı deycūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*koķu,]*

2. oqladı u gl destesin ol hr
Zarri düşdi bg-ı şabrdan dr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [*oqladı, -la, -dı*]
3. Niçe k' ie şarbı kişi pinhn
oqlusundan mu'ayyendür ne dermn (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [*oqlusundan, -su, -n, -dan*]
4. Pr itmiş 'd u 'anberle iini
Ki hacl ider **oqlusı** müşg-i ini (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*oqlusı, -sı*]
5. oqlulardan kim oldur rh-perver
Dimg-ı cnları oldu mu'atar (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [*oqlulardan, -lar, -dan*]
6. oqlusı 'd u 'anber krvnı
Yüzi hb idi pkze-nihdi (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*oqlusı, -sı*]

ohula- *Koklatmak.*

1. oqlulayup buhr-ı müşg-fmı
u nfe hoş nesim oldu meşmmı (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 34, Mısra 47*). [*oqlulayup, -y, -up*]

Çok: *Kokmak.*

1. Bitp ol glsitnda dürlü ezhr
oqlar nfe gibi şahr-yı glzr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [*oqlar, -ar*]

ok: *Bitkilerin toprağın içine sürdükleri dal budaklar.*

1. Bir barmağula iki bölinür felekde ay
okkl ağaqları yridrsin bil-kadem (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Kaside 2, Mısra 28*). [*okkl, -l*]

k'oku: *Ki okumak.*

1. Bu defter **k'oqludı** pr-i mu'allel (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*k'oqludı, -dı*]

k'ol: *Ki o.*

1. Nice vaş idelüm ol pdişhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam brghı (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 3, Mısra 2*). [*k'ola, -a*]
2. 'Alidür dn-i İslmiye vli
K'ol itdi küfrden dnyayı hli (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*k'ol,]*
3. K'ol iki gevher idi n sitre
İki gşına 'arşu gşvre (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [*k'ol,]*
4. Umaram **k'ol** emr-i 'lem-ry
şadef gşında ol drre vire cy (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 13, Mısra 151*). [*k'ol,]*
5. Ki meyl eyleyibilmez hi sya
Dehnı gnca sensiz **k'ol-durur** mm (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [*k'ol-durur, -durur*]
6. n ol evvnı gördi ays-ı bdil
Hkkat bildi **k'oldır** mha menzil (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*k'oldır, -dır*]
7. Vel virdi iczet **k'ol** ciger-hwh
oya habsi v ıka seyre geh gh (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*k'ol,]*
8. i gerteş olur pr-şu'le v nr
Vel eymendür andan her **k'ola** dr (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [*k'ola, -a*]
9. Dönüp şeh didi **k'ol** bedr-i tammı
Saņa cift ideyin iy 'ışk immı (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*k'ol,]*
10. K'olan bu avmden rzı v hoşnd
Nigrnun atası geldi gm-nk (*Tahayyür-nme-i Leyli v Mecnn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*k'olan, -an*]

11. ‘Aceb **k’ol** şahş olmuş bende hürsened
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*k’ol,]*
12. Tülü’ iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî **k’ol** yüzi şem’-i şubhğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [*k’ol,]*
13. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz **k’ol** nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [*k’ol,]*
14. K’ol dehri pür ider gülğül-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [*k’ol,]*
15. K’ol aradan sürer matlûbı gâyib
Dağı beter za’if oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*k’ol,]*
16. Buğâr-ı ‘ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle **k’ol** hūb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*k’ol,]*
17. Dil ü cân olsun ol büyün fedâsı
Didi pîr aña **k’ol** mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*k’ol,]*
18. Yimemekden vücūdum bulmaz ihlāk
Yakîn geldi Selâma **k’ol** ciger-sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*k’ol,]*
19. Meger **k’ol** tab’ı rüşen bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*k’ol,]*
20. Dirîğa **k’ol** dağı ağıyâr elinde
Çıkarısam çâh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [*k’ol,]*
21. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamânlardur **k’ol** iki murğ-ı küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [*k’ol,]*
22. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan **k’ol** arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*k’ol,]*
23. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi **k’ol** iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [*k’ol,]*
24. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem **k’ol** temâşâya gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [*k’ol,]*
25. Yaramaz **k’ola** küy-ı yâra mahrem
Çü viren ‘ışkdur cân şem’ine nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36*). [*k’ola, -a]*
26. İşüh aşlındanuz biz cümle gâfil
Nazar kıl **k’ol** nigâr-ı pāk-dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155*). [*k’ol,]*
27. Eşer kalmadı gayrı üstüh’ândan
‘Acebdür **k’ol** segân-ı üstüh’ân-h’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 79*). [*k’ol,]*
28. K’ol iki yâr-ı cân-ı bî-nifâkı
Biri biriyle hem kabır eyleyeler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [*k’ol,]*

k’ol: *Ki olmak.*

1. Budur olduğı çarhuñ tâcı pîrüz
K’olur tâcından anuñ şu’le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*k’olur, -ur]*
2. Didi **k’olmuşsin** iy ferzend-i-dil-teng
Hâzer kıl kim esir-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [*k’olmuşsin, -miş, -sin]*
3. Var idi çâr-pâsı hâdden efzün
K’olara otlağ idi küh u hāmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [*k’olara, -ara]*
4. Didi kim iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K’olur çeşmüm yüzüh görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [*k’olur, -ur]*
5. Dilerseñ **k’olmayam** nālân gâmdan
Çıkar ‘ışkıyı gönüm ‘âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [*k’olmayam, -ma, -yam]*
6. Sizüh duhter **k’olupdur** adı Leylî
Bizüm Qaysuñ katıdır aña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [*k’olupdur, -up, -dur, -]*
7. Benüm oğlum **k’olupdur** çeşmüme nūr
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [*k’olupdur, -up, -dur, -]*
8. Dilerseñ **k’olmaya** anuñ çeşmi giryân
Çeküp çāk itmeye her dem girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*k’olmaya, -ma, -y, -a]*
9. Ta’aşşuğ ol-durur **k’olmaya** kim hiç
Ölünce andan ırılmaya qâdem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [*k’olmaya, -ma, -y, -a]*

10. Bugün **k'oldı** kocalup süst cānı
Der-i dildārdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*k'oldı, -dı*]
11. K'o gül **k'olmuşdurur** bâğuñ çerâğı
Çomış derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*k'olmuşdurur, -mış, -durur*]
12. Dilirān mâteminde **k'oldılar** hâk
Gök itdi dâmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*k'oldılar, -dı, -lar*]
13. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le **k'olinmaz** bir qarābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [*k'olinmaz, -inmaz*]
14. K'olupdur kara baħtum gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
15. Ne lâzım **k'olasın** dīv-i zamāne
Senüñ cinsüñ benem olğıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*k'olasın, -a, -sın*]
16. K'olur şimdi fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*k'olur, -ur*]
17. K'olupdur fehmden fariğ nihādum
Baña kavs-ı kažadān irdi bir oğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
18. K'olara 'aşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçardüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [*k'olara, -ara*]
19. K'olara rızkın ol virürdi dāyım
Kačan kim görse anı her ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*k'olara, -ara*]
20. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfir
Kačan **k'olsa** bularuñ h'ānı hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*k'olsa, -sa*]
21. Kimüñ bâğında eyler şimdi cevelān
Siyeh çeşmüñ **k'olupdur** mest ü maħmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
22. Ki benden bulmamışdur behre dāmād
Senüñle 'ahd **k'olmuşdur** nüħust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*k'olmuşdur, -mış, -dur*]
23. Taħammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ **k'olasın** her ğamdan āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79*). [*k'olasın, -a, -sın*]
24. Bugün lâyıķ degildür **k'olasın** lāl
Dem urmazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [*k'olasın, -a, -sın*]
25. Rumüz ü ħurde-bīnisin cihānuñ
Gerekmez **k'olasın** dīvāne-pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49*). [*k'olasın, -a, -sın*]
26. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
Bugün **k'oldı** şikeste şeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [*k'oldı, -dı*]
27. Elifile lâm-veş **k'olur** elif lâm
Dilümüz dürrine cā bir mekāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*k'olur, -ur*]
28. K'olasın şadr-ı vahdetde kabā-püş
Visāl āyinesinden Ħamdiyā ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*k'olasın, -a, -sın*]
29. Ķamudur bī-şebāt u zışt ü murdār
Kişi **k'olmaya** göñlüñde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [*k'olmaya, -ma, -y, -a*]
30. Tütülür herkes aña kām u nā-kām
Çanı bir baħt **k'olmadı** nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [*k'olmadı, -ma, -dı*]
31. Ya olurlar mı ki uçmağ içinde
Meger bir gice **k'oldı** nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [*k'oldı, -dı*]
32. Cümel üslübü üzre āşikāre
Pes añlaya **k'olur** târiħ-i mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*k'olur, -ur*]

k'ol: Ki (vezin nedeniyle k' biçiminde kullanılmıştır) ölmek.

1. Mürüvvet eyleseñ bir daħı hānum
K'öliecek çalmasa boynuñda çanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40*). [*k'öliecek, -icek*]
2. K'ölince kılavuz saña du'āyı
Hem ol şükürāneye k'iy şāh-ı merĝüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*k'ölince, -ince*]

3. Revā midur **k'öle** yok yire bunlar
Degüldür bağluuy öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [*k'öle, -e*]
4. K'ölicecek yurdum ile kalısar âh
Kılardı rüz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [*k'ölicecek, -icecek*]
5. K'ölicecek olasin üstümde hâzır
Kılasın kabrüm üstinde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*k'ölicecek, -icecek*]
6. K'ölür mâhı kaçan dür olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [*k'ölür, -ür*]

kol: *Vücadun bir uzvu, kol.*

1. Gidüp tākātleri cümle çerinün
'Amelden kaldı **kolı** ceng erinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*kolı, -ı*]
2. Didi kim rāziyem bu kavle iy cān
Kolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [*kolumda, -umda*]
3. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim didün **kol** bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*kol,]*
4. Degüldür **kol** bağı kul bağıdur bu
Fırāk-ı yārdan pāyumda halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*kol,]*
5. Koluma bağladı mēnend-i meftül
Ayıtdı kim bu haṭṭ-ı pür-maḥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*koluma, -m, -a*]
6. Açar olup anı gördükce bī-şabr
Kolundan şevk-ile pür şür ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [*kolundan, -ı, - (n)dan*]
7. Urup yüz yüze buldılar hoş iḳbāl
Ṭolayup birbirinün boynına **kol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87*). [*kol,]*
8. Kolundan boynına bağladı ekmār
Çü bir 'üryan gedādur gördi hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74*). [*kolundan, -ından*]
9. Siper kim var **kolında** hem-çü mir'āt
'Adüya gösterür alnını kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [*kolında, -ı, -n, -da*]

kol uzat: *Değmek, yetişmek.*

1. Ki şakfına kol uzatmış semānuñ
Fener gibi inüp bir kaç budagı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [*kol uzat, -mış*]

k'ola: *Ki ola, ki olsun.*

1. 'Arūs-ı yemm ruḥında **k'ola** mevṵāc
Köpükden sen 'ıyān itdün sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*k'ola,]*
2. Dü-tā oldı **k'ola** ḳadd-i nā-yāb
Sücüd-ı enbiyāya anda mihrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [*k'ola,]*
3. Gāzabla **k'ola** bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*k'ola,]*
4. Bir oğlan **k'ola** bed-hū iy ḳarındaş
Atası görmeye anuñ yūzin kāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [*k'ola,]*
5. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmün arturmağa ṭālib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*k'olasın, -sın*]
6. Daḥı bürüzün itmişler nazargāh
K'ola Leyliye manzar-gāh-ı bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*k'ola,]*
7. K'ola iy nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān
Ruḥ-ı rengini verd-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [*k'ola,]*
8. Bir elma **k'ola** ṭab'ı şekker-āşār
Çü şakḳ ola aña ḳalmaz ḥaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*k'ola,]*
9. Cihān halkınun ol-durur 'azizi
K'ola şerm u ḥayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*k'ola,]*
10. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K'ola böyle ḥarābātü vü 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [*k'ola,]*

11. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola aña muķabil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [k'ola,]
12. Dürüşüp biz daħı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'aķdûñ ol mäh-i felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [k'ola,]
13. İdeyin ķudretümce cehd ü iķdâm
K'ola hem-ķ'abuñ ol serv-i gül-endâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [k'ola,]
14. Şu la'li k'itmedi hâkkâk ebter
Maħaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [k'ola,]
15. Kimûñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu resme teşrife sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [k'ola,]
16. Ricâ oldur k'olasın nitekim nûr
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29*). [k'olasın, -sın]
17. Diyesin hâlümü ol şehriyâra
Naşib olup k'ola otlaķuñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [k'ola,]
18. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esir üslûbına düzdüm bu yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [k'olavuz,]
19. K'ola İbn-i Selâma 'aķd-i Leylî
Çün âgâh oldı dilber bu haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4*). [k'ola,]
20. Kazıyup tırnaķ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hâl aña k'ola ruħı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [k'ola,]
21. K'ola şadır bu fi'l-i piç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [k'ola,]
22. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ bugün benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [k'ola,]
23. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânüm
Ķomadum cehde taķşir şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [k'olayduñ, -yduñ]
24. K'olavuz çâr-ı merkebden piyâde
Çün ola rişte-i cân bendden pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22*). [k'olavuz,]
25. Olur lâ-büd şudan dūr olsa râhı
Ĝamıyla k'ola bir hâtir müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [k'ola,]
26. K'ola öz varluĝından aña pervâ
Çü ben kendüligümden olmuşam pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [k'ola,]
27. Vü ger saht ise 'aczüñden hacâlet
Dilerseñ k'ola ķufl açmak saña hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [k'ola,]
28. K'ola senden ya havfi ya recâsı
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [k'ola,]
29. Senüñ işünde 'aķlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre hâkkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [k'ola,]
30. Delü oldur cihânda k'ola hõd-kâm
Degül divâne ben bir div-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [k'ola,]
31. K'özi de idiser menzil türâbı
Çi ger taħ'ı diledi k'ola hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [k'ola,]
32. K'ola âsüde-dil bir dem ol abdâl
Ben inen muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [k'ola,]
33. Bile aĝlayalum her gice her rüz
Ki zürâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [k'ola,]
34. K'ola ma'müre-i ķudsî saña cây
İdegör 'azm-i şehri-bî-nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [k'ola,]
35. K'ola câyüñ mekân-ı bî-mekânı
Büt-i kibri şikeste eyle ķo bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16*). [k'ola,]

k'olam: *Ki olam. (Olayım diye).*

1. Ölür gider açılmaz baħtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma bâ'is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [k'olam,]
2. Bu sevdâ içre ķorķarvan k'olam ĝüm
Ķaçankim ķalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [k'olam,]
3. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıķup bir yâd aradan bî-tekellüf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [k'olam,]
4. Dilemezven k'olam mu'tâd-ı insân
Benüm ne hâzz idersin ķurbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16*). [k'olam,]

k'olamaz: *Ki olamaz.*

1. Kaçan bir 'ışk **k'olamaz** cāvidānī
Olur bāzīçe-i lehv-i cevānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*k'olamaz,]*

k'olar: *Ki onlarda.*

1. Dağı şunlar k'urınmış şekl-i āhū
Degül āhū **k'olardur** iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [*k'olardur, -dur]*

k'olaydı: *Ki olaydı.*

1. Atasından diletmiş ol ḥabībī
K'olaydı ḥaste cānınuñ ṭabībī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52*). [*k'olaydı,]*
2. Bu ḥūn-ḥ'ār itlere virürdi anı
Kişi **k'olaydı** şehden bī-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*k'olaydı,]*
3. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildār
Ki tā Mecnūnı bu peygām çün nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 26*). [*k'olaydı,]*

k'oldı: *Ki oldu.*

1. Hāzret-i sultān Selīm bin ḥān Süleymān **k'oldı** anuñ
Baḥr-i cūdına göre yidi deñiz bir kaṭre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [*k'oldı,]*
2. Kendüyi tezvīr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamgā mehūñ altına **k'oldı** müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*k'oldı,]*

k'oldur: *Ki odur.*

1. Kimūñ dānesinūñ olduñ muṭī'i
Būyuñ **k'oldur** nihāl-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45*). [*k'oldur,]*
2. Yimişem ben anı **k'oldur** ğidā-ḥōr
Anı kılar kavī ten nān u ḥelvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*k'oldur,]*

k'ölem: *Öldüğümde.*

1. Kaçan **k'ölem** lāḥd ola maḳāmum
Unudıla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*k'ölem,]*
2. Dil odına yaşuñdan āb-rīz ol
K'ölem ğasluñ ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*k'ölem,]*

k'olmaya: *Ki olmasın.*

1. Şu duḡter **k'olmaya** perdeyle mestūr
Degüldür ellerūñ ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*k'olmaya,]*

k'olmuş: *Ki olmuş, ki olmuştur.*

1. 'Acebdür **k'olmuş** idi aña ber-ser
Per-i murġān çetr-i sāye ğüster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*k'olmuş,]*
2. Atası gördi **k'olmuş** derd-mend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*k'olmuş,]*

3. Vefât itmiş katı oldum dige-gün
Çü bildüm **k'olmuş** anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*k'olmuş,]*

koltuk: *Koltuk.*

1. Hezârân kez bunuñ **koltuğma** yūf
Çü Mecnûn dünyadan dıvşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [*koltuğma, -ı, -na]*

k'olup: *Ki olup.*

1. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ uci gördi **k'olup** ğarka-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*k'olup,]*
2. K'olup âvâre idem terk-i vaṭangâh
Bilerven kim geliser bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*k'olup,]*

k'olupdur: *Ki olup.*

1. Qarâbeti vü kavmı oldı âgâh
K'olupdur menzili ol Yüsufuñ çâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [*k'olupdur,]*

k'olur gönülden gönüle râh: *Gönülden gönüle yol vardır.*

1. Nigârûñ hâletinden oldı âgâh
K'olur zîrâ gönülden gönüle râh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 14*). [*k'olur gönülden gönüle râh,]*

koma: *Bırakmamak II komamak.*

1. Qomağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne dîdâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [*komağıl, -ğıl]*
2. Günâhumdan çü fazluñ çokdur iy Hâk
Qoma ben bendeñi düzâhda muṭlaq (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*koma,]*
3. Teni nâzûklügi ol raḥşuñ el-Hâk
Qomamışdı harîr-i Çinde revnaq (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56*). [*qomamışdı, -mı, -dı]*
4. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Qomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [*qomadılar,]*
5. Koma Hâmî bugünden yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*koma,]*
6. Kerem-kâni vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde **qoma** giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [*qoma,]*
7. Süy-ı evyân-ı 'ulviye sefer kıl
Qoma maqşûre-i hissîde hiç pây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*qoma,]*
8. Qoma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40*). [*qoma,]*
9. Qoma hiç âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir bucaqda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [*qoma,]*
10. Başum **qomağa** yokdur vaqt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [*qomağa, -a]*

komaz: *İzin vermemek, engellemek.*

1. Her kaçan kim kaçd eylersem şifâtuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânımda **komaz** kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [*komaz,]*

komıs: *Bir duruma sokmak, bir hâle getirmek.*

1. Hasedden ol perinüñ gül yañağı
Ƙomıřdı lâlenüñ bağrına dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56*). [*Ƙomıřdı,]*
2. Ki zîrâ anı derd ü ĥasret-i yâr
Ƙomıřdı hem-çü baĥt-ı sa'd-ı bîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62*). [*Ƙomıřdı,]*

kon-: *Konmak II yerleşmek.*

1. Bular bu sözde iken ĥayretile
İrişüp **Ƙondı** mihmân ĥaşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*Ƙondı, -dı]*

k'ön: *Huzur, makam.*

1. Pes ol 'ummân-ı şevĥ u kulzüm-ı nûr
K'öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*k'öñünde, -ün, -de]*
2. Hakîkat bu-durur 'ışĥ içre lâyık
K'öñinde yârınuñ cân vire 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [*k'öñinde, -in, -de]*
3. Ki yoĥdur tıynetinde şarta iflâĥ
Baña dîrsen **k'öñünde** var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [*k'öñünde, -ün, -de]*

kon: *Bir yere inmek (kuş bağlamında).*

1. Ƙarar itmiş **Ƙonup** bir şaĥ-ı serve
Kim anuñ bâl ü perr-i zer niğârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [*Ƙonup, -up]*
2. Ƙonup Mecnûnı idîndi nazargâĥ
Fiğan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 40*). [*Ƙonup, -up]*

kon: *Koymak, bırakmak.*

1. Ĥâdimüñ gibi işigüñ süpürür şacı ile
Bu durur **kondugı** ĥurşid diyü mihre laĥab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*kondugı, -du, -gı]*
2. Aña zaĥm üzre **Ƙonan** penbe-i ter
Olurđı bāğ-ı raĥatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [*Ƙonan, -an]*
3. Ƙonurđı tã'atinüñ pellesine
Çekeydı şu'le çün-kim berĥ-i âĥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72*). [*Ƙonurđı, -ur, -dı]*

kon: *Konmak II yerleşmek.*

1. Çü bir divârüñ üstine **kona** ĥâr
Aña ĥaşd idebilmez düzd ü tarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [*kona, -a]*
2. Yine pervâz kıldı şâĥ-ı serve
Ƙonarken şâĥa ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [*Ƙonarken, -ar, -ken]*

konağ: *Büyük ve gösterişli ev.*

1. O çetr olmuş-ıdi ta'yîn **Ƙonağı**
Ol oldı hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*Ƙonağı, -ı]*

konakla: Konaklamak.

1. ‘Arab resmince çekdürdi ta‘āmi
Ƙonaqladı kamu hāşşı vü ‘āmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306*). [*Ƙonaqladı, -dı*]

kondur: Yerleştirmek(saraya).

1. Üküş ta‘zîmile **Ƙondurdılar** hem
Dil-i Leylî şafâdan şād u hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77*). [*Ƙondurdılar, -dılar*]
2. Gelüp **Ƙondurdılar** bir hoş maķāma
Katu ‘izz ü ri‘āyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*Ƙondurdılar, -dılar*]

konul: Konulmak, yerleştirilmek.

1. Hezār ol vāķtdan **Ƙonıldı** nāmı
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [*Ƙonıldı, -dı*]

konuk: Misafir.

1. Tapuña hem **Ƙonuķ** oldum hem enbāz
Ki şayd üzre bir ādem gelse ğāfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26*). [*Ƙonuķ,]*
2. Ƙonuğından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen anı kim kār-ı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*Ƙonuğından, -ın, -dan*]

konuk ol: Misafir olmak.

1. Ƙonuķ olmaķ revā olmaz gedāya
Tutarsañ ger nevā-yı bî-nevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28*). [*Ƙonuķ ol, -maķ*]

konva şehri: Selçuklu'nun başkenti ve Mevlevîlik tarikatının ortaya çıktığı yer olan Konya.

1. Nür-i ‘adlünden Ƙarāman ili döndi Yeşribe
Oldı sūri Ƙonya şehrinüñ harim-i muğterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [*Ƙonya şehri, -nüñ*]

kop: Ortaya çıkmak, zuhur etmek.

1. Ƙılıçlar yürüdi vü **Ƙopdı** ğavgā
Pür oldı küşteden püşteyle şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [*Ƙopdı, -dı*]
2. Ki ben hacletdeyüm itdüğüm işden
Derünümde **Ƙopar** efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67*). [*Ƙopar, -ar*]

kop: Kopmak, kırılıp ayrılmak.

1. Şu gül kim **Ƙopmuş-idi** bād-ı āfet
Getürdi yirine rih-i sa‘ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [*Ƙopmuş-idi, -mış, -idi*]
2. Ya **Ƙopdı** mezra‘uñdan bir giyāhuñ
Kitābuñdan ya bir harf oldı rāci‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [*Ƙopdı, -dı*]
3. Ƙopayazdı anı ğayret cihāndan
Biri birine karşı niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20*). [*Ƙopayazdı, -a, -yazdı*]

4. Başına güşşadan **kopan** kıyâmet
Dili firkat hadenginüñ nişâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*kopan, -an*]

kop: Bağlı bulunduğu yerden ayırmak.

1. Kopar bâğ-ı sühânde bir nevâyı
K'ışitse âferîn ide Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*kopar, -ar*]
2. Ki **kopup** çarğdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [*kopup, -up*]
3. Kopardı server anuñ tiğ-i tizi
Muhanneşler başına rest-hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*kopardı, -ar, -dı*]

k'öp: Değmek, temas etmek.

1. Dilâverler elinde ok **k'öper** müşt
Ölürken dir şehâdet için engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*k'öper, -er*]

k'öp: Öpmek.

1. Bunı kaşd itdi **k'öpe** rüy u müyün
Rizâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*k'öpe, -e*]

kopar: Kesmek, ayırmak.

1. Şitâb itse semend-i berç-vârı
Koparur rüd-ı ceyhündan gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [*koparur, -ur*]
2. Koparur serverânüñ tiğ-i tizi
Muhanneşler başına rüste- hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*koparur, -ur*]
3. Nihâlınden anuñ **koparmaya** şâh
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*koparmaya, -ma, -y, -a*]

köpeg: Köpek, it.

1. Düşerse tab'ına vaz'ı muvâfîk
Pes ola **köpegün** olmağa lâyiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*köpegün, -ün*]

köpük: Köpük.

1. 'Arüs-ı yemm ruğında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdün sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [*köpükden, -den*]

kor: Bırakmak, koymak.

1. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleh **kor** her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*kor,]*
2. Kaçan bir lâle tezyîn itse bâğı
Hezârân sineye **kor** derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*kor,]*
3. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*korum, -um*]

korhu: *Korku, endişe, kaygı.*

1. Kılıcı **korhusundan** tîg-i hürşîd
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*korhusundan, -sından*]
2. Ölümden ger saña gelmezse **korhu**
Esirge ben esîri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*korhu,]*
3. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kıladı **korhusundan** her zamân âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [*korhusundan, -suñ, -dan]*
4. Ki **korhu** kılmaya ol pîri ma'zûr
Kenârından çü ceys-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*korhu,]*
5. Recâ vaktinde **korhudur** baña kâr
Vaţangâhum-durur mülk-i harâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*korhudur, -dur]*
6. Degülmüşse kilidüm âb-gîne
Cihânüñ **korhusundayum** recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [*korhusundayum, -sunda, -yum]*
7. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ **korhusundan** şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*korhusundan, -s, -ın, -dan]*
8. Degül lâzım k'ura tîg-ı girânı
Görenüñ **korhudan** çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [*korhudan, -u, -dan]*

korhu vir: *Korkutmak.*

1. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna korhu virdi bu hıwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*korhu vir, -di]*
2. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim korhu virdi rüz-ı mahşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [*korhu vir, -di]*

kork: *Kaygılanmak, endişelenmek.*

1. Bu sevdâ içre **korkarvan** k'olam güm
Kaçankim kılmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*korkarvan, -ar, -van]*
2. Ölürem soñra düşer boynına kan
Dir idi **korqma** k'idem terahhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*korqma, -ma]*
3. Dağı nev-gonca gibi pâk dâmen
Velî bir haste **korkarven** ki iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [*korkarven, -ar, -ven]*
4. Ol iki murğdan **korq** iy birâder
Kişiyे 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*korq,]*

koru: *Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak.*

1. Gehî **korur** sinekten cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkinüñ gûbârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*korur, -r]*

kos: *Yetişmek.*

1. Çü serhaddine ol kavmüñ kodı pây
Koşup bir cây-gâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [*koşup, -up]*

k'otur: *Oturmak.*

1. İnanmayup k̄alaydı deng ü hayrān
K'oturmuş segler ortasında haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*k'oturmuş, -miş*]

koy: Kovalamak.

1. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
Ƙovar bâğ uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*Ƙovar, -ar*]

koy: Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

1. Başına Hüdühüdün oldur **Ƙoyan** t̄ac
Anuñ emriyle öter Ƙumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*Ƙoyan, -an*]
2. Ki ya'ni atasına ol ciger-ħwâh
Ƙoyup tağı vü râğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*Ƙoyup, -up*]
3. Oturdılar **Ƙoyup** pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [*Ƙoyup, -up*]
4. Ki töldurdı cihânı âh u efgân
İder **Ƙoyup** başına ğuşsadan ħâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*Ƙoyup, -up*]
5. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse ğubâr-ı maċdemiñe **Ƙoymaz** kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*Ƙoymaz, -maz*]
6. Ƙoyup çarlı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [*Ƙoyup, -up*]
7. Ƙoyup şürideligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*Ƙoyup, -up*]
8. Eliyle **Ƙoydı** ğamdan başına ħâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*Ƙoydı, -dı*]
9. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurdu anda **Ƙoyup** şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [*Ƙoyup, -up*]
10. Ƙoyup mâhî şovukdan cüy-ı âbı
Gelüp her meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*Ƙoyup, -(u)p*]
11. Koyup ceybini ider oldı çâlâk
Etegi cânibinden câmesin çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23*). [*Ƙoyup, -(u)p*]

koy: Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

1. Ki ol dil-teşne **Ƙoyup** mâsivâyı
Senün çemişünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [*Ƙoyup, -up*]
2. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K'evi **Ƙoyup** yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*Ƙoyup, -up*]
3. Seni kılmış-durur bî-şabr u ârâm
Ƙoyalum bunda şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21*). [*Ƙoyalum, -alum*]
4. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına **Ƙoyabilmezler** kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*Ƙoyabilmezler, -a, -bilme, -z, -ler*]
5. Tefekkür eyledüm bu rüzigârı
Diledüm kim **Ƙoyam** bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [*Ƙoyam, -am*]
6. İdüp dâmân-ı çâkını tolu ħâk
Başından aşğa **Ƙoyardı** çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30*). [*Ƙoyardı, -ar, -dı*]
7. Beg oğlıymış **Ƙoyup** taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [*Ƙoyup,]*
8. Ki ğamdan ola âzâd ol ciger-süz
Ƙoyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*Ƙoyup,]*
9. Ƙoyar ğamdan başına Leylî ħâki
Ki bu yildendür ol şem'ün hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*Ƙoyar, -ar*]
10. Ƙoyam gidem saña mülk-i cihânı
Ƙala çünkim tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*Ƙoyam, -a, -m*]

koy: Doldurmak, dökmek.

1. Ki diyeydün pür itdi ƣan cihānı
Fiğān idüp başına **ƣoydı** toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25). [ƣoydı, -dı]

koyun: Koyun.

1. Aña neyler ƣabîbûn tütüyâsı
Ƣapa ƣün bir **ƣoyunu** gürg-i ğarrān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75). [ƣoyunu, -ı]

k'öz: Kendisi, zati.

1. K'özün bir dem cüdâ kıla şafadan
Degül vaƣıf ki naħl-i rüzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18). [k'özün, -i, -n]
2. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ varluğın bilmezven el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16). [k'özümüñ, -üm, -üñ]
3. Meger ol yörede var idi bir şāh
K'özine baħt u devlet idi hem-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22). [k'özine, -ine]
4. K'özi düşdi yine ƣazduğı ƣāha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26). [k'özi, -i]
5. K'özine anlar idi yār-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını arayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28). [k'özine, -ine]
6. K'özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp bundan bu aħlāk-ı bedî'i (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30). [k'özine, -ine]
7. İrağ a'dā yolından niĉ ferseng
Diler **k'özine** bir kimse vire rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7). [k'özine, -ine]
8. K'öz işüñ ölçüsine ƣıl nigāhı
Şovukluk itme iñende olup germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28). [k'öz,]
9. K'özi de idiser menzil türābı
Çi ger ƣab'ı diledi k'ola ğandan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66). [k'özi, -i]
10. K'özümüñ varluğın bilmezven āħir
Eger bir lāħza cân senden cüdādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26). [k'özümüñ, -üm, -üñ]
11. K'öz āyinesin alıƣodı yārı
Nigāruñ ğalka-i zülfinde o medhüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20). [k'öz,]

k'süd kıl: Faydalı kılmak.

1. İderdi reşk bustānına Kevsger
K'süd ƣılmışdı anı dürc-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22). [k'süd kıl, -mış, -dı]

kü: Şan, şöhrat.

1. Şaru giymeklüği idindi pışe
Çün ola ārzüsü ğāne vü **kü** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113). [kü,]

kubbe: Kubbe | gökyüzü.

1. Bu 'ālî **ƣubbeye** Bānî ƣapuñdur
Ƣara ğāke viren can ƣapuñdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17). [ƣubbeye, -y, -e]

kubbe-i pāk: Temiz, saf kubbe.

1. K'aña ƣandil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol ƣadar ol **ƣubbe-i pāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45). [ƣubbe-i pāk,]

k'uc: Son, bitiş.

1. İl içre hālümüz uş şuña yitdi
K'ucuñdan 'ārımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 20*). [*k'ucuñdan, -uñ, -dan*]
2. İdelüm yād-ı hāl-i dōstānı
Zamānlardur **k'ucumdan** iy belā-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [*k'ucumdan, -um, -dan*]

küceg: Küçük, yavru.

1. Dil-i 'uşşāka bahş iden ğınālar
Büzürg ü **kücege** viren nevālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*kücege, -e*]

kudret: İktidar, güç.

1. Olupdur **ķudretiyle** tār-ı ħurşid
Şan ibrişim-i 'ūd ü çeng-i nāhīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [*ķudretiyle, -i, -y, -le*]
2. 'Aceb kādir durur **ķudretleri** çok
'Aceb ħākim durur ħikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*ķudretleri, -ler, -i*]
3. Bunuñ ħo sen belā vü miñnetini
'Ayān it ħalkā ħakķuñ **ķudretini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*ķudretini, -i, -n, -i*]
4. İdeyin **ķudretümce** cehd ü iķdām
K'ola hem-ħ"ābuñ ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*ķudretümce, -ümce*]
5. Gelür serv-i revāndan ħüb u ħōşter
Satun al **ķudretüñ** yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*ķudretüñ, -üñ*]

kudret: Allah'ın ezeli gücü.

1. Ķudretüñden 'arız u ħaddinde meh-peykerlerüñ
Āteş ile āb bulmuş imtizāc u i'tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*ķudretüñden, -üñ, -den*]
2. Siyeh mūdan çeküpdür **ķudret** mü
Revāk-ı dīde üzre tāk-ı ebrü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*ķudret,]*
3. Ne ilter 'aql anuñ taķdirine rāh
Ne olur **ķudretinden** kimse āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [*ķudretinden, -in, -den*]

ķudretullāh: Allah'ın kudreti.

1. Ķodı çarħi dōnişden **ķudretullāh**
Namāzın kıla tā vaķtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*ķudretullāh,]*

ķudsī: Kutsal II değerli.

1. Ķamu **ķudsī** melekler ħürmetiyçün
Dönen ħat ħat felekler ħürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [*ķudsī,]*

ķudsīvān-ı 'ars: Yüce gökyüzündeki melekler.

1. Cemāl-i 'aksi ķudsīvān-ı 'arşuñ
Münir itmişdi saķfını bu ferşüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 19*). [*ķudsīvān-ı 'arş, -uñ*]

kudüm: *Gelme, geliş; ayak basma.*

1. Kudümından şeref buldı felekler
İdindi tãc na‘leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103*). [*kudümından, -ın, -dan*]
2. Çü gördiler **kudümün** Kays hayli
Cevâhîr saçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [*kudümün, -ı, -n*]
3. Kudümüñla ğamı dilden götürdüñ
Maħallinde kelâmuñ şordı âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48*). [*kudümüñla, -uñ, -la*]
4. Kudümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven ħara baħtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*kudüm, -uñ*]

kudüm-ı yâr: *Sevgilinin gelişi.*

1. Büt-i ħargâhiyi kıldı ħaberdâr
Kudüm-ı yârdan çün oldı âġâħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [*kudüm-ı yâr, -dan*]

küdüret: *Kaygısız.*

1. Geçivir işüñe taħsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ **bî-küdüret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [*bî-küdüret,]*
2. Ķamudur bî-sebât u ziş ü murdâr
Kişi k’olmaya gönlüñde **küdüret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [*küdüret,]*

küffâr: *Kafirler.*

1. Zâtüñ vücûda geldügi şeb düşdi hep yüzin
Küffâr ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [*küffâr,]*
2. Küffâr mu‘cizâtuñı gördükçe buħl idüp
Ķılurlar idi siħri ħo diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [*küffâr,]*
3. Helâk olduġına bu resme **küffâr**
‘Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [*küffâr,]*

kufl: *Kilit. Sürgü.*

1. Kerâmet baħrınıñ mellâhı ħaħķı
Feşâhat **kuflınuñ** miftâhı ħaħķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*kuflınuñ, -ı, -nuñ*]
2. Şafâ **kuflına** cânı buldı miftâh
Ne ħať kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*kuflına, -ı, -n, -a*]
3. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ġam **kuflıne** tevġidi miftâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*kuflıne, -ı, -ne*]
4. Vü ger saħt ise ‘aczüñden ħacâlet
Dilerseñ k’ola **kufl** açmak saña ħal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*kufl,]*
5. Bu **kufluñ** fetġine olmadı tedbir
İrürmez kimse çarġuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [*kufluñ, -+uñ*]

kufl-ı ġenc-i ‘irfân: *İrfan hazinesinin kilidi.*

1. Şan ol ħať idi **kufl-ı ġenc-i ‘irfân**
Ki miftâħıydı aña saťr-ı ‘üñvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*kufl-ı ġenc-i ‘irfân,]*

kufl-ı mahzen: *Mahzen kilidi.*

1. Açıldı **kufl-ı mahzen** kām u nā-kām
Hemīn lāhza raķībān-ı haremghāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*kufl-ı mahzen,]*

kufl-i zebān: Söz kilidi.

1. Varup şeh hāzīnine kıldı vāşıl
Dağı şoıra açup kufl-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*kufl-i zebān, -ı]*

küfr: Dinsizlik, küfür.

1. ‘Alīdür dīn-i İslāmīye vālī
K’ol itdi küfrden dünyayı hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*küfrden, -den]*

küh: Dağ, cebel.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa iñüleri **küh**
Oķusam ger levh-i medhūñden aña bir kaç makāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*küh,]*
2. Kağı **küh** u deşte ‘azm itseñ şikār için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfūñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*küh,]*
3. Gehī şiddetle tolar miğden **küh**
Çiçekler bitürür gāh anda enbūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*küh,]*
4. Tūmandan görk virür **kūha** enbūh
Ki çekmez kış şovuklığıñdan endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*kūha, -a]*
5. Degüldür hılmi **kühundan** anuñ kāf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*kühundan, -ı, -n, -dan]*
6. Ne **kūha** kim anuñ hıñki başar sūm
İder ol yörenūñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*kūha, -a]*
7. Eger hışm ile ursa **kūhe** nize
Geçer eyile ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*kūhe, -e]*
8. Var idi çār-pāsı hadden efzūn
K’olara otlaķ idi **küh** u hāmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [*küh,]*
9. O sultān idi vaḥşiler sipāhı
Mağara **küh** içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86*). [*küh,]*
10. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki ķoduñ bād gibi **kūha** ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [*kūha, -a]*
11. Sipeh-sālār-ı ceyš-i vaḥş ü tayrān
Belā **kühunda** ser-gerdān u hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*kühunda, -ı, -n, -da]*
12. Didi kim bir sege iy **küh** ulūsı
Nedür senden bu rıfķ u çāblūsī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [*küh,]*
13. Dilerseñ **küh** ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diķkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*küh,]*
14. Gider bilmez yolu şahrā mı ya **küh**
Oķur derd-ile bu şī’ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*küh,]*
15. Ki kanından kamu **küh** oldu gül-reng
Dögüp kıldı vücūdın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [*küh,]*
16. Ne kim iderse anı bulisar pes
Kişi bir **kūha** dise bir kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*kūha, -a]*
17. İşidür **kühdan** yine ol peyāmı
Temāşā eyile bu çarḥ-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [*kühdan, -dan]*
18. Şu resme eyledi bu kışsayı fāş
Ki ol şahrā bisāf u **küh** bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*küh,]*
19. Kıyāmet deştine döndi şahrā
Ḥarāret virdi **kūha** zaḥmet-i diķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*kūha, -a]*
20. Tolanuñ **küh** eger şahrā cihānı
Melāmet hücesin ma’mūr kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [*küh,]*
21. Degüldür āh u nāle eksük iy yār
Ol ider **kühlar** evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*kühlar, -lar]*

22. Maḥabbet yār aña vü 'ışk maḥlûb
Dilinde **küh** gibi bî-ḥad endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*küh,]*
23. Ğam ü endühdan tutmuş özi **küh**
Var ilden div gibi iḥtişâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*küh,]*
24. Senüñ ḥārāñ olupdur seng-i ḥārā
Maḳāmuñdur dem-ā-dem vādi vü **küh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [*küh,]*
25. Tağıldı **kūha** vü şahrāya nā-kām
Yine Necde revān oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*kūha, -a]*

küh u ova: Dağ ve ova.

1. Medine birle Bağdāduñ arası
Pür oldı ceş-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [*küh u ova, -sı]*

küh u yabān: Dağ ve taşra.

1. Yilüp her birisi ardınca gıtdi
Aradılar çi ger küh u yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83*). [*küh u yabān, -ı]*

küh-ber-küh: Dağdan dağa.

1. Gönildi rāh-ı kūha nitekim şir
Aradı meskenini **küh-ber-küh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*küh-ber-küh,]*

küh-i elburz: *Elbürz Dağı: İran'ın kuzeyinde yer alıp kuzeybatıda Azerbaycan sınırından başlayıp Hazar Denizi'nin güney kıyısı boyunca ilerleyip doğuda Türkmenistan ve Afganistan sınırında sonlanır. Kafkas sıradağlarının en yüksekidir. Hakkında türlü söylenceler anlatılan Kaf Dağı da aynı isimle anılır.*

1. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdı ger olsa **küh-i Elbürz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [*küh-i elburz,]*
2. Çehresi kuḥl-i Şifāhāne dönüp ola ğubār
Küh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [*küh-i elburz, -a]*

küh-ı ğam: Gam dağı.

1. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i ḳabrinde ṭuran levḥ kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [*küh-ı ğam, -uñ, -dan, -dur]*

küh-ı girān: Ağır, sıkıntı veren dağ.

1. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girāndur
Senüñ deryā-yı 'afvüñ bî-kerāndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*küh-ı girān, -dur]*

küh-ı hāmün: Çöl dağı.

1. Geçindi küh-ı hāmünda otuz yıl
Çü 'aşıklık anı kıldı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [*küh-ı hāmün, -da]*

küh-ı havret: Hayret dağı.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnūn idersin 'ākıbet
Zevkın alup bādenūn sūfı yođ itdūn varuñı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Gazel 4, Mısra 8*). [*kūh-ı hayret, -de*]

kūh-ı necd: *Necd Dağı, Arap yarımadasının merkezinde bulunan yüksek bir dađ.*

1. Yaşından kim çü la'l olmuşdı raşşān
Meşelde **kūh-ı Necd** oldu Bedaşşān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*kūh-ı necd,]*
2. Yiridür **kūh-ı Necd** evcinde bir ğār
Ki taşdur bālīşı vü bisteri hār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [*kūh-ı necd,]*
3. Havāşı birle kıldı 'azm-i naḥçır
Giderek irdi kūh-ı Necde ol şır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*kūh-ı necd, -e]*
4. Şaçarağ gözlerinden eşk-i pür-ḥūn
Yine 'azm itdi kūh-ı Necde Mecnūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [*kūh-ı necd, -e]*
5. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bāl
Tırup 'azm itdi kūh-ı Necde derḥāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [*kūh-ı necd, -e]*
6. Yine 'azm itdi kūh-ı Necde giryān
Yine başladı feryād u fiğāna (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [*kūh-ı necd, -e]*
7. Tırup 'azm itdi yine kūh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [*kūh-ı necd, -e]*

kūhı vü yabān: *Dađlar ve çöller.*

1. Hudādan k'iline virdi rızāyı
Gezüp istedi kūhı vü yabānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 31*). [*kūhı vü yabān, -i]*

kuhl: *Sürme.*

1. Cān gözi aḥvālinūn şıḥhatine ḥāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozi **kuhlını** buyurdi sebeb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Kaside 3, Mısra 16*). [*kuhlını, -i, -ni]*
2. Tozımı **kūhl** idinürdi gözine
Ġazāl eṭrāfını müşğın iderdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [*kūhl,]*
3. Ġubāruñ **kuhlına** cān çeşmi muḥtāc
Tenümde şınsa yir yir üstüḥ*ānum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [*kuhlına, -i, -na]*
4. İrişdür gülsitāna 'andelībi
K'idinem **kuhl** tozından gözüme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [*kuhl,]*

kuhl it: *Sürme çekmek.*

1. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [*kuhl it, -in, -di]*

kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrā: *Dađ ve çölün göz sürmesi.*

1. Ol eyvānuñ işiği gerdi güyā
Olupdur **kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrā** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 64*). [*kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrā,]*

kūhl-ı deycūr: *Siyah sürme.*

1. Gözinden kūhl-ı deycürü yuyup şeb
Göge kāfür saçmışıdı kevkēb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [*kūhl-ı deycūr,]*

kuhl-ı mahlül: *Dağılmış sürme.*

1. Tokındursa yahūd şeş-per-i maşkûl
Kılarıdı kâf tağın **kuhl-i maḥlûl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*kuhl-i maḥlûl,]*

kuhl-i sıfâhâne: (*Sürmesiyle meşhur*) *İsfahan şehri sürmesi.*

1. Çehresi **kuhl-i Şifâhâne** dönüp ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger ‘arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*kuhl-i şifâhâne,]*

küh-sâr: *Dağlık yer, dağ tepesi.*

1. Hâvâledür dile ğam **küh-sârı**
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [*küh-sârı, -ı]*
2. Hârâbe irdi çok âbâde enbûh
Görindi çünkim irdi **küh-sâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*küh-sâra, -a]*
3. Gülistâna gönildi anlar ile
Karârı kalmayup **kuhsâr** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21*). [*kuhsâr,]*

kühsâra düş: *Dağa düşmek, mecnun olmak.*

1. Ta‘aşşuk idüp ol sîmîn-‘izâra
Olup dîvâne düşdi kühsâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 14*). [*kühsâra düş, -di]*

küh-sâre düş: *Dağlara çıkmak.*

1. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 24*). [*küh-sâre düş, -di]*

kul: *Abd, kul, yaratılan.*

1. Ne hâcet kim dilerse bunda bir **kul**
Olur elbetde Hâk katında maḥbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*kul,]*
2. Bu **kuļuñ** çeşmesi beñzer serâba
Beni öz hâlûme ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [*kuļuñ, -uñ]*
3. Ki ben **kulından** ol serv-i revâne
Du‘âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*kulından, -ı, -n, -dan]*
4. Geliser **kul** başına hayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4*). [*kul,]*
5. Degüldür kol bağı **kul** bâğıdur bu
Fîrâk-ı yârdan pâyumda hâl hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*kul,]*

kul: *Köle II Aşık.*

1. Diyesin ben **kulından** yane yane
Ki iy nerm oluban a‘dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [*kulından, -ından]*
2. Aña tür biz **kuļuñı** dağı az az
Eger yârâ tütündüña yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*kuļuñı, -uñı]*

kul: *Başkasının hükmü altında olan kimse.*

1. Hâk te‘âlâ ‘afvüñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim ‘âdet-durur **kuldan** hâta şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*kuldan, -dan]*

2. İşigün derbânlarının biri sulţân-ı ‘Arab
Âsitanuñ **ķullarınuñ** biri hâķân-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*ķullarınuñ, -lar, -ı, -nuñ*]
3. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın **ķulu** gibi ķomiş nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [*ķulu, -ı*]
4. Kemine **ķullaruñuñ** birisiyüm
Hużuruñda günahķaram şeni‘üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54*). [*ķullaruñuñ, -lar, -u, -ñuñ*]
5. Niçe düşerse te‘dîb it **ķuluña**
Peşimân-ı cidâl-ı tiğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [*ķuluña, -uñ, -a*]
6. Geçeydüñ **ķulluğundan** pâdişahuñ
Çün oldı zâhidüñ hâlinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*ķulluğundan, -lug, -ı, -n, -dan*]

ķül eyle: *Yakmak, ķül etmek.*

1. Benüm âhum odı eyler anı ķül
Vü ger ni âb olursañ pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*ķül eyle, -r*]

ķul it: *Esir etmek.*

1. Niçedür göreyin ben daķı dâdın
Ķul idinseñ ben âzâde cevâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*ķul it, -in, -señ*]

ķülâh: *Tac.*

1. Yaraşmış başına devlet **ķülâhı**
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*ķülâhı, -ı*]
2. Şecâ‘atdan bülend oldı **ķülâhuñ**
İl içre yüzüñ ağ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*ķülâhuñ, -uñ*]

ķülâh-ı hüdhd-ı zîbâ-fesâne: *Güzel masaldaki hüdhdün tacı.*

1. Ķülâh-ı hüdhd-ı zîbâ fesâne
Şaçına sünbülün ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 23*). [*ķülâh-ı hüdhd-ı zîbâ-fesâne,*]

ķulak: *İnsan ve hayvanda işitmeye yarayan ve başın iki tarafında bulunan organ.*

1. Pür itmiş çün bütân-ı mâh-pâre
Ķulaķlarını zerrin güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26*). [*ķulaķlarını, -lar, -ı, -n, -ı*]
2. Beni ‘ışķ eyledi ger halka-veş piç
Ķulağum olmasun ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [*ķulağum, -um*]
3. Kimün efgânın işidür **ķulağun**
Elinden kimün içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [*ķulağun, -uñ*]
4. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Ķulağı halkasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [*ķulağı, -ı*]
5. Yir idindüm ben ansuz ka‘r-ı çâhı
Ķulağundan çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [*ķulağundan, -ından*]
6. İşide öz **ķulağıyla** sözüñi
Hem ol mâhı görüp ol sen daķı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118*). [*ķulağıyla, -ı, -y, -la*]
7. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden müşğ
Ķulağundan döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69*). [*ķulağundan, -ından*]

8. Siyeh rüyüm baña lâyıķ degül hâl
ĶulaĶum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35*). [*ĶulaĶum,]*

Ķulak ur: *Ķulak vermek: dinlemek, alaka göstermek.*

1. Ķılarduñ sen naşîhat ben terennüm
ĶulaĶ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75*). [*ĶulaĶ ur, -maz, -idüñ]*

Ķülâle: *Ķıvrıcık saç.*

1. Baña ol Ķan-ile tolmış âb-iledür
Ķülâlem kim ruĶum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [*Ķülâlem, -m]*

Ķülbe: *Far. Ķulûbe, dar, karanlık oda, hücre, zaviye:.*

1. Selâmet **Ķülbesin** meksür Ķılduñ
Ķihânuñ Leylî kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [*Ķülbesin, -sin]*

Ķülbe-i Ķam: *Hüzünler kulübesi.*

1. Anuñ oldı maĶâmı **Ķülbe-i Ķam**
FiĶân u nâleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [*Ķülbe-i Ķam,]*

ĶüleĶ: *Ķülah, şapka.*

1. ĶüleĶ-dâr-ı Ķotendur k'efser üzre
ĶüleĶ Ķor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*ĶüleĶ,]*

ĶüleĶ-baĶş: *Manevi makamlar baĶşeden.*

1. Eli dest-i zafer gibi **ĶüleĶ-baĶş**
Dili fazl-ı Ķudâ gibi küñh-baĶş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39*). [*ĶüleĶ-baĶş,]*

ĶüleĶ-dâr-ı hoten: *Hoten külahı giyen.*

1. Şehinşâh-ı Ķabeş Ķân-ı SemerĶand
ĶüleĶ-dâr-ı Ķoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 130*). [*ĶüleĶ-dâr-ı Ķoten,]*
2. ĶüleĶ-dâr-ı Ķotendur k'efser üzre
ĶüleĶ Ķor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*ĶüleĶ-dâr-ı Ķoten, -dür]*

ĶülĶan: *Hamam ocaĶı.*

1. Kimi Ķülşende sürer 'ıyş u 'işret
Kimi **ĶülĶande** tartar derd ü miĶnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*ĶülĶande, -de]*
2. Ķayâli birle mu'tâd u Ķarîfüm
MeşakĶat **ĶülĶanında** şöyleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*ĶülĶanında, -ın, -da]*

kullāb: *Aşk çengeli.*

1. Yaḥūd girdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān bahrine **ḳullāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*ḳullāb,]*

kullāb: *Çengel.*

1. Bırağup pāyına şabr ipi **ḳullāb**
Ricā şaçdı şitābî nārına āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*ḳullāb,]*

kullāb-ı mahabbet: *Aşk çengeli.*

1. Tolar boynına **ḳullāb-ı mahabbet**
Çü vahşetden melālet bula mārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108*). [*ḳullāb-ı mahabbet,]*

külle: *Kule, kubbe.*

1. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne **ḳullesi** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [*ḳullesi, -si]*
2. Var idi **ḳüllesinde** bir ulu ğār
Maḳām idindi anı ol dil-efġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [*ḳüllesinde, -sin, -de]*

kulle-i kūh: *Dağ zirvesi.*

1. Gehî ḳa‘r-ı zemîn geh **ḳulle-i kūh**
Çoġ aradı vü āḫîr buldı ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [*ḳulle-i kūh,]*

kulle-i necd: *Necd Dağı'nın tepesi.*

1. Gezerdi k'ide şahrāda şikārı
Tūrurdi **ḳulle-i Necd** üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [*ḳulle-i necd,]*
2. Tūrurdi **ḳulle-i Necd** üzre maḫzûn
Degüldi anası mevttinden āġāḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*ḳulle-i necd,]*

külliyen: *Tümüyle, tamamen.*

1. Cihānı kıldı **külliyyen** ferāmüş
Şu resmedür benüm ‘aḳlumda noḳşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18*). [*külliyen,]*

kulluk it: *Kapısında kul, köle olma.*

1. Baña kıymadılar güş it kelāmı
Tamām on yıl ḳapuñda ḳulluḳ itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*ḳulluḳ it, -düm]*

kulüb: *Kalpler.*

1. Mihrün şeh oldı kişver-i ervāḫa yā Ḥabīb
Dikdi **ḳulüb** ‘ālemine nürdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26*). [*ḳulüb,]*

kuluñ: "Kul-un". Kul kelimesinin ikinci teklik şahıs iyelik eki almış biçimi.

1. Hâkîkat ben **kuluñ** iy şâh-ı mesrûr
Zârürîyem bu gün bu işde ma'zûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49). [kuluñ,]

kulzüm: Deniz.

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aqđı ki Hâmđi
Cüş eyleyüben **kulzüm** ü 'ummâni begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). [kulzüm,]
2. Cüş eyleyüben **kulzüm** ü 'ummâni begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). [kulzüm,]
3. Senüñ zâtuñdur iy kılk-i siyâhi
Me'ânî **kulzümü** ça'rında mâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14). [kulzümü, -i]
4. İçinde kıldı hayret **kulzümü** cüş
Vücüdun taşlar-ile eyledi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2). [kulzümü, -i]

kulzüm-ı nür: Nur denizi.

1. Pes ol 'ummân-ı şevk u **kulzüm-ı nür**
K'öñünde bir idi nezdik ile dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253). [kulzüm-ı nür,]

kumâş: Ipek, yün, keten vesairenden yapılan ağır dokuma.

1. Egilüp zülfinüñ güşına kaşı
Dir iñende ucuz itme **kumâşı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80). [kumâşı, -ı]
2. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucaqdan bir **kumâşı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36). [kumâşı, -ı]
3. Bahâsın bulcağuz bir **kumâşı**
Hemîn şatmağdur aşlı olma nâşi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107). [kumâşı, -ı]

k'ümîd: Bekleni.

1. K'ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4). [k'ümîdüm, -üm]

kumrı: Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş.

1. Başına Hüdhdüñ oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter **kumrı** vü dürrâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10). [kumrı,]
2. Varaqlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi **kumrıyı** lertzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39). [kumrıyı, -y, -ı]

künc: Kenar, köşe.

1. Gelüp merg-i ciger-h'âr u cefâ-h'âh
Kemânlar **küncin** idendi kemîngâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30). [küncin, -i, -n]
2. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilüñ vîrânı **küncinde** nihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63). [küncinde, -i, -n, -de]

künc-i hâne: Evin köşesi.

1. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maķâmı oldu her dem **künc-i hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*künc-i hâne,]*

künd: *Kör.*

1. Ğazab rahşı egerçi tündrüñdür
Semend-i luţf öñinde **küñdrüñdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [*küñdrüñdür, -rüñ, -dür]*

künd: *Ayak bağı, köstek, bukağı.*

1. Melâmet **küñdesinden** boynuma bend
Bu dem sen dağı geldüñ dâmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12*). [*küñdesinden, -sin, -den]*

küñde: *Ayak bağı, köstek, bukağı.*

1. Didi hayf u dirîğ ol âfitâba
K'anuñ bu **küñdeye** pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*küñdeye, -ye]*

küñde-i ğam: *Gam günü.*

1. Yağ olmuş **küñde-i ğam** pây-ı âbe
Gülistâni şitâ virmiş harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*küñde-i ğam,]*

küñgüre: *Kale bentleri üzerine yapılan şerefe.*

1. Şu denlü **küñgüre** var anda kâşî
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*küñgüre,]*

küñh-bağş: *Cevher bağışlayan.*

1. Eli dest-i zafer gibi küleh-bağş
Dili fażl-ı Ğudâ gibi **küñh-bağş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [*küñh-bağş,]*

k'unut: *Unutmak.*

1. Meger düşdi öğine tal'at-ı yâr
K'unutdı ğayreti vü 'ârı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*k'unutdı, -dı]*
2. Şu resme göresün benden cidâli
K'unudasın ol itdigüñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [*k'unudasın, -a, -sın]*

k'ur: *Tesis etmek, yerleştirmek.*

1. Şu denlü aldı çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*k'uruldı, -ul, -dı]*

k'ur: *Benzemek.*

1. Dağı şunlar **k'urınmış** şekli-i âhü
Değül âhü k'olardur iki cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*k'urınmış, -ın, -mış]*

k'ur: Vurmak.

1. Degül lâzım **k'ura** tîğ-ı girâni
Görenüñ qorhudan çıkardı cāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*k'ura, -a*]
2. Ki Mecnûnuñ döke qanıñı çün seyl
Diledi **k'ura** bir tîğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*k'ura, -a*]

kür: Tesis etmek, yerleştirmek.

1. Dağı **kur** nüshasından şi'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*kur,]*
2. Kurulmuş hem-çün eyvān-ı Süleymān
Ki var içinde Belkīs-ı hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57*). [*kurulmuş, -ul, -mış*]
3. Yine divşürdi qaşr u hāneden raht
Yine **kurdi** varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*kurdi, -dı, -*]
4. Kuraram kabr eyvānında tahtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [*kuraram, -aram*]
5. Kuran miñnet sarāyına seriri
Cihānda 'ışk idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*kuram, -an*]
6. Gāzāl u tāvūsı bağ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārı üzre **kurdi** ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [*kurdi, -dı*]
7. Perī-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yāri yanında **kurdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*kurdi, -dı, -*]
8. Geçüp tahtına **kurdi** bezm-i şāhi
İdindi pertev-i hırşidi mūnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*kurdi, -dı*]

kür: Kör, āmā.

1. İrürse tarf-ı küyuñdan şabā toz
Nuñüsetdeydi çoqdan tālī'üm **kür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*kür,]*
2. Bırakma tütüyā çeşmüm-durur **kür**
Ki olur nūr-ı çeşm kürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*kür,]*
3. Bırakma tütüyā çeşmüm-durur kür
Ki olur nūr-ı çeşm kürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [*kürdan, -dan*]
4. Haqıqat bildi kim Mecnündür ol **kür**
Anasına didi nāz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [*kür,]*
5. Düzetdi **kürlar** gibi özini
Virüp her hālince tağyir tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [*kürlar,]*
6. Benüm bī-nergis-i dilber veli **kür**
Gözüme bī-gül-i ruhsār-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [*kür,]*

kür ol: Kör olmak.

1. Ezel demden ki bir dīde ola kür
İrişmez sürme çekmekden āña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*kür ol, -a*]

kur'a-ı kār: Talihli isim.

1. Düşer gam şuhfasına **kur'a-ı kār**
Degül ma'kül ma'nide bu hālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38*). [*kur'a-ı kār,]*

k'uram: Uğramak, değmek.

1. Bes itdüm fikr **k'uram** ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*k'uram,]*

kur'an: *Kur'an-ı Kerim.*

1. 'Ale't-tertib **Qur'ânı** idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7*). [*kur'ânı, -ı]*
2. 'Aşîlerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hağ buyurupdur niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*kurân,]*

kür-âne: *Kör gibi.*

1. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kağup **kür-âne** ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [*kür-âne,]*

kurbân: *Kurban II Hz. İsmail.*

1. Halîlûñ itdügi **qurbân** hağiyçün
Aña senden iren dermân hağiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [*qurbân,]*
2. İrişdiyse ger İsmâ'ile **qurbân**
Seni şahib Burâk eyledi Sübhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [*qurbân,]*
3. Kılardı nezr ü **qurbân** u 'atâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [*qurbân,]*

kurbân eyle: *Canını feda etmek.*

1. Beni gel bu kağuda eyle qurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60*). [*qurbân eyle,]*

kurbân ol: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

1. Anuñ yolında qurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133*). [*qurbân ol, -ma, -yan]*

kurbân-ı 'id: *Bayramın kurbanı.*

1. Memâtum 'iddür qurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tâbütum 'arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*qurbân-ı 'id, -üm]*

kurbet: *Yakınlık.*

1. Dilemezven k'olam mu'tâd-ı insân
Benüm ne hağz idersin **qurbetümden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*qurbetümden, -üm, -den]*

kurd: *Kurt.*

1. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup **qurd** için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*qurd,]*

2. ‘Adūdan anı hıfz iderdi her an
Kafasında tūrurdi her nefes **ķurd** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*ķurd,]*

ķüre-i çarķ: *Dünya küresi.*

1. K’içinde şızar anuñ nuķre-i ħāk
Tolu nār-ı teb ile **ķüre-i çarķ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [*ķüre-i çarķ,]*

ķurı-: *Kuru.*

1. Ža‘if ü bī-mecāl ü ħaste ol seg
Ķurımış cisminüñ üstünde her reg (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [*ķurımış, -mış]*
2. Başı altına ķomış bir **ķurı** seng
Teni çāk olmuş u şūrıde aĥvāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*ķurı,]*

ķurıl: *Kurulmak.*

1. Ki cān-ı ‘ārife virür şafālar
Ķurılımış anda bir gül sāyesinde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*ķurılımış, -mış]*

ķurmuş: *Kurmak, hazırlamak.*

1. Bulışup reh-zene lā-büd virür ser
Bu dām-ı tūrfe kim **ķurmuşdur** eyyām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*ķurmuşdur, -dur]*

ķürsī: *Taht, oturulacak yer.*

1. Aña kim ħizmet ide ‘arş-ı ķudsī
Ĥüzürında olur bī-ķadr **ķürsī** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*ķürsī,]*

ķürsī-i ħüb: *Güzel taht.*

1. İdüp ‘azm-i cenāb-ı rāh-ı maṭlūb
Pes uçdı bir zamān ol **ķürsī-i ħüb** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*ķürsī-i ħüb,]*

ķurtar: *Kurtulmasını sağlamak; bir şeyin etkisinden uzaklaştırmak.*

1. Çün iy Mevlā beni ķıldıñ giriftār-ı ġam-ı dildār
Ya vaşlını müyesser ķıl ya alup cānumı **ķurtar** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Gazel 2, Mısra 2*). [*ķurtar,]*
2. ‘İnāyet ķıl baña iy Ĥayy-ı-Ġaffār
Ki bu şürıdelıkdıñ ya‘nı **ķurtar** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*ķurtar,]*
3. Dile ħācet Ĥudādan yine **ķurtar**
Hezārān luṭf birle ol nigū-fer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [*ķurtar,]*
4. Anı ol derdden **ķurtardı** derĥāl
Ki buldı ellerini ol mu‘allel (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*ķurtardı, -dı]*
5. Uçurup cān ķuşın iy sīne sen ķal
Beni **ķurtar** ilāhı bu belādan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*ķurtar,]*

ķurtıl: *Kurtulmak II azat olmak.*

1. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim **ķurtıla** bir ğamdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [*ķurtıla, -a*]
2. Ki **ķurtıldı** ğamâm-ı vartadan mâh
Tuyıldı her vilâyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [*ķurtıldı, -dı, -*]
3. Yaban otı yimekten **ķurtlayduñ**
Didi zâhid ki hey bu söz ğaţardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34*). [*ķurtlayduñ, -a, -yduñ*]
4. Alup ol âfeti **ķurtıldı** bunlar
Kesilüp Zeydûñ ol mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [*ķurtıldı, -dı*]
5. Ğalâş oldu vü terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ **ķurtıldı** ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*ķurtıldı, -dı, -*]
6. Az az şihhat bulup vakti bih oldu
Mizâci süstlikden **ķurtulup** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*ķurtulup, -up*]
7. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan **ķurtulmaz** aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*ķurtulmaz, -maz*]
8. Çü ‘ömr âlâyışinden **ķurtulam** pāk
Ğayâli birle olam mûnis-i ğāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*ķurtulam, -am*]
9. Bükerven tîğ-ile ğaddi nihâlin
Ki **ķurtulam** bu şulĥ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [*ķurtulam, -am*]
10. Ol ucdan lâ-cerem gec **ķurtulurlar**
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*ķurtulurlar, -ur, -lar*]

ķuru: *Kuru, canlılık emaresi olmayan.*

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdi çi ğāk
Ķuruduğdan gerü bir sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*ķuruduğdan, -duğdan*]
2. Kuru tâbüta döndi gitdi baĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*ķuru,*]

ķuru: *Erimek, çözülmek.*

1. Ayağı ıssısından buz **ķururdi**
Giyüp yaĥ taĥtesinden keş ü na‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [*ķururdi, -r, -dı*]

ķurul: *Hazırlanmak.*

1. Ķurulmuş idi bir çetr anda ğâzır
K’ekâbirden olıcağuz mûsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*ķurulmuş, -mış*]
2. Ķurulmuş anda bir dâm-ı dil-âşüb
İki âhû-beççe zâr u dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*ķurulmuş, -mış*]

ķ’urup: *Çatmak ; kurmak hazır hale getirmek.*

1. İde ol dürrî **ķ’urupdur** göñline bend
Özinüñ rişte-i ‘âkdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [*ķ’urupdur, -dur*]

ķ’urur: *Deĝmek, geçmek.*

1. ‘Aceb ğülzâr idi zîbâ vü ğurrem
Ķ’ururdi çün Mesîĥ anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*ķ’ururdi, -dı*]
2. Atası niçe **ķ’ururdi** ğaţabdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*ķ’ururdi, -dı*]

ķ’urus: *Rus halkı.*

1. K'Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükde hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*k'urus,]*

kurut: Kurutmak.

1. Kurutdı naḥl-i gülzâr-ı ḥayâtın
Cihânuñ gerçi kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 102*). [*kurutdı, -dı]*

kuş: Kanatlı uçucu hayvan; kuş.

1. Senüñ ser ḥâdim-i h'ânuñ Ḥâlîldür
Ḥarîmuñ **kuşları** hep Cebrâ'ıldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*kuşları, -lar, -ı]*
2. Ne yir ḳaldı zemînde başacak pây
Ne **kuş** buldı havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*kuş,]*
3. Ki ekdüğün gelüp devşürdi **kuşlar**
Ṭaş-ile gök itdüm sînemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [*kuşlar, -lar]*
4. Müdâm İbn-i Selâm idi niğeh-bân
Kuş uçurmazdı üstinden hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [*kuş,]*

k'uş: İşte şimdi.

1. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89*). [*k'uş,]*

kuşat: Giydirmek.

1. Meger kim görünür bilinde berrâḳ
Kuşatdurmış anı ḥayrile Ḥallâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*kuşatdurmış, -dur, -miş]*

küşe: Köşe, bucak.

1. Anuñ her **küşesinden** gösterür miğ
Gehi jengârı geh gül-günî bir tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [*küşesinden, -sîn, -den]*
2. Meger ol vaḳt ol genc-i perîşân
Özin bir **küşede** ḳılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [*küşede, -de]*
3. Buyurdi kim keremden bir zamân ol
Özin bir **küşede** ḳılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [*küşede, -de]*
4. Baña pesdür hemîn bir **küşe** bir âh
Bunu diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*küşe,]*
5. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu **küşeden** bir şem' yaḳdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [*küşeden, -den]*
6. Ko zindân **küşesin** şahrâ-nişîn ol
Bu ḥâkî âşiyândan hem-çü şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*küşesin, -n, -si]*

küşe-nişîn-i need: Necd'de inzivaya çekilmiş olan (kimse).

1. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy **küşe-nişîn-i Necd** tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [*küşe-nişîn-i need,]*

kūs-ı bî-bāk: *Cesur davulcu.*

1. Şu resme na'ra urdı **kūs-ı bî-bāk**
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15*). [*kūs-ı bî-bāk,]*

kūs-ı nālân: *İnleyen davul.*

1. Dilâverler gamından **kūs-ı nālân**
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15*). [*kūs-ı nālân,]*

kūs-ı pāsbānî: *Bekçi davulu.*

1. Döger gögsini **kūs-ı pāsbānî**
Ki depretmeye ra'd artuğ zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79*). [*kūs-ı pāsbānî,]*

k'uşlan: *Durulmak.*

1. İşide her kişi **k'uşlandı** Mecnûn
Kemālün bulduğundan şoñra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44*). [*k'uşlandı, -dı]*

k'üst: *Ki üzerinde.*

1. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler **k'üstüñden** uçan murğun âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*k'üstüñden, -üñ, -den]*
2. Çekersin guşsa vü gam zahmet ü renc
Bugün vaqti-durur **k'üstüñden** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [*k'üstüñden, -üñ, -den]*

küstâh: *Küstahça, kendini bilmez şekilde.*

1. Zebân-ı hâl-ile itdi nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile çarha **küstâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*küstâh,]*
2. Ziyâde-güylıkdan oldı hāmüş
Qabül itdi ki andan şoñra **küstâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*küstâh,]*

küstâh küstâh: *Arsız, edepsiz, utanması arlanması olmayan.*

1. Döşürsem güllerin **küstâh küstâh**
Ki öpsem gögsüñüñ nârını iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88*). [*küstâh küstâh,]*

küstâh-güftâr: *Küstahça sözler.*

1. Hañalı harflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez âdemi **küstâh-güftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5*). [*küstâh-güftâr,]*

küste: *Ceset.*

1. Qılıçlar yürüdi vü kopdı gavğâ
Pür oldı **küşteden** püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*küşteden, -den]*

kūs-u merg: Ölüm davulu.

1. Virür âvâze kūs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144*). [*kūs-u merg, -üm*]

kusūr u ‘özü: Hata ve mazeret.

1. Kuşūr u ‘özü komadı emekde
Nişânın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30*). [*kuşūr u ‘özü,*]

kūt: Azık, yiyecek.

1. İştise her kim andan bu nevâyi
Bulurdı rûhına **kūt** u gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*kūt,*]
2. Dili kim ârzü ideydi **kūti**
Çü nân yir idi târ-ı ‘ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [*kūti, -ı*]
3. Gehî cân **kūt** bulur nâlişümle
Gıdâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*kūt,*]
4. Ki olupdur iştihâsı **kūti** anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [*kūti, -ı*]
5. Ne yirsin pes ne içersin şeb u rüz
Hayât-ı âdeme **kūtiledür** fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*kūtiledür, -ile, -dür*]
6. Nedür **kūtuñ** çün âdemsin muqarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70*). [*kūtuñ, -uñ*]
7. Nedür **kūtuñ** ne yirsin gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*kūtuñ, -uñ*]
8. Tene **kūtiledür** kuvvet haqîkât
Ki tende şihhat olmayınca iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20*). [*kūtiledür, -ile, -dür*]
9. Niçe mürüñ dehânında ola âh
Lebüñ kim cânlara **kūt** idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*kūt,*]

kūtâh eyle: Kısaltmak, kısa tutmak.

1. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kūtâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24*). [*kūtâh eyle,*]

kūtâh id: Kısa tutmak.

1. İdüp hırşum elin bî-fer ü kūtâh
Ayağum toğru başdur kâdese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*kūtâh id, -üp*]

kūtâh kal: Uzak kalmak.

1. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mâh
Kemendüm cengden kalmaya kūtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*kūtâh kal, -ma, -ya*]

kūtâh kıl: Kısa kılmak, kısa yapmak.

1. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kūtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18*). [*kūtâh kıl, -dı*]

2. Bilürdi k'eyle icāb itdi taqdır
Elin her nesneden kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [*kütāh kıl, -muş, -dı*]

kütāh ol: Kısa olmak.

1. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur her el aña irmekde kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*kütāh ol, -ur*]

kutb: Eksen.

1. 'Aceb mi **kuṭbı** olursa cihānuñ
Ki 'amm-zādesidür Muştāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [*kuṭbı, -ı*]

küt-ı cān: Can gıdası.

1. Leb-i yāḳūti şanma küt-ı cāndur
'Aḳik-ı eşküñ anuñ-çün revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25*). [*küt-ı cān, -dur*]

küt-ı mutlak: Lazım olan gıda.

1. Baña hōd 'ışkdandır **küt-ı mutlak**
Çü gide 'ışkum ölüvren muḥaḳḳaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*küt-ı mutlak,*]

kuṭn: Pamuk.

1. Bulut **kuṭnında** şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*kuṭnında, -m, -da*]
2. Yabāna atduñ u döydüñ aña hem
Bu **kuṭnı** rişte idüp dügmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*kuṭnı, -ı*]

kuvvet: Güç, etki.

1. Silaḥ-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürিয়েcek **kuvveti** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [*kuvveti, -ı*]
2. Elin tutup Ḥaḳı-y-çun ḥayr ideyin
Ki ne gözi görür ne **kuvveti** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [*kuvveti, -ı*]
3. Tene kütiledür **kuvvet** ḥaḳıḳāt
Ki tende şihḥat olmayıncaḳ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20*). [*kuvvet,*]

kuvvet tut: Güçlenmek.

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18*). [*kuvvet tut, -ar, -dı*]
2. Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat
Bulşurdı varup sulṭāna geh gāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8*). [*kuvvet tut, -ar, -dı*]

kuvvet vir: Kuvvet, güç verir.

1. Benüm nāmūsuma kuvvet vireydüñ
Oğulluḳ şartına şöhret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*kuvvet vir, -e, -ydüñ*]

küy: (Sevgili'nin) semti, mahallesi.

1. Alıvir gönlümi müyından anuñ
K'arayı geçmeyem **küyından** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36). [küyından, --ın, --dan]
2. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzer ol **küydan** bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32). [küydan, -dan]
3. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nâk
Anuñ ol **küydan** bir zerrece hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12). [küydan, -dan]
4. Hem ol **küyüñ** bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7). [küyüñ, -(u)ñ]
5. Vefâ **küyından** açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30). [küyından, --ın, --dan]
6. Küy adı mı durur bir şehrd e 'ışk
Çiçek midür ya bâğ-ı dehrde 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9). [küy,]

küy-ı yâr: Yarin semti.

1. Yaramaz k'ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkdur cân şem'ine nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36). [küy-ı yâr, -a]

kuyruğ: Kuyruk.

1. Kılardı **kuyruğıyla** süpürüp pâk
Kamu vahşilere olmış-iken hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54). [kuyruğıyla, -ıyla]
2. Buladı **kuyruğumı** her birisi
Tolayu alup etrâfını yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46). [kuyruğumı, -u, -nı]

küze: Su testisi.

1. Ki açmaz bu harîmüñ goncasın bād
Düzülse **küze** ger devr ile hâkum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89). [küze,]
2. Sebûdur şureti şan burnı **küze**
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruĥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8). [küze,]
3. Ki yolın itmemişdür ğül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm **küze** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109). [küze,]

küze küze: Testi testi.

1. Gözinden dökdi qanlar **küze küze**
Şu resme dökdi ol mâh üzre qanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18). [küze küze,]

küze-i köhne: Eskimiş testi.

1. Meger bir **küze-i köhne** sıfâlîn
Ne var kimse ki gel diye tábibe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16). [küze-i köhne,]

k'üzil: Üzölmek.

1. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64). [k'üzildi, -di]

kuzu: *Kuzu.*

1. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder âhû-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*kuzusu, -sı*]

kara: *Kara, siyah. II toprak.*

1. Bu ‘âlî kubbeye Bânî tapuñdur
Ƙara hâke viren can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*kara,]*

kus: *Kanatlı uçucu hayvan; kuş.*

1. Tutardı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı **kuş** uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*kuş,]*

L

lābe: *Yalvarma, yaltaklanma, dalkavukluk etme, acz gösterme II Bir kere oynamak.*

1. Harāb insüz sün ü yirüñ harābe
İşi ağyāra anuñ lāg u **lābe** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*lābe,*]

lā-büüd: *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

1. Çü bunlar birbirine ‘aşık oldı
Bu kavluñ biri **lā-büüd** şādık oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*lā-büüd,*]
2. Çerāğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur **lā-büüd** cihān-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*lā-büüd,*]
3. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü hayālî
Yakīn olur anuñ **lā-büüd** zevālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [*lā-büüd,*]
4. Şonuñda bulunur **lā-büüd** melāmet
Ben isterven k’alam elden du’āyî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*lā-büüd,*]
5. Bulur **lā-büüd** yamanlıktan melālî
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*lā-büüd,*]
6. Helāk olmağ-idi **lā-büüd** cezāsı
Anı kim kendüsi kılarıdı da’vet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*lā-büüd,*]
7. Olur **lā-büüd** şudan dür olsa rāhı
Ėamıyla k’ola bir hātur müşevveş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [*lā-büüd,*]
8. Gider ortalarından **lā-büüd** āzerm
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*lā-büüd,*]
9. Bular ol ravzada **lā-büüd** icābet
Ne deñlü kim gele bīmār u rencür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*lā-büüd,*]
10. Buluşup reh-zene **lā-büüd** virtür ser
Bu dām-ı türfe kim kurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [*lā-büüd,*]

lā-cerem: *Kuşkusuz, hiç şüphesiz.*

1. Levlāke didi şānuña Hāllāk-ı zü’l-minen
Sen olmasañ cihānı yaratmazdı **lā-cerem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*lā-cerem,*]
2. Kışver-i Yünāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir hān ile olmadı müşerref **lā-cerem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [*lā-cerem,*]
3. Ol ucdan **lā-cerem** gec kırtulurlar
Ki zīrā bir gözinde bu iş bu tālūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*lā-cerem,*]

lāf: *Söz, lakırdı.*

1. Var-ise kande bir cüd ehli sultān
Urur çākerliğinden **lāf** her ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [*lāf,*]
2. Cihān-binüm diyü **lāf** ura her gāh
Hāzinem leşkerüm yok pādīşāhum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*lāf,*]

lāf-ı ‘ışk-bāz: *Aşık sözü.*

1. Cihān ‘aşıklarınuñ ser-firāzı
Uran bizümle lāf-ı ‘ışk-bāzı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [*lāf-ı ‘ışk-bāz, -ı*]

lāğ: *Şaka, lâtifē.*

1. Harâb insüz sün ü yirüñ harâbe
İşi ağıyara anuñ **lâğ** u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [**lâğ**.]

lâğar: *Solgun, zayıf.*

1. Olup yâruñ ğamından **lâğar** u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [**lâğar**.]
2. Vücüdî **lâğar** u bî-ferr ü bârîk
Çü merdüdân-ı dergeh bahtı târîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [**lâğar**.]

lâhd: *Mezar.*

1. Kaçan k'ölem **lâhd** ola maqâmum
Unudıla cihân içinde nâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [**lâhd**.]

lahza: *An, kısa zaman.*

1. Her nefes biñ kez fiğan her **lahza** şad bâr el-firâk
Görmeyi servin cemâlün gülsitânın bir dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [**lahza**.]
2. Ruḥına şem' gibi çeşm-i ḥün-bâr
Döker her **lahza** eşk-i lâ'l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [**lahza**.]
3. İdüp her **lahza** bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine kan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115*). [**lahza**.]
4. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her **lahza** birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [**lahza**.]
5. Yüzüne bakmasun her **lahza** süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [**lahza**.]
6. İşi her **lahza** oldu nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [**lahza**.]
7. Nihâl-i serv-i bâğ-ı nâzsın sen
Niçün her **lahza** girye-sâzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [**lahza**.]
8. Bu **lahza** imtiḥân-içün nihânı
Oḡu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [**lahza**.]
9. Yolında ölmedür her **lahza** râyi
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [**lahza**.]
10. Buçuḡ dem kendüye 'aḡlı degül yâr
Gezer her **lahza** deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [**lahza**.]
11. Ki ḡandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir **lahzada** 'aḡlı dirilir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [**lahzada**, -da]
12. Peşimân oldu virdüğine âvâz
Taḡammül eyledi bir **lahza** kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [**lahza**.]
13. Ne ḡod bir **lahza** oldum ḡizmetünde
Çekerdün sen benüm ḡuşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [**lahza**.]
14. Kurar her **lahza** bir şahrada meclis
Kaçankim cü'dan ireydi ḡâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [**lahza**.]
15. İdindi kendüye her **lahza** yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [**lahza**.]
16. Güyüp bir **lahza** idem pâre pâre
Selim itdi be-ḡayet ceḡd ü iḡdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [**lahza**.]
17. İşi her **lahza** efsun-ı diğerdür
Bizi şöyle tıtuḡdur çarḡ-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18*). [**lahza**.]
18. Öper her **lahza** bir âḡü gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [**lahzâ**.]
19. Ki ola yârnuñ ḡâlınden âḡâḡ
Hemân **lahza** irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [**lahza**.]
20. Gidüpdür göñlinüñ zevḡ ü sürürü
Diler kim göre bir **lahza** yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [**lahza**.]
21. Tıruḡ yanından bir **lahza** oturdı
Didi bu ne bahâr-ı ḡoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [**lahza**.]

22. Gücüm yitmez ki sunam sâğara dest
Çeküp ol **lahza** bir heybetlü âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229). [lahza,]
23. Kõdi ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir **lahza** hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15). [lahza,]
24. Füzûn itme baña her **lahza** kaydî
Cehâletden delû dirsın baña nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14). [lahza,]
25. Müşevveş hâl her **lahza** sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18). [lahza,]
26. Ganimetdür bize bu **lahza** didar
Senûn-le bir nefes iy yâr-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6). [lahza,]
27. Açıldı kufl-ı mahzen kâm u nâ-kâm
Hemîn **lahza** raqîbân-ı haremğâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 7). [lahza,]
28. Buçuk **lahza** murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84). [lahza,]

lâ'ib: Oyun oynayan.

1. Felek türkûn şihâb-ı necm-i şâkıb
Müg-i zer-kârla kılmışdı **lâ'ib** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 10). [lâ'ib,]

lakab: Bir kimseye kendi asıl adından başka takılan ad.

1. Hâdimûn gibi işigün süpürür saçî ile
Bu durur kondugı hürşid diyü mihre **lakab** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22). [lakab,]
2. Lakab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki gevher idi bunlar muhalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78). [lakab,]

la'l: Değişik renkleri bulunan değerli bir süs taşı.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i **la'l**
Hilâl olmuş şan ol **la'l** üstine na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [la'l,]
2. Nigîninde Süheyl-i çarh bir **la'l**
Hilâl-i nev semendî pâyına na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99). [lâ'l,]
3. Hâsüdine virtür ol şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan **la'l** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104). [lâ'l,]
4. Ruhu **la'linden** olmuş Hızr âbı
Zenehdanı ol âbuñ bir habâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87). [lâ'linden, -in, -den]
5. Yaşından kim çü **la'l** olmuşdı rahşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedağşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [la'l,]
6. K'o **la'le** gerçi lâyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür dahı duhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67). [la'le, -e]
7. Getürem mâh-ise burcuña anı
İrürem **la'l-ise** dürcüñe anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90). [lâ'l-ise, -ise]
8. Siyeh rüyum baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledün **la'l-ile** uş pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [lâ'l-ile, -ile]
9. Ne **lâ'linün** naşib olur zülâli
O gülden olmayup mağsüdi hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100). [lâ'linün, -inün]
10. Veli hârmührede yirindedür hûb
Egerçi **la'l** olupdur zib-i efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111). [la'l,]
11. Şu resme kim yaşından **la'l** olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [la'l,]
12. Bu resme niçe **lâ'l** ü lü'lü' saçdı
Çü Zeyd itdi bu zibâ nükteyi güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92). [lâ'l,]

la'l: Yakut taşı II Kan.

1. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana **la'le** döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24). [lâ'le, -e]

la'li: Yakut cinsinden kırmızı değerli bir taş. II Sevgilinin dudağı.

1. Güzellik bağınınuñ kaddi nihâli
Leţâfet 'aynınınuñ **la'li** zülâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282). [la'li, -i]
2. Kaçan-kim bakdı ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı **la'li** âşikâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328). [la'li, -i]
3. Ne süd k'iderdi şîrîn **la'line** şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe harf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297). [la'line, -i, -n, -e]
4. Kişi k'anda yürüdi guşşadan dest
Ne mey ol **la'lden** olurdu sermest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38). [la'lden, -den]
5. Egerçi telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ **la'linden** idi lîk cüllâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42). [la'linden, -in, -den]
6. Al incitme tek ol ser-i cevâmı
Diyüp bu sözi **la'li** ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51). [la'li, -i]
7. Senüñ **la'lüñ** şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34). [la'lüñ, -(ü)ñ]
8. Kadîmi yârîde yâd eyle anda
Çü in'âm ide aña **la'lüñ** şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [la'lüñ, -ün]
9. Ki bu gencîneden tâlib-durur dür
Şarâbı **la'lümünüñ** kim lâle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119). [la'lümüñ, -üm, -üñ]
10. Teberzed-rîz idi vü şekker-âzâr
Teberzed **la'l** ammâ şekker-engîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51). [la'l,]
11. K'ide hârâdan ol **la'li** cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuğ 'aybı hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64). [la'li, -i]
12. Sözi âb-ı hayât u **la'li** cân-bâhş
Boyı cân bağınınuñ tâze nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2). [la'li, -i]
13. Şu **la'li** k'itmedi hâkkâk ebter
Mağaldur k'ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29). [la'li, -i]
14. Bu gonca itmedi pîrâhenin çâk
Bu **la'li** itmedi hâkkâk ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129). [la'li, -i]
15. Şanasın oldı tennür içre âteş
İşirdi **la'lini** teb-hâle-i gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19). [la'lini, -in, -i]

lâl: Dilsiz.

1. Gonce-i hâmuşa vaşfuñ dil virür bülbül-sıfât
Havfün ider gonce gibi bülbül-i güyâyı **lâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22). [lâl,]
2. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k'aña ben **lâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47). [lâl,]
3. Bugün lâyıq degildür k'olasın **lâl**
Dem urmazsın bir bülbül-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16). [lâl,]
4. Olur bî-gül hemîşe hâmuş u **lâl**
Aña yüz göstere çün verd-i hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6). [lâl,]

lâle: Maruf çiçek, yanak. II Sevgilinin yanağı.

1. Şıdı teb rengini ruhsârınınuñ hem
Sakâmet bâdı kapdı **lâlesini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21). [lâlesini, -si, -n, -i]

lâle: Ortasında yanığı andıran bir siyahlık bulunan çiçek.

1. Kaçan bir **lâle** tezyîn itse bâğı
Hezârân sîneye kor derdi dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209). [lâle,]
2. Hasedden ol perînüñ gül yañağı
Komışdı **lâlenüñ** bağına dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56). [lâlenüñ, -nüñ]

3. Bakarken bunlara ol haddi **lāle**
Dökerken nergisi gül üzre jāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*lāle,]*
4. Ne **lāle** kim bitirmiş anda hāre
Şehidān gönlegidür pāre pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*lāle,]*
5. Nitekim **lāle** kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*lāle,]*
6. Tenine bir qabā hūb ü mülevven
Pür itdi **lāle** bir cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [*lāle,]*
7. Yakındı **lāleden** pāyine hınnā
Getürüp şāhđan ser gonce-i āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*lāleden, -den]*
8. Mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cü
Benefşe vü semen **lāle** vü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*lāle,]*
9. Ki konmuş çehresine **lāleden** dağ
Hābābeden dönüp cü keh-keşāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [*lāleden, -den]*
10. Gözüme görünür hīzem ü āteş
Çemenlerde biten her **lāle** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [*lāle,]*
11. Qadehdür **lāle** pür hūn-ile tā leb
Anuñ kim ola maqşūdı ruḥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*lāle,]*
12. Hātındandur eşer bir gül-'izāruñ
Dağı her **lāle** etrafında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*lāle,]*

lāle-gūn: Lale renkli, kırmızı.

1. Ki bu gencīneden tālib-durur dūr
Şarābı la'lümūñ kim **lāle-gündür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119*). [*lāle-gündür, -dür]*

lāle-hadd: Lale yanaklı.

1. Semen-simā şanemler **lāle-haddler**
Yanına geldiler ol āfitābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*lāle-haddler, -ler]*

lāle-i ruh: Lale yanak.

1. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [*lāle-i ruḥ, -ān]*

lāle-reng: Kıpkızıl, kıpkırmızı.

1. Ki kıandan **lāle-reng** itdi zemīni
Didi kim kande gitdüñ iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [*lāle-reng,]*

lāle-rüy: Lale yanaklı.

1. Nişān-ı haddidür bir **lāle-rüyüñ**
Qamu hıştān ki ferş-i āsitāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142*). [*lāle-rüyüñ, -uñ]*

lāle-ves: Lale gibi.

1. Budāla vü ğarīb ü dāmen-i kūh
Vücüdi **lāle-ves** pür dağ-ı endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [*lāle-ves,]*

lāle-zār: Lale bahçesi.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekde eller **lâle-zârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [*lâle-zârı, -ı*]
2. Şan âteşhâne kıldı **lâle-zârın**
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*lâle-zârın, -ın*]

la'l-i ahmer: Kırmızı renkli değerli taş.

1. Muşaffâ la'l-i ahmerden oyanı
Muraşşa' her cevâhirden 'inâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [*la'l-i ahmer, -den*]

la'l-i berrâk: Saf yakut.

1. Didi kim râziyem bu kavle iy cân
Çolumda var-durur bir **la'l-i berrâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [*la'l-i berrâk,]*

lâ'l-i dilber: Sevgilinin dudağı.

1. Ve ger maşşüduñ ise **lâ'l-i dilber**
Dehân-ı mîmüñ it naşşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [*lâ'l-i dilber,]*

lâ'l-i ğarrâ: Parlak taş.

1. Lebidür fi'l-meşel bir **lâ'l-i ğarrâ**
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [*lâ'l-i ğarrâ,]*

la'l-i kavvâl: Kaval yakutu.

1. Tokındı çün lebine **la'l-i kavvâl**
Neyüñ cânı lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [*la'l-i kavvâl,]*

la'l-i mey-gün: Şarap renkli kırmızı dudak.

1. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yahüd ol hâl-ile bu **la'l-i mey-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [*la'l-i mey-gün,]*

la'l-i rahşân: Parlak lal taşı, kıymetli taş.

1. Çarañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer karnında besler **la'l-i rahşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68*). [*la'l-i rahşân,]*

la'l-i şeker-rîz: Şekerler saçan dudak.

1. Buyurdı şâh dâye buldılar tîz
Ki şîrin ola ol **la'l-i şeker-rîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [*la'l-i şeker-rîz,]*

la'lîn: Yakut taşı II Kan.

1. Olupdur müşg-ile mañlûṭ-ı ma'cün
Güherden dürcdür **la'lîn** tuṭağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*la'lîn,]*

lām: Saçın lām ‘ل’ harfi şeklini alması.

1. Saçı olursa ger maqşūd u kāmūñ
Nazar eyle kara zülfine **lāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [*lāmuñ, -uñ*]

lām: Lam harfi gibi iki büklüm.

1. Teğarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif kadden ki dūr idi ol kadi **lām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [*lām,]*
2. Kavuşdı birbirine çün elif **lām**
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [*lām,]*
3. Elifle lām-veş k’olur elif **lām**
Dilümüz dürrine cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*lām,]*

lām elif: Arap alfabesinde bir harfın adı .

1. Depelerinde çifte şāḥ kim var
Belâ-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [*lām elif, -vār*]

lā-mekān: Belli bir yeri olmayan, mekânsız.

1. Tehassür vādîsinüñ **lā-mekānı**
Serîr-i kulle-i Necdün emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [*lā-mekānı, -ı*]

lāmi’: Parlayan, parıldayan.

1. Dilinden **lāmi’** envār-ı ḥaḳîḳat
Yüce ‘adli ile kaşr-ı şerî’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31*). [*lāmi’;]*

lām-ves: Lam harfi gibi iki büklüm.

1. Elifle **lām-ves** k’olur elif lām
Dilümüz dürrine cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*lām-ves,]*

latîf: Hoş, güzel.

1. Şu resmîdi **latîf** ol āb-ı şāfi
Ki āb-ı zindegānîdendi şāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*latîf;]*
2. Latîf ü pāk hem-çün ḥavz-ı Kevser
Ḥavālîsinden ol naḥlūñ olup cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*latîf;]*

latîf-āvāz: İnce, hoş ses.

1. Latîf-āvāz şol resme derāyı
Ki şavtı cānlara vürür gîdāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [*latîf-āvāz,]*

lā-übālî: Saygısız, umursamaz.

1. Senüñ oğluñdur el-ân **lâ-übâlî**
Şarâb-ı ‘aqlıdandır câmi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [*lâ-übâlî,]*

lâ’übâlî ol: *Gevşek olmak, kayıtsız kalmak.*

1. İgen tufeylken olma lâ’übâlî
Egilmesün şaķın kaddüñ nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [*lâ’übâlî ol, -ma]*

lâ-vezâl: *Zeval bulmaz, yok olmaz, bitmez (Allah).*

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü’l-Celâl ü bî-zevâl
V’iy ‘Âlîm-i bî-niyâz ü **lâ-yezâl** ü zü’l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [*lâ-yezâl,]*
2. Bir gemidür güyiyâ ‘ummân-ı şun’uñda felek
Kim kâlıp girdâb-ı hayret içre döner **lâ-yezâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*lâ-yezâl,]*
3. Dilerven kim başumdan **lâ-yezâlî**
Vücüdün säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [*lâ-yezâlî, -i]*

lâyık: *Lâyık, yakışır.*

1. K’o la’le gerçi **lâyıkdur** bu gevher
Velikin gencrekdür dahı duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [*lâyıkdur, -dur]*
2. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne **lâyıkdur** bu meh ol dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [*lâyıkdur, -dur]*
3. Degüldür sencileyin şâha **lâyık**
K’ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [*lâyık,]*
4. Hakîkat bu-durur ‘ışk içre **lâyık**
K’öñinde yârnuñ cân vire ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [*lâyık,]*
5. Didî kim bu şanemdür baña **lâyık**
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*lâyık,]*
6. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didî **lâyık** mıdur ‘âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [*lâyık,]*
7. Ki **lâyıkdur** vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [*lâyıkdur, -dur]*
8. Esirgelderdi hâlin ol cevânun
Ki ol meh-pâre **lâyık** idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [*lâyık,]*

lâyık degil: *Münasip, yaraşır, uygun olmamak.*

1. Bugün lâyıķ degildür k’olasın lâl
Dem urırmazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [*lâyık degil, -dür]*
2. Siyeh rüyum baña **lâyık degül** hâl
Kulağum k’eyledüñ lâ’l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*lâyık degül,]*

lâyık ol: *Lâyık olmak, yaraşmak.*

1. Kici yaşlılara olmaya lâyıķ
K’ola böyle harâbâtî vü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*lâyık ol, -ma, -ya]*
2. Çü matlûbına lâyıķ ola tâlib
Anuñ ta’cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*lâyık ol, -a]*
3. Düşerse tab’ına vaz’ı muvâfık
Pes ola köpeğün olmağa lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*lâyık ol, -a]*
4. Hüzürüñdan beni red itme zinhâr
Ki lâyıķ olmaya şâhib-ruţabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5*). [*lâyık ol, -ma, -ya]*

lāyık-ı müjde-gānī: Müjdeliğe layık.

1. Meger cān ola **lāyık-ı müjde-gānī**
Suṭūrı gözlerüme virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [*lāyık-ı müjde-gānī*,]

lā-yu'kal: Akli kaybetmek.

1. Çü geçdi ḥadden ol māhuñ fiğānı
Mey-i hicr eyledi **lā-yu'kal** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [*lā-yu'kal*,]

lāzım: Gerek, gerekli.

1. Bulardan soñra **lāzımdur** bize hem
Şürü'-ı medḥ-i sulṭān-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [*lāzımdur, -dur*]
2. Pes oldı şimdi **lāzım** ben gedādan
Ki añam şehzādeler nāmın du'ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*lāzım*,]
3. Bu resme sözler ile bāṭıl u dūn
Ne **lāzım** k'eyleyesin bağrumı ḥūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*lāzım*,]
4. Neden düşmek bu resme deşt ü ğāra
Enis olmak ne **lāzım** mūr u māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*lāzım*,]
5. Devāsuz bir marazdur baña bu derd
Ne **lāzım** kim dökesin āhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [*lāzım*,]
6. Bu resme ḥayr işe iy şāh-ı 'ālim
Degüldür istiḥāre hiç **lāzım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [*lāzım*,]
7. Degül **lāzım** k'ura tiğ-i girānı
Görenüñ ḳorḥudan çıkardı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*lāzım*,]
8. Bahāne eylemek **lāzım** degül hiç
Benem bī-çāre vü maḥbūs u bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [*lāzım*,]
9. Sefer **lāzım** degüldi baña nā-kām
Anuñ-çün şehrümün oldum ğarībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [*lāzım*,]

lebi: (Sevgilinin) dudağı.

1. Ruḥı pīrāye-i ḥüsn ü ṭarāvet
Lebi sermāye-i luṭf u ḥalāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*lebi, -i*]
2. Sözi kandi **lebinden** şekkeristān
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*lebinden, -inden*]
3. Kaşı fettān **lebi** mül çeşm-i ṭannāz
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [*lebi, -i*]
4. Tokındı çün **lebine** la'l-i kavvāl
Neyüñ cānı **lebine** irdi fi'l-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [*lebine, -i, -n, -e*]
5. Tokındı çün **lebine** la'l-i kavvāl
Neyüñ cānı **lebine** irdi fi'l-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*lebine, -i, -n, -e*]
6. Senüñ la'lüñ şarāb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [*lebüñden, -üñ, -den*]
7. Kimüñ bustānı āḥūsıdur iy ḥūr
Lebüñ kimüñ şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [*lebüñ, -üñ*]
8. Benüm-çün var senüñ sineñde kīne
Lebüñ iller murādında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [*lebüñ, -üñ*]
9. Lebüñden kime vürsün nevāle
Cihān bāğınuñ iy kebk-i bedī'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 42*). [*lebüñden, -üñ, -den*]
10. Şeker-büse vü līkin şehd-āmız
Lebi 'uşşāka āb-ı zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*lebi, -i*]
11. Lebinden bāde ser-mest oldı derḥāl
Hilāl-ile muḳārin oldı ḥurşid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*lebinden, -inden*]
12. Lebüñ siḫriyle bağlandı zebānum
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4*). [*lebüñ, -üñ*]

13. Şan âteşhâne kıldı lāle-zārın
Lebi üstinde her teb-hāle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [*lebi, -i*]

leb: *Dudak.*

1. Lebi pür-luḫ u şūr-engiz ü emlah
Zebānı hem şeker-riz ü hem eḫşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [*lebi, -i*]
2. Gelüp Hızr âsitānuñda öper der
Ki kıla ḫāk-i rāhuñdan **lebin** ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*lebin, -in*]
3. Lebi yākütđan u dendānı billür
Temāşāsı bağışlar gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*lebi, -i*]
4. Lebi şirin dehānı ğonce-i ter
Saçı müşġin yañağı verd-i aḫmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283*). [*lebi, -i*]
5. Gözi ġaret-ger-i ervāh-ı ‘uşşāk
Lebi bezm-i şafāda rāh-ı ‘uşşāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [*lebi, -i*]
6. Dehānı sıfır hem-çün hāy-ı mevḫüm
Lebinüñ devri mişl-i mīm-i ma’düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [*lebinüñ, -in, -üñ*]
7. Lebidür fi’l-meşel bir lā’l-i ġarrā
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [*lebidür, -i, -dür*]
8. Lebüñden ġam-ı mey acılığın hem
Kimüñ sīb-i zenaḫdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [*lebüñden, -üñ, -den*]
9. Lebiden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telḫ aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*lebiden, -i, -n, -den*]
10. İki **leb** bir birinden şordı rāzı
Göge irürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*leb,]*
11. Anuñ k’irdi **lebe** derd ile cānı
İder āyine-veş siḫ imtiḫānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*lebe, -e*]
12. Yüzi mir’ātu rüşendür münevver
Lebi üstinde ḫāl-i ‘anberini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [*lebi, -i*]
13. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i ġam
Lebinde didügüñ şol ḫāl-i ḫandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*lebinde, -i, -n, -de*]
14. ḫazer kıl reh-güzār-ı seyldür bu
Lebi ḫurmādur ammā pōstı ḫār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*lebi, -i*]
15. Şu resme kim **lebe** irişdi cānum
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [*lebe, -e*]
16. Döker çeşmüm **lebüñsüz** eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden iy ḫabībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [*lebüñsüz, -üñ, -süz*]
17. Qadeḫdür lāle pür ḫün-ile tā **leb**
Anuñ kim ola maḫşüdi ruḫ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*leb,]*
18. Lebinde şevḫ cüşından üküş kef
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [*lebinde, -i, -n, -de*]
19. Sükünetden **lebine** urdı mismār
Yoğ-idi şoñra bundan ġayrı kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98*). [*lebine, -ine*]
20. Niçe müruñ dehānında ola āh
Lebüñ kim cānlara kıt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*lebüñ, -ün*]
21. Lebine virdi ol bī-çārenüñ āb
ġamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*lebine, -i, -n, -e*]

leb-ā-leb: *Dudak dudağa.*

1. Yatur İbn-i Selām-ıla **leb-ā-leb**
Niçe iş eyledi gör āḫir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [*leb-ā-leb,]*

leb-i cān-baḫş: *Can veren dudak.*

1. Ki olmuş bār-ı şāh-ı naḥl-i tāze
Letāfetde leb-i cān-baḥşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [*leb-i cān-baḥş, -ı*]

leb-i ceh: *Kuyu ağızı.*

1. Ya göstermişidi ol gice muṭlak
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14*). [*leb-i çeh, -den*]

leb-i cū: *Irmak kıyısı, ırmak kenarı.*

1. Ruḥ-ı bāğ oldı gülden erġuvānī
Gül-i aḥmerden oldı her **leb-i cū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [*leb-i cū,]*

leb-ı cūda: *Cömertlik dudağı.*

1. Firākuñdan revān eyler gözi ḳan
Leb-ı cūda ḥıramān ol şabā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [*leb-i cūda,]*

leb-i gūr: *Eşek dudaklı.*

1. K'irişmez bir birine çün **leb-i gūr**
Görinür dişlerinden kirm-i bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [*leb-i gūr,]*

leb-i gūr: *Mezar kenarları.*

1. Güm itdi şad firāḳ-ile **leb-i gūr**
Dehānuñ dürcine bilsem ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*leb-i gūr,]*

leb-i handan: *Gülen dudak.*

1. Leb-i ḥandan ġisūsı cihān-ġir
Zenaḥdānı çehinde ḥāl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10*). [*leb-i ḥandan,]*

leb-i şîrîn: *Tatlı dudak.*

1. Leb-i şîrînleri ḥandān saçıldı
Seḥer vaḳtinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [*leb-i şîrîn, -ler, -i*]

leb-i 'unnāb: *Üzüm dudak II Sevgilinin dudağı.*

1. Gözüme ejder-i âteş-zebāndur
Leb-i 'unnābsuz her sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [*leb-i 'unnāb, -suz*]

leb-i yākūt: *Yakut taşı gibi kıpkırmızı dudak.*

1. Leb-i yākūtı şanma ḳūt-ı cāndur
'Aḳık-ı eşküñ anuñ-çün revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25*). [*leb-i yākūt, -ı*]

lehv-i cāy: *Oyun yeri.*

1. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüne devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [*lehv-i cāy, -i*]

lem‘a-ı berk: *Şimşek parıltısı.*

1. Mekân tayy itmede çün **lem‘a-ı berk**
Ekâbir ademidi ğarbdan şark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [*lem‘a-ı berk,]*

leng: *Topal, aksak.*

1. Biraz âsüde düşdi urmadan **leng**
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirahıtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [*leng,]*
2. ‘Aşâ kaçmısı anuñ **leng** ħingi
Şitâ cyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*leng,]*
3. Meger bir gün yine ururdu **lengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [*lengi,]*
4. Ki püşti her birinüñ bār ile pür
Şeker-bârından oldu üştürân **leng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [*leng,]*

lerzân: *Titreme.*

1. Göñüller sinede **lerzân** çün bîd
Koçşup birbirinden şordılar ħâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*lerzân,]*
2. Varaqlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı **lerzân** u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*lerzân,]*
3. Uyandı zâr u **lerzân** ol niger-ĥ‘âh
Yoğ-iken miğl-i Leylinüñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [*lerzân,]*

lerzân ol: *Titremek.*

1. Felek lerzân olurdu na‘rasından
Yıkılurdu cihân bir ħamlesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7*). [*lerzân ol, -ur, -dı*]

lerze: *Titreme.*

1. Gözinden yaşlar akar boynı bağlu
Ħazerden düşmiş endâmina **lerze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*lerze,]*
2. Vücüdi tütüdi ğamdan **lerze** vü tâb
Uyanıp ħayret-ile ol ciger-ĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [*lerze,]*
3. Zamâne **lerzeyeye** bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*lerzeyeye, -ye*]
4. Teb ü **lerze** revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bâğ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*lerze,]*
5. Vücüdün **lerze** tütüdi hem-çü yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [*lerze,]*

leşker: *Asker, ordu.*

1. Çü tab‘-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezârân **leşkeri** bir fikr ile şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [*leşkeri, -i*]
2. Felek bir güşesidür kişverinüñ
Cihân efgendesidür **leşkerinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38*). [*leşkerinüñ, -i, -nüñ*]
3. Çün oldu rü-be-rü ol iki **leşker**
Çalındı tabı u görtrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [*leşker,]*
4. Vü ger ħöd olsa ol **leşker** ‘adü-gîr
Neşâtından ğiriv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [*leşker,]*

5. Tenümdür gerçi bu **leşkerde** kâyim
Dilün ol cânibedür meyli dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [*leşkerde, -de*]
6. Bu **leşkerden** sürer meydâna rahşî
Du'â eyler velî anlara yahşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*leşkerden, -den*]
7. Çeker bu **leşkeriñ** ger gayretini
Diler ol ceşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [*leşkeriñ, -iñ*]
8. Meger kim kavmine Leylinüñ ol şeb
İrişmiş-idi bir **leşker** müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [*leşker,]*
9. Buyurdi **leşkerine** her kim anı
Buluben sinesinden döke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*leşkerine, -i, -(n)e*]
10. Çün itdi ceng kılmagı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola **leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [*leşker,]*
11. İdinmiş idi ol zulmetde **leşker**
Süñü şem'in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*leşker,]*
12. Virüben **leşkerine** istimâlet
Zarürî eyledi cenge ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*leşkerine, -i, -(n)e*]
13. Du'âsın aldı pîrün anda haylî
Pes alup **leşkerini** ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [*leşkerini, -i, -(n)i*]
14. Aña **leşker** idi ol bunlara şâh
Kamusı hûkmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*leşker,]*
15. Cihân-binüm diyü lâf ura her gâh
Hâzinem **leşkerüm** yok pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [*leşkerüm, -üm*]

let: *Dayak, dayak atma, darbe.*

1. Kâtı hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz **let** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*let,]*
2. Temâm idüp **leti** ol cevri ayîn
Gâzabdan alınma bıraktı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*leti, -i*]

letâfet: *Güzellik, incelik.*

1. Güzellik bâğınun kaddi nihâli
Letâfet 'aynının lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282*). [*letâfet,]*
2. Anuñ güy-ı zenehdânydı güyâ
Letâfetden dü şakq olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*letâfetden, -den*]
3. Teninde anuñ hû şöyleydi **letâfet**
K'irürdi pîrehen târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*letâfet,]*
4. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Letâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [*letâfetde, -de*]
5. Letâfet çarhının şems-i duhâsı
Melâhat evcinün bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*letâfet,]*
6. Letâfet bâğınun serv-i revânı
Melâhat Mısrının Yûsuf-'izârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*letâfet,]*
7. Ki olmuş bâr-ı şâh-ı nañl-i tâze
Letâfetde leb-i cân-bahşî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [*letâfetde, -de*]
8. Kamer yüzden kanı ol kara gözler
Kanı ol nâz u şive ol **letâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [*letâfet,]*

letâfet-rîz: *İncelik saçan.*

1. Ki her biri **letâfet-rîz** ü merğüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [*letâfet-rîz,]*

levh: *Allah tarafından takdir edilen kutsal yazgı belgesi.*

1. Çeken cān **levhine** tuğrā-yı ğarrā
Yazan dil şuḥfına tevki'-i ra'nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9*). [*levhine, -i, -n, -e*]
2. Çü şāh ol bârgāha ḥāzır oldı
Kalemle **levhe** daḥı nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [*levhe, -e*]
3. Ḥilāfin yazmadıysa kilik-i taḳdîr
Me'ālim **levhine** gelmeye tağyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86*). [*levhine, -i, -n, -e*]
4. Süṭür-ārā-yı naṭ'-ı taḥte-i ḥāk
Hayāt-ı Ādemüñ **levhine** rākım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7*). [*levhine, -i, -n, -e*]
5. Kî hükümündür każā **levhine** rākım
Münakaş eyleyen saḳf-ı semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*levhine, -i, -n, -e*]

levh: *Levha, sayfa.*

1. Kālıpdur **levhlerde** bî-ser-ü-pā
Çü mekteb-ḥāneden çizdi kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 46*). [*levhlerde, -ler, -de*]
2. Yakîni ḥarfî **levhinden** olup ḥak
Göyündürdi dilini āteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*levhinden, -i, -nden*]
3. Kāmu bed-'ahd olur bî mürüvvet
Vefā **levhi** yazıldığı zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [*levhi, -i*]
4. Olan ğam nüshası **levhine** nakḳāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*levhine, -i, -n, -e*]
5. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i ḳabrinde turan **levh** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [*levh, -i*]

levh-: *Levha, sayfa.*

1. Nihālınden anuñ ḳoparmaya şāḥ
Edeb **levhin** vefādan gördi nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [*levhin, -i, -n*]

levh ü kalem: *Kağıt ve kalem.*

1. Ser-i 'arşa-durur na'lıñüñ efser
Sürer ayāğıña **levh ü kalem** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118*). [*levh ü kalem,]*

levha: *Levha, sayfa.*

1. Tārīḳāt nāmesinüñ ibtidāsı
Ḥaḳīḳat **levhasıñ** intihāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12*). [*levhasıñ, -sı, -ñ*]

levh-i 'işyān: *İsyān yatağı.*

1. Yaşınuñ irmağından **levh-i 'işyān**
Bu resme ḥāl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76*). [*levh-i 'işyān,]*

levh-i mahfuz: *Allah'ın takdir ettiğı, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha.*

1. Ğubār-ı maḳdemiñden dide maḥzüz
Sürer na'linüñe yüz **levh-i mahfuz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112*). [*levh-i mahfuz,]*

levh-i medh: *Övgü levhası.*

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levh-i medhüñden aña bir kaç maḳāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [*levh-i medh, -üñ, -den*]

levh-i nā-yāb: Nadir levha.

1. Gül-āb u gāliyeden idi muṭlaq
Ser-i kabr üzere turan **levh-i nā-yāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [*levh-i nā-yāb,]*

levlâke: Sen olmasaydın. II "Sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım."

1. Levlâke didi şānuña Ḥallāk-ı zü'l-minen
Sen olmasañ cihānı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 37*). [*levlâke, -didi]*

levn: Renk, boya.

1. Dökilüp **levni** döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [*levni, -i]*

levlî: Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

1. Kimin **Leylî** gibi mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [*levlî,]*
2. Hüner dīgünde kaynatdum bir efsûn
Ki görüp **Leylî** cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [*levlî, -i]*
3. Fülān ṭāyifedendür iy hümām ol
Ki **Leylî** dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*levlî,]*
4. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nāmı **Leylî**
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [*levlî,]*
5. Çü didārına anuñ baqdı **Leylî**
Ayağına şu gibi aqdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*levlî,]*
6. Çü didārına anuñ baqdı **Leylî**
Ayağına şu gibi aqdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [*levlî,]*
7. Gelüp **Leylî** ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*levlî, -nüñ]*
8. Ya bir zibā kafes idi ol eyvān
K' içinde kebk idi **Leylî** ḥırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*levlî,]*
9. Daḥı bürüzin itmişler nazargāh
K'ola **Leylî** manzar-gāh-ı bî-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*levlî, -ye]*
10. Çi ger **Leylî-durur** bir mäh-ı tabān
Degildür gevherinde bize akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [*levlî-durur, -durur]*
11. Ki çün **Leylî** Kays-ı çāk-sîne
Vedā' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [*levlî, -ye]*
12. Cefāya kırup ol bî-raḥm meyli
Sitemler eyledi **Leylî** ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64*). [*levlî, -ye]*
13. Çü gördi **Leylî** ciddini mäder
Sözine eyledi fi'l-cümle bāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [*levlî, -nüñ]*
14. Meger kim Kaysıla **Leylî** daḥı hem
'Ulüm oqurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*levlî,]*
15. Göñül virişdi çün Kays-ile **Leylî**
Müdām arturdı birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [*levlî,]*
16. Baña **Leylî** irdi bu ḥarāret
Dile ol viriser yine ferāget (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*levlî, -den]*
17. Ki ya'nî **Leylî** ol dildār-ı manzūr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [*levlî,]*

18. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i ‘işmet
Arada **Leylî** mäh-i burc-ı ‘işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [leylî,]
19. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger **Leylî** ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [leylî,]
20. Ta’aşşubla dir ol hûbân-ı mevzûn
Bile **Leylî** ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [leylî,]
21. Bu dilberlerle **Leylî** fi’l-merâtib
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [leylî,]
22. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi âh idi **Leylînuñ** hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [leylînuñ, -nüñ]
23. Çü **Leyliden** cüdâ düşdi ol abdâl
Kâtı âşüfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [leyliden, -den]
24. Sizüñ duhter k’olupdur adı **Leylî**
Bizüm Kaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [leylî,]
25. Gül-i tâzeyse **Leylî** iy mükerrem
Degüldür Kaysda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [leylî,]
26. ‘Urûc idince tenden cân-ı bî-kâr
Ėam u derd-ile **Leylînuñ** olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [leylînuñ, -nüñ]
27. Bilüñüz siz dağı ol mübtelâyı
Ėamından **Leylînuñ** bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [leylînuñ, -nüñ]
28. Taleb-kâr olmadan **Leyliye** gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [leylîye, -ye]
29. Şeh işitdi ola kim bir perî-zâd
Koyupdur **Leylî** eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [leylî,]
30. Düzüp anuñ murâdıncâ kelâmın
Becid yâd itdi tûrdı **Leylî** nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [leylî,]
31. Çü **Leyliden** yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [leyliden, -den]
32. Ki **Leylî** fi’l-megel bir mäh-ı nevdür
Ėamina şad dil-i ‘âşık Ėirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [leylî,]
33. Meger kim kavmine **Leylînuñ** ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [leylînuñ, -nüñ]
34. Koyar Ėamdan başına **Leylî** hâki
Ki bu yildendür ol şem’üñ hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [leylî,]
35. Çü **Leylî** bu haberden vâkıf oldu
Kâtı endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [leylî,]
36. Çü **Leylî** bu haberden oldu âğâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83*). [leylî,]
37. Ne deñlü var ise **Leyliye** maħrem
Ser-â-ser tûtdılar mäh-ile mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51*). [leylîye, -ye]
38. Kõdı Ėayrılar tâci vü tağtı
Tuyup **Leylînuñ** atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [leylînuñ, -nüñ]
39. Cemâline tuş oldu dide-i şâh
Dil ü cândan olup **Leyliye** ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7*). [leylîye, -ye]
40. Ki Nevfel buldı çün fetħ ü ferâğat
Alup **Leyliyi** döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3*). [leylîyi, -yi]
41. O **Leylî** diyüben eyler fiğânı
Gidüp ol kapudan pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [leylî,]
42. İşitdi ta’nı **Leylî** degme kesden
Zarûri düşdi Mecnûn iştiyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [leylî,]
43. Yüzine bağdı yüz hışm-ile **Leylî**
Didi bu mîl kim yüzi Ėaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [leylî,]
44. Bunı Ėaşd itdi k’õpe rûy u müyin
Rizâ virmedi vü redd itdi **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [leylî,]

45. Şeker şâhındadur şan tûfî-yi âl
Gözine **Leylînüñ** her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [leylînüñ, -nüñ]
46. Olur şavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim **Leyliye** zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [leyliye, -ye]
47. Er aldı şaştanayla anda **Leylî**
Ol anda ğayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [leylî,]
48. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü **Leylî** ğayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [leylî,]
49. Bırakdı cânuma nâluñ şerârı
Nikâh oldı egerçi ğayre **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [leylî,]
50. Kî göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne **Leylî** cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [leylî,]
51. Saña **Leyliden** özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [leyliden, -den]
52. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi kendü şekli biri **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11*). [leylî,]
53. Ya cân bâğından serv-i râsitindür
Çün ol mektûba **Leylî** oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [leylî,]
54. Dürüp ol nâmeyi hatm itdi **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [leylî,]
55. Kılar ya'nî ğaribe dil-nüvâzi
Añup **Leylisinüñ** âhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [leylisinüñ, -si, -nüñ]
56. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i sîmîn-beden ya'nî ki **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [leylî,]
57. Meger bir gice fırsat buldı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [leylî,]
58. Çağırur ol gedâ vâdi be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa âh **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [leylî,]
59. Helâk oldum ğamuñdan vâh **Leylî**
Ħabersüz kendüzinüñ hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [leylî,]
60. Hemîn dir âh **Leylî** Ħasretinden
Çü **Leylî** muttâli' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [leylî,]
61. Hemîn dir âh **Leylî** Ħasretinden
Çü **Leylî** muttâli' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [leylî,]
62. Varup anuñ fiğângâhına yitseñ
Ayıtıñ kim du'âlar kıldı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43*). [leylî,]
63. Elüñ öpüp şenâlar kıldı **Leylî**
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44*). [leylî,]
64. Selâmet külbesin meksür kılduñ
Cihânuñ **Leylî** kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [leylî,]
65. Kî tâ hâlinden âğâh oldı **Leylî**
Okıdup Ħalvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [leylî,]
66. Ħam-ıla ğuşşadan âzâd olurdı
Şorardı **Leyliden** aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [leyliden, -den]
67. Götürüp **Leyliye** virürdi bi-şayd
Ara yirde resül oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [leyliye, -ye]
68. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki **Leylî** ya'nî şem'-i dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [leylî,]
69. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [leylî,]
70. Ki virmiş **Leylînüñ** öñinde cânı
Aña şol Ħün ki olmuşdur Ħavâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [leylînüñ, -nüñ]
71. Çeh-i Mısr içre maĦbûs-ı muĦalled
Şaçı ğâret-ger-i dîn ya'nî **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [leylî,]
72. Tazarru'lar du'âlar kıldı **Leylî**
Du'âsı tiri tâ irüp nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52*). [leylî,]

73. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşâtından bu kavluñ tırdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [leylî,]
74. Bâküp ol buña kıldı âh u efğan
Hezârân şerm-nâkî birle **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45*). [leylî,]
75. Dil ü cânında **Leylî** mesken itmiş
Çü görindi gözine mâh-rûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 24*). [leylî,]
76. Yolında neydügin hâlüm beyân it
Ayıt kim **Leylîyi** kıldı ğamuñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [leylîyi, -yi]
77. Ki ögidür ne **Leylî** dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [leylî,]
78. Yoluñda virdi **Leylî** cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90*). [leylî,]
79. Şu resme itdi feryâd u fiğân
Ki **Leylîñüñ** anası ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [leylîñüñ, -ñüñ]
80. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar **Leylîye** hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [leylîye, -ye]
81. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
Ki fevt olduĝına Mecnûn u **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [leylî,]
82. Biri mâh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı **Leylî** ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [leylî,]
83. Gehî **Leylîñüñ** âşârın okurdu
Görüp her kişi andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [leylîñüñ, -ñüñ]

leylî vü mecnûn: *Leylâ ve Mecnûn.*

1. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânüñdan dür efşân ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 13*). [leylî vü mecnûn, -ı]

leylî-hurâm: *Leylâ salınışlı (sevgili).*

1. Āsumân tek iy yaşum gerdün idersin ‘âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy **Leylî-hurâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [leylî-hurâm,]

leylî-vi ‘âkı: *Zihindeki Leylâ.*

1. Şıfatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe **Leylî-yi ‘âkı** hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [leylî-yi ‘âkı,]

leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per: *Yeşil kanatlı sarımsı kuş.*

1. Kim anı münfa‘il kıldı ğam-ı gül
Olup **leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 53*). [leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per,]

lezzât: *Lezzetler.*

1. Almaya ‘aynına bir çöpce cihân **lezzâtını**
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [lezzâtını, -ı, -nı]

lezzet: *Tat, zevk.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamām
Şehd-i medhūñ **lezzetinden** iki şaḡḡ oldı kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*lezzetinden, -i, -n, -den*]
2. Şu mîve kim ola pür âb ü **lezzet**
Bulur yıl âhîriñde ḡadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*lezzet,]*
3. Kelâmuñdan ḡalâyık ‘ibret alsun
Okuyup dînleyenler **lezzet** alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*lezzet,]*
4. Revân cân maḡv olur ol **lezzet** için
Meger kim vaz‘ kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*lezzet,]*
5. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâḡ-ı câna ire **lezzeti** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [*lezzeti, -i*]

libās: *Elbise, giysi.*

1. Kimiñüñ aḡlas-ı zibâ **libası**
Kimi bulmaz libâsiçün pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85*). [*libâsı, -ı*]
2. Kimiñüñ aḡlas-ı zibâ libâsı
Kimi bulmaz **libâsiçün** pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*libâsiçün, -içün*]
3. Giyer her biri bir dürlü **libâsı**
Öger Leylî ‘abâyi vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*libâsı, -ı*]
4. Ki cân u dildür ol şem‘e semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı ḡadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 63*). [*libâsuñdur, -uñ, -dur*]
5. Kaçan yâd itsem öldürür beni ḡam
Ḳarardı ḡün-i eşkümden **libâsum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 89*). [*libâsum, -um*]

libās-ı çâk: *Parçalanmış elbise.*

1. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine yiñi ḡabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [*libâs-ı çâk, -i, -ni*]

ligām: *Gem, dizgin.*

1. Bir iki gün ne var olsañ Ḥaḡa rām
Başuñ gitdi daḡı muḡkem **ligāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [*ligāmuñ, -uñ*]

ligāmi çek: *Dizginleri çekmek.*

1. Ḥavâlisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan ḡavf idüp çekdi ligāmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27*). [*ligāmi çek, -di-i*]

lîk: *Lâkin, ama, ancak.*

1. Ne disem ḡoşdur anı bilmedüm **lîk**
Bu ḡayretten beni ḡam kıldı bārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*lîk,]*
2. Ḥalîfe var gerçi olmışdı meşhūr
Ḥalefsüzlikden idi **lîk** mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184*). [*lîk,]*
3. Ne kim isterse virmişdi Ḥudāvend
Müyesser kılmamışdı **lîk** ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*lîk,]*
4. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde **lîk** bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*lîk,]*
5. Ruḡı ger za‘ferāna oldı nezdîk
Ḥabancayla ḡutardı sürḡ anı **lîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [*lîk,]*
6. Egerçi telḡ idi bâde vü pür tâb
Anuñ la‘linden idi **lîk** cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*lîk,]*

7. Çi ger ayrıldı **lîk** ol mâh-ı nevde
Dil ü cânı ğama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [*lîk,]*
8. Degüldür **lîk** bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzine kıymağ olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*lîk,]*
9. Bulara **lîk** fakrum var be-ğâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*lîk,]*
10. Nedür bilmezven iy şeh **lîk** nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâminı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*lîk,]*
11. Bu resme olmadı da **lîk** nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [*lîk,]*
12. Aradan geçdi hayli ‘işret ü şevk
Degüldi pâklikden **lîk** hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*lîk,]*
13. Yine çapuñda **lîk** ümmîd-vârem
Çü hâme ser-nigün ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*lîk,]*

lîka: (Ar.) Yüz, çehre.

1. Başum kaç’ olduğı cânâ şafâdur
Ki bî-ferr olsa bir şem’ün **lîkâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [*lîkâsı, -sı]*

lîkin: Ama, lâkin, ancak.

1. Çi ger hazz itdi **lîkin** ivdi ğâyet
Zarûrî va‘deye kıldı kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*lîkin,]*
2. Bırakdı şerm içine **lîkin** âzer
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*lîkin,]*
3. Hicâb iderdi **lîkin** cânı ilden
Göñülden Zeyd umup ol mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [*lîkin,]*
4. Şeker-büse vü **lîkin** şehd-âmîz
Lebi ‘uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [*lîkin,]*
5. Hârâm idi aña **lîkin** vişâli
Nigârüñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*lîkin,]*
6. Eri öldüğine incidi **lîkin**
Nihâni sevdüğini eyleyüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [*lîkin,]*
7. Zarûrî düşdi **lîkin** özge kayde
Bunu fikr itdiler âhîr ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*lîkin,]*
8. Füsün-ı derdden **lîkin** zebân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122*). [*lîkin,]*
9. Meh isteyü gele **lîkin** göre hâk
Mezârum üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*lîkin,]*

livâ: Sancak, bayrak.

1. Livâsı cümle âfâk üzre manşür
Mu‘îni kâmer ü a‘dâsı mañhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [*livâsı, -sı]*

livâ-yı ‘adl: Adalet sancağı.

1. Olalı peydâ livâ-yı ‘adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [*livâ-yı ‘adl, -üñ]*

lokma: Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası.

1. Ne **lokma** kim güzer kılsa feminden
Şanur'dı zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [*lokma,]*
2. Çü bir kaç **lokma** yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*lokma,]*
3. Bu bir kaç **lokmanuñ** yokdur ziyânı
Bular ger cü'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [*lokmanuñ, -nuñ]*

lu'b-ı çarh: Felek hilesi.

1. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şoñra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*lu'b-ı çarh, -ı]*

lücüm: Gemler, at dizginleri. licâm'ın cem'i.

1. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile **lücüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*lücüm,]*

luğat: Sözlük.

1. Luğat şormakda birbirine yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*luğat,]*

lü'lü': İnci.

1. Bu resme niçe lâ'l ü **lü'lü'** şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [*lü'lü',]*

lü'lü'-vi ter: Taze inci.

1. Gâzeller nazm ider çün **lü'lü'-yi ter**
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12*). [*lü'lü'-yi ter,]*

lutf: Yardım, inayet, ihsan.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü **luţfuñ**
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*luţfuñ, -u, -ñ]*
2. Gösterür bir haţaba **luţfila** olsañ nâzır
Mu'cize Müsî aşası gibi şâhâ o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*luţfila, -ıla]*
3. İy vücûdı mücid-i cüd u 'atâ **luţf** u kerem
Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ hulğ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*luţf,]*
4. Hilâl-i 'iddin **luţfiyla** her sâl
Virür sâk-i 'arûs-i 'arşa halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [*luţfiyla, -ı, -y, -la]*
5. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni **luţfuñdan** irür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [*luţfuñdan, -uñ, -dan]*
6. Çü halk itdüñ beni **luţfuñdan** evvel
İlâhî âhîrüm kılma mu'atţal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*luţfuñdan, -uñ, -dan]*
7. Bulur âdem ne deñlü olsa 'aşî
Senüñ **luţfuñ** şefî'inden halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*luţfuñ, -uñ]*
8. Ağudur kahrî **luţfi** âb-ı hayvân
Ki tîğî cân alur câmı virtür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*luţfi, -ı]*

9. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü **luṭf** kâni vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [lutf,]
10. Ricâ-vâr olup ol pîr-i tîrîkât
Aña yüz **luṭf-ıla** kıldı naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [lutf-ıla, --ıla]
11. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz **luṭf-ıla** didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [lutf-ıla, --ıla]
12. Kaçan kim eyleye cân pendüni yâd
Beni râzî kılarduñ **luṭf-ıla** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [lutf-ıla, --ıla]
13. Maḥabbet nâmesin inşâ kılıcı
Aña kim virdi **luṭfi** şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [lutfi, -ı]
14. Hezârân **luṭf-ıla** açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32*). [lutf-ıla, --ıla]
15. Dile hâcet Ḥudâdan yine kurtar
Hezârân **luṭf** birle ol nigü-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [lutf,]
16. Miyân-ı cândan virdi selâmı
Kılıp **luṭf-ıla** istiḳbâl Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [lutf-ıla, --ıla]
17. Aña yüz **luṭf-ıla** virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [lutf-ıla, --ıla]
18. Hezârân **luṭf-ıla** kıldı ḥitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [lutf-ıla, --ıla]

lutf: İyilik, yardım, Allah'ın ihsanı.

1. Pâye-i a‘lâ bulur **luṭfuñ** kime kılsa nazar
Kimi ḳahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni‘âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [luṭfuñ, -uñ]
2. Kem nazar eyler aña kim **lütfuñ** iğmâz eyleye
Yâhu kim ḳaldurur anı itse ḳahrüñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [lütfuñ, -uñ]
3. Dileseñ **luṭf** idersin dileseñ ḳahr
Beraberdür ḳatuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [lutf,]
4. Ḳoḫu şun‘uñla bulur ṭurre-i ḥür
Olur **luṭfuñla** müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [luṭfuñla, -uñ, -la]
5. Senüñ **luṭfuñla** zâg-ı düd-ı külḥan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [luṭfuñla, -uñ, -la]
6. Çü **luṭfuñ** oldı Vehhâb-ü‘l-‘aṭıyyât
Saña muḥtâc cümle ğayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [luṭfuñ, -uñ]
7. Kişiyeye böyle bî-rüz olmasun şeb
Çü **luṭfuñ** bî-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [luṭfuñ, -uñ]

lutf eyle: Yardımda bulunmak.

1. Velî **luṭf eyle** sen iy Ḥayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [lutf eyle,]

lutf it: İyilikte bulunmak.

1. Revân bir ḳâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme **luṭf it** iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [lutf it,]

lutfet it: İhsan etmek.

1. İl içinde şıma **lutfet it** sözümi
Ki ḥacil eyler sözümi şınmaḳ özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115*). [lutfet it,]

lutf-ı ḥak: Allah'ın lütfü/yardımlı.

1. Ḥaḳâyık gencinüñ şehrine bul râh
Çü **luṭf-ı Ḥaḳ** saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [lutf-ı ḥak,]

lutf-ı ihsân: İyilik etmek, iyilik başışlamak.

1. Qanı ol **lutf-ı ihsân** ol feşâhat
Qanı ol serv gibi şalınan kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [*lutf-ı ihsân,]*

lutf-ı in'âm: İyilik başışı.

1. K'idesin her kişiyeye **lutf-ı in'âm**
Eyülik zâyî' olmaz Haq katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [*lutf-ı in'âm,]*

lü'lü: Parlak inci.

1. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi **lü'lü** yüzi hırşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [*lü'lü,]*
2. Geçüp vâdileri mânend-i âhü
Döker gözden süreyyâ gibi **lü'lü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [*lü'lü,]*

lü'lü': Parlak inci.

1. Küleh-dâr-ı Hotundur k'efser üzre
Küleh qor her zamân **lü'lü'** ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*lü'lü',]*

M

ma'āsī: *Günahlar.*

1. Olupdur cürm ü takşir ü **me'āşī**
Siyeh-rüyum günehden rāhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*me'āşī, -*]

ma'bed: *(a.i.)ibadet edilen yer.*

1. Zātûn vücûda geldügi şeb düşdi hep yüzin
Küffâr **ma'bedinde** olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [*ma'bedinde, -in, -de*]

ma'bûd: *Tapılan, ibadet edilen.*

1. Ki benven büt-şiken büt saña **ma'bûd**
Bu hayretgehde ço ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*ma'bûd, -*]

mâcerâ: *Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven.*

1. Atasına meger bir âşinâsı
Didi her neyse anuñ **mâcerâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*mâcerâsı, -sı*]
2. Hem işitmiş-idi bu **mâcerâyı**
K'eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [*mâcerâyı, -y, -ı*]
3. Diyâr-ı Leyliye irüp oradan
Hâbir itdi ili bu **mâcerâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [*mâcerâdan, -dan*]
4. Neye vardı görelüm **mâcerâyı**
Ki n'oldı hâlet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [*mâcerâyı, -y, -ı*]
5. Añarlar gâh geçmiş **mâcerâyı**
Ki 'âlemde ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*mâcerâyı, -yı*]
6. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nûr
Özin ol **mâcerâdan** tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2*). [*mâcerâdan, -dan*]

ma'cûn: *Macun, hamur kıvamına getirilmiş ilaç.*

1. Mûkeḥḥal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre **ma'cûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86*). [*ma'cûn, -*]

ma'den: *Maden, kaynak.*

1. El ursa **ma'dene** üstâd-ı miḥ-ter
Ezel aḥcâr çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [*ma'dene, -e*]
2. Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥâşuñ **ma'denini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [*ma'denini, -i, -ni*]

mâder: *Anne.*

1. Meger Meryem ananuñ ḥwâherisin
Ki rûḥullâh-ı nazmuñ **mâderisin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12*). [*mâderisin, -i, -sin*]
2. Öñinde cümle 'arz itdi ser-â-ser
Bırakdı **mâderi** cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [*mâderi, -i*]

3. Çü gördi Leylinüñ ciddini **māder**
Sözine eyledi fi'l-cümle bāver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [*māder,]*
4. Çün anı cāmelerle düzdi **māder**
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*māder,]*
5. Hem ol dem tırdı Qays öñine **māder**
Getürdi hoş ta'âm-ı rûh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [*māder,]*
6. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı hışm u kavm ü **māderine** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*māderine, -i, -ne]*
7. Umup Mecnûn vişâlün dilberinüñ
Tiz ayağına düşdi **māderinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34*). [*māderinüñ, -i, -n, -üñ]*
8. Anasına didi idüp üktüş qahr
Ki iy **māder** nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [*māder,]*
9. Peder cevri ile **māder** cefası
Olur ger kayda şaldı ben zebünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*māder,]*
10. Varup evden getürdi **māderini**
Gelüp gördi anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [*māderini, -i, -n, -i]*
11. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy **māder** mükedder oldı ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [*māder,]*
12. Helâk eyledi teşnelik aḡusı
Kızını kim bu resme gördi **māder** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [*māder,]*
13. Ta'accüp kıldı ḥâl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy **māder** bu ḥalet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [*māder,]*

māder-i pür-derd: *Dert dolu anne.*

1. Daḡı şol māder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ ḡamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*māder-i pür-derd,]*

ma'düm: *Yok, var olmayan.*

1. Şu ruḡ kim mişlidür 'ālemde **ma'düm**
Temāşāsından itme bizi maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [*ma'düm,]*

maḡāk: *Far. Çukur, hufre.*

1. Didi şeyli'llāh u kıldı gedāyı
Yüzi üzre yıkıldı bir **maḡāke** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13*). [*maḡāke, -e]*
2. K'olur şimdi fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir **maḡāki** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [*maḡāki, -i]*

maḡāra: *Mağara.*

1. O sultān idi vaḡşiler sipāhi
Maḡara küh içinde bārgāhi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86*). [*maḡara,]*
2. Maḡara içre cild ü beyza-i mār
Kefen-i kāfūr olur aña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [*maḡāra,]*
3. Gözine her kemerden bir **maḡāra**
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [*maḡāra,]*

maḡbün it: *Ziyana uğratmak.*

1. Qanlara şokup beni maḡbün idersin 'ākıbet
Bezmi-ḡamda kāmēt-i 'uşşāki çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*maḡbün it, -er, -sin]*

maḡfūr: *Af ve maḡfıret olunmuş.*

1. 'İbâdetden kimi mağhür olupdur
Şekâvetden kimi **mağfûr** olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [*mağfûr,]*

mağlûb: *Mağlup, kaybetmiş.*

1. Kâlalar 'aczdən **mağlûb** u dil-teng
Şehirlerde ki bu 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [*mağlûb,]*

mağlûb kıl: *Galebe gelmek, etkisi altına almak.*

1. 'Adûnî Hâk Te'âla kıldı mağlûb
Mürüvvet menba'ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*mağlûb kıl, -dı]*

mağlûb ol: *Yenilmek.*

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'ıl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü'l-ıhikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*).
[*mağlûb ol, -dı]*
2. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşir
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [*mağlûb ol, -ma, -m]*

mağrib: *Ar. Güneşin gurup ettiği yer, batı, garp ciheti.*

1. Tutan **mağrib** sevâdın erlik ile
Açan maşırık ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [*mağrib,]*

mağrûr: *Ar. Gururlanmış, kibirli, mütekebbir.*

1. Didi kim bu ne sözdür 'aıklan dūr
Delürüp olmasun inende **mağrûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*mağrûr,]*

mağrûr ol: *1. Aldanmak 2. tafra atmak, kibirlenmek.*

1. Neseb ululığına olma mağrûr
K'o resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103*). [*mağrûr ol, -ma]*
2. Meger k'iy seng-i dil âhen-çigersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [*mağrûr ol, -ub]*

mağz: *Beyin, dimağ.*

1. Ki mihrinden anuñ 'âlemde her sū
İrişdi **mağzına** şad 'aşıkuñ bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*mağzına, -ı, -n, -a]*
2. Gider Mecnûn-ı mağzûn mîl-der-mîl
Dimâğı **mağzına** vürüp harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107*). [*mağzına, -ı, -n, -a]*
3. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cânibden ire **mağzına** bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*mağzına, -ı, -n, -a]*

mağz: *İç, öz II temel, esas.*

1. Niçe çıksun gönülden turre-i döst
Ki yârum **mağzdur** târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [*mağzdur, -dur*]
2. Ki ben **mağz** olam ü pöst ola ol cân
O yeg kim ben niqab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [*mağz,]*
3. Senüñdür **mağzum** iy rûh-ı revânüm
Yönelmişdür makâm-ı ‘ışka râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*mağzum, -um*]

mâh: Ay, kamer.

1. Gâh dilberler cemâli gibi **mâhı** bedr idüp
Geh kemân-ebriüaruñ kaşı gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*mâhı, -ı*]
2. Yüzüñüñ **mâhidur** mâhiyyet-i hüsn
Cemâlün mazharı hâşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [*mâhidur, -ı, -dur*]
3. Melâhat göklerine **mâh** idi ol
‘Adâlet kişverine şâh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*mâh,]*
4. Yezîd ol **mâhı** deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ‘-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [*mâhı, -ı*]
5. Biri evc-i kerâmet burcına **mâh**
Biri mülk-i sa‘âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [*mâh,]*
6. Kamu sultânlaruñ püşt ü penâhı
Giriftâr-ı kemendi **mâh** u mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*mâh,]*
7. Cihâne ‘ammdur ihsân çün **mâh**
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [*mâh,]*
8. Bağışlasun cihân halkına Allâh
Ki cânıdur cihân halkınuñ ol **mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*mâh,]*
9. Kılıcını hamâil kılsa ol **mâh**
Melekler çağrışur ‘‘ nasrun min ‘allah ’’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*mâh,]*
10. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü **mâh**
Bir oğlı oldı yüzünden hacel **mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [*mâh,]*
11. Tûlû‘ından güzer kıldı çü bir sâl
O **mâha** menzil oldı çarh-ı ikbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [*mâha, -a*]
12. ‘Ayân olmışdı ol şeb hâleden **mâh**
Nitekim devr-i hatından ruh-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*mâh,]*
13. Ne gün görmüş vücüdi sâyesini
Ne bulmuş **mâh** kadri pâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*mâh,]*
14. ‘Arab **mâhı** cemâl itmekde izhâr
‘Acem şûhı gönül kâpmağda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [*mâhı, -ı*]
15. Eger taqdir olur-ise muvâfîk
Olasın **mâhe** ol hürşîd-i lâyıq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [*mâhe, -e*]

mâh: Ay, yılın on iki bölümünden biri.

1. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü **mâh**
Bir oğlı oldı yüzünden hacel **mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*mâh,]*

mâh: Ay II ay yüzlü sevgili.

1. ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında ol **mâhuñ**
Ki gelse yâduma adı döker kan gözlerüm şad bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*mâhuñ, -uñ*]
2. Kamu sultânlaruñ püşt ü penâhı
Giriftâr-ı kemendi mâh u **mâhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*mâhî, -ı*]
3. Çü dâye menzil itdi **mâha** mehdi
Şanasın oldı hizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*mâha, -a*]
4. Zârîf ü ehl-i fazl u hikmet-endüz
‘Ulümü çün ihâta itdi ol **mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [*mâh,]*
5. Tûrup yatdı bu endişeyle ol **mâh**
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*mâh,]*

6. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol **māh**
Göründi kaşruñ arımdan be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [*māh,]*
7. Keminden ğamze-ile ol yüzi **māh**
Delirdi şad-hezārān sîne her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [*māh,]*
8. Meger bir gice yüz nāz-ile ol **māh**
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [*māh,]*
9. Muḥaşşal bir arada ol iki **māh**
İdindiler biri birin nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [*māh,]*
10. Çün ol eyvānı gördi Kays-ı bî-dil
Ḥaḳıḳat bildi k’oldır **māha** menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*māha, -a]*
11. Bu yaña cān-ı Kays-ı bî-mecālî
Zebûn eyledi ol **māhuñ** hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [*māhuñ, -uñ]*
12. Çü Yûsuf gibi maḥbûs oldı ol **māh**
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [*māh,]*
13. Kılardı nālesin pinhānî ol **māh**
Ki kimse olmaya ḥālinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [*māh,]*
14. Çü geçdi ḥadden ol **māhuñ** fiğānı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu‘kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [*māhuñ, -uñ]*
15. Olurken burc-ı mektebde ol iki **māh**
Biri birine ‘āşık düşdi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [*māh,]*
16. Var idi meylî her **māhuñ** bir işe
İşi āh idi Leylinüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [*māhuñ, -uñ]*
17. Ger ire dime ol **māha** noḳşān
Seni āhum odı yaḳardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*māha, -a]*
18. Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u Mennān
Ziyāde it meylümü ol **māha** her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [*māha, -a]*
19. Meger bu sırrı kılmuşdı ferāmüş
Ki kimse idemez **māhi** derāğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [*māhi, -ı]*
20. Saña tâ hem-ser olmayınca ol **māh**
Kemendüm cengden ḳalmaya kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [*māh,]*
21. Getürem **māh-ise** burcuña anı
İrürem lâ‘l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [*māh-ise, -ise]*
22. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi ḥurşid u alnı **māhumuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [*māhumuñdur, -um, -uñ, -dur]*
23. Görüp ḥālîni Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o **māha** vaşl ide buni kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*māha, -a]*
24. Ne deñlü var ise Leyliye maḥrem
Ser-ā-ser tutdılar **māh-ile** mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [*māh-ile, -ile]*
25. Şanarmısın ki ‘ārum yire çaldım
Kesüp başın çü **māh** ol bî-günāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [*māh,]*
26. Baña her kişi ta‘n eyler nihānî
Ki Mecnûn için ol **māha** idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [*māha, -a]*
27. Ki ḳurtıldı ğamām-ı vartadan **māh**
Tuyıldı her vilāyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [*māh,]*
28. Yüzinden perdesin **māhuñ** götürdi
Didi lâyıḳ mıdır ‘ālemde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2*). [*māhuñ, -uñ]*
29. Tülû‘ iderdi geh geh çeşmine **māh**
Velî k’ol yüzi şem‘-i şubḡāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [*māh,]*
30. Saña yokdur cefādan ğayr āyîn
‘Adû söziyle yoldan çıḳduñ iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [*māh,]*
31. Daḡı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir ḥaste ḳorḳarven ki iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [*māh,]*
32. Yaḳa şehperini iy yüzi **māhum**
Ki çeng-i rāġa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [*māhum, -um]*
33. İrürdi ol nigārına ferāḥ-nāk
Çün ol **māha** göründi ḥaṭṭ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [*māha, -a]*
34. Gamuñdan inler çün bülbül-i zār
Diyüp bülbüllere rāzını ol **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [*māh,]*
35. Yüzine bir güle baḳmazdı ol **māh**
Bu resmeydi olarda zindeġāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [*māh,]*
36. Zebānında kimüñ yādın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [*māh,]*

37. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir dest cāme virdi ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*māh,]*
38. Yirinden tırdı yüz nāz-ile ol **māh**
Giyindi bir kabā-yı ergüvānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [*māh,]*
39. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol **māhi** görüp ol sen dağı şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [*māhi, -ı]*
40. Seni ısmarladum Hāllāka iy **māh**
Düşem çün dūr senden iy vefā güş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*māh,]*
41. Kālurdı bir zamān hayretde ol **māh**
Görinse çeşmine qarşudan ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*māh,]*
42. Çü vaqt ire hemin ol demdür el-hāk
Fırākıñdan tırup zevcinüñ ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [*māh,]*
43. Hālayıkdan otağın kıldı hālî
Tarık-ı mātem-i şevherde ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [*māh,]*
44. Zārürî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler āhir ki ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [*māh,]*
45. K’irişmez gerdene şad ‘id ü nevrüz
Gözün açup du‘ādan soñra ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [*māh,]*
46. Eli bürka‘ velikin **māh** önine
Qararı şîşesini taşa çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*māh,]*
47. Alup hargāhına girdi şalını
Oturdup şadra i‘zāz-ile ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [*māh,]*
48. Tesellî virdi yüz nāz-ile ol **māh**
Çü hālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [*māh,]*
49. Gözinden dökdi kanlar küze küze
Şu resme dökdi ol **māh** üzre çanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [*māh,]*
50. Niçe mār ile tolmışdur el-ān
Beñüñ kim dāne-i şevk-idi iy **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [*māh,]*

māh: Ay, kamer II Hz. Muhammed.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*māh,]*
2. Özine tayy olup bir demde bu rāh
İrişdi menziline yine ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*māh,]*

maḥabbet: Sevgi, sohbet.

1. Maḥabbet mührinüñ āsarı için
Nübüvvet mührinüñ envārı için (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73*). [*maḥabbet,]*
2. Gel iy büstān-ı cānuñ bağbānı
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2*). [*maḥabbet,]*
3. Maḥabbetden naşihatler ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [*maḥabbetden, -den]*
4. Gelüp ‘ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet bi’z-zārürî oldı peydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28*). [*maḥabbet,]*
5. Maḥabbet deştinüñ şāhib-kararı
Şikār-ı ‘ışk olan cān-ı figārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [*maḥabbet,]*
6. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maḥabbet-le k’olinmaz bir qarābet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [*maḥabbet-le, -le]*
7. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥāne-i miḥnetde ḥayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8*). [*maḥabbet,]*
8. Kesen mihr ü **maḥabbet** rismānın
Ben ummazdum nigārā hiç senden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [*maḥabbet,]*
9. Gehî jengārı gāhî āsumānı
Maḥabbet deştinüñ şāhib-kararı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [*maḥabbet,]*
10. Maḥabbet nāmesin inşā kılcı
Aña kim virdi lutfi şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*maḥabbet,]*

11. Kılarsın nâle vü zâri ferâmûş
Maḥabbetden bu şu'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*maḥabbetden, -den*]
12. Maḥabbet kâhına şemsidi güyâ
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*maḥabbet,]*
13. Maḥabbet yâr âna vü 'ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-ḥad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*maḥabbet,]*
14. Tesellî ider idi geh geh anı
Maḥabbet gönline sevdâ biraḫsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [*maḥabbet,]*

maḥâl: *Yeridir, uygundur.*

1. Ma'nada cümle vech-ile nûruñ ḳadîmdür
İtseñ **maḥaldür** Âdemle da'vâ-yı ḳıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*maḥaldür, -dür*]
2. Şu la'li k'itmedi ḥâkkâk ebter
Maḥaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [*maḥaldur, -dur*]
3. Ṭapuñ k'aḳrân içinde bî-bedelsin
Bize ḳavm olmağa ḡâyet **maḥalsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*maḥalsin, -sin*]

maḥâl: *Yer, mekan, mevki.*

1. Burakla ol **maḥalde** kaldı Cibril
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*maḥalde, -de*]
2. 'Aceb ceng itdi bunlar ol **maḥalde**
Ḳılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [*maḥalde, -de*]
3. Ki yaşından ol eṭrâf oldı gül-reng
Dönüp dîvânesine her **maḥalden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81*). [*maḥalden, -den*]
4. Gezersin gönliñ olduḡı **maḥalde**
Ki bir eksiklûden bu ruḳ'a-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [*maḥalde, -de*]
5. Belâ çekmek sebebsüz her **maḥalde**
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [*maḥalde, -de*]
6. Maḥalluñ seglerine ḥâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven ki güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50*). [*maḥalluñ, -üñ*]
7. Ḳudumuñla ḡamı dilden götürdüñ
Maḥallinde kelâmuñ şordı âḥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*maḥallinde, --i, --(n)de*]

maḥalle: *Mahalle, yer.*

1. Ki yüz göstermege yoḡdur mecâlî
Maḥalle muḳrîsi öldiyse nâḡâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43*). [*maḥalle,]*

maḥall-i töḥmet: *Töḥmet mekanı.*

1. Çün el ire **maḥall-i töḥmet** olur
Çıkar bâzâra vü bî-ḥürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [*maḥall-i töḥmet,]*

mâ-ḡaşal: *Bundan hasıl olan, neticesi.*

1. Seḡerden **mâ-ḡaşal** olunca aḡşâm
Ḳatu ceng itdiler ḳılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*mâ-ḡaşal,]*

mâ-ḡazar: *Hali hazırda mevcut olan.*

1. Ne deñlü ħarc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü **mā-ħazarden** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [*mā-ħazarden, -den*]

mahbes: *Hapishane.*

1. Kafes **mahbes** olur mı hiç bâde
Ya gizlenür mi şîşe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*mahbes,]*

mahbüb: *Ar. Sevimli, sevilir.*

1. Çün irişdi saña bu mîve-i ħüb
Yakınlarda bir oğluñ ola **mahbüb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [*mahbüb,]*
2. Gelürek oldı bir gün yüzlü **mahbüb**
Ruĥı gül ħâli fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [*mahbüb,]*

mahbüb: *Sevgili, sevilen; genç, güzel, alımlı.*

1. Müvaşşah var vaşında okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde **mahbüb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [*mahbüb,]*

mahbüs: *Bir yere kapatılmış, hapsedilmiş.*

1. Belâ zindânıñ qa'ında **mahbüs**
Ġarık-ı kulzüm-i derd ü meşakkat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*mahbüs,]*
2. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü **mahbüs** u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*mahbüs,]*
3. Tenin pîrâheninde çäk o **mahbüs**
Şan anuñ mâteminde oldı ħârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*mahbüs,]*
4. Teĥayyür çâhıñ qa'ında **mahbüs**
Zamâni geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*mahbüs,]*

mahbüs ol: *Hapsedilmek, tutulmak.*

1. Çü Yûsuf gibi mahbüs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdı göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [*mahbüs ol, -dı*]

mahbüs-ı çâh: *Kuyuya hapsedilmiş.*

1. Getür öñünde yaq virme emâni
Ya isterseñ tutup **mahbüs-ı çâh** it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [*mahbüs-ı çâh,]*

mahbüs-ı muħalled: *Ebedi mahkum.*

1. Çeh-i Mısır içre **mahbüs-ı muħalled**
Şaçı ğâret-ger-i dîn ya'ni Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12*). [*mahbüs-ı muħalled,]*

mahbüs-ı zindân: *Zindanda kalmış.*

1. Hemîşe gül gibi ol şād u ḥandān
Çü ḡonca olmaḡıl **maḥbūs-ı zindān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10*). [*maḥbūs-ı zindān,*
]

māhi: *Balık.*

1. Şu zindān itdüğün **māhi** ḥaḳıyçün
İçinde Yūnusūñ āhı ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*māhi,*]
2. Çi ger **māhî** gibi bî-dest ü pāyam
Cihān deryālarına āşināyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*māhî,*]
3. Senūñ zātuñdur iy ḳilk-i siyāhi
Me‘ānî ḳulzūmi ḳa‘rında **māhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*māhî,*]
4. Ḳoyup **māhî** şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisūñ olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*māhî,*]
5. Çaḡırur kim kanı ḡülzār-ı āzer
Şudan biryānlıḡa gelmişdi **māhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [*māhi,*]
6. Ḳamer ḥūtn felek baḡrinde mellāḥ
Ḳamer **māhîsini** serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [*māhîsini, -si, -ni*]
7. K’ölür **māhi** ḳaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çēşm-i pūr-nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [*māhi,*]

māh-ı ‘ālem-ārā: *Cihanı süsleyen ay.*

1. Nüküş-ı mihr ü **māh-ı ‘ālem-ārā**
Ḳamu ol āyinedendür hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49*). [*māh-ı ‘ālem-ārā,*]

māh-ı āsumān-gîr: *Gökyüzünü zapteden ay.*

1. Direfş-i ‘ışkı tā kim ol cihān-gîr
Bülend itdi çü **māh-ı āsumān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [*māh-ı āsumān-gîr,*
]

māh-ı a‘zām: *Dolunay.*

1. Sa‘ādet burcı üzere **māh-ı a‘zām**
‘Arab iklimini tıḡıyla nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30*). [*māh-ı a‘zām,*]

māh-ı burc-ı ‘işmet: *Temiz burçların ayı.*

1. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i ‘işmet
Arada Leylî **māh-ı burc-ı ‘işmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [*māh-ı burc-ı ‘işmet,*
]

māh-ı bütān: *Güzel ay.*

1. Biri māh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [*māh-ı bütān, -dur*]

māh-ı ciger-süz: *Ciğer yakan ay.*

1. Olur her giçe ol **māh-ı ciger-süz**
Gönül odı ile kâşāne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [*māh-ı ciger-süz,*]

māh-ı cihān-tāb: *Dünyaya ışık veren ay.*

1. Şehāb içre nihān **māh-ı cihān-tāb**
Nitekim penbe içinde dūr-i nāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*māh-ı cihān-tāb,]*

māh-ı cihān-tāb: *Din aleminin aydınlatan ay ışığı.*

1. Ki çopup çarlıdan **māh-ı cihān-tāb**
Özini kıldı bundan yaña pūr-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [*māh-ı cihān-tāb,]*

māh-ı defterdār: *Defterdar ayı.*

1. Her şeb ider **māh-ı defterdār** diyu anuñ gibi
Aççe döküp nuçre-i encüm hisābını raçam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*māh-ı defterdār,]*

māh-ı devrān: *Dolunay.*

1. Cemāl ü hüsn-iledür **māh-ı devrān**
Bahādır nev-cevāndur şîr-i peyker (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*māh-ı devrān,]*

māh-ı dil-āsūd: *Gönlü rahat güzel.*

1. Çodı rahm eyleyüp geçmiş günāhı
Didi kim gelstün ol **māh-ı dil-āsūd** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [*māh-ı dil-āsūd,]*

māh-ı felek-mehd: *Gökyüzü beşiğinde ki ay.*

1. Dürüşüp biz dağı eyleyelüm cehd
K’ola hem ‘ağdüñ ol māh-ı felek mehd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [*māh-ı felek-mehd,]*

māh-ı ferruh: *Kutlu ay.*

1. Bilenler dirdi kim ol **māh-ı ferruh**
Fülān şahrāda olur iy çamer-ruh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*māh-ı ferruh,]*

māh-ı lā-vezāl: *Ebedi ay.*

1. Şeref burcında māh-ı lā-yezālî
Şahāne genc idi ol rüy-ı tībān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32*). [*māh-ı lā-yezāl, -î*]

māh-ı menzil-ārā: *Cihani süsleyen ay yüzü güzel.*

1. Sağılıp bitdi dil ‘aynınuñ ābı
Felekden düşdi **māh-ı menzil-ārā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67*). [*māh-ı menzil-ārā,]*

māh-ı mükerrerem: *Aziz, yüce ay. II Sevgili.*

1. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu'attar kılup ol **māh-ı mükerrrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [*māh-ı mükerrrem,]*

māh-ı münîr: *Parlak ay.*

1. Birisi hâledür māh-ı münîre
Biri hâtem Süleymân-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45*). [*māh-ı münîr, -e]*
2. Yâhud māh-ı münîrûñ hâlesidür
Ki nûr ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67*). [*māh-ı münîr, -üñ]*
3. Firâk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki büy-ı câmesi māh-ı münîrûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23*). [*māh-ı münîr, -üñ]*

māh-ı nev: *Hilâl, yeni ay.*

1. Eger māh-ı neve vire berâti
Kemâl-i nakşdan bula necâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [*māh-ı nev, -e]*
2. Çü **māh-ı nev** za'if oldı vü rencür
Ki hürşîdinden itdi çarh amı dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [*māh-ı nev,]*
3. Çi ger ayrıldı lîk ol māh-ı nevde
Dil ü cânı ğama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [*māh-ı nev, -de]*
4. Ki Leylî fi'l-meğel bir māh-ı nevdür
Ğamina şad dil-i 'aşîk ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [*māh-ı nev, -dür]*
5. Gel ol bu **māh-ı nev** birle hem-âğuş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [*māh-ı nev,]*

māh-ı nev-tâb: *Ayın ilk parlıtı.*

1. Atı na'linden almış **māh-ı nev-tâb**
Göge anuñ-çün oldı halka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [*māh-ı nev-tâb,]*

māh-ı perî-ves: *Peri yüzlü sevgili.*

1. Dil ü cân olsun ol büyün fedâsı
Didi pîr aña k'ol **māh-ı perî-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*māh-ı perî-ves,]*

māh-ı pür-nür: *Nurlu ay.*

1. Baqardı hâleden bu **māh-ı pür-nür**
Nitekim revzen-i firdevsden hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*māh-ı pür-nür,]*

māh-ı tâbân: *Parlak ay II sevgili.*

1. Çi ger Leylî-durur bir **māh-ı tâbân**
Degildür gevherinde bize akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [*māh-ı tâbân,]*
2. Bu resme nâz-ıla ol **māh-ı tâbân**
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [*māh-ı tâbân,]*
3. Derünuñ düdün eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle ol **māh-ı tâbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*māh-ı tâbân,]*
4. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol **māh-ı tâbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [*māh-ı tâbân,]*

māh-ı tābān: Parlak ay.

1. Dağı didün degildür bize akrān
Cemāl-i Leylidür ger **māh-ı tābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24*). [*māh-ı tābān,]*

māh-ı tal'at: Parlak ay.

1. Telāffuzda biri biriyle müdgām
Çü sen ben ben senem iy **māh-ı tal'at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*māh-ı tal'at,]*

māhitāb: Mehtap, dolunay II sevgili.

1. Şan eṭrāfına encüm **māhitābuñ**
Eline aldı ol cennetde her hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [*māhitābuñ, -uñ]*

māhivvet-i hüsn: Güzelliğinin mahiyeti II güzelliğın nitelikleri.

1. Yüzünüñ māhıdır **māhiyyet-i hüsn**
Cemālün mazharı hāşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [*māhiyyet-i hüsn,]*

maḥkūm: Birinin hükmü altında bulunan, tâbi.

1. Hāqumdan gel ki yoḡdur 'özü-ḥwāhum
Benem **maḥkūm** ü sen hākim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [*maḥkūm,]*

mahlūt it: Karıştırmak.

1. Vaşiyet-nāmede kaydın yimişdi
İdüp mahlūt 'anberle gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [*mahlūt it, -üp]*

mahlūt-ı ma'cūn: Macun karışımı.

1. Olupdur müşg-ile **mahlūt-ı ma'cūn**
Güherden dürcdür la'lın tuṭağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [*mahlūt-ı ma'cūn,]*

maḥmil: İki kişinin oturması için devenin sırtına konulan bir tür oturma sepeti.

1. Çi ger ol üştür üzre düzdi **maḥmil**
Metā'-ı gamdan ammā bār-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [*maḥmil,]*
2. Çözem **maḥmil** cenāb-ı şoḡbetüne
Eger gidem bu fānī kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*maḥmil,]*

mahmūr: Kendinden geçmiş, baygınlaşmış, sersemlemiş.

1. Şarāb-ı 'ışkdan **mahmūr** olmuş
Vücüdi 'ışk envāriyla ṭolmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*mahmūr,]*
2. Yatur **mahmūr** yir yir tāk-ı engūr
Şahārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*mahmūr,]*

māh-pāre: Ay parçası. II Sevgili.

1. K'ikilikdür sülük-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimiz iy **māh-pāre** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [*māh-pāre,]*

māh-peyker: *Yüzü ay gibi parlak olan sevgili.*

1. Çün iki **māh-peyker** derhem oldı
Binā-yı 'ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33*). [*māh-peyker,]*
2. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Peri-ruhsār olsun **māh-peyker** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11*). [*māh-peyker,]*
3. Yüzüne bakmazam şermümden ašlā
Baña el virmedi iy **māh-peyker** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [*māh-peyker,]*
4. Ki kesmiş anı miqrāz-ı maħabbet
Ya bir simin-bedendür **māh-peyker** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33*). [*māh-peyker,]*
5. Kesüp atdı saçın her **māh-peyker**
Gözinden aқıdup her biri seyli (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*māh-peyker,]*

mahrem: *Dost, sırdaş.*

1. 'Alī kim Aħmedüñ dāmādı idi
Enisi **maħremi** mu'tādı idi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2*). [*maħremi, -i]*
2. Ğam-ı dilberden özge **maħremi** yoқ
Figān u nāleden yeg hem-demi yoқ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [*maħremi, -i]*
3. Ne deñlü var ise Leyliye **maħrem**
Ser-ā-ser tutdılar māh-ile mātem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51*). [*maħrem,]*
4. Ne nālesinden özge hem-demi var
Ne sāyesinden ayru **maħremi** var (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [*maħremi, -i]*
5. Nedür tenhā bu yirde ne işüñ var
Üzöldüñ dōst u **maħremlerüñden** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17*). [*maħremlerüñden, -ler, -üñ, -den]*
6. Qalan **maħremlerinden** bī-naşib āh
Qanı ol ten ki tāzeydi semenden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*maħremlerinden, -ler, -i, -n, -den]*

mahrem: *Aşina.*

1. Yaramaz k'ola kūy-ı yāra **maħrem**
Çü viren 'ışkdur cān şem'ine nūr (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36*). [*maħrem,]*

mahrem ol: *İçli dışlı olmak, samimi olmak.*

1. Neye varur zevālüñ gör beni қо
Ben olisar degülven saña maħrem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [*maħrem ol, -isar]*

mahrem-i esrār: *Sırdaş, dost.*

1. Özine **maħrem-i esrār** kıldı
Kaçankim yārına vireydi peygām (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16*). [*maħrem-i esrār,]*

mahrem-i evvān-ı bī-çün: *Emsalsiz köşkün sırdaşı.*

1. Qodı bu cümleden çün pāy-ı bīrün
Pes oldı **maħrem-i evvān-ı bī-çün** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186*). [*maħrem-i evvān-ı bī-çün,]*

mahrem-i rāz: Kendisine sır verilmiş kimse.

1. Saña kimdür ya şimdi **maḥrem-i rāz**
Giceler kime bālišdür ayağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*maḥrem-i rāz,]*

māh-rû: Ay yüzlü. II Sevgili.

1. Seni terk idüp oldı ḥaşmuña yār
Olur bu **māh-rûlar** bî-vefâ-ḥû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [*māh-rûlar, -lar]*
2. Tenümde tırmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen **māh-rûdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*māh-rûdan, -dan]*
3. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine **māh-rûsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25*). [*māh-rûsı, -sı]*

mahrûm: Yoksun.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cüdından anuñ kimse **maḥrûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*maḥrûm,]*
2. Enisinden olan **maḥrûm** u mehcûr
Nesîmi dilberümden yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*maḥrûm,]*

mahrûm it: Esirgememek.

1. Şu ruh kim mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24*). [*maḥrûm it, -me]*

mahrûm kıl: Yoksun bırakmak, mahrum etmek.

1. Kılan eski emekdârını maḥrûm
Dilerdüñ kim olam rûsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [*maḥrûm kıl, -an]*

mahrûm ko: Yoksun etmek.

1. Koma maḥrûm bu bağrı kebâbı
Çekesin çün tırub bezminde ḥ'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [*maḥrûm ko, -ma]*

mahrûm ol: Mahrum olmak, geri kalmak.

1. Bunı virdi netice ol sâ'at-i şûm
Ki ol iki bir birinden oldı maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [*maḥrûm ol, -dı]*

mahrûm ol: Bir şeyden nasibini alamamak, istediğini elde edememek.

1. Yakîn bildi ki baḥtı şûm olupdur
Vişâl-i yârdan maḥrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 66*). [*maḥrûm ol, -up, -dur]*

mahser: (Ar.) Mahşer, kıyamet yeri.

1. Maḥşerde ol şefî'î bu Ḥamdî şikestenüñ
Düzeḫ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*maḥşerde, -de*]
2. Ya maḳtûlân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü **maḥşer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50*). [*maḥşer,]*
3. Baña **maḥşer** güninde ola hüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*maḥşer,]*

maḥser kop: *Kıyamet gününün gelmesi.*

1. Başına ol zamân şan kopdı maḥşer
Kara giydi vü gözden dökdi bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [*maḥşer kop, -dı*]

maḥsülün ol: *Nasibi olmak.*

1. Begen birisini maḳbülün olsun
Alalum 'aḳdüñe maḥsülün olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86*). [*maḥsülün ol, -sun*]

māh-tāb: *Ay ışığı, ay aydınlığı, dolunay.*

1. Gül üzre nergisinden döküp ābı
Şafaḳdan zeyn iderdi **māh-tābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20*). [*māh-tābı, -ı*]

maḥv ol: *Yol olmak.*

1. Revān cān maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vaż' kılan ol nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*maḥv ol, -ur*]
2. Ki maḥv ola kevākib āsumāndan
Yaḫūd ol giderür 'ışḳum ḡamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [*maḥv ol, -a*]

maḥv ol: *Yok olmak.*

1. Ḥayātum defteri maḥv ola vü hiç
Şoḳalar yire idüp topraḡı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*maḥv ol, -a*]

maḥzen: *Hazine.*

1. Murādum **maḥzenine** sen nigh-bān
Ben ol düzdüm ki ḡalib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78*). [*maḥzenine, -i, -ne*]

maḥzenü'l-vefā: *Sadakat hazinesi.*

1. Yā menba'ü'l-mürüvvet yā **maḥzenü'l-vefā**
Yā şāfi'ü'l-fariḳat fi'l-ḥaşrı bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*maḥzenü'l-vefā,]*

maḥzün: *Hüzünlü, tasalı, kaygılı.*

1. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftün
Niḡaruñ ḫaymesinden geldi **maḥzün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*maḥzün,]*
2. Görüp anı bu resme zār u **maḥzün**
Yüzi üzre revān itdi gözi ḫün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*maḥzün,]*
3. Vedā' idüp ḳamer-ruḫsāra Mecnün
Revān oldı vaṭangāhına **maḥzün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [*maḥzün,]*

4. Gelüp yanlarına hayrân u **maḥzûn**
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*maḥzûn,]*
5. Niteki ata oğıl yanına **maḥzûn**
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*maḥzûn,]*
6. Şikâr-ı ‘ışk olan cân-ı figâri
Esîr ü mübtelâ vü zâr u **maḥzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [*maḥzûn,]*
7. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp görđi anı anası **maḥzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*maḥzûn,]*
8. Tururđı kulle-i Necd üzre **maḥzûn**
Degüldi anası mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*maḥzûn,]*
9. Oturmuş kendü resmi birle **maḥzûn**
İdüp ol tîg-zenler kâhramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*maḥzûn,]*

maḥzûn it: Üzmek.

1. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki Ḥamdîñüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*maḥzûn it, -er, -sin]*

maḥzûn kal: Hüzünlenmek, üzülmek.

1. Bu resme olmadı da lik nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15*). [*maḥzûn kal, -ma, -ya]*

maḥzûn kıl: Hüzünlendirmek.

1. Seni böyle ne ğam maḥzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [*maḥzûn kıl, -dı]*

maḥzûn maḥzûn: Hüzünlü ve kederli.

1. Okıdı yanına **maḥzûn maḥzûn**
Gelicek eyledi bî-ḥad ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [*maḥzûn maḥzûn,]*

maḥzûn ol: Kederlenmek, üzülmek.

1. Geçürmek cânuña cevri ü cezâyı
Dem-â-dem ağlayup maḥzûn olmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [*maḥzûn ol, -mağ]*

maḥzûz: Memnun, hoşnut.

1. Ğubâr-ı mağdemiñden dide **maḥzûz**
Sürer na‘linüñe yüz levḥ-i maḥfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*maḥzûz,]*

mâ-ı verd: Gül suyu.

1. Günüñ nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd **mâ-ı verd** ile ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [*mâ-ı verd,]*

mâ’ide: Sofra.

1. İçi pür **mā'ide** şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u halvâ vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [*mā'ide,]*

makāl: Söz, kelam.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa iñüleri küh
Oqusam ger levh-i medhûnden aña bir kaç **maķāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [*maķāl,]*
2. Gehî 'ışkuñ **maķālin** söyleşürler
Murād üzre varurlar gâh h'āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [*maķālin, -iñ]*
3. Ki tā ma'lûm idine bu **maķāli**
Çeke ebced ħurûfını şümare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [*maķāli, -i]*

makām: Makam, mevki.

1. Kaçan k'ölem lâhd ola **maķāmum**
Unudıla cihân içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*maķāmum, -um]*
2. Yoğ āgâhı ki ķandedür **maķāmi**
Ya kimdür ol nedür 'ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*maķāmi, -i]*
3. Anuñ oldı **maķāmi** külbe-i ğam
Fiğân u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [*maķāmi, -i]*
4. Çıkamaz taşra idüp bir bahāne
Maķāmi oldı her dem künc-i hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*maķāmi, -i]*
5. Var idi ķüllesinde bir ulu ğār
Maķām idindi anı ol dil-efġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*maķām,]*
6. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķāmın dirliğinde ķabr kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*maķāmın, -iñ]*
7. Kelāmüñdür dür-i deryâ-yı 'irfân
Maķāmuñdur senüñ şahrâ-yı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4*). [*maķāmuñdur, -uñ, -dur]*
8. Gelüp ķondurdılar bir hoş **maķāma**
Katı 'izz ü ri'āyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*maķāma, -a]*
9. Ağudur kim **maķāmıdır** nigîn-dân
Dehāni birle dendānı k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*maķāmıdır, -i, -dur]*
10. Yirem ben düd her dem ħaşm ħelvâ
Benüm sensüz **maķāmum** deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*maķāmum, -um]*
11. Daĥı işbu ħarābedür **maķāmum**
Ġurûr-ı pâdişāhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [*maķāmum, -um]*
12. Ĥuzür-ile geçür şādān [u] ħurrem
Maķām idin varup bir ħüb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [*maķām,]*
13. İkisintüñ arasında hezāra
Ki bülbül kim gülistāndür **māķāmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [*māķāmi, -i]*
14. Ki benden çoķdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula bu **maķāmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [*maķāmi, -i]*
15. Olur her şeb **maķāmum** bir ħarābe
Sen ādem oğlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*maķāmum, -um]*
16. Maķāmi daĥme oldı ol hümāmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu hāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*maķāmi, -i]*
17. Senüñ ħārāñ olupdur seng-i ħārā
Maķāmuñdur dem-ā-dem vādî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [*maķāmuñdur, -uñ, -dur]*
18. İdindiler **maķām** u āşiyāne
Gelürdi ħalk anda gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*maķām,]*
19. İrem bāğında nedür bunlara nām
Neden irişdi bunlar bu **maķāma** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*maķāma, -a]*
20. Gice gündüz **maķāmi** rûkn-i mihrâb
Çeküp 'arıflere beher fevāyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [*maķāmi, -i]*

makām ol: Mekân olmak.

1. Gidüp meh menzilinden şâh-ı kevineyn
Maķâm oldu özine tāk-ı ıneyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126*). [*maķâm ol, -dı*]

makâm-ı cāvidānī: *Ebedilik makamı.*

1. Eşigidür harîm-i zinde-gānī
Sarâyıdur **maķâm-ı cāvidānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 24*). [*maķâm-ı cāvidānī,*]

makâm-ı dīde-ves: *Göze benzer taht.*

1. Maķâm-ı dīde-ves mihrâb dāyim
Melek gibi hemîşe pāk u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [*maķâm-ı dīde-ves,*]

makâm-ı ejdehâ: *Büyük yılan makamı.*

1. Degül ārāmgāh-ı âdem ol yir
Maķâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 38*). [*maķâm-ı ejdehâ,*]

makâm-ı gülistân-ı ahđar: *Yemyeşil güllerin makamı.*

1. Şuvadı çeşme-sârı kevşer idi
Maķâm-ı gülistân-ı ahđar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 44*). [*maķâm-ı gülistân-ı ahđar,*]

makâm-ı ğussa: *Keder makamı.*

1. Maķâm-ı ğuşşadur menzilgeh-i zâr
Nedâmetdür nihâl-i bâğ-ı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 52*). [*maķâm-ı ğuşşa, -dur*]

makâm-ı ‘ışk: *Aşk makamı.*

1. Senüñdür mağzum iy rûh-ı revānum
Yönelmişdür makâm-ı ‘ışka rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57*). [*makâm-ı ‘ışk, -a*]

makâm-ı ‘izz: *Ululuk makamı.*

1. Maķâm-ı ‘izzde gösterdiler cāy
Geçüp oturdı içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [*maķâm-ı ‘izz, -de*]

makâm-ı sıdk: *Doğruluk ve adalet makamı.*

1. Maķâm-ı sıdkda pes buldı ārām
Hevâyî idi cāñ tıtdı hevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [*maķâm-ı sıdk, -da*]

mākâm-ı şîr: *Aslan yuvası.*

1. Cehennem revzeni olmışdı her ğār
Mākâm-ı şîr idi vü hâne-i ğür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [*mākâm-ı şîr,*]

makām-ı yūnus: *Yūnus'un makamı.*

1. Makām-ı Yūnus ise batn-ı māhī
Deve söyler görüp sen pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [*makām-ı yūnus,]*

makbere: *Mezar, mezarlık.*

1. Meger kim **maḳbere** ol daḳı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini ḥāke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*makbere,]*

maḳbül: *Kabul edilen, reddedilmeyen; Geçerli, müteber; beğenilen, hoş giden, hoş.*

1. Ki gey **maḳbül** idi bārgāhuñ
Hüner ehli vü ḡāyet kāmīl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [*maḳbül, -i]*

maḳbül: *Allah'ın kabul ettiḡi.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoḳsül
Kimi merdūd olmuş kimisi **maḳbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*maḳbül,]*

maḳbül it: *Kabul etmek.*

1. Ḥitāb irdi ki iy māḳsūd-ı dergāh
Dile ḥācet ki maḳbül itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*maḳbül it, -di]*

maḳbül ol: *Kabul edilmek.*

1. Ne ḥācet kim dilerse bunda bir kıl
Olur elbetde Ḥaḳ ḳatında maḳbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [*maḳbül ol, -ur]*

maḳbülün ol: *Kabul edilen.*

1. Begen birisini maḳbülün olsun
Alalum ‘aḳdüñe maḳsülün olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*maḳbülün ol, -sun]*

maḳfül: *Kilitli.*

1. Vefā dürcinde **maḳfül** ü mukalled
Ḥuzürin görmemişlerdi zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [*maḳfül,]*

maḳhür: *Kahrolunmuş, helak edilmiş.*

1. ‘İbādetden kimi **maḳhür** olupdur
Şeḳāvetden kimi maḡfūr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [*maḳhür,]*
2. Livāsı cümle āfāḳ üzre mañşür
Mu‘ini ḳāmer ü a‘dāsı **maḳhür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*maḳhür,]*

maḳsūd: *Amaç, niyet, gaye.*

1. Okı bu cānibe gelsün bu gice
Kamu **mağşüdü** alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [*mağşüdü, -ı, -ı*]
2. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu **mağşüdü** virmişdi Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*mağşüdü, -ı, -n, -ı*]
3. Tükenmez bu nikātuñ bāb u faşlı
İşidüñ bir nedür **mağşüdüñ** aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*mağşüdüñ, -un*]
4. Peyince halk kıldığın tażarru'
İren **mağşüdü** itdüğün tevakkü' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 36*). [*mağşüdü, -ı, -n*]
5. Saçı olursa ger **mağşüd** u kāmüñ
Nazar eyile kara zülfine lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*mağşüd,]*
6. Ve ger **mağşüdüñ** ise lâ'l-i dilber
Dehân-ı mîmüñ it nağşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [*mağşüdüñ, -un*]
7. Ğamumdan iy çeken derd ü belâyı
İrür **mağşüduma** ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*mağşüduma, -um, -a*]
8. Velîkin kim ola bu kavm-ı mağşüd
Gelişinden buraya n'ola **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*mağşüd,]*
9. Beni kıldıñ meger **mağşüda** bālig
Ki geçdüñ oturursun şöyle fāriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*mağşüda, -a*]
10. Meger **mağşüdüñ** aşlın idevüz red
Yazarken nāmeye bu dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*mağşüdüñ, -uñ*]
11. Ne lâ'linüñ naşib olur zülālî
O gülden olmayup **mağşüdü** hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [*mağşüdü, -ı*]
12. Ğabül olmayısar 'özrüñ bil anı
Elüñden şol zamān-kim gide **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [*mağşüd,]*
13. Ğodı seğligi terk itdi kilābı
Benüm bu kışşadan **mağşüdum** el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*mağşüdum, -um*]
14. Nihāluñ bağımı yir zāğ her bār
Tezervüñde çi ger **mağşüdüdur** gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103*). [*mağşüdüdur, -ı, -dur*]
15. Nedür **mağşüdüñ** anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam Ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*mağşüdüñ, -uñ*]
16. Du'āsın aldı ol şāh-ı niğü-fāl
Benüm bu kışşadan **mağşüdum** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*mağşüdum, -um*]
17. Ğadehdür lāle pür hün-ile tā leb
Anuñ kim ola **mağşüdü** ruğ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [*mağşüdü, -ı*]
18. Bize **mağşüdumuz** virürse Allāh
Hele biz pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*mağşüdumuz, -um, -uz*]
19. Görelüm bir ki **mağşüda** nedür aşl
Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazān zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*mağşüda, -a*]
20. Firibile elümden kaçdı nāğāh
Murād olan saña vü baña **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*mağşüd,]*
21. Yile vardı neşāt āyini andan
Ecel 'ayyārı **mağşüdum** gülin āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*mağşüdum, -um*]
22. Bula **mağşüdü**ñ ide müşkilin hal
Çün irişdi zamān-ı kabz-ı rüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*mağşüdü, -ın*]

mağşüd-ı dergāh: *Dergahın isteklisi.*

1. Hitāb irdi ki iy **mağşüd-ı dergāh**
Dile hācet ki mağbül itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*mağşüd-ı dergāh,]*

maksüre-i hissî: *Duyguların mahfili.*

1. Süy-ı evvān-ı 'ulvîye sefer kıl
Ğoma mağşüre-i hissîde hiç pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*mağşüre-i hissî, -de*]

maktül: Katledilen II Öldürülen.

1. Bizi tutğıl kamu **maqtül** ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*maqtül,]*

maktülân-ı cevr: Öldürücü eziyet.

1. Ya **maqtülân-ı cevr** ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [*maqtülân-ı cevr,]*

maktül-ı 'itâb-ı telh-nâk: Acı azarlanma ile öldürülmüş.

1. Ki senden derd ü mihnetdür naşîbüm
Çü maktül-ı 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 101*). [*maktül-ı 'itâb-ı telh-nâk, -üm]*

ma'kül: Mantıklı.

1. Velî **ma'kül** yaz her bir cevâbı
Hâfâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [*ma'kül,]*
2. Düşer gam şuhfasına kur'a-ı kâr
Degül **ma'kül** ma'nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [*ma'kül,]*

ma'küs: Uğursuz.

1. Gîdâ viren teninden mâr u mûra
Mizâcî nâ-tüvân u hâli **ma'küs** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*ma'küs,]*

mâl: Mal, mülk, varlık.

1. Kimiñüñ **mâl**ı deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [*mâl, -ı]*
2. Şu deñlü var idi **mâl** anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*mâl,]*
3. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyardı cümlesin virüp zer ü **mâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*mâl,]*
4. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü **mâl**
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*mâl,]*
5. Getürsün hem bile dünyâca **mâl**
Güneş olsun yüzi mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [*mâl, -ı]*
6. Ümîde 'ömri varın harc iderdi
Dökerdi **mâl** ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [*mâl,]*
7. Hem ideydüm seni **mâl-ile** kâni'
Muñi' olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [*mâl-ile, -ile]*
8. Ki müflis idi faqr itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi **mâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*mâl,]*
9. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne **mâl** virdi ne hõ duhter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*mâl,]*

male ur: Set çekmek, setretmek.

1. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [*male ur, -ur*]

mâl-i cihân: Dünya malı.

1. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [*mâl-i cihân, -dan*]

mâlik-i gencür-i ihlâs: Saf hazinelerin sahibi.

1. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâş
K'anuñ feyziyle bulam mâye-i hâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43*). [*mâlik-i gencür-i ihlâş,]*

mâlik-i mihr: Güneşin sultanı.

1. Çıkarınca irişüp mâlik-i mihr
Felek Mısrın nücüm-i dür-furüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [*mâlik-i mihr,]*

ma'lûm: Belli; bilinen.

1. Kamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger bir habbe borcuñ olsa ma'lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [*ma'lûm,]*

ma'lûm it: Bilgilendirilmek.

1. Ki tâ ma'lûm idine bu maqâli
Çeke ebced hurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [*ma'lûm it, -ine*]

ma'lûm kıl: Bilinen hale getirmek, bir durumdan birini haberdar etmek.

1. Kılâsın derdümi dildâre ma'lûm
Du'âlar idüp ol serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [*ma'lûm kıl, -a, -sın*]

ma'lûm ol: Bilinmek, anlaşılmak.

1. 'Arabda bu hikâyet oldı ma'lûm
Çarâbeti çü tıtdı bu söze sem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [*ma'lûm ol, -dı*]

ma'lûm ol: Bilmek.

1. Çü ma'lûm oldı baña bu 'ibâret
Kıtâbı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [*ma'lûm ol, -dı*]

ma'mûr: Bayındır, imar edilmiş.

1. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*ma'mûr,]*

ma'mür kıl: *Imar etmek, yapılandırmak, iyi hale getirmek.*

1. Tolandıñ küñ eger şahrâ cihâni
Melâmet hücresin ma'mür kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109*). [*ma'mür kıl, -duñ*]

ma'mür ol: *İmar edilmek, yapılmak.*

1. Ki ma'mür olmamışdur bir zamânda
Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [*ma'mür ol, -ma, -miş, -dur*]

ma'müre: *Güzel, bayındır, bakımlı.*

1. Göñül **ma'müresin** Hamdî harâb itmekte cevri-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*ma'müresin, -sin*]

ma'müre-i kudsi: *Kutsal yer.*

1. K'ola **ma'müre-i kudsi** saña cây
İdegör 'azm-i şehri-bi-nişâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*ma'müre-i kudsi*]

ma'nâda: *Bilinen, görünen hal.*

1. Ma'nada cümle vech-ile nûruñ kadîmdür
İtseñ maħaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [*ma'nada*]

mancınık: *İri taşları uzağa atabilecek şekilde yapılmış ve kale duvarlarını dövmek için kullanılmış olan eski bir savaş âleti.*

1. Ki ne peyvendi vardır hiç ne bendi
Kemend ü **mancınık** hile ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [*mancınık*]

mânend: *Benzer, eş, gibi.*

1. Hudâ kim bir-dürür bi-mişl ü **mânend**
Kilid-i maħzen-i esrâr-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*mânend*]
2. Gözi seyyâre **mânendi** dirahşân
Güneş gibi zamîri nûr-baħşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49*). [*mânendi, -i*]
3. Mürüvvetde güneş **mânendi** zâħir
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [*mânendi, -i*]
4. Yürise berğden katı gider ol
Şabâyı nâka **mânendi** yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*mânendi, -i*]
5. Füzün olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ğamum **mânendi** artar vâyi veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*mânendi, -i*]
6. Sen olma rişte **mânendi** girih-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*mânendi, -i*]

mânend-i aħbâb: *Dostlar gibi.*

1. Degül hiç kimse hâlinde haberdâr
Gelüp ebr üstine **mānend-i aḥbāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [*mānend-i aḥbāb,]*

mānend-i āhū: *Ceylanlar gibi.*

1. Geçüp vādileri **mānend-i āhū**
Döker gözden süreyyâ gibi lû'lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [*mānend-i āhū,]*

mānend-i bâliş: *Yastığa benzer.*

1. Şu resme kim bisât-ı pāk üzre
Kodı yüz cehd-ile mānend-i bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13*). [*mānend-i bâliş,]*

mānend-i bārān: *Yağmura benzer.*

1. Seḥâb-ı tıgı yağdurur ferāvân
Başın kâfirlerûñ **mānend-i bārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8*). [*mānend-i bārān,]*

mānend-i cādū: *Cadı misali.*

1. İki perî urınmış sekl-i āhū
Dil alur gözleri **mānend-i cādū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56*). [*mānend-i cādū,]*

mānend-i kâlib: *Surete benzer.*

1. Yahūd **mānend-i kâlib** olmuş idi
Ki cān anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*mānend-i kâlib,]*

mānend-i kânûn: *Kânun'a benzer.*

1. İştidi v' inledi **mānend-i kânûn**
Yüzini yırtup itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [*mānend-i kânûn,]*

mānend-i mecnûn: *Mecnun gibi.*

1. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep ol meh-pâreler **mānend-i mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*mānend-i mecnûn,]*

mānend-i meftûl: *Muska gibi.*

1. Kōlına bağladı **mānend-i meftûl**
Ayıtdı kim bu ḥaṭṭ-ı pür-maḥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*mānend-i meftûl,]*

mānend-i mestān: *Sarhoş gibi.*

1. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri **mānend-i mestān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54*). [*mānend-i mestān,]*

mānend-i münādī: *Münadiye benzer.*

1. Tapuñsuz yir idür ol Yūsufuñ çāh
Çeküp āvāz **mānend-i münādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 19*). [*mānend-i münādī,]*

mānend-i mūsā: *Musa'ya benzer.*

1. Elünde var 'aşā **mānend-i Mūsā**
Ol arada biraz gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64*). [*mānend-i mūsā,]*

mānend-i nāle: *İniltiye benzer.*

1. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür āsumāna āh u nālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [*mānend-i nāle, -m]*

mānend-i şeh-bāz: (*iri ve beyaz bir doğan cinsi olan*) *şehbaz gibi.*

1. Ki senden bir eşer var bende zāhir
Çok istedüm ezel **mānend-i şeh-bāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [*mānend-i şeh-bāz,]*

mānend-i semen-zār: *Yasemin bahçesi gibi.*

1. Niteki'abr-i siyāh-ı nev-bahārān
Açup başını **mānend-i semen-zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13*). [*mānend-i semen-zār,]*

mānend-i zebāne: *Aleve benzer.*

1. Dil açup tır **mānend-i zebāne**
Ecel peygāmin iltür serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75*). [*mānend-i zebāne,]*

ma'nī: *Ma'nā, hakikat, öz.*

1. Çü hayvān yir idi biḥ-i nebātāt
Ne vahşi idi **ma'nīde** ne hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [*ma'nīde, -de]*
2. Velī **ma'nīde** hayvāndan-durur kem
Baş egmezdi cihān mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*ma'nīde, -de]*

mānī: *Çinli bir nakkaş ve ressamdır. Aynı zamanda Mani dininin kurucusudur.*

1. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki görse deng ü hayrān kala **Mānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [*mānī,]*
2. Yazılmış bir 'āceb taşvīr k'ānı
Hasedden cān vireydi görse **Mānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*mānī,]*

ma'ni: *Engel.*

1. Düşer ğam şuhfâsına kur'a-ı kâr
Degül ma'kûl **ma'nide** bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [*ma'nide, -de*]
2. İşi zâhirde şulh ü **ma'nide** ceng
'Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*ma'nide, -de*]
3. Cerîde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görinmemekden aña **ma'nî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*). [*ma'nî,]*

mansür: *Allah'ın yardımıyla galip, üstün gelmiş.*

1. Livâsı cümle âfâk üzre **manşür**
Mu'îni kâmer ü a'dâsı maḫhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [*manşür,]*

mansür: *"Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.*

1. Yağar berf âsumândan hem-çü kâfûr
İder ḫallâçlık güyâ ki **Manşür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*manşür,]*

manzar ol: *Görüntü yeri olmak.*

1. Gözi öñinden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'âlem-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188*). [*manzar ol, -dı*]

manzar-gâh-ı bî-gâh: *Vakitsiz görülen.*

1. Daḫı bürüzin itmişler nazargâh
K'ola Leyliye **manzar-gâh-ı bî-gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*manzar-gâh-ı bî-gâh,]*

manzûm kıl: *Şiir söylemek.*

1. Kılardı dilberûñ vaşfında manzûm
Alurdı nüshaya fi'l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*manzûm kıl, -ar, -dı*]

manzûr: *Beğenilerek nazar edilen.*

1. Kimin **manzûr** u kimin nâzır itmiş
Kimin mü'min kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*manzûr,]*

mâr: *Yılan.*

1. Muṭî' olmuş-idi bir **mâra** Daḫḫāk
Buñadur rām ejderhâ-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*mâra, -a*]
2. Şanasın ḫabr idi ol ḡâr-ı tenhâ
K' içinde **mâr** u mūr iderdi ğavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [*mâr,]*
3. Neden düşmek bu resme deşt ü ḡâra
Enîs olmak ne lâzım mūr u **mâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*mâra, -a*]
4. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ġidâ viren teninden **mâr** u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*mâr,]*
5. Yimez şol **mârdan** kim ola pür-ḫahr
Ümîd-i mühresiyle 'aḫlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*mârdan, -dan*]

6. Ğidā viren teninden **mār** u mūra
Mizācı nā-tüvān u hālî ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [mār,]
7. Enisûñ niçe ola mür ile **mār**
Dil u cānî yiter yaq derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [mār,]
8. Tolar boynına kullāb-ı maħabbet
Çü vahşetden melālet bula **mārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [mārān,]
9. Ümid endühî gönîlinden götürdi
Pes emr itdi vuħūşa **mār** eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [mār,]
10. Biline postdan çekmiş izārî
Nitekim **mār** olmuş pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57*). [mār,]
11. Niçedür **mār** u mür içinde hālûñ
Kara zülfüñ Hüdā bilür ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [mār,]
12. Niçe **mār** ile tölmişdur el-ān
Beñûñ kim dāne-i şevk-idi iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [mār,]
13. Zemîn gencini yudmuş **mārî** kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [mārî, -ı]

maraz: *Hastalık II Manevi hastalık.*

1. Devāsuz bir **marazdur** baña bu derd
Ne lâzım kim dökesin āhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [marazdur, -dur]

maraz: *Hastalık.*

1. Maraz kim ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez hikmet şabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [maraz,]
2. Marazdan merde ol virür necāti
Bu perhîz iy birāder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [marazdan, -dan]

ma'reke: *Savaş alanı.*

1. Qahr ile **ma'rekede** bir nazār itse ğamzeñ
Bata düşmenleriññ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [ma'rekede, -de]
2. Üküşdür meblāğum çokdur hazînem
Qatıdur **ma'reke** vaqtinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [ma'reke,]

mār-ı ğam: *Gam yılanı.*

1. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tîz ur tiryāk-ı 'aql-ı muħteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [mār-ı ğam, -dan]

mār-ı ğisû: *Yılana benzeyen saç.*

1. Aña kim zaħm urupdur **mār-ı ğisû**
Füsünüyla selāmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [mār-ı ğisû,]

mār-ı kattāl: *Yılan avcısı.*

1. Özinüñ renci genci digerānuñ
'Aceb genc idi kim bir **mār-ı kattāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [mār-ı kattāl,]

mār-ı saf-der: *Safları yaran yılan.*

1. Kılıcı Zü'l-fekār u kendü Haydar
Atı Düldül següsi **mār-ı şaf-der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [*mār-ı şaf-der,]*

mār-ı zulmet: *Gece yılanı.*

1. Çü **mār-ı zulmet** itdi mühresin çîn
Ruḡ-ı Daḡḡāk-ı devrân oldı rengîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29*). [*mār-ı zulmet,]*

ma'rifet: *İlim, hüner.*

1. Müberrā oldı zātı şeş cihetden
Derüni dürci toldı **ma'rifetden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*ma'rifetden, -den]*
2. Velikin bir söz açsa her cihetden
Eger ḡikmetden ü ger **ma'rifetden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [*ma'rifetden, -den]*

marîz: *Hasta.*

1. 'İlâc itdi **marîza** ol mükerrem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*marîza, -a]*

marîz it: *Hastalıklı etmek.*

1. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tütüdü vücüdü mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [*marîz it, -di]*

ma'rûf: *Bilinen, belli, mâlûm.*

1. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd **ma'rûf**
Uyup 'ışka koyup cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [*ma'rûf,]*

ma'rûf-ı devrân: *Devrin ünüsü.*

1. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada **ma'rûf-ı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [*ma'rûf-ı devrân,]*

mâsivâ: *Allah dışındaki her şey.*

1. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [*mâsivâdan, -dan]*
2. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaşdı 'ışka kodı **mâsivâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*mâsivâyı, -y, -ı]*
3. Ki ol dil-teşne koyup **mâsivâyı**
Senûñ çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [*mâsivâyı, -yı]*

mâsivallâh: *Allah'tan başka her şey.*

1. Sürerdi yüzini toprağa her gâh
Dilinden çıkmışıdı **mâsivallâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28*). [*mâsivallâh, -ar, -ken]*

maskül eyle: *Parlatmak.*

1. Göñül mir'âtin andan eyle maşkül
Hidâyet şem'inün nûryla her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [*maşkül eyle,]*

maşrık: *Güneşin doğduğu yer, doğu.*

1. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan **maşrık** ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [*maşrık,]*
2. Emîr-i Hinde virdi **maşrıkî** tâc
Görinüp Çinden âyine-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*maşrıkî, -î]*

ma'sûk: *Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.*

1. Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña **ma'sûka** olmağ ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [*ma'sûka, -a]*
2. Nedür 'âşıklık u **ma'sûk** kimdür
Benüm gönülüm uran oğ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [*ma'sûk,]*
3. Bilimezem ki 'âşıkven ya **ma'sûk**
Dil odından vücüdüm hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [*ma'sûk,]*
4. Ki hâlin 'arz ide **ma'sûka** 'âşık
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [*ma'sûka, -a]*

ma'sûk ü 'âşık: *Maşuk (sevilen) ve âşık.*

1. Dil-i Mecnûna münis guşşa vü gâm
Şalınur bâğda **ma'sûk ü 'âşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83*). [*ma'sûk ü 'âşık,]*

ma'sûkâ: *Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.*

1. Fiğânuñla şebi kılmazsın âhir
Çü **ma'sûkânsın** iy şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37*). [*ma'sûkânsın, -nsın]*

ma'sûka-i çeng: *Sevilen çeng.*

1. Götürdi perdesin **ma'sûka-i çeng**
Ki ya'nî kıya bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7*). [*ma'sûka-i çeng,]*

ma'sûk-ı şeb-i târ: *Karanlık gecenin sevileni.*

1. Yüzine şaldı **ma'sûk-ı şeb-i târ**
Şaçından bir niğâb-ı 'anber-âşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5*). [*ma'sûk-ı şeb-i târ,]*

ma'sûk-ı şevk: *Arzuyla sevilmiş.*

1. Olup ma'sûk-ı şevküm rû-güşâde
Murâdum sâkîsi virmişdi bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29*). [*ma'sûk-ı şevk, -üm]*

ma'sûm: *Suçsuz, günahsız.*

1. Geçinmek yeg beyābānlarda **ma'sūm**
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*ma'sūm,]*
2. Hâyâli şehvetiden idi **ma'sūm**
Çü Zeyd âşüftedir gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*ma'sūm,]*

maṭbū': *Latif (hoş), güzel.*

1. Kamu endāmı zībā cāmelerden
Egerçi oldı **maṭbū'** vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [*maṭbū',]*

mātem: *Yas, keder, üzüntü.*

1. Zamānuñ şādlığı ğamsuz olmaz
Sürürüñ âhîri **mātemsüz** olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*mātemsüz, -süz]*
2. Cüvanlar **māteminde** zār u ğamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*māteminde, -in, -de]*
3. At ayağından itdi 'arşa-ı hāk
Dilirān **māteminden** yaqasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [*māteminden, -i, -nden]*
4. Dilirān **māteminde** k'oldılar hāk
Gök itdi dāmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*māteminde, -in, -de]*
5. Ki zārı kend'özünüñ kārı kııl sen
Uş öldüm **mātemümde** ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*mātemümde, -üm, -de]*
6. Velî **mātemlüler** gibiydi şekli
Fiġān iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [*mātemlüler, -lü, -ler]*
7. Benefşe gibi cāmum oldı nîli
Bu **mātemde** saña kıılmaġa yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*mātemde, -de]*
8. Tenin pîrāheninde çāk o maḥbūs
Şan anuñ **māteminde** oldı hārgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*māteminde, -in, -de]*

mātem tut: *Yasa bürünmek, yas içinde olmak.*

1. Bahādırlar için tütmaġa mātem
Taġıtdı şad hezārān kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67*). [*mātem tut, -ma, -ğa]*
2. Ne deñlü var ise Leyliye maḥrem
Ser-ā-ser tütđılar mäh-ile mātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [*mātem tut, -dı, -lar]*
3. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tütardı ger atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [*mātem tut, -ar, -dı]*
4. Ki bāġ içre gül-içün tütđi mātem
Çemen soñında 'ādetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*mātem tut, -dı]*
5. Qaralar giydi ya'nî tütđi mātem
Cihān pür-baḥr iken ol nev-'arūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6*). [*mātem tut, -dı]*
6. Qaralar giydi tütđi katı mātem
Qabāsi nîl-reng ü gönli nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6*). [*mātem tut, -dı]*

mātem-efrüz: *Üzüntü aydınlığı, matem ışığı.*

1. Mişāl-i şem' idiler **mātem-efrüz**
Çaġırıp didi hūbān-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [*mātem-efrüz,]*

mātemgeh: *Yas evi.*

1. Belâ **mâtemgehînüñ** sügvârı
Perişân-ğâtır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*mâtemgehînüñ, -î -nüñ*]

mâtem-kede: *Matem evi.*

1. Kâra **mâtem-kede** pür nâle vü âh
Giyindi ħargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*mâtem-kede,]*

mâtem-zede: *Hüzünlü olan.*

1. Kâra giyen sen ü **mâtem-zede** ben
Göyündüñ ‘ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [*mâtem-zede,]*

maṭla’: *Bir kasîde veya gazelin musrâları birbiriyle kâfiyeli olan ilk beyti.*

1. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki der çü **maṭla’** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [*maṭla’,]*

maṭlûb: *Talep olunan, istenilen şey, maksut.*

1. İdinmişlerdi rûy-ı Kaysı **maṭlûb**
Bu daĥı eyleyüp anlara nâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*maṭlûb,]*
2. Çü **maṭlûbına** lâyık ola ṭâlib
Anuñ ta‘cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*maṭlûbına, -î, -na]*
3. K’ol aradan sürer **maṭlûbı** ğâyib
Daĥı beter za‘îf oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*maṭlûbı, -ı]*
4. Sen idinmişsin ammâ derdi **maṭlûb**
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*maṭlûb,]*
5. Rızâ-yı yâr idi **maṭlûbı** her gâh
Ĝam içürmişdi câm-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*maṭlûbı, -ı]*
6. Maĥabbet yâr aña vü ‘ışk **maṭlûb**
Dilinde küh gibi bî-ħad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*maṭlûb,]*

maṭlûb gör: *İstekli gözükmek.*

1. Görinür çîn-i zülf-i yâr maṭlûb
Gözine ĥalkâsından Ka‘benüñ ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 83*). [*maṭlûb gör, -inür]*

maṭlûb it: *Arzulamak, talep etmek.*

1. K’aña dil virtüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cândan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20*). [*maṭlûb it, -in, -miş, -di]*

maṭlûb-ı ĥakîkî: *Gerçek arzu.*

1. Kõ **maṭlûb-ı ĥakîkî** râhına pây
Saña kâr olmasun ĥüy-ı le‘imân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*maṭlûb-ı ĥakîkî,]*

mave: *Maya, öz, asıl, cevher.*

1. Sikender pâyedür Dahhâk şemşir
Süleymân **mâyedür** Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*mâyedür, -dür*]
2. Ne **mâye** k'aña vîrürdi gidâdan
Pür iderdî derûnını şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*mâye,]*
3. Şatayın al elûnde var çü **mâyeñ**
Cevâbından anuñ Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [*mâyeñ, -ñ*]

mâye-i hâs: *Hususi kazanç.*

1. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâş
K'anuñ feyziyle bulam **mâye-i hâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*mâye-i hâş,]*
2. Tutup ol baħrden tâ **mâye-i hâş**
Hoş oldum bir deñize daħı ğavvâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [*mâye-i hâş,]*

mâye-i 'îs: *Güç yetirme sermayesi.*

1. Öpüp pîrûñ öñinde kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy **mâye-i 'îş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [*mâye-i 'îş,]*

mâye-i nakdîne-i cân: *Can nakdinin sermayesi.*

1. Didi iy gevher-i gencîne-i cân
Vücüdî **mâye-i nakdîne-i cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 64*). [*mâye-i nakdîne-i cân,]*

mâye-i tâc: *Tacın mücevheri.*

1. Fer u tezyîn-i taħt u **mâye-i tâc**
Yüzi âyinesine baħt-ı muħtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [*mâye-i tâc,]*

mâyil: *Eğilimi olan.*

1. İle kim **mâyil** ü râm ola bir kız
Siyeh-rûlıkdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*mâyil,]*
2. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
Harâb olmağa **mâyildür** çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*mâyildür, -dür*]
3. K'açıla andan gözi bu ħâk-rüyüñ
Cemâlûñ seyrine eyle **mâyilem** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*mâyilem, -em*]
4. Ĥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli 'ışka **mâyil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [*mâyil,]*

ma'yüb ol: *Ayıplanmış olmak.*

1. 'Arab içinde ma'yüb olmam ister
'Aceb divânedür başma sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [*ma'yüb ol, -ma, -m*]

mazhar: *Erişmek, aniden peyda olmak.*

1. Yüzüññ mâhidur mâhiyyet-i ĥüsn
Cemâlûñ **mazharı** ĥâşsiyyet-i ĥüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*mazharı, -ı*]

mazharü'l-halâvık: *İnsanların şerefli, övüleni.*

1. Yâ seyyidü'l-ḥalāyık yâ mefḥarü'l-ümem
Yâ **maẓharü'l-ḥalāyık** yâ dāfi'ü'z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*maẓharü'l-ḥalāyık,]*

maẓmûn: İçerik, muhteva.

1. Görür **maẓmûn**ın anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı künden olmış süḥan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*maẓmûn, -i, -n]*

ma'zûr: Mâzereti olan, özrü bulunan, özürlü.

1. Ḥaḳîkat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zarûriyem bu gün bu işde **ma'zûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [*ma'zûr,]*
2. Ki ḳorḥu ḳılmaya ol pîri **ma'zûr**
Kenârından çü ceş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*ma'zûr,]*

ma'zûr ol: Mazereti olmak, özrü bulunmak; hoş görülmek, affedilmek.

1. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
Zamâna ire çün faşl-ı ḥazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [*ma'zûr ol, -ur]*

me'âlim: Ar. *Feth-i mim ve sükûn-ı ayn ile ma'lim'in cem'i. Akâyid-i diniyyeden addolunan kazâyâ ve mesâil. (Müfredi kullanılmaz).*

1. Ḥilâfin yazmadıysa kilik-i taḳdır
Me'âlim levhine gelmeye taḳyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86*). [*me'âlim,]*

me'ânî: Manalar.

1. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Ḥaḫâ didüm ḡalaḫdur bu **me'ânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*me'ânî,]*
2. Senüñ zâtuñdur iy ḳilk-i siyâhi
Me'ânî ḳulzümi ḳa'rında mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*me'ânî,]*
3. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilüñ vîrânı küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*me'âniden, -den]*

me'âş: Geçinilecek şey; yaşayış.

1. Me'âşuñ faẓla-i deryüzedden düz
Alup bir ḫırḳa-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [*me'âşuñ, -uñ]*

me'âşî: Günahlar. "Me'sem" in cem'idir.

1. Me'âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [*me'âşiden, -den]*

meblâḡ: Tutar, yekun.

1. Üküşdür **meblāğum** çokdur hazine
Çatıdır ma'reke vaktinde kinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119). [meblāğum, -um]
2. Ki şehbâmi söz içinde ider süst
Alup bu **meblāğı** ol peyk-i kâmil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65). [meblāğı, -ı]

mebzül it: Bol bol vermek, bol bol dağıtmak.

1. Hâk te'âlâ 'afvünü mebzül ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan hâfâ şehden kerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61). [mebzül it, -e]

mecâl: Takat, güç, kuvvet.

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifâtuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânumda komaz kılca **mecâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30). [mecâl,]
2. Meded eyle ki düşvâr oldı hâlüm
Çarâr ü şabra kalmadı **mecâlüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26). [mecâlüm, -üm]
3. Göricek n'ola hâlün fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-hâk **mecâlüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225). [mecâlüm, -üm]
4. Ki yüz göstermege yokdur **mecâli**
Maħalle mukrîsi öldiyse nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42). [mecâli, -i]

mecâli git: Takati kalmamak II moral bozukluğundan hastalanmak.

1. 'Arûs atasınıñ gitdi mecâli
Cidâl eyleyecek kalmadı hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109). [mecâli git, -di]

mecâz: Hakikat, gerçek dışı.

1. Beni kıl derdîñün aşlından âgâh
Ki 'ışk işini çok gördüm **mecâzî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35). [mecâzî, -i]

mecâzî: Gerçek olmayanla ilgili.

1. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hâkîki
Mecâzî 'ışka bârî tut tîrîki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10). [mecâzî,]

mecbür: Bir şeye veya bir kimseye bağılı, düşkün, tutkun, meftun.

1. Hezârân derd-ile ol iki **mecbür**
Zârürî birbirinden düşdiler dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19). [mecbür,]
2. Dikenden sinesi mecrûh u **mecbür**
Şu resme k'âşiyân-ı mâr u zenbür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71). [mecbür,]
3. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u **mecbür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [mecbür,]

mecbür: Zorunlu.

1. Hâlîfe var gerçi olmışdı meşhür
Halefsüzlükten idi lik **mecbür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184). [mecbür,]

2. Şu miqdār eyledi ta'yîn-i hîşşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd **mecbûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [*mecbûr,]*

meclis: Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

1. Meclisüñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*meclisüñ, -üñ]*
2. Cihāna sözden ıᡥār it güherler
Melāhat **meclisine** saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*meclisine, -i, -n, -e]*
3. Bahādırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar ol **meclisde** medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [*meclisde, -de]*
4. İderler şimdi her **meclisde** yādın
İl içre bî-güneh düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [*meclisde, -de]*

meclis: Meclis, ortam.

1. Meclisünde āh u zārı deldi nāyuñ baᡥrını
ᡘāmetini eyledi çengüñ fiᡥān ü nāle ᡥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*meclisünde, -üñ, -de]*
2. Gülistān **meclisinde** şāᡥ-ı zanbaᡥ
Uyarmış cā-be-cā şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [*meclisinde, -i, -n, -de]*
3. ᡘoyup mähî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her **meclisüñ** olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*meclisüñ, -üñ]*
4. Bu lāᡥza imtiᡥān-içün nihānı
Oᡥu şu **meclise** gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*meclise, -e]*
5. Ne içün bî-cemāl-i yār-ı manzûr
Virürsin böyle sen her **meclise** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [*meclise, -e]*

meclis kur: Meclis kurmak, hazırlamak.

1. ᡘurar her lāᡥza bir şāᡥrada meclis
ᡘaçankim cü'dan ireydi ᡥālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [*meclis kur, -ar]*

mecnûn: Deli, çılᡥın.

1. Dil 'aᡥla belā taᡥtını çoᡥ gördüᡥi bu kim
Bir kişi ki **Mecnûn** ola sultāni beᡥenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
2. Bir kişi ki **Mecnûn** ola sultāni beᡥenmez
Hicrinde sirişküᡥm şu ᡥadar aᡥdı ki ᡥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
3. Kûᡥ-ı ᡥayretde beni **mecnûn** idersin 'āᡥıbet
Zevᡥın alup bādenüñ süfî yoᡥ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
4. ᡘarîᡥ-ı 'aᡥldan çün geldi bîrûn
ᡘābile ᡥaᡥdılar adını **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*mecnûn,]*
5. Çü tenᡥā ᡥala dir gözden döküp ᡥûn
Beni **mecnûn** kıldı 'ıᡥᡥ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [*mecnûn,]*
6. Hünerdür 'ıᡥᡥ her kāmîl ᡥatında
Dime **mecnûn** aña 'āᡥıl ᡥatında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*mecnûn,]*
7. Cemālî şem'ine pervāne oldı
Ki yüz **mecnûndan** dîvāne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [*mecnûndan, -dan]*
8. ᡥaᡥıᡥat belki **mecnûnam** be-ᡥāyet
Güher-dürcüñ ki pülād aᡥzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90*). [*mecnûnam, -am]*
9. Benüm **mecnûnlıᡥum** yoᡥ bundan özge
Eger mecnûnlıᡥ ise bu ᡥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*mecnûnlıᡥum, -lıᡥum]*
10. Benüm mecnûnlıᡥum yoᡥ bundan özge
Eger **mecnûnlıᡥ** ise bu ᡥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [*mecnûnlıᡥ, -lık]*

mecnün: *Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın lakabı.*

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [mecnün,]
2. Şifatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi 'âkıll hem-çü **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [mecnün,]
3. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [mecnün,]
4. Hüner dîgünde kaynatdum bir efsûn
Ki görüp Leylî'i cân virdi **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [mecnün,]
5. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi **Mecnün** 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [mecnün,]
6. Tarîk-ı 'ışk-ı Leylîde çü **Mecnün**
Ruḥına ol nigârûñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [mecnün,]
7. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yaḳalarda çü **Mecnün** çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36*). [mecnün,]
8. Bu sözlerden başın kaldurdi **Mecnün**
Bilimedi ki kimdür pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [mecnün,]
9. Muḳîm-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-ḥûn
Esîr-ı çâh-ı ğam ya'ni ki **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [mecnün,]
10. Ne loḳma kim güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı **Mecnün** ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [mecnün,]
11. Düttüzdürdi revân **Mecnûna** anı
Pür itdi bû zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45*). [mecnûna, -a]
12. Daḥı şol mâder-i pür derd ü meḥcûr
Ki **Mecnûnuñ** ğamından idi rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [mecnûnuñ, -uñ]
13. Umup **Mecnün** vişâlütün dilberinüñ
Tiz ayağına düşdi mâderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [mecnün,]
14. Çü **Mecnün** eyledi bu nükteyi ğüş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [mecnün,]
15. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger **Mecnün** ola ya dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [mecnün,]
16. Gelüñüz ceḥd idüp sizüñle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm **Mecnün** Mecnün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [mecnün,]
17. Gelüñüz ceḥd idüp sizüñle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm **Mecnün** Mecnün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [mecnün,]
18. Ta'aşşubla dir ol ḥübân-ı mevzûn
Bile Leylî ile **Mecnün** Mecnün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [mecnün,]
19. Ta'aşşubla dir ol ḥübân-ı mevzûn
Bile Leylî ile **Mecnün** Mecnün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [mecnün,]
20. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki **Mecnün** ya'nî ol şeydâ-yı pür-ḥüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [mecnün,]
21. Cemâline çün anuñ baḳdı **Mecnün**
Bir âḥ idüp cihânı yaḳdı **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [mecnün,]
22. Cemâline çün anuñ baḳdı **Mecnün**
Bir âḥ idüp cihânı yaḳdı **Mecnün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [mecnün,]
23. Vedâ' idüp kamer-ruḥsâra **Mecnün**
Revân oldı vaṭangâhına maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9*). [mecnün,]
24. Ḥarâb olmuş-durur **Mecnün** be-ġâyet
Demidür ki idesüz 'avn u 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [mecnün,]
25. Niçe çift ideyüm **Mecnûna** bunı
K'odila penbenüñ yokdur oyunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [mecnûna, -a]
26. Kimüñdür göricek bildi anı **Mecnün**
Urup bir na'ra dökdi dîdeden ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [mecnün,]
27. Çü **Mecnün** bu haberden oldı âġâḥ
Ki süy-ı mâḥa bulmazmış delü râḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [mecnün,]
28. Meger **Mecnûnuñ** atası diger-ġûn
Varup ol pîre bir ġûn ağladı ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [mecnûnuñ, -uñ]
29. Bu 'ışk işine buldurmaḳdan itmâm
Niçe çıkardı **Mecnûni** görüñ nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [mecnûni, -i]

30. Alup yüz cehd ile **Mecnûni** bile
Gönildi Ka'bye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [mecnûni, -i]
31. Tıttup rıfk-ile **Mecnûnuñ** elini
Tolandırdı Harem girden şalıni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45*). [mecnûnuñ, -uñ]
32. Hadîs-i 'ışkı çün işitdi **Mecnûn**
Güle düşdi dökerken gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1*). [mecnûn,]
33. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi **Mecnûn**
Velî sen 'ışkımı dem dem kıl efvûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29*). [mecnûn,]
34. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kavmine **Mecnûn** sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74*). [mecnûn,]
35. Ten-i 'uryânî ğarq-ı kulzüm-i hûn
Belâ âşüftesi ya'nî ki **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [mecnûn,]
36. Gelür ol ğâr önine k'anda **Mecnûn**
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [mecnûn,]
37. Şular kim bî-hâberdür 'ışk işinden
Adın **Mecnûn** kodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [mecnûn,]
38. Çün işitdi kelâm-ı şâh **Mecnûn**
Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [mecnûn,]
39. Çü **Mecnûn** gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [mecnûn,]
40. Çü **Mecnûn** gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânî buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [mecnûn,]
41. Cevân idi vü **Mecnûn-ıla** hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [mecnûn-ıla, -ıla]
42. Çü bildi hâlini **Mecnûnuñ** ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [mecnûnuñ, -uñ]
43. Çü şâh aıladı **Mecnûnuñ** sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [mecnûnuñ, -uñ]
44. Dilâverler çalışup dökmede hûn
Hişâb-ı vuşlat-ı dilberde **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 2*). [mecnûn,]
45. Yine hâline meşğül oldı **Mecnûn**
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47*). [mecnûn,]
46. Dürişüp herkes itmekde kıtâli
Barışdurmakda **Mecnûnuñ** hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4*). [mecnûnuñ, -uñ]
47. Çü **Mecnûnuñ** sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [mecnûnuñ, -uñ]
48. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-hûn
Yine 'azm itdi küh-ı Necde **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [mecnûn,]
49. Ki **Mecnûni** filân virânda gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [mecnûni, -i]
50. Virüp bu kışşadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi **Mecnûni** vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90*). [mecnûni, -i]
51. Bu hâlûn üstine çün geçdi eyyâm
Te'aşşuk eyledi **Mecnûna** ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2*). [mecnûna, -a]
52. Kâtı başmış-idi **Mecnûni** heybet
Vücüdi olmuş-idi ğarq-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [mecnûni, -i]
53. Bu resme gördi çün **Mecnûn** hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [mecnûn,]
54. İşide her kişi k'uşlandı **Mecnûn**
Kemâlûn bulduğından sonra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44*). [mecnûn,]
55. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki **Mecnûn** için ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [mecnûn,]
56. Ki **Mecnûna** vire varup iline
Açılıp yolda yilden bürka'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [mecnûna, -a]
57. Didi kim bu şanemdür baña lâyıq
Virem sehviyle ger **Mecnûna** bunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [mecnûna, -a]
58. Tama'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini **Mecnûnuñ** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [mecnûnuñ, -uñ]
59. Gider **Mecnûn** gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [mecnûn,]
60. Kese başın bularuñ virmeyüp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23*). [mecnûn,]
61. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile çünki **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [mecnûn,]

62. Alup gıtdi evine hurrem ü şād
Ol ahūlarla kaldı anda **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [mecnūn,]
63. Boğazlaya hemīn ol nā-tüvānı
Çü şayyādūñ yanına irdi **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [mecnūn,]
64. Çıkarđı dilden ol hūn-ı mübāhı
Pes āhūnuñ yanına geldi **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [mecnūn,]
65. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü **Mecnūn** gördi ol havzı vü ābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [mecnūn,]
66. Başı devletli vü yüzi mübārek
Çü **Mecnūn** gördi ol murğ-ı ğarībi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [mecnūn,]
67. Yahūd bir çeşm-i zāğ oldı her encüm
Çerāğ-ı bezm-i miñnet gibi **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 97*). [mecnūn,]
68. Tağıtdı zāğ-ı zulmātūñ serini
Yine turdı revāne oldı **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [mecnūn,]
69. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi **Mecnūn** beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [mecnūn,]
70. Bulup **Mecnūn** dilencilikte vaşlı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [mecnūn,]
71. İştıdı ta‘nı Leylī degme kesden
Zarūrī düşdi **Mecnūn** iştıyāka (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [mecnūn,]
72. Elin aldı vü bağladı yiñi ‘ahd
Gelüp **Mecnūna** hoş bu resme hālet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [mecnūna, -a]
73. Hāķıķat bildi kim **Mecnūndur** ol kūr
Anasına didi nāz-ile ol dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [mecnūndur, -dur]
74. Elini tıtdı **Mecnūn** bağbānuñ
Eytıdı kim degül mi hayf k‘iy pīr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [mecnūn,]
75. Vü ger nī hīzem iderven anı ben
Olup **Mecnūn** bu sözden şād u handān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [mecnūn,]
76. Çıkarup şunıvirdi bağbāne
Çün ol serv oldı **Mecnūnuñ** ğulāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [mecnūnuñ, -uñ]
77. Er almazam meger kim ola **Mecnūn**
Ki rüz ü şeb ğamında cān-fürüşem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [mecnūn,]
78. Degül rāzī meger kim ola **Mecnūn**
Ki eydür almazam ‘ālemde bir kes (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [mecnūn,]
79. Velī **Mecnūna** cāndan rāzīyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [mecnūna, -a]
80. Baña yārum yeter kavm ü kabile
Gönül kavm istemez **Mecnūndan** özge (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [mecnūndan, -dan]
81. Ki **Mecnūnum** degül senden daħı kem
Bu bağı dikene virilmedin bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [mecnūnum, -um]
82. Fiğān u derd ü hicrānuñ celisi
Şeh-i iklim-i ğam ya‘ni ki **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [mecnūn,]
83. Dehānidur şanasın ğūr-ı pūr-mār
Gelüp **Mecnūnı** gördi kim fiğānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 77, Mısra 15*). [mecnūnı, -ı]
84. Ki **Mecnūnuñ** karābetinden idi
Zamān-ı Nūhdan kalmış ‘acūze (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [mecnūnuñ, -uñ]
85. Çü **Mecnūn** kıldı anuñ sözlerin ğüş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [mecnūn,]
86. Ki olmışdur berī **Mecnūn** bu serden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [mecnūn,]
87. Yiyemez ol nihāl-i tāzeden ber
Çü **Mecnūn** vāķıf oldı bu hisāba (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [mecnūn,]
88. Çü **Mecnūnuñ** bu hālın gördi ğammāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [mecnūnuñ, -uñ]
89. Viren hasretle ‘ömri bergi bāde
Yir idi her zamān **Mecnūn** için ğam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [mecnūn,]
90. Yüzi üzre gözi cūy itdi hūnı
Pes açup dīdesini gördi **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [mecnūn,]
91. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü **Mecnūn** tanıdı kim kimdür ol zāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [mecnūn,]
92. Çü **Mecnūn** eyledi bu sözleri ğüş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [mecnūn,]
93. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [mecnūn,]
94. Atası düşdi ğamdan iztirāba
Didi **Mecnūn** aña kim yimegil ğam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [mecnūn,]

95. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben **Mecnūnam** u ne Leylī cānān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [*mecnūnam, -am*]
96. Gezerdi k'ide şahrāda şikārı
Tūrurdi kulle-i Necd üzre **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [*mecnūn,]*
97. Revānından dile 'özü ün günāhuñ
Nevāsın ol keş āhengūñ çü **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*mecnūn,]*
98. Kōdı **Mecnūn** figān taḅlini nā-kām
Atası daḅmesi üstinde tā rüz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*mecnūn,]*
99. Mu'anber bŷy nāzik gerden-efrāz
Bu āhŷlar içinde anı **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*mecnūn,]*
100. Budur kim al'asıdur cānuñ iḅsān
Görŷñ **Mecnŷnı** k'itdŷğinden in'ām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*mecnŷnı, -ı*]
101. Hevā āşŷftesi ya'nı ki **Mecnūn**
ŷn iŷitdi ḅaber kim ol cefākār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*mecnūn,]*
102. Ki bulmamıŷdur er andan murādı
Didi **Mecnūn** dilerven k'aña ben lāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [*mecnūn,]*
103. Gŷzellik āsumānınuñ mehinŷñ
Cevābında didi **Mecnŷna** ol yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [*mecnŷna, -a*]
104. Çŷ **Mecnūn** nāmeye buldurdı pāyān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 89, Mısra 1*). [*mecnūn,]*
105. İrŷrdi ol ŷikeste-ḅāḅıra tız
Çŷ **Mecnūn** ruḅ'a-i dildārı gŷrdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 7*). [*mecnūn,]*
106. Beyāzı maḅla'-ı ŷubḅ-ı ŷafādur
Çŷ **Mecnūn** okıdı ol ḅaḅḅı tekrār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [*mecnūn,]*
107. Kılardı herkese iḅsān u in'ām
Dem-ā-dem yir idi **Mecnūn** iin ḅam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [*mecnūn,]*
108. İradan virdi Mecnŷna selāmı
Çŷ **Mecnūn** añladı anuñ selāmın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*mecnūn,]*
109. Ki dŷnmiŷsin ara zengŷye abdāl
Selımi ŷnki kimdŷr bildi **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [*mecnūn,]*
110. Ki 'ŷryānlıḅ kiŷiye 'ayb olur key
Didi **Mecnūn** ḅabādandur tenŷm dŷr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [*mecnūn,]*
111. Ki tā **Mecnūn** bulardan yiye ie
Ne yimek baŷladı kılmaḅa nāle (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [*mecnūn,]*
112. İradan virdi **Mecnŷna** selāmı
Çŷ Mecnŷn añladı anuñ selāmın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [*mecnŷna, -a*]
113. Bu sevdā ḅāḅırından oldu peydā
Ki varup kendŷsi **Mecnŷnı** bula (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [*mecnŷnı, -ı*]
114. ŷu resme dizdi sŷzden gevher-i pāk
Ki **Mecnŷnuñ** ḅarābetinden anda (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [*mecnŷnuñ, -uñ*]
115. Ki ne taŷdur dilŷñ ne cānuñ āhen
İdŷp **Mecnŷna** kār efgān-ı mād̄er (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [*mecnŷna, -a*]
116. Cihānı bir seḅer ılmıŷdı firŷz
Meger ol ŷubḅ ŷŷz derd-ile **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [*mecnūn,]*
117. Atān gibi ḅamuñdan oldu nāçār
Çŷ **Mecnūn** anası mergini ḅıydı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*mecnūn,]*
118. Çekŷp bes yine ḅıtdı rāḅ-ı kŷḅı
Yine eyledi 'azm-ı kŷḅ **Mecnūn** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [*mecnūn,]*
119. Yanınca bir ŷanem zevḅ ŷ şafāda
Dŷker **Mecnūn** cebelde eŷk-i gŷl-reng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [*mecnūn,]*
120. Kılar **Mecnūn** biyābanlarda zārı
Refikile temāŷāda her ādem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [*mecnūn,]*
121. Kılar **Mecnūn** sŷrŷd-ı 'āŷıḅāne
Çŷ gŷrdi 'āḅıbet ol merd-i ḅālib (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 30*). [*mecnūn,]*
122. Derŷnına idŷp ol bŷlbŷlŷñ kār
Ne ŷŷzden baŷlasa **Mecnūn** figāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [*mecnūn,]*
123. Kŷnup **Mecnŷnı** idindi nazargāḅ
Figān u nāle-i Mecnŷn-ı bı-kār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 40*). [*mecnŷnı, -ı*]
124. Bu idi gice vŷ gŷndŷz murādı
Ki **Mecnŷnuñ** ŷŷzin bir gŷre bile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [*mecnŷnuñ, -uñ*]
125. Ya beklerlerdi cem' olup ḅazıne
İradan ŷnki **Mecnūn** baḅdı pıre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*mecnūn,]*
126. Giyerdi 'ahd ŷ sevgend ile derḅāl
Çŷ **Mecnūn** giydi ol zıbā ḅabāyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*mecnūn,]*

127. Ol aradan sürüp **Mecnûna** geldi
Baķup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [mecnûna, -a]
128. Çeker tağlarda **Mecnûn** âh u feryâd
Hevâ-yı güld e bûlbûl ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [mecnûn,]
129. Yürür **Mecnûn** senüñ derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı ‘ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [mecnûn,]
130. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [mecnûn,]
131. Ayağma düşüp **Mecnûna** didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [mecnûna, -a]
132. Ki **Mecnûnuñ** döke ķanını çün seyl
Diledi k’ura bir tûğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [mecnûnuñ, -uñ]
133. Mizâcı nazm u eş’âra heves-nâk
Çü **Mecnûn** kışşası oldı ‘âleme fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [mecnûn,]
134. Miyân-ı cândan virdi selâmi
Kılup lutf-ıla istikbâl **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [mecnûn,]
135. Şafâdan oldı key hõş-hâl **Mecnûn**
Didi hõş geldüñ ü şâdî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [mecnûn,]
136. Ki **Mecnûna** gele andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nâķaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [mecnûna, -a]
137. Tölayu bağlamışlar halka çün tavķ
Görüp **Mecnûnda** anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [mecnûnda, -da]
138. Çü **Mecnûn** güş kıldı bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [mecnûn,]
139. İdinem secde sehvin ‘özr-h’âhum
Pes andan soñra **Mecnûn** ķodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [mecnûn,]
140. Didi **Mecnûn** aña kim iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [mecnûn,]
141. Ayaksuz kimse iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [mecnûn,]
142. Kılardı ‘arz aña **Mecnûn** kerâmet
Ne denlü şî’r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [mecnûn,]
143. Yola girdi gider çâpük şabâdan
Varup eyledi **Mecnûn** şî’rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [mecnûn,]
144. Geçindiler biraz gün şâd u maħzûn
Selâm iderdi **Mecnûna** ri’âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [mecnûna, -a]
145. Vedâ’ kıldı **Mecnûna** havâle
İdüp **Mecnûna** ‘âczinden vedâ’ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [mecnûna, -a]
146. Vedâ’ kıldı **Mecnûna** havâle
İdüp **Mecnûna** ‘âczinden vedâ’ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27*). [mecnûna, -a]
147. Kõmıřlar cehlden adını **Mecnûn**
Kemâlâtıyla ol hõd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [mecnûn,]
148. Velî ma’nide hayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [mecnûn,]
149. Ki **Mecnûn** itdi anı ‘iřkuñ fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [mecnûn,]
150. Anâ da oldılar **Mecnûn** gibi râm
Ne denlü şî’r kim Mecnûn-ı ma’dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [mecnûn,]
151. Getürür ruķ’a vü iletürdi nâme
Meger bir gün fiğângâhında **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [mecnûn,]
152. Dirîğ ola ki nâmuñ ola **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [mecnûn,]
153. K’olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ **Mecnûnı** bu peygâm çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [mecnûnı, -ı]
154. Umür-ı dehrden vardur emânum
Delü yokdur çi ger **Mecnûndan** özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [mecnûndan, -dan]
155. Yolar **Mecnûnı** içün saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108*). [mecnûnı, -ı]
156. Velî **Mecnûnı** itmezdi ferâmüş
Dürüşüp cehd kılardı şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [mecnûnı, -ı]
157. Nihâl-i ķâmetidür ģam senüñ-çün
Çü **Mecnûn** kâşid-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9*). [mecnûn,]
158. Ki iy ģüsn âsumânma sitâre
İraķdan secde kıla kıla **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [mecnûn,]
159. Laķab **Mecnûn**-durur aña ki şehdür
İki gevher idi bunlar muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [mecnûn-durur,]
160. Şan anuñ ayağına yaķdı ģinnâ
Çü **Mecnûn** gördi rüy-ı dilsitâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15*). [mecnûn,]

161. Sarāyuñ sıçradı **Mecnûn** derine
Oturdu ħargeh öñinde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [*mecnûn,]*
162. Söz açup virdi **Mecnûna** teselli
K'elâ iy bülbül-i güyâ zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2*). [*mecnûna, -a]*
163. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü **Mecnûn** gördi ħâl ayruksı oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [*mecnûn,]*
164. Seni bir gün vişâle hem-çü **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [*mecnûn,]*
165. Özini kılmış uyumaktan ferâmüş
Ne kim **mecnûnluğı** var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23*). [*mecnûnluğı, -luğ, -ı]*
166. Ki ölmüş fûrkat ü derd-ile **Mecnûn**
Bu ħ'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
167. Ki ögidür ne Leylî dir ne **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [*mecnûn,]*
168. Şebi târik şem'î mürde merdi
Çü **Mecnûn** gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [*mecnûn,]*
169. İştidi bu kelâmı çünki **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*mecnûn,]*
170. Hezârân kez bunuñ koltuğına yûf
Çü **Mecnûn** dünyadan divşürdi raĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*mecnûn,]*
171. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
Ki fevt olduğına **Mecnûn** u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [*mecnûn,]*
172. Bularuñ meşhedinden hiç ħâlî
Gehî **Mecnûnuñ** eş'ârın okurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9*). [*mecnûnuñ, -uñ]*

mecnûn kıl: *Delirtmek.*

1. Seni böyle ne ħam maĥzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88*). [*mecnûn kıl, -dı]*

mecnûn ol: *Deli, çılgın olmak.*

1. Bir oğlum var idi zîbâ vü mevzûn
Hevâ-yı 'ışka uyup oldu mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40*). [*mecnûn ol, -dı]*
2. Anı bilmezdi kim mecnûn olırsar
Uyup 'ışka hünerden dün olırsar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [*mecnûn ol, -ırsar]*

mecnûn-ı bed-rüz: *Kara bahtlı Mecnun.*

1. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye çün **Mecnûn-ı bed-rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [*mecnûn-ı bed-rüz,]*

mecnûn-ı bî-dil: *Gönülsüz Mecnun.*

1. Bu işler k'eyledi **Mecnûn-ı bî-dil**
Gülüşdi ta'n kılup ehl-i muĥaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61*). [*mecnûn-ı bî-dil,]*
2. Yaşınıñ ırmağından levĥ-i 'işıyân
Bu resme ħâl-ile **Mecnûn-ı bî-dil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [*mecnûn-ı bî-dil,]*

mecnûn-ı ciger-hûn: *Yüreği yaralı Mecnun.*

1. Bular cünbişde idi hem-çü zenbûr
Şanasın anda **Mecnûn-ı ciger-hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 69*). [*mecnûn-ı ciger-hûn,]*

mecnûn-ı ciger-sûz: *Bağrı yanık Mecnun.*

1. Ki âteş idi cânınun penâhı
Bu haşlı içinde **Mecnûn-ı ciger-sûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [*mecnûn-ı ciger-sûz,]*

mecnûn-ı dil-bend: *Gönül bağlamış Mecnun.*

1. Şitâb u sa'y birle gider ol zen
Bu hâli gördi çün **Mecnûn-ı dil-bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [*mecnûn-ı dil-bend,]*

mecnûn-ı dil-efgâr: *Gönlü yaralı.*

1. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-sûz
Kaçan k'ağlaya **Mecnûn-ı dil-efgâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [*mecnûn-ı dil-efgâr,]*

mecnûn-ı dil-teng: *Gönlü daralmış Mecnun.*

1. Cevâb-ı pîrden **Mecnûn-ı dil-teng**
Revân itdi gözinden eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 11*). [*mecnûn-ı dil-teng,]*

mecnûn-ı ğam-âlûd: *Üzüntülü Mecnun.*

1. Mücellâ oldı dehr âyine âyîn
Yirinden tûrdı **Mecnûn-ı ğam-âlûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7*). [*mecnûn-ı ğam-âlûd,]*

mecnûn-ı ğam-gîn: *Dertli Mecnun.*

1. Hevâdâr-ı heves **Mecnûn-ı ğam-gîn**
Tutardı ger atası mâtemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 4*). [*mecnûn-ı ğam-gîn,]*

mecnûn-ı harâb: *Harap, perişan bir şekildeki Mecnun.*

1. Revân oldı yeñinden nâgehân hûn
Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [*mecnûn-ı harâb, -a]*

mecnûn-ı haste: *Hasta Mecnun. II Aşık Mecnun.*

1. Kõdı cânına Mecnûn-ı hastenûñ dağ
Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*mecnûn-ı haste, -nûñ]*

mecnûn-ı ma'dûm: *Varlığı olmayan Mecnun.*

1. Anâ da oldılar Mecnûn gibi râm
Ne deñlü şî'r kim **Mecnûn-ı ma'dûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31*). [*mecnûn-ı ma'dûm,]*

mecnün-ı mağmüm: *Kederli Mecnun.*

1. Cihân içinde hüd **Mecnün-ı mağmüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [*mecnün-ı mağmüm,]*

mecnün-ı mahzûn: *Kederli Mecnûn.*

1. Gider **Mecnün-ı mahzûn** mîl-der-mîl
Dimâği mağzına virtüp harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 106*). [*mecnün-ı mahzûn,]*
2. Anuñ bu sözlerin **Mecnün-ı mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1*). [*mecnün-ı mahzûn,]*
3. Anuñla gönderürdi ol dil-ârâm
Peyâmından anuñ **Mecnün-ı mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 19*). [*mecnün-ı mahzûn,]*

mecnün-ı ma'yüb: *Ayıplanmış Mecnun.*

1. Tıttup pes hâmeyi **Mecnün-ı ma'yüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [*mecnün-ı ma'yüb,]*

mecnün-ı meftûn: *Tutkun, şaşkın Mecnun.*

1. Dökindi çehresine nûrdan âb
Gider diñlenmeyüp **Mecnün-ı meftûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 7*). [*mecnün-ı meftûn,]*
2. Çi âteş yağdı üstine çi bārân
Çü süz-ı kalb-ile **Mecnün-ı meftûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [*mecnün-ı meftûn,]*

mecnün-ı mu'allel: *Hasta Mecnun.*

1. Gönildi tağa **Mecnün-ı mu'allel**
Hâlâyık bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 18*). [*mecnün-ı mu'allel,]*

mecnün-ı nālân: *İnleyen Mecnun.*

1. İrişüp kapdı ol zîbâ cemâli
Ne hâl-ise hele **Mecnün-ı nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*mecnün-ı nālân,]*
2. Şatayın al elüñde var çü mâyeñ
Cevâbından anuñ **Mecnün-ı nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 53*). [*mecnün-ı nālân,]*
3. Cihân târik ü teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp rāhını **Mecnün-ı nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 85*). [*mecnün-ı nālân,]*
4. Selâm ezberleridi anı derhâl
Ġam-ile za'fdan **Mecnün-ı nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 21*). [*mecnün-ı nālân,]*
5. Bunı zann itme kim **Mecnün-ı nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1*). [*mecnün-ı nālân,]*

mecnün-ı pür-cüş: *Coşku dolu Mecnun.*

1. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile **Mecnün-ı pür-cüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 27*). [*mecnün-ı pür-cüş,]*

mecnûn-ı pür-ğam: *Keder dolu Mecnun.*

1. Bu hâl-ile anı **Mecnûn-ı pür-ğam**
Eli-yle şığayup oğşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*mecnûn-ı pür-ğam,]*

mecnûn-ı şadık: *Sadık Mecnun.*

1. İñiler tağda **Mecnûn-ı şadık**
Elinde her kişinuñ cām-ı la‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84*). [*mecnûn-ı şadık,]*

mecnûn-ı sevdâ: *Mecnuna sevdalı.*

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan nitelimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14*). [*mecnûn-ı sevdâ, -yî, -ye]*

mecnûn-ı sevdâyî: *Mecnuna sevdalı.*

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çâkine tâb-ı temüzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46*). [*mecnûn-ı sevdâyî, -ye]*

mecnûn-ı şeydâ: *Çılgın Mecnun.*

1. Döşürdi ‘aqlını **Mecnûn-ı şeydâ**
Yakımına gelüp ‘özr itdi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 4*). [*mecnûn-ı şeydâ,]*

mecnûn-şifat: *Mecnun gibi / Mecnun misali.*

1. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
Olup **Mecnûn-şifat** deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [*mecnûn-şifat,]*

mecnûn-vâr: *Mecnun gibi.*

1. Açılmışdı ruğ-ı Leylî gibi gül
Kıllardı nâle **Mecnûn-vâr** bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38*). [*mecnûn-vâr,]*

mecnûn-veş: *Mecnun gibi.*

1. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin **Mecnûn-veş** meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 94*). [*mecnûn-veş,]*

mecrûh: *Yaralanmış, yaralı.*

1. Dikenden sinesi **mecrûh** u mecbûr
Şu resme k’âşiyân-ı mâr u zenbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [*mecrûh,]*
2. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-hâtır u **mecrûh** u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [*mecrûh,]*

3. 'Urûc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücûdi haste vü **mecrûh** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [*mecrûh,]*

meded: "İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.

1. Hey **meded** dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lim itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*meded,]*

meded eyle: Yardım etmek.

1. Meded eyle ki düşvâr oldı hālüm
Çarâr u şabra kalmadı mecālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25*). [*meded eyle,]*

meded kıl: Yardım etmek.

1. Meded kılmaz aña feryād-ı çübân
Yıka çün bir binâyı seyl-i çäläk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 76*). [*meded kıl, -maz]*

medh: Övgü, övme.

1. Bâğ-ı cānda dikdi şevkûn bir nihāl-i tāze kim
Ħamd ü **medhüünden** bitürdi berg ü mīve ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*).
[*medhüünden, -üñ, -den]*
2. Dehānum **medhüüñile** pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla mu'teber kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47*). [*medhüüñile, -üñ, -ile]*
3. Senüñ **medhüünde** iy peygamber-i pāk
Çamu 'āciz durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97*). [*medhüünde, -üñ, -de]*
4. Du'ā vü **medh** oqudı bī-nihāyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*medh,]*
5. Çü ben elmās ħāme birle çäläk
Şehüñ **medhinde** deldüm niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*medhinde, -i, -n, -de]*
6. Bulup ya'nī şehüñ **medhinde** behre
Dür-efşān oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*medhinde, -i, -n, -de]*
7. Du'ā vü **medh** oqudı şöñinda
Dağı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [*medh,]*

medhüs: Divanelik, hayranlık.

1. Bulşurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi **medhüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [*medhüş,]*
2. Şarāb-ı derdden **medhüş** bülbül
Düzeldüp zāğ şimşād üzre destān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42*). [*medhüş,]*
3. Nigār u duĥterān-ı perniyān-püş
Ħayāl-i yār ile divāne **medhüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18*). [*medhüş,]*
4. K'öz āyinesin alıĥodı yārı
Nigāruñ ĥalka-i zülfinde o **medhüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [*medhüş,]*

medhüs eyle: Korku içinde bırakmak, dehşete düşürmek.

1. Mey-i nāz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168*). [*medhüş eyle, -miş]*

medhüş it: *Dehşete düşürmek.*

1. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisini zinde illâ cân-süpürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [medhüş it, -di]

medhüş kıl: *Dehşete düşürmek, korkutmak.*

1. Gözün döndürdi baħr-i bî-kerâne
Şarâb-ı 'ışk anı medhüş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51*). [medhüş kıl, -dı]

medhüş ol: *Şaşkın olmak, dehşete düşmek.*

1. Bahâdırlar idüp hayret meyın nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [medhüş ol, -dı, -lar]
2. Gözi yaş gönli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9*). [medhüş ol, -dı]
3. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi deryâ gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81*). [medhüş ol, -dum]

medîne: *Medine şehri.*

1. Medîne birle Bağdâduñ arası
Pür oldı ceş-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63*). [medîne,]

medyün it: *Borçlandırmak.*

1. İy perî ol müflisi medyün idersin 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [medyün it, -er, -sin]

mefhar: *Övünç.*

1. Kabâyil mefharisin iy vefâdâr
Saña kavım olmadan yoğdur baña 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [mefharisin, -isin]

mefharü'l-ümem: *Ümmetlerin övüncü.*

1. Yâ seyyidü'l-ħalâyıķ yâ mefharü'l-ümem
Yâ mazharü'l-ħalâyıķ yâ dâfi'ü'z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [mefharü'l-ümem,]

mefluc: *Durmuş, çalışmaz, işlemez duruma gelmiş.*

1. Yanında 'ömr anuñ mefluc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [mefluc,]

mefres-i gül-gün: *Gül renkli yataklar.*

1. Ğamından sen yatarsın h n içinde
Uyur ol **mefreş-i gül-gün** içinde (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 118*). [*mefreş-i gül-gün,]*

mef n: * şık, vurulmuş, m btel .*

1. Őıfatuđdan olupdur deng   **mef n**
Niçe Leyl -yi ‘ kıl hem-  Mecn n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 2, Mısra 13*). [*mef n,]*
2. Kimesnem yokdur ol **mef ndan**  zge
Degülven derd-i h herden ciĝer-s z (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 48*). [*mef ndan, -dan]*

mef n d s: *Tutkun olmak.*

1. Cem l-i  aysa düşmişlerdi mef n
Ki idüp k file Y sini ezber (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 16, Mısra 14*). [*mef n d s, -miş, -ler, -di]*

mef n g r: *Tutkun görmek.*

1.    aysı gördiler bu resme mef n
Söze çekdiler anı ar un ar un (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 19, Mısra 67*). [*mef n g r, -di, -ler]*

mef n kıl: *Hayran bırakmak, aşık etmek, büyülemek.*

1. Kimin Leyl  gibi mevz n kılınmış
Kimin Mecn n-veş mef n kılınmış (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 94*). [*mef n kıl, -mış]*

mef n ol: *Gönül vermek.*

1. T riş-1 ‘ışk-1 Leylide   Mecn n
Ruĝına ol nig ruğ oldu mef n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 22, Mısra 42*). [*mef n ol, -dı]*

meger: *-d(A)n başka.*

1. Er almazam **meger** kim ola Mecn n
Ki r z   şeb ĝamında c n-f r şem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 73, Mısra 10*). [*meger,]*

meger: *"Meĝerse, oysa, oysaki" anlamlarında baĝla.*

1. H srev  gördi **meger** kim kılıcuğ heybetini
D şdi berķ-i feleg ğ sine-i s z nına teb (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 3, Mısra 5*). [*meger,]*
2. Meger bir şeb ki ‘ lem r şen idi
Felek b ĝi aılmış g lşen idi (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*meger,]*
3. Őafaĝdan řuĝf-1 arĝa k tib-i şeb
Meger ‘ve’n- necm’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*meger,]*
4. Meger kim görünür bilinde berr ķ
Kuşatdurmış anı ĝayrile H ll ķ (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*meger,]*
5. Meger Meryem ananuğ h  aherisin
Ki r h ll h-1 nazmuğ m derisin (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*meger,]*
6. Meger günlerde bir gün k’irdi nevr z
M b rek r z idi  n ‘id-i p r z (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*meger,]*
7. Bulardan bulmamışdı bu g l-i  l
Yoĝ-idi yüzlerin g rmış **meger** h l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 142*). [*meger,]*

8. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir hārābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [meğer,]
9. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nūr
Kamer rahşān idi çün tal'at-ı hūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [meğer,]
10. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi hān
Meger Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [meğer,]
11. Meger bir gice yüz nāz-ile ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [meğer,]
12. Meger bir gün sarāy öñinde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [meğer,]
13. Görinmez dergehinde kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [meğer,]
14. Qadīmiden **meğer** var idi qallāş
Kapularında bir qarı karavāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [meğer,]
15. Meger kim oldu ol qattāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'ışkından āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [meğer,]
16. Meger kim Qaysıla Leylî dahı hem
'Ulüm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [meğer,]
17. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvāni aña rāğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [meğer,]
18. Atasına **meğer** bir āşināsı
Didi her neyse anuñ mācerāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [meğer,]
19. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hātırından 'ār u gayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [meğer,]
20. Söze girmezdi bir yüzden zebānı
Meger Mecnûn ola ya dāsītānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [meğer,]
21. Meger kim ārzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-gāyet aña bir gün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53*). [meğer,]
22. Meger ol vaqt idi eyyām-ı sermā
Ağarmış berfden ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [meğer,]
23. Meger sākī katı sürdi ayaqda
Ki mey gül-günü ğarq oldu 'araqda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [meğer,]
24. Elinden her k'anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa **meğer** düşde ola tüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [meğer,]
25. Meger kim gün ğurübünüñ zamāna
Kara giydürdi sonuñda cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [meğer,]
26. Biri biriyle oldılar mülākāt
Meger kim ol dem-idi nahs-i evkāt (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [meğer,]
27. Meger düşdi ögine tal'at-ı yār
K'unutdı ğayreti vü 'ārı nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [meğer,]
28. Meger Mecnūnuñ atası diğere-gün
Varup ol püre bir gün ağladı hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [meğer,]
29. Ezel 'āqıl idi divāne düşdi
Meger kim göñli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [meğer,]
30. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmüş
Ki kimse idemez māhı derāğüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [meğer,]
31. Meger ol yörede var idi bir şāh
K'özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [meğer,]
32. Meger bir gün ikisi şöyle hālvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhbet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [meğer,]
33. Beni kılduñ **meğer** maqşūda bālīg
Ki geçdüñ oturursun şöyle fāriğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [meğer,]
34. Görinmez çeşm-i tiğa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [meğer,]
35. Meger kim kavmine Leylînüñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [meğer,]
36. Didi irüp ecel bād-ı hāzānı
Meger qapmışdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [meğer,]
37. Meger ol vaqt ol genc-i perişān
Özin bir küşede kılmışdı pinhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [meğer,]
38. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrāda **meğer** kim āb-ı hāncer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [meğer,]
39. Getürüp bezme urdı kāseye el
Meger ol hāli kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [meğer,]

40. Revân cān maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vaż' kılan ol nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [meger,]
41. Meger maḫşüduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâmeye bu dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [meger,]
42. Neden sensin cihān içre siyeh-püş
Yazılmışdur **meger** 'ışk-ıla nāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [meger,]
43. Qara giyen sen ü mātem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nārında **meger** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [meger,]
44. Meger bir gün yine ururdu lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [meger,]
45. Degül rāzi **meger** kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'ālemdede bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [meger,]
46. Berī cümle umürından cihānuñ
Meger bir şeb melâlet nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [meger,]
47. Ki toğrı kendüyedür reh-güzārı
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [meger,]
48. Meger şol kim āña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıkdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [meger,]
49. Meger bir gün każādan bir şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [meger,]
50. Bırakmışsın **meger** şerm ü hayāyı
Sentüñ gibi ḫalefden yeg-durur ḫāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12*). [meger,]
51. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol şūrīde nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [meger,]
52. Żarūrī oldı hep seğler muṭı'ı
Meger kim şāh bir gün nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [meger,]
53. Ki girdüm yok yire kanıma anuñ
Meger tutdı gözümü ḫ'āb-ı ḫargūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [meger,]
54. Ne kâğıd k'āña inşā ola nāmem
Götürürmiş **meger** kim ol müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [meger,]
55. Meger k'iy seng-i dil āhen-ciğersin
Güzellik vaqtine mađrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [meger,]
56. Meger cān ola lāyık-ı müjde-ġānı
Suṭūrı gözlerüme virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [meger,]
57. Aña hem cāme vü hem ṭu'me irsāl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [meger,]
58. Meger bir şubḫ çarḫuñ şehsüvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [meger,]
59. Cihānı bir seḫer kılmışdı firüz
Meger ol şubḫ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [meger,]
60. K'ol dehri pür ider ğulġul-ile
Meger kim derd-i sevdāyı dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [meger,]
61. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyām-ı zemistān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [meger,]
62. Gelüp şarmaşur āña hem-çü yārān
Meger yir kanı için ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [meger,]
63. Meger varıdı bir kaç yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [meger,]
64. Meger bir dem ki tāb-ı mihr-i dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [meger,]
65. Hevā gülzārdan gösterdi āzer
Meger ol ḫūsn ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [meger,]
66. Meger bir gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [meger,]
67. Meger ḫ'ābum ola yāḫūd hayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k'āğlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [meger,]
68. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nāzeninüñ Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [meger,]
69. Meger k'ol ṭab'ı rüşen baḫtı tārık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [meger,]
70. Getürür ruḫ'a vü iletürdi nāme
Meger bir gün fiġāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [meger,]
71. Kılan Mecnûn-ı sevdāyīye meyli
Meger bir şeb şafaġdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [meger,]
72. Çü 'āşık ḫandeyi itmişsin ferāmüş
Meger dūd-ı dili ben sine-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [meger,]
73. Görelüm bir ki maḫşüda nedür aşl
Meger bir vaqt irüp faşl-ı ḫazān zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [meger,]
74. Meger kim mühre-i püş ol daḫı pîç
Pür iken ğabġabı cāhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [meger,]

75. Meger kim bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar dağı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [meğer,]
76. Meger kim maķbere ol dağı nāçār
Çü 'ömrüm ber gini ĥāke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [meğer,]
77. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [meğer,]
78. Pes itdi 'azm-i efgāngāh-i Mecnûn
Vaşıyyetden **meger** ĥār-ı emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [meğer,]
79. Göyündürdi ne ĥāne kodı ne raĥt
Meger var-idi bir Yūsuf-cemālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [meğer,]
80. Meger bir kûze-i köhne sıfālîn
Ne var kimse ki gel diye tábibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16*). [meğer,]
81. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi bir gün ĥātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [meğer,]
82. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir gece k'oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [meğer,]

meğer kim: Meğer ki, oysa ki.

1. Meger kim ol gece sultān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānī deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [meğer kim,]
2. Meger kim bir perī-ruĥ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [meğer kim,]

meges: Sinek.

1. Ĥarem gerdine çekdiler ĥişārı
Hevā yüzinde uça bir **meges** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [meges,]

meges: Sinek II rakip.

1. Meges basmış degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [meges,]

meges-vār: Sinek gibi.

1. Yimedün yine red itdün **meges-vār**
Düzüp bir ĥastenün derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [meges-vār,]

meh: Ay II Sevgili, dilber.

1. Taķup bir çenbere şad-ĥalka-i zer
Mehün gerdānına bıraķdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28*). [mehün, -ün]
2. Virilmez didiler gül bergi bāde
Ne lāyıkđur bu **meh** ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [meh,]
3. Ruĥında ĥaĥt-ı müşgîn ġāliye-vār
Mehün pīrāhenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [mehün, -ün]
4. Bu işe düşmez iseñ ger muķayyed
Ġamām-ı ġamda ķalur **meh** muĥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [meh,]
5. Mehün bāzārın itsün alnı kāsıd
Gümüş olsun teni altun ķabāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [mehün, -ün]
6. Güzellik āsumānınuñ **mehinün**
Cevābında didi Mecnūna ol yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42*). [mehinün, -i, -nün]
7. Alup ol āfeti ķurtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün ol **mehden** ümīdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [mehden, -den]

8. arābetin koyup āvāre dūşdı
Ki zūrā ol **mehūn** idi cemālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [*mehūn, -ūn*]
9. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylī
Okıdıp hālvetine ol **meh** anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*meh,]*
10. Meh isteyū gele līkin gōre hāk
Mezārūm ūzre bil kim ol budāla (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*meh,]*
11. Ki bōyle vahşet idüp yūz evirdūn
Meger bezmişdūn iy **meh** yūzūmūzden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [*meh,]*

meh: Ay, kamer.

1. Kendūyi tezvīr idüp beñzetmiş atuñ na‘line
ekdiler tamgā **mehūn** altına k’oldı müttehem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kaside 4, Mısra 26*). [*mehūn, -ūn*]
2. Gidüp **meh** menzilinden şāh-ı kevneyn
Maķām oldı ōzine tāk-ı işneyn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*meh,]*
3. Define muṭribūn ol bezmde bil
Meh oldı pūşış ū zūhre celācil (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*meh,]*
4. Kim urdı iy **meh** bu odı hīrmenūne
Kimūn dūdı irişdı revzenūne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*meh,]*
5. Kemān-ı Rūstem andan bir kemerdūr
Mehile mihr iki rengin hācerdūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [*mehile, -ile*]
6. Ki ortasında şem‘-ıdı müşebbeh
Ruḥ-ı Leylī ki reşk ider aña **meh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*meh,]*
7. Hem ol **mehde** gōrüp bu āfitābı
Ziyāde oldı şūr u ıztırābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [*mehde, -de*]
8. Direfş-i āhına gerdūn-ı devvār
Meh ile mihri kılmışdı ‘alemdār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*meh,]*
9. Ki ol **meh** kim sañadur nūr-ı dīde
Alıvireyin iy tıfl-ı remīde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [*meh,]*
10. Yūzinden şemme her birisinūn mihr
Meh ayakları tozına sūrer ıhr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*meh,]*
11. Yūridiler olup bir nūrdan tūm
Meh idi şanki dilber bunlar encūm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*meh,]*
12. ū gāyet serddūr gōrdi zemistān
Meh oldı kākūm-ı ebr içre pinhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*meh,]*
13. Velī ūn **meh** dehān-ı ejdehāda
Ki zevci hıfz idüp hūrmet kılardı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [*meh,]*
14. Biri māh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylī ol ki **mehdūr** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [*mehdūr, -dūr*]

meh ū mihr: Ay ve gūneş.

1. Meh ū mihr ortasında hem-ū nāhid (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [*meh ū mihr,]*

meh ū sāl: Ay ve yıl.

1. Hişār itmışdı gerdini **meh ū sāl**
Geçinürdi belā-yı teng içinde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 20*). [*meh ū sāl,]*

mehābet: Azamet, ululuk.

1. Mūbārizler ki ‘arz eyler **mehābet**
opar nā-merdler ūzre kıyāmet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [*mehābet,]*

meh-cebīn: Alnı ay gibi parlak olan gūzel (sevgili).

1. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ğadd ü **meh-cebînler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80*). [*meh-cebînler, -ler*]
2. Çi ger kavmünde çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruh **meh-cebînler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [*meh-cebînler, -ler*]
3. ‘Arab dilberlerinüñ **meh-cebîni**
‘Acem âfetlerinüñ nâzenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [*meh-cebîni, -i*]

meh-cihr: *Ay yüzlü.*

1. Çü mehd-i çaruma irdi o **meh-çihr**
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [*meh-çihr,]*

mehcür: *Ayrı düşmüş, terk edilmiş.*

1. Çün ol taşviri seyr itdi bu **mehcür**
Pes oldı ‘ışka cüft ü ‘ağldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [*mehcür,]*
2. Dağı şol mâder-i pür derd ü **mehcür**
Ki Mecnûnün gamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*mehcür,]*
3. Şikeste-ğâl ü **mehcür** ü ciger-ğün
Kılarıdı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*mehcür,]*
4. Geçinür deşt ü vâdilerde **mehcür**
Olup hayvânlarile yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34*). [*mehcür,]*
5. Yıķılur ol ‘imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü **mehcür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [*mehcür,]*

mehcür düş: *Ayrı düşmek/kalmak.*

1. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*mehcür düş, -üp, -dür*]
2. Gamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sihr ü füsünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*mehcür düş, -di*]

mehcür ol: *Uzak kalmak, ayrı düşmek.*

1. Enisinden olan mağrûm u mehcür
Nesimi dilberümden yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*mehcür ol, -an*]

mehd: *Beşik.*

1. Çü dâye menzîl itdi mâha **mehdi**
Şanasın oldı hizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*mehdi, -i*]

mehd-i çarum: *Dördüncü felek. II Ay.*

1. Çü mehd-i çaruma irdi o meh-çihr
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [*mehd-i çarum, -a*]

meh-i bedr: *Dolunay.*

1. Hâcel hürşîd-i rüyından **meh-i bedr**
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i qadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43*). [*meh-i bedr,]*

meh-i devrân: Ay.

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [*meh-i devrân,]*

meh-i 'îd: Bayram ayının hilali.

1. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'îd ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [*meh-i 'îd,]*

meh-i nev: Hilâl.

1. Meh-i neyden fetîle düzüp iy Hâk
Çoduñ gök şem'dânında mu'allâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*meh-i nev, -den]*
2. Büt-i müşgîn-külâh u 'anberîn-hâl
Meh-i nev sâk-ı simînine halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*meh-i nev,]*

meh-i ruhsâr: (Sevgilinin) Ay gibi parlak yüzü.

1. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [*meh-i ruhsâr, -ı]*

meh-i tâbân: Parlak ay.

1. Mihr-i ruğ anuñ meh-i tâbânı begenmez
Reftâr kaddi serv-i hürâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*meh-i tâbân, -ı]*
2. Mihr-i ruğ anuñ meh-i tâbânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*meh-i tâbân, -ı]*
3. Meh-i tâbâna olmuşdı sirişte
Şeb-i qadr içre şan nür-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11*). [*meh-i tâbân, -a]*
4. Meh-i tâbânıñ oldı hâlesi şan
Gülüñ pîrahenine zer giribân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [*meh-i tâbân, -uñ]*

meh-likâ: Ay yüzü güzel/dilber.

1. Tırup pes halvetinden gitdi anuñ
Hâka qaldı işi ol **meh-likânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
2. Dem-â-dem hâtıryıçun **meh-likânuñ**
Añarlar adını ol mübtelânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
3. Tama'dan tâlib oldı gönli anuñ
K'irişe vaşlına ol **meh-likânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
4. Biter ol dem diledigünden el-ân
Tapuñdan düşeli iy **meh-likâ** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [*meh-likâ,]*

meh-pâre: Ay yüzü güzellikler.

1. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep ol **meh-pâreler** mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*meh-pâreler, -ler]*

2. Selâmet külbessin meksür kılduñ
Cihânuñ Leylî kim **meh-pâresidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [*meh-pâresidür, -si, -dür*]
3. Esirgelerde hâlin ol cevânuñ
Ki ol **meh-pâre** lâyiķ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [*meh-pâre,]*
4. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup **meh-pâreler** cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [*meh-pâreler, -ler*]

meh-pevker: *Ay yüzlü (sevgili).*

1. Kudretüñden 'arız u haddinde **meh-pevkerlerüñ**
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*meh-pevkerlerüñ, -ler, -üñ*]
2. Birikdürdüm dil ol **meh-pevker** ile
İñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [*meh-pevker,]*
3. Çün ol **meh-pevkerüñ** vaşfın işitdi
Kararı kılmayup ârâmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*meh-pevkerüñ, -üñ*]

meh-rû: *Ay yüzlü II Sevgili.*

1. Çün ol **meh-rû** kodı düşünan anı
Yine kılmâğa başladı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*meh-rû,]*
2. Süvâr olup turup **meh-rûlar** ile
Şaçı müşğın gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [*meh-rûlar, -lar*]
3. Ki bir **meh-rûya** dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim görür şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [*meh-rûya, -y, -a*]
4. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam ol **meh-rû** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [*meh-rû,]*
5. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy **meh-rû** muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [*meh-rû,]*
6. Olam bir lâhza sen **meh-rûdan** ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*meh-rûdan, -dan*]
7. Rızâ virdügiçündür böyle hâmüş
Pes oldı şanup ol **meh-rûyî** râzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [*meh-rûyî, -ı*]
8. Kıilup ğuşına ziver dürr-i ma'nî
Anası didi ol **meh-rûya** ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*meh-rûya,]*

meh-rüyân-ı dil-süz: *Bağrı yanık güzeller.*

1. 'Azâ için giyindiler karayı
Siyeh câmeyle **meh-rüyân-ı dil-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*meh-rüyân-ı dil-süz,]*

meh-tal'at: *Ay yüzlü || Sevgili.*

1. Çün ol **meh-tal'at** irdi çâr sâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*meh-tal'at,]*

meh-veş: *Ay yüzlü sevgili.*

1. Kelâmın itse ya bir **meh-veşüñ** ğuş
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [*meh-veşüñ, -üñ*]
2. Ki vaşlından ola ol **meh-veşüñ** şâd
Hemân-dem tutdı cân-ı Leylîyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*meh-veşüñ, -üñ*]
3. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol **meh-veşi** saña muķârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [*meh-veşi, -i*]

4. Olup ol **meh-veşûñ** hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskin büy-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325). [meh-veşûñ, -üñ]
5. Çün uyğudan götürdi baş o **meh-veş**
Görür kalmış gözinde ol naqş-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33). [meh-veş,]
6. Ki kaçd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol **meh-veşûñ** çeşm-i siyâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3). [meh-veşûñ, -üñ]

mekân: Yer, mahal.

1. Mekân tayy itmede çün lem'a-ı berķ
Ekâbir ademidi ğarbdan şark (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241). [mekân,]
2. Fener kim şem'-i tâbâna **mekândur**
İçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21). [mekândur, -dur]
3. Yine gördi ol evvelki **mekânın**
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19). [mekânın, -ı(n)]
4. Dönüp pes her kişi geldi **mekâna**
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [mekâna, -a]
5. Mekân olur oka geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69). [mekân,]
6. Ki 'işret gülşenini kılmazam yâd
Hârâbe olsa bir cuğduñ **mekânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11). [mekânı, -ı]
7. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ bir **mekândur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [mekândur, -dur]

mekân-ı bî-mekân: Mekansızlık mekanı.

1. K'ola cäyüñ mekân-ı bî-mekânı
Büt-i kibri şikeste eyle ço bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16). [mekân-ı bî-mekân, -ı]

mekân-ı mâr: Yılan yuvası.

1. Mekân-ı mâr idi vü mesken-i mür
İki üç gün taleb kı lup aradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70). [mekân-ı mâr,]

mekâtib: Ar. mektûb'un cem'i: mekâtib-i ticâriyye, mekâtib-i vâride.

1. Cemâli buldı gün günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı hüsninde **mekâtib** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22). [mekâtib,]

mekke: Hicaz'da Kâbe'nin bulunduğu şehir.

1. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şacı **Mekke** örtüsü Hindüstânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57). [mekke,]

mekr: Hile, düzen, aldatma.

1. Şeh-süvârum düşmanuñ **mekrinden** olma münfa'ıl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü'l-ħikem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15). [mekrinden, -i, -(n)den]
2. Çü bir 'işkuñ ola **mekr** ü hayâli
Yakın olur anuñ lâ-büd zevâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5). [mekr,]
3. Bu çapı **mekr-ile** örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134). [mekr-ile, -ile]

mekseb: *Kazanç, gelir.*

1. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehündür **mekseb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [*mekseb, -ı*]

meksür kıl: *Kırılmak, parçalanmak.*

1. Selâmet külbesin meksür kılduñ
Cihānuñ Leylî kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [*meksür kıl, -duñ*]

mekteb: *Okul.*

1. Giderdi h'wâceye ol serv-i āzād
O **mekteb** burc-i hürşid olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [*mekteb,]*
2. Ki dürc-i şem'-i ümmid olmuş-idi
Beş on var idi ol **mektebde** dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*mektebde, -de]*
3. Müvaşşah var vaşında oğurlar
Ne deñlü varsa ol **mektebde** mahbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [*mektebde, -de]*
4. Atası **mektebe** itdi havāle
Dem-ā-dem Kays dahı fālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 2*). [*mektebe, -e]*

mekteb-hāne: *Ders verilen yer // Okul.*

1. alupdur levhlerde bī-ser-ü-pā
Çü **mekteb-hāneden** çizdi kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [*mekteb-hāneden, -den]*

mektüb: *Yazılmış, yazılı, nâme.*

1. Belā **mektübına** 'üvnān yazılan
'Anā iqlimine sultān yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [*mektübına, -ı, -n, -a]*
2. Ki bir **mektüb** kıldı ya'nî tertib
Didi evvel idüp i'zāz u terğib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [*mektüb,]*
3. Çü hatm oldı bu tertib üzre **mektüb**
Alup bir kâşid itdi 'azm-i mañlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [*mektüb,]*
4. Pes ol **mektübı** şāh-ı nik-mahzar
Oğuyıvirdi eşhābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [*mektübı, -ı]*
5. Ki içinde ola her hālî **mektüb**
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [*mektüb,]*
6. Şu resme itdi ğam **mektübın** inşā
Ki ol üftāde-i sicn-i melāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [*mektübın, -ın]*
7. Şu resme yazdı hālın verhimiyile
Ki bu **mektüb** benden kim ğarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [*mektüb,]*
8. Bitüpdür merhamet kıl iy cefākār
Bu resme eyleyüp **mektübı** tezyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [*mektübı, -ı]*
9. Ya cān bāğından serv-i rāsitindür
Çün ol **mektüba** Leylî oldı fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [*mektüba, -a]*
10. Şafā kuflına cāni buldı miftāh
Ne hañ kim yazmış ol **mektüba** pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [*mektüba, -a]*
11. Anuñ ārāmgāhidur semen-zār
Oğudı çün kim ol **mektübı** dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*mektübı, -ı]*
12. Olupdur bir mükemmel yāra **mektüb**
K'elā iy sinesı ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [*mektüb,]*
13. Bu vech-ile irtüp pāyāna **mektüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [*mektüb,]*

mektüb-ı merğüb: İyi bir mektup.

1. Hõş inşâ itdi bir **mektüb-ı merğüb**
Anuñ dıbasesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*mektüb-ı merğüb,]*

me'kül: Yenmiş şey, yiyecek.

1. Ya **me'külât** cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*me'külât, -ât]*

melâhat: Güzellik, şirinlik.

1. Melâhat göklerine mâh idi ol
'Adâlet kişverine şâh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*melâhat,]*
2. Cihâna sözden işâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*melâhat,]*
3. Hayâ deryâsı vü âzerm kâni
Melâhat menba'ı vü şerm kâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*melâhat,]*
4. Letâfet çarhınıñ şems-i duhâsı
Melâhat evcinuñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [*melâhat,]*
5. Letâfet bâğınıñ serv-i revânı
Melâhat Mısrınıñ Yüsuf-'izârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35*). [*melâhat,]*

melâ'ik: Melekler.

1. Senüñ nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ'ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38*). [*melâ'ik,]*
2. Hadîşidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider **melâ'ik** gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [*melâ'ik,]*
3. Ne sıhri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider taşın-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18*). [*melâ'ik,]*
4. Pür eyledi **melâ'ik** çarhı şafdan
Felek sükkânı hayrân her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*melâ'ik,]*

melâl: Sıkıntı, gam, hüzn.

1. Yoğ-idi gönlinüñ kılca **melâli**
Fırıbinden bu devrün gâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [*melâli, -i]*
2. Bulur lâ-büd yamanlıkdan **melâli**
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*melâli, -i]*
3. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdi **melâli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [*melâli, -i]*

melâlet: Sıkıntı, gam.

1. Berî cümle umürından cihânun
Meger bir şeb **melâlet** nâgehâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [*melâlet,]*
2. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden gözünü ger tuta h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [*melâletden, -den]*
3. Neden irdi saña böyle **melâlet**
Didi şormayasın kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56*). [*melâlet,]*

melâlet bul: Usanç bulma.

1. Țolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melālet bula mārān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [melālet bul, -a]
2. Anı güstaḥ basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [melālet bul, -ur, -sın]

melāmet: *Kınanma, ayıplanma.*

1. Şonuñda bulunur lâ-büd **melāmet**
Ben isterven k’alam elden du’āyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [melāmet,]
2. Ziyād olsun senüñ pervāneñe nūr
Beni ger kıldısa rüsvā **melāmet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [melāmet,]
3. Țolanduñ küh eger şahrā cihānı
Melāmet ḥücre sin ma’mūr kılduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109*). [melāmet,]
4. Melāmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daḥı geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12*). [melāmet,]

melāmet-nāme: *Kınanmışlık, rezillik mektubu.*

1. Melāmet-nāmedür bir nîk-nāme
Elā iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [melāmet-nāmedür, -dür]

melce’i: *Sığmak.*

1. Cihānün **melce’idür** sāyen iy şāh
Yücedür Ḥaḳ katında pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [melce’idür, -dür]

melek: *Allah’ın nurdan yarattığı günahsız varlık; sevgili.*

1. Şanemden ğayrını hep aldı uyḥu
Uyumadı velikin ol **melek** ḥū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [melek,]

melek: *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıklar.*

1. Felek şem’-i cemālünden münevver
Melek naḳş-ı kemālünden muşavver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [melek,]
2. Țamu küdsi **melekler** ḥürmetiyçün
Dönen Țat Țat felekler ḥürmetiyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [melekler, -ler]
3. İkinci mîm kim vardur anda çün dür
Melek tesbîhinün şeh-dānesidür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [melek,]
4. Kudümünden şeref buldı felekler
İdindi tâc na’leynin **melekler** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [melekler, -ler]
5. Țılcımı ḥamâil kılsa ol māh
Melekler çağrışur “ naşrun min’allāh ” (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54*). [melekler, -ler]
6. Maḳām-ı dide-veş mihrāb dāyim
Melek gibi hemişe pāk u şāyim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [melek,]
7. Nitekim ḥavz-ı cennetde **melekler**
Çü Mecnûn gördi ol ḥavzı vü ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34*). [melekler, -ler]
8. Melek var olsa yegdür pāk u ḳāni’
Beni terk eyile tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [melek,]
9. K’aña vire şeref hem-çün **melek** ‘ışık
‘Acebdür kim ol iki ‘āşık-ı pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [melek,]

melek-dîdâr: *Melek yüzlü.*

1. ‘Arab şūhı perī-ruḥsārlardur
‘Acem reşki **melek-dīdārlardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*melek-dīdārlardur, -lar, -dur*]

melek-hū: Melek huylu.

1. Perī-cevlān **melek-hū** ādemī-rūy
Hezār-ı nātūka gibi sūhān-gūy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [*melek-hū,]*

melik: Hükümdar, padişah .

1. Var idi bir **melik** evvel zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [*melik,]*

melik-i rûm: Anadolu padişahı.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy **melik-i Rûm** u ‘Arab
‘Ālemūñ serveri ‘ālī ḥaseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*melik-i rûm,]*

melik-zāde: Hükümdar oğlu.

1. Melik-zāde vü şāhib-efser idi
Ebā ‘an ced emīr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [*melik-zāde,]*

mellāh: Gemi kaptanı.

1. Kerāmet baḥrınıñ **mellāhı** ḥaḳkı
Feşāhat kuflıñ miftāhı ḥaḳkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*mellāhı, -ı]*
2. Kamer ḥūtın felek baḥrında **mellāh**
Kamer mähisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*mellāh,]*

melül ol: Boynu bükük, üzgün olmak.

1. Ki iy sürme olan tozı gözüme
Melül olma şaḳın toḡru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*melül ol, -ma]*

memālik: Memleket, ülke.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde **memālik** şöyle bulmuşdur şalāḥ
Kebk bāzile uçar gürg ile seyr eyler ḡanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*memālik,]*
2. Toldı şādiden zamānuñda **memālik** şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ārām ide ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*memālik,]*

memāt: Ölüm.

1. Olupdur tīnetüm perverde-i ‘ışk
Memātum ḥāilidür perde-i ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16*). [*memātum, -um]*
2. ḡamından gerçi āsāndur **memātum**
ḡaminsuz bir dem olmasun ḥayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [*memātum, -um]*
3. Sebebsüz geşt ider taḡ u ovayı
Yanında bir ḥayātu vü **memātu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*memātu, -ı]*

4. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tâbütum 'arûsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*memâtum, -um*]

memdüh: Övgüye, methe değer.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim **memdüh** ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [*memdüh,]*

memdüh-ı mecâzî: Mecazi övgü.

1. Hâkâretle bırak zindân-ı cebre
Bu memdüh-ı mecâziden göttür rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [*memdüh-ı mecâzî, -den*]

men: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

1. Anı başdı yüzer biñ **men** u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'ârız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [*men,]*

men' it: Engellemek.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men' itme bâri 'ışqdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*men' it, -me*]
2. Ki men' itmezse taqdir-i Hudâyı
Ururam kāmına bu mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33*). [*men' it, -mez, -se*]
3. Seni men' idemez andan niğeh-bān
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*men' it, -e, -mez*]
4. Kimesne men' idebilmezdi anı
Peri-ruh bu bahāne birle hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [*men' it, -e, -bilmez, -di*]

menba': Kaynak.

1. Hayā deryāsı vü āzerm kânı
Melāhat **menba'**ı vü şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*menba'ı, -ı*]
2. 'Adūñı Hâk Te'āla kıldı mağlūb
Mürüvvet **menba'ısın** hem dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [*menba'ısın, -ı, -sın*]

menba'-ı hilm: Mülayimlik, yumuşak huyluluğun kaynağı.

1. İy vücūdi mücid-i cūd u 'atā luṭf u kerem
Zāt-ı pākî **menba'-ı hilm** u hayā hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*menba'-ı hilm,]*

menba'ü'l-mürüvvet: Cömertliğin kaynağı.

1. Yā **menba'ü'l-mürüvvet** yā maḥzenü'l-vefā
Yā şāfi'ü'l-fariḳat fi'l-ḥaşrı bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*menba'ü'l-mürüvvet,]*

men-i zār: İnleyen ben.

1. İdüp şem‘a hıṭāb ol merd-i bī-kār
Didi k’iy sūḥte hem-çün **men-i zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*men-i zār,]*

mennā‘-ı dīdār: *Güzel yüzünü gizleyen.*

1. Benem çün ‘ışkına anuñ giriftār
Niçün sen olasın **mennā‘-ı dīdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*mennā‘-ı dīdār,]*

mennān: *Çok lütuf ve ihsan eden (Allah).*

1. Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u **Mennān**
Ziyāde it meylümi ol māha her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*mennān,]*

mensüb: *Ait, -e bağılı.*

1. Vücüdüm ḥāk oldı ḥasretüñden
Senüñ mihrüñde iy ‘ışk-ıla **mensüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [*mensüb,]*

menzil: *Varılacak yer, mesafe.*

1. Ḥudādan hem aña yoğ-idi fermān
K’o **menzilden** yukarı ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [*menzilden, -den]*
2. Gidüp meh **menzilinden** şāh-ı kevneyn
Makām oldı özine ṭāk-ı işneyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*menzilinden, -in, -den]*
3. Özine tayy olup bir demde bu rāh
İrişdi **menziline** yine ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*menziline, -i, -n, -e]*
4. Çü dāye **menzil** itdi māha mehdi
Şanasın oldı ḥizmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*menzil,]*
5. Çün ol eyvānı gördi Qays-ı bī-dil
Ḥākīkat bildi k’oldır māha **menzil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*menzil,]*
6. Karābeti vü kavmı oldı āgāh
K’olupdur **menzili** ol Yūsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [*menzili, -i]*
7. Bi-ḥamdillāh ki geldüm **menzilüme**
Selāmet birle vaş oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*menzilüme, -üm, -e]*
8. İrişmeyince diñlenmezdi pāyı
Qamu **menzillerinde** evvel āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*menzillerinde, -ler, -in, -de]*
9. Vefāt itmiş çatı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş anuñ **menzili** ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*menzili, -i]*
10. Fülān **menzilde** vardur bir nişāngāh
Ol araya getürüp ol ḥabībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [*menzilde, -de]*
11. Fülān **menzilde** naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihāli āsümāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [*menzilde, -de]*
12. K’özi de idiser **menzil** türābı
Çi ger ṭab‘ı dileidi k’ola ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*menzil,]*

menzil it: *Yer, mesken edinmek.*

1. Mekān olur oqa geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadırlı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [*menzil it, -inür]*

menzil ol: *Konak yeri, konaklanan yer olmak.*

1. Țulū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzil oldu çarḥ-ı iḳbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [menzil ol, -dı]

menzilgāh: *Menzil yeri, konak.*

1. Çü **menzilgāh** oldu piş-i ḥargāh
Cemāl-i yārı idindi nażargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [menzilgāh,]
2. Yine evvelki **menzilgāha** geldi
'Adūsı cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [menzilgāha, -a]
3. Yiri tā oldu **menzilgāh** mī'ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [menzilgāh,]

menzilgeh: *Menzil yeri, konak.*

1. Ža'if u ḥaste vü ebter niçesin
Kimün **menzilgehîdür** aşıyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [menzilgehîdür, -i, -dür]

menzilgeh-i şîr: *Aslan yatağı.*

1. Degül ārāmghāh-ı ādem ol yir
Maḳām-ı ejdehā **menzilgeh-i şîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 38*). [menzilgeh-i şîr,]

menzilgeh-i zār: *Ağlama yeri.*

1. Maḳām-ı guşşadur **menzilgeh-i zār**
Nedāmetdür nihāl-i bāğ-ı 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 52*). [menzilgeh-i zār,]

menzil-i māh: *Ayın vardığı yer.*

1. Yücedür çün bilürsin **menzil-i māh**
Olur her el aña irmekde kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [menzil-i māh,]

menzil-i şaff-ı ni'āl: *Oturulacak yerin en aşağısı.*

1. Pāye-i a'lā bulur luṭfün kime kılsa nażar
Kimi ḳahr iderseñ olur **menzil-i şaff-ı ni'āl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [menzil-i şaff-ı ni'āl,]

menziline dön: *Evine dönmek.*

1. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferāğat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3*). [menziline dön, -dı]

merātib bul: *Mertebe bulmak.*

1. Cemāli buldı gün günden merātib
Yazıldı vaşf-ı ḥüsninde mekātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [merātib bul, -dı]

mercān: *(Ar.) Mercan.*

1. Dür ü **mercân** hâcerdür cevher oldur
Talup himmet denizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [*mercân,]*

merd: *Kişi, insan.*

1. Marazdan **merde** ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [*merde, -e]*

merd: *Cesur, yiğit, sözüne sadık.*

1. Ferîdün idi tîfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*merd,]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamânda
Sağî vü kâmil ü şaḥîb-hüner **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*merd,]*
3. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim kendüzin ol **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*merd,]*
4. Şebi târik şem‘i mürde **merdi**
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*merdi,]*

merdâne: *Mertçe.*

1. Çıka **merdâne** vü olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [*merdâne,]*

merd-i âzâd: *Serbest, hür kişi.*

1. Mişâl-i şem‘ idi ol **merd-i âzâd**
Güdâz ü girye vü süz-ile mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [*merd-i âzâd,]*

merd-i bî-hüş: *Dalgın yiğit.*

1. Ki ḥatdan bir kabâ giymiş mu‘anber
Çün açdı ḥatḥını ol **merd-i bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [*merd-i bî-hüş,]*

merd-i bî-kâr: *Karsız insan.*

1. İdüp şem‘a ḥıṭâb ol **merd-i bî-kâr**
Didi k‘iy sūḥte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*merd-i bî-kâr,]*
2. Velikin bî-ḥaber ol **merd-i bî-kâr**
Alup pîrâmenini cümle ḥayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [*merd-i bî-kâr,]*

merd-i güşâde: *Huzura ermiş yiğit.*

1. Qarâr itdi velikin yok qarârı
Buyurdi pîr k‘iy **merd-i güşâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [*merd-i güşâde,]*

merd-i havrân: *Cesur insan.*

1. Ki varsa Ka‘beye ol **merd-i ḥayrân**
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [*merd-i ḥayrân,]*

merd-i kallâş: *Hileci, döneke, kalleş kişi.*

1. Yolumda bu imiş taqdîr-i Cebbâr
Bunu diyüp qodı ol **merd-i kallâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [*merd-i kallâş,]*

merd-i makbûl: *İtibar edilen yiğit.*

1. Tamâm ol kışşaya eyledi bâver
Hâbîbî hâttını ol **merd-i maqbûl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [*merd-i maqbûl,]*

merd-i nâ-ehl: *Ehil olmayan yiğit.*

1. Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi
Gidelüm tur eve iy **merd-i nâ-ehl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [*merd-i nâ-ehl,]*

merd-i nâzik: *Kibar insan.*

1. Ki tâ göñlinde ol endişe ğide
Bu hâvfün def'ine ol **merd-i nâzik** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*merd-i nâzik,]*

merd-i reh-dâr: *Yola koyulan kişi.*

1. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına **merd-i reh-dâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 76*). [*merd-i reh-dâr,]*

merd-i tâlib: *Hevesli yiğit.*

1. Kılar Mecnûn sürüd-ı 'âşıkâne
Çü gördi 'âkıbet ol **merd-i tâlib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [*merd-i tâlib,]*

merd-i vefâ: *Vefalı insan.*

1. Qodı öñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'özü idüp al bu câmeyi ğiy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*merd-i vefâ, -yı]*

merdüd: *Geri çevrilen, reddolunan.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoqsul
Kimi **merdüd** olmuş kimisi maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*merdüd,]*
2. Görinmesün gözüne şubh-ı maqsûd
Ki bezminden sen anuñ böyle **merdüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*merdüd,]*

merdüdân-ı dergeh: *Tekkeden geri çevrilen.*

1. Vücüdî lâğar u bî-ferr ü bârık
Çü **merdüdân-ı dergeh** bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*merdüdân-ı dergeh,]*

merdüd-ı dergâh-ı 'inâvet: *Lütuf dergahına kabul edilmeme.*

1. Olur **merdūd-ı dergāh-ı ‘ināyet**
Tırāz-ı nāme çün geldi temāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 18*). [*merdūd-ı dergāh-ı ‘ināyet,]*

merdüm: Göz bebeği.

1. Görinmez çeşm-i tığa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş **merdümligi** güm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [*merdümligi, -lig, -i]*

merdüm: İnsanlık.

1. Koyup çarlı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemīne **merdümile** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [*merdümile, -ile]*

merdüm ol: Adam olmak, mert olmak.

1. ‘Adūmuñ dīdesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihründe sine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120*). [*merdüm ol, -dı]*

merdümān-ı mest-i bī-hüş: Akli başında olmayan insanlar.

1. Nitekim **merdümān-ı mest-i bī-hüş**
Fırākıñdan ‘Arāb kavmi ser-ā-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 82*). [*merdümān-ı mest-i bī-hüş,]*

merdum-āzār: İnsanları incitmek, eziyet etmek.

1. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden ki ola **merdum-āzār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*merdum-āzār,]*
2. Kılıçlar cevz gibi **merdüm-āzār**
Süñüler harbe-i merg-i cefā-kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [*merdüm-āzār,]*

merdüm-i leb-teşne: Susamış gözler.

1. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir **merdüm-i leb-teşne** nüş eyler zülāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [*merdüm-i leb-teşne,]*

merdümiyyet: İnsanlık.

1. Benüm oğlum k’olupdur çeşmüme nūr
Degüldür **merdümiyyetden** bugün dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [*merdümiyyetden, -den]*

merdüm-zāde: İnsanoglu.

1. Ne deñlü var-ise **merdüm-zādecükler**
Çamu andan okırlardı muğarrer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11*). [*merdüm-zādecükler, -cük, -ler]*

merfū': Kalkmak, ortadan kalkmak.

1. Çü nüridi tapuñda cism-i maṭbū'
Olur her nürdan pes sāye **merfū'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [*merfū',]*

merg: Ölüm.

1. Sehî kâmetlüler **merginde** sur-nâ
İraqlardan qara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*merginde, -in, -de]*
2. Şitânuñ şiddetinden zâr u giryân
Bularuñ **mergine** ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*mergine, -ine]*
3. Gözedürdi kaçan ire diyü **merg**
Ki zîrâ za'f u pîrî vü sekâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*merg,]*
4. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
Baña dîrsen k'öñüñde var-durur **merg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [*merg,]*
5. Hüdâ bilür işin kime ne minnet
Senüñ **mergünde** diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*mergünde, -üñ, -de]*
6. Ki dirlikden saña nezdîkdür **merg**
Eger yoğ-ise ölümiñden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*merg,]*
7. Atân gibi gamuñdan oldı nāçâr
Çü Mecnûn anası **mergini** tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*mergini, -ini]*
8. Anası **merginüñ** soñunda cüşin
Kabileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*merginüñ, -i, -nüñ]*
9. Eger biñ sâl ise bir dem-durur bil
Görinür 'ömrde **mergüñ** nişâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57*). [*mergüñ, -üñ]*
10. Vücüdi hâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü **merge** nezdîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*merge, -e]*
11. Degül yüz tıtalum kim ola biñ sâl
Buşuda **merg** tırmışdur mu'allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [*merg,]*
12. İrişdi **merg** bāb-ı âheninden
Döküp ebr-i belâ miñnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [*merg,]*
13. Peyâmuñ-çün vireyin müjdegâni
Eyâ **merg** ölmenüñ irdi zamâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [*merg,]*

merg-i ciger-h"ār: Ciğer delen ölüm.

1. Gelüp **merg-i ciger-h"ār** u cefâ-h"âh
Kemânlar küncin idendi kemingâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [*merg-i ciger-h"ār,]*

mergüb: Rağbet olunmuş, beğenilmiş.

1. Yarar yārâ işe geh geh ḥas u hār
Çi ger firüzedür 'âlemde **mergüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [*mergüb,]*
2. Gümüñ şüşe gibi rengin ü **mergüb**
Ya cennetden-durur bu nâme bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*mergüb,]*
3. İçi pür mâr'ide şîrin vü **mergüb**
Şarâb u nuql u ḥalvâ vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [*mergüb,]*
4. Ki her biri letâfet-rîz ü **mergüb**
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [*mergüb,]*
5. Ya bir başdan iki göz bitdi **mergüb**
İki şubḥ âyinesi buldı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [*mergüb,]*

merhabâ: Hoş geldin.

1. Ki bula şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan **merhabâya** nâhunun yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*merhabâya, -y, -a*]

merhabâ: *Selam.*

1. İkişi birbiriyle söyleşürler
Gehî büseyle iderler **merhabâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 55*). [*merhabâyı, -yı*]

merhamet kıl: *Acılamak, şefkat göstermek.*

1. Bitüpdür **merhamet kıl** iy cefâkâr
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170*). [*merhamet kıl,*]

merhem: *Merhem, ilaç; çare.*

1. Çevürmem yokdur emrûnden yüzümi
Çü 'afvuñ **merheminiñ** dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53*). [*merheminiñ, -in, -iñ*]
2. Ki râhatdur dile bu câna **merhem**
Yidi faşşâddan niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [*merhem,*]
3. Bulinur **merhem** aña yok-durur bâk
Velî aña k'ire âdem dehâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*merhem,*]
4. Dürüst itmez hezârân **merhem** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [*merhem,*]
5. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine **merhem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*merhem,*]
6. Tozıdur göze sürme câna **merhem**
Dağı niçe bunuñ gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [*merhem,*]
7. Dilerdi kim ura zağmına **merhem**
Her ay başında iderdi ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [*merhem,*]

merhüme-i pîr: *Rahmetli kadın.*

1. Ğamıyla başlayup açdı kelâmı
Ki bu fâniden ol **merhüme-i pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [*merhüme-i pîr,*]

merhün it: *Tutsak etmek.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhün idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârıñ tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*merhün it, -er, -sin*]

merkeb: *Eşek.*

1. Şitâb-ile bularıñ der-peyine
Egerçi kalmadı altında **merkeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [*merkeb,*]

mersiyve-i hüb: *Güzel ağıt.*

1. Didi hakkında bir **mersiyve-i hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128*). [*mersiyve-i hüb,*]

merv: *Türkmenistan sınırları içinde bir yer ismi.*

1. Var idi **Mervde** bir şâh-ı efdal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [*mervde, -de*]

mervem: *Ar. Hz. İsâ Aleyhisselâmin vâlideleri ismi, Hz. Meryem binti Umrân.*

1. Meger **Meryem** ananın hâherisin
Ki rûhullâh-ı nazmuñ mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*meryem,]*

mesakkat: *Zahmet, sıkıntı.*

1. Belâ zindânının ça'ında mahbûs
Gariğ-ı kuzlüm-i derd ü **meşakkat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17*). [*meşakkat,]*
2. Hâyâli birle mu'tâd u harîfüm
Meşakkat küllhanında söyleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*meşakkat,]*

meş'al: *Meşale.*

1. Serinde nizenün tinnin-i şaf-der
Şan oldı kıandan **meş'al** münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [*meş'al,]*

meş'ale: *Meşale.*

1. Zebâne **meş'alesi** birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kat' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96*). [*meş'alesi, -si*]

meş'al-i dehrün: *Dünyanın meşalesi.*

1. Ki ya'ni **meş'al-i dehrün** çerâğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*meş'al-i dehrün,]*

meşâm: *Burun, koku alacak yer.*

1. Koşulayup buhür-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldı **meşâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*meşâmı, -mı*]

mesavîve: *Kötü olan, kötü.*

1. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şurü' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [*mesâviye,]*

mesel: *Benzer, örnek.*

1. Hüsün gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı **meselde** bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [*meselde, -de*]
2. Meselde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmış şan ol la'l üstine na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [*meselde, -de*]
3. Yaşından kim çü la'l olmuşdı raşşân
Meselde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*meselde, -de*]
4. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maḥalde
Kılıçlar erreye döndi **meselde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [*meselde, -de*]
5. Ögütler virdi bildügi **meselden**
Ki iy cân-ı peder terk eyle ḥwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [*meselden, -den*]

6. Baña itme iñen a'n-ı muh ali
Buyurmuşdur **meşelde** nazm-i şahi (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 109, Mısra 27). [meşelde, -de]

meşg l: Meşgul olmak, uğraşmak.

1.  zi **meşg l** r m içre şaf ya
Düşüpdür heybeti Çin   Hıtaaya (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 125). [meşg l,]
2. Muhibb-i turre-i r y-ı teferrüd
Cih ndan geçmiş öz h line **meşg l** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 23). [meşg l,]
3. Oturmuş halvet aĥv line **meşg l**
Miş l-i merd m n-ı çeşm-i aĥb b (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 24). [meşg l,]

meşg l it: Bir şeyle çok ilgilenmek, vaktini o şeyle harcamak.

1. Geçin perh z ile hem- n ĥekim n
 d ben c nuņı esr ra meşg l (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 57). [meşg l it, - b, -en]

meşg l ol: Bir işle uğraşmak.

1. Yine h line meşg l oldu Mecn n
Yine dökmege başladı gözi ĥ n (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 54, Mısra 47). [meşg l ol, -dı]

meşhed: şehit düşülen yer.

1. şaup kan gözlerinden kıldı fery d
Olup **meşhedleri**  stine h zır (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 96, Mısra 27). [meşhedleri, -ler, -i]
2. Varup diņlendi anda ş d   ĥurrem
ĥabibi **meşhedi**  stinde misk n (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 133, Mısra 119). [meşhedi, -i]
3. Bularuņ **meşhedinden** hiç h li
Gehi Mecn nuņ eş'arın oğurdu (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 134, Mısra 8). [meşhedinden, -in, -den]

meşh r: Herkeşe bilinmek, tanınmak.

1. Ki gelmemiş-durur mişli cih ne
'Aceb z hid-durur ' lemdede **meşh r** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 93, Mısra 13). [meşh r,]

meşh r ol: Herkeşe bilinen.

1. ĥalife var gei olmuşdı meşh r
ĥalefs zlikden idi lik mecb r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 183). [meşh r ol, -miş, -dı]
2. şeh vet birle meşh r olmuşdı
Cih n c dından anuņ  lmuşıdı (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 21, Mısra 23). [meşh r ol, -miş, -idi]
3. Egerçi perde ardındaydı mest r
Velı ĥ sni-yle şehr ire oldu meşh r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 48, Mısra 20). [meşh r ol, -dı]
4. Velı ĥabř-ile meşh r oldu adı
Adı sınımişla  rup oturmak (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 60, Mısra 66). [meşh r ol, -dı]
5. Cih nda oldu ef'ali feş ne
ĥal yık ire meşh r oldu adı (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 81). [meşh r ol, -dı]
6. Ki t  oldu cih n içinde meşh r
Olup Mecn n-şifat deng   f t de (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 112, Mısra 84). [meşh r ol, -dı]

meşh r-ı devr n: Devrin/dünyanın meşhuru, ünlüsü olmak.

1. Olısar ‘aķıbet **meřhūr-ı devrān**
řehınřāh-ı gūrūh-ı mūrtemendān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 267*). [*meřhūr-ı devrān,]*

mesih: *Hz. İsa (as) peygamber.*

1. ‘Aceb gūlzār idi zībā vū ĥurrem
K’ururdu çün **Mesih** anda řabā dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*mesih,]*
2. Mesihā gibi dehri rūĥ-perver
Zümürüd-güne řāh açdı semenler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [*mesihā,]*

mesihā-vı mücerred: *Manevi mesih.*

1. Ki sicc-i küfrden olasın āzād
Bugün sensin **Mesihā-yı mücerred** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [*mesihā-yı mücerred,]*

mesken: *Oturulacak, sükūn edilecek yer.*

1. O bī-çāre cefā ķatılığında
İdindi dirliginde ķabri **mesken** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*mesken,]*
2. Dirāz it bister-i nerm üzre pāyı
Niçe bir ola **mesken** saña her ġār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*mesken,]*
3. Gönildi rāh-ı kūha nitekim řir
Aradı **meskenini** kūh-ber-kūh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*meskenini, -in, -i]*
4. Cihānda bir mu‘ayyen **meskenüñ** yok
Ger ādem iseñ ol ādemlere yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [*meskenüñ, -(ü)ñ]*

mesken it: *Yurt tutmak.*

1. Dil ü cānında Leylī mesken itmiş
Çü görindi gözine māh-rūsı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 24*). [*mesken it, -miş]*
2. Elā iy derd ü ġamdan ‘aķlı gitmiş
Dilünde řol perī kim mesken itmiş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*mesken it, -miş]*

mesken tut: *Yer, yurt edinmek, yerleşmek, oturmak.*

1. Temāřā-yı cihān gelmez aña ĥōř
řu bülbul kim ķafesde tuta mesken (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [*mesken tut, -a]*

mesken-i bāġ: *Baġ yurdu.*

1. Çemen řāĥnı anuñ-çündür kefen-pūř
řan oldı sevk-i ĥāne **mesken-i bāġ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [*mesken-i bāġ,]*

mesken-i mūr: *Karınca yuvası.*

1. Mekān-ı mār idi vū **mesken-i mūr**
İki üç gün řaleb ķılup aradı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 70*). [*mesken-i mūr,]*

mesken-i zāġ: *Karganın yuvası olmak.*

1. İdebilmez aña bülbül taḥammül
Senüñ güلزârûñ oldu **mesken-i zâğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97*). [*mesken-i zâğ,]*

mesreb: *Yaratılış, huy, tabiat.*

1. Benüm başum için düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl **meşrebdür** hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*meşrebdür, -dür]*
2. Benüm uş bunda hâlüm munḳalibdür
Bir itdi ikimüzün **meşrebin** 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [*meşrebin, -in]*
3. Ki 'aşık fitne kıoya **meşrebinde**
Ola bir ḥarf kim 'ayb u ḥatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [*meşrebinde, -i, -n, -de]*

mesrur: *Sevinçli, mutlu.*

1. Kimiñi ḥaste vü rencür kılmış
Kimiñi râḥat ü **mesrur** kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*mesrur,]*
2. Bu faşl içinde ol ḥübân **mesrur**
Degüllerdi yanından âteşün dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*mesrur,]*

mesrur ol: *Sevinmek, mutlu olmak.*

1. Ki gey müstağnî vü mesrur olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*mesrur ol, -ub]*

meşşâta: (*Ar.*) *Gelin gibi süsleyen kadın.*

1. Pür oldı eşk-i ḥünin-ile çeşmi
Olup **meşşâta** âşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51*). [*meşşâta,]*
2. Felek **meşşâtası** çün güş-i şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1*). [*meşşâtası, -s, -ı]*

meşşâta: *Gelini süsleyen kadın.*

1. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes **meşşâta** dil-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*meşşâta,]*
2. Fenâ **meşşâtasından** sürḥî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi k'alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76*). [*meşşâtasından, -sın, -dan]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

1. Kimesneyle temâşâ 'azmin itme
Mey alup **mestden** bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [*mestden, -den]*
2. Mey-i ğamdan şu resme **mestdür** cân
K'özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [*mestdür, -dür]*
3. Ḥavâlisinde ḳal'aydı ded ü dâm
Bular kim her biriydi **mest** ü ḥün-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [*mest,]*
4. İşidüp ğuşşadan oldı diğir-gün
Didi yârâ şanurmısın ki **mestüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [*mestüm, -üm]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş II âşık.*

1. O kaldı ḥargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine **mest** ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*mest,]*

2. Degül meyden anuñ büyındanum **mest**
Elünden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*mest,]*

mest eyle: *Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.*

1. Şafâ nûrında ğarķ idüp bu cānı
Ebed hāmırından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*mest eyle,]*
2. Tütup kandan piyāle tîĝ-i ber-dest
Zemîni cur‘asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [*mest eyle, -di]*

mest eyle: *Sarhoş etmek.*

1. Anı cām-ı maħabbet eyledi mest
Bu ‘ışķ ābıyla yudı ‘aķlıdan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45*). [*mest eyle, -di]*

mest it: *Sarhoş etmek.*

1. Beni mest itdi hāmır-ı şebāne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*mest it, -di]*
2. Velî mest itdi hāmır-ı ‘ışķ anı gey
Dem-ā-dem ol şikeste-hāl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*mest it, -di]*

mest kıl: *Sarhoş etmek.*

1. Ki bu sözde sentüñle ola cidālüm
Ki büyü mı beni kılmuş-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [*mest kıl, -muş, -durur]*

mest ol: *Kendinden geçmek, sarhoş olmak.*

1. Dil ü cān şöyle cüş itdi feraħdan
Ki kimse eyle mest olmaz ķadeħden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [*mest ol, -maz]*
2. Yoĝ anda mest olup ceyb itmeden çāk
‘Asesden muħtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*mest ol, -up]*
3. Giyindi şevķ-ile eĝnine āħir
Pes istiĝnā şarābından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21*). [*mest ol, -up]*
4. Ciger ‘ışķuñ ĝamından çāk u ħündür
Baña bir sâ‘at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [*mest ol, -up]*

mest ü mahmür: *Sarhoş olmak.*

1. Kimüñ bāĝında eyler şimdi cevelān
Siyeh çeşmüñ k’olupdur **mest ü mahmür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*mest ü mahmür,]*

mestān: *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

1. Bürehne-pā ser ü ‘uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü **mestān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [*mestān,]*
2. Kāmu meyhāneler içinde **mestān**
İdinürler bu naķşı zıkr ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [*mestān,]*

mest-i harāb: *Perişan sarhoş.*

1. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥâne-i miḥnetde ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8*). [*mest-i ḥarāb, -ı*]

mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār: *Güzellik kadehinin yıkık sarhoşu.*

1. Olup **mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār**
Şarāb-ı ‘ışk kıldı cāmına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 41*). [*mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār,]*

mest-i ‘ışk: *Aşk sarhoşluğu.*

1. Ol içüp bāde-i ğam vardı elden
Bu **mest-i ‘ışk** olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*mest-i ‘ışk,]*
2. Boyun virmiş-durur ol dest-i ‘ışka
Delü dimek ḥatâdur mest-i ‘ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*mest-i ‘ışk, -a]*

mest-i mey-i ḥum-ı şafâ: *Neşe küpü şarabının sarhoşu.*

1. Beni **mest-i mey-i ḥum-ı şafâ** kıl
Daḥı müstağrak-ı yemm-i vefâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39*). [*mest-i mey-i ḥum-ı şafâ,]*

mestür: *Gizli, saklı.*

1. Ḥicāb-ı ğaybde **mestür** idiler
Ḥayāl-i ādemiden dūr idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*mestür,]*
2. Buyurdu tiz ki ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ğonce **mestür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [*mestür,]*
3. Şu duḥter k’olmaya perdeyle **mestür**
Degüldür ellerün ta’nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*mestür,]*
4. Egerçi perde ardındaydı **mestür**
Velî ḥüsni-yle şehri içre oldı meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19*). [*mestür,]*
5. Ğarīb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü dīv ādem gözinden dūr u **mestür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*mestür,]*

mestür kıl: *Gizlemek.*

1. Bunu didi vü peyke virdi destür
Özin bir ğüşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [*mestür kıl, -dı]*

mes‘ūd-ı fīrüz: *Kutlu saadet.*

1. Düşüp tāli‘leri **mes‘ūd-ı fīrüz**
Açıldı Nevfeliler üstine rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [*mes‘ūd-ı fīrüz,]*

metâ‘: *Varlık, sermaye.*

1. Bulınmaz bu **metâ‘a** iy vefādār
Cihān içre benüm gibi ḥaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [*metâ‘a, -a]*
2. Demidür kim ḥuzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idüp cān **metâ‘ım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*metâ‘ın, -ı, -n]*

metā'-ı 'akl: Akıl sermayesi.

1. Teninden kaldurup baş şür u gavğa
Metā'-ı 'aklın itmiş 'ışk yağmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114). [metā'-ı 'akl, -ı, -n]

metā'-ı ğam: Gam varlığı.

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi maħmil
Metā'-ı ğamdan ammā bār-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34). [metā'-ı ğam, -dan]

metā'-ı sabr: Sabır sermayesi II (Bir şeye) dayanma, tahammül etme durumu.

1. Metā'-ı sabrı niçün oda urduñ
Hayäle mi uğraduñ yā düş mi gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125). [metā'-ı sabr, -ı]

mevâid: Sofra.

1. Sehâ-yı feyz-i 'ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 28). [mevâid,]

mevâli: Efendiler zümresi.

1. Ahâliyi tarab cem' oldı yir yir
Mevâliyi 'Arab şem' oldı yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10). [mevâliyi, -yi]
2. Yoğ-idi ol zamân akrâni anuñ
Mevâlisine çoğ irmiş zamânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8). [mevâlisine, -si, -ne]

mevc: Dalga.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğarķ olur
Ķatresinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11). [mevc,]
2. Yem-i ceş itdi bir vech-ile cüşi
Ki çarħa çıkdı mevcinüñ ħurüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66). [mevcinüñ, -inüñ]
3. Ki kıandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâhçada 'aklı dirilür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14). [mevc,]
4. Anuñ-çündür göñülde ıztırâbum
Ne dem kim seyl-i ğiryem mevc ura tiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71). [mevc,]
5. Göze bir mevce görünmez miyâni
Zenaħdâni durur bir sîb-i tâze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46). [mevce, -e]
6. Kıanı kim olmaydı bād-bâni
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49). [mevcden, -den]
7. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2). [mevc,]

mevc ur: Dalgalanmak.

1. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya 'ni ol şeydâ-yı pür-ħüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11). [mevc ur, -an]

mevc-i 'ısk: *Aşk dalgası.*

1. Çü **mevc-i 'ışk** anuñ çıkdı serine
'Ālem dikdi delülük kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [*mevc-i 'ışk,]*

mevcüd: *Var olan, bulunan.*

1. Kimüñ bāğındadır **mevcüd** ol verd
Ki büyü birle zāyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [*mevcüd,]*

mevc-ves: *Dalga gibi.*

1. İki kıandan deñizdür oldı cüşān
Dilirān **mevc-ves** anda ħurüşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [*mevc-ves,]*

mevlā: *Allah.*

1. Çün iy **Mevlā** beni kılduñ giriftār-ı ğam-ı dildār
Ya vaşlını müyesser kııl ya alup cānumı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*mevlā,]*
2. Du'ā kıldı ğünahkār ümmetine
İcābet virdi **Mevlā** ħācetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208*). [*mevlā,]*
3. Lebidür fi'l-meşel bir lā'l-i ğarrā
Ki delmiş dest-i kıdretle anı **Mevlā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*mevlā,]*

mevlevî: *Mevlevi tarikatına mensup.*

1. Rif'atuñ çarħinde toķız **mevlevîdür** nüh felek
Himmetüñ deryāsınuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*).
[*mevlevîdür, -dür]*

mevsim: *Senenin dört kısmından her biri.*

1. Meger ħ'ābum ola yāħūd ħayālüm
Bahāruñ **mevsiminden** ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*mevsiminden, -in, -den]*

mevsim-i kesret: *Bolluk mevsimi.*

1. Ğiriv-ı ħarbden meydān-ı 'ayyūk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [*mevsim-i keşret, -de]*

mevşüf: *Vasıflanmış, nitelenmiş.*

1. Vücüdı ğarķ-ı 'ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı **mevşüf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*mevşüf,]*

mevşüf ol: *Nitelenmek, vasıflanmak.*

1. Buña ‘âkıl olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [mevşûf ol, -up, -dur]

mevt: Ölüm, ecel.

1. Yâhüd **mevtümde** bu gîsû-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [mevtümde, -üm, -de]
2. İderdi **mevtine** anuñ delâlet
Ecel yilinden idi havfî katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [mevtine, -i, -n, -e]
3. Tıururdi kulle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi anası **mevtinden** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [mevtinden, -inden]
4. Kılarlar şâh üzre päs-bänlik
Degüllerdi şehüñ **mevtinden** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [mevtinden, -inden]

mevväc: Dalga.

1. ‘Arûs-ı yemm ruhında k’ola **mevväc**
Köpükden sen ‘ıyân itdüñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [mevväc,]
2. Kimiñüñ malı deryâ gibi **mevväc**
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [mevväc,]

mevzi’: Yer, mahal.

1. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir **mevzi’de** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [mevzi’de, -de]

mevzûn: Ahenkli, düzgün, biçimli.

1. Kimin Leylî gibi **mevzûn** kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [mevzûn,]
2. Mükeḥḥal gözleri fettân u **mevzûn**
Nitekim sâde kâğıd üzre ma’cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [mevzûn,]
3. Bir oğlum var idi zîbâ vü **mevzûn**
Hevâ-yı ‘ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [mevzûn,]

mevzûn ol: Düzgün olmak.

1. Bula şâyed biraz göñlüñ sükûnet
Gelüp ‘akluñ yirine ola mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [mevzûn ol, -a]

mey: İçki, şarap.

1. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâḥi
Ki içmeye **meyüñ** kanımı daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [meyüñ, -ün]
2. Bakup yüzine şâd olurdi hem şâh
Dün ü gün **meyden** olmaz idi ḥâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [meyden, -den]
3. Kimesneyle temâşâ ‘azmin itme
Mey alup mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [mey,]
4. Meger sâķi katı sürdi ayaḳda
Ki **mey** gül-güni ğarķ oldı ‘arakda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [mey,]
5. Kişi k’anda yürüdi ğuşşadan dest
Ne **mey** ol la’lden olurdi sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [mey,]

6. Şürâhî fi'l-meşel âyinedândur
K' içinde **mey** anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*mey,]*
7. Şafâdan vardılar nâz-ıla h"âbe
Ki **mey** bunları virmişdi hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [*mey,]*
8. Mey içme dehr câmından ki iy dil
Kaılmışdır aña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*mey,]*
9. Bahâdîrlar idüp hayret **meyin** nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*meyin, -in]*
10. Ki dökilmez tolu **meydür** derüni
'Arüs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [*meydür, -dür]*
11. Degül meyden anuñ büyüdanum mest
Elüñden **mey** degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [*mey,]*
12. Degül **meyden** anuñ büyüdanum mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*meyden, -den]*
13. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir ayağ **mey** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [*mey,]*
14. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime **mey** virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*mey,]*
15. İdüpdür gârç-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer **mey** gibi kanı yok dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*mey,]*

mevdan: Alan. | savaş meydanı.

1. Şadâ tûfânı ol **meydânda** her sū
Tenür-ı kûsdan geldi yukaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*meydânda, -da]*

mevdan: Alan, saha.

1. Aña cevlângêh-idi çarç-ı gerdân
Tutardı tarh özinden yedi **meydân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*meydân,]*
2. Dönüp **meydân** için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*meydân,]*
3. Bu leşkerden sürer **meydâna** rahşî
Du'â eyler velî anlara yahşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*meydâna, -a]*

mevdân-ı 'avyük: Yüce, ulu meydan.

1. Gîrîv-ı harbden **mevdân-ı 'avyük**
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 33*). [*meydân-ı 'avyük,]*

mevdân-ı ğam: Dert meydanı.

1. Kala mevdân-ı ğamda hînk-i nâmum
Düşe çün 'âr atundan ehl-i ğayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76*). [*meydân-ı ğam, -da]*

mevdân-ı nazm: Şiir meydanı.

1. Gîrüp mevdân-ı nazma pes sır açdum
Kalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [*meydân-ı nazm, -a]*

mevhâne: İçki içilen yer.

1. Kimi **mevhânenen** irdi Hudâya
Kimiñtûñ tã'atı vardı hebâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101*). [*mevhânenen, -den]*

2. Kamu **meyhaneler** içinde mestân
İdinürler bu nakşî zîkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [meyhaneler, -ler]

mev-i ğam: *Gam şarabı.*

1. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [mey-i ğam, -dan]

mev-i havret: *Şaşkınlık şarabı.*

1. Gözi yaş göñli âteş birle taldı
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9*). [mey-i hayret, -den]

mev-i hicr: *Ayrılık şarabı.*

1. Çü geçdi hadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [mey-i hicr,]

mev-i 'ışk: *Aşk şarabı.*

1. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın 'âlemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [mey-i 'ışk, -un, -suz]

mev-i nâb: *Halis şarap.*

1. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârı
Mey-i nâb-ise biledür hūmârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [mey-i nâb, -ise]

mev-i nâz: *Naz şarabı.*

1. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168*). [mey-i nâz,]

mev-i rāhat: *Huzur veren içki.*

1. Mey-i rāhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi deryā gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81*). [mey-i rāhat, -dan]
2. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü sākî sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [mey-i rāhat, -dan]

mevistân ol: *Meyhaneye benzemek.*

1. Hevâyı nîzeler kıldı neyistân
Yir oldı hūn-ı merdāndan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 64*). [meyistân ol, -dı]

mevl: *Eğilim, ilgi, alaka.*

1. Cefāya kı lup ol bī-rahm **mevli**
Site mler eyledi Leyliye hayli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [*mevli, -i*]
2. Vücüdün sāyesini görme ulı
Ki ide kâmetün servine **mevli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*mevli, -i*]
3. Gönül virişdi çün Ka ys-ile Leyli
Müdâm arturdı birbirine **mevli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [*mevli, -i*]
4. Senün gönülünde neyler mihr-i Leyli
K'anuñ bir kı lca yokdur saña **mevli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [*mevli, -i*]
5. Seni vaş lma tükim mihr-i Leyli
Kaş ı yay ı gibi itdü rdi **mevli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [*mevli, -i*]
6. Var idi **mevli** her mâhuñ bir iş e
İş i âh idi Leylinün hemiş e (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [*mevli, -i*]
7. Sizün duhter k' olupdur adı Leyli
Bizüm Ka ysun katı dur aña **mevli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*mevli, -i*]
8. Velî luţ f eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it **mevlümi** ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [*mevlümi, -üm, -i*]
9. Tenümdür gerçi bu leş kerde kâyim
Dilün ol cânibedür **mevli** dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [*mevli, -i*]
10. Ğazab gösterdi vü kı lmadı **mevli**
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [*mevli, -i*]
11. Velî kı lmadı erine hiç **mevli**
Dem olmaz k' ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [*mevli, -i*]
12. Kı lan Mecnûn-ı sevdâyîye **mevli**
Dil-i ş ad çâkine tâb-ı temüzi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46*). [*mevli, -i*]
13. Erinden fâriğ u yârına **mevli**
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*mevli, -i*]
14. Kı lan Mecnûn-ı sevdâyîye **mevli**
Meger bir ş eb ş afağdan nitekim dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14*). [*mevli, -i*]
15. Füzün oldı gönül den yâra **mevli**
Yine ş evki derünü taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [*mevli, -i*]
16. Varup dîvâne ye gösterdi **mevli**
Üküş 'ö z r eyleyüp tı tdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [*mevli, -i*]

mevl eyle: *Yönelmek, eğilimli olmak.*

1. Ki mevl eyleyibilmez hiç süya
Dehâni gonca sensiz k' ol-durur mîm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [*mevl eyle, -yi, -bil, -mez*]
2. O hûd tâlib idi derd ü belâya
Ka çan mevl eyleye hön u kabâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*mevl eyle, -ye*]

mevl it: *Eğilim göstermek.*

1. Ki mevl itdü ğiçün gü lzâre ş imş âd
Degü ldür bir nefes tö hmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [*mevl it, -dü, -gi, -çün*]
2. Ele mevl itdü ği budur dil-i pâk
Ki kı la dilber-içün ceybümü ç âk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [*mevl it, -dü, -gi*]
3. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size mevl itmedü ğüm bes 'ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*mevl it, -me, -dü, -güm*]
4. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata mevl ide cân dan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [*mevl it, -e*]
5. Kim itse mevl aña dîvânedür o
Dilün kı l to ğru havf itme belâ dan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [*mevl it, -se*]
6. Dili mevl itdi hem-çün tı fl ş ire
İdü p hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [*mevl it, -di*]

mevl kıl: *Meyletmek, yönelmek.*

1. Baña hâr-ı tarîk olur niğeh-bân
Vü ger hüd güşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [meyl kıl, -am]

mevlî it: *Yönelmek.*

1. Diledi kim ide sürmeyle müşgîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [meylî it, -di]

mevli kıl: *Arzu etmek, istemek.*

1. Añılmasa içinde nâm-ı Leylî
Dür-i mağz olsa kılmaz aña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [meylî kıl, -maz]
2. Özine kılmayısar dağı meylî
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6*). [meylî kıl, -ma, -yısar]

mevve: *Meyva, yemiş.*

1. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudâdan
İki **mevve** nihâl-ı Murtażâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2*). [meyve,]
2. K'o zîbâ **mevvenüñ** biri Hasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [meyvenüñ, -nüñ]

mevve: *Meyve. II Sevgilinin bedeni.*

1. Yiyemez **mevvesini** zâğ-ı bed-kâr
Heves efsün-ıla itme kaşd-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [meyvesini, -si, -ni]

mezâk-ı cân: *Gönlün tadı, zevki.*

1. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâk-ı cânâ ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [mezâk-ı cân, -a]

mezâr: *Mezar, kabir.*

1. Tenidür zâd-ı mâr u tu'me-i mür
Mezârî sengi kim var bî-tağarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [mezârî, -ı]
2. Dilidür saña hâlin dimek iy yâr
Mezârî üzre yanar şem'-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79*). [mezârî, -ı]
3. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârüm üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [mezârüm, -um]
4. Fiğân u nâle kim hâk oldu gülzâr
Mezârî üzre çün şem'-i şeb-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [mezârî, -ı]
5. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
Şu resme köcdi varup ol **mezârî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [mezârî, -ı]
6. Ne hüd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur **mezârın** qazar üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [mezârın, -ı, -n]
7. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki **mezârüñ** ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [mezârüñ, -uñ]

mezellet: Alçalma.

1. Harîk-i ateş-i hicr ü **mezellet**
Gözi saqqâ olan müjgâni ferrâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18). [mezellet,]

mezheb: Gidilen, benimsenen yol.

1. Ki göstermez ikilik **mezhebin** 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cânân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66). [mezhebin, -in]
2. Mübâşir olmazam ben aña muṭlak
Revâ olmaya 'ışkuñ **mezhebinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193). [mezhebinde, -i, -n, -de]

mezkür: 1. Zikredilmek, anılmak.

1. Meclisüñ cāmı şehâ neşv ü nemâ bulsun müdâm
Niçe kim **mezkür** ola ellerde nâm-ı cām-ı Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60). [mezkür,]

mezra': Tarıma elverişli, ekilip mahsul alınan tarla, mülk, yer. II Dünya hayatı.

1. Mürüvvet **mezra'ından** tüşe virgil
'İnâyet hirmeninden hüşe virgil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113). [mezra'ından, -m, -dan]

mezra': Tarım arazisi.

1. Ya kıpdı **mezra'uñdan** bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44). [mezra'uñdan, -uñ, -dan]

mi: "mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midir?".

1. Revâ **midur** saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yād u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17). [midur, -dur]
2. Revâ **midur** k'öle yoq yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34). [midur, -dur]
3. Yüzünden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıq **midur** 'âlemde iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3). [midur, -dur]
4. Saña Leyliden özge yoq **midur** kes
Ne atayı añarsın ne anayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10). [midur, -dur]
5. Başında kisve vü bilinde hancer
Cihânda bir firişte var **midur** hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107). [midur, -dur]
6. Kimesne hiç tutup **midur** cihânı
Bu bir rāh-ı 'ademdür kim gidenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84). [midur, -dur]

mi: "Mi" soru edatı.

1. 'Aceb **mi** kıtbı olursa cihānuñ
Ki 'amm-zâdesidür Muştâfānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3). [mi,]
2. Metā'-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayāle **mi** uğraduñ yā düş **mi** gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126). [mi,]
3. Metā'-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayāle **mi** uğraduñ yā düş **mi** gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126). [mi,]

4. Kafes mahbes olur mı hiç bāde
Ya gizlenen **mi** şîşe içre bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [mi,]
5. Bu resme kim za‘îf ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden **mi** mużtaribsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66*). [mi,]
6. Didi sultāna k’iy mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle **mi** itmişdünüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12*). [mi,]
7. Elinden ide **mi** hiç şaydın āzād
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sāyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [mi,]
8. Elini tütü Mecnûn bağbānuñ
Eyitdi kim degül **mi** hayf k’iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [mi,]
9. Beni gördüñ **mi** n’oldum āñir-i kār
Çok ağlayup aña kıldı fiğāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [mi,]
10. Beni öldürmesün **mi** ğuşşa vü ğam
Benümle ‘ahdüñi kılduñ ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [mi,]
11. Geçinmek yeg beyābānlarda ma‘şüm
Diler **misin** ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [misin, -sin]
12. Ki ilter **mi** göre başına ‘ahdi
Selām açup simāt ü sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [mi,]
13. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül **mi** hayf kim kendüzün ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [mi,]
14. Ki kan kusdurmadı āñir ol ‘acüze
Bu bağuñ nañli gösterdi **mi** bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [mi,]
15. İder şoñra kāmusun hār u hāşāk
Cihānda bitdi **mi** bir serv-i ğurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [mi,]
16. Öginür niçesinüñ umı tekrār
Degül **mi** ‘adl kim her şaħsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [mi,]
17. Ne hāletde olalar şimdi tenhā
Çüridiler **mi** ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19*). [mi,]
18. Aña kim zaħm urupdur mār-ı ğisū
Füsünüyle selāmet bula **mi** o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12*). [mi,]
19. Gider bilmez yolu şahrā **mi** ya küh
Oğur derd-ile bu şî‘ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [mi,]
20. Ki bilmez var **mi** yoğsa yok **mi** ‘ālem
Yir üzre gerçi yürise revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [mi,]
21. Ki bilmez var **mi** yoğsa yok **mi** ‘ālem
Yir üzre gerçi yürise revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [mi,]
22. Olur **mi** vahşî hiç mu‘tād-ı merdüm
Çü ğāv olmağdan ādem nefse tābi‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [mi,]
23. Kılābı bildi yimedi etümi
Utanmaz **misin** iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [misin, -sin]
24. Ğam urmasun **mi** ğaste bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller ğarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [mi,]
25. Süleymān hātemi varur **mi** dīve
Nihālümnden kim aña nāz-ı dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [mi,]
26. Ki bu sözde sentüñle ola cidālüm
Ki büyi **mi** beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [mi,]
27. Ya olurlar **mi** ki uçmağ içinde
Meger bir gice k’oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [mi,]

mi‘ād: Vaad edilen gelecek zaman veya yer.

1. Yiri tā oldı menzilgāh **mi‘ād**
Gelüp bir nañl dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [mī‘ād,]

micmer-i hasret: Hasret buhurdanı.

1. Göyindi micmer-i hasretde çün ‘ūd
Başına çıkdı nār-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35*). [micmer-i hasret, -de]

micmer-i zer: *Altundan tütsü.*

1. Çün anı cämelerle düzdi mäder
Getürdi varuben bir **micmer-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [*micmer-i zer,]*

midâd: *Mürekkep, yazı mürekkebi.*

1. Me‘âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm ‘işyân **midâdından** qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*midâdından, -in, -dan]*

midür: *"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midür?".*

1. Kûy adı mı durur bir şehride ‘ışk
Çiçek **midür** ya bağ-ı dehrde ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*midür,]*
2. Ya me’külât cinsinden **midür** bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*midür,]*

miftâh: *Anahtar.*

1. Kerâmet bahırnuñ mellâhı haqqı
Feşâhat kuflınuñ **miftâhı** haqqı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*miftâhı, -ı]*
2. İdinüp dîn-i İslâmîyi **miftâh**
Beligrad Kal‘asına oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*miftâh,]*
3. Şan ol haţ idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki **miftâhıydı** aña saţr-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*miftâhıydı, -ı, -ıydı]*
4. Şafâ kuflıma cânı buldı **miftâh**
Ne haţ kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*miftâh,]*
5. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen gam kuflıne tevîhîdi **miftâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*miftâh,]*

miftâh-ı akvâl-i zebân: *Dilindeki sözlerin anahtarı.*

1. İle hâcetgeh anuñ âsitânı
Du‘â miftâh-ı akvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 22*). [*miftâh-ı akvâl-i zebân, -ı]*

miftâh-ı hestî: *Varlık anahtarı.*

1. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye ‘ışkdur **miftâh-ı hestî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81*). [*miftâh-ı hestî,]*

miftâh-ı kâr: *Kazanç anahtarı.*

1. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârüñ
Çıkarup cämeyi pes ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [*miftâh-ı kâr, -uñ]*

miftâh-ı maksüd: *Niyet anahtarı.*

1. Elüme kıl ‘aţâ **miftâh-ı maşşüd**
Ki açıla yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). [*miftâh-ı maşşüd,]*

mîğ: *Bulut, duman, sis.*

1. Gehî şiddetle tolar **mîğden** küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*mîğden, -den*]
2. Öñinden kaçdı päre päre olup **mîğ**
Ki ya'ni âfitâb-ı 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*mîğ,]*

mîğ göster: *Sis kaplamak.*

1. Anuñ her küşesinden gösterür mîğ
Gehi jengârî geh gül-günî bir tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [*mîğ göster, -ür*]

mîh: *Çivi.*

1. Bu **mîh** itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [*mîh,]*
2. Münakkaş mişl-i şüret hâne-i Çîn
'Amüdi gevherin ü **mîhi** zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [*mîhi, -ı*]
3. Kebüter-vâr aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr **mîhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [*mîhi,]*
4. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var **mîhi**
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*mîhi,]*

mîh-endām: *Çivi boyu.*

1. Ki ol mismār-ı tendür **mîh-endām**
İdüp pendüm dürin güşuñda ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [*mîh-endām,]*

mîh-i der-i dilber: *Yarin kapısındaki çivi.*

1. Görinmez gözlerine bâğ u gülzâr
Baña **mîh-i der-i dilber** yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*mîh-i der-i dilber,]*

mîh-i zer-kār: *Altın işlemeli çivi.*

1. Turur saķfında anuñ ol **mîh-i zer-kār**
Mişâl-i âfitâb-ı çarh-ı devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [*mîh-i zer-kār,]*

mihmān: *Konuk, misafir.*

1. Meger kim ol gice sultān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānī deydi **mihmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 72*). [*mihmān,]*
2. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı **mihmān** haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*mihmān,]*
3. Biri birine eylediler i'lām
Ki **mihmāndur** gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [*mihmāndur, -dur*]

4. atı rencide kıldı bu söz anı
Didi **mihmnna** açup zebnı (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 42, Mısra 4*). [*mihmnna, -ı, -n, -a*]
5. Oturmuş hzini birle beraber
İdüp **mihmniye** ‘izz  ri‘yet (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*mihmniye, -iye*]

mihmn: Konuk, misafir. II Gönül evinin misafiri, sevgili.

1. Segirdüp taşra çıkdı tiz derden
Varup **mihmnuu** pyına düşdi (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [*mihmnuu, -ı, -nuu*]

mihnet: Zahmet, eziyet.

1. Cihnu **mihnetinden** oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 107*). [*mihnetinden, -in, -den*]
2. Nigrn ald derd  **mihnet-ile**
ıladı h u nle hsret-ile (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*mihnet-ile, --ile*]
3. Bunun o sen bel v **mihnetini**
‘Ayn it hlka Hkkun udretini (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [*mihnetini, -i, -n, -i*]
4. Yakn aa ki cn andan ola dr
Bel v **mihnet-ile** düşdi bmr (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [*mihnet-ile, --ile*]
5. uran **mihnet** saryına serri
Cihnda ‘ış idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*mihnet,]*
6. n ol **mihnet** belsınun za‘ifi (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [*mihnet,]*
7. ‘mret **mihnetinden** idi zd
omışdı hrd u hb  ‘aql u hş (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [*mihnetinden, -i, -n, -den*]
8. Dili **mihnet** ocağınun kebb
Gamumla terk idüp ‘lem umrn (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 124, Mısra 8*). [*mihnet,]*
9. Firk  **mihnete** eyle an‘at
Ki şayed irre baht- hmyn (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*mihnete, -e*]
10. K‘anı hiç itmedi **mihnet** tegergi
Saa n-kim muti ‘olmadı bu taht (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*mihnet,]*
11. Srr **mihnet**  glzr nrn
Ne del hb u zib naşı kim var (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*mihnet,]*
12. İrişdi merg bb- heninden
Döküp ebr- bel **mihnet** tegergin (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [*mihnet,]*

mihnet ek: Zorluk yaşamak, ac çekmek, sıkıntıya düşmek.

1. Ne hd bu resme mihnet çekdi Eyyb
Egerçi derd-mend olmak olur hb (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*mihnet ek, -di*]

mihnet  derd: Sıkıntı ve dert.

1. Dilinde mihrden var idi dağı
şu del çekmiş idi **mihnet  derd** (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 104, Mısra 9*). [*mihnet  derd,]*

mihneqhne: znt ve sıkıntı çekilen yer, mihnet yeri. mec. Dünya.

1. ‘Adv  ecnebdr şin-r
Cihndan gec ki **mihneqhnedr** o (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [*mihneqhnedr, -dr*]

mıhr: *Aşk ve muhabbet.*

1. Düşeli **mıhrüñ** hevâsına yağıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhriķ âteş-imiş nâr-ı ‘ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [mıhrüñ, -üñ]
2. Olurdu fi’l-meşel bir raħl-i sîmin
Çün ol **mıhr** ü fûnûnı kıldı hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25). [mıhr,]
3. İçinden atalık **mıhri** idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29). [mıhri, -i]
4. Ki **mıhrinden** anuñ ‘âlemde her sü
İrişdi mağzına şad ‘âşıkun bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27). [mıhrinden, -in, -den]
5. Ki ol daħı ğarîb ü tâze idi
Dilinde **mıhr** bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130). [mıhr,]
6. Getürsün hem bile dünyâca mâlı
Güneş olsun yüzi **mıhrine** hâsid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37). [mıhrine, -ine]
7. Kesen **mıhr** ü maħabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26). [mıhr,]
8. Kañı ol ‘ahd ü yâ ol **mıhr** ü peyvend
Şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60). [mıhr,]
9. ‘Adümüñ dîdesine merdüm oldı
Yaķaram ben senüñ **mıhründe** sine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121). [mıhründe, -ünde]
10. K’ezel ki ‘ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm ‘ömrümi **mıhrüñle** iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93). [mıhrüñle, -üñ, -le]
11. Didi bu sözleri **mıhri** idüp cüş
Ki bu haţdur gül-i bâğ-ı leţâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36). [mıhri, -i]
12. Ğaraźlu ‘ışķ ere olmaz revâ hiç
Ğaraźlu **mıhr** bünyâdın yaķar ‘ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [mıhr,]
13. Bir iken **mıhri** yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [mıhri, -i]
14. Senüñ mıhrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde daĝlar k’anuñ komış **mıhr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81). [mıhr,]
15. Senüñ **mıhrüñ** odındandır şeb-efrüz
Dilinde daĝlar k’anuñ komış mıhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80). [mıhrüñ, -(ü)ñ]
16. Vücüdüm hâķ oldu hasretüñden
Senüñ **mıhründe** iy ‘ışķ-ıla mensüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91). [mıhründe, -ünde]
17. Cihâna pâķ geldi gitdi hem pâķ
Teni oldı senüñ **mıhrüñle** hâķî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63). [mıhrüñle, -üñ, -le]

mıhr: *Güneş.*

1. Mıhrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Ğabîb
Dikdi kulüb ‘âlemine nürdan ‘alem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25). [mıhrüñ, -üñ]
2. Ğâdimüñ gibi işiĝüñ süpürür şacı ile
Bu durur konduĝı ħurşid diyü **mıhre** laķab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22). [mıhre, -e]
3. Nübüvvet şâhıñuñ mıhri ħaķiyçün
Risâlet çarĝıñuñ **mıhri** ħaķiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102). [mıhri, -i]
4. Pür eyle **mıhrüñle** cân dimâĝın
Hem it nürüñla rüşen-dil çerâĝın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23). [mıhrüñle, -ü, -ñ, -ile]
5. Dilümi **mıhrüñle** eyle pür nür
Ki tâ andan olam çün şubĥ-ı meşhür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63). [mıhrüñle, -ü, -ñ, -ile]
6. Mübârek nâmı vird-i her süĝan-senc
Dil-i ‘ârifde **mıhr** gizleyen genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34). [mıhr,]
7. Cihân-efrüz ola çün **mıhr** enver
Çerâĝ-ı şubĥda ķalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55). [mıhr,]
8. Çü mehd-i çâruma irdi o meh-çihr
Yire geçdi rüĝından şerm idüp **mıhr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134). [mıhr,]

9. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile **mıhr** iki rengin hâcerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [*mıhr,]*
10. 'İzârında belürmez hâṭ nişânı
Yaḳar **mıhri** zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [*mıhri, -i]*
11. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile **mıhri** kılmışdı 'alemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*mıhri, -i]*
12. Ṭurur **mıhr-ile** vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl daḳı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [*mıhr-ile, --ile]*
13. Ṭutarmış anası **mıhrinden** âteş
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [*mıhrinden, -i, -n, -den]*
14. Dilinde **mıhrden** var idi daḳı
Şu deñlü çekmiş idi miḥnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [*mıhrden, -den]*

mıhr: Güneş yüzlü sevgili.

1. Yüzinden şemme her birisinüñ **mıhr**
Meh ayakları tozına sürer çıhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [*mıhr,]*

mıhr ü mâh: Güneş ve Ay.

1. İşigünde nevbet ile hıżmet ider **mıhr ü mâh**
Her seher tâ şeb biri her şeb biri tâ şubḥ-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [*mıhr ü mâh,]*
2. Felek raḥş aña **mıhr ü mâh** iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*mıhr ü mâh,]*
3. Kemendine bırakmış mıhr ü mâhı
Ayakdan başa ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [*mıhr ü mâh, -ı]*
4. Derâ-yı şavtını işitse nâgâh
Girürdi çarḫa gökde **mıhr ile mâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [*mıhr ile mâh,]*

mıhr ü vefâ: Sevgi ve dostluk.

1. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elâ iy terk iden mıhr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [*mıhr ü vefâ, -yı]*

mıhrâb: Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer.

1. Dü-tâ oldı k'ola ḳadd-i nâ-yâb
Süçüd-ı enbiyâya anda **mıhrâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*mıhrâb,]*
2. Maḳâm-ı dide-veş **mıhrâb** dâyim
Melek gibi hemişe pāk u şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [*mıhrâb,]*
3. Du'â-yı 'âşıḳa olmışdı **mıhrâb**
Hayâl-i naḳş-ı reng-i lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54*). [*mıhrâb,]*

mıhrâb-ı bâb-ı yâr: Sevgilinin kapısının mihrabı.

1. Çekildi eyle kim çâk oldı zencîr
İdüp mıhrâb-ı bâb-ı yâre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 77*). [*mıhrâb-ı bâb-ı yâr, -e]*

mıhrâb-ı dil: Gönül mihrabı.

1. Yol üzre keşşüñün her naḳşı iy hân
Olupdur baña **mıhrâb-ı dil** ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*mıhrâb-ı dil,]*

mihrāb-ı ehl-i āsumān: Gökyüzü ehlinin mihrabı.

1. Eşiğün secdegāh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrāb-ı ehl-i āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 106*). [*mihrāb-ı ehl-i āsumān, -dur*]

mihr-bān: Sevgili.

1. Ki düşde görmege de kaçilem ben
Ġamuñdan hasteyüm iy **mihr-bānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [*mihr-bānum, -um*]

mihr-hadd: Parlak yanaklı.

1. Bizüm öz kavmümüzde nāzeninler
Üküşdür **mihr-ḥadd** ü meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80*). [*mihr-ḥadd,]*

mihr-i cemāl-i tāb-nāk: Parlak yüzünün güneşi.

1. Toğup mihr-i cemāl-i tāb-nāki
Münevver eyledi iqlīm-i ḥāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 311*). [*mihr-i cemāl-i tāb-nāk, -i*]

mihr-i enver: Parlak güneş.

1. K'aña qandil olmuş **mihr-i enver**
Yücelmiş şol qadar ol qubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*mihr-i enver,]*

mihr-i ferzend: Çocuk gönlü.

1. Ata olmayan ādem bir niçe gāh
Degildür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36*). [*mihr-i ferzend, -ī, -den*]

mihr-i ḥink-i āsumāne: Gökyüzü atının güneşi.

1. Suvār olup aña oldı revāne
Nitekim **mihr-i ḥink-i āsumāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 30*). [*mihr-i ḥink-i āsumāne,]*

mihr-i levli: Leyla'nın sevgisi.

1. Senüñ gönülünde neyler **mihr-i Leylî**
K'anuñ bir kılcā yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [*mihr-i leylî,]*
2. Seni vaşlına tutkim **mihr-i Leylî**
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*mihr-i leylî,]*

mihr-i merdüm: Göz bebeği parlaklığı.

1. Görinmez çeşm-i tîğa **mihr-i merdüm**
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43*). [*mihr-i merdüm,]*

mihr-i ruh: Yanak güneşi.

1. Mihr-i ruh anuñ meh-i tãbãni begenmez
Reftâr qaddi serv-i hırãmãni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*mihr-i ruh,]*
2. Mihr-i ruh anuñ meh-i tãbãni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*mihr-i ruh,]*
3. Yine şubh-ı müniri oldı hãdãn
Yine mihr-i ruhu gösterdi dendãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [*mihr-i ruh, -ı]*

mihr-i rüsen: Parlak güneş II Sevgili.

1. Vefã rãhında key bî-cehd imişsin
Başuma toğmuş-iken **mihr-i rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15*). [*mihr-i rüşen,]*

mihr-i rüz: Aydınlık güneşi.

1. Seher çün bãm-ı çarha mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [*mihr-i rüz, -ı]*

mihribân: Merhamet ve şefkat sahibi.

1. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yãd
Egerçi **mihribân** olur qatı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [*mihribân,]*
2. Velî yokdur vefãsinuñ beğãsi
Ki bulsa senden özge **mihribãni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*mihribãni, -ı]*
3. Eliyle pãyinüñ çıkardı hãrın
Bu resme gösterüp şad **mihribãni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [*mihribãni, -ı]*

mihr-perver: Güneşi besleyen.

1. Yüzine gözine sürdi du'ã-vãr
Görür kim her sözidür **mihr-perver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47*). [*mihr-perver,]*

mihteri: Büyüklük, ululuk.

1. K'aña ben kim bu 'aşruñ **mihteriyem**
Mişãl-i mihr kızgün müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*mihteriyem, -yem]*

mihter-i kavm: Kavmin uluları.

1. Bu hãli gördi çünkim server-i kavm
Murãdına irişdi **mihter-i kavm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [*mihter-i kavm,]*

mikã'il: Dünya işlerini düzenlemekle görevli melek.

1. Dağı Cibril ü **Mikã'il** haqıyçün
Hem İsrãfil ü 'Azrã'il haqıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*mikã'il,]*

mikā'il-i ta'cīl: Aceleyle gelen Mikail.

1. Burakla ol maħalde kaldı Cibrīl
Revān iriřdi **Mikā'il-i ta'cīl** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 162*). [*mikā'il-i ta'cīl,]*

mikdār: Kadar, derece.

1. Bu resm-ile üç ay **miqdārı** bunlar
Şafā vü 'işret itdiler muqarrer (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [*miqdārı, -ı]*
2. Ki **miqdārına** kılmaz 'aql-ı bāver
Zebūn olup hezārān fil-i leffāf (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [*miqdārına, -ına]*
3. Ki bir **miqdār** özinden turalar dūr
Bu yaña iriřüp pīr-i vefādār (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [*miqdār,]*
4. Şu **miqdār** eyledi ta'yīn-i hışşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbūr (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [*miqdār,]*

mikrāz-ı mahabbet: Muhabbet makası.

1. Ki kesmiş anı **mikrāz-ı mahabbet**
Ya bir simīn-bedendūr māh-peyker (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*mikrāz-ı mahabbet,]*

mīl: (Ar.) Mil, çelik kalem. Göze sürme çekmeye mahsūs âlet.

1. Yüzine baqdı yüz hışm-ile Leylī
Didi bu **mīl** kim yüzi qaradur (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [*mīl,]*
2. Diledi kim ide sürmeyle müşgīn
Çün itdi sürmedāna **mīli** meylī (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [*mīli, -i]*
3. K'aña sürme yirine giriser **mīl**
Cihāndan devşürüp büngāh u raħtı (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*mīl,]*
4. Benüm atam idi güyā ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi **mīli** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*mīli, -i]*
5. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir **mīle** beñzer (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*mīle, -e]*

mīl çek: Göze kalem çekmek.

1. Yüzün görmege hātem kılsa ta'cīl
Çek engüştünden anuñ çeşmine mīl (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*mīl çek,]*

mīl-der-mīl: Uzun mesafe.

1. Gider Mecnūn-ı maħzūn **mīl-der-mīl**
Dimāğı mağzına virüp harāret (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 106*). [*mīl-der-mīl,]*

mīm: Mim harfi (ağız).

1. Ki meyl eyleyibilmez hīç süya
Dehāni ğonca sensiz k'ol-durur **mīm** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [*mīm,]*

2. Kemerde **mīm** idi nāfi nihānī
Dökülmüşdi yāhūd müy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*mīm,]*

mīm: *Mim (ρ), Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi.*

1. Şu hâkim ortaya almış iki **mīm**
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*mīm,]*
2. İkinci **mīm** kim vardur anda çün dūr
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*mīm,]*
3. Bu ‘âlem reşkden oldı iki nīm
Ki ‘âlem mīm-i vâhid ol iki **mīm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [*mīm,]*
4. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki **mīme** iki hâlka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*mīme, -e]*

mi‘mār: *İmar eden,yapan.*

1. Göñül ma‘müresin Hâmdî hārâb itmekte cevri-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi **mi‘mār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*mi‘mār,]*

mi‘mār-ı ‘ışk: *Aşk mimarı.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘lîm itdi ğam bināsına **mi‘mār-ı ‘ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*mi‘mār-ı ‘ışk,]*

mīm-i dehân: *Mim harfi gibi ağız.*

1. Göñül karpmağda ki çālâk u çāpūk
Kıl ucın gizlemez mīm-i dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*mīm-i dehân, -ı]*

mīm-i evvel: *Başlangıçtan bitime.*

1. Senüñ nāmuñdan iy sulţân-ı mürsel
Melâ’ik efseridür **mīm-i evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38*). [*mīm-i evvel,]*

mīm-i tavus: *Tavus gözi.*

1. K’açup ol mīm-i tavusî gözini
‘Adâletden gözedür Hâk yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [*mīm-i tavus, -ı]*

mīm-i vâhid: *Tevhid noktası.*

1. Bu ‘âlem reşkden oldı iki nīm
Ki ‘âlem **mīm-i vâhid** ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [*mīm-i vâhid,]*

mînâ: *Gökyüzü, asuman.*

1. K'aña bakmaq açar qalb-i keşifi
Görinür çeşm-i bînāya çü **mīnā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [*mīnā,]*
2. Gehī **mīnāyī** reng ü gāh hādrā
Cihānda ol renglü yoqdur zeberced (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [*mīnāyī, -yī]*

min-ba'd: *Bundan sonra.*

1. Sadā-yı kūs-ı şehden nāle-i ra'd
Cihānda işidilmez oldı **min-ba'd** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156*). [*min-ba'd,]*
2. Ağırılık ğayr-ı seng-i qabrden sen
Kişi **min-ba'd** benden çekmeye bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15*). [*min-ba'd,]*

minber: *Nebr "yükseltmek"ten minber.*

1. Baña qarşu söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan **minber** fiğāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [*minber,]*

minķār aç: (*Kuş*) *gaga açmak.*

1. Tıyür-nāvekān-ı tiz-reftār
Yimege hūn-ı merdān açdı minķār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 24*). [*minķār aç, -dı]*

minķār-ı bülbül: *Bülbülün gagası.*

1. Semen dendānın açmış nitekim dūr
Aña **minķār-ı bülbül** olmuş enbūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [*minķār-ı bülbül,]*

minnet: *Yapılan bir iyiliğe qarşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.*

1. Gözinüñ **minnetinsüz** ol ciger-hūn
Teninden baĝrı qanın dökdü birün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [*minnetinsüz, -in, -süz]*
2. Ve ger ni virmez-iseñ **minnet-ile**
Aluram şöña zūr u şiddet-ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17*). [*minnet-ile, --ile]*
3. Hūdā bilür işin kime ne **minnet**
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [*minnet,]*
4. Ki kimse bilmesün nedür saña nām
Olup **minnet** yükünden gerden āzād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*minnet,]*

minnet it: *1. Birine boyun eğip yalvarmak.*

1. Ki bizden hāzretüñe hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [*minnet it, -mek]*

minnet kıl: *Yapılan iyiliğe qarşı teşekkür etme, şükür, hamdetme.*

1. Ğamın yidüğine minnet kılaradı
Egerçi hākkı idi vü helāli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 26*). [*minnet kıl, -ar, -dı]*
2. Baĝışla bir kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıloram (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43*). [*minnet kıl, -ur, -am]*

minnet ol: *Bir iyilik qarşısında teşekkür etme; memnuniyetini ifade etme.*

1. Ki bizden h azret une hizmet itmek
Olur minnet deg il kim minnet itmek (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 80*). [olur, -ur]
2. (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 80*). [minnet ol,]

m r: Bey, efendi, başkan, baş, komutan.

1. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir **m r**
Seh  v  luft k m v  cih n-g r (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 167*). [m r,]
2. Bunı didi v  h m ş oldu ol **m r**
Söze girdi bu yaňa bařlayup p r (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 43, Mısra 1*). [m r,]
3.  ııup bir püşteye **m ri** kabile
Nazar kıldı bulara yüz g m-ıla (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 59, Mısra 5*). [m ri, -i]
4. Anuň yine ‘ad  fethinde derdi
Bu ceng içre anuň ucundan iy **m r** (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 61, Mısra 31*). [m r,]

mi‘r c: Hz. Peygamberin göge yükselmesi hadisesi.

1. Şeh-i peygamber n b -t g u b -t c
Ki t ğdur şeri‘at t ci **mi‘r c** (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 5, Mısra 24*). [mi‘r c,]
2.  ekilmiş c y-ı mıştar gibi **mi‘r c**
Ki turur k met n kilikine muht c (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 5, Mısra 107*). [mi‘r c,]
3. Eger D v da tağ oldıysa dem-s z
Saňa **mi‘r cda** Hağ idi hem-r z (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 5, Mısra 86*). [mi‘r cda, -da]
4. Cem li şem‘i olsun ‘alem-efr z
Şebi **mi‘r c** olsun r zi nevr z (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 170*). [mi‘r c,]

mi‘r c gice: Peygamberimizin Mescid-i Haramdan Mescid-i Aksa'ya oradan da göge yükseldiği gece.

1. ‘Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi‘r c gicesi yüzine bařmasaň kađem (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Kaside 2, Mısra 18*). [mi‘r c gice, -si]

mir‘ t: Ayna.

1. Siper kim var kolında hem- u **mir‘ t**
‘Ad ya gösterür alnımı kat kat (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 63*). [mir‘ t,]
2. Ğiş u gıldan dili **mir‘ tu** t hir
Cih n b t nları hep anda z hir (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 25*). [mir‘ tu, -ı]
3. Őaf  **mir‘ tdur** g y  cebini
K‘aňadur dest-i  b-ı s m b ni (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 21, Mısra 47*). [mir‘ tdur, -ı, -dur]
4. Ya baksa h sn ne diğkatle **mir‘ t**
Ğazabdan cebheňi kıl aňa kat kat (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 27, Mısra 51*). [mir‘ t,]
5. Yüzi **mir‘ tu** r şend r münevver
Lebi üstinde h l-i ‘anberini (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 77, Mısra 70*). [mir‘ tu, -ı]
6. Ő k fe ş hı g y  keh-keş ndur
Suyı **mir‘ t** idinüp verd-i h mr  (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 98, Mısra 43*). [mir‘ t,]
7. Gümiş **mir‘ te**  ekdi şaykal-i zer
Sev d-ı s rmeden ol  eşmi c d  (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 164*). [mir‘ te, -e]
8. Kaşab t ri gibi kaldı i i boş
Ruħı **mir‘ tu** buldı inkis rı (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 127, Mısra 51*). [mir‘ tu, -ı]
9. G n l **mir‘ t n** andan eyle maşk l
Hid yet şem‘in n n riyla her g h (*Tahayyür-n ame-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 58*). [mir‘ t n, -in]

mir‘ t: Ayna (Gönül bağlamında).

1. Var idi sinesinde 'ışkdan derd
Çomışdı ğam dili **mir'ātına** gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134*). [*mir'ātına,]*

mir'āt-ı cān: *Can aynası.*

1. Şürāhî fi'l-meğel āyinedāndur
K'içinde mey anuñ mir'āt-ı cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*mir'āt-ı cān, -dur]*

mir'āt-ı dīdār-ı ilāhî: *İlahi güzelliĝin aynası.*

1. Yüzi **mir'āt-ı dīdār-ı ilāhî**
Sözi 'ünvān-ı hūkm-i padişahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 9*). [*mir'āt-ı dīdār-ı ilāhî,]*

mir'āt-ı envār-ı hakīkî: *Hakikat nurlarının aynası.*

1. Yüzi **mir'āt-ı envār-ı hakīkî**
Resülün ĝar içinde refīki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 5*). [*mir'āt-ı envār-ı hakīkî,]*

mīr'āt-ı enver: *Parlak aynalar.*

1. Kefinüñ naķşı vādilerde yek-ser
'Arūs-ı cānadur **mīr'āt-ı enver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 18*). [*mīr'āt-ı enver,]*

mīr-i bāzār: *Pazarın reisi.*

1. Ki rīř-i muhtesibden **mīr-i bāzār**
Rebāb için getürdi bir niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [*mīr-i bāzār,]*

mīr-i eşref: *Şerefli emir.*

1. Bu resme kırk ĝün ol **mīr-i eşref**
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*mīr-i eşref,]*

mīr-i kabīle: *Kabile reisi.*

1. Alup yüz cehd ile Mecnūni bile
Gönildi Ka'beye **mīr-i kabīle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 38*). [*mīr-i kabīle,]*
2. Turup pes Ka'beden derd ü ĝam-ıla
Eve geldi yine **mīr-i kabīle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [*mīr-i kabīle,]*

mīr-i kavī-cehd: *Zor uğraşların emiri.*

1. Didi sultāna k'iy mīr-i kavī cehd
Bizümle böyle mi itmiřdüñüz 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [*mīr-i kavī-cehd,]*

mîr-i mu‘azzam: *Yüce komutan.*

1. Çi ger Nevfel-durur **mîr-i mu‘azzam**
Degülüz biz de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33*). [*mîr-i mu‘azzam,]*

mîr-i perî-rüyân-ı âfâk: *Ufuklardaki peri yüzlü güzellerin seçkinleri.*

1. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihāle
Ki ol **mîr-i perî-rüyân-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3*). [*mîr-i perî-rüyân-ı âfâk,]*

mîr-i şubhgâh: *Sabah vaktinin ulusu.*

1. Şabâh oldı vü mîr-i şubhgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*mîr-i şubhgâh, -ı]*

mîr-i taht-ı ‘ısk-bâz: *Aşk oyunu tahtının emiri.*

1. Bu yaña mîr-i taht-ı ‘ısk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [*mîr-i taht-ı ‘ısk-bâz, -ân]*

mîr-i yegâne: *Biricik reis.*

1. Çün işitdi bunı **mîr-i yegâne**
Ki bir zibâ gâzeldür ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*mîr-i yegâne,]*

mîsâk: *Sözleşme, andlaşma.*

1. Yemîn eyledi vü gösterdi **mîsâk**
K’anuñ haqqı k’odur Hâllâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [*mîsâk,]*

mîsâl: *Misal, benzer, gibi.*

1. Hükûm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ şâbit ola gâbrâ **mîsâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*mîsâl,]*
2. Ki zibâdur kâmusunuñ cemâli
Cihânda birinün yokdur **mîsâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [*mîsâli, -i]*
3. Misâlınden anuñ virmez nişânı
Çü bildün sen kamu haşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*mîsâlınden, -in, -den]*

mîsâl ol: *Benzer olmak.*

1. Mu‘athtar kıldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân cennet mîsâl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [*mîsâl ol, -dı]*

mîsâl-i âfitâb: *Güneş misali.*

1. Mişāl-i āfitāb yek-süväre
Gönildi cānib-i ħargāh-ı yāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 31*). [*mişāl-i āfitāb,]*

mişāl-i āfitāb-ı çarĥ-ı devvār: *Dönen felekleri benzer güneşe.*

1. Turur saĥfında anuñ ol mīĥ-i zer-kār
Mişāl-i āfitāb-ı çarĥ-ı devvār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 64*). [*mişāl-i āfitāb-ı çarĥ-ı devvār,]*

mişāl-i bevza-i batt: *Kaz yumurtasına benzer.*

1. Miyānında mişāl-i beyza-i batt
Ķovar bāĝ uğrısın süsen çü yaĝı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 58*). [*mişāl-i beyza-i batt,]*

mişāl-ı deşt-i çin: *Çin bozkırına benzer.*

1. Hevā-yı ĥōşdan olmış şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i Çin şahrā-yı Tātār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 72*). [*mişāl-ı deşt-i çin,]*

mişāl-i hıızr-ı ĥadrā: *Hızır'ın yeşilliğine benzer.*

1. Ki cān u dildür ol şem'e semender
Libāsuñdur **mişāl-i Hıızr-ı ĥadrā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 63*). [*mişāl-i hıızr-ı ĥadrā,]*

mişāl-i ka'be: *Ka'be'ye benzer, Ka'be'nin benzeri.*

1. Bu resme geldi beytullāh pür-cüş
Mişāl-i Ka'be Ĥaĥka ĥaĥka-der-ĝüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44*). [*mişāl-i ka'be,]*

mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cü: *Gönül cezbedici ay yüzlülerin dudağına benzer.*

1. Mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cü
Benefşe vü semen lāle vü sünbül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 26*). [*mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cü,]*

mişāl-i mār-ı dahĥāk: *Dahhak'ın yılanına benzer.*

1. Mübārizler eline aldı çālāk
Süñülerin **mişāl-i mār-ı Dahĥāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 34*). [*mişāl-i mār-ı dahĥāk,]*

mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aĥbāb: *Dostlarının gözlerindeki kişilere benzer.*

1. Oturmuş ĥalvet aĥvāline meşĝül
Mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aĥbāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 25*). [*mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aĥbāb,]*

mişāl-i mihr: *Parlayan güneş gibi.*

1. K'āna ben kim bu 'aşruñ mihteriyem
Miṣāl-i mihr kızgün müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104*). [*miṣāl-i mihr,]*

miṣāl-i nāy-ı enbān: *Heybesindeki neye benzer.*

1. Bacakları **miṣāl-i nāy-ı enbān**
Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 33*). [*miṣāl-i nāy-ı enbān,]*

miṣāl-i sem': *Mum gibi.*

1. Miṣāl-i sem' idi ol merd-i āzād
Güdāz ü girye vü sūz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [*miṣāl-i sem',]*
2. Miṣāl-i sem' idiler mātem-efrūz
Çağırıp didi hūbān-ı kabīle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [*miṣāl-i sem',]*

miṣāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān: *Sevgilinin koku saçan saçına benzer.*

1. Miṣāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān
Derūnı cem' ü birūnı perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 239*). [*miṣāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān,]*

mīşe: *Orman, meşelik.*

1. Gehī şahrā vü gāhī **mīşedeyken**
İrakdan gördi bir üştür-süvārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [*mīşedeyken, -de, -yken]*
2. Geh evc-i kūhda geh **mīşedeydi**
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [*mīşedeydi, -de, -ydi]*
3. Fiğān idüp başına hāk koydı
Tar oldı başına şahrā vü **mīşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*mīşe,]*
4. Ola ārāmgāhuñ deşt ü **mīşe**
Tarık-i 'ışk içinde iy fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*mīşe,]*

mısr: *Mısır ülkesi.*

1. Çıkarınca irişüp mālīk-i mihr
Felek **Mısrın** nücūm-ı dūr-furūşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103*). [*mısrın, -ın]*
2. Şafā **Mısrında** cūy-ı Nīle benzer
Hābībūmden gelür nev-dāstāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*mısrında, -ın, -da]*
3. Leṭāfet bāğmuñ serv-i revāmı
Melāḥat **Mısrınuñ** Yūsuf-'izārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35*). [*mısrınuñ, -ınuñ]*
4. Yüzi **Mısrınuñ** üstinde iki Nīl
Komadı ārzū gönlünde şādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [*mısrınuñ, -ı, -n, -uñ]*

miskîn: *Zavallı, âciz.*

1. Komağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rūzī kıl cennetde ol **miskîne** didār u vişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*miskîne, -e]*
2. Bilürsin sen ki ben **miskîn** ü ğam-nāk
Yaşamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*miskîn,]*

3. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-ḥāl ü **miskîn** ü digeḥ-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*miskîn,]*
4. Gelür eṭṭâf-ı ‘âlemden müsâfir
Bu **miskînüñ** temâşâsına vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [*miskînüñ, -üñ]*
5. Ğarîb ü bî-kes ü **miskîn** ü rencür
Çü dîv âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [*miskîn,]*
6. Çü Leylî bu ḥaberden oldı āgâh
Ki ol **miskîne** kandedür vaṭangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*miskîne, -e]*
7. Giderdi ‘aqlı **miskînüñ** şafâdan
Bu ḥâl üzre geçerdı ‘ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [*miskînüñ, -üñ]*
8. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol **miskîne** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [*miskîne, -e]*
9. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bâzî
Atañ **miskîn** şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [*miskîn,]*
10. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen
Bu **miskîne** anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*miskîne,]*

miskîn: *Aciz, kimsesiz II âşık.*

1. Arada kalmışam **miskîn** ü ḥayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [*miskîn,]*
2. Ciger kanın yir ol dîvâne **miskîn**
Ḥavâlisin vüḥûş-ı âdemi ḥ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*miskîn,]*
3. İdinürdi ‘aşâ şâḥ-ı küvezni
Acıduğınca ol **miskîne** naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [*miskîne, -e]*
4. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol **miskîn** ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [*miskîn,]*
5. Yıkılur ol ‘imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol **miskîn** ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [*miskîn,]*
6. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğuñ anda iy vîrâne **miskîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*miskîn,]*
7. Koçup kabrini kılarıdı ḥitâbı
Ki nedür ḥâlüñ iy **miskîn** ğarîb âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*miskîn,]*
8. Bulurdı renc târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy **miskîn** ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*miskîn,]*
9. Varup diñlendi anda şâd ü ḥurrem
Ḥabîbî meşhedi üstinde **miskîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*miskîn,]*
10. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem‘
Çün ol **miskîne** kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [*miskîne, -e]*
11. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblağ
Terahḥüm idüp ol **miskîne** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [*miskîne, -e]*

miskîn-i ğam-nāk: *Kederli aciz.*

1. Yeñiyle kıldı ol **miskîn-i ğam-nāk**
Ĝubâr-ı çehresini oğlınıñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [*miskîn-i ğam-nāk,]*

miskîn-i güm-râh: *Yolunu şaşırmiş aciz.*

1. Pes andan soñra ol **miskîn-i güm-râh**
Yağasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*miskîn-i güm-râh,]*

misl: Benzer ve eş.

1. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cinândur
Ki **mişli** halk çeşminden nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*mişli, -i*]
2. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlâk
Ki **mişlüñ** görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [*mişlüñ, -ün*]
3. Ki **mişlin** görmemişdür çeşm-i âfâk
Bu nahlüñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [*mişlin, -in*]
4. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki **mişli** yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*mişli, -i*]
5. Ki **mişlin** görmemiş hergiz anuñ kes
Mu'a'ttar kılup ol mâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*mişlin, -in*]
6. Şu ruh kim **mişlidür** 'âlemde ma'düm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [*mişlidür, -dür*]

misl-i 'anber: Güzel kokuya benzer.

1. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu'anber zülfi **mişli**-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [*mişli-i 'anber, -ine*]

misl-i çenber: Yemeniye benzer.

1. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruh
Şaçınuñ şaykalından **mişli çenber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*mişli çenber,]*

misl-i gonce: Gonca gibi.

1. Buyurdı tiz ki ol dildâr-ı manzûr
Ola perdeyle **mişli gonce** mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [*mişli gonce,]*

misl-i levlî: Leyla'nın benzeri.

1. Uyandı zâr u lertzân ol niger-ğ'âh
Yoğ-iken **mişli**-i Leylî'nüñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 11*). [*mişli leylî, -nüñ*]

misl-i mîm-i ma'düm: Görülmeyen mim harfine benzer.

1. Dehâni şıfırî hem-çün hây-ı mevhûm
Lebinüñ devri **mişli mîm-i ma'düm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [*mişli mîm-i ma'düm,]*

misl-i şaykal: Denk parlaklık.

1. Ay alnı âyînesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş **mişli şaykal** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*mişli şaykal,]*

misl-i semender: Semendere benzer.

1. Dağı yok bu şecerden gayr-i hîzem
Oğullarum durur **mişli semender** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39*). [*mişli semender,]*

misl-i süret: Benzer çehrelî.

1. Münakkaş **misl-i şüret** hâne-i Çîn
'Amüdi gevherin ü mîhî zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61). [misl-i şüret,]

misl-i tevsen: İnatçı gibi.

1. Saña ben kahr iderdüm **misl-i tevsen**
Kelâmuñ güşımaydı halka-î zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70). [misl-i tevsen,]

misl-i turre-i hür: Hurilerin alınına düşen saçın benzeri.

1. Per ü bāline **misl-i turre-i hür**
Mülemma' olmış-idi ser-te-ser nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 47). [misl-i turre-i hür,]
2. Çerāğî gidicek ol bezm-i pür-nür
Karañu oldı **misl-i turre-i hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60). [misl-i turre-i hür,]

mismār ur: Çivilemek.

1. Sükünetden lebine urdı mismār
Yoğ-idi şoñra bundan ğayrı kārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98). [mismār ur, -dı]

mismār-ı sūrāh: Nal çivisi.

1. Görinür bunlaruñ farkında her şāh
Hasüduñ çeşmine **mismār-ı sūrāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60). [mismār-ı sūrāh,]

mismār-ı ten: Beden çivisi.

1. Ki ol mismār-ı tendür mîh-endām
İdüp pendüm dürin güşuñda ziver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76). [mismār-ı ten, -dür]

mısvāk: Misvak dalı, çubuğu.

1. Sütün-ı dınümüñ **mısvākıñı** kıl
Yaķınüm gülşenine naħl-ı kāmîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29). [mısvākıñı, -iñ, -i]

misl: Benzer ve eş.

1. Ki gelmemiş-durur **mislî** cihāne
'Aceb zāhid-durur 'ālemde meşhūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12). [mislî, -i]

mīve: Meyve, yemiş.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i tāze kim
Ħamd ü medhüñden bitürdi berg ü **mīve** ol nihāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24). [mīve,]
2. Şu **mīve** kim ola pür āb ü lezzet
Bulur yıl āhiriñde ķadr ü kıymet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59). [mīve,]

3. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
 Kalem nahlınden anda **mîve** saçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*mîve,]*
4. Bu tâze **mîveden** ger bû alasm
 Muhaqqak bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [*mîveden, -den]*
5. Ümidüñ sengi irmez iy cefâkâr
 Ne bu **mîvem** benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [*mîvem, -m]*
6. İderdüm yâd ayakdan hıfz anı
 Bitürdüm **mîvesin** ben bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49*). [*mîvesin, -sin]*
7. Ki bergi ğamdur anuñ **mîvesi** sem
 Ne vardur dehr-i fâninüñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*mîvesi, -si]*
8. Nihâlün **mîvesini** dirdi âgyâr
 Dirîğâ ‘ahdiñüñ çıkdı dürüĝi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*mîvesini, -si, -ni]*
9. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
 Aña el virmeyiserdür bu **mîve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [*mîve,]*

mîve: Meyve II mahsul, semere.

1. K’o servüñ **mîvesidür** şehd ü şekker
 Şaçı Mekke örtüsü Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*mîvesidür, -si, -dür]*

mîve-i bâĝ: Baĝ meyvesi.

1. Harâm olmuşdur aña **mîve-i bâĝ**
 Nihâlî bâĝımuñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132*). [*mîve-i bâĝ,]*

mîve-i cān: Can meyvesi.

1. Bu bâĝa bir şecer dikdüm bahārî
 Kim oldı **mîve-i cān** berg ü bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [*mîve-i cān,]*

mîve-i hûb: Güzel meyve.

1. Çün irişdi saña bu **mîve-i hûb**
 Yağnlarda bir oĝluñ ola maĥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*mîve-i hûb,]*

mîve-i ter: Taze meyve.

1. Murâdı üzre dire **mîve-i ter**
 Tütup berk iki zülf-i müşğ-büyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26*). [*mîve-i ter,]*

mîvân: Ara, orta.

1. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
 Esen kal k’atalık gitti **mîvândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*mîvândan, -dan]*
2. Mîvânında mişâl-i beyza-i batt
 Kover bâĝ uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 58*). [*mîvânında, -ın, -da]*
3. Aña kim Haĝ vire âzâd-nâme
 Şına bir keştinüñ çün-kim **mîvâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*mîvâni, -ı]*
4. Kenâre çıkmayırdur **mîvândan**
 Çi ger vardur benümde iztirâbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16*). [*mîvândan, -dan]*

5. Karadur toprağı vü ābı tıre
Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*miyāndan, -dan*]

miyān: *Bel. II Sevgilinin ince beli.*

1. Göze bir mevce görünmez **miyānı**
Zenaḥdānı durur bir sīb-i tāze (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46*). [*miyānı, --ı*]

miyāna gel: *Ortaya çıkmak.*

1. Senüñ gelmedi ṭāvusuñ miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naḥçır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*miyāna gel, -me, -di*]

miyāncı: *Arabulucu.*

1. Miyāncı çün bu kavli kıldı āğāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*miyāncı,]*
2. Pes ortaya **miyāncılar** şalup tız
Zārürî eyledi şulḥ etmege ḥız (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [*miyāncılar, -lar*]

miyān-ı cān: *Can beli.*

1. Miyān-ı cāndan virdi selāmı
Kılup luṭf-ıla istikbāl Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 44*). [*miyān-ı cān, -dan*]

mizāc: *Tabiat, huy.*

1. Ağı k'ıçdı Resülün añup adın
Mizāc buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*mizācı, -ı*]
2. Bu sevdādan ki bozulmuş **mizācuñ**
Kimün ḳand-ı lebindendür 'ilācuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*mizācuñ, -uñ*]
3. Gıdā viren teninden mār u mūra
Mizāc nā-tüvān u ḥālî ma'kūs (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*mizācı, -ı*]
4. Şu resme kim lebe irişdi cānum
Eyü vü yatlu sendendür **mizācum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*mizācum, -um*]
5. Mizācı naẓm u eş'āra heves-nāk
Çü Mecnûn ḳışşası oldı 'āleme fāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [*mizācı, -ı*]
6. Firāk u ḥasret-ile düşdi bīmār
Ki günden güne bozuldı **mizācı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [*mizācı, -ı*]
7. Az az şıḥḥat bulup vaḳtı bih oldı
Mizāc süstlikden ḳurtılup hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*mizācı, -ı*]
8. Aña ḥummā dün ü gün ğālib oldı
Mizācından götürdi raḥtı rāḥat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*mizācından, -in, -dan*]

mizāc-ı āsumān: *Gökyüzünün huyu.*

1. Mizāc-ı āsumāndan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldı kimseye nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*mizāc-ı āsumān, -dan*]

mizācınca: *Tabiat, huy.*

1. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı müm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [*mizâcınca,]*

moğol: *Mogol (çekik) gözlü.*

1. Terahhum kıl **Moğol** Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hañadan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38*). [*moğol,]*

mû: *Tüy, kıl, saç teli.*

1. Siyeh mûdan çeküpdür kudret **mû**
Revâk-ı dide üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*mû,]*
2. Siyeh **mûdan** çeküpdür kudret mû
Revâk-ı dide üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*mûdan, -dan]*

mu'allak: *Asılı kalmış, boşta duran.*

1. Meh-i nevden fetile düzüp iy Hağ
Koduñ gök şem'dânında **mu'allak** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*mu'allak,]*
2. Düzilür şun'ıla âdem kefi hāk
Mu'allak emri ile döner eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [*mu'allak,]*

mu'allak tur: *Asılı kalmak.*

1. Degül yüz tatalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tırmuşdur mu'allak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [*mu'allak tur, -mış, -dur]*

mu'allel: *Hasta, illetli.*

1. Bes itdüm fikr k'uram ben **mu'allel**
Niżâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*mu'allel,]*
2. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini şabra düzdi ol **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*mu'allel,]*
3. Yapışup halkasına Ka'benüñ el
Tazarru' kıl Hudâya iy **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [*mu'allel,]*
4. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki buldi ellerini ol **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [*mu'allel,]*

mu'allim: *Öğretmen, hoca.*

1. Ki vardı bir **mu'allim** anda üstâd
Özinden niçe fen itmışdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*mu'allim,]*

mu'ammâ: *Bilmece.*

1. Münevver zihni açmağda **mu'ammâ**
Şan olmuşdur kılîd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [*mu'ammâ,]*

mu'anber: *Amber kokulu.*

1. Didi iy hāk-i pāyī ŧeblere tāk
Mu'anber ca'dı reŧk-i ŧām-ı mi'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78*). [*mu'anber,]*
2. Virürdi gönlünü ol gül'izāre
Mu'anber ca'dı oldı pīç-der-pīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [*mu'anber,]*
3. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [*mu'anber,]*
4. Asılmış gerdeninden sinesine
Mu'anber zülfü miḡl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [*mu'anber,]*
5. Mu'anber fülful ü ŧirîn-dehenler
Müsel-käkül ü simîn-zekānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81*). [*mu'anber,]*
6. Mu'anber zülfinüñ büyüñdan ol cān
Ol eṭrāfi mu'aṭtar kıldı yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [*mu'anber,]*
7. Mu'anber büy nāzik gerden-efrāz
Bu āhûlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*mu'anber,]*
8. Dil ü cān buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir zengī peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [*mu'anber,]*
9. Ki ḥaṭdan bir kabā giymiŧ **mu'anber**
Çün açdı ḥaṭtını ol merd-i bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*mu'anber,]*

mu'arrā: Arınmış, ârî, berî, hâlî.

1. ŧekerlerdür berî ṭa'n-ı megesden
Güherlerdür **mu'arrā** dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148*). [*mu'arrā,]*
2. Ki ol ḥöñdan yimedi bir nevāle
Yimekten ol **mu'arrā** idi ḥ'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [*mu'arrā,]*

mu'attal kıl: *Terk etmek.*

1. Çü ḥalk itdüñ beni luṭfuñdan evvel
İlāhî āḫirüm kıлма mu'aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [*mu'aṭṭal kıl, -ma]*

mu'attar: *Güzel kokulu, güzel kokmuş.*

1. Dehānıñ nergisüñ itdüñ tolu zer
ŧabānuñ dāmenin kılduñ **mu'aṭṭar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*mu'aṭṭar,]*
2. Mu'anber zülfinüñ büyüñdan ol cān
Ol eṭrāfi **mu'aṭṭar** kıldı yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [*mu'aṭṭar,]*

mu'attar eyle: *Kokulandırmak, güzel kokmasını sağlamak.*

1. Müzeyyen kı lup āfākı gülistān
Mu'aṭṭar eylemiş gülzārı reyḫān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [*mu'aṭṭar eyle, -miş]*

mu'aṭṭar kıl: *Kokulandırmak, güzel kokuya bürümek.*

1. Taḡıdup ŧaçlarını süñbül-i ter
Gülistān bezmini kılmış mu'aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76*). [*mu'aṭṭar kıl, -miş]*
2. Ki miḡlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu'aṭṭar kı lup ol māk-i mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [*mu'aṭṭar kıl, -up]*
3. Mu'aṭṭar kılan eṭrāf-ı havāyı
Uran bünyād iklīm-i vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 4*). [*mu'aṭṭar kıl, -an]*
4. Mu'aṭṭar kıldı āfākı ser-ā-pā
Cihān cennet miŧāl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8*). [*mu'aṭṭar kıl, -dı]*

mu'aṭṭar ol: *Güzel kokulu olma.*

1. Koşulardan kim oldur rûh-perver
Dimâg-ı cânları oldu mu'athtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 114*). [mu'athtar ol, -dı]
2. Mu'athtar olur andan cân hârimi
Bisâţum hâkdendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [mu'athtar ol, -ur]

mu'ayyen: Meşhur, bilinen, belli.

1. Hadîsidür Resûlün hem **mu'ayyen**
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9*). [mu'ayyen,]
2. Direfşi ayınuñ âyinesinden
'Arûs-ı fetḥ-i didârı **mu'ayyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 50*). [mu'ayyen,]
3. Niçe k'ıçe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan **mu'ayyendür** ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [mu'ayyendür, -dür]
4. Ki cânından yuyupdur el **mu'ayyen**
'Abeş yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [mu'ayyen,]
5. Rızâñile diledüm senden anı
Çü gönlün yok-durur bildüm **mu'ayyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [mu'ayyen,]
6. Velî kendü işiyçündür **mu'ayyen**
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [mu'ayyen,]
7. Cihânda bir **mu'ayyen** meskenün yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [mu'ayyen,]
8. Ki yitmez Hâk katında ol **mu'ayyen**
Eyülük yatlılık 'âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [mu'ayyen,]
9. Bu şüret n'eylesün hâlî **mu'ayyen**
Vücüd-ı çâkuñ olmuş ser-te-ser hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [mu'ayyen,]
10. Vühüşüñ şöḥbeti yegdür **mu'ayyen**
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [mu'ayyen,]
11. Kamuya borcdur ölmek **mu'ayyen**
Eger bir ḥabbe borcuñ olsa ma'lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [mu'ayyen,]

mübârek: Bereketli, kutsal.

1. Gelüpdür şâne gibi nâm-ı Allâh
Mübârek nâmı dürr-i tâc-ı tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7*). [mübârek,]
2. Mübârek nâmı vird-i her sülḥan-senc
Dil-i 'arîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [mübârek,]
3. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldu pür ol evvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [mübârek,]
4. Meger günlerde bir gün k'irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [mübârek,]
5. Varup öpdî **mübârek** gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [mübârek,]
6. Başı devletli vü yüzü **mübârek**
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [mübârek,]
7. Anasınıñ **mübârek** pâyine baş
Üküş 'özü-ile öpüp ḥâk-i pâyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [mübârek,]
8. Mübârek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sâz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [mübârek,]

mübârek evle: Kutlu, bereketli kalmak.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 48*). [mübârek eyle, -sün]

mübârek kıl: Kutlu, hayırlı, bereketli yapmak.

1. Yiñi dildârũñı kılson mübârek
Ben olam çün çerâğũndan senũñ dũr (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [mübârek kıl, -sun]

mübâriz: *Herhangi bir konuda muhâlifiyile mücâdele eden, mücâdeleye giren kimse.*

1. Mübârizler eline aldı çâlâk
Sũñũlerin mişâl-i mâr-ı Đahhâk (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 55, Mısra 33*). [mübârizler, -ler]
2. Mübârizler ki ‘arz eyler mehâbet
Çopar nâ-merdlar üzre kıyâmet (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [mübârizler, -ler]

mübâsir: *Müjdeleyen.*

1. Mübâsir olmazam ben aña mutlak
Revâ olmaya ‘ışkuñ mezhebinde (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [mübâsir,]

mübeddel eyle: *Değıştirmek, dönüştürmek.*

1. Didi kim bĩ-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledũm şulha mübeddel (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [mübeddel eyle, -dũm]

mübeddel kıl: *Değıştirmek, dönüştürmek.*

1. Başından hem diline indi ser-sâm
Harâret hâlini kıldı mübeddel (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 127, Mısra 55*). [mübeddel kıl, -dı]

müberrâ ol: *Uzak olmak, bir şeyle alakasını kesmek.*

1. Müberrâ oldu zâtı şeş cihetden
Derũni dũrci tũldı ma’rifetden (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [müberrâ ol, -dı]

mübtelâ: *Bağımlı, tutkun, düşkün.*

1. Zelil ü **mübtelâ** vũ zâr kılma
Zamân-ı vaşlda bĩ-yâr kılma (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [mübtelâ,]
2. Biñ er ‘ışkuñda tũtkim **mübtelâdur**
Saña ma’şũka olmak ne revâdur (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [mübtelâdur, -dur]
3. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-likânuñ
Añarlar adını ol **mübtelânuñ** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 37, Mısra 48*). [mübtelânuñ, -nuñ]
4. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K’eve getürdiler ol **mübtelâyı** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [mübtelâyı, -(y)ı]
5. Bilũñüz siz dağı ol **mübtelâyı**
Ğamından Leylinũñ bulmaz rehâyı (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [mübtelâyı, -yı]
6. Şerik olur şikâra ol dağı bil
Esirgeyũp bu bir kaç **mübtelâyı** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [mübtelâyı, -yı]
7. Çũ bir söz açıla ol **mübtelâdan**
Dir idi yine diñ işitmedũm ben (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [mübtelâdan, -+dan]
8. Müşâbihdũr gözi ahũ gözine
Bunı diyũp ol iki **mübtelâyı** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [mübtelâyı, -yı]
9. Virũr yarın saña Hağ ecrin anuñ
Ço varsun çiftine ol **mübtelâyı** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [mübtelâyı, -yı]
10. Şoñ ucu hizmetũnde şũ na yitdũm
Ki virdũñ seğlere ben **mübtelâyı** (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [mübtelâyı, -yı]

11. Ki derdümden belāya **mübtelādur**
Ža'if-i ḥastemidür yā tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [*mübtelādur, -dur*]

mübtelâ: *Bağımlı; tutkun; âşık.*

1. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maqşūduma ben **mübtelāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*mübtelāyı, -y, -ı*]
2. Gözi tuş oldı şāhuñ ol gedāya
Belā sicni içinde **mübtelāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [*mübtelāya, -ya*]
3. Ki men' itmezse taqdîr-i Ğudāyı
Ururam kāmına bu **mübtelāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [*mübtelāyı, -y, -ı*]
4. Firîb ü ālile ben **mübtelāyı**
Getürüp 'ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*mübtelāyı, -y, -ı*]
5. Şikâr-ı 'ışık olan cân-ı figârı
Esîr ü **mübtelâ** vü zâr u maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [*mübtelâ,]*
6. Nedür şimdi baña bu **mübtelâlık**
Çanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [*mübtelâlık, -lık*]
7. İşiden nâlesin her **mübtelânuñ**
Belâ vādîsi 'atşânına her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16*). [*mübtelânuñ, -nuñ*]
8. Vücüdi ḥâmedür şan nâlesi nâl
Belāya **mübtelâ** vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*mübtelâ,]*
9. Cemâli **mübtelâsına** taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [*mübtelâsına, -sı, -n, -a*]
10. Belāyı ref' kııl bir **mübtelâdan**
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [*mübtelâdan, -dan*]

mübtelâ kııl: *Âşık etmek, tutkun etmek.*

1. Beni de sencileyin **mübtelâ kııl**
Sülük-ı 'ışıkda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [*mübtelâ kııl,]*

mübtelâ-yı ğâr: *Mağarada tutkun.*

1. Yaban dīvānesi oldı ḥiredmend
Çözildi mübtelâ-yı ğârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 182*). [*mübtelâ-yı ğâr, -dan*]

mücâvir: *Komşu.*

1. Nüzül itdi çü sultân-ı müsâfir
Mücâvir şâh çekdi nüzl-i vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*mücâvir,]*

mücellâ ol: *Cilalanmak, parlatılmak.*

1. Mücellâ oldı dehr āyine āyîn
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı ğam-ālüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*mücellâ ol, -dı*]

mücellid: *Ar. Teclid eden, kitap cildi yapan sanatkâr. Cem'i: mücellidîn.*

1. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir **mücellid** düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [*mücellid,]*

mücid-i cüd: Cömertçe çalışan.

1. İy vücūdı **mücid-i cüd** u 'aṭā luṭf u kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı ḥilm u ḥayā ḥulḳ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*mücid-i cüd,*]

mücid-i cümle: Cümlenin yaratıcısı.

1. Senüñ emrünüle olur her 'acāib
Ki sensin **mücid-i cümle** garāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [*mücid-i cümle,*]

mu'ciz: 1. Āciz kılan, acze düşüren 2.Kısa, özlü, veciz. 3. Çok şeyi az sözle ifâde eden, kısa ve özlü bir biçimde anlatan.

1. 'Aşā-yı Musāsın iy ḥāme-i güyā
Ki senden cümle **mu'cizdür** hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [*mu'cizdür, -dür*]

mu'cizāt: Mucizeler.

1. Küffār **mu'cizātuñı** gördükçe buḥl idüp
Kılurlar idi siḥri ḳo diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [*mu'cizātuñı, -uñı, -ı*]

mu'cize: Peygamberlerin Allah 'ın izniyle peygamberliklerini ispat için yaptıkları, akılla açıklanması mümkün olmayan olağanüstü iş, halkı hayrette bırakan ve ancak ilâhî müdâhaleyle açıklanan hârikulâde hal ve davranış.

1. Gösterür bir ḥaṭaba luṭfila olsañ nāzır
Mu'cize Mūsī 'aşāsı gibi şāhā o ḥaṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*mu'cize,*]

mu'cize ur: Mucize göstermek.

1. İdersin mu'cize urdukca bünyād
Göñül şaḳḳu'l-kamer engüşṭini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 9*). [*mu'cize ur, -duk, -ça*]

mücrim: Suçlu, günahkar.

1. Ḥaḳ te'ālā 'afvüñi mebzül ide **mücrimlere**
Niçe kim 'âdet-durur ḳıldan ḥaṭā şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61*). [*mücrimlere, -ler, -e*]
2. Bu mücrim de ne taḳvā var ne ṭā'at
Tehî vü müflis umarvan şefā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*mücrimde, -de*]

müdām: Daima, her zaman.

1. Meclisüñ cāmī şehā neşv ü nemā bulsun **müdām**
Niçe kim mezkür ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*müdām,*]
2. Müdām iş üzredür ked-bānūyı ḥāk
K'aña penbe sheherdü çarḥ-ı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*müdām,*]
3. Göñül virişdi çün Ḳays-ile Leylî
Müdām arturdı birbirine meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [*müdām,*]
4. Ne ḥöd dildār dergāhına ḳāşid
Bu iş için **müdām** endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [*müdām,*]

5. Müdām İbn-i Selām idi niġeh-bān
Kuş uçurmazdı üstinden hevāda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66*). [*müdām,]*
6. Ki hālinden ne bilürsin fülānuñ
Müdām ol derd-mend-i vaḡşet-āmiz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15*). [*müdām,]*
7. Huzürında çi ḡāk idi çi altun
Müdām ol pāk-ṭab' ü pāk-dāmen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [*müdām,]*
8. Su yirine **müdām** içerdî ḡünü
Ḳarābeti bilüp derdini anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6*). [*müdām,]*

müdām ol: Devamlı olmak, sürekli olmak.

1. Müdām ol rezmgāh içre dilirān
Ġirivāndur nitekim nerre şirān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [*müdām ol,]*

müdārā: Hoş muamele etme.

1. Bu yolda şabr kıılmaḡdur **müdārā**
İġende kend'özüñi kıılma ġiryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164*). [*müdārā,]*
2. Ne şabr u ne taḡammül ne **müdārā**
Yolu teşviş-i ḡıfz-ı zevcden pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [*müdārā,]*
3. İderler-idi taḡsîn ü du'āyı
Necidüġi ol iki hem **müdārā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [*müdārā,]*

müdāre: Ar. Bir şeyin arkasından yetişmek.

1. Çok eyledi atam cehd ü **müdāre**
Velî virmediler olmadı çāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [*müdāre,]*
2. Ki şahib-'aḡl üzredür **müdāre**
Benüm göñlüm kim 'ışḡ gitmez (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14*). [*müdāre,]*

müdāre it: İyi geçinmek.

1. Ḳarābeti daḡı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25*). [*müdāre it, -üp]*

müdāre kıl: Yetişmeye çalışmak.

1. K'öliceḡ yurdum ile ḡalısar āh
Ḳıllardı rüz u şeb cehd ü müdāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [*müdāre kıl, -ar, -dı]*

müdāvim: Bir işi devamlı yapmak.

1. Perî-ruhlar okumaġa **müdāvim**
Neyise niçe ṭüṭi-yi şeker-ḡwār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10*). [*müdāvim,]*

müdde'î: İddia edici, iddia eden.

1. Yapalum **müdde'înüñ** yüzine der
Bisāt-ı ḡāk üzre bî-melāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104*). [*müdde'înüñ, -nüñ]*

müddet: Süre, zaman aralığı.

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toğurdur **müddetile** dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64*). [*müddetile, -ile*]
2. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir **müddet** bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*müddet,]*
3. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe **müddetdür** ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [*müddetdür, -düt*]
4. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömre **müddeti** şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [*müddeti, -i*]
5. Kıpazdı anı hayret cihândan
Biri birine karşı niçe **müddet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [*müddet,]*

müdgâm: İç içe.

1. Telâffuzda biri biriyle **müdgâm**
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı ʔal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [*müdgâm,]*

mü'ebbed: Sonsuza kadar.

1. Komağıl nâr-ı cehennemde **mü'ebbed** yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [*mü'ebbed,]*

müflis: İflâs eden, sermayesini kaybetmiş.

1. İy perî ol **müflisi** medyûn idersin 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [*müflisi, -i*]
2. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdünde cihân **müflisleri** hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*).
[*müflisleri, -ler, -i*]
3. Bu mücrim de ne taqvâ var ne ʔa'at
Tehî vü **müflis** umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*müflis,]*
4. Ki **müflis** idi faqr itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [*müflis,]*
5. K'anı kılmadı âhîr yine **müflis**
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*müflis,]*

muğannî: (Ar.) Şarkıcı.

1. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannîlik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24*). [*muğannîlik, -lik*]

muğayir: Uymaz, aykırı.

1. Okuyup yazma tedbîrinde sâyir
Bularuñ fi'li anlara **muğayir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*muğayir,]*

müg-i zer-kâr: Parlak ateşe tapan.

1. Felek türkün şihâb-ı necm-i sâkıb
Müg-i zer-kârı kılmuşdı lâ'ib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 10*). [*müg-i zer-kâr, -la*]

muğtenem: Nail etmek, nimetlendirmek.

1. Olur hezār şükr ki muhtâc-ı mücrimân
Hân-ı şefâ'atuna kıyâmetde **muğtenem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*muğtenem,]*

muğtenem ol: *Ganimet olarak almak.*

1. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdünde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*). [*muğtenem ol, -dı]*

muhakkak: *Kesin, belli, şüphesiz.*

1. Bu tâze mîveden ger bû alasın
Muhaqqak bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*muhaqqak,]*
2. Baña hõd 'ışkdandır küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürven **muhaqqak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [*muhaqqak,]*

muhâl: *Gönülden gerçekleşmesi mümkün olmayan.*

1. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy meh-rü **muhâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [*muhâlüm, -üm]*

muhâlif: *Muhalifler. aynı görüşte olmayanlar.*

1. Ki tâ oldı **muhâlifler** haberdâr
Çü zâhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [*muhâlifler, -ler]*

muhâlif: *Karşı, aykırı.*

1. Düşüp tedbîrüne fi'lün **muhâlif**
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [*muhâlif,]*
2. Çalışam vaşl olunca saña dildâr
Muhâlif va'de vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*muhâlif,]*

muhalled: *Sürekli, kalıcı.*

1. Lağab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki gevher idi bunlar **muhalled** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [*muhalled,]*

muhalled kal: *Ebedi, sürekli kalmak.*

1. Bu işe düşmez iseñ ger muqayyed
Gamâm-ı gamda kalur meh muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [*muhalled kal, -ur]*

muhalled tut: *Kalıcı olmak.*

1. Risâlet mühri haqqı kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerifinde muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 140*). [*muhalled tut, -ar]*

muhallil: *Parçalara, unsurlara ayıran, tahlil eden, çözümleyen.*

1. Çi ger ‘âlemde nâmuñdur mükemmel
Velikin ‘uhde-i ‘ahdüñ **muḥallil** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34*). [*muḥallil,]*

muḥallil it: Parçalara ayırmak.

1. Biñâ-yı ‘ömrin itmışdi muḥallil
İkinci zelzele irdi çü tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 56*). [*muḥallil it, -miş, -di]*

muḥallil kıl: Bir erkeğin üç talâk ile boşadığı kadınla tekrar evlenebilmesi için o kadını anlaşmalı olarak nikâhladıktan hemen sonra boşayan, hülle yapan kimse, hülleci. II Helal kılmak.

1. Kılâm zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdi itdiler iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 16*). [*muḥallil kıl, -am]*

muḥammed: Hz. Muhammed.

1. Nâm ü nişâni yoğken Ādem-ile ‘âlemüñ
Hağ virmışdi saña **Muḥammed** diyü ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*muḥammed,]*
2. Hudâvendâ **Muḥammed** hürmetiyçün
Dü-kevne şâh-ı sermed hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95*). [*muḥammed,]*
3. İki kevne olan sulṭân-ı sermed
Nübüvvet tahtınıñ şâhı **Muḥammed** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [*muḥammed,]*
4. Hezârân ‘izzile olup dü-tâ kaç
Selâmin aldı bunlaruñ **Muḥammed** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116*). [*muḥammed,]*
5. Baña rûzı kıl anda baht-ı sermed
Şefâ‘at eylesün ya’ni **Muḥammed** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226*). [*muḥammed,]*
6. Risâlet mühri haqqı kim **Muḥammed**
Tutar zahr-ı şerifinde muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139*). [*muḥammed,]*

muḥannes: Korkak, alçak tabiatlı (kimseler).

1. Kõparur serverânuñ tiğ-ı tizi
Muḥannesler başına rüste- hizi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64*). [*muḥannesler, -ler]*
2. Ola ‘uqqâb-ı nâvek çünki perdâr
Muḥannesler kalur kerkes gibi h̄wâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*muḥannesler, -ler]*
3. Kõpardı server anuñ tiğ-ı tizi
Muḥannesler başına rest-hizi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62*). [*muḥannesler, -ler]*

muḥaşşal: Hasılı, sözün kısası.

1. Muḥaşşal ol perî-ruhsâr ṭannâz
Olup bir kaç kâmer-ruḥlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15*). [*muḥaşşal,]*
2. Olur ‘âşıqları biñden ziyâde
Muḥaşşal ol perî-ruhsâr ṭannâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5*). [*muḥaşşal,]*
3. Ay alnı âyinesine **muḥaşşal**
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [*muḥaşşal,]*
4. Muḥaşşal bir arada ol iki mâh
İdindiler biri birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [*muḥaşşal,]*
5. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile **muḥaşşal**
İşini şabra düzdü ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 37*). [*muḥaşşal,]*
6. Ki ma‘mûr olmamışdur bir zamânda
Muḥaşşal ger hârâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [*muḥaşşal,]*
7. Süzerdi yüzine geh geh yüzini
Muḥaşşal anuñla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93*). [*muḥaşşal,]*

8. Buña bezl eylediler özlerini
Muḥaṣṣal ol gün irişince ahşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [*muḥaṣṣal,]*
9. Ayaksuz kimse iletmez başa rāh
Selāmile **muḥaṣṣal** anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*muḥaṣṣal,]*

müheyyā eyle: *Hazır etmek, hazır hale getirmek, tertip etmek.*

1. Müheyyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Ḥaber gelse diyü gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55*). [*müheyyā eyle, -yüp]*
2. Nihāyetsüz kamu rengin ü zībā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61*). [*müheyyā eyle, -yüp]*

müheyyā kıl: *Hazırlamak.*

1. Olup bu söz kabūli pādīşāhuñ
Müheyyā kıldı tertībini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36*). [*müheyyā kıl, -dı]*

muhıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd: *Eşsiz yüzüne düşen saçın aşığı.*

1. Muḥıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihāndan geçmiş öz hāliline meşğül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 22*). [*muḥıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd,]*

mühim: *Önemli.*

1. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [*mühim,]*

muhîṭ-i āsmān: *Gökyüzünü kuşatan.*

1. Düzer kavv-ı kuzāḥdan şun‘-ı Mevlā
Muhîṭ-i āsmān üzre pül-i a‘lā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*muḥîṭ-i āsmān,]*

muhîṭ-i kıssa: *Hikaye denizi.*

1. Gürür itme aña iy yār zinhār
Çü gösterdi **muhîṭ-i kıssa** pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113*). [*muḥîṭ-i kıssa,]*

muhkem: *Cerihat bağlamında "ağır, ciddi".*

1. Ki şol a‘māyı gör kim düşdi **muhkem**
Varup hālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*muhkem,]*

muhkem: *Sağlam, dayanıklı.*

1. ‘Ömer kim şer‘i **muhkem** idi ğāyet
Sivā-yı Ḥakdan itmişdi ferāğāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [*muhkem,]*
2. Sarāy içre var idi kal‘a **muhkem**
İletdiler nigārı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*muhkem,]*
3. Didî iy bāğ-ı cān ḥurrem ṭapuñdan
Vücüdüm ḥānesi **muhkem** ṭapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*muhkem,]*

4. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
Giribânına anuñ dikdi **muḥkem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [*muḥkem,]*
5. Ger ölse yârî ḥâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla **muḥkem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24*). [*muḥkem,]*
6. Bir iki gün ne var olsañ Ḥaḳa râm
Başuñ gitdi daḥı **muḥkem** ligâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [*muḥkem,]*
7. Ḳamusın baḡladı vü şardı **muḥkem**
Yeñiyle yüzünüñ sildi ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28*). [*muḥkem,]*
8. Ṭolasam ḥalkasına zülfünüñ dest
Ṭutup **muḥkem** seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85*). [*muḥkem,]*
9. Kızı üzre niĝeh-bân oldı **muḥkem**
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [*muḥkem,]*
10. Vücüdi ten-dürüst oldı vü **muḥkem**
Velikin bed ğidâlardan o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [*muḥkem,]*
11. Şu resm-ile ki iki naḳş-ı dîvâr
Dehânı baḡlu bülbül ğibi **muḥkem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*muḥkem,]*

muḥkem ol: *Saĝlam, dayanıklı olmak.*

1. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışḳ arada muḥkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34*). [*muḥkem ol, -dı]*

müḥr: *Mühür.*

1. Nübüvvet şâhınıñ **müḥri** ḥaḳiyçün
Risâlet çarḥınıñ miḥri ḥaḳiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [*müḥri, -i]*
2. Maḥabbet **müḥrinüñ** âşârı için
Nübüvvet **müḥrinüñ** envârı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73*). [*müḥrinüñ, -i, -n, -üñ]*
3. Maḥabbet **müḥrinüñ** âşârı için
Nübüvvet **müḥrinüñ** envârı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [*müḥrinüñ, -i, -n, -üñ]*
4. Felek 'aḡudına baḡlamışdı zühre
Ḳazâdan bir münevver bâz **müḥre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [*müḥre, -e]*
5. Risâlet **müḥri** ḥaḳkı kim Muḥammed
Ṭutar zahr-ı şerifinde muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139*). [*müḥri, -i]*
6. Ṭurur mihr-ile vü **müḥrünüñ** el-ân
Eger biñ yıl daḥı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [*müḥrünüñ, -üñ, -le]*
7. Kilâbuñ dişleri **müḥrile** beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*müḥrile, -ile]*
8. Henüz öz **müḥriledür** ḥoḳḳa-i 'âc
Delinmedi daḥı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [*müḥriledür, -ile, -dür]*
9. Niĝin-i mihr-bâniden-durur **müḥr**
Bugün kim perde olmışdur aña ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 82*). [*müḥr,]*

müḥre: *Bir çeşit yuvarlak şey.*

1. Çü mâr-ı zulmet itdi **müḥresin** çin
Ruḥ-ı Daḥḥâḳ-ı devrân oldı rengin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29*). [*müḥresin, -sin]*

müḥre-i püşt: *Sırt yuvarlaklığı.*

1. Meger kim **müḥre-i püşt** ol daḥı piç
Pür iken ğabĝabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [*müḥre-i püşt,]*

muhrik: *Yakıcı, ateşli.*

1. Düşeli mihrûn hevâsına yağıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne **muhrîk** âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*muhrîk,]*

muhsin it: İyilik etmek.

1. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu halkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*muhsin it, -er]*

muhtâc: İhtiyacı olan, muhtaç.

1. Kimiñün mâlı deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula **muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [*muhtâc,]*
2. Çü luftuñ oldu Vehhâb-ü'l-'aıyyât
Saña **muhtâc** cümle gayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [*muhtâc,]*
3. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi'râc
Ki turur kâmetün kilğine **muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [*muhtâc,]*
4. Var-idi murğ-i tâyir gibi bâli
Degüldi şâyine **muhtâc** yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [*muhtâc,]*
5. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kâpusında turur feyzine **muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126*). [*muhtâc,]*
6. İştise kânde bir 'uryân ya bir aç
İderdi şöyle k'ili aña **muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*muhtâc,]*
7. Tür evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârûña **muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*muhtâc,]*
8. Degül ol şeh hârâc u bâca **muhtâc**
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*muhtâc,]*
9. Gübârûñ kuhlına cân çeşmi **muhtâc**
Tenümde şinsa yir yir üstüh'ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [*muhtâc,]*

muhtâc-ı mücrimân: Günahkar fakirler.

1. Olur hezâr şükr ki **muhtâc-ı mücrimân**
H'ân-ı şefâ'atunla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [*muhtâc-ı mücrimân, -ân]*

muhterem: Saygın, saygıdeğer.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç **muhterem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [*muhterem,]*
2. K'ola âsüde-dil bir dem ol abdâl
Ben iñen **muhterem** tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*muhterem,]*
3. Keremden 'izzet ü hürmet kılasın
'Azîz ü **muhteremdür** çünkü yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [*muhteremdür, -dür]*

muhtesib: İslâm hükûkunda bir kasaba veya şehir halkının şer'i emir ve yasaklara uymasını sağlamakla görevli olarak çarşı ve pazarı kontrol eden, ticârî dâvâlara ve bâzı amme dâvâlarına bakan belediye zâbita memuru.

1. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çäk
'Asesden **muhtesibden** kimseye bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*muhtesibden, -den]*

mu'in: Yardımcı.

1. Livâsı cümle âfâk üzre manşür
Mu'in kâmer ü a'dâsı makhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*mu'in, -i]*

2. Bu yolda ben saña şöyle **mu‘inem**
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*mu‘inem, -em*]
3. ‘Aceb feryâduma kimden ire dâd
Mu‘inüm yâverüm yârum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*mu‘inüm, -üm*]

mu‘in ol: Yardımcı olmak.

1. Mu‘in olsun Hâk ol şâh-ı cihâna
Cihân hâş olsun ol şâhib-kırâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [*mu‘in ol, -sun*]

müjde: Sevinçli haber.

1. Yitürdi **müjde** ol bî-per hümâya
Açup ol hil‘ati kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*müjde,]*

müjdegân: Müjde bahşisi, müjde getirene verilen hediye.

1. Peyâmuñ-çün vireyin **müjdegâni**
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28*). [*müjdegâni, -i*]

müjde-i merg: Ölümün müjdesi.

1. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şâd
Ki‘ayağüñ tozına nakd-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26*). [*müjde-i merg, -üm, -le*]

müje: Kirpik.

1. Müjesi tığına kim tâb virmiş
Ruñmuñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [*müjesi, -si*]

müjgân: Kirpik.

1. Gözi saqka olan **müjgâni** ferrâş
Cebîni yâri eşiginde nakkâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [*müjgâni, -i*]
2. Ki gamdan idi nañl-i kâmeti ham
Yaşı ferrâş idi **müjgâni** çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*müjgâni, -i*]
3. Hârîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi saqkâ olan **müjgâni** ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [*müjgâni, -i*]

mukâbil: Denk, karşılık.

1. Gelüpdî tâli‘ümden baht-ı kâbil
Murâdum âyinesine **mukâbil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [*mukâbil,]*
2. Görür kim bir nümünesinde taķuñ
Mukâbil şadrına ol çâr taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*mukâbil,]*
3. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K’ola aña **mukâbil** rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [*mukâbil,]*
4. Görür bir şem‘dür bâde **mukâbil**
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [*mukâbil,]*

mukābil gel: Denk gelmek, karşılık gelmek.

1. Toķınup def daķı zerrīn celācil
Kefine muṭribūñ geldi muķābil (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 24*). [*muķābil gel, -di*]

mukābil tut: Denk tutmak.

1. Kesegör tiĝ-ı Şabr ile boĝazın
Muķābil tut çü cān-bāzān-ı ĝāzī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 33*). [*muķābil tut,]*

mukaddem: Önce gelen, önceki.

1. Cihāna gerçi evvel geldi Ādem
Senūñ nūruñdurur andan **mukaddem** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [*mukaddem,]*

mukadder: Takdir edilmiş, uygun (reva)görölmüş kader, alın yazısı.

1. Gider düşdi yine Őahrāya çün bād
Dir idi Haķ ne kaldıysa **mukadder** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*muķadder,]*

mükaḥḥal: Sürmelenmiş, üzerine sürme sürölmüş.

1. Mükaḥḥal çeşm-i fettānı Ḥudādan
Münevver ṭal'atı Őems-i duḥādan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 285*). [*mükaḥḥal,]*
2. Bir āhücuķ var idi ki Őeĝab-nāķ
Mükaḥḥal çeŐm ü çāpük hem ṭarab-sāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*mükaḥḥal,]*

mukalled: Boynuna gerdanlık takılmış.

1. Vefā dürcinde maķföl ü **mukalled**
Ḥuzürin görmemişlerdi zamānuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [*mukalled,]*

mukārin it: Yakın etmek.

1. Ne vech-ile eger olursa mümkin
İdem ol meh-veŐi saña muķārin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [*muķārin it, -em*]

mukārin ol: Yaklaşmak,yakın olmak.

1. Lebinden bāde ser-mest oldu derḥāl
Hilāl-ile muķārin oldu ḥurŐid (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 83*). [*muķārin ol, -dı*]
2. Firişteyle muķārin oldu yā ḥür
Olur ol 'āŐıķuñ ferḥunde-ḥālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [*muķārin ol, -dı*]

mukarrar: Kararlaştırılmış, kesin, Şüphesiz.

1. Muķarrar bildi kim ol pīr-i kāmīl
Olur Haķdan ne kim isterse ḥāŐıl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [*muķarrar,]*

mukarrer: Kararlaştırılmış, kesin, şüphesiz.

1. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Çamu andan okırlardı **muqarrer** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12). [muqarrer,]
2. Civâr-ı sâye-bânında **muqarrer**
‘Arabdan var idi bir nice duhter (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 19). [muqarrer,]
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi er
K’anı pîşe tütinmazdı **muqarrer** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10). [muqarrer,]
4. Bu resm-ile üç ay miqdârı bunlar
Şafâ vü ‘işret itdiler **muqarrer** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190). [muqarrer,]
5. Vü ger âgâh kılmazsam **muqarrer**
Bir iş ider aña bu hîle-gerler (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9). [muqarrer,]
6. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de öldiyesirler **muqarrer** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28). [muqarrer,]
7. Yahüd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu **muqarrer** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50). [muqarrer,]
8. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muqarrer bildi kim ol kebk-i hûd-kâm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97). [muqarrer,]
9. Cihân-ı ‘ışkdandur şeh-r-bend ol
Muqarrer bildi kim uşlanmayısar (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3). [muqarrer,]
10. Nedür kütüñ çün âdemsin **muqarrer**
Dedi kim iy Selim-i bâ-selâmet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70). [muqarrer,]
11. Ana bâbâ elindedür **muqarrer**
Bu dünyâda ‘acebdür k’iy nigû-hwâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44). [muqarrer,]

mukarrer bil: Karar kılmak.

1. Muqarrer bildi her şâhib-ferâset
K’iriser ‘ışkdan aña felâket (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 339). [muqarrer bil, -di]

mukarrer it: Kararlaştırmak.

1. Çün itdi ceng kıлмаğı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem‘ ola leşker (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59). [muqarrer it, -di]

mukarrer kıl: Karar vermek, sağlamaştırmak.

1. Çanı ol va‘de vü ‘özü ü dilekler
Ki yârı baña kılmışduñ muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14). [muqarrer kıl, -mı, -duñ]
2. İşidüp bu kelâmı her dilâver
Göñüllerinde kıldılar muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 42). [muqarrer kıl, -di, -lar]

mukarrer ol: Durmak.

1. Aña bir âbile oldı muqarrer
Tebûñ tâbından iki rüy-ı şengül (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36). [muqarrer ol, -dı]

mukayyed: Bağlı, kayıtlı.

1. Bu işe düşmez iseñ ger **muqayyed**
Çamâm-ı çamda çalır meh muhalled (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31). [muqayyed,]
2. Cefâ vü cev-r elinden sine-çäküm
Hişar içre giriftâr u **muqayyed** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23). [muqayyed,]

3. Çeken tağ u şahârîde sürüdi
Ucından ben **muqayyed** cânüñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [*muqayyed,]*
4. Degülsin dünya hâline **muqayyed**
Muqim-i hâne-i küy-i tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*muqayyed,]*

mükedder: Kederli, üzgün.

1. Yahüd zağm-ı cefâdan ol **mükedder**
Şarılmışdı deriye pây-tâ-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*mükedder,]*
2. Bu ğamdan gey **mükedder** idi hâli
Göñülde düzdi âhîr bu hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*mükedder,]*

mükedder ol: Kederli olmak.

1. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldı hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [*mükedder ol, -dı]*

mükehhâl: Sürmeli, sürmelenmiş.

1. Mükehhâl gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma'cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [*mükehhâl,]*

mükemmel: Kusursuz, noksansız.

1. Çi ger 'âlemde nâmuñdur **mükemmel**
Velikîn 'uhde-i 'ahdüñ muhallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [*mükemmel,]*
2. Olupdur bir **mükemmel** yâra mektûb
K'elâ iy sinesi ğamdan olan çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [*mükemmel,]*

mükerrem: Saygı değer, yüce.

1. Niçe yanmayayın ben iy **mükerrem**
Ki var sinemde her sü biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [*mükerrem,]*
2. Ğamın yime gözümün iy **mükerrem**
Ki olmaz âb-i deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [*mükerrem,]*
3. Gül-i tâzeyse Leylî iy **mükerrem**
Degüldür Kaýsda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [*mükerrem,]*
4. Sağî idi şu resme ol **mükerrem**
Ki cüdından idi şermende Hâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [*mükerrem,]*
5. İte yidürse yegdür iy **mükerrem**
K'ısrısa âdemi kelb-i haţar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*mükerrem,]*
6. Ebâ-'an-ced cihân içre **mükerrem**
Su gibi kan revân itmekde çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [*mükerrem,]*
7. Ki yokdur varacağ yir iy **mükerrem**
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [*mükerrem,]*
8. 'İlâc itdi marîza ol **mükerrem**
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*mükerrem,]*

mükerrem ol: Saygı değer olmak.

1. Olasın bu cihân içre mükerrem
Elünden geldügince eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [*mükerrem ol, -a, -sın]*

mükerrer it: Tekrarlamak, yinelemek.

1. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
İdüp öz kışşalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53*). [*mükerrer it, -üp*]

mükerrer kıl: Tekrarlamak.

1. Yine bu nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [*mükerrer kıl, -dı*]

mükerrer ol: (Ar.) Süzölmüş şeker olmak.

1. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [*mükerrer ol, -sa*]

mukîm: İkâmet eden, sâkin.

1. Cihân halkına ‘âmm olduçca cüdi
Muķîm ü pâyidâr olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [*muķîm,]*

mukîm ol: İkâmet etmek.

1. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüznin âbâd
Muķîm oldu cebelde nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*muķîm ol, -dı*]

mukîm-i güşe-i deyr-i nedâmet: Pişmanlık meyhanesinin köşesinde oturan.

1. Muķîm-i güşe-i deyr-i nedâmet
Teħayyür deştinüñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 4*). [*muķîm-i güşe-i deyr-i nedâmet,]*

mukîm-i hâne-i küy-ı tecerrüd: Soyutluk diyarı evinin ikamet edeni.

1. Degülsin dünya hâline muķayyed
Muķîm-i hâne-i küy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 21*). [*muķîm-i hâne-i küy-ı tecerrüd,]*

mukîm-i külbe-i derd: Dert kulübesinin sakini.

1. Muķîm-i külbe-i derd oldu nâçâr
Añup rüyâsını ağlardı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45*). [*muķîm-i külbe-i derd,]*

mukîm-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-hün: Kan dolu mağaranın dar köşelerinde ikamet eden.

1. Muķîm-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-hün
Esîr-ı çâh-ı ğam ya‘ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 15*). [*muķîm-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-hün,]*

mukırr: İkrar eden, itiraf eden, vardır, öyledir diyen.

1. Mukırr ol ‘acziñe gel iy fütade
K’ecel şiri saña çün zañmet ide (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104). [mukırr,]

mukrı: Kur'an-ı Kerim'i kurallarına uygun okuyan II Müezzın.

1. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maħalle **mukrısi** öldiyse nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43). [mukrısi, -si]

mül: Şarap.

1. Kaşı fettân lebi **mül** çeşm-i tannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13). [mül,]

mülakat ol: Buluşmak, görüşmek.

1. Biri biriyle oldılar mülakat
Meger kim ol dem-idi naħs-i evķât (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 49). [mülakat ol, -dı, -lar]

mülâvim: Yumuşak huylu, uysal.

1. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyece râm u **mülâvim** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316). [mülâvim,]

mülâzim: Bir kimse, şey veya yere bağlılık ve devamlılık gösteren.

1. Vişâli çâresineydi **mülâzim**
Kılardı her dem envâ'-ı müdârâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62). [mülâzim,]

mülemma': Parlak, renk renk.

1. Per ü bâline miğl-i turre-i hür
Mülemma' olmuş-idi ser-te-ser nür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48). [mülemma',]
2. Dür ü yâķütıla zeyni muraşsa'
Cevâhır birle âlatı **mülemma'** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62). [mülemma',]

mülevven: Rengarenk.

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksı **mülevven** kılmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4). [mülevven,]
2. Tenine bir kabâ hûb ü **mülevven**
Pür itdi lâle bir câm-ı muşaffâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36). [mülevven,]

mülevven it: Renklendirmek.

1. Rûh-ı bâğı bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzârûñ hevâsı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10). [mülevven it, -di]

mülevves: *Kirli, pis.*

1. Mülevvesdür çıkar dilden cihānı
Teferrüc eyle mülk-i cāvidānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85*). [*mülevvesdür, -dür*]

mülevves-dehr: *Kirli dünya.*

1. Cihānuñ guşşama şatan sürürin
Mülevves-dehr içinde ‘aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11*). [*mülevves-dehr,]*

mülk: *Varlık, mal, eşya.*

1. Hey meded dil **mülki** yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘līm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*mülki, -i*]
2. Hem İskender-durur hem Hızır zātı
Ki var hem **mülki** hem āb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [*mülki, -i*]
3. Sipāh-ı derd ü miḥnet ḥayl-i sevda
Dili **mülkin** bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [*mülkin, -in*]
4. Kaçan kim ‘ārızı verdine baqdı
Vücüdi **mülkini** ‘ışk odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [*mülkini, -i, -n, -i*]
5. Havādan bād olmuş berf-i rızān
Ḥarāret **mülki** dünyādan gürizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*mülki, -i*]
6. Yine ‘ışk āteşi virdi ḥarāret
Dili **mülkin** yine ğam kıldı ğāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [*mülkin, -in*]
7. Muẓaffer oldı **mülkine** revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46*). [*mülkine, -ine*]
8. Degülven mültefit **mülke** vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [*mülke, -+e*]
9. Hayātı ben ḥö çoqdan itmişem terk
Beķā **mülkine** idersün sen de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*mülkine, -ine*]
10. Ki **mülküñ** kalmadı oğluña evvāh
Seni iy ğam-h^warum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [*mülküñ, -ün*]
11. K’işide sözlerümi gūşuñ el-ān
Vücüdüm **mülkine** ger pādişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [*mülkine, -ine*]
12. Velî ma’nide ḥayvāndan-durur kem
Baş emezdi cihān **mülkine** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [*mülkine, -i, -n, -e*]
13. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tütüdi vücüdi **mülkini** teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [*mülkini, -i, -n, -i*]
14. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
‘Ādem **mülkine** ‘azm itdükte ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [*mülkine, -ine*]

mülk: *Memleket, ülke.*

1. Ḥān olaldan sen sa‘ādet birle Yünān **mülkine**
Ol vilāyetden kaçupdur kaḥt u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*mülkine, -i, -n, -e*]
2. Cihān **mülkini** tütüdiysa Süleymān
Seni sulṭān-ı kevneyn itdi Yezdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87*). [*mülkini, -i, -n, -i*]
3. Müyesser olalıdan feth-i şāhi
Gidüpdür Hind **mülkünden** siyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*mülkünden, -i, -n, -den*]
4. Ne **mülküñ** fethine kim açsa rāyet
Refîk olur aña şem‘-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [*mülküñ, -üñ*]
5. Ki var idi ‘Arab **mülkinde** bir mîr
Seḥā vü luṭf kām vü cihān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [*mülkinde, -i, -n, -de*]
6. Çıķardı rāyet-i gîti-fürüzî
Ḥabeş **mülkin** idüp Çin şāhi tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*mülkin, -in*]

7. Diyüp ol 'ışk **mülkinüñ** hümâmı
Şikârüñ benden aldı hurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90). [mülkinüñ, -i, -nüñ]
8. Bekâ **mülkine** rıhlet kıldı iy şir
Düşürüp dehr evinden büñgeh ü bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18). [mülkine, -i, -n, -e]
9. Ki varup ola **mülkine** velî-'ahd
Bir âh idüp bırağdı ol gürühi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42). [mülkine, -i, -n, -e]
10. Rikâba çekdi hıñk-i rüzgârı
Diledi kim cihân **mülkini** yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3). [mülkini, -i, -n, -i]
11. Ki nefsum hacletinden bi-vebâlüm
Vücüdüm **mülkidür** iy yâr-ı mağmüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7). [mülkidür, -idür]
12. Ki şabrum **mülkini** hicr itdi gâret
Getür cân gülistânınñ gülini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44). [mülkini, -i, -n, -i]
13. Vücüdi **mülkin** ışmarladı yek-sân
Şu resme sinesine çekdi anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78). [mülkin, -in]

mülk: Memleket, ülke II ahiret.

1. Hudâvendâ kaçankim 'azm idem ben
Bekâ **mülkine** bu dâr-ı fenâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138). [mülkine, -i, -ne]

mülk-i cân: Can yeri.

1. Veren elden Züleyhâ gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37). [mülk-i cân, -ı]

mülk-i câvidân: Sonsuz mal, mülk.

1. Mülevveşdür çıkar dilden cihâni
Teferrüc eyle mülk-i câvidânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 86). [mülk-i câvidân, -ı]

mülk-i cihân: Dünya mülkü.

1. Koyam gidem saña mülk-i cihâni
Çala çünkim tehî benden serâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134). [mülk-i cihân, -ı]

mülk-i dehr: Dünya ülkesi.

1. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12). [mülk-i dehr, -e]

mülk-i dünyâ: Dünya malı.

1. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı bu resme türfe hâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78). [mülk-i dünyâ, -dan]

mülk-i harâbât: Virane yerler.

1. Recâ vaktinde qorhudur baña kâr
Vaţangâhum-durur **mülk-i harâbât** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 83). [mülk-i harâbât,]

mülk-i hıtâ: Çin ülkesi.

1. ‘Arab şahrāsına mülk-i Hıttādān
Dağı tenleri beñzer sım-i nāba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [*mülk-i hıtâ, -dan*]

mülk-i maqşūdına: Arzulanan kazanç.

1. İrişür **mülk-i maqşūdına** derhāl
‘Arūs-ı dīn-i İslām için iy şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*mülk-i maqşūdına, -i, -, -a*]

mülk-i sa‘ādet: Saadet ülkesi.

1. Biri evc-i kerāmet burcına māh
Biri **mülk-i sa‘ādet** tahtına şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [*mülk-i sa‘ādet,]*

mülk-i yūnān: Yunan ülkesi.

1. Bihişt-i cān-fezā şod **mülk-i Yūnān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt’a 1, Mısra 1*). [*mülk-i yūnān,]*

mültefit: Yüzünü çevirip bakmak, iltifat etmek.

1. Degüldi **mültefit** bu şaydgāha
Kanā‘at kılmış-idi gerd-i rāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [*mültefit,]*
2. Degülven **mültefit** mülke vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-i devrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [*mültefit,]*

mülükāne: Hükümdara yakışacak şekilde.

1. Mülükāne tamām idüp düğünü
Dil-i ḥaşma kodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*mülükāne,]*

müm: Mum.

1. Şadāsı haqqı Dāvüduñ ki her ān
Demüri **müm** iderdi taşı nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*müm,]*

müm ol: Yumuşamak, halim selim olmak.

1. Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy nerm oluban a‘dāya çün müm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*müm ol, -ub, -an*]

mü‘min: Allah’ın varlığına ve birliğine iman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden kimse.

1. Kimin manzūr u kimin nāzır itmiş
Kimin **mü‘min** kimini kāfir itmiş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*mü‘min,]*

mümiyā: İlaç.

1. Dil-i tārīkümün sen rüşenāsi
Ten-i āzürdemün sen **mūmiyāsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*mūmiyāsi, -sı*]

mū-miyān: (*Sevgilinin*) *ince beli.*

1. Hicāb iderdi līkin cānı ilden
Göñülden Zeyd umup ol **mū-miyānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [*mū-miyānı, -ı*]

mümkin ol: *Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.*

1. Ne vech-ile eger olursa mümkin
İdem ol meh-veşi saña muķārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [*mümkin ol, -ur, -sa*]

mümkin ol: *Mümkün olmak.*

1. Başı bārından āsüdeydi dūşı
Çü dirlik pā-bürehne ola mümkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51*). [*mümkin ol, -a*]

mūm-veş: *Mum gibi.*

1. Mizācınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı **mūm-veş** nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*mūm-veş,]*
2. Ki 'ışk ider demüri **mūm-veş** nerm
İder şerm ü nedāmet hām bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*mūm-veş,]*

münācāt eyle: *Yalvarmak, yakarmak.*

1. Seherlerde münācāt eyler idi
Hudāya 'arz-ı hācāt eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [*münācāt eyle, -r*]

münāfık: *İçi başka, dışı başka olan, özü sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu.*

1. Bürāderden kim ol ola **münāfık**
Geçenler yüzüne karşı saña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [*münāfık,]*

münakkaş: *İşlenmiş, nakşedilmiş. II Nakışlı, işlemeli.*

1. 'Aceb çetr idi zībā vü **münakkaş**
Muşanna' her yiri her nakşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [*münakkaş,]*
2. Münakkaş mişl-i şüret hāne-i Çin
'Amüdi gevherin ü mihi zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61*). [*münakkaş,]*

münakkaş eyle: *Süslemek, nakışlamak.*

1. Ki hükmüñdür kazā levhine rākım
Münakkaş eyleyen saķf-ı semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 3*). [*münakkaş eyle, -yen*]

münakkaş kıl: *Süslenmiş.*

1. Nitekim bir dil-ārām-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60*). [münakkaş kıl, -miş, -lar]

münāsib: Layık, yaraştır, uygun.

1. Saña oldur bugün vech ü **münāsib**
K’olasın ‘ilmüñ arturmağa t̄alib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [münāsib,]
2. Çü maṭlûbına lâyıq ola t̄alib
Anuñ ta’cîlidür vech ü **münāsib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [münāsib,]
3. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur **münāsib** evvel âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [münāsib,]

münevver: Aydınlık.

1. Felek şem‘-i cemâlünden **münevver**
Melek naqş-ı kemâlünden muşavver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11*). [münevver,]
2. Şol ev kim kabr eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem‘-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148*). [münevver,]
3. Müvecceh rûyı hürşid-i dıraşşân
Münevver râyı şem‘-i nür-baḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20*). [münevver,]
4. Münevver zihni açmaḳda mu‘ammâ
Şan olmışdur kılîd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [münevver,]
5. Mûkaḥḥal çeşm-i fettânı Hudâdan
Münevver tal‘ati şems-i duḥâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286*). [münevver,]
6. Felek ‘aḍudına bağlamışdı zühre
Kažâdan bir **münevver** bâz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [münevver,]
7. Didi k’iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver rûyı burcı aḥterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2*). [münevver,]
8. Yüzi mir‘âti rüşendür **münevver**
Lebi üstinde ḥâl-i ‘anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70*). [münevver,]
9. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [münevver,]

münevver evle: Nurlandırmak, aydınlatmak.

1. Toḡup mihr-i cemâl-i tâb-nâki
Münevver eyledi iklîm-i ḥâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 312*). [münevver evle, -di]

münevver it: Aydınlatmak, ışıklandırmak.

1. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenârı
Per ü bâlinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [münevver it, -miş]

münevver kıl: Aydınlatmak.

1. Ki ya‘nî şubḥ irüp hürşid-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32*). [münevver kıl, -dı]
2. Şan olmuşdı teğerg-i bağ-ı şādî
Şeb-i târîmı kılarıdı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 95*). [münevver kıl, -ar, -dı]

münevver ol: Nurlanmak, ışık ile dolmak.

1. Münevver oldı hem-çün kalb-i ‘uşşāk
Felek havzında hürşid-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [münevver ol, -dı]
2. Sevâdından gözi oldı münevver
Dönüp ol nev-‘arûs-ı nâz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [münevver ol, -dı]

münevver ol: *Parlamak, ışıldamak.*

1. Serinde nîzenûn tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıandan meş‘al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [münevver ol, -dı]

münezzehe ol: *Temiz, kusur ve noksanlardan uzak olmak.*

1. Olur ‘illetden ol şöhet münezzehe
Gire çün içerü ‘ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [münezzehe ol, -ur]

münfaîl: *Ar. I. İnfiâl eden. Müteessir olan, gücemiş, küsmüş, muğber.*

1. Ki râhat bulasın açıla ‘aynûn
Dürîş k’itmeye seni **münfa‘il** vām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [münfa‘il,]

münfa‘il düş: *Müteessir düşmek.*

1. K’işinden münfa‘il düşdi bu dildār
Elîne aldı pes bir hāme-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [münfa‘il düş, -dı]

münfa‘il kıl: *Tesir etmek, etkilemek.*

1. Kim anı münfa‘il kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murğ-ı fıstık-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [münfa‘il kıl, -dı]

münfa‘il ol: *Habersiz olma.*

1. Şeh-süvārum düşmanuñ mekrinden olma münfa‘il
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü’l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*).
[münfa‘il ol, -ma]

münhezim ol: *Bozguna uğramak, yenilmek.*

1. Çün oldı münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tıġın elden çarh şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [münhezim ol, -dı]

mün‘im: *Yedirip içirmeyi, ikram etmeyi seven, iyilik sâhibi (kimse), cömert.*

1. Āsitānuñda gedādur ‘ālemuñ **mün‘imleri**
Dergehüñdedür cihānuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*).
[mün‘imleri, -ler, -i]
2. Hücüm idüp aña kıldılar āheng
Çün ol **mün‘im-durur** bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [mün‘im-durur,]

mün‘im-i rüm: *Anadolu’nun cömertleri.*

1. Gedā-yı Hindden tā **mün'im-i Rūm**
Degül cüdündan anuñ kimse maħrūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [*mün'im-i rūm,]*

münîr it: *Aydınlatmak.*

1. Cemāl-i 'aksi kudsîyân-ı 'arşuñ
Münîr itmişdi saķfını bu ferşüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [*münîr it, -miş, -di]*
2. Münîr itdi ziyâdan bâğ u râğı
Açup şebbâz-veş bâl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4*). [*münîr it, -di]*

mūnis: *Cana yakın. Sevimli.*

1. Egerçi rûh-ı kudsî **mūnisüñdür**
Velî mürğ-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [*mūnisüñdür, -üñ, -dür]*
2. Anuñla **mūnis** olup niçe günler
Ĥarām itdüm gözüm ĥ'âbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [*mūnis,]*
3. Sa'âdet **mūnisi** iķbâl-ı yarı
Kamu maķşüdını virmişdi Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181*). [*mūnisi, -î]*
4. Dil-i Mecnūna **mūnis** ġuşsa vü ġam
Şalınur bâğda ma'sūķ ü 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*mūnis,]*

mūnis it: *Dost edinmek.*

1. Geçüp taĥtına kurdı bezm-i şāhı
İdindi pertev-i ĥurşîdi mūnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 3*). [*mūnis it, -in, -di]*

mūnis ol: *Arkadaş olmak; alışmak.*

1. Geçinür deşt ü vādilerde mehcür
Olup ĥayvānlarile yār u mūnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*mūnis ol, -up]*
2. Bir iki dem anuñla mūnis ola
Süvār oldı vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [*mūnis ol, -a]*

mūnis-i ĥāk: *Toprağın arkadaşı.*

1. Çü 'ömr ālāyişinden kurtulam pāk
Ĥayālî birle olam **mūnis-i ĥāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54*). [*mūnis-i ĥāk,]*

mūnkād: *(Ar.) Bağlı, boyun eğen.*

1. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutî' iķbâl aña vü baĥt **mūnkād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*mūnkād,]*

mūnkālib: *Dönmüş, değışmiş.*

1. Bu resme kim za'if ü **mūnkālibsın**
Ĥayāl-i Leyliden mi mużtarıbsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [*mūnkālibsın, -sın]*
2. Benüm uş bunda hālüm **mūnkālibdür**
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [*mūnkālibdür, -dür]*

münlâ cāmî: İran'ın 15. asırda yetmiş büyük mutasavvıf, mütefekkir, ve âlim şairi.

1. Çıkar şi'r içre bir vech-ile nāmı
K'ide taḥsîn sözüne **Münlâ Cāmî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [*münlâ cāmî*]

münşî: İnşa eden; yazan, yazıcı.

1. Yanında var idi bir **münşî** üstād
Aña didi ki bir nâme kıl âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*münşî*]

munsif: İnsaf edici, eden, insaflı.

1. Ki **munşifdür** kilâbuñ ḥazretüñden
Çü şeh gördi bu ḥālî bildi k'iḥsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [*munşifdür, -dür*]

münşî-vi hatt-ı levh-i eflāk: Felek yapraklarına yazı yazan.

1. Ḥüdāvendüñ şerif adıyla ziver
Ki iy **münşî-yi ḥatt-ı levh-i eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5*). [*münşî-yi ḥatt-ı levh-i eflāk*]

muntazır: Bekleyen, gözleyen.

1. Ya şahrānuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş **muntazırılıqdan** sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [*muntazırılıqdan, -lık, -dan*]
2. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin **muntazırdur** çıkmāğa cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143*). [*muntazırdur, -dur*]
3. Kim anda **muntazırdur** saña dildār
Ümid-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*muntazırdur, -dur*]
4. Senüñ derdüñdür yine heves-nāk
Ḳalupdur **muntazırlar** gibi her gāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85*). [*muntazırlar, -lar*]
5. İriş tiz **muntazır** eyleme cānı
Esen kıl iy hayāt āḥir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30*). [*muntazır,]*

muntazır: Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

1. Teninde **muntazır** çıkmāğa cānı
Revān idüp gözinden kanlu seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20*). [*muntazır,]*

mür: Karınca.

1. Şanasın ḳabr idi ol gār-ı tenhā
K' içinde mār u **mür** iderdi ḡavḡā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [*mür,]*
2. Neden düşmek bu resme deşt ü ḡāra
Enīs olmak ne lâzım **mür** u mārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*mür,]*
3. Şaçından āşiyān iden tuyūra
Gıdā viren teninden mār u **mūra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*mūra, -a*]
4. Gıdā viren teninden mār u **mūra**
Mizācı nā-tüvān u ḥālî ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*mūra, -a*]

5. Yol itmiş şan sefidâc üstine **mür**
Ya bir zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [mür,]
6. Enisün niçe ola **mür** ile mâr
Dil u cânı yiter yak derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [mür,]
7. Ümid endühi gönünden götürdi
Pes emr itdi vuhûşa mâr eger **mür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [mür,]
8. Niçedür mâr u **mür** içinde hâlün
Kara zülfün Hudâ bilür ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [mür,]
9. Niçe **mürüñ** dehânında ola âh
Lebün kim cânlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [mürüñ, -uñ]

mür: *Karınca II Aşık.*

1. Benüm kim neyler atlasdan çulı **mür**
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [mür,]

murabba': *Dört mısradan oluşan şiir.*

1. Anuñ her beyti zibâ vü **murabba'**
Görinür andan iki der çü maṭla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [murabba',]

murād: *İstek, dilek.*

1. Tapuñ ser-haylidür kamüsü hayluñ
Murād özündürur âher tufeylün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [murād,]
2. Velikin bu vesileyle **murādum**
Budur k'añıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [murādum, -um]
3. Bu idi cedd ü cehdinden **murādi**
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [murādi, -ı]
4. Nedür gördükde şāhuñ bildi hāli
Derünında **murādi** vü hayāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [murādi, -ı]
5. Bu hāli gördi çünkim server-i kavm
Murādına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [murādına, -ı, -n, -a]
6. Gelüpdi tāli'ümdeñ baḥt-ı kâbil
Murādum āyinesine muḳābil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [murādum, -um]
7. Didi burc-i şafā Nāhididür bu
Murāduñ çarḫınuñ ḥurşididür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [murāduñ, -uñ]
8. Kamunuñ ḥāşıl olduĝın **murādi**
Özide kılduĝın pāk i'tikādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [murādi, -ı]
9. Murādın 'arza kılduĝın aña hem
Oĝul istediĝini Ḥaḳdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [murādın, -ı, -n]
10. Degül Hindü kaşı gönülün **murādi**
Nidersin ol siyāh keĝ-nihādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [murādi, -ı]
11. Bu 'alem nām-ı nikiçündür el-ḥaḳ
Yaratmadı **murād** için bunı Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [murād,]
12. Belā bezminde bulmayup **murādi**
Çi ger ḳanıñdan idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [murādi, -ı]
13. Murādi bu k'ideler adını yād
Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [murādi, -ı]
14. Düzüp anuñ **murādınca** kelāmın
Becid yād itdi ṭurdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [murādınca, -ın, -ca]
15. K'elümdeñ şaydumı şāhrāya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan **murāduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [murāduñ, -uñ]
16. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül herĝiz **murādi** ĝice ĝündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [murādi, -ı]
17. Murādum tirin irürmez nişāne
Dem-â-dem ĝözlerem süy-i ḥarīmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [murādum, -um]

18. Murādı üzre dire mīve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-būyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26*). [*murādı, -ı*]
19. Bulımadı vücūdından nişānı
Aradı çok k'ire bulup **murāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*murāda, -a*]
20. Eyülük yatlılıktan kıala şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ **murādı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [*murādı, -ı*]
21. Benüm-çün var senüñ sīneñde kīne
Lebüñ iller **murādında** şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [*murādında, -ın, -da*]
22. Murādınca olvir iy yegāne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168*). [*murādınca, -ın, -ca*]
23. Bu idi gice vü gündüz **murādı**
Ki Mecnūnuñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56*). [*murādı, -ı*]
24. Murādum mañzenine sen niĝeh-bān
Ben ol düzdüm ki ğālib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78*). [*murādum, -u, -m*]
25. Velī ħatm idi anda ğāyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan bulmaz **murādı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*murādı, -ı*]
26. Şunup İbn-i Selāma itdi anı kıahr
Murāduñ kırvānıydı rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53*). [*murāduñ, -uñ*]
27. Firibile elümden kıapdı nāĝāh
Murād olan saña vü baña maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*murād,]*
28. Gehī 'ıškuñ maķālin söyleşürler
Murād üzre varurlar ğāh ħ'āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61*). [*murād,]*

murād vir: İsteĝi, arzuyu yerine getirmek.

1. Velī yeg şu'le virür andan aĝker
Diriĝā düşmene virdüñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113*). [*murād vir, -düñ*]

murāda ir: Arzusuna kavuşmak, istediĝi şeyi elde etmek.

1. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüñ vaşlı şevkınden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56*). [*murāda ir, -a-iş, -düm*]
2. Beni ya'nī ki irürdüñ murāda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [*murāda ir, -ür, -düñ*]
3. Kışinüñ şışe-i nāmın şır el-ħaķ
Dü-'ālemde iresüñ çün murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69*). [*murāda ir, -e, -süñ*]
4. Gehī giryān geçindüm ğāh 'āciz
Ĥayatumda irişmedüm murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 55*). [*murāda ir, -a-iş, -me, -düm*]
5. Olur derħāl renc ü derdden dür
Murāda irmeyince ir eger gic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 81*). [*murāda ir, -me, -yince, -ince*]
6. Buçuk lāħza murāda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kıāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84*). [*murāda ir, -me, -miş, -ler*]

murādı bul: Muradına ulaşmak.

1. Kı bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnūn dilerven k'aña ben lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [*murādı bul, -ma, -muş, -dur*]

murād-ı ceşm-i girvān: Aĝlayan gözlerimin isteĝi.

1. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
Kadūndür şem' olmuş adı 'ar'ar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 60). [murād-ı çeşm-i giryān,]

murād-ı dil: Gönlün muradı, arzusu.

1. Kara zülfi ki anuñ müşg-sāndur
Murād-ı dil semendine 'ināndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22). [murād-ı dil,]

murādum: İstek, dilek.

1. Olup ma'şük-ı şevküm rû-güşāde
Murādum sākisi virmişdi bāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30). [murādum, -um]
2. Didi kim āşinālıkdur **murādum**
Çarışmaçdur size nesl ü nijādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81). [murādum, -um]

murāduñ ol: İstemek, arzu etmek.

1. Vü ger hōd çeşmi olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi şāduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37). [murāduñ ol, -ur, -sa]

murassa': Kıymetli taşlarla bezenmiş.

1. Dür ü yāķūtıla zeyni **muraşsa'**
Cevāhîr birle ālātı mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61). [muraşsa',]
2. Muşaffā la'l-i aħmerden oyandı
Muraşsa' her cevāhirden 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70). [muraşsa',]

mürd kıl: Öldürmek.

1. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng āhūya dem-sāz olmuş-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64). [mürd kıl, -a]

murdār: Pis, kirlî, temiz olmayan.

1. Çamudur bî-şebāt u zişt ü **murdār**
Kişi k'olmaya gönlünde küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128). [murdār,]

murdār ol: Kirlenmek, pislenmek.

1. Çıka merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-ı cihāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54). [murdār ol, -ma, -ya]

mürde: Ölü.

1. 'Aceb geçdi bu devrān aña ħurde
Ki ne zinde-durur bellü ne **mürde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22). [mürde,]
2. Ki vir iy dāver-i devrān bize dād
Öñinde iy olan a'dāsı **mürde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5). [mürde,]
3. Bizi tütğil kamu maķtül ü **mürde**
Çü bir kaç ħaste vü bî-çāreyüz biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6). [mürde,]

4. Nitekim **mürde** gür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîkî pîr-i mazlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38*). [mürde,]
5. Yatur mahmûr yir yir tāk-ı engür
Şahârîde kamu **mürde** çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [mürde,]
6. Şebi târik şem‘i **mürde** merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [mürde,]
7. Şehâ-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden **mürdeleri** zinde eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [mürdeleri, -ler, -i]

mürde: Ölü, cansız II aşık.

1. K udümüñ **mürde** cisme viridi cânı
Utanmazven kara bahtımdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [mürde,]
2. Biri cân virmemiş illâ ki **mürde**
Umür-ı ‘âlemi idüp ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [mürde,]

mürde-i pāk: Temiz ölü.

1. El urup eyledi pîrâhenin çāk
Didi n’eyler kefen ney **mürde-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [mürde-i pāk,]

mürde-yi pejmürde: Perişan ölüler.

1. Dem-i ‘İsâ haqîyçün k’irse fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 82*). [mürde-yi pejmürde, -ye]

müretteb: Bezenmiş, donatılmış.

1. Yâhûd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [müretteb,]
2. Meger kim kavmine Leylîñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [müretteb,]

müretteb: Tertip edilmiş, düzenlenmiş.

1. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve’n- necm’’ yazmışdı **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). [müretteb,]
2. Silâh-ı esb üstinde **müretteb**
Götürüp yürüyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [müretteb,]

murğ: Kuş.

1. Uçarsa **murğ** olup çarh-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [murğ,]
2. Ki şâh-ı gerdendümedür emânet
Bu **murğ**ı idemezsin dâmiña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [murğı, -ı]
3. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k’üstüñden uçan **murğ**uñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [murğ
4. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir **murğ**a yedürse dâne eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [murğ, -a]
5. Hezâr ol vâkıtdan koinıldı nâmı
Çün ol **murğ** anuñıla oldu hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [murğ,]

6. Özine kılmayısar dağı meyli
Ki **murğ** uçmağıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*murğ,]*
7. Ol iki **murğdan** korq iy birāder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*murğdan, -dan]*

murğ: *Kuş. II gönül kuşu.*

1. Uçurmuş ‘aql **murğın** ol kemine
Sirişkinden yüzine saçdı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*murğın, -i, -n]*
2. Garaž **murğı** aralık yirden uçmuş
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*murğı, -i]*

murğ-ı ‘aql: *Akı kuşu.*

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [*murğ-ı ‘aql, -ı]*

murğ-ı āşiyān: *Kuş yuvasının kuşu.*

1. Dönüp pes her kişi geldi mekāna
Şeb irse nitekim murğ-ı āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*murğ-ı āşiyān, -a]*

murğ-ı cān: *Can kuşu.*

1. Kefen şardılar ol cism-i harire
Çü **murğ-ı cān** uçup ten kaldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*murğ-ı cān,]*
2. Belāyı ref kıl bir mübtelādan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*murğ-ı cān, -ı]*

murğ-ı cān-ı ‘anberîn-bāl: *Misk kokulu kanatlı can kuşu.*

1. Ki virdi şevk-i gül taşā dağı cūş
Saña iy **murğ-ı cān-ı ‘anberîn-bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15*). [*murğ-ı cān-ı ‘anberîn-bāl,]*

mürğ-i çerāğ-ı meclis: *Meclis kandilinin kuşları.*

1. Egerçi rûh-ı qudsî mūnisūndür
Velî mürğ-i çerāğ-ı meclisūndür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 114*). [*mürğ-i çerāğ-ı meclis, -üñ, -dür]*

murğ-ı ciger-süz: *Ciğer delen bülbül.*

1. Kılar bir nāle ol **murğ-ı ciger-süz**
Kaçan k’āğlaya Mecnûn-ı dil-efgār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [*murğ-ı ciger-süz,]*

murğ-ı ğarīb: *Garip kuş.*

1. Başı devletli vü yüzi mübārek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarībı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [*murğ-ı ğarīb, -i]*

murğ-ı hāmūs: *Sessiz kuş.*

1. Hurūşa geldi cānı ‘andelībi
Hıṭāb idüp didi k’iy **murğ-ı hāmūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*murğ-ı hāmūs,]*

murğ-ı ‘ışk: *Aşk kuşu.*

1. Başında perçem-i ‘anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı ‘ışkuñ āşiyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*murğ-ı ‘ışk, -uñ]*

murğ-ı küstāh: *Bayağı kuş.*

1. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamānlardur k’ol iki **murğ-ı küstāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [*murğ-ı küstāh,]*

murğ-ı maksūd: *İstek, emel kuşu.*

1. Olupdur baht-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maksūdum baña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*murğ-ı maksūd, -um]*

murğ-ı mücerred: *Manevi kuş.*

1. Kara çün zülf-i rümî rüy-ı rengi
Çü nāka şālîh ol **murğ-ı mücerred** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*murğ-ı mücerred,]*

murğ-ı münevver: *Parlak sülün kuşu.*

1. Yine pervāz kıldı şāh-ı serve
Çonarken şāha ol **murğ-ı münevver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [*murğ-ı münevver,]*

mürğ-i per-dār: *Kanatlı kuşlar.*

1. Ol āteşde bişüp envā‘ tayyār
Kebāb-ı bat gehî ki **mürğ-i per-dār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [*mürğ-i per-dār,]*

murğ-ı serîr: *Sülün kuşunun tahtı.*

1. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenārı
Per ü bālinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [*murğ-ı serîr, -i]*

murğ-ı şikeste-per: *Kanadı kırık kuş.*

1. Kimüñ ‘ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā **murğ-ı şikeste-per** niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47*). [*murğ-ı şikeste-per,]*

murğ-i tāvīr: Uçan kuşlar.

1. Var-idi **murğ-i tāvīr** gibi bālī
Degüldi şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [*murğ-i tāvīr,]*

murğ-i tavyār: Uçan kuş.

1. Hevâ-yı himmetinde çarḥ-ı devvār
Olupdur fi'l-meşel bir **murğ-i tavyār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [*murğ-i tavyār,]*

mürğ-i 'ulvî: Semavi kuş. II Ruh.

1. İşı bozdı vü düzdı işın anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [*mürğ-i 'ulvî, -yi]*

mürüvvet: İhsan, lutf.

1. Mürüvvet mezra'ından tüşe virgil
'İnâyet ḥirmeninden ḥüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [*mürüvvet,]*
2. Mürüvvetde güneş mânendi zâḥir
Kaçan ḥışm itse gerdün gibi kâḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [*mürüvvetde, -de]*
3. Sa'âdet-mend idi ḥayl u ḥaşem-dâr
Mürüvvet kâmi idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [*mürüvvet,]*
4. 'Adûnı Ḥaḳ Te'âla kıldı maḡlûb
Mürüvvet menba'ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [*mürüvvet,]*

mürüvvet eyle: İyilikte bulunmak, cömertlik göstermek.

1. Mürüvvet eyleseñ bir daḥı ḥânım
K'ölicek ḳalmasa boynuñda ḳanım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [*mürüvvet eyle, -señ]*

mürüvetsüz: İnsanlıḡı olmayan, insaniyetsiz.

1. Derüni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy **mürüvetsüz** yalan şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [*mürüvetsüz,]*

müsâ: Hz. Musa.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Ṭurur **Müsâ** 'aşâsıyla çü ḥâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [*müsâ,]*

müşâbih: Ar. Benzer, şebîh, mümâsil, nazîr.

1. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [*müşâbihdür, -dür]*

musaffâ: Saf, duru, arı.

1. Muşaffā la‘l-i aḥmerden oyandı
Muraşsa‘ her cevāhirden ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [*muşaffā,]*
2. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblaḳ
Terahḥüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [*muşaffa,]*

muşaffā-tab‘: *Saf parılı.*

1. Muşaffā-ṭab‘ u rüşen-rāy u server
EsİR-i ‘ışḳ zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [*muşaffā-ṭab‘,]*

müsāfir: *Misafir, konuk.*

1. Gelür eṭrāf-ı ‘ālemden **müsāfir**
Bu miskînüñ temāşāsına vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25*). [*müsāfir,]*
2. K’olavuz günde bir yirde **müsāfir**
EsİR üslûbına düzdüm bu yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [*müsāfir,]*
3. Temām üç gün ziyāfet eylediler
Çün irişdi **müsāfirlik** temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51*). [*müsāfirlik, -lik]*
4. Anuñ hiç eksik olmazdı **müsāfir**
Kaçan k’olsa bularuñ ḥ`ānı hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [*müsāfir,]*
5. Ne kāğıd k’aña inşā ola nāmem
Götürmüş meger kim ol **müsāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [*müsāfir,]*
6. Nedür aduñ ne ildensin **müsāfir**
Didi k’iy kaşdum okına nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*müsāfir,]*

müsāfir ol: *Konuk olmak.*

1. Kırulmuş idi bir çetr anda hāzır
K’ekābirden olıcağuz **müsāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 54*). [*müsāfir ol, -ıcağuz]*

musahhar: *İtaat etme, emrine girme.*

1. Olupdur pīş-i tīg-i şāh-ı ‘aşra
Müsahhar Hürmüz ü Bağdād u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*müsahhar,]*
2. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muşsin kamu ḥalkı **müsahhar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*müsahhar,]*

musahhar kıl: *Emrine amade etmek, ele geçirmek.*

1. Birine rām idi ger dīv ü perī
Biri kıldı musahhar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64*). [*musahhar kıl, -dı]*
2. Kıla kendüzine feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmās-gün tīg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [*müsahhar kıl, -a]*

müsāhib dūs: *Arkadaş olmak.*

1. Müşāhib dūşdı her dem anlarile
Varup her dem alup bir gūsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*müşāhib dūş, -di]*

muşanna‘: *Sanatlı , çok süslü.*

1. ‘Aceb çetr idi zībā vü münakkaş
Muşanna‘ her yiri her naḳşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [*muşanna‘,]*

muşavver: *Bir şekle, bir biçime konulmuş, şekil ve suret verilmiş.*

1. Felek şem‘-i cemâlünden münevver
Melek nakş-ı kemâlünden **muşavver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [*muşavver,]*

müşebbeh: *Benzetilen.*

1. Ki ortasında şem‘-idi **müşebbeh**
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [*müşebbeh,]*

müşebbek ol: *Kafes gibi oyulmak.*

1. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nâvek
Hezârân sîneler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32*). [*müşebbek ol, -dı]*

müseccel: *Ar. Tescil edilmiş, sicile kaydedilmiş, deftere geçmiş, sicilli.*

1. Eyâ tuğrâ-keş-i menşür-i evvel
K‘ezel bürhâni sendendür **müseccel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [*müseccel,]*
2. Ölümü hücceti oldı **müseccel**
Fenâ bâdî söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [*müseccel,]*

müsellem: *Doğruluğu kabul edilmek; kararlaştırmak.*

1. Kim artuḡ diyebilürse anı hem
Bu işde tutalum ehl ü **müsellem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*müsellem,]*

müselman: *İslam dininden olan kimse, müslüman.*

1. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân şehri kıldı şöret ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [*müselmân,]*

müselcel: *Ardı ardına, birbirine bağlı, zincirleme, silsileli.*

1. Ezelden ‘âleme bu devre dek tâ
Müselcel şahdur ‘an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*müselcel,]*

müselcel-käkül: *Saç zinciri.*

1. Mu‘anber fülful ü şîrîn-dehenler
Müselcel-käkül ü sîmîn-zeḡanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82*). [*müselcel-käkül,]*

müserref: *Şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli.*

1. Kışver-i Yünâna bünyâd uralıdan rûzgâr
Böyle bir hân ile olmadı **müserref** lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [*müserref,]*
2. Daḡı soñra irişüp taḡt-ı refref
Resül ünsî ile oldı **müserref** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*müserref,]*

müserref it: Şereflendirmek, onurlandırmak.

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen her dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*müşerref it, -üp*]

müserref kıl: Şereflendirmek, şerefli kılmak.

1. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli in'âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32*). [*müşerref kıl, -dı*]

müserref kıl: Şereflendirmek.

1. Ki iy kılan müşerref her harâbı
Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [*müşerref kıl, -an*]

müşerref ol: Şereflenmek.

1. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [*müşerref ol, -alum*]
2. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [*müşerref ol,]*
3. Müşerref oldu andan chl-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*müşerref ol, -dı*]

müsevves: Dağınık, perişan.

1. Hâm-ı nahl-i kadinden ol **müsevves**
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235*). [*müsevves,]*
2. Perî-ruḥ perde ardında **müsevves**
Gözi pür-âb u göñli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*müsevves,]*
3. Olur lâ-büd şudan dür olsa râhı
Ġamıyla k'ola bir hâtır **müsevves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [*müsevves,]*
4. Müsevves hâl her lâhza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [*müsevves,]*

müsevves kıl: Perişan etmek.

1. Dil-i dîvâneysi kıldı müsevves
Emîn enkâldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 58*). [*müsevves kıl, -dı*]

müsevves ol: Dağınık, karışık, perişan olmak.

1. Hevâdan hâtırı oldu müsevves
Ġam urdı cân-ı mehcürına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43*). [*müsevves ol, -dı*]

müşg: Hâlis misk kokusu.

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tuḡağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*müşgîn, -în*]
2. Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez
Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*müşgîn, -în*]
3. Şeb-i ferḡunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā **müşg** içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*müşg,]*

4. Lebi şîrîn dehâmı gonce-i ter
Saçı **müşgîn** yañağı verd-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*müşgîn, -în*]
5. Girişme-bâz u ‘işve-cûy u güstâh
Nefesleri çü **müşg ü ‘anberîn şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*müşg.]*
6. Saña anuñ Çîn-i zülfinden ne râhat
Bulur ol **müşgden** cismüñ cerâhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [*müşgden, -den*]
7. Teb-i ğam naħl-i kaddîn eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim **müşg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*müşg.]*
8. Süvâr olup turup meh-rûlar ile
Saçı **müşgîn** gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*müşgîn, -în*]
9. Diledi kim ide sürmeyle **müşgîn**
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*müşgîn, -în*]
10. Koħu şun‘uñla bulur turre-i hûr
Olur luţfuñla **müşgîn** şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [*müşgîn,]*
11. Olupdur **müşg-ile** maħlût-ı ma‘cûn
Güherden dürcdür la‘lîn tuţağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [*müşg-ile, --ile*]
12. Ki kılmış dâmenini **müşg-ile** pür
Suţürî beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [*müşg-ile, --ile*]
13. Düzilmiş **müşgden** yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*müşgden, -den*]
14. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var **müşgden** dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*müşgden, -den*]
15. Kamer-ruħsâr idi vü hîzrân kad
Saçı **müşgîn** idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*müşgîn, -în*]
16. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden **müşg**
Kulağından döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*müşg.]*

müşg: Misk renginde, siyah, kara.

1. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim penbede **müşg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [*müşg.]*

müşg ü ‘anber: Misk ve amber kokusu.

1. Anuñ yolında kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola **müşg ü ‘anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134*). [*müşg ü ‘anber,]*

müşg-bâr: Misk kokulu.

1. Çü zülf-i yâr nâfi **müşg-bârum**
Bu müşkıl vartadan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [*müşg-bârum, -um*]

müşg-i çîn: Çin miskinin kokusu.

1. Pür itmiş ‘üd u ‘anberle içini
Ki hacl ider koħusu müşg-i çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*müşg-i çîn, -i*]

müşg-i ezfer: Güzel kokulu misk.

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer
Yire ğırbâl-i gerdün **müşg-i ezfer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [*müşg-i ezfer,]*

müşg-i ferhâl: Misk kokulu saç.

1. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zibâ şanemdür **müşg-i ferhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [*müşg-i ferhâl,]*

müşg-i müy: Saçın misk kokusu.

1. Hâcel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i qâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*müşg-i müy, -i, -n, -dan]*

müşgîn it: Misk kokulu yapmak.

1. Tozını kühl idinürdi gözine
Ġazâl eţrafını müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*müşgîn it, -er, -di]*

müşg-sân: Misk gibi.

1. Kara zülfi ki anuñ **müşg-sândur**
Murâd-ı dil semendine ‘inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [*müşg-sândur, -dur]*

müsî: Hz. Musa.

1. Gösterür bir haţaba luţfila olsañ nâzır
Mu‘cize **Müsî** ‘aşası gibi şâhâ o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*müsî,]*
2. Eger varise **Müsînüñ** ‘aşası
Muţî‘yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81*). [*müsînüñ, -nüñ]*

müşkil: Sorun, sıkıntı, mesele.

1. Çü zülf-i yâr nâfi müşg-bârum
Bu **müşkil** vartadan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [*müşkil,]*
2. K’özine tâ ola ol **müşkil** âsân
Görüp bundan bu ahlâk-ı bedî‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*müşkil,]*
3. Kâmu **müşkilleri** idermiş âsân
Başından gidüben ğaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*müşkilleri, -ler, -i]*
4. Ki râyuñ birledür her **müşkil** âsân
Nedür bu ‘âlemüñ hâli haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [*müşkil,]*
5. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
‘Aceb **müşkil** kazâya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [*müşkil,]*
6. Bula maşşüdün ide **müşkilin** hal
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*müşkilin, -in]*

müşkil ol: Zor, çetin olmak.

1. K’ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [*müşkil ol, -dı]*
2. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
Dir idi ğam kırup cânına te‘şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*müşkil ol, -dı]*
3. Bu yolda pes benüm yokdur ğünâhum
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [*müşkil ol, -up, -dur]*

müslümân: İslam dininden olan kimse.

1. Ölüyi ger diri kıldıysa ‘İsā
Sen itdūñ **müslümānlar** dīnin ihyā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*müslümānlar, -lar*]

müst: *Avuç, yumruk.*

1. Belürmezdi ruḥında **müştden** zerd
Erinüñ ḥaşmeti vü şerm-i ḥıṣṣān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40*). [*müştden, -den*]
2. Anı ābād kılmaz **müştle** gil
Yaḳa bir ḥırmeni şahrāda çün tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*müştle, -ile*]

müst: *Tarak, şâne.*

1. Dilāverler elinde oḳ k’öper **müştle**
Ölürken dir şehādet için engüştle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*müştle,*]

muşt: *Sevinç, mutluluk, muştı.*

1. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder **muştum** ruḥum rengini ḥamrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*muştum, -um*]

muştāfā: *Hz. Muhammed.*

1. Yüzi suyu ḥaḳıyçün enbiyānuñ
Beni ḥās ümmeti kıl **Muştāfānuñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*muştāfānuñ, -nuñ*]
2. Olupdur **Muştāfānuñ** çār-yārı
Kerāmet Kā‘besinüñ rükn-i çārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]
3. ‘Aceb mi kuṭbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür **Muştāfānuñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]
4. Çü şerḥ olındı tevḥīdi Ḥudānuñ
Dinildi hem nu‘ūti **Muştāfānuñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]

müstaḡnī: *Ar. 1. İstiḡnā eden, muhtaç olmayan.*

1. Ki gey **müstaḡnī** vü mesrūr olub sen
Ki bir bed-nāmdan ya‘nī bu nāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*müstaḡnī,*]

müstaḡrak-ı yemm-i vefā: *Vefa denizinde dalmış.*

1. Beni mest-i mey-i ḥum-ı şafā kıl
Daḳı **müstaḡrak-ı yemm-i vefā** kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40*). [*müstaḡrak-ı yemm-i vefā,*]

müştāk: *(Ar.) Özleyen, can atan, aşık.*

1. Göricek yārınuñ resmin o **müştāk**
Gidüp āramı oldı ṭākatı ṭāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [*müştāk,*]

müştāk: *İştıyakla bekleyen.*

1. Yüzi kara idi vü saçları aḳ
Cehennem çehresin yakmaḡa **müştāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24*). [*müştāk,*]

mustakīm: Doğru, düzgün, dürüst.

1. Emîn ü **müstaķīm** ü 'âķıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [*müstaķīm,]*

müstemend: (Fa.) Üzgün, belaya uğramış.

1. Esîr ü mübtelâ vü **müstemendüm**
Kimûn derdiyle kılarısın şebi rûz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44*). [*müstemendüm, -üm]*
2. Qo gitsün ol ğarib ü **müstemendi**
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [*müstemendi, -i]*

müsterî: (Ar.) Alıcı.

1. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var **müsterî** bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [*müsterî,]*

müsterî: Jüpiter gezegeni (Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder).

1. Çün altıncı fezâya çıķdı Aħmed
Atı na'line sürdi **Müsteri** ğad (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142*). [*müsteri,]*
2. K'aña ben kim bu 'aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızgün **müsteriyem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104*). [*müsteriyem, -yem]*

mu'tād: Alışılmış, alışmış.

1. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzād
Güdâz ü girye vü süz-ile **mu'tād** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [*mu'tād,]*
2. Yine vahşiler ile oldu **mu'tād**
Yine oldu işi efğân u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [*mu'tād,]*
3. Görüp şayyād anı oldu diğer-ğün
Didi şayyâda k'iy **mu'tād** u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [*mu'tād,]*
4. Ğayâli birle **mu'tād** u ğarîfüm
Meşakķat külğanında şöyleyüm şād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*mu'tād,]*
5. Qanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge **mu'tādum** yoķ ir ğiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [*mu'tādum, -um]*

mu'tād eyle: Alıştırmak.

1. Çıķar tab'-ı âteşden âb-ı ğayvân
Sevâd-ı tab'a **mu'tād eyle** 'ışķı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71*). [*mu'tād eyle,]*

mu'tād ol: Alışmış olmak.

1. Virür yolına cânı vü cihânı
Çü bir kaç ğün ola anuñla mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49*). [*mu'tād ol, -a]*

mu'tād-ı ded ü dām: Vahşi ve evcil hayvanlara alışmak.

1. Olup-dururdu **mu'tād-ı ded ü dām**
Görüp her birisinden 'izz u rağbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 90*). [*mu'tād-ı ded ü dām,]*

mu'tādı idi: *Adet edinmiş.*

1. 'Alî kim Ahmedüñ dāmâdı idi
Enîsi mahremi **mu'tādı idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2*). [*mu'tādı idi,]*

mu'tād-ı insân: *İnsana alışma.*

1. Dilemezven k'olam **mu'tād-ı insân**
Benüm ne hazz idersin kırbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16*). [*mu'tād-ı insân,]*

mu'tād-ı merdüm: *İnsanlığa alışma.*

1. Olur mı vahşî hiç **mu'tād-ı merdüm**
Çü gāv olmağdan âdem nefse tâbî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*mu'tād-ı merdüm,]*

mu'tādum ol: *Adet edinmek.*

1. Begendî vü didi mu'tādum olsun
Hem oğlum idi hem damādum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [*mu'tādum ol, -sun]*

mu'tarrâ kıl: *Taze hâle getirmek.*

1. Mu'tarrâ kıldı geh şâneyle müyün
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*mu'tarrâ kıl, -dı]*

mu'teber kıl: *Değerli kulmak.*

1. Dehānum medhüñile pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla **mu'teber kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [*mu'teber kıl,]*

mu'tî: *İtaat eden, itaatkâr.*

1. Eger varise Müsînüñ 'aşası
Mu'tî'yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*mu'tî'yidi, -(y)idi]*
2. Ki ya'nî dir saña cāndan **mu'tî'em**
Tutarum şer'iñi gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*mu'tî'em, -em]*
3. Mu'tî' idi birinuñ emrine bād
Birisinden 'anāşır oldu ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*mu'tî',]*
4. Mu'tî' olmuş-idi bir māra Daḥḥāk
Buñadur rām ejderhā-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*mu'tî',]*
5. Mu'tî'üñ diler-iseñ kaşı yayı
Gözünñden dūr kıлма harf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*mu'tî'üñ, -üñ]*
6. Kāmu fermānuña cāndan **mu'tî'üm**
Velikin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*mu'tî'üm, -üm]*

7. Çağırup ol kârıya virdi sevgend
Didi cāndan **muṭī'isen** Ḥudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [*muṭī'isen, -isen*]
8. Muṭī'iyem ben anuñ çār-nā-çār
K'eruñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132*). [*muṭī'iyem, -i, -yem*]
9. Çerisi gibi sulṭān-ı cihānuñ
Muṭī' iḳbāl aña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*muṭī',*]
10. Muṭī'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nî der-peyümce bunca ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [*muṭī'ümdür, -üm, -dür*]

muṭī' it: İtaatkâr, söz dinleyen hâle getirmek.

1. 'Aṭāñi cürmüme her dem şefî' it
Bu serkeş nefsümi baña **muṭī' it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*muṭī' it,*]

muṭī' ol: Uymak, boyun eğmek, itaat etmek.

1. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim muṭī' olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [*muṭī' ol, -ma, -dı*]
2. Ki dām-ı 'ışka bu olmuş giriftār
Muṭī' olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76*). [*muṭī' ol, -a, -lum*]
3. Bizi bed-nām ider 'ālemdē ğammāz
Muṭī' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [*muṭī' ol, -ma, -ya, -sın*]
4. Hem ideydüm seni māl-ile kâni'
Muṭī' olup saña olursa hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49*). [*muṭī' ol, -up*]
5. Żarūrî oldı hep segler muṭī'i
Meger kim şāh bir gün nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*muṭī'i ol, -dı*]
6. Kimüñ dānesinüñ olduñ muṭī'i
Büyuñ k'oldur nihāl-i ğülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44*). [*muṭī'i ol, -duñ*]

muṭlak: Muhakkak, kesin.

1. Günāhumdan çü fazluñ çokdur iy Hāk
Ḳoma ben bendeñi düzāḥda **muṭlak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*muṭlak,*]
2. Anuñ ḥaḳḳında aşlanum didi Hāk
Şecā'at anda ḥatm olmuşdı **muṭlak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [*muṭlak,*]
3. Ya göstermişidi ol gice **muṭlak**
Leb-i çehden cenāl-i Yūsufi Hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [*muṭlak,*]
4. Mübāşir olmazam ben aña **muṭlak**
Revā olmaya 'ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [*muṭlak,*]
5. Kej olur kej baḳan göz baña **muṭlak**
Egerçi kāmētümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*muṭlak,*]
6. Gül-āb u ğāliyeden idi **muṭlak**
Ser-i ḳabr üzre turan levḥ-i nā-yāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [*muṭlak,*]

muṭrib: Çalgıcı, çalgı çalan.

1. Şadāsı cānibine ṭārdan 'ūd
Düzetdi **muṭrib** için rāh-ı maḳşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16*). [*muṭrib,*]
2. Define **muṭribüñ** ol bezmde bil
Meh oldı pūşış ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [*muṭribüñ, -üñ*]

3. El urdı sâğar-ı sâkî perî-nâz
Çopardı çeng ü neyden **muṭrib** âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 4*). [*muṭrib,]*
4. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hûş
Tutup sazın ider **muṭrib** terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29*). [*muṭrib,]*
5. Toķınup def daķı zerrîn celâcil
Kefine **muṭribûñ** geldi muķâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 24*). [*muṭribûñ,]*

muṭṭali' ol: *Muttali olmak; bir durumdan haberi olmak, bir durum üzerine bilgi edinmek.*

1. Hemîn dir âh Leylî ḥasretinden
Çü Leylî muṭṭali' oldı bu ḥâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [*muṭṭali' ol, -dı]*

mütthem: *Kabahatli, suçlu.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamgâ mehûñ altına k'oldı **mütthem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*mütthem,]*

muvâfik: *Münasip, uygun.*

1. Eger taķdîr olur-ise **muvâfik**
Olasın mâhe ol ḥurşîd-i lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [*muvâfik,]*
2. Muvâfiklik idüp öldi kimisi
Çü ref' itdi tılısmın devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4*). [*muvâfiklik, -lık]*

muvâfik düs: *Uygun düşmek.*

1. Düşerse ṭab'ına vaz'ı muvâfik
Pes ola köpeğüñ olmağâ lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17*). [*muvâfik düş, -er, -se]*
2. Bize şu yüzdenden iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [*muvâfik düş, -mez]*

muvaşşah: *Süslenmiş, süslü; mısralarının ilk harfleri bir kelime meydana getiren manzume, akrostiş.*

1. Müvaşşah var vaşında oķurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde maḥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [*müvaşşah,]*

müvecceh: *(Ar.) Herkesçe beğenilen, uygun.*

1. Müvecceh rûyî ḥurşîd-i dıraḥşân
Münevver râyî şem'-i nûr-baḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19*). [*müvecceh,]*
2. Çü gördi gey **müveccehdür** bu tedbîr
Begendi cân u dilden ḥâṭır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [*müveccehdür, -dür]*

müvekkil: *Birini kendine vekil olarak seçen kimse.*

1. Getürüñ görelüm ne oldı ḥâli
Müvekkiller kilâb öñinde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*müvekkiller, -ler]*

müy: Kıl, saç teli.

1. Alıvir gönlümi **müyundan** anuñ
K'arayı geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*müyundan, -ın, -dan*]
2. Başından atası kızıtıdı **müyın**
Gül-âbile yudı hem dâye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [*müyın, -ı, -n*]
3. Bunı kaşd itdi k'öpe rüy u **müyın**
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*müyın, -ı, -n*]
4. Muṭarrâ kıldı geh şâneyle **müyın**
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*müyın, -ı, -n*]

müva döndi: İncelmek, kıl kadar kalmak.

1. Sebağ etfâle görindi siyeh-rû
Elif anuñ ğamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*müya döndi,]*

müy-ber-müy: Satır satır.

1. Görür maẓmûnın anuñ **müy-ber-müy**
Zebân-ı kinden olmış süḷhan-ġüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*müy-ber-müy,]*

müvesser eyle: Kolaylaştırmak.

1. Ki ḥâlin 'arz ide ma'sûka 'âşık
Ḥudâvendâ **müvesser eyle** bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147*). [*müvesser eyle,]*

müvesser kıl: Nasip etmek.

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını **müvesser kıl** ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*müvesser kıl,]*
2. Ne kim isterse virmişdi Ḥudâvend
Müvesser kılmamışıdı lîk ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*müvesser kıl, -ma, -mış, -idi*]

müvesser ol: Nasip olmak.

1. Müvesser olalıdan fetḥ-i şâhi
Gidüpdür Hind mülkinden siyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 133*). [*müvesser ol, -a, -lı, -dan*]
2. Dilerse ağlar u dilerse ḥandân
Bu vuşlat ger müvesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*müvesser ol, -a*]
3. Zer ile olmaz ise ger müvesser
Elem zür-ıla tırtup tığ u ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [*müvesser ol, -maz*]

müy-ı miyân: Bele kadar uzanan saçlar.

1. Kemerde mîm idi nâfi nihânî
Dökülmüşdi yâḥûd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [*müy-ı miyân, -ı*]

müzâ'af ol: İki kat, kat kat ol-.

1. Ğam baña oldı muzâ'af ğuşsa tekrâr el-fırâk
Bâd-ı ğâm hâk itdi nağdüm ğülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [muzâ'af ol, -
dı]

mużâf: Bağlanmış, baĝlı.

1. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup **mużâfi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [mużâfi, -ı]

muzaffer: Galip gelen, üstün.

1. Penâh-ı dehr-i şâh-ı heft kişver
Ki dîn ü devlet andandur **muzaffer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120*). [muzaffer,]
2. Muzaffer oldı mülkine revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46*). [muzaffer,]

müze: Çizme.

1. Ki hiç bir **müze** sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [müze, -ye]

müzelzel: İpekten dokunmuş.

1. Özin destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıhhati oldı **müzelzel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27*). [müzelzel,]

müzeyyen: Bezenmiş, süslenmiş, ziynetli.

1. Koyup çarhı **müzeyyen** encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [müzeyyen,]
2. Göği kevkeb **müzeyyen** kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3*). [müzeyyen,]
3. Kâmu endâmı zibâ câmelerden
Egerçi oldı matbû' vü **müzeyyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [müzeyyen,]
4. Mu'attar kıldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân cennet mişâl oldı **müzeyyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [müzeyyen,]
5. Kâbâ-yı uşrevî birle **müzeyyen**
Girüp tâbütına pîrân-ı pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76*). [müzeyyen,]
6. Şu resme kim **müzeyyen** hülleden hür
Tutarlar ellerinde câm-ı bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50*). [müzeyyen,]

müzeyyen eyle: Süslemek, bezemek, tezyin etmek.

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen her dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12*). [müzeyyen eyle, -en-y, -
en]
2. Giyüp süsen kâbâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56*). [müzeyyen eyle, -miş]
3. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tâbütum 'arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33*). [müzeyyen eyle,]

müzeyyen kıl: Tezyin etmek, süslemek, donatmak.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [müzeyyen kıl, -sun]
2. Müzeyyen kılup âfâkı gülistân
Mu'aţtar eylemiş gülzârı reyhân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67*). [müzeyyen kıl, -up]

müzeyyen ol: Süslenmek, bezenmek.

1. Müzeyyen olmuşidi âsumânlar
Kılardı 'ârşdan nezzâre cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 97*). [müzeyyen ol, -mı, -idi]
2. Geçüp oldı müzeyyen bâğ u bustân
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26*). [müzeyyen ol, -dı]
3. Yüce bir taht gerdün pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [müzeyyen ol, -miş]

muţtarib: Sıkıntılı, ızdıraplı .

1. Bu resme kim za'if ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden mi **muţtaribsin** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66*). [muţtaribsin, -sin]
2. Yiñümden budur aķduđı benüm kan
Ol anda nişterden **muţtaribdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 63*). [muţtaribdür, -dür]

N

nā ehl: *Ehil olmayan.*

1. Velikin ortada olmaya ğammāz
Ki nā ehle bī-nāgeh keşf ide rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*nā ehl, -e*]

nāb: *Hâlis, katıksız, sâfi.*

1. Revân olmuş aķar pākize vü **nāb**
Düzülmüş bir ‘aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [*nāb,*]

nāb-dür: *Saf inci.*

1. Senüñ-çün hāşş-ı la‘l ü **nāb-dürden**
Kılayım dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [*nāb-dürden, -den*]

nā-bedîd oldı: *Kaybolmak, yok olmak, ortadan kalkmak.*

1. Olalı peydâ livâ-yı ‘adlün iy çâpük-süvâr
Nā-bedîd oldı cihândan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*nā-bedîd oldı, -dı*]

nabız: *Ar. Nabız damarı.*

1. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü **nabız** didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [*nabız,*]

nabz-ı kârûre-şinâs: *Nabızdan anlayan.*

1. İñildüye düzetdi pîşesini
Getürdüp nabz -ı kârûre-şinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 19*). [*nabz-ı kârûre-şinâs, -ı*]

nâ-çâr: *Çaresiz, mecburen.*

1. Sa‘âdet burcı üzre mâh-ı a‘zâm
‘Arab iklimini tığıyla **nâ-çâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [*nâ-çâr,*]
2. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
Edeb levhın vefâdan gördi **nâ-çâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [*nâ-çâr,*]
3. Muķım-i külbe-i derd oldı **nâçâr**
Añup rüyâsını ağlardı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45*). [*nâçâr,*]
4. Vü ger ni ķo ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem ğârda öline **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*nâçâr,*]
5. Meger düşdi öğine tal‘at-ı yâr
K’unutdı ğayreti vü ‘ârı **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*nâçâr,*]
6. İdereķ derd ü ğamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*nâçâr,*]
7. Dilerse ağlar u dilerse ğandân
Bu vuşlat ger müyesser ola **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*nâçâr,*]

8. Didi hayf u dirîg ol âfitâba
K'anuñ bu künde pâyını **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*nâçâr,]*
9. Dem-i hayretde gam-ıâr-ı haķikât
Dirîgâ hasretâ derdâ ki **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*nâçâr,]*
10. Geçüpdür çâreden bu def'a **nâçâr**
Bañ bu 'ışkdan efğân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*nâçâr,]*
11. Ol aradan gamile tûrdı **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [*nâçâr,]*
12. Bulınur bir gam aña daħı **nâçâr**
Cihânda 'akıl oldur k'ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [*nâçâr,]*
13. Meger kim maķbere ol daħı **nâçâr**
Çü 'ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*nâçâr,]*

nâ-çâr dön: Çaresiz dönmek.

1. Gezüp vâdî-be-vâdî gâr-be-gâr
Bulımadı vü yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [*nâ-çâr dön, -di]*

nâçâr kal: Çaresiz kalmak, elinden bir şey gelmemek; söyleyecek söz olmamak.

1. Kâlap nâçâr niçe nâvek-efgen
Kemende eyledi teslîm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [*nâçâr kal, -up]*

nâçâr ol: Çaresiz kalmak.

1. Atân gibi gamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [*nâçâr ol, -dı]*

nâdir: Eşsiz, nadir.

1. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde **nâdir**
Hâlâyık biririyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [*nâdir,]*

nâf: Göbek.

1. Kemerde mîm idi **nâfî** nihânî
Dökülmüşdi yâhüd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*nâfî, -ı]*
2. Çü zülf-i yâr **nâfî** müşg-bârum
Bu müşkıl varıtan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [*nâfî, -ı]*
3. İrürdi yire bâr-ı nâfeden **nâf**
Daħı aldı niçe biñ bağlı u üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*nâf,]*

nâfe: Misk adı verilen hayvanın göbeğinden çıkarılan güzel koku.

1. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
Koķar **nâfe** gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [*nâfe,]*
2. Koķulayup buhür-ı müşg-fâmı
Çü **nâfe** hoş nesim oldı meşâmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*nâfe,]*
3. Şahrâri buldı hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ **nâfesinden** büy-ı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68*). [*nâfesinden, -si, -nden]*
4. Cüdâ düşdi şanasın **nâfeden** müşg
Kulağından döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*nâfeden, -den]*

nāfe-i çîn: Çin miski.

1. Teferrüc eyledüm bir hañt-ı müşgîn
Hürüfî hûb hem-çün **nāfe-i Çîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94*). [*nāfe-i çîn,]*
2. Gehî şâne kodı gîsûlarına
Gözi âhûların çün **nāfe-i Çîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [*nāfe-i çîn,]*

nāfe-i müşg: Hâlis misk kokusu.

1. Başı saçlu nitekim **nāfe-i müşg**
Delî göyneklü hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233*). [*nāfe-i müşg,]*

nāf-ı devrân: Zamanın ortası.

1. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı **nāf-ı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [*nāf-ı devrân,]*

nāfile: Bir kimsenin dînen mecbur ve mükellef olmadığı halde surf Allah rızasını kazanmak maksadıyla farz dışında kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve yaptığı her türlü hayırlı iş ve davranış.

1. İderdi giceler Hakkâ niyâzı
Kılarıdî **nāfile** dünler namâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192*). [*nāfile,]*

nā-gâh: Ansızın, birdenbire.

1. Ki bi-höd yıkılurdu ol perî-zād
İrişse güşına bir savt **nā-gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [*nā-gâh,]*
2. Düşinde bir firîşte gördi **nā-gâh**
Elin tutup iletđi ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [*nā-gâh,]*
3. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe gördi **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [*nāgâh,]*
4. Tırup yatdı bu endîşeyle ol mâh
Uyurken bir 'aceb düş gördi **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [*nāgâh,]*
5. Bu hâl içinde pes ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [*nāgâh,]*
6. Meger bir gice yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken bir 'aceb düş gördi **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [*nāgâh,]*
7. Derâ-yı şavtmı işitse **nāgâh**
Girürdi çarha gökde mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23*). [*nāgâh,]*
8. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine 'âşık düşdi **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*nāgâh,]*
9. Elünden kim yabâne düşse bir kâh
Şakın k'ayağuna batmaya **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130*). [*nāgâh,]*
10. Bu hâl içre dil-i Mecnûna **nāgâh**
Güzer kıldı hayâl-i rüy-ı dil-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*nāgâh,]*
11. Gice irdi bu hâlet içre **nāgâh**
Çeküp gün yüzine zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [*nāgâh,]*
12. Gider gözetmeyüp sağ u şolını
Dileni dileni her çetri **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9*). [*nāgâh,]*
13. Aña **nāgâh** güzergâh oldu bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*nāgâh,]*
14. Diyâr-ı yâra 'azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir mevzi'de **nāgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [*nāgâh,]*
15. Kilâba ta'ma olam diyü **nāgâh**
Tefekkürdeydi kim bir çâre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*nāgâh,]*
16. Güzer kıla şabâ vaktüne **nāgâh**
Elâ iy ka'be-i cânüm cemâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [*nāgâh,]*

17. Selîme şordı herkesden nişānı
Bu hāl içre gözün yaş tıtdı **nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [*nāgāh,]*
18. Ki ecel irüp anı kapmışdı **nāgāh**
Selîm-i ‘Âmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*nāgāh,]*
19. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre **nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [*nāgāh,]*
20. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdān
Bular bu söz içindeydi ki **nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [*nāgāh,]*
21. Yola girdi çü bād-ı lâ-übālî
Varup eḡān-gehinde itdi **nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49*). [*nāgāh,]*
22. Ki yüz göstermege yokdur mecālî
Maḥalle muḡrîsi öldiyse **nāgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43*). [*nāgāh,]*
23. Firîbile elümden ḡapdı **nāgāh**
Murād olan saña vü baña maḡşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84*). [*nāgāh,]*
24. K’ecel irüp anı kapmışdı **nāgāh**
Pes âḡir zelzelesinden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*nāgāh,]*
25. Ki **nāgeh** devr kılpdur bî-vefālîḡ
Aralarına biraḡa cüdālîḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [*nāgeh,]*
26. Ḥazer kılmaya fikr idüp helākın
Vire **nāgeh** fenā bādına ḡâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*nāgeh,]*
27. Bu sözler deyken ol abdāl-ı fânî
Gözi tuş oldu şem‘a **nāgehānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [*nāgehānî, -î]*
28. Revāñ oldu yeñinden **nāgehāñ** ḡūn
Bu ḡâlet k’irdi Mecnûn-ı ḡarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [*nāgehāñ,]*
29. Ḥarāb oldu çemen bozıldı ḡülzār
İrişüp **nāgehān** bād-ı ḡazānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27*). [*nāgehān,]*
30. Gözi ḡanıyla yolları bezerken
Ḳazā bir gün irürdi **nāgehānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [*nāgehānî,]*
31. Berî cümle umürından cihānuñ
Meger bir şeb melālet **nāgehānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [*nāgehānî,]*
32. Żarūrî oldu hep segler muḡı‘î
Meger kim şāḡ bir gün **nāgehānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [*nāgehānî,]*

nağme: Ezgi.

1. Gözinden ḡan saçar ol bülbül-i zār
Bu **nağme** irdi geldikde şümāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*nağme,]*

nağme: Etkileyici söz II nağme.

1. Yine bu **nağmeyi** kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [*nağmeyi, -yi]*

nağme kıl: Ezgi, şarkı çalmak.

1. Ki vire tiḡ-i berg-i sūsene āb
Çemende nağme kıлмаḡa ‘anādil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63*). [*nağme kıl, -ma, -ḡa]*

nağme-i çeng: Çeng denilen sazın ezgisi.

1. Kimüñ ḡüşına irse **nağme-i çeng**
Şafāsından olurdı vālîḡ ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [*nağme-i çeng,]*

nā-halef: Soyuna çekmemiş olan hayırsız evlât.

1. Cihân içinde oldum **nâ-ḥalef** ben
Ki kıldum ata nâmüsün telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*nâ-ḥalef,]*

nâ-ḥalef ol: *Hayırsız evlat olma.*

1. Oğul hoşdur kişiye ger ḥalefdür
Çün ola nâ-ḥalef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [*nâ-ḥalef ol, -a]*

nahcîr: *Av hayvanı.*

1. Elüni çek ki 'acizdür bu **nahcîr**
Çözüp boynından ağıl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [*nahcîr,]*
2. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o **nahcîr**
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*nahcîr,]*
3. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp ḥargûş u **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*nahcîr,]*
4. İdinürdi 'aşâ şâḥ-ı küvezni
Acıkdüğınca ol miskine **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [*nahcîr,]*
5. Yanına varmadan bişer o **nahcîr**
Hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*nahcîr,]*
6. Senüñ gelmedi tâvüsuñ miyâna
Çün el virdi segân-ı şâha **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [*nahcîr,]*

nahcîr-i behrâm: *Behram'un avı.*

1. Ki dâyim gür idi **nahcîr-i Behrâm**
Zamâne şiri olmuşdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*nahcîr-i behrâm,]*

nahcîr-i ğam-nâk: *Kederli hayvanlar.*

1. Keñiyle kazdı yir yir ğuşşadan gür
Tolanur çevresin **nahcîr-i ğam-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53*). [*nahcîr-i ğam-nâk,]*

nâhîd: *Sabahyıldızı, Tanyıldızı, Zühre, Venüs.*

1. Didi burc-i şafâ **Nâhîdidür** bu
Murâduñ çarḥımuñ ḥurşididür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [*nâhîdidür, -i, -dür]*
2. Meh ü mihr ortasında hem-çü **nâhîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [*nâhîd,]*

nahîf: *Zayıf, ince.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firüzüm
Ğarib ü bî-kes ü âzâr u **nahîfüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [*nahîfüm, -üm]*

nahl: *Fidan.*

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kalem **nahlinden** anda mîve saçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*nahlinden, -in, -den*]
2. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her bir **naħli** şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*naħli, -i*]
3. Şaçum k' aġardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi her kim **naħli** güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*naħli, -i*]
4. Hâyâdan kâmetüm **naħli** büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yoġ yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*naħli, -i*]
5. Toġuz tolandı **naħli** şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [*naħli, -i*]
6. Laţîf ü pâk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden ol **naħlüñ** olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*naħlüñ, -üñ*]
7. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâk
Bu **naħlüñ** kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*naħlüñ, -üñ*]
8. Gülistâna ki üstinden geçe âb
Şükûfe **naħlden** kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [*naħlden, -den*]
9. Şular her **naħl** dibinde revâna
Biraz vaġt olsun ol yirde qarârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*naħl,*]
10. Yiri tâ oldı menzilgâh mî'âd
Gelüp bir **naħl** dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [*naħl,*]
11. Ki kan kısdurmadı âħir ol 'acûze
Bu bâġuñ **naħli** gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*naħli, -i*]

naħle: Ar. 1. Hurmalık. 2. Bir adet hurma ağacı. 3. Fidan.

1. Şusuzlık virse bir **naħle** zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [*naħle,*]

naħl-i bî-bâr: Meyvesiz ağaç.

1. Gülistânuñda oldum **naħl-i bî-bâr**
Baña itdüklerüñ ihsânı her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86*). [*naħl-i bî-bâr,*]
2. Sözi terkîb-i zevk ü şâd-mânî
Ķadi servi degüldür **naħl-i bî-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [*naħl-i bî-ber,*]

naħl-i dil-gîr: Gücenmiş fidan.

1. Kesile buncılayın **naħl-i dil-gîr**
Huçeste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*naħl-i dil-gîr,*]

naħl-i gülzâr-ı havât: Ömür bahçesinin fidanı.

1. Ķurutdı naħl-i gülzâr-ı havâtın
Cihânuñ gerçi kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 102*). [*naħl-i gülzâr-ı havât, -ın*]

naħl-i kadd: Fidan boy.

1. Teb-i ġam naħl-i ġaddın eyledi huşġ
Ķiyindi post câme nitekim müşġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [*naħl-i ġadd, -ın*]

naħl-i kâmet: Fidan boy.

1. Ki amdan idi naħl-i kmeti ĥam
Yaşı ferrş idi mjgni arb (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [*naħl-i kmet, -i*]

naħl-i kmil: *Olgunluk fidanı.*

1. Stn-ı dnmn misvkini kl
Yaknm glşenine **naħl-i kmil** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 4, Mısra 30*). [*naħl-i kmil,]*

naħl-i me'n: *Mana fidanı.*

1. Nihl-i ma'rifetden dik revn
Kelamun bgna **naħl-i me'n** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 114*). [*naħl-i me'n,]*

naħl-i 'mr: *mr fidanı.*

1. Yimesn naħl-i 'mrinden daħı bir
Degldr kimse 'ıŖķunda vef-bn (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 88, Mısra 84*). [*naħl-i 'mr, -in, -den]*

naħl-i pr-br: *Meyve dolu ağalar.*

1. Eli Htem eli gibiydi der-br
Kefi feyyz hem-n **naħl-i pr-br** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 170*). [*naħl-i pr-br,]*
2. Ki nesrnin benefşe kıldı pene
Didi bl-durur bu **naħl-i pr-br** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [*naħl-i pr-br,]*

naħl-i rzgr: *Devrin iftirası.*

1. K'zin bir dem cd kıla Ŗafdan
Degl vaķıf ki naħl-i rzgr (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [*naħl-i rzgr, -i]*

naħl-i vegne: *EŖsiz fidanı.*

1. Aup ağladı kddin dilberinn
Ĥitb itdi ki iy **naħl-i yegne** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [*naħl-i yegne,]*

naħlistn: *Fidanlık.*

1. Fln menzilde **naħlistn** u tenh
İriŖmiŖ her nihli smna (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [*naħlistn,]*

naħs: *Uğursuz.*

1. Bana ferundedr deŖt-i mellet
Bu resme **naħs** iken bendede tli' (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [*naħs,]*

naħs-gftr: *Uğursuz konuŖan.*

1. Ki cānum cāmin itdūn zehr-ile pūr
Niçe vardı dilūn iy **naḥs-güftār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [*naḥs-güftār,]*

naḥs-i evkāt: *Uğursuz vakit.*

1. Biri biriyle oldılar mülākāt
Meger kim ol dem-idi **naḥs-i evkāt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [*naḥs-i evkāt,]*

nāhun: *Tırnak.*

1. Ki bula şems-i tābından ferāḡı
Şafādan merḥabāya **nāhun** yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*nāhun, -in]*

na‘īm-i vaşl: *Kavuşma nimeti.*

1. Na‘īm-i vaşldan bir üstüḥ‘āndur
Şeb-i baḥtumdadur bir şem‘-i kāfūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20*). [*na‘īm-i vaşl, -dan]*

nāka': *Temiz olmak, paklanmak.*

1. Kara çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü **nāka** şālîh ol murḡ-ı müccered (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*nāka,]*

nāka: *Dişi deve II inatçı sevgili.*

1. Yürise berḡden katı gider ol
Şabāyî **nāka** mānendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*nāka,]*

nāka: *Dişi deve.*

1. Meger bir gün sarāy öninde tayyār
Görür bir **nāka** var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [*nāka,]*
2. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz inüp **nākadān** oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*nākadān, -dan]*
3. Ki Mecnūna gele andan selāme
Süvār oldı binüp bir **nākaya** tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [*nākaya, -y, -a]*

nā-kām: *Muradına eremeden, nasipsiz bir şekilde.*

1. Ki iy ṭab‘ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*nā-kām,]*
2. Ki bir divāne kıldı bizi bed-nām
İl içre eyledi bi-‘ār u **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*nā-kām,]*
3. K’irür ol ḥastenūn feryādına dād
Uyup ilūn sözine bende **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*nā-kām,]*
4. Ḳodı Mecnūn fiḡān ṭablini **nā-kām**
Atası daḥmesi üstinde tā rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*nā-kām,]*
5. Ḳıllardı ḡarşusına secde **nā-kām**
Severlerdi ḡatı ol nām-dāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112*). [*nā-kām,]*
6. Ki tā giydi anı divāne **nā-kām**
Bu kez açdı önüne sofrā-ı ḡüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*nā-kām,]*

7. ararı almadı bir yirde un bād
Gül endāmi ayālī birle **nā-kām** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*nā-kām,]*
8. Sefer lāzım degüldi baña **nā-kām**
Anuñ-un şehrmüñ oldum arībi (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [*nā-kām,]*
9. Tağıldı kūha vü şahrāya **nā-kām**
Yine Necde revān oldı kimisi (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*nā-kām,]*

nākām git: *Muradına erememe.*

1. Ki bu āşüfte-āl ü bī-ser-encām
amından bir niğaruñ gitti nākām (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [*nākām git, -di]*

nā-kām ol: *Mutsuz olmak. İstediğine kavuşmamış ol.*

1. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nī saña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*nā-kām ol, -ur]*

nakāre: *Davul, def.*

1. ılı bir başı k'ider iki pāre
Olur andan 'ayān cüft **nakāre** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*nakāre,]*

nakd: *Nakit, sermaye.*

1. am baña oldı muzā'af uşşa tekrār el-firāk
Bād-ı ām çāk itdi **nadüm** ülsitānın āh kim (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Gazel 5, Mısra 7*). [*nadüm, -üm]*
2. Gönül gencürüñüñ **nadine** senden
İlāhī dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 4, Mısra 31*). [*nadine, -i, -n, -e]*
3. Degil vāıf nedendür bu arāret
Kim itdi gönlinüñ **nadini** āret (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [*nadini, -i, -(n)i]*
4. ayātum **nadi** dünyādan dire rat
Civārında resülün vir baña bat (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*nadi,]*

nakd-i cān: *Can sermayesi.*

1. Beni ıl müjde-i mergümle dil-ād
Ki'ayağūñ tozına nad-i cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 131, Mısra 27*). [*nad-i cān, -i]*

nakd-i havāt: *Ömür sermayesi.*

1. aıat tīnetününde yodur idrāk
urūr idüp şaım nad-i ayāta (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*nad-i ayāt, -a]*

nadine-i genc-i ma'ānī: *Mana hazinelerinin sermayesi.*

1. Özi **nadine-i genc-i ma'ānī**
Sözi gencine-i nad-i nihānī (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 5, Mısra 25*). [*nadine-i genc-i ma'ānī,]*

nā-kes ü dün: *Alçak ve soysuz.*

1. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehmi itmeyüp her **nâ-kes ü dün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43*). [*nâ-kes ü dün,]*

naqqâs: *Nakiş işleyen, nakşeden.*

1. Bu tâk üstinde bir **naqqâs** üstâd
İdüpdür bir bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*naqqâs,]*
2. Gözi sakka olan müjgâni ferrâş
Cebîni yâri eşiginde **naqqâs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*naqqâs,]*
3. Cebîni yâri işiginde **naqqâs**
İden düd-ı dilinden âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*naqqâs,]*

naqqâs ol: *Renkli resim ve süsleme yapan sanatkar olmak.*

1. Olan ğam nüshası levhine naqqâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*naqqâş ol, -an]*

nakli: *Nakil, söz, hikaye.*

1. İşitdi **naqlsuz** Hâkdan kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*naqlsuz, -suz]*
2. Çün işitdi atasından bu **naqli**
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [*naqli, -i]*
3. Başına geldüğinden soñra ‘aqlı
Bize hücetle ‘arz eyle bu **naqli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*naqli, -i]*
4. Rumûz-ı ‘ışkıdan fi’l-cümle **naqli**
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [*naqli, -i]*
5. Hîtâb eyledi cânına bu **naqli**
Gel iy rûz-ı ecel katl it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18*). [*naqli, -i]*

nakl it: *Anlatmak, rivayet etmek.*

1. Bu sözler kim saña nakl itdüm el-ân
Eger tütmazañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [*nakl it, -düm]*

nakl kıl: *Nakletmek, bildirmek.*

1. Bu hûbuñ ‘ışkınuñ şûride cânı
Şu resme nakl kıldı dâstâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [*nakl kıl, -dı]*
2. Bu hûbuñ ‘ışkınuñ şûride cânı
Şu resme nakl kıldı dâsitâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [*nakl kıl, -dı]*

naks: *Nakiş, resim.*

1. Şu resme eylemiş pür **naqs** anı
Ki görse deng ü hayrân kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [*naqs,]*
2. Dilüñ şol **naqsdan** kim pür ğam olmış
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*naqsdan, -dan]*
3. Ve ger maqşüduñ ise lâ’l-i dilber
Dehân-ı mîmüñ it **naqsını** ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*naqsını, -i, -n, -ı]*
4. İden bu defterüñ şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz **naqsını** tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [*naqsını, -i, -n, -ı]*
5. Çü bî-cân **naqsdur** bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57*). [*naqsdur, -dur]*

6. ‘Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna‘ her yiri her **naqşı** dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [*naqşı, -ı*]
7. Kamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu **naqşı** zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*naqşı, -ı*]
8. Deminden dîdesinüñ yazdı ‘ünvân
İdüp **naqş** âhirine temme bi’l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*naqş,]*
9. Hâyâlün **naqşıdır** bu cism-i bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [*naqşıdır, -ıdır*]

naqs: Akis, görüntü.

1. Çün ol **naqşı** görüp ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [*naqşı, -ı*]
2. Dilersen kaddin anuñ gâh gâhı
Elif **naqşına** kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36*). [*naqşına, -ı, -n, -a*]
3. Kefinüñ **naqşı** vâdilerde yek-ser
‘Arûs-ı cânadur mîr’ât-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17*). [*naqşı, -ı*]
4. Yol üzre keşüñün her **naqşı** iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [*naqşı, -ı*]
5. Giribâni zihinde **naqş** kim var
Şan aña dâğ-ı hicrân idi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [*naqş,]*
6. O düzdi saqfını bu bârgâhuñ
O yazdı **naqşını** bu kârgâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [*naqşını,]*
7. İki cārî zebâna urdı bendi
Ol iki **naqş** kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [*naqş,]*
8. Sürürî miñnet ü gülzârî nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ **naqşı** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [*naqşı, -ı*]

naqs gör: Süslemek.

1. Cezâyir-ber-cezâyir naqş gördi
Beyâbân-der-beyâbân raşş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 183*). [*naqş gör, -di*]

naqs it: Nakşetmek, süsleyip bezemek.

1. Ki naqş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi ecel renci ḥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [*naqş it, -di*]

naqs it: İşlemek, bezemek. Beyitte kelime "yazmak" anlamındadır.

1. Ki tâ naqş ide päsüh-nâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [*naqş it, -e*]

naqs ol: Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer etmek.

1. Ki görüp düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde naqş olmışdı ḥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90*). [*naqş ol, -mış, -dı*]

naqs-bend-i fârisî-hûn: Farisi rengiyle süslenmiş.

1. ‘Arabdan **naqs-bend-i fârisî-hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 1*). [*naqs-bend-i fârisî-hûn,]*

naķş-ı bārān: *Rahmet yayıcı.*

1. Gedā-yı gülşene vaķt-ı bahārān
Derāhim baķş olur her **naķş-ı bārān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [*naķş-ı bārān,]*

naķş-ı bend: *Nakkaş, ressam II Yaratıcı, Allah.*

1. Bugün ne ‘aciz u ne hüd zebünsın
Cihānda naķş-ı bend-i kâf u nünsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6*). [*naķş-ı bend, -i]*

naķş-ı dil-keş: *Gönül cezbedici resim.*

1. Ol iki türfe āhūnun sözini
Bu naķş-ı dil-keşüñ ğarrā yüzini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [*naķş-ı dil-keş, -üñ]*
2. Çün uyhudan göttürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol **naķş-ı dil-keş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [*naķş-ı dil-keş,]*

naķş-ı dīvār: *Duvardaki resim.*

1. Şu resm-ile ki iki **naķş-ı dīvār**
Dehāni bağlu bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [*naķş-ı dīvār,]*

naķş-ı kemāl: *Olgunluğun yansıması.*

1. Felek şem‘-i cemālünden münevver
Melek naķş-ı kemālünden muşavver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [*naķş-ı kemāl, -ü, -nden]*

naķş-ı rüy: *Yüz resmi, yüzün tasviri; sevgilinin yüzünün çekiciliği, güzelliği.*

1. Çü gördi naķş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān hayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [*naķş-ı rüy, -ın]*

nāl: *Kamış.*

1. Nihāl-i kıddini **nāl** itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nīsān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26*). [*nāl,]*

nāl: *İnleyici, ah ve enin edici.*

1. Bırakdı cānuma **nālūñ** şerārı
Nikāh oldı egerçi ğayre Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [*nālūñ, -uñ]*
2. Vücüdi hāmedür şan nālesi **nāl**
Belāya mübtelā vü merge nezdik (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [*nāl,]*
3. Eliflü **na‘llu** ‘aşıķ gibi zār
Nigündür kāmeti vü tāni bisyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*na‘llu, -lu]*

na‘l: *Nal, hayvanların ayaklarına vurdukları demir.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ **na'line**
Çekdiler tamgâ mehûñ altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [*na'line, -i, -(n)e*]
2. Meşelde her sümi bir beyze-i la'1
Hilâl olmuş şan ol la'1 üstine **na'1** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [*na'1,]*
3. Çün altıncı fezâya çıkdı Aħmed
Atı **na'line** sürdi Müşteri ğad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142*). [*na'line, -i, -(n)e*]
4. Nigîninde Süheyl-i çarġ bir lâ'1
Hilâl-i nev semendi pâyına **na'1** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [*na'1,]*
5. Ğasûdine virtür ol şâh zer **na'1**
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'1 (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*na'1,]*
6. Süvâr oldukca ol şîr-i zamâna
Atı **na'li** od atar âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [*na'li, -i*]
7. Atı **na'linden** almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı ġalka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [*na'linden, -i, -n, -den*]

nālân: Ağlayan, inleyen.

1. Çün ola hicrden giryân u **nālân**
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [*nālân,]*
2. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u **nālân**
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [*nālân,]*
3. Dilerseñ k'olmayam **nālân** ğamdan
Çıkar 'ışkıñı gönülüm 'âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [*nālân,]*
4. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yüri **nālânlıġı** ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [*nālânlıġı, -lıġ, -ı*]
5. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan **nālân** u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [*nālân,]*

nālân geç: İniltileyle yaşamak.

1. Ac u bî-ġ'âb eyü nālân geçindüñ
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [*nālân geç, -in, -düñ*]

nālân id: İnletmek II parçalamak.

1. Şadâsı ġakķı Dāvüduñ ki her ân
Demüri mûm iderdi taşı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*nālân id, -er, -di*]

nālân kıl: Dertle inleyen.

1. Ğam anı her kaçankim kılsa nālân
Bu zibâ şî'ri okurdı firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [*nālân kıl, -sa*]

nālân ol: Inleyen olmak.

1. Gürüh-ı vahşiyândan ġopdı feryâd
Şu resme oldı ġayvânât nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43*). [*nālân ol, -dı*]

nālân u zâr: Ağlayan ve inleyen.

1. Giriftâr-ı belâ rüsvâ-yı ġayret
Fiğâñġâh-ı ġamuñ nālân u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 15*). [*nālân u zâr, -ı*]

nāle: *Inilti, feryat.*

1. Meclisüñde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini eyledi çengüñ figān ü **nāle** ham (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*nāle,]*
2. Kılardı **nālesin** pinhānî ol māh
Ki kimse olmaya hālinden āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [*nālesin, -sin]*
3. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki kaddi **nāleden** döñdi hilāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [*nāleden, -den]*
4. Çalardı **nāleden** borı çeküp zür
Şan İsrāfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [*nāleden, -den]*
5. Kıtāl-ı ‘ışkda olmuş kemān-gür
Ki kaddin kavş düzmiş **nālesin** tır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [*nālesin, -sin]*
6. Ne **nālesinden** özge hem-demi var
Ne sāyesinden ayru mahremi var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [*nālesinden, -si, -n, -den]*
7. İderek derd ü ğamdan **nāle** vü zār
Yine Nevfel katına geldi nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5*). [*nāle,]*
8. Ecel dāmına gerdāni giriftār
Hazer kıl **nālesinden** derdmendüñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29*). [*nālesinden, -si, -n, -den]*
9. Qalan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü **nāle** vü āhuñ enīsi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*nāle,]*
10. Zārūrî **nāleye** düzdi işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-hwarini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*nāleye, -y, -e]*
11. İşiden **nālesin** her mübtelānuñ
Belā vādīsi ‘atşānına her dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16*). [*nālesin, -sin]*
12. Vücüdi hāmedür şan **nālesi** nāl
Belāya mübtelā vü merge nezdik (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [*nālesi, -si]*
13. Şalāmuñ **nāleden** kıl hem hürüsün
Çün āvāzemden ola halk āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [*nāleden, -den]*

nāle it: *İnlemek.*

1. Nihāl-i kaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nīsān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26*). [*nāle it, -di]*

nāle kıl: *İnlemek.*

1. Açılmışdı ruḥ-ı Leylî gibi gül
Kılardı nāle Mecnûn-vār bülbül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38*). [*nāle kıl, -ar, -dı]*
2. Kaçan yārı ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110*). [*nāle kıl, -mak]*
3. Kılardı nāle k’ışiden nevāsın
İderdi çāk destār u kabāsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 19*). [*nāle kıl, -ar, -dı]*
4. Şikeste-hāl ü mehcür ü ciğer-hün
Kılardı tağda nāle şeb ü rüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15*). [*nāle kıl, -ar, -dı]*
5. Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*nāle kıl, -ma, -ğa]*
6. Kılar bir nāle ol murğ-ı ciğer-süz
Kaçan k’ağlaya Mecnûn-ı dil-efgār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [*nāle kıl, -ar]*
7. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nāle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85*). [*nāle kıl, -up]*
8. Ki kandan yundu āb-ı zindegāni
Şu deñlü nāle kılup urdu çarḥı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21*). [*nāle kıl, -up]*

nāle ur: *İnlemek.*

1. Kılar feryād ğamdan yane yane
Fırāk-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111*). [*nāle ur, -ur*]

nāle vü āh: *Inleyip ah çekme.*

1. Zebān-ı hāl-ile itdi **nāle vü āh**
Girüp bu hayret-ile çarha küstāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84*). [*nāle vü āh,]*
2. Kesi bî-keslerūñ āhîr Hüdādur
Atasuzlıqdan itme **nāle vü āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173*). [*nāle vü āh,]*
3. Hābîbine ki iy dildār-ı mevzūn
Ben uş gitdüm idüp yüz **nāle vü āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [*nāle vü āh,]*
4. Çara mātem-kede pür **nāle vü āh**
Giyindi hargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*nāle vü āh,]*
5. Çara giydi vü kıldı **nāle vü āh**
Ger oldı gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [*nāle vü āh,]*
6. Ğam-ı Mecnûndan ider **nāle vü āh**
Bahâne buldı çün kıлмаğa zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*nāle vü āh,]*

nāle vü zār: *Ağlama ve inleme.*

1. İşi her lâhza oldı **nāle vü zār**
Belā zencirine düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [*nāle vü zār,]*
2. Kılarsın nāle vü zārî ferāmūş
Maħabbetden bu şu'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 26*). [*nāle vü zār, -i*]

nāle-i kūs: *Büyük davul sesi.*

1. Ğiriv ü **nāle-i kūs** irdi çarha
Bahadırlar şafādan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [*nāle-i kūs,]*

nāle-i mecnûn-ı bî-kār: *Kimsesiz Mecnun'un inlemesi.*

1. Çonup Mecnûnı idindi nazargāh
Fiğan u **nāle-i Mecnûn-ı bî-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41*). [*nāle-i mecnûn-ı bî-kār,]*

nāle-i nāy: *Neyin figanı.*

1. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi āsumāna **nāle-i nāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4*). [*nāle-i nāy,]*

nāle-i ra'd: *Gök gürültüsü.*

1. Sadā-yı kūs-ı şehden **nāle-i ra'd**
Cihānda işidilmez oldı min-ba'd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 155*). [*nāle-i ra'd,]*

na'levn: *1. bir çift ayakkabı. 2. bir çift nalın. 3. bir çift nal.*

1. Kudūmından şeref buldı felekler
İdindi tāc **na'levnin** melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*na'levnin, -in*]

na'li: *Ayakkabı, pabuç.*

1. Ser-i 'arşa-durur **na'liñüñ** efser
Sürer ayağına levh ü qalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117*). [*na'liñüñ, -ñ, -üñ*]
2. Ğubâr-ı maqdeminden dide maħzûz
Sürer **na'linüñe** yüz levh-i maħfûz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112*). [*na'linüñe, -nü, -ñe*]

na'lîn: Ayağa giyilen tahta ayakkabı.

1. Ayağı ıssısından buz kûrurdu
Giyüp yah tahtesinden kefş ü **na'lîn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*na'lîn,]*

nâlišü: İnilti, inleyiş.

1. Gehî cân kût bulur **nâlišümle**
Ğidâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*nâlišümle, -mle*]

nām: Ad, san, şöhet.

1. Nām ü nişanı yoğken Âdem-ile 'âlemün
Hağ virmişdi saña Muħammed diyü 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*nām,]*
2. Gelüpdür şâne gibi nām-ı Allâh
Mübârek **nâmi** dürr-i tâc-ı tevħid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7*). [*nâmi, -i*]
3. Mübârek **nâmi** vird-i her sülhan-senc
Dil-i 'ârifde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [*nâmi, -i*]
4. Senüñ **nâmuñdan** iy sultân-ı mürsel
Melâ'ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [*nâmuñdan, -uñ, -dan*]
5. Kaçan k'ölem lâhd ola maħâmum
Unudıla cihân içinde **nāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [*nāmum, -um*]
6. K'anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire **nâmi** ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*nâmi, -i*]
7. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
Ki añam şehzâdeler **nâmin** du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [*nâmin, -i, -n*]
8. Çıkar şî'r içre bir vech-ile **nâmi**
K'ide taħsîn sözüñe Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [*nâmi, -i*]
9. Ger oğluñ olsa vü dūrise bî-bâk
Neseble **nâmuñi** eyler senüñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*nâmuñi, -u, -ñ, -i*]
10. Ruħı şubh-i münîr ü **nâmi** Leyli
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı hayli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [*nâmi, -i*]
11. Yoğ ağâhı ki qandedür maħâmı
Ya kimdür ol nedür 'âlemde **nâmi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [*nâmi, -i*]
12. Katı şūrîde vü divâne oldı
Ki **nâmi** 'âlem etrâfına taldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [*nâmi,]*
13. Şüküh ikliminüñdi nâmdârı
Ki **nâmi** tutmuş-idi her diyârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [*nâmi,]*
14. Ne **nâmin** añladı ne ğod nişânın
Velî 'ışk âteşine yağdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*nâmin, -i+n*]
15. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [*nâm,]*
16. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Ğüm olsun ansuzın 'âlemde **nāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*nāmum, -um*]
17. Düzüp anuñ murâdınca kelâmın
Becid yâd itdi tūrdı Leyli **nâmin** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [*nâmin, -i+n*]
18. Yoğ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân içinde **nâmuñ** verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [*nâmuñ, -uñ*]
19. Çi ger 'âlemde **nâmuñdur** mükemmel
Velîkin 'uhde-i 'ahdüñ muħallil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [*nâmuñdur, -uñ, -dur*]

20. Olam āzād u **nām** u nengden ben
Kızını dıve virmekden bir ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [*nām,]*
21. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdır meger ‘ışk-ıla **nāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [*nāmuñ, -uñ]*
22. ‘Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür **nāmı** sāhib-tıgdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [*nāmı, -ı]*
23. Kāmudur bir birinden bî-vefā-ter
Gözetmezler cihānda ğayret ü **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*nām,]*
24. Nedür bilmezven iy şeh lîk nāmuñ
Ne fehms itsün ata **nāmını** yādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23*). [*nāmını, -ı, -n, -ı]*
25. Nedür bilmezven iy şeh lîk **nāmuñ**
Ne fehms itsün ata nāmını yādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*nāmuñ, -uñ]*
26. Bırağursın ‘azāb u ıztırāba
Gehî ‘ahdi şınık korsın bize **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*nām,]*
27. Acusın tatlusın bilmiş hem anuñ
Selīm-i ‘Āmirî idi āña **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [*nām,]*
28. Nişānın istedi vü şordı **nāmın**
Ayıtdı kim Selīm-i ‘Āmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*nāmın, -ın]*
29. Hezār ol vāktdan kōnıldı **nāmı**
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [*nāmı, -ı]*
30. Ya bu vahdetde anuñ yād ola **nāmı**
Esürüm ger ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*nāmı, -ı]*
31. Vücüdi ğark-ı ‘ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle **nāmı** mevşüf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*nāmı, -ı]*
32. Dirîğ ola ki **nāmuñ** ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [*nāmuñ, -uñ]*
33. Füzün itme baña her lāhza kaydı
Cehāletden delü dirsın baña **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*nām,]*
34. Hāyālūñ naqşıdur bu cism-ı bīmār
İkidür heykel ü bir aşl-ıla **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [*nām,]*
35. İrem bāğında nedür bunlara **nām**
Neden irişdi bunlar bu maķāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*nām,]*
36. Ki kimse bilmesün nedür saña **nām**
Olup minnet yükünden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*nām,]*

nām ur: Bir kimseye dikkat çeken özelliğine göre bir ad vermek.

1. Ki atası Selām urmuşdı nāmın
Tariķ-i ‘ışk içinde cüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [*nām ur, -ı, -n-mış, -dı]*

namâz: İslâm’ın beş şartından birini teşkil eden ibadet, namaz.

1. İderdi giceler Hāķķa niyāzı
Kılarıdı nāfile dünler **namāzı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192*). [*namāzı, -ı]*

namāzı kıl: Namaz kılmak.

1. Etegüm üzre kılmağa namāzı
Yudum biñ kerre virmezler cevāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111*). [*namāzı kıl, -ma, -ğa]*
2. Kılayın kıbleñe toğrı namāzı
İderse secdede ger sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*namāzı kıl, -a, -yın]*

namāzın kıl: Namaz eda etmek.

1. Kōdi çarħi dōnişden k̄udretullāh
Namāzın kıla tā vākıtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [*namāzın kıl, -a]*

nāmdār: Namlı, şöhretli, meşhur.

1. Şüküh ikliminüñdi **nāmdārı**
Ki nāmi tutmuş-idi her diyarı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19*). [*nāmdārı, -ı*]
2. Kılardı karşısına secde nā-kām
Severlerdi katı ol **nām-dārı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*nām-dārı,]*

nāme: Mektup.

1. Tarihāt **nāmesinüñ** ibtidāsı
Haķıķat levhasınıñ intihāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11*). [*nāmesinüñ, -si, -nüñ*]
2. Tutupdur dehri tīg-i hāme ile
Ki bir iklim açar her **nāme** ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [*nāme,]*
3. K'anuñ şevkiyle nazm oldu bu **nāme**
Hem ire nāmi ile ihtitāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*nāme,]*
4. Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi ki bir **nāme** kıl ābād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [*nāme,]*
5. Şeh açup okudıķda **nāmesini**
Gazabdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*nāmesini, -si, -n, -i*]
6. Bu resme sözleri-y-le bī-nihāyet
Şoñ ucu **nāmeye** buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*nāmeye, -ye*]
7. Alup ol **nāmeyi** peyk-i sebük-hız
İrişdi yine Nevfelden yaña tiz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [*nāmeyi, -yi*]
8. Tağıdup **nāmeler** çevre diyāra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*nāmeler, -ler*]
9. Meger maķşūduñ aşlın idevüz red
Yazarken **nāmeye** bu dāsītānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13*). [*nāmeye, -y, -e*]
10. Yazam bir **nāme** sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne hāmem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [*nāme,]*
11. Ne kāğıd k'aña inşā ola **nāmem**
Götürmüş meger kim ol müsāfir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*nāmem, -m*]
12. Ki gey müstağnî vü mesrūr olub sen
Ki bir bed-nāmdan ya'nî bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*nāme,]*
13. Getürdi **nāmesini** ihtitāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [*nāmesini, -si, -n, -i*]
14. Didi şükr eyleyüp Hallāķa vāfir
Ki bu **nāme** ki turfe sürmedāndür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [*nāme,]*
15. Yine bu nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānidür bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [*nāme,]*
16. Ya fihrist-i me'ānidür bu **nāme**
Saña iy kāşid-i dildār-ı cānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [*nāme,]*
17. Çü Mecnûn **nāmeye** buldurdı pāyān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1*). [*nāmeye, -y, -e*]
18. İrür bu **nāmeyi** ol yār-ı cāne
Pes alup **nāmeyi** ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*nāmeyi, -y, -i*]
19. İrür bu **nāmeyi** ol yār-ı cāne
Pes alup **nāmeyi** ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [*nāmeyi, -y, -i*]
20. Maħabbet **nāmesin** inşā kılıcı
Aña kim virdi luḫfı şem'-i tevfiķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*nāmesin, -(s)i(n)*]
21. Dürüp ol **nāmeyi** hatm itdi Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*nāmeyi, -y, -i*]
22. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'ādetdür bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [*nāme,]*
23. Gümiş şüşe gibi rengin ü merğüb
Ya cennetden-durur bu **nāme** bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [*nāme,]*
24. Didi k'irür bunı ol yāra fı'l-hāl
Pes alup **nāmeyi** peyk-i sebük-hız (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [*nāmeyi, -y, -i*]
25. Getürür ruķ'a vü iletürdi **nāme**
Meger bir gün fiğāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [*nāme,]*
26. Demidür kim temām ola hikāyet
İşidenler dilerse kim bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [*nāme,]*

27. Karalanmış-durur **nāme** çü tūmār
Ezelden yüz karası **nāme** gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110*). [*nāme,]*
28. Karalanmış-durur **nāme** çü tūmār
Ezelden yüz karası **nāme** gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [*nāme,]*
29. Vü ger ni şındı püştüm **nāme** gibi
Çü 'ömrüm nāmesin devrân ide piç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*nāme,]*
30. Vü ger ni şındı püştüm nāme gibi
Çü 'ömrüm **nāmesin** devrân ide piç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*nāmesin, - (s)î(n)]*

nāme-i hūb: *Güzel mektup.*

1. Ruḥın kılmış çerāğ-ı bezm-i aḡyār
Diledi kim yaza bir **nāme-i hūb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [*nāme-i hūb,]*

nā-merd: *Korkak, alçak, aşağılık.*

1. Mübārizler ki 'arz eyler mehābet
Çopar **nā-merdler** üzre kıyāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30*). [*nā-merdler, -ler]*

nām-ı allāh: *Allah'ın adı.*

1. (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*nām-ı allāh,]*
2. Gelüpdür şāne gibi **nām-ı Allāh**
Mübārek nāmı dürr-i tāc-ı tevḥīd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*nām-ı allāh,]*

nām-ı bulendeş: *Büyük şöret.*

1. Peleng-i nev-cevān ez nesl-i Osmān
Be-süy-ı āsumān **nām-ı bulendeş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 5*). [*nām-ı bulendeş,]*

nām-ı cām-ı cem: *Cem'in kadehinin şöreti.*

1. Meclisüñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkūr ola ellerde **nām-ı cām-ı Cem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [*nām-ı cām-ı cem,]*

nāmı cihānı tut: *Namunun bütün dünyaya yayılması, herkesçe bilinmesi.*

1. Dem-ā-dem itdüğinden 'adl ü inşāf
Cihānı tıtdı nāmı kaf-tā-kāf (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 154*). [*nāmı cihānı tut, -dı]*
2. Cihānı tıtdı gündend güne nāmı
Çamu āşüftelik oldı tamāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 17*). [*nāmı cihānı tut, -dı]*

nāmı kal: *Özel bir isimle çağrılmak, üzerine yapışmak.*

1. Pes āzād ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i ṭarīnūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [*nāmı kal, -dı-ı]*

nām-ı levli: *Leyla'nın adı.*

1. Añılmasa içinde **nām-ı Leylî**
Dür-i maḥz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69*). [*nām-ı leylî,]*

nām-ı mecnûn: *Mecnun'un namı, adı. Bkz.: Kays.*

1. Dilinden düşmedi hiç **nām-ı Mecnûn**
Çomadı çün ğamuñdan yutdı ḥârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92*). [*nām-ı mecnûn,]*

nām-ı mu‘azzam: *Ulu isimli.*

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [*nām-ı mu‘azzam,]*
2. Daḥı tuġrâ-yı defter hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol **nām-ı mu‘azzam** açâ pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*nām-ı mu‘azzam,]*

nām-ı nîk: *Güzel nam.*

1. Bu ‘alem nām-ı nîkiçündür el-ḥaḳ
Yaratmadı murâd içün bunı Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). [*nām-ı nîk, -içün, -dür]*

nām-ı nîk-nām: *İyi şöretli ismi.*

1. Çalır ‘âşıkda nām-ı nîk-nāmı
Elâ iy ‘ışık işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58*). [*nām-ı nîk-nām, -ı]*

nām-ı zenân: *Kadınların şöreti.*

1. Şıdılar ḥâmeyi nām-ı zenânda
Zenûñ ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*nām-ı zenân, -da]*

nā-muhkem: *Saġlam olmayan.*

1. K’ayaġ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı ‘ömr **nā-muhkem-durur** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*nā-muhkem-durur, -durur]*

nāmūs: *Ar, edep, haya.*

1. Benüm **nāmūsoma** kuvvet vireydüñ
Oġulluġ şartına şöret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*nāmūsoma, -um, -a]*
2. Cihân içinde oldum nā-ḥalef ben
Ki kıldım ata **nāmūsın** telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [*nāmūsın, -ın]*
3. Varupdur ‘aġlı cinnetden fesâda
Virür **nāmūsumuñ** bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*nāmūsumuñ, -um, -uñ]*

nāmūs u ‘âr: *İffet ve utanma.*

1. İden nāmūs u ‘ârı perdesin çâk
Gözi nem-nâk u cânı göñli ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3*). [*nāmūs u ‘âr, -ı]*

nām-zād: Sözlü, nişanlı.

1. Bugünden **nām-zād** olsunlar anlar
Şoñ uci ber-murād olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [*nām-zād,]*
2. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem pes
Ben evvel demden aña **nām-zādum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [*nām-zādum, -um]*

nān: Ekmek, yemek.

1. Dili kim arzû ideydi kütü
Çü **nān** yir idi tār-ı ‘ankebütü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*nān,]*
2. Hāmîr-i nermden bulduñ çü **nānı**
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*nānı, -ı]*
3. Okuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi **nānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*nānı, -ı]*
4. Kōmamışdur benüm-çün āb u hem **nān**
Vücüdüm vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*nān,]*
5. Tevaķkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh āb u geh **nān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*nān,]*
6. Ferāğat bulmuşam her perverişden
Boğazum nāyine sıgmaz benüm **nān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*nān,]*
7. Niçe **nān** belki su da geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur Hāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [*nān,]*
8. Senüñle yiyelüm bir sofradan **nān**
Çi ger göñlün kabül itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*nān,]*
9. Yimişem ben anı k’oldur ğıdā-hōr
Anı kılar kavî ten **nān** u helvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*nān,]*
10. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa saķınıñ **nānı** hāzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*nānı, --ı]*

nānı vir: Bir parça ekmek vermek.

1. K’ezel kendülere virürdi nānı
Dilin çıkarup uşāğı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44*). [*nānı vir, -ür, -di]*

nār: Ateş II Sevgilinin yanağı.

1. Dōşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem gögsüñüñ **nārını** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*nārını, -ı, -n, -ı]*

nār: Ateş.

1. Dehānından saçılan āhı **nārı**
Başı üstine yağdurdı şerārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*nārı, -ı]*
2. Birağup pāyına şabr ipi kullāb
Ricā saçdı şitābı **nārına** āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*nārına, -ı, -, -a]*
3. Kara giyen sen ü mātem-zede ben
Göyindüñ ‘ışķ **nārında** meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [*nārında, -ı, -n, -a]*
4. Şu resmedür ki düşer penbeye **nār**
Semender k’oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [*nār,]*
5. Gicenüñ hîrmenine rüzden **nār**
Uyandı uyķusından Zeyd der-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [*nār,]*

nār saç: Ateş saçmak.

1. Gözine her kemerden bir mağāra
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67*). [*nār saç, -ar*]

na'ra: *Yüksek sesle bağırma.*

1. Felek lertzān olurdu **na'rasından**
Yıkılırdı cihān bir hamlesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7*). [*na'rasından, -sın, -dan*]

na'ra ur: *Haykırmak, çığlık atmak.*

1. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dīdeden hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [*na'ra ur, -up*]
2. Şu resme na'ra urdu kūs-ı bī-bāk
K'ışidenlerūñ oldu zehresi çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15*). [*na'ra ur, -dı*]
3. Derūndan derd-ile bir na'ra urdu
Kaçurdi ol vuḥūş-ı hevī-nāki (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [*na'ra ur, -dı*]
4. Qodı cānı vü terk itdi cihānı
Hemān-dem urdu bir na'ra şegab-nāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [*na'ra ur, -dı*]

na're: *Yüksek sesle bağırma.*

1. İşinde kaldı çarhūñ deng ü meftūn
Şu resme urdu bir **na're** şegab-nāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [*na're,*]

nār-ı bī-dād: *Zalim ateş.*

1. Ögüt virdükce daḥı oldu efzūn
Düşe bir ḥirmene çün **nār-ı bī-dād** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [*nār-ı bī-dād,*]

nār-ı bustān: *Bahçe ateşi.*

1. Pes ol lāle-i ruḥān **nār-ı bustān**
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [*nār-ı bustān,*]

nār-ı cehennem: *Cehennem ateşi.*

1. Qomağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rūzī kıl cennetde ol miskīne dīdār u vişāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [*nār-ı cehennem, -de*]

nār-ı firāk: *Ayrıklık ateşi.*

1. Bunı yaqdı anuñ nār-ı firākı
Eritdi şem' gibi iştiyākı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [*nār-ı firāk, -ı*]

nār-ı ğam: *Gam ateşi.*

1. Teni verdine batdı ḥār-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 6*). [*nār-ı ğam, -dan*]
2. Cūdāsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervāne gibi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [*nār-ı ğam, -dan*]

nār-ı hicr: *Ayrılık ateşi.*

1. Göyindi micmer-i hasretde çün 'ūd
Başına çıktı nār-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*nār-ı hicr, -den*]

nār-ı 'ısk: *Aşk ateşi.*

1. Düşeli mihrûn hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhrîk âteş-imiş **nār-ı 'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*nār-ı 'ışk,]*

nār-ı kahr: *Kahr ateşi.*

1. Egerçi nār-ı kahrûndur ğazab-nāk
Var âb-ı 'afvûn andan bize yok bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [*nār-ı kahr, -uñ, -dur*]

nār-ı teb: *Sıtma ateşi.*

1. K' içinde şizar anuñ nukre-i hāk
Tolu **nār-ı teb** ile küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [*nār-ı teb,]*

nā-şād: *Mutsuz, üzüntülü.*

1. Yağardı başına âhından âteş
Olurdi tağda dil-teng ü **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [*nā-şād,]*
2. K'ol aradan sürer maṭlûbı ğâyib
Dağı beter za'if oldı vü **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*nā-şād,]*
3. Qaralar giydi tıtdı katı mâtem
Qabâsı nıl-reng ü gönlü **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*nā-şād,]*

nā-şād kıl: *Mutsuz olmak.*

1. Cihânda kim-durur bî-girye âdem
Giceler şubḥa-dek kılları nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13*). [*nā-şād kıl, -ar, -dı*]

nā-şād ol: *Gamlanmak, kederlenmek.*

1. Bu resme olmadı da lîk nā-şād
Dilüñ kalmaya dâyim böyle maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [*nā-şād ol, -ma, -dı*]

nā-sezâ: *Münasib olmayan, layık olmayan.*

1. Tenümde tırmasun kim **nā-sezâdur**
Nice olam cüdâ sen mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [*nā-sezâdur, -dur*]

nâşi: *Yetişmiş oğlan veya kız.*

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi **nâşi** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [*nâşi,]*

2. Bahâsın bulıcağuz bir kumâşı
Hemîn şatmağdur aşlı olma **nâşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*nâşî,]*

nasîb: *Bir kimsenin payına düşen şey.*

1. Anuñ kim bahtdan vardır **naşîbi**
Yazar hâllile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [*naşîbi, -i]*
2. Maraz kim ben ğarîbüñdür **naşîbi**
Anı def' eylemez hikmet tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*naşîbi, -i]*
3. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür bir tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [*naşîbidür, -i, -dür]*
4. Benüm hâr-ı mezelletdür **naşîbüm**
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164*). [*naşîbüm, -üm]*
5. Ki senden derd ü miñnetdür **naşîbüm**
Çü maqtül-i 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [*naşîbüm, -üm]*

nasîb eyle: *Nasip etmek, kısmet etmek.*

1. Naşîb eyledi ise Hâk tebârek
Yakında ola bu 'arûs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [*naşîb eyle, -di]*

nasîb it: *Pay vermek.*

1. Varalum isteyelüm ol niğârı
Naşîb itmîş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*naşîb it, -miş]*

nasîb ol: *Kısmet olmak.*

1. Diyesin hâlümü ol şehriyâra
Naşîb olup k'ola otlakuñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [*naşîb ol, -up]*
2. Ne lâ'linüñ naşîb olur zülâli
O gülden olmayup maşşüdi hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100*). [*naşîb ol, -ur]*
3. Füzün itdi ğarîbüñ dilde dâğın
Çün ol gevher naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [*naşîb ol, -dı]*
4. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldı vişâlün ğayra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*naşîb ol, -dı]*

nasîhat: *Öğüt, tavsiye.*

1. Mağabbetden **naşîhatler** ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [*naşîhatler, -ler]*
2. Ferâgat kıldı çün bildi haķıķat
K'ana ķâr itmeyiserdür **naşîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28*). [*naşîhat,]*
3. Tırup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit **naşîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*naşîhat,]*
4. Kılarduñ sen **naşîhat** ben terennüm
Kulaķ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [*naşîhat,]*

nasîhat eyle: *Öğüt vermek.*

1. Anası çün bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 10*). [*naşîhat eyle, -di*]
2. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızâsın eyledi teslim-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*naşîhat eyle, -mek, -den*]

naşîhat kıl: *Nasihah etmek, öğüt vermek.*

1. Ricâ-vâr olup ol pîr-i tarîkat
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [*naşîhat kıl, -dı*]

naşrun min'allâh: (*Ar.*) *Yardım Allah'tan gelir. Saf suresi, 13. ayet.*

1. Kılıcını hamâil kılsa ol mâh
Melekler çağrışur “ **naşrun min'allâh** ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54*). [*naşrun min'allâh,]*

na't: *Bir şeyi methederek anlatma, vasıflandırma.*

1. Okıyup ol şehûn **na'tını** bî-kadh
‘Uṭârid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*na'tını,]*

na't: *Zemin, yeryüzü.*

1. Peleng altına döşerdi alâ **na't**
Dümiyle na'tını her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*na't,]*
2. Peleng altına döşerdi alâ **na't**
Dümiyle **na'tını** her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99*). [*na'tını, -ını*]

na't it: *Örtü olmak, döşenmek.*

1. Derisin aña na't iderdi kaplan
Sürüp âhû ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*na't it, -er, -di*]

na't-ı bî-şümâr: *Sayısız övgüler.*

1. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Okıdı soñra na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [*na't-ı bî-şümâr, -ı*]

na't-ı dîbâ: *İpekten örtü.*

1. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz **na't-ı dîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [*na't-ı dîbâ,]*

na't-ı ğarrâ: *Süslenmiş zemin.*

1. Yüzinden altına bir **na't-ı ğarrâ**
Şererdür her habâbı fi'l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [*na't-ı ğarrâ,]*

naṭ'-ı hāk: Toprak örtüsü.

1. Yaturdı naṭ'-ı hāka ol gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94). [naṭ'-ı hāk, -a]

naṭ'-ı harîr: İpek döşek.

1. Velî altumda var naṭ'-ı harîrüm
Bisâtumdur benüm dîbâ vü hârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24). [naṭ'-ı harîr, -üm]

naṭ'-ı şeb-reng: Gecenin örtüsü.

1. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş säyesinde naṭ'-ı şeb-reng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77). [naṭ'-ı şeb-reng,]

naṭ'-ı sincâb: Sincap yatağı.

1. Şuda her biri 'aksin kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naṭ'-ı sincâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49). [naṭ'-ı sincâb,]
2. İdinürsin dikenden naṭ'-ı sincâb
Elâ iy hâr-ı naṭ' u hâre-bâlin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30). [naṭ'-ı sincâb,]

nâ-tüvân: Güçsüz, zayıf.

1. Kararı kalmayup ol nâ-tüvânuñ
Nazâr saldı varup taķına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91). [nâ-tüvânuñ, -uñ]
2. Egerçi nâzenindür dilsitândur
Daķı tâzedür ammâ nâ-tüvândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70). [nâ-tüvândur, -dur]
3. Şehûñ peykine virüp ğine anı
Var âĝâh it didi ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54). [nâ-tüvânı, -ı]
4. Ki ķande görseler ol nâ-tüvânı
İderler katl virmeyüp emânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43). [nâ-tüvânı, -ı]
5. Kıl aşla buyruĝuñdan çekmezem ser
Dilerseñ 'üd-veş ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47). [nâ-tüvânı, -ı]
6. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56). [nâ-tüvânı, -ı]
7. Boĝazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ yanına irdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12). [nâ-tüvânı, -ı]
8. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel hāk itmeden irüp özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128). [nâ-tüvân,]
9. Ğidâ viren teninden mâr u mûra
Mizâcı nâ-tüvân u hâli ma'kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15). [nâ-tüvân,]
10. Taĝıldı her birisi bir kenâre
Gelüp gördi bular ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9). [nâ-tüvânı, -ı]
11. Başıma toĝdı tañdur şems-i lâmi'
Götürdüñ hākden ben nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45). [nâ-tüvânı, -ı]
12. Yoĝum ben varlıĝumdur ortada yâr
Bu 'ışķ ol dem gider ben nâ-tüvândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19). [nâ-tüvândan, -dan]
13. Ser-â-pâ kıldı zencir-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87). [nâ-tüvânı, -ı]
14. Harîm-i ravzaya irürdiler râh
Yıkılmış gördiler ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9). [nâ-tüvânı, -ı]

nā-ümīde ol: Ümitsiz olmak.

1. Ğamuñdandır kara saçum sefīde
K'ogulluğundan oldum nā-ümīde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 14*). [*nā-ümīde ol, -dum*]

nāvek-efgen: Ok saçan aşık.

1. alup nāçār niçe **nāvek-efgen**
Kemende eyledi teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [*nāvek-efgen,]*

nāverd: Savaş, cenk, mücadele.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'ış-i heycâ vü **nāverd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*nāverd,]*

nāy: Kamış II ney.

1. Meclisüñde âh u zârı deldi **nāyuñ** bağrını
Kâmetini eyledi çengüñ figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*nāyuñ, -uñ*]
2. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege **nāy**
Dehân itdi vücüdını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). [*nāy,]*
3. Hem âğâz eyledi kavvâl **nāye**
Hurûş-ı ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13*). [*nāye, -e*]
4. Mağâm-ı 'izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdı içi pür-süz çün **nāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [*nāy,]*

nāy: F. dar yer, sıkıntılı yer.

1. Ferâgat bulmuşam her perverişden
Boğazum **nāyine** sığmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*nāyine, -ine*]

nā-vâb ol: Bulunmamak, ortada olmamak.

1. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nā-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13*). [*nā-yâb ol, -dı*]

nāy-ı zerrîn: Solgun ney.

1. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her **nāy-ı zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*nāy-ı zerrîn,]*

nāz: Nezaket, letafet.

1. Niyâz u **nāz** ile ol gice tırdı
Refîkinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [*nāz,]*
2. İdinmişlerdi rüy-ı aysı mañlûb
Bu dañı eyleyüp anlara **nāzi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [*nāzi, -ı*]
3. Bu resme **nāz-ıla** ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [*nāz-ıla, --ıla*]
4. Şafâdan vardılar **nāz-ıla** h'âbe
Kı mey bunları virmişdi hârebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [*nāz-ıla, --ıla*]

5. Meger bir gice yüz **nâz-ile** ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [*nâz-ile,]*
6. Biri **nâz-ile** hâlin ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*nâz-ile,]*
7. Hâkîkat bildi kim Mecnündür ol kûr
Anasına didi **nâz-ile** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*nâz-ile,]*
8. Tütüp **nâz-ile** didi tûr yukaru
Çadîmî yârî ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*nâz-ile,]*
9. Yirinden tûrdı yüz **nâz-ile** ol mâh
Giyindi bir kabâ-yı ergüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [*nâz-ile,]*
10. Tesellî virdi yüz **nâz-ile** ol mâh
Çü hâli böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [*nâz-ile,]*
11. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezârân şîve vü **nâz-ile** bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [*nâz-ile,]*
12. Çatı ikrâm iderdi Nevfel-i hân
Tutardı **nâz-ıla** anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [*nâz-ıla, --ıla]*

nâz eyle: *Nazlanmak.*

1. Olur ol duhterüñ ehliyyeti az
K’anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [*nâz eyle, -ye]*

nâz u niyâz: *Nazlanma ve niyazda bulunma.*

1. İki leb bir birinden şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20*). [*nâz u niyâz, -ı]*

nâz u şîve: *Naz ve cilve.*

1. Çamer yüzden çanı ol çara gözler
Çanı ol **nâz u şîve** ol lefâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [*nâz u şîve,]*

nazar: *Bakış, bakma.*

1. Pâye-i a’lâ bulur luftuñ kime kılsa **nazar**
Kimi çahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [*nazar,]*

nazar eyle: *Bakmak, dikkat etmek.*

1. Saçı olursa ger maqşüd u kâmuñ
Nazar eyle çara zülfine lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [*nazar eyle,]*
2. Nazar eyledi yârî tal’atına
Gözinden çanlar açdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [*nazar eyle, -di]*

nazar it: *Bakmak.*

1. Çahr ile ma’rekede bir nazaritse çamzeñ
Bata düşmenleriñ yüregine tîr-i ta’ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*nazar it, -se]*

nazar kıl: *Bakmak, bakış.*

1. Nazar kılsa saña âyine lıışm it
Dem-i çahrundan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*nazar kıl, -sa]*

2. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gamdan siyah oldu gözine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [*nazar kı, -dı*]
3. Didi iy perde k' anuñ sen hicâbı
Nazar kıl hâlîme gör ben hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*nazar kı,]*
4. Göge irürdiler hâsretten âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [*nazar kı, -dı*]
5. Ki tutdı her taş hummâ-yı muhrık
Nazar kılsa suñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [*nazar kı, -suñ*]
6. İşün aşlındanuz biz cümle gâfil
Nazar kıl k' ol nigâr-ı pāk-dāmân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155*). [*nazar kı,]*
7. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz gam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [*nazar kı, -dı*]
8. Aña nâgâh güzergâh oldu bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*nazar kı, -dı*]
9. Nazar kı l dehr olardan kime kaldı
Kamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [*nazar kı,]*
10. Derünüñ dūdin eyler derd-ile yād
Nazar kılsa güle ol mäh-ı tabân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*nazar kı, -sa*]
11. Uş eyledüm önünde rāzımı fâş
Nazar kıl hâlümüñ za'fına bir bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*nazar kı,]*

nazâr sal: *Nazar etmek, bakmak, göz gezdirmek.*

1. Qarârı kalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı varup taqına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*nazâr sal, -dı*]

nazâre kı: *Bakmak, seyretmek.*

1. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol miskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [*nazâre kı, -dı, -lar*]

nazargâh: *Bakılan veya bakılacak yer.*

1. Muhaşşal bir arada ol iki mäh
İdindiler biri birin **nazargâh** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*nazargâh,]*
2. Düzilmiş müşğden yir yir **nazargâh**
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*nazargâh,]*
3. Nazargâhı ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân
Göñülleri ikisinünde pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 110*). [*nazargâhı, -ı*]

nazargâh it: *Bakılan yer.*

1. Dağı bürüzin itmişler nazargâh
K'ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*nazargâh it, -miş, -ler*]
2. Çü menzilgâh oldu pîş-i hargâh
Cemâl-i yârı idindi nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 80*). [*nazargâh it, -in, -di*]
3. Konup Mecnûnı idindi nazargâh
Fıgan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 40*). [*nazargâh it, -in, -di*]

nâzenîn: *İnce yapılı, narin.*

1. Bizüm öz kavmümüzde **nâzenînler**
Üküşdür mihr-ğadd ü meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [*nâzenînler, -ler*]
2. Çi ger kavmünde çokdur **nâzenînler**
Perî-peyker güneş-ruh meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*nâzenînler, -ler*]

3. Arayup her yaña ol **nāzenīni**
Yur idi eşk-ile pīrāhenini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*nāzenīni, -i*]
4. ‘Arab dilberlerinüñ meh-cebīni
‘Acem āfetlerinüñ **nāzenīni** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4*). [*nāzenīni, -i*]
5. Egerçi **nāzenīndür** dilsitāndur
Dağı tazedür ammā nā-tüvāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [*nāzenīndür, -dür*]
6. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol **nāzenīnüñ** Zeyd dāyim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [*nāzenīnüñ, -üñ*]
7. Perī gibiydi pülādıyla beste
İdüp ol **nāzenīn** şabr ü şeqībi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*nāzenīn,]*
8. Žarūri beyže-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol **nāzenīne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [*nāzenīne, -e*]

nāz-ı dūr-bār: İnci saçan nazlı.

1. Süleymān hātemi varur mı dīve
Nihālümnden kim aña **nāz-ı dūr-bār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [*nāz-ı dūr-bār,]*

nāzik: Ince, narin.

1. Mu’anber büy **nāzik** gerden-efrāz
Bu āhūlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*nāzik,]*

nāzım: Nazm, şiir.

1. Nevā-yı bülbülüñ şavtına **nāzım**
Çalem-dārende-i mecmū‘a-ı ğayb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [*nāzım,]*
2. Bulup ya‘nī şehūñ medhinde behre
Dür-efşān oldı **nāzım** mülk-i dehre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [*nāzım, -um*]
3. Ki iy şab‘ı semendın eyleyen rām
Füsün u **nāzım** şahrāsında nā-kām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*nāzım,]*
4. Daķāyıķdan şu resm-ile eŗer bul
Ki **nāzım** içre Nizāmīyi diger ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*nāzım,]*
5. Çalem ney-ŗekker ü **nāzımuñ** gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-ŗekker (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*nāzımuñ, -uñ*]

nāzır: Ar. Eŗ, misl, manend.

1. Yoĝıdi hiç **nāzır** dın içinde
Bahādırlardan idi kın içinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [*nāzır, -i*]
2. Cihān içre **nāzır** yoĝ-ıdi hıç
Anuñ vaŗfında bu şi‘r-i lāřıfı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*nāzır, -i*]
3. Nıĝār u tařtgāh-ı nāz u ‘ıŗret
Budāla vü **nāzır** ü derd ü şasret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [*nāzır,]*
4. Ki yoĝ-ıdi **nāzır** bu cihānda
Temāŗāya giderken bir ğün ol řāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [*nāzır, -i*]

nāzır: Bakan, nazar eden.

1. Gösterür bir şaşaba luşfila olsañ **nāzır**
Mu‘cize Mūsā ‘aşāşı gibi řāhā o şaşab (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*nāzır,]*
2. Kimin manzūr u kimin **nāzır** itmiŗ
Kimin mü‘min kimini kāfir itmiŗ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*nāzır,]*

3. Ğazabla k'ola bir deryāya **nāzır**
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*nāzır,]*

nāzır ol: *Bakmak, nazar etmek.*

1. Çü şāh ol bārgāha hāzır oldı
Kalemler levhe dağı nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [*nāzır ol, -dı]*

nazm: *Dizmek, şiir söylemek.*

1. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vuķû'ı üzre **nazm** ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*nazm,]*
2. Kılardı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şi'r **nazm** itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*nazm,]*

nazm it: *Dizmek, şiir söylemek.*

1. Ğazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12*). [*nazm it, -er]*

nazm ol: *Şiir yazılmak.*

1. K'anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*nazm ol, -dı]*

nazm u eş'âr: *Nazm ve şiirler.*

1. Mizâcı nazm u eş'âra heves-nâk
Çü Mecnûn kışşası oldı 'âleme fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [*nazm u eş'âr, -a]*

nazm-i şāh: *Şahın şiirleri.*

1. Baña itme iñen ta'n-ı muhālî
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 27*). [*nazm-i şāh, -î]*

nazm-ı şi'r: *Tatlı (güzel) şiir.*

1. Tağıtmış idi şi'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şi'rin bir diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [*nazm-ı şi'r, -in]*

nāz-perverd: *Nazlı büyümüş.*

1. Aña yüz luţf-ıla virdi cevābı
Ki sen bir nev-cevānsın **nāz-perverd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [*nāz-perverd,]*

nāzük: *İnce, narin.*

1. Teni **nāzükliĝi** ol raşsuñ el-Hak
Kıomamışdı harîr-i Çinde revnaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55*). [*nāzükliĝi, -liĝ, -i]*

2. Seher-güyî bihiştinüñ nesîmi
Firib ü 'işve-kâr ü şüh u **nâzûk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*nâzûk,]*

nâlân: Ağlayan, inleyen (aşık).

1. Kılan hengâme-i hayrette **nâlân**
Diriğ ü nâle vü âhuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 10*). [*nâlân,]*
2. Yir idi hem yine dilber gâmını
Meger kim bir gün ol şürîde **nâlân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [*nâlân,]*
3. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle **nâlân**
Bize ol yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [*nâlân,]*

ne: Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

1. Ne yârî var idi kim hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*ne,]*
2. Ne yârî var idi kim hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın ziyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*ne,]*
3. Ne şabrî var ki göñli kıla ârâm
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [*ne,]*
4. Ne şabrî var ki göñli kıla ârâm
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [*ne,]*

ne: "Nedir?" anlamında soru zamiri.

1. Nedür kılamak özüñi dîve taklid
Ferîd-i 'âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*nedür, -dür]*
2. Nedür şimdi baña bu mübtelâlik
Kanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [*nedür, -dür]*
3. Elümden gelmedi **nedür** günâhum
Baña ta'n itme iñende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [*nedür, -dür]*
4. Nedür kütüñ çün âdemsin muqarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70*). [*nedür, -dür]*
5. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [*nedür, -dür]*
6. Nedür kütüñ ne yirsin gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*nedür, -dür]*
7. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*nedür, -dür]*
8. Belâ çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*nedür, -dür]*
9. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaçdum okına nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*nedür, -dür]*
10. Ki iy kılan müşerref her harâbı
Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*nedür, -dür]*
11. Ki râyüñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemüñ hâli haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [*nedür, -dür]*
12. Didi kim derdümüñ **nedür** devâsi
Görüp kârüre vü nabîz didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*nedür, -dür]*
13. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kılan **nedür** diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*nedür, -dür]*
14. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür hürşîd-i berrâkuñ zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [*nedür, -dür]*
15. Gözüñ nürî iki 'âlemde varuñ
Nedür hâli diyüp pür gâm senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*nedür, -dür]*
16. Görelüm bir ki maqşûda **nedür** aşl
Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*nedür, -dür]*

17. Koçup kabrini kılarıdî hitâbı
Ki **nedür** hâlün iy miskîn garîb âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*nedür, -dür*]
18. Yahüd hâsıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zulümât-ı gür içinde hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35*). [*nedür, -dür*]
19. İrem bağında **nedür** bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu makâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*nedür, -dür*]
20. Ki kimse bilmesün **nedür** saña nâm
Olup minnet yükinden gerden âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*nedür, -dür*]

ne: "her ne" anlamında soru zamiri.

1. Ne kim isterse virmişdi Hüdāvend
Müyesser kılmamışidi lîk ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*ne,]*
2. Hüşüşan kim **ne** evzâ' olsa derhâl
Vuķū'ı üzre nazm ider ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [*ne,]*
3. Esîrûñ gerdeninden çözü kemendün
Ne iderdün eyile icâb itse taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*ne,]*
4. Ki **ne** dirse ider şöñra hilâfın
Cihândan geç **ne** cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*ne,]*
5. Anuñ yanına varımazdı bir dem
Ne şahsı k'istemey anuñ rızāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*ne,]*
6. Anuñ-çündür göñülde iztirābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [*ne,]*
7. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insân
Benüm **ne** hazz idersin ķurbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*ne,]*
8. Vü ger **ni** ķo ki ben dil-rîş ü bîmār
Geçinem ğârda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*ni,]*
9. İdüp âzād-ı ğamdan olğıl âzād
Vü ger **ni** Tañrı hāķķı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*ni,]*
10. Vü ger **ni** hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şād u hāñdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*ni,]*
11. Vü ger **ni** özgelerden bî-murādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [*ni,]*
12. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
Vü ger **ni** hāñdür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [*ni,]*
13. Özüñi vü bizi incitme artuķ
Vü ger **ni** Tañrı hāķķı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*ni,]*
14. Benüm āhum odı eyler anı kül
Vü ger **ni** āb olursañ pür-leťāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [*ni,]*
15. Geçivir işüñe tahsîn idüp var
Vü ger **ni** gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [*ni,]*
16. Vü ger **ni** şindi püştüm nāme gibi
Çü 'ömrüm nāmesin devrān ide piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*ni,]*

ne: "Neden, ne diye" anlamında soru zarfı.

1. Veyā ğonca dehen **ne** hāmüş olduñ
Şeker-dilden ķanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*ne,]*

ne: "Ne oldu" anlamında soru zamiri.

1. Atasına meger bir āşināsı
Didi her **neyse** anuñ mācerāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*neyse, -y, -se*]
2. Didi aşhābına k'iy ehl-i dîvān
Günāhı **neydi** ol dünki cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*neydi, -y, -di*]
3. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa saļñıñuñ nāñi hāñzir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*ne,]*
4. Ki oldu pāk cismüñ ğarķa-i hāķ
Eyā serv-i revān bizden **ne** gördün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [*ne,]*

5. Ta'accüp kıldı hāl-i tengin anuñ
Didi kim **nedür** iy mäder bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [nedür, -dür]

ne: "Hangi, nasıl" anlamlarında soru sıfatı.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre **ne**
Böyle ta'lim itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [ne,]
2. Ne ilter 'aql anuñ taqđirine rāh
Ne olur quğretinden kimse āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [ne,]
3. Ne ilter 'aql anuñ taqđirine rāh
Ne olur quğretinden kimse āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [ne,]
4. Ne vech-ile yaratmış gör cihānı
Niçe düzmiş zemīnile zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [ne,]
5. Bulur ādem **ne** deñlü olsa 'āşī
Senüñ luţfuñ şefī'inden hālāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [ne,]
6. Ne mülküñ fethine kim açsa rāyet
Refīk olur aña şem'-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [ne,]
7. Ne iklīme salarsa emr-i taqđir
Rikāb-ı devleti olur cihāngir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [ne,]
8. Ne kūha kim anuñ ħinki başar süm
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [ne,]
9. Ne dürler kim şumar olmaz behāya
Degül şayeste-i güş her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [ne,]
10. Ne açmış ğonce-i ra'naların bād
Ne virmişler şabāya bāġda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [ne,]
11. Ne māye k'aña virürdi ġidādan
Pür iderdı derünını şafādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [ne,]
12. Ne sūd k'iderdi şirīn lā'line şarf
Vefādan resm olurdi bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [ne,]
13. Nedür bilmez anuñ kimse zāmiri
Ne nesnedür cihāndan dil-pezirī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [ne,]
14. Nedür gördükde şāhuñ bildi hāli
Derünında murādı vü hayāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [nedür, -dür]
15. Ne ħöd 'āşıklıġuñ cānında bāri
Bunı ummazdı devr-i bī-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [ne,]
16. Ne resme gördise virān içinde
Gözi zevraklarını ħan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [ne,]
17. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kār
Kı güyā bir mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [ne,]
18. Ne gün görmüş vücüdi sāyesini
Ne bulmuş māh ġadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [ne,]
19. Ne gün görmüş vücüdi sāyesini
Ne bulmuş māh ġadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [ne,]
20. Yoġ āġāhı ki ħandedür maġāmı
Ya kimdür ol **nedür** 'ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [nedür, -dür]
21. Şu kim yaġmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol **nedür** 'ālemde yanmaġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56*). [nedür, -dür]
22. Ne seng ü çüb k'aña toġınurdi
Gül ü serv-i riyāz-ı cān şanurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [ne,]
23. Kı **nedür** 'ışk iy bānū-yı devrān
Uş adın senden işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [nedür, -dür]
24. Nedür 'āşıklık u ma'sūġ kimdür
Benüm göñlüme uran oġ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [nedür, -dür]
25. Ne hālise ol iki yār-ı şādık
Sevişüp birbirine oldı 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [ne,]
26. Ne yoldan k'eyleye geçmege āheng
Uşāġ oġlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [ne,]
27. Eyā cān-ı peder **ne** hāldur bu
Niçe dirlik niçe eġāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [ne,]
28. Kimüñ sevdāsiyla olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüni böyle efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [ne,]

29. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden böyle kararadı baht u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [ne,]
30. Atañdur tüt ki şâhib-ıqadr u fâzil
Saña fazlından atañuñ **ne** hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [ne,]
31. Neden düşmek bu resme deşt ü gâra
Enis olmak **ne** lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [ne,]
32. Ne loqma kim güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [ne,]
33. Kişi k'anda yüridi guşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [ne,]
34. Ne şâgar kim şunardı ol yegâne
Virürdü 'ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [ne,]
35. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [ne,]
36. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [ne,]
37. Bilürsün kim 'Arab ne 'ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü zışt-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [ne,]
38. Tutar ervâhı tâze 'ışk-ı cânân
Ol olmasa **ne** hâşıl olsa yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [ne,]
39. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kul
Olur elbetde Haq katında maqbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [ne,]
40. Dağı dirler dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [ne,]
41. Ne kâldıysa benüm 'ömrümde bâkî
Yücelşün al kat anuñ 'ömrü tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [ne,]
42. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muqârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [ne,]
43. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne lâyıkdur bu meh ol div-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [ne,]
44. Didi kim bu **ne** sözdür 'aqlıdan dür
Delürüp olmasun iñende mağrür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [ne,]
45. Cidâl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ne,]
46. Ne ser kim kesdi anı tîg-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [ne,]
47. İrişüp kapdı ol zibâ cemâli
Ne hâl-ise hele Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [ne,]
48. Yaqar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yıl k'itmez beni büyuñdan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [ne,]
49. Ne iklime dilerseñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [ne,]
50. Haqıkat belki yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişâneğâh-ı nireng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [nedür, -dür]
51. Hudâ bilür işin kime **ne** minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [ne,]
52. Ki bergi gâmdur anuñ mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fâninüñ vefası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [ne,]
53. Ne hōd 'ömrüñ görilmişdür beğası
Niçe çekşün zamānuñ qahrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [ne,]
54. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [ne,]
55. Getürüñ görelüm **ne** oldı hâli
Müvekiller kilâb öninde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [ne,]
56. Şafâ kuflıma cânı buldı miftâh
Ne haq kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [ne,]
57. Nedür hâlün **ne** derdesin giriftâr
Ġamumdan niçesin iy sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [ne,]
58. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [ne,]
59. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Fiğân bî-keslik için **ne** revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171*). [ne,]

60. Ki olupdur iştihâsı kûti anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77). [ne,]
61. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9). [ne,]
62. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10). [ne,]
63. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32). [ne,]
64. Hezârâñ lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33). [ne,]
65. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6). [ne,]
66. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24). [ne,]
67. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremeleründen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16). [ne,]
68. Derünina idüp ol bülbülün kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43). [ne,]
69. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65). [ne,]
70. Ki hâlınden ne bilürsin fülânun
Müdâm ol derd-mend-i vahşet-âmiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14). [ne,]
71. Turup yanından bir lâhza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215). [ne,]
72. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dırsen senüñle âşinâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [ne,]
73. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaçdum okına nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50). [ne,]
74. Ne hükm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64). [ne,]
75. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u qarârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [ne,]
76. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71). [ne,]
77. Ne şüretten idebilmez 'ilâcı
Nitekim ol devâya tâlib oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12). [ne,]
78. Ki ne hâletdesin derdümler her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u cihânüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18). [ne,]
79. Ne fi'l itse o qalür her kişiyeye
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44). [ne,]
80. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23). [ne,]
81. Ne bir oğur hezâr efsün u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miñl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8). [ne,]
82. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [ne,]
83. Hudâ bilür ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4). [ne,]
84. Ne assı şoñra saçmağdan aña âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96). [ne,]
85. Ne taşdan inkisâr irmişdi el-ân
Katuñdan idemez oldum güzer hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30). [ne,]
86. Ne seng-i hâre altındadır çäk
Benüm sensin hemîn bir bâğ-ı bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42). [ne,]
87. Kefen kaydın göre yâ ol gârîbe
Ne yârı var k'aña kılup hidâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19). [ne,]
88. Ne çare hâsrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârüñ ortasından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28). [ne,]
89. Ne hâletde olalar şimdî tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18). [ne,]
90. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l itmişler idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57). [ne,]
91. Saña ne bâk-ı zer'-i ân u indür
Yed-i beyzâ-yı Mûsâ gibi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66). [ne,]

92. Bile **ne** 'aşrda irdi temâme
Nebînüñ hicretinden tuta sâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90). [ne,]

ne: Bağlama unsuru, ne ne de.

1. Vire bir dem çü cüdi ebr **ne** cüş
İdemez feyzini deryâ der-agüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117). [ne,]
2. Bu resme sözler ile bâtil u dün
Ne lâzım k'eyleyesin bağrumı hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14). [ne,]
3. Ne kâğıd k'aña inşâ ola nâmem
Götürmüş meger kim ol müsâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50). [ne,]
4. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26). [ne,]
5. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63). [ne,]

ne: "Hangi şey" anlamında soru zamiri.

1. Kara vü ak cihânda her **ne** kim var
Hüdâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [ne,]
2. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu hayretten beni gam kıldı bârık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85). [ne,]
3. Ne açmış gönce-i ra'nâların bād
Ne virmişler şabâya bâğda dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144). [ne,]
4. Tükenmez bu nikâtuñ bāb u faşlı
İşidüñ bir **nedür** maşşüduñ aşlı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20). [nedür, -dür]
5. Perî-ruhlar okumağa müdâvim
Neyise niçe tütî-yi şeker-h'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 11). [neyise, -yise]
6. Ne bilsün çarh işin sâde-dil idi
Ne gönlinde var-idi gam gubârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14). [ne,]
7. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). [ne,]
8. Devâsuz bir marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72). [ne,]
9. Velî ben derd ü gamdan dil-figâram
Elümden **ne** gelür bî-ihtiyâram (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10). [ne,]
10. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78). [ne,]
11. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmağ
Kişi kendin el için kahr kılmağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43). [nedür, -dür]
12. Didî çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36). [ne,]
13. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi Hâk **ne** kaldıysa muqadder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3). [ne,]
14. Ki **ne** söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven gulâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20). [ne,]
15. Nedür bilmezven iy şeh lik nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâmını yâdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23). [ne,]
16. Ki **ne** dirse ider soñra hilâfın
Cihândan geç **ne** cāy-ı meydür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49). [ne,]
17. Ger olmaduñisen râzî vü hoşnüd
Ne çäre böyle imiş emr-i tağdır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101). [ne,]
18. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün **ne** sebebdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21). [ne,]
19. Sen anuñ-çün **nedür** germ eylemek od
Hüdâ haqqıyıcıñ tut gönlüñi şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106). [nedür, -dür]
20. Nedür kütüñ **ne** yirsin gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26). [ne,]
21. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hüzürında anuñ yüzüm karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6). [neye, -ye]

22. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki n'oldı hâlet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [*neye, -ye*]
23. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [*neye, -y, -e*]

ne: "Bu değil, daha kötüsü olmalı" anlamındadır.

1. Ne lâle kim bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*ne,]*

ne: "Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı katmıştır.

1. Düşeli mihrûn hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim **ne** muhrîk âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*ne,]*
2. Saña anuñ Çin-i zülfinden **ne** râhat
Bulur ol müşğden cismûn cerâhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*ne,]*
3. Bîñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma'sûka olmak **ne** revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [*ne,]*
4. Niçe k'îçe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür **ne** dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [*ne,]*
5. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfîk
Sevişüp birbirine ola 'âşik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [*ne,]*
6. Seni böyle **ne** gam mahzûn kıldı
Alup gönlünü kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [*ne,]*
7. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr **ne** işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*ne,]*
8. Bilürsin kim 'Arab **ne** 'ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü zîşt-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [*ne,]*

ne: "Bu değil daha iyisi, güzeli olmalı" anlamındadır.

1. Ne sihri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider taşsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*ne,]*

ne: "Nasıl bir şeydir" anlamında söz.

1. Elâ iy hâme-i çâlâk-i taħrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize taħrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*nedür, -dür*]
2. Nedür bilmez anuñ kimse zâmîri
Ne nesnedür cihândan dil-pezîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*nedür, -dür*]
3. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Beneşe tek saña bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [*nedür, -dür*]
4. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*ne,]*
5. Su'âl itdi anuñ hüy u hışâlin
Nedür hep didiler sulţâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [*nedür, -dür*]
6. Didi kim bir sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfķ u çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [*nedür, -dür*]
7. Ki yok yire **nedür** çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [*nedür, -dür*]
8. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak **nedür** ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*nedür, -dür*]
9. Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi öldürmeden aşsîñ **ne** iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [*ne,]*
10. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [*nedür, -dür*]

11. Pür itdi çeşmini hün-ı cigerden
Ki iy gerdün **nedür** senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*nedür, -dür*]
12. Anasına didi idüp üktüş qahr
Ki iy mäder **nedür** bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [*nedür, -dür*]
13. Nedür derdüñ senüñ bir ‘avrat için
Degül bir biñ dahı olursa ‘avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*nedür, -dür*]
14. Nedür bilmezven iy şeh lik nâmuñ
Ne fehmi itsün ata nâminı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*nedür, -dür*]
15. Nedür hâlün ne derdesin giriftâr
Ğamumdan niçesin iy sine-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*nedür, -dür*]
16. Firâkum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlün benim iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*nedür, -dür*]
17. Nedür iy bülbül-i bi-bâğ hâlün
Dilünde kimün odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*nedür, -dür*]
18. Nedür maşşüduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*nedür, -dür*]
19. Nedür ta‘nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan pendı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [*nedür, -dür*]
20. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâszudur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*ne,]*
21. Çekildün şöbet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*nedür, -dür*]
22. Dem-â-dem ‘ışkuñ avâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*nedür, -dür*]
23. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*ne,]*
24. Yağasın hicr elinden eyleyen çäk
Nedür hicrân gicelerinde hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [*nedür, -dür*]

ne: Asla, hiç anlamındadır.

1. Ne bilsün çarlı işin sâde-dil idi
Ne gölünde var-idi ğam ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [*ne,]*

ne denlü: Ne kadar, ne ölçüde.

1. Ne denlü var-ise hübân-ı kabîle
Çamusımaydı server ol cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89*). [*ne denlü,]*
2. Ne denlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker zencir-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21*). [*ne denlü,]*
3. Ne denlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre denlü mâ-hazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [*ne denlü,]*
4. Ne denlü ister-iseñ gevher ü mâl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*ne denlü,]*
5. Ki karşı çıka dâmâdına a’yân
Ne denlü var ise dergemde hazır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*ne denlü,]*
6. Çü döst ola helâk-i dîn ü cändur
Ne denlü olsa temsil ü hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*ne denlü,]*
7. Ki ider bilüñi düşmen der-âğüş
Ne denlü düşmenümse yârüñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*ne denlü,]*
8. Ne denlü berk ise âhîr virtür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [*ne denlü,]*
9. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne denlü zevcüm ise anda huftu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*ne denlü,]*
10. Kıldardı ‘arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî’r nazım itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*ne denlü,]*
11. Anâ da oldılar Mecnûn gibi râm
Ne denlü şî’r kim Mecnûn-ı ma’düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31*). [*ne denlü,]*
12. Kanı ol gül gibi zîbâ vü ter had
‘Arab içre **ne denlü** varsa a’yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*ne denlü,]*

13. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Letâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [*ne deñlü,]*
14. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Çamu andan okırlardı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11*). [*ne deñlü,]*
15. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*ne deñlü,]*
16. Ne deñlü var-ise cāy-ı tevaqqū'
Varup her birine eyler tazarru' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23*). [*ne deñlü,]*
17. Ne deñlü var ise Leyliye mahrem
Ser-ā-ser tıtdılar mäh-ile mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51*). [*ne deñlü,]*
18. O şahrānuñ **ne deñlü** varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [*ne deñlü,]*
19. Ururam hancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95*). [*ne deñlü,]*
20. Velikin bunlar-ile oldı yek-sān
Ne deñlü var ise şahrāda hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41*). [*ne deñlü,]*
21. Ne deñlüdür vefā vezninde sengi
Benüm vaşfumda şāyed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54*). [*ne deñlü, -dür]*
22. Sürürî miñnet ü gülzārî nîrān
Ne deñlü hûb u zîbā naqşî kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [*ne deñlü,]*
23. Bular ol ravzada lâ-büd icābet
Ne deñlü kim gele bîmār u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [*ne deñlü,]*
24. Ne deñlü varsa anda tâbi'-i hān
Başına Kaysuñ oldılar dür-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307*). [*ne deñlü,]*
25. Müvaşşah var vaşfında okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [*ne deñlü,]*

ne diye: *Ne diye, nasıl?.*

1. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [*ne diye,]*

ne hōd: *Ne de.*

1. Ne hōd dildār dergāhına kâşîd
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*ne hōd,]*
2. Ne hōd gönlinde şabr u ihtiyārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [*ne hōd,]*

ne için: *Niçin.*

1. Ne için bî-cemāl-i yār-ı manzūr
Virürsin böyle sen her meclise nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 51*). [*ne için,]*
2. Ne için bağludur hem söyle çoğru
Didi zen çoğru söz budur ki iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*ne için,]*

ne kadar: *Her ne kadar.*

1. Vākîf olmadı hevāsına şehā rif'atünñ
Ne kadar k'itdise pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*ne kadar,]*
2. Aña bu **ne kadar** kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*ne kadar,]*

ne kim: *Her ne.*

1. Zebânından **ne kim** iderse taqrîr
Buyurduğun yazardı kılk-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [*ne kim,]*
2. Muqarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Haqdan **ne kim** isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*ne kim,]*
3. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*ne kim,]*
4. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taqrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*ne kim,]*
5. Ebâ-‘an-ced hazînemde **ne kim** var
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [*ne kim,]*
6. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*ne kim,]*
7. Ne iklîme dilerseñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*ne kim,]*
8. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*ne kim,]*
9. Qamu var bende şart-ı sügvârı
Gurâba virmeden gayrı **ne kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ne kim,]*
10. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden **ne kim** olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [*ne kim,]*
11. Çü bir cân idik olduk iki pâre
Yoğum ben hazretüñledür **ne kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*ne kim,]*
12. Özini kılmış uyumakdan ferâmüş
Ne kim mecnûnluğı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23*). [*ne kim,]*

ne kim: Nitekim.

1. Şaķın bākî şanup aldanma anı
Eyâ gâfil şol işit **ne kim** ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*ne kim,]*

ne lâyıķ: Layık mıdır ki! Asla değıldir.

1. Ne lâyıķdur saña bu bî-nevâlık
Berü gel k’irdi vaķt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*ne lâyıķ, -dur]*

ne lâzım: Ne gerek var.

1. Ki hâr u tıgdür verd ü giyâhı
Ne lâzım kend’özünüñ rence şalmaq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*ne lâzım,]*

ne lâzım: Ne gerek.

1. Ki yoķ yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılamak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*ne lâzım,]*
2. Ne lâzım k’olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olğıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*ne lâzım,]*
3. Kılıç çekmek **ne lâzım** ben helâküm
Çü rize rize ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*ne lâzım,]*

ne ne: Ne ... ne bağlaci.

1. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetîle vardır aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*ne ne,]*

2. Bu mücrim de ne taqvā var ne t̄ā'at
Tehī vü müflis umarvan şefā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [ne ne,]
3. Bugün ne 'âciz u ne h̄öd zebûnsın
Cihânda naqş-ı bend-i kâf u nûnsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [ne ne,]
4. Ne nâmin aıladı ne h̄od nişânın
Velî 'ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [ne ne,]
5. Bularuñ tuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşinâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20*). [ne ne,]
6. 'Aceb geçdi bu devrân aña h̄urde
Kı ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22*). [ne ne,]
7. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [ne ne,]
8. Gözüme âşinā görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8*). [ne ne,]
9. İrürmezseñ baña ol yār-ı cāmı
Ne ben 'âlemde ne h̄öd zindegāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [ne ne,]
10. Ne nâlesinden özge hem-demi var
Ne sâyesinden ayru mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [ne ne,]
11. Ne yir kaldı zeminde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [ne ne,]
12. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kār
Çü gördi bu girivi fetḥ şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [ne ne,]
13. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül hergiz murādı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [ne ne,]
14. Elin tutup Ḥakı-y-çun ḥayr ideyin
Kı ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [ne ne,]
15. Kı ne bahrı bilür aşlın ne ḥakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [ne ne,]
16. Vezîr ü ḥāşş u nüddām u ekābir
Ne kiçi kaldı şehir içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [ne ne,]
17. Ne ol türüñ senüñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben ḥıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [ne ne,]
18. Ne lâ'linüñ naşib olur zülālî
O gülden olmayup maqşüdi ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100*). [ne ne,]
19. Kı göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [ne ne,]
20. Kı ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [ne ne,]
21. Saña Leyliden özge yok midur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [ne ne,]
22. Ne h̄öd bir lâḥza oldum ḥizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [ne ne,]
23. Çü ḥayvān yir idi bîḥ-i nebātāt
Ne vahşi idi ma'nide ne ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [ne ne,]
24. Kı içinde ola her ḥālî mektüb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [ne ne,]
25. Yazam bir nâme sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne ḥāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [ne ne,]
26. Nıgeh-bānlar var eṭrāfumda bî-ḥad
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [ne ne,]
27. Ne yirsın pes ne içersin şeb u rüz
Ḥayāt-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [ne ne,]
28. Kı ne taşdur dilüñ ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār efğān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [ne ne,]
29. Ne yār ol kimseye ne kimse aña yār
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [ne ne,]
30. Ne h̄öd bu resme miḥnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [ne ne,]
31. Kı ne uyḥuyı kodi ne ta'āmı
Çü kalmadı simātında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [ne ne,]

32. Kızı da almağa çok eyledi āl
Velî ne mâl virdi ne hō duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [ne ne,]
33. Ne pervâ-yı peder ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh hargâh önine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [ne ne,]
34. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [ne ne,]
35. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [ne ne,]
36. Ki öğidür ne Leylî dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [ne ne,]
37. Göyündürdi ne hâne kodı ne raht
Meger var-idi bir Yūsuf-cemālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [ne ne,]
38. Ne hōd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [ne ne,]
39. Ne tâbütin götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [ne ne,]

ne ne ne: *Ne...ne bağlacı.*

1. Ne şabr u ne taḥammül ne müdārā
Yolı teşviş-i hıfz-ı zevcden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [ne ne ne,]

ne var: *Şaşılır mı, tuhaf mı.*

1. Meger bir kûze-i köhne sifâlîn
Ne var kimse ki gel diye tabibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [ne var,]

ne var: *Ne olur ki.*

1. Bir iki gün **ne var** olsañ Hâka rām
Başuñ gitdi daḥı muhkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [ne var,]

nebat: *Nebâtlar, bitkiler.*

1. Kara yirden bitürür ḥaḍravâtı
Çamış dürcinde derc eyler **nebatı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [nebatı, -ı]
2. Revân cân maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vaz‘ kılan ol **nebatı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [nebatı, -ı]

neberd: *Savaş, cenk, mücâdele.*

1. İki cânibden idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḥa te’ḥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24*). [neberdi, -i]
2. Pes idüp şulḥ terk itmiş **neberdi**
Füzün olmış cevānuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [neberdi, -i]
3. Didi kim bî-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulḥa mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [neberdi, -i]
4. Degüldür şābit ü yokdur şebātı
Ben anuñ için eyleren **neberdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [neberdi, -i]

neberdi it: *Mücadele etmek.*

1. Bu resme çok zamān itdi neberdi
Niçeler tıḡı ḍarbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [neberdi it, -di-i]

neberdi kıl: Mücadele etmek.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*neberdi kıl, -mak*]
2. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [*neberdi kıl, -ar, -dum*]

nebî: Peygamber.

1. Nebîler şubh gibi idi sen rüz
Olaruñ der-peyince ‘âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*nebîler, -ler*]

nebî: Peygamber, Hz. Muhammed.

1. Buyurmuşdı **nebî** şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaçır-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [*nebî*]
2. Bile ne ‘aşrda irdi temâme
Nebînüñ hicretinden tuta sâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*nebînüñ, -nüñ*]

necât: Kurtuluş.

1. Eger mâh-ı neve vire berâti
Kemâl-i nakşdan bula **necâti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*necâti, -ı*]

necât vir: Kurtuluş, selamet vermek.

1. Marazdan merde ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [*necât vir, -ür*]

necâti bul: Kurtuluş, selamete ermek.

1. Ki bulam kayd-ı ‘işyândan necâti
Çün imândan ezel virdüñ sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [*necâti bul, -am*]

necd-: Hicaz'da bir bölge.

1. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün ‘azm eyledi **Necde** diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [*necde, -e*]
2. Tağıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine **Necde** revân oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [*necde, -e*]
3. Yine divşürdi kaçır u hânenen raht
Yine kurdı varup **Necd** evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*necd,]*

necd tağı: Hicaz'da bir dağ.

1. Anuñ adına dirler **Necd Tağı**
Çamu vâdileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [*necd tağı,]*

neci: *Kim ki.*

1. İderler-idi taḥsîn ü du'âyı
Necidügi ol iki hem müdürâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [*necidügi, -dügi*]

necivvü'l-lâh: *Resül-i Ekrem'in (A.S.M.) bir ismi. (Devamlı Cenab-ı Hakk'a karşı teveccühle meşgul ve münacatla, İlahî feyizlerle inşirah bulan meâlinedir.).*

1. İlahî Hızır 'ilmi hürmetiyçün
Necivvü'l-lâh hilmî hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88*). [*necivvü'l-lâh,]*

necm: *Yıldız.*

1. Sipihr-i sebzen **necm** idi peydâ
Nitekim dide-i ḥütân-ı deryâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3*). [*necm,]*

nedâmet: *Pişmanlık.*

1. Benem ser-geşte-i sicn-i taḥassür
Ki başmışdur **nedâmetle** taḥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [*nedâmetle, -le*]
2. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nâk
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [*nedâmet,]*
3. Maḳâm-ı ğuşşadur menzilgeh-i zâr
Nedâmetdür nihâl-i bağ-ı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 53*). [*nedâmetdür, -dür*]
4. Nedâmet desti burdı ğuşşımı uş
Senüñ ḥaḳḳuñda idüm ger güneḳâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [*nedâmet,]*

neden: *Ne sebepten, neden, niye?.*

1. Siyeh-püş olduğu nedür bu ğabrâ
Nedendür nîlgün çarḫ-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76*). [*nedendür, -dür*]
2. Degil vâkıf **nedendür** bu ḥarâret
Kim itdi göñlinüñ naḳdini ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*nedendür, -dür*]
3. Kim itdi ğamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122*). [*nedendür, -dür*]
4. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle çarardı baḫt u rüzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [*neden,]*
5. Neden düşmek bu resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne lâzım mür u mârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*neden,]*
6. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger 'ışḳ-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [*neden,]*
7. Neden râm oldı bu ḥayvân baña hep
Kaçan görmek dilese bir ârâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*neden,]*
8. Ne ildendür **neden** buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu ḥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [*neden,]*
9. Şeche iletmege anı oldı râğıb
Didi câyüñ **neden** oldı ḥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [*neden,]*
10. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer **nedendür** ḥ'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*nedendür, -dür*]
11. Ğam-ı müze **nedendür** dilde sâkin
Çün üzdi 'ışḳ zürü 'aḳlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52*). [*nedendür, -dür*]
12. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim baḫtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56*). [*neden,]*
13. İrem bağında nedür bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu maḳâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*neden,]*

ne deñlü: *Ne kadar.*

1. Yola girdi tırup Zeyd-ile çün bād
Ne deñlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*nedeñlü,]*

nedîm: *Arkadaş, dost.*

1. Seg ağzında bilürdi özin hemân ol
Var İdi bir **nedîmi** pâdişahuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [*nedîmi, -i]*
2. Belâ-engîz-i dehr ü şür-ı âfâk
Gice zülfi kemendinüñ **nedîmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [*nedîmi, -i]*

nedür: *Nedir.*

1. Siyeh-püş oldugı **nedür** bu ğabrâ
Nedendür niġün çarġ-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*nedür,]*
2. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend **nedür** bu fazîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*nedür, -dür]*

nefes: *Nefes, soluk.*

1. Her **nefes** biñ kez fiġan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlün ġülsitânın bir daġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*nefes,]*
2. Girişme-bâz u 'işve-cüy u ġüstâġ
Nefesleri çü müşġ ü 'anberin şâġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*nefesleri, -ler, -i]*
3. Dil ü cān bezmine büy-ı vefâ vir
Nefesden rüh-ı dehri rāhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5*). [*nefesden, -den]*
4. Var iy dem bādsuz kalsun dimāġum
İrişdi iy **nefes** hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*nefes,]*

nefes: *An, zaman.*

1. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tîr-i şaf-derün
Her **nefesde** biñ hevâyı seyr eyler bî-ġadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*nefesde, -de]*
2. Degül öz dāyesine bir **nefes** rām
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*nefes,]*
3. Ki olur bir **nefesde** kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nî saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*nefesde, -de]*
4. Ki meyl itdüġiçün ġülzāre şimşād
Degüldür bir **nefes** töhmetden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [*nefes,]*
5. 'Adūdan anı ġıfz iderdi her an
ġafasında tırurdi her **nefes** ġurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*nefes,]*
6. Degüldür cān tıpuñdan bir **nefes** dūr
Baña renc-i dilüñdür 'āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [*nefes,]*
7. Velî 'işġuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir **nefes** yād itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [*nefes,]*
8. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam ġizmetününden bir **nefes** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [*nefes,]*
9. Ğanîmetdür bize bu lâhza dîdar
Senün-le bir **nefes** iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [*nefes,]*
10. Meger kim bir **nefes** tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daġı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [*nefes,]*

nefh-i mesihā: *Mesih'in nefesi.*

1. Hārīm-i hürmetüñ şahrā-yı Baḥhā
Yoluñ ferrāşidur **nefh-i Mesihā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 68*). [*nefh-i mesihā,]*

nefir: *Bağırıtı, fıgan, nale, vaveyla.*

1. İşidüp bu **nefirî** Nevfel andan
Ṭaleb-kār oldı dermānına cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*nefirî, -i]*
2. Ṭurup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı **nefire** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [*nefire, -e]*
3. Yağar ḥādimlerüm şad şem‘-i kâfūr
Çi ger çarḥa çıkar ğamdan **nefirüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [*nefirüm, -üm]*

nefret it: *Nefret etmek.*

1. Varurak ḥalk andan nefret itdi
Ḥalāyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*nefret it, -di]*

nefs: *Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği.*

1. ‘Aṭāñı cürmüme her dem şefî‘ it
Bu serkeş **nefsümi** baña muṭî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*nefsümi, -ü, -m, -i]*
2. Olur mı vahşî hiç mu‘tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem **nefse** tâbi‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*nefse, -e]*
3. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi ki olmaya **nefsinüñ** esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [*nefsinüñ, -i, -nüñ]*
4. ‘Özür-i şehvetiden pāk u ma‘sum
Bu **nefs** ālāyişini ḥwār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*nefs,]*
5. Ki **nefsüm** hacletinden bî-vebālüm
Vücüdüm mülkidür iy yār-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*nefsüm, -üm]*
6. Ferāğat **nefsün** itin ḥwār kılsun
Hazîneñ ḥaşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*nefsün, -ün]*
7. Ferāğat kişverinde kāmkar ol
Çeküp **nefsün** segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*nefsün, -ün]*

nefse uy: *Nefsin isteklerine uymak, nefse karşı koyamamak.*

1. Ki olasın ḥacetinden ḥalkuñ āzād
Uyup nefse seg-i nān-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 73*). [*nefse uy, -up]*

nehār: *Gündüz.*

1. Kışı zulmet kılar gülşen bahārı
Şebi târik ider rüşen **nehārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*nehārı,]*

nehr: *Akarsu, çay, ırmak.*

1. Ḥam-ı naḥl-i kadından ol müşevveş
Yaş **nehrine** pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*nehrine, -i, -ne]*

neler: Çok ve çeşitli şeyler.

1. Neler gördüğünü hâce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [*neler,]*

nem: Gözyaşı.

1. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dideden **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [*nem,]*
2. Haberâr idi 'âşıklık gamından
Pür idi didesi hasret **neminden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*neminden, -i, -nden]*

nem: Nem, rutubet.

1. Hâzret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Bañr-i cûdına göre yidi deniz bir kañre **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*nem,]*
2. Baña in'âm ü ihsân eyle ol dem
Sehâb-ı Añmed-i Muhtârdan **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 156*). [*nem,]*
3. Sehâb-ı mekremetden feyz iden **nem**
Pes andan soñra yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18*). [*nem,]*

nem al: Nem almak, nem kapmak.

1. Olur her dem belâ-yı cân-ı bülbül
Nem alur ebrden berç-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [*nem al, -ur]*

nem dök: Göz yaşı dökmek.

1. Atası görüp anuñ hâlini hem
Hâcâlet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*nem dök, -di]*

nemek: Tuz.

1. Nemek saçdı velîkin yâresine
Derûnında hevâ-yı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*nemek,]*

nemek sac: Tuz saçmak.

1. Nemek saçıldı şankim yâresine
Ziyâde oldı derdi çâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*nemek saç, -ıldı]*

nemgîn: Nemli, yaşlı, ağlar bir vaziyette.

1. Gözi **nemgînlerüñ** evrâdı için
Dili gamgînlerüñ feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [*nemgînlerüñ, -ler, -üñ]*
2. Hezârân yirde olmış sînesi çâk
Gözi **nemgîn** vücûdı garqâ-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [*nemgîn,]*

nem-nâk: Nemli, ıslak.

1. Kim itdi ğamzeñ uçlarını **nem-nāk**
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çalāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121). [nem-nāk,]
2. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nāk
Evine ‘azm kıldı çeşmi **nem-nāk** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68). [nem-nāk,]
3. İden nâmüs u ‘arı perdesin çāk
Gözi **nem-nāk** u cânı göñli ğam-nāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4). [nem-nāk,]

nem-nāk kıl: Nemlendirmek, ıslatmak.

1. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38). [nem-nāk kıl, -dı]

neng: Şan, şöhrat, ün.

1. İlüñ ta’nın kosa añmasa **nengi**
Ururdu kendüler ceşyile cengi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11). [nengi, -i]
2. Dilâverler idüp her ğüşede ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü **neng** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12). [neng,]
3. K’ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü **neng** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41). [neng,]

neng: Utanma, ayıp.

1. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp **neng** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42). [neng,]
2. Cidâl-ı hâşm içündür gözlemek **neng**
Ne cânüm var ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37). [neng,]
3. Olam âzâd u nâm u **nengden** ben
Kızımı dîve virmekden bir âdem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [nengden, -den]

nergis: İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek.

1. Dehânın **nergisüñ** itdün tolu zer
Şabânüñ dâmenin kılduñ mu’atâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [nergisüñ, -(ü)ñ]
2. Geh ider **nergisüñ** tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâci dür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37). [nergisüñ, -(ü)ñ]
3. Turur **nergis** çemen şahnında bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h`âb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63). [nergis,]
4. Baqarken bunlara ol haddi lâle
Dökerken **nergisi** gül üzre jâle (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [nergisi, -i]
5. Vedâ’ idüp nigâra Kays ol şeb
Güline **nergisinden** saçdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16). [nergisinden, -inden]
6. Pes ol lâle-i ruhân nâr-ı bustân
Olup **nergisleri** mânend-i mestân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54). [nergisleri, -ler, -i]
7. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup **nergislerini** yâr-ı cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95). [nergislerini, -ler, -i, -n, -i]
8. Zehbeden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı **nergisi** h`âb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47). [nergisi, -i]
9. Nihâl-i kıddini nâl itdi nâle
Gözi **nergisleri** çün ebr-i nisân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27). [nergisleri, -ler, -i]
10. K’anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü simi çü **nergis** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109). [nergis,]

nergis: Nergis çiçeği II sevgilinin gözleri.

1. Gül üzre **nergisinden** döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [*nergisinden, -i, -n, -den*]
2. Fiğānum düdidur bî-rûy-ı maṭlûb
Virür **nergis** egerçi gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [*nergis,]*
3. Ruḥımı kıldı bâğuñ za'ferānı
Gözi oldı şovukdan **nergisiñ** zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [*nergisiñ, -iñ]*
4. Kānı ol zülfi sünbül çeşmi **nergis**
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [*nergis,]*

nergis-çeşm: *Nergis gözli.*

1. Semen-simā vü **nergis-çeşm** ü gül-ruḥ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [*nergis-çeşm,]*

nergis-i mest-i dil-ārām: *Gönül alan baygın nergis.*

1. Saña çün **nergis-i mest-i dil-ārām**
Kenār-ı cüda 'aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50*). [*nergis-i mest-i dil-ārām,]*

nerm: *Yumuşak.*

1. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş **nerm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*nerm,]*
2. Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy **nerm** oluban a'dāya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*nerm,]*

nerm it: *Yumuşatmak.*

1. Ki 'ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ḥam bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*nerm it, -er]*

nerre: *Erkek.*

1. Müdām ol rezmgāh içre dilirān
Girivāndur nitekim **nerre** şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66*). [*nerre,]*

nerre-div: *Erkek devler.*

1. Bir aylık yolda ḥavlınden girivüñ
Diyeydüñ ödi şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*nerre-div, -üñ]*

neşât: *Sevinç, mutluluk.*

1. Kamer-ruḥ dil-rübālar çarḥa girdi
Neşât âvâzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*neşât,]*
2. Vü ger ḥöd olsa ol leşker 'adū-gir
Neşâtından giriv ider bu çün şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [*neşâtından, -i, -n, -dan]*

3. Kanā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşâttından bu temsiliñ ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [*neşâttından, -i, -n, -dan*]
4. Süriyü sebze vü reyhâna dāmān
Neşât ü 'İşa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [*neşât,]*
5. İrür envā'-ı luţf-ıla peyāmı
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [*neşât-ile, -ile*]
6. Diyelüm içerü girsün ol abdāl
Neşâttından bu kavluñ turdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [*neşâttından, -i, -n, -dan*]
7. Yile vardı **neşât** āyini andan
Ecel 'ayyārı maķşūdum gülün āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*neşât,]*

neseb: Soy, nesil, sülale.

1. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Ālemün serveri 'ālî ḥaseb ü pāk **neseb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*neseb,]*
2. Ger oĝluñ olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmūñ eyler senün ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*neseble,]*
3. Kara evden ruḥ-i şahrāya her sāl
Kor iy 'ālî **neseb** kavmün siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*neseb,]*
4. Neseb ululıĝına olma maĝrūr
K'o resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103*). [*neseb,]*

nesh it: Kopyalamak.

1. Felek eyvāñı sebzın nesh iderdi
Ser-i saķfında ki aḥcār-ı billūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [*nesh it, -er, -di*]

nesim: Hafif esen rüzgar.

1. Teķarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahḥum gülsitānından **Nesîmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [*nesîmi, -i*]
2. Koḥulayup buḥūr-ı müşĝ-fāmı
Çü nāfe hoş **nesim** oldu meşāmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*nesim,]*
3. Enisinden olan maḥrûm u mehcūr
Nesîmi dilberümden yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*nesîmi, -i*]
4. Ki bād-ile gele andan **nesimüñ**
Kaçan kim senden irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*nesimüñ, -üñ*]
5. Ki yarın hoş **nesim** ola dimāĝuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*nesim,]*
6. Ki olupdur iştiḥāsı kütı anuñ
Ne yelden kim gele dilber **nesîmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [*nesîmi, -i*]
7. Seḥer-güyî bihiştinüñ **nesîmi**
Firib ü 'işve-kār ü şüḥ u nāzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*nesîmi, -i*]

nesim-i ĝār-ı vār: Sevgilinin maĝarasının rüzgarı.

1. Bula andan nesim-i ĝār-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*nesim-i ĝār-ı yār, -ı*]

nesim-i 'ısk: Aşk rüzgarı.

1. Koyup ol gül bunuñ göñline dağı
Nesīm-i ‘ışkdan taldı dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 30*). [*nesīm-i ‘ışk, -dan*]
2. Nesīm-i ‘ışkdan bildiler āhır
Her iklīme gidüp bu kıssa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*nesīm-i ‘ışk, -dan*]

nesīm-i lutf: *Allah'ın cömertlik rüzgarı.*

1. Nesīm-i lutfuñ-ıla verd hāndān
Hevā-yı havfūñile ebr giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [*nesīm-i lutf, -i, -ñıla*]

nesīm-i müşg: *Misk kokulu rüzgar.*

1. Ki cān oldı nesīm-i müşg-ile pür
Bu bñ büyü degildür nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [*nesīm-i müşg, -ile*]

nesīm-i nev-bahār: *İlkbahar rüzgarı.*

1. Otağ urdı kenār-ı cūy-bāra
Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 29*). [*nesīm-i nev-bahār,*]

nesīm-i subh: *Sabah rüzgarı.*

1. Saqın k’irmeye bād-ı ğamdan āfet
Nesīm-i şubhla irsāl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*nesīm-i şubh, -la*]

nesīm-i şubhgāh: *Sabah esintisi.*

1. Ğıdasıdur nesīm-i şubhgāhī
Yimekten yoğ-durur zevki bu cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 74*). [*nesīm-i şubhgāh, -i*]

nesīm-i turre: *Saç lülesinin rüzgarı.*

1. Nesīm-i turesidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218*). [*nesīm-i turre, -si, -dür*]

nesīm-i zevk: *Neşe rüzgarı.*

1. Nesīm-i zevkle toldı dimāğum
Fetil-i şevkle yandı çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79*). [*nesīm-i zevk, -le*]
2. Nesīm-i zevk aña virdi derdi
Şemim-i şevk kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*nesīm-i zevk,]*

nesl: *Soy, sülale; evlat.*

1. Dilerdi **nesl** ü peyvend için ol şâh
Hüdâdan bir veled şâm u sehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*nesl,]*
2. Didi kim âşinâlıkdur murâdum
Çarışmağdur size **nesl** ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*nesl,]*
3. Derûnından çıkup oğul hevâsı
Nijâd u **neslden** gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [*neslden, -den]*

nesne: *Herhangi bir şey.*

1. Nedür bilmez anuñ kimse zamîri
Ne **nesnedür** cihândan dil-pezîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [*nesnedür, -dür]*
2. Bilürdi k'eyle icâb itdi taqdîr
Elin her **nesneden** kılmışdı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [*nesneden, -den]*

nesrîn: *Güzel kokusu sebebiyle sevgilinin yüzündeki ayva tüylerine benzetilen yabangülü çiçeği.*

1. Ki **nesrînin** benefşe kıldı pençe
Didi bâlâ-durur bu nañl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*nesrînin, -in]*

neşter: *Neşter.*

1. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nişdür kejdümde **neşter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [*neşter,]*

neşv [ü] nemâ: *Gelişme, büyüme, gelişim.*

1. Didi kim iy şchin-şâh-ı felek taht
K'işigüñde bulur **neşv [ü] nemâ** baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*neşv [ü] nemâ,]*

neşv ü nemâ: *Gelişme, büyüme, tazelik.*

1. Bulasın kesb ü kemâl ile şehâ **neşv ü nemâ**
Niçe k'iksîrilere hâk-ı rehüñdür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*neşv ü nemâ,]*

neşv ü nemâ bul: *Gelişip büyüme.*

1. Meclisüñ cāmı şehâ neşv ü nemâ bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*neşv ü nemâ bul, -sun]*

netîce vir: *Sonuç vermek.*

1. Bunı virdi netîce ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki bir birinden oldı mañrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [*netîce vir, -di]*

nev': *Çeşit, türlü.*

1. Gidince kendüsinden ol perî-zâd
Bu **nev'ile** kılar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [*nev'ile, -ile]*

2. Var ol **nev'** iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüdün âhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*nev',]*

nev nev: *Yeni yeni.*

1. Cihânda dâstân olısar adı
İdiser **nev nev** envâ'-ı fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [*nev nev,]*
2. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şadır oldu **nev nev** ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*nev nev,]*
3. Baña kim cāna cevruñ **nev nev** işler
Tenümden tüğ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*nev nev,]*

nevâ: *Ezgi, ses, sada.*

1. Dil-i 'uşşâka bahş iden ğmâlar
Büzürg ü küçege viren **nevâlar** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*nevâlar, -lar]*
2. Kopar bāğ-ı sühande bir **nevâyı**
K'ışitse âferin ide Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*nevâyı, -y, -ı]*
3. İşitse her kim andan bu **nevâyı**
Bulurdi rûhına kût u ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*nevâyı, -y, -ı]*
4. Kılardı nâle k'ışiden **nevâsın**
İderdi çâk destâr u kabâsın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 19*). [*nevâsın, -sı, -n]*
5. Revânından dile 'özü ü günâhuñ
Neavâsın ol keĵ âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*nevâsın, -sı, -n]*
6. Bu hâle arturur bülbül **nevâsın**
Gülün ruhsârına 'âşık-durur bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*nevâsın, -sı, -n]*

nevâ: *Nasip.*

1. Velikin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu hayvân **nevâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [*nevâdur, -dur]*

nevâ: *Azık.*

1. Benüm odumdan irer saña âfet
Faķirem hem gücüm yitmez **nevâya** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*nevâya, -ya]*

nevâht: *Çalmak.*

1. Nevâht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*nevâht,]*

nevâht: *Okşamak.*

1. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Neavâht ü rıfķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [*nevâht,]*

nevâle: *Ar. Yiyecek, yiyinti.*

1. Anâ daħı iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre bu anda **nevâle** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [*nevâle,]*
2. Ki ol hõndan yimedi bir **nevâle**
Yimekten ol mu'arrâ idi h`ânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*nevâle,]*

3. Ki ne uyşuyı ¼odı ne ¼a'âmı
Çü kâlmadı simâında **nevâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*nevâle,]*
4. Yimezdi cümlesinden bir **nevâle**
Dilinde 'ışık odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38*). [*nevâle,]*
5. Bize de irse kâş andan **nevâle**
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*nevâle,]*

nevâle ol: *Yiyecek olmak.*

1. Nevâle oldu incirûn gürâbe
Dirîgâ ğamdan oldu bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*nevâle ol, -dı]*

nevâle vir: *Yiyecek vermek.*

1. K'o seglerden bula kimse emâni
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 91*). [*nevâle vir, -ür, -düm]*
2. Lebûnden kime virürsin nevâle
Cihân bâğınuñ iy kebk-i bedî'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 42*). [*nevâle vir, -ür, -sin]*

nev-'arûs: *Yeni gelin.*

1. ¼aralar giydi ya'nî tutdı mâtem
Cihân pür-baħr iken ol **nev-'arûsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [*nev-'arûsı, -ı]*

nev-'arûs-ı ğacle-i nâz: *Güzel odadaki yeni gelin.*

1. Ki çün ol **nev-'arûs-ı ğacle-i nâz**
Şehin-şâh-ı sehî-ķaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [*nev-'arûs-ı ğacle-i nâz,]*

nev-'arûs-ı nâz-perver: *Nazlı gelin.*

1. Sevâdından gözi oldu münevver
Dönüp ol **nev-'arûs-ı nâz-perver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 29*). [*nev-'arûs-ı nâz-perver,]*

nevâvî: *15. Yüzyıl Çaçatay sahası şairi Alî Şîr Nevâyî'nin mahlası.*

1. Kopar bâğ-ı sülħande bir nevâyı
K'ışitse âferin ide **Nevâyî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*nevâyî,]*

nevâ-vı berbat u ceng: *Çalgı ve çenginin sadası.*

1. Nevâ-yı berbat u ceng irdi çarħa
Ki tâ çarħ ol şafadan girdi çarħa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 13*). [*nevâ-yı berbat u ceng,]*

nevâ-vı bî-nevâ: *Yokluk azığı.*

1. ¼onuķ olmak revâ olmaz gedâya
Tutarsañ ger nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 29*). [*nevâ-yı bî-nevâ, -yı]*

nevā-yı bülbül: *Bülbülün nağmesi.*

1. Nevā-yı bülbülün şavtına nāzım
Çalem-dārende-i mecmū'a-i ğayb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [nevā-yı bülbül, -üñ]

nevā-yı cān-fezā: *Can veren sadalar.*

1. Nevā-yı cān-fezā 'arz itmege nāy
Dehān itdi vücūdını ser-ā-pāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). [nevā-yı cān-fezā,]

nevā-yı muṭrib-i derd ü melālet: *Dert ve sıkıntı çalgıcının sesi.*

1. Çıkar taşra ğarāzhā-yı riyāyı
Nevā-yı muṭrib-i derd ü melālet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 15*). [nevā-yı muṭrib-i derd ü melālet,]

nev-bahār: *İlkbahar II genç.*

1. Ol iki **nev-bahārı** eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [nev-bahārı, -ı]

nev-bahār: *İlkbahar.*

1. Geçüp oldı müzeyyen bāğ u bustān
İrişdi hüsrev-i gül **nev-bahāra** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [nev-bahāra, -a]
2. Ki cān oldı nesīm-i müşg-ile pür
Bu bû büyi degildür **nev-bahāruñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [nev-bahāruñ, -uñ]

nev-bahār-ı 'ālem-ārā: *Cihani süsleyen ilkbahar.*

1. Cihānı bûy-ı demden cennet eyle
Bugün kim **nev-bahār-ı 'ālem-ārā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7*). [nev-bahār-ı 'ālem-ārā,]

nevbet: *Sarayda, seferde ve padişahın otağında günün belirli zamanlarında çalınan askeri mızık.*

1. Adına çahçahadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuk **nevbetin** ururdi her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [nevbetin, -in]

nevbet: *Nöbet, sıra.*

1. İşigünde **nevbet** ile hizmet ider mihr ü mäh
Her seher tā şeb biri her şeb biri tā şubh-dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [nevbet,]
2. K'ışidür dāyım anuñ 'adl-ile dād
Ki her bir ādemīnün **nevbet-ile** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [nevbet-ile, --ile]
3. Bize şu yüzden iderse su'ālī
Ki bu iş **nevbete** düşmez muvāfiğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [nevbete, -e]

nevbetce: *Nöbetçe, sırası geldikçe; defalarca II sürekli.*

1. Giderüz biz dağı **nevetçe** bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu efläk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*nevetçe,]*

nev-cân-rübâ: *Gençleri cezbeden.*

1. Bu dağı arzûdan öldi âhîr
Cihân her rûz-ı nev nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5*). [*nev-cân-rübâ, -dür]*

nev-cevân: *Genç, delikanlı.*

1. N'ola diyüp getürûn didi anı
Getürdiler varup ol **nev-cevânı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [*nev-cevânı, -ı]*
2. Cemâl ü hüsniyledür mâh-ı devrân
Bahâdir **nev-cevândur** şîr-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71*). [*nev-cevândur, -dur]*
3. Aña yüz luğf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir **nev-cevânsın** nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [*nev-cevânsın, -sın]*
4. Çemende **nev-cevânlar** gibi sâde
İdüp öz kışşalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [*nev-cevânlar, -lar]*
5. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir **nev-cevân** hûb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [*nev-cevân,]*
6. Dilerdüm sizden ol perî nişânı
K'ideydüm şâdumân bu nev cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [*nev-cevân, -ı]*

nev-dâstân: *Yeni bir destan.*

1. Şafâ Mısrında cüy-ı Nîle benzer
Hâbîbümden gelür **nev-dâstândur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19*). [*nev-dâstândur, -dur]*

nevfel: *Leyla ve Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*

1. Anuñ adına eydürlerdi **Nevfel**
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25*). [*nevfel,]*
2. İşidüp bu nefiri **Nevfel** andan
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*nevfel,]*
3. Didi dilden ki bu söz dise şâdıķ
Zihî **Nevfel** zihî üstâd-ı hâzıķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158*). [*nevfel,]*
4. Çü **Nevfel** gördi andan bu 'itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*nevfel,]*
5. Cihân ger toptolu olursa **Nevfel**
Degil sen kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45*). [*nevfel,]*
6. Çi ger **Nevfel-durur** mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33*). [*nevfel-durur, -durur]*
7. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi yine **Nevfelden** yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [*nevfelden, -den]*
8. Alup **Nevfel** eline tîğ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1*). [*nevfel,]*
9. Görüp bu hâleti **Nevfel** nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [*nevfel,]*
10. Görüp hâlini **Nevfel** eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılıp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [*nevfel,]*
11. İderekd derd ü gamdan nâle vü zâr
Yine **Nevfel** katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*nevfel,]*

12. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi **Nevfel**
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [*nevfel,]*
13. Çü **Nevfel** çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ vü şavtı tıldurdi cihâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [*nevfel,]*
14. Cevâbindan tahayyür buldı **Nevfel**
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2*). [*nevfel,]*
15. Ki **Nevfel** buldı çün feth ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [*nevfel,]*
16. Bulur lâ-büd yamanlıkdan melâli
Çü **Nevfel** ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [*nevfel,]*

nevfeli: *Nevfel kabilesinden olanlar.*

1. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı **Nevfeliler** üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [*nevfeliler, -ler]*
2. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler **Nevfeliler** aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [*nevfeliler, -ler]*

nevfel-i gürd: *Kahraman Nevfel.*

1. Eline güzrin alup **Nevfel-i gürd**
İrişdüginüñ itdi kellesin hürd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87*). [*nevfel-i gürd,]*

nevfel-i hân: *Padişah Nevfel.*

1. Katı ikrâm iderdi **Nevfel-i hân**
Tıtaradı nâz-ıla anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185*). [*nevfel-i hân,]*

nev-ğonca: *Taze gonca (Sevgili).*

1. Dağı **nev-ğonca** gibi pāk dâmen
Velî bir hâste korkarven ki iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [*nev-ğonca,]*

nevha-ger: *Far. Ölüye ağlayıcı, neddâd.*

1. Biri birine karşı **nevha-gâri**
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78*). [*nevha-gâri, -i]*
2. 'Anâ efgângêhîñüñ **nevha-gîri**
Dem-â-dem eyleyen âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [*nevha-gîri, -i]*

nev-hîz: *Genç.*

1. Gözi tuş oldu anda bāğbāna
Tıturur bir 'ar'aruñ dibinde **nev-hîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*nev-hîz,]*

nev'-i sarşar: *Sarsılan türler.*

1. Hâyâl-i âdemîden tîz-rev ü ter
Süminüñ bir yeli biñ **nev'-i sarşar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [*nev'-i sarşar,]*

nevmîd kıl: Ümitsiz olmak.

1. Bizi nevmîd kılma rahmetünden
İrag eyleme bir dem hizmetünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5*). [*nevmîd kıl, -ma*]

nevmîd ol: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

1. Velî bulmadılar andan nişânı
Olup nevmîd atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*nevmîd ol, -up*]
2. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [*nevmîd ol, -a*]

nevmîd olma: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

1. Bu tâze mîveden ger bû alasın
Muhaqqak bil ki nevmîd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*nevmîd olma, -ya, -sın*]

nevrüz: Baharın ilk günü.

1. Cemâli şem'i olsun 'alem-efrüz
Şebi mi'râc olsun rûzı **nevrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [*nevrüz,]*
2. Meger günlerde bir gün k'irdi **nevrüz**
Mübârek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*nevrüz,]*
3. K'irişmez gerdene şad 'id ü **nevrüz**
Gözin açup du'adan şofra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*nevrüz,]*

nev: Kamiştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı.

1. Parmağına **nev** yürütdi hâmenün cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüştine öykindün diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*nev,]*
2. El urup eyledi pîrâhenin çäk
Didi n'eyler kefen **nev** mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*nev,]*
3. Neyün 'azdinde dağ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı 'aşıkdan nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [*neyün, -ün*]
4. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyün cânı lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*neyün, -ün*]
5. Neyün bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdünü yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [*neyün, -ün*]

neydügin: Ne ettiğini.

1. Yolında **neydügin** hâlüm beyân it
Ayıt kim Leyliyi kıldı gamuñ hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60*). [*neydügin,]*

neye: Hangi şeye, hangisine.

1. Rumüz-ı 'ışka çün yokdur nihâyet
Görelüm bir **neye** irür hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*neye,]*
2. Neye varur zevâlün gör beni қо
Ben olisar degülven saña mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [*neye,]*

nevistân: *Kamışın bol olduğu yer, sazlık.*

1. Hevâyı nîzeler kıldı **neyistân**
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [*neyistân,]*

nevl: *İsteğe ulaşma.*

1. Cihân bülbül yirini virdi zâğa
Şükûfe **neylî** hımmın çäk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*neylî, -i]*

neyle: *"Ne yapar, ne yapısın" anlamlarında bir söz.*

1. Senüñ gönülünde **neyle** mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılcı yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [*neyle, -r]*
2. Aña **neyle** tabībün tütüyâsı
Kağa çün bir koyunı gürg-i garrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74*). [*neyle, -r]*
3. Beni öldürme tîr-i kazâdur
Gözümde sürme **neyle** iy cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [*neyle, -r]*
4. Benüm kim **neyle** atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [*neyle, -r]*

n'evle: *Ne eylemek, ne yapmak.*

1. Aña **n'eyleyibilür** tîg-i hûn-ı h'âr
Yağa pervâneyi çün şem'-i bî-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*n'eyleyibilür, -yi, -bilür]*
2. Bu şüret **n'eylesün** hâlî mu'ayyen
Vücüd-ı çâkuñ olmuş ser-te-ser hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*n'eylesün, -sün]*

n'evledi: *Ne hale getirdi.*

1. Beni gör **n'evledi** âhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*n'evledi,]*

n'evler: *Ne yapar, ne eder.*

1. El urup eyledi pîrâhenin çäk
Didi **n'eyle** kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*n'eyle,]*

n'evler: *Ne işi var! (Bulunmamalı bağlamında).*

1. Pes aralıkda **n'eyle** iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*n'eyle,]*

nev-sekker: *Şeker kamışı.*

1. Kalem **ney-sekker** ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-sekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*ney-sekker,]*

nez': *Çekip çıkarma, koparma; can çekişme II içme, içip bitirme; kurtulma.*

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel **nez'î** cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [*nez'î, -i*]

nezâre eyle: *Seyretmek.*

1. Ebed bîm-i raķib ü vehm-i ğammâz
Yüzüme eyle bî-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 97*). [*nezâre eyle,]*

nezâre it: *Bakmak, seyretmek, temaşa etmek.*

1. Gözi cādū şacı ta'vîde döndi
İraķdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [*nezâre it, -er, -se*]

nezâre kıl: *Bakmak, seyretmek.*

1. Başın tutmuş-turur bir şaĥs-ı maĥzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65*). [*nezâre kıl, -dı*]
2. Tıraş itdi vü bozdı barmaķıyla
Didi bu ĥâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*nezâre kıl, -an, -lar*]
3. Ĥarîre vardur âteşden beli bîm
Tıtalum kim aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [*nezâre kıl, -am*]
4. Esîr-i çâh-ı ğam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [*nezâre kıl, -dı*]
5. İder baĥt-ı siyâhından şikâyet
Çü ğayra kıldı vahşiler nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*nezâre kıl, -dı*]

nezdîk: *Yakın, karib.*

1. Pes ol 'ummân-ı şevķ u kulzüm-ı nûr
K'öñünde bir idi **nezdîk** ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*nezdîk,]*
2. Ruĥı ger za'ferâna oldu **nezdîk**
Tabancayla tıtarı sūrĥ anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [*nezdîk,]*
3. Ki dirlikden saña **nezdîkdür** merg
Eger yoĝ-ise ölümiñden saña pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*nezdîkdür, -dür*]
4. Vücüdi ĥâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge **nezdîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*nezdîk,]*

nezdîk ol: *Yakın olmak, yakınlaşmak.*

1. Olurdu ĥargeh-i Leyliye nezdîk
Şu deñlü itdi âĥ ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 2*). [*nezdîk ol, -ur, -dı*]

nezzr: *Adak etmek.*

1. Kılardı **nezzr** ü ķurbân u 'aĥâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [*nezzr,]*

nezzâre: *Bakma, bakış, seyretme.*

1. Müzeyyen olmışıdi âsumânlar
Kılardı 'ârşdan **nezzâre** cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98*). [*nezzâre,]*

nezzāre kıl: Seyretmek.

1. Sipihir evcinde yir yir her sitāre
Göz açup aña kılarıd nezzāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [nezzāre kıl, -ar, -dı]

nibiste: Yazılı.

1. Olurken hâküm âbıyla sirişte
Kažâ bu beyti kılmişdı **nibište** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [nibište,]

nice: Bir çok, hayli.

1. ‘Āşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk buyurupdur **niçe** kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [niçe,]
2. Bulasın kesb ü kemâl ile şehâ neşv ü nemâ
Niçe k’iksirilere hâk-ı rehüñdür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [niçe,]
3. Hânkâh-ı rif’atüñde **niçe** biñ yıldır döner
Şüfi-i çarhı Celâlün türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [niçe,]
4. Çü ben elmâs hâme birle çâlâk
Şehün medhinde deldüm **niçe** dür pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [niçe,]
5. Anuñla münis olup **niçe** günler
Harâm itdüm gözüm h’âbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [niçe,]
6. Çıkardum gerçi **niçe** dürr-i şevvâr
Velî derdâ k’aña yokdur haridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [niçe,]
7. Çü bir gevher ki zâhir ola k’andan
Biter **niçe** ciğerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [niçe,]
8. Niçe oğlan yüzi hürşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i ‘ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [niçe,]
9. Ne süd k’iderdi şirîn lâ’line şarf
Vefâdan resm olurdu bir **niçe** harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [niçe,]
10. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bāzâr
Rebâb için getürdi bir **niçe** târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [niçe,]
11. Atası **niçe** k’ururdu ğazâbdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [niçe,]
12. Hârâb itdün **niçe** biñ yıllık adı
‘Arab bizden götürdi i’tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [niçe,]
13. Ki vardı bir mu’allim anda üstâd
Özinden **niçe** fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4*). [niçe,]
14. Didün **niçe** kelâm-ı süd-mendi
Ki benden dür ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [niçe,]
15. Civâr-ı sâye-bânında muğarrer
‘Arabdan var idi bir **nice** duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [nice,]
16. Qalup nâçâr **niçe** nâvek-efgen
Kemende eyledi teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [niçe,]
17. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tığı darbindan geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [niçeler, -ler]
18. Bu resme **niçe** ebyât iderek yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [niçe,]
19. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Dağı **niçe** bunuñ gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [niçe,]
20. İrürdi yire bār-ı nâfeden nâf
Dağı aldı **niçe** biñ bağl u üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [niçe,]
21. Niçe yük ‘üd-ı huşk u ‘anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [niçe,]
22. K’o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [niçe,]
23. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi gör âhir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [niçe,]
24. Zenün efsünma yokdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [niçe,]

25. Depeñden çıka acumdan duhānlar
Dağı bunun gibi **niçe** kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149*). [niçe,]
26. Var idi Mervde bir şâh-ı efdal
Tutardı silsileyle **niçe** segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [niçe,]
27. Nedür hālün ne derdesin giriftâr
Ġamumdan **niçesin** iy sine-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41*). [niçesin, -si, -n]
28. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [niçe,]
29. Ki gördün **niçedür** bend-i melâmet
Dil-i bî-iştihâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [niçedür, -dür]
30. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir **niçe** rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [niçe,]
31. İrag a'dâ yolından **niçe** ferseng
Diler k'özine bir kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [niçe,]
32. Niçe ġarğ idügin hâke vücûdı
Niçesi itdügin Hağka sücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34*). [niçesi,]
33. Ne şehsin sen **nicesi** bendeyüm ben
Baña dırsen senüñle āşināyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [nicesi,]
34. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı çâhı
Kulağından çıkarup **niçe** gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [niçe,]
35. Elün öpüp ġenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rāy u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [niçe,]
36. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup simât u sofrā **niçe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [niçe,]
37. Yaşuñdan ġarğ-ı bağr-ı hün olmak
Niçe yıldur k'idersin āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [niçe,]
38. Ġazeller okudu çün dürr-i meknûn
Dağı bir **niçe** sözler söyledi hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [niçe,]
39. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [niçe,]
40. Bir âteşgeç gibidür düd-ı peymāy
Şeb ü ruzı **niçedür** gör ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [niçedür, -dür]
41. Yörenmez h'wâb **niçe** kılam ārām
Beterdi derd ü ġamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [niçe,]
42. Kıpazdı anı hayret cihāndan
Biri birine ġarşu **niçe** müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [niçe,]
43. Dilerseñ kim görine rüy-ı dılber
Belâ-yı 'ışka şabr it **niçe** sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [niçe,]
44. Niçe şac bölme çäk itdi ruñında
Cevāmı üzre pîrāye ol 'acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [niçe,]
45. Getürdi her biri yük **niçe** anbār
Şular kim kendülerden şoñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [niçe,]
46. Ögidince dürişüp **niçe** yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [niçe,]
47. Öginür **niçesinün** unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şağsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [niçesinün, -si, -nün]
48. Niçe mār ile tölmişdur el-ân
Beñün kim dâne-i şevğ-idi iy mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [niçe,]
49. Niçe mürüñ dehānında ola āh
Lebün kim cānlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [niçe,]
50. Reh-i 'ışka **niçe** gitmişler idi
Gehi bu dünya hālın söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [niçe,]
51. Velikin 'ışkdan olsa şafādur
Niçeler 'ışkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85*). [niçeler, -ler]

niçe: Bir vakit, belli bir süre.

1. Niçe ġarğ idügin hâke vücûdı
Niçesi itdügin Hağka sücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [niçe,]
2. Niçedür göreyin ben dağı dādın
Kul idinseñ ben āzāde cevāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [niçedür, -dür]

nice: Nasıl, ne şekilde.

1. Şifatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi ‘âkıll hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [nice,]
2. Nice vaşf idelüm ol pâdişâhı
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [nice,]
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihâni
Niçe düzmiş zemînile zamâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [nice,]
4. Niçe tertîb olunmuş gör bu ‘âlem
Ki kendü ‘âlemindeür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [nice,]
5. Perî-ruhlar okumağa müdâvim
Neyise nice tûti-yi şeker-ḥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 11*). [nice,]
6. Niçe çıksun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [nice,]
7. Niçe k’içe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu‘ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [nice,]
8. Giceler yatuban bu gâr içinde
Niçe râhat bulursın hâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70*). [nice,]
9. Eyâ cân-ı peder ne hâldür bu
Niçe dirlik nice efgândür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [nice,]
10. Eyâ cân-ı peder ne hâldür bu
Niçe dirlik nice efgândür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [nice,]
11. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [nice,]
12. Firâkıñdan nice giryân olasın
Dil odında yanup biryân olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [nice,]
13. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K’odıla penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [nice,]
14. Bu ‘ışk işine buldurmakdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûni görüñ nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [nice,]
15. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse gönlüñ iy dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [nice,]
16. Niçe dilerse gönlüñ eyle kıl var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [nice,]
17. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k’olmaz aña hem-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [nice,]
18. Niçe bağladı anı gör şimdî zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [nice,]
19. Ki ne bahrı bilür aşlın ne ḥakkâk
Nice cevher ki geşt iden cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [nice,]
20. Ne ḥöd ‘ömrüñ görilmişdür beḳâsı
Niçe çeksün zamânuñ ḳahrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [nice,]
21. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [nice,]
22. Kebâb itdüm ciğer derdüñden el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [nice,]
23. Dirâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [nice,]
24. Enisüñ nice ola mür ile mâr
Dil u cânı yiter yaḳ derd ü ḡamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [nice,]
25. Niçedür göre anda ‘ışk-bâzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [niçedür, -dür]
26. Yanuña nice gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [nice,]
27. Gelüp âgâh itseñ ben ḡarîbi
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [niçedür, -dür]
28. Bu resme nice lâ’l ü lü’lü’ şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [nice,]
29. Tenümde ṭurmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [nice,]
30. Dilüñe ṭa’ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḥvâlüm beyân it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [nice,]

31. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kavşinden irişdi aña tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [niçe,]
32. Niçedür mār u mūr içinde hālûñ
Kara zülftûñ Hudā bilür ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [niçedür, -dür]
33. Diline geleni söyledi bi-bāk
Didi k'iy yāve-gū bu **niçe** sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [niçe,]
34. Ki cānum cāmın itdûñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilûñ iy naḥs-güftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [niçe,]
35. Ki cennetde **niçedür** anlar āḥir
Kamu fānī bu 'ālem ḥākdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [niçedür, -dür]

niçe: Her ne, ne kadar.

1. Niçe düşerse te'dīb it kuluña
Peşimān-ı cidāl-ı tığ ü tırüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [niçe,]
2. Niçe bir saña bu şabr u sükünet
Yiter kıldı tapuñı baḥt-ı ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [niçe,]

niçe: Ne zaman ki.

1. Gülistān-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigār
Niçe kim memdūh ola dillerde gülzār-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [niçe kim,]
2. Meclisūñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkūr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [niçe kim,]

niçe: Nasılsın.

1. Kimûñ 'ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per **niçesin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47*). [niçesin,]
2. Zā'if u ḥaste vü ebter **niçesin**
Kimûñ menzilgehîdür āşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [niçesin,]
3. Kimûñ gūşına irişür figānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dağ hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [niçedür,]
4. Hāq te'ālā 'afvūñi mebzül ide mücrimlere
Niçe kim 'ādet-durur kuldan ḥatā şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [niçe kim,]

niçün: Neden, hangi sebeple II nasıl.

1. Metā'-ı şabrı **niçün** oda urduñ
Ḥayāle mi uğraduñ yā düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125*). [niçün,]
2. Bu resm-ile **niçün** düşdüñ ayağdan
Ki ḳoduñ bād gibi kūha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [niçün,]
3. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her lāḥza girye-sāzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [niçün,]
4. Benem çün 'ışkına anuñ giriftār
Niçün sen olasın mennā'-ı dīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [niçün,]
5. Dürüşüp biz senūñ-çün virürüz cān
Niçün sen ḥasma olursın nigeh-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [niçün,]
6. Niçün kılam saña cevri ü cefāyı
Beni bu cenge iller kıldı irşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [niçün,]
7. K'olupdur kara baḥtum gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [niçün,]
8. Günūñ **niçün** qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58*). [niçün,]
9. Seni ayırdı benden çarḥ-ı gaddār
Niçün benden çevirürsün yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [niçün,]

10. Birin **niçün** koduñ söyle sırnı
Didi ger ھاal-i ‘alem piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*niçün,]*
11. Niçün kend’özünü virdüñ ھاarabe
Enisün kim-durur bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*niçün,]*
12. Ya **niçün** bağ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden dürum adum bağbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*niçün,]*
13. Niçün urduñ dehânuñ dürcine bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14*). [*niçün,]*

n’ide: *Ne edeyim.*

1. Kelâmuñ cânım içinde düzer cây
Degül gönlüm elümde **n’ideyin** vây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [*n’ideyin, -y, -in]*

nider: *Ne yapar.*

1. Bıçak irdi bu ھاamdan üstühâna
Çarabeti **niderven** iy cemile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [*niderven, -ven]*

n’ider: *Ne yapısın, ne etsin?.*

1. N’ider ھاalhâlı ayağun be-her ھاal
Ki tavk-ı zülfdin var sende ھاalhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [*n’ider,]*
2. Bilüp ھاayrı kaçan ide sözün ھاüş
Didi kimsin bu arada **n’idersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [*n’idersin,]*

nifak: *Arabozuculuk, fitnelik.*

1. Yoğ-idi bunlarun çün-kim **nifakı**
Şu resme eylediler ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*nifakı, -ı]*
2. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler arada bu **nifakı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24*). [*nifakı, -ı]*
3. Nifak ü cehl ‘örf oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [*nifak,]*

nigâh: *Bakış, nazar.*

1. Yine tıtdı diyâr-ı ‘aqla râhı
‘İnân-ı şabrına şaldı **nigâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*nigâhı, -ı]*
2. Gel iy binende-i sırr-ı ilâhı
Bu ‘ışk işine rüşen kıl **nigâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*nigâhı, -ı]*
3. Cihâna eylemez oldı **nigâhı**
Anuñ vesme çekilmiş ھاaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4*). [*nigâhı, -ı]*

nigâh it: *Bakmak.*

1. Nigâh iderken eçrâfa be-nâgâh
İrakdan bir ‘acüze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*nigâh it, -er, -ken]*

nigâhı kıl: *Bakmak.*

1. Dilerseñ kaddin anuñ ھاah ھاahı
Elif naçşına kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36*). [*nigâhı kıl, -a, -sın]*
2. Derünından çeküp derd-ile âhı
Havâlisine kılarıd nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 42*). [*nigâhı kıl, -ar, -dı]*

3. K'eline şadaka vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 15*). [nigāhu kıl, -dı, -lar]
4. K'öz işüñ ölçüsine kıl nigāhı
Şovukluk itme ifende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [nigāhu kıl,]

nigār: 1. Tasvir gibi güzel, mahbûbe.

1. Tarîk-ı 'ışk-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruhına ol **nigāruñ** oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [nigāruñ, -uñ]
2. Vedâ' idüp **nigāra** Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [nigāra, -a]
3. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftûn
Nigāruñ haymesinden geldi mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [nigāruñ, -uñ]
4. Sarāy içre var idi kal'a muhkem
İletdiler **nigāri** anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [nigāri, -ı]
5. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına **nigāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 44*). [nigāruñ, -uñ]
6. Ki bu aşüfte-hāl ü bi-ser-encām
Ġamından bir **nigāruñ** gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [nigāruñ, -un]
7. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigāruñ didesi eşkiyle pür hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [nigāruñ, -uñ]
8. Pes andan bezme başladı **nigārîn**
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [nigārîn, -in]
9. Nigārnuñ bu zibâ şöhetinden
Kamer girdäba düşdi hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [nigārnuñ, -ı, -n, -uñ]
10. Nigāruñ hâletinden oldı ağāh
K'olur zirâ gönülden gönüle rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13*). [nigāruñ, -un]
11. Nigār u tahtgāh-ı nāz u 'işret
Budāla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [nigār,]
12. Nigār u duhterān-ı perniyān-püş
Ġayāl-i yār ile divāne medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [nigār,]
13. Nigārîn u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-hāl ü çeşm-i seyl-bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [nigārîn, -in]
14. Nigārîn ü harîm-i ḥargeh-i nāz
Yanında dilberān-ı nāvek-endāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [nigārîn, -în]
15. Varalum isteyelüm ol **nigāri**
Naşib itmiş ola kim bile Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [nigāri, -ı]
16. Nigāruñ ḥüsn-i vaşfında dem-â-dem
Ġazeller söyledî zibâ vü ḥurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [nigāruñ, -un]
17. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlün ta'mı **nigāra** virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [nigāra, -a]
18. Hezārān âferîn serverlik itdün
Alıvirdün **nigāri** erlik itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [nigāri,]
19. K'olan bu kavmden rāzî vü hoşnüd
Nigārnuñ atası geldi Ġam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [nigārnuñ, -ı, -n, -uñ]
20. Nigār iline toĠrı tutdı rāhı
Çekildi sîm ü zer yanınca vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [nigār,]
21. Ki yir yir noḡtadan yüzinde var ḥāl
Kaçan k'açdı **nigār** ol ruḥ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [nigār,]
22. Karar itmiş konup bir şaḥ-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer **nigāri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [nigāri,]
23. K'içinde pürdür anuñ kand uvaĠı
Saña virdüm bugünden ol **nigāri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [nigāri,]
24. Kesen mihr ü maḥabbet rîsmānın
Ben ummazdum **nigārâ** hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [nigārâ, -a]
25. İrürdi ol **nigārına** feraḥ-nāk
Çün ol māha görindi ḥatt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [nigārına, -ın, -a]

26. Nigârın kaldı derd ü miñnet-ile
Kıladı âh u nâle hasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*nigârın, -ı(n)*]
27. Nesîm-i tûresidür ol **nigârûñ**
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218*). [*nigârûñ, -uñ*]
28. Hârâm idi aña likin vişâli
Nigârûñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [*nigârûñ, -uñ*]
29. Du‘â vü medh okıdı soñında
Dağı didi selâm eyler **nigârûñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [*nigârûñ, -un*]
30. Hâber virdi girüp Zeyd ol **nigâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [*nigâre, -e*]
31. K’öz âyinesin alıkoğı yârı
Nigârûñ halka-i zülfinde o medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [*nigârûñ, -uñ*]

nigâr-ı halka: *Daire sureti.*

1. Nitekim bir **nigâr-ı halka** der-güş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47*). [*nigâr-ı halka,]*

nigâr-ı pāk-dāmān: *Namuslu sevgili.*

1. İşüñ aşlındanuz biz cümle gâfîl
Nazar kıl k’ol **nigâr-ı pāk-dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155*). [*nigâr-ı pāk-dāmān,]*

nigâr-ı serv-i âzād: *Uzun boylu sevgili.*

1. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz k’ol **nigâr-ı serv-i âzād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [*nigâr-ı serv-i âzād,]*

nigârîn-i hisâr: *Kalenin güzelliği.*

1. Ölüden buldı bir tâze revānı
Nigârîn-i hisâr oldı hisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99*). [*nigârîn-i hisâr,]*

nigeh-bān: *Gözcü, bekçi.*

1. Seni men‘ idemez andan **nigeh-bān**
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*nigeh-bān,]*
2. Baña hâr-ı tarîk olur **nigeh-bān**
Vü ger hūd güşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64*). [*nigeh-bān,]*
3. Nigeh-bānlar var eṭrāfumda bî-ḥad
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*nigeh-bānlar, -lar*]
4. Müdām İbn-i Selām idi **nigeh-bān**
Kuş uçurmazdı üstinden hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66*). [*nigeh-bān,]*
5. Murādum maḥzenine sen **nigeh-bān**
Ben ol düzdüm ki gālîb olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78*). [*nigeh-bān,]*
6. K’aña ejder idi zülfî **nigeh-bān**
Şeker-güftâr idi vü erğuvān-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [*nigeh-bān,]*

nigeh-bān ol: *Bekçi, gözcü olmak.*

1. Kızı üzre nigeh-bān oldı muhkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [*nigeh-bān ol, -dı*]

2. Dürüşüp biz sentün-çün virürüz cān
Niçün sen hasma olursın nigh-bān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [*nigh-bān ol, -ur, -sın*]

niger-h'āh: *Görücü.*

1. Uyandı zār u lertzān ol **niger-h'āh**
Yoğ-iken mişl-i Leylinüñ cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [*niger-h'āh,]*

nigîn: *Mühür, yüzük.*

1. Süleymānuñ **nigîn** ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*nigîn,]*
2. Kāmer bir şemmesidür efserinüñ
Nigînidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*nigînidür, -i, -dür*]
3. Nigînde Süheyl-i çarḥ bir lā'1
Hilāl-i nev semendi pāyına na'1 (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [*nigînde, -i, -n, -de*]
4. Süleymān hâteminüñdür **nigîni**
Yaḥūd ol ḥāl-ile bu la'1-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72*). [*nigîni, -i*]

nigîn-dān: *Far. Yüzük kutusu, mahfaza ve kesesi.*

1. Ağudur kim maḳāmıdır **nigîn-dān**
Dehānı birle dendānı k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*nigîn-dān,]*

nigîn-i mihr-bānî: *Aşk yüzüğü.*

1. Nigîn-i mihr-bāniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur aña ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 82*). [*nigîn-i mihr-bānî, -den, -durur*]

nigū-fāl: *Talihli.*

1. Çehār olduğı çeşmüñ iy **nigū-fāl**
Başiret ehli olduḡunadur dāll (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*nigū-fāl,]*
2. Kim andadur senüñ miftāḥ-ı kārūñ
Çıkarup cāmeyi pes ol **nigū-fāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [*nigū-fāl,]*
3. Hayālün birlödür āsüde cānum
Biri birinden ol iki **nigū-fāl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [*nigū-fāl,]*

nigū-fāl it: *Güzel fal açmak.*

1. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigū-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [*nigū-fāl it, -er, -di*]

nigū-fer: *Aydınlık dileyen.*

1. Dile ḥacet Ḥudādan yine kırtar
Hezārān luḫ birle ol **nigū-fer** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [*nigū-fer,]*

nigū-h^wāh: İyilik isteyen.

1. Benī Sa'd obasından bir **nigū-h^wāh**
Geçerken ol güzergahden be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [*nigū-h^wāh,]*
2. Ana bābā elindedür muqarrer
Bu dünyāda 'acebdür k'iy **nigū-h^wāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*). [*nigū-h^wāh,]*
3. Gözi yolda senüñ-çün iy **nigū-h^wāh**
Kaçankim virmege kaşd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [*nigū-h^wāh,]*

nigūn: Ters dönmüş, baş aşağı.

1. Yahūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigūn yapmışdı yir yir āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*nigūn,]*
2. Eliflü na'llu 'aşık gibi zār
Nigūndur kâmeti vü târi bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [*nigūndur, -dur]*

nigūn-baht: Tâlihsiz, bedbaht.

1. Anuñ-çündür **nigūn-baht** u siyeh-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10*). [*nigūn-baht,]*

nigūn-sār: Ters dönmüş, baş aşağı.

1. Tütulur herkes aña kām u nā-kām
Çanı bir baht k'olmadı **nigūn-sār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [*nigūn-sār,]*

nigū-ter: Çok güzel.

1. İlähî ol sehî-kadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden **nigū-ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36*). [*nigū-ter,]*

nihād: Huy, yaratılış, tabiat.

1. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u **nihādî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [*nihādî, -î]*
2. K'olupdur fehmden fâriğ **nihādum**
Baña kavş-ı każādan irdi bir oğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24*). [*nihādum, -um]*

nihāl: Ağaç, fidan.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i tāze kim
Hāmd ü medhūñden bitürdi berg ü mīve ol **nihāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*nihāl,]*
2. Nihāl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41*). [*nihāl,]*
3. Güzellik bağınıñ kaddi **nihāli**
Leţāfet 'aynınuñ lâ'li zülālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*nihāli, -i]*
4. Teb-i gam iki kat itmiş **nihālin**
Yumuş eşgi ruñı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [*nihālin, -iñ]*
5. Şusuzlık virse bir nañle zevālî
Yine şu hāşıl ider ol **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*nihāli, -i]*
6. Nihālümnden getürdüm tāze bir berg
Ki sizüñ şāha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [*nihālümnden, -üm, -den]*
7. Düzüp zeylinden altına **nihālin**
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [*nihālin, -iñ]*

8. Bükerven tığ-ile qaddi **nihālin**
Ki kırtulam bu şulḥ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [*nihālin, -iñ*]
9. Süleymān ḥātemi varur mı dīve
Nihālümden kim aña nāz-ı dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [*nihālüm*den, -
üm, -den]
10. Fülān menzilde naḥlistān u tenhā
İrişmiş her **nihāli** āsümāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [*nihāli, -i*]
11. Nihālinden anuñ qoparmaya şāḥ
Edeb levḥin vefādan gördi nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*nihālinden, -inden*]
12. Ki gül-reng olmuş eşküñden **nihālin**
Saña yokdur belā bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*nihālin, -iñ*]
13. Yitişdi bād-ı sarşar bir **nihāle**
Ki ol mīr-i perī-rüyān-ı āfāḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*nihāle, -e*]

nihāl: *Fidan II fidan boylu sevgili.*

1. Vücüdī ğark-ı deryā-yı ğam oldı
Nihāli kāmēti ğamdan ḥam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*nihāli, -i*]
2. İgen tufeylken olma lā'übālī
Egilmesün şaḳın qaddüñ **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*nihāli, -i*]
3. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidālī
Ki dikem gülşenüñe ulı **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [*nihāli, -i*]
4. Nihāluñ bāğını yir zāğ her bār
Tezervüñde çi ger maqşüdüdür gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*nihāluñ, -üñ*]
5. Nihālün mīvesini dirdi ağıyār
Diriğā 'ahdiñüñ çıkdı dūrüğü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*nihālün, -ün*]
6. Ḥarām olmuşdur aña mīve-i bāğ
Nihāli bāğımuñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*nihālī, -i*]
7. Hevā-yı kāküli ğavğā-yı 'ālem
Boyu cān bāğımuñ zibā **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*nihāli, -i*]
8. Sözi āb-ı ḥayāt u la'li cān-bāḥş
Boyu cān bāğımuñ taze **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [*nihāli, -i*]
9. Belürdi bir **nihālün** iki şāḥı
İki yirde delindi bir dūr-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [*nihālün, -ün*]

nihāl: *Fidan boy yerine.*

1. Füzün olsun anuñ her gün cemālī
Yücelsün hem benüm 'ışqum **nihāli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [*nihāli, -i*]

nihāl-i bāğ-ı 'ālem: *Ālemin bāğının fidanı.*

1. Maḳām-ı ğuşşadur menzilgeh-i zār
Nedāmetdür **nihāl-i bāğ-ı 'ālem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 53*). [*nihāl-i bāğ-ı 'ālem,]*

nihāl-i gül: *Gül fidanı.*

1. Şanasın hindü-yi la'līn qabādur
Çeküp bülbül nihāl-i gülde āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 57*). [*nihāl-i gül, -de*]
2. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kāfūr
Virür bülbül nihāl-i gülde temdiḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71*). [*nihāl-i gül, -de*]

nihāl-i gülsen-i cān: *Can bahçesinin taze fidanı.*

1. Kimün dānesinün olduñ muṭî'i
Büyuñ k'oldur **nihāl-i gülşen-i cān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45*). [*nihāl-i gülşen-i cān,]*

nihāl-i gülsitān-i mustafā: Hz. Muhammed'in gül bahçesinin fidanları.

1. Hasan kim nūr-ı çeşm-i Murtaẓādur
Nihāl-i gülsitān-ı Muştafādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 6*). [*nihāl-i gülsitān-ı muştafā, -dur]*

nihāl-i kadd: Fidan boylu.

1. Cemāl-i Yūsufuñ zibālgiyçün
Nihāl-i kaddinün bālālgiyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 94*). [*nihāl-i kadd, -i, -n, -ün]*
2. Dil ü cānda huzūri kalmadı hiç
Nihāl-i kaddi oldı guşşadan piç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16*). [*nihāl-i kadd, -i]*
3. Nihāl-i kaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nīsān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26*). [*nihāl-i kadd, -in, -i]*

nihāl-i kâmet: Düzgün, güzel boy.

1. Nihāl-i kâmetidür ham senün-çün
Çü Mecnûn kâşid-i dildarı gördi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*nihāl-i kâmet, -i, -dür]*
2. Nihāl-i kâmetinden bir perinün
O bāba şanma zencir-i āhenindür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [*nihāl-i kâmet, -in, -den]*
3. Nihāl-i kâmeti döndi hilāle
Vücüdi riştesinde kalmadı hiç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [*nihāl-i kâmet, -i]*

nihāl-i maşad: Maksadın fidanı.

1. Berü gel vaqt-i vaşl-ı yār irişdi
Nihāl-i maşaduñda bār irişdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 80*). [*nihāl-i maşad, -uñ, -da]*

nihāl-i ma'rifet: Hüner fidanı.

1. Nihāl-i ma'rifetden dik revāni
Kelamuñ bağına naḥl-i me'āni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [*nihāl-i ma'rifet, -den]*

nihāl-i mive: Meyve veren fidan.

1. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kām
Diker 'aşık **nihāl-i mive** bağa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [*nihāl-i mive,]*

nihāl-ı murtaẓā: Hz. Ali'nin fidanları.

1. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudādan
İki meyve nihāl-ı Murtaẓādan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2*). [*nihāl-ı murtaẓā, -dan]*

nihāl-i nāze: *Nazlı fidan.*

1. Gözi bādemlerinden ol semen-ber
Nihāl-i nāze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [*nihāl-i nāze,]*

nihāl-i 'ömr-i lām: *Dolambaçlı ömrün fidanı.*

1. Kimesneye emān virmeyüben hîç
Nihāl-i 'ömr-i lāmın itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 116*). [*nihāl-i 'ömr-i lām, -in]*

nihāl-i şabr: *Sabr fidanı.*

1. Düşürüp 'aqlın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr degdi bāğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38*). [*nihāl-i şabr,]*

nihāl-i serv: *Servi fidanı.*

1. Nihāl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrin 'ışābe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24*). [*nihāl-i serv, -den]*

nihāl-i serv-i bāğ-ı nāz: *Nazlı bahçenin boylu fidanı.*

1. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her lāhza girye-sāzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 5*). [*nihāl-i serv-i bāğ-ı nāz, -sın]*

nihāl-i şive: *Edalı fidan.*

1. Bihîşt-i nāzdan bir serv-i kıddi
Nihāl-i şiveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [*nihāl-i şive, -den]*

nihāl-i tāze: *Taze fidan.*

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i tāze kim
Ĥamd ü medhüñden bitürdi berg ü mīve ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*nihāl-i tāze,]*
2. Kesile buncılayın naĥl-i dil-gır
Huçeste bir nihāl-i tāzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*nihāl-i tāze, -dür]*

nihāl-i tāze: *Taze fidan. II Sevgili.*

1. Yiyemez ol nihāl-i tāzeden ber
Çü Mecnûn vākıf oldı bu ĥisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [*nihāl-i tāze, -den]*

nihān: *Gizli, saklı.*

1. Bulut kıtınında şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24*). [*nihān,]*

2. Ye ʔavk-ı gerden-i hür-i cināndur
Ki mişli halk çeşminden **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*nihāndur, -dur*]
3. Fener kim şem'-i tãbãna mekāndur
İçinde anuñ kaçan şu'le **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [*nihāndur, -dur*]
4. Seḫãb içre **nihān** mäh-i cihān-tãb
Nitekim penbe içinde dür-i nãb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*nihān,]*
5. Bu lâhza imtiḫãn-içün **nihānı**
Oķu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [*nihānı, -ı*]
6. Görüp bu ḫãleti Nevfel **nihānı**
Didi şulḫ itmesem görem ziyãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [*nihānı, -ı*]
7. Ki ya'nı bu ḫikāyetden **nihānı**
Ḥãberdãr eyile var ol yãr-ı cãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*nihānı, -ı*]
8. Yir altındağılar gibi **nihāndur**
Teninde riğı yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [*nihāndur, -dur*]
9. Çıka gelse siler çeşmin **nihānı**
Ḥãzerden şermden bulmazdı çãre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36*). [*nihānı, -ı*]
10. Me'ãniden cevãhir bî-nihāyet
Dilũñ vîrãnı küncinde **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63*). [*nihāndur, -dur*]

nihān kıl: Gizlemek, saklamak.

1. Buyurdı kim keremden bir zamãn ol
Özin bir küsede kılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [*nihān kıl, -sın*]

nihānı: Gizli, gizlice.

1. Kemerde mîm idi nãfı **nihānı**
Dökülmüşdi yãḫũd müy-ı miyãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*nihānı,]*
2. Görinmez aşıkáre vü **nihānı**
Şerãr-ı dilden özge hem zebãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [*nihānı,]*
3. Biri birine ol iki yãr-ı cãnı
Ḥikāyetler diyişdiler **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*nihānı,]*
4. Ḳavı dest olsa bunlar ol **nihānı**
Elinden bırağur tür ü kemãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*nihānı,]*
5. Baña her kişi ʔa'n eyler **nihānı**
Ki Mecnûn içün ol mãha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*nihānı,]*
6. Didi sulḫãna bu remzi **nihānı**
Ki bu İbn-i Selãm iy şãh-ı devrãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*nihānı,]*
7. Anı sen daḫı ańma dũşdüñüz yãd
Velı bir pend işit benden **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [*nihānı,]*
8. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihãne
Şãbiden şıseyi tutğıl **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*nihānı,]*
9. Eri öldüğine incidi lĩkin
Nihānı sevdüğini eyleyüp yãd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [*nihānı,]*
10. Nihānı bir arada oldılar cem'
Diyişdiler çü ğonce-nã-şũküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [*nihānı,]*

nihānı ol: Gizlenmek, görünmez olmak.

1. Kişinũñ zaḫmeti olsa nihānı
Teni za'fı virür andan nişãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [*nihānı ol, -sa*]

nihāvet: Son, nihayet.

1. Vücudun bahriine yokdur **nihāyet**
Bize bir kaṭresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [*nihāyet,]*
2. Rumûz-ı 'ışka çün yokdur **nihāyet**
Görelüm bir neye irür hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [*nihāyet,]*
3. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kārûn 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [*nihāyetsüz, -süz]*
4. Nihāyetsüz kamu rengin ü zibā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [*nihāyetsüz, -süz]*
5. Zenûn efsûnına yokdur **nihāyet**
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [*nihāyet,]*
6. Kerāmâtuna yok-idi **nihāyet**
Felekler devrinûn tavrına vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [*nihāyet,]*
7. Delü 'akd idemez bunuñ gibi dür
Nihāyetsüz-durur ger hālet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [*nihāyetsüz-durur, -süz, -durur]*
8. Yüce bir taht gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmış ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [*nihāyetsüz, -süz]*

nihāyet vok: *Sonu, nihayeti olmamak.*

1. Velikin 'āşık olanlara hōşdur
Bu resme sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [*nihāyet yok, -dur]*

nijād: *Kök, asıl, soy.*

1. Ne kim dirseñ bahā ol şeh **nijāde**
Virelüm istediğinden ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*nijāde, -e]*
2. Didî kim āşinālıkdur murādum
Karışmaqdur size nesl ü **nijādum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*nijādum, -um]*
3. Derünından çıkup oğıl hevāsı
Nijād u neslden gitdi ricāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [*nijād,]*

nikāb: *Yüz örtüsü, peçe.*

1. Ğamından derd-i 'ışkuñ fāriğü'l-bāl
Nikāb altında şol duñter ki dîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*nikāb,]*
2. Kāmerdür hāle içinde hüveydā
Nikābın açup itdi 'arz-ı ruhsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157*). [*nikābın, -i, -n]*

nikāb-ı 'anber-āsār: *Güzel kokulu örtü.*

1. Yüzine şaldı ma'şūk-ı şeb-i tār
Şaçından bir **nikāb-ı 'anber-āsār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [*nikāb-ı 'anber-āsār,]*

nikāb-ı dōst ol: *Sevgiliye yüz peçesi olmak.*

1. Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim ben **nikāb-ı dōst olam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [*nikāb-ı dōst ol, -am]*

nikāb-ı kabr: *Mezar örtüsü.*

1. Raķībūñ ŗuretine karŗu dīvār
Nīķāb-ı ķabrden iy sa'd-i aķter (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [*nīķāb-ı ķabr, -den*]

nīķāb-ı zūlf-i seb: *Siyah saķm peķesi.*

1. Nīķāb-ı zūlf-i ŗebde ķıldı yek-sān
'Arūs-ı meŗıķı rūyını pinhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 40, Mısra 5*). [*nīķāb-ı zūlf-i ŗeb, -de*]

nīķāh: *Kanuni evlenme tōreni.*

1. Nīķāh ecli iķūn oķundı ķāzī
Hem oldı cem' ehl-i 'ilm ĥayli (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*nīķāh,]*

nīķāh it: *Evlendirmek, nikahlamak.*

1. Nīķāh itdi vū ŗırdı gıtdi ķāzī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*nīķāh it, -di*]

nīķāh ol: *Evlenmek.*

1. Bırakdı cānuma nālūñ ŗerārı
Nīķāh oldı egerķi ĥayre Leylī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [*nīķāh ol, -dı*]

nīķāt: *Nūkteler; "nūkte"nin çoĥuludur.*

1. Tūkenmez bu **nīķātuñ** bāb u faŗlı
İŗıdūñ bir nedūr maķŗūduñ aŗlı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*nīķātuñ, -uñ*]

nīķ-nāme: *Gūzel mektup.*

1. Melāmet-nāmedūr bir **nīķ-nāme**
Elā iy terk iden mihr ū vefāyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [*nīķ-nāme,]*

nīl: *Mısır ūlkesindeki būyūk nehir.*

1. Ćū **Nīl** ū baŗırdur ol ŗāĥib-iķbāl
Velīkin Nīl-i sākın baŗr-ı seyyāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*nīl,]*
2. K'iletđūñ **Nīle** iķmeĥe ķomadūñ
Ezel bir ĥ'āna da'vet ķıldıñ iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*nīle, -e*]
3. Nitekim cūy-ı Nīl eyledi cūŗān
Gōzinden cūy idūp bir nīl-gūn **Nīl** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [*nīl,]*
4. Yūzi Mıŗrnuñ ūstinde iki **Nīl**
Komadı ārzū gōñlinde ŗādī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [*nīl,]*

nīl-gūn: *Lacivert renkli.*

1. Nitekim cūy-ı Nīl eyledi cūŗān
Gōzinden cūy idūp bir **nīl-gūn** Nīl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [*nīl-gūn,]*

2. Benefşenüñ ruħında **nîl-gün** hâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40*). [*nîl-gün,]*
3. Siyeh-püş oldugı nedür bu ğabrâ
Nedendür **nîlgün** çarĥ-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76*). [*nîlgün,]*

nîli: *Canlı, koyu mavi, çividi.*

1. Benefşe gibi cāmum oldı **nîli**
Bu mâtemde saña kılmaĝa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [*nîli,]*

nîl-i eşk: *Gözyaşı nehri.*

1. Nîl-i eşküm cüyın iy ğam hün idersin 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*nîl-i eşk, -üm]*

nîl-i sâkin: *Hareketsiz Nil.*

1. Çü Nîl ü baħrdur ol şâhib-iķbâl
Velikin **Nîl-i sâkin** baħr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [*nîl-i sâkin,]*

nîl-reng: *Gök mavisi, lacivert.*

1. Qaralar giydi tıtdı kıtı mâtem
Qabâsı **nîl-reng** ü göñli nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*nîl-reng,]*

nîm: *Yarı, yarım.*

1. Bu 'âlem reşkten oldı iki **nîm**
Ki 'âlem mîm-i vâhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*nîm,]*
2. Nihâyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Qârün 'öşrine **nîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [*nîm,]*
3. Qomayam **nîm** cür'a anda bâķi
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*nîm,]*
4. Ki yolın itmemişdür ğül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel **nîm** kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*nîm,]*

ni'met-: *İyilik, lütuf, ihsan.*

1. Vişâlün **ni'metinden** bî-naşibüm
Esîr ü 'âşık u şürîde-hâltüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [*ni'metinden, -i, -(n)den]*

nîrân: *Ateş, cehennem.*

1. Sürürü miħnet ü ğülzârı **nîrân**
Ne deñlü hûb u zîbâ naķşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*nîrân,]*

nireden: *Nereden.*

1. Nireden kim geçe ol şāhzāde
Olur ‘āşıkları biñden ziyāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [*nireden,]*
2. Göñüller hirmenine urdı āteş
Nireden kim geçe ol şāhzāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [*nireden,]*
3. Nireden geldüñ ü kande gidersin
Ayıtdı k’atañum ben pîr-i nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [*nireden,]*

nirü: *Güç, kuvvet, zor.*

1. Kılardı her biriyle ‘işve-bāzı
Sezüb kendüde nîrû-yı tabance (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [*nîrû -]*

nîş: *Zehir.*

1. Tenüñe **nîş** ire çün mār-ı ğamdan
Tîz ur tiryāk-ı ‘aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [*nîş,]*
2. Ki rāhatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşāddan **nîş** anda cānān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*nîş,]*
3. Sen olursın hemîn derde giriftār
Çi ger pür **nîşdür** kejdümde neşter (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [*nîşdür, -dür]*

nişān: *Far. Hedef, eser, iz, alamet.*

1. Nām ü **nişānı** yoĝken Ādem-ile ‘ālemüñ
Haķ virmişdi saña Muħammed diyü ‘alem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*nişānı, -ı]*
2. Budur gelmedügi vaşfuñ beyāna
Ki virilmez bedelsizden **nişāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [*nişāne, -e]*
3. İbirişim dem-i ‘anber-feşānı
Virürdi zülf-i havrādan **nişānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60*). [*nişānı, -ı]*
4. ‘İzārında belürmez haķ **nişānı**
Yaķar mihrî zemîni vü zamānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9*). [*nişānı, -ı]*
5. Ne nāmın añladı ne ğod **nişānın**
Velî ‘işķ āteşine yakdı cānın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*nişānın, -ı(n)]*
6. Kişinüñ zaħmeti olsa nihānı
Teni za‘fı virür andan **nişānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50*). [*nişānı, -ı]*
7. Nuķuş-ı keş-i pāyuñ iy yegāne
Bihiştüm revzenindendür **nişāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4*). [*nişāne, -e]*
8. Dilerdüm sizden ol perî **nişānı**
K’ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*nişānı, -ı]*
9. Gelüp didi ki bulmadum **nişānın**
Şanem işidüp arturdı fiĝānın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45*). [*nişānın, -ı(n)]*
10. Velî bulmadılar andan **nişānı**
Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [*nişānı, -ı]*
11. Şoñucı şordı yārından **nişānı**
Ki n’oldı hāli ol hūblar şehinüñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [*nişānı,]*
12. Eger biñ sāl ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ **nişānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57*). [*nişānı,]*
13. Misālından anuñ virmez **nişānı**
Çü bildüñ sen kāmı haşşiyetini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*nişānı, -ı]*
14. Bulmadı vücūdından **nişānı**
Aradı çok k’ire bulup murāda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32*). [*nişānı, -ı]*
15. Eger görmedi andan bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse **nişānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*nişānı, -ı]*
16. Bulmadı atasından **nişānı**
Gehî başına koydı ķabri hākin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36*). [*nişānı, -ı]*

17. Firāk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı aña her bir **nişândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [*nişândan, -dan*]
18. Nişânın istedi vü şordı nâmin
Ayıtdı kim Selîm-i ‘Âmirîyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*nişânın, -ı, -n*]
19. Selîme şordı herkesden **nişâni**
Bu hâl içre gözin yaş tutdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*nişâni, -ı*]
20. Kuşūr u ‘özr komadı emekde
Nişânın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*nişânın, -ı(n)*]
21. Ğam-ıla ğuşşadan âzâd olurdu
Şorardı Leyliden aña **nişânlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [*nişânlar, -lar*]
22. Okı toĝru bulabilmez **nişâni**
Belâ-yı dîde-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [*nişâni, -ı*]
23. Belürdi şubhđan az az **nişâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54*). [*nişâna,]*
24. Başına ğuşşadan kıpan kıyâmet
Dili firķat ĥadenginüñ **nişâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11*). [*nişâni, -ı*]
25. Çüridi çihresi ĥâk oldı anuñ
Ser-â-ser hey’etinde her **nişândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [*nişândan, -dan*]
26. Ķoma hiç âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir bucaķda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [*nişânsuz, -suz*]

nişâna ir: *Hedefe ulaşmak.*

1. Tażarru’lar du’âlar kıldı Leylî
Du’âsı tiri tâ irüp nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [*nişâna ir, -üp*]

nişâne: *Far. Hedef, eser, iz, alamet.*

1. Göñülden dir idi kim bu **nişâne**
Elifler daĝlardur ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*nişâne,]*
2. İre göñlüñi hoş tut k’iy yegâne
Yaķında tır-i maķşüduñ **nişâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [*nişâne,]*
3. Neyüñ ‘azdinde daĝ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı ‘âşıkdan **nişâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16*). [*nişâne,]*
4. Ne şâĝar kim şunardı ol yegâne
Virürdi ‘ömr-i bākîden **nişâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40*). [*nişâne,]*
5. Okurlardı ĝazeller ‘âşıkâne
Yoĝ-idi ĝamdan anlarda **nişâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*nişâne,]*
6. Getüre başını bunda **nişâne**
Aña iĥsânlar idem bî-bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*nişâne,]*
7. Murâdum tîrin irürmez **nişâne**
Dem-â-dem gözlerem süy-ı ĥarîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*nişâne,]*
8. Ki yârum kâmetindensin **nişâne**
Ĥayât-ı cânsın u ârâm-ı dîlsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*nişâne,]*
9. Urur bir nişter gibi **nişâne**
Daĥı âyineden buldum ferâĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [*nişâne,]*
10. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k’iy kaşdum okıma **nişâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [*nişâne,]*
11. Şorardı ‘işk ĥâlınden **nişâne**
Kılardı ol daĥı irdükçe ‘âķlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*nişâne,]*
12. Ki ekdüĝin biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toĝru varur türüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*nişâne,]*

nişâne var: *Hedefe varmak.*

1. Ki toĝru varablesin nişâne
Ki türüm olduĝıyçün toĝru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [*nişâne var, -abilesin*]

nişānegāh-ı nîreng: *Güzelliğin hedef tahtası.*

1. Hâkîkât belki yegdür ‘avrat andan
Nedür ‘avrat **nişānegāh-ı nîreng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [*nişānegāh-ı nîreng, J*]

nişāngāh: *Nişanlanmış yer, işaretli yer.*

1. Fülân menzilde vardur bir **nişāngāh**
Ol araya götürüp ol habîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [*nişāngāh, J*]
2. Geçen bâzârûnı eyle yine tîz
Buyurdı bir **nişāngāh** ol dil-ārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [*nişāngāh, J*]

nişān-ı had: *Sınır çizgisi.*

1. Nişān-ı haddidür bir lâle-rüyuñ
Çamu hıştân ki ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142*). [*nişān-ı had, -di, -dür J*]

nişān-ı nâmesi: *Kitabın alameti.*

1. Nişān-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı virdi aşhâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 8*). [*nişān-ı nâmesi, -si J*]

nişān-ı seng: *Taşların izi.*

1. Çatı dîvânedür ol yâve-güyüñ
Nişān-ı sengidür tîflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 24*). [*nişān-ı seng, -i, -dür J*]

nişān-ı tîr-i âfet: *Bela okunun hedefindeki.*

1. Gider ta‘cîl-ile tûtup beyâbân
Dem-â-dem ol **nişān-ı tîr-i âfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [*nişān-ı tîr-i âfet, J*]

nişān-ı tîr-i derd: *Keder okunun hedefi.*

1. Ölüminden cihânda itmeyen bâk
Nişān-ı tîr-i derd olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37*). [*nişān-ı tîr-i derd, J*]

nişān-ı tîr-i miñnet: *Bela okunun hedefi.*

1. Nişān-ı tîr-i miñnet oldı cānı
Göge boyadı âhî âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43*). [*nişān-ı tîr-i miñnet, J*]

nişān-ı zeyd: *Zeyd'in nişanı.*

1. Vücûdı ğarķ-ı ‘ummân-ı belâda
Nişān-ı Zeyd birle nâmî mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*nişān-ı zeyd, J*]

nişār eyle: Saçmak.

1. O havlıda olan s̄ābit kademler
Nişār eylediler pāyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [*nişār eyle, -di, -ler*]
2. Zebānuñdan revān eyle şekerler
Kelāmuñdan **nişār eyle** güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4*). [*nişār eyle,]*

nişār it: Saçmak; feda etmek.

1. Çü virdi Hağ saña gevher ‘ivazsuz
Nişār it sen de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*nişār it,]*

nişār ol: Saçılmak, serpilmek.

1. Ayağına nişār olmasa bir cān
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [*nişār ol, -ma, -sa*]

nişār-ı makdem: Gelişine, ayak basışına saçmak // ayağına serpmek, saçmak.

1. Nişār-ı makdemiçün çarḫ-i aḫḫar
Pür itdi kâsesine dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 105*). [*nişār-ı makdem, -i, -(y)çün*]

nişār-ı yār: Sevgili için saçılan.

1. Nişār-ı yār-içündür cān-ı her-kes
Cihān bî-yār ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 79*). [*nişār-ı yār, -içün, -dür*]

nişbet: "Kıyaslama, karşılaştırma" amacıyla kullanılmıştır.

1. Kamunuñ bildüğü ‘ilmüñdedür cehl
Olupdur kâruña **nişbet** her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*nişbet,]*

nîşe: Niçin.

1. Ki girer yire her genc ü defîne
Açılmadan eyā gül **nîşe** şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*nîşe,]*

nîsf: Yarı, yarım.

1. Günün **nîsfından** irişince şeb gāh
Bile oldılar ol iki ciger ḫwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*nîsfından, -i, -(n)dan*]
2. Günün **nîşfi** geçince yatdılar tā
Getürdi Zeyd mā-ı verd ile ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [*nîşfi,]*

nîş-i kahr: Kahr dikenî.

1. Şan urdı sînesine nîş-i kahrı
Baķuñ ol pādîşāh-ı ‘ālî-cāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [*nîş-i kahr, -ı*]

nîster: Keskin bıçak, neşter.

1. Urur bir **nîster** gibi nişâne
Dağı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [*nîster,]*

nîsterden: Neşter, hekim bıçağı.

1. Yiñümden budur ağıduğı benüm kan
Ol anda **nîsterden** muştarıbdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 63*). [*nîsterden,]*

n'it: Ne etmek, ne yapmak.

1. Kapuñda şimdi bir bağı esürüm
Ben itdim **n'itdümise** kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33*). [*n'itdümise, -düm, -ise]*
2. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin ol siyâh keş-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*nidersin, -er, -sin]*
3. Tuz itmek haqqını **n'itdün** aradan
Eger olduñsa gayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*n'itdün,]*

nite: Nitekim, ne var ki.

1. Ki ol taze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv kaldı pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*nitekim, -kim]*
2. Teb-i ğam nañl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme **nitekim** müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*nitekim, -kim]*
3. Döküp barân gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [*niteki,]*
4. Yüzi huşidini zülfi şehâbı
Bürimişdi **niteki'** ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [*niteki',]*

nite: Hakikaten, gerçekten.

1. Sen itdün güllerüñi zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben **nite** kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*nite,]*

niteki: Bunun gibi.

1. Niteki ata oğıl yanına mañzün
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*niteki,]*

niteki'ebr-i siyâh-ı nev-bahârân: İlbaharın kara bulutları.

1. Niteki'ebr-i siyâh-ı nev-bahârân
Açup başını mænend-i semen-zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 12*). [*niteki'ebr-i siyâh-ı nev-bahârân,]*

nitekim: Benzer şekilde, bunun gibi.

1. Bağırdı hâleden bu mâh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18*). [*nitekim,]*

2. ‘Ale’t-tertib Kur’ânı idüp cem’
Cihâna nûr virdi **nitekim** şem’ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8). [nitekim,]
3. Kılıcı qorhısından tîg-i hürşîd
Turup ditrer su içre **nitekim** bîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44). [nitekim,]
4. Semen dendânın açmış **nitekim** dür
Aña minkâr-ı bülbül olmuş enbür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65). [nitekim,]
5. Başı saçlu **nitekim** nâfe-i müşğ
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233). [nitekim,]
6. Hâlâyîk der-peyince **nitekim** rûd
Yüz urup hâke iderdiler ‘arz-ı maşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245). [nitekim,]
7. Sipîhr-i sebzen necm idi peydâ
Nitekim dîde-i hûtân-ı deryâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 4). [nitekim,]
8. ‘Ayân olmuşdı ol şeb hâleden mâh
Nitekim devr-i haţtından ruĥ-ı şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14). [nitekim,]
9. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47). [nitekim,]
10. Mûkeĥĥal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma’cûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86). [nitekim,]
11. Çü buldı büy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28). [nitekim,]
12. Süvâr olup aña oldı revâne
Nitekim mihr-i ĥink-i âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 30). [nitekim,]
13. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59). [nitekim,]
14. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim şem’ toldı gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2). [nitekim,]
15. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tutdı **nitekim** bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60). [nitekim,]
16. Şehâb içre nihân mâh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde dür-i nâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92). [nitekim,]
17. Gice gündüz dimeyüp sürdü gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6). [nitekim,]
18. Ki zirâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı **nitekim** âteş-i tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30). [nitekim,]
19. Müdâm ol rezmgâh içre dilîrân
Girîvândur **nitekim** nerre şîrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66). [nitekim,]
20. Dönüp pes her kişi geldi mekâna
Şeb irse **nitekim** murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26). [nitekim,]
21. Ricâ oldur k’olasın **nitekim** nûr
Bularuñ gözlerinden bir zamân dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29). [nitekim,]
22. Girüp bir gâr-ı tenge deng ü hayrân
Şeĥablandı **nitekim** ĥalka-ı mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87). [nitekim,]
23. Nitekim âteş-i süzândan dūd
Yine bir cânibi tutdı pür-endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8). [nitekim,]
24. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nil-gün Nil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104). [nitekim,]
25. Nitekim lâle kaldı daĥ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferâĥı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102). [nitekim,]
26. Nitekim Yûsufından ayru Ya’kûb
Dir idi ĥasret ü derd-ile her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8). [nitekim,]
27. Biline postdan çekmiş izârı
Nitekim mâr olmuş piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57). [nitekim,]
28. Gönildi râh-ı kûha **nitekim** şîr
Aradı meskenini kûh-ber-kûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62). [nitekim,]
29. Nitekim za’ferân üzre gül-âbı
Çü ‘âklı geldi baĥdı pîri gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212). [nitekim,]
30. Öninde ĥal rumüz-ı âsumâni
Sözi zibâ **nitekim** sikke-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11). [nitekim,]
31. Nitekim ĥâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehîm itmeyüp her nâ-kes ü dūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 42). [nitekim,]
32. Ne şüretten idebilmez ‘ilâcı
Nitekim ol devâyâ tâlib oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13). [nitekim,]

33. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan **nitekîm** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [*nitekîm,]*
34. Nitekîm merdümân-ı mest-i bî-hüş
Fırâkından ‘Arâb kavmi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 82*). [*nitekîm,]*
35. Yirinde her biri kılmışdı ârâm
Uyurdi ol **nitekîm** şâh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [*nitekîm,]*
36. Yimezler üstühânından anuñ bâr
Nitekîm anda tutmuşdı bular cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*nitekîm,]*
37. Nitekîm hür ü ğilmân ü firişte
Anuñ her tahtesidür şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [*nitekîm,]*
38. Nitekîm ferş-i cennet hûb u zibâ
Oturmuş nûr-ı pâkiyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46*). [*nitekîm,]*
39. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kavş-i fenâdan **nitekîm** tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*nitekîm,]*

nitekîm: Gerçekten, hakikaten.

1. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüznin âbâd
Muķim oldı cebelde **nitekîm** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*nitekîm,]*
2. Nitekîm havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34*). [*nitekîm,]*
3. Nitekîm mürde ğür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîķi pîr-i mazlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38*). [*nitekîm,]*

nitekîm: -dıği müddetçe.

1. Nitekîm kaşd eyler cân-ı mehcür
Ki bir dem hâturımdan ‘ışķ ola dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41*). [*nitekîm,]*

niyâz: Yalvarma, rica, istirham.

1. Gelüñ eyleyelüm Hakkâ **niyâzi**
Ki virsün şehe ‘ömr-i dirâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167*). [*niyâzi, -ı]*
2. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refîķinden şafâ vü zevķ gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [*niyâz,]*
3. İderdi giceler Hakkâ **niyâzi**
Kıladı nâfile dünler namâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [*niyâzi, -ı]*
4. Zebânı söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki ‘arz ide **niyâzin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*niyâzin, -iñ]*
5. Göñül virme bu dehr-i bi-ğebâta
Cihânda kimseye olmasun **niyâzuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [*niyâzuñ, -üñ]*
6. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim idüp gice gündüz **niyâzi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7*). [*niyâzi, -ı]*

niye: Neden, niçin.

1. Kıyâs eyleñ **niye** irişdi hâli
Göriceķ kaçmıçı zaķmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*niye,]*

niyet: Niyet, dilek, istek.

1. Vü ger hüd **niyetüñ** itmekdese ceng
Cihânı gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [*niyetüñ, -üñ]*

nizâmî: Nizâmî-i Gencevî: 12. yüzyılda, Selçuklular devrinde İran'ın en büyük şairi sayılır.

1. Öninde pîr Selmân u **Nizâmî**
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [*nizâmî,]*
2. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*nizâmî,]*
3. Dakâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre **Nizâmîyi** diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*nizâmîyi, -yi]*

nîze: *Mızrak II savaş.*

1. Serinde **nizenüñ** tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıandan meş'al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35*). [*nizenüñ, -nün]*

nîze: *Mızrak, süngü.*

1. Eger hışm ile ursa kühe **nîze**
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*nîze,]*
2. Bahâdırlar kamu çün **nîze** serdâr
Kemer bağlandılar kıлмаğa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*nîze,]*
3. 'Älemler **nîze** çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-1 hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*nîze,]*
4. Hevâyı **nîzeler** kıldı neyistân
Yir oldı hûn-1 merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [*nîzeler, -ler]*

noksân: (*Ar. Fa.*) *Eksiklik, kusurluluk.*

1. Ger ire dime ol mâha **noğşân**
Seni âhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*noğşân,]*
2. Cihâni kıldı külliyeñ ferâmüş
Şu resmedür benüm 'aklumda **noğşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [*noğşân,]*

nokta: *Bazı harflerin üstüne, ortasına, altına konulan işaret.*

1. Ey ki iki **noğtadur** taht-1 yedüñde dü cihân
Şun'ufuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*noğtadur, -dur]*
2. Güneş bir tügme kadri câmesinden
Cihân bir **noğta** cüdi hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*noğta,]*
3. Kalemle **noğtadan** düz dâne-i cev
Tuyür-1 hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*noğtadan, -dan]*
4. Tenine **noğtadan** dağ-1 siyeh-gun
Kaşmuñ hasretinden râyile yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44*). [*noğtadan, -dan]*
5. Ki yir yir **noğtadan** yüzinde var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol ruq'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [*noğtadan, -dan]*
6. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde **noğta** k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*noğta,]*
7. Olupdur huld-1 fikr istebrak-1 hür
Suñür ü **noğtadan** çün 'aşık-1 zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*noğtadan, -dan]*

n'ol: *Ne olmak, ne hale gelmek.*

1. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki **n'oldı** hâlet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [*n'oldı, -dı]*

n'ola: Çok mu, şaşılır mı.

1. N'ola diyüp getürün didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [*n'ola,]*
2. Göricek n'ola hâlûn fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-ḥaḳ mecâlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [*n'ola,]*
3. Tuylursam n'ola hâlûm dimezsın
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [*n'ola,]*

n'ola: Ne ola, nedir?.

1. Velîkin kim ola bu kavm-ı maḥsûd
Gelişinden buraya n'ola maḥşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*n'ola,]*
2. Ecel gürgi yidi anı n'ola hâlûm
Dirîg u derd ü ḥasret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*n'ola,]*

n'ola: Ne olurdu, keşke.

1. Günâhum bendine oldum giriftâr
N'olaydı buyruğuñdan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113*). [*n'olaydı,]*

n'oldı: Ne oldu da.

1. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didi n'oldı sebeb iy Tañrı ḥâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*n'oldı,]*
2. Şoñuci şordı yârından nişâni
Ki n'oldı hâlî ol ḥûblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*n'oldı,]*
3. Anasın yâd kılup eyledi âh
Ki ol bî-çârenüñ aḥvâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [*n'oldı,]*
4. Neye vardı işi vü hâlî n'oldı
Ḥüzürında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*n'oldı,]*

n'oldum: Ne oldum, bana ne oldu.

1. Beni gördüñ mi n'oldum âḥir-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı fiğâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [*n'oldum,]*

n'olısar: Ne olacak, nasıl olacak.

1. Dönüp didi ki n'olısar bu hâlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [*n'olısar,]*

n'olur: Ne olur.

1. Götürüp Aḥmedi 'azm itdi derḥâl
Biraz gitdi anuñla gör n'olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [*n'olur,]*

nübüvvet: Nebilik, peygamberlik.

1. Maḥabbet mührinüñ âsârı için
Nübüvvet mührinüñ envârı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [*nübüvvet,]*
2. Nübüvvet şâhinuñ mühri ḥaḳiyçün
Risâlet çarḫınuñ mihri ḥaḳiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [*nübüvvet,]*

- İki kevne olan sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınıñ şahı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [*nübüvvet,]*

nücüm: Yıldızlar.

- İdüp ḥurşîdi çarḥuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18*). [*nücümü, -ı]*

nücüm-ı burc-ı âb: *Su burçlarının yıldızları.*

- O ḥavz içinde âbuñ her ḥabâbı
Şan olmışdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16*). [*nücüm-ı burc-ı âb, -ı]*

nücüm-ı dür-furûs: *İnci satan yıldızlar.*

- Çıkarınca irişüp mâlik-i mihr
Felek Mısrın nücüm-ı dür-furûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103*). [*nücüm-ı dür-furûş, -ân]*

nüddâm: *Nedimler, yakın dostlar, samîmî arkadaşlar.*

- Vezîr ü ḥâşş u **nüddâm** u ekâbir
Ne kiçi qaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [*nüddâm,]*

nüh: *Dokuz.*

- Rif'atun çarḥinde toqız mevlevîdür **nüh** felek
Himmetün deryâsınıñ bir qatresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*nüh,]*
- Bu **nüh** qalkın ki biñ biñ var mîḥi
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*nüh,]*

nühüfte: *Gizli, saklı.*

- Şeb-i ferḥunde hem-çün turre-i ḥür
Nühüfte cā-be-cā müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*nühüfte,]*
- Degüldür Ḥâlîka bu iş **nühüfte**
Yoğ-ise bâğ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [*nühüfte,]*
- Biri biriyle çok sözler **nühüfte**
Diledi Zeydden çok 'ögr Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [*nühüfte,]*

nühüm: *Far. Dokuzuncu.*

- Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarḥa irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*nühüm,]*

nuhüset: *Uğursuz, yaramaz.*

- İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ toz
Nuhüsetdeydi çoqdan tâli'üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*nuhüsetdeydi, -de, -ydi]*

nühust: *En önce, en birinci.*

1. Ki benden bulmamışdur behre dāmād
Senüñle ‘ahd k’olmuşdur **nühust** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*nühust,]*

nukl: *Meze, çerez.*

1. Getürürler şarābı vü ta‘āmı
Yiyüp tā **nuklden** nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*nuklden, -den]*
2. İçi pür mā‘ide şîrîn vü mergûb
Şarāb u **nukl** u ħalvā vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [*nukl,]*

nukre-i encüm: *Gümüş yıldızlar.*

1. Her şeb ider mäh-ı defterdār diyü anuñ gibi
Ağçe döküp **nukre-i encüm** ħisābını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22*). [*nukre-i encüm,]*

nukre-i ħāk: *Gümüş toprak.*

1. K’içinde şızar anuñ **nukre-i ħāk**
Tolu nār-ı teb ile küre-i çarĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*nukre-i ħāk,]*

nükte: *Ancak dikkat edildiğinde anlaşılın ince söz ve mana.*

1. Çü Mecnûn eyledi bu **nükteyi** güş
Dilinden sākin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [*nükteyi, -y, -i]*
2. Anuñ bu **nüktesin** k’ışıtdı Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [*nüktesin, -sin]*
3. Bu resme niçe lā‘l ü lü‘lü’ şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibā **nükteyi** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [*nükteyi, -yi]*

nükte-i şāf: *Saf, temiz söz.*

1. Ya şat baña yaĥūd āzād kııl var
Çü gitdi güşına bu **nükte-i şāf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37*). [*nükte-i şāf,]*

nuküş-ı kefs-i pāy: *Ayağındaki ayakkabının süsleri.*

1. Nuküş-ı kefs-i pāyuñ iy yegāne
Biĥiştüm revzenindendür nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3*). [*nuküş-ı kefs-i pāy, -uñ]*

nuküş-ı mā-sivallāh: *Allah'tan gayrı nakışlar.*

1. Dili āyinesin şaykallamış āh
‘Ayān andan **nuküş-ı mā-sivallāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 238*). [*nuküş-ı mā-sivallāh,]*

nuküş-ı mihr: *Güneş nakışları.*

1. Nüküş-ı mihr ü mäh-ı 'âlem-ârâ
Kamu ol âyinedendür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49*). [nüküş-ı mihr,]

numüne: Örnek, misal.

1. Bugün vaşlufla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir **nümünedür** şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [nümünedür, -dür]
2. Görür kim bir **nümünesinde** taķuñ
Muķâbil şadrına ol çâr tâķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [nümünesinde, -si, -nde]
3. Saña hicrândan irse bir **numüne**
Baña ta'n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [numüne,]
4. Bu işde bir **nümüne** pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [nümüne,]
5. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihânda 'ışķ idi ger bir **nümüne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [nümüne,]

nün: "Nun" harfi.

1. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşin kulu gibi komiş **nün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [nün,]

nür: Aydınlık, ışık; parlaklık.

1. Mihrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi külüb 'âlemine **nürdan** 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26*). [nürdan, -dan]
2. Ma'nada cümle vech-ile **nürüñ** kadimdür
İteñ maħaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [nürüñ, -un]
3. Çerâğ-ı câna feyzünden irer **nür**
Yolumı dergehünden eyleme dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109*). [nür,]
4. Şafâ **nürında** garķ idüp bu cânı
Ebed ħamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [nürında, -ın, -da]
5. Pür eyle mihrüñile cân dimâğın
Hem it **nürüñla** rüşen-dil çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24*). [nürüñla, -un, -la]
6. Ayağüñ toprağidur gözlere **nür**
Ĥaķ andan eylemesün çeşmümi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125*). [nür,]
7. Çü nüridi řapuñda cism-i maţbü'
Olur her **nürdan** pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [nürdan, -dan]
8. Çü **nüridi** řapuñda cism-i maţbü'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [nüridi, -idi]
9. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ **nürüñdurur** andan muķaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [nürüñdurur, -uñ, -durur]
10. Per ü bâline mişl-i turre-i ĥür
Mülemma' olmış-idi ser-te-ser **nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48*). [nür,]
11. Lebi yâķütüdan u dendâni billür
Temâşâsi bağışlar gözlere **nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54*). [nür,]
12. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol **nürdan** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [nürdan, -dan]
13. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ **nürü** pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [nürü, -ı]
14. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi **nürından** alurlar ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [nürından, -ı, -n, -dan]
15. Çün işitdi bu sözi ol yüzi **nür**
Özin ol mâcerâdan tıtdı dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [nür,]
16. Ki çün gözlerden oldı dür ol **nür**
Ĥam itdi Kaysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [nür,]
17. Gözüm **nürü** saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [nürü, -ı]
18. Ezel demden ki bir dîde ola kür
İrişmez sürme çekmekden aña **nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [nür,]

19. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldu kimseye **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [nūr,]
20. Yüridiler olup bir **nürdan** tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [nürdan, -dan]
21. Bu mîh itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün **nürıyla** revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [nürıyla, -i, -y, -la]
22. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü **nūr**
Velî eyemendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [nūr,]
23. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme **nūr**
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [nūr,]
24. Şeher **nürıyla** tolmış gördi hârgâh
Yolından reh-zen-i şeb def ' olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [nürıyla, -yla]
25. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzūr
Virürsin böyle sen her meclise **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [nūr,]
26. 'Aṭâ kıl 'ışk 'aynından baña **nūr**
Gözümde eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [nūr,]
27. Gözüm **nürî** vü başum efseridür
Cihân içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [nürî, -i]
28. Ricâ oldur velî senden de iy **nūr**
Ki bu şürideliğden olasin dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [nūr,]
29. Ricâ oldur k'olasın nitekim **nūr**
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29*). [nūr,]
30. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz **nūr-ıla** bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [nūr-ıla, --ıla]
31. Sen itdün dūr anuñ **nürını** benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [nürını, -i, -n, -ı]
32. Dökündi çehresine **nürdan** âb
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [nürdan, -dan]
33. Ziyâd olsun senüñ pervânefe **nūr**
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [nūr,]
34. Gözümi **nürüñıla** rüşen eyle
Dilümi şevküñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [nürüñıla, -uñ, -ıla]
35. Meger cân ola lâyıķ-ı müjde-gāñi
Suṭürü gözlerüme virdi **nürî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [nürî, -i]
36. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu haṭ k'itmiş hayâlât anı bir **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [nūr,]
37. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [nūr,]
38. Gözinüñ **nürî** dökülüp karardı
Demi bağlandı düridi berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64*). [nürî, -i]
39. Gözüñ **nürî** iki 'âlemde varuñ
Nedür hâli diyüp pür gam senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [nürî, -i]
40. Yaramaz k'ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkdur cân şem'ine **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [nūr,]
41. Çerâğ iki yanıcağ yeg virür **nūr**
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [nūr,]
42. Giceler eyle dil **nürından** izhâr
Hem ol zulmetde efsün-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68*). [nürından, -i, -n, -dan]
43. Göñül mir'âtın andan eyle maşkül
Hidâyet şem'inüñ **nürıyla** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [nürıyla, -i, -y, -la]

nūr bul: *Parlamak.*

1. Ya bir başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [nūr bul, -dı]

nūr eyle: *Aydınlatmak.*

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tâ andan olam çün şubh-ı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63*). [nür eyle,]

nür ol: Işıkla dolmak.

1. Yâhud mâh-ı münirüñ hâlesidür
Ki **nür ol** hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [nür ol,]

nür vir: Işık vermek, aydınlatmak.

1. Fiğānum düdidur bî-rüy-ı maṭlûb
Virür nergis egerçi gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [nür vir, -ür]
2. ‘Ale’t-tertib Qur’ānı idüp cem’
Cihāna nür virdi nitekim şem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8*). [nür vir, -di]
3. Anuñ-çun yaqdı engüştine ḥinnā
İrağdan gonca-ı zanbağ virür nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [nür vir, -ür]

nür-bahşān: Nur saçan.

1. Gözi seyyāre mānendi dirahşān
Güneş gibi zamiri **nür-bahşān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [nür-bahşān,]

nür-bahş-ı dīde-i cān: Gönül gözüme nur ihsan eden.

1. Ḥelāl itmedüñ ise ḥālūme vāh
Elā iy **nür-bahş-ı dīde-i cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [nür-bahş-ı dīde-i cān,]

nür-i ‘adl: Adaletinin ışığı.

1. Nür-i ‘adlünden Qarāman ili döndi Yeşribe
Oldı sürü Kıonya şehrinüñ ḥarim-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [nür-i ‘adl, -
üñ, -den]

nür-ı çeşm: Göz nuru.

1. Bırakma tütüyā çeşmüm-durur kūr
Ki olur **nür-ı çeşm** kürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [nür-ı çeşm,]

nür-ı çeşm-i halk-ı ‘ālem: Cihan halkının göz nuru.

1. Didi iy **nür-ı çeşm-i halk-ı ‘ālem**
Yüzümüz başa geldüñ ḥayr-ı maqdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123*). [nür-ı çeşm-i
halk-ı ‘ālem,]

nür-ı çeşm-i murtażā: Hz. Ali'nin gözünün nuru.

1. Ḥasan kim nür-ı çeşm-i Murtażādur
Nihāl-i gülsitān-ı Muştafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 5*). [nür-ı çeşm-i murtażā, -
dur]

nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān: *Can aydınlatıcı göz nuru.*

1. K'ola iy **nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān**
Ruḥ-ı rengini verd-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [*nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān,*]

nūr-ı dîde: *Göz nuru.*

1. Ki ol meh kim sañadur **nūr-ı dîde**
Alıvireyin iy tıfl-ı remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [*nūr-ı dîde,*]
2. Ziyâ-baḥş-ı 'uyûn-ı nâ-tûvândür
Çerâğ-ı cān u nūr-ı dîdedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [*nūr-ı dîde, -dür*]

nūr-ı firîşte: *Melek nuru.*

1. Meh-i tâbâna olmışdı sirişte
Şeb-i kâdr içre şan **nūr-ı firîşte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*nūr-ı firîşte,*]

nūr-ı lâ-vezâl: *Ebedî nur.*

1. Ziyâ virmişdi nūr-ı lâ-vezâli
Cihân zülmetden olmuş-idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 11*). [*nūr-ı lâ-vezâl, -i*]

nūr-ı pāk: *Nur yüzü.*

1. Nitekim ferş-i cennet ḥûb u zibâ
Oturmuş nūr-ı pākıyla sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [*nūr-ı pāk, -i, -yle*]

nūr-ı pāk-i sermed: *Ebedî saf nur.*

1. Bırakdı refrefi de anda Aḥmed
Ol iki kevne **nūr-ı pāk-i sermed** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176*). [*nūr-ı pāk-i sermed,*]

nūr-ı rüşen kıl: *Parlak ışık kıl.*

1. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cānuma bir nūr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). [*nūr-ı rüşen kıl,*]

nūr-ı safâ: *Gönül şenliğinin ışığı.*

1. K'ide **nūr-ı safâ** rüşen gözünü
Çü tir ol 'ışk rāhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*nūr-ı safâ,*]

nūs: *İçme, içiş.*

1. Ağulu cāmı virdi şāha k'it **nūs**
Alup sehv-ile şeh **nūs** itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*nūs,*]
2. Kātupdur içine âb-ı ḥayâtı
Anuñ-çundur k'iden bu şerbeti **nūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [*nūs,*]

3. Eger zehr içem olur cânuma **nüş**
Aña beñzer senüñle bende aḥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [nüş,]
4. K’olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûn-ı bu peygâm çün **nüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [nüş,]

nüş eyle: İçmek.

1. Şehûñ bezminde nüş eyledi bâde
Geçürdi vaktini zevk ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [nüş eyle, -di]
2. İki ‘âlem yanında bir pül itmez
Şarâb-ı ‘ışkı cânum eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [nüş eyle, -yüp]
3. Kazâ seyli ḥarâbe virdi bâğın
Eger nüş eylese âb-ı ḥayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [nüş eyle, -se]
4. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāḥat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne **nüş eyler** zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [nüş eyler,]

nüş it: İçmek.

1. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Firâkı âteşi yandurdu dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [nüş it, -di]
2. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [nüş it, -e]
3. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yârı yâdına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [nüş it, -er]
4. Bahâdırlar idüp ḥayret meyin nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [nüş it, -üp]
5. Bahâdırlar ecel cāmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [nüş it, -üp]
6. Ağulu cāmı virdi şâha k’it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [nüş it, -di]
7. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [nüş it, -me, -miş, -em]
8. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdün anı
Çeküp hem vaḥşden ceysün girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [nüş it, -dün]
9. Siyâh itdi gözün çün çeşm-i âhû
Çok itmekden demini ‘aşıkuñ nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [nüş it, -mek, -den]
10. Ne ḥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [nüş it, -dür, -e]
11. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cāmı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [nüş it, -üp]
12. Teni rāḥat bulup yidi ta‘âmı
Giyüp dîbâ kabâ nüş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [nüş it, -di]
13. Getürürler şarâbı vü ta‘âmı
Yiyüp tâ nuḳlden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [nüş it, -e]

nüş kıl: İçmek.

1. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aḥbârı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [nüş kıl, -a, -lum]
2. Cefâsından ḥabîbün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından bâde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [nüş kıl,]

nüşa: 1. Yazılı bir şey. 2. Kitabın bir küt'a sureti.

1. Dağı kur **nüşhasından** şî'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*nüşhasından, -sı, -n, -da, -n*]
2. Olan gam **nüşhası** levhine nakkâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*nüşhası, -s, -ı*]
3. Kıldardı dilberüñ vaşfında manzûm
Alurdı **nüşhaya** fi'l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [*nüşhaya, -y, -a*]

nüş-i zehr: Zehir içmek.

1. Nedür şekk ile **nüş-i zehr** kılmak
Kişi kendin el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [*nüş-i zehr,]*

nusret: Yardım, muavenet, medet.

1. Çeker bu leşkerüñ ger gayretini
Diler ol ceşüñ ammā **nuşretini** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*nuşretini, -i, -(n)i*]

nutfe: Ar. Meni.

1. Yahüd olmuş-idi bir **nutfe** zāyi'
Anı kaşd eyleme kılmāğa işlāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [*nutfe,]*

nutk-ı dehen: Ağzın kelamı.

1. Nutk-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i hāndāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*nutk-ı dehen, -i*]
2. Şîrin tuşağı çeşme-i hayvāni begenmez
Nutk-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*nutk-ı dehen, -i*]

nu'üt: Hz. Muhammed'e söylenen na'tlar.

1. Çü şerh olındı tevħîdi Hudānuñ
Dinildi hem **nu'ütü** Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*nu'ütü, -ı*]

nüvāht eyle: Okşamak.

1. Öpüp kocup nüvāht eyleyüp anı
Didi iy berg-i naħl-i zindegāni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*nüvāht eyle, -yüp*]

nüzl-i vāfir: Bol yiyecek.

1. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir şāh çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*nüzl-i vāfir,]*

nüzül it: Aşağı inmek.

1. Kerāmetden giyindi hulk-ı hāş
Nüzül itdi yine kalbi pür ihlāş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*nüzül it, -di*]
2. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir şāh çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71*). [*nüzül it, -di*]
3. Nüzül itdi aña gökler fütühü
Görüp cennetde cāy-ı dōstāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [*nüzül it, -di*]

O

o: *O anda, bir an.*

1. Anā daḥı iledürlerdi vāfir
Tutup bir zerre bu **anda** nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [*anda, -n, -da*]
2. Qadîmi yârîde yâd eyle **anda**
Çü in‘âm ide aña la‘lûn şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [*anda, -n, -da*]

o: *"O" işaret sıfatı.*

1. Gösterür bir ḥaṭaba luṭfila olsañ nâzır
Mu‘cize Mūsî ‘aşası gibi şâhâ **o** ḥaṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*o,]*
2. O ḥavlıda olan sâbit kademler
Nişâr eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*o,]*
3. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her ḡonce **o** servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [*o,]*
4. Giderdi ḥwâceye ol serv-i âzâd
O mekteb burc-i ḥurşid olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [*o,]*
5. O ḥavz içinde âbuñ her ḥabâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*o,]*
6. O taşvîr-i muşanna‘ sîmyâdur
Beri kıl cânüñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [*o,]*
7. Çün uyḥudan götürdi baş **o** meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naḡş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [*o,]*
8. Şikenceden **o** serv itmezdi eḡgân
Velikin hicrden olmuşdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*o,]*
9. O devr ulularnuñ oḡlı kıızı
İdinmişlerdi ḥwâce ol ‘azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [*o,]*
10. O da yandı hevesden kaşr-ı ârâm
Yile vardı hevâdan ḥirmen-i nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [*o,]*
11. O çetr olmuş-idi ta‘yîn konaḡı
Ol oldu hem bu şâhuñ da ṭuraḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*o,]*
12. O ḥüb eş‘ârüñ uş birisi budur
İşit kim ḡüşûñı zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*o,]*
13. Oturmayın cihân içre serîre
O genc irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*o,]*
14. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ‘le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [*o,]*
15. Boḡazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger kim âb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [*o,]*
16. Ğazab birle eger deryâya baқа
Şu yirine **o** deryâdan od aқа (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*o,]*
17. Ne lâ‘linüñ naşib olur zülâli
O gülden olmayup maḡşûdı ḥâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [*o,]*
18. K’öz âyînesin alıḡodı yârı
Nigârüñ ḥalkâ-i zülfinde **o** medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [*o,]*
19. Nihâl-i kâmetinden bir perinüñ
O bâba şanma zencir-i âhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*o,]*
20. O taḡt üzere iki ferruḡ firişte
Vücûdi her birinüñ ḡarқа-i nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [*o,]*
21. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [*o,]*
22. Ebed bâkî **o** ‘âlem pâkdür hem
Qoyup ‘aklı hevâya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [*o,]*

o: O, 3. tekil şahıs zamiri.

1. Kara vü ak cihānda her ne kim var
Hüdādan geçse **oña** dirler perestār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86). [oña, -ña]
2. Yahüd bir tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg oldur kim anadan toğmaya **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218). [o,]
3. Göricek yārnuñ resmin **o** müştāk
Gidüp ārāmı oldı tākati tāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101). [o,]
4. O kaldı hargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21). [o,]
5. Aña kim zaḥm urupdur mār-ı gīsū
Füsünüyla selāmet bula mı **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12). [o,]
6. Kim itse meyl aña dīvānedür **o**
Dilüñ kıl toğru ḥavf itme belādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100). [o,]

o: "O" İşaret zamiri.

1. Ferīdün idi tıfil ki **o** perverd
Bunuñdur devleti bālig zihī merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77). [o,]
2. Ki sen şayd olsañ u şayyād **o** naḥçir
Bu şükraneyçün anı eyle āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32). [o,]
3. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol cān
O yeg kim ben niķab-ı dōst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25). [o,]
4. Yanına varmadan bişer **o** naḥçir
Hilāf-ı kār-ı İbrāhīm-i Āzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30). [o,]
5. Ne fi'l itse **o** ḳalur her kişiyē
Gönildi raḥtı çün İbn-i Selāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44). [o,]
6. 'Adüv ü ecnebīdür āşinā-rū
Cihāndan gec ki miñnethānedür **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99). [o,]

o: O(Kanuni Sultan Süleyman).

1. Penāh-ı dehr-i şāh-ı heft kişver
Ki dīn ü devlet **andandur** muzaffer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120). [andandur, -nda, -n, -dur]

o: O, işaret zamiri II Allah.

1. Dürişüp şun'ına idrāk irişmez
Kimesne **anuñ** işine girişmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4). [anuñ, -nuñ]
2. Başına Hüdhdüñ oldur koyan tāc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10). [anuñ, -nuñ]
3. Ne ilter 'aql **anuñ** taḳdīrine rāh
Ne olur ḳudretinden kimse āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45). [anuñ, -nuñ]
4. O düzdi saḳfını bu bārgāhuñ
O yazdı naḳşını bu kārgāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11). [o,]
5. O düzdi saḳfını bu bārgāhuñ
O yazdı naḳşını bu kārgāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12). [o,]
6. Odur emvāc viren baḥr-ı cūda
Ten ü cān ol bağışlar her vücūda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5). [odur, -dur]

o: Üçüncü tekil şahıs zamiri II Hz. Muhammed.

1. İrişüp enbiyā ervāhı bir bir
Du'ālar eylediler **aña** vāfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112). [aña, -ñ, -a]

2. Cihān içinde çün kim hâş eger ‘ām
Anuñ ihsāniledür ğark-ı in‘ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218*). [anuñ, -nuñ]
3. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzer vir
Anuñ emri hilâfından hâzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [anuñ, -nuñ]
4. Çü mehd-i çâruma irdi **o** meh-çihr
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [o,]

o: O. II Leyla.

1. Dü-‘âlemden **o** kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5*). [o,]
2. Çeri uydurmaduğumdan żarûrî
Barışduğ kaldı ‘özü ile **o** hûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [o,]
3. ‘Azâ vü giryeye urmuş **o** bünyâd
Bırağup ğuşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [o,]
4. Kim **andadur** senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [andadur, -nda, -dur]

o: O, üçüncü tekil şahıs zamiri II rakip.

1. Virür yolına cânı vü cihânı
Çü bir kaç gün ola **anuñla** mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49*). [anuñla, -nuñ, -la]
2. Cidâl itmekdür **anuñla** şatı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [anuñla, -nuñ, -la]

o: O. II Mecnun.

1. Tûlû‘ından güzer kıldı çü bir sâl
O mâha menzil oldu çarh-ı iqbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [o,]
2. Delü gibi il içinde **o** güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [o,]
3. **O** bî-çâre cefâ katılığından
İdindi dirliğinde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [o,]
4. **O** sultân idi vaşşiler sipâhı
Mağara küh içinde bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [o,]
5. **O** hûd tâlîb idi derd ü belâya
Kaçan meyl eyleye hön u kabâyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [o,]
6. Tutar şad cehd-ile bir cām **o** bî-hüş
Anı da yârî yâdına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [o,]
7. **O** Leylî diyüben eyler figânı
Gidüp ol kapudan pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [o,]
8. Anuñ yanına destür olmadın hiç
Bu hayvânlar arasında **o** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [o,]
9. Żarûrî fûrkatê düşdi bahâne
Vedâ‘ idüp **o** şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [o,]
10. **O** dağı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldu ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [o,]

o: O. II Nevfel.

1. Şafâlar sürdi **anuñ** ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi şoğbetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77*). [anuñ, -nuñ]

o: O. II İbnüsselam.

1. Vücüdü ten-dürüst oldı vü muhkem
Velikin bed gıdâlardan **o** 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [o,]

o: "O" teklîk üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Osman.

1. Hadîşidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde **andan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [andan, -n, -dan]

o: "O" teklîk üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ali.

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Haq
Şecâ'at **anda** hatm olmışdı mutlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [anda, -nda]

o: "O" İşaret zamiri. II Şeytan.

1. Ki kendü başı derdinden **o** kıttâl
İdemez oldı şimdi halka izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [o,]

o: Üçüncü teklîk şahıs zamiri. II Yavuz Sultan Selim.

1. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [anuñ, -nuñ]
2. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu **anuñ** gibi
Aççe döküp nuqre-i encüm hisâbını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [anuñ, -nuñ]
3. Huşûşâ hazret-i Sulţân Selîmi
Ki Haq virsün **aña** 'ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [aña, -ña]
4. Felek raşş **aña** mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [aña, -ña]
5. Gış u gıldan dili mir'âtı tâhir
Cihân bâtnları hep **anda** zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [anda, -nda]
6. Zamânındadır **anuñ** bâr u dem-sâz
Ġanemle gürg tihû ile şehbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [anuñ, -nuñ]
7. Görüp cüdını **anuñ** Hâtem-i Tay
Kara yazulu tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [anuñ, -nuñ]
8. Budur olduĠı çarhuñ tâci pîrüz
K'olur tâcından **anuñ** şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [anuñ, -nuñ]
9. Anuñ yolında kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133*). [anuñ, -nuñ]
10. Tûrâb ikbâl-i cüdiyla zer olsun
AĠu yâdiyla **anuñ** şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [anuñ, -nuñ]

o: O. II Selam-ı Bağdadî.

1. Ki dūr itmişdi Ġam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht **aña** devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [aña, -ña]
2. Ki Mecnûna gele **andan** selâme
Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [andan, -ndan]
3. Aña yüz lutf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [aña, -ña]
4. Didî Mecnûn **aña** kim iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [aña, -ña]
5. Kıldarı 'arz **aña** Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî'r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [aña, -ña]

o: "A-nda: o-nda". Üçüncü teklîk şahıs zamirinin bulunma hâl eki almış biçimi. II Mecnun'un babası.

1. Şu deñlü var idi māl **anda** efzūn
K'ödemezdi zekātın genc-i Qārūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*anda, -nda*]
2. Ne denlü varsa **anda** tâbi'-i hân
Başına Qaysuñ oldılar dūr-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307*). [*anda, -nda*]

o: *O. II Zeyd. (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).*

1. Oturdu vahşiler silkinde **o** server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*o,]*

o: *O. II Mecnun'un annesi.*

1. Ki ecel irtüp **anı** kapmışdı nâgâh
Selîm-i 'Âmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*anı, -nı*]

o: *Üçüncü teklîk şahıs zamiri. II Zeyneb, Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.*

1. Ki ne hâletdesin derdümler her şeb
Didi Zeyd **aña** k'iy cân u cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [*aña, -ña*]

o: *O. II Leyla'nın annesi.*

1. K'îñilettdi **anuñ** efgâmi çarlı
Yaşından şol kadar ağıttı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
2. Tenin pîrâheninde çâk o maḥbûs
Şan **anuñ** mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*anuñ, -nuñ*]
3. Tenin pîrâheninde çâk **o** maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*o,]*
4. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücûdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [*anuñ, -nuñ*]
5. Şebi târik şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [*anuñ, -nuñ*]
6. Ta'accüp kıldı hâl-i tengin **anuñ**
Didi kim nedür iy mâder bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 54*). [*anuñ, -nuñ*]

oba: *Kavim.*

1. Benî Sa'd **obasından** bir niğü-h'wâh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [*obasından, -sın, -dan*]
2. Ki toğrı kendüydür reh-güzârı
Meger **obalarından** bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [*obalarından, -lar, -m, -dan*]

ocağ: *Kaynak, memba.*

1. Şovur bu âteşin **ocağı** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*ocağı, -ı*]

ocağ: *Ocak II ateş yakılan yer II dergah.*

1. Dirîğ ü hayfıdan yokdur saña sūd
Bugün yaqsun buḥūr-ı hûb **ocağın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [*ocağın, -un*]

ocağ: Ocak. II Ateş yakılan yer.

1. Ki ya'ni meş'al-i dehrün çerāğı
Söyünüp kaldı âteşsüz **ocağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4*). [*ocağı, -ı*]
2. Dili miñnet **ocağınun** kebâbı
Gamumla terk idüp 'âlem umûrım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8*). [*ocağınun, -ı, -nuñ*]
3. Cihân **ocağına** bırağdı âteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 2*). [*ocağına, -ı, -n, -a*]

ocak: Ocak. II Ateş yakılan yer.

od: Ateş.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su yirine **od** olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [*od,]*
2. Süvār oldukca ol şir-i zamāna
Atı na'li **od** atar āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [*od,]*
3. Metā'-ı şabrı niçün **oda** urduñ
Ğayāle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125*). [*oda, -a*]
4. Çün ol nakşı görüp ārāmı gıtdi
Ğam **odi** acısı cānına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*odi, -ı*]
5. Kim urdı iy meh bu **odi** Ğirmenüñe
Kimün düdi irişi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*odi, -ı*]
6. Kaçan kim 'ārızı verdine bağıdı
Vücüdi mülkini 'ışk **odi** yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [*odi, -ı*]
7. Görür bir şekl kim rü'yāda anı
Görüp yakmışdı 'ışk **odına** cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [*odına, -ı, -n, -a*]
8. Şu kim yakmadı **oda** el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [*oda, -a*]
9. Olur her gice ol mäh-ı ciger-süz
Gönül **odi** ile kâşāne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84*). [*odi, -ı*]
10. İñende düşme ta'cıl **odına** var
Vişāle şabr-ile olğil taleb-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [*odına, -ı, -n, -a*]
11. Firākından niçe giryān olasin
Dil **odında** yanup biryān olasin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [*odında, -ı, -n, -da*]
12. Görinür **oddan** âteş-dān-ı mahrūr
Şehid-i 'ışk kabri gibi pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109*). [*oddan, -dan*]
13. Ger ire dime ol māha noqşān
Seni āhum **odi** yağıardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [*odi, -ı*]
14. Ğazab birle eger deryāya bağı
Şu yirine o deryādan **od** ağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*od,]*
15. Od üzre idemez Ğāşāk ārām
Bu bir şüridedür 'âlemde bî-'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60*). [*od,]*
16. Yağar āhum **odi** perr-i şabāyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan āğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84*). [*odi, -ı*]
17. Göyindürür tenin 'ışk **odi** Ğāyet
Şabağ olunca Ğurmadı vü gıtdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [*odi, -ı*]
18. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [*oda, -a*]
19. Çıkar āhı **odi** çarğ-i berine
Çeker yād itmeyüp 'ārı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76*). [*odi, -ı*]
20. Görinür şüşe-i yağı gibi şāfi
Ğālil-i kebk yağıp **oda** şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9*). [*oda, -a*]
21. Ki **od** olmış yiri hem-çün semender
Be-nā-geh ol tezerv-i âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [*od,]*
22. Ğarık-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakkat
Ğam **odında** başın bağıri kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*odında, -ı, -n, -da*]
23. Dil **odına** yağıñdan āb-riz ol
K'ölem Ğasluñ ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12*). [*odına, -ı, -n, -a*]
24. Vücüdün şevk **odi** pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [*odi, -ı*]

25. Şererden başına **od** yağa yağa
Oturdu varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [od,]
26. Benüm âhum **odi** eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [odi, -i]
27. Benüm **odumdan** irer saña âfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [odumdan, -um, -dan]
28. Yigitlik **odi** germindendür iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [odi, -i]
29. İksinüñ de **odin** säkin itdi
Gelüp 'ışk âteşi yaķdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [odin, -i, -n]
30. Senüñ mihrüñ **odındandur** şeb-efrüz
Dilinde dağlar k'anuñ ķomış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [odındandur, -i, -n, -dan, -dur]

od: *Cehennem ateşi.*

1. Ki senden kesmezem hergiz recâmı
Kıyâmetde beni rüsvây ider **od** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [od,]

od: *Karaciğer tarafından salgılanan yeşil sarı renkte acı sıvı, safra.*

1. Bir aylık yolda havlinden ğirivüñ
Diyeydüñ **ödi** şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [ödi, -i]

od: *Ateş, hararet.*

1. Gice gündüz işümi kıldıñ efgân
Ciger âhum **odından** oldu biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [odından, -i, -(n)dan]
2. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sûķ
Dil **odından** vücüdüm hâķ olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [odından, -i, -(n)dan]
3. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ hâlüñ
Dilüñde kimüñ **odından** durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [odından, -i, -(n)dan]

od: *Ateş, aşk ateşi.*

1. Kimüñ hicriyle yaķar cānuñı **od**
Çi ger göñlüñde vardur inkisāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [od,]
2. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek **od**
Hudâ haķkıyıçün tut göñlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [od,]
3. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde 'ışk **odından** var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [odından, -i(n), -dan]
4. Yanup âhum **odına** gitdi ķaydum
Dihi dehrüñ belāsından irāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [odına, -i, -na]

oda ur: *Ateşe vermek, yakmak.*

1. Hevâ büthānesini oda urdum
Şehinşāh-ı serir-i 'ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [oda ur, -dum]
2. Çıķarup at ayağından şerāre
Każā ol gün od urdı kār-zāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [od ur, -dı]

oğlan: Delikanlı, genç kimse.

1. Bir **ođlan** k'ola bed-hū iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [oğlan,]
2. Niçe **oğlan** yüzi hırşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [oğlan,]
3. Ger **oğlan** 'ayb-nâk ola vü bî-bâk
Atasına dir ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [oğlan,]
4. Bir **ođlanuñ** k'ayağına bata hâr
İder zahmı atası cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31*). [ođlanuñ, -uñ]
5. Olur her şeb maķâmum bir hârâbe
Sen âdem **oğlanısın** vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [oğlanısın, -ısın]

oğlancığ: Küçük erkek çocuk.

1. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki **oğlancığum** var tıfl u 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [oğlancığum, -um]

oğul: Erkek evlat.

1. Oğul hoşdur kişiyer ger halefdür
Çün ola nâ-halef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [oğul,]
2. Oğulsuzlıkdan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [oğulsuzlıkdan, -suz, -lık, -dan]
3. Bakarak **oğluna** ol şâhib-iķbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [oğluna, -i, -n, -a]
4. Murâdin 'arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini Hâkdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [oğul,]
5. Turup tüz **ođlunuñ** yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [ođlunuñ, -i, -nuñ]
6. O devr ulularınuñ **oğlı** kıızı
İdinmişlerdi h'âce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [oğlı, -i]
7. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit **oğlum** var ol tutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78*). [oğlum, -um]
8. Benüm nâmüsuma kuvvet vireydün
Ođulluķ şartına şöhet vireydün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [ođulluķ, -luķ]
9. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nâk
Ĝubâr-ı çehresini **ođlunuñ** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [ođlunuñ, -i, -nuñ]
10. Benüm **oğlum** k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümiyyetden bugün dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [oğlum, -um]
11. Bir **oğlum** var idi zibâ vü mevzün
Hevâ-yı 'ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [oğlum, -um]
12. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine **ođlunuñ** bulmadı tedbir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [ođlunuñ, -i, -nun]
13. Begendi vü didi mu'tâdum olsun
Hem **oğlum** idi hem damâdum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [oğlum, -um]
14. Çün âdem **oğlısın** âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaķâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [oğlısın, -i, -sın]
15. Beg **oğlıymış** koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [oğlıymış, -i, -ymış]
16. Dağı yok bu seçerden ğayr-i hîzem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39*). [oğullarum, --lar, --um]
17. Didi **oğluna** ol halkuñ hümâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [oğluna, -i, -n, -a]
18. Ğamuñ tımârını kimden şorayın
Oğulsuz yahşi gördün sen özünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [oğulsuz,]
19. Derünından çıkup **oğıl** hevâsı
Nijâd u neslden gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [oğıl,]

20. Niteki ata **oğıl** yanına mağzün
Yeniyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*oğıl,]*
21. Qabül ide anı sulţân-ı Yünân
Süleymân-ı zamân **oğlı** Selim Hân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [*oğlı, -ı]*
22. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa **oğlını** arayı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [*oğlını, -m, -ı]*
23. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir **oğlı** oldu yüzünden hacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [*oğlı, -ı]*
24. Ger **ođluñ** olsa vü dürise bî-bâk
Neseble nâmuñı eyler senüñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [*ođluñ, -uñ]*
25. Çün irişdi saña bu mîve-i hûb
Yakınlarda bir **ođluñ** ola mağbüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [*ođluñ, -uñ]*
26. Yakında **ođluñ** olur didüğini
Özinüñ cümle qaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [*ođluñ, -uñ]*
27. Senüñ **ođluñdur** el-ân lâ-übâlî
Şarâb-ı 'akldandur câmi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [*ođluñdur, -uñ, -dur]*
28. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür **ođluña** bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*ođluña, -u, -n, -a]*
29. Ki mülküñ qalmadı **ođluña** eyvâh
Seni iy gam-ı^warum qande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [*ođluña, -u, -n, -a]*

ohşa-: Okşamak.

1. Bu hâl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup **ohşar** dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [*ohşar, -r]*

ok: Ok, savaş aleti.

1. Dilâverler elinde **ok** k'öper müşt
Ölürken dir şehâdet içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*ok,]*
2. Mekân olur **oka** geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [*oka, -a]*
3. K'olupdur fehmden fâriğ nihâdum
Baña qavs-ı kazâdan irdi bir **ok** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [*ok,]*
4. Öñünde gam yimezsın iy cefâkâr
Seher âhı **okından** bî-hâzersin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*okından, -ı, -n, -dan]*
5. Okı toğru bulabilmez nişâni
Belâ-yı dide-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [*okı, -ı]*

ok ur: Ok atmak.

1. Nedür 'âşıklık u ma'sûk kimdür
Benüm gönlüme uran ok kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [*ok ur, -an]*

okı: Çağırmak, davet etmek.

1. Okıdı yanına mağzün mağzün
Gelicek eyledi bî-hâd ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [*okıdı, -dı]*
2. Qabâyilden **okıdup** ceş-i enbüh
Qılayın qalb-i a'dâyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53*). [*okıdup, -up]*
3. Qılup divân **okıtdı** ehl-i hârbi
Qamusına yidürdi rıfı-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [*okıtdı,]*
4. Ki tâ hâlınden âğâh oldu Leyli
Okıdup halvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*okıdup, -up]*
5. Cemâlî mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [*okıdup, -up]*

6. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çäk
Oğurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*oğurduñ, -r, -du, -ñ*]
7. Okur dergâhına sen şâhı Allâh
Bu teng evden döşür tur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*okur, -r*]
8. Şarkı vü ğarbı ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe baħr-i muhîit **oğusam** olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [*oğusam, -sa, -m*]
9. Bu lâhza imtiñân-içün nihânı
Oğu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*oğu,]*
10. Oğuyup rıfk-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*oğuyup, -yup*]
11. Nikâh ecli içün **oğundi** kâzî
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm ğaylı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*oğundi, -n, -dı*]

oku: Okumak, söylemek.

1. Du‘â vü medħ **oğudı** bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*oğudı, -dı*]
2. Ümidüm var ki bu tuğrâ-yı icâd
Oğundıķda denile âferin bād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*oğundıķda, -n, -dık, -da*]
3. Müvaşşâh var vaşında **oğurlar**
Ne deñlü varsa ol mektebde maħbüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [*oğurlar, -r, -lar*]
4. Kelâmuñdan ğalâyıķ ‘ibret alsun
Oğuyup diñleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*oğuyup, -y, -up*]
5. Luğat şormakda birbirine yârân
Kitâb-ı ‘ışķ **okur** bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*okur, -r*]
6. Oğuyup yazma tedbirinde säyir
Bularuñ fi‘li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*oğuyup, -y, -up*]
7. Ğam anı her kaçankim kılsa nâlân
Bu zibâ şî‘ri **oğurdi** firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [*oğurdi, -r, -dı*]
8. Ğazeller **oğumakdur** dâyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*oğumakdur, -mak, -dur*]
9. Şeh açup **oğudıķda** nâmesini
Ğazabdan çäk kıldı câmesini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*oğudıķda, -dık, -da*]
10. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-maħzâr
Oğuyıvirdi eşğâbına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58*). [*oğuyıvirdi, -yı, -virdi*]
11. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kûh
Oğur derd-ile bu şî‘ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11*). [*oğur, -r*]
12. Anuñ ârâmgâhidur semen-zâr
Oğudı çün kim ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*oğudı, -dı*]
13. Çeker her kışı ceng içre cezâyı
Ol **oğur** şulħ içün dâyim du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*oğur, -r*]
14. Yeter ğam çekdi cānuñ firķâtinde
Oğu birkaç ğazeller ğayret-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123*). [*oğu,]*
15. Oğudı soñra ‘özt ü âferini
Didi iy kişver-i ‘ışķuñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*oğudı, -dı*]
16. Anuñ beyt **oğumasından** ğüşade
Daħı bir dest cāme virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [*oğumasından, -ma, -sın, -dan*]
17. Ğazeller **oğudı** çün dürr-i meknûn
Daħı bir niçe sözler söyledi ğüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38*). [*oğudı, -dı*]
18. Şafâsın virdi aña ‘üd u ‘abirüñ
Ğazeller **oğuyarak** ğurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25*). [*oğuyarak, -y, -arak*]
19. Ne bir **oğur** hezâr efsün u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-mişl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [*oğur, -r*]
20. Oğurdi vaşf-ı Leylide ğazeller
Ğamu eş‘ârını Zeyd-i dige-ğâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30*). [*oğurdi, -r, -dı*]

21. Bularuñ meşhedinden hiç hālī
Gehī Mecnūnuñ eş'arın **oqurdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9*). [oqurdu, -r, -dı]
22. Gehī Leylîniñ âşarın **oqurdu**
Görüp her kişi andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [oqurdu, -r, -dı]
23. Okı bu cânibe gelsün bu gice
Kamu maqşudını alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [okı,]
24. Gözi efsün **oqur** sıhr-ile kaşı
Şatar her bir bucaqdan bir kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [oqur, -r]
25. Beyâzı matla'-ı şubh-ı şafâdur
Çü Mecnûn **oqıdı** ol haţtı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [oqıdı, -dı]
26. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyât **oqusun** biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [oqusun, -sun]
27. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaşdum **oquina** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [oquina, -n, -a]
28. Okındı şî'rile adına şâbâş
Ki eţraf-ı cihâna tab'-ı pâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [okıandı, -n, -dı]
29. Du'â vü medh **oqıdı** şoñında
Dağı didi selâm eyler nigâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [oqıdı, -dı]
30. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Oqıdı şoñra na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [oqıdı, -dı]
31. Kamer irüp ayağında qodı baş
Oqıdı bî'-aded tahsîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [oqıdı, -dı]
32. Okıyup ol şehûñ na'tını bî-kadh
'Utârid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [okıyup, -(y), -(u)p]
33. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Kamu andan **oqırlardı** muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12*). [oqırlardı, -lar, -dı]
34. Her ne deñlü seng-dil olursa iñüleri küh
Okusam ger levh-i medhûñden aña bir kaç maqâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*).
[okusam, -sa, -m]
35. Oqırlardı gazeller 'âşıkâne
Yoğ-idi gamdan anlarda nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5*). [oqırlardı, -r, -lar, -dı]
36. Ol **oqur** kışsa-i derd ü firâkı
Dehâna almadın bâde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [oqur, -r]

okurlar: I. Okumak.II. Zikretmek.

1. Meger kim Qaysıla Leylî dağı hem
'Ulüm **okurlar** idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [okurlar,]
2. San **oqur** Sidrede Cibril tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [oqur,]
3. Perî-ruhlar **okumağa** müdâvim
Neyise niçe tûti-yi şeker-h'wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10*). [okumağa, -a]

ol-: Ölmek, can vermek.

1. Vü ger ni ço ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem gârda **ölince** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [ölince, -ince]
2. Ki **ölince** geçinem gâr içinde
Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [ölince, -ince]
3. Ölince eylesün saña du'âyı
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [ölince, -ince]
4. Ölürem şoñra düşer boynına kan
Dir idi qorqma k'idem teraḥḥum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [ölürem, -ür, -em]
5. Şol **ölmüş** gibi kim yine dirilür
Bu hâl-ile giderken iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [ölmüş, -miş]
6. Ki zârı kend'özünüñ kârı kııl sen
Uş **öldüm** mâtemümde ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [öldüm, -dü, -m]
7. Ya varduğum gibi evde **ölem** ben
Baña ḥöd her enis-i tuş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [ölem, -em]

8. Gözüñ aç kim **ölürsin** āhir-i kār
Ğurūr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [*ölürsin, -ür, -sin*]
9. amuya borcudur **ölmek** mu‘ayyen
Eger bir abbe borcuñ olsa ma‘lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [*ölmek, -mek*]
10. Ölince bulmayısarsın rehâyi
Bu resme sözler-ile ol amer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [*ölince, -ince*]

ol: İmkânsız, gerçekleşemez, gayrimümkün.

1. Ki yine gelmek **olmaz** ol seferden
Esen al k‘atalı gitti miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [*olmaz, -maz*]

ol: Bulunmak, var olmak.

1. Ki diri **olduğınca** bār-ı ‘ışkı
Götürdi ol Ğarīb zār-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*olduğınca, -dug, -mca*]
2. Tutar ervāhı tāze ‘ık-ı cānān
Ol **olmasa** ne hāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [*olmasa, -ma, -sa*]
3. Çü dōst ola helāk-i dīn ü cāndur
Ne deñlü **olsa** temsil ü hīkāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*olsa, -sa*]
4. Ki **olur** her belānuñ bir sūrūri
Dem **olur** kim ser-i maħzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*olur, -ur*]
5. Olam bir lāhza sen meh-rūdan ayru
Bu aralıda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*olam, -am*]
6. Olam bir lāhza sen meh-rūdan ayru
Bu aralıda senlik benlik **olmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*olmaz, -maz*]

ol: Haline gelmek, bir vafsa sahip olmak.

1. Her ne deñlü seng-dil **olursa** inūlerdi küh
Ousam ger levh-i medhūñden aña bir aç maāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*olursa, -ur, -sa*]
2. amunuñ bildüğü ‘ilmūñdedür cehl
Olupdur kārūna nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*olupdur, -up, -dur*]
3. Siyeh-pūş **olduğı** nedür bu abrā
Nedendür niłgūn çarh-ı mu‘allā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*olduğı, -duğ, -ı*]
4. Bu ‘ālem reşkden **oldı** iki nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*oldı, -dı*]
5. Çü luftuñ **oldı** Vehhāb-ü‘l-‘aıyyāt
Saña muhtāc cümle ğayr-i yek-zāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [*oldı, -dı*]
6. Dü-tā **oldı** k‘ola add-i nā-yāb
Sücūd-ı enbiyāya anda mihrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [*oldı, -dı*]
7. Dağı şoñra irişüp taht-ı refref
Resūl ünsī ile **oldı** müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*oldı, -dı*]
8. Olupdur Muştafānuñ ār-yārı
Kerāmet Kā‘besinūñ rŭkn-i ārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1*). [*olupdur, -up, -dur*]
9. Sadā-yı kŭs-ı şehden nāle-i ra‘d
Cihānda işidilmez **oldı** min-ba‘d (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156*). [*oldı, -dı*]
10. Olupdur pīş-i tīg-i şāh-ı ‘aşra
Müsaar Hŭrmüz ü Bağdād u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 135*). [*olupdur, -up, -dur*]
11. Felek kavsi kuzah altında her āh
Olupdur saql-ı āhŭr-i şehensāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 152*). [*olupdur, -up, -dur*]
12. Şehāsı sofrası üstinde ‘ummān
Olupdur şankı bir as-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [*olupdur, -up, -dur*]
13. Hevā-yı himmetinde çarh-ı devvār
Olupdur fi‘l-meşel bir murğ-i ayyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [*olupdur, -up, -dur*]

14. Çü dāye menzīl itdī māha mehdi
Şanasın **oldı** hīzmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294*). [*oldı, -dı*]
15. Cihānda dāstān **olsar** adı
İdiser nev nev envā'-ı fesadı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205*). [*olısar, -ısar*]
16. Olup ebr-i murādī katre-perver
Şadef dürcine işār itdī gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275*). [*olup, -up*]
17. Olup ol meh-veşūñ hayrān-ı rüyı
Diline virdi teskīn bûy-ı müyü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325*). [*olup, -up*]
18. Olup tız günde rüsvā-yı zamāna
Yazılısar adı her dāstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341*). [*olup, -up*]
19. Olurđı fı'l-meşel bir raħl-i sīmin
Çün ol mihr ü fūnūmı kıldı hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [*olurđı, -ur, -dı*]
20. Kamunuñ hāşıl **olduğın** murādı
Özide kılduğın pāk i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [*olduğın, -duğı, -ın*]
21. Daħı didüğün ol ferzend-i zībā
Olısar 'ışkdan rüsvā vü şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*olısar, -ısar*]
22. Meh-i tábāna **olmışdı** sirişte
Şeb-i kadr içre şan nūr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11*). [*olmışdı, -mış, -dı*]
23. Çün ol taşviri seyr itdī bu mehcūr
Pes **oldı** 'ışka cüft ü 'akldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*oldı, -dı*]
24. Göricek yārınuñ resmin o müştāk
Gidüp ārāmı **oldı** tākātı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*oldı, -dı*]
25. Olupdur reh-zenūñ bir dīv-i ğaddār
'İnān-ı kılbuñı zābt eyle zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [*olupdur, -up, -dur*]
26. Gelürek **oldı** bir gün yüzlü maħbüb
Ruħı gül hāli fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [*oldı, -dı*]
27. Nişān-ı tır-i miħnet **oldı** cānı
Göge boyadı āhı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43*). [*oldı, -dı*]
28. Muķīm-i külbe-i derd **oldı** nāçār
Añup rüyāsını ağlardı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45*). [*oldı, -dı*]
29. Süvār **olup** aña oldı revāne
Nitekim mihr-i ħink-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [*olup, -up*]
30. Ol içüp bāde-i ğam vardı elden
Bu mest-i 'ışk **olup** kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*olup, -up*]
31. Ol evvānuñ işiği gerdi güyā
Olupdur kuħl-ı çeşm-i kūh u şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 64*). [*olupdur, -up, -dur*]
32. Ki ol aşüfte-hāl u bi-teselli
Olupdur 'aşık-ı didār-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 56*). [*olupdur, -up, -dur*]
33. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen **olur**
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen **olur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [*olur, -ur*]
34. Olup yāruñ ğamından lāğar u zār
Bahāneyle özin düzerdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [*olup, -up*]
35. Yaşından kim çü la'l olmuşdı raħşān
Meşelde kūh-ı Necd **oldı** Bedaħşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*oldı, -dı*]
36. Aña zaħm üzre konan penbe-i ter
Olurđı bāğ-ı raħatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62*). [*olurđı, -ur, -dı*]
37. Ben ol dem ki olam ħāk içre pinhān
Olayduñ sen gelüp yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [*olayduñ, -a, -y, -dun*]
38. Belā ğārınuñ **olup** sicn-bānı
Ĝam uyħuya iletmez oldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [*olup, -up*]
39. Ata kim tütmağa **olmaya** her bār
Seg-i küyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [*olmaya, -ma, -y, -a*]
40. Yol üzre keřşüñüñ her naķşı iy hān
Olupdur baña miħrāb-ı dil ü cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*olupdur, -up, -dur*]
41. Hemişe gül gibi **ol** şād u ħandān
Çü ğonca olmağıl maħbūs-ı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [*ol,]*
42. Firāķından niçe giryān **olasın**
Dil odında yanup biryān **olasın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [*olasın, -a, -sın*]
43. Eger taķdır **olur-ise** muvāfık
Olasın māhe ol ħürşid-i lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [*olur-ise, -ur, -i, -se*]

44. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54*). [olup, -up]
45. Kişi k'anda yüridi ğuşşadan dest
Ne mey ol la'lden **olurdi** sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [olurdi, -ur, -du]
46. Olup mest-i ḥarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı 'ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 41*). [olup, -up]
47. Ki kaşd itse ṭapuña ḥaşm-ı ḥün-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [olam, -am]
48. Ṭapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm **olmağa** gāyet maḥalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [olmağa, -mağ, -a]
49. Kābāyil mefḥarisin iy vefādār
Saña kavm **olmadan** yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [olmadan, -ma, -dan]
50. Yaḳîn bildi ki baḥtî şüm **olupdur**
Vişāl-i yārdan maḥrûm **olupdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [olupdur, -up, -dur]
51. Ser-i müştinde her engüşt-i çālāk
Olupdur fi'l-meşel bir şāḥ-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [olupdur, -up, -dur]
52. Baña bu 'ışkdan dirler cüdā **ol**
Varup 'aql-ile yār u āşinā **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [ol,]
53. Anuñ İbn-i Selām **olmuşdı** adı
Cihāndan 'iş-ile alurdi dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [olmuşdı, -mişdi]
54. Uçarsa murğ **olup** çarḥ-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [olup, -up]
55. Olupdur baḥt-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maḥşûdum baña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [olupdur, -up, -dur]
56. Çün **oldı** rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı ṭabl u görtrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [oldı, -dı]
57. Yahûd yimişdür **ola** cān-verler
Diriymişse bulunurdu muḥarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [ola, -a]
58. Görüp şayyād anı **oldı** diger-gün
Didi şayyāda k'iy mu'tād u dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [oldı, -dı]
59. Kimi ağlar kimi **olurdi** ḥandān
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [olurdi, -ur, -dı]
60. Saña benden ḥaṭādur bî-ḥaṭālîk
Senüñ emründe **olmadum** ḥaṭā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [olmadum, -ma, -du, -m]
61. Ki miḳdārına kılmaz 'aql-ı bâver
Zebün **olup** hezārān fîl-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [olup, -up]
62. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i ḥün-rîz
Bunı diyüp ruḥından ḥālî ol ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30*). [olupdur, -up, -dur]
63. Pür oldı ḥün-ı dilden ṭaş-ı çeşmi
Olup çeşmi anasnuñ da ḥün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [olup, -up]
64. Olupdur müşğ-ile maḥlûṭ-ı ma'cün
Güherden dürçdür la'lîn ṭuṭağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [olupdur, -up, -dur]
65. Gerek ḥüsniyle başı göge irsin
Perî-ruḥsār **olsun** māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11*). [olsun, -sun]
66. Ki ben mağz **olam** ü pöst ola ol cān
O yeg kim ben niḳab-ı döst **olam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [olam, -am]
67. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst **olam**
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [olam, -am]
68. Veli ḥarmührede yirindedür ḥüb
Egerçi la'l **olupdur** zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [olupdur, -up, -dur]
69. Murādınca olvir iy yegāne
Kimesneñ **olmaduğına** yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [olmaduğına, -ma, -duğ, -ı, -n, -a]
70. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
K'elā iy sinesi ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [olupdur, -up, -dur]
71. Şan **olmuş** ḥāl-i rûy-ı şāhid-i vaşl
Bu şuḥfa üzre ḥaṭṭ-ı yār beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [olmuş, -muş]
72. Olupdur ḥuld-ı fikr istebrak-ı ḥür
Sutür ü noḳtadan çün 'aşıḳ-ı zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14*). [olupdur, -up, -dur]

73. Ki bî-sûz **olmaya** halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i ‘âlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68). [olmaya, -ma, -y, -a]
74. Şan **olmuşdı** tegerg-i bağ-ı şâdî
Şeb-i târım kılardı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94). [olmuşdı, -miş, -dı]
75. Yağardı başına âhından âteş
Olurdi tağda dil-teng ü nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127). [olurdi, -ur, -du]
76. Cehennem revzeni **olmuşdı** her gâr
Mâkâm-ı şîr idi vü hâne-i gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68). [olmuşdı, -miş, -dı]
77. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh **ol** dilerüm iy rüz-ı hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137). [ol,]
78. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı ‘ışkda **ol** baña üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73). [ol,]
79. Tene kütiledür kuvvet hâkîkât
Ki tende şîhât **olmayıncağ** iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21). [olmayıncağ, -ma, -y, -a]
80. K’öz işün ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme inende **olup** germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29). [olup, -up]
81. Olurdi ol şeh-bâb-ı evc-i maşûd
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28). [olurdi, -ur, -dı]
82. K’irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada kâsıd **olmuşdı** pür ümmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101). [olmuşdı, -miş, -dı]
83. Şîr idi giryesin hâdeyle her bâr
Çü zevci **olmaya** kılar figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35). [olmaya, -ma, -y, -a]
84. Şabâh **olup** çoğarsa başuma gün
Var ise iy hürüs-ı dehr cânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30). [olup, -up]
85. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkdan **oldı** cihân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121). [oldı, -dı]
86. Bile hem-h*âb **olalum** tâ kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106). [olalum, -a, -lum]
87. Cihâna eylemez **oldı** nigâhı
Anun vesme çekilmiş kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4). [oldı, -dı]
88. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı‘adan şîr rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51). [olup, -up]
89. Temâşâya ki teng **olurdi** her râh
Gelen tururdi bunlardan velî dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66). [olurdi, -ur, -dı]
90. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı ‘ayndur
Temâm **oldukda** ol tâğ-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71). [oldukda, -duk, -da]
91. Ne hâletde **olalar** şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18). [olalar, -alar]
92. Tehayyür çâhınuñ ka‘rında mañbûs
Zamânı geldi şimden girü şin **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5). [ol,]

ol: Bir davranışta bulunmak.

1. Ki kendü başı derdinden o kattâl
İdemez **oldı** şimdi halka izlâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102). [oldı, -dı]

ol: -dır bildirme eki.

1. Ki **olupdur** istihâsı kütü anun
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76). [olupdur, -up, -dur]
2. Biri mâh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77). [olupdur, -up, -dur]

ol: (Bir şey) Birinin mülkiyetine geçmek.

1. Saña **olsun** bekā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu hisānı gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*olsun, -sun*]

ol: (Zaman bildiren kelimelerle) Gelip çatmak, yaklaşmak.

1. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh **olınca** kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*olunca, -ınca*]
2. Şeherden mâ-ḥaşal **olınca** aḥşâm
Kaṭı ceng itdiler kılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*olunca, -ınca*]
3. Karâr itmedi âteş üzre çün ḥâr
Şabâh **olınca** kıldı âh u eḡgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*olunca, -ınca*]
4. Göyindürür tenin ‘ışk odı ḡâyet
Şabâh **olınca** ṭırmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*olunca, -ınca*]
5. Şabâh **oldı** vü mîr-i şubḡgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*oldı, -dı*]
6. Velikin ‘ışkdan **olsa** şafâdur
Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [*olsa, -sa*]
7. Vücüdi ḡark-ı deryâ-yı ḡam **oldı**
Nihâli kâmeti ḡamdan ḡam **oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [*oldı, -dı*]
8. Virem **olursa** ger bu ‘aḡd-i mevzûn
Kaṭâr-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [*olursa, -u, -r, -sa*]
9. Çehâr **olduḡı** çeşmüñ iy nigü-fâl
Başiret ehli olduḡunadır dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*olduḡı, -duḡ, -ı*]
10. Naşîb eyledi ise Ḥaḡ tebarek
Yakında **ola** bu ‘arûs-i mübarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*ola, -a*]
11. K’özine tâ **ola** ol müşkil âsân
Görüp bundan bu aḡlâk-ı bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*ola, -a*]
12. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice **oldı** ḡ’âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*oldı, -dı*]
13. Şular her naḡl dibinde revâna
Biraz vaḡt **olsun** ol yirde kararun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [*olsun, -sun*]
14. Ki **olur** her belânuñ bir sürürü
Dem **olur** kim ser-i maḡzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [*olur, -ur*]
15. Degül yüz ṭotalum kim **ola** biñ sâl
Buşuda merg ṭırmışdur mu’allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*ola, -a*]

ol: Ölmek, yok olmak.

1. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür **öldüḡinden** soñra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*öldüḡinden, -düḡ, -i, -n, -den*]
2. Ben andan ḡâşe-li’llâh kim çekilem
Bu yolda göreler **ölince** yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [*ölince, -+ünce*]
3. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [*ölüm, -üm*]
4. Ta’aşşuḡ ol-durur k’olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya kaḡem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*ölince, -+ünce*]
5. Yolında **ölmedür** her lâḡza râyı
K’ilenç özine aña eyler du’âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [*ölmedür,]*
6. Baña höd ‘ışkdandır küt-ı muṭlak
Çü gide ‘ışkum **ölürven** muḡaḡkaḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [*ölürven, -ür, -ven*]
7. Çü vaḡdetde durur ‘ışk-ile cānum
Ölürven ‘ışksuz yoḡdur gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [*ölürven, -ür, -ven*]
8. Dilāverler elinde oḡ k’öper müşt
Ölürken dir şehâdet için engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*ölürken, -ür, -ken*]
9. Ger **ölse** yârı ḡâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muḡkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [*ölse, -se*]
10. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de **öldiyesirler** muḡarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [*öldiyesirler, -di, -yesir, -ler*]

11. Yiter kılduñ şehā yok yire kanı
Ne bizüm **ölmemizden** fā'ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [*ölmemizden, -me, -müz, -den*]
12. Ölü gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma bâ'is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*ölür, -ür*]
13. K'ezel bahtum uyurdu şimdi **öldi**
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*öldi, -di*]
14. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed **ölsen** iy kıddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*ölsen, -se, -m*]
15. Gidelüm tur eve işit sözümi
Ki **ölürken** seni görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [*ölürken, -ür, -ken*]
16. Beni **öldürmesün** mi guşşa vü gam
Benümle 'ahdüñi kılduñ ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [*öldürmesün, -dür, -me, -sün*]
17. Benüm atam idi güyâ ki **öldi**
Güline çeşmümün gam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [*öldi, -di*]
18. Gamuñdan **ölmedüm** dahı diriyem
Yüzüñden dür düşdüm hâlünüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [*ölmedüm, -me, -dü, -m*]
19. Bu dahı arzûdan **öldi** âhîr
Cihân her rüz-nev nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [*öldi, -di*]
20. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ gâfil şol işit ne kim **ölüm** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*ölüm, -üm*]
21. Ki benden çokdan olmuşdur berî dil
Kim **ölür** ten ki bula bu maqâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [*ölür, -ür*]
22. Velî kendü şokarken **ölür** ekşer
Du'â kılup bu sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [*ölür, -ür*]
23. Beni zinhâr kılmagıl ferâmüş
Ölürse berg-i bünyâd-ı hayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 129*). [*ölürse, -ür, -se*]
24. Eri **öldüğine** incidi lîkin
Nihâni sevdüğünü eyleyüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [*öldüğüne, -düg, -i, -n, -e*]
25. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maħalle muqrîsi **öldiye** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43*). [*öldiye, -di, -y, -se*]
26. Ki **ölmüş** fûrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*ölmüş, -miş*]
27. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş **öldüm** intizâr-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89*). [*öldüm, -düm*]
28. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum **öldi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [*öldi, -di*]
29. Ki geldüñ baña dirsın **öldi** dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-riş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*öldi, -di*]
30. Ölüm derdi başın ağrıtdı gâyet
Ĝarîb ü haste düşdi hâk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*ölüm, -üm*]
31. Ölürken ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k'andan vaşiyet eyleye güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 20*). [*ölürken, -ür, -ken*]
32. Muvâfıqlık idüp **öldi** kimisi
Çü ref' itdi tılısmın devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4*). [*öldi, -di*]
33. Ölicek baña yoldaş olsun imân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*ölicek, -icek*]

ol: (Birlikte) olmak.

1. Yine vahşiler ile **oldı** mu'tâd
Yine **oldı** işi efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [*oldı, -dı*]
2. Ki şan bir cismün **oldı** iki cânı
Çün **oldı** büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [*oldı, -dı*]

ol: Bir duruma, vasfa sahip olmak.

1. Dil ‘aqla belā tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn **ola** sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ola, -a]
2. Bir kişi ki Mecnûn **ola** sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ola, -a]
3. Hüsnuñ gülinden iy yüzi hürşid ü alni ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [oldı, -dı]
4. İki kevine **olan** sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınıñ şâhı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [olan, -an]
5. Ger oğluñ **olsa** vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmuñı eyler senüñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [olsa, -sa]
6. Anuñ **oldı** maḳāmı külb-i ğam
Fiġān u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [oldı, -dı]
7. Ger oğlan ‘ayb-nāk **ola** vü bî-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [ola, -a]
8. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihān ğamdan siyāh **oldı** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [oldı, -dı]
9. Velikin kim **ola** bu ḳavm-ı maḥsūd
Gelişinden buraya n’ola maḥsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [ola, -a]
10. Ki iy sürme **olan** tozi gözüme
Melül olma şaḳın toġru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [olan, -an]
11. Çü bir ‘ışkuñ **ola** mekr ü ḥayālî
Yakın olur anuñ lâ-büd zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [ola, -a]
12. Begendi vü didi mu’tādum **olsun**
Hem oğlum idi hem damādum **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [olsun, -sun]
13. Ḳavî dest **olsa** bunlar ol nihānî
Elinden biraġur tîr ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [olsa, -sa]
14. Huşūşan kim ne evzā’ **olsa** derḥāl
Vukū’i üzre nazm ider ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [olsa, -sa]
15. K’özi düşdi yine ḳazduğı çāha
Yamanlık **olsa** bir şaḥsuñ ḥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [olsa, -sa]
16. Başum ḳat’ olduğı cāna şafādur
Ki bî-ferr **olsa** bir şem’un liḳāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [olsa, -sa]
17. Er almazam meger kim **ola** Mecnûn
Ki rüz ü şeb ğamında cān-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [ola, -a]
18. Kim ider **ola** bu rü’yāyi ta’bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [ola, -a]
19. Ki yarın ḥoş nesim **ola** dimāġuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [ola, -a]
20. Ki varup **ola** mülkine velî-‘ahd
Bir āh idüp biraḳdı ol gürüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [ola, -a]
21. Bürāderden kim ol **ola** münāfiḳ
Geçenler yüzüne ḳarşu saña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [ola, -a]
22. Tarîk-ı fitneye de basmazam pāy
Bir iş k’anı ḥarām itmiş **ola** Ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [ola, -a]
23. Meger ḥ’ābüm **ola** yāḥūd ḥayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k’aġlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [ola, -a]
24. Dirîġ **ola** ki nāmuñ **ola** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [ola, -a]
25. Aña kıldı ğulām-ı ḥalka-der-ġuş
Varuraḳ şöyle **oldı** kim ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [oldı, -dı]
26. Ḳamuya borcdur ölmek mu’ayyen
Eger bir ḥabbe borcuñ **olsa** ma’lüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [olsa, -sa]
27. Buña ‘āḳıl **olan** hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [olan, -an]

ol: Bulunmak, mevcut olmak.

1. Çarḥ hemser dirlerise ḳapuña kıлма ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda inen **olmaz** edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [olmaz, -maz]
2. Gösterür bir ḥaḫaba luḫfila **olsañ** nāzîr
Mu’cize Mūsî ‘aşāsı gibi şāhā o ḫaḫab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [olsañ, -sa, -ñ]

3. Kişver-i Yünāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir hān ile **olmadı** müşerref lā-cerem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [olmadı, -ma, -dı]
4. Çehār **olduğu** ‘ād oldukda dālî
Peyünce çār yāruñ oldı vālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [olduğu, -duğ, -ı]
5. O havlıda **olan** sâbit kademler
Nişār eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [olan, -an]
6. Budur **olduğu** çarhuñ tacı pîrüz
K’olur tâcından anuñ şu‘le her rüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [olduğu, -duğ, -ı]
7. Süvār **oldukca** ol şîr-i zamāna
Atı na‘li od atar āsumāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [oldukca, -duğ, -ça]
8. Cihān halkına ‘āmm **oldukca** cüdi
Muķim ü pâyidar olsun vücüdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [oldukca, -duğ, -ça]
9. Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü māh
Bir oğlu **oldı** yüzünden hacel māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [oldı, -dı]
10. Kaçan k’irdi üçe ğarrayla yaşı
Halāyık anda çābük **oldı** başı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [oldı, -dı]
11. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi hān
Meger Kays atası **olaydı** akrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [olaydı, -a, -y, -dı]
12. Tutup deşt ü beyābānlarda ğargāh
Kuş ırince **olurlardı** anda her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [olurlardı, -ur, -lar, -dı]
13. Zamānuñ şādılgı ğamsuz **olmaz**
Sürürüñ āhîri mātemsüz **olmaz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [olmaz, -maz]
14. Zamānuñ şādılgı ğamsuz **olmaz**
Sürürüñ āhîri mātemsüz **olmaz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [olmaz, -maz]
15. Meger kim **oldı** ol kattāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i ‘ışkından āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [oldı, -dı]
16. Kābāsında **olan** her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür āzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [olan, -an]
17. Ne deñlü ğarc idersen bu güherden
Kim **olmaz** zerre deñlü mā-ğazarden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [olmaz, -maz]
18. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem **olmasun** ğayātum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [olmasun, -ma, -sun]
19. Beni ‘ışk eyledi ger ğalka-veş pîç
Kulağum **olmasun** ol ğalkasuz hiç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [olmasun, -ma, -sun]
20. Mey-i ‘ışkınsuz **olmasun** bu cāmum
Güm olsun ansuzım ‘ālemdē nāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [olmasun, -ma, -sun]
21. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz **olsun**
Ki bu hālātumuñ biri yüz **olsun** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [olsun, -sun]
22. Saña tā hem-ser **olmayınca** ol māh
Kemendüm cengden kalmaya kütāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]
23. Yiyüp içmeyem artuğ tutmayam cām
Refîķüñ **olmayınca** ol dil-ārām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144*). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]
24. Añılmasa içinde nām-ı Leylî
Dür-i maĥz **olsa** kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [olsa, -sa]
25. Seni yüz yıllıķ **olsa**ñ eylemez yād
Egerçi mihrībān olur katı zen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [olsa, -sa, -ñ]
26. Vücüduñ döymeyeydi **olsa** āhen
Senüñ tevsenligüñden taldı eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [olsa, -sa]
27. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnāk
Olurdi anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [olurdi, -ur, -dı]
28. Gezersin göñlüñ **olduğu** maĥalde
Ki bir eksiklüden bu ruķ‘a-i ĥüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [olduğu, -duğ, -ı]
29. Olacaķ **oldı** vü iş vardı elden
Baña biñ kere vāķi‘ **oldı** bu kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [oldı, -dı]
30. Göñül virme bu dehr-i bi-ğebāta
Cihānda kimseye **olmasun** niyāzuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [olmasun, -ma, -sun]

31. Ruḥ-ı bāğ **oldı** gülden ergüvānī
Gül-i aḥmerden **oldı** her leb-i cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [*oldı, -dı*]
32. Ciger ‘ışkuñ ğamından çāk u hündur
Baña bir sâ‘at **olsa** kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [*olsa, -sa*]
33. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetüñde iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [*oluram, -uram*]
34. Götürüp Leylîye virürdi bî-ķayd
Ara yirde resül **oldı** peyāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [*oldı, -dı*]
35. Qanı kim **olmayaydı** bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [*olmayaydı, -ma, -ya, -yıldı*]
36. Ki zaḥme toğru berbat ola keĵ-hāst
Ger **olmayınca** ğazīnün kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [*olmayınca, -ma, -y, -ınca*]
37. Degüldür ‘ışķ ūhevāt u hevādur
Hevāyī **olsa** ‘āşıkda ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [*olsa, -sa*]
38. Qara giydi vü gözleri ṭolı hün
Siyeh-püş **olduĝı** sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*olduĝı, -duĝ, -ı*]
39. İşün endāzesi bir yüzden **oldı**
Be-nāgeh qara ū çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [*oldı, -dı*]
40. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Ū resme **oldı** soñında siyeh ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*oldı, -dı*]

olı : Gerçekleşmek veya yapılmak.

1. Derd-i Ḥamdıye ölümünden özge tımār olmaya
Zirā ol aşıfte-ḥāl **olmuş-durur** bî-mār-ı ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*olmuş-durur, -muş, -durur*]
2. Levlāke didi şānuña Ḥallāk-ı zü’l-minen
Sen **olmasañ** cihānı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*olmasañ, -ma, -sa, -ñ*]
3. Hizmetüñde olana **olmaduĝı** gibi elem
Derĝehün dürları ğöñline yok ‘ıyş u ṭarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*olmaduĝı, -ma, -duĝ, -ı*]
4. Niçe tertīb **olnmuş** gör bu ‘ālem
Ki kendü ‘ālemindeür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*olnmuş, -ın, -muş*]
5. Kaçan k’ölem lâḥd **ola** maķāmum
Unudla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*ola, -a*]
6. Vücüdi çarḥ-ı pür daĝ **olmuş-ıdi**
Ki san biñ gözli bir zāĝ **olmuş-ıdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [*olmuş-ıdi, -muş, --ıdi*]
7. Vücüdi çarḥ-ı pür daĝ **olmuş-ıdi**
Ki san biñ gözli bir zāĝ **olmuş-ıdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [*olmuş-ıdi, -muş, --ıdi*]
8. Ziyā virmişdi nūr-ı lâ-yezālī
Cihān zülmetden **olmuş-ıdi** ḥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [*olmuş-ıdi, -muş, --ıdi*]
9. Per ü bāline mişl-i ṭurre-i ḥūr
Mülemma‘ **olmuş-ıdi** ser-te-ser nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48*). [*olmuş-ıdi, -muş, --ıdi*]
10. Cihānuñ **ol-durur** bî-şübhe cānı
K’anuñladur cihāna zinde-ĝāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19*). [*ol-durur, -durur*]
11. Muṭı‘ **olmuş-ıdi** bir mārā Ḍaḥḥāk
Buñadur rām eĝderhā-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*olmuş-ıdi, -miş, -ıdi*]
12. Pes **oldı** şimdi lâzım ben ĝedādan
Ki añañ ū shezādeler nāmin du’ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*oldı, -dı*]
13. Çü ferzend **ola** bed-h*āh u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*ola, -a*]
14. Daḥı ķur nüshāsından ūriñüñ dām
Ki **ola** rāmuñ hezār āhü-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*ola, -a*]
15. Yahūd bir ṭıfl kim **olmaya** ḥoş ḥū
Yeg oldur kim anadan toĝmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [*olmaya, -ma, -ya*]
16. Ne dürler kim ūmar **olmaz** behāya
Degül ūyeste-i ğüş her ĝedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*olmaz, -maz*]

17. Giderdi h^wāceye ol serv-i āzād
O mekteb burc-i h^wurşid **olmuş-idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
18. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd **olmuş-idi**
Beş on var idi ol mektebde dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
19. Ser-ā-pā **olmuş-idi** ol yegāne
Hecālet-baḥş h^wübān-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
20. Budur **olmaduğı** gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur her lāḥza birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 33*). [*olmaduğı, -ma, -duğ, -ı*]
21. Olurken burc-ı mektebde ol iki māh
Biri birine ‘aşıḳ düşdi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [*olurken, -u, -r, -ken*]
22. Kemer idi beline ḥalka-i mār
Serîri **olmuş-idi** püşte-i ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
23. Belā ğārnuñ olup sicn-bānı
Ĝam uyḥuya iletmez **oldı** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [*oldı, -dı*]
24. Olurken ḥāküm ābıyla sirişte
Kažā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*olurken, -u, -r, -ken*]
25. Söze girmezdi bir yüzden zebānı
Meger Mecnûn **ola** ya dāsitanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [*ola, -a*]
26. Süvār **olup** turup meh-rûlar ile
Şaçı müşĝin gözi āḥûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [*olup, -up*]
27. O çetr **olmuş-idi** ta‘yîn konağı
Ol oldu hem bu şāhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
28. Çehār olduğı çeşmüñ iy nigü-fāl
Başîret ehli **olduđuñadur** dāll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*olduđuñadur, -du, -ĝu, -ñ, -a, -dur*]
29. Yine vaḥşiler ile **oldı** mu‘tād
Yine **oldı** işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [*oldı, -dı*]
30. Bugünden nām-zād **olsunlar** anlar
Şoñ uci ber-murād **olsunlar** anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [*olsunlar, -sun, -lar*]
31. Bugünden nām-zād **olsunlar** anlar
Şoñ uci ber-murād **olsunlar** anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*olsunlar, -sun, -lar*]
32. Ĝamı şādiye dönüp hoş dil **oldı**
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*oldı, -dı*]
33. Senüñ ucuñdan **olmuşlardur** iy cān
Kaḗbetüm baña hep düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [*olmuşlardur, -miş, -lar, -dur*]
34. Şecā‘atdan bülend **oldı** külāhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*oldı, -dı*]
35. Medine birle Bađdāduñ arası
Pür **oldı** ceş-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [*oldı, -dı*]
36. Tene tîr itmez **oldı** hiç te’sîr
Belürdi kesmede baş ‘ac-z-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [*oldı, -dı*]
37. Kaḗ başmış-idi Mecnûmı heybet
Vücüdi **olmuş-idi** ğarḳ-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104*). [*olmuş-idi, -miş, --idi*]
38. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızımı dîve virmekden bir ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [*olam, -am*]
39. İdüp āzād-ı ğamdan **olĝıl** āzād
Vü ger ni Tañrı ḥaḳḳı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82*). [*olĝıl, -ĝıl*]
40. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrān
Niçe şekker **k’olmaz** aña hem-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*k’olmaz, -k’, -ımaz*]
41. Saña ben ḥasteden **olsun** vaşiiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*olsun, -sun*]
42. Gel **ol** bu māh-ı nev birle hem-āĝüş
Vü ger **ol** perdeden virürseñ āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [*ol,]*
43. Öĝüt virdükce daḥı **oldı** efzün
Düşe bir ḥirmene çün nār-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [*oldı, -dı*]
44. Seni terk idüp oldı ḥaşmuña yār
Olur bu māh-rûlar bî-vefā-ḥû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [*olur, -ur*]

45. **Çamu bed-‘ahd olur** bî mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*olur, -ur*]
46. Veli kılmağı erine hiç meylî
Dem **olmaz** k’ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [*olmaz, -maz*]
47. **Çabûl olmayısar** ‘özrüñ bil anı
Elûñden şol zamân-kim gide mağşud (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*olmayısar, -ma, -y, -ı, -s, -ar*]
48. Yeg **ola** pes harâbe olsa câyum
Güm oldı tut ki bir kem hâk-i râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [*ola, -a*]
49. Olur mı vahşî hiç mu‘tâd-ı merdüm
Çü gâv **olmağdan** âdem nefse tâbî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*olmağdan, -mağ, -dan*]
50. Olur mı vahşî hiç mu‘tâd-ı merdüm
Çü gâv olmağdan âdem nefse tâbî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*olur, -ur*]
51. Kî zârî kend’özünüñ kârî kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*ol,]*
52. Dil odına yaşuñdan âb-rîz **ol**
K’ölem ğasluñ **ol** âb-ıla idem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12*). [*ol,]*
53. Diri **oldı** iki gün ol dil-figâr
Ecel çıqup kemîninden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [*oldı, -dı*]
54. Eyülük yatlılığdan kıla şanma
Yamanlık **olsa** bir şahşuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [*olsa, -sa*]
55. Ger **olmaduñisen** râzî vü hoşnüd
Ne çäre böyle imiş emr-i tağdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [*olmaduñisen, -ma, -duñ, -isen*]
56. Anuñ yanına destür **olmadın** hiç
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [*olmadın, -ma, -dın*]
57. Kılardı quyruğıyla süpürüp pāk
Kamu vahşilere **olmuş-iken** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*olmuş-iken, -muş-, -iken*]
58. Getürüñ görelüm ne **oldı** hâli
Müvekiller kilâb önünde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [*oldı, -dı*]
59. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından habîr **olan** cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*olan, --an*]
60. Nevâle **oldı** incirüñ ğurâbe
Dirîğâ ğamdan **oldı** bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*oldı, -dı*]
61. Tuz itmek hağkını n’itdün aradan
Eger **olduñsa** ğayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [*olduñsa, -du, -ñ, -sa*]
62. Olur merdüd-ı dergâh-ı ‘inâyet
Tirâz-ı nâme çün geldi temâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 18*). [*olur, -ur*]
63. Kî ‘üryânlık kişîye ‘ayb **olur** key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [*olur, -ur*]
64. Olacak oldı vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâkı‘ oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [*olacak, -acak*]
65. Yolu geh deşt **oldı** gâh vâdi
Şoñ ucı gördi k’olup ğarğa-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [*oldı, -dı*]
66. Tururlar san ol ortada Süleymân
Hişâr **olmuşlar** idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [*olmuşlar, -muş, -lar*]
67. Benüm âvâre **olmama** bahâne
Bizüm iğlimümüzdür şehr-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [*olmama, -ma, -m, -a*]
68. Ne hōd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend **olmağ** olur hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [*olmağ, -mağ*]
69. Kî **olmaz** rişteden aşlâna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [*olmaz, -maz*]
70. Şebe döndi ğünü soñ **oldı** ‘idi
Tehî düşdi yimekdin uyğudan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*oldı, -dı*]
71. Refîk ü hem-ser **olmaz** piyâde
Añup efsâne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12*). [*olmaz, -ı, -maz*]
72. Saña ben hâkden **olsun** vaşîyyet
Kî şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*olsun, -sun*]
73. K’ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem **oldı** ‘ankebüñân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55*). [*oldı, -dı*]

74. Muķırr **ol** ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel űiri saña çün zahmet ide (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [ol,]
75. Cihānda andan **oldı** aşikārā
Meger kim geçdi bir gün hātırından (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [oldı, -dı]
76. Rızāñi dil seririne emir it
Kānā‘at tahtı üzre űehriyār **ol** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [ol,]
77. Ferāğāt kiűverinde kāmķār **ol**
Çeküp nefsiñ segin zencir-i űabra (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [ol,]

ol: Mümķün değil.

1. Olımaz çarh atınıñ hem-rikābı
Tutıűdurur kılıcı āfıtābı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [olımaz, -ı, -ma, -z]
2. Ki hem küűti **olmaz** űir ile büz
Süvār-ı kürre-i aşķar-nijāde (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [olımaz, -ı, -ma, -z]

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

1. ‘Aceb űüride-hāl **oldum** reh-i ‘iűkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ķan gözlerüm űad bār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [oldum, -du, -m]
2. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeűte **olmuűdur**
Viűālüh Hızrı irmezse benüm hālüm olur düűvār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [olmuűdur, -miű, -dur]
3. Āhum āteű-nāk u eűķüm **oldı** hün-bār el-firāk
Oldı gerdünüñ cefāsi űiddetinden Ĥamdıyā (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [oldı, -dı]
4. Zīb-i cihāna aldanuban **olmaduñ** ferah
Faķrı meűaķķatından anuñ çekmedüh elem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [olmaduñ, -ma, -duñ]
5. Nür-i ‘adlıñden Ķarāman ili döñdi Yeűribe
Oldı sūri Ķonya űehrinüh ĥarim-i muħterem (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [oldı, -dı]
6. Kemāl-i zātuñ **oldı** çünki taħķik
Ĥalāyık buldı andan ‘ilm-i tevfiķ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [oldı, -dı]
7. űifatuñdan **olupdur** deng ü meftün
Niçe Leyli-yi ‘ākıl hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13*). [olupdur, -up, -dur]
8. Olupdur ķudretiyle tār-ı ĥurűid
űan ibriűim-i ‘üd ü çeng-i nāhīd (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [olupdur, -up, -dur]
9. ‘İbādetden kimi maķhūr **olupdur**
űeķāvetden kimi mağfür **olupdur** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [olupdur, -up, -dur]
10. ‘İbādetden kimi maķhūr **olupdur**
űeķāvetden kimi mağfür **olupdur** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [olupdur, -up, -dur]
11. Ķam ü derdile **olam** ben tebeh-kār
Ecel nez‘i cidāline giriftār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [olam, -a, -m]
12. Ecel engüűti **oldukda** gelü-gir
Yem-i cūduñdan itme ķatre taķűir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [oldukda, -dukda]
13. Geçüp ol ķaűrdan sulţān-ı encüm
Pes **oldı** ĥüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [oldı, -dı]
14. Ķodı bu cümleden çün pāy-ı bīrün
Pes **oldı** maħrem-i eyvān-ı bī-çün (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186*). [oldı, -dı]
15. Süleymāna rikābı ĥātem **olmuű**
Yaħūd engüűter-i űāh-ı Cem **olmuű** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [olmuű, -miű]
16. Hezārān ‘izzile **olup** dü-tā ķad
Selāmın aldı bunlaruñ Muħammed (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115*). [olup, -up]
17. ‘Aceb mi ķuţbı **olursa** cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muűţāfānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [olursa, -ur, -sa]
18. Ki **olmuűdur** bu ‘aşruñ pādıűāhı
Cemī‘ ‘ālemüh püűt ü penāhı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [olmuűdur, -miű, -dur]

19. Cemāli şem'i **olsun** 'alem-efrüz
Şebi mi'râc **olsun** rûzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [olsun, -sun]
20. Cemāli şem'i **olsun** 'alem-efrüz
Şebi mi'râc **olsun** rûzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [olsun, -sun]
21. Sa'âdetle günü gündən yeg **olsun**
Hâdengi düşmen içine ig **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [olsun, -sun]
22. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân **oldı** nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [oldı, -dı]
23. Atı na'linden almış mäh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün **oldı** halka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [oldı, -dı]
24. Münevver zihni açmağda mu'ammâ
Şan **olmuşdur** kılid-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30*). [olmuşdur, -miş, -dur]
25. Ğil-ı 'adlinden **olmuşdur** hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33*). [olmuşdur, -miş, -dur]
26. Ğil-ı 'adlinden **olmuşdur** hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105*). [olmuşdur, -miş, -dur]
27. Türâb ikbâl-i cüdiyla zer **olsun**
Ağu yâdiyla anuñ şekker **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [olsun, -sun]
28. Türâb ikbâl-i cüdiyla zer **olsun**
Ağu yâdiyla anuñ şekker **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [olsun, -sun]
29. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim **ola** bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [ola,]
30. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem **ola** 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [ola,]
31. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh **ola** dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [ola,]
32. Kamer kim gice **ola** bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûri pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [ola,]
33. Çün **ola** hicrden giryân u nâlân
Dir ölümüm önüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [ola,]
34. Elinden her k'anuñ bir câm ide nüş
Ayıklığa meger düşde **ola** tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [ola,]
35. Ola dil derdinüñ cânum zebünü
Velî şimdi getirsem 'akdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [ola,]
36. Ki ben bî-çareye tavk **ola** zencir
Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [ola,]
37. Ki ben mağz olam ü pöst **ola** ol cân
O yeg kim ben niķab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ola,]
38. Ki içinde **ola** her hâli mektüb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [ola,]
39. Ki 'aşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u hatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [ola,]
40. Ceride yeg-durur k'andan **ola** pāk
Budur görünmemekden aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [ola,]
41. Ola göñlüm gözüm bî-ferr ü bî-nür
Çün ura hazretüñ bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [ola,]
42. Ki soñra virmeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht **ola** bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [ola,]
43. Aña geldüm ki kâmum **ola** dâne
Beden kim câh-ı ka'ridur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [ola,]
44. Niçe mürüñ dehânında **ola** âh
Lebüñ kim cânlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [ola,]
45. Özine baht-ı devlet yâr **olsun**
Uzun 'ömriyle ber-hürdâr **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [olsun, -sun]
46. Gažabla k'ola bir deryâya nâzır
Su yirine od **olur** anda hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [olur, -ur]
47. Ayağma nişâr olmasa bir cân
Şuya batsun **olursa** âb-ı hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [olursa, -ur, -sa]
48. Bu bâğa bir şecer dikedüm bahârî
Kim **oldı** mive-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [oldı, -dı]

49. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay **oldı** yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [oldı, -dı]
50. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü **oldı** hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [oldı, -dı]
51. Dil ü cāndan taleb-kār **oldum** āhir
Ki idem ğaybdan bu genci zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [oldum, -du, -m]
52. Olısar ‘aķıbet meşhūr-ı devrān
Şehinşāh-ı gürüh-ı müstemendān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 267*). [olısar, -ısar]
53. Oğulsuzlıktan iñen **olma** derhem
Ki hoşdur başına sultānlık ādem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [olma, -ma]
54. Turur gülnār çün tennür-ı pür-nār
Gülistān andan **olmuş** germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [olmuş, -mı]
55. Semen dendānın açmış nitekim dūr
Aña minķār-ı bülbül **olmuş** enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [olmuş, -mı]
56. Hevā-yı hoşdan **olmuş** şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i Çin şahrā-yı Tātār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [olmuş, -mı]
57. Mey-i rāhatdan **olup** ser güşāde
Çü sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [olup, -up]
58. Olup ma‘şūk-ı şevķüm rü-güşāde
Murādum sākisi virmişdi bāde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29*). [olup, -up]
59. Anuñla mūnis **olup** niçe günler
Harām itdüm gözüm h“ābı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [olup, -up]
60. Define muṭribūñ ol bezmde bil
Meh **oldı** pūşış ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [oldı, -dı]
61. Perī-ruhlardan evvel **oldı** kāmil
İki üç yılda **oldı** dāniş-āmüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [oldı, -dı]
62. İl içre dāstān **oldı** cemālī
Dişi lü’lü yüzi hūrşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [oldı, -dı]
63. Virürdi göñlüni ol gül‘izāre
Mu‘anber ca‘dı **oldı** piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [oldı, -dı]
64. Ruḥ-i şin üzre **olmuş** katre-i eşk
Ĝamından şāddur bi-h“āb u pür-Ĝam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [olmuş, -mı]
65. Bakup yüzine şād olurdu hem şāh
Dün ü gün meyden **olmaz** idi hālī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [olmaz, -maz]
66. Meger bir şeb ki dehr **olmuşdı** pür nūr
Kamer raḥşān idi çün tal‘at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [olmuşdı, -mı, -dı]
67. O havz içinde ābuñ her ḥabābı
Şan **olmuşdur** nücüm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16*). [olmuşdur, -mı, -dur]
68. Katı şūrīde vü divāne **oldı**
Ki nāmı ‘ālem etrāfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [oldı, -dı]
69. Dilüñ şol naķşdan kim pür Ĝam **olmuş**
Tuyup anı ḥasuduñ ḥurrem **olmuş** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [olmuş, -mı]
70. Saçı **olursa** ger maķşūd u kāmūñ
Nazar eyle kara zūlfine lāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [olursa, -ur, -sa]
71. Çü bulmuş vesmeden ebrūları fer
İki bādām bergi **olmuş** aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [olmuş, -mı]
72. Ruḥı lā‘linden **olmuş** Hızr ābı
Zeneḥdānı ol ābuñ bir ḥabābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [olmuş, -mı]
73. Çü menzilĜāh **oldı** piş-i ḥargāh
Cemāl-i yārı idindi nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [oldı, -dı]
74. Yaḥūd mānend-i ķālīb **olmuş** idi
Ki cān anda şeker-leb **olmuş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [olmuş, -mı]
75. Yaḥūd mānend-i ķālīb **olmuş** idi
Ki cān anda şeker-leb **olmuş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [olmuş, -mı]
76. Meh-i tābānuñ **oldı** hālesi şan
Gülüñ pīrāhenine zer giribān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [oldı, -dı]
77. Buyurdu tiz ki ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i Ĝonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [ola, -a]
78. Çün ol reşk-i bütān-ı Kāndehārī
Şeker tengi gibi **oldı** hişārī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [oldı, -dı]
79. Çıkamaz taşra idüp bir bahāne
Maķāmı **oldı** her dem künc-i ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [oldı, -dı]

80. Ruḥı ger za'ferāna **oldı** nezdik
 Ṭabancayla ṭutardı sürh anı lik (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [*oldı, -dı*]
81. Biñ er 'ışkuñda ṭutkim mübtelâdur
 Saña ma'sûka **olmaḵ** ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [*olmaḵ, -maḵ*]
82. Çün el ire maḥall-i töhmet **olur**
 Çıkar bâzâra vü bi-hürmet **olur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [*olur, -ur*]
83. Çün el ire maḥall-i töhmet **olur**
 Çıkar bâzâra vü bi-hürmet **olur** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [*olur, -ur*]
84. Yaḳini ḥarfi levhinden **olup** ḥak
 Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*olup, -up*]
85. İşi her lâhza **oldı** nâle vü zâr
 Belâ zencirine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [*oldı, -dı*]
86. Çü mâh-ı nev za'if **oldı** vü rencür
 Ki ḥurşidinden itdi çarḥ anı dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [*oldı, -dı*]
87. Bırakdı ihtiyâr u şabri yek-bâr
 Ki rüsvâ-yı zuḳaḵ **oldı** vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [*oldı, -dı*]
88. Şu resme itdi anı 'ışḵ-ı dil-ârâm
 K'idemez **oldı** hiç bir yirde ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*oldı, -dı*]
89. Şehinşâh-ı serîr-i seng **oldı**
 Başı her taş-ıla hem ceng **oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 55*). [*oldı, -dı*]
90. Başında perçem-i 'anber-feşâni
 Şan **olmuş** murğ-ı 'ışkuñ âşiyânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*olmuş, -muş*]
91. Yaşından kim çü la'l **olmuşdı** raḥşân
 Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69*). [*olmuşdı, -muş, -dı*]
92. Kaçan ğam 'atşımuñ **olsa** zebûni
 Yaşından âb-veş içerdı ḥûni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [*olsa, -sa*]
93. Kaṭı şa'b **oldı** günden güne kârı
 Özinden cezbe-i ğam kıldı 'ârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*oldı, -dı*]
94. Neden düşmek bu resme deşt ü ğara
 Enis **olmaḵ** ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*olmaḵ, -maḵ*]
95. Ata **olmayan** âdem bir niçe ğâh
 Degildür mihr-i ferzendiden âĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*olmayan, -ma, -y, -an*]
96. Delü **olmuş** aña ne ser ne sâ mân
 Girîbân çâk çâk u pâre dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*olmuş, -muş*]
97. Maĝâra içre cild ü beyza-i mâr
 Kefen-i kâfûr **olur** aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [*olur, -ur*]
98. Bugün **oldum** kabîlem içre ben ḥâr
 K'idir yârânlarum benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*oldum, -du, -m*]
99. Cihân içinde **oldum** nâ-ḥalef ben
 Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*oldum, -dum*]
100. Ğamin yime gözümün iy mükerrem
 Ki **olmaz** âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*olmaz, -maz*]
101. Yu var ben ḥaste-dilden dest-i ümmid
 Ki **olmuşam** esîr-i derd-i câvid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58*). [*olmuşam, -muş, -am*]
102. Gözi saḳka **olan** müjĝanı ferrâş
 Cebîni yârı eşiginde naḳḳâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [*olan, -an*]
103. Maḥabbet deştinün şâhib-ḳarârı
 Şikâr-ı 'ışḵ **olan** cân-ı figârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14*). [*olan, -an*]
104. Kamu endâmı zîbâ câmelerden
 Egerçi **oldı** maṭbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [*oldı, -dı*]
105. Ḳoḥulayup buḥûr-ı müşĝ-fâmı
 Çü nâfe ḥoş nesim **oldı** meşâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*oldı, -dı*]
106. Eger taḳdîr olur-ise muvâfiḳ
Olasın mâhe ol ḥurşid-i lâyık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [*olasın, -a, -sın*]
107. Yâḥûd mevtümde bu ĝisû-yı çün şeb
 Kefen kâfûr **olmuşdur** müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [*olmuşdur, -miş, -dur*]
108. Mizâc-i âsumândan ıssılık dür
 Güneş göstermez **oldı** kimseye nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [*oldı, -dı*]
109. Havâdan bād **olmuş** berf-i rîzân
 Ḥarâret mülki dünyâdan ĝürîzân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [*olmuş, -muş*]

110. Yağ **olmuş** künde-i ğam pây-ı âbe
Gülistânî şitâ virmiş ħarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*olmuş, -miş*]
111. Koyup mâhî şovukdan cüy-ı âbı
Gelüp her meclisün **olur** kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*olur, -ur*]
112. Şafâdan ‘andelîb-i ħüb-âvâz
Şan **oldı** rûh-ı tûfisine dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*oldı, -dı*]
113. Benem çün ‘ışkına anuñ giriftâr
Niçün sen **olasın** mennâ-ı dîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*olasın, -a, -sın*]
114. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Kâtı âşüfte **oldı** vü diger-ĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*oldı, -dı*]
115. O çetr olmuş-ıdı ta’yîn konağı
Ol **oldı** hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*oldı, -dı*]
116. Bir ulu dirnek **olup** tûrdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*olup, -up*]
117. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe **olur** lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*olur, -ur*]
118. Yımez şol mârdan kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühresiyle ‘aklı **olan** zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42*). [*olan, -an*]
119. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift **olmaz** firişte birle ĥiç ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*olmaz, -maz*]
120. Çi ger âteş **olur** pür-şu‘le vü nūr
Velî eymendür andan her k’ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [*olur, -ur*]
121. Çün ola bu ĥikâyet ‘âleme fâş
Baña ta‘n eyleyici **olur** evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*olur, -ur*]
122. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nūr
Ķarañu **oldı** mişl-i turre-i ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60*). [*oldı, -dı*]
123. Bunı didi vü ĥâmüş **oldı** ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*oldı, -dı*]
124. Düşerse taḅ‘ına vaz‘ı muvâfiķ
Pes ola köpeğün **olmağa** lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*olmağa, -mag, -a*]
125. Senün feryâd u nâluñ her sehgâh
Olupdur rehber-i ‘uşşâķ-ı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 38*). [*olupdur, -up, -dur*]
126. Şarâb-ı ‘ışkdan maĥmûr **olmuş**
Vücûdi ‘ışķ envâriyla tölmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*olmuş, -miş*]
127. Cihânı tûtdı günden güne nâmı
Ķamu âşüftelik **oldı** tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*oldı, -dı*]
128. Çü ‘ömr âläyişinden ķurtulam pâķ
Ķayâli birle **olam** münis-i ĥâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54*). [*olam, -a, -m*]
129. Tâleb-ķâr **olmadan** Leyliye gel vâz
Çeķil şürîde-ĥâl olmaķdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*olmadan, -madan*]
130. Olupdur tînetüm perverde-i ‘ışķ
Memâtum ĥâilidür perde-i ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15*). [*olupdur, -up, -dur*]
131. Güzellendi vü bedr **oldı** hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [*oldı, -dı*]
132. Ķamîde ķaddi **oldı** ĥîz-rânî
Ruĥ-ı zerdine reng irdi erġuvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*oldı, -dı*]
133. Yaban dîvânesi **oldı** ĥiredmend
Çözildi mübtelâ-yı ġârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181*). [*oldı, -dı*]
134. Didî kim bu ne sözdür ‘aķldan dūr
Delürüp **olmasun** inende maġrûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*olmasun, -ma, -sun*]
135. Görür mażmûnün anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kinden **olmuş** süĥan-ġüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*olmuş, -miş*]
136. Çü Mecnûnuñ sözin ol şâĥş işitdi
Ķodı ĥayrân **olup** bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*olup, -up*]
137. Kılıçlar yürüdi vü ķopdı ġavġâ
Pür **oldı** küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*oldı, -dı*]
138. Ķirîv-ı ĥarbden meydân-ı ‘ayyûķ
Şan **oldı** mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [*oldı, -dı*]
139. Pür **olmuş** gördi şahrâ tiġ ü ĥançer
Cihânı ķabzamış emvâc-ı leşķer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*olmuş, -miş*]

140. Kimün başına ursa kîn-ile gürz
 Tağıdurdı ger **olsa** küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [olsa, -sa]
141. Mekân **olur** oka geh fikr-veş dil
 İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [olur, -ur]
142. Ki vir iy dâver-i devrân bize dâd
 Öñinde iy **olan** a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [olan, -an]
143. Saña alıvirelüm hürmet-ile
 Hem **olsun** ferrûh ü zibâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [olsun, -sun]
144. Cihân târik ü teng **oldı** ser-â-pâ
 Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [oldı, -dı]
145. Kılan eski emekdārını mahrûm
 Dilerdün kim **olam** rüsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [olam, -a, -m]
146. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hün
 Cihāna āhı **oldı** âteş-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [oldı, -dı]
147. Hevāda uçmağa başladı huffāş
 Felekte bir çerāğ **oldı** her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [oldı, -dı]
148. Yaḥūd bir çeşm-i zāğ **oldı** her encüm
 Çerāğ-ı bezm-i miḥnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [oldı, -dı]
149. K'olupdur kara baḥtum gibi cāmuñ
 Niçün şeb-reng **olduñ** iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [olduñ, -du, -ñ]
150. Ki bu vech-ile **olduñ** sülte-ten
 Benüm başumda baḥt-ı pür-belāsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [olduñ, -du, -ñ]
151. Çi seng **olmuş** anuñ bünyādı çi ḥāk
 Kurudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [olmuş, -muş]
152. Şan **oldı** çeşmi ebr-i nev-bahārī
 Çün irdi bu ġarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [oldı, -dı]
153. Bu resme der-be-der **olup** gezerken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [olup, -up]
154. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
 Kādūñdür şem' **olmuş** adı 'ar'ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [olmuş, -muş]
155. Ki püşti her birinün bār ile pür
 Şeker-bārından **oldı** üştürān leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [oldı, -dı]
156. Degül rāzī meger kim **ola** Mecnûn
 Ki eydür almazam 'ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [ola, -a]
157. Pür **oldı** eşk-i hünin-ile çeşmi
 Olup meşşāta āşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [oldı, -dı]
158. Olupdur barmağumda ḥalka-i mār
 Sivārum kim didün ḳol bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [olupdur, -up, -dur]
159. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
 Kāmer **oldı** 'arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [oldı, -dı]
160. Şan **oldı** ol düğünde bir ḫabaḳ zer
 Dirilüp bir araya serv-ḳaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [oldı, -dı]
161. Pür **oldı** hün-ı dilden taşt-ı çeşmi
 Olup çeşmi anasınuñ da hün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [oldı, -dı]
162. Ki bir arada cem' **olmaz** iki rüz
 Vü ger nī ḥāldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [olmaz, -maz]
163. Bu ḫuḫbe admadur bir şehriyāruñ
 Bu beste kim **olupdur** şekker-āmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [olupdur, -up, -dur]
164. Ki od **olmuş** yiri hem-çün semender
 Be-nā-geh ol tezerv-i āteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [olmuş, -muş]
165. Seni yüz yıllıḳ olsañ eylemez yād
 Egerçi mihrībān **olur** ḳatı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [olur, -ur]
166. Nedür derdün senün bir 'avrat için
 Degül bir biñ daḫı **olursa** 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [olursa, -ur, -sa]
167. Seni yüz kerre ḳılmaz derd-ile yād
 Gelin **olalı** bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [olalı, -alı]
168. Sen eller bezminün olduñ çerāğı
 Ben **oldum** bülbül-i bāğ-ı ġam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31*). [oldum, -du, -m]
169. Sen eller bezminün **olduñ** çerāğı
 Ben oldum bülbül-i bāğ-ı ġam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [olduñ, -du, -ñ]
170. Dil-ile boyaduñ cāna beni sen
 Yeñi yār-ile **olduñ** ḫurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [olduñ, -du, -ñ]

171. Țurur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı **olursa** şevher (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17). [olursa, -ur, -sa]
172. Gönildi şöyle kim virâneye büm
Varup gördi ki **olmış** hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41). [olmuş, -miş]
173. Biline postdan çekmiş izârı
Nitekim mâr **olmuş** pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57). [olmuş, -miş]
174. Beden hâkî idi hâk **oldı** câyı
Cihâna ‘âdet ü erkân u pişe (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38). [oldı, -dı]
175. Cihânda kaldı ehl-i mekr ü destân
Cihân cây-ı mezellet **olmasa** ger (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63). [olmasa, -ma, -sa]
176. Giriiftâr idi vü zindân-ı ğamda
Dağı beter yetim **oldı** vü bi-kes (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41). [oldı, -dı]
177. Ne hüd bir lâhza **oldum** hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm ğuşşamla derdi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78). [oldum, -du, -m]
178. Gülistânuñda **oldum** nağl-i bî-bâr
Baña itdüklerüñ ihsânı her dem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86). [oldum, -du, -m]
179. Hârîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakķâ **olan** müjġanı ferrâş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19). [olan, -an]
180. İdebilmez aña bülbül taħammül
Senüñ gülzârüñ **oldı** mesken-i zâġ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97). [oldı, -dı]
181. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb **olduñ** bu resme iy ser-efrâz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91). [olduñ, -du, -ñ]
182. Ğarîk-ı firķat ü giryân-ı ‘ışķum
Saña kim **olsa** yüz biñ ‘aşîk-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27). [olsa, -sa]
183. Ya pîç-â-pîç **olmış** ef’idür bu
Benefşeyle pür **olmış** âstindür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18). [olmuş, -miş]
184. Ölüminden cihânda itmeyen bāk
Nişân-ı tîr-i derd **olan** vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37). [olan, -an]
185. Vücûdı **oldı** ġarķ-ı nür-ı taħķîk
Anuñ kim cânına virmez hidâyet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16). [oldı, -dı]
186. Benefşe gibi cāmum **oldı** nîli
Bu mâtemde saña ķılmaġa yârı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154). [oldı, -dı]
187. Baña hâr-ı tarîk **olur** niġeh-bân
Vü ger hüd ġüşe-i bâma ķılam meyl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64). [olur, -ur]
188. Ki **olmuş** rîze kâfür üzre ‘anber
Sütürî fûrce-i ķaşr-ı vefâdur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42). [olmuş, -miş]
189. Bu şüret n’eylesün hâli mu‘ayyen
Vücûd-ı çâkuñ **olmuş** ser-te-ser hâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35). [olmuş, -miş]
190. Ki **olur** bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir iġer nedendür h’âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8). [olur, -ur]
191. Sen **olma** rişte mânendi girih-nāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24). [olma, -ma]
192. Yine başladı gözden dökmeġe hün
Yine vahşîlerle **oldı** hem-kâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47). [oldı, -dı]
193. Ki olasın hâcetinden halkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes **olma** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 73). [olma, -ma]
194. Veyâhüd ġürbe-i h’ân-ı kes **olma**
Geġin çün şem’-i dest-i rencüñle (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74). [olma, -ma]
195. Şahârî **oldı** şan-kim cây-ı maħşer
Harâretten göyindi verd-i hâmrâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66). [oldı, -dı]
196. Olup-dururdu mu ‘tâd-ı ded ü dâm
Görüp her birisinden ‘izz u raġbet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 90). [olup-dururdu, -up, -durur, -dı]
197. Olupdur ġonca jengârı fetile
Dil-i lâle ki sevdâdan ķarâdur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54). [olupdur, -up, -dur]
198. Şu resme kim yaşıñdan la‘l **olur** seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [olur, -ur]
199. Ruġ-ı bâġ **oldı** ġüliden erġuvânı
ġül-i aħmerden **oldı** her leb-i cü (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24). [oldı, -dı]
200. Çemen şahını kıldı bir taġak ġül
Cihân çün bâġ-ı cennet **oldı** hoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29). [oldı, -dı]
201. Nifâķ ü cehl ‘örf **oldı** zamânda (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56). [oldı, -dı]

202. K'ol aradan sürer maṭlûbî gâyib
Daḥı beter za'if **oldı** vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [oldı, -dı]
203. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yaḥ
Bir âteşhâne **oldı** dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [oldı, -dı]
204. Yiri tâ **oldı** menzilgâh mî'âd
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [oldı, -dı]
205. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı **oldı** ol serv-i revânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [oldı, -dı]
206. Ki cân **oldı** nesim-i müşg-ile pür
Bu bû büyi degildür nev-baharuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [oldı, -dı]
207. Kabûl it benden **olsun** saña bahşış
Dönüp kıldı derünü râzını fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [olsun, -sun]
208. Dil ü cân **olsun** ol büyün fedası
Didi pîr aña k'ol mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [olsun, -sun]
209. Ki süzından vücûdum **oldı** biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [oldı, -dı]
210. Murâdum maḥzenine sen nigeh-bân
Ben ol düzdüm ki ğâlib **olmadan** renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [olmadan, -madan]
211. Eger zehr içem **olur** cānuma nüş
Aña beñzer senüñle bende aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [olur, -ur]
212. Yoli geh seng ü geh ḥâk **oldı** geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [oldı, -dı]
213. Şafâdan **oldı** key ḥöş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥöş geldüñ ü şâdî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [oldı, -dı]
214. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrumüñ **oldum** ğarıbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [oldum, -du, -m]
215. Yaşmuñ ḥünü **olmuş** cüy-ı Ceyḥûn
Vuḥûş etrâfin alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [olmuş, -miş]
216. Olur her şeb maḳâmum bir ḥarâbe
Sen âdem oğlanısın vaḥşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [olur, -ur]
217. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb **olursañ** pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [olursañ, -ur, -sa, -n]
218. Helâkı ṭab'uh **olur** tüz ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [olur, -ur]
219. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme **olmuş** idüm bende ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [olmuş, -miş]
220. Vücûdum buldı ol ğamdan rehâyı
Olursın sen daḥı varduḳca ḥâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [olursın, -ur, -sın]
221. Şudâ' **oldı** özine ülfet-i ḥalk
Ḥalâyıḳdan şadâkat umma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56*). [oldı, -dı]
222. Ki **olmuş** bâr-ı şâḥ-ı naḥl-i tâze
Letâfetde leb-i cân-bahşı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48*). [olmuş, -muş]
223. Yiri hem Zeynebün **olmuşdı** âteş
Kılarıdı Zeyd Zeyneb diyü feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [olmuşdı, -miş, -dı]
224. K'ire âşüftelik **olur** ḥakâret
Çü sensin kişver-i 'aḳl içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [olur, -ur]
225. Ki tâ bir pâre şıḥhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbiḥ **oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [oldı, -dı]
226. Az az şıḥhat bulup vaḳtı biḥ **oldı**
Mizâcı süstlikden ḳurtılup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [oldı, -dı]
227. Vücûdı ten-dürüst **oldı** vü muḥkem
Velikin bed ğidâlardan o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [oldı, -dı]
228. Zebün **oldı** vü ğâyet düşdi rencür
Ḥayâta ḳalmadı daḥı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [oldı, -dı]
229. Maḳâmı daḥme **oldı** ol ḥümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [oldı, -dı]
230. Yidi gün **oldılar** anda dil-efğâr
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [oldılar, -dı, -lar]
231. Kişiye böyle bî-rüz **olmasun** şeb
Çü luṭfuñ bî-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [olmasun, -ma, -sun]
232. İştisün ḥalk uyan bir dem fiğânûñ
Başuñda erre **olsun** efser-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33*). [olsun, -sun]

233. Dem urup şubhdan virmezsiñ āvāz
Tenūne bālūñ **olsun** tīg-ı kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [olsun, -sun]
234. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz **oldı** ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [oldı, -dı]
235. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-gâyet **oldı** ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [oldı, -dı]
236. Şadâyı dehre şalmaz **oldılar** güş
Tolayu alup ol şirân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [oldılar, -dı, -lar]
237. Firişteyle muķârin oldı yâ hür
Olur ol 'âşıkun ferhunde-hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99*). [olur, -ur]
238. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [olur, -ur]
239. Çü bir cân idik **olduķ** iki pâre
Yoğum ben hâzretühledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [olduķ, -duķ]
240. Velî dildür vücüdum üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan **olmuşdur** zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [olmuşdur, -miş, -dur]
241. Ki gül-reng **olmuş** eşkünden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [olmuş, -miş]
242. Senüh hârân **olupdur** seng-i hârâ
Maķāmuñdur dem-â-dem vâdi vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [olupdur, -up, -dur]
243. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan **olur** gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [olur, -ur]
244. Hezâr **oldı** bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26*). [oldı, -dı]
245. Velikin dide-i pâkiyle baķdı
Ki 'âşık pāk-bāz **olmasa** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [olmasa, -ma, -sa]
246. Bir iken mihrî yârına yüz **olur**
Kişide pâklık birle gerek 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52*). [olur, -ur]
247. Belâ mâtemgehññ sügvârı
Perişân-hâtır **olan** derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 17*). [olan, -an]
248. Çemen âyinesin bozdı tanuķlık
Kılıcı bîdüh **oldı** zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [oldı, -dı]
249. Çemen şahnı anuñ-çündür kefen-püş
Şan **oldı** sevk-i hâne mesken-i bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [oldı, -dı]
250. Kim anı münfa'ıl kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 53*). [olup, -up]
251. Ruħı âyinesinden pāk **ola** gerd
Çü baķdı aña bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [ola, -a]
252. Şanasın **oldı** tennür içre âteş
Işırđı lâ'limi teb-hâle-i ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [oldı, -dı]
253. Özin destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıhhati **oldı** müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27*). [oldı, -dı]
254. Kara hâli-ile **oldı** hem-âğuş
Cemâlinde olan her dürr-i ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34*). [oldı, -dı]
255. Şanasın **oldı** iki âteşin gül
Ža'if **oldı** be-gâyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [oldı, -dı]
256. Ölümi hücceti **oldı** müseccel
Fenâ bādı söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [oldı, -dı]
257. Tenin pirâheninde çâk o maħbûs
Şan anuñ mâteminde **oldı** hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [oldı, -dı]
258. Ki **oldı** pāk cismüh ğarķa-i hâķ
Eyâ serv-i revân bizden ne gördüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [oldı, -dı]
259. Žarûri beyze-veş **oldı** kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nâzenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [oldı, -dı]
260. Şan **oldı** hulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi **oldı** ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74*). [oldı, -dı]
261. Şan **oldı** hulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi **oldı** ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [oldı, -dı]
262. Ölüden buldı bir tâze revâni
Nigârin-i hişâr **oldı** hişârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99*). [oldı, -dı]

263. Ne taşdan inkişâr irmişdi el-ân
 Kātuñdan idemez **oldum** güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [oldum, -dum]
264. Tapuñdan tuyamaz **oldum** haber hiç
 Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [oldum, -dum]
265. Hem oldılar yine ‘uqbâda hem-mehd
 Bihişt-i döstan **oldı** ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [oldı, -dı]
266. Bahâr u büstân **oldı** ol ziyâret
 Havâlisine tâ kim pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [oldı, -dı]
267. Ki **oldı** fi’l-meşel firdevs-i şânî
 Ki hûbân-ı ‘Arab havrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [oldı, -dı]
268. K’âña kândil **olmuş** mihr-i enver
 Yücelmiş şol kadar ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [olmuş, -muş]
269. Per-i kerrübîyân **olmuşdı** cārüb
 Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [olmuşdı, -muş, -dı]
270. Du’â-yı ‘âşîka **olmuşdı** mihrâb
 Hayâl-i nakş-ı reng-i lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54*). [olmuşdı, -muş, -dı]
271. Yiyüp yâkütü üşenme vebâdan
Olup hînk-i tekebürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103*). [olup, -up]
272. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
 Çüridiler mi **ola** toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19*). [ola, -a]
273. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
 Ki fevt **olduğna** Mecnûn u Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [olduğna, -duğ, -ı, -n, -a]
274. Oluplardur refîk-i câvidâne
 Biri şâh-ı cihândur çäk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 74*). [oluplardur, -up, -lar, -dur]
275. Beğâ kaşırında **olur** hândân u mesrûr
 Çün urdı şem’-i hürşîd-ı pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [olur, -ur]
276. Velikin ‘âşîk **olanlara** hõşdur
 Bu resme sözlere yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [olanlara, -an, -lar, -a]
277. Olupdur cürm ü taqşîr ü me’âşî
 Siyeh-rüyum güneşden râhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [olupdur, -up, -dur]

ol: "O" işaret sıfatı.

1. Nireden kim geçe **ol** şâhzâde
 Olur ‘âşîkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [ol,]
2. ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında **ol** mâhuñ
 Ki gelse yâduma adı döker kan gözlerüm şad bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [ol,]
3. Yanaram Tûr-ı Müsî-veş tecellî nârına iy dil
 Eger ‘arz eylemezse **ol** kamer-ţal’at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [ol,]
4. Bağ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
 Hâmîd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve **ol** nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [ol,]
5. Kõmağıl nâr-ı cehennemde mü’ebbed yanmağâ
 Rûzî kıl cennetde **ol** miskîne didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [ol,]
6. Sancaquñ çüpünüñ altun başlıkıdur âfitâb
 K’âsumân-ı çâruma irürdi farkın **ol** ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [ol,]
7. Hân olaldan sen sa’âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaht u tengî vü sağam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [ol,]
8. Kağı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırında havfûñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [ol,]
9. Ki tâ zabt itmege **ol** fil-i mesti
 Tutar kavş-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [ol,]
10. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
 Kılar geh jâleden **ol** tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [ol,]
11. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
 Bulupdur dideden **ol** hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [ol,]
12. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
 Beni lutfûñdan irür **ol** zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [ol,]

13. K'açup **ol** mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Hâk yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39). [ol,]
14. İki 'âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48). [ol,]
15. Bu 'âlem reşkden oldu iki nîm
Ki 'âlem mîm-i vâhid **ol** iki mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50). [ol,]
16. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şeni'üm
Kamunuñ şâfi'isin **ol** şefi'üm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134). [ol,]
17. İdüp emr **ol** gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k'Ahmedi var eyle âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23). [ol,]
18. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan **ol** la'l üstine na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [ol,]
19. Teni nâzûklügi **ol** raşuñ el-Hâk
Kõmamuşdı harîr-i Çinde revnaç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55). [ol,]
20. Meger kim **ol** gice sultân-ı devrân
Serây-ı Ümmühânî deydi mihmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71). [ol,]
21. Revân irişdi peyk-i müste'ânı
Elinde **ol** hümâ-raşuñ 'inâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74). [ol,]
22. Gözinden çıkıdı **ol** dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87). [ol,]
23. Bisâtından turup **ol** şâh-ı 'âlem
Süvâr oldu Burâk-ı berke **ol** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90). [ol,]
24. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî üzre
Ki **ol** tâzî şafâdan bâzî üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92). [ol,]
25. Geçüp **ol** kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldu hüsrev-i evvân-ı pencüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137). [ol,]
26. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldu pür **ol** evvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148). [ol,]
27. Geçüp **ol** şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153). [ol,]
28. Ol uçmağda yorulup peyk-i hâzret
Per ü bâlinde hiç kalmadı sür'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157). [ol,]
29. Burakla **ol** mahalde kaldı Cibrîl
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161). [ol,]
30. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı maflûb
Pes uçdı bir zamân **ol** kürsî-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170). [ol,]
31. Bırakdı refrefi de anda Ahmed
Ol iki kevine nür-ı pâk-i sermed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176). [ol,]
32. Çü şâh **ol** bârgâha hâzır oldu
Kâlemler levhe dağı nâzır oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179). [ol,]
33. Çün **ol** dehlîzden taşra geldi
'Inân-ı ihtiyârın hayret aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181). [ol,]
34. Neler gördüğünü h'âce **ol** seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201). [ol,]
35. Ricâ **oldur** ki bu Hamdî garîbi
İrüre şihhate ol cân tabîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219). [oldur, -dur]
36. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarh **ol** tāk saķf olmuş-durur bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22). [ol,]
37. Sala ger sâyesini âfitâba
Ol ateş çeşmesin garķ ide âba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148). [ol,]
38. Tutup **ol** bahrden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize dağı gâvvâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7). [ol,]
39. Ne kûha kim anuñ hînki başar süm
İder **ol** yörenüñ aşlanların güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90). [ol,]
40. Döşense sâye-i kaddine bir hâk
İder başına tâc **ol** hâkî eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128). [ol,]
41. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
Şadef güşında **ol** dürre vire cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152). [ol,]
42. Velikin bu vesîleyle murâdum
Budur k'añla **ol** dergehde adum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156). [ol,]

43. Düşe **ol** şchriyāruñ dil-pesendi
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [ol,]
44. Qabâyilden ‘Arab içinde **ol** hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). [ol,]
45. Meger kim reh-güzerden bir gün **ol** şah
Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [ol,]
46. ‘Acîbü’ş-şekl bir abdâldur **ol**
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [ol,]
47. Ham-ı nahl-i kadinden **ol** müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235*). [ol,]
48. Muqarrar bildi kim **ol** pîr-i kâmil
Olur Haqdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [ol,]
49. Pes **ol** ‘ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K’öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [ol,]
50. Niyâz u nâz ile **ol** gice tırdı
Refîkînden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [ol,]
51. Görürler pür hünerdür **ol** şeker-hând
Ururlar adını Qays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [ol,]
52. Buyurdu şah dâye buldılar tîz
Ki şîrîn ola **ol** la’l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [ol,]
53. Çü bindi düş-ı mâha **ol** şeker-nüş
Qodi ağlamağı vü oldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [ol,]
54. Qaçan-kim bakdı **ol** simin-‘izârâ
Tebessüm kıldı lâ’li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [ol,]
55. Çün **ol** meh-rû qodi düşından anı
Yine kılmâğa başladı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [ol,]
56. Dilemez **ol** perî-ruhdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [ol,]
57. Bahâr eyyâmı idi **ol** zamân hem
Bihîşte dönmiş idi bâğ-ı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [ol,]
58. Şan **ol** hat idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satır-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [ol,]
59. Şaçılmış idi **ol** hat-ı nihânî
Şehâb-ı hâmeden dürr-i me’ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [ol,]
60. Çün açdum **ol** kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99*). [ol,]
61. Egerçi şem’lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler **ol** nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [ol,]
62. Nevâ-yı berbağ u çeng irdi çarha
Ki tâ çarh **ol** şafadan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [ol,]
63. Defîne muṭribûñ **ol** bezmde bil
Meh oldı püşiş ü zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [ol,]
64. Bu resme kırk gün **ol** mir-i eşref
İli in’âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [ol,]
65. Çün **ol** meh-ṭal’at irdi çâr sâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [ol,]
66. Ki dürc-i şem’-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi **ol** mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [ol,]
67. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep **ol** meh-pâreler mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [ol,]
68. Müvaşşah var vaşında oqurlar
Ne deñlü varsa **ol** mektebde maḥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [ol,]
69. Olurdu fi’l-meşel bir raḥl-i simin
Çün **ol** mihr ü fûnûnı kıldı hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [ol,]
70. Zarîf ü ehl-i fażl u ḥikmet-endüz
‘Ulûmı çün ihâta itdi **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [ol,]
71. Düşürdi dersgehden bâr-ı büngâh
Çü gitdi ḥ^wâceden **ol** serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [ol,]
72. Virürdi göñlüni **ol** gül’izâre
Mu’anber ca’dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [ol,]
73. Dimişdi **ol** zamânun bir zarîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [ol,]
74. ‘Ayân olmuşdi **ol** şeb hâleden mâh
Nitekim devr-i hatṭından ruḥ-ı şah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [ol,]

75. Turup **ol** gice çün şem' **ol** dilārā
Atası hizmetine vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [ol,]
76. Turup **ol** gice çün şem' **ol** dilārā
Atası hizmetine vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [ol,]
77. Görüp şâh **ol** cemâl-i bi-nazîri
Didi hüsni ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [ol,]
78. Bakarağ oğlına **ol** şâhib-iqbâl
Be-nâgeh yādına düşdi **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [ol,]
79. Çü geldi yādına **ol** pîr-i mâhir
Didi Kaysa anuñ hâlini bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [ol,]
80. Dağı didügin **ol** ferzend-i zibâ
Olısar 'ışkdan rüsvâ vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [ol,]
81. Bilicek kendüyi **ol** gamzesi tîr
Beni vaşf it aña didügin **ol** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [ol,]
82. Bilicek kendüyi **ol** gamzesi tîr
Beni vaşf it aña didügin **ol** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [ol,]
83. Şu resmîdi lâtif **ol** âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [ol,]
84. Bitüp **ol** gülsitânda dürlü ezhar
Koçar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [ol,]
85. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler **ol** sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [ol,]
86. Temâşâ kılmağa **ol** çâr tâkı
Aşağadan bakardı çarh tâkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [ol,]
87. 'Arûsa beñzer **ol** kaşr-i cihân-tâb
Ki haddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [ol,]
88. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış **ol** der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [ol,]
89. Bu eşkâle tahayyürdeyken **ol** mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [ol,]
90. Geçivirdiler **ol** zibâ çemenden
Gelürler gibi şahrâ-yı Hötenden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [ol,]
91. Ol evvândan yaña idüp işâret
Didiler belki bu kaşrı 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [ol,]
92. Bir evvândur başı keyvâna irmiş
Zihî keyvân ki **ol** evvâna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [ol,]
93. Qarârı qalmayup **ol** nâ-tüvânuñ
Nazâr saldı varup taqına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91*). [ol,]
94. Görür kim bir nümünesinde taquñ
Muqâbil şadrına **ol** çâr tâquñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [ol,]
95. Çün **ol** taşvîri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışka cüft ü 'akldan dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [ol,]
96. Çün **ol** nakşî görüp ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [ol,]
97. Bu hâl içinde pes **ol** tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [ol,]
98. Ol iki türfe âhünun sözünü
Bu nakş-ı dil-keşüñ garrâ yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [ol,]
99. Hem **ol** gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her bir nahli şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [ol,]
100. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin **ol** siyâh keç-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [ol,]
101. Añup **ol** şüreti feryâd iderdi
Füzün olurdu gündün güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [ol,]
102. Ki vardı **ol** havâlîde yine hem
'Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrrem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [ol,]
103. Yoğ-idi **ol** zamân anuñ gibi hân
Meger Kays atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [ol,]
104. Nüküş-ı mihr ü mâh-ı 'âlem-ârâ
Kamu **ol** âyinedendür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [ol,]
105. Hasedden **ol** perînuñ gül yañağı
Qomışdı lalenün bağrına dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [ol,]

106. Ğam-ı dendānı **ol** zībā cemālūñ
Dişini getdi yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [ol,]
107. Keminden ğamze-ile **ol** yüzi mäh
Delerdi şad-hezārān sine her gäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [ol,]
108. Ser-â-pâ olmış-idi **ol** yegâne
Hecâlet-bağş hübân-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69*). [ol,]
109. Gözi bâdemlerinden **ol** semen-ber
Nihâl-i nâze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [ol,]
110. Ruĥı lâ‘linden olmuş Hızr âbı
Zenehdâni **ol** âbuñ bir ĥabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [ol,]
111. Ne deñlü var-ise hübân-ı kabîle
Ķamusımaydı server **ol** cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [ol,]
112. Meger bir gice yüz nâz-ile **ol** mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [ol,]
113. Gelüp Leylîniñ **ol** serv-i semen-ber
Eline şandı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [ol,]
114. Ķoĥuladı çü gül destesin **ol** ĥür
Zarûri düşdi bâğ-ı şabrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [ol,]
115. Ķoyup **ol** gül bunuñ gönline dağı
Nesim-i ‘ışkdan töldi dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29*). [ol,]
116. Çün uyĥudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde **ol** nağş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [ol,]
117. TarîĶ-ı ‘ışĶ-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruĥına **ol** nigârūñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [ol,]
118. Çi ger **ol** üştür üzre düzdi mahmil
Metâ‘-ı ğamdan ammâ bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [ol,]
119. Beyâbanlarda **ol** türfe ğazâle
Sürer üştür idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [ol,]
120. Buluşduğından isterdi ĥaberler
Ki kânde olur **ol** serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [ol,]
121. Bilenler dirdi kim **ol** mäh-ı ferruĥ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [ol,]
122. Bulup **ol** cây-gâhı bu fütâde
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [ol,]
123. Temâşâ kıldı **ol** deşti ĥırâmân
Kara evler tutulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [ol,]
124. Şan **ol** ĥargehler idi anda her gäh
Göyünmüş ĥirmenân-ı leylî-yi mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [ol,]
125. Baĥarken bunlara **ol** ĥaddi lâle
Dökerken nergisi gül üzre jâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [ol,]
126. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp **ol** çetri kılmışlar münakkaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60*). [ol,]
127. Ol evvânuñ işiğı gerdi güyâ
Olupdur kuĥl-ı çeşm-i küh u şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [ol,]
128. Ya bir zībâ kafes idi **ol** evvân
K’içinde kebk idi Leylî ĥırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [ol,]
129. Çün **ol** evvânı gördi Ķays-ı bî-dil
ĤaĥîĶat bildi k’oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [ol,]
130. Hem **ol** mehde görüp bu âfîtabı
Ziyâde oldı şür u ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [ol,]
131. Ki görüp düşde **ol** zībâ cemâli
Dilinde nağş olmuşdı ĥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [ol,]
132. Çü gördi yine **ol** dildâr-ı çâlâk
Ĥadeng-i fitne kıldı bağrını çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [ol,]
133. Hevesden diledi kim **ol** ğazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [ol,]
134. Ol içüp bâde-i ğam vardı elden
Bu mest-i ‘ışĶ olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [ol,]
135. Muĥaşşal bir arada **ol** iki mäh
İdindiler biri birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [ol,]
136. Ya göstermişidi **ol** gice muĥlaĶ
Leb-i çeĥden cemâl-i Yûsufi ĤaĶ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [ol,]

137. Vedā' idüp nigāra Kays **ol** şeb
Güline nergisinden saçdı kevkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [ol,]
138. Hezārān derd-ile **ol** iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [ol,]
139. Pes **ol** efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınuñ öniñde kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [ol,]
140. Ki **ol** aşüfte-ḥāl u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [ol,]
141. İşidüp bu sözi **ol** pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [ol,]
142. Sen anı istemekde eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür senden girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [ol,]
143. Sen anuñ ğuşşasından ḥaste vü zār
Senüñ **ol** yârlığuñdan ider 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [ol,]
144. Saña anuñ Çîn-i zülfinden ne rāḥat
Bulur ol müşğden cismüñ cerāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [ol,]
145. Tenümde rişte-i cānumdur **ol** zülf
Ferāğat itmen imānumdur **ol** zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [ol,]
146. Tenümde rişte-i cānumdur **ol** zülf
Ferāğat itmen imānumdur **ol** zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [ol,]
147. Birikdürdüm dil **ol** meh-peyker ile
İnen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [ol,]
148. Benüm gönülümün ammā yok karārı
Ki sevdi kaldı **ol** gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [ol,]
149. Bir āh idüp yıkıldı **ol** şikeste
Kemend-i 'ışka cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [ol,]
150. Karışmışdı şu resme **ol** 'atıka
Ki köhneydi cihāndan fi'l-ḥakīka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [ol,]
151. 'Acüz-ı dehre **ol** ğammāz-ı mühmel
Şan Ādemden daḥı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37*). [ol,]
152. Meger kim oldu **ol** kıttāl-ı güm-rāh
Bularuñ ḥālet-i 'ışkından āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [ol,]
153. Gehî ḥışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetā āzürde düşdi **ol** ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [ol,]
154. Çün **ol** reşk-i bütân-ı Kānehārî
Şeker tengi gibi oldu ḥişārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77*). [ol,]
155. Ki āb-ı nergisinden **ol** semen-ber
Şabāḥ olunca kılar cāmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [ol,]
156. Gidince kendüsinden **ol** perî-zād
Bu nev'ile kılar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [ol,]
157. Kaçan yârı ğamından **ol** dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [ol,]
158. İdüp her lāḥza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kan **ol** yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [ol,]
159. Şu duḥter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından **ol** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [ol,]
160. Çün işitdi bu sözi **ol** yüzi nūr
Özin **ol** mācerādan tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2*). [ol,]
161. Teġayyür bulmayup **ol** serv-i gül-ruḥ
Anasına şu resme virdi pāsūḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [ol,]
162. Yoġ-ıdi **ol** zamān akrānı anuñ
Mevālīsine çoġ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [ol,]
163. Meger kim Kaysıla Leylî daḥı hem
'Ulüm oçurlar idi andan **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [ol,]
164. Olurken burc-ı mektebde **ol** iki māh
Biri birine 'aşık düşdi nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [ol,]
165. Sevişüp **ol** iki serv-i bahārî
İkisinünde gitdi ihtiyārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [ol,]
166. Ne ḥālise **ol** iki yār-ı şādık
Sevişüp birbirine oldu 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [ol,]
167. Ki çün gözlerden oldu dūr **ol** nūr
Ġam itdi Kaysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [ol,]

168. Mişāl-i şem' idi **ol** merd-i āzād
Güdāz ü girye vü süz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [ol,]
169. Degül ārāmgāh-ı ādem **ol** yir
Maķām-ı ejdehā menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [ol,]
170. Şanasın **ol** cebeldür 'āşık-ı zār
Ki pür dūd itmiş anı sāye-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [ol,]
171. Şanasın ķabr idi **ol** ğār-ı tenhā
K' içinde mār u mür iderdi ğavġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [ol,]
172. İdüp **ol** ğār-ı dār-ı hūznin ābād
Muķīm oldı cebelde nitelim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [ol,]
173. Ķarābeti vü ķavmı oldı āġāh
K' olupdur menzili **ol** Yūsufuñ ħāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [ol,]
174. Ki **ol** tāze nihāl-i ravza-i dil
Nitekim serv ķaldı pāy-der-ġil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13*). [ol,]
175. Ķü bu efsāneyi **ol** pîr iştidi
Şu deñlü aġladı kim 'aklı ġitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [ol,]
176. Ger oġlan 'ayb-nāk ola vü bî-bāk
Atasına dir **ol** her 'aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [ol,]
177. Döküp bārān gözinden **ol** pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cānib-i kūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [ol,]
178. Arayup her yaña **ol** nāzenini
Yur idi eşk-ile pîrāhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [ol,]
179. Kimüñ bāġındadır mevcüd **ol** verd
Ki büyi birle zāyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [ol,]
180. Olur **ol** duġterüñ ehliyyeti az
K' anası hūsnî ile eyleye nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [ol,]
181. Ki **ol** meh kim sañadur nūr-ı dīde
Alıvireyin iy tıfl-ı remīde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [ol,]
182. Taşına anuñ-içün tatarum baş
Ki yegdür başuma efserden **ol** taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [ol,]
183. Ki ya'ni atasına **ol** ciger-ġwāh
Ķoyup taġı vü rāġı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [ol,]
184. Didi **ol** haste kim ben ġāk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan āġı iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [ol,]
185. Şusuzlık virse bir naġle zevāli
Yine şu ġāşıl ider **ol** nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [ol,]
186. Ki **ol** sultān-ı ġayl-i mihr u rezān
Vücüdi ġam tebinden bīd-i lertzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [ol,]
187. Yine görđi **ol** evvelki meķanın
Şanasın buldı bülbül āşiyānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [ol,]
188. Yeñiyle ķıldı **ol** miskīn-i ġam-nāk
ġubār-ı ķehresini oġlunuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [ol,]
189. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi şan **ol** büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [ol,]
190. ġamuñdan ġasteyem iy cān-ı māder
Ol öz ġam-ġwārañ-içün sen de ġam-ġwār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [ol,]
191. Dürişüp biz daġı eyleyelüm cehd
K' ola hem 'akdün **ol** māh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [ol,]
192. Eger taķdîr olur-ise muvāfık
Olasın māhe **ol** ġürşid-i lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [ol,]
193. Didün niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider **ol** her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [ol,]
194. Anası **ol** ciger-süzüñ sözinden
Dūr ü gevher revān itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [ol,]
195. İdeyin ķudretümce cehd ü iķdām
K' ola hem-ġwābuñ **ol** serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [ol,]
196. Ki ya'ni Leylî **ol** dildār-ı manzūr
Yüzi reşk-i perî vü ġayret-i hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [ol,]
197. Cemāl-i Leylî **ol** cem' ortasında
Ķamer ġibi idi şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [ol,]
198. Ķü bir söz açıla **ol** mübtelādan
Dir idi yine diñ iştmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [ol,]

199. Murâdı bu k'ideler adını yâd
Dir **ol** kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [ol,]
200. Ta'aşsubla dir **ol** hûbân-ı mevzûn
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [ol,]
201. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K'eve getürdiler **ol** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [ol,]
202. Mu'anber zülfinüñ büyından **ol** cân
Ol eţrâfi mu'aţtar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [ol,]
203. Mu'anber zülfinüñ büyından **ol** cân
Ol eţrâfi mu'aţtar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [ol,]
204. Bu resme nâz-ıla **ol** mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [ol,]
205. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vaţan düzdiler **ol** çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [ol,]
206. Meger **ol** vaqt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden ruhsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [ol,]
207. Bu faşl içinde **ol** hûbân mesrûr
Degüllerdî yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [ol,]
208. Ol âteşde bişüp envâ' tayyâr
Kebâb-ı bat gehî ki mürğ-i per-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [ol,]
209. Kişi k'anda yürüdi ğuşşadan dest
Ne mey **ol** la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [ol,]
210. Ne şâġar kim şunardı **ol** yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [ol,]
211. Pes **ol** lâle-i ruhân nâr-ı bustân
Olup nergisleri mânend-i mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [ol,]
212. Şanemden ġayrını hep aldı uyġu
Uyumadı velikin **ol** melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [ol,]
213. Bu **ol** ruhsârı görüp oldu bî-huş
Hem **ol** bu şekle bakup kıldı hâmus (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [ol,]
214. Biri birine **ol** iki yâr-ı cânî
Hikâyetler diyişdiler nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [ol,]
215. Söziyle dildiler bî-ġavf aġyâr
Dür-i gencîne-i râz **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [ol,]
216. Günün nişfindan irişince şeb ġâh
Bile oldılar **ol** iki ciġer h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [ol,]
217. İrakdan kim görindi ġayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh **ol** ciġer h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [ol,]
218. Şikencün açır bir lâġza kem tâ
Görine çeşmüme **ol** rüy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [ol,]
219. Çi ger ayrıldı lik **ol** mâh-ı nevde
Dil ü cânî ġama kıldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [ol,]
220. Göç itdi **ol** sa'âdetle şitâbân
Bu kıldı anda şürîde vü ġayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [ol,]
221. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânundan dür eşân **ol** cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [ol,]
222. Ki **ol** âşüfte-ġâl ü bî-tesellî
Hilâle döndi bî ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [ol,]
223. İde **ol** dürri k'urupdur ġöñline bend
Özinüñ rişte-i 'âġdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [ol,]
224. Varalum isteyelüm **ol** nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [ol,]
225. Biri biriyle oldılar mülâġat
Meger kim **ol** dem-idi naġs-i evġât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [ol,]
226. Bunı virdi netice **ol** sâ'at-i şüm
Ki **ol** iki bir birinden oldu maġrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [ol,]
227. Bunı virdi netice **ol** sâ'at-i şüm
Ki **ol** iki bir birinden oldu maġrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [ol,]
228. İçine almış **ol** çetr âsumânî
Çekilmiş 'arşa toġrı sâye-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [ol,]
229. Turur saġfında anuñ **ol** miġ-i zer-kâr
Miġâl-i âfitâb-ı çarġ-ı devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [ol,]

230. Bu mîlh itmiş-idi **ol** çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [ol,]
231. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür **ol** çetre hümâyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70*). [ol,]
232. Ki **ol** dil-teşne koyup mâsivâyı
Senûñ çeşmüñden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [ol,]
233. Ne kim dirseñ bahâ **ol** şeh nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [ol,]
234. Ne 'ışkuñ var-durur gönlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur **ol** būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [ol,]
235. Kâtı divânedür **ol** yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [ol,]
236. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi **ol** aradan be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [ol,]
237. Yirinden şıçrayup vardı **ol** abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [ol,]
238. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzêr **ol** küydan bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32*). [ol,]
239. Bu sözler deyken **ol** abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldu şem'a nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [ol,]
240. İdüp şem'a hıtâb **ol** merd-i bî-kâr
Didi k'iy sühte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [ol,]
241. Çerâğı gidicek **ol** bezm-i pür-nür
Karañu oldu mişl-i turre-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [ol,]
242. Bunı didi vü hāmüş oldu **ol** mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [ol,]
243. Meger Mecnûnuñ atası digêr-gün
Varup **ol** pîre bir gün ağladı hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [ol,]
244. Ğubâr-ı mağdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine **ol** 'ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [ol,]
245. Hem **ol** küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [ol,]
246. Giribânına dik **ol** rîsmânî
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [ol,]
247. Gözine çekdi pes **ol** pîr-i ğam-nâk
Anuñ **ol** küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [ol,]
248. Gözine çekdi pes **ol** pîr-i ğam-nâk
Anuñ **ol** küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [ol,]
249. Pes andan soñra **ol** miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [ol,]
250. Çü seyl-i eşkine sedd oldu **ol** hâk
Urup tırnak tenini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [ol,]
251. Gözinüñ minnetinsüz **ol** ciger-hün
Teninden bağırı kanın dökdi bîrün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [ol,]
252. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y **ol** pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [ol,]
253. Ki varsa Ka'beye **ol** merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [ol,]
254. Atası tutmuş-idi **ol** yaña güş
Bu sözleri işidüp oldu hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [ol,]
255. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz **ol** taħkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [ol,]
256. Bilüñüz siz dağı **ol** mübtelâyı
Ğamından Leylinüñ bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [ol,]
257. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş piç
Kulağum olmasun **ol** halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [ol,]
258. Saħî idi şu resme **ol** mükerrem
Ki cüdından idi şermende Hâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [ol,]
259. Meger **ol** yörede var idi bir şâh
K'özine baht u devlet idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [ol,]

260. Raḥīm idi dem-i iḥsānda **ol** ḥān
Ğazāb vaktinde ammā şīr-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [ol,]
261. Ża‘îf ü bî-mecāl ü ḥaste **ol** seg
Qurımış cismîniñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ol,]
262. Ta‘aşşuk idüp **ol** sîmîn-‘izāra
Olup dîvâne düşdi kühsāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [ol,]
263. Ol iqlîmden ki bir ebr ola peydā
Yazar şânında yüz eş‘ār-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ol,]
264. İdüp **ol** va‘deye pes i‘timādı
Biraz gitdi başından fitne bādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [ol,]
265. Ricā **oldur** velî senden de iy nūr
Ki bu şürîdelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [oldur, -dur]
266. Qanı **ol** va‘de vü ‘özü ü dilekler
Ki yarı baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [ol,]
267. Çü serḥaddine **ol** kavmüñ kodı pāy
Koşup bir cāy-ġāha eyledi rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [ol,]
268. Alup **ol** nāmeyi peyk-i sebük-ḥîz
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [ol,]
269. Pes **ol** mektûbı şāh-ı nîk-maḥzar
Okuyıvırdı eşḥābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [ol,]
270. Çün oldı **ol** ḥatuñ zîmnından āġāh
Teġayyür buldı hayretten ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [ol,]
271. Çün oldı rû-be-rû **ol** iki leşker
Çalındı taḥl u görüldi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [ol,]
272. Şadā tūfānı **ol** meydānda her sū
Tenūr-ı kūsdan geldi yuqaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [ol,]
273. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde ilter **ol** cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [ol,]
274. ‘Adūsına urur her kişi tîġı
Çalar **ol** sîneden taḥl-ı dirîġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [ol,]
275. Çeker bu leşkerüñ ger ġayretini
Diler **ol** ceşşüñ ammā nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [ol,]
276. Eger **ol** ḫāifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu ḳallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [ol,]
277. Qavî dest olsa bunlar **ol** nihānî
Elinden biraġur tîr ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [ol,]
278. Vü ger ḥöd olsa **ol** leşker ‘adū-ġîr
Neşātından ġiriv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [ol,]
279. Tenümdür gerçi bu leşkerde ḳāyim
Dilüñ **ol** cânibedür meylli dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [ol,]
280. Çü Mecnûnuñ sözün **ol** şāḥş işitdi
Kodı ḥayrān olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [ol,]
281. Yatup **ol** gice ārām eylediler
Qazāya cânların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [ol,]
282. Meger kim ḳavmine Leylîniñ **ol** şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [ol,]
283. Dilerdüm sizden **ol** perî nişānı
K’ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [ol,]
284. Ol aradan düşürüp bār u büñġāh
Gönildi illerine ol iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [ol,]
285. Ol aradan düşürüp bār u büñġāh
Gönildi illerine **ol** iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [ol,]
286. Ḥuşuşān kim ne evzā’ olsa derḥāl
Vuḳū’ı üzre nazm ider **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [ol,]
287. Qoyar ġamdan başına Leylî ḥāki
Ki bu yildendür **ol** şem‘üñ hilālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [ol,]
288. Meger **ol** vaqt **ol** genc-i perîşān
Özin bir küşede kılmışdı pinḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [ol,]
289. Benî Sa’d obasından bir nigü-ḥwāh
Geçerken **ol** ġüzergelden be-nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [ol,]

290. Çü bildi söylemez **ol** 'âşik-ı zâr
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [ol,]
291. Çü Leylî bu haberden oldı âgâh
Ki **ol** miskîne kâdedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [ol,]
292. Yine **ol** kâşıdı eyledi derhâl
Cenâb-ı 'âşik-ı nâlâna irsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [ol,]
293. İşidüp bu hıtâb-ı müstetâbı
Revân **ol** kâşıda virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [ol,]
294. Velî ben bende sen 'âlemde zinhâr
Ferâmüş itmesün **ol** serv-i reftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [ol,]
295. Sen **ol** çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [ol,]
296. Çü Nevfel çekdi **ol** ceşş-i girânı
Şadâ vü şavtı töldurdu cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [ol,]
297. Buluţ gibi ğubâr ağdı havâya
Ki kandan yağdı bârân **ol** ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [ol,]
298. Binâ-yı 'âlemi **ol** ceng yıkdı
Ki gök indî yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [ol,]
299. Bahâdırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar **ol** meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [ol,]
300. Cihânı şöyle târîk itdi **ol** ceng
Ki tozdan rüy-ı 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [ol,]
301. İdinmiş idi **ol** zulmetde leşker
Sünü şem'in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [ol,]
302. Çıkarup at ayağından şerâre
Kažâ **ol** gün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [ol,]
303. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldı **ol** şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [ol,]
304. 'Aceb ceng itdi bunlar **ol** maħalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [ol,]
305. K'ölince kılavuz saña du'âyı
Hem **ol** şükraneye k'iy şâh-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [ol,]
306. Kıl aşla buyruğından çekmezem ser
Dilerseñ 'üd-veş **ol** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [ol,]
307. Er **oldur** kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [oldur, ++dur]
308. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün **ol** şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19*). [ol,]
309. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger **ol** hâli kılmışdı ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [ol,]
310. Revân cân maħv olur **ol** lezzet için
Meger kim vaz' kılan **ol** nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [ol,]
311. Revân cân maħv olur **ol** lezzet için
Meger kim vaz' kılan **ol** nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [ol,]
312. Hâtâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem **ol** esnâda kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [ol,]
313. Şerîk olur şikâra **ol** daħı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [ol,]
314. Virüp aldı **ol** iki nâ-tüvânı
Pes **ol** esb-i şabâ simâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [ol,]
315. Virüp aldı **ol** iki nâ-tüvânı
Pes **ol** esb-i şabâ simâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [ol,]
316. Alup gitdi evine hurrem ü şad
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [ol,]
317. Hele **ol** çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam **ol** meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [ol,]
318. Hele **ol** çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam **ol** meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [ol,]
319. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp **ol** iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [ol,]
320. Duħândan töldurur âhı ovayı
Bu hal üzre giderken **ol** budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [ol,]
321. Salınmış gördi bir dâm **ol** ovaya
Giriftâr olmuş **ol** dâma bir âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [ol,]

322. Salınmış gördi bir dām **ol** ovaya
Giriftār olmuş **ol** dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [ol,]
323. Boğazlaya hemîn **ol** nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [ol,]
324. Diyesin hâlümü **ol** şehriyâra
Naşîb olup k'ola otlaķuñ **ol** büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [ol,]
325. Diyüp **ol** 'ışķ mülkinüñ hümâmı
Şikâruñ benden aldı hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [ol,]
326. Ol aradan revân oldı budäle
Giderken baħtı gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [ol,]
327. Dolandı cānı **ol** şürîde-baħtuñ
Dibinden çıkup anuñ şāfî bir āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [ol,]
328. Latîf ü pāk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden **ol** naħlün olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [ol,]
329. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem'
Şanasın **ol** şecer düdîdur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [ol,]
330. Şabâdan hıfz kılmış **ol** çerâģı
Döşemiş şem'-vār şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [ol,]
331. Kim anuñ 'aksidür gökde kevākib
Şanasın çeşme-i nür idi **ol** havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [ol,]
332. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi **ol** havz
İçinde ğavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [ol,]
333. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi **ol** havzı vü ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [ol,]
334. Biraz āsüde düşdi urmadan leng
Temāşā kıldı **ol** 'ālî dirañtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [ol,]
335. Kara çün zülf-i rümî rüy-ı rengi
Çü nāķa şālîh **ol** murĝ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [ol,]
336. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi **ol** murĝ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [ol,]
337. Diyesin göricek **ol** yâr-ı cānı
Hārâb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [ol,]
338. Toķuz tolandı naħli şāh-ber-şāh
Gözinden yaş dökerek uçdı **ol** zāģ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [ol,]
339. Gözinden dökdi **ol** şeb şubħa dek hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [ol,]
340. Gider görmek recâsına refîķin
Çün **ol** cānibden ire maĝzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [ol,]
341. Şitâb u sa'y birle gider **ol** zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [ol,]
342. Çaĝırup **ol** ķarıya virdi sevgend
Didi cāndan muţ'isen Hüdāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [ol,]
343. Ne iķlime dilerseñ **ol** revâne
Ne kim bu ķârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [ol,]
344. Buña baĝladı **ol** zencîr ü bendi
Taķup gerdânına bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [ol,]
345. Nevāħt eyledi **ol** bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [ol,]
346. O Leylî diyüben eyler fiĝānı
Gidüp **ol** ķapudan pes **ol** kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [ol,]
347. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahārî
Çün irdi bu ğarîb **ol** āsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [ol,]
348. Göge irürdiler hâşretten āhı
Nazar kıldı **ol** iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [ol,]
349. Hāķîķat bildi kim Mecnûndur **ol** kūr
Anasına didi nâz-ile **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [ol,]
350. 'Aşā ķamçısı anuñ leng ħingi
Şitâ eyyāmı idi **ol** zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [ol,]
351. Elinde kesmege anı erre-i tîz
Varup yanına **ol** serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [ol,]
352. Al incitme tek **ol** ser-i cevānı
Diyüp bu sözi la'li **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [ol,]

353. Çıkarup şunıvirdi bağbāne
Çün **ol** serv oldı Mecnūnuñ gulāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [ol,]
354. Pes āzād **ol** zamāndan qaldı nāmı
Oturup dibine **ol** serv-i tarīnūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [ol,]
355. Pes āzād **ol** zamāndan qaldı nāmı
Oturup dibine **ol** serv-i tarīnūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [ol,]
356. Ki cān u dildür **ol** şem‘e semender
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı ḥadrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [ol,]
357. Elünde var ‘aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden döküp qan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [ol,]
358. Ki şehbānı söz içinde ider süst
Alup bu meblāğı **ol** peyk-i kāmīl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [ol,]
359. Baña **ol** kan-ile tolmış āb-iledür
Külālem kim ruḥum üstinde çindür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [ol,]
360. K’işidenler bizüm-çün diye bī-‘ār
Var **ol** şürīde-ḥālī kıl ferāmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [ol,]
361. Gel **ol** bu māh-ı nev birle hem-āğuş
Vü ger **ol** perdeden virürseñ āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [ol,]
362. Şan eṭrāfına encüm māhitābuñ
Eline aldı **ol** cennetde her hūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [ol,]
363. Ne **ol** tūrūñ senūñ amaca varur
Bu bāra idemezven ben hıyānet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [ol,]
364. Olurdi çeşmi rüşen ḥātırı şād
Yahūd k’ireydi bir bū **ol** yañadan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [ol,]
365. Çü şem‘ itmiş münevver **ol** kenārı
Per ü bālinden **ol** murğ-ı serīri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [ol,]
366. Çü şem‘ itmiş münevver **ol** kenārı
Per ü bālinden **ol** murğ-ı serīri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [ol,]
367. Ki od olmış yiri hem-çün semender
Be-nā-geh **ol** tezerv-i āteşin bāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [ol,]
368. Füzün itdi ğarībūñ dilde dāğın
Çün **ol** gevher naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [ol,]
369. Yine pervāz kıldı şāḥ-ı serve
Könarken şāḥa **ol** murğ-ı münevver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [ol,]
370. Süleymān ḥāteminūñdür nigīni
Yahūd **ol** ḥāl-ile bu la‘-i mey-gün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [ol,]
371. Çeküp itdi yaqasın pāre pāre
Didi **ol** ‘avrata k’iy zāl-i ḳattāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [ol,]
372. Baña **ol** dīvden görinür ebter
Gözüme ruḥları vü saçları hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [ol,]
373. K’iletmezdüm saña ben bu gūmañı
Kanı **ol** itdügün ‘ahd ü yemīnler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53*). [ol,]
374. Ki yaşıñdan **ol** eṭrāf oldı gül-reng
Dönüp dīvānesine her maḥalden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [ol,]
375. Cihānda bir mu‘ayyen meskenūñ yok
Ger ādem iseñ **ol** ādemlere yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [ol,]
376. Didi oğlına **ol** ḥalkūñ hümāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [ol,]
377. Dil odına yaşıñdan āb-rīz **ol**
K’ölem ğasluñ **ol** āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [ol,]
378. Ki yine gelmek olmaz **ol** seferden
Esen ḳal k’atalıḳ ğitdi miyāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [ol,]
379. İşidür kühdan yine **ol** peyāmı
Temāşā eyle bu çarḥ-ı bülendi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [ol,]
380. Ser-i tāt üzre hem-çün dürr-i meknūn
Çün **ol** şiri cebelde ğördi şayyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [ol,]
381. Revānından dile ‘özü ü günāhuñ
Nevāsın **ol** keḳ āhengün çü Mecnūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [ol,]
382. İçi elmās yimiş gibi burdı
Düşüp **ol** daḥmenūñ üstine bī-hüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [ol,]
383. Gehī şadrına çekdi ḥāk-i pākin
Ol evvelden de ḥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [ol,]

384. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
 Kıanı **ol** dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [ol,]
385. Deminden kıldı ‘âlem hâkini zer
 Turup **ol** hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [ol,]
386. Şu resme eyledi bu kışsayı fâş
 Ki **ol** şahrâ bisât u kûh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [ol,]
387. Ol arada turup ağladı hayli
 Refîkî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [ol,]
388. Ser-i mağz üzre ya’ni pöst olam
 Bunı didi vü geçdi **ol** aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [ol,]
389. Arada şâh idi **ol** çün Süleymân
 Per-i ‘ukâbdan geh sâyebebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [ol,]
390. Ki tâ gönlünde **ol** endişe gide
 Bu havfün def’ine **ol** merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [ol,]
391. Ki tâ gönlünde **ol** endişe gide
 Bu havfün def’ine **ol** merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [ol,]
392. K’özine tâ ola **ol** müşkil âsân
 Görüp bundan bu ahlâk-ı bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [ol,]
393. Şalup itler önüne kıldılar terk
 Pes evvel **ol** kılab-ı âhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [ol,]
394. Oturdılar koyup pây üstine ser
 Temellük idüp **ol** miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [ol,]
395. Buña bezl eylediler özlerini
 Muhaşşal **ol** gün irişince ahşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [ol,]
396. Didi aşhâbına k’iy ehl-i dīvân
 Günâhı neydi **ol** dünki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [ol,]
397. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [ol,]
398. Şu resme itdi gam mektûbın inşâ
 Ki **ol** üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3*). [ol,]
399. Kimün derdine olduñ sen giriftâr
 Kıanı **ol** ‘ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ol,]
400. Kıanı **ol** bendeñe dildârlıklar
 Kıanı **ol** döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56*). [ol,]
401. Kıanı **ol** bendeñe dildârlıklar
 Kıanı **ol** döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [ol,]
402. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
 Kıanı **ol** kavlı **ol** peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ol,]
403. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
 Kıanı **ol** kavlı **ol** peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ol,]
404. Kıanı **ol** ‘ahd ü yâ **ol** mihr ü peyvend
 Şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ol,]
405. Kıanı **ol** ‘ahd ü yâ **ol** mihr ü peyvend
 Şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ol,]
406. Sen urduñ zahmı sen eyle ‘ilâcum
Ol evvel gördügüñden haste-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [ol,]
407. Ya cân bâğından serv-i râsîtidür
 Çün **ol** mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [ol,]
408. Şafâ kuflına cânı buldı miftâh
 Ne hañ kim yazmış **ol** mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [ol,]
409. Ki yir yir noqtadan yüzinde var hâl
 Kaçan k’açdı nigâr **ol** ruğ’adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [ol,]
410. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
 Suñurı beñzer **ol** serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [ol,]
411. Anuñ ârâmgâhidur semen-zâr
 Oğudı çün kim **ol** mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [ol,]
412. Ki benden bulmamışdur behre dâmâd
 Senüñle ‘ahd k’olmuşdur nühust **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [ol,]
413. Bozılmadı yirindedür dürtüst **ol**
 Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [ol,]
414. Hâcelven ben höd **ol** itdügüm işden
 Çü gönlümden gidermezsin benüm bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [ol,]
415. Hüdâ haqqı baña rahm eyle zinhâr
 Hem işitdüm k’atañ **ol** pür-i mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [ol,]

416. Dürüp **ol** nâmeyi hatm itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [ol,]
417. Beyâzî matla' -1 şubh-1 şafâdur
Çü Mecnûn okıdı **ol** haţtı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [ol,]
418. Tamâm **ol** kışşaya eyledi bâver
Hâbîbî haţtını **ol** merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [ol,]
419. Var-idi bir tayısı **ol** zamânda
Şaĥî vü kâmil ü şaĥîb-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [ol,]
420. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur **ol** câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [ol,]
421. Ki **ol** hõndan yimedi bir nevâle
Yimekten **ol** mu'arrâ idi ĥ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [ol,]
422. Gözetdi **ol** deli kendü qalayın
Yürüyverdi **ol** şahrâ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [ol,]
423. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend **ol** vaqt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [ol,]
424. Cihânı bir seĥer kılmışdı firüz
Meger **ol** şubĥ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [ol,]
425. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî **ol** kabre sürdi ki buña rü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [ol,]
426. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir âh idüp bıraĥdı **ol** gürüĥi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [ol,]
427. Ki bi-süz olmaya ĥalk içre sâzuñ
Sen **ol** vaqtin bulursın kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [ol,]
428. Ki 'arz itmeyesin kimseye ĥâlî
Sarây-ı zevküñ **ol** dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [ol,]
429. Firâkuñdan revân eyler gözi ĥan
Leb-ı cûda ĥırâmân **ol** şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [ol,]
430. Ķodı deşti vü taĥı turdı derĥâl
Oluban hem-reĥ **ol** yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [ol,]
431. Gözinüñ yaşı kıldı ĥâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül **ol** gül üzre nâgâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [ol,]
432. Derünına idüp **ol** bülbülüñ kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn fiĥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [ol,]
433. Çeker **ol** şavtdan bülbül terâne
Bir âĥ eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [ol,]
434. Ķılar bir nâle **ol** murĥ-ı çiger-süz
Ķaçan k'aĥlaya Mecnûn-ı dil-efĥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [ol,]
435. Gözinden ĥan şaçar **ol** bülbül-i zâr
Bu naĥme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [ol,]
436. Hezâr **ol** vâĥtdan ĥonıldı nâmı
Çün **ol** murĥ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [ol,]
437. Hezâr **ol** vâĥtdan ĥonıldı nâmı
Çün **ol** murĥ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [ol,]
438. Hevâ gülzârdan gösterdi âzer
Meger **ol** ĥüsn ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [ol,]
439. Vücüdün şevĥ odı pür-cüş kıldı
Revân itdi gözinden **ol** zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [ol,]
440. Ķapuñsuz yir idür **ol** Yüsufuñ çâĥ
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [ol,]
441. Çâĥırur **ol** gedâ vâdî be vâdî
Ki dir derdâ dirîĥa âĥ Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [ol,]
442. Fülân menzilde vardur bir nişângâĥ
Ol araya getürüp ol ĥabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [ol,]
443. Ķururlar san **ol** ortada Süleymân
Ķişâr olmuşlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [ol,]
444. Şular her naĥl dibinde revâna
Biraz vaqt olsun **ol** yirde ĥarârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [ol,]
445. Kim andadur senüñ miftâĥ-ı kârüñ
Çıĥarup câmeyi pes **ol** nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [ol,]
446. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derĥâl
Çü Mecnûn giydi **ol** zîbâ ĥabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [ol,]
447. Kemer baĥlandı vü kıldı itâ'at
Ol aradan ĥıluup 'azm-ı nişângâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [ol,]

448. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [ol,]
449. Dil ü cân olsun **ol** büyün fedâsı
Didi pîr aña k'ol mâh-ı perî-ves (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [ol,]
450. Gücüm yitmez ki sunam sâğara dest
Çeküp **ol** lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [ol,]
451. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüdüür iy perî **ol** dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [ol,]
452. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize **ol** yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [ol,]
453. Murâdum maħzenine sen niğeh-bân
Ben **ol** düzdüm ki ğâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ol,]
454. Ki Mecnûnuñ döke ħanıñı çün seyl
Diledi k'ura bir tîğ **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [ol,]
455. Hem **ol** dağı havâ yüzinde ħaldı
Çün **ol** ğâfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [ol,]
456. Anı **ol** derdden ħurtardı derĥâl
Ki buldı ellerini **ol** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [ol,]
457. Anı **ol** derdden ħurtardı derĥâl
Ki buldı ellerini **ol** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [ol,]
458. Şaĥîĥ **ol** resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [ol,]
459. Ki süzından yarıldı seng-i ĥâre
Anuñ âhi acılığından **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [ol,]
460. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [ol,]
461. Deründan derd-ile bir na'ra urdı
Çaçurdi **ol** vuĥûş-ı hevî-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [ol,]
462. Baña da **ol** tarîķi eyle irşâd
Ķatuñdan ğitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [ol,]
463. Vücüdüm buldı **ol** ğamdan rehâyı
Olursın sen dağı varduķca ĥâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [ol,]
464. Ki maħv ola kevâķib âsumândan
Yaĥûd **ol** giderür 'ışķum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [ol,]
465. Çün **ol** miĥnet belâsınuñ za'ifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [ol,]
466. Ta'am u ĥ'âbdan ĥâlî vü 'üryân
Gör **ol** ğamgeħde bî-çâre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [ol,]
467. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp 'azm-i Bağdâd **ol** aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [ol,]
468. Virürdi âteşi **ol** ĥâra ĥurķat
Denîler taşı yimeκden tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [ol,]
469. Ki üstâd öyle ħılmışdur rivâyet
Var idi **ol** zamân bir nev-cevân ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [ol,]
470. Yüze ğülmek-durur işleri dîlden
Saña **ol** vaķt irer ĥalkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [ol,]
471. Ķılı çâķ ide anda olan idrâķ
Degül mi ĥayf kim kendüzin **ol** merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [ol,]
472. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var baña zıyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [ol,]
473. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña ĥiç
Şaçıdur **ol** resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [ol,]
474. Olur 'illetden **ol** şöĥbet münezzeh
Gire çün içerü 'ışķ-ı Ĥudâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [ol,]
475. Ne şüretten idebilmez 'ilâcı
Nitekim **ol** devâyâ ĥâlîb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [ol,]
476. Yıķılır **ol** 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde **ol** miskîn ü meħcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58*). [ol,]
477. Ki **ol** mismâr-ı tendür miĥ-endâm
İdüp pendüm dürin ğuşuñda ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [ol,]
478. Ol iki murğdan ħorķ iy birâder
Ķişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [ol,]

479. Çü vakt ire hemîn **ol** demdür el-hāk
Fırâkından turup zevcinüñ **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [ol,]
480. Kâni zevcüm diyü kılarıd efğân
‘Arabda **ol** zamân bu idi kânün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [ol,]
481. Hayâlün biredür âsüde cânım
Biri birinden **ol** iki nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [ol,]
482. Bulşurlardı geh geh **ol** iki yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [ol,]
483. Kamu haqqında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dağı **ol** haşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [ol,]
484. Ki öz başında gördi **ol** hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hōş **ol** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [ol,]
485. Ki öz başında gördi **ol** hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hōş **ol** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [ol,]
486. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [ol,]
487. Zamānuñ gūşını çarh eyledi pür
Süreyyâ gibi **ol** şeb kıldı **ol** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [ol,]
488. Yitürdi müjde **ol** bî-per hümāya
Açup **ol** hîl’ati kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [ol,]
489. Sücüd-ı şükr kıldı **ol** kemîne
Alup **ol** hîl’atı yüz hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [ol,]
490. Öpüp Zeydün elin ‘özr itdi hayli
Hazer kılmayup **ol** yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9*). [ol,]
491. Şadâyı dehre şalmaz oldılar gūş
Tolayu alup **ol** şîrân-ı hün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27*). [ol,]
492. Dışın ceng-içün itmiş her biri tîz
İhâta eyleyüp **ol** iki yârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [ol,]
493. Ol iki nev-bahârî eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [ol,]
494. Oturdu vahşiler silkinde o server
Tutup **ol** cânverler her kenârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [ol,]
495. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel bir cân idi **ol** iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [ol,]
496. K’idine bālîş-i ser pây-ı yârî
Bu hâl üzre **ol** iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [ol,]
497. İki cārî zebāna urdı bendi
Ol iki naqş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [ol,]
498. Kimesne bulmaz ‘özr ü bahâne
Ümîd **oldur** ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [oldur, -+dur]
499. K’aña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim **ol** iki ‘aşîk-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [ol,]
500. Ki ya’nî **ol** iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârām **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [ol,]
501. Ki ya’nî **ol** iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârām **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [ol,]
502. Gözüme sürme eyle **ol** gubârî
Gül-âb-ı eşk-ile kııl sînemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [ol,]
503. Kefen ‘ıtrı yiter hem baña **ol** hāk
Vücüd-ı çāk-çäküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [ol,]
504. Dem-i serdüñden **ol** kâfûr-efşân
Dağı kanlu kefen şar kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30*). [ol,]
505. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kârî
‘Âdem mülkine ‘azm itdükde **ol** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [ol,]
506. Başına **ol** zamân şan kopdı maşşer
Kara giydi vü gözden dökdü bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [ol,]
507. Veyâ gönca dehen ne hāmüş olduñ
Şeker-dilden kani **ol** tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [ol,]
508. Kamer yüzden kani **ol** kara gözler
Kani **ol** nâz u şive **ol** leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [ol,]
509. Kamer yüzden kani **ol** kara gözler
Kani **ol** nâz u şive **ol** leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [ol,]

510. Kamer yüzden kanı **ol** kara gözler
 Kanı **ol** nâz u şive **ol** letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [ol,]
511. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [ol,]
512. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [ol,]
513. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [ol,]
514. Kanı **ol** gül gibi zibâ vü ter had
 ‘Arab içre ne deñlü varsa a‘yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [ol,]
515. Şan oldı hulle-i cennet tenine
 ‘Arûs-ı nev gibi oldı **ol** semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [ol,]
516. Ulular âh idüp ağlar şoñunca
 Gider düş üzre **ol** tâbüt-ı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [ol,]
517. Ki kan kUSDurmadı âhîr **ol** ‘acûze
 Bu bâğūñ nahlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [ol,]
518. Öñi şoñı kamu hîçdür kamu hîç
 Gül ü sünbül ki **ol** bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [ol,]
519. Qalan mahremlerinden bî-naşîb âh
 Kanı **ol** ten ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [ol,]
520. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
 Şu resme koçdı varup **ol** mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [ol,]
521. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
 Düzüp **ol** câyda her biri hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [ol,]
522. Başamazdı kişi **ol** yöreye pây
 ‘Acebdür vahşiden böyle kerâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [ol,]
523. Çü geçdi sâl u âhîr **ol** ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [ol,]
524. Hep oldılar gelüp **ol** ravzaya cem‘
 Çün **ol** miskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [ol,]
525. Yaqalar eylediler päre päre
 Görüp **ol** kâlibı sandılar el-hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [ol,]
526. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
 Pes **ol** iki mezârūñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [ol,]
527. Hem oldılar yine ‘uqbâda hem-mehd
 Bihişt-i döstân oldı **ol** ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [ol,]
528. Bahâr u büstân oldı **ol** ziyâret
 Havâlisine tâ kim pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [ol,]
529. K’aña kandil olmuş mihr-i enver
 Yücelmiş şol kadar **ol** kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [ol,]
530. Seher vaqtinden anuñ efser-i ‘âc
 Süpürilmek için **ol** tāk-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [ol,]
531. Münevver her birinūñ rûyı çün şem‘
 Varup girerler idi **ol** bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [ol,]
532. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı ‘ayndur
 Temâm olduğda **ol** tāk-ı muqarnes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71*). [ol,]
533. Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn
 Hem **ol** demden berü **ol** ravza-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [ol,]
534. Bular **ol** ravzada lâ-büd icâbet
 Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [ol,]
535. İderler-idi tahsîn ü du‘âyı
 Necidügi **ol** iki hem müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [ol,]
536. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
 Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [ol,]
537. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
 Ki zîr-i perdede **ol** iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [ol,]
538. Düşinde bir firişte gördi nâ-gâh
 Elin tutup iletđi **ol** firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [ol,]
539. Gehî mînâyı reng ü gâh hadrâ
 Cihânda **ol** renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [ol,]
540. Yüce bir taht gerdün pâyesinde
 Nihâyetsüz müzeyyen olmuş **ol** taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [ol,]
541. Ol iki şağs üzre ider işâr
 Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [ol,]

542. Dönüp **ol** pîrden kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [ol,]
543. Giceler eyle dil nûrından izhâr
Hem **ol** zulmetde efsûn-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [ol,]
544. K'ide nûr-ı şafâ rûşen gözünü
Çü tîr **ol** 'ışk râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [ol,]

ol: Mahrum kalmak, elinden kaçırmak, yitirmek.

1. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdûd **olmuş** kimisi mağbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [olmuş, -miş]

ol: "O" İşaret zamiri.

1. İrürdi bir Burâk-ı berç seyri
Ki hacl eylerdi **ol** uçmağda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [ol,]
2. Dağâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi diger **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [ol,]
3. Yahûd bir tîfl kim olmaya hoş hû
Yeg **oldur** kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [oldur, -dur]
4. Saña **oldur** bugün vech ü münâsib
K'olasın 'ilmün arturmağa tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [oldur, -dur]
5. Yürise berğden katı gider **ol**
Şabâyı nâka mânendi yider **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [ol,]
6. Yürise berğden katı gider **ol**
Şabâyı nâka mânendi yider **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [ol,]
7. Cihân halkınıñ **ol-durur** 'azizi
K'ola şerm u hayâ birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [ol-durur, --durur]
8. Koğulardan kim **oldur** rûh-perver
Dimâğ-ı cânları oldu mu'athtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [oldur, -dur]
9. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [ol,]
10. Ta'aşşuk **ol-durur** k'olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya kadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [ol-durur, -durur]
11. Şu resme göresün benden cidâli
K'unudasın **ol** itdigün hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [ol,]
12. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı **ol** kim diridün baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [ol,]
13. Ko gitsün **ol** ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [ol,]
14. Virür yarın saña Hağ ecrin anuñ
Ko varsun çiftine **ol** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [ol,]
15. Çıkardı dilden **ol** hün-ı mübâhı
Pes âhünüñ yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 46*). [ol,]
16. Cihân halkına isâr eyle vâfir
Ki 'âlemde bahâsuz gevher **oldur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [oldur, -dur]
17. Dür ü mercân hacerdür cevher **oldur**
Talup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [oldur, -dur]
18. Şan oldu **ol** düğünde bir tabak zer
Dirilüp bir araya serv-kaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [ol,]
19. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ğayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [ol,]
20. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña **oldur** münâsib evvel âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [oldur, -dur]
21. Bizüm pehlümüzuñdur **ol** dahı hem
Cihân divünüñ işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [ol,]
22. Ki yitmez Hağ katında **ol** mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [ol,]
23. Göricek başuña toprak şaçardıñ
Ğamuñ birle çün **ol** fevt oldu iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [ol,]
24. Gelüp didi ki iy şâh-ı nigû-h'âh
Degildür âdem **ol** erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [ol,]

25. Hazer kıl zinhâr iy gönlü âhen
Ruĥuñi verdine ki **oldur** pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [oldur, -dur]
26. Ğodı öñinde **ol** merd-i vefâyi
Didi ‘özr idüp al bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [ol,]
27. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm **oldur** ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [oldur, -dur]
28. Ğelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir çanı için **ol** hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [ol,]
29. Hem **ol** daĥı havâ yüzinde Ğaldı
Çün **ol** Ğâfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [ol,]
30. Bulınur bir Ğam aña daĥı nâçâr
Cihânda ‘aĥıl **oldur** k’ir eger Ğiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [oldur, -dur]
31. Maraždan merde **ol** virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [ol,]
32. Baĥup **ol** buña Ğıldı âh u efğan
Hezârân şerm-nâkî birle Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [ol,]
33. Saña **ol** yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışĥuñi içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [ol,]
34. Bu vardı elden **ol** düşdi ayaĥdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [ol,]
35. Meger kim mühre-i püşt **ol** daĥı piç
Pür iken ĞabĞabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [ol,]
36. Saña **oldur** şoñumca yâdigârum
Ğudâ Ğaĥkı-çün anı hoş tut iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [oldur, -dur]
37. Çanı **ol** zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp **ol** gevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [ol,]
38. Ol ucdan lâ-cerem gec Ğurtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [ol,]
39. Oturmuş kendü resmi birle maĥzûn
İdüp **ol** tiĝ-zenler Ğahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 71*). [ol,]
40. Ğarîm-i ravzaya irürdiler râh
Yıĥılmış gördiler **ol** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9*). [ol,]

ol: *O(Sultan Süleyman).*

1. Şorarsañ kimdür **ol** Ğâĥân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm Ğân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [ol,]
2. Çü Nîl ü baĥrdur **ol** şâĥib-iĝbâl
Velîkin Nîl-i sâkin baĥr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [ol,]
3. Çü Ğaşd-ı ceng ide **ol** şâĥ-ı ‘âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [ol,]
4. Mu’in olsun Ğaĥ **ol** şâĥ-ı cihâna
Cihân Ğâş olsun **ol** şâĥib-ıĝrâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [ol,]
5. Mu’in olsun Ğaĥ **ol** şâĥ-ı cihâna
Cihân Ğâş olsun **ol** şâĥib-ıĝrâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [ol,]

ol: *Bir şeyin olmasını dileme.*

1. ‘Arûs-ı nazma dâmâd eyle ‘ışĥı
Rüsüm-ı ‘ışĥ senden tâze **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [olsun, -sun]

ol: *Teklik üçüncü şahıs zamiri.(Hz. Hüseyin yerine).*

1. Hüseyin **ol** kim sa‘id-i sermedîdür
Sirâc-ı Ğânĥâĥ-ı Aĥmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [ol,]
2. Yezîd **ol** mâĥî deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ‘-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [ol,]

ol: "O" (Allah cc. manasında)

1. Dağı tuğrā-yı defter hāyy-ı lā-reyb
Çün **ol** nām-ı mu‘azzam açā pençe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23). [ol,]
2. Nice vaşf idelüm **ol** pâdişâhı
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam bârgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1). [ol,]
3. Odur emvâc viren baħr-ı cûda
Ten ü cân **ol** bağışlar her vücûda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6). [ol,]
4. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık **oldur**
‘Alîm ü bî-niyâz ü Râzîk **oldur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7). [oldur, -+dur]
5. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık **oldur**
‘Alîm ü bî-niyâz ü Râzîk **oldur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). [oldur, -+dur]
6. Başına Hüdhdüñ **oldur** koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9). [oldur, -+dur]
7. Felek filinüñ üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına **oldur** viren cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14). [oldur, -+dur]
8. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi ‘adl kim her şaħsa **ol** üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [ol,]

ol: O. II Mecnun.

1. Çün irdi on yaşına **ol** kamer-veş
Göñüller ħirmenine urdı âteş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11). [ol,]
2. Muħaşşal **ol** perî-ruħsâr tannâz
Olup bir kaç kamer-ruħlarla dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15). [ol,]
3. İderlerdi bu tertîb üzre tîmâr
Güzellendi varurak **ol** perî-vâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302). [ol,]
4. Velî giryân idi **ol** tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315). [ol,]
5. Olup **ol** meh-veşüñ hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn büy-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325). [ol,]
6. Giderdi ħwâceye **ol** serv-i âzâd
O mekteb burc-ı ħurşid olmuş-ıdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6). [ol,]
7. Çün irdi on yaşına **ol** kamer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1). [ol,]
8. Göñüller ħirmenine urdı âteş
Nireden kim geçe **ol** şâhzâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3). [ol,]
9. Olur ‘aşıkları biñden ziyâde
Muħaşşal **ol** perî-ruħsâr tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5). [ol,]
10. Turup yatdı bu endişeyle **ol** mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11). [ol,]
11. Yoğ âgâhı ki kandedür maķâmı
Ya kimdür **ol** nedür ‘âlemde nâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38). [ol,]
12. Atası bildi kim olmuş ħarâb **ol**
Ĥum-ı endühdan içmiş şarâb **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67). [ol,]
13. Atası bildi kim olmuş ħarâb **ol**
Ĥum-ı endühdan içmiş şarâb **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68). [ol,]
14. Var idi kûllesinde bir ulu ġâr
Maķâm idindi anı **ol** dil-efġâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50). [ol,]
15. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var **ol** tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [ol,]
16. Atası ceħd ü ħileyle revânı
Götürdi evlerine **ol** cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90). [ol,]
17. Anası ħâtır-içün **ol** şikeste
Bir iki kerre sundı ħaste beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53). [ol,]
18. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muħaşşal
İşini şabra düzdü **ol** mu‘âllel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38). [ol,]
19. Dem-â-dem ħâtıryıçun meh-liķânuñ
Añarlar adını **ol** mübtelânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48). [ol,]
20. Düşürüp ‘aqlın ammâ **ol** yegâne
Nihâl-i şabr degdi bâġ-ı câna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37). [ol,]

21. Bu **ol** ruhsarı görüp oldu bî-hüş
Hem **ol** bu şekle bakup kıldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [ol,]
22. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî **ol** şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [ol,]
23. Çü Leyliden cüdâ düşdi **ol** abdâl
Kaṭı âşüfte oldu vü digeṛ-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [ol,]
24. Egerçi aşdandur ser-bülend **ol**
Velî şimdi degüldür ercümend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [ol,]
25. Egerçi aşdandur ser-bülend **ol**
Velî şimdi degüldür ercümend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [ol,]
26. Yirinden şıçrayup vardı **ol** abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [ol,]
27. Diyüp şem'e bu sözi **ol** digeṛ-hâl
Tuṛup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [ol,]
28. Bu 'âlemde degüldi **ol** kişi er
K'anı pîşe tütinmazdı muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [ol,]
29. Boyun virmiş-durur **ol** dest-i 'ışka
Delü dimek ḫaṭâdur mest-i 'ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11*). [ol,]
30. N'ola diyüp getürüñ didi anı
Getürdiler varup **ol** nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [ol,]
31. Degül **ol** şeh ḫarâc u bâca muḫtâc
Başına terk-i dünyâdan ḳomış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [ol,]
32. Çün el açâ du'âya **ol** şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd âmin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [ol,]
33. Aña bu ne ḳadar kim pend ider idi
Yine **ol** bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [ol,]
34. Ki diri olduḡınca bâr-ı 'ışkı
Götürdi **ol** ḡarîb zâr-ı 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [ol,]
35. Direfeş-i 'ışkı tâ kim **ol** cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [ol,]
36. Cerâḫat kesretinden **ol** vefâ güş
Tenini postdan ḳılmıṣ zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [ol,]
37. Yahûd zaḫm-ı cefâdan **ol** mükedder
Şarlımıṣdı deriye pây-tâ-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [ol,]
38. Gözi tuş oldu şâhuñ **ol** gedâya
Belâ sicni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [ol,]
39. Bu sözden idinüp ümmîd **ol** abdâl
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [ol,]
40. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne lâyıḳdur bu meh **ol** div-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [ol,]
41. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulḫ için dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [ol,]
42. Ki ḳande görseler **ol** nâ-tuvânı
İderler ḳatıl virmeyüp emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [ol,]
43. Kesüp ya'nî başın **ol** bî-günâhuñ
Alalar ḫil'atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [ol,]
44. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kâr
Ḳılam **ol** şifte-hâli ḫaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [ol,]
45. Ki ya'nî bu ḫikâyetden nihânı
ḫaberdâr eyile var **ol** yâr-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [ol,]
46. Didi irüp ecel bād-ı ḫazânı
Meger ḳapmıṣdur **ol** serv-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [ol,]
47. Meger **ol** vaḳt **ol** genc-i perîşân
Özin bir küşede ḳılmıṣdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [ol,]
48. Gözi tuş oldu **ol** ḫâli ḫarâba
Görür yatur yüz urmıṣ bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [ol,]
49. Buyurdi kim keremden bir zamân **ol**
Özin bir küşede ḳılsın nihân **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [ol,]
50. Şanarmısun ki 'ârûm yire çaldum
Kesüp başın çü mâh **ol** bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [ol,]
51. K'irür **ol** hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [ol,]

52. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşir
Benüm **ol** yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [ol,]
53. Gider ta'cîl-ile tütüp beyâbân
Dem-â-dem **ol** nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [ol,]
54. Kõdi şayyâduñ õñinde **ol** abdâl
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [ol,]
55. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [ol,]
56. Velikin ağlayanlar 'âkıl idi
Belâya **ol** gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [ol,]
57. O Leylî diyüben eyler figânı
Gidüp **ol** kâpudan pes **ol** kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [ol,]
58. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı **ol** şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [ol,]
59. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kâküp kûr-âne **ol** derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [ol,]
60. Başı yarıldı vü garğ oldu hâke
Çün **ol** pûşide çeşmi gördi bu hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [ol,]
61. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol a'mâyı gelüp bu serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [ol,]
62. Gider **ol** pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [ol,]
63. Al incitme tek **ol** ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la'li **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [ol,]
64. Ki hiç bir müzeye sığmaz iki pây
Hemîn **oldur** cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [oldur, -dur]
65. Kimesnem yokdur **ol** meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [ol,]
66. Bu yaña geldük **ol** dîvâne-i gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [ol,]
67. Tûrup **ol** şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [ol,]
68. Vücûdi tütüdi gâmdan lerze vü tâb
Uyanıp hayret-ile **ol** ciğer-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [ol,]
69. Bu resme **ol** garîb endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [ol,]
70. K'ide **ol** hastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [ol,]
71. Atası gördi k'olmuş derd-mend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [ol,]
72. Cihân-ı 'ışkdandur şeh-r-bend **ol**
Muqarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [ol,]
73. Yir idi hem yine dilber gâmunı
Meger kim bir gün **ol** şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [ol,]
74. Gider **ol** haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılarıdı 'aşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [ol,]
75. Aña leşker idi **ol** bunlara şâh
Kâmusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [ol,]
76. Ki her hayvân ider bir dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [ol,]
77. Anuñ etrâfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıkda şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [ol,]
78. K'olara rızkın **ol** virürdi dâyim
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [ol,]
79. Kılardı karşısına secde nâ-kâm
Severlerdi katı **ol** nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [ol,]
80. Hevâ âşûftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim **ol** cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [ol,]
81. Didi k'irür bunı **ol** yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [ol,]
82. İrürdi **ol** şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn ruq'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [ol,]
83. Ki hâtdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı hâttını **ol** merd-i bî-hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [ol,]

84. Tamām **ol** kıışaya eyledi bāver
Hābibi hāttını **ol** merd-i maķbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [ol,]
85. Ki **ol** hōndan yimedi bir nevāle
Yimekten **ol** mu‘arrā idi h̄‘ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [ol,]
86. Bulur çinedüğinden ben toyārum
Selīme ‘ilm geldi ki **ol** hūner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [ol,]
87. Ta‘ām andan cüdā **ol** h̄‘ābdan dūr
Hālāyıkdan dün ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [ol,]
88. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp **ol** zāhidüñ yanına hācib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [ol,]
89. Cemālin görmegeyüm arzūmend
Selīm āgāh oldı ki **ol** belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [ol,]
90. Yolumda bu imiş taķdīr-i Cebbār
Bunı diyüp qodı **ol** merd-i qallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [ol,]
91. Gözetdi **ol** deli kendü qalayın
Yürüyverdi **ol** şahra yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [ol,]
92. Ciger kanın yir **ol** dīvāne miskin
Havālisin vühüş-ı ādemi h̄‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [ol,]
93. Çevürmiş ortada **ol** çün pāy-ı pergār
Pes **ol** hayvān-nişin ü bī-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [ol,]
94. Çevürmiş ortada **ol** çün pāy-ı pergār
Pes **ol** hayvān-nişin ü bī-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [ol,]
95. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıķduğınca **ol** miskine naķçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [ol,]
96. Öper her lāhza bir āhü gözini
Geçinürdi bu resme **ol** belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [ol,]
97. Tağıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular **ol** nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [ol,]
98. Ol aşūfte bu yārānuñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [ol,]
99. Ol abdāluñ cevābında bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [ol,]
100. Kim anda muntazırdur saña dildār
Ümid-i vaşl-ı yārıla **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [ol,]
101. Kılar Mecnûn sürüd-ı ‘aşıķāne
Çü gördi ‘ākıbet **ol** merd-i tālib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [ol,]
102. Yanında ‘ömr anuñ meflüc yā süst
Pes andan şordı **ol** cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [ol,]
103. Ki hālinden ne bilürsin fülānuñ
Müdām **ol** derd-mend-i vaşset-āmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15*). [ol,]
104. Semen bergine oldı gevher-efşān
Didi kim benven **ol** miskīn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [ol,]
105. Ki adum añup ağlar **ol** ciger-süz
Anuñla bizüm ortamızda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [ol,]
106. Degüldür āh u nāle eksük iy yār
Ol ider kühlar evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [ol,]
107. Fülān menzilde vardur bir nişāngāh
Ol araya getürüp **ol** hābibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [ol,]
108. Ki giysün bunı **ol** yār-ı ciger-h̄‘wāh
Alup gevherleri vü cāmeyi pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [ol,]
109. Velikin bī-haber **ol** merd-i bī-kār
Alup pīrāmenini cümle hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [ol,]
110. Gelüp pīr **ol** şehe çok hīzmet itdi
Öpüp evvel hūzürında zemīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [ol,]
111. Geçen bāzāruñı eyle yine tīz
Buyurdi bir nişāngāh **ol** dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [ol,]
112. K’işümden olmayam şermende ya‘nī
Bilürven **ol** daħı ‘aşıķ-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [ol,]
113. Bize teşrīf virsün sözlerinden
Ol ebyāt okusun biz idelüm gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [ol,]
114. Getürsün bāde **ol** biz kılalum nūş
Şanemden pīr bu aħbārı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [ol,]

115. Uçurmuş ‘aql murğın **ol** kemîne
Sirişkenden yüzine saçdı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [ol,]
116. Dile hâcet Hüdâdan yine kırtar
Hezârân lutf birle **ol** nigü-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [ol,]
117. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du‘â kılp bu sözden şöıra **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [ol,]
118. Yolu geh seng ü geh hâk oldı geh gil
Dürüşüb **ol** gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29*). [ol,]
119. Kodı ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama **ol** bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [ol,]
120. Kılardı ‘arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî‘r nazm itse **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [ol,]
121. Komışlar cehlden adını Mecnûn
Kemâlâtıyla **ol** höd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [ol,]
122. Huzûrında çi hâk idi çi altun
Müdâm **ol** pāk-ṭab‘ ü pāk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [ol,]
123. Eser göstermez-idi **ol** kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70*). [ol,]
124. Ki ğamdan ola āzād **ol** ciger-süz
Koyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [ol,]
125. Vaṭangâhını **ol** servüñ çemen kı
Karışdur şekkertüm birle gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [ol,]
126. Gülümden eyle gūyâ bülbülünü
Getür dâma **ol** âhū-yı ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [ol,]
127. Dilerven kim görem **ol** yâr-ı cānı
Kişiye çün beķa yokdur cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [ol,]
128. Yitürdi müjde **ol** bî-per hümāya
Açup **ol** hîl‘atı kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [ol,]
129. Tırup bir döndi vü yine oturdu
Kârarı gidüp **ol** şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [ol,]
130. Tırup başladı çarḫa **ol** kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarḫı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [ol,]
131. Sücüd-ı şükür kıldı **ol** kemîne
Alup **ol** hîl‘atı yüz hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16*). [ol,]
132. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Tıruurlar yolda ṭursa **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31*). [ol,]
133. Diyelüm içerü girsün **ol** abdâl
Neşâtından bu kavluñ ṭurdu Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [ol,]
134. Teķarrüb ‘âlemine buldılar yol
Elif kadden ki dür idi **ol** kâdi lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [ol,]
135. Firişteyle muķârin oldı yâ hür
Olur **ol** ‘âşıkun ferḫunde-hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99*). [ol,]
136. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa‘âdetde bilün **ol** hâk-sâri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [ol,]
137. Velî mest itdi ḫamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem **ol** şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [ol,]
138. Benüm sevgümde bir kimse ‘azāya
İre çün kabrüm üzre **ol** teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [ol,]
139. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârum üzre bil kim **ol** budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [ol,]
140. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur **ol** giryân bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [ol,]
141. K’ola âsüde-dil bir dem **ol** abdâl
Ben inen muḫterem ṭutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [ol,]
142. Ri‘âyet eyle sen de **ol** yâr-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [ol,]
143. Ol üftâde başı altına bir ḫışt
Degül kimse aña hem-râz-ı bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [ol,]
144. Kefen kaydın göre yâ **ol** ğaribe
Ne yârı var k’aña kılp hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [ol,]
145. Lebine virdi **ol** bî-çârenün āb
Ĝamından ebr inilerdi vü bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [ol,]
146. Bu hâl üzre düşüp kaldı **ol** abdâl
İḫâta idüp eṭrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [ol,]

147. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdu **ol** nitelim şāh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [ol,]
148. Hep oldılar gelüp **ol** ravzaya cem‘
Çün **ol** miskine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [ol,]
149. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblak
Terahhüm idüp **ol** miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [ol,]

ol: O. II Leyla.

1. Fülân t̄ayifedendür iy hümām **ol**
Ki Leylî dimekiledür be-nām **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [ol,]
2. Fülân t̄ayifedendür iy hümām **ol**
Ki Leylî dimekiledür be-nām **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [ol,]
3. Bu yaña cān-ı Kays-ı bî-mecālî
Zebûn eyledi **ol** mâhuñ hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [ol,]
4. Şitâb-ile atası t̄urdı bî-bāk
Varup **ol** serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [ol,]
5. Dögülmek zecren idinüp bahāne
Fiğān iderdi ğamdan **ol** yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [ol,]
6. Vücüdî yidüġi ğarb-ı girāndan
Uşandı **ol** şanem cān u cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [ol,]
7. Buyurdu tiz ki **ol** dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ġonce mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [ol,]
8. Çü Yūsuf gibi maħbūs oldı **ol** māk
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [ol,]
9. Olur her ġice **ol** māk-ı ciġer-süz
Gönül odı ile kâşāne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [ol,]
10. Kılardı nālesin pinhānî **ol** māk
Ki kimse olmaya hālinden āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [ol,]
11. Bahāne eyleyüp dir **ol** şeker-leb
‘Arakdan her kâbam işlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [ol,]
12. Çü geçdi ħadden **ol** mâhuñ fiğānı
Mey-i hicr eyledi lā-yu‘kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [ol,]
13. Kılup ġuşına ziver dürr-i ma‘nî
Anası didi **ol** meh-rūya ya‘nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [ol,]
14. Çün işitdi bu sözi **ol** yüzi nūr
Özin **ol** mācerādan t̄utdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [ol,]
15. T̄urup pes ħalvetinden gitdi anuñ
Ĥaqa kaldı işi **ol** meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [ol,]
16. Ġamından sen yatarsın hūn içinde
Uyur **ol** mefrēş-i ġül-ġün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118*). [ol,]
17. Baña Leyliden irdi bu ħarāret
Dile **ol** viriser yine ferāġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [ol,]
18. Ger ire dime **ol** māha noķşān
Seni āhum odı yaķardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [ol,]
19. Buyur bir çāre tā kim **ol** şegāb-nāk
Kem ağlaya yaķasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [ol,]
20. Tutar ervāhı taze ‘ışķ-ı cānān
Ol olmasa ne ħāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [ol,]
21. İlāhî **ol** sehî-ķadd u semen-ber
Görinsün baña ġün ġünden nigū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [ol,]
22. Velî lutf eyle sen iy Ĥayy u Mennān
Ziyāde it meylümi **ol** māha her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [ol,]
23. Ki çün **ol** nev-‘arūs-ı ħacle-i nāz
Şehin-şāh-ı sehî-ķaddān-ı tannāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [ol,]
24. Şadā-yı ħüsn-ile **ol** hālî fülful
Bırakdı ġünbed-i āfāķa ġulġul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25*). [ol,]
25. Çün **ol** meh-peykerüñ vaşfin işitdi
Ĥarārı kalmayup ārāmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [ol,]
26. Tāma‘dan t̄alib oldı gönli anuñ
K’irişe vaşlına **ol** meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [ol,]

27. Atasından dilettdi **ol** habîbi
K'olaydı haste cânınıñ ta'bîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51). [ol,]
28. Eytidi kim bu seg **ol** şâhumuñdur
Yüzi hırşid u alnı mâhumuñdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45). [ol,]
29. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem **ol** meh-veşi saña muķārın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88). [ol,]
30. Döküp bu yolda genc-i hüsrevâne
Seni vaşl idem **ol** şirîn-dehâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92). [ol,]
31. Saña tâ hem-ser olmayınca **ol** mâh
Kemendüm cengden kalmaya kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101). [ol,]
32. Yiyüp içmeyem artuķ tutmayam câm
Refikûñ olmayınca **ol** dil-ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144). [ol,]
33. Hêlâl olunca saña **ol** perî-rû
Harâm olsun benüm gözüme uyhu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145). [ol,]
34. İrürmezseñ baña **ol** yâr-ı cânı
Ne ben 'âlemde ne höd zindegânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27). [ol,]
35. Öziyle çün-kim **ol** didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzûk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33). [ol,]
36. Bulup pes bir rasûl **ol** sâ'idi sim
Hezârân şive ile kıldı ta'lim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35). [ol,]
37. Ki ben kûlından **ol** serv-i revâne
Du'âlar eyleyüp di yane yane (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93). [ol,]
38. Kõdi rahm eyleyüp geçmiş günâhı
Didi kim gelsün **ol** mâh-ı dil-âsûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25). [ol,]
39. Baña her kişi ta'n eyler nihâni
Ki Mecnûn için **ol** mâha idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13). [ol,]
40. İrişüp kapdı **ol** zibâ cemâli
Ne hâl-ise hele Mecnûn-ı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32). [ol,]
41. Diyesin hâlümi **ol** şehriyâra
Naşib olup k'ola otlakuñ **ol** büm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68). [ol,]
42. Kılâsın derdümi dildâre ma'lüm
Du'âlar idüp **ol** serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71). [ol,]
43. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes andan geldi **ol** cânı cihânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13). [ol,]
44. Hâķıķat bildi kim Mecnûndur **ol** kûr
Anasına didi nâz-ile **ol** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16). [ol,]
45. Tütüp nâz-ile didi tur yukaru
Kadîmî yârı ile **ol** felek-mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27). [ol,]
46. Gedâ gibi ider her sũ temennâ
Çok iş itdi bu resme **ol** dil-efkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33). [ol,]
47. Olupdur baña zaħm-ı tîr-i hũn-rîz
Bunı diyüp ruħından hâli **ol** hũr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31). [ol,]
48. Getürme bize halk içre fazîhat
Çi ger pend itdi **ol** cân-pâresine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13). [ol,]
49. Rızâ virdüģiçündür böyle hãmüş
Pes oldı şanup **ol** meh-rûyı râzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25). [ol,]
50. Semen-simâ şanemler lâle-ħaddler
Yanına geldiler **ol** âfitâbuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9). [ol,]
51. Ki vaşlından ola **ol** meh-veşüñ şâd
Hemân-dem tüttdi cân-ı Leylîyi tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62). [ol,]
52. Yüzine bakmadı **ol** serv-i âzâd
Muķarrer bildi kim **ol** kebk-i höd-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96). [ol,]
53. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür **ol** serv-i şeker-leb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25). [ol,]
54. Yidürür bağbân bârını zâģa
Saña şimdi 'adüdü **ol** cefakâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37). [ol,]
55. Zenüñ efsünına yoķdur nihâyet
Niçe demdür **ol** itmedi seni yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63). [ol,]
56. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardur **ol** cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15). [ol,]
57. Yiyemez **ol** nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâķıf oldı bu hisâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18). [ol,]

58. Didi hayf u dirig **ol** āfitāba
K'anuñ bu künde ye pāyını nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20*). [ol,]
59. Senüñ bensüz yirüñ gülzār-ı şādī
Hākīkat benden **ol** dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39*). [ol,]
60. Ki ben mağz olam ü pōst ola **ol** cān
O yeg kim ben niqab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ol,]
61. Şoñuci şordı yārından nişāmı
Ki n'oldı hālī **ol** hūblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [ol,]
62. Güzellik āsumānınıñ mehinüñ
Cevābında didi Mecnūna **ol** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [ol,]
63. Ki çokdan erdedür **ol** serv-i reftār
Velī şöyle kıl āña i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [ol,]
64. İrür bu nāmeyi **ol** yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi **ol** peyk-i çalāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [ol,]
65. İrürdi **ol** nigārına feraḥ-nāk
Çün **ol** māha görindi ḥaṭṭ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [ol,]
66. İrürdi **ol** nigārına feraḥ-nāk
Çün **ol** māha görindi ḥaṭṭ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [ol,]
67. Sevādından gözi oldı münevver
Dönüp **ol** nev-'arūs-ı nāz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 29*). [ol,]
68. Bırakdı ḥāmeyi **ol** serv-i merğüb
Virüp bir kâşid-ı ṭayyār fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [ol,]
69. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zār
Diyüp bülbüllere rāzını **ol** mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [ol,]
70. Derüñ dūdin eyler derd-ile yād
Nazar kılsa güle **ol** mäh-ı tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [ol,]
71. Hisāb iderdi dāyim kār-ı yārı
Ne fi'l itse velī **ol** mäh-ı tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [ol,]
72. İletmezdi yanına dāyesini
Bilüp bu hāleti hem **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [ol,]
73. Yüzine bir güle bakmazdı **ol** mäh
Bu resmeydi olarda zindegāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [ol,]
74. Anuñ beyt okumasından gūşade
Daḡı bir dest cāme virdi **ol** mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [ol,]
75. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem **ol** māhı görüp **ol** sen daḡı şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [ol,]
76. Yirinden tırdı yüz nāz-ile **ol** mäh
Giyindi bir kabā-yı ergüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [ol,]
77. Ŧonatdı ḡıl'atiyle **ol** perī-zād
Yaķasından şan **ol** ruḡsār-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154*). [ol,]
78. Ŧonatdı ḡıl'atiyle **ol** perī-zād
Yaķasından şan **ol** ruḡsār-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155*). [ol,]
79. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı ḡalkasından **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [ol,]
80. Gümiş mir'āte çekdi şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden **ol** çeşmi cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165*). [ol,]
81. Mey-i nāz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı **ol** serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [ol,]
82. Ğazāl u ṭāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruḡsārı üzre ķurdu **ol** gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [ol,]
83. Kemendine bıraķmış mihr ü māhı
Ayaķdan başa **ol** dildār-ı mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175*). [ol,]
84. İdindi perde bir 'ālī dıraḡtı
Ḥicāb ardında **ol** serv-i bahārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [ol,]
85. Nesīm-i ṭurresidür **ol** nigārūñ
Bu resm-ile ki dil-cūdur hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218*). [ol,]
86. Ki tā ḡālinden āğāh oldı Leylî
Okıdup ḡalvetine **ol** meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [ol,]
87. Getürüp ķarşusına söyledürdi
Söz arasında **ol** hūb-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11*). [ol,]
88. Şorardı 'ışk ḡālinden nişāne
Kılarıdı **ol** daḡı irdükçe 'aķlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [ol,]
89. Anuñla gönderürdi **ol** dil-ārām
Peyāmından anuñ Mecnūn-ı maḡzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18*). [ol,]

90. Elinde **ol** dağı digerlerün hem
Halâsum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [ol,]
91. Perî gibiydi pûlâdıyla beste
İdüp **ol** nâzenîn sabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [ol,]
92. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle **ol** serv-i ‘ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [ol,]
93. Ki bi-höd yıkılırdı **ol** perî-zâd
İrişse güşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [ol,]
94. Qalurdı bir zamân hayretde **ol** mâh
Görinse çeşmine qarşudan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [ol,]
95. Bu resme işlerinden **ol** perînün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [ol,]
96. Çü vaqt ire hemîn **ol** demdür el-hâk
Fırâkıdan tırup zevcinün **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [ol,]
97. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup **ol** serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [ol,]
98. Halâyıkdan otağın kıldı hâlî
Tariğ-i mâtem-i şevherde **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [ol,]
99. Bu yaña geldün **ol** serv-i revân-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [ol,]
100. Zamânun güşını çarğ eyledi pür
Süreyyâ gibi **ol** şeb kıldı **ol** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [ol,]
101. Yok anda şem‘den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup **ol** âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [ol,]
102. Ki ya‘ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı **ol** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [ol,]
103. K’irişmez gerdene şad ‘id ü nevrûz
Gözin açup du‘âdan soñra **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [ol,]
104. Bırakdı bürka‘-ı şermi **ol** âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [ol,]
105. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-gâyet oldı **ol** serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [ol,]
106. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu‘aţtar kılup **ol** mâh-i mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [ol,]
107. Haber virdi girüp Zeyd **ol** nigâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [ol,]
108. Gile güyâ ki bir âyine düşdi
Ruñmuñ humretinden **ol** dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [ol,]
109. Alup hargâhına girdi şalmı
Oturdup şadra i‘zâz-ile **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [ol,]
110. Tesellî virdi yüz nâz-ile **ol** mâh
Çü hâlî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [ol,]
111. İderler bunlaruñ efsânesin yâd
Hişârî genc gibi **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [ol,]
112. Düzetdi piş-keşler **ol** kıyâmet
Şaçından boynına bırakdı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [ol,]
113. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile **ol** kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [ol,]
114. Ol oğur kışsa-i derd ü firâkı
Dehâna almadın bâde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [ol,]
115. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihâle
Ki **ol** mîr-i perî-rüyân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3*). [ol,]
116. Yatup uyğuya vardı **ol** şeker-leb
Düşünde gördi **ol** dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [ol,]
117. Yatup uyğuya vardı **ol** şeker-leb
Düşünde gördi **ol** dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [ol,]
118. Uyandı zâr u lerzân **ol** niger-h‘âh
Yoğ-iken mişl-i Leylînin cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [ol,]
119. İrişdürdi tabança şem‘ine bād
İçinde gönleginün **ol** perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17*). [ol,]
120. Şanasın oldı iki âteşin gül
Za‘if oldı be-gâyet **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [ol,]
121. Soğulup âb-ı hasret taldı **ol** dem
Tariken **ol** serv-i kaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [ol,]

122. Şu resm-ile тұrur kim beyza-i mār
Şanasın buldı **ol** ruhsār-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [ol,]
123. Ol ayuñ yılduzı düşdi vebäle
‘İlâc itmeklik için ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [ol,]
124. Ol ayuñ yılduzı düşdi vebäle
‘İlâc itmeklik için **ol** habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [ol,]
125. Söz açdı anasına **ol** belâ-senc
Ki iy mäder mükedder oldı hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [ol,]
126. Meger kim maqbere **ol** dağı nâçâr
Çü ‘ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [ol,]
127. Ki kaçd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp **ol** meh-veşüñ çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3*). [ol,]
128. Karalar giydi ya’nî tutdı mâtem
Cihân pür-bağr iken **ol** nev-‘arūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [ol,]
129. Gözinden dökdi qanlar kûze kûze
Şu resme dökdi **ol** mâh üzre qanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [ol,]
130. Dirîğa gitdi **ol** serv-i cemîle
Yağasın çâk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [ol,]
131. Yudılar eşk-ile **ol** âfîtabı
Pes idüp garğ-ı kâfûr u ‘abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [ol,]
132. Kefen şardılar **ol** cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [ol,]
133. Zârürî beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar **ol** nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [ol,]
134. Qanı **ol** zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp **ol** gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [ol,]
135. Yaturdı nağ-ı hâka **ol** gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [ol,]
136. Ki tâ yir vire şadrında aña hâk
Yire **ol** âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [ol,]
137. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi **ol** serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [ol,]
138. Baña **ol** gül senden özge yâdigârı
Senüñle gel berü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [ol,]
139. Biri mâh-ı bütändur pāk-dâmen
Olupdur adı Leylî **ol** ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [ol,]

ol: "O" İşaret zamiri (Melekler).

1. Anuñ ardınca İsrâfil geldi
Biraz tayrân idüp **ol** dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri || Hz. Ali.

1. Qodı çarğı dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaqtiyle **ol** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [ol,]

ol: Gelip çatmak, yaklaşmak.

1. Dir **oldı** cânuma bir ğam havâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [oldı, -dı]

ol: O. II Nevfel.

1. Havâşı birle kıldı ‘azm-i nağçir
Giderek irdi küh-ı Necde **ol** şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [ol,]

2. Gelür **ol** gâr öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [ol,]
3. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ **ol** hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [ol,]
4. Ki **ol** dağı ğarîb ü tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [ol,]
5. Şehûñ peykine virüp gîne anı
Var âgâh it didi **ol** nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [ol,]
6. Du'âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [ol,]
7. Şan urdı sînesine niş-i kahrı
Baķuñ **ol** pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri || Hz. Muhammed.

1. Maşşerde **ol** şefî'i bu Hâmî şikestenûñ
Düzeğ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [ol,]
2. Bisâñından turup **ol** şâh-ı 'âlem
Süvâr oldı Burâķ-ı berķe **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [ol,]
3. Gidüp **ol** yeryüzinüñ pâdişâhı
İrürdi âsumân farķına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [ol,]
4. Sa'âdetle çün **ol** şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119*). [ol,]
5. Okıyup **ol** şehûñ na'tını bî-ķadħ
'Uţârid saçdı başına dürr-i medħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [ol,]
6. Çü geçdi ravza-i heftümden **ol** şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [ol,]
7. Şu denlü aldı çıkıdı **ol** pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [ol,]
8. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline yine **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [ol,]
9. Getürdi halka **ol** şâhib-'imâme
'Azâb-ı nârdan âzâd-nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [ol,]
10. Ricâ oldur ki bu Hâmî ğarîbi
İrüre şîhate **ol** cân tabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220*). [ol,]

ol: O. II İbnüsselam.

1. Yüzine bakmadı **ol** serv-i âzâd
Muķarrer bildi kim **ol** kebk-i hîd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [ol,]
2. Ol andan bâr-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistânüm gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [ol,]
3. Ki **ol** bunı sever bu sevmez anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [ol,]
4. Hârâm idi aña lîkin vişâli
Nîğaruñ şöhetinde **ol** şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [ol,]
5. Hümâ şalmaz ser-i bed-baħta sâye
Bu ğamdan **ol** şikeste âħir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [ol,]
6. Yıķılur **ol** 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde **ol** miskîn ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [ol,]
7. Maķâmı daħme oldı **ol** hümâmuñ
Çü ğördi Zeyd-i şürîde bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [ol,]

ol: O. II Mecnun'un babası.

1. Dilerdi nesl ü peyvend için **ol** şâh
Hüdâdan bir veled şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [ol,]
2. Baķaraķ oğlına **ol** şâhib-iķbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [ol,]

3. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün **ol** nedür 'âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). [ol,]
4. Naşihat eylemekden geçdi **ol** pîr
Rızâsın eyledi teslîm-i taqdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69). [ol,]
5. Ki tâ çeşmine tuş oldu **ol** abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43). [ol,]
6. Varınca Ka'be kapusına **ol** pîr
Kefinden gevher ile taldı yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39). [ol,]
7. Ricâ-vâr olup **ol** pîr-i tarrîkat
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47). [ol,]
8. Ne kim görüp işitdiyse andan **ol** pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taqrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85). [ol,]
9. Şu resme dökdi Rûm iklimine hûn
K'atası Kaysuñ **ol** pîr-i fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3). [ol,]
10. Nitekim mürde gür-i hevl-nâki
Tutup pes **ol** tarîki pîr-i mazlûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39). [ol,]
11. Başın tutmuş-turur bir şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı **ol** pîrûñ nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65). [ol,]
12. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür **ol** zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73). [ol,]
13. Bu anı öpdî vü **ol** bunu tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bıñarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76). [ol,]
14. Biri birine karşı nevha-gâri
Şu deñlü ağladı **ol** pîr-i dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79). [ol,]
15. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu resme **ol** şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27). [ol,]
16. Dirî oldu iki gün **ol** dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden zamânûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32). [ol,]

ol: "O" teklîk üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ömer.

1. Melâhat göklerine mâh idi **ol**
'Adâlet kişverine şâh idi **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7). [ol,]
2. Melâhat göklerine mâh idi **ol**
'Adâlet kişverine şâh idi **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8). [ol,]

ol: O, üçüncü teklî şahıs zamiri II Hz. Osman.

1. Biri 'Osmân ki zi'n-nüreyndür **ol**
Enîs-i server-i kevneyndür **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1). [ol,]
2. Biri 'Osmân ki zi'n-nüreyndür **ol**
Enîs-i server-i kevneyndür **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 2). [ol,]

ol: "O" teklîk üçüncü şahıs zamiri. II Yavuz Sultan Selim.

1. Bağışlasun cihân halkına Allâh
Ki câmidur cihân halkınıñ **ol** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18). [ol,]
2. Kılıcını hamâil kılsa **ol** mâh
Melekler çağrışur '' naşrun min'allâh '' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53). [ol,]
3. Süvâr oldukca **ol** şîr-i zamâna
Atı na'li od atar âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83). [ol,]
4. Hasûdine virür **ol** şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103). [ol,]

ol: O. II Mecnun'un annesi.

1. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki **ol** bî-çārenūñ aḥvālî n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [ol,]
2. Ol aradan ğamile tırdı nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [ol,]
3. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden **ol** merḥūme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [ol,]

ol: O. II Zeyd. (*Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*)

1. İñen eglenmez **ol** 'aşıkda zîrā
Var idi 'ammisinūñ bir kızı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [ol,]
2. İşinde 'ammisi vü **ol** giriftār
Fîrāk u ārzūdan **ol** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [ol,]
3. İşinde 'ammisi vü **ol** giriftār
Fîrāk u ārzūdan **ol** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [ol,]
4. Ser-ā-pā ḳaldı zencîr-i belāda
Çü böyle gördiler **ol** nā-tüvānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [ol,]
5. Ol eydürdi vü bu aĝlardı ḳanlar
Ol oldı 'ışk-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [ol,]
6. Ol eydürdi vü bu aĝlardı ḳanlar
Ol oldı 'ışk-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [ol,]
7. Esirgelderdi ḥālîñ **ol** cevānuñ
Ki **ol** meh-pāre lâyıḳ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [ol,]
8. Yolı irdi çün **ol** bî-der serāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [ol,]
9. Ser-i kâfūr rüze 'anber-efşān
Bu fikr-ile uyudı **ol** hevā-ḥ'āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri.

1. Derd-i Ḥamdîye ölümünden özge tîmār olmaya
Zîrā **ol** aşıfte-ḥāl olmuş-durur bî-mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [ol,]
2. İy perî **ol** müflîsi medyün idersin 'ākıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [ol,]
3. Tıtaradı şol ḳadar ḥayl ü ḥaşem **ol**
Ki bulmazdı ḳuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [ol,]
4. Cefāya ḳılup **ol** bî-raḥm meyli
Sitemler eyledi Leyliye ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [ol,]
5. Temām idüp leti **ol** cevr āyîn
Ğazabdan alınma bîrāḳdı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [ol,]
6. O devr ulularıñ oĝlı kızı
İdinmişlerdi ḥ'wāce **ol** 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [ol,]
7. Buyurdi kim keremden bir zamān **ol**
Özin bir küşede ḳılsın nihān **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [ol,]
8. Degül ben varken **ol** bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [ol,]
9. K'içinde pürdür anuñ ḳand uvaĝı
Saña virdüm bugünden **ol** nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [ol,]
10. Seg aĝzında bilürdi özin hemān **ol**
Var İdi bir nedîmi pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [ol,]
11. Hücüm idüp aña ḳıldılar āheng
Çün **ol** mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [ol,]
12. Ne kâĝıd k'aña inşā ola nāmem
Götürürmiş meger kim **ol** müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [ol,]
13. İrür bu nāmeyi **ol** yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi **ol** peyk-i çālak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [ol,]
14. Du'āsın aldı **ol** şāh-ı nigü-fāl
Benüm bu ḳışsadan maḳşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [ol,]
15. Ḳanā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından bu temsilüñ **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [ol,]
16. Ki yoĝ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün **ol** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [ol,]

17. Bürâderden kim **ol** ola münâfık
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [ol,]
18. Ki korğu kılmaya **ol** pîri ma'zûr
Kenârından çü ceyş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [ol,]
19. Olurdi **ol** şeh-bâb-ı evc-i maşşûd
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28*). [ol,]
20. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda **ol-durur** dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [ol-durur, -durur]
21. Delü **oldur** cihânda k'ola hüd-kâm
Degül dîvâne ben bir dîv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [oldur, -dur]
22. 'İlâc itdi marîza **ol** mükerrerem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [ol,]

ol: (Lâyık) olmak.

1. Dimişler yeg-durur kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki **ola** merdum-âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [ola, -a]
2. Meger cân **ola** lâyıq-ı müjde-gâni
Suţûri gözlerüme virdi nûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [ola, -a]
3. Dîrâz it bister-i nerm üzre pâyi
Niçe bir **ola** mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [ola, -a]
4. Enisün niçe **ola** mür ile mâr
Dil u cânı yiter yak derd ü gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [ola, -a]
5. Ki bu sözde senünle **ola** cidâlüm
Ki büyi mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [ola, -a]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri. II Selim-i Âmirî.

1. Dilerdi kim ura zaħmına merhem
Her ay başında iderdi **ol** nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri. II Zeyneb, Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.

1. Hicâb iderdi lîkin cânı ilden
Gönülden Zeyd umup **ol** mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [ol,]
2. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zîrâ **ol** mehün idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [ol,]
3. Şeref burcında mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi **ol** rûy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [ol,]
4. Zamânun zeyni Zeyneb idi adı
Meger **ol** nâzeninün Zeyd dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [ol,]
5. K'ide hârâdan **ol** la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuğ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [ol,]
6. Alup **ol** âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün **ol** mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [ol,]
7. Alup **ol** âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün **ol** mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [ol,]
8. Esirgelerde hâlin **ol** cevânun
Ki **ol** meh-pâre lâyıq idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [ol,]
9. Zârûri düşdi lîkin özge kayde
Bunu fikr itdiler âhîr ki **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [ol,]
10. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim **ol** ruhu şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [ol,]

ol: O. II Leyla'nın annesi.

1. Niçe şac bölme çäk itdi ruhında
Cevânı üzre pîrâye **ol** ‘acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [ol,]
2. Şu resme itdi feryâd u fiğânı
Ki Leylîniñ anası **ol** şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [ol,]

ol dem: *O zaman.*

1. Baña in‘âm ü ihsân eyle **ol dem**
Şehâb-ı Aḥmed-i Muhtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [ol dem,]
2. Murâdın ‘arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini Haḳdan **ol dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [ol dem,]
3. Sarây içre var idi kal‘a muḥkem
İletdiler nigârı anda **ol dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [ol dem,]
4. Ben **ol dem** ki olam ḥâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sulṭân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [ol dem,]
5. Benüm **ol dem** olur çeşmümle kârum
K‘ola aña muḳâbil rûy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [ol dem,]
6. Hem **ol dem** tûrdı Ḳays öñine mâder
Getürdi hoş ta‘âm-ı rûḥ-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [ol dem,]
7. Biter **ol dem** dilediğünden el-ân
Taḫuñdan düşeli iy meh-liḳâ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76*). [ol dem,]
8. Yoğum ben varlığumdur ortada yâr
Bu ‘ışḳ **ol dem** gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [ol dem,]
9. Otururdi girüp yirine **ol dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50*). [ol dem,]
10. Soğulup âb-ı ḥasret töldi **ol dem**
Ṭariken ol serv-i ḳaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [ol dem,]
11. Ḳara mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi ḥargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [ol dem, -den]
12. Ziyâretgâh-ı ervâḥ-ı muḥibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [ol dem, -den]
13. Şaçalar başum üzre ḥaṭ gibi ḥâk
Baña gufrândan **ol dem** vir berâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [ol dem,]

ola: *... hale gelmek.*

1. Meclisüñ câmi şehâ neşv ü nemâ bulsun müdâm
Niçe kim mezkûr **ola** ellerde nâm-ı câm-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [ola,]
2. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdi ger **ola** genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [ola,]
3. Anuñ yolında ḳurbân olmayan ser
Yile gitsün ger **ola** müşğ ü ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134*). [ola,]
4. Dil **ola** râh-ı ‘aynumdan güher-rîz
Direm kim ḳorḫu virdi rûz-ı maḥşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72*). [ola,]

ola: *Olur.*

1. Hüküm ḳılsañ âsmân gibi zemîn devvâr **ola**
Çarḫa ger emr eyleseñ ḡâbit **ola** ḡabrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [ola,]
2. Bu ‘ışḳ işi ki **ola** bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [ola,]

ola: *+dir anlamında yüklem yapıcı.*

1. Cihân-efrûz **ola** çün mihr enver
Çerâğ-ı şubḫda ḳalmaz iñen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55*). [ola,]
2. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş **ola** kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [ola,]

3. Ğulāman Hindī vü Rūmī dil-efrūz
Şeb **ola** şaçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [ola,]
4. Şeh işitdi **ola** kim bir perî-zād
Ğoyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [ola,]
5. Vü ger hōd çekesin bu hūkmden ser
Ola farķuñ sezā-yı tīg u hānçer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [ola,]
6. Ğadehdür lāle pür hūn-ile tā leb
Anuñ kim **ola** maķşūdı ruĥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [ola,]
7. Gelüp tahir yine pāk oldılar hāk
Bu resme **ola** çün ‘işķuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [ola,]

ola: (Bir şeye) sahip olmak.

1. Çün irişdi saña bu mīve-i hūb
Yaķınlarda bir oĝluñ **ola** maĥbūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [ola,]
2. Ki ger biñ yıl **ola** ‘ömrüñ ya bir rüz
Ğalur çeşmünde bu kâĥ-ı dil-efrūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [ola,]
3. Yimez şol mārđan kim **ola** pür-ķahr
Ümīd-i mühresiyle ‘aķlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [ola,]
4. Ki vaşlından **ola** ol meh-veşüñ şād
Hemān-dem tutdı cān-ı Leylîyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [ola,]
5. Çü dōst **ola** helāk-i dīn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60*). [ola,]
6. Şaru giymeklūĝi idindi pīşe
Çün **ola** ārzūsı hāne vü kū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [ola,]
7. Ğarāma baķmaz **ola** idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [ola,]
8. Ol iki murĝdan kork iy birāder
Kişiyē ‘ömr **ola** biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [ola,]

olalı: Olduĝundan beri.

1. Olalı peydā livā-yı ‘adlūñ iy çāpūk-sūvār
Nā-bedīd oldı cihāndan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [olalı,]
2. Ğān **olaldan** sen sa‘ādet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden kaçupdur kaçıt u tengī vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [olaldan,]
3. Olalıdan senūñle yār çün yār
Ğamu kārüm yile gitdi zihī kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [olalıdan,]

olan: Olan, bulunan.

1. Zātūñ vücūda geldūĝi şeb düşdi hep yüzin
Küffār ma‘bedinde **olan** zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [olan,]
2. Ğizmetünde **olana** olmaduĝı gibi elem
Dergehūñ dūruları gönline yok ‘ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [olana, -a]
3. Ki tab‘ma sirişt olmışdı vahşet
Anuñla **olan** āhūlar da çālāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [olan, --an]
4. Gelür hākister-i külĥan gibi ĥ`ār
Ğülistānda **olan** her sūnbül-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [olan,]
5. Ğılı çāk ide anda **olan** idrāk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [olan,]
6. Ğara ĥālī-ile oldı hem-āĝuş
Cemālinde **olan** her dürr-i ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35*). [olan,]
7. Öĝidince dūrişüp niçe yük un
Yüki az **olanuñ** bir gözde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [olanuñ, -uñ]
8. Fırabile elümden kaçdı nāĝāh
Murād **olan** saña vü baña maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [olan,]

9. Ki kıymet-dâr içinde her **olan** raht
Döşenmiş sü-be-sü yüz nağ'-ı dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [olan,]
10. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde **olan** nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [olan,]

olar: *Onlar, o kişiler.*

1. Nebîler şubh gibi idi sen rûz
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54*). [olaruñ, -uñ]
2. Buña virdüğini devlet eger kâm
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84*). [olara, -a]
3. Hemân sâ'at süvar oldu vü sürdi
Olar dañı irişüp karşı turdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [olar,]
4. Bu cânıbden geçinür şüretâ ger
Velî dilden **olaruñ** fethin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [olaruñ, -uñ]
5. Ki dirlik idemezler olmasa âzer
Olaruñ gözlerine düd-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41*). [olaruñ, -uñ]
6. Olar gidüp dañı qalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez kişi hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [olar,]
7. Nazar kııl dehr **olardan** kime qaldı
Çamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [olardan, -dan]
8. Yüzine bir güle bakmazdı ol mâh
Bu resmeydi **olarda** zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [olarda, -da]
9. Olar gitdi vü bunlar yine qaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [olar,]

olma: *"Olmak" yardımcı fiilinin olumsuzu.*

1. Var iken fırsat elde **olma** hãmüş
Düriş k'aduñ olımmaya ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [olma,]
2. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
İñende **olma** bî-nâmûs u bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [olma,]
3. Hemîşe gül gibi ol şâd u ħandân
Çü ğonca **olmağıl** maħbûs-ı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10*). [olmağıl, -ğıl]
4. Baħsın bulıcağuz bir kıumâşı
Hemîn şatmağdur aşlı **olma** nâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [olma,]
5. Ki dirlik idemezler **olmasa** âzer
Olaruñ gözlerine düd-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [olmasa, -sa]
6. Anuñ qaşrından özge evde boşam
İki er **olmaya** bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [olmaya, -ya]
7. K'işümden **olmayam** şermende ya'nî
Bilürven ol dañı 'aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198*). [olmayam, -yam]
8. Mübâşir **olmazam** ben aña muṭlağ
Revâ olmaya 'işkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [olmazam, -am]

olup mahv-ı cemâl-i zü'l-celâl: *Azamet sahibi Allah'ın güzelliği karşısında yok olma.*

1. Olup mahv-ı cemâl-i Zü'l-celâli
Teħayyür virdi şevk-i lâ-yezâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 189*). [olup mahv-ı cemâl-i zü'l-celâl, -i]

olur: *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur 'aşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14*). [olur,]
2. Pâye-i a'lâ bulur luṭfuñ kime kılsa nazar
Kimi kaħr iderseñ **olur** menzil-i şaff-ı ni'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [olur,]

3. Olur hezār şükür ki muhtâc-ı mücrimân
H^ıân-ı şefâ'atüñla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [olur,]
4. Koşu şun'üñla bulur turre-i hür
Olur luftüñla müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [olur,]
5. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'ış-ı cân
Olur hükümüñle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [olur,]
6. Senüñ emrünüñle **olur** her 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [olur,]
7. Gedâ-yı gülşene vakt-ı bahârân
Derâhim başş **olur** her nakş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [olur,]
8. Geh **olur** bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [olur,]
9. Şüküfeyle pür **olur** evvel eşcâr
Biter her birisinde âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [olur,]
10. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa **olur** hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [olur,]
11. Çü nürîdi tapuñda cism-i maţbû'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [olur,]
12. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsî
Hużürında **olur** bî-ğadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [olur,]
13. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ kârı zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [olur,]
14. K'Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükkde hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [olur,]
15. Teninde görinen gerd-i nem-âlüd
Olur cân u dile iksîr-i maşşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232*). [olur,]
16. Muğarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Hağdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [olur,]
17. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından **olur** hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [olur,]
18. Olur 'aşıkları biñden ziyâde
Muğaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [olur,]
19. Yakında oğluñ **olur** didüğini
Özinüñ cümle kaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [olur,]
20. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanuñ **olur** çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [olur,]
21. Buluşduğımdan isterdi haberler
Ki kânde **olur** ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [olur,]
22. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruğ
Fülân şahrâda **olur** iy çamer-ruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [olur,]
23. Olur her gice ol mâh-ı ciğer-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [olur,]
24. Bu 'ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [olur,]
25. Olur ol duğterüñ ehliyyeti az
K'anası hüşni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [olur,]
26. Kaçan bir 'ışk k'olamaz cavidânî
Olur bâzîçe-i lehv-i cevânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 2*). [olur,]
27. Çü bir 'ışkuñ ola mekr ü hayâlî
Yakîn **olur** anuñ lâ-büd zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [olur,]
28. Görür bir sözde kim yârın ide yâd
Dil-i gam-gîni **olur** hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [olur,]
29. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn çarhıma kavş-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [olur,]
30. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm idüp şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 78*). [olur,]
31. Olur kavm ü kabîle cümle bizâr
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [olur,]
32. Olur âzâdlar ihşâna çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116*). [olur,]
33. Olur her dem belâ-yı câñ-ı bülbül
Nem alur ebrden berğ-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60*). [olur,]

34. Olur lâ-büd şudan dūr olsa rāhı
Ğamıyla k'ola bir hâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [olur,]
35. Ya **olurlar** mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-i devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [olurlar, -lar]

olur: +dır anlamında yüklem yapar.

1. Elinden mi gelür terk itmek anı
Höş **olur** âb içinde cây-ı mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [olur,]
2. Ne hōd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak **olur** hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [olur,]

olur: (Bir şeye veya niteliğe) sahip olmak.

1. Ne ilter 'aql anuñ taqdirine rāh
Ne **olur** kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [olur,]
2. Benüm ol dem **olur** çeşmümle kārüm
K'ola aña muqābil rüy-ı yārüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [olur,]
3. Velikin kande **olur** şevk-i bülbül
Bulur kebkiyle de gülzār zīnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [olur,]

ön: Huzurunda, önünden, öni sıra.

1. Ğazab rahşı egerçi tündrünüdür
Semend-i luft **öninde** kündrünüdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [öninde, -i, -(n)de]
2. Irāğ eyle gözümde reşk-i h'wābın
Önünden ref' kıl benlik hicābın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [önünden, -ü, -m, -den]
3. Gözi **öninden** oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'ālem-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187*). [öninden, -i, -n, -den]
4. Şu resmedür fūnūn içinde efdāl
Ki **öninde** tıfl-ı ebced pīr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [öninde, -in, -de]
5. Öninde pīr Selmān u Nizāmī
Diyemezler iki toĝru kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [öninde, -in, -de]
6. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Önünce şāhlar yelsün piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [önünce, -ü, -n, -ce]
7. Önünde cümle 'arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi cānına āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [önünde, -in, -de]
8. Meger bir gün sarāy **önünde** tayyār
Görtür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [önünde, -i, -(n)de]
9. Pes ol efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınıñ **önünde** kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 54*). [önünde, -in, -de]
10. Hem ol dem turdı Qays **önüne** māder
Getürdi hoş ta'ām-ı rüh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [önüne, -i, -ne]
11. Yeter olduñ gözüm **önüne** hāyil
İrıl bir lāhza qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [önüne, ++i, ++(n)e]
12. Sülük-ı 'ışkda üstād-ı māhir
Önünde bātināt-ı dehr zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20*). [önünde, -i, -n, -de]
13. Gelür ol ĝar **önüne** k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dīdeden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [önüne, -i, -n, -e]
14. Bu sözden idinüp ümmīd ol abdāl
Önünde secde-i şükr itdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [önünde, -in, -de]
15. Elinde var idi bir tiĝ-i elmās
Ki hāra zaħminuñ **önünde** kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [önünde, -üñ, -de]
16. Ki vir iy dāver-i devrân bize dād
Önünde iy olan a'dāsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [önünde, -in, -de]
17. Şeh **önünde** kodı yüz yire çün hāk
Didi qan ağlayup k'iy şāh-ı a'zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [önünde, -i, -n, -de]

18. Getür **öñünde** yak vırme emānı
Ya isterseñ tutup maħbūs-ı çāh it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48*). [*öñünde, -ün, -de*]
19. Kodı şayyâduñ **öñinde** ol abdāl
Alup şayyād bu sâz u silāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*öñinde, -in, -de*]
20. Varur bir çetr **öñine** daħı yine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [*öñine, -i, -ne*]
21. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki ölürken seni görem **öñümde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [*öñümde, -üm, -de*]
22. Getürün görelüm ne oldı hālî
Müvekkiler kılāb **öñinde** anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*öñinde, -i, -n, -de*]
23. Şalup itler **öñine** kıldılar terk
Pes evvel ol kılāb-ı ahenin ceng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*öñine, -+i, -(n)e*]
24. Öñünde gam yimezsın iy cefākār
Seħer āhı okından bî-ħazersın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [*öñünde, -ün, -de*]
25. Kodı **öñinde** ol merd-i vefāyı
Didi ‘özr idüp al bu cāmeyı giy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*öñinde, -in, -de*]
26. Ki tā giydi anı divāne nā-kām
Bu kez açdı **öñine** sofrā-ı hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*öñine, -i, -n, -e*]
27. Öñinden kaçdı pāre pāre olup mīg
Ki ya‘ni āfītāb-ı ‘ālem-efrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*öñinden, -i, -(n)den*]
28. Öpüp pürün **öñinde** kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy māye-i ‘ış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [*öñinde, -in, -de*]
29. Öninde ħal rumüz-ı āsumānı
Sözi zibā nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*öninde, -in, -de*]
30. Ki virmiş Leylîñün **öñinde** cānı
Aña şol hūn ki olmışdur ħavāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [*öñinde, -in, -de*]
31. Ne pervā-yı peder ne bīm-i māder
Çıkar geh bāma geh ħargāh **öñine** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [*öñine, -i, -n, -e*]
32. Eli bürķa‘ velikin mah **öñine**
Çarārı şişesini taşa çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*öñine, -i, -n, -e*]
33. Yitürdi müjde ol bî-per hümāya
Açup ol ħil‘ati kodı **öñinde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*öñinde, -in, -de*]
34. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdı ħargeh **öñinde** çü der-bān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [*öñinde, -in, -de*]
35. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [*öñümden, -üm, -den*]
36. Uş eyledüm **öñünde** rāzumı fāş
Nazar kıl ħālümün za‘fına bir bak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54*). [*öñünde, -ün, -de*]
37. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı gūr
Ĥalāyık yiler ardınca **öñince** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*öñince, -iñ, -ce*]

ön: Önce, önden.

1. ‘Azm eylesen ħazāya kaçan iy Habīb-i Ĥak
Götürirdi fetħ ü nuşret **öñünce** iki ‘alem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40*). [*öñünce, -ünce*]
2. Gelüp **öñ** soñ gider ekşer ħalāyık
Daħı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*öñ,]*
3. Öñi soñı ħamu ħıçdür ħamu ħıç
Gül ü sünbül ki ol bitürür ħāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*öñi, -i*]

on: On sayısı.

1. Çün irdi **on** yaşına ol ħamer-veş
Gönüller ħirmenine urdı āteş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*on,]*
2. Ki dürc-i şem‘-i ümmid olmuş-idi
Beş **on** var idi ol mektebde dāyim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*on,]*
3. Çün irdi **on** yaşına ol ħamer-veş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*on,]*
4. Baña kıymadılar gūş it kelāmı
Tamām **on** yıl ħapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*on,]*

on dört: *Ayın on dördü (dohunay).*

1. Güzellendi vü bedr oldı hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [on dört, -i, -ne]

on on: *Onar onar.*

1. Çün iki yüzlü tîğın ide ‘üryân
‘Adüv başın **on on** çırpır firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [on on,]

onlar: *"Onlar" üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. Bugünden nâm-zâd olsunlar **anlar**
Şoñ ucı ber-murâd olsunlar **anlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [anlar,]
2. Bugünden nâm-zâd olsunlar **anlar**
Şoñ ucı ber-murâd olsunlar **anlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [anlar,]
3. Gülistâna gönildi **anlar** ile
Qarârı qalmayup kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [anlar,]

ora: *"Ora" işaret zamiri.*

1. Diyâr-ı Leyliye irüp **oradan**
Hâbir itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [oradan, -dan]

orta: *İki şeyin ya da iki kişinin arası.*

1. Ki **ortasında** şem‘-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [ortasında, -sı, -n, -da]
2. Cemâl-i Leylî ol cem‘ **ortasında**
Qamer gibi idi şem‘ **ortasında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [ortasında, -sı, -n, -da]
3. Cemâl-i Leylî ol cem‘ **ortasında**
Qamer gibi idi şem‘ **ortasında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [ortasında, -sı, -n, -da]
4. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu **ortada** ma‘rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [ortada, -da]
5. Bulur lâ-büd yamanlıqdan melâli
Çü Nevfel **ortadan** düşürdi raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [ortadan, -dan]
6. İnanmayup qalaydı deng ü ḥayrân
K‘oturmuş segler **ortasında** ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [ortasında, -sı, -nda]
7. Çevürmüş **ortada** ol çün pây-ı pergâr
Pes ol ḥayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [ortada, -da]
8. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm **ortamızda** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [ortamızda, -muz, -da]
9. Ki bir dil der-hemîn **ortada** enkâl
Senüñdür iy perî ol dil daḥı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [ortada, -da]
10. Meh ü mihr **ortasında** hem-çü nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [ortasında, -nda]
11. Qodı **ortaya** ḥalvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâḥza ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [ortaya, -ya]
12. Ben **ortadan** döşerdüm raḥt u büngâh
Vücüdumdan benüm kimdür ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [ortadan, -dan]

13. Gider **ortalarından** lâ-büd âzerm
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*ortalarından, - larında*]
14. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı **ortadan** kaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35*). [*ortadan, -dan*]
15. Gülistânuñ ruhı zerd oldı gâyet
Gül-i ter **ortadan** düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [*ortadan, -dan*]
16. Ne çare hasrete sabr eyleyeler
Pes ol iki mezârüñ **ortasından** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [*ortasından, -sından*]

orta: *Meydanda, görünür halde.*

1. Velikin **ortada** olmaya gammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41*). [*ortada,]*
2. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür **ortada** bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*ortada,]*
3. Yoğum ben varlığumdur **ortada** yâr
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*ortada,]*
4. Anuñ eñrafına çekmişdi şaflar
Ol **ortalıkda** şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [*ortalıkda, -da*]
5. Pes andan bezme başladı niğârın
Döküldi **ortaya** esbâb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2*). [*ortaya, -ya*]
6. Pes **ortaya** miyâncılar şalup tîz
Zârürî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [*ortaya, -ya*]
7. Tururlar san ol **ortada** Süleymân
Hişâr olmışlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*ortada, -da*]
8. Yoğ-idi **ortada** şehvet hayâlî
Bu hâl üzre geçinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*ortada, -da*]

ortaya al: *Ortaya almak, ortaya yerleştirmek.*

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*ortaya al, -mîş*]

'osmân: *Hız. Osman. Üçüncü İslam halifesi.*

1. Biri **'Osmân** ki zi'n-nüreyndür ol
Enis-i server-i kevneyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [*'osmân,]*

otag: *Büyük çadır, büyüklere mahsus yüksek etekli geniş ve süslü çadır.*

1. Var idi tâbi'i encümden efzün
Otağma dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174*). [*otâğma, -i, -n, -a*]
2. Anuñ-çün kılmış-idi bâliš-i h'âb
Perinden zâg aña düzmiş **otağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*otağı,]*
3. Elinde tîg ü başında **otağı**
Bu resme faşlda gül gibi ol şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [*otağı, -i*]
4. Hâlâyıkdan **otağın** kıldı hâlî
Tariğ-i mâtem-i şevherde ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 122*). [*otağın, -ın*]

otağ ur: *Çadır kurmak.*

1. Otağ urdı kenâr-ı cüy-bâra
Nesîm-i nev-bahâr eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 28*). [*otağ ur, -dı*]

otlak: Hayvan otlatılan yer, mera, çayır.

1. Var idi çār-pāsı haddēn efzūn
K'olara **otlak** idi küh u hāmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [otlak, -]
2. Diyesin hālūmi ol şehriyāra
Naşīb olup k'ola **otlaķuñ** ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [otlaķuñ, -uñ]

otur-: Oturmak, kurulmak.

1. Yüce bālāsı var çün yār-ı baħtı
Oturmuş gördi bir şāhında bir zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [oturmuş, -miş]
2. Giyinmiş şālîhiler gibi esved
Oturmuş şāh üzere cest ü zirek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [oturmuş, -miş]
3. Pes āzād ol zamāndan ķaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i tarīnūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [oturup, -(u)p]
4. Oturup āgladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [oturup, -(u)p]
5. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [oturmuş, -miş]
6. Oturmuş kendü resmi birle maħzūn
İdüp ol tīg-zenler ķahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [oturmuş, -miş]
7. Nitekim ferş-i cennet hūb u zibā
Oturmuş nūr-ı pākiyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [oturmuş, -miş]
8. Oturup ğonce-veş hayrān u dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i gülrēng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [oturup, -up]
9. Gice hālvēt bulup ārāmġāhın
Oturup āġlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [oturup, -up]
10. Maķām-ı 'izzde gösterdiler cāy
Geçüp **oturdu** içi pūr-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [oturdu, -dı]
11. Meger bir gün ikisi şöyle hālvēt
Oturmuşlardı iderlerdi şöhbēt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 2*). [oturmuşlardı, -miş, -lar, -dı]
12. Beni ķıldıñ meger maķşūda bālīg
Ki geçdüñ **oturursun** şöyle fāriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [oturursun, -ur, -sun]
13. Velī hābş-ile meşhūr oldu adı
Adı şınmışıla tırup **oturmak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 67*). [oturmak, -maķ]
14. Görüp şāhrāda bir 'ālī dirāħtı
Oturdu sāyesinde bu dirāħtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [oturdu, -dı]
15. Hārim-i dergeh-i Leylīye anı
Oturup āgladı vü ķıldı zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [oturup, -up]
16. Oturdu k'ide dāmād içün ābād
Gehī vesme çeküp ebrūlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [oturdu, -dı]
17. Anası geldi yanına **oturdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [oturdu, -dı]
18. Oturdu geçdi taħt üstine ğamġin
Sürür ile irişüp geldi dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [oturdu, -dı]
19. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Taġıldı hāķ ü hālvēt ķaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [oturdu, -dı]
20. Görüp anı atası ķıldı ser-piç
Varup āheste yānına **oturdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [oturdu, -dı]
21. Gidecekler gemisine **oturdum**
Esen ķal bir yire 'azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [oturdum, -du, -m]
22. Ki her hayvān ider bir dürlü hīzmet
Ol **otururdu** yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [otururdu, -urdu]
23. Alup hāġāhına girdi şalıñ
Oturdup şadra i'zāz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [oturdup, -up]
24. Aña olmişlar idi hep hevādār
Ger **oturaydı** ger tıraydı dāyım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [oturaydı, -a, -ydı]

25. Oturdılar koyup pāy üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [oturdılar, -dı, -lar]
26. Benüm hâr-ı mezelleddür naşîbüm
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [otursañ, -sañ]
27. Oturmuş şurmuş u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [oturmuş, -miş]
28. Aña hem cāme vü hem tu‘me irsâl
Meger kim bir gün **oturmuşdı** tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [oturmuşdı, -miş, -dı]
29. Örü turup yine **oturdı** fi‘l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [oturdı, -dı]
30. Oturmuş vaḥşilerle bî-dil ü zâr
Kılup hayvânlarâ hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [oturmuş, -miş]
31. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [oturdı, -dı]
32. Yiri tâ oldı menzilgâh mî‘ād
Gelüp bir naḥl dibinde **oturdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [oturdı, -dı]
33. Turup yanından bir lâḥza **oturdı**
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [oturdı, -dı]
34. Otururđı girüp yirine ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50*). [otururđı, -ur, -dı]
35. Turup bir döndi vü yine **oturdı**
Qarârı gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [oturdı, -dı]
36. Oturđı vaḥşiler silkinde o server
Tutup ol cānverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [oturđı, -dı]
37. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturđı ḥargeh öninde çü der-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [oturđı, -dı]
38. Tükendi qalmanı şabr u mecālüm
Gel **otur** yanuma kim iy vefādâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [otur,]
39. Oturmuş ḥalvet aḥvālîne meşgûl
Mişâl-i merdümân-ı çeşm-i aḥbâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24*). [oturmuş, -miş]

otur-: *Vakit geçirmek.*

1. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemîlik resmin iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127*). [otur,]

otur: *Tahta oturmak, hükmetmek.*

1. Oturmayın cihân içre serîre
O gene irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [oturmayın, -ma, -yın]

oturur: *Oturmak, ikamet etmek, bulunmak.*

1. Otururđı evinde gice gündüz
Diledügince kılardı figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118*). [otururđı, -dı]

otuz: *Otuz sayı sıfatı.*

1. Geçindi küh-ı hāmünda **otuz** yıl
Çü ‘āşıklık anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [otuz,]

ova: *Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.*

1. Buluḡ gibi gubâr ağdı havāya
Ki kıandan yağdı bārân ol **ovaya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [ovaya, -ya]
2. Sebepsüz geşt ider taḡ u **ovayı**
Yanında bir ḥayâtı vü memâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [ovayı, -yı]

3. Dilerseñ küh ü dilerseñ **ovada**
Bulup bir dilberi biñ diqqat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [ovada, -da]
4. Duḥāndan toldurur āhı **ovayı**
Bu ḥal üzere giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [ovayı, -yı]
5. Salınmış gördi bir dām ol **ovaya**
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [ovaya, -ya]
6. Gider fark itmeyüp tağı **ovadan**
Tutup bir cānibi gözetmeyüp rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [ovadan, -dan]
7. Geh evc-i kühda geh mişeydi
Dönerken tağdan bir gün **ovayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [ovayı, -yı]

ovan: Uyan II Uymak.

1. Muşaffā la‘l-i aḥmerden **oyanı**
Muraşsa‘ her cevāhirden ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [oyanı, -ı]

oyna-: Coşkunlaşmak, hareketlenmek.

1. Ğamı şādīye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü içdi **oynadı** vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [oynadı, -dı]

oynat: Hareket ettirmek.

1. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç **oynatmada** her biri çün berç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [oynatmada, -ma, -da]

oyun: Oyun.

1. Niçe çift ideyüm Mecnūna bunu
K’odıla penbenūñ yokdur **oyunu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14*). [oyunu, -ı]

Ö

ög: Övmek, yüceltmek.

1. Benefşe dir giyüp bir cāme iksün
Beni gülzārda görenler **ögsün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [ögsün, -sün]
2. Giyer her biri bir dürlü libāsı
Öger Leylî ‘abāyı vü pelāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [öger, -er]

ög: Ön, ön taraf, bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer.

1. Meger düşdi **öğine** tal‘at-ı yār
K’unutdı ğayreti vü ‘ārı nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [öğine, -i, -(n)e]

ög: Öğütmek.

1. Öginür niçesinüñ unı tekrār
Degül mi ‘adl kim her şahsa ol üstād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [öginür, -inür]
2. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [ögidince, -ince]
3. Ögidür ‘ömri daħlin sür‘at-ile
Eger fehmi itmeyüp ğāfil bu hālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [ögidür, -ür]
4. Ki **ögidür** ne Leylî dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [ögidür, -ür]

öğren: Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

1. Güç-imiş gördüm ü **öğrendüm** el-ān
Çanı ol dem ki virürdüñ baña pend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [öğrendüm, -dü, -m]
2. Açanlardan yolını **öğren** evvel
Gerekdür rismān kim su vire çāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12*). [öğren,]

öğüd: Öğüt, nasihat.

1. Be-ğayet sevdigünendür haķıķat
Öğüdüñ pür dür ider ğuş-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [öğüdüñ, -üñ]

öğüt vir: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için yol göstermek, nasihat etmek.

1. Öğüt virdükce daħı oldı efzün
Düşe bir hirmene çün nār-ı bî-dād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [öğüt vir, -dük, -ce]
2. Öğütler virdi bildüği meğelden
Ki iy cān-ı peder terk eyle hıwābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [öğütler vir, -di]

öküs: Çok, fazla, hadsiz.

1. Delüdüür kendüye ‘aķlı degül yār
Görinür baña bu işden **üküş** ‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [üküş,]
2. Anasına didi idüp **üküş** kaħr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*). [üküş,]

- İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [üküş,]

ölçü: Ölçü, ölçü kabı, su kabı, (mec.) erzak.

- K'öz işüñ **ölçüsine** kıl nigâhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [ölçüsine, -si, -ne]

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.

- Beni gör n'eyledi âhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel **öldür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [öldür,]
- Beni gör n'eyledi âhîr cinâyet
Şehâ **öldürmelü** isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [öldürmelü, -melü]
- Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi **öldürmeden** aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [öldürmeden, -den]

ölme: Ruhı bedenden çıkmak, can vermek.

- Peyâmuñ-çün vireyin müjdegâni
Eyâ merg **ölmenüñ** irdi zamâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [ölmenüñ, -nün]
- Ki **ölmekdür** baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [ölmekdür, -dür]

ölü: Ölmüş olan.

- Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsâ
Sen itdün müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [ölüyi, -yi]
- Er oldur kim **ölüden** dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [ölüden, -den]
- Ölüyem ben **ölüden** gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ölüden, -den]
- Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ölüyem, -yem]
- Didi kılmuş **ölüyi** diri Allâh
Buyurdu kim varuñ tîz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [ölüyi, -yi]
- Ölüden buldı bir tâze revâni
Nigârîni-i hışâr oldu hışârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [ölüden, -den]

ölüm: Ölmek, yaşanı sona ermek.

- Derd-i Hamdiye **ölümünden** özge tîmâr olmaya
Zirâ ol aşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [ölümünden, -den]
- Çün ola hicrden giryân u nâlân
Dir **ölümüm** öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [ölümüm, -üm]
- Ölümden ger saña gelmezse korhu
Esirge ben esiri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [ölümünden, -den]
- Ölüminden cihânda itmeyen bâk
Nişân-ı tîr-i derd olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36*). [ölümünden, -inden]
- Ölümden soñra kalmaz aşşî dârü
Karâbeti tıyup anuñ huruşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [ölümünden, -den]
- Ki dirlikden saña nezdîkdür merg
Eger yog-ise **ölümünden** saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [ölümünden, -ünden]
- Ölümdür âhîr-i ahvâl-i âdem
Senüñ 'ömrün yüze irmez be-her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 96*). [ölümdür, -dür]

8. Ölümü hücceti oldu müseccel
Fenâ bâdî söyündürdü çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [ölümü, -i]

‘ömer: *İslam'ın ikinci halifesi (Hz. Ömer).*

1. ‘Ömer kim şer‘i muhkem idi gâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâğât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [‘ömer,]
2. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşr-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [‘ömer,]

‘ömr: *Hayat, yaşam.*

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömrile ber-hürdâr olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [‘ömrile, -i, -yle]
2. Ki ger biñ yıl ola ‘ömrüñ ya bir rüz
Çalır çeşmüñde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [‘ömrüñ, -(ü)n]
3. Çü ‘ömr âläyişinden kurtulam pāk
Hayâlî birle olam münis-i hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [‘ömr,]
4. Ne kaldıysa benüm ‘ömrümde bākī
Yücelün al kât anuñ ‘ömrî tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [‘ömrî, -i]
5. Ne kaldıysa benüm ‘ömrümde bākī
Yücelün al kât anuñ ‘ömrî tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [‘ömrümde, -üm, -de]
6. Ecel dâmi-durur güyâ zirihler
Ki ‘ömr ayağına tākımış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [‘ömr,]
7. Yahüd tiğün çeküp ‘ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [‘ömrin, -i, -n]
8. Geçürür ‘ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64*). [‘ömrin, -i, -n]
9. Tama‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnûnuñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [‘ömrini, -i, -n, -i]
10. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bāda
Ki şayed ölse iy kaddi kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [‘ömrüm, -(ü)m]
11. Giderdi ‘aqlı miskînüñ şafādan
Bu hāl üzre geçerdî ‘ömrî anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [‘ömrî, -i]
12. Viren hasretle ‘ömrî bergi bāde
Yir idi her zamān Mecnûn için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [‘ömrî, -i]
13. Ümide ‘ömrî varın hārc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14*). [‘ömrî, -i]
14. Özüñe yok yire virme firîbi
Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [‘ömrüñ, -(ü)n]
15. Ne hōd ‘ömrüñ görilmişdür beğāsı
Niçe çeksün zamānuñ kahrın ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [‘ömrüñ, -(ü)n]
16. K‘ezel ki ‘ahdümüz üzredür dürtistem
Geçürdüm ‘ömrümü mihrüñle iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [‘ömrümü, -üm, -i]
17. Ac u bi-h‘āb eyü nālān geçindün
Bir iki gün kalınca ‘ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [‘ömrüñi, -üñ, -i]
18. Eger biñ sāl ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57*). [‘ömrde, -de]
19. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü gaddār
Şu resme kıldı ‘ömrü müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [‘ömrü, -e]
20. Yanında ‘ömr anuñ meflüc yā süst
Pes andan şordı ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [‘ömr,]
21. Ki gördi yüzüñi bu çeşm-i müştāk
Bugünden ‘ömrümüñ bākīsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [‘ömrümüñ, -üm, -i]
22. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamānlardur k‘ol iki murğ-ı küstālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90*). [‘ömr,]
23. Ol iki murğdan korğ iy birāder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [‘ömr,]

24. İderler **‘ömrüñ** enbānımı sūrāḥ
Senüñ ‘ömrüñse ʔar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [*‘ömrüñ, -(ü)n*]
25. Ölümdür āḥir-i aḥvāl-i ādem
Senüñ **‘ömrün** yüze irmez be-her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [*‘ömrün, -ün*]
26. Helāl olsun ʔapuña bu gelinlik
ʔatarsın anı iy **‘ömrüm** ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [*‘ömrüm, -(ü)m*]
27. İderler ‘ömrüñ enbānımı sūrāḥ
Senüñ **‘ömrüñse** ʔar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*‘ömrüñse, -üñ, -se*]
28. Ögidür **‘ömr**i daḥlin sür‘at-ile
Eger fehmi itmeyüp gāfīl bu hāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [*‘ömr, -i*]

‘ömr-i bākī: *Sonsuz hayat.*

1. Ne şāḡar kim şunardı ol yegāne
Virürdi ‘ömr-i bākīden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40*). [*‘ömr-i bākī, -den*]

‘ömr-i delim: *Uzun ömür.*

1. Ḥuşuşā ḥazret-i Sultān Selimi
Ki Ḥaḡ virsün aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [*‘ömr-i delim, -i*]

‘ömr-i dirāz: *Uzun ömür.*

1. Gelüñ eyleyelüm Ḥaḡḡa niyāzı
Ki virsün şeḥe ‘ömr-i dirāzı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [*‘ömr-i dirāz, -ı*]

‘ömrüm: *Hayat, yaşam.*

1. Meger kim maḡbere ol daḡı nāçār
Çü **‘ömrüm** ber gini ḡāke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*‘ömrüm,]*
2. Vü ger ni şındı püştüm nāme gibi
Çü **‘ömrüm** nāmesin devrān ide piç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*‘ömrüm,]*

öñince: *Önüden, öñü sıra.*

1. Öñince çün ḡulām-ı ḡaḡka-der-ḡüş
Götürür kāşid-ı ḡazret eyer-püş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93*). [*öñince,]*

öñinde: *Önünde, huzurunda.*

1. Kılāb **öñinde** yadı kām-nā-kām
Yine hem şubḡa dek zār u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*öñinde,]*

öñine gel: *Karşısına çıkmak.*

1. İşüñ soñımı her k’itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [*öñine gel, -ür*]

öñüme düs: *Karşısına çıkmak.*

1. Çün ola hicrden giryân u nâlân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [öñüme düş-, -di]

öp: Öpmek.

1. Gelüp Hızr âsitânunında **öper** der
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [öper-, -er]
2. Varup **öpdi** mübârek gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [öpdi-, -di]
3. Düşüp **öpdi** ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [öpdi-, -di]
4. Der-âğüş eyledi cism-i nizârın
Gehi ruhsârın **öpdi** geh ‘izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [öpdi-, -di]
5. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nañl-i zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [öpüp-, -üp]
6. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu kıllâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [öperek-, -er-, -ek]
7. Geh **öpdi** hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [öpdi-, -di]
8. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan gıtdi gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [öpüp-, -üp]
9. Bu anı **öpdi** vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [öpdi-, -di]
10. Yüzün sürüp **öpüp** kıldı der-âğüş
Du ‘â-yı hayrıla añup rûñ-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [öpüp-, -üp]
11. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehi **öper** yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [öper-, -er]
12. Severdi vü **öper** kocardı her gün
Şığayup pöstin öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [öper-, -er]
13. Öper her lâhızâ bir âhû gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [öper-, -er]
14. Severdi vü öper kocardı her gün
Şığayup pöstin **öperdi** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [öperdi-, -er-, -di]
15. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta ‘accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [öperdi-, -er-, -di]
16. Düşüp üstine **öpdi** çoçdı hayli
Yudı gözi yaş-ıla gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [öpdi-, -di]
17. Anasınıñ mübârek pâyine baş
Üküş ‘özü-ile **öpüp** hâk-i pâyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85*). [öpüp-, -üp]
18. Öpüp pürüñ öñinde kodi yek-ser
Ki bu gevheri iy mâye-i ‘iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [öpüp-, -üp]
19. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [öpüp-, -üp]
20. Döşürsem güllerin küstâh küstâh
Ki **öpsem** gögsüñün nârını iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [öpsem-, -se-, -m]
21. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sîpâs u şükr kılup Hâkka vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [öpüp-, -üp]
22. Öpüp Zeydün elin ‘özü itdi hayli
Hâzer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [öpüp-, -üp]

‘örf: Âdet, eskiden beri gelen bir gelenek II alışılmış ve bilinen bir şey.

1. Nifâk ü cehl **‘örf** oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [‘örf,]

örtü: Örtü.

1. K’o servün mivesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke **örtüsü** Hindüstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [örtüsü-, -si]

örtül: Üstüne bir şey konmak suretiyle kapatılmak, bir şeyle kaplanmak.

1. Bu kapu mekr-ile **örtülmez** ašlā
Çalışdı her cevān cehd itdi perir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [örtülmez, -mez]

örü tur: Ayağa kalkmak.

1. Örü turup yine oturdı fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [örü tur, -up]

öşr: Onda biri.

1. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kārûn **öşrine** nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [öşrine, -ine]

öt: Ateş, od.

1. Cihān ocağına bırağdı âteş
Bir **otdan** pütaya döndi bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [otdan, -dan]

öt: Ot.

1. Didi āgāh ol kim iy sipāhi
Bu resme **otcugzlardur** ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [otcugzlardur, -cugiz, -lar, -dur]
2. Yaban **oti** yimekten kırtılayduñ
Didi zāhid ki hey bu söz hātardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34*). [oti, -ı]

öt: Kuş ve böceklerin değışik tonlarda nağmeli sesler çıkarması.

1. Başına Hüdhdüñ oldur koyan tāc
Anuñ emriyle **öter** kumrı vü dürrāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [öter, -er]
2. Açılmış bāğ içinde zanbağ-ı ter
Turup şāh-ı gül üzre bülbül **öter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [öter, -er]

öykin: İmrenmek.

1. Parmağına ney yürütdi hāmenüñ cellād-ı çarğ
Şāhuñ engüşüne **öykindüñ** diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [öykindüñ, -düñ]

öyle: Aynıyla, bu şekilde.

1. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben **öyle** bilürem kim çarğ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31*). [öyle,]
2. Ki üstād **öyle** kılmışdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [öyle,]

öz: Kendi, şahsı, zattı.

1. Özümü kendüligümden cüdā kıl
Ki ya'nî 'ışkuñile āşinā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121*). [özümü, -üm, -i]

2. Özi settâr-ı genc-i mülk-i tevfiķ
Sözi keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı taḥkîķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 13). [özi, -i]
3. Özi naḳdîne-i genc-i ma‘ânî
Sözi gencîne-i naḳd-i nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 25). [özi, -i]
4. Yüzi ḥurşîd-i gerdûn-ı risâlet
Özi Cemşîd-i eyvân-ı celâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 32). [özi, -i]
5. Tapuñ ser-ḥaylidür kamûsı ḥayluñ
Murâd **özündürur** âḫer tufeylüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92). [özündürur, -ün, -durur]
6. Hezârân ḥürmetile peyk-i ḥazret
Özine ziver idüp bâl-ı ‘izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28). [özine, -i, -(n)e]
7. Gidüp meh menzilinden şâh-ı kevneyn
Maḳâm oldı **özine** ṭâķ-ı işneyn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126). [özine, -i, -n, -e]
8. Gözi öñinden oldı perdeler dür
Özine manzar oldı ‘âlem-i nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188). [özine, -i, -(n)e]
9. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menzilîne yine ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211). [özine, -i, -(n)e]
10. Özinüñ varlığından dür oldı
Ki ya‘ni ğarķ-ı baḫr-i nûr oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191). [özünüñ, -inüñ]
11. Özüñi çek fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şâḫn-ı bî-nişâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83). [özünüñ, -üñ, -i]
12. Sözi feyyâz-ı yenbû‘-ı me‘ânî
Özi dâna-yı esrâr-ı nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 10). [özi, -i]
13. Özi meşġül rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çin ü Hıtâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125). [özi, -i]
14. Şeh-i merdân **özi** aşķar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69). [özi, -i]
15. Özinden yâd kılan âşinâyı
Kimüñle döşenürsin pister-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36). [özinden, -nden]
16. Özidür dürr-i pâķ-i dürc-i ‘Osmân
Sözidür gevher-i deryâ-yı ‘ummân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 23). [özidür, -i, -dür]
17. Özine baḫt-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-ḥürdâr olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147). [özine, -i, -(n)e]
18. Kamunuñ ḥâşıl olduġın murâdı
Özide kılduġın pâķ i‘tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38). [özide, -i, -de]
19. Daḫı her ne ki didiyse **özine**
Cemî‘isin didi Ḳaysuñ yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53). [özine, -i, -(n)e]
20. Yakında oġluñ olur didüġini
Özinüñ cümle ḳaydın yidüġini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46). [özünüñ, -inüñ]
21. Firâķa şabr iderdi kâm u nâ-kâm
Özine cebr iderdi kâm u nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52). [özine, -i, -(n)e]
22. Ki ḳopup çarḫdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4). [özini, -in, -i]
23. Bizüm **öz** ḳavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ḫâd ü meh-cebinler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79). [öz,]
24. Ḳoyup şürideligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76). [öziñe, -i, -(n)e]
25. Olup yâruñ ġamından lâġar u zâr
Bahâneyle **özün** düzerdi bimâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98). [özün, -in]
26. Sözüñe dâniş ehlin ṭâlib eyle
Özüñi câhil üzre ġâlib eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6). [özünüñ, --ü, --n, --i]
27. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nûr
Özin ol mâcerâdan tutdı dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2). [özün, -i, -n]
28. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4). [özinden, -i, -n, -den]
29. Katı şa‘b oldı günden güne kârı
Özinden cezbe-i ġam kıldı ‘ârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 4). [özinden, -in, -den]
30. ġamuñdan ḫasteyem iy cân-ı mâder
Ol **öz** ġam-ḫ‘ârâñ-içün sen de ġam-ḫ‘âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12). [öz,]
31. Taġıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı ṭambürü hem-âheng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6). [özine, -i, -(n)e]
32. İde ol dürrü k‘urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i ‘âḳdine peyvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32). [özünüñ, -inüñ]

33. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hâcıl eyler sözüml sınımak **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [özümü, -üm, -i]
34. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şâdir oldı nev nev e'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [özinden, -in, -den]
35. Öz sözler kim **özinden** güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [özinden, -in, -den]
36. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K'ilenç **özine** aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [özine, -i, -n, -e]
37. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba
Beni **öz** hâlûme ko gir sevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [öz,]
38. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide ḥayli **özüm**den (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [özüm, -üm, -den]
39. Meger ol vaqt ol genc-i perîşân
Özin bir küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [özin, -in]
40. Buyurdı kim keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [özin, -in]
41. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [özin, -in]
42. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [öziyle, -iyle]
43. Şu resme eyleyen pinhân **özümü**
Ki 'Azrâ' il de görmesün yüzümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [özümü, -üm, -i]
44. Ḥaṭâ kılduḡ biz eyle sen 'aṭâlar
Çü biz **öz** fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [öz,]
45. Özüme bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse gönlüñ iy dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [özüme, -üm, -e]
46. Yahüd tiḡuñ çeküp 'ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [özümü, -üm, -i]
47. Günüñ niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben **özi** göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [özi, -i]
48. Düzetdi kûrlar gibi **özini**
Virüp her hâline taḡyîr tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [özini, -in, -i]
49. Nitekim lâle kaldı daḡ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [özinden, -in, -den]
50. Özüñi vü bizi incitme artuḡ
Vü ger nî Tañrı ḥaḡkı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [özüñi, -ü, -ñ, -i]
51. V'eger dîvüm dîr-iseñ yire gîr var
Yir altında **özin** dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [özin, -in]
52. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel ḥâk itmeden irüp **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [özümü, -üm, -i]
53. Özüñe yoḡ yire virme firîbi
Bugün kim sañadur 'ömrüñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [özüñe, -üñe]
54. Nedür kılamak **özüñi** dîve taḡlîd
Ferîd-i 'âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [özüñi, -ü, -ñ, -i]
55. Ben **öz** başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdüñ pister-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [öz,]
56. Özini çaldı yirden yire bî-bâk
Qarar u şabrdan tâ oldı ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [özini, -in, -i]
57. Ğamuñ tîmârımı kimden şorayın
Oḡulsuz yahşî gördüñ sen **özüñi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [özüñi, -ü, -ñ, -i]
58. Seg aḡzında bilürdi **özin** hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [özin, -in]
59. Buña bezl eylediler **özlerini**
Muḥaşşal ol gün irişince aḡşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52*). [özlerini, -leri, -n, -i]
60. Derümü derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı ḥâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [özi, -i]
61. Siper kıлма **özüñi** tîr-i âha
Beni şanma reh-i 'ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [özüñi, -üñ, -i]
62. Gök itmiş gördi düdi âsumânı
Özi bir tûrfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [özi, -i]
63. Recâyı қо diril **öz** gencüñile
Olup râzi Ḥudânuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [öz,]

64. Zebâne meş‘alesi birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kaç‘ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97*). [özini, -in, -i]
65. Özünüñ şeklini eyler temâşâ
 Taķanmış câmesine hem-çü şahid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44*). [özünüñ, -inüñ]
66. Özünü serv tek kıl ğamdan âzâd
 Çemende cem‘ kılup döstâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [özünü, -ü, -ñ, -i]
67. Özine güldüren her bir ğasûdı
 Şol âfet kim ğamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [özine, -i, -(n)e]
68. İşide **öz** kulağıyla sözüñi
 Hem ol mâhi görüp ol sen dağı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118*). [öz,]
69. Bir iki beyt işideydüm **özinden**
 Olaydı ‘ukde-i cân-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56*). [özinden, -in, -den]
70. Ki bir miķdâr **özinden** turalar dūr
 Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [özinden, -in, -den]
71. Tıururlar san ol ortada Süleymân
 Ğişâr olmışlar idi yâ **özine** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [özine, -i, -(n)e]
72. Özünü bend-i ğasretten kıl âzâd
 Müşerref ol iki dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120*). [özünü, --ü, --n, --i]
73. Didi **öz** düşmenine k’iy birâder
 Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [öz,]
74. Urursın sîhler endâmum üzre
 Benem hoşnüd **öz** ğâlûmden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [öz,]
75. Edeble yâr idi ‘aķlile ma‘mūr
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [özinden, -in, -den]
76. Şudâ‘ oldu **özine** ülfet-i ğalk
 Ğalâyıķdan şadâķat umma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56*). [özine, -i, -(n)e]
77. Ğam ü endühdan tutmuş **özi** küh
 Var ilden dîv gibi iğtişâşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [özi, -i]
78. Özine mağrem-i esrâr kıldı
 Kaçankim yârına vireydi peyğâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16*). [özine, -i, -(n)e]
79. Ğayâli şehvetiden idi ma‘şüm
 Çü Zeyd âşüftedir gördi **özine** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [özine, -i, -(n)e]
80. İle göz dikmeden çeksün **özini**
 Cihânda ol-durur dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [özini, -in, -i]
81. Özünüñ renci genci dîgerânuñ
 ‘Aceb genc idi kim bir mâr-ı kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [özünüñ, -inüñ]
82. Özine kılmayısar dağı meyli
 Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6*). [özine, -i, -(n)e]
83. Ki **öz** başında gördi ol ğayâli
 Egerçi geldi bir yüzden ğoş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [öz,]
84. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
 Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [özine, -i, -(n)e]
85. Özini kılmış uyumakdan ferâmüş
 Ne kim mecnûnluğı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22*). [özini, -in, -i]
86. Özün destâr-ı derde kıldı yoldaş
 Sarây-ı şığhati oldu müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26*). [özün, -in]
87. Görür bir şem‘dür bâde muķâbil
 Eyülük resmi görünmez **özinde** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [özinde, -i, -n, -de]
88. Peleng **öz** pençesiyle sinesin çâk
 Şu resme oldu soñında siyeh ğuş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [öz,]
89. Özinde gördi ‘izz ü iğtişâşı
 Ğuzür itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [özinde, -i, -n, -de]
90. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
 İdüp **öz** kışşalarını müķerrer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53*). [öz,]
91. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
 Ğarîm-i ‘işka teslim it **özünü** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75*). [özünü, --ü, --n, --i]

öz: Astl.

1. Aña cevlâñgeh-idi çarğ-ı gerdân
 Tıtaradı tarğ **özinden** yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [özinden, -i, -, -den]

2. Degül **öz** dâyesine bir nefes râm
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [öz,]
3. Henüz **öz** mühriledür hoşka-i ‘âc
Delinmedi dağı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [öz,]
4. K’ola **öz** varluğundan aña pervâ
Çü ben kendüligümden olmuşam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [öz,]
5. Bulşurlardı geh geh ol iki yâr
Egerçi Zeyd **öz** işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [öz,]
6. Muhibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihândan geçmiş **öz** hâline meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [öz,]

özge: Başka, ayrı.

1. Derd-i Hamdiye ölümden **özge** timâr olmaya
Zirâ ol aşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [özge,]
2. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden **özge** şaçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [özge,]
3. Görinmez aşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden **özge** hem zebânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54*). [özge,]
4. Ğam-ı dilberden **özge** mahremi yok
Figân u nâleden yeg hem-demi yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [özge,]
5. Ata kim tütmağa olmaya her bâr
Seg-i küyından **özge** dilberün yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [özge,]
6. Başum komağa yokdur vaqt-i nâliş
Deri hıştından **özge** baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [özge,]
7. Ne nâlesinden **özge** hem-demi var
Ne sâyesinden ayrı mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [özge,]
8. Göyindürdi tenini tâb gâyet
Yoğ-idi sâyesinden **özge** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [özge,]
9. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden **özge** aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [özge,]
10. Anuñ kaşrından **özge** evde boşam
İki er olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [özge,]
11. Vü ger nî **özgelerden** bî-murâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [özgelerden, -ler, -den]
12. Baña yârum yeter kavm ü kabile
Gönül kavm istemez Mecnûndan **özge** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [özge,]
13. Kimesnem yokdur ol meftûndan **özge**
Degülven derd-i hâherden ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [özge,]
14. Yanupdur **özge** âteşden çerâğı
İdüp âhîr vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104*). [özge,]
15. Velî yokdur vefâsınıñ beğâsı
Ki bulsa senden **özge** mihrîbânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [özge,]
16. Qo anı sen de **özge** yâr tüt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [özge,]
17. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul **özge** yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [özge,]
18. Saña Leyliden **özge** yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [özge,]
19. Gidersin kânde çekse ihtiyârûñ
Ğamumdan **özgeden** pervâ yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [özgeden, -den]
20. Kani bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan **özge** mu’tâdum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [özge,]
21. Umür-ı dehrden vardur emânum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan **özge** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [özge,]
22. Benüm mecnûnlıgum yok bundan **özge**
Eger mecnûnlık ise bu hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [özge,]
23. Zârürî düşdi likin **özge** kayde
Bunı fikr itdiler âhîr ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [özge,]
24. Yok anda şem‘den **özge** aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [özge,]
25. Figânuñla yaşuñdan **özge** hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [özge,]

26. Ri'āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden **özge** baña sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [özge,]
27. Ğamuñ idi yoğ-idi **özge** kārı
'Ādem mülkine 'azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [özge,]
28. Baña ol gül senden **özge** yâdigârı
Senüñle gel bertü iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [özge,]
29. Hıta-ı 'afvüñden **özge** hüccetüm yok
Hüdävendâ elüm tüt hâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [özge,]

özine kıy: Zararı kendisine dokunacak davranışlarda bulunmak.

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kıları korhusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [özine kıy, -a-i, -
(n)e]

özini bul: Kendini gelmek, sağlığına kavuşmak.

1. Şacı-veş anı kılmışdı perîşān
Çü tenhâ bula hargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43*). [özini bul, -a-in, -i]

'özü: Yapılan bir kabahat ve kusur üzerine affını dilemek üzere gösterilen bahane veya sebep, mazeret.

1. Kānı ol va'de vü **'özü** ü dilekler
Ki yārı baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). ['özü,]
2. Çeri uydurmaduğumdan zarūrî
Barışduğ kaldı **'özü** ile o hūrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). ['özü,]
3. Kābül olmayısar **'özrüñ** bil anı
Elüñden şol zamān-kim gide maqşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). ['özrüñ, -üñ]
4. Revānından dile **'özü** ü günāhuñ
Nevāsın ol keş āhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). ['özü,]
5. Atından sıçradı ta'cıl-ile şāh
Ayağıma düşüp **'özrile** derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41*). ['özrile, -ile]
6. Anasınüñ mübārek pāyine baş
Üküş **'özr-ile** öpüp hāk-i pāyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85*). ['özr-ile,]
7. Oqudı şonra **'özü** ü āferîni
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). ['özü,]
8. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeyden çok **'özü** Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). ['özü,]
9. Öpüp Zeydüñ elin **'özü** itdi haylı
Hazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). ['özü,]
10. Varup dīvāneye gösterdi meyli
Üküş **'özü** eyleyüp tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47*). ['özü,]
11. Ki hāl-i 'ālemi kıldı ferāmüş
Çi ger her **'özrden** pāk idi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). ['özrden, -den]

'özü dile: Özü beyan etmek.

1. Diledi 'özü andan zār u nālān
Didi n'oldı sebep iy Tañrı hāşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 86*). ['özü dile, -di]

'özü it: Özüni sunmak.

1. Döşürdi 'aqlımı Mecnûn-ı şeydā
Yakınına gelüp 'özü itdi vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). ['özü it, -di]
2. Kodı öñinde ol merd-i vefāyı
Didi 'özü idüp al bu cāmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). ['özü it, -üp]

‘özü ü bahâne: *Özür ve bahane.*

1. Kimesne bulmaz **‘özü ü bahâne**
Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [*‘özü ü bahâne,]*

‘özü-gîr: *Özür sahibi.*

1. Elâ ey **‘özü-gîr-i** cürm-i kārân
Recâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [*‘özü-gîr-i, -i]*

‘özü-h“âh: *Özür dileyen.*

1. Egerçi dergehüñde rû-siyâhum
‘Uķûbet eyleme kim **‘özü-h“âhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118*). [*‘özü-h“âhum, -um]*
2. Hâkımdan gel ki yokdur **‘özü-hwâhum**
Benem maħkûm ü sen hâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [*‘özü-hwâhum, -um]*
3. İdinem secde sehvin **‘özü-h“âhum**
Pes andan şöñra Mecnûn ķodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10*). [*‘özü-h“âhum, -um]*

‘özü-i şehvet: *Arzuların mazeretleri.*

1. ‘Özü-i şehvetiden pāk u ma’sûm
Bu nefis âlâyişini h“âr gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 8*). [*‘özü-i şehvet, -iden]*

P

pā: Ayak.

1. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsār
Gider urup zemīne **pāy**ı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [*pāy*ı, -y, -ı]
2. Resende gerdeni vü ğulde **pāy**ı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*pāy*ı, -y, -ı]
3. Dırāz it bister-i nerm üzre **pāy**ı
Niçe bir ola mesken saña her ğār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [*pāy*ı, -y, -ı]
4. Yağındı lāleden **pāyine** hınnā
Getürüp şāhdan ser ğonce-i āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*pāyine*, -yi, -ne]
5. Mübārek **pāyına** baş ğodı Keyvān
Şenā şavtından oldı pür ol evvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [*pāyına*, -ına]
6. O havlıda olan sābit kademler
Nişār eylediler **pāyına** gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [*pāyına*, -ı, -na]
7. Çi ger māhī gibi bī-dest ü **pāyam**
Cihān deryālarına āşināyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*pāyam*, -am]
8. Niğininde Süheyl-i çarğ bir lā'ı
Hilāl-i nev semendı **pāyına** na'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [*pāyına*, -ı, -n, -a]
9. Varup öpdı mübārek ğözin anuñ
Düşüp **pāyına** sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [*pāyına*, -ı, -n, -a]
10. Kefine sürdi her bir **pāyınıñ** rü
Ki kılmışdur ğüzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [*pāyınıñ*, -ın, -un]
11. Ne yir ğaldı zemінде başacağ **pāy**
Ne kuş buldı havāda uçacağ cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [*pāy*,]
12. Ki hiç bir müzeyeye sığmaz iki **pāy**
Hemīn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [*pāy*,]
13. Degüldür ğol bağı ğul bağıdır bu
Fırāk-ı yārdan **pāyumda** ğalğāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*pāyumda*, -um, -da]
14. Didi ğayf u dirığ ol āfitāba
K'anuñ bu kündeğe **pāyını** nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*pāyını*, -ı, -n, -ı]
15. İrişmeyince diñlenmezdi **pāy**ı
Ēamu menzillerinde evvel āğır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*pāy*ı, -ı]
16. Oturdılar ğoyup **pāy** üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [*pāy*,]
17. Anasınıñ mübārek **pāyine** baş
Üküş 'özü-ile öpüp ğāk-i pāyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [*pāyine*, -ine]
18. Eliyle **pāyınıñ** çıkardı ğārın
Bu resme gösterüp şad mihrībānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*pāyınıñ*, -ı, -nün]
19. Tarık-ı fitneye de basmazam **pāy**
Bir iş k'anı ğarām itmiş ola Ēāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*pāy*,]
20. Başamaz kimse pāyum yirine **pāy**
Tağupdur bī-ğarağ bu vağşı-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [*pāy*,]
21. Başamaz kimse **pāyum** yirine pāy
Tağupdur bī-ğarağ bu vağşı-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [*pāyum*, -um]
22. Anı ğüstağ basma çekmeğe **pāy**
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*pāy*,]
23. Mübārek **pāyını** sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [*pāyını*, -ı, -n, -ı]
24. Başamazdı kişi ol yöreye **pāy**
'Acebdür vağşiden böyle kerāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [*pāy*,]
25. Görüp 'ācizliğüñi rahmet ide
Yuğaru başma ğadründen iñen **pāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*pāy*,]
26. Ēo mağlūb-ı ğağıķi rāhına **pāy**
Saña kār olmasun ğüy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*pāy*,]
27. Çü ğördiler ğudūmın Ēays ğaylı
Cevāğir şağdılar **pāyına** ğaylı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74*). [*pāyına*, -ı, -na]

pā-bürehne: *Yalın ayak.*

1. Başı bārından āsüdeydi düşi
Çü dirlik **pā-bürehne** ola mümkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51*). [*pā-bürehne,]*

pādisāh: *Hükümdar, sultan.*

1. İdüp hürşidi çarhuñ **pādisāhı**
Nücümü aña kılmışdur sipāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Olup bu söz kabūli **pādisāhuñ**
Müheyyā kıldı tertibini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
3. Kesüp ya'nî başın ol bî-günāhuñ
Alalar hil'atini **pādisāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 46*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
4. Turup pes cān u dilden t̄alib oldı
Çeküp t̄āk u taranup **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*pādisāhı, -ı]*
5. Seg ağzında bilürdi özin hemān ol
Var İdi bir nedîmi **pādisāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
6. Geçeydün̄ kulluğundan **pādisāhuñ**
Çün oldı zāhidün̄ hālinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
7. Cihān-bīnüm diyü lāf ura her gāh
Hāzīnem leşkerüm yok **pādisāhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [*pādisāhum, -um]*
8. K'ışide sözlerümi gūşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine ger **pādisāhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [*pādisāhum, -um]*

pādisāh: *Sultan, padişah || Allah.*

1. Nice vaşf idelüm ol **pādisāhı**
K'ola 'arş-ı mu'azzam bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Sebepsiz 'afv iden bî-ḥadd günāhı
Dü kevnün̄ şāni'ı vü **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh: *Padişah, hükümdar II Hz. Muhammed(sav).*

1. Maḳām-ı Yūnus ise batn-ı māhî
Deve söyler görüp sen **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Gidüp ol yeryüzinün̄ **pādisāhı**
İrürdi āsumān farkma rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [*pādisāhı, -ı]*
3. Gidüp andan dü-kevnün̄ **pādisāhı**
Yedinci ḳal'aya irürdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*pādisāhı, -ı]*
4. Şu denlü aldı çıḳdı ol **pādisāhı**
K'uruldu 'arş üzere bārigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh: *Padişah, hükümdar(Kanuni Sultan Süleyman).*

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ **pādisāhı**
Cemî' 'ālemün̄ pūşt ü penāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh-ı 'ālī-cāh: *Makamı yüce olan padişah.*

1. Şan urdı sīnesine nīş-i ḳahrı
Baḳuñ ol pādisāh-ı 'ālī-cāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [*pādisāh-ı 'ālī-cāh, -a]*

pādişāh-ı dehr: *Cihan padişahı.*

1. Kimini **pādişāh-ı dehr** kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87*). [*pādişāh-ı dehr,]*

pāk: *Arınmış, temiz.*

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Ālemün serveri ‘ālî haseb ü **pāk** neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*pāk,]*
2. Çü ben elmās hāme birle çālāk
Şehün medhinde deldüm niçe dūr **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*pāk,]*
3. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm **pāk**
Bu zibā dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*pāk,]*
4. Anuñ hōd gevheridür **pāk** ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*pāk,]*
5. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*pāk,]*
6. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nāk
Ġubār-ı çehresini oğlunuñ **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [*pāk,]*
7. Maķām-ı dide-veş miħrāb dāyim
Melek gibi hemişe **pāk** u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [*pāk,]*
8. Çü ‘ömr ālāyişinden kurtulam **pāk**
Ĥayālî birle olam münis-i ĥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*pāk,]*
9. Laťif ü **pāk** hem-çün ĥavz-ı Kevser
Ĥavālisinden ol naħlün olup cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*pāk,]*
10. Melek var olsa yegdür **pāk** u ķāni’
Beni terk eyle tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [*pāk,]*
11. Ne deñlü berk ise āħir virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*pāk,]*
12. Daħı nev-ğonca gibi **pāk** dāmen
Velî bir ĥaste korķarven ki iy māħ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [*pāk,]*
13. Ki dirlikden saña nezdikdür merg
Eger yoğ-ise ölüümüñden saña **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*pāk,]*
14. Cerīde yeg-durur k’andan ola **pāk**
Budur görinmemekden aña ma’nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [*pāk,]*
15. K’işümden olmayam şermende ya’nî
Bilürven ol daħı ‘aşıķ-durur **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [*pāk,]*
16. Sivā-yı ‘ışķdan bī-derd ü **pākem**
Şafā-yı ‘ışķdan şafî vücūdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*pākem, -em]*
17. Ne şabr u ne taħammül ne müdārā
Yolı teşviş-i ĥıfz-ı zevceden **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29*). [*pāk,]*
18. Aradan geçdi ĥayli ‘işret ü şevķ
Degüldi **pāklıkden** lik ĥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*pāklıkden, -den]*
19. Bir iken miħri yārına yüz olur
Kişide **pāklık** birle gerek ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [*pāklık,]*
20. Bize maķşūdumuz virürse Allāħ
Hele biz **pāk** geldük bu cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*pāk,]*
21. Kimesne bulmaz ‘özr ü bahāne
Ümīd oldur ki yine gidevüz **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [*pāk,]*
22. Ki ĥāl-i ‘ālemi kıldı ferāmüş
Çi ger her ‘özrden **pāk** idi cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [*pāk,]*
23. Ruħı āyinesinden **pāk** ola gerd
Çü baķdı aña bu üstād-ı ķābil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [*pāk,]*
24. Cihāna **pāk** geldi gitdi hem **pāk**
Teni oldı senün miħrünüñle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*pāk,]*
25. Cihāna **pāk** geldi gitdi hem **pāk**
Teni oldı senün miħrünüñle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*pāk,]*

26. Ki oldı **pāk** cismūñ ğarġa-i ħāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [pāk,]
27. Niçe mürüñ dehānında ola āh
Lebūñ kim cānlara küt idi iy **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [pāk,]
28. K'ide yaşıyla anuñ çihresin **pāk**
Hem oldı 'ankebūtān-ı resen-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [pāk,]
29. Muşaffa bir şadefdür **pāk** u eblaġ
Terahhüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [pāk,]
30. Ebed bākī o 'ālem **pākdür** hem
Çoyup 'aklı hevāya uyma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [pākdür, -dür]

pāk eyle: Temizlemek; arındırmak.

1. Süpürüp eyleridi ħākden pāk
Ĥasından 'ankebūt-ı zār u bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [pāk eyle, -r, -idi]
2. Düzüp ĥinnāyıla barmaġlarını
Kesüp pāk eyledi tırnaġlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [pāk eyle, -di]
3. Göñülden **pāk eyle** kibr ü kīni
Çıkar āndan hevā-yı ān u ĩni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [pāk eyle,]

pāk it: Temizlemek, arındırmak.

1. Taş-ile sīnesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16*). [pāk it, -er, -di]
2. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çü bulduñ şoġbetüme sen benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [pāk it, -e]

pāk kıl: Arındırmak, temizlemek.

1. Kamunuñ ĥāşıl olduġın murādı
Özide kılduġın pāk i'tiġādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38*). [pāk kıl, -du, -ġın]
2. Kılardı kuyruġıyla süpürüp pāk
Kamu vaĥşilere olmış-iken ĥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54*). [pāk kıl, -ar, -dı]
3. Gözüme sürme eyle ol ġubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sīnemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [pāk kıl,]

pāk ol: Temizlenmek, arınmak.

1. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [pāk ol, -a]
2. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23*). [pāk ol, -a]
3. K'ola öz varluġından āña pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*). [pāk ol, -mış, -am]
4. Gelüp tāhir yine pāk oldılar ħāk
Bu resme ola çün 'işkuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [pāk ol, -dı, -lar]

pāk u ma'süm: Saf ve temiz.

1. 'Özür-i şehvetiden **pāk u ma'süm**
Bu nefis ālāyişini ĥwār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 8*). [pāk u ma'süm,]

pāk-bāz: (Fa.) Usta oyuncu; yürekten baġlı aşık.

1. Velikin dide-i pakiyle bağdı
Ki 'aşığ **pāk-bāz** olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [*pāk-bāz,]*

pāk-dāmen: *Eteği temiz. || Namuslu, iffetli, masum.*

1. Huzürında çi hāk idi çi altun
Müdām ol pāk-ťab' ü **pāk-dāmen** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [*pāk-dāmen,]*
2. Biri mäh-ı bütāndur **pāk-dāmen**
Olupdur adı Leyli ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [*pāk-dāmen,]*

pāk-gevher: *Temiz cevherli.*

1. K'aña divānelik virmiş ħalāşı
Hüner-mend sağı vü **pāk-gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [*pāk-gevher,]*

pākīze: *Far. Pak, lâtif.*

1. Revān olmuş ağar **pākīze** vü nāb
Düzülmüş bir 'aceb ħavz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [*pākīze,]*

pākīze-nihād: *Temiz yaradılışlı.*

1. Koħusu 'ūd u 'anber kār vānı
Yüzi ħüb idi **pākīze-nihādı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [*pākīze-nihādı, -ı]*

pāk-niyet: *İyi niyetli.*

1. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zībā-ħışāl ü **pāk-niyet** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [*pāk-niyet,]*

pāk-tab': *Temiz yaradılış.*

1. Huzürında çi hāk idi çi altun
Müdām ol **pāk-ťab'** ü pāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [*pāk-ťab',]*

pālās-pūşam: *Eskimiş elbise.*

1. Girībān-pāre vü **pālās-pūşam**
Zamānuñ bendeliginden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16*). [*pālās-pūşam,]*

pāre: *Parça, tane.*

1. İrişse tığı ucı bir süvāre
İder atıyla anı dōrt **pāre** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76*). [*pāre,]*
2. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Girībān çāk çāk u **pāre** dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*pāre,]*
3. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür ođluña bir **pāre** resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*pāre,]*
4. Kılıç bir başı k'ider iki **pāre**
Olur andan 'ayān cüft naķāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*pāre,]*

5. Çü zaḥm irüre tîġi bir süvâre
İder atıyla ikisin dört **pâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [pâre,]
6. Gehî cân kût bulur nâlišümle
Güdâm oldur ya bir **pâre** giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [pâre, -, -]
7. Ki tâ bir **pâre** sıḥhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârî ferbiḥ oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [pâre,]
8. Çü bir cân idik olduġ iki **pâre**
Yoġum ben ḥazretüñledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [pâre,]
9. Firâķ-ı döstdan virem revâni
Bulup bir **pâre** ḥâk-ı küy-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [pâre,]

pâre pâre: Parça parça.

1. Tenin tîr-i ġam itdi **pâre pâre**
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [pâre pâre,]
2. Yaķalar eylediler **pâre pâre**
Görüp ol kâlibı sandılar el-ḥaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18*). [pâre pâre,]
3. Ne lâle kim bitirmiş anda ḥâre
Şehîdân göñlegidür **pâre pâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44*). [pâre pâre,]
4. Çeküp itdi yaķasın **pâre pâre**
Didi ol ‘avrata k’iy zâl-i ḳattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [pâre pâre,]

pâre pâre it: Parça parça etmek.

1. Güyüp bir lâḥza idem pâre pâre
Selîm itdi be-ġayet ceḥd ü iķdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [pâre pâre it, -em]
2. Çamusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k’iy şikeste-ḥâṭır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14*). [pâre pâre it, -di]
3. Vücüdüm bendin itdüm pâre pâre
Cihân püde dirahṭin ḥiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40*). [pâre pâre it, -düm]

pâre pâre ol: Parça parça olmak.

1. Öñinden kaçdı pâre pâre olup miġ
Ki ya ‘ni âfitâb-ı ‘âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [pâre pâre ol, -up]

parmaġ: Parmak.

1. Parmaġına ney yürüttdi ḥâmenüñ cellâd-ı çarḫ
Şâhuñ engüştine öykindüñ diyü ḳıluḫ tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [parmaġına, -i, -na]

pârsâ: (Fa.) Sofu, dindar.

1. Şerî‘at âsumâni evcine bedr
Güzin ü **pârsâ** vü ‘âliyyü‘l-ḳadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [pârsâ,]

pas: Kirlilik, kir.

1. Arınmaz göñlümün pend-ile **pâsi**
Ki yumaġ-ıla ġitmez yüz ḳarası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [pâsi, -i]
2. Senün-çün ya ‘ni zâḥir oldı **pasum**
Şol ucdan k’itmiş-idüm saña ‘işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [pasum, -um]

päs-bän: Gece bekçisi, gözetici.

1. Kılarlar şâh üzre **päs-bänlik**
Degüllerdi şehün mevtinden ägâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [*päs-bänlik, -lık*]

päsüh vir: Cevap vermek, karşılık vermek.

1. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruh
Anasına şu resme virdi päsüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [*päsüh vir, -di*]

päsüh-nâme-i hüb: Güzel bir cevap mektubu.

1. Ki tâ nakş ide **päsüh-nâme-i hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [*päsüh-nâme-i hüb,]*

pây: Hisse, nasip.

1. Bırağup **pâyına** şabr ipi kullâb
Ricâ saçdı şitâbı nârına âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*pâyına, -ına*]
2. Süy-ı eyvân-ı ‘ulviye sefer kı
Koma maşşüre-i hısside hiç **pây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*pây,]*

pây ko: Ayak basmak.

1. Çü serhaddine ol kavmün kodı pây
Koşup bir cây-gâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [*pây ko, -dı*]

pâva şal: Ayağa salmak; değerini düşürmek; zelil etmek.

1. Sen itdün dūr anuñ nürını benden
Elüm tutacağ-iken pâyâ şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17*). [*pâyâ şal, -duñ*]

pâyân: Nihayet, son.

1. Cihân içre irer **pâyâna** her gam
Segün vardur vatangâhı senün yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [*pâyâna, -a*]
2. Gurür itme aña iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muhît-i kışsa **pâyân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113*). [*pâyân,]*

pâyân bul: Son vermek.

1. Çü Mecnûn nâmeye buldurdı pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1*). [*pâyân bul, -dur, -di*]

pâyâna ir: Bitmek, nihayete ermek.

1. Bu vech-ile irüp pâyâna mektüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [*pâyâna ir, -üp, -*]

pây-beste: Ayağı bağı.

1. Ža'if ü nâ-tüvân ü **pây-beste**
İrişüp 'âkıbet fazl-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22*). [*pây-beste,]*

pây-der-gil: 1.Ayağı çamurda.2.Sıkıntıda, dertte.

1. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv kaldı **pây-der-gil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*pây-der-gil,]*

pâve: Derece, mertebe.

1. Cihânün melce'idür säyen iy şâh
Yücedür Haq katında **pâveñ** iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*pâveñ, -ñ]*
2. Sikender **pâyedür** Dahhâk şemşir
Süleymân mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*pâyedür, -dür]*
3. Ne gün görmüş vücudı säyesini
Ne bulmuş mâh kadri **pâyesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*pâyesini, -si, -n, -i]*
4. Ki virilmez bu **paye** degme 'ämme
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*paye,]*
5. Yüce bir taht gerdün **pâyesinde**
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [*pâyesinde, -sin, -de]*

pâve-i a'lâ: En yüksek mertebe.

1. Pâve-i a'lâ bulur lutfuñ kime kılsa nazar
Kimi kahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [*pâve-i a'lâ,]*

pây-endâz: Bir hükümdârın, büyük bir kimsenin geçeceği yere serilen halı veya çuha, kadife gibi değerli kumaş.

1. Getürdi kıлмаğičün **pây-endâz**
Cinândan hülleler havrâ-yı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107*). [*pây-endâz,]*

pây-ı âb: Su ayağı/kanalı.

1. Yağ olmuş künde-i gam pây-ı âbe
Gülistânı şitâ virmiş harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*pây-ı âb, -e]*

pây-ı bîrûn: Fazla hisse.

1. Kõdı bu cümleden çün **pây-ı bîrûn**
Pes oldı mahrem-i evvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [*pây-ı bîrûn,]*

pây-ı pergâr: Pergelin ayağı, ucu.

1. Çevürmüş ortada ol çün **pây-ı pergâr**
Pes ol hayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [*pây-ı pergâr,]*

pây-ı resûl-i yâr: Mecnun'un habercisinin ayağı.

1. Safâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resûl-i yâre âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [*pây-ı resûl-i yâr, -e]*

pāv-ı vār: *Sevgilinin ayağı.*

1. K'idine bāliš-i ser pāv-ı yāri
Bu hāl üzre ol iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [pāv-ı yār, -i]

pāvidār ol: *Kalıcı olmak.*

1. Cihān hālkına 'āmm olduqca cüdi
Muķim ü pāvidār olsun vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [pāvidār ol, -sun]

pāvına düş: *(Sevgilinin) Eşiğine düşmek.*

1. Segirdüp taşra çıqdı tiz derden
Varup mihmānınuñ pāvına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [pāvına düş, -di]

pāvına düş: *Çok yalvarmak.*

1. Eger irse eli Efrāsiyābuñ
Düşerdi pāvına bu āfitābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [pāvına düş, -er, -di]

pāvına vüz sür: *Ayaklarına kapanmak, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.*

1. Geh anuñ pāvına sürer yüzini
Gehi öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 65*). [pāvına vüz sür, -er]

pāv-māl: *Ayak altında kalmış, ezilmiş.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmāz eyleye
Yāhu kim kaldurur anı itse qahrūñ pāv-māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [pāv-māl,]
2. Nedür ta'nuñ baña iy pāv-mālüm
Anamuñ bir tarafdan pendı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [pāv-mālüm, -üm]

pāv-tā-fark: *Ayaktan başın tepesine kadar.*

1. Bırakdum āletini pāv-tā-fark
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pāvı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50*). [pāv-tā-fark,]

pāv-tā-ser: *Baştan ayağa.*

1. Yaħūd zaħm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāv-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [pāv-tā-ser,]

pāzār: *Pazar, çarşı. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer. Belli bir şeyin satıldığı yer. Alım satım, alışveriş.*

1. Bırakdı ihtiyār u şabrı yek-bār
Ki rüsvā-yı zuqaķ oldı vü pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [pāzār,]

pece: *Yüz örtüsü.*

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir zengî **peçedür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [*peçedür, -dür*]

peder: *Baba.*

1. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdüñ iy **peder** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*peder,]*
2. İçümde şimdi var derdüm hezārān
Saña 'âkķ olmış-idüm iy **peder** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [*peder,]*
3. Peder cevri ile māder cefāsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*peder,]*

pehlivān: *Pehlivan. yiğit. kahraman.*

1. Dir idüñ ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü **pehlivān** u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [*pehlivān,]*

pehlü: *Omuz. Bedenin iki yanından her biri, yan.*

1. Bizüm **pehlümüzuñdur** ol dağı hem
Cihān divinüñ işitme güzāfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [*pehlümüzuñdur, -muz, -uñdur*]

pehlü: *Göğüs, gerdan.*

1. Ki çekdi sineñi **pehlüsina** hāk
Ciger kanı yerem derdüñle her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [*pehlüsina, -sı, -na*]

pelās: *Çul, aba. II eski püskü giysi.*

1. Kimiñüñ atlas-ı zībā libāsı
Kimi bulmaz libāsiçün **pelāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*pelāsı, -ı*]
2. Giyer her biri bir dürlü libāsı
Öger Leylî 'abāyı vü **pelāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [*pelāsı, -ı*]

peleng: *Kaplan.*

1. Aña hizmet kırlardı şitābān
Peleng ü şir ü āhū gürg ü rübāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*peleng,]*
2. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng āhūya dem-sāz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*peleng,]*
3. Peleng altına döşerdi alā nağ'
Dümüyle nağ'ını her şir-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*peleng,]*
4. Peleng ü şir ü gürg ü ezherāki
Selām andan görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*peleng,]*
5. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*peleng,]*

peleng-i nev-cevān: *Genç kaplan.*

1. Peleng-i nev-cevân ez nesl-i Osmân
Be-süy-i âsumân nâm-ı bulendeş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 4). [peleng-i nev-cevân,]

pelle: Derece, merdiven.

1. Kõnurdı tâ'atinüñ **pellesine**
Çekeydi şu'le çün-kim berķ-i âhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72). [pellesine, -sine]

penâh: Sığınacak yer, sığınak.

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ pâdişâhı
Cemî' 'âlemüñ püşt ü **penâhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6). [penâhı, -ı]
2. Ayağun toprağıdur secdegâhum
Eşigün taşıdur püşt u **penâhum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20). [penâhum, -um]
3. Ki âteş idi cānınuñ **penâhı**
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12). [penâhı,]

penâh-ı dehr-i şâh-ı heft-kışver: Yedi ülke padişahının dünyada ki gözetleyicisi.

1. Penâh-ı dehr-i şâh-ı heft kışver
Ki dîn ü devlet andandur muzaffêr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 119). [penâh-ı dehr-i şâh-ı heft-kışver,]

penbe: Pamuk.

1. Bulut kütünde şebnemden zemâne
Nihân itmişdurur şad **penbe** dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24). [penbe,]
2. Müdâm iş üzredür ked-bānūyı hāk
K'āna **penbe** seherdür çarh-ı eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26). [penbe,]
3. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim **penbede** müşg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52). [penbede, -de]
4. Şehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim **penbe** içinde dür-i nâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92). [penbe,]
5. Kosañ çursa yeg idi **penbe** iken
Bunı diyüp çevirdi andan 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26). [penbe,]
6. Atar her sū şanasın **penbe** hallâc
Göze her rişte-i hürşid-i şâfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6). [penbe,]
7. Şu resmedür ki düşer **penbeye** nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26). [penbeye, -y, -e]
8. Ne hõd **penbeyle** şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22). [penbeyle, -y, -le]

penbe: Pamuk II Sevgilinin sinesi.

1. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K'odıla **penbenüñ** yokdur oyunu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14). [penbenüñ, -nün]

penbe-i huşk: Kuru pamuk.

1. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşg
Deli göyneklü hem-çün **penbe-i huşk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234). [penbe-i huşk,]

penbe-i ter: Taze pamuk.

1. Aña zaħm üzre konan **penbe-i ter**
Olurdi bāğ-ı raħatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [penbe-i ter,]

penbe-ves: Pamuk gibi.

1. K'ayağı **penbe-ves** tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76*). [penbe-ves,]

penbe-zâr: Far. 1. Pamuk tarlası. 2. Argacı ipek yarı halâli: penbe-zâr gömlek.

1. Kefinden 'azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler **penbe-zâra** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16*). [penbe-zâra, -a]

pence: Pençe.

1. Peleng öz **pençesiyle** sînesin çäk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [pençesiyle, -si, -yle]

pence: El.

1. Tutışurdu perî-ruħlarla **pençe**
İki **pençe** tutışıldıķda ta'yin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [pençe,]
2. Tutışurdu perî-ruħlarla **pençe**
İki **pençe** tutışıldıķda ta'yin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [pençe,]
3. Ki nesrînin benefşe kıldı **pençe**
Didi bâlâ-durur bu naħl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [pençe,]

pence: İnsanı kendini kurtaramayacağı şekilde hükmü altına alan zorlu güç, aman vermeyen hükmedici kuvvet.

1. Daħı tuğrâ-yı defter hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu'azzam açā **pençe** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [pençe,]

pend: Nasihat, öğüt.

1. İştigil **pendümi** kim iy püser ben
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [pendümi, -üm, -i]
2. Derünüm zaħmına **pendüñ** devâdur
İzüñ tozi gözümüne tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [pendüñ, -üñ]
3. Arınmaz göñlümün **pend-ile** pâsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz qarası (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [pend-ile, --ile]
4. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muñ' olmayasın bu **pende** ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [pende, -e]
5. Anı sen daħı añma düşdüñüz yâd
Velî bir **pend** işit benden nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [pend,]
6. Kılarduñ zaħm-ı 'ışkı **pend** ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [pend,]
7. Kaçan kim eyleye cân **pendüñi** yâd
Beni râzî kılarduñ luğf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [pendüñi, -üñi]
8. Nedür ta'nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan **pendi** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [pendi, -i]
9. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu 'ışk işinden **pend** yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [pend,]

10. Gider ortalarından lā-būd āzerm
Senūñ **pendūñ** baña hiç eylemez kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [pendūñ, -üñ]
11. Ki ol mismār-ı tendür mîl-endām
İdüp **pendüm** dūrin gūşuñda zīver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [pendüm, -ü, -m]

pend eyle: Öğüt vermek.

1. Baña pend eyleme kim bārum artar
Sen epsem didügünce zārum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [pend eyle, -me]
2. Alasın dilberūñi bî-tekellūf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [pend eyle, -di, -ler]
3. Ki şāyed idesin taşşīli ta'līl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [pend eyle, -di, -ler]

pend it: Öğüt vermek, nasihatte bulunmak.

1. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilūme gūşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [pend it, -me, -me, -ye, -sin]
2. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [pend it, -er]
3. Getürme bize halk içre fazīhat
Çi ger pend itdi ol cān-pāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13*). [pend it, -di, -]

pend ü naşihat: Öğüt ve nasihat.

1. Senūñ her sözuñ iy şāhib-tarıkat
Bañadur bilürem **pend ü naşihat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [pend ü naşihat,]
2. Kılardı dāimā **pend ü naşihat**
Ki iy ferzend nedür bu fazīhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29*). [pend ü naşihat,]
3. Rehā bulmayasın ta'n-ı 'ādūden
Döşür 'aqluñı tut **pend ü naşihat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [pend ü naşihat,]
4. Ki iy cānum göginūñ āfītābı
Baña bu itdigūñ **pend ü naşihat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [pend ü naşihat,]

pend vir: Nasihat etmek, öğüt vermek.

1. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ān
Çanı ol dem ki virürdūñ baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [pend vir, -ür, -dūñ]

pend-i bisyār: Bunca nasihat.

1. Anasına didi idüp üküş qahr
Ki iy māder nedür bu **pend-i bisyār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [pend-i bisyār, -i]

pend-i ğarīb: Hüzünlü öğüt.

1. Anuñ kim bahtdan vardur naşibi
Yazar hāllile bu pend-i ğarībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [pend-i ğarīb, -i]

pend-i 'ıšk: *Aşk öğüdü.*

1. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumagıla riş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [*pend-i 'ışk, -ı*]

pend-i mäder: *Anne nasihati.*

1. Dağı biter yakar anı dem-i bād
Aña kār itmedi ger **pend-i mäder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [*pend-i mäder,]*

per: *Kanat.*

1. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki **per** şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*per,]*
2. Kızıl tütîye döndi fıstıķı bāl
Perinden bülbül-i zîbâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45*). [*perinden, -iin, -n, -den*]
3. Anuñ-cün kılmış-idi bāliş-i h'âb
Perinden zâğ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*perinden, -iin, -n, -den*]

per aç: *Kanatlanmak.*

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem'-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29*). [*per aç, -dı*]
2. Kebüter-vâr aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr mîlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78*). [*per aç,]*

per ü bāl: *Kol kanat.*

1. Per ü bāline mişl-i turre-i hür
Mülemma' olmuş-idi ser-te-ser nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 47*). [*per ü bāl, -i, -ne*]
2. Çü şem' itmiş münevver ol kenârı
Per ü bālinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [*per ü bāl, -in, -den*]
3. Ol uçmağda yorulup peyk-i hâzret
Per ü bālinde hiç kalmadı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*per ü bāl, -in, -de*]

perçem: *Alna düşen kısa saç demeti, kakül.*

1. Tağıdup **perçemini** düşına çeng
Özine kıldı şambürî hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*perçemini, -in, -i*]
2. Güzeller **perçemi** gibi şikeste
Vücüdi haste ğamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [*perçemi, -i*]
3. Bahâdırlar için tütmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle **perçem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*perçem,]*

perçem-i 'anber-feşân: *Anber kokusu saçan mis kokulu kâküllü.*

1. Başında perçem-i 'anber-feşânı
Şan olmuş murğ-ı 'ıškuñ âşiyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 73*). [*perçem-i 'anber-feşân, -ı*]

perdār ol: Kanat germek.

1. Ola ‘uqqāb-ı nāvek çünki perdār
Muħanneşler alır kerkes gibi ħwār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31). [perdār ol, -a]

perde: Bir müzik parçasını oluşturan seslerden her birinin kalınlık veya incelik derecesi.

1. Götürdi **perdesin** ma‘şūka-i çeng
Ki ya‘nî koya bezm ehlini bî-neng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7). [perdesin, -sin]

perde: Hicap, örtü.

1. Gözi öñinden oldı **perdelər** dūr
Özine manzar oldı ‘ālem-i nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187). [perdelər, -ler]
2. Didi iy **perde** k’anuñ sen hicābı
Nazar kııl ħālūme gör ben ħarābı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19). [perde,]
3. Egerçi **perde** ardındaydı mestūr
Velî ħüsni-yle şehr içre oldı meşhūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19). [perde,]
4. Perî-ruĥ **perde** ardında müşevveş
Gözi pūr-āb u gönli tolu āteş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81). [perde,]
5. İden nāmūs u ‘ārı **perdesin** çāk
Gözi nem-nāk u cānı gönli ğam-nāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3). [perdesin, -si, -n]
6. Gel ol bu māh-ı nev birle hem-āĝūş
Vü ger ol **perdeden** virürseñ āvāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7). [perdeden, -den]
7. İdindi **perde** bir ‘ālî dıraĥtı
Ĥicāb ardında ol serv-i bahārı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180). [perde,]
8. Buyurđı tız ki ol dildār-ı manzūr
Ola **perdeyle** mişl-i ğonce mestūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74). [perdeyle, -yle]
9. Şu duĥter k’olmaya **perdeyle** mestūr
Degüldür ellerüñ ta‘nından ol dūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25). [perdeyle, -yle]
10. Yüzinden **perdesin** māhuñ götürdi
Didi lāyık mıdır ‘ālemde iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2). [perdesin, --sin]

perde ol: Engel olmak, örtmek.

1. Nigīn-i mihr-bāniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdır aña ħāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83). [perde ol, -mış, -dir]

perde-i ‘ışk: Aşk perdesi.

1. Olupdur ħinetüm perverde-i ‘ışk
Memātum ħālidür **perde-i ‘ışk** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16). [perde-i ‘ışk,]

perde-i ‘ışk-ı nihān: Gizli aşk perdesi.

1. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihānı
Dem-ā-dem aĝlar oldı āşikārā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 26). [perde-i ‘ışk-ı nihān, -i]

perde-kes: Perde çeken.

1. Şitānuñ şiddetinden zār u giryān
Bularuñ mergine ol kim **perde-keşdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*perde-keşdür, -dür*]

perestār: *Tapanlar, tapıcılar.*

1. Kara vü ak cihānda her ne kim var
Hudādan geçse oña dirler **perestār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*perestār,]*

pergāle: *Parça.*

1. Gönül **pergālesindendür** kebābuñ
Çerāğuñ anda iy virāne miskīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36*). [*pergālesindendür, -sin, -den, -dür*]

pergār çek: *Daire çizmek.*

1. Ruḥında hatt-ı müşgīn gāliye-vār
Mehūñ pīrahenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [*pergār çek, -di*]

perhîz: *Kaçınmak, uzak durmak.*

1. Çekilüp kılmadı **perhîz** hergiz
Ḳamu derde devā **perhîz** iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*perhîz,]*
2. Çekilüp kılmadı **perhîz** hergiz
Ḳamu derde devā **perhîz** iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*perhîz,]*
3. Tene renc ü şafā **perhîz** iledür
Hem anuñla bulur rāḥat şebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*perhîz,]*
4. Maraḫdan merde ol virür necātı
Bu **perhîz** iy birāder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*perhîz,]*
5. Şu resmedür ki ḳal'a genc üzre
Dem-i şihḫatde çün kılmadı **perhîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47*). [*perhîz,]*
6. Geçin **perhîz** ile hem-çün ḫekīmān
İdüben cānuñı esrāra meşgūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*perhîz,]*

perî: *Peri II Güzel, Sevgili.*

1. İy **perî** ol müflisi medyūn idersin 'ākıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [*perî,]*
2. Perî ruḥ sākīler dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bāde hāşş u 'āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*perî,]*
3. İki **perî** urınmış şekl-i āhū
Dil alur gözleri mānend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [*perî,]*
4. Perî sīretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārāyı 'Acem şūḫ-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [*perî,]*
5. Ḥasedden ol **perîñüñ** gül yañağı
Ḳomışdı lālenüñ bağrına dāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [*perîñüñ, -nüñ*]
6. Elā iy derd ü ḡamdan 'aḳlı gitmiş
Dilüñde şol **perî** kim mesken itmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*perî,]*
7. Dilerdüm sizden ol **perî** nişānı
K'ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*perî,]*

8. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldı h`ābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*perî,]*
9. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy **perî** ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [*perî,]*
10. Perî gibiydi pülâdıyla beste
İdüp ol nâzenîn şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [*perî,]*
11. Bu resme işlerinden ol **perîñüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [*perîñüñ, -nün]*
12. Nihâl-i kâmetinden bir **perinüñ**
O bâba şanma zencir-i âhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [*perinüñ, -nüñ]*

perî: *Cin taifesinin gayet güzel sayılan bir türü.*

1. Birine rām idi ger dīv ü **perî**
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*perî,]*

per-i ahmer: *Kızıl kanat.*

1. Tenine hıl'at idinmiş ḥarîri
Vücüdün şöyle tutmuş **per-i ahmer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [*per-i ahmer,]*

per-i kerrübiyân: *Büyük meleklerin kanatları.*

1. Per-i kerrübiyân olmuşdı cārüb
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [*per-i kerrübiyân,]*

per-i murğ: *Kuş kanadı.*

1. 'Acebdür k' olmuş idi aña ber-ser
Per-i murğân çetr-i sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 82*). [*per-i murğ, -ân]*

per-i pervâne-i zıll-ı cenâbî: *Ulu gölgesinin kelebek kanadı.*

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 145*). [*per-i pervâne-i zıll-ı cenâbî,]*

per-i 'ukâb: *Kartal kanadı.*

1. Arada şâh idi ol çün Süleymân
Per-i 'ukâbdan geh sâyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 47*). [*per-i 'ukâb, -dan]*

perî-cevlân: *Peri gibi hareketli.*

1. Perî-cevlân melek-ḥü âdemî-rüy
Hezâr-ı nâṭıka gibi sühân-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [*perî-cevlân,]*

perî-nâz: *Nazlı peri.*

1. El urdı sâğar-ı sâkî **perî-nâz**
Kopardı çeng ü neyden muṭrib âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [*perî-nâz,]*

perî-peyker: *Peri yüzlü.*

1. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [*perî-peyker,]*
2. Çi ger kavmünde çoḡdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḡ meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [*perî-peyker,]*

perîr: *Evvelki gün.*

1. Bu kapu mekr-ile örtülmez aṣlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi **perîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*perîr,]*

perî-rû: *Peri yüzlü (Sevgili).*

1. Helâl olunca saña ol **perî-rû**
Harâm olsun benim gözüme uyḡu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [*perî-rû,]*

perî-ruḡ: *Peri yüzlü (Sevgili).*

1. Meger kim bir **perî-ruḡ** bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*perî-ruḡ,]*
2. Dilemez ol **perî-ruḡdan** cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*perî-ruḡdan, -dan]*
3. Perî-ruḡ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u gönli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*perî-ruḡ,]*

perî-ruh: *Peri yanaklı.*

1. Perî-ruḡlar okumağa müdâvim
Neyise niçe ṭüti-yi şeker-ḡwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10*). [*perî-ruḡlar, -lar]*
2. Perî-ruḡlardan evvel oldı kâmil
İki üç yılda oldı dâniş-âmûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26*). [*perî-ruḡlardan, -lar, -dan]*
3. Tutışurdu **perî-ruḡlarla** pençe
İki pençe tutışıldıḡda ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [*perî-ruḡlarla, -lar, -la]*
4. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḡ bu bahâne birle ḡâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121*). [*perî-ruḡ, --]*

perî-ruḡsâr: *Peri yüzlü. II Sevgili.*

1. Muḡaṣṣal ol **perî-ruḡsâr** ṭannâz
Olup bir kaç kamer-ruḡlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15*). [*perî-ruḡsâr,]*
2. Olur 'âşıkları biñden ziyâde
Muḡaṣṣal ol **perî-ruḡsâr** ṭannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5*). [*perî-ruḡsâr,]*

3. ‘Arab şūhı **perī-ruhsārlardur**
‘Acem reşki melek-didārlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43*). [*perī-ruhsārlardur, -lar, -dur*]
4. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Perī-ruhsār olsun mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11*). [*perī-ruhsār,]*

perişân: *Acımacak bir durumda olan, zavallı.*

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle ḥandān
Dil-i bülbül ğam-ı gülden **perişân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [*perişân,]*
2. Mişâl-i zülf-i ‘anber-bār-ı cānān
Derûnı cem‘ ü birûnı **perişân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*perişân,]*

perişân kıl: *Perişan etmek, dağıtmak, karmakarışık etmek.*

1. Ne ser kim kesdi anı tîğ-i bürrān
Şabā ğisûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36*). [*perişân kıl, -dı*]
2. Şaçı-veş anı kılmışdı perişân
Çü tenhâ bula ḥargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*perişân kıl, -mış, -dı*]

perişân ol: *Dağınk olmak.*

1. Tuyup kavm-i qarābeti de yek-sān
Perişân oldılar çün zülf-i ḥübān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42*). [*perişân ol, -dı, -lar*]

perişân-hâtır: *Perişan halde; dalgın, düşünceli.*

1. Belâ mâtemgehîniñ sügvârı
Perişân-hâtır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 17*). [*perişân-hâtır,]*

perī-vār: *Peri gibi.*

1. İderlerdi bu tertîb üzre tîmār
Güzellendi varuraḫ ol **perī-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [*perī-vār,]*

perī-ves: *Peri gibi güzel (Sevgili).*

1. Perī-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yarı yanında kurdı raḫtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [*perī-veş,]*
2. İrişdürdi ṭabança şem‘ine bād
İçinde gönleğiniñ ol **perī-veş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17*). [*perī-veş,]*

perī-zād: *Peri gibi güzel.*

1. Diline ‘ilm şevki ğālib oldı
Düşürüp yanına bir kaç **perī-zād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*perī-zād,]*
2. Gidince kendüsinden ol **perī-zād**
Bu nev‘ile kılar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [*perī-zād,]*

3. Şeh işitdi ola kim bir **perî-zâd**
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*perî-zâd,]*
4. Tonatdı hıl'atiyle ol **perî-zâd**
Yağasından şan ol ruhsâr-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154*). [*perî-zâd,]*
5. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger ğamuñda iy **perî-zâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*perî-zâd,]*
6. Ki bi-höd yıkılırdı ol **perî-zâd**
İrişe ğuşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [*perî-zâd,]*

perr ü bâl: *Kanatlar.*

1. Ki aña 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116*). [*perr ü bâl, -i]*

perr-i ğurâb: *Karga kanadı.*

1. Başına şokdı şeb perr-i ğurâbı
Getürüp hâbgehden cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*perr-i ğurâb, -ı]*

perr-i şabâ: *Saba rüzgarı kanadı.*

1. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84*). [*perr-i şabâ, -yı]*

per-tâb: *Atma, atılma, sıçrama.*

1. Kemânından ki bir tîr ide **per-tâb**
Açar çarhuñ tokuz kaşırna bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*per-tâb,]*

pertev: *Işık, parıltı.*

1. Bilişlik âftâbı **pertevinden**
'Ağâ kıl cânuma bir nûr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*pertevinden, -i, -n, -den]*
2. Şalupdur **pertevini** âsumâna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*). [*pertevini, -in, -i]*

pertev-i hürşid: *Güneşin parlaklığı.*

1. Geçüp tahtına kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşidi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 3*). [*pertev-i hürşid, -i]*

pervâ: *Korku, çekinme.*

1. Gidersin kande çekse ihtiyârüñ
Ĝamumdan özgeden **pervâ** yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [*pervâ,]*
2. K'ola öz varluğından aña **pervâ**
Çü ben kendüligümden olmuşam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [*pervâ,]*

pervâne: *Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek.*

1. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî **pervâne**ler ol nürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [*pervâne*ler, -ler]
2. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün **pervâne** gibi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [*pervâne*,]
3. Ki aña 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar **pervâne** gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116*). [*pervâne* gibi,]

pervâne: Işığın etrafında dönen kelebek. || Aşık.

1. Ziyâd olsun senûñ **pervâneñe** nür
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [*pervâneñe*, -ñ, -e]
2. Aña n'eyleyibilür tiğ-i ħün-ĥ'âr
Yağ **pervâne**yi çün şem'-i bî-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105*). [*pervâne*yi, -yi]
3. Bulışup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu **pervâne**yle tâ kim ol ruĥı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [*pervâne*yle, -yle]
4. Yok anda şem'den özge aña yâr
Çü **pervâne** uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*pervâne*,]
5. Çü **pervâne** vü şem'-i meclis-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [*pervâne*,]

pervâne ol: Işığın etrafında dönen kelebek olmak.

1. Cemâli şem'ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan dîvâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [*pervâne* ol, -dı]

pervâne-i derd: Gam pervanesi.

1. Çerâğ-ı miĥnete **pervâne-i derd**
Belâ zindânı қа'rinuñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 2*). [*pervâne-i derd*,]

pervâ-yı peder: Baba korkusu.

1. Ne **pervâ-yı peder** ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh ĥargâh önine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [*pervâ-yı peder*,]

pervâz: Uçma, uçuş.

1. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünñ
Ne kadar k'itdise **pervâz** bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*pervâz*,]
2. Sa'âdetsüz başumdan ĥâyir-i baĥt
İdüp **pervâz** düşürmiş-durur raĥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*pervâz*,]
3. İdüp **pervâz** burc-ı mâha irdi
Ki ya'nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*pervâz*,]

pervâz eyle: Uçmak.

1. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıķup kavş-i fenâdan nitekim tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 8*). [*pervâz eyle*,]

pervâz kıl: Uçmak.

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı 'aķlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [*pervâz kıl*, -dı]

2. Yine pervāz kıldı şāh-ı serve
Könarken şāha ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [pervāz kıl, -dı]
3. Perî-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yāri yanında kurdı rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [pervāz kıl, -dı]

perverde: *Beslenmiş, büyütülmüş, terbiye edilmiş.*

1. Ferîdün idi tîfil ki o **perverd**
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [perverd,]
2. Virüp hem şîr-i rāhat aña devrân
Kıldardı dāye-veş **perverde** her ān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [perverde,]

perverde-i 'ısk: *Aşk terbiyesi.*

1. Olupdur tînetüm **perverde-i 'ışk**
Memâtum hâilidür perde-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15*). [perverde-i 'ışk,]

perveris: *1. Besleyiş, besleme. 2. Terbiye etme, yetiştirme.*

1. Ferāgat bulmışam her **perverişden**
Boğazum nāyine sıgma benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 88*). [perverişden, -den]

pes: *Bu yüzden, bundan dolayı.*

1. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leţāfetde vü rağbetde-durur **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [pes,]
2. Tırup **pes** halvetinden gitdi anuñ
Hāka kaldı işi ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [pes,]
3. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [pes,]
4. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem **pes**
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [pes,]
5. Didî k'irür bunı ol yāra fi'l-hāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-ḥîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [pes,]

pes: *Arka, arka taraf.*

1. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didî ger ḥal-i 'ālem pîş ü **pesdür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [pesdür, -dür]
2. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rûbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [pes,]

pes: *Bundan böyle, artık.*

1. Çü nüridi tapuñda cism-i maṭbū'
Olur her nürdan **pes** sāye merfū' (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [pes,]
2. Geçüp ol kaçardan sultān-ı encüm
Pes oldı ḥüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [pes,]
3. Kodı bu cümleden çün pāy-ı bîrûn
Pes oldı maḥrem-i eyvān-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186*). [pes,]
4. Kıyāmetde ridāsıdur anuñ **pes**
Hiçal-i cism-i 'uryānān-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [pes,]

5. Girüp meydân-ı nazma **pes** sır açdum
Kalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [pes,]
6. Pes ol 'ummân-ı şevk u kulzüm-i nür
K'öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [pes,]
7. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bi-yâr ne işe yarar **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [pes,]
8. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Perî-ruhşâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [gerek,]
9. Bugünden **pes** saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [pes,]
10. Ne kim iderse anı bulısar **pes**
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [pes,]
11. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [pes,]
12. Bu yolda **pes** benüm yokdur günâhum
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [pes,]
13. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dūd
Saña ta'lîm-gerdür **pes** ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [pes,]
14. Pes aralıkda n'eyler iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [pes,]
15. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [gerek,]

pes: Bu şekilde, böylece.

1. Pes andan bezme başladı nigârîn
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [pes,]
2. Gözine çekdi **pes** ol pîr-i ğam-nâk
Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [pes,]
3. Gezüp cerr iderüz **pes** her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [pes,]
4. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi piş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [pes,]

pes: Akabinde, sonra.

1. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88*). [pes,]
2. Şarâb-ı şevkden ser-mest sultân
Pes itdi 'azm-i divângâh-ı Sübhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96*). [pes,]
3. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı maflüb
Pes uçdı bir zamân ol kürsî-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [pes,]
4. Faziletde durur cümle fen ile
Dü-'âlem cândur **pes** bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18*). [pes,]
5. Getürdüm **pes** ele bir dürr-i meknûn
K'aña kıymet degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9*). [pes,]
6. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
Ki añañ şehzâdeler nâmin du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [pes,]
7. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışka cüft ü 'akldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [pes,]
8. Bu hâl içinde **pes** ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [pes,]
9. Pes ol efsâneyi bir iki sırdaş
Atasınuñ öniñde kıldılar fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [pes,]
10. Düşerse tab'ına vaz'ı muvâfık
Pes ola köpegüñ olmağa lâyıq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [pes,]
11. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
Yakasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [pes,]
12. Turup **pes** Ka'beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71*). [pes,]

13. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hõş gördük bu 'aқd-ı müstetâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71*). [pes,]
14. Çü bildi derdini şâh-ı hıred-ver
Diline almadı **pes** gayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72*). [pes,]
15. İdüp ol va'deye **pes** i'timâdı
Biraz gitti başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [pes,]
16. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi eşhâbına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [pes,]
17. Dönüp **pes** her kişi geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25*). [pes,]
18. Pes ortaya miyâncılar şalup tîz
Zarûri eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [pes,]
19. Miyâncı çün bu kavli kıldı âgâz
Çeriler geldi **pes** ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [pes,]
20. Qabilenüñ **pes ü** pişinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [pes ü, -ü]
21. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânüñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [pes,]
22. Bulup **pes** bir rasül ol sâ'idi sim
Hezârân şîve ile kıldı ta'lim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [pes,]
23. Söze çekdi **pes** anı her aradan
Cevâb işitmedi aқdan қaradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [pes,]
24. Virüp bu kışşadan **pes** peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89*). [pes,]
25. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede **pes** kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [pes,]
26. Çün itdi ceng kıлмаğı muқarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [pes,]
27. Du'âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [pes,]
28. Bu işde bir nümüne **pes-durur** ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [pes-durur, -durur]
29. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ simâyî şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [pes,]
30. Çıқardı dilden ol hün-ı mübâhı
Pes âhünuñ yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [pes,]
31. Didi şādān olup buldum şikârı
Pes evvelki refîқından uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59*). [pes,]
32. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol қapudan **pes** ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [pes,]
33. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [pes,]
34. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir gayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [pes,]
35. Pes āzād ol zamāndan қaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i țarīnūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [pes,]
36. Turup **pes** cān u dilden țālīb oldı
Çeküp țāқ u taranup pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [pes,]
37. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kār
Gelüp yanına **pes** meşşāta dil-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [pes,]
38. Rızā virdüğıçündür böyle hāmūş
Pes oldı şanup ol meh-rüyı rāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [pes,]
39. Pes itmezsın kādīmı yāruñı yād
Eger gayr-ıla olduñsa hem-āğūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [pes,]
40. Nitekim mürde gür-i hevl-nāki
Tutup **pes** ol țarīқı pīr-i maızlūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39*). [pes,]
41. Yüzi üzre gözi cūy itdi hūnı
Pes açup dīdesini gördi Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [pes,]
42. Başı şürīdelik hem **pesdür** epsem
Bir eglence durur 'ālemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [pesdür, -dür]
43. Yeg ola **pes** hārābe olsa cāyum
Güm oldı tut ki bir kem hāқ-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [pes,]

44. Maḳām-ı şıdkda **pes** buldı ārām
Hevâyı idi cāñ tutdı hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [pes,]
45. Żarürî nâleye düzdü işin **pes**
Çü gördü hâke girmiş ğam-ħwarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [pes,]
46. Ol arada turup ağladı ħaylı
Refîķı şeklini **pes** tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [pes,]
47. Ki segler tîz anı vîrsün tebâha
Gelüp **pes** bir iki cellād-ı ħünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [pes,]
48. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kılab-ı âhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [pes,]
49. Diş urup barmaĝına ħaldı ħayrân
Yirinden turdı **pes** giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [pes,]
50. Tıtuþ **pes** ħâmeyi Mecnûn-ı ma'yüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [pes,]
51. Seĥâb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra yüz derd ü ğamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [pes,]
52. İrür bu nâmeyi ol yâr-ı câne
Pes alup nâmeyi ol peyk-i çâlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [pes,]
53. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildâr
Eline aldı **pes** bir ħâme-i ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [pes,]
54. Pes evşâf-ı ğarazda sürdi ħâme
Ki bu ğam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [pes,]
55. Ne yirsin **pes** ne içersin şeb u rüz
Ĥayât-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [pes,]
56. Ğidâdandur giyâh ü zamĝa ħursend
Pes idüp rıfķ u raĝbetle ħıřâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [pes,]
57. Pes idüp yâd ħavm u döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [pes,]
58. Çevürmiş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol ħayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [pes,]
59. Yanında 'ömr anuñ meflüc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [pes,]
60. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârüñ
Çıkarup câmeyi **pes** ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [pes,]
61. Vücüdi derdden buldı rehâyı
Pes idüp da'vet yaza icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [pes,]
62. Ümid endühi gönîlinden götürdi
Pes emr itdi vuĥuşa mâr eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [pes,]
63. İdinem secde sehvin 'özl-ħ"âhum
Pes andan soñra Mecnûn ħodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [pes,]
64. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [pes,]
65. K'emîndür her ħatardan bu vilâyet
Bulsar itdüĝini her kişi **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [pes,]
66. Ki tiĝ-ı 'ışķdan bulam şehâdet
Ĥazîmeden getürdi bir ħabâ **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [pes,]
67. Giyindi şevķ-ile egnine âĥir
Pes istiĝnâ şarâbindan olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21*). [pes,]
68. Temüz ıssısı yaķdı jâlesini
Ĥalebkar oldu **pes** bâline servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [pes,]
69. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes idüp ĝarķ-ı kâfür u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [pes,]
70. Pes itdi 'azm-i eĝĝangâh-i Mecnûn
Vaşıyyetden meĝer ħâr-ı emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 48*). [pes,]
71. K'ecel irüp anı kapmışdı nâĝâh
Pes âĥir zelzelesinden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [pes,]
72. Gözinden her biri cüy itdi ħünlar
Pes âĥir âb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [pes,]
73. Ne çare ħasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârüñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [pes,]
74. Gelüp etrâfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [pes,]
75. Anı şaĥn-ı ĝülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laşifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [pes,]

76. Cümel üslûbı üzre âşikâre

Pes añlaya k'olur târih-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*pes,]*

pes: *Yeterli, kâfi.*

1. Baña **pesdür** hemîn bir kûşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*pesdür, -dür]*
2. Ki **pesdür** bu cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemde hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [*pesdür, -dür]*
3. Hevâ-yı zülfî **pesdür** seyr-i sünbül
Gülile ergüvânüñ şâhı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [*pesdür, -dür]*

peşimân ol: *Yaptığı şeyin yanlış sonuç verdiğini görerek üzölmek,yaptığına hayıflanmak.*

1. Açıldı bâğ-ı âfâkuñ riyâzı
Olup şâh itdüğü işe peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*peşimân ol, -up]*
2. Peşimân oldı virdüğüne âvâz
Taħammül eyledi bir lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 2*). [*peşimân ol, -dı]*
3. Bu sözler kim saña naql itdüm el-ân
Eger tıtmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62*). [*peşimân ol, -ur, -sın]*

peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîr: *Ok ve kılıç harbinin pişmanlığı.*

1. Niçe düşerse te'dîb it kuluña
Peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 31*). [*peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîr, -üm]*

peşinden: *Arkasından.*

1. K'o bî-hüşuñ **peşinden** gide h'wâbı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*peşinden,]*

pesiz: *Akçe, para.*

1. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir **peşizem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [*peşizem, -em]*

pest: *Alçak, aşağı.*

1. Bulupdur emrûñile rif'at eflâk
Çalupdur **pestligünde** her zamân hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*pestligünde, -li, - , -ñde]*

pev: *Ökçe, akab.*

1. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*peyinden, -in, -den]*

pev: Art, arka, iz.

1. Çehâr olduğı 'âd oldukda dâli
Peyünce çâr yâruñ oldu vâli (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52). [peyünce, -ün, -ce]
2. Peyince halk kılduğun tazarru'
İren maşsüdün itdüğün tevakku' (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35). [peyince, -ince]
3. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kırup dirdi herkes (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85). [peyince, -ince]
4. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 5). [peyince, -ince]

pevâm: Haber.

1. Gül açup bülbüle remz ü **peyâmı**
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [peyâmı, -ı]
2. İşidür kühdan yine ol **peyâmı**
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76). [peyâmı, -ı]
3. Kabûl eylemedi gönli **peyâmın**
Didi Tañrı hakıyçün iy vefâdar (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 2). [peyâmın, -nı]
4. Götürüp Leyliye virürdi bi-ıayd
Ara yirde resûl oldu **peyâme** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35). [peyâme,]
5. Anuñla gönderürdi ol dil-ârâm
Peyâmından anuñ Mecnûn-ı maşzûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 19). [peyâmından, -in, -dan]
6. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim **peyâmı** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7). [peyâmı, -ı]
7. İrür envâ'-ı luğf-ıla **peyâmı**
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68). [peyâmı, -ı]
8. Peyâmuñ-çün vireyin müjdeganı
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28). [peyâmuñ-çün, -uñ, -çün]

pev-â-pev: Art arda, peş peşe.

1. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bî-çün
Pey-â-pev diyelüm Mecnûn Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42). [pey-â-pev,]
2. Turup başladı çarha ol kemîne
Yidi kere **pey-â-pev** urdı çarhı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13). [pey-â-pev,]

pevdâ: Açık ve meydan olan, aşikar.

1. Olalı **pevdâ** livâ-yı 'adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedîd oldu cihândan bid'at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9). [pevdâ,]
2. Sipih-r-i sebzden necm idi **pevdâ**
Nitekim dîde-i hütân-ı deryâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3). [pevdâ,]

pevdâ ol: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Şarâb âyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şâkî andan oldu pevdâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46). [pevdâ ol, -dı]
2. Ol iklimden ki bir ebr ola pevdâ
Yazar şânında yüz eş'âr-ı garrâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21). [pevdâ ol, -a]
3. Bu sevdâ hâtırından oldu pevdâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16). [pevdâ ol, -dı]

4. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet bi'z-zarūrī oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28*). [*peydā ol, -dı*]
5. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [*peydā ol, -up*]
6. 'Arūs-ı gülşenüñ ḥaddinde çün 'āc
Şan olmış berfden peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96*). [*peydā ol, -muş*]
7. Nigāh iderken etrāfa be-nāgāh
İrakdan bir 'acüze oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [*peydā ol, -dı*]

peygām: *Haber, bilgi.*

1. Dil açup tır mānend-i zebāne
Ecel **peygāmın** iltür serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [*peygāmın, -ı, -n*]
2. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildār
Ki tā Mecnûnı bu **peygām** çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [*peygām,]*

peygām vir: *Haber vermek.*

1. Özine maḥrem-i esrār kıldı
Kaçankim yārına vireydi peygām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17*). [*peygām vir, -e, -ydi*]

peygamber-i pāk: *Mübarek peygamber II Hz. Muhammed.*

1. Senüñ medhüñde iy **peygamber-i pāk**
Kamu 'āciz durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97*). [*peygamber-i pāk,]*

peygām-ı yār: *Yarın, sevgilinin haberi.*

1. K'irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada kâşid olmışdı pür ümmid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100*). [*peygām-ı yār, -ı*]

peygār: *Savaş.*

1. Bahādırlar kamu çün nize serdār
Kemer bağlandılar kılmāğa **peygār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70*). [*peygār,]*

pevk: *Haber götürüp getiren.*

1. Pes eyle virdiler **peyke** cevābı
Ki ḥōş gördük bu 'aḳd-ı müstetābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71*). [*peyke, -e*]
2. Çü şeh gūş eyledi **peykūñ** kelāmın
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*peykūñ, -üñ*]
3. Şehüñ **peykine** virüp gīne anı
Var āgāh it didi ol nā-tuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*peykine, -i, -ne*]
4. Ecel **peykidür** anda tır-i bürrān
Ki per şokup başa yiler şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [*peykidür, -i, -dür*]
5. Bunı didi vü **peyke** virdi destür
Özin bir gūşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [*peyke, -e*]
6. Yine evvelki menzilgāha geldi
'Adūsı cānibine **peyk** şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*peyk,]*
7. Yüzini **peykūñ** ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'ādetdür bu nāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8*). [*peykūñ, -üñ*]

pevkān: Okun ucundaki sivri demir.

1. Hasūdine virtür ol şāh zer na'l
Kılıçdan gevher ü **peykāndan** lā'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104). [peykāndan, -dan]

pevk-i 'ārif: Bilge haberci.

1. Virüp bu kıışadan pes **peyk-i 'ārif**
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [peyk-i 'ārif,]

pevk-i çalak: Çevik, tez canlı olan haberci (Mektup ve haber götüren hızlı kişiler).

1. İrür bu nâmeyi ol yâr-ı câne
Pes alup nâmeyi ol **peyk-i çalak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7). [peyk-i çalak,]

pevk-i hazret: Allah'ın habercisi, Hz. Cebrail.

1. Hezārān hürmetile **peyk-i hazret**
Özine ziver idüp bāl-ı 'izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27). [peyk-i hazret,]

pevk-i hazret: Allah'ın habercisi, Hz. Cebrail.

1. Ol uçmağda yorulup **peyk-i hazret**
Per ü bālinde hiç kalmadı sür'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157). [peyk-i hazret,]

pevk-i kâmil: Bilgili ulak.

1. Ki şehbâni söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol **peyk-i kâmil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65). [peyk-i kâmil,]

pevk-i müste'ân: Yardım ulaştırın. II Allah.

1. Revân irişdi peyk-i müste'ânı
Elinde ol hümâ-rağşuñ 'inâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 73). [peyk-i müste'ân, -ı]

pevk-i revân: Yola koyulmuş haberci.

1. Ğarīb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmār
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3). [peyk-i revân, -ı]
2. Muķim-i güşe-i deyr-i nedâmet
Teħayyür deştinüñ peyk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5). [peyk-i revân, -ı]

pevk-i sebük-bāl: Süratli haberci.

1. Başum üzre diyüp **peyk-i sebük-bāl**
Tırup 'azm itdi küh-ı Necde derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [peyk-i sebük-bāl,]

peyk-i sebük-hîz: *Atılğan haberci.*

1. Alup ol nâmeyi **peyk-i sebük-hîz**
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [*peyk-i sebük-hîz,]*

pevk-i sebük-hîz: *Hızlı haberci.*

1. Didi k'irür bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi **pevk-i sebük-hîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [*pevk-i sebük-hîz,]*

pevmân: *Ahid, yemin.*

1. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
Çanı ol kavlı ol **peymân** ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*peymân,]*
2. Bu idi yol hüş itdün bârekallâh
Çavı **peymânımışım** hem vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [*peymânımışım, - mış, -sın]*

peyvend: *Bağ, rabıta, ittisal, taalluk.*

1. Dilerdi nesl ü **peyvend** içün ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u sehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*peyvend,]*
2. İde ol dürrî k'urupdur gönline bend
Özinüñ rişte-i 'ağdine **peyvend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32*). [*peyvend,]*
3. Ki ne **peyvendi** vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancılık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [*peyvendi, -i]*
4. Çanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü **peyvend**
Şıyup ger 'ahdî geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [*peyvend,]*
5. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u **peyvend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [*peyvend,]*
6. Kim ider aña **peyvend** ile çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*peyvend,]*

peyvend it: *Bağlamak.*

1. Nihâlümnden getürdüm tâze bir berg
Ki sizün şâha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*peyvend it, -em]*

peyvend-i gevher: *Mücevher bağı.*

1. Şu la'li k'itmedi hâkkâk ebter
Mağaldur k'ola hem **peyvend-i gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [*peyvend-i gevher,]*

pîç: *Dolaşık, düğüm.*

1. Meger şol kim aña baş itmeye **pîç**
Eyülük kıl yamanlıktan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [*pîç,]*
2. Eyüye yatlıya baş itmeye **pîç**
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [*pîç,]*

3. Meger kim mühre-i püşt ol dağı **pîç**
Pür iken ğabğabı çāhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [*pîç,]*
4. Ki yolın itmemişdür gül anuñ **pîç**
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [*pîç,]*
5. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü 'ömrüm nâmesin devrân ide **pîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*pîç,]*

pîç evle: *Karmakarışık etmek.*

1. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*pîç evle, -di]*

pîç it: *Karmaşık, dolaşık etmek.*

1. Kimesneye emân virmeyüben hiç
Nihâl-i 'ömr-i lâmin itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 116*). [*pîç it, -di, -ler]*

pîç ol: *Kıvrım kıvrım olmak.*

1. Dil ü cānda huzûrı kalmadı hiç
Nihâl-i kaddi oldı guşşadan pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16*). [*pîç ol, -di]*

pîç-â-pîç: *Birbirine dolaşmış II karma karışık.*

1. Ya **pîç-â-pîç** olmuş ef'îdür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [*pîç-â-pîç,]*

pîç-der-pîç: *Dolaşık, karışık.*

1. Virürdi göñlüni ol gül'izāre
Mu'anber ca'dı oldı **pîç-der-pîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [*pîç-der-pîç,]*
2. Yazılmış şafhasına **pîç-der-pîç**
Şu sözler kim begenmez 'aql anı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61*). [*pîç-der-pîç,]*
3. Biline postdan çekmiş izārı
Nitekim mār olmuş **pîç-der-pîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57*). [*pîç-der-pîç,]*
4. Hâkîkatde gil-i cism-i şehāndur
Bu çarhuñ gerdişidür **pîç-der-pîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145*). [*pîç-der-pîç,]*

pîçide: *Far. Bükülmüş, dolanmış, sarılmış, dolaşmış.*

1. Ğamum birle velî **pîçidedür** bu
Ya beñzer kim 'aşā-yı Mūsādur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [*pîçidedür, -dür]*

pinhān: *Gizli.*

1. Kamu çün dāne-i nār idi yek-sān
Hiçâl-ı sırr-ı cān ardında **pinhān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 140*). [*pinhān,]*

2. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûri **pinhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [*pinhân,]*
3. Niçe k'îçe şarâbı kişi **pinhân**
Çoğusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*pinhân,]*
4. Niğâb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşriki rûyını **pinhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*pinhân,]*

pinhân eyle: Saklamak, gizlemek.

1. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [*pinhân eyle, -yen]*

pinhân geç: Saklanmak.

1. Ki terk-i hânedân itmek-durur cehl
Hâlayıktan yiter pinhân geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*pinhân geç, -in, -düñ]*

pinhân kıl: Gizlemek, saklamak, görünmez hale getirmek.

1. Meger ol vaqt ol genc-i perîşân
Özin bir küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [*pinhân kıl, -mış, -dı]*

pinhân ol: Gizli, saklı olmak.

1. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [*pinhân ol, -dı]*
2. Bunı diyüp de pinhân olduğımı
Bu sözden kendü şâdân olduğımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*pinhân ol, -du, -ğın, -i]*
3. Ben ol dem ki olam hâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sulţân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*pinhân ol, -am]*
4. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*pinhân ol, -dı]*

pinhânî: Gizli, gizlice.

1. Kılardı nâlesin **pinhânî** ol mâh
Ki kimse olmaya hâlınden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [*pinhânî,]*

pîr: Üstad.

1. Öninde **pîr** Selmân u Nizâmî
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [*pîr,]*

pîr: İhtiyar.

1. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaş it aña didüğün ol **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*pîr,]*
2. Naşîhat eylemekden geçdi ol **pîr**
Rızâsın eyledi teslîm-i tağdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*pîr,]*

3. Çü bu efsāneyi ol **pīr** işitdi
Şu deñlü ağladı kim ‘aklı gitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [*pīr,]*
4. Nazar kıldı çü **pīr** anuñ yüzine
Cihān ğamdan siyāh oldı gözine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [*pīr,]*
5. Gözüme āşinā görindüñ iy **pīr**
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [*pīr,]*
6. Velî yād itdüğinden vaşl-ı dildār
Tiz ayağına **pīrūñ** sürdi ruhsār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [*pīrūñ, -üñ]*
7. Bunı didi vü hāmüş oldı ol mīr
Söze girdi bu yaña başlayup **pīr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [*pīr,]*
8. Meger Mecnūnuñ atası diger-gün
Varup ol **pīre** bir gün ağladı hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [*pīre, -e]*
9. Ne deñlü k’itdi cehd ü sa’y ol **pīr**
İşine oğlunuñ bulmadı tedbīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*pīr,]*
10. Varınca Ka’be kapusına ol **pīr**
Kefinden gevher ile taldı yir yir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [*pīr,]*
11. Ne kim görüp işitdiyse andan ol **pīr**
Ser-ā-ser eyledi bunlara taqrīr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*pīr,]*
12. Açıp sultānlığa olan sezāvār
Şikeste-hātır u mecrūh u **pīrüm** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [*pīrüm, -üm]*
13. Du’āsın aldı **pīrūñ** anda haylī
Pes alup leşkerini ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [*pīrūñ, -üñ]*
14. Elini tıtdı Mecnūn bāğbānuñ
Eyitdi kim degül mi hayf k’iy **pīr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [*pīr,]*
15. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zīrā za’f u **pīrī** vü seķāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [*pīrī, -i]*
16. Başın tıtmış-şurur bir şahs-ı mahzūn
Yüzine kıldı ol **pīrūñ** nezāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65*). [*pīrūñ, -üñ]*
17. Ki ola yārınuñ hālinden āğāh
Hemān lāhza irişüp geldi bir **pīr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [*pīr,]*
18. Zebānında kimüñ yādın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile **pīr** k’iy māh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [*pīr,]*
19. Baña anı getürivirseñ iy **pīr**
Hudā yanında olmayadı zāyī* (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [*pīr,]*
20. Ki giystün bunı ol yār-ı ciger-h*wāh
Alup gevherleri vü cāmeyi **pīr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [*pīr,]*
21. Gelüp **pīr** ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzūrında zemīni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*pīr,]*
22. Qarār itdi velīkin yoķ qarārı
Buyurdi **pīr** k’iy merd-i güşāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [*pīr,]*
23. Getürsün bāde ol biz kılalum nüş
Şanemden **pīr** bu aħbārı k’aldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*pīr,]*
24. Dil ü cān olsun ol bŷyün fedāsı
Didi **pīr** aña k’ol māh-ı perī-veş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*pīr,]*
25. Ya beklerlerdi cem’ olup hazine
İrağdan çünki Mecnūn baķdı **pīre** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*pīre, -e]*
26. Ki qorħu kılmaya ol **pīri** ma’zūr
Kenārından çü ceys-i vaħş gitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*pīri, -i]*
27. Revān oldı idinüp **pīri** hem-rāh
Bile yırtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [*pīri, -i]*
28. Nitekim za’ferān üzre gül-ābı
Çü ‘aklı geldi baķdı **pīri** gördi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*pīri, -i]*
29. Öpüp **pīrūñ** öñinde qodı yek-ser
Ki bu gevheri iy māye-i ‘iş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [*pīrūñ, -üñ]*

30. Dönüp ol **pîrden** kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [*pîrden,]*

pîrâhen: *Gömlek.*

1. Meh-i tâbânuñ oldı hâlesi şan
Gülûñ **pîrâhenine** zer girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [*pîrâhenine, -i, -n, -e]*
2. El urup eyledi **pîrâhenin** çâk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [*pîrâhenin, -in]*
3. Arayup her yaña ol nâzenîni
Yur idi eşk-ile **pîrâhenini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
4. Çeküp çâk eyledi **pîrâhenini**
Yaşından kana ğarķ itdi zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
5. Ruħında haţ-ı müşgîn ğâliye-vâr
Mehûñ **pîrâhenine** çekdi pergâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [*pîrâhenine, -i, -n, -e]*
6. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zuħûmına şarup **pîrâhenini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
7. Teninde anuñ hû şöyleydi leţâfet
K'irürdi **pîrehen** târımdan âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*pîrehen,]*
8. Bu ğonca itmedi **pîrâhenin** çâk
Bu la'li itmedi ğakkâk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [*pîrâhenin, -in]*
9. Tenin **pîrâheninde** çâk o maħbûs
Şan anuñ mâteminde oldı ğârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*pîrâheninde, -in, -de]*

pîrâhen: *Beden.*

1. Dü-'âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan **pîrâhen** içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [*pîrâhen,]*

pîrâmen: *Çevre, etraf.*

1. Yilişür vaşşiler **pîrâmeninde**
Yatup bir seg uyumuş dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45*). [*pîrâmeninde, -i, -n, -de]*
2. Velikin bî-ħaber ol merd-i bî-kâr
Alup **pîrâmenini** cümle ğayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [*pîrâmenini, -i, -ni]*

pîrân-ı kabîle: *Kabilenin yaşlıları, uluları.*

1. Görüp bu ğâli **pîrân-ı kabîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [*pîrân-ı kabîle,]*

pîrân-ı pür-nür: *Nur dolu ermiş.*

1. Ğabâ-yı uħrevî birle müzeyyen
Girüp tâbûtına **pîrân-ı pür-nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*pîrân-ı pür-nür,]*

pîrâve: *Süs, zinet.*

1. Vücuduñ ‘âlemüñ **pîrâyesidür**
Bu ‘âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101*). [*pîrâyesidür, -si, -dür*]
2. Niçe şac bölme çâk itdi ruñında
Cevânî üzre **pîrâye** ol ‘acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [*pîrâye,]*

pîrâye-i hüsn: *Güzellik ziyneti.*

1. Ruñı **pîrâye-i hüsn** ü tarâvet
Lebi sermâye-i lutf u halâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67*). [*pîrâye-i hüsn,]*

pîr-i dil-rîş: *Gönlü yaralı ihtiyar.*

1. İşidüp bu sözi ol **pîr-i dil-rîş**
Te‘accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [*pîr-i dil-rîş,]*

pîr-i dil-teng: *Gönlü daralmış ihtiyar.*

1. Biri birine karşı nevhâ-gâri
Şu deñlü ağladı ol **pîr-i dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79*). [*pîr-i dil-teng,]*

pîr-i ekmel: *Kamillein mürşidi.*

1. Şu resmedür fûnün içinde efdâl
Ki öñinde tıfl-ı ebced **pîr-i ekmel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [*pîr-i ekmel,]*

pîr-i fertüt: *Düşkün, güçsüz, zayıf ihtiyar.*

1. Çarh hemser dirlerise çapuña kılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda inen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*pîr-i fertüt, -durur]*

pîr-i fütâde: *Aciz ihtiyar.*

1. Şu resme dökdi Rüm iklimine hün
K’atası Kaysuñ ol **pîr-i fütâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*pîr-i fütâde,]*

pîr-i ğam-nâk: *Keder dolu ihtiyar.*

1. Gözine çekdi pes ol **pîr-i ğam-nâk**
Anuñ ol küydân bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [*pîr-i ğam-nâk,]*

pîr-i hured-mend: *Bilge ihtiyar.*

1. Cevâbında didi **pîr-i hured-mend**
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1*). [*pîr-i hured-mend,]*

pîr-i kâmil: *Kamil insan.*

1. Muqarrar bildi kim ol **pîr-i kâmil**
Olur Haqdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [*pîr-i kâmil,]*

pîr-i mâhir: *Hünerli üstad.*

1. Çü geldi yâdına ol **pîr-i mâhir**
Didi Qaysa anuñ hâlini bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [*pîr-i mâhir,]*

pîr-i mahzûn: *Üzgün ihtiyar.*

1. Bu sözlerden başım kaldurdu Mecnûn
Bilimedi ki kimdür **pîr-i mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [*pîr-i mahzûn,]*
2. Hüdâ haqqı baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm k'atañ ol **pîr-i mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*pîr-i mahzûn,]*

pîr-i mazlûm: *Sessiz sakın yaşlı kişi.*

1. Nitekim mürde gür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîki **pîr-i mazlûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39*). [*pîr-i mazlûm,]*

pîr-i mu'allel: *Hasta ihtiyar.*

1. Bu defter k'oqudı **pîr-i mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*pîr-i mu'allel,]*

pîr-i mülâyim: *Yumuşak huylu.*

1. Tırup geh yine başlarlar şarâba
Bulara qarşu bir **pîr-i mülâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*pîr-i mülâyim,]*

pîr-i nâlân: *İnleyen ihtiyar.*

1. Nireden geldüñ ü qande gidersin
Ayıtdı k'atañum ben **pîr-i nâlân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*pîr-i nâlân,]*

pîr-i tarîkat: *Tarikat mürşidi.*

1. Ricâ-vâr olup ol **pîr-i tarîkat**
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47*). [*pîr-i tarîkat,]*

pîr-i vefâdâr: *Vefah ihtiyar.*

1. Ki bir miqdâr özinden turalar dür
Bu yaña irişüp **pîr-i vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [*pîr-i vefâdâr,]*

pîr-i yegâne: *Yegâne pir.*

1. Var idi anda bir **pîr-i yegâne**
Ferîd-i dehr u dâna-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [*pîr-i yegâne,*]

pîrüz: *Bahtlı, talihli olmak.*

1. Budur olduğı çarhuñ tâcı **pîrüz**
K’olur tâcından anuñ şu’le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*pîrüz,*]

pîr-zen: *Yaşlı, kocakarı.*

1. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān bir **pîr-zendür** ejdehā-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [*pîr-zendür, -dür*]

pîş: *Ön, ileri, ön taraf.*

1. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger hal-i ‘âlem **pîş** ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [*pîş,*]
2. Pes ü **pîşinde** çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rübah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [*pîşinde, -in, -de*]

pîş: *Evvel, önce.*

1. Qabîlenüñ pes ü **pîşinden** anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*pîşinden, -in, -den*]

pîş ü pes: *Ön ve arka.*

1. Ki tâ oldı muhālîfler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [*pîş ü pes, -den*]

pîşe: *Sanat, meslek.*

1. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi er
K’anı **pîşe** tütinmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10*). [*pîşe,*]
2. Beden hākī idi hāk oldı cāyı
Cihāna ‘âdet ü erkān u **pîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*pîşe,*]
3. İñildüye düzetdi **pîşesini**
Getürdüp nabz -i kārüre-şināsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18*). [*pîşesini, -si, -n, -i*]

pîşe: *Huy, tabiat, âdet, alışkanlık.*

1. Şaru giymeklüğü idindi **pîşe**
Çün ola ârzüsü hāne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*pîşe,*]

pīşe it: *Bir işi alışkanlık haline getirmek, huy edinmek.*

1. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunu pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [*pīşe it, -ine, -mez*]
2. Yaman şanmayı gör kimseye zinhār
İdinme kimse incitmegi pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [*pīşe it, -in, -me*]

pīs-i hargāh: *Otağının önü.*

1. Çü menzilgāh oldu **pīs-i hargāh**
Cemāl-i yārı idindi nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [*pīs-i hargāh,*]

pīs-i tīg-i şāh-ı ‘asra: *Devrin padişahının ilk kılıcı.*

1. Olupdur **pīs-i tīg-i şāh-ı ‘asra**
Müsaḥḥar Hürmüz ü Bağdād u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 135*). [*pīs-i tīg-i şāh-ı ‘asra, -a*]

pīs-kes: *Hediye, armağan.*

1. Şafā virdi sükûn İbn-i Selāma
Pes andan soñra düzdi **pīs-keşler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [*pīs-keşler, -ler*]
2. Düzetdi **pīs-keşler** ol kıyāmet
Şaçından boynına bırakdı destār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [*pīs-keşler, -ler*]

pister-i nāz: *Naz yatağı.*

1. Özinden yād kılan āşināyı
Kimüñle döşenürsin **pister-i nāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37*). [*pister-i nāz,*]

pister-i pāk: *Temiz yatak.*

1. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdüñ **pister-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81*). [*pister-i pāk,*]

pīşvā-vı ceş-i şahrā: *Çöl ordusunun önderi.*

1. Re’is ü **pīşvā-yı ceş-i şahrā**
Refīkından benüm gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54*). [*pīşvā-yı ceş-i şahrā,*]

pīşvā-vı kâ’be-i dîn: *İnanç kiblesinin ileri geleni.*

1. Gider ol **pīşvā-yı Kâ’be-i dîn**
Bu hāl-ile gezerken cāni pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [*pīşvā-yı kâ’be-i dîn,*]

pivāde: *Yaya olarak, ayakla.*

1. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce şāhlar yelsün **piyāde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [*piyāde,]*
2. K’olavuz çār-ı merkebden **piyāde**
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22*). [*piyāde,]*
3. Refîk ü hem-ser olımaz **piyāde**
Añup efsāne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12*). [*pīyāde,]*
4. Yiyüp yāķūti ũşenme vebādan
Olup ħink-i tekebbürden **piyāde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103*). [*piyāde,]*

pivāde ol: *Yaya olmak, yürüyerek ilerlemek.*

1. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*piyāde ol, -du]*

pivāle: *Kadeh, şarap bardağı.*

1. Tıttup kandan **piyāle** tīg-i ber-dest
Zemini cur’asından eyledi mest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45*). [*piyāle,]*
2. Kimüñ efgānın işidür kulağūñ
Elinden kimüñ içersin **piyāle** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [*piyāle,]*

post: *Kürk. İçi kürklü elbise.*

1. Cerāĥat kesretinden ol vefā gūş
Tenini **postdan** kılmış zırh-pūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [*postdan, -dan]*
2. Biline **postdan** çekmiş izārı
Nitekim mār olmuş piç-der-piç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [*postdan, -dan]*
3. K’ihāta itmez iki rūĥı bir **post**
Sen olmazsın benüm vaktümde ĥoşnūd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [*post,]*

post: *Post II Deri.*

1. Niçe çıksun gönülden turre-i dōst
Ki yārum mağz dur tārum benüm **post** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [*post,]*
2. Teb-i ġam naĥl-i ħaddin eyledi ĥuşk
Giyindi **post** cāme nitekim müşğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*post,]*
3. Ki ben mağz olam ü **pōst** ola ol cān
O yeg kim ben niĥab-ı dōst olam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [*pōst,]*
4. Ser-i mağz üzre ya’ni **pōst** olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [*pōst,]*
5. Severdi vü öper kıocardı her ġün
Şıġayup **pōstın** öperdi gözini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [*pōstın, -ın]*

postı: *Kürk. İçi kürklü elbise.*

1. Ĥazer kıl reh-güzār-ı seyldür bu
Lebi ĥurmādür ammā **pōstı** ĥār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*pōstı,]*

pōstın-i sincāb: *Sincap kürktü.*

1. Ki giydi egnine **pöstün-i sincāb**
Hevā-yı serdden hāmūş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [*pöstün-i sincāb,]*

pūd: Argaç, dokumada enlilemesine atılan atkı.

1. Vücüdüm bendin itdüm päre päre
Cihān **püde** dirah̄tin h̄çe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*püde, -e]*

puhte: Pişmiş, kıvama gelmiş.

1. Dilüñ yandı degüldür **puhte** h̄āmuñ
Enis ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94*). [*puhte,]*

pul: Akçe, para.

1. Kimiñüñ mālî deryā gibi mevvāc
Kimiñi eylemiş bir **pula** muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [*pula, -a]*
2. İki ‘ālem yanında bir **pül** itmez
Şarāb-ı ‘ışkı cānum eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [*pül,]*

pül düz: Köprüler dizmek.

1. H̄am-ı naḥl-i kâdinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*pül düz, -miş]*

pülād: Çelik.

1. Giyüp **pülād** cāme çüb-ı şeş per
Gehi ten ḥurd iderdi gāh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*pülād,]*
2. H̄akīkat belki mecnūnam be-ğāyet
Güher-dürcüñ ki **pülād** ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*pülād,]*
3. Perī gibiydi **pülādıyla** beste
İdüp ol nāzenin şabr ü şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [*pülādıyla, -ı, -yla]*

pül-i a‘lā: Ulu köprü.

1. Düzer kavş-ı kuzāḥdan şun‘-ı Mevlā
Muḥit-i āsmān üzre **pül-i a‘lā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*pül-i a‘lā,]*

pür: Çok, dolu, pek çok.

1. Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘ışyān u ḥatā
Anuñçündür işüm her dem fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*pürdür, -dür]*
2. Dehān dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burcı ğamuñdan **pürdür** āḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*pürdür, -dür]*
3. Şüküfeyle **pür** olur evvel eşcār
Biter her birisinde āḥir ešmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*pür,]*
4. Dilümi mihrüñile eyle **pür** nür
Ki tā andan olam çün şubḥ-ı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63*). [*pür,]*
5. Kerāmetden giyindi ḥulḳ-ı h̄aş
Nüzül itdi yine ḳalbi **pür** iḥlāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*pür,]*
6. Çemen şaḥnı be-ğāyet ḥurrem idi
Dehānı ğoncenüñ **pür** şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [*pür,]*

7. Ki bir efsânedür **pür** sihr ü efsün
Şol erden k'ani 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [pür,]
8. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür iderdi derûnını şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [pür,]
9. Şu resme eylemiş **pür** nakş anı
Ki görse deng ü hayrân kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [pür,]
10. Dilûn şol nakşdan kim **pür** gam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [pür,]
11. Cemâl-i gülşeni **pür** sünbül ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsûsı sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77*). [pür,]
12. Ki dirsın dîl 'inânın zabt kıl var
Çekil kim **pür** belâdur türre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [pür,]
13. Hezârân hîle ile türdi derhâl
Sarâya gitdi kara gönli **pür** âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [pür,]
14. Pür âğüdur derûn-ı mîve-i dehr
Şakın aldar şapuñ şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [pür,]
15. Şanasın ol cebeldür 'aşık-ı zâr
Ki **pür** düd itmiş anı sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [pür,]
16. Döküp bârân gözinden ol **pür** endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [pür,]
17. Kabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi **pür** âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [pür,]
18. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigârûñ dîdesi eşkiyle **pür** hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [pür,]
19. Cebelden geh geh olup ebr peydâ
Pür ider 'âlemi berfile sermâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [pür,]
20. Pür itmiş çün bütân-ı mâh-pâre
Kulaklarını zerrin güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [pür,]
21. Bu gülşenden k'icidür **pür** garâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [pür,]
22. Budâla vü garîb ü dâmen-i küh
Vücûdi lâle-veş **pür** dâg-ı endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [pür,]
23. Senûñ-çün hâşş-ı la'l ü nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyi **pür** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [pür,]
24. Haberâr idi 'aşıklık gamından
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [pür,]
25. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki **pür** şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [pür,]
26. Kılıç âbindan itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile **pür** kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [pür,]
27. Siperler itmiş ebrûsını **pür** çin
Kılıca ya'ni kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [pür,]
28. Şu deñlü kıldılar âh u figâni
Ki **pür** düd eylediler âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [pür,]
29. Medîne birle Bağdâduñ arası
Pür oldı çeş-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [pür,]
30. Pür olmuş gördi şahrâ tîg ü hançer
Cihâni kabzamış emvâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [pür,]
31. Kılıçlar yürüdi vü kopdı gavgâ
Pür oldı küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [pür,]
32. Götürmişdi hamâyil her kişi **pür**
Kimi şemşîr ü kimi zahm-ı şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [pür,]
33. Ki **pürdür** şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k'olmaz aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [pürdür, -dür]
34. Gamından **pür** sirişk itdi gözini
Zuñmına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [pür,]
35. Pür idi berfden eñraf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf çün 'âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [pür,]
36. Sözüñden **pür** güher eyle cihâni
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [pür,]
37. Pür itdi çeşmini hün-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [pür,]

38. Siyeh rüyüm baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş **pür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35*). [pür,]
39. Pür oldı eşk-i hünin-ile çeşmi
Olup meşşâta aşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [pür,]
40. Kevâkib çarha girdi hurrem ü şād
Bu çarh-ı mevlevî kâr u **pür** ahter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [pür,]
41. Turup yanına geldi çeşmi **pür** āb
Didi benden kızum işit naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [pür,]
42. Pür oldı hün-ı dilden taş-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınıñ da hün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [pür,]
43. Turup ol şāhdan **pür** hîle vü āl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [pür,]
44. K' içinde **pürdür** anuñ känd uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [pürdür, -dür]
45. Be-ğayet sevdigüñdendir hāqıqat
Ögüdün **pür** dür ider güş-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [pür,]
46. Toludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehidür tās-ı çarh illā ki **pür** dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [pür,]
47. Harām olmışdur aña mive-i bāğ
Nihālī bāğımuñ kim **pür** yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [pür,]
48. İçi **pür** mā'ide şirîn vü mergüb
Şarāb u nuql u halvā vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [pür,]
49. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Koldan şevk-ile **pür** şür ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [pür,]
50. Şarābıla hābābuñ sağarı **pür**
'Aceb görsen bu cām-ı ser-nigünı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52*). [pür,]
51. Kadehdür lāle **pür** hün-ile tā leb
Anuñ kim ola maşşūdī ruh-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [pür,]
52. Cihānı kıldı cennet-veş **pür** envār
Ya cezb-i çāh içinde tıfl-ı Ken'ān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [pür,]
53. Giyindi cāme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup **pür** şive vü nāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [pür,]
54. Ki cān oldı nesim-i müşg-ile **pür**
Bu bû büyi degildür nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [pür,]
55. Sen olursın hemin derde giriftār
Çi ger **pür** nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [pür,]
56. Gözi yaşı cefādan taşmış idi
Pür idi büy-ı 'ışkıla dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7*). [pür,]
57. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüdün āhen ise **pür** taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [pür,]
58. Ol ucdan çeşm-i bedden **pür** hirāsum
Velī şol göz ki var bañā ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [pür,]
59. K'irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada kāsıd olmışdı **pür** ümmid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [pür,]
60. Yaşı bahrin dür ile dideden **pür**
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [pür,]
61. Gözüñ nürü iki 'ālemde varuñ
Nedür hālī diyüp **pür** gam senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [pür,]
62. Meger kim mühre-i püşt ol dağı piç
Pür iken ğabğabı çāhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [pür,]
63. Kara mātem-kede **pür** nāle vü āh
Giyindi hargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [pür,]
64. Ki **pür** güldür cinān dünyā tolu hār
Dür ü gevher taleb cyle қо kānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [pür,]

pür: Ağacın yapraklarının bolluğu.

1. Ki püştü her birinün bār ile **pür**
Şeker-bārından oldı üştürān leng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [pür,]

pür ahker kıl: Kor ateşe çevirmek.

1. İçini dāneden kıldı pür ahker
İzār-ı bāğda her zāğ-ı mahzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58*). [pür ahker kıl, -dı]

pür bād ol: Havayla dolmak.

1. K'ıçı bāde yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [pür bād ol, -dı]

pür eyle: Doldurmak, kaplamak.

1. Pür eyle mihrūnile cān dimāğın
Hem it nūruñla rüşen-dil çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23*). [pür eyle,]
2. Pür eyledi melā'ik çarhı şafdan
Felek sükkānı hayrān her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [pür eyle, -di]
3. Zamānuñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [pür eyle, -di]
4. Derünün şevkdan pür eyleyüp táb
Uyanu geldi başından gidüp h*āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [pür eyle, -yüp]

pür it: Doldurmak, kaplamak.

1. Yakın yirde fūlān şāhuñ kızıdır
İdüpdür şit-i hüsnı 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [pür it, -üp, -dür]
2. Nişār-ı maqdemiyçün çarh-ı aḥḍar
Pür itdi kāsesine dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [pür it, -di]
3. Tutup 'adli zemīn ü āsumānı
Pür itsün tıgı āvāzı cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174*). [pür it, -sün]
4. Zer ü simūn yoğ-ısa ḥamdü'lillāh
Pür itdi ḥātruñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [pür it, -di]
5. Ki cānum cāmın itdüñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilüñ iy naḥs-güftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [pür it, -düñ]
6. İşidüp Ḳays anasınuñ sözini
Pür itdi hūn-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 48*). [pür it, -di]
7. Pür itmiş 'ūd u 'anberle içini
Ki ḥacl ider ḳoḥusı müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [pür it, -miş]
8. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānı
Ḳaşınuñ vesmesi gitdi ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64*). [pür it, -di]
9. Şehāb-ı cūdūñ feyziyle her bār
Pür it cān dürcine dürr-i güher-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [pür it,]
10. Pür itsün dehri cūd-ı bī-dirīgi
Cihāna şu'le vırsün berḳ-i tıgı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [pür it, -sün]
11. Pür itmiş şāh-ı gül cām erguvānı
Ki içe 'andelibe dōst-kānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [pür it, -miş]
12. Dütüzdürdi revān Mecnūna anı
Pür itdi bū zemīni vü zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [pür it, -di]
13. Yol üzre şol ḳadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dāmenini her gedā pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [pür it, -di]
14. Çü şāh añladı Mecnūnuñ sözini
Pür itdi eşk-i ḥayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62*). [pür it, -di]
15. K'ol dehri pür ider ḡulḡul-ile
Meger kim derd-i sevdāyı dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [pür it, -er]
16. Tenine bir ḳabā ḥüb ü mülevven
Pür itdi lāle bir cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [pür it, -di]
17. Ki diyeydüñ pür itdi ḳan cihānı
Fiḡān idüp başına ḳoydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [pür it, -di]
18. Pür iden āteş-i dilden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1*). [pür it, -en]

19. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kıvmine Mecnûn sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73*). [pür it, -üp]

pür kıl: Doldurmak.

1. Yâhud mâh-ı münirûn hâlesidür
Ki nür ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [pür kıl, -mış, -durur]
2. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suțürî beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [pür kıl, -mış]

pür nür: Aydınlık, nurlu, parlak bir hale gelmiş.

1. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı **pür nür**
Kamer raḥşân idi çün tâl'at-ı hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [pür nür,]

pür ol: Dolmak, dolu olmak, kaplanmak.

1. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîriñde kıadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [pür ol, -a]
2. Yalıncaḥ hem-çü 'üryânân-ı maḥşer
Pür olmuş vaḥşilerle her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [pür ol, -mış]
3. Ki tölup şekker-i şükriyle kâmun
Pür ola bâde-i şevkiyle câmun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [pür ol, -a]
4. Ya piç-â-piç olmuş ef'idür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19*). [pür ol, -mış]
5. Daḥı işbu ḥarâbedür maḥâmum
Gürür-ı pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 31*). [pür ol, -up]
6. Kıoçışup tenlerinde kıaldılar bir
Pür oldu iki şudan bir şürâḥî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [pür ol, -dı]
7. Mübârek pâyına baş kıodı Keyvân
Senâ şavtından oldu **pür ol** eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [pür ol, -dı]
8. Ki ruḥsârı olupdur ḥatt ile pür
Giyinmiş bir kıaba pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [pür ol, -up, -dur]

pür tâb: Işıkla dolu, parlak.

1. Egerçi telḥ idi bâde vü **pür tâb**
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [pür tâb,]

pür-âb: Gözyaşı dolu.

1. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi **pür-âb** u göñli tölü âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [pür-âb,]

pür-âtes: Ataşlenmiş, ateş dolu.

1. Dili **pür-âtes** ü çeşmi tölü ḥûn
Cihâna âhi oldu âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [pür-âtes,]

pür-âtes-i dil: Gönüldeki şiddetli ateş.

1. Kılan pür-âtes-i dilden cihânı
Şikeste-ḥâtır u dâmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6*). [pür-âtes-i dil, -den]

pür-āvāz ol: *Sesle dolmak.*

1. Cihān gülbāngdan oldı pür-āvāz
Görinmeyüp gözine rüy-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54*). [*pür-āvāz ol, -dı*]

pür-āvāze ol: *Sesle dolmak.*

1. Cihān aduñla pür-āvāze olsun
Harīm-i ‘ışka teslim it özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74*). [*pür-āvāze ol, -sun*]

pür-bahr: *Sularla dolu.*

1. Karalar giydi ya‘nî tıtdı mâtem
Cihān **pür-bahr** iken ol nev-‘arūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [*pür-bahr,]*

pür-buhār: *Isı etkisiyle sıvı ve bazı katı cisimlerin gaz durumuna geçmiş halinin çok olması durumu.*

1. Gemi gibi yem-i hıdrā yüzinde
Dilinden **pür-buhār** eyler hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79*). [*pür-buhār,]*

pür-cüş: *Coşku dolu, coşkun.*

1. Nazargāhı ruḥ-ı cān-ı bahş-ı cānān
Göñülleri ikisinüñde **pür-cüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111*). [*pür-cüş,]*
2. Şan âteşhāne kıldı lāle-zārın
Lebi üstinde her teb-ḥāle **pür-cüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [*pür-cüş,]*

pür-cüş gel: *Coşmak.*

1. Bu resme geldi beytullāh pür-cüş
Mişāl-i Ka‘be Ḥaḫka ḥalka-der-ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [*pür-cüş gel, -dı*]

pür-cüş kıl: *Taşırarak, galeyana getirmek, heyecana getirmek.*

1. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [*pür-cüş kıl, -dı*]

pür-dağ: *Yarayla dolu.*

1. Gider ol pişvā-yı Kā‘be-i dīn
Bu ḥāl-ile gezerken cānı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [*pür-dağ,]*

pür-derd: *Çok dertli.*

1. Ki gördi bir cevāndur tāze yaşlu
Dili **pür-derd** ü gam-gīn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [*pür-derd,]*

pür-dūd: *Dumanla duldurmak.*

1. Maḥabbet kâhına şemsidi güyâ
Deründan kim çekeydi âh-ı **pür-düd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [pür-düd,]

pür-düd kıl: Dumanla doldurmak.

1. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-düd
Saña ta'lim-gerdür pes ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [pür-düd kıl, -ar]

pür-endüh: Çok sıkıntılı. Dert ile dolu.

1. Kabâyilden okıdup ceş-i enbüh
Kılayın kalb-i a'dâyı **pür-endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54*). [pür-endüh,]
2. Nitekim âteş-i süzândan düd
Yine bir cânibi tutdı **pür-endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [pür-endüh,]

pür-envâr it: Nurlandırmak II ışıklı hale getirmek.

1. Cihânı âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14*). [pür-envâr it, -miş]

pür-esk: Gözyaşı ile dolu.

1. Raqîbân fitnesinden bî-ğam u bâk
Gözi **pür-esk** ü gönli ıolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [pür-esk,]

pür-ğam: Çok kederli.

1. Ruḥ-i şîn üzre olmuş kaṭre-i eşk
Ğamından şâddur bî-ḥ"âb u **pür-ğam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [pür-ğam,]

pür-günâh: Günahkar.

1. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü hâme ser-nigün ü **pür-günâhem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [pür-günâhem, -em]

pür-hatâ: Hata, kusur dolu.

1. Tehayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter **pür-ḥaṭâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [pür-ḥaṭâdur, -dur]

pür-hün: Kanlı, kan dolu.

1. Cihân **pür-hün** görinürdi gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [pür-hün,]

pür-hün kıl: Kanla doldurmak, kan içinde bırakmak.

1. Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [pür-hün kıl, -dı]

pür-hüner: Hünerli, becerikli, sanatkâr.

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kaş-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [pür-hüner, -dür]

pür-kahr: Gam dolu.

1. Yimez şol mârđan kim ola **pür-kahr**
Ümîd-i mühresiyle ‘aqlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [pür-kahr,]

pür-kîn: Kinlenmiş, kin dolu.

1. İrişdi kaçrdan süy-ı mezâra
Elin alup kaçâ kaçısın **pür-kîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [pür-kîn,]

pür-letâfet: Güzellik , hoşluk dolu.

1. Hazer kıl zinhâr iy gönlü âhen
Ruĥuñ verdine ki oldur **pür-letâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [pür-letâfet,]
2. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ **pür-letâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [pür-letâfet,]
3. Bahâr u büstân oldı ol ziyâret
Ĥavâlisine tâ kim **pür-letâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39*). [pür-letâfet,]

pür-lutf: Lütuf dolu.

1. Lebi **pür-lutf** u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [pür-lutf,]

pür-mû: Killarla dolu.

1. Yüzi pür-şak teni **pür-mû** vü giryân
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [pür-mû,]

pür-nîş: Zehir dolu.

1. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür kim ta‘nlardur cümle **pür-nîş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [pür-nîş,]

pür-nür: Nurla dolu.

1. Egerçi şem‘lerdür cümle **pür-nür**
Velî pervâneler ol nürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [pür-nür,]
2. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrūr
Şehid-i ‘ışk kabri gibi **pür-nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [pür-nür,]
3. Şu‘â‘ından anuñ **pür-nür** ü rüşen
Gözi tuş oldı anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [pür-nür,]

pür-nür kıl: Aydınlatmak, ışık vermek, nur ile doldurmak.

1. Gözini âfitâbuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyiş anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [*pür-nür kıl, -dı*]

pür-resk: Çok kıskanma.

1. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırâkından anuñ her hâl **pür-reşk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [*pür-reşk,]*

pür-sak: Kırışık dolu.

1. Yüzi **pür-şak** teni pür-mü vü giryân
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [*pür-şak,]*

pür-seker kıl: Şekerle doldurmak.

1. Dehânum medhûñile **pür-seker kıl**
Kelâmum vaşfuñıla mu'teber kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47*). [*pür-seker kıl,]*

pür-serâr-ı âteş-i tâb: Parlak ateşin kıvılcımları.

1. Derüni **pür-serâr-ı âteş-i tâb**
Didi kim iy müürvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 8*). [*pür-serâr-ı âteş-i tâb,]*

pür-sitâre: Yıldızlarla dolu hale getirmek \ âh kıvılcımları bağlamında âh ateşiyle bütün göğü aydınlatmak anlamı taşımaktadır. Birinci dizede kullanıla sitâre ile bağlantılı olarak "talihî ve bahtî aydınlatma" anlamı da barındırmaktadır.

1. Ki süzından vücûdum oldu biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı **pür-sitâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [*pür-sitâre,]*

pür-su'le: Alevle dolu.

1. Çi ger âteş olur **pür-su'le** vü nür
Velî eymendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [*pür-su'le,]*

pür-sür: Ziyafet/şenlik dolu.

1. Şafâ kuflıma câmı buldı miftâh
Ne hañ kim yazmış ol mektûba **pür-sür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [*pür-sür,]*

pür-süz: Ateş dolu, yakıcı.

1. Mağâm-ı 'izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu içi **pür-süz** çün nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [*pür-süz,]*

pür-tâb: Ateşli, hararetili.

1. Ki kopup çarh'dan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña **pür-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [*pür-tâb,]*

pür-zehr: Zehirli.

1. Dil-i Mecnûnı bu hâletden āgâh
K' idüp dest-i ecel bir cāmı **pür-zehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*pür-zehr,]*

pür-zîb: Süslenmek, güzelleşmek.

1. Ki ruhsârı olupdur hattı ile pür
Giyinmiş bir kâba **pür-zîb** ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*pür-zîb,]*

pür-zînet it: Süsleyen.

1. 'Abîr-efşân-ı ca'd-ı müşg-büyân
'Arûs-ı gülşeni pür-zînet iden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 13*). [*pür-zînet it, -en]*

püser: Oğul.

1. İştigil pendümi kim iy **püser** ben
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*püser,]*

püşide: Örtülmüş.

1. Başı yarıldı vü ğarķ oldu hâke
Çün ol **püşide** çeşmi gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [*püşide,]*

püşide it: Örtmek.

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 146*). [*püşide it, -er]*

püşide kıl: Örtmek, gizlemek.

1. Gözini toz gögüñ püşide kıldı
Yirüñ şadrın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [*püşide kıl, -dı]*

püşis: Örtünecek şey, örtü.

1. Define muṭribüñ ol bezmde bil
Meh oldu **püşiş** ü zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*püşiş,]*

püş: Arka, yardımcı.

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ pâdişâhı
Cemî' 'âlemüñ **püş** ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). [*püş,]*
2. Ayağüñ toprağıdur secdegâhum
Eşigüñ taşıdur **püş** u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*püş,]*
3. Ki **püşti** her birinüñ bâr ile pür
Şeker-bârından oldu üştürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [*püşti, -i]*

püst: *Post, deri.*

1. Niteki ata oğıl yanına maħzûn
Yeñiyle sildi **püştinüñ** tozını (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [*püştinüñ, -i, -nüñ*]
2. Vü ger ni şındı **püştüñ** nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*püştüñ, -üm*]

püst ü penâh: *Arka, yardımcı, sığınak.*

1. Kamu sultânlaruñ püş ü penâhı
Giriftâr-ı kemendi mâh u mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111*). [*püş ü penâh,*]

püste: *Yığın, tepe.*

1. Çıkup bir **püşteye** mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*püşteye, -ye*]
2. Kılıçlar yürüdi vü kopdı ğavğâ
Pür oldı küşteden **püşteyle** şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*püşteyle, -yle*]

püste-i hâr: *Diken tepesi.*

1. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmış-ıdı **püste-i hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84*). [*püste-i hâr,*]

püst-i leşker: *Asker yardımcısı.*

1. ‘Arab içre reîs ü **püst-i leşker**
Yücedür nâmı sâhib-tiğdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [*püst-i leşker,*]

püstîbân: *1. Destek, dayak. 2. Zahir, muînen.*

1. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte **püstîbânlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 16*). [*püstîbânlarını, -lar, -ı, -nı*]

put: *Büt, heykel, sanem.*

1. Ki gönülün bir **putaymışsa** giriftâr
Benüm hâlümünden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [*putaymışsa, -a, -ymiş, -sa*]

pûta: *Pute; içinde maden eritilen tava.*

1. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan **pûtaya** döndi bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [*pûtaya, -y, -a*]

R

rab: Allah.

1. Tefekkür kıldı kim yâ **Rab** bu hâlüm
Düşüm midür 'aceb yoḥsa ḥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*rab,]*
2. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ **Rab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [*rab,]*
3. Kanı âvâze-i tabl-ı şehergâh
Benüm gibi cihân içinde yâ **Rab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [*rab,]*
4. Baña yâ **Rabb** reh-i şer'a güzër vir
Anuñ emri ḥilâfindan ḥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*rabb,]*

râci' ol: Dönmek; ... ile ilgili olmak II geri gelmek, geri gitmek.

1. Ya ḳopdı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir ḥarf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [*râci' ol, -dı]*

ra'd: Gök gürlemesi.

1. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye **ra'd** artuḳ zebânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*ra'd,]*

râğ: Bağlık, bahçelik.

1. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvâmî aña **râğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*râğ,]*
2. Ki ya'ni atasına ol ciger-ḥ*âh
Ḳoyup tağı vü **râğı** oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*râğı, -ı]*
3. Buçuḳ dem kendüye 'aḳlı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü **râğlarda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [*râğlarda, -lar, -da]*
4. Yatur bir **râğda** dil-teng ü ḡam-nâk
Ža'if u ḥaste vü bi-rûḥ cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*râğda, -da]*
5. Şehinşâh-ı serir-i kûh ü **râğum**
Ayaḳ bâğı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [*râğum, -um]*

rağbet: Çok beğenilme, itibar.

1. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leṭâfetde vü **rağbetde-durur** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [*rağbetde-durur, -de, --durur]*
2. Ğidâdandur giyâh ü zâmğa ḥursend
Pes idüp rıfḳ u **rağbetle** ḥıṭâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*rağbetle, -le]*

rağbet gör: Teveccüh görmek.

1. Olup-dururdu mu'tâd-ı ded ü dâm
Görüp her birisinden 'izz u rağbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91*). [*rağbet gör, -üp]*

râğı: 1. Dağ eteği. 2. Çayrılık, çimenlik, bağlık, bahçelik.

1. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış halka bu deşt ü **râgı** terk it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*râgı,]*

râgıb ol: İstekli olmak.

1. Şehe iletmege anı oldı râgıb
Didi cāyuñ neden oldı h̄arābe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*râgıb ol, -dı]*

râh: Yol, istikamet.

1. Derûn-ı fūrcesinden gösterür **râh**
Ki sâlik gitse bu yoldan be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 18*). [*râh,]*
2. Ne ilter ‘aql anuñ taqđirine **râh**
Ne olur kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*râh,]*
3. Gice tarik-i pür çeh gidicek **râh**
Yolumı bağlamasun âfet-i çāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [*râh,]*
4. Özine tayy olup bir demde bu **râh**
İrişdi menziline yine ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [*râh,]*
5. Gidüp ol yeryüzinüñ pādışāhı
İrürdi āsumān farkına **râhı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [*râhı, -ı]*
6. Gidüp andan dü-kevnün pādışāhı
Yedinci kal‘aya irürdi **râhı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [*râhı, -ı]*
7. Olup bu söz kabüli pādışāhuñ
Müheyyā kıldı tertibini **râhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36*). [*râhuñ, -uñ]*
8. Vefā **râhında** key bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*râhında, -ı, -n, -da]*
9. Cihān tārık ü teng oldı ser-ā-pā
Güm idüp **râhını** Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 85*). [*râhını, -ını]*
10. Der-i dildāra irürdi anı **râh**
Kağup kūr-āne ol derde ‘aşāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*râh,]*
11. Aña göstereyin kim kandadur **râh**
Ol a‘māyı gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*râh,]*
12. Yola dikmişdi göz gözlerdi **râhı**
Ki tā bād irürüp bir gün ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110*). [*râhı, -ı]*
13. K‘ecel kılmışdur ardiñca şitābı
Yola gir gel ço bu düşvār **râhı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [*râhı, -ı]*
14. Gider fark itmeyüp tağı ovadan
Tutup bir cānibi gözetmeyüp **râh** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29*). [*râh,]*
15. Ki lāyıkdur vefā **râhında** bu kār
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [*râhında, -ın, -da]*
16. İletdi bir güzergāha anı **râh**
Görür bir şavma‘a var anda h̄ālī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*râh,]*
17. Senüñdür mağzum iy rüñ-ı revānum
Yönelmişdür makām-ı ‘ışka **râhum** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57*). [*râhum, -um]*
18. Olur lā-büd şudan dūr olsa **râhı**
Ĝamıyla k‘ola bir h̄ātır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [*râhı, -ı]*
19. İrağ a‘dā yolından niçe ferseng
Diler k‘özine bir kimse vire **râh** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*râh,]*
20. Güm eyledüm seni ben bu **reh** içre
Vücüdüm varluğı andandur āh̄ir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*reh,]*
21. Kılavın kıbleñe toğrı namāzı
İderse secdede ger sehv **râhum** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [*râhum, -um]*
22. Ayaksuz kimse iletmez başa **râh**
Selāmile muhaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [*râh,]*
23. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ hem vefā **râhında** sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*râhında, -ın, -da]*
24. Temāşāya ki teng olurdu her **râh**
Gelen tururdu bunlardan veli dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [*râh,]*
25. H̄arīm-i ravzaya irürdiler **râh**
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8*). [*râh,]*

26. o maqlub-ı haiki **rhna** py
Saa kr olmasun hy-ı le'imn (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*rhna, -ı, -n, -a*]
27. K'ide nr-ı safa rşen gözünü
 tr ol 'ış **rhında** revne (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [*rhında, -ı, -n, -da*]

rh bul: *Yol bulmak.*

1.  Mecnn bu haberden oldu gh
Ki sy-ı mha bulmazmış del rh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*rh bul, -maz, -mış*]
2. İrağ olsun dilnden gşsa gerdi
 bulmadum vişln bgna rh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 69, Mısra 73*). [*rh bul, -ma, -dum*]
3. Ki yirden pk ide rg-i zemni
 buldu şoşbetme sen benüm rh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*rh bul, -dun*]
4. Haayk gencinn şehrine bul rh
 luşf-ı Ha saa kıldı hidyet (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*rh bul,]*

rh gözle: *Bir şeyin olmasını ummak ya da gurbetten gelecek birini beklemek.*

1. Mheyy eyleyüp şad genc-i şh
Haber gelse diyü gözlerdi rh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*rh gözle, -ı-r, -di*]

rh tut: *Yol tutmak; yola koyulmak, gitmek, uzaklaşmak.*

1. Yine ttd diyr-ı 'aqla rh
'nn-ı şabrına şaldı nigh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 95*). [*rh tut, -dı-ı*]
2. Bu yaa şavm-ı Leyl oldu gh
Ki gelir bir cem'at tütuban rh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [*rh tut, -uban*]
3. Nigr iline toğrı ttd rh
ekildi sm  zer yanınca vfir (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [*rh tut, -dı-ı*]

rhat: *Huzur, rahat.*

1. Yiyüp ip sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet ttardı cn **rhat** (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Gazel 1, Mısra 18*). [*rhat,]*
2. Geh **rhat** getirr cna geh renc
Geh ifls virr halka geh genc (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*rhat,]*
3. Kimini hste v rencr kılmış
Kimini **rhat**  mesrr kılmış (*Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*rhat,]*
4. Teni kuvvet ttardı cn **rhat**
Bulışurdu varup sultna geh gh (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 17, Mısra 8*). [*rhat,]*
5. Saa anun Çin-i zülfinden ne **rhat**
Bulur ol müşgden cismn cerhat (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*rhat,]*
6. Ki **rhatdur** dile bu cna merhem
Yidi faşşaddan niş anda cnn (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [*rhatdur, -dur*]
7. Dil  cn bezmine by-ı vef vir
Nefesden rh-ı dehri **rhat** eyle (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 97, Mısra 5*). [*rhat,]*
8. Aa humma dn  gün glib oldu
Mizcından götürdü rahti **rhat** (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*rhat,]*
9. Tene renc  safa perhiz iledür
Hem anunla bulur **rhat** şebt (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*rhat,]*
10. Ki t fark-ı felek ola saa cy
Cihnun **rhatı** derdine degmez (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*rhatı, -ı*]
11. İki 'lemdede rhn **rhat** itsün
Degld gicede gündüzde hli (*Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [*rhat,]*

12. Olupdur cürm ü takşır ü me'āşī
Siyeh-rüyum günehden **rāḥat**um yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115). [rāḥatum, -um]

rāḥat bul: Huzur bulmak.

1. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāḥat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19). [rāḥat bul, -ur]
2. Giceler yatuban bu ğār içinde
Niçe rāḥat bulursın ḥār içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70). [rāḥat bul, -ur, -sın]
3. Ki rāḥat bulasın açıla 'aynüñ
Dürüş k'itmeye seni münfa'il vām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74). [rāḥat bul, -a, -sın]

rāḥat it: Rahat etmek. Sıkıntısız durumda olmak, ferahlanmak, dinlenmek.

1. Belābil cānın andan rāḥat iden
Rumüzından ḥabîr olan cihānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14). [rāḥat it, -en]

rāḥ-ı 'adem: Yokluk yolu.

1. Kimesne hiç tutup midur cihānı
Bu bir rāḥ-ı 'ademdür kim gidenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85). [rāḥ-ı 'adem, -dür]

rāḥ-ı 'ayn: Kaynak yolu.

1. Dil ola rāḥ-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim çorḥu virdi rüz-ı maḥşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [rāḥ-ı 'ayn, -um, -dan]

rāḥ-ı deşt: Çöl yolu.

1. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āḥ itdi vü tıtdı rāḥ-ı deştî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15). [rāḥ-ı deşt, -i]

rāḥ-ı iklîm-i şafâ: Mutluluk ülkesinin yolu.

1. Kadem baş rāḥ-ı iklîm-i şafāya
Riyālu 'ışk-ıla 'aşık geçinme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6). [rāḥ-ı iklîm-i şafâ, -ya]

rāḥ-ı küh: Dağ yolu.

1. Çeküp bes yine tıtdı rāḥ-ı kühü
Yine eyledi 'azm-i küh Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44). [rāḥ-ı küh, -ı]
2. Gönildi rāḥ-ı kühā nitekim şîr
Aradı meskenini küh-ber-küh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62). [rāḥ-ı küh, -a]

rāḥ-ı küh-ı necde gönîl: Necd dağımın yoluna yönelmek.

1. Gönildi rāh-ı küh-ı Necde derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 70*). [*rāh-ı küh-ı necde gönül, -di*]

rāh-ı maksūd: Varılmak istenilen, amaçlanan yol.

1. Şadāsı cānibine fārdan ‘ūd
Düzetdi muṭrib için **rāh-ı maḳşūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16*). [*rāh-ı maḳşūd,]*

rāh-ı necd: Necd yolu.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hīz
Yola girdi idüp kaṭ‘-ı menāzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26*). [*rāh-ı necd, -e*]

rāh-ı ‘uṣṣāk: Uṣṣak makamı.

1. Gözi ğaret-ger-i ervāh-ı ‘uṣṣāk
Lebi bezm-i şafāda **rāh-ı ‘uṣṣāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [*rāh-ı ‘uṣṣāk,]*

rahīm: Merhamet edici, eden.

1. Raḫīm idi dem-i iḥsānda ol hān
Ġazāb vaktinde ammā şir-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [*rahīm,]*

rahl-i sīmin: Gümüş semer.

1. Olurdi fi’l-meḡel bir **rahl-i sīmin**
Çün ol mihr ü fūnūnı kıldı ḫāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [*rahl-i sīmin,]*

rahm: Ar. Merhamet.

1. Zebūna **rahmdur** şahib-hünerlik
Daḫı tāze-durur baḳ yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*rahmdur, -dur*]
2. K’ire cānına **rahmuñdan** beşāret
Siyāh itsün gögi soñunda āhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*rahmuñdan, -uñ, -dan*]

rahm eyle: Acımak, merhamet göstermek.

1. Ḳodı rahm eyleyüp geçmiş günāhı
Didi kim gelsün ol māh-ı dil-āsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*rahm eyle, -yüp*]
2. Baḳup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
‘Aceb müşkil ḳazāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*rahm eyle, -me, -düñ*]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Ḥudā ḫaḳkı baña **rahm eyle** zinhār
Hem işitdüm k’atañ ol pır-i maḫzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [*rahm eyle,]*
2. Çü rahm itdüñ şatayın al revādur
Çıkarup cümle esbābını fi’l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [*rahm it, -düñ*]

3. Baña **raḥm it** saña ecrin vire Ḥaḳ
Açup şefkat ḳapusın ḳıl teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*raḥm it,]*
4. Elinden ide mi hiç şaydım âzâd
Şalarsañ raḥm idüp şayd üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*raḥm it, -üp]*
5. Ki görüp raḥm idesin çâkerüñe
‘Uḳûbetdür baña gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22*). [*raḥm it, -e, -sîn]*

rahmâni-r’rahîm: *Rahman ve rahim olan Allah.*

1. Biḥamdi’l-Ḳâdiri’l-Ferdi’l-‘Alîm
Ve bi’smillâhi **Raḥmâni-r’rahîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2*). [*rahmâni-r’rahîm,]*

rahmet: *Allah’ın bağışlaması, merhameti.*

1. Bizi nevmîd ḳılma **raḥmetüñden**
İrağ eyleme bir dem ḥizmetüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5*). [*rahmetüñden,]*
2. Açılmış ḳapuları âsumânuñ
Şaçılur **raḥmeti** ḥalka Ḥudânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*rahmeti, ++i]*

rahmet it: *Merhamet etmek.*

1. ‘Âşîlerine ümmetüñüñ raḥmet itmege
Ḳurân içinde Ḥaḳ buyurupdur niçe ḳasem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [*rahmet it, -me, -ge]*
2. Görüp ‘âcizligüñi raḥmet ide
Yuḳaru başma ḳadrüñden inen pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106*). [*rahmet it, -e]*
3. Dökerdi Zeyd gözden ḳanlu seyli
Anuñ gibi ere Ḥaḳ raḥmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [*rahmet it, -sün]*
4. Didi Ḥaḳ ḳıla ḥaḳḳında hidâyet
Ḥudâ raḥmetler itmiş câvidâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71*). [*rahmetler it, -miş]*

rahs: *Gösterişli, güzel at.*

1. Her ne iḳlîme ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Ḳalmaya **raḥşuñ** ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*rahşuñ, -uñ]*
2. Gażab **raḥşı** egerçi tündründür
Semend-i luṭf öninde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [*rahşı, -ı]*
3. Teni nâzûklügi ol **raḥşuñ** el-Ḥaḳ
Ḳomamışdı ḥarîr-i Çinde revnaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55*). [*rahşuñ, -uñ]*
4. Felek **raḥş** aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*rahş,]*
5. İnüp **raḥşından** i’zâz-ıla derḥâl
Çektüp urdı bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35*). [*rahşından, -ı, -n, -dan]*

rahş sür: *At sürmek.*

1. Cezâyir-ber-cezâyir naḳş gördi
Beyâbân-der-beyâbân raḥş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 184*). [*rahş sür, -di]*

rahşân: *Parlak.*

1. Meger bir ŧeb ki dehr olmiŧıdı pür nür
Kamer **rahŧŧān** idi çün tal'at-ı hūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*rahŧŧān,]*
2. Yaŧından kim çü la'l olmiŧıdı **rahŧŧān**
Meŧelde küh-ı Necd oldı Bedaŧŧān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69*). [*rahŧŧān,]*

rahŧı sür: *At sürmek.*

1. Bu leŧkerden sürer meydāna rahŧı
Du'ā eyler veli anlara yaŧŧı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*rahŧı sür, -er]*

raht: *At.*

1. Çeküp himmet felek fevkine **rahtum**
Gam uyulusından uyanmıŧıdı bahtum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [*rahtum, -um]*

raht: *Her türlü eŧya, malzeme.*

1. Yine divŧürdi kaŧr u hāneden **raht**
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*raht,]*
2. Perī-veŧ kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yarı yanında kurdı **rahtı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*rahtı, -ı]*

raht: *Mal varlığı, servet.*

1. Hayātum naqdi dünyādan dire **raht**
Civārında resülün vir baña baht (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*raht,]*
2. Sa'ādetsüz baŧumdan tayıir-i baht
İdüp pervāz düşürmiŧ-durur **raht** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*raht,]*
3. Bulur lā-büd yamanlıkdan melāli
Çü Nevfel ortadan düşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [*rahtı, -ı]*
4. Göyindürdi tenini tāb gāyet
Yoğ-idi sāyesinden özge **rahtı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [*rahtı, -ı]*
5. K'aña sürme yirine giriser mīl
Cihāndan devŧürüp büngāh u **rahtı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*rahtı, -ı]*
6. Virür tārāca ŧām-ı merg **rahtın**
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*rahtın, -ın]*
7. Aradan taŧra ŧalsañ yilidür **raht**
Bilürsin kim bu çarħ-ı āsumānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*raht,]*
8. Göyündürdi ne hāne kodı ne **raht**
Meger var-idi bir Yūsuf-cemālum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [*raht,]*
9. Turur girdinde bunlar bekleyüp **raht**
Düzüp ol cāyda her biri hāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*raht,]*
10. Ki kıymet-dār içinde her olan **raht**
Döŧenmiŧ sū-be-sū yüz nať-ı dībā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [*raht,]*

raht: *Mevcudiyet, varlık.*

1. Esen şal kim beni görmezsin artuķ
Esen şal sen ki ben **rahtum** götürdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [*rahtum, -um]*
2. Aña hūmmā dün ü gün gālib oldı
Mizācından götüirdi **rahtı** rāhat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*rahtı, -ı]*
3. Ne fi'l itse o şalur her kiŧiye
Gönildi **rahtı** çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [*rahtı, -ı]*
4. Kimüñ rüyyladur ferħunde-fālün
Senüñ **rahtuñ** bu baħr-ı bi-kerāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*rahtuñ, -uñ]*
5. Gülistānuñ ruħı zerd oldı gāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [*rahtı, -ı]*

6. Hezārān kez bunuñ kołtuđına yūf
Çü Mecnūn dünyadan divşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*rahtı,]*

raht düz: Eşya dizmek.

1. Dü-‘âlemeden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [*raht düz, -er]*

raht u büngâh: Yolculuğa çıkmak için yolculuk levazımını hazırlamak.

1. Ben ortadan döşerdüm **raht u büngâh**
Vücüdumdan benüm kimdür haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [*raht u büngâh,]*

rakam: Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.

1. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Aķçe döküp nuķre-i encüm hisâbını **rakam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Kaside 4, Mısra 22*). [*rakam,]*

rakam-rânende-i aħkâm-ı lâ-rayb: Şüphesiz hükümlerin niceliğine hükmeden.

1. Rakam-rânende-i aħkâm-ı lâ-rayb
Ruĥ-efrüz-ı cemâl-i mâh-rüyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 10*). [*rakam-rânende-i aħkâm-ı lâ-rayb,]*

rakîb: Rakip, ağyar.

1. Rakîbüñ şüretine karşı dîvâr
Niķâb-ı ķabrden iy sa‘d-i aĥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*raķîbüñ, -üñ]*

rakîbân: Rakipler.

1. Rakîbân fitnesinden bî-ġam u bāk
Gözi pür-eşķ ü göñli tolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*raķîbân,]*

rakîbân-ı haremgâh: Harem dairesi rakipleri.

1. Açıldı kufıl-ı maĥzen kām u nâ-kām
Hemîn lâĥza **rakîbân-ı haremgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 7*). [*raķîbân-ı haremgâh,]*

rakîb-i şüm: Uğursuz rakip.

1. Rakîb-i şüm u bed-kâr oldı âġâh
Eline aluban bir tiġ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*raķîb-i şüm,]*

rākım: Ar. yazan, çizen.

1. Sütür-ārā-yı naṭ'-ı taḥte-i ḥāk
Hayāt-ı Ādemün levhine **rāqım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7*). [*rāqım,]*
2. Ki hükümündür қаzâ levhine **rāqım**
Münakkaş eyleyen saḳf-ı semâ-yı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*rāqım,]*

rakkās: Oynayan, dans eden.

1. Şu resme eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevḳ itdi **rakkās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [*rakkās,]*

raks: (Ar.) Dans, oyun.

1. Gierdi **raḳşa** şevḳ-ile çü gerdün
Ḳaçankim Zeydi görse şād olurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*raḳşa, -a]*

rām: Boyun eğmiş.

1. Birine **rām** idi ger dīv ü perî
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*rām,]*
2. Muṭî' olmuş-idi bir māra Ḍaḥḥāk
Buñadur **rām** ejderhâ-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80*). [*rām,]*
3. Ki olur bir nefesde kām u nâ-kām
Hezārân yünus-ı ma'nî saña **rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [*rām,]*
4. Velî giryân idi ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye **rām** u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [*rām,]*
5. Degül öz dāyesine bir nefes **rām**
Buçuḳ dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*rām,]*
6. Daḥı ḳur nüḣhasından şî'riññ dām
Ki ola **rāmuñ** hezār āḥü-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*rāmuñ, -uñ]*
7. Olupdur baḥt-ı naḣsum bed ser-encām
Degıldür murḡ-ı maḳşūdum baña **rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*rām,]*
8. Degıldür dānesine kendünñ **rām**
Ne el virür dürtüşmek-le vişāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98*). [*rām,]*

rām eyle: Boyun eğmek, itaat etmek.

1. Yatup ol gice ārām eylediler
Ḳazāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*rām eyle, -di, -ler]*
2. Ki iy ṭab'ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şaḥrāsında nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107*). [*rām eyle, -yen]*

rām it: Boyun eğdirmek.

1. Ki şāḥ-ı gerdenümdedür emānet
Bu murḡı idemezsin dāmıña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [*rām it, -e, -mez, -sin]*

rām ol: Uymak, boyun eğmek.

1. Ki dāyim gür idi naḥcîr-i Behrām
Zamāne şîri olmuşdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*rām ol, -mış, -dur]*
2. İle kim māyil ü rām ola bir kıız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*rām ol, -a]*
3. Firāk itdi beni ḡāyetde rencür
Baña rām oluban ḳavs-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79*). [*rām ol, -ub, -a]*

4. Getürme saña vü bize faẓīhat
Buña rām olmaz-iseñ senden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*rām ol, -maz, -iseñ*]
5. Bir iki gün ne var olsañ Haqa rām
Başuñ gitdi dañı muhkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [*rām ol, -sañ*]
6. Neden rām oldı bu hayvān baña hep
Çağan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*rām ol, -dı*]
7. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [*rām ol, -dı, -lar*]

rān: Bacak, but.

1. Başına **rānını** bālın iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*rānını,*]

rāst: Doğru, düzgün.

1. Cihān hayyātı biçmiş bī-kem ü kāst
Sa'ādet cāmesini kıddine **rāst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*rāst,*]
2. Ki kıdd-i yāra beñzer **rāst** u dil-cü
Olup hayrān bu söze bāğbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*rāst,*]
3. Dilüm toğru dur ammā egriden gec
Terenmüm iki hāletden-durur **rāst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [*rāst,*]

rāst-ā-rāst: Doğru düzgün.

1. Üleşürüz bunuñla **rāst-ā-rāst**
Dilenciligi çün taz'if iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44*). [*rāst-ā-rāst,*]

rasül: Elçi.

1. Bulup pes bir **rasül** ol sâ'idi sīm
Hezārān şive ile kıldı ta'līm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [*rasül,*]

rāvi: Hikāye anlatıcısı, rivayet eden.

1. İdicek kaşd-ı āğāz-ı hikāyet
Şu resme eyledi **rāvī** rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [*rāvī,*]
2. Şu resme itdi bizi **rāvī** haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [*rāvī,*]

rāvī ol: Anlatan.

1. Olan bu kışşanuñ aşlına rāvī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [*rāvī ol, -an*]

ravza: Bahçe.

1. Teķarrüb **ravzasından** vir şemimi
Terahhüm gülsitānından Nesimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*ravzasından, -sın, -dan*]
2. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm **ravzada** māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*ravzada, -da*]

3. Hep oldılar gelüp ol **ravzaya** cem'
Çün ol miskine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*ravzaya, -ya*]

ravza: Bahçe, kabir.

1. Bular ol **ravzada** lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*ravzada, -da*]

ravza-i cân: Can bahçesi.

1. Ki ruḥ be-nümüd der vey **ravza-i cân**
Süvâr âmed be-taḥt-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*ravza-i cân,]*

ravza-i heftüm: Yedinci cennet.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [*ravza-i heftüm, -den*]

ravza-i hüb: Güzel bahçe.

1. Ziyâretgâh-ı ervâḥ-ı muḥibbîn
Hem ol demden berü ol **ravza-i hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [*ravza-i hüb,]*

ravza-i levlî: Leyla'nın bahçesi.

1. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [*ravza-i leylî, -ye*]

rây: Mera, otlak.

1. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
Ḥarâb olmağa mâyıldür çü **râyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*râyum, -um*]

rây: Fikir, düşünce.

1. Müvecceḥ rûyı ḥurşid-i dıraḥşân
Münevver **râyı** şem'-i nür-baḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20*). [*râyı, -ı*]
2. Tenine noḡtadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınuñ ḥasretinden **râyile** yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*râyile, -ile*]
3. Yolında ölmedür her lâḥza **râyı**
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [*râyı, -ı*]
4. Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp **rây** u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [*rây,]*
5. Ḥalâşına resensüz yok-durur **rây**
Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*rây,]*
6. Ki **râyüñ** birledür her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemüñ ḥâli ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [*râyüñ, -un*]
7. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarḥuñ işine **rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*rây,]*
8. Ḥaḳâretle bırak zindân-ı cebre
Bu memdüḥ-ı mecâziden götür **rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [*rây,]*

rāy eyile: Karar almak, oy birliği.

1. Çü serħaddine ol ħavmũn ħodi pāy
Ķoşup bir cāy-gāha eyledi rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [*rāy eyile, -di*]

rāy u tedbîr: Fikir ve yol.

1. Benem çün beste-i zencîr-i taħdîr
İşüme aşsı ħılmaz **rāy u tedbîr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40*). [*rāy u tedbîr,]*
2. Ne deñlü k'eyleyem ben **rāy u tedbîr**
Ķilāfına çeker zencîr-i taħdîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21*). [*rāy u tedbîr,]*

rāyegān: Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

1. Velîkin virmezem de **rāyegāne**
Baña gerçi ki bu ħayvān nevādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [*rāyegāne, -e*]

rāyet: (Ar.) Sancak, bayrak.

1. Ķudādan **rāyetine** hem-çü tuğrā
Yazılmış āyet-i ‘innā fetāħnā’ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*rāyetine, -i, -ne*]

rāyet aç: Bayrak açmak.

1. Ne mülküñ fethine kim açsa rāyet
RefîĶ olur aña şem‘-i hidāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [*rāyet aç, -sa*]

rāyet-i gîti-fürüz: Parıldayan cihanın sancağı.

1. Çıħardı rāyet-i gîti-fürüzî
Ķabeş mülkin idüp Çin şāħı tārāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 2*). [*rāyet-i gîti-fürüz, -î*]

rāz: Gizlenen şey, sır.

1. Zebāni söylemez kim diye **rāzın**
Güci yitmez ki ‘arz ide niyāzın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [*rāzın, -i, -n*]
2. Velîkin ortada olmaya ħammāz
Ki nā ehle bî-nāgeh keşf ide **rāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*rāz,]*
3. İki leb bir birinden şordı **rāzi**
Göge irürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*rāzi, -i*]
4. ‘Ayān eyledi dil **rāzın** şurāħı
Anuñ-çun dökdi ħanın sākî daħı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [*rāzın, -i, -n*]
5. Ķamuñdan inler çün bülbül-i zār
Diyüp bülbüllere **rāzını** ol māħ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [*rāzını, -im, -i*]
6. Neye irişdi ħāli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe **rāzi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [*rāzi, -i*]
7. Ķabül it benden olsun saña baħşış
Dönüp ħıldı derüni **rāzını** fāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39*). [*rāzını, -im, -i*]
8. Uş eyledüm önünde **rāzımı** fāş
Nazar ħıl ħālümün za‘fina bir baĶ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54*). [*rāzımı, -um, -i*]

rāzı: Hoşnut, rıza gösteren, razı.

1. K'olan bu kavmden **rāzı** vü hoşnūd
Niğārınuñ atası geldi ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*rāzı,]*
2. Didi kim **rāziyem** bu kavle iy cān
Çolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [*rāziyem, -y, -em]*
3. Senüñ **rāzılığūñdur** baña dermān
Bağışla cürmümi 'afv it ħatāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [*rāzılığūñdur, -lığūñ, -dur]*
4. Velî ben **rāziyem** cān-ıla senden
Keremden āhîret ħakkuñ ħelāl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*rāziyem, -y, -em]*
5. Degül **rāzı** meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [*rāzı,]*

rāzı kıl: Kabul etmek, uygun görmek, rıza göstermek.

1. Kaçan kim eyleye cān pendüñi yād
Beni rāzı kılarduñ luğ-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [*rāzı kıl, -ar, -duñ]*

rāzı ol: Kabul etmek.

1. Rızā virdüğüñdür böyle ħāmūş
Pes oldı şanup ol meh-rüyı rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [*rāzı ol, -dı]*
2. Recāyı ço diril öz gencüñile
Olup rāzı Ĥudānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77*). [*rāzı ol, -up]*
3. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıloram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43*). [*rāzı ol, -ur, -am]*
4. İki cānibden oldılar çü rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [*rāzı ol, -dı, -lar]*

rāzı vü hoşnūd: Razı ve memnun olmak.

1. Ger olmaduñisen **rāzı vü hoşnūd**
Ne çāre böyle imiş emr-i taqdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [*rāzı vü hoşnūd,]*

rāzık: Rızık veren (Allah).

1. Kerim ü Kār-sāz u Ĥālîk oldur
'Alim ü bî-niyāz ü **Rāzık** oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [*rāzık,]*

rāziyem: Razı olma durumu.

1. Velî Mecnūna cāndan **rāziyem** pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [*rāziyem, -yem]*

rebāb: Kemençeye benzer eski bir saz.

1. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bāzār
Rebāb için getürdi bir niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [*rebāb,]*

recā: Ümit, dilek.

1. Gider görmek **recāsına** refîkin
Çün ol cānibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [*recāsına, -sı, -na*]
2. Üzüldi ikisinüñ de **recāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [*recāsı, -sı*]
3. Recāyı ço diril öz gencüñile
Olup rāzı Hüdānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*recāyı, -yı*]
4. K'ola senden ya havfi ya **recāsı**
Egerçi Zeyd idi dāyım belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [*recāsı, -sı*]
5. Recā vaqtinde qorğudur baña kār
Vaṭangāhum-durur mülk-i ḥarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*recā,]*
6. Velikin ḥurde-binlerden **recādur**
Ki çün 'aybin göreler ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [*recādur, -dur*]

recā-baḥş-ı kamu: Herkesin lütfunu dilediği.

1. Elā ey 'özü-gir-i cürm-i kārān
Recā-baḥş-ı kamu ümmid-i vārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 2*). [*recā-baḥş-ı kamu,]*

recāsını kes: Umudunu yitirmek, kesmek.

1. Ki senden kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde beni rüsvāy ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*recāsını kes, -me, -zem*]
2. Zebün oldı vü gāyet düşdi rencūr
Ḥayāta kalmadı daḥı recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [*recāsını kes, -sı*]

recā-vār: Ümitli olmak.

1. Degülmişse kilidüm āb-gīne
Cihānuñ qorğusındayum **recā-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [*recā-vār,]*

red eyle: Reddetmek, kabul etmemek.

1. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla riş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [*red eyle, -mez*]

redd it: Kabul etmemek, onaylamamak.

1. Bunı kaşd itdi k'öpe rüy u müyın
Rızā virmedı vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [*redd it, -di*]
2. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [*redd it, -er, -düm*]
3. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
Düzüp bir ḥastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [*red it, -diiñ*]
4. Meger maqşüduñ aşlın idevüz red
Yazarken nāmeye bu dāsıtānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*red it, -e, -vüz*]
5. Ḥüzürüñdan beni red itme zinhār
Ki lāyık olmaya şāḥib-ruṭābdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*red it, -me*]

ref* it: Ortadan kaldırmak.

1. Muvāfiklık idüp öldi kimisi
Çü ref* itdi tılısımın devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [*ref* it, -di*]

ref^o kıl: Kaldırmak II sonlandırmak.

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i h^oâbın
Önümde **ref^o kıl** benlik hicâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [*ref^o kıl,]*
2. Belâyı **ref^o kıl** bir mübtelâdan
Çıkarıp bu kafesden murğ-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [*ref^o kıl,]*

ref^o ol: Kaldırılmak, giderilmek.

1. Kamu gâvâ cihândan ref^o olmuş
‘Ayân kılmış ‘arûs-ı çarh-ı didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12*). [*ref^o ol, -miş]*
2. Emîn oldu ki ref^o oldu yoluñdan
Berâtın dürdü anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54*). [*ref^o ol, -dı]*

refik: Arkadaş, yoldaş.

1. Yüzi mir’ât-i envâr-ı hâkîkî
Resülün gâr içinde **refikî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [*refikî, -i]*
2. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refikinden şafâ vü zevk gördü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [*refikinden, -inden]*
3. Yiyüp içmeyem artuğ tutmayam câm
Refikün olmayınca ol dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144*). [*refikün, -uñ]*
4. Re’is ü pişvâ-yı ceş-i şahrâ
Refikandan benim gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [*refikandan, -i, -ndan]*
5. Gider görmek recâsına **refikin**
Çün ol cânibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [*refikin, -in]*
6. Didî şādân olup buldum şikârı
Pes evvelki **refikandan** uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59*). [*refikandan, -in, -dan]*
7. Ol arada turup ağladı hayli
Refikî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [*refikî, -ı]*
8. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refikile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81*). [*refikile, -ile]*

refik ol: Dost, arkadaş olmak.

1. Ne mülkün fethine kim açsa rāyet
Refik olur aña şem‘-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90*). [*refik ol, -ur]*

refik ü hem-ser: Yol arkadaşı.

1. Refik ü hem-ser olamaz piyāde
Añup efsâne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12*). [*refik ü hem-ser,]*

refik-i cāvidān: Ebedi arkadaşlık.

1. Oluplardur refik-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur çāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 74*). [*refik-i cāvidān, -e]*

refref: Peygamberimizi Mîraçta en yüksek makama götüren binek.

1. Bırakdı **refrefi** de anda Ahmed
Ol iki kevne nür-i pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*refrefî, -i*]

refâr: *Gidiş, yürüyüş.*

1. Mihr-i ruḥ anuñ meh-i tâbânı begenmez
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*refâr,]*
2. Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez
Müşğın saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*refâr,]*

reg: *Damar.*

1. Tonatmış boynunuñ etrâfını **reg**
Çekilmiş güyiyâ zencire bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29*). [*reg,]*
2. Saçuñ çinine iy hürşid-ruḥ baḳ
Hilâl-i 'idden yeg **regdür** el-ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [*regdür, -dür]*
3. Ža'if ü bî-mecâl ü ḥaste ol seg
Kurımış cismünüñ üstünde her **reg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [*reg,]*

reg-i gîsû: *Saç kılları.*

1. Belâ zencîridür zaḥm-ı çengâl
Reg-i gîsûma her dendân-ı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45*). [*reg-i gîsû, -ma]*

reg-i ten: *Can damarı.*

1. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn çarḥına kavş-ı kuḫaḫ şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [*reg-i ten, -den]*

rehâ: *Kurtulma, kurtuluş.*

1. Bilüñüz siz daḥı ol mübtelâyı
Ġamından Leylinüñ bulmaz **rehâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [*rehâyı, -yı]*
2. Rızâ-yı Ḥaḳḳ-ıçün virgil **rehâyı**
Yazuḳdur her birinüñ cânı vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30*). [*rehâyı, -yı]*
3. Çıkarup dâmdan virdi **rehâyı**
Fiğân u âh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*rehâyı, -yı]*
4. Ölince bulmayısarsın **rehâyı**
Bu resme sözlere ile ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [*rehâyı, -yı]*
5. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri nâlanlığı ḳo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [*rehâ,]*
6. Rehâ bulmayasın ta'n-ı 'âdüden
Döşür 'aḳluñı tut pend ü naşîḫat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10*). [*rehâ,]*

rehâ-baḫş-ı belâ-yı hōd-perest: *Kendini beğenmişliğin felaketinden kurtulma ihsanı.*

1. Rehâ-baḫş-ı belâ-yı hōd-perestî
Teb-i Ġam gerçi kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 82*). [*rehâ-baḫş-ı belâ-yı hōd-perest, -î]*

rehâ bul: *Kurtulmak, huzur bulmak.*

1. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64*). [rehāyı bul, -dı]
2. Vücüdi derdden buldı rehāyı
Pes idüp da‘vet yaza icābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134*). [rehāyı bul, -dı]
3. Vücüdüm buldı ol gamdan rehāyı
Olursın sen dağı varduķca hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [rehāyı bul, -dı]
4. Ki bulam ğarķ-ı miñnetden rehāyı
Dilerven kim tenümden cân-ı bî-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52*). [rehāyı bul, -am]

rehber: Kılavuz, yol gösterici.

1. İdinmiş idi ol zülmetde leşker
Sünü şem‘in ecel şehrine **rehber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [rehber,]

rehber ol: Yol gösterici, kılavuz olmak.

1. Sen anı ziver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [rehber ol, -duñ]

rehber-i ‘uşşāk-ı güm-rāh: Yolunu şaşırmiş aşıkların rehberi.

1. Senüñ feryād u nāluñ her şehergāh
Olupdur **rehber-i ‘uşşāk-ı güm-rāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 38*). [rehber-i ‘uşşāk-ı güm-rāh,]

reh-güzār: Geçilen yol, geçit.

1. Ki toĝrı kendüyedür **reh-güzārı**
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [reh-güzārı, -ı]

reh-güzār-ı sevl: Sel yolu, geçidi.

1. Hazer kıl reh-güzār-ı seyldür bu
Lebi ħurmādur ammā pōsti ħār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50*). [reh-güzār-ı seyl, -dür]

reh-güzer: Geçit, geçecek yol.

1. Meger kim **reh-güzerden** bir gün ol şāh
Geçerken bir ħarābe gördi nāĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [reh-güzerden, -den]

reh-i deşt: Sahra yolu.

1. Yine tütüdü **reh-i deşt** ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [reh-i deşt,]

reh-i ‘ışk: Aşk yolu.

1. ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*reh-i ‘ışk, -in, -da*]
2. Eger elden geleydi ‘âşık olmak
Reh-i ‘ışk içre böyle şādık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8*). [*reh-i ‘ışk,]*
3. Siper kıılma özüñi tür-i āha
Beni şanma reh-i ‘ışkında süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [*reh-i ‘ışk, -un, -da*]
4. Dil-i bî-çareden def’-i melāl it
Reh-i ‘ışkumda çok çekdüñ belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55*). [*reh-i ‘ışk, -um, -da*]
5. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu dünya hālîn söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [*reh-i ‘ışk, -a*]

reh-i şer’: Şeriat yolu.

1. Baña yā Rabb reh-i şer’a güzër vir
Anuñ emri hilâfindan hāzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*reh-i şer’, -a*]

reh-i tahkîk: Hakikat yolu.

1. Reh-i tahkîkde şābit-kadem kııl
Ayak başdurma kim yola kerem kııl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 7*). [*reh-i tahkîk, -de*]

reh-i tevfiḳ: Uygun yol.

1. Göñül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiḳ gösterür reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66*). [*reh-i tevfiḳ,]*

reh-nümā: Yol gösteren, rehber.

1. Göñül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiḳ gösterür **reh-nümāsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66*). [*reh-nümāsın, -sın*]
2. Hem İskender gibi kişver-güşādur
Çü Hızır azmışlara hem **reh-nümādur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72*). [*reh-nümādur, -dur*]
3. Didi k’iy **reh-nümāyı** ‘ışk-bāzān
Çerāğ-ı çeşm-i cān-ı ten-güdāzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37*). [*reh-nümāyı, -yı*]
4. Daḫı şol kâḫ kim gördün füsündür
Şaḫın fitne çehine **reh-nümündür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16*). [*reh-nümündür, -dur*]

reh-zen: Haydut, eşkıya.

1. Yalınçağ eyleyüp tiğini süsen
Tırur vādiler içre hem-çü **reh-zen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [*reh-zen,]*
2. Olupdur **reh-zenüñ** bir dīv-i ğaddār
‘İnān-ı ḳalbüñi zābt eyle zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [*reh-zenüñ, -üñ*]
3. Bulışup **reh-zene** lâ-büd virür ser
Bu dām-ı turfe kim ḳurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [*reh-zene, -e*]
4. Şunup İbn-i Selāma itdi anı ḳahr
Murāduñ kārvinmaydı **rehzen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53*). [*rehzen,]*

reh-zen-i şeb: Gece eşkıyası.

1. Seher nûriyla tolmış gördi hârgâh
Yolından **reh-zen-i şeb** def ' olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11*). [*reh-zen-i şeb,]*

re'is: *Bir kavmin büyüğü.*

1. Re'is ü pişvâ-yı ceyš-i şahrâ
Refîkından benüm gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54*). [*re'is,]*
2. 'Arab içre **reîs** ü püşt-i leşker
Yücedür namî sâhib-tügdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [*reîs,]*

remîde: *Ürkmüş, korkmuş.*

1. Didi iy gül-bün-i hûn-âb-ı dîde
Ki bülbülsin yuvasından **remîde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4*). [*remîde,]*
2. Vuşûşa hem-dem oldum ben **remîde**
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*remîde,]*

remz: *Gizlice işaret, ima.*

1. Gül açup bülbüle **remz** ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [*remz,]*
2. Didi sultâna bu **remzi** nihânî
Ki bu İbn-i Selâm iy şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*remzi, -i]*
3. Kifâyet itdügince bahş ider zâd
Bu **remziñ** bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [*remziñ, -üñ]*

renc: *Izdirap, sıkıntı.*

1. Gehî râhat getürür câna geh **renc**
Gehî iflâs virür halka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*renc,]*
2. Çü ferzend ola bed-h*âh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya **renc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*renc,]*
3. Belâ vü **rencden** mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [*rencden, -den]*
4. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki **renc-ile** bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [*renc-ile, --ile]*
5. Taleb-kâr idi gence buldı **renci**
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*renci, -i]*
6. Ki hâr u tiğdür verd ü giyâhı
Ne lâzım kend'özünü **rence** şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*rence, -e]*
7. Murâdum maşzenine sen nigeh-bân
Ben ol düzdüm ki gâlib olmadan **renc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [*renc,]*
8. Özinüñ **renci** genci digerânuñ
'Aceb genc idi kim bir mâr-ı kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*renci, -i]*
9. Tene **renc** ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat şebâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*renc,]*
10. Marâzdan merde ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder **renc** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*renc,]*
11. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme **rence** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*rence,]*
12. Bulurdı **renc** târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [*renc,]*
13. Ki ola **rencden** âsüde cânum
İrişüp iy beşîr-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24*). [*rencden, -den]*

14. Ki nakş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi ecel **renci** ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*renci, -i*]

renc çek: *Eziyet çekmek.*

1. Çekersin guşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vaḳti-durur k’üstüñden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [*renc çek, -er, -sin*]

renc çek: *Güçlükle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak.*

1. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücüdi ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [*renc çek, -me, -ye*]
2. Velî düşmedi āsān baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [*renc çek, -düm*]
3. Belā zindānıñın qa’rında kalmak
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [*renc çek, -er, -sin-ersin*]

renc ü derd: *Sıkıntı ve acı çekenler.*

1. Olur derḥāl renc ü derdden dūr
Murāda irmeyince ir eger gic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80*). [*renc ü derd, -den*]

renc-i bārık: *İnce eziyet.*

1. Kıla döndürmiş anı **renc-i bārık**
Günüñ ıssısı kılmış cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [*renc-i bārık,]*

renc-i dil: *Zavallı gönül eziyeti.*

1. Degüldür cān ṭapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür ‘āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163*). [*renc-i dil, -üñ, -dür*]

renc-i teb-i derd: *Dert hummasının eziyeti.*

1. Zebün itdi anı **renc-i teb-i derd**
Şuyuñ kārüresi serd oldı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [*renc-i teb-i derd,]*

renc-i zamān: *Zamanın eziyeti.*

1. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104*). [*renc-i zamān, -e*]

rencide kıl: *İncitmemek, üzmemek.*

1. Kaṭı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmānına açup zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [*rencide kıl, -dı*]

renc-kes: *Eziyet çeken.*

1. Velikin 'ışkdan olsa şafâdur
Niçeler 'ışkdan ger **renc-keşdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85*). [*renc-keşdür, -dür*]

rencür: *Hasta, dertli II aşık.*

1. Firâk itdi beni gâyetde **rencür**
Baña râm oluban kavş-i zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [*rencür,]*
2. Zebûn oldı vü gâyet düşdi **rencür**
Hayâta kalmadı dağı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*rencür,]*

rencür: *Sıkıntılı, hasta, dertli.*

1. Kimiñi haste vü **rencür** kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*rencür,]*
2. Çü mâh-ı nev za'if oldı vü **rencür**
Ki hürşîdinden itdi çarhı anı dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [*rencür,]*
3. Dağı şol mâder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ gamından idi **rencür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [*rencür,]*
4. Görür kim bir şikeste-hâl ü **rencür**
Gülünc-i düşmen olmış döstdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [*rencür,]*
5. Ğarîb ü bi-kes ü miskîn ü **rencür**
Çü dîv âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [*rencür,]*
6. Vedâ' itdi vü döndi zâr u haste
Çü geldi kaşırına dil-teng ü **rencür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*rencür,]*
7. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı'adan şîr **rencür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [*rencür,]*
8. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u **rencür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [*rencür,]*

rencür çek: *Dert çekmek.*

1. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nazîk çeker bâğ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [*rencür çek, -er*]

rencür it: *Sıkıntılı hale sokmak, incitmek.*

1. Ki çün gözlerden oldı dür ol nür
Ğam itdi Kaşısı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [*rencür it, -di*]

reng: *Renk, şekil, yüz rengi.*

1. Çün añladı anası **reng** ü kârın
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*reng,]*
2. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi **rengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [*rengi, -i*]
3. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a komuş dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne **rengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45*). [*rengi, -i*]
4. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruhum **rengini** hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*rengini, -in, -i*]
5. Gelüp âğâh itseñ ben Ğarîbi
Ki tâ görsem niçedür âb u **rengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [*rengi, -i*]
6. Şıdı teb **rengini** ruhsârınuñ hem
Sağâmet bâdı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [*rengini, -i, -ni*]

7. Gehī mīnāyī **reng** ü gāh ḥaḍrā
Cihānda ol renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [reng,]

reng ir: Renk gelmek.

1. Ḥamīde ḳaddi oldı ḥīz-rānī
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erġuvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174*). [reng ir, -di]

reng-ber-reng: Renk renk, çeşitli renklerde.

1. Çü gördi naḳş-ı rûyın **reng-ber-reng**
Cihān ḥayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [reng-ber-reng,]

reng-der-reng kıl: Rengarenk kılmak.

1. Ḳabā-yı bāġı kıldı reng-der-reng
İrüp ḳomadı ḳahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 48*). [reng-der-reng kıl, -dı]

reng-i sincāb: Sincap renkli.

1. Urındı rûy-ı şahrā **reng-i sincāb**
Göz ider gonca-ı bādām-ı ḥōş kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [reng-i sincāb,]

rengin: Güzel, hoş, latif.

1. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki **rengin** ḥacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [rengin,]
2. Didi keyfiyyet ü **rengini** kārūñ
Atasına anasına nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [rengini, -i]
3. Ruḥı **rengin** idi vü ḥālī hindū
Gözi fettān ü ḳaşı ‘āşıḳa ‘āḳḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [rengin,]

rengin: Çeşitli, farklı.

1. Nihāyetsüz ḳamu **rengin** ü zībā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [rengin,]
2. Gümüñ şūşe gibi **rengin** ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nâme bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [rengin,]

rengin ol: Renklenmek, süslenmek.

1. Çü mār-ı zulmet itdi mühresin çin
Ruḥ-ı Daḥḥāk-ı devrān oldı rengin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 30*). [rengin ol, -dı]

renglü: Renkli.

1. Gehī mīnāyī reng ü gāh ḥaḍrā
Cihānda ol **renglü** yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [renglü,]

resen: *İp, urgan, halat.*

1. Resende gerdeni vü ğulde pāyı
İrişe çünki bir ğayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*resende, -de*]
2. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64*). [*resenden, -den*]
3. Resen boynuma salup geldüm iy cān
Elüm karşında oldıysa kemān-ġir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*resen,]*
4. Ğalāşına **resensüz** yoğ-durur rāy
Ki çıkarmağa çehden ir eger ğiç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*resensüz, -süz*]

resen: *İp II Saç teli.*

1. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pāre **resen** sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*resen,]*
2. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdır ol **resen** dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*resen,]*

resen-bāz: *İple oynayan, ip cambazı.*

1. Çemen hengāmesindedür **resen-bāz**
Füger dürtüp yüzine şāhid-i ğül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [*resen-bāz,]*

reşk: *Kıskançlık.*

1. Söylerler idi gerçi ki zāhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî **reşkden** verem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*reşkden, -den*]
2. Bu ‘ālem **reşkden** oldı iki nīm
Ki ‘ālem mīm-i vāhid ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*reşkden, -den*]
3. ‘Arab şūhı peri-ruğsārlardur
‘Acem **reşki** melek-didārlardur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*reşki, -i*]
4. Ölüyem ben ölüden gelmeye **reşk**
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [*reşk,]*

reşk eyle: *Kıskanmak.*

1. Yüce bir kaçır salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*reşk eyle, -r*]

reşk it: *Ğıpta etmek, imrenmek | haset etmek, kıskandırmak.*

1. Ki ortasında şem‘-idi müşebbeh
Ruğ-ı Leyli ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*reşk it, -er*]

reşk it: *Ğıpta etmek, imrenmek | haset etmek, kıskandırmak.*

1. İderdi reşk bustānına Kevşer
K’süd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [*reşk it, -er, -di*]

reşk ol: *Kıskançlık titremesi/hastalığına yakalanmak.*

1. İder reşk olmağa derbāni Kayşer
Yolu tozi ser-i Fağfūra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [reşk ol, -ma, -ğa]

reşk-i bütân-ı kandeহারi: *Kandehâri putunun kıskançlığı.*

1. Çün ol reşk-i bütân-ı Kandehâri
Şeker tenği gibi oldı hişârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77*). [reşk-i bütân-ı kandehârî]

reşk-i h'wâb: *Hased uykusu.*

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i h'wâbın
Öñümden ref kııl benlik hiçâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [reşk-i h'wâb, -ın]

reşk-i perî: *Ey perileri kıskandıran güzel.*

1. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [reşk-i perî]

reşk-i şâm-ı mi'râc: *Mirac gecesinde kıskanılan.*

1. Didî iy hâk-i pâyı şebire tâc
Mu'anber ca'dî reşk-i şâm-ı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78*). [reşk-i şâm-ı mi'râc,]

reşk-i serv-i nev-bahâr: *İlkbahar servisinin kıskançlığı.*

1. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârî
Benefşe tek saña bu sügvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [reşk-i serv-i nev-bahâr, -ı]

resim: *Durum, şekil, tarz, suret.*

1. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [resme, -e]
2. Du'ā vü medh okudı bî-nihāyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [resme, -e]
3. Cihāne 'ammdur ihsān çün māh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [resm-ile, --ile]
4. Helāk olduğına bu resme küffār
'Azādedür henüz İblis-i bed-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [resme, -e]
5. Ki yüzdüm çok deñizde fi'l-haķıķa
Bu resme irmedüm baħr-i 'amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [resme, -e]
6. Ki ya'nî 'arz iden bu dāstānı
Şu resm-ile rivāyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [resm-ile, --ile]
7. 'Arab resmince çekdürdi ta'āmı
Konaqladı kamu hāşşı vü 'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [resmince, -ince]
8. Bu resme kırık gün ol mîr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [resme, -e]
9. Ne resme gördise vîrān içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [resme, -e]
10. Şu resmîdi lâtif ol āb-ı şāfi
Ki āb-ı zindegānidendi şāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [resmîdi, -idi]

11. Göricek yārınuñ **resmin** o müştāk
Gidüp āramı oldı tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [resmin, -in]
12. Bu **resme** itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldı halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [resme, -e]
13. Bu **resme** kim za‘if ü münkalibsin
Hayāl-i Leyliden mi muţtaribsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [resme, -e]
14. İdicek kaşd-ı āgāz-ı hikāyet
Şu **resme** eyledi rāvi rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [resme, -e]
15. Karışmışdı şu **resme** ol ‘atıka
Ki köhneydi cihāndan fi‘l-ḥaḳıka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [resme, -e]
16. Revā mıdur saña bu **resme** işler
Ki ta‘n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [resme, -e]
17. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruḥ
Anasına şu **resme** virdi pāsūḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [resme, -e]
18. Bu **resme** sözler ile bāṭıl u dūn
Ne lāzım k’eyleyesin bağrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [resme, -e]
19. Çi ger bu **resme** dindi bu hikāyet
Velikin bir daḥı vardur rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [resme, -e]
20. Bu ḥubuñ ‘ışkınuñ şūrīde cānı
Şu **resme** naql kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [resme, -e]
21. Şu **resme** itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [resme, -e]
22. Dikenden sinesı mecrūḥ u mecbūr
Şu **resme** k’āşiyān-ı mār u zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [resme, -e]
23. Bu **resm-ile** niçün düşdüñ ayağdan
Ki ḳoduñ bād gibi kūha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [resm-ile, --ile]
24. Görüp anda bu **resme** ıztırābı
Yüzine eşkden saçdı gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [resme, -e]
25. Neseb ululığına olma mağrūr
K’o **resme** iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [resme, -e]
26. Neden düşmek bu **resme** deşt ü ğāra
Enis olmaḳ ne lāzım mūr u mārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [resme, -e]
27. Otur ādemler ile ādemī-vār
Unutma ādemilik **resmin** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [resmin, -in]
28. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyād
Şu **resme** eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [resme, -e]
29. Görüp anı bu **resme** zār u maḥzūn
Yüzi üzre revān itdi gözi hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [resme, -e]
30. Mey-i ğamdan şu **resme** mestdür cān
K’özümün varlığı bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [resme, -e]
31. Bu **resme** nāz-ıla ol māh-ı tābān
İrişdi ḳavm-i Mecnūna şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [resme, -e]
32. Şu **resme** eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakḳās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [resme, -e]
33. Vücüdi oldı hayret baḥrına ğarḳ
Şu **resme** ki idemez yirden gögi farḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [resme, -e]
34. Bu ḥubuñ ‘ışkınuñ şūrīde cānı
Şu **resme** naql kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [resme, -e]
35. Bu **resme** ḥayr işe iy şāh-ı ‘ālim
Degüldür istiḥāre hiç lāzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [resme, -e]
36. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne **resme** herze-gū vü zişt-ḥūdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [resme, -e]
37. Yoğ-idi bunlaruñ çün-kim nifāḳı
Şu **resme** eylediler ittifāḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30*). [resme, -e]
38. Bu **resme** geldi beytullāh pūr-cüş
Mişāl-i Ka‘be Ḥaḳḳa ḥalka-der-ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [resme, -e]
39. Saḥī idi şu **resme** ol mükerrerem
Ki cūdından idi şermende Ḥātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [resme, -e]
40. Ğazeller okumakdur dāyim işi
Bu **resm-ile** geçürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [resm-ile, --ile]
41. Bu **resm-ile** üç ay miḳdārı bunlar
Şafā vü ‘işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [resm-ile, --ile]

42. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu **resme** kim görür şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [resme, -e]
43. Kimün iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu **resme** teşrîfe sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [resme, -e]
44. 'Arab **resmince** bağlandı 'imâme
Giyindi il gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [resmince, -ince]
45. Şu **resme** yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [resme, -e]
46. Şu **resme** göresün benden cidâli
K'unudasın ol itdigün hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [resme, -e]
47. Bu **resme** sözlere-y-le bî-nihâyet
Şoñ ucı nâmeye buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [resme, -e]
48. Bu **resme** çok zamân itdi neberdi
Niçeler tıgı darbindan geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [resme, -e]
49. Bu **resme** eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [resme, -e]
50. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu **resme** bağladı bir fikr-i nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [resme, -e]
51. Şu **resme** eyleyen pinhân özümü
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [resme, -e]
52. Degildüm ben ezel bu **resme** haste
Za'if ü 'âciz ü h'wâr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [resme, -e]
53. Şu **resme** na'ra urdı kûs-ı bî-bâk
K'işidenlerün oldı zehresi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15*). [resme, -e]
54. Bahâdırlar idüp hayret meyın nüş
Su **resme** oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [resme, -e]
55. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu **resme** sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43*). [resme, -e]
56. Bu **resme** gördi çün Mecnûn hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [resme, -e]
57. Alasın dilberüñi bî-tekellüf
Bu **resme** eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [resme, -e]
58. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu **resm-ile** katı katı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [resm-ile, --ile]
59. Bu **resme** okudı şayyâda efsün
Didi sayyâd k'iderdüm himâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44*). [resme, -e]
60. Bu **resme** niçe ebyât iderek yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [resme, -e]
61. Didi bu **resme** sözler hâdden ezfün
Olup hâlinden anuñ zâğ ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [resme, -e]
62. Bu **resme** der-be-der olup gezerken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [resme, -e]
63. Elin aldı vü bağladı yiñi 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu **resme** hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [resme, -e]
64. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu **resme** ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [resme, -e]
65. Cihâni teng-i şekker eyledi teng
Bu **resme** tañtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [resme, -e]
66. Zârürî görmege kıldı kanâ'at
Bu **resm-ile** geçinürlerdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [resm-ile, --ile]
67. Bu **resme** ol garîb endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [resme, -e]
68. K'o **resme** yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [resme, -e]
69. Beni 'afv it ki buldum gey hezîmet
Bu **resme** k'eyledün feryâd u zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9*). [resme, -e]
70. Gamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu **resme** zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [resme, -e]
71. Şu **resme** dökdi Rûm iklimine hûn
K'atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [resme, -e]
72. Vücüdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu **resme** fâriğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [resme, -e]
73. Cihâni kıldı külliyyen ferâmüş
Şu **resmedür** benim 'aqlumda nokşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [resmedür, -e, -dür]

74. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu **resme** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [resme, -e]
75. Bu **resme** bî-vefâlıkdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [resme, -e]
76. Bu **resme** görmemişdüm h̄wân-ı ciger-h̄wâr
Deründe kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [resme, -e]
77. Huzür-ı Hâkda ‘ârum yıkmayaydum
Bu **resme** kıldı çok âh u figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [resme, -e]
78. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Şu **resme** olmuş-idi hayrete ğarq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [resme, -e]
79. Şu **resme** eyledi bu kışsayı fâş
Ki ol şahrâ bisât u küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [resme, -e]
80. Giderdi şöyle kim geyleyle çübân
Şu **resme** vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [resme, -e]
81. Şu **resme** eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [resme, -e]
82. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu **resmeydi** şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [resmeydi, -e, -ydi]
83. Şu **resme** itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [resme, -e]
84. Şu **resme** yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim ğaribüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [resme, -e]
85. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu **resme** iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [resme, -e]
86. Şu **resme** kim lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [resme, -e]
87. Bitüpdür merhâmet kıl iy cefâkâr
Bu **resme** eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [resme, -e]
88. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma bu **resme** ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [resme, -e]
89. Tahammül kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu **resme** sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [resme, -e]
90. Yimezsem ben h̄orendem var-durur çok
Bu **resme** kim bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [resme, -e]
91. Şu **resme** dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ qarâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [resme, -e]
92. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu **resme** kim esürüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [resme, -e]
93. Didi âġâh ol kim iy sipâhi
Bu **resme** otugızlardur ta‘amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [resme, -e]
94. Eliyle pâyinüñ çıkardı hârın
Bu **resme** gösterüp şad mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [resme, -e]
95. Bu **resme** gördügüm yok ‘ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [resme, -e]
96. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü ġaddâr
Şu **resme** kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [resme, -e]
97. Rüh-ı bâġı bahâr itdi mülevven
Bu **resm-ile** ki gülzârüñ hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [resm-ile, --ile]
98. Şu **resme** kim yaşından la‘l olur seng
Çemen bezminde bir h̄übile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [resme, -e]
99. Öper her lâh̄zâ bir âhü gözini
Geçinürdi bu **resme** ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [resme, -e]
100. Elinde tiġ ü başında otaġı
Bu **resme** faşlda gül gibi ol şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [resme, -e]
101. Bürüdetdeydi şol **resm-ile** kim yaġ
Bir âteşhâne oldı dehr ġârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [resm-ile, --ile]
102. Şu **resmedür** ki düşer penbeye nâr
Semender k‘oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [resmedür, -e, -dür]
103. Yüzine bir güle bakmazdı ol mâh
Bu **resmeydi** olarda zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [resmeydi, -e, -ydi]
104. Nesîm-i tûresidür ol nigârüñ
Bu **resm-ile** ki dil-cüdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [resm-ile, --ile]

105. Yanuña niçe gelstün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeyen bu **resme** sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [resme, -e]
106. Baña ferhundedür deşt-i melâlet
Bu **resme** naħs iken bendeñde tãli' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [resme, -e]
107. Hem ol daħı havâ yüzinde ƙaldı
Çün ol ğãfil bu **resme** düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [resme, -e]
108. Şaħiħ ol **resme** kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [resme, -e]
109. Şu **resme** itdi bizi râvî ħaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [resme, -e]
110. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kıldıñ beni şol **resme** kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [resme, -e]
111. Ne ħöd bu **resme** miħnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [resme, -e]
112. Bu **resme** olmadı da lik nâ-şâd
Dilüñ ƙalmaya dâyim böyle maħzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [resme, -e]
113. Açar evc-i ferahdan çarħ şad der
Bu **resme** olmış idüm bende ħaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [resme, -e]
114. Yaşnuñ irmağından levħ-i 'işyân
Bu **resme** ħâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [resme, -e]
115. Senüñ işüñde 'aƙlum oldu ħayrân
Kişi k'ola bu **resme** dürrre ħakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [resme, -e]
116. İde böyle giriftâr-ı ğam u derd
Çü var bu **resme** tab'-ı nükte-dânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [resme, -e]
117. Daħı söyleme bu **resme** kelâmı
İñen ƙılma tarıƙnuñdan tecävüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [resme, -e]
118. Bu **resme** niçe lâ'l ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibâ nükteyi ğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [resme, -e]
119. Şu **resme** virdi ğam bezmine ħâlet
Ki Leylî ya'nî şem'i dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [resme, -e]
120. Bu **resme** işlerinden ol perinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [resme, -e]
121. Ki şâyed idesin taħşili ta'lil
Aña bu **resme** çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [resme, -e]
122. Şu **resmedür** ki ƙal'a genc üzre
Dem-i şihħatde çün ƙılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [resmedür, -e, -dür]
123. İşinde ƙaldı çarħüñ deng ü meftûn
Şu **resme** urdı bir na're şegâb-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [resme, -e]
124. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu **resme** sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [resme, -e]
125. Şafâ vir câna şubħuñ şoħbetinden
Bu **resme** yalvarup ħallâƙa ħayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [resme, -e]
126. Ki ya'ni bezmgâhın ƙıldı tezyîn
Şu **resme** ħüb ü firüz oldu ol rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [resme, -e]
127. Yürürler olsa divâne revâne
Bu **resme** tumturaƙ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [resme, -e]
128. Şu **resm-ile** ki iki naƙş-ı divâr
Deħânı bağlu bülbül gibi muħkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [resm-ile, --ile]
129. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu **resme** 'ışƙ işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [resme, -e]
130. Vücüdi mülkin işmarladı yek-sân
Şu **resme** sinesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [resme, -e]
131. Demirden şanki yapmışlar ħişârı
Şu **resmileydi** anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [resmileydi, -ile, -ydi]
132. Ölince bulmayısarsın rehâyi
Bu **resme** sözler-ile ol ƙamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [resme, -e]
133. Gelüp tãhir yine pâk oldılar ħâk
Bu **resme** ola çün 'ışƙuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [resme, -e]
134. Şu **resm-ile** turur kim beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [resm-ile, --ile]
135. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı bu **resme** türfe ħâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [resme, -e]

136. Görür bir şem'dür bāde muķabil
Eyülük **resmi** görünmez özinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [resmi, -i]
137. Bu **resm-ile** çekerken zaħmet ü renc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [resm-ile, --ile]
138. Ne diyem kim ne **resme** virdi cânı
Cihān içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [resme, -e]
139. Helāk eyledi teşnelik aģusı
Kızını kim bu **resme** gördi māder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [resme, -e]
140. Gözinden dökdi ķanlar kûze kûze
Şu **resme** dökdi ol māh üzre ķanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [resme, -e]
141. Ser-ā-ser ğulgüle düşdi cihāna
Düzetdiler şu **resme** kim dimişdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [resme, -e]
142. Gice gündüz döner bî-āb ķālāk
Bu **resme** kim görüpdür āsiyābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [resme, -e]
143. Bu **resme** 'adle hōd 'aķl-ile yol yok
Şu **resme** vireler anuñ cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [resme, -e]
144. Bu **resme** 'adle hōd 'aķl-ile yol yok
Şu **resme** vireler anuñ cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [resme, -e]
145. Şu **resme** itdi feryād u fiġānı
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2*). [resme, -e]
146. Zemîn gencini yudmuş mārı ķalmıř
Bu **resme** gözlerinden cüy idüp hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [resme, -e]
147. Siyāh itdi cihānı zulmet-i dūd
Götürüldi țarab **resmi** cihāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [resmi, -i]
148. Bu **resme** düşmesün hiç bende bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [resme, -e]
149. Bile varmışlar idi bî-nihāyet
Şu **resme** ķocdı varup ol mezārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [resme, -e]
150. Şu **resme** kim bisāt-ı pāk üzre
Ķodı yüz ceħd-ile mānend-i bālîř (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [resme, -e]
151. Gürüh-ı vahşiyāndan ķopdı feryād
Şu **resme** oldı ħayvānāt nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43*). [resme, -e]
152. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Şu **resme** oldı soñında siyeh ğüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [resme, -e]
153. Oturmuş kendü **resmi** birle maħzūn
İdüp ol tiġ-zenler ķahramanlık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [resmi, -i]
154. Gözini āfitābuñ ķıldı pür-nūr
Şu **resme** ķıldılar ārāyiř anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [resme, -e]
155. Şu **resm-ile** bırakmış eyle çāvı
Ki fevt olduġına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2*). [resm-ile, --ile]
156. Şu **resme** kim müzeyyen ħulleden ħūr
Tutarlar ellerinde cām-ı bāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50*). [resme, -e]
157. Bu **resmedür** geçinişleri dāyim
O 'ālemdede kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [resmedür, -e, -dür]
158. Velikin 'āřık olanlara hōřdur
Bu **resme** sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [resme, -e]
159. Şu **resmedür** fūnūn içinde efdāl
Ki öñinde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [resmedür, -dür]
160. Şu **resme** eylemiş pür naķř anı
Ki görse deng ü ħayrān ķala Mānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [resme,]
161. Çü Ķaysı gördiler bu **resme** meftūn
Söze çekdiler anı arġun arġun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [resme,]
162. Şu **resme** bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i ķazā taħrîr idüpdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [resme,]
163. Şu **resme** ķıldı anı seyr-i timřāl
Ki her ħalı teġayyür buldı fi'l-ħal (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [resme,]
164. Hemān-dem başladı āħ u fiġāna
Şu **resme** k'adı fāř oldı cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [resme,]
165. Anası çün bu **resme** gördi anı
Naşihat eyledi açup zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [resme,]
166. Sen elmās tabî'at birle anı
Şu **resme** del ki gören vire cânı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [resme,]

167. İden bu defterün şeklini taşvır
Şu **resme** kıldı söz nakşını tahrır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [resme,]
168. Laţif-âvâz şol **resme** derâyı
Ki şavtı cânlara virür ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [resme,]
169. Toķındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu **resme** ki ucı irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [resme,]
170. Daķâyıķdan şü **resm-ile** eğer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [resm,]

resm olur: Resmedilmek, çizilmek.

1. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdı bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [resm olur, -ur, -dı]

rest-hîz: Yerden kaldırmak.

1. Kopardı server anuñ tîĝ-i tîzi
Muħanneşler başına **rest-hîzi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62*). [rest-hîzi, -i]

resül: Elçi.

1. Götürüp Leyliye virürdi bi-ķayd
Ara yirde **resül** oldu peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [resül,]

resül: Elçi, peygamber || Hz. Muhammed(sav).

1. Hâyâtum naķdı dünyâdan dire raħt
Civârında **resülün** vir baña baħt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [resülün, -+ün]
2. Daħı şoñra irişüp taħt-ı refref
Resül ünsî ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [resül, -sun]
3. Çeküben saflar itdiler kıyâmı
Resüle virdiler cümle selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114*). [resüle, -e]
4. Yüzi mir'ât-i envâr-ı ħaķîķi
Resülün ĝar içinde refîķi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [resülün, -ün]
5. Aĝu k'ıçdı **Resülün** añup adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [resülün, -ün]
6. Hadîşidür **Resülün** hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9*). [resülün, -ün]

revâ: Layık, uygun, yaraşır.

1. Revâ mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [revâ,]
2. Biñ er 'işķuñda tütķim mübtelâdur
Saña ma'sûķa olmaķ ne **revâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [revâdur, -dur]
3. Revâ mıdur k'öle yok yire bunlar
Degüldür baĝluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [revâ,]
4. Çü raħm itdün şatayın al **revâdur**
Çıķarup cümle esbâbımı fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [revâdur, -dur]
5. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Fiĝân bi-ķeslik içün ne **revâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171*). [revâdur, -dur]
6. Teb ü lerze **revâdur** büstâne
Gül-i nâzık çeker baĝ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [revâdur, -dur]

revā görme: *Bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun görmek.*

1. Bir işde kim buyurmaduñ rızā sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [revā görme,]

revā ol: *Uygun olmak.*

1. Konuğ olmak revā olmaz gedāya
Tutarsañ ger nevā-yı bî-nevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28*). [revā ol, -maz]
2. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revā hîç
Ğaražlu mihr bünyādın yaķar ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [revā ol, -maz]

revā ol: *Lâyük, uygun, yerinde, münâsip olmak.*

1. Mübâşir olmazam ben aña muţlak
Revā olmaya ‘ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193*). [revā ol, -ma, -ya]

revāk-ı dîde: *Göz çardağı.*

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revāk-ı dîde üzere tāk-ı ebrü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56*). [revāk-ı dîde,]

revān: *Akıcılık, canlılık.*

1. Firāk-ı döstdan virem **revānı**
Bulup bir pāre hāk-ı küy-ı yāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24*). [revānı, -ı]
2. Ölüden buldı bir tāze **revānı**
Niğārīn-i hişārı oldu hişārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [revānı, -ı]
3. Ki tā ta‘cīl ile vire **revānı**
K’irīşe yārına bir lāhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [revānı, -ı]
4. İkisününde şād oldu **revānı**
İdüp bunlar dü-‘ālemden ferāgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 32*). [revānı, -ı]

revān: *Akan, yürüyen.*

1. Leb-i yāķūti şanma ķūt-ı cāndur
‘Aķīk-ı eşķūñ anuñ-çün **revāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26*). [revāndur, -dur]
2. Atası cehd ü hīleyle **revānı**
Götürdi evlerine ol cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [revānı, -ı]
3. Dütüzdürdi **revān** Mecnūna anı
Pür itdi bü zemīni vü zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45*). [revān,]
4. İşidüp bu hıţāb-ı müstetābı
Revān ol ķāşıda virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [revān,]
5. Revān cān maħv olur ol lezzet için
Meger kim vaz‘ ķılan ol nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [revān,]
6. Atından aşığa geldi şitābān
Revān āhū-şifat şayyāda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [revān,]
7. K’ideler āsitān-ı şāha irsāl
Getürdiler **revān** bir ķāşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [revān,]
8. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı ‘ālem
Yir üzere gerçi yürise **revāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [revāndur, -dur]
9. Revānından dile ‘ögr ü günāhuñ
Nevāsın ol keĵ āhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [revānından, -ı, -dan]

10. Alup dergāha geldiler **revāni**
Çü şihhat üzre gördi anı sultān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [revāni, -i]
11. Revān bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it iy yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [revān,]
12. Şular her naḥl dibinde **revāna**
Biraz vaqt olsun ol yırde qarāruñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [revāna, -a]
13. Gider şahrāda çün deryāda keşti
Revān çün āsiyāb-ı cüst-i gerdān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17*). [revān,]

revān aç: *Yol açmak.*

1. Revān açdı zebān-ı āteş-engiz
Ki iy sîmin-ber ü şîrîn-dehānum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 2*). [revān aç, -dı]

revān eyle: *Akıtmak.*

1. Zebānuñdan **revān eyle** şekerler
Kelāmuñdan nişār eyle güherler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3*). [revān eyle,]
2. Firākuñdan revān eyler gözi kan
Leb-ı cüda ḥurāmān ol şabā-vār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [revān eyle, -r]

revān ir: *Derhal ulaştı, hızlıca erişti.*

1. Burakla ol maḥalde kaldı Cibrîl
Revān irişdi Mikā'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 162*). [revān ir, -iş, -di]
2. Revān irişdi peyk-i müste'ānı
Elinde ol hümā-raḥşuñ 'inānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 73*). [revān ir, -iş, -di]

revān it: *Dökmek, akıtmak.*

1. Oturup ḡonce-veş ḥayrān u dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i gülreng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [revān it, -di]
2. Cevāb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [revān it, -di]
3. Görüp anı bu resme zār u maḥzûn
Yüzi üzre revān itdi gözi ḥûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [revān it, -di]
4. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revān itdi gözinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [revān it, -di]
5. Revān itdi gözinden eşk-i gülgün
Dili gamnāk ü cānı ḥāil oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [revān it, -di]
6. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [revān it, -di]
7. Ebā-'an-ced cihān içre mükerrrem
Su gibi kan revān itmekde çālāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [revān it, -mek, -de]
8. Teninde muntaẓır çıkmağa cānı
Revān idüp gözinden kanlu seyli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [revān it, -üp]

revān ol: *Gitmek, hareket etmek, akmak.*

1. Revān olmuş akar pākîze vü nāb
Düzülmüş bir 'aceb ḥavz-ı müdevver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [revān ol, -muş]
2. Revān oldı yeñinden nāgehāñ ḥûn
Bu ḥālet k'irdi Mecnûn-ı ḥarāba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [revān ol, -dı]
3. Revān oldı idinüp pîri hem-rāh
Bile yurtcular yanınca anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [revān ol, -dı]

4. Tağıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine Necde revân oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [revân ol, -dı]
5. Özüni çek fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şahın-ı bî-nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 84*). [revân ol,]
6. Vedâ' idüp kamer-ruhsâra Mecnûn
Revân oldu vaţangâhına mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [revân ol, -dı]
7. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [revân ol, -dı]

revân tut: Yola düşmek.

1. Gidüp elden 'inân-ı ihtiyârı
Revân tutdı tarîk-ı cetri-i yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 78*). [revân tut, -dı]

revâne: Akan, giden.

1. Ne iklîme dilersen ol **revâne**
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [revâne,]
2. K'ide nûr-ı şafâ rûşen gözünü
Çü tir ol 'ışık râhında **revâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [revâne,]

revâne it: Yola koyulmak.

1. Ki bir kâşid bulup hûb u yegâne
İde dîvânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14*). [revâne it, -e]

revâne ol: Gitmek, yola koyulmak.

1. Yürürler olsa dîvâne revâne
Bu resme tumturağ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32*). [revâne ol, -sa]
2. Süvâr olup aña oldu revâne
Nitekim mihr-i hînk-i âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [revâne ol, -dı]
3. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldu ol şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [revâne ol, -dı]
4. Muzaffer oldu mülkine revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46*). [revâne ol, -dı]
5. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtüñ serini
Yine turdı revâne oldu Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [revâne ol, -dı]

revânî: Far. değerli, rağbetli, revaçlı.

1. Nihâl-i ma'rifetden dik **revânî**
Kelamuñ bâğına nahl-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [revânî,]

revende: Gidici, giden.

1. Belâ zindânı ka'rında gîrîftâr
Revende bî-beden bir türfe cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [revende,]

reviş: Gidiş.

1. Ki kılmaz çäre kılmaklarda taqşîr
Revîşde Hızr gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [revişde, -de]

revnak: *Güzellik, letâfet.*

1. Teni nâzüklügi ol rahşuñ el-Ḥaḳ
Ḳomamışdı ḥarîr-i Çinde **revnaḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56*). [*revnaḳ,]*
2. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzünüñ **revnaḳı** gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [*revnaḳı, -ı]*

revzen: *Pencere.*

1. Binâ-yı ḳudretidür ḥâne-i ten
Bulupdur dîdeden ol ḥâne **revzen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*revzen,]*
2. Kim urdı iy meh bu odı ḥirmenüñe
Kimüñ düdü irişdi **revzenüñe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*revzenüñe, -üñ, -e]*
3. Nuḳûş-ı keş-i pâyuñ iy yegâne
Bihîştüm **revzenindendür** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4*). [*revzenindendür, -in, -den, -dür]*
4. Bu mîḥ itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûrıyla **revzen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*revzen,]*
5. Çıḳaramazdı **revzenden** daḥı ser
Ḳıları rüz ü şeb İbn-i Selâm âḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [*revzenden, -den]*
6. Cehennem **revzeni** olmışdı her ḡâr
Mâḳâm-ı şîr idi vü ḥâne-i ḡür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*revzeni, -i]*
7. Yüzün gösterdi cennet **revzeninden**
Kulaḡı ḥalḳasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162*). [*revzeninden, -i, -n, -de]*
8. Geçürdiler biri birine **revzen**
Ḳodılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [*revzen,]*
9. Binâ eylediler bir ḥöş ‘imâret
Ki her bir **revzeninüñ** şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [*revzeninüñ, -i, -nüñ]*

revzen-i firdevs: *Firdevs cennetinin penceresi.*

1. Bakardı hâleden bu mâḥ-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18*). [*revzen-i firdevs,]*

reyb: *Şüphe.*

1. Ḥudâdur ‘aybsuz kim yoḳ aña **reyb**
Helâk oldum teḥassür geçdi câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [*reyb,]*

reyhân: *Fesleḡen denilen güzel kokulu bir bitki.*

1. Müzeyyen ḳırup âfâkı gülistân
Mu‘aḡtar cylemiş gülzârı **reyhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [*reyhân,]*
2. Süriyü sebze vü **reyhâna** dâmân
Neşât ü ‘îşa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*reyhâna, -+a]*

rezân: *Ciddi, ağırbaşlı.*

1. Ki ol sultân-ı ḥayl-i mihr u **rezân**
Vücüdi ḡam tebinden bîd-i lertzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [*rezân,]*

rezmgâh: *Cenk yeri, muharebe meydanı.*

1. Müdām ol **rezmgāh** içre dilirān
Ğirivāndur nitekim nerre şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [*rezmgāh,]*
2. Şan oldı **rezmgehe** kıandan gülistān
Ki bülbüldür içinde zāğ-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [*rezmgehe, -e]*

rezzāk: *Mahlukların rızkını veren, Allah.*

1. K'ışidem senden eş'ār-ı ğarībi
Bi-ħamdillāh ki rüzı kıldı **Rezzāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*rezzāk,]*

ri'āyet: *Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme; uyma, boyun eğme.*

1. Qarābeti vü kavmi bī-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü **ri'āyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [*ri'āyet,]*
2. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü **ri'āyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*ri'āyet,]*

ri'āyet eyle: *Saymak, saygı, itibar göstermek.*

1. Okıdı yanına maħzūn maħzūn
Gelicek eyledi bī-ħad ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [*ri'āyet eyle, -di]*

ri'āyet eyle: *Uymak, itâat etmek.*

1. Ri'āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*ri'āyet eyle,]*
2. Gelüp kondurdılar bir hoş maķāma
Katu 'izz ü ri'āyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [*ri'āyet eyle, -di, -ler]*

ri'āyet it: *Hürmet etmek, saygı göstermek.*

1. Geçindiler biraz gün şād u maħzūn
Selām iderdi Mecnūna ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [*ri'āyet it, -er, -di]*

ricā: *Dilek, istek.*

1. Ricā oldur ki bu Ħamdī ğarībi
İrüre şıħhate ol cān tabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ricā,]*
2. Ki ol dil-teşne koyup māsivāyı
Senüñ çeşmüñden idinür **ricāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*ricāyı, -yı]*
3. K'odur hācetgehi ħalk-ı cihānuñ
Ricāsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*ricāsı, --sı]*
4. Ricā oldur velī senden de iy nūr
Ki bu şüridelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [*ricā,]*
5. Ricādur ħāzretüñden k'anı bī-ğüft
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*ricādur, -dur]*
6. Ricā oldur k'olasıñ nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden bir zamān dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29*). [*ricā,]*

ricā sac: *Ümit saçmak.*

1. Bırağup pâyına şabr ipi kullāb
Ricā şaçdı şitābı nārına āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*ricā şaç, -dı*]

ricāsı gît: Hevesi kaybolmak.

1. Derûnından çıkup oğıl hevāsı
Nijād u neslden gîtđi ricāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [*ricāsı gît, -dı*]

ricā-vār ol: Ricacı olan.

1. Ricā-vār olup ol pîr-i tarīkat
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47*). [*ricā-vār ol, -up*]

ridā: Örtü, şal.

1. Kıyāmetde **ridāsıdur** anuñ pes
Hiçâl-i cism-i ‘uryānān-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [*ridāsıdur, -sı, -dur*]

rif’at: Yüce makam, meretebe.

1. Vākıf olmadı hevāsına şehā **rif’atünün**
Ne kadar k’itdise pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [*rif’atünün, -ü, -n, -ün*]
2. Rif’atuñ çarhinde toköz mevlevîdür nüh felek
Himmatün deryāsınuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*rif’atun, -uñ*]
3. Bulupdur emrünüle **rif’at** eflāk
Çalupdur pestligünde her zamān hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*rif’at,]*
4. Nihāl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı **rif’atde** Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*rif’atde, -de*]

rifk: Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık, nezaket.

1. Tıtuş **rifk-ile** Mecnūnuñ elini
Tolandurdı Harem girden şalını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45*). [*rifk-ile, -ile*]
2. Didi kim bir sege iy küh ulısı
Nedür senden bu **rifk** u çāblūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [*rifk,]*
3. Okuyup **rifk-ıla** yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*rifk-ıla, --ıla*]
4. Kılābuñ sofrasına şaldı kendi
Nevāht ü **rifk** idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [*rifk,]*
5. Ğidādandur giyāh ü zāmgā hursend
Pes idüp **rifk** u rağbetle hitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*rifk,]*

rifk-ı cerbi: Tatlı yemek.

1. Kılup dīvān okıtdı ehl-i harbi
Çamusına yidürdi **rifk-ı cerbi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [*rifk-ı cerbi,]*

riğ: Toz, kum.

1. Yir altındağıl gibi nihāndur
Teninde **riği** yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [*riği, -i*]

rīg-i zemīn: *Zemin tozu.*

1. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çü bulduñ şoĥbetüme sen benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [*rīg-i zemīn, -i*]

rīh-i sa‘âdet: *Saadet yeli.*

1. Şu gül kim ħopmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine **rīh-i sa‘âdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178*). [*rīh-i sa‘âdet,*]

rihlet it: *Ölmek, göç etmek.*

1. Ĥayâtı ben ĥō çokdan itmişem terk
Beĳā mülkine idersün sen de rihlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*rihlet it, -er, -sün*]

rihlet kıl: *Göçmek II ölmek.*

1. Beĳā mülkine rihlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngēh ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [*rihlet kıl, -dı*]

rikāb: *Üzengi. Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.*

1. Rikāba çekdi ĥink-i rüzgārı
Diledi kim cihān mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2*). [*rikāba, -a*]

rikāb: *Büyük bir kimsenin kattı, önü.*

1. Süleymāna **rikābı** ĥātem olmuş
Yaĥūd engüşter-i şāh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63*). [*rikābı, -ı*]

rikāb-ı devlet: *Devletin önü, devlet kapısı.*

1. Ne iĳlīme salarsa emr-i taĳdîr
Rikāb-ı devleti olur cihāngîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 92*). [*rikāb-ı devlet, -i*]

rimem: *Çürümüş kemik.*

1. Ĥāk-i pāyı büyü virdi cānuma Ĥamdî ĥayāt
Bulmuş-iken üstüh*ānum dürc-i sinemde **rimem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*rimem,*]

risālet: *Resullük, peygamberlik.*

1. Nübüvvet şāhımuñ mühri ĥaĳiyçün
Risālet çarĥımuñ mühri ĥaĳiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102*). [*risālet,*]
2. Risālet mühri ĥaĳkı kim Muĥammed
Tutar zahr-ı şerifinde muĥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139*). [*risālet,*]

risâlet kıl: *Elçi, aracı olma.*

1. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tur yukarı kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [*risâlet kıl,]*

rîş-i muhtesib: *Muhtesibin sakalı.*

1. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb için getürdi bir niçe târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [*rîş-i muhtesib, -den]*

rîsmân: *İp, halat.*

1. Girîbânına dik ol **rîsmânı**
Ki ceybin çekmeye şakınıp anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [*rîsmânı, -ı]*
2. Hikâyet **rîsmânı** üzre hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [*rîsmânı, -ı]*
3. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür **rîsmân** kim su vire çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [*rîsmân,]*

rîsmân: *İp, halat; sevgilinin zülfü.*

1. Kesen mihr ü maḥabbet **rîsmânın**
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [*rîsmânın, -ı, -n]*

rişte: *İp, bağ.*

1. Yaşı gevherlerini zâr u nâlân
Vücûdi **riştesine** dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [*riştesine, -si, -n, -e]*
2. Yüzüne bakmasun her lâhza süzen
Gözini **rişte** ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [*rişte,]*
3. Sen olma **rişte** mânendi girih-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*rişte,]*
4. Ki olmaz **rişteden** aşlâna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [*rişteden, -den]*
5. Nihâl-i kâmeti döndi hilâlâ
Vücûdi **riştesinde** kalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [*riştesinde, -sin, -de]*

rişte it: *İp haline getirmek. II Dikmek.*

1. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuṭnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*rişte it, -üp]*

rişte-i 'akd: *Düğüm ipi.*

1. İde ol dürrî k'urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i 'akdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32*). [*rişte-i 'akd, -i, -ne]*

rişte-i cân: *Can ipi.*

1. Tenümde rişte-i cânumdur ol zülf
Ferâgat itmen imânumdur ol zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [*rişte-i cân, -um, -dur]*

2. K'olavuz çâr-ı merkebden piyâde
Çün ola **rişte-i cân** bendden pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23*). [*rişte-i cân,]*
3. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sâz
Rivâyetdür ki tâ bir ay u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56*). [*rişte-i cân, -dan]*

rişte-i hürşîd-i şâfi: *Duru güneşin ipleri.*

1. Atar her sū şanasın penbe hâllâc
Göze her **rişte-i hürşîd-i şâfi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7*). [*rişte-i hürşîd-i şâfi,]*

rişte-i ma'hûd: *Söz ipliği.*

1. Getürüp rişte-i ma'hûddan hem
Girbânına anuñ dikdi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15*). [*rişte-i ma'hûd, -dan]*

rişte-i nâl: *Kalem ipliği.*

1. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34*). [*rişte-i nâl, -üm, -le]*

rişte-i tesbîh: *Tesbih ipi.*

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [*rişte-i tesbîh, -den]*

rivâyet: *Hikâye edilen hâdise veya söz.*

1. Çi ger bu resme dindi bu hikâyet
Velîkin bir dağı vardır **rivâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [*rivâyet,]*
2. Velîkin bir dağı vardır **rivâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [*rivâyet,]*
3. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sâz
Rivâyetdür ki tâ bir ay u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [*rivâyetdür, -dür]*

rivâyet eyle: *Nakletmek, anlatmak, aktarmak.*

1. İdicek kaşd-ı âğâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi râvî rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [*rivâyet eyle, -di]*

rivâyet kıl: *Rivayet etmek, aktarmak.*

1. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [*rivâyet kıl, -dı]*
2. Çü var iki dilüñ eyle hikâyet
Ehâdîs-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 4*). [*rivâyet kıl,]*
3. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [*rivâyet kıl, -mış, -dur]*

rivâ: *İki yüzlülük.*

1. İdinüp kızbi hō şādık geçinme
Riyādan ola çün bir 'ışk hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*riyādan, -dan*]
2. Qadem baş rāh-ı iklīm-i şafāya
Riyālu 'ışk-ıla 'aşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*riyālu,]*

riyāz: Bahçeler, bûstanlar; "ravza"nın cem'idir: riyâz-ı cinân, cennet.

1. Açıldı bāğ-ı āfākuñ **riyāzı**
Olup şāh itdügi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*riyāzı,]*

riżā: Razi olmak, hoşnutluk, memnuniyet duyma.

1. Bir işde kim buyurmaduñ **riżā** sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [*riżā,]*
2. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Riżāsın eyledi teslim-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70*). [*riżāsın, -sın*]
3. Riżāñile diledüm senden anı
Çü gönülñ yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*riżāñile, -ñ, -ile*]
4. Anuñ yanına varımadı bir dem
Ne şalışı k'istemez anuñ **riżāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*riżāsı, -sı*]
5. Riżāñi dil seririne emîr it
Qanā'at tahtı üzre şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [*riżāñi, -ñi*]

riżā vir: Rıza göstermek, razi olmak, onamak, uygun bulmak.

1. Velikin ağlayanlar 'ākıl idi
Belāya ol gedā virmiş riżāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [*riżā vir, -miş*]
2. Riżā virdügiçündür böyle hāmüş
Pes oldı şanup ol meh-rūyı rāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24*). [*riżā vir, -düg, -içün, -dür*]
3. Bunu kaşdı itdi k'öpe rūy u müyün
Riżā virmedı vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [*riżā vir, -me, -di*]

riżāya gel: Rıza vermek.

1. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır hāk
Bu sözlerden gelüp sulţān riżāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [*riżāya gel, -üp*]

riżā-vı hakk: Allah'ın rızası.

1. Riżā-yı Hāk-ıçün virgil rehāyı
Yazuğdur her birinüñ cānı vardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30*). [*riżā-yı hakk, -içün*]

riżāyı vir: Rıza göstermek, kabul etmek, izin vermek.

1. Hūdādan k'iline virdi riżāyı
Gezüp istedi küñi vü yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30*). [*riżāyı vir, -di*]

riżā-vı yār: Sevgilinin rızası, kabul görmesi.

1. Riżā-yı yār idi maţlūbı her gāh
Ġam içürmişdi cām-ı 'ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*riżā-yı yār,]*

rîze: *Ufak parça, kırıntı, döküntü.*

1. Ki olmuş **rîze** kâfûr üzre ‘anber
Sütürî fürce-i kaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*rîze,]*

rîze rîze ol: *Parça parça olmak.*

1. Kılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [*rîze rîze ol, -a]*

rızk: *Rızık, azık, nimet.*

1. K’olara **rızkın** ol virürdi dâyım
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*rızkın, -ın]*
2. Günüm gibi-dürür **rızkum** dağı teng
Kaızırvan zâmg-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [*rızkum, -um]*

rodos: *Ege Denizi'nde ada, Oniki Adaların en büyüğü.*

1. Alup **Rodosı** zür u satvet ile
Müselmân şehri kıldı şöhet ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 95*). [*rodosı, -ı]*

rû: *Yüz.*

1. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kabre sürdi ki buña **rû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [*rû,]*

rû sür: *Yüz sürmek; bkz. ‘yüz sürmek’ md.*

1. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [*rû sür, -di]*

rübâh: *Tilki.*

1. Aña hizmet kıllarlardı şitâbân
Peleng ü şîr ü âhû gürg ü **rübâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*rübâh,]*

rübah-ı cālâk: *Çevik tilki.*

1. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini **rübah-ı cālâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53*). [*rübah-ı cālâk,]*

rû-be-rû: *Yüz yüze, karşı karşıya.*

1. Çün oldı **rû-be-rû** ol iki leşker
Çalındı tabl u görtrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [*rû-be-rû,]*

rûd: *Irmak, çay.*

1. Halâyık der-peyince nitekim **rüd**
Yüz urup hâke iderdiler 'arz-ı maşşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*rüd,]*

rüd-ı cevhûn: *Ceyhun ırmağı.*

1. Şitâb itse semend-i berķ-vârı
Çoparur rüd-ı cevhûndan gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [*rüd-ı cevhûn, -dan]*

rûġan: *Yağ.*

1. Çerâġ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne **rûġan** ne fetile vardur aînda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*rûġan,]*

rû-güşâde: *Yüzünü açmak.*

1. Olup ma'sûķ-ı şevķüm **rû-güşâde**
Murâdum sâķisi virmişdi bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29*). [*rû-güşâde,]*

ruh: *Ruh, can.*

1. 'Arûs-ı yemm **ruhında** k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdüh sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*ruhında, -ın, -da]*
2. İştise her kim andan bu nevâyı
Bulurdı **ruhına** küt u ġidâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*ruhına, -ı, -na]*
3. Ruġın der kıldı ġarķ-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*ruġın, -ın]*
4. Giriftâr itdi bend-i ġâba anı
Çü bâġın 'âlemine girdi **ruhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*ruhı, -ı]*
5. Ruġın kılmış çerâġ-ı bezm-i aġyâr
Diledi kim yaza bir nâme-i ġüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28*). [*ruġın, -ın]*
6. Anuñ-çündür gözüm baġrı güher-ver
İder muştum **ruhum** rengini ġamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*ruhum, -um]*
7. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çâķ
Ruhum ırnaķlarumla çâķ oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151*). [*ruhum, -um]*
8. Du'â eyle aña sın **ruhımı** sen
Fiġân kim tâlî'-i naġsumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [*ruhımı, -um, -ı]*
9. K'ihâta itmez iki **ruhı** bir post
Sen olmazsın benüm vaķtümde ġoşnüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [*ruhı, -ı]*
10. İki 'âlemdede **ruġın** raġât itsün
Degüldi gicede gündüzde ġâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [*ruġın, -ın]*

ruh: *Yanak, yüz.*

1. Ki **ruh** be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taġt-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 2*). [*ruh,]*
2. Çü mehd-i çâruma irdi o meh-çihir
Yire geçdi **ruhundan** şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [*ruhundan, -ı, -n, -dan]*
3. Perî **ruh** sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde hâşş u 'âma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*ruh,]*
4. Tarîķ-ı 'ışk-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruhına ol nigârûñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [*ruhına, -ı, -na]*
5. Müjesi tiġına kim tâb virmiş
Ruhunuñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14*). [*ruhunuñ, -ı, -nuñ]*

6. Ruḥına şem‘ gibi çeşm-i hūn-bār
Döker her lâhza eşk-i lâ‘l-i girdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [ruḥına, -ı, -na]
7. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi **ruḥı** verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [ruḥı, -ı]
8. Bularuñ **ruḥları** sürhîyle gül-gün
Niğaruñ didesi eşkiyle pür hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29*). [ruḥları, -lar, -ı]
9. Şu **ruḥ** kim mişlidür ‘âlemde ma‘düm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [ruḥ,]
10. Ruḥı hicrân seylinüñ kebûdı
Yaşı bahrine ğarḳ olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [ruḥı, -ı]
11. Ruḥında ḥaṭṭ-ı müşgîn ğâliye-vār
Mehüñ pîrâhenine çekdi pergâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175*). [ruḥında, -ı, -n, -da]
12. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i hūn-rîz
Bunu diyüp **ruḥından** ḥâli ol hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [ruḥından, -ı, -n, -dan]
13. Baña ol kan-ile tölmiş âb-iledür
Külâlem kim **ruḥum** üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [ruḥum, -um]
14. Baña ol dîvden görinür ebter
Gözüme **ruḥları** vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [ruḥları, -ları]
15. Benefşenüñ **ruḥında** nîl-gün ḥâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40*). [ruḥında, -ın, -da]
16. Gile güyâ ki bir âyîne düşdi
Ruḥunuñ ḥumretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [ruḥunuñ, -ın, -uñ]
17. Vücûd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı şem‘insüz itdi hem-çü fânûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29*). [ruḥı, -ı]
18. Niçe şac bölme çâk itdi **ruḥında**
Cevânı üzre pîrâye ol ‘acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [ruḥında, -ın, -da]

ruh: (Sevgilinin) yanağı.

1. Didi k’iy kâmeti serv-i ser-efrâz
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 120*). [ruḥı, -ı]
2. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn ‘ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [ruḥı, -ı]
3. Ruḥı pîrâye-i ḥüsn ü ṭarâvet
Lebi sermâye-i luṭf u ḥalâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67*). [ruḥı, -ı]
4. Ruḥı lâ‘linden olmuş Ḥızr âbı
Zeneḥdânı ol âbuñ bir ḥabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [ruḥı, -ı]
5. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül ḥâli fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6*). [ruḥı, -ı]
6. Ruḥı ger za‘ferâna oldı nezdîk
Ṭabancayla ṭutardı sürḥ anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [ruḥı, -ı]
7. Ḥazer kıl zinhâr iy göñlü âhen
Ruḥuñ verdine ki oldur pür-leṭâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [ruḥuñ, -un]
8. Ruḥı rengin idi vü ḥâlî hindü
Gözi fettân ü kaşı ‘âşîka ‘âḳḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [ruḥı, -ı]
9. Belürmezdi **ruḥında** müştiden zerd
Erinüñ ḥaşmeti vü şerm-i ḥ’îşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40*). [ruḥında, -ı, -n, -da]
10. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tā kim ol **ruḥı** şem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [ruḥı, -ı]
11. Kaşpaya geldi ṭurur zâr u maḥzûn
Eger var-ise destür iy **ruḥı** al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [ruḥı, -ı]
12. Kaşıyup ṭırnaḳ-ile eyledi dūr
Ki ḥoşdur ḥâl aña k’ola **ruḥı** al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [ruḥı,]
13. Ruḥımı kıldı bâğüñ za‘ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [ruḥımı, -nı]
14. Gülistânüñ **ruḥı** zerd oldı ğâyet
Gül-i ter ortadan düşürdi raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [ruḥı, -ı]
15. Kaşab târî gibi ḳaldı içi boş
Ruḥı mir’âtı buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 51*). [ruḥı, -ı]

16. Ruḥı āyinesinden pāk ola gerd
Çü baqdı aña bu üstād-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [ruḥı, -ı]

ruhām: Mermer.

1. Ki naqş itdi **ruhāmını** ‘izārı
Tenine virdi ecel renci ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [ruhāmını, -m, -ı]

ruh-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân: Ay yüzlü güzellerin parlak yanağı.

1. Raqam-rānende-i aḥkām-ı lā-rayb
Ruḥ-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 11*). [ruh-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân,]

rüh-ı bağ: Bağın yüzü, yanağı.

1. Rüh-ı bağı bahār itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzāruñ hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10*). [rüh-ı bağ, -ı]
2. Ruḥ-ı bağ oldı gülden erğuvānı
Gül-i aḥmerden oldı her leb-i cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24*). [ruh-ı bağ,]

ruh-ı cān-ı bahş-ı cānān: Yarin can bağışlayan nefesi.

1. Nazargāhı **ruh-ı cān-ı bahş-ı cānān**
Göñülleri ikisinünde pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 110*). [ruh-ı cān-ı bahş-ı cānān,]

ruh-ı dahhāk-ı devrān: Zamanın Dahhak sureti.

1. Çü mār-ı zulmet itdi mühresin çin
Ruḥ-ı Dahhāk-ı devrān oldı rengin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 30*). [ruh-ı dahhāk-ı devrān,]

rüh-ı dehr: Yeryüzü.

1. Dil ü cān bezmine bŷy-ı vefā vir
Nefesden rüh-ı dehiri rāḥat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5*). [rüh-ı dehr, -i]

ruh-ı gül: Gül yanaklı.

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle ḥandān
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [ruh-ı gül,]

ruh-ı gül-gün: (Sevgilinin) gül renkli yanağı.

1. Nigārın u **ruh-ı gül-gün** ‘izārān
Şikeste-ḥāl ü çeşm-i seyl-bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [ruh-ı gül-gün,]

rüh-ı kuds: Hz. Cebrail.

1. Gubār-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûh-ı kıdsî hâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*rûh-ı kıds, -î*]
2. Egerçi rûh-ı kıdsî münisüñdür
Velî mürğ-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [*rûh-ı kıds, -î*]

ruh-ı leylî: *Leyla'nın yanağı.*

1. Açılmışdı **ruh-ı Leylî** gibi gül
Kııardı nâle Mecnûn-vâr bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [*ruh-ı leylî,]*
2. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruĥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*ruh-ı leylî,]*

rûh-ı pāk: *Mübarek ruh.*

1. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âğüş
Du'â-yı hayrıla añup rûh-ı pākın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [*rûh-ı pāk, -in]*

ruh-ı rengîn: *Renkli yanak.*

1. K'ola iy nûr-ı çeşm-i rüşen-i cân
Ruĥ-ı rengîni verd-i gülşen-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 6*). [*ruh-ı rengîn, -i]*

rûh-ı revân: *Temiz ruh.*

1. Senüñdür mağzum iy rûh-ı revânum
Yönelmişdür makâm-ı 'ışka râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*rûh-ı revân, -um]*

ruh-ı şâh: *Şahın yanağı.*

1. 'Ayân olmuşdı ol şeb hâleden mâh
Nitekim devr-i ĥatından **ruh-ı şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14*). [*ruh-ı şâh,]*
2. Çün oldı ol ĥatuñ zımnından âğâh
Teğayyür buldı hayretten **ruh-ı şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*ruh-ı şâh,]*

ruh-ı sahrâ: *Çölün nefesi.*

1. Kara evden ruĥ-ı şahrâya her sâl
Qor iy 'âlî neseb kıvmüñ siyeh ĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [*ruh-ı şahrâ, -ya]*

ruh-ı şîn: *Sin yanaklı.*

1. Ruĥ-ı şîn üzre olmuş kıatre-i eşk
Ėamından şâddur bî-ĥ"âb u pür-ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*ruh-ı şîn,]*

rûh-ı tûfî: *Papağan canı.*

1. Şafâdan 'andelîb-i ĥüb-âvâz
Şan oldı rûh-ı tûfîsine dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*rûh-ı tûfî, -si, -ne]*

ruh-ı yâr: *Sevgilinin yanağı.*

1. Kadehdür lâle pür hün-ile tâ leb
Anuñ kim ola maqşûdı **ruh-ı yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [*ruh-ı yâr,]*
2. Yazardı defter-i kâlbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger aqdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [*ruh-ı yâr, -e]*

ruh-ı zerd: *Solgun yüz.*

1. Hamîde kaddı oldu hîz-rânî
Ruh-ı zerdine reng irdi ergüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174*). [*ruh-ı zerd, -i, -ne]*

ruh-ı zîbâ: *Güzel yüz.*

1. Ruh-ı zîbâsına qarşu anuñ şâd
Berî uyhudan u yimekten âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333*). [*ruh-ı zîbâ, -sı, -na]*

rûh-perver: *Ruha kuvvet verici, ruh besleyici.*

1. Koşulardan kim oldur **rûh-perver**
Dimâg-ı cânları oldu mu'athtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [*rûh-perver,]*
2. Mesîhâ gibi dehri **rûh-perver**
Zümür-rüd-güne şâh açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [*rûh-perver,]*

ruhsâr: *Yanak, yüz.*

1. Der-âgüş eyledi cism-i nizârın
Gehi **ruhsârın** öpdî geh 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [*ruhsârın, -ın]*
2. Ki olmış cümle ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi **ruhsârı** şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*ruhsârı, -ı]*
3. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülün **ruhsârına** 'âşık-durur bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33*). [*ruhsârına, -ı, -n, -a]*
4. Sıdı teb rengini **ruhsârınıñ** hem
Sağâmet bâdı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [*ruhsârınıñ, -ı, -nuñ]*

ruhsâr: *(Sevgilinin) yanağı, yüzü.*

1. Gözi şannâz u **ruhsârı** ciger-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [*ruhsârı, -ı]*
2. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki **ruhsârı** gül u gîsûsı sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [*ruhsârı, -ı]*
3. Bu ol **ruhsârı** görüp oldu bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [*ruhsârı, -ı]*
4. Ki **ruhsârı** olupdur haţ ile pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [*ruhsârı, -ı]*

ruhsâr sür: *Yüz sürmek.*

1. Velî yâd itdüginden vaşl-ı dildâr
Tiz ayağına pîrûñ sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [*ruhsâr sür, -di]*

ruhsār-ı gül-berg: *Gül yaprağının yüzü.*

1. Şu resm-ile tırur kim beyza-i mār
Şanasın buldı ol **ruhsār-ı gül-berg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [*ruhsār-ı gül-berg,]*

ruhsār-ı şahrâ: *Çölün yüzü.*

1. Meger ol vaqt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden **ruhsār-ı şahrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [*ruhsār-ı şahrâ,]*

ruhsār-ı zîbâ: *Güzel yanak.*

1. Tonatdı hıl'atiyle ol perî-zād
Yaqasından şan ol **ruhsār-ı zîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155*). [*ruhsār-ı zîbâ,]*

rühullâh-ı nazm: *Hz. İsa'nın şiiri.*

1. Meger Meryem ananın h̄wâherisin
Ki rühullâh-ı nazmuñ mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12*). [*rühullâh-ı nazm, -uñ]*

ruk'a: *Dilekçe, arzuhal.*

1. Ki yir yir noqtadan yüzinde var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol **ruk'adan** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*ruk'adan, -dan]*

ruk'a: *Arzuhal II sevgiliden gelen ve üzerinde sevgiliye ait sözler yazılmış olan küçük deri parçası: mektupçuk.*

1. Getürür **ruk'a** vü iletürdi nâme
Meger bir gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [*ruk'a,]*

ruk'a-i dildâr: *Sevgilinin mektubu.*

1. İrürdi ol şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn ruk'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7*). [*ruk'a-i dildâr, -ı]*

ruk'a-i hûb: *Güzel mektupçuk.*

1. Gezersin gönülün olduğı maħalde
Ki bir eksikliden bu **ruk'a-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [*ruk'a-i hûb,]*
2. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür çeşmüme bu **ruk'a-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [*ruk'a-i hûb,]*

rükni-i çâr: *Dört direk.*

1. Olupdur Muştafânuñ çâr-yârı
Kerâmet Kâ'besinün rükni-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2*). [*rükni-i çâr, -ı]*

rükni-i mihrâb: *Mihrap temeli.*

1. Gice gündüz makâmı **rûkn-i mihrâb**
Çeküp ‘âriflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [*rûkn-i mihrâb,]*

rûm: Anadolu.

1. Şu resme dökdi **Rûm** iklimine hün
K’atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [*rûm,]*

rûm: Anadolu’da oturan.

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü ‘Acem
Sâye-i hükümündedür âsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*rûm,]*
2. Özi meşgûl **rûm** içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıtağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125*). [*rûm,]*

rûmî: Anadolulu.

1. Gülâman Hindî vü **Rûmî** dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*rûmî,]*
2. K’idemez tozların fehm-i şabâ kesb
Dahı biñ bende **rûmî** vü hañâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [*rûmî,]*

rumûz: İşaret, sembol.

1. Temâşâ eyledüm çün bu **rumûzi**
Derûnumda belürdi ‘ışk sızı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [*rumûzi, -ı]*
2. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından habîr olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*rumûzından, -ın, -dan]*
3. Rumûz ü hurde-bînisin cihânuñ
Gerekmez k’olasın dîvâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [*rumûz,]*

rumûz-ı âsumân: Gök işaretleri.

1. Öninde hal rumûz-ı âsumânı
Sözi zibâ nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*rumûz-ı âsumân, -ı]*

rumûz-ı ‘ışk: Aşkın rumuzu, sembolü.

1. Rumûz-ı ‘ışka çün yoğdur nihâyet
Görelüm bir neye irür hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [*rumûz-ı ‘ışk, -a]*
2. Rumûz-ı ‘ışkdan fi’l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [*rumûz-ı ‘ışk, -dan]*

rûsen: Aydın, parlak.

1. Kış zulmet kılur gülşen bahârı
Şebi târik ider **rûsen** nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*rûsen,]*
2. Yüzi mir’âtı **rûsendür** münevver
Lebi üstinde hâl-i ‘anberini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70*). [*rûsendür, -dür]*

3. Ki **rüşendür** baña andan şâm-ı deycür
Görünür çeşmüme bu ruķ'a-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*rüşendür, -dür*]

rüşen: 1. aydın, 2. açık, belli.

1. Anuñ hõd gevheridür pāk ü **rüşen**
Ki çıkmış bañr-i nür-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*rüşen,]*
2. Bu mîlî itmiş-idi ol çetri **rüşen**
Evi gūyā ki gün nūriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [*rüşen,]*

rüşen: Aydın, aydınlık.

1. Keremden hātırum āyīnesin sen
İdiver şayķal-ı 'ışkile **rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*rüşen,]*
2. Meger bir şeb ki 'ālem **rüşen** idi
Felek bağı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*rüşen,]*
3. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var **rüşen** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*rüşen,]*
4. Didi kim iy gül-i bağ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzüñ görmekle **rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [*rüşen,]*
5. Olurdu çeşmi **rüşen** hātırı şād
Yahūd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*rüşen,]*
6. Şu'ā'ından anuñ pür-nür ü **rüşen**
Gözi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [*rüşen,]*
7. K'ide nür-ı şafā **rüşen** gözünü
Çü tır ol 'ışķ rāhında revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*rüşen,]*

rüşen eyle: Aydınlatmak.

1. Gözümi nūruñıla **rüşen eyle**
Dilümi şevķüñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [*rüşen eyle,]*

rüşen it: Aşıkarak etmek.

1. İder rüşen dili derdini her gāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*rüşen it, -er*]

rüşen kıl: Aydınlatmak, ışıtmak.

1. Lebinde şevķ cūşından üküş kef
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 41*). [*rüşen kıl, -muş, -dı*]
2. Gel iy binende-i sırr-ı ilāhî
Bu 'ışķ işine **rüşen kıl** nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*rüşen kıl,]*

rüşen kıl: Aydınlatmak.

rüşen ol: Aydınlanma.

1. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ gāmmazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*rüşen ol, -ur*]
2. Olupdur rüşen āhuñ āteşinden
Ĝamuñdur cān u dilde yādīgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38*). [*rüşen ol, -up, -dur*]

rüşenâ: Parlak, ışıklı.

1. Dil-i târikümüñ sen **rüşenâsı**
Ten-i âzürdemüñ sen mümiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41*). [*rüşenâsı, -sı*]
2. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi **rüşenâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63*). [*rüşenâdur, -dur*]

rüşen-dil it: Gönlü nur etmek.

1. Pür eyle mihrüñile cân dimâğın
Hem it nûruñla rüşen-dil çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24*). [*rüşen-dil it,]*

rüşen-nümâ-yı cevher-i rüh: Can özüne parlaklık veren.

1. Eyâ **rüşen-nümâ-yı cevher-i rüh**
Devâ-bağş-ı zağûm-ı cism-i mecrûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 3*). [*rüşen-nümâ-yı cevher-i rüh,]*

rüşen-rây: Parlak fikirli.

1. Muşaffâ-ı tab' u **rüşen-rây** u server
Esîr-i 'ışık zindân-ı cefâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [*rüşen-rây,]*

rû-siyâh: Utanılacak bir şeyi olan II yüzü kara.

1. Egerçi dergehüñde **rû-siyâhum**
'Ukûbet eyleme kim 'özr-h'âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117*). [*rû-siyâhum, -um*]
2. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben **rû-siyâhuñ** baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [*rû-siyâhuñ, -uñ*]
3. Dem-i şubha irür ben **rû-siyâhı**
Hâlâş eyle gicenüñ zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48*). [*rû-siyâhı, -ı*]
4. Me'âşiden çü defter **rû-siyâhem**
Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [*rû-siyâhem, -em*]

rüste-hîz: Kıyamet günü.

1. Kopardur serverânuñ tiğ-ı tizi
Muhanneşler başına rüste- hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64*). [*rüste-hîz, -i*]

rüstem-i zâl: Zaloğlu Rüstem. İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.

1. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire çün **Rüstem-i Zâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [*rüstem-i zâl,]*

rüsüm-ı 'âlem: Alem suretleri.

1. Rüsüm-ı 'âlemüñ gavvına vâkıf
Kâtında zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8*). [*rüsüm-ı 'âlem, -üñ*]

rūsūm-ı 'ıřk: *Ařk merasimi.*

1. 'Arūs-ı nazma dāmād eyle 'ıřkı
Rūsūm-ı 'ıřk senden tāze olsun (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [*rūsūm-ı 'ıřk,]*

rūsivā: *Rezil.*

1. Dağı didüğün ol ferzend-i zībā
Olısar 'ıřkdan **rūsivā** vü şeydā (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*rūsivā,]*

rūsivā kıl: *Rezil etmek.*

1. Ziyād olsun senüñ pervāneñe nūr
Beni ger kıldısa rūsivā melāmet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [*rūsivā kıl, -di, -sa]*

rūsivāy it: *Rezil etmek.*

1. Ki senden kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde beni rūsivāy ider od (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [*rūsivāy it, -er]*

rūsivāy devrān: *Devrin rezili ve çılgını II Ařık.*

1. Kılan eski emekdārını mahrūm
Dilerdüñ kim olam **rūsivāy devrān** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [*rūsivāy devrān,]*

rūsivā-yı hayret: *Hayret periřanlıđı.*

1. Giriftār-ı belā **rūsivā-yı hayret**
Fiğāngāh-ı ğamuñ nālān u zārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 14*). [*rūsivā-yı hayret,]*

rūsivā-vı zamān: *Zamanın periřanı.*

1. Olup tiz günde rūsivā-yı zamāna
Yazılısar adı her dāstāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 341*). [*rūsivā-yı zamān, -a]*

rūsivā-vı zuķak: *Sokak serserileri.*

1. Bırakdı iħtiyār u şabrı yek-bār
Ki **rūsivā-yı zuķak** oldı vü pāzār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [*rūsivā-yı zuķak,]*

ruṭab: *Hurma, olgun hurma.*

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
Ki 'ařā eyledüğünce çođalur anda **ruṭab** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Kaside 3, Mısra 26*). [*ruṭab,]*

rüy: *Yüz.*

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol řāh-ı 'ālem
Çi **rüyın** ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*rüyın, -ın]*

2. Müvecceh **rüyü** hürşid-i dirahşân
Münevver râyî şem'-i nûr-bahşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19*). [*rüyü, -i*]
3. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-âbile yudı hem dâye **rüyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [*rüyün, -ın*]
4. Didı k'iy zâti dürci gevherümüñ
Münevver **rüyü** burcı ahterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2*). [*rüyü, -i*]
5. Niğâb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşrıkı **rüyümü** pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*rüyümü, -i, -n, -i*]
6. Siyeh **rüyüm** baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*rüyüm, -um*]
7. Bunı kaşd itdi k'öpe **rüy** u müyün
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*rüy,]*
8. Düşüp üstine öpdı çoçdı haylı
Yudı gözi yaş-ıla gâh **rüyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*rüyün, -ın*]
9. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şoıra urup **rüyüm** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*rüyün, -ın*]
10. Kimüñ **rüyüladur** ferhunde-fâlün
Senüñ rahtuñ bu bahr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [*rüyüladur, -i, -yla, -dur*]
11. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı **rüyü** âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*rüyü, -i*]
12. Münevver her birinüñ **rüyü** çün şem'
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [*rüyü, -i*]

rü'vâ: Uyku içinde görülen keyfiyet, düş.

1. Görür bir şekl kim **rü'yâda** anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*rü'yâda, -da*]
2. Kim ider ola bu **rü'yâyı** ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [*rü'yâyı, -y, -i*]
3. Muķim-i külbe-i derd oldı nâçâr
Añup **rüyâsını** ağılardı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*rüyâsını, -s, -i, -n, -i*]

rüy-ı 'âlem: Yeryüzü.

1. Cihânı şöyle târiķ itdi ol ceng
Ki tozdan **rüy-ı 'âlem** oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [*rüy-ı 'âlem,]*

rüy-ı beyâz: Aydınlık yüz.

1. Kõdılar anda anı 'üryân u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [*rüy-ı beyâz, -i*]

rüy-ı çâk: Yaralanmış yüz.

1. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkinüñ gubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [*rüy-ı çâk, -înuñ*]

rüy-ı dilber: Güzelin(sevgilinin) yüzü.

1. Dilerseñ kim görine **rüy-ı dilber**
Belâ-yı 'ışka şabr it niçe sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64*). [*rüy-ı dilber,]*

rüy-ı dildâr: Sevgilinin yüzü.

1. Cihān gülbāngdan oldı pür-āvāz
Görinmeyüp gözine **rüy-i dildār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [*rüy-i dildār,]*

rüy-i dilsitān: *Sevgilinin yüzü.*

1. Şan anuñ ayağına yaqdı hınnā
Çü Mecnûn gördi rüy-i dilsitāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15*). [*rüy-i dilsitān, -i]*

rüy-i ferruh: *Uğurlu yüz.*

1. Olup aşüfte sevdā-yı ruḥından
Çararı gitdi rüy-i ferruḥından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 24*). [*rüy-i ferruḥ, -i, -n, -dan]*

rüy-i kays: *Kays'ın yüzü.*

1. İdinmişlerdi rüy-i Kaysı maṭlûb
Bu daḥı eyleyüp anlara nāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*rüy-i kays, -i]*

rüy-i reng: *Renkli yüz.*

1. Kara çün zülf-i rümî rüy-i rengi
Çü nāka şālîḥ ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46*). [*rüy-i reng, -i]*

rüy-i reng: *Güzel, latif, hoş ve parlak yüz.*

1. Şebi târik şem'î mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-i rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [*rüy-i reng, -in]*

rüy-i şahrâ: *Çölün yüzü.*

1. Urındı **rüy-i şahrâ** reng-i sincâb
Göz ider gonca-ı bādām-ı ḥoş kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [*rüy-i şahrâ,]*

rüy-i şākî: *Sakinin yüzü.*

1. Şarâb âyineye beñzedi güyâ
Ki **rüy-i şākî** andan oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46*). [*rüy-i şākî,]*

rüy-i şengül: *Neşeli yüzü.*

1. Aña bir âbile oldı muḳarrer
Tebûñ tâbından iki **rüy-i şengül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [*rüy-i şengül,]*

rüy-i tâbân: *Parlak yüz.*

1. Şeref burcında mäh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi ol **rüy-i tâbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [*rüy-i tâbân,]*

rüy-ı vār: *Sevgilinin yüzü.*

1. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola aña muqâbil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [*rüy-ı yâr, -um*]

rüy-ı zîbâ: *Güzel yüz.*

1. Şikencün açivir bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol **rüy-ı zîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [*rüy-ı zîbâ,]*

rüz: *Gün, gündüz.*

1. Cemâli şem'i olsun 'alem-efrüz
Şebi mi'râc olsun **rûzi** nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [*rûzi, -ı*]
2. Budur olduğı çarhuñ tâci pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le her **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*rüz,]*
3. Kılıcı heybet ile kılsa **rûzi**
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gûri (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [*rûzi, -ı*]
4. Meger günlerde bir gün k'irdi nevrüz
Mübârek **rüz** idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [*rüz,]*
5. Şitânuñ şiddetinden çarh hõd kâm
Güne karşı döner her **rüz** tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*rüz,]*
6. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir **rüz**
Kâlor çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [*rüz,]*
7. Günüñ niçün qaradur böyle her **rüz**
Oda yanan ben özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58*). [*rüz,]*
8. Ki bir arada cem' olmaz iki **rüz**
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [*rüz,]*
9. Qodı Mecnûn figân tãblini nâ-kâm
Atası daħmesi üstinde tâ **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [*rüz,]*
10. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her **rüz** 'azm-i bâğ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [*rüz,]*
11. Güm itmişdür sitâresini **rûzuñ**
Nedür hürşid-i berrâkuñ zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [*rûzuñ, -uñ*]
12. Tolaşup kaldılar bir gice bir **rüz**
İki şeydâ biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [*rüz,]*
13. Bile ağlayalum her gice her **rüz**
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [*rüz,]*

rüz: *Gündüz, aydınlık.*

1. Nebîler şubh gibi idi sen **rüz**
Olaruñ der-peyince 'alem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*rüz,]*
2. Ne âteşden-durur sineñde süzüñ
Neden böyle qarardı baht u **rûzuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [*rûzuñ, -uñ*]
3. Gulâman Hindî vü Rûmî dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [*rüz,]*
4. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimüñ derdiyle kılarısn şebi **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*rüz,]*
5. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firüz oldı ol **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [*rüz,]*
6. Gicenüñ hîrmenine **rüzden** nâr
Uyandı uyhusından Zeyd der-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [*rüzden, -den*]
7. Hem âhîr yine **rûzi** kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hâkk-ı Qur'an (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [*rûzi, -ı*]

rüz ac: *Bahtı açılmak, şansı yaver gitmek.*

1. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı Nevfeliler üstüne rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [rüz aç, -ıl, -dı]

rüz ü seb: *Gündüz ve gece.*

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki **rüz ü seb** gâmindâ cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [rüz ü seb,]
2. K'ölicek yurdum ile kalısar âh
Kılarıdı **rüz u seb** cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [rüz u seb,]
3. Belâ zindânınıñ қа'ında kalmaq
Bu renci kim çekersin **rüz u seb** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [rüz u seb,]
4. Çıkaramazdı revzenden dağı ser
Kılarıdı **rüz ü seb** İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [rüz ü seb,]

rûze: *Oruç.*

1. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u **rûze** vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [rûze,]

rûze: *Gün, gündüz.*

1. Ser-i kâfûr **rûze** 'anber-efşân
Bu fikr-ile uyudı ol hevâ-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [rûze,]

rüzgâr: *1. Zaman. 2. Rüzgar, yel.*

1. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan **rüzgâr**
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [rüzgâr,]

rüzgâr: *Devir; felek.*

1. Benüm bu işde yoğdur ihtiyârum
Zarûrî 'ışka saldı **rüzgârüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [rüzgârüm, -um]
2. Ki virmişdi hazân bâğ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerdı **rüzgârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [rüzgârı, -ı]
3. Degüldür kimsenüñ hiç aşınası
Şınığdur **rüzgârıñ** 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [rüzgârıñ, -uñ]
4. Çıkarurdu göge dünler ünini
Geçerdı guşşâ ile **rüzgârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [rüzgârı, -ı]

rüz-ı eblak kıl: *Rengarenk gün kıl.*

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târikimi kıl rüz-ı eblak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 10*). [rüz-ı eblak kıl,]

rüz-ı ecel: *Ölüm günü.*

1. Hîtâb eyledi cânına bu naklı
Gel iy **rüz-ı ecel** kat it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [rüz-ı ecel,]

rüz-ı ezel: *Ezelden beri.*

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı şun'-ı lem-yezel
Dibâce-i nu'utuñi fi'l-levh-i bi'l-ķalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*rüz-ı ezel, -de*]

rüz-ı hicrân: *Ayrılık günü.*

1. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh ol dilerüm iy **rüz-ı hicrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*rüz-ı hicrân,*]

rüzî kıl: *Kısmet etmek.*

1. Ķomağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rüzî kıl cennetde ol miskine didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*rüzî kıl,*]

rüzî kıl: *Nasip etmek.*

1. Baña **rüzî kıl** anda baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'ni Muḫammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*rüzî kıl,*]
2. K'ışidem senden eş'âr-ı ĝaribi
Bi-ḫamdillâh ki rüzî kıldı Rezzâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*rüzî kıl, -dı*]

rüz-ı mahşer: *Mahşer günü, kıyamet günü.*

1. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim qorḫu virdi **rüz-ı mahşer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [*rüz-ı mahşer,*]

rüz-ı nev: *Baharın ilk günü.*

1. Bu daḫı arzûdan öldi âḫir
Cihân her **rüz-ı nev** nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5*). [*rüz-ı nev,*]

rüz-ı nevrüz: *İlkbahar gününün aydınlığı.*

1. Yüzünden bir eşerdür **rüz-ı nevrüz**
Cemâlünden cüdâdur ḫaste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [*rüz-ı nevrüz,*]

rüz-ı tarab: *Ferah aydınlık.*

1. Ķamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña **rüz-ı tarab** döndi şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*rüz-ı tarab,*]

rüzigâr: *Rüzgar, yel.*

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen **rüzigâr**
Niçe kim memdûḫ ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [*rüzigâr,*]
2. Tefekkür eyledüm bu **rüzigârı**
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [*rüzigârı, -ı*]

S

sa'âdet: Mutluluk, bahtiyarlık.

1. Hân olaldan sen **sa'âdet** birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaht u tengî vü saçam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [sa'âdet,]
2. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı için
Velâyet tahtınıñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [sa'âdet,]
3. Şehâdet şehdini câna gıdâ vir
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146*). [sa'âdet,]
4. Cemâlündür 'ibâdet kıblegâhı
İşigündür **sa'âdet** secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122*). [sa'âdet,]
5. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119*). [sa'âdetle, -le]
6. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hâdengi düşmen içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 175*). [sa'âdetle, -le]
7. Cihân hayyâtı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kâddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [sa'âdet,]
8. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu maşşüdını virmişdi Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181*). [sa'âdet,]
9. Göç itdi ol **sa'âdetle** şitâbân
Bu kaldı anda şürîde vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [sa'âdetle, -le]
10. Sa'âdetsüz başumdan tâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmiş-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115*). [sa'âdetsüz, -süz]
11. Ki ölmekdür baña gerçi **sa'âdet**
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [sa'âdet,]
12. Sa'âdet burcı üzre mâh-ı a'zâm
'Arab iklimini tığyla nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30*). [sa'âdet,]
13. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür bu emre ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [sa'âdetdür, -dür]
14. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa'âdetde bilün ol hâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [sa'âdetde, -de]
15. Ki bulam kayd-ı 'işyândan necâtı
Çün imândan ezel virdün **sa'âdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [sa'âdet,]

sa'âdet bul: Mutluluğa erişmek.

1. Du'â vü medh okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [sa'âdet bul, -dı]

sa'âdet-mend: Mutlu bahtiyar.

1. Sa'âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27*). [sa'âdet-mend,]

sâ'at: Saat il zaman.

1. Hemân sâ'at süvar oldı vü sürdi
Olar dañı irişüp karşı turdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [sâ'at,]
2. Ciger 'işkuñ ğamından çäk u hündür
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [sâ'at,]
3. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belâ-yı 'işka şabr it niçe sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [sâ'at,]

sā'at-i şüm: Uğursuz saat.

1. Bunu virdi netice ol **sā'at-i şüm**
Ki ol iki bir birinden oldu mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [*sā'at-i şüm,]*

sa'b: Çetin, güç, zor.

1. Katı **sa'b** oldu gündün güne kârı
Özinden cezbe-i gam kıldı 'ârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*sa'b,]*

sabâ: Gün doğusundan esen hafif ve tatlı rüzgâr.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan **şabâ** toz
Nuñsetdeydi çokdan tãli'üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*şabâ,]*
2. Dehânın nergisüñ itdün tolu zer
Şabânuñ dâmenin kılduñ mu'a'ttar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*şabânuñ, -nuñ]*
3. Gehî tahta çıkar verd-i mu'tabbak
Şabâ geh tağidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [*şabâ,]*
4. Ne açmış gonce-i ra'nâların bād
Ne virmişler **şabâya** bāğda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*şabâya, -ya]*
5. Ne ser kim kesdi anı tîğ-i bürrân
Şabâ gîsüların kıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36*). [*şabâ,]*
6. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş şem'-vâr şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*şabâdan, -dan]*
7. Güzer kıla **şabâ** vaqtüñe nâğâh
Elâ iy ka'be-i cânım cemâlüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [*şabâ,]*
8. Ki döşilmez tolu meydür derünü
'Arûs oldu **şabâdan** âb-ı mevâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). [*şabâdan, -dan]*
9. Cenâbından geçemezdi **şabâda**
Sakımurdi güneşden säyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*şabâda, -da]*
10. Yola girdi gider çâpük **şabâdan**
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [*şabâdan, -dan]*

sabâ dem: Sabah vaktinin rüzgarı.

1. 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü hurrem
K'ururdi çün Mesîh anda **şabâ dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*şabâ dem,]*

sabâh: Sabah II aydınlık.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü luftuñı
Her gice tã **şabâha** dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*şabâha, -a]*
2. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olunca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*şabâh,]*
3. Karâr itmedi âteş üzre çün hâr
Şabâh olunca kıldı âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*şabâh,]*
4. Göyindürür tenin 'ışk odı ğâyet
Şabâh olunca tûrmedi vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*şabâh,]*
5. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise iy hürüs-ı dehr cânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30*). [*şabâh,]*
6. Şabâh oldu vü mîr-i şubhgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*şabâh,]*

şabâ-vâr: Rüzgar gibi.

1. Firākuñdan revān eyler gözi kan
Leb-ı cüda hürāmān ol **şabā-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [*şabā-vār,]*

sabāvy: *Gün doğusundan esen hafif ve latif rüzgar.*

1. Yürise berğden katı gider ol
Şabāvy nāka mānendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*şabāvy,]*

sabā-vı 'ışk: *Aşk rüzgarı.*

1. Ki iy viren şabā-yı 'ışka hürmen
Çararı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*şabā-yı 'ışk, -a]*

sabi: *Küçük çocuk.*

1. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şışeyi tutğil nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*şabiden, -den]*

sābir: *Ar. Sabredici, eden, sabırlı.*

1. Me'āşuñ fazla-i deryüzededen düz
Alup bir hırka-ı şad-çāke **sābir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*sābir,]*

sābit: *Yerinde duran, hareketsiz.*

1. O havlıda olan **sābit** kademler
Nişār eylediler pāyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*sābit,]*
2. Degüldür **sābit** ü yokdur şebāti
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [*sābit,]*

sābit ol: *Yerinde durmak, kımıldamamak.*

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarha ger emr eyleseñ **sābit** ola ğabrā mişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*sābit ol, -a]*

sābit-kadem kıl: *İstikrarlı, sebat eder yapmak.*

1. Reh-i taḥkīkde **sābit-kadem kıl**
Ayağ başdurma kim yola kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 7*). [*sābit-kadem kıl,]*

sabr: *Sabır, tahammül.*

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyārı
Tükenmiş **şabrı** kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*şabrı, -ı]*
2. Ne **şabrı** var ki gönli kıla ārām
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [*şabrı, -ı]*
3. Bırakdı ihtiyār u **şabrı** yek-bār
Ki rüsvā-yı zukağ oldu vü pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [*şabrı, -ı]*
4. İñende düşme ta'cıl odına var
Vişāle **şabr-ile** olğıl taleb-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [*şabr-ile, -ile]*
5. Şitābı ko ḥaḳīkat bil ki iy cān
Senüñ **şabr-ile** olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [*şabr-ile, -ile]*

6. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini **şabra** düzdi ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*şabra, -a*]
7. Bırağup pâyına **şabr** ipi kullâb
Ricâ şaçdı şitâbı nârına âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*şabr,]*
8. Tükendi **şabrı** vü gitdi qarârı
Elinde kalmadı hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*şabrı, -ı*]
9. Ne hõd gönlinde **şabr** u ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [*şabr,]*
10. Oñur anuñ işi kim **şabr-ile** işler
İñende eyleme kârũnda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*şabr-ile, -ile*]
11. K'ide **şabruñ** dil-i dildârı tahlîl
Çoruk dirlir olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*şabruñ, -uñ*]
12. Ne **şabr** u ne taħammül ne müdârâ
Yolu teşviş-i hıfz-ı zevceden pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [*şabr,]*
13. Ki **şabrum** mülkini hicr itdi ğâret
Getür cân gülistânıñuñ gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*şabrum, -um*]
14. Niçe bir saña bu **şabr** u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*şabr,]*

sabr eyle: *Sabr eylemek.*

1. Ki haтта kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âñir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [*şabr eyle, -düm*]

sabr eyle: *Sabretmek, dayanmak.*

1. Çoyup şürideligi **şabr eyle**
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*şabr eyle,]*
2. Ne çare haşrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârũñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*şabr eyle, -ye, -ler*]

sabr ile koruk halvâ olur: *Sabırla koruk helva olur.*

1. K'ide şabruñ dil-i dildârı tahlîl
Çoruk dirlir olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 25*). [*şabr ile çoruk halvâ olur, -ur*]

sabr it: *Sabr göstermek, tahammül etmek.*

1. Firâka şabr iderdi kâm u nâ-kâm
Özine cebr iderdi kâm u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [*şabr it, -er, -di*]
2. Dil ü cânna haşret cebr iderdi
Firâka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [*şabr it, -er, -di*]
3. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*şabr it, -e*]
4. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sihr ü füsũni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*şabr it, -me, -de*]
5. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belâ-yı 'ışka **şabr it** niçe sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [*şabr it,]*

sabr kıl: *Sabretmek, tahammül etmek.*

1. Cefâ katılığına şabr kılan
Mağâmın dirliğinde çabr kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [*şabr kıl, -an*]
2. Bu yolda şabr kılmağdur müdârâ
İgende kend'özünüñ kılma giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164*). [*şabr kıl, -mağ, -dur*]

sabr u karār: *Sabır ve tahammül.*

1. Yoğ-idi hasrete şabr u qarārı
Türup uydurdu bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [*şabr u qarār, -ı*]

sabr u karārı ko: *Sabır ve tahammül sınırını aşmak.*

1. Fiğân eyler kodı şabr u qarārı
İrişdi çarha âhunuñ huruşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 126*). [*şabr u qarārı ko, -dı-ı*]

sabr u mecālî tüken: *Dayanacak takati kalmamak, gücü tükenmek.*

1. Tükendi qalması şabr u mecālüm
Gel otur yanuma kim iy vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 4*). [*şabr u mecālî tüken, -di-iim*]

şabr u şekîb: *Tahammül ve sabır.*

1. Dilün yandı degüldür puhte hāmuñ
Enis ü yārdan şabr u şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 95*). [*şabr u şekîb, -i*]
2. Perî gibiydi pülādıyla beste
İdüp ol nāzenin şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*şabr ü şekîb, -i*]

sac: *Saçmak, dökmek.*

1. Açılmış kapuları āsumānuñ
Şaçılur rahmeti halka Hūdānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*şaçılur, -ıl, -ur*]
2. Gözinden kan **şaçar** ol bülbül-i zār
Bu nağme irdi geldikde şümāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [*şaçar, -ar*]
3. Uçurmuş ‘aql murğın ol kemīne
Sirişkinden yüzine **şaçdı** ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [*şaçdı, -dı*]

sac: *Saç II Sevgilinin saçı.*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firüz
Şaçıñdan bir nümünedür şeb-i kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [*şaçıñdan, -uñdan*]
2. Saçı zulmet tutağı āb-ı hayvān
Sevād-ı sünbülü sevdā-yı ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*şaçı, -ı*]
3. Saçı-veş anı kılmışdı perişān
Çü tenhā bula hargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*şaçı-veş, -ı, -veş*]
4. Saçı cān āfitābınuñ hicābı
Sarāy-ı ‘işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*şaçı, -ı*]
5. Çeh-i Mısır içre maħbūs-ı muħalled
Şaçı gāret-ger-i dīn ya‘nī Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [*şaçı, -ı*]
6. Düzetdi piş-keşler ol kıyāmet
Şaçıñdan boynına bıraktı destār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73*). [*şaçıñdan, -ı, -n, -dan*]

sac: *Dağıtmak, saçmak.*

1. Girüp meydān-ı nazma pes sır açdum
Kalem nahlınden anda mīve **şaçdum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*şaçdum, -du, -m*]

2. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup şeb
Göge kâfir **şaçmışıdi** kevkib (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*şaçmışıdi, -miş, -idi*]
3. Cihâna sözden ısrâr it güherler
Melâhat meclisine **saç** şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*saç,]*
4. Yol üzre şol kadar **saçdı** zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*saçdı, -dı*]
5. Şaçarağ gözlerinden eşk-i pür-hûn
Yine ‘azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59*). [*şaçarağ, -arağ*]
6. Giriftâr ola ağına be-nâgâh
Şaçup şayyâd hâle âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*şaçup, -up*]
7. Nemek **şaçdı** velikin yâresine
Derûnında hevâ-yı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*şaçdı, -dı*]
8. Ayağına dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden **şaçdılar** âbi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [*şaçdılar, -dılar*]
9. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [*şaçup, -up*]
10. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup her biri gözden eşk-i hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*şaçup, -up*]
11. Bu resme niçe lâ’l ü lü’lü’ **şaçdı**
Çü Zeyd itdi bu zibâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [*şaçdı, -dı*]
12. Ne assı soñra **şaçmağdan** aña âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*şaçmağdan, -mağ, -dan*]
13. Şaçalar başum üzre hağ gibi hâk
Baña gufrândan ol dem vir berâti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [*şaçalar, -a, -lar*]

sac: *Başı kaplayan kıllar.*

1. Müşgîn **şaçı** zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrin tuğağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*şaçı, -ı*]
2. Reftâr qaddi serv-i hürâmânı begenmez
Müşgîn **şaçı** zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*şaçı, -ı*]
3. Hâdimüñ gibi işigüñ süpürür **şaçı** ile
Bu durur konduğı hürşid diyü mihre lağab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*şaçı, -ı*]
4. Lebi şîrin dehâni gonca-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*şaçı, -ı*]
5. Tağıdup **şaçlarımı** sünbül-i ter
Gülistân bezmini kılmış mu‘attar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*şaçlarımı, -lar, -ı, -n, -ı*]
6. Başı **saçlu** nitekim nâfe-i müşg
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233*). [*saçlu, -lu*]
7. Gözi cādü **şaçı** ta‘vide döndi
İraqdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [*şaçı, -ı*]
8. Cemâlidür belâ-yı cân-ı merdüm
Saçı gâret-ger-i imân-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 78*). [*saçı, -ı*]
9. Külâh-ı hüdhdü-ı zibâ fesâne
Şaçına sünbülün ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*şaçına, -ı, -na*]
10. Saçı olursa ger maqsüd u kâmuñ
Nazar eyle kara zülfine lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*şaçı, -ı*]
11. Var idi şehlerinün bir kıızı hûb
Şaçı cevgan-ı müşgîn gâbgabı tøb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*şaçı, -ı*]
12. Sözi kândi lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*şaçınuñ, -ı, -nuñ*]
13. Yüzine şaldı ma‘şuk-ı şeb-i târ
Şaçından bir niğâb-ı ‘anber-âşâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [*şaçından, -ı, -(n)dan*]
14. Eger ‘arz itseler havrâ-yı ‘aynı
Saçı büyına almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*saçı, -ı*]
15. Yüzi kara idi vü **saçları** ağ
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [*saçları, -lar, -ı*]
16. Saçuñ çinine iy hürşid-ruğ bak
Hilâl-i ‘idden yeg regdür el-hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [*saçuñ, -uñ*]

17. Çün oldı 'ışk iklimine server
Başı üzre **şaçından** qodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76*). [*şaçından, -i, -(n)dan*]
18. Şaçınuñ çokluğı şol hadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında tırılmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*şaçınuñ, -i, -nuñ*]
19. Şaçından aşiyân iden tıyûra
Gıdâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*şaçından, -i, -(n)dan*]
20. Ğamuñdandur qara **şaçum** sefide
K'ogulluğundan oldum nâ-ümide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13*). [*şaçum, -um*]
21. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi her kim naħlı güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [*şaçum, -um*]
22. Süvâr olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşğîn gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*şaçı, -i*]
23. Şahârî buldı hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nâfesinden büy-i müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68*). [*şaçınuñ, -i, -nuñ*]
24. Ğulâman Hindî vü Rümî dil-efrüz
Şeb ola **şaçları** vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [*şaçları, -lar, -i*]
25. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [*şaçı, -i*]
26. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruħ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*şaçınuñ, -i, -nuñ*]
27. Baña ol dıvden görünür ebter
Gözüme ruħları vü **şaçları** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [*şaçları, -lar, -i*]
28. Yaqası hicr ilinde çâk olmuş
Şaçından aşiyân iden tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*şaçından, -i, -(n)dan*]
29. Şaçına şâh-i servüñ düzdü şâne
Bulup zînet çiçekden şâh-i eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şaçına, -i, -na*]
30. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var müşğden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*şaçında, -i, -(n)da*]
31. Kamer-ruħsâr idi vü hîzrân kad
Şaçı müşğîn idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*şaçı, -i*]
32. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [*şaçı, -i*]
33. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerün hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*şaçıdur, -i, -dur*]
34. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı **şaçların** bâğ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*şaçların, -lar, -ın*]
35. Şanasın gıtdi genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). [*şaçı, -i*]
36. Kesüp atdı **şaçın** her mâh-peyker
Gözinden aqıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*şaçın, -i(n)*]
37. Şaçımı yillere virdi semen-vâr
Kızınıñ haşret-i zülf ü ruħında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*şaçımı, -i, -n, -i*]

sac: Yassı demir çelik ürünü.

1. Niçe **sac** bölme çâk itdi ruħında
Cevânî üzre pîrâye ol 'acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [*sac,]*

sacıl: Dağılmak, yayılmak.

1. Şaçılmış idi ol hañt-ı nihânî
Sehâb-ı hâmeden dürr-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [*şaçılmış, -miş*]
2. Leb-i şîrinleri handân **saçıldı**
Seher vaqtinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [*saçıldı, -dı*]
3. Dehânından **şaçılan** âhi nârî
Başı üstüne yağdırdı şerârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*şaçılan, -an*]
4. Müşevveş hâl her lâhza sitemden
Gözünden yaş yirine qan **şaçılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [*şaçılan, -an*]

5. Deminden âteş-i sūzān **şaçılan**
Çeken eyyām-ı bed-‘ahdüñ cefāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20*). [*şaçılan, -an*]

saçlarını yol: Saçını yolmak, çekmek.

1. Yolar Mecnûnı için saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108*). [*saçlarını yol, -ar*]

sad: Yüz (sayı).

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K’âna kıymet degül **şad** genc-i Kārûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*şad,]*
2. Ruḥ-i şîn üzere olmuş kaṭre-i eşk
Ġamından **şaddur** bî-ḥwâb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*şaddur, -dur*]
3. K’irişmez gerdene **şad** ‘id ü nevrüz
Gözin açup du‘âdan soñra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*şad,]*
4. Ayaġ üzere ṭurur ḥizmetde dâyim
Alup her şâḥdan **sad** verd-i bî-ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*sad,]*

sad: Mutlu, huzurlu.

1. Ruḥ-ı zîbāsına karşı anuñ **şad**
Berî uyḥudan u yimekten âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333*). [*şad,]*
2. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden **şad** u ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [*şad,]*
3. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il **şad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*şad,]*
4. Ki vaşlından ola ol meh-veşüñ **şad**
Hemân-dem ṭutdı cân-ı Leylîyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*şad,]*
5. Ḥayâli birle mu‘tâd u ḥarîfüm
Meşakkat küllḥanında şöyleyüm **şad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*şad,]*
6. Feraḥ ġam benden ü ben ġuşşadan **şad**
Ġamuñdan ḥaste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*şad,]*

sad: 100 || Pek çok.

1. Her nefes biñ kez fiġan her lâḥza **şad** bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlün ġülsitânın bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*şad,]*
2. Bulut kuṭnında şebnemden zemâne
Nihân itmişdurur **şad** penbe dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24*). [*şad,]*
3. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bıraġur ġura **şad** Behrâm-ı Ġurı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [*şad,]*
4. Ġülistân meclisinde şâḥ-ı zanbaġ
Uyarmış cā-be-cā **şad** şem‘-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [*şad,]*
5. Vü ger ḥöd çeşmi olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi **şaduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [*şaduñ, -uñ*]
6. Ki mihrinden anuñ ‘âlemde her sū
İrişdi maġzına **şad** ‘aşıkuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*şad,]*
7. Müheyyā eyleyüp **şad** genc-i şâḥı
Ḥaber gelse diyü gözlerdi râhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55*). [*şad,]*
8. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşfında anuñ **şad** beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*şad,]*
9. Tutar **şad** cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yârı yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*şad,]*
10. Ki Leylî fi‘l-meġel bir mâh-ı nevdür
Ġamina **şad** dil-i ‘aşıġ ġirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*şad,]*

11. Ola İbn-i Selāma **şad** selāmet
Haram oldu baña ‘ahdünde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [*şad,]*
12. Vişālûñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firkatüñden cāna **şad** hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*şad,]*
13. Eliyle pāyinüñ çıkardı hārın
Bu resme gösterüp **şad** mihribānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [*şad,]*
14. Açar evc-i ferahdan çarḥ **şad** der
Bu resme olmuş idüm bende ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [*şad,]*
15. Tenine ursalar tuymazdı **şad** tır
Giderken ger yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [*şad,]*
16. Yaķar ḥādimlerüm **şad** şem‘-i kâfūr
Çi ger çarḥa çıkar ğamdan nefirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22*). [*şad,]*
17. Urursın sineñe **şad** seng-i endüh
Melāletden gözüñi ger tuta ḥwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*şad,]*
18. Güm itdi **şad** firāk-ile leb-i gūr
Dehānuñ dürcine bilsem ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*şad,]*
19. Açılmış cā-be-cā **şad** çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne kullesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42*). [*şad,]*

şad bār: *Yüz defa, yüzlerce kez.*

1. ‘Aceb şürīde-ḥāl oldum reh-i ‘ışķında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kıan gözlerüm **şad bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*şad bār,]*

şad hezārān: *Yüz binlerce.*

1. Şad hezārān bülbülü maḥzün idersin ‘ākıbet
Büse virürsin ki Ḥamdinüñ alasin cānını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*şad hezārān,]*
2. Bahādırlar için tutmaĝa mātēm
Taĝıtdı **şad hezārān** kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*şad hezārān,]*

şadā: *Ses, avaz, yankı.*

1. Şadāsı haķķı Dāvüduñ ki her ān
Demüri müm iderdı taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*şadāsı, -sı]*
2. Şadāsı cānibine fārdan ‘ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*şadāstı, -sı]*
3. Şadā tūfānı ol meydānda her sū
Tenür-ı küsdan geldi yuķaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*şadā,]*
4. Çü Nevfel çekdi ol ceyš-i girānı
Şadā vü şavtı töldurdu cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*şadā,]*
5. Yenābī‘-i bihişte döndi her cū
Güler gül kimse işitmez şadāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*şadāsın, -sı, -n]*
6. Şadāyı dehre şalmaz oldılar gūş
Tolayı alup ol şirān-ı ḥün-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*şadāyı, -y, -ı]*
7. Çıķar āhuñ şadāsı āsumāna
Bugün k’irdi zamān-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*). [*şadāsı, -sı]*
8. Fiĝān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür eṭrāfdan dürlü şadālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*şadālar, -lar]*

şadaka vir: *Fakirlere verilen para yardımı, baĝış.*

1. K’eline şadaķa vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*şadaķa vir, -e]*

şadākat: *Baĝlılık, vefa.*

1. Şudâ' oldı özine ülfet-i halk
Halâyıkdan **şadâkat** umma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*şadâkat,]*

şadâ-vı hüsn: *Güzel ses.*

1. Şadâ-yı hüsn-ile ol hâli fülful
Bırakdı günbed-i âfâka gulğul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25*). [*şadâ-yı hüsn, -ile]*

şadâ-vı kūs-ı şeh: *Padişahın davul sesi.*

1. Sadâ-yı kūs-ı şehden nâle-i ra'd
Cihânda işidilmez oldı min-ba'd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 155*). [*sadâ-yı kūs-ı şeh, -den]*

şad-cüy: *Yüz nehir.*

1. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldı ol şahrâda **şad-cüy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [*şad-cüy,]*

şâde: *Gösterişsiz, saf.*

1. Mükehhâl gözleri fettân u mevzûn
Nitekim **şâde** kâğıd üzre ma'cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86*). [*şâde,]*
2. Çemende nev-cevânlar gibi **şâde**
İdüp öz kışşalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [*şâde,]*

şâde-dil: *Far. Yüreği temiz, saf.*

1. Ne bilsün çarh için **şâde-dil** idi
Ne gönünde var-idi gam ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [*şâde-dil,]*

şadef: *İnci kabuğu.*

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toğurdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*şadef,]*
2. İki gevher idiler bir **şadefden**
İki ahter yahüd burc-ı şerefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [*şadefden, -den]*
3. Umaram k'ol emir-i 'âlem-ârây
Şadef güşında ol dürr vire cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*şadef,]*
4. Olup ebr-i murâdı kaçre-perver
Şadef dürcine işâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [*şadef,]*
5. Dağı yokdur **şadef** birle aña kâr
Bunı didi vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [*şadef,]*
6. Zamâne lertzeye bıraktı tebden
Beli tâ kim **şadef** gibi бүkildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [*şadef,]*
7. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki bir cins harfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [*şadefdür, -dür]*
8. Şadefden çekdi dür kendin kenâre
Çevirdi gerdeninden turesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*şadefden, -den]*
9. Şadef gibi dehân açmış turur hâk
Çü tâbüt-ı nigâr-ı mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*şadef,]*
10. Şadef gibi kim andan dür gevher
Yile vermiş güli vü hârı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [*şadef,]*
11. Muşaffa bir **şadefdür** pâk u eblağ
Terahhüm idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [*şadefdür, -dür]*

sad-halka-i zer: Altın sarısı yüz halka.

1. Tağup bir çenbere **şad-ḥalka-i zer**
Mehûnı gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*şad-ḥalka-i zer,]*

sad-hezârân: Yüz binlerce II pek çok.

1. Keminden ğamze-ile ol yüzi mâh
Delerdi **şad-hezârân** sine her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*şad-hezârân,]*

sa'd-i ahter: Yıldızı talihli, kutlu.

1. Raķibûn şüretine karşı dîvâr
Niķâb-ı kabrden iy **sa'd-i ahter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [*sa'd-i ahter,]*

şâdık: Gerçek dost; âşık.

1. Cihân 'âşıklarınıñ ercümendi
Zamân **şâdıklarınıñ** ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [*şâdıklarınıñ, -lar, -ı, -nuñ]*
2. Tarîk-ı 'ışkda **şâdıklar** idi
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24*). [*şâdıklar, -lar]*
3. Ki bârik ola sözümlü saña ḥânım
Yoluñda **şâdıķum** virmekde cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9*). [*şâdıķum, -um]*
4. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ 'ışkunda key **şâdıķlık** itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*şâdıķlık, -lık]*

şâdık: Doğru, hakikatli, sadakatli, dürüst.

1. Didî dilden ki bu söz dise **şâdıķ**
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı ḥâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [*şâdıķ,]*
2. İdinüp kızbi ḥö **şâdıķ** geçinme
Riyâdan ola çün bir 'ışk ḥâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*şâdıķ,]*

şâdıķ ol: Sadakatli, dürüst olmak.

1. Eger elden geleydi 'âşık olmak
Reh-i 'ışk içre böyle şâdıķ olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8*). [*şâdıķ ol, -mak]*
2. Çü bunlar birbirine 'âşık oldu
Bu kavluñ biri lâ-büd şâdıķ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*şâdıķ ol, -dı]*

şâdır: Çıkan, meydana gelen.

1. K'ola **şâdır** bu fi'l-i piç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [*şâdır,]*

şâdır ol: Ortaya çıkmak, meydana gelmek, zuhur etmek.

1. Karışdı dem-be-dem ḥâline bir ḥâl
Özinden şâdır oldu nev nev ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*şâdır ol, -dı]*

sadr: *Makam.*

1. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķābil **şadrına** ol çār taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*şadrına, -i, -n, -a*]
2. Alup ĥargāhına girdi şalıñı
Oturdup **şadra** i'zāz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [*şadra, -a*]

sadr: *Göğüs.*

1. Mekān olur oķa geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh **şadri** menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [*şadri,]*
2. Gözini toz göğüñ püşide kıldı
Yirüñ **şadrın** çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46*). [*şadrın, -i, -n*]
3. Süñüler sineler sökmekde çälāk
Dilirān **şadrını** tır itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [*şadrını, -i, -n, -i*]
4. Gehī **şadrına** çekdi ĥāk-i pākin
Ol evvelden de ĥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [*şadrına, -i, -n, -a*]
5. Ki tā yir vire **şadrında** aña ĥāk
Yire ol āb-ı ĥayvān virdi cāñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*şadrında, -ın, -da*]

şadr-ı vahdet: *Birlik makamı.*

1. K'olasın şadr-ı vahdetde ķabā-püş
Visāl āyinesinden Ĥamdiyā ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*şadr-ı vahdet, -de*]

şaf: *Saf, sıra; yer, mevkî.*

1. Pür eyledi melā'ik çarĥı **şafdan**
Felek sükkāñı ĥayrān her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*şafdan, -dan*]

şaf çek: *Dizilmek.*

1. Ĥavālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan ĥavf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*şaf çek, -miş*]

şaf çek: *Sıra sıra dizilmek.*

1. Çeküben şaflar itdiler kıyāmı
Resüle virdiler cümle selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113*). [*şaf çek, -lar-üben*]
2. Anuñ eṭrāfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıķda şan sultāñlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [*şaf çek, -miş, -di*]
3. Pes ü püşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rübah-ı çälāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [*şaf çek, -miş, -di*]

şafā: *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.*

1. Şafā nūrında ĥarķ idüp bu cāñı
Ebed ĥamrından eytle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [*şafā,]*
2. 'Arab şāhı firāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî **şafādan** bāzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [*şafādan, -dan*]
3. Özi meşğül rüm içre **şafāya**
Düşüpdür heybeti Çin ü Ĥitāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125*). [*şafāya, -y, -a*]

4. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [şafâ,]
5. Niyâz u nâz ile ol gice türdi
Refîkînden **şafâ** vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [şafâ,]
6. Ne mâye k'âña virürdi gidâdan
Pür iderdi derûnını **şafâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [şafâdan, -dan]
7. Kelâmin itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur hayrân u bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [şafâsından, -sı, -n, -dan]
8. Nevâ-yı berbať u çeng irdi çarĥa
Ki tâ çarĥ ol **şafâdan** girdi çarĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [şafâdan, -dan]
9. Kimûñ güşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [şafâsından, -sın, -dan]
10. K'özün bir dem cüdâ kıla **şafâdan**
Degül vaqıf ki naĥl-i rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [şafâdan, -dan]
11. Üküş ta'zîmile kondurdılar hem
Dil-i Leylî **şafâdan** şâd u ĥurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [şafâdan, -dan]
12. Şafâdan 'andelîb-i ĥüb-âvâz
Şan oldı rûĥ-ı tûtîsine dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 21*). [şafâdan, -dan]
13. Şafâdan vardılar nâz-ıla ĥ'wâbe
Ki mey bunları virmişdi ĥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [şafâdan, -dan]
14. Çü degdi bu ĥaber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78*). [şafâdan, -dan]
15. Ġiriv ü nâle-i kûs irdi çarĥa
Bahadırlar **şafâdan** girdi çarĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14*). [şafâdan, -dan]
16. Başum kať' olduĥı câna **şafâdur**
Ki bi-ferr olsa bir şem'un liķâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64*). [şafâdur, -dur]
17. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevķ-i dilber ĥâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [şafâdan, -dan]
18. Giderdi 'aklı miskînün **şafâdan**
Bu ĥâl üzre geçerdı 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [şafâdan, -dan]
19. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murĥuñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [şafâ,]
20. Şafâ ĥuflına cânı buldı miftâĥ
Ne ĥať kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [şafâ,]
21. Şafâdan çarĥa girdi hem-çü gerdün
Düşüp pâ-yı resül-i yâre âĥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [şafâdan, -dan]
22. Şafâ Mısrında cüy-ı Nîle benzer
Ĥabîbümden gelür nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [şafâ,]
23. Ki bula şems-i tâbından ferâĥı
Şafâdan merĥabâya nâĥunun yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [şafâdan, -dan]
24. Dilüñ zevķi-durur cânuñ **şafâsı**
Gerekmez âdemî bu demde ĥâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12*). [şafâsı, -sı]
25. Şafâdan oldı key ĥöş-ĥâl Mecnûn
Didi ĥöş geldüñ ü şâdî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [şafâdan, -dan]
26. Tene renc ü **şafâ** perĥîz iledür
Hem anuñla bulur râĥat ĥebâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [şafâ,]
27. Ki derdi artup eksildi **şafâsı**
Yüzünüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [şafâsı, -sı]
28. Cihâni âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15*). [şafâdan, -dan]
29. Şafâsın virdi âña 'üd u 'abîrûñ
Ġazeller okuyarak ĥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [şafâsın, -sın]
30. Uyudılar **şafâdan** tâ kıyâmet
Çü dünyâda bir itmişler idi 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [şafâdan, -dan]
31. Fiĥân eyler **şafâdan** bülbül-i mest
Gelür eťrâfdan dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [şafâdan, -dan]
32. Velîkin 'ışķdan olsa **şafâdur**
Niçeler 'ışķdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [şafâdur, -dur]

safâ: Saflık, berraklık.

1. Şafâ vaktında Âdem şafvetiçün
Süleymân-ı nebîniñ şevketiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [*şafâ,]*
2. Şafâ mir'âtıdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [*şafâ,]*

safâ vir: Gönül rahatlığı, dirlik vermek.

1. Şafâ vir câna şubhuñ şöhetinden
Bu resme yalvarup Hallâka hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*şafâ vir,]*
2. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52*). [*şafâ vir, -di]*
3. Cihân bustânınuñ ferhunde servi
Sözünden sâmi'-i nazma **şafâ vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3*). [*şafâ vir,]*

safâ vü 'işret: Zevk ve eğlence.

1. Bu resm-ile üç ay miqdârı bunlar
Şafâ vü 'işret itdiler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190*). [*şafâ vü 'işret,]*

safâlar sür: Eğlenmek, üzüntü ve kederden uzak olmak.

1. Şafâlar sürdi anuñ ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi şöhetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77*). [*şafâlar sür, -di]*

safâlar vir: Mutluluklar vermek.

1. Ki cân-ı 'ârife virür şafâlar
Kurılmış anda bir gül sâyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [*şafâlar vir, -ür]*

safâ-vı 'ısk: Aşkın mutluluğu.

1. Sivâ-yı 'ışkdan bî-derd ü pâkem
Şafâ-yı 'ışkdan şafî vücüdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [*şafâ-yı 'ışk, -dan]*

safha: Sayfa, levha.

1. Yazılmış **şafhasına** pîç-der-pîç
Şu sözler kim begenmez 'aql anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61*). [*şafhasına, -st, -n, -a]*

sâfi: Duru, temiz.

1. Şu resmîdi lâtif ol âb-ı sâfi
Ki âb-ı zindegânîdendi **sâfi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20*). [*şâfî,]*
2. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ **sâfi** bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*şâfî,]*
3. Görinür şüşe-i yah gibi **sâfi**
Halîl-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [*şâfî,]*

4. Sivā-yı ‘ışkıdan bî-derd ü pākem
Şafā-yı ‘ışkıdan **şafî** vücüdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [*şafî,]*
5. Urupdur terkimi kavm u qarâbet
Dilüm **şafî-durur** bî-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [*şafî-durur, -durur]*

şafvet: *Saflık, arılık.*

1. Şafâ vaktında Âdem **şafvetiçün**
Süleymân-ı nebîniñ şevketiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [*şafvetiçün, -içün]*
2. Bu bir kaç loķmanuñ yoķdur ziyānı
Bular ger cū‘dan **şafvet** tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*şafvet,]*

şağ ol: *Yaşamak, hayat sürmek.*

1. Geçinmek yeg beyâbānlarda ma‘şüm
Diler misin ki bunda şağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [*şağ ol, -am]*

şağ u sol: *Sağ ve sol || Her taraf.*

1. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni her çetri nāğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [*şağ u sol, -ın, -ı]*

sāğar: *Kadeh, içki bardağı.*

1. Kāmerden hāleye bu çarḥ-ı aḥḍar
Süd ile sākî-veş toldurdi **şāğar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*şāğar,]*
2. Ne **şāğar** kim şunardı ol yegāne
Virürdi ‘ömr-i bākîden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [*şāğar,]*
3. Şarābıla ḥabābuñ **şağarı** pür
‘Aceb görsen bu cām-ı ser-nigünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52*). [*şağarı, -ı]*
4. Gücüm yitmez ki sunam **sāğara** dest
Çeküp ol lāḥza bir heybetlü āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*sāğara, -a]*
5. Cefāsından ḥabîbün olma dil-teng
Taḥammül **sāğarından** bāde kıl nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*sāğarından, -ı, -n, -dan]*

sāğar-ı sākî: *Saki kadehi.*

1. El urdı **sāğar-ı sākî** perî-nāz
Kopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [*sāğar-ı sākî,]*

şağıl: *Koyun vb. hayvanların göğüslerinden sütün çıkmasını sağlamak.*

1. Şağılup bitdi dil ‘aynınuñ ābı
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*şağılup, -up]*

şaḥārî: *Sahralar, çöller.*

1. Şaḥārî buldı hem-çün ‘arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nāfesinden büy-ı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*şaḥārî,]*

2. Çeken tağ u **şahārīde** sürüdü
Ucından ben muqayyed cānuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [*şahārīde, -de*]
3. Şahārī oldı şan-kim cāy-ı maşşer
Harāretten göyindi verd-i hamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*şahārī,]*
4. Kıyāmet deştine döndi **şahārī**
Harāret virdi kūha zaḥmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*şahārī,]*
5. Yatur maḥmūr yir yir tāk-ı engūr
Şahārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [*şahārīde, -de*]

şahbā: Şarap, kadeh.

1. Helāl olur şehā cennetde **şahbā**
Elünden ger çekem deryāyı sākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*şahbā,]*

şahbān: Cahiliye döneminde doğdu. 94/712-713 yılında vefat etti. Hitabeti, fesahat ve belagatiyle meşhur oldu.

1. Ger emlah sözünü işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi **Şahbān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*şahbān,]*

şahfe-i zibā: Güzel sayfa.

1. Çeken bu şahfe-i zibāya tuğrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1*). [*şahfe-i zibā, -ya*]

şahī: Cömert, eli açık.

1. Şahī idi şu resme ol mükerrem
Ki cüdündan idi şermende Hātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [*şahī,]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamānda
Şahī vü kāmīl ü şahīb-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*şahī,]*
3. K'aña divānelik virmiş ḥalāşı
Hüner-mend **şahī** vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [*şahī,]*
4. Ne çāre yok elümde ihtiyārüm
Bulunmasa **şahīnuñ** nānı ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*şahīnuñ, -nuñ*]

şahīb: Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan; herhangi bir niteliği olan kimse.

1. Maḥabbet deştinüñ **şahīb-ķarārı**
Şikār-ı 'ışk olan cān-ı figārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [*şahīb-ķarārı, -ķarar, -ı*]
2. Gehī jengārı gāhī āsumānī
Maḥabbet deştinüñ **şahīb-ķarārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [*şahīb-ķarārı, -ķarar, -ı*]

şahīb-'akl: Akıl sahibi.

1. Ki **şahīb-'akl** üzredür müdāre
Benüm gönüm kim 'ışk gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14*). [*şahīb-'akl,]*

şahīb-burāk: Burak'ın sahibi.

1. İrişdiyse ger İsmā'ile ķurbān
Seni şahīb Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [*şahīb-burāk,]*

şāhib-efser: *Tac sahibi.*

1. Melik-zāde vü **şāhib-efser** idi
Ebā ‘an ced emīr-i server idi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [*şāhib-efser,]*

şāhib-ferāset: *Feraset, anlayışlılık sahibi.*

1. Muqarrer bildi her **şāhib-ferāset**
K’iriser ‘ışqdan aña felāket (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 339*). [*şāhib-ferāset,]*

şāhib-hüner: *Hüner sahibi, maharetli.*

1. Zebūna raḥmdur **şāhib-hünerlik**
Daḥı tāze-durur baq yüzlerine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*şāhib-hünerlik, -lik]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamānda
Saḥī vü kāmīl ü **şāhib-hüner** merd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*şāhib-hüner,]*

şāhib-i vecd: *Muhabbet sahibi.*

1. Kerem-kānī vü **şāhib-i vecd** tevbe
Beni bu derdde qoma giriftār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [*şāhib-i vecd,]*

şāhib-iqbāl: *İkbal sahibi.*

1. Çü Nīl ü baḥrdur ol **şāhib-iqbāl**
Velikin Nīl-i sākin baḥr-ı seyyāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*şāhib-iqbāl,]*
2. Bakaraq oğlına ol **şāhib-iqbāl**
Be-nāgeh yādına dūşdı ol abdāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [*şāhib-iqbāl,]*

şāhib-‘imāme: *Önderlerin imamı.*

1. Getürdi ḥalka ol **şāhib-‘imāme**
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [*şāhib-‘imāme,]*

şāhib-kadr: *Değer sahibi.*

1. Atañdur tüt ki **şāhib-kadr** u fāzıl
Saña fazlından atañuñ ne ḥāşıl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*şāhib-kadr,]*

şāhib-kelām: *Söz sahibi.*

1. Bürehne-ser yürür **şāhib-kelāmum**
Ḥarīdār-ı belā vü cān-fürüşem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [*şāhib-kelāmum, -um]*

şāhib-kurān: *F. Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdar.*

1. Mu‘in olsun Ḥaḳ ol şāh-ı cihāna
Cihān ḥāş olsun ol **şāhib-kurāna** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [*şāhib-kurāna, -a]*

sahib-leşker ol: Ordu sahibi olmak.

1. Sikender-vār şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 104). [şahib-leşker ol, -duñ]

sâhib-ruṭab: Hurma sahibi.

1. Huzûruñdan beni red itme zinhâr
Ki lâyıķ olmaya **şâhib-ruṭabdan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5). [şâhib-ruṭabdan, -dan]

sâhib-serîr: Tahtın, makamın sahibi.

1. Serîr-i kulle-i Necdûn emîri
Fenâ vâdîsinüñ **şâhib-serîri** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6). [şâhib-serîri, -i]
2. Fenâ vâdîsinüñ **şâhib-serîri**
Cihân içinde bulmayan vaṭangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8). [şâhib-serîri, -i]

sâhib-tarîkat: Tarikat sahibi, şeyh, pir, mürşit.

1. Senüñ her sözuñ iy **şâhib-tarîkat**
Bañadur bilürem pend ü naşîhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25). [şâhib-tarîkat,]

sâhib-tîğ: Kılıç sahibi.

1. ‘Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmî **şâhib-tîğdür** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73). [şâhib-tîğdür, -dür]

sâhibü’r-risâlet: Risalet sahibi.

1. Yâ **şâhibü’r-risâlet** yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3). [şâhibü’r-risâlet,]

sâhib-vakâr ol: Vakâr sahibi, ağırbaşlı olmak.

1. Çün âdem oğlısın âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı **şâhib-vakâr ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154). [şâhib-vakâr ol,]

şahîh: Doğru, doğrusu.

1. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122). [şahîh,]

şahn: Avlu, orta, merkez.

1. Çemen **şahnı** be-ğâyet hurrem idi
Dehâni goncenüñ pür şebnem idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35). [şahnı, -ı]

2. Turur nergis çemen **şahnında** bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h̄wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [*şahnında, -i, -n, -da*]
3. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
'Anâ şahrâsinuñ **şahnında** kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*şahnında, -i, -n, -da*]
4. Çemen **şahnını** kıldı bir tabâk gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldı hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*şahnını, -i, -nı*]
5. Çemen **şahnı** anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldı sevk-i hâne mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [*şahnı, -i*]
6. Kî bulunmaz şu'â'ına anuñ had
Bitüp **şahnında** envâ'-ı dirâhtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*şahnında, -i, -n, -da*]
7. Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [*şahn, -dan, -da*]

şahn-ı ğabrâ: Yeryüzü meydanı.

1. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş şem'-vâr **şahn-ı ğabrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27*). [*şahn-ı ğabrâ,]*

şahn-ı gülistân-ı bihişt: Cennet bahçesinin merkezi.

1. Anı şahn-ı gülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laţîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 26*). [*şahn-ı gülistân-ı bihişt, -e*]

şahn-ı gülzâr: Gülbahçesi alanı.

1. Hevâ-yı hõşdan olmuş **şahn-ı gülzâr**
Mişâl-ı deşt-i Çin şahrâ-yı Tâtâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [*şahn-ı gülzâr,]*

sahrâ: Çöl, kır, ova.

1. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte **şahrâyı** vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*şahrâyı, -y, -ı*]
2. Kî iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsün u nazm **şahrâsında** nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*şahrâsında, -sı, -n, -da*]
3. Turur hargehleri **şahrâda** her sū
Çü dağ-ı lâlâ dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*şahrâda, -da*]
4. Bilenler dirdi kim ol mäh-ı ferruḥ
Fülân **şahrâda** olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [*şahrâda, -da*]
5. Ya **şahrânuñ** durur çeşm-i ümîdi
Kî bulmuş muntazırılıktan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*şahrânuñ, -nuñ*]
6. Bu **şahrâda** saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [*şahrâda, -da*]
7. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün **şahrâya** tutdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [*şahrâya, -y, -a*]
8. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
'Anâ **şahrâsinuñ** şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*şahrâsinuñ, -sinuñ*]
9. Varup sızduğı yirleri aradı
Kamu tağı vü **şahrâyı** taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*şahrâyı, -y, -ı*]
10. Pür olmuş gördi **şahrâ** tîğ ü hançer
Cihânı kabzamış emvâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*şahrâ,]*
11. Kılıçlar yürüdi vü kopdı gavğâ
Pür oldı küşteden püşteyle **şahrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*şahrâ,]*
12. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O **şahrâda** meger kim âb-ı hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [*şahrâda, -da*]

13. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldu ol **şahrâda** şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [*şahrâda, -da*]
14. O **şahrânuñ** ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [*şahrânuñ, -nuñ*]
15. K'elümden şaydumı **şahrâya** şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şahrâya, -y, -a*]
16. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider **şahrâ** yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [*şahrâ,]*
17. 'Arab **şahrâsına** mülk-i Hıtâdan
Dağı tenleri beñzer sim-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [*şahrâsına, -sı, -n, -a*]
18. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir **şahrâya** key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*şahrâya, -y, -a*]
19. Gider bilmez yolu **şahrâ** mı ya küh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*şahrâ,]*
20. Gider düşdi yine **şahrâya** çün bād
Dir idi Hâk ne kaldıysa muğadder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [*şahrâya, -y, -a*]
21. Görüp **şahrâda** bir 'âlî dirañtı
Oturdı sāyesinde bu dirañtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [*şahrâda, -da*]
22. Çağurur 'aklı gibi cânı ya Hû
Yıkılır bir zamān **şahrâ** yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [*şahrâ,]*
23. Ğarīb ü bi-kes ü dil-riş ü bīmār
Belā **şahrâsınıñ** peyk-i revāni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3*). [*şahrâsınıñ, -sı, -nuñ*]
24. Gehī **şahrâ** vü gāhī mişedeyken
İrağdan gördi bir üştür-süvārī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [*şahrâ,]*
25. Gezerdi k'ide **şahrâda** şikārī
Tıruurđı külle-i Necd üzere Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [*şahrâda, -da*]
26. Şu resme eyledi bu kıssayı fāş
Ki ol **şahrâ** bisāt ü küh bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*şahrâ,]*
27. Kırar her lāhza bir **şahrâda** meclis
Kaçankim cū'dan ireydi hālat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [*şahrâda, -da*]
28. Velikin bunlar-ile oldu yek-sān
Ne deñlü var ise **şahrâda** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41*). [*şahrâda, -da*]
29. Tıyulursam n'ola hālüm dimezsın
Gehī **şahrâdasın** gāhī cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31*). [*şahrâdasın, -da, -sın*]
30. Vühüşuñ şöhetü yegdür mu'ayyen
Ev ü **şahrâ** baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*şahrâ,]*
31. Gözetdi ol deli kendü kılavın
Yürüyüverdi ol **şahrâ** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [*şahrâ,]*
32. Fiğān idüp başına hāk koydı
Tār oldu başına **şahrâ** vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*şahrâ,]*
33. Yeşil giydürdi **şahrâya** çemenler
Şecerler bāğda çün yār-ı hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [*şahrâya, -y, -a*]
34. Kōdı güzār ü **şahrâya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [*şahrâya, -y, -a*]
35. Tolanuñ küh eger **şahrâ** cihānı
Melāmet hücresin ma'mūr kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [*şahrâ,]*
36. Çıkup **şahrâya** tutardı yüzini
Kıladı şol kadar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44*). [*şahrâya, -y, -a*]
37. Zārüri fūrķate düşdi bahāne
Vedā' idüp o **şahrâ** serverine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [*şahrâ,]*
38. Gider **şahrâda** çün deryāda keşti
Revān çün āsiyāb-ı cüst-i gerdān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*şahrâda, -da*]
39. Anı ābād kılmaz müşt-ile gil
Yağa bir hırmeni **şahrâda** çün tāb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*şahrâda, -da*]
40. Tağıldı küh vü **şahrâya** nā-kām
Yine Necde revān oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*şahrâya, -y, -a*]

şahrâ-nişīn ol: Çölde oturan.

1. Ko zindān küşesin **şahrâ-nişīn ol**
Bu hākī āşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*şahrâ-nişīn ol,]*

sahrāva dūs: Çöle düşmek.

1. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine sahrāya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*sahrāya düş, -di*]
2. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine sahrāya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*sahrāya düş, -di*]
3. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine sahrāya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*sahrāya düş, -di*]

sahrā-vı bathā: Mekke çölü.

1. Hārīm-i hürmetüñ sahrā-yı Bathā
Yoluñ ferrāşidur nefh-i Mesihā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 67*). [*sahrā-yı bathā,]*

sahrā-vı gülzār: Gül bahçesi kırları.

1. Bitüp ol gülsitānda dürlü ezhār
Koçar nāfe gibi sahrā-yı gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [*sahrā-yı gülzār,]*

sahrā-vı hoten: Hoten Çölü.

1. Geçivirdiler ol zibā çemenden
Gelürler gibi sahrā-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66*). [*sahrā-yı hoten, -den*]

sahrā-vı 'irfān: Marifet çölü.

1. Kelāmüñdür dür-i deryā-yı 'irfān
Maķāmuñdür senüñ sahrā-yı 'irfān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4*). [*sahrā-yı 'irfān,]*

sahrā-vı kanā'at: Yetinme çölü.

1. Zirā'atgāhı sahrā-yı kanā'at
Vuzūsi ābi ile eyler zirā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 29*). [*sahrā-yı kanā'at,]*

sahrā-vı tātār: Tatar çölleri.

1. Hevā-yı hōşdan olmuş şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i Çin sahrā-yı Tātār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 72*). [*sahrā-yı tātār,]*

saht: Katı, sert.

1. Ki şoñra virmeye haclet aña 'ār
Eger süst ü eger saht ola bir yāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [*saht,]*
2. Vü ger saht ise 'aczüñden hacālet
Dilerseñ k'ola kufl açmak saña hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10*). [*saht,]*

sā'id: Kutlu, uğurlu.

1. Bulup pes bir rasül ol sā'idi sim
Hezārān şive ile kıldı ta'līm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [*sā'idi, -i*]

sa'îd-i sermed: *Ebedi saadet.*

1. Hüseyn ol kim sa'îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânkâh-ı Ahmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [*sa'îd-i sermed, -î, -dür*]

sâ'il: *Sual eden, soran; dilenci.*

1. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*sâ'il,]*

sakam: *Hastalık.*

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt u tengî vü **sağam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*sağam,]*

şakâmet: *Bozukluk, noksanlık.*

1. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Şakâmet bâdı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21*). [*şakâmet,]*

şakf: *Dam, çatı, tavan. Asuman, gökyüzü.*

1. O düzdi **şakfını** bu bârgâhuñ
O yazdı nağşını bu kârgâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11*). [*şakfını, -i, -n, -i*]
2. Cemâl-i 'aksi kudsîyân-ı 'arşuñ
Münîr itmişdi **şakfını** bu ferşüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [*şakfını, -i, -nı*]
3. Cihânuñ **şakfı** adı âsumândur
İçinde anuñ bir eski säye-bândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67*). [*şakfı, -i*]
4. Turur **şakfında** anuñ ol mîh-i zer-kâr
Mişâl-i âfitâb-ı çarh-ı devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [*şakfında, -i, -n, -da*]
5. Ki **şakfına** kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [*şakfına, -i, -na*]
6. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök **şakfına** bir şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [*şakfına, -i, -na*]
7. Felek **şakfına** kimdür k'ire bile
Alup cānını kande kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [*şakfına, -i, -na*]
8. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek **şakfına** bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5*). [*şakfına, -i, -n, -a*]

şakf ol: *Çat olmak.*

1. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarh ol tāk şakf olmuş-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*şakf ol, -muş, -durur*]

şakf-ı semâ: *Gök kubbe.*

1. Ki hükmüñdür kazâ levhine rākım
Münağçaş eyleyen şakf-ı semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 3*). [*şakf-ı semâ, -yı*]

sākî: *Kadeh, içki sunan.*

1. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü **sākī** sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*sākī,]*
2. Olup ma'şük-ı şevküm rû-güşāde
Murādum **sākisi** virmişdi bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [*sākisi, -si]*
3. Perî ruh **sākiler** dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bāde hāşş u 'āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*sākiler, -ler]*
4. 'Ayān eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çun dökdi kanın **sākī** dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*sākī,]*
5. Kirişmeyle aralık yirde **sākī**
İder bezm ehline 'arz anda şākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*sākī,]*
6. Kirişmeyle aralık yirde sākī
İder bezm ehline 'arz anda **şākī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*şākī,]*
7. Meger **sākī** katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğarķ oldu 'araķda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*sākī,]*

sākī: 1. Kadeh, içki sunan. 2. Su veren, su dağıtan (sevgili).

1. Helāl olur şehā cennetde şahbā
Elünden ger çekem deryāyı **sākī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [*sākī,]*

sāk-i 'arūs-i 'arş: Gökyüzü gelininin baldırı.

1. Hilāl-i 'iddin lutfiyla her sāl
Virür sāk-i 'arūs-i 'arşa ħalĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*sāk-i 'arūs-i 'arş, -a]*

sāk-ı sîmîn: Gümüş renkli baldır II Beyaz bacak.

1. Büt-i müşġin-külāh u 'anberîn-ĥāl
Meh-i nev sāk-ı sîmînine ħalĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*sāk-ı sîmîn, -ine]*

sakin: Sessiz, huzurlu.

1. K'ola vaşluñla **sakin** bu dil-i zār
Çevirürsiñ bugün benden 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [*sakin,]*
2. Ğam-ı müze nedendür dilde **sakin**
Çün üzdi 'ışķ zürü 'aķlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52*). [*sakin,]*

sakin: Korumak, gözetmek, esirgemek.

1. Cenābından geçemezdi şabāda
Sakınurdu güneşden sāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [*sakınurdu, -(u)r, -dı]*

sakin: "Dikkat et, dikkatli ol" anlamında uyarı sözü.

1. Dağı şol kāk kim gördün füsündür
Şakin fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16*). [*şakin,]*
2. Pür āġüdür derün-ı mive-i dehr
Şakin aldar tapuñı şive-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*şakin,]*
3. İġen tufeylken olma lā'übālî
Eġilmesün **şakin** ħaddüñ nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*şakin,]*
4. Elünden kim yabāne düşse bir kāk
Şakin k'ayaġuña batmaya nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130*). [*şakin,]*

5. Ki iy sürme olan tozu gözüme
Melül olma **şakın** toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*şakın,]*
6. Şakın k'irmeye bād-ı ğamdan âfet
Nesîm-i şubhla irsâl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*şakın,]*
7. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*şakın,]*
8. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [*şakın,]*
9. Hâkikat finetüñde yokdur idrâk
Ĝurür idüp **şakın** naqd-i hayâta (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*şakın,]*
10. Şakın kim vâm-l'âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise deynüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [*şakın,]*

şakın-: Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

1. Girîbânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin çekmeye **şakınup** anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [*şakınup, -up]*

sâkin it: Dindirmek.

1. İkininüñ de odın sâkin itdi
Gelüp 'ışık âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [*sâkin it, -di]*

sâkin ol: Yatışmak, durulmak, rahat olmak.

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi ğuş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [*sâkin ol, -dı]*
2. Kara giydi vü kıldı nâle vü âh
Ger oldı gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [*sâkin ol, -dı]*

sâkin-i künc-i zârüret: Sıkıntı köşesinin ikamet edeni.

1. Elâ iy **sâkin-i künc-i zârüret** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [*sâkin-i künc-i zârüret,]*

sâkî-veş: Saki gibi.

1. Kamerden hâleye bu çarh-ı aħdar
Süd ile **sâkî-veş** toldurdu şâĝar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*sâkî-veş,]*

şakkâ: Su taşıyan.

1. Gözi **şakka** olan müjĝanı ferrâş
Cebîni yârî eşiginde naqqâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [*şakka,]*
2. Hârîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi **şakkâ** olan müjĝanı ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [*şakkâ,]*

sal: Yollamak, göndermek, salmak.

1. Sala ger sāyesini āfitāba
Ol ateş çeşmesin ĝarĝ ide āba (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*sala, -a]*
2. Ne iklime **salarsa** emr-i taqdîr
Rikāb-ı devleti olur cihāngîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [*salarsa, -ar, -sa]*

3. Yüce bir kaşır **salmış** anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*salmış, -miş*]
4. Yine tütüdi diyâr-ı ‘aqla râhı
‘İnân-ı şabrına **şaldı** nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*şaldı, -dı*]
5. Yüzine **şaldı** ma‘şûk-ı şeb-i târ
Şaçından bir niķâb-ı ‘anber-âğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5*). [*şaldı, -dı*]
6. Benüm bu işde yoķdur ihtiyârum
Zarûrî ‘ışka **saldı** rûzgârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*saldı, -dı*]
7. Pes ortaya miyâncılar **şalup** tiz
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [*şalup, -up*]
8. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm idüp **şalma** ayaķdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*şalma, -ma*]
9. Kılarven itlerine tu‘me şâhuñ
Şalup atuñ ayağına vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [*şalup, -up*]
10. K’elümden şaydumı şahrâya **şalduñ**
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şalduñ, -du, -ñ*]
11. Elinden ide mi hîç şaydım âzâd
Şalarsañ rahım idüp şayd üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*şalarsañ, -ar, -sa, -n*]
12. Salınmış gördi bir dâm ol ovaya
Giriftâr olmuş ol dâma bir âhü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [*salınmış, -ın, -mış*]
13. Ki hâr u tiğdür verd ü giyâhı
Ne lâzım kend’özünü rence **şalmaķ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*şalmaķ, -maķ*]
14. Kılâbuñ sofrasına **şaldı** kendi
Nevâht ü rıķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*şaldı, -dı*]
15. Şalup itler önüne kıldılar terk
Pes evvel ol kılâb-ı âhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*şalup, -up*]
16. Bu segden yaña da **sal** üstüñ ‘anı
Saña iy hâlî Hindü Haķķ tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*sal,]*
17. Bozılmadı yirindedür dürtüst ol
Beni bu kayda **şaldı** ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [*şaldı, -dı*]
18. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger kayda **şaldı** ben zebünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [*şaldı, -dı*]
19. Şuda her biri ‘aksin kıldı izhâr
Benefşe **şaldı** yir yir nať-ı sincâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49*). [*şaldı, -dı*]
20. Hümâ **şalmaz** ser-i bed-bahta sâye
Bu ğamdan ol şikeste âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [*şalmaz, -maz*]
21. Şadâyı dehre **şalmaz** oldılar gûş
Tolayu alup ol şîrân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*şalmaz, -maz*]
22. Şalan hayret deñizine sefine
Ĝam-ı ‘ışķum belâsinuñ hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*şalan, -an*]
23. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyâ gül nişe **şalduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*şalduñ, -du, -ñ*]
24. Aradan taşra **şalsañ** yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*şalsañ, -sa, -n*]

sal: Sene, yıl.

1. Tûlû‘ından güzer kıldı çü bir **sâl**
O mâha menzil oldu çarh-ı iķbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [*sâl,]*
2. Çün ol meh-tal‘at irdi çâr **sâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*sâle, -e*]
3. Sarây-ı hâşşda tütüdi qarârı
Yidiye irdi i‘zâzile **sâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*sâli, -ı*]
4. Kara evden ruķ-ı şahrâya her **sâl**
Kor iy ‘âlî neseb kavmüñ siyeh hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [*sâl,]*
5. Eger biñ **sâl** ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ nişâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [*sâl,]*
6. Degül yüz tütalum kim ola biñ **sâl**
Buşuda merg tûrmışdur mu‘allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*sâl,]*
7. Firâķ-ı hasretümle hâste cânım
Budur çün bülbüle ‘âdet ki her **sâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*sâl,]*

8. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā bir ay u bir **sāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [*sāl,]*
9. Çü geçdi **sāl** u âhîr ol ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*sāl,]*

sal: *Kumaş. II hırka, aba.*

1. Tıttup rişk-ile Mecnūnuñ elini
Tolandurdı Harem girden **şalıñı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46*). [*şalıñı, -ı, -(n)ı]*

sal: *I.Göster.*

1. Hilāl-i ‘ıdden lutfıyla her **sāl**
Virür sāk-i ‘arūs-i ‘arşa hāl hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [*sāl,]*

sal: *Bele bağlanan kuşak.*

1. Alup hargāhına girdi **şalıñı**
Oturdup şadra i‘zāz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*şalıñı, -ı, -n, -ı]*

sal: *Bırakmak, yaymak.*

1. Resen boynuma **salup** geldüm iy cān
Elüm karşında oldıysa kemān-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*salup, -up]*
2. Şalupdur pertevini āsumāna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*). [*şalupdur, -up, -dur]*

şal: *Göndermek.*

1. Yine evvelki menzilgāha geldi
‘Adūsı cānibine peyk **şaldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*şaldı, -dı]*

şalā: *(Ar.) Cuma ve cenaze namazına çağırmaq için minarelerden okunan salavat.*

1. Şalāmuñ nāleden kıl hem hurūsın
Çün āvāzemden ola halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [*şalāmuñ, -muñ]*

şalābet: *Sağlamlık.*

1. Ki şan her biri dīv idi ya ejder
Şu resmeydi **şalābet** her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [*şalābet,]*

şalāh: *Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dīnin yasakladığı şeylerden kaçınma.*

1. Şalāhından habir oldı vü āgāh
Buyurdı hācibe kim var anı tüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*şalāhından, -ın, -dan]*

şalāh: *Düzelme, iyileşme, iyilik.*

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmuşdur **şalâh**
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler gânem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*şalâh,]*

şali: *Yıl, sene.*

1. Bile ne ‘aşrda irdi temâne
Nebînün hicretinden tuta **şali** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*şali,]*

şalih: *Yarar, elverişli, iyi, uygun, yakışır.*

1. Kara çün zülf-i rûmî rûy-ı rengi
Çü nâka **şalih** ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*şalih,]*

şalihî: *Sâlih kimseler, günahkar olmayanlar.*

1. Giyinmiş **şalihîler** gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*şalihîler, -ler]*

şalik: *Bir tarikata giren.*

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki **şalik** gitse bu yoldan be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*şalik,]*

şalın: *Naz ve eda ile yürümek.*

1. Şalınu gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Kâbâ-yı sebzele kim vire zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [*şalınu, -u]*
2. Kanı ol luğf-ı ihsân ol feşâhat
Kanı ol serv gibi **şalınan** kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [*şalınan, -an]*
3. Dil-i Mecnûna münis guşşa vü gam
Şalınur bâğda ma‘şûk ü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83*). [*şalınur, -(u)r]*

şamân: *Dinçlik.*

1. Delü olmuş aña ne ser ne **şamân**
Giribân çâk çâk u pâre dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*şamân,]*

şami‘-i nazm: *Şiir dinleyicileri.*

1. Cihân bustânınun ferhunde servi
Sözünden sâmi‘-i nazma şafâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3*). [*şami‘-i nazm, -a]*

san: *Sanki, güya.*

1. Olupdur kudretiyle târ-ı hürşid
Şan ibrişim-i ‘ud ü çeng-i nâhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [*şan,]*
2. Vücüdı çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki **san** biñ gözlü bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [*şan,]*

san: ... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la'1
Hilâl olmuş **san** ol la'1 üstine na'1 (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [*san,]*
2. Münevver zihni açmağda mu'ammâ
San olmuşdur kılîd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30*). [*san,]*
3. Şan ol haş idi kufl-ı genc-i 'irfân
Ki miftâhıydı aña satr-ı 'ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*san,]*
4. Çün iki هفته geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldu yüzi **san** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [*san,]*
5. Çü dāye menzîl itdi māha mehdi
Şanasın oldu hizmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294*). [*şanasın, -a, -sın]*
6. Meh-i tábāna olmuşdı sirişte
Şeb-i kadr içre **san** nūr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*san,]*
7. O havz içinde ābuñ her ḥabābı
San olmuşdur nücüm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16*). [*san,]*
8. Şu resme bi-bedel taşvîr idüpdür
Ki **san** dest-i kazâz taḥrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [*san,]*
9. Leb-i yâkūtü **şanma** kût-ı cāndur
'Aḳîk-ı eşkuñ anuñ-çün revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25*). [*şanma, -ma]*
10. Şan ol ḥargehler idi anda her gāh
Göyünmüş ḥirmenân-ı leylî-yi māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*san,]*
11. Meh-i tábānuñ oldu hālesi **şan**
Gülün pîrāhenine zer giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [*san,]*
12. Yeñi içinde her bāzûsı kim var
Çeh içre **şan** kara urğandır iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [*san,]*
13. 'Acūz-ı dehre ol ğammāz-ı mühmel
Şan Âdemden daḥı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [*san,]*
14. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryān
Gören **şanur** anı dīv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [*şanur, -ür]*
15. Ne seng ü çüb k'āna tokınurdu
Gül ü serv-ı riyāz-ı cān **şanurdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 60*). [*şanurdu, -(u)r, -dı]*
16. Teninde taşdan açılan cerāḥat
Ekeydi **şan** gül-i bāğ-ı leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 60*). [*san,]*
17. Başında perçem-i 'anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı 'iṣkuñ āşiyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*san,]*
18. Şanasın ol cebeldür 'āşık-ı zār
Ki pür düd itmiş anı sāye-i ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [*şanasın, -a, -sın]*
19. Şanasın ḳabr idi ol ğār-ı tenhā
K' içinde mār u mūr iderdî ğavġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [*şanasın, -a, -sın]*
20. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş āteş-i 'iṣk aña tamġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*san,]*
21. Giribānı zihinde nakş kim var
Şan aña dağ-ı hicrân idi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*san,]*
22. Velî bi-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'itr-ı kefen idi **şan** ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*san,]*
23. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül āşiyānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [*şanasın, -a, -sın]*
24. Ne loğma kim güzer kılsa feminden
Şanurdu zehr anı Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [*şanurdu, -(u)r, -dı]*
25. 'Arūs-ı gülşenün ḥaddinde çün 'āc
Şan olmuş berfden peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96*). [*san,]*
26. Diri tutmağ-içün ḥalk-ı cihānı
Şan āteş idi āb-ı zindeġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [*san,]*
27. Şafādan 'andelîb-i ḥüb-āvāz
Şan oldu rüh-ı tūtîsine dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*san,]*
28. Emîr-i 'Āmirî çün didi bunu
Şan içürdü kız atasına ḥūmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 2*). [*san,]*
29. Çalardı nāleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [*san,]*

30. Serinde nizenün tinnin-i şaf-der
Şan oldu kandan meş'al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [şan,]
31. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
 Olur kin çarhına kavı-ı kuzah **şan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [şan,]
32. Şan oldu rezmgehe kandan gülistân
 Ki bülbüldür içinde zâğ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [şan,]
33. Giriv-ı harbden meydân-ı 'ayyûk
Şan oldu mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [şan,]
34. Şanarmısın ki 'arum yire çaldım
 Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [şanarmısın, -ar, -mısın]
35. Şan urdı sînesine niş-i kahrı
 Baķuñ ol pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [şan,]
36. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [şanasın, -a, -sın]
37. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [şanasın, -a, -sın]
38. Gören **şanur** anı hulle-be-hulle
 Baķan evzâ'ma kalurdu hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68*). [şanur, -ür]
39. Şan oldu çeşmi ebr-i nev-bahârî
 Çün irdi bu ğarîb ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [şan,]
40. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
 Didî ya dost urdu derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [şanasın, -a, -sın]
41. Añasın ben haķâkârî vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [şanurdum, -ur, -du, -m]
42. Atar her sū **şanasın** penbe hallâc
 Göze her rişte-i hürşid-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [şanasın, -a, -sın]
43. Şanasın zaķm-ı na'l-i âteşindür
 Yüzügüm bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 38*). [şanasın, -a, -sın]
44. Rızâ virdüğiçündür böyle hâmuş
 Pes oldu **şanup** ol meh-rüyî râzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [şanup, -up]
45. Şan oldu ol düğünde bir taķak zer
 Dirilüp bir araya serv-ķaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [şan,]
46. Şan eķrâfına encüm mâhitâbuñ
 Eline aldı ol cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [şan,]
47. Şeker şâhındadır **şan** tütî-yi âl
 Gözine Leylinüñ her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [şan,]
48. Sebûdur şureti **şan** burnı kûze
 Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [şan,]
49. Dehâmidur **şanasın** gür-ı pür-mâr
 Gelüp Mecnûnı gördi kim figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [şanasın, -a, -sın]
50. Eyülük yatlılıķdan kaķa **şanma**
 Yamanlık olsa bir şaķşuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [şanma, -ma]
51. Anuñ eķrâfına çekmişdi şaflar
 Ol ortalıkda **şan** sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [şan,]
52. Ki **şan** her biri div idi ya ejder
 Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [şan,]
53. Yol itmiş **şan** sefidâc üstine mür
 Ya bir zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [şan,]
54. Siper kıлма özüñi tür-i âha
 Beni **şanma** reh-i 'işkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [şanma, -ma]
55. Şan olmuş hâl-i rüy-i şâhid-i vaşl
 Bu şuhfa üzre haķt-ı yâr beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [şan,]
56. Giyeh **şanma** ki bu gül-be-şeker
 Bileydüñ aşlını ger bu giyâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [şanma, -ma]
57. Şaķın bâķî **şanup** aldanma anı
 Eyâ ğâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [şanup, -up]
58. Açar tütî beçe **şan** beyzadan ser
 Zühüm-ı bülbül-i zâr u 'âlile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [şan,]

59. San oğur Sidrede Cibril tesbih
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*san,]*
60. Şan olmuşdu teğerg-i bâğ-ı şâdî
Şeb-i târını kılarıdı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94*). [*şan,]*
61. Şanasın hindü-yi la'lin kabâdur
Çeküp bülbül nihâl-i gülde âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 56*). [*şanasın, -a, -sın]*
62. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur **san** serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*san,]*
63. Vücûdî hâmedür **şan** nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [*şan,]*
64. Tururlar **san** ol ortada Süleymân
Hişâr olmuşlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*san,]*
65. Şan aldı boynına hûn-ı cihânı
Kadd-ı dil-cüsini çün serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 152*). [*şan,]*
66. Tonatdı hıl'atiyle ol perî-zâd
Yağasından **şan** ol ruhsâr-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155*). [*şan,]*
67. Gören **şanur** anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sâyesinde nat'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [*şanur, -ür]*
68. İşidüp guşşadan oldu diğer-gün
Didi yârâ **şanurmısın** ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [*şanurmısın, -ur, -mı, -sın]*
69. Velî Hâkdan da **şanmañ** gâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [*şanmañ, -ma, -ñ]*
70. Ki çün hür ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû **şanma** inende (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*şanma, -ma]*
71. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen **şanma** kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*şanma, -ma]*
72. Ki yarıldı **şanasın** yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdî melâlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [*şanasın, -a, -sın]*
73. Şan anuñ ayağına yakdı hınnâ
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [*şan,]*
74. Ki **şan** bir cismüñ oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [*şan,]*
75. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldu sevk-i hâne mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [*şan,]*
76. Şan âteşhâne kıldı lâl-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*şan,]*
77. Şanasın oldu tennür içre âteş
Işırdı lâ'lini teb-hâle-i ğam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*şanasın, -a, -sın]*
78. Şanasın oldu iki âteşin gül
Za'if oldu be-ğâyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [*şanasın, -a, -sın]*
79. Cüdâ düşdi **şanasın** nâfeden müşğ
Kulağından döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*şanasın, -a, -sın]*
80. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [*şanasın, -a, -sın]*
81. Şu resm-ile turur kim beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [*şanasın, -a, -sın]*
82. Başına ol zamân **şan** kopdı maşşer
Kara giydi vü gözden dökdi bārân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [*şan,]*
83. Tenin pîrâheninde çâk o maşbûs
Şan anuñ mâteminde oldu hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*şan,]*
84. Şan oldu hulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi oldu ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74*). [*şan,]*
85. Bular cünbişde idi hem-çü zembûr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 69*). [*şanasın, -a, -sın]*
86. Nitekim hür ü ğilmân ü firîşte
Anuñ her tahtesidür **şan** derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [*şan,]*
87. Yağalar eylediler pâre pâre
Görüp ol kâlibi **sandılar** el-hâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [*sandılar, -dı, -lar]*
88. Nihâl-i kâmetinden bir perinüñ
O bâba **şanma** zencir-i âhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*şanma, -ma]*

saña: "Sen" zamirinin yönelme hali almış biçimi || Hz. Muhammed.

1. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri ço diyü **saña** tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*saña,]*
2. Eger Dävüda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [*saña,]*
3. Çi ger Hâk Yüsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*saña,]*
4. Çü lutfuñ oldı Vehhâb-ü'l-'atıyyât
Saña muhtâc cümle ğayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [*saña,]*
5. Ki ya'nî dir **saña** cândan muñ'em
Tutarum şer'iñi gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*saña,]*

sancak: Bayrak, liva.

1. Sancakuñ çüpünüñ altun başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çaruma irürdi farkın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*sancakuñ, -uñ]*

sancı: Sancılayan, ağır çeken.

1. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm **sancıl**sa seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [*sancıl*sa, -*İsa]*

sandük-ı revâk-ı çarh: Gökyüzü kubbelerinin sandığı.

1. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâk-ı çarhı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [*sandük-ı revâk-ı çarh, -ı]*

sanem: Güzel, dilber.

1. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuğ dem bir **sanemsüz** tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [*sanemsüz, -süz]*
2. Atası niçe k'ururdu ğazabdan
Sanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*sanem,]*
3. Vücüdi yidüğü darb-ı girândan
Uşandı ol **sanem** cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [*sanem,]*
4. Şanemden ğayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*sanemden, -den]*
5. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Sanem işidüp arturdu fiğânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46*). [*sanem,]*
6. Didi kim bu **sanemdür** baña lâyığ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*sanemdür, -dür]*
7. Semen-simâ **sanemler** lâle-ğaddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*sanemler, -ler]*
8. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zibâ **sanemdür** müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [*sanemdür, -dür]*
9. Yanınca bir **sanem** zevk ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*sanem,]*
10. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Sanemden pîr bu ahbârı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*sanemden, -den]*

sanevber: Çam ağacı (sevgilinin boyu münasebetiyle).

1. 'Älemler nîze çün serv ü **şanevber**
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*şanevber,]*
2. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bağ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50*). [*şanevber,]*

şāni': Yaratan, halkeden" anlamında Allah için kullanılır.

1. Sebepsiz 'afv iden bî-hadd günâhı
Dü kevnüñ **şāni'i** vü pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*şāni'i, -i]*

sanki: Adeta, güya.

1. Sarâyından cihândur **sanki** bir tāk
Ki çarh ol tākā saķf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*sanki,]*
2. Seħāsı sofrası üstinde 'ummān
Olupdur **sanki** bir taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [*sanki,]*
3. Her encüm hāle-i meh-tāb içinde
Gül-idi **sanki** havz-ı āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6*). [*sanki,]*
4. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi **sanki** dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*sanki,]*
5. Dem urdı **sanki** İsrāfil şūra
Kıyāmet günleri geldi zuhūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [*sanki,]*
6. Demirden **sanki** yapmışlar hişārı
Şu resmileydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*sanki,]*
7. Şadefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins ħarfüz **sanki** der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [*sanki,]*

şankim: Sanki, gibi, güya.

1. Nemek saçıldı **şankim** yāresine
Ziyāde oldı derdi çāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*şankim,]*
2. Olur kavm ü kabîle cümle bizār
Bu söz içürdi **şankim** Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [*şankim,]*
3. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış **şan-kim** encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70*). [*şan-kim,]*
4. Şahārı oldı **şan-kim** cāy-ı maşşer
Ĥarāretten göyindi verd-i ħamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*şan-kim,]*
5. Cinān tāvūsı **şan-kim** kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden ħuşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*şan-kim,]*

şanma: Zannetme.

1. Yaman şanmayı gör kimseye zinhār
İdinme kimse incitmeği pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [*şanma, -yı, -gör]*

şaña: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

1. Olupdur ħalkā-i ejder **şaña** cāy
Cihān bir pîr-zendür ejdehā-ĥū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*şaña,]*

sar: Sarmak, dolamak.

1. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki **şarulu** k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*şarulu, -ul, -u]*

2. Yahūd zaḥm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [*şarılmışdı, -ıl, -mı, -dı*]
3. İki âdem deñizidür qarışdı
Ya iki ejdehâlardur **şarışdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [*şarışdı, -ışdı*]
4. Kamusın bağladı vü **şardı** muhkem
Yeñiyle yüzünñ sildi ğubārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28*). [*şardı, -dı*]
5. Dem-i serdüñden ol kâfūr-efşân
Dağı kanlu kefen **şar** kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*şar,]*
6. Çeküp süsen çemende kadd-i bālâ
Sünüsü üzre **şarmış** çinî vālâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*şarmış, -mı*]
7. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zuĥūmına **şarup** pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51*). [*şarup, -up*]
8. Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı
Şarup bir gün qaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [*şarup, -up*]
9. Kefen **şardılar** ol cism-i ħarîre
Çü murġ-ı cân uçup ten kaldı ħâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [*şardılar, -dı, -lar*]
10. Żarûri beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim **şardılar** ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [*şardılar, -dı, -lar*]

sarar: Sararmak, solmak.

1. Ki olmuş cümle aĥvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruĥsârı **şararmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*şararmış, -mı*]
2. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzünñ revnaķı gidüp **şarardı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [*şarardı, -dı, -*]

sarây: Saray, konak, hâne.

1. Eşigidür ħarîm-i zinde-gânî
Sarâyıdur maķâm-ı cavidânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 24*). [*sarâyıdur, -ı, -dur*]
2. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarĥ ol tākâ saķf olmuş-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*sarâyından, -ı, -n, -dan*]
3. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâĥ ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*sarâyına, -ı, -n, -a*]
4. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki gerdüñ reşk eyler ol **sarâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*sarâya, -a*]
5. Kamu gördüklerini ĥ*âb içinde
Ğülistân u **sarây** u âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [*sarây,]*
6. Meger bir gün **sarây** öñinde tayyâr
Görür bir nâķa var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [*sarây,]*
7. Sarây içre var idi kal'a muhkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*sarây,]*
8. Hezârân ĥile ile tırdı derĥâl
Sarâya gitdi kara göñli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [*sarâya, -a*]
9. Ķuran miĥnet **sarâyına** serîri
Cihânda 'ışķ idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*sarâyına, -ına*]
10. K'olup âvâre idem terk-i vaţangâĥ
Bilerven kim geliser bu **sarâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [*sarâya, -a*]

sarây-ı ĥâss: Özel saray.

1. Sarây-ı ĥâşşda tutdı qararı
Yidiye irdi i'zâzile sâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48*). [*sarây-ı ĥâşş, -da*]

sarây-ı 'ismet: İffet sarayı.

1. Şaçı cān āfitābınıñ hiçābı
Sarāy-ı ‘işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7*). [*sarāy-ı ‘işmet,]*

sarāy-ı ‘işret: *İşret, eğlence sarayı.*

1. Sefer zādın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarāy-ı ‘işretidür şimdi anuñ gūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [*sarāy-ı ‘işret, -i, -dür]*

sarāy-ı kabr: *Mezarlık sarayı.*

1. Sarāy-ı kabrde tıtdı qarārı
Cihān dürdi anuñ dağı berātın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100*). [*sarāy-ı kabr, -de]*

sarāy-ı pādīşāh: *Padişahın sarayı.*

1. Yakīn yirde sarāy-ı pādīşāha
Vatan düzdiler ol çeşmi siyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75*). [*sarāy-ı pādīşāh, -a]*

sarāy-ı şihhat: *Mutluluk sarayı.*

1. Özün destār-ı derde kıldı yoldaş
Sarāy-ı şihhati oldı müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27*). [*sarāy-ı şihhat, -i]*

sarāy-ı ‘ukbā: *Ahiret sarayı.*

1. Sarāy-ı ‘ukbāda bağladı tahtı
Bulup ta‘n-ı hālāyıkdan hālāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114*). [*sarāy-ı ‘ukbā, -da]*

sarāy-ı zevk: *Mutluluk ve zevk sarayı.*

1. Ki ‘arz itmeyesin kimseye hālî
Sarāy-ı zevküñ ol dem olur ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [*sarāy-ı zevk, -üñ]*

sarf: *Harcama.*

1. Ne sūd k’iderdi şirīn lā‘line şarf
Vefādān resm olurdı bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*şarf,]*

sarf kıl: *Adamak.*

1. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü ğaddār
Şu resme kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [*şarf kıl, -dı]*

sarıl: *Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmak.*

1. Deriye şarılı bir üstühwāndur
Hābersüz varlığından kāinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [*şarılı, -u]*

sarmas-: Dolanmak, sarılmak.

1. Gelüp **şarmaşur** aña hem-çü yārān
Meger yir çanı içün ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [*şarmaşur, -ur*]
2. Döşekler döşenüp her biri birşim
Harîre **şarmadılar** sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58*). [*şarmadılar, -dı, -lar*]

sarsar-ı ğam: Gam rüzgarı.

1. K'ümîdüm bergin üzdi **şarsar-ı ğam**
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*şarsar-ı ğam,]*

saru: Sarı renk.

1. Şaru giymeklügi idindi pîşe
Çün ola arzûsı hâne vü kü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*şaru,]*

sat: Bir malı veya mülkü para karşılığı elden çıkarmak.

1. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [*şatar, -ar*]
2. Ki ya'nî **şatmaduñuz** şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*şatmaduñuz, -ma, -du, -ñuz*]
3. Şatayın al elüñde var çü mâyeñ
Cevâbindan anuñ Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [*şatayın, -a, -y, -ın*]
4. Ya **şat** baña yahûd âzâd kıl var
Çü gitdi gûşına bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [*şat,]*
5. Çü rahm itdüñ **şatayın** al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [*şatayın, -a, -y, -ın*]
6. Cihânuñ ğuşşama **şatan** sürürin
Mülevveş-dehr içinde 'aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*şatan, -an*]

satl-i âhür-i şehensâh: Şahlar şahının hamam tası.

1. Felek kavş-i kuzah altında her gâh
Olupdur **satl-i âhür-i şehensâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 152*). [*satl-i âhür-i şehensâh,]*

satmak: Beğendirmeye çalışmak.

1. Bahâsın bulcağuz bir kumâşî
Hemîn **şatmağdur** aşlı olma nâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*şatmağdur, -dur*]

satr: Satır, yazı sırası.

1. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel **satrında** gördüm bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*satrında, -ı, -n, -da*]
2. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her **satrı** kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*satrı, -ı*]

satr-ı 'üvnân: Unvan yazısı.

1. Şan ol hañ idi kulf-ı genc-i 'irfān
Ki miftāhıydı aña **sañr-ı 'ünvān** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*sañr-ı 'ünvān,]*

satun al: Para karşılığı almak.

1. Gelür serv-i revāndan hûb u hōşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*satun al,]*

sav: Savurmak.

1. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belāyı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [*şav,]*

sav: Uzak tutmak, defetmek.

1. Göñülden 'ışkı ğayrın **şavmış** idi
Biri birine key 'aşıklar idi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*şavmış, -miş]*

savlet: İhtişam; güç, kudret.

1. Atınuñ **şavletine** döymeyüp hāk
Yakasin eylemiş vādilerüñ çāk (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*şavletine, -i, -ne]*

savma'a: Tekke, zaviye.

1. İletdi bir güzergāha anı rāh
Görür bir **şavma'a** var anda hālî (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*şavma'a,]*
2. Havaşından su'al itdi bu hālî
Nedür bu **şavma'a** ya kimdür issi (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [*şavma'a,]*

savt: Bağıрма, haykıрма, çığlık.

1. Mübārek pāyına baş kodı Keyvān
Şenā şavtından oldı pür ol eyvān (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [*şavtından, -i, -n, -dan]*
2. Lañif-āvāz şol resme derāyı
Ki **şavtı** cānlara vürür ğidāyı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*şavtı, -ı]*
3. Çü Nevfel çekdi ol ceş-i ğirānı
Şadā vü **şavtı** taldurdi cihānı (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*şavtı, -ı]*
4. Nevā-yı bülbülün **şavtına** nāzım
Kālem-dārende-i mecmū'a-ı ğayb (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [*şavtına, -ı, -n, -a]*
5. Çeker ol **şavtdan** bülbül terāne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [*şavtdan, -dan]*
6. Ki bi-höd yıkıladı ol perî-zād
İrişe ğüşına bir **şavt** nā-ğāh (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [*şavt,]*

savur: Bir yerden başka bir yere sürüklemek II savurmak.

1. İrürmedün beni vaşl-ı habibe
Şavurduñ hākümi bād-ı firibe (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*şavurduñ, -du, -ñ]*
2. Şavurma ğayretüm kâhını bāda
Kimesne kızımuñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*şavurma, -ma]*

sa'y: *Çaba, gayret.*

1. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senüñ **sa'yuñla** buldı zīb- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [*sa'yuñla, -uñ, -la*]
2. Oğul hoşdur kişiye ger halefdür
Çün ola nā-ħalef **sa'yı** telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [*sa'yı, -ı*]
3. Ne deñlü k'itdi cehd ü **sa'y** ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*sa'y,]*
4. Şitâb u **sa'y** birle gider ol zen
Bu ħâlî gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [*sa'y,]*

sa'y it: *Çalışmak, mücadele etmek.*

1. Târîk-i 'ışk-bâziden güzer kıl
Diyâr-ı 'akla sa'y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120*). [*sa'y it, -üp*]

savd: *Av.*

1. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki **şayd** üzre bir âdem gelse ġâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*şayd,]*
2. Elinden ide mi hiç şaydın âzâd
Şalarsañ rahm idüp **şayd** üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*şayd,]*
3. Elinden ide mi hiç **şaydın** âzâd
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*şaydın, -ın*]
4. 'İyâlüm bî-ħad ü **şaydum** bulardur
Girift ola çü dâm-ı faķra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*şaydum, -um*]
5. Yaķar anı seherden tâb-ı ħurşid
Kişi bir **şayda** urşa deştd e tir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*şayda, -a*]

savd: *Av II insan.*

1. K'elümden **şaydumı** şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şaydumı, -um, -ı*]

savd eyle: *Avlamak.*

1. Ĥaķ ayırsun anuñ cānını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [*şayd eyle, -ye, -nüñ*]

savd id: *Avlamak.*

1. Baña vir rişte-i tesbîħden ķayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*şayd id, -em*]

savd ol: *Av olmak.*

1. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naħçîr
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*şayd ol, -sañ*]
2. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuķdur dökme ķanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*şayd ol, -dı*]

savdgāh: *Far. Av yeri, avı çok olan yer.*

1. Degüldi mültefit bu **şaydgāha**
Kaṇā'at kılmsı-idi gerd-i rāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [*şaydgāha, -a*]

sāve: *Gölge.*

1. Çü nüridi tapuṇda cism-i maṭbū'
Olur her nürdan pes **sāye** merfū' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [*sāye,]*
2. Cihānūñ melce'idür **sāyen** iy şāh
Yücedür Haḳ katında pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [*sāyen, -ñ*]
3. Vücüdün 'ālemūñ pīrāyesidür
Bu 'ālem devletiñūñ **sāyesidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*sāyesidür, -si, -dür*]
4. Sala ger **sāyesini** āfitāba
Ol ateş çeşmesin ğarḳ ide āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
5. Yüce bir kaşr salmış anda **sāye**
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*sāye,]*
6. Ne gün görmüş vücüdi **sāyesini**
Ne bulmuş mäh kadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
7. Vücüdün **sāyesini** görme ulı
Ki ide kāmētūñ servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
8. Dilerven kim başumdan lā-yezālî
Vücüdün **sāyesi** olmaya ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [*sāyesi, -si*]
9. Ne nālesinden özge hem-demi var
Ne **sāyesinden** ayru mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
10. Elinden ide mi hiç şaydın āzād
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre **sāyeñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*sāyeñ,]*
11. Görüp şahrāda bir 'ālî dıraḥtı
Oturdi **sāyesinde** bu dıraḥtıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [*sāyesinde, -sin, -de*]
12. Göyindürdi tenini tāb ğāyet
Yoğ-idi **sāyesinden** özge raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
13. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servūñ **sāyesinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
14. Cenābindan geçemezdi şabāda
Şakınurdi güneşden **sāyesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
15. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş **sāyesinde** naṭ'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77*). [*sāyesinde, -sin, -de*]
16. Hümā şalmaz ser-i bed-baḥta **sāye**
Bu ğamdan ol şikeste āḥir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [*sāye,]*
17. Ki cān-ı 'ārife virür şafālar
Kurılmış anda bir gül **sāyesinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*sāyesinde, -si, -n, -de*]

sāyebān: *Gölgelik, otağ.*

1. Arada şāh idi ol çün Süleymān
Per-i 'uḳābdan geh **sāyebānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 47*). [*sāyebānı, -ı*]

sāye-bān: *Gölgelik, koruyan, şemsiye.*

1. İçine almış ol çetr āsumānı
Çekilmiş 'arşa toğrı **sāye-bānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [*sāye-bānı, -ı*]

sāve-bān: *Gölgelik, otağ.*

1. Țokındı çeşmi bir hōş **sāye-bāne**
Şu resme ki uci irmiş āsumāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*sāye-bāne, -e*]
2. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde anuñ bir eski **sāye-bāndur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [*sāye-bāndur, -dur*]

sāye-i hār: *Diken gölgesi.*

1. Şanasın ol cebeldür ‘āşık-ı zār
Ki pür düd itmiş anı **sāye-i hār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [*sāye-i hār,]*

sāye-i hükm: *Hükminün gölgesi.*

1. Rūm u Tatar u ‘Arab Çin ü Habeş Türk ü ‘Acem
Sāye-i hükmündedür āsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*sāye-i hükm, -üñ, -de, -dür*]

sāye-i kadd: *Boyunun gölgesi.*

1. Döşense sāye-i kaddine bir hāk
İder başına tāk ol hākı eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [*sāye-i kadd, -i, -ne*]

sāyesinde: *(biri veya bir şey) sebebiyle.*

1. Ki gürgün **sāyesinde** düşdi bî-hüş
Sümünden şāhıma dek her gazāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*sāyesinde,]*

sāvim: *Oruçlu.*

1. Maķām-ı dide-veş mihrāb dāyim
Melek gibi hemişe pāk u **sāvim** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [*sāvim,]*

sāvir: *Başka, öteki, diğer.*

1. Okuyup yazma tedbîrinde **sāvir**
Bularuñ fi‘li anlara muğāyir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*sāvir,]*

savkal: *Cila, parlaklık.*

1. Dili āyinesin **şaykallamış** āh
‘Ayān andan nuķūş-ı mā-sivallāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*şaykallamış, -la, -miş*]
2. Semen-simā vü nergīs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçınuñ **şaykaldan** miş-i çenber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*şaykaldan, -in, -dan*]

savkal-ı ‘ışkile: *Aşk ile parlayan.*

1. Keremden hātırım āyinesin sen
İdiver **şaykal-ı ‘ışkile** rüşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*şaykal-ı ‘ışkile,]*

savkal-i zer çek: *Altın sarısı sürmek.*

1. Gümüþ mir'äte çekdi Şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol çeþmi cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 164*). [*Őaykal-i zer çek, -di*]

savt u sadâ: *Ses, seda.*

1. Seni kılmıþ-durur bî-Şabr u ārām
Koyalum bunda Şayt u Şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21*). [*Şayt u Şadâ, -yı*]

Őayvâd: *Avci.*

1. Hâfâdan anda olmiþlar giriftâr
Hem ol esnâda Őaþd itmiþ ki **Şayyâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*Şayyâd,]*
2. Görüp **Şayyâd** anı oldu diğer-gün
Didi Şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [*Şayyâd,]*
3. Bu resme okudu Şayyâda efsün
Didi **Şayyâd** k'iderdüm himâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [*Şayyâd,]*
4. 'Iyâlüm bî-ħad ü Şaydum bulardur
Girift ola çü dâm-ı faķra **Şayyâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49*). [*Şayyâd,]*
5. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i Şabâ sîmâyı **Şayyâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [*Şayyâd,]*
6. Görüp Şayyâd anı oldu diğer-gün
Didi **Şayyâda** k'iy mu'tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [*Şayyâda, -a*]
7. Bu resme okudu **Şayyâda** efsün
Didi sayyâd k'iderdüm himâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44*). [*Şayyâda, -a*]
8. Atından aþaĝa geldi Şitâbân
Revân âhü-Şifat **Şayyâda** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [*Şayyâda, -a*]
9. Tûrur **Şayyâd** hem-çün Şîr-i Şerze
Diler kim virmeyüp bir dem emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*Şayyâd,]*
10. Ki sen Şayd olsañ u **Şayyâd** o naħçîr
Bu Şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*Şayyâd,]*
11. K'o Şayd oldu saña sen aña **Şayyâd**
Yazuķdur dökme ķanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*Şayyâd,]*
12. Kõdi Őayyâduñ õñinde ol abdâl
Alup **Şayyâd** bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*Şayyâd,]*
13. Giriftâr ola aĝına be-nâĝâh
Şaçup **Şayyâd** hâle âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*Şayyâd,]*
14. Boĝazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü **Őayyâdüñ** yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [*Őayyâdüñ, -uñ*]
15. Kõdi **Őayyâduñ** õñinde ol abdâl
Alup Şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*Őayyâduñ, -uñ*]
16. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol Şîri cebelde gördi **Şayyâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [*Şayyâd,]*

sâz: *Çalgı aleti.*

1. Hünerde kıl yarup **sâzında** bî-bîm
Tõkudu kârgâhında biriþim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [*sâzında, -in, -da*]
2. Kõdi Őayyâduñ õñinde ol abdâl
Alup Şayyâd bu **sâz** u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*sâz,]*
3. Ki bî-süz olmaya halk içre **sâzuñ**
Sen ol vaktin bulursın ķadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [*sâzuñ, -uñ*]
4. Şarâb-ı Őevķden sekrân u bî-hüş
Tutup **sazın** ider muķrib terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29*). [*sazın, -in*]

sebak: *Ders, ders alma.*

1. Sebak etfâle görindi siyeh-rû
Elif anuñ ğamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [*sebak,]*

sebât: *Karar kılma, deĝişmeme.*

1. Degüldür şâbit ü yoĝdur **sebâti**
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [*sebâti, -i]*
2. Tene renc ü şafâ perhiz iledür
Hem anuñla bulur râhat **sebâti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*sebâti, -i]*

sebeb: *Neden, gerekçe, bahane.*

1. Cân gözi aĥvâlinüñ şihhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuĥlini buyurdi **sebeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*sebeb,]*
2. Sebebsüz ğâh ĥandân ğâh giryân
Atası ĥaldı anuñ işinden ĥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*sebebsüz, -süz]*
3. Sebebsüz geşt ider taĝ u ovayı
Yanında bir ĥayâtı vü memâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [*sebebsüz, -süz]*
4. Arardı 'ışk def'ine **sebebler**
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [*sebebler, -ler]*
5. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne **sebebdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21*). [*sebebdür, -dür]*
6. Diledi 'öĝr andan zâr u nâlân
Didi n'oldi **sebeb** iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*sebeb,]*
7. Belâ çekmek **sebebsüz** her maĥalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [*sebebsüz, -süz]*

sebeb kıl: *Sebep yapmak.*

1. Sebeb kılup cihâna kâf ü nûni
Yaradan bu sipihri-bi-sütünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7*). [*sebeb kıl, -up]*

sebebsiz: *Boşuna, boş yere.*

1. Sebebsiz 'afv iden bi-ĥadd günâhı
Dü kevnüñ şâni'i vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [*sebebsiz,]*

sebû: *Far. Desti, ibrik.*

1. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinâtuñ
Sebûsın şır hezâr âb-ı ĥayâtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*sebûsın, -sın]*
2. Sebûdur şureti şan burnı kûze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [*sebûdur, -dur]*

sebük-seyr: *Seyri hızlı, çabuk.*

1. Revân bir kâşide virdi **sebük-seyr**
Didi eglenme luĥ it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [*sebük-seyr,]*

sebû-vı nâm u neng: *Şan ve şöret testisi.*

1. Hevesden diledi kim ol ğazāle
Sebū-yı nām u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 94*). [*sebū-yı nām u neng, -i*]

sebū-vı neng: *Kınanma testisi.*

1. Sebū-yı nengini taşa çalısar
İşinde halk anuñ hayrân kalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 203*). [*sebū-yı neng, -i, -ni*]

sebū-vı zehr: *Zehir testisi.*

1. Sebū-yı zehre döndi cām-ı ‘ālem
Vedā‘ eşkinden anda ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 142*). [*sebū-yı zehr, -e*]

sebz: *Yeşil, yeni.*

1. Felek eyvānı **sebzın** nesh iderdi
Ser-i saqfında ki aħcār-ı billūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [*sebzın, -in*]

sebze: *Çimen, yeşillik.*

1. İrişe çün bahār-ı rüz-ı mahşer
Zeminden **sebze** gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [*sebze,]*
2. Çi seng olmış anuñ bünyādı çi hāk
Kurudukdan gerü bir **sebze** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*sebze,]*
3. Süriyü **sebze** vü reyhāna dāmān
Neşāt ü ‘ışa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*sebze,]*
4. Gelen gider eger yoħsul eger bāy
Biten her **sebze** vaqtinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*sebze,]*

sebze-zār: *Yeşillik, çayırlık, çimenlik yer.*

1. Yatağı idi Huldūñ **sebze-zārı**
Şücürmdan yir idi dürlü bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [*sebze-zārı, -ı*]

sebze-zār-ı āsumān: *Gökyüzünün yeşilliği, bahçesi II felek, sema.*

1. Benefşenüñ ruħında nıl-gün hāl
Çemenler sebze-zār-ı āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 41*). [*sebze-zār-ı āsumān, -dur*]

sebz-i gülşen-i ğam: *Gam bahçesinin yeşilliği.*

1. Görinür verd ü **sebz-i gülşen-i ğam**
Lebinde didüğüñ şol hāl-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [*sebz-i gülşen-i ğam,]*

sec: *Ayırım yapmak.*

1. Ki aqdan fark idemezler qarayı
Secebilmezler arz-ile semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [*secebilmezler, -e, -bilmez, -ler*]

seccāde: Yere serilip üzerinde namaz kılmaya yarayan eşya.

1. Hırka vü **seccādeñi** merhūn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i hūsnini dildāruñ tutup iy zāğ-ı hāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*seccādeñi, -ñi*]

secde: Namazda eğilip alnını yere koymak.

1. Kılâyın kibleñe toğrı namāzı
İderse **secdede** ger sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [*secdede, -de*]

secde: İbadet veya ta'zîm kastıyla yere baş koyma.

1. Ki iy hūsn āsumānına sitāre
İrağdan **secde** kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [*secde,]*

secde it: Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak.

1. Çekildi eyle kim çāk oldu zencîr
İdüp mihrāb-ı bāb-ı yāre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 77*). [*secde it, -üp*]

secde kıl: Huzurda eğilmek, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.

1. Kılardı karşıısına secde nā-kām
Severlerdi katı ol nām-dārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112*). [*secde kıl, -ar, -dı*]

secdegāh: Secde edilecek yer, mescit.

1. Cemālūndür ‘ibadet kıblegāhı
İşigūndür sa‘ādet **secdegāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122*). [*secdegāhı, -ı*]
2. Ayağūñ toprağıdır **secdegāhum**
Eşigūñ taşıdır pūşt u penāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19*). [*secdegāhum, -um*]

secdegāh-ı cümle: Herkesin secde yeri.

1. Eşigūñ **secdegāh-ı cümle** cāndur
Kapuñ mihrāb-ı ehl-i āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105*). [*secdegāh-ı cümle,]*

secde-i şükür: Şükür secdesi.

1. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdāl
Öñinde **secde-i şükür** itdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [*secde-i şükür,]*

secde-sehv: Yanılma secdesi.

1. İdinem secde sehvin ‘özü-ñwāhum
Pes andan şoñra Mecnûn qodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10*). [*secde-sehv, -in*]

sedd ol: Engel olmak; kapamak, tıkamak.

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hāk
Urup ıtrnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [sedd ol, -dı]
2. Helāk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol gıl ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [sedd ol, -mış, -dı]

sefer: Yolculuk, seyahat.

1. Neler gördüğünü hıvâce ol **seferde**
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [seferde, -de]
2. Yirin bulmazsın istersin cihānı
Ben iderven **sefer** sen der-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [sefer,]
3. Ki yine gelmek olmaz ol **seferden**
Esen ƙal k’atalık gitdi miyāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [seferden, -den]
4. Sefer lâzım degüldi baña nā-kām
Anuñ-çün şehriümüñ oldum ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [sefer,]
5. Sefer zādın ğamuñdan düzdi yek-sān
Sarāy-ı ‘işretidür şimdi anuñ ğūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [sefer,]

sefer kıl: Sefere çıkmak, yolculuğa çıkmak.

1. Tarih-i ‘ışk-bāziden güzer kıl
Diyār-ı ‘akla sa’y idüp **sefer kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120*). [sefer kıl,]

sefer kıl: Yolculuk yapmak II ölmek.

1. Sefer kıldı cihāndan hayf u bidrūd
Yirümüze senüñle bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [sefer kıl, -dı]
2. Süy-ı eyvān-ı ‘ulvīye **sefer kıl**
Ƙoma maƙşüre-i hissīde hiç pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 12*). [sefer kıl,]

sefid: Ar. Sepīd, beyaz, ak.

1. Ya şahrānuñ durur çeşm-i ümīdi
Ki bulmuş muntazırılıƙdan **sefid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [sefid, -i]
2. Ğamuñdandır ƙara şaçum **sefide**
K’oğulluğundan oldum nā-ümīde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13*). [sefide, -e]

sefid-âb: Beyaz gül rengine benzeyen bir inci çeşidi.

1. ‘Arūsa beñzer ol ƙaşr-i cihān-tāb
Ki ğaddinden hüveydādur **sefid-âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [sefid-âb,]

sefidâc: Üstübeç. Boyacılıkta kullanılan beyaz, madenî bir madde; pudra, beyaz pudra.

1. ‘Arūs-ı yemm ruĥında k’ola mevvāc
Köpükden sen ‘iyān itdüñ **sefidâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [sefidâc,]
2. Başında var gelin gibi gümüş tād
Gözinde sürme ğaddinde **sefidâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [sefidâc,]
3. ‘Arūs-ı gülşenüñ ğaddinde çün ‘âc
Şan olmuş berfden peydā **sefidâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96*). [sefidâc,]
4. Yol itmiş şan **sefidâc** üstine mūr
Ya bir zibā şanemdür müşğ-i ferĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [sefidâc,]

5. K'āna 'aks-i çiçek düşdi **sefidāc**
Hābābuñ heykelini gösterür şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [*sefidāc,]*

sefine: *Gemi.*

1. Şalan hayret deñizine **sefine**
Ġam-ı 'ışkum belāsinuñ ħarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*sefine,]*

seg: *Köpek II Rakip.*

1. Cihān içre irer pāyāna her ğam
Següñ vardur vaṭangāhı senüñ yoĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [*següñ, -üñ]*
2. Bu **segden** yaña da sal üstüñ ħānı
Saña iy ħālî Hindü Ĥaĝĝ tebārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*segden, -den]*
3. Ṭapuñuñ **segleri** gibidür iy cān
Yüzün görmekdür iy meh-rü muĥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [*segleri, -ler, -i]*
4. Maĥalluñ **seglerine** ħāk-i rāhum
Senüñ seg-bānlaruñdanven ki güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50*). [*seglerine, -ler, -ine]*

seg: *Köpek.*

1. Ṭonatmış boynınuñ eṭrāfını reg
Çekilmiş güyiyā zencire bir **seg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [*seg,]*
2. Següñven ben senüñ sen şır-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrin kılāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*següñven, -üñ, -ven]*
3. Yilişür vaḥşiler pīrāmeninde
Yatup bir **seg** uyumuş dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*seg,]*
4. Ža'if ü bī-mecāl ü ĥaste ol **seg**
Ĥurumuş cismünüñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*seg,]*
5. Eyitdi kim bu **seg** ol şāhumuñdur
Yüzi ĥurşid u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [*seg,]*
6. Didi kim bir **sege** iy küh ulūsı
Nedür senden bu rıfĝ u çāblūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [*sege, -e]*
7. Ġanem gürgile hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulĥ idüp ĥargüş u naĥçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*seg-ile, -ile]*
8. Seg ağzında bilürdi özin hemān ol
Var İdi bir nedimi pādişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*seg,]*
9. Yimedi **seg** daĥı gör āşināyı
Çü şeh bilmedi ĥaĝĝ-ı ĥizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*seg,]*
10. Var idi Mervde bir şāh-ı efḍal
Tutardı silsileyle niçe **segler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [*segler, -ler]*
11. Žarürü oldı hep **segler** muṭī'i
Meger kim şāh bir gün nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*segler, -ler]*
12. Ki **segler** tiz anı virsün tebāha
Gelüp pes bir iki cellād-ı ĥüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [*segler, -ler]*
13. Ki şuçsuz āhüyü virdüm ite uş
Her endāmın göreydüñüz ki **segler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [*segler, -ler]*
14. İnanmayup ħalaydı deng ü ĥayrān
K'oturmuş **segler** ortasında ĥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*segler, -ler]*
15. K'o **seglerden** bula kimse emānı
Didi itlere virürdüm nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [*seglerden, -ler, -den]*
16. Tevaĝkufdaydı işüñ girisine
Virürdi **seglere** geh āb u geh nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*seglere, -ler, -e]*
17. Şoñ uci ĥizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ **seglere** ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [*seglere, -ler, -e]*

18. Kõdõ **segliği** terk itdi kilābı
Benũm bu kışşadan maķřřudum el-ān (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*segliği, -liğ, -i*]
19. Ferāđāt kişverinde kāmķār ol
Çekũp nefsuñ **segin** zencĩr-i şabra (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*segin, -in*]

segān-ı leylĩ: *Leyla'nın kõpekleri.*

1. Segān-ı Leyliden bir kelb-i gũm-rāh
Geçivirdi ol aradan be-nāđāh (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [*segān-ı leylĩ, -den*]

segān-ı řāh: *Sultanın kõpekleri.*

1. Senũñ gelmedi řāvũsuñ miyāna
Çũn el virdi segān-ı řāha naķçĩr (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [*segān-ı řāh, -a*]

segān-ı ũstũh'ān-h'ār: *Kemik yiyen kõpekler.*

1. Eşer ķalmadı đayrı ũstũh'āndan
'Acebdũr k'ol **segān-ı ũstũh'ān-h'ār** (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 132, Mısra 79*). [*segān-ı ũstũh'ān-h'ār,]*

seg-bān: *Kõpek bakıcısı.*

1. Ne vech-ile yimiřlerdũr ser-ā-ser
Çũ **seg-bān** bu ĥaberden oldı āđāh (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [*seg-bān,]*
2. şu resme eyledi āĥir tedārik
Ki yār oldı varup **seg-bānlar-ile** (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [*seg-bānlar-ile, -lar, -ile*]
3. Maĥallũñ seglerine ĥāk-i rāhum
Senũñ **seg-bānlarũndanven** ki gũyā (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [*seg-bānlarũndanven, -lar, -uñ, -dan, -ven*]

seg-dilān-ı bāriđāh: *Huzurundaki kõpek bakıcıları.*

1. Ėazab vaktinde gõrdi bu cevāmı
Buyurdi seg-dilān-ı bāriđāha (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 86, Mısra 35*). [*seg-dilān-ı bāriđāh, -a*]

seg-i kũy: *Sevgilin mahallesinin kõpeđi.*

1. Ata kim şutmağa olmaya her bār
Seg-i kũyından õzge dilbertũñ yār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [*seg-i kũy, -in, -dan*]

seg-i nān-ı kes: *Kişinin nimetinin kõpeđi.*

1. Ki olasın ĥācetinden ĥalkũñ āzād
Uyup nefse **seg-i nān-ı kes** olma (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 96, Mısra 73*). [*seg-i nān-ı kes,]*

seg-i nefis: *Nefsin kõpeđi.*

1. Baña vir rişte-i tesbĩhden ķayd
K'anũñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*seg-i nefis, -i*]

segird-: Hızlı hızlı hareket etmek.

1. Anası merginüñ soñunda cüşin
Kañbileden **segirdüp** her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*segirdüp, -üp*]
2. Segirdüp taşra çıkdı tiz derden
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [*segirdüp, -üp*]

segü: Koşmak.

1. Kılıcı Zü'l-fekâr u kendü Haydar
Atı Düldül **següsi** mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [*següsi, -si*]

sehâb: Bulut.

1. Şadef birle **sehâbı** eyleyüp cüft
Toğurdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*sehâbı, -ı*]
2. Sehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde dür-i nâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*sehâb,]*
3. Yüzi hırşidini zülfı **sehâbı**
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [*sehâbı, -ı*]

sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân: Yiğit aslanların kalbine cömertçe bağışlayan.

1. Sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân
Zamân-ı rızık-ı mañlûkât-ı âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 10*). [*sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân,]*

sehâb-ı ahmed-i muhtâr: Hz. Muhammed'in bulutu.

1. Baña in'âm ü ihsân eyle ol dem
Sehâb-ı Ahmed-i Muhtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 156*). [*sehâb-ı ahmed-i muhtâr,]*

sehâb-ı cüd: Cömertlik bulutu.

1. Sehâb-ı cüdüñüñ feyziyle her bâr
Pür it cân dürcine dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17*). [*sehâb-ı cüd, -ı, -ñüñ*]
2. Sehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki Süleymân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 59*). [*sehâb-ı cüd, -dan*]

sehâb-ı hâme: Kalem bulutları.

1. Şaçılmış idi ol hatt-ı nihânı
Sehâb-ı hâmeden dürr-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 98*). [*sehâb-ı hâme, -den*]

sehâb-ı mekremet: Cömertlik bulutu.

1. Sehâb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18*). [*sehâb-ı mekremet, -den*]

sehâb-ı tîg: Kılıç bulutu.

1. Sehâb-ı tîgı yağdurur ferāvân
Başın kâfirlerütî mânend-i bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [*sehâb-ı tîg, -ı*]

sehâvet: (Ar.) Cömertlik.

1. Sehâvet birle meşhûr olmışıdı
Cihân cüdından anuñ tölmişıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 23*). [*sehâvet,]*

sehâ-vı feyz-i ‘ulvî: Cömertliğin büyük bolluğu.

1. Sehâ-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 28*). [*sehâ-yı feyz-i ‘ulvî, -den]*

sehbâ: Üç ayaklı küçük masa.

1. Ki **sehbâni** söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [*sehbâni, -nı*]

seher: Sabah olmağa başladığı vakit.

1. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her **seher** tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*seher,]*
2. Müdâm iş üzredür ked-bânüyı hâk
K’aña penbe **seherdür** çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [*seherdür, -dür]*
3. Kızıl gülden **seher** bulmuşıdı deste
Zamānum idi firüz u hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [*seher,]*
4. Seherlerde münâcât eyler idi
Hüdāya ‘arz-ı hâcât eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [*seherlerde, -ler, -de]*
5. Seherden mäh-şasal olunca aḥşām
Kaṭı ceng itdiler kılmayup ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*seherden, -den]*
6. Seher çün bām-ı çarḥa mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [*seher,]*
7. Seher çün zâg-ı gerdün-ı siyeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [*seher,]*
8. Seher çün şem’-i çarḥ-ı lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1*). [*seher,]*
9. Kōdılar anda anı ‘üryân u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [*seher,]*
10. Öñünde gam yimezsın iy cefakâr
Seher âhı oқından bî-hazersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*seher,]*
11. Seher kor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir kişünüş şubḥa baḥtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*seher,]*
12. Cihāni bir **seher** kılmışıdı firüz
Meger ol şubḥ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [*seher,]*
13. Yaқar anı **seherden** tâb-ı ḥurşid
Kişi bir şayda ursa deşṭde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28*). [*seherden, -den]*
14. Qalalar ‘acdden mağlûb u dil-teng
Seherlerde ki bu ‘ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [*seherlerde, -lerde]*
15. Seher nürıyla tölmiş gördi ḥârgâh
Yolından reh-zen-i şeb def ‘ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [*seher,]*
16. Seher vaktinden anuñ efser-i ‘âc
Süpürilmek için ol tāk-ı merğûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*seher,]*

seher vakti: Seher vakti.

1. Leb-i şîrinleri hândân saçıldı
Seher vaktinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [*seher vakti, -nde*]

sehergâh: *Far. Seher vakti.*

1. Senûn feryâd u nâlûn her **sehergâh**
Olupdur rehber-i 'uşşâk-ı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37*). [*sehergâh,]*

seher-güy: *Seher vakti.*

1. Seher-güyî bihiştinûn nesîmi
Firib ü 'işve-kâr ü şûh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*seher-güyî, -î*]

sehî: *Doğru, düzgün, fidan gibi.*

1. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
Iraklardan çara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*sehî,]*

sehî-kad: *Fidan boylu.*

1. Buyurduñ kim bizüm çavm içre bî-had
Güzeller var kâmer-hadd ü **sehî-kad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [*sehî-kad,]*

sehî-kadd: *Fidan boylu.*

1. İlâhî ol **sehî-kadd** u semen-ber
Görinsün baña gün gündend nigü-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [*sehî-kadd,]*

sehl: *Kolay.*

1. Çamunuñ bildügi 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kârûña nisbet her iş **sehl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*sehl,]*
2. Degüldür lik bunuñ gibi iş **sehl**
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*sehl,]*

sehl ol: *Kolay olmak, kolaylaşmak.*

1. Muñî'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'erüñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*sehl ol, -a*]

sehv: *Yanılma, hata.*

1. Ağulu cāmı virdi şāha k'it nüş
Alup **sehv-ile** şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [*sehv-ile, --ile*]
2. Didi kim bu şanemdür baña lāyık
Virem **sehviyle** ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [*sehviyle, -iyle*]
3. Kılayım kıbleñe toğrı namāzı
İderse secdede ger **sehv** rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [*sehv,]*

sehv ü hafâ: *Hata ve yanlış.*

1. İderler hakk ü islâhına ta'cîl
Ki insânuñ işi sehv ü hañadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*sehv ü hañâ, -dur*]

sekâmet: *Yanlışlık, bozukluk, sakatlık.*

1. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîri vü **sekâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [*sekâmet,]*

sekrân: *Mest, sarhoş.*

1. Şarâb-ı şevkden **sekrân** u bî-hüş
Tutup sazın ider mutrîb terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*sekrân,]*

selâm: *Esenlik dileme sözü.*

1. Çü şeh güş eyledi peykûn kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*selâmın, -ın*]
2. Varup hem kendüden ilte **selâmi**
'Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [*selâmi, -ı*]
3. İrakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn añladı anuñ **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*selâmın,]*
4. Dem-â-dem 'ışkuñuñ âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*selâmı, -ı*]
5. Harâma bakmaz ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp benden **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [*selâmı, -ı*]
6. Ki Mecnûna gele andan **selâme**
Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [*selâme, -e*]
7. Ki dür itmîşdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht aña devlet **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*selâmın, -ın*]
8. Virüp Zeyde didi bu hîl'ati hem
İlet yâra vü kıl benden **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*selâmı, -ı*]

selâm: *Selâm-ı Bağdadî. Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*

1. Ki atası **Selâm** urmuşdı nâmın
Târîk-i 'ışk içinde cüst ü çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [*selâm,]*
2. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtîrâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [*selâm,]*
3. Selâm iderler anda bendeñe ad
Huñurum var idi kılmışdum ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*selâm,]*
4. İrişdi şehri Bağdadâda toplup dehr
Ki düşdi ârzü âhir **Selâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*selâme, -e*]
5. Çün işitdi **Selâm** anuñ kelâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [*selâm,]*
6. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup simât ü sofrâ niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*selâm,]*
7. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlâk
Yakîn geldi **Selâma** k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*selâma, -a*]
8. Geçindiler biraz gün şâd u mañzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [*selâm,]*
9. Selâm ezberleridi anı derhâl
Ĝam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*selâm,]*
10. Ta'âm u h'âbdan hâli vü 'üryân
Gör ol ğamgehdde bî-çâre **Selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*selâmı, -ı*]
11. Ayaksuz kimse iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*selâmile, -ile*]

selām al: *Selām veren birine selāmla karşılık vermek.*

1. Hezārān ‘izzile olup dü-tā kaçad
Selāmin aldı bunlaruñ Muḥammed (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116*). [selām al, -dı]

selām eyle: *Selam vermek.*

1. Du‘ā vü medḥ okıdı soñında
Daḥı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [selām eyle, -r]

selām vir: *Birini selamlamak.*

1. Çeküben şaflar itdiler kıyāmı
Resüle virdiler cümle selāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114*). [selām vir, -dı, -ler-ı]
2. İrağdan virdi Mecnûna selāmı
Çü Mecnûn añladı anuñ selāmın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [selām vir, -dı-ı]

selāmet: *Esenlik, sağlık.*

1. Bi-ḥamdillāh ki geldüm menzilüme
Selāmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [selāmet,]
2. Selāmet külbesin meksür kılduñ
Cihānuñ Leylî kim meh-pāresidür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [selāmet,]

selāmet bul: *Esenlik bulmak, gönli huzura ermek, mutlu olmak; sıkıntılardan kurtulmak.*

1. Aña kim zaḥm urupdur mār-ı gīsū
Füsünüyla selāmet bula mı o (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12*). [selāmet bul, -a]

selāmet ol: *Esenliğe kavuşmak, kurtulmak.*

1. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Ḥaram oldu baña ‘ahdüñde şenlik (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [selāmet ol, -a]

selām-ı kird-gār: *Allah'ın selamı.*

1. Virüp evvel selām-ı kird-gārı
Okıdı soñra na‘t-ı bî-şümārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75*). [selām-ı kird-gār, -ı]

selāmı vir: *Birini selamlamak.*

1. Miyān-ı cāndan virdi selāmı
Kılup luṭf-ıla istiḳbāl Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 44*). [selāmı vir, -dı]

selīm: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Bulur çinedüğinden ben toyārum
Selīme ‘ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [selīme, -e]
2. Selīme şordı herkesden nişānı
Bu ḥāl içre gözün yaş tutdı nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [selīme, -e]

selim hân: *Yavuz Sultan Selim.*

1. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin **Selîm hân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [*selîm hân,]*
2. Qabûl ide anı sultân-ı Yünân
Süleymân-ı zamân oğlı **Selîm Hân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [*selîm hân,]*

selim-i amiri: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Biraz âsüde düşdi şöhetinden
Selîm anı çü gördi böyle ‘uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [*selîm,]*
2. Güyüp bir lâhza idem päre päre
Selîm itdi be-ğayet cehd ü ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [*selîm,]*
3. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [*selîm,]*
4. Ki dönmişsin qara zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [*selîmi,]*
5. Cemâlin görmegeyüm ârzümend
Selîm âgâh oldı ki ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [*selîm,]*

selim-i ‘amiri: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Nişânın istedi vü şordı nâmın
Ayıtdı kim Selîm-i ‘Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [*selîm-i ‘âmirî, -yem]*
2. Acusın tatlusun bilmiş hem anuñ
Selîm-i ‘Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [*selîm-i ‘âmirî,]*
3. Ki ecel irüp anı qapmışdı nâgâh
Selîm-i ‘Âmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [*selîm-i ‘âmirî,]*

selim-i bâ-selâmet: *Kedersiz Selim. II Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Nedür kıtuñ çün âdemsin muqarrer
Dedi kim iy **Selîm-i bâ-selâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [*selîm-i bâ-selâmet,]*

selmân: *14. asırda yaşamış, ünlü Fars şairi Selman-ı Saveci.*

1. Öninde pîr **Selmân** u Nizâmî
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [*selmân,]*

sem‘ tut: *Kulak asmak, önemsemek.*

1. ‘Arabda bu hikâyet oldı ma‘lûm
Qarâbeti çü tutdı bu söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [*sem‘ tut, -dı]*

semâ: *Gökyüzü.*

1. Ki aqdan fark idemezler qarayı
Seçebilmezler arz-ile **semâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [*semâyı, -y, -ı]*
2. Ki şaqqına kol uzatmış **semânuñ**
Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [*semânuñ, -nuñ]*

semâ': Gökyüzü.

1. Başumda efser ü boynumda zencir
Baña çün böyle gösterdün **semâ'ı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [*semâ'ı, -ı*]

semâva cık: Gökyüzüne çıkmak.

1. Özine kılmayısar dağı meylî
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*semâya cık, -maz*]

semâve ir: Gök yüzüne ulaşmak.

1. Hem âgâz eyledi kavvâl nâye
Hürüş-i ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 14*). [*semâye ir, -di*]

semek: Balık.

1. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür her **semek** bir gül'izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [*semek,]*
2. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol havz
İçinde gavs eylerdi **semekler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33*). [*semekler, -ler*]
3. Yüzine çıkdı deryânun **semekler**
Dem-â-dem âteş-i hürşidile şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [*semekler, -ler*]

semen: Yasemin çiçeği II sevgili.

1. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [*semen,]*
2. Düşürdi toprağa şimşâdı tahtı
Semen sîmâsını tutdı şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*semen,]*

semen: Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçek.

1. Semen dendânın açmış nitekim dūr
Aña minkâr-ı bülbül olmuş enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [*semen,]*
2. Aña zaḥm üzre konan penbe-i ter
Olurdu bâğ-ı raḥatdan **semenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62*). [*semenler, -ler*]
3. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez **semen** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*semen,]*
4. Mesîhâ gibi dehri rûḥ-perver
Zümür-rüd-güne şâh açdı **semenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [*semenler, -ler*]
5. Mişâl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cü
Benefşe vü **semen** lâle vü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*semen,]*
6. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günün tâbî **semen** bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*semen,]*
7. Kefendür aña kâfûri **semenler**
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*semenler, -ler*]
8. Şan oldı ḥulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi oldı ol **semen** ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*semen,]*
9. Qalan mahremlerinden bî-naşîb âh
Qanı ol ten ki tâzeydi **semenden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [*semenden, -den*]
10. Açılmış güller ü bitmiş **semenler**
Ayağ üzre gül-i ter câm-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*semenler, -ler*]

semen-ber: *Yasemin gibi beyaz göğüslü (sevgili).*

1. Gözi bādemlerinden ol **semen-ber**
Nihāl-i nāze zīver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [semen-ber,]
2. Ki āb-ı nergisinden ol **semen-ber**
Şabāh olunca kılar cāmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [semen-ber,]
3. İlähî ol sehî-kadd u **semen-ber**
Görinsün baña gün günden nigû-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [semen-ber,]
4. İletmezdi yanına dāyesini
Bilüp bu hāleti hem ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [semen-ber,]
5. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı halkasından ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [semen-ber,]
6. İderler bunların efsānesin yād
Hişārı genc gibi ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [semen-ber,]
7. Şanasın oldu iki āteşin gül
Zā'if oldu be-gāyet ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [semen-ber,]

semend: *Çevik ve güzel at.*

1. Şeh-i merdān özi aşkar **semendi**
Meh-i devrān yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69*). [semendi, -i]
2. Nigîninde Süheyl-i çarh bir lâ'1
Hilāl-i nev **semendi** pāyına na'1 (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [semendi, -i]
3. Kara zülfi ki anuñ müşg-sāndur
Murād-ı dil **semendine** 'ināndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22*). [semendine, -i, -n, -e]
4. Bu mıydı kılduğı cevlan **semendüñ**
Bu mıydı tutduğı gerdān kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [semendüñ, -üñ]
5. Semendi geh yüğürdi gāh yıldı
Üküş tag ü beybān geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [semendi, -i]

semender: *Ateşte yanmaz bir hayvan-ı mevhum.*

1. Ki cān u dildür ol şem'e **semender**
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı hādrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [semender,]
2. Ki od olmuş yiri hem-çün **semender**
Be-nā-geh ol tezerv-i āteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [semender,]
3. Şu resmedür ki düşer penbeye nār
Semender k'oddan ola gice nevmid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [semender,]

semender-vār: *Semender. Ateşte yanmadığına inanılan efsanevi bir hayvan. Semender gibi.*

1. Per açdı sidreden süy-ı zemine
Semender-vār toğru şem'-i dine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30*). [semender-vār,]

semend-i berk-vār: *Şimşek hızında at.*

1. Şitāb itse semend-i berk-vārı
Çoparur rüd-ı ceyhūndan gubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 85*). [semend-i berk-vār, -ı]

semend-i lutf: *Lütuf atı.*

1. Ğazab rahşı egerçi tündründür
Semend-i lutf öninde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [semend-i lutf,]

semen-sā: *Yasemin'in kokusu gibi.*

1. Degildür sünbül-i zülfi **semen-sā**
Ki her bir târidur bir 'ırk-ı sevda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27*). [*semen-sā,]*

semen-sāk: *Yasemin baldırlı (tenin beyazlığı açısından).*

1. Büt-i sünbül-külâle vü **semen-sāk**
Hezârân şive vü nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [*semen-sāk,]*

semen-simâ: *Yasemin yüzlü. II Sevgili.*

1. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-simâ vü 'anber-büy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [*semen-simâ,]*
2. Semen-simâ vü gül-ruḥ fitne-cüdur
Şeker-leb sim-ğabgab 'işve-ḥüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [*semen-simâ,]*
3. Semen-simâ şanemler lâle-ḥaddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*semen-simâ,]*
4. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [*semen-simâ,]*

semen-vār: *Yasemin çiçeği gibi.*

1. Şaçını yıllere virdi **semen-vār**
Kızınuñ ḥasret-i zülf ü ruḥında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*semen-vār,]*

semen-zār: *(Fa.) Yasemin bahçesi.*

1. Anuñ ârâmgâhidur **semen-zār**
Oḡudı çün kim ol mektûbî dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [*semen-zār,]*

sen: *İkinci tekil şahıs zamiri. II Hz. Muhammed.*

1. Şâh-ı muḡarrebânsın u sulṭân-ı her dü-kevn
Kerrübîyân **saña** ḥadem ü enbiyâ-ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*saña, -a]*
2. Nâm ü nişâni yoḡken Âdem-ile 'âlemüñ
Ḥaḡ virmişdi **saña** Muḡammed diyü 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*saña, -a]*
3. Levlâke didi şânuña Ḥallâk-ı zü'l-minen
Sen olmasañ cihâni yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*sen,]*
4. Ḥâşş-ı der-i Ḥudâsın ü bir daḡı yoḡ-durur
'Arz u semâda **sencileyin** hiç muḡterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [*sencileyin, - cileyin, -]*
5. Eger varise Mûsînuñ 'aşâsı
Muṭî'yidi **saña** dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*saña, -a]*
6. Nebiler şubḡ gibi idi **sen** rûz
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*sen,]*
7. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsâ
Sen itdûñ müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*sen,]*
8. Maḡâm-ı Yûnus ise batn-ı mâhî
Deve söyler görüp **sen** pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*sen,]*
9. Ḥalîle âteş oldıysa gülîstân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [*seni, -i]*

10. İrişdiyse ger İsmā'ile kurbān
Seni şahib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [*seni, -i*]
11. Cihān mülkini tıtdıysa Süleymān
Seni sultān-ı kevneyn itdi Yezdān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [*seni, -i*]
12. Senüñ nāmuñdan iy sultān-ı mürsel
Melā'ik efseridür mīm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [*senüñ, -üñ*]
13. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa'yuñla buldı zīb- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [*senüñ, -üñ*]
14. Bulur ādem ne deñlü olsa 'āşī
Senüñ luţfuñ şefī'inden ħalāşī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*senüñ, -üñ*]
15. Cihāna gerçi evvel geldi Ādem
Senüñ nūruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [*senüñ, -üñ*]
16. Senüñ ser ħādīm-i h'ānuñ Ĥālīldür
Ĥarīmüñ kuşları hep Cebra'ıldür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [*senüñ, -üñ*]
17. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Ķamu 'āciz durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97*). [*senüñ, -üñ*]
18. Degüldür **sencileyin** şāha lāyık
K'ide kavlı itdüğine bī-vefālīk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [*sencileyin, -cileyin, -*]
19. Beni de **sencileyin** mübtelā kı
Sülük-ı 'ışkda ol baña üstād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [*sencileyin, -cileyin, -*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

1. Cān zamān-ı ğamda yād idüp **seni** rāĥat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [*seni, -i*]
2. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nī **saña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [*saña, -a*]
3. Senüñ zātuñdur iy kılk-i siyāhi
Me'ānī kulzūmi ka'rında mähī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [*senüñ, -üñ*]
4. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehāni ğonca **sensiz** k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [*sensiz, -siz*]
5. Eline çıkarup virdügin ayvā
Giderür didügin bu **senden** ey vā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [*senden, -den*]
6. Sen elmās tabī'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7*). [*sen,]*
7. Ki nedür 'ışk iy bānū-yı devrān
Uş adın **senden** işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [*senden, -den*]
8. Ki ol meh kim **sañadur** nūr-ı dīde
Alıvireyin iy tıfl-ı remīde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [*sañadur, -a, -dur*]
9. Següñven ben senüñ **sen** şīr-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrīn kılade (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*sen,]*
10. Senüñ feryād u nāluñ her seĥergāh
Olupdur rehber-i 'uşşāk-ı ğüm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37*). [*senüñ, -üñ*]
11. Següñven ben **senüñ** sen şīr-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrīn kılade (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*senüñ, -üñ*]
12. Virür yarın **saña** Ĥaĥ ecrin anuñ
Ķo varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*saña, -a*]
13. Ölince eylesün **saña** du'āyı
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [*saña, -a*]
14. Ne diye **saña** çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [*saña, -a*]
15. K'o şayd oldı **saña** sen aña şayyād
Yazuĥdur dökme kanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*saña, -a*]
16. Saña ben ĥasteden olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*saña, -a*]
17. Ķo ğitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün **sen** 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [*sen,]*
18. Ki **sen** şayd olsañ u şayyād o naĥçir
Bu şıkrāneyçün anı eyle āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*sen,]*

19. K’o şayd oldı saña **sen** aña şayyād
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*sen,]*
20. Tehî **senden** kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri nālânlığı қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62*). [*senden, -den]*
21. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim **seni** ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [*seni, -i]*
22. Hâk ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [*seni, -i]*
23. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [*sen,]*
24. Kara giyen **sen** ü mâtem-zede ben
Göyindün ‘ışk nârında meger **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [*sen,]*
25. Kara giyen **sen** ü mâtem-zede ben
Göyindün ‘ışk nârında meger **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [*sen,]*
26. Neden **sensin** cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger ‘ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [*sensin, -sin]*
27. Baña bir dâne vürme hep **senün** bil
‘Ācûze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*senün, -ün]*
28. Pür itdi çeşmini hûn-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür **senden** bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*senden, -den]*
29. Yazam bir nâme **sen** idesin irsâl
Velikin ne devâtum var ne hāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [*sen,]*
30. Ya fihrist-i me‘ânîdür bu nâme
Saña iy kâşid-i dildâr-ı cânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33*). [*saña, -a]*
31. Qabûl it benden olsun **saña** bağış
Dönüp kıldı derûni rāzını fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*saña, -a]*
32. Hem ideydüm seni māl-ile kâni‘
Muñi‘ olup **saña** olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49*). [*saña, -a]*
33. Hem ideydüm **seni** māl-ile kâni‘
Muñi‘ olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [*seni, -i]*
34. Ki bu sözde **senüñle** ola cidālüm
Ki büyü mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [*senüñle, -üñ, -le]*
35. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*sen,]*
36. Ki incitmeyeler **seni** hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [*seni, -i]*
37. Güm eyledüm **seni** ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı andandur âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*seni, -i]*
38. K’anı kahr âteşi kılmadı hîzem
Eger var-ise **sende** ‘aql u idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151*). [*sende, -de]*
39. Uçurup cân kuşım iy sîne **sen** qal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*sen,]*
40. Muqırr ol ‘acziñe gel iy fütâde
K’ecel şiri **saña** çün zağmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*saña, -a]*
41. Ki tâ fark-ı felek ola **saña** cāy
Cihānuñ rāhatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [*saña, -a]*
42. Çevirmişdür **seni** çün halka-i mār
Hâkîqat gözler iseñ fark tâ pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [*seni, -i]*

sen: İkinci teklîk şahıs zamiri. II Mecnun.

1. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K’olasın ‘ilmün arturmağa tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [*saña, -a]*
2. Kara gözleri cânıña belâdur
Senün bahtuñ anuñ-içün qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*senün, -ün]*
3. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne rāhat
Bulur ol müşğden cismün cerāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*saña, -a]*
4. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hōd degülven **saña** düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*saña, -a]*

5. Sen anı istemekte eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür senden girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [sen,]
6. Sen anuñ ğuşşasından ğaste vü zār
Senüñ ol yarığuñdan ider ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [sen,]
7. Sen anı istemekte eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür **senden** girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [senden, -den]
8. Sen anuñ ğuşşasından ğaste vü zār
Senüñ ol yarığuñdan ider ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [senüñ, -üñ]
9. Bu şahrâda **saña** dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [saña, -a]
10. Gözüñ nürî **saña** düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [saña, -a]
11. Atañdur tut ki şâhib-kâdr u fâzil
Saña fazlından atañuñ ne ħâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [saña, -a]
12. Senüñ gönülünde neyler mihr-i Leylî
K’anuñ bir kılca yokdur **saña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [saña, -a]
13. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki kodoñ bād gibi kûha ser **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [sen,]
14. Ben ol dem ki olam ħâk içre pinhân
Olayduñ **sen** gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [sen,]
15. Ğamından **sen** yatarsın ħün içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [sen,]
16. Seni böyle ne ğam mahzûn kıldı
Alup gönülünü kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [seni, -i]
17. Seni vaşlama tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdüñ meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [seni, -i]
18. Senüñ gönülünde neyler mihr-i Leylî
K’anuñ bir kılca yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [senüñ, -üñ]
19. Didi ol ğaste kim ben ħâk-ı bed-rûz
Senüñ atañvan âĥî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [senüñ, -üñ]
20. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek **saña** bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [saña, -a]
21. Nihâl-i serv-i bâğ-ı nâzsın **sen**
Niçün her lâhza girye-sâzsın **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 5*). [sen,]
22. Nihâl-i serv-i bâğ-ı nâzsın **sen**
Niçün her lâhza girye-sâzsın **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [sen,]
23. Ğamuñdan ğasteyem iy cân-ı mâder
Ol öz ğam-ĥwârañ-içün **sen** de ğam-ĥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [sen,]
24. Şitâbı ko ħaķıķat bil ki iy cân
Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [senüñ, -üñ]
25. Gedâyile anuñ-çündür **saña** ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [saña, -a]
26. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamâmı
Saña cift ideyin iy ‘ışķ imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [saña, -a]
27. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi **saña** muķârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [saña, -a]
28. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mâh
Kemendüm cengden ħalmaya kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [saña, -a]
29. Bu yolda ben **saña** şöyle mu‘inem
Ki hem başum fedâdur hem ħazînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [saña, -a]
30. Ħelâl olunca **saña** ol perî-rü
Ħarâm olsun benüm gözüme uyĥu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [saña, -a]
31. Didi kim bir sege iy kûh ulûsı
Nedür **senden** bu rıfķ u çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [senden, -den]
32. Ricâ oldur velî **senden** de iy nür
Ki bu şüridelikden olasın dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [senden, -den]
33. Ki **senden** gönülünü zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [senden, -den]
34. Döküp bu yolda genc-i ħüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [seni, -i]
35. Dürişüp biz senüñ-çün virürüz cân
Niçün **sen** ħasma olursın nigh-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [sen,]

36. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hü **senin** bâ'îs-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*sensin, -sin*]
37. İrürürlerse bir âfet **saña** ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [*saña, -a*]
38. Ölümden ger **saña** gelmezse qorhu
Esirge ben esiri iy cefâ-hü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*saña, -a*]
39. Ki kânde bulsalar **sen** ğam-şinâsı
Helâk ideler iy cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*sen,]*
40. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Qarâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [*senüñ, -üñ*]
41. Çalışam vaş olınca **saña** dildâr
Muhâlif va' de vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*saña, -a*]
42. Saña alvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrüh ü zibâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [*saña, -a*]
43. Yidürür bâğbân bârını zâga
Saña şimdi 'adüdür ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*saña, -a*]
44. K' içinde pürdür anuñ kând uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [*saña, -a*]
45. Bed-ef'âlinden eflâkûñ hâzersüz
Dökersin dîdeden **sen** bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*sen,]*
46. Kılarsın bunda **sen** feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*sen,]*
47. Anı **sen** dağı aña düşdüñüz yâd
Velî bir pend işit benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*sen,]*
48. Qo anı **sen** de özge yâr tüt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*sen,]*
49. Velî yoqdur vefâsıñ beqâsı
Ki bulsa **senden** özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*senden, -den*]
50. Seni terk idüp oldı haşmuña yâr
Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-hü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*seni, -i*]
51. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yâd
Egerçi mihribân olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [*seni, -i*]
52. Zenüñ efsünma yoqdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi **seni** yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [*seni, -i*]
53. Nedür derdüñ **senüñ** bir 'avrat içün
Degül bir biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*senüñ, -üñ*]
54. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*seni, -i*]
55. Dirîğ ü hayfdan yoqdur **saña** sūd
Bugün yaqsun buhür-ı hüb ocağıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*saña, -a*]
56. Qoyam gidem **saña** mülk-i cihâni
Qala çünkim tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*saña, -a*]
57. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [*saña, -a*]
58. Özüñe yoq yire virme firîbi
Bugün kim **sañadur** 'ömrüñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [*sañadur, -a, -dur*]
59. Belâ zindânıñ ka' rında kalmaq
Bu renci kim çekersin rüz u şeb **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [*sen,]*
60. Diler kim ide taqlid-ile insân
Sen âdem oğlı iken ehl-i tevhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*sen,]*
61. Yirin bulmazsın istersin cihâni
Ben iderven sefer **sen** der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*sen,]*
62. Ğam almışdur beni **sen** şadımân ol
Qaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*sen,]*
63. Tehî qomayasın **sen** soñra câyum
Begenmez bu hisâbı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*sen,]*
64. K'olam ben anda bulunmayasın **sen**
Çıqup bir yâd aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*sen,]*
65. Kazandıklarımı kıla taşarruf
Bilürsen hōd soñumda **senden** artuq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*senden, -den*]
66. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [*seni, -i*]
67. Gidelüm tūr eve işit sözümi
Ki ölürken **seni** görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [*seni, -i*]

68. Vücüdün döymeyeydi olsa âhen
Senüñ tevseligünden toldı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [senüñ, -üñ]
69. Cihân içre irer pâyâna her gam
Següñ vardur vatangâhı **senüñ** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [senüñ, -üñ]
70. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [senüñ, -üñ]
71. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [saña, -a]
72. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [sen,]
73. Ki zârı kend'özünüñ kârı kıl **sen**
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [sen,]
74. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal **sen** ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [sen,]
75. Tapuñdan bu yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irak **seni** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [seni, -i]
76. Kıraram kabır eyvânında tahtı
Severdüm iki gözümden **seni** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [seni, -i]
77. Saña Leyliden özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [saña, -a]
78. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelâmuñ güşımaydı halka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70*). [saña, -a]
79. Senüñ-çün ya'ni zâhir oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm **saña** 'ışyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [saña, -a]
80. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña 'âkğ olmuş-idüm iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [saña, -a]
81. Kaçan kim eyleye cân pendüñi yâd
Beni râzı kılarduñ lutf-ıla **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [sen,]
82. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk **sen** terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [sen,]
83. Kılardüñ **sen** naşihat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [sen,]
84. Ne hüd bir lâhza oldum hizmetünde
Çekerdüñ **sen** benüm güşsamlı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [sen,]
85. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün **sen** döşerdüñ pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81*). [sen,]
86. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ gibi halefden yeg-durur hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13*). [senüñ, -üñ]
87. Senüñ râzılığundur baña dermân
Bağışla cürmümi 'afv it hañâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [senüñ, -üñ]
88. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ hağkuñda idüm ger günehkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [senüñ, -üñ]
89. Ki bozduñ anı **sen** kalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [sen,]
90. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [saña, -a]
91. Zebân tığıyla bārî virme âzâr
Saña çün derdümi şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [saña, -a]
92. Beneşe gibi cāmum oldı nîli
Bu mâtemde **saña** kılmağa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [saña, -a]
93. Ki ben yâram **saña** iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik için ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [saña, -a]
94. K'olayduñ **sen** benüm hem-âşiyânım
Çomadum cehde takşîr şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [sen,]
95. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Huđâ hağkıyıçün tut gönlüñi şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [sen,]
96. Ki tâ def' ola benden şekk-i a'dâ
Var iken böyle **senden** infî'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77*). [senden, -den]
97. Ki **senden** derd ü miñnedür naşîbüm
Çü mağtül-i 'itâb-ı telh-nāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [senden, -den]
98. Hağikat belki **senden** gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120*). [senden, -den]

99. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm **senden** düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*senden, -den*]
100. Seni men' idemez andan nigeş-bân
Figân itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*seni, -i*]
101. Beni tütmedi anlaruñ füsünü
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [*senüñ, -üñ*]
102. Arada qalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar qahr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
103. Ki benden bulmamışdur behre dâmâd
Senüñle 'ahd k'olmuşdur nüñust ol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*senüñle, -üñ, -le*]
104. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken **saña** her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*saña, -a*]
105. Sen olma rişte mænendi girih-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*sen,]*
106. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa **senüñ-çün** bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
107. Ki dirlikden **saña** nezdikdür merg
Eger yoğ-ise ölümiñden **saña** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*saña, -a*]
108. Ki dirlikden **saña** nezdikdür merg
Eger yoğ-ise ölümiñden **saña** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*saña, -a*]
109. Ki bi-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vaqtin bulursın qadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*sen,]*
110. Ki virdi şevk-i gül taşa dağı cüş
Saña iy murğ-i cân-ı 'anberin-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15*). [*saña, -a*]
111. Seni kılmış-durur bi-şabr u ârâm
Qoyalum bunda şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [*seni, -i*]
112. Ne lâyıkdur **saña** bu bi-nevâlık
Berü gel k'irdi vaqt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*saña, -a*]
113. Saña çün nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cüda 'aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50*). [*saña, -a*]
114. Kim anda muntazırdur **saña** dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*saña, -a*]
115. Özine güldüren her bir hasûdı
Şol âfet kim gâmından **sen** belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*sen,]*
116. Sikender-vâr şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [*saña, -a*]
117. Sen anı ziver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [*sen,]*
118. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol mâhi görüp ol **sen** dağı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [*sen,]*
119. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme **sen** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [*sen,]*
120. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yoqdur huşurı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [*senüñ, -üñ*]
121. Kim andadur **senüñ** miftâh-ı kârüñ
Çıkarup câmeyi pes ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [*senüñ, -üñ*]
122. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dırsen **senüñle** âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [*senüñle, -üñ, -le*]
123. Saña iy h'âce taş olmaz ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*saña, -a*]
124. K'işidem **senden** eş'âr-ı gârîbi
Bi-ğamdillâh ki ruzı kıldı Rezzâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58*). [*senden, -den*]
125. Ne hükm iderseñ andan çekmezem baş
Baña **senden** ne kim olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [*senden, -den*]
126. Geçürürven **senüñle** ay eger yıl
Oluram hizmetünde iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*senüñle, -üñ, -le*]
127. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger gönün kabûl itmezür anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*senüñle, -üñ, -le*]
128. Sen idinmişsin ammâ derdi matlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*sen,]*

129. Vücüdüm buldı ol ğamdan rehāyı
Olursın **sen** dağı vardukça hāmūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [*sen,]*
130. Kılarsın nâle vü zâri ferāmūs
Maĥabbetden bu şu'le **sende** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*sende, -de]*
131. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem **seni** şād
Senüñ gibi ne gördi hüznî Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*seni, -i]*
132. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ gibi ne gördi hüznî Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [*senüñ, -üñ]*
133. Vü ger saht ise 'aczüñden hacâlet
Dilerseñ k'ola kufl açmak **saña** hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*saña, -a]*
134. Degülsin Zeydden hōd **sen** ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*sen,]*
135. K'ire aşıftelik olur ĥakāret
Çü **sensin** kişver-i 'akl içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*sensin, -sin]*
136. Senüñ işüñde 'aklum oldu ĥayrān
Kişi k'ola bu resme dürrü ĥakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*senüñ, -üñ]*
137. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben **senüñ** gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ]*
138. Saña olsun beķā-yı cāvīdānî
Çün itdi bu ĥisāmî gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*saña, -a]*
139. Gözüñ nūrî iki 'ālemde varuñ
Nedür ĥālî diyüp pür ğam **senüñ-çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün]*
140. Nihāl-i kāmētidür ĥam **senüñ-çün**
Çü Mecnûn kâşid-i dildārî gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün]*
141. Ne bir oçur hezār efsün u destān
Bu dem kim bülbül-i bî-miśl **sensin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [*sensin, -sin]*
142. Ki gül-reng olmış eşküñden nihālin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*saña, -a]*
143. İkimüzi de bikr iken çoca ĥāk
İrişmişdür **saña** çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [*saña, -a]*
144. Konuğundan irer şerm aña vāfir
Bilürsen **sen** anı kim kār-ı duĥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*sen,]*
145. Velî ben rāziyem cān-ıla **senden**
Keremden āĥiret ĥakkuñ ĥelāl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*senden, -den]*
146. Kimüñ rüyıyladur ferĥunde-fālüñ
Senüñ raĥtuñ bu baĥr-i bî-kerāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*senüñ, -üñ]*
147. Velî yokdur **senüñ** gibi 'azābum
Kılarsam ger ğamuñdan zār ü nālîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [*senüñ, -üñ]*
148. Senüñ ĥarāñ olupdur seng-i ĥarā
Maķāmuñdur dem-ā-dem vādî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [*senüñ, -üñ]*
149. Dilidür **saña** ĥālîñ dimek iy yār
Mezārî üzre yanan şem'-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*saña, -a]*
150. Hitāb idüp **saña** dirdi zebānî
K'uş öldüm intizār-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*saña, -a]*
151. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ hem vefā rāĥında **sen** süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*sen,]*
152. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldu **senüñ** mihrüñle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63*). [*senüñ, -üñ]*
153. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pākî
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*senüñ, -üñ]*
154. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pākî
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*senüñ, -üñ]*
155. Ki şıdķ-ı cānile 'aşıklık itdi
Senüñ 'ışküñla terk itdi cihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67*). [*senüñ, -üñ]*
156. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i ĥabrinde tūran levĥ kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [*senün, -ün]*
157. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar k'anuñ ĥomış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [*senüñ, -üñ]*
158. Senüñ derdüñedür yine heves-nāk
Ķalupdur muntazırlar gibi her ğāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [*senüñ, -üñ]*
159. Vücüdüm ĥāk oldu ĥasretüñden
Senüñ mihrüñde iy 'ışķ-ıla mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [*senüñ, -üñ]*

160. Gözi yolda **senüñ-çün** iy nigü-ḥwāh
Kaçankim virmege kaçd itdi cāni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
161. Firibile elümden kaçdı nāgāh
Murād olan **saña** vü baña maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*saña, -a*]
162. Baña ol gül **senden** özge yādigāri
Senüñle gel berü iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*senden, -den*]
163. Sefer kıldı cihāndan ḥayf u bidrüd
Yirümüze **senüñle** bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [*senüñle, -üñ, -le*]
164. Baña ol gül senden özge yādigāri
Senüñle gel berü iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [*senüñle, -üñ, -le*]

sen: *Sen. II Leyla.*

1. Sen daḥı ‘ālemde bir kânün idersin ‘ākıbet
Çarḥ-ı kaddum gerdişiyile āsyāb-ı ‘ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*sen,]*
2. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin ‘ākıbet
Sen bu resme şive vü nāz ile iy Leyli-ḥırām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [*sen,]*
3. Bunuñ ko **sen** belā vü miḥnetini
‘Ayān it ḥalka Ḥakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [*sen,]*
4. Gel iy dānende-i esrār-ı ḥikmet
Ki **sensin** vākıf-ı āşār-ı ḥikmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2*). [*sensin, -sin*]
5. Revā midur **saña** bu resme işler
Ki ta‘n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [*saña, -a*]
6. Biñ er ‘işkuñda tutkim mübtelādur
Saña ma‘şūka olmaķ ne revādur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [*saña, -a*]
7. Nazar kılsa **saña** āyine ḥışm it
Dem-i kaḥruñdan anı türe-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*saña, -a*]
8. Bu sözler kim **saña** naķl itdüm el-ān
Eger tutmazsañ olursın peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [*saña, -a*]
9. Hem anuñ **sen** de olmuşsın esiri
Dilüñi çak kılmış ‘işkı tiri (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*sen,]*
10. Yüzüñe baķmasun her lāḥza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [*sen,]*
11. N’ider ḥalḥālı ayağūñ be-her ḥāl
Ki tavķ-ı zülfden var **sende** ḥalḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*sende, -de*]
12. Benem çün ‘işkıma anuñ giriftār
Niçün **sen** olasın mennā‘-ı didār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*sen,]*
13. Ger ire dime ol māha noķşān
Seni āhum odı yakardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [*seni, -i*]
14. Kelāmüñdür dür-i deryā-yı ‘irfān
Maķāmuñdür **senüñ** şahrā-yı ‘irfān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4*). [*senüñ, -üñ*]
15. Ne için bī-cemāl-i yār-ı manzūr
Virürsin böyle **sen** her meclise nūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [*sen,]*
16. Görinmesün gözüne şubḥ-ı maķşüd
Ki bezminden **sen** anuñ böyle merdüd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*sen,]*
17. Velī ben bende **sen** ‘ālemde zīnhār
Ferāmüş itmesün ol serv-i refār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*sen,]*
18. Ki bād-ile gele andan nesimüñ
Kaçan kim **senden** irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*senden, -den*]
19. Degüldür ḥātrum aña güzergāh
Velī bir bād kim **senden** ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [*senden, -den*]
20. Saña benden ḥaṭādur bī-ḥaṭālıķ
Senüñ emründe olmadum ḥaṭā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*saña, -a*]
21. Ḥakumdan gel ki yokdur ‘özr-ḥwāhum
Benem maḥküm ü **sen** ḥākim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [*sen,]*
22. Sen isnād eyledüñ baña ḥaṭālar
Esenlik görmedüm ‘ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [*sen,]*
23. Ḥoş idi ya gerilem çarḥıña
Baña **senden** vefādur bī-vefālıķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [*senden, -den*]
24. Añasın ben ḥaṭākāri vefādan
Şanurdum ben görem **senden** vefālar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [*senden, -den*]

25. Çü **sendendür** olur cān aña hursend
Ezelde eyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*sendendür, -den, -dür*]
26. Saña benden hañadur bî-hañalık
Senüñ emründe olmadum hañâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*senüñ, -üñ*]
27. Bizi bed-nâm ider ‘âlemde gammâz
Muñî* olmasın bu pende ger **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [*sen,]*
28. Getürme **saña** vü bize fañihât
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [*saña, -a*]
29. Getürme saña vü bize fañihât
Buña râm olmaz-iseñ **senden** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*senden, -den*]
30. K’iletmezdüñ **saña** ben bu gûmañı
Kañı ol itdügün ‘ahd ü yeminler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*saña, -a*]
31. Sen eller bezminüñ olduñ çerâğı
Ben oldum bülbül-i bâğ-ı gam u bîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [*sen,]*
32. Sen itdün güllerüñi zâga teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [*sen,]*
33. Dil-ile boyaduñ cāna beni **sen**
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42*). [*sen,]*
34. Yidürdüñ zâga anı **sen** añır iy yâr
Bu idi virdügüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*sen,]*
35. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedün şerm
Sen itdünse kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*sen,]*
36. Kesen mihr ü mañabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārâ hiç **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [*senden, -den*]
37. K’ola şadır bu fi’l-i piç **senden**
Baña sensüz gam u hic urdı dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [*senden, -den*]
38. K’ola şadır bu fi’l-i piç senden
Baña **sensüz** gam u hic urdı dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [*sensüz, -süz*]
39. Yirem ben düd her dem haşm helvâ
Benüm **sensüz** mañâmum deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*sensüz, -süz*]
40. Senüñ la’lün şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34*). [*senüñ, -üñ*]
41. Senüñ bensüz yirün gülzâr-ı şādî
Hañkât benden ol dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38*). [*senüñ, -üñ*]
42. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı ‘ışkum
Saña kim olsa yüz biñ ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [*saña, -a*]
43. Saña kimdür ya şimdi mañrem-i rāz
Giceler kime bālišdür ayağün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*saña, -a*]
44. Bu segden yaña da sal üstüñ’ânı
Saña iy hālî Hindü Hañk tebarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*saña, -a*]
45. Saña yokdur cefādan ğayr āyîn
‘Adü söziyle yoldan çıkdün iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*saña, -a*]
46. Meger k’iy seng-i dil āhen-cigersin
Güzellik vaqtine mağrūr olub **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [*sen,]*
47. Ki gey müstağnî vü mesrūr olub **sen**
Ki bir bed-nāmdan ya’nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*sen,]*
48. Kimün urduñ kemergāhına **sen** dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [*sen,]*
49. Kimün derdine olduñ **sen** giriftār
Kañı ol ‘ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*sen,]*
50. Kenār-ı yârda āsüdesin **sen**
Çün olduñ ğayr-ile **sen** yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*sen,]*
51. Kenār-ı yârda āsüdesin **sen**
Çün olduñ ğayr-ile **sen** yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*sen,]*
52. K’idüpdür firkatün cān ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamān **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [*sen,]*
53. Sen urduñ zañmı sen eyle ‘ilācum
Ol evvel gördügünden hañte-hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*sen,]*
54. Sen urduñ zañmı **sen** eyle ‘ilācum
Ol evvel gördügünden hañte-hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*sen,]*

55. Şu resme kim lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu **sendendür** mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*sendendür, -den, -dür*]
56. Kimüñ urduñ kemergâhına sen dest
Senüñ derdüñ çekerven ben siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ*]
57. Yiñi dildârünü kılısun mübârek
Ben olam çün çerâğuñdan **senüñ** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*senüñ, -üñ*]
58. Ziyâd olsun **senüñ** pervâneñe nür
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [*senüñ, -üñ*]
59. İdebilmez aña bülbül taħammül
Senüñ gülzârüñ oldı mesken-i zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97*). [*senüñ, -üñ*]
60. ‘Adümüñ didesine merdüm oldı
Yaķaram ben **senüñ** mihrüñde sine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121*). [*senüñ, -üñ*]
61. Benüm-çün var **senüñ** sineñde kine
Lebüñ iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*senüñ, -üñ*]
62. Döker çeşmüm lebüñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden iy ħabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*senüñ, -üñ*]
63. Baña **sen** içürürsin ta’nla zehr
Gehî bî-mihr dırsin ben ħarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [*sen,]*
64. Bürâderden kim ol ola münâfık
Geçenler yüzüne karşı **saña** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [*saña, -a*]
65. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm ħöd
Ķanı **sen** kandesin ya ķandeyüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*sen,]*
66. Ne şehsin **sen** nicesi bendeyüm ben
Baña dırsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [*sen,]*
67. Ķamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin **sen** çemende ħurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [*sen,]*
68. Ki **sen** bir şırsin elmâs çengâl
Elüñde tutuben bir şem‘-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [*sen,]*
69. Murâdum maħzenine **sen** niğeh-bân
Ben ol düzdüm ki ġâlîb olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78*). [*sen,]*
70. Du‘â eyle aña sın rüħum **sen**
Fiğân kim tâli‘-i nahsumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [*sen,]*
71. Seni işmarladum Ĥallâķa iy mâħ
Düşem çün dür **senden** iy vefâ ġüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [*senden, -den*]
72. Velî ‘işķuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [*seni, -i*]
73. Tolasam ħalkasına zülfüñüñ dest
Tutup muħkem **seni** çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85*). [*seni, -i*]
74. Seni işmarladum Ĥallâķa iy mâħ
Düşem çün dür senden iy vefâ ġüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*seni, -i*]
75. Senüñ ġam-dârüñam ġam yimezem ħiç
Egerçi ‘âlem içre süst ħîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*senüñ, -üñ*]
76. Velî ‘işķuñdayum her ġamdan âzâd
Senüñ feyzünden iy ebr-i sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41*). [*senüñ, -üñ*]
77. Maħalluñ seglerine ħâķ-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven ki ġüyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [*senüñ, -üñ*]
78. Yürtür Mecnûn **senüñ** derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı ‘ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [*senüñ, -üñ*]
79. Ĥarâm olmaya ger virseñ şarâbı
Senüñ bezmüñde ħoşdur bâde zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [*senüñ, -üñ*]
80. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy perî ol dil daħı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [*senüñdür, -üñ, -dür*]
81. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir vaħdet ü ħâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [*senüñle, -üñ, -le*]
82. Eger zehr içem olur cânuma nüş
Aña beñzer **senüñle** bende aħvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*senüñle, -üñ, -le*]
83. Ki bârik ola sözüñ **saña** ħânım
Yoluñda şâdıķum virmekde cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [*saña, -a*]
84. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘işķuñ içre ħiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [*saña, -a*]

85. Cihānda qalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün **sen** bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [*sen,]*
86. Tenümde turmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ **sen** mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*sen,]*
87. Olam bir lâhza **sen** meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*sen,]*
88. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [*sen,]*
89. Telâffuzda biri biriyle müdgam
Çü **sen** ben ben senem iy mâh-ı tal'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*sen,]*
90. Ki **senden** bir eşer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânenî-şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*senden, -den]*
91. K'özümün varluğun bilmezven âhir
Eger bir lâhza cân **senden** cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [*senden, -den]*
92. Telâffuzda biri biriyle müdgam
Çü sen ben ben **senem** iy mâh-ı tal'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*senem, -em]*
93. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda **senlik** benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*senlik, -lik, -]*
94. K'ölür mâhî kaçan dūr olsa şudan
Gözüm **sensin** benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [*sensin, -sin]*
95. Senüñ gelmedi tāvusuñ miyāna
Çün el virdi segân-ı şāha naḥçir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*senüñ, -üñ]*
96. K'ikilikdūr sülük-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimiz iy mâh-pāre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [*senüñle, -üñ, -le]*
97. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taḥt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [*saña, -a]*
98. Atar senden atamazsın **sen** anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*sen,]*
99. Atar **senden** atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*senden, -den]*
100. Ne seng-i hāre altındadır çāk
Benüm **sensin** hemin bir bâğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*sensin, -sin]*

sen: Sen. II İbnüsselam.

1. Neye varur zevâlün gör beni қо
Ben olisar degülven **saña** mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [*saña, -a]*
2. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90*). [*saña, -a]*
3. Bu işe bulduramazsın **sen** encām
Bu gülşen cāyıdur bir 'andelibün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*sen,]*
4. Tāma' dendānın aña eyleme tiz
Yüri **sen** kendü ḥālün gör beni қо (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [*sen,]*
5. Ki Mecnūnum degül **senden** daḥi kem
Bu bâği dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [*senden, -den]*
6. Ne ol tūrūñ **senüñ** amaca varur
Bu bāra idemezven ben ḥiyānet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [*senüñ, -üñ]*
7. Ki kılar çenber-i āfākı pür-dūd
Saña ta'lim-gerdür pes ki bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*saña, -a]*
8. Ki rāḥat bulasın açıla 'aynūñ
Dürüş k'itmeye **seni** münfa'il vām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [*seni, -i]*
9. İderler 'ömrün enbānını sūrāḥ
Senüñ 'ömrünse țar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*senüñ, -üñ]*
10. Ölümdür āḥir-i aḥvāl-i ādem
Senüñ 'ömrün yüze irmez be-her ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [*senüñ, -üñ]*

sen: Sen. II Mecnun'un babası.

1. Āh kim **senden** beni dūr itdi devvār el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*senden, -den]*

2. Çün irişdi **saña** bu mîve-i hûb
Yakınlarda bir oğluñ ola maħbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*saña, -a*]
3. Ger oğluñ olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmuñi eyler **senüñ** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*senüñ, -üñ*]
4. Saña hicrāndan irse bir numūne
Baña ta'n eylemezdüñ gūne gūne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*saña, -a*]
5. Bilürsin **sen** ki ben miskīn ü ğam-nāk
Yaşamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*sen,]*
6. Baña pend eyleme kim bārum artar
Sen epsen didüğüñce zārum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*sen,]*
7. Ğamumdan var-durur göñlüñde çok bār
Benüm-çün yüz belāya **sen** giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [*sen,]*
8. Senüñ her sözüñ iy şāhib-ṭarīkat
Bañadur bilürem pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [*senüñ, -üñ*]
9. Qabāyil mefḥarisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*saña, -a*]
10. Senüñ oğluñdur el-ān lā-übālī
Şarāb-ı 'aқıldandur cāmī hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [*senüñ, -üñ*]
11. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pāre resen **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*sen,]*
12. Hayātı ben hō çokdan itmişem terk
Bekā mülkine idersüñ **sen** de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*sen,]*
13. Hūdā bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ*]
14. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir eylügi çāha biraқ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [*sen,]*
15. Niçe yutsun ğamından zehr ile dem
Şular kim **senden** evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*senden, -den*]
16. Ğamuñ tīmārını kimden şorayın
Oğulsuz yaḥşi gördüñ **sen** özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [*sen,]*
17. 'Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu'inüm yāverüm yārum **sen** idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*sen,]*
18. Devā-baḥşum vefādārum **sen** idüñ
Sen idüñ baña üstād-ı ṭarīkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*sen,]*
19. Devā-baḥşum vefādārum sen idüñ
Sen idüñ baña üstād-ı ṭarīkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [*sen,]*
20. Seni ayırdı benden çarḥ-ı ğaddār
Niçün benden çevürürsin yüzüñ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [*sen,]*
21. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ **sen** beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*sen,]*
22. Ki **senden** kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde beni rüsvāy ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*senden, -den*]
23. Ki mülküñ kalmadı oğluña eyvāh
Seni iy ğam-h'arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*seni, -i*]
24. Seni ayırdı benden çarḥ-ı ğaddār
Niçün benden çevürürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [*seni, -i*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Yavuz Sultan Selim.

1. Hān olaldan **sen** sa'ādet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden kaçupdur kaḥt u tengī vü saқam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*sen,]*

sen: Sen. II Mecnun'un annesi.

1. Senüñdür mağzum iy rüh-ı revānum
Yönelmişdür makām-ı 'ışka rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*senüñdür, -üñ, -dür*]

sen: Sen. II Selam-ı Bağdadı.

1. Benüm odumdan irer **saña** âfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*saña, -a*]
2. Ki benven büt-şiken büt **saña** ma'büd
Bu hayretgehde ķo ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*saña, -a*]
3. Ki yok benden **saña** hem-demlük iy yār
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*saña, -a*]
4. Aña yüz lutf-ıla virdi cevābı
Ki **sen** bir nev-cevānsın nāz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [*sen,]*
5. Melāmet kundesinden boynuma bend
Bu dem **sen** dañı geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*sen,]*
6. Olur her şeb maķāmum bir ģarābe
Sen ādem oğlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [*sen,]*
7. Var ol nev' iste k'ānuñ cinsisin **sen**
Vücüduñ āhen ise pür tahammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*sen,]*
8. Kılām irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle **sen** geçinemezsin iy dōst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*sen,]*
9. K'ihāta itmez iki rūhı bir post
Sen olmazsın benüm vaķtümde hoşnūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [*sen,]*
10. Seni tiz kaçurur bundan zārüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*seni, -i*]
11. Çekemez biñ **senüñ** ģibi bilürin
Baña ģōşdur ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [*senüñ, -üñ*]
12. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çü bulduñ şoģbetüme **sen** benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*sen,]*
13. Dilüñi 'ayb sözden eyle kütāh
Ne ķāmetde-durur gör **sen** de ģālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*sen,]*
14. Gider ortalarından lā-büd āzerm
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez ķār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*senüñ, -üñ*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Larendeli Hamdi, 16. yüzyıl şairi.

1. Kālem çek defter-i sāhirlīģe **sen**
'Alem dik ķışver-i şa'irlīģe **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*sen,]*
2. Kālem çek defter-i sāhirlīģe **sen**
'Alem dik ķışver-i şa'irlīģe **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [*sen,]*
3. Çü senden yine olur **saña** çāker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [*saña, -a*]
4. Kāmusı ģizmetinde idi ķāyim
Kılarsañ **sen** dañı ger cüd ü iģsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*sen,]*
5. Çü **senden** yine olur saña çāker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [*senden, -den*]
6. Seni bir ģün vişāle hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [*seni, -i*]
7. Niçe bir **saña** bu şabr u sükünet
Yiter kıldı tapuñı baģt-ı ma'ķūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*saña, -a*]
8. K'ola ma'müre-i ķudsī **saña** cāy
İdegör 'azm-i şehr-i bī-nişāmī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*saña, -a*]
9. Ki kimse bilmesün nedür **saña** nām
Olup minnet yükinden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*saña, -a*]
10. Kō maģlüb-ı ģaķıķī rāhına pāy
Saña ķār olmasun ģüy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [*saña, -a*]
11. ģāķāyık gencinüñ şehrine bul rāh
Çü lutf-ı ģaķ **saña** kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [*saña, -a*]
12. Saña ne bāk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā ģibi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66*). [*saña, -a*]
13. 'Arūs-ı nażma dāmād eyle 'işkī
Rūsüm-i 'işk **senden** tāze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [*senden, -den*]
14. Felek taģtı şehini bende eyle
Seni ģ'ār itmeden ģırş azm azm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*seni, -i*]
15. Ki sicn-i ķüfrden olasın āzād
Bugün **sensin** Mesihā-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [*sensin, -sin*]

sen: Sen. II Zeyd. (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).

1. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vakt irer halkuñ vefası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [*saña, -a*]
2. K'ola **senden** ya havfı ya recâsı
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [*senden, -den*]
3. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*saña, -a*]
4. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn **sen** gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [*sen,]*
5. Ki çün hür ü firişte bî-gezendüm
Beni **sen** dîv-ñ şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*sen,]*
6. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni **sen** şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*sen,]*
7. Çamu haqqında dirler âferîn bād
Ûtarsañ **sen** dahı ol haşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [*sen,]*

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri || Allah.

1. Güle **sen** virdüñ iy Haq behcet-i rü
Sen itdüñ gönecenüñ ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*sen,]*
2. Güle sen virdüñ iy Haq behcet-i rü
Sen itdüñ gönecenüñ ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [*sen,]*
3. 'Arûs-ı yemm ruñında k'ola mevvâc
Köpükden **sen** 'iyân itdüñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [*sen,]*
4. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende **senden**
Cihân bâğına irmiş hânde **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39*). [*senden, -den*]
5. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende **senden**
Cihân bâğına irmiş hânde **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*senden, -den*]
6. Eyâ tuğrâ-keş-i menşür-i evvel
K'ezel bürhânı **sendendür** müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [*sendendür, -den, -dür*]
7. Senüñ emrünüle olur her 'acâib
Ki **sensin** mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [*sensin, -sin*]
8. Senüñ emrünüle döner çarh tāsı
Senüñ hükümüledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*senüñ, -üñ*]
9. Senüñ emrünüle döner çarh tāsı
Senüñ hükümüledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*senüñ, -üñ*]
10. Senüñ hükümüñ-le bergin bâğda gül
Tağıtımış kim bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*senüñ, -üñ*]
11. Senüñ luftuñla zâğ-ı düd-ı küllhan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [*senüñ, -üñ*]
12. Senüñ emrünüle olur her 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ*]
13. Keremden hâtırüm âyinesin **sen**
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*sen,]*
14. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ **sen**
Bu miskîne anı görme revâ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [*sen,]*
15. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ **sen**
Bu miskîne anı görme revâ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*sen,]*
16. Gönül gencürüñüñ nakdine **senden**
İlâhî dür olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31*). [*senden, -den*]
17. Hâlilüñ itdügi kurbân haqıyçün
Aña **senden** iren dermân haqıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*senden, -den*]
18. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [*senüñ, -üñ*]
19. Çi ger cürmüm benüm küñ-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134*). [*senüñ, -üñ*]
20. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i güyâ
Ki **senden** cümle mu'cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [*senden, -den*]
21. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî **sen** 'ışkumı dem dem kıl efzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [*sen,]*

22. Velî lutf eyle **sen** iy Hıyy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*sen,]*

sen: *Sen. II Leyla'nın babası.*

1. Çü virdi Hâk **saña** gevher 'ivazsuz
Nişâr it sen de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [*saña, -a]*
2. Çü virdi Hâk saña gevher 'ivazsuz
Nişâr it **sen** de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*sen,]*
3. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhat
Ki **sensin** bülbül-i bâğ-ı belâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2*). [*sensin, -sin]*
4. Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı
Senün çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*senün, -ün]*
5. Niçün kılam **saña** cevr ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [*saña, -a]*
6. Rızânile diledüm **senden** anı
Çü gönlün yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*senden, -den]*
7. Kim alur kızuñı zor-ıla **senden**
Maḥabbet-le k'olınmaz bir qarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [*senden, -den]*

sen: *"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Nevfel.*

1. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil **sen** kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*sen,]*
2. Sen ol çübâna döndün iy cihângir
Ki urdı kelbin atup kurd için tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [*sen,]*
3. Dil-i târikümün **sen** rüşenâsı
Ten-i âzürdemün **sen** mümiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41*). [*sen,]*
4. Dil-i târikümün **sen** rüşenâsı
Ten-i âzürdemün **sen** mümiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*sen,]*
5. Olalıdan **senünile** yâr çün yâr
Kamu kârum yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [*senünile, -ün, -le]*
6. K'öline kılavuz **saña** du'âyı
Hem ol şükraneye k'iy şâh-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*saña, -a]*
7. Yaḥüd tiğün çeküp 'ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [*saña, -a]*
8. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [*sen,]*
9. Hâta kılduğ biz eyle **sen** 'aṭâlar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*sen,]*
10. Ne diri kalmamuzdan **sen** ziyân-kâr
Çü gördi bu girîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [*sen,]*
11. Sen itdün dūr anuñ nürünü benden
Elüm tutacağ-iken pâyâ şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [*sen,]*
12. Yabâna atduñ u döydün aña hem
Bu kuṭnı rişte idüp düğmeden **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*sen,]*
13. Misâlınden anuñ virmez nişânı
Çü bildün **sen** kamu ḥaşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*sen,]*

sen: *Sen. II Leyla'nın annesi.*

1. Baña uş hâl yeter hâl-i ruhsâr
Ana yokdur **senünle** daḥı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [*senünle, -ün, -le]*
2. Saña ben ḥâkden olsun vaşiyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*saña, -a]*
3. Saña oldur soñumca yâdigârum
Ḥudâ ḥaḳkı-çün anı hoş tut iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*saña, -a]*
4. Baña rahm it **saña** ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusın kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*saña, -a]*

5. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden **sen**
Kişi min-ba'd benden çekmeye bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14). [sen,]
6. Ri'âyet eyle **sen** de ol yâr-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52). [sen,]
7. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cānı
Çü yokdur **senden** özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53). [senden, -den]
8. Ğanîmetdür bize bu lâhza didar
Senüñ-le bir nefes iy yâr-ı cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7). [senüñ-le, -üñ, -le]
9. Neden irdi **saña** böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56). [saña, -a]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri || Hz. Muhammed.

1. Okur dergâhına **sen** şâhı Allâh
Bu teng evden döşür tur bār-ı büngâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81). [sen,]

sen 'inâyet eyle hamdî bendeñe: Hamdi kuluna yardım et Allah'ım.

1. Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde beğâya intikâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33). [sen 'inâyet eyle hamdî bendeñe,]

senâ: Ar. Medih, övme.

1. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Senâ şavtından oldı pür ol eyvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148). [senâ,]

senâlar kıl: Övgüde bulunmak.

1. Elüñ öpüp **senâlar** kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44). [senâlar kıl, -dı]

seng: Taş.

1. Ne **seng** ü çüb k'aña tokınurdu
Gül ü serv-i riyâz-ı cān şanurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59). [seng,]
2. Eline aluban geh **seng** ü geh çüb
Kılarıd gölgesiyle ceng ü âşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9). [seng,]
3. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşâğ oğlan elinden yir idi **seng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18). [seng,]
4. O şahrânuñ ne deñlü varsa **sengi**
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23). [sengi, -i]
5. Ümîdüñ **sengi** irmez iy cefâkâr
Ne bu mîvem benüm târâca varur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68). [sengi, -i]
6. 'Urûc itdi teninden tâ'ir-i hüş
Başına urdu ğamdan ol kadar **seng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3). [seng,]
7. Oturup ağladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken cisminde geh **seng** ü geh çüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127). [seng,]
8. Yıkıldı eyle kim **seng** üzre şişe
Atasını anasını idüp yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24). [seng,]
9. Şu resme kım yaşından la'l olur **seng**
Çemen bezminde bir hûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [seng,]
10. Başı altına komış bir kır **seng**
Teni çāk olmuş u şürîde aḥvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78). [seng,]
11. Ne deñlüdür vefâ vezninde **sengi**
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54). [sengi, -i]

12. Tenidür zād-ı mār u tu'me-i mūr
Mezārı **sengi** kim var bî-taḥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [sengi, -i]
13. Anı başdı yüzer biñ men u iki **seng**
Şol abuñ k'adı idi 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [seng,]

seng: *Katı, sert.*

1. Ve ger ḥōd **seng** içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [seng,]
2. Çi **seng** olmuş anuñ bünyādı çi ḥāk
Kurudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [seng,]
3. Mu'aṭtar olur andan cān ḥarīmi
Bisāṭum ḥākdendür bālişüm **seng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [seng,]
4. Yolu geh **seng** ü geh ḥāk oldı geh gil
Dürişüb ol gedāyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [seng,]
5. Güher gibi dem-ā-dem **seng** içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [seng,]
6. Cihān bülbül yirini virdi zāğa
Şüküfe neyli ḥummin çāk idüp **seng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [seng,]

seng bas: *Bağrına taş basmak; sesini çıkarmaksızın her türlü acıya katlanmak.*

1. İşitdigüñden artuğ bi-mecālüm
Ḥayālünle başaram sīneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [seng baş, -a, -ram]

seng ur: *Taş ile vurmak.*

1. Vücūd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı şem'insüz itdi hem-çü fānūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 28*). [seng ur, -dı]
2. Gehī ḥışm-ile seng ururdı ki çüb
Fetā āzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [seng ur, -ur, -dı]

seng-dil: *Taş kalpli, acımasız.*

1. Her ne deñlü **seng-dil** olursa iñülerdi küh
Okusam ger levḥ-i medḥüñden aña bir kaç makāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [seng-dil,]

seng-i bî-dād: *Acımasız, amansız ağırlık veya taş.*

1. Tenini çāk kılar **seng-i bî-dād**
Ġamından 'ışkuñ ider āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57*). [seng-i bî-dād,]

seng-i cefā: *Eziyet taşı.*

1. Dögerdüm ben teni seng-i cefāya
Du'ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [seng-i cefā, -ya]

seng-i dil: *Taş kalpli.*

1. Meger k'iy **seng-i dil** āhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [seng-i dil,]

seng-i endüh: *Keder taşı.*

1. Urursın sineñe şad **seng-i endüh**
Melâletden gözünü ger tuta h̄wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*seng-i endüh,]*

seng-i hārā: *Mermer taşı, pek sert taş. (OTAL).*

1. Senüñ hārāñ olupdur **seng-i hārā**
Maķāmuñdur dem-ā-dem vādi vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [*seng-i hārā,]*

seng-i hāre: *Pek sert kaya veya taş.*

1. Ne **seng-i hāre** altındadır çāk
Benüm sensin hemİN bir bāğ-ı bİ-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42*). [*seng-i hāre,]*

seng-i hāre: *Pek sert kaya veya taş.*

1. Ki sūzından yarıldı **seng-i hāre**
Anuñ āhi acılığundan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [*seng-i hāre,]*

seng-i mihnet: *Eziyet taşı.*

1. Aşağa almış ucı āsumāni
Yaratmış seng-i mihnetden Hāk anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [*seng-i mihnet, -den]*

senüñ-çün: *Senin için.*

1. Senüñ-çün hāşş-ı la'l ü nāb-dürden
Kılayın dāmen-i şahrāyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [*senüñ-çün,]*
2. Dürüşüp biz **senüñ-çün** virürtüz cān
Niçün sen hāasma olursın niğeh-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33*). [*senüñ-çün,]*
3. Senüñ-çün ya'ni zāhır oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [*senüñ-çün,]*

sep: *Atmak, savurmak. (ok atmak manasında).*

1. Qabİlenüñ pes ü pİşinden anlar
Bulara **sepdİler** çok tİr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*sepdİler, -dİ, -ler]*

ser: *Baş || Düşünce, fikir.*

1. Ki olmışdur berİ Mecnün bu **serden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [*serden, -den]*

ser: *Baş uç nihayet, zirve, tepe.*

1. Serinde nİzenüñ tİnnİN-i şaf-der
Şan oldı kıandan meş'al mİnevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35*). [*serinde, -i, -n, -de]*
2. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmİş āsumāne kulleşi **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [*ser,]*

ser: *Baş II can.*

1. Anuñ yolında kırbân olmayan **ser**
Yile gitsün ger ola müşğ ü ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133*). [ser,]

ser: *Baş, kafa.*

1. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [ser,]
2. Ser-i ‘arşa-durur na’lîñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118*). [ser,]
3. Serine dikdi Tübânuñ ‘alem tâ
Serîr-i Sidreye başdı kadem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [serine, -in, -e]
4. Bürehne-pâ **ser** ü ‘uryân u nâlân
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [ser,]
5. Delü olmış aña ne **ser** ne sāmân
Giribân çāk çāk u päre dāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [ser,]
6. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki koduñ bād gibi kûha **ser** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [ser,]
7. Hezâr i’zâz-ıla kıldı der-âgüş
Tutıvirdi hırâşına **ser** ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [ser,]
8. Vü ger hōd çekesin bu hükmden **ser**
Ola farquñ sezâ-yı tiğ u hançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [ser,]
9. Hem ejderhâ-yı tiğ-i zehr-perver
Kımı gârından ihrâc eyledi **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [ser,]
10. Getürdüñ dürlü kayğular **serüme**
Gülünc itdüñ beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21*). [serüme, -üme]
11. Ne **ser** kim kesdi anı tiğ-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [ser,]
12. Eger file urursa hancerini
Ayağına birağurdi **serini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98*). [serini, -i, -n, -i]
13. Kime ildürse sünüsü **serini**
Dürerdi bu cihândan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [serini, -i, -n, -i]
14. Serin virdi dehân-ı ejdehâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [serin, -i, -n]
15. Ğam-ıla taşlara dökdi **serini**
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [serini, -ini]
16. Oturdılar koyup pây üstine **ser**
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [ser,]
17. Ki yir yir noqtadan yüzinde var hâl
Kaçan k’açdı nigâr ol ruq’adan **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [ser,]
18. Yakındı lâleden pâyine hınnâ
Getürüp şâhdan **ser** gonce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [ser,]
19. Açar tütî beçe şan beyzadan **ser**
Zühüm-ı bülbül-i zâr u ‘âlile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [ser,]
20. Def olmuşdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her şüküfe hâkden **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [ser,]
21. Çıkaramazdı revzenden dağı **ser**
Kıladı rûz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [ser,]
22. Sürüb **ser** ü katına geldi yirini
Bağup gördi ki ‘uryân u diğer-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [ser,]
23. Qoma hiç âsitâne der gibi **ser**
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [ser,]

ser çek: *Başı çekmek, en önde olmak.*

1. ‘Älemler nize çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 80*). [ser çek, -di, -ler]
2. Kıl aşla buyruğundan çekmezem **ser**
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [ser çek, -me, -zem]

3. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [ser çek, -er]

ser çevir: *Yüz çevirmek II Geriye düşmek.*

1. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden tūresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71*). [ser çevir, -di]

ser götür: *Baş götürmek.*

1. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı maḥşer
Gamı birle götürrem ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [ser götür, -em]

ser kal: *Baş kaldırmak II Harekete geçmek.*

1. Çü kâldurdu yedi iklim fethine ser
Toḡuz çarḫe kemendi taḫdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [ser kal, -dur, -dı]

ser üzre: *Baş üzerinde taşımak.*

1. Küleh-dâr-ı Ḥotendur k'efser üzre
Küleh ḳor her zamân lü'lü' **ser üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [ser üzre,]

ser vir: *Baş vermek II canını feda etmek.*

1. Bulışup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı tūrfe kim ḳurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [ser vir, -ür]
2. Ne deñlü berk ise āḫir virtür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [ser vir, -ür]

serâb: *Çölde güneşin ışığın parlamasıyla su gibi görünen hayal.*

1. Aḳarsu didigün beñzer **serâba**
Ki yüz dil-teşneyi virdi ḫarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13*). [serâba, -a]
2. Bu ḳuluñ çeşmesi beñzer **serâba**
Beni öz ḫâlûme ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [serâba, -a]
3. Gözi tūş oldu ol ḫâlî ḫarâba
Görür yatur yüz urmuş bir **serâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [serâba, -a]

ser-âğâz: *Baş, başlangıç, ilk söz.*

1. Yüzi dibâce-i ḫüsne **ser-âğâz**
Sözi ḳand-ı teberzed ḫâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [ser-âğâz,]

ser-âğâz it: *Başlamak. (Gazel söylemeye).*

1. Bu şî're itdi söziyle ser-âğâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230*). [ser-âğâz it, -di]

ser-âğâz-ı ḫakikat-nâme-i ğayb: *Gayb hakikat kitabının başlangıcı.*

1. Ser-âğâz-ı haķikat-nâme-i ğayb
Kilid-i matla‘-ı Őuĥf-ı ma‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*ser-âğâz-ı haķikat-nâme-i ğayb,]*

ser-â-pâ: *Baştan ayaĝa kadar.*

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol yegâne
Ĥecâlet-baĥş ĥübân-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69*). [*ser-â-pâ,]*
2. Cihân târik ü teng oldu **ser-â-pâ**
Güm idüp râhım Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*ser-â-pâ,]*
3. Mu‘attar kıldı âfâķı **ser-â-pâ**
Cihân cennet mişâl oldu müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8*). [*ser-â-pâ,]*
4. Ser-â-pâ ĥaldı zencir-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 86*). [*ser-â-pâ,]*

ser-â-pây: *Baştan ayaĝa kadar.*

1. Nevâ-yı cân-fezâ ‘arz itmege nây
Dehân itdi vücüdını **ser-â-pây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [*ser-â-pây,]*

ser-â-ser: *Baştan başa, tamamen.*

1. Öninde cümle ‘arz itdi **ser-â-ser**
Bırakdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [*ser-â-ser,]*
2. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vâdî
İdinmişler anı fânüs-ı şâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [*ser-â-ser,]*
3. Libâs-ı çâķini soyup **ser-â-ser**
Giyürdi egnine yiñi ĥabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [*ser-â-ser,]*
4. Didi k’iy şir-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 36*). [*ser-â-ser,]*
5. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taķrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86*). [*ser-â-ser,]*
6. Ne deñlü var ise Leyliye maĥrem
Ser-â-ser tutdılar mâh-ile mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [*ser-â-ser,]*
7. Virüp bu ĥışşadan pes peyk-i ‘ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâķıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90*). [*ser-â-ser,]*
8. Ne vech-ile yimişlerdür **ser-â-ser**
Çü seg-bân bu ĥaberden oldu âĝâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [*ser-â-ser,]*
9. Ağ incü gibi dişleri ĥararmış
Ser-â-ser ĥurd olmuş üstüĥ‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19*). [*ser-â-ser,]*
10. Dilümde ‘uķde-i ĝamdur **ser-â-ser**
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26*). [*ser-â-ser,]*
11. Ki inceldi beli gibi **ser-â-ser**
Şolup bozuldı rüyi âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [*ser-â-ser,]*
12. Pür itdi âb-ı merg-ile dehânın
Ĥaşınuñ vesmesi ĝitdi **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [*ser-â-ser,]*
13. Ser-â-ser ĝulgüle düşdi cihâna
Düzetdiler Şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*ser-â-ser,]*
14. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Firâķından ‘Arâb ĥavmi **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*ser-â-ser,]*
15. Çüridi çihresi ĥâķ oldu anuñ
Ser-â-ser hey‘etinde her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [*ser-â-ser,]*

serây: *Saray.*

1. Ĥoyam gidem saña mülk-i cihânı
Ĥala çünkim tehî benden **serâyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*serâyum, -um]*

2. Yolu irdi çün ol bî-der **serāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [serāya, -a]
3. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdu ħargeh öñinde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [sarāyuñ, -uñ]

serāy-ı fażl: Erdemlilik sarayı.

1. Serāy-ı fażlı bulduñ çünki ħālî
Ŧaleb eyle berāt-ı lâ-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [serāy-ı fażl, -ı]

serāy-ı ümmühānî: Ümmühan'ın sarayı.

1. Meger kim ol gice sultān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānî deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 72*). [serāy-ı ümmühānî, -de, -(y)di]

ser-bürend: Yüksek, yüce, ālî.

1. Düşe ol şehriyāruñ dil-pesendi
Şerîf adıyla bula **ser-bürendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [ser-bürendi, -î]
2. Egerçi aşlıdandır **ser-bürend** ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [ser-bürend,]
3. Cihān ‘aşıkılarınuñ ercümendi
Zamān şādıklarınuñ **ser-bürendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [ser-bürendi, -i]
4. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel kim gördi bunda **ser-bürendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [ser-bürendi, -i]

serd: Soğuk, sert.

1. Çü gāyet **serddür** gördi zemistān
Meh oldı kākum-ı ebr içre pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [serddür, -dür]

serd ol: Soğumak.

1. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kārüresi serd oldı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [serd ol, -dı]

serdâr: Baş kumandan || Sultan.

1. Bahādırlar kamu çün nîze **serdâr**
Kemer bağlandılar kıлмаğa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [serdâr,]

serdi-i şeb: Gece sertliği, soğukluğu.

1. Kamer ħütın felek baħrinde mellāħ
Kamer mähisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [serdi-i şeb, -den]

ser-efrâz: Benzerlerinden üstün olan (kimse).

1. Ki lâyıkdur vefâ rāhında bu kār
‘Aceb olduñ bu resme iy **ser-efrâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [ser-efrâz,]

ser-encām: *Başa gelen bir durum veya olay.*

1. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne ‘aklı var ki fikr ide **ser-encām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [*ser-encām,]*

ser-engüşt: *Parmağın ucu.*

1. Benî Sa’dî çün anı böyle gördi
Ser-engüştine hayretten dış urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*ser-engüştine, -i, -ne]*

ser-firâz: *Benzerlerinden üstün olan.*

1. Nişân-ı nâmesi her **ser-firâzuñ**
Zebânı virdi aşhâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [*ser-firâzuñ,]*
2. Cihân ‘aşıklarınmuñ **ser-firâzi**
Uran bizümle lâf-ı ‘ışk-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19*). [*ser-firâzi, -ı]*

ser-gerdân: *Başı dönmüş, şaşkın.*

1. Velî ‘ışk anı **ser-gerdân** idiser
Kâtı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*ser-gerdân,]*
2. Sipeh-sâlâr-ı ceyš-i vahş ü tayrân
Belâ kühında **ser-gerdân** u hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*ser-gerdân,]*

sergeşte: *Sersem, başı dönmüş.*

1. Yem-i hayretde dil fülki kâtı **sergeşte** olmışdur
Vişâlûñ Hızrı irmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [*sergeşte,]*
2. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer **sergeşte** şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*sergeşte,]*

ser-geşte-hâl: *Başı dönmüş, şaşkın.*

1. Ki çıkmâğa turur cân-ı mu’allel
Ža’if ü pîrem ü **ser-geşte-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [*ser-geşte-hâlüm, -iim]*

ser-geşte-i sicc-i tahassür: *Hasret zindanındaki avâre.*

1. Benem **ser-geşte-i sicc-i tahassür**
Ki başmışdur nedâmetle tahayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 123*). [*ser-geşte-i sicc-i tahassür,]*

ser-geşte-i vâdî-vi havret: *Hayret vadisinde şaşkın kalmak.*

1. Olur **ser-geşte-i vâdî-vi havret**
Beni bed-nâm idüp şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 78*). [*ser-geşte-i vâdî-vi havret,]*

ser-güşâde: *Kafası açılmak. II Ayılmak.*

1. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [*ser-güşāde, -e*]

serhad: *Hudut, sınır.*

1. Çü **serhaddine** ol kavmüñ kodı pāy
Koşup bir cāy-gāha eyledi rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [*serhaddine, -dine*]

ser-hādīm-i hʷān: *Sofranın baş hadimi.*

1. Senüñ ser hādīm-i hʷānuñ Hālildür
Harīmüñ kuşları hep Cebrāʼıldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [*ser-hādīm-i hʷān, -uñ*]

ser-hayl: *Kafîle başı.*

1. Tapuñ **ser-haylidür** kamüsü hayluñ
Murād özündürür āher tufeylüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [*ser-haylidür, -i, -dür*]

ser-i ʼarş: *Gökyüzünün başı.*

1. Ser-i ʼarşa-durur naʼliñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117*). [*ser-i ʼarş, -a, -durur*]

ser-i bed-baht: *Kötü talihli.*

1. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikeste āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [*ser-i bed-baht, -a*]

ser-i cevān: *Genç servi.*

1. Al incitme tek ol ser-i cevāni
Diyüp bu sözi laʼli ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*ser-i cevān, -ı*]

ser-i fağfūr: *Çin hükümdarının başı.*

1. İder reşk olmağa derbāni Kayşer
Yolu tozi ser-i Fağfūra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56*). [*ser-i fağfūr, -a*]

ser-i gerdün: *Gökyüzünün başı, en tepesi.*

1. Kemānından çıkan tır-i kemine
Ser-i gerdüni bıraksun zemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [*ser-i gerdün, -i*]

ser-i kabr: *Mezarın başı.*

1. Senün küh-i ğamuñdandır teberruk
Ser-i kabrinde turan levh kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [*ser-i kabr, -in, -de*]

2. Gül-âb u gâliyeden idi muṭlak
Ser-i ḳabr üzre turan levḥ-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [*ser-i ḳabr,]*

ser-i kāfūr: *Kafurun tepesi.*

1. Ser-i kāfūr rûze ‘anber-eḫşân
Bu fikr-ile uyudı ol hevâ-ḥ’âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [*ser-i kāfūr,]*

ser-i mağz: *Özün başı.*

1. Ser-i mağz üzre ya’ni pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [*ser-i mağz,]*

ser-i mahzûn: *Hüzünlü insan.*

1. Ki olur her belânuñ bir sürürı
Dem olur kim ser-i mahzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [*ser-i mahzûn, -a]*

ser-i mecnûn: *Mecnun'un başı.*

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Ṭavâf itmekde eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [*ser-i mecnûn, -a]*

ser-i müşt: *Tarağının başı.*

1. Ser-i müştinde her engüşt-i çälâk
Olupdur fi’l-meşel bir şâḫ-ı misvâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31*). [*ser-i müşt, -inde]*

ser-i sakf: *Kapının üstü.*

1. Felek eyvânı sebzın nesh̄ iderdi
Ser-i sakfında ki aḫcâr-ı billür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [*ser-i sakf, -ın, -da]*

ser-i tâc: *Tacın başı.*

1. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [*ser-i tâc,]*

serine çık: *Başına çıkmak, üşüşmek.*

1. Çü mevc-i ‘ışk anuñ çıkdı serine
‘Âlem dikdi delûlik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [*serine çık, -dı]*

serini tağıt: *Başını dağıtmak. II Tüylerini yolmak.*

1. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtüñ serini
Yine turdı revâne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 6*). [*serini tağıt, -dı-i, -ni]*

serir: *Taht.*

1. Oturmayın cihân içre **serîre**
O gene irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [*serîre, -e*]
2. Rızâñi dil **serîrine** emîr it
Kânâ‘at tahtı üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [*serîrine, -in, -e*]

serîri: *Taht.*

1. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmuş-idi püşte-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84*). [*serîri,]*
2. Kuran miñnet sarâyına **serîri**
Cihânda ‘ışk idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*serîri,]*

serîr-i eflâk: *Feleklerin tahtı.*

1. Eger çekse ‘adûsi **serîr-i eflâk**
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [*serîr-i eflâk,]*

serîr-i kulle-i necd: *Necd kubbesinin tahtı.*

1. Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri
Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 5*). [*serîr-i kulle-i necd, -üñ]*
2. Tehassür vâdisinüñ lâ-mekânı
Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 7*). [*serîr-i kulle-i necd, -üñ]*

serîr-i mülk-i dîn: *İnanç mülkünün tahtı.*

1. Şehinşâhı serîr-i mülk-i dînüñ
Sipeh-sâlârı iklim-i yakîñüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 23*). [*serîr-i mülk-i dîn, -üñ]*

serîr-i sidre: *Sidre'nin tahtı.*

1. Serine dikdi Tübânuñ ‘alem tâ
Serîr-i Sidreye başdı kadem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156*). [*serîr-i sidre, -ye]*

serkeş: *Far. İnatçı, dik başlı.*

1. ‘Aţâñi cürmüme her dem şefî‘ it
Bu **serkeş** nefsümi baña muţî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*serkeş,]*

sermâ: *Far. Kış, kış mevsimi, soğuk.*

1. Cebelden geh geh olup ebr peydâ
Pür ider ‘âlemi berfile **sermâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [*sermâ,]*

sermâve-i lutf: *İyilik sermayesi.*

1. Ruḥı pırāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi **sermāye-i lutf** u ḥalāvet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*sermāye-i lutf,]*

sermest: *Sarhoş, kendinden geçme.*

1. Kişi k'anda yürüdi güşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu **sermest** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [*sermest,]*

ser-mest: *Kendinden geçmiş.*

1. Şarāb-ı şevkden **ser-mest** sultān
Pes itdi 'azm-i dīvāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [*ser-mest,]*
2. Olup her birisi **ser-mest** ü ḥayrān
Ḥayāl-ı yār ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*ser-mest,]*

ser-mest ol: *Sarhoş olmak.*

1. Şarāb-ı 'ışkdan olmışdı ser-mest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 130*). [*ser-mest ol, -mış, -dı]*
2. Lebinden bāde ser-mest oldu derḥāl
Hilāl-ile muḳārın oldu ḥurşid (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*ser-mest ol, -dı]*

ser-nigün: *Ters dönmüş, baş aşağı, tepetaklak. II Talihsiz, bahtsız.*

1. Yine kapuñda lık ümmid-vārem
Çü ḥāme **ser-nigün** ü pür-günāhem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [*ser-nigün,]*
2. Felek bir beyzedur kim **ser-nigündür**
İki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [*ser-nigündür, -dur]*
3. İlenüp **ser-nigün** bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*ser-nigün,]*

ser-pence-i şirke: *Şirkin eline.*

1. İrer **ser-pence-i şirke** tabance
Ḥudāvendān aña dirler Ḥudāvend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*ser-pence-i şirke, -e]*

ser-piç kıl: *İsyan etmek, baş kaldırmak.*

1. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup āheste yānına oturdu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*ser-piç kıl, -dı]*

serpüs: *Far. Başa giyilen her türlü kisve.*

1. Tölup kan cüş eyler diğ-i serler
K'aña **serpüs** gibidür siperler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*serpüs,]*

serrāc-ı carh: *Feleşin eyeri.*

1. Düşmenün tevsenlik itse ağzına **serrâc-ı çarh**
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [*serrâc-ı çarh,]*

ser-sâm: Sersem, düşünmeden hareket eden, ne yaptığının farkında olmayan.

1. Başından hem diline indi **ser-sâm**
Harâret hâlini kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54*). [*ser-sâm,]*

ser-sâm: Sersem: Düşünmeden hareket eden, ne yaptığının farkında olmayan.

1. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir yirde **ser-sâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [*ser-sâm,]*

ser-te-ser: Baştan başa, büsbütün.

1. Per ü bâlîne mişl-i turre-i hür
Mülemma' olmuş-idi **ser-te-ser** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48*). [*ser-te-ser,]*
2. Her endâmını çekmiş bend ü bâğa
Giriftâr itmiş anı **ser-te-ser** bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23*). [*ser-te-ser,]*
3. Bu şüret n'eylesün hâlî mu'ayyen
Vücüd-i çâkuñ olmuş **ser-te-ser** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35*). [*ser-te-ser,]*

ser-ü-ser: Baştan başa.

1. Şehinşâh-ı cihân hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sultânân-ı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 118*). [*ser-ü-ser,]*

serv: Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

1. Her nefes biñ kez fîğan her lâhza şad bâr el-firâk
Görmeyi **servin** cemâlün gülsitânın bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [*servin, -in]*
2. Şikenceden o **serv** itmezdi efgân
Velîkin hicrden olmuşdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*serv,]*
3. Şitâb-ile atası tûrdı bî-bâk
Varup ol **serve** hem-çün seyl-i çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [*serve, -e]*
4. 'Âlemler nîze çün **serv** ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*serv,]*
5. Kec itsün **servi** kıddinün hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk ü şohbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40*). [*servi, -i]*
6. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suñturi beñzer ol **serve** ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*serve, -e]*
7. Cihân bustânınuñ ferhunde **servi**
Sözünden sâmi'-i nazma şafâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [*servi, -i]*
8. Sözi terkîb-i zevk ü şad-mânî
Kâdi **servi** degüldür nañl-i bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [*servi, -i]*
9. K'o **servün** mivesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*servün, -ün]*
10. Vatangâhını ol **servün** çemen kıl
Karışdur şekkerüm birle gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [*servün, -ün]*
11. Temüz ıssısı yakdı jâlesini
Talebkâr oldu pes bâlîne **servi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [*servi, -i]*
12. Kânı ol lutf-ı ihsân ol feşâhat
Kânı ol **serv** gibi şalınan kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [*serv,]*

serv: İnce uzun bir ağaç çeşidi.

1. Yücelmiş kâmet-i süsen çü **servi**
Ki her gönce o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [*servi, -i*]
2. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gönce o **servüñ** bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [*servüñ, -üñ*]
3. Ki ol taze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim **serv** kaldı pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*serv,]*
4. Çıkarup şunıvirdi bağbâne
Çün ol **serv** oldı Mecnûnuñ ğulâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [*serv,]*
5. Hezâran **serv** gösterür aña bād
Yirinden turmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*serv,]*
6. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi **servüñ** sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*servüñ, -üñ*]
7. Ki soñra kılmamışdur anı bī-ser
Kimün bağında bitdi **serv** ü şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*serv,]*

server: Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Ālemün **serveri** ‘ālî ḥaseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*serveri, -i*]
2. Tutan mağrib sevādın erlik ile
Açan maşrıq ilin **serverlik** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [*serverlik, -lik*]
3. Ne deñlü var-ise ḥübān-ı kabîle
Ḳamusınaydı **server** ol cemile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [*server,]*
4. Gözüm nûrı vü başum efseridür
Cihān içinde akran **serveridür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64*). [*serveridür, -i, -dür*]
5. Kopardı **server** anuñ tîğ-i tîzi
Muḥanneşler başına rest-ḥîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*server,]*
6. Muşaffā-ṭab’ u rüşen-rây u **server**
Esîr-i ‘ışk zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [*server,]*
7. Żarūrî fūrķate düşdi bahāne
Vedā’ idüp o şahrā **serverine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [*serverine, -i, -ne*]
8. Oturdu vaḥşiler silkinde o **server**
Tutup ol cānverler her kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*server,]*

server ol: Başkan, hükümdar olmak.

1. Çün oldı ‘ışk iklimine server
Başı üzre şaçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [*server ol, -dı*]

serverân: Önderler, ileri gelenler.

1. Kopardı **serverānuñ** tîğ-i tîzi
Muḥanneşler başına rüste- ḥîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*serverānuñ, -uñ*]
2. Dil açup tîr mānend-i zebāne
Ecel peygāmın iltür **serverāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [*serverāne, -e*]
3. Kılāsın derdümü dildāre ma’lûm
Du’ālar idüp ol **serverāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71*). [*serverāne, -e*]

server-i hātır-ı ğamgîn-i zehrâ: Kederli Zehra'nın gönül efendileri.

1. Server-i hâtır-ı ğamgîn-i Zehrâ
Çerâğ-ı çeşm-i rûşen-bîn-i zehrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 11*). [*server-i hâtır-ı ğamgîn-i zehrâ,]*

server-i kavm: *Kavmin reisi.*

1. Bu hâli gördi çünkim **server-i kavm**
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [*server-i kavm,]*

serverlik it: *Önderlik etmek.*

1. Hezârân âferin serverlik itdün
Alıvirdün nigârî erlik itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9*). [*serverlik it, -dün]*

servi: *Servi, uzun boylu.*

1. Vücüdün sayesini görme ulı
Ki ide kâmetün **servine** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*servine, -ne]*

serv-i ‘avvâr: *Aldatıcı servi. II Sevgili.*

1. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle ol **serv-i ‘avvâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [*serv-i ‘avvâr,]*

serv-i âzâd: *Uzun boylu düz servi.*

1. Giderdi h*âceye ol **serv-i âzâd**
O mekteb burc-i hurşid olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6*). [*serv-i âzâd,]*
2. Oturdi yanına çün **serv-i âzâd**
Tağıldı halk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [*serv-i âzâd,]*
3. Şan aldı boynına hün-ı cihânı
Kaçd-ı dil-cüsini çün **serv-i âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [*serv-i âzâd,]*

serv-i âzâd: *Uzun boylu olan selvi (Leyla),.*

1. Yüzine bakmadı ol **serv-i âzâd**
Muqarrer bildi kim ol kebk-i hüd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [*serv-i âzâd,]*
2. Sürürüm hirmenine urdı âteş
‘Atâ kılmışdı Hağ bir **serv-i âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). [*serv-i âzâd,]*

serv-i bahâr: *Bahar selvisi.*

1. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinünde gitdi ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [*serv-i bahâr, -ı]*
2. İdindi perde bir ‘âlî dirahı
Hiçâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*serv-i bahâr, -ı]*

serv-i bahâristân-ı handân: *Açılmış çiçeklerin servisi.*

1. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyı **serv-i bahâristân-ı handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 6*). [*serv-i bahâristân-ı handân,]*

serv-i bihişt: *Cennet servisi.*

1. Nihāl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41*). [*serv-i bihişt, -i*]

serv-i büstân: *Servi Ağacı.*

1. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur san **serv-i büstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*serv-i büstân,]*

serv-i cemîle: *Güzel servi.*

1. Dirîğa gitdi ol **serv-i cemîle**
Yağasın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [*serv-i cemîle,]*

serv-i cevân: *Genç servi.*

1. Elinde kesmege anı erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [*serv-i cevân, -uñ*]

serv-i dil-ârâ: *Gönül süsleyen servi.*

1. Senüñ la'lüñ şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy **serv-i dil-ârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [*serv-i dil-ârâ,]*
2. Çemenden gitdi bir **serv-i dil-ârâ**
Hevâdan irişüp bir berk-i nâ-ğöş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [*serv-i dil-ârâ,]*

serv-i dil-cû: *Gönül arayan (çeken) servi boylu güzel.*

1. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudâ göstermesün k'iy **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35*). [*serv-i dil-cû,]*

serv-i dil-cû: *Gönül çeken servi.*

1. Düşürdi dersgehden bār-ı büngâh
Çü gitdi hâceden ol **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [*serv-i dil-cû,]*

serv-i dil-cû: *Gönül cezbedici sevgili.*

1. Aña göstereyin kim kandadur rāh
Ol a'mâyı gelüp bu **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [*serv-i dil-cû,]*

serv-i fettân: *Gönül cezbeden servi.*

1. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup ol **serv-i fettân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [*serv-i fettân,]*

serv-i gül-endām: *Gül endamlı, endamı güle benzeyen servi (boylu güzel; sevgili).*

1. İdeyin kudretümce cehd ü ikdām
K'ola hem-h'ābuñ ol **serv-i gül-endām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [*serv-i gül-endām,]*

serv-i gül-püş: *Gül örtülü servi.*

1. Degül meyden anuñ bûyındanum mest
Elünden mey degül iy **serv-i gül-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [*serv-i gül-püş,]*

serv-i gül-ruh: *Gül yanaklı servi.*

1. Teğayyür bulmayup ol **serv-i gül-ruh**
Anasına şu resme virdi pāsūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [*serv-i gül-ruh,]*

serv-i hürāmān: *Salınarak yürüyen servi.*

1. Mihr-i ruh anuñ meh-i tībānı begenmez
Reftār kıddi serv-i hürāmānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*serv-i hürāmān, -ı]*
2. Reftār kıddi serv-i hürāmānı begenmez
Müşgîn saçı zulmāt-ı sevādına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*serv-i hürāmān, -ı]*

serv-i hurrem: *Gönül açıcı servi.*

1. İder soñra kāmusun hār u hāşāk
Cihānda bitdi mi bir **serv-i hurrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [*serv-i hurrem,]*

serv-i kabā-püş: *Kaftan giyen servi II Sevgili.*

1. Hāyādan virebilmedi cevābı
Eytidiler ki bu **serv-i kabā-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [*serv-i kabā-püş,]*

serv-i kadd: *Servi boylu.*

1. Bihişt-i nāzdan bir serv-i kıddi
Nihāl-i şiveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [*serv-i kıdd, -i]*

serv-i kaşab-püş: *Kamışa bürünmüş servi.*

1. Soğulup āb-ı hasret tōldı ol dem
Tāriken ol **serv-i kaşab-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [*serv-i kaşab-püş, -en]*

serv-i merğüb: *Arzulanan servi.*

1. Bırakdı hāmeyi ol **serv-i merğüb**
Virüp bir kâşid-i tayyār fî'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [*serv-i merğüb,]*

serv-i mevzûn: *Ölçülü, düzgün servi.*

1. H̄abir itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hiç bu **serv-i mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*serv-i mevzûn,]*

serv-i mevzûn: *Uzun, biçimli servi (mec. uzun boylu sevgili).*

1. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol **serv-i mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*serv-i mevzûn,]*

serv-i rāsītîn: *Gözleyen servi.*

1. Ya cân bāğından serv-i rāsītindür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*serv-i rāsītîn, -dür-
in, -dür]*

serv-i reftâr: *Salına salına yürüyen servi.*

1. Velî ben bende sen 'âlemde zînhâr
Ferâmüş itmesün ol **serv-i reftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [*serv-i reftâr,]*
2. Ki çokdan erdedür ol **serv-i reftâr**
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*serv-i reftâr,]*

serv-i revân: *Selvi boylu.*

1. Didi irüp ecel bād-ı h̄azānı
Meger çapmışdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [*serv-i revân, -ı]*
2. Gelür serv-i revāndan h̄üb u h̄öşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*serv-i revân, -dan]*

serv-i revân: *Salınan servi II Uzun boylu sevgili.*

1. Ki ben kılından ol serv-i revāne
Du'âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*serv-i revân, -e]*
2. Leţâfet bāğınınñ serv-i revānı
Melâhat Mısrınınñ Yūsuf-'izārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*serv-i revân, -ı]*
3. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revānıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [*serv-i revân, -uñ]*
4. Ki oldı pāk cismüñ ğarqa-i h̄āk
Eyā **serv-i revân** bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [*serv-i revân,]*

serv-i revân: *Uzun boylu endamlı güzel (salına salına yürüme yönüyle).*

1. Dönüp ol pirden kıldı sü'âlî
Ki bu serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [*serv-i revân, -lar
]*

serv-i revân-bahş: *Can bağıslayan servi.*

1. Bu yaña geldüñ ol **serv-i revân-bahş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [*serv-i revân-
bahş,]*

serv-i şeker-bâr: *Şeker saçan güzel.*

1. Hicābı defterini şuya şaldı
Be-ğāyet oldu ol **serv-i şeker-bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [*serv-i şeker-bār,]*

serv-i seker-leb: *Şeker dudaklı servi.*

1. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol **serv-i şeker-leb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [*serv-i şeker-leb,]*

serv-i semen-ber: *Göğsü yasemin gibi (beyaz) olan servi (boylu güzel).*

1. Gelüp Leylîniñ ol **serv-i semen-ber**
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*serv-i semen-ber,]*
2. Bulışduğından isterdi haberler
Ki kânde olur ol **serv-i semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [*serv-i semen-ber,]*

serv-i ser-efrâz: *Uzun boylu güzel.*

1. Didi k'iy kâmeti **serv-i ser-efrâz**
Ruħı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*serv-i ser-efrâz,]*

serv-i şimşad: *Şimşir ağacı gibi olan selvi.*

1. İder rüşen dili derdini her gâh
Görine çün gözine **serv-i şimşad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [*serv-i şimşad,]*

serv-i tarî: *Taze servi.*

1. Pes âzād ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i tarîniñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [*serv-i tarî, -nüñ]*

serv-kadd: *Servi boylu.*

1. Şan oldu ol düğünde bir tabak zer
Dirilüp bir araya **serv-kaddler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*serv-kaddler, -ler]*

serv-tek: *Servi gibi.*

1. Özünü serv tek kıl ğamdan âzād
Çemende cem' kılup dōstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [*serv-tek,]*

ser-zenis: *Başa kakma, sitem.*

1. Batupdur cânı gözine anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenışden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [*ser-zeniş, -den]*

setr it: *Gizlemek, örtmek, kapatmak.*

1. Kibriyā-yı zātuña irişmez efhām u 'uqūl
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür hicāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [*setr it, -me, -ge]*

settār-ı genc-i mülk-i tevflık: *Rahmet mülkü hazinesinin koruyucusu.*

1. Özi **settār-ı genc-i mülk-i tevflık**

Sözi keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı taḥkık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 13*). [*settār-ı genc-i mülk-i tevflık,]*

sev: *Âşık olmak, gönül vermek.*

1. Benüm gönülümün ammâ yok karârı

Ki **sevdi** kaldı ol gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [*sevdi, -di]*

2. Kıraram kabır eyvânında taḥtı

Severdüm iki gözümünden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [*severdüm,]*

sev: *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.*

1. Be-ğayet **sevdigüñdendir** ḥakîkat

Ögüdün pür dür ider güş-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8*). [*sevdigüñdendir, -digüñ, -den, -dür]*

2. Severdi vü öper kıocardı her gün

Şıgayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [*severdi, -er, -di]*

3. Kılardı karşıısına secde nâ-kâm

Severlerdi katı ol nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*severlerdi, -er, -ler, -di]*

4. Ki ol bunı **sever** bu sevmez anı

(*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*sever, -er]*

5. Târîk-ı ‘ışıkda şâdıklar idi

Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [*severdi, -er, -di]*

6. K’aña dil virüp idinmişdi maḥlûb

Hem anı kız da cândan **sevmiş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*sevmiş, -miş]*

7. Dikerven rişte-i nâlümle anı

Şol âdem kim **sever** kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*sever, -er]*

sevâb: *Sevap, doğruluk ve iyiliğin karşılığı.*

1. Bulaydum bu ‘amelden tâ **sevâbı**

Çü böyle virdünüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*sevâbı, -ı]*

2. Alup bundan baña ur bul **sevâbı**

Ki ‘âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*sevâbı, -ı]*

3. Kılayduñ kabrümü bir kez ziyâret

Dilerseñ ḥac **sevâbın** bulmaq iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*sevâbın, -ın]*

4. Sözüñ karşıında gördük biz **sevâbı**

‘Aceb türfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [*sevâbı, -ı]*

sevâba gir: *Sevap kazanmak.*

1. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba

Beni öz hâlüme ko gir **sevâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*sevâba gir,]*

sevâbı evle: *İyilikte bulunmak.*

1. Velî ma’kül yaz her bir cevâbı

Ḥaḥâsına bedel eyle **sevâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*sevâbı eyle,]*

sevâd: *Siyah, kara.*

1. Tutup anı hezārān ‘izzetile
Sevādına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [*sevādına, -ına*]

sevād: Yazı. II mürekkep.

1. Sevādından gözi oldı münevver
Dönüp ol nev-‘arūs-ı nâz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [*sevādından, -ın, -dan*]

sevād: Karaltı. II Şehir.

1. Tutan mağrib **sevādm** erlik ile
Açan maşriğ ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [*sevādın, -ın*]

sevād-ı sünbül: Sevgilinin saçlarının siyahlığı.

1. Şaçı zulmet tuşağı āb-ı hayvān
Sevād-ı sünbülü sevda-yı ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 41*). [*sevād-ı sünbül, -i*]

sevād-ı sürme: Siyah sürme.

1. Gümiş mir’āte çekdi şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol çeşmi cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165*). [*sevād-ı sürme, -den*]

sevād-ı tab’: Mizacın karalığı.

1. Çıkar tab’-ı āteşden āb-ı hayvān
Sevād-ı tab’a mu’tād eyle ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71*). [*sevād-ı tab’, -a*]

sevda: Heves, arzu, aşk.

1. Bu **sevādān** ferāgat eyle zinhār
İñende olma bî-nāmūs u bî-‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [*sevādān, -dan*]
2. Bu **sevādān** ki bozulmuş mizācuñ
Kimüñ khand-ı lebindendür ‘ilācuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*sevādān, -dan*]
3. Kimüñ **sevāsile** olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüñi böyle efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [*sevāsıyla, -sı, -y, -la*]
4. Kō bu **sevdayı** bunda şāh-ıla kal
Vañan tüt bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*sevdayı, -y, -ı*]
5. Bu **sevda** içre kōrkarvan k’olam güm
Kaçankim qalmaya çeşmüñ ziyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*sevda,]*
6. Bu **sevda** hātırından oldı peydā
Ki varup kendüsi Mecnünü bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16*). [*sevda,]*
7. Olupdur gonca jengārı fetile
Dil-i lāle ki **sevādān** karādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [*sevādān, -dan*]
8. Bu **sevda** benüm sūdum ziyāndur
Ciger-teşne vüçüdüm gārğ-āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*sevda, -da*]
9. Tesellî ider idi geh geh anı
Mañabbet göñline **sevda** bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [*sevda,]*
10. Yine **sevda** başından aña geldi
Yine cüş itdi deryā-yı ta’aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [*sevda,]*
11. Dem-i merg aña irürdi gubārı
Dilinden çıktı **sevda** başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53*). [*sevda,]*

sevdāya dūs: *Āşık olmak, meftun olmak.*

1. Dil-i āşüftesi sevdāya düşdi
K’evi koyup yine şahırāya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 9*). [*sevdāya düş, -di*]

sevdā-yı ‘ālem: *Cihanın arzusu.*

1. Şaçı zulmet tutağı āb-ı hayvān
Sevād-ı sünbülü **sevdā-yı ‘ālem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 41*). [*sevdā-yı ‘ālem,*]

sevdā-yı dāne: *Sevda tohumu.*

1. Taçar gerdânına āhîr anuñ dām
Dilinde anuñ ki var **sevdā-yı dāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [*sevdā-yı dāne,*]

sevdā-yı ruh: *Yanağının sevdası.*

1. Olup āşüfte sevdā-yı ruğından
Qararı gitdi rüy-ı ferruğundan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 23*). [*sevdā-yı ruğ, -i, -n, -dan*]

sevdügi: *Sevdiği kişi.*

1. Eri öldüğine incidi likin
Nihāni **sevdüginî** eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [*sevdüginî, -n, -i*]

sevgend: *Yemin, ant.*

1. Çağırup ol qarıya virdi **sevgend**
Didi cāndan muṭi’isen Ḥudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*sevgend,*]
2. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
Qanı ol qavl ol peymān ü **sevgend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*sevgend,*]

sevgü: *Sevgi.*

1. Benüm **sevgümde** bir kimse ‘azāya
İre çün kabrüm üzre ol teni çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [*sevgümde, -m, -de*]

sevinc: *İstenen veya hoşça giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku.*

1. Giyindi cāme-i la’lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şive vü nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [*sevincile, -ile*]

sevindür-: *Gönlünü mutlu etmek.*

1. Sevindür ḥaste-i dil bülbülünü
Gül-i nesrîn-i hem-ḥ’āb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*sevindür,*]

sevis: *Karşılıklı sevme, muhabbet.*

1. Sevişüp ol iki serv-i bahârî
İkisinüñde gitdi ihtiyârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [*sevişüp, -üp*]
2. Ne hâlise ol iki yâr-ı şâdık
Sevişüp birbirine oldı ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26*). [*sevişüp, -üp*]
3. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40*). [*sevişüp, -üp*]

sevk-i hâne: *Eve yönelme.*

1. Çemen şahnı anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldı **sevk-i hâne** mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [*sevk-i hâne,]*

sevme: *Aşık olmamak, bağlanmamak, sevmeme hali.*

1. Ki ol buni sever bu **sevmez** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*sevmez, -z*]

sevh: *Yere batmak.*

1. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa **seyha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [*seyha, -a*]

sevl: *Sel (mec. göz yaşı).*

1. Ruhı hicrân **seylinüñ** kebûdı
Yaşı bahrine garq olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*seylinüñ, -i, -nüñ*]
2. Bed-ef’âlinden eflâkûñ hazersüz
Dökersin dîdeden sen bunda **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*seyli, -i*]
3. Teninde muntazır çıkmâğa cânı
Revân idüp gözinden kanlı **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [*seyli, -i*]
4. Ki Mecnûnuñ döke kanını çün **seyl**
Diledi k’ura bir tîğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [*seyl,]*
5. Cihânı hiçe şaymışdı hâkîkat
Belâ **seyli** başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [*seyli, -i*]
6. Gelüp bir **seyl** anı virdi hârâbe
Aña şol zelzele k’irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [*seyl,]*
7. Każâ **seyli** hârâbe virdi bâğın
Eger nüş eylese âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*seyli, -i*]
8. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden ağıdup her biri **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43*). [*seyli, -i*]
9. Fenâyı yapma kim **seyl** ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hün-h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*seyl,]*
10. Qanı bir göz ki dehr itmedi hün-bâr
Ecel **seyli** katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*seyli, -i*]
11. Dökerti Zeyd gözden kanlı **seyli**
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [*seyli, -i*]

sevl-i çalâk: *Hızlı akan gözyaşı.*

1. Şitâb-ile atası tırdı bî-bâk
Varup ol serve hem-çün **sevl-i çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [*sevl-i çalâk,]*
2. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıka çün bir binâyı **sevl-i çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [*sevl-i çalâk,]*

sevli dök: *Gözyaşı dökmek.*

1. Olurdu ħargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi āh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [seyli dök, -di]

seyl-i eşk: Gözyaşı seli.

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol ħāk
Urup ırtak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [seyl-i eşk, -i, -ne]

seyl-i girve: Gözyaşı seli.

1. Anuñ-çündür gönülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i girvem mevc ura tiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [seyl-i girve, -m]

seyl-i tünd: Şiddetli gözyaşı.

1. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim **seyl-i tünd** irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [seyl-i tünd,]

sevr: Bakmak, seyretmek.

1. K' açıla andan gözi bu ħāk-rüyuñ
Cemālün **seyrine** eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [seyrine, -i, -n, -e]

sevr eyle: Bakmak, temaşa etmek.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tır-i şaf-derün
Her nefesde biñ hevāyı seyr eyler bī-ķadem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [sevr eyle, -r]

sevr evler: Gezinmek, dolaşmak.

1. 'Ahd-i 'adlünde memālik şöyle bulmışdur şalāh
Kebk bāzile uçar gürg ile **sevr eyler** ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [sevr eyler,]

sevr it: İzlemek. Temaşa etmek.

1. Çün ol taşviri seyr itdi bu mehcūr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aķldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [sevr it, -di]
2. Ki şol a'māyı gör kim düşdi muĥkem
Varup ħālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [sevr it, -e, -yin]
3. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adımı ta'yin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [sevr it, -di]

sevr kıl: Seyretmek.

1. Düşünde sevr kıldı bu fütūĥı
K'idinmiş cāyuña bir tırfe bāĝı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [sevr kıl, -dı]

sevrān: Bakmak, izlemek.

1. Başın taşra çıkarmış k'ide **seyrān**
Açup burka' ya bir hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [seyrān,]

seyrān it: Gezinti yapmak, gezmek.

1. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken bu cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65*). [seyrān it, -er, -ken]

seyre çık: Gezintiye çıkmak, dolaşmak.

1. Velî virdi icāzet k'ol ciger-ḥwāh
Koya habsi vü çıka seyre geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [seyre çık, -a]

seyre git: Dolaşmaya çıkmak.

1. Meger kim bir perî-ruḥ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [seyre git, -di]

seyr-i gülşen: Gülbahçesi gezintisi.

1. Baturdı **seyr-i gülşen** cānına ḥār
Yaşından didesi deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [seyr-i gülşen,]

seyr-i sünbül: Sünbülü seyretme.

1. Hevā-yı zülfi pesdür **seyr-i sünbül**
Gülile ergüvānuñ şāḥı bî-yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [seyr-i sünbül,]

seyr-i timsāl: Resmi seyretmek.

1. Şu resme kıldı anı **seyr-i timsāl**
Ki her ḥalî teḡayyür buldı fi'l-ḥal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [seyr-i timsāl,]

sevvāh: Gezen, gezgin.

1. Belā vādīsiniñ **seyyāḥı** dāyim
‘Anā şahrāsiniñ şahnında kāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [seyyāḥı, -ı]

sevvār: Ar. gezici, gezen, dolaşan.

1. Meger bir gün sarāy öninde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u **seyyār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [seyyār,]

sevvāre: Ar. 1.Yürüyen, sabit olmayan yıldız.

1. Gözi **seyyāre** mānendî dirāḥşān
Güneş gibi zamîri nūr-baḥşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49*). [seyyāre,]

sevvīdü'l-halāvık: İnsanlığın önderi.

1. Yâ **seyyîdü'l-ḥalâyıḳ** yâ mefḥarü'l-ümem
Yâ mazḥarü'l-ḥalâyıḳ yâ dâfi'ü'z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*seyyîdü'l-ḥalâyıḳ,]*

sezâvâr: *Lâyık.*

1. Degül ben varken ol bende **sezâvâr**
Beni bende çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [*sezâvâr,]*

sezâ-vâr: *Lâyık.*

1. Kimüñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu resme teşrîfe **sezâ-vâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [*sezâ-vâr,]*

sezâvâr ol: *Uygun, yerinde, layık olma.*

1. Açup sulṭānlığa olan sezâvâr
Şikeste-ḥâṭır u mecrûḥ u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*sezâvâr ol, -an]*
2. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün kendüñi çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 46*). [*sezâvâr ol, -a, -sın]*

sezâ-yı tîğ: *Kılca müstahak olmak II Başı kesilmeye müstahak olmak.*

1. Vü ger ḥûd çekesin bu hükmden ser
Ola farḳuñ **sezâ-yı tîğ** u ḥançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [*sezâ-yı tîğ,]*

sezüb: *Sezmek.*

1. Kılardı her biriyle 'işve-bâzi
Sezüb kendüde yönerdi ṭabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [*sezüb,]*

sı: *Kırmak.*

1. Şeh-i Hindüstân açup kemîni
Şıdı ceyš-i sipeh-şâlâr-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 22*). [*şıdı, -dı]*
2. Şıdılar 'âkıbet ceyš-i 'adüyü
Ğama döndürdiler 'ış-ı 'adüyü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [*şıdılar, -dı, -lar]*
3. Şıdılar ḥâmeyi nâm-ı zenânda
Zenüñ ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*şıdılar, -dı, -lar]*

sı: *Kırmak, bozmak.*

1. Bir aylık yolda ḥavlınden ğirvün
Diyeydüñ ödi **şıdar** nerre divün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*şıdar, -dar]*
2. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kâm
Diker 'aşık nihâl-i mîve bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*sıyup, -y, -up]*
3. Kañı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*şıyup, -y, -up]*
4. Bırağursın 'azâb u ıztırâba
Gehî 'ahdi **şımık** korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*şımık, -nık]*

5. Tenine zelzele düşdi be-ğäyet
Şıdı teb i'tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*şıdı, -dı*]
6. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Saķâmet bâdı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [*şıdı, -dı*]
7. Şıyup yıl bergini arturdı derdüm
Tutuldı cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*şıyup, -y, -up*]

sîb-i tâze: *Taze elma.*

1. Göze bir mevce görünmez miyânı
Zenaħdânı durur bir **sîb-i tâze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [*sîb-i tâze,]*

sîb-i zenaħ: *Elmaya benzeyen güzel çene.*

1. Ki alsam avcuma sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi ki nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [*sîb-i zenaħ, -dân*]

sîb-i zenaħdânı: *Elmaya benzeyen güzel çene.*

1. Lebünden ğam-ı mey acılığın hem
Kimün **sîb-i zenaħdânı** kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [*sîb-i zenaħdânı, -ı*]

sicn: *Zindan, hapishane.*

1. Gözi tuş oldu şâhuñ ol gedäya
Belâ **sicni** içinde mübteläya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [*sicni,]*

sicn-bân: *Gardiyan.*

1. Belâ ğârınuñ olup **sicn-bânı**
Ĝam uyħuya iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [*sicn-bânı, -ı*]

sicn-i küfr: *Küfür zindanı.*

1. Ki sicn-i küfrden olasın âzâd
Bugün sensin Mesihâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [*sicn-i küfr, -den*]

sicra-: *(Ânî bir uyarı veya heyecan sebebiyle) Ürkerek olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.*

1. Saräyuñ **sıçradı** Mecnûn derine
Oturdı ğargeh öninde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [*sıçradı, -dı*]

sicra: *(Ânî bir uyarı veya heyecan sebebiyle) Ürkerek olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.*

1. Yirinden **sıçrayup** vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağma düşdi derħâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [*sıçrayup, -yup*]
2. Yirinden **sıçrayup** çün ğalka-i mâr
Yapışdı ğalkasına Ka'benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [*sıçrayup, -y, -up*]
3. Atından **sıçradı** ta'cîl-ile şâh
Ayağma düşüp 'özrile derħâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [*sıçradı, -dı*]

şiddik: Sadık.

1. Hüşüşa yâr-ı evvel ya'ni **Şiddik**
Emir-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3). [şiddik,]

şidk: Doğruluk.

1. Gârağ girdüğü dillerden çıkar 'ışk
Anuñ kim 'ışkı **şidk-ıla** düz olur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51). [şidk-ıla, --ıla]

şidk-ı cân: Ömür sadakati.

1. Ki şidk-ı cânile 'âşıklık itdi
Senüñ 'ışküñla terk itdi cihâni (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66). [şidk-ı cân, -ile]

sidre: Sidre ağacı (Cebrail'in gidebildiği son uçtaki ağaç/makam).

1. Per açdı **sidreden** süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem'-i dîne (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29). [sidreden, -den]
2. San oğur **Sidrede** Cibril tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72). [sidrede, -de]

sifâl: Çanak, çömlek | kadeh.

1. Meger bir kûze-i köhne **sifâlîn**
Ne var kimse ki gel diye tabîbe (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16). [sifâlîn, -i, -n]

sıfât: Vasıf, özellik.

1. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uğul
Kim **şifâtuñ** anı setr itmege çekmişdür hiçâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16). [şifâtuñ, -uñ]
2. Her kaçan kim kaçd eylersem **şifâtuñ** vaşfına
Hayret ü heybet zebânımda kıomaz kılca mecâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29). [şifâtuñ, -uñ]
3. Şifâtuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leyli-yi 'âkıll hem-çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13). [şifâtuñdan, -u, -ñdan]

sıfât-ı kadr-nâk: Değerli vasıf.

1. Hudâya zât-ı pākūñ hürmetiyçün
Şifât-ı kadr-nākūñ 'izzetiyçün (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 68). [şifât-ı kadr-nâk, -üñ]

sıfr: Sıfır, hiç (ağızın çok küçük olması bağlamında).

1. Dehâni **sıfrı** hem-çün hây-ı mevhum
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [sıfrı, -ı]

sıg: Bir şeyin sınırları içine girebilmek.

1. Ki hiç bir müzeyeye **sıgmaz** iki pāy
Hemîn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [*sıgmaz, -maz*]
2. Ferâgat bulmışam her perverişden
Boğazum nāyine **sıgmaz** benüm nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*sıgmaz, -maz*]

sığa-: Okşamak.

1. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-i hādrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [*şıgadı, -dı*]

sığa: Okşamak.

1. Bu hāl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle **şıgayup** oğşar dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [*şıgayup, -yup*]
2. Severdi vü öper kocardı her gün
Şıgayup pōstin öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [*şıgayup, -yup*]
3. Muṭarrā kıldı geh şāneyle müyün
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25*). [*şıgayup, -yup*]

sîh: Demir şiş.

1. Anuñ k'irdi lebe derd ile cānı
İder āyine-veş **sîh** imtiñhānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*sîh,*]
2. Urursın **sîhler** endāmum üzre
Benem hoşnüd öz hālümnden el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [*sîhler, -ler*]

sıhhat: Sağlam, sağlıklı.

1. Cān gözi aḥvālinüñ **şıhhatine** hāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozi kuḥlini buyurdi sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*şıhhatine, -i, -n, -e*]
2. Alup dergāha geldiler revānı
Çü **şıhhat** üzre gördi anı sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [*şıhhat,*]
3. Tene kütiledür kuvvet ḥaḳıḳāt
Ki tende **şıhhat** olmayıncaḳ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [*şıhhat,*]
4. Gidermez andan āşār-ı memāti
Vücüd gördi ki itdi **şıhhati** terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [*şıhhati, -i*]

sıhhat bul: Sağlık bulmak.

1. Ki tā bir pāre şıhhat buldı bīmār
Biraz cism-i nizārı ferbiḥ oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [*şıhhat bul, -dı*]
2. Az az şıhhat bulup vaḳti bih oldı
Mizācı süstlikden kurtulup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [*şıhhat bul, -up*]

sıhate ir: Sağlığına kavuşmak, iyileşmek; sıkıntudan kurtulmak.

1. Ricā oldur ki bu Ḥamdī ğaribi
İrüre şıhate ol cān ṭabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220*). [*şıhate ir, -e-ür, -e*]

sıhr: Büyü, efsun.

1. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi **sihri** ço diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*sihri, -i*]
2. Ne **sihri** k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider taşsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*sihri, -i*]
3. Gözi efsün okır **sihr-ile** kaşı
Şatar her bir bucaqdan bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*sihr-ile, --ile*]
4. Lebûñ **sihriyle** bağlandı zebânum
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4*). [*sihriyle, -i, -y, -le*]

sihr ü efsün: *Sihir ve büyü.*

1. Ki bir efsânedur pür **sihr ü efsün**
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [*sihr ü efsün,]*

sihr ü füsün: *Sihir ve büyü.*

1. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sihr ü füsünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*sihr ü füsün, -ı*]

sikender: *Büyük İskender.*

1. Sikender kişverinüñ kâm-kârı
Süleymân hazretinüñ yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37*). [*sikender,]*

sikender: *Hızır ile birlikte ab-ı hayatı aradığı rivayet edilen büyük Makedonya kralı İskender II huzuru, refahı sağlayan kimse.*

1. Sikender pâyedür Dahhâk şemşir
Süleymân mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*sikender,]*

sikender-vâr: *İskender gibi.*

1. Sikender-vâr şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 104*). [*sikender-vâr,]*

sikke-i zer: *Altın para.*

1. Öninde hal rumûz-ı âsumânı
Sözi zibâ nitekim **sikke-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11*). [*sikke-i zer,]*

sıklet vir: *Ağırlık vermek II zahmet, sıkıntı vermek.*

1. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*sıklet vir, -di*]

sil: *Silmek, silme işlemi.*

1. Gehî qorur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [*siler, -er*]

2. Gelüp yanlarına hayrân u mahzûn
Gehî **sildi** yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61*). [*sildi, -di*]
3. Niteki ata oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle **sildi** püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [*sildi, -di*]
4. Kamusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ **sildi** gubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [*sildi, -di*]

sil: *Silmek (Gözyaşı silmek).*

1. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle **sildi** gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64*). [*sildi, -di*]
2. Çıka gelse **siler** çeşmin nihâni
Hazerden şermden bulmazdı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36*). [*siler, -er*]

silâh: *Silah, savaş aleti.*

1. Tenine zeyn idüp bir gün **silâhı**
Av için eyledi kaşd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [*silâhı, -ı*]
2. Qodı şayyâduñ öñinde ol abdâl
Alup şayyâd bu sâz u **silâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*silâhı, -ı*]

silah-ı esb: *At üstündeki araç gereç.*

1. Silah-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürüyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [*silah-ı esb,]*

silk: *Yol, sıra, dizi.*

1. Oturdu vahşiler **silkinde** o server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*silkinde,]*

sille: *Tokat.*

1. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı **sille** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [*sille,]*
2. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne şaşuñ tutsa gerden **sillesine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*sillesine, -sine*]

silsile: *Zincir.*

1. Var idi Mervde bir şâh-ı efđal
Tutardı **silsileyle** niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [*silsileyle, -yle*]

sîm: *Ar. Gümüş.*

1. Şızup **sîm** ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*sîm,]*

sîm: *Gümüş II sevgilinin teni.*

1. Bulup pes bir rasül ol sâ'idi **sîm**
Hezârân şîve ile kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [*sîm,]*

sîm ü zer: *Gümüş ve altın.*

1. Nigâr iline toğrı tutdı râhı
Çekildi **sîm ü zer** yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*sîm ü zer,]*

sîmâ: *Yüz, çehre, beniz.*

1. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ **sîmâyı** şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [*sîmâyı, -yı]*
2. Düşürdi toprağa şîmşâdı tahtı
Semen **sîmâsını** tutdı şînuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*sîmâsını, -sı, -nı]*

sîm-âb: *Gümüş renkli su.*

1. Şızup sîm ıssıdan **sîm-âba** döndi
Yaban ıssısınıñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*sîm-âba, -a]*

simât: *Ziyafet.*

1. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup **simât** u sofrâ niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*simât,]*
2. Ki ne uyhuuyı qodı ne ta'âmı
Çü kalmadı **simâtında** nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*simâtında, -ı, -n, -da]*

sîm-ğabğab: (*Fa. Ar.*) *Gümüş gerdanlık.*

1. Semen-sîmâ vü gül-ruh fitne-cüdur
Şeker-leb **sîm-ğabğab** 'işve-hüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18*). [*sîm-ğabğab,]*

sîm-i ğabğab: *Gümüş gerdan.*

1. Gelür her berg-i süsen tîğ-i hün-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü **sîm-i ğabğab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [*sîm-i ğabğab,]*

sîm-i nâb: *Saf gümüş.*

1. 'Arab şahrâsına mülk-i Hıfâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [*sîm-i nâb, -a]*

sîm-i sepîd: *Beyaz gümüş.*

1. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı qara bahtum kilîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113*). [*sîm-i sepîd, -i]*

sîmîn-beden: *Gümüş bedenli, beyaz vücutlu.*

1. Ki kesmiş anı miqrâz-ı maḥabbet
Ya bir **sîmîn-bedendür** mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33*). [*sîmîn-bedendür, -dür*]

sîmin-ber: *Gümüş gerdanlı.*

1. Kimün çapısına varsa sürüdü
Añup **sîmin-berin** gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [*sîmin-berin, -in*]
2. Revân açdı zebân-ı âteş-engiz
Ki iy **sîmin-ber** ü şîrîn-dehânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [*sîmin-ber,]*

sîmin-‘izâr: *Gümüş yanaklı.*

1. Kaçan-kim baqdı ol **sîmin-‘izârâ**
Tebessüm kıldı lâ’li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*sîmin-‘izârâ, -â*]
2. Ta’aşşuk idüp ol **sîmin-‘izâra**
Olup dîvâne düşdi kühsâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [*sîmin-‘izâra, -â*]

sîmîn-zekan: *Gümüş çene çukuru.*

1. Mu’anber fülül ü şîrîn-dehenler
Müsel-kâkül ü **sîmîn-zekânlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82*). [*sîmîn-zekânlar, -lar*]

sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz: *Gizli bahçenin Kaf Dağı Anka’sı. II Efsanevi dağda yaşadığına inanılan irice bir kuş.*

1. Eyâ **sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz**
Hümâ-yı cilvegâhı ‘arş-pervâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 7*). [*sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz,]*

sîmvâ: *Büyü, sihir.*

1. O taşvîr-i muşanna’ **sîmyâdur**
Beri kıl cânûn andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [*sîmyâdur, -dur*]

şin: *Sen, ikinci tekil şahıs zamiri.*

1. Teḥayyür çâhınıñ ka’rında maḥbûs
Zamânı geldi şimden girü **şin** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*şin,]*

şin: *Kırılmak.*

1. Gubârûñ kuḥlma cân çeşmi muḥtâc
Tenümde **şinsa** yir yir üstüḥânûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [*şinsa, -sa*]
2. Aña kim Ḥaḳ vire âzâd-nâme
Şina bir keştinûñ çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*şina, -a*]

3. Vü ger ni **şındı** püştüm nāme gibi
Çü 'ömrüm nāmesin devrān ide piç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*şındı, -dı*]

şin ur: *Sin'e benzemek.*

1. Kâlpdur teng-i dil her gonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru şin urmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*şin ur, -mış*]

sincid-i ter: *Taze olan.*

1. Gözüme ejder-i âteş-zebāndur
Leb-i 'unnābsuz her **sincid-i ter** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [*sincid-i ter,*

şine: *1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.*

1. Asılmış gerdeninden **şinesine**
Mu'anber zülfi mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45*). [*şinesine, -s, -i, -n, -e*]
2. Gelüp 'ışk itdi iki **şinede** cā
Maḥabbet bi'z-żarūrî oldı peydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*şinede, -de*]
3. Ne âteşden-durur **şineñde** süzuñ
Neden böyle kararđı baḥt u rüzuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [*şineñde, -ñ, -de*]
4. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var **şinemde** her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [*şinemde, -m, -de*]
5. Hezārān yirde olmış **şinesi** çāk
Gözi nemgîn vücüdi ğarkā-ı ḥāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41*). [*şinesi, -si*]
6. Taş-ile **şinesini** çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*şinesini, -sin, -i*]
7. Var idi **şinesinde** 'ışkdan derd
Çomışdı ğam dili mir'ātına gerd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [*şinesinde, -si, -n, -de*]
8. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nāvek
Hezārān **şineler** oldı müşebbek (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32*). [*şineler, -ler*]
9. 'Adūsına urur her kişi tiğı
Çalar ol **şineden** ṭabl-ı dirîğı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [*şineden, -den*]
10. Şan urdı **şinesine** niş-i kahrı
Baķuñ ol pâdişāh-ı 'ālī-cāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [*şinesine, -s, -i, -n, -e*]
11. Ki ekdüğin gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm **şinemi** ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [*şinemi, -m, -i*]
12. Ki çekdi **şineñi** pehlūsına ḥāk
Ciger kanı yerem derdüñle her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [*şineñi, -ñ, -i*]
13. 'Adümüñ didesine merdüm oldı
Yaķaram ben senüñ mihrüñde **şine** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121*). [*şine,*
14. İştigüñden artuķ bi-mecālüm
Ḥayālüñle başaram **şineme** seng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [*şineme, -m, -e*]
15. Benüm-çün var senüñ **şineñde** kine
Lebüñ iller murādında şekerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*şineñde, -ñ, -de*]
16. Göñüller **şinede** lertzān çün bîd
Çoçuşup birbirinden şordılar ḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*şinede, -de*]
17. Vücüdi mülkin işmarladı yek-sān
Şu resme **şinesine** çekdi anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [*şinesine, -s, -i, -n, -e*]

18. Urursın **sīneñe** şad seng-i endūh
Melâletden gözüñi ger tuta h̄wāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*sīneñe, -n, -e*]

sīne: *Göğüs, sadr.*

1. Dikenden **sīnesi** mecrūh u mecbūr
Şu resme k'āşiyān-ı mār u zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [*sīnesi, -si*]
2. Başından ayagina **sīnesi** çāk
Zeminden āsumāni itmede idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [*sīnesi, -si*]
3. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben **sīnesinden** dōke xanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*sīnesinden, -si, -n, -den*]
4. Süñüler **sīneler** sökmekte çālāk
Dilīrān şadrını tūr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*sīneler, -ler*]
5. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
K'elā iy **sīnesi** ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [*sīnesi, -si*]
6. Peleng öz pençesiyle **sīnesin** çāk
Şu resme oldı soñında siyeh gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*sīnesin, -si, -n*]

sīne: *Göğüs, bağır II gönül, yürek.*

1. Kaçan bir lāle tezyīn itse bāğı
Hezārān **sīneye** qor derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*sīneye, -ye*]
2. Keminden ğamze-ile ol yūzi māh
Delerdı şad-hezārān **sīne** her ğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*sīne,]*
3. Baña āyine yiter **sīne** dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi h̄şımı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*sīne,]*
4. Uçurup cān kuşım iy **sīne** sen kal
Beni kırtar ilāhī bu belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*sīne,]*

sīne-çāk: *Yaralı, paramparça olmuş gönül.*

1. Cefā vü cevri elinden **sīne-çāküm**
Hışar içre giriftār u muqayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22*). [*sīne-çāküm, -üm*]
2. Nedür hālūñ ne derdesin giriftār
Ġamumdan niçesin iy **sīne-çāküm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41*). [*sīne-çāküm, -üm*]

sīne-i sīm: *Gümüş sine.*

1. Döşekler döşenüp her biri birşīm
Harīre şarmadılar **sīne-i sīm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58*). [*sīne-i sīm,]*

sīne-i sūzān: *Yanan yürek.*

1. Hüsrevā gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berq-i felegūñ sīne-i sūzānıma teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [*sīne-i sūzān, -i, -n, -a*]

sīnek: *Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı, sinek.*

1. Gehî korur **sinekden** cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*sinekden, -den*]

sînem: *Far. 1. Göğüs, sadr.*

1. Gözüme sürme eyle ol ğubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl **sînemi** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [*sînemi, -i*]

sîne-süz: *Bağrı yanan.*

1. Çü ‘âşık ħandeyi itmişsin ferâmûş
Meger dūd-ı dili ben **sîne-süzüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [*sîne-süzüñ, -uñ*]

sınık: *Kırılmak.*

1. Degüldür kimsenüñ hiç âşinâsı
Şınıkdur rüzgârüñ ‘ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*şınıkdur, -dur*]

sınuk: *Kırıklık, hüzn.*

1. Düşürdi toprağa şimşâdı tahtı
Semen sîmâsını tutdı **şınıuklık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*şınıuklık, -lık*]

sipâh: *Asker.*

1. O sultân idi vahşiler **sipâhı**
Mağara küh içinde bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [*sipâhı, -ı*]
2. Çün oldı münhezim kendü **sipâhı**
Bırakdı tîğın elden çarlı şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [*sipâhı, -ı*]
3. Şecâ’atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi **sipâhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [*sipâhuñ, -uñ*]

sipâhî: *Asker.*

1. İdüp ħurşîdi çarlıhuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur **sipâhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18*). [*sipâhî,]*
2. Didi âğâh ol kim iy **sipâhı**
Bu resme otugızlardur ta’amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [*sipâhı,]*

sipâh-ı derd ü miñnet: *Dert ve miñnet ordusu.*

1. Sipâh-ı derd ü miñnet ħayl-i sevdâ
Dilî mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 97*). [*sipâh-ı derd ü miñnet,]*

sipâh-ı vahş: *Vahşi askerler.*

1. Sipâh-ı vahş ü tayruñ ħânlarıydı
Bu yırtıcılaruñ ħavfindan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [*sipâh-ı vahş,]*

sipās u şükr: *Hamd ve şükür ve minnet.*

1. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipās u şükr kılıp Hakkā vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*sipās u şükr,]*

sipās-ı bî-nihāyet: *Sonsuz şükürler.*

1. Kenār-ı zevke çıkdı keşti-i cān
Hudāvende **sipās-ı bî-nihāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 115*). [*sipās-ı bî-nihāyet,]*

sipeh-sālār: *Başkomutan, serasker.*

1. Sipeh-sālār-ı sultān-ı tarikat
Vilāyet-gir-i iklim-i haqikat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 3*). [*sipeh-sālār-ı, -ı]*
2. Şehinşāhı serir-i mülk-i dīnūn
Sipeh-sālārı iklim-i yakīnūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 24*). [*sipeh-sālārı, -ı]*

sipeh-sālār-ı cevş-i vahş: *Vahşi ordunun komutanı.*

1. Sipeh-sālār-ı cevş-i vahş ü tayrān
Belā kūhında ser-gerdān u hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [*sipeh-sālār-ı cevş-i vahş,]*

sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firībān: *Gönül cezbeden askerlerin başkomutanı.*

1. Büt-i gāret-ger-i cān-ı garībān
Sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firībān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 2*). [*sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firībān,]*

sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān: *Gül yanaklı askerlerin komutanı.*

1. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 37*). [*sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān,]*

sipehsālār-ı leşker: *Ordu komutanı.*

1. Niçe dilerse gönlün eyle kıl var
Benüm gerçi **sipehsālār-ı leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [*sipehsālār-ı leşker,]*

sipenc-i dehr: *Dünya misafirhanesi.*

1. Bu resme bî-vefālīkdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*sipenc-i dehr,]*

sipend: *Üzerlik tohumu. Tütsü olarak kullanılır.*

1. Buyurdi yaqdılar ‘ūd u **sipendi**
Ki tā def‘ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*sipendi, -i]*

2. İkisintün de odın sākin itdi
Gelüp 'ışk âteşi yaqdı **sipendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [*sipendi, -i*]

siper: *Ardına gizlenecek, ardına sığınacak şey.*

1. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür alnını kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [*siper,]*
2. Tolup kan cüş eyler dîg-i serler
K'aña serpüş gibidür **siperler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*siperler, -ler*]

siper kıl: *Siper etmek, korunak yapmak.*

1. Siper kılma özüni tür-i āha
Beni şanma reh-i 'ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [*siper kıl, -ma*]

siperler it: *Kalkan yapmak.*

1. Siperler itmiş ebrüsünü pür çin
Kılıca ya'ni kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [*siperler it, -miş*]

sipihir: *Far. Gök, sema.*

1. Sipihir evcinde yir yir her sitâre
Göz açup aña kıllardı nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*sipihir,]*

sipihir-efgen: *Gök yıkan.*

1. Sipihir-efgen-durur eflâk-ı heybet
Kamer efses-durur âfâk-ı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 27*). [*sipihir-efgen-durur, -durur*]

sipihir-i bî-sütünü: *Direksiz gökyüzü.*

1. Sebeb kıllup cihâna kâf ü nünü
Yaradan bu **sipihir-i bî-sütünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [*sipihir-i bî-sütünü, -ı*]

sipihir-i merdum-efgen: *Tutkun kişinin asumanı.*

1. Kıllupdur bu **sipihir-i merdum-efgen**
Kemendi bendine teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65*). [*sipihir-i merdum-efgen,]*

sipihir-i sebz: *Yeşil gökyüzü.*

1. Sipihir-i sebzden necm idi peydâ
Nitekim dîde-i hütân-ı deryâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3*). [*sipihir-i sebz, -den*]

sır aç: *Sırrı açığa çıkarmak.*

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [sır aç, -dum]

sirâc-ı hânkâh-ı ahmed: *Peygamber tekkesinin kandili.*

1. Hüseyn ol kim sa'îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânkâh-ı Ahmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 10*). [sirâc-ı hânkâh-ı ahmed, -î, -dür]

sirdâs: *Birinin sırrını bilecek kadar ona yakın olan kimse, mahrem.*

1. Pes ol efsâneyi bir iki sirdaş
Atasınûñ öniñde kıldılar fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [sirdaş,]
2. Kimi kavmi kimi sirdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [sirdaşı, -i]
3. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı câmî
Çü yokdur senden özge baña sirdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [sirdaş,]

sîret: *1. Bir kimsenin ahlâkı, seciyesi, karakteri, dışa akseden davranışı.*

1. Perî sîretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ârâyı 'Acem şülh-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [sîretlü, -lü]

sirişk: *Göz yaşı.*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aqdı ki Hamdî
Cüş eyleyüben şulzüm ü 'ummâmî begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [sirişküm, -üm]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânî begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aqdı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [sirişküm, -üm]
3. Gamından pür sirişk itdi gözini
Zuñûmına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [sirişk,]
4. Uçurmuş 'aql murğın ol kemîne
Sirişkinden yüzine şaçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [sirişkinden, -in, -den]

sirişt ol: *Yoğrulmak, karıştırılmak.*

1. Ki tab'ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [sirişt ol, -mış, -dı]

siriste: *Yaratılış, huy, mizaç.*

1. Meh-i tâbâna olmuşdı sirişte
Şeb-i kadr içre şan nûr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11*). [sirişte,]
2. Kemâle 'ışk-ıla irdi hâşıl-ı dil
Sirişte 'ışk birdür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20*). [sirişte,]
3. Nitekim ferş-i cennet hûb u zibâ
Oturmuş nûr-ı pâkiyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [sirişte,]

siriste: *Yoğrulmuş, karıştırılmış.*

1. Olurken hâküm âbıyla **sirişte**
Kažā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*sirişte,]*

siriste kıl: Yoğrulmuş.

1. Ki kılmış Hağ kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [*sirişte kıl, -mış]*

sirke: Sirke.

1. Ki ya'nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez **sirke** dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*sirke,]*

sırr: Gizli husus.

1. Meger bu **sırrı** kılmışdı ferâmüş
Ki kimse idemez mâhı derâgüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [*sırrı, -ı]*
2. Kişinün şîşe-i nâmın **şır** el-hağ
Dü-âlemde iresün çün murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*şır,]*
3. Ol iki hâtır-efrûzuñ **sırrından**
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [*sırrından, -ın, -dan]*

sırr-ı hâ-mîm: Hâ-mim'in sırrı. II Hâ-mîmin hikmeti için. Kur'ân'da, Mü'min, Fussilet, Şura, Zuhruf, Duhan, Casiye ve Ahkaf Suresi, "Hâ-mîm" ile başlayan sûrelerdir.

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan **sırr-ı hâ-mîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*sırr-ı hâ-mîm,]*

sitâre: Yıldız | talih, baht.

1. Güm itmişdür **sitâresini** rûzuñ
Nedür hürşid-i berrâkuñ zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [*sitâresini, -si, -n, -i]*

sitâre: Yıldız.

1. Sipihr evcinde yir yir her **sitâre**
Göz açup aña kılardı nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*sitâre,]*
2. K'ol iki gevher idi çün **sitâre**
İki güşına 'arşuñ güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [*sitâre,]*
3. Ki iy hüsñ âsumânına **sitâre**
İrağdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*sitâre,]*

sitem: Şikayet, eziyet.

1. Mağşerde ol şeff'i bu Hamdî şikestenün
Düzeğ içinde kılmayalar tâ aña **sitem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*sitem,]*
2. Olalı peydâ livâ-yı 'adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at u zulm u **sitem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*sitem,]*
3. Müşevveş hâl her lâhza **sitemden**
Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [*sitemden, -den]*

sitem-kār: *Eziyet, ceza ve zulüm eden.*

1. K'o şayd oldı saña sen aña şayyād
Yazuğdur dökme kanın iy **sitem-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*sitem-kār,]*

sitemler evle: *Eziyet etmek.*

1. Cefāya kırup ol bî-rahm meyli
Sitemler eyledi Leyliye hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64*). [*sitemler eyle, -di]*

şît-i hüsn: *Güzellik şöhreti.*

1. Yakîn yirde fülân şāhuñ kıızıdur
İdüpdür şît-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [*şît-i hüsn, -i]*

şît-i 'ısk: *Aşk şöhreti.*

1. İderdi kaşd anı görmege derhāl
Çü şît-i 'ışkî anuñ şeh-r-bā-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [*şît-i 'ışk, -ı]*

sivār: *Bilezik.*

1. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim didüñ qol bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*sivārum, -um]*

sivā-vı hak: *Hak'tan gayrısı, Allah dışındakiler.*

1. 'Ömer kim şer'i muhkem idi gāyet
Sivā-yı Hāğdan itmişdi ferāğāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 2*). [*sivā-yı hak, -dan]*

sivā-vı 'ısk: *Aşktan gayrı.*

1. Sivā-yı 'ışkdan bî-derd ü pākem
Şafā-yı 'ışkdan şafî vücüdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*sivā-yı 'ışk, -dan]*

sivis: *Sivışmak, kaçmak.*

1. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna qorhu virdi bu hwbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [*sivişüp, -üp]*

siyāh: *Kara // karanlık; gece.*

1. Siyāh itdi cihānî zulmet-i dūd
Götürüldi tarab resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80*). [*siyāh,]*

sivāh: *Kara.*

1. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin ol **siyāh** kej-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*siyāh,]*
2. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gamdan **siyāh** oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [*siyāh,]*
3. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vağan düzdiler ol çeşmi **siyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*siyâha, -a]*
4. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*siyâh,]*
5. Siyâh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*siyâh,]*
6. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh ol dilerüm iy rüz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*siyâh,]*

siyâh it: *Karartmak, siyah etmek.*

1. Siyâh itdi gözün çün çeşm-i âhû
Çok itmekden demini 'aşıkun nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [*siyâh it, -di]*

siyâhi: *Kara. II Hintli.*

1. Müyesser olalidan feth-i şâhi
Gidüpdür Hind mülkinden **siyâhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*siyâhi,]*

siyeh: *Siyah, kara.*

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revâk-ı dide üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*siyeh,]*
2. Hâcel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i qadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*siyeh,]*
3. Kara evden ruh-ı şahrâya her sâl
Kor iy 'âlî neseb kavmün **siyeh** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*siyeh,]*
4. Siyeh rüyum baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledün lâ'ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*siyeh,]*
5. Kimün bâğında eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmün k'olupdur mest ü maḥmûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*siyeh,]*
6. 'Azâ için giyindiler qarayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*siyeh,]*

siyeh-güş: *Karakulak denilen hayvan.*

1. Peleng öz pençesiyle sinesin çâk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*siyeh-güş,]*

siyeh-kâr: *Günah işlemiş, suçlu.*

1. Didî kim ger bu sırdan ben **siyeh-kâr**
Kılam ol şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [*siyeh-kâr,]*
2. Kimün urduñ kemergâhına sen dest
Senün derdün çekerven ben **siyeh-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*siyeh-kâr,]*
3. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârüm siyeh-kârüm **siyeh-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kâr,]*
4. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârüm siyeh-kârüm siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kârüm, -um]*
5. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârüm **siyeh-kârüm** siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kârüm, -um]*

siyeh-püş: *Siyah örtü.*

1. Siyeh-püş olduğu nedür bu gâbrâ
Nedendür niġün çarġ-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*siyeh-püş,]*
2. Neden sensin cihân içre **siyeh-püş**
Yazılmışdır meger 'ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [*siyeh-püş,]*
3. Kara giydi vü gözleri tolı hün
Siyeh-püş olduğu sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*siyeh-püş,]*

siyeh-rü: *Yüzü kara, günahkar.*

1. Sebak etfâle görindi **siyeh-rü**
Elif anuñ ġamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [*siyeh-rü,]*
2. Turur ġargehleri şahrâda her sū
Çü daġ-ı lâle dil-teng ü **siyeh-rü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34*). [*siyeh-rü,]*
3. İle kim mâvil ü râm ola bir kız
Siyeh-rühkdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30*). [*siyeh-rühkdan, -lık, -dan]*
4. Olupdur cürm ü taqşir ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehten râhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115*). [*siyeh-rüyum, -yum]*

siyeh-ruh: *Kara yüzlü.*

1. Sebūdūr şureti şan burnı kūze
Yalan sözlü yamān dillü **siyeh-ruh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9*). [*siyeh-ruh,]*

siyeh-rüz: *Kara ġünlü (kimse), bedbaht, talihsiz.*

1. Anuñ-çüdüdür niġün-baht u **siyeh-rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10*). [*siyeh-rüz,]*

sız-: *Erimek.*

1. K' içinde **sızar** anuñ nuġre-i ġâk
Tolu nâr-ı teb ile küre-i çarġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*sızar,]*

sız: *Akmak, erimek.*

1. Varup **sızduġı** yirleri aradı
ġamu taġı vü şahrâyı țaradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [*sızduġı, -du, -gı]*
2. Sızup sîm issidan sîm-âba döndi
Yaban issisinin yanında düzaġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*sızup, -up]*

siz: *"Siz" ikinci çoġul şahıs zamiri.*

1. Gelüñüz cehd idüp **sizüñle** bî-çün
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [*sizüñle, -üñ, -le]*
2. Didi kim âşinâlıġdur murâdum
ġarışmaġdur **size** nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*size, -e]*
3. Nihâlümnden getürdüm tâze bir berg
Ki **sizüñ** şâġa anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*sizüñ, -üñ]*
4. Sizüñ duhter k' olupdur adı Leylî
Bizüm ġaysuñ katıdır aña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [*sizüñ, -üñ]*

5. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm **sizüñle** bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [*sizüñle, -üñ, -le*]
6. Bilüñüz **siz** dağı ol mübtelâyı
Ğamından Leylinüñ bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [*siz,]*
7. Benüm cânüm çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes ‘ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*size, -e*]
8. Ki ya‘nî şatmaduñuz şekkeri **siz**
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*siz,]*
9. Dilerdüm **sizden** ol perî nişânı
K’ideydüm şadumân bu nev cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*sizden, -den*]
10. K’ire kıza hâlel **size** hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*size, -e*]
11. Götürelüm didi **sizden** şudâ‘ı
Pes idüp ‘azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [*sizden, -den*]

sofra: Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.

1. Seĥâsı **sofrası** üstinde ‘ummân
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [*sofrası, -sı*]
2. Okuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile bir **sofradan** yidürdi nânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*sofradan, -dan*]
3. Kılâbuñ **sofrasına** şaldı kendi
Nevâht ü rıfķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*sofrasına, -s, -ı, -n, -a*]
4. Ki ilter mi göre başına ‘ahdi
Selâm açup simât ü **sofra** niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*sofra,]*
5. Senüñle yiyelüm bir **sofradan** nân
Çi ger gönülün kabül itmezdür anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*sofradan, -dan*]

sofra-ı hûb: Güzel sofrâ.

1. Ki tâ giydi anı dîvâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine **sofra-ı hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*sofra-ı hûb,]*

sög: Kızmak, azarlamak.

1. Eline taş alup başını döğdi
Çara bahtına ilendi vü **söğdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [*söğdi, -di*]
2. İlenüp ser-nigün bahtına **söger**
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*söger, -er*]

soğul: Suyu çekilmek, kurumak, kaynağını yitirmek.

1. Soğulup âb-ı ĥasret töldi ol dem
Tariken ol serv-i kaçab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [*soğulup, -up*]

sohbet: Konuşma, görüşüp söyleşme.

1. Nigârınuñ bu zîbâ **sohbetinden**
Kamer girdâba düşdi ĥayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [*sohbetinden, -i, -n, -den*]
2. Şafâlar sürdi anuñ ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi **sohbetinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*sohbetinden, -i, -(n)den*]
3. Velî çokdur şehâ bülbülde **sohbet**
Kızıl güldür egerçi hüsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*sohbet,]*

4. Biraz āsūde düşdi **şoĥbetinden**
Selīm anı çü gördi böyle ‘uryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44*). [*şoĥbetinden, -i, -n, -den*]
5. Vühüşüñ **şoĥbeti** yegdür mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [*şoĥbeti, -i*]
6. Ki kaçar dīvler de **şoĥbetümden**
Esîrüm gündüzün dürlü ‘azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*şoĥbetümden, -üm, -den*]
7. Ki yirden pāk ide rīg-i zemîni
Çü bulduñ **şoĥbetüme** sen benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*şoĥbetüme,]*
8. Olur ‘illetden ol **şoĥbet** münezzeh
Gire çün içerü ‘ışk-ı Hüdāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [*şoĥbet,]*
9. Hārām idi aña lîkin vişālî
Nigāruñ **şoĥbetinde** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [*şoĥbetinde, -i, -n, -de*]
10. Kanā‘at eylediler şormağa hāl
Egerçi eylediler **şoĥbet** ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [*şoĥbet,]*
11. Şafā vir cāna şubĥuñ **şoĥbetinden**
Bu resme yalvarup Hāllāka ĥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*şoĥbetinden, -in, -den*]

şoĥbet it: *Konuşmak, sohbet etmek.*

1. Meger bir gün ikisi şöyle ĥalvet
Oturmuşlardı iderlerdi şoĥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 2*). [*şoĥbet it, -er, -ler, -di*]

şoĥbet kıl: *Sohbet etmek.*

1. Kec itsün servi ĥaddinün ĥayāsı
Anuñla bir zamān kıl zevk ü şoĥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*şoĥbet kıl,]*

şoĥbet-i ĥalk: *Halkın sohbeti.*

1. Tārık-ı cezbeye bıraktı kendin
Çü gördi derd-i serdür **şoĥbet-i ĥalk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [*şoĥbet-i ĥalk,]*

şoĥbet-i hās: *Özel sohbet.*

1. Şu resme eylediler **şoĥbet-i hās**
Ki gökde zühre-i şevk itdi raĥkās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [*şoĥbet-i hās,]*

şoĥbet-i hem-dem: *Arkadaş sohbeti.*

1. Çekildün şoĥbet-i hem-demlerüñden
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 18*). [*şoĥbet-i hem-dem, -ler, -üñ, -den*]

sok: *İçine veya arasına girmesini sağlamak.*

1. Qanlara **şoĥup** beni maĥbün idersin ‘ākıbet
Bezm-i ĥamda kāmēt-i ‘uşşākı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*şoĥup, -up*]
2. Ecel peykidür anda tîr-i bürrān
Ki per **şoĥup** başa yiler şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*şoĥup, -up*]
3. Başına **şoĥdı** şeb perr-i ĥurābı
Getürtüp ĥābgehden cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*şoĥdı, -dı*]

4. Velî kendü **şoqarken** ölür ekşer
Du'â kıluv bu sözden şoıra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [*şoqarken, -ar, -ken*]

sok: Sokmak; (yılan, akrep, arı vb. için) Isırmak, iğnesini batırmak, bu yolla zehirlemek.

1. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi **şoqdı** 'akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [*şoqdı, -dı*]

sok: Sökmek, çıkarmak.

1. Süñüler sîneler **sökmekte** çâlâk
Dilîrân şadrımı tîr itmede çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*sökmekte, -mek, -de*]

soñ: Nihayet, bitiş, akıbet.

1. İşüñ **soñımı** her k'itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*soñımı, -i, -(n)ı*]
2. Meger kim gün gurûbınuñ zamâna
Kara giydürdi **şonuñda** cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8*). [*şonuñda, -u, -n, -da*]
3. Bugünden nâm-zâd olsunlar anlar
Şoñ uci ber-murâd olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*şoñ,]*
4. Bu resme sözleri-y-le bî-nihâyet
Şoñ uci nâmeye buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*şoñ,]*
5. Şoñ uci virmemişler tâlib olmış
Kıtâl imiş 'adûsî gâlib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*şoñ,]*
6. Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben isterven k'alam elden du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*şonuñda, -u, -n, -da*]
7. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ uci virdi bir kimse nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*şoñ,]*
8. Bilem tâ kimse kalmışdur **şoñumda**
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*şoñumda, -um, -da*]
9. Kazandıklarımı kıla taşarruf
Bilürsen hüd **şoñumda** senden artuq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*şoñumda, -um, -da*]
10. Düşen yârân u ehl-i beytden dür
Soñı vardır her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [*soñı, -ı*]
11. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün göği **soñunda** âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*soñunda, -un, -da*]
12. Şoñ uci hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*şoñ,]*
13. Soñ uci eyledüñ benden ferâgat
Ğarîb olanuñ âhî âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*şoñ,]*
14. Anası merginüñ **soñunda** cüşın
Kâbileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*soñunda, -un, -da*]
15. Yohı geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ uci gördi k'olup ğarka-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*şoñ,]*
16. Şebe döndi günü **soñ** oldı 'idi
Tehî düşdi yimekten uyhudan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*şoñ,]*
17. Anuñ **soñunda** kıldı âh u feryâd
İle karşı becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [*soñunda, -i, -(n)da*]
18. Du'â vü medh okıdı **soñunda**
Dañı didi selâm eyler nigâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [*soñunda, -i, -(n)da*]
19. Ki bâğ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen **soñunda** 'âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [*soñunda, -i, -(n)da*]
20. Saña oldur **şoñumca** yâdigârum
Hüdâ hâkî-çün anı hoş tut iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*şoñumca, -um, -ca*]

21. Gelüp ön **şoñ** gider ekşer hălâyık
Dağı şoñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*şoñ,]*
22. Öni **şoñı** kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*şoñı, -ı]*
23. Peleng öz pençesiyle sinesin çäk
Şu resme oldı **şoñında** siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*şoñında, -ında]*

şoñınca: *Ardınca.*

1. Ulular âh idüp ağlar **şoñınca**
Gider düş üzre ol tâbü-t-i hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [*şoñınca,]*

şoñra: *-nin ardından, ... arkasından.*

1. El ursa ma'dene üstâd-ı mih-ter
Ezel ahcâr çıkar **şoñra** gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*şoñra,]*
2. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Okıdı **şoñra** na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [*şoñra,]*
3. Dağı **şoñra** irişüp taht-ı refref
Resül ünsî ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*şoñra,]*
4. Bulardan **şoñra** lâzımdur bize hem
Şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [*şoñra,]*
5. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden **şoñra** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*şoñra,]*
6. Devâdan kıl aña evvel 'inâyet
Vefâdan **şoñra** idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [*şoñra,]*
7. Başına geldüğünden **şoñra** 'aklı
Bize hüccetle 'arz eyle bu naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 47*). [*şoñra,]*
8. Pes andan **şoñra** ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*şoñra,]*
9. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram **şoñra** zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 18*). [*şoñra,]*
10. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğundan **şoñra** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [*şoñra,]*
11. Ölürem **şoñra** düşer boynına kan
Dir idi korçma k'idem teraħħum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [*şoñra,]*
12. Varup şeh hâzînine kıldı vâşıl
Dağı **şoñra** açup kufî-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*şoñra,]*
13. Tehî komayasın sen **şoñra** câyum
Begenmez bu hisâbı döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*şoñra,]*
14. Ki ne dirse ider **şoñra** hilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*şoñra,]*
15. Şehâb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan **şoñra** yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [*şoñra,]*
16. Ölümden **şoñra** kalmaz aşşı dârü
Karâbeti tuyup anuñ hürüşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*şoñra,]*
17. Okudı **şoñra** 'özü ü âferîni
Didi iy kişver-i 'işkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*şoñra,]*
18. Velî kendü şokarken ölü ekşer
Du'â kılup bu sözden **şoñra** ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [*şoñra,]*
19. İdinem secde sehvin 'özü-ğ'âhum
Pes andan **şoñra** Mecnûn kodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*şoñra,]*
20. Ki **şoñra** virmeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*şoñra,]*
21. Ziyâde-güylükdan oldı hâmûş
Kabül itdi ki andan **şoñra** küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*şoñra,]*
22. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi **şoñra** bundan ğayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*şoñra,]*
23. K'eri fevt olduğundan **şoñra** hâtün
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*şoñra,]*

24. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup du'adan **şoñra** ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [*şoñra,]*
25. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı **şoñra** urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*şoñra,]*
26. Ne assı **şoñra** saçmağdan aña âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*şoñra,]*
27. İder **şoñra** kamusun hâr u hâşâk
Cihânda bitdi mi bir serv-i hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148*). [*şoñra,]*
28. Gelüp öñ soñ gider ekser halâyık
Dağı **şoñra** gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*şoñra,]*
29. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden **şoñra** geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*şoñra,]*
30. İştirmekden dimekden oldı hamüş
Zamândan **şoñra** çün-kim geldi 'âklı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*şoñra,]*
31. Ki **şoñra** kılmamışdur anı bî-ser
Kimün bâğında bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [*şoñra,]*

şoñuc: *Netice, son, akıbet.*

1. Ki ditrederi yeminününden zemînler
Şoñuci ğayra kılduñ gönlüni germ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [*şoñuci, -ı]*
2. Şoñuci şordı yârından nişâni
Ki n'oldı hâli ol hûblar şehinün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [*şoñuci, -ı]*

sor: *Sormak, sual etmek.*

1. İki leb bir birinden **şordı** rāzı
Göge irtürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*şordı, -dı]*
2. Bir âdem **sordı** andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'ış-i heyecâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*şordı, -dı]*
3. Şoñuci **şordı** yârından nişâni
Ki n'oldı hâli ol hûblar şehinün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [*şordı, -dı]*
4. Selîme **şordı** herkesden nişâni
Bu hâl içre gözin yaş tıtdı nāğāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*şordı, -dı]*
5. Kuşür u 'özü komadı emekde
Nişânın **şordı** vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*şordı, -dı]*
6. Kudümüñla ğamı dilden götürdüñ
Mağallinde kelâmuñ **şordı** âhir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*şordı, -dı]*
7. Gönüller sinede lerzân çün bîd
Çoçışup birbirinden **şordılar** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [*şordılar, -dılar]*
8. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm hân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [*şorarsañ, -ar, -sa, -ñ]*
9. Luğat **şormağda** birbirine yārân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*şormağda, -mağ, -da]*
10. Ğamuñ tımârını kimden **şorayın**
Oğulsuz yağış gördüñ sen özüni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [*şorayın, -ayın]*
11. Nişânın istedi vü **şordı** nâmin
Ayıtdı kim Selîm-i 'Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*şordı, -dı]*
12. Yanında 'ömr anuñ meflüc yâ süst
Pes andan **şordı** ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [*şordı, -dı]*
13. Şorardı 'ışk hâlinden nişâne
Kıldardı ol dağı irdükçe 'âklı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*şorardı, -ar, -dı]*
14. Ğam-ıla ğuşşadan âzâd olurdu
Şorardı Leyliden aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [*şorardı, -ar, -dı]*
15. Kanâ'at eylediler **şormağa** hâl
Egerçi eylediler şohbet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22*). [*şormağa, -mağ, -a]*
16. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi **şormayasın** kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [*şormayasın, -ma, -y, -a, -sın]*

sovuk: Soğuk.

1. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış **şovukluğundan** endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*şovukluğundan, -lık, -i, -n, -dan*]
2. Koyup mâhî **şovukdan** cüy-ı âbı
Gelüp her meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*şovukdan, -dan*]
3. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben **şovukluk** sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [*şovukluk, -luk*]
4. Ki olur bunda demir **şovuk** ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [*şovuk,]*
5. K'öz işün ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29*). [*şovukluk, -luk*]
6. Şovur bu âteşin ocağı anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*şovur, -r*]
7. Ruħını kıldı bâğuñ za'ferânı
Gözi oldı **şovukdan** nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [*şovukdan, -dan*]

sovun: Soğumak.

1. Sovunmamışdı dahı câme-h'âbı
Harâretten yoğ-idi inķilâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 213*). [*sovunmamışdı, -ma, -mı, -dı*]

sov: Giysiye çıkarmak.

1. Libâs-ı çâkini **soyup** ser-â-ser
Giyürdi egnine yiñi kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [*soyup, -up*]
2. Yirinden kapdılar hışım-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*şoyup, -up*]

söyle: Demek, söylemek.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*söylerler, -r, -ler*]
2. Maķâm-ı Yunus ise batn-ı mâhî
Deve **söyler** görüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*söyler, -r*]
3. Bu bıkır-ı nazmı ben kim **söyledüm** pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çalāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*söyledüm, -düm*]
4. Zebânı **söylemez** kim diye rāzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [*söylemez, -mez*]
5. Gül açup bülbüle remz ü peyāmı
Zebân-ı hāl-ile **söyler** kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [*söyler, -r*]
6. Delü gibi il içinde o güm-rāh
Başına **söylenür** yürürdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [*söylenür, -n, -ür*]
7. Çü bildi **söylemez** ol 'āşık-ı zār
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*söylemez, -mez*]
8. Ne için bağludur hem **söyle** toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*söyle,]*
9. Ki ne **söyler** dilüm bilmezven el-ān
Atamsın bildüm uş benven gulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [*söyler, -r*]
10. Hāyâli birle mu'tād u harifüm
Meşakķat külhanında **şöyleyüm** şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*şöyleyüm, -yüm*]
11. Neye irişdi hāli göre bile
Anuñla **söyleşe** bir niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [*söyleşe, -se*]
12. Ğazeller okudı çün dürr-i meknün
Dahı bir niçe sözler **söyledi** hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*söyledi, -di*]
13. Getürüp karşıma **söyledürdi**
Söz arasında ol hūb-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10*). [*söyledürdi, -dür, -di*]

14. Dağı **söyleme** bu resme kelâmı
İnen kılma tarîkuñdan tecävüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [*söyleme, -me*]
15. Mizâcınca üküş söz **söyledi** germ
Şu deñlü k'itdi anı müm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [*söyledi, -di*]
16. Niğaruñ hüsni-ı vaşfında dem-â-dem
Gazeller **söyledi** zibâ vü hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [*söyledi, -di*]
17. Ayıt kim **söylesin** bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş aqıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [*söylesin, -sin*]

söyle: Öylesine, şu tarzda, şu şekilde.

1. 'Ahd-i 'adlünde memâlik **şöyle** bulmuşdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ganem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*şöyle,]*
2. Mey-i râhatdan oldum **şöyle** medhüş
Ki tab'um eyledi deryâ gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81*). [*şöyle,]*
3. Dil ü cân **şöyle** cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [*şöyle,]*
4. İştise kande bir 'uryân ya bir aç
İderdi **şöyle** k'ili aña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*şöyle,]*
5. Teninde anuñ hü **şöyleydi** leţâfet
K'irürdi pîrehan târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*şöyleydi, -(y)di*]
6. Atası 'Âmirîler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldı **şöyle** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [*şöyle,]*
7. Bu yolda ben saña **şöyle** mu'inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*şöyle,]*
8. Meger bir gün ikisi **şöyle** halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şohbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [*şöyle,]*
9. Beni kılduñ meger maqşûda bâliğ
Ki geçdüñ oturursun **şöyle** fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*şöyle,]*
10. Cihâni **şöyle** târiğ itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-i 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*şöyle,]*
11. Tevârih içre **şöyle** buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*şöyle,]*
12. 'Arûs-ı nazma **şöyle** dikdi câme
Ki çün irdi tamâma kâr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*şöyle,]*
13. Ziyân irişmedi **şöyle** biline
Şitâb idüp anı görmeklige şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [*şöyle,]*
14. Tenine hıl'at idinmiş harîri
Vücüdün **şöyle** tutmuş per-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [*şöyle,]*
15. Baħil ü bed-ħitâb ü zehr-pâsuħ
Tuţağmuñ arası **şöyledür** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*şöyledür, -dür*]
16. Gönildi **şöyle** kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [*şöyle,]*
17. Ki çokdan erdedür ol serv-i reftâr
Velî **şöyle** kıl aña i'tikâdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*şöyle,]*
18. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi **şöyle** tutupdur çarħ-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [*şöyle,]*
19. Buħâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzi
Yaşından **şöyle** k'ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*şöyle,]*
20. Aña kıldı gulâm-ı halka-der-güş
Varurak **şöyle** oldı kim ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [*şöyle,]*
21. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korħusından **şöyle** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*şöyle,]*
22. Gözi yaş gönli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı **şöyle** medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9*). [*şöyle,]*
23. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp **şöyle** kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [*şöyle,]*

söyle: De, anlat.

1. Birin niçün koduñ **söyle** sırnı
Didi ger ħal-i ‘âlem piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [söyle,]

söyles: Konuşmak, sohbet etmek.

1. İkişi birbiriyle **söyleşürler**
Gehî büseyle iderler merĥabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54*). [söyleşürler, -ürler]
2. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu dünya ħâlin **söyleşürler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [söyleşürler, -ürler]
3. Gehî ‘ışkuñ maķâlin **söyleşürler**
Murād üzre varurlar gâĥ ħ’âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [söyleşürler, -ürler]

söyün: Sönmek, parlaklığı gitmek.

1. K’elümden çıkıdı damân-ı murād âĥ
Söyündi bād-ı ğamdan şem’-i maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [söyündi, -di]

söyündür: Söndürmek II yok etmek, ortadan kaldırmak.

1. Diyüp şem’e bu sözi ol digeĥ-ĥâl
Turup depdi vü **söyündürdi** derĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [söyündürdi, -di]
2. Ölümi ĥücceti oldı müseccel
Fenâ bādı **söyündürdi** çerâĝın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [söyündürdi, -di]

söyünüp kal: Sönüp kalmak.

1. Ki ya’ni meş’al-i deĥrûñ çerâĝı
Söyünüp ħaldı âteşsüz ocaĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4*). [söyünüp ħal, -dı]

söz: Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavi.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu **sözi**
Var idi içlerinde velî reşĥden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [sözi, -+i]
2. Yüzi mir’ât-ı didâr-ı ilâhî
Sözi ‘ünvân-ı ĥükm-i padişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 10*). [sözi, -i]
3. Özi settâr-ı genc-i mülk-i tevĥîĥ
Sözi keşşâf-ı ĥufl-ı bâb-ı taĥĥîĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 14*). [sözi, -i]
4. Sözi dürr-i yetim-i baĥr-i miknet
Yüzi bedr-i dücâ-yı çarĥ-ı vaĥdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 19*). [sözi, -i]
5. Özi naĥdîne-i genc-i ma’ânî
Sözi gencîne-i naĥd-i nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 26*). [sözi, -i]
6. Sözi feyyâz-ı yenbü’-ı me’ânî
Özi dâna-yı esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 9*). [sözi, -i]
7. Ger emlah **sözini** işitse bir ân
Feşâĥatdan dem urmaz idi Şaĥbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [sözini, -in, -i]
8. Özidür dürr-i pâk-i dürc-i ‘Osmân
Sözidür gevher-i deryâ-yı ‘ummân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 24*). [sözidür, -i, -dür]
9. Sözüden ‘ilm-i ĥikmet bir eşerdür
Dilinden fenn-i mantıĥ bir ĥaberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [sözünden, -in, -den]
10. Çıkar şî’r içre bir vech-ile nâmı
K’ide taĥsîn **sözüne** Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [sözüne, -(ü)n, -e]
11. Bunı diyüp de pinĥân olduĝını
Bu **sözden** kendü şādân olduĝını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [sözden, -den]

12. Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhûn arhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [söze, -e]
13. Çü Kays işidüp añladı **sözini**
 Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [sözini, -i, -n, -i]
14. Ol iki türfe âhûnun **sözini**
 Bu nakş-ı dil-keşûñ garrâ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [sözini, -i, -n, -i]
15. İşidüp Kays anasınıñ **sözini**
 Pür itdi hûn-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [sözini, -i, -n, -i]
16. İden bu defterûñ şeklini taşvîr
 Şu resme kıldı **söz** nakşını tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [söz,]
17. Cihâna **sözden** îşâr it güherler
 Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9*). [sözden, -den]
18. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âgâz
Sözi kand-ı teberzed hâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [sözi, -i]
19. Sözi kandi lebinden şekeristân
 Şaçınıñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [sözi, -i]
20. İşidüp bu **sözi** ol pîr-i dil-rîş
 Te'accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [sözi, -i]
21. Egerçi **sözlerüñdür** dürr-i meknûn
 Ki olur zîb-i güş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7*). [sözlerüñdür, -ler, -üñ, -dür]
22. Bular k'anuñ **sözini** itdiler güş
 Kafeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [sözini, -i, -n, -i]
23. Sözüne dâniş ehlin tâlib eyle
 Özüni câhil üzre gâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [sözüne, -üñ, -e]
24. Bu **sözler** kim saña naql itdüm el-ân
 Eger tütmaşañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [sözler, -ler]
25. Çün işitdi bu **sözi** ol yüzi nûr
 Özün ol mâcerâdan tütüdü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [sözi, -i]
26. Çü gördi Leylinüñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [sözine, -i, -n, -e]
27. Bu resme **sözler** ile bâtıl u dûn
 Ne lâzım k'eyleyesin bağrumı hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [sözler, -ler]
28. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u nâlân
 Feşâr u hezl **sözi** hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [sözi, -i]
29. Bu **sözlerden** başın kaldurdu Mecnûn
 Bilimedi ki kimdür pîr-i maħzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [sözlerden, -ler, -den]
30. Senüñ her **sözüñ** iy şâhib-tarîkat
 Bañadur bilürem pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [sözüñ, -üñ]
31. Anası ol ciger-süzüñ **sözinden**
 Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [sözinden, -inden]
32. Söziyle dildiler bî-havf ağıyar
 Dür-i gencine-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [söziyle, -i, -y, -le]
33. Bular bu **sözde** iken hayretile
 İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [sözde, -de]
34. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
 Ki delmişdür anı ħakkâk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 5*). [sözüñdür, -ü, -ñ, -dür]
35. Kâtı rencide kıldı bu **söz** anı
 Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [söz,]
36. Ki iy sürme olan tozı gözüme
 Melûl olma şaşkın toğru **sözüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [sözüme, -ü, -m, -e]
37. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
 Gözi tuş oldu şem'a nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [söz, -ler, -de, -yken]
38. Diyüp şem'e bu **sözi** ol diger-hâl
 Tûrup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [sözi, -i]
39. Kâbül itmezse gönülün ir eger giç
 Benüm **sözüm**den aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [sözüm, -üm, -den]
40. Olup bu **söz** kabûli pâdişahuñ
 Müheyyâ kıldı tertîbini râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [söz,]
41. Şu **sözler** kim özinden güş kıldum
 Dağı uşlanmaz ol taħkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [sözler, -ler]

42. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu **sözleri** işidüp oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [sözleri, -ler, -i]
43. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn **sözlerini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74*). [sözlerini, -ler, -i, -n, -i]
44. Mizâcınca tüküş **söz** söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [söz,]
45. Velikin bir **söz** açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [söz,]
46. Didi dilden ki bu **söz** dise şadık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [söz,]
47. Görür bir **sözde** kim yârin ide yâd
Dil-i ğam-gîni olur hürrem ü şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [sözde, -de]
48. Bu **sözden** idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [sözden, -den]
49. Çü şâh añladı Mecnûnuñ **sözini**
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [sözini, -i, -n, -i]
50. Didi kim bu ne **sözdür** 'aqlıdan dür
Delürüp olmasın inende mağrûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [sözdür, -dür]
51. Yazılmış safhasına pîç-der-pîç
Şu **sözler** kim begenmez 'aql anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [sözler, -ler]
52. Bu resme **sözleri-y-le** bî-nihâyet
Şoñ uci nâmeye buldurdı ğâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [sözleri-y-le, -ler, -i, -yle]
53. Eger baş çekmeyesin bu **sözüm**den
Göresin fâ'ide hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [sözüm, -üm, -den]
54. Çü Mecnûnuñ **sözün** ol şâhş işitdi
Koğı hayrân olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [sözün, -in]
55. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan qaradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [söze, -e]
56. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ **sözine** bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [sözine, -i, -n, -e]
57. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme **sözlerle** teselli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43*). [sözlerle, -lerle]
58. Diyüp bir **sözi** altında kalan şâh
Kañı ol kim diridüñ baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [sözi, -i]
59. Didi bu resme **sözler** hâdden efzün
Olup hâlinden anuñ zâğ âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [sözler, -ler]
60. Ne için bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru **söz** budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [söz,]
61. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu **sözden** şad u hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [sözden, -den]
62. Ki kıadd-i yâra beñzer râst u dil-cü
Olup hayrân bu **söze** bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [söze, -e]
63. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu **sözi** la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [sözi, -i]
64. Ki şehbâmi **söz** içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [söz,]
65. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır hâk
Bu **sözlerden** gelüp sultân rızâyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [sözlerden, -ler, -den]
66. Sözüñden pür güher eyle cihâni
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [sözüñden, -üñ, -den]
67. Baña âyine yiter sine dağı
Diyüp bu **sözleri** gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [sözleri, -ler, -i]
68. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu **söz** içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [söz,]
69. Ururam hancere işit **sözümü**
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [sözümü, -üm, -i]
70. Sebûdur şureti şan burnı küze
Yalan **sözlü** yamân dillü siyeh-ruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9*). [sözlü, -lü]
71. Çü Mecnûn kıldı anuñ **sözlerin** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [sözlerin, -ler, -i, -n]

72. Didi şermendeyüm kızbümden ahır
Ki bu **sözde** yalan eydem haqıkat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [sözde, -de]
73. Bilüp gayrı kaçan ide **sözün** güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68). [sözün, -in]
74. Gidelüm tür eve işit **sözümü**
Ki ölürlen seni görem önümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130). [sözümü, -üm, -i]
75. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu **sözlerdeyken** atasıyla Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55). [sözlerdeyken, -ler, -de, -yken]
76. Çü Mecnûn eyledi bu **sözleri** güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1). [sözleri, -ler, -i]
77. Kılarduñ sen naşihat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ yatlu **sözüme** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75). [sözüme, -ü, -m, -e]
78. Saña yokdur cefadan gayr ayın
'Adü **sözkiye** yoldan çıkdüñ iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87). [sözkiye, -i, -y, -le]
79. Haqıkat belki senden gayre hündür
Kimesnenüñ **sözün** kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121). [sözün, -in]
80. Taħammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup bu resme **sözler** anda haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175). [sözler, -ler]
81. Yüzine gözine sürdi du'ā-vār
Görür kim her **sözidür** mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47). [sözidür, -i, -dür]
82. Didi bu **sözleri** mihr-i idüp cüş
Ki bu haşdur gül-i bağ-ı letāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36). [sözleri, -ler, -i]
83. Şu resme dizdi **sözden** gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ qarābetinden anda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2). [sözden, -den]
84. Yaban otı yimekten kurtıladyuñ
Didi zāhid ki hey bu **söz** haşardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [söz,]
85. Cihān bustānınuñ ferhunde servi
Sözünden sāmi'-i nazma şafā vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3). [sözünden, -ün, -den]
86. Ol aşüfte bu yārānuñ **sözinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1). [sözinden, -i, -(n)den]
87. Ki bu **sözde** senüñle ola cidālüm
Ki büyi mı beni kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226). [sözde, -de]
88. Ne deñlüdür vefā vezninde sengi
Benüm vaşfumda şāyed kim **sözinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55). [sözinden, -i, -(n)den]
89. Bu şire itdi **sözkiye** ser-āğāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230). [sözkiye, -i, -y, -le]
90. Bize teşrif virsün **sözlerinden**
Ol ebyāt oķusun biz idelüm güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204). [sözlerinden, -ler, -i, -n, -den]
91. İşide öz kulağıyla **sözünü**
Hem ol māhi görüp ol sen daħı şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118). [sözünü, -ü, -(n)i]
92. Ki alsam avcuma sīb-i zenaħdān
Bular bu **söz** içindeydi ki nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91). [söz,]
93. Velī kendü şokarken ölü ekşer
Du'ā kılup bu **sözden** şoñra ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119). [sözden, -den]
94. K'ışide **sözlerümi** güşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine ger pādışāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48). [sözlerümi, -ler, -ümi]
95. Dilüñi 'ayb **sözden** eyle kütāh
Ne kāmimde-durur gör sen de hāli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24). [sözden, -den]
96. Anuñ bu **sözlerin** Mecnûn-ı maħzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1). [sözlerin, -ler, -i, -n]
97. Öninde ħal rumüz-ı āsumānı
Sözi zibā nitekim sikke-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11). [sözi, -i]
98. Nitekim hāne-yi envār-ı revzen
Sözün fehmi itmeyüp her nā-kes ü dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43). [sözün, -in]
99. Sözi terkīb-i zevk ü şād-mānı
Kaği servi degüldür naħl-i bī-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54). [sözi, -i]
100. Getürüp karşısuña söyledürdi
Söz arasında ol hüb-ı zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11). [söz,]
101. Ėazeller oķudı çün dürr-i meknün
Daħı bir niçe **sözler** söyledi hüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39). [sözler, -ler]
102. Dönüp virdi cevāb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ **sözi** ziyāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5). [sözi, -i]

103. Biri biriyle çok **sözler** nühüfte
Diledi Zeydden çok 'özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [sözler, -ler]
104. Sözi âb-ı hayât u la'li cân-bâhş
Boyu cân bâgınuñ tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [sözi, -i]
105. Gönülleri diler **söz** dilleri ebkem
Bular ger 'ışkdan oldu cihân-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [söz,]
106. Ki bârik ola **sözüm** saña hânım
Yoluñda şadıqum virmekde cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [sözüm, -üm]
107. Arada **sözleri** efsâne-i ğam
Fiğân ider añup bu iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60*). [sözleri, -ler, -i]
108. Hudâ bilür ne **söz** geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [söz,]
109. Hâkâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü **söz-ile** gönüni ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49*). [söz-ile, --ile]
110. Veyâ gönca dehen ne hāmüş olduñ
Şeker-dilden kanı ol tatlu **sözler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [sözler, -ler]
111. Sözüñ kaşırında gördük biz sevâbi
'Aceb türfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [sözüñ, -ün]
112. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy yâve-gü bu niçe **sözdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [sözdür, -dür]
113. Diyüp bu **sözleri** gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1*). [sözleri, -ler, -i]
114. 'Arabda bu hikâyet oldu ma'lûm
Karâbeti çü tutdı bu **söze** sem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [söze, -e]
115. Hâta vü sehvsüz ancak Hudâdur
Bu **sözlerden** ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103*). [sözlerden, -ler, -den]
116. Velikin 'aşık olanlara hōşdur
Bu resme **sözlere** yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [sözlere, -ler, -e]

söz aç: Bir konu üzerine konuşmaya başlamak.

1. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [söz aç, -up]
2. Söz açup virdi Mecnûna teselli
K'elâ iy bülbül-i güyâ zebânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2*). [söz aç, -up]
3. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [söz aç, -dı]
4. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [söz aç, -ıl, -a]

söze gir: Söze başlamak.

1. Çü bir kaç loğma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [söze gir, -+di-di]
2. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [söze gir, -mez, -di]
3. Bunı didi vü hāmüş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [söze gir, -di]
4. Baña karşı **söze gir** kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber fiğâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [söze gir,]

sözi sı: Sözü dinlenmemek.

1. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüüm şınmak özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115*). [sözi sı, -ma-üm, -i]
2. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüüm şınmak özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [sözi sı, -mak-n, -mak]

3. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [sözi şı, -masun-n, -ma, -sun]

sözini işit: Sözlerini işitmek.

1. Çü Kıys işitdi bunlaruñ sözini
Teħayyürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [sözini işit, -di]

sözler: Sözler, laflar.

1. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme **sözler-ile** ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [sözler-ile, --ile]
2. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme **sözler-ile** ol kâmer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [sözler-ile, --ile]

su: Su.

1. Kılıcı **şuyı** şâh-ı kâinātuñ
Sebûsın şır hezâr âb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [şuyı, -yı]
2. Ğazabla k'ola bir deryâya nâzır
Su yirine od olur anda hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [su,]
3. Çü didârına anuñ baqdı Leylî
Ayağma **şu** gibi aqdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [şu,]
4. Bahâdırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Aqıtdılar **şu** gibi her yaña hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [şu,]
5. Ğazab birle eger deryâya baqa
Şu yirine o deryâdan od aka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [şu,]
6. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu **şudan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [şudan, -dan]
7. Çağırur kim kanı gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa gelmişdi mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [şudan, -dan]
8. Niçe nân belki **su** da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [su,]
9. Olur lâ-büd **şudan** dür olsa râhı
Ğamıyla k'ola bir hâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [şudan, -dan]
10. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cüşa
Şuyuñ ıssılığından anda yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [şuyuñ, -(y)uñ]
11. Açınlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismân kim **su** vire çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [su,]
12. Su yirine müdâm içerdi hün
Ğarâbeti bilüp derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6*). [su,]
13. Koçşup tenlerinde qaldılar bir
Pür oldı iki **şudan** bir şürâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [şudan, -dan]
14. Zebün itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kârüresi serd oldı Ğâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [şuyuñ, -(y)uñ]
15. İşüñ endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh qara **şu** çıqdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [şu,]
16. Per-i kerrübiyân olmuşdı cârüb
Degül kerpici **şuyile** toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [şuyile, -y, -ile]

su: Zaman, vakit. (TTAS).

1. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her **sü** biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [sü,]

su: *Asker.*

1. Ki mihirinden anuñ ‘âlemde her **sū**
İrişdi mağzına şad ‘âşikuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [*sū,]*
2. Şadâ tûfânı ol meydânda her **sū**
Tenür-ı kûsdan geldî yukaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*sū,]*

su: *Ab, su // gözyaşı.*

1. Çerâğ-ı vaşl-ı maflûbindan ayru
Dökerdi giceler kan çeşmi her **sū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [*sū,]*

su: *Cihet, yön, taraf.*

1. Turur hargehleri şahrâda her **sū**
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*sū,]*
2. Atar her **sū** şanasın penbe hallâc
Göze her rişte-i hürşid-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [*sū,]*

su: *Su. II akarsu, ırmak.*

1. Şusuzlık virse bir naḥle zevâli
Yine **şu** ḥâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*şu,]*
2. Aña nâgâh güzergâh oldı bir bâğ
Nazar kıldı çü her **sū** büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*sū,]*
3. Ebâ-‘an-ced cihân içre mükerrem
Su gibi kan revân itmekde çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [*su,]*
4. Şuda her biri ‘aksın kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naḥ-ı sincâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48*). [*şuda, -da]*
5. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*şu,]*
6. Şükûfe şâhı güyâ keh-keşândur
Suyı mir’ât idinüp verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*suyı, -yı]*
7. Şular her naḥl dibinde revâna
Biraz vaḫt olsun ol yirde qarârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*şular, -lar]*

su içre: *Su içinde, su üstünde, suda.*

1. Kılıcı korḥusından tîg-i hürşid
Turup ditrer **su içre** nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*su içre,]*

su’âl: *Soru.*

1. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe’l-‘âlemîn
Şol zamân kim kabir içinde ideler dürlü **su’âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*su’âl,]*
2. Bize şu yüzden iderse **su’âli**
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfiḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [*su’âli, -i]*

su’âl it: *Soru sormak.*

1. Su’âl itdi anuñ ḥüy u ḥişâlin
Nedür hep didiler sultâna ḥâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*su’âl it, -di]*

2. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [*su'al it, -di*]

sü'âli kıl: *Soru sormak.*

1. Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [*sü'âli kıl, -dı*]

sü-be-sü: *Her taraf, her yan.*

1. İçinde **sü-be-sü** çok gârlar var
Ki gūyâ her biridür gūr-i pūr-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*sü-be-sü,]*
2. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş **sü-be-sü** yüz naţ'-ı dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [*sü-be-sü,]*

subh: *Sabah vakti, sabah.*

1. Ki ya'nî **subh** irüp hürşid-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*subh,]*
2. İki cânibden idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler **subha** te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24*). [*subha, -a*]
3. Gözinden dökdi ol şeb **subha** dek hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*subha, -a*]
4. Vuḥūşa gayrın iderdi ḥavâle
Yılıñ her faşlınıñ **subhı** vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*subhı, -ı*]
5. Seher qor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir kişintün **subha** bahtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*subha, -a*]
6. Meger bir **subh** çarhuñ şehsüvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*subh,]*
7. Cihânı bir seher kılmışdı firüz
Meger ol **subh** yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [*subh,]*
8. Dem urup **subhdan** virmezsiñ âvâz
Tenüñe bälün olsun tîg-ı kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34*). [*subhdan, -dan*]
9. Belürdi **subhdan** az az nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54*). [*subhdan, -dan*]
10. Şafâ vir câna **subhuñ** şöhetinden
Bu resme yalvarup Ḥallâka ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*subhuñ, -+uñ*]
11. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre **subh** idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [*subh,]*
12. Ya bir başdan iki göz bitdi merğüb
İki **subh** âyinesi buldı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [*subh,]*

subh gibi: *Sabah gibi.*

1. Nebîler **subh gibi** idi sen rûz
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*subh gibi,]*

sübha: *Tespîh.*

1. Gözi kıttâl-ı şüfî zülfî çengâl
Yüzinde **sübhadur** her dâne-i ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [*sübhadur, -dur*]

subha dek: *Sabaha kadar.*

1. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem **subha dek** zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [*subha dek,]*

subha-dek: Sabaha kadar.

1. Cihānda kim-durur bî-girye ādem
Giceler **şubha-dek** kılarıdı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13*). [*şubha-dek,]*

sübhân: Allah.

1. İrişdiyse ger İsmâ'ile kurbân
Seni şaḥib Burāk eyledi **Sübḥân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [*sübḥân,]*

subh-dem: Sabah vakti.

1. İşiğünde nevbet ile ḥizmet ider mihr ü mäh
Her seḥer tā şeb biri her şeb biri tā **şubḥ-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*şubḥ-dem,]*

subh-i maksüd: Arzulanan sabah.

1. Görinmesün gözüne **şubḥ-i maksüd**
Ki bezminden sen anuñ böyle merdüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55*). [*şubḥ-i maksüd,]*

subh-i meşhür: Meşhur şafaklar.

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tā andan olam çün **şubḥ-i meşhür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [*şubḥ-i meşhür,]*

subh-i münîr: Sabah parlaklığı.

1. Ruḥı **şubḥ-i münîr** ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [*şubḥ-i münîr,]*
2. Yine şubḥ-i münîri oldı ḥandân
Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179*). [*şubḥ-i münîr, -i]*

subh-i rü-püş: Yüz örtüsünün parlaklığı.

1. Fiğānuñla şebi kılmazsın āḥir
Çü ma'şukānsın iy **şubḥ-i rü-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37*). [*şubḥ-i rü-püş,]*

suç: Kabahat, hata.

1. Ki kendi zaḥmum uğradı gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35*). [*suçumı, -u, -m, -ı]*

süccād: Secde edenler.

1. Çün el açā du'āya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile **süccād** āmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*süccād,]*

suçsuz: Suçu olmayan, suç işlememiş olan, masum.

1. Hayâdan kâmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü **suçsuzuñ** yok yire qanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [*suçsuzuñ, -uñ*]
2. Ki **şuçsuz** aḥüyı virdüm ite uş
Her endâmnın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*şuçsuz,]*

sücüd: Secde.

1. Niçe ğarḳ idügin ḥâke vücüdi
Niçesi itdügin Ḥaḳḳa **sücüdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34*). [*sücüdi, -ı*]

sücüda getir: Secdeye vardıran.

1. Getüren âdemi andan sücüda
Düzen ğam kufline tevḥîdi miftâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*sücüda getir, -en*]

sücüd-ı enbiyâ: Peygamberlerin secdesi.

1. Dü-tâ oldı k'ola ḳadd-i nâ-yâb
Sücüd-ı enbiyâya anda miḥrâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*sücüd-ı enbiyâ, -ya*]

sücüd-ı şükr kıl: Şükür secdesi etmek.

1. Sücüd-ı şükr ḳıldı ol kemîne
Alup ol ḥıl'atı yüz ḥürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16*). [*sücüd-ı şükr kıl, -dı*]

süd: Fayda, kâr.

1. Ne **süd** k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe ḥarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*süd,]*
2. Dirîĝ ü ḥayfdan yokdur saña **süd**
Bugün yaḳsun buḥûr-ı ḥûb ocaĝuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*süd,]*
3. Bu sevdâda benüm **südum** ziyândur
Ciger-teşne vücüdüm ğarḳ-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*südum, -um*]

süd: Süt II Yağmur.

1. Her etfâl-i giyeh kim toĝurur ḥâk
Çü dâye ebrden **süd** virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*süd,]*
2. Ḳamerden ḥâleye bu çarḥ-ı aḥḍar
Süd ile sâḳî-veş töldurdu şâĝar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*süd,]*

sudâ': Baş ağrısı II Rahatsızlık.

1. Şudâ' oldı özine ülfet-i ḥalk
Ḥalâyıḳdan şadâḳat umma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56*). [*şudâ',]*

sudâ'ı: Baş ağrısı.

1. Götürelüm didi sizden **şudâ'ı**
Pes idüp 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [*şudâ't,]*

şudâ'ın gider: *Rahatsızlığın giderilmesi.*

1. Tapuñdan giderelüm gam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70*). [*şudâ'ın gider, -e, -lüm]*

süfi: *A. Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağli olan, zahit.*

1. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'âkıbet
Zevkın alup bâdenüñ **süfi** yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*süfî,]*

süfi-i çarh: *Felek sofosu.*

1. Hânkâh-ı rif'atünde niçe biñ yıldur döner
Şüfi-i çarhı Celâlüñ türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [*şüfî-i çarh, -ı]*

sügvâr: *Yaslı, mâtemli, kederli.*

1. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu **sügvârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [*sügvârı, -ı]*
2. Belâ mâtemgehîñün **sügvârı**
Perişân-hâtır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*sügvârı, -ı]*

suhan-güy: *Söz söyleyen.*

1. Perî-cevlân melek-hü âdemî-rüy
Hezâr-ı nâtıka gibi **sühân-güy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [*sühân-güy,]*
2. Görür mazmûnin anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kînden olmış **sühân-güy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*sühân-güy,]*

süheyl: *Gökyüzünün güneyinde yer alan bir yıldız.*

1. Kamer bir şemmesidür efserinüñ
Niğînidür **Süheyl** engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*süheyl,]*

süheyl-i çarh: *Feleğin Süheyl yıldızı.*

1. Niğîninde **Süheyl-i çarh** bir lâ'1
Hilâl-i nev semendi pâyına na'1 (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [*süheyl-i çarh,]*

süheyl-i çarh-ı ahdar: *Yeşil feleğin Süheyl yıldızı.*

1. Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
Açılmış çün **Süheyl-i çarh-ı ahdar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40*). [*süheyl-i çarh-ı ahdar,]*

suhf: Sayfalar.

1. Çeken cân levhine tuğrā-yı ğarrā
Yazan dil **şuhfına** tevki‘-i ra‘nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10*). [*şuhfına, -ı, -, -a*]
2. Düşer ğam **şuhfasına** kur‘a-ı kār
Degül ma‘kûl ma‘nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38*). [*şuhfasına, -a, -sı, -na*]
3. Şan olmuş hâl-i rûy-ı şâhid-i vaşl
Bu **şuhfa** üzre haţt-ı yâr beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [*şuhfa, -a*]
4. Bu **şuhfe** üzre kılmış halka bâfi
Bu haţ k‘itmış hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [*şuhfe,]*

suhf-ı carh: Felek katmanları.

1. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve‘n- necm’’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7*). [*şuhf-ı çarh, -a*]

sühte: 1. Yanmış, yanık 2. mec. Bağrı yanık kimse, âşık.

1. İdüp şem‘a hıtâb ol merd-i bî-kār
Didi k‘iy **sühte** hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*sühte,]*

sühte-ten: Yanık ten.

1. Ki bu vech-ile olduñ **sühte-ten**
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [*sühte-ten,]*

sük: Ar. Çarşı, pazar. Mezat yeri.

1. Gîrîv-ı harbden meydân-ı ‘ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir **sük** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [*sük,]*

sükkân: Bir yerde oturanlar, ikâmet edenler.

1. Pür eyledi melâ‘ik çarhı şafdan
Felek **sükkânı** hayrân her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [*sükkânı,]*

sükün: Sakinlik, huzur.

1. Şafâ virdi **sükün** İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi piş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52*). [*sükün,]*

sükün evle: Mesken edinmek, oturmak.

1. Sükün eylesin bir yirde bî-ğam
‘İnânın zabt idesin göñlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149*). [*sükün eyle, -ye, -sin*]

sükünet: Sessizlik, suskunluk.

1. Zamânında anuñ şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur çün şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108*). [*sükûnetde-durur, -de, -durur*]
2. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-ıdı şoñra bundan gayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98*). [*sükûnetden, -den*]
3. Niçe bir saña bu şabr u **sükûnet**
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*sükûnet,]*

sükûnet eyle: *Sessizleşmek, huzur bulmak.*

1. Sükûnet eyledi vardıkça ânî
Ferîd ü 'âkıl-ı bezm-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [*sükûnet eyle, -di*]

süleymân: *Kanuni Sultan Süleymân.*

1. Sikender kişverinüñ kâm-kârı
Süleymân hazretinüñ yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*süleymân,]*
2. Arada şâh idi ol çün **Süleymân**
Per-i 'uqâbdan geh säyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*süleymân,]*

süleymân: *Hız. Süleyman.*

1. Cihân mülkini tutdıysa **Süleymân**
Seni sulţân-ı kevneyn itdi Yezdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87*). [*süleymân,]*
2. Sikender pâyedür Dahhâk şemşir
Süleymân mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*süleymân,]*
3. Süleymânüñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*süleymânüñ, -uñ*]
4. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yağüd ol hâl-ile bu la'ı-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72*). [*süleymân,]*
5. Süleymân hâtemi varur mı dîve
Nihâlümnden kim aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [*süleymân,]*
6. Tururlar san ol ortada **Süleymân**
Hişâr olmışlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*süleymân,]*
7. Süleymâna rikâbı hâtem olmuş
Yağüd engüşter-i şâh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63*). [*süleymâna, -a*]

süleymân: *Hazreti Süleyman. İsrailoğlu peygamberlerinden, Davut peygamberin oğlu . On iki yaşındayken tahta çıkıp hem padişahlık hem peygamberlik yapmıştır. Kelime, aynı zamanda Kanunî Sultan Süleyman anlamında kullanılmıştır.*

1. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki **Süleymân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60*). [*süleymân,]*

süleymân hân: *Kanuni Sultan Süleyman Han.*

1. Hazret-i sulţân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Bağr-i cüdina göre yidi deñiz bir kaçre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [*süleymân hân,]*
2. Şode sulţân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî der emân ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 6*). [*süleymân hân,]*

süleymân-ı 'atîk: *İlk Süleyman. II HZ. Süleyman.*

1. Güzler kılalı kaşırından anuñ bād
Süleymān-ı 'atıķı eyemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [*süleymān-ı 'atıķ, -i*]

süleymān-ı emîr: *Emir Süleyman.*

1. Birisi hâledür mâh-ı münîre
Biri hâtem Süleymān-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46*). [*süleymān-ı emîr, -e*]

süleymān-ı nebî: *Hz. Süleyman.*

1. Şafâ vaqtında Âdem şafvetiyyüñ
Süleymān-ı nebîñüñ şevketiyyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 76*). [*süleymān-ı nebî, -nün*]

süleymān-ı zamān: *Zamanın Süleyman'ı (Kanuni Sultan Süleyman).*

1. Qabûl ide anı sultān-ı Yünān
Süleymān-ı zamān oğlı Selîm Hān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [*süleymān-ı zamān,]*

şulh: *Barış.*

1. Çeker her kişı ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*şulh,]*
2. Didî kim bî-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [*şulha, -a*]
3. İşi zâhirde şulh ü ma'nide ceng
'Adûlik itse âfât-ı cihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*şulh,]*

şulh et: *Barışmak, anlaşmak.*

1. Pes ortaya miyāncılar şalup tîz
Zarûri eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*şulh et, -me, -ge*]

şulh eyle: *Barışmak.*

1. Dönüp meydān için eyler tavāfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [*şulh eyle, -ye, -ler*]

şulh it: *Barışmak; uyusmak, uzlaşmak.*

1. Görüp bu hâleti Nevfel nihānı
Didî şulh itmesem görem ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [*şulh it, -me, -sem*]
2. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevānuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [*şulh it, -üp*]
3. Ganem gürgüle hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp hargûş u nahçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*şulh it, -üp*]

şulh ü ceng: *Savaş ve barış.*

1. Bükerven tığ-ile kaddi nihālin
Ki kırtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [şulh ü ceng, -den]

sulh u fesād: *Bariş ve kargaşa.*

1. Ki bu hayvānlaruñ ben de biriyüm
Bu ‘ışk aḥvāliniñ şulh u fesādın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [şulh u fesād, -ın]

sultān: *Hükümdar, sultan.*

1. Dil ‘aḳla belā taḥtını çok gördügi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola **sulṭānı** begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [sulṭānı, -ı]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola **sulṭānı** begenmez
Hicrinde sirişküme şu kadar aḳdı ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [sulṭānı, -ı]
3. Sa’adet şehrinüñ der-bānı için
Velāyet taḥtınıñ **sulṭānı** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [sulṭānı, -ı]
4. Şarāb-ı şevkden ser-mest **sulṭān**
Pes itdi ‘azm-i divāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [sulṭān,]
5. Var-ise kande bir cüd ehli **sulṭān**
Urur çākerliginden lāf her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [sulṭān,]
6. Kamu **sulṭānlaruñ** püşt ü penāhı
Giriftār-ı kemendi māh u māhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111*). [sulṭānlaruñ, -lar, -uñ]
7. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına **sulṭānlık** ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [sulṭānlık, -lık]
8. Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat
Bulışurdu varup **sulṭāna** geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [sulṭāna, -a]
9. O **sulṭān** idi vaḥşiler sipāhı
Mağara küh içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [sulṭān,]
10. Ben ol dem ki olam ḥāk içre pinhān
Olayduñ sen gelüp yirüme **sulṭān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [sulṭān,]
11. Bu yaña kāşid-ı pür-cehd ü iḳdām
Gelüp **sulṭāne** ḥālî kıldı i’lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [sulṭāne, -e]
12. Belā mektübına ‘ünvān yazılan
‘Anā iḳlimine **sulṭān** yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [sulṭān,]
13. Su’āl itdi anuñ ḥüy u ḥuşālin
Nedür hep didiler **sulṭāna** ḥālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [sulṭāna, -a]
14. Didi **sulṭāna** k’iy mîr-i ḳavî cehd
Bizümle böyle mi itmişdüñüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [sulṭāna, -a]
15. Çün agāh oldı **sulṭān** bu ḥaberden
Ṭaraldı cānı ḥavfiyle ḥazerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [sulṭān,]
16. ‘Arab içinde ma’yüb olmam ister
‘Aceb divānedür başına **sulṭān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35*). [sulṭān,]
17. İrişdi yār iline şöhret-ile
Bu cānibden daḥı emr itdi **sulṭān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [sulṭān,]
18. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır ḥāk
Bu sözlerden gelüp **sulṭān** rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [sulṭān,]
19. Didi **sulṭāna** bu remzi nihānı
Ki bu İbn-i Selām iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [sulṭāna, -a]
20. Anuñ etrāfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıḳda şan **sulṭānlarıydı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [sulṭānlarıydı, -lar, -ı, -ıydı]
21. Ki kılmış Ḥaḳ kerāmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı **sulṭān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [sulṭān,]
22. Alup dergāha geldiler revānı
Çü şıḥat üzre gördi anı **sulṭān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [sulṭān,]

sulṭān selīm: *Yavuz Sultan Selim.*

1. Şode **sultān Selīm** bin Hān Süleymān
İlāhī der emān ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 6*). [*sultān selīm,]*

sultān süleymān: *Kanuni Sultan Süleyman.*

1. Şorarsañ kimdür ol hākān-ı devrān
Direm **sultān Süleymān** bin Selīm hān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [*sultān süleymān,]*

sultān-ı 'arab: *Arap(lar)'ın padişahı.*

1. İşiğün derbānlarınıñ biri **sultān-ı 'Arab**
Āsitānuñ kullarınıñ biri hākān-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [*sultān-ı 'arab,]*

sultān-ı cihān: *Cihan padişahı.*

1. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutî' ikbāl āña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [*sultān-ı cihān, -uñ]*
2. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Türurlar yolda tursa ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30*). [*sultān-ı cihān, -uñ]*

sultān-ı derbend: *Derbend sultanı.*

1. Şehinşāh-ı Habeş hān-ı Semerqand
Külehdār-ı Hoten **sultān-ı Derbend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 130*). [*sultān-ı derbend,]*

sultān-ı devrān: *Zamanın, çağın padişahı.*

1. Meger kim ol gice **sultān-ı devrān**
Serāy-ı Ümmühānī deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [*sultān-ı devrān,]*

sultān-ı encüm: *Yıldızlar padişahı.*

1. Geçüp ol kaşrdan **sultān-ı encüm**
Pes oldı hüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*sultān-ı encüm,]*

sultān-ı havl-i mihr: *Güneş ordusunun sultanı.*

1. Ki ol **sultān-ı havl-i mihr** u rezān
Vücüdi ğam tebinden bîd-i lertzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [*sultān-ı havl-i mihr,]*

sultān-ı her dü-kevn: *İki cihanın sultanı.*

1. Şāh-ı muqarrebānsın u **sultān-ı her dü-kevn**
Kerrübiyān saña hadem ü enbiyā-ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11*). [*sultān-ı her dü-kevn,]*

sultān-ı kevn: *İki cihanın sultanı, Hz. Peygamber.*

1. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni **sulţân-ı kevneyn** itdi Yezdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [*sulţân-ı kevneyn,]*

sulţân-ı mürsel: *Peygamberlerin sultanı.*

1. Senüñ nâmuñdan iy **sulţân-ı mürsel**
Melâ'ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [*sulţân-ı mürsel,]*

sulţân-ı müsâfir: *Misafir sultan.*

1. Nüzül itdi çü **sulţân-ı müsâfir**
Mücâvir şâh çekdi nüzl-i vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71*). [*sulţân-ı müsâfir,]*

sulţân-ı sermed: *Ebedi sultan.*

1. İki kevn e olan **sulţân-ı sermed**
Nübüvvet tahtınuñ şâhı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [*sulţân-ı sermed,]*

sulţân-ı tarîkat: *Tarikat sultanı.*

1. Sipeh-sâlâr-ı **sulţân-ı tarîkat**
Vilâyet-gîr-i iqlîm-i ḥaḳîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 3*). [*sulţân-ı tarîkat,]*

sulţân-ı vesrîb: *Medine sultanı.*

1. Kapuñda dâim iy **sulţân-ı Yeşrîb**
Ṭurur Mûsâ 'aşasıyla çü ḥâcîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*sulţân-ı yeşrîb,]*

sulţân-ı yünân: *Yunan sultanı.*

1. Ḳabûl ide anı **sulţân-ı Yünân**
Süleymân-ı zamân oğlu Selîm Ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*sulţân-ı yünân,]*

sulţânîḡ: *Sultanlık, hükümdarlık.*

1. Açup **sulţânîḡa** olan sezâvâr
Şikeste-ḡâṭır u mecrûḡ u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*sulţânîḡa, -a]*

sülük-ı 'ışk: *Aşk yolu.*

1. Sülük-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öñinde bâṭınât-ı dehr zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 19*). [*sülük-ı 'ışk, -da]*
2. Beni de sencileyin mübtelâ kııl
Sülük-ı 'ışkda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73*). [*sülük-ı 'ışk, -da]*
3. K'ikilikdür sülük-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimüz iy mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 40*). [*sülük-ı 'ışk, -dan]*

süm: *Uğursuz.*

1. Yakın bildi ki bahtı **şüm** olupdur
Vişâl-i yârdan mahrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*şüm,]*
2. Şakın kim vâm-h`âh-ı dehrdür **şüm**
Edâ it cehd idüp var ise deynûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [*şüm,]*

şüm: *Toynak.*

1. Ne kûha kim anuñ hıncı başar **şüm**
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*şüm,]*
2. Ki gürgüñ säyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâhına dek her gâzâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [*süminden, -in, -den]*

sümi: *Tırnak.*

1. Meşelde her **sümi** bir beyze-i la`l
Hilâl olmış şan ol la`l üstine na`l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [*sümi,]*
2. Hâyâl-i âdemiden tüz-rev ü ter
Süminüñ bir yeli biñ nev`-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [*süminüñ, -üñ]*

sun: *Yaratma, halk etme; iş, eser (Allah için).*

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
**Şun`uñuñ** bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*şun`uñuñ, -u, -ñ, -uñ]*
2. Koşu **şun`uñla** bulur turre-i hür
Olur luţfuñla müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*şun`uñla, -uñ, -la]*
3. Düzilür **şun`ıla** âdem kef-i hâk
Mu`allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*şun`ıla, -ı, -la]*
4. Dürüşüp **şun`ıma** idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*şun`ıma, -ı, -na]*

sun: *Sunmak, takdim etmek.*

1. Eline **şundi** bir ayvâyı fi`l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi`l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [*şundi, -+dı]*
2. Mey-i râhatdan olup ser güşâde
Çü sâkî **sundum** ehl-i bezme bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*sundum, -dum]*
3. Gelüp Leylîñ ol serv-i semen-ber
Eline **şundi** bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [*şundi, -+dı]*
4. Gücüm yitmez ki **sunam** sâğara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*sunam,]*
5. Şunup İbn-i Selâma itdi anı kâhr
Murâduñ kârvânınaydı rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*şunup, -up]*
6. Anası hâtır-içün ol şikeste
Bir iki kerre **şundi** haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*şundi, -dı]*
7. Ne şâğar kim **şunardı** ol yegâne
Virürdi `ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [*şunardı, -ar, -dı]*

sünbül: *Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek.*

1. Cemâl-i gülşeni pür **sünbül** ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsüsü **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77*). [*sünbül,]*
2. Cemâl-i gülşeni pür **sünbül** ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsüsü **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [*sünbül,]*

3. Mişâl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cü
Beneşe vü semen lâle vü **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*sünbül,]*
4. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bâğ içre **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*sünbül,]*
5. Kara giydi vü gözleri tölî hün
Siyeh-püş olduğı **sünbül** budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*sünbül,]*
6. Külâh-ı hüdhüd-ı zîbâ fesâne
Şaçına **sünbülün** ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*sünbülün, -ün]*
7. Sözi kândi lebinden şekeristân
Şaçınuñ **sünbülinden** yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*sünbülinden, -inden]*
8. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında **sünbülün** var müşgden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*sünbülün, -ün]*
9. Kanı ol zülfi **sünbül** çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [*sünbül,]*

sünbül-i hüb: *Güzel sümbül.*

1. Gelür hâkister-i külhan gibi h'âr
Gülistânda olan her **sünbül-i hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [*sünbül-i hüb,]*

sünbül-i ter: *Taze sümbül.*

1. Tağıdup saçlarını **sünbül-i ter**
Gülistân bezmini kılmış mu'attar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*sünbül-i ter,]*

sünbül-i zülf: *Kıvrımlı saç.*

1. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târidur bir 'ırk-ı sevda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27*). [*sünbül-i zülf, -i]*

şun'-ı bārī: *Yaratan, Allah.*

1. Felek baħrında kılmış **şun'-ı Bārī**
Hilālî fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*şun'-ı bārī,]*

şun'-ı hudā: *Allah'ın eseri.*

1. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudādan
İki meyve nihâl-i Murtażādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1*). [*şun'-ı hudā, -dan]*

şun'-ı lem-vezel: *Allah'ın eseri.*

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı **şun'-ı lem-vezel**
Dībāce-i nu'utuñı fi'l-levh-i bi'l-kalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*şun'-ı lem-vezel,]*

şun'-ı mevlā: *Allah'ın kudreti.*

1. Düzer kavv-ı kuzāhdan **şun'-ı Mevlā**
Muħiṭ-i āsmān üzre pül-i a'lā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59*). [*şun'-ı mevlā,]*

şunil: *Sunulmak, verilmek.*

1. Çığırup dōst diyü virdi cānı
Fenā cāmı aña dağı **şunıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*şunıldı, -dı*]

şunvîr-: *Sunmak, ikram etmek.*

1. Çıkarup **şunvirdi** bağbāne
Çün ol serv oldı Mecnûnuñ ğulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52*). [*şunvirdi, -di*]

şünnet it: *Erkeklik organı ucundaki deriyi çepeçevre kesip çıkarmak.*

1. Anası diledi kim şünnet ide
İlinüñ uluların da‘vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*şünnet it, -e*]
2. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāh Kaysı şünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*şünnet it, -di*]

şüñü: *Mızrak.*

1. Süñüler sīneler sökmekde çālāk
Dilīrān şadrını tīr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*süñüler, -ler*]
2. Kılıçlar cevz gibi merdüm-āzār
Süñüler harbe-i merg-i cefā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 68*). [*süñüler, -ler*]
3. Çeküp süsen çemende kadd-i bālā
Süñüsü üzre şarmış çini vālā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*süñüsü, -si*]
4. Mübārizler eline aldı çālāk
Süñülerin mişāl-i mār-ı Đahhāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 34*). [*süñülerin, -ler, -in*]
5. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Süñü şem‘in ecel şchrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [*süñü,]*
6. Kime ildürse **süñüsü** serini
Dürerdi bu cihāndan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [*süñüsü, -si*]

süpür: *Süpürmek, temizlemek.*

1. Hādīmüñ gibi işigüñ **süpürür** saçı ile
Bu durur konduğı hürşid diyü mihre laķab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*süpürür, -ür*]
2. Kılırdı kıyruğıyla **süpürüp** pāk
Kamu vahşilere olmuş-iken hān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54*). [*süpürüp, -üp*]
3. Süpürüp eyleridi hākden pāk
Hāsından ‘ankebūt-ı zār u bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [*süpürüp, -üp*]
4. Seher vaķtinden anuñ efser-i ‘āc
Süpürilmek için ol tāk-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [*süpürilmek, -ilmek*]

sür: *Kovmak, uzaklaştırmak.*

1. Bugün k’oldı kocalup süst cānı
Der-i dildārdan **sürdiler** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [*sürdiler, -di, -ler*]
2. Şarāb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi gönülden ğamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4*). [*sürerlerdi, -er, -ler, -di*]
3. Ayaguñ dāmenüñe çek çü şimşād
Tāma‘ kelbin kapudan **sür** haķir it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*sür,]*

sür: *Sunmak.*

1. Meger sākī katı **sürdi** ayakda
Ki mey gül-günü ğarqı oldı ‘araqda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [sürdi, -di]
2. Bir ulu dirnek olup türdi bunlar
Birikdürüp kelâmi **sürdi** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [sürdi, -di]

sür: İleri doğru gitmek, götürmek.

1. Eline bir ‘aşā aldı vü **sürdi**
Tutup dilber harîminün yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [sürdi, -di]
2. Ol aradan **sürüp** Mecnûna geldi
Bakup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [sürüp, -üp]
3. Beyābanlarda ol türfe ğazāle
Sürer üştür idüp feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38*). [sürer, -er]
4. İder yārān hisāb-ı ‘ilm-rānī
Sürer bunlar hadîş-i mihr-bānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22*). [sürer, -er]

sür: Değdirmek, dokundurmak.

1. Pes evşāf-ı ğarāzda **sürdi** hāme
Ki bu ğam-nāme benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [sürdi, -di]
2. Yüzine gözine **sürdi** du‘ā-vār
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [sürdi, -di]
3. Yüzün topraklarına **sürdi** vāfir
Gehī ol kabre **sürdi** ki buña rü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28*). [sürdi, -di]
4. Yüzün topraklarına **sürdi** vāfir
Gehī ol kabre **sürdi** ki buña rü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [sürdi, -di]
5. Öpüp yüzine **sürdi** ‘izzet-ile
Sipās u şükr kılup Hākka vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [sürdi, -di]
6. Sürerdi yüzini toprağa her ğāh
Dilinden çıkmışidi māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [sürerdi, -er, -di]
7. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muħaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [sürerdi, -er, -di]
8. Ebed göstermediler kine bunlar
Ayağına **sürüben** yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51*). [sürüben, -üben]
9. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Bakup gördi ki ‘uryān u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [sürüb, -üb]
10. Yüzün **sürüp** öpüp kıldı der-āğuş
Du‘ā-yı hayrıla añup rüh-ı pākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [sürüp, -üp]
11. Derisin aña naṭ‘ iderdi kaplan
Sürüp āhū ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [sürüp, -üp]
12. Mübārek pāyını **sürsem** yüzüme
Anuñıla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [sürsem, -se, -m]

sür: Gidermek, ortadan kaldırmak.

1. Ki yarıldı şanasın yir yir eflāk
Dilinden **sürdi** ki şādī melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [sürdi, -di]
2. Aradan ‘Amr u Bekri **sürdi** yir yir
Çapudan taşra hem-çün hālka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [sürdi, -di]

sür: Düğün, şölen.

1. Nür-i ‘adlünden Çarāman ili döndi Yeşribe
Oldı **sürü** Konya şehrinün harîm-i muħterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [sürü, -i]

sür: Boynuздan yapılmış büyük boru. Kıyamette, Hz. İsrâfil'in üfleyeceği boru.

1. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdi şür ile **şür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [şür,]
2. Dem urdı şanki İsrâfil **şūra**
Kıyâmet günleri geldi zuhûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19). [şūra, -a]

sür: Karışıklık.

1. Teninden kaldurup baş **şür** u ğavğa
Metâ'-ı 'aklın itmiş 'ışk yağmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [şür,]
2. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdi **şür** ile şür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [şür,]
3. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kõlından şevk-ile pür **şür** ü heybet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107). [şür,]

sür: Sürmek (etek sürmek bağlamında).

1. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü 'ışa başladı bu yârân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24). [süriyü, -i, -y, -ü]

sür: At sürmek.

1. Çün altıncı fezâya çıkdı Aħmed
Atı na'line **sürdi** Müşteri ğad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142). [sürdi, -di]
2. Gice gündüz dimeyüp **sürdi** gitti
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 5). [sürdi, -di]
3. Hemân sâ'at süvar oldı vü **sürdi**
Olar daħı irişüp karşı turdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1). [sürdi, -di]
4. Kese başın bularuñ virmeyüp dâd
Feres **sürdi** şefâ'at birle Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23). [sürdi, -di]

sür: Bulaştırmak.

1. Ser-i 'arşa-durur na'liñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118). [sürer, -er]

sür: Acı.

1. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldı **şür** u ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88). [şür,]
2. Ziyâde oldı **şür** u ıztırâbı
Didi ğayf u dirîğ ü âh her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2). [şür,]

sür: Devam etmek, varlığını korumak.

1. K'ol aradan **sürer** mañlûbı ğâyib
Daħı beter za'if oldı vü nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32). [sürer, -er]
2. Kimi gülşende **sürer** 'ıyş u 'ışret
Kimi küñhânde tartar derd ü miñnet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105). [sürer, -er]

sürâh it: Delmek.

1. İderler ‘ömrün enbânını sūrāḥ
Senün ‘ömrünse ʔar u ħirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [*sūrāḥ it, -er, -ler*]

sūrāḥi: *Sürahi, su şişesi.*

1. Añup ‘adlini ‘ahd itdi **şurāḥi**
Ki içmeye meyün ʔanını daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [*şurāḥi,]*
2. Şūrāḥi fi’l-meşel âyinedândur
K’içinde mey anuñ mir’ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [*şūrāḥi,]*
3. Koçşup tenlerinde ʔaldılar bir
Pür oldı iki şudan bir **şūrāḥi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [*şūrāḥi,]*
4. ‘Ayân eyledi dil rāzın **şurāḥi**
Anuñ-çun dökdi ʔanın sâkı daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [*şurāḥi,]*

sür‘at: *Çabukluk, hız.*

1. Ol uçmağda yorulup peyk-i ħazret
Per ü bälinde hiç ʔalmadı **sür‘at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*sür‘at,]*
2. Ögidür ‘ömri daḥlin **sür‘at-ile**
Eger fehmi itmeyüp gâfil bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [*sür‘at-ile, -ile*]

süret: *Görünüş, resim, tasvir.*

1. Gelüpdür **şürete** şun‘-ı Ĥudâdan
İki meyve nihâl-ı Murtażâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1*). [*şürete, -e*]
2. Añup ol **şüreti** feryâd iderdi
Füzün olurdu günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [*şüreti, -i*]
3. Nazar eyledi yarı ʔal‘atına
Gözinden ʔanlar açdı **şüretine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34*). [*şüretine, -in, -e*]
4. Bu cânibden geçinür **şüretâ** ger
Velî dilden olaruñ fetĥin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [*şüretâ, -â*]
5. Getürdi **şürete** bir beyze-i zer
Şu‘â‘ından anuñ eyvân-ı âfâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [*şürete, -e*]
6. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü **şürete** tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [*şürete, -e*]
7. Sebûdur **şüreti** şan burnı kûze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [*şüreti, -i*]
8. Ki bu ‘âlemde hiç ʔutmaya ârâm
Firişte **şüretinde** dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*şüretinde, -i, -n, -de*]
9. İki **şüret** yazılmış eyledi âh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [*şüret,]*
10. Ki iy gözi yaşıdan bî-sitâre
Bu iki **şüretün** bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [*şüretün, -ün*]
11. ʔilâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh **şüretünden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*şüretünden, -ün, -den*]
12. Buña ‘âkıllı olan hergiz baş egmez
Bu **şüretle** olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [*şüretle, -le*]
13. Bu **şüret** n’eylesün hâli mu‘ayyen
Vücüd-ı çâkuñ olmuş ser-te-ser hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*şüret,]*
14. Degıldür ‘âkıllı anlardan vefâ-cüy
Çi ger **şüretdedür** her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [*şüretdedür, -de, -dür*]
15. Ne **şüretten** idebilmez ‘ilâcı
Nitekim ol devâya ʔalib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*şüretten, -den*]
16. Pes aralıkda n’eyler iki **şüret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*şüret,]*
17. Raḳîbün **şüretine** ʔarşu dîvâr
Niḳâb-ı ʔabrden iy sa‘d-i aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*şüretine, -in, -e*]

18. Anı aldaymaz hergiz bu **şüret**
Kaını Hüsrev kaını Dārā kaını Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [*şüret,]*
19. Velî bulmaz haridâr andan âzerm
Ferîşte **süretinde** dive beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*süretinde, -in, -de]*

şüretâ: *Dış görünüşe göre, görünüşte, zâhiren.*

1. Kişi kim 'ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi **şüretâ** insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [*şüretâ,]*
2. Şıdılar hâmeyi nâm-ı zenânda
Zenûñ ger **şüretâ** vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [*şüretâ,]*

şüret-i çîn: *Çini motifi.*

1. Bedî' ü turfe hem-çün **şüret-i Çîn**
Ten-i zîbâlarınuñ bü-yi müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [*şüret-i çîn,]*

sürevyâ: *Ülker, Pervin (yedi yıldızdan oluşan bir yıldız takımı).*

1. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden **sürevyâ** gibi lû'lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [*sürevyâ,]*
2. Zamânûñ güşını çarh eyledi pür
Sürevyâ gibi ol şeb kıldı ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*sürevyâ,]*

surh: *Kırmızı, kızıl.*

1. Bularuñ ruhları **sürhîyle** gül-gün
Nigârûñ didesi eşkiyle pür hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29*). [*sürhîyle, -i, -yle]*

surh: *Kan, kanlı gözyaşı.*

1. Ruhı ger za'ferâna oldı nezdik
Tabancayla tutardı **sürh** anı lik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [*sürh,]*

sürhî-vi merg: *Ölüm kızılığtı.*

1. Fenâ meşşâtasından **sürhî-vi merg**
Ecel dâmâdı geldi k'alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76*). [*sürhî-vi merg,]*

sürme: *Göze sürülen siyah madde.*

1. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez **sürme**
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*sürme,]*
2. Başında var gelin gibi gümüş tãc
Gözinde **sürme** haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [*sürme,]*
3. Ki iy **sürme** olan tozu gözüme
Melûl olma şakın togru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [*sürme,]*
4. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nâ-yâb
Hâzerden kim yumaya **sürmesin** âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [*sürmesin, -sin]*
5. 'Aţâ kıl 'ışk 'aynından baña nūr
Gözümde eyleme bu **sürmeyi** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28*). [*sürmeyi, -yi]*

6. Tozıdır göze **sürme** cāna merhem
Dağı niçe bunuñ gibi kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [sürme,]
7. Beni öldürmeğ tır-i kaçādur
Gözümde **sürme** neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [sürme,]
8. Diledi kim ide **sürmeyle** müşgîn
Çün itdi sürmedāna mīli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [sürmeyle, -yle]
9. K'aña **sürme** yirine giriser mīl
Cihāndan devşürüp büngāh u rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [sürme,]
10. Cinān tāvūsı san-kim kaldı bī-per
İki gözleri kaldı **sürmeden** huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [sürmeden, -den]
11. Gözüme **sürme** eyle ol ğubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sīnemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [sürme,]

sürme çek: Göze sürme sürmek.

1. Ezel demden ki bir dīde ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [sürme çek, -mek, -den]

sürmedān: Sürme kabı, sürme hokkası.

1. Diledi kim ide sürmeyle müşgîn
Çün itdi **sürmedāna** mīli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [sürmedāna, -a]

sürmedān: İçine sürme konulmak için ağaç, kemik, altın, gümüş vb.nden yapılan kap, sürme kabı, sürme hokkası.

1. Didi şükr eyleyüp Hallāka vāfir
Ki bu nāme ki turfe **sürmedāndür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [sürmedāndür, -dur]

sur-nā: Zurna.

1. Sehī kāmethyler merginde **sur-nā**
İraqlardan çara şem' idi güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [sur-nā,]

sürüd: (Fa.) Şarkı, türkü.

1. Gelürler bunda eylerler **sürüdü**
Çomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [sürüdü, -ı]
2. Kimün çapısına varsa **sürüdü**
Añup sīmin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [sürüdü, -ı]

sürüd-ı 'āşıkāne kıl: Aşkla ilgili şarkılar söylemek.

1. Kılar Mecnûn sürüd-ı 'āşıkāne
Çü gördi 'ākıbet ol merd-i tālib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 30*). [sürüd-ı 'āşıkāne kıl, -ar]

sürüdü çek: Şarkı söylemek.

1. Çeken tağ u şahārīde sürüdü
Ucından ben muqayyed cānuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [sürüdü çek, -en]

sürün: *Sürünerek ilerlemek.*

1. Yüzüm üzre **sürünerek** giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [*sürünerek, -irek*]

sürür: *Sevinç, mutluluk.*

1. Sürürından şarâbuñ Kıys-ı hoş-hâl
Belâ-yı 'ışkıdan hem fâriğu'l-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15*). [*sürürından, -i, -dan*]
2. Zamânuñ şadlığı ğamsuz olmaz
Sürürüñ âhîri mâtemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*sürürüñ, -un*]
3. Oturdu geçdi taht üstine ğamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*sürür,]*
4. Ki olur her belânuñ bir **sürürü**
Dem olur kim ser-i maHzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*sürürü, -ı*]
5. Cihânuñ ğuşşama şatan **sürürin**
Mülevves-dehr içinde 'âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*sürürin, -i, -n*]
6. Sürürü miñnet ü ğülzârî nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ naqşî kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*sürürü, -ı*]
7. Sürürüm hîrmenine urdı âteş
'Atâ kılmışdı Hâk bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [*sürürüm, -um*]

sürür bul: *Neşelenmek, mutlu olmak.*

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber câme bir zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36*). [*sürür bul, -dı*]

süs: *Süs, ziynet.*

1. Gümiş **şüşe** gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nâme bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*şüşe, -e*]

süsen: *Far. Susam denilen çiçek.*

1. Yalınçağ eyleyüp tîğini **süsen**
Türur vâdiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [*süsen,]*
2. Giyüp **süsen** kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*süsen,]*
3. Çeküp **süsen** çemende kadd-i bâlâ
Sünüsü üzre şarmış çini vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [*süsen,]*
4. Miyanında mişâl-i beyza-i baht
Kovar bâğ uğrısın **süsen** çü yağî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*süsen,]*
5. Baña dağ-ı belâdur bî-ruñ-ı yâr
Eger **süsen** dağı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [*süsen,]*

süst: *Gevşek, zayıf, güçsüz.*

1. Bugün k'oldı kocalup **süst** cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*süst,]*
2. Siper kıлма özüñi tîr-i âha
Beni şanma reh-i 'ışkında **süstem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [*süstem, -em*]
3. Yanında 'ömr anuñ meflüc yâ **süst**
Pes andan şordı ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [*süst,]*

4. Senûñ ğam-dâruñam ğam yimezem hiç
Egerçi ‘âlem içre **süst** hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [*süst,]*
5. Ki şoñra virmeye haclet aña ‘âr
Eger **süst** ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [*süst,]*
6. Anı güstağ basma çekmege pây
Eger **süst** ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [*süst,]*
7. Kemânum **süstdür** kılmaz velî kâr
Baña âsân idi feth-i hazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [*süstdür, -dür]*
8. Az az sıhhat bulup vahtı bih oldı
Mizâcı **süstlikden** kırtılıp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*süstlikden, -lik, -den]*
9. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem vefâ râhında sen **süst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*süst,]*

süst it: Zayıf, güçsüz etmek.

1. Ki şehbâni söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [*süst it, -er]*

susuz: Susamış olan.

1. Şusuzlık virse bir nañle zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [*şusuzlık, -lık]*

sütün-ı dîn: Dinin direği.

1. Sütün-ı dînümün misvâkiñi kı
Yakînüm gülşenine nañl-ı kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29*). [*sütün-ı dîn, -üm, -ün]*

sütür: Satırlar, yazı sıraları.

1. Meger cân ola lâyıq-ı müjde-ğâni
Suñürü gözlerüme virdi nûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [*suñürü, -ı]*
2. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suñürü beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*suñürü, -ı]*
3. Olupdur huld-ı fikr istebrağ-ı hür
Suñür ü noqñadan çün ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*suñür,]*
4. Ki olmış rîze kâfür üzre ‘anber
Sütürü fürce-i kaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 43*). [*sütürü, -ı]*

sütür-ârâ-yı nañ‘-ı tahte-i hâk: Yeryüzü tahtının satırlarını sözleriyle süsleyen.

1. Sütür-ârâ-yı nañ‘-ı tahte-i hâk
Hayât-ı Âdemün levhine râkım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 6*). [*sütür-ârâ-yı nañ‘-ı tahte-i hâk,]*

suva: Su vermek, sulamak.

1. Şuvadı çeşme-sârı keşer idi
Mağâm-ı gülistân-ı ahđar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [*şuvadı, -dı]*

süvâr: Ata binmiş, binici.

1. Ki ruḥ be-nümüd der vey ravza-i cān
Süvār āmed be-taḥt-ı in vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 3*). [süvār,]
2. Süvār oldukca ol şîr-i zamāna
Atı na'li od atar āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [süvār,]
3. Süvār olup aña oldı revāne
Nitekim mihr-i ḥink-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [süvār,]
4. Süvār olup ṭurup meh-rûlar ile
Şaçı müşgîn gözi āhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [süvār,]
5. Çü zaḥm irüre tîĝi bir **süvāre**
İder atıyla ikisin dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [süvāre, -e]

süvār ol: Binmek.

1. Hemān sâ'at süvar oldı vü sürdi
Olar daḥı irişüp karşı ṭurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [süvar ol, -dı]

süvār ol: Ata binmek.

1. Bisâtından ṭurup ol şāh-ı 'ālem
Süvār oldı Burāk-ı berķe ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90*). [süvār ol, -dı]

süvār ol: Ata binerek yolculuĝa çıkmak.

1. Bir iki dem anuñla münīs ola
Süvār oldı vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19*). [süvār ol, -dı]
2. Ki Mecnûna gele andan selāme
Süvār oldı binüp bir nākaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [süvār ol, -dı]

süvāre: Bir binek hayvanuna binmiş kimse; herhangi bir işi iyi yapan kimse, ehil.

1. İrişse tîĝi ucı bir **süvāre**
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [süvāre,]

süvār-ı kürre-i aşkar-nijād: Asil atın yavrusunun binicisi.

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile büz
Süvār-ı kürre-i aşkar-nijāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 11*). [süvār-ı kürre-i aşkar-nijād, -e]

süy: Taraf, cihet, yön.

1. Döker her **süy** çeşm-i eşk-bārı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [süy,]
2. Te'aşşuḳ cānına gavĝā biraḳsa
Aradup kande ise **şuyladurdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [şuyladurdi, -ladur, -dı]

süya: Taraf, yön.

1. Ki meyl eyleyibilmez hiç **süya**
Dehānı gonca sensiz k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [süya, -y, -a]

suva bat: *Suya batmak.*

1. Ayağına nişār olmasa bir cān
Şuya batsun olursa āb-i hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [*şuya bat, -sun*]

suva sal: *Boşa gitmek, emekleri ziyan olmak; karşılığını bulamamak.*

1. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-ğâyet oldı ol serv-i şeker-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*şuya şal, -dı*]

süy-ber-süy: *Su getiren.*

1. Kılıçlar çeşmesinden **süy-ber-süy**
Revâne oldı ol şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81*). [*süy-ber-süy,]*

suyı dök: *Yüzü suyu dökülmek; onuru, haysiyeti yok olmak.*

1. Çeh-i şerm ü tahayyürde esürüm
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35*). [*suyı dök, -ül, -di*]

süy-ı evvân-ı ‘ulvî: *Yüce saraya doğru.*

1. Süy-ı evvân-ı ‘ulvîye sefer kıl
Koma maqşûre-i hissîde hiç pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 12*). [*süy-ı evvân-ı ‘ulvî - ye*]

süy-ı harîm: *Harem dairesi yönü.*

1. Murādum tîrin irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı harîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81*). [*süy-ı harîm, -üñ*]

süy-ı hâtif: *Gayb ciheti.*

1. Gönül olmuşiken bu fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [*süy-ı hâtif, -den*]

süy-ı küh-ı need: *Necd Dağı tarafı.*

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necde gamnāk
Olurdu anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6*). [*süy-ı küh-ı need, -e*]

süy-ı mâh: *Aya (sevgili) doğru.*

1. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Kî süy-ı mâha bulmazmış delü rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*süy-ı mâh, -a*]

süy-ı mezār: *Mezarlığa doğru.*

1. İrişdi kaşrdan süy-ı mezâra
Elin alup każâ każısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [süy-ı mezâr, -a]

süy-ı sahn-ı bî-nişân: Belirsizliğin ortasındaki yönler.

1. Özüni çek fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şaĥn-ı bî-nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 84*). [süy-ı şaĥn-ı bî-nişân, -a]

süy-ı vār: Sevgilinin tarafı.

1. Perî-veş kıldı süy-ı yâre pervâz
Gelüp yârı yanında kırdı raĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [süy-ı yâr, -e]

süy-ı zemîn: Yeryüzüne doğru.

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr toĥru şem'-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29*). [süy-ı zemîn, -e]

süz: Ateş, elem, yanık.

1. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi 'ışk **süzü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [süzü, -ı]
2. Bu **süz** u tef kimüñ daĥından irdi
Ya bu ĥöş-bü kimüñ bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [süz,]
3. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü girye vü **süz-ile** mu'tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [süz-ile, --ile]
4. Ne âteşden-durur sineñde **süzüñ**
Neden böyle kararadı baĥt u rûzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [süzüñ, -uñ]
5. Emîn ü müstaķim ü 'âķıl idi
Ĥazer deydi ki şâh-ı âşnâ **süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [süz,]
6. Buĥâr-ı 'ışkdan bıraķdı **süzü**
Yaşından şöyle k'ol ĥüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [süzü, -ı]
7. Ki **süzından** vücûdum oldı biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [süzından, -ı, -n, -dan]
8. Ki **süzından** yarıldı seng-i ĥâre
Anuñ âhi acılıĥından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [süzından, -ı, -n, -dan]

süz düş: Ateş düşmek.

1. Dil ü cânına ĥamdan süz düşmiş
Cihân ĥavĥâları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35*). [süz düş, -miş]

süzân: Yakan, yakıcı. Ateşli.

1. Tef-i nâle vücûdım kıldı **süzân**
Günüñ ıssılıĥı virdi ĥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [süzân,]

süzen: İĥne.

1. Yüzüne bakmasun her lâhza **süzen**
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [*süzen,]*
2. Vücüd-ı çäküme biñ **süzen** ü hâr
*Acebdür âhire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [*süzen,]*

süz-ı kalb: *Tutuşmuş kalp.*

1. Çi âteş yağdı üstine çi bārân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [*süz-ı kalb, -ile]*

süz-nâk: *Yakıcı, ateşli.*

1. Firâkum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlün benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42*). [*süz-nâk, -üm]*

Ş

şābāş: *Takdir etmek.*

1. Kamer irüp ayağında kōdı baş
Okıdı bī-‘aded tahşin ü **şābāş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [*şābāş,]*
2. Okındı şî‘rile adına **şābāş**
Ki eţrāf-ı cihāna ţab‘-ı pāki (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [*şābāş,]*

şād it: *Mutlu etmek.*

1. Ğam-ı ‘ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ gibi ne gördi hüznü Ya‘küb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*şād it, -me, -di]*

şād ol: *Mutlu olmak.*

1. Bakup yüzine şād olurdu hem şāh
Dün ü gün meyden olmaz idi hāli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*şād ol, -ur, -dı]*
2. Olurdu çeşmi rüşen hātırı şād
Yahūd k‘ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*şād ol, -ur, -dı]*
3. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [*şād ol,]*
4. İşide öz kulağıyla sözüñü
Hem ol māhı görüp ol sen dağı şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [*şād ol,]*
5. Tenüm āsüde vü cānum olur şād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*şād ol, -ur]*
6. İkisününde şād oldu revānı
İdüp bunlar dü-‘ālemden ferāğat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 32*). [*şād ol, -dı]*
7. Girerdi rakşa şevk-ile çü gerdün
Çaçankim Zeydi görse şād olurdu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [*şād ol, -ur, -dı]*

şād tut: *Gönlü sevinçli, ferah tutmak.*

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudā haqqıyıcıñ tut göñlüñi şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [*şād tut,]*

şād u handān: *Mutlu ve mesrur (sevinçli).*

1. Hemişe gül gibi ol **şād u handān**
Çü gönca olmağıl maħbūs-ı zindān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [*şād u handān,]*

şād u hurrem: *Sevinçli, mutlu.*

1. Üküş ta‘zīmle kondurdılar hem
Dil-i Leylî şafādan **şād u hurrem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [*şād u hurrem,]*
2. Varup diñlendi anda **şād ü hurrem**
Ĥabibi meşhedi üstinde miskîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*şād ü hurrem,]*

şād u maħzün: *Mutlu ve hüznü.*

1. Geçindiler biraz gün **şād u maḥzūn**
Selām iderdi Mecnūna ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16*). [*şād u maḥzūn,]*

şādān: (*Fa.*) *Sevinçli, mutlu.*

1. Huzūr-ile geçür **şādān** [u] ḥurrem
Maḳam idin varup bir ḥüb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*şādān,]*

şādān ol: *Mutlu olmak.*

1. Bunu diyüp de pinhān olduğunu
Bu sözden kendü şādān olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [*şādān ol, -du, -gın, -i]*
2. Didi şādān olup buldum şikārı
Pes evvelki refīḳından uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [*şādān ol, -up]*

şādī: *Mutlu, huzurlu.*

1. Toldı **şādīden** zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k'anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*şādīden, -den]*
2. Ğamı **şādīye** dönüp hoş dil oldu
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*şādīye, -ye]*
3. Yüzi Mışırnuñ üstinde iki Nîl
Komadı arzū göñlinde **şādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [*şādī,]*
4. Şafādan oldu key ḥōş-ḥāl Mecnūn
Didi ḥōş geldüñ ü **şādī** getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [*şādī,]*
5. Ki yarıldı şanasın yir yir eflāk
Dilinden sürdi ki **şādī** melāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [*şādī,]*

şādımān ol: *Sevinmek, sevinçli ve bahtiyar olmak.*

1. Ğam almışdur beni sen **şādımān ol**
Çaçınma benden iy cān-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*şādımān ol,]*

şādlık: *Mutluluk.*

1. Zamānuñ **şādlığı** ğamsuz olmaz
Sürürüñ āḫiri mātemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*şādlığı, -ı]*

şād-mānī: *Sevinçli.*

1. Sözi terkīb-i zevk ü **şād-mānī**
Çadi servi degüldür naḥl-i bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54*). [*şād-mānī,]*

şādumān: *Sevinçli, bahtiyar.*

1. Dilerdüm sizden ol perī nişānı
K'ideydüm **şādumān** bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [*şādumān,]*

safak: Güneş doğmadan önce ve güneş battuktan sonra ufukta görülen kızılık.

1. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve’n- necm’’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7*). [*şafağdan, -dan*]
2. Gül üzre nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20*). [*şafağdan, -dan*]
3. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*şafağdan, -dan*]
4. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb **şafağdan** nitekim dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [*şafağdan, -dan*]

sâfi’: Şifa verici, veren.

1. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şeni’üm
Kamunuñ **sâfi’isin** ol şefi’üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134*). [*şâfi’isin, -i, -sin*]

sâfi’ü’l-farîkat: Saf şifacı.

1. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ mahzenü’l-vefâ
Yâ **sâfi’ü’l-farîkat** fi’l-ğaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*şâfi’ü’l-farîkat, -*

şâh: Padişah, hükümdar | sevgili.

1. Eytidi kim bu seg ol **şâhumuñdur**
Yüzi ħurşid u alnı mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [*şâhumuñdur, -um, -uñ, -dur*]

şâh: Dal, budak.

1. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş **şâh** üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [*şâh,]*
2. Yüce bälâsı var çün yâr-ı bahtı
Oturmuş gördi bir **şâhında** bir zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [*şâhında, -ında*]
3. Yine pervâz kıldı şâh-ı serve
Kõnarken **şâha** ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [*şâha, -â*]
4. Hevâ-yı zülfi pesdür seyr-i sünbül
Gülile ergüvânuñ **şâhı** bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*şâhı, -ı*]
5. Nihâlınden anuñ kõparmaya **şâh**
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*şâh,]*
6. Belürdi bir nihâlün iki **şâhı**
İki yirde delindi bir dür-i ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [*şâhı, -ı*]
7. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe **şâhı** gibi kâmeti ħam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*şâhı, -ı*]
8. Ayağ üzre ħurur ħizmetde dâyim
Alup her **şâhdan** sad verd-i bî-ğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*şâhdan, -dan*]

şâh: Padişah || Allah.

1. İdüp ħırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kâdese iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*şâh,]*
2. Okur dergâhına sen **şâhı** Allâh
Bu teng evden döşür ħur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*şâhı, -ı*]

şāh: Hükümdar, padişah.

1. Gösterür bir haţaba luţfila olsañ nāzır
Mu'cize Mūsî 'aşāsı gibi **şāhā** o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*şāhā, -a*]
2. Parmağına ney yürütdi hāmenüñ cellād-ı çarĥ
Şāhuñ engüştine öykündüñ diyü kılıp tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*şāhuñ, -uñ*]
3. İrişür mülk-i maķşüdına derĥāl
'Arūs-ı dīn-i İslām için iy **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [*şāh,]*
4. Geh olur bir gedāyı **şāh** eyler
Gehî biñ şāhı ĥāk-ı rāh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [*şāh,]*
5. Geh olur bir gedāyı şāh eyler
Gehî biñ **şāhı** ĥāk-ı rāh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [*şāhı, -ı*]
6. Nübüvvet **şāhınuñ** mühri ĥaķiyçün
Risālet çarĥınuñ mihri ĥaķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [*şāhınuñ, -ı, -nuñ*]
7. İki kevne olan sulţān-ı sermed
Nübüvvet taĥtınıñ **şāhı** Muĥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [*şāhı, -ı*]
8. 'Arab **şāhı** firāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî şafādān bāzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*şāhı, -ı*]
9. Melāĥat göklerine māh idi ol
'Adālet kişverine **şāh** idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*şāh,]*
10. Ķodı çarĥı döñişden kudretullāh
Namāzın kıla tā vāķtiyle ol **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [*şāh,]*
11. Biri evc-i kerāmet burcına māh
Biri mülk-i sa'ādet taĥtına **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [*şāh,]*
12. Cihāne 'ammdur iĥsān çün māh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*şāh,]*
13. Ezelden 'āleme bu devre dek tā
Müselsel **şāhdur** 'an cedd ü ebā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*şāhdur, -dur*]
14. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce **şāhlar** yelsün piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [*şāhlar, -lar*]
15. Hasüdine virür ol **şāh** zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lā'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*şāh,]*
16. Zeberced-reng **şāh** üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarĥ-ı aĥdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*şāh,]*
17. Dilerdi nesl ü peyvend için ol **şāh**
Ĥudādān bir veled şām u seĥergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*şāh,]*
18. Meger kim reh-güzerden bir gün ol **şāh**
Geçerken bir ĥarābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [*şāh,]*
19. Bunı didi vü gözden oldı pinhān
Sarāyına yöneldi **şāh** ĥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*şāh,]*
20. Buyurdi **şāh** dāye buldılar tiz
Ki şirīn ola ol la'l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*şāh,]*
21. Eline şundı bir ayvāyı fi'l-hāl
Giderdi **şāhdan** āy vāyı fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*şāhdan, -dan*]
22. Nedür gördükde **şāhuñ** bildi ĥālī
Derünında murādı vü ĥayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*şāhuñ, -uñ*]
23. Baķup yüzine şād olurdı hem **şāh**
Dün ü gün meyden olmaz idi ĥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*şāh,]*
24. Görüp **şāh** ol cemāl-i bī-nazīri
Didi ĥüsn ehlinuñ budur emīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [*şāh,]*
25. Görinür bunlaruñ farkında her **şāh**
Ĥasüdüñ çeşmine mismār-ı sūrāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [*şāh,]*
26. Depelerinde çifte **şāh** kim var
Belā-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*şāh,]*
27. Girişme-bāz u 'işve-cüy u güstāĥ
Nefesleri çü müşğ ü 'anberīn **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*şāh,]*
28. Nüzül itdi çü sulţān-ı müsāfir
Mücāvir **şāh** çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*şāh,]*
29. Hezār i'zāz ile ĥandān u ĥurrem
Didi el-'iş **şāha** ĥayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [*şāha, -a*]

30. Nihālümnden getürdüm taze bir berg
Ki sizün **şāha** anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*şāha, -a*]
31. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu **şāhuñ** da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*şāhuñ, -uñ*]
32. Meger ol yörede var idi bir **şāh**
K'özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [*şāh,]*
33. Gözi tuş oldu **şāhuñ** ol gedāya
Belā sicni içinde mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [*şāhuñ, -uñ*]
34. Ki bir meh-rūya dil virüp bu güm-rāh
Delü oldu şu resme kim görür **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [*şāh,]*
35. Çü **şāh** ahladı Mecnūnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [*şāh,]*
36. Yakîn yirde fülān **şāhuñ** kıızıdur
İdüpdür şit-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*şāhuñ, -uñ*]
37. Gelüp cānına hoş **şāhuñ** cevābı
'İmāret oldu gönlünün harābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*şāhuñ, -uñ*]
38. Turup **şāhuñ** vaṭangāhına geldi
Yakîninde karar itdi vü ḳaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*şāhuñ, -uñ*]
39. Degüldür sencileyin **şāha** lāyık
K'ide kavlı itdüğine bî-vefālîḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [*şāha, -a*]
40. Ol aradan düşürüp bār u büngāh
Gönildi illerine ol iki **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [*şāh,]*
41. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tıḡm elden çarḫ **şāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [*şāhı, -ı*]
42. İki kimse qarābetinden anuñ
Didiler **şāha** hālātından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*şāha, -a*]
43. Ne diri ḳalmamuzdan sen ziyān-kār
Çü gördi bu girîvi feth **şāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [*şāhı, -ı*]
44. Ḳılarven itlerine tu'me **şāhuñ**
Şalup atuñ ayaḡına vebālin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 86*). [*şāhuñ, -uñ*]
45. Derüni pür-şerār-ı āteş-i tāb
Didi kim iy mürüvvetüstüz yalan **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [*şāh,]*
46. Diyüp bir sözi altında ḳalan **şāh**
Ḳanı ol kim diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [*şāh,]*
47. Ḳo bu sevdāyı bunda **şāh-ıla** ḳal
Vaṭan tut bir begendüḡün arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*şāh-ıla, -ıla*]
48. Ağulu cāmı virdi **şāha** k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*şāha, -a*]
49. Çıḳardı rāyet-i ḡitî-fürüzî
Ḳabeş mülkin idüp Çin **şāhı** tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*şāhı, -ı*]
50. Şeker **şāhındadur** şan tütî-yi āl
Gözine Leylîniñ her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [*şāhındadur, -ın, -dan, -dur*]
51. Turup ol **şāhdan** pür hîle vü āl
Gelüp ḳapdı elinden şeb-çerāḡın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [*şāhdan, -dan*]
52. Aña leşker idi ol bunlara **şāh**
Ḳamusı ḡükmineydi bende-fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*şāh,]*
53. Arada **şāh** idi ol çün Süleymān
Per-i 'uḳābdan geh sāyebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*şāh,]*
54. Zārürî oldu hep segler muṭî'i
Meger kim **şāh** bir gün nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [*şāh,]*
55. Açıldı bāḡ-ı āfāḳuñ riyāzı
Olup **şāh** itdüḡi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*şāh,]*
56. Ziyān irişmedi şöyle biline
Şitāb idüp anı görmeklige **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [*şāh,]*
57. Ki yoḡ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [*şāh,]*
58. Bu hāl üzre geçinür ḡayret idüp
Çün işitdi anuñ aḡvālîni **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*şāh,]*
59. Atından sıçradı ta'cîl-ile **şāh**
Ayaḡına düşüp 'özrile derḡāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [*şāh,]*

60. Mesîhâ gibi dehri rûh-perver
Zümür-rûd-güne **şâh** açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [**şâh**,]
61. Yakındı lâleden pâyine hınnâ
Getürtüp **şâhdan** ser gönce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [**şâhdan**, -dan]
62. Şükûfe **şâhı** gūyâ keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [**şâhı**, -ı]
63. Gazâle urdı **şâhuñ** cânına tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [**şâhuñ**, -uñ]
64. Kılarlar **şâh** üzre päs-bänlik
Degüllerdi şehün mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [**şâh**,]
65. Ki gürgün säyesinde düşdi bî-hüş
Süminden **şâhına** dek her gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [**şâhına**, -ı, -na]

şâh: Padişah. II Hz. Muhammed.

1. Cihânün melce'idür säyen iy **şâh**
Yücedür Haq katında pâyeni iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [**şâh**,]
2. Cihânün melce'idür säyen iy **şâh**
Yücedür Haq katında pâyeni iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [**şâh**,]
3. Çü geçdi ravza-i heftümden ol **şâh**
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [**şâh**,]
4. Çü **şâh** ol bârgâha hâzır oldı
Kalemle levhe dağı nâzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [**şâh**,]

şâhâne: Harika, çok güzel.

1. Şeref burcında mäh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi ol rüy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [**şahâne**,]

şâhân-ı kîn-senc: Kin besleyen padişahlar.

1. Zamânında anuñ **şâhân-ı kîn-senc**
Sükûnetde-durur çün şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [**şâhân-ı kîn-senc**,]

şâh-ber-şâh: Daldan dala.

1. Toğuz tolandı nahli **şâh-ber-şâh**
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [**şâh-ber-şâh**,]
2. Ğamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemâlün gülşeniniñ **şâh-ber-şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [**şâh-ber-şâh**,]

şâh-ı 'âlem: Alemin padişahı.

1. Bisâtından tırup ol **şâh-ı 'âlem**
Süvâr oldı Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [**şâh-ı 'âlem**,]
2. Çü kaçd-ı ceng ide ol **şâh-ı 'âlem**
Çi rüyün ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [**şâh-ı 'âlem**,]

şâh-ı 'âlim: Bilgin sultan.

1. Bu resme hayr işe iy **şâh-ı 'âlim**
Degüldür istihâre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [**şâh-ı 'âlim**,]

şāh-ı āšnā: *Padişah dostu.*

1. Emīn ü müstaķīm ü ‘ākıl idi
Hazer deydi ki **şāh-ı āšnā** sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [*şāh-ı āšnā,]*

şāh-ı a‘zām: *Yüce padişah.*

1. Şeh öninde qodı yüz yire çün hāk
Didi qan aqlayup k’iy **şāh-ı a‘zām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [*şāh-ı a‘zām,]*

şāh-ı ber-taht: *Taht üzerindeki padişah.*

1. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdı ol nitekim **şāh-ı ber-taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [*şāh-ı ber-taht,]*

şāh-ı cihān: *Cihan şahı.*

1. Mu‘in olsun Haq ol şāh-ı cihāna
Cihān hāş olsun ol şāhib-kırāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [*şāh-ı cihān, -a]*
2. Oluplardur refiķ-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur çāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75*). [*şāh-ı cihān, -dur]*

şāh-ı cihān: *Cihan padişahı.*

1. Şarkı vü ğarбі ihāta eyledi **şāh-ı cihān**
Ceyşüne baħr-i muhīt oķusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*şāh-ı cihān,]*

şāh-ı devrān: *Devrin padişahı.*

1. Didi sultāna bu remzi nihānī
Ki bu İbn-i Selām iy **şāh-ı devrān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [*şāh-ı devrān,]*

şāh-ı dīv: *Devlerin şahı.*

1. Hem ol gülzār deşt-i rīve beñzer
Ki her bir naħlı şāh-ı dīve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*şāh-ı dīv, -e]*

şāh-ı efđal: *Faziletli padişah.*

1. Var idi Mervde bir **şāh-ı efđal**
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [*şāh-ı efđal,]*

şāh-ı eščār: *Ağaç dalı.*

1. Saçına şāh-ı servüñ düzdi şāne
Bulup zinet çiçekden **şāh-ı eščār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*şāh-ı eščār,]*

şāh-ı gerdem: *Boynumun padişahi.*

1. Ki şāh-ı gerdemümeddür emānet
Bu murğı idemezsin dāmiña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [*şāh-ı gerdem, -üm, -de, -dür*]

şāh-ı gül: *Gül padişahi.*

1. Açılmış bāğ içinde zanbağ-ı ter
Tırup **şāh-ı gül** üzere bülbül öter (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı gül: *Güllerin şahı.*

1. Pür itmiş **şāh-ı gül** cām erğuvānı
Ki içe ‘andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı hıred-ver: *Bilge padişah.*

1. Çü bildi derdini **şāh-ı hıred-ver**
Diline almadı pes ğayr-ı dilber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*şāh-ı hıred-ver,]*

şāh-ı kâināt: *Bütün alemin padişahi.*

1. Kılıcı şuyı şāh-ı kâinātuñ
Sebüsün şır hezār āb-ı ğayātuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [*şāh-ı kâināt, -uñ*]

şāh-ı kevneyn: *Hız. Muhammed. "İki dünyanın, dünya ve ahiretin şahı".*

1. Gidüp meh menzilinden **şāh-ı kevneyn**
Maķām oldu özine tāk-ı işneyn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*şāh-ı kevneyn,]*

şāh-ı küvez: *Heybetli dallar.*

1. İdinürdü ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıķduğınca ol miskine naķçir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118*). [*şāh-ı küvez, -ni*]

şāh-ı merğüb: *Rağbet edilen şah.*

1. K’ölince kılavuz saña du‘āyı
Hem ol şükrāneye k’iy **şāh-ı merğüb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*şāh-ı merğüb,]*

şāh-ı mesrūr: *Mutluluk şahı.*

1. Hāķikāt ben kuluñ iy **şāh-ı mesrūr**
Zarūrīyem bu ğün bu işde ma‘zūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [*şāh-ı mesrūr,]*

şāh-ı misvāk: *Misvak dalı, çubuğu.*

1. Ser-i müşinde her engüşt-i çäläk
Olupdur fi'l-meşel bir **şāh-ı misvāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [*şāh-ı misvāk,]*

şāh-ı muhterem: *Saygın sultan.*

1. İki cihānda düşmenüni kahr iden Hudā
İtdi dü keвне hāzretüni **şāh-ı muhterem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [*şāh-ı muhterem,]*

şāh-ı mukarreb: *Allah'a yakın sultan.*

1. Şāh-ı mukarrebānsın u sulţān-ı her dü-kevn
Kerrübiyān saña hadem ü enbiyā-ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11*). [*şāh-ı mukarreb, -ān, -sın]*

şāh-ı nigū-fāl: *Talihli padişah.*

1. Du'āsın aldı ol **şāh-ı nigū-fāl**
Benüm bu kışşadan maqşşudum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [*şāh-ı nigū-fāl,]*

şāh-ı nigū-h'wāh: *Yardım dileyen padişah.*

1. Gelüp didi ki iy **şāh-ı nigū-h'wāh**
Degildür ādem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [*şāh-ı nigū-h'wāh,]*

şāh-ı nīk-mahzar: *Gösterişli padişah.*

1. Pes ol mektübi **şāh-ı nīk-mahzar**
Okuyıvirdi eşhābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [*şāh-ı nīk-mahzar,]*

şāh-ı satranc: *Satranç ustası.*

1. Zamānında anuñ şāhān-ı kīn-senc
Sükünetde-durur çün **şāh-ı satranc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108*). [*şāh-ı satranc,]*

şāh-ı sencid: *Düzgün dal.*

1. Zehebden tügmeler her **şāh-ı sencid**
Çemen bezminde aldı nergisi ḥ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [*şāh-ı sencid,]*

şāh-ı sermed: *Ebedi sultan.*

1. Hudāvendā Muḥammed hürmetiyçün
Dü-keвне **şāh-ı sermed** hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*şāh-ı sermed,]*

şāh-ı serv: *Selvi dalı; yüksek bir yer.*

1. Qarar itmiş konup bir şāh-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [*şāh-ı serv, -e]*
2. Yine pervāz kıldı şāh-ı serve
Qonarken şāḥa ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [*şāh-ı serv, -e]*

şah-ı serv: *Servinin şahı.*

1. Saçına şâh-ı servüñ düzdi şâne
Bulup zinet çiçekden şâh-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şâh-ı serv, -üñ*]

şâh-ı serv-kadd: *Selvi boylu padişah.*

1. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ğaddân
Boyı devrinde şâh-ı serv-ğaddân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10*). [*şâh-ı serv-ğadd, -ân*]

şâh-ı yegâne: *Biricik padişah.*

1. Sa'âdetle çün ol **şâh-ı yegâne**
İrürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119*). [*şâh-ı yegâne,]*

şâh-ı zamân: *Zamanın padişahı.*

1. Kime irse tîğı bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [*şâh-ı zamân, -uñ*]

şâh-ı zanbak: *Zambakların şahı.*

1. Gülistân meclisinde **şâh-ı zanbak**
Uyarmış câ-be-câ şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [*şâh-ı zanbak,]*

şâhid: *Güzel, dilber, sevgili.*

1. Özinüñ şeklini eyler temâşâ
Taķınmış câmesine hem-çü **şâhid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*şâhid,]*

şâhid-i gül: *Gül güzeli.*

1. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp yüzine **şâhid-i gül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [*şâhid-i gül,]*

şahs: *Kişi, kimse.*

1. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her **şahs** idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [*şahs,]*
2. Çü Mecnûnuñ sözün ol **şahs** işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [*şahs,]*
3. K'özi düşdi yine kazduğı çâha
Yamanlık olsa bir **şahşuñ** hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [*şahşuñ, -uñ*]
4. Bile bir **şahş** urınmış şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*şahş,]*
5. 'Aceb k'ol **şahş** olmuş bende hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*şahş,]*
6. Bile bir **şahş** urınmış şekl-i şeydâ
K'o **şahşuñ** bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*şahşuñ, -uñ*]
7. Eydülük yatlılıkdan kıala şanma
Yamanlık olsa bir **şahşuñ** murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [*şahşuñ, -uñ*]

8. Anuñ yanına varmazdı bir dem
Ne **şahsı** k'istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*şahsı, -ı*]
9. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi 'adl kim her **şahsa** ol üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*şahsa, -a*]
10. Ol iki **şahs** üzre ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [*şahs,]*

şahs-ı mahzûn: *Hüzünlü biri.*

1. Başın tutmuş-turur bir **şahs-ı mahzûn**
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [*şahs-ı mahzûn,]*

şahum: *Efendim.*

1. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânum
Çomadum cehde takşîr **şahum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*şahum,]*

şahzâde: *Şehzade: Padişah oğlu veya padişah ailesinden olan erkek çocuk.*

1. Nireden kim geçe ol **şahzâde**
Olur 'âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [*şahzâde,]*
2. Gönüller hîrmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol **şahzâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [*şahzâde,]*

şakk ol: *İkiye ayrılmak.*

1. Anuñ güy-ı zenehdânydı güyâ
Leţâfetden dü şakk olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*şakk ol, -muş*]
2. Bir elma k'ola şab'ı şekker-âşâr
Çü **şakk ola** aña kalmaz hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [*şakk ola,]*
3. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki **şakk oldı** kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*şakk oldı,]*

şakku'l-kamer: *(Ar.) Ayın ikiye bölünmesi.*

1. İdersin mu'cize urdukca bünyâd
Gönül **şakku'l-kamer** engüştini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10*). [*şakku'l-kamer,]*

şâm: *Akşam II karanlık.*

1. Şitânuñ şiddetinden çarh hûd kâm
Güne karşı döner her rûz tâ **şâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*şâm,]*
2. Vuñuşa ğayrın iderdi havâle
Yılıñ her faşlınıñ şubhı vü **şâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*şâmı, -ı*]

şâm ir: *Akşam olmak.*

1. Ol aradan revân oldı budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [*şâm ir, -işüp*]

şâm u seher: *Akşam ve sabah.*

1. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şāh
Hudādan bir veled şām u sehergāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [*şām u seher, -gāh*]

şām-ı deycūr: *Karanlık gecenin başlangıcı.*

1. Koşu şun'uña bulur turre-i hūr
Olur luftuñla müşgîn **şām-ı deycūr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [*şām-ı deycūr,]*

şām-ı deycūr: *Karanlık akşam, gece II kederli gönül.*

1. Ki rüşendür baña andan **şām-ı deycūr**
Görinür çeşmüme bu ruķ'a-ı hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*şām-ı deycūr,]*

şām-ı merg: *Ölüm gecesi.*

1. Virür tārāca **şām-ı merg** rahtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*şām-ı merg,]*

şām-ı siyāh: *Karanlık gece.*

1. Bulurdı andan ziyā şām-ı siyāhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [*şām-ı siyāh, -ı]*

şāne: *Tarak.*

1. Gehī **şāne** kodı gīsularına
Gözi āhūların çün nāfe-i Çin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [*şāne,]*
2. Muṭarrā kıldı geh **şāneyle** mūyın
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*şāneyle, -yle]*

şāne: *Güçlükleri halleden, çözen (kimse).*

1. Gelüpdür **şāne** gibi nām-ı Allāh
Mübārek nāmı dürr-i tāk-ı tevḥid (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*şāne,]*

şāne: *Tarak || Sevgilinin saçına deĝen sabah rüzgarı.*

1. Külāh-ı hūdhūd-ı zībā fesāne
Saçına sünbülün ulaşdı **şāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*şāne,]*

şāne: *Tarak II el, parmaklar.*

1. Saçına şāh-ı servün düzdi **şāne**
Bulup zinet çiçekden şāh-ı eşcār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şāne,]*

şan-ı cihān: *Dünyaya ait şan ve azamet.*

1. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü **şan-ı cihān**
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [*şan-ı cihān,]*

sarāb: Sarhoşluk veren sıvı.

1. Sürürından **şarābuñ** Kays-ı hoş-hāl
Belā-yı 'ışkıdan hem fāriğü'l-bāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15). [şarābuñ, -uñ]
2. Niçe k'ıçe **şarābı** kişi pinhān
Koşusundan mu'ayyendür ne dermān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23). [şarābı, -ı]
3. Şarāb āyineye beñzedi güyā
Ki rüy-ı şāķi andan oldı peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45). [şarāb,]
4. Getürürler **şarābı** vü ta'āmı
Yiyüp tā nuķlden nüş ide cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27). [şarābı, -ı]
5. Şarāb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi gönülden ğamlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3). [şarāb-ıla, -ıla]
6. Çü Nevfel gördi andan bu 'itābı
Buyurdi tiz giderdiler **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2). [şarābı, -ı]
7. Unutma eski yārānı da zīnhār
Kaçan kim içesin köhne **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67). [şarābı, -ı]
8. Kadīmi yārīde yād eyle anda
Çü in'ām ide aña la'lūñ **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [şarābı, -ı]
9. Ki bu gencīneden tālīb-durur dūr
Şarābı la'lūmūñ kim lāle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119). [şarābı, -ı]
10. İçi pūr mā'ide şīrīn vü mergüb
Şarāb u nuķ u halvā vü güliçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61). [şarāb,]
11. Şarābıla ħabābuñ sağarı pūr
'Aceb görsen bu cām-ı ser-niğūñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52). [şarābıla, -ıla]
12. Ĥarām olmaya ger virseñ **şarābı**
Senūñ bezmūñde hoşdur bāde zirā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66). [şarābı, -ı]
13. Giyindi şevķ-ile eĝnine āķir
Pes istiğnā **şarābından** olup mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21). [şarābından, -ından]
14. Fiğānuñla yaşuñdan özge hem-dem
Cıĝer kanı durur her dem **şarābuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35). [şarābuñ, -uñ]
15. Turup geh yine başlarlar **şarāba**
Bulara qarşu bir pīr-i mülāyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62). [şarāba, -a]

şarāb: Şarap. (Heves, arzu bağlamında).

1. Kāmu müşķilleri idermiş āsān
Başından gidüben ğaflet **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105). [şarābı, -ı]

şarāb iç: Şarap içmek.

1. Atası bildi kim olmuş ħarāb ol
Ĥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68). [şarāb iç, -miş]
2. Şarāb içmezdi bir dem ħazretinsüz
Ĥuzūr itmezdi cāmı tal'atinsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187). [şarāb iç, -mez, -di]

şarāb-ı 'akl: Akıl şarabı.

1. Senūñ oĝluñdur el-ān lā-übālī
Şarāb-ı 'akldandur cāmı ħālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18). [şarāb-ı 'akl, -dan, -dur]

şarāb-ı bezm-i düşmen: Düşman meclisinin şarabı.

1. Senūñ la'lūñ **şarāb-ı bezm-i düşmen**
Lebünden ayru iy serv-i dil-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34). [şarāb-ı bezm-i düşmen,]

şarāb-ı derd: Dert şarabı.

1. Şarāb-ı derdden medhūş bülbül
Düzeldüp zāğ şimşād üzre destān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42*). [*şarāb-ı derd, -den*]

şarāb-ı 'ışk: Aşk şarabı.

1. Şarāb-ı 'ışk anı itdi bî-h'îş
Hādeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*şarāb-ı 'ışk,]*
2. Şarāb-ı 'ışkdan maḥmūr olmuş
Vücūdi 'ışk envāriyla ṭolmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan]*
3. Gözin döndürdi baḥr-i bî-kerāne
Şarāb-ı 'ışk anı medhūş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51*). [*şarāb-ı 'ışk,]*

şarāb-ı 'ışk: Aşk şarabı.

1. Olup mest-i ḥarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı 'ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42*). [*şarāb-ı 'ışk,]*
2. Şarāb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkumî dem dem ḳıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan, -ven]*
3. İki 'ālem yanında bir pül itmez
Şarāb-ı 'ışkî cānum eyleyüp nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [*şarāb-ı 'ışk, -ı]*
4. Şarāb-ı 'ışkdan olmuşdı ser-mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 130*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan]*

şarāb-ı 'işret: Eğlence şarabı.

1. Kimûn bustānî āhūsîdur iy ḥūr
Lebûn kimûn şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [*şarāb-ı 'işret, -i, -dür]*

şarāb-ı merg: Ölüm şarabı.

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [*şarāb-ı merg,]*

şarāb-ı sevk: Aşk şarabı.

1. Şarāb-ı şevḳden ser-mest sultān
Pes itdi 'azm-i dīvāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [*şarāb-ı şevḳ, -den]*
2. Şarāb-ı şevḳden sekrān u bî-hūş
Ṭutup sazın ider muṭrib terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*şarāb-ı şevḳ, -den]*

şark: Aşağıya doğru uzamak veya uzanmak; yolunu uzatmak, uğramak.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [*şarkup, -up]*

şark: Doğu.

1. Şarkı vü ğarbi ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baḥr-i muḥîṭ oḳusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*şarkı, -ı]*

2. Güneşdür gūyiyā çetr-i cenābı
Ki **şarḳ** u ğarbı tıtmışdur tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [*şarḳ,]*
3. Mekân ḫayy itmede çün lem'a-ı berḳ
Ekâbir ademidi ğarbdan **şarḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [*şarḳ,]*

şart: Koşul, anlaşma.

1. Ki yokdur ḫynetinde **şarḫa** iflâḫ
Baña dırsen k'öñüñde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*şarḫa, -a]*
2. Getürdüm yirine her **şarḫı** iy yâr
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*şarḫı, -ı]*

şart: Koşul; durum, hâl.

1. Benüm nāmūsüma kuvvet vıreydüñ
Oğulluk **şarḫına** şöhet vıreydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [*şarḫına, -ı, -n, -a]*

şart-ı sügvâr: Matem şartları.

1. Kāmu var bende **şarḫ-ı sügvârı**
Ĝurāba vırmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [*şarḫ-ı sügvâr, -ı]*

şâsı: Şaşı (göz) gibi.

1. Şu deñlü küngüre var anda kâşı
Ki çok baĝanuñ olur çeşmi **şâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*şâsı,]*

şatt: Şattıllarab adı verilen Dicle ve Fırat'ın birleştiği büyük nehir || ırmak.

1. K'aña 'aks-i çiçek düşdi sefidâc
Ĥabābuñ heykelini gösterür **şatt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*şatt,]*
2. Yüzine çıkdı deryānuñ semekler
Dem-â-dem âteş-i ĥurşidile **şatt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13*). [*şatt,]*

şāv: Çaba, gayret.

1. Var-idi murğ-i ḫâyir gibi bāli
Degüldi **şâyine** muḫtâc yahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [*şâyine, -ı, -ne]*

şâved: Belki, ola ki, olur da.

1. Bula **şâyed** biraz göñlüñ sükünet
Gelüp 'aĝluñ yirine ola mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42*). [*şâyed,]*
2. Ĥoş idi varsa 'ömrüm bergi bāda
Ki **şâyed** ölseñ iy ḫaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*şâyed,]*
3. Ne deñlüdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda **şâyed** kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [*şâyed,]*
4. Ki **şâyed** idesin taḫşili ta'lil
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [*şâyed,]*
5. Fırâḳ ü miḫnete eyle ḫanâ'at
Ki **şâyed** irüre baḫt-ı hümayün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [*şâyed,]*

saveste-i ĝüs: Kabul kulaĝına layık olmak, kulaĝın dinlemesine deĝer olmak.

1. Ne dürler kim şumar olmaz behāya
Degül **şayeste-i güş** her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [*şayeste-i güş,]*

şeb: Gece vakti.

1. Zātūn vücūda geldügi **şeb** düşdi hep yüzün
Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [*şeb,]*
2. Her **şeb** ider mäh-ı defterdār diyu anuñ gibi
Aççe döküp nukre-i encüm hisābını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*şeb,]*
3. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her seher tā **şeb** biri her **şeb** biri tā şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*şeb,]*
4. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her seher tā **şeb** biri her **şeb** biri tā şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [*şeb,]*
5. Kışı zulmet kıılır gülşen bahārı
Şebi tārık ider rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*şebi, -i]*
6. Meger bir **şeb** ki ‘ālem rüşen idi
Felek bāgi açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*şeb,]*
7. Didi iy hāk-i pāyı **şeb**lere tāk
Mu‘anber ca‘dı reşk-i şām-ı mi‘rāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [*şeb*lere, -ler, -e]
8. Cemālî şem‘i olsun ‘ālem-efrüz
Şebi mi‘rāk olsun rüzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [*şebi, -i]*
9. Meger bir **şeb** ki dehr olmışdı pür nūr
Kamer rahşān idi çün tāl‘at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [*şeb,]*
10. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup **şeb**
Göge kâfūr saçmışıdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [*şeb,]*
11. ‘Ayān olmışdı ol **şeb** hāleden mäh
Nitekim devr-i hātından ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*şeb,]*
12. Vedā‘ idüp nigāra Kays ol **şeb**
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [*şeb,]*
13. Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan her qabam ıslandı bu **şeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*şeb,]*
14. Fiğāna başlasa hicr-ile her **şeb**
Çığırur kim tenümi şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [*şeb,]*
15. Günün nışfindan irişince **şeb** gāh
Bile oldılar ol iki ciger h*āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*şeb,]*
16. Gulāman Hindī vü Rümī dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [*şeb,]*
17. Şeb irüp turre-i gerdün-ı aḳdar
Taḳıtdı çehre-i rüz üzre ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 19*). [*şeb,]*
18. Dönüp pes her kişi geldi mekāna
Şeb irse nitekim murḡ-ı āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*şeb,]*
19. Meger kim qavmine Leylīnün ol **şeb**
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [*şeb,]*
20. Kılarken derd-ile feryād u nāle
Şeb irüp çün dil-i gümrāh-ı a‘dā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [*şeb,]*
21. Başına şokdı **şeb** perr-i ḡurābı
Getürüp hābgehdēn cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*şeb,]*
22. Gözinden dökdi ol **şeb** şubḥa dek hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*şeb,]*
23. Berī cümle umūrından cihānuñ
Meger bir **şeb** melālet nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [*şeb,]*
24. Esir ü mübtelā vü müstemendüm
Kimün derdiyle kılarısn **şebi** rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*şebi, -i]*
25. Olur her **şeb** maqāmum bir ḥarābe
Sen ādem oğlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*şeb,]*
26. Şebe döndi ḡüni soñ oldı ‘idi
Tehī düşdi yimekdēn uyḡudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*şebe, -e]*
27. Ki ne hāletdesin derdümlē her **şeb**
Didi Zeyd āna k‘iy cān u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*şeb,]*
28. Kılan Mecnūn-ı sevdāyīye meyli
Meger bir **şeb** şafaḳdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [*şeb,]*
29. Zamānuñ ḡüşını çarḡ eyledi pür
Süreyyā gibi ol **şeb** kıldı ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*şeb,]*

30. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu **şeb** kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [*şeb,]*
31. Kişiye böyle bî-rüz olmasun **şeb**
Çü lutfuñ bî-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [*şeb,]*
32. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne **şebdür** bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [*şebdür, -dür]*
33. Figânuñla **şebi** kılmazsın âhir
Çü ma'sûkânsın iy şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36*). [*şebi, -i]*
34. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezârân şive vü nâz-ile bir **şeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [*şeb,]*
35. Şebi târik şem'î mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*şebi, -i]*

şeb ü rüz: Gece ve gündüz.

1. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hûn
Kılarıdî tağda nâle **şeb ü rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15*). [*şeb ü rüz,]*
2. Ne yirsin pes ne içersin **şeb u rüz**
Hayât-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [*şeb u rüz,]*
3. Uyumaz u yimez içmez **şeb ü rüz**
Ne var bir yirde ârâm u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*şeb ü rüz,]*
4. Figân ü nâle kılarıdî **şeb ü rüz**
Bu yaña 'ammisi dağı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74*). [*şeb ü rüz,]*
5. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü rüzî niçedür gör ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [*şeb ü rüz, -i]*
6. Ki 'ömr eksildicilerdür **şeb u rüz**
Zamânlardur k'ol iki murğ-ı küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90*). [*şeb u rüz,]*
7. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürişüp cehd kılarıdî **şeb ü rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31*). [*şeb ü rüz,]*

şeb [ü] rüz: Gece ve gündüz.

1. Bile bî-ta'ne-i düşmen **şeb [ü] rüz**
Çekelüm kabır hıştından biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*şeb [ü] rüz,]*

şeb-çerâğ: Gece parlayan yakut.

1. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir **şeb-çerâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [*şeb-çerâğı, -ı]*
2. Elinde hem tatar bir **şeb-çerâğı**
Kamu olmuş harim-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [*şeb-çerâğı, -ı]*
3. Tırup ol şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden **şeb-çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [*şeb-çerâğın, -ın]*

şebe dön: Karanlığa dönmek.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña rüz-ı tarab döndü şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*şebe dön, -di]*

şeb-efrüz: Geceyi aydınlatan/ışıklandırıcı.

1. Çerâğ elde tıurkendür **şeb-efrüz**
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131*). [*şeb-efrüz,]*
2. Senüñ mihrüñ odındandır **şeb-efrüz**
Dilinde dağlar k'anuñ komış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [*şeb-efrüz,]*

şeb-i baht: *Bahtın gecesı.*

1. Na'im-i vaşldan bir üstülh'ândur
Şeb-i bahtumdadur bir şem'-i kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21*). [*şeb-i baht, -um, -da, -dur*]

şeb-i bezm-i vefâ: *Vefa meclisinin gecesı.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firûzum
Ėarib ü bî-kes ü âzâr u nahîfûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 6*). [*şeb-i bezm-i vefâ, -da*]

şeb-i ferhunde: *Kutlu, mübarek gece.*

1. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hûr
Nühüfte câ-be-câ müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21*). [*şeb-i ferhunde,*]

şeb-i kadr: *Kadir gecesı (Sevgilinin saçlarının siyah ve değerli oluşu bağlamında).*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir nümünedür **şeb-i kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [*şeb-i kadr,*]

şeb-i kadr: *Kadir gecesı II Sevgilinin saçlarının siyah ve değerli oluşu.*

1. Hâcel hürşîd-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından **şeb-i kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*şeb-i kadr,*]

şeb-i kadr: *Kadir gecesı.*

1. Meh-i tâbâna olmuşdı sirişte
Şeb-i kadr içre şan nûr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*şeb-i kadr,*]

şeb-i târ: *Karanlık gece.*

1. Şan olmuşdı tegerg-i bâğ-ı şâdî
Şeb-i târını kılarıdı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 95*). [*şeb-i târ, -ı, -nı*]

şeb-i târ: *Karanlık gece.*

1. Yörenmez h'âb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü Ėamdan bu **şeb-i târ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27*). [*şeb-i târ,*]

şeb-i târik: *Karanlık gece.*

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târikimi kııl rûz-ı eblağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 10*). [*şeb-i târik, -ı, -m, -ı*]

şebihüngâh: *Birbirine benzer.*

1. Şikāristānı Tebrīz ü Ḥorāsān
Şebīḥūn-gāhı Ḥwārezm ü Şifāhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 128*). [*şebīḥūn-gāhı, -ı*]

sebistān: *Harem dairesi; yatak odası.*

1. Karārı kalmayup şevk-ile tırdı
Şebistānı yolın tutup yügürdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [*şebistānı, -ı*]

sebnem: *Çiğ tanesi.*

1. Bulut kütünde **sebnemden** zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*sebnemden, -den*]
2. Çemen şahını be-ğāyet ḥurrem idi
Dehānı gönconenü pür **sebnem** idi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [*sebnem,]*

seb-reng: *Gece renkli.*

1. K'olupdur kara baḥtum gibi cāmuñ
Niçün **seb-reng** olduñ iy ciger-süz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [*seb-reng,]*

seb-reng ol: *Siyaha bürünmek.*

1. Cihānı şöyle tārīk itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-ı 'ālem oldı şeb-reng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [*seb-reng ol, -dı*]

secā'at: *Cesaret, yiğitlik.*

1. Anuñ ḥaqqında aşlanum didi Ḥaḳ
Şecā'at anda ḥatm olmışdı muṭlāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [*şecā'at,]*
2. Şecā'atdan bülend oldı külähuñ
İl içre yüzün ağ itdi sipāhuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*şecā'atdan, -dan*]

şecer: *Ağaç, dirahıt.*

1. Bu bāğa bir **şecer** dikedüm bahārī
Kim oldı mīve-i cān berg ü bārī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*şecer,]*
2. Birikmiş berḳ urur dipinde çün şem'
Şanasın ol **şecer** düdidür anuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*şecer,]*
3. Daḥı yok bu **şecerden** ğayr-i ḥizem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [*şecerden, -den*]
4. Cidāl itmekdür anuñla ḳatı cehl
Teberle bir **şecer** kılsa cedel ger (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [*şecer,]*
5. Yeşil giydürdi şahrāya çemenler
Şecerler bāğda çün yār-ı ḥāndān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*şecerler, -ler*]

şefā'at: *Ar. Suçlu veya muhtaç olan için af veya ihsan ricası.*

1. Bu mücrim de ne taḳvā var ne tā'at
Tehī vü müflis umarvan **şefā'at** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*şefā'at,]*
2. Kese başın bularuñ virmeyüp dād
Feres sürdi **şefā'at** birle Mecnūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 23*). [*şefā'at,]*

şefâ'at eyle: Şefa'at etmek.

1. Baña rûzı kıl anda baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'nı Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226*). [*şefâ'at eyle, -sün*]

şefî': Şefa'atçı. (Hz. Muhammed).

1. Maşşerde ol şefî'i bu Hamdî şikestenüñ
Düzeğ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*şefî'i, -i*]
2. Bulur âdem ne deñlü olsa 'âşî
Senüñ luţfuñ şefî'inden halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*şefî'inden, -i, -n, -den*]
3. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şeni'üm
Kamunuñ şâfi'isin ol şefî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134*). [*şefî'üm, -üm*]

şefî' it: Şefa'atçı etmek, şefa'atçı kılmak.

1. 'Aţâñi cürmüme her dem şefî' it
Bu serkeş nefşümi baña muţî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*şefî' it,]*

şefî' ol: Şefa'atçı olmak. II. Hz. Muhammed bağlamında.

1. Egerçi ümmetüñdür cümle 'âşî
Kiyâmetde şefî' ol vir halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*şefî' ol,]*

şefkat: Merhamet, acıma.

1. Çü 'işyân ehlin ide şefkatüñ yâd
Hezârân buncilâyın ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [*şefkatüñ, -üñ*]
2. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kâpusın kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [*şefkat,]*

şegâb: İsyân.

1. Girüp bir gâr-ı tenge deng ü hayrân
Şegâblandı nitekim halka-ı mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87*). [*şegâblandı, -lan, -dı*]

şegâb-nâk: Fitneli bir şekilde. Kötü niyetle.

1. Buyur bir çäre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [*şegâb-nâk,]*
2. Bir âhücuğ var idi ki şegâb-nâk
Mükahhal çeşm ü çâpük hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [*şegâb-nâk,]*
3. İşinde kaldı çarhüñ deng ü meftün
Şu resme urdı bir na're şegâb-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [*şegâb-nâk,]*
4. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı bir na'ra şegâb-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [*şegâb-nâk,]*

şeh: Sultan, padişah II Sevgili.

1. Var idi **şehlerinüñ** bir kıızı hüb
Şaçı cevğân-ı müşğin ğabğabı tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*şehlerinüñ, -leri, -nüñ*]
2. Ne kim dirseñ bahâ ol **şeh** nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*şeh,]*
3. Ne **şehsin** sen nicesi bendeyüm ben
Baña dirsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [*şehsin, -sin*]

şeh: *Sultan, padişah.*

1. Bulasın kesb ü kemâl ile **şehâ** neşv ü nemâ
Niçe k'iksirilere hâk-ı rehündür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*şehâ, -â*]
2. Hâk te'âlâ 'afvüñi mebzül ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan hatâ **şehden** kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*şehden, -den*]
3. Çü ben elmâs hâme birle çâlâk
Şehüñ medhinde deldüm niçe dür pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*şehüñ, -üñ*]
4. Bulup ya'nî **şehüñ** medhinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*şehüñ, -üñ*]
5. Kabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*şeh,]*
6. Degül ol **şeh** hârâc u bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan kômış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*şeh,]*
7. Çü **şeh** güş eyledi peyküñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*şeh,]*
8. Hem işidüp anası bu hıttâbı
Kabül idüp **şeh** virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 66*). [*şeh,]*
9. Şeh işitdi ola kim bir perî-zâd
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*şeh,]*
10. Dönüp **şeh** didi k'ol bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy 'ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*şeh,]*
11. Çü Mecnûn gördi **şehden** bu vefâyı
Didi buldum zihî hüb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [*şehden, -den*]
12. Şehüñ bezminde nüş eyledi bâde
Geçürdi vaktini zevk ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [*şehüñ, -üñ*]
13. Şeh açup okudıkda nâmesini
Ġazâbdan çâk kıldı câmesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*şeh,]*
14. Şehüñ peykine virüp ğine anı
Var âğâh it didi ol nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*şehüñ, -üñ*]
15. Er oldur kim ölüden dökmeğe kan
Şav üstümüzden iy **şeh** bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [*şeh,]*
16. Şeh öñinde kōdı yüz yire çün hâk
Didi kan ağlayup k'iy şâh-ı a'zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*şeh,]*
17. K'ezel bahtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup **şeh** çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*şeh, -e*]
18. Ağulu câmı virdi şâha k'it nüş
Alup sehv-ile **şeh** nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [*şeh,]*
19. Varup **şeh** hâzînine kıldı vâşıl
Dağı soñra açup kulf-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [*şeh,]*
20. Nedür bilmezven iy **şeh** lik nâmuñ
Ne fehmi itsün ata nâmnı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*şeh,]*
21. Gehî kerkes kanadı âşiyânı
Cebel **şehliğine** buldurdı ğâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*şehliğine, -liğine, -e*]
22. Yimedi seg dağı gör âşinâyı
Çü **şeh** bilmedi hâk-ı hîzmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99*). [*şeh,]*
23. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanzmaz mısın iy **şeh** şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*şeh,]*
24. Ki munşifdür kilâbuñ hâzretüñden
Çü **şeh** gördi bu hâli bildi k'ihşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*şeh,]*
25. Bu hün-h'âr itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı **şehden** bî-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*şehden, -den*]

26. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûn bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [*şehûn, -ün*]
27. Şoñucu şordı yârından nişâni
Ki n'oldı hâli ol hûblar **şehinûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*şehinûn, -î, -nûn*]
28. Şehe iletmege anı oldı râğib
Didi cäyüñ neden oldı harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*şeh, -e*]
29. Didî hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm **şeh**e hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [*şeh, -e*]
30. Gelüp pîr ol **şeh**e çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*şeh, -e*]
31. Kılarlar şâh üzre päs-bänlik
Degüllerdi **şehûn** mevbinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*şehûn, -ün*]
32. Lağab Mecnûn-durur aña ki **şehdür**
İki gevher idi bunlar muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [*şehdür, -dür*]
33. Felek tahtı **şehini** bende eyle
Seni h*âr itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [*şehini, -i, -ni*]

seh: Padişah || Hz. Muhammed.

1. Okıyup ol **şehûn** na'tını bî-kadh
'Utârid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*şehûn, -ün*]

seh: Şah, padişah, hükümdar(Kanuni Sultan Süleyman).

1. Gelün eyleyelüm Hağğa niyâzi
Ki virsün **şeh**e 'ömr-i dirâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [*şeh, -e*]

seh ol: Sultan olmak.

1. Mîhrûn şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi külub 'âlemine nûrdan 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*şeh ol, -dı*]

şehâ: 1. ey padişah || ey sevgili.

1. Velî çokdur **şehâ** bülbülde şöhet
Kızıl güldür egerçi hüsni-î gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*şehâ,]*
2. Helâl olur **şehâ** cennetde şahbâ
Elünden ger çekem deryâyı sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*şehâ,]*

şehâ: Ey padişah.

1. Vâkıf olmadı hevâsına **şehâ** rif'atünün
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [*şehâ,]*
2. Meclisün câmi **şehâ** neşv ü nemâ bulsun müdâm
Niçe kim mezkûr ola ellerde nâm-ı câm-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*şehâ,]*
3. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*şehâ,]*
4. Şehâ beñzer ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*şehâ,]*
5. Yiter kılduñ **şehâ** yok yire kam
Ne bizüm ölmemüzden fâ'ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*şehâ,]*
6. Beni gör n'eyledi âhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [*şehâ,]*

şehâ: Cömertlik, el açıklığı.

1. Şehâsı sofrası üstinde ‘ummān
Olupdur şanki bir tas-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [*sehâsi, -sı*]
2. Şehâsınıñ hayâsından deñizler
Dökerler zîr-bâr-ı çarhde dürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115*). [*sehâsınıñ, -sı, -nuñ*]
3. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Şehâ vü luţf kāmı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*sehâ,]*

şehâdet: *Şehit olma, şehitlik.*

1. Şehâdet şehdini cāna ğidâ vir
Sa‘âdet âftâbindan ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*şehâdet,]*
2. Dilâverler elinde oğ k’öper müşt
Ölürken dir **şehâdet** için engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*şehâdet,]*

şehâdet bul: *Şehit olmak.*

1. Ki tîğ-ı ‘ışğdan bulam şehâdet
Hâzineden getürdi bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [*şehâdet bul, -am*]

şehâdet it: *Doğruluğunu tasdik etmek.*

1. Ki bārı bu heves kılmaya cānda
Yakîn günde ider gönlüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61*). [*şehâdet it, -er*]

şehâdet kıl: *Şahit olmak, tanıklık yapmak.*

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hâkk-ı Qur’ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [*şehâdet kıl,]*

şeh-bâb-ı evc-i maksûd: *İstek yüceliğinin şah kapısı.*

1. Olurdı ol **şeh-bâb-ı evc-i maksûd**
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28*). [*şeh-bâb-ı evc-i maksûd,]*

seh-bâz: *Doğan kuşu.*

1. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm **seh-bâzum** irmeyince cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21*). [*seh-bâzum, -um*]
2. Ko zindān küşesin şahrâ-nişin ol
Bu hâkî âşiyāndan hem-çü **seh-bâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [*seh-bâz,]*

şehbâz: *Doğan kuşu.*

1. Zamānındadır anuñ bār u dem-sâz
Ġanemle gürg tihū ile **şehbâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*şehbâz,]*
2. Münîr itdi ziyādan bāğ u rāğı
Açup **şehbâz-veş** bāl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5*). [*şehbâz-veş, -veş*]

seh-bāz-ı kâ'be: *Ka'be'nin şahini.*

1. Eyâ **seh-bāz-ı Kâ'be** aşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [*seh-bāz-ı kâ'be,*]

sehbāz-ı taleb: *İstek avcısı.*

1. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünüñ
Ne kadar k'itdise pervâz bu **sehbāz-ı taleb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*sehbāz-ı taleb,*]

şehd: *Bal.*

1. Şehâdet **şehdini** cāna ğidâ vir
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*şehdini, -i, -ni*]
2. Aġu k'ıçdı Resûlüñ añup adın
Mizâcî buldı andan **şehd** dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*şehd,*]

şehd ü şekker: *Bal ve şeker.*

1. K'o servüñ mîvesidür **şehd ü şekker**
Şaçı Mekke örtüsi Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*şehd ü şekker,*]

şehd-âmîz: *Bal ile karışık II İçinde bal varmış gibi tatlı.*

1. Şeker-büse vü lîkin **şehd-âmîz**
Lebi 'uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [*şehd-âmîz,*]

seh-dâne: *İri parlak inci.*

1. İkinci mîm kim vardur anda çün dür
Melek tesbîhinüñ **seh-dânesidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [*seh-dânesidür, -si, -dür*]

şehd-i medh: *Övgü balı.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakq oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*şehd-i medh, -uñ*]

seh-i dîn: *Dinin şahı.*

1. Çün el açâ du'âya ol **seh-i dîn**
Dil açup dir bile süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [*seh-i dîn,*]

seh-i encüm-sipâh: *Yıldızlar kadar kalabalık ordu.*

1. Şeh-i encüm-sipâh u ‘arş-ı dergâh
Kamer-efser cevân-baht âsumân-câh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 35*). [*şeh-i encüm-sipâh,]*

şeh-i hindüstân: *Hindistan şahı.*

1. Şeh-i Hindüstân hâkân-ı Çîni
İraqlardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 53*). [*şeh-i hindüstân,]*
2. Şeh-i Hindüstân açup kemîni
Şıdı ceyš-i sipeh-şâlâr-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21*). [*şeh-i hindüstân,]*

şeh-i iklim-i ğam: *Gam ülkesinin padişahı.*

1. Fiğân u derd ü hicrânuñ celîsi
Şeh-i iklim-i ğam ya‘ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [*şeh-i iklim-i ğam,]*

şeh-i kevneyn: *Dünya ve ahiretin yüce hükümdarı || Hz. Muhammed.*

1. Şeh-i kevneyn hân-ı sidre-kişver
Ki Hâkdan hem ‘âlem buldı hem efsar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 29*). [*şeh-i kevneyn,]*

şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî: *Mana memleketlerini fetheden padişah.*

1. Şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî
Emîr-i bargâh-ı ‘adl ya‘nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 123*). [*şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî,]*

şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bālâ: *Ulu ülkede oturanların padişahı.*

1. Şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bālâ
Ayağınuñ ğubârı ‘arş-ı vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 15*). [*şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bālâ,]*

şeh-i merdân: *Yiğitler Şâhı. II Hz. Ali.*

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69*). [*şeh-i merdân,]*

şeh-i mülk-i ‘acem: *Acem diyarının şahı.*

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rüm u ‘Arab
‘Âlemüñ serveri ‘âlî haseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*şeh-i mülk-i ‘acem,]*

şeh-i peygamberân: *Peygamberlerin şahı. (Hz. Muhammed).*

1. Şeh-i peygamberân bā-tîg u bā-tâc
Ki tığıdur şerî‘at tâcı mi‘râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [*şeh-i peygamberân,]*

şehîd: *Aşk yolunda ölen kişi.*

1. Ki ölince geçinem gâr içinde
Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*şehîden, -en*]
2. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Dağı kanlu kefen şar kim **şehîdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*şehîdüm, -üm*]

şehîd eyile: *Şehit etmek.*

1. Yezîd ol mâhî deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ'-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 14*). [*şehîd eyile, -di*]

şehîdân: *Şehitler.*

1. Ne lâle kim bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44*). [*şehîdân,]*

şehîd-i 'ışk: *Aşk şehidi II âştık.*

1. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrûr
Şehîd-i 'ışk kabri gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [*şehîd-i 'ışk,]*

şehinşâh: *Padişahların padişahu.*

1. Şehinşâh-ı cihân hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sultânân-ı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117*). [*şehinşâh-ı, --ı*]
2. Şehinşâhı serîr-i mülk-i dînüñ
Sipeh-sâlârı iklim-i yakîñüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 23*). [*şehinşâhı, -ı*]

şehin-şâh: *Padişahların padişahu.*

1. Söz açup didiler kim iy **şehin-şâh**
Ne işe geldüñ eyile bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [*şehin-şâh,]*

şehin-şâh-ı felek-taht: *Felek tahtının şahlar şahı.*

1. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K'işigüñde bulur neşv [ü] nemâ baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [*şehin-şâh-ı felek-taht,]*

şehinşâh-ı gürüh-ı müstemendân: *Gamlı cemaatin padişahu.*

1. Olısar 'akıbet meşhûr-ı devrân
Şehinşâh-ı gürüh-ı müstemendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 268*). [*şehinşâh-ı gürüh-ı müstemendân,]*

şehinşâh-ı habes: *Habeş Şahının şahı.*

1. Şehinşâh-ı Habeş hân-ı Semerkand
Külehdâr-ı Hoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 129*). [*Şehinşâh-ı habeş,]*

Şehinşâh-ı medîne: *Medine şahı.*

1. Eyâ şeh-bâz-ı Kâ'be âşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 4*). [*Şehinşâh-ı medîne,]*

Şehinşâh-ı mükerrerem: *Saygıdeğer padişah.*

1. Ki vardı ol havâlîde yine hem
‘Arabdan bir **Şehinşâh-ı mükerrerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). [*Şehinşâh-ı mükerrerem,]*

Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz: *Eğlenen fidan boylu padişah.*

1. Ki çün ol nev-‘arûs-ı hacle-i nâz
Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 16*). [*Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz,]*

Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî: *Aydınlık ve karanlık padişahlarının şahı.*

1. Vilâyet-bağş-ı mülk-i pâdişâhî
Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 122*). [*Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî,]*

Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pāk: *Temiz aşk tahtının padişahı.*

1. Hevâ büthânesini oda urdum
Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 11*). [*Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pāk, -em]*

Şehinşâh-ı serîr-i küh: *Dağdaki tahtın sahibi.*

1. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü rāgum
Ayağ bağ-ı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [*Şehinşâh-ı serîr-i küh,]*

Şehinşâh-ı serîr-i seng: *Taştan tahtların padişahı.*

1. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı her taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 55*). [*Şehinşâh-ı serîr-i seng,]*

Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâz: *Can alan askerlerin padişahı.*

1. Bu yaña mîr-i taht-ı 'ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdüzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 2*). [*şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdüz, -ân*]

şehinşâh-ı sipâh-ı serv-kadd: *Selvi boylu askerlerin padişahı.*

1. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ğaddân
Boyu devrinde şâh-ı serv-ğaddân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 9*). [*şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ğadd, -ân*]

şehlik: *Şah, sultan, padişah, hükümdar.*

1. Cihâne 'ammdur ihsân çün mâh
Bu resm-ile gerek **şehlik** zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*şehlik,]*

şeh-per: *Kuşun kanadındaki en uzun tüy.*

1. Yağar kebk âteş-i âhına **şeh-per**
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı aĥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101*). [*şeh-per,]*
2. Görinür şüşe-i yağ gibi şâfi
Ĥalil-i kebk yağup oda **şeh-per** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9*). [*şeh-per,]*
3. Yağ **şehperini** iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râğa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [*şehperini, -ini*]

şeh-per-i cân: *Can kanadı.*

1. Baña gösterdi bir kebk-i pervâz
Bugün k'oldı şikeste **şeh-per-i cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [*şeh-per-i cân,]*

şehr: *Kent, şehir.*

1. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân **şehri** kıldı şöhret ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [*şehri, -i*]
2. Kûy adı mı durur bir **şehrde** 'ışk
Çiçek midür ya bâğ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [*şehrde, -de*]
3. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî ĥüsni-yle **şehr** içre oldı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [*şehr,]*
4. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Sünü şem'in ecel **şehrine** rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [*şehrine, -i, -ne*]
5. Vezîr ü ĥâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı **şehr** içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [*şehr,]*
6. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ **şehr** ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*şehr,]*
7. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün **şehrümüñ** oldum ĝarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [*şehrümüñ, -ümüñ*]
8. Ĥakâyık gencinüñ **şehrine** bul rāh
Çü lutf-i Ĥak saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*şehrine, -i, -ne*]

şehr-bâ-şehr: *Şehirden şehre.*

1. İderdi kaşd anı görmege derĥâl
Çü şit-i 'ışkı anuñ **şehr-bâ-şehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [*şehr-bâ-şehr,]*

sehr-bend: Şehirde oturmak.

1. Cihân-ı 'ışkdandır **sehr-bend** ol
Muqarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [*sehr-bend,]*

sehri: Kent, şehir.

1. Sa'âdet **sehrinüñ** der-bânı için
Velâyet tahtınıñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [*sehrinüñ,]*

sehr-i baġdâd: Bağdat şehri.

1. İrişdi sehr-i Baġdâda tölup dehr
Kî düşdi ârzü âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [*sehr-i baġdâd, -a]*
2. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklîmümüzdür **sehr-i Baġdâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53*). [*sehr-i baġdâd,]*

sehr-i vâre: Sevgilinin şehri.

1. Saña ben hasteden olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp varursañ sehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [*sehr-i yâr, -a]*

sehrivâr: Padişah.

1. Düşe ol **sehrivâruñ** dil-pesendi
Şerîf adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [*sehrivâruñ, -uñ]*
2. Didi kim iy cihânüñ **sehrivârı**
Dürüşüp irüren yârına yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [*sehrivârı, -ı]*
3. Bu hutbe adınadır bir **sehrivâruñ**
Bu beste kim olupdur şeker-âmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*sehrivâruñ, -uñ]*
4. Rızâñı dil seririne emîr it
Kañâ'at tahtı üzre **sehrivâr** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [*sehrivâr,]*

sehrivâr: Padişah; sevgili.

1. Diyesin hâlümü ol **sehrivâra**
Naşib olup k'ola otlaķuñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [*sehrivâra, -a]*
2. Kî bî-pervâ iresin **sehrivâre**
Bu şandük-ı revâķ-ı çarķı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [*sehrivâre, -e]*

seh-süvâr: Çok usta binici.

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'îl
Kî oldı maġlûb Ahmede kaşd itdügince Bü'l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*). [*seh-süvârum, -um]*
2. Meger bir şubķ çarķuñ **seh-süvârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*seh-süvârı, -ı]*

seh-süvâr: Usta binici. II Padişah, hükümdar.

1. Keremden eylesün elṭāf-ı Bārī
Elemlerden emīn ol **şeh-süvārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136*). [*şeh-süvārī, -ı*]

şeh-süvār-ı rûz: *Zamanın usta binicisi.*

1. Dönüp didi ‘arûsuñ atasına
K’elâ iy şeh-süvār-ı rûze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [*şeh-süvār-ı rûz, -e-e, -
ññ, -e*]

şehvât: *Şehvetler.*

1. Degüldür ‘ışk **şehvât** u hevâdur
Hevâyî olsa ‘aşıkda harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [*şehvât,]*

şehvet: *İstek, şiddetli istek.*

1. Hâyâlî **şehvetîden** idi ma’sûm
Çü Zeyd âşüftedir gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*şehvetîden, -î, -den*]
2. Yoğ-idi ortada **şehvet** hâyâlî
Bu hâl üzere geçinürlerdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*şehvet,]*
3. Hîsâb-ı ‘ışkdan **şehvet** gerek dūr
Ġaražlu ‘ışkda yoğdur beğâ hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [*şehvet,]*

şehzâde: *Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi.*

1. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
Ki añam **şehzâdeler** nâmin du’âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [*şehzâdeler, -ler*]

şekâvet: *1. Şakilik. 2. Haydutluk: şekavet-i mestmere.*

1. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã’at
Kiminüñ cürm ü ‘isyân u **şekâvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*şekâvet,]*
2. ‘İbâdetden kimi mağhūr olupdur
Şekâvetden kimi mağfūr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [*şekâvetden, -den*]

şeker: *Şeker.*

1. Şekerlerdür berî ta’n-ı megesden
Güherlerdür mu’arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*şekerlerdür, -ler,
-dür*]
2. Cihâna sözden işâr it güherler
Melâhat meclisine saç **şekerler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*şekerler, -ler*]
3. Çün ol reşk-i bütân-ı Kândehârî
Şeker tengi gibi oldı hişârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*şeker,]*
4. Zebânundan revân eyle **şekerler**
Kelâmuñdan nişâr eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3*). [*şekerler, -ler*]
5. Anuñ gibi **şeker** zehrine degmez
Şol ihsân gibi kim kahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*şeker,]*
6. Şeker şâhındadır şan tütî-yi âl
Gözine Leylinüñ her şem‘-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [*şeker,]*
7. Benüm-çün var senüñ sineñde kîne
Lebüñ iller murâdında **şekerdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [*şekerdür, -dür*]

seker-bār: Şeker saçan, yağdıran.

1. Ki püştü her birinüñ bār ile pür
Şeker-bārından oldı üştürän leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [*şeker-bārından, -in, -dan*]

seker-büse: Tatlı dudak.

1. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi ‘uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [*şeker-büse,*]

seker-dil: Tatlı dilli.

1. Veyâ gönca dehen ne hāmüş olduñ
Şeker-dilden kām ol tatlı sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [*şeker-dilden, -den*]

seker-güftâr: Sözü şeker gibi olan.

1. K’aña ejder idi zülfi nîgeh-bân
Şeker-güftâr idi vü ergüvân-ğad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [*şeker-güftâr,*]

seker-hand: Tatlı gülüş.

1. Görürler pür hünerdür ol **şeker-hand**
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [*şeker-hand,*]

seker-leb: Dudağı şeker gibi tatlı olan, tatlı dudaklı.

1. Semen-simâ vü gül-ruğ fitne-cüdur
Şeker-leb sim-ğabğab ‘işve-ğüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18*). [*şeker-leb,*]
2. Yahüd mænend-i kâlib olmış idi
Ki cân anda **şeker-leb** olmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [*şeker-leb,*]
3. Bahâne eyleyüp dir ol **şeker-leb**
‘Arağdan her kabam ıslandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [*şeker-leb,*]
4. Yatup uyğuya vardı ol **şeker-leb**
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [*şeker-leb,*]

seker-nüş: Şeker yudumlayan.

1. Çü bindi düş-ı mâha ol **şeker-nüş**
Kodı ağlamağı vü oldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [*şeker-nüş,*]

seker-rîz: Şeker saçan, pek tatlı, pek hoş.

1. Lebi pür-luğ u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem **şeker-rîz** ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22*). [*şeker-rîz,*]

sekk: Şüphe.

1. Nedür **şekk** ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [şekk,]

şekker: Şeker.

1. Tûrâb iqbâl-i cûdıyla zer olsun
Ağu yâdıyla anuñ **şekker** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [şekker,]
2. Ki ya'nî şatmaduñuz **şekkeri** siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [şekkeri, -i]
3. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe **şekker** k'olmaz aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [şekker,]
4. Vatañgâhını ol servüñ çemen kıl
Çarışdur **şekkerüm** birle gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [şekkerüm, -üm]

şekker-âmîz: Şekerli, şekerle karışık.

1. Bu huṭbe adınadır bir şehriyârüñ
Bu beste kim olupdur **şekker-âmîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [şekker-âmîz,]

şekker-âsâr: Şeker huylu.

1. Bir elma k'ola ṭab'ı **şekker-âsâr**
Çü şaḡḡ ola aña ḡalmaz ḡarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [şekker-âsâr,]

şekker-âzâr: Şeker kıran.

1. Ṭeberzed-rîz idi vü **şekker-âzâr**
Ṭeberzed la'l ammâ şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [şekker-âzâr,]

şekker-engîz: Şeker karıştırılan yer (ağız için).

1. Ṭeberzed-rîz idi vü şekker-âzâr
Ṭeberzed la'l ammâ **şekker-engîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [şekker-engîz,]

şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân: Marifet ülkesinin şeker satanı.

1. Gel iy **şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1*). [şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân,]

şekker-i nazm: Sözün tatlısı.

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k'olmaz aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [şekker-i nazm, -uñ, -la]

şekker-i şükrile: Şükrün şekeri.

1. Ki toplu **şekker-i şükrile** kâmun
Pür ola bâde-i şevkiyle câmun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [şekker-i şükrile, -ile]

şekkeristân: Şeker kamışı tarlası.

1. Sözi andı lebinden **şekkeristân**
Şaçınıñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*şekkeristân,]*

şekk-i a'dâ: Düşmanın şüphesi.

1. Ki tâ def' ola benden **şekk-i a'dâ**
Var iken böyle senden infî'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [*şekk-i a'dâ,]*

şekl: Şekil, biçim, görünüş.

1. Bu āk üstinde bir nakâş üstâd
İdüpdür bir bütün **şeklîni** bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
2. İden bu defterüñ **şeklîni** taşvîr
Şu resme kıldı söz nasımı tarîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
3. Görür bir **şekl** kim rü'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*şekl,]*
4. Bir âdem **şekline** gir tağı terk it
arış halka bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*şekline, -e, -n, -i]*
5. Bu ol ruhsarı görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu **şekle** bakup kıldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*şekle, -e]*
6. Velî mâtemlüler gibiydi **şekli**
Fiğân iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [*şekli, -i]*
7. Biz iki **şeklden** birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*şeklden, -den]*
8. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi kendü **şekli** biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11*). [*şekli, -i]*
9. Ol arada turup ağıladı haylı
Refîkı **şeklîni** pes tırnağıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
10. Özinüñ **şeklîni** eyler temâşâ
akınmış cāmesine hem-çü şâhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*

şekl-i 'aceb: Tuhaf biçimli.

1. Perî sîretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārâyı 'Acem şülh-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [*şekl-i 'aceb, -dür]*

şekl-i âhü: Dilber suretli.

1. İki perî urınmış **şekl-i âhü**
Dil alur gözleri mânend-i cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [*şekl-i âhü,]*
2. Dağı şunlar k'urınmış **şekl-i âhü**
Degül âhü k'olardur iki cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*şekl-i âhü,]*

şekl-i sevdâ: Tuhaf görünüşlü.

1. Bile bir şaħş urınmış **şekl-i şeydâ**
K'o şaħşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*şekl-i şeydâ,]*

şekl-i tılısm: Garip şekil.

1. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş säyesinde nat'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [şekl-i tılısm, -i]

şem': *Mum*.

1. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet **şem'i** vir iy Hayy u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [şem'i, -i]
2. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki **şem'idür** 'Ömer kaşr-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [şem'idür, -i, -dür]
3. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nür virdi nitekim **şem'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8*). [şem',]
4. Cemâli **şem'i** olsun 'alem-efrüz
Şebi mi'râc olsun rûzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [şem'i, -i]
5. Egerçi **şem'lerdür** cümle pür-nür
Velî pervâneler ol nûrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [şem'lerdür, -ler, -dür]
6. Turup ol gice çün **şem'** ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [şem',]
7. Ki ortasında **şem'-idi** müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [şem'-idi, -idi]
8. Bunı yaqdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi **şem'** gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [şem',]
9. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim **şem'** toldı gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2*). [şem',]
10. Ruḥına **şem'** gibi çeşm-i hûn-bâr
Döker her lâhza eşk-i lâ'ı-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [şem',]
11. Cemâl-i Leylî ol cem' ortasında
Kamer gibi idi **şem'** ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [şem',]
12. Sehî kâmetlülür merginde sur-nâ
İraqlardan çara **şem'** idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [şem',]
13. Şu resme virdi gam bezmine hâlet
Ki Leylî ya'nî **şem'i** dilberânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [şem'i,]
14. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Süñü **şem'in** ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [şem'in, -i, -n]
15. Birikmiş berç urur dipinde çün **şem'**
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [şem',]
16. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün **şem'** gibi rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63*). [şem',]
17. Başum kaṭ' olduğı câna şafâdur
Ki bi-ferr olsa bir **şem'ün** liķâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [şem'ün, -ün]
18. Çü **şem'** itmiş münevver ol kenârı
Per ü bälinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [şem',]
19. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir **şem'** yaqđum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [şem',]
20. Yok anda **şem'den** özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [şem'den, -den]
21. Yaramaz k'ola küy-ı yâra maḥrem
Çü viren 'ışkdur cân **şem'ine** nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [şem'ine, -i, -(n)e]
22. Görür bir **şem'dür** bâde muķâbil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [şem'dür, -dür]
23. Vücüd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı **şem'insüz** itdi hem-çü fânüs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29*). [şem'insüz, -in, -süz]
24. Şebi târik **şem'i** mürde merdi
Çü Mecnûn görđi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [şem'i, -i]
25. Münevver her birinüñ rüyı çün **şem'**
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [şem',]
26. Göñül mir'âtın andan eyle maşķül
Hidâyet **şem'inüñ** nürıyla her gâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [şem'inüñ, -i, -nüñ]

şem': *Mum II sevgili*.

1. Diyüp **şem'e** bu sözi ol dige-hâl
Türüp depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [*şem'e, -e*]
2. Cemâli **şem'ine** pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan dîvâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [*şem'ine, -i, -(n)e*]
3. Koyar ğamdan başına Leyli hâki
Ki bu yildendür ol **şem'ün** hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [*şem'ün, -ün*]
4. Murâd-ı çeşm-i giryân kâm-ı dilsin
Kadûndür **şem'** olmuş adı 'ar'ar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*şem',]*
5. Ki cân u dildür ol **şem'e** semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı hâdrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [*şem'e, -e*]
6. Bulışup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruhı **şem'** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [*şem',]*
7. İrişdürdi tabança **şem'ine** bād
İçinde gönleginüñ ol perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [*şem'ine, -i, -(n)e*]
8. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldı **şem'a** nâgehâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [*şem'a, -a*]
9. İdüp **şem'a** hıtâb ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sūhte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*şem'a, -a*]
10. Giceden eyledi **şem'a** şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [*şem'a, -a*]

şem: Zehir.

1. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi **sem**
Ne vardur dehr-i fâninüñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*sem,]*

şem' ol: Mum olmak.

1. Ahâliyi tarab cem' oldı yir yir
Mevâliyi 'Arab şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [*şem' ol, -dı*]

şem'dân: Mücevherle bezenmiş şamdanın mumu // yıldızlı gökyüzü ve ay.

1. Meh-i neyden fetîle düzüp iy Hağ
Koduñ gök **şem'dânında** mu'allâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*şem'dânında, -i, -n, -da*]

şem'-i ablak: Felek atının kandili.

1. Gülistân meclisinde şâh-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā şad **şem'-i ablak** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [*şem'-i ablak,]*

şem'-i âfitâb: Güneşin ışığı.

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 146*). [*şem'-i âfitâb, -ı*]

şem'-i bî-düd: Dumansız alev.

1. Aña n'eyleyibilür tîg-i hün-h'âr
Yağa pervâneyi çün **şem'-i bî-düd** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105*). [*şem'-i bî-düd,]*

sem‘-i çarh-ı lâciverd: *Mavi gökyüzünün kandili.*

1. Şehir çün şem‘-i çarh-ı lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1*). [*şem‘-i çarh-ı lâciverd, -i*]

sem‘-i cemâl: *Güzelliğin mumu.*

1. Ki aña ‘arz eyleseñ şem‘-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [*şem‘-i cemâl, -i*]

sem‘-i cemâl: *Lütuf ve ihsanının mumu.*

1. Felek şem‘-i cemâlünden münevver
Melek nakş-ı kemâlünden muşavver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11*). [*şem‘-i cemâl, -ü, -nden*]

sem‘-i dest-i renc: *Eziyet elinin mumu.*

1. Veyâhüd gürbe-i h‘ân-ı kes olma
Geçin çün şem‘-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75*). [*şem‘-i dest-i renc, -üñ, -ile*]

sem‘-i dîn: *Din çerağı.*

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem‘-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30*). [*şem‘-i dîn, -e*]

sem‘-i enver: *Parlayan mum.*

1. Şeker şâhındadır şan tütî-yi âl
Gözine Leylinün her şem‘-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [*şem‘-i enver,]*

sem‘-i her-rüz: *Her aydınlatıcı mum.*

1. Dilidür saña hâlin dimek iy yâr
Mezârı üzre yanan şem‘-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79*). [*şem‘-i her-rüz,]*

sem‘-i hidâvet: *Hidayet mumu. - Allah'ın doğru yol göstericiliği. -.*

1. Ne mülküñ fethine kim açsa râyet
Refîk olur aña şem‘-i hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90*). [*şem‘-i hidâyet,]*

sem‘-i hürşid-ı pür-envâr: *Aydınlık güneşin kandili.*

1. Beğâ kaçırında olur hândân u mesrûr
Çün urdı şem‘-i hürşid-ı pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91*). [*şem‘-i hürşid-ı pür-envâr,]*

sem‘-i islâm: *İslam mumu.*

1. Şol ev kim kabr eydürler aña kim
Münevver idivirsün **şem‘-i İslām** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148*). [*şem‘-i islām,]*

şem‘-i kafür: *1. Beyaz renkli, güzel kokulu mum.*

1. Çemen bezminde hem-çün **şem‘-i kâfür**
Virür bülbül nihâl-i gülde temdiḥ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [*şem‘-i kâfür,]*

şem‘-i kâfür: *Güzel kokulu mum.*

1. Hezâr ikrām-ile bir **şem‘-i kâfür**
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [*şem‘-i kâfür,]*
2. Yaqar ḥādimlerüm şad **şem‘-i kâfür**
Çi ger çarḥa çıkar ğamdan nefîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22*). [*şem‘-i kâfür,]*

şem‘-i kâfür: *Beyaz renkli, güzel kokulu mum.*

1. Na‘im-i vaşdan bir üstüḥ‘ândur
Şeb-i baḥtumdadur bir **şem‘-i kâfür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21*). [*şem‘-i kâfür,]*

şem‘-i kevneyn: *İki dünya kandili.*

1. Eyâ ḥürşid-i çarḥ-ı kab-ı kavseyn
Çerâğ-ı mürselîn ü **şem‘-i kevneyn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2*). [*şem‘-i kevneyn,]*

şem‘-i maqşûd: *Dilek mumu.*

1. K‘elümden çıkdı damân-ı murâd âh
Söyüdü bād-ı ğamdan **şem‘-i maqşûd** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [*şem‘-i maqşûd,]*

şem‘-i meclis-efrüz: *Meclis aydınlatan mum.*

1. Çü pervâne vü **şem‘-i meclis-efrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [*şem‘-i meclis-efrüz,]*

şem‘-i nür-baḥşân: *Nur saçan kandil.*

1. Müvecceḥ rûyı ḥürşid-i dıraḥşân
Münevver râyı **şem‘-i nür-baḥşân** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20*). [*şem‘-i nür-baḥşân,]*

şem‘-i şeb-efrüz: *Geceyi aydınlatan mum.*

1. Fiğân u nâle kim ḥâk oldı gülzâr
Mezârı üzre çün **şem‘-i şeb-efrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [*şem‘-i şeb-efrüz,]*

şem‘-i şubḡâh: *Sabah vaktinin mumu.*

1. Tūlū' iderdi geh geh çeşmine māh
Velī k'ol yüzi şem'-i şubḡāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [*şem'-i şubḡāh, -ı*]

şem'-i tãbãn: Yanan, parlayan mum; sevgili.

1. Fener kim şem'-i tãbãna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [*şem'-i tãbãn, -a*]

şem'-i tãbãn: Parlayan mum. II Yanan mum.

1. Ki sen bir şirsın elmãs çengāl
Elünde tutuben bir **şem'-i tãbãn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [*şem'-i tãbãn,]*

şem'-i tevfiḡ: Yardım, inayet mumu.

1. Maḡabbet nãmesin inşã kılcı
Aña kim virdi luḡfı **şem'-i tevfiḡ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [*şem'-i tevfiḡ,]*

şem'-i va'de: Zaman alevi.

1. Yoḡ-imiş şem'-i va'deñüñ fūrūḡı
Çara ḡãlũñ ki çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [*şem'-i va'de, -ñüñ*]

şemîm: Güzel koku.

1. Teḡarrüb ravzasından vir **şemîmi**
Terahḡum gülsitãnından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*şemîmi, -i*]

şemîm-i şevḡ: Arzu kokusu.

1. Nesîm-i zevḡ aña virdi derdi
Şemîm-i şevḡ kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4*). [*şemîm-i şevḡ,]*

şemme: Bir kere koklama.

1. Yaḡüd ḡãşıl kılam bir **şemme** bũyuñ
Nedür zulümât-ı gür içinde ḡãlũñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*şemme,]*

şemme: Az miktar; zerre.

1. Ey ki iki noḡtadur taḡt-ı yedüñde dü cihãn
Şun'ũñ bir **şemmesidür** bu biḡâr ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*şemmesidür, -si, -dür*]
2. Çamer bir **şemmesidür** efserinüñ
Niḡînidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [*şemmesidür, -si, -dür*]
3. Yüzinden **şemme** her birisinüñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [*şemme,]*

sems: Güneş.

1. Maḥabbet kāḥına **semsidi** gūyā
Derūndan kim çekeydi āh-ı pūr-dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*semsidi, -idi*]

sems-i duhâ: Sabah güneşi.

1. Mükahḥal çeşm-i fettānı Ḥudādan
Münevver tal'ati sems-i duḥādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286*). [*sems-i duḥā, -dan*]

sems-i duhâ: Kuşluk vaktinin güneşi.

1. Letāfet çarḥınuñ sems-i duḥāsı
Melāḥat evcinüñ bedr-i dücāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*sems-i duḥā, -sı*]

sems-i lâmi': Parıldayan güneş.

1. Başuma toğdı tañdur **sems-i lâmi'**
Götürdüñ ḥākden ben nâ-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*sems-i lâmi',]*

sems-i tâb: Parıldayan güneş.

1. Ki bula sems-i tâbindan ferāğı
Şafādan merḥabāya nāḥunın yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104*). [*sems-i tâb, -in, -dan*]

semsîr: Kılıç.

1. Sikender pāyedür Ḍaḥḥāk **semsîr**
Süleymān mayedür Cemşîd-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*semsîr,]*
2. 'Acebdür kim bahādırlar degil sır
Yimekten zaḥm-ı gürz ü tîr ü **semsîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*semsîr,]*
3. Ki cānından yuyupdur el mu'ayyen
'Abeş yire tatar **semsîre** gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [*semsîre, -e*]
4. Götürmişdi ḥamāyil her kişi pür
Kimi **semsîr** ü kimi zaḥm-ı **semsîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [*semsîr,]*
5. Çekildi yüzüme yüz yirde **semsîr**
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [*semsîr,]*

sem'-vâr: Mum gibi.

1. Şabādan hıfz kılmış ol çerāğı
Döşemiş **sem'-vâr** şaḥn-ı ğabrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27*). [*sem'-vâr,]*

senî: Kötü, fenâ, çirkin.

1. Ki ya'nî dir saña cāndan muṭi'em
Tutarum şer'îni gerçi **senî'em** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [*senî'em, -em*]
2. Kemîne kullaruñuñ birisiyüm
Ḥuzuruñda günahkâram **senî'üm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [*senî'üm, -üm*]

ser': Şeriat.

1. Ki ya'nî dir saña cāndan muṭî'em
Tutarum **şer'îni** gerçi şenî'em (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132). [şer'îni, -i, -ñi]
2. 'Ömer kim **şer'i** muhkem idi gâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâgât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1). [şer'i, -i]

serâr: Kıvılcım II ateş.

1. Dehânından saçılan âhı nârı
Başı üstüne yağdırdı **şerârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38). [şerârı, -ı]
2. Bırakdı cânuma nâluñ **şerârı**
Nikâh oldu egerçi gayre Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10). [şerârı, -ı]

şerâr-âlûde: Kıvılcım dolu.

1. Şerâr-âlûdedür dūd-ı siyeh-kâr
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-ḥam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 42). [şerâr-âlûdedür, -dür]

şerâre: Kıvılcım.

1. Ve ger hōd seng içindeyse **şerâre**
Çekem anı demir gibi kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97). [şerâre,]
2. Çıkarup at ayağından **şerâre**
Kažâ ol gün od urdı kâr-zâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59). [şerâre,]

şerâr-ı dil: Gönül kıvılcımı.

1. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem zebânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54). [şerâr-ı dil, -den]

serbet: Tatlı içecek.

1. Çü Mecnûn gördi bir **serbet** ki pür şevk
İdüp nüş anı cāmı buldı yüz zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155). [serbet,]
2. Kılam zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdu itdiler iki kâse **serbet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17). [serbet,]
3. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol **serbetleri** hem-râz-ı Nevfel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19). [serbetleri, -leri]
4. Kātupdur içine âb-ı ḥayâtı
Anuñ-çundur k'iden bu **serbeti** nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9). [serbeti, -i]
5. Yidüm içdüm ta'am ü **serbet** iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56). [serbet,]
6. Ne hōd penbeyle **serbet** itdüre nüş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22). [serbet,]

serbet: Şerbet II İlaç.

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür kâtuñda **serbet** ü zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52). [serbet,]
2. Töludur cāmı **serbet** yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarḥ illâ ki pür dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44). [serbet,]

serbet-i merg: Ölüm şerbeti.

1. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña çün **serbet-i merg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [*şerbet-i merg,]*

şeref: Değer, kıymet.

1. Koyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [*şeref,]*
2. Şeref burcında mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi ol rüy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32*). [*şeref,]*

şeref bul: Şeref kazanmak, kıymet ve itibarı artmak.

1. ‘Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi‘râc gicesi yüzine başmasaň kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*şeref bul, -ımaz, -dı]*
2. Kudümından şeref buldı felekler
İdindi tâc na‘leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103*). [*şeref bul, -dı]*

şeref vir: Şeref vermek, onurlandırmak.

1. K’aña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki ‘âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*şeref vir, -e]*

şerer: Kıvılcım.

1. Senûn lutfuñla zâğ-ı düd-ı küllhan
Bulup durur **şererden** çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38*). [*şererden, -den]*
2. Şererden âteş eyleydi dirahşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107*). [*şererden, -den]*
3. Yüzinden altına bir nağ’-ı garrâ
Şererdür her habâbı fi’l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [*şererdür, -dür]*
4. Şererden başına od yağa yağ
Oturdı varuban bir yırde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [*şererden, -den]*

şerh it: Açmak II Açıklamak, yorumlamak.

1. Neler gördüğünü h*âce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*şerh it, -em]*

şerh it: Açıklamak, izah etmek.

1. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [*şerh it, -e, -mez]*
2. Zebân tıgıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümü şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*şerh it, -düm]*

şerh ol: Açıklanabilmek, yorumlanabilmek.

1. Çü şerh olındı tevhîdi Hudānuñ
Dinildi hem nu‘ütü Muşafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [*şerh ol, -ındı]*

şerî'at: *A. Doğru yol. Hak din yolu.*

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u bâ-tâc
Ki tıgıdur **şerî'at** tâcı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [*şerî'at,]*
2. Şerî'at âsumâni evcine bedr
Güzîn ü pârâsâ vü 'âliyyü'l-ğadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*şerî'at,]*

şerif: *Saygın, asil.*

1. Düşe ol şehriyâruñ dil-pesendi
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [*şerîf,]*
2. Hüdâvendüñ **şerif** adıyla zîver
Ki iy münşî-yi hañt-ı levh-i eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*şerîf,]*

şerik ol: *Ortak olmak.*

1. Şerik olur şikâra ol dañı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [*şerik ol, -ur]*

şerm: *Utanma, utanç, mahcubiyet.*

1. Hayâ deryâsı vü âzerm kânı
Melâhat menba'ı vü **şerm** kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*şerm,]*
2. İşüñ soñını her k'itmez tefekkür
Gelür önine yüz **şerm** ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [*şerm,]*
3. Cihân halkınuñ ol-durur 'azîzi
K'ola **şerm** u hayâ birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*şerm,]*
4. Bırakdı **şerm** içine lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*şerm,]*
5. Didi **şermendeyüm** kızbümden âhir
Ki bu sözde yalan eydem haqîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*şermendeyüm, -ende, -yüm]*
6. Yüzüne bakmazam **şermümden** aslâ
Baña el virmedi iy mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [*şermümden, -üm, -den]*
7. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yâruñ k'aralarında yok **şerm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*şerm,]*
8. Çıka gelse siler çeşmin nihâni
Hâzerden **şerm**den bulmazdı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*şerm*den, -den]
9. Konuğından irer **şerm** aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duñter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*şerm,]*

şerm it: *Utanmak.*

1. Çü mehd-i çâruma irdi o meh-çihir
Yire geçdi rûñından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [*şerm it, -üp]*
2. Hadîşidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [*şerm it, -er]*
3. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünşe şayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56*). [*şerm it, -me, -dün]*
4. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tutuldı ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*şerm it, -er, -ken]*

şerm ü havâ: Utanma ve çekinme duyguları.

1. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senûn gibi halefden yeg-durur hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12). [şerm ü hayâ, -yı]

şerm ü nedâmet: Utanç ve pişmanlık.

1. Ki 'ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ham bilini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31). [şerm ü nedâmet,]

şerm vir: Utandırmak.

1. Harâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hurûşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8). [şerm vir, -ür]

şermende: Utanan, utangaç, mahcup.

1. Saĥî idi şü resme ol mûkerrem
Ki cüdından idi şermende Hâtem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32). [şermende,]
2. K'ışümden olmayam şermende ya'nî
Bilürven ol daĥı 'aşık-durur pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198). [şermende,]

şermende it: Utandırmak, mahcup etmek.

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü aĥlas u zer-beft ü dibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58). [şermende it, -er]

şerm-i h'îşân: Aile mahcubiyeti.

1. Belürmezdi ruĥında müştiden zerd
Erinûn ĥaşmeti vü şerm-i h'îşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41). [şerm-i h'îşân,]

şerm-nâk: Utanmış, mahcup olmuş.

1. Ĥaĥâ kılduĥ biz eyle sen 'aĥâlar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17). [şerm-nâkuz, -uz]
2. Baĥup ol buña kıldı âh u efĥan
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45). [şerm-nâkî, -î]

şerm-sâr: Utangaç, utanmış.

1. Ĥaĥâ vü sehvsüz ancaĥ Ĥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103). [şerm-sârem, -em]

şerm-sârum: Utangaç, utanmış.

1. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115). [şerm-sârum,]

şes cihāt: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf, dünya.*

1. Vücüdında biri yok şes cihātūñ
Şu resme fariğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [*şes cihāt, -uñ*]

şes cihet: *Altı yön.*

1. Müberrâ oldı zâtı şes cihetden
Derünü dürcü toldı ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [*şes cihet, -den*]

şes-per-i maskül: *Cıralanmış topuz.*

1. Tokındursa yahüd şes-per-i maşkül
Kıladı kâf tağın kuhl-ı mahlül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [*şes-per-i maşkül,]*

şest-i şehriyâr: *Padişahın ok yüzüğü.*

1. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye 'ışkdur miftâh-ı hestî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 80*). [*şest-i şehriyâr, -ı*]

şevher: *Koca.*

1. Tırur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [*şevher,]*

şevk: *Arzu, istek.*

1. Bağ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhüñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*şevküñ, -uñ*]
2. Gözümi nûruñıla rüşen eyle
Dilümi şevküñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50*). [*şevküñile, -ün, -ile*]
3. K'anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*şevkiyle, -i, -y, -le*]
4. Diline 'ilm şevki gâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*şevki, -i*]
5. Derünün şevkdan pür eyleyüp tâb
Uyanu geldi başından gidüp h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*şevkdan, -dan*]
6. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [*şevki, -i*]
7. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [*şevk,]*
8. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56*). [*şevkinden, -i, -n, -den*]
9. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revân itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [*şevk,]*
10. Lebinde şevk cüşından üküş kef
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [*şevk,]*
11. İder varduqça cân şevkini zâyil
Vü ger ola vefâ 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [*şevkini, -ini*]
12. Aradan geçdi hayli 'işret ü şevk
Degüldi pâklikden lîk hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*şevk,]*
13. Füzün oldı gönülde yâra meyli
Yine şevki derünü taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*şevki, -i*]

14. Kararı kalmayup **şevk-ile** turdı
Şebistâni yolın tıutup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*şevk-ile, --ile*]
15. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından **şevk-ile** pür şür ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [*şevk-ile, --ile*]
16. Girerdi rakşa **şevk-ile** çü gerdün
Kaçankim Zeydi görse şâd olurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*şevk-ile, --ile*]
17. Turup bir döndi vü yine oturdı
Kararı gidüp ol **şevk-ile** yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [*şevk-ile, --ile*]
18. Giyindi **şevk-ile** egnine âhir
Pes istignâ şarâbından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*şevk-ile, --ile*]

sevket: *Yücelik, heybet.*

1. Şafâ vaktında Âdem şafvetiyçün
Süleymân-ı nebîniñ **sevketiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 76*). [*sevketiyçün, -iyçün*]
2. Yürürler olsa divâne revâne
Bu resme tumturağ u **sevket-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [*sevket-ile, -ile*]

şevk-i bülbül: *Bülbül hevesli.*

1. Ruğ-ı gül **şevk-i bülbül** birle hândân
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [*şevk-i bülbül,]*
2. Velikin kânde olur **şevk-i bülbül**
Bulur kebkiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [*şevk-i bülbül,]*

şevk-i dilber: *Güzelin arzusu.*

1. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline **şevk-i dilber** ğalib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25*). [*şevk-i dilber,]*

şevk-i gül: *Gül arzusu.*

1. Ki virdi **şevk-i gül** taşa dağı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [*şevk-i gül,]*

şevk-i lâ-yezâl: *Ebedi arzu.*

1. Olup mahv-ı cemâl-i Zü’l-celâli
Tehayyür virdi **şevk-i lâ-yezâlî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 190*). [*şevk-i lâ-yezâl, -î*]

sev: *Şey, herhangi bir şey.*

1. Çünkü berç urdı derünümudan benüm envâr-ı ‘ışk
Bâtınında oldı her **şeyüñ** ‘ayân âşâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*şeyüñ, -üñ*]

seydâ: *Aşkta aklını kaybetmiş, divâne, düşkün, şaşkın.*

1. Dağı didügin ol ferzend-i zîbâ
Olşar ‘ışkdan rüsvâ vü **seydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*seydâ,]*
2. O kaldı hargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü **seydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*seydâ,]*
3. Çün âdem oğlını âdemle yâr ol
Ko bu **seydâlığı** şâhib-vağâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154*). [*seydâlığı, -lığı, -î*]

4. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki 'âlemde benem **şeydâ** vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [*şeydâ,]*
5. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi k'ol iki **şeydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [*şeydâ,]*
6. Tolaşup qaldılar bir gice bir rüz
İki **şeydâ** biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [*şeydâ,]*
7. Ol iki hâtır-efrüzün sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki **şeydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [*şeydâ,]*
8. Şu **şeydâlar** gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [*şeydâlar, -lar]*

şeydâ-vı pür-hûş: *Akıllı müptela.*

1. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî ol **şeydâ-yı pür-hûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [*şeydâ-yı pür-hûş,]*

şeyli'llah: *Allah rızası için istenen az bir şey.*

1. Didi **şeyli'llah** u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [*şeyli'llah,]*

şiddet: *Aşırılık, kuvvet.*

1. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünüñ cefâsı **şiddetinden** Hamdiyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*şiddetinden, -i, -n, -den]*
2. Gehî **şiddetle** tolar mîğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*şiddetle, -le]*
3. Şitânuñ **şiddetinden** çarh hõd kâm
Güne karşı döner her rüz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*şiddetinden, -i, -n, -den]*
4. Şitânuñ **şiddetinden** zâr u giryân
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [*şiddetinden, -in, -den]*
5. Geçinürdi hezârân **şiddet-ile**
Şu resme olmış-idi hayrete ğarq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10*). [*şiddet-ile, -ile]*

şifte: *Düşkün, tutkun, meftun.*

1. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yâr
Gel it bu **şiftelikden** ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [*şiftelikden, -lik, -den]*

şifte-hâli: *Gönlü yaralı.*

1. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol **şifte-hâli** haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [*şifte-hâli,]*

şihâb-ı necm-i sâkıb: *Yıldızları delen kıvılcım.*

1. Felek türkün **şihâb-ı necm-i sâkıb**
Müç-i zer-kârı kılınışdı lâ'ib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 9*). [*şihâb-ı necm-i sâkıb,]*

şikār: 1. av 2. av | sevgili/güzel.

1. Şu demde kim cevān idi vü ğarrān
Şikār idi buña şirān-ı devrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50*). [şikār,]

şikār: Av II avlama; elde etme.

1. Kaᅅı küh u deşte ‘azm itseñ şikār için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağıında havfünden verem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [şikār,]
2. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzin şahrāya tutdı nitelim bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [şikāra, -a]
3. Şerik olur şikāra ol dağı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [şikāra, -a]
4. Diyüp ol ‘ışk mülkinün hümāmı
Şikāruñ benden aldı hurrem ü şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [şikāruñ, -u, -ñ]
5. Meger bir gün kazādan bir şikāri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [şikāri, -ı]
6. Gezerdi k’ide şahrāda şikāri
Türurdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [şikāri, -ı]

şikār it: Avlamak, ele geçirmek II etkisi altına almak.

1. Türur nergis çemen şahında bî-tāb
Şikār itmiş gözi āhūların h’wāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64*). [şikār it, -miş]

şikāri: Av, rızık, ekmek.

1. Didi şādān olup buldum şikāri
Pes evvelki refikāndan uşandı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [şikāri,]

şikār-ı ‘ışk: Aşk avcısı.

1. Maᅅabbet deştinün şāhib-ķarāri
Şikār-ı ‘ışk olan cān-ı figāri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14*). [şikār-ı ‘ışk,]
2. Şikār-ı ‘ışk olan cān-ı figāri
Esir ü mübtelā vü zār u maᅅzūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 24*). [şikār-ı ‘ışk,]

şikāristān: Avlanma yeri.

1. Şikāristāni Tebriz ü ᅀorāsān
Şebīᅇūn-gāhi ᅀwārezm ü Şifāhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 127*). [şikāristāni, -ı]

şikāvet: Şikayet, yakınma.

1. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bāzi
Atañ miskīn şikāyetlerle gitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [şikāyetlerle, -ler, -le]
2. Deniler cānına cevr ü cefādur
Bu ᅇaletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [şikāyet,]

şikāvet evle: Sitem, şikayet etmek.

1. Giceden eyledi şem'a şikāyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [*şikāyet eyle, -di*]

şikāyet it: Şikayetçi olmak, yakınmak.

1. İderdi kendü bahtından şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40*). [*şikāyet it, -er, -di*]
2. İder baht-ı siyāhından şikāyet
Çü gayra kıldı vahşiler nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 6*). [*şikāyet it, -er*]

şikāvet kıl: Şikayet etmek, yakınmak.

1. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Haber şordı aña her bir nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 40*). [*şikāyet kıl, -dı*]
2. Biri birine kıldılar şikāyet
Çü Mecnûn gördi hāl ayruksı oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 6*). [*şikāyet kıl, -dı, -lar*]

şikem: Far. Karın, batın.

1. Gedāyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [*şikem-içün, -içün*]

şiken: Kıvrım, büküm.

1. Şikencün açırır bir lāhza kem tā
Görine çeşmüme ol rüy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*şikencün, -cün*]

şikence: Eziyet.

1. Şikenceden o serv itmezdi efğān
Velikin hicrden olmışdı giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*şikenceden, -den*]
2. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehā olmaz iş içün düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*şikence,]*

şikeste: Kırık, kırılmış.

1. Maşşerde ol şefi'i bu Hamdī şikestenüñ
Düzeñ içinde kılmayalar tā aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*şikestenüñ, -nüñ*]
2. Bir āh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [*şikeste,]*
3. Anası hātır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi hāste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*şikeste,]*
4. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücüdi hāste gamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [*şikeste,]*
5. Degildüm ben ezel bu resme hāste
Ža'if ü 'āciz ü h'ār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*şikeste,]*
6. Gidelüm kalmayalum kār vāndan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [*şikeste,]*
7. Kılāb öñinde yatdı kām-nā-kām
Yine hem şubha dek zār u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [*şikeste,]*
8. Hārām idi aña likin vişāli
Nigāruñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [*şikeste,]*
9. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu gamdan ol şikeste āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [*şikeste,]*

10. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
Bugün k'oldı **şikeste** şeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [*şikeste,]*
11. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [*şikeste,]*
12. Şu resme itdi feryād u fiğānı
Ki Leylîmüñ anası ol **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [*şikeste,]*

şikeste eyle: *Kırmak.*

1. K'ola cāyuñ mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri **şikeste eyle** ço bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*şikeste eyle,]*

şikeste-hâl: *Kırılmış, kargın olmak.*

1. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*şikeste-hâl,]*
2. Nigārîn u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-hâl ü çeşm-i seyl-bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20*). [*şikeste-hâl,]*
3. Görür kim bir **şikeste-hâl** ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [*şikeste-hâl,]*
4. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hün
Kıladı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*şikeste-hâl,]*
5. Velî mest itdi ḥamr-ı 'ışk anı gey
Dem-â-dem ol **şikeste-hâl** ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [*şikeste-hâl,]*

şikeste-hâtır: *Gönlü kırık.*

1. Açup sultānlığa olan sezāvār
Şikeste-hâtır u mecrūḥ u pürüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [*şikeste-hâtır,]*
2. Kamusı ceybin itdi päre päre
Didiler k'iy **şikeste-hâtır** u zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [*şikeste-hâtır,]*
3. Kılan pür-âteş-i dilden cihānı
Şikeste-hâtır u dāmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [*şikeste-hâtır,]*
4. İrürdi ol **şikeste-hâtır** tiz
Çü Mecnûn ruḥ'a-i dildarı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [*şikeste-hâtır, -a]*

şimden girü: *Bundan sonra.*

1. Teḥayyür çāhınuñ ka'rında maḥbūs
Zamānı geldi **şimden girü** şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*şimden girü,]*
2. Taḫaḫūdan giderelüm ğam şudā'ın
Benüm-çün çekme **şimden girü** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [*şimden girü,]*
3. Gidüben gelmeden eyle ferāğat
Tüken **şimden girü** iy āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*şimden girü,]*

şimdi: *İçinde bulunulan zaman dilimi.*

1. Rüm u Tatar u 'Arab Çin ü Ḥabeş Türk ü 'Acem
Sāye-i ḥükümündedür āsüde **şimdi** her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*şimdi,]*
2. Ki kendü başı derdinden o kattāl
İdemez oldı **şimdi** ḥalka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*şimdi,]*
3. Pes oldı **şimdi** lâzım ben gedādan
Ki añam şehzādeler nāmın du'ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*şimdi,]*
4. Egerçi aşlıdandır ser-bülend ol
Velî **şimdi** degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [*şimdi,]*

5. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Çamusı düşmen oldı **şimdi** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*şimdi,]*
6. Velikin **şimdi** kat' oldı ümîdüm
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [*şimdi,]*
7. İderler **şimdi** her meclisde yâdın
İl içre bî-güneh düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [*şimdi,]*
8. K'ezel bahtum uyurdu **şimdi** öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*şimdi,]*
9. Ola dil derdinûn cânım zebûnı
Velî **şimdi** getürsem 'ağdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*şimdi,]*
10. Çapuñda **şimdi** bir baĝlu esîrüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*şimdi,]*
11. Niçe baĝladı anı gör **şimdi** zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*şimdi,]*
12. Yidürür bāĝbān bārını zāĝa
Saña **şimdi** 'adüdür ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*şimdi,]*
13. K'olur **şimdi** fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir maĝāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*şimdi,]*
14. Görelüm **şimdi** andan yeg kimüñ var
Yüri qabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [*şimdi,]*
15. İçümde **şimdi** var derdüm hezārān
Saña 'ākķ olmış-idüm iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [*şimdi,]*
16. Ki kılmış Hāķ kerāmetle sirişte
Eger görseydi **şimdi** anı sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [*şimdi,]*
17. Saña kimdür ya **şimdi** mahrem-i rāz
Giceler kime bālišdür ayaĝuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*şimdi,]*
18. Kimüñ bāĝında eyler **şimdi** cevelān
Siyeh çeşmüñ k'olupdur mest ü maħmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [*şimdi,]*
19. Nedür **şimdi** baña bu mübtelālīķ
Çanı ol qavl ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [*şimdi,]*
20. Çamu yārānı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemîlīķ **şimdi** elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [*şimdi,]*
21. Sefer zādın ĝamuñdan düzdi yek-sān
Sarāy-ı 'işretidür **şimdi** anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [*şimdi,]*
22. Ne hāletde olalar **şimdi** tenhā
Çüridiler mi ola topraĝ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*şimdi,]*

şimsād: *Far. Şimşir ağacı.*

1. Ki meyl itdüĝiçün gülzāre **şimsād**
Degüldür bir nefes töhmetden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [*şimsād,]*
2. Düzere bir günbed anuñ-çun her āhū
Çasırĝadan dilese göñli **şimsād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*şimsād,]*
3. Şarāb-ı derdden medhüş bülbül
Düzeldüp zāĝ **şimsād** üzre destān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [*şimsād,]*
4. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bāĝında bitdi serv ü **şimsād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*şimsād,]*
5. Ayaguñ dāmenüñe çek çü **şimsād**
Çama' kelbin çapudan sür haķir it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*şimsād,]*

şimsād: *Şimşir ağacı II. Sevgilinin boyu.*

1. Düşürdi topraĝa **şimsādi** tahtı
Semen sîmāsını tutdı şınuķlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*şimsādi, -ı]*

şir: *Gizli olan şey.*

1. Çü taħ'-ı rüşeni baĝlaya tedbîr
Hezārān leşkeri bir fikr ile **şir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [*şir,]*

2. ‘Acebdür kim bahâdırlar degil **sır**
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tır ü şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [*sır,]*
3. Didi kim ger bu **sırdan** ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [*sırdan, -dan]*
4. Birin niçün koduñ söyle **sırını**
Didi ger ḥal-i ‘âlem pîş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*sırını, -i, -n, -i]*
5. Şır idi giryesin ḥandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*şır,]*

şir: *Aslan II âşık.*

1. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol **şir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*şir,]*

şir: *Çanak, çömleğe sürülen parlak boya.*

1. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinātuñ
Sebüsün **şir** hezâr âb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*şir,]*

şir: *Arslan.*

1. Ki dâyim gür idi naḥcîr-i Behrâm
Zamâne **şiri** olmışdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*şiri, -i]*
2. Segünven ben senüñ sen **şir-zâde**
Dümüñ gerdanuma zerrîn kılâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*şir-zâde,]*
3. Ḥavâşı birle kıldı ‘azm-i naḥcîr
Giderek irdi küh-ı Necde ol **şir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*şir,]*
4. Vü ger ḥöd olsa ol leşker ‘adü-gîr
Neşâtından giriv ider bu çün **şir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [*şir,]*
5. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol **şiri** cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [*şiri, -i]*
6. Aña hizmet kılarlardı şitâbân
Peleng ü **şir** ü âhü gürg ü rübâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*şir,]*
7. Emerdi **şirden** âhü-bere şir
İki üç kat bu hayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68*). [*şirden, -den]*
8. Bekâ mülkine rıḥlet kıldı iy **şir**
Düşürüp dehr evinden büngēh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [*şir,]*
9. Kuzusu gibi emzürür idi **şir**
İder âhü-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*şir,]*
10. Gönildi râh-ı kûha nitekim **şir**
Aradı meskenini küh-ber-küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62*). [*şir,]*
11. Dili meyl itdi hem-çün tıfl **şire**
İdüp ḥayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [*şire, -e]*
12. Ki sen bir **şirsın** elmâs çengâl
Elüñde tutuben bir şem‘-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [*şirsın, -sın]*
13. Peleng ü **şir** ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*şir,]*
14. Ki hem küştî olmaz **şir** ile büz
Süvâr-ı kürr-e-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [*şir,]*
15. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı‘adan **şir** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [*şir,]*
16. Muḳırr ol ‘acziñe gel iy fütâde
K’ecel **şiri** saña çün zaḥmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*şiri, -i]*

şî'r: Edebi değeri olan nazımlı ve kaftiyeli söz.

1. Çıkar **şî'r** içre bir vech-ile nāmı
K'ide taḥsîn sözüñe Münlā Cāmī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121). [şî'r,]
2. Daḥı kur nüshasından **şî'riñüñ** dāmı
Ki ola rāmuñ hezār āhü-yı bed-rām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111). [şî'riñüñ, -i, -nüñ]
3. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā **şî'ri** okurdu firāvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14). [şî'ri, -i]
4. Gider bilmez yolu şahrā mı ya kūh
Okur derd-ile bu **şî'ri** giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11). [şî'ri, -i]
5. Bu **şî're** itdi söziyle ser-āğāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230). [şî're, -e]
6. Ola göñlüm gözüm bî-ferr ü bî-nūr
Çün ura ḥazretüñ bir **şî're** bünyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69). [şî're, -e]
7. Okıñdı **şî'rile** adına şābāş
Ki etrāf-ı cihāna ṭab'-ı pāki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16). [şî'rile, -ile]
8. Kılardı 'arz āña Mecnûn kerāmet
Ne denlü **şî'r** nazm itse ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19). [şî'r,]
9. Yola girdi gider çāpük şabādan
Varup eyledi Mecnûn **şî'rini** yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31). [şî'rini, -i, -n, -i]
10. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne denlü **şî'r** kim Mecnûn-ı ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31). [şî'r,]

şîr em: Süt emmek.

1. Emerdi şîrden āhü-bere şîr
İki üç kat bu ḥayvānāt yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68). [şîr em, -er, -di]

şîrān: Aslanlar.

1. Müdām ol rezmgāh içre dilirān
Girivāndur nitekim nerre **şîrān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66). [şîrān,]

şîrān-ı devrān: Devrin aslanı.

1. Şu demde kim cevān idi vü ğarrān
Şikār idi buña **şîrān-ı devrān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50). [şîrān-ı devrān,]

şîrān-ı ḥün-rîz: Kan dökücü aslan.

1. Şadāyı dehre şalmaz oldılar gūş
Tolayı alup ol **şîrān-ı ḥün-rîz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27). [şîrān-ı ḥün-rîz,]

şîr-i çālāk: Çevik aslan.

1. Peleng altına döşerdi alā naṭ'
Dümiyle naṭ'ını her **şîr-i çālāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99). [şîr-i çālāk,]

şîr-i derd-nāk: Hüzünlü şiirler.

1. Tağıtımış idi şî'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şî'r-in bir digər-ğâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18*). [*şî'r-i derd-nâk, -i*]

şîr-i ğarrân: *Kükreyen aslan.*

1. Der-în vâdî-yi dehr ân **şîr-i ğarrân**
Ber-în teşrîfi Hâmîdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 8*). [*şîr-i ğarrân,]*
2. Raḥîm idi dem-i ihsânda ol ḥân
Ġazâb vaktinde ammâ **şîr-i ğarrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*şîr-i ğarrân,]*
3. Dilîrân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ġazâb vaktinde hem-çün **şîr-i ğarrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*şîr-i ğarrân,]*
4. İrişdi ḥışmıla çün **şîr-i ğarrân**
Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*şîr-i ğarrân,]*

şî'r-i lâîf: *Hoş şîir.*

1. Cihân içre nazîri yoğ-idi hîç
Anuñ vaşfında bu şî'r-i lâîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [*şî'r-i lâîf, -i*]

şîr-i merdân: *Korkusuz aslan.*

1. Vuḥûş ardınca hem-çün **şîr-i merdân**
Bir âyîne daḥî irişdi kârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*şîr-i merdân,]*

şîr-i peyker: *Aslan görünüşlü.*

1. Cemâl ü ḥüsn-iledür mâh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândür **şîr-i peyker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71*). [*şîr-i peyker,]*

şîr-i râhat: *Huzur sütünü.*

1. Virüp hem **şîr-i râhat** aña devrân
Kılardı dâye-veş perverde her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*şîr-i râhat,]*

şîr-i şerze: *Kükremiş aslan.*

1. Turur şayyâd hem-çün **şîr-i şerze**
Diler kim virmeyüp bir dem emâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*şîr-i şerze,]*

şîr-i zamân: *Zamanın aslanı.*

1. Suvâr oldukca ol şîr-i zamâna
Atı na'li od atar asumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [*şîr-i zamân, -a*]

şîrîn: *Far. Tatlı, şirin.*

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tuşağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [şîrîn,]
2. Şîrîn tuşağı çeşme-i hayvânı begenmez
Nuţ-ı deheni bülbül-i güyâyâ kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [şîrîn,]
3. Lebi şîrîn dehâni gonce-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283*). [şîrîn,]
4. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [şîrîn,]
5. İçi pür mâ'ide şîrîn vü mergüb
Şarâb u nuql u ħalvâ vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [şîrîn,]

şîrîn ol: Tatlı olmak.

1. Buyurdu şâh dâye buldılar tîz
Ki şîrîn ola ol la'l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [şîrîn ol, -a]

şîrîn-dehân: Tatlı dilli.

1. Döküp bu yolda genc-i ħüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [şîrîn-dehâne, -e]
2. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy simin-ber ü şîrîn-dehânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [şîrîn-dehânum, -um]

şîrîn-dehen: Tatlı dilli.

1. Mu'anber fülful ü şîrîn-dehenler
Müsel-el-käkül ü simin-zeķanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81*). [şîrîn-dehenler, -ler]

şîrîn-zebân: Tatlı dilli.

1. Gel iy büstân-ı cânun bâğbâni
Maħabbet bezminün şîrîn-zebâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2*). [şîrîn-zebâni, -i]

şîr-şekl: Aslan suretli.

1. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [şîr-şekl,]

şîse: Şişe II Gönül.

1. Eli bürķa' velikin mah önine
Ķarârı şîsesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [şîsesini, -si, -n, -i]

şîse: Cam, sırça.

1. Kafes mahbes olur mı hiç bāde
Ya gizlenür mi **şîşe** içre bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*şîşe,]*
2. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden **şîşeyi** tutğıl nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*şîşeyi, -yi]*
3. Yıkıldı eyle kim seng üzre **şîşe**
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [*şîşe,]*
4. Tenine zelzele düşdi be-ğāyet
Şıdı teb i‘tidālî **şîşesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*şîşesini, -si, -n, -i]*
5. Binā eylediler bir hōş ‘imāret
Ki her bir revzeninüñ **şîşesinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [*şîşesinden, -sin, -den]*

şîşe-i cān: *Can şîşesi.*

1. ‘İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün ire **şîşe-i cān** inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*şîşe-i cān,]*

şîşe-i nām: *Şan şîşesi, ad şîşesi.*

1. Kişinüñ şîşe-i nāmın sır el-hāk
Dü-‘ālemde iresüñ çün murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*şîşe-i nām, -ın]*

şitā: *Kış mevsimi.*

1. Yağ olmuş künde-i ğam pāy-ı ābe
Gülistānı **şitā** virmiş harābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*şitā,]*
2. Şitānuñ şiddetinden çarh hōd kām
Güne karşı döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*şitānuñ, -nuñ]*
3. ‘Aşā kaçıcısı anuñ leng hıngi
Şitā eyyāmı idi ol zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*şitā,]*
4. Şitānuñ şiddetinden zār u giryān
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [*şitānuñ, -nuñ]*

şitāb: *Çabukluk, acele.*

1. Şitābı ko hākıķat bil ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [*şitābı, -ı]*
2. Bırağup pāyına şabr ipi kullāb
Ricā şaçdı **şitābı** nārına āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*şitābı, -ı]*
3. Şitāb u sa’y birle gider ol zen
Bu hālî gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [*şitāb,]*
4. K’ecel kılmışdur ardıñca **şitābı**
Yola gir gel ço bu düşvār rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*şitābı, -ı]*
5. Şitāb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zār u giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [*şitāb,]*

şitāb it: *Acele etmek, Elini çabuk tutmak.*

1. Şitāb itse semend-i berķ-vārı
Koparur rūd-ı ceyhūndan gubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 85*). [*şitāb it, -se]*
2. Ziyān irişmedi şöyle biline
Şitāb idüp anı görmeklige şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [*şitāb it, -üp]*
3. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14*). [*şitāb it, -di]*

4. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārān
Şitāb iderdi ğayet gönli cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31*). [*şitāb it, -er, -di*]

şitābān: *Far. Acele ile giden, koşan.*

1. Bu resme nāz-ıla ol māh-ı tābān
İrişdi kavm-i Mecnûna **şitābān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 72*). [*şitābān,]*
2. Göç itdi ol sa'âdetle **şitābān**
Bu kıldı anda şürîde vü hayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [*şitābān,]*
3. Ecel peykidür anda tîr-i bürrān
Ki per şokup başa yiler **şitābān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*şitābān,]*
4. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi **şitābān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [*şitābān,]*
5. Atından aşığa geldi **şitābān**
Revān āhū-şifāt şayyāda anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54*). [*şitābān,]*
6. Diyār-ı yāra 'azm itdi **şitābān**
Giderken gördi bir mevzi' de nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8*). [*şitābān,]*
7. Aña hizmet kılarlardı **şitābān**
Peleng ü şîr ü āhū gürg ü rübāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42*). [*şitābān,]*

şitāb-ile: *Aceleyle.*

1. Şitāb-ile atası tırdı bî-bāk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*şitāb-ile,]*
2. Şitāb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kılmadı altında merkeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70*). [*şitāb-ile,]*

şîve: *Cilve ve naz.*

1. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idî sîm
Hezārān **şîve** ile kıldı ta'lim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [*şîve,]*
2. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān **şîve** vü nāz-ile bir şeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [*şîve,]*

şîve vü nāz: *İşve, cilve, eda ve naz.*

1. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme **şîve vü nāz** ile iy Leylî-hırām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [*şîve vü nāz,]*
2. Giyindi cāme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile tırup pür **şîve vü nāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [*şîve vü nāz,]*

şîve-i dehr: *Zamanın cilvesi.*

1. Pür āġüdur derün-ı mîve-i dehr
Şaķın aldar tıpuñı **şîve-i dehr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*şîve-i dehr,]*

sod: *Oldu.*

1. Bihîşt-i cān-fezā **sod** mülk-i Yünān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 1*). [*şod,]*
2. Şode sultān Selīm bin Hān Süleymān
İlāhî der emān ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6*). [*şode, -e]*

şöhret: Ün, şöhret.

1. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân şehri kıldı **şöhret** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [*şöhret,]*

şöhret vir: Üne kavuşturmak, meşhur etmek, şöhretlendirmek.

1. Benüm nâmūsuma kuvvet vireydün
Oğulluk şartına şöhret vireydün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [*şöhret vir, -e, -ydün]*

şöhret-ile: Şöhret ile.

1. İrişdi yâr iline **şöhret-ile**
Bu cânibden dağı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [*şöhret-ile,]*

şol: İşaret zamiri.

1. K'aña kandil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş **şol** kadar ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*şol,]*

şol: Solmak, sararmak.

1. Ki inceldi beli gibi ser-ā-ser
Şolup bozuldı rüyü āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*şolup, -up]*

şol: "Şu,o" işaret sıfatı.

1. Şol ev kim kabr eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*şol,]*
2. Şol ateş kim kılıcından virür táb
Ten-i a'dā hadidin eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*şol,]*
3. Ki bir efsānedur pür sihr ü efsün
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [*şol,]*
4. Dağı **şol** kâh kim gördün füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [*şol,]*
5. Dilün **şol** naķşdan kim pür ğam olmuş
Tuyup anı ğasuduñ ğurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*şol,]*
6. Laţif-āvāz **şol** resme derāyı
Ki şavtı cānlara virür ğidāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [*şol,]*
7. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsān gibi kim ğahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*şol,]*
8. Saçınuñ çoķluđı **şol** ğadde yitmiş
Ki dülbendün başında ğurmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*şol,]*
9. Dağı **şol** māder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnūnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*şol,]*
10. Elā iy derd ü ğamdan 'aķlı gitmiş
Dilünde **şol** perī kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*şol,]*
11. Yimez **şol** mārđan kim ola pür-ğahr
Ümīd-i mühresiyle 'aķlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*şol,]*
12. Yol üzre **şol** kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dāmenini her gedā pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*şol,]*
13. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden ki ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*şol,]*
14. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu ğāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [*şol,]*

15. Ki **şol** a'mâyı gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [şol,]
16. Ğamından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
Niķâb altında **şol** duhter ki dırsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [şol,]
17. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i ğam
Lebinde didüğüñ **şol** hâl-i ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [şol,]
18. Ğabûl olmayısar 'özrüñ bil anı
Elünden **şol** zamân-kim gide maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [şol,]
19. Senüñ-çün ya'ni zâĥır oldu pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [şol,]
20. Şaķın bâķi şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil **şol** işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [şol,]
21. Özine güldüren her bir ħasûdi
Şol âfet kim ğamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [şol,]
22. Bürüdetdeydi **şol** resm-ile kim yaĥ
Bir âteşhâne oldu dehr ğârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [şol,]
23. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kıldıñ beni **şol** resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [şol,]
24. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî **şol** göz ki var bañâ zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [şol,]
25. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [şol,]
26. Helâk itdi anı ikinci zaĥme
Ezel **şol** gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [şol,]
27. Gelüp bir seyl anı virdi ħarâbe
Aña **şol** zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [şol,]
28. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cânı
Aña **şol** ĥün ki olmışdur ħavâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [şol,]
29. K'îñiletđi anuñ efgânı çarĥı
Yaşından **şol** kadar aķıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [şol,]
30. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'arîz-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [şol,]
31. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrâ **şol** gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [şol,]

şol dem: *O vakit, o zaman.*

1. Saña ben ĥâkden olsun vaşıyyet
Ki **şol dem** kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [şol dem,]

şol kadar: *1. Şu kadar. 2. Pek çok.*

1. Tutarđı **şol kadar** ĥayl ü ĥaşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [şol kadar,]
2. Çıkup şahrâya tutarđı yüzini
Kılarığı **şol kadar** efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 45*). [şol kadar,]

şol kim: *Şu ki, şöyle ki.*

1. Meger **şol kim** âña baş itmeye piç
Eylük kıl yamanlıķdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [şol kim,]
2. Daĥı açılmadı bu zanbaķ-ı ter
Dilüñde **şol kim** andan var-durur daĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [şol kim,]

şol zamân kim: *Şu vakit ki, şu zamanda.*

1. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim kabır içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*şol zamân kim,]*

şöyle kim: Şöyle ki, şuna benzer.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni râhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [*şöyle kim,]*
2. Giderdi **şöyle kim** geyleyle çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [*şöyle kim,]*
3. Toldı şâdiden zamânuñda memâlik **şöyle kim**
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ârâm ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*şöyle kim,]*
- 4.

su: Şu, işaret zamiri.

1. Soñ uci hizmetünde **şu** na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*şu, -na]*
2. Şunuñla kim dahı olmışdı ğandân
Gül-i ra'nâyı ğacl iderdı her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [*şunuñla, -la]*
3. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı ğuşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [*şunuñ, --nuñ]*
4. İl içre ğâlümüz uş **şuña** yitdi
K'ucuñdan 'ârimuz yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*şuña, --(ñ)a]*

su: "Şu" işaret sıfatı.

1. Şu zindân itdüğün mâhı ğaķiyçün
İçinde Yünusuñ âhı ğaķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*şu,]*
2. Şu ğâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı ğâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*şu,]*
3. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âğiriñde ğadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*şu,]*
4. Şu denlü aldı çıķdı ol pâdişâhı
K'uruldu 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*şu,]*
5. Şu resmedür fünün içinde efdâl
Ki öñinde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [*şu,]*
6. Daķâyıķdan **şu** resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*şu,]*
7. Şu gevherler ki cümle bikrlerdür
'Arūs-ı câme ğ'âb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [*şu,]*
8. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [*şu,]*
9. Şu deñlü var idi mâl anda efzün
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*şu,]*
10. Şu resmide lâtif ol âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegânidendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*şu,]*
11. Şu resme eylemiş pür naķş anı
Ki görse deng ü ğayrân ğala Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [*şu,]*
12. Şu resme bi-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i ğazâ taħrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*şu,]*
13. Şu resme kıldı anı seyr-i timşâl
Ki her ğalı teğayyür buldı fi'l-ğal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [*şu,]*
14. Hemân-dem başladı âh u fiğâna
Şu resme k'adı fâş oldı cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*şu,]*

15. Sen elmās tabī'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [şu,]
16. İden bu defterûn şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını tahtîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [şu,]
17. Tökündi çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [şu,]
18. İdicek kaşd-ı âgâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi râvî rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [şu,]
19. Karışmışdı şu resme ol 'atîka
Ki köhneydi cihândan fi'l-hakîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [şu,]
20. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerûn ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [şu,]
21. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruḥ
Anasına şu resme virdi pāsūḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [şu,]
22. Bu ḥubuñ 'ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme naql kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [şu,]
23. Şu resme itdi anı 'ışk-ı dil-ārām
K'idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [şu,]
24. Dikenden sînesi mecrūḥ u mecbūr
Şu resme k'aşiyân-ı mār u zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [şu,]
25. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [şu,]
26. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cān
K'özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [şu,]
27. Şu resme eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk itdi raḳkās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [şu,]
28. Şu ruḥ kim mişlidür 'âlemde ma'düm
Temāşāsından itme bizi maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [şu,]
29. Vücüdi oldı ḥayret baḥrına ğarḳ
Şu resme ki idemez yirden gögi farḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [şu,]
30. Bu ḥubuñ 'ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme naql kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [şu,]
31. Şu la'li k'itmedi ḥakkāk ebter
Maḥaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29*). [şu,]
32. Bu lâḥza imtiḥān-içün nihānı
Oḳu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [şu,]
33. Yoğ-idi bunlaruñ cün-kim nifākı
Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30*). [şu,]
34. Şu sözler kim özinden gūş kıldum
Daḥı uşlanmaz ol taḥḳîḳ bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [şu,]
35. Bize keşşāf-ı esrār-ı nihānı
Şu yüzden 'arza kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [şu,]
36. Saḥî idi şu resme ol mükerrerem
Ki cüdından idi şermende Ḥātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [şu,]
37. Ki bir meh-rüya dil vürüp bu güm-rāh
Delü oldı şu resme kim görür şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [şu,]
38. Şu demde kim cevān idi vü ğarrān
Şikār idi buña şirān-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [şu,]
39. Şu gül kim ḳopmış-idi bād-ı āfet
Getürdi yirine rîḥ-i sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [şu,]
40. Şular kim bî-ḥaberdür 'ışk işinden
Adın Mecnûn ḳodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [şular, -lar]
41. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyān eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [şu,]
42. Şu resme göresün benden cidālî
K'unudasın ol itdigün ḥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [şu,]
43. Yazılmış şafḥasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim begenmez 'aḳl anı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [şu,]
44. Şu resme eyleyen pinhān özümi
Ki 'Azrā'il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [şu,]
45. Şu resme na'ra urdı kūs-ı bî-bāk
K'işidenlerûn oldı zehresi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15*). [şu,]

46. Bahâdırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [şu,]
47. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu resm-ile kati kati giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [şu,]
48. Şu resme dökdi Rüm iklimine hün
 K'atası Kaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [şu,]
49. Vücüdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [şu,]
50. Bilemedi vü çekildi kenâre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [şu,]
51. Cihâni kıldı külliye ferâmüş
Şu resmedür benim 'aklumda noqşân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [şu,]
52. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi hayrete ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [şu,]
53. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
 Ki ol şahrâ bisâṭ ü küh bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [şu,]
54. Giderdi şöyle kim geylele çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [şu,]
55. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [şu,]
56. Şu resme eyledi âhîr tedârik
 Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [şu,]
57. Şu resme itdi gam mektûbın inşâ
 Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [şu,]
58. Şu resme yazdı hâlin verhimiyile
 Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [şu,]
59. Şu resme kim lebe irişdi cânım
 Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [şu,]
60. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
 Ki Mecnûnuñ karâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [şu,]
61. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [şu,]
62. Şu resme kim yaşındın la'l olur seng
 Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [şu,]
63. Temâşâ-yı cihân gelmez aña hōş
Şu bülbül kim kafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [şu,]
64. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
 Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [şu,]
65. Şu resme itdi bizi râvî haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [şu,]
66. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
 Degüldi bî-namâz ü rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [şu,]
67. Şu resme virdi gam bezmine hâlet
 Ki Leyli ya'nî şem'i dilberânunñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [şu,]
68. Şu resmedür ki kal'a genc üzre
 Dem-i şihhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [şu,]
69. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k'evvel tutılmış idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [şu,]
70. Şu miqdâr eyledi ta'yîn-i hişşe
 Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [şu,]
71. İşinde kaldı çarhüñ deng ü meftûn
Şu resme urdı bir na're şeğab-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [şu,]
72. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [şu,]
73. Demirden şanki yapmışlar hişârı
Şu resmileydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [şu,]
74. Vücüdî mülkin işmarladı yek-sân
Şu resme sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [şu,]
75. Şu resm-ile ki iki naqş-ı dîvâr
 Dehâni bağlu bülbül gibi muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [şu,]
76. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
 Meh-i ruḥsârî beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [şu,]
77. Şu resm-ile ṭurur kim beyza-i mâr
 Şanasın buldı ol ruḥsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [şu,]

78. Gözinden dökdi kanlar küze küze
Şu resme dökdi ol mäh üzere çanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19). [şu,]
79. Ser-â-ser gûlgüle düşdi cihâna
 Düzetdiler **şu** resme kim dimişdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65). [şu,]
80. Bize **şu** yüzden iderse su'âli
 Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168). [şu,]
81. Bu resme 'adle hõd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173). [şu,]
82. Şu resme itdi feryâd u figâni
 Ki Leylînüñ anası ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2). [şu,]
83. Bile varmışlar idi bi-nihâyet
Şu resme kocdi varup ol mezârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7). [şu,]
84. Şu resme kim bisât-ı pâk üzere
 Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12). [şu,]
85. Gürüh-ı vahşiyândan kopdı feryâd
Şu resme oldı hayvânât nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43). [şu,]
86. Peleng öz pençesiyle sinesin çâk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47). [şu,]
87. Gözini âfitâbuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyiş anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59). [şu,]
88. Şu resm-ile bırakmış eyile çâvî
 Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2). [şu,]
89. Şu resme kim müzeyyen hülleden hür
 Tutarlar ellerinde câm-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [şu,]

şu deñlü: Öylesine.

1. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aqlı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28). [şu deñlü,]
2. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
 Ki dikem gülşenüñe ulı nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99). [şu deñlü,]
3. Biri birine karşı nevhâ-gâri
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79). [şu deñlü,]
4. Olurdu hargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh ü dökdi seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3). [şu deñlü,]
5. Ki kandan yundi âb-ı zindegâni
Şu deñlü nâle kırup urdı çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21). [şu deñlü,]

şu deñlü: O kadar, öylesine.

1. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
 Ki sıkklet virdi hüt u gâve endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7). [şu deñlü,]
2. Şu deñlü eyledi feryâd u nâle
 Ki kıddi nâleden döndi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7). [şu deñlü,]
3. Mizâcinca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64). [şu deñlü,]
4. Şu deñlü kıldılar âh u figâni
 Ki pür düd eylediler âsumâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53). [şu deñlü,]
5. Şu deñlü kıldı kim yok hadd ü gâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60). [şu deñlü,]
6. Hâzine kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304). [şu deñlü,]
7. Gam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45). [şu deñlü,]
8. Dilinde mihrden var idi dağı
Şu deñlü çekmiş idi miñnet ü derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9). [şu deñlü,]

şu deñlü: Şu kadar, şunca, şuncacık.

1. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*şu deñlü,]*
2. Çalışdılar **şu deñlü** kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13*). [*şu deñlü,]*

şu kadar: *O kadar.*

1. Hicrinde sirişküme **şu kadar** aķdı ki Ħamdî
Cüş eyleyüben kulzüm ü ‘ummâmı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*şu kadar,]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânı begenmez
Hicrinde sirişküme **şu kadar** aķdı ki Ħamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*şu kadar,]*

şu kim: *O kimse.*

1. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı bir demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71*). [*şu kim,]*

şu kim: *Şöyle ki.*

1. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [*şu kim,]*

şu ‘â: *Işın, ziya.*

1. Ki bulunmaz **şu ‘â’ına** anuñ Ħad
Bitüp şahnında envâ’-ı dirahţân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*şu ‘â’ına, -ına]*

şu ‘â: *Işın, ziya.*

1. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu ‘â’ından anuñ eyvân-ı âfâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3*). [*şu ‘â’ından, -ın, -dan]*
2. Şu ‘â’ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [*şu ‘â’ından, -ın, -dan]*

şu ‘â’-ı şems: *Güneş ışınları.*

1. Şu ‘â’-ı şemsden Ħayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür ol çetre hümâyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 69*). [*şu ‘â’-ı şems, -den]*

şücür: *Çeşitli olmak.*

1. Yatağı idi Ħulduñ sebze-zârı
Şücürından yir idi dürlü bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*şücürından, -ın, -dan]*

şüh: *Işveli, cilveli.*

1. ‘Arab mâhı cemâl itmekde izhâr
‘Acem **şühü** gönül kaçmakda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [*şühü, -ı]*
2. ‘Arab **şühü** perî-ruhsârlardur
‘Acem reşki melek-didârlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43*). [*şühü, -ı]*
3. SeĦer-güyî bihiştinüñ nesîmi
Firîb ü ‘işve-kâr ü **şüh** u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*şüh,]*

şüh-ı ‘arab: Arap güzeli.

1. Perî siretlü bir şekl-i ‘acebdür
Dil-ārāyı ‘Acem şüh-ı ‘Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98*). [*şüh-ı ‘arab, -dur*]

şükr: Allah'a duyulan minneti dile getirme.

1. Olur hezâr **şükr** ki muhtâc-ı mücrimân
Hwân-ı şefâ’atunla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [*şükr,]*

şükr eyle: Şükretmek.

1. Didi şükr eyleyüp Hhallâka vâfir
Ki bu nâme ki turfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*şükr eyle, -yüp*]

şükrân: Teşekkür etme, iyilik bilme.

1. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naḥçîr
Bu **şükrâneycün** anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33*). [*şükrâneycün, -eyçün*]

şükrâne: (Ar.) Gönül borcu, gönül borcu karşılığı.

1. K’ölince kılavuz saña du’âyı
Hem ol **şükrâneye** k’iy şâh-ı mergûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*şükrâneye, -y, -e*]

süküfe: Çiçek; aşık.

1. Cihân bülbül yirini virdi zâğa
Şüküfe neyli ḥummin çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*şüküfe,]*

süküfe: Çiçek.

1. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde âhir eḡmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*şüküfeyle, -yle*]
2. Gülistâna ki üstinden geçe âb
Şüküfe naḥlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [*şüküfe,]*
3. Def olmuşdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her **şüküfe** ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [*şüküfe,]*
4. Şüküfe şâhı güyâ keh-keşândur
Suyı mir’ât idinüp verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [*şüküfe,]*

şüküh: Ululuk, görkem.

1. Şüküh iklîminüñdi nâmdârı
Ki nâmı tutmuş-idi her diyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19*). [*şüküh,]*

şular: Şunlar, şu kişiler.

1. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*şular,]*

2. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*şulardan, -dan*]
3. Getürdi her biri yük niçe anbar
Şular kim kendülerden soñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*şular,]*

şu'le: *Alev, ateş alevi.*

1. Budur olduğı çarhuñ tacı pîrüz
K'olur tâcından anuñ **şu'le** her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*şu'le,]*
2. Pür itsün dehrî cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna **şu'le** vîrsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*şu'le,]*
3. Bir ev k'od **şu'lesinden** rüşen olur
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*şu'lesinden, -sin, -den]*
4. Fener kim şem'-i tábâna mekândur
İçinde anuñ kaçan **şu'le** nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [*şu'le,]*
5. Figâni **şu'lesinden** âteş-efrüz
Bürehne-pâ buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14*). [*şu'lesinden, -sin, -den]*
6. Velî yeg **şu'le** virür andan aķker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*şu'le,]*
7. Kılarsın nâle vü zâri ferâmüş
Maķabbetden bu **şu'le** sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*şu'le,]*
8. Konurđı fâ'atinüñ pellesine
Çekeydi **şu'le** çün-kim berķ-i âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*şu'le,]*

şu'le-i şems: *Güneşin ışığı.*

1. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20*). [*şu'le-i şems,]*

şüm kıl: *Uğursuz gelmek.*

1. Ola iki kafesde cân giriftâr
Vebâl-i hâne kılmakdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73*). [*şüm kıl, -maķ, -dan]*

şümâr: *Hesap, sayı.*

1. Ne dürler kim **şumar** olmaz behâya
Degül şayeste-i güş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*şumar,]*
2. Baña bir dâne vîrme hep senüñ bil
'Âcûze gördi çün kim bu **şumârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [*şumârı, -ı]*
3. Gözinden kan şaçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde **şümâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*şümâra, -a]*
4. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ **şumârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [*şumârı, -ı]*

şümâre çek: *Hesaplamak.*

1. Ki tâ ma'lüm idine bu maķâlî
Çeke ebced hürüfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93*). [*şümâre çek, -e]*

sunlar: *İşaret zamiri, şu(nlar).*

1. Dahı **şunlar** k'urınmış şekli-î âhü
Degül âhü k'olardur iki cādü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*şunlar,]*

şürb: İçmek.

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurdı anda koyup **şurb** u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [*şurb, --ı]*

şür-engiz: Gürültü koparan, kargaşa çıkaran.

1. Lebi pür-luḫ u **şür-engiz** ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem eḫşah (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [*şür-engiz,]*

şür-ı âfâk: Felekleri karıştıran.

1. Belâ-engiz-i dehr ü **şür-ı âfâk**
Gice zülfi kemendinüñ nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40*). [*şür-ı âfâk,]*

şürîde: Perişan; âşik.

1. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Ḳatı **şürîde** vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*şürîde,]*
2. Katı **şürîde** vü dîvâne oldı
Ki nâmı 'âlem etrâfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [*şürîde,]*
3. Bu ḫubûñ 'ışkınuñ **şürîde** cânı
Şu resme naḳl ḳıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*şürîde,]*
4. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu ḳaldı anda **şürîde** vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*şürîde,]*
5. Bu hūbuñ 'ışkınuñ **şürîde** cânı
Şu resme naḳl ḳıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*şürîde,]*
6. Ḳoyup **şürîdeligi** şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*şürîdeligi, -lig, -i]*
7. Od üzre idemez ḫâşâk ârâm
Bu bir **şürîdedür** 'âlemde bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [*şürîdedür, -dür]*
8. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol **şürîde** nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [*şürîde,]*
9. Başı altına ḳomış bir ḳurı seng
Teni çâk olmuş u **şürîde** aḫvâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [*şürîde,]*

şürîde-baht: Kötü talihli.

1. Dolandı cânı ol **şürîde-bahtuñ**
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [*şürîde-bahtuñ, -uñ]*

şürîde-hâl: Perişan hal.

1. 'Aceb **şürîde-hâl** oldum reh-i 'ışkıñda ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ḳan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*şürîde-hâl,]*

2. K'ışidenler bizüm-çün diye bî-'ār
Var ol **şürîde-hâli** kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [*şürîde-hâli, -i*]
3. Vişâlûn ni'metinden bî-naşîbüm
Esîr ü 'aşîk u **şürîde-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [*şürîde-hâlüm, -üm*]

şürîde-hâl ol: *Perişan bir halde olmak.*

1. Taleb-kâr olmadan Leyliye gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 42*). [*şürîde-hâl ol, -mağ, -dan*]

şürîdelik: *Perişanlık, karışıklık.*

1. 'Înâyet kıl baña iy Hâyî-ı-Ğaffâr
Ki bu **şürîdelikden** ya'nî kurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*şürîdelikden, -den*]
2. Ricâ oldur velî senden de iy nûr
Ki bu **şürîdelikden** olasın dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [*şürîdelikden, -den*]
3. Başı **şürîdelik** hem pesdūr epsem
Bir eglence durur 'âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [*şürîdelik,]*

şürîde-ser: *Perişan baş.*

1. Ferağ ğam benden ü ben ğuşşadan şâd
Ğamuñdan haste-cân **şürîde-serdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [*şürîde-serdür, -dür*]

şürü' it: *Sürüklemek.*

1. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şürü' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [*şürü' it, -di*]

şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam: *Muazzam sultanın övgüsüne başlama.*

1. Bulardan soñra lâzımdur bize hem
Şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 4*). [*şürü'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam,]*

şüşe-i kabır: *Kabir şişesi.*

1. Atası kabrine 'azm itdi hâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [*şüşe-i kabır, -i, -ni*]

şüşe-i yah: *Kristal şişe.*

1. Görinür **şüşe-i yah** gibi şâfi
Hâlî-i kebk yaqup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [*şüşe-i yah,]*

T

tā: -dığı zaman.

1. Tā kıyâmet günlerine kaldı dîdâr el-firāk
Bir yaña cevr-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [tā,]
2. Serine dikdi Tübânuñ ‘alem tã
Serir-i Sidreye başdı kadem tã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156*). [tã,]
3. Qodı çarhi dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tã vaqtiyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [tã,]
4. Qatı hışm eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tã ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [tã,]
5. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [tã,]
6. Ki tã oldı muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [tã,]
7. Yola dikmişdi göz gözlerdi râhı
Ki tã bād irürüp bir gün ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [tã,]
8. Zamâne lertzeye bırağdı tebden
Beli tã kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [tã,]
9. Ki tã gönlinde ol endîşe gide
Bu havfûñ def‘ine ol merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [tã,]
10. Ki tã giydi anı dîvâne nâ-kâm
Bu kez açdı önine sofrâ-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [tã,]
11. Ki tã hâlınden âğâh oldı Leylî
Oğıdup hâlvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [tã,]
12. Ki tã bir päre şıhhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbih oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [tã,]
13. Tazarru‘lar du‘âlar kıldı Leylî
Du‘âsı tiri tã irüp nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [tã,]
14. Ki tã fark-ı felek ola saña cây
Cihânuñ râhâtı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [tã,]
15. Ki tã ma‘lûm idine bu maqâlî
Çeke ebced hürufını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [tã,]

tã: Böylece, bu şekilde.

1. Maşşerde ol şefi‘i bu Hamdî şikestenün
Düzeğ içinde kılmayalar tã aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [tã,]
2. Bilem tã kimse qalmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [tã,]

tã: -diğında, -dığı müddetçe.

1. Serine dikdi Tübânuñ ‘alem tã
Serir-i Sidreye başdı kadem tã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [tã,]
2. Ki tã İbn-i Selâma irdi hışşe
Qaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [tã,]
3. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K’ölem ğasluñ ol âb-ıla idem tã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [tã,]
4. Özini çaldı yirden yire bî-bâk
Qarar u şabrdan tã oldı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [tã,]
5. Ki tã def‘ ola benden şekk-i a‘dâ
Var iken böyle senden infi‘âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [tã,]

6. Ki def' ide hümâr-ı nergisi **tâ**
Çemende âb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [tâ,]
7. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem **tâ** kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [tâ,]
8. Tahammül kıl ki vaşla ıresin **tâ**
Olur ta'cîl-ile bâtıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [tâ,]
9. Günün nısfı geçince yatdılar **tâ**
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [tâ,]
10. Bile hem-h'âb olalum **tâ** kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [tâ,]
11. Ki **tâ** yir vire şadırında aña hâk
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [tâ,]

tâ: -dan/-den beri.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gece **tâ** şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [tâ,]
2. İşıgünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her şehir **tâ** şeb biri her şeb biri **tâ** şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [tâ,]
3. Nevâ-yı berbat u çeng irdi çarha
Ki **tâ** çarh ol şafadan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [tâ,]
4. Ki **tâ** çeşmine tuş oldu ol abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [tâ,]
5. Getürürler şarâbı vü ta'âmı
Yiyüp **tâ** nuklden nüş ide câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [tâ,]
6. Peşimân oldu virdüğine âvâz
Tahammül eyledi bir lâhza kim **tâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [tâ,]
7. Kodı Mecnûn fiğân tahtını nâ-kâm
Atası dağmesi üstinde **tâ** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [tâ,]
8. Kadehdür lâle pür hün-ile **tâ** leb
Anuñ kim ola maşşudı ruh-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [tâ,]
9. Ki **tâ** oldu cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şifat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [tâ,]
10. Ğarîbe rişte-i cândan kefen-sâz
Rivâyetdür ki **tâ** bir ay u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [tâ,]

tâ: -ıncaya kadar, dek, değın.

1. İşıgünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mâh
Her şehir **tâ** şeb biri her şeb biri **tâ** şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [tâ,]
2. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki **tâ** andan olam çün şubh-ı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [tâ,]
3. Ezelden 'âleme bu devre dek **tâ**
Müselsel şahdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [tâ,]
4. Gedâ-yı Hindden **tâ** mün'im-i Rüm
Degül cüdımdan anuñ kimse maşrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [tâ,]
5. Tutup ol bahrden **tâ** mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize dağı gâvvâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [tâ,]
6. Buyurdu yağıdılar 'üd u sipendi
Ki **tâ** def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [tâ,]
7. Şitânuñ şiddetinden çarh hõd kâm
Güne karşı döner her rûz **tâ** şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [tâ,]
8. Şikencün açvir bir lâhza kem **tâ**
Görine çeşmüme ol rüy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [tâ,]
9. Saña **tâ** hem-ser olmayınca ol mâh
Kemendüm cengden kalmaya kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [tâ,]
10. Bulaydum bu 'amelden **tâ** sevâbı
Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [tâ,]
11. Taşpuñdan bu yola hoş-dil gidem **tâ**
Gözüm görmeyiser irak seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [tâ,]
12. K'özine **tâ** ola ol müşkil âsân
Görüp bundan bu ahlâk-ı bedi'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [tâ,]
13. Ki **tâ** naşş ide päsülh-nâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [tâ,]

14. Kātı cānına geçmişti erinün
Ki **tā** devr-i zamān-ı bī-mūdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3*). [tā,]
15. Ki **tā** ta'cîl ile vire revānı
K'irîşe yārına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [tā,]
16. Uyudılar şafādan **tā** kıyāmet
Çü dünyāda bir itmîşler idi 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [tā,]

tā: Artık.

1. Ki **tā** zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [tā,]
2. Buyur bir çāre **tā** kim ol şegab-nāk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [tā,]
3. Deñize düşdi divān-ı hayātı
Cihān işkencesinden **tā** ki cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [tā,]
4. Bulşup göstere yüz Zeyde geh gāh
Bu pervāneyle **tā** kim ol ruḥı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [tā,]

tā: "-de, -da" bağlacı.

1. Gelüp āgāh itseñ ben ğarībi
Ki **tā** görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [tā,]
2. Yiri **tā** oldu menzilgāh mī'ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [tā,]
3. Aşılmış idi bir kıl üzre cānı
Ki **tā** günden güne bī-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [tā,]
4. K'ide hārādan ol la'li cüdā **tā**
Yoğ-idi bundan artuk 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [tā,]
5. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildār
Ki **tā** Mecnûnı bu peygām çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [tā,]

tā kim: Ne zaman ki.

1. Direfş-i 'ışkı **tā kim** ol cihān-gir
Bülend itdi çü māh-ı āsumān-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [tā kim,]

tā kim: Ta ki, sonunda.

1. Bahār u büstān oldu ol ziyāret
Havālisine **tā kim** pür-leţāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39*). [tā kim,]

ta'accüb: Şaşma, hayret etme.

1. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [ta'accübdeydi, -de, -ydi]

ta'accüp kıl: Şaşırmaq.

1. Ta'accüp kıldı hāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy māder bu ḥālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 54*). [ta'accüp kıl, -di]

ta'ām: Yemek, aş.

1. 'Arab resmince çekdürdi **ta'āmi**
Konaqladı kamu hāşşı vü 'āmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [*ta'āmi, -i*]
2. Getürürler şarâbı vü **ta'āmi**
Yiyüp tâ nuqliden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27*). [*ta'āmi, -i*]
3. Vefâdan düzmege aña **ta'āmi**
Tenüm dürcine töldurdum 'izāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [*ta'āmi, -i*]
4. Teni rāhat bulup yidi **ta'āmi**
Giyüp dibā kabā nüş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*ta'āmi, -i*]
5. Bulara eksik itmezdi **ta'āmi**
Türurlardı havālisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108*). [*ta'āmi, -i*]
6. Baña bu varṭa olmadın havāle
Elümden çün yidi bunlar **ta'āmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [*ta'āmi, -i*]
7. Ta'ām andan cüdā ol h'ābdan dūr
Ḥalāyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*ta'ām,]*
8. Didî āgāh ol kim iy sipāhi
Bu resme otugızlardur **ta'amum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [*ta'amum, -um*]
9. Ğāraya geldi aña türup ḥaremden
Giyürdi cāme vü virdi **ta'āmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*ta'āmi, -i*]
10. Ta'ām u h'ābdan ḥālî vü 'üryān
Gör ol ğamgehde bî-çāre Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*ta'ām,]*
11. Ki ne uyḥuyı qodı ne **ta'āmi**
Çü kalmadı simāṭında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [*ta'āmi, -i*]
12. Yidüm içdüm **ta'am** ü şerbet iy yār
Gel it bu şiftelikden ferāğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*ta'am,]*

ta'ām-ı rüh-perver: *Ruha kuvvet verici yemekler.*

1. Hem ol dem türdi Qays öñine māder
Getürdi hoş **ta'ām-ı rüh-perver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52*). [*ta'ām-ı rüh-perver,]*

ta'aşsub: *Ar. Ādāt vesairede sebatkârâne taraftarlık, gayret-keşlik göstermek.*

1. Ta'aşsubla dir ol ḥübān-ı mevzün
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*ta'aşsubla, -la*]

ta'aşşuk: *Karşılıklı aşık olma.*

1. Adına qahqahadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuk nevbetün ururdı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [*ta'aşşuk,]*
2. Ta'aşşuk ol-durur k'olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya qadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [*ta'aşşuk,]*
3. Kefil-i aşl-ı me'külât-ı ādem
Ta'aşşuk ḥāmesin gūyā kılcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*ta'aşşuk,]*

ta'aşşuk it: *Karşılıklı aşık olmak.*

1. Ta'aşşuk idüp ol sîmîn-'izāra
Olup dîvāne düşdi kühsāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [*ta'aşşuk it, -üp*]

tā'at: *İbadet.*

1. Kiminün işi dāyım zühd ü **tā'at**
Kimiñün cürm ü 'iṣyān u şekāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*tā'at,]*
2. Kimi meyhāneden irdi Ḥudāya
Kimiñün **tā'atı** vardı hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [*tā'atı, -ı*]

3. Kıyâmet varlarından hâlâş it
Kemâl-ı 'ilm ü **ṭā'at** birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*tā'at,]*
4. Bu mücrim de ne taqvâ var ne **ṭā'at**
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*tā'at,]*
5. Velîkin bende yokdur aña **ṭā'at**
İdemezsin baña 'aql-ıla çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [*tā'at,]*
6. Çonurdu **ṭā'atinüñ** pellesine
Çekeydi şu'le çün-kim berķ-i âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72*). [*tā'atinüñ, -i, -nüñ]*

ṭab'-: *Yaratılış, huy, mizaç.*

1. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u **ṭab'um** hürüşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [*ṭab'um, -(u)m]*

tâb: *Işık ve sıcaklık.*

1. Çerâğ-ı âhımuñ **tâbindan** iy Hâķ
Şeb-i târîkimi kıl rûz-ı eblaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9*). [*tâbindan, -dan, -ı]*
2. Şol âteş kim kılıcıdan virür **tâb**
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*tâb,]*
3. Derünün şevķdan pür eyleyüp **tâb**
Uyanu geldi başından gidüp h'wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*tâb,]*
4. Göyindürdi tenini **tâb** gâyet
Yoğ-ıdı sāyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [*tâb,]*
5. Ciger **tâbına** buldı fetḥ-i bâbı
Hem içdi hem girüp yandı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*tâbına, -ı, -n, -a]*
6. Vücüdi tütüdi ğamdan lerze vü **tâb**
Uyanıp hayret-ile ol ciğer-hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [*tâb,]*
7. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ **tâbı** semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*tâbı, -ı]*
8. Bişürür âb içinde her taraf baḥḥ
Günüñ **tâbindan** âteş âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*tâbindan, -ın, -dan]*
9. Vefâ küyından açmış idi bir **tâb**
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [*tâb,]*
10. Anı âbâd kılmaz müşt-ile ğil
Yaķa bir hürmeni şahrâda çün **tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*tâb,]*
11. Tebüñ **tâbı** kıomadı anda h'wâbı
Bahârına toķundı çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*tâbı, -ı]*
12. Aña bir âbile oldı muķarrer
Tebüñ **tâbindan** iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [*tâbindan, -ı, -n, -dan]*

ṭab': *Tabiat, huy, yaradılış.*

1. Bir elma k'ola **ṭab'ı** şekker-âşâr
Çü şaķķ ola aña kıalmaz harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*ṭab'ı,]*
2. Düşerse **ṭab'ına** vaz'ı muvâfîķ
Pes ola köpeğüñ olmağa lâyîķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17*). [*ṭab'ına, -ına]*
3. Ki **ṭab'ına** sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [*ṭab'ına, -ına]*
4. Helâķı **ṭab'uñ** olur tüz ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [*ṭab'uñ, -uñ]*
5. Benüm **ṭab'umla** tütmişlardur ârâm
Vefâdan halk idüpdür hulkumı Hâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22*). [*ṭab'umla, -um, -la]*
6. K'özi de idiser menzil türâbı
Çi ger **ṭab'ı** diledi k'ola hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [*ṭab'ı, -ı]*

tâb tut: *Hararet basmak.*

1. Ki vaşlından ola ol meh-veşüñ şād
Hemān-dem tutdı cān-ı Leylîyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63*). [tāb tut, -dı]

tāb vir: Parlaklık vermek.

1. Müjesi tığına kim tāb virmiş
Ruḥınuñ âteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [tāb vir, -miş]

tabak: Maruf kap.

1. Şan oldı ol düğünde bir **tabak** zer
Dirilüp bir araya serv-қaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [tabak,]

tabak: Kat, katman.

1. Çemen şahını kıldı bir **tabak** gül
Cihān çün bāğ-ı cennet oldı hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [tabak,]

tābān: Far. Ziyalı, parlak.

1. Kāmer kim gice ola bedr ü **tābān**
Tutulmaz gözden anuñ nūrı pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [tābān,]
2. Götüre mülk-i dünyādan **tabanı**
Çün uğradı bu resme türfe hāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78*). [tabanı, -ı]

tabanca: Avuç içi, el ayası (Tokat bağlamında).

1. Ruḥı ger za'ferāna oldı nezdik
Tabancayla tutardı sürḥ anı lık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [tabancayla, -ile]
2. İrişdürdi **tabança** şem'ine bād
İçinde gönleginüñ ol perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [tabança,]
3. Kılardı her biriyle 'işve-bāzı
Sezüb kendüde yönerdi **tabance** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [tabance,]
4. Ruḥın der kıldı ğarḳ-ı âteş ü āb
Yüzine urdı anuñ bir **tabance** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [tabance,]

tabance ir: Tokat iner.

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Ḥudāvendān aña dirler Ḥudāvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 24*). [tabance ir, -er]

tā-be-dāmān: Eteğe kadar.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarḳup inmiş **tā-be-dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [tā-be-dāmān,]

tābende: (Fa.) Parlayan, ışık veren.

1. Çerāğ-ı ādemüñ **tābende** senden
Cihān bāğına irmiş ḥande senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39*). [tābende,]

tābi: *Bağımlı.*

1. Olur mı vahşî hiç mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse **tābi**' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35). [tābi',]

tab'-ı âtes: *Ateş parlaklığı.*

1. Çıkar tab'-ı âtesden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab'a mu'tād eyle 'ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70). [tab'-ı âtes, -den]

tāb-ı âzer: *Ateş alevi.*

1. Fürüzân oldı hem-çün **tāb-ı âzer**
Didi k'iy hāk-ı pāyı başuma tēc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52). [tāb-ı âzer,]

tāb-ı cūşa: *Coşkunluğun harareti.*

1. Getürdi dik-i dehri **tāb-ı cūşa**
Şuyuñ ıssılığından anda yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10). [tāb-ı cūşa, -a]

tāb-ı hursîd: *Güneşin parlaklığı.*

1. Yağar anı seherden **tāb-ı hursîd**
Kişi bir şayda ursa deşde tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28). [tāb-ı hursîd,]

tāb-ı mihr-i dil-keş: *Gönül cezbedici güneşin ışığı.*

1. Meger bir dem ki **tāb-ı mihr-i dil-keş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1). [tāb-ı mihr-i dil-keş,]

tab'-ı nükte-dān: *Nükte yapmakta mahir yaratılış /şairlik.*

1. İde böyle giriftār-ı ğam u derd
Çü var bu resme tab'-ı nükte-dānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47). [tab'-ı nükte-dān, -uñ]

tab'-ı pāk: *Temiz, saf yaratılış.*

1. Oğındı şî'rile adına şābāş
Ki eṭrāf-ı cihāna tab'-ı pāki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17). [tab'-ı pāk, -i]

tab'ı rüşen: *Parlak aydınlık.*

1. Meger k'ol **tab'ı rüşen** bahtı tārîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1). [tab'ı rüşen,]

tab'-ı rüşen: *Parlak, aydınlık, zeki yaratılış veya fitrat.*

1. Çü tab'-ı rüşeni bağlaya tedbir
Hezārān leşkeri bir fikr ile şır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115). [tab'-ı rüşen, -i]

tab'ı semend: Semenderin tabiatı, mizacı.

1. Ki iy tab'ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında nā-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107). [tab'ı semend, -in]

tâb-ı temüzi: Temmuz ayının sıcaklığı (Temmuz ayında vuran yakıcı Güneş ışığı bağlamında) II sevgilinin yüzünün, yanağının parıltısı.

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çäkine **tâb-ı temüzi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 47). [tâb-ı temüzi,]

tabî'at: Mizaç, yaratılış.

1. Ki Bağdâduñ ulularından iy yār
Var idi bir yigit 'aşık **tabî'at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3). [tabî'at,]
2. Bu bir kaç loğmanuñ yokdur ziyānı
Bular ger cū'dan şafvet **tabî'at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19). [tabî'at,]

tabîb: Doktor.

1. Didiler geldi bir hâzık **tabîbe**
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82). [tabîbe, -e]
2. Ricā oldur ki bu Hamdî ğarîbi
İrre şîhâte ol cān **tabîbi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220). [tabîbi,]
3. Maraž kim ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez hikmet **tabîbi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14). [tabîbi,]

tabîb: Hekim doktor | sevgili.

1. Atasından dilettdi ol habîbi
K'olaydı hâste cānıñuñ **tabîbi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52). [tabîbi, -i]
2. Aña neyler **tabîbüñ** tütüyāsı
Kaça çün bir koyunı gürg-i ğarrān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74). [tabîbüñ, -üñ]
3. Tabîbinden 'ilâc umardı cāne
Olup vahşî gibi insāndan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32). [tabîbinden, -i, -(n)den]
4. Meger bir küze-i köhne sifālîn
Ne var kimse ki gel diye **tabîbe** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17). [tabîbe, -e]

tâbi'i: Yaradılış gereği; doğal, olağan, alışılmış.

1. Var idi **tâbi'i** encümden efvün
Otâğına dike bakardı ğerdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173). [tâbi'i,]

tâbi'-i hân: Bağlı padişahlar.

1. Ne denlü varsa anda **tâbi'-i hân**
Başına Kaysuñ oldılar dūr-efşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307). [tâbi'-i hân,]

ta'bîr it: *Yorumlamak.*

1. Kim ider ola bu rü'yâyı ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [*ta'bîr it, -er*]

tâbistân-ı evvâm: *Yaz günlerinde.*

1. Bu idi kavminün içinde erkân
Ki tâbistân-ı evvâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30*). [*tâbistân-ı evvâm, -in, -da*]

tabl: *Davul.*

1. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı **tabl** u götrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [*tabl,]*

tabl: *Nişan yeri.*

1. Kõdı Mecnûn fiğân **tablini** nâ-kâm
Atası dağmesi üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*tablini, -i, -ni*]

tabl-ı dirîğ: *Esirgeme davulu.*

1. 'Adûsına urur her kişi tîğı
Çalar ol sineden tabl-ı dirîğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [*tabl-ı dirîğ, -ı*]

tabl-ı rahîl ur: *Göç, ölüm davulunu çalma.*

1. Urur tabl-ı rahîl bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 44*). [*tabl-ı rahîl ur, -ur*]

tab'um: *Tabiat, karakter.*

1. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhûş
Ki **tab'um** eyledi deryâ gibi cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*tab'um,]*

tâbüt: *Ölü taşınan sandık.*

1. Kuru **tâbûta** döndi gitdi bahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*tâbûta, -a*]
2. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle **tâbütum** 'arûsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33*). [*tâbütum, -um*]
3. Kâbâ-yı uşrevî birle müzeyyen
Girüp **tâbûtuna** pîrân-ı pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*tâbûtuna, -ına*]
4. Ne **tâbütın** götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [*tâbütın, -ın*]

tâbüt-ı ber-dâr: *Asılı sandık.*

1. Meger kim bir nefes **tâbüt-ı ber-dâr**
Ucumdan olmayısar dağı yir târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [*tâbüt-ı ber-dâr,]*

tābūt-ı hāmūs: *Sessiz sandık.*

1. Ulular āh idüp ağlar soñınca
Gider dūş üzre ol **tābūt-ı hāmūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [*tābūt-ı hāmūs,*]

tābūt-ı nigār-ı mäh-päre: *Ay yüzlü güzelin sandığı.*

1. Şadef gibi dehān açmış tırur hāk
Çü **tābūt-ı nigār-ı mäh-päre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 89*). [*tābūt-ı nigār-ı mäh-päre,*]

tāc: *Taç, simge.*

1. Başına Hüdhdüdün oldur koyan **tāc**
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*tāc,*]
2. Geh ider nergisün tācını zer-kār
Kılar geh jāleden ol **tācı** dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*tācı, -ı*]
3. Geh ider nergisün **tācını** zer-kār
Kılar geh jāleden ol tācı dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [*tācını, -ını*]
4. Şeh-i peygamberān bā-tīg u bā-tāc
Ki tıgıdur şerī'at **tācı** mi'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [*tācı, -ı*]
5. Didı iy hāk-i pāyı şebler **tāc**
Mu'anber ca'dı reşk-i şām-ı mi'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [*tāc,*]
6. Kudümından şeref buldı felekler
İdindi **tāc** na'leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*tāc,*]
7. Giyüp başına 'izz u baht **tācın**
Alur Hind u Horāsanuñ harācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [*tācın, -ın*]
8. Budur olduğı çarhuñ **tācı** pīrüz
K'olur tācından anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*tācı, -ı*]
9. Budur olduğı çarhuñ tācı pīrüz
K'olur **tācından** anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*tācından, -ı, -n, -dan*]
10. Başında var gelin gibi gümüş **tāc**
Gözinde sürme haddinde sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*tāc,*]
11. Tenüne cāme giy 'uryanlığı қо
Başuñ **tācuñ** al hayrānlığı қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*tācuñ, -uñ*]
12. Şererden āteş eyleydi dirāşşān
Ki zer **tācidi** güyā cevher efsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [*tācidi, -idi*]
13. Qodı gayrılara **tācı** vü tahtı
Tuyup Leylīnuñ atası bu hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*tācı, -ı*]
14. Emīr-i Hinde virdi maşrıķī **tāc**
Görinüp Çinden āyīne-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*tāc,*]
15. Fūrüzān oldı hem-çün tīb-ı āzer
Didı k'iy hāk-ı pāyı başuma **tāc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [*tāc,*]
16. Ki dūlbendi düşerdi baksa eflāk
Qomışdı çarh başı üzre çü **tāc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [*tāc,*]

tāc ko: *Taç takmak.*

1. Degül ol şeh harāc u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan qomış tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26*). [*tāc қо, -mış*]

tācdār: *Taç sahibi II Hükümdar.*

1. Naşibidür bu gül bir bī-naşibün
Bu kişver yiridür bir **tācdāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [*tācdāruñ, -(u)ñ*]

ta'cîl: Acele, hızlı.

1. Geçüp ol şahndan da gitdi **ta'cîl**
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [ta'cîl,]
2. İñende düşme **ta'cîl** odına var
Vişâle şabr-ile olğil taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [ta'cîl,]
3. Gider **ta'cîl-ile** tutup beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [ta'cîl-ile, -ile]
4. Atından sıçradı **ta'cîl-ile** şâh
Ayağına düşüp 'özrile derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [ta'cîl-ile, -ile]
5. Çü maflübına lâyıq ola fâlib
Anuñ **ta'cîlidür** vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [ta'cîlidür, -dür]
6. Ki tâ **ta'cîl** ile vire revânı
K'irişe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [ta'cîl,]

ta'cîl eyle: Acele etme.

1. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme kârûnda ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29*). [ta'cîl eyle, -me]

ta'cîl it: Acele etmek.

1. İderler hakk ü ıslâhına ta'cîl
Ki insânüñ işi sehv ü hâfâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100*). [ta'cîl it, -er, -ler]

ta'cîl kıl: Acele etmek.

1. Yüzüñ görmege hâtem kılsa ta'cîl
Çek engüştüñden anuñ çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49*). [ta'cîl kıl, -sa]
2. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın iñende ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23*). [ta'cîl kıl, -ma, -ya, -sın]

tağ: Dağ.

1. Eger Dāvüda **tağ** oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [tağ,]
2. Meger var-idi anda bir yüce **tağ**
Ki dehr itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [tağ,]
3. Olup **tağ** içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vahşî gibi ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [tağ,]
4. Bir âdem şekline gir **tağı** terk it
Çarış halka bu deşt ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [tağı, -ı]
5. Ki ya'ni atasına ol ciger-h*âh
Çoyup **tağı** vü râğı oldu hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [tağı, -ı]
6. Kılardı **tağda** feryâd u efgân
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 13*). [tağda, -da]
7. Beg oğlıymış çoyup taht u külâhı
İdermiş **tağlar** başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [tağlar, -lar]
8. Varup sızduğı yirleri aradı
Çamu **tağı** vü şahrâyı çaradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [tağı, -ı]

9. Geçürür 'ömrin ekşer **tağlarda**
Degüldür gerçi kem aşl u nihādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64*). [*tağlarda, -lar, -da*]
10. Sebepsüz geşt ider **tağ** u ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [*tağ,]*
11. K'ayağı penbe-veş **tağı** diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76*). [*tağı, -ı*]
12. Turup **tağa** yöneldi zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [*tağa, -a*]
13. Gönildi **tağa** Mecnûn-ı mu'allel
Hâlâyık bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 18*). [*tağa, -a*]
14. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hün
Kılardı **tağda** nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15*). [*tağda, -da*]
15. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi **tağa** oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [*tağa, -a*]
16. Kaçup ben **tağa** iderdüm cismümi çäk
Okurduñ sen beni bezm-i şafâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*tağa, -a*]
17. Gider fark itmeyüp **tağı** ovadan
Tutup bir cânibi gözetmeyüp râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [*tağı, -ı*]
18. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken **tağdan** bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [*tağdan, -dan*]
19. Çeken **tağ** u şahârîde sürüdü
Ucından ben muqayyed cânuñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [*tağ,]*
20. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş **tağ** ü beyâbân geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*tağ,]*
21. İniler **tağda** Mecnûn-ı şâdık
Elinde her kişinuñ câm-ı la'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84*). [*tağda, -da*]
22. Yağardı başına âhından âteş
Olurdu **tağda** dil-teng ü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [*tağda, -da*]
23. K'arayı **tağa** çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*tağa, -a*]
24. Kodı deşti vü **tağı** turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*tağı, -ı*]
25. Çeker **tağlarda** Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bülbül ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [*tağlarda, -lar, -da*]
26. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup **tağ** içre buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [*tağ,]*

tağıt: Dağıtmak, savurmak, serpmek.

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı şambûri hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*tağıdup, -up*]
2. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdu ger olsa küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [*tağıdurdu, -ur, -dı*]
3. Senüñ hükümüñ-le bergin bâğda gül
Tağıtımış kim bisâf idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*tağıtımış, -miş*]
4. Bahâdırlar için tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*tağıtdı, -dı*]
5. Şeb irüp turre-i gerdün-ı ahdar
Tağıtdı çehre-i rüz üzre 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20*). [*tağıtdı, -dı*]
6. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmul kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*tağıdup, -up*]
7. Tağıtdı çün kebüter zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [*tağıtdı, -dı*]
8. Tağıtımış idi şi'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şi'r'in bir diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18*). [*tağıtımış, -miş*]
9. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bâğ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*tağıtdı, -dı*]
10. Hayâtum bağınıñ **tağıtdı** bergin
Elümde var-ıdi bir tâze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*tağıtdı, -dı*]

tağıt: Dağıtmak, bozguna uğratmak.

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh **tağıdur** yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [*tağıdur, --ur*]
2. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülîstân bezmini kılmış mu'aṭtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*tağıdup, -up*]

tağıl: *Dağılmak II Savrulmak.*

1. Ki kendüden yañadur toğrı 'azmi
Bu vahşiler **tağılsun** diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*tağılsun, -sun*]
2. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp gördi bular ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [*tağıldı, -dı*]
3. Tağıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine Necde revân oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*tağıldı, -dı*]

tağıl: (*Düğün*) *bitmesi, sona ermesi.*

1. Oturdu yanına çün serv-i âzâd
Tağıldı halk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*tağıldı, -dı*]

tağvîr gel: *Değişmemek.*

1. Hılâfın yazmadıysa kilik-i taqdîr
Me'âlim levhine gelmeye tağvîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86*). [*tağvîr gel, -me, -ye*]

tağvîr vir: *Değiştirmek, başkalaştırmak.*

1. Düzetdi kûrlar gibi özini
Virüp her hâline tağvîr tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [*tağvîr vir, -üp*]

tahammül: *Dayanma, katlanma, sabır.*

1. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Tahammül kıldügiyçün hüzne Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84*). [*tahammül,]*
2. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ âhen ise pür **tahammül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [*tahammül,]*
3. Ne şabr u ne **tahammül** ne müdârâ
Yolu teşvîş-i hıfz-ı zevceden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [*tahammül,]*
4. Cefâsından habîbün olma dil-teng
Tahammül sâgarından bâde kıl nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*tahammül,]*

tahammül eyle: *Dayanmak, katlanmak, sabretmek.*

1. Peşimân oldı virdüğine âvâz
Tahammül eyledi bir lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [*tahammül eyle, -di*]
2. Tahammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k'olasın her gamdan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [*tahammül eyle,]*

tahammül it: *Dayanmak, katlanmak, sabretmek.*

1. İdebilmez aña bülbül tahammül
Senüñ gülzârüñ oldı mesken-i zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96*). [*tahammül it, -e, -bilmez*]

tahammül kıl: *Dayanmak, katlanmak.*

1. Tahammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*tahammül kıl,]*
2. Tahammül kıl ki vaşla iresin tā
Olur ta'cil-ile bātıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [*tahammül kıl,]*

tahavyür: *Hayrete düşme, şaşırma, şaşma.*

1. Benem ser-geşte-i sicn-i taḥassür
Ki başmışdur nedâmetle **taḥavyür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [*tahavyür,]*
2. Bu eşkâle **taḥavyürdeyken** ol mäh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [*tahavyürdeyken, -de, -yken]*
3. İçinden atalık mihri idüp cüş
Tahavyür kıldı anı deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [*tahavyür,]*
4. Çeh-i şerm ü **taḥavyürde** esürüm
Ḥacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [*tahavyürde, -de]*

tahavyür bul: *Şaşakalmak.*

1. Cevâbindan tahavyür buldı Nevfel
Dönüp yüz luḫ-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2*). [*tahavyür bul, -dı]*

tahavyür kıl: *Şaşırıp kalmak.*

1. Tahavyür kıldı anı deng ü bî-hüş
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44*). [*tahavyür kıl, -dı]*

tâhir: *Ar. Temiz, pak, arık.*

1. Ğış u gıldan dili mir'âti **tâhir**
Cihân bâḫnları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [*tâhir,]*
2. Gelüp **tâhir** yine pāk oldılar ḥāk
Bu resme ola çün 'işkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [*tâhir,]*

tahkîk: *(Ar.) Kesin, şüphesiz, gerçekten, kesinlikle.*

1. Kemâl-i zâtuñ oldı çünkü **tahkîk**
Ḥalâyık buldı andan 'ilm-i tevfiḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [*tahkîk,]*

tahkîk bil: *Tahkik etmek; tahkik edip, soruşturup.*

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Daḫı uşlanmaz ol tahkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*tahkîk bil, -düm]*

tahlîl: *Analiz etmek.*

1. K'ide şabruñ dil-i dildârî **tahlîl**
Ḳoruḫ dirler olur şabr ile ḫalvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*tahlîl,]*

tahrir it: Yazmak.

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazâ tahrir idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [tahrir it, -üp, -dür]

tahrir kıl: Yazmak.

1. İden bu defterüñ şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını tahrir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [tahrir kıl, -dı]

tahsil: İlim edinmek, ilim öğrenmek.

1. Ki şâyed idesin **tahsîli** ta'lîl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [tahsîli, -i]

tahsin: Beğenmek, takdir etmek.

1. Kamer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-'aded **tahsîn** ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [tahsîn,]
2. Çıkar şî'r içre bir vech-ile nâmi
K'ide **tahsîn** sözüñe Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [tahsîn,]
3. İderler-idi **tahsîn** ü du'âyı
Necidügi ol iki hem müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [tahsîn,]

tahsin it: Takdir etmek, övgüde bulunmak.

1. Geçivir işüñe tahsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [tahsîn it, -üp]

tahsin-i tekrâr it: Beğenip tekrar etme.

1. Ne silhri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider tahsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18*). [tahsîn-i tekrâr it, -er]

taht: Taht, makam.

1. Dil 'aqla belâ **tahtını** çok gördügi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [tahtını, -i, -(n)ı]
2. Gül-güne yañağı gül-i handânı begenmez
Dil 'aqla belâ **tahtını** çok gördügi bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [tahtını, -i, -(n)ı]
3. Sa'âdet şehrinüñ der-bâni için
Velâyet **tahtınıñ** sulţânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [tahtınıñ, -i, -nuñ]
4. İki keвне olan sulţân-ı sermed
Nübüvvet **tahtınıñ** şâhı Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [tahtınıñ, -i, -nuñ]
5. Biri evc-i kerâmet burcina mâh
Biri mülk-i sa'âdet **tahtına** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [tahtına, -i, -n, -a]
6. Kodı gayrılara tâci vü **tahtı**
Tuyup Leylinüñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [tahtı, -ı]

7. Oturdu geçdi **taht** üstine gamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [taht,]
8. Kıraram kabır evvânında **tahtı**
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [tahtı, -ı]
9. Geçüp **tahtına** kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşîdi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [tahtına, -ı, -n, -a]
10. Düşürdi toprağa şimşâdi **tahtı**
Semen sîmâsını tutdı şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [tahtı, -ı]
11. K'ider feryâd içinde her taraf zâğ
Budak kim evvel idi berk **tahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [tahtı, -ı]
12. Gehî **tahta** çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh tağidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [tahta,]
13. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [taht,]
14. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Güli dehrûñ dikendür **tahtı** zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [tahtı, -ı]
15. Sarây-ı 'ukbâda bağladı **tahtı**
Bulup ta'n-ı ḥalâyıkdan ḥalâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114*). [tahtı, -ı]
16. Yüce bir **taht** gerdün pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmış ol **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [taht,]
17. Yüce bir **taht** gerdün pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [taht,]
18. O **taht** üzre iki ferruḥ firişte
Vücûdi her birinüñ ğarka-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [taht,]
19. Ki **taht** idinmedi âḥir tahte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [taht,]
20. Felek **tahtı** şehini bende eyle
Seni ḥ'âr itmeden hürş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [tahtı, -ı]
21. Rızâñ dil serîrine emîr it
Ḳanâ'at **tahtı** üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [tahtı, -ı]

taht kur: Taht kurmak.

1. Dü-'âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5*). [taht kur, -ar]

taht u külâh: Tac ve taht.

1. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [taht u külâh, -ı]

tahta: Kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası.

1. Ne der her **tahtası** bir cild-i pür-kâr
Ki gūyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [tahtası, -(s)ı]
2. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yaḥ **tahtesinden** kefş ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [tahtesinden, -sin, -den]
3. Nitekim ḥür ü ğilmân ü firişte
Anuñ her **tahtesidür** şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [tahtesidür, -si, -dür]
4. Ki taht idinmedi âḥir **tahte** bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [tahte,]

tahtgâh-ı nâz: Naz tahtı.

1. Nigâr u **tahtgâh-ı nâz** u 'işret
Budâla vü nazîr ü derd ü ḥasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [tahtgâh-ı nâz,]

taht-ı refref: *Binek tahtı.*

1. Dahı soñra irişüp **taht-ı refref**
Resül ünsi ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*taht-ı refref,]*

taht-ı ved: *Elinin altında.*

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun‘uñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*taht-ı yed, -
üñ, -de]*

tañhün: *Değirmen.*

1. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu **tañhün** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [*tañhün,]*

tâife: *Topluluk, güruh.*

1. Eger ol **tañfeden** düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu çallâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [*tañfeden, -den]*

tâk: *Asmak, iliştirmek.*

1. Tağup bir çenbere şad-ğalka-i zer
Mehûñ gerdânına bırağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*tağup, -up]*
2. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Tağup gerdânına bend-i girâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61*). [*tağup, -up]*
3. Tağar gerdânına âñir anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*tağar, -ar]*
4. Ki **tağmış** aña ‘anber ğalka ğâme
Olup ğâme kılı yarmağda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*tağmış, -mış]*
5. Özinüñ şeklini eyler temâşâ
Tağnmış câmesine hem-çü şâhid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*tağnmış,]*
6. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Tağupdur bi-ğarağ bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [*tağupdur, -dur
]*

tâk: *Kesilmek.*

1. Göricek yârınuñ resmin o müştağ
Gidüp ârâmı oldı tağati **tâk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*tâk,]*

tâk: *Çatı, kemer, kubbe.*

1. Sarâyından cihândur sanki bir **tâk**
Ki çarğ ol tağa sağf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*tâk,]*
2. Sarâyından cihândur sanki bir **tâk**
Ki çarğ ol **tağa** sağf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*tağa, -a]*
3. Bu **tâk** üstinde bir nağkâş üstâd
İdüpdür bir bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*tâk,]*
4. Karârı çalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı varup **tağına** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*tağına, -ı, -na]*
5. Görür kim bir nümunesinde **tağun**
Muğâbil şadrına ol çar tağun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [*tağun, -un]*

6. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķabil şadrına ol çār **taķuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*tāķuñ, -uñ*]
7. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hier iy kaşı **taķ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*tāķ,]*
8. Firāķa kıldı cift ü vaşldan **taķ**
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*tāķ,]*
9. Turup pes cān u dilden tālib oldı
Çeküp **taķ** u taranup pādışāhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*tāķ,]*
10. Temāşā kıлмаğa ol çār **taķı**
Aşāğadan baķardı çarh **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [*tāķı,]*
11. Temāşā kıлмаğa ol çār **taķı**
Aşāğadan baķardı çarh **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*tāķı,]*
12. Kıl iy uran cihān **taķına** bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [*tāķına, -n, -a*]
13. Ne ķaldıysa benüm ‘ömrümde bāķı
Yücelün al ķat anuñ ‘ömri **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*tāķı,]*

taķat: *Kuvvet, dayanma gücü.*

1. Göricek yārınuñ resmin o müştāķ
Gidüp ārāmı oldı **taķati** taķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*tāķati, -i*]
2. Gidüp **taķātleri** cümle çerinüñ
‘Amelden ķaldı kolı ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [*tāķātleri, -ler, -i*]
3. Çıkarup bırağacak **taķati** yok
Şu resm-ile ķatı ķatı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [*tāķati, -i*]
4. Helāk eyledi **taķatsüzlük** anı
Bıçağıñ zaķmı irdi üstüh‘āne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12*). [*tāķatsüzlük, -süz, -lük*]

taķdİR: *Kader, yazgı.*

1. Ne ilter ‘aķl anuñ **taķdİRine** rāh
Ne olur ķudretinden kimse āğāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*taķdİRine, -in, -e*]
2. Eger **taķdİR** olur-ise muvāfıķ
Olasın māhe ol hürşid-i lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [*taķdİR,]*
3. Bilürdi k’eyle icāb itdi **taķdİR**
Elin her nesneden kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*taķdİR,]*

taķdİR: *Onaylamak.*

1. EsİRüñ gerdeninden çöz kemendüñ
Ne iderdüñ eyle icāb itse **taķdİR** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*taķdİR,]*

taķdİR-i cebbār: *Allah'ın takdiri.*

1. Yolumda bu imiş **taķdİR-i Cebbār**
Bunı diyüp kodı ol merd-i ķallāş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82*). [*taķdİR-i cebbār,]*

taķdİR-i hudā: *Allah'ın takdiri, kararı.*

1. Ki men‘ itmezse taķdİR-i Hūdāyı
Ururam kāmına bu mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33*). [*taķdİR-i hūdā, -yı*]

taqdirün işi tedbire şıgmaz: *Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz.*

1. Ki **taqdirün işi tedbire şıgmaz**

Bu dürüşmek beni kodı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 62*). [*taqdirün işi tedbire şıgmaz, -e-i-maz*]

tāk-ı ebrü: *Kemere benzer kaş.*

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü

Revāk-ı dide üzre **tāk-ı ebrü** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56*). [*tāk-ı ebrü,]*

tāk-ı engür: *Üzüm asması.*

1. Yatur maḥmür yir yir **tāk-ı engür**

Şahārîde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*tāk-ı engür,]*

tāk-ı isneyn: *İki kubbe.*

1. Gidüp meh menzilinden şāh-ı kevneyn

Maḳām oldı özine **tāk-ı isneyn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126*). [*tāk-ı isneyn,]*

tāk-ı mergüb: *İlgi gören kubbeler.*

1. Seḫer vaktinden anuñ efser-i ‘ac

Süpürilmek içün ol **tāk-ı mergüb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [*tāk-ı mergüb,]*

tāk-ı muḳarnes: *Kubbenin asması.*

1. Ki gīsü-yı siyāh-ı hūr-ı ‘ayndur

Temām olduḳda ol **tāk-ı muḳarnes** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71*). [*tāk-ı muḳarnes,]*

taqlid: *Öykünmek. benzemeye çalışmak.*

1. Diler kim ide **taqlid-ile** insān

Sen ādem oḅlı iken ehl-i tevḫid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*taqlid-ile, -ile]*

taqlid kıl: *Benzetmek.*

1. Nedür kılmak özünü dīve taqlid

Ferid-i ‘ālem iken iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*taqlid kıl, -mak]*

taqrir: *Anlatma.*

1. Zebānından ne kim iderse **taqrir**

Buyurduḅın yazardı kılk-i taqdir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [*taqrir,]*

takrîr eyle: Anlatmak.

1. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86*). [*takrîr eyle, -di*]

takrîr it: Anlatmak, ifade etmek.

1. Elâ iy hâme-i çâlâk-i taḥrîr
Nedür aḥvâl-i dehr it bize takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*takrîr it,]*

taksîr: Kusur, eksiklik.

1. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânüm
Çomadum cehde **taḫşîr** şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*taḫşîr,]*
2. Olupdur cürm ü **taḫşîr** ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehden râḫatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*taḫşîr,]*

taksîr it: Kusur etmemek, bir işi eksiksiz yerine getirmek.

1. Ecel engüştü oldukda gelü-gîr
Yem-i cüduñdan itme kaçre takşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144*). [*taḫşîr it, -me*]

taksîr kıl: Bir işte eksiklik göstermek.

1. Ki kılmaz çâre kılmaklarda taḫşîr
Revişde Hızır gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [*taḫşîr kıl, -maz*]

takvâ: Allah'tan korkma.

1. Bu mücrim de ne **taḫvâ** var ne tã'at
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*taḫvâ,]*

tal: (Dalgıç için) Belli bir amaçla denizin dibine inmek.

1. Dür ü mercân hâcerdür cevher oldur
Talup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*talup, -up*]

tal'at: Güzellik, parlaklık.

1. Mûkaḫḫal çeşm-i fettâni Ḥudâdan
Münevver **tal'ati** şems-i duḫâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286*). [*tal'ati, -i*]
2. Nazar eyledi yârî **tal'atına**
Gözinden kanlar aqdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [*tal'atına, -ına*]
3. Şarâb içmezdi bir dem ḫâzretinsüz
Ḥuzûr itmezdi cânî **tal'atinsuz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [*tal'atinsuz, -in, -suz*]

tal'at-ı hür: Cennet güzelinin yüzü.

1. Meger bir ŧeb ki dehr olmiŧdı pür nür
Kamer rahŧān idi çün **ŧal'at-ı hür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*ŧal'at-ı hür,]*

ŧal'at-ı yār: *Sevgilinin yüzü/güzelliği.*

1. Meger düŧdi öğine **ŧal'at-ı yār**
K'unutdı ğayreti vü 'ārı nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [*ŧal'at-ı yār,]*

ŧal'atlu: *Görünüŧlü, görünen.*

1. Güneŧ **ŧal'atlu** zībā dil-rübālar
Gözi ŧannāz ebrūsı dü-tālar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83*). [*ŧal'atlu,]*

ŧaleb: (*Ar.*) *İsteme, istek, dileme.*

1. Ümide 'ömri varın ħarc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi **ŧalebler** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [*ŧalebler, -ler]*

ŧaleb eyle: *İstemek.*

1. Serāy-ı fazlı bulduñ çünki ħālî
ŧaleb eyle berāt-ı lā-yezālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 206*). [*ŧaleb eyle,]*
2. Ki pür güldür cinān dünyā tolu ħār
Dür ü gevher **ŧaleb eyle** қо қānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101*). [*ŧaleb eyle,]*

ŧaleb kıl: *İstemek.*

1. Mekān-ı mār idi vü mesken-i mür
İki üç gün ŧaleb kılup aradı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71*). [*ŧaleb kıl, -up]*

ŧaleb kıl: *Talep etmek, istemek.*

1. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
ŧaleb kıldıñ beni ŧol resme kim genc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*ŧaleb kıl, -duñ]*

ŧaleb-kār: *İstekli.*

1. Dil ü cāndan **ŧaleb-kār** oldum āħir
Ki idem ğaybdan bu genci zāhir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [*ŧaleb-kār,]*
2. ŧaleb-kār olmadan Leyliye gel vāz
Çekil ŧüride-ħāl olmaқdan az az (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*ŧaleb-kār,]*
3. ŧaleb-kār idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kiŧi genci (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*ŧaleb-kār,]*
4. Cemālî mübtelāsına **ŧaleb-kār**
Okıdup evlerinden Zeydi ħālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [*ŧaleb-kār,]*

ŧalebkār ol: *İstekli olmak.*

1. Temüz ıssısı yaқdı jālesini
ŧalebkār oldu pes bāline servi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [*ŧalebkār ol, -dı]*

taleb-kâr ol: İstekli olmak.

1. İñende düşme ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [*taleb-kâr ol, -gıl*]
2. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128*). [*taleb-kâr ol, -dı*]

tâli': Talih, baht.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ toz
Nuñsetdeydi çokdan **tâli'üm** kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*tâli'üm, -(ü)m*]
2. Gelüpdi **tâli'ümden** baht-ı kâbil
Murâdum âyinesine muqâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*tâli'ümden, -üm, -den*]
3. Düşüp **tâli'leri** mes'üd-ı firûz
Açıldı Nevfeliler üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [*tâli'leri, -ler, -i*]
4. Baña ferhundedür deşt-i melâlet
Bu resme nañs iken bendeñde **tâli'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [*tâli'*]

tâlib: Talep eden, bekleyen, isteyen.

1. Saña oldur bugün vech ü münâsib
K'olasın 'ilmüñ arturmağa **tâlib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*tâlib,*]
2. O hûd **tâlib** idi derd ü belâya
Kaçan meyl eyleye hûn u kabâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [*tâlib,*]
3. Çü mañlûbına lâyıq ola **tâlib**
Anuñ ta'cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*tâlib,*]
4. Ki bu gencîneden **tâlib-durur** dūr
Şarâbı la'lümüñ kim lâle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [*tâlib-durur, -durur*]

tâlib evle: İsteyen etmek.

1. Sözüñe dâniş ehlin **tâlib eyle**
Özüñi câhil üzre gâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [*tâlib eyle,*]

tâlib ol: Talepte bulunmak.

1. Turup pes cân u dilden tâlib oldı
Çeküp tāk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [*tâlib ol, -dı*]

tâlib ol: İstemek, talep etmek.

1. Atası mektebe itdi havâle
Dem-â-dem Kays dahı tâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*tâlib ol, -dı*]
2. Şoñ uci virmemişler tâlib olmuş
Kıtâl itmiş 'adusı gâlib olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*tâlib ol, -mış*]
3. Ne şüretiden idebilmez 'ilâcı
Nitekim ol devâya tâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [*tâlib ol, -dı*]

tâlib ol: Talip olmak; istemek.

1. Tama'dan tâlib oldı gönli anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [*tâlib ol, -dı*]

tālib-i genc: *Hazine arayıcısı.*

1. Karañu gicedeyüm **tālib-i genc**
Göñül girdābı-ı hicrūñde zebūndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80*). [*tālib-i genc,]*

tāli'-i nahs: *Uğursuz, kötü talih.*

1. Du'ā eyle aña sını rūhımı sen
Fiğān kim tāli'-i nahsumdan iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [*tāli'-i nahs, -um, -dan]*

ta'lil it: *Bahane göstermek.*

1. Ki şāyed idesin taḥşili ta'lil
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [*ta'lil it, -e, -sin]*

ta'līm it: *Öğretmek.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çāre ne
Böyle ta'līm itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ıṣṣ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*ta'līm it, -di]*

ta'līm kıl: *Eğitmek, öğretmek.*

1. Bulup pes bir rasül ol sā'idi sim
Hezārān şive ile kıldı ta'līm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [*ta'līm kıl, -dı]*

ta'līm-ger: *Ders veren.*

1. Ki kılar çenber-i āfākı pür-dūd
Saña **ta'līm-gerdür** pes ki bu cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*ta'līm-gerdür, -dür]*

tama': *Açgözlülük.*

1. Ayaguñ dāmenūñe çek çü şimşād
Ṭama' kelbin kapudan sür ḥākīr it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*tama',]*

tama': *Aç gözlülük. || Beklenti, umut.*

1. Ṭama'dan tālib oldı göñli anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-likānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [*tama'dan, -dan]*
2. Ṭama'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnūnuñ evvel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14*). [*tama'dan, -dan]*
3. Ṭama' dendānn aña eyleme tiz
Yüri sen kendü ḥālūñ gör beni ço (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*tama',]*

ta'ma ol: *Yem olmak.*

1. Kilāba ʿaʿma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*ʿaʿma ol, -am*]

tamam: *Bütün, hepsi, tamamiyle.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti **tamām**
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakḳ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*tamām,]*
2. Mülükâne **tamām** idüp düğünü
Dil-i haşma ḳodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*tamām,]*
3. Cihānı tıtdı günden güne nāmı
Ḳamu āşüftelik oldu **tamāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*tamāmı, -ı*]
4. Şafālar sürdi anuñ ülfetinden
Tamām āsüde düşdi şohbetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*tamām,]*
5. Dür-i encüm ile zeyn itdi **tamāmı**
Ḳamer oldu ʿarūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [*tamāmı, -ı*]
6. Baña kıymadılar güş it kelāmı
Tamām on yıl ḳapuñda kulluḳ itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*tamām,]*
7. Gelüp tāhir yine pāk oldılar ḥāk
Bu resme ola çün ʿiḣḳuñ **tamāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [*tamāmı, -ı*]

tamām evle: *Tamamlamak.*

1. Tamām ol ḳışşaya eyledi bāver
Ḥabibi ḥattını ol merd-i maḳbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [*tamām evle, -di*]

tamāma ir: *Sona ermek.*

1. Ziyāfet çün-kim iriḣdi tamāma
Ekābir yir yirin geldi ḳıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [*tamāma ir, -iḣdi*]
2. ʿArūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma kār-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [*tamāma ir, -di*]

tambür: *Uzun kollu, tam telli ve perdeli bir tür çalgi.*

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı **tambürü** hem-āheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6*). [*tambürü, -ı*]

tamgā: *A. Bir nesnenin üzerine bir nişan bir alamet basmak üzere boya veya kızgın demir olarak kullanılan mühür.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ naʿline
Çekdiler **tamgā** mehüñ altına kʼoldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*tamgā,]*

tamgā ur: *Damga vurmak.*

1. Dilinde kim ḳonulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş āteş-i ʿiḣḳ aña tamgā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*tamgā ur, -miş*]

tañ: *Tan, gün doğumu vakti.*

1. Başuma toğdı **tañdur** şems-i lāmiʿ
Götürdün ḥākden ben nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*tañdur, -dur*]

taʿn: *T. Tuhaf, acayip.*

1. Ki her biri letâfet-rîz ü merğüb
Didi Zeyd aña **ta'n** ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [*ta'n,]*

ta'n: *Ayıplama, kınama.*

1. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerün **ta'nından** ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [*ta'nından, -ın, -dan]*
2. İlüñ **ta'nım** kosa aınmasa nengi
Ururdu kendüler ceşyile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [*ta'nın, -ın]*
3. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür kim **ta'nlardur** cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [*ta'nlardur, -lar, -dur]*
4. Baña sen içürürsin **ta'nla** zehr
Gehî bî-mihr dirsın ben hârâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [*ta'nla, -la]*
5. Nedür **ta'nuñ** baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan pendı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [*ta'nuñ, -uñ]*
6. Dilüne **ta'ndan** virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aıhvâlüm beyân it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58*). [*ta'ndan, -dan]*
7. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ **ta'ni** nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [*ta'ni, -i]*
8. İştıdi **ta'ni** Leylî degme kesden
Zârürî düşdi Mecnûn iştiyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*ta'ni, -i]*

ta'n eyle: *Kınamak, ayıplamak.*

1. Baña her kişi ta'n eyler nihâni
Ki Mecnûn içün ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*ta'n eyle, -r]*
2. Saña hicrândan irse bir numüne
Baña ta'n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [*ta'n eyle, -mez, -düñ]*
3. Çün ola bu hikâyet 'âleme fâş
Baña ta'n eyleyici olur evbaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*ta'n eyle, -yici]*

ta'n it: *Kınamak, yermek, ayıplamak.*

1. Revâ mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [*ta'n it, -e]*
2. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta'n itme inende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*ta'n it, -me]*
3. İderler 'aybuñı arduñca tekrâr
Dili ta'n itmede her âşinâñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [*ta'n it, -me, -de]*

ta'n kıl: *Ayıplamak.*

1. Nuṭṭ-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i ḥandâni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*ta'n kıl, -ar]*
2. Şîrin ṭuṭağı çeşme-i ḥayvâni begenmez
Nuṭṭ-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*ta'n kıl, -ar]*
3. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Güllüşdi ta'n kılup ehl-i muḥaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62*). [*ta'n kıl, -up]*

tanı: *Tanımak, bilmek.*

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn **tanıdı** kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [*tanıdı, -dı]*

ta'n-ı 'ādū: *Düşmanın ayıplaması, sövmesi.*

1. Rehā bulmayasın ta'n-ı 'ādūden
Döşür 'aqluñı tut pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10*). [*ta'n-ı 'ādū, -den*]

ta'n-ı düşmen: *Düşmanların ayıplaması.*

1. Başını **ta'n-ı düşmen** kılmasa kel
Keserdi dösti başını evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13*). [*ta'n-ı düşmen,]*

ta'n-ı halāvîk: *İnsanların kınaması.*

1. Sarāy-ı 'uqbāda bağladı tahtı
Bulup ta'n-ı halāvîkdan halāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 115*). [*ta'n-ı halāvîk, -dan*]

ta'n-ı meges: *Sineğin kınaması.*

1. Şekerlerdür berî ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrā dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*ta'n-ı meges, -den*]

ta'n-ı muhāl: *İstenmeyen kınanma.*

1. Baña itme iñen ta'n-ı muhālî
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*ta'n-ı muhāl, -i*]

ta'n-ı 'udvān: *Düşmanın kınaması.*

1. Ata tehdîdi bir cânibden iy yār
Yine hem bir yañadan **ta'n-ı 'udvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [*ta'n-ı 'udvān,]*

tannāz: *Eğlenen, alay edici.*

1. Muhaşşal ol perî-ruhsār **tannāz**
Olup bir kaç kâmer-ruhlarla dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15*). [*tannāz,]*
2. Gözi **tannāz** u ruhsârı ciger-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [*tannāz,]*
3. Olur 'aşıkları biñden ziyāde
Muhaşşal ol perî-ruhsār **tannāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5*). [*tannāz,]*
4. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi **tannāz** ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [*tannāz,]*

tañrı: *Allah.*

1. İdüp āzād-ı ğamdan olğil āzād
Vü ger ni **Tañrı** hâkkı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*tañrı,]*
2. Diledi 'özr andan zâr u nālân
Didi n'oldı sebep iy **Tañrı** hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*tañrı,]*
3. Qabül eylemedi gönli peyâmın
Didi **Tañrı** hâkiyçün iy vefādâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [*tañrı,]*

tañrı hakkı: *Tanrı hakkı.*

1. Özüni vü bizi incitme artuğ
Vü ger nî **Tañrı haqqı** kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*tañrı haqqı,]*

tansîf it: *İkiye bölmek.*

1. Ele girince sin tansîf iderüz
Çü vâkıf oldı bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46*). [*tansîf it, -er, -üz]*

tantana: *Gösteriş, gürültü patırtı.*

1. Cihâni teng-i şekker eyledi teng
Bu resme **tañtaña** vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [*tañtaña,]*
2. Er aldı **tañtanayla** anda Leylî
Ol anda gayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*tañtanayla, -yla]*

tanuk: *Tanık, şahit.*

1. Çemen âyînesin bozdı **tanuklık**
Kılıcı bîdüñ oldı zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*tanuklık, -lık]*

tanz: *Alay ve dalga yollu konuşma.*

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña **taniz-ile** tebeşüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48*). [*taniz-ile, -ile]*
2. Akıdup ebr-veş bārân gözinden
Didi **taniz** eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [*taniz,]*

tap: *Yüce zat.*

1. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı **tapuñı** baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*tapuñı, -uñ, -ı]*

tapu: *Huzur, kat, nezd.*

1. Bu 'âlî kubbeye Bânî **tapuñdur**
Kara hâke viren can **tapuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
2. Bu 'âlî kubbeye Bânî **tapuñdur**
Kara hâke viren can **tapuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
3. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'is-i cân
Olur hükümünle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
4. Tapuñ ser-haylidür kamûsı hayluñ
Murâd özündürur âher tufeylün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [*tapuñ, -+ñ]*
5. Çü nüridi **tapuñda** cism-i maṭbû'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [*tapuñda, -ñ, -da]*
6. Didi iy bâğ-ı cân hurrem **tapuñdan**
Vücüdüm hânesi muḥkem **tapuñdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*tapuñdan, -ñ, -dan]*
7. Didi iy bâğ-ı cân hurrem **tapuñdan**
Vücüdüm hânesi muḥkem **tapuñdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*tapuñdan, -ñ, -dan]*

8. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa gâyet maħalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [*tapuñ, -+ñ*]
9. Ki kaçd itse **tapuña** haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [*tapuña, -ñ, -a*]
10. Pür âgûdur derûn-ı mîve-i dehr
Şaķın aldar **tapuñı** şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*tapuñı,]*
11. Tapuñdan almazam cebr-ile dühter
Esirgedümse bu 'âşık cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
12. Tapuña hem konuķ oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse gâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26*). [*tapuña, -ñ, -a*]
13. Tapuñdan bu yola hõş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irak seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
14. Kılarduñ zaķm-ı 'ışkı pend ile bend
Cüdâ düşdüm **tapuñdan** âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
15. Helâl olsun **tapuña** bu gelinlik
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [*tapuña, -ñ, -a*]
16. Tapuñsuz yir idür ol Yüsuñ çâh
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [*tapuñsuz, -ñ, -suz*]
17. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [*tapuñuñ, -ñ, -uñ*]
18. Tapuñdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [*tapuñdan, -u, -ñ, -dan*]

tapu: *Allah'ın huzuru, makamı, katı.*

1. Dehân dürci **tapuñdan** tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]

tapu: *(Sevgilinin) Kapı, eşik, huzur, nezd.*

1. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-liķâ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
2. Tapuñdan giderelüm gam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
3. Degüldür cân **tapuñdan** bir nefes dür
Baña renc-i dilüñdür 'âşıkâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]
4. Ğazâle urdı şâhuñ cânına tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [*tapuñdan, -ñ, -dan*]

târ: *(Fa.) Saç teli.*

1. Degüldür sünbül-i zülfî semen-sâ
Ki her bir **târidur** bir 'ırķ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [*târidur, -i, -dur*]
2. Niçe çıkşun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzdur **târum** benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [*târum, -um*]
3. Teninde anuñ hû şöyleydi leţâfet
K'irürdi pîrehen **târından** âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*târından, -i, -n, -dan*]
4. Eliflü na'llu 'âşık gibi zâr
Nigündür kâmeti vü **târı** bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [*târı, -ı*]

târ: *1. Dar 2. Bir çalgı aleti 3. İplik.*

1. Ki riş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb için getürdi bir niçe **târ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [*târ,]*
2. K' içi bâde yirine oldı pür bād
Olup her **târ** bir tennür-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [*târ,]*

târ: *İp, iplik.*

1. Şadâsı cânibine **řardan** 'ūd
Düzetdi muřrib için rāh-ı mařşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*tardan, -dan]*
2. İderler 'ömrüñ enbânını sūrāř
Senüñ 'ömrüñse **şar** u ĥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*şar,]*

tar ol: *Daralmak, sıkıntı vermek.*

1. Meger kim bir nefes tâbüť-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daşı yir şar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [*şar ol, -ma, -yısar]*
2. Fiğān idüp başına ĥāk koydı
şar oldı başına řahrā vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*şar ol, -dı]*

tara: *Taramak.*

1. Varup sızduğı yirleri aradı
şamu tağı vü řahrāyı **çaradı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*çaradı, -dı]*
2. Turup pes cân u dilden řālib oldı
çeküp řāk u **şaranup** pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*şaranup, -up]*

tarab: *Eğence, şenlik.*

1. Ahāliyi **şarab** cem' oldı yir yir
Mevāliyi 'Arab şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*şarab,]*
2. Siyāh itdi cihānı źulmet-i dūd
Götürüldi **şarab** resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [*şarab,]*

tarab-sāz: *Neşelendirici, coşturucu.*

1. Bir āhūcuđ var idi ki řeđab-nāk
Mūkāĥĥal řeşm ü çāpūk hem **řarab-sāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*řarab-sāz,]*

tārāc: *Yağma, talan.*

1. Ümüdüñ sengi irmez iy cefākār
Ne bu mivem benüm **tārāca** varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [*tārāca, -a]*
2. Virür **tārāca** řām-ı merg raĥtın
Felek kim bir şılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*tārāca, -a]*

tārāc it: *Yağma etme. Gözlerüñ şabr u řarār u 'ağlı tārāc itdiler Gözlerüñ şabr u řarār u 'ağlı tārāc itdiler.*

1. Çıkardı rāyet-i ģitī-fürüzī
Ĥabeş mülkin idüp Çin řāhı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*tārāc it, -üp]*

tārāc kıl: *Yağmalamak, talan etmek.*

1. Megeş basmış degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [*tārāc kıl, -ma, -mı, -dur*]
2. Belürdi yine gāvġā-yı ta‘aşşuk
ġam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*tārāc kıl, -dı*]

taraf: Cihet, istikamet.

1. Pür eyledi melā’ik çarhı şafdan
Felek sükkānı hayrān her **tarafdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [*tarafdan, -dan*]
2. Nedür ta‘nuñ baña iy pāy-mālüm
Anamuñ bir **tarafdan** pendî her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*tarafdan, -dan*]
3. Bişürür āb içinde her **taraf** baṭṭ
Günüñ tābından āteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*taraf,]*
4. K’ider feryād içinde her **taraf** zāġ
Budak kim evvel idi berk taḥṭı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [*taraf,]*
5. Yücelmiş hem-çü kadr-i nik-baḥṭān
Görinür her **taraf** zibā çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [*taraf,]*

taral: Daralmak, sıkılmak.

1. Çün agāh oldı sulṭān bu haberden
Taraldı cānı ḥavfiyle ḥazerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*taraldı, -dı*]

tarāvet: Tazelik, körpelik.

1. Ruḥı pīrāye-i ḥüsn ü **tarāvet**
Lebi sermāye-i luṭf u ḥalāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67*). [*tarāvet,]*

tarf-ı küy: Civardan gelen.

1. İrürse taraf-ı küyuñdan şabā toz
Nuḥüsetdeydi çoġdan ṭālī‘üm kūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*tarf-ı küy, -uñ, -dan*]

tarh: Atmak.

1. Aña cevlāngeh-idi çarḥ-ı gerdān
Ṭutardı **tarh** özinden yedi meydān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*tarh,]*

tarī: Taze.

1. Kaşab **tarī** gibi ḳaldı içi boş
Ruḥı mir‘ātu buldı inkisārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*tarī,]*

tār-ı ‘ankebüt: Örimcek aġı.

1. Dili kim ārzü ideydi ḳutı
Çü nān yir idi tār-ı ‘ankebütü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*tār-ı ‘ankebüt, -ı*]

tār-ı hurşid: Güneşin enstrümanı.

1. Olupdur kudretiyle **tār-ı hürşîd**
Şan ibrişim-i ‘ūd ü çeng-i nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [*tār-ı hürşîd,]*

tār-ı pîrehen: Gömleğin karalığı.

1. Bulurdı renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [*tār-ı pîrehen, -den]*

tārîh: "Ebced" hesabıyla düşürülen târih.

1. Der-în vâdî-yi dehr ân şîr-i garrân
Ber-în teşrîfi Hâmîdî goft **tarîh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 9*). [*tarîh,]*

tārîh-i mevzûn: Vezinli tarih.

1. Cümel üslûbı üzre âşîkâre
Pes anlâya k’olur **tārîh-i mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*tārîh-i mevzûn,]*

tarîk: Karanlık.

1. Cihânî şöyle **tarîk** itdi ol ceng
Ki tozdan rûy-ı ‘âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*târîk,]*
2. Cihân **tarîk** ü teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp râhını Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*târîk,]*

tarîk: Tutulan yol || amaç.

1. Başarmazsañ eger ‘ışk-ı hâkîkî
Mecâzî ‘ışka bârî tut **tarîkî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [*tarîkî, -i]*
2. Ki **tarîk** itdi dūdından cihânî
Çün eyledi ğurûb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*târîk,]*
3. Dañı söyleme bu resme kelâmı
İñen kılma **tarîkuñdan** tecävüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [*tarîkuñdan, -uñ, -dan]*

tarîk: Yol.

1. Kışî zulmet kılur gülşen bahârî
Şebi **tarîk** ider rüşen nehârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*târîk,]*
2. Vücûdî lâğar u bî-ferr ü bârik
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı **tarîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*târîk,]*
3. Baña da ol **tarîkî** eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [*tarîkî, -i]*
4. Meger k’ol tab’ı rüşen bahtı **tarîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*târîk,]*
5. Soğulup âb-ı hasret töldi ol dem
Tarîken ol serv-i kaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [*tarîken, -en]*

6. Şebi **tārīk** şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-i rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*tārīk,]*

tarīk tut: *Bir yere doğru yönelmek, gitmeye başlamak.*

1. Yaşından cismi ğarķ-ı kulzüm-i ħün
Tutup dilber diyārınıñ tārīķin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*tārīķ tut, -in-up]*
2. Nitekim mürde ğür-i hevl-nāķi
Tutup pes ol tārīķi pīr-i mazlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39*). [*tārīķ tut, --i-up]*

tarīkat: *(Ar.) Allah'a ulaşmak amacıyla tutulan yol, İlahî yol.*

1. Tārīķāt nâmesinüñ ibtidâsı
Ħaķīķat levĥasınıñ intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11*). [*tārīķāt,]*

tarīk-ı 'akl: *Akil yolu.*

1. Tārīķ-ı 'aķldan çün geldi bīrün
Ķābile taķdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27*). [*tārīķ-ı 'akl, -dan]*

tarīk-ı çetr-i vār: *Yarin gölgelik yolu.*

1. Gidüp elden 'inân-ı ihtiyârı
Revân tutdı tārīķ-ı çetr-i yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 78*). [*tārīķ-ı çetr-i yâr, -ı]*

tarīk-ı cezbe: *Meczubiyet yolu.*

1. Tārīķ-ı cezbeğe bıraķdı kendin
Çü gördi derd-i serdür şoĥbet-i ħalk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [*tārīķ-ı cezbe, -ye]*

tarīk-ı fitne: *Fitne yolu.*

1. Tārīķ-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k'anı ħarām itmiş ola Ħaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*tārīķ-ı fitne, -ye]*

tarīk-ı 'ışk: *Aşk yolu.*

1. Ki atası Selām urmuşdı nāmın
Tārīķ-i 'ışķ içinde cüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13*). [*tārīķ-i 'ışķ,]*
2. Tārīķ-ı 'ışķda şādıķlar idi
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24*). [*tārīķ-i 'ışķ, -da]*
3. Ola ārāmgāhuñ deşt ü mişe
Tārīķ-i 'ışķ içinde iy fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [*tārīķ-i 'ışķ,]*

tarīk-ı 'ışk-bāzī: *Aşk oyunu yolu.*

1. Țarîk-i 'ışk-bâziden gŭzer kıl
Diyâr-ı 'aqla sa'y idŭp sefer kıl (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 32, Mısra 119*). [*Țarîk-i 'ışk-bâzî, -den*]
2. Țarîk-i 'ışk-bâziden hâbersŭz
Hevâ-yı cân-gŭdâziden eŝersŭz (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 42, Mısra 9*). [*Țarîk-i 'ışk-bâzî, -den*]

Țarîk-i 'ışk-ı levlî: *Leyla'nın aşk yolu.*

1. Țarîk-i 'ışk-ı Leylîde çŭ Mecnŭn
Ruĥına ol nigârũn oldı meftŭn (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [*Țarîk-i 'ışk-ı leylî, -de*]

Țarîk-i mâtem-i şevher: *Eşinin matem yolu.*

1. Hâlâyıkdan otaĥın kıldı hâlî
Țarîk-i mâtem-i şevherde ol mâh (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [*Țarîk-i mâtem-i şevher, -de*]

Țarik-i pŭr-çeh: *Kuyularla dolu yol.*

1. Gice tarik-i pŭr çeh gidicek râh
Yolumı baĥlamasun âfet-i çâh (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [*Țarik-i pŭr-çeh,]*

Țart-: *Çekmek.*

1. Kimi gŭlŝende sŭrer 'ış u 'ışret
Kimi kŭlĥande **Țartar** derd ŭ miĥnet (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*Țartar, -ar*]

Țart: *Ölçmek.*

1. Zer ile olmaz ise ger mŭyesser
Elem zŭr-ıla **Țartup** tîĥ u ĥancer (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*Țartup, -up*]

Țâs: *Tas.*

1. Senũn emrũnle dŭner çarĥ **Țâsı**
Senũn ĥŭkmũnledŭr anũn eŝâsı (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*Țâsı, -ı*]

Țâs: *Taşmak, sîĥmamak.*

1. Gŭzi yaşı cefâdan **Țaŝmıŝ** idi
Pŭr idi bŭy-ı 'ışkıla dimâĥı (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [*Țaŝmıŝ, -mış*]

Țâs: *Taş, kaya.*

1. şadâsı ĥaĥkı Dâvũduĥ ki her ân
Demŭri mŭm iderdi **Țaŝı** nâlân (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*Țaŝı, -ı*]
2. Sebŭ-yı nengini **Țaŝa** çalısar
İşinde ĥalk anũn ĥayrân kalısar (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 14, Mısra 203*). [*Țaŝa, -a*]
3. şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı her **Țaŝ-ıla** hem ceng oldı (*Tahayyŭr-nâme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [*Țaŝ-ıla, -ıla*]

4. Teninde **taşdan** açılan cerāhat
Ekeydi şan gül-i bağ-ı letāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59*). [*taşdan, -dan*]
5. Biri birine dirlerdî gelûn tîz
Delû geldi uralum **taşile** biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*taşile, -ile*]
6. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gâr
Ki **taşdur** bâlişi vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*taşdur, -dur*]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol **taş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [*taş,*]
8. Ayağûn toprağıdur secdeğâhum
Eşiğûn **taşidur** püşt u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*taşidur, -idur*]
9. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [*taşına, -ına*]
10. Taşı bâliş kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen her bir hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [*taşı, -ı*]
11. Eline **taş** alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [*taş,*]
12. Taş-ile sinesini çäk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*taş-ile, -ile*]
13. İlenüp ser-niğün bahtına söger
Ururlar çıkuben **taşlar-la** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*taşlar-la, -lar, -la*]
14. Beni gūyâ ki **taş-ile** dögersin
Yüri var müşterî bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [*taş-ile, -ile*]
15. Ki ekdügin gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sînemî ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [*taş-ile, -ile*]
16. İçinde kıldı hayret kulzümü cüş
Vücüdün **taşlar-ile** eyledi çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [*taşlar-ile, -lar, -ile*]
17. Ğam-ıla **taşlara** dökdî serini
Şu deñlü yaş döktüp kıldı enîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [*taşlara, -lara*]
18. Ki ne **taşdur** dilüñ ne cânuñ âhen
İdüp Mecnûna kâr efğân-ı mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [*taşdur, -dur*]
19. Ki virdi şevk-i gül **taş** dağı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [*taş, -a*]
20. Ki tutdı her **taşı** hummâ-yı muhrık
Nazar kılsuñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [*taşı, -ı*]
21. Virürdi âteşi ol hâra hurkat
Deniler **taşı** yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [*taşı, -ı*]
22. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne **taşuñ** tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*taşuñ, -uñ*]
23. Yine düşürven irür başuma **taş**
Kişi kim kırtıla bir Ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*taş,*]
24. Ne **taşdan** inkisâr irmişdi el-ân
Katuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [*taşdan, -dan*]

taş ol: Sert olmak.

1. Saña iy h“âce taş olmaz zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*taş ol, -maz*]

taşa çal: Taşa vurmak II Kırmak, parçalamak.

1. Hevesden diledi kim ol Ğazâle
Sebū-yı nâm u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 94*). [*taşa çal, -a*]
2. Eli bürka‘ velikin mah önine
Kârârî şişesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [*taşa çal, -dı*]

taşa gel: Taşmak.

1. Füzün oldı gönülden yâra meyli
Yine şevki derünü taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*taşa gel, -di*]

taşarruf: *Bir şeyi dilediği gibi kullanma yetkisi, kullanım.*

1. Olasın vaşl-ı Leyliye sezāvār
İdesün kendüñi çünkim **taşarruf** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*taşarruf,]*
2. Kazanduklarımı kıla **taşarruf**
Bilürsen hōd şöñümde senden artuq (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140*). [*taşarruf,]*

taşdî: *Rahatsız etme.*

1. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ ta'nı nigāra virdi **taşdî'** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [*taşdî',]*

tās-ı çarh: *Felek tası.*

1. Toludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehidür **tās-ı çarh** illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*tās-ı çarh,]*

tas-ı nemek-dān: *Tuzluk kabı.*

1. Seḫāsı sofrası üstinde 'ummān
Olupdur şanki bir **tas-ı nemek-dān** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [*tas-ı nemek-dān,]*

taşra: *Dışarı, taşra.*

1. Dü-'ālemden o kim **taşra** kurar taht
Kaçan pīrahēn içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5*). [*taşra,]*
2. Çıkamaz **taşra** idüp bir bahāne
Maḳāmı oldu her dem künc-i hāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [*taşra,]*
3. Çıkar **taşra** ğarāzhā-yı riyāyı
Nevā-yı muṭrib-i derd ü melālet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 14*). [*taşra,]*
4. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Kaḫudan **taşra** hem-çün ḫalka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*taşra,]*
5. Aradan **taşra** şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarḫ-ı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*taşra,]*
6. Derinden **taşra** çıkmaz kimse anuñ hīç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*taşra,]*

taşra çık: *Dışarı çıkmak.*

1. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup burka' ya bir ḫūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [*taşra çık, -ar, -miş]*
2. Segirdüp taşra çıktı tiz derden
Varup mihmānınuñ pāyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [*taşra çık, -dı]*

taşra gel: *Dışarı çıkmak.*

1. Çün ol dehlizden taşra geldi
'İnān-ı iḫtiyārın ḫayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181*). [*taşra gel, -di]*

taşt-ı ceşm: Göz çukuru.

1. Pür oldı hün-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınuñ da hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [*taşt-ı çeşm, -i*]

taşvîr: Görüntü II suret II şekil.

1. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aıklan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [*taşvîri, -i*]

tasvîr: Betimleme, resim.

1. Yazılmış bir 'âceb taşvîr k'ânı
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [*taşvîr,]*

tasvîr it: Resmetmek.

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazâ tahrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*taşvîr it, -üp, -dür*]
2. İden bu defterüñ şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*taşvîr it, -en*]

taşvîr-i muşanna': Gösterişli resim.

1. O taşvîr-i muşanna' sîmyâdur
Beri kıl cânuñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [*taşvîr-i muşanna',]*

tâtâr: Tatar (Kırım Tatarı bağlamında).

1. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükümündedir âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*tatar,]*

tatlu: Tatlı, hoş, güzel.

1. Acusın **tatlusın** bilmiş hem anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*tatlusın, -sın*]
2. Veyâ gönca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden kanı ol **tatlu** sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [*tatlu,]*

tavâf it: Etrafında dolaşmak, çevresinde olmak.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekte eller lâle-zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [*tavâf it, -mek, -de*]

tavâfi evle: Civarında dolanmak.

1. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*tavâfi evle, -r*]

ta'vîd: Korkutucu.

1. Gözi cādū saçı **ta'vîde** döndi
İrağdan her kim iderse nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [*ta'vîde, -e*]

tavk: Halka.

1. Ki ben bî-çāreye **tavk** ola zencîr
Eger var ise yoluñda günāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [*tavk,]*

tavk: Boyna takılan taki, gerdanlık.

1. Bunı didi vü vaşl-ı yār şevkî
Bırakdı cānı gerdānına **tavkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86*). [*tavkı, -ı*]
2. Tölayu bağlamışlar halka çün **tavk**
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [*tavk,]*

tavk-ı gerden-i hür-ı cinān: Cennet hurilerinin gerdanlık takısı.

1. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki mişli halk çeşminden nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 65*). [*tavk-ı gerden-i hür-ı cinān, -dur*]

tavk-ı zülf: Saç halkası.

1. N'ider halhālî ayağūñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfden var sende halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*tavk-ı zülf, -den*]

tavr: Eda, hareket, suret, tarz.

1. Kerāmātına yok-idi nihāyet
Felekler devrinūñ **tavrına** vākıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*tavrına, -ın, -a*]

tāvus: Tavus kuşu.

1. Ğazāl u **tāvüsü** bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārî üzre kırdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*tāvüsü, -ı*]
2. Senūñ gelmedi **tāvüsüñ** miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naççîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*tāvüsüñ, -uñ*]
3. Cinān **tāvüsü** san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*tāvüsü, -ı*]

tāvüs-ı māh: Ay gibi tavus. II Sevgili.

1. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşān dām
Diler k'aldanup aña **tāvüs-ı māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*tāvüs-ı māh,]*

tay it: Kaldırmak, çıkartmak, atlamak.

1. Görüp cūdını anuñ Hātem-i Tay
Kara yazulu tümārın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114*). [*tay it, -er*]

tāvife: Kavim, kabile, topluluk.

1. Fülân **ṭāyifedendür** iy hümām ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [*tāyifedendür, -den, -dür*]

ta'yîn: Açık, ortada.

1. O çetr olmuş-idi **ta'yîn** konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*ta'yîn,]*

ta'yîn: Atama.

1. Tutuşurdu perî-ruḥlarla pençe
İki pençe tutuşıldıķda **ta'yîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [*ta'yîn,]*

ta'yîn it: Atamak.

1. Derûnı derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı ḥâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*ta'yîn it, -di*]

ta'yîn kıl: Atamak, göndermek, belirlemek.

1. Gelüp etrâfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*ta'yîn kıl, -di, -lar*]

ta'yîn-i hisse: Hisse dağıtım.

1. Şu miḳdâr eyledi **ta'yîn-i hisse**
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [*ta'yîn-i hisse,]*

tāvîr-i baht: Talih uçuşu.

1. Sa'âdetsüz başumdan **ṭāyîr-i baht**
İdüp pervâz düşürmiş-durur raḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115*). [*tāyîr-i baht,]*

tāvîsî: Dayı.

1. Var-idi bir **ṭāyîsî** ol zamānda
Şaḥî vü kâmil ü şaḥîb-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [*tāyîsî,]*

tāvîr: Kuş.

1. İrürdi bir Burāk-ı berḳ seyri
Ki ḥacl eylerdi ol uçmaḳda **ṭāyîrî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*tāyîrî, -ı*]
2. Sipeh-sâlâr-ı ceyş-i vaḥş ü **ṭāyîrân**
Belâ kūhında ser-gerdân u ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [*tāyîrân, -ân*]

3. Sipāh-ı vaḥş ü **ṭayruñ** hānlarıydı
Bu yırtıcıların ḥavfından ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [*ṭayruñ, -uñ*]

ṭayrān it: Kanatlanmak.

1. Anuñ ardınca İsrāfil geldi
Biraz ṭayrān idüp ol daḥı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [*ṭayrān it, -üp*]

ṭavy it: Üzerinden geçmek, aşmak; ortadan kaldırmak, yok etmek.

1. Mekān ṭavy itmede çün lem'a-ı berķ
Ekābir ademidi ğarbdan şarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [*ṭavy it, -me, -de*]

ṭavy olup: Aşmak, geçmek.

1. Özine **ṭavy olup** bir demde bu rāh
İrişdi menziline yine ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [*ṭavy olup,*]

ṭavyār: Kuş.

1. Meger bir gün sarāy öñinde **ṭavyār**
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [*ṭavyār,*]
2. Ol āteşde bişüp envā' **ṭavyār**
Kebāb-ı baṭ gehi ki mürġ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*ṭavyār,*]

tażarru : Yalvarma, yakarma II dua; istek.

1. Kılardı nezr ü kurbān u 'aṭālar
İderdi çok **tażarru'lar** du'ālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*tażarru'lar, -lar*]

tażarru': Yalvarıp yakarma.

1. Turup gitdi yanından çār-nā-çār
Yine geldi **tażarru'** birle dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*tażarru',*]
2. Tażarru'lar du'ālar kıldı Leylî
Du'āsı tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52*). [*tażarru'lar, -lar*]

tażarru' eyle: Yalvarıp yakarmak.

1. Ne deñlü var-ise cāy-ı tevaḳķu'
Varup her birine eyler tażarru' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [*tażarru' eyle, -r*]

tażarru' kıl: Yalvarmak, dua etmek.

1. Yapışup ḥalkasına Ka'benüñ el
Tażarru' kıl Ḥudāya iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [*tażarru' kıl,*]

tażarru' kıl: Yalvarmak.

1. Peyince halk kıldığun tazarru‘
İren maqşudın itdüğin tevaqqu‘ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35). [tazarru‘ kııl, -du, -gun]
2. Ururam hancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru‘ kıldı dāmād (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95). [tazarru‘ kııl, -dı]

tāze: Genç.

1. Ki ol dañı ğarīb ü **tāze** idi
Dilinde mihr bî-endāze idi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129). [tāze,]
2. Ki gördi bir cevāndur **tāze** yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-ġin bağıri başlu (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71). [tāze,]

tāze: Canlı, körpe.

1. Bitürür **tāze** güller gerçi gülzār
Yüreklər yarar ammā ğayret-i ħār (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211). [tāze,]
2. Bu **tāze** miveden ger bû alasm
Muħaqqak bil ki nevmid olmayasın (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261). [tāze,]
3. Nihālümnden getürdüm **tāze** bir berg
Ki sizün şāħa anı peyvend idem berk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83). [tāze,]
4. Egerçi nāzenindür dilsitāndur
Dañı **tāzedür** ammā nā-tüvāndur (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70). [tāzedür, -dür]
5. Zebūna raħmdur şāħib-hünerlik
Dañı **tāze-durur** bağ yüzlerine (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37). [tāze-durur, -durur]
6. Sözi āb-ı hayāt u la‘li cān-bāħş
Boyı cān bāġmuñ **tāze** nihāli (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3). [tāze,]
7. Ölüden buldı bir **tāze** revāni
Nigārīn-i ħişār oldı ħişārı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98). [tāze,]
8. Hayātum bāġmuñ taġıtdı bergin
Elümde var-ıdı bir **tāze** verdüm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63). [tāze,]
9. Qalan maħremlerinden bî-naşīb āh
Qanı ol ten ki **tāzeydi** semenden (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21). [tāzeydi, -ydi]
10. ‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı
Rüsüm-ı ‘ışk senden **tāze** olsun (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73). [tāze,]

tāze nihāl-i ravza-i dil: Gönül bahçesinin taze fidanı.

1. Ki ol **tāze nihāl-i ravza-i dil**
Nitekim serv qaldı pāy-der-gil (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13). [tāze nihāl-i ravza-i dil,]

tāzi: Arap atı.

1. ‘Arab şāħı firāz-ı **tāzi** üzre
Ki ol **tāzi** şafādan bāzi üzre (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92). [tāzi,]
2. İki biñ yidek atı vardı **tāzi**
K’iderdi her biri berķ-ile bāzi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175). [tāzi,]

taż‘if it: İki kat etmek, iki katına çıkarmak.

1. Üleşürüz bunuñla rāst-ā-rāst
Dilenciligi çün taż‘if idertüz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45). [taż‘if it, -er, -üz]

ta'zīm: Saygı, hürmet.

1. Üküş **ta'zīm**le kondurdılar hem
Dil-i Leylî şafâdan şâd u hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77*). [*ta'zīm*ile, -ile]

tâ'ir-i hūs: Akli çıkmak.

1. 'Urûc itdi teninden **tâ'ir-i hūs**
Başına urdı ğamdan ol kadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [*tâ'ir-i hūs*,]

te'accüb: Şaşmak, hayret etmek.

1. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*te'accüb*,]
2. Te'accübde vü hayretde kalurdi
Ki bu 'ışkı hâkîkîde ğaraž yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62*). [*te'accübde*, -de]

te'âlâ: Yüce, ulu, pek yüce.

1. Ki bir ferzend virüp Hâk **te'âlâ**
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide binâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*te'âlâ*,]

te'aşuk: Aşık olmak.

1. Te'aşuk cânına ğavġâ birağsa
Aradup kânde ise şuyladurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [*te'aşuk*,]

te'aşuk eyle: Aşık olmak.

1. Bu hâlûñ üstine çün geçdi eyyâm
Te'aşuk eyledi Mecnûna iğdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2*). [*te'aşuk eyle*, -di]

teb: Sıcaklık, hararet; sıtma hastalığı.

1. Hüsrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berğ-i felegûñ sîne-i süzânına **teb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [*teb*,]
2. Ki ol sultân-ı hayl-i mihr u rezân
Vücûdi ğam **tebinden** bîd-i lertzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [*tebinden*, -in, -den]
3. Zamâne lertzeye birağdı **tebden**
Beli tâ kim şadef ğibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*tebden*, -den]
4. Tenine zelzele düşdi be-ğâyet
Şıdı **teb** i'tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*teb*,]
5. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tütüdi vücûdi mülkini **teb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [*teb*,]
6. Teb ü lerre revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bâğ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*teb*,]
7. Şıdı **teb** rengini ruhsârımuñ hem
Sağâmet bâdı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [*teb*,]
8. Tebûñ tâbi komadı anda h'âbı
Bahârına toğkundi çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*tebûñ*, -üñ]
9. Gözi ğibi za'if oldı vü bîmâr
Tebûñ ıssısı kızdurdi 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [*tebûñ*, -üñ]

10. Aña bir ābile oldı muqarrer
Tebūñ tābından iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [tebūñ, -ūñ]

tebāh: *Bozuk, mahvolmuş.*

1. Yağūd tığūñ çeküp ‘ömrin **tebāh** it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [tebāh,]

tebāha vir: *Canını mahvetmek, ruhen yıkılmak.*

1. Ki segler tiz anı virsün tebāha
Gelüp pes bir iki cellād-ı hūnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [tebāha vir, -a-sün]

tebārek: *"Hak tebāreke ve ta'ālā" anlamında Tanrı yerine.*

1. Naşīb eyledi ise Hāq **tebārek**
Yakında ola bu ‘arūs-i mübārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [tebārek,]
2. Bu segden yaña da sal üstüh`anı
Saña iy hālî Hindü Hāq **tebārek** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [tebārek,]

tebehkār: *Harap olmuş, mahvolmuş (kişi).*

1. Ğam ü derdile olam ben **tebeh-kār**
Ecel nez`i cidāline giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [tebeh-kār,]

teber: *Balta.*

1. Cidāl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [teberle, -le]

teberrük: *Uğur sayarak.*

1. Senün küh-ı ğamuñdandır **teberrük**
Ser-i qabrinde turan levh kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [teberrük,]

teber-zed: *Bir cins şeker.*

1. Mükerrer olsa biñ kerre **teber-zed**
Mezāk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [teber-zed,]

teberzed: *Bir cins şeker.*

1. Teberzed-riz idi vü şeker-āzār
Teberzed la`1 ammā şeker-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [teberzed,]

teberzed-riz: *Şeker saçan.*

1. Teberzed-riz idi vü şeker-āzār
Teberzed la`1 ammā şeker-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [teberzed-riz,]

tebessüm it: *Gülümsemek.*

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48*). [tebessüm it, -er]

tebessüm kıl: *Gülümsemek.*

1. Kaçan-kim baqdı ol sîmin-‘izârâ
Tebessüm kıldı lâ‘li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328*). [tebessüm kıl, -dı]

teb-hâle: *Harareten dudaklarda ağızın etrafında peyda olan kabarcık, uçuk.*

1. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârın
Lebi üstinde her **teb-hâle** pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [teb-hâle,]

teb-hâle-i ğam: *Gam uçukları.*

1. Şanasın oldu tennür içre âteş
Işırdı lâ‘lini **teb-hâle-i ğam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19*). [teb-hâle-i ğam,]

teb-i ğam: *Dert ateşi.*

1. Teb-i ğam naḥl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [teb-i ğam,]
2. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruḥı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [teb-i ğam,]

teb-i ğam: *Keder ateşi.*

1. Rehâ-baḥş-ı belâ-yı hõd-perestî
Teb-i ğam gerçi kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83*). [teb-i ğam,]

teb-i tîz: *Keskin hararet.*

1. Marîz itdi anı yine **teb-i tîz**
Yine tıtdı vücûdî mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [teb-i tîz,]

tebrîz ü horâsân: *Horasan ve Tebriz şehri.*

1. Şikâristânı **Tebrîz ü Horâsân**
Şebîḥün-gâhı Ḥwârezm ü Şifâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 127*). [tebrîz ü horâsân,]

tecâvüz kıl: *Haddini aşmak.*

1. Daḥı söyleme bu resme kelâmı
İnen kıлма tārîḳuñdan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [tecâvüz kıl, -ma]

tecellî nârı: *Tecelli ateşi.*

1. Yanaram Țür-ı Mūsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kamer-ṭal’at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7*). [*tecellî nârı, -na*]

tedârik: Hazırlık yapmak, hazırlanmak.

1. Yoğ-ise bir **tedârik** bu fesâda
Cihân içinde nâmuñ verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [*tedârik,]*

tedârik evle: Hazırlık yapmak.

1. Şu resme eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [*tedârik eyle, -di*]

tedbîr: Önlem, hazırlık.

1. Okuyup yazma **tedbîrinde** sâyir
Bularuñ fi’li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*tedbîrinde, -i, -(n)de*]
2. Çü gördi gey müveccehdür bu **tedbîr**
Begendi cân u dilden hâṭır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [*tedbîr,]*
3. Ne deñlü k’itdi cehd ü sa’y ol pîr
İşine oğlınıñ bulmadı **tedbîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [*tedbîr,]*
4. Düşüp **tedbîrüne** fi’lün muḫâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [*tedbîrüne, -üm, -e*]
5. Varmış gördi **tedbîrinün** aşlı
Şarup bir gün qaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2*). [*tedbîrinün, -i, -nün*]
6. Velikin hōş gelürdi aña dâdı
İderken ‘ışk hâlâtını **tedbîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*tedbîr,]*
7. Bulınmaz bî-resen **tedbîr** aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerün hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [*tedbîr,]*

tedbîr baġla: İstenmeyen bir şeyin gerçekleşmesini engellemek veya ortadan kaldırmak için gerekli yollara başvurmak, önlem almak.

1. Çü ṭab’-ı rüşeni baġlaya tedbîr
Hezârân leşkeri bir fîkr ile sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115*). [*tedbîr baġla, -ya*]

tedbîr it: Önlem almak; hazırlanmak.

1. Elün öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [*tedbîr it, -üp*]

tedbîr ol: Önlem alma.

1. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarḫuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [*tedbîr ol, -ma, -dı*]

te’dîb it: Terbiye etmek, haddini bildirmek.

1. Niçe düşerse **te'dīb it** kuluña
Peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü türüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [*te'dīb it,]*

te'emmül kıl: İyice/etraflıca düşünmek.

1. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*te'emmül kıl, -dı]*

tef: Sıcaklık.

1. Bu süz u **tef** kimün dağından irdi
Ya bu hoş-bü kimün bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*tef,]*
2. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi **tef** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [*tef,]*

tefekkür: Düşünme, zihin yorma.

1. İşün soñını her k'itmez **tefekkür**
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*tefekkür,]*
2. Kilâba ta'ma olam diyü nâgâh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*tefekkürdeydi, -de, -ydi]*

tefekkür eyle: Tefekkür eylemek. düşünmek. fikre getirmek.

1. Tefekkür eyledüm bu rûzigârı
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [*tefekkür eyle, -düm]*

tefekkür kıl: Düşünmek, fikir yürütmek.

1. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu hâlüm
Düşüm midür 'aceb yoğsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*tefekkür kıl, -dı]*

teferrüc eyle: Seyretmek, izlemek, bakmak.

1. Mülevveşdür çıkar dilden cihânı
Teferrüc eyle mülk-i cavidâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 86*). [*teferrüc eyle,]*
2. Teferrüc eyledüm bir hañt-ı müşgîn
Hürufi hûb hem-çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [*teferrüc eyle, -düm]*

tef-i nâle: İntili harareti.

1. Tef-i nâle vücüdün kıldı süzân
Günüñ ıssılığı virdi harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [*tef-i nâle,]*

teğayyür bul: Değişik görmek.

1. Şu resme kıldı anı seyr-i timsâl
Ki her hâlî teğayyür buldı fi'l-hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [*teğayyür bul, -dı]*
2. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruñ
Anasına şu resme virdi päsüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [*teğayyür bul, -ma, -yup]*

3. Çün oldı ol hatuñ zımnından āgāh
Teğayyür buldı hayretten ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*teğayyür bul, -dı*]

tegerg: (*Yağan*) *dolu*.

1. İrişdi merg bāb-ı āhenīnden
Döküp ebr-i belā miḥnet **tegergin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [*tegergin, -in*]

tegerg-i bāğ-ı şādī: *Mutluluk bahçesinin dolu hali*.

1. Şan olmışdı **tegerg-i bāğ-ı şādī**
Şeb-i tārımı kılardı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94*). [*tegerg-i bāğ-ı şādī,*]

tegerk: (*Yağan*) *dolu*.

1. K'anı hiç itmedi miḥnet **tegergi**
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*tegergi, -i*]

teḥassür: *Hasret, özlem eli*.

1. Ḥudādur 'aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum **teḥassür** geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*teḥassür,*]
2. Teḥassür vādīsiniñ lā-mekānı
Serir-i kulle-i Necdüñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [*teḥassür,*]

teḥavvür: *Hayret etme, hayrete düşme*.

1. Çü Kays işitdi bunlaruñ sözini
Teḥavvürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [*teḥavvürden, -den*]
2. İşüñ soñını her k'itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü **teḥavvür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [*teḥavvür,*]
3. Muķim-i gūşe-i deyr-i nedāmet
Teḥavvür deştinüñ peyk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5*). [*teḥavvür,*]
4. Teḥavvür çāhınıñ ka'rında maḥbūs
Zamānı geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*teḥavvür,*]

teḥavvür vir: *Hayretde bırakmak*.

1. Olup maḥv-ı cemāl-i Zü'l-celāli
Teḥavvür virdi şevķ-i lā-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 190*). [*teḥavvür vir, -di*]

teḥavvür-nâme-i leylî vü mecnûn: *Leyla ve mecnun'un güzel hikayesi. II Eserin ismi.*

1. Teḥavvür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter pür-ḥaḫādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 96*). [*teḥavvür-nâme-i leylî vü mecnûn,*]

tehdid: *Göz dağı verme, birisini korkutma. Korkutulma.*

1. Ata **tehdîdi** bir cānibden iy yār
Yine hem bir yañadan ta'n-n-i 'udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*tehdîdi, -i*]

tehi: Boş.

1. Țoludur cāmi ŧerbet yirine zehr
Tehîdûr Țās-ı çarĥ illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*tehîdûr,]*

tehi: Yalnız.

1. Bu mücrim de ne taĥvā var ne Țā'at
Tehî vü müflis umarvan ŧefā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*tehî,]*
2. Tehî senden kemend-i pâdiŧāhān
Rehā bulduñ yûri nālānlığı ħo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62*). [*tehî,]*
3. Țoyam gidem saña mülk-i cihāni
Țala çünkim **tehi** benden serāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*tehî,]*
4. Tehî ħomayasın sen ŧoñra cāyum
Begenmez bu ħisābi dōst u dūŧmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*tehî,]*

tehi dūs: *Ayrı dūŧmek.*

1. ŧebe döndi gūni ŧoñ oldı 'idi
Tehî dūŧdi yimekten uyĥudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [*tehîdūŧ, -di*]
2. Țodi gūlzār iĥine beyza-i zer
Tehî dūŧdi kedū-yı çarĥ-ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 55*). [*tehîdūŧ, -di*]

te'ħir eyle: *Ertelemek.*

1. İki cānibden idüp fıkr ü tedbîr
Neberdi eylediler ŧubĥa te'ħir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24*). [*te'ħir eyle, -di, -ler*]

tek: *"Sadece, bir " anlamlarında sıfat.*

1. Āsumān **tek** iy yaŧum gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme ŧive vü nāz ile iy Leylî-ħurām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*tek,]*
2. Nedür iy reŧk-i serv-i nev-bahārı
Benefŧe **tek** saña bu sügvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [*tek,]*
3. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz ŧınmasun **tek** virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [*tek,]*
4. Al incitme **tek** ol ser-i cevāni
Diyüp bu sözi la'li ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*tek,]*

tekarrüb: *İki ŧeyin birbirine yakın olma hali.*

1. Teĥarrüb ravzasından vir ŧemîmi
Terahĥum gūlsitānından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*teĥarrüb,]*
2. Teĥarrüb 'ālemine buldılar yol
Elif ħadden ki dūr idi ol ħadi lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88*). [*teĥarrüb,]*

tekāver: *Koŧucu, seħirtici, yorga yürüyüŧlü at.*

1. ‘Abîr ü ‘anber ü ‘ûd u cevâhir
Hem uydurdu bile bi-ḥad **tekâver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [tekâver,]

tekellûf: *Sıkıntı, zorluk, külfetli iş.*

1. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18*). [tekellüfsüz, -süz]

tekrâr: *Bir daha, yeniden.*

1. Ğam baña oldı muzâ‘af ğuşsa **tekrâr** el-firāk
Bād-ı ğām ḥāk itdi naḳdüm gülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [tekrâr,]
2. Bu anı öpdi vü ol bumı **tekrâr**
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [tekrâr,]
3. Beyâzi maḥla‘-ı şubḥ-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol ḥattı **tekrâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [tekrâr,]
4. İderler ‘aybuñı arduñca **tekrâr**
Dili ta‘n itmede her âşinâñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [tekrâr,]
5. Biñâ-yı ‘ömrin itmişdi muḥallil
İkinci zelzele irdi çü **tekrâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [tekrâr,]
6. Öginür niçesinüñ unı **tekrâr**
Degül mi ‘adl kim her şaḥsa ol üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [tekrâr,]

tekrâr it: *Yinelemek.*

1. Ḥarâma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrâr idüp benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [tekrâr it, -üp]

telâffuz: *Söyleyiş.*

1. Telâffuzda biri biriyle müdġam
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı ḥal‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [telâffuzda, -da]

telef: *Boş yere harcama, yıpratma II değersiz, önemsiz.*

1. Kişi kim kalmaya bir yâdigâri
Telefdür öldüğinden soñra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [telefdür, -dür]
2. Oğul hoşdur kişiye ger ḥalefdür
Çün ola nâ-ḥalef sa‘yı **telefdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [telefdür, -dür]

telef kıl: *Telef etmek, mahvetmek.*

1. Cihân içinde oldum nâ-ḥalef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [telef kıl, -dum]

telh: *Acı .*

1. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi **telh** aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [telh,]
2. Egerçi **telh** idi bâde vü pür tâb
Anuñ la‘linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [telh,]

telkîn-i şehâdet it: Şehadeti telkin etmek.

1. Ölürlen ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k'andan vaşiiyyet eyleye güş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 20). [telkîn-i şehâdet it, -e]

temâm: Bütün, eksiksiz.

1. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ğazabdan alınna bırağdı yüz çîn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71). [temâm,]
2. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50). [temâm,]
3. Senûñ gözler irâdetûñ **temâmı**
Yüzûñ görmeyeli yokdur huzûrı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114). [temâmı, -ı]
4. Ki gîsü-yı siyâh-ı hûr-ı 'ayndur
Temâm olduğda ol tāk-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71). [temâm,]

temâm ol: Tamamlanmak.

1. Demidür kim temâm ola hikâyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88). [temâm ol, -a]

temâma ir: Tamama ermek, sonlanmak.

1. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51). [temâma ir, -işdi]

temâme gel: Tamamlanmak.

1. Olur merdûd-ı dergâh-ı 'inâyet
Tırâz-ı nâme çün geldi temâme (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19). [temâme gel, -di]

temâme ir: Sonlanmak, bitmek.

1. Bile ne 'aşrda irdi temâme
Nebîñ hıcretinden tuta sâli (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90). [temâme ir, -di]

temâşâ: Bakıp seyretme, izleme.

1. Lebi yâkûtdan u dendâni billür
Temâşâsı bağışlar gözlere nür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54). [temâşâsı, -sı]
2. Şu ruğ kim mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi mağrûm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24). [temâşâsından, -sı, -dan]
3. Gelür eṭrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskîñ **temâşâsına** vâfir (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26). [temâşâsına, -sı, -na]
4. Ki yoğ-idi nazîri bu cihânda
Temâşâya giderken bir gün ol şâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3). [temâşâya, -ya]
5. Kılâr Mecnûn biyâbanlarda zârî
Refîkile **temâşâda** her âdem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81). [temâşâda, -da]
6. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k'ol **temâşâya** gelürdi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61). [temâşâya, -ya]

7. Temāşāya ki teng olurdı her rāh
Gelen tūrurdu bunlardan veli dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [*temāşāya, -ya*]

temāşā eyle: Seyretmek.

1. Temāşā eyledüm çün bu rumūzı
Derünümde belürdi ‘ışk sūzı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [*temāşā eyle, -düm*]
2. İşidür kühdan yine ol peyāmı
Temāşā eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77*). [*temāşā eyle,]*
3. Öziniñ şeklini eyler temāşā
Taķınmış cāmesine hem-çü şahid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44*). [*temāşā eyle, -r*]

temāşā it: Seyretmek.

1. Kimesneyle temāşā ‘azmin itme
Mey alup mestden bustāna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [*temāşā it, -me*]

temāşā kıl: Seyretmek, bakmak.

1. Temāşā kılmağa ol çār tākı
Aşağadan bakardı çarh tākı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [*temāşā kıl, -ma, -ğa*]
2. Temāşā kıldı ol deşti hırāmān
Kara evler tutulmuş gördi yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [*temāşā kıl, -dı*]
3. Biraz āsüde düşdi urmadan leng
Temāşā kıldı ol ‘ālī dirahtı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [*temāşā kıl, -dı*]

temāşā-yı cihān: Dünyaya bakıp seyretmek.

1. Temāşā-yı cihān gelmez aña hōş
Şu bülbül kim kafesinde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [*temāşā-yı cihān,]*

temdih vir: Çok övülmek.

1. Çemen bezminde hem-çün şem‘-i kâfūr
Virür bülbül nihāl-i gülde temdih (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71*). [*temdih vir, -ür*]

temellük it: Dalkavukluk etmek. Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak istemek; sırnaşmak, arsız davranışlarda bulunmak.

1. Oturdılar koyup pāy üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [*temellük it, -üp*]

temennā it: Arzulamak, dilemek.

1. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [*temennā it, -er*]

temiz: Temiz, pak, hālis.

1. Cihān halkınıñ ol-durur ‘azizi
K’ola şerm u hayā birle **temizi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*temizi, -i*]

temme: (Ar.) "Bitti, tamam oldu." manasındadır. Kitapların sonuna yazılmak adettir.

1. Deminden dīdesinüñ yazdı 'üvñān
İdüp naqş āhırine **temme** bi'l-ḥayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3). [temme,]

temsîl: Örnek.

1. Çü dōst ola helāk-i dīn ü cāndur
Ne deñlü olsa **temsîl** ü ḥikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61). [temsîl,]
2. Qanā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından bu **temsîlün** ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47). [temsîlün, -ün]

temüz: Yılın haziran ile ağustos ayları arasındaki otuz gün çeken yedinci ayı, yaz aylarının ikincisi.

1. Temüz ıssısı yaqdı jālesini
Ṭalebkār oldu pes bāline servi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22). [temüz,]

ten: Beden, cisim, gövde.

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18). [teni, -i]
2. Teni nāzūklüğü ol raḥşuñ el-Ḥaḳ
Qomamışdı ḥarīr-i Çinde revnaḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55). [teni, -i]
3. Fazīletde durur cümle fen ile
Dü-'ālem cāndur pes bir **ten** ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [ten,]
4. Çü qaşd-ı ceng ide ol şāh-ı 'ālem
Çi rüyün **ten** katında vech-i Rüstem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166). [ten,]
5. Teninde görinen gerd-i nem-ālūd
Olur cān u dile iksir-i maqşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231). [teninde, -in, -de]
6. Tenine noqţadan dağ-ı siyeh-gun
Qaşmuñ ḥasretinden rāyile yā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44). [tenine, -i, -n, -e]
7. Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat
Buluşurdu varup sulṭāna geh gāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8). [teni, -i]
8. Teni verdine batdı ḥār-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5). [teni, -i]
9. Teninden kaldurup baş şūr u ğavğa
Metā'-ı 'aqlın itmiş 'ışq yağmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [teninden, -i, -(n)den, -]
10. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānī
Teni za'fi virür andan nişānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50). [teni, -i]
11. Yüzi pür-şaq **teni** pür-mü vü giryān
Gören şanur anı div-i beyābān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27). [teni, -i]
12. Tenümde rişte-i cānumdur ol zülf
Ferāgat itmen imānumdur ol zülf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19). [tenümde, -(ü)m, -de]
13. Tenine bir qabā ḥüb ü mülevven
Pür itdi lāle bir cām-ı muşaffā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36). [tenine, -i, -(n)e]
14. Tenine zelzele düşdi be-ğāyet
Şıdı teb i'tidālî şışesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16). [tenine, -i, -(n)e]
15. Ki naqş itdi ruḥāmını 'izārı
Tenine virdi ecel renci ḥarāret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9). [tenine, -i, -(n)e]
16. Teninde anuñ hū şöyleydi leṭāfet
K'irürdi pīrehen tārıdan āfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67). [teninde, -in, -de]
17. Fiğāna başlasa hicr-ile her şeb
Çıĝırur kim **tenümi** şokdı 'aḳreb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114). [tenümi, -ü, -m, -i]
18. Teninde taşdan açılan cerāḥat
Ekeydi şan gül-i bāğ-ı leṭāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59). [teninde, -in, -de]

19. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ğamından 'ışkuñ ider āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57*). [tenini, -i, -n, -i]
20. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup āvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [tenin, -i, -n]
21. Tenüñe niş ire çün mâr-ı ğamdan
Tîz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [tenüñe, -üñ, -e]
22. Tenüñe câme giy 'uryanlıġı қо
Başuña tâcuñ al hayrânlıġı қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [tenüñe, -üñ, -e]
23. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ġidâ viren **teninden** mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [teninden, -i, -(n)den, -]
24. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hûn
Teninden baġrı kıanın dökdi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [teninden, -i, -n, -den]
25. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hāk
Urup tırnak **tenini** eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [tenini, -i, -n, -i]
26. 'Urüc idince **tenden** cân-ı bî-kār
Ġam u derd-ile Leylîñ olam yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [tenden, -den]
27. Kāpar gāhî humā-yı üstüñ*ân-cü
Teninden üstüñ*ân-ı püşt ü pehlü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 56*). [teninden, -i, -(n)den, -]
28. Tenine zeyn idüp bir gün silāhı
Av için eyledi kaşd-ı nevāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [tenine, -i, -n, -e]
29. Tenini ġuşşa döndürmiş hilāle
Geh ağlar gāh ider feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [tenini, -i, -n, -i]
30. Cerāhat kesretinden ol vefā ġuş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [tenini, -i, -n, -i]
31. Vefādan düzmege aña ta'āmı
Tenüm dürcine töldurdum 'izāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [tenüm, -üm]
32. Giyüp pülād câme çüb-ı şeş per
Gehî **ten** hürd iderdi gāh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54*). [ten,]
33. Tenümdür gerçi bu leşkerde kıyım
Dilüñ ol cānibedür meylî dāyım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [tenümdür, -ümdür]
34. Tene tîr itmez oldı hiç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'acz-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [tene, -e]
35. Mehün bāzārın itsün alnı kāsîd
Gümüş olsun **teni** altun kabāsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [teni, -i]
36. 'Arab şahrāsına mülk-i Hıttādan
Daġı **tenleri** beñzer sîm-i nāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [tenleri, -ler, -i]
37. Hāk ayırsun anuñ cānını **tenden**
Senî şayd eyleyenüñ olsun iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [tenden, -den]
38. Göyindürür **tenin** 'ışk odı ġāyet
Şabaġ olunca tırmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [tenin, -i, -n]
39. Şıġadı dostlar ġibi **tenini**
Didi iy Hızz-ı mülk-i küh-ı ġadrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [tenini, -ini]
40. Yüri çiftüñ yanına ġurrem ü şād
Tenüñden dūr zaġm-ı kîne-ġ*āhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [tenüñden, -üñ, -den]
41. Göyindürdi **tenini** tâb ġāyet
Yoġ-ıdı sāyesinden özge raġtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [tenini, -ini]
42. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden **tenüm** şancılsa seyġa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [tenüm, -üm]
43. Şafādan **tende** cānı cüş kıldı
Dilîne şevġ-i dilber ġālîb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [tende, -de]
44. Baña kim cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden tıġ-ıla ger dökseler ġûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [tenümden, -ü, -m, -den]
45. Tenine ġıl'at idinmiş ġarîri
Vücüdün şöyle tütmiş per-i aġmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [tenine, -i, -n, -e]
46. 'Urüc itdi **teninden** tâ'ir-i hüş
Başına urdı ġamdan ol kıadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [teninden, -i, -(n)den, -]

47. Yir altındağlar gibi nihāndur
Teninde rīği yir yir eylemiş cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [teninde, -i, -n, -de]
48. İkimüz bir **ten** ü bir cānuz el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [ten,]
49. Döğerdüm ben **teni** seng-i cefāya
 Du‘ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [teni, -i]
50. Gıdā viren **teninden** mār u mūra
 Mizācı nā-tüvān u ħālî ma‘kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [teninden, -i, -(n)den, -]
51. Teninde çok elifler dağlar var
 Bunuñ her satrı kim bir mīle beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [teninde, -in, -de]
52. Ki ‘üryānlık kişiye ‘ayb olur key
 Didî Mecnûn kabābandur **tenüm** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [tenüm, -üm]
53. Benüm kim neyler atlasdan çulı mūr
Tenüm āteş-durur ol cāme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [tenüm, -üm]
54. Teninde muntazır çıkmāğa cānı
 Revān idüp gözinden kanlu seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20*). [teninde, -in, -de]
55. Muṭarrā kıldı geh şāneyle müyin
 Şıgayup başdan ayağa **tenini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25*). [tenini, -i, -n, -i]
56. Ğubāruñ kuĥlına cān çeşmi muĥtāc
Tenümde şinsa yir yir üstüĥwānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [tenümde, -de, -üm]
57. Başı altına kōmiş bir kırı seng
Teni çāk olmış u şürîde aĥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [teni, -i]
58. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
 Kim ölür **ten** ki bula bu maĥāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [ten,]
59. Tene kütiledür kuvvet ĥaĥîkāt
 Ki **tende** şihĥat olmayıncaĥ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [tende, -de]
60. Tene kütiledür kuvvet ĥaĥîkāt
 Ki tende şihĥat olmayıncaĥ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20*). [tene, -e]
61. Yimişem ben anı k’oldur gıdā-ĥör
 Anı kılar kavî **ten** nān u ĥelvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [ten,]
62. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maĥşūd
Teninde görinen her çāk-ı pür-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [teninde, -i(n), -de]
63. Velî Ĥākdan da şanmañ ğāfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [teninden, -i, -(n)den, -]
64. Tenine ursalar tuymazdı şad tır
 Giderken ger yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [tenine, -i, -n, -e]
65. Virürdi āteşi ol ĥāra ĥurĥat
 Deniler taşı yimekten **tenine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [tenine, -i, -n, -e]
66. Ki bulam ğarĥ-ı miĥnetden rehāyı
 Dilerven kim **tenümden** cān-ı bî-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53*). [tenümden, -ü, -m, -den]
67. Yine geldi giden bīmārlık hep
 Şu **ten** k’evvel tutılmış idi zaĥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [ten,]
68. Tene renc ü şafā perĥîz iledür
 Hem anuñla bulur rāĥat ğebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [tene, -e]
69. Dem urup şubĥdan virmezsiñ āvāz
Tenüñe bālūñ olsun tiğ-i kāĥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [tenüñe, -üñe]
70. Çoçuşup **tenlerinde** ĥaldılar bir
 Pür oldı iki şudan bir şürāĥî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [tenlerinde, -ler, -i, -n, -de]
71. Tenümde ŧurmasun kim nā-sezādur
 Nice olam cüdā sen māĥ-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [tenümde, -de, -üm]
72. Benüm sevgümde bir kimse ‘azāya
 İre çün kabrüm üzre ol **teni** çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [teni, -i]
73. Cihāna pāk geldi ğıtdı hem pāk
Teni oldı senüñ mihrüñle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63*). [teni, -i]
74. Tenidür zād-ı mār u tu‘me-i mūr
 Mezārî sengi kim var bî-taĥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [tenidür, -i, -dür]

75. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup **ten** kaldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*ten,]*
76. Şan oldı hulle-i cennet tenine
'Arūs-ı nev gibi oldı ol semen **ten** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*ten,]*
77. Tenin pîraheninde çāk o maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*tenin, -i, -n]*
78. Şan oldı hulle-i cennet **tenine**
'Arūs-ı nev gibi oldı ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74*). [*tenine, -i, -n, -e]*
79. Qalan maḥremlerinden bî-naşîb âh
Qanı ol **ten** ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [*ten,]*
80. O daḥı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldı **ten** dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*ten,]*

ten: *Beden // Can, ruh.*

1. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*tenüm, -üm]*
2. Tenüm âsüde vü cânım olur şād
Olup cânım ḥayâlün birle dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*tenüm, -üm]*

ten ü cân: *Can ve beden.*

1. Odur emvâc viren baḥr-ı cûda
Ten ü cân ol bağışlar her vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [*ten ü cân,]*

ten-dürüst: *Sağlam, güçlü, dayanıklı.*

1. Vücûdı **ten-dürüst** oldı vü muḥkem
Velîkin bed ğidâlardan o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [*ten-dürüst,]*

teng: *Dar II küçük.*

1. Okur dergâhına sen şāhı Allāh
Bu **teng** evden döşür tur bār-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*teng,]*
2. Cihāni teng-i şekker eyledi **teng**
Bu resme taḥtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*teng,]*
3. Günüm gibi-dürür rızqum daḥı **teng**
Qazırvan zamğ-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [*teng,]*
4. Temâşāya ki **teng** olurdu her rāh
Gelen ḥururdu bunlardan velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [*teng,]*

teng: *Dar II sıkıntılı.*

1. Ḥān olaldan sen sa'âdet birle Yünān mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaḥt u **tengî** vü saqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*tengî, -i]*
2. Cihān târik ü **teng** oldı ser-â-pā
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*teng,]*

teng eyle: *Dar hâle getirmek, darlaştırmak.*

1. Vü ger ḥöd niyetüñ itmekdese ceng
Cihāni gözlerüne eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48*). [*teng eyle, -yem]*

teng ol: *Dar olmak.*

1. Ümîdî devr-i fânîden berîde
Gözine teng olan eyvân-ı râhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [*teng ol, -an*]

teng-i dil: *Sıkıntılı gönül.*

1. Qalupdur **teng-i dil** her gonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 36*). [*teng-i dil,]*

teng-i şeker: *Şeker balyası, şeker yükü.*

1. Cihânî **teng-i şeker** eyledi teng
Bu resme tahtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*teng-i şeker,]*

tenhâ: *Tek başına, yalnız.*

1. Turup ol gice çün şem' ol dilârâ
Atası hizmetine vardı **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*tenhâ,]*
2. O kaldı hargehinde zâr u **tenhâ**
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*tenhâ,]*

tenhâ: *Boş yer, kimsesiz yer.*

1. Çü **tenhâ** kıla dir gözden döküp hûn
Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*tenhâ,]*
2. Benüm hâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ biñ gice yanumda **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [*tenhâ,]*
3. Aña hem câme vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [*tenhâ,]*
4. Nedür **tenhâ** bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*tenhâ,]*
5. Fülân menzilde naħlistân u **tenhâ**
İrişmiş her nihâli âsümâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [*tenhâ,]*
6. Şaçı-veş anı kılmışdı perişân
Çü **tenhâ** bula hargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43*). [*tenhâ,]*
7. Ne hâletde olalar şimdi **tenhâ**
Çüridiler mi ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*tenhâ,]*

ten-i a'dâ: *Düşmanın vücudu, bedeni.*

1. Şol âteş kim kılıcıdan virür tâb
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142*). [*ten-i a'dâ,]*

ten-i âzürde: *Azar görmüş vücut.*

1. Dil-i târikümüñ sen rüşenâsı
Ten-i âzürdemüñ sen mûmiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*ten-i âzürde, -müñ*]

ten-i hûb: *Güzellerin teni, vücudu.*

1. Gehî hışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol **ten-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [*ten-i hûb,]*

teni rāhat bul: Sağlığına geri kavuşmak.

1. Teni rāhat bulup yidi ta‘āmı
Giyüp dībā ḳabā nūş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*teni rāhat bul, -up*]

ten-i şad-pāre: Yüz parça olmuş beden.

1. Vücüdün lerze tıtdı hem-çü yaprak
Ten-i şad-pāresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 27*). [*ten-i şad-pāre, -si, -ne*]

ten-i ‘urvān: Çıplak ten.

1. Ten-i ‘uryānı ğarḳ-ı ḳulzüm-i ḥūn
Belā āşüftesi ya‘nî ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 11*). [*ten-i ‘uryān, -ı*]

ten-i zār: Dermansız beden.

1. Kılıç çekmek ne lāzım ben helāküm
Çü rīze rīze ola bir **ten-i zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [*ten-i zār,]*

ten-i zībā: Süslü ten II beden.

1. Bedī‘ ü turfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zībālarınıñ büy-ı müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 58*). [*ten-i zībā, -lar, -ı, -nuñ*]

tennür: Tandır.

1. Ḥamīr-i nermden bulduñ çü nānı
Yapışdur germken **tennüre** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [*tennüre, -e*]
2. Şanasın oldı **tennür** içre āteş
İşirdı lā‘lîni teb-ḥāle-i ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*tennür,]*

tennür-ı āzer ol: Ateş dolu tandır haline gelme.

1. K’içi bāde yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [*tennür-ı āzer ol, -up*]

tennür-ı pür-nār: Ateş dolu tandırlar.

1. Turur gülnār çün **tennür-ı pür-nār**
Gülistān andan olmuş germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [*tennür-ı pür-nār,]*

tenümend: Güçlü kimse.

1. Ki derdümden belāya mübtelādur
Za‘if-i ḥastemidür yā **tenümend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9*). [*tenümend,]*

tenür-ı kūs: Davul firını.

1. Şadā tūfānı ol meydānda her sū
Tenūr-ı kūsdan geldi yukāru (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 53, Mısra 8*). [*tenūr-ı kūs, -dan*]

teng: Denk.

1. Çün ol reşk-i bütān-ı Kāndehārī
Şeker **tengi** gibi oldı hişārī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*tengi, -i*]

ter: Taze l hoş, nazik.

1. Gelüp Hızr āsitānuūnda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuūndan lebin **ter** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*ter,]*
2. Qanı ol gül gibi zibā vü **ter** hād
'Arab içre ne deñlü varsa a'yān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*ter,]*

ter: Taze, yeni.

1. Hayāl-i ādemīden tiz-rev ü **ter**
Süminūñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*ter,]*
2. Boğazın eylemez bir kimsenūñ **ter**
O şahrāda meger kim āb-ı hāncer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [*ter,]*

ter eyle: Islatmak II yeşertmek, canlandırmak,.

1. Ol iki nev-bahārī eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hūş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [*ter eyle, -di*]

ter it: Islatmak, sulamak.

1. Ter itdi çeşminūñ āb-ıla hākin
Yaşına yüz tolandurdu cihānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*ter it, -di*]
2. Bunı didi vü gözlerin ter itdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [*ter it, -di*]

ter kıl: Islanmak.

1. Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabāh olunca kılar cāmesin ter (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*ter kıl, -ar*]

terahhum: Merhamet etmek, acımak.

1. Teqarrüb ravzasından vir şemīmi
Terahhüm gülsitānından Nesīmi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [*terahhüm,]*
2. Ölürem soñra düşer boynına qan
Dir idi qorkma k'idem **terahhüm** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*terahhüm,]*

terahhüm it: Merhamet etmek, acımak.

1. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [*terahhüm it, -er, -düm*]
2. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblaq
Terahhüm idüp ol miskīne bunlar (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [*terahhüm it, -üp*]

terahhum kıl: *Merhamet etmek.*

1. Terahhum kıl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hatağadan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38*). [*terahhum kıl,]*
2. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusun kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [*terahhüm kıl,]*

terâne: *Nağme, ezgi.*

1. Kızıl tütüye döndi fıstıķı bāl
Perinden bülbül-i zibā **terâne** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45*). [*terâne,]*
2. Çeker ol şavtdan bülbül **terâne**
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [*terâne,]*

terâne it: *Şarkı, nağme söylemek.*

1. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup sazın ider muṭrib terâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29*). [*terâne it, -er]*

terennüm: *Hoş bir sesle ötme, şakıma.*

1. Dilüm toğru dur ammâ egriden gec
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [*terennüm,]*

terennüm kıl: *Güzel sesle şarkı söylemek, ırlamak; gazel okumak.*

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47*). [*terennüm kıl, -ar]*

terennüm kıl: *Güzel güzel anlatma.*

1. Kılarduñ sen naşîhat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [*terennüm kıl, -ar, -duñ]*

terennümler kıl: *Terennüm etmek, şarkı söylemek.*

1. Gider ol haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılarığı ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 31*). [*terennümler kıl, -ar, -dı]*

tergîb it: *İsteklendirmek.*

1. Ki bir mektüb kıldı ya‘nî tertîb
Didi evvel idüp i‘zâz u tergîb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10*). [*tergîb it, -üp]*

terk: *Terk etme, bırakma.*

1. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü içdâm
Bilemedüm k’o cânın idenüñ **terk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*terk,]*

2. Urupdur **terkimi** kavm u qarābet
Dilüm şāfi-durur bī-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [terkimi, -imi]

terk eyle: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. Şıdı çün ‘ahdini **terk eyle** anı
Benüm bir duhterüm var hüb u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [terk eyle,]
2. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki iy cān-ı peder **terk eyle** hwbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [terk eyle,]
3. Gözüñ aç kim ölürsin āhir-i kār
Ğurür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61*). [terk eyle, -gil]
4. Melek var olsa yegdür pāk u kāni‘
Beni **terk eyle** tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [terk eyle,]
5. Qamu yārāni terk eyledi anı
Gidüpdür ādemilik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [terk eyle, -di]

terk it: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. Bir ādem şekline gir tağı **terk it**
Qarış halka bu deşt ü rāğı **terk it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [terk it,]
2. Bir ādem şekline gir tağı **terk it**
Qarış halka bu deşt ü rāğı **terk it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [terk it,]
3. Gedāyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [terk it, -üp]
4. Baña dirlir ki ‘ışk işini **terk it**
Varup bāzaruñ ‘aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [terk it,]
5. Ki senden göñlüñi zābt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cānumı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [terk it, -mek]
6. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevānuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [terk it, -miş]
7. Belin bükmişdi bir yaña kocalık
Umürin devr-i fānīnūñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19*). [terk it, -üp]
8. Qodı segligi terk itdi kilābi
Benüm bu kışşadan maqşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [terk it, -di]
9. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hōş olur āb içinde cāy-ı mähī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [terk it, -mek]
10. Dili miñnet ocağınuñ kebābi
Ğamumla terk idüp ‘ālem umürin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [terk it, -üp]
11. Gerekse cenneti **terk it** cihāni
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [terk it,]
12. Hayātı ben hō çokdan itmişem terk
Bekā mülkine idersüñ sen de riñlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [terk it, -mişem]
13. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [terk it, -di]
14. Seni terk idüp oldı haşmuña yār
Olur bu mäh-rülar bī-vefā-ñü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [terk it, -üp]
15. Melāmet-nāmedür bir nık-nāme
Elā iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [terk it, -en]
16. Gidermez andan āşār-ı memāti
Vücüd gördi ki itdi şihhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [terk it, -di]

terk kıl: *Terk etmek, uzaklaşmak, gitmek.*

1. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kilāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [terk kıl, -di, -lar]

terk-i devrān-ı pür-āşüb it: *Kargaşa dolu dünyayı terk etmek.*

1. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem vefâ rāhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 92*). [*terk-i devrân-ı pür-âşüb it, -düm*]

terk-i dūnyā: *Dünyadan vazgeçmek.*

1. Degül ol şeh hārâc u bâca muhtâc
Başına terk-i dūnyâdan qomış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26*). [*terk-i dūnyâ, -dan*]

terk-i hānedān it: *Aileyi terk etmek.*

1. Ki terk-i hānedān itmek-durur cehl
Hālayıqdan yiter pinhān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [*terk-i hānedān it, -mek, -durur*]

terk-i vatangāh it: *Vatanı terk etmek.*

1. K’olup āvāre idem terk-i vatangāh
Bilerven kim geliser bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*terk-i vatangāh it, -em*]

terkīb-i zevk: *Eğlence bütünlüğü.*

1. Sözi **terkīb-i zevk** ü şād-mānī
Qadı servi degüldür naḥl-i bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54*). [*terkīb-i zevk,*]

tertīb: *Düzen, sıra.*

1. Niçe **tertīb** olınmış gör bu ‘ālem
Ki kendü ‘ālemindeür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*tertīb,*]
2. İderlerdi bu **tertīb** üzre tīmār
Güzellendi varuraq ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [*tertīb,*]
3. Olup bu söz qabūli pâdişāhuñ
Müheyā kıldı **tertībini** rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36*). [*tertībini, -i, -ni*]
4. Çü ḥatm oldı bu **tertīb** üzre mektüb
Alup bir kışid itdi ‘azm-i maṭlūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [*tertīb,*]

tertīb kıl: *Düzene koymak.*

1. Ki bir mektüb kıldı ya‘nī tertīb
Didi evvel idüp i‘zāz u terğīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [*tertīb kıl, -dı*]

tesbīh: *Zikr için kullanılan bir eşya.*

1. İkinci mīm kim vardur anda çün dür
Melek **tesbīhinüñ** şeh-dānesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [*tesbīhinüñ, -i, -nüñ*]

tesbīh: *Anmak, sürekli hatırlamak.*

1. İdinür dāyīmā **tesbīh** dilde
İşidüp yād eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*tesbīh,]*
2. San oğur Sidrede Cibril **tesbīh**
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*tesbīh,]*

tesellî it: *Teselli etmek, avutmak.*

1. Tesellî ider idi geh geh anı
Mağabbet göñline sevdâ bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [*tesellî it, -er]*

tesellî vir: *Avutmak, teselli etmek.*

1. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43*). [*tesellî vir, -üp]*
2. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
Çü hâli böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [*tesellî vir, -di]*
3. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy bülbül-i gūyâ zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2*). [*tesellî vir, -di]*
4. Dil-i dīvāneye virdi tesellî
K'elâ iy gevher-i 'ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 4*). [*teselli vir, -di]*

te'sîr it: *Etkilemek.*

1. Tene tîr itmez oldı hîç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'acz-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [*te'sîr it, -mez]*

te'sîr kıl: *İşlemek, dokunmak; içe işleme.*

1. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kılup cānına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*te'sîr kıl, -up]*

teskîn vir: *Sakinleştirmek.*

1. Olup ol meh-veşûñ hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn bûy-ı müyü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326*). [*teskîn vir, -di]*

teslîm it: *Kendini vermek.*

1. Biraz cem' eyleyüp başına hüşın
Kelâm-ı şâha teslîm itdi güşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [*teslîm it, -di]*
2. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
Harîm-i 'ışka **teslîm it** özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75*). [*teslîm it,]*

teslîm it: *Bir işi veya bir yerin denetimini birisine vermek.*

1. Sen itdûñ güllerünü zâğa teslîm
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [*teslîm it, -dûñ]*

teslīm kıl: *Teslim etti.*

1. Açıp dürcini kıldı aña teslīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [teslīm kıl, -dı]

teslīm-i gerden: *Boyun, gerdan teslimi; canını teslim etme.*

1. Kılupdur bu sipih-i merdum-efgen
Kemendi bendine **teslīm-i gerden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [teslīm-i gerden,]

teslīm-i gerden eyle: *Boynunu teslim etmek.*

1. Kılup nâcâr niçe nâvek-efgen
Kemende eyledi teslīm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 34*). [teslīm-i gerden eyle, -di]

teslīm-i takdîr: *Allah'ın takdirine teslim olmak.*

1. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızâsın eyledi **teslīm-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70*). [teslīm-i takdîr,]

teşne: *Çok susamış.*

1. Yoluñda cân viren **teşne** hakiyçün
Hüseyni katl iden deşne hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99*). [teşne,]
2. Beğâyet **teşneyim** cām-ı visâle
Beni luftuñdan irür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37*). [teşneyim, -yim]
3. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben **teşneye** bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [teşneye, -y, -e]

teşne-leb: *(Fa.) Dudağı kurumuş, çok susamış.*

1. Dirîğ itmek zülâli **teşne-lebden**
Ço kim idüp gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6*). [teşne-lebden, -den]

teşnelik: *Susamışlık, hasret, arzu.*

1. Helâk eyledi **teşnelik** ağısı
Kızını kim bu resme gördi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [teşnelik,]

teşnî: *Çok ayıp ve çirkin bulma; ayıplama.*

1. Bu resme eyleyüp her kişi **teşnî**
İlüñ ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [teşnî,]

teşrîf: *Gelmesiyle bir yeri onurlandırma.*

1. Kimüñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu resme **teşrîfe** sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [teşrîfe, -e]

teşrif vir: Gelmesi ile onurlandırma sözü vermek.

1. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyât okusun biz idelüm güş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204). [teşrîf vir, -sün]

teşrif-ı ekâbir: Büyüklük şerefi.

1. Koma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün halka-i der (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40). [teşrîf-ı ekâbir,]

teşrif-i nat'-ı baht: Talih sözünün şereflendirilmesi.

1. Ki ya'ni eylemekden câblüsü
Bulam teşrif-i nat'-ı baht büsi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158). [teşrîf-i nat'-ı baht,]

teşvîş-i hîfz-ı zevc: Eşinin koruyuculuk kargaşası.

1. Ne şabr u ne taḥammül ne müdārā
Yolı teşvîş-i hîfz-ı zevcden pāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29). [teşvîş-i hîfz-ı zevc, -den]

tevakku' it: Beklemek, ummak, ümit etmek.

1. Peyince halk kılduğun tazarru'
İren maḫşûdın itdüğün tevakku' (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 36). [tevakku' it, -dü, -gin]

tevakkuf: Oyalanma, bekleme.

1. Tevakkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh âb u geh nân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28). [tevakkufdaydı, -da, -ydi]

tevârih: Ar. "târih" in çoğulu.

1. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14). [tevârih,]

tevbe: Tövbe, af dileme.

1. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105). [tevbe,]
2. Kerem-kâni vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106). [tevbe,]

tevehhüm vir: Korku düşürmek.

1. Dilüne ta'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḫvâlüm beyân it (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58). [tevehhüm vir, -me]

tevḥīd: Birleme, bir Allah'tan başka İlah olmadığına inanma.

1. Çü şerḥ olındı **tevḥīdi** Ḥudānuñ
Dinildi hem nu'ūti Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [tevḥīdi, -i]
2. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ğam kufline **tevḥīdi** miftāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [tevḥīdi, -i]

tevki'-i ra'nâ: Güzel alâmetler.

1. Çeken cān levḥine tuġrâ-yı ğarrâ
Yazan dil şuḥfına **tevki'-i ra'nâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10*). [tevki'-i ra'nâ,]

tevsen: Dik başlı, inatçı.

1. Vücûduñ döymeyeydi olsa âhen
Senüñ **tevseligüñden** taldı eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [tevseligüñden, -ligüñ, -den]

tevsenlik it: İnatçılık etmek.

1. Düşmenüñ tevsenlik itse aġzına serrâc-ı çarḥ
Âhen-i ḥayretten urur dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [tevsenlik it, -se]

tezerv: Sülün, kılkuyruk. Klasik şiirde av hayvanı olarak anılır.

1. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her ğonce o servüñ bir **tezervi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [tezervi, -i]
2. Şu'â'ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldı anda bir **tezerve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [tezerve, -e]
3. Füzün itdi ğarībün dilde dâġın
Çün ol gevher naşib oldı **tezerve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [tezerve, -e]
4. Nihāluñ bağımı yir zâġ her bār
Tezervüñde çi ger maqşüdidur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103*). [tezervüñde, -üñ, -de]
5. Gel iy cān ğülsitānmuñ **tezervi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [tezervi, -i]
6. Nihāl-i servden düşdi **tezervi**
Ezel zerrin 'işābe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24*). [tezervi, -i]

tezerv-i âteş: Kızıl renkli sülün.

1. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [tezerv-i âteş, -in]

tezvîr idüp: Aldatmak ve yalan söylemek.

1. Kendüyi **tezvîr idüp** beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamġā mehüñ altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [tezvîr idüp, -üp]

tezvîn evle: Süslemek.

1. Bitüpdür merhamet kıl iy cefākār
Bu resme eyleyüp mektübi tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [tezyîn eyle, -yüp]

tezyîn it: Süslemek.

1. Kaçan bir lâle tezyîn itse bâğı
Hezārân sîneye qor derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [tezyîn it, -se]

tezyîn kıl: Süslemek.

1. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [tezyîn kıl, -dı]

tezyîn-i taht: Taht süsü.

1. Fer u **tezyîn-i taht** u mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [tezyîn-i taht,]

tıfl: Çocuk.

1. Yağüd bir **tıfl** kim olmaya hoş hû
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [tıfl,]
2. Velî giryân idi ol **tıfl** dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [tıfl,]
3. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancıgum var **tıfl** u 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [tıfl,]
4. Dili meyl itdi hem-çün **tıfl** şire
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [tıfl,]
5. Feridün idi **tıfl** ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [tıfl,]

tıflân-ı küy: Sokak çocukları.

1. Qatı divânedür ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 24*). [tıflân-ı küy, -uñ]

tıflân-ı mahalle: Mahalle çocukları.

1. Güzer kılduğı yola gülle gülle
Oluben cem' **tıflân-ı mahalle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 14*). [tıflân-ı mahalle,]

tıfl-ı ebced: Okula yeni başlamış, alfabeyi yeni öğrenen çocuk.

1. Şu resmedür fünün içinde efđal
Ki öninde **tıfl-ı ebced** pîr-i ekmele (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [tıfl-ı ebced,]

tıfl-ı güm-râh: Yolunun şaşırmiş çocuk.

1. Bu hâl içinde pes ol **tıfl-ı güm-râh**
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [tɯfl-ı güm-râh,]

tıfl-ı ken'ân: Kenan'lı küçük.

1. Cihâni kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde **tıfl-ı Ken'ân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159*). [tɯfl-ı ken'ân,]

tıfl-ı remîde: Ürkek evlat.

1. Ki ol meh kim sañadur nûr-ı dîde
Alvireyin iy **tıfl-ı remîde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [tɯfl-ı remîde,]

tığ: Kılıç. || Söz, mana.

1. Zebân **tığıyla** bârî virme âzâr
Saña çün derdümi şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [tığıyla, -ıy, -la]

tığ: Kılıç.

1. Şeh-i peygamberân bâ-tığ u bâ-tâc
Ki **tığıdur** şerî'at tâcı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [tığıdur, -ı, -dur]
2. Tutup 'adli zemîn ü âsumânı
Pür itsün **tığı** âvâzı cihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174*). [tığı, -ı]
3. Kime irse **tığı** bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacaç yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [tığı, -ı]
4. İrişe **tığı** ucu bir süvâre
İder atıyla anı dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [tığı, -ı]
5. Ağudur kâhri luftı âb-ı hayvân
Ki **tığı** cân alır câmi virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [tığı, -ı]
6. Çün iki yüzlü **tığın** ide 'üryân
'Adûv başın on on çırpar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [tığın, -ı, -n]
7. Berât-ı merg alır **tığından** a'dâ
Ki 'âlemdede dağı turmaya aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [tığından, -ın, -dan]
8. Yalınçağ eyleyüp **tığını** süsen
Türur vâdiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [tığını, -ı, -n, -ı]
9. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengârı geh gül-günî bir **tığ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [tığ,]
10. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup **tığ** u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [tığ,]
11. 'Adûsına urur her kişi **tığı**
Çalar ol sineden tañl-ı dirîği (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [tığı, -ı]
12. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler **tığı** çarbindan geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [tığı, -ı]
13. Çün oldu münhezim kendü sipâhı
Bırakdı **tığın** elden çarh şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [tığın, -ı, -n]
14. Çü zañm irüre **tığı** bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [tığı, -ı]
15. Bükerven **tığ-ile** kaddi nihâlin
Ki kırtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [tığ-ile, --ile]
16. Sa'âdet burcu üzre mâh-ı a'zâm
'Arab iklimini **tığıyla** nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [tığıyla, -ı, -y, -la]

17. Baña kim cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden **tîğ-ıla** ger dökseler hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [*tîğ-ıla, --ıla*]
18. Ki hār u **tîğdür** verd ü giyāhı
Ne lâzım kend'özünü rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*tîğdür, -dür*]
19. Kıla kendüzine fetḥ ü müsaḥḥar
Eline aldı bir elmās-gün **tîğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*tîğ,]*
20. Elinde **tîğ** ü başında otağı
Bu resme faşlda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [*tîğ,]*
21. Ki Mecnūnuñ döke kanımı çün seyl
Diledi k'ura bir **tîğ** ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*tîğ,]*
22. Qanā'at **tîğına** gerdān-ı āzı
Qo 'uzlet hırsuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34*). [*tîğına, -ı, -na*]

tîğ: Kılıç II Sevgilinin bakışları.

1. Müjesi **tîğına** kim tāb virmiş
Ruḥınıñ āteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [*tîğına, -ı(n), -a*]

tîğ çek: Kılıç çekmek. Saldırmak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. Yahūd tîğüñ çeküp 'ömrin tebāh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [*tîğ çek, -üp*]

tîğ ü hançer: Kılıç ve hançer.

1. Pür olmuş gördi şahrā **tîğ ü hançer**
Cihānı qabzāmış emvāc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*tîğ ü hançer,]*

tîğ-i āb-gün: Su renginde (berrak ve parlak) kılıç.

1. Kime kim irse tîğ-i āb-günü
Depesinden çıkardı çok dütüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [*tîğ-i āb-gün, -ı*]

tîğ-i ber-dest: Kılıcı ele almak.

1. Tıttup kandan piyāle **tîğ-i ber-dest**
Zemīni cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45*). [*tîğ-i ber-dest,]*

tîğ-i berg-i süsen: Susam yaprağının kılıcı.

1. Ki vire tîğ-i berg-i süsene āb
Çemende nağme kıлмаğa 'anādil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62*). [*tîğ-i berg-i süsen, -e*]

tîğ-i bî-reng: Renksiz kılıç.

1. Alup Nevfel eline **tîg-ı bî-reng**
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1*). [*tîg-ı bî-reng,]*

tîg-i bürrân: *Keskin kılıç.*

1. Dilirân çekdi yir yir **tîg-i bürrân**
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [*tîg-i bürrân,]*
2. Ne ser kim kesdi anı **tîg-i bürrân**
Şabâ gîsûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [*tîg-i bürrân,]*
3. Raķîb-i şüm u bed-kâr oldı âġâh
Eline aluban bir **tîg-i bürrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [*tîg-i bürrân,]*

tîg-i cefâ-kâr: *Eziyet eden kılıç.*

1. Didi çün kişinûnı ġaşmı ola yâr
Ne işler arada **tîg-i cefâ-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*tîg-i cefâ-kâr,]*

tîg-i elmâs: *Elmas kılıcı.*

1. Elinde var idi bir **tîg-i elmâs**
Ki ġâra zaġmınuñ öñünde kirpâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [*tîg-i elmâs,]*

tîg-i felek-gün: *Gök renkli.*

1. Bahâdırlar çeküp **tîg-i felek-gün**
Aķıtdılar şü gibi her yaña ġün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [*tîg-i felek-gün,]*

tîg-ı girân: *Aġır kılıç.*

1. Degül lâzım k'ura tîg-ı girânı
Görenün korġudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*tîg-ı girân, -ı]*

tîg-i ġâme: *Kalemin kılıcıyla.*

1. Tıtuıdur dehri **tîg-i ġâme** ile
Ki bir iķlîm açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113*). [*tîg-i ġâme, -ile]*

tîg-i ġün-ġâr: *Kan dökücü ok.*

1. Aña n'eyleyibilür **tîg-i ġün-ġâr**
Yaķa pervâneı çün şem'-i bî-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*tîg-i ġün-ġâr,]*
2. Gelür her berg-i süsen **tîg-i ġün-ġâr**
Baña bî-lâle ġadd ü sim-i ġabġab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [*tîg-i ġün-ġâr,]*

tîg-i ġün-în: *Kan dökücü kılıç.*

1. Bahādırlar elinde **tîğ-i hūn-în**
Urur cān hırmene āteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47*). [*tîğ-i hūn-în,]*

tîğ-i hurşîd: Güneşe benzer kılıç.

1. Kılıcı korhusından **tîğ-i hurşîd**
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*tîğ-i hurşîd,]*

tîğ-i 'ışk: Aşk kılıcı.

1. Ki tîğ-i 'ışkdan bulam şehâdet
Hızineden getürdi bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [*tîğ-i 'ışk, -dan]*

tîğ-i kâhir: Kahır kılıcı.

1. Dem urup şubhdan virmezsiñ âvâz
Tenüñe bälün olsun **tîğ-i kâhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [*tîğ-i kâhir,]*

tîğ-i kahr: Kahredici, azap verici kılıç.

1. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'ādan çünki **tîğ-i kahr** yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [*tîğ-i kahr,]*

tîğ-i pülâd: Çelik kılıç.

1. Çeküp düşmen yüzine **tîğ-i pülâd**
Koyaym ben dağı 'âlemdede bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [*tîğ-i pülâd,]*

tîğ-i pür-hūn: Kana bulanmış kılıç.

1. Dil uzatdı aña çün **tîğ-i pür-hūn**
Didi k'iy zâlim it gibi zebün-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14*). [*tîğ-i pür-hūn,]*

tîğ-i sabr: Sabır kılıcı.

1. Kesegör **tîğ-i sabr** ile boğazın
Muqâbil tut çü cān-bāzân-ı ğāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [*tîğ-i sabr,]*

tîğ-i tîz: Keskin kılıç.

1. Kopardı serverānuñ tîğ-i tîzi
Muhanneşler başına rüste- hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*tîğ-i tîz, -i]*
2. Kopardı server anuñ tîğ-i tîzi
Muhanneşler başına rest-hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*tîğ-i tîz, -i]*

tîğ-ves: Kılıç gibi.

1. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ **tîğ-ves** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [*tîğ-ves,]*

tîğ-zen: İyi kılıç kullanan kahraman.

1. Oturmuş kendü resmi birle maḥzûn
İdüp ol **tîğ-zenler** şahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 71*). [*tîğ-zenler, -ler]*

tîhû: Çöl kuşu.

1. Zamânındadır anuñ bār u dem-sāz
Ġanemle gürg **tîhû** ile şehbāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*tîhû,]*

tılsım: Büyü, sihir.

1. Muvâfıqlık idüp öldi kimisi
Çü ref itdi **tılsımın** devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [*tılsımın, -ın]*

tılsım-ı dağ-ger: Dağlayıcı büyü.

1. Virür tārāca şām-ı merg raḥtın
Felek kim bir tılsım-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17*). [*tılsım-ı dağ-ger, -dür]*

tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî: İlahi hazine sırlarının tılsımı.

1. Gül-i ra'nā-yı bağ-ı şubḥgāhî
Tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 18*). [*tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî,]*

tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî: Gizli hazine mahzeninin büyü.

1. Tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî
Dil ehline ḥurûf-i lafzatullāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 15*). [*tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî,]*

tîmār: Tedavi, iyileştirme.

1. İderlerdi bu tertîb üzre **tîmār**
Güzellendi varuraq ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [*tîmār,]*
2. Ġamuñ **tîmārını** kimden şorayın
Oğulsuz yaḥşî gördüñ sen özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [*tîmārını, -ı, -n, -ı]*

tîmār evle: İyileştirmek.

1. Ki ya'nî hasteye yidürdiler kâd
Dağı eylediler çok dürlü tîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33). [tîmâr eyle, -di, -ler]

tîmâr ol: Tedavi eden, iyileştiren.

1. Derd-i Hamdiye ölümden özge tîmâr olmaya
Zirâ ol aşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9). [tîmâr ol, -ma, -ya]

tînâb: Çadır ipi.

1. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbi tütmişdur **tînâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36). [tînâbı, -ı]
2. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tînâb itmişdür ol çetre hümâyün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70). [tînâb,]
3. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim gel bu zencîr ü **tînâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [tînâbı, -ı]

tînet: Huy, yaradılış.

1. Olupdur **tînetüm** perverde-i 'ışk
Memâtum hâilidür perde-i 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15). [tînetüm, -üm]
2. Hâkîkat **tînetünde** yokdur idrâk
Gürür idüp şakın naqd-i hayâta (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64). [tînetünde, -üñ, -de]

tînnîn-i saf-der: Düşman saflarını yaran ejderler.

1. Serinde nîzenüñ **tînnîn-i saf-der**
Şan oldı kandan meş'al münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35). [tînnîn-i saf-der,]

tîr: Ok.

1. Kemânından ki bir **tîr** ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşırına bir bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55). [tîr,]
2. 'Aşâsı **tîre** beñzer kâmeti yây
Hâbişü's-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25). [tîre, -e]
3. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekten zaḥm-ı gürz ü **tîr** ü şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62). [tîr,]
4. Kıtâl-ı 'ışkda olmuş kemân-gîr
Ki kâddin kavş düzmiş nâlesin **tîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66). [tîr,]
5. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd için **tîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32). [tîr,]
6. Süñüler sineler sökmekde çâlâk
Dilîrân şadrını **tîr** itmede çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28). [tîr,]
7. Dil açup **tîr** mânend-i zebâne
Ecel peygâmın iltür serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75). [tîr,]
8. Tene **tîr** itmez oldı hiç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'acz-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85). [tîr,]
9. Tenine ursalar tuymazdı şad **tîr**
Giderken ger yolu deryâya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20). [tîr,]

10. Ki ekdügin biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toğru varur **tîrüm** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*tîrüm, -üm*]
11. Tažarru‘ lar du‘ âlar kıldı Leylî
Du‘ âsı **tîri** tâ irüp nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [*tîri, -i*]
12. Ğazâle urdı şâhuñ cânına **tîr**
Tapuñdan baña bir hâl oldı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [*tîr,]*
13. Niçe eyledi cânâne fedâ cân
Ecel kavşinden irişdi aña **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*tîr,]*
14. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıķup kavş-i fenâdan nitekim **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*tîr,]*
15. K‘ide nür-ı şafâ rüşen gözüñi
Çü **tîr** ol ‘ışķ râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [*tîr,]*
16. Ki toğru varablesin nişâne
Ki **tîrüh** olduğiyçün toğru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [*tîrüh, -üh*]

tîr: *Ok II kirpik.*

1. Bilicek kendüyi ol ğamzesi **tîr**
Beni vaşf it aña didügin ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*tîr,]*
2. Hem anuñ sen de olmuşsin esîri
Dilüñi çâķ kılmış ‘ışķı **tîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [*tîri, -i*]
3. Murâdum **tîrin** irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı ħarîmüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*tîrin, -in*]
4. Ne ol **tîrüh** senüh amaca varur
Bu bâra idemezven ben ħıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [*tîrüh, -(ü)ñ*]
5. Vefâ kūyından açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*tîr,]*

tîr ü kemân: *Ok ve yay.*

1. Kaḫî dest olsa bunlar ol nihânî
Elinden bırağur tîr ü kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 28*). [*tîr ü kemân, -ı*]

tîr ur: *Ok atmak.*

1. Ki çarḫ ura ğamuñdan bağruma tîr
Ciger-ĝüşeiñ idüm ger evvel iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [*tîr ur, -a*]
2. Yaķar anı seħerden tâb-ı ħurşid
Kişi bir şayda ursa deştden tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*tîr ur, -sa*]

tıraş it: *Kazımak, silmek.*

1. Tıraş itdi vü bozdı barmaķıyla
Didi bu hâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [*tıraş it, -di*]

tîrâz-ı kıssa: *Süslü kıssa.*

1. ‘Ayân it bize de keyfiyyetini
Tîrâz-ı kışşadan ħayyât-ı ħâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 15*). [*tîrâz-ı kışşa, -dan*]

tırâz-ı nâme: *Mektubun süsü.*

1. Olur merdūd-ı dergâh-ı ‘inâyet
Tırâz-ı nâme çün geldi temâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19*). [*tırâz-ı nâme,]*

tîre: *Bulanık, karanlık.*

1. Karadur toprağı vü âbı tîre
Miyândan kişi key çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*tîre,]*

tîre kıl: *Karartmak, bulanıklaştırmak.*

1. Hevâyı dūd-ı âhı kıldı tîre
Çarâbeti ki bu hâli iştdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*tîre kıl, -dı]*

tîre-çesm: *Kara göz.II Kör.*

1. Nazar kılsa saña âyine hışm it
Dem-i çahrûndan anı tîre-çesm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*tîre-çesm,]*

tîre-rüz: *Günleri karanlık, karanlık gün.*

1. K’elâ iy ‘ışk işinden bî-haberler
Çamından ben ki yârûn tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*tîre-rüz, -um]*

tîr-i âh: *Âh oku.*

1. Siper kıлма özünü tîr-i âha
Beni şanma reh-i ‘ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [*tîr-i âh, -a]*

tîr-i bürrân: *Keskin ok.*

1. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [*tîr-i bürrân,]*

tîr-i ğam: *Gam oku.*

1. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [*tîr-i ğam,]*

tîr-i ğamze-i yâr: *Sevgilinin yan bakışlarının okları.*

1. Hadengân hem-çü tîr-i ğamze-i yâr
Vücüd-ı ehl-i ğarbe virür âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71*). [*tîr-i ğamze-i yâr,]*

tîr-i kazâ: *Kaza oku.*

1. Beni öldürme tîr-i kazâdur
Gözümde sürme neyler iy cefakâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 26*). [*tîr-i kazâ, -dur*]

tîr-i kemîne: *Zavallı oklar.*

1. Kemânından çıkan **tîr-i kemîne**
Ser-i gerdüni bıraksun zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143*). [*tîr-i kemîne,]*

tîr-i maksüd: *İstek oku.*

1. İre gönülünü hoş tut k'iy yegâne
Yakında tîr-i maşşüduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [*tîr-i maşşüd, -uñ*]

tîr-i şafder: *Saflar yaran oklar.*

1. Kabilenün pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler çok **tîr-i şafder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*tîr-i şafder,]*

tîr-i şaf-derüñ: *Kusursuz ok.*

1. Gamze-i dil-düz-ı cānān gibi **tîr-i şaf-derüñ**
Her nefesde biñ hevāyı seyr eyler bî-kağem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [*tîr-i şaf-derüñ,]*

tîr-i ta'ab: *Eziyet oku.*

1. Qahr ile ma'rekede bir nazār itse gamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine **tîr-i ta'ab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [*tîr-i ta'ab,]*

tîr-i zecr: *Eziyet oku.*

1. Vücüdi oldu tîr-i zecre āmāc
Eşer eyledi cānına hārāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [*tîr-i zecr, -e*]

tırmala: *Tırmalamak.*

1. Gehî urur başına depme zāğān
Yüzini **tırmalar** gāhî kelāğān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [*tırmalar, -r*]

tırnak: *Tırnak.*

1. Düzüp hınnāyıla barmaqlarını
Kesüp pāk eyledi **tırnaqlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [*tırnaqlarını, -lar, -i, -n, -i*]

2. Kazıyup **tırnağ-ile** eyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k'ola ruhı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32*). [*tırnağ-ile, -ile*]
3. Ol arada turup ağladı hayli
Refîkî şeklini pes **tırnağıyla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [*tırnağıyla, -ı, -yla*]
4. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çāk
Ruhum **tırnaqlarumla** çāk oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151*). [*tırnaqlarumla, -lar, -um, -la*]

tırnak ur: *Turnak geçirmek.*

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hāk
Urup tırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [*tırnak ur, -up*]

tiryāk-ı 'aql-ı muhterem: *Kıymetli aklın panzehiri.*

1. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100*). [*tiryāk-ı 'aql-ı muhterem, -den*]

tîşe-i bād: *Rüzgar getiren.*

1. K'anı hiç eylemedi **tîşe-i bād**
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [*tîşe-i bād,*]

tıynet: *Yaratılış, huy, mizaç.*

1. Ki yokdur **tıynetinde** şarta iflâh
Baña dırsen k'öñüñde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*tıynetinde, -i, -n, -de*]

tiz: *Çabucak, derhal, hemen.*

1. Buyurdı şāh dāye buldılar **tiz**
Ki şirîn ola ol la'l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*tiz,*]
2. Olup **tiz** günde rüsvā-yı zamāna
Yazılısar adı her dāstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341*). [*tiz,*]
3. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*tiz,*]
4. Turup **tiz** oğlınıñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yār derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [*tiz,*]
5. Buyurdı **tiz** ki ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ğonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*tiz,*]
6. Bunuñ gibileri devr-i zamāna
Cüdā kılmāğa **tiz** bulur bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [*tiz,*]
7. Biri birine dırlerdı gelüñ **tiz**
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*tiz,*]
8. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100*). [*tiz,*]
9. Velî yād itdüğinden vaşl-ı dildār
Tiz ayağına pîrûñ sürdi ruhsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [*tiz,*]
10. Umup Mecnûn vişālûñ dilberinüñ
Tiz ayağına düşdi māderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34*). [*tiz,*]

11. Çü güş-ı mâha gitdi âh-ı Mecnûn
Harîm-i haymeden **tîz** geldi birûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [tîz,]
12. Ki kaçd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [tîz,]
13. Çü Nevfel gördi andan bu 'itâbı
Buyurdı **tîz** giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2*). [tîz,]
14. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi yine Nevfelden yaña **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [tîz,]
15. Pes ortaya miyâncılar şalup **tîz**
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [tîz,]
16. Tama' dendânın aña eyleme **tîz**
Yüri sen kendü hâlûñ gör beni қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [tîz,]
17. Ki zârı kend'özünñ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla **tîz** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [tîz,]
18. Ki segler **tîz** anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hûnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [tîz,]
19. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdı kim varuñ **tîz** anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [tîz,]
20. Anuñ-çündür gönülde ıztırâbum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [tîz,]
21. İrürdi ol şikeste-hâtırâ **tîz**
Çü Mecnûn ruq'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [tîz,]
22. Şalâhından habîr oldı vü âgâh
Buyurdı hâcibe kim var anı **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [tîz,]
23. Ayağına dökildiler bunuñ **tîz**
Yüzine eşkden saçdılar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [tîz,]
24. Zebânında kimüñ yâdın ider **tîz**
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16*). [tîz,]
25. Geçen bâzârıñı eyle yine **tîz**
Buyurdı bir nişângâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [tîz,]
26. Ki Mecnûna gele andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nâkaya **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [tîz,]
27. Seni **tîz** kaçurur bundan zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [tîz,]
28. Helâkı tab'uñ olur **tîz** ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [tîz,]
29. Segirdüp taşra çıkdı **tîz** derden
Varup mihmânıñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [tîz,]
30. İriş **tîz** muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30*). [tîz,]

tîz it: Keskinleştirmek.

1. Dişin ceng-içün itmiş her biri tîz
İhâta eyleyüp ol iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [tîz it, -miş]

tîzem: Sert ve keskin.

1. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü **tîzem**
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [tîzem,]

tîz-rev: Çabuk yürüyüşlü.

1. H̄ayāl-i ādemīden **t̄iz-rev** ü ter
Süminüñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*t̄iz-rev,]*

toḅ: Yuvarlak biçimde olan şey.

1. Var idi şehlerinüñ bir kıızı h̄üb
Şaçı cevġân-ı müşġin ġabġabı **t̄öḅ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*t̄öḅ,]*

toġ: Tecelli etmek, zuhur etmek, ortaya çıkmak.

1. Toġup mihr-i cemāl-i t̄āb-nāki
Münevver eyledi iġlīm-i h̄āki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 311*). [*toġup, -up]*
2. Vefā rāhında key bī-cehd imişsin
Başuma **toġmuş-iken** mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15*). [*toġmuş-iken, -miş, -iken]*
3. Şabāh olup **toġarsa** başuma ġün
Var ise iy h̄urūs-ı dehr cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30*). [*toġarsa, -ar, -sa]*
4. Şadef birle şehābı eyleyüp cüft
Toġurdur müddetile dürr-i nā-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64*). [*toġurdur, -dur]*
5. Başuma **toġdı** tañdur şems-i lāmi'
Götürdüñ h̄ākden ben nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*toġdı, -dı]*

toġ: Doğmak, dünyaya gelmek.

1. Berī ola çü bir duġter hayādan
Anuñ **toġmaması** yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [*toġmaması, -ma, -sı]*
2. Yaġüd bir t̄ıfl kim olmaya hoş h̄ü
Yeg oldur kim anadan **toġmaya** o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [*toġmaya, -ma, -y, -a]*
3. Çün iki hefte geçdi **toġmasından**
İki heftelik ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*toġmasından, -ma, -sın, -dan]*

toġru: ...a/e doğru.

1. İçine almış ol çetr āsumānı
Çekilmiş 'arşa **toġrı** sāye-bānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [*toġrı,]*
2. Nigār iline **toġrı** t̄utdı rāhı
Çekildi sım ü zer yanınca vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [*toġrı,]*
3. Ki **toġrı** kendüyedür reh-ġüzārı
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [*toġrı,]*
4. Ki kendüden yañadur **toġrı** 'azmi
Bu vahşiler taġılsun diyü t̄urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*toġrı,]*
5. Kılayın kıbleñe **toġrı** namāzı
İderse secdede ger sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*toġrı,]*
6. Per açdı sidreden süy-ı zemīne
Semender-vār **toġru** şem'-i dīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30*). [*toġru,]*
7. Ki ekdüġin biçer 'ālemde her kes
Nişāne **toġru** varur t̄ürüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*toġru,]*

toġru: Doğru sözlü, dürüst.

1. İdüp hırşum elin bī-fer ü kütāh
Ayaġum **toġru** başdur ġandese iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*toġru,]*

2. Öninde pîr Selmân u Nizâmî
Diyemezler iki **toĝru** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [*toĝru,]*
3. Ki iy sürme olan tozı gözüme
Melûl olma şakın **toĝru** sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*toĝru,]*
4. Ne için baĝludur hem söyle **toĝru**
Didi zen **toĝru** söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*toĝru,]*
5. Ne için baĝludur hem söyle **toĝru**
Didi zen **toĝru** söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [*toĝru,]*
6. Dilüm **toĝru** dur ammâ egriden gec
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*toĝru,]*
7. Ki zaĝme **toĝru** berbat ola keĝ-hâst
Ger olmayınca ĝâzinüñ kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [*toĝru,]*
8. Kim itse meyl aña dîvânedür o
Dilüñ kıl **toĝru** havf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*toĝru,]*
9. Ki **toĝru** varablesin nişâne
Ki tîrûñ olduĝiyçün toĝru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [*toĝru,]*
10. Ki toĝru varablesin nişâne
Ki tîrûñ olduĝiyçün **toĝru** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [*toĝru,]*

toĝru: Doğru, düzgün.

1. Okı **toĝru** bulabilmez nişanı
Belâ-yı dîde-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [*toĝru,]*

toĝru söyle: Yalan söylememek.

1. Ya me'külât cinsinden midür bu
Hudâ haĝiyçün anı söyle toĝru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12*). [*toĝru söyle,]*

toĝur: Ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak.

1. Her eţfâl-i ĝiyeh kim **toĝurur** hâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*toĝurur, -ur]*

tohm: Tohum.

1. Degildür kimse bu 'âlemde kâyim
Kaçan bir **tohm** ekse çarĝ-ı pür-kaĝr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [*tohm,]*

töhmet: Sebeb-i ithâm olabilecek şey, suç.

1. Ki meyl itdüĝiyçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes **töhmetden** âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [*töhmetden, -den]*

töhmet it: Suçlamak.

1. Daĝı yiter komazsın dilde ârâm
Yazuĝdur töhmet itme bi-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [*töhmet it, -me]*

toĝın: İncitmek, rahat bırakmamak.

1. Ne seng ü çüb k'aña **toĝınurdu**
Gül ü serv-i riyâz-ı cân şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [*toĝınurdu, --ur, --dı]*

tokın: Dokunmak, temas etmek.

1. Tokındursa yahūd şeş-per-i maşkül
Kılarıdî kâf tağın kuhl-ı mahlûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [tokındursa, -dur, -sa]
2. Tokındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [tokındı, -dı]
3. Tokınup def dağı zerrin celâcil
KeFINE muṭribûn geldi mukâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [tokınup, -up]
4. Tebûn tâbi komadı anda h'âbı
Bahârına **tokındı** çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [tokındı, -dı]
5. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyûnî cânî lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [tokındı, -dı]

tokın: Dokumak. II İşlemek.

1. Yeşil hulle üstine 'unnâb-ı pür hâl
Tokınmış hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [tokınmış, -miş]

toku: Dokumak, işlemek.

1. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Tokudı kârgâhında birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [tokudı, -dı]

tokuz: Dokuz sayısının sıra sıfatı, sırada sekizinciden sonra gelen.

1. Çü kaldırdı yedi iklim fethine ser
Tokuz çarḥe kemendi taḳdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [tokuz,]
2. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarḥuñ **tokuz** kaşırına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [tokuz,]
3. Rif'atun çarḥinde **tokuz** mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsınun bir kaṭresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [tokuz,]

tokuz çarh: Dokuz felek.

1. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuk demde tokuz çarḥı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [tokuz çarḥ, -ı]

tokuz tolan: Dokuz dolanmak || Birçok defalar dolaşmak.

1. Tokuz tolandı naḥli şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [tokuz tolan, -dı]

tol: Dolmak, birikmek.

1. Toldı şâdiden zamânuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ârâm ide gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [toldı, -dı]
2. Gehî şiddetle **tolar** miğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [tolar, -ar]
3. Ki **tolup** şekker-i şükriye kâmum
Pür ola bâde-i şevkiyle câmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [tolup, -up]
4. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derünü dürcü **toldı** ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [toldı, -dı]

5. Nesīm-i zevkle **toldı** dimāgum
Fetīl-i şevkle yandı çerāgum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79*). [*toldı, -dı*]
6. Bu emri çün baña feyz itdi iqbâl
Ümîdüm bâdesinden **toldı** zīgâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126*). [*toldı, -dı*]
7. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmı ‘âlem etrâfına **toldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [*toldı, -dı*]
8. Sehâvet birle meşhûr olmuşıdı
Cihân cüdından anuñ **tolmışıdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24*). [*tolmışıdı, -mı, -ıdı*]
9. Şarâb-ı ‘ışkdan maħmûr olmuş
Vücûdı ‘ışk envâriyla **tolmuş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [*tolmuş, -mı, -ı*]
10. Baña ol kan-ile **tolmuş** âb-iledür
Külâlem kim ruħum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [*tolmuş, -mı, -ı*]
11. Seher nûriyla **tolmuş** gördi hârgâh
Yolından reh-zen-i şeb def ‘ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [*tolmuş, -mı, -ı*]
12. Gözi yaş göñli âteş birle **toldı**
Mey-i hayretten oldı şöyle medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*toldı, -dı*]
13. Varınca Ka’be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile **toldı** yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [*toldı, -dı*]
14. Vefâdan düzmege aña ta’âmı
Tenüm dürcine **toldurdum** ‘izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [*toldurdum, -dur, -dum*]
15. Tolup kan cüş eyler dîg-i serler
K’aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57*). [*tolup, -up*]
16. İrişdi şehr-i Bağdâda **tolup** dehr
Ki düşdi ârzü âhir Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [*tolup, -up*]
17. Soğulup âb-ı hasret **toldı** ol dem
Tarîken ol serv-i kaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [*toldı, -dı*]
18. Niçe mâr ile **tolmuşdur** el-ân
Beñüñ kim dâne-i şevk-ıdı iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [*tolmuşdur, -mı, -dur*]

tol: Vakti dolmak; zamanı gelmek, olmak.

1. Vücûduñ döymeyeydi olsa âhen
Senüñ tevsnligüñden **toldı** eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [*toldı, -dı*]

tolâ: Dolamak, sarmak.

1. Tolasam halkasına zülfüñüñ dest
Tutup muħkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [*tolasam,]*
2. Urup yüz yüze buldılar hoş iqbâl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87*). [*tolayup, -yup*]
3. Tutup rifk-ile Mecnûnuñ elini
Tolandurdu Harem girden şalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46*). [*tolandurdu, -dı*]
4. Tolar boynına küllâb-ı maħabbet
Çü vahşetden melâlet bula mârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108*). [*tolar, -r*]
5. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla hâkin
Yaşına yüz **tolandurdu** cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35*). [*tolandurdu, -dur, -dı*]
6. Buladı kuyruğumı her birisi
Tolayu alup etrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [*tolayu,]*
7. Sadâyı dehre şalmaz oldılar güş
Tolayu alup ol şirân-ı hün-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27*). [*tolayu,]*
8. Tolandüñ küh eger şahrâ cihânı
Melâmet hücrenin ma’mûr kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [*tolandüñ, -du, -ñ*]
9. Ki gün gibi **tolandüñ** gözümüzden
Yâhüd bu vechden girdüñ zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50*). [*tolandüñ, -dñ*]
10. Keñiyle kazdı yir yir guşşadan gür
Tolanur çevresin naħçir-i ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53*). [*tolanur, -u, -r*]

tolas: Dolaşmak, gezinmek, dolanmak.

1. Tolaşup kaldılar bir gece bir rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [tolaşup, -up]

tolavu bağla: Dolandırmak.

1. Tolayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [tolayu bağla, -miş, -lar]

toldur: Doldurmak, yayılıp kaplamak.

1. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ vü şavtı **toldurdu** cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [toldurdu, -dı]

toldur-: Doldurmak, dolu hale getirmek, kaplamak.

1. Kamerden hâleye bu çarh-ı ahđar
Süd ile sâkî-veş **toldurdu** şâgar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [toldurdu, -dı, -]
2. Duğândan **toldurur** âhı ovayı
Bu hal üzere giderken ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [toldurur, -ur]
3. Ki **toldurdu** cihânı âh u efgân
İder koyup başına guşşadan hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [toldurdu, -dı]

tolu: Bir şey ile dolmuş olma.

1. Dehânın nergisûn itdün **tolu** zer
Şabânun dâmenin kılduñ mu'ağtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31*). [tolu,]
2. Dehân dürci tapuñdan **tolu** gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [tolu,]
3. İdüp dâmân-ı çâkını **tolu** hâk
Başından aşğa koyardı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [tolu,]
4. Perî-ruğ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u gönli **tolu** âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [tolu,]
5. K'ezel bahtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şeche çeşmi **tolu** âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [tolu,]
6. Dili pür-âteş ü çeşmi **tolu** hün
Cihâna âhı oldı âteş-eşşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [tolu,]
7. Toludur câmi şerbet yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarh illâ ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [toludur, -dur]
8. Ki dökilmez **tolu** meydür derünü
'Arūs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [tolu,]
9. Raqîbân fitnessinden bî-ğam u bâk
Gözi pür-eşk ü gönli **tolu** âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [tolu,]
10. Kara giydi vü gözleri **tolu** hün
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [tolu,]
11. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117*). [tolu,]
12. Ki pür güldür cinân dünyâ **tolu** hâr
Dür ü gevher taleb eyle ço kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [tolu,]

tolu: Çok, pek çok.

1. K' içinde sızar anuñ nukre-i hâk
Tolu nâr-ı teb ile küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [tolu,]

tonan: Donanmak, süslenmek.

1. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70). [tonanmış, -miş]

tonat: Süslemek, bezemek.

1. Tonatmış boynunuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyiyâ zencire bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29). [tonatmış, -miş]
2. Tonatdı hıl'atiyle ol perî-zâd
Yağasından şan ol ruhsâr-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154). [tonatdı, -dı]

top: Top.

1. Gelürek oldı bir gün yüzlü maħbûb
Ruĥı gül hâli fülful ğabğabı top (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [töp,]
2. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
Felek saĥfına bir top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [top,]

toprak: Toprak, toz.

1. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kabre sürdi ki buña rû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28). [topraklarına, -lar, -ı, -na]
2. Ki diyeydün pür itdi kan cihâm
Fiĝân idüp başına koydı toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25). [toprak,]
3. Per-i kerrübiyân olmışdı cârûb
Degül kerpici şuyile toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51). [toprak,]
4. Kimi topraĝı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89). [topraĝı, -ı]
5. Ayaĝuñ topraĝıdur gözlere nûr
Haĥ andan eylesün çüşmümi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125). [topraĝıdur, -ı, -dur]
6. Sürerdi yüzini topraĝa her gâh
Dilinden çıkmışdı mâsivallâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27). [topraĝa, -a]
7. Ayaĝuñ topraĝıdur secdegâhum
Eşigün taşıdır püşt u penâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19). [topraĝıdur, -ı, -dur]
8. Yüz urup topraĝa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efĝân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2). [topraĝa, -a]
9. Anuñ-çün topraĝa çekdün yüzüñi
Ben atasuzluĝı bilmezdim iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52). [topraĝa, -a]
10. Karadur topraĝı vü âbî tîre
Miyândan kişi key çıkar kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118). [topraĝı, -ı]
11. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola topraĝ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19). [topraĝ,]
12. Hayâtum defteri maħv ola vü hiç
Şokalar yire idüp topraĝı çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121). [topraĝı, -ı]
13. Vücüdını bu yolda eyleyüp hâk
Zeri toprak gibi daĝıtdı bî-bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54). [toprak,]

toprak: Toprak, yer.

1. Anı kaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âĝâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22). [toprakdan, -dan]

2. Düşürdi **toprağa** şimsâdı tahtı
Semen sîmâsını tutdı şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*toprağa, -ğa*]

toprak sac: *Toprak saçmak.*

1. Göricek başuña toprak saçarduñ
Ėamuñ birle çün ol fevt oldı iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16*). [*toprak saç, -ar, -duñ*]

toptolu ol: *Dopdolu, büsbütün dolu olmak.*

1. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45*). [*toptolu ol, -ur, -sa*]

topuğ: *Ayağın toparlakça olan alt bölümü.*

1. Topuğa dek gil içre kıldılar zâr
Kanı ‘âlemde bir vaqt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [*topuğa, -a*]

töre: *Âdet, usul, erkan.*

1. ‘Arabda bu idi evvel **töre** hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [*töre,]*

toy: *Doymak, yemek ihtiyacını karşılamak.*

1. Bulur çinedüğinden ben **foyârum**
Selîme ‘ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*foyârum, -âr, -um*]

toyur-: *İhtiyacını yeterince karşılamak, tatmin etmek.*

1. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyurdu cümlesin virüp zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*toyurdu, -dı*]

toz: *İnce un halinde toprak, zerre.*

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ **toz**
Nuñsetdeydi çokdan tâli‘üm kūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*toz,]*
2. Cân gözi ahvâlinüñ şıhhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı **tozi** kuñlıni buyurdi sebep (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*tozi, -ı*]
3. Atuñ ayagı **tozin** her kim edinmez sürme
Şu‘le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*tozin, -ı, -n*]
4. Cem’ olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı **tozına** koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*tozına, -ı, -n, -a*]
5. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolu **tozi** ser-i Fağfura efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56*). [*tozi, -ı*]
6. Derünum zañmına pendüñ devâdur
İzüñ **tozi** gözüme tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [*tozi, -ı*]
7. Yüzinden şemme her birisinüñ mihr
Meh ayakları **tozına** sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*tozına, -ı, -+(ñ)a*]
8. Ki iy sürme olan **tozi** gözüme
Melül olma şakın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [*tozi, -ı*]

9. Zemîn ü âsumân oldı belürsüz
Toz içinde cihân oldı belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [toz,]
10. Gözini **toz** göğüñ püşide kıldı
Yirüñ şadırın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [toz,]
11. Cihâni şöyle târiķ itdi ol ceng
Ki **tozdan** rûy-ı ‘âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [tozdan, -dan]
12. Gelüp yanlarına hayrân u maḥzûn
Gehî sildi yeñiyle **tozlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61*). [tozlarını, -lar, -ı, -nı]
13. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Daḥı niçe bunuñ gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [tozıdur, -ı, -dur]
14. Niteki ata oğıl yanına maḥzûn
Yeñiyle sildi püştinüñ **tozını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [tozını, -ı, -nı, -nı]
15. Çıkardı çehresini **toz** busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün ḥink (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [toz,]
16. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuḥl idindi izi **tozın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [tozın, -n]
17. K’idemez **tozların** fehmi-i şabâ kesb
Daḥı biñ bende rûmî vü ḥaḥâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [tozların, -lar, -nı]
18. Yil irirürdi geh geh çeşmine **toz**
Cenâb-ı mülk-i dilberden k’ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [toz,]
19. Tozını küḥl idinürdi gözine
Ġazâl etrâfını müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [tozını, -ı, -nı, -nı]
20. İrişdür gülsitāna ‘andelîbi
K’idinem kuḥl **tozından** gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [tozından, -ı, -nı, -dan]
21. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki’ayağüñ **tozına** naḥd-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 27*). [tozına, -ı, -nı, -a]

tübâ: Cennette bir ağaç.

1. Serine dikdi **Tübānuñ** ‘âlem tā
Serîr-i Sidreye başdı kadem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [tübānuñ, -nuñ]

tüfân: Çok şiddetli fırtına gürültüsü, sıkıntısı vermek II bir yerde çok şiddetli kavga ve gürültü çıkmak.

1. Şadâ **tüfânı** ol meydānda her sü
Tenür-ı küsdan geldi yukarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [tüfânı, -ı]

tufeyl: Dalkavuk.

1. İgen **tufeylken** olma lâ’übālî
Egilmesün şaḥın kaddüñ nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [tufeylken, -ken]

tufeyl: Sığıntı olmak.

1. Ḥapuñ ser-ḥaylidür kamüsü ḥayluñ
Murād özündürür âher **tufeylüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [tufeylüñ, -üñ]

tügme: Düğme.

1. Güneş bir **tügme** kadri cāmesinden
Cihân bir nokḥa cüdi ḥāmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [tügme,]
2. Zehebden **tügmeler** her şaḥ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi ḥ’âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [tügmeler, -ler]

tügme-i zer: *Altın düğme.*

1. Şanevber hüllesinde **tügme-i zer**
Tağıtdı saçların bağ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50*). [*tügme-i zer,]*

tuğrâ: *Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.*

1. Hüdâdan râyetine hem-çü **tuğrâ**
Yazılmış âyet-i “innâ fetahnâ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*tuğrâ,]*

tuğrâ çek: *(Ferman, berat ve resmi belgelere) Tuğra koymak, imzalamak.*

1. Çeken bu şâhfe-i zibâya tuğrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1*). [*tuğrâ çek, -en]*

tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel: *İlk zafer bulmuş nişancı.*

1. Eyâ **tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel**
K’ezel bürhânı sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 1*). [*tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel,]*

tuğrâ-vı defter: *Defterin mührü.*

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*tuğrâ-vı defter,]*
2. Dahı **tuğrâ-vı defter** hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu‘azzam açâ pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*tuğrâ-vı defter,]*

tuğrâ-vı ğarrâ: *Parlak tuğra.*

1. Çeken cân levhine **tuğrâ-vı ğarrâ**
Yazan dil şuhfına tevki‘-i ra’nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9*). [*tuğrâ-vı ğarrâ,]*

tuğrâ-vı icâd: *Üretme fermanı.*

1. Ümidüm var ki bu **tuğrâ-vı icâd**
Okundıkda denile âferin bâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [*tuğrâ-vı icâd,]*

tühem: *Töhmeler, sebep-i ithâm olabilecek şeyler. "töhmət" in cem'idir.*

1. Küffâr mu‘cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri ço diyü saña **tühem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*tühem,]*

tühem kılup: *Suçlu kılmak.*

1. Parmağına ney yürütdi hâmenüñ cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*tühem kılup, -up]*

tüken: *Bitmek, sona ermek.*

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*tükenmiş, -miş*]
2. Gidüben gelmeden eyle ferâgat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*tüken,*]
3. Tükendi şabrı vü gitdi kararı
Elinde kalmadı hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*tükendi, -di*]

tükenmez: Tükenmeyen, bitmeyen.

1. Tükenmez bu nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşûduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*tükenmez,*]

tükenmez eyle: Sona erdirmemek.

1. Düzen cânınuñ endühden gıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*tükenmez eyle, -señ*]

tükme-i âl: Kırmızı düğme.

1. Yeşil hulle üstine ‘unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi **tükme-i âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [*tükme-i âl,*]

tul: Dul II yaşlı.

1. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir **tul** karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*tul,*]

tül-ı emel: Hırs, tamah, tükenmez arzu.

1. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*tül-ı emel, -den*]

tulü’: Doğma, doğuş.

1. Tulü’ından güzer kıldı çü bir sâl
O mâha menzil oldı çarh-ı iqbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [*tulü’ından, -ın, -dan*]

tulü’ it: Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.

1. Tulü’ iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî k’ol yüzi şem’-i şubhgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [*tulü’ it, -er, -di*]

tüm ol: Bütünleşmek, bir olmak.

1. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [*tüm ol, -up*]

tumandan: Duman;dumandan.

1. Țumandan görk virür kũha enbũh
Ki çekmez kış şovuklığından endũh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*Țumandan, -dan*]

tũmār: *Dürũlũp yuvarlak yapılmış şey, tomar.*

1. Görũp cũdını anuñ Hâtem-i Țay
Țara yazulu **tũmārın** ider Țay (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 13, Mısra 114*). [*tũmārın, -ın*]
2. Țaralanmıř-durur nâme çũ **tũmār**
Ezelden yüz Țarası nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 135, Mısra 110*). [*tũmār,]*

tu'me: *Yiyinti, doyumluk.*

1. Aña hem câme vü hem **tu'me** irsâl
Meger kim bir gün oturmışdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*tu'me,]*

tu'me kıl: *Yem yapmak.*

1. Kılarven itlerine tu'me řâhuñ
şalup atuñ ayağına vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 60, Mısra 86*). [*tu'me kıl, -ar, -ven*]

tu'me-i mür: *Karınca yiyeceğı.*

1. Tenidür zâd-ı mâr u **tu'me-i mür**
Mezârı senğı kim var bî-taharrük (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [*tu'me-i mür,]*

tumturağ: *Gösteriş, ihtişam.*

1. Yürürler olsa dîvâne revâne
Bu resme **tumturağ** u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [*tumturağ,]*

tũnd: *Sert, şiddetli.*

1. Ğazab raşşı egerçi **tũndrũndür**
Semend-i luřf õñinde kũndrũndür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [*tũndrũndür, -rũñ, -dür*]
2. Gel inşâf it ki ne **tũnd** ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [*tũnd,]*
3. Dili meyl itdi hem-çũn Țıfl şîre
İdũp hayvanlara bir **tũnd** âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*tũnd,]*

Țur: *Durmak II var olmak.*

1. Tenũmde **Țurmasun** kim nâ-sezâdur
Nice olam cũdâ sen mâh-rũdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [*Țurmasun, -ma, -sun*]
2. Țurur girdinde bunlar bekleyũp raşt
Düzũp ol câyda her biri hâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*Țurur, -ur*]

Țur: *Durmak, bir yerde olmak, bir yerde bulunmak.*

1. Berât-ı merg alur tũğıdan a'dâ
Ki 'âlemde dağı **turmaya** aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnũn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [*turmaya, -ma, -(y)a*]

2. Açılmış bāğ içinde zanbāk-ı ter
Ŧurup ŧāh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [*ŧurup, -up*]
3. Saçınıñ çokluğı ŧol hadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında **ŧurmaz** itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*ŧurmaz, -maz*]
4. Turup pes Ka’beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mir-i kabile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71*). [*turup, -up*]
5. Velî hâbs-ile meşhür oldu adı
Adı şımnişla **ŧurup** oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 67*). [*ŧurup, -up*]
6. Ol arada **ŧurup** ağladı hayli
Refîkî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*turup, -up*]
7. Aña **ŧur** biz kuluñı dalı az az
Eger yārâ tütündüña yeñi yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*ŧur,]*
8. Oturmuş **ŧurmuş** u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [*ŧurmuş, -muş*]
9. Ŧururdi kulle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi anası mevtinden āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*ŧururdi, -ur, -dı*]
10. Ki kendüden yañadur toġrı ‘azmi
Bu vahşiler taġılsun diyü **ŧurdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*ŧurdi, -dı*]
11. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Ŧururlar yolda **ŧursa** ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31*). [*ŧursa, -sa*]
12. ŧu resm-ile **ŧurur** kim beyza-i mār
ŧanasın buldı ol ruhsār-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [*ŧurur, -ur*]
13. Senün küh-ı ğamuñdandur teberrük
Ser-i kabrinde **ŧuran** levh kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [*ŧuran, -an*]
14. Gül-āb u ğāliyeden idi muṭlak
Ser-i kabr üzre **ŧuran** levh-i nā-yāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [*ŧuran, -an*]

ŧur: Ayaġa kalkmak, doġrulamak.

1. Okur dergāhına sen ŧāhı Allāh
Bu teng evden döşür **ŧur** bār-ı büngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*ŧur,]*
2. Yalınçaġ eyleyüp tiġını süsen
Ŧurur vādiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [*ŧurur, -ur*]
3. ŧitāb-ile atası **ŧurdi** bī-bāk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*ŧurdi, -dı*]
4. Ŧur evden yaña gidelüm gözüñ aç
K’anañdur anda didāruña muṭtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [*ŧur,]*
5. Süvār olup **ŧurup** meh-rûlar ile
ŧaçı müşġin gözi āhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [*ŧurup, -up*]
6. Karārı kalmayup ŧevk-ile **ŧurdi**
ŧebistānı yolın ŧutup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*ŧurdi, -dı*]
7. Nedāmet birle **ŧurdi** gönli ğam-nāk
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [*ŧurdi, -dı*]
8. Turup ŧāhuñ vaṭangāhına geldi
Yakīninde karār itdi vü kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*turup, -up*]
9. Alup hāzır çerisin **ŧurdi** derhāl
Ŧoyurdi cümlesin virüp zer ü māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*ŧurdi, -dı*]
10. Ŧurup kıldum bu deñlü cehd ü iḳdām
Bilemedüm k’o cānin idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*ŧurup, -up*]
11. Yoġ-idi hāsete ŧabr u karārı
Ŧurup uydurdi bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [*ŧurup, -up*]
12. Mücellā oldu dehr āyine āyīn
Yirinden **ŧurdi** Mecnûn-ı ğam-ālūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7*). [*ŧurdi, -dı*]
13. Baña pesdür hemīn bir küşe bir āh
Bunı diyüp yirinden **ŧurdi** ol ŧır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*ŧurdi, -dı*]
14. Ŧutup nāz-ile didi **ŧur** yuġaru
Kādīmī yārı ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*ŧur,]*
15. Gözi tuş oldu anda bāġbāna
Ŧurur bir ‘ar’aruñ dibinde nev-hiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*ŧurur, -(u)r*]
16. Nikāh itdi vü **ŧurdi** gitdi kāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*ŧurdi, -dı*]

17. Gidelüm **tur** eve işit sözümi
Ki ölüken seni görem önümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [tur,]
18. Dış urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden **turdi** pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [turdi, -dı]
19. Koma mahrûm bu bağı kebâbı
Çekesin çün **turub** bezminde h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [turub, -ub]
20. Benüm de uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm **tur** eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [tur,]
21. Ol aradan gamile **turdi** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [turdi, -dı]
22. Ğaraya geldi aña **turup** haremde
Giyürdi câme vü virdi ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [turup, -up]
23. Ğodı deşti vü tağı **turdi** derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [turdi, -dı]
24. Yirinden **turdi** yüz nâz-ile ol mâh
Giyindi bir kabâ-yı erguvâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [turdi, -dı]
25. Çü vaqt ire hemîn ol demdür el-hâk
Fırâkıñdan **turup** zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [turup, -up]
26. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden **tur** yuğaru kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [tur,]
27. Diyelüm içeri girsün ol abdâl
Neşâtından bu kavluñ **turdi** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [turdi, -dı]
28. Şâdef gibi dehân açmış **turur** hâk
Çü tâbüt-i nigâr-ı mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [turur, -ur]
29. Turup geh yine başlarlar şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [turup, -up]
30. Ayağ üzre **turur** hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [turur, -(u)r]

tür: Tur dağı.

1. Kelimün **Türda** etvâri haқиyçün
Yed-i beyzânun envârı haқиyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [türda, -da]

tur: Durmak, ayağa kalkmak.

1. Turup tiz oğlınıñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [turup, -up]
2. Turup pes halvetinden gitdi anuñ
Hağa kaldı işi ol meh-likânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [turup, -up]
3. Hem ol dem **turdi** Kays öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı rûh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [turdi, -dı]
4. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Turup 'azm itdi küh-ı Necde derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [turup, -up]
5. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtün serini
Yine **turdi** revâne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [turdi, -dı]
6. Turup 'azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [turup, -up]
7. Düzetdi kürlar gibi özini
Virüp her hâline tağyir **turdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [turdi, -dı]
8. Turup tağa yöneldi zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [turup, -up]
9. Turup pes cân u dilden tãlib oldı
Çeküp tãk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [turup, -up]
10. Turup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [turup, -up]
11. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru' birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [turup, -up]
12. Turup ol şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [turup, -up]
13. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [tururdi, -(u)r, -dı]

14. Deminden kıldı ‘âlem hâkini zer
Ŧurup ol hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*Ŧurup, -up*]
15. ‘Adûdan amı hıfz iderdi her an
Kâfasında **Ŧururdu** her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*Ŧururdu, -(u)r, -dı*]
16. Aña olmışlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger **Ŧuraydı** dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [*Ŧuraydı, -a, -ydi*]
17. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden **Ŧurmağa** eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117*). [*Ŧurmağa, -mağ, -a*]
18. Giyindi câme-i la‘lin ü gül-gün
Sevincile **Ŧurup** pür şive vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [*Ŧurup, -up*]
19. Ŧurup yanından bir lâhza oturdu
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [*Ŧurup, -up*]
20. Ŧurup ‘azm eyledi Zeyd evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [*Ŧurup, -up*]
21. İrür envâ‘-ı luŦf-ıla peyâmı
Neşât-ile **Ŧurup** Zeyd-i dige-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [*Ŧurup, -up*]
22. Ŧurup bir döndi vü yine oturdu
Karârı gidüp ol Ŧevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [*Ŧurup, -up*]
23. Ŧurup başladı çarĦa ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarĦı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*Ŧurup, -up*]
24. Yola girdi **Ŧurup** Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [*Ŧurup, -up*]
25. Çerisi gibi sultân-ı cihânüñ
Ŧururlar yolda Ŧursa ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31*). [*Ŧururlar, -(u)r, -lar*]

Ŧur: Durmak, belli bir durumda olmak.

1. BisâŦından **Ŧurup** ol şâh-ı ‘âlem
Süvâr oldu Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [*Ŧurup, -up*]
2. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kâpusında **Ŧurur** feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126*). [*Ŧurur, -ur*]
3. Niyâz u nâz ile ol gice **Ŧurdu**
Refikinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [*Ŧurdu, -dı*]
4. Turup ol gice çün Ŧem‘ ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [*Ŧurup, -up*]
5. Ŧurup yatdı bu endişeyle ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*Ŧurup, -up*]
6. Turur Ħargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*Ŧurur, -ur*]
7. Hezârân Ħile ile **Ŧurdu** derĦâl
Sarâya gitti kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41*). [*Ŧurdu, -dı*]
8. Bir ulu dirnek olup **Ŧurdu** bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*Ŧurdu, -dı*]
9. Diyüp Ŧem‘e bu sözi ol dige-hâl
Ŧurup depdi vü söyündürdi derĦâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [*Ŧurup, -up*]
10. Düzüp anuñ murâdınca kelâmın
Becid yâd itdi **Ŧurdu** Leylî nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [*Ŧurdu, -dı*]
11. Kosañ **Ŧursa** yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan ‘inâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*Ŧursa, -sa*]
12. Göyindürür tenin ‘ışk odı gâyet
ŞabaĦ olunca **Ŧurmadı** vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*Ŧurmadı, -ma, -dı*]
13. Ŧurur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl daĦı olursa Ŧevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [*Ŧurur, -ur*]
14. Bulara eksik itmezdi ta‘âmı
Ŧururlardı havâlisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*Ŧururlardı, -ur, -lar, -dı*]
15. Ŧururlar san ol ortada Süleymân
Ħişâr olmuşlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*Ŧururlar, -u, -r, -lar*]
16. Ki bir Ħâl üzre **Ŧurmaz** devr-i gerdün
Zamânüñ ‘âdeti budur zarûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [*Ŧurmaz, -maz*]
17. Kıpuya geldi **Ŧurur** zâr u mahzûn
Eger var-ise destür iy ruĦı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [*Ŧurur, -ur*]

türāb: Toprak.

1. Türāb iqbāl-i cūdıyla zer olsun
Ağu yādıyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [türāb,]
2. Taşı bāliş kılup bister **türābı**
Vaṭangāh idinen her bir ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [türābı, -ı]
3. K'özi de idiser menzil **türābı**
Çi ger ṭab'ı dileidi k'ola ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [türābı, -ı]

turağ: Durak, kalınan yer.

1. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şāhuñ da **turağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [turağı, -ı]

turağı ol: Durağı haline gelmek.

1. Çü divān-ı Ḥudā oldu turağı
Cihātūñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193*). [turağı ol, -dı]

türbe: Türbe.

1. Ḥānķāh-ı rif'atūñde niçe biñ yıldur döner
Şūfî-i çarḥı Celālūñ **türbesinde** ṭutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [türbesinde, -si, -n, -de]

turfe: Görülmemiş, yeni, tuhaf.

1. Var içinde anuñ bir **turfe** abdāl
Yüz urmuş ḥāke 'arz eyler Ḥakķa ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [turfe,]
2. Bedī' ü **turfe** hem-çün şüret-i Çin
Ten-i zībālarınıñ büy-ı müşgīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [turfe,]
3. Ol iki **turfe** āhūnun sözini
Bu naķş-ı dil-keşūñ ḡarrā yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [turfe,]
4. Beyābanlarda ol **turfe** ḡazāle
Sürer üştür idüp feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [turfe,]
5. Düşünde seyr kıldı bu fütūḥı
K'idinmiş cāyuña bir **turfe** bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [turfe,]
6. Belā zindānı ka'rında gīriftār
Revende bī-beden bir **turfe** cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [turfe,]
7. Gök itmiş gördi dūdı āsumānı
Özi bir **turfe** yirde kılmış ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [turfe,]
8. İşidūñ yine bir **turfe** ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [turfe,]
9. Götüre mülk-i dünyādan ṭabanı
Çün uğradı bu resme **turfe** ḥāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [turfe,]
10. Sözüñ kaşırında gördük biz şevābı
'Aceb **turfe** degirmendür bu gerdūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [turfe,]

turfe: Nimet.

1. Didi şükr eyleyüp Ḥallāķa vāfir
Ki bu nāme ki **turfe** sürmedāndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [turfe,]

tür-ı müsī-ves: Tur'daki Hz. Musa gibi.

1. Yanaram **Ṭür-ı Mūsî-veş** tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kamer-ṭal‘at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7*). [*ṭür-ı mūsî-veş,]*

türk: Türk.

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Hâbeş **Türk** ü ‘Acem
Sâye-i hükümündedir âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*türk,]*

turre: Alna düşen saç; kıvrıcık saç lülesi.

1. Şadefden çekdi dūr kendin kenâre
Çevirdi gerdeninden **turre** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71*). [*turre*, -s, -i]

turre-i ‘anber-veş: Anber gibi kokan saç lülesi.

1. Hâm idüp turre-i ‘anber-veşini
Belânuñ çenbere almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 43*). [*turre-i ‘anber-veş, -i, -ni]*

turre-i döst: Sevgilinin alnına düşen saç lülesi.

1. Niçe çıksun gönülden **turre-i döst**
Ki yârum mağzduz tarum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [*turre-i döst,]*

turre-i gerdün-i ahdar: Yemyeşil gökyüzünün saçı.

1. Şeb irüp **turre-i gerdün-i ahdar**
Tağıtdı çehre-i rüz üzre ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 19*). [*turre-i gerdün-i ahdar,]*

turre-i hür: Cennet hurisinin saçının lülesi.

1. Koğu şun‘uñla bulur **turre-i hür**
Olur luṭfuñla müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*turre-i hür,]*
2. Şeb-i ferhunde hem-çün **turre-i hür**
Nühüfte cā-be-cā müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21*). [*turre-i hür,]*

turre-i yâr: Sevgilinin alnına düşen saç lülesi.

1. Ki dirsın dil ‘inânın zabṭ kıl var
Çekil kim pür belâdur **turre-i yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [*turre-i yâr,]*

turur: Bulunmak, beklemek, dikilmek.

1. Çerâğ elde **tururkendür** şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131*). [*tururkendür, -ken, -dür]*

turur: -dır, -dir, -dur, -dür bildirme eki.

1. Kapuñda dāim iy sultān-ı Yeşrib
Ṭurur Mūsā ‘aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [*ṭurur,]*
2. Çekilmiş cāy-ı mıstar gibi mi‘rāc
 Ki **ṭurur** kâmetüñ killine muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [*ṭurur,]*
3. Turur gülnār çün tennür-ı pür-nār
 Gülistān andan olmuş germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [*ṭurur,]*
4. Turur nergis çemen şahında bî-tāb
 Şikār itmiş gözi āhūların h^wāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [*ṭurur,]*
5. Turur saşında anuñ ol mīh-i zer-kār
 Mişāl-i āfītāb-ı çarḥ-ı devvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [*ṭurur,]*
6. Ṭurur şayyād hem-çün şir-i şerze
 Diler kim virmeyüp bir dem emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*ṭurur,]*
7. Ki çıkmāğa **ṭurur** cān-ı mu‘allel
 Ža‘if ü pirem ü ser-geşte-ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [*ṭurur,]*

tuş: *Düş, rüya.*

1. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
 Ayıklığa meger düşde ola **tüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [*tüş,]*

tuş ol: *Yönelmek.*

1. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
 Şikeste-ḥāl ü miskīn ü diger-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [*tuş ol, -dı]*
2. Bu sözler deyken ol abdāl-ı fānī
 Gözi tuş oldu şem‘a nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [*tuş ol, -dı]*
3. Gözi tüş oldu ol ḥālī ḥarāba
 Görür yatur yüz urmuş bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [*tüş ol, -dı]*
4. Gözi tuş oldu anda bāğbāna
 Ṭurur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-ḥīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [*tuş ol, -dı]*
5. Şu‘ā‘ından anuñ pür-nür ü rüşen
 Gözi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [*tuş ol, -dı]*

tuş ol: *(göze) çarpmak, görünmek.*

1. Gözi tuş oldu şāhuñ ol gedāya
 Belā sicni içinde mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [*tuş ol, -dı]*

tuş ol: *Yönelmek.*

1. Bekā-yı cāvidāniye olur tüş
 Bulınmaz bu kelāma gāyet ü ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 10*). [*tüş ol, -ur]*

tuş ol: *Yönelmek, rast gelmek, karşılaşmak, erişmek.*

1. Cemāline tuş oldu dīde-i şāh
 Dil ü cāndan olup Leylīye ‘aşıq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [*tuş ol, -dı]*

tüşe: *Azık, ölmeyecek kadar yenecek şey.*

1. Mürüvvet mezra‘ından **tüşe** virgil
 ‘İnāyet ḥirmeninden ḥüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [*tüşe,]*

tut: 1. Tutmak 2. Farzetmek.

1. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde **ıtatalum** ehl ü müsellemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44). [ıtatalum, -alum]
2. Ki cânından yuyupdur el mu'ayyen
'Abeğ yire **ıtatar** şemşîre gerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8). [ıtatar, -ar]
3. Hârîre vardur âteşden beli bîm
ıtatalum kim aña kılam nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55). [ıtatalum, -alum]
4. Degül yüz **ıtatalum** kim ola bîñ sâl
Buşuda merg ıtarmışdur mu'allaq (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98). [ıtatalum, -alum]
5. Bile ne 'aşrda irdi temâme
Nebînün hicretinden **ıtata** sâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91). [ıtata, -+a]

tut: Kaplamak, sarmak.

1. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u garbı **ıtutmuşdur** tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36). [ıtutmuşdur, -miş, -dur]
2. Tenine hıl'at idinmiş hârîri
Vücüdün şöyle **ıtutmuş** per-i ahmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37). [ıtutmuş, -miş]
3. Ki girdüm yok yire kanıma anuñ
Meger **ıtutdı** gözümü h'âb-ı hargüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63). [ıtutdı, -dı]
4. Gam ü endühdan **ıtutmuş** özi küh
Var ilden div gibi ihtîşâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6). [ıtutmuş, -miş]
5. Tutup ol bahrdan tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize dağı ğavvâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7). [ıtutup,]

tut: Durmak, tutunmak.

1. Sarây-ı hâşşda **ıtutdı** kararı
Yidiye irdi i'zâzile sâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48). [ıtutdı, -dı]
2. Diri **ıtutmağ-içün** halk-ı cihânı
Şan âteş idi âb-ı zindegânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103). [ıtutmağ-içün, -mağ, -içün]
3. Aña ıtur biz kuluñı dağı az az
Eger yârâ **ıtutduñsa** yeñi yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65). [ıtutduñsa, -ın, -duñ, -sa]
4. Sarây-ı kabrde **ıtutdı** kararı
Cihân dürdi anuñ dağı berâtin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100). [ıtutdı, -dı]

tut: Ele almak, elde bulundurmak.

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ **ıtutup** iy zâğ-ı hât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11). [ıtutup, -up]
2. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
ıtutar kavv-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16). [ıtutar, -ar]
3. Cihân mülkini **ıtutdıysa** Süleymân
Seni sulţân-ı kevnayn itdi Yezdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87). [ıtutdıysa, -dı, -(y)sa]
4. Tutan mağrib sevâdin erlik ile
Açan maşriğ ilin serverlik ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131). [ıtutan, -an]
5. Tutup 'adli zemîn ü âsumânı
Pür itsün tıgı âvâzı cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173). [ıtutup, -up]
6. ıtutupdur dehri tıg-ı hâme ile
Ki bir iklim açar her nâme ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113). [ıtutupdur, -up, -dur]
7. Şüküh ikliminüñdi nâmdârı
Ki nâmı **ıtutmuş-idi** her diyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20). [ıtutmuş-idi, -miş, --idi]

8. Tutup deşt ü beyābānlarda ħargāh
Kış irince olurlardı anda her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31*). [tutup, -up]
9. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol **tutar** elümi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78*). [tutar, -ar]
10. Taşına anuñ-içün **tutarum** baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [tutarum, -ar, -um]
11. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrāya **tutdı** nitekim bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [tutdı, -dı]
12. Hezār i'zāz-ıla kıldı der-āğuş
Tutıvirdi ħırāşına ser ü güş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [tutıvirdi, -ıvir, -dı]
13. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yāri yādına ider nüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [tutar, -ar]
14. Tütup kandan piyāle tiğ-i ber-dest
Zemini cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45*). [tütup, -up]
15. Bu mıydı kılduğı cevlan semendün
Bu mıydı **tutduğı** gerdān kemendün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [tutduğı, -dug, -ı]
16. Ğiriv ü zelzele āfākı **tutdı**
Kıtāl āteř-gedesi katı **tutdı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [tutdı, -dı]
17. Ğiriv ü zelzele āfākı **tutdı**
Kıtāl āteř-gedesi katı **tutdı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [tutdı, -dı]
18. Getür öñünde yaķ virme emāni
Ya isterseñ **tutup** maĥbûs-ı çāh it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [tutup, -up]
19. Sen itdün dūr anuñ nürını benden
Elüm **tutacağ-iken** pāya şalduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17*). [tutacağ-iken, -acağ, -iken]
20. Yine **tutdı** reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [tutdı, -dı]
21. Elin **tutup** Ħaķı-y-çun ħayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [tutup, -up]
22. Tütup nāz-ile didi tūr yuķaru
Kādīmî yāri ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [tütup, -up]
23. Murādı üzre dire mive-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-büyın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [tutup, -up]
24. Elinde hem **tutar** bir şeb-çerāğı
Kamu olmuş ħarim-i bāğ u gülşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [tutar, -ar]
25. Vücüdi **tutdı** ğamdan lerze vü tīb
Uyanıp ħayret-ile ol ciğer-ĥün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [tutdı, -dı]
26. Kō anı sen de özge yār **tut** hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [tut,]
27. Başın **tutmuş-turur** bir řaĥs-ı maĥzün
Yüzine kıldı ol pürün nezāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [tutmuş-turur, -muş, -turur]
28. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şişeyi **tutğil** nihānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [tutğil, -ğil]
29. Maķām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāyî idi cāñ **tutdı** hevāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [tutdı, -dı]
30. Anā daĥı iledürlerdi vāfir
Tutup bir zerre bu anda nevāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [tutup, -up]
31. Tütup pes ĥāmeyi Mecnûn-ı ma'yüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [tütup, -up]
32. Tütarmış anası mihrinden āteř
Görüp kān u vefādan gevherini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [tütarmış, -muş, -ar]
33. İşi her lāĥza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle **tutupdur** çarĥ-ı bî-dād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [tutupdur, -up, -dur]
34. Çeküp beş yine **tutdı** rāh-ı kühı
Yine eyledi 'azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [tutdı, -dı]
35. Bularla **tutmuş-idi** üns ü ülfet
K'aña her beyza-i mārān-ı vādî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [tutmuş-idi, -muş, --idi]
36. Şarāb-ı şevkden sekrān u bî-hüş
Tutup sazın ider muşrib terāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29*). [tutup, -up]
37. Ki **tutdı** her taşi ĥummā-yı muĥrik
Nażar kılsuñ çemende her giyāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [tutdı, -dı]
38. Ki sen bir şirsın elmās çengāl
Elünde **tutuben** bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [tutuben, -ub, -en]

39. Ȧolasam halkasına zülfünün dest
Ȧutup muhkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85*). [*tutup, -up*]
40. Eser göstermez-idi ol kemîne
 Ne taşuñ **Ȧutsa** gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*tutsa, -sa*]
41. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
 Yine **Ȧutdı** vücudı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [*tutdı, -dı*]
42. Biri hışm-ile **Ȧutar** biri yırtar
 Bularuñ korhusından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58*). [*tutar, -ar*]
43. Helâkine şitâb itdi zamâne
 Bir âh itdi vü **Ȧutdı** râh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15*). [*tutdı, -dı*]
44. Vücüdün lerze **Ȧutdı** hem-çü yaprak
 Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [*tutdı, -dı*]
45. Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli
 Ki bu serv-i revânlar kim **Ȧutar** câm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [*tutar, -ar*]
46. Kimi toprağı **Ȧutsa** ider altun
 Kimi avcına zer alsa olur hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [*tutsa, -sa*]
47. Tutup anı hezârân 'izzetile
 Sevâdına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [*tutup, -up*]
48. Ȧutardı şol kadar hayl ü haşem ol
 Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [*tutardı, -ar, -dı*]
49. Ȧamer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûrî pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [*tutulmaz, -ul, -maz*]
50. Ruħı ger za'ferâna oldı nezdîk
 Ȧabancayla **Ȧutardı** sürh anı lik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [*tutardı, -ar, -dı*]
51. Tutar ervâhı tâze 'ışk-ı cânân
 Ol olmasa ne hâşıl olsa yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7*). [*tutar, -ar*]
52. Kılarsın bunda sen feryâd u efgân
 Bu kârî **tutmadın** yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [*tutmadın,]*
53. Var idi Mervde bir şâh-ı efđal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [*tutardı, -ar, -dı*]
54. Helâl olsun Ȧapuña bu gelinlik
Ȧutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [*tutarsın, -ar, -sın*]
55. Şahîh ol resme kim **Ȧutardı** evvel
 Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [*tutardı, -ar, -dı*]
56. Gül-i tâze gibiydi çäk-dâmen
 Yolmı çün **tutaydı** hâr-ı şehvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67*). [*tutaydı, -a, -(y)dı*]
57. Urursın sinefe şad seng-i endüh
 Melâletden gözüni ger **tuta** h"âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [*tuta, -a*]
58. Şu resme kim müzeyyen hülleden hür
Ȧutarlar ellerinde câm-ı bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 51*). [*tutarlar, -(a)r, -lar*]

tut: Bir hükmü veya karı yerine getirmek, kabul etmek, kabullenmek.

1. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hakîki
 Mecâzî 'ışka bârî **tut** tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [*tut,]*
2. Ȧatı ikrâm iderdi Nevfel-i hân
Ȧutardı nâz-ıla anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [*tutardı, -ar, -dı*]
3. Rehâ bulmayasın Ȧa'n-ı 'âdûden
 Döşür 'akluñı **tut** pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [*tut,]*
4. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
 Ben ifen muhterem **Ȧutardum** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*tutardum, -ar, -du, -m*]

tut: Takip etmek, izlemek.

1. Bu 'âlemde degüldi ol kişi er
 K'anı pişe **Ȧutinmazdı** muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10*). [*tutinmazdı, -in, -maz, -dı*]

2. Zen-ile gitdi **ƒutup** deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [*ƒutup, -up*]
3. Kõnuđ olmak revâ olmaz gedâya
ƒutarsañ ger nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 29*). [*ƒutarsañ, -ar, -san*]
4. Kâmu hakkında dirler âferîn bād
ƒutarsañ sen dağı ol ƒaşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [*ƒutarsañ, -ar, -san*]

ƒut: *Yönelmek, ihtiyar etmek.*

1. Ki ya'nî dir saña cāndan muƒı'em
ƒutarum şer'iñi gerçi şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [*ƒutarum, -ar, -um*]
2. Gider ta'cîl-ile **ƒutup** beyābān
Dem-ā-dem ol niřān-ı tîr-i āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [*ƒutup, -up*]
3. Çıkup şahrāya **ƒutardı** yüzini
Kıldardı şol kâdar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44*). [*ƒutardı, -ar, -dı*]
4. Oturdu vaşşiler silkinde o server
ƒutup ol cānverler her kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*ƒutup, -up*]

ƒut: *Saymak, kabul etmek.*

1. Bizi **ƒutğıl** kamu maƒtül ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çāreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*ƒutğıl, -ğil*]

ƒut: *Doldurmak, kaplamak, sarmak.*

1. Aña cevlangeh-idi çarĒ-ı gerdān
ƒutardı tarĒ özinden yedi meydān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*ƒutardı, -ar, -dı*]
2. Düşürdi toprağa şimşādi taĒtı
Semen sîmāsını **ƒutdı** şınuƒlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*ƒutdı, -dı*]

ƒut ki: *Varsayalım, farzedelim.*

1. Atañdur **ƒut ki** řāhib-kādr u fāzil
Saña fāzlından atañuñ ne Ēāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*ƒut ki,]*
2. Yeg ola pes Ēarābe olsa cāyum
Güm oldu **ƒut ki** bir kem Ēāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [*ƒut ki,]*
3. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm **ƒut ki** benden fāriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*ƒut ki,]*
4. Biñ er 'iřkuñda **ƒutkim** mübtelādur
Saña ma'şūka olmak ne revādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [*ƒutkim,]*
5. Seni vaşlına **ƒutkim** mihr-i Leylî
Kāşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*ƒutkim,]*
6. Melek var olsa yegdür pāk u kāni'
Beni terk eyle **ƒut kim** iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [*ƒut kim,]*

ƒutak: *Dudak.*

1. BaĒıl ü bed-Ēitāb ü zehr-pāsuĒ
ƒutağınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*ƒutağınuñ, -ı, -nuñ*]
2. Müşğîn saçı zulmāt-ı sevādına baş egmez
Şîrin **ƒutağı** çeşme-i Ēayvāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*ƒutağı, -ı*]
3. Şîrin **ƒutağı** çeşme-i Ēayvāni begenmez
NuĒ-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*ƒutağı, -ı*]

4. Olupdur müşg-ile maḥlūt-ı ma‘cün
Güherden dürcdür la‘lîn **tuṭağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*tuṭağı, -ı*]
5. Saçı zulmet **tuṭağı** âb-ı ḥayvân
Sevâd-ı sünbülî sevda-yı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*tuṭağı, -ı*]

tuṭî: Papağan.

1. Dil ü cân gözleri fikrûnle binâ
Zebân **tuṭîleri** zikrûnle güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [*tuṭîleri, -ler, -i*]
2. Kızıl **tuṭîye** döndi fıstıķı bâl
Perinden bülbül-i zibâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [*tuṭîye, -ye*]

tuṭî-bece: Papağan yavrusu.

1. Açar tuṭî bece şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr u ‘âlîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [*tuṭî-bece,]*

tuṭî-i behişt: Cennet papağanı.

1. İy ‘andelîb-i Ka‘be v’iy **tuṭî-i Behişt**
İy gülşen-i Medîne v’iy bülbül-i Ḥarem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*). [*tuṭî-i behişt,]*

tuṭul: Tutulmak, yakalanmak, düşmek.

1. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k’evvel **tuṭulmuş** idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [*tuṭulmuş, -muş*]
2. Tuṭulur herkes aña kâm u nâ-kâm
Kaını bir baḥt k’olmadı nigûn-sâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*tuṭulur, -ur*]
3. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tuṭıldı ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [*tuṭıldı, -dı*]
4. Yüzi şuyımı ḥâk eyler ḥacâlet
Gerek her kim **tuṭulsa** ‘ışqa cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [*tuṭulsa,]*

tuṭıs: Yakmak.

1. Olmaz çarḥ atınıñ hem-rikâbı
Tuṭısdurur kılcı afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94*). [*tuṭısdurur, -durur*]

tuṭıs: 1. Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak 2. mec. Alev almış gibi olmak 3. Aşk ateşine tutuşup yanmak.

1. Tuṭışurdu perî-ruḥlarla pençe
İki pençe **tuṭışıldıķda** ta‘yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [*tuṭışıldıķda, -ıldıķ, -da*]
2. Tuṭışurdu perî-ruḥlarla pençe
İki pençe tuṭışıldıķda ta‘yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [*tuṭışurdu, -ur, -dı*]

tuṭiyâ: Göze çekilen sürme.

1. Bırakma **tuṭiyâ** çeşmüm-durur kûr
Ki olur nûr-ı çeşm kûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*tuṭiyâ,]*
2. Aña neyler taḥibûñ **tuṭiyâsı**
Kaḫa çün bir koyunu gürg-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74*). [*tuṭiyâsı, -s, -ı*]

tütivâ: Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu II sevgilinin ayak tozu.

1. Gözi şannâz u ruhsârî ciger-süz
İdinür **tütivâ** çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3*). [tütivâ,]
2. Derûnum zaḥmına pendûñ devâdur
İzûñ tozı gözümeye **tütivâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [tütivâdur, -dur]

tütî-vî âl: Kızıl papağan.

1. Şeker şâhındadır şan **tütî-vî âl**
Gözine Leylîñ her şem‘-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [tütî-vî âl,]

tütî-vî şeker-h‘âr: Şeker yiyen papağan.

1. Perî-ruḥlar okumağa müdâvim
Neyise niçe **tütî-vî şeker-h‘âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 11*). [tütî-vî şeker-h‘âr,]

tutma: Zabtetmek, durdurmak.

1. Yiyüp içmeyem artuḳ **tutmayam** cām
Refîkûñ olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [tutmayam, -yam]
2. Beni **tutmadı** anlaruñ füsünü
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [tutmadı, -dı]

tutma: Elle kavramak.

1. Ata kim **tutmağa** olmaya her bār
Seg-i küyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [tutmağa, -a]

tutmaz: Benimsemek, o yolu izlemek, o yoldan gitmek.

1. Bu sözler kim saña naḳl itdüm el-ân
Eger **tutmazsañ** olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62*). [tutmazsañ, -sañ]

tutul: Yakalanmak.

1. Temâşâ kıldı ol deşti hırāmân
Kara evler **tutulmuş** gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46*). [tutulmuş, -miş]
2. Ḳatı bitmez belâya uğramışam
Ḳutulmuşam ‘aceb düşvâr bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13*). [tutulmuşam, -miş, -am]

tutul: Hastalığa yakalanmak.

1. Ḳutuldı cânı zindân-ı firâḳa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38*). [tutuldı, -dı]

tutul: (Güneş ve ay) Tutulmak.

1. Şıyup yıl bergini arturdı derdüm
Ḳutuldı cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65*). [tutuldı,]

tütün: *Duman.*

1. Tütünden çarhı kılmış āsumānı
Didi k'iy devr-i gerdündan ḥabersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*). [tütünden, -den]

tüvân-ger: *Far. güçlü, iktidar sahibi olan.*

1. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki āḥîr bir kavî-dest ü **tüvân-ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [tüvân-ger,]

tuv: *Duymak; hissetmek, anlamak.*

1. Bularuñ **tuymayup** cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşînâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [tuymayup, -ma, -yup]
2. Tenine ursalar **tuymazdı** şad tîr
Giderken ger yolu deryâya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [tuymazdı, -mazdı]
3. Tapuñdan **tuynamaz** oldum ḥaber hîç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [tuynamaz, -a, -maz]

tuy: *Duymak, işitmek.*

1. Dilüñ şol nakşdan kim pür ğam olmış
Tuyup anı ḥasuduñ ḥurrem olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [tuyup, -up]
2. Tuyup kavm-i qarâbeti de yek-sân
Perîşân oldılar çün zülf-i ḥübân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [tuyup, -up]
3. Qodı ğayrılara tâcı vü taḥtı
Tuyup Leylînuñ atası bu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [tuyup, -up]
4. Tuylursam n'ola ḥâlüm dimezsın
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [tuylursam, -ulur, -sam]
5. Atân ğibi ğamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini **tuydı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [tuydı, -dı]
6. Ölümden soñra qalmaz aşşı dârü
Qarâbeti **tuyup** anuñ ḥurüşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31*). [tuyup, -up]

tuyıl: *İşitilmek.*

1. Ki kırtıldı ğamâm-ı varḥadan mâḥ
Tuyıldı her vilâyetde bu kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [tuyıldı, -dı]

tuyür: *Kuşlar.*

1. Şaçından âşiyân iden **tuyûra**
Ġidâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [tuyûra,]
2. Yaqası hicr ilinde çâk olmış
Şaçından âşiyân iden **tuyûra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [tuyûra,]

tuyür-ı hikmet: *Hakikat kuşları.*

1. Qalemlerle noḫḫadan düz dâne-i cev
Tuyür-ı hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110*). [tuyür-ı hikmet, -i]

tuyür-nâvekân-ı tîz-refîâr: *Hızlı giden kuşların okları.*

1. Tuyür-nâvekân-ı tîz-refîâr
Yimege hûn-ı merdân açdı minķâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 23*). [*tuyür-nâvekân-ı tîz-refîâr,]*

tuz itmek hakkı: *Birinin ekmeğ yedirip iyilik ettiği kimse üzerindeki manevi hak.*

1. Tuz itmek hakkını n'itdüh aradan
Eger olduńsa ğayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*tuz itmek hakkı, -kı, -ni-mek-nı]*

U

[u]: (Ve).

1. Ya havrā-yı hayāle burka'ı nāb
Bu havrā-manzar için gāh **[u]** bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). *[[u],]*
2. Huzûr-ile geçür şādān **[u]** hurrem
Maķam idin varup bir hûb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). *[[u],]*
3. Biraz kaldılar ammā yine hāmûş
Görüp bu anı kaldı deng **[u]** hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). *[[u],]*

uc: Son, gayet, netice.

1. Çeken tağ u şahāride sürüdü
Ucundan ben muķayyed cānuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). *[ucundan, -i, -n, -dan]*
2. Ki incitmeyeler seni hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). *[ucumdan, -um, -dan]*
3. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şaçı **ucında** dürr-i güşü her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). *[ucında, -i, -n, -da]*
4. Meger kim bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar dahı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). *[ucumdan, -um, -dan]*
5. Ol **ucdan** lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zirā bir gözinde bu iş bu tāhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). *[ucdan, -dan]*

uc: Sayı sıfatı, üç.

1. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). *[üçünci,]*
2. Perī-ruhlardan evvel oldu kāmil
İki **üç** yılda oldu dāniş-āmüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). *[üç,]*
3. Bu resm-ile **üç** ay miķdārı bunlar
Şafā vü 'işret itdiler muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). *[üç,]*

uc: Sayı; üç.

1. Kaçan k'irdi **üçe** ğarrayla yaşı
Hālāyık anda çābük oldu başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). *[üçe, -e]*
2. Temām **üç** gün ziyāfet eylediler
Çün irişdi müsāfirlik temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). *[üç,]*

uc: Bir şeyin baş veya son noktası.

1. İrişse tîği **uci** bir süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). *[uci, -i]*
2. Kim itdi ğamzeñ **uçlarını** nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). *[uçlarını, -lar, -ın, -i]*
3. Aşağa almış **uci** āsumānı
Yaratmış seng-i miñnetden Hāk anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33*). *[uci, -i]*
4. Senüñ **ucuñdan** olmuşlardur iy cān
Kārebetüm baña hep düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). *[ucuñdan, -undan]*

5. Anuñ yine ‘adū fethinde derdi
Bu ceng içre anuñ **ucundan** iy mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [*ucundan, -i, -n, -dan*]
6. Eger görmedi andan bir arada
Şoñ **uci** virdi bir kimse nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*uci, -i*]
7. Toķındı çeşmi bir hōş sāye-bāne
Şu resme ki **uci** irmiş āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [*uci,]*
8. Bugünden nām-zād olsunlar anlar
Şoñ **uci** ber-murād olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*uci,]*
9. Bu resme sözleri-y-le bī-nihāyet
Şoñ **uci** nāmeye buldurdı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*uci,]*
10. Şoñ **uci** virmemişler tālib olmış
Kıtāl itmiş ‘adūsī gālīb olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*uci,]*
11. Şoñ **uci** hizmetünde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*uci,]*
12. Yolu geh deşt oldu gāh vādi
Şoñ **uci** gördi k’olup ğarķa-ı hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*uci,]*
13. Başına rānını bālīn iderdi
Dizin çöküp başı **ucına** aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*ucına, -i, -n, -a*]
14. Senüñ-çün ya’ni zāhīr oldu pasum
Şol **ucdan** k’itmiş-idüm saña ‘işyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*ucdan, -dan*]
15. Ol **ucdan** çeşm-i bedden pür hirāsüm
Velī şol göz ki var bañā zīyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*ucdan, -dan*]
16. Şoñ **uci** eyledüñ benden ferāğat
Ĝarīb olanuñ āhī āteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*uci, -i*]
17. Göñül kapmaķda ki çālāk u çāpūk
Kıl **ucın** gizlemez mīm-i dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*ucın, -i, -n*]

uç: Havalanmak, uçmak.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memālik şöyle bulmuşdur şalāh
Kebk bāzile **uçar** gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*uçar, -ar*]
2. İdüp ‘azm-i cenāb-ı rāh-ı maṭlūb
Pes **uçdı** bir zamān ol kürsī-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*uçdı, -dı*]
3. Ne yir kaldı zemінде başacaķ pāy
Ne kuş buldı havāda **uçacaķ** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*uçacaķ, -a, -cak*]
4. Hevāda **uçmağa** başladı huffāş
Felekte bir çerāğ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [*uçmağa, -mağa*]
5. Şafā bezminde düşmen birle dem-sāz
Diler k’üstüñden **uçan** murğuñ āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*uçan, -an*]
6. Müdām İbn-i Selām idi niĝeh-bān
Kuş **uçurmazdı** üstinden hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [*uçurmazdı, -ur, -maz, -dı*]
7. Özine kılmayısar daḥı meyli
Ki murĝ **uçmağıla** çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*uçmağıla, -mağ, -ıla*]
8. Harem ĝerdine çekdiler hişārı
Hevā yüzinde **uçsa** bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [*uçsa, -sa*]
9. Kefen şardılar ol cism-i harire
Çü murĝ-ı cān **uçup** ten kaldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*uçup, -up*]
10. Tutarđı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş **uçup** geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*uçup, -up*]
11. Bular k’anuñ sözini itdiler ĝuş
Ķafeslerinden **uçdı** bülbül-i hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*uçdı, -dı*]
12. Uçarsa murĝ olup çarḥ-ı berīne
Kemendümle çekem anı zemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [*uçarsa, -ar, -sa*]
13. Toķuz tolandı naḥlı şāḥ-ber-şāh
Gözinden yaş dökerek **uçdı** ol zāĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [*uçdı, -dı*]
14. Anuñ-çun başdan ayaĝa ķarasın
Uçup seyrān iderken bu cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65*). [*uçup, -up*]
15. Ĝarāz murĝı aralıķ yirden **uçmış**
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*uçmuş, -mış*]

uçmak-: *Cennet.*

1. İrürdi bir Burāk-ı berķ seyri
Ki hācl eylerdi ol **uçmağda** tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*uçmağda, -da*]
2. Ol **uçmağda** yorulup peyk-i hāzret
Per ü bālinde hiç kalmadı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157*). [*uçmağda, -da*]
3. Ya olurlar mı ki **uçmag** içinde
Meger bir gice k'oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [*uçmag,]*

uçur: *Uçurmak, ortadan kaldırmak.*

1. Uçurmuş 'aql murğın ol kemīne
Sirişkinden yüzine saçdı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*uçurmuş, -miş*]
2. Uçurup cān kuşım iy sīne sen kal
Beni kırtar ilāhī bu belādan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*uçurup, -up*]

ucuz it: *Değersizleştirmek.*

1. Egilüp zülfinüñ gūşına kaşı
Dir inende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*ucuz it, -me*]

'ūd: *Hint'ten gelen yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.*

1. Şadāsı cānibine fārdan **'ūd**
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maṣṣūd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*'ūd,]*
2. Buyurdi yakdılar **'ūd** u sipendi
Ki tā def` ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*'ūd,]*
3. Göyindi micmer-i ḥasretde çün **'ūd**
Başına çıkdı nār-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35*). [*'ūd,]*
4. Pür itmiş **'ūd** u 'anberle içini
Ki hācl ider koḥusı müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [*'ūd,]*
5. 'Abīr ü 'anber ü **'ūd** u cevāhir
Hem uydurdi bile bī-ḥad tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*'ūd,]*
6. Ki 'ışk āteş gibidür ben çü **'ūdum**
Gelüp 'ışk itdi cānı ḥāşş-ı dergāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*'ūdum, -um*]
7. Koḥusı **'ūd** u 'anber kārwanı
Yüzi ḥüb idi pākīze-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*'ūd,]*
8. Şafāsın virdi aña **'ūd** u 'abīrūñ
Ġazeller okuyarak ḥurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*'ūd,]*

ud: *Perdesiz bir musiki aleti.*

1. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Komadılar il içre bizde **udı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [*udı, -ı*]

'ūd-ı huşk: *Kuru ağaç.*

1. Niçe yük **'ūd-ı huşk** u 'anber-i ter
Hezār üştür hezār ester hezār esb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*'ūd-ı huşk,]*

'ūd-ves: *Öd ağacı gibi.*

1. Kıl aşla buyruğundan çekmezem ser
Dilersen **'ūd-veş** ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [*'ūd-veş,]*

uğra: Karşılaşmak, maruz kalmak.

1. Ki kendi zaḥmum **uğradı** gözüme
Suçumu bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [*uğradı, -dı]*
2. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
'Aceb müşkil każāya **uğramışam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [*uğramışam, -mişam]*
3. Kaṭı bitmez belāya **uğramışam**
Tutulmuşam 'aceb düşvār bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*uğramışam, -mişam]*
4. Metā'-ı şabri niçün oda urduñ
Ḥayāle mi **uğraduñ** yā düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*uğraduñ, -du, -ñ]*
5. Götüre mülk-i dünyādan ṭabanı
Çün **uğradı** bu resme ṭurfē ḥāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [*uğradı, -dı]*

uğrı: Hırsız.

1. Miyānında mişāl-i beyza-i baṭṭ
Kovar bāğ **uğrısın** süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*uğrısın, -sın]*

'uhde-i 'ahd: Sözüñ yükümlülüğü.

1. Çi ger 'ālemdē nāmuñdur mükemmel
Velikin 'uhde-i 'ahduñ muḥallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34*). [*'uhde-i 'ahd, -üñ]*

'ukbā: Āhiret.

1. Hem oldılar yine **'ukbāda** hem-mehd
Bihışt-i dōstān oldı ol ziyāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [*'ukbāda, -da]*

'ukde-i cān-ı fütāde ol: Çaresiz bedenin düğümü haline gelmek.

1. Bir iki beyt işideydüm özinden
Olaydı 'ukde-i cān-ı fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 57*). [*'ukde-i cān-ı fütāde ol, -a, -yadı]*

'ukde-i ğam: Keder düğümü.

1. Dilümde 'ukde-i ğamdur ser-ā-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26*). [*'ukde-i ğam, -dur]*

'ukkāb-ı nāvek: Ok kartalı.

1. Ola **'ukḳāb-ı nāvek** çünki perdār
Muḥanneşler ḳalur kerkes gibi ḥ"ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31*). [*'ukḳāb-ı nāvek,]*

'ukūbet: Eziyet, işkence.

1. Egerçi dergehüñde rü-siyâhum
‘**Ukûbet** eyleme kim ‘özü-h‘âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118). [‘ukûbet,]
2. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
‘**Ukûbetdür** baña gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23). [‘ukûbetdür, -dür]

‘ukûl: Akıllar.

1. Kibriyâ-yı zātuña irişmez efhâm u ‘**ukûl**
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15). [‘ukûl,]

ulas: Erişmek, değmek.

1. Külâh-ı hüdhüd-ı zibâ fesâne
Şaçına sünbülün **ulaşdı** şâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24). [ulaşdı, -dı]
2. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaşdı ‘ışka kodı mâsivâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22). [ulaşdı, -dı]

ulı gör: Yüce görme.

1. Vücüdün säyesini görme ulı
Ki ide kâmetün servine meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55). [ulı gör, -me]

ulu: Büyük, ulu.

1. Anası diledi kim sünnet ide
İlinün **uluların** da‘vet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4). [uluların, -lar, -ı, -n]
2. O devr **ulularınıñ** oğlu kıızı
İdinmişlerdi h‘âce ol ‘azîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9). [ulularınıñ, -larınıñ]
3. Var idi küllesinde bir **ulu** gâr
Maķâm idindi anı ol dil-efgâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49). [ulu,]
4. Bir **ulu** dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39). [ulu,]
5. Didi kim bir sege iy küh **ulüsü**
Nedür senden bu rıfķ u çâblüsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39). [ulüsü, -sı]
6. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne **ulu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45). [ulu,]
7. Ki Bağdâduñ **ulularından** iy yâr
Var idi bir yigit ‘aşık tabî‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2). [ulularından, -ları, -n, -dan]
8. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe **ulı** nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100). [ulı,]
9. Ulular âh idüp ağlar şoñınca
Gider düş üzre ol tábüt-ı hâmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80). [ulular, -lar]
10. Neseb **ululığına** olma mağrûr
K‘o resme iş kişilikden olur dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103). [ululığına, -ın, -a]

‘ulüm: İlimler.

1. Zarîf ü ehl-i fażl u hikmet-endüz
‘**Ulümü** çün ihâta itdi ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29). [‘ulümü, -ı]
2. Meger kim Qaysıla Leylî dañı hem
‘**Ulüm** oqurlar idi andan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14). [‘ulüm,]

um: 1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

1. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
Şadef güşında ol dürrü vire cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 151*). [*umaram, -ar, -am*]
2. Umup Mecnûn vişâlûñ dilberinûñ
Tiz ayağında düşdi mâderinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [*umup, -up*]
3. Kesen mihr ü maħabbet rîsmânın
Ben **ummazdum** nigārā hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [*ummazdum, -maz, -du, -m*]
4. Şudā' oldı özine ülfet-i ħalk
Ĥalāyıkdan şadākat **umma** zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*umma, -ma*]
5. Ĥicāb iderdi lîkin cānı ilden
Göñülden Zeyd **umup** ol mü-miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [*umup, -up*]
6. Didiler geldi bir ĥāzık tabibe
Umarlardı kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*umarlardı, -ar, -lar, -dı*]
7. Bu mücrim de ne taqvā var ne tã'at
Tehî vü müflis **umarvan** şefā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*umarvan, -ar, -van*]
8. Ne ĥöd 'āşıklığın cānında bārı
Bunı **ummazdı** devr-i bî-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17*). [*ummazdı, -maz, -dı*]
9. Ĥaṭāya ben beni kıldum giriftār
Ben **umardum** ki bir kerre ĥaṭādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [*umardum, -dum*]

'ummān: *Okyanus.*

1. Hicrinde sirişküñ şu kadar aqđı ki Ĥamdî
Cüş eyleyüben ĥulzüm ü '**ummānı** begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*'ummānı, -ı*]
2. Cüş eyleyüben ĥulzüm ü '**ummānı** begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*'ummānı, -ı*]
3. Seḥāsı sofrası üstinde '**ummān**
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [*'ummān,]*

'ummān-ı şevk: *Arzu denizi.*

1. Pes ol '**ummān-ı şevk** u kulzüm-ı nūr
K'öñünde bir idi nezdîk ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [*'ummān-ı şevk,]*

'ummān-ı sun': *Sanat denizi.*

1. Bir gemidür güyiyā '**ummān-ı sun**'uñda felek
Kim ĥalup girdāb-ı ĥayret içre döner lâ-yezāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [*'ummān-ı sun', -uñ, -da*]

umür: *İşler.*

1. Berî cümle **umürından** cihānuñ
Meger bir şeb melālet nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22*). [*umürından, -ı, -n, -dan*]
2. Belin bükmişdi bir yaña ĥocalık
Umürın devr-i fānîñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19*). [*umürın, -ı, -n*]
3. Dili miñnet ocağınun kebābı
Ĥamumla terk idüp 'âlem **umürın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [*umürın, -ı, -n*]

umür-ı 'âlem: *Dünya işleri.*

1. Biri cân virmemiş illâ ki mürde
Umûr-ı ‘âlemi idüp ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 25*). [umûr-ı ‘âlem, -i]

umûr-ı dehr: *Dünya işleri.*

1. Umûr-ı dehrden vardur emânum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [umûr-ı dehr, -den]

‘unnâb-ı pür-hâl: *Ben dolu üzüm.*

1. Yeşil hulle üstine ‘unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [‘unnâb-ı pür-hâl,]

unut: *Aklında kalmamak, hatırlamamak.*

1. Kaçan k’ölem lâhd ola maķâmum
Unudıla cihân içinde nâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [unudıla, -ıla]
2. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemilik resmin iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [unutma, -ma]
3. Unutma eski yârânı da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [unutma, -ma]

ur: *Nakşetmek, işlemek.*

1. Kışver-i Yünâna bünyâd **uralıdan** rûzgâr
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [uralıdan, -a, -lı, -dan]
2. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyâd
Şu resme eyledi efsâneyi yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [uran, -an]
3. Qıl iy **uran** cihân tākına bünyâd
Beni bu ibtilâ bendinden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [uran, -an]
4. Cihân ‘aşıklarınun ser-firâzı
Uran bizümle lâf-ı ‘ışk-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [uran, -an]
5. Urındı rüy-ı şahrâ reng-i sincâb
Göz ider gonca-ı bādâm-ı hōş kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [urındı, -ın, -dı]
6. İki cārî zebâna **urđı** bendi
Ol iki nakş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [urđı, -dı]

ur: *Takmak, başına yerleştirmek.*

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290*). [ururlar, -ur, -lar]
2. Meger bir gün yine **ururđı** lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [ururđı, -ur, -dı]
3. İki perî **urımmış** şekl-i âhü
Dil alur gözleri mænend-i cādü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [urımmış, -ımmış]

ur: *Üflemek.*

1. Adına qahqahadan kebk-i tayyâr
Ta‘aşşuq nevbetin **ururđı** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [ururđı, -ur, -dı]
2. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil **ururđı** şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [ururđı, -ur, -dı]

ur: Sunmak.

1. Ki men‘ itmezse taqdîr-i Hudâyı
Ururam kâmina bu mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [ururam, -ur, -am]

ur: Söylemek, konuşmak.

1. Var-ise kânde bir cüd ehli sultân
Urur çâkerliğinden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [urur, -ur]

ur: Vurmak, değmek.

1. Anda kim deryâ-yı ‘afvün mevc **ura** garķ olur
Kaşresinde cümle ‘âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [ura, -a]
2. Düşmenün tevselik itse ağzına serrâc-ı çarķ
Âhen-i hayretden **urur** dest-i ķahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [urur, -ur]
3. Bahâdırlar elinde tîg-i hün-in
Urur cân ħirmerine âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [urur, -ur]
4. ‘Adûsına **urur** her kişi tîgı
Çalar ol sineden taĭl-ı dirîgı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [urur, -ur]
5. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge **ura** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [ura, -a]
6. Kimün başına **ursa** kîn-ile gürz
Tağıdurdu ger olsa küh-ı Elbüroz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [ursa, -sa]
7. Eger file **urursa** ħancerini
Ayağına birağurdu serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [urursa, -ur, -sa]
8. Yüz **urup** toprağa yüz biñ ħam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [urup, -up]
9. Bile bir řaĭş **urmuş** şekl-i şeydâ
K’o řaĭşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [urmuş, -miş]
10. Biraz âsüde düşdi **urmadan** leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirâĭtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [urmadan, -ma, -dan]
11. Birikmiş berķ **urur** dipinde çün şem‘
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [urur, -ur]
12. Alup bundan baña **ur** bul şevâbı
Ki ‘âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [ur,]
13. Urur bir nişter gibi nişâne
Daĭı âyineden buldum ferâgı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [urur, -ur]
14. Ururam ħancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru‘ kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [ururam, -ur, -am]
15. Oturup ağladı ħam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [ururken, -ur, -ken]
16. Ki her ħayvân ider bir dürlü ħizmet
Ol otururdu yüzine **urup** keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [urup, -up]
17. Sen **urduñ** zaĭmı sen eyle ‘ilâcum
Ol evvel gördigüñden ħaste-ħâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [urduñ, -du, -ñ]
18. ħam **urmasun** mı ħaste bülbüle dağ
Varup bâğunda bülbüller ħarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [urmasun, -ma, -sun]
19. Anuñ-çündür göñülde iztirâbum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc **ura** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [ura, -a]
20. Dilerdi kim **ura** zaĭmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [ura, -a]
21. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her rüz ‘azm-i bâğ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [urursın, -ur, -sın]
22. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi ki yüz **urmuş** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [urmuş, -miş, -]

23. Cihân-binüm diyü lâf **ura** her gâh
Hâzînem leşkerüm yok pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*ura, -a*]
24. Urursın sîhler endâmum üzre
Benem hoşnüd öz hâlümnden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [*urursın, -ur, -sın*]
25. Bırakdum âletini pây-tâ-fark
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51*). [*ururvan, -ur, -van*]
26. Urup yüz yüze buldılar hoş iķbâl
Tolayup birbirinüñ boymına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*urup, -up*]
27. Niçün **urduñ** dehânuñ dürcine bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14*). [*urduñ, -du, -ñ*]
28. Ğazâle **urdi** şahuñ cânına tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldu zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [*urdi, -dı*]
29. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden gözüni ger tuta h*âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*urursın, -ur, -sın*]
30. Ki kıandan yundi âb-ı zindeĝâni
Şu deñlü nâle kılup **urdi** çarħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21*). [*urdi, -dı*]
31. Eger hışm ile **ursa** kühe nize
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*ursa, -sa*]
32. Biri birine dirlerdi gelüñ tîz
Delü geldi **uralum** taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*uralum, -alu, -m*]
33. Tenüñe niş ire çün mâr-ı ğamdan
Tîz **ur** tiryâķ-ı ‘aķl-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100*). [*ur, -*]
34. İlüñ ta’nın kıosa añmasa nengi
Ururdi kendüler ceysiyle cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12*). [*ururdi, -ur, -dı*]
35. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki **urdi** kelbin atup kırd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*urdi, -dı*]
36. Şan **urdi** sinesine niş-i kıahrı
Baķuñ ol pâdişâh-ı ‘âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [*urdi, -dı*]
37. Zen-ile gitdi tıutup deşt ü kühsâr
Gider **urup** zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [*urup, -(u)p*]
38. İlenüp ser-nigün baħtına söĝer
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*ururlar, -ur, -lar, -*]
39. Şanasın geldi bülbül ĝülsitâne
Didi ya dost **urdi** derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [*urdi, -dı*]
40. Ruħın der kıldı ĝarķ-ı âteş ü âb
Yüzine **urdi** anuñ bir tıapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [*urdi, -dı*]
41. ‘Urüc itdi teninden tı’ir-i hüş
Başına **urdi** ĝamdan ol kıadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3*). [*urdi, -dı*]
42. K’ola şâdır bu fi’l-i pîç senden
Baña sensüz ĝam u hicr **urdi** dâĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [*urdi, -dı*]
43. Çün irdi hâtif-i şubħ **urdi** demler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [*urdi, -dı*]
44. Tenine **ursalar** tıuymazdı şad tîr
Giderken ger yolu deryâya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [*ursalar, -salar*]
45. İşinde kıaldı çarħuñ deng ü meftün
Şu resme **urdi** bir na’re şeĝab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [*urdi, -dı*]
46. Tıurup başladı çarħa ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey **urdi** çarħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*urdi, -dı*]
47. Ki geçdi lu’b-ı çarħı yidi çarħı
Daħı şoñra **urup** rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*urup, -(u)p*]
48. Yaşı mevc **urdi** çün deryâ-yı ‘ummân
ĝötürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [*urdi, -dı*]
49. Beķâ kıaşrında olur ĝandân u mesrür
Çün **urdi** şem’-i ĝurşid-ı pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91*). [*urdi, -dı*]

ur: *Vurmak II Yansımak.*

1. Ki kıandan mevc **urur** deryâ ĝözinde
Yine bir lâhızada ‘aķlı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [*urur, -ur*]

ur: Ayak basmak, dikilmek.

1. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp **urdi** bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [*urdi, -dı*]

ur: Atmak.

1. Kim **urdi** iy meh bu odı hîrmenüñe
Kimüñ dūdı irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*urdi, -dı*]
2. Metâ'-ı şabri niçün oda **urduñ**
Hâyâle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125*). [*urduñ, -duñ*]
3. Urupdur terkimi kavm u qarâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [*urupdur, -up, -dur*]

ur: Değdirmek; koymak.

1. Felek rahş aña mihr ü mäh iki zîn
Ki gündüz birin **urur** gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [*urur, -ur*]

urğan: Kalın ip, idam ipi.

1. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara **urğandur** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [*urğandur, -dur*]

'urüc it: Çıkmak, ayrılmak.

1. 'Urüc itdi teninden tã'ir-i hüş
Başına urdı ğamdan ol kadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [*'urüc it, -di*]

'urüc it: Yükselmek, çıkmak.

1. 'Urüc idince tenden cān-ı bî-kār
Ĝam u derd-ile Leylinüñ olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [*'urüc it, -ince*]
2. 'Urüc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücüdî haste vü mecrûh yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52*). [*'urüc it, -miş*]

'urvân gör: Çıplak görmek.

1. Biraz âsüde düşdi şöhetinden
Selîm anı çü gördi böyle 'uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [*'uryân gör, -di*]

uş: İşte, şimdi.

1. İl içre hâlümüz **uş** şuña yitdi
K'ucuñdan 'arımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*uş,]*
2. Ki nedür 'ışk iy bānū-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [*uş,]*
3. Ĝamuñdan cānum **uş** geldi lebe âh
Baña rüz-ı tarab döndi şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [*uş,]*
4. O hûb eş'aruñ **uş** birisi budur
İşit kim güşüñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*uş,]*

5. Siyeh rüyüm baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [uş,]
6. Baña uş hâl yeter hâl-i ruhsâr
Ana yokdur senüñ-le dahı kârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52). [uş,]
7. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven gulâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21). [uş,]
8. Benüm uş bunda hâlüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64). [uş,]
9. Ki zârı kend'özünüñ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tiz ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11). [uş,]
10. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ haqquñda idüm ger günehkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110). [uş,]
11. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her endâmın göreydüñüz ki segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64). [uş,]
12. Benüm de uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tur eve iy merd-i nâ-ehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38). [uş,]
13. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm hõd
Kanı sen kandesin ya kandedyüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2). [uş,]
14. Hâbîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp yüz nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125). [uş,]
15. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bâzum irmeyince câna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20). [uş,]
16. Uş eyledüm önünde râzumu fâş
Nazar kıl hâlümüñ za'fina bir bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54). [uş,]
17. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem vefâ râhında sen süst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 92). [uş,]

uşağ: Hizmetçi.

1. K'ezel kendülere virtürdi nânı
Dilin çıkarup uşağı irisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45). [uşağı, -ı]
2. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34). [uşağı, -ı]

uşağ oğlan: Çoluk çocuk.

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşağ oğlan elinden yir idi seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18). [uşağ oğlan,]

usan: Bıkmak.

1. Vücüdî yidüğü darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66). [uşandı, -dı]
2. Didi şadân olup buldum şikârı
Pes evvelki refîkindan uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59). [uşandı, -dı]

usan ol: Usanmak, yorulmak.

1. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58). [uşan ol, -ma]

usanma: Usanmamak, gafîl olmamak.

1. Hevâ-yı 'ışkdan uşanmayısar
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-gir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 4). [uşanmayısar, -yısar]

uslan: Akıllanmak, akli başına gelmek.

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dahı **uşlanmaz** ol taḥkik bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*uşlanmaz, -maz*]
2. Cihân-ı ‘ışkdandır şeh-r-bend ol
Muḳarrer bildi kim **uşlanmayısar** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3*). [*uşlanmayısar, -ma, -yısar*]

‘uşşāk: Aşıklar.

1. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi **‘uşşāka** âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*‘uşşāka, -a*]

utan: Çekinmek, utanmak.

1. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*utanmaz, -maz*]

utanmaz: Arsızlık, utanmazlık.

1. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven kara baḥtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*utanmazven, -ven*]

‘utârid: Merkür gezegeni; Feleğin kâtibi olarak anılır. Kâtip ve yazarların piri sayılır.

1. Okıyup ol şehüñ na‘tını bî-ḳadḥ
‘Uṭârid saçdı başına dürr-i medḥ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128*). [*‘utârid,]*
2. Bahâsı her birinüñ biñ cihândur
‘Uṭârid ḥirmenüñden ḥüşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*‘utârid,]*

uvağ: Kırpıntı, küçük parça, toz.

1. K’içinde pürdür anuñ ḳand **uvağı**
Saña virdüm bugünden ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*uvağı, -ı*]

uy: Ayak uydurmak, riayet etmek.

1. Bir oğlum var idi zîbâ vü mevzûn
Hevâ-yı ‘ışka **uyup** oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40*). [*uyup, -up*]
2. K’irür ol ḥastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*uyup, -up*]

uyan: Uyanmak.

1. Çeküp himmet felek fevkine raḥtum
Ġam uyhusından **uyanmışdı** baḥtum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*uyanmışdı, -miş, -dı*]
2. Vücüdî tıtdı Ġamdan lerze vü tâb
Uyanıp ḥayret-ile ol ciger-ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*uyanıp, -ıp*]
3. İştisün ḥalk **uyan** bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun efsere-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*uyan,]*

4. Uyandı zār u lertzân ol niger-ḥ̄āh
Yoğ-iken mişl-i Leylinüñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [uyandı, -dı]

uyan-: Uyku durumundan çıkmak.

1. Gicenüñ ḥirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından Zeyd der-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [uyandı, -dı]

uyan gel: Uyanmak.

1. Derünin şevkdan pür eyleyüp táb
Uyanu geldi başından gidüp ḥ̄wāb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32*). [uyan gel, -dı]
2. Bu ḥāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [uyandı gel, -dı]

uyar: Uyarmak || Uyandırmak.

1. Gülistān meclisinde şāḥ-ı zanbaḥ
Uyarmış cā-be-cā şad şem‘-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [uyarmış, -mış]

uydur: Uydurmak.

1. Çeri **uydurmaduğumdan** zārūrī
Barışduḡ kaldı ‘özr ile o ḥūrī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49*). [uydurmaduğumdan, -ma, -duğum, -dan]
2. ‘Abīr ü ‘anber ü ‘ūd u cevāhir
Hem **uydurdu** bile bī-ḥad tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [uydurdu, -dı]
3. Yoğ-idi ḥasrete şabr u qarārī
Tırup **uydurdu** bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [uydurdu, -dı]

uyhu: Uyku.

1. Ruḥ-ı zībāsına karşı anuñ şād
Berī **uyhudan** u yimekten āzād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [uyhudan, -dan]
2. Çeküp himmet felek fevkine raḥtum
Ĝam **uyhusından** uyanmışdı baḥtum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [uyhusından, -sı, -n, -dan]
3. Çün **uyhudan** götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naḫş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [uyhudan, -dan]
4. Ĝam-ile **uyhusuzlıktan** anuñ derd
Cemālī āfītābın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [uyhusuzlıktan, -suz, -lık, -dan]
5. Belā ĝārınuñ olup sicn-bānı
Ĝam **uyhuya** iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [uyhuya, -y, -a]
6. Helāl olunca saña ol perī-rū
Ḥarām olsun benim gözüme **uyhu** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [uyhu,]
7. Ğamu **uyhuya** vardı ins ü ḥayvān
Diledi bāĝ-ı ḥüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [uyhuya, -y, -a]
8. Kī ne **uyhu**ı ḫodi ne ta‘āmı
Çü kalmadı simāḫında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [uyhu, -y, -ı]
9. Şebe döndi günü soñ oldu ‘īdi
Tehī dūşdi yimekten **uyhudan** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [uyhudan, -dan]
10. Yatup **uyhuya** vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildār-ı mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [uyhuya, -y, -a]

11. Gicenüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı **uyhusından** Zeyd der-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [*uyhusından, -sı, -n, -dan*]

uyhu al: *Uykusu gelmek, uykunun etkisinde olmak.*

1. Şanemden ğayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*uyhu al, -dı*]

uvu-: *Uyku durumunda olmak.*

1. Tırup yatdı bu endişeyle ol māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [*uyurken, -r, -ken*]
2. Meger bir gice yüz nāz-ile ol māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [*uyurken, -r, -ken*]
3. Ğamından sen yatarsın hūn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gūn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118*). [*uyur, -r*]
4. Yilişür vaşşiler pīrāmeninde
Yatup bir seg **uyumış** dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*uyumış, -mı*]
5. K’ezel bahtum **uyurdu** şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*uyurdu, -r, -dı*]
6. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdu ol nitelikim şāh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [*uyurdu, -r, -dı*]
7. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ārām u kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*uyumaz, -maz*]
8. Yoğ anda şem‘den özge aña yār
Çü pervāne **uyumayup** ol āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*uyumayup, -ma, -y, -up*]
9. Uyudılar şafādan tā kıyāmet
Çü dünyāda bir itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [*uyudular, -dılar*]
10. Ser-i kāfūr rüze ‘anber-efşān
Bu fikr-ile **uyudu** ol hevā-h‘āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [*uyudu, -dı*]

uvu: *Uyku durumunda olmak.II Uyuyamamak.*

1. Şanemden ğayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [*uyumadı, --ma, --dı*]

uyuma: *Uyku durumunda olmak.*

1. Özini kılmış **uyumakdan** ferāmūş
Ne kim mecnūnluğı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22*). [*uyumakdan, -k, -dan*]

uz düşme: *Uygun düşmek.*

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılarıd korhusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [*uz düşme, -yüp*]

‘uzlet: *Yalnızlık.*

1. Kānā‘at tığına gerdān-ı āzı
Kō **‘uzlet** hırsuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*‘uzlet,]*

‘uzlet it: *Bir köşeye çekilip toplumdun, insanlardan uzak, yalnız başına yaşamak.*

1. Varurak halk andan nefret itdi
Halâyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 56*). [‘uzlet it, -di]
2. Ta‘âm andan cüdâ ol h‘âbdan dūr
Halâyıkdan dün ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 15*). [‘uzlet it, -üp]

‘uzlet kıl: *Benzerlerinden ayrılmak, uzaklaşmak.*

1. Haţâlu harflerden kıldı ‘uzlet
Gerekmez âdemi küstâh-güftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 4*). [‘uzlet kıl, -dı]

uzun: *Çok süren, çok zaman alan.*

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-hüddâr olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [uzun,]

Ü

ü: "Ve" bağlacı.

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aklı ki Hamdî
Cüş eyleyüben kulzüm ü 'ummānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [ü,]
2. Cüş eyleyüben kulzüm ü 'ummānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [ü,]
3. Âhum âteş-nāk u eşküm oldı hün-bār el-firāk
Oldı gerdünüñ cefāsı şiddetinden Hamdiyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [u,]
4. Cān za'if ü dil-şikeste cism bimar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [ü,]
5. Gözi tannāz u ruhsarı ciger-süz
İdinür tütiyā çeşm-i dil ü cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [u,]
6. Anuñ-çündür nigün-baht u siyeh-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10*). [u,]
7. İy Kerim-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālim-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [u,]
8. İy Kerim-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālim-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [ü,]
9. İy Kerim-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālim-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [ü,]
10. İy Kerim-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālim-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [ü,]
11. Kudretüñden 'arız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizāc u i'tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [u,]
12. Kudretüñden 'arız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizāc u i'tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [u,]
13. Anda kim deryā-yı 'afvüñ mevc ura garç olur
Çatresinde cümle 'aşiden gelen cürm ü vebāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [ü,]
14. Kibriyā-yı zātuña irişmez efhām u 'uqūl
Kim şifātüñ anı setr itmege çekmişdür hiçāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [u,]
15. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i taze kim
Hamd ü medhüñden bitürdi berg ü mive ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [ü,]
16. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i taze kim
Hamd ü medhüñden bitürdi berg ü mive ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [ü,]
17. Her kaçan kim kaçd eylersem şifātüñ vaşfına
Hayret ü heybet zebānumda komaz kılca mecāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [ü,]
18. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'işyān u hātā
Anuñçündür işüm her dem figān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [ü,]
19. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'işyān u hātā
Anuñçündür işüm her dem figān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [u,]
20. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'işyān u hātā
Anuñçündür işüm her dem figān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [ü,]
21. Çomağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rüzi kıl cennetde ol miskine dīdār u vişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [u,]
22. Şāh-ı muqarrebānsın u sultān-ı her dü-kevn
Kerrübiyān saña hadem ü enbiyā-şaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11*). [u,]
23. Şāh-ı muqarrebānsın u sultān-ı her dü-kevn
Kerrübiyān saña hadem ü enbiyā-şaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [ü,]
24. Nām ü nişānı yoğken Âdem-ile 'ālemüñ
Haç virmişdi saña Muhammed diyü 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [ü,]
25. Hāşş-ı der-i Hudāsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semāda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [ü,]
26. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hurşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [ü,]
27. İster ki cümle eyleye ihsān ü lutfuñ
Her gice tā şabāha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [ü,]
28. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rüm u 'Arab
'Ālemüñ serveri 'ālī haseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [u,]

29. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rüm u 'Arab
'Älemün serveri 'alî haseb **ü** pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [ü,]
30. Bulasın kesb **ü** kemāl ile şehā neşv **ü** nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehûndür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [ü,]
31. İy vücûdî mücid-i cüd **u** 'atā luṭf **u** kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı hilm **u** hayā hulḳ **u** himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [u,]
32. İy vücûdî mücid-i cüd **u** 'atā luṭf **u** kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı hilm **u** hayā hulḳ **u** himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [u,]
33. İy vücûdî mücid-i cüd **u** 'atā luṭf **u** kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı hilm **u** hayā hulḳ **u** himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [u,]
34. İy vücûdî mücid-i cüd **u** 'atā luṭf **u** kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı hilm **u** hayā hulḳ **u** himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [u,]
35. Olalı peydâ livâ-yı 'adlûn iy çâpük-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at **u** zulm **u** sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [u,]
36. Olalı peydâ livâ-yı 'adlûn iy çâpük-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at **u** zulm **u** sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [u,]
37. Cem' olsa bir yire cevher-i fer **ü** şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [ü,]
38. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt **u** tengî vü şakam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [u,]
39. Kaṅrı küh **u** deşte 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları baḡrında havfûnden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [u,]
40. Rüm **u** Tatar **u** 'Arab Çin ü Hâbeş Türk **ü** 'Acem
Sâye-i hükümüñdedür âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [u,]
41. Rüm **u** Tatar **u** 'Arab Çin ü Hâbeş Türk **ü** 'Acem
Sâye-i hükümüñdedür âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [u,]
42. Rüm **u** Tatar **u** 'Arab Çin **ü** Hâbeş Türk **ü** 'Acem
Sâye-i hükümüñdedür âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [ü,]
43. Rüm **u** Tatar **u** 'Arab Çin **ü** Hâbeş Türk **ü** 'Acem
Sâye-i hükümüñdedür âsüde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [ü,]
44. Meclisünde âh **u** zârı deldi nâyuñ baḡrını
Kâmetini eyledi çengün figân **ü** nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [ü,]
45. Şode sulṭân Selim bin Hân Süleymân
İlâhî der emân **ü** hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7*). [ü,]
46. Hudâ kim bir-dürür bî-mişl **ü** mânend
Kilid-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [ü,]
47. Şifatuñdan olupdur deng **ü** meftûn
Niçe Leylî-yi 'âkıll hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13*). [ü,]
48. Dileseñ luṭf idersin dileseñ kahr
Beraberdür kaṭuñda şerbet **ü** zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52*). [ü,]
49. Kerim **ü** Kâr-sâz **u** Hâlık oldur
'Alim **ü** bî-niyâz **ü** Râzık oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [ü,]
50. Kerim **ü** Kâr-sâz **u** Hâlık oldur
'Alim **ü** bî-niyâz **ü** Râzık oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [u,]
51. Kerim **ü** Kâr-sâz **u** Hâlık oldur
'Alim **ü** bî-niyâz **ü** Râzık oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [ü,]
52. Kerim **ü** Kâr-sâz **u** Hâlık oldur
'Alim **ü** bî-niyâz **ü** Râzık oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [ü,]
53. Felek filinün üstinde yıl **u** ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [u,]
54. Felek bir beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay **u** gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [u,]
55. Olupdur kudretiyle târ-ı hürşid
Şan ibrişim-i 'ud **ü** çeng-i nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [ü,]
56. Kime virmiş cemâl **ü** hüsn **ü** behcet
Kime virmiş kemâl **ü** 'ilm **ü** hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [ü,]
57. Kime virmiş cemâl **ü** hüsn **ü** behcet
Kime virmiş kemâl **ü** 'ilm **ü** hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [ü,]
58. Kime virmiş cemâl **ü** hüsn **ü** behcet
Kime virmiş kemâl **ü** 'ilm **ü** hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [ü,]

59. Kime virmiş cemāl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemāl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [ü,]
60. Kimin manzûr u kimin nâzır itmîş
Kimin mü'min kimini kâfir itmîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [u,]
61. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [ü,]
62. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [ü,]
63. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [u,]
64. Kimi gülşende sürer 'ıyş u 'işret
Kimi küllhânde tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [u,]
65. Kimiñi haste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [ü,]
66. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet şem'i vir iy Hayy u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [u,]
67. Kıyâmet varılarından hâlâş it
Kemâl-ı 'ilm ü tâ'at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [ü,]
68. Zelil ü mübtelâ vü zâr kıлма
Zamân-ı vaşda bî-yâr kıлма (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [ü,]
69. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [ü,]
70. Dağı Cibril ü Mikâ'il haķiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [ü,]
71. Dağı Cibril ü Mikâ'il haķiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [ü,]
72. Hâlîli yakmayan âteş haķiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [ü,]
73. Anuñ âli vü aşhâbı haķiyçün
Kamu etbâ' ü ahhâbı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [ü,]
74. Esîr-i vâdî-i cürm ü haţâyum
Ėarîk-i kulzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [ü,]
75. Esîr-i vâdî-i cürm ü haţâyum
Ėarîk-i kulzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 126*). [ü,]
76. Yüzüm 'isyan u cürmile karadur
Gice gündüz işüm fışk u haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [u,]
77. Yüzüm 'isyan u cürmile karadur
Gice gündüz işüm fışk u haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [u,]
78. Ėam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez'i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [ü,]
79. Baña in'am ü ihsân eyle ol dem
Şehâb-ı Aħmed-i Muhtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [ü,]
80. Eyâ hürşid-i çarĖ-ı kab-ı kavseyn
Çerâğ-ı mürselîn ü şem'-i kevineyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2*). [ü,]
81. Lebi pür-luţf u şür-engiz ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [u,]
82. Lebi pür-luţf u şür-engiz ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [ü,]
83. Lebi pür-luţf u şür-engiz ü emlah
Zebânı hem şeker-riz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22*). [ü,]
84. Şeh-i peygamberân bâ-tig u bâ-tâc
Ki tığıdur şeri'at tâci mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [u,]
85. Dil-i 'uşşâka bahş iden Ėmâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [ü,]
86. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîrînde kadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [ü,]
87. Senüñ medhûñde iy peygamber-i pâk
Kamu 'âciz durur ifhâm ü idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [ü,]
88. Hâyâl-i âdemiden tiz-rev ü ter
Süminüñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [ü,]

89. Lebi yâkütan **u** dendâni billür
Temâşası bağışlar gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [u,]
90. Dür **ü** yâkütıla zeyni muraşşa‘
Cevâhîr birle âlâtı mülemma‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [ü,]
91. Kâmer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-‘aded taşın **ü** şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [ü,]
92. Şerî‘at âsumânı evcine bedr
Güzîn **ü** pârsâ vü ‘âliyyü’l-‘kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [ü,]
93. Ki olmışdur bu ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî‘ ‘âlemüñ püşt **ü** penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). [ü,]
94. Öninde pîr Selmân **u** Nizâmî
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [u,]
95. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark **u** ğarbi tutmuşdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [u,]
96. Livâsı cümle âfâk üzre manşür
Mu‘îni kâmer **ü** a‘dâsı makhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [ü,]
97. Birine râm idi ger dîv **ü** perî
Biri kıldı musahhar baħr **ü** berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [ü,]
98. Giyüp başına ‘izz **u** baht tâcin
Alur Hind **u** Ğorâsanuñ ħarâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [u,]
99. Giyüp başına ‘izz **u** baht tâcin
Alur Hind **u** Ğorâsanuñ ħarâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [u,]
100. Kamu sulţânlaruñ püşt **ü** penâhı
Giriftâr-ı kemendi mâh **u** mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [u,]
101. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müsaħħar Hürmüz **ü** Bağdâd **u** Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [ü,]
102. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müsaħħar Hürmüz **ü** Bağdâd **u** Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [u,]
103. Dem-â-dem itdüğinden ‘adl **ü** inşâf
Cihânı tıtdı nâmı kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [ü,]
104. Çü Nîl **ü** baħrdur ol şâhib-iqbâl
Velîkin Nîl-i sâkin baħr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [ü,]
105. Tutup ‘adli zemîn **ü** âsumânı
Pür itsün tîgî âvâzı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [ü,]
106. Çi ger mâhî gibi bî-dest **ü** pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [ü,]
107. Fer **u** tezyîn-i taht **u** mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [u,]
108. Fer **u** tezyîn-i taht **u** mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [u,]
109. Ğiş **u** gıldan dili mir’âtu tâhir
Cihân bâğınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [u,]
110. Şeh-i encüm-sipâh **u** ‘arş-ı dergâh
Kâmer-efser cevân-baht âsumân-câh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 35*). [u,]
111. Cihân ħayyâtu biçmiş bî-kem **ü** kâst
Sa‘âdet câmesini kâddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [ü,]
112. Kılıcı Zü’l-fekâr **u** kendü Ğaydar
Atı Düldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [u,]
113. Ğasûdine virür ol şâh zer na‘l
Kılıçdan gevher **ü** peykândan lâ‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [ü,]
114. Zamânındadır anuñ bâr **u** dem-sâz
Ğanemle gürg tihû ile şehbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [u,]
115. Cihân ħalkına ‘âmm olduĸca cüdi
Muĸîm **ü** pâyîdar olsun vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [ü,]
116. Bugün ne ‘âcîz **u** ne ħöd zebünsın
Cihânda naĸş-ı bend-i kâf **u** nünsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [u,]
117. Ki olur bir nefesde kâm **u** nâ-kâm
Hezârân yünus-ı ma‘nî saña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [u,]
118. Tükenmez bu nikâtuñ bâb **u** faşlı
İşidüñ bir nedür maĸşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [u,]

119. Kızıl gülden seher bulmuşdı deste
Zamānum idi firūz **u** hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [u,]
120. Gül açup bülbüle remz **ü** peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [ü,]
121. Ki iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsün **u** nazm şahrâsında nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [u,]
122. Kalem ney-şekker **ü** nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [ü,]
123. Yidüm her gavtada yüz zehr **ü** biñ hün
Kâlıncâ bahrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [ü,]
124. Dilerdi nesl **ü** peyvend içün ol şâh
Hüdâdan bir veled şâm u sehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [ü,]
125. Kılardı nezr **ü** kurbân u 'aâtâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [ü,]
126. Kılardı nezr **ü** kurbân **u** 'aâtâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [u,]
127. Bu idi cedd **ü** cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayadı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [ü,]
128. Çü ferzend ola bed-h'âh **u** hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [u,]
129. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derünü cem' **ü** birünü perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [ü,]
130. Pes ol 'ummân-ı şevk **u** kulzüm-ı nūr
K'öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [u,]
131. Niyâz **u** nâz ile ol gice turdı
Refîkinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [u,]
132. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm **u** mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [u,]
133. Ruḥ-ı zîbâsına karşı anuñ şâd
Berî uyḥudan **u** yimekten âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [u,]
134. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur hayrân **u** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [u,]
135. Şu deñlü ḥalk geldi anda enbüh
Ki şıklet virdi hüt **u** gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [u,]
136. Defîne muṭribüh ol bezmde bil
Meh oldı püşiş **ü** zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [ü,]
137. Kimüh güşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vâlih **ü** deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [ü,]
138. Mülükâne tamâm idüp düğünü
Dil-i ḥaşma kodı dağ **u** döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [u,]
139. Olurdı fi'l-meşel bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr **ü** fünüñ kıldı ḥâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [ü,]
140. Zârîf **ü** ehl-i faẓl u ḥikmet-endüz
'Ulümü çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [ü,]
141. Zârîf **ü** ehl-i faẓl **u** ḥikmet-endüz
'Ulümü çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [u,]
142. Ruḥ-i şîn üzre olmış katre-i eşk
Ġamından şâddur bî-h'âb **u** pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [u,]
143. Buyurdı yaqdılar 'üd **u** sipendi
Ki tâ def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [u,]
144. Bu süz **u** tef kimüh dağından irdi
Ya bu ḥōş-bü kimüh bâğından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [u,]
145. Ḥavâlisinde bî-ḥadd ḥücreler var
Kimi evyân kimi kaşr **u** kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [u,]
146. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki görse deng **ü** hayrân kâla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [ü,]
147. Bedî' **ü** türfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zîbâlarınıñ bü-yı müşġin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [ü,]
148. Girişme-bâz **u** 'işve-cüy **u** güstâḥ
Nefesleri çü müşğ **ü** 'anberîn şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [u,]
149. Girişme-bâz **u** 'işve-cüy **u** güstâḥ
Nefesleri çü müşğ **ü** 'anberîn şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [u,]

150. Girişme-bāz u 'işve-cūy u güstāh
Nefesleri çü müşg ü 'anberin şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64). [ü,]
151. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81). [ü,]
152. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81). [u,]
153. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82). [u,]
154. Mükehhāl gözleri fettān u mevzūn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma'cūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85). [u,]
155. Ham-ı ebrûsı bîçer dās āyîn
Hezārān hâşıl-ı cān u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88). [u,]
156. Ham-ı ebrûsı bîçer dās āyîn
Hezārān hâşıl-ı cān u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88). [ü,]
157. Çün ol taşviri seyr itdi bu mehcūr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aqlıdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100). [ü,]
158. Teninden çaldurup baş şūr u çavğa
Metā'-ı 'aqlın itmiş 'ışk yağmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [u,]
159. Çamu gördüklerini h'āb içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4). [u,]
160. Çamu gördüklerini h'āb içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4). [u,]
161. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmün arturmağa t̄alib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33). [ü,]
162. Saçı olursa ger maqşūd u kāmūn
Nazar eyle çara zülfine lāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39). [u,]
163. Tıttardı şol çadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25). [ü,]
164. Var idi çār-pāsı hadden efzūn
K'olara otlak idi küh u hāmūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28). [u,]
165. Turur hargehleri şahrāda her sū
Çü dağ-ı lāle dil-teng ü siyeh-rū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34). [ü,]
166. Ruḥı şubḥ-i münir ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39). [ü,]
167. Nüküş-ı mihr ü mäh-ı 'ālem-ārā
Çamu ol āyinedendür hüveydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49). [ü,]
168. Ruḥı pīrāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi sermāye-i luḥf u ḥalāvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67). [ü,]
169. Ruḥı pīrāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi sermāye-i luḥf u ḥalāvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68). [u,]
170. Cemāl-i gülşeni pūr sünbül ü gül
Ki ruḥsārı gül u gīsūsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77). [ü,]
171. Cemāl-i gülşeni pūr sünbül ü gül
Ki ruḥsārı gül u gīsūsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [u,]
172. Meger bir gün sarāy öñinde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12). [u,]
173. Ya maqtūlān-ı cevri ü zulm-i dīlber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maḥşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49). [ü,]
174. Ser-ā-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādī
İdinmişler anı fānūs-ı şādī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65). [ü,]
175. Görinmez dergehinde kimse ḥāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74). [u,]
176. Hem ol mehde görüp bu āfitābı
Ziyāde oldı şūr u ıztırābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88). [u,]
177. O kaldı hargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21). [u,]
178. O kaldı hargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22). [ü,]
179. Oturup ḡonce-veş hayrān u dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i gültreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33). [u,]
180. Ki ol āşüfte-ḥāl u bī-tesellī
Olupdur 'aşıḳ-ı dīdār-ı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55). [u,]

181. Bu resme kim za'if **ü** münkalibsin
 Hayâl-i Leyliden mi muẓtaribsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [ü,]
182. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
 İñende olma bî-nâmûs **u** bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [u,]
183. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
 Üküşdür mihr-hadd **ü** meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80*). [ü,]
184. Mu'anber fülful **ü** şîrîn-dehenler
 Müselsel-kâkül **ü** sîmîn-zeķanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81*). [ü,]
185. Mu'anber fülful **ü** şîrîn-dehenler
 Müselsel-kâkül **ü** sîmîn-zeķanlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82*). [ü,]
186. Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
 İñen işüm yok aşl **u** gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [u,]
187. Anuñ höd gevheridür pâk **ü** rüşen
 Ki çıkmış baħr-i nûr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [ü,]
188. Bilürsin sen ki ben miskîn **ü** ğam-nâk
 Yaķamı ihtiyârımla itmezem çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [ü,]
189. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-had
 Güzeller var ķamer-hadd **ü** sehi-ķad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [ü,]
190. Nigârın kaldı derd **ü** miħnet-ile
 Kılardı âh **u** nâle ħasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [ü,]
191. 'Aşâsı tîre beñzer ķâmeti yây
 Ħabiğü'ş-şekl **ü** bed-sîmâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [ü,]
192. Didi keyfiyyet **ü** rengini ķârûñ
 Atasına anasına nigârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [ü,]
193. Kâtı ħışm eyleyüp bî-reyb **ü** 'illet
 İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [ü,]
194. Ne seng **ü** çüb k'aña tokınurdu
 Gül **ü** serv-i riyyâz-ı cân şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [ü,]
195. Olup yârûñ ğamından lâğar **u** zâr
 Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [u,]
196. Gice ħalvet bulup ârâmğâhın
 Oturup ağlar **u** arturur âhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [u,]
197. Çün ola hicrden giryân **u** nâlân
 Dir ölümüm önüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [u,]
198. İşüñ soñını her k'itmez tefekkür
 Gelür önüne yüz şerm **ü** teħayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [ü,]
199. Revâ mıdur saña bu resme işler
 Ki ta'n ide bize yâd **u** bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [u,]
200. İle kim mâyil **ü** râm ola bir kız
 Siyeh-rülüķdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [ü,]
201. Nedür 'aşıklık **u** ma'sûķ kimdür
 Benüm göñlüme uran oķ kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [u,]
202. Bu resme sözler ile bâtil **u** dñn
 Ne lâzım k'eyleyesin bağrumı ħñn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [u,]
203. Çün añladı anası reng **ü** ķârın
 Biraz ağladı anuñ ħâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [ü,]
204. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzâd
 Güdâz **ü** girye vü süz-ile mu'tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [ü,]
205. İşitse her kim andan bu nevâyı
 Bulurdu rûħına ķüt **u** ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [u,]
206. Bırakdı ihtiyâr **u** şabri yek-bâr
 Ki rüsvâ-yı zuķaķ oldu vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [u,]
207. Eline aluban geh seng **ü** geh çüb
 Kılardı gölgesiyle ceng **ü** aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [ü,]
208. Eline aluban geh seng **ü** geh çüb
 Kılardı gölgesiyle ceng **ü** aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [ü,]
209. Bürehne-pâ ser **ü** 'uryân **u** nâlân
 Feşâr **u** hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [ü,]
210. Bürehne-pâ ser **ü** 'uryân **u** nâlân
 Feşâr **u** hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [u,]
211. Bürehne-pâ ser **ü** 'uryân **u** nâlân
 Feşâr **u** hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [u,]

212. Şanasın qabr idi ol gār-ı tenhā
K' içinde mār **u** mūr iderdi gāvğā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [u,]
213. Dikenden sinesi mecrûh **u** mecbür
Şu resme k'âşiyân-ı mār **u** zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [u,]
214. Dikenden sinesi mecrûh **u** mecbür
Şu resme k'âşiyân-ı mār **u** zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [u,]
215. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hâtırından 'ār **u** gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [u,]
216. Mağara içre cild **ü** beyza-i mār
Kefen-i kâfūr olur aña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [ü,]
217. İçinden atalık mihri idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng **ü** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [ü,]
218. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl **ü** miskîn **ü** diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [ü,]
219. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl **ü** miskîn **ü** diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [ü,]
220. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Girībān çāk çāk **u** päre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [u,]
221. Ezel 'aql **u** hünerle iy yegāne
Dilinde hālkuñ olmuşduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [u,]
222. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle qarardı baht **u** rüzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [u,]
223. Cihān hālkinuñ ol-durur 'azīzi
K'ola şerm **u** hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [u,]
224. Atañdur tüt ki şāhib-ıqadr **u** fāzıl
Saña fazlından atañuñ ne hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [u,]
225. Harāb insüz sün **ü** yirüñ hārābe
İşi ağıyāra anuñ lāğ **u** lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [ü,]
226. Harāb insüz sün **ü** yirüñ hārābe
İşi ağıyāra anuñ lāğ **u** lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [u,]
227. Neden düşmek bu resme deşt **ü** gāra
Enīs olmak ne lāzım mūr **u** māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [ü,]
228. Neden düşmek bu resme deşt **ü** gāra
Enīs olmak ne lāzım mūr **u** māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [u,]
229. Bir ādem şekline gir tağı terk it
Karış hālka bu deşt **ü** rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [ü,]
230. Yol üzre keşüñüñ her naqşı iy hān
Olupdur baña mihrāb-ı dil **ü** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [ü,]
231. Ayağüñ toprağıdur secdegāhum
Eşigüñ taşıdır püşt **u** penāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [u,]
232. Atası cehd **ü** hileyle revānı
Götürdi evlerine ol cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [ü,]
233. Ki ol sultān-ı hayl-i mihr **u** rezān
Vücüdi ğam tebinden bîd-i lerzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [u,]
234. Şaçından āşiyān iden tıyūra
Ġidā viren teninden mār **u** mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [u,]
235. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm **u** kavm **ü** māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [u,]
236. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm **u** kavm **ü** māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [ü,]
237. Dağı şol māder-i pür derd **ü** mehcür
Ki Mecnūnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [ü,]
238. Görüp anı bu resme zār **u** mahzūn
Yüzi üzre revān itdi gözi hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [u,]
239. Pür itmiş 'üd **u** 'anberle içini
Ki hacl ider koğusu müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [u,]
240. O hōd tālīb idi derd **ü** belāya
Kaçan meyl eyleye hōn **u** kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [u,]
241. Ki bu āşüfte-hāl **ü** bî-ser-encām
Ġamından bir nigāruñ gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [ü,]
242. Vü ger ni қо ki ben dil-riş **ü** bīmār
Geçinem ğārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [ü,]

243. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür **ü** gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [ü,]
244. İdeyin kudretümce cehd **ü** ikdâm
K’ola hem-**h**’âbuñ ol serv-i gül-endâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [ü,]
245. Büt-i müşğîn-külâh **u** ‘anberîn-hâl
Meh-i nev sâk-ı simînine halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [u,]
246. Firâk **u** hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dâdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [u,]
247. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde tütalum ehl **ü** müselleme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [ü,]
248. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [u,]
249. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [u,]
250. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr **ü** derd **ü** hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [ü,]
251. Nigâr **u** duhterân-ı perniyân-püş
Hayâl-i yâr ile divâne medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [u,]
252. Nigârîn **u** ruḥ-ı gül-gün ‘izârân
Şikeste-hâl ü çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [u,]
253. Nigârîn **u** ruḥ-ı gül-gün ‘izârân
Şikeste-hâl **ü** çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20*). [ü,]
254. Nigârîn **ü** harîm-i hargeh-i nâz
Yanında dilberân-ı nâvek-endâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [ü,]
255. Budâla vü garîb **ü** dâmen-i küh
Vücüdî lâlâ-veş pür dâğ-ı endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [ü,]
256. Ki ol âşüfte-hâl **ü** bî-tesellî
Hilâlâ döndi bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [ü,]
257. Hârâb olmuş-durur Mecnûn be-gâyet
Demidür ki idesüz ‘avn **u** ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [u,]
258. Münakkaş mişl-i şüret hâne-i Çîn
‘Amüdi gevherîn **ü** miḥi zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [ü,]
259. Didî kim âşinâlıkdur murâdum
Karışmağdur size nesl **ü** nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [ü,]
260. Çü matlûbına lâyıq ola tâlib
Anuñ ta’cîlidür vech **ü** münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [ü,]
261. Senüñ-çün hâşş-ı la’l **ü** nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [ü,]
262. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında ḥ’âr **u** ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [u,]
263. Hezâr i’zâz-ıla kıldı der-âğüş
Tutıvirdi hürâşına ser **ü** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [ü,]
264. Didî k’iy şîr-şekl **ü** ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [ü,]
265. Yine divşürdi kaşr **u** hânedan raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [u,]
266. Var idi anda bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr **u** dâna-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [u,]
267. Degül ol şeh harâc **u** bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [u,]
268. Maḳâm-ı dîde-veş mihrâb dâyim
Melek gibi hemîşe pāk **u** şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [u,]
269. Ne deñlü k’itdi cehd **ü** sa’y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [ü,]
270. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr **ü** hayâlî
Yaḳîn olur anuñ lâ-büd zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [ü,]
271. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Halâş it ben garîb **ü** bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [ü,]
272. Baña bu ‘ışkdan dirler cüdâ ol
Varup ‘aql-ile yâr **u** âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [u,]

273. İlähî ol sehî-kadd **u** semen-ber
Görinsün baña gün günden nigû-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [u,]
274. Velî lutf eyle sen iy Hayy **u** Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [u,]
275. Derünından çıkup oğul hevâsı
Nijâd **u** neslden gıtdı ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [u,]
276. Karâbeti vü kavmi bî-nihâyet
İderlerdi kamu ‘izz **ü** ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [ü,]
277. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd **ü** ikdâm
Gelüp sultâne hâli kıldı i‘lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [ü,]
278. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb **u** gönli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [u,]
279. Sipeh-sâlâr-ı ceyş-i vahş **ü** tayrân
Belâ kühında ser-gerdân **u** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [ü,]
280. Sipeh-sâlâr-ı ceyş-i vahş **ü** tayrân
Belâ kühında ser-gerdân **u** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [u,]
281. İden nâmüs **u** ‘ârı perdesin çâk
Gözi nem-nâk **u** cânı gönli gam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [u,]
282. Kılardı nâle k’ışiden nevâsın
İderdi çâk destâr **u** kabâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [u,]
283. Görür kim bir şikeste-hâl **ü** rencür
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [ü,]
284. Ža‘if **ü** bî-mecâl **ü** ḥaste ol seg
Kırımış cismînüñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ü,]
285. Ža‘if **ü** bî-mecâl **ü** ḥaste ol seg
Kırımış cismînüñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ü,]
286. Vücüdî lâğar **u** bî-ferr **ü** bârik
Çü merdüdân-ı dergeh baḥtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [u,]
287. Vücüdî lâğar **u** bî-ferr **ü** bârik
Çü merdüdân-ı dergeh baḥtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [ü,]
288. Su‘âl itdi anuñ ḥüy **u** ḥışâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [u,]
289. Didî kim bir sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfḳ **u** çâblüsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [u,]
290. Eytidi kim bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi ḥurşid **u** alını mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [u,]
291. Benüm hem-kâsem **u** hem-râzum idi
Fiğân **u** nâlede dem-sâzum idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [u,]
292. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger ḥikmetden **ü** ger ma‘rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [ü,]
293. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tiğ **u** ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [u,]
294. Çok eyledi atam cehd **ü** müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [ü,]
295. Ki ol daḥı garîb **ü** tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [ü,]
296. Sükûnet eyledi vardıkça ânî
Ferîd **ü** ‘âkıl-ı bezm-i me‘âni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 184*). [ü,]
297. Kanı ol va‘de vü ‘özü **ü** dilekler
Ki yarı baña kılmışduñ muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [ü,]
298. Firîb **ü** âlile ben mübtelâyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [ü,]
299. Alup ḥâzır çerisin turdı derḥâl
Toyurdi cümlesin virüp zer **ü** mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [ü,]
300. Ki bir mektûb kıldı ya‘nî tertîb
Didi evvel idüp i‘zâz **u** terğîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10*). [u,]
301. Ne deñlü ister-iseñ gevher **ü** mâl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [ü,]
302. Vü ger ḥöd çekesin bu ḥükmden ser
Ola farḳuñ sezâ-yı tiğ **u** ḥançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [u,]

303. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı tabl u görüldi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [u,]
304. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadırlar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [ü,]
305. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [u,]
306. Gelüp merg-i ciger-h*âr u cefâ-h*âh
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [u,]
307. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zaĥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [ü,]
308. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zaĥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [ü,]
309. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [ü,]
310. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [u,]
311. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Katı endîşe-nâk u hâyıf oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [u,]
312. Ki bir kâşîd bulup hûb u yegâne
İde divâneneden yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [u,]
313. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn baĝrı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [ü,]
314. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
315. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
316. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
317. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [u,]
318. Dir idüñ ceng içinde div-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [ü,]
319. Dir idüñ ceng içinde div-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [u,]
320. Degildüm ben ezel bu resme ĥaste
Za'if ü 'âciz ü h*âr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [ü,]
321. Degildüm ben ezel bu resme ĥaste
Za'if ü 'âciz ü h*âr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [ü,]
322. Gîrîv ü zelzele âfâkı tutdı
Kıtâl âteş-gedesi katı tutdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [ü,]
323. Götürmişdi ĥamâyîl her kişi pür
Kimi şemşîr ü kimi zaĥm-ı şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [ü,]
324. 'Âlemler nîze çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [ü,]
325. Yüz urup topraĝa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efĝân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [u,]
326. Bizi tutĝıl kamu maĝtül ü mürde
Çü bir kaç ĥaste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [ü,]
327. Ĥacâletden kamu h*âr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [u,]
328. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-ĥâtîr u mecrûh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [u,]
329. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-ĥâtîr u mecrûh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [u,]
330. Çeh-i şerm ü taĥayyürde esîrüm
Ĥacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [ü,]
331. Buçuk dem kendüye 'aklı degül yâr
Gezer her lâĥza deşt ü râĝlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [ü,]

332. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl **u** nihādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [u,]
333. Olam âzād **u** nām **u** nengden ben
Kızımı dîve virmekten bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [u,]
334. Olam âzād **u** nām **u** nengden ben
Kızımı dîve virmekten bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [u,]
335. Tırup kıldum bu deñlü cehd **ü** ikdām
Bilemedüm k' o cānın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [ü,]
336. Sebebsüz geşt ider tağ **u** ovayı
Yanımda bir hayātı vü memātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [u,]
337. K' ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende gayret **ü** neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [ü,]
338. Ziyâde oldı şür **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2*). [u,]
339. Ziyâde oldı şür **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [u,]
340. Ziyâde oldı şür **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [ü,]
341. Yabâna atduñ **u** döydüñ aña hem
Bu kutnı rişte idüp dügmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [u,]
342. Yine tıtdı reh-i deşt **ü** yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [ü,]
343. Dilerseñ küh **ü** dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diğkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [ü,]
344. Saña alıvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrüh **ü** zibâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [ü,]
345. Kec itsün servi kıddinüñ hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk **ü** şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [ü,]
346. Ki Nevfel buldı çün feth **ü** ferâgat
Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [ü,]
347. Bekâ-yı cavidâniye olur tüş
Bulırmaz bu kelâma gâyet **ü** had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [ü,]
348. Kurulmuş anda bir dām-ı dil-âşüb
İki âhü-beççe zâr **u** dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [u,]
349. Görüp şayyâd anı oldı dige-gün
Didi şayyâda k' iy mu' tād **u** dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [u,]
350. 'İyâlüm bî-had **ü** şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [ü,]
351. Gelüp yanlarına hayrân **u** mahzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [u,]
352. Cihân târik **ü** teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [ü,]
353. Kıo gitsün ol ğarib **ü** müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [ü,]
354. Ki sen şayd olsañ **u** şayyâd o nağçir
Bu şükraneyçün anı eyle âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [u,]
355. Kıodı şayyâduñ öñinde ol abdāl
Alup şayyâd bu sâz **u** silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [u,]
356. Re'is **ü** pişvâ-yı ceyš-i şahrâ
Refikından benüm gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54*). [ü,]
357. Enisinden olan mağrûm **u** mehcür
Nesimi dilberümden yadigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [u,]
358. Dili pür-âteş **ü** çeşmi tolu hün
Cihâna âhi oldı âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [ü,]
359. Lañif **ü** pâk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden ol nağlûñ olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [ü,]
360. Giyinmiş şâlihiler gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest **ü** zirek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [ü,]
361. Kıara giyen sen **ü** mâtem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [ü,]

362. Her endāmını çekmiş bend **ü** bāğa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [ü,]
363. Şitâb **u** sa'y birle gider ol zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [u,]
364. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem **ü** kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [ü,]
365. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim gel bu zencir **ü** tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [ü,]
366. Resenden gerdeni buldı rehâyı
Çün oldu bend **ü** zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [ü,]
367. Firâka kıldı çift **ü** vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [ü,]
368. Hâkumdan gel ki yokdur 'özü-ñwâhum
Benem mañkûm **ü** sen hâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [ü,]
369. Didi şeyli'llâh **u** kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [u,]
370. Ayağı ıssısından buz kırurdu
Giyüp yah tahtesinden keş **ü** na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [ü,]
371. Ki kıadd-i yâra beñzer râst **u** dil-cü
Olup hayrân bu söze bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [u,]
372. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum var tıfl **u** 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [u,]
373. Giceyle hîzem **ü** gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [ü,]
374. Gelür serv-i revândan hûb **u** hõşter
Satun al kıdretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [u,]
375. Vü ger nî hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd **u** handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [u,]
376. Ki yârum kâmetindensin nişâne
Hayât-ı cânsın **u** ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [u,]
377. Ki cân **u** dildür ol şem'e semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı hadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [u,]
378. Dür **ü** mercân hâcerdür cevher oldur
Talup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [ü,]
379. Turup pes cân **u** dilden tâlîb oldı
Çeküp tāk **u** taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [u,]
380. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'üd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [ü,]
381. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'üd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [ü,]
382. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'üd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [u,]
383. İrürdi yire bâr-ı nâfeden nâf
Dağı aldı niçe biñ bağl **u** üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [u,]
384. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehri içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [ü,]
385. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehri içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [u,]
386. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehri içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [u,]
387. Gelüp kondurdılar bir hoş mağâma
Katu 'izz **ü** ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [ü,]
388. Niçe yük 'üd-ı huşk **u** 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [u,]
389. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr **ü** aţlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [ü,]
390. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr **ü** aţlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [u,]
391. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr **ü** aţlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [ü,]
392. Nihâyetsüz kamu rengin **ü** zîbâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [ü,]

393. Cemāl ü hüs-niledür mäh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândür şîr-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [ü,]
394. ‘Arab içre reis ü püş-t-i leşker
Yücedür nâmî sâhib-tügdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [ü,]
395. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı ‘arüs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [u,]
396. Kevâkib çarha girdi hürrem ü şâd
Bu çarh-ı mevlevî kâr u pür ahter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [u,]
397. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [ü,]
398. Oturdu yanına çün serv-i âzâd
Tağlıdı halk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [ü,]
399. Kamu uyhuya vardı ins ü hayvân
Diledi bæg-i hüs-ninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [ü,]
400. Bunı kaşd itdi k’öpe rüy u müym
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [u,]
401. Ruñın der kıldı garç-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [ü,]
402. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
403. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
404. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
405. Qalan hengâme-i hayrette nâlân
Diriğ ü nâle vü ahuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [ü,]
406. Fiğân u derd ü hicrânuñ celisi
Şeh-i iklim-i gam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [u,]
407. Fiğân u derd ü hicrânuñ celisi
Şeh-i iklim-i gam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [ü,]
408. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hün
Kılarıdı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [ü,]
409. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hün
Kılarıdı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [ü,]
410. Elinde hem tatar bir şeb-çerâğı
Kamu olmış harim-i bæg u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [u,]
411. Şu’â’mdan anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldı anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [ü,]
412. Revân itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili gamnâk ü cânî hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [ü,]
413. Bañıl ü bed-hiţâb ü zehr-pâsulı
Tutağınuñ arası şöyledür dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [ü,]
414. Bañıl ü bed-hiţâb ü zehr-pâsulı
Tutağınuñ arası şöyledür dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [ü,]
415. Dañı bîgâne kalb u âşinâ-rü
Bugün hübân-ı ‘âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [u,]
416. Qamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda gayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [ü,]
417. İşi zâhirde şulı ü ma’nide ceng
‘Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [ü,]
418. Çü döst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü olsa temsil ü hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [ü,]
419. Sıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duhterüm var hüb u ferruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [u,]
420. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruğ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [ü,]
421. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [u,]
422. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [u,]

423. Görinür verd **ü** sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğüñ şol hâl-i hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [ü,]
424. Kesen mihr **ü** maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [ü,]
425. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi ḥasret **ü** derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [ü,]
426. K'öliceğ yurdum ile ḳalısar âh
Ḳıladı rûz u şeb cehd **ü** müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [ü,]
427. Ümîde 'ömri varın ḥarc iderdi
Dökerdi mâl **ü** eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [ü,]
428. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f **u** pîrî vü sekâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [u,]
429. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş ḥayret **ü** gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [ü,]
430. Nireden geldüñ **ü** ḳande gidersin
Ayıtdı k'atañum ben pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [ü,]
431. Ki ḥâr **u** tîgdür verd **ü** giyâhı
Ne lâzım kend'özünüñ rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [u,]
432. Ki ḥâr u tîgdür verd **ü** giyâhı
Ne lâzım kend'özünüñ rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [ü,]
433. Ki çıḳmağa ṭurur cân-ı mu'allel
Za'if **ü** pîrem **ü** ser-geşte-ḥâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [ü,]
434. Ğamuñdan nâ-tüvân **u** bî-mecâlüm
Ecel ḥâk itmeden irüp özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128*). [u,]
435. Ḳomamışdur benim-çün âb **u** hem nân
Vücûdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [u,]
436. Melek var olsa yegdür pâk **u** ḳâni'
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [u,]
437. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışḳ
Ne ben Mecnûnam **u** ne Leylî cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [u,]
438. İkimüz bir ten **ü** bir cânuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [ü,]
439. Vedâ' itdi vü döndi zâr u ḥaste
Çü geldi ḳaşrına dil-teng **ü** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [ü,]
440. Beden ḥâkî idi ḥâk oldu câyı
Cihâna 'âdet **ü** erkân u pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [ü,]
441. Beden ḥâkî idi ḥâk oldu câyı
Cihâna 'âdet **ü** erkân **u** pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [u,]
442. Nazar ḳıl dehr olardan kime ḳaldı
Ḳamu gitdi 'azîz **ü** dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [ü,]
443. Cihânda ḳaldı ehl-i mekr **ü** destân
Cihân cây-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [ü,]
444. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend **ü** mancınıḳ ḥîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [ü,]
445. Bâşumda efsîr **ü** boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdüñ semâ'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [ü,]
446. K'aña sürme yirine giriser mîl
Cihândan devşürüp büngâh **u** raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [u,]
447. Vedâ' itdi vü döndi zâr **u** ḥaste
Çü geldi ḳaşrına dil-teng **ü** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [u,]
448. Düşen yârân **u** ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [u,]
449. Revânından dile 'özü **ü** günâhuñ
Nevâsin ol keḳ âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [ü,]
450. Güç-imiş gördüm **ü** öğrendüm el-ân
Ḳanı ol dem ki virürdüñ baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [ü,]
451. Oturup ağladı ḡam-nâk **u** dil-süz
Ururken cismine geh seng **ü** geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [u,]
452. Oturup ağladı ḡam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng **ü** geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [ü,]
453. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ḡamnâk
Olurdi anda ḳoyup şurb **u** ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [u,]

454. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
Ki ol şahrâ bisât **u** küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [u,]
455. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger hal-i ‘âlem piş **ü** pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [ü,]
456. Ki ben mağz olam **ü** pöst ola ol cân
O yeg kim ben niķab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ü,]
457. Geçinür deşt ü vädilerde mehcür
Olup hayvânlarile yâr **u** münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [u,]
458. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [ü,]
459. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [ü,]
460. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [ü,]
461. Pes **ü** pişinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rübah-ı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [ü,]
462. Ğanem gürgüle hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp Ğargûş **u** nahçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [u,]
463. Sipâh-ı vahş **ü** tayruñ Ğanlarydı
Bu yırtıcılaruñ Ğavfindan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [ü,]
464. Bir âhücuk var idi ki şegab-nâķ
Mükahhal çeşm **ü** çâpük hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [ü,]
465. K’olara rızkın ol virürdi dâym
Kaķan kim görse anı her ded **ü** dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [ü,]
466. Emîn **ü** müstaķim **ü** ‘âķıl idi
Ğazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [ü,]
467. Emîn **ü** müstaķim **ü** ‘âķıl idi
Ğazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [ü,]
468. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht **ü** rıķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [ü,]
469. Tevaķkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh âb **u** geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [u,]
470. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubĞa dek zâr **u** şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [u,]
471. Ğodılar anda anı ‘ürÿân **u** beste
SeĞer gösterdi çün rÿy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [u,]
472. Ğavâlisinde ķal’aydı ded **ü** dâm
Bular kim her biriÿdi mest **ü** Ğün-Ğ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [ü,]
473. Ğavâlisinde ķal’aydı ded **ü** dâm
Bular kim her biriÿdi mest **ü** Ğün-Ğ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [ü,]
474. Ğamusı Ğizmetinde idi ķâyim
Ğırlarsañ sen daĞı ger cüd **ü** iĞsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [ü,]
475. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-Ğ’âĞ
Vücüdi bād-ı Ğamdan Ğâķ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [ü,]
476. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-Ğ’âĞ
Vücüdi bād-ı Ğamdan Ğâķ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [ü,]
477. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-Ğ’âĞ
Vücüdi bād-ı Ğamdan Ğâķ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [ü,]
478. Ğidâ viren teninden mâr **u** mûra
Mizâcı nâ-tÿvân **u** Ğâli ma’kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [u,]
479. Ğidâ viren teninden mâr **u** mûra
Mizâcı nâ-tÿvân **u** Ğâli ma’kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [u,]
480. Belâ zindânınuñ ķa’rında maĞbûs
Ğarîķ-ı ķulzüm-i derd **ü** meşakķat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17*). [ü,]
481. Ğarîķ-i ateş-i hicr **ü** mezellet
Ğözi sakķâ olan müĞĞanı ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18*). [ü,]
482. Şikâr-ı ‘ışķ olan cân-ı figârı
Esîr **ü** mübtelâ vü zâr **u** maĞzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [ü,]
483. Şikâr-ı ‘ışķ olan cân-ı figârı
Esîr **ü** mübtelâ vü zâr **u** maĞzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [u,]
484. Kitâbet âletin bilinde Ğâzîr
Devât **u** Ğâme vü kâĞıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [u,]

485. Vişālũñ ni‘metinden bĩ-naşĩbũm
Esĩr **ũ** ‘aşıķ u şũrĩde-hālũm (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [ũ,]
486. Vişālũñ ni‘metinden bĩ-naşĩbũm
Esĩr **ũ** ‘aşıķ **u** şũrĩde-hālũm (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [u,]
487. Ża‘if ũ nā-tũvān **u** bĩ-mecālũm
Ħarĩķ-i Ħasret ũ Ħayrān-ı ‘işķum (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [u,]
488. Ża‘if **ũ** nā-tũvān u bĩ-mecālũm
Ħarĩķ-i Ħasret **ũ** Ħayrān-ı ‘işķum (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [ũ,]
489. Ğarĩķ-ı firķat **ũ** giryān-ı ‘işķum
Saña kim olsa yũz biñ ‘aşıķ-ı zār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [ũ,]
490. Kimũñ derdine olduñ sen giriftār
Ħanı ol ‘ahd **ũ** ķavl **ũ** yārlıķlar (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ũ,]
491. Kimũñ derdine olduñ sen giriftār
Ħanı ol ‘ahd **ũ** ķavl **ũ** yārlıķlar (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ũ,]
492. Nedũr ũimdi baña bu mũbtelālĩķ
Ħanı ol ķavl ol peymān **ũ** sevgend (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ũ,]
493. Ħanı ol ‘ahd **ũ** yā ol mihr **ũ** peyvend
Şıyup ger ‘ahdi geķdũñse vefādan (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ũ,]
494. Ħanı ol ‘ahd **ũ** yā ol mihr **ũ** peyvend
Şıyup ger ‘ahdi geķdũñse vefādan (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ũ,]
495. Kenār-ı yārda āsũdesin sen
Ħũn olduñ ğayr-ile sen yār **u** hem-dem (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [u,]
496. Żiyā-baĦş-ı ‘uyũn-ı nā-tũvāndũr
Ħerāĝ-ı cān **u** nũr-i didedũr bu (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [u,]
497. Didi evvel ki iy Ħallāk **u** ‘Ālim (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [u,]
498. Cefā vũ cevrv elinden sĩne-ķākũm
Ħişar iķre giriftār **u** muķayyed (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [u,]
499. Niĝeh-bānlar var eķrāfũmda bĩ-Ħad
Ne bir hem-rāzum **ũ** ne hem-demũm var (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [ũ,]
500. Ħeken taĝ **u** ũaĥārĩde sũrũdi
Ucından ben muķayyed cānuñ iy yār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [u,]
501. Ża‘if **u** Ħaste vũ ebter niķesin
Kimũñ menzilĝehĩdũr āşiyānuñ (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [u,]
502. Bahāne eylemek lāzĩm degũl Ħiķ
Benem bĩ-ķāre vũ maĥbũs **u** bĩmār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [u,]
503. Arada ķalmışam miskĩn **ũ** Ħayrān
Senũñ-ķũn ben ķekerven bu ķadar ķahr (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [ũ,]
504. Biraĝursın ‘azāb **u** ıztırāba
Ħehĩ ‘ahdi ũmĩķ korsın bize nām (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [u,]
505. Ol andan bār-ı derd **ũ** ĝam yimişdũr
Ğũlistānum ĝũlinden dermemişdũr (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [ũ,]
506. Olupdur ĥuld-ı fikr istebrak-ı ĥũr
Suťũr **ũ** noķtadan ķũn ‘aşıķ-ı zār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [ũ,]
507. Ğũmiş ũşũ ĝibi rengĩn **ũ** mergũb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [ũ,]
508. Kĩ ruĥsārĩ olupdur ĥaťt ile pũr
Ğiyinmiş bir ķāba pũr-zĩb **ũ** zĩnet (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [ũ,]
509. Var-ıdi bir ũayısı ol zamānda
Saĥĩ vũ kāmĩl **ũ** ũaĥĩb-ĥũner merd (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [ũ,]
510. Oturmiş ũurmiş **u** ķekmiş ũkũş derd
Eyũsin yatlusın ĝormiş zamānuñ (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [u,]
511. Ħıllardı herkese iĥşān **u** in‘ām
Dem-ā-dem yir idi Mecnũn iķũn ĝam (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [u,]
512. Semendi ĝeh yũĝũrdi ĝāĥ yıldı
ũkũş taĝ **ũ** beyābān geķdi enbũĥ (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [ũ,]
513. Ğyũp bir lāĥza idem pāre pāre
Selĩm itdi be-ĝayet ceĥd **ũ** iķdām (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [ũ,]
514. İķi pũr mā’ide ũĩrĩn vũ mergũb
Şarāb **u** nuķl **u** ĥalvā vũ ĝũliķe (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [u,]

515. İçi pür mā'ide şîrîn vü mergüb
Şarāb **u** nuql **u** halvā vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [u,]
516. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânüm **u** tab'um hüruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [u,]
517. Ğîdādandur giyāh **ü** zamğa hursend
Pes idüp rıfk **u** rağbetle hıfābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [ü,]
518. Ğîdādandur giyāh **ü** zamğa hursend
Pes idüp rıfk **u** rağbetle hıfābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [u,]
519. Pes idüp yād kavm **u** döstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [u,]
520. Tutarmış anası mihrenden āteş
Görüp kân **u** vefādan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [u,]
521. Ac **u** bî-h'āb eyü nālān geçindün
Bir iki gün kalınca 'ömürüni hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [u,]
522. Vühüşuñ şöhbeti yegdür mu'ayyen
Ev **ü** şahrā baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [ü,]
523. Kıla kendüzine feth **ü** müsahhar
Eline aldı bir elmās-gün tığ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [ü,]
524. Bekā mülkine rıhlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngēh **ü** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [ü,]
525. İki yüzlü-durur bed-'ahd **ü** ğaddār
Şu resme kıldı 'ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [ü,]
526. Seni kılmış-durur bî-şabr **u** ārām
Koyalum bunda şayt **u** şadāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [u,]
527. Tenine bir kabā hūb **ü** mülevven
Pür itdi lāle bir cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [ü,]
528. Açar tūtî beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zār **u** 'ālile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53*). [u,]
529. Çevürmüş ortada ol çün pāy-ı pergār
Pes ol hayvān-nişin **ü** bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [ü,]
530. Olup-dururdu mu'tād-ı ded ü dām
Görüp her birisinden 'izz **u** rağbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91*). [u,]
531. Süpürüp eyleridi hākden pāk
Hāsından 'ankebüt-ı zār **u** bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [u,]
532. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şūr **ü** heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [ü,]
533. Yağardı başına āhından āteş
Olurdu tağda dil-teng **ü** nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [ü,]
534. Hārāb itmişdi anı dehr-i ğam-ābād
Çeküp 'iyş **ü** huzūr **u** zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [ü,]
535. Hārāb itmişdi anı dehr-i ğam-ābād
Çeküp 'iyş **ü** huzūr **u** zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [u,]
536. Oturmuş vahşilerle bî-dil **ü** zār
Kılup hayvānlara hālîn hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [ü,]
537. Kamusı ceybin itdi pāre pāre
Didiler k'iy şikeste-hātır **u** zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [u,]
538. Nedür tenhā bu yirde ne işüñ var
Üzöldün dōst **u** mahremleründen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17*). [u,]
539. Çekildün şöhbet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt **ü** geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [ü,]
540. Elinde tığ **ü** başında otağı
Bu resme faşlda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [ü,]
541. Şeb-i bezm-i vefāda cān-firüzüm
Ğarib **ü** bî-kes **ü** āzār **u** nahifüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [ü,]
542. Şeb-i bezm-i vefāda cān-firüzüm
Ğarib **ü** bî-kes **ü** āzār **u** nahifüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [u,]
543. Hāyāli birle mu'tād **u** hārifüm
Meşakkat küllhanında şöyleyüm şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [u,]
544. Gelür zindān gözine bāğ **u** gülşen
Gülstān kim ola bî-yār-ı meh-ves (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [u,]
545. Gözüme görünür hîzem **ü** āteş
Çemenlerde biten her lāle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [ü,]

546. Gelür her berg-i süsen tığ-ı hün-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [ü,]
547. Nifâk ü cehl 'örf oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [ü,]
548. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü 'ışa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [ü,]
549. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [ü,]
550. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup sazın ider mu'trib terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [u,]
551. Konup Mecnûnı idindî nazargâh
Fiğan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41*). [u,]
552. Kodı gülzâr ü şahrâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [ü,]
553. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [ü,]
554. Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [u,]
555. Gelüp âğâh itseñ ben ğarîbi
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [u,]
556. Yatur bir râğda dil-teng ü ğam-nâk
Za'if u haste vü bî-rüh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [ü,]
557. Yatur bir râğda dil-teng ü ğam-nâk
Za'if u haste vü bî-rüh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [u,]
558. Başı altına koymuş bir kurı seng
Teni çâk olmuş u şürîde aĥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [u,]
559. Oğudı soñra 'özt ü âferîni
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [ü,]
560. Fülân menzilde naĥlistân u tenhâ
İrişmiş her nihâli âsümâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [u,]
561. Ğazâl u şävüsü bâğ-ı cinânüñ
Gül-i ruhsârî üzre kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [u,]
562. Giyindi câme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şive vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [ü,]
563. Ki 'âşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u ĥatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [u,]
564. Erinden fâriĝ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitti ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [u,]
565. Ki kılmaz çäre kılmaklada taĥşîr
Revişde Hızr gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [ü,]
566. Feraĥ ğam benden ü ben ğuşadan şâd
Ğamuñdan haste-cân şürîde-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ü,]
567. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü tüzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [ü,]
568. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir vaĥdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [ü,]
569. Çeker taĝlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı güldê bülbül ider efĝân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [u,]
570. Ciger 'ışkuñ ğamından çâk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [u,]
571. Raĥîb-i şüm u bed-kâr oldı âĝâh
Eline aluban bir tığ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [u,]
572. İrişdi ĥışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla baĝlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [ü,]
573. Yolu geh seng ü geh ĥâk oldı geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [ü,]
574. Sürüb ser ü ĥatna geldi yirini
Baĥup gördi ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [ü,]
575. Sürüb ser ü ĥatna geldi yirini
Baĥup gördi ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [u,]
576. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ü,]

577. Peleng **ü** şîr **ü** gürg **ü** ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ü,]
578. Peleng **ü** şîr **ü** gürg **ü** ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ü,]
579. Şafâdan oldı key hõş-hâl Mecnûn
Didi hõş geldün **ü** şâdî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [ü,]
580. Ola gönülüm gözüm bî-ferr **ü** bî-nür
Çün ura hazretün bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [ü,]
581. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup simâ't **u** sofrâ niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [u,]
582. Helâki tab'uñ olur tîz **ü** âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [ü,]
583. Yimişem ben anı k'oldur ğîdâ-hör
Anı kılar kavî ten nân **u** helvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [u,]
584. Uyumaz **u** yimez içmez şeb **ü** rüz
Ne var bir yirde ârâm **u** kararî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [u,]
585. Uyumaz **u** yimez içmez şeb **ü** rüz
Ne var bir yirde ârâm **u** kararî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [u,]
586. Ne hõd gönlinde şabr **u** ihtiyârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [u,]
587. Ža'if **ü** nâ-tüvân **ü** pây-beste
İrişüp 'âkıbet fazl-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22*). [ü,]
588. Sivâ-yı 'ışkıdan bî-derd **ü** pâkem
Şafâ-yı 'ışkıdan şafî vücüdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [ü,]
589. Ki şonra virmeye haclet aña 'âr
Eger süst **ü** eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [ü,]
590. Ŧa'am **u** h'âbdan hâlî vü 'üryan
Gör ol ğamgehdê bî-çäre Selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [u,]
591. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz **u** rüze vü nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [u,]
592. 'İmâret miñnetinden idi âzâd
Komışdı hürd **u** h'âb **ü** 'aql **u** hüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [u,]
593. 'İmâret miñnetinden idi âzâd
Komışdı hürd **u** h'âb **ü** 'aql **u** hüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [ü,]
594. 'İmâret miñnetinden idi âzâd
Komışdı hürd **u** h'âb **ü** 'aql **u** hüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [u,]
595. Hüzürında çi hâk idi çi altun
Müdâm ol pâk-tab' **ü** pâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [ü,]
596. Ğam **ü** endühdan tutmuş özi küh
Var ilden dîv gibi ihtîşâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [ü,]
597. Muşaffâ-tab' **u** rüşen-rây **u** server
Esîr-i 'ışk zindân-ı cefâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [u,]
598. Muşaffâ-tab' **u** rüşen-rây **u** server
Esîr-i 'ışk zindân-ı cefâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [u,]
599. Güzellikde çü 'Amr **ü** Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cân **ü** cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [ü,]
600. Güzellikde çü 'Amr **ü** Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cân **ü** cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [ü,]
601. Ruñı rengin idi vü hâlî hindü
Gözi fettân **ü** kaşî 'âşîka 'âkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [ü,]
602. Belâ-engîz-i dehr **ü** şür-ı âfâk
Gice zülfi kemendinün nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40*). [ü,]
603. Seher-güyî bihiştinün nesîmi
Firîb **ü** 'işve-kâr **ü** şüh **u** nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [ü,]
604. Seher-güyî bihiştinün nesîmi
Firîb **ü** 'işve-kâr **ü** şüh **u** nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [ü,]
605. Seher-güyî bihiştinün nesîmi
Firîb **ü** 'işve-kâr **ü** şüh **u** nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [u,]
606. Sözi terkîb-i zevk **ü** şâd-mânî
Kađi servi degüldür nañl-i bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54*). [ü,]

607. Koşusu 'ūd **u** 'anber kârvânı
Yüzi hûb idi pâkîze-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [u,]
608. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Fırâk **u** ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [u,]
609. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr bir kavî-dest **ü** tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [ü,]
610. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şıfat deng **ü** fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [ü,]
611. Olurdı hargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh **ü** dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [ü,]
612. Ki her biri letâfet-rîz **ü** mergûb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [ü,]
613. Rumûz **ü** hürde-bînisin cihânuñ
Gerekmez k'olasın dîvâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [ü,]
614. Ola ârâmgâhuñ deşt **ü** mişe
Tarîk-i 'ışk içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [ü,]
615. Yidüm içdüm ta'am **ü** şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [ü,]
616. Refîk **ü** hem-ser olımaz piyâde
Añup efsâne-i her 'Amr **u** Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [u,]
617. Ki çün hür **ü** firişte bi-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [ü,]
618. Ki ola kendü kaydında giriftâr
Düzüp ben höd hezârân cehd **ü** çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [ü,]
619. Şehinşâh-ı serîr-i küh **ü** râğum
Ayak bâğı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [ü,]
620. Şehinşâh-ı serîr-i küh **ü** râğum
Ayak bâğı-durur destâr **u** câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [u,]
621. Urupdur terkimi kavm **u** qarâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [u,]
622. Bu resme niçe lâ'l **ü** lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [ü,]
623. Tene renc **ü** şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat sebâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [ü,]
624. Yıkılur ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn **ü** mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [ü,]
625. Çalalar 'aczdzen mağlûb **u** dil-teng
Şehirlerde ki bu 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [u,]
626. İderler 'ömrüñ enbânını sūrâh
Senüñ 'ömrünse tar **u** hirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [u,]
627. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân **u** cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [u,]
628. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Egerçi eylediler şöhbet **ü** zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [ü,]
629. Aradan geçdi hayli 'işret **ü** şevk
Degüldi pâklikden lîk hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [ü,]
630. Ki ğamdan ola âzâd ol ciger-süz
Çoyup kendü ğam **ü** derd **ü** belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [ü,]
631. Ki ğamdan ola âzâd ol ciger-süz
Çoyup kendü ğam **ü** derd **ü** belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [ü,]
632. Sözi âb-ı hayât **u** la'li cân-bâhş
Boyı cân bâğınuñ tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [u,]
633. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çäk
Gözi fettân **ü** ebrüsü kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [ü,]
634. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Çarañu vü dırâz **u** bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [u,]
635. Vücüd-ı çâktüme biñ süzen **ü** hâr
'Acebdür âhire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [ü,]
636. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb **ü** firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [ü,]

637. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup du'adan soñra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [ü,]
638. Ne şabr u ne taħammül ne müdürā
Yolı teşviş-i hıfz-ı zevcden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [u,]
639. Raķībān fitnesinden bī-ğam u bāk
Gözi pür-eşķ ü göñli tolı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [u,]
640. Raķībān fitnesinden bī-ğam u bāk
Gözi pür-eşķ ü göñli tolı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [ü,]
641. Firāk u hicr-i çirkinden yudu dest
Ki büy-ı cāmesi mäh-ı münirün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [u,]
642. Şafāsın virdi añā 'ūd u 'abirün
Ėazeller okuyarak hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [u,]
643. Yürürler olsa dīvāne revāne
Bu resme tumturaķ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [u,]
644. Bakup ol buña kıldı āh u efğan
Hezārān şerm-nākī birle Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [u,]
645. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Ėapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [u,]
646. Hevā-yı şehvet ü fi'-i 'araż yok
Bu resme 'ışķ işi olmadı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [ü,]
647. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [ü,]
648. Velikin kendüler hayrān u hāmüş
İremden bir hevā irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [u,]
649. Olur bī-gül hemişe hāmüş u lāl
Añā yüz göstere çün verd-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [u,]
650. Ne bir oķur hezār efsün u destān
Bu dem kim bülbül-i bī-mişl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [u,]
651. Çıkar āhuñ şadāsı āsumāna
Bugün k'irdi zamān-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [u,]
652. Revān açdı zebān-ı āteş-engiz
Ki iy sīmın-ber ü şirīn-dehānum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [ü,]
653. K'ikilik isteyen birliğı bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [ü,]
654. Ėayālün naķşıdur bu cism-ı bīmār
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [ü,]
655. İdinürsin dikenden naţ'-ı sincāb
Elā iy hār-ı naţ' u hāre-bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [u,]
656. Velī mest itdi hāmır-ı 'ışķ anı gey
Dem-ā-dem ol şikeste-hāl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [ü,]
657. Degüldür 'ışķ şehvāt u hevādur
Hevāyī olsa 'āşıkda harāret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [u,]
658. Firāk ü miħnete eyle kanā'at
Ki şāyed irüre baht-ı hümāyün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [ü,]
659. Vücüd-ı çāk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdā düşdiler envā'-ı Ėam ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 13*). [u,]
660. Ėamu meyhāneler içinde mestān
İdinürler bu naķşı zikr ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [ü,]
661. Degüldür şābit ü yokdur şebātı
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [ü,]
662. Dilerse ağlar u dilerse hāndān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [u,]
663. Ėamer kim gice ola bedr ü tābān
Tutulmaz gözden anuñ nūrī pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [ü,]
664. Ėılan pür-āteş-i dilden cihānı
Şikeste-hātır u dāmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [u,]
665. Varaķlar gülşene gevher-feşān hem
Yil itdi kumrıyı lerzān u bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [u,]
666. Teb ü lerze revādur büstāne
Gül-i nāzik çeker bāĖ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [ü,]
667. Ki ölmüş fırķat ü derd-ile Mecnūn
Bu h'ābuñ ıztırābından be-nāĖāh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [ü,]

668. Uyandı zār **u** lertzân ol niger-ḥ`âh
Yoğ-iken mişl-i Leylinüñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [u,]
669. Çekersin ğuşşa vü ğam zahmet **ü** renc
Bugün vakti-durur k`üstünden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [ü,]
670. Du`âdan geh geh idesin beni yâd
Hem iy zibâ-ḥuşâl **ü** pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [ü,]
671. Keremden `izzet **ü** hürmet kılasın
`Azîz **ü** muhteremdür çünkü yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [ü,]
672. Keremden `izzet **ü** hürmet kılasın
`Azîz **ü** muhteremdür çünkü yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [ü,]
673. Tenidür zâd-ı mâr **u** tu`me-i mür
Mezârı sengi kim var bî-taḥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [u,]
674. Ebed bîm-i raķib **ü** vehm-i ğammâz
Yüzüme eyle bî-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [ü,]
675. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes idüp ğarķ-ı kâfûr **u** `abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [u,]
676. Sürürü miḥnet **ü** gülzârı nîrân
Ne deñlü ḥûb **u** zibâ naķşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [ü,]
677. Ķamudur bî-sebât **u** zişt ü murdâr
Ķişi k`olmaya gönülünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [u,]
678. Ķamudur bî-sebât **u** zişt **ü** murdâr
Ķişi k`olmaya gönülünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [ü,]
679. Ķaralar giydi tutdı katı mâtem
Ķabâsı nîl-reng **ü** gönli nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [ü,]
680. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdi eşk **ü** âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [ü,]
681. Bulurdı renc târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn **ü** dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [ü,]
682. Anı bağdı yüzer biñ men **u** iki seng
Şol âbuñ k`adı idi `arîz-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [u,]
683. Niçedür mâr **u** mür içinde ḥâlün
Ķara zülfün Ķudâ bilür ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [u,]
684. Ecel ğürgi yidi anı n`ola ḥâlüm
Dirîğ **u** derd ü ḥasret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [u,]
685. Sefer kıldı cihândan ḥayf **u** bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [u,]
686. Ki geldün baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân **u** dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [u,]
687. Ķarîbe rişte-i cândan kefen-sâz
Rivâyetdür ki tâ bir ay **u** bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [u,]
688. İdindiler maķâm **u** âşiyâne
Gelürdi ḥalk anda ğâh **u** bî-ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [u,]
689. Çü geçdi sâl **u** âḥir ol ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [u,]
690. Muşaffa bir şadefdür pāk **u** eblaķ
Terahḥüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [u,]
691. Bahâr **u** büstân oldı ol ziyâret
Ḥavâlisine tâ kim pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [u,]
692. Gül-âb **u** ğâliyeden idi muṭlaķ
Ser-i ķabr üzre turan levḥ-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [u,]
693. Nitekim ḥür **ü** ğilmân **ü** firîşte
Anuñ her taḥtesidür şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [ü,]
694. Olupdur ḥalka ḥâcetğâh-ı maṭlûb
Du`â-yı ḥastegân **u** ehl-i ḥâcet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [u,]
695. Bular ol ravzâda lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr **u** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [u,]
696. `Adûv **ü** ecnebîdür âşinâ-rû
Cihândan gec ki miḥnetḥânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [ü,]
697. Özinde gördi `izz **ü** iḥtişâşı
Ḥuzûr itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [ü,]
698. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
Ki fevt olduğına Mecnûn **u** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [u,]

699. İderler-idi taḥsîn ü du‘âyı
Necidügi ol iki hem müdārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12). [ü,]
700. Gehî mînâyı reng ü gâh ḥadrâ
Cihânda ol renglü yoḡdur zeberced (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30). [ü,]
701. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayaḡ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36). [ü,]
702. Vefâ dürcinde maḡfûl ü mukalled
Hużürin görmemişlerdi zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80). [ü,]
703. Bu ‘âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [u,]
704. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bâğında bitdi serv ü şimşād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107). [ü,]
705. K’anı kılmadı âḫir yine müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘âdet ü kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [ü,]
706. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı baḫt-ı ma‘kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2). [u,]
707. İderler ḥakk ü islâhına ta‘cîl
Ki insānuñ işi sehv ü ḥaḫâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100). [ü,]
708. Yine ḫapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü ḥâme ser-nigûn ü pür-günâhem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105). [ü,]
709. Olupdur cürm ü taḫşîr ü me‘âşî
Siyeh-rüyum güneḫden râḫatum yoḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114). [ü,]
710. Olupdur cürm ü taḫşîr ü me‘âşî
Siyeh-rüyum güneḫden râḫatum yoḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114). [ü,]
711. Hem âḫir yine rûzî kıl şehâdet
Be-ḫatm-i mürselin ü Ḥaḫḫ-ı Qur‘ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127). [ü,]

üftâde: Düşkün, âşık.

1. Ol üftâde başı altına bir ḫişṭ
Degül kimse aña hem-râz-ı bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14). [üftâde,]

üftâde-i sevdâ-vı ferzend: Oḡul sevdasına düşmüş.

1. Cevâbında didi pîr-i ḫired-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2). [üftâde-i sevdâ-yı ferzend,]

üftâde-i sicn-i melâmet: Ayıplanma zindanının mahkumu.

1. Şu resme itdi ḡam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3). [üftâde-i sicn-i melâmet,]

üküş: Çok.

1. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128). [üküş,]
2. Bizüm öz ḫavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ḫadd ü meh-cebînler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80). [üküşdür, -dür]
3. Üküş ta‘zîmile ḫondurdılar hem
Dil-i Leylî şafâdan şād u ḫurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77). [üküş,]
4. Üküşdür meblâḡum çoḫdur ḫazînem
ḫatıdur ma‘reke vaḫtinde kinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119). [üküşdür, -dür]
5. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k’itdi anı mûm-veş nerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63). [üküş,]

6. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı kara bahtum kilidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113). [üküş,]
7. Oturmuş tırmış u çekmiş **üküş** derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6). [üküş,]
8. Semendi geh yüğürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyabân geçdi enbüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21). [üküş,]
9. Anasınuñ mübârek pâyine baş
Üküş ‘özü-ile öpüp hâk-i pâyin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85). [üküş,]
10. Ki iy çeşmüm gibi gören **üküş** yaş
Kađem rencide kılup himmet itseñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40). [üküş,]
11. Bu yolda çok hatar vardur **üküş** derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [üküş,]
12. Lebinde şevk cüşından **üküş** keş
Dilini dağlar kılmışdı ruşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40). [üküş,]
13. Varup divâneye gösterdi meyli
Üküş ‘özü eyleyüp tutdı elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47). [üküş,]

üles: Paylaşmak, bölüşmek.

1. Üleşürüz bunuñla rāst-ā-rāst
Dilenciligi çün taz‘if iderüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44). [üleşürüz, -ür, -üz]

ülfet: Alışkanlık, bütünleşme.

1. Şafâlar sürdi anuñ **ülfetinden**
Tamām āsüde düşdi şöhetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77). [ülfetinden, -inden]

ülfet-i halk: Halkla yakınlaşma.

1. Şudā‘ oldı özine **ülfet-i halk**
Halâyıkdan şadâkat umma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56). [ülfet-i halk,]

ümem: Ümmetler; "Ümmet" in cem'idir.

1. Rüm u Tatar u ‘Arab Çin ü Habeş Türk ü ‘Acem
Sāye-i hükümñdedür āsüde şimdi her **ümem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42). [ümem,]

ümid: Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, umut.

1. Ümidüm var ki bu tuđrā-yı icād
Okundıkda denile āferin bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159). [ümidüm, -üm]
2. Bu emri çün baña feyz itdi iķbāl
Ümidüm bādesinden toğdı ziđāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126). [üm idüm, -üm]
3. Velikin şimdi kať‘ oldı **ümidüm**
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37). [üm idüm, -ü, -m]
4. Ümidün sengi irmez iy cefākār
Ne bu mivem benüm tārāca varur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68). [üm idün, -ün]
5. Ümide ‘ömri varn harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14). [üm ide, -e]
6. Ümid endühı gönñinden götürdi
Pes emr itdi vuđuşa mār eger mūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144). [ümid,]
7. Kimesne bulmaz ‘özü ü bahāne
Ümid oldur ki yine gidevüz pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49). [üm id,]

8. Ümîdi devr-i fâniden berîde
Gözine teng olan eyvân-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [ümîdi, -i]

ümîdi kesil: *Umudunu yitirmek, beklentisi sona ermek.*

1. Alup ol âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydûn ol mehden ümîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [ümîdi kesil, -üp]

ümîd-i mühre: *Ümit tokmağı.*

1. Yımez şol mârđan kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühresiyle ‘aklı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42*). [ümîd-i mühre, -si, -yle]

ümîd-i vaşl-ı vār: *Sevgiliye kavuşma ümidi.*

1. Ümîd-i vaşl-ı yār ile muħaşşal
İşini şabra düzdî ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 37*). [ümîd-i vaşl-ı yār,]
2. Kim anda muntazırdur saña dildār
Ümîd-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [ümîd-i vaşl-ı yār, -ıla]

ümmet: *Hız. Muhammed'e inanan topluluk.*

1. ‘Âşîlerine **ümmetîñüñ** rahmet itmege
Kurân içinde Hâķ buyurupdur niķe ķasem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [ümmetîñüñ, -i, -nüñ]
2. Yüzi suyı hâķiyçün enbiyânuñ
Beni hâş **ümmeti** kıl Muştafânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [ümmeti, -i]
3. Egerçi **ümmetüñdür** cümle ‘âşî
Ķiyâmetde şefî‘ ol vir hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [ümmetüñdür, -üñ, -dür]
4. Du‘â kıldı günahķâr **ümmetine**
İcâbet virdi Mevlâ hâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207*). [ümmetine, -i, -ne]

ümmîd: *Arzu edilen bir iyiliķi bekleme, umma, ümit.*

1. K’irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada ķasıd olmuşdı pür **ümmîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [ümmîd,]

ümmîd it: *Ummak II arzulamak, istemek.*

1. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdāl
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [ümmîd it, -inüp]

ümmîd-i vārān: *Umduķuna ulaşan.*

1. Elâ ey ‘özt-gîr-i cürm-i ķārān
Recâ-bağş-ı ķamu **ümmîd-i vārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 2*). [ümmîd-i vārān,]

ümmîd-vâr: Ümitli.

1. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî ‘afv eyle kim **ümmîd-vârum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [*ümmîd-vârum, -um*]
2. Yine çapuñda lîk **ümmîd-vârem**
Çü hâme ser-nigûn ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*ümmîd-vârem, -em*]

ün: Buğdayın toz hali.

1. Ögidince dürişüp niçe yük **un**
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [*un,]*
2. Öginür niçesinüñ **unı** tekrâr
Degül mi ‘adl kim her şahsa ol üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [*unı, -ı*]

ün: Ses.

1. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdu göge dünler **ünini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*ünini, -ini*]
2. Çıkarurdu göge dünler **ünini**
Geçerdi guşşâ ile rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62*). [*ünini, -ini*]

üns: Alışkanlık, ahbaplık, arkadaşlık.

1. Dağı soñra irişüp taht-ı refref
Resül **ünsî** ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*ünsî, -i*]

üns ü ülfet: Alışkanlık ve dostluk.

1. Bularla tutmuş-idi **üns ü ülfet**
K’aña her beyza-i mârân-ı vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [*üns ü ülfet,]*

‘ünvân: Derece, mertebe, rütbe.

1. Belâ mektübına **‘ünvân** yazılan
‘Anâ iklimine sultân yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [*‘ünvân,]*
2. Deminden dâdesinüñ yazdı **‘ünvân**
İdüp naqş âhîrine temme bi’l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [*‘ünvân,]*

‘ünvân-ı hükm-i padişâh: Padişah hükmünün mukaddimesi.

1. Yüzi mir’ât-ı dîdâr-ı ilâhî
Sözi ‘ünvân-ı hükm-i padişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 10*). [*‘ünvân-ı hükm-i padişâh, -ı*]

ürk: Korkmak.

1. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan **ürküben** gönli vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [*ürküben, -üb, -en*]

'ürvân: Çıplak.

1. İştise kânde bir **'uryân** ya bir aç
İderdi şöyle k'ili âña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*'uryân,]*
2. Bürehne-pâ ser ü **'uryân** u nâlân
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [*'uryân,]*
3. Tenüñe câme giy **'uryanlığı** ço
Başuña tâcuñ al hayrânlığı ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [*'uryanlığı, -lığı, -ı]*
4. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancıgum var tıfl u **'uryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [*'uryân,]*
5. Kodılar anda anı **'uryân** u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*'uryân,]*
6. Ki **'uryanlıq** kişiye 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabâdandır tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [*'uryanlıq, -lık]*
7. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Bağup gördi ki **'uryân** u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [*'uryân,]*
8. Ta'am u h'âbdan hâlî vü **'uryân**
Gör ol gâmgemde bî-çâre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*'uryân,]*
9. Qolından boynına bağladı ekmâr
Çü bir **'uryân** gedâdur gördi hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [*'uryân,]*

'ürvân it: Çıplak bırakmak.

1. Çün iki yüzlü tîğm ide 'ürvân
'Adûv başın on on çırpar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [*'ürvân it, -e]*

'ürvânân-ı mahşer: Mahşer çıplaklığı.

1. Yalıncağ hem-çü **'ürvânân-ı mahşer**
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54*). [*'ürvânân-ı mahşer,]*

üsen: Korkmak, çekinmek.

1. Meger şol kim âña baş itmeye pîç
Eylülük kıl yamanlıktan **üsenme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67*). [*üsenme, -me]*
2. Yiyüp yâkûti **üsenme** vebâdan
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102*). [*üsenme, -me]*

üslüb: Tarz.

1. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esir **üslübına** düzdüm bu yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [*üslübına, -ı, -na]*

üst: Üzerine, üstüne.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan ol la'l **üstine** na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [*üstine, -i, -n, -e]*
2. Yeşil hülle **üstine** 'unnâb-ı pür hâl
Toķınmış hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [*üstine, -i, -(n)e]*
3. Dehânından saçılan âhi nârı
Başı **üstine** yağdurdı şerârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38*). [*üstine, -i, -n, -e]*
4. Gülistâna ki **üstinden** geçe âb
Şüküfe naħlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [*üstinden,]*
5. Müdâm İbn-i Selâm idi niğeh-bân
Kuş uçurmazdı **üstinden** hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [*üstinden,]*

6. Şanasın gitti genc **üstinden** ejder
Şacı ucında dürr-i güşü her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [üstinden,]
7. Çi âteş yağdı **üstine** çi bārān
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [üstine, -ñ, -e]
8. Oturdılar koyup pây **üstine** ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [üstine, -ñ, -e]
9. Yol itmiş şan sefidâc **üstine** mür
Ya bir zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [üstine, -ñ, -e]
10. Bu hâlûñ **üstine** çün geçdi eyyām
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [üstine,]
11. Düşüp **üstine** öpdi çoçdı hayli
Yudı gözi yaş-ıla gâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [üstine, -ñ, -e]
12. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryād
Olup meşhedleri **üstine** hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 27*). [üstine, -ñ, -e]
13. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli **üstine** hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [üstine,]
14. Düşüp tâli'leri mes'üd-ı fırüz
Açıldı Nevfeliler **üstine** rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [üstine,]
15. Oturdu geçdi taht **üstine** ğamgîn
Sürür ile irişüp geldi dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [üstine,]
16. Degül hiç kimse hālinden haberdār
Gelüp ebr **üstine** mānend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [üstine,]
- 17.
18. İçi elmās yimiş gibi burdı
Düşüp ol daḥmenüñ **üstine** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [üstine, -i, -n, -e]

üst: Üstünde, üzerinde.

1. Felek fîlinüñ **üstinde** yıl u ay
Zühâl hindüsina oldur viren cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [üstinde, -i, -(n)de]
2. Seḥāsı sofrası **üstinde** 'ummān
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [üstinde, -i, -(n)de]
3. Bu tāk **üstinde** bir nakkâş üstād
İdüpdür bir bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [üstinde, -i, -(n)de]
4. Çü bir divārüñ **üstine** kona hār
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [üstine, -in, -e]
5. Ža'if ü bî-mecāl ü ḥaste ol seg
Kurımış cismnüñ **üstünde** her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [üstünde, -ü, -n, -de]
6. Silah-ı esb **üstinde** müretteb
Götürüp yürüyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [üstinde, -i, -n, -de]
7. Fiğānı şu'lesinden âteş-efrüz
Bürehe-pā buz **üstinde** yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [üstinde, -i, -n, -de]
8. Baña ol kan-ile tolmış āb-iledür
Külâlem kim ruḥum **üstinde** çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [üstinde, -i, -n, -de]
9. Yüzi mir'atı rüşendür münevver
Lebi **üstinde** ḥāl-i 'anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [üstinde, -i, -n, -de]
10. K'ölicecek olasin üstümde hâzır
Kılasın kabrüm **üstinde** fiğānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147*). [üstinde, -i, -n, -de]
11. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav **üstümüzden** iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [üstümüzden,]
12. Koğı Mecnûn fiğān ṭablını nā-kām
Atası daḥmesi **üstinde** tā rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [üstinde, -i, -n, -de]
13. Kılıç gibidür **üstinde** kaḫāñuñ
Eser ḫalmadı ādemden cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [üstinde, -i, -(n)de]
14. Yüzi Mişırnuñ **üstinde** iki Nil
Komadı arzū göñlinde şādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [üstinde, -i, -n, -de]
15. Şan âteşhāne kıldı lāle-zārın
Lebi **üstinde** her teb-ḫāle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [üstinde, -i, -n, -de]

16. Varup diñlendi anda şād ü ħurrem
Ĥabibi meşhedî **üstinde** miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*üstinde, -i, -n, -de*]

üst: *Huzur, makam.*

1. K'ölicecek olasın **üstimde** ĥazır
Ĥılasın ĥabrüm üstinde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*üstimde, -üm, -de*]

üstād: *Üstad, hoca.*

1. Bu tāk üstinde bir naĥķāş **üstād**
İdüpdür bir bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*üstād,]*
2. Ki vardı bir mu'allim anda **üstād**
Özinden niçe fen itmişdi icād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*üstād,]*
3. Yanında var idi bir münşî **üstād**
Aña didi ki bir nâme kıl ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*üstād,]*
4. Beni de sencileyin mübtelā kıl
Sülük-ı 'ışķda ol baña **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73*). [*üstād,]*
5. Ki **üstād** öyle ĥılmışdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [*üstād,]*
6. Ne ĥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezārın ĥazar **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*üstād,]*

üstād: *Allah.*

1. Ki ne 'āciz yile ne ister ābı
Hem anda var-durur bir 'ādī-ile **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [*üstād,]*
2. Öginür niçesinün unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şaĥsa ol **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*üstād,]*

üstād-ı ĥāzık: *Maharetli hoca, ilim ve sanatta uzman ĥişi.*

1. Didi dilden ki bu söz dise şādık
Zihî Nevfel zihî **üstād-ı ĥāzık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158*). [*üstād-ı ĥāzık,]*

üstād-ı kābil: *Kabiliyetli doktor.*

1. Ruĥı āyinesinden pāk ola gerd
Ĥü baĥdı aña bu **üstād-ı kābil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*üstād-ı kābil,]*

üstād-ı māhir: *Yetenekli hoca, usta.*

1. Sülük-ı 'ışķda **üstād-ı māhir**
Öñinde bāñnāt-ı dehr zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 19*). [*üstād-ı māhir,]*

üstād-ı mih-ter: *Ulu üstad.*

1. El ursa ma'dene **üstād-ı mih-ter**
Ezel aĥcār çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [*üstād-ı mih-ter,]*

üstād-ı tarikat: *Doğru yolu gösteren.*

1. Devā-baḥşum vefādārum sen idūn
Sen idūn baña **üstād-ı ʔariḳat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [*üstād-ı ʔariḳat,]*

üstühʔân: Kemik.

1. Bu segden yaña da sal **üstühʔanı**
Saña iy ḥālî Hindü Ḥaḳḳ tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*üstühʔanı, -ı]*
2. Naʔim-i vaşdan bir **üstühʔandur**
Şeb-i baḥtumdadur bir şemʔ-i kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20*). [*üstühʔandur, -dur]*
3. Ağ incü gibi dişleri ḳararmış
Ser-â-ser ḥurd olmuş **üstühʔanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19*). [*üstühʔanı, -ı]*
4. Hemîn ḳalmış deriyle **üstühʔanı**
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [*üstühʔanı, -ı]*
5. Helâk eyledi ʔâḳatsüzlük anı
Bıçaḡuñ zaḥmı irdi **üstühʔâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*üstühʔâne, -e]*
6. Eşer ḳalmadı ḡayrı **üstühʔandan**
ʔAcebdür kʔol segân-ı üstühʔân-ḥʔâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*üstühʔandan, -dan]*
7. Yimezler **üstühʔanından** anuñ bâr
Nitekim anda tutmuşdı bular cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [*üstühʔanından, -ın, -dan]*
8. Çürümüş cismi ḳalmış **üstühʔanı**
Ezel fehmi itmediler anı zâḥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [*üstühʔanı, -ı]*
9. Deriye şarılı bir **üstühʔwandur**
Ḥabersüz varlıḡından kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [*üstühʔwandur, -dur]*
10. Ḥâk-i pâyı büyü virdi cânuma Ḥamdî hayât
Bulmuş-iken **üstühʔanum** dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*üstühʔanum, -um]*
11. Ğubârũñ kuḥlına cân çeşmi muḥtâc
Tenümde şınsa yir yir **üstühʔanum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [*üstühʔanum, -um]*

üstühʔân-ı püşt ü pehlü: Ön ve arka taraftaki kemikler.

1. Ḳapar ḡâhî humâ-yı üstühʔân-cü
Teninden **üstühʔân-ı püşt ü pehlü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 56*). [*üstühʔân-ı püşt ü pehlü,]*

üstür: Deve.

1. Çi ger ol **üstür** üzre düzdi maḡmil
Metâʔ-ı ḡamdan ammâ bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [*üstür,]*
2. Beyâbanlarda ol ʔurfe ḡazâle
Sürer **üstür** idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38*). [*üstür,]*
3. ʔArabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir **üstüre** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [*üstüre, -e]*
4. İrürdi yire bâr-ı nâfeden nâf
Daḡı aldı niçe biñ baḡl u **üstür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [*üstür,]*
5. Niçe yük ʔüd-ı ḡuşk u ʔanber-i ter
Hezâr **üstür** hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*üstür,]*

üstürân: Develer.

1. Ki püştü her birinüñ bâr ile pür
Şeker-bârından oldı **üstürân** leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [*üstürân,]*

üstür-süvâr: *Deveye binmiş kimse.*

1. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
Irakdan gördi bir **üstür-süvârî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [*üstür-süvârî, -î*]

üt: *Ütmek / utmak II Oyunda kazanmak.*

1. Olar gidüp daği kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin **ütmez** kişi hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*ütmez, -mez*]

üz: *Kırmak; koparmak.*

1. K'ümîdüm bergin **üzdi** şarşar-ı gam
Bu kez işüm be-gâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*üzdi, -di*]
2. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün **üzdi** 'ışk zürî 'aklı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*üzdi, -di*]

üzere: *Üstüne.*

1. Şu denlü aldı çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş **üzere** bâriğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*üzere,]*

üzre: *-den dolayı.*

1. Bu hâl **üzre** çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlu oldı yüzünden hâcel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*üzre,]*

üzre: *İçin, hakkında.*

1. Kılarlar şâh **üzre** päs-bânlık
Degüllerdî şehüñ mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [*üzre,]*

üzre: *Üstüne, üstünde, üzerinde.*

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revâk-ı dide **üzre** tâk-ı ebrü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56*). [*üzre,]*
2. Düzer kavı-ı kuzâhdan şun'-ı Mevlâ
Muht-i âsmân **üzre** pül-i a'lâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*üzre,]*
3. Müdâm iş **üzredür** ked-bânüyı hâk
K'aña penbe seherdür çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*üzredür, -dür*]
4. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî **üzre**
Ki ol tâzî şafâdan bâzî **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*üzre,]*
5. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî **üzre**
Ki ol tâzî şafâdan bâzî **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [*üzre,]*
6. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser **üzre**
Küleh kor her zamân lü'lü' ser **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*üzre,]*
7. Zeberced-reng şâh **üzre** gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*üzre,]*
8. Çabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler **üzre** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*üzre,]*
9. Ruğ-i şîn **üzre** olmuş katre-i eşk
Ğamından şâddur bi-h'âb u pür-ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*üzre,]*

10. Çektüp süsen çemende kadd-i bālā
Sünüsü **üzre** şarmış çini vālā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30). [üzre,]
11. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Tırup şâh-ı gül **üzre** bülbül öter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32). [üzre,]
12. Mükhehhal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd **üzre** ma'cûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86). [üzre,]
13. Çi ger ol üstür **üzre** düzdi maħmil
Metâ'-ı ğamdan ammâ bâr-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [üzre,]
14. Baqarken bunlara ol ħaddi lâle
Dökerken nergisi gül **üzre** jâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [üzre,]
15. Gül **üzre** nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19). [üzre,]
16. Aña zaħm **üzre** konan penbe-i ter
Olurdi bâğ-ı raħatdan semenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61). [üzre,]
17. Çün oldı 'ışk iklimine server
Başı **üzre** şaçından ħodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76). [üzre,]
18. Dizi **üzre** alup yirden başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63). [üzre,]
19. Yol **üzre** kefşünüñ her naqşı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17). [üzre,]
20. Görüp anı bu resme zâr u maħzûn
Yüzi **üzre** revân itdi gözi ħûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26). [üzre,]
21. Yol **üzre** şol ħadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41). [üzre,]
22. Etegüm **üzre** kılmağa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111). [üzre,]
23. Atası 'Âmiriler **üzredür** ħân
Bu 'ışk evcinden oldı şöyle ħayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7). [üzredür, -dür]
24. Şeb irüp turre-i gerdün-ı aħdar
Tağıtdı çehre-i rüz **üzre** 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20). [üzre,]
25. Ĥuşuşan kim ne evzâ' olsa derĥâl
Vuķü'ı **üzre** nazm ider ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22). [üzre,]
26. Başum **üzre** diyüp peyk-i sebük-bâl
Tırup 'azm itdi küh-ı Necde derĥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [üzre,]
27. Mübârizler ki 'arz eyler mehâbet
Ĥopar nâ-merdler **üzre** kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30). [üzre,]
28. Sa'âdet burcı **üzre** mâh-ı a'zâm
'Arab iklimini tığyla nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30). [üzre,]
29. Od **üzre** idemez ħâşâk ârâm
Bu bir şürîdedür 'âlemde bî-'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60). [üzre,]
30. Tapuña hem konuğ oldum hem enbâz
Ki şayd **üzre** bir âdem gelse ħâfil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27). [üzre,]
31. Elinden ide mi hiç şaydın âzâd
Şalarsañ raħm idüp şayd **üzre** sâyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51). [üzre,]
32. Duĥândan taldurur âhı ovayı
Bu ĥâl **üzre** giderken ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81). [üzre,]
33. Ĥarâr itmedi âteş **üzre** çün ĥâr
Şabâĥ olınca kıldı âh u eġġân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88). [üzre,]
34. Giyinmiş şâlihiler gibi esved
Oturmuş şâh **üzre** cest ü zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [üzre,]
35. Didî şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi **üzre** yıkıldı bir mağâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [üzre,]
36. Murâdi **üzre** dire mîve-i ter
Tıutup berk iki zülf-i müşğ-büyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26). [üzre,]
37. Giderdi 'aqlı miskînüñ şafâdan
Bu ĥâl **üzre** geçerdî 'ömri anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21). [üzre,]
38. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı 'âlem
Yir **üzre** gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49). [üzre,]
39. Yüzi **üzre** gözi cüy itdi ĥûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62). [üzre,]
40. Ki şâhib-'aql **üzredür** müdâre
Benüm gönülüm kim 'ışk gitmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14). [üzredür, -dür]
41. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tırudı külle-i Necd **üzre** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3). [üzre,]

42. Ser-i tãc **üzre** hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [üzre,]
43. Ser-i mağz **üzre** ya'ni pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [üzre,]
44. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şîhhat **üzre** gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [üzre,]
45. Yüzüm **üzre** sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [üzre,]
46. K'ezel ki 'ahdümüz **üzredür** dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [üzredür, -dür]
47. Bu şuhfe **üzre** kılmış halka bâfi
Bu hañ k'itmiş hayâlât anı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [üzre,]
48. Şan olmuş hâl-i rüy-ı şahid-i vaşl
Bu şuhfa **üzre** hañ-ı yâr beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [üzre,]
49. Ki olmuş rîze kâfûr **üzre** 'anber
Sütürü fûrce-i kaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [üzre,]
50. Hikâyet rismânı **üzre** hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [üzre,]
51. Bu hâl **üzre** geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ ahvâlini şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [üzre,]
52. Dırâz it bister-i nerm **üzre** pâyı
Niçe bir ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [üzre,]
53. Tururdu kulle-i Necd **üzre** mahzûn
Degüldi anası mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [üzre,]
54. Yıkıldı eyle kim seng **üzre** şişe
Atasını anasını idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [üzre,]
55. K'ayağ altında yol **üzre** yatur berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muñkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [üzre,]
56. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu **üzre** Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [üzre,]
57. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül **üzre** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [üzre,]
58. Gâzâl u tãvûsı bâğ-ı cinânun
Gül-i ruhsârı **üzre** kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [üzre,]
59. Nitekim za'ferân **üzre** gül-âbı
Çü 'âklı geldi bağıdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [üzre,]
60. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen dağı geldün dânum **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [üzre,]
61. Urursın sıñler endânum **üzre**
Benem hoşnüd öz hâlümnden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [üzre,]
62. Ki bir hâl **üzre** turmaz devr-i gerdün
Zamânun 'âdeti budur zarûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [üzre,]
63. Aşılmış idi bir kıl **üzre** cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [üzre,]
64. Kızı **üzre** niğeh-bân oldı muñkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [üzre,]
65. Şu resmedür ki çal'a genc **üzre**
Dem-i şîhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [üzre,]
66. Yoğ-idi ortada şehvet hayâli
Bu hâl **üzre** geçinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [üzre,]
67. Velî 'âkl emri **üzre** oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [üzre,]
68. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol **üzre** şubh idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [üzre,]
69. K'idine bâliş-i ser pây-ı yâri
Bu hâl **üzre** ol iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [üzre,]
70. Velî dildür vücudum **üzre** her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [üzre,]
71. Şarâb-ı derdden medhüş bülbül
Düzeldüp zâğ şimşâd **üzre** destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [üzre,]
72. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hâk
Vücüd-ı çâk-çäküm **üzre** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [üzre,]
73. Benüm sevgümde bir kimse 'azâyâ
İre çün kabrüm **üzre** ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [üzre,]

74. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârüm **üzre** bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [üzre,]
75. Dilidür saña hâlin dimek iy yâr
Mezârî **üzre** yanan şem'-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79*). [üzre,]
76. Yapalum müdde'inün yüzine der
Bisât-ı hâk **üzre** bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [üzre,]
77. Niçe şac bölme çâk itdi ruhında
Cevânî **üzre** pîrâye ol 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [üzre,]
78. Gözinden dökdi kanlar kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâh **üzre** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [üzre,]
79. Ulular âh idüp ağlar soñınca
Gider düş **üzre** ol tâbüt-ı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [üzre,]
80. Kızınıñ kabri **üzre** âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [üzre,]
81. Figân u nâle kim hâk oldı gülzâr
Mezârî **üzre** çün şem'-i şeb-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [üzre,]
82. Ölüm derdi başın ağrıtdı gâyet
Ğarîb ü haste düşdi hâk **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11*). [üzre,]
83. Şu resme kim bisât-ı pâk **üzre**
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [üzre,]
84. Ne tâbütün götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk **üzre** haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25*). [üzre,]
85. Bu hâl **üzre** düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp etrâfin ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [üzre,]
86. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
Komişdı çarh başı **üzre** çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [üzre,]
87. Gül-âb u gâliyeden idi mutlak
Ser-i kabr **üzre** turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [üzre,]
88. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ **üzre** gül-i ter câm-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [üzre,]
89. O taht **üzre** iki ferruh firişte
Vücüdî her birinün ğarka-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [üzre,]
90. Gehî 'ışkuñ maķâlin söyleşürler
Murâd **üzre** varurlar gâh h'âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61*). [üzre,]
91. Ayağ **üzre** turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [üzre,]
92. Ol iki şaḡs **üzre** ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [üzre,]
93. Rızâñ dil serîrine emîr it
Kânâ'at tahtı **üzre** şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [üzre,]
94. Cümel üslûbı **üzre** âşikâre
Pes añlaya k'olur târiḡ-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94*). [üzre,]
95. Şaçalar başum **üzre** haḡ gibi hâk
Baña ğufrandan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [üzre,]

üzre: Doğrultusunda, yönünde.

1. İderlerdi bu tertîb **üzre** timâr
Güzellendi varurak ol perî-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [üzre,]
2. Çü haḡm oldı bu tertîb **üzre** mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maḡlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [üzre,]
3. Maraḡdan merde ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [üzre,]

üzre: -A kıyasla, nazaran.

1. Sözüne dâniş ehlin tâlib eyle
Özüni câhil **üzre** ğâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [üzre,]

üzül: Kırılmak.

1. Üzüldi ikisinüñ de recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [üzüldi, -di]
2. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremlerüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17*). [üzüldüñ, -dün]

V

va'de: Söz, vaat.

1. Kıam ol va'de vü 'özü ü dilekler
Ki yâri baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [va'de,]
2. Çalışam vaşl olunca saña dildâr
Muhâlif va'de vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [va'de,]

va'de: Bir iş için önceden belirtilen zaman.

1. Çi ger hazz itdi likin ivdi gâyet
Zarûri va'deye kıldı kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [va'deye, -y, -e]
2. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gitti başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [va'deye, -y, -e]

vâdi: İki dağ arası.

1. Yalınçağ eyleyüp tığını süsen
Tıruur vâdiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [vâdiler, -ler]
2. Keñnün naqşı vâdilerde yek-ser
'Arûs-ı cânadur mîr'ât-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17*). [vâdilerde, -ler, -de]
3. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ gibi lü'lü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [vâdileri, -ler, -i]
4. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vâdileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [vâdileri, -leri]
5. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ ucu gördi k'olup gârka-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [vâdi,]
6. Senüñ hârâñ olupdur seng-i hârâ
Maqâmuñdur dem-â-dem vâdi vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [vâdi,]

vâdi: İki dağ arası, ova; sahra II Tasavvufî manada İlahî tecellilerin, sırların, aşkın zuhur ettiği mekan; aşkların, ulu kişilerin, peygamberlerin gönlü.

1. Atınuñ şavletine döymeyüp hâk
Yakasin eylemiş vâdilerün çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92*). [vâdilerün, -ler, -ün]

vâdi: İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit; yol, tarz II durum, hâl.

1. Serîr-i kulle-i Necdün emîri
Fenâ vâdisinün şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6*). [vâdisinün, -si, -nün]
2. Belâ vâdisinün seyyâhı dâyim
'Anâ şahrâsinün şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [vâdisinün, -si, -nün]
3. Tehassür vâdisinün lâ-mekâmı
Serîr-i kulle-i Necdün emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [vâdisinün, -si, -nün]
4. Fenâ vâdisinün şâhib-serîri
Cihân içinde bulmayan vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8*). [vâdisinün, -si, -nün]
5. İşiden nâlesin her mübtelânüñ
Belâ vâdisi 'atşanna her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [vâdisi, -s, -i]

vādī be vādi: *Vadiden vadiye.*

1. Çağırur ol gedā **vādī be vādi**
Ki dir derdā dirīğa āh Leylī (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [*vādī be vādi,]*
2. Gezüp **vādī-be-vādī** gār-be-gār
Bulımadı vü yine döndi nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [*vādī-be-vādī,]*

vādī-vi dehr: *Cihan vadisi.*

1. Der-in **vādī-vi dehr** ān şır-i ğarrān
Ber-in teşrifi Hāmdī goft tarīḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 8*). [*vādī-vi dehr,]*

vāfir: *Çok, haddinden fazla, bol.*

1. İrişüp enbiyā ervāhı bir bir
Du'ālar eylediler aña **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112*). [*vāfir,]*
2. Gelür eṭrāf-ı 'ālemden müsāfir
Bu miskīnūn temāşāsına **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [*vāfir,]*
3. Cihān ḥalkına isār eyle **vāfir**
Ki 'ālemdede bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*vāfir,]*
4. Nigār iline ṭoĝrı ṭıtdı rāhı
Çekildi sım ü zer yanınca **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*vāfir,]*
5. Döşürdi 'aqlını Mecnûn-ı şeydā
Yakımına gelüp 'özü itdi **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). [*vāfir,]*
6. Anā daḥı iledürlerdi **vāfir**
Ṭutup bir zerre bu anda nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [*vāfir,]*
7. Didi şükr eyleyüp Ḥallāka **vāfir**
Ki bu nāme ki ṭurfe sürmedāndür (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*vāfir,]*
8. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zāḥmet atası gibi **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [*vāfir,]*
9. Yüzün ṭopraqlarına sürdi **vāfir**
Gehi ol kabre sürdi ki buña rü (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28*). [*vāfir,]*
10. Öpüp yüzine sürdi 'izzet-ile
Sipās u şükr kılup Ḥaḳka **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*vāfir,]*
11. Ḳonuĝından irer şerm aña **vāfir**
Bilürsen sen anı kim kār-ı duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*vāfir,]*
12. Çağırurlar ki **vāfir** yād-ı Leylī
Diriĝā ḥasretā iy dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [*vāfir,]*
13. Ğamın çekmişler idi **vāfir** anuñ
Cihān āsāyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [*vāfir,]*

vāh: *"yazık" anlamında söylenen bir söz.*

1. Helāl itmedüñ ise ḥālūme **vāh**
Elā iy nūr-baḥş-ı dīde-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*vāh,]*
2. Helāk oldum ğamuñdan **vāh** Leylī
Ḥabersüz kendüzinüñ ḥāletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [*vāh,]*

vahdet: *Birlik, bir olma.*

1. Çü **vahdetde** durur 'ışık-ile cānum
Ölürven 'ışksuz yokdur gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*vahdetde, -de]*
2. İki cān birbirine oldı hem-rāz
Senüñle bende var bir **vahdet** ü ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [*vahdet,]*

3. Ya bu **vaḥdetde** anuñ yād ola nāmı
Esirtüm ger ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*vaḥdetde, -de*]

vaḥs: İnsandan kaçan, ehli olmayan, yabani hayvan.

1. Giderdi şöyle kim geleye çübân
Şu resme **vaḥş** virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [*vaḥş,]*
2. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdüñ amı
Çeküp hem **vaḥşden** ceysin girāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [*vaḥşden, -den*]

vaḥşet: Korku, ürküntü, dehşet.

1. Kõmamışdur benüm-çün āb u hem nān
Vücüdüm **vaḥşet** içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [*vaḥşet,]*
2. Ki ṭab‘ına sirişt olmışdı **vaḥşet**
Anuñla olan āhûlar da çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [*vaḥşet,]*
3. Ṭolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü **vaḥşetden** melālet bula mārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [*vaḥşetden, -den*]

vaḥşet it: Acımasızca davranmak.

1. K’olara ‘āşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vaḥşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*). [*vaḥşet it, -er, -düñ*]
2. Ki böyle vaḥşet idüp yüz çevirdüñ
Meger bezmişdüñ iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [*vaḥşet it, -üp*]

vaḥşî: Vaḥşi, insandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabani.

1. Olup tağ içre dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tıtdı **vaḥşî** gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [*vaḥşî,]*
2. Yilişür **vaḥşîler** pîrāmeninde
Yatup bir seg uyumuş dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45*). [*vaḥşîler, -ler*]
3. Olur mı **vaḥşî** hiç mu‘tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan ādem nefse ṭabî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*vaḥşî,]*
4. Ṭabîbinden ‘ilāc umardı cāne
Olup **vaḥşî** gibi insāndan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [*vaḥşî,]*
5. Çü ḥayvān yir idi biḥ-i nebātāt
Ne **vaḥşî** idi ma‘nide ne ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [*vaḥşî,]*
6. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Kamu **vaḥşîlere** olmuş-iken ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*vaḥşîlere, -ler, -e*]
7. Yine başladı gözden dökmege ḥün
Yine **vaḥşîlerle** oldı hem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [*vaḥşîlerle, -ler, -ile*]
8. İder baḥt-ı siyāhından şikāyet
Çü ğayra kıldı **vaḥşîler** nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*vaḥşîler, -ler*]
9. Oturmuş **vaḥşîlerle** bî-dil ü zār
Kılıp ḥayvānlara ḥālin ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [*vaḥşîlerle, -lerle*]
10. Ki kendüden yañadur ṭoĝrı ‘azmi
Bu **vaḥşîler** tağılsun diyü ṭırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*vaḥşîler, -ler*]
11. O sultān idi **vaḥşîler** sipāhı
Mağara küh içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [*vaḥşîler, -ler*]
12. Yine **vaḥşîler** ile oldı mu‘tād
Yine oldı işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [*vaḥşîler, -ler*]
13. Yalıncaḥ hem-çü ‘üryānān-ı maḥşer
Pür olmuş **vaḥşîlerle** her kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [*vaḥşîlerle, -lerle*]

14. Başamazdı kişi ol yöreye pây
‘Acebdür **vaḥşiden** böyle kerâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*). [*vaḥşîden, -den*]
15. Olur her şeb maḳâmum bir ḥarâbe
Sen âdem oğlanısın **vaḥşiyem** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [*vaḥşiyem, -y, -em*]
16. Oturdu **vaḥşiler** silkinde o server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*vaḥşiler, -ler*]

vaḥşivân-ı pür-mehâbet: *Heybetli vaḥşi hayvanlar.*

1. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince **vaḥşivân-ı pür-mehâbet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 5*). [*vaḥşivân-ı pür-mehâbet,]*

vaḥşî-vi çend: *Nice vaḥşiler.*

1. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taḳupdur bî-ğarâz bu **vaḥşî-yi çend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [*vaḥşî-yi çend,]*

vâki‘ ol: *Vuku bulmak, uğramak, meydana gelmek.*

1. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâki‘ oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*vâki‘ ol, -dı*]

vâkı‘a: *Macera.*

1. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu **vâkı‘adan** şîr rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [*vâkı‘adan, -dan*]

vâkıf: (*Ar.*) *Bilen, anlayan.*

1. K’özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül **vâkıf** ki naḥl-i rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [*vâkıf,]*
2. Degül **vâkıf** nedendür bu ḥarâret
Kim itdi göñlinün naḳdini gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*vâkıf,]*
3. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler devrinün ṭavrına **vâkıf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*vâkıf,]*
4. Rûsüm-ı ‘âlemün ḡavrına **vâkıf**
Ḳatunda zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8*). [*vâkıf,]*

vâkıf eyile: *Bildirmek, haberdar etmek.*

1. Virüp bu kıışadan pes peyk-i ‘ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90*). [*vâkıf eyile, -di*]

vâkıf it: *Haberdar etmek.*

1. Beni bu ‘ışkuñ irür ḡâyetine
Ki ya‘nî **vâkıf it** her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*vâkıf it,]*

vâkıf ol: *İdrak etmek, kavramak.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldu
Kaṭı endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [vâkıf ol, -dı]
2. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [vâkıf ol, -dı]
3. Yiyemez ol nihâl-i tâzededen ber
Çü Mecnûn vâkıf oldu bu hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [vâkıf ol, -dı]
4. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünün
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [vâkıf ol, -ma, -dı]

vâkıf-ı âsar-ı hikmet: *Hikmet izlerine vakıf.*

1. Gel iy dânenide-i esrâr-ı hikmet
Ki sensin vâkıf-ı âsar-ı hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2*). [vâkıf-ı âsar-ı hikmet,]

vakit: *Vakit, zaman.*

1. Şafâ vaktında Ādem şafvetiyçün
Süleymân-ı nebünün şevketiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [vaktında, -in, -da]
2. Kõdi çarḫi dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaktiyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [vaktiyle, -iyle]
3. Meger ol vakt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden ruhsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [vakt,]
4. Üküşdür meblâğum çokdur hazînem
Kaṭıdur ma'reke vaktinde kinem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [vaktinde, -in, -de]
5. Raḫîm idi dem-i ihsânda ol hân
Ğazâb vaktinde ammâ şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [vaktinde, -i, -n, -de]
6. Meger ol vakt ol genc-i perişân
Özin bir küşede kılmuşdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [vakt,]
7. Dilîrân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [vaktinde, -in, -de]
8. Ğazâb vaktinde gördi bu cevânı
Buyurdi seg-dilân-ı bârigâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [vaktinde, -in, -de]
9. Meger k'iy seng-i dil âhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [vaktine, -i, -n, -e]
10. Güzer kıla şabâ vaktüne nâgâh
Elâ iy ka'be-i cānum cemâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [vaktüne, -ü, -ne]
11. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vakt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [vakt,]
12. Ki bî-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kaḫr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [vaktin, -in]
13. Hezâr ol vakttan konıldı nâmı
Çün ol murğ anuñıla oldu hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [vakttan, -dan]
14. Şular her naḫl dibinde revâna
Biraz vakt olsun ol yirde karârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [vakt,]
15. K'ihâta itmez iki rûḫı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [vaktümde, -üm, -de]
16. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vakt irer halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [vakt,]
17. Recâ vaktinde korḫudur baña kâr
Vaṭangâhum-durur mülk-i ḫarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [vaktinde, -i, -n, -de]
18. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-ḫâk
Fîrâkından turup zevcinün ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [vakt,]
19. Az az şihḫat bulup vakti bih oldu
Mizâcı süstlikden kurtulup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [vakti, -i]

20. Görelüm bir ki maqşüda nedür aşl
Meger bir **vaqt** irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*vaqt,]*
21. Gelen gider eger yoşsul eger bāy
Biten her sebze **vaqtinde** bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*vaqtinde, -in, -de]*
22. Seher **vaqtinden** anuñ efser-i ‘ac
Süpürilmek için ol tāk-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*vaqtinden, -in, -den]*
23. Çekersin guşsa vü gam zahmet ü renc
Bugün **vaqti-durur** k’üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [*vaqti-durur, -durur]*

vakt-i bahārān: İlkbahar günleri.

1. Gedā-yı gülşene **vaqt-i bahārān**
Derāhim bahş olur her naqş-ı bārān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 27*). [*vaqt-i bahārān,]*

vakt-i kām-rān: Muradına erme vakti.

1. Ne lāyıkdur saña bu bī-nevālīk
Berü gel k’irdi vaqt-i kām-rānī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*vaqt-i kām-rān, -i]*

vakt-i muvāfīk: Uygun zaman.

1. Topuğa dek gil içre kıldılar zār
Çanı ‘ālemde bir **vaqt-i muvāfīk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [*vaqt-i muvāfīk,]*

vakt-i nālīş: İnleme vakti.

1. Başum komağa yoqdur **vaqt-i nālīş**
Deri hıştından özge baña bālīş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [*vaqt-i nālīş,]*

vakt-i vaşl-ı yār: Yare kavuşma vakti.

1. Berü gel **vaqt-i vaşl-ı yār** irişdi
Nihāl-i maqşaduñda bār irişdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [*vaqt-i vaşl-ı yār,]*

vaktini geçür: Vaktini geçirmek.

1. Şehūñ bezminde nūş eyledi bāde
Geçürdi vaktini zevk ü şafāda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 168*). [*vaktini geçür, -di]*

vālā: Ipek tül.

1. Çeküp süsen çemende kadd-i bālā
Süñüsü üzre şarmış çini **vālā** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*vālā,]*

vālī: Bir ilde devleti temsil eden en büyük mülkî âmir.

1. ‘Alidür dīn-i İslāmīye **vālī**
K’ol itdi küfrden dünyayı hālī (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15*). [*vālī,]*

vālī ol: Vali olmak.

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda dālī
Peyünce çār yāruñ oldu vālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52*). [vālī ol, -dı]

vālīh: Hayran olma.

1. Kimün güşına irse nağme-i çeng
Şafāsından olurdu **vālīh** ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [vālīh,]

vālīh ü deng: Şaşırmuş ve şaşkın.

1. Kālur ‘āşıkda nām-ı nīk-nāmı
Elā iy ‘ışk işinden **vālīh ü deng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [vālīh ü deng,]

vām: Borç.

1. Ki rāhat bulasın açıla ‘aynūñ
Düriş k’itmeye seni münfa‘il **vām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [vām,]

vām-h‘āh-ı dehr: Fani borcu.

1. Şaşkın kim vām-h‘āh-ı dehrdür şüm
Edā it cehd idüp var ise deynūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [vām-h‘āh-ı dehr, -dür]

var: Var: Var, yokun karşıtı.

1. Ğamumdan **var-durur** gönülünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [var-durur, -durur]
2. Degül ben **varken** ol bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [varken, -ken]
3. Hayātum bāğınūñ tağıtdı bergin
Elümde **var-idi** bir tāze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63*). [var-idi, -idi]
4. Göyündürdi ne hāne kodı ne raht
Meger **var-idi** bir Yūsuf-cemālum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [var-idi, -idi]

var: Elde bulunan her şey, zenginlik, servet.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnūn idersin ‘ākıbet
Zevkın alup bādenūñ sūfī yoğ itdūñ **varuñı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [varuñı, -uñı]
2. Ümide ‘ömri **varın** harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14*). [varın, -ın]
3. Gözüñ nūri iki ‘ālemde **varuñ**
Nedür hālī diyüp pūr ğam senūñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [varuñ, -uñ]

var: Gitmek, ulaşmak.

1. Hem irdi emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istiğbāl āna ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [varup, -up]

2. Varup öpdü mübârek gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [varup, -up]
3. İderlerdi bu tertib üzre tîmâr
Güzellendi **varurak** ol perî-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [varurak, -urak]
4. Teni kuvvet tutardı cânı râhat
Bulışurdi **varup** sultâna geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [varup, -up]
5. Qarârı qalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı **varup** taqîma anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [varup, -up]
6. Varurak halk andan nefret itdi
Hâlâyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [varurak, -urak]
7. Çü buldı bü-yü gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül **vardı** elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28*). [vardı, -dı]
8. Ol içüp bâde-i gam **vardı** elden
Bu mest-i ‘ışk olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [vardı, -dı]
9. Şitâb-ile atası tûrdı bî-bâk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [varup, -up]
10. Yabana çıksa darb-ı seng-i hayrât
Eve **varsa** gam-ı pend-i qarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24*). [varsa, -sa]
11. Varurak eyledi âşîftelik kâr
Kemend-i hicre oldı giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25*). [varurak, -urak]
12. Çün anı câmelerle düzdü mâder
Getürdi **varuben** bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [varuben, -uben]
13. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzün görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [varup, -up]
14. Ayağına **varup** yüz sürdüğünü
Kamu andan işidüp gördüğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 39*). [varup, -up]
15. N’ola diyüp getürün didi anı
Getürdiler **varup** ol nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [varup, -up]
16. Yine divşürdi kaş u hâneden raht
Yine kurdı **varup** Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [varup, -up]
17. Meger Mecnûnuñ atası dîger-gün
Varup ol pîre bir gün ağladı hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [varup, -up]
18. Varınca Ka’be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile töldi yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [varınca, -ınca]
19. Ki **varsa** Ka’beye ol merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [varsa, -sa]
20. Ne deñlü var-ise cây-ı tevaqqu’
Varup her birine eyler tazarru’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [varup, -up]
21. Çü za’f-ı hâlîni bakup görürler
Du’âgehlerde **varup** yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28*). [varup, -up]
22. Baña bu ‘ışkdan dirler cüdâ ol
Varup ‘aql-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [varup, -up]
23. Baña dirler ki ‘ışk işini terk it
Varup bâzârûñı ‘aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [varup, -up]
24. Dürişüp çâre isterdi dem-â-dem
Ki **varup** ‘âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [varup, -up]
25. Sükûnet eyledi **vardıqça** âñî
Ferîd ü ‘âkı-ı bezm-i me’âni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [vardıqça, -dıqça]
26. Şehûñ peykine virüp gîne anı
Var âgâh it didi ol nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [var,]
27. Ki ya’nî bu hikâyetden nihânı
Hâberdâr eyle **var** ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [var,]
28. Varup sızduğı yirleri aradı
Kamu tağı vü şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [varup, -up]
29. Ki Mecnûna vire **varup** iline
Açılup yolda yilden bürka’-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [varup, -up]
30. Virür yarın saña Haq ecrin anuñ
Qo **varsun** çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [varsun, -sun]
31. Saña ben hasteden olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp **varursañ** şehri yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [varursañ, -ur, -sa, -ñ]
32. Kimün kapısına **varsa** sürüdi
Añup simin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [varsa, -sa]
33. Varur bir çetr öñine dağı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [varur, -ur]

34. Țurup ‘azm itdi yine küh-i Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [varup, -up]
35. Ki şol a‘mâyı gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [varup, -up]
36. Elinde kesmege anı erre-i tiz
Varup yanına ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [varup, -up]
37. Hep istikbâle çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [varup, -up]
38. Varup şeh hâzînine kıldı vâşıl
Dağı soñra açup kılfl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [varup, -up]
39. Ümidüñ sengi irmez iy cefâkâr
Ne bu mîvem benüm târâca **varur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [varur, -ur]
40. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmış hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [varup, -up]
41. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup âheste yânına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [varup, -up]
42. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ **var**
Yüri kabrine **var** eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [var,]
43. Atası kabrine ‘azm itdi hâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [varup, -up]
44. Şu resme eyledi âhir tedârik
Ki yâr oldı **varup** seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [varup, -up]
45. Müşâhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup bir güsfeñdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [varup, -up]
46. Ğam urmasun mı haste bülbüle dağ
Varup bâğuñda bülbüller harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [varup, -up]
47. Süleymân hâtemi **varur** mı dîve
Nihâlümden kim aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [varur, -ur]
48. Bu sevdâ hâtîrından oldı peydâ
Ki **varup** kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [varup, -up]
49. Şalâhından habîr oldı vü âğâh
Buyurdı hâcibe kim **var** anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [var,]
50. Ya **varduğum** gibi evde ölem ben
Baña höd her enîs-i Țurş-rüdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [varduğum, -duğ, -um]
51. Çi **varduğum** çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm Țut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [varduğum, -duğ, -um]
52. Çi **varduğum** çi **varmaduğum** anda
Yoğ-idüm Țut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [varmaduğum, -ma, -duğ, -um, -]
53. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi anı anası mağzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [varup, -up]
54. Huzûr-ile geçür şadân [u] hurrem
Mağam idin **varup** bir hûb-câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [varup, -up]
55. Eve **varup** anası düşdi bîmâr
Çeküp zağmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [varup, -up]
56. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [varup, -up]
57. Ki **varup** ola mülkine velî-‘ahd
Bir âh idüp bırağdı ol gürüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [varup, -up]
58. Varup bir gül dibinde Țutdı ârâm
Fiğân idüp yakasın eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [varup, -up]
59. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı **varuban** bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [varuban, -uban]
60. Varup anuñ fiğângâhına yitseñ
Ayıtsañ kim du‘âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [varup, -up]
61. Vücüdüm buldı ol Ğamdan rehâyi
Olursın sen dağı **varduğca** hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [varduğca, -duğ, -ça]
62. Yola girdi gider çâpük şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî‘rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [varup, -up]
63. Aña kıldı gulâm-ı halka-der-güş
Varurağ şöyle oldı kim ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [varurağ, -urağ]

64. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toğru **varur** tırüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [varur, -ur]
65. Yola girdi çü bād-ı lâ-übālî
Varup efgan-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49*). [varup, -up]
66. Segirdüp taşra çıkdı tîz derden
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [varup, -up]
67. Varup divâneye gösterdi meyli
Üküş ‘özi eyleyüp tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [varup, -up]
68. Yile **vardı** neşât âyini andan
Ecel ‘ayyârı maqşûdum gülün âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [vardı, -dı]
69. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ içre buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [varup, -up]
70. Ki cânım câmın itdüñ zehr-ile pür
Niçe **vardı** dilüñ iy naḥs-güftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [vardı, -dı]
71. Bile **varmışlar** idi bî-nihâyet
Şu resme koçdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [varmışlar, -mış, -lar]
72. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
Şu resme koçdı **varup** ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [varup, -up]
73. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘
Varup giretler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [varup, -up]
74. Varup dînlendi anda şād ü ḥurrem
Ḥabîbi meşhedi üstinde miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [varup, -up]
75. Kimi meyḥâneden irdi Ḥudāya
Kimiñüñ t̄a‘atı **vardı** hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [vardı, -dı]
76. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k’Ahmedi **var** eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [var,]
77. Turup ol gice çün şem‘ ol dilârâ
Atası ḥizmetine **vardı** tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [vardı, -dı]
78. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [var,]
79. O da yandı hevesden kaşr-ı ârâm
Yile **vardı** hevâdan ḥirmen-i nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [vardı, -dı]
80. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [varup, -(u)p]
81. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmîş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [varalum, -a, -lum]
82. Varupdur ‘aklı cinnetden fesâda
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [varupdur, -updur]
83. Yirinden şıçrayup **vardı** ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [vardı, -dı]
84. Varup hem kendüden ilte selâmı
‘Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [varup, -up]
85. Kâmu uyḥuya **vardı** ins ü ḥayvân
Diledi bâğ-ı ḥüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [vardı, -dı]
86. Anuñ yanına **varımazdı** bir dem
Ne şahsı k’istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [varımazdı, -ı, -maz, -dı]
87. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne **varımazdı** ir eger gıc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [varımazdı, -ı, -maz, -dı]
88. Olacaḳ oldı vü iş **vardı** elden
Baña biñ kere vâkı‘ oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [vardı, -dı]
89. Neye **vardı** görelüm mâcerâyı
Ki n’oldı ḥalet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [vardı, -dı]
90. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubḥı idi k’ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [varup, -(u)p]
91. Kim ider aña peyvend ile çäre
Ḥarâbe **vara** çünkim ḥâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [vara, -a]

var: Bulunmak II sahip olmak.

1. Hem İskender-durur hem Hızır zâti
Ki **var** hem mülki hem âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [var,]
2. Ümidüm **var** ki bu tuğrâ-yı icâd
Okundıkda denile âferin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [var,]
3. Çü **var** iki dilûn eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [var,]
4. Ne şabri **var** ki gönli kıla ârâm
Ne ‘aklı **var** ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [var,]
5. Ne nâlesinden özge hem-demi **var**
Ne sâyesinden ayru mahremi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [var,]
6. Ne nâlesinden özge hem-demi **var**
Ne sâyesinden ayru mahremi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [var,]
7. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum **var** tıfl u ‘üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [var,]
8. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikın ne devâtum **var** ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [var,]
9. Ne bir derdüm diyecek âdemüm **var**
Saña kim hüsrevîsin her kenârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [var,]
10. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senûñle bende **var** bir vahdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [var,]
11. Sürürü miñnet ü gülzârı nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ naqşı kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [var,]

var: *Bulunmakta, mevcut.*

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [var,]
2. Tapuñdur Hâlîk-ı ten bâ’is-i cân
Olur hükümñle **var** yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [var,]
3. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetîle **vardur** aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [vardur, -dur]
4. Egerçi nâr-ı kahrûndur ğazab-nâk
Var âb-ı ‘afvuñ andan bize yok bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [var,]
5. Bu mücrim de ne taqvâ **var** ne tã’at
Tehî vü müflis umarvan şefâ’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [var,]
6. Kara vü ak cihânda her ne kim **var**
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [var,]
7. Siper kim **var** kholında hem-çü mir’ât
‘Adüya gösterür alınını kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [var,]
8. Başında **var** gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [var,]
9. Ki **var** idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü luţf kâmi vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [var,]
10. Şu deñlü **var** idi mâl anda ezvün
K’ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [var,]
11. Hâlife **var** gerçi olmışdı meşhür
Halefsüzlikden idi lik mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [var,]
12. Var içinde anuñ bir türfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler Haqqâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [var,]
13. İki biñ yidek atı **vardı** tâzî
K’iderdi her biri berğ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [vardı, -dı]
14. Ne denlü **varsa** anda tâbi’-i hân
Başına Kaısuñ oldılar dür-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307*). [varsa, -sa]
15. Müvaşşah **var** vaşfinda okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [var,]
16. Müvaşşah var vaşfinda okurlar
Ne deñlü **varsa** ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [varsa, -sa]
17. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K’anuñ bir havzı **var** rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [var,]
18. Şu deñlü küngüre **var** anda kâşî
Ki çok bakanıñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [var,]

19. Havālisinde bī-ḥadd hücreler **var**
Kimi eyvān kimi kaşr u kimi dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [var,]
20. Depelerinde çifte şâh kim **var**
Belâ-yı câne düşmiş lâm elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [var,]
21. Meger bir gün sarây öñinde tayyār
Görür bir nâka **var** çälâk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [var,]
22. Kurulmuş hem-çün eyvān-ı Süleymān
Ki **var** içinde Belkīs-ı hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58*). [var,]
23. Ki dirsın dil ‘inānın zābt kıl **var**
Çekil kim pür belādūr turre-i yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [var,]
24. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bī-ḥad
Güzeller **var** kamer-ḥadd ü sehī-ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [var,]
25. Yeñi içinde her bāzūsı kim **var**
Çeh içre şan kara urgāndūr iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [var,]
26. Ne şabrı **var** ki göñli kıla ārām
Ne ‘aklı **var** ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [var,]
27. N’ider ḥalḥālī ayağūñ be-her ḥāl
Ki tavḳ-ı zülfdēn **var** sende ḥalḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [var,]
28. Çi ger bu resme dindi bu ḥikāyet
Velikīn bir daḥı **vardur** rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [vardur, -dur]
29. İçinde sū-be-sū çok ḡārlar **var**
Ki gūyā her biridūr gūr-i pür-mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [var,]
30. Kocalıḳ bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum **var** ol tutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78*). [var,]
31. Girībāni zihinde nakş kim **var**
Şan aña dāğ-ı hicrān idi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [var,]
32. Anuñ kim baḥtdan **vardur** naşibi
Yazar ḥallile bu pend-i ḡaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [vardur, -dur]
33. Ne ‘işkuñ **var-durur** göñlinde daḡı
Ne eḡer bulmuşdur ol būdan dimāḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [var-durur, --dur, -ur]
34. Cidāl-ı ḥaşm içündür gözlemek neng
Ne cānum **var** ki idem yār-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [var,]
35. Ebā-‘an-ced ḥazīnemde ne kim **var**
Bu ‘arus-içün fedā kılaydum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [var,]
36. O şahrānuñ ne deñlü **varsa** senḡi
Bulaşup kana lā‘le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [varsa, -sa]
37. Yiter kılduñ şehā yoğ yire kanı
Ne bizüm ölmemüzden fā‘ideñ **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [var,]
38. Velikīn bir daḥı **vardur** rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [vardur, -dur]
39. Bulara līk fakrum **var** be-ḡāyet
İki aydan berü ḳaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [var,]
40. Şatayın al elüñde **var** çü māyeñ
Cevābindan anuñ Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [var,]
41. Yüce bālāsı **var** çün yār-ı baḥtı
Oturmuş gördi bir şālında bir zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [var,]
42. Hoş idi **varsa** ‘ömrüm bergi bāda
Ki şāyed ölsem iy ḳaddi kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [varsa, -sa]
43. Elin tutup Ḥaḳı-y-çün ḥayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [var,]
44. Varmış gördi tedbīrinüñ aşlı
Şarup bir gün ḳaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2*). [varmış, -miş]
45. Elüñde **var** ‘aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64*). [var,]
46. Didi kim rāziyem bu ḳavle iy cān
Ḳolumda **var-durur** bir la‘l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [var-durur, --dur, -ur]
47. Eyt kim ‘aybsuz ‘ālemde kim **var**
Cihān içre kanı bir kime bī-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [var,]
48. Nitekim lāle ḳaldı daḡ ber-dil
Özinden bildi kim **vardur** ferāḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [vardur, -dur]
49. Şıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḥterüm **var** ḥüb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [var,]

50. Şıdılar hâmeyi nâm-ı zenânda
Zenûn ger şuretâ **vardur** vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [vardur, -dur]
51. Ki bilmez **var** mı yoğsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [var,]
52. Cihân içre irer pâyâna her gâam
Segûn **vardur** vaţangâhı senûn yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [vardur, -dur]
53. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
Baña dırsen k’öñünde **var-durur** merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [var-durur, --dur, -ur]
54. Ki ne peyvendi **vardur** hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [vardur, -dur]
55. Görelüm şimdi andan yeg kimûn **var**
Yüri kabrine **var** eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [var,]
56. İçümde şimdi **var** derdüm hezârân
Saña ‘âkk olmuş-ıdüm iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [var,]
57. Düşen yârân u ehl-i beytten dür
Soñı **vardur** her işûn dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [vardur, -dur]
58. Benüm-çün **var** senûn sineñde kîne
Lebûn iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [var,]
59. Ki yir yir nokţadan yüzinde **var** hâl
Kaçan k’açdı nigâr ol ruķ‘adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [var,]
60. Nıgeh-bânlar **var** eţrâfumda bî-ğad
Ne bir hem-râzum ü ne hem-demüm **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [var,]
61. Kâmu **var** bende şart-ı sügvârı
Ğurâba virmeden ğayrı ne kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [var,]
62. Kâmu **var** bende şart-ı sügvârı
Ğurâba virmeden ğayrı ne kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [var,]
63. Dağı açılmadı bu zanbaķ-ı ter
Dilûñde şol kim andan **var-durur** dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [var-durur, --dur, -ur]
64. Kimûn hicriyle yaķar cânuñı od
Çi ger gönülünde **vardur** inkisârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55*). [vardur, -dur]
65. Teninde çok elifler dağlar **var**
Bunuñ her satrı kim bir mîle beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [var,]
66. Taķar gerdânına âlhir anuñ dâm
Dilinde anuñ ki **var** sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [var,]
67. Yimezsem ben hõrendem **var-durur** çok
Bu resme kim bu hayvânlarla yârüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [var-durur, --dur, -ur]
68. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma‘a **var** anda hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [var,]
69. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülûñ **var** müşğden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [var,]
70. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [var,]
71. Göricek n’ola hâlûñ fikr kııl **var**
Didi kim yok-durur el-ğak mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [var,]
72. Fülân menzilde **vardur** bir nişângâh
Ol araya getürüp ol habîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [vardur, -dur]
73. Bu yolda çok ğaţar **vardur** üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [vardur, -dur]
74. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne **var** bir yirde ârâm u ķarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [var,]
75. Kılarsın nâle vü zârî ferâmüş
Mağabbetden bu şu‘le sende kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [var,]
76. Şu şeydâlar gibiydi kim **var** el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [var,]
77. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu hayvânlar ki **vardur** âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [vardur, -dur]
78. İde böyle giriftâr-ı ğam u derd
Çü **var** bu resme şab‘-ı nükte-dânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [var,]
79. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki **var** baña ziyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [var,]

80. Umür-ı dehrden **vardur** emānum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [*vardur, -dur*]
81. Bu nüh kalkan ki biñ biñ **var** mîhî
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*var,]*
82. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise iy hurûs-ı dehr cânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [*var,]*
83. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânumuñ **varken** emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [*varken, -ken*]
84. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korhısından şöyle kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*var,]*
85. Ki senden bir eğer **var** bende zâhir
Çok istedüm ez el mänenî-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*var,]*
86. Kenâre çıkmayırsdur miyândan
Çi ger **vardur** benümde iztirâbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17*). [*vardur, -dur*]
87. Tenidür zâd-ı mâr u tu‘me-i mür
Mezârî senği kim **var** bî-taharrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [*var,]*
88. Senün küh-ı gamuñdandır teberrük
Ser-i kabrinde turan levh kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [*var,]*
89. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü **var** gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [*var,]*
90. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem anda **var-durur** bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [*var-durur, -dur, -ur*]
91. Kâñı ol gül gibi zîbâ vü ter had
‘Arab içre ne deñlü **varsa** a‘yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*varsa, -sa*]

var: Belli bir duruma veya düzeye gelmek.

1. Neye **vardı** işi vü hâli n’oldı
HuZürında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*vardı, -dı*]
2. Yatup uyhuya **vardı** ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [*vardı, -dı*]

var: "Git, çekil, uzaklaş" anlamında ünlem.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yâr
Beni men’ itme bâri ‘ışkdan **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*var,]*
2. Yu **var** ben haste-dilden dest-i ümmîd
Ki olmışam esir-i derd-i cāvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*var,]*
3. İñende düşme ta‘cîl odına **var**
Vişâle şabr-ile olgîl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [*var,]*
4. Ya şat baña yahûd âzâd kıl **var**
Çü gîtdi gûşına bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [*var,]*
5. K’işidenler bizüm-çün diye bî-‘âr
Var ol şürîde-hâli kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [*var,]*
6. Beni gūyâ ki taş-ile dögersin
Yüri **var** müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [*var,]*
7. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdı kim **varuñ** tîz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*varuñ, -(u)ñ*]
8. V’eger divüm dir-iseñ yire gir **var**
Yir altında özin div-i beybân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [*var,]*
9. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tut ki benden fâriğ ol **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*var,]*
10. Ki benven büt-şiken büt saña ma‘bûd
Bu hayretgêhde ço ben hasteyi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [*var,]*
11. Geçivir işüñe tahsîn idüp **var**
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [*var,]*
12. Var iy dem bâdsuz kalsun dimâğum
İrişdi iy nefes hengâm-ı râhât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*var,]*

var: *Bulunmak II Var olmak.*

1. İkinci mîm kim **vardur** anda çün dür
Melek tesbîhinün şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*vardur, -dur*]
2. Ki **vardı** ol havâlîde yine hem
'Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*vardı, -dı*]
3. Ki **vardı** bir mu'allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*vardı, -dı*]
4. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki **var** sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [*var,]*
5. Niçe dilerse gönülün eyle kıl **var**
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*var,]*
6. Rızâ-yı Hâk-ıçün virgil rehâyı
Yazukdur her birinün cânı **vardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*vardur, -dur*]
7. Akıtmâ kıanlarını kıanı **vardur**
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [*vardur, -dur*]
8. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl **vardur** ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*vardur, -dur*]
9. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi sem
Ne **vardur** dehr-i fâninün vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [*vardur, -dur*]
10. Nigeh-bânlar **var** eñrafumda bî-ğad
Ne bir hem-râzum ü ne hem-demüm **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*var,]*
11. Hârîre **vardur** âteşden beli bîm
Tıtalum kim aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*vardur, -dur*]
12. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil şol işit ne kim ölüm **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*var,]*
13. Nedür tenhâ bu yirde ne işün **var**
Üzöldün döst u mahremleründen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*var,]*
14. Ğam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden dîv gibi ihtîşâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [*var,]*
15. Çü bir cân idik olduk iki pâre
Yoğum ben hâzretünledür ne kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*var,]*
16. Velî altumda **var** nağ'-ı hârîrüm
Bisâtumdur benüm dîbâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [*var,]*
17. Bu **vardı** elden ol düşdi ayağdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [*vardı, -dı*]
18. Başında kisve vü bilinde hâncer
Cihânda bir firîşte **var** mîdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*var,]*
19. Olar gitdi vü bunlar yine kıaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*var,]*
20. Kefen kıaydın göre yâ ol ğarîbe
Ne yârı **var** k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*var,]*

var idi: *Var idi.*

1. Var idi tâbi'i encümden efzün
Otâğına dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173*). [*var idi,]*
2. Ki dürc-i şem'-i ümmîd olmuş-idi
Beş on **var idi** ol mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*var idi,]*
3. Var idi çâr-pâsı hâdden efzün
K'olara otlak idi küh u hâmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [*var idi,]*
4. Var idi şehlerinün bir kıızı hûb
Şaçı cevğân-ı müşğîn ğabğabı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*var idi,]*
5. Kıadîmîden meger **var idi** kıallâş
Kıapularında bir kıarı kıaravâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [*var idi,]*
6. Sarây içre **var idi** kıal'a muhkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*var idi,]*
7. Ne yârı **var idi** kim hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kıaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*var idi,]*

8. Var idi küllesinde bir ulu ğār
Maķām idindi anı ol dil-efġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [*var idi,]*
9. Civār-ı sâye-bânında muķarrer
'Arabdan **var idi** bir nice duķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [*var idi,]*
10. Var idi meylî her mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylinüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [*var idi,]*
11. Var idi anda bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr u dānā-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [*var idi,]*
12. Bir oġlum **var idi** zibā vü mevzûn
Hevā-yı 'ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [*var idi,]*
13. Var idi bir beg eṣrāf-ı 'Arabdan
Ki 'ālî ķadr idi aṣl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [*var idi,]*
14. Meger ol yörede **var idi** bir şāh
K'özine baħt u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [*var idi,]*
15. Var idi sînesinde 'ışķdan derd
Ķomıṣdı ġam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [*var idi,]*
16. Yanında **var idi** bir münṣî üstād
Aña didi ki bir nâme kıl ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*var idi,]*
17. Elinde **var idi** bir tiġ-i elmās
Ki hāra zaħmınıñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [*var idi,]*
18. Bir āhücuķ **var idi** ki ṣeġab-nāk
Müķaħħal çeṣm ü çāpük hem tarab-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [*var idi,]*
19. Var idi Mervde bir şāh-ı eḑdal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [*var idi,]*
20. Var-idi murġ-i tāyir gibi bāli
Degüldi ṣāyine muħtāc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [*var-idi,]*
21. Ne bilsün çarħ işin sāde-dil idi
Ne ġöñlünde **var-idi** ġam ġubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [*var-idi,]*
22. Cihānuñ miħnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*var-idi,]*
23. Meger **var-idi** anda bir yüce taġ
Ki dehr itmiṣdi keyvāni aña rāġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [*var-idi,]*
24. Var-idi bir ṭayısı ol zamānda
Saħî vü kāmîl ü ṣaħîb-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [*var-idi,]*
25. Meger **varidi** bir kaç yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [*varidi,]*
26. Seg aġzında bilürdi özin hemān ol
Var İdi bir nedîmi pâdiṣāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [*var idi,]*
27. Var idi bir melik evvel zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [*var idi,]*
28. Ki Bağdāduñ ulularından iy yār
Var idi bir yigit 'āṣıķ ṭabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [*var idi,]*
29. Dilinde miħreden **var idi** daġı
Şu deñlü çekmiş idi miħnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [*var idi,]*
30. Selām iderler anda bendeñe ad
Hużûrum **var idi** kılmıṣdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [*var idi,]*
31. Yimezdi cümlesinden bir nevāle
Dilinde 'ışķ odından **var idi** tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [*var idi,]*
32. Ki üstād öyle kılmıṣdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [*var idi,]*
33. İñen eglenmez ol 'āṣıķda zîrā
Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*var idi,]*

var iken: *Varken.*

1. Var iken firṣat elde olma hāmūṣ
Dürîṣ k'aduñ olınmaya ferāmūṣ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [*var iken,]*
2. Ki tā def' ola benden ṣekk-i a'dā
Var iken böyle senden infî 'ālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77*). [*var iken,]*

var ise: *Her ne varsa, bütün her şey.*

1. Ne deñlü **var ise** Leyliye mahrem
Ser-ā-ser tutdılar mäh-ile mätēm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51). [var ise,]
2. Ki karşı çıka dâmâdına a'yân
Ne deñlü **var ise** dergehde hâzır (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43). [var ise,]
3. Şaķın kim vām-h'âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp **var ise** deynüñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73). [var ise,]
4. Ki ben bî-çäreye tavķ ola zencir
Eger **var ise** yoluñda günâhum (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27). [var ise,]
5. Velikin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü **var ise** şahrâda hayvân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41). [var ise,]
6. Var-ise kande bir cüd ehli sultân
Urur çâkerliğinden lâf her ân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109). [var-ise,]
7. Ne deñlü **var-ise** hûbân-ı kabile
Kamusınaydı server ol cemile (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89). [var-ise,]
8. Ne deñlü **var-ise** merdüm-zâdecükler
Kamu andan okırlardı muķarrer (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11). [var-ise,]
9. Ne deñlü **var-ise** cây-ı tevakkü'
Varup her birine eyler tazarru' (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23). [var-ise,]
10. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü **var-ise** anda ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27). [var-ise,]
11. Kıpuya geldi turur zâr u maħzûn
Eger **var-ise** destür iy ruħı al (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5). [var-ise,]
12. Gözinden güç-durur olmaķ kiři dūr
Eger **var-ise** ben bendeñde yüz cân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [var-ise,]
13. Özini kılmış uyumakdan ferâmüş
Ne kim mecnûnluğı **var-ise** gitmiş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23). [var-ise,]
14. K'anı kahr âteşi kılmadı hizem
Eger **var-ise** sende 'aķlı u idrâk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151). [var-ise,]
15. Eger **varise** Mûsinüñ 'aşâsı
Muṭi'yidi saña dehr ejdehâsı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81). [varise,]
16. Yeñi yârûñla iy cân âfitâbı
Hâķiķat **var ise** fi'l-cümlesinde (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69). [var ise,]
17. Var ise i'tiķâduñ enbiyâya
Eyt kimdür bu yanuñdađı bağlu (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30). [var ise,]

var ol: Var olmak.

1. Melek var olsa yegdür pāk u ķāni'
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36). [var ol, -sa]
2. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ âhen ise pür taħammül (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22). [var ol,]

varacak: Varılacak yer II ulaşılınca.

1. Ki yokdur **varacaķ** yir iy mükerrerem
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82). [varacaķ,]

varak: Yaprak.

1. Hüsñüñ gülinden iy yüzi hurşid ü alını ay
Oldı meşelde bir **varaķa** gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42). [varaķa, -a]
2. Eler zerden **varaķ** ğirbâl-i eşcâr
Giriş çün bāđ içine bād-ı pür-şür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64). [varaķ,]
3. Varaķlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi ķumrıyı lerzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38). [varaķlar, -lar]

vardukca: Gittikçe, gitgide.

1. Bu 'ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde **vardukca** ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [*vardukca,]*
2. İder **vardukça** cân şevkini zâyil
Vü ger ola vefâ 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [*vardukça,]*

varlık: *Var olan, yaratılmış.*

1. K'ola öz **varluğundan** aña pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [*varluğundan, -i, -(n)dan]*
2. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm **varluğu** andandur āhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [*varluğu, -i]*
3. K'özümüñ **varluğın** bilmezven āhir
Eger bir lâhza cân senden cüdādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*varluğın, -ın]*
4. Özinüñ **varlığın** dūr oldı
Kı ya'ni ğarç-ı baħr-i nūr oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191*). [*varlığın, -ın, -dan]*
5. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ **varlığın** bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [*varlığın, -ın]*
6. Deriye şarılı bir üstülwāndur
Ĥabersüz **varlığın** kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45*). [*varlığın, -ın, -dan]*
7. Yoğum ben **varlığumdur** ortada yār
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*varlığumdur, -um, -dur]*

varma: *Gitmek, ulaşmak.*

1. Yanına **varmadan** bişer o naħçir
Hilāf-ı kār-i İbrāhīm-i Āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*varmadan, -dan]*
2. Ĥabir itdi anasın cünbişinden
K'ere **varmağa** hiç bu serv-i mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*varmağa, -a]*
3. Neye **varur** zevālūñ gör beni қо
Ben olısar degülven saña mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [*varur,]*

varta: *Uçurum, tehlikeli durum.*

1. Kıyāmet **vartalarından** ĥalāş it
Kemāl-ı 'ilm ü tã'at birle ĥāş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*vartalarından, -lar, -ın, -dan]*
2. Çü zülfi-yār nāfi müşg-bārum
Bu müşkıl **vartadan** çün olduñ āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [*vartadan, -dan]*
3. Baña bu **varta** olmadın ĥavāle
Elümden çün yidi bunlar ta'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [*varta,]*
4. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu **vartadan** kırtılmaz aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*vartadan, -dan]*
5. Beni bu **vartadan** yā Rab kıl āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [*vartadan, -dan]*

vasf: *Nitelik, özellik, sıfat.*

1. Her kaçan kim kaçd eylersem şifātuñ **vaşfına**
Ĥayret ü heybet zebānumda қоmaz kılca mecāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29*). [*vaşfına, -i, -n, -a]*
2. Ğonce-i ĥāmüşa **vaşfuñ** dil virtür bülbül-şifāt
Ĥavfūñ ider gonce gibi bülbül-i ğüyāyī lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21*). [*vaşfuñ, -uñ]*
3. Yazabilmedüm gice **vaşfuñda** bir beyti tamām
Şehd-i medĥuñ lezzetinden iki şakç oldu kılem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*vaşfuñda, -uñ, -da]*
4. Nice **vaşf** idelüm ol pādişāhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [*vaşf,]*

5. Budur gelmediği **vaşfuñ** beyāna
Ki virilmez bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*vaşfuñ, -uñ*]
6. Müvaşşah var **vaşfinda** okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde maħbûb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [*vaşfinda, -i, -n, -da*]
7. Cihān içre nazîri yoğ-idi hiç
Anuñ **vaşfinda** bu şî'r-i lâîfî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [*vaşfinda, -i, -n, -da*]
8. Dehānum medħûñile pür-şeker kıl
Kelāmum **vaşfuñla** mu'teber kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [*vaşfuñla, -ıla*]
9. Çün ol meh-peykerüñ **vaşfin** işitdi
Çararı kalmayup ārāmı gitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*vaşfin, -in*]
10. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur **vaşfinda** anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*vaşfinda, -i, -n, -da*]
11. Ne deñlüdür vefā vezninde sengi
Benüm **vaşfumda** şāyed kim sözinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [*vaşfumda, -umda*]
12. Kılardı dilberüñ **vaşfinda** manzûm
Alurdi nüshaya fi'l-hāl anı Zeyd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*vaşfinda, -i, -n, -da*]

vaşf eyle: *Tarif etmek; övmek, metthetmek.*

1. Kaçan-kim ola 'ālemden ħaberdār
Beni vaşf eylesin aña zinhār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*vaşf eyle, -ye, -sin*]

vaşf it: *Anlatmak, tarif etmek.*

1. Bilicek kendüyi ol ħamzesi tîr
Beni **vaşf it** aña didügin ol pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*vaşf it,]*

vaşf-ı hüsn: *Güzelliğin övgüsü.*

1. Cemāli buldı gün günden merātib
Yazıldı vaşf-ı hüsninde mekātib (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22*). [*vaşf-ı hüsn, -i, -n, -de*]

vaşf-ı levlî: *Leyla'ya özgü nitelik.*

1. Oğurdi vaşf-ı Leylîde ħazeller
Çamu eş'arımı Zeyd-i diger-ħāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30*). [*vaşf-ı levlî, -de*]

vāşıl kıl: *Ulaşmak, yetişmek.*

1. Varup şeh ħāzînine kıldı vāşıl
Daħı soñra açup kufl-i zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [*vāşıl kıl, -dı*]

vaşivvet: *Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.*

1. Saña ben ħasteden olsun **vaşivvet**
Yoluñ düşüp varursañ şeh-r-i yāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*vaşivvet,]*
2. Saña ben ħākden olsun **vaşivvet**
Ki şol dem kim idem teslîm cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*vaşivvet,]*

3. Pes itdi ‘azm-i efgāngāh-i Mecnûn
Vaşıyyetden meger hār-i emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [*vaşıyyetden, -den*]
4. Ölürken ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k’andan **vaşıyyet** eyleye güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*vaşıyyet,]*

vaşıyyet-nâme: *Yazılı vasiyet.*

1. Vaşıyyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp maḥlûṭ ‘anberle gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 66*). [*vaşıyyet-nâmede, -de*]

vaşl: *Kavuşma.*

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya **vaşlını** müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*vaşlını, -ı, -n, -ı*]
2. Bugün **vaşluñla** buldum baht-ı firüz
Saçuñdan bir nümünedür şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*vaşluñla, -uñ, -la*]
3. Seni **vaşlına** tükim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*vaşlına, -ı, -n, -a*]
4. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez **vaşlı** hicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*vaşlı, -ı*]
5. Tâma’dan tâlib oldı göñli anuñ
K’irişe **vaşlına** ol meh-likānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*vaşlına, -ı, -n, -a*]
6. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm **vaşlı** şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56*). [*vaşlı, -ı*]
7. Firâka kıldı çift ü **vaşldan** tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*vaşldan, -dan*]
8. Bulup Mecnûn dilencilikte **vaşlı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [*vaşlı, -ı*]
9. K’ola **vaşluñla** sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ bugün benden ‘ināmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [*vaşluñla, -uñ, -la*]
10. Döker çeşmüm lebüñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ **vaşluñ** gülinden iy ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*vaşluñ, -un*]
11. Taḥammül kıl ki **vaşla** iresin tâ
Olur ta‘cîl-ile bâṭıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [*vaşla, -a*]

vaşl: *Vuslat, sevgiliye kavuşma.*

1. Görüp hâlini Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha **vaşl** ide bunı kılıp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*vaşl,]*
2. Ki **vaşlından** ola ol meh-veşüñ şād
Hemân-dem tıdıtı cân-ı Leylîyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*vaşlından, -ın, -dan*]

vaşl it: *Kavuşmak, bir araya gelmek.*

1. Döküp bu yolda genc-i ḥüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [*vaşl it, -em*]

vaşl ol: *Kavuşmak.*

1. Bi-ḥamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [*vaşl ol, -dum*]
2. Çalışam vaşl olınca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*vaşl ol, -ınca*]
3. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem‘ yaqdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [*vaşl ol, -ma, -ya*]

vaşl-ı cânân: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Eger el vire bir dem **vaşl-ı cânân**
Kömaya artuğ yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [*vaşl-ı cânân,]*

vaşl-ı dildâr: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Velî yâd itdüğinden **vaşl-ı dildâr**
Tiz ayağma pîrûñ sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [*vaşl-ı dildâr,]*

vaşl-ı habîb: *Sevgiliye kavuşma.*

1. İrürmedüñ beni vaşl-ı habîbe
Şavurduñ hâkümi bād-ı firîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*vaşl-ı habîb, -e]*

vaşl-ı levlî: *Leyla'ya kavuşma.*

1. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün kendüñi çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 46*). [*vaşl-ı levlî, -ye]*

vaşl-ı yâr: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Bunı didi vü **vaşl-ı yâr** şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [*vaşl-ı yâr,]*
2. Ki 'aşık bula vaşl-ı yâre dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [*vaşl-ı yâr, -e]*

vatan: *Vatan, memleket, yurt.*

1. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vaţan düzdiler ol çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*vaţan,]*

vatan tut: *Vatan edinmek, yerleşmek.*

1. Kõ bu sevdâyı bunda şâh-ıla kal
Vaţan tut bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*vaţan tut,]*
2. Vaţan tutdı gelüp gülzâr içinde
Gülistân içre oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [*vaţan tut, -dı]*

vatangâh: *Vatan toprağı.*

1. Taşı bâliş kılup bister türâbı
Vatangâh idinen her bir harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*vatangâh,]*
2. Vedâ' idüp kamer-ruhsâra Mecnûn
Revân oldı **vatangâhına** mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [*vatangâhına, -i, -na]*
3. Turup şâhuñ **vatangâhına** geldi
Yakîninde karar itdi vü kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*vatangâhına, -i, -na]*
4. Çü Leylî bu haberden oldı âgâh
Ki ol miskîne kandedür **vatangâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*vatangâh,]*
5. Cihân içre irer pâyâna her gam
Següñ vardur **vatangâhı** senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [*vatangâhı, -ı]*

6. Fenā vādīsiniñ şāhib-serīri
Cihān içinde bulmayan **vaṭangāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9*). [*vaṭangāh,]*
7. Recā vaktinde korhudur baña kār
Vaṭangāhum-durur mülk-i ḥarabāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 83*). [*vaṭangāhum-durur, -um, -durur]*
8. Vaṭangāhini ol servüñ çemen kıl
Çarışdur şekkerüm birle gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [*vaṭangāhini, -m, -ı]*

vāy: *Acı ve üzüntü duygusunu ifade eden bir ünlemdir.*

1. Eline şundı bir ayvāyı fi'l-hāl
Giderdi şāhdan āy **vāy** fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*vāy, -ı]*
2. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönülüm elümde n'ideyin **vāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [*vāy,]*
3. Füzün olup dem-ā-dem derd-i Leylî
Ġamum mānendi artar **vāy** veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*vāy,]*

vāyvevlāh: *Çığlık, feryat, yaygara.*

1. Ecel gürgi yidi anı n'ola ḥālüm
Diriğ u derd ü ḥşret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [*vāyvevlāh,]*

vāz: *Vaz geçmek.*

1. Miyāncı çün bu kavli kıldı āğāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden **vaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [*vaz,]*

vāz': *Vaziyet, durum.*

1. Düşerse ṭab'ına **vāz'**ı muvāfiğ
Pes ola köpeğün olmağa lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17*). [*vāz', -ı]*

vāz gel: *Vaz geçmek.*

1. Ṭaleb-kār olmadan Leyliye gel vāz
Çeçkil şüride-ḥāl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*vāz gel,]*
2. İdüp āzād-ı ğamdan olğıl āzād
Vü ger ni Tañrı ḥaqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*vaz gel, -düm]*

vāz' it: *Öğüt vermek II karşılık vermek.*

1. Bu ḥāliyle ğazeller vāz' iderdi
Ki işidenlerün 'aqlı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [*vāz' it, -er, -di]*

vāz' kıl: *Ortaya koyma, tespit etme.*

1. Revān cān maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vāz' kılan ol nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [*vāz' kıl, -an]*

ve ger ni: *Yoksa, aksi halde.*

1. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram sonra zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17*). [ve ger ni,]

vebâ: *Kolera türünden bir tür hastalık.*

1. Yiyüp yâkûti üşenme **vebâdan**
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102*). [vebâdan, -dan]

vebâl: *Günah doğuracak ve insanı âhîret azâbına sürükleyecek olan ağır sorumluluk.*

1. Anda kim deryâ-yı ‘afvün mevc ura gark olur
Kahtesinde cümle ‘âşiden gelen cürm ü **vebâl** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [vebâl,]
2. Kılârvên itlerine tu‘me şâhuñ
Şalup atun ayağına **vebâlin** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [vebâlin, -in]
3. Ol ayuñ yıldızı düşdi **vebâle**
‘İlac itmeklik için ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [vebâle, -e]

vebâli boynuña ol: *Bir işin günahını yüklenmek.*

1. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm höd
Kañı sen kandesin ya kandedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2*). [vebâli boynuña ol, -üm-uñ, -a, -dur]

vebâl-i hâne: *Ev sıkıntı.*

1. Ola iki kafesde cân giriftâr
vebâl-i hâne kılmağdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73*). [vebâl-i hâne,]

vech: *Çehre, yüz.*

1. Ma‘nada cümle **vech-ile** nûruñ kadîmdür
İtseñ mağaldür Âdemle da‘vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [vech-ile, --ile]
2. Şafâ **vechini** göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [vechini, -i, -n, -i]

vech: *Sebeup, vesile, münasebet.*

1. Çıkar şî‘r içre bir **vech-ile** nâmı
K‘ide taşın sözüne Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [vech-ile, --ile]
2. Dağı dirler dilüni ‘ışkdan kes
Ne **vech-ile** kesilür ‘ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [vech-ile, --ile]
3. Ne **vech-ile** eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muğârin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [vech-ile, --ile]
4. ‘Adüv ceşine bir **vech-ile** girdi
Ki hâk itdi vücûdın kime k‘irdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [vech-ile, --ile]
5. Yem-i ceş itdi bir **vech-ile** cüşü
Ki çarha çıkdı mevcinün hürüşü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [vech-ile, --ile]
6. Neyün bir **vech-ile** âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdünü yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [vech-ile, --ile]
7. K‘ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu **vech-ile** gider şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [vech-ile, --ile]
8. Ki bu **vech-ile** olduñ süh-te-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [vech-ile, --ile]
9. Bu **vech-ile** irtip pâyâna mektüb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [vech-ile, --ile]
10. Qomayam nîm cür‘a anda bâkî
Bu **vech-ile** ki ‘âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [vech-ile, --ile]

11. Ki gün gibi tolandın gözümüzden
Yâhüd bu **vechden** girdün zemine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [*vechden, -den*]
12. Bu 'âlemde bu **vech-ile** çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [*vech-ile, --ile*]

vech: *Biçim, yol, yöntem.*

1. Ne **vech-ile** yaratmış gör cihâni
Niçe düzmiş zemînile zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [*vech-ile, --ile*]
2. Saña oldur bugün **vech** ü münâsib
K'olasın 'ilmün arturmağa tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [*vech,]*
3. Çü maflübına lâyük ola tâlib
Anuñ ta'cîlidür **vech** ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [*vech,]*
4. Ne **vech-ile** yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [*vech-ile, -ile*]

vech-i dünyâ: *Dünya sureti.*

1. Çürütmişdi olanca hânımın
Elinde kalmamışdı **vech-i dünyâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17*). [*vech-i dünyâ,]*

vech-i lâ-yenâm: *Diri ve uyanık olan çehre.*

1. İştidi nakhsuz Hâkdan kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196*). [*vech-i lâ-yenâm, -ı*]

vech-i rüstem: *Rüstem'in çehresi.*

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında **vech-i Rüstem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*vech-i rüstem,]*

vedâ': *Ayrılmak.*

1. Bugünden pes saña kıldum **vedâ'ı**
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [*vedâ't, -ı*]
2. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*vedâ',]*
3. Vedâ' kıldı Mecnûna havâle
İdüp Mecnûna 'âczinden **vedâ'ı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27*). [*vedâ't, -ı*]

veda' eyle: *Veda etmek.*

1. Gözin yumup veda' eylese 'arşa
Yine açınca irerdı bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [*veda' eyle, -se*]

vedâ' it: *Veda etmek, ayrılmak.*

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [*vedâ' it, -üp*]
2. Ki çün Leyliye Kays-ı çâk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [*vedâ' it, -di*]
3. Vedâ' idüp kamer-ruhsâra Mecnûn
Revân oldı vaşangâhına mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9*). [*vedâ' it, -üp*]

4. Vedā' itdi vü döndi zār u ḥaste
Çü geldi kaşırına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [vedā' it, -di]
5. Zārürî fūrâte düşdi bahâne
Vedā' idüp o şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [vedā' it, -üp, -]

vedā' kıl: Veda etmek, vedalaşmak.

1. Vedā' kıldı Mecnûna ḥavâle
İdüp Mecnûna 'âczinden vedā'ı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [vedā' kıl, -dı]

vefâ: Sevgi bağlılığı, sadakat.

1. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdı bir niçe ḥarf (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [vefâdan, -dan]
2. Bilürsin kim **vefâsuzdur** zamâne
Ço efsûnî vü 'arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [vefâsuzdur, -suz, -dur]
3. Bilürsin yokdur eyyâmuñ **vefâsı**
Ki âdem cânıdır her dem gıdâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [vefâsı, -sı]
4. Devâdan kıl aña evvel 'inâyet
Vefâdan soñra idesin ḥikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [vefâdan, -dan]
5. Vefâdan düzmege aña ta'âmı
Tenüm dürcine taldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [vefâdan, -dan]
6. Çü Mecnûn gördi şehden bu **vefâyı**
Didi buldum zihî ḥüb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [vefâyı, -(y)ı]
7. Firib ü âlile ben mübtelâyı
Getürüp 'ahde kılmaduñ **vefâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [vefâyı, -(y)ı]
8. Vefâ râhında key bî-cehd imişsin
Başuma tögmiş-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [vefâ,]
9. Añasın ben ḥatakkârı **vefâdan**
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [vefâdan, -dan]
10. Hoş idi ya gerilem çârmiḥa
Baña senden **vefâdur** bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [vefâdur, -dur]
11. Qamu bed-'ahd olur bî mürüvvet
Vefâ levḥi yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [vefâ,]
12. Şıdılar ḥâmeyi nâm-ı zenânda
Zenüñ ger şüretâ vardur **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [vefâsı, -(s)ı]
13. Velî yokdur **vefâsınuñ** beğâsı
Ki bulsa senden özge mihrbânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [vefâsınuñ, -sı, -nuñ]
14. Kimesne bulmadı zenden **vefâyı**
Bir er kim 'avrata meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [vefâyı, -(y)ı]
15. Ki bergi ğamdur anuñ mivesi sem
Ne vardur dehr-i fânînuñ **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [vefâsı, -(s)ı]
16. Ki lâyıkdur **vefâ** râhında bu kâr
'Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [vefâ,]
17. Qanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse **vefâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [vefâdan, -dan]
18. Tutarmış anası mihrinden âteş
Görüp kân u **vefâdan** gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [vefâdan, -dan]
19. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne kim anuñ yokdur **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [vefâsı, -(s)ı]
20. Ne kılduñ ata mı ana mıkanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51*). [vefâsuzdur, -suz, -dur]
21. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [vefâ,]
22. Ne deñlüdür **vefâ** vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54*). [vefâ,]
23. Vefâ küyından açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [vefâ,]

24. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [vefâsı, -(s)ı]
25. Benüm tab'umla tütmişlardur ârâm
Vefâdan halk idüpdür hulkumuñ Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [vefâdan, -dan]
26. Nihâlınden anuñ kôparmaya şâh
Edeb levhin **vefâdan** gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [vefâdan, -dan]
27. İder varduqça cân şevkini zâyil
Vü ger ola **vefâ** 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [vefâ,]
28. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem **vefâ** râhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [vefâ,]
29. Vefâ dürcinde maqfûl ü mukalled
Hužürin görmemişlerdi zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [vefâ,]
30. Gehî Leylînüñ âşârın okurdu
Görüp her kişi andan bu **vefâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [vefâyı, -yı]

vefâ gör: İlgi, sadakat görmek.

1. Añasın ben hatakarı vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [vefâ gör, -em-lar]

vefâ kıl: Sevgi ve dostluk göstermek, merhamet etmek.

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [vefâ kıl, -maz]

vefâ-bîn: Vefa sahibi.

1. Yimesün nañl-i 'ömrinden dañı bir
Degüldür kimse 'ışkuñda **vefâ-bîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85*). [vefâ-bîn,]

vefâ-cüy: Vefa arayan.

1. Degüldür 'aқıl anlardan **vefâ-cüy**
Çi ger şüretdedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [vefâ-cüy,]

vefâdâr: Vefalı.

1. Bulınmaz bu metâ'a iy **vefâdâr**
Cihân içre benüm gibi harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [vefâdâr,]
2. Kâbâyil meñharisin iy **vefâdâr**
Saña kavm olmadan yoқdur baña 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [vefâdâr,]
3. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
Vü ger nî hâldür dirseñ **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [vefâdâr,]
4. Özüñe yoқ yire virme firîbi
Bugün kim sañadur 'ömrüñ **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [vefâdâr,]
5. Devâ-bağşum **vefâdâr**um sen idüñ
Sen idüñ baña üstâd-ı tariқat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [vefâdâr, -um]
6. Bu idi yol hōş itdüñ bârekallâh
Kavî peymânmişsin hem **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [vefâdâr,]
7. Kâbül eylemedi gönli peyâmın
Didi Tañrı haқiyçün iy **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [vefâdâr,]
8. Tükendi қalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim iy **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [vefâdâr,]
9. Rumüz-i 'ışқdan fi'l-cümle naқlı
Vefâ-dâr imiş âñir anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [vefâ-dâr,]

vefā-gūş: *Vefalı.*

1. Cerāhat kesretinden ol vefā gūş
Tenini postdan kılmış zırh-pūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [vefā-gūş,]
2. Seni ısmarladum Hāllāka iy māh
Düşem çün dūr senden iy vefā gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [vefā-gūş,]

vefāsız: *Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen.*

1. Bilür 'âkıll ki kimdür 'avratı yār
Vefāsızdur bilürsin 'avratı çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [vefāsızdur, -dur]

vefāsuz ol: *Vefasız olmak.*

1. Vefāsuz oldı âdem âhîr-i kār
Cihān içre bumı isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 94*). [vefāsuz ol, -dı]

vefāt: *(Ar.) Ölüm.*

1. Yolar Mecnûnı içün saçlarını
İdüp zevci **vefātını** bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109*). [vefātını, -ı, -n, -ı]

vefāt it: *Ölmek.*

1. Vefāt itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm k'olmuş anuñ menzili hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [vefāt it, -miş]

vefret-i cūs: *Coşku bolluğu.*

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi gūş
Dilinden sâkin oldı **vefret-i cūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [vefret-i cūs,]

v'eger: *Ve eğer.*

1. V'eger dīvüm dūr-iseñ yire gır var
Yir altında özin dīv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [v'eger,]

vehhāb-ü'l-'atıyyāt: *İhsanı bol Allah'ın ikramı.*

1. Çü luţfuñ oldı **Vehhāb-ü'l-'atıyyāt**
Saña muhtāc cümle gayr-i yek-zāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [vehhāb-ü'l-'atıyyāt,]

vehm-i ğammāz: *Fitneci endişesi.*

1. Ebed bīm-i rakīb ü **vehm-i ğammāz**
Yüzüme eyle bī-minnet nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [vehm-i ğammāz,]

velāvet: *Velilik, ermişlik.*

1. Sa'adet şehrinün der-bânı için
Velâyet tahtınun sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [velâyet,]
2. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi çok **velâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [velâyet, -a]

veled: Çocuk.

1. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh
Hüdâdan bir **veled** şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [veled,]

veli: Allah dostu.

1. Egerçi rûh-ı kudsî münisüdüdür
Velî mûrg-i çerâğ-i meclisüdüdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 114*). [velî,]

veli: Ama, fakat, çünkü.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde **velî** reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [velî,]
2. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmid-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [velî,]
3. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senün cüdüñ **velî** andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [velî,]
4. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [velî,]
5. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî derdâ k'aña yokdur hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [velî,]
6. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [velî,]
7. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Kaṭı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [velî,]
8. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [velî,]
9. Ne nâmin añladı ne hüd nişânın
Velî 'ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [velî,]
10. Velî virdi icâzet k'ol ciger-h'wâh
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [velî,]
11. Velî yâd itdüginden vaşl-ı dildâr
Tiz ayağına pîrün sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [velî,]
12. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 49*). [velî,]
13. Velî ben derd ü gamdan dil-figâram
Elümden ne gelür bî-ihtiyâram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [velî,]
14. Felek ger gizledi bir verd-i aḥmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [velî,]
15. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eyvendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [velî,]
16. Egerçi aşlıdandır ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [velî,]
17. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkumı dem dem kıl efvün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [velî,]
18. Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [velî,]

19. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî hüsni-yle şehr içre oldı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [velî,]
20. Çok eyledi atam cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108*). [velî,]
21. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [velî,]
22. Ricâ oldur **velî** senden de iy nür
 Ki bu şürîdelikden olasın dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [velî,]
23. Velî ma'kül yaz her bir cevâbı
 Hâtâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [velî,]
24. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fetihin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [velî,]
25. Bu leşkerden sürer meydâna rahşı
 Du'â eyler **velî** anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [velî,]
26. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [velî,]
27. Velî ben bende sen 'âlemde zînhâr
 Ferâmûş itmesün ol serv-i refîâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [velî,]
28. Velî hâbş-ile meşhür oldı adı
 Adı şınmışıla tûrup oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66*). [velî,]
29. Bulınur merhem aña yok-durur bâk
Velî aña k'ire âdem dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [velî,]
30. Ola dil derdinüñ cânım zebûnı
Velî şimdi getirsem 'ağdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [velî,]
31. Degüldür hâtrum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [velî,]
32. Velî bulmadılar andan nişâni
 Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [velî,]
33. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem pes
 Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [velî,]
34. Tūlū' iderdi geh geh çeşmine māh
Velî k'ol yüzi şem'i şubhğāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [velî,]
35. Velî yokdur vefâsınuñ beğâsı
 Ki balsa senden özge mihrîbāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [velî,]
36. Velî kendü işiyçündür mu'ayyen
 Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [velî,]
37. Anı sen dağı aña düşdüñüz yād
Velî bir pend işit benden nihāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [velî,]
38. Velî kılmadı erine hiç meylî
 Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [velî,]
39. Velî bahtum baña dîñletmez anı
 Sa'âdetdür bu emre ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [velî,]
40. Velî mâtemlüler gibiydi şekli
 Figān iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [velî,]
41. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [velî,]
42. Velî çokdur şehā bülbülde şöhet
 Kızıl güldür egerçi hüsni- gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [velî,]
43. Velî hârmührede yirindedür hūb
 Egerçi la'l olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [velî,]
44. Velî yeg şu'le virür andan ahker
 Dirigā düşmene virdüñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [velî,]
45. Ne deñlü berk ise ahir virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [velî,]
46. Dağı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir hâste kôrkarven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [velî,]

47. Ğamum birle **velî** piçidedür bu
Ya beñzer kim ‘aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [velî,]
48. Yiyüp içmekden istiğnâ-yı muṭlağ
Yiyintiden **velî** el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [velî,]
49. Benüm bî-nergis-i dilber **velî** kûr
Gözüme bî-gül-i ruhsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [velî,]
50. Hîsâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi’l itse **velî** ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [velî,]
51. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [velî,]
52. Velî ‘ışkuñdayum her ğamdan âzâd
Señün feyzünden iy ebr-ı sa’âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [velî,]
53. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du’â kılp bu sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [velî,]
54. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördüñ ki düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38*). [velî,]
55. Velî hatm idi anda ğâyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [velî,]
56. Velî Hâkdan da şanmañ ğâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [velî,]
57. Velî ma’nide hayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [velî,]
58. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [velî,]
59. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var bañâ ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [velî,]
60. Kemânum süstdür kılmaz **velî** kâr
Baña âsan idi fetḥ-i hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [velî,]
61. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [velî,]
62. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürüşüp cehd kılarıdı şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [velî,]
63. Velî ‘âkl emri üzre oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [velî,]
64. Velî dildür vücüdüm üzre her kııl
Anuñ-çün kıldan olmışdur zebânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [velî,]
65. Velî yokdur senüñ gibi ‘azâbum
Kılırsam ger ğamuñdan zâr ü nâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [veli,]
66. Velî altumda var naṭ’-ı harîrüm
Bisâṭumdur benüm dibâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [velî,]
67. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret haqquñ helâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [velî,]
68. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [velî,]
69. Velî bulmaz harîdâr andan âzerm
Ferîşte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [velî,]
70. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [velî,]
71. Temâşâya ki teng olurdı her râh
Gelen tururdı bunlardan **velî** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [velî,]
72. Götürüp hâkdan kabre qodılar
Velî ‘âkıllar itdi ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [velî,]

velî-‘ahd: *Tahtın varisi.*

1. Ki varup ola mülkine **velî-‘ahd**

Bir âh idüp barâkıdı ol gürühi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [velî-‘ahd,]

velîkin: *Fakat, ancak.*

1. Çü Nîl ü baħrdur ol şâhib-iķbâl

Velîkin Nîl-i sâkin baħr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [velîkin,]

2. Velikin bu vesîleyle murādum

Budur k’ânila ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [velikin,]

3. Şikenceden o serv itmezdi efġân

Velîkin hicrden olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [velîkin,]

4. Çi ger bu resme dindi bu hikâyet

Velîkin bir daħı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [velîkin,]

5. Velikin ortada olmaya ġammâz

Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41*). [velikin,]

6. Şanemden ġayrını hep aldı uyħu

Uyumadı **velîkin** ol melek ħû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [velikin,]

7. Velikin kim ola bu kavm-ı maħsûd

Gelişinden buraya n’ola maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [velikin,]

8. K’o la’le gerçi lâyıķdur bu gevher

Velîkin genrekdür daħı duħter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [velikin,]

9. Velikin bir söz açsa her cihetden

Eger ħikmetden ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [velikin,]

10. Çi ger ‘âlemde nâmuñdur mükemmel

Velîkin ‘uhde-i ‘ahdüñ muħallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34*). [velikin,]

11. Velikin şimdi kaç’ oldı ümîdüm

Boyandı qaraya baħt-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [velikin,]

12. Kâmu fermânuña cândan muñi’üm

Velîkin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [velikin,]

13. Velikin bir daħı vardır rivâyet

(*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [velikin,]

14. Velikin virmezem de râyegâne

Baňa gerçi ki bu ħayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [velikin,]

15. Emîn oldı başuñ giryânlığı ķo

Velîkin iy ġazâl-i pür-ħamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65*). [velikin,]

16. Velikin ağlayanlar ‘âķıl idi

Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [velikin,]

17. Nemek saçdı **velîkin** yâresine

Derünında hevâ-yı ‘ışķ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [velikin,]

18. Velikin bende yokdur aña tã’at

İdemezsin baňa ‘âķl-ıla çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [velikin,]

19. Velikin bunlar-ile oldı yek-sân

Ne deñlü var ise şaħrâda ħayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40*). [velikin,]

20. Ki içinde ola her ħâli mektûb

Velîkin ne ķalem buldı ne kâġıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [velikin,]

21. Yazam bir nâme sen idesin irsâl

Velîkin ne devâtum var ne ħâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [velikin,]

22. Velikin ķande olur şevķ-i bülbül

Bulur kebkiyle de ġülzâr zinet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [velikin,]

23. Vişâlüñ ġülşeninden bir ġül-i ter

Velîkin firķatüñden câna şad ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [velikin,]

24. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin ğam degül iy yâr-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [*velîkin,]*
25. Velîkin bî-haber ol merd-i bî-kâr
Alup pîrâmenini cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [*velîkin,]*
26. Karâr itdi **velîkin** yok kararî
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [*velîkin,]*
27. Velîkin hõŝ gelürdi aña dâdı
İderken 'işk hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*velîkin,]*
28. Vücûdı ten-dürüst oldı vü muhkem
Velîkin bed ğıdâlardan o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*velîkin,]*
29. Eli bürka' **velîkin** mah önine
Karârî şişesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*velîkin,]*
30. Velîkin kendüler hayrân u hãmüŝ
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*velîkin,]*
31. Velîkin dide-i pâkiyle baqdı
Ki 'âşık pâk-bâz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [*velîkin,]*
32. Ki âşâr-ı ecel zâhir yüzinde
Velîkin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [*velîkin,]*
33. Velîkin 'işkdan olsa şafâdur
Niçeler 'işkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [*velîkin,]*
34. Velîkin 'âşık olanlara hõŝdur
Bu resme sözlere yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [*velîkin,]*
35. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
Ki çün 'aybın göreler ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [*velîkin,]*

've'n- necm': Batmakta olan yıldız and olsun ki... (53/Necm 1).

1. ŝafaqdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger **'ve'n- necm'** yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*'ve'n- necm',]*

ver: Feda etmek.

1. şadef gibi kim andan dür gevher
Yile **vermiş** güli vü hârî kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*vermiş, -miş]*

ver: İhsan etmek, baĝıŝlamak.

1. Yoĝ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân içinde nâmuñ **verdi** bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [*verdi, -di]*
2. Veren elden Züleyhâ gibi kârî
Gözi yağmaya viren mülk-i câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [*veren, -en]*

verd: Gül.

1. Nesîm-i luţfuñ-ıla **verd** hândân
Hevâ-yı havfüñile ebr giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [*verd,]*
2. Teni **verdine** batdı hâr-ı ğamdan
Diline daĝ çekdi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [*verdine, -i, -ne]*
3. Kaçan kim 'ârîzi **verdine** baqdı
Vücûdı mülkini 'işk odı yaqdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [*verdine, -i, -ne]*
4. Kimüñ bâĝındadır mevcûd ol **verd**
Ki büyi birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [*verd,]*

5. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruhı **verdinüñ** alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [*verdinüñ, -in, -üñ*]
6. Görinür **verd** ü sebz-i gülşen-i ğam
Lebinde didüğüñ şol hâl-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [*verd,]*
7. Ki hâr u tîgdür **verd** ü giyâhı
Ne lâzım kend'özüñi rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*verd,]*
8. Hâzer kıl zinhâr iy göñlü âhen
Ruħuñ **verdine** ki oldur pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [*verdine, -i, -ne*]
9. K'üzildi dâmeninden **verdinüñ** hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*verdinüñ, -in, -üñ*]
10. Hâyâtum bâġınuñ taġıtdı bergin
Elümde var-idi bir tâze **verdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63*). [*verdüm, -üm*]

verd-i ahmer: Kırmızı gül.

1. Lebi şîrîn dehâni ğonce-i ter
Saçı müşġin yañaġı **verd-i ahmer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*verd-i ahmer,]*
2. Felek ger gizledi bir **verd-i ahmer**
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [*verd-i ahmer,]*

verd-i bî-hâr: Dikensiz gül.

1. Ayaġ üzre turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad **verd-i bî-hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*verd-i bî-hâr,]*

verd-i gülistân-ı leţâfet: Güzellik bahçesinin gülü.

1. Yüzi **verd-i gülistân-ı leţâfet**
Hâzân irürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 7*). [*verd-i gülistân-ı leţâfet,]*

verd-i gülşen-i cân: Can bahçesinin gülü.

1. K'ola iy nür-ı çeşm-i rüşen-i cân
Ruh-ı rengini **verd-i gülşen-i cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 6*). [*verd-i gülşen-i cân,]*

verd-i hadd: Gül yanaġı.

1. Bihişt-i nâzdan bir serv-i kıddi
Nihâl-i şiveden bir verd-i haddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [*verd-i hadd, -i*]

verd-i hamrâ: Kırmızı gül.

1. Şahârî oldı şan-kim cây-ı mahşer
Harâretten göyindi **verd-i hamrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [*verd-i hamrâ,]*
2. Şükûfe şâhı gûyâ keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp **verd-i hamrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*verd-i hamrâ,]*

verd-i handân: Gülen gül. || Sevgili.

1. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün **verd-i handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [*verd-i handân,]*

verd-i handān: *Gülen gül. II Yeni açılmış gül.*

1. Kemān ebrūsı kabz iden cihānı
Yüzi gülşen yañağı **verd-i handān** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [*verd-i handān,]*

verd-i mutabbak: *Kapak gibi kapanmış gül.*

1. Gehî tahta çıkar **verd-i muṭabbak**
Şabā geh tağidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [*verd-i muṭabbak,]*

verd-i nihāl-i gülşen-i nāz: *Nazlı bahçenin gül fidanı.*

1. Didi k'iy kāmetsi serv-i ser-efrāz
Ruḥı **verd-i nihāl-i gülşen-i nāz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 120*). [*verd-i nihāl-i gülşen-i nāz,]*
2. Kaşî fettān lebi mül çeşm-i ṭannāz
Yüzi **verd-i nihāl-i gülşen-i nāz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 14*). [*verd-i nihāl-i gülşen-i nāz,]*

verd-i rüy: *Güle benzeyen yanak.*

1. Tapuñdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [*verd-i rüy, -üñ]*

verd-i sürh-i mihr: *Güneş kırmızısı gül.*

1. Bu gülşenden k'ıçidür pür ğarāib
Çün oldu **verd-i sürh-i mihr** ğāib (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2*). [*verd-i sürh-i mihr,]*

verem: *Verem olmak; verem hastalığına yakalanmak.*

1. Söylerler idi gerçi ki zāhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden **verem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*verem,]*
2. Kaḡı küh u deşte 'azm itseñ şikār içün çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfüñden **verem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [*verem,]*
3. Veremler gördi vü kıldı enîni
Kaıarcıklar cerāhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*veremler, -ler]*

verh: *Bilmezlik.*

1. Şu resme yazdı ḡalın **verhimiyle**
Ki bu mektüb benden kim ğarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [*verhimiyle, -imiyle]*

verhem-i yār: *Aşğın kötü sözleri.*

1. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-h'ış
Hacel itdi be-ğayet **verhem-i yār** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45*). [*verhem-i yār,]*

vesîle: Bahane, sebep.

1. Velikin bu **vesîleyle** murādum
Budur k'añıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [vesîleyle, -yle]

vesme: Kadınların süs olarak kaşlarına çektikleri rastık.

1. Çü bulmuş **vesmeden** ebrûları fer
İki bādām bergi olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [vesmeden, -den]
2. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānın
Kaşınuñ **vesmesi** gıtdi ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [vesmesi, -si]
3. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ **vesme** çekilmiş kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [vesme,]

vesme çek: Rastık çekmek.

1. Oturdu k'ide dāmād için ābād
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19*). [vesme çek, -üp]

vey: Ve ey, seslenme edatı.

1. Ki ruḥ be-nümüd der **vey** ravza-i cān
Süvār āmed be-taḥt-ı in vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 2*). [vey,]

veyā: Veya, ya da.

1. Veyā gonca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden qanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [veyā,]

veyāhüd: Veya, ya da.

1. Veyāhüd gürbe-i ḥ'ān-ı kes olma
Geçin çün şem'-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74*). [veyāhüd,]

veyli: Yazık, vah vah 2. Güçlük.

1. Füzün olup dem-ā-dem derd-i Leylî
Ġamum mānendi artar vāy **veyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [veyli,]

vezir: Vezir, sadrazam.

1. Vezir ü ḥāşş u nüddām u ekābir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [vezir,]

vezn: Ölçü.

1. Hezāran serv gösterür aña bād
Yirinden turmağa eylese **vezni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117*). [vezni, -i]

2. Ne deñlüdür vefā **vezninde** sengi
Benüm vaşfumda şayed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54*). [*vezninde, -i, -nde*]

vilâyet: *Diyar, ülke, memleket.*

1. Hân olaldan sen sa‘âdet birle Yünân mülkine
Ol **vilâyetden** kaçıp dur kaht u tengî vü saşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*vilâyetden, -den*]
2. Kî ruḥ be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in **vilâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 3*). [*vilâyet,]*
3. Kî kurtıldı ğamâm-ı varṭadan mâh
Tuyıldı her **vilâyetde** bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [*vilâyetde, -de*]
4. K'emîndür her ḥatardan bu **vilâyet**
Bulsar itdügini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [*vilâyet,]*

vilâyet-baḥş-ı mülk-i pâdişâhî: *Padişahın mülkünden vilâyet bağıslayan.*

1. Vilâyet-baḥş-ı mülk-i pâdişâhî
Şehinşâh-ı sepidi vü siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 121*). [*vilâyet-baḥş-ı mülk-i pâdişâhî,]*

vilâyet-gîr-i iklîm-i hakîkat: *Hakikat ülkesini elinde tutan.*

1. Sipeh-sâlâr-ı sultân-ı tarîkat
Vilâyet-gîr-i iklîm-i hakîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 4*). [*vilâyet-gîr-i iklîm-i hakîkat,]*

vir: (*Şarap*) *sunmak.*

1. Varupdur ‘aḳlı cinnetten fesâda
Virür nâmüsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*virür, -ür*]
2. Ağulu câmı **viridi** şâha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*viridi, -di*]

vir: *Bağıslamak, ihsan etmek.*

1. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse **virürsin** ki Ḥamdîñün alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*virürsin, -ür, -sin*]
2. Nâm ü nişâni yoğken Âdem-ile ‘âlemüñ
Ḥaḳ **virmişdi** saña Muḥammed diyü ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*virmişdi, -mişdi*]
3. Güle sen **virdüñ** iy Ḥaḳ behcet-i rû
Sen itdüñ ğoncenüñ ağzını ḥoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*virdüñ, -düñ*]
4. Gehî râḥat getürür câna geh renc
Gehî iflâs **virür** ḥalka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*virür, -ür*]
5. Tımandan görk **virür** kûha enbûh
Kî çekmez kiş şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*virür, -ür*]
6. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem‘i **vir** iy Ḥayy u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*vir,]*
7. İcâzet **virdügiyçün** derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün ḥüzne Ya‘kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*virdügiyçün, -düğ, -i, -y, -çün*]

8. Mürüvvet mezra'ından tüşe **virgil**
 'İnâyet hirmeninden hüşe **virgil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [virgil, -gil]
9. Mürüvvet mezra'ından tüşe **virgil**
 'İnâyet hirmeninden hüşe **virgil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [virgil, -gil]
10. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
 Okıdı şöña na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75*). [virüp, -üp]
11. İbirişim dem-i 'anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60*). [virürdi, -(ü)r, -di]
12. Buña **virdügini** devlet eger kâm
 Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [virdügini, -düg, -i, -(n)i]
13. Buña **virdügini** devlet eger kâm
 Olara **virmemişdi** devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84*). [virmemişdi, -me, -miş, -di]
14. Şafâ vechini göstermişdi devlet
 Dile fer **virmiş-idi** feyż-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26*). [virmiş-idi, -miş, --idi]
15. Olup ma'sûk-ı şevküm rû-güşâde
 Murâdum sâkisi **virmişdi** bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [virmişdi, -miş, -di]
16. Bu 'âlî kıbbeye Bânî tapuñdur
 Çara hâke **virren** can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [viren, -en]
17. Koyup çarlı müzeyyen encümile
 Şeref **viridi** zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [viridi, -di]
18. Odur emvâc **virren** bañr-ı cûda
 Ten ü cân ol bağışlar her vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5*). [viren, -en]
19. Felek filinûñ üstinde yıl u ay
 Zühâl hindüsina oldur **virren** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [viren, -en]
20. Kime **virmiş** cemâl ü hüsn ü behcet
 Kime **virmiş** kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [virmiş, -miş]
21. Kime **virmiş** cemâl ü hüsn ü behcet
 Kime **virmiş** kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [virmiş, -miş]
22. Baña **vir** rişte-i tesbîhden kayd
 K'anuñla bu seg-i nefsi idem sayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [vir,]
23. Virilmez didiler gül bergi bâde
 Ne lâyıkdur bu meh ol div-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [virilmez, -mez]
24. Tekarrüb ravzasından **vir** şemîmi
 Terahhüm gülsitânından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [vir,]
25. K' içinde pürdür anuñ kând uvağı
 Saña **virdüm** bugünden ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [virdüm,]
26. Hayâtum nağdi dünyâdan dire raht
 Civarında resülûñ **vir** baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [vir,]
27. Egerçi ümmetüñdür cümle 'âşî
 Kıyâmetde şefî' ol **vir** halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [vir,]
28. Çi ger Hağ Yüsufa **viridi** cemâli
 Saña **viridi** cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [viridi, -di]
29. Çi ger Hağ Yüsufa **viridi** cemâli
 Saña **viridi** cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [viridi, -di]
30. Dil-i 'uşşâka bahş iden ğinâlar
 Büzürg ü küçege **virren** nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [viren, -en]
31. Eger mâh-ı neve **vire** berâti
 Kemâl-i nağşdan bula necâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [vire, -e]
32. Gelüñ eyleyelüm Hağğa niyâzi
 Ki **virşün** şehe 'ömr-i dirâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [virşün, -sün]
33. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
 İdemez feyzini deryâ der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [vire, -e]
34. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
 Şadef güşında ol dürre **vire** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [vire, -e]
35. Huşuşâ hazret-i Sultân Selîmi
 Ki Hağ **virşün** aña 'ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [virşün, -sün]
36. Pür itsün deñri cüd-ı bî-dirîgi
 Cihâna şu'le **virşün** berğ-i tiği (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [virşün, -sün]
37. Virürdi gönllüni ol gül'izâre
 Mu'anber ca'dı oldı piç-der-piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [virürdi, -ür, -di]

38. Laṭif-āvāz şol resme derāyı
Ki şavtı cānlara **virür** ğıdāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*virür, -ür*]
39. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ġıdā **viren** teninden mār u mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*viren, -en*]
40. Yağ olmış künde-i ğam pāy-ı âbe
Ġülistānı şitā **virmiş** harābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*virmiş, -miş*]
41. Ne kim dirseñ bahā ol şeh nijāde
Virelüm istediğinden ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106*). [*virelüm, -elüm*]
42. Ve ger ni **virmez-iseñ** minnet-ile
Aluram şoñra zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17*). [*virmez-iseñ, -mez, -i, -se, -ñ*]
43. Alup hāzır çerisin turdı derhāl
Toyardı cümlesin **virüp** zer ü māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*virüp, -üp*]
44. İşidüp bu hıṭāb-ı müstetābı
Revān ol kâşıda **virđi** cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [*virđi, -di*]
45. Hazer kılmaya fikr idüp helākin
Vire nāgeh fenā bādına hākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*vire, -e*]
46. Ki iy **viren** şabā-yı ‘ışka hırmen
Kararı hüşesine âtes efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*viren, -en*]
47. Virüben leşkerine istimālet
Zarürî eyledi cenge iķāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*virüben, -üben*]
48. Ki Mecnûna **vire** varup iline
Açılup yolda yilden bürka’-ı māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [*vire, -e*]
49. Yeg andan kim anuñ-çün **vire** bir ğayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*vire, -e*]
50. Serin **virđi** dehān-ı ejdehāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [*virđi, -di*]
51. Virür yolına cānı vü cihānı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu’tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [*virür, -ür*]
52. Viren hasretle ‘ömri bergi bāde
Yir idi her zamān Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*viren, -en*]
53. Ġıdā **viren** teninden mār u mūra
Mizācı nā-tüvān u hālî ma’kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*viren, -en*]
54. Hōş inşā itdi bir mektüb-ı mergüb
Anuñ dībacesine **virđi** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*virđi, -di*]
55. Tahammül kıl ki ecrin **vire** Allāh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*vire, -e*]
56. Ki bu **virmiş** aña kılk-i feşāhat
İçinde noķta k’itmiş cem’ bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [*virmiş, -miş*]
57. Dil ü cān bezmine büy-ı vefā **vir**
Nefesden rüh-ı dehrî rāhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4*). [*vir,]*
58. Veren elden Züleyhā gibi kārı
Gözi yağmaya **viren** mülk-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [*viren, -(e)n*]
59. İrağ a’dā yolından niçe ferseng
Diler k’özine bir kimse **vire** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*vire, -e*]
60. Harām olmaya ger **virseñ** şarābı
Senüñ bezmünde hoşdur bāde zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [*virseñ, -se, -ñ*]
61. Ačanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismān kim su **vire** cāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [*vire, -e*]
62. Ki müflis idi faķr itmişdi ‘āciz
Diledi ‘ammisinden **virmedi** māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*virmedi, -me, -di*]
63. K’aña dīvānelik **virmiş** ḥalāşı
Hüner-mend saḥı vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*virmiş, -miş*]
64. Aña kim Haķ **vire** āzād-nāme
Şına bir keştinün çün-kim miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [*vire, -e*]
65. Meger kim maķbere ol daḥı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini hāke **vire** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*vire, -e*]
66. Baña rahm it saña ecrin **vire** Haķ
Açup şefkat kapusın kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*vire, -e*]
67. Şaçını yıllere **virđi** semen-vār
Kızınuñ hasret-i zülf ü ruḥında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*virđi, -di*]
68. Kenār-ı yārda **vir** āşiyānı
Be-ḥaķķ-ı nāle-i ‘uşşāķ-ı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*vir,]*
69. Ki tā ta’cıl ile **vire** revānı
K’irişe yārına bir lāḥza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [*vire, -e*]

70. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu maşşudını **virmişdi** Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*virmişdi, -miş, -di*]
71. Ne kim isterse **virmişdi** Hüdâvend
Müyesser kılmamışdı lîk ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*virmişdi, -miş, -di*]
72. Ne açmış gönce-i ra'nâların bād
Ne **virmişler** şabâya bāğda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*virmişler, -miş, -ler*]
73. Ki bir ferzend **virüp** Hâk te'âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*virüp, -üp*]
74. Virüp hem şîr-i rāhat aña devrân
Kıladı dāye-veş perverde her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*virüp, -üp*]
75. Ne mâye k'aña **virürdi** ğidâdan
Pür iderdi derûnını şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*virürdi, -(ü)r, -di*]
76. Eline çıkarup **virdügin** ayvâ
Giderür didügin bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [*virdügin, -dü, -gin*]
77. Şalını gülşene gelmişdi 'ar'ar
Kâbâ-yı sebzele kim **vire** zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [*vire, -e*]
78. Baña Leyliden irdi bu hâret
Dile ol **viriser** yine ferâget (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [*viriser, -iser*]
79. Şusuzlık **virse** bir nañle zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [*virse, -se*]
80. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves **viridi** be-ğâyet aña bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [*viridi, -di*]
81. Şafâdan vardılar nâz-ıla h'wâbe
Ki mey bunları **virmişdi** hârebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [*virmişdi, -miş, -di*]
82. Ne şâğar kim şunardı ol yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40*). [*virürdi, -ür, -di*]
83. Çü **viridi** Hâk saña gevher 'ivazsuz
Nişâr it sen de ehline ğaraşsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [*viridi, -di*]
84. Virem olursa ger bu 'akd-i mevzûn
Kaţâr-ıla güther yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [*virem, -em*]
85. Boyun **virmiş-durur** ol dest-i 'ışka
Delü dimek hâţadur mest-i 'ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11*). [*virmiş-durur, -miş, -durur*]
86. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen her meclise nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [*virürsin, -ür, -sin*]
87. Gerekmez dilberümsüz baña cânî
Ĝamunsuz **virme** bir dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [*virme, -me*]
88. Çoğ eyledi atam cehd ü müdâre
Velî **virmediler** olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108*). [*virmediler, -me, -di, -ler*]
89. Bulaydum bu 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle **virdüñüz** aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50*). [*virdüñüz, -dü, -ñüz*]
90. Şoñ ucu **virmemişler** tâlib olmuş
Kıtâl itmiş 'adûsı ğâlib olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*virmemişler, -me, -miş, -ler*]
91. Virüp bu kışşadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89*). [*virüp, -üp*]
92. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızımı dîve **virmekden** bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*virmekden, -mek, -den*]
93. Didî kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [*virem, -em*]
94. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Kö varsun çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*virür, -ür*]
95. Baña bir dâne **virme** hep senüñ bil
'Âcûze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*virme, -me*]
96. Ki Mecnûnum degül senden dañı kem
Bu bāğı dikene **virilmedin** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [*virilmedin, -ilme, -din*]

97. Sıyup ‘ahdi **virürler** düşmene kām
Diker ‘aşık nihāl-i mive bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*virürler, -ür, -ler*]
98. Peşimân oldı **virdüğine** âvâz
Taḥammül eyledi bir lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 2*). [*virdüğine, -düğine*]
99. Özüne yok yire **virme** firîbi
Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [*virme, -me*]
100. Ki **virmişdi** hazân bâğ-ı ḥayâtı
Bu ḥâl-ile geçerdi rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*virmişdi, -miş, -di*]
101. K’olara rızkın ol **virürdi** dāyîm
Kaçan kim görse anı her ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*virürdi, -ürdi*]
102. Ki suçsuz âhüyü **virüm** ite uş
Her endāmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*virüm, -dü, -m*]
103. Şoñ uci ḥizmetüñde şu na yitdüm
Ki **virdüñ** seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [*virdüñ, -düñ*]
104. Bu ḥün-ḥ’âr itlere **virürdi** anı
Kişi k’olaydı şehden bî-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [*virürdi, -ür, -di*]
105. Tevakkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh âb u geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*virürdi, -(ü)r, -di*]
106. Meger cân ola lâyıḳ-ı müjde-gānî
Suṭûri gözlerüme **viridi** nûri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [*viridi, -di*]
107. Maḥabbet nâmesin inşâ kılıcı
Aña kim **viridi** luṭfi şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [*viridi, -di*]
108. Kamu var bende şart-ı sügvârı
Gurâba **virmeden** ḡayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*virmeden, -me, -den*]
109. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña **virmiş-durur** Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*virmiş-durur, -miş, -durur*]
110. Ğaraya geldi aña ṭurup ḥaremnden
Giyürdi câme vü **viridi** ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*viridi, -di*]
111. Ki şoñra **virme**ye ḥaclet aña ‘âr
Eger süst ü eger saḥt ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*virme, -me, -y, -e*]
112. Virürdi âteşi ol ḥâra ḥurḳat
Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*virürdi, -ür, -di*]
113. Götürüp Leyliye **virürdi** bî-kayd
Ara yirde resül oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [*virürdi, -ür, -di*]
114. Dile esrâr-ı maḥfiden eşer **vir**
‘Alem dik bām-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*vir,]*
115. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle ol serv-i ‘ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*virürdi, -ür, -di*]
116. Şafâsın **viridi** aña ‘üd u ‘abîrûñ
Ğazeller okuyarak ḥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*viridi, -di*]
117. Bize maḳşüdumuz **virürse** Allâh
Hele biz pāk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*virürse, -ür, -se*]
118. Ne diyem kim ne resme **viridi** cānı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [*viridi, -di*]
119. Ki yolın itmemişdür ḡül anuñ piç
Kime mey **viridi** evvel nîm küze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*viridi, -di*]
120. Ki tâ yir **vir**e şadrında aña ḥâk
Yire ol âb-ı ḥayvân viridi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*vir, -e*]
121. Bu resme ‘adle ḥöd ‘aḳl-ile yol yok
Şu resme **virerler** anuñ cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [*virerler, -e, -ler*]
122. Çerâğ iki yanicaḳ yeg **virür** nür
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*virür, -ür*]
123. Peyâmuñ-çün **virer**in müjdeḡanı
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28*). [*virer, -er*]
124. Ki taḥt idinmedi âḥir taḥte bendi
Cihân evvel kime **virmişdür** efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [*virmişdür, -miş, -dür*]
125. Ki bulam kayd-ı ‘işyândan necâtı
Çün imândan ezel **virdüñ** sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [*virdüñ, -düñ*]

vir: (Koku için) Yaymak.

1. Şol âteş kim kılıcından **virür** tâb
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141). [virür, -ür]

vir: Eline tutuşturmak.

1. Şehûn peykine **virüp** gîne anı
Var âgâh it didi ol nâ-tuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53). [virüp, -üp]
2. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ simâyı şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56). [virüp, -üp]
3. Bırakdı hâmeyi ol serv-i merğüb
Virüp bir kâşid-ı tayyâr fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3). [virüp, -üp]
4. Virüp Zeyde didi bu hil'ati hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [virüp, -üp]

vir: (Işık için) Yaymak.

1. Velî yeg şu'le **virür** andan aḥker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112). [virür, -ür]

vir: Katmak.

1. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihânî
Teni za'fi **virür** andan nişâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50). [virür, -ür]

vir: Vermek. II Feda etmek.

1. Yoluñda **virdi** Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90). [virdi, -di]
2. Firâk-ı dōstdan **virem** revânı
Bulup bir pâre hâk-ı küy-ı yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24). [virem, -em]

vir: Vermek, ...ya maruz bırakmak.

1. Niçün kend'özünü **virdüñ** hârâbe
Enisün kim-durur bu kâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24). [virdüñ, -dü, -ñ]

vir: Müsaade etmek, izin vermek.

1. Rızâ-yı Hâk-ıçün **virgil** rehâyı
Yazuḡdur her birinüñ cânı vardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30). [virgil, --gil]

vir: (Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek, vermek.

1. Nişân-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı **virdi** aşhâb-ı niyâzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10). [virdi, -di]
2. Nesîm-i zevç aña **virdi** derdi
Şemîm-i şevḡ kendüden giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3). [virdi, -di]
3. Neyüñ 'azdinde daḡ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı 'âşıkdan nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16). [virür, -ür]

4. Çıkarup dāmdan **vir̄di** rehāyī
Fiġān u āh iderek dūşdı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*vir̄di, -di*]
5. Emîr-i Hinde **vir̄di** maşrıķī tâc
Görinüp Çinden āyine-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*vir̄di, -di*]
6. Velikin **virmezem** de râyegâne
Baña gerçi ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [*virmezem, -mez, -(e)m*]
7. Çaġırup ol karıya **vir̄di** sevgend
Didi cāndan muţî'isen Hüdāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*vir̄di, -di*]
8. Misālinden anuñ **virmez** nişānı
Çü bildüñ sen kâmu haşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*virmez, -mez*]
9. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ġayr eline **vir̄di** dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*vir̄di, -di*]
10. Eġer görmedi andan bir arada
Şoñ ucu **vir̄di** bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*vir̄di, -di*]
11. Revān bir kâşide **vir̄di** sebük-seyr
Didi eglenme luţf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [*vir̄di, -di*]
12. Alup andan vuġuşa **vir̄di** anı
Selîm aña didi kim iy ciġer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*vir̄di, -di*]
13. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ ta'mı nigāra **vir̄di** taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [*vir̄di, -di*]
14. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itābı
Didi bunuñla aña **vir̄em** cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*vir̄em, -em*]
15. Kazā seyli ġarābe **vir̄di** bāġın
Eger nüş eylese āb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*vir̄di, -di*]
16. Virür tārāca şām-ı merg raġtın
Felek kim bir tılısm-ı daġ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*virür, -ür*]
17. Anuñ beyt okumasından ġuşade
Daġı bir dest cāme **vir̄di** ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*vir̄di, -di*]
18. Kızı da almaġa çok eyledi āl
Velî ne māl **vir̄di** ne ġō duġter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*vir̄di, -di*]
19. Şu resme **vir̄di** ġam bezmine ġālet
Ki Leylî ya'nî şem'î dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*vir̄di, -di*]
20. Cihān bülbül yirini **vir̄di** zāġa
Şüküfe neyli ġummin çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [*vir̄di, -di*]
21. Budur gelmediġi vaşfuñ beyāna
Ki **vir̄ilmez** bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [*vir̄ilmez, -mez*]
22. Ki **vir̄ilmez** bu paye degme 'āmmē
Didi kim bu iki yār-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*vir̄ilmez, -mez*]
23. Her etfāl-i ġiyeh kim toġurur ġāk
Çü dāye ebrden süd **vir̄ür** eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*vir̄ür,]*
24. Hilāl-i 'idden luţfiyla her sāl
Vir̄ür sāk-i 'arūs-i 'arşa ġalġāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*vir̄ür,]*
25. Haşüdine **vir̄ür** ol şāh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lā'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*vir̄ür,]*
26. Ki dür itmişdi ġam-keşlikde anı ferd
Vir̄ürdi baġt aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*vir̄ürdi, -di*]
27. Senüñ yāduñla **vir̄di** cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*vir̄di, -di*]
28. Ki ġande görseler ol nā-tuvānı
İderler katl **vir̄meyüp** emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [*vir̄meyüp, -y, -üp*]
29. Kese başın bularuñ **vir̄meyüp** dād
Feres sürdi şefā'at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*vir̄meyüp, -y, -üp*]
30. Ki naķş itdi ruġāmını 'izāri
Tenine **vir̄di** ecel renci ġarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*vir̄di, -di*]
31. Lebine **vir̄di** ol bî-çārentüñ āb
ġamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*vir̄di, -di*]
32. K'anı ġiç eylemedi tîşe-i bād
Kime **vir̄di** zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [*vir̄di, -di*]

vir̄ân: Yıkık, dökük harap.

1. Ne resme gördise **vīrān** içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [*vīrān,]*
2. Ki Mecnûnı filân **vīrānda** gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [*vīrānda, -da]*
3. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilüñ **vīrānı** küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63*). [*vīrānı, -ı]*

vīrāne: *Harap, yıkık; üzgün, perişan.*

1. Gönildi şöyle kim **vīrāneye** büm
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [*vīrāneye, -y, -e]*
2. Gönül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğuñ anda iy **vīrāne** miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*vīrāne,]*

vird-i her-sühan-senc: *Sözden anlayanların duası.*

1. Mübârek nâmı vird-i her sühan-senc
Dil-i 'arîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [*vird-i her-sühan-senc,]*

vişâl: *(Sevgiliye) kavuşma.*

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişâlûñ Hızır ırmazse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
2. Komağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rüzi kıl cennette ol miskine didâr u **vişâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*vişâl,]*
3. İñende düşme ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [*vişâle, -e]*
4. Umup Mecnûn **vişâlûñ** dilberinüñ
Tiz ayağına düşdi mâderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
5. İrağ olsun dilüñden guşşa gerdî
Çü bulmadum **vişâlûñ** bâğına râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
6. Degüldür dânesine kendünün râm
Ne el virür dürtüşmek-le **vişâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99*). [*vişâli, -i]*
7. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp âhir **vişâlınden** ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [*vişâlınden, -i, -n, -den]*
8. Vişâlûñ ni'metinden bî-naşîbüm
Esîr ü 'aşîk u şürîde-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
9. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldu **vişâlûñ** gayra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
10. Vişâlûñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikîn firkatüñden cāna şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [*vişâlûñ, -ü, -ñ]*
11. Beni yakmağda aḥkerden beterdür
Vişâlûñden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [*vişâlûñden, -ü, -ñ, -den]*
12. Vişâli çâresineydi mülâzîm
Kılarıd her dem envâ'-ı müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62*). [*vişâli, -i]*
13. Hârâm idi aña lîkin **vişâli**
Nigârûñ şoḥbetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*vişâli, -i]*
14. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [*vişâli, -i]*
15. Ki bir dem bula yârına **vişâli**
Sa'âdetde bilüñ ol hâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [*vişâli, -i]*
16. K'olasın şadr-ı vahdetde kabâ-püş
Vişâl âyinesinden Ḥamdiyâ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [*vişâl,]*
17. Seni bir gün **vişâle** hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [*vişâle, -e]*

vişäle ir: *Kavuşmak II sevgiliye kavuşmak.*

1. Baña yollar gözetürme iriş cüst
Vişäle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [*vişäle ir, -e, -lüm*]

vişâl-i vār: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Yakîn bildi ki bahtı şüm olupdur
Vişâl-i yârdan maħrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 66*). [*vişâl-i yâr, -dan*]

v'iy: *Ve ey.*

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlim-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [*v'iy,]*
2. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûti-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*). [*v'iy,]*
3. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûti-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [*v'iy,]*
4. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemün serveri 'âlî hesab ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*v'iy,]*

vü: *"Ve" bağlacı.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ tutup iy zâg-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*vü,]*
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üne
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*vü,]*
3. Şarkı vü garbı ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüne baħr-i muhîf okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*vü,]*
4. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaħt u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*vü,]*
5. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*vü,]*
6. Başına Hüdhdüdün oldur koyan tãc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*vü,]*
7. Kimiñi haste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*vü,]*
8. Sebebsiz 'afv iden bî-hadd günâhı
Dü kevnün şâni'i vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*vü,]*
9. Zelil ü mübtelâ vü zâr kıлма
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kıлма (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [*vü,]*
10. Anuñ âli vü aşhâbı haķiyçün
Ķamu etbâ' ü aħbâbı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*vü,]*
11. Ķi ger Haķ Yūsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*vü,]*
12. Bu mücrim de ne taķvâ var ne tã'at
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*vü,]*
13. Du'â vü medħ oқudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*vü,]*
14. Şeri'at âsumânı evcine bedr
Güzin ü pârsâ vü 'âliyyü'l-ķadr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*vü,]*
15. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hüdâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [*vü,]*
16. Ki var idi 'Arab mülkinde bir mîr
Seħâ vü luţf kânı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*vü,]*

17. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ **vü** luṭf kâni **vü** cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [vü,]
18. Çü ferzend ola bed-h*âh u hevâ-senc
Belâdur ataya **vü** anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [vü,]
19. Ger oğluñ olsa **vü** dūrise bî-bâk
Neseble nâmuñi eyler senūñ ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [vü,]
20. Bihâmidi’l-Kâdiri’l-Ferdi’l-‘Alîm
Vü bi’smillâhi Raḥmâni-r’rahîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2*). [vü,]
21. Nedür gördükde şâhuñ bildi ḥâli
Derûnında murâdi **vü** ḥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [vü,]
22. Velî ‘iṣṣ anı ser-gerdân idiser
Kaṭı şūrîde **vü** ḥayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [vü,]
23. Bunı didi **vü** gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [vü,]
24. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refîkînden şafâ **vü** zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [vü,]
25. Bu ḥâl üzre çü geçdi hefte **vü** mâh
Bir oğlı oldı yüzünden ḥacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [vü,]
26. Çü bindi dūş-ı mâha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı **vü** oldı ḥâmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [vü,]
27. Daḥı didügin ol ferzend-i zîbâ
Olısar ‘iṣṣdan rûsvâ **vü** şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [vü,]
28. ‘Aceb gülzâr idi zîbâ **vü** ḥurrem
K’ururdu çün Mesîḥ anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [vü,]
29. Anuñ her beyti zîbâ **vü** murabba’
Görinür andan iki der çü maṭla’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [vü,]
30. Mu’anber zülû ü çenber-mūy u gül-ruḥ
Semen-sîmâ **vü** ‘anber-būy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [vü,]
31. Katı şūrîde **vü** divâne oldı
Ki nâmi ‘âlem etrâfına taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [vü,]
32. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ko efsûni **vü** ‘arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [vü,]
33. Ḥayâ deryâsı **vü** âzerm kâni
Melâḥat menba’ı **vü** şerm kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [vü,]
34. Ḥayâ deryâsı **vü** âzerm kâni
Melâḥat menba’ı **vü** şerm kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [vü,]
35. ‘Izârında belürmez ḥaṭ nişâni
Yaḩar mihri zemîni **vü** zamâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [vü,]
36. Semen-sîmâ **vü** gül-ruḥ fitne-cüdur
Şeker-leb sîm-ğabğab ‘iṣve-ḥüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [vü,]
37. Çün aḩşam oldı **vü** ḥurşîd-i berrâk
Batup bî-şu’le kıldı kaşr-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [vü,]
38. Sen anuñ ğuşşasından ḥaste **vü** zâr
Senūñ ol yârlığuñdan ider ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [vü,]
39. Hevâ-yı Leylîden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi **vü** kend’özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [vü,]
40. Bunu didi **vü** ‘aḩlı gitdi derḥâl
Hücûmından ğamuñ oldı diger ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [vü,]
41. Bunuñ ko sen belâ **vü** miḩnetini
‘Ayân it ḥalka ḩaḩkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [vü,]
42. Ki çün Leyliye KaYS-ı çâk-sîne
Vedâ’ itdi **vü** gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [vü,]
43. Yüzi kara idi **vü** saçları aḩ
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [vü,]
44. ‘Aşâsı tîre beñzer kâmeti yây
ḩabîşü’ş-şekl ü bed-sîmâ **vü** bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [vü,]
45. Yüzi pür-şak teni pür-mü **vü** giryân
Gören şanur anı div-i beybân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [vü,]
46. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Letâfetde **vü** rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [vü,]

47. Çün el ire maḥall-i tōhmet olur
Çıkar bāzāra **vü** bi-hürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [vü,]
48. Velî virdi icâzet k'ol ciger-ḥ^wâh
Ḳoya habsi **vü** çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [vü,]
49. Çü mâh-ı nev za'if oldu **vü** rencür
Ki ḥurşidinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [vü,]
50. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzād
Güdâz ü girye **vü** süz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [vü,]
51. Bırakdı iḥtiyâr u şabri yek-bâr
Ki rüsâ-yı zuḳaḳ oldu **vü** pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [vü,]
52. Çü terk itdi atayı **vü** anayı
Varup evc-i cebelde tıtdı çâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [vü,]
53. Ḳarâbeti **vü** ḳavmı oldu âgâh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [vü,]
54. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir ğâr
Ki taşdur bâlişi **vü** bisteri ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [vü,]
55. Ger oğlan 'ayb-nâk ola **vü** bi-bâk
Atasına dir ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [vü,]
56. Görinmez âşikâre **vü** nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem zebânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [vü,]
57. Kici yaşlulara olmaya lâyıḳ
K'ola böyle ḥarâbâtî **vü** 'âşik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [vü,]
58. Belâ **vü** rencden mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [vü,]
59. Bunı didi **vü** vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [vü,]
60. Ki ya'ni atasına ol ciger-ḥ^wâh
Ḳoyup tağı **vü** râğı oldu hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [vü,]
61. Ḳamu endâmı zibâ câmelerden
Egerçi oldu maṭbû' **vü** müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [vü,]
62. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bû zemîni **vü** zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [vü,]
63. Çü bir ḳaç loḳma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası ḥaste **vü** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [vü,]
64. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî **vü** ğayret-i ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [vü,]
65. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı **vü** pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [vü,]
66. Eliflü na'llu 'âşik gibi zâr
Nigündür ḳâmeti **vü** târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [vü,]
67. Egerçi telḥ idi bâde **vü** pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [vü,]
68. Nigâr u taḥtgâh-ı nâz u 'ışret
Budâla **vü** nazîr ü derd ü ḥasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [vü,]
69. Budâla **vü** ğarîb ü dâmen-i küh
Vücüdi lâle-veş pür dağ-ı endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [vü,]
70. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Ḳatu âşüfte oldu **vü** diger-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [vü,]
71. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu ḳaldı anda şürîde **vü** ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [vü,]
72. 'Aceb çetr idi zibâ **vü** münakḳaş
Muşanna' her yiri her naḳşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [vü,]
73. Ğulâman Hindî **vü** Rümî dil-efrüz
Şeb ola saçları **vü** yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [vü,]
74. Ğulâman Hindî **vü** Rümî dil-efrüz
Şeb ola saçları **vü** yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [vü,]
75. Çi ger âteş olur pür-şu'le **vü** nür
Velî eymendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [vü,]
76. Bilürsin kim 'Arab ne 'ayb-cüdur
Ne resme herze-ğü **vü** zişt-ḥüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [vü,]

77. Bunu didi **vü** hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [vü,]
78. Meger düşdi ögine tal‘at-ı yâr
K’unutdı gayreti **vü** ‘ârî nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [vü,]
79. Diyüp şem‘e bu sözi ol dige-hâl
Turup depdi **vü** söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [vü,]
80. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi **vü** söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [vü,]
81. Bir oğlum var idi zîbâ **vü** mevzûn
Hevâ-yı ‘ışka uyup oldu mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [vü,]
82. Güzellendi **vü** bedr oldu hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [vü,]
83. Qarâbeti **vü** kavmi bî-nihâyet
İderlerdi kamu ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [vü,]
84. Begendi **vü** didi mu‘tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [vü,]
85. Gözüm nûri **vü** başum efseridür
Cihân içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [vü,]
86. Kılardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi **vü** çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [vü,]
87. Melik-zâde **vü** şâhib-efser idi
Ebâ ‘an ced emîr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [vü,]
88. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini **vü** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [vü,]
89. Getürürler şarâbı **vü** ta‘âmı
Yiyüp tâ nuklden nüş ide câmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27*). [vü,]
90. Şu demde kim cevân idi **vü** garrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [vü,]
91. Ğamı şâdiye dönüp hoş dil oldu
Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [vü,]
92. Ğamı şâdiye dönüp hoş dil oldu
Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [vü,]
93. Cevân idi **vü** Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [vü,]
94. Yemîn eyledi **vü** gösterdi mişâk
K’anuñ hâkî k’odur Hallâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [vü,]
95. Turup şâhuñ vaţangâhına geldi
Yakînde karar itdi **vü** kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164*). [vü,]
96. Nigârûñ hüsn-i vaşfinda dem-â-dem
Ğazeller söyledi zîbâ **vü** hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [vü,]
97. Qanı ol va‘de **vü** ‘özü ü dilekler
Ki yârî baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [vü,]
98. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi **vü** yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [vü,]
99. Hemân sâ‘at süvar oldu **vü** sürdi
Olar dañı irişüp qarşu tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [vü,]
100. Bir âdem sordı andan k’iy civân merd
Hü sensin bâ‘iş-i heycâ **vü** nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [vü,]
101. Kılıç çekdi **vü** gösterdi ‘itâbı
Didi bunuñla aña virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [vü,]
102. Varup sızduğı yirleri aradı
Qamu tağı **vü** şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [vü,]
103. Gezüp vâdi-be-vâdi Ğâr-be-Ğâr
Bulmadı **vü** yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [vü,]
104. Bunu didi **vü** peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [vü,]
105. Tükendi şabrı **vü** gitdi qarârı
Elinde kalmadı hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [vü,]
106. İderek derd ü Ğamdan nâle **vü** zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5*). [vü,]
107. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ **vü** şavtı töldürdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [vü,]

108. Kılıçlar yürüdü **vü** kopdı ğavġā
Pür oldı küsteden püşteyle şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [vü,]
109. Bizi tütġil kamu maġtûl ü mürde
Çü bir kaç haste **vü** bî-çäre yüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [vü,]
110. K’olan bu kavmden râzı **vü** hoşnûd
Nigârınuñ atası geldi ġam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [vü,]
111. Baġışla bir kemine bendeñe al
Oluram râzı **vü** minnet kıduram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43*). [vü,]
112. Sebebsüz geşt ider taġ u ovayı
Yanında bir hayâtı **vü** memâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [vü,]
113. Çalışam vaş olınca saña dildâr
Muhâlif va’de **vü** bed-’ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [vü,]
114. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli **vü** cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [vü,]
115. K’odı ġayrılara tâcı **vü** taġtı
Tuyup Leylinuñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [vü,]
116. Fiġân u nâle **vü** feryâd iderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12*). [vü,]
117. Göyindürür tenin ‘ışk odı ġâyet
Şabah olınca tırmadı **vü** gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [vü,]
118. Revân olmış akar pâkîze **vü** nâb
Düzülmüş bir ‘aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [vü,]
119. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı **vü** âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [vü,]
120. Başı devletli **vü** yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murġ-ı ġarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [vü,]
121. Alup bundan baña ur bul sevâbı
Ki ‘âlemde benem şeydâ **vü** bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [vü,]
122. Resende gerdeni **vü** ġulde pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [vü,]
123. Hârîm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup ağladı **vü** kıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [vü,]
124. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmid atası **vü** anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [vü,]
125. Eline bir ‘aşâ aldı **vü** sürdi
Tutup dilber hârîminuñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [vü,]
126. Başı yarıldı **vü** ġark oldı hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [vü,]
127. Elin aldı **vü** baġladı yîñi ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [vü,]
128. Cihânı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña **vü** heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [vü,]
129. K’idemez tozların fehmi-i şabâ kesb
Daġı biñ bende rûmî **vü** haġâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [vü,]
130. Nikâh itdi **vü** tırdı gitdi kâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [vü,]
131. ‘Azâ **vü** giryeye urmuş o bünyâd
Bıraġup ġuşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [vü,]
132. Bunı kaşd itdi k’öpe rûy u müyin
Rızâ virmede **vü** redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [vü,]
133. ġâzab gösterdi **vü** kılmadı meylî
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [vü,]
134. Getürme saña **vü** bize fażîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [vü,]
135. Daġı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı didi **vü** zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [vü,]
136. Özüñi **vü** bizi incitme artuġ
Vü ger nî Tañrı haġķķı kend’özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [vü,]
137. Qalan hengâme-i hayretde nâlân
Diriġ ü nâle **vü** âhuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [vü,]
138. Vücüdi tıtdı ġamdan lerze **vü** tâb
Uyanıp hayret-ile ol ciġer-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [vü,]

139. Gehî şahra **vü** gâhî mişedeyken
Irakdan gördi bir üstür-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [vü,]
140. Virür yolına cânî **vü** cihânî
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [vü,]
141. Semen-simâ **vü** nergîs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [vü,]
142. Baña ol dîvden görünür ebter
Gözüme ruḥları **vü** saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [vü,]
143. Țurur mihr-ile **vü** mührüñle el-ân
Eger biñ yıl daḥı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [vü,]
144. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîrî **vü** sekâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [vü,]
145. 'Urûc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücüdî ḥaste **vü** mecrûḥ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [vü,]
146. Bilemedi **vü** çekildi kenâre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [vü,]
147. Bu anı öpdi **vü** ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [vü,]
148. Degülven mültefit mülke **vü** câha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [vü,]
149. Vedâ' itdi **vü** döndi zâr u ḥaste
Çü geldi kaşırna dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [vü,]
150. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ **vü** miḥnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [vü,]
151. İşi bozdu **vü** düzdi işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [vü,]
152. İştîdi **v'** inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [v',]
153. Giriftâr idi **vü** zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetim oldı **vü** bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [vü,]
154. Giriftâr idi **vü** zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetim oldı **vü** bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [vü,]
155. Tıraş itdi **vü** bozdu barmağıyla
Didi bu ḥâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [vü,]
156. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst olam
Bunı didi **vü** geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [vü,]
157. Bilürlerdi **vü** iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı ir eger ğic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78*). [vü,]
158. Severdi **vü** öper kıocardı her gün
Şıgayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [vü,]
159. Vuḥûşa ğayrın iderdi ḥavâle
Yılıñ her faşlınuñ şubḥı **vü** şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [vü,]
160. Ki gey maḥbûlî idi bârgâhuñ
Hüner ehli **vü** ğâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [vü,]
161. Şikâr-ı 'ışk olan cân-ı figârı
Esîr ü mübtelâ **vü** zâr u maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [vü,]
162. Kitâbet âletin bilinde ḥâzır
Devât u ḥâme **vü** kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [vü,]
163. Ki gey müstağnî **vü** mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'ni bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [vü,]
164. Şu resme kim lebe irişdi cânım
Eyü **vü** yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [vü,]
165. Esîr ü mübtelâ **vü** müstemendüm
Kimüñ derdiyle kılasın şebi rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44*). [vü,]
166. Za'if u ḥaste **vü** ebter niçesin
Kimüñ menzilgehîdür aşıyânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [vü,]
167. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çâre **vü** maḥbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [vü,]
168. Var-idi bir tayısı ol zamânda
Saḥî **vü** kâmil ü şaḥib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [vü,]
169. Aña hem câme **vü** hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [vü,]

170. Bir iki dem anuñla münis ola
Süvâr oldı **vü** ‘azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19*). [vü,]
171. Gehî қа‘r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çoқ aradı **vü** âhîr buldı ânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [vü,]
172. Nişânın istedi **vü** şordı nâmn
Ayıtdı kim Selîm-i ‘Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [vü,]
173. İçi pür mâ‘ide şîrîn **vü** mergüb
Şarâb u nuql u halvâ **vü** güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [vü,]
174. İçi pür mâ‘ide şîrîn **vü** mergüb
Şarâb u nuql u halvâ **vü** güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [vü,]
175. Şalâhından habîr oldı **vü** âgâh
Buyurđı hâcibe kim var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [vü,]
176. Neye vardı işi **vü** hâli n’oldı
Hużürında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [vü,]
177. Veremler gördi **vü** kıldı enîni
Kabarçıklar cerâhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [vü,]
178. Kamusın bağladı **vü** şardı muhkem
Yeñiyle yüzünñ sildi ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28*). [vü,]
179. Olacaқ oldı **vü** iş vardı elden
Baña biñ kere vâkı‘ oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [vü,]
180. Fiğân idüp başına hâk koydı
Tar oldı başına şahrâ **vü** mişe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [vü,]
181. Şitâb ile uşağı **vü** irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [vü,]
182. Ğaraya geldi aña turup haremdeñ
Giyürdi câme **vü** virdi ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [vü,]
183. Şaru giymeklügi idindi pişe
Çün ola arzûsı hâne **vü** kû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [vü,]
184. Mişâl-i lâ‘l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe **vü** semen lâle **vü** sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [vü,]
185. Mişâl-i lâ‘l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe **vü** semen lâle **vü** sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [vü,]
186. Benefşe **vü** karanfil dağ-ı mâtem
Baña ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44*). [vü,]
187. Koldı deşti **vü** tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [vü,]
188. Süriyü sebze **vü** reyhâna dâmân
Neşât ü ‘işa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [vü,]
189. K’ol aradan sürer maţlûbı ğâyib
Dağı beter za‘if oldı **vü** nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [vü,]
190. Ki giystün bunı ol yâr-ı ciger-h“âh
Alup gevherleri **vü** câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [vü,]
191. Cehennem revzeni olmışdı her ğâr
Mâkâm-ı şîr idi **vü** hâne-i ğür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [vü,]
192. Mekân-ı mâr idi **vü** mesken-i mür
İki üç ğün taleb kırup aradı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70*). [vü,]
193. Yatur bir râğda dil-teng ü ğam-nâk
Za‘if u haste **vü** bi-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [vü,]
194. Vücüdî hâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ **vü** merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [vü,]
195. Kemer bağlandı **vü** kıldı itâ‘at
Ol aradan kırup ‘azm-ı nişângâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136*). [vü,]
196. Çerisi gibi sultân-ı cihânüñ
Mutî‘ iqbâl aña **vü** baht münkâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [vü,]
197. Bürehne-ser yürür şâhib-kelâmum
Harîdâr-ı belâ **vü** cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15*). [vü,]
198. Girîbân-pâre **vü** pâlâs-puşam
Zamânüñ bendeliginden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16*). [vü,]
199. Tenüm âsüde **vü** cânım olur şâd
Olup cânım hayâlün birle dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [vü,]

200. Kerem-kānī **vü** sāhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [vü,]
201. Kuşür u ‘özü komadı emekde
Nişânın şordı **vü** bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [vü,]
202. Kodı ortaya halvâ **vü** güliçe
Didi ağlama ol bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [vü,]
203. Ta‘âm u h‘âbdan hālî **vü** ‘üryân
Gör ol gâmghehde bî-çäre Selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [vü,]
204. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze **vü** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [vü,]
205. Maḥabbet yâr aña **vü** ‘ışk maḥlûb
Dilinde küh gibi bî-had endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [vü,]
206. K’aña divânelik virmiş ḥalâşî
Hüner-mend saḥî **vü** pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [vü,]
207. K’aña ejder idi zülfi nigeḥ-bân
Şeker-güftâr idi **vü** ergüvân-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [vü,]
208. Kamer-ruḥsâr idi **vü** hîzrân kad
Saçı müşgîn idi **vü** çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [vü,]
209. Kamer-ruḥsâr idi **vü** hîzrân kad
Saçı müşgîn idi **vü** çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [vü,]
210. Ruḥî rengîn idi **vü** hālî hindû
Gözi fettân ü kaşî ‘âşîka ‘âkḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [vü,]
211. Teberzed-rîz idi **vü** şeker-âzâr
Teberzed la‘l ammâ şeker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [vü,]
212. Şeker-büse **vü** lîkin şehd-âmîz
Lebi ‘uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [vü,]
213. İşinde ‘ammisi **vü** ol giriftâr
Firâk u ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [vü,]
214. Ol eydürdi **vü** bu ağlardı kanlar
Ol oldu ‘ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [vü,]
215. Getürür ruḳ‘a **vü** iletürdi nâme
Meger bir gün fiğângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [vü,]
216. Çıka merdâne **vü** olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [vü,]
217. Gâmin yidüğine minnet kılardı
Egerçi ḥaḳḳı idi **vü** ḥelâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [vü,]
218. Belürmezdi ruḥında müşt-den zerd
Erinüñ ḥaşmeti **vü** şerm-i h‘îşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41*). [vü,]
219. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârüre **vü** nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [vü,]
220. Vücüdi ten-dürüst oldu **vü** muḥkem
Velîkin bed gıdâlardan o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [vü,]
221. Zebün oldu **vü** gâyet düşdi rencür
Ḥayâta kalmadı daḥî recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [vü,]
222. Ḥalâş oldu **vü** terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ kırtıldı gâmdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [vü,]
223. Kara giydi **vü** kıldı nâle **vü** âh
Ger oldu gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [vü,]
224. Velî ‘âkl emri üzre oldu giryân
Biraz ağladı **vü** kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [vü,]
225. Yaşî bahrin dür ile dîdeden pür
Gice **vü** derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [vü,]
226. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu **vü** dîrâz u bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [vü,]
227. Şabâh oldu **vü** mîr-i şubḥgâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [vü,]
228. Bırakdı bürka‘-ı şermi ol âfet
Kodı cânı **vü** terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25*). [vü,]
229. Virüp Zeyde didi bu ḥil‘ati hem
İlet yâra **vü** kıl benden selâmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [vü,]
230. Du‘â **vü** medḥ okıdı şoñında
Daḥî didi selâm eyler nigârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [vü,]

231. Țurup bir döndi **vü** yine oturdu
 Țararı gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [vü,]
232. Țodı cānı **vü** terk itdi cihānı
 Hemān-dem urdı bir na'ra şegab-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16*). [vü,]
233. Te'accübde **vü** hayretde Țalurdu
 Ki bu 'ışığı haȚıķıde ġaraȚ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62*). [vü,]
234. Velikin kendüler hayrān u hāmüş
 İremden bir hevā irdi **vü** yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [vü,]
235. Velî altumda var naȚ'-ı hārīrüm
 BisāȚumdur benüm dibā **vü** hārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [vü,]
236. Senüñ hārāñ olupdur seng-i hārā
 MaȚāmüñdur dem-ā-dem vādi **vü** küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [vü,]
237. Çü pervāne **vü** şem'-i meclis-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [vü,]
238. Helākine şitāb itdi zamāne
 Bir āh itdi **vü** Țıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15*). [vü,]
239. Țara giydi **vü** gözleri Țolı hün
 Siyeh-püş olduġı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [vü,]
240. Kefendür aña kāfūrī semenler
 Çiçekler cāmesüz Țaldı **vü** bī-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [vü,]
241. Büt-i sünbül-külāle **vü** semen-sāk
 Hezārān şīve **vü** nāz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [vü,]
242. Büt-i sünbül-külāle **vü** semen-sāk
 Hezārān şīve **vü** nāz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [vü,]
243. Gözi gibi za'if oldı **vü** bīmār
 Tebüh ıssısı Țızdurdı 'izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [vü,]
244. Çekersin ġuşşa **vü** ġam zahmet ü renc
 Bugün vaȚtı-durur k'üstüñden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [vü,]
245. Bunı didi **vü** gözlerin ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [vü,]
246. Başına ol zamān şan Țopdı maħşer
 Țara giydi **vü** gözden dökdi bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [vü,]
247. Țanı ol ġül gibi zībā **vü** ter hād
 'Arab içre ne deñlü varsa a'yān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [vü,]
248. Başında kisve **vü** bilinde hāncer
 Cihānda bir firīşte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [vü,]
249. Țaradur Țopraġı **vü** ābı tīre
 Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [vü,]
250. Olar gitdi **vü** bunlar yine Țaldı
 Budur hıķmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [vü,]
251. Şadef gibi kim andan dūr gevher
 Yile vermiş ġülü **vü** hārñ Țalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [vü,]
252. Firībile elümnden Țapdı nāġāh
 Murād olan saña **vü** baña maħşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [vü,]
253. Bu resme dūşmesün hiç bende bende
 Bunı didi **vü** dūşdi deng ü bī-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [vü,]
254. Lebine virdi ol bī-ġārenüh āb
 ġamından ebr inilerdi **vü** bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [vü,]
255. Taġıldı kühā **vü** şahrāya nā-kām
 Yine Necde revān oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [vü,]
256. Hāyātum defteri maħv ola **vü** hiç
 Şoġalar yire idüp Țopraġı ġāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [vü,]

vü ger: *Ve eġer.*

1. Vü ger hōd çeşmi olursa murāduñ
 Gözüñe yegdür andan çeşmi şāduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [vü ger,]
2. Vü ger ni Țo ki ben dil-riş ü bīmār
 Geçinem ġārda ölince nāġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [vü ger,]
3. Vü ger hōd çekesin bu hūķmden ser
 Ola farķuñ sezā-yı tīġ u hānġer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [vü ger,]

4. Vü ger hüd niyetüñ itmekdese ceng
Cihâni gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [vü ger,]
5. Vü ger hüd olsa ol leşker ‘adü-gür
Neşâtından giriv ider bu çün şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [vü ger,]
6. Vü ger âgâh kılmazsam mukarrer
Bir iş ider aña bu hile-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9*). [vü ger,]
7. İdüp âzâd-ı ğamdan olgıl âzâd
Vü ger ni Tañrı haqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [vü ger,]
8. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [vü ger,]
9. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır ħâk
Bu sözlerden gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [vü ger,]
10. Vü ger nî özgelerden bi-murâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [vü ger,]
11. Gel ol bu mâh-ı nev birle hem-âgüş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [vü ger,]
12. Ki bir arada cem’ olmaz iki rüz
Vü ger nî ħâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [vü ger,]
13. Özüñi vü bizi incitme artuğ
Vü ger nî Tañrı haqqı kend’özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [vü ger,]
14. Baña ħâr-ı tarîğ olur niğeh-bân
Vü ger hüd güşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [vü ger,]
15. Ve ger maqşüduñ ise lâ’l-i dilber
Dehân-ı mîmûñ it naqşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [ve ger,]
16. Ve ger hüd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [ve ger,]
17. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [vü ger,]
18. Geçivir işüñe taĥsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bi-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [vü ger,]
19. Vü ger saĥt ise ‘aczüñden ħacâlet
Dilerseñ k’ola ħufl açmak saña ħal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10*). [vü ger,]
20. İder varduqça cân şevĥini zâyil
Vü ger ola vefâ ‘işķile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [vü ger,]
21. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [vü ger,]

vücüd: Varlık, mevcudiyet.

1. Devr-i ‘adlûñde **vücüdından** yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi ‘azm-i iklîm-i ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [vücüdından, -i, -n, -dan]
2. Vücüduñ baĥriñe yoğdur nihâyet
Bize bir kaĥresinden kııl ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [vücüduñ, -un]
3. Bulmadı **vücüdından** nişâni
Aradı çoğ k’ire bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32*). [vücüdından, -i, -n, -dan]

vücüd: Beden, cisim.

1. İy **vücüdi** mücid-i cüd u ‘atâ luğ u kerem
Zât-ı pâki menba‘-ı ħilm u ħayâ ħulğ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [vücüdi, -i]
2. Odur emvâc viren baĥr-ı cüda
Ten ü cân ol bağışlar her **vücüda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [vücüda, -a]
3. Vücüduñ ‘âlemüñ pîrâyesidür
Bu ‘âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101*). [vücüduñ, -uñ]
4. Vücüdi çarĥ-ı pür dağ olmış-idi
Ki san biñ gözlü bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [vücüdi, -i]
5. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdi
Ġanimet garķa virür her **vücüdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [vücüdi, -i]

6. Cihān hālkına ‘āmm olduğca cūdı
Muķīm ü pāyidār olsun **vücūdı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [vücūdı, -ı]
7. Nevā-yı cān-fezā ‘arz itmege nāy
Dehān itdi **vücūdını** ser-ā-pāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [vücūdını, -ı, -n, -ı]
8. Niçe ğarķ idügin hāke **vücūdı**
Niçesi itdügin Hāķķa sūcūdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [vücūdı, -ı]
9. Ne gün görmiş **vücūdı** sāyesini
Ne bulmuş māh ķadri pāyesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [vücūdı, -ı]
10. Vücūdı ğarķ-ı deryā-yı ğam oldı
Nihāli ķāmeti ğamdan hām oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [vücūdı, -ı]
11. Kaçan kim ‘ārīzı verdine baķdı
Vücūdı mülķini ‘ıřķ odı yaķdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [vücūdı, -ı]
12. Yaşı gevhlerini zār u nālān
Vücūdı riřtesine dizdi yek-sān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [vücūdı, -ı]
13. Vücūdı yidügi ğarb-ı girāndan
Uřandı ol řanem cān u cihāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [vücūdı,]
14. Didi iy gevher-i gencīne-i cān
Vücūdı māye-i naķđine-i cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 64*). [vücūdı, -ı]
15. Vücūdūñ sāyesini görme ulı
Ki ide ķāmetūñ servine meyli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55*). [vücūdūñ, -uñ]
16. Görür yatmış **vücūdı** ğarķa-i hāķ
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [vücūdı, -ı]
17. Didi iy bāğ-ı cān hurrem řapuñdan
Vücūdum hānesi muhķem řapuñdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [vücūdum, -um]
18. Dilerven kim başumdan lā-yezāli
Vücūdūñ sāyesi olmaya hālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [vücūdūñ, -uñ]
19. Ki ol sultān-ı ğayl-ı mihr u rezān
Vücūdı ğam tebinden bīd-i lerzān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [vücūdı, -ı]
20. Ruĥı hicrān seylinūñ kebūdı
Yaşı bahrine ğarķ olan **vücūdı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [vücūdı, -ı]
21. Vücūdı oldı ğayret baĥrına ğarķ
řu resme ki idemez yirden gögi fark (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [vücūdı, -ı]
22. Budāla vü ğarīb ü dāmen-i kūh
Vücūdı lāle-veř pür dāğ-ı endūh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [vücūdı, -ı]
23. řarāb-ı ‘ıřķdan maĥmūr olmış
Vücūdı ‘ıřķ envāryla tolmış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [vücūdı, -ı]
24. Vücūdını bu yolda eyleyüp hāķ
Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53*). [vücūdını, -ı, -n, -ı]
25. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücūdı ĥaste ğamdan göñli beste (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [vücūdı, -ı]
26. Hezārān yirde olmış sīnesi çāk
Gözi nemĝin **vücūdı** ğarķā-ı hāķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [vücūdı, -ı]
27. Vücūdı lāğar u bī-ferr ü bārīķ
Çü merdūdān-ı dergeh baĥtı tārīķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [vücūdı, -ı]
28. ‘Adūv ceyšine bir vech-ile girdi
Ki hāķ itdi **vücūdın** kime k’irdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [vücūdın, -ın]
29. Şatı başmış-idi Mecnūmı heybet
Vücūdı olmış-idi ğarķ-ı ğayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104*). [vücūdı, -ı]
30. Tef-i nāle **vücūdın** ķıldı sūzān
Günūñ ıssılıĝı virdi ĥarāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [vücūdın, -ın]
31. Vücūdı tıtdı ğamdan lerze vü tāb
Uyanıp ğayret-ile ol ciĝer-hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [vücūdı, -ı]
32. Tenine hıl‘at idinmiş ĥarīri
Vücūdın şöyle tıtmış per-i aĥmer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [vücūdın, -ın]
33. Ki ķanından ķamu kūh oldı gül-reng
Dögüp ķıldı **vücūdın** ķare ķare (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [vücūdın, -ın]
34. ‘Urūc itmiş başından bülbul-i hūř
Vücūdı ĥaste vü mecrūh yek-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [vücūdı, -ı]
35. Vücūdında biri yoķ řeř cihātūñ
řu resme färīĝ itmiş ğayret ü ğam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [vücūdında, -ı, -n, -da]
36. Vücūdūñ döymeyeydı olsa āhen
Senūñ tevsenliĝünden tıldı eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [vücūdūñ, -uñ]

37. Bilimezem ki ‘aşıkven ya ma’şük
Dil odından **vücüdum** hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [vücüdum, -um]
38. Kõmamışdur benim-çün âb u hem nân
Vücüdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [vücüdum, -um]
39. İçinde kıldı hayret kûlzümü cüş
Vücüdum taşlar-ile eyledi çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [vücüdum, -um]
40. Ğarîb ü ‘aciz ü deng ü hevâ-h’âh
Vücüdi bād-ı ğamdan hâk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [vücüdi, -ı]
41. Vücüdi oldu ğarķ-ı nūr-ı taḥķik
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16*). [vücüdi, -ı]
42. Ölüminden cihānda itmeyen bāk
Nişān-ı tîr-i derd olan **vücüdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37*). [vücüdi, -ı]
43. Vücüdi ‘āleminüñdür emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [vücüdi, -ı]
44. Aķıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy ḥarāb olan **vücüdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [vücüdi, -ı]
45. Vücüdün şevķ odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [vücüdün, -ın]
46. Vücüdi ḥamedür şan nālesi nāl
Belāya mübtelā vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [vücüdi, -ı]
47. Vücüdi derdden buldı rehāyı
Pes idüp da’vet yaza icābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134*). [vücüdi, -ı]
48. Bu sevdāda benim sūdum zıyāndur
Ciger-teşne **vücüdum** ğarķ-āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [vücüdum, -um]
49. Vücüdum kişveri zir ü zeberdür
Cihān içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [vücüdum, -um]
50. K’işide sözlerümi güşüñ el-ān
Vücüdum mülkine ger pādişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [vücüdum, -um]
51. Ki süzından **vücüdum** oldu biryān
Dönüp çekdi bir āh-ı pür-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [vücüdum, -um]
52. Var ol nev’ iste k’anuñ cinsisin sen
Vücüduñ āhen ise pür taḥammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [vücüduñ, -uñ]
53. Yimemekden **vücüdum** bulmaz ihlāk
Yakın geldi Selāma k’ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6*). [vücüdum, -um]
54. Vücüdum buldı ol ğamdan rehāyı
Olursın sen daḥı varduķca ḥāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [vücüdum, -um]
55. Ki nefsum ḥacletinden bî-vebālüm
Vücüdum mülkidür iy yār-ı maġmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [vücüdum, -um]
56. Sivā-yı ‘ışķdan bî-derd ü pākem
Şafā-yı ‘ışķdan şafî **vücüdum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [vücüdum, -um]
57. Ben ortadan döşerdüm raḥt u büngāh
Vücüdumdan benim kimdür ḥaberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*).
[vücüdumdan, -um, -dan]
58. Vücüdi ğarķ-ı ‘ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı mevşüf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 12*). [vücüdi, -ı]
59. Vücüdum bendin itdüm pāre pāre
Cihān püde dirāḥtin ḥiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40*). [vücüdum, -um]
60. Vücüdi ten-dürüst oldu vü muḥkem
Velikin bed ğıdālardan o ‘āciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [vücüdi, -ı]
61. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tıtdı **vücüdi** mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [vücüdi, -ı]
62. Vücüdi oldu tîr-i zecre āmāc
Eşer eyledi cānına ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [vücüdi, -ı]
63. Vücüdi mülkin işmarladı yek-sān
Şu resme sinesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [vücüdi, -ı]
64. Velî dildür **vücüdum** üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmuşdur zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [vücüdum, -um]
65. Saña ol yeg ki dikmeyem zebānı
Vücüdum ‘ışķuñ içre ḥiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [vücüdum, -um]
66. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdum varluġı andandur āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [vücüdum, -um]

67. Boyı ğam kıavs-ġirinũn kemānı
Vücũdi ġarķa-ı deryā-yı ġayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 126, Mısra 13*). [*vücũdi, -ı*]
68. Gidermez andan āġār-ı memāti
Vücũd ġördi ki itdi šiġġhati terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [*vücũd,]*
69. Nihāl-i ķāmeti döndi ġilāle
Vücũdi rištesinde ķalmadı ġiġ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [*vücũdi, -ı*]
70. Vücũdum ġāk oldu ġasretũnden
 Senũn mihriũnde iy ‘išķ-ıla mensũb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 128, Mısra 90*). [*vücũdum, -um*]
71. Vücũdın lerze tũtdı hem-ġũ yaprak
 Ten-i šad-pāresine ġeng urdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [*vücũdın, -ın*]
72. Yaturdı naġ’-ı ġāka ol gelini
Vücũdını anuñ-ġun eyledi ġāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [*vücũdını, -ı, -n, -ı*]
73. Anuñ ġibi ki zulm irmiš irür dād
Vücũdi ešķ ü āġ-ı dil-ķeš iġre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*vücũdi, -ı*]
74. O taġt üzere iki ferruġ firište
Vücũdi her birinũn ġarķa-i nür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 134, Mısra 49*). [*vücũdi, -ı*]

vücũda ġel: *Yaratılma, var edilme, vücuda getirilme.*

1. Zātũn vücũda ġeldũġi šeb dũšdi hep yũzin
 Kũffār ma’bedinde olan zũmre-i šanem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Kaside 2, Mısra 29*). [*vücũda ġel, -dü, -ġi*]

vücũd-ı ġāk: *Parġalanmıš vücüt.*

1. Vücũd-ı ġāk u ġešm-i pür-nem ile
 Cũdā dũšdiler envā’-ı ġam ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 40, Mısra 13*). [*vücũd-ı ġāk,]*
2. Bu šüret n’eylesũn ġālî mu’ayyen
 Vücũd-ı ġākũn olmıš ser-te-ser ġāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 35*). [*vücũd-ı ġāk, -uñ*]
3. Vücũd-ı ġākũme biñ sũzen ü ġār
 ‘Acebdür āġire irerse bu dũn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [*vücũd-ı ġāk, -ũm, -e*]
4. Vücũd-ı ġākine virdi cerāġet
 Varup taġ iġre buldı kãn-ı derdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 130, Mısra 50*). [*vücũd-ı ġāk, -ine*]

vücũd-ı ġāk-ġāk: *Delik dešik beden.*

1. Keften ‘ıtrı yiter hem baña ol ġāk
 Vücũd-ı ġāk-ġākũm üzere iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [*vücũd-ı ġāk-ġāk, -ũm*]

vücũd-ı ehl-i ġarb: *Savaš ehlinin bedeni.*

1. Ĥadengān hem-ġũ tır-i ġamze-i yār
 Vücũd-ı ehl-i ġarbe virür āzār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 59, Mısra 72*). [*vücũd-ı ehl-i ġarb, -e*]

vücũd-ı ġaste: *Hasta beden.*

1. Vücũd-ı ġastesine seng urdı
 Ruġı šem’insüz itdi hem-ġũ fānũs (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 129, Mısra 28*). [*vücũd-ı ġaste, -si, -ne*]

vücũd-ı lāġar: *Solgun vücüt.*

1. Vücũd-ı lāġarından ġaçdı ķanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnũn, Mesnevi 62, Mısra 52*). [*vücũd-ı lāġar, -ın, -dan*]

vücüdî vire geç: Yok olmak, toprağa karışmak.

1. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücüdî ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [*vücüdî vire geç, -i-sün*]

vücüm: Darılma, küsüp susma, göğüse vurma, kederli olma.

1. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür **vücümile** hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [*vücümile, -ile*]

vuhûs: Yabanî, vahşi hayvanlar.

1. Vuhûşa gayrın iderdi havâle
Yıluñ her faşlınuñ şubhı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*vuhûşa, -a*]
2. Alup andan **vuhûşa** virdi anı
Selîm aña didi kim iy ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*vuhûşa, -a*]
3. Vuhûşuñ şöhetü yegdür mu'ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [*vuhûşuñ, -uñ*]
4. Vuhûşa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*vuhûşa, -a*]
5. Ümid endühi gönlinden götürdi
Pes emr itdi **vuhûşa** mâr eger mür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [*vuhûşa, -a*]
6. Yaşnuñ hûnı olmış cüy-i Ceyhûn
Vuhûş etrâfın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35*). [*vuhûş,]*
7. Vuhûş ardınca hem-çün şîr-i merdân
Bir âyine dağı irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*vuhûş,]*

vuhûş-ı âdem: Yabani insan.

1. Ciğer kanın yir ol dîvâne miskin
Havâlisin vuhûş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*vuhûş-ı âdem, -i*]

vuhûş-ı hevl-nâk: Korkunç hayvanlar.

1. Deründan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı ol vuhûş-ı hevl-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [*vuhûş-ı hevl-nâk, -i*]

vukû'ı: Olma, meydana gelme, husûle gelme.

1. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*vukû'ı,]*

vuslat: Kavuşma, birleşme.

1. Dilerse ağlar u dilerse handân
Bu **vuslat** ger müyesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*vuslat,]*

vuzû: Abdest, abdest alma.

1. Zirâ'atgâhı şahrâ-yı kanâ'at
Vuzûsı âbî ile eyler zirâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30*). [*vuzûsı, -sı*]

Y

vā: *Acaba, hiç olmazsa.*

1. Yoğ āgāhi ki kandedür maķāmı
Ya kimdür ol nedür ‘ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [*ya,]*
2. Gider bilmez yolu şahrâ mı **ya** kûh
Okur derd-ile bu şî’ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*ya,]*

vā: *Ey, yahut, veya, ya da.*

1. Kâdir eyle her cevâba **yâ** ilâhe’l-‘âlemîn
Şol zamân kim kabır içinde ideler dürlü su’âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*yâ,]*
2. Yâ seyyidü’l-ħalâyık yâ mefharü’l-ümem
Yâ mazharü’l-ħalâyık yâ dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*yâ,]*
3. Yâ seyyidü’l-ħalâyık **yâ** mefharü’l-ümem
Yâ mazharü’l-ħalâyık **yâ** dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*yâ,]*
4. Yâ seyyidü’l-ħalâyık yâ mefharü’l-ümem
Yâ mazharü’l-ħalâyık yâ dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*yâ,]*
5. Yâ seyyidü’l-ħalâyık **yâ** mefharü’l-ümem
Yâ mazharü’l-ħalâyık **yâ** dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*yâ,]*
6. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3*). [*yâ,]*
7. Yâ şâhibü’r-risâlet **yâ** ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet **yâ** eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3*). [*yâ,]*
8. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*yâ,]*
9. Yâ şâhibü’r-risâlet **yâ** ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet **yâ** eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*yâ,]*
10. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ maħzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-fariķat fi’l-ħaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*yâ,]*
11. Yâ menba’ü’l-mürüvvet **yâ** maħzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-fariķat fi’l-ħaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*yâ,]*
12. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ maħzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-fariķat fi’l-ħaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*yâ,]*
13. Mıhrüñ şeh oldı kişver-i ervâha **yâ** Ĥabîb
Dikdi küľüb ‘ālemine nürdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*yâ,]*
14. Baña **yâ** Rabb reh-i şer’a gûzer vir
Anuñ emri ĥilâfından ĥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*yâ,]*
15. İştise kânde bir ‘uryân **ya** bir aç
İderdi şöyle k’ili aña muħtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*ya,]*
16. Tefekkür kıldı kim **yâ** Rab bu ĥâlüm
Düşüm midür ‘aceb yoħsa ĥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*yâ,]*
17. Metâ’-ı şabri niçün oda urduñ
Ĥayâle mi uğraduñ **yâ** düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*yâ,]*
18. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıķdan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*ya,]*
19. Ya maķtülân-ı cevr ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maħşer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [*ya,]*
20. Kâfes maħbes olur mı hiç bâde
Ya gizlenür mi şişe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*ya,]*
21. Şu kim yakmadı oda el **ya** ayak
Ne bilsün ol nedür ‘ālemde yanmaķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [*ya,]*
22. Ya baksa ĥüsnüñe diķkatle mir’ât
Ėazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*ya,]*
23. Kûy adı mı durur bir şehrde ‘işķ
Çiçek midür **ya** bâğ-ı dehrde ‘işķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*ya,]*

24. Ya me'külât cinsinden midür bu
Hudâ hakiyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [ya,]
25. İki âdem deñizidür karışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [ya,]
26. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [ya,]
27. Hoş idi ya gerilem çärmîha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44*). [ya,]
28. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sûk
Dil odından vücüdum hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [ya,]
29. Ya kopdı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [ya,]
30. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [yâ,]
31. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [ya,]
32. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime bâlişdür ayağuş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [ya,]
33. Kanı ol bendeñe dildârlıklar
Kanı ol döstluk yâ aşinalık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [yâ,]
34. Kanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [yâ,]
35. Ya cân bâğından serv-i râsîtidür
Çün ol mektûba Leyli oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [ya,]
36. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zîbâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [ya,]
37. Ya fihrist-i me'ânîdür bu nâme
Saña iy kâşid-i dildâr-ı cânî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [ya,]
38. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maħabbet
Ya bir simîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33*). [ya,]
39. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esirüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [ya,]
40. Havaşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [ya,]
41. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [ya,]
42. Ki derdümden belâya mübtelâdur
Zâ'if-i hastemidür yâ tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9*). [yâ,]
43. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña hüd her enîs-i tuş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [ya,]
44. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânî cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [yâ,]
45. Ya beklerlerdi cem' olup hâzîne
İrağdan çünki Mecnûn bağıdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88*). [ya,]
46. Cihâni kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159*). [ya,]
47. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrân
Açup burka' ya bir hür-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [ya,]
48. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm hüd
Kanı sen kandesin ya kandedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [ya,]
49. Ol iki murğdan kork iy birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [ya,]
50. Kanı âvâze-i tabl-ı şehergâh
Benüm gibi cihân içinde yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [yâ,]
51. Ya bir başdan iki göz bitdi merğüb
İki şubh âyinesi buldı bir nür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [ya,]
52. Ya olurlar mı ki uçmağ içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [ya,]

yâ: "de / da" anlamını katan bağlaç.

1. Kelâmın itse **ya** bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [ya,]
2. Ya bir zibâ kafes idi ol evvân
K'îçinde kebk idi Leylî hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [ya,]
3. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola **ya** dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [ya,]
4. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ **ya** bir rüz
Kâlır çeşmüñde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [ya,]
5. Getür önünde yak virme emâni
Ya isterseñ tutup mañbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [ya,]
6. Çağırur 'aqlı gibi cânı **ya** Hû
Yıkılır bir zamân şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [ya,]
7. Ya koptı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan **ya** bir harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [ya,]
8. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Güdâm oldur **ya** bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [ya,]
9. Tûrurlar san ol ortada Süleymân
Hişâr olmışlar idi **yâ** özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [yâ,]
10. Kefen kaydın göre **yâ** ol ğaribe
Ne yârî var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [yâ,]

yâ: "Peki, iyi, ama, fakat" anlamında bağlaç.

1. Bu süz u tef kimüñ dağından irdi
Ya bu hōş-bü kimüñ bāğından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [ya,]
2. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden dūrum adum bāğbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [ya,]

yâ: Artık, bundan böyle.

1. Tenine noktadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıñ hasretinden râyile **yâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [yâ,]
2. Ya göstermişidi ol gice muṭlak
Leb-i çeñden cemâl-i Yūsufi Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [ya,]
3. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmi
Esürüm ger ğamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [ya,]
4. Firişteyle muḳârin oldı **yâ** hūr
Olur ol 'âşıkun ferhunde-hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [yâ,]

yâ rab: Ey Rabbim.

1. Beni bu vartadan **yâ Rab** kıl âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [yâ rab,]

ya ya: Ya... Ya da.

1. Çün iy Mevlâ beni kıldıñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [ya ya,]
2. Ya piç-â-piç olmuş ef'idür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [ya ya,]
3. Ya havrâ-yı hayâle burka'ı nâb
Bu havrâ-manzar içün gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [ya ya,]
4. K'ola senden ya havfi ya recâsi
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [ya ya,]

ya vahüd: Ya...yahut.

1. Ya şat baña yahūd āzād kııl var
Çü gitdi güşma bu nükte-i şāf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36). [ya yahūd,]

yābān: Çöl, sahra.

1. Yabana çıksa darb-ı seng-i hayrāt
Eve varsa ğam-ı pend-i qarābāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23). [yabana, -a]
2. Elüñden kim **yabāne** düşse bir kâh
Şakın k'ayağuña batmaya nāġāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129). [yabāne, -e]
3. Yaban divānesi oldu ħiredmend
Çözildi mübtelā-yı ġārdan bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181). [yaban,]
4. Yabāna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuñı rişte idüp dügmeden sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24). [yabāna, -a]
5. Yine tütü reh-i deşt ü **yabani**
Didiler Nevfeliler aña kim gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28). [yabani, -ı]
6. Yaban otı yimekten kurtılayduñ
Didi zāhid ki hey bu söz ħařardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34). [yaban,]
7. Şızup sīm ıssıdan sīm-āba döñdi
Yaban ıssısınuñ yanında düzah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17). [yaban,]

yād: Hatırlama, anma.

1. Türāb iķbāl-i cüdiyla zer olsun
Aġu **yādiyla** anuñ şekker olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138). [yādiyla, -ıy, -la]
2. İdersin mu'cize urdukca bünyād
Göñül şakku'l-kamer engüştini **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10). [yād,]
3. Bularuñ tuymayup cevri ü cefāsın
Ne **yādın** fehmi ider ne āşināsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20). [yādın, -ın]
4. Murādi bu k'ideler adımı **yād**
Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39). [yād,]
5. Tutar şad ceħd-ile bir cām o bī-hüş
Anı da yāri **yādına** ider nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30). [yādına, -ı, -n, -a]
6. Anı sen daġı aña düşdüñüz **yād**
Velī bir pend işit benden nihāni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64). [yād,]
7. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile **yād**
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14). [yād,]
8. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıķup bir **yād** aradan bī-tekellüf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139). [yād,]
9. Nedür bilmezven iy şeh līk nāmuñ
Ne fehmi itsün ata nāmını **yādum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23). [yādum, -um]
10. Bilürsin kim degüldür iħtiyārī
Ben isterven ki cān murġını çün **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69). [yād,]
11. Zebānında kimüñ **yādın** ider tiz
Didi yüz 'izzet-ile pīr k'iy māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16). [yādın, -ın]
12. Göñül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyānum aduñı **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29). [yād,]
13. Senüñ **yāduñla** virdi cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64). [yāduñla, -uñla]

yād: Yabancı.

1. Revā mıdur saña bu resme işler
Ki şa'n ide bize **yād** u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18). [yād,]

yād eyle: Hatırlamak, anmak.

1. Güzer kılalı kaşrından anuñ bād
Süleymân-ı 'atıki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [yād eyle, -mez]
2. Yemîn itdi yasağm eyleyüp yād
Ki artuğ kaşmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109*). [yād eyle, -yüp]
3. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [yād eyle, -di]
4. İdinür dāyīmā tesbīh dilde
İşidüp yād eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [yād eyle, -r]
5. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihribân olur kaṭı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [yād eyle, -mez]
6. Kaçan kim eyleye cān pendüni yād
Beni rāzı kılarduñ luṭf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [yād eyle, -ye]
7. Kādīmi yāride **yād eyle** anda
Çü in 'ām ide aña la'lüñ şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [yād eyle,]
8. Derünuñ düdün eyler derd-ile yād
Nazar kılsa güle ol mäh-i tábān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [yād eyle, -r]
9. Yola girdi gider çāpük şabādan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [yād eyle, -di]
10. Eri öldüğine incidi likin
Nihāni sevdüğine eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [yād eyle, -yüp]

yād it: Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

1. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ḥayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 10*). [yād it, -er, -di]
2. Düzüp anuñ murādınca kelāmın
Becid yād itdi ṭurdu Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [yād it, -di]
3. Bu resme niçe ebyāt iderek yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [yād it, -er, -ek]
4. Kaçan yād itsem öldürtür beni ğam
Kaṛardı hūn-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [yād it, -sem]
5. Pes idüp yād kavm u döstāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [yād it, -üp]
6. Arardı derd-i Mecnūnuñ devāsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [yād it, -en, -ler]
7. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāḫat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [yād id, -üp]
8. Görür bir sözde kim yārın ide yād
Dil-i ğam-ġini olur hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [yād it, -e]
9. Çıkar āhi odı çarḫ-i berīne
Çeker yād itmeyüp 'ārı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [yād it, -me, -yüp]
10. Yıkıldı eyle kim seng üzre şışe
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [yād it, -üp]
11. Velî 'işkuñ yolında cüst ü tizem
Seni kim bir nefes yād itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [yād it, -me, -yem]
12. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Ḥişārı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68*). [yād it, -er, -ler]
13. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ḫuşāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [yād it, -e, -sin]
14. İderler şimdi her meclisde yādın
İl içre bî-ġüneḫ düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [yādın it, -er, -ler]
15. Çü 'işyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān buncilāyın ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [yād it, -e]
16. Velî yād itdüġinden vaşl-ı dildār
Tiz ayağına pîrūñ sürdi ruşār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [yād it, -dü, -ġün, -den]
17. Pes itmezsın kādīmi yāruñı yād
Eger ġayr-ıla olduñsa hem-āġüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [yād it, -mez, -sin]
18. İderdüm yād ayağdan ḫıfz anı
Bitürdüm mīvesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [yād it, -er, -düm]
19. Zenüñ efsūnına yoğdur nihāyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [yād itme, -di]

yād kıl: *Hatırla.*

1. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol bî-çärenüñ aḥvālî n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*yād kıl, -up*]

yād kıl: *Hatırlamak, aklına getirmek.*

1. Ki 'işret gülşenini kılmazam yād
Ḥarābe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [*yād kıl, -maz, -am*]

yād kıl: *Zikretmek, söylemek.*

1. Kılām ben cānum içinde anı yād
Dilümi ḥâtıruñla āşinā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*yād kıl, -am*]

yād kıl: *Anmak, zikretmek.*

1. Özinden yād kılan āşināyı
Kimünle döşenürsin pister-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36*). [*yād kıl, -an*]

yād ol: *1. Anılmak, hatırlanmak.*

1. Ya bu vaḥdetde anuñ yād ola nāmı
Esîrüm ger ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*yād ol, -a*]

yād-ı hāl-i dōstām it: *Dostların durumlarını yad etmek.*

1. İdelüm yād-ı hāl-i dōstāmı
Zamānlardur k'ucumdan iy belā-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 8*). [*yād-ı hāl-i dōstāmı it, -e, -lüm*]

yād-ı levlî: *Leyla'yı anma.*

1. Çağırurlar ki vāfir **yād-ı Leylî**
Dirġā ḥasretā iy dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [*yād-ı levlî, -ı*]

yādigār: *Armağan, hediye, hatıra.*

1. Sikender kişverinüñ kām-kārı
Süleymān ḥazretinüñ **yādigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*yādigārı, -ı*]
2. Tefekkür eyledüm bu rüzigārı
Diledüm kim qoyam bir **yādigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [*yādigārı, -ı*]
3. Kişi kim kalmaya bir **yādigārı**
Telefdür öldüğinden soñra kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*yādigārı, -ı*]
4. Hele ol çeşmendür **yādigārım**
Ki çoğ baqmışam ol meh-rü yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*yādigārım, -um*]
5. Enisinden olan maḥrüm u mehcür
Neşimi dilberümden **yādigārım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*yādigārım, -um*]
6. Olupdur rüşen āhuñ āteşinden
Ġamuñdur cān u dilde **yādigārım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*yādigārım, -um*]

7. Saña oldur soñumca **yādigārum**
Hudā haqqı-çün anı hoş tut iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*yādigārum, -um*]
8. Baña ol gül senden özge **yādigārı**
Senüñle gel berü iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*yādigārı, -ı*]

yādına düş: Hatırlamak, aklına gelmek.

1. Baqaraq oğlına ol şāhib-iqbāl
Be-nāgeh yādına düşdi ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*yādına düş, -di*]

yādına gel: Hatırına gelmek, hatırlamak.

1. Çü geldi yādına ol pîr-i māhîr
Didi Kaısa anuñ hālını bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [*yādına gel, -di*]
2. Yidi dildārı için kayd anuñla
Gelüp yādına hāl-i ehl-i hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 79*). [*yādına gel, -üp*]

yāduma gel: Hatırına gelmek, hatırlamak.

1. ‘Aceb şūrîde-hāl oldum reh-i ‘ışkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*yāduma gel, -se*]

yağ-: (Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

1. Bulut gibi ğubār ağdı havāya
Ki kandan **yağdı** bārān ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [*yağdı, -dı*]
2. Çi āteş **yağdı** üstine çi bārān
Çü süz-i qalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*yağdı, -dı*]
3. Yağar berf āsumāndan hem-çü kâfūr
İder hālâçlıq gūyā ki Mañşūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*yağar, -ar*]

yağ: Yağmak, düşmek.

1. Şehāb-ı tîği **yağdurur** ferāvān
Başın kâfirlerüñ mānend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [*yağdurur, -durur*]
2. Dehānından saçılan ālı nārı
Başı üstine **yağdurdı** şerārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38*). [*yağdurdı, -dur, -dı*]
3. Yağardı başına āhından āteş
Olurdı tağda dil-teng ü nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126*). [*yağardı, -ardı*]

yağa yağa: Düşmek, dökülmek.

1. Şererden başına od **yağa yağa**
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [*yağa yağa,]*

yağı: Düşman.

1. Miyānında mişāl-i beyza-i battı
Qovar bāğ uğrısın süsen çü **yağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*yağı,]*
2. Qanı bir göz ki dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli qatı yavuz **yağıdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*yağıdur, -dur*]

vāğmā: Yağma, çapul.

1. Veren elden Züleyhā gibi kārı
Gözi **yağmaya** viren mülk-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [*yağmaya, -ya*]

yağmā it: Zor kullanarak ele geçirmek, alıp gitmek.

1. Teninden kaldurup baş şūr u gavğa
Metâ'-ı 'aqlın itmiş 'ışk yağmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114*). [*yağmā it, -miş*]

yağma kıl: Yağmalamak.

1. Sipāh-ı derd ü miḥnet ḥayl-i sevdā
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [*yağma kıl, -dı*]

yaḥ: Buz.

1. Yaḥ olmuş künde-i ğam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş ḥarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*yaḥ,*]
2. Ayağı ıssısından buz kūrurdu
Giyüp **yaḥ** taḥtesinden kefş ü na'līn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*yaḥ,*]

yah: Yak.

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim **yaḥ**
Bir āteşhāne oldu dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [*yaḥ,*]

yaḥşı: Güzel.

1. Ğamuñ tīmārını kimden şorayın
Oğulsuz **yaḥşı** gördüñ sen özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [*yaḥşı,*]

yaḥşı: Güzel, hoş.

1. Bu leşkerden sürer meydāna raḥşı
Du'ā eyler velī anlara **yaḥşı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [*yaḥşı,*]

vāḥūd: Daha doğrusu.

1. Kemerde mīm idi nāfi nihānī
Dökülmüşdi **vāḥūd** müy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [*yāḥūd,*]
2. Yaḥūd mānend-i ḳālīb olmuş idi
Ki cān anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*yaḥūd,*]
3. Yaḥūd zaḥm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*yaḥūd,*]
4. Yaḥūd bir çeşm-i zāğ oldu her encüm
Çerāğ-ı bezm-i miḥnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [*yaḥūd,*]
5. Olurdu çeşmi rüşen ḥātırı şād
Yaḥūd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*yaḥūd,*]
6. Süleymān ḥāteminüñdür niğini
Yaḥūd ol ḥāl-ile bu la'l-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [*yaḥūd,*]

7. Kem nazar eyler aña kim lütfün iğmâz eyleye
Yâhu kim kaldurur anı itse kahrûn pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*yâhu,]*
8. Yâhüd olmuş-idi bir nuţfe zâyî‘
Anı kaçd eyleme kıлмаğa işlâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [*yâhüd,]*
9. Yâhüd âşüfte-yi sevdâ-perestüm
Emîr-i kişver-i ‘ışk-ı helâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 4*). [*yâhüd,]*
10. Ki gün gibi tolandın gözümüzden
Yâhüd bu vechden girdün zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [*yâhüd,]*

vâhüd: Veya, ya da.

1. Süleymâna rikâbı hâtem olmuş
Yâhüd engüşter-i şâh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [*yâhüd,]*
2. Yâhud mâh-ı münirün hâlesidür
Ki nür ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67*). [*yâhud,]*
3. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter **yâhüd** burc-ı şerefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [*yâhüd,]*
4. Tokındursa **yâhüd** şeş-per-i maşkül
Kılarıd kâf tağın kuhl-ı mahlül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [*yâhüd,]*
5. Yâhüd bir tıfl kim olmaya hoş hü
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [*yâhüd,]*
6. Yâhüd zâğ-ı sebük-bâl-ı zamâna
Nigün yapmışdı yir yir âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 51*). [*yâhüd,]*
7. Yâhüd girdäba düşüp fülk-i meh-tâb
Bırakdı âsumân bahrine kullâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11*). [*yâhüd,]*
8. Yâhüd mevtümde bu gisü-yı çün şeb
Kefen kâfur olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [*yâhüd,]*
9. Yâhüd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [*yâhüd,]*
10. Yâhüd tiğün çeküp ‘ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [*yâhüd,]*
11. Meger h’âbum ola **yâhüd** hayâlüm
Bahârûn mevsiminden ebr k’âğlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [*yâhüd,]*
12. Ki mahv ola kevakib âsumândan
Yâhüd ol giderür ‘ışkum gamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*yâhüd,]*
13. Yâhüd hâşıl kılam bir şemme büyuñ
Nedür zulümât-ı gür içinde hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*yâhüd,]*

yak: Ateşe vermek, acıtmak.

1. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni **yakma** bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [*yakma, -ma]*
2. Bunu **yakdı** anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem‘ gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [*yakdı, -dı]*

yak: Yakmak II tutuşturmak.

1. Hâlîli **yakmayan** âteş haşiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş haşiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*yakmayan, -ma, -yan]*
2. Buyurdi **yakdılar** ‘üd u sipendi
Ki tâ def‘ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*yakdılar, -dı, -lar]*
3. Ne nâmin añladı ne hüd nişânın
Velî ‘ışk âteşine **yakdı** cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [*yakdı, -dı]*
4. Kaçan kim ‘ârîzi verdine bakdı
Vüçüdi mülkini ‘ışk odı **yakdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [*yakdı, -dı]*
5. Görür bir şekl kim rü’yâda anı
Görüp **yakmışdı** ‘ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [*yakmışdı, -muş, -dı]*
6. Derün-ı lüle gibi âteş-i âh
Yakardı hirmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [*yakardı, -ar, -dı]*

7. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin **yağmağa** müştāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24). [yağmağa, -mağa]
8. Yağar kebk âteş-i âhıma şeh-per
Ki dir derdâ kani gülzâr-ı aḥker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101). [yağar, -ar]
9. Ger ire dime ol mâha nokşân
Seni âhum odı **yağardı** el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30). [yağardı, -ar, -dı]
10. Cemâline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir âh idüp cihâni **yağıdı** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40). [yağıdı, -dı]
11. Getür önünde **yağ** virme emâni
Ya isterseñ tutup maḥbûs-ı çâh it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48). [yağ,]
12. Dirîğ ü hayıdan yokdur saña sūd
Bugün **yağsun** buḥür-i ḥüb ocağūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103). [yağsun, -sun]
13. Yağa şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i rāğa düşse deste-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94). [yağa, -a]
14. ‘Adümüñ dîdesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihrüñde sine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121). [yağaram, -ar, -am]
15. Aña n’eyleyibilür tiğ-i ḥün-ḥ’âr
Yağa pervâneyi çün şem’-i bî-düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105). [yağa, -a]
16. ‘İzârında belürmez ḥaṭ nişâni
Yağar mihrî zemîni vü zamâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10). [yağar,]
17. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice **yağsa** senüñ-çün bir çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13). [yağsa, -sa]
18. Yağındı lâleden pâyine ḥinnâ
Getürüp şâḥdan ser ḡonce-i âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42). [yağındı, -ın, -dı]
19. Ki aña ‘arz eyleseñ şem’-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116). [yağar, -(a)r]
20. Şu kim **yağmadı** oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘âlemdede yanmağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [yağmadı, -ma, -dı]
21. Yağar âhum odı perr-i şabâyi
Ne yil k’itmez beni büyüñdan âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84). [yağar, -(a)r]
22. Görinür şüşe-i yağ gibi şâfi
Ḥalîl-i kebk **yağup** oda şeh-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9). [yağup, -up]
23. Daḡı biter **yağar** anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18). [yağar, -(a)r]
24. Kimüñ hicriyle **yağar** cânuñı od
Çi ger göñlüñde vardur inkisârūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54). [yağar, -(a)r]
25. Enisün niçe ola mür ile mâr
Dil ü cânı yiter **yağ** derd ü ḡamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49). [yağ,]
26. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem’ **yağdum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185). [yağdum, -du, -m]
27. Yağar anı şeherden tâb-ı ḥurşid
Kişi bir şayda ursa deşde tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28). [yağar, -ar]
28. İkisiniñ de odın sâkin itdi
Gelüp ‘ışk âteşi **yağıdı** sipendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115). [yağıdı, -dı]
29. Yağar ḥâdimlerüm şad şem’-i kâfûr
Çi ger çarḡa çıkar ḡamdan nefirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22). [yağar, -ar]
30. Ğaraḡlu ‘ışk ere olmaz revâ hiç
Ğaraḡlu mihr bünyâdın **yağar** ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [yağar, -ar]
31. Anı âbâd kılmaz müşt-ile ḡil
Yağa bir ḡurmeni şahrâda çün tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95). [yağa, -a]

yağ: Güneşin ısısının çok yüksek olması.

1. Temüz ıssısı **yağıdı** jālesini
Ṭalebkâr oldı pes bâlîne servi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22). [yağıdı, -dı]

yaka: Kıyı, taraf.

1. Atınuñ şavletine döymeyüp hâk
Yakasın eylemiş vâdilerün çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92). [yakasın, -sı, -n]
2. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yağalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36). [yağalarda, -lar, -da]

yaka: Elbisenin boynu örtecek yeri.

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nâk
Yağamı ihtiyârumla itmezem çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34). [yağamı, -mı]
2. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Kömaya artuğ **yakañı** dest-i hicrân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32). [yakañı, -ñı]
3. Buyur bir çäre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya **yağasın** kem kıla çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44). [yağasın, -s, -ın]
4. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18). [yağasından, -sı, -n, -dan]
5. At ayağından itdi ‘arşa-ı hâk
Dilirân mâteminden **yağasın** çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76). [yağasın, -s, -ın]
6. Dilirân mâteminde k’oldılar hâk
Gök itdi dâmenin yir **yakasın** çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38). [yakasın, -s, -ın]
7. Çeküp itdi **yağasın** päre päre
Didi ol ‘avrata k’iy zâl-i kıttâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6). [yağasın, -s, -ın]
8. İştidi v’ inledi mânen-i kânün
Yüzini yırtup itdi **yakasın** çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25). [yakasın, -s, -ın]
9. Yağası hier ilinde çäk olmış
Şaçından âşiyâñ iden tıyûra (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12). [yağası, -sı]
10. Varup bir gül dibinde tıtdı arâm
Fiğân idüp **yağasın** eyledi çäk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37). [yağasın, -sı, -n]
11. Tonatdı hıl’atıyle ol perî-zâd
Yağasından şan ol ruhsâr-ı zibâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155). [yağasından, -sı, -n, -dan]
12. Yakasın hier elinden eyleyen çäk
Nedür hicrân gicelerinde hâlün (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12). [yağasın, -s, -ın]
13. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yağasın çäk idüp hem-çün gül-i ter (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41). [yağasın, -s, -ın]
14. ‘Azâ-girân gibi eşvâb-ı mâtem
‘Arab dilberleri yırtup **yağayı** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35). [yağayı, -y, -ı]
15. Yağalar eylediler päre päre
Görüp ol kâlîbî sandılar el-hâk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18). [yağalar, -lar]

yakıl: Yanmak, yakılmak.

1. Düşeli mihrün hevâsına **yağıldum** yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhriğ âteş-imiş nâr-ı ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [yağıldum, -du, -m]
2. Yanalum **yağılalum** iy ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102). [yağılalum, -al, -um]

yakîn: Yakın.

1. Çün irişdi saña bu mîve-i hûb
Yağınlarda bir oğluñ ola mañbûb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264). [yağınlarda, --lar, --da]
2. Yağın yirde sarây-ı pâdişâha
Vağan düzdiler ol çeşmi siyâha (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75). [yağın,]
3. Turup şâhuñ vağangâhına geldi
Yağıninde qarâr itdi vü kaldı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164). [yağıninde, -in, -de]

yakîn: Kısa zaman.

1. Yakında oğluñ olur didüğini
Özinüñ cümle kaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [*yakında, -da*]
2. İre gönlüni hoş tut k'iy yegâne
Yakında tîr-i maşşüduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [*yakında, -da*]
3. Naşîb eyledi ise Hâk tebârek
Yakında ola bu 'arûs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*yakında, -da*]

yakîn: Çok az bir ara ile ayrılmış olan (yer ve zaman bağlamlarında).

1. Yakîn yirde fûlân şâhuñ kıızıdur
İdüpdür şî-i hüsnî 'âlemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*yakîn,]*

yakîn: Yakın tarafına, yakınına.

1. Döşürdi 'aqlını Mecnûn-ı şeydâ
Yakınına gelüp 'özü itdi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). [*yakınına, -ın, -a*]

yakîn: Doğru, gerçek, şüphesiz.

1. Sütün-ı dînümüñ misvâkiñi kııl
Yakînüm gülşenine nañl-ı kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 30*). [*yakînüm, -üm*]
2. Yakîni harfî levhinden olup hâk
Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*yakîni, -i*]
3. Yakîn bildi ki bahtı şüm olupdur
Vişâl-i yârdan mañrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*yakîn,]*
4. Çü bir 'ışkuñ ola mekr ü hayâli
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [*yakîn,]*
5. Yakîn aña ki cân andan ola dür
Belâ vü miñnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*yakîn,]*
6. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlâk
Yakîn geldi Selâma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*yakîn,]*

yakîn bil: Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme.

1. Yakîn bildi k'anuñ cân-ı hâkîri
Belâ zindânuñ olmış esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65*). [*yakîn bil, -di*]

yakîn gün: Kıyamet günü.

1. Ki bâri bu heves kıalmaya cânda
Yakîn günde ider gönlüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61*). [*yakîn gün, -de*]

yakmak: Ateşe vermek, yok etmek.

1. Beni **yakmakta** aħkerden beterdür
Vişâlünden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*yakmakta, -da*]

va'küb: Hz. Yakup Peygamber.

1. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün ḥüzne **Ya'küb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84*). [*ya'küb,]*
2. Nitekim Yūsufından ayru **Ya'küb**
Dir idi ḥasret ü derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8*). [*ya'küb,]*
3. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ gibi ne gördi ḥüzni **Ya'küb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [*ya'küb,]*

yāküt: Kırmızı renkli değerli taş.

1. Lebi **yāküt**dan u dendāni billür
Temāşası bağışlar gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*yāküt*dan, -dan]
2. Dür ü **yāküt**la zeyni muraşsa'
Cevāḥir birle ālātı mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [*yāküt*la, -la]
3. Yiyüp **yāküt**i üşenme vebādan
Olup ḥink-i tekebbürden piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102*). [*yāküt*, -i]

yāl u bāl: Boy pos, endam.

1. Kıyās eyleñ niye irişdi ḥālî
Göricek kaçmıç zaḥmın yāl u bālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [*yāl u bāl, -i]*

yalan: Aldatıcı, doğru olmayan söz.

1. Sebūdür şureti şan burnı kûze
Yalan sözlü yamān dillü siyeh-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9*). [*yalan,]*
2. Didi şermendeyüm kizbümden āḥir
Ki bu sözde **yalan** eydem ḥaḳîḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [*yalan,]*
3. Derüni pür-şerār-ı âteş-i tāb
Didi kim iy mürüvvetsüz **yalan** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [*yalan,]*
4. Eri ḥayfından aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [*yalandan, -dan]*

yalı: Boyun, gerdan. 2. Kuvvet, güç.

1. Var-idi murğ-i t̄ayir gibi bālî
Degüldi şâyine muḥtāc **yalı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [*yalı,]*

yalıncağ: Çıplak.

1. Yalıncağ hem-çü 'üryānān-ı maḥşer
Pür olmuş vahşilerle her kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54*). [*yalıncağ,]*
2. Yalıncağ eyleyüp tiğini süsen
Ṭurur vādiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [*yalıncağ,]*

yalvar: Sızlanarak, ısrarlı bir şekilde yardımda ve istekte bulunmak.

1. Şafā vir cāna şubḥuñ şoḥbetinden
Bu resme **yalvarup** Ḥallāka ḥaylı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [*yalvarup, -up]*

yaman: Çetin, zor.

1. K'özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayālī (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27). [yamanlık, --lık]
2. Bulur lâ-büd **yamanlıktan** melālī
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28). [yamanlıktan, -lık, -dan]
3. Sebûdur şureti şan burnı küze
Yalan sözlü **yamān** dillü siyeh-ruḥ (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9). [yamān,]
4. Eyülük yatlılıktan kıla şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ murādı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69). [yamanlık, --lık]
5. Meger şol kim āña baş itmeye pîç
Eyülük kıl **yamanlıktan** üşenme (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67). [yamanlıktan, -lık, -dan]
6. Didi öz düşmenine k'iy birāder
Başına gelmesün dirseñ **yaman** kār (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [yaman,]
7. Yaman şanmayı gör kimseye zinhār
İdinme kimse incitmeği pîşe (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112). [yaman,]

van: (Sevgilinin) yanı.

1. Niğārīn ü ḥarīm-i ḥargeh-i nāz
Yanında dilberān-ı nāvek-endāz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 22). [yanında, -ın, -da]

van: Acı, keder çeken, aşk ateşiyle harap olan.

1. Yanaram Ṭūr-ı Mūsī-veş tecellī nārına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-ṭal'at baña didār (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [yanaram, -ar, -am]
2. Nesīm-i zevkle toldı dimāğum
Fetīl-i şevkle **yandı** çerāğum (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80). [yandı, -dı]
3. O da **yandı** hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı hevādan ḥirmen-i nām (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35). [yandı, -dı]
4. Firākından niçe giryān olasin
Dil odında **yanup** biryān olasin (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24). [yanup, -up]
5. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda **yanan** ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59). [yanan, --an]
6. Düşeli mihrün hevāsına yakıldum **yandum** āh
Böyle bilmezdim ne muḥriḳ âteş-imiş nār-ı 'ışḳ (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [yandum, -du, -m]
7. Komağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed **yanmağa**
Rüz kıl cennetde ol miskīne didār u vişāl (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37). [yanmağa, -mağ, -a]
8. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'ālemde **yanmağ** (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). [yanmağ, -mağ]
9. Niçe **yanmayayın** ben iy mükerrerem
Ki var sinemde her sü biñ cehennem (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63). [yanmayayın, -ya, -yın]
10. Dilün **yandı** degüldür puḥte ḥāmuñ
Enis ü yārdan şabr u şekibi (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [yandı, -dı]
11. Eger artık gidem **yanup** olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda ḥufte (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186). [yanup, -up]
12. Yanup āhum odına gitdi kaydum
Dih dehrün belāsından irāğum (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42). [yanup, -up]
13. Dilidür saña ḥālīm dimek iy yār
Mezārī üzre **yanan** şem'-i her rüz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79). [yanan, -an]
14. Yanupdur özge âteşden çerāği
İdüp āḥir vişālinden ferāğat (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104). [yanupdur, -up, -dur]
15. Yanalum yakılalum iy ciger-süz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102). [yanalum, -alu, -m]

van: Alev almak, tutuşmak.

1. Çerâğ-ı meh ki **yanar** âsumânda
Ne ruğân ne fetîle vardır ânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19*). [*yanar, -ar*]
2. Çerâğ iki **yanıcağ** yeg virür nür
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*yanıcağ, -ıcağ*]
3. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Fırâkı âteşi **yandurdi** dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [*yandurdi, -dı*]

yan: *Taraf, yakın, yan, çevre.*

1. Diline ‘ilm şevki gâlib oldu
Düşürüp **yanına** bir kaç peri-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*yanına, -ı, -n, -a*]
2. Bu **yaña** cân-ı Kays-ı bî-mecâli
Zebûn eyledi ol mâhuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1*). [*yaña, -a*]
3. Arayup her **yaña** ol nâzenini
Yur idi eşk-ile pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*yaña, -a*]
4. Bu faşl içinde ol hûbân mesrûr
Degüllerdî **yanından** âteşün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]
5. Atası tutmuş-idi ol **yaña** güş
Bu sözleri işidüp oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [*yaña, -a*]
6. Oquyup rıfk-ıla **yanına** anı
Bile bir sofradan yidürdi nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*yanına, -ı, -n, -a*]
7. Yanında var idi bir münşi üstâd
Aña didi ki bir nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*yanında, -ın, -da*]
8. Bahâdırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar şu gibi her **yaña** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [*yaña, -a*]
9. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*yanında, -ın, -da*]
10. Gelüp **yanlarına** hayrân u mañzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*yanlarına, -lar, -ı, -n, -a*]
11. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ **yanına** irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [*yanına, -ına*]
12. Çıkarđı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes âhûnuñ **yanına** geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*yanına, -ına*]
13. Niteki ata oğıl **yanına** mañzûn
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*yanına, -ına*]
14. Yürî çiftüñ **yanına** hürrem ü şâd
Tenüñden dūr zañm-ı kîne-h^wâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*yanına, -ına*]
15. Yanıncadur gül-i tâzeyse hâri
Mey-i nâb-ise biledür hūmârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [*yanıncadur, -dur*]
16. Elinde kesmege anı erre-i tiz
Varup **yanına** ol serv-i cevânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [*yanına, -ına*]
17. Nigâr iline toğrı tutdı râhı
Çekildi sîm ü zer **yanınca** vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*yanınca, -ınca*]
18. Vü ger zer dir-iseñ **yanındadır** hâk
Bu sözlerden gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*yanındadır, -ı, -n, -da, -dur*]
19. Anuñ ğayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp **yanına** pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*yanına, -ına*]
20. Anası geldi **yanına** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*yanına, -ına*]
21. Semen-sîmâ şanemler lâle-ğaddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9*). [*yanına, -ına*]
22. Oturdı **yanına** çün serv-i âzâd
Tağıldı hâk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [*yanına, -ına*]
23. Turup **yanına** geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*yanına, -ına*]
24. Turup gitdi **yanından** çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru‘ birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [*yanından, -ından*]
25. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup âheste **yanına** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [*yanına, -ına*]

26. Anuñ **yanına** varımazdı bir dem
Ne şaḥsı k'istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [*yanına, -ına*]
27. Anuñ **yanına** destür olmadın hiç
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [*yanına, -ına*]
28. Göre düşdi gözi bir aşinâyı
Çağırup **yanına** anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [*yanına, -ına*]
29. Okıdı **yanına** maḥzûn maḥzûn
Gelicek eyledi bî-ḥad ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [*yanına, -ına*]
30. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ **yanına** ḥâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [*yanına, -ına*]
31. Yanınca bir şanem zevk ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*yanınca, -ınca*]
32. Yanına varmadan bişer o naḥçîr
Hilâf-ı kâr-i İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*yanına, -i, -n, -a*]
33. İletmezdi **yanına** dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [*yanına, -ına*]
34. Şızup sîm ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ **yanında** dūzaḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17*). [*yanında, -in, -da*]
35. Revân oldı idinüp pîri hem-râh
Bile yirticilar **yanınca** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*yanınca, -ınca*]
36. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [*yanında, -in, -da*]
37. Baña anı getirivirseñ iy pîr
Ḥudâ **yanında** olmayaydı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47*). [*yanında, -in, -da*]
38. Perî-veş kıldı sūy-ı yâre pervâz
Gelüp yârı **yanında** kırdı raḥtî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*yanında, -in, -da*]
39. Tırup **yanından** bir lâhza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı ḥoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [*yanından, -i, -n, -dan*]
40. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*yanuña, -u, -(n)a*]
41. Tükendi kalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur **yanuma** kim iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [*yanuma, -um, -a*]

yaña: Dolay.

1. Ki kopup çarḥdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan **yaña** pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [*yaña,]*
2. Bu **yaña** mîr-i taḥt-ı 'ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdüzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [*yaña,]*
3. Bu **yaña** kavm-ı Leylî oldı âgâh
Ki gelür bir cemâ'at tütuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [*yaña,]*
4. Bunı didi vü ḥâmüş oldı ol mîr
Söze girdi bu **yaña** başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [*yaña,]*

yaña: E doğru, taraf, yön.

1. Tâ kıyâmet günlerine kâldı didâr el-firâk
Bir **yaña** cevr-i zamâne bir **yaña** derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*yaña,]*
2. Tâ kıyâmet günlerine kâldı didâr el-firâk
Bir **yaña** cevr-i zamâne bir **yaña** derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*yaña,]*
3. Ol evvândan **yaña** idüp işâret
Didiler belki bu kaşrı 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [*yaña,]*
4. Çü Kays işidüp aḥlâdı sözini
Anasından **yaña** döndü yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [*yaña,]*
5. Tır evden **yaña** gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârüña muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [*yaña,]*

6. Bu **yaña** kâşid-ı pür-cehd ü ikdām
Gelüp sultāne hāli kıldı i'lām (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*yaña,]*
7. Çü Leyliden **yañadan** ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [*yañadan, -dan]*
8. Alup ol nāmeyi peyk-i sebük-ñiz
İrişdi yine Nevfelden **yaña** tiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [*yaña,]*
9. Çü Mecnûnuñ sözin ol şāḥş işitdi
Kodı hayrān olup bir **yaña** gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*yaña,]*
10. Ki bir kâşid bulup hūb u yegāne
İde divāneden **yaña** revāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14*). [*yaña,]*
11. Bu **yaña** ḥaşmı da olup ḥaberdār
'Adūsın karşıladı çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*yaña,]*
12. Bu **yaña** geldük ol divāne-i ğār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [*yaña,]*
13. Olurdu çeşmi rüşen ḥātırı şād
Yahūd k'ireydi bir bū ol **yañadan** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*yañadan, -dan]*
14. Bu segden **yaña** da sal üstüñ'āni
Saña iy hāli Hindü Ḥaḳḳ tebārek (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*yaña,]*
15. Ata tehdidi bir cānibden iy yār
Yine hem bir **yañadan** ta'n-ı 'udvān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [*yañadan, -dan]*
16. Ki bir miqdār özinden turalar dūr
Bu **yaña** irişüp pır-i vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [*yaña,]*
17. Ki kendüden **yañadur** toĝrı 'azmı
Bu vaḥşiler taĝılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*yañadur, -dur]*
18. Fiĝān ü nāle kıları şeb ü rüz
Bu **yaña** 'ammisi daḥı dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [*yaña,]*
19. Bu **yaña** geldüñ ol serv-i revān-baḥş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [*yaña,]*

yañaĝ: Yanak.

1. Nuḳ-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Gül-güne **yañaĝı** gül-i ḥandāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*yañaĝı, -ı]*
2. Gül-güne **yañaĝı** gül-i ḥandāni begenmez
Dil 'aḳla belā taḥtını çok gördüĝi bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*yañaĝı, -ı]*
3. Lebi şirīn dehāni ğonce-i ter
Saçı müşĝin **yañaĝı** verd-i aḥmer (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*yañaĝı, -ı]*

yañaĝ: Yanak II sevgilinin yanaĝı.

1. Kemān ebrüsü kabz iden cihāni
Yüzi gülşen **yañaĝı** verd-i ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [*yañaĝı, -ı]*

yane yane: Tekrar tekrar yanmak, yanarak.

1. Ki ben kılından ol serv-i revāne
Du'ālar eyleyüp di **yane yane** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94*). [*yane yane,]*
2. Diyesin ben kılından **yane yane**
Ki iy nerm oluban a'dāya çün mūm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [*yane yane,]*
3. Kılar feryād ğamdan **yane yane**
Fırāḳ-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110*). [*yane yane,]*

ya'nı: Sözün kısası, doğrusu.

1. Özümü kendüligümden cüdā kıl
Ki **ya'nı** 'ışḳuñile āşinā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [*ya'nı,]*
2. Ki **ya'nı** dir saña cāndan muṭi'em
Ṭutarum şer'iñi gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*ya'nı,]*

3. Özinüñ varlığından dūr oldı
Ki **ya'ni** garç-ı baħr-i nūr oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [*ya'ni,]*
4. Huşûşa yâr-ı evvel **ya'ni** Şiddik
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*ya'ni,]*
5. Şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma'nî
Emîr-i bargâh-ı 'adl **ya'ni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 124*). [*ya'nî,]*
6. Bulup **ya'ni** şehüñ medħinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*ya'nî,]*
7. Ki **ya'ni** eylemekden câblüsî
Bulam teşrif-i nağ-ı baħt büsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [*ya'ni,]*
8. Ki **ya'ni** 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [*ya'nî,]*
9. Ki **ya'ni** meş'al-i dehrüñ çerâğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*ya'ni,]*
10. Baña rûzı kıl anda baħt-ı sermed
Şefâ'at eylesün **ya'ni** Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226*). [*ya'ni,]*
11. Kılup güşına ziver dürr-i ma'nî
Anası didi ol meh-rûya **ya'ni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*ya'nî,]*
12. Ki **ya'ni** atasına ol ciger-ħ^wâh
Koyup tağı vü râğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [*ya'ni,]*
13. Muķim-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-ħün
Esîr-ı çâh-ı ğam **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [*ya'ni,]*
14. Götürdi perdesin ma'sûķa-i çeng
Ki **ya'ni** koyu bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*ya'nî,]*
15. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn **ya'ni** ol şeydâ-yı pür-ħüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [*ya'nî,]*
16. 'Înâyet kıl baña iy Ğayy-i-Ğaffâr
Ki bu şüridelikden **ya'ni** kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*ya'nî,]*
17. Beni bu 'işķuñ irür ğâyetine
Ki **ya'ni** vâķif it her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*ya'nî,]*
18. Ten-i 'uryânı garç-ı kulzüm-i ħün
Belâ âşüftesi **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [*ya'nî,]*
19. Ki bir mektüb kıldı **ya'ni** tertib
Didi evvel idüp i'zâz u terğib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [*ya'nî,]*
20. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki **ya'ni** bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [*ya'nî,]*
21. Siperler itmiş ebrüsını pür çin
Kılıca **ya'ni** kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*ya'nî,]*
22. Ki **ya'ni** şubħ irüp ħurşid-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*ya'nî,]*
23. Ki **ya'ni** şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke daħı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*ya'nî,]*
24. Kesüp **ya'ni** başın ol bî-günâhuñ
Alalar ħil'atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*ya'nî,]*
25. Ki **ya'ni** bu ħikâyetden nihânı
Ħaberdâr eyle var ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*ya'nî,]*
26. Beni **ya'ni** ki irtürdüñ murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [*ya'nî,]*
27. Fiğân u derd ü hicrânüñ celisi
Şeh-i iķlîm-i ğam **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [*ya'ni,]*
28. Senüñ-çün **ya'ni** zâħir oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [*ya'ni,]*
29. Ser-i mağz üzre **ya'ni** pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [*ya'ni,]*
30. Hevâ âşüftesi **ya'ni** ki Mecnûn
Çün işitdi ħaber kim ol cefâķâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*ya'nî,]*

31. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan **ya'nî** bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*ya'nî,]*
32. Öñinden kaçdı päre päre olup miğ
Ki **ya'nî** âfitâb-ı 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [*ya'ni,]*
33. Kılar **ya'nî** ğarîbe dil-nüvâzı
Añup Leylisinüñ âhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [*ya'nî,]*
34. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i simin-beden **ya'nî** ki Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [*ya'nî,]*
35. K'ışümden olmayam şermende **ya'nî**
Bilürven ol dağı 'aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198*). [*ya'nî,]*
36. Muṭî'ümdür kilâbuñ iy dil-ârâ
Ki **ya'nî** der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*ya'nî,]*
37. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki Leyli **ya'nî** şem'î dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [*ya'nî,]*
38. Ki **ya'nî** hasteye yidürdiler kând
Dağı eylediler çok dürlü tîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*ya'nî,]*
39. Çeh-i Mısır içre maḥbûs-ı muḥalled
Şaçı ğâret-ger-i dîn **ya'nî** Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [*ya'nî,]*
40. Ki **ya'nî** bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme ḥûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [*ya'ni,]*
41. Ki **ya'nî** ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [*ya'nî,]*
42. Karalar giydi **ya'nî** tutdı mâtem
Cihân pür-baḥr iken ol nev-'arûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6*). [*ya'nî,]*

yanına var: Yanına yaklaşmak.

1. Ṭurup tîz oğlunuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [*yanına var, -dı]*

yap: Yapmak, etmek.

1. Fenâyı **yapma** kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı ḥûn-ḥ'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*yapma, -ma]*

yap: Bina etmek.

1. Yaḥûd zâğ-ı sebük-bâl-ı zamâna
Niğûn **yapmışdı** yir yir âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*yapmışdı, -mış, -dı]*
2. Demirden şanki **yapmışlar** ḥişârı
Şu resmilydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*yapmışlar, -mış, -lar]*
3. Yapalum müdde'inüñ yüzine der
Bisât-ı ḥâk üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104*). [*yapalum, -alum]*

yapıs: Yapışmak, tutmak.

1. Yapışup baḥye baḥye çâk iderdi
Ki çâkı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*yapışup, -up]*
2. Yapışup ḥalkasına Ka'benüñ el
Tažarru' kıl Ḥudâya iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53*). [*yapışup, -up]*
3. Yirinden sıçrayup çün ḥalka-i mâr
Yapışdı ḥalkasına Ka'benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*yapışdı, -dı]*

vapıs: Yapışmasını sağlamak.

1. Hamîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [yapışdur, -dur]

vaprak: Varak.

1. Olur **yaprağ** dökilmek anda ma'zür
Zamâna ire çün faşl-ı hazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [yaprağ,]
2. Vücüdün lerze tutdı hem-çü **yaprağ**
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [yaprağ,]

vaprak be vaprak: Yaprak yaprağa.

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh tağidur **yaprağ be yaprağ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [yaprağ be yaprağ,]

var: Arkadaş, dost.

1. Ne **yârı** var idi kim ḥalin diyeydi
Ne bir hem-derdî kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [yârı, -ı]
2. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemîlik resmin iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [yâr,]
3. Yoğ-ise derdüme dermânuñ iy **yâr**
Benî men' itme bâri 'ışkıdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [yâr,]
4. Delüdü kendüye 'aklı degül **yâr**
Görinür baña bu işden üküş 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [yâr,]
5. Ger ölse **yârı** ḥâyîlinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [yârı, -ı]
6. Ebâ-'an-ced ḥazinemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [yâr,]
7. Baña **yâr** idi evvel kavm-i dildâr
Ḳamusı düşmen oldı şimdi iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [yâr,]
8. Baña **yâr** idi evvel kavm-i dildâr
Ḳamusı düşmen oldı şimdi iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [yâr,]
9. Olalıdan senüñle **yâr** çün **yâr**
Ḳamu kârum yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [yâr,]
10. Buçuğ dem kendüye 'aklı degül **yâr**
Gezer her lâḥza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [yâr,]
11. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [yâr,]
12. K'iletüñ Nîle içmeğe ḳomadüñ
Ezel bir ḥ'âna da'vet kılduñ iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [yâr,]
13. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlüñ bulduğundan şonra iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [yâr,]
14. Ne için bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [yâr,]
15. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu **yârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [yârı, -ı]
16. Anı kaldurayın toprakdan iy **yâr**
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [yâr,]
17. Tütüp nâz-ile didi tır yukaru
Ḳadîmî **yârı** ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [yârı, -ı]
18. Yarar **yârâ** işe geh geh ḥas u hâr
Çi ger firüzedür 'âlemde merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [yârâ,]
19. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyık midur 'âlemde iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [yâr,]

20. Getürme saña vü bize faẓīhat
Buña rām olmaz-iseñ senden iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*yār,]*
21. K'o resme yârdan hoş **yârsuzlık**
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*yârsuzlık, -suz, -lık]*
22. Dil-ile boyaduñ câna beni sen
Yeñi **yâr-ile** olduñ hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*yâr-ile, -ile]*
23. Çağırup didi **yârına** ğam-ile
Ki iy çāk eyleyen 'ahd ü emānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24*). [*yârına, -i, -n, -a]*
24. Pes itmezsin kadîmi **yâruñi** yâd
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-âğuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [*yâruñi, -un, -ı]*
25. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*yâr,]*
26. Göricek başuña toprak şaçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldı iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [*yâr,]*
27. Geçinür deşt ü vâdilerde mehcür
Olup hayvânlarile **yâr** u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*yâr,]*
28. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırup yanına anı didi k'iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [*yâr,]*
29. Derüni derdin itdi **yâre** ta'yin
Özi gibi 'amelden kaldı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*yâre, -e]*
30. Kadîmi **yârîde** yâd eyle anda
Çü in'âm ide aña la'lün şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [*yârîde, -i, -de]*
31. Ki ider bilüni düşmen der-âğuş
Ne deñlü düşmenümse **yâruñ** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*yâruñ, -uñ]*
32. Yeñi **yâruñla** iy cân âfitâbı
Hâkikat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*yâruñla, -uñ, -la]*
33. Benefşe gibi cāmum oldı nîli
Bu mâtemde saña kılmağa **yârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*yârı, -ı]*
34. Du'âsın aldı ol şâh-ı nigü-fâl
Benüm bu kışşadan maqşüdüm iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*yâr,]*
35. K'elâ iy 'ışk işinden bî-ħaberler
Ğamından ben ki **yâruñ** tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*yâruñ, -uñ]*
36. Ki Bağdâduñ ulularından iy **yâr**
Var idi bir yigit 'aşık tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [*yâr,]*
37. Ki yok benden saña hem-demlük iy **yâr**
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*yâr,]*
38. Yigitlik odı germindendür iy **yâr**
Geçe çünkim yigitligi cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [*yâr,]*
39. Yoğum ben varlığumdur ortada **yâr**
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*yâr,]*
40. İşidüp ğuşşadan oldı diğer-ğün
Didi **yârâ** şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [*yârâ, -a]*
41. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki **yâruñ** k'aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*yâruñ, -uñ]*
42. Edeble **yâr** idi 'aklile ma'mür
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*yâr,]*
43. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy **yâr**
Gel it bu şiftelikden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*yâr,]*
44. Özine mahrem-i esrâr kıldı
Kaçankim **yârına** vireydi peygâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17*). [*yârına, -i, -n, -a]*
45. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur dîvâne iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [*yâr,]*
46. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [*yâr,]*
47. Ki ekdüğün biçer 'âlemde her kes
Nişâne toğru varur tîrum iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*yâr,]*
48. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [*yâr,]*
49. Yok anda şem'den özge aña **yâr**
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*yâr,]*
50. Çekersin ğuşşa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vaḳti-durur k'üstünden iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [*yâr,]*

51. Saña oldur şoñumca yādigārum
Hudā hakki-çün anı hoş tut iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [yār,]
52. Ögidince dürüşüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [yār,]
53. Sefer kıldı cihāndan hayf u bidrüd
Yirümüze senünle bizüm iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [yār,]
54. Kefen kaydın göre yā ol gāribe
Ne **yārı** var k'aña kılp hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [yārı, -ı]
55. Ğurür itme aña iy **yār** zinhār
Çü gösterdi muhît-i kışşa pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [yār,]
56. Niçe çıksun gönülde turre-i döst
Ki **yārum** mağzdur tārüm benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [yārum, -(u)m]
57. 'Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu'inüm yāverüm **yārum** sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [yārum, -(u)m]
58. Şoñucu şordı **yārından** nişānı
Ki n'oldı hālî ol hūblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [yārından, -ı, -(n)dan]
59. Yimezsem ben hōrendem var-durur çok
Bu resme kim bu hayvānlarla **yārum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [yārum, -(u)m]

var: İkiye ayırmak, parçalamak.

1. Bitürür taze güller gerçi gülzār
Yürekler **yarar** ammā gayret-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [yarar, -ar]
2. Hünerde kııl **yarup** sāzında bī-bīm
Toqudı kārghānda birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [yarup, -up]

var: Sevgili.

1. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kār
Ki gūyā bir mücellid düzmiş iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [yār,]
2. Göricek **yārımuñ** resmin o müştāk
Gidüp arāmı oldu tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [yārımuñ, -ı, -nuñ]
3. Turup tiz oğlınuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş **yār** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [yār,]
4. Benüm gönülümün ammā yok karārı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü **yārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [yārı, -ı]
5. Yeñi içinde her bāzūsı kim var
Çeh içre şan kara urgandur iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [yār,]
6. Kaçan **yārı** ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [yārı, -ı]
7. Olup **yārıuñ** ğamından lāğar u zār
Bahāneyle özin düzerdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [yārıuñ, -uñ]
8. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhār
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [yār,]
9. Ata kim tutmağa olmaya her bār
Seg-i küyından özge dilberüñ **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [yār,]
10. Gözi sakka olan müjğanı ferrāş
Cebini **yārı** eşiginde nakkāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [yārı, -ı]
11. Söziyle dildiler bī-hāvf āğyār
Dür-i gencine-i rāz ol iki **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [yār,]
12. Nazar eyledi **yārı** tal'atına
Gözinden kanlar aqdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [yārı, -ı]
13. İdinüp **yār** kendüye belāyı
Ulaşdı 'ışka kodı māsivāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [yār,]
14. Baña bu 'ışkdan dirler cüdā ol
Varup 'aql-ile **yār** u āşinā ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [yār,]
15. Tutar şad cehd-ile bir cām o bī-hüş
Anı da **yārı** yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [yārı, -ı]
16. Görür bir sözde kim **yārın** ide yād
Dil-i ğam-gini olur hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [yārın, -ın]

17. Kaını ol va'de vü 'özü ü dilekler
Ki **yārı** baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14*). [*yārı, -ı*]
18. Didi k'irür bunı ol **yāra** fi'l-hāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-hız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [*yāra,]*
19. Cidāl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem **yār-ıla** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [*yār-ıla, --ıla*]
20. Haķikat bu-durur 'ışķ içre lāyık
K'öñinde **yārınuñ** cân vire 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [*yārınuñ, -ı, -nuñ*]
21. Didi kim iy cihānuñ şehriyārı
Dürüşüp irüren yārına **yārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8*). [*yārı, -ı*]
22. Haķ ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [*yār,]*
23. Ki **yārum** kāmētindensin nişāne
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*yārum, -um*]
24. İrişdi **yār** iline şöhret-ile
Bu cânıbden daķı emr itdi sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [*yār,]*
25. Ki hiç bir müzeye sıgmaz iki pāy
HemİN oldur cihān içre baña **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [*yār,]*
26. Baña **yārum** yeter kavm ü ķabile
Göñül kavm istemez Mecnūndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [*yārum, -üm*]
27. Ki pesdür bu cihāndan baña **yārum**
Güher kim bula 'ālemdē hārīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [*yārum, -üm*]
28. Bilür 'ākıl ki kimdür 'avrata **yār**
Vefāsızdur bilürsin 'avratı çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [*yār,]*
29. K'o anı sen de özge **yār** tüt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*yār,]*
30. K'o resme **yārdan** hoş yārsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*yārdan, -dan*]
31. Yidürdün zāģa anı sen āķır iy **yār**
Bu idi virdüğüm yoluñda cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*yār,]*
32. Güzellik āsumānınuñ mehinüñ
Cevābında didi Mecnūna ol **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [*yār,]*
33. Cebīni **yārı** işiginde nakķāş
İden dūd-ı dilinden āsumāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*yārı, -ı*]
34. Aña tūr biz ķuluñı daķı az az
Eger yārā tütündüñsa yeñi **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yār,]*
35. Komaduñ cân ü dilde i'tikādı
Nasıb oldı vişālün ğayra iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*yār,]*
36. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ ğayr-ile sen **yār** u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*yār,]*
37. Ki ider bilünü düşmen der-āģüş
Ne deñlü düşmenümse yārıñ iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*yār,]*
38. Aña tūr biz ķuluñı daķı az az
Eger **yārā** tütündüñsa yeñi yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yārā, -a*]
39. Çeken taģ u şahārīde sürüdi
Ucından ben muķayyed cânıñ iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [*yār,]*
40. Ata tehdīdi bir cânıbden iy **yār**
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*yār,]*
41. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümi mihrünle iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [*yār,]*
42. Zebān tıģıyla bārī virme āzār
Saña çün derdümi şerh itdüm iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*yār,]*
43. Getürdüm yirine her şartı iy **yār**
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*yār,]*
44. Olupdur bir mükemmel **yāra** mektüb
K'elā iy sinesi ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [*yāra, -a*]
45. Ki ben **yāram** saña iy yār-ı cân hem
Fiģān bī-keslik içün ne revādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [*yāram, -am*]
46. Ne **yār** ol kimseye ne kimse aña **yār**
Çıģırur aģlayup k'iy dehr-i fāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*yār,]*
47. Bürāderden kim ol ola münāfık
Geçenler yüzüne ķarşu saña **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [*yār,]*
48. Degüldür āh u nāle eksük iy **yār**
Ol ider kühlar evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [*yār,]*

49. Perî-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp **yāri** yanında kurdı rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*yāri, -ı*]
50. Erinden fâriğ u **yārına** meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*yārına, -ı, -n, -a*]
51. Ki ola **yārınuñ** hālinden āgāh
Hemān lāhza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [*yārınuñ, -ı, -nuñ*]
52. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nālān
Bize ol yār-ı ‘ömr iken bize **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [*yār,]*
53. Du‘ā eyle aña sîn rûhumi sen
Fiğān kim tālî‘-i naşumdan iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [*yār,]*
54. Sebū-yı zehre döndi cām-ı ‘ālem
Vedā‘ eşkinden anda ol iki **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*yār,]*
55. Maḥabbet **yār** aña vü ‘ışk matlûb
Dilinde küh gibi bî-had endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*yār,]*
56. Bulşurlardı geh geh ol iki **yār**
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [*yār,]*
57. Füzün oldı göñülden **yāra** meyli
Yine şevki derüm taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [*yāra, -a*]
58. Virüp Zeyde didi bu ḥil‘ati hem
İlet **yāra** vü kıl benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*yāra, -a*]
59. Baña bir lāhza yüz gösterse **yārum**
Keremden tur yuḡaru kıl risālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*yārum, -um*]
60. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İḥāta eyleyüp ol iki **yāri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [*yāri, -ı*]
61. Ki bir dem bula **yārına** vişālî
Sa‘âdetde bilüñ ol ḥāk-sāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [*yārına, -ı, -n, -a*]
62. K’öz āyinesin alıḡodu **yāri**
Niğāruñ ḥālka-i zülfinde o medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [*yāri, -ı*]
63. Dilidür saña ḥālin dimek iy **yār**
Mezārî üzre yanan şem‘-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*yār,]*
64. Bile bî-tā‘ne-i düşmen şeb [ü] rûz
Çekelüm kabır ḥıştından biz iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*yār,]*
65. Keremden ‘izzet ü ḥürmet kılasın
‘Azîz ü muḥteremdür çünki **yārum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [*yārum, -um*]
66. İdiser derd-ile feryād u nāle
Benüm **yārumdur** ol giryān bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*yārumdur, - (u)m, -dur*]
67. Ki tā ta‘cîl ile vire revānı
K’irişe **yārına** bir lāhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*yārına, -ı, -n, -a*]

yār ol: *Sevgili, dost olmak.*

- Özine baht-ı devlet yār olsun
Uzun ‘ömriyle ber-ḥürdār olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147*). [*yār ol, -sun*]
- ‘Urûc idince tenden cān-ı bî-kār
Ġam u derd-ile Leylinüñ olam yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [*yār ol, -am*]
- Çün ādem oğlısın ādemle **yār ol**
Ko bu şeydālîğî şāḥib-vaḡār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*yār ol,]*
- Seni terk idüp oldı ḥaşmuña yār
Olur bu māh-rûlar bî-vefā-ḥū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*yār ol, -dı*]
- Ol eydürdi vü bu aḡlardı ḡanlar
Ol oldı ‘ışk-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*yār ol, -dı*]

yār ol: *Nasip olmak.*

- Ne **yār ol** kimseye ne kimse aña yār
Çıgırur aḡlayup k’iy dehr-i fāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*yār ol,]*

yār ol: *Dost olmak, yardımcı olmak.*

1. Didî çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [yâr ol, -a]
2. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [yâr ol, -gıl]
3. Şu resme eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [yâr ol, -dı]

yâr u hem-dem ol: Yar ve dost olmak.

1. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [yâr u hem-dem ol, -dı]

yara: İşe yarama, değer kazanma.

1. Yarar yârâ işe geh geh has u hâr
Çi ger firüzedür 'âlemde merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [yarar, -r]
2. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nür-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [yaraşmaz, -şmaz]
3. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hile ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42*). [yaramamışdur, -miş, -dur]

varadan: Yaratan, yaratıcı; Allah.

1. Sebeb kı lup cihâna kâf ü nûnı
Varadan bu sipihri-bî-sütünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [varadan,]

yaramaz: Faydasız, boş, gereksiz.

1. Yaramaz k'ola küy-yâra mahrem
Çü viren 'ışkđur cân şem'ine nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36*). [yaramaz,]

varan: Arkadaşlar, dostlar.

1. İder yârân hisâb-ı 'ilm-rânî
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [yârân,]
2. Bugün oldum kabilem içre ben hâr
K'ider yârânlarum benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [yârânlarum, -lar, -um]
3. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [yârân,]
4. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki ağladı habîbi hasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [yârândan, -dan]
5. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir kanı için ol hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [yârân,]
6. Esîr-i çâh-ı ğam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [yârân,]
7. Ol âşüfte bu yârânunñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [yârânunñ, -unñ]
8. Ol abdâluñ cevâbında bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [yârân,]
9. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü 'ışa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [yârân,]
10. Qodı deşti vü tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [yârânlar, -lar]

11. Kamu **yārānı** terk eyledi anı
Gidüpdür ademlilik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [*yārānı, -ı*]
12. Gözinden yaş dökerdi hem-çü **yārān**
Şitâb iderdi gayet gönli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30*). [*yārān,]*

yaran: Arkadaşlar, dostlar II sevgililer.

1. Luğat şormağda birbirine **yārān**
Kitâb-ı ‘ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*yārān,]*
2. Unutma eski **yārānı** da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [*yārānı, -ı*]

yārān-ı hem-zād: Denk dostları.

1. Murâdı bu k’ideler adını yād
Dir ol kızlara k’iy **yārān-ı hem-zād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*yārān-ı hem-zād,]*

yarar: Faydalı, yararlı.

1. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe **yarar** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*yarar,]*

varas: Yakışmak, uygun düşmek.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*yaraşmış, -miş*]

yarat: Yaratmak, yoktan var etmek.

1. Levlâke didi şānuña Hâllâk-ı zü’l-minen
Sen olmasañ cihānı **yaratmazdı** lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*yaratmazdı, -maz, -dı*]
2. Ne vech-ile **yaratmış** gör cihānı
Niçe düzmiş zemīnile zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [*yaratmış, -miş*]
3. Bu ‘alem nām-ı nikiçündür el-ḥaḳ
Yaratmadı murād için bunı Hâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [*yaratmadı, -madı*]
4. Aşağa almış uci āsumānı
Yaratmış seng-i miḥnetden Hâḳ anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [*yaratmış, -miş*]

yāre: Yara.

1. Nemek saçıldı şankim **yāresine**
Ziyāde oldı derdi çāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*yāresine, -si, -n, -e*]
2. Nemek saçdı velikin **yāresine**
Derūnında hevā-yı ‘ışk-ı Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*yāresine, -si, -ne*]

yār-ı baht: Talihli dost.

1. Yüce bālāsı var çün yār-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şāhında bir zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [*yār-ı baht, -ı*]

yār-ı cān: *Candan dost.*

1. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ‘ālemde ne hōd zindegānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [*yār-ı cān, -ı*]
2. Ki ya‘nî bu hikāyetden nihānı
Hāberdār eyle var ol yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [*yār-ı cān, -ı*]
3. Diyesin göricek ol yār-ı cānı
Harāb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [*yār-ı cān, -ı*]
4. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95*). [*yār-ı cān, -uñ*]
5. Meger varıdı bir kaç yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [*yār-ı cān, -ı*]
6. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişiye çün beķā yokdur cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [*yār-ı cān, -ı*]
7. Ğanîmetdür bize bu lâhza dîdar
Senüñ-le bir nefes iy yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [*yār-ı cān, -ı*]

yār-ı cān: *Sevgili.*

1. Biri birine ol iki yār-ı cānı
Hikāyetler diyışdiler nihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [*yār-ı cān, -ı*]
2. İrür bu nāmeyi ol yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*yār-ı cān, -e*]
3. Ki ben yāram saña iy **yār-ı cān** hem
Fīgān bî-keslik içün ne revādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [*yār-ı cān,]*
4. Gehî yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki ağladı hābibi hāşretinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [*yār-ı cān, -dan*]
5. Ri‘āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*yār-ı cān, -ı*]

yār-ı cān-ı bî-nifāk: *Şüphesiz candan sevgililer.*

1. K’ol iki yār-ı cān-ı bî-nifākı
Biri biriyle hem kabır eyleyeler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [*yār-ı cān-ı bî-nifāk, -ı*]

yār-ı ciger-hwāh: *Bağır yakan sevgili.*

1. Ki giysün bunı ol **yār-ı ciger-hwāh**
Alup gevherleri vü cāmeyi pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [*yār-ı ciger-hwāh,]*

yār-ı ciger-süz: *Bağrı yanık sevgili.*

1. Ki ya‘nî ol iki **yār-ı ciger-süz**
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [*yār-ı ciger-süz,]*

yār-ı dil-süz: *Yüreği yanmış dost.*

1. Baña ol gül senden özge yādīgārı
Senüñle gel berü iy **yār-ı dil-süz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [*yār-ı dil-süz,]*

yār-ı dil-süz: *Bağrı yanık sevgili.*

1. K'idine bāliš-i ser pāy-ı yāri
Bu hāl üzere ol iki **yār-ı dil-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [*yār-ı dil-süz,]*

yār-ı dil-süz ol: *Bağrı yanık sevgili olmak.*

1. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [*yār-ı dil-süz ol, -a, -lum]*

yār-ı evvel: *İlk dost.*

1. Hüşüşa **yār-ı evvel** ya'ni Şiddik
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*yār-ı evvel,]*

yār-ı hândân: *Gülen sevgili.*

1. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler bâğda çün **yār-ı hândân** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*yār-ı hândân,]*

yār-ı hem-dem: *Can dostu, sırdaşı.*

1. Göge irürdiler hâsretten âhı
Nazar kıldı ol iki **yār-ı hem-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [*yār-ı hem-dem,]*

yār-ı mağmûm: *Kederli dost.*

1. Ki nefsum hacletinden bî-vebâlüm
Vücüdüm mülkidür iy **yār-ı mağmûm** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [*yār-ı mağmûm,]*

yār-ı mehcür: *Yardan ayrı.*

1. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velikin gam degül iy **yār-ı mehcür** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [*yār-ı mehcür,]*

yār-ı muvâfık: *Münasip sevgili.*

1. Ne hoşdur kim iki **yār-ı muvâfık**
Sevişüp birbirine ola 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [*yār-ı muvâfık,]*

yār-ı 'ömr: *Ömrün sevgilisi.*

1. Yürtür Mecnûn senüñ derdüñle nālân
Bize ol **yār-ı 'ömr** iken bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [*yār-ı 'ömr,]*

yār-ı şādık: *Sadık dost, sevgili.*

1. Ne hālise ol iki **yār-ı şādık**
Sevişüp birbirine oldı 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [*yār-ı şādık,]*

yār-ı sırdaş: *Sır saklayacak, sırrını açacak dost.*

1. K'özine anlar idi **yār-ı sırdaş**
Gönildi tağa oğlını aray (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28). [yār-ı sırdaş,]

yār-ı vefādār: *Vefalı sevgili.*

1. Ki yokdur degmede **yār-ı vefādār**
Bu hayvânlar ki vardur âdemî-rûy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58). [yār-ı vefādār,]

yār-ı yegâne: *Biricik aşıklar.*

1. Ki virilmez bu paye degme 'âmme
Didi kim bu iki **yār-ı yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73). [yār-ı yegâne,]

yarıl: *Ortadan ayrılmak; üzerinde yarık veya yara açılmak.*

1. Başı **yarıldı** vü garķ oldu hāke
Çün ol pūşide çeşmi gördi bu hūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14). [yarıldı, -dı]
2. Ki **yarıldı** şanasın yir yir eflāk
Dilinden sürdi ki şādî melālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60). [yarıldı, -dı]
3. Ki süzından **yarıldı** seng-i hāre
Anuñ āhi acılığından ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140). [yarıldı,]

yarın: *Ahret günü.*

1. Virür **yarın** saña Hāķ ecrin anuñ
Ķo varsun çiftine ol mübtelāyî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20). [yarın,]

yarın: *Ertesi gün, gelecek.*

1. Didi kim iy cihānuñ şehriyārî
Dürüşüp irüren **yārına** yārî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8). [yārına, -a]
2. Dürüş kim düzesin 'âlemde bir kār
Ecel çün deprede **yārın** 'inānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99). [yārın,]
3. Ki **yarın** hoş nesîm ola dimāguñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104). [yarın,]
4. Koma Hāmdî bugünden **yarına** zād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80). [yarına, -a]
5. Bir iken mihri **yārına** yüz olur
Kişide pāklık birle gerek 'ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [yārına, -a]

yārlıg: *Sevgili..*

1. Sen anuñ ğuşşasından haste vü zār
Senüñ ol **yārlıgıñdan** ider 'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72). [yārlıgıñdan, -uñ, -dan]

yārlık: *Dostluk.*

1. Kimüñ derdine olduñ sen giriftār
Ķanı ol 'ahd ü ħavl ü **yārlıklar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55). [yārlıklar, -lar]

varmak: Ayırmak, birbirinden uzaklaştırmak.

1. Ki taçmış aña 'anber halka hâme
Olup hâme kılı **varmağda** kâfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11). [varmağda, -da]

yaş: Göz yaşı.

1. Āsumān tek iy **yaşum** gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6). [yaşum, -um]
2. Yüzüm şuyın **yaşumdan** eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13). [yaşumdan, -um, -dan]
3. 'Acībü'ş-şekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş **yaşı** yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230). [yaşı, -ı]
4. Hām-ı naḥl-i kadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236). [yaşı, -ı]
5. Yaşı gevherlerini zâr u nālân
Vücüdi riştesine dizdi yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17). [yaşı, -ı]
6. İdüp her lâhza bir dürlü bahâne
Döker **yaş** yirine kan ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [yaş,]
7. Kaçan gam 'atşınıñ olsa zebûni
Yaşından âb-veş içerdî hûni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68). [yaşından, -ı, -n, -dan]
8. Yaşından kim çü la'l olmışdı raḥşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [yaşından, -ı, -n, -dan]
9. Görür yatmış vücüdi ğarqa-i ḥāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46). [yaşı, -ı]
10. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle sildi gözünüñ **yaşını** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64). [yaşını, -ını]
11. Firāk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi **yaş** yirine dîdeden nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18). [yaş,]
12. Ruḥi hicrân seylinüñ kebûdi
Yaşı bahrine ğarq olan vücüdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4). [yaşı, -ı]
13. Çeküp çāk eyledi pîrâhenini
Yaşından kana ğarq itdi zemîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6). [yaşından, -ı, -n, -dan]
14. Gözinüñ **yaşı** derḥâl oldı nâ-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13). [yaşı, -ı]
15. Pür idüp kan **yaşıyla** gözlerini
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73). [yaşıyla, -ı, -y, -la]
16. Gelür ol ğâr önine k'anda Mecnûn
Dökerdi **yaş** yirine dîdeden hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36). [yaş,]
17. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16). [yaş-ıla, --ıla]
18. Ger ölse yârî ḥâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri **yaşıyla** muḥkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24). [yaşıyla, -ı, -y, -la]
19. Gözinden **yaşlar** aqar boynı bağlu
Hazerden düşmiş endāmına lerze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8). [yaşlar, -lar]
20. Yaşından cismi ğarq-ı kulzüm-i hûn
Tutup dilber diyârınıñ tārîkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8). [yaşından, -ı, -n, -dan]
21. Benüm çeşmüm **yaşumdan** itmedüñ şerm
Sen itdünse qayırmaz bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56). [yaşumdan, -um, -dan]
22. Ki **yaşından** ol eṭrâf oldı gül-reng
Dönüp divânesine her maḥalden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80). [yaşından, -ı, -n, -dan]
23. Dil odına **yaşuñdan** âb-rîz ol
K'ölem ğasluñ ol âb-ıla idem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [yaşuñdan, -uñ, -dan]
24. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla ḥâkin
Yaşına yüz tolandurdu cihâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35). [yaşına, -ı, -n, -a]
25. Ki iy gözi **yaşından** bî-sitâre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16). [yaşından, -ı, -n, -dan]

26. Düşüp üstine öpdü koşdı hayli
Yudı gözi **yaş-ıla** gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*yaş-ıla, --ıla*]
27. Şu resme kim **yaşından** la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [*yaşından, -i, -n, -dan*]
28. Gözinün **yaşı** kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38*). [*yaşı, -i*]
29. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından dîdesi deryâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*yaşından, -i, -n, -dan*]
30. Buhâr-ı 'ışkıdan bırağdı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*yaşından, -i, -n, -dan*]
31. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş **yaş**
Ka dem rencide kı lup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [*yaş,]*
32. Gözi **yaşı** cefâdan taşmış idi
Pür idi bûy-ı 'ışkıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [*yaşı, -i*]
33. Yaşmuñ hûnı olmuş cüy-ı Ceyhûn
Vu hûş etrafın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*yaşmuñ, -i, -(n)uñ*]
34. Yaşuñdan garq-ı baır-ı hûn olmak
Niçe yıldıur k'idersin âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 6*). [*yaşuñdan, -uñ, -dan*]
35. Yaşmuñ ırmağından levh-i 'işıyan
Bu resme hâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76*). [*yaşmuñ, -i, -(n)uñ*]
36. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*yaşı, -i*]
37. Yaşı bahrin dür ile dîdeden pür
Gice vü derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*yaşı, -i*]
38. Fığânuñla **yaşuñdan** özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [*yaşuñdan, -uñ, -dan*]
39. Gözi **yaş** göñli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*yaş,]*
40. Müşevveş hâl her lâhza sitemden
Gözinden **yaş** yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [*yaş,]*
41. K'iniiletđi anuñ efgâni çarhı
Yaşından şol kadar ağıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*yaşından, -i, -n, -dan*]
42. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [*yaşı, -i*]
43. K'ide **yaşıyla** anuñ çihresin pâk
Hem oldı 'ankebüfân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*yaşıyla, -i, -y, -la*]

yaş: Hayat, ömür.

1. Çün irdi on **yaşına** ol kamer-veş
Göñüller hirmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*yaşına, -i, -(n)a*]
2. Kaçan k'irdi üçe garrayla **yaşı**
Halâyık anda çâbük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*yaşı, -i*]
3. Çün irdi on **yaşına** ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*yaşına, -i, -(n)a*]
4. Ki gördi bir cevândur tâze **yaşlu**
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [*yaşlu, -lu*]
5. Ki gâmdan idi nañl-i kâmeti ham
Yaşı ferrâş idi müjgâni çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*yaşı, -i*]

yaş akıt: Kanlı yaş dökmek.

1. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş ağıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [*yaş akıt, -dı*]

yaş dök: 1. Ağlamak.

1. Tokuz tolandı naḥli şāḥ-ber-şāḥ
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [*yaş dök, -e, -rek*]
2. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [*yaş dök, -üp*]
3. Ğam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45*). [*yaş dök, -üp*]
4. Çıkardı berķ-i âhı âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [*yaş dök, -e, -ydi*]
5. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân
Şitâb iderdi ğayet gönli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30*). [*yaş dök, -er, -di*]

yaş tut: Nemlenmek.

1. Selîme şordı herkesden nişâni
Bu ħâl içre gözün yaş tutdı nâġâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [*yaş tut, -dı*]

yasak: Yasak, yapılmaması istenmiş olan.

1. Yemîn itdi **yaşaġın** eyleyüp yād
Ki artuķ қаpmaya ġül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109*). [*yaşaġın, -ı, -n*]

yāsîn: Kur'ân-ı Kerîm'in otuz altıncı sûresi.

1. Cemâl-i Kaısa düşmişlerdi meftûn
Ki idüp kâfile **Yāsîni** ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*yāsîni, -i*]

yaşlu: Yaşlı.

1. Kici **yaşlulara** olmaya lâyıķ
K'ola böyle ħarâbâti vü 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*yaşlulara, -lar, -a*]

yat: Boylu boyunca uzanmak II yatmak.

1. Turup **yatdı** bu endişeyle ol māḥ
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâġâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*yatdı, -dı*]
2. Görür **yatmış** vücûdı ġarķa-i ħāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [*yatmış, -mış*]
3. Yilişür vaḥşiler pîrâmeninde
Yatup bir seg uyumuş dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*yatup, -up*]
4. Ne bir dem **yatdı** ne ârâm itdi
Degül herġiz murâdı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [*yatdı, -dı*]
5. Günün nişfi geçince **yatdılar** tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [*yatdılar, -dı, -lar*]
6. Ğamından sen **yatarsın** ħûn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [*yatarsın, -sın*]
7. Yaturdı naṭ'-ı ħâka ol gelini
Vücûdını anuñ-çun eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [*yaturdı, -ur, -dı*]
8. Ki yiyüp içüben **yatmaġı** iy cân
Bilürsin kim başarur cümle ħayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [*yatmaġı, -maġı, -ı*]

yat: Boylu boyunca uzanmak.

1. Giceler **yatuban** bu gâr içinde
Niçe râhat bulursın hâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [*yatuban, -ub, -an*]
2. Yatup ol gice ârâm eylediler
Kažâyâ cânların râm eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [*yatup, -up*]
3. Gözi tüş oldu ol hâli hârâba
Görür **yatur** yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [*yatur, -ur*]
4. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi gör âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [*yatur, -ur*]
5. K'ayağ altında yol üzre **yatur** berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muħkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [*yatur, -ur*]
6. Yatur bir râğda dil-teng ü gam-nâk
Ža'if u ħaste vü bî-rûħ cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*yatur, -ur*]
7. Kılâb öninde **yatdı** kâm-nâ-kâm
Yine hem şubħa dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*yatdı,]*
8. Yatur maħmûr yir yir tāk-ı engür
Şahârîde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*yatur, -ur*]
9. Yatup uyħuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [*yatup, -up*]

yatacak: *Yatma işi yapılan (yer, mevki).*

1. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacağ yirini rûbah-ı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53*). [*yatacağ,]*

yatak: *Yatak II barınak.*

1. Yatağı idi Ĥulduñ sebze-zârı
Şücürndan yir idi dürlü bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [*yatağı, -ı*]
2. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vâdileri ejder **yatağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [*yatağı, -ı*]

yatlu: *Kötü, uğursuz, adi, fena.*

1. Kılarduñ sen naşîhat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ **yatlu** sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75*). [*yatlu,]*
2. Eyüye **yatluya** baş itmeye pîç
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [*yatluya, -y, -a*]

yatlu: *Değersiz, kötü, fena.*

1. Eyülük **yatlulıkdan** kıla şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [*yatlulıkdan, -lık, -dan*]
2. Oturmuş tırmuş u çekmiş üküş derd
Eyüsin **yatlusın** görmüş zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [*yatlusın, -(s)ı, -n*]
3. Şu resme kim lebe irişdi cânım
Eyü vü **yatlu** sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*yatlu,]*
4. Ki yitmez Ĥağ katında ol mu'ayyen
Eyülük **yatlulığ** 'âlemdede herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [*yatlulığ,]*

yâve-gü: *Saçma sapan konuşan.*

1. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy **yâve-gü** bu niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [*yâve-gü,]*
2. Katı divânedür ol **yâve-güyüñ**
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [*yâve-güyüñ, -üñ*]

vāver: Yardımcı.

1. ‘Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu‘inüm **yāverüm** yārum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*yāverüm, -üm*]

vavuz: Kötü, fena.

1. **Çanı** bir göz ki dehr itmedi hün-bār
Ecel seyli çatı **yavuz** yağıdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*yavuz,]*

vay: Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej **yaya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [*yaya, -a*]
2. Niçe oğlan yüzi hürşide beñzer
Çaşı yayı hilâl-i ‘ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*yayı, -ı*]
3. Muñi‘ün diler-iseñ **çaşı yayı**
Gözünden dūr kıлма harf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*yayı, -ı*]
4. Seni vaşlına tütüm mihr-i Leylî
Çaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [*yayı, -ı*]

vay: Ok atma aracı, yay.

1. Ki tã zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavı-ı kuzahdan **yay** desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16*). [*yay,]*
2. ‘Aşāsı tîre beñzer kâmeti **yāy**
Hâbişü’ş-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*yāy,]*
3. Ki şofra virmeye haclet aña ‘ār
Eger süst ü eger saht ola bir **yāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [*yāy,]*
4. Kebüter-vār aç bu burcudan per
Ki bu **yaydı** hadeng-i çār mihi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [*yaydı, -dı*]

vaz: Yazmak, nakş etmek.

1. Rüz-ı ezelde **yazmışdı** şun‘-ı lem-yezel
Dibâce-i nu‘ütüñi fi‘l-levh-i bi‘l-kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*yazmışdı, -mış, -dı*]
2. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamām
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakķ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*).
[*yazabilmedüm, -a, -bilme, -düm*]
3. Çeken cân levhine tuğrâ-yı garrâ
Yazan dil şuhfına tevki‘-i ra‘nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10*). [*yazan, -an*]
4. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve‘n- necm’’ **yazmışdı** müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*yazmışdı, -mış, -dı*]
5. Hudâdan râyetine hem-çü tuğrâ
Yazılmış âyet-i ‘‘innâ fetahnâ’’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 48*). [*yazılmış, -ıl, -mış*]
6. Okuyup **yazma** tedbîrinde sayir
Bularuñ fi‘li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*yazma, -ma*]
7. Anuñ kim bahtdan vardur naşibi
Yazar hallile bu pend-i garîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [*yazar, -ar*]
8. Hilâfin **yazmadıysa** kilik-i tağdır
Me‘âlim levhine gelmeye tağyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85*). [*yazmadıysa, -ma, -dı, -ysa*]

9. Cemâli buldı gün günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı hüsünde mekâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22*). [yazıldı, -ıl, -dı]
10. Şu resme **yazdı** kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [yazdı, -dı]
11. Meger maşûduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâmeye bu dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13*). [yazarken, -ar, -ken]
12. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger ‘ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [yazılmışdur, -ıl, -mı, -dur]
13. İki şüret **yazılmış** eyledi âh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [yazılmış, -ıl, -mı]
14. Ruñun kılmış çerâğ-ı bezm-i ağıyar
Diledi kim **yaza** bir nâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [yaza, -a]
15. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikin ne devâtum var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [yazam, -m, -a]
16. Şu resme **yazdı** hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [yazdı, -dı]
17. Deminden dâdesinüñ **yazdı** ‘ünvân
İdüp naqş âhîrine temme bi’l-ğayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [yazdı, -dı]
18. Yazılmış bir ‘âceb taşvîr k’ânı
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [yazılmış,]
19. Şafâ kuflına cânı buldı miftâh
Ne hañ kim **yazmış** ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [yazmış, -mı]
20. Vücüdi derdden buldı rehâyı
Pes idüp da‘vet **yaza** icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [yaza, -a]
21. Yazardı defter-i kâlbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruñ-ı yâre ger aqdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32*). [yazardı, -ardı]
22. Zebânından ne kim iderse taqrîr
Buyurduğın **yazardı** kîlk-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244*). [yazardı, -ar, -dı]
23. Ol iklimden ki bir ebr ola peydâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ğarrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [yazar, -ar]
24. Velî ma‘kül **yaz** her bir cevâbı
Hâtâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [yaz,]
25. Tahammül kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [yazup, -up]

yaz-: Nakşetmek, işlemek; yaratmak.

1. O düzdi saqfını bu bârgâhuñ
O **yazdı** naqşını bu kârgâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [yazdı, -dı]

yaz u kış: Yaz ve kış.

1. Ğazeller oqumakdur dâyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [yaz u kış, -ı]

yazıl: Yazılmak.

1. Olup tîz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her dâstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342*). [yazılısar, -ısar]
2. Belâ mektûbına ‘ünvân **yazılan**
‘Anâ iklimine sultân **yazılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [yazılan, -an]
3. Belâ mektûbına ‘ünvân **yazılan**
‘Anâ iklimine sultân **yazılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [yazılan, -an]
4. Yazılmış şafhasına piç-der-piç
Şu sözler kim begenmez ‘aql anı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61*). [yazılmış, -mı]

5. **Qamu bed-'ahd olur bī mürüvvet**
Vefâ levhî **yazıldığı** zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [*yazıldığı, -duğı*]

vazu: *Alın yazısı, kader.*

1. Başumda **yazu** imiş hâme gibi
Anuñ-çun fi 'lümün 'âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*yazu,]*

vazu: *Yazı.*

1. Görüp cüdını anuñ Hâtem-i Tay
Qara **yazulu** tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114*). [*yazulu, -lu*]

vazuk: *Yazık; günah.*

1. Rızâ-yı Haqq-ıçün virgil rehâyı
Yazuğdur her birinüñ câmı vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*yazuğdur, -dur*]
2. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme qanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*yazuğdur, -dur*]
3. Dağı yiter komazsın dilde ârâm
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [*yazuğdur, -dur*]

ye: *Ya.*

1. Ye tavq-ı gerdem-i hür-ı cinândur
Ki mişli halk çeşminden nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 65*). [*ye,]*
2. K'aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye qanı bir harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*ye,]*

yedi: *Yedi, sayı sıfâtı.*

1. Aña cevlângah-idi çarh-ı gerdân
Tutardı tarh özinden **yedi** meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*yedi,]*

ved-i beyzâ: *Hız. Musa'nın mucizelerinden olan gözleri kamaştıran beyaz eli.*

1. Kelimün Türda etvâri haqıyçün
Yed-i beyzânun envârı haqıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80*). [*yed-i beyzâ, -nun*]

ved-i beyzâ-yı mūsâ: *Hız. Musa'nın koynuna sokup çıkardığında mucize eseri olarak bembeyaz parlayan eli.*

1. Saña ne bāk-ı zer'-i ân u îndür
Yed-i beyzâ-yı Mūsâ gibi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [*yed-i beyzâ-yı mūsâ,]*

yedi iklim: *Yedi ülke II bütün dünya; yedi kat gök.*

1. Çü kaldırdı **yedi iklim** fethine ser
Toğuz çarhe kemendi tağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [*yedi iklim,]*

vedinci: Yedinci, sıra sayı sıfatı.

1. Gidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci kal‘aya irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [yedinci,]

vedür: Yedirmek.

1. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir murğa **yedürse** dâne eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [yedürse, -se]

veg: Daha iyi, daha üstün.

1. Yahüd bir tıfl kim olmaya hoş hû
Yeg öldür kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [yeg,]
2. Vü ger hōd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne **yegdür** andan çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [yegdür, -dür]
3. Saçuñ çinine iy hürşid-ruh bak
Hilâl-i ‘idden **yeg** regdür el-hak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [yeg,]
4. Berî ola çü bir duhter hayâdan
Anuñ toğmaması **yegdür** anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [yegdür, -dür]
5. Gam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğân u nâleden **yeg** hem-demi yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [yeg,]
6. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm **yegdür** vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [yegdür, -dür]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki **yegdür** başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [yegdür, -dür]
8. İte yidürse **yegdür** iy mükerrem
K’ırsıra âdemi kelb-i haţar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [yegdür, -dür]
9. Kosañ tursa **yeg** idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [yeg,]
10. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir gayr
Pes andan geldi ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [yeg,]
11. Kılarsın bunda sen feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın **yeg** kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [yeg,]
12. Hâkîkat belki **yegdür** ‘avrat andan
Nedür ‘avrat nişânegâh-ı nireng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56*). [yegdür, -dür]
13. Yeg ola pes harâbe olsa câyum
Güm oldı tut ki bir kem hâk-i râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [yeg,]
14. Melek var olsa **yegdür** pâk u kâni
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [yegdür, -dür]
15. Görelüm şimdi andan **yeg** kimuñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [yeg,]
16. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol cân
O **yeg** kim ben nişab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [yeg,]
17. Velî **yeg** şu‘le virür andan aḡker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [yeg,]
18. Geçinmek **yeg** beyâbânlarda ma‘şüm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [yeg,]
19. Vühüşuñ şöḡbeti **yegdür** mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [yegdür, -dür]
20. Saña ol **yeg** ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışkuñ içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [yeg,]
21. Çerâğ iki yanıcak **yeg** virür nür
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [yeg,]

yegâne: Biricik, tek.

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol **yegâne**
Hecâlet-bağış hûbân-ı zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69). [yegâne,]
2. Dögülmek zecren idinüp bahâne
Figân iderdi gamdan ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58). [yegâne,]
3. İdüp her lâhza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine kan ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [yegâne,]
4. Ezel ‘aql u hünerle iy **yegâne**
Dilinde halkuñ olmışduñ fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83). [yegâne,]
5. Dönüp didi aña kim iy **yegâne**
Ki bükmiş bilüni cevri-i zemâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5). [yegâne,]
6. Nuķüş-ı keşş-i pâyüñ iy **yegâne**
Bihıştüm revzenindendür nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3). [yegâne,]
7. İre gönlüni hoş tut k’iy **yegâne**
Yakında tır-i maķşüduñ nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33). [yegâne,]
8. Ne şağar kim şunardı ol **yegâne**
Virürdi ‘ömr-i bakîden nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39). [yegâne,]
9. Düşürüp ‘aqlın ammâ ol **yegâne**
Nihâl-i şabr degdi bağ-ı câna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37). [yegâne,]
10. Ki bir kâşid bulup hûb u **yegâne**
İde divânenen yaña revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13). [yegâne,]
11. Du‘âsın aldı pürüñ anda haylî
Pes alup leşkerini ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45). [yegâne,]
12. Biraz geldi dil-i sayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39). [yegâne,]
13. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53). [yegâne,]
14. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la‘li ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51). [yegâne,]
15. Nedür kılamak özüni dîve taķlîd
Ferîd-i ‘âlem iken iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117). [yegâne,]
16. Melek var olsa yegdür pâk u ķâni‘
Beni terk eyle tut kim iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37). [yegâne,]
17. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme luş it iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5). [yegâne,]
18. Murâdinca olvir iy **yegâne**
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168). [yegâne,]
19. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Tururlar yolda tursa ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31). [yegâne,]

yegâne kıl: Biricik, tek yapmak.

1. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü ‘aşıklık anı kıldı yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79). [yegâne kıl, -dı]

yeg-dur: Daha iyi, daha üstün, daha makbul.

1. Dimişler **yeg-durur** kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki ola merdum-âzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59). [yeg-durur, -ur]
2. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ gibi hâlefden **yeg-durur** hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13). [yeg-durur, -ur]
3. Vuķūřa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân **yeg-durur** kelb-i muvâfiķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49). [yeg-durur, -ur]
4. Cerîde **yeg-durur** k’andan ola pâk
Budur görinmemekden aña ma’nî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196). [yeg-durur, -ur]

vek-bâr: Bir defa, bir kere, bir kerede.

1. Bırakdı ihtiyâr u şabri **vek-bâr**
Ki rüsvâ-yı zuķaķ oldu vü pâzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5). [vek-bâr,]

vek-sân: Her zaman.

1. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'îş-i cân
Olur hükümünle var yok cümle **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [yek-sân,]
2. Kamu çün dâne-i nâr idi **vek-sân**
Hiçâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139*). [yek-sân,]
3. Kabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler üzere **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [yek-sân,]
4. Tuyup kavm-i karâbeti de **vek-sân**
Perîşân oldılar çün zülf-i hûbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [yek-sân,]
5. Vücûdi mülkin işmarladı **vek-sân**
Şu resme sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [yek-sân,]
6. Sefer zâdın gamuñdan düzdi **vek-sân**
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [yek-sân,]

vek-sân: Bir, beraber; eşit.

1. Bu idi kavminün içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30*). [yek-sân,]
2. Temâşâ kıldı ol deşti hürâmân
Kara evler tutulmuş gördi **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46*). [yek-sân,]
3. Yaşı gevherlerini zâr u nâlân
Vücûdi riştesine dizdi **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [yek-sân,]
4. Mu'anber zülfinün büymdan ol cân
Ol eñrâfi mu'añtar kıldı **vek-sân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [yek-sân,]

vek-sân kıl: Yerle bir etmek.

1. Niğâb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşriki rüyını pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 5*). [yek-sân kıl, -dı]

vek-sân ol: Bir, beraber olmak.

1. Velîkin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40*). [yek-sân ol, -dı]

vek-ser: Bir baştan bir başa.

1. Kefinün nakşı vâdilerde **vek-ser**
'Arûs-ı cânadur mir'ât-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17*). [yek-ser,]
2. Varup didiler atasına **vek-ser**
Ki iy gözler yüzün görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [yek-ser,]
3. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mağzar
Okuyıvirdi eşhâbına **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58*). [yek-ser,]
4. Kamu uyhuya vardı ins ü hayvân
Diledi bâğ-ı hüsünden ki **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [yek-ser,]
5. 'Urûc itmiş başından bülbül-i hûş
Vücûdi haste vü mecrûh **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [yek-ser,]
6. Emerdi şirden âhû-bere şîr
İki üç kat bu hayvânât **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [yek-ser,]
7. Buladı kıyruğunu her birisi
Tolayı alup eñrâfını **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [yek-ser,]
8. Hûş inşâ itdi bir mektûb-ı mergûb
Anuñ dîbacesine virdi **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [yek-ser,]
9. Rikâba çekdi hînk-i rûzgârı
Diledi kim cihân mülkini **vek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [yek-ser,]

10. Akıdup ebr-veş bārān gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [yek-ser,]
11. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cüşa
Şuyuñ ıssıluğundan anda **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [yek-ser,]
12. Öpüp pîrûñ öninde kodı **yek-ser**
Ki bu gevheri iy mâye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [yek-ser,]
13. Ki olur her belānuñ bir sürürü
Dem olur kim ser-i mahzûna **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [yek-ser,]

vek-ser evle: *Baştan başa.*

1. Otağ urdı kenār-ı cüy-bāra
Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 29*). [yek-ser evle, -di]

vek-süvār: *Cesur atlı askerler.*

1. Mişāl-i āfītāb **yek-süvāre**
Gönildi cānib-i ħargāh-ı yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 31*). [yek-süvāre, -e]

vel: *Rüzgar.*

1. Ĥayāl-i ādemīden tüz-rev ü ter
Süminüñ bir **yeli** biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [yeli, -i]
2. Ki olupdur iştiħāsı kıtı anuñ
Ne **yelden** kim gele dilber nesīmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [yelden, -den]

vel: *Esmek, koşmak.*

1. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce şāhlar **yelsün** piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [yelsün, -sün]

velkeñin: *Geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana, şeritler durumunda dikilerek teknenin direğine takılan, rüzgârın gücüyle teknenin yol almasını sağlayan kumaş.*

1. Yemīn itdi yasağm eyleyüp yād
Ki artuq kaçmaya gü **yelkenin** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [yelkenin, -in]

yem: *Deniz.*

1. Rif'atun çarħinde toqız mevlevīdür nüh felek
Himmetün deryāsınun bir kaçresidür yidi **yem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [yem,]
2. Gehī āb içre gāhī āteş içre
Dökerdi acı acı dīdeden **yem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [yem,]

yem-i cevs: *Ordu denizi.*

1. Yem-i cevs itdi bir vech-ile cüşı
Ki çarħa çıkdı mevcinün ħurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [yem-i cevs,]

yem-i cüduñdan: *Cömertlik denizi.*

1. Ecel engüştü oldukda gelü-gİR
Yem-i cūduñdan itme kaçre takşİR (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144*). [*yem-i cūduñdan, -uñ, -dan*]

yem-i hadrâ: Yeşil deniz.

1. Gemi gibi **yem-i hadrâ** yüzinde
Dilinden pür-buḥâr eyler hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [*yem-i hadrâ,]*

yem-i havret: Hayret/şaşkınlık denizi.

1. Yem-i hayrette dil fülki katı sergeşte olmışdur
Vişâlûñ Hızrı irmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [*yem-i hayret, -de*]

yem-i hicr: Ayrılık denizi.

1. Yem-i hicr engininden çık kenâre
Olalum hem biz iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*yem-i hicr,]*

yemîn: Yemin II ant.

1. Ki ditrerdi **yemînüñden** zemînler
Soñucu ğayra kılduñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [*yemînüñden, -üñ, -den*]

yemîn evle: Yemin etmek, ant içmek.

1. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K'anuñ ḥaqqı k'odur Ḥallâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [*yemîn eyle, -di*]

yemîn itdi: Ant içmek.

1. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuq kaçmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109*). [*yemîn itdi,]*

yeñ: Elbise kolunun el üzerine gelen kısmı.

1. Yeñi içinde her bāzūsı kim var
Çeh içre şan kara urğandır iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [*yeñi, -i*]
2. Dizi üzre alup yirden başımı
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64*). [*yeñiyle, -i, -yle*]
3. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nāk
Ġubâr-ı çehresini oğlınuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [*yeñiyle, -i, -yle*]
4. Gelüp yanlarına ḥayrân u maḥzûn
Gehî sildi **yeñiyle** tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61*). [*yeñiyle, -i, -yle*]
5. Nitiki ata oğil yanına maḥzûn
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [*yeñiyle, -i, -yle*]
6. Yiñümden budur aqduğı benüm kan
Ol anda nişterden muḫtaribdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [*yiñümden, -m, -den*]
7. Revâñ oldı **yeñinden** nâgehâñ ḥûn
Bu ḥâlet k'irdi Mecnûn-ı ḥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [*yeñinden, -in, -den*]

8. Kamusun bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [*yeñiyle, -i, -yle*]

venâbî'-i bihişt: *Cennet pınarları.*

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her cü
Güler gül kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [*yenâbî'-i bihişt, -e*]

yenge: *Gelini getirmeye giden (düğünde) geline yardımcı olan bayanlar.*

1. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek **yenge** gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [*yenge,*]

veni: *Yeni: En son edinilen.*

1. Dil-ile boyaduñ câna beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*yeñi,*]
2. Aña tur biz kuluñı dağı az az
Eger yârâ tutunduñsa **yeñi** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yeñi,*]
3. Yeñi yâruñla iy cân âfitâbı
Hakîkat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*yeñi,*]

yer: *Zemin.*

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4*). [*yeri, -i*]

veryüzi: *Yeryüzü.*

1. Gidüp ol **veryüzinüñ** pâdişâhı
İrürdi âsumân farkına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [*veryüzinüñ, -nün*]
2. Çıkardı berç-i âhı âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi **yiryüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [*yiryüzine, -ne*]

yeşil: *Yeşil renk.*

1. Yeşil hulle üstine 'unnâb-ı pür hâl
Toķınmış hürî gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [*yeşil,*]

vesil: *Yeşil, (sebze).*

1. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler bâğda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [*yeşil,*]

vesrib: *Medine-i Münevvere.*

1. Nür-i 'adlünden Qarâman ili döndi **Yeşribe**
Oldı sürî Konya şehrinüñ harîm-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [*yeşribe, -e*]

veter: *"Yeterli, kâfi" anlamında ünlem.*

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzünü
Yeter incid bizi vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*yeter,]*
2. Yeter olduñ gözüm öñine hâyil
İrıl bir lâhza qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [*yeter,]*
3. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup **yeter** dökdi gözüm kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [*yeter,]*
4. Baña yârum **yeter** kavm ü kabile
Göñül kavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [*yeter,]*
5. Baña uş hâl **yeter** hâl-i ruhsâr
Ana yokdur senûñ-le dañı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [*yeter,]*
6. Yeter kıldıñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*yeter,]*
7. Yeter gam çekdi cânuñ firqâtinde
Okı birkaç gazeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [*yeter,]*
8. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş ağıdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [*yeter,]*
9. Şaçı gibi **yeter** âvâre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [*yeter, -er]*
10. Gelür serv-i revândan hûb u hüşter
Satun al kudretüñ **yeterse** benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*yeterse, -er, -se]*
11. Yiñümden budur ağıduğı benüm kan
Ol anda nişterden muztaribdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [*yiñümden, -m, -den]*

vetim: Babası ölmüş olan, babasız.

1. Giriftâr idi vü zindân-ı gâmda
Dañı beter **vetim** oldı vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [*vetim,]*

vevni: Hafif. Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı.

1. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim **vevni** yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [*vevni,]*

vezdân: Allah.

1. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni sulţân-ı kevneyn itdi **Yezdân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [*yezdân,]*

vezid: Emevi devletinin kurucusu Muaviye'nin oğlu.

1. Yezid ol mâhı deşt-i Kerbelâda
Şehid eyledi envâ'-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [*yezid,]*

vi-: Maruz kalmak.

1. Vücüdî **yidügi** darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [*yidügi, -diğ, -i]*
2. İçi elmâs **yimiş** gibi burdı
Düşüp ol dañmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [*yimiş, -miş]*
3. İki bile eli çaldı 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-ı kahr **yidi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [*yidi, -di]*
4. Yidi dildarı içün kayd anuñla
Gelüp yâdına hâl-i ehl-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*yidi, -di]*
5. Gidersin kânde çekse ihtiyârüñ
Gamumdan özgeden pervâ **yimezsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [*yimezsın, -mez, -sin]*

6. Ol andan bār-ı derd ü ğam **yimişdür**
Gülîstânüm gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*yimişdür, -miş, -dür*]
7. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu resme kim bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*yimezsem, -mez, -sem*]
8. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne **yir** içer nedendür h`âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*yir, -r*]
9. Yatağı idi Huldûñ sebze-zârı
Şücürından **yir idi** dürlü bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*yir idi,]*
10. Ne yoldan k`eyleye geçmege âheng
Uşâğ oğlan elinden **yir idi** seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18*). [*yir idi,]*
11. Dili kim ârzü ideydi kütü
Çü nân **yir idi** târ-ı ‘ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*yir idi,]*
12. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger **yir** kanı içün ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [*yir, -r*]
13. Senüñ ğam-dâruñam ğam **yimezem** hiç
Egerçi ‘âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*yimezem, -mez, -em*]
14. Yimezler üstüh`ânından anuñ bār
Nitekim anda tütmişdi bular cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [*yimezler, -mez, -ler*]

vi-: Yemek † tüketmek, öldürmek.

1. Dirîgâ kim **yidi** âhir anı hâk
Dür-i dendâñıñı hayfâ ki iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*yidi, -di*]
2. Ecel gürgi **yidi** anı n`ola hâlüm
Dirîg ü derd ü hâşret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*yidi, -di*]
3. Yahûd **yimişdür** ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [*yimişdür, -miş, -dür*]
4. Ne vech-ile **yimişlerdür** ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldu âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [*yimişlerdür, -miş, -ler, -dür*]

vi-: Yemek, ağızda çiğneyerek yutmak.

1. Çü bir kaç loğma **yidi** çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*yidi, -di*]
2. Yimez şol mârdan kim ola pür-kâhr
Ümîd-i mühresiyile ‘aklı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*yimez, -mez*]
3. Sen itdûñ güllerüñi zâğa teslîm
Ciger kanı **yirem** ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*yirem, -r, -em*]
4. Baña bu varña olmadın havâle
Elümden çün **yidi** bunlar ta`âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [*yidi, -di*]
5. Nihâlûñ bâğımı **yir** zâğ her bār
Tezervüñde çi ger maqşüdidür gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*yir, -r*]
6. Ki ol hõndan **yimedi** bir nevâle
Yimekden ol mu`arrâ idi h`ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*yimedi, -me, -di*]
7. Ne **yirsin** pes ne içersin şeb u rüz
Hayât-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [*yirsin, -r, -sin*]
8. Ki râhatdur dile bu câna merhem
Yidi faşşâddan niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*yidi,]*
9. Nedür kütüñ ne **yirsin** gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*yirsin, -r, -sin*]
10. Ciger kanın **yir** ol divâne miskin
Havâlisin vühüş-ı âdemi h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*yir, -r*]
11. Ki bula şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan merhabâya nâhunın **yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*yir, -r*]
12. Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret
Teni kuvvet tütardı cânı râhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17*). [*yiyüp, -y, -üp*]

13. Yidüm her gāvta da yüz zehr ü biñ hün
 Qalınca bahrdan bir düri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [*yidüm, -düm*]
14. Ki çekdi sineñi pehlûsına hâk
 Ciger kanı **yerem** derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*yerem, -r, -em*]
15. Olup bir kaç kâmer-ruhlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7*). [*yiyüp, -y, -üp*]
16. Ki **yiyüp** içüben yatmağı iy cân
 Bilürsin kim başarur cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [*yiyüp, -yüp, -*]
17. Ğamı şādīye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [*yidi,]*
18. Teni rāhat bulup **yidi** ta‘āmı
 Giyüp dībā kabā nüş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*yidi,]*
19. Getürürler şarābı vü ta‘āmı
Yiyüp tā nuḳlden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*yiyüp, -yüp, -*]
20. Yiyüp içmeyem artuḳ tutmayam cām
 Refīḳüñ olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*yiyüp, -yüp, -*]
21. Tüyür-nāvekân-ı tiz-refṭār
Yimege hün-ı merdân açdı minḳār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 24*). [*yimege, -meg, -e*]
22. İte **yidürse** yegdür iy mükerrerem
 K’ısrısa ādemi kelb-i ḫaṭar-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*yidürse, -dür, -se*]
23. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
 Düzüp bir ḫastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [*yimedüñ, -me, -dü, -ñ*]
24. Yiyemez meyvesini zāğ-ı bed-kār
 Heves efsün-ıla itme kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [*yiyemez, -yemez*]
25. Yirem ben düd her dem ḫaşm ḫelvā
 Benüm sensüz maḳāmum deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*yirem, -r, -em*]
26. Yiyemez ol nihāl-i tazedem ber
 Çü Mecnûn vāḳıf oldu bu ḫisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [*yiyemez, -yemez*]
27. Çü hayvân **yir** idi biḫ-i nebātāt
 Ne vaḫşi idi ma‘nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*yir, -r*]
28. Yimesün naḫl-i ‘ömrinden daḫı bir
 Degüldür kimse ‘ışḳuñda vefā-bin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84*). [*yimesün, -mesün*]
29. Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe
 Ne **yimek** başladı kılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*yimek, -mek*]
30. Degül gün heftede bir kere **yirüm**
 Beridür cânım u ṭab‘um ḫürüşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*yirüm, -r, -üm*]
31. Ki tā Mecnûn bulardan **yiye** içe
 Ne yimek başladı kılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [*yiye, -e, -y*]
32. Yiyüp içmekden istiḡnā-yı muṭlaḳ
Yiyintiden velî el çekmegüm yoḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [*yiyintiden, -yin, -ti, -den*]
33. Yiyüp içmekden istiḡnā-yı muṭlaḳ
 Yiyintiden velî el çekmegüm yoḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92*). [*yiyüp, -yüp, -*]
34. Senüñle **yiye** bir sofradan nân
 Çi ger gönülün kabûl itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*yiye, -ye, -lüm*]
35. Uyumaz u **yimez** içmez şeb ü rüz
 Ne var bir yirde ārām u ḳararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*yimez, -mez*]
36. Yimezdi cümlesinden bir nevāle
 Dilinde ‘ışḳ odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38*). [*yimezdi, -mez, -di*]
37. Yidüm içdüm ta‘am ü şerbet iy yār
 Gel it bu şiftelikden ferāḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*yidüm, -düm*]
38. Ki ya‘nî ḫasteye **yidürdiler** ḳand
 Daḫı eylediler çok dürlü tımār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*yidürdiler, -dür, -di, -ler*]
39. Bu resmedür geçinişleri dāyim
 O ‘ālemdē kişi kim **yimeye** ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [*yimeye, -me, -ye*]
40. Yimişem ben anı k’oldur ḡidā-ḫör
 Anı kılar kavî ten nân u ḫelvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*yimişem, -miş, -em*]

vid-: Çekmek.

1. Yürise berkden katı gider ol
Şabâyı nâka mânendi **yider** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*yider, -er*]
2. ‘Aceb k’ol şahş olmuş bende hursend
İpiyle **yidüp** anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*yidüp, -üp*]

videk: Yedek.

1. İki biñ **yidek** atı vardı tãzî
K’iderdi her biri berķ-ile bãzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [*yidek,]*

vidi: Yedi sayısı. Sayı sıfatı.

1. Rif’atun çarhinde toķız mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsınıñ bir kaçresidür **yidi** yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*yidi,]*
2. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir هفته geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*yidi,]*

vidi: Yedi sayısı.

1. Sarây-ı hâşşda tıtdı qarârı
Yidiye irdi i’zãzile sãlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*yidiye, -ye*]
2. Tırup başladı çarħa ol kemîne
Yidi kere pey-ã-pey urdı çarħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*yidi,]*
3. Ki geçdi lu’b-ı çarħı **yidi** çarħı
Daħı şoñra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*yidi,]*
4. Giderüz biz daħı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflãk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*yidi,]*
5. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu **yidi** başlu ejderhã-yı hün-h’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93*). [*yidi,]*

vidi deñiz: Yedi deniz. Eskiden yedi deniz olduğuna inanılırdı, bunlar: *Bahr-i Muhit (Atlas Okyanusu), Bahr-i Sint (Hint Okyanusu), Bahr-i Lut (Lut gölü), Bahr-i Rum (Akdeniz), Bahr-i Nitaş (Karadeniz), Bahr-i Hazer (Hazar Denizi) ve Bahr-i Kulzüm (Kızıldeniz)*'dir.

1. Hazret-i sultãn Selim bin hãn Süleymãn k’oldı anuñ
Baħr-i cüdina göre **yidi deñiz** bir kaçre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*yidi deñiz,]*

vidür: Yedirmek.

1. Okuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile bir sofradan **yidürdi** nãnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*yidürdi, -di*]
2. Kılup divãn okıtdı ehl-i harbi
Kamusına **yidürdi** rıfķ-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [*yidürdi, -di*]
3. Yidürür bağbãn bärını zãğa
Saña şimdi ‘adüdür ol cefãkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*yidürür, -ür*]
4. Yidürdüñ zãğa anı sen aħir iy yâr
Bu idi virdügüm yoluñda canı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*yidürdüñ, -dü, -n*]

viğ: Tepeleme bir yığın hãline gelecek şekilde üst üste koymak.

1. Baña benden degildür bu belã bil
Beni bu ‘ışk işinden pend **viğmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*viğmaz, -maz*]

vigit: Delikanlı, genç insan, yürekli kimse.

1. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [yigit,]
2. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
Var idi bir **yigit** 'âşık tabî'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3). [yigit,]
3. Yigitlik odı germindendür iy yâr
Geçe çünkim **yigitligi** cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29). [yigitligi, -i]
4. Yigitlik odı germindendür iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28). [yigitlik,]

yık: Bozmak, tahrip etmek.

1. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üne
Gerdün eger **yıkıla** vü 'âlem ola 'adem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48). [yıkıla, -ıl, -a]
2. Felek lertzân olurdu na'rasından
Yıkılurdu cihân bir hamlesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8). [yıkılurdu, -ıl, -ur, -dı]
3. Neyün bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdümi **yıkıdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18). [yıkıdı, -dı]
4. Binâ-yı 'âlemi ol ceng **yıkıdı**
Ki gök indî yire yir göge çıkdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41). [yıkıdı, -dı]
5. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıkıca çün bir binâyı seyl-i çälâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77). [yıkıca, -a]

yık: Öldürmek.

1. Gelüp bād-ı ecel **yıkıdı** anı feryâd
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72). [yıkıdı, -dı]

yıkıl: Aşığın gönül kırıklığı bağlamında kullanılmıştır.

1. Hey meded dil mülki **yıkıldı** didüm dir çäre ne
Böyle ta'lîm itdi gam binâsına mi'mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [yıkıldı, -dı]
2. Bir âh idüp **yıkıldı** ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65). [yıkıldı, -dı]

yıkıl: Yıkılmak, devrilmek.

1. Çağırur 'aqlı gibi cânı ya Hû
Yıkılır bir zamân şaħra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13). [yıkılır, -ur]
2. Didi şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre **yıkıldı** bir mağâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [yıkıldı, -dı]
3. Yıkıldı eyle kim seng üzre şişe
Atasını anasını idüp yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24). [yıkıldı, -dı]
4. Ki bi-höd **yıkılurdu** ol peri-zâd
İrişse güşına bir şavt nâ-gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46). [yıkılurdu, -ur, -dı]
5. Yıkılır ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58). [yıkılır, -ur]
6. Hârîm-i ravzaya irükdiler râh
Yıkılmış gördiler ol nâ-tüvâmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9). [yıkılmış, -muş]
7. Ne tâbütn götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25). [yıkılmış, -muş]

yıkma: Yıkma, bozma, tahrip etmek.

1. Huzūr-ı Hākda ‘ārūm **yıkmayaydum**
Bu resme kıldı çok āh u figāni (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*yıkmayaydum, -ya, -ydum*]

yıl: Sene, yıl.

1. Hānķāh-ı rif’atūnde niçe biñ **yıldur** döner
Şūfî-i çarhı Celālūn türbesinde tutdı dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [*yıldur, -dur*]
2. Felek fîlinūn üstinde **yıl** u ay
Zūhal hindūsına oldur viren cāy (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [*yıl,]*
3. Şu mîve kim ola pür āb ü lezzet
Bulur **yıl** āhîrînde ķadr ü kıymet (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*yıl,]*
4. Perî-ruhlardan evvel oldı kāmîl
İki üç **yıldı** oldı dāniş-āmūz (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [*yıldı, --da*]
5. Harāb itdūn niçe biñ **yıllık** adı
‘Arab bizden götürdi i’tikādi (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*yıllık, -lık*]
6. Ki ger biñ **yıl** ola ‘ömrūn ya bir rüz
Ķalur çeşmūnde bu kāh-ı dil-efrüz (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [*yıl,]*
7. Seni yüz **yıllık** olsañ eylemez yād
Egerçi mihrîbān olur ķatı zen (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [*yıllık, -lık*]
8. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir **yıl** vardur ol cān (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*yıl,]*
9. Tırur mihr-ile vü mührūnle el-ān
Eger biñ **yıl** daħı olursa şevher (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [*yıl,]*
10. Vuħūşa ğayrın iderdı ħavāle
Yıluñ her faşlmuñ şubhı vü şāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*yıluñ, -un*]
11. Baña kıymadılar ğüş it kelāmı
Tamām on **yıl** ķapuñda ķulluk itdüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*yıl,]*
12. Geçürürven senūnle ay eger **yıl**
Oluram ħizmetūnde iy ķarındaş (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*yıl,]*
13. Yaşuñdan ğarķ-ı baħr-ı ħūn olmak
Niçe **yıldur** k’idersin āh u feryād (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*yıldur, -dur*]
14. Geçindi kūh-ı hāmūnda otuz **yıl**
Çü ‘āşıklık anı kıldı yegāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [*yıl,]*
15. Ol iki murğdan ķorķ iy birāder
Ķişiye ‘ömr ola biñ **yıl** ya bir dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [*yıl,]*
16. K’eri fevt olduğından soñra ħātūn
İki **yıl** kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [*yıl,]*

yıl: Koşmak, hızlı hızlı yürüme.

1. Semendi geh yügürdi ğāh **yıldı**
Üküş tağ ü beyābān geçdi enbūh (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [*yıldı, -dı*]
2. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı ğür
Ĥalāyık **yiler** ardınca öñince (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*yiler, -er*]

yıl: Usanmama, bıkmama.

1. Ben andan ħāşe-li’llāh kim çeķilem
Bu yolda ğörelere ölünce **yılam** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [*yılam, -a, -m*]

yıl: Yel, rüzgar.

1. Güneş olmaz velî pūşide gilden
Açılur ğonca-i nev-reste **yilden** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [*yilden, -den*]
2. O da yandı hevesden ķaşr-ı ārām
Yile vardı hevādan ħirmen-i nām (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [*yile, -e*]
3. Ecel peykidür anda tîr-i bürrān
Ki per şokup başa **yiler** şitābān (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*yiler, -er*]

4. Koyar gâmdan başına Leylî hâki
Ki bu **yildendür** ol şem'ün hilâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [*yildendür, -den, -dür*]
5. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu kârum **yile** gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*yile, -e*]
6. Ki Mecnûna vire varup iline
Açılıp yolda **yilden** bürka'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*yilden, -den*]
7. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne **yil** k'itmez beni büyüñdan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [*yil,]*
8. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger küh ü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [*yilüp, -üp*]
9. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [*yil,]*
10. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel **yilinden** idi havfî katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [*yilinden, -in, -den*]
11. Varaqlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı lezân ü bi-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*yil,]*
12. Ki ne 'âciz **yile** ne ister âbı
Hem anda var-durur bir 'âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [*yile, -e*]
13. Aradan taşra şalsañ **yilidür** raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*yilidür, -i, -dür*]
14. Şaçını **yillere** virdi semen-vâr
Kızınıñ hasret-i zülf ü ruñında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*yillere, -ler, -e*]
15. Şıyup **yil** bergini arturdı derdüm
Tutuldi cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*yil,]*
16. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü hârı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*yile, -e*]
17. Yile vardı neşât âyini andan
Ecel 'ayyârı maşşudum gülin âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*yile, -e*]

yılduz: Şans, baht.

1. Ol ayuñ **yılduzı** düşdi vebâle
'İlâc itmeklik için ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [*yılduzı, -i*]

vile git: Savrulmak, rüzgâra karışmak, yok olup gitmek.

1. Anuñ yolında kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134*). [*yile git, -sün*]

yiliş: Tebessüm etmek utanarak gülümsemek.

1. Yilişür vaşşiler pîrâmeninde
Yatup bir seg uyumış dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45*). [*yilişür, -ür*]

vime: Yememe durumu.

1. Yimedi seg dañı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*yimedi, -di*]
2. Kılâbı bildi **yimedi** etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*yimedi, -di*]
3. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlâk
Yakın geldi Selâma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6*). [*yimemekden, -den*]

vimek: Yemek.

1. Ruḥ-ı zībāsına karşı anuñ şād
Berī uyḥudan u **yimekden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [*yimekden, -den*]
2. Zırırh gibi **yimekden** zaḥm-ı nâvek
Hezârân sîneler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [*yimekden, -den*]
3. ‘Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*yimekden, -den*]
4. Ki ol ḥöndan yimedi bir nevâle
Yimekden ol mu‘arrâ idi ḥ‘ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [*yimekden, -den*]
5. Ğıdasıdur nesîm-i şubḡgâhî
Yimekden yoḡ-durur zevḡki bu cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [*yimekden, -den*]
6. Yaban otı **yimekden** kırtılayduñ
Didi zâhid ki hey bu söz ḥaṭardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34*). [*yimekden, -den*]
7. Virürdi âteşi ol ḥâra ḥurḡat
Denîler taşı **yimekden** tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [*yimekden, -den*]
8. Şebe döndi günü soñ oldı ‘îdi
Tehî düşdi **yimekden** uyḥudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [*yimekden, -den*]

vimiş: Meyve.

1. Ḥarâm olmuşdur aña mîve-i bâḡ
Nihâlî bâḡımuñ kim pür **yimişdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*yimişdür, -dür*]

vine: Ancak, sadece.

1. Şusuzlık virse bir naḥle zevâli
Yine şu ḥâşıl ider ol nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*yine,]*
2. Yine kendüyedir anuñ fesâdı
İdüp bir eylügi çâha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [*yine,]*
3. Olar gitdi vü bunlar **yine** kaldı
Budur ḥikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*yine,]*
4. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü ḥâme ser-nigün ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*yine,]*

vine: Bir daha, tekrar.

1. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*yine,]*
2. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline **yine** ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*yine,]*
3. Eger çekse ‘adûsı serîr-i eflâḡ
Gelüp **yine** eşiginde öper ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*yine,]*
4. Çün ol meh-rû kodı düşündan anı
Yine kılmaḡa başladı fiḡânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330*). [*yine,]*
5. Ki vardı ol ḥavâlîde **yine** hem
‘Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*yine,]*
6. Çü gördi **yine** ol dildâr-ı çâlâk
Ḥadeng-i fitne kıldı baḡrını çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [*yine,]*
7. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [*yine,]*
8. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K’evi koyup **yine** şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*yine,]*
9. Yine divşürdi kaşr u ḥânedan raḡt
Yine kurdı varup Necd evcine baḡt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*yine,]*
10. Yine divşürdi kaşr u ḥânedan raḡt
Yine kurdı varup Necd evcine baḡt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*yine,]*

11. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [yine,]
12. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [yine,]
13. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [yine,]
14. Turup pes Ka'beden derd ü gam-ıla
Eve geldi **yine** mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [yine,]
15. Yine şubh-ı münîri oldı hândân
Yine mihr-i ruhı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [yine,]
16. Gelüp **yine** beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [yine,]
17. Yine 'ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine gam kıldı gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [yine,]
18. Yine 'ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin **yine** gam kıldı gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [yine,]
19. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi **yine** Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [yine,]
20. Yine hâline meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47*). [yine,]
21. Yine hâline meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [yine,]
22. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-hûn
Yine 'azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [yine,]
23. Gezüp vâdi-be-vâdi gâr-be-gâr
Bulmadı vü **yine** döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [yine,]
24. Yine ol kâsıdı eyledi derhâl
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna irsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [yine,]
25. İderek derd ü gamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [yine,]
26. Yüzüme açılan bâb-ı 'inâyet
Kıpandı **yine** kıldum bî-sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [yine,]
27. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim **yine** cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [yine,]
28. Yine evvelki menzilgâha geldi
'Adûsı cânibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [yine,]
29. Anuñ **yine** 'adü fethinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [yine,]
30. Çekıldı yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol **yine** mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [yine,]
31. Yimedüñ **yine** red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [yine,]
32. Yine tütüdi reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [yine,]
33. K'özi düşdi **yine** kazduğı çâha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26*). [yine,]
34. Yine 'azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [yine,]
35. Yine 'azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35*). [yine,]
36. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Figān u âh iderek düşdi **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [yine,]
37. Nitekim âteş-i süzândan dūd
Yine bir cânibi tütüdi pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [yine,]
38. Gider düşdi **yine** şahrâya çün bād
Dir idi Hağ ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [yine,]
39. Geliser kul başına hayr eger şer
Be-nâgeh irdi **yine** bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [yine,]
40. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtüñ serini
Yine turdı revâne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [yine,]
41. Ki kıandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâhzada 'aklı dirilir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [yine,]
42. Şol ölmüş gibi kim **yine** dirilir
Bu hâl-ile giderken iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [yine,]

43. Varur bir çetr önüne dağı **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [yine,]
44. Turup ‘azm itdi **yine** küh-i Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [yine,]
45. Meger bir gün **yine** ururdu lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [yine,]
46. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru’ birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [yine,]
47. Yine pervâz kıldı şâh-ı serve
Könarken şâha ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [yine,]
48. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp **yine** dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [yine,]
49. Ki **yine** gelmek olmaz ol seferden
Esen kal k’atalık gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [yine,]
50. İşidür kühdan **yine** ol peyâmı
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [yine,]
51. Yir idi hem **yine** dilber gâmanı
Meger kim bir gün ol şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [yine,]
52. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubha dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [yine,]
53. Çü senden **yine** olur saña çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [yine,]
54. Yine bu nâgmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şâd-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [yine,]
55. Örü turup **yine** oturdu fi’l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [yine,]
56. Ki ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Selîm-i ‘Âmirî **yine** keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [yine,]
57. Çeküp bes **yine** tutdı râh-ı kühî
Yine eyledi ‘azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [yine,]
58. Çeküp bes yine tutdı râh-ı kühî
Yine eyledi ‘azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [yine,]
59. Yine başladı gözden dökmege hûn
Yine vaşşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [yine,]
60. Yine başladı gözden dökmege hûn
Yine vaşşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [yine,]
61. Geçen bâzârıñı eyle **yine** tîz
Buyurdu bir nişângâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [yine,]
62. Dile hâcet Hüdâdan **yine** kırtar
Hezârân lutf birle ol nigû-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [yine,]
63. Dirilmezse bu ‘âlemden berâtum
Gelem **yine** harîm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [yine,]
64. İşidüñ **yine** bir türfe hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [yine,]
65. Ki hatta kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [yine,]
66. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kırtıla bir gâmdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [yine,]
67. Marîz itdi anı **yine** teb-i tîz
Yine tutdı vücudı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [yine,]
68. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tutdı vücudı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [yine,]
69. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zağme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [yine,]
70. K’üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [yine,]
71. Füzün oldı gönüldeñ yâra meyli
Yine şevki derünüñ taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [yine,]
72. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cûş itdi deryâ-yı ta’aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [yine,]
73. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cûş itdi deryâ-yı ta’aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [yine,]
74. Belürdi **yine** gâvgâ-yı ta’aşşuk
Gâm-ı yâr ihtiyârın kıldı târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20*). [yine,]
75. Turup bir döndi vü **yine** oturdu
Kârârı gidüp ol şevk-ile **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [yine,]
76. Turup bir döndi vü **yine** oturdu
Kârârı gidüp ol şevk-ile **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [yine,]

77. Biraz kaldılar ammā **yine** hāmūş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [yine,]
78. Ğaraż murġı aralık yirden uçmış
Çü geldiler **yine** kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [yine,]
79. Gelüp tâhir **yine** pāk oldılar hāk
Bu resme ola çün ‘işkuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [yine,]
80. Ki âşār-ı eccl zâhir yüzinde
Velikin bildügi deñlü **yine** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [yine,]
81. Senüñ derdüñedür **yine** heves-nāk
Ķalupdur muntazırlar gibi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [yine,]
82. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [yine,]
83. Taġıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine Necde revân oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [yine,]
84. Hem oldılar **yine** ‘uqbâda hem-mehd
Bihîşt-i döstân oldı ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [yine,]
85. Turup geh **yine** başlarlar şarâba
Bulara qarşu bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [yine,]
86. K’anı kılmadı âhîr **yine** müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [yine,]
87. Hem âhîr **yine** rûzı kııl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hâk-ı Ķur’an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [yine,]

yine: Aynı zamanda.

1. Kerâmetden giyindi hulk-ı hâş
Nüzül itdi **yine** kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [yine,]
2. Yine tütüdi diyâr-ı ‘aqla râhı
‘Înân-ı şabrına şaldı nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 95*). [yine,]
3. Baña Leyliden irdi bu hârâret
Dile ol viriser **yine** ferâġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [yine,]
4. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi **yine** diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [yine,]
5. Yine şubh-ı münîri oldı hândân
Yine mihr-i ruhı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179*). [yine,]
6. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine hem bir yañadan ta’n-ı ‘udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [yine,]
7. Kimesne bulmaz ‘özr ü bahâne
Ümîd oldur ki **yine** gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [yine,]

yiñi: Yeni, şimdi.

1. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine **yiñi** kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [yiñi,]
2. Elin aldı vü bağladı **yiñi** ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [yiñi,]
3. Yiñi dildârıñı kılsun mübârek
Ben olam çün çerâġuñdan senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [yiñi,]
4. Götürüp zahmeti **yiñi** kılam bâr
Dilerven görmeyesin daħı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [yiñi,]

vir: Uygun, muvafık.

1. Bozılmadı **yirindedür** dürtüst ol
Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [yirindedür, -in, -de, -dür
]

vir: Mezar.

1. Meger kim bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daḡı **yir** tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [yir,]
2. Ki tâ **yir** vire şadrında aña ḡāk
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [yir,]
3. Ki tâ yir vire şadrında aña ḡāk
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [yire, -e]

yir: Durum, konum.

1. Ki cânından yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeş **yire** tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [yire, -e]
2. Gök itmiş gördi düdü âsumânı
Özi bir türfe **yirde** kılmış ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [yirde, -de]
3. Sefer kıldı cihândan ḡayf u bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [yirümüze, -ümüze]

yir: Mevki, mekan, mahal.

1. Her ne iḡlîme ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Ḳalmaya raḡşuñ ayak basduḡı **yirlerde** cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [yirlerde, -ler, -de]
2. Toldı şâdiden zamānuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü **yir** bulunmaz k’anda ârām ide ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [yir,]
3. Cem‘ olsa bir **yire** cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [yire, -e]
4. Ḳangı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol **yirüñ** aşlanları baḡrında ḡavfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [yirüñ, -üñ]
5. Ḳara **yirden** bitürür ḡadravâtı
Ḳamış dürcinde derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [yirden, -den]
6. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini **yire** çalup ḡahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88*). [yire, -e]
7. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer
Yire ḡurbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [yire, -e]
8. Ḳapuñsız **yir** idür ol Yüsufuñ çâh
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [yir, -idür]
9. Ḳudâ ḡayr eyleyüp hem âḡirini
Bihîşt içinde zeyn itsün **yirini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180*). [yirini, -i, -n, -i]
10. Ekâbir **yir** yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrâḡ Ḳaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [yir,]
11. Ḳam-ı dendâni ol zibâ cemâlüñ
Dişini getdi yüz **yirde** hilâlüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [yirde, -de]
12. Degül ârāmḡâh-ı âdem ol **yir**
Maḡâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [yir,]
13. Binâ-yı ‘âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi yire **yir** göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [yir,]
14. Binâ-yı ‘âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi **yire** yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [yire, -e]
15. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ârām
K’idemez oldı hiç bir **yirde** ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [yirde, -de]
16. Dizi üzre alup **yirden** başını
Yeñiyle sildi gözünüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [yirden, -den]
17. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir ḡâr
Ki taşdur bâlişi vü bisteri ḡâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [yiridür, -i, -dür]
18. Harâb insüz sün ü **yirüñ** ḡarâbe
İşi aḡyâra anuñ lâḡ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [yirüñ, -üñ]
19. Yakîn **yirde** sarây-ı pâdişâha
Vaḡan düzdiler ol çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75*). [yirde, -de]
20. Kirişmeyle aralıḡ **yirde** sâḡî
İder bezm ehline ‘arz anda şâḡî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [yirde, -de]

21. ‘Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna‘ her **yiri** her naqşî dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [*yiri, -i*]
22. Eger hışm ile ursa kühe nîze
Geçer eyile ki bürrân igne **yire** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*yire, -e*]
23. Hezârân **yirde** olmuş sinesi çäk
Gözi nemgîn vücûdi ğarkâ-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41*). [*yirde, -de*]
24. İnüp rahşından i‘zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir **yire** çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [*yire, -e*]
25. Şeh öninde kodı yüz **yire** çün hâk
Didi kan ağlayup k‘iy şâh-ı a‘zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*yire, -e*]
26. İrürdi **yire** bâr-ı nâfeden nâf
Dağı aldı niçe biñ bağı u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*yire, -e*]
27. Yirinden sıçrayup vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağıma düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [*yirinden, -i, -(n)den*]
28. K‘odur hâcetgehi halk-ı cihânuñ
Ricâsı **yiri** hem ehl-i semânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*yiri, -i*]
29. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Ka‘benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [*yirinden, -i, -(n)den*]
30. Yirinde her biri kılmışdı ârâm
Uyurdu ol nitekim şâh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60*). [*yirinde,]*
31. Ekâbir yir **yirin** çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrâh Kıyası sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [*yirin,]*
32. Ne **yir** kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [*yir,]*
33. Yakîn **yirde** fülân şâhuñ kızıdur
İdüpdür şit-i hüsnî ‘âlemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*yirde, -de*]
34. Sükûn eyleses bir **yirde** bî-ğam
‘İnânın zabt idesin gönlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149*). [*yirde, -de*]
35. Varup sızduğı **yirleri** aradı
Kamu tağı vü şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [*yirleri, -leri*]
36. Dilîrân mâteminde k‘oldılar hâk
Gök itdi dâmenin **yir** yakasın çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*yir,]*
37. Hevâyı nîzeler kıldı neyistân
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 64*). [*yir,]*
38. Gözini toz gögüñ püşide kıldı
Yirüñ şadrın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46*). [*yirüñ, -üñ*]
39. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir **yirde** sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [*yirde, -de*]
40. Çekildi yüzüme yüz **yirde** şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [*yirde, -de*]
41. Mücellâ oldı dehr âyine ayîn
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı ğam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7*). [*yirinden, -i, -(n)den*]
42. K‘olavuz günde bir **yirde** müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [*yirde, -de*]
43. Tûrup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir **yirde** başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [*yirde, -de*]
44. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp **yirinden** tûrdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*yirinden, -i, -(n)den*]
45. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbüñ
Bu kişver **yiridür** bir tâcdârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [*yiridür, -i, -dür*]
46. Otururdi girüp **yirine** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50*). [*yirine, -ine*]
47. Ki od olmuş **yiri** hem-çün semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [*yiri, -i*]
48. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge **yirden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [*yirden, -den*]
49. Senüñ bensüz **yirüñ** gülzâr-ı şâdi
Hâkîkat benden ol dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38*). [*yirüñ, -üñ*]
50. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [*yir,]*

51. Yir altındağılar gibi nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [yir,]
52. K'olur şimdi fülân **yirde** bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [yirde, -de]
53. Eliyle başını **yirden** götürdi
Cigerden kanayup hûn-ı derûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60*). [yirden, -den]
54. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122*). [yirin, -in]
55. Ki yokdur varacak **yir** iy mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [yir,]
56. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir **yire** 'azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [yire, -e]
57. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak **yirini** rûbah-ı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53*). [yirini, -i, -n, -i]
58. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunu
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [yirinden, -i, -(n)den]
59. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [yirinden, -i, -(n)den]
60. Veli hârmührede **yirindedür** hûb
Egerçi la'1 olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [yirindedür, -in, -de, -dür]
61. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden tırmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117*). [yirinden, -i, -(n)den]
62. Nedür tenhâ bu **yirde** ne işûn var
Üzöldün döst u mahremleründen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [yirde, -de]
63. Ki **yiridür** kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var müşğden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38*). [yiridür, -i, -dür]
64. Karârı kalmadı bir **yirde** çün bād
Gül endâmı hayâlî birle nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [yirde, -de]
65. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir **yirde** dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [yirde, -de]
66. Şular her nahl dibinde revâna
Biraz vaqt olsun ol **yirde** kararun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [yirde, -de]
67. Yiri tâ oldı menzilgâh mi'âd
Gelüp bir nahl dibinde oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [yiri, -i]
68. Yirinden tırdı yüz nâz-ile ol mâh
Giyindi bir çabâ-yı ergüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [yirinden, -i, -(n)den]
69. Kuşür u 'özü komadı emekde
Nişânın şordı vü bildi **yirini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [yirini, -i, -n, -i]
70. Sürüb ser ü katına geldi **yirini**
Bağup gördi ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [yirini, -i, -n, -i]
71. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir **yirde** ârâm u kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [yirde, -de]
72. Ki **yirden** pāk ide riğ-i zemîni
Çü bulduñ şoşbetüme sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [yirden, -den]
73. Yiri hem Zeynebün olmuşdı âteş
Kıladı Zeyd Zeyneb diyü feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [yiri, -i]
74. Götürüp Leyliye virürdi bi-kayd
Ara **yirde** resül oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [yirde, -de]
75. Belürdi bir nihâlün iki şâhı
İki **yirde** delindi bir dür-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [yirde, -de]
76. Ğaraž murğı aralık **yirden** uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [yirden, -den]
77. Cihân bülbül **yirini** virdi zâğa
Şüküfe neyli hümmin çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [yirini, -i, -n, -i]
78. Ki girer **yire** her genç ü define
Açılmadan eyâ gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [yire, -e]
79. Gidüp gayrılar aldı **yirlerin** hem
Kişi bu vartadan kırtılmaz aślâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [yirlerin, -leri, -n]

1. K'aña sürme **yirine** giriser mîl
Cihândan devşürüp büngâh u rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*yirine, -i, -n, -e*]
2. Başamaz kimse pâyum **yirine** pây
Taķupdur bi-ğaraż bu vaŗşı-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [*yirine, -i, -n, -e*]
3. K'ıçı bāde **yirine** oldu pür bād
Olup her tār bir tennür-i āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [*yirine, -i(n), -e*]
4. Ki oldu fi'l-meşel firdevs-i şānī
Ki hūbān-ı 'Arab havrā **yirine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [*yirine, -i(n), -e*]

yir altı: *Toprağın altı.*

1. V'eger dīvüm dīr-iseñ yire gīr var
Yir altında özin dīv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [*yir altı, -nda*]

yir idin: *Yer edinmek -Yer almak- : Kimi kişiler arasında bulunmak.*

1. Yir idindüm ben ansuz қа'r-ı çāhı
Kulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [*yir idin, -düm*]

yir it: *Yer vermek, yer ayırmak.*

1. K'olur şimdi fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [*yir it, -in, -miş, -dür*]

yir vir: *Yer yer, taraf taraf.*

1. Sipihr evcinde **yir yir** her sitāre
Göz açup aña kılarıdı nezzāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*yir yir,]*
2. 'Acibü'ş-şekl bir abdāldur ol
Yüzine **yir yir** eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230*). [*yir yir,]*
3. Ahāliyi tarab cem' oldu **yir yir**
Mevāliyi 'Arab şem' oldu **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*yir yir,]*
4. Ahāliyi tarab cem' oldu **yir yir**
Mevāliyi 'Arab şem' oldu **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [*yir yir,]*
5. Yaħūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Niğün yapmışdı **yir yir** āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*yir yir,]*
6. Görür yatmış vücūdı ğarka-i hāk
Yaşı **yir yir** yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [*yir yir,]*
7. Varınca Ka'be kapusına ol pīr
Kefinden gevher ile taldı **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [*yir yir,]*
8. Hemāndem geldi baħr-ı ceng cūşa
Dilirān başladı **yir yir** hūrūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10*). [*yir yir,]*
9. Dilirān çekdi **yir yir** tīg-i bürrān
Ġazāb vaktinde hem-çün şīr-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [*yir yir,]*
10. Yir altındağlar gibi nihāndur
Teninde riği **yir yir** eylemiş cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [*yir yir,]*
11. Ki **yir yir** noķtadan yüzinde var hāl
Kaçan k'açdı niğār ol ruķ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [*yir yir,]*
12. Düzilmiş müşğden **yir yir** nazargāh
Kemāline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*yir yir,]*
13. Ġubāruñ kuħlına cān çeşmi muħtāc
Tenümde şınsa **yir yir** üstüh'ānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [*yir yir,]*
14. Şuda her biri 'aksin kıldı izhār
Benefşe şaldı **yir yir** nať-ı sincāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49*). [*yir yir,]*
15. Ĥabāb itdi kefin **yir yir** ķabarıcık
'Arūs-ı kūh çün hūbān-ı ra'nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*yir yir,]*

16. Ki yarıldı şanasın **yir yir** eflāk
Dilinden sürdi ki şādi melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [yir yir,]
17. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi **yir yir**
Çapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [yir yir,]
18. Yatur maḥmūr **yir yir** tāk-ı engūr
Şahārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [yir yir,]
19. Keñiyle kazdı **yir yir** ğuşşadan ğūr
Tolanur çevresin naḥçir-i ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [yir yir,]
20. Ziyāfet çün-kim irişdi tamāma
Ekābir **yir yirin** geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76*). [yir yirin,]

yirden gögi fark it: Akıl tutulması, etrafı idrak edememe.

1. Vücüdi oldu hayret baḥrına ğarḳ
Şu resme ki idemez yirden gögi fark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [yirden gögi fark it, -den-e, -mez-i]

yirden kal: Yerden kaldırmak.

1. Eger ol tãifeden düşe bir baş
Öperek kıaldurur yirden bu kıallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [yirden kal, -ur, -ur]

yirden yire: Yerden yere geçmek: Alçalmak, yerin dibine inmek.

1. Özini çaldı **yirden yire** bî-bāk
Çarar u şabrdan tã oldu hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [yirden yire,]

yire çal: Yere atmak, çarpmak, vurmak.

1. Şanarmısın ki ‘ārūm yire çaldım
Kesüp başın çü mäh ol bî-ġünāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [yire çal, -dum]

yire geç: Yok olmak; çok utanmak.

1. Çü mehd-i çārūma irdi o meh-çihir
Yire geçdi rūḥından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [yire geç, -di]
2. Hużūruñda geçerdüm yire el-ān
Kızum ḥāzirdur isterseñ be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [yire geç, -er, -düm]

yire ğir: Bedenin topraġa gömülmesi.

1. V’eger dīvüm dır-iseñ **yire ğir** var
Yir altında özin dīv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [yire ğir,]

yire sok: Mezara koymak.

1. Ḥayātum defteri maḥv ola vü hiç
Şokalar yire idüp topraġı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121*). [yire şok, -a, -lar]

yirine: (sözün) Yerine.

1. Getürdüm **yirine** her şartı iy yār
Elünden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [yirine,]

yirine: (*Suyun*) yerine.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su **yirine** od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [yirine,]
2. Ğazab birle eger deryāya baķa
Şu **yirine** o deryādan od aķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [yirine,]
3. Su **yirine** müdām içerdi hūm
Ğarābeti bilüp derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6*). [yirine,]

yirine: *Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.*

1. Şu gül kim ķopmıř-idi bād-ı āfet
Getürdi **yirine** rıķ-ı sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178*). [yirine,]
2. Bahādırlar ecel cāmın idüp nūř
Zirih **yirine** oldılar kefen-pūř (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [yirine, --i, --(n)e]
3. Bula řāyed biraz göñlüñ sūkūnet
Gelüp 'aķluñ **yirine** ola mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [yirine,]

yirine: (*Gözyaşı*) yerine.

1. İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş **yirine** ķan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [yirine,]
2. Firāķ u hicr-i Mecnūnile her dem
Dökerdi yaş **yirine** dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [yirine,]
3. Gelür ol ĝār öñine k'anda Mecnūn
Dökerdi yař **yirine** dideden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [yirine,]
4. Müşevves hāl her lāhza sitemden
Gözinden yaş **yirine** ķan şaçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [yirine,]

yirine: *Bir şeyin yerini almak üzere. II (şarap) yerine.*

1. Őoludur cāmı şebet **yirine** zehr
Tehidür řās-ı çarķ illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [yirine,]

yirt: *Yırtmak, parçalamak.*

1. Başını kesseler artar zıyāsı
Yüzüm **yirtup** yeter dökdi gözüm ķan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [yirtup, -up]
2. İřitdi v' inledi mānend-i ķānūn
Yüzini **yirtup** itdi yakasın çāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25*). [yirtup, -up]
3. Biri hışm-ile tutar biri **yirtar**
Bularuñ ķorķusından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58*). [yirtar, -ar]
4. Bular bir kaçını **yirtup** düşürdi
Ğalanı ortadan kaçdı irāĝa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34*). [yirtup, -up]
5. 'Azā-ĝirān gibi eřvāb-ı mātem
'Arab dilberleri **yirtup** yakayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [yirtup, -up]

yirtıcı: *Etlerini yiyip beslenmek için diğer hayvanları dişleri ve tırnakları ile parçalayan (hayvan).*

1. Sıpāh-ı vařř ü tayruñ hānlarıydı
Bu **yirtıcılaruñ** hāvfindan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [yirtıcılaruñ, -lar, -uñ]

2. Revān oldu idinüp piri hem-rāh
Bile **yırtıcılar** yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*yırtıcılar, -lar*]
3. Öpüp Zeydûñ elin ‘ögr itdi hayli
Hazer kılmayup ol **yırtıcılardan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9*). [*yırtıcılardan, -lar, -dan*]

vît: Erişmek, ulaşmak.

1. Çün ol nakşî görüp arāmı gitdi
Gam odı acısı cânına **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*yitdi, -di*]
2. Soñ ucı hizmetüñde şu na **yitdüm**
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*yitdüm, -düm*]
3. Varup anuñ figāngāhına **yitseñ**
Ayitsañ kim du‘ālar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [*yitseñ,]*
4. Saçmuñ çokluğı şol hadde **yitmiş**
Ki dülbendüñ başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*yitmiş,]*
5. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihāle
Ki ol mîr-i perî-rüyān-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*yitişdi, -di*]

vît: Yetmek, kafi gelmek.

1. İl içre hālümüz uş şuña **yitdi**
K’ucuñdan ‘arımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*yitdi, -di*]
2. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [*yitdi, -di*]
3. Benüm de uş gamuñdan baña **yitdi**
Gidelüm tır eve iy merd-i nā-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*yitdi, -di*]
4. Benüm odumdan irer saña āfet
Faķirem hem gücüm **yitmez** nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*yitmez, -mez*]
5. Bulınmaz cânuma **yitdi** cezāsı
Ķarañu vü dırāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*yitdi, -di*]
6. Velikin kendüler hayrān u hāmüş
İremden bir hevā irdi vü **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [*yitdi, -di*]
7. Zebānı söylemez kim diye rāzın
Güci **yitmez** ki ‘arız ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*yitmez, -mez*]
8. Yiter kılduñ şehā yok yire kanı
Ne bizüm ölmemüzden fā’ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*yiter, -er*]
9. Baña āyine **yiter** sine dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*yiter, -er*]
10. Ki **yitmez** Ķaķ katında ol mu‘ayyen
Eyülük yatlılık ‘ālemden herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [*yitmez, -mez*]
11. DaĶı **yiter** komazsın dilde arām
Yazuķdur töhmet itme bî-günāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*yiter, -er*]
12. Ki terk-i hānedān itmek-durur cehl
Ķalayıķdan **yiter** pinhān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*yiter, -er*]
13. Enisüñ niçe ola mür ile mār
Dil u cânı **yiter** yaķ derd ü Ķamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49*). [*yiter, -er*]
14. Görinmez gözlerine bāĶ u gülzār
Baña miĶ-i der-i dilber **yiter** gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*yiter, -er*]
15. Yiter zencire-i her āb-ı seyyār
Vefā yok çünki gördüm ādemide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*yiter, -er*]
16. Gücüm **yitmez** ki sunam sāĶara dest
Çeküp ol lāhza bir heybetlü āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*yitmez, -mez*]
17. Kefen ‘ıtrı **yiter** hem baña ol hāķ
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*yiter, -er*]
18. Niçe bir saña bu şabr u sükūnet
Yiter kıldı tapuñı baĶt-ı ma‘kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*yiter, -er*]

vitür-: Kaybetmek, ondan yoksun kalmak.

1. Çü Kays işitdi bunlaruñ sözini
Tehayyürden **yitürdi** kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [yitürdi, -di]

yitür: Yetiştirmek, ulaştırmak, götürmek.

1. Yitürdi müjde ol bî-per hümāya
Açup ol hil'ati kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [yitürdi, -di]

vive: Yenmek, üstesinden gelmek.

1. Ne yāri var idi kim hālin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın **viyeydi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [viyeydi, -ydi]

vok: Olmayan, varın karşıtı.

1. Nām ü nişānı **yoğken** Ādem-ile 'ālemüñ
Hāķ virmişdi saña Muḥammed diyü 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [yoğken, -ken]
2. Hūdādan hem aña **yoğ-idi** fermān
K'o menzilden yukāru ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [yoğ-idi, -idi]
3. Sovunmamışdı daḥı cāme-ḥ'ābı
Harāretten **yoğ-idi** inkilābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [yoğ-idi, -idi]
4. Yoğidi hiç nazīri dīn içinde
Bahādırlardan idi kīn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [yoğidi, -idi]
5. Bulardan bulmamışdı bu gül-i āl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [yoğ-idi, -idi]
6. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
'Asesden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [yoğ,]
7. Yoğ-idi gönlinüñ kılca melāli
Firibinden bu devrūñ gāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [yoğ-idi, -idi]
8. Yoğ āgāhı ki қandedür maқāmı
Ya kimdür ol nedür 'ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [yoğ,]
9. Zer ü simüñ **yoğ-isa** ḥamdü'lillāh
Pür itdi ḥāḫruñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [yoğ-isa, --isa]
10. Yoğ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihān içinde nāmūñ verdi bāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [yoğ-ise, --ise]
11. Yoğ-idi ḥasrete sabr u qarāri
Ṭurup uydurdi bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [yoğ-idi, -idi]
12. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şişeyi tutğıl nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [yoğ-idüm, -idüm]
13. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Qara ḥālūñ ki çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [yoğ-imiş, --imiş]
14. Ki **yoğ-idi** nazīri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [yoğ-idi, -idi]
15. Hāşş-ı der-i Hūdāsın ü bir daḥı **yoğ-durur**
'Arz u semāda sencileyin hiç muḫterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [yoğ-durur, -durur]
16. Hızmetüñde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüñ dūruları gönline **yoğ** 'ıyş u ṭarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [yoğ,]
17. Ṭapuñdur Hālīķ-ı ten bā'ış-i cān
Olur ḥükümüñle var **yoğ** cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [yoğ,]
18. Egerçi nār-ı kaḫruñdur gāzab-nāk
Var āb-ı 'afvüñ andan bize **yoğ** bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [yoğ,]
19. Vücüduñ baḫriñe **yoğdur** nihāyet
Bize bir kaṭresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [yoğdur, -dur]
20. Hāzīne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim **yoğ** kıyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [yoğ,]

21. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şevvār
Velî derdā k'āña **yoğdur** harîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [yoğdur, -dur]
22. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İnen işüm **yoğ** aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [yoğ,]
23. Benüm gönülümün ammā **yoğ** karānı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45*). [yoğ,]
24. Ğamından ben ki 'ışkuñ dil-figārum
Ğarārum **yoğ-durur** bî-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26*). [yoğ-durur, --durur]
25. Ki zibādūr kâmusınuñ cemālî
Cihānda birinün **yoğdur** mişālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [yoğdur, -dur]
26. Bilürsin **yoğdur** eyyāmuñ vefāsı
Ki ādem cānidur her dem ğidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [yoğdur, -dur]
27. İrüre gevhere el çünki hakkāk
Anı delmekden āña **yoğ-durur** bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [yoğ-durur, --durur]
28. Ğam-ı dilberden özge mahremi **yoğ**
Figān u nâleden yeg hem-demi **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [yoğ,]
29. Ğam-ı dilberden özge mahremi **yoğ**
Figān u nâleden yeg hem-demi **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [yoğ,]
30. Senün gönülünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılca **yoğdur** saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [yoğdur, -dur]
31. Benüm bu işde **yoğdur** ihtiyārum
Ğarūrî 'ışka saldı rüzgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [yoğdur, -dur]
32. Başum komağa **yoğdur** vaqt-i nālîş
Deri hıştından özge baña bālîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [yoğdur, -dur]
33. Niçe çift ideyüm Mecnūna bunı
K'odula penbenün **yoğdur** oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14*). [yoğdur, -dur]
34. Ğabāyil mefharisin iy vefādār
Saña kavm olmadan **yoğdur** baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [yoğdur, -dur]
35. Ğabül itmezse gönülün ir eger ğiç
Benüm sözümden aşşı **yoğ-durur** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [yoğ-durur, --durur]
36. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cānum
Ölürven 'ışksuz **yoğdur** gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [yoğdur, -dur]
37. Kişi kim 'ışkı **yoğ** hayvān gibidür
Egerçi şuretā insān gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [yoğ,]
38. Rumüz-ı 'ışka çün **yoğdur** nihāyet
Görelüm bir neye irür hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [yoğdur, -dur]
39. Gice gündüz budur 'ālemde kārı
Dağı **yoğdur** hîşābı vü şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24*). [yoğdur, -dur]
40. Bulınur merhem āña **yoğ-durur** bāk
Velî āña k'ire ādem dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [yoğ-durur, --durur]
41. Çevürmem **yoğdur** emründen yüzümi
Çü 'afvuñ merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 52*). [yoğdur, -dur]
42. Rızāñile diledüm senden anı
Çü gönülün **yoğ-durur** bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [yoğ-durur, --durur]
43. Degüldür şābit ü **yoğdur** şebātı
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [yoğdur, -dur]
44. Silāh-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürüyecek kuvveti **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [yoğ,]
45. Çıkarup birağacağ tākati **yoğ**
Şu resm-ile kati kati giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [yoğ,]
46. Ğakumdan gel ki **yoğdur** 'özi-hvāhum
Benem mahkūm ü sen hākim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [yoğdur, -dur]
47. Dağı **yoğ** bu şecerden ğayr-i hîzem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [yoğ,]
48. Ğudādūr 'aybsuz kim **yoğ** āña reyb
Helāk oldum teħassür geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [yoğ,]
49. Kimesnem **yoğdur** ol meftūndan özge
Degülven derd-i hāherden ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [yoğdur, -dur]
50. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana **yoğdur** senün-le dağı kārūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [yoğdur, -dur]

51. Dağı **yoğdur** şadef birle aña kār
Bunu didi vü zāhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [yoğdur, -dur]
52. Velî **yoğdur** vefâsmuñ beğası
Ki balsa senden özge mihibânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [yoğdur, -dur]
53. Zenûñ efsûnına **yoğdur** nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [yoğdur, -dur]
54. Şu deñlü kıldı kim **yoğ** hadd ü gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [yoğ,]
55. Vücüdında biri **yoğ** şeş cihâtuñ
Şu resme fariğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [yoğ,]
56. Ki bilmez var mı yoğsa **yoğ** mı 'âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [yoğ,]
57. Cihân içre irer pâyâna her gam
Segûñ vardur vatangâhı senûñ **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [yoğ,]
58. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ **yoğ**
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [yoğ,]
59. Dirîğ ü hayfdan **yoğdur** saña sūd
Bugün yaqsun buñur-ı hüb ocağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [yoğdur, -dur]
60. Velîkin bende **yoğdur** aña tã'at
İdemezsin baña 'aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [yoğdur, -dur]
61. Ki **yoğdur** tıynetinde şarta iflâh
Baña dirsen k'önünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [yoğdur, -dur]
62. Ki **yoğdur** varacak yir iy mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [yoğdur, -dur]
63. Saña Leyliden özge **yoğ** midur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [yoğ,]
64. Saña **yoğdur** cefâdan gayr âyîn
'Adû söziyle yoldan çıçduñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [yoğdur, -dur]
65. Yiyüp içmekden istiğnâ-yı muñlak
Yiyintiden velî el çekmegüm **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [yoğ,]
66. Ğıdasıdur nesîm-i şubhgâhî
Yimekten **yoğ-durur** zevki bu cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [yoğ-durur, --durur]
67. Bu resme gördüğüm **yoğ** 'ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [yoğ,]
68. Bu yolda pes benüm **yoğdur** günâhum
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [yoğdur, -dur]
69. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ **yoğdur** vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [yoğdur, -dur]
70. Haķikat tînetünde **yoğdur** idrâk
Ğürür idüp şaşın naķd-i hayâta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64*). [yoğdur, -dur]
71. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ **yoğ** çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [yoğ,]
72. Qarâr itdi velîkin **yoğ** qarârı
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [yoğ,]
73. Göricek n'ola hâlûñ fikr kııl var
Didi kim **yoğ-durur** el-haķ mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225*). [yoğ-durur, --dur, -ur]
74. Senûñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli **yoğdur** huzûrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [yoğdur, -dur]
75. Cihân-binüm diyü lâf ura her gâh
Ğazînem leşkerüm **yoğ** pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [yoğ,]
76. Qanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu'tâdum **yoğ** ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [yoğ,]
77. Ki **yoğ** benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [yoğ,]
78. Bu bir kaç loķmanuñ **yoğdur** ziyânı
Bular ger cü'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [yoğdur, -dur]
79. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k'aralarında **yoğ** şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [yoğ,]
80. Kerâmâtına **yoğ-idi** nihâyet
Feleklar devrinüñ tavrına vâķif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [yoğ-idi, -idi]

81. Ki **yoğdur** degmede yār-ı vefādār
Bu hayvānlar ki vardur ādemī-rūy (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [*yoğdur, -dur*]
82. Benüm mecnūnlıgum **yoğ** bundan özge
Eger mecnūnlık ise bu hikāyet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*yoğ,]*
83. Hālāşına resensüz **yoğ-durur** rāy
Ki çıkarmağa çeħden ir eger gıç (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*yoğ-durur, --durur*]
84. Deniler cānına cevr ü cefādūr
Bu hāletden baña **yoğdur** şikāyet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*yoğdur, -dur*]
85. Umūr-ı deħrden vardur emānum
Delü **yoğdur** çı ger Mecnūndan özge (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [*yoğdur, -dur*]
86. Güher gibi dem-ā-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli **yoğ** bahāda (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*yoğ,]*
87. Yoğ anda şem'den özge aña yār
Çü pervāne uyumayup ol āfet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*yoğ,]*
88. Ki yüz göstermege **yoğdur** mecālī
Maħalle muķrīsi öldiye nāgāħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [*yoğdur, -dur*]
89. Ki **yoğdur** hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cānumuñ varken emānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [*yoğdur, -dur*]
90. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişıye çün beķā **yoğdur** cihānda (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [*yoğdur, -dur*]
91. Te'accübde vü hayretde kılurdu
Ki bu 'ışkı hāķıķide ğaraż **yoğ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [*yoğ,]*
92. Hevā-yı şehvet ü fi'l-i 'araż **yoğ**
Bu resme 'ışk işi olmadı zāħır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [*yoğ,]*
93. Ne çāre **yoğ** elümde ihtiyārum
Bulınmasa saħınuñ nānı hāzır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*yoğ,]*
94. Veli **yoğdur** senüñ gibi 'azābum
Kılarsam ger ğamuñdan zār ü nālīş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [*yoğdur, -dur*]
95. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihālın
Saña **yoğdur** belā bezminde her dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*yoğdur, -dur*]
96. Hīsābı-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Ĝarażlu 'ışkda **yoğdur** beķā hıç (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*yoğdur, -dur*]
97. Ri'āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü **yoğdur** senden özge baña sırdaş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [*yoğdur, -dur*]
98. İdüpdür ğarķ-ı hūn-ı şır-ı merdān
İçer mey gibi ķanı **yoğ** dehānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*yoğ,]*
99. Bu resme 'adle hōd 'aķl-ile yol **yoğ**
Şu resme vireler anuñ cevābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*yoğ,]*
100. Alur biñ cānı **yoğdur** gerçi cānı
Gülü deħrūñ dikendür taħtı zindān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*yoğdur, -dur*]
101. Taŗuñdan tıyamaz oldum ğaber hıç
Yolum **yoğdur** ki görem verd-i rüyūñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [*yoğdur, -dur*]
102. Ki **yoğdur** ādemīde bu emānet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [*yoğdur, -dur*]
103. Gehī mīnāyı reng ü ğāħ ğađrā
Cihānda ol renglü **yoğdur** zeberced (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*yoğdur, -dur*]
104. Olupdur cürm ü taķşır ü me'āşı
Siyeh-rüyum ğüneħden rāħatum **yoğ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 115*). [*yoğ,]*
105. Ğať-ı 'afvuñden özge ğüccetüm **yoğ**
Ĝüdāvendā elüm tıt hāme gibi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [*yoğ,]*
106. Çi varduğum çı varmaduğum anda
Yoğ-idüm tıt ki benden fāriğ ol var (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*yoğ-idüm, -idüm*]
107. Ki dirlikden saña nezdıkdür merg
Eger **yoğ-ise** ölümüñden saña pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*yoğ-ise, --ise*]
108. Degüldür Hāliķa bu iş nüħüfte
Yoğ-ise bāğ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*yoğ-ise, --ise*]
109. Yoğum ben varlığumdur ortada yār
Bu 'ışk ol dem gider ben nā-tüvāndan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*yoğum, -um*]
110. K'ide hāradan ol la'li cüdā tā
Yoğ-idi bundan artuķ 'aybı hergiz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*yoğ-idi, -idi*]
111. Sükunetden lebine urdı mismār
Yoğ-idi şoñra bundan ğayrı kārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*yoğ-idi, -idi*]
112. Yoğ-idi ortada şehvet ğayālī
Bu hāl üzre geçinürlerdi her bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*yoğ-idi, -idi*]

113. Çü bir cān idik̄ olduk̄ iki pāre

Yoğum ben hazretünledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [yoğum, -um]

yok it: Yok etmek.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnûn idersin ‘ākıbet

Zevkın alup bādenüñ süfî yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [yoğ it, -düñ]

yok-idi: Mevcut olmayan, yok.

1. Cihān içre nazîri **yoğ-idi** hîç

Anuñ vaşfında bu şî‘r-i lâţîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [yoğ-idi,]

2. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi hān

Meger Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [yoğ-idi,]

3. Yoğ-idi ol zamān akrānı anuñ

Mevālîsine çoğ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [yoğ-idi,]

4. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tāb

Yoğ-idi ebrden özge saçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [yoğ-idi,]

5. Yoğ-idi bunlaruñ çün-kim nifākı

Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [yoğ-idi,]

6. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel

Eli üstine hergiz **yoğ-idi** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [yoğ-idi,]

7. Oқurlardı gazeller ‘āşıkāne

Yoğ-idi ğamdān anlarda nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [yoğ-idi,]

8. Göyindürdi tenini tāb ğāyet

Yoğ-idi sāyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [yoğ-idi,]

9. Çıkarđı çehresini toz busudan

Peyinden özge aña **yoğ-idi** çün hınk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [yoğ-idi,]

10. Ğamuñ idi **yoğ-idi** özge kārı

‘Ādem mülkine ‘azm itdükdē ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [yoğ-idi,]

yok-ise: Yoksa.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār

Beni men’ itme bārı ‘ışkdān var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [yoğ-ise,]

2. Ki bilmez var mı **yoğsa** yok mı ‘ālem

Yir üzre gerçi yürise revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [yoğsa,]

3. Tefekkür kıldı kim yā Rab bu hālüm

Düşüm midür ‘aceb **yoğsa** hayālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [yoğsa,]

yohsul: Fakir.

1. Gelen gider eger **yohsul** eger bāy

Biten her sebze vaktinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [yohsul,]

yok yire: Gereği yokken.

1. Ki **yok yire** nedür çekmek bu derdi

Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [yok yire,]

2. Hayādan kāmētüm naḥli büküldi

Bu deñlü suçsuzuñ **yok yire** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [yok yire,]

3. Yiter kılduñ şehā **yok yire** kanı

Ne bizüm ölmemüzden fā’ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [yok yire,]

4. Revā midür k’öle **yok yire** bunlar

Degüldür bağıyını öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [yok yire,]

5. Özüñe **yok yire** virme firibi

Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [yok yire,]

6. Ki girdüm **yoğ yire** anıma anuñ
Meger tıtdı gözümü h`ab-ı hgs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62). [yoğ yire,]
7. Velî **yoğ yire** çekdün zahmet ü renc
Çü bulduñ halümü gördün ki dışvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38). [yoğ yire,]

yoksul: Maddî imkânı çok az olan, geçinmekte güçlük çeken (kimse), fakir.

1. Kimini bay kılmış kimini **yoğsül**
Kimi merdüd olmuş kimisi mağbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81). [yoğsül,]

yol: Yol, güzergah, yer.

1. Devr-i `adlünde vücüdından yudı zâlimler el
Her biri bir **yoldan** itdi `azm-i iqlim-i `adem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28). [yoldan, -dan]
2. Derün-ı fürcesinden gösterür râh
Ki sâlik gitse bu **yoldan** be-her-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19). [yoldan, -dan]
3. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayak başdurma kim **yola** kerem kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8). [yola, -a]
4. Yüzümü kıble-i ışlâha döndür
Yolumı Kâ'be-yi iflâha döndür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 26). [yolumı, -umu]
5. Çerâğ-ı câna feyzünden irer nür
Yolumı dergehünden eyleme dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 110). [yolumı, -umu]
6. Harîm-i hürmetün şahrâ-yı Baḥḥâ
Yoluñ ferrâşidur nefî-i Mesîhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 68). [yoluñ, -uñ]
7. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolı tozu ser-i Fağfûra efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56). [yolı, -ı]
8. `Acîbü'ş-sekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı **yol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230). [yol,]
9. Tıtaradı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye **yol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26). [yol,]
10. Güzer kılduğı **yola** gülle gülle
Oluben cem' tıflân-ı maḥalle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13). [yola, -a]
11. Ne **yoldan** k'eyleye geçmege âheng
Uşağ oğlan elinden yir idi seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17). [yoldan, -dan]
12. Yol üzre keřřüñün her naķı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17). [yol,]
13. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildüği **yola** gider idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32). [yola, -a]
14. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41). [yol,]
15. Bir aylık **yolda** havlınden ğirivün
Diyeydün ödi şıdar nerre divün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17). [yolda, -da]
16. Çü bildi söylemez ol `âşık-ı zâr
Geçiverdi **yolına** merd-i reh-dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 76). [yolına, -ı, -n, -a]
17. Ki Mecnûna vire varup iline
Açılup **yolda** yilden bürka'-ı mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5). [yolda, -da]
18. Gözi anıyla **yolları** bezerken
azâ bir ğün irürdi nâgehânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2). [yolları, -ları]
19. Anı kıldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gideceği **yoldan** âĝâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23). [yoldan, -dan]
20. Yola dikmişdi göz gözlerdi râhı
Ki tâ bād irürüp bir ğün ğubârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110). [yola, -a]
21. Ki yarın hoş nesim ola dimâĝuñ
Gönilme bu **yola** bî-kesdür epsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105). [yola, -a]
22. Taḫuñdan bu **yola** hōř-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irâk seni bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14). [yola, -a]
23. Bu idi **yol** hōř itdün bârekallâh
avı peymânıñsın hem vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88). [yol,]

24. Yolunda bu imiş taqdîr-i Cebbâr
Bunı diyüp kodı ol merd-i kıllâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82). [yolumda, -um, -da]
25. K'ayağ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muħkem-durur bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54). [yol,]
26. Sen anı zîver itdün güne güne
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103). [yolda, -da]
27. Yolu geh deşt oldu gâh vâdi
Şoñ ucı gördi k'olup ğarķa-ı ħāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72). [yolu, -ı]
28. İraq a'dâ yolundan niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6). [yolundan, -ı, -n, -dan]
29. Yolu geh seng ü geh ħāk oldu geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28). [yolu, -ı]
30. Bu yolda çok ħatar vardur üküş derd
Cihān içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [yolda, -da]
31. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger yolı deryāya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21). [yolu, -ı]
32. Emîn olduñ ki ref' oldu yolundan
Berātın dürdi anuñ dehr-i fānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54). [yoluñdan, -u, -n, -dan]
33. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Tırrurlar yolda tırsa ol yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31). [yolda, -da]
34. Yolu irdi çün ol bî-der serāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1). [yolu, -ı]
35. Varup her biri siñdi bir bucaĝa
Yol üzre şubĥı idi k'ol iki şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37). [yol,]
36. Bu resme 'adle ħöd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172). [yol,]
37. Ki yolun itmemişdür ğül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108). [yolun, -ın]
38. Tapuñdan tuyamaz oldum ħaber hiç
Yolum yoķdur ki ğörem verd-i rüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33). [yolum, -um]

yol: (Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir.

1. Yoluñda cān viren teşne ħaķiyçün
Hüseyni katl iden deşne ħaķiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99). [yoluñda, -uñ, -da]
2. Anuñ yolunda kurbān olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşĝ ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133). [yolunda, -ı, -(n)da]
3. Yolında ölmedür her lāĥza rāyı
K'ilenç özine aña eyler du'āyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81). [yolında, -ı, -(n)da]
4. Vücüdını bu yolda eyleyüp ħāk
Zeri toprak gibi daĝıtdı bî-bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53). [yolda, -da]
5. Döküp bu yolda genc-i ħüsrevāne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91). [yolda, -da]
6. Ki senden göñlüñi zābt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cānumı terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152). [yoluñda, -uñ, -da]
7. Ĥakumdan gel ki yoķdur 'özü-ĥwāhum
Benem maĥkûm ü sen ĥākim yoluña (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [yoluña, -uña]
8. Ki ben bî-çāreye tavķ ola zencîr
Eger var ise yoluñda günāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27). [yoluñda, -uñ, -da]
9. Virür yolına cānı vü cihānı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48). [yolına, -uña]
10. Velî 'işķuñ yolunda cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yād itmeyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26). [yolunda, -ında]
11. Ačanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmān kim su vire çāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12). [yolını, -ını]
12. Ki bārik ola sözüñ saña ĥānum
Yoluñda şādıķım virmekde cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9). [yoluñda, -uñ, -da]

13. Yolında neydügin hālüm beyân it
Ayıt kim Leyliyi kıldı ğamuñ hāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60). [yolunda, -i, -(n)da]
14. Yoluñda virdi Leyli cān-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90). [yoluñda, -uñ, -da]

vol: Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir.

1. Gice tarik-i pür çeh gidicek rāh
Yolumı bağlamasun āfet-i çāh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36). [yolumı, -um, -ı]
2. Sa'ādetle çün ol şāh-ı yegāne
İrürdi **yol** birinci āsumāne (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120). [yol,]
3. Kime irse tıgı bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak **yolın** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72). [yolun, -ı, -n]
4. Ben andan hāşe-li'llāh kim çekilem
Bu **yolda** göreler ölünce yılam (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16). [yolda, -da]
5. Bu **yolda** ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum fedādür hem hāzīnem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141). [yolda, -da]
6. Şu resme yazdı kim bī-vech iş itme
Ziyān eyleyeceğüñ **yola** gitme (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40). [yola, -a]
7. Gider bilmez **yolı** şahrā mı ya küh
Oğur derd-ile bu şî'ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10). [yolı, -ı]
8. Bu **yolda** şabr kılmakdur müdārā
İgende kend'özünü kıлма giryān (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164). [yolda, -da]
9. Bu **yolda** pes benüm yokdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58). [yolda, -da]
10. Gül-i tāze gibiydi çāk-dāmen
Yolumı çün tutaydı hār-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67). [yolumı, -ı, -(n)ı]
11. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu **yolda** ben senüñ gibi degüldüm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53). [yolda, -da]
12. Yaşı deryā gibi eyledi cüşı
Bu **yolda** çün hicābı kaldı hiç (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129). [yolda, -da]
13. Ne şabr u ne taħammül ne müdārā
Yolı teşvīş-i hıfz-ı zevcden pāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29). [yolı, -ı]
14. Seher nürıyla tölmiş gördi hārgāh
Yolından reh-zen-i şeb def ' olmış (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11). [yolından, -ı, -(n)dan]
15. Ki kimse bulmaz idi geçmege **yol**
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32). [yol,]

vol bul: Çare bulmak, çözümler üretmek.

1. Tekarrüb 'ālemine buldılar yol
Elif kıdden ki dūr idi ol kıadi lām (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88). [yol bul, -dı, -lar]

vol gözet: Bir şeyin olmasını ummak ya da gurbetten gelecek birini beklemek.

1. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişāle irelüm kim bunda olmaz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94). [yol gözet, -tür, -me]

vol it: Yol yapmak.

1. Yol itmiş şan sefidāc üstine mūr
Ya bir zibā şanemdür müşğ-i ferhāl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24). [yol it, -miş]

vola gir: Yola çıkmak, yolculuğa başlangıç yapmak.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp kat'-ı menâzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 27*). [yola gir, -di]
2. Yola girdi gider çâpük şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [yola gir, -di]
3. Yola girdi çü bād-ı lâ-übâlî
Varup efgân-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [yola gir, -di]
4. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [yola gir, -di]

vola gir: Yola gelmek; istenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak.

1. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel ço bu düşvâr rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [yola gir,]

yoldan çık: Kötü yola sapmak, doğru yoldan ayrılmak.

1. Saña yokdur cefâdan gayr âyîn
'Adû söziyle yoldan çıkduñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [yoldan çık, -duñ]

yoldaş: 1. Yol arkadaşı, dost. 2. Aynı görüşü benimseyenlerden her biri.

1. Yoğ-idi hasrete şabr u qarârı
Turup uydurdi bir gün iki **yoldaş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [yoldaş,]

yoldaş it: Yol arkadaşı, dost olmak.

1. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [yoldaş it, -in, -di]

yoldaş kıl: Yol arkadaşı olmak.

1. Özün destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şihhâti oldı müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26*). [yoldaş kıl, -dı]

yoldaş ol: Yoldaş, arkadaş olmak.

1. Götürüp âsîtân-ı Leyliden baş
Bu gurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [yoldaş ol, -up, -dur]
2. Ölicek baña yoldaş olsun imân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [yoldaş ol, -sun]

yolu düş: Yolu düşmek; Giderken uğramak, rastgele önünden geçmek.

1. Saña ben hasteden olsun vaşiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [yolu düş, -(ü)p-üp]

yolun tut: Bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak.

1. Kararı kalmayup şevk-ile tırdı
Şebistâni yolın tıttup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [*yolın tıt, -up*]
2. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdi
Tıttup dilber harîminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [*yolını tıt, -up*]

voluñda cān vir: *Birinin uğruna ölmek, kendini feda etmek.*

1. Yidürdüñ zāğa anı sen āhîr iy yār
Bu idi virdügüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [*yoluñda cān vir, -dü, -güm-i-uñ, -da*]

vönel: *Yönelme, bir tarafa meyl etme.*

1. Bunı didi vü gözden oldı pinhān
Sarāyına **yöneldi** şāh hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*yöneldi, -di*]
2. Turup tağa **yöneldi** zār u giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [*yöneldi, -di*]
3. Senüñdür mağzum iy rûh-ı revānum
Yönelmişdür makām-ı ‘ışka rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57*). [*yönelmişdür, -miş, -dür*]

vöre: *Etraf, çevre, civar.*

1. Ne kūha kim anuñ hıñki başar süm
İder ol **yörenüñ** aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*yörenüñ, -nüñ*]
2. Meger ol **yörede** var idi bir şāh
K’özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [*yörede, -de*]
3. Başamazdı kişi ol **yöre**ye pāy
‘Acebdür vahşiden böyle kerāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [*yöre*ye, -ye]

vören: *Bir şeyin çevresinde dolaşmak, yaklaşmak; hatıra gelmek, gönü kaplamak.*

1. Yörenmez h̄wāb niçe kılam ārām
Beterdi derd ü gamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [*yörenmez, -mez*]
2. Ol iki nev-bahārı eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*yörendi, -di*]

vorul: *Yorulmak, yorgun duruma gelmek.*

1. Ol uçmağda **vorulup** peyk-i hāzret
Per ü bālinde hiç kalmadı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157*). [*vorulup, -up*]

yu: *Temizlemek, yıkamak.*

1. Gözinden kühl-ı deycürü **yuyup** şeb
Göge kâfūr saçmışıdı kevkēb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [*yuyup, -y, -up*]
2. Yu var ben hāste-dilden dest-i ümmid
Ki olmışam esir-i derd-i cāvīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*yu,*]
3. Başından atası kıztıdı müyın
Gül-ābile **yudı** hem dāye rüym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [*yudı, -dı*]
4. Gözinüñ yaşı derhāl oldı nā-yāb
Hāzerden kim **yumaya** sürmesin āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [*yumaya, -maya*]
5. Etegüm üzre kıлмаğa namāzı
Yudum biñ kerre virmezler cevāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [*yudum, -dum*]
6. Ger ölse yārı hāylinden bir ādem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24*). [*yur, -r*]

7. Ki cānından **yuyupdur** el mu'ayyen
'Abeş yire ūtar ŧeşşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [*yuyupdur, -yup, -dur*]
8. Ki ağlarken **zur** anı eşk-i hûn-bâr
Yüzüme ŧoduğun hali dil-âviz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*zur, -r*]
9. Düşüp üstine öpdî ŧoçdı hayli
Yudı gözi yaş-ıla gâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*yudı, -dı*]

yu: (öli) yıkamak.

1. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes idüp ğarħ-ı kâfûr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [*yudılar, -dı, -lar*]
2. Gözinden her biri cüy itdi hûnlar
Pes âhîr âb-ı dîdeyle **yudılar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [*yudılar, -dı, -lar*]

yüce: Ulu, büyük.

1. Cihānün melce'idür sāyen iy şāh
Yücedür Hâħ katında pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*yücedür, -dür*]
2. Dilinden lâmi' envār-ı hâħîħat
Yüce 'adli ile ħaşr-ı şerî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32*). [*yüce,]*
3. Yüce bir ħaşr salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*yüce,]*
4. Meger var-ıdi anda bir **yüce** tağ
Ki dehr itmişdi keyvānı aña rāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [*yüce,]*
5. Egerçi kim **yücedür** himmet-i şāh
Velî ben rû-siyāhuñ baħt-ı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [*yücedür, -dür*]
6. Yücedür çün bilürsin menzil-i māh
Olur her el aña irmekde kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [*yücedür, -dür*]
7. Yüce bālāsı var çün yār-ı baħtı
Oturmuş gördi bir şāhında bir zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [*yüce,]*
8. 'Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nāmî sâhib-tiğdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [*yücedür, -dür*]
9. Yüce bir taħt gerdün pāyesinde
Nihāyetstüz müzeyyen olmuş ol taħt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [*yüce,]*

yücel: Yüce bir duruma gelmek.

1. Yücelmiş kāmēt-i süsen çü servi
Ki her ğonce o servün bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [*yücelmiş, --miş*]
2. Füzün olsun anuñ her gün cemālî
Yücelün hem benüm 'ışħum nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [*yücelün, -sün*]
3. Ne ħaldıysa benüm 'ömrümde bākî
Yücelün al ħat anuñ 'ömrî tākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*yücelün, -sün*]
4. K'aña ħandil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol ħadar ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*yücelmiş, --miş*]
5. Yücelmiş hem-çü ħadr-i nik-baħtān
Görinür her ħaraf zîbā çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34*). [*yücelmiş, --miş*]

yuf: Yuh olsun!.

1. Hezārān kez bunuñ ħoltuğına **yūf**
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi raħtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [*yūf,]*

yügris: Koşuşmak.

1. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada **yigreşürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*yigreşürdi, -ür, -di*]

yügür: Koşmak, hızlı gitmek.

1. Karârı kalmayup şevk-ile tırdı
Şebistânı yolın tıutup **yügürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [*yügürdi, -di*]
2. Semendi geh **yügürdi** gâh yıldı
Üküş tag ü beyâbân geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [*yügürdi, -di*]

yük: Ağır şey, ağırlık.

1. Virem olursa ger bu 'ağd-i mevzûn
Kaţâr-ıla güher **yük-ile** altun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*yük-ile, -ile*]
2. Niçe **yük** 'üd-ı huşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*yük,]*
3. Getürdi her biri **yük** niçe anbâr
Şular kim kendülerden şonra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [*yük,]*
4. Ögidince dürişüp niçe **yük** un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [*yük,]*
5. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [*yüki, -i*]
6. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet ki ağır **yükleri** var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*yükleri, -leri*]
7. Ki çün halk itdi Hağ bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni **yükü** var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [*yükü, -ü*]

yük: Ağırlık, sıkıntı.

1. Ki kimse bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet **yükinden** gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*yükinden, -inden*]

yukaru: Ayağa kalk.

1. Tıutup nâz-ile didi tır **yukaru**
Kağimî yârı ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*yukaru,]*
2. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tır **yukaru** kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [*yukaru,]*

yukaru: Yukarı.

1. Hudâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden **yukaru** ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [*yukaru,]*
2. Görüp 'âcizligüñi rahmet ide
Yukaru başma kadründen iñen pây (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*yukaru,]*

yukaru gel: İleri çıkmak.

1. Şadâ tûfânı ol meydânda her sū
Tenür-ı küsdan geldi yukaru (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 8*). [*yukaru gel, -di*]

yum-: Kapatmak.

1. Gözin **yumup** veda' eylese 'arşa
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [yumup, -(u)p]
2. Kim ansuz **yumamaz** çeşmini bir dem
Delüp güşin kulı gibi komuş nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [yumamaz, -maz]

yumağ: *Yıkamak (temizlik amaçlı).*

1. Arınmaz gönlümün pend-ile pāsı
Ki **yumağ-ıla** gitmez yüz karası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [yumağ-ıla, -ıla]

yumus: *Hizmet, vazife.*

1. Teb-i gam iki kat itmiş nihâlin
Yumus eşgi ruhı verdinün alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [yumus,]

yun: *Yıkanmak.*

1. Ciger tábına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp **yundı** bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [yundı, -dı]
2. Bulurdi andan zıyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdi her kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [yunurdi, -ur, -dı]
3. Ki kandan **yundı** âb-ı zindegâni
Şu deñlü nâle kılup urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [yundı, -dı]

yünân: *Yunan.*

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle **Yünân** mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt u tengî vü saçam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [yünân,]

yünus: *Hz. Yunus Peygamber.*

1. Şu zindân itdügün mâhı haķiyçün
İçinde **Yünusuñ** âhı haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [yünusuñ, -uñ]

yünus-ı ma'nî: *Mana balığı.*

1. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān **yünus-ı ma'nî** saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [yünus-ı ma'nî,]

yur idi: *Yıkamak.*

1. Arayup her yaña ol nāzenîni
Yur idi eşk-ile pīrāhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [yur idi, -idi]

yurd: *Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, vatan.*

1. K'ölicecek **yurdum** ile qalısar āh
Kılardı rüz u şeb cehd ü müdāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [yurdum, -um]

yüreg: *Yürek, kalp.*

1. **Ḳahr** ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriññ **yüregine** tır-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [yüregine, -i, -n, -e]

yürek: *Gönül, kalp.*

1. Bitürür taze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ ğayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [yürekler, -ler]

yürü: *Yürüme, gitmek.*

1. Bir barmağınla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları **yürüdürsin** bilâ-ka-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [yürüdürsin, -dür, -sin]
2. Kişi k'anda **yürüdi** ğuşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [yürüdi, -di]
3. Silâh-ı esb üstinde müretteb
Götürüp **yürüyecek** kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [yürüyecek, -yecek]
4. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başına söylenür **yürürdi** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [yürürdi, -r, -di]
5. Fiğânı şu'lesinden âteş-efrüz
Bürehne-pâ buz üstinde **yürürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [yürürdi, -r, -di]
6. Yürise berğden katı gider ol
Şabâyı nâka mânendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [yürise, -se]
7. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [yüridiler, -di, -ler]
8. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı 'âlem
Yir üzre gerçi **yürise** revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [yürise, -se]
9. Görelüm şimdi andan yeg kimün var
Yürü kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [yürü,]
10. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki **yürür** bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [yürür, -ür]
11. Bürehne-ser **yürür** şahib-kelâmun
Haridâr-ı belâ vü cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [yürür, -ür]
12. Yürür Mecnûn senün derdünle nâlân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [yürür, -ür]
13. Yürürler olsa divâne revâne
Bu resme tumturağ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32*). [yürürler, -r, -ler]
14. San oğur Sidrede Cibril tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [yürür, -r]
15. Gözetdi ol deli kendü çalayın
Yürüyüverdi ol şahrâ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [yürüyüverdi, -yüver, -di]

yürü: *Ayrılmak, uzaklaşmak; haydi, durma.*

1. Yürü çiftün yanına hurrem ü şâd
Tenünden dür zağm-ı kîne-h'wâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [yürü,]
2. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ **yürü** nâlânlığı ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [yürü,]
3. Ṭama' dendânın aña eyleme tîz
Yürü sen kendü hâlün gör beni ço (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [yürü,]
4. Beni ğüyâ ki taş-ile dögersin
Yürü var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [yürü,]

yürü: *Hücum etmek, saldırmak.*

1. Kılıçlar **yürüdi** vü köpdü ğavgâ
Pür oldı küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [yürüdi, -di]

yürüt: Gezdirmek, dolaştırmak; göndermek.

1. Parmağına ney **yürüt**di hâmenün cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüştime öykindüñ diyü kılpur tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*yürüt*di, -di]

yūsuf: Hz. Yusuf peygamber.

1. Çi ger Hâk **Yūsufa** virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [*yūsufa*, -a]
2. Çü **Yūsuf** gibi maḥbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdı göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [*yūsuf*,]
3. Karâbeti vü kavmı oldı âgâh
K’olupdur menzili ol **Yūsufuñ** çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [*yūsufuñ*, -uñ]
4. Şafaḡdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye **Yūsuf** gibi çıhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [*yūsuf*,]
5. Nitekim **Yūsufından** ayru Ya’kûb
Dir idi ḡasret ü derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8*). [*yūsufından*, -ından]
6. Tapuñsuz yir idür ol **Yūsufuñ** çâh
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [*yūsufuñ*, -un]

yūsuf-cemâlüm: Yusuf yüzlü. II Güzel yüzlü sevgili.

1. Göyündürdi ne hâne ḡodı ne raḡt
Meger var-idi bir **Yūsuf-cemâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [*yūsuf-cemâlüm*, -+üm]

yūsuf-‘izâr: Yusuf yüzlü.

1. Leṡâfet bâḡınuñ serv-i revâni
Melâḡat Mısrınuñ **Yūsuf-‘izârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35*). [*yūsuf-‘izârı*, -ı]

yut: Yutmak, maruz kalmak.

1. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Ḳomadı çün ḡamuñdan **yut**di ḡârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [*yut*di, -dı]

yut: İçine almak.

1. Zemîn gencini **yud**muş mârı ḡalmıḡ
Bu resme gözlerinden cüy idüp ḡûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*yud*muş, -muş]

yut: Yutmak, yudumlamak. II İçmek.

1. Niçe **yut**sun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [*yut*sun, -sun]

yuva: Yuva, kuş yuvası.

1. Didi iy gül-bün-i ḡûn-âb-ı dide
Ki bülbülsin **yuvasından** remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4*). [*yuvasından*, -sı, -n, -dan]

yuva yap: Yuva yapmak.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekte eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [yuva yap, -miş]

yüz: Yüz, suret, çehre.

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrûz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [yüzünden, -üñ, -den]
2. Elüme kıl 'atâ miftâh-ı maşşûd
Ki açıla **yüzüme** hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [yüzüme, -üm, -e]
3. Yüzümü kıble-i işlâha döndür
Yolumı Kâ'be-yi iflâha döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25*). [yüzümü, -üm, -i]
4. Yüzüñdür âfitâb-ı çarh-ı 'izzet
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustân-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 119*). [yüzüñdür, -ü, -ñ, -dür]
5. Yüzüñüñ mâhıdur mâhiyyet-i hüsn
Cemâlüñ mazharı hâşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [yüzüñüñ, -ü, -ñ, -üñ]
6. Didi iy nür-ı çeşm-i halk-ı 'âlem
Yüzümüz başa geldüñ hayr-ı maqdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124*). [yüzümüz, -ü, -m, -ü, -z]
7. Yüzi mir'ât-i envâr-ı haqîkî
Resülün gâr içinde refîki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 5*). [yüzi, -i]
8. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân **yüzi** ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [yüzi, -i]
9. Niçe oğlan **yüzi** hürşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [yüzi, -i]
10. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldu **yüzi** san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [yüzi, -i]
11. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [yüzi, -i]
12. Bir oğlan k'ola bed-hû iy qarındaş
Atası görmeye anuñ **yüzün** kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [yüzün, -in]
13. 'Acîbü's-şekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230*). [yüzine, -i, -n, -e]
14. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-ıdi **yüzlerin** görmüş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [yüzlerin, -ler, -i, -n]
15. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlı oldu **yüzünden** hacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [yüzünden, -ü, -n, -den]
16. İl içre dâstân oldu cemâli
Dişi lü'lü **yüzi** hürşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [yüzi, -i]
17. Bakup **yüzine** şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [yüzine, -i, -n, -e]
18. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [yüzi,]
19. Ki âşâr-ı ecel zâhir **yüzinde**
Velîkin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88*). [yüzinde, -n, -de]
20. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin didi Kaşuñ **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [yüzine, -i, -n, -e]
21. Sürerdi **yüzini** toprağa her gâh
Dilinden çıkmışdı mâsivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [yüzini, -i, -n, -i]
22. Gözi kıttâl-ı şüfi zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [yüzinde, -i, -n, -de]
23. Ol iki türfe âhünün sözünü
Bu naqş-ı dil-keşüñ garrâ **yüzünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [yüzünü, -i, -n, -i]
24. Perî-peyker güzeller **yüzleri** gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [yüzleri,]

25. Yüzüm şuyın yaşımdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13*). [yüzüm,]
26. Yüzüm 'işyân u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fişk u hañadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [yüzüm,]
27. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âgâz
Sözi kand-ı teberzed hâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [yüzi, -i]
28. K'açup ol mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Hağ **yüzini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [yüzini,]
29. Sözi kandi lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden **yüzi** büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [yüzi, -i]
30. Anuñ gözi bunuñ **yüzinde** kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [yüzinde, -i, -n, -de]
31. Yüzine şaldı ma'sûk-ı şeb-i târ
Şaçından bir niğâb-ı 'anber-âşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5*). [yüzine, -i, -n, -e]
32. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [yüzi, -i]
33. Yüzi kara idi vü saçları ağ
Cehenem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [yüzi, -i]
34. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryân
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [yüzi, -i]
35. Atası niçe k'ururdı gâzâbdan
Şanem **yüzine** bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [yüzine, -i, -n, -e]
36. Kimesnenüñ **yüzine** bakma zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [yüzine, -i, -n, -e]
37. Çün işitdi bu sözi ol **yüzi** nûr
Özin ol mâcerâdan tutdı dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [yüzi, -i]
38. Yüzine 'ağlı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden özge saçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [yüzine, -i, -n, -e]
39. Nazar kıldı çü pîr anuñ **yüzine**
Cihân gamdan siyâh oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [yüzine, -i, -n, -e]
40. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine eşkden şaçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [yüzine, -i, -n, -e]
41. Görür yatmış vücûdi gârka-i hâk
Yaşı yir yir **yüzini** eylemiş çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [yüzini, -i, -n, -i]
42. Didi kim iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm **yüzün** görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [yüzün, -ün]
43. Arınmaz gönlümün pend-ile pâsı
Ki yumağ-ıla gitmez **yüz** karası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [yüz,]
44. Görüp anı bu resme zâr u mañzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [yüzi, -i]
45. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyu serv-i bahâristân-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 5*). [yüzi, -i]
46. Kaşı fettân lebi mül çeşm-i tannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 14*). [yüzi, -i]
47. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [yüzi, -i]
48. Yüzi hürşidini zülfi şehâbı
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [yüzi, -i]
49. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tutdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [yüzün, -in]
50. Yüzinden şemme her birisinün mihr
Meh ayakları tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [yüzinden, -i, -n, -den]
51. Gülâman Hindî vü Rûmî dil-efrûz
Şeb ola saçları vü **yüzleri** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [yüzleri, -ler, -i]
52. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler **yüzün** görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [yüzün, -ün]
53. Gehî urur başına depme zâgân
Yüzini ırmalar gâhî kelâgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [yüzini, -i, -n, -i]
54. Geh anuñ pâyına sürer **yüzini**
Gehî oper **yüzini** vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [yüzini, -i, -n, -i]
55. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engiz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30*). [yüzi, -i]

56. Şu resme eyleyen pinhân özümü
Ki ‘Azrâ’ il de görmesün **yüzümi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [yüzümü, -üm, -i]
57. Çeküp düşmen **yüzine** tığ-i pülâd
Koyayın ben dağı ‘âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [yüzine, -i, -(n)e]
58. Yüzüme açılan bâb-ı ‘inâyet
Çapandı yine kıldum bî-sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25*). [yüzüme, -üm, -e]
59. Şecâ‘atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre **yüzüñ** ağ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [yüzüñ, -üñ]
60. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [yüz,]
61. Sen eyle ‘afv **yüzi** karayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [yüzi, -i]
62. Çeh-i şerm ü taḥayyürde esürüm
Hacâletden **yüzüm** suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35*). [yüzüm, -ü, -m]
63. Cevâbindan taḥayyür buldı Nevfel
Dönüp **yüz** lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [yüz,]
64. Çekıldı **yüzüme** yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [yüzüme, -üm, -e]
65. Hele ol çeşmendür yâdigârum
Ki çok bakmışam ol meh-rü **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [yüzine, -i, -(n)e]
66. Zebûna rahmdur şahib-hünerlik
Dağı tâze-durur bak **yüzlerine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37*). [yüzlerine, -leri, -ne]
67. Başı devletli vü **yüzi** mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [yüzi, -i]
68. Gice irdi bu hâlet içre nâgâh
Çeküp gün **yüzine** zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [yüzine, -i, -(n)e]
69. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [yüzüm, -üm]
70. Didi şeyli’llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13*). [yüzi, -i]
71. Ki ider **yüzleri** şermende ayı
Harîr ü aḥlas u zer-beft ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58*). [yüzleri, -ler, -i]
72. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [yüzine, -i, -(n)e]
73. Ki ağlarken yur anı eşk-i hûn-bâr
Yüzüme koduğun hâli dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29*). [yüzüme, -üm, -e]
74. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıq mıdur ‘âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2*). [yüzinden, -i, -n, -den]
75. Tûlû‘ iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî k’ol **yüzi** şem‘-i şubḡâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [yüzi, -i]
76. Ruḥın der kıldı ğarç-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir ḥapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [yüzine, -i, -(n)e]
77. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muḳarrer bildi kim ol kebk-i ḥöd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [yüzine, -i, -n, -e]
78. Yüzi mir‘atı rüşendür münevver
Lebi üstinde hâl-i ‘anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70*). [yüzi, -i]
79. Yüzi üzre gözi cüy itdi hûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62*). [yüzi, -i]
80. Başın tutmuş-ḥurur bir şahs-ı maḥzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65*). [yüzine, -i, -(n)e]
81. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla hâkin
Yaşına **yüz** ḥolandurdu ciḥânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35*). [yüz,]
82. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âğûş
Du‘â-yı ḥayrıla añup rûḥ-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [yüzün, -in]
83. İştidi v’ inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25*). [yüzini, -i, -n, -i]
84. Anuñ-cün toprağa çekdüñ **yüzüñi**
Ben atasuzluğı bilmezdim iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52*). [yüzüñi, -(ü)ñ, -i]
85. Ki her ḥayvân ider bir dürlü ḥizmet
Ol otururdu **yüzine** urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [yüzine, -i, -(n)e]
86. Derisin aña naḥ‘ iderdi ḳaplan
Sürüp âhû ayağını **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [yüzine, -i, -(n)e]

87. Sürerdi **yüzine** geh geh yüzini
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [yüzine, -i, -(n)e]
88. Sürerdi yüzine geh geh **yüzini**
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [yüzini, -i, -n, -i]
89. Ebed göstermediler kine bunlar
Ayağına sürüben **yüzlerini** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51*). [yüzlerini, -lerini]
90. Ğamuñ kimüñ kebab-ı hasretidür
Ayağında ben itdüm **yüzümü** best (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [yüzümü, -üm, -i]
91. Ki yir yir noqtadan **yüzinde** var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol ruq'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [yüzinde, -in, -de]
92. Yüzüm üzre sürünerek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [yüzüm, -üm]
93. Yüzine gözine sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [yüzine, -i, -(n)e]
94. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bâb-ı sa'âdetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8*). [yüzini, -i, -n, -i]
95. Kâmusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle **yüzünüñ** sildi ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [yüzünüñ, -i, -n, -üñ]
96. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hužürında anuñ **yüzüm** karadur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7*). [yüzüm, -üm]
97. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kabre sürdi ki buña rü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28*). [yüzün, -in]
98. Ayağına dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden saçdılar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [yüzine, -i, -(n)e]
99. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp **yüzine** şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [yüzine, -i, -(n)e]
100. Bu idi gice vü gündüz muradı
Ki Mecnünüñ **yüzün** bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [yüzün, -in]
101. Yüzine bir güle bakmazdı ol mâh
Bu resmeydi olarda zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [yüzine, -i, -(n)e]
102. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi ki **yüz** urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [yüz,]
103. Siyâh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp **yüzine** zülf-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173*). [yüzine, -i, -n, -e]
104. Uçurmuş 'aķl murĝın ol kemîne
Sirişkinden **yüzine** saçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [yüzine, -i, -(n)e]
105. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzünüñ görmeyeli yoķdur hužürı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [yüzünüñ, -üñ]
106. Ki gördi **yüzünüñ** bu çeşm-i müştâķ
Bugünden 'ömrümüñ bākisini bil (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [yüzünüñ, -üñ, -i]
107. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaķt irer halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90*). [yüze, -e]
108. Dönüp virdi cevâb anuñ **yüzine**
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4*). [yüzine, -i, -(n)e]
109. Çıkup şahrâya tutardı **yüzini**
Kılardı şol kadar eĝân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44*). [yüzini, -i(n), -i]
110. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzünüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [yüzünüñ, -i, -n, -üñ]
111. Mübârek pâyını sürsem **yüzüme**
Anuñıla bir nefes dem-sâz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [yüzüme, -üm, -e]
112. Öpüp **yüzine** sürdi 'izzet-ile
Sipâs u şükr kılup Hâķķa vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [yüzine, -i, -(n)e]
113. Yapalum müdde'inüñ **yüzine** der
Bisât-ı hâķ üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104*). [yüzine, -i, -(n)e]
114. Ebed bîm-i raķib ü vehm-i ğammâz
Yüzüme eyle bî-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 97*). [yüzüme, -üm, -e]
115. Kâmer **yüzden** kanı ol ķara gözler
Ķanı ol nâz u şive ol leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [yüzden, -den]
116. Aķıdurdı gözinden **yüzine** âb
Hârâm itmişdi ğam çeşmine h'wâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*). [yüzine, -i, -(n)e]
117. Ķaralanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden **yüz** karası nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [yüz,]

118. Me'âşiden çü defter rû-siyâhem

Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [yüzüm, -üm]

yüz: Mekan, yer.

1. 'Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi'râc gicesi **yüzine** başmasaň kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18*). [yüzine, -ine]
2. Gözetdi ol deli kendü kalayın
Yürüyverdi ol şahrâ **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [yüzine, -ine]

yüz: Taraf, yön, kısım.

1. Yüzinden altına bir naç'-ı garrâ
Şererdür her habâbı fi'l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [yüzinden, -in, -den]

yüz: Yüzmek, girmek, dalmak.

1. Ki **yüzdüm** çok deñizde fi'l-ħaķıķa
Bu resme irmedüm baħr-i 'amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [yüzdüm, -düm]
2. Anı başdı **yüzer** biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [yüzer, -er]

yüz: Sebep.

1. Söze girmedü bir **yüzden** zebānı
Meger Mecnûn ola ya dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [yüzden, -den]
2. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihānı
Şu **yüzden** 'arza kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [yüzden, -den]
3. Derünına idüp ol bülbülün kār
Ne **yüzden** başlasa Mecnûn fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [yüzden, -den]
4. Ki öz başında gördü ol hayāli
Egerçi geldi bir **yüzden** hōş ol kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [yüzden, -den]
5. K'üzildi dāmeninden verdinün hār
Yine bir **yüzden** itdi bu hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [yüzden, -den]
6. Bize şu **yüzden** iderse su'āli
Ki bu iş nevbete düşmez muvāfıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [yüzden, -den]
7. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh **yüzümüzden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*).
[yüzümüzden, -ümüz, -den]
8. İşün endāzesi bir **yüzden** oldu
Be-nāgeh kara şu çıķdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [yüzden, -den]

yüz: Yüz II sevgilinin yüzü.

1. Yüzüne bakmazam şermümden aşlā
Baña el virmedü iy mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [yüzüne, -üñ, -e]
2. Ne dermek belki **yüzün** görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mīve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [yüzün, -in]
3. Yüzi Mışırnuñ üstinde iki Nil
Komadı ârzü gönlinde şādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [yüzi, -i]
4. Yanuña niçe gelsün iy belā-keş
Ki **yüzün** görmeden bu resme sen zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [yüzün, -in]
5. Gidüpdür gönlinün zevķ ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza **yüzünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [yüzünü, -ünü, -i]
6. Tapuñuñ segleri gibidür iy cān
Yüzün görmekdür iy meh-rü muħālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [yüzün, -ünü]

7. Keminden ğamze-ile ol **yüzi** mäh
Delerdî şad-hezârân sine her ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [yüzi,]
8. Yüzi verd-i gülistân-ı leâfet
Hâzân ırürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 7*). [yüzi,]
9. Eyitdi kim bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi hürşid u alnı mähumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [yüzi,]
10. Getürsün hem bile dünyâca mâlı
Güneş olsun **yüzi** mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [yüzi,]
11. Yağa şehperini iy **yüzi** mâhum
Ki çeng-i râğa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [yüzi, -i]
12. Kemân ebrüsü kabz iden cihânı
Yüzi gülşen yañağı verd-i ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [yüzi,]
13. Koğusı ‘üd u ‘anber kârvânı
Yüzi hûb idi pâkîze-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [yüzi,]

yüz: Çehresi (Hz. Muhammed'in).

1. Hüsniñ güliinden iy **yüzi** hürşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [yüzi, -i]
2. Yüzi mir’ât-ı didâr-ı ilâhî
Sözi ‘ünvân-ı ğükm-i padişâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 9*). [yüzi, -i]
3. Sözi dürr-i yetim-i baĥr-i miknet
Yüzi bedr-i dücâ-yı çarĥ-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 20*). [yüzi, -i]
4. Yüzi hürşid-i gerdün-ı risâlet
Özi Cemşid-i eyvân-ı celâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 31*). [yüzi, -i]

yüz: Üst, üzeri, yüzey.

1. K’ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ **yüzinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [yüzinde, -i, -n, -de]
2. Gemi gibi yem-i ğadrâ **yüzinde**
Dilinden pür-buĥâr eyler hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [yüzinde, -i, -n, -de]
3. Çağırur ‘aklı gibi cânı ya Hü
Yıķılur bir zamân şahrâ **yüzinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [yüzinde, -i, -n, -de]
4. Yüzine baķdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim **yüzi** karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [yüzi, -i]
5. Yüzine çıķdı deryânuñ semekler
Dem-â-dem âteş-i hürşidile şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [yüzine, -i, -n, -e]
6. Harem gerdine çekdiler ĥişârı
Hevâ **yüzinde** uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [yüzinde, -i, -n, -de]

yüz: Sayı olarak yüz.

1. Yidüm her ğavtada **yüz** zehr ü biñ ĥün
Ķalınca baĥrdan bir dürrü birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [yüz,]
2. Aķarsu didiğüñ beñzer serâba
Ki **yüz** dil-teşneyi virdi ĥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [yüz,]
3. Ķam-ı dendâni ol zibâ cemâlün
Dişini getdi **yüz** yirde hilâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [yüz,]
4. Meger bir gice **yüz** nâz-ile ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [yüz,]
5. Temâm idüp leti ol cevr âyîn
Ķazabdan alnına bıraķdı **yüz** çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [yüz,]
6. İşün şoñını her k’itmez tefekkür
Gelür öñine **yüz** şerm ü teĥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [yüz,]
7. Düşüp öpdî ayağın ĥürmet-ile
Yüzine sürdi **yüz** biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [yüz,]

8. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bār
Benüm-çün **yüz** belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [yüz,]
9. Tutar ervāhı tāze ‘ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hāşıl olsa **yüz** cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [yüz,]
10. Alup **yüz** cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka’beye mir-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [yüz,]
11. Ricā-vār olup ol pîr-i tarîkat
Aña **yüz** luţf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [yüz,]
12. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu hālâtumuñ biri **yüz** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [yüz,]
13. Cemālî şem’ine pervāne oldı
Ki **yüz** mecnûndan divāne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [yüz,]
14. Ol iklîmden ki bir ebr ola peydā
Yazar şânında **yüz** eş’âr-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [yüz,]
15. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cānı buldı **yüz** zevk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [yüz,]
16. Çıķup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara **yüz** ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [yüz,]
17. Çekildi yüzüme **yüz** yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [yüz,]
18. Şafaķdan āl-ıla **yüz** dürlü dāne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [yüz,]
19. Yüzine baķdı **yüz** hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [yüz,]
20. ‘Azā vü giryeeye urmuş o bünyād
Bırağup ğuşşadan alınna **yüz** çîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [yüz,]
21. Seni **yüz** yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihrîbān olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [yüz,]
22. Seni **yüz** kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [yüz,]
23. Şehāb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra **yüz** derd ü ğamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [yüz,]
24. Seher kor cānuña **yüz** dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ şubha bahtın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [yüz,]
25. Cihānı bir seher kılmışdı firüz
Meger ol şubh **yüz** derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [yüz,]
26. Zebānında kimüñ yādın ider tîz
Didi **yüz** ‘izzet-ile pîr k’iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [yüz,]
27. Yirinden tûrdı **yüz** nāz-ile ol māh
Giyindi bir kabā-yı ergüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [yüz,]
28. Hābîbine ki iy dildār-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp **yüz** nāle vü āh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [yüz,]
29. Aña **yüz** luţf-ıla virdi cevābı
Ki sen bir nev-cevānsın nāz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [yüz,]
30. Degül **yüz** tūalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tûrmışdur mu’allaķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [yüz,]
31. Ölümdür āhîr-i aĥvāl-i ādem
Senüñ ‘ömrün **yüze** irmez be-her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [yüze, -e]
32. Sücüd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol hıl’atı **yüz** hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [yüz,]
33. Tesellî virdi **yüz** nāz-ile ol māh
Çü hālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [yüz,]
34. Öñümden uş kılar **yüz** kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [yüz,]
35. Gözinden güç-durur olmaķ kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde **yüz** cān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [yüz,]
36. Bir iken mihrî yārına **yüz** olur
Kişide pāklik birle gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52*). [yüz,]
37. Şu resme kim bisāt-ı pāk üzre
Ķodı **yüz** cehd-ile mānend-i bālîşt (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13*). [yüz,]
38. Ki kıymet-dār içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū **yüz** naţ’-ı dîbā (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [yüz,]

yüz biñ: *Yüz bin, pek çok.*

1. Yüz urup toprağa **yüz biñ** ğam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [*yüz biñ,]*
2. Ğarık-ı firkat ü giryân-ı ‘ışkum
Saña kim olsa **yüz biñ** ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [*yüz biñ,]*

yüz biñde bir: *Yüz bin içinde bir.*

1. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdiğümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7*). [*yüz biñde bir, -in]*

yüz çevir: *Gösterdiği ilgiyi kesmek, önemsememek.*

1. Çevürmem yokdur emründen yüzümü
Çü ‘afvun merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 52*). [*yüz çevir, -mem-ü, -m, -i]*
2. Seni ayırdı benden çarh-ı ğaddâr
Niçün benden çevürürsin yüzün sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [*yüz çevir, -ün-ür, -sin]*
3. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meğer bezmişdün iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [*yüz çevir, -dün]*

yüz göster: *Kendini başkasına göstermek.*

1. K’eri fevt olduğundan soñra hâtün
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [*yüz göster, -me, -yüp]*
2. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruhi şem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [*yüz göster, -e]*
3. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maħalle mukrisi öldiyse nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [*yüz göster, -me, -ge]*
4. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tur yuķaru kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*yüz göster, -se]*
5. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*yüz göster, -di]*
6. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [*yüz göster, -e]*

yüz ko: *Yüz sürmek.*

1. Şeh öninde kodı yüz yire çün hâk
Didi kan ağlayup k’iy şâh-ı a’zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*yüz ko, -dı]*

yüz sür: *Saygın bir kimsenin huzurunda bulunurken saygı ve sevgi göstermek amacıyla yere eğilmek.*

1. Ğubâr-ı maķdemiñden dide maķzûz
Sürer na’linüñe yüz levh-i maķfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112*). [*yüz sür, -er]*

yüz ur: *Yere kapanmak.*

1. Var içinde anuñ bir türfe abdāl
Yüz urmuş hāke ‘arz eyler Hākka hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [yüz ur, -miş]
2. Hālâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup hāke iderdiler ‘arz-ı maqşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*). [yüz ur, -up]
3. Çü za‘f-ı hālîni bakup görürler
Du‘āgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28*). [yüz ur, -ur, -lar]

yüz ur: *Yolunu tutmak.*

1. Gözi tüş oldı ol hālî hārāba
Görür yatur yüz urmuş bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [yüz ur, -miş]

yüz yüze: *Karşı karşıya.*

1. Urup **yüz yüze** buldılar hoş ikbāl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [yüz yüze,]

yüzbiñ: *Pek çok.*

1. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî **yüzbiñ** çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [yüzbiñ,]

yüzi suyu: *Yüzsuyu; bir kimsenin hürmeti, kıymeti.*

1. Yüzi suyu hākiyçün enbiyānuñ
Beni hās ümmeti kıl Muştāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157*). [yüzi suyu,]

yüzi suyu: *Onur, haysiyet.*

1. Yüzi şuyını hāk eyler hacālet
Gerek her kim tutılsa ‘ışka cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42*). [yüzi şuyı, -nı]

yüzün düş: *Yüzü düşmek, somurtmak.*

1. Zātün vücūda geldügi şeb düşdi hep yüzün
Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [yüzün düş, -di]

yüzün düş: *Yüzü yere geçmek (gelmek, düşmek): Çok utanç duymak.*

1. Yüzün düşmiş kılar feryād u efġān
Şaçup her biri gözden eşk-i hūn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36*). [yüzün düş, -miş]

yüzün göster: *Yüzünü göstermek.*

1. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulaġı halkasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162*). [yüzün göster, -di]

yüzün sür: *Baş eğmek, (huzurunda) yere kapanmak, ayaklara kapanmak (saygı bağlamında).*

1. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [yüzün sür, -di]

2. Varup öpdi mübârek gözin anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [yüzün sür, -di]

yüzine sür: *Yüzüne sürmek, değdirmek II (Bir şeyi) karşısına çıkarmak, getirmek.*

1. Düşüp öpdi ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [yüzine sür, -di]

yüzini çak it: *Yüzünü turnaklamak, zarar vermek.*

1. Anası âhımı bir gün işitdi
Yüzini çak idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 118*). [yüzini çak it, -üp]

yüzini dön: *Yüzünü döndürmek, çevirmek.*

1. Çü Kaş işidüp añladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [yüzini dön, -di]

yüzlü: *...gibi yüzü olan.*

1. Çün iki **yüzlü** tığın ide ‘üryân
‘Adûv başın on on çırpar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [yüzlü,]
2. Gelürek oldı bir gün **yüzlü** maħbûb
Ruħı gül hâli fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [yüzlü,]
3. Benüm gönülümün ammâ yok kararı
Ki sevdi kaldı ol gün **yüzlü** yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [yüzlü,]
4. İki **yüzlü-durur** bed-‘ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [yüzlü-durur, -durur]

yüzüg: *Yüzük.*

1. Şanasın zaħm-ı na‘l-i âteşindür
Yüzügüm bî-nigîn-i lâ‘l-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 39*). [yüzügüm, -üm]

yüzüme getir: *Yüzüme vurmak.*

1. Günâh itsem getirmezdüñ yüzüme
Ne gönülünce bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 76*). [yüzüme getir, -mez, -düñ]

yüzün gör: *(Sevgilinin) yüzünü görmek.*

1. Yüzün görmege hâtem kılsa ta‘cıl
Çek engüştüñden anuñ çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49*). [yüzün gör, -me, -ge]

yüzünden: *-den dolayı II sebebiyle.*

1. Ğamuñdan ölmedüm daħı diriyem
Yüzünden dâr düşdüm hâlünüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [yüzünden,]

yüzüne bak: *Yüzüne bakmak, temaşa etmek.*

1. Yüzüne bakmasun her lâhza sūzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [*yüzüne bak, -ma, -sun*]

yüzüne karşı: *Bir kimsenin kendi önünde ve ondan çekinmeden; -e doğru.*

1. Bürâderden kim ol ola münâfık
Geçenler **yüzüne karşı** saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [*yüzüne karşı,]*

yüzünü dön: *Yüzünü çevirmek.*

1. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzünü
Yeter incid bizi vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 77*). [*yüzünü dön, -dür*]

Z

zabt: Zabt etmek. İdâresi altına almak.

1. Ki tâ **zabt** itmege ol fil-i mesti
Tutar kavş-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [*zabt,]*

zabt eyle: Zapt etmek, tutmak.

1. Olupdur reh-zenûñ bir div-i ğaddâr
‘İnân-ı ƙalbûñi **zabt eyle** zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*zabt eyle,]*
2. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [*zabt eyle, -mek]*

zabt it: Zorla ele geçirmek, yönetimi altına almak, sâhip olmak.

1. Sükûn eylesesin bir yirde bî-ğam
‘İnânın zabt idesin göñlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [*zabt it, -e, -sin]*

zabt kıl: Ele geçirmek, tutmak.

1. Ki dîrsin dil ‘inânın **zabt kıl** var
Çeƙil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*zabt kıl,]*

zâd: Kendi, öz.

1. Koma Hâmîdi bugünden yarına **zâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*zâd,]*
2. Sefer **zâdın** ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şîmdi anuñ ğür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [*zâdın, -ın]*

zâd: Yiyecek, azık.

1. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger ƙanından idinmişdi **zâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [*zâdı, -ı]*

zâd: Rızık.

1. Kifâyet itdügince baħş ider **zâd**
Bu remzûñ bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*zâd,]*

zâd-ı mâr: Yılan azığı.

1. Tenidür **zâd-ı mâr** u tu‘me-i mür
Mezârı sengi kim var bî-taharrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [*zâd-ı mâr,]*

zâf: Güçsüzlük, zayıflık.

1. Kişinün zahmeti olsa nihānī
Teni **za'fī** virür andan nişānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50*). [za'fī, -ı]
2. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrā **za'f** u pîrî vü seķāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [za'f,]
3. Selām ezberleridi anı derhāl
Ĝam-ile **za'fdan** Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 21*). [za'fdan, -dan]
4. Uş eyledüm öñüñde rāzumı fāş
Nazar kıl hālümün **za'fina** bir baķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [za'fina, -ına]

za'ferān: *Safran gibi sarı renk.*

1. Nitekim **za'ferān** üzre gül-ābı
Çü 'āķlı geldi baķdı pîrî görđi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [za'ferān,]

za'ferān: *Safran renginde yüz || Üzüntüden sararıp solan yüz.*

1. Ruķı ger **za'ferāna** oldı nezdik
Tabancayla tutardı sürh anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [za'ferāna, -a]
2. Ruķımı kıldı bāĝuñ **za'ferānı**
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [za'ferānı, -ı]

za'f-ı hāl: *Güçsüz bir hâlde.*

1. Çü za'f-ı hālını baķup görürler
Du'āgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [za'f-ı hāl, -i, -ni]

zāĝ: *Karga.*

1. Vücüdi çarķ-ı pür daĝ olmış-idi
Ki san biñ gözli bir **zāĝ** olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [zāĝ,]
2. Yüce bālāsı var çün yār-ı baķtı
Oturmuş görđi bir şāķında bir **zāĝ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [zāĝ,]
3. Didi bu resme sözler hādden efzün
Olup hālinden anuñ **zāĝ** āĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [zāĝ,]
4. Toķuz tolandı naħli şāķ-ber-şāh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol **zāĝ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [zāĝ,]
5. Anuñ-çün kılmış-idi bālîş-i ħ'āb
Perinden **zāĝ** aña düzmiş otaĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [zāĝ,]
6. Gehī urur başına depme **zāĝān**
Yüzini ırmalar gāhī kelāĝān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [zāĝān,]
7. Şarāb-ı derdden medhüş bülbül
Düzeldüp **zāĝ** şimşād üzre destān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [zāĝ,]
8. K'ider feryād içinde her taraf **zāĝ**
Budaķ kim evvel idi berk taķtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [zāĝ,]

zāĝ: *Karga. II Rakip.*

1. Yidürür bāĝbān bārını **zāĝa**
Saña şimdi 'adüdü ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [zāĝa, -a]
2. Sen itdün güllerüni **zāĝa** teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [zāĝa, -a]
3. Yidürdüñ **zāĝa** anı sen āħir iy yār
Bu idi virdüĝüm yoluñda canı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [zāĝa, -a]
4. Nihālun bāĝımı yir **zāĝ** her bār
Tezervünde çi ger maķşüdidür gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [zāĝ,]

5. Cihân bülbül yirini virdi **zāğa**
Şükûfe neyli hımmın çäk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [zāğa, -a]

zāğ-ı bed-kār: *Kötü işler yapan karga.*

1. Yiyemez meyvesini **zāğ-ı bed-kār**
Heves efsûn-ıla itme kaçd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [zāğ-ı bed-kār,]

zāğ-ı dūd-ı külhan: *Külhan dumanının fitnecisi.*

1. Senüñ luţfuñla **zāğ-ı dūd-ı külhan**
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [zāğ-ı dūd-ı külhan,]

zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per: *Feleğın kara kanatlı kargası.*

1. Şeher çün **zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per,]

zāğ-ı hāt: (*Sevgilinin*) *kargaya benzeyen ayva tüyleri.*

1. Hırka vü seccādeñi merhûn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i hüsniñi dildāruñ tutup iy **zāğ-ı hāt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [zāğ-ı hāt,]

zāğ-ı mahzûn: *Hüzünlü karga.*

1. İçini dāneden kıldı pür aḡker
‘İzār-ı bāğda her **zāğ-ı mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [zāğ-ı mahzûn,]

zāğ-ı nālān: *Karga iniltisi.*

1. Şan oldı rezmgēhe kandan gülistān
Ki bülbüldür içinde **zāğ-ı nālān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [zāğ-ı nālān,]

zāğ-ı sebük-bāl zamāna: *Devrin hafif kanatlı kargası.*

1. Yahūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigûn yapmışdı yir yir āşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 51*). [zāğ-ı sebük-bāl zamāna,]

zāğ-ı zamān: *Zamanın fitnecisi.*

1. Gehî ḡandān ider bāğ-ı cihānı
Gehî giryān ider zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [zāğ-ı zamān, -ı]

zāğ-ı zulmāt: *Kara karga.*

1. Tağıtdı zāğ-ı zulmātüñ serini
Yine turdı revāne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 6*). [zāğ-ı zulmāt, -üñ]

zâhid: *Sofî, itikad sahibi.*

1. Nedür kütüñ ne yirsin gâr içinde
Aña gösterdi **zâhid** bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [*zâhid,]*
2. Yaban otı yimekten kurtulayduñ
Didi **zâhid** ki hey bu söz hâtar dur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [*zâhid,]*
3. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb **zâhid-durur** 'âlemde meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13*). [*zâhid-durur, -durur]*
4. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol **zâhidüñ** yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [*zâhidüñ, -ün]*
5. Geçeydüñ kulluğmdan pâdişâhuñ
Çün oldı **zâhidüñ** hâlınden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [*zâhidüñ, -ün]*

zâhir: *Açık, aşına, görünür.*

1. Söylerler idi gerçi ki **zâhirde** bu sözi
Var idi içlerinden velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*zâhirde, -de]*
2. Görinür **zâhirâ** zencîr-i 'adli
Kılıcı cevherinden hem-çü Kisrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*zâhirâ, -a]*
3. Ğış u gıldan dili mir'âtı tâhir
Cihân bâtinlari hep anda **zâhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*zâhir,]*
4. Mürüvvetde güneş mânendi **zâhir**
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [*zâhir,]*
5. Dil ü cândan taleb-kâr oldum âhir
Ki idem gaybdan bu genci **zâhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [*zâhir,]*
6. Sülûk-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öninde bâtinât-ı dehr **zâhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20*). [*zâhir,]*
7. İş **zâhirde** şulh ü ma'nide ceng
'Adülük itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*zâhirde, -de]*
8. Edeble yâr idi 'aklile ma'mür
Özinden **zâhir** idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [*zâhir,]*
9. Rüsüm-ı 'âlemüñ gavrına vâkıf
Katında **zâhir** esrâr-ı nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9*). [*zâhir,]*
10. Ki senden bir eğer var bende **zâhir**
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*zâhir,]*
11. Ki âşâr-ı ecel **zâhir** yüzinde
Velikin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88*). [*zâhir,]*
12. Çürimiş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı **zâhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11*). [*zâhir,]*

zâhir kıl: *Göstermek, açıklamak, bir şeyi aşikar kılmak.*

1. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Bunu didi vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*zâhir kıl, -dı]*

zâhir kıl: *Görünür kılmak.*

1. Diline keşf olmuş gördi her-hâl
Cihân halkına kıldı anı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*zâhir kıl, -dı]*

zâhir ol: *Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*

1. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [*zâhir ol, -a]*
2. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [*zâhir ol, -dı]*

3. Ki tā oldı muhālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [zāhir ol, -dı]
4. Senûn-çün ya'ni zāhir oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'isyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [zāhir ol, -dı]
5. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'araz yok
Bu resme 'ışk işi olmadı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [zāhir ol, -ma, -dı]
6. Ğazâle urdı şāhuñ cânma tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [zāhir ol, -dı]

zahm: Yara.

1. Derûnum **zahmına** pendûñ devâdur
İzûñ tozı gözüme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [zahmına, -ı, -n]
2. Kıyâs eyleñ niye irişdi hâli
Göricek kaçmı **zahmın** yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [zahmın, -ı, -n]
3. Aña **zahm** üzre konan penbe-i ter
Olurdu bâğ-ı rahatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [zahm,]
4. Bir oğlanuñ k'ayağına bata hâr
İder **zahmı** atası cânma kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32*). [zahmı, -ı]
5. Ayağıñ bir dikenden olsa efkâr
İder cânum gözine **zahmı** anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [zahmı, -ı]
6. Çü **zahm** irüre tîğı bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [zahm,]
7. Elinde var idi bir tîğ-i elmâs
Ki hâra **zahmınuñ** önünde kirpâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [zahmınuñ, -ı, -nuñ]
8. Ki kendi **zahmum** uğradı gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [zahmum, -um]
9. Sen urduñ **zahmı** sen eyle 'ilâcum
Ol evvel gördigüñden haste-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [zahmı, -ı]
10. Dilerdi kim ura **zahmına** merhem
Her ay başında iderdi ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [zahmına, -ı, -n]
11. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k'evvel tutılmış idi **zahme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [zahme, -e]
12. Helâk itdi anı ikinci **zahme**
Ezel şol gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [zahme, -e]

zahm ur: Yaralamak.

1. Aña kim zahm urupdur mâr-ı gîsû
Füsünüyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [zahm ur, -up, -dur]

zahme: Tellî çalgıları çalmakta kullanılan küçük alet, mızrap.

1. Ki **zahme** toğru berbat ola keş-hâst
Ger olmayınca ğazînuñ kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [zahme,]

zahmet: Güçlük, zorluk.

1. Kişinüñ **zahmeti** olsa nihânî
Teni za'fi virür andan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [zahmeti, -ı]
2. Taħammül eyle dehrüñ **zahmetine**
Dilerseñ k'olasın her ğamdan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [zahmetine, -ı, -n, -e]
3. Çekersin ğuşşa vü ğam **zahmet** ü renc
Bugün vaqti-durur k'üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [zahmet,]
4. Götürüp **zahmeti** yini kılam bâr
Dilerven görmeyesin dağı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [zahmeti, -ı]

5. Muķırr ol ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel űiri saña çün **zaħmet** ide (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*zaħmet,]*

zaħmet çek: *Sıkıntı yaşamak, zorluklara katlanmak.*

1. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zaħmet atası gibi vāfir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [*zaħmet çek, -üp]*

zaħmet ü renc: *Eziyet ve sıkıntı.*

1. Velī yok yire çekdün **zaħmet ü renc**
Çü bulduñ halümi gördün ki düşvār (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38*). [*zaħmet ü renc,]*
2. Bu resm-ile çekerken **zaħmet ü renc** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [*zaħmet ü renc,]*

zaħmet-i dıkk: *Hastalık eziyeti.*

1. Kıyāmet deştine döndi űahāri
Harāret virdi kūha **zaħmet-i dıkk** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*zaħmet-i dıkk,]*

zaħmı: *Darbe, vuruş.*

1. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağun **zaħmı** irdi üstüñāne (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*zaħmı,]*

zaħm-ı cefā: *Eziyet yarası.*

1. Yaħūd zaħm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*zaħm-ı cefā, -dan]*

zaħm-ı çengāl: *Çengel yarası.*

1. Belā zenciridür **zaħm-ı çengāl**
Reg-i gīsüma her dendān-ı űāne (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44*). [*zaħm-ı çengāl,]*

zaħm-ı gürz: *Gürz yarası.*

1. ‘Acebdür kim bahādırlar degil sır
Yimekden **zaħm-ı gürz** ü tir ü űemşir (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*zaħm-ı gürz,]*

zaħm-ı ‘ışk: *Aşk yarası.*

1. Kılarduñ zaħm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdā düşdüm tapuñdan āh feryād (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*zaħm-ı ‘ışk, -ı]*

zaħm-ı kīne-h*āhān: *Düşmanlığa istekli yara.*

1. Yüri çiftün yanına ĥurrem ü űād
Tenüñden dür **zaħm-ı kīne-h*āhān** (*Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [*zaħm-ı kīne-h*āhān,]*

zahm-ı na'l-i âteşin: *Kızgın nal yarası.*

1. Şanasın zahm-ı na'l-i âteşindür
Yüzüğüüm bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 38*). [*zahm-ı na'l-i âteşin, -dür*]

zahm-ı nâvek: *Ok yarası.*

1. Zırh gibi yimekten **zahm-ı nâvek**
Hezârân sîneler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [*zahm-ı nâvek,]*

zahm-ı şemşir: *Kılıç yarası.*

1. Götürmişdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi **zahm-ı şemşir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [*zahm-ı şemşir,]*

zahm-ı tîr-i hûn-rîz: *Kan dökücü ok yarası.*

1. Olupdur baña **zahm-ı tîr-i hûn-rîz**
Bunı diyüp ruhından hâli ol hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30*). [*zahm-ı tîr-i hûn-rîz,]*

zahr-ı şerîf: *Mübarek sırt (Hz. Muhammed'in sırtı) - Peygamberlik mührü ile alakalı olarak kullanılmıştır.-.*

1. Risâlet mühri hâkkı kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerîfînde muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 140*). [*zahr-ı şerîf, -i, -nde*]

za'if: *Zayıf, güçsüz.*

1. Cân **za'if** ü dil-şikeste cism bîmar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*za'if,]*
2. Bu resme kim **za'if** ü münkalıbsın
Hayâl-i Leyliden mi muştarihsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [*za'if,]*
3. Çü mâh-ı nev **za'if** oldı vü rencür
Ki hürşidinden itdi çarh anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [*za'if,]*
4. **za'if** ü bî-mecâl ü haste ol seg
Kırımış cismîniñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*za'if,]*
5. **za'if** u haste vü ebter niçesin
Kimün menzilgehîdür âşiyânunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [*za'if,]*
6. K'ol aradan sürer matlûbı gâyib
Dağı beter **za'if** oldı vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*za'if,]*
7. Yatur bir râğda dil-teng ü gam-nâk
za'if u haste vü bî-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*za'if,]*
8. Çün ol miñnet belâsınunı **za'ifi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [*za'ifi, -i*]

za'if ol: *Zayıflamak, güçsüz düşmek.*

1. Gözi gibi za'if oldı vü bîmâr
Tebûn ıssısı kızdurdı 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [*za'if ol, -dı*]

za'if ol: Güçsüz düşmek.

1. Şanasın oldu iki âteşin gül
Za'if oldu be-gâyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [*za'if ol, -dı*]

za'if ü 'aciz: Zayıf ve güçsüz.

1. Degildüm ben ezel bu resme haste
Za'if ü 'aciz ü h^wâr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*za'if ü 'aciz,*]

za'if ü nâ-tüvân: Zayıf ve güçsüz.

1. Za'if ü nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Harîk-i hasret ü hayrân-ı 'ışkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [*za'if ü nâ-tüvân,*]
2. Za'if ü nâ-tüvân ü pây-beste
İrişüp 'âkıbet fazl-ı Hüdâyi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22*). [*za'if ü nâ-tüvân,*]

za'if ü pîr: Zayıf, yaşlı ve engelli.

1. Ki çıkmğa turur cân-ı mu'allel
Za'if ü pîrem ü ser-geşte-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [*za'if ü pîr, -em*]

za'if-i haste: Hasta ve zayıf.

1. Ki derdümden belâya mübtelâdur
Za'if-i hastemidür yâ tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9*). [*za'if-i haste, -mi, -dür*]

zâl: Ak sakallı, ihtiyar.

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [*zâl,*]

zâl-i kattâl: Öldürücü ihtiyar.

1. Çeküp itdi yaqasın päre päre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [*zâl-i kattâl,*]

zâlim-: Zalim, zulmeden, haksızlık yapan.

1. Devr-i 'adlünde vücüdmdan yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [*zâlimler, -ler*]

zâlim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

1. Dil uzatdı aña çün tîg-ı pür-hün
Didi k'iy zâlim it gibi zebûn-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*zâlim,*]

2. Atası **zâlim** itmişdür giriftâr
Gözinden yağ döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22*). [*zâlim,]*

zaman: *Devir, zaman, vakit.*

1. Toldı şâdiden **zamānuñda** memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ârâm ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*zamānuñda, -uñ, -da]*
2. Bulupdur emrünüle rif'at eflâk
Kalupdur pestligünde her **zamân** hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*zamân,]*
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihânı
Niçe düzmiş zemînile **zamâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [*zamâni, -i]*
4. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı ma'flüb
Pes uçdı bir **zamân** ol kürsî-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*zamân,]*
5. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleh qor her **zamân** lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*zamân,]*
6. Zamânında anuñ şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur çün şâh-ı sa'ıtranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [*zamânında, -in, -da]*
7. Zamânındadır anuñ bâr u dem-sâz
Ğanemle gürg tihü ile şehbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [*zamânındadır, -i, -n, -da, -dur]*
8. Bahâr eyyâmı idi ol **zamân** hem
Bihışte dönmiş idi bağ-i 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*zamân,]*
9. Kızıl gülden seher bulmuşdı deste
Zamānum idi firüz u hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*zamānum, -um]*
10. Dimişdi ol **zamānuñ** bir zarîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*zamānuñ, -uñ]*
11. Yoğ-idi ol **zamân** anuñ gibi hân
Meger Kays atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [*zamân,]*
12. 'İzârında belürmez ha'at nişâni
Yaqar mihri zemîni vü **zamâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [*zamâni, -i]*
13. Zamānuñ şâdılgı ğamsuz olmaz
Sürürüñ âhîri mâtemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*zamānuñ, -uñ]*
14. Yoğ-idi ol **zamân** akrânı anuñ
Mevâlisine çoğ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [*zamân,]*
15. Yoğ-idi ol zamân akrânı anuñ
Mevâlisine çoğ irmiş **zamānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*zamānuñ, -uñ]*
16. Bulut ku'ınında şebnemden **zemâne**
Nihân itmişdürür şad penbe dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*zemâne, -e]*
17. Dütüzdürdü revân Mecnûna anı
Pür itdi bû zemîni vü **zamâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [*zamâni, -i]*
18. Meger kim gün ğurûbunuñ **zamâna**
Qara giydürdü şonuñda cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*zamâna, -a]*
19. Bilürsin kim **zamâna** içre el-ân
Benem bu ortada ma'rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [*zamâna, -a]*
20. Cihân 'aşık'larınıñ ercümendi
Zamân şâdıklarınıñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [*zamân,]*
21. Bu resme çok **zamân** itdi neberdi
Niçeler tığı çarbindan geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [*zamân,]*
22. Ricâ oldur k'olasın nitekim nür
Bularuñ gözlerinden bir **zamân** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [*zamân,]*
23. Buyurdu kim keremden bir **zamân** ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*zamân,]*
24. Kec itsün servi qaddinüñ hayâsı
Anuñla bir **zamân** kıl zevk ü şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*zamân,]*
25. Çağırur 'aklı gibi câmi ya Hü
Yıkılır bir **zamân** şahra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [*zamân,]*
26. 'Aşâ kaçıcısı anuñ leng hingi
Şitâ eyyâmı idi ol **zamân** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*zamân,]*
27. Pes âzâd ol **zamândan** qaldı nâmı
Oturup dibine ol serv-i t'arînuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [*zamândan, -dan]*

28. **Çamu bed-‘ahd olur bî mürüvvet**
Vefâ levhî yazıldığı **zamânda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [*zamânda, -da*]
29. Viren hasretle ‘ömri bergi bâde
Yir idi her **zamân** Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [*zamân,]*
30. **Çabûl olmayısar ‘özrüñ bil anı**
Elünden şol **zamân-kim** gide mağşud (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [*zamân-kim, -- kim]*
31. Ki ma‘mür olmamışdur bir **zamânda**
Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [*zamânda, -da]*
32. Diri oldu iki gün ol dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden **zamânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [*zamânuñ, -uñ]*
33. Ne hüd ‘ömrüñ görülmüşdür beğâsı
Niçe çeksün **zamânuñ** kahrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [*zamânuñ, -uñ]*
34. **Çıya bir gün özine düşmeyüp uz**
Çıladı korhusundan her **zamân** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [*zamân,]*
35. K’idüpdür firçatüñ cân ceybini çâk
Görürsün gözüme her **zamân** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [*zamân,]*
36. Var-idi bir çayı ol **zamânda**
Sağî vü kâmil ü şağib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [*zamânda, -da]*
37. Oturmuş çürmüş u çekmiş üküş derd
Eyüsün yatlusın görmüş **zamânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [*zamânuñ, -uñ]*
38. Var idi bir melik evvel **zamânda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [*zamânda, -da]*
39. Nifâk ü cehl ‘örf oldu **zamânda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [*zamânda, -da]*
40. Giribân-pâre vü pâlâs-püşam
Zamânuñ bendeliginden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17*). [*zamânuñ, -uñ]*
41. Ki bir hâl üzre turmaz devr-i gerdün
Zamânuñ ‘âdeti budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17*). [*zamânuñ, -uñ]*
42. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol **zamân** bir nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [*zamân,]*
43. Zamânuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [*zamânuñ, -uñ]*
44. Çalurdi bir **zamân** hayretde ol mâh
Görinse çeşmine çarşudan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*zamân,]*
45. Çanı zevcüm diyü kıladı efgân
‘Arabda ol **zamân** bu idi kânün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [*zamân,]*
46. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamânlardur k’ol iki murğ-i küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [*zamânlardur, - lar, -dur]*
47. Zamânuñ güşını çarç eyledi pür
Süreyyâ gibi ol şeb kıldı ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [*zamânuñ, -uñ]*
48. Olur yaprak dökilmek anda ma‘zûr
Zamâna ire çün faşl-ı hazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [*zamâna, -a]*
49. Başına ol **zamân** şan kopdı mağşer
Çara giydi vü gözden dökdi bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [*zamân,]*
50. İştirmekden dimekden oldu hamüş
Zamândan soñra çün-kim geldi ‘âklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*zamândan, - dan]*
51. K’ecel irüp anı kapmışdı nâğâh
Pes âhir zelzelesinden **zamânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [*zamânuñ, -uñ]*
52. Vefâ dürcinde mağfûl ü mukalled
Huzûrın görmemişlerdi **zamânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81*). [*zamânuñ, -uñ]*
53. Tahayyür çâhınıñ ka‘rında mağbûs
Zamâni geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*zamâni, -ı]*
54. Ki dâyim gür idi naçcîr-i Behrâm
Zamâne şîri olmuşdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*zamâne,]*
55. Bilürsün kim vefâsuzdur **zamâne**
Ço efsûnî vü ‘arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [*zamâne,]*
56. Zamâne lerzeye bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*zamâne,]*
57. K’anı düşmen görüp olmaya handân
Degildür kimseye bâkî **zamâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [*zamâne,]*
58. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [*zamâne,]*
59. Helâkine şitâb itdi **zamâne**
Bir âh itdi vü tıtdı râh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14*). [*zamâne,]*

zamân-ı ğam: Sıkıntılı dönem.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni râhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19). [zamân-ı ğam, -da]

zamânı ir: Vakti gelmek.

1. Peyâmüñ-çün vireyin müjdegâni
Eyâ merg ölmünün irdi zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29). [zamânı ir, -di]

zamân-ı kabz-ı rüh: Ruhun alındığı zaman.

1. Bula maşşüdün ide müşkilin hal
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rühı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35). [zamân-ı kabz-ı rüh, -ı]

zamân-ı nüh: Nuh peygamber zamanından.

1. Ki Mecnünüñ karâbetinden idi
Zamân-ı Nühdan kalmış ‘acüze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7). [zamân-ı nüh, -dan]

zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem: Alemdeki yaratılmışların rızkını zamanlayan.

1. Seğâ-bağş-ı kulüb-ı şîr-i merdân
Zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 11). [zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem,]

zamân-ı vaşl: Kavuşma vakti.

1. Zelil ü mübtelâ vü zâr kıılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kıılma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22). [zamân-ı vaşl, -da]
2. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k’irdi zamân-ı vaşl u peyvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13). [zamân-ı vaşl,]

zamânlar: Çok zaman.

1. İdelüm yâd-ı hâl-i döstânı
Zamânlardur k’ucumdan iy belâ-senc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9). [zamânlardur, -dur]

zamğ: Zamk, bazı ağaçların kabuklarından sızan sakızımsı madde.

1. Gîdâdandur giyâh ü zamğa hursend
Pes idüp rıfğ u rağbetle hitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98). [zamğa, -a]

zamğ-ı ağac: Ağaç reçinesi.

1. Günüm gibi-dürür rızkum dağı teng
Kaızırvan zámğ-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81*). [*zámğ-ı ağac, -dan*]

zámîr: İç, gönül.

1. Gözi seyyâre mânendi dıraşşân
Güneş gibi **zámîri** nür-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [*zámîri, -i*]
2. Nedür bilmez anuñ kimse **zámîri**
Ne nesnedür cihândan dil-pezirî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*zámîri, -i*]

zabak-ı ter: Taze zambak.

1. Açılmış bağ içinde **zabak-ı ter**
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*zabak-ı ter,]*
2. Dağı açılmadı bu **zabak-ı ter**
Dilüñde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [*zabak-ı ter,]*

zann it: Sanmak.

1. Bunu zann itme kim Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1*). [*zann it, -me*]

zâr: Örtü, perde.

1. Görelüm bir ki maşşûda nedür aşl
Meger bir vaqt irtüp faşl-ı hazân **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*zâr,]*

zâr: Ağlama, inleme.

1. Kaçankim kılsa ‘azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ kârı **zârî** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*zârî, -i*]
2. O kaldı hargehinde **zâr** u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*zâr,]*
3. Sen anuñ guşşasından hâste vü **zâr**
Senüñ ol yârliğünâdan ider ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*zâr,]*
4. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen epsem didügünce **zârum** artar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*zârum, -um*]
5. Olup yârüñ gamından lâğar u **zâr**
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [*zâr,]*
6. Görüp anı bu resme **zâr** u maşzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*zâr,]*
7. Çü bir kaç loğma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*zâr,]*
8. Eliflü na‘llu ‘aşık gibi **zâr**
Nigündür kâmeti vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*zâr,]*
9. Yirinden sıcrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Ka‘benüñ **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*zâr,]*
10. Cüvanlar mâteminde **zâr** u gamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*zâr,]*
11. Kurulmuş anda bir dâm-ı dil-âşüb
İki âhü-beççe **zâr** u dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*zâr,]*
12. Yeter kılduñ figân u âh u **zârı**
Çü Leyli gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*zârı, -ı*]
13. Vedâ‘ itdi vü döndi **zâr** u hâste
Çü geldi kaşırna dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [*zâr,]*

14. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ **zârı** kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [zârı, -ı]
15. Ki **zârı** kend'özünüñ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [zârı, -ı]
16. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubha dek **zâr** u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [zâr,]
17. Şikâr-ı 'ışık olan cân-ı figârı
Esîr ü mübtelâ vü **zâr** u mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [zâr,]
18. Kılar Mecnûn biyâbanlarda **zârı**
Refîkile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [zârı, -ı]
19. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü **zâr**
Kılup hayvânlarâ hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [zâr,]
20. Kâmusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [zâr,]
21. Yanuña niçe gelstün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeyen bu resme sen **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [zâr,]
22. Uyandı **zâr** u lertzân ol niger-h'âh
Yoğ-iken miğl-i Leylîniñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [zâr,]

zâr it: Ağlatmak, inletmek.

1. İderek derd ü gâmdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5*). [zâr it, -e, -rek]

zâr kıl: Ağlamak.

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [zâr kıl, -ma]
2. Topuğa dek gil içre kıldılar zâr
Kanı 'âlemde bir vaqt-i muvâfîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [zâr kıl, -dı, -lar]

zâr ol: Ağlamak, inlemek.

1. Kimûn sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüni böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [zâr ol, -duñ]

zâr u giryân: Inleyip ağlayan.

1. Şitânuñ şiddetinden **zâr u giryân**
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [zâr u giryân,]
2. Turup tağa yöneldi **zâr u giryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [zâr u giryân,]
3. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı **zâr u giryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [zâr u giryân,]

zâr u mahzûn: Zavallı ve hüznü.

1. Kıpuya geldi turur **zâr u mahzûn**
Eger var-ise destür iy ruhı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [zâr u mahzûn,]

zâr u nâlân: Ağlama ve inleme.

1. Yaşı gevherlerini **zâr u nâlân**
Vücûdi riştesine dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17*). [zâr u nâlân,]
2. Diledi 'özü andan **zâr u nâlân**
Didi n'oldi sebeb iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 86*). [zâr u nâlân,]

zâr ü nâliš kıl: *İnlemek ve feryat etmek.*

1. Veli yokdur senün gibi ‘azâbum
Kılırsam ger ğamuñdan zâr ü nâliš (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [*zâr ü nâliš kıl, -ar, -sam*]

zâr-ı ‘ışk: *Aşk iniltisi.*

1. Ki diri olduğınca bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol ğarîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [*zâr-ı ‘ışk, -ı*]

zârı kıl: *Ağlamak.*

1. Hârîm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup ağladı vü kıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [*zârı kıl, -dı*]
2. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü âh
Bahâne buldı çün kılmağa zârî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125*). [*zârî kıl, -ma, -ğa*]

zarîf: *Zarif, kibar.*

1. Zarîf ü ehl-i fażl u hikmet-endüz
‘Ulümü çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [*zarîf,]*
2. Dimişdi ol zamânuñ bir **zarîfi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*zarîfi, -i*]

zarûret: *Çaresizlik, mecburiyet.*

1. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*zarûretden, -den*]
2. Seni tiz kaçurur bundan **zarûret** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*zarûret,]*

zarûrî: *Zorunlu olarak, mecburi.*

1. Koşuladı çü gül destesin ol hür
Zarûrî düşdi bâĝ-ı şabrđan dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [*zarûrî,]*
2. Hezârân derd-ile ol iki mecbür
Zarûrî birbirinden düşdiler dür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20*). [*zarûrî,]*
3. Hâķîkat ben kuluñ iy şâh-ı mesrür
Zarûriyem bu gün bu işde ma‘zür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [*zarûriyem, -yem*]
4. Benüm bu işde yokdur ihtiyârum
Zarûrî ‘ışka saldı rüzĝarum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*zarûrî,]*
5. Çi ger hazz itdi likin ivdi ĝâyet
Zarûrî va‘deye kıldı kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [*zarûrî,]*
6. Pes ortaya miyâncılar şalup tiz
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*zarûrî,]*
7. Çeri uydurmaduĝumdan **zarûrî**
Barışduķ ĝaldı ‘özü ile o hürî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49*). [*zarûrî,]*
8. İşitdi ta‘nı Leyli degme kesden
Zarûrî düşdi Mecnûn iştiyâķa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [*zarûrî,]*
9. Zarûrî nâleze düzdi işin pes
Çü ĝördi hâķe girmiş ĝam-hıwarını (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*zarûrî,]*

10. Żarūrī oldı hep segler muṭī'i
Meger kim şāh bir gün nāgehānī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*żarūrī*,]
11. Ki bir hāl üze ṭurmaz devr-i gerdûn
Zamānuñ 'ādeti budur **żarūrī** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17*). [*żarūrī*,]
12. Żarūrī düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler āhir ki ol māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*żarūrī*,]
13. Żarūrī fūrķate düşdi bahāne
Vedā' idüp o şahrā serverine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [*żarūrī*,]
14. Żarūrī beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nāzenine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [*żarūrī*,]

żarūrī evle: Mecburi bırakmak.

1. Virüben leşkerine istimālet
Żarūrī eyledi cenge iķāmet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*żarūrī*eyle, -di]

żarūrī gör: Mecburi görmek.

1. Żarūrī görmege kıldı kanā'at
Bu resm-ile geçinürlerdi her gāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 106*). [*żarūrī*gör, -me, -ge]

zāt: Kendi, bizzat kendi.

1. Hem İskender-durur hem Hıızr **zāti**
Ki var hem mülki hem āb-ı hayātı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69*). [*zāti*, -ı]
2. Senüñ **zātuñdur** iy kıl-k-i siyāhi
Me'ānī kulzümü ka'rında māhī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [*zātuñdur*, -uñ, -dur]
3. Didi k'iy **zāti** dürci gevherümüñ
Münevver rüyü burcı aķterümüñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*zāti*, -ı]

zāt: Kendi, bizzat kendi ll Hz. Muhammed (s.a.v).

1. Zātüñ vücüda geldügi şeb düşdi hep yüzün
Küffār ma'bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [*zātüñ*, -uñ]
2. Müberrā oldı **zāti** şeş cihetden
Derünü dürci ṭoldı ma'rifetden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [*zāti*, -ı]

zāt-ı pāk: Temiz, saf yaratılış.

1. İy vücüdi mücid-i cüd u 'aṭā luṭf u kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı ḥilm u ḥayā ḥulķ u himem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*zāt-ı pāk*, -ı]

zāt-ı pāk: Temiz zat.

1. Ḥudāya zāt-ı pāküñ ḥürmetiyçün
Şifāt-ı kađr-nāküñ 'izzetiyçün (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 67*). [*zāt-ı pāk*, -üñ]

zāvi' ol: Zıyan olmak, yok olmak, heder olmak.

1. Yaḥūd olmuş-idi bir nuṭfe zāyi‘
Anı kaşd eyleme kılmāğa ıslāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [zāyi‘ ol, -mış, -idi]

zāvi‘ ol: Kaybolmak, yok olmak.

1. Baña anı getiririrseñ iy pîr
Ḥudâ yanında olmayaydı zāyi‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47*). [zāyî‘ ol, -ma, -ya, -ydı]
2. K’idesin her kişiye luṭf-ı in‘ām
Eyülik zāyi‘ olmaz Ḥaḳ katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [zāyi‘ ol, -maz]

zāvil it: Yok etmek, ortadan kaldırmak.

1. İder vardukça cān şevkîni zāvil
Vü ger ola vefâ ‘ışkîle hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [zāvil it, -er]

zāvil ola: Sona ermek.

1. Kimûn bâğındadır mevcûd ol verd
Ki büyi birle zāvil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [zāvil ola,]

zebân: Dil || Söz.

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifātuñ vaşfına
Ḥayret ü heybet **zebânumda** komaz kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [zebânumda, -u, -m, -da]
2. Nişân-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebâni virdi aşâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10*). [zebâni, -ı]
3. Dil ü cān gözleri fikrûñle binâ
Zebân tûñleri zikrûñle güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [zebân,]
4. Lebi pür-luṭf u şür-engiz ü emlaḥ
Zebâni hem şeker-rîz ü hem efşâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22*). [zebâni, -ı]
5. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra‘d artuḳ **zebâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [zebâni, -ı]
6. Zebâni söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki ‘arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [zebâni, -ı]
7. Zebânından ne kim iderse taḳrîr
Buyurduḡın yazardı kıl-kî taḳdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [zebânından, -ı, -n, -dan]
8. Zebânuñdan revân eyle şekerler
Kelâmuñdan nişâr eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3*). [zebânuñdan, -uñdan]
9. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem **zebâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54*). [zebâni, -ı]
10. Söze girmezdi bir yüzden **zebâni**
Meger Mecnûn ola ya dâsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [zebâni, -ı]
11. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânuñdan dür efşân ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [zebânuñdan, -uñdan]
12. Zebân tıḡıyla bārî vîrme âzâr
Saña çün derdümi şerḥ itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [zebân,]
13. Zebânında kimûn yâdın ider tîz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy mâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16*). [zebânında, -ı, -n, -da]
14. İki cārî **zebâna** urdı bendî
Ol iki naḳş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [zebâna, -a]

15. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy bülbül-i gûyâ **zebânum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [*zebânum, -um*]
16. Velî dildür vücûdum üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur **zebânum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [*zebânum, -um*]
17. Hitâb idüp saña dirdi **zebâni**
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*zebâni, -ı*]

zebân aç: *Ağzını açmak. || Konuşmaya başlamak.*

1. Anası çün bu resme gördi anı
Naşîhat eyledi açup zebâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 10*). [*zebân aç, -ı-up*]
2. Hezârâñ luţf-ıla açdı zebâni
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32*). [*zebân aç, -dı*]
3. Çatı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 4*). [*zebâni aç, -up*]

zebân dik: *Dilini düşünlemek, bir konu hakkında kimseyle konuşmamak.*

1. Saña ol yeg ki dikmeyem zebâni
Vücûdum 'ışkuñ içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [*zebân dik, -ı-me, -yem*]

zebâne: *Ateş alevi.*

1. Zebâne meş'alesi birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kat' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96*). [*zebâne,]*

zebâne düş: *Hakkında dedikodu yapılmak.*

1. İderler şimdi her meclisde yâdım
İl içre bî-güneh düşdü zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [*zebâne düş, -dı*]

zebân-gîr: *Dilini tutmak, kendini konuşmaktan men etmek.*

1. Füsûn-ı derdden lîkin **zebân-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122*). [*zebân-gîr,]*

zebân-ı âteş-engîz: *Ateş veren dil.*

1. Revân açdı **zebân-ı âteş-engîz**
Ki iy simin-ber ü şîrîn-dehânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 2*). [*zebân-ı âteş-engîz,]*

zebâni bağlan: *Dili tutulmak, kimseyle konuşamamak.*

1. Lebûñ sihriyle bağlandı zebânum
Ger ağzumda gamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4*). [*zebâni bağlan, -dı-u, -m*]

zebân-ı gâmze-i hün-rîz-i levlî: *Leyla'nın kan dökücü gamzesinin kelamı.*

1. Zebân-ı gâmze-i hûn-rîz-i Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 1*). [*zebân-ı gâmze-i hûn-rîz-i leylî,]*

zebân-ı hâl: *Hal dili.*

1. Gül açup bülbüle remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [*zebân-ı hâl, -ile]*
2. Zebân-ı hâl-ile itdi nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile çarha küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84*). [*zebân-ı hâl, -ile]*

zebân-ı kîn: *Öç alıcı dil kılıcının (hicvin) yarası.*

1. Görür mazmûnün anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kinden olmuş sühan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*zebân-ı kîn, -den]*

zeberced: *Zümrüt gibi bir nevi cevher. (Rengi fistikîdir.).*

1. Gehî minâyı reng ü gâh hadrâ
Cihânda ol renglü yokdur **zeberced** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*zeberced,]*

zeberced-reng: *Yeşil renkli.*

1. Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*zeberced-reng,]*

zebûn: *Zayıf, güçsüz, aciz.*

1. Kaçan gam 'atşınıñ olsa **zebûnı**
Yaşından âb-veş içerdî hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [*zebûnı, -ı]*
2. Zebûna raħmdur şahib-hünerlik
Daħı tâze-durur baħ yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*zebûna,]*
3. Aķıtma kanlarını kanı vardur
Değüldür bî-vefâ çün bu **zebûnlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [*zebûnlar, -lar]*
4. Ki miķdârına kılmaz 'aķl-ı bâver
Zebûn olup hezârân fil-i leffâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [*zebûn,]*
5. Kârañu gicedeyüm tãlib-i genc
Gönül girdâb-ı hicründe **zebûndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81*). [*zebûndur, -dur]*
6. Zebûn oldı vü gâyet düşdi rencür
Hayâta kalmadı daħı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*zebûn,]*
7. Ola dil derdinün cânım **zebûnı**
Velî şimdi getürsem 'aķdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [*zebûnı, -ı]*

zebûn eyle: *Güçsüz, zayıf, aciz etmek.*

1. Bu yaña cân-ı Kays-ı bî-mecâli
Zebûn eyledi ol mâhuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [*zebûn eyle, -di]*

zebûn it: *Güçsüz, çaresiz, aciz etmek.*

1. Arardı 'ışķ def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*zebûn it, -miş, -di]*
2. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kârüresi serd oldı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [*zebûn it, -di]*

zebün ol: Güçsüzleşmek, çaresizleşmek.

1. Bakup ahvâlüme havf eyle Hağdan
Zebün oldum irtir feryāduma dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81). [zebün ol, -du, -m]

zebün-gîr: Zayıf ve güçsüzleri koruyan.

1. Dil uzatdı aña çün tiğ-ı pür-hûn
Didi k'iy zâlim it gibi **zebün-gîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15). [zebün-gîr,]

zebûnî ol: Mağlup olmak II düşkün olmak.

1. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113). [zebûnî ol, -ur]

zecr: Eziyet, ceza, zorluk.

1. Qo gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ **zecrin** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19). [zecrin, -in]
2. İkimüzi de bîkr iken kıca hâk
İrişmişdür saña çok **zecr** benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51). [zecr,]

zecren: Zorlayarak, zorla.

1. Dögülmek **zecren** idinüp bahâne
Fiğân iderdi ğamdan ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57). [zecren,]

zeheb: Ar. Altın, zer.

1. Zehebden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi h'âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46). [zehebden, -den]

zehir: Zehir II Dayanılmaz acı, keder.

1. Yimez şol mârđan kim ola pür-kahr
Ümîd-i mühresiyile 'aklı olan **zehr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42). [zehr,]
2. Baña sen içürürsin ta'nla **zehr**
Gehî bî-mihr dirsın ben ğarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84). [zehr,]

zehir: Zehir, öldürücü sıvı.

1. Dileseñ luğ idersin dileseñ kahr
Beraberdür kıatûnda şerbet ü **zehr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52). [zehr,]
2. Yidüm her ğavtada yüz **zehr** ü biñ hûn
Qalınca bahrdan bir dürri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129). [zehr,]
3. Ne loğma kim güzer kılsa feminden
Şanurdi **zehr** anı Mecnûn ğamından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58). [zehr,]
4. Ağulu câmı virdi şâha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi **zehri** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23). [zehri, -i]
5. Töludur câmı şerbet yirine **zehr**
Tehîdür tās-ı çarğ illâ ki pür dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44). [zehr,]

6. Niçe yutsun ğamından **zehr** ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [*zehr,]*
7. Eger **zehr** içem olur cānuma nüş
Aña beñzer senüñle bende ahyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [*zehr,]*
8. Rızâ-yı yâr idi mañlûbı her gâh
Ğam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan **zehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*zehr,]*
9. Ki cānum cāmın itdüñ **zehr-ile** pür
Niçe vardı dilüñ iy nañs-ğüftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [*zehr-ile, -ile]*
10. Çü cām-ı qährdan nüş itdi **zehrî**
Fırâkı âteşi yandurdı dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [*zehrî, -i]*
11. Anuñ gibi şeker **zehrîne** degmez
Şol ihsân gibi kim qährına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*zehrîne, -ne]*

zehr iç: Zehir içmek.

1. Olur qavm ü qabile cümle bızâr
Bu söz içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [*zehr iç, -ür, -di]*

zehre: Cesaret.

1. Şu resme na’ra urdı kūs-ı bî-bāk
K’işidenlerüñ oldı **zehresi** çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16*). [*zehresi, -si]*

zehr-i helâhil: Öldürücü zehir.

1. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Qatılmışdur aña **zehr-i helâhil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [*zehr-i helâhil,]*
2. Kılam zehr-i helâhil-le muñallil
Buyurdı itdiler iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 16*). [*zehr-i helâhil, -ile]*

zehr-i mezellet: Alçaklık zehri.

1. Birine qatdılar **zehr-i mezellet**
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18*). [*zehr-i mezellet,]*

zehr-pâsuñ: Cevabı zehir gibi olan.

1. Bañıl ü bed-ñitâb ü **zehr-pâsuñ**
Tuñağınuñ arası şöyledür dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*zehr-pâsuñ,]*

zekât: (Ar.) Müslümanlıkta sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, helal olmasını sağlamak için her yıl sadaka olarak dağıtılması. İslamın beş şartından biri.

1. Şu deñlü var idi māl anda efzün
K’ödemezdi **zekâtın** genc-i Qārün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*zekâtın, -ın]*

zelil: Alçak, hor, hakir.

1. Zelil ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [*zelil,]*

zelzele: Ayrılık depremi.

1. K'ecel irüp anı kapmışdı nāgāh
Pes āhîr **zelzelesinden** zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [zelzelesinden, -sin, -den]

zelzele: Deprem, sarsılma, sarsıntı.

1. Ğiriv ü **zelzele** āfākı tıtdı
Kıtāl âteş-gedesi katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [zelzele,]
2. Tenine **zelzele** düşdi be-ğāyet
Şıdı teb i'tidālî şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16*). [zelzele,]
3. Gelüp bir seyl anı virdi ħarābe
Aña şol **zelzele** k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [zelzele,]
4. Biñā-yı 'ömrin itmişdi muħallil
İkinci **zelzele** irdi çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [zelzele,]

zemîn: Dünya, alem, yeryüzü.

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi **zemîn** devvār ola
Çarĥa ger emr eyleseñ sābit ola ğabrā mişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [zemîn,]
2. Koyup çarĥı müzeyyen encümile
Şeref virdi **zemîne** merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [zemîne, -e]
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihāni
Niçe düzmiş **zemînile** zamāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [zemînile, -ile]
4. İrişe çün bahār-ı rüz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [zeminden, -den]
5. Tutup 'adli **zemîn** ü āsumāni
Pür itsün tıĥı āvāzı cihāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [zemîn,]
6. Kemānından çıkan tır-i kemîne
Ser-i gerdüni bıraksun **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [zemîne, -e]
7. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [zemini, -i]
8. 'İzārında belürmez ĥat nişāni
Yaşar mihrî **zemîni** vü zamāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [zemîni, -i]
9. Ya maqtülân-ı cevr ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü mahşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50*). [zeminden, -den]
10. Dütüzdürdi revān Mecnûna anı
Pür itdi bü **zemîni** vü zamāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [zemîni, -i]
11. Başından ayaĥına sinesi çāk
Zeminden āsumāni itmez idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20*). [zeminden, -den]
12. Çeküp çāk eyledi pîrāhenini
Yaşından kana ğarĥ itdi **zemîni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [zemîni, -i]
13. Uçarsa murĥ olup çarĥ-ı berîne
Kemendümle çekem anı **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [zemîne, -e]
14. At ayaĥında döymeyüp cefāya
Zemîn gökler gibi aĥdı hevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [zemîn,]
15. Tıutup kandan piyāle tıĥ-i ber-dest
Zemîni cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [zemîni, -i]
16. Ne yir kaldı **zemінде** başacaĥ pāy
Ne kuş buldı havāda uçacaĥ çāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [zemінде, -de, -]
17. Zen-ile gitdi tıutup deşt ü kühsār
Gider urup **zemîne** pāyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [zemîne, -e]
18. Ki ditrederdi yemînüñden **zemînler**
Soñucu ğayra kılduñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [zemînler, -ler]

19. Ki kandan lâle-reng itdi **zemîni**
Didi kim kande gitdün iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [*zemîni, -i*]
20. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Bağup gördi ki yüz urmuş **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [*zemîne, -e*]
21. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında **zemîni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [*zemîni, -i*]
22. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şoıra urup rüyın **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*zemîne, -e*]
23. Ki gün gibi tolandın gözümüzden
Yâhûd bu vechden girdün **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [*zemîne, -e*]
24. Zemîn gencini yudmuş mâri kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*zemîn,]*
25. İşün endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh kara şu çıkdı **zeminden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [*zeminden, -den*]

zemîn ü âsumân: *Yeryüzü ve gökyüzü.*

1. Zemîn ü âsumân oldı belürsüz
Toz içinde cihân oldı belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 43*). [*zemîn ü âsumân,]*

zemîn-i şüre: *Çorak zemin.*

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*zemîn-i şüre, -den*]

zemistân: *Kış mevsimi.*

1. Çü gâyet serddür gördi **zemistân**
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [*zemistân,]*

zemzem: *Zemzem suyu.*

1. Meger kim mühre-i püş ol dağı pîç
Pür iken gâbgâbi çâhında **zemzem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*zemzem,]*

zemzeme: *Ezgi, şarki, terennüm.*

1. Gamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme **zemzemeler** bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [*zemzemeler, -ler*]

zen: *Kadın.*

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu **zen** hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [*zen,]*
2. Şitâb u sa'y birle gider ol **zen**
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [*zen,]*
3. Ne için bağludur hem söyle toğru
Didi **zen** toğru söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [*zen,]*
4. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [*zen-ile, -ile*]

5. Ki toğrı kendüyedür reh-güzārı
Meger obalarından bir **zen** idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [zen,]
6. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihrībān olur katı **zen** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [zen,]
7. Kimesne bulmadı **zenden** vefāyı
Bir er kim ‘avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [zenden, -den]
8. Şıdılar hāmeyi nām-ı zenānda
Zenüñ ger şüretā vardur vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [zenüñ, -üñ]
9. Zenüñ efsünma yoğdur nihāyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [zenüñ, -üñ]

zenahdān: Çene II çene çukuru.

1. Göze bir mevce görünmez miyāni
Zenahdāni durur bir sīb-i tāze (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [zenahdāni, -ı]
2. Leb-i hāndan gīsüsü cihān-gir
Zenahdāni çehinde hāl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 11*). [zenahdāni, -ı]

zenbūr: Arı, bal arısı.

1. Dikenden sinesi mecrūh u mecbūr
Şu resme k’āşiyān-ı mār u **zenbūr** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [zenbūr,]
2. Bular cünbişde idi hem-çü **zenbūr**
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-hūn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [zenbūr,]

zencir: Zincir, pranga.

1. Tonatmış boynınıñ etrāfını reg
Çekilmiş güyiyā **zencire** bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [zencire, -e]
2. İşi her lāhza oldı nāle vü zār
Belā **zencirine** düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6*). [zencirine, -i, -n, -e]
3. Karınuñ ayağına düşdi fi’l-hāl
Didi kim gel bu **zencir** ü tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [zencir,]
4. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü **zencire** giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [zencire, -e]
5. Ki ben bī-çāreye tavk ola **zencir**
Eger var ise yoluñda günāhum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [zencir,]
6. Niçe bağladı anı gör şimdi **zencir**
Ezel cürm eyledümse bī-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [zencir,]
7. Çekildi eyle kim çāk oldı **zencir**
İdüp mihrāb-ı bāb-ı yāre secde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76*). [zencir,]
8. Belā **zenciridür** zaħm-ı çengāl
Reg-i gīsūma her dendān-ı şāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44*). [zenciridür, -i, -dür]
9. Başumda efser ü boynumda **zencir**
Baña çün böyle gösterdün semā’ı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [zencir,]
10. Belā vü renc **zencirinde** beste
Benefşe şāhı gibi kāmeti ħam (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [zencirinde, -inde]

zencir ü bend: Zincir ve bağ.

1. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Taħup gerdānıma bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [zencir ü bend, -i]

zencîre-i her: *Bütün zincirler.*

1. Yiter **zencîre-i her** âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünkü gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*zencîre-i her,]*

zencîr-i ‘adli: *Adalet zinciri.*

1. Görinür zâhirâ **zencîr-i ‘adli**
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*zencîr-i ‘adli,]*
2. Görinür zâhirâ **zencîr-i ‘adli**
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*zencîr-i ‘adli,]*

zencîr-i âhen: *Demir zincir.*

1. Nihâl-i kâmetinden bir perinûn
O bâba şanma zencîr-i âhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*zencîr-i âhen, -în, -dür]*

zencîr-i belâ: *Bela zinciri.*

1. Ser-â-pâ kaldı zencîr-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 86*). [*zencîr-i belâ, -da]*

zencîr-i ‘ısk: *Aşk zinciri.*

1. Dili zencîr-i ‘ışkâ beste düşmüş
Devâsuz derd içinde haste düşmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*zencîr-i ‘ışk, -a]*

zencîr-i sabr: *Sabır zinciri.*

1. Ferâgât kişverinde kâmkâr ol
Çeküp nefsûn segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*zencîr-i şabr, -a]*

zencîr-i takdîr: *Kader zincirine bağlı.*

1. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker **zencîr-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22*). [*zencîr-i takdîr,]*

zenehdân: *Çene II çene çukuru.*

1. Ruḥı lâ‘linden olmuş Hızr âbı
Zenehdânı ol âbuñ bir habâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [*zenehdânı, -ı]*

zengi: *Zenci II siyah.*

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir **zengī** peçedür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [zengī,]

zer: *Altın.*

1. Kimi toprağı tutsa ider altın
Kimi avcına **zer** alsa olur hün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [zer,]
2. Hāsüdüne virtür ol şāh **zer** na'l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lâ'l (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [zer,]
3. Türāb iqbāl-i cüdiyla **zer** olsun
Ağu yādiyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [zer,]
4. Meh-i tábānuñ oldı hālesi şan
Gülün pīrāhenine **zer** giribān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [zer,]
5. Şererden āteş eyleydi dirāşān
Ki **zer** tādidi güyā cevher efşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [zer,]
6. Vücüdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [zeri, -i]
7. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tığ u hancer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [zer,]
8. Alup hāzır çerisin turdı derhāl
Toyurdı cümlesin virtüp **zer** ü māl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [zer,]
9. Vü ger **zer** dir-iseñ yanındadır hāk
Bu sözlerden gelüp sulţān rızāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [zer,]
10. Şan oldı ol düğünde bir şabak **zer**
Dirilüp bir araya serv-şaddler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [zer,]

zer: *Altın; sarı renk.*

1. Dehānım nergisün itdün tolu **zer**
Şabānuñ dāmenin kılduñ mu'aştar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31*). [zer,]
2. Eler **zerden** varak girbāl-i eşcār
Girih çün bāğ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64*). [zerden, -den]

zer: *Altın II Para.*

1. Hāzine kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi **zer** kim yok kıyāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [zer,]

zer kıl: *Sarartmak.*

1. Deminden kıldı 'ālem hākini zer
Türup ol hākden derd-ile bu hāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [zer kıl, -dı]

zer ü dür: *Altın ve inci.*

1. Yol üzre şol kadar saçdı **zer ü dür**
Ki itdi dāmenini her gedā pür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [zer ü dür,]

zer ü sım: *Altın ve gümüş.*

1. Zer ü sımün yoğ-ısa hāmdü'lillāh
Pür itdi hātırūñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [zer ü sım, -üñ]
2. Nihāyetsüz idi anda **zer ü sım**
Degüldi genc-i Qārūn 'öşrine nım (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [zer ü sım,]

3. K'anı hiç eylemedi tîşe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [*zer ü sîm, -i*]

zer-beft: *Sırma ile dokunmuş kumaş.*

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü atlas u **zer-beft** ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*zer-beft,]*

zerd: *Altın, sarı renk.*

1. Belürmezdi ruhında müştiden **zerd**
Erinûñ haşmeti vü şerm-i hîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40*). [*zerd,]*

zerd eyile: *Yüzünü sarartmak, soldurmak.*

1. Ğam-ile uyhusuzlıktan anuñ derd
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [*zerd eyile, -di*]

zerd ol: *Sarı olmak, sararmak.*

1. Ruhımı kıldı bāguñ za'ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [*zerd ol, -dı*]
2. Gülistānuñ ruhı zerd oldı ğāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [*zerd ol, -dı*]

zer-iklîl: *Altın taç.*

1. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revân itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [*zer-iklîl,]*

zer-kâr: *Altın işlemeli.*

1. Geh ider nergisiñ tâcını **zer-kâr**
Kılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [*zer-kâr,]*

zer-nişân: *Altın işlemeli.*

1. Çemen âyînesin bozdı tanuqlık
Kılıcı bîdüñ oldı **zer-nişân** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [*zer-nişân,]*

zerre: *Çok az, az bir miktar.*

1. Toldı şâdiden zamānuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k'anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*zerre,]*
2. Ne deñlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz **zerre** deñlü mâ-hazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [*zerre,]*
3. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir **zerrece** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [*zerrece, -ce*]
4. Anâ dağı iledürlerdi vâfir
Tutup bir **zerre** bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [*zerre,]*

zerrîn: *Altın II Sarı.*

1. Țokınup def dahı **zerrîn** celâcil
Kefine muṭribûn geldi muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [zerrîn,]
2. Pür itmiş çün bütân-ı mâh-pâre
Țulaklarını **zerrîn** güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26*). [zerrîn,]
3. Münakkaş mişl-i şüret hâne-i Çin
‘Amüdi gevherîn ü miḥı **zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [zerrîn,]
4. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
Felek saḳfına bir Țop aşıdı **zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5*). [zerrîn,]
5. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel **zerrîn** ‘ışâbe baḡlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [zerrîn,]

zerrîn: *Altın.*

1. Següñven ben senüñ sen şîr-zâde
Dümüñ gerdanuma **zerrîn** kılade (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44*). [zerrîn,]

zer-tâc: *Altın taç.*

1. Güneş her gün giyüp **zer-tâc**
Țapusunda Țurur feyzine muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [zer-tâc,]

zevâl: (*Ar.*) *Sona erme, tükenme.*

1. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü ḥayâli
Yakîn olur anuñ lâ-büd **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [zevâli, -i]
2. Çün ola bir gönülden ‘ışk ḥâlî
Degüldür ḥâlî andan gam **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [zevâlî, -i]
3. Neye varur **zevâlûñ** gör beni қо
Ben olısar degülven saña maḥrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [zevâlûñ, -üñ]
4. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür ḥürşid-i berrâkuñ **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [zevâli, -i]
5. Çü dehr irürdi devri bu **zevâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [zevâle, -e]

zevâl: *Son bulmak, ölüm, yok olmak.*

1. Şusuzlık virse bir naḥle **zevâli**
Yine şu ḥâşıl ider ol nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [zevâli, -i]

zevc: *Karı ve kocanın her biri.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü **zevcüm** ise anda ḥufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [zevcüm, -üm]
2. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki **zevcî** ḥıfz idüp ḥürmet kılardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [zevcî, -i]
3. Şır idi giryetin ḥandeyle her bâr
Çü **zevcî** olmaya kılar fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35*). [zevcî, -i]
4. Yolar Mecnûnı için saçlarını
İdüp **zevcî** vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109*). [zevcî, -i]
5. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-ḥâk
Fırâkıdan Țurup **zevcinüñ** ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [zevcinüñ, -i, -nüñ]

6. Kana **zevcüm** diyü kılarıd efgân
'Arabda ol zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*zevcüm, -üm*]

zevk: Tat, lezzet.

1. Dilün **zevki-durur** cânun şafâsı
Gerekmez âdemî bu demde hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12*). [*zevki-durur, -i, -durur*]

zevk: Keyif, neşe.

1. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'âkıbet
Zevkım alup bâdenün sūfî yoğ itdün varunı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*zevkım, -ın*]
2. Kec itsün servi kaddinün hayâsı
Anuñla bir zamân kıl **zevk** ü şöbet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*zevk,]*
3. Ğıdasıdur nesim-i şubhgâhî
Yimekten yoğ-durur **zevki** bu cânun (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [*zevki, -i*]
4. Hârâb itmişdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp 'iyş ü huzûr u **zevkden** dest (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*zevkden, -den*]
5. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Egerçi eylediler şöbet ü **zevk** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [*zevk,]*

zevk: Manevî haz ve lezzet. Manadan duyulan lezzet.

1. Niyâz u nâz ile ol gice tûrdı
Refîkenden şafâ vü **zevk** gördi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [*zevk,]*

zevk bul: Zevk almak. zevk bulmak.

1. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [*zevk bul, -dı*]

zevk ü şafâ: Zevk ve sefa.

1. Şehün bezminde nüş eyledi bade
Geçürdi vaqtini zevk ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 168*). [*zevk ü şafâ, -da*]
2. Yanınca bir şanem zevk ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*zevk ü şafâ, -da*]

zevk ü sürür: Zevk ve sevinç.

1. Gidüpdür göñlinün zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116*). [*zevk ü sürür, -ı*]

zevrak: Sandal.

1. Ne resme gördise virân içinde
Gözi **zevraklarını** kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32*). [*zevraklarını, -lar, -ı, -nı*]

zeyd: Leyla ve Mecnun hikayesi kahramanlarından.

1. Güzellikte çü 'Amr ü **Zeyd** ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [zeyd,]
2. Hicâb iderdi likin cânı ilden
Göñülden **Zeyd** umup ol mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [zeyd,]
3. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nāzeninüñ **Zeyd** dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [zeyd,]
4. K'ola senden ya havfı ya recāsı
Egerçi **Zeyd** idi dāyim belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [zeyd,]
5. Yiri hem Zeynebün olmışdı āteş
Kılarıdı **Zeyd** Zeyneb diyü feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [zeyd,]
6. Dilinde Zeynebün **Zeyd** adı evrād
Geleydi **Zeyd** çün ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [zeyd,]
7. Dilinde Zeynebün **Zeyd** adı evrād
Geleydi **Zeyd** çün ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [zeyd,]
8. Tarık-ı 'ışkda şādıklar idi
Severdi gerçi dilber **Zeydi** dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [zeydi, -i]
9. İşi **Zeydüñ** be-ğāyet düşdi ebter
Kırup dermānde hālî oldı düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [zeydüñ, -üñ]
10. Alup ol āfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp **Zeydüñ** ol mehden ümüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [zeydüñ, -üñ]
11. Kılarıdı dilberün vaşfında manzûm
Alurdu nüşhaya fi'l-hāl anı **Zeyd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [zeyd,]
12. Ki her biri letāfet-riz ü mergüb
Didi **Zeyd** aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [zeyd,]
13. Degülsin **Zeydden** hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senün gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [zeydden, -den]
14. Girerdi rakşa şevk-ile çü gerdün
Kaçankim **Zeydi** görse şād olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [zeydi, -i]
15. Hayālî şehvetiden idi ma'süm
Çü **Zeyd** āşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [zeyd,]
16. Dönüp virdi cevāb anuñ yüzine
Ki iy **Zeyd** eyledün sözi ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [zeyd,]
17. Bu resme niçe lā'l ü lü'lü' şaçdı
Çü **Zeyd** itdi bu zibā nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [zeyd,]
18. Refik ü hem-ser olımaz piyāde
Añup efsāne-i her 'Amr u **Zeydi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [zeydi, -i]
19. Şu miqdār eyledi ta'yin-i hişşe
Ki çeşm-i bed gibi çün **Zeyd** mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [zeyd,]
20. Ki ne hāletdesin derdümler her şeb
Didi **Zeyd** aña k'iy cân u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [zeyd,]
21. Bulışurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi **Zeyd** öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [zeyd,]
22. Yidi gün oldılar anda dil-efgār
Çü bir hefte geçindi **Zeyd** anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [zeyd,]
23. Turup 'azm eyledi **Zeyd** evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [zeyd,]
24. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi **Zeydden** çok 'özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). [zeydden, -den]
25. Esirgelerde hālın ol cevānuñ
Ki ol meh-pāre lāyık idi **Zeyde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [zeyde, -e]
26. Bulışup göstere yüz **Zeyde** geh gāh
Bu pervāneyle tā kim ol ruñı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [zeyde, -e]
27. Virüp **Zeyde** didi bu hil'ati hem
İlet yāra vü kıl benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [zeyde, -e]
28. Cemālî mübtelāsına taleb-kār
Okıdup evlerinden **Zeydi** hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [zeydi, -i]
29. Yola girdi turup **Zeyd-ile** çün bād
Nedenlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [zeyd-ile, -ile]
30. Haber virdi girüp **Zeyd** ol nigāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [zeyd,]
31. Günün nişfi geçince yatdılar tā
Getürdi **Zeyd** mā-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [zeyd,]
32. Öpüp **Zeydüñ** elin 'özü itdi hayli
Hazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [zeydüñ, -üñ]
33. Dökerdi **Zeyd** gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hāq rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [zeyd,]

34. Gicenün hirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından **Zeyd** der-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [zeyd,]

zeyd-i bî-çâre: Zavallı Zeyd.

1. Ol iki şahs üzre ider işār
Çü gördi **Zeyd-i bî-çâre** bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [zeyd-i bî-çâre,]

zeyd-i digeḥ-ḥāl: Hali deġişen Zeyd.

1. İrür envâ'-ı luṭf-ıla peyâmı
Neşât-ile turup **Zeyd-i digeḥ-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [zeyd-i digeḥ-ḥāl,]
2. Oġurdı vaşf-ı Leylîde ġazeller
Ķamu eş'ârını **Zeyd-i digeḥ-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31*). [zeyd-i digeḥ-ḥāl,]

zeyd-i gedâ: Kôle Zeyd.

1. Ķızı üzre niġeh-bân oldı muḥkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77*). [zeyd-i gedâ, -yı]

zeyd-i hem-sır: Sırdaş Zeyd.

1. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
Çü ḥālî böyle gördi **Zeyd-i hem-sır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51*). [zeyd-i hem-sır,]

zeyd-i şürîde: Perişan Zeyd.

1. Maġâmı daḥme oldı ol hümâmuñ
Çü gördi **Zeyd-i şürîde** bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47*). [zeyd-i şürîde,]

zeyl: Ek, ilave; etek.

1. Düzüp **zeylinden** altına nihâlin
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [zeylinden, -in, -den]

zeyn: Ziyet; süs.

1. Dür ü yâġūtıla **zeyni** muraşsa'
Cevâḥir birle âlâtı mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [zeyni, -i]
2. Zamānuñ **zeyni** Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [zeyni, -i]

zeyn evle: Süsledi.

1. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [zeyn evle, -miş]

zevn it: Süslemek.

1. Hudā hayr eyleyüp hem ahirini
Bihışt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180*). [zeyn it, -sün, -]
2. Gül üzre nergisinden döküp âbi
Şafağdan zeyn iderdî mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20*). [zeyn it, -er, -di]
3. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av için eyledi kaçd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [zeyn it, -üp]
4. O hûb eş'aruñ uş birisi budur
İşit kim güşîñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [zeyn it, -e]
5. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı 'arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [zeyn it, -di]

zeyneb: Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.

1. Zamānuñ zeyni **Zeyneb** idi adı
Meger ol nāzeninün Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [zeyneb,]
2. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kılarıd Zeyd **Zeyneb** diyü feryād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [zeyneb,]
3. Yiri hem **Zeynebün** olmışdı âteş
Kılarıd Zeyd Zeyneb diyü feryād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [zeynebün, -ün]
4. Dilinde **Zeynebün** Zeyd adı evrād
Geleydi Zeyd çün gāmdan figāne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [zeynebün, -ün]
5. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok 'özr **Zeyneb** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). [zeyneb,]

zib- itmām: Süsün tamamlanması.

1. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senün sa'yuñla buldı **zib- itmām** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [zib- itmām,]

zibā: Güzel, hoş.

1. Cemāl-i Yūsufuñ **zibālgıyçün**
Nihāl-i kaddinün bālālgıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 93*). [zibālgıyçün, -lık, -iyçün]
2. K'o **zibā** meyvenün biri Hāsandur
Birisı hem Hüseyn-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [zibā,]
3. Bu bıkır-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu **zibā** dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [zibā,]
4. 'Aceb gülzār idi **zibā** vü hurrem
K'ururdu çün Mesih anda şabā dem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [zibā,]
5. Anuñ her beyti **zibā** vü murabba'
Görinür andan iki der çü maṭla' (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [zibā,]
6. Geçivirdiler ol **zibā** çemenden
Gelürler gibi şahrā-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [zibā,]
7. Ğam-ı dendāni ol **zibā** cemālün
Dişini getdi yüz yirde hilālün (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [zibā,]
8. Ya bir **zibā** kafes idi ol eyvān
K'inde kebk idi Leyli hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [zibā,]
9. Ki görüp düşde ol **zibā** cemāli
Dilinde naqş olmışdı hayāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [zibā,]
10. Güneş tal'atlu **zibā** dil-rübālar
Gözi ṭannāz ebrūsı dü-tālar (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83*). [zibā,]
11. Ki **zibādur** kamsınuñ cemāli
Cihānda birinün yokdur mişāli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [zibādur, -dur]

12. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu **zībā** ŧi'ri okurdu firāvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [*zībā,]*
13. Kāmu endāmı **zībā** cāmelerden
Egerçi oldı matbū' vü müzeyyen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*zībā,]*
14. Nigārınuñ bu **zībā** ŧoñbetinden
Kāmer girdāba düŧdi ħayretinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [*zībā,]*
15. 'Aceb çetr idi **zībā** vü münakkaŧ
Muŧanna' her yiri her nakŧı dil-keŧ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [*zībā,]*
16. Bir oĝlum var idi **zībā** vü mevzûn
Hevā-yı 'ıŧka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [*zībā,]*
17. Çün iŧtidi bunı mür-i yegāne
Ki bir **zībā** ğazeldür 'āŧıkāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [*zībā,]*
18. Nigāruñ ħüsn-i vaŧfında dem-ā-dem
Ğazeller söyledi **zībā** vü ħurrem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [*zībā,]*
19. Saña alıvirelüm ħürmet-ile
Hem olsun ferrüh ü **zībā** cemāli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [*zībā,]*
20. İriŧüp kapdı ol **zībā** cemāli
Ne ħāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [*zībā,]*
21. Nihāyetsüz kāmı rengin ü **zībā**
Müheyyā eyleyüp emr itdi derħāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [*zībā,]*
22. Yol itmiş ŧan sefidāc üstine mür
Ya bir **zībā** ŧanemdür müŧg-i ferħāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [*zībā,]*
23. Hevā-yı kāküli ğavĝā-yı 'ālem
Boyı cān bāĝınuñ **zībā** nihāli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*zībā,]*
24. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derħāl
Çü Mecnûn giydi ol **zībā** kabbāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*zībā,]*
25. Öninde ħal rumüz-i āsumāni
Sözi **zībā** nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11*). [*zībā,]*
26. Bu resme niçe lā'1 ü lü'lü' ŧaçdı
Çü Zeyd itdi bu **zībā** nükteyi ĝuŧ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [*zībā,]*
27. Kānı ol ĝül gibi **zībā** vü ter ħad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*zībā,]*
28. Yücelmiş hem-çü kadr-i nık-baħtān
Görinür her taraf **zībā** çemenler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [*zībā,]*

zībā-ħıŧāl: *Güzel hasletli.*

1. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy **zībā-ħıŧāl** ü pāk-niyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [*zībā-ħıŧāl,]*

zīb-i cihān: *Kāinatın süsü.*

1. Zīb-i cihāna aldanuban olmaduñ feraħ
Faħrı meŧaħkatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [*zīb-i cihān, - a]*

zīb-i efser: *Taç süsü olmak.*

1. Veli ħarmührede yirindedür ħüb
Egerçi la'1 olupdur **zīb-i efser** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [*zīb-i efser,]*

zīb-i gūş-ı cān-ı meftūn olur: *Vurulmuş gönlin kulak süsü olmak.*

1. Egerçi sözlerüñdür dürr-i meknūn
Ki olur zīb-i gūş-ı cān-ı meftūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 8*). [*zīb-i gūş-ı cān-ı meftūn olur,]*

ziğāl: *Açıköz.*

1. Bu emri çün baña feyz itdi iqbāl
Ümüdüm bâdesinden töldi **ziğāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126*). [*ziğāl,]*

zih: *Elbise kollarına, yaka ve etek kenarlarına dikilen şerit veya kaytan, sayfa kenarına çekilen çizgi.*

1. Giribānı **zihinde** naqş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrān idi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [*zihinde, -in, -de]*

zihî: *Ne güzel, ne hoş, ne iyi.*

1. Zihî ikrāmı bî-çün ber Qarāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [*zihî,]*
2. Feridūn idi tıfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bālig **zihî** merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*zihî,]*
3. Çü Mecnūn gördi şehden bu vefāyı
Didi buldum **zihî** hūb āşināyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*zihî,]*
4. Olalıdan senūñle yār çün yār
Çamu kārüm yile gitdi **zihî** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*zihî,]*

zihî: *Far. -dan/-den anlamını veren ek.*

1. Cihāne ‘ammdur ihsān çün māh
Bu resm-ile gerek şehlik **zihî** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*zihî,]*

zihî: *"Ne acayip, ne kadar garip" manasında şaşkınlık bildirir.*

1. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
Zihî keyvān ki ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [*zihî,]*

zihî zihî: *Ne...ne...*

1. Didi dilden ki bu söz dise şādık
Zihî Nevfel zihî üstād-ı hāzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158*). [*zihî-zihî,]*

zihin: *Akıl, düşünce dünyası.*

1. Münevver **zihni** açmağda mu‘ammā
Şan olmışdur kılid-i genc-i esmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [*zihni, -i]*

zıkr: *Sözünü etme, ismini söyleme, anma.*

1. Dil ü cān gözleri fikrūñle binā
Zebān tūñleri **zıkrūñle** gūyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [*zıkrūñle, -üñle*]
2. Kamu meyhāneler içinde mestān
İdinürler bu naqşı **zıkr** ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*zıkr.*]

zıll-ı hudā: Allah'ın gölgesi.

1. Cihānı kabz idüpdür ferr-i rāyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hudāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142*). [*zıll-ı hudā, -yı*]

zimām: Yular.

1. Gülünc oldı adı halk-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger **zimāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [*zimāmum, -um*]

zımn: Üstü kapalı biçimde, dolaylı olarak.

1. Çün oldı ol hatuñ **zımnından** āgāh
Teğayyür buldı hayretten ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [*zımnından, -in, -dan*]
2. Dil ü cān buldı **zımnından** sürürü
Mu'anber cāme bir zengī peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36*). [*zımnından, -in, -dan*]

zīn: Eyer.

1. Felek raḥş aña mihr ü mäh iki **zīn**
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*zīn.*]

zindān: Zindan, hapishâne | cānı mahpus etmiş beden.

1. Yaḳīn bildi k'anuñ cān-ı ḥaḳīri
Belā **zindānınuñ** olmuş esīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]
2. Belā **zindānı** қа'ında gīrīftār
Revende bī-beden bir tūrfē cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [*zindānı, -ı*]
3. Belā **zindānınuñ** қа'ında ḳalmaq
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]
4. Belā **zindānınuñ** қа'ında maḥbūs
Ġarīḳ-ı ḳulzüm-i derd ü meşaqḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]

zindān: Zindan, hapishane.

1. Gelür **zindān** gözine bāḡ u gülşen
Gülīstān kim ola bī-yār-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [*zindān.*]
2. Çerāḡ-ı miḥnete pervāne-i derd
Belā **zindānı** қа'ınuñ esīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*zindānı, -ı*]
3. Alur biñ cānı yoḳdur gerçi cānı
Gülü dehrūñ dikendür taḥtı **zindān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*zindān.*]
4. Ko **zindān** küşesin şaḥrā-nişin ol
Bu ḥāḳī āşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*zindān.*]

zindān it: Zindana çevirmek.

1. Şu zindān itdüğün māhı ḥaḳıyçün
İçinde Yūnusūñ āhı ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*zindān it, -dü, -gün*]

zindān-ı cebr: Bela zindanı.

1. Ḥaḳāretle bıraḳ zindān-ı cebre
Bu memdūh-ı mecāziden götür rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52*). [*zindān-ı cebr, -e*]

zindān-ı cefā: Cefa zindanı.

1. Muşaffā-ṭab‘ u rüşen-rāy u server
EsİR-i ‘ışḳ zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 11*). [*zindān-ı cefā, -da*]

zindān-ı firāk: Ayrılık zindanı.

1. Tıtuldu cānı zindān-ı firāḳa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38*). [*zindān-ı firāk, -a*]

zindān-ı ğam: Keder zindanı.

1. Giriftār idi vü zindān-ı ğamda
Daḡı beter yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [*zindān-ı ğam, -da*]

zinde: Canlı, diri.

1. ‘Aceb geçdi bu devrān aña ḥurde
Ki ne **zinde-durur** bellü ne mürde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22*). [*zinde-durur, -durur*]
2. İkisini de medhüş itdi ḥayret
Birisi **zinde** illā cān-süpürde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*zinde,]*
3. Seḫā-yı feyz-i ‘ulvīden mevāid
Demüñden mürdeleri **zinde** eyle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [*zinde,]*

zinde-ğān: Dirilik, canlılık.

1. Cihānuñ ol-durur bī-şübhe cānı
K’anuñladur cihāna **zinde-ğānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20*). [*zinde-ğānı, -ı*]
2. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ‘ālemde ne ḥöd **zindeğānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*zindeğānı, -ı*]
3. Gerekmez dilberümsüz baña cānı
Ğamunsuz vürme bir dem **zindeğānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [*zindeğānı,]*
4. Yüzine bir güle bakmazdı ol māh
Bu resmeydi olarda **zindeğānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [*zindeğānı,]*

zīnet: Süs, bezek.

1. Ki ruḫsārı olupdur ḥattı ile pür
Giyinmiş bir ḳāba pür-zīb ü **zīnet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*zīnet,]*

2. Saçına şâh-ı servûñ düzdü şâne
Bulup **zînet** çiçekden şâh-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*zînet,]*

zînet bul: Süslenmek, güzelleşmek.

1. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur kebkiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*zînet bul, -ur]*

zinhâr: Aman ha!

1. Kaçan-kim ola ‘âlemden haberdâr
Beni vaşf eylesin aña **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*zinhâr,]*
2. Olupdur reh-zenûñ bir div-i ğaddâr
‘Înân-ı kâlbüñi zabt eyle **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*zinhâr,]*
3. Bu sevdâdan ferâġat eyle **zinhâr**
İñende olma bî-nâmûs u bî-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [*zinhâr,]*
4. Kimesnenüñ yüzine bakma **zinhâr**
Meh-i ‘îd ise de fi’l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [*zinhâr,]*
5. Velî ben bende sen ‘âlemde **zinhâr**
Ferâmûş itmesün ol serv-i reftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*zinhâr,]*
6. Unutma eski yârânı da **zinhâr**
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [*zinhâr,]*
7. Hâzer kıl **zinhâr** iy gönülü âhen
Ruġuñ verdine ki oldur pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [*zinhâr,]*
8. Ğudâ ġaġkı baña raġm eyle **zinhâr**
Hem işitdüm k’atañ ol pîr-i maġzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [*zinhâr,]*
9. Yaman şanmayı gör kimseye **zinhâr**
İdinme kimse incitmeġi pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [*zinhâr,]*
10. Beni **zinhâr** kıлмаġıl ferâmûş
Ölürse berg-i bünyâd-ı ġayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [*zinhâr,]*
11. Ğüzürüñdan beni red itme **zinhâr**
Ki lâyıġ olmaya şâhib-ruţabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*zinhâr,]*
12. Şudâ’ oldı özine ülfet-i ġalk
Ğalâyıġdan şadâġat umma **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*zinhâr,]*
13. Ğaġâret çeşmi-ile bakma **zinhâr**
Eyü söz-ile gönüñi ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*zinhâr,]*
14. Ebed bâġı o ‘âlem pâkdür hem
Ğoyup ‘aġlı hevâya uyma **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 99*). [*zinhâr,]*
15. Ğurür itme aña iy yâr **zinhâr**
Çü gösterdi muġît-i kışşa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*zinhâr,]*

zi’n-nürevn: İki nur sahibi; Hz. Osman.

1. Biri ‘Oşmân ki **zi’n-nüreyndür** ol
Enîs-i server-i kevineyñdür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [*zi’n-nüreyndür, -dür]*

zîr ü zeber: Karmakarışık, darmadaġınık.

1. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdudur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [*zîr ü zeber, -dür]*

zîrâ: -den dolayı, -diğinden, sebebiyle.

1. Derd-i Hâmîye ölümden özge tîmâr olmaya
Zîrâ ol âşûfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10). [zirâ,]
2. Ki zîrâ amî derd ü hasret-i yâr
Kõmıřdı hem-çü baht-ı sa'd-ı bîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61). [zîrâ,]
3. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29). [zîrâ,]
4. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîrî vü seķâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21). [zîrâ,]
5. Hârâm olmaya ger virseñ şarâbı
Senüñ bezmüñde hoşdur bâde zîrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67). [zirâ,]
6. İnen eglenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18). [zîrâ,]
7. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97). [zîrâ,]

zîrâ: Çünkü, bundan dolayı.

1. Nigârüñ hâletinden oldu âgâh
K'olur zîrâ gönülden gönüle râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 14). [zîrâ,]

zîrâ: Aslında, gerçekte.

1. Kârâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zîrâ ol mehüñ idi cemâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31). [zîrâ,]
2. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu fâhûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [zîrâ,]

zîrâ'at eyile: Toprak sulamak.

1. Zîrâ'atgâhı şahrâ-yı kanâ'at
Vuzûsı âbî ile eyler zîrâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30). [zirâ'at eyile, -r]

zîrâ'atgâh: Ekilen yer.

1. Zîrâ'atgâhı şahrâ-yı kanâ'at
Vuzûsı âbî ile eyler zîrâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 29). [zirâ'atgâhı, -ı]

zîr-bâr-ı çarhde: Göğün içindeki yük.

1. Şehâsinüñ hayâsından denizler
Dökerler zîr-bâr-ı çarhde dürler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116). [zîr-bâr-ı çarhde, -de]

zîrek: Akil, zeki kurnaz.

1. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [zîrek,]

zîrh-püs: Zîrh örtüsü.

1. Cerāḥat kesretinden ol vefā gūş
Tenini postdan kılmış **zirh-pūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [*zirh-pūş,]*

zîr-i perde: *Perde arkası.*

1. Ol iki ḥāṭır-efrūzuñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [*zîr-i perde, -de]*

zirih: *Zırh.*

1. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nâvek
Hezārân sineler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [*zirih,]*
2. Ecel dâmi-durur gūyâ **zirihler**
Ki ‘ömr ayağına taqmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [*zirihler, -ler]*
3. Bahâdırlar ecel cāmın idüp nūş
Zirih yirine oldılar kefen-pūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [*zirih,]*

zist: *Çirkin.*

1. Qamudur bî-sebât u **zist** ü murdâr
Kişi k’olmaya gönlünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [*zist,]*

zist-hü: *Çirkin huylu.*

1. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü **zist-hüdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [*zist-hüdur, -dur]*

ziver: *Süs.*

1. Şalını gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Qabâ-yı sebzele kim vire **ziver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [*ziver,]*
2. Hüdâvendüñ şerif adıyla **ziver**
Ki iy münşî-yi ḥaṭṭ-ı levḥ-i eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*ziver,]*
3. Ki ol mismâr-ı tendür miḥ-endâm
İdüp pendüm dürin gūşuñda **ziver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*ziver,]*

ziver: *Söz söylemek.*

1. Kılup gūşına **ziver** dürr-i ma‘nî
Anası didi ol meh-rüya ya‘nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*ziver,]*

ziver eyle: *Süslemek.*

1. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihâl-i nâze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [*ziver eyle, -miş]*

ziver it: *Süslemek.*

1. Hezārān hürmetile peyk-i hazret
Özine ziver idüp bāl-ı ‘izzet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28*). [zîver it, -üp]
2. Sen anı ziver itdün güne güne
Bu yolda Hızır gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [zîver it, -dün]

zîvâ: Parlaklık, aydınlık.

1. Bulurdı andan **zîyâ** şâm-ı siyâhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [zîyâ,]
2. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nürından alurlar **zîyâlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [zîyâlar, -lar]
3. Bu sevdâ içre korkarvan k’olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ **zîyâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [zîyâsı, -sı]
4. Münîr itdi **zîyâdan** bâğ u râğı
Açup şehbâz-veş bâl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4*). [zîyâdan, -dan]

zîvâ vir: Işık vermek, nurlandırmak.

1. Şehâdet şehdini câna ğidâ vir
Sa’âdet âftâbından **zîyâ vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146*). [zîyâ vir,]
2. Zîyâ virmişdi nür-ı lâ-yezâli
Cihân zülmetden olmuş-idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 11*). [zîyâ vir, -miş, -di]

zîvâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ: Yeryüzü meydanını süsleyip nur bağıslayan.

1. Çerâğ-efrüz-ı nat’-ı tāk-ı hazrâ
Zîyâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 6*). [zîyâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ,]

zîvâ-bahş-ı ‘uyün-ı nâ-tüvân: Zayıf gözlere ışık saçan.

1. Zîyâ-bahş-ı ‘uyün-ı nâ-tüvândür
Çerâğ-ı cân u nür-i dîdedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 14*). [zîyâ-bahş-ı ‘uyün-ı nâ-tüvân, -dür]

zîvâde: Çok, fazla.

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur ‘âşıkıları biñden **zîvâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14*). [zîvâde,]
2. Olur ‘âşıkıları biñden **zîvâde**
Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [zîvâde,]
3. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediğinden **zîvâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106*). [zîvâde,]
4. Bize vaşl olmaya bundan **zîvâde**
Çü ben bu küşeden bir şem’ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [zîvâde,]
5. Degülsin Zeydden hüd sen **zîvâde**
Bu yolda ben sentün gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [zîvâde,]

zîvâde evle: Fazlalaştırmak.

1. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledün sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [zîvâde evle, -dün]

zîvâde it: Arttırmak, fazlalaştırmak.

1. Velî lutf eyle sen iy Hıy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [ziyâde it,]

ziyâde ol: Artmak, çoğalmak.

1. Ziyâde oldı şür u ıztırâbı
Didi hayf u dirîğ ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2*). [ziyâde ol, -dı]
2. Ziyâde oldı anda ‘illet-i merg
Görün kând-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [ziyâde ol, -dı]
3. Dem-â-dem devleti olsun ziyâde
Önünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [ziyâde ol, -sun]
4. Ziyâd olsun senün pervâneñe nür
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [ziyâd ol, -sun]
5. Nemek saçıldı şankim yâresine
Ziyâde oldı derdi çâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [ziyâde ol, -dı]
6. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldı şür u ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88*). [ziyâde ol, -dı]
7. Bu ‘ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca **ziyâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [ziyâde,]

ziyâde-güy: Söylenenlerin tesiri.

1. Ziyâde-güylıkdan oldı hâmuş
Qabül itdi ki andan soñra küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 94*). [ziyâde-güylıkdan, -lık, -dan]

ziyâfet: Misafiri yedirip içirme, şölen, davet.

1. Ziyâfet çün-kim irişdi tamâma
Ekâbir yir yirin geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [ziyâfet,]

ziyâfet evle: Ziyâfet vermek, sunmak.

1. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). [ziyâfet eyle, -di, -ler]

ziyân: Zarar, ziyan.

1. Qatı hışm eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tâ **ziyân-ile** biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [ziyân-ile, -ile]
2. Görüp bu hâleti Nevfel nihâni
Didi şulh itmesem görem **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [ziyânı, -ı]
3. Bu sevdâda benüm südüm **ziyândur**
Ciger-teşne vücüdüm ğarq-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [ziyândur, -dur]
4. Gönül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k’ide **ziyânum** aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [ziyânum, -um]
5. Saña iy hıvâce taş olmaz **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [ziyânı, -ı]
6. Bu bir kaç loğmanuñ yokdur **ziyânı**
Bular ger cü‘dan şafvet tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [ziyânı, -ı]
7. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var baña **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [ziyânı, -ı]

ziyân evle: Ziyân etmek, zarar etmek.

1. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40*). [ziyân eyle, -ye, -ceg, -iñ]

ziyân ir: Zarar görmek.

1. Ziyân irişmedi şöyle biline
Şitâb idüp anı görmeğe şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [ziyân ir, -işme, -di]

ziyân-kâr: Ziyanda olmak.

1. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu girîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [ziyân-kâr,]

ziyâret: Ziyaret edilen yer, mezar.

1. Hem oldılar yine ‘uqbâda hem-mehd
Bihîşt-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [ziyâret,]
2. Bahâr u büstân oldu ol ziyâret
Havâlisine tâ kim pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [ziyâret,]

ziyâret: Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.

1. Kılâyduñ kabrümü bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [ziyâret,]

ziyâret evle: Ziyaret etmek, birini veya bir yeri görmeye gitmek.

1. Görelüm şimdi andan yeg kimün var
Yürî kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [ziyâret eyle,]

ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn: Birbirini sevenlerin meskeni.

1. Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 74*). [ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn,]

ziyâsı art: Parlaklığı artmak.

1. Başımı kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yurtup yeter dökdi gözüm kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66*). [ziyâsı art, -ar]

zor: Kuvvet, güç, baskı.

1. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Mağabbet-le k’olınmaz bir qarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [zor-ıla, -ıla]

zühal: Satürn gezegeni olup yedinci felekte yer alır.

1. Felek fîlinûñ üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*zühâl,]*

zühd: Dünyaya rağbet etmeme, kendini ibadete verme.

1. Kiminûñ işi dâyim **zühd** ü tã'at
Kimiñûñ cürm ü 'isyân u şeķâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*zühd,]*

zühre: Çoban yıldızı, Venüs, Zühre (çalgıcı özelliği ile).

1. Üçüncü çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı **Zühre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130*). [*zühre,]*
2. Defîne muṭribûñ ol bezmde bil
Meh oldı püşiş ü **zühre** celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*zühre,]*
3. Felek 'aḍudına bağlamışdı **zühre**
Kaḗâdan bir münevver bâz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [*zühre,]*

zühre-i şevk: Arzu yıldızı.

1. Şu resme eylediler şöhet-i hâs
Ki gökde **zühre-i şevk** itdi rakḗâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [*zühre-i şevk,]*

zühüm: Boyun.

1. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zühümına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51*). [*zühümına, -ına]*

zühüm-ı bülbül-i zâr: İnleyen bülbülün boynu.

1. Açar tütî beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr u 'âlîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53*). [*zühüm-ı bülbül-i zâr,]*

zuhûra gel: Meydana çıkmak.

1. Dem urdı şanki İsrâfîl şûra
Kıyâmet günleri geldi zuhûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20*). [*zuhûra gel, -di]*

zülâl: Safî, hafif, soğuk, güzel su.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāḗat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler **zülâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [*zülâl,]*
2. Beğâyet teşneyim cām-ı visâle
Beni luṭfuñdan irür ol **zülâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [*zülâle, -e]*
3. Güzellik bağınıñ kaddi nihâli
Leṭâfet 'aynınuñ lâ'li **zülâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282*). [*zülâli, -i]*
4. Ne lâ'linûñ naşîb olur **zülâli**
O gülden olmayup maḗşüdi ḗâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100*). [*zülâli, -i]*
5. Dirîğ itmek **zülâli** teşne-lebden
Ḗo kim idüp gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6*). [*zülâli, -i]*

zü'l-celâl: Celal sahibi, azamet, izzet ve heybet sahibi Allah.

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u **zü'l-Celâl** ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [zü'l-celâl,]

zü'l-cemâl: *Güzellik sahibi. (Allah).*

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü **zü'l-Cemâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [zü'l-cemâl,]

zülevhâ: *Züleyha.*

1. Veren elden **Züleyhâ** gibi kârî
Gözi yağmaya viren mülk-i câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [züleyhâ,]

zülevhâ-vâr: *Züleyha gibi.*

1. Çü Yûsuf gibi mahbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdi göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82*). [züleyhâ-vâr,]

zülf: *Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.*

1. Mu'anber **zülf** ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-sîmâ vü 'anber-büy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [zülf,]
2. Gözi kattâl-ı şüfi **zülfî** çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [zülfî, -i]
3. Saçı olursa ger maḳşüd u kâmuñ
Nazar eyle kara **zülfine** lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [zülfine, -i, -n, -e]
4. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu'anber **zülfî** mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [zülfî, -i]
5. Egilüp **zülfînüñ** güşına kaçı
Dir iñende ucuz itme kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [zülfînüñ, -i, -n, -üñ]
6. Tenümde rişte-i cânumdur ol **zülf**
Ferâğat itmen imânumdur ol **zülf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [zülf,]
7. Tenümde rişte-i cânumdur ol **zülf**
Ferâğat itmen imânumdur ol **zülf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [zülf,]
8. Kara **zülfî** ki anuñ müşg-sândur
Murâd-ı dil semendine 'inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [zülfî, -i]
9. Mu'anber **zülfînüñ** büyından ol cân
Ol eṭrâñ mu'aṭtar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [zülfînüñ, -n, -üñ]
10. Kimüñ hicrinden irdi cânuña dağ
Kimüñ **zülfî** geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [zülfî, -i]
11. Yüzi ḥurşidini **zülfî** seḥâbı
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [zülfî, -i]
12. Tolasam ḥalkasına **zülfüñüñ** dest
Tutup muḥkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [zülfüñüñ, -ünün]
13. K'aña ejder idi **zülfî** nigeḥ-bân
Şeker-güftâr idi vü ergüvân-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [zülfî, -i]
14. Belâ-engîz-i dehr ü şür-ı âfâk
Gice **zülfî** kemendinüñ nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [zülfî, -i]
15. Göñül eglencesi **zülfî** ḥayâli
Cemâli cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [zülfî, -i]
16. Kara **zülfinden** itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76*). [zülfinden, -in, -den]
17. Qanı ol **zülfî** sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [zülfî, -i]

18. Niçedür mâr u mür içinde hâlûñ
Kara **zülfûñ** Hudâ bilir ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [zülfûñ, -üñ]

zü'l-fekâr: Hz. Ali'nin ucu çatalı, ortası yivli olan meşhur kılıcı.

1. Kılıcı **Zü'l-fekâr** u kendü Haydar
Atı Düldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [zü'l-fekâr,]

zülf-i dilber: Sevgilinin saçı.

1. Şikeste düşdiler çün **zülf-i dilber**
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [zülf-i dilber,]

zülf-i havrâ: Hurilerin zülüfleri.

1. İbirişim dem-i 'anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60*). [zülf-i havrâ, -dan]

zülf-i hübân: Güzellerin saçı.

1. Tuyup kavm-i karâbeti de yek-sân
Perişân oldılar çün **zülf-i hübân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42*). [zülf-i hübân,]

zülf-i müşg-büy: Misk kokulu saçlar.

1. Murâdı üzre dire mîve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-büyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [zülf-i müşg-büy, -ın]

zülf-i rümî: Beyaz saç.

1. Kara çün **zülf-i rümî** rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46*). [zülf-i rümî, -ı]

zülf-ı siyâh: Sevgilinin siyah saçı.

1. Siyâh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173*). [zülf-ı siyâh, -ı]

zülf-i yâr: Sevgilinin saçı.

1. Dilirân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü **zülf-i yâr** bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [zülf-i yâr,]
2. Çü **zülf-i yâr** nâfi müşg-bârum
Bu müşkıl vartadan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [zülf-i yâr,]
3. Elinde ol dağı diğerlerüñ hem
Hâlâşum kaldı **zülf-i yâr** elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63*). [zülf-i yâr,]

zulm: Eziyet, cevir, cefa.

1. Olalı peydâ livâ-yı ‘adlûñ iy çâpük-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid‘at u **zulm** u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [zulm,]
2. Anuñ gibi ki **zulm** irmiş irür dâd
Vücüdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [zulm,]

zulmât-ı ğaflet: *Ğaflet karanlığı.*

1. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem‘i vir iy Hâyı u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11*). [zulmât-ı ğaflet, -de]

zulmât-ı sevâd: *Gece karanlığı.*

1. Müşğîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrin tuțađı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [zulmât-ı sevâd, -i, -na]
2. Refîâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez
Müşğîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [zulmât-ı sevâd, -i, -na]

zulmet: *Karanlık.*

1. Kışı **zulmet** kıldur gülşen bahârı
Şebi târik ider rüşen nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [zulmet,]
2. Ziyâ virmişdi nûr-ı lâ-yezâlî
Cihân **zulmetden** olmuş-idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [zulmetden, -den]
3. İdinmiş idi ol **zulmetde** leşker
Sünü şem‘in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [zulmetde, -de]
4. Gice irdi bu hâlet içre nâğâh
Çeküp gün yüzine **zulmet** hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [zulmet,]
5. Saçı **zulmet** tuțađı âb-ı hayvân
Sevâd-ı sünbülü sevâd-yı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [zulmet,]
6. Dem-i şubha irür ben rû-siyâhı
Hâlâş eyle gicenüñ **zulmetinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [zulmetinden, -i, -den]
7. Giceler eyle dil nûrından izhâr
Hem ol **zulmetde** efsûn-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [zulmetde, -de]

zulmet-i düd: *Kara duman.*

1. Siyâh itdi cihânı **zulmet-i düd**
Götürüldi şarab resmi cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80*). [zulmet-i düd,]

zulmet-i şeb: *Gece karanlığı.*

1. Atuñ ayağı tozın her kim edinmez sürme
Şu‘le-i şems görinsün gözine **zulmet-i şeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20*). [zulmet-i şeb,]

zulm-i dilber: *Güzelin eziyeti.*

1. Ya maqtûlân-ı cevri ü **zulm-i dilber**
Zeminden baş götürmüş hem-çü maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [zulm-i dilber,]

zül-minen: İyilik ve bağış sahibi (Allah).

1. Sen ‘ināyet eyle Hāmdī bendeñe iy **Zül-minen**
Bu fenā dārından itdükde beğāya intikāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33*). [*zül-minen,]*

zulümât-ı gür: Mezar karanlığı.

1. Yağūd hāşıl kılam bir şemme büyuñ
Nedür **zulümât-ı gür** içinde hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35*). [*zulümât-ı gür,]*

zümre: Kitle, grup, topluluk.

1. Tağıtdı çün kebüter **zümresin** bāz
Anuñ-çün eyledi hayvānları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [*zümresin, -siñ]*

zümre-i şanem: Put topluluğu.

1. Zātûñ vücūda geldügi şeb düşdi hep yüzin
Küffār ma‘bedinde olan **zümre-i şanem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [*zümre-i şanem,]*

zümürüd-güne: Zümürüt gibi.

1. Mesîhâ gibi dehri rûh-perver
Zümürüd-güne şāh açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [*zümürüd-güne,]*

zür: Sıkıntı, güçlük, zorluk.

1. Çalardı nâleden borı çeküp **zür**
Şan İsrâfil ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [*zür,]*
2. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem **zür-ıla** tartup tığ u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*zür-ıla, --ıla]*
3. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi ‘ışk **zürü** ‘aqlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*zürü, -ı]*

zür u satvet ile: Güç ve kuvvetle.

1. Alup Rodosı **zür u satvet ile**
Müselmān şehri kıldı şöret ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 95*). [*zür u satvet ile,]*

zür u şiddet: Güç ve şiddet.

1. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram şöñra zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 18*). [*zür u şiddet, -ile]*

zür-mend: Güçlü.

1. Dir idüñ ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivān u **zür-mendüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [*zür-mendüm, -üm]*

